بسم الله الرحمن الرحيم

فهرست‌نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه: درایتی، مصطفی، ۱۳۳۴ - ، گردآورنده
عنوان و نام‌پدیدآور: فهرستگان نسخه‌های‌خطی ایران (فنخا) / به کوشش مصطفی درایتی.
مشخصات نشر: تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۰-
مشخصات ظاهری: ج.؛۲۲/۵*۲۸/۵ س‌م.
فروست: نسخه شناسی؛۱
شابک: دوره: ۹-۲۷۱-۴۶۶-۹۶۴-۹۷۸ ؛ ج.۳۱: ۰-۳۰۲-۴۴۶-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت‌فهرست‌نویسی: فاپا
مندرجات: ج.۳۱. مقابر - منشآت.
موضوع: نسخه‌های خطی -- ایران -- فهرستگان‌ها
شناسه افزوده: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۰ ۳۶د۹الف/ Z۶۶۲۰
رده‌بندی دیویی: ۰۱۱/۳۱
شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۹۶۷۰۸

فهرستگان

نسخه‌های خطی ایران (فنخا)

جلد سی و یکم

مقابر - منشآت

به کوشش:

مصطفی درایتی

نسخه‌شناسی/۱

فهرستگان نسخه‌های خطی ایران (فنخا)

مولف: مصطفی درایتی | Derayatimostafa@yahoo.com

ویراستار: دکتر مجتبی درایتی

چاپ اول: ۱۳۹۲

ناشر: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

مدیریت فنی و کامپیوتر: مهندس امین رشیدی، مهندس محبوبه درایتی

آماده سازی اطلاعات: علی علیزاده یزدی، حسین متدین طوسی

تقی چیت‌ساز، عباسعلی علیزاده یزدی

تایپ و تصحیح: سمیرا عابد پور، هدی محمدی، سارا محمدی، زری شفیعی

طرح روی جلد: برگرفته از جلد نسخه خطی کلیات سعدی دورهٔ صفوی

با شماره ثبت ۱۹۱۶۵ کتابخانه ملی

خوشنویسی روی جلد: مهدی فلاح

صفحه آرایی: مهندس محبوبه درایتی

ناظر چاپ: نصرت‌ا... امیر آبادی

چاپ و صحافی: قلم قم

نشانی: تهران بزرگراه شـهید حقانی (غرب به شرق)،
بعد از ایسـتگاه مترو، بلوار کتابخانه ملی
تلفن فروشگاه: ۸۱۶۲۳۳۰۱ – ۸۱۶۲۳۳۱۵ – ۸۸۹۴۱۹۴۶ دورنگار: ۸۸۹۴۷۴۹۶
وب‌گاه: www.nlai.ir | پست الکترونیک انتشارات: Publication@nlai.ir

الفهرس الموحّد
للمخطوطات الايرانية

ثلاثة الواحد
مقابر – منشآت

اعداد:
مصطفى الدرايتی

رموز و اختصارات

- **آتشی:** مجموعه آقای سید علی آتشی در یزد
- **آثار ملی:** کتابخانه آثار ملی کاشان
- **آغاز: برابر:** آغاز برابر نمونه کتاب
- **آغاز و انجام برابر:** آغاز و انجام برابر نمونه کتاب
- **احتمالاً غیر همانند:** در مورد نسخه‌های فاقد مؤلف به کاررفته است که نام مشترک دارند و ما به احتمال آنها را متفاوت می‌دانیم
- **احتمالاً همانند:** در مورد نسخه‌های فاقد مؤلف به کار رفته که نام مشترک دارند ولی ما احتمال می‌دهیم برخی از آنها یک اثر است ولی مطمئن نیستیم.
- **احتمالا بعضا همانند:** در مورد نسخه‌هایی به کار رفته که نام مؤلف آنها معلوم نیست ولی نام مشترک دارند و تعدادی نسخه به این نام معرفی شده است و برخی از آنها احتمال می‌رود یک کتاب باشند ولی مطمئن نیستیم
- **ادبیات: با نام شهر تهران:** کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه تهران؛ با نام شهر مشهد: کتابخانه دانشکده ادبیات دانشگاه فردوسی مشهد؛ با نام شهر اصفهان: دانشکده ادبیات دانشگاه اصفهان.
- **اصغر زاده:** مجموعه اصغر زاده
- **الفبائی:** فهرست الفبائی نسخه‌های خطی کتابخانه آستان‌قدس رضوی.
-
- **الهیات:** با نام شهر تهران: کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه تهران؛ با نام شهر مشهد: دانشکده الهیات دانشگاه فردوسی مشهد.
- **امام جمعه:** کتابخانه امام جمعه زنجان
- **امام صادق:** مدرسه امام صادق چالوس و مدرسه امام صادق قزوین و کتابخانه مؤسسه امام صادق قم و کتابخانه حوزه علمیه امام صادق اردکان یزد. که هر کدام با قرینه نام شهر قبل از آن قابل تشخیص است.
- **امام عصر:** کتابخانه مدرسه امام عصر شیراز
- **امام هادی:** کتابخانه عمومی امام هادی در مشهد
- **امیر کبیر:** کتابخانه امیر کبیر در باغشاه فین
- **امیرالمؤمنین:** کتابخانه امیر المؤمنین بشرویه
- **انجام برابر:** انجام برابر نمونه کتاب.
- **اندازه:** اندازه صفحه.
- **اوراق عتیق:** مجموعه ای به همین نام که به کوشش محمد حسین حکیم از طریق کتابخانه مجلس شورای اسلامی منتشر شده است.
- **اهدائی ف:** فهرست نسخه‌های خطی اهدائی رهبری به آستان قدس رضوی، تالیف رضا استادی
- **اهدائی رهبر:** مجموعه فهارس نسخه های خطی اهدائی رهبری به آستان قدس رضوی که چندین جلد آن منتشر شده است.
- **بی‌تا:** بدون تاریخ کتابت.
- **بی‌کا:** بدون کاتب.
- **پ:** پشت

- **تا:** تاریخ کتابت.
- **جا:** محل کتابت.
- **چهل ستون:** مدرسه چهل ستون تهران
- **حجتیه:** کتابخانه مدرسه حجتیه
- **حججی:** کتابخانه آیۀالله حججی نجف آباد
- **حقوق:** دانشکده حقوق دانشگاه تهران
- **حوزه علمیه:** حوزه علمیه آشتیان
- **خاتم الانبیاء:** کتابخانه مدرسه خاتم الانبیاء (صدر) بابل
- **دائرۀ المعارف:** کتابخانه مرکز دائرۀ المعارف بزرگ سلامی
- **دار الحدیث:** کتابخانه مرکز دار الحدیث در قم
- **دانشگاه:** کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
- **د.ث:** به معنای دفتر ثبت کتابخانه مجلس شورای اسلامی است.
- **دهگان:** مجموعه ابراهیم دهگان اراک.
- **دیانی:** کتابخانه شیخ محمد علی دیانی بیرجند
- **ذکاء، یحیی:** مجموعه ذکاء یحیی
- **ر:** رو
- **رایانه:** رایانه کتابخانه ملی ایران و کتابخانه آستان قدس رضوی و در مواردی کتابخانه مسجد گوهرشاد. لازم به ذکر است که شماره بعد از آن در مورد کتابخانه ملی غیرقابل‌پیگیری است و منظور شماره صفحاتی است که متن پیاده شده فایل آن می‌باشد که در اختیار ماست و برای کنترل کار خود ما می‌باشد.
- **رضوی:** کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی
- **روضاتی:** مجموعه شخصی سید احمد روضاتی
- **سپهسالار:** کتابخانه مدرسه عالی شهید مطهری (سپهسالار)
- **سر یزدی:** کتابخانه مسجد حظیره (سر یزدی)
- **سعید نفیسی:** نسخه‌های خطی مرحوم سعید نفیسی
- **سم:** سانتیمتر
- **سناف:** فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس سنا (که مجموعه آن به کتابخانه مجلس شورای اسلامی منتقل شده است.
- **سلطنتی:** کتابخانه کاخ گلستان (سلطنتی)
- **شاهچراغ:** کتابخانه آستانه حضرت شاهچراغ شیراز
- **شیخ علی حیدر:** مکتبه شیخ علی حیدر (مؤید)، این مجموعه شخصی که ظاهراً هنگام جنگ کویت توسط صاحب آن از کویت به ایران منتقل شده بود ابتدا در قم نگهداری می‌شد و بعد دچار مشکلاتی شد و معلوم نبود در چه محلی نگهداری می‌شود. آخرین اطلاع این است که این مجموعه به شهر مشهد و به آستان قدس رضوی انتقال یافته است و ضمن مجموعه اهدائی رهبری نگهداری می شود.
- **ص:** صفحه
- **صادقیه:** کتابخانه مدرسه فتحعلی بیگ (صادقیه) دامغان
- **طبسی:** کتابخانه طبسی حائری در قم
- **عبدالعظیم:** آستان مقدس حضرت عبدالعظیم در شهر ری

- **عکسی:** این تعبیر در دو جا به کار رفته است: یکی در کنار شماره برخی از نسخه‌ها که به معنای آن است که نسخه، عکسی است و باید برای یافتن نسخه در کتابخانه معرفی شده، به عکسی بودن توجه شود؛ و دوم در معرفی مأخذ است که منظور فهرست عکسی آن کتابخانه می‌باشد.
- **علامه طباطبائی:** کتابخانه علامه طباطبائی شیراز که نام شیراز در قبل از آن آمده است.
- **علامه طباطبائی:** مکتبه علامه طباطبائی قم که نام شهر قم در قبل از آن آمده است.
- **علوم پزشکی:** کتابخانه دانشگاه علوم پزشکی تهران
- **عمومی ساری:** کتابخانه عمومی ساری
- **عمومی:** با کلمه قبل سمنان: کتابخانه عمومی سمنان
- **عمومی:** با کلمه قبل مراغه: کتابخانه عمومی مراغه
- **غیر همانند:** در مورد نسخه‌هایی که نام آنها یکی است ولی نسخه‌ها متفاوت است و به دلیل صرفه‌جویی و جلوگیری از تکرار، نام مکرر آنها حذف شده است.
- **ف:** این رمز در مورد مأخذ به کار رفته است و هنگامی که برای یک کتابخانه فهرستی به نام همان کتابخانه به صورت مستقل منتشر شده باشد، نام مأخذ آن با رمز «ف:» به معنای فهرست، به کار رفته است و اگر نام مأخذ با نام کتابخانه متفاوت باشد، نام مأخذ ذکر شده است.
- **فاضل:** کتابخانه آیة‌الله فاضل خوانساری
- **فاضل قائینی:** کتابخانه فاضل قائینی قم
- **فرهاد معتمد:** مجموعه فرهاد معتمد
- **فرهنگ و هنر:** کتابخانه فرهنگ و هنر مشهد
- **فرهنگ و ارشاد:** کتابخانه فرهنگ و ارشاد اسلامی کاشان
- **فیاض:** مجموعه دکتر علی اکبر فیاض
- **فیضیه:** کتابخانه مدرسه فیضیه قم
- **فیلمها:** فهرست فیلم‌های کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
- **قاضی طباطبائی:** مجموعه محمد علی قاضی طباطبائی تبریز
- **قمر بنی هاشم:** کتابخانه قمر بنی هاشم دامغان
- **کا:** کاتب
- **کاتب = مؤلف:** نسخه به خط مؤلف است.
- **کاظمینی:** کتابخانه میرزا محمد کاظمینی
- **گ:** برگ.
- **گلپایگانی:** کتابخانه عمومی حضرت آیة الله العظمی گلپایگانی.
- **گوهرشاد:** کتابخانه مسجد جامع گوهرشاد.
- **مجلس:** کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی
- **محدث ارموی مخ:** فهرست مجموعه نسخه‌های خطی محدث ارموی، مخطوط
- **محمد هلال:** کتابخانه امامزاده محمد هلال آران کاشان، مخطوط.
- **مختصر ف:** فهرست مختصر نسخه‌های خطی مجلس شورای اسلامی که در سال ۱۳۸۷ منتشر شده است.
- **مخ:** به معنای مخطوط بودن فهرست می‌باشد.
- **مدارک فرهنگی:** سازمان مدارک فرهنگی انقلاب

- **مدرسه غرب:** کتابخانه مدرسه غرب همدان
- **مدرسی:** کتابخانه سید محمد مدرسی در یزد
- **مرعشی:** کتابخانه عمومی آیة الله العظمی مرعشی نجفی
- **مرکز احیاء:** مرکز احیاء میراث اسلامی، قم.
- **مرکز مطالعات:** کتابخانه پژوهشگاه علوم و تحقیقات اسلامی قم
- **مروی:** کتابخانه مدرسه مروی تهران
- **مسجد اعظم:** کتابخانه مسجد اعظم قم
- **مطالعات فرهنگی:** کتابخانه (پژوهشگاه) مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی
- **معصومیه:** آستان مقدسه حضرت معصومه علیها سلام
- **مفتاح:** مجموعه محمد حسین مفتاح
- **ملک:** کتابخانه ملک
- **ملی:** با نام قبلی تهران: کتابخانه ملی ایران؛ با نام قبلی شیراز: کتابخانه ملی شیراز؛ با نام قبلی تبریز: کتابخانه ملی تبریز.
- **مهدوی:** مجموعه دکتر اصغر مهدوی
- **موزه ملی:** کتابخانه موزه ملی ایران (موزه ایران باستان)
- **مؤسسه آیة الله بروجردی:** مؤسسه حضرت آیة الله العظمی بروجردی.
- **مولوی:** عبد المجید مولوی (قسمتی از این مجموعه به کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه فردسی مشهد منتقل شده است.)
- **مینوی:** مجتبی مینوی
- **نجومی:** مجموعه سید مرتضی نجومی
- **نسخه پژوهی:** مجموعه‌ای با همین عنوان که چند شماره از آن از طرف کتابخانه مجلس شورای اسلامی و به کوشش ابوالفضل حافظیان منتشر شده است.
- **نشریه:** نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
- **نک:** این علامت به معنای «نگاه کنید» می‌باشد و در موارد ارجاع به کار رفته است. اِرجاع دو گونه است: گاهی عنوان ارجاع داده شده کلاً در جای دیگری که راهنمائی شده، ثبت شده است و گاهی قسمتی از عنوان ارجاعی در محل دیگری ثبت شده است که در واقع به معنای «نیز نگاه کنید» می‌باشد.
- **نواب:** کتابخانه مدرسه نواب مشهد
- **نمازی:** کتابخانه مدرسه نمازی خوی
- **نوربخش:** کتابخانه نوربخش (خانقاه نعمت اللهی تهران)
- **وابسته به:** این اصطلاح در جایی به کار رفته که کتاب معرفی شده به اثری دیگر وابسته است و بیشتر در مورد شرح‌ها، حاشیه‌ها، تعلیقه‌ها، منتخب‌ها، مختصرها، گزیده‌ها، و ترجمه‌ها به کار رفته است و نام کامل اثر اصلی، همراه با نام مؤلف آن معرفی شده است و در صورت نیاز می‌توانید به اثر اصلی مراجعه کنید.
- **وزیری:** کتابخانه وزیری یزد
- **همانند:** این کلمه در جایی به کار رفته، که اثر معرفی شده فاقد نام مؤلف است و چند نسخه از آن در کشور وجود دارد و به معنای آن است که نسخه‌ها یک اثر است.

آوانگاری و اختصارات

در آوانگاری عناوین کتاب‌ها چند نکته هست که باید یادآوری شود:

۱-در آوانگاری فقط حروفی که تلفظ می‌شوند، ضبط می‌گردند. مثال: آداب الشریعه = ādāb-oš šarī'a

۲-عنوان کتاب‌های فارسی با تلفظ فارسی و عنوان کتاب‌های عربی با تلفظ عربی آوانگاری شده‌اند.

مثال: آداب صوفیه =ādāb-e sūfīye

آداب الصوفیه =ādāb-uṣ ṣūfīya

۳- کلمات و ترکیباتی که از زبان‌های دیگر (از جمله عربی) به فارسی وارد گردیده، با تلفظ متداول در فارسی ضبط شده است.

مثال: اسطرلاب = ostorlāb

ابواب الجنان =abvāb-ol jenān

۴-چون در آوانگاری مقصود فقط نشان دادن تلفظ کلمات است، حروف اول عناوین مانند دیگر حروف کوچک نوشته شده است.

۵-برای آوانگاری کلماتی که بارها تکرار شده‌اند، از اختصار استفاده شده است.

ترجمه	tarjuma(t) / tarjome	t.
دیوان	dīvān / dīwān	d.
رساله	risāla(t) / resāle	r.
شرح	šarh / šarḥ	š.
کتاب	ketāb / kitāb	k.
منتخب	montaxab / muntaxab	mn.
منظومه	manẓūma(t) / manzūme	mnz.
مختصر	moxtasar / muxtaṣar	mx.

الف - آوانگاری کلمات و ترکیبات فارسی:

۱. مصوت‌ها:

اَ	در کلمه	زَن	a
اِ	در کلمه	دل	e
اُ	در کلمه	گُم	o
آ	در کلمه	راه	ā
او	در کلمه	سود	ū
ای	در کلمه	بیرون	ī

۲. صامت‌ها:

ء، همزه	ʽ
ب	b
پ	p
ت،ط	t
ث، س، ص	s
ج	j
چ	č
ح، ه	h
خ	x
د	d
ذ، ز، ض، ظ	z
ر	r
ژ	ž
ش	š
ع	ʼ
غ، ق	q
ف	f
ک	k
گ	g
ل	l
م	m
ن	n
و	v
ی	y

ب - آوانگاری کلمات و ترکیبات عربی:

۱. مصوت‌ها:

a	فتحه
i	کسره
u	ضمه
ā	آ
ū	او
ī	ای

۲. صامت‌ها:

ˋ	همزه
b	ب
t	ت
ṯ	ث
j	ج
ḥ	ح
x	خ
d	د
ḏ	ذ
r	ر
z	ز
s	س
š	ش
ṣ	ص

ḍ	ض
ṭ	ط
ẓ	ظ
′	ع
ġ	غ
f	ف
q	ق
k	ك
l	ل
m	م
n	ن
h	ه
w	و
y	ی

مقابر

● **مقابر و مشاهد و انساب و کنی ائمه معصومین علیهم السلام** / تاریخ / عربی

maqāber va mašāhed va ansāb va konye-e a’emme-ye ma‘sūmīn ‘alayhem-os-salām

رضوی قمی، محمد بن محمد باقر، ۱۱۰۰ – ۱۱۶۰ ؟ قمری

razavī qomī,mohammad ebn-e mohammad bāqer (1689 - 1747)

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۶۷/۱۸

آغاز: مقادیر و مشاهد و انساب و کنی ائمه معصومین صلوات الله علیهم اجمعین کما فی التهذیب مولانا امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه الصلاة ...

بی‌کا، بی‌تا، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: ۱-۲۴۷]

● **مقابر هند** / سفرنامه / فارسی

maqāber-e hend

صحافباشی، اسماعیل بن ابراهیم، ق۱۳ قمری

sahhāfbāšī,esmā‘īl ebn-e ebrāhīm(- 19c)

اسماعیل پسر صحافباشی، که از مترجمان دوره ناصری است، در این رساله مشهودات خود را در مورد ابنیه و مقابر هندی مفصل ذکر می کند. ضمناً عکس‌های زیادی که نشان‌دهنده آن مقابر است همراه نوشته خود می‌آورد.

آغاز: بسمه تبارک و تعالی سلاطین قدیم هندوستان را عادت بر این بود که مقابر خود را در زمان حیات بنا می‌کردند و چون در معماری ابنیه مذکوره کمال استادی و هنر بکار رفته

انجام: برقرار کردند که چنان شکستی از جانب طائفه سیک بما روی داد که در هیچ زمانی دیده نشده بود

چاپ: به کوشش عارف نوشاهی، معارف، ۱۳ (۱۳۷۵): ۶۸-۸۴.

[الذریعه ۳۷۵/۲۱؛ فهرستواره منزوی ۲۵۳/۱]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: تهران؛ حاوی ۱۷ عکس فتوگراف و عکس‌ها روی مقوا الصاق شده؛ جلد: تیماج، ۲۱گ، ۱۱ سطر(۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱-۲۵۱]

● **مقابس الانوار و نفایس الاسرار فی احکام النبی المختار و عترته الاطهار** / فقه / عربی

maqābis-ul anwār wa nafāyis-ul asrār fī aḥkām-in nabī-yil muxtār wa ‘itrat-ih-il aṭhār

کاظمی، اسدالله بن اسماعیل، ۱۱۸۶ – ۱۲۳۷ ؟ قمری

kāzemī, asad-ol-lāh ebn-e esmā‘īl (1773 - 1822)

کتابی است تحقیقی و استدلالی ازابتدای طهارت تامبحث رضاع ازکتاب نکاح. مؤلف درهرمسأله به ذکر اقوال فقهای مشهور و رد تأیید آنها پرداخته و نظرخود را ابراز داشته است. کتاب مشتمل برچهار «مصباح» و هرمصباح حاوی کتب، فصول و ابواب می‌باشد و مصدراست به فواید رجالی وترجمه علما: مصباح ۱. العبادات، مشتمل بر کتاب الطهارة؛ ۲. العقود، مشتمل بر کتاب البیع، کتاب الرهن، کتاب الصلح، کتاب الاجاره، کتاب الودیعه، کتاب الوقف، کتاب الوصیة، کتاب النکاح.

آغاز: نحمدک یا من ابلج بمقابس انوار هدایته شرائع الاسلام و قواعد الاحکام و انهج بنفائس اسرار عنایته مسالک الافهام و مدارک الحلال و الحرام

چاپ: مشار عربی، ص۸۸۳؛ تبریز، سنگی، بی ناشر، ۱۳۲۲ق، رحلی، ۲۹۸ص؛ دارالسلطنه تبریز، ۱۴۰+۲۵۲صص

[الذریعة ۳۷۵/۲۱؛ اعلام الشیعه ۱۲۲: ۲؛ اعیان الشیعه ۱۳۵: ۱۱؛مکتبة

امیرالمؤمنین ۳۶۴/۴]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۲۹۰–۲۲/۱۰

آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلاة علی محمد وآله الطاهرین. المصباح الثانی فی العقود وفیه کتب کتاب البیع وفیه مطالب؛ **انجام:** مقباس ذهب اکثر الاصحاب وهو المشهور بین المتاخرین الی ان المناط فی الحولین علی المرتضع ... ویدل علیه ایضا روایة الفضل السابقة ومن المعلوم تاخر الارضاع

از المصباح الثانی فی العقود تا پایان رضاع؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱۰گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸–۴۴۹۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۲۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فانی اخاف علیك التخلف عن اصحابك فتضل و یا کلك السبع و ظاهره ترك الطلب فی السعة و التیمم فیها بدونه ... فلیراجع الی الکتاب ... و الی تعلیقاته علی الروضة البهیة و بغیة الطالب ...

از ابتدای مقدمه تا انتهای طهارت ترابیه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: مرتضی امامی تلارمی، تیر ۱۳۴۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱–۱۴۴۵]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۷۵۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و احرق فی جملة کتبه الکثیرة و ذلك من اعظم الکرامات و التأییدات.

خط: نسخ، کا: حسین بن کاظم بن صافی ضرعی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام(تنها هجده برگ از رجال و ترجمه فقها است که حدوداً سیزده برگ از آن ساقط است و هیچ یك از ابواب فقهی را ندارد)؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱–۱۴۴۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۸۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ایضا تدل هذه العبارات و غیرها علی ان الصبی اذا ارتضع فی حولیه نشر الحرمة و یدل علیه ایضا روایة الفضل السابقة و من المعلوم تاخر الارضاع ...

از کتاب طهارت و بیع آغاز و تا پایان رضاع؛ خط: نسخ، کا: بنت احمد بلاغی عاملی، تا: حدود قرن۱۳؛ مصحح، با عبارت «بسم الله الرحمن الرحیم، بلغ الی هنا مقابلة، مع نسخة الاصل و کتب الاخیار التی نقل عنها المصنف قده، و کتب العلماء التی نقل منها بعض المطالب و بعض العبارات و صحح علما لوجه الاتم الاکمل بمنظر منی، و انا الراجی عفو الاله، علی اسدالله»مقابله و تصحیح شده، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۲۹گ، ۳۰سطر(۱۱/۵×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۳۷–۴۶۸]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۳۰۳

تا خیارات است و ناقص، با عنوان «المصباح الثانی فی العقود و فیه کتب الکتاب الاول فی البیع»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۲۷گ، ۱۹سطر(۱۱×۱۵/۵)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱۶–۵۰۸]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۵۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فانی اخاف علیك التخلف عن اصحابك فتضل و یاکلك السبع و ظاهره ترك المطلب فی السعة و التیمم فیها بدونه و منها هذا آخر کتاب الطهارة ... فی معرفة المفروض و الواجب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: مقوا، ۱۲۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳–۷۰۷]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۹۹۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یدل علیه ایضا روایة الفضل السابقة و من المعلوم تأخر الارضاع.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، ۳۱سطر(۱۲×۲۰/۵)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۳۵–۴۵۳]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۷۵۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یدل علیه ایضا روایة الفضل السابقة و من المعلوم تأخر الارضاع

از آغاز طهارت تا احکام رضاع از کتاب نکاح؛ خط: نسخ، کا: علی بن الحسین بن عبدالرزاق بن اسماعیل بن عباس بن حمزه بحرانی اصفهانی مشهور به کاتب حسینی، تا: دوشنبه ۲ شوال۱۲۵۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۹۲گ (۳پ–۱۹۴ر)، ۳۰سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۷–۱۸۷]

۹. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۲۹۹/۱

خط: نسخ، کا: حسین بن کاظم، تا: ۷ صفر۱۲۶۰ق؛ ۲۵سطر (۹/۵×۱۵/۵)[تراثنا: س۶ش۳–۱۲۴]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۴۵

آغاز: پس از خطبه: ... فی العقود و فیه کتب ... و فیه مطالب ... فی اقسامه ... و فیه مباحث ... فی مهیته لاریب ان من المعاملات؛ **انجام:** و من المعلوم تاخر الارضاع

از اول ابواب معاملات، تا آخر مبحث رضاع؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم رضوی، تا: ۱۵ ربیع الاول۱۲۶۱ق، جا: مشهد رضوی مدرسه ملا محمد باقر؛ واقف: نصرت الملك میر علی مردان خان حسینی تیموری، ۱۵ شعبان ۱۳۰۳؛ جلد: تیماج، ۲۸۱گ، ۲۱ و ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵–۶۴۶]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۲۴۵–۳۱/۱۲۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... المصباح الثانی فی العقود ومنه کتب کتاب البیع وفیه مطالب المطلب الاول فی اقسامه وفیه مباحث المبحث الاول فی ماهیته مقباس لاریب فی ان من المعاملات؛ **انجام:** ایضا روایة الفضیل السابقة ومن المعلوم تاخر الارتضاع والحمدلله اولاً وآخراً وصلی الله علی محمد وآله الطاهرین

بیع تا رضاع؛ خط: نسخ، کا: محمد، تا: محرم۱۲۶۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۳۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸–۴۴۹۸]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** روایة الفضل السابقه و من المعلوم تأخر

الارضاع
خط: نسخ متوسط، کا: عبدالحسین بن محمد امین شراره عاملی فتونی، تا: ۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج، ۴۳۱ص، ۳۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۴-۹۵]

۱۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۱۲۵
آغاز: برابر
مصباح ۱ و ۲؛ خط: نسخ پخته، کا: آقا بابا شهمیرزادی، تا: سه‌شنبه ۱۶ ربیع الاول۱۲۶۴ق؛ جلد: تیماج عنابی، ۳۸۶گ، ۲۰سطر(۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۴۰]

۱۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۶/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا ما وجدنا من مقابس الانوار فی اسرار الائمة الاطهار ...
کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی قزوینی الاصل، تا: ۱۲۷۱ق؛ واقف: حاج علی اکبر قزوینی، ذیحجه ۱۲۷۱ ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵سطر[ف: ۱-۳۱۹]

۱۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۷/۲
خط: نسخ، کا: محمد علی قزوینی، تا: ۱۲۷۴ق، ۳۰۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۳×۳۶سم [ف: ۳-۱]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۰۸/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و یدل علیه ایضا روایة الفضل السابقة و من المعلوم تأخر الارضاع و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین.
خط: نسخ، کا: محمد بن علی قزوینی، تا: ۱۲۷۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۸۶گ (۱۶-۳۰۱پ)، ۲۵سطر (۱۱×۲۲)، اندازه: ۲۰/۵×۳۳/۵ سم [ف: ۱۳-۱۷]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۳۱۶/۱
آغاز: بسمله، مقابس الانوار و نفایس الاسرار بعد ذکر الحمد و الثنا و الخطبة یقول: ثم انی ذکرت فی اکثر مسائل من الحکم و الترجیح و الفتوی ما صار من قسطی علمه و وسعنی فهمه مما وضح لی السبیل الیه صح لدی التعویل علیه؛ **انجام:** فلیرجع الیه من حاول مزید التحقیق و وفور الاطلاع و الله المستعان فی البدو و الختام و به الاعتصام.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ نام مؤلف درفهرست نیامده(فهرست رایانه‌ای ۹۷۵)؛ جلد: میشن، ۳۱گ (۱-۳۱پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۲-۱۰]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۰۷/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد بیناهذا و ما قبله معضلا فی کشف القناع فلیرجع الیه من حاول مزید التحقیق و وفور الاطلاع و الله المستعان فی البدو و الختام و به الاعتصام.
خط: نسخ، بی‌کا، بی تا؛ برابر است با ص ۲-۳۰ دیباچه مقابس الانوار چاپ سنگی نسخ رحلی ۱۳۲۲؛ جلد: تیماج، ۵۱گ (۲پ-۵۲ر)، ۱۵سطر(۶×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۶-۲۳۵۸]

۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۲۴/۱
آغاز: برابر
فقط بخش فواید رجالی کتاب آمده و کاتب در پایان آنرا «تذکرة احوال العلماء و مؤلفاتهم» نامیده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۴گ (۱پ-۶۴ر)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۴-۱۵۱]

۲۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۸۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و یأکلک السبع و ظاهره ترک الطلب فی السعة و التیمم فیها بدونه و منها.
خط: نسخ، بی‌کا، بی تا؛ تملک: رضا بن جواد بن أحمد بن لطفعلی؛ ۱۲۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۱/۵سم [مؤید: ۱-۱۰۱]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۶۰۰
بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۶۷۴/۱-۳۴/۴۴
آغاز: بسمله حمدله والصلوة ... المصباح الثانی فی العقود وفیه کتب کتاب البیع وفیه مطالب المطلب الاول فی الامور العامة لاقسامه وفیه مباحث البحث الاول فی ماهیته مقباس لاریب فی ان من المعاملات ما شرع؛ **انجام:** المطلب الثانی فی اقسام البیع وفیه مباحث الاول فی بیع الحیوان
بیع؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۹۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۴۹۸]

۲۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۷۵۳/۱۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** نعم المولی ونعم النصیر وهو علی کل شی قدیر وبالاجابة قدیر وقدرتبته علی اربعة مصابیح المصباح الاول فی العبادات ومالحق بها وفیه کتب کتاب الطهارة
مقدمه را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۹۰]

۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۷۹۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۴گ(۱پ-۲۱۴پ)، ۳۱ سطر(۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۹/۵×۳۰/۵ سم [رایانه]

● **المقابلة = شرح کلمة الحمد** / متفرقه / عربی
al-muqābila = šarh-u kalima-til ḥamd
رساله‌ای است مختصر در مقابله و فرق بین حمد و مدح و شکر و از کتاب روض الجنان شهید دوم و مطول و حواشی شرح مطالع نقل می‌کند و به نظر می‌رسد که شرح خطبه کتابی باشد. مؤلف آن مشخص نگردید ولی از امامیه است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۱۹/۳
آغاز: الحمد لغة هو الثناء علی الجمیل الاختیاری علی جهة التعظیم فخرج بالجمیل، الثناء علی غیره؛ **انجام:** و الحمد لله علی نعمته التی منها تالیف هذه المقابلة
خط: نسخ، کا: ابوهاشم کازرونی، تا: محرم۱۲۹۱ق، جا: بوشهر؛

۴گ (۱۷-۲۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۸-۵۰۷]

←مقابیس الاصول ← محاکمات الاصول بین القوانین و الفصول

● **مقابیس الفقه** / فقه / عربی

maqābīs-ul fiqh

گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۹/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... کتاب النکاح و فیه مقاصد المقصد الاول فی العقد و توابعه مقباس لا ینعقد النکاح مع الاسلام و القدرة علی الکلام؛ **انجام:** ان یقسمه الامام غیره و أما ثانیاً فلأن نصیبه مجهول، المطلب الثانی فی اقسام البیع

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱۸گ (۳۱۸ر-۴۳۵پ)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [کتابخانه های گلپایگان: ف: -۲۹]

● **مقاتل الطالبیین** / تاریخ معصومین / عربی

maqātil-uṭṭālibīyīn

ابوالفرج اصفهانی، علی بن حسین، ۲۸۴ - ۳۵۶ قمری

ab-ol-faraj-e esfahānī,ʻalī ebn-e hoseyn (898 - 968)

تاریخ تألیف: جمادی الاول ۳۱۳ق

در ذکر نام و نسب و شرح حال اجمالی فرزندان (احفاد) ابی‌طالب بن عبدالمطلب بن هاشم که کشته شده و یا در زندان و یا در حال تواری به سر برده تا وفات کرده‌اند از عصر رسول الله (ص) تا هنگام تألیف این کتاب. ناگفته نماند که مقاتل الطالبین تنها یک مقتل نیست بلکه از کتب مهمه و مدارک گرانبهای علم انساب نیز به شمار می‌رود. (عبدالحسین حائری)

آغاز: اخبرنا السید الشریف ابو عبدالله محمد بن علی بن عبدالرحمن الحسنی قرائة علیه قال اخبرنا ابو اسحق ابراهیم بن احمد بن محمد الطبری و عبدالله بن الحسین بن محمد الفارسی قرائة علیهما قالا اخبرنا ابوالفرج علی بن الحسین بن محمد الاصفهانی قال بحمدالله و الثناء علیه یفتح کل کلام ...

انجام: یلبس خبره و یخفی امره و یدرس ذکره و نسئل الله العصمة و التوفیق و الطاعة لما اتیناه و ذکرناه من قول و عمل و هو حسبنا و نعم الوکیل.

چاپ: مشار عربی، صص۸۸۳-۸۸۴؛ هند، بمبئی، ۱۳۱۱ق، سنگی، وزیری بزرگ، ۲۵۶ص؛ایران، تهران، دارالطباعه میرزا حبیب الله، ۱۳۰۷ق، سنگی، وزیری، ۲۳۵+۱ص

[الذریعة ۳۷۶/۲۱؛ مشارعربی /۸۸۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۰۱ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ درشت، کا: عبدالله بن علی بن حسن علی ؟ حسینی نجفی، تا: ۱۸ ربیع الثانی۹۸۶ق، به جهت سید ... حسینی نجفی؛ در حواشی برگ اول از کتاب ابوبکر خطیب در تاریخ مدینة العلم شرح حالی از ابوالفرج اصفهانی نقل شده؛ تملک: زین العابدین؛ مهر: «الواثق بالله الغنی عبدالطاهر حسینی ؟»؛ ۴۵۹ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۲۴/۳-۱۱۱]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۵۲۹

آغاز: بسمله، هذا کتاب مقاتل الطالبین و منهم وفاه من تولی هذه الاحوال الاعلی قدر؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوطالب تبریزی، تا: ۱۲۳۷ق؛ سرلوحه مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۷۰گ، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: ۸-۲۷]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۸۱

آغاز: منهم وفاه من تولی هذه الاحوال لا علی قدر مراتبهم فی الفضل؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: آقا بابا شهمیرزادی، تا: ۱۲۸۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۹۸گ، ۲۱ سطر(۱۰×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۶/۵سم [ف: ۷-۴۰۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، کا: سید کاظم طباطبائی، تا: ۱۲۸۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۳ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۴-۳۲۰]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۳۵

خط: نسخ، کا: تبریزی، عبدالله بن ابراهیم، تا: پایان ربیع الثانی۱۲۸۵ق، به دستور حاج میرزا محمد کاظم وکیل طباطبایی پسر میرزا عبدالوهاب مشهور به میرزا پاشای وکیل؛ جلد: تیماج، ۱۷۱گ، ۱۹سطر(۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱۰-۱۶۰۵]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۴۹

آغاز: بسمله، منهم وفاة من توتی هذه الاحوال علی قدر مراتبهم فی الفضل و التقدم؛ **انجام:** برابر

ابتدای نسخه از زندگی جعفربن ابی طالب که نخستین قتیل طالبیان عالم است شروع می‌شود و آخرین کشته این کتاب عبدالرحمن بن عیسی بن جعفر بن ابراهیم می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۶ق؛ جلد: میشن، ۱۱۴گ، ۲۹سطر(۱۰/۵×۱۹)، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۸-۲۰۵]

۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۲۶۹

آغاز: منهم وفاة من توفی بهذه الاحوال لاعلی قدر مراتبهم فی الفضل والتقدم ومقتصرون فی ذکر اخیارهم علی من کان محمود الطریقة سدید المذاهبلامن کان بخلاف ذلک؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵رجب۱۲۹۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ مهر: «محمدجعفر بن سلطان العلماء ۱۲۱۱» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۰۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۰۹۰]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۶۱

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۹۴گ، اندازه: ۲۱/۲×۳۳/۷سم [رایانه]

● **مقادیر (رسالة فی ...)** / فقه، ریاضیات / عربی
maqādīr (r.-un fī)

سلطان العلماء، حسین بن محمد، ۱۰۰۱ - ۱۰۶۴ قمری
soltān-ol-'olamā', hoseyn ebn-e mohammad (1593 - 1654)

مقدمات رساله ای است در اوزان و مقادیر و تفسیر درهم و دینار صاع و رطل که دارای چند «مقصد» است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۸۹۲/۲

آغاز: موجود: ان الدنانیر لم یتغیر عما کانت علیه عهد رسول الله (ص) و ذلک لان الاصل عدم التغیر ما لم یثبت خلافه؛ **انجام:** المقصد الثانی التحدید علی خبر سماعه فنقول ان قلنا ان الرطل و خمسة و سبعون مثاقیل یساوی مایة و اربعة و ستین مناشاهیا و نصف ثمن من و ان قلنا انه تسعون ینقص.

نسخه دیباچه ندارد و تا اوایل مقصد دوم است؛ کا: نجم الدین بن عبداللطیف نوری، تا: ۱۲۱۴ق؛ جلد: تیماج، ۹ص (۷۸-۸۶)، ۱۸-۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۲۸۶]

● **المقادیر (رسالة ...)** / فقه / عربی
maqādīr (r.)

آل عصفور بحرانی، احمد بن ابراهیم، ۱۰۸۴ - ۱۱۳۱ قمری
āl-e 'osfūr-e bahrānī, ahmad ebn-e ebrāhīm (1674-1719)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۸۲۴

آغاز: بسمله المسئله الاولی قدنقل الخاصه و الغامه ان الدراهم اختلفت اوزانها اختلافا کثیرا و انه؛ **انجام:** اظهر من الفزیب من الضاع بالمعنی المشهور و الله العالم ولیکن هذا آخر ما اردنا ایراده.

خط: نسخ، کا: محمد حسین جامعی، تا: ۱۱۱۸ق[رایانه]

←مقادیر الاوزان ﴿ اوزان و مقادیر

● **مقادیر الاوزان فی دقائق علم المیزان** / ریاضیات / عربی
maqādīr-ul awzān fī daqā'iq-i 'ilm-il mīzān

قمری، محمد، ق۵ قمری
qomrī, mohammad(- 11c)

در مرتبه ها و مقدارها و اوزان در اکسیر.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۸۸/۱

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی خلق العالم علی مقادیر الحکمة و فضلنا علی البهائم ... اما بعد، فان هذه الرسالة فی دقائق علم المیزان مرتبة علی المراتب و المقادیر و الاوزان؛ **انجام:** ان یکون خمسة جزء من التراکیب و هو ستة و ثلاثون درهماً ذهبا کامل العیار و کذا قال الامام

خط: نستعلیق، کا: محمد علی طهرانی ذهبی، تا: قرن ۱۴؛ ۳۲گ (۴پ-۳۵ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۰/۹سم [ف: ۶-۲۷۷]

● **مقادیر الدیات = ارجوزة فی الدیات** / فقه، شعر / عربی
maqādīr-ud dīyāt = urjūza-un fi-d dīyāt

اعسم، محمد علی بن حسین، - ۱۲۳۳ ؟ قمری
a'sam, mohammad 'alī ebn-e hoseyn(- 1818)

۱۲ بیت است در مقدار دیه‌ای که برای عامد در دیات وضع شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۰۸/۴

آغاز: یخیر العامد فی الدیات ×× بألف دینار أو ألف شاة

نسخه اصل: کتابخانه ای در نجف اشرف؛ خط: نسخ، کا: حسن بن شیخ علی حلی نجفی، تا: ۲۰رجب۱۳۳۴ق؛ ۲ص (۳۵-۳۶)[عکسی ف: ۷-۳۰۴]

←المقادیر الشرعیة ﴿ الاوزان الشرعیة

● **مقادیر المیزان** / کیمیا / عربی
maqādīr-ul mīzān

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری
jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۴۳۱/۵

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی خلق العالم علی مقادیر حکمته ... فبعد فان هذه الرسالة فی دقایق علم المیزان رتبته علی المراتب و المقادیر الاوزان و سمیتها مقادیر المیزان؛ **انجام:** من الاوزان المیزان فافهم هذا و لاتغفل فانه من الاسرار

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل، تا: ۱۲۷۳ق؛ جلد: میشن، ۲۸گ (۸۷ر-۱۱۴پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۹-۳۸۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۸۴/۱۲

آغاز: بسمله الحمدلله خالق الانام و باری الاجسام ذی العظمة و الکبریاء؛ **انجام:** و اذ قد اتینا بما قد ختمناه فی هذا الکتاب ... تم کتاب القادر بحمدالله و عونه

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر، بی‌تا[رایانه]

● **مقادیریه = مقداریه** / فقه / فارسی
maqādīrīyya = meqdārīye

تویسرکانی، محمد نبی بن احمد، - ۱۳۲۰ ؟ قمری
toyserkānī, mohammad nabī ebn-e ahmad(- 1902)

تاریخ تألیف: رمضان ۱۲۸۴ق
تطبیق اوزان شرعی است با اوزان معمول در عصر مؤلف مانند من تبریز و جز آن، و بیان وزن کرو نصاب زکاة و مانند اینها.
آغاز: بدانکه مثقال و دینار شرعی هجده نخود است و مثقال صیرفی معمول صراف بیست و چهار نخود است.
انجام: و این فرمایش هم موافق این حساب و تحقیقی که شد درست نمی آید.
[فهرستواره منزوی ۲۷۴۵/۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۰۳۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ توسط مؤلف در حاشیه تصحیح و اضافه شده؛ ۷گ (۲۴پ-۳۰پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱۶-۳۹]

● مقارع النصوص علی مفارق اللصوص / کلام و اعتقادات / فارسی

maqāre‘-on nosūs ‘alā mofāreq-il losūs

خوسفی قائنی، محمد حسن، ق۱۴ قمری

xūsefī qā’enī,mohammad hasan(- 20c)

تاریخ تألیف: شب یک‌شنبه ۲۰ جمادی الاول ۱۳۳۳ق
مسائل اعتقادی است درباره امام عصر عجل الله تعالی فرجه و در حقیقت ردی است بر فرقه بابیه، مشتمل بر یک «مقدمه» و سه «مقاله»: مقدمه: در بیان فضیلت علم و عالم؛ مقاله ۱. اثبات امام ثانی عشر در ضمن اثبات ائمه اثنا عشر؛ ۲. اثبات تولد و وجود حضرت مهدی؛ ۳. ابطال دین میرعلی محمد باب و اتباع او.

۱. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه: ۵۹
جلد اول کتاب؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۳۰ق؛ ۳۰۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: -۵۳]

۲. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه: ۶۰
دنباله قبل و جلد دوم کتاب؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: سه‌شنبه ۷ ربیع الثانی۱۳۳۱ق؛ ۲۸۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: -۵۳]

۳. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه: ۳
آغاز: حمد و سپاس بی حد و قیاس خداوندی را سزاست که واحد و یگانه و قدیم و ازلی و بی همتاست همه چیز غیر او حادث و مخلوق اوست
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۳۲۹گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: -۱۰]

● المقارعة = الاستخارة (رسالة فی) = خیرة الطیر / استخاره / عربی

al-muqāra‘a = al-istixāra (r.-ul fi) = xiyarat-uṭṭayar

بحرانی، احمد بن سالم

bahrānī,ahmad ebn-e sālem

رساله کوتاهی است به نظم درطرق استخاره، مؤلف ابتدا دایره دروسط با شش دایره در اطراف رسم نموده و پس از آن احکام اشکال استخراج شده از آن را در ابیاتی به نظم بیان نموده است. این رساله را مؤلف کتاب «انیس المحاضر و جلیس المسافر» درکتابش درج نموده و مؤلف جنگ به نقل از آن در جنگ حاضر نقل نموده است.
آغاز: بعد الحمد والصلوة، فیقول منمق هذه الکلمات و الاحرف کثیر الزلات قلیل التأسف فرید عصره فی الذنوب بلا ثان ... وقفت علی بعض الآثار المنقولة عن الائمة الاطهار (ع) فی باب الاستخارات ... فاخترت منها الخیرة المرویة عن ثامن الائمة الشهیرة بخیرة الطیر
انجام: سؤالک عن الشرکة احذر لا تشارک لیس فیه خیر و اذا لم یکمل عدد المقارعة حیث انقطع عملی فلنرجع الی السؤال و یکمل العدد من هناک. تمت
چاپ: بمبئی،۱۲۹۱ق، ضمن جلد نخست کشکول؛ به سالق۱۳۴۳ ضمن مجمع الانوار

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۳۸۲/۲-۱۳/۶۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۶ق؛ ۶گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۴۹۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۴۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن حسن موسوی، تا: ۱۳۰۰ق؛ محشی؛ ۱۰گ (۱-۱۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۸-۷۱۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۷۸۱/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱۰۱ر-۱۰۷پ)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۲-۳۴۵]

● مقارنات ظهور الحجة (عج) / کلام و اعتقادات / عربی

muqārināt-u ẓuhūr-il ḥujjat (‘aj)

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ - ۱۳۳۳ قمری

bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja‘far (1861 - 1915)

تاریخ تألیف: صفر ۱۳۳۲ق
رساله‌ای است مختصر در دفع برخی شبهات و رد برخی از احادیث ساختگی که درباره امام زمان گفته شده است.مؤلف، در مورد امام زمان چندین کتاب و رساله نگاشته است از جمله: العلائم لا هتداء الهوائم و ذیل آن، النور فی الامام المستور و ذیل

آن، ابهی الدرر فی تکلملة عقد الدرر، الوجیزة فی غیبة الحجة، جواب منکر وجود صاحب الزمان و غیر آنها.
[الذریعة: ۳۷۸/۲۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۳۹/۴
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد بر کافه اهل ایمان مخفی نماند چند فرقه ای از اهل ضلال برای گمراه نمودن نادانها؛ **انجام:** و برآنها لازم است که برساله اصول دین ما و امثال آن مراجعه نموده عقاید محکم نمایند
خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: صفر۱۳۳۲ق؛ ۸گ (۹۷-۱۰۴)، ۱۳-۱۵سطر(۷×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳۱-۲۲۸]

● مقارنة الکواکب فی البروج / هیئت / عربی

muqārinat-ul kawākib fi-l burūj

هرمس

hermes

گویا این قطعه بسیار مختصر که در اقتران کواکب و دلالات و احتراق هریک از آنها بحث می‌کند، از کتابی جدا شده باشد.
آغاز: ذکر مقارنة الکواکب فی البروج. اذا اقترن المشتری والشمس والزهرة و عطارد والقمر فی الحمل دل علی حسن حال الناس فی جمیع الآفاق
انجام: و هذا ما جری من الخبر فی احتراق الکواکب الخمسة فی کل برج و ما یتصل بکل واحد من الکواکب، و الله اعلم.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۴۷۷/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: نظام بن عبدالله بن محمد، تا: ۸۳۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۷۸پ-۸۷ر)، اندازه: ۹×۱۸سم [ف: ۲۲-۶۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۲۶/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ احتمالاً از روی نسخه شماره ۸۴۷۷ استنساخ گردیده؛ ۵گ (۱۳۲-۱۳۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۸-۳۸۰]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۹۰/۲
خط: نسخ، کا: سکاسی اصفهانی، رجب علی بن عبدالعلی، تا: جمعه ۱۱ ذیحجه۱۱۱۲ق[ف: ۳-۶۰]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۴۲/۲
آغاز: بسمله، هذه رسالة من الهرمس المثلث فی ذکر مقارنة الکواکب فی البروج الاثنی عشر و بیان احکامها، انه قال اذا اقترن المشتری و الشمس؛ **انجام:** فهذا ما قالوا فی طوالع السنین فی کل برج من هذه البروج، و صلی الله علی محمد و آله
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد حسین بن بدیع الزمان منجم اصفهانی، تا: ۱۲۴۸ق، جا: اصفهان؛ جلد: میشن، ۲۷گ (۱۴پ-۴۰ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۶سم [ف: ۶-۳۲۶]

● مقارنه کواکب در تثلیث و تربیع و تسدیس /هیئت / فارسی و عربی

moqārena-ye kavākeb dar taslīs va tarbī‘ va tasdīs

با نقل مطالبی از شرح اسطرلاب قوشجی و خلاصة الحساب فاضل یزدی و میرغیاث الدین منصور دشتکی و فصیح و ابوریحان بیرونی و از تحریر اقلیدوس.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوایی، ۲۵ص (۲۸-۵۲)، ۱۸سطر(۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [سنا: ف: ۱-۴۸]

● مقارنه و تثلیث / هیئت / فارسی

moqārena va taslīs

مؤلف این رساله، که ظاهراً معاصر نادرشاه و کریمخان زند بوده و علاوه بر این رساله کتابی در علم تاریخ به نام خلاصه علم تواریخ نگاشته است. در این رساله از مقارنات ستارگان و تثلیث آنها سخن می‌گوید و شواهدی را که در طول زندگی در این زمینه دیده و حاکی از انطباق بر مقارنات است در آن گرد آورده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۹۱/۵
آغاز: و مقارنه کواکب با زحل چنین است که قران مشتری را با زحل قران علویین خوانند؛ **انجام:** ولیک قصد تزویج بنای نو نهادن نیست نیک.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۱۲ص (۲۴۱-۲۵۲)، ۲۶سطر(۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۴۲۷]

● مقاصة المنکر لو حلف / فقه / عربی

maqāṣat-ul munkir law ḥalaf

خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین، - ۱۱۷۳ قمری

xājū’ī, mohammad esmā‘īl ebn-e hoseyn(- 1760)

اگر منکری بر وجهی شرعی قسم بخورد، دعوی مدعی ساقط و در دنیا قصاص از منکر نمی‌شود. این فتوای بسیاری از دانشمندان علم فقه است. ولی مؤلف در رساله حاضر این فتوا را صحیح نمی‌داند و بر رأی خود در چهار فصل استدلال می‌کند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۹۸۶/۲
آغاز: الحمدلله الذی هدانا طریق الصواب ... لما وجب علی کل مجتهد أن یظهر علمه و یعمل بما ادی الیه بذلوجهده؛ **انجام:** و لعله من هذا القبیل ان سماع النبی صلی الله علیه وآله صوت عذاب

المیت فی القبردون غیره
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۶گ (۲۲پ-۵۷ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵-۳۵۸]

● **المقاصد** / طب / عربی

al-maqāsed

مغربی، ابوسعید بن ابراهیم، ق۴ قمری

maqrebī,abū-sa'īd ebn-e ebrāhīm(- 10c)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۹۸/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی ... المقصد الثلثون من کتاب المقاصد فی ابدال الادویه مرتب علی حرف التهجی قال ابو سعید بن (کذا ...) ابراهیم المغربی المتطبب صاحب کنز الحکما مما یجب ان یعلم ههنا انه لما کانت الادویه المفردة مختلفه القوی و الطبایع؛ **انجام:** بدلها سویق النبق اوسویق الزعرور و الله اعلم بحقایق الامور.

تنها مقصد ۳۰ آن کتاب استدر آبدال ادویه و ترتیب حروف الفبا؛
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۸۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۸ص (۴۴-۶۱)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۹-۸۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۶۰/۶۱

مقصد ۳۰ ابدال الادویة؛ خط: نستعلیق، کا: طبیب حموی، تا: چهارشنبه ۴ربیع الثانی۱۰۰۷ق، جا: اصفهان [سنا: ف: ۱-۱۹۱]

● **مقاصد** / تاریخ معصومین / فارسی

maqāsed

؟کاشانی، حبیب الله بن علی مدد، ۱۲۶۲ - ۱۳۴۰ قمری

kāšānī, habīb-ol-lāh ebn-e 'alī madad (1846 - 1922)

مشتمل بر تاریخ و سرگذشت پیامبران و امامان است که در ۱۱۴ «مقصد» به‌طور اجمال و کوتاه بیان شده که نخستین مقصد در بیان هدف آفرینش و آخرین آن در سیر و سلوک حضرت قائم عجل الله تعالی فرجه الشریف می‌باشد.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۳۸۶

آغاز: بسمله ... به نظر عبرت دیده گشوده جمیع از مور و تا ملخ بر یک قانون دیده می‌شود (روی نخستین کلمات مرکب ریخته و خوانا نیست)؛ **انجام:** در زمان رجعت حضرت رسول (ص) و سایر امامان رجعت نموده مدت های مدیدی سلطنت خواهند کرد احوالات رجعت نوشته ام (کذا) آخر جلد اول بعون الملک الواحد القهار.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۱۷۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۴سم [ف: ۵-۷۲۳]

● **مقاصد** / حدیث / عربی

maqāsed

لاهیجانی، محمد بن محمد علی، - ۱۳۵۴ قمری

lāhījānī, mohammad ebn-e mohammad 'alī(- 1935)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۲۶۹

آغاز: بسمله، لایخفی علی من نظر فی مطاوی کتابی هذا؛ **انجام:** و تاویله الانبیه صلی الله علیه و آله و اوصیائه
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴[رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۲۷۰

آغاز: بسمله و به نستعین، المقصد الثالث فی الامامه؛ **انجام:** و صفه الله عز ذکره فی کتابته
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴[رایانه]

● **مقاصد الاحبا** / طب / فارسی

maqāsed-ol ahebbā

طبیب تهرانی، محمد هاشم بن محمد طاهر، ق۱۱ قمری

tabīb-e tehrānī,mohammad hāšem ebn-e mohammad tāher(- 17c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۲۴۹

آغاز: الحمد کل الحمدلله الذی خلق الانسان؛ **انجام:** چند قطره روغن بچکانند و السلام ... جمادی الثانی سنه ۱۲۸۲
خط: نسخ، کا: مهدی نجف آبادی، تا: ۱۲۸۲ق[الفبائی: -۵۴۴]

←مقاصد الاشارات ← لطائف الاشارات

● **مقاصد الاصول** / اصول فقه / عربی

maqāṣid-ul uṣūl

اشکوری، ابوالقاسم بن معصوم، - ۱۳۲۵ قمری

eškavarī,ab-ol-qāsem ebn-e ma'sūm(- 1907)

قواعد اصول فقه را با تفصیل بسیار و نقل گفته‌های دانشمندان این فن و ردو ایراد در آنها در چند «باب» هر کدام دارای چند «مقام»، نگاشته و درپایان جلد اول تصریح می‌نماید که از افادات استادش حاج میرزا حبیب الله رشتی می‌باشد. (سید احمد اشکوری)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۰۱۷

آغاز: الصحیح یکون الشارع قد استعمل لفظ الصلوة الموضوع للاتمام مسئلة فی الارکان الصحیحة؛ **انجام:** المقدمة الرابعة فی تأسیس الاصل بالنسبة الی القول بأن المشتق حقیقة ... تارة کما فی قوله تع لا ینال عهد الظالمین علی حسب

ج۱، از مبحث «مجاز و صحیح و اعم» و مبحث «امر» تا مبحث «مبادی مشتقات» است (طبق شماره صفحات از آغاز چهار صفحه

کسری دارد)؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: اوایل قرن۱۴؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مؤلف (به احتمال قوی و با توجه به نوع خط و تطبیق مشخصات نسخه‌شناسی این نسخه با «جواهر العقول» وی – در همین کتابخانه به شماره ۳۹۰۱۳ و ۳۹۰۱۵/۱): سید ابوالقاسم بن معصوم اشکوری گیلانی نجفی (–۱۳۲۵ق)؛ تملک: محمد حسین کلباسی؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ جلد: مقوا، ۱۴۹گ، ۱۵–۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱–۴۸۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۰۱۸

آغاز: بسمله. الکلام فی الاستصحاب و له معنیان لغوی و اصطلاحی اما المعنی اللغوی و هو اخذ الشیء مصاحبا کما یقال فی العرف فلان استصحب الکتاب؛ **انجام:** و لا یلزم من ثبوت الحسن فی شیء توجه التکلیف علیه بسبب وجود الحسن فی قبل (؟) و تمام الکلام یأتی غدا ان شاء الله

حاوی مبحث «استصحاب» تا پایان «حسن و قبح» است؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: اوایل قرن۱۴؛ با توجه به نوع خط و نسخه‌شناسی و سبک نگارش (خصوصا عبارت «یأتی غدا» در پایان هر بحث) احتمالاً «مقاصد الاصول» ابوالقاسم اشکوری و یا حداقل ادامه نسخه ۳۹۰۱۷ است. مؤلف در این کتاب (ص۱نسخه) از شیخ مرتضی انصاری نقل قول کرده که با توجه به عبارت «کما اختاره الشیخ قدس» بعد از وفات وی این کتاب را نوشته است؛ تملک: محمد حسین کلباسی؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ جلد: مقوا، ۲۳۱گ، ۱۳–۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۳×۱۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱–۴۸۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۰۵۶

آغاز: بسمله. [افتادگی گوشه نسخه] الاصولین من الادلة العقلیة ... الاستصحاب و التخییر و اصالة الاشتغال ... هو العقل و ان الادلة العقلیة ... وجه تسمیة هذه الاصول؛ **انجام:** و لو کان بسبب بقائی و لکن هذا مردود بالنص و الاجماع ان لمرجحیته ... یحتاج الی دلیل

حاوی برخی مباحث اصولی به این شرح: اصالة البرائة و الاشتغال و الاستصحاب و التخییر و ... (ص۱)؛ حجیة خبر الواحد (ص۲۶۹)؛ القول فی الاجتهاد و التقلید ففیخ مقصدان المقصد الاول فی الاجتهاد و المقصد الثانی فی التقلید (و هر مقصد در چند فصل: ص۲۷۹)؛ الکلاک فی التعادل و التراجیح و متکلمات الاصولیین ف هذا الباب (۵۴۹). موجودی آن تا اواخر تعادل و تراجیح و تعارض است؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: اوایل قرن۱۴؛ افتادگی: انجام؛ در صورتی که این نسخه همان «مقاصد الاصول» اشکوری باشد این نسخه مجلد پایانی آن و یا حداقل ادامه نسخه ۳۹۰۱۷و۳۹۰۱۸ است وتکرار عبارت «یأتی غدا» در پایان هر مبحث نیز مؤید آن است؛ تملک: محمد حسین کلباسی؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ جلد: مقوا، ۴۰۴گ، ۱۴–۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۳×۱۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱–۴۸۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۸۳۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... الباب الاول فی الامر و النهی، و هذا التعبیر کما عن العلامة فی النهایة اولی من التعبیر بالاوامر و النواهی

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: دوشنبه ۴محرم۱۳۰۱ق؛ جلد: مقوایی، ۳۹۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [ف: ۲۳–۲۳]

● **مقاصد الأطباء = مقاصد الطب** / طب / عربی

maqāṣid-ul aṭibbā' = maqāṣid-uṭṭibb

طبیب، مسعود بن حسین، ق۱۰ قمری

tabīb,mas'ūd ebn-e hoseyn(- 16c)

کتابی است جامع در ادویه‌ای که برای امراض از سر تا قدم به کار آیند، با استفاده از کتاب‌های قانون و شرح آن و کنز الحکماء ابوسعید بن ابراهیم و شرح کلیات سامری، مشتمل بر سی و یک«مقصد»: ۱. امراض الرأس؛ ۲. فی ان مراض العین؛ ۳. امراض الاذن؛ ۴. امراض الانف؛ ۵. امراض اللثه و الفم و الاسنان؛ ۶. امراض الریه و الصدر؛ ۸ امراض القلب؛ ۹. امراض الثدی؛ ۱۰. امراض المعدة و المریء؛ ۱۱. امراض الکبد و الطحال؛ ۱۲. امراض الامعاء؛ ۱۳. امراض الکلی؛ ۱۴. امراض المثانه؛ ۱۵. امراض المقعده؛ ۱۶. امراض الانثیین و القضیب؛ ۱۷. امراض الرحم؛ ۱۸. الامراض الظاهره؛ ۱۹. الاورام و البثور؛ ۲۰. الامراض العارضه فی سطح الجلد؛ ۲۱. علل الاظفار؛ ۲۲. الجراحات؛ ۲۳. احوال الشعر؛ ۲۴. الحمیات؛ ۲۵. السقطه و الضربه و الکسر و الخلع؛ ۲۶. السموم و علامة شربها و علاجها الکلی؛ ۲۷. الادویة المفردة؛ ۲۸. المرکبات؛ ۲۹. المکائیل و الاوزن؛ ۳۰. الابدال؛ ۳۱. احراق و غسل بعض الادویة.

[فهرس المخطوطات الطبیة العربیة ۱۰۸؛ الطب الصیدلیه ص ۳۵۱؛ بروکلمان ۲–۱۰۲۹؛ ذکر ان للکتاب نسخة فی رامبو؛ خزانة مفتی ۱۴۵/۵]

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۴

آغاز: و من البقولة و ما یشبهها الحسک و خصوصاً ماوه بالعسل المطبوخ حتی یقوم لعوقاً؛ **انجام:** و یترک ساعة حتی یربو قلیلاً ثم یصب علیه الماء عنه و یعاد علیه الماء کذلک ثلاث مرات.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ جمادی الاول۱۰۰۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ نسخه حاضر در عطف کتاب کنزالحکماء نامیده شده که اشتباه است؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۲۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱–۷۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۲۴

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی خلق الانسان و اعطاه العلوم و الحکم و الصلوة علی رسوله المصطفی الذی ابدع لأجله اللوح و القلم

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «عبده ... الموسوی» (بیضوی)؛ ۳۱۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۴۴–۱۳۵]

←مقاصد الاعراب ← تحفة الطلاب فی نظم قواعد الاعراب

● **مقاصد الاعراب** / نحو / فارسی
maqāsed-ol i‘rāb

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۳۰۲ ض
بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق[د.ث. مجلس]

● **مقاصد الالحان = جامع الالحان** / موسیقی / فارسی
maqāsed-ol alhān = jāme‘-ol alhān
مراغی، عبدالقادر بن غیبی، ۷۵۴ – ۸۳۸ قمری
marāqī, ‘abd-ol-qāder ebn-e qaybī (1354 - 1435)
اهدا به: مرادخان عثمانی (۸۲۴–۸۵۵ق)
تاریخ تألیف: جمعه ۲۱ شوال ۸۲۱ق
در یک «مقدمه» و دوازده «باب» و یک «خاتمه»؛ در آن شعرهای مازندرانی و همدانی و تبریزی و قزوینی است.
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی زین الاصوات بطیب الالحان والنغماتو صیرها دائرة بین الشعب و المقامات ... اما بعد فان الاذهان المستقیمة و الطباع السلمیة مایلة الی الموسیقی ... بنابرین مقدمه بنده ... عبدالقادر بن غنی الحافظ المراغی ... این مختصر را تالیف کردم در معرفت الحان ... و آن را مقاصد الالحان نام نهادم ... مرتب کردم بر مقدمه و دوازده باب و خاتمه
انجام: و درین مختصر برین قدر اکتفا کردیم.
[هنر و مردم ۳۳/۹۴ و ۶۹/۱۵۲ و ۹۵/۱۵۷؛ فهرست موسیقی‌نامه‌ها ۱۳۷؛ نسخه‌های منزوی ۳۹۰۷]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۸۹–ف
نسخه اصل: نور عثمانی ش ۳۶۴۴؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: شنبه ۳ صفر۸۱۸ق؛ واقف: سلطان ابوسعید عثمان خان بن مصطفی خان[فیلمها ف: ۱–۲۶۱]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۶۴۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: پارچه، ۱۵۰گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۳سم [ف: ۴–۷۷۳]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۶۳–ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۳–۱۱۸]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۸۳۲/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دهه سوم شوال۸۳۷ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: ساغری، ۸۶گ (۳پ–۸۸ر)، اندازه: ۱۷/۳×۲۶/۹سم [ف: ۵–۲۰۳]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰ سرود
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ناقص است؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، قطع: رقعی[نشریه: ۱۳–۴۰۷]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۲–ف
نسخه اصل: نور عثمانی ش ۳۶۵۶؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه۹۰۳ق؛ ۱۰۵گ، ۱۸سطر[فیلمها ف: ۱–۲۰۲]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۳۹۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ تملک: نقیب حسین بن علی حسینی؛ از ۱۱۱۵ تا ۱۳۸۹ ق هفت نوبت داخل عرض شده است؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۷۷گ، ۱۵–۱۶ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷/۳×۲۵/۹سم [ف: ۸–۴۴۲]
۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۰۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و چون طالبان این قدر را بدانند و بذهن وقاد [بسپارند] بعضی از بواقی توانند در یافتن انشاء الله تعالی و الله اعلم.
خط: نستعلیق، کا: رشتی، علی بن اسماعیل، تا: ۱۲۹۱ق؛ از روی نسخه فخر الدین اسعد قمی مورخ ۸۷۴، در پایان چند بندی است درباره موسیقی از فیثاغورس و علی (ع) هنگامی که به خواندن این علم پرداخته و ستایشی که از آن کرده است و از افلاطون و جز اینها؛ جلد: تیماج، ۵۷گ، ۲۸ سطر(۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱۱–۲۱۵۹]
۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۴۵۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: ملک خانم اوکتایی، تا: ۲۷ ربیع الثانی ۱۳۶۰ق؛ از روی نسخه ۵۳۹۰ در کتابخانه نوشته شده؛ ۷۲گ، ۱۵ سطر(۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۸/۵×۳۲/۷سم [ف: ۸–۴۴۳]
۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۰–ف
نسخه اصل: نور عثمانی ش ۳۶۴۵؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا، پاکنویس شده؛ ۳۴۵گ [فیلمها ف: ۱–۲۶۱]
۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۳۱۷/۲
آغاز: بسمله. حمد بی غایت و شکر بی نهایت قادری را که انواع موجودات را بکمال ... اما بعد چنین گوید محرر این کتاب ... عبدالقادر بن عیسی (؟) (کذا) الحافظ المراغی؛ **انجام:** در حالت ختم کتاب فرزند عبدالرحمان گفت نه این دو بیت را اگر چه مشهور است ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه ختائی، جلد: ساغری، ۱۷سطر [ف: ۹–۳۲۴]

● **مقاصد الاولیاء فی محاسن الانبیاء = قصص فاریابی** / تاریخ / فارسی
maqāsed-ol owlīyā’ fī mahāsen-el anbīyā’ = qesas-e fāryābī
فاریابی، محمود بن احمد،– ۶۰۷ قمری
fāryābī,mahmūd ebn-e ahmad(- 1211)
اهدا به: الب اقتلغ تنکان ملک ارسلان خاقان ابوالمظفر ابراهیم بن جلال الدین سلجوقی
در شرح حال و ذکر فضائل و محاسن ابنیاء از حضرت آدم علیه السلام تا خاتم الانبیاء حضرت محمد رسول اکرم (ص)و خلافت علی را هم دارد با خاتمه‌ای در نام‌های خلفای عباسی.
برخی عناوین: ترتیب ایجاد عالم، قصه حضرت آدم صلواة الله

علیه، قصه مهتر ادریس علیه السلام، قصه مهتر نوح علیه السلام، قصه مهتر هود علیه السلام، قصه اصحاب الفیل، قصه مریم بنت عمران، قصه خاتم جمیع الانبیاء، قصه معراج حضرت محمد صلی الله علیه و اله و سلم ... الی آخر.

آغاز: هو الرشید.بسمله– رب یسر و تمم بالخیر. سپاس و ستایش مر خداوندی را که یاقوت قوت ناطقه را در اطراف سان انسان ودیعت نهاده است ... املا کننده این کتاب محمود بن احمد بن الحسن الفاریابی اتم الله مرامه می‌گوید که نزدیک خردمندان و اصحاب دانش متابعه مآثر گذشتگان و تقبل نمودن آثار ایشان از لوازم روش عقیدتست علی الخصوص باحوال انبیا و مجاری امور ایشان بدان وسائل که همگنان صبح معالی را از مطلع مشایعت رسل مطالعه کرده اند ... جماعتی از خلفای دوستان که هر یک ذکری سایر و فضلی وافر داشتند برغبتی صادق و حرضی غالب اشارت بمن کردند که ترتیب نسخه ای می‌باید کرد ... که مقبول جهان گردد و از مدح و تغییر و ذم و تحقیر مصون و محروس ماند بعون الله تعالی و حسن الطافه. قصه ترتیب ایجاد عالم ...

انجام: تحریر فی التاریخ هجدهم ماه ذی الحج سنه ۱۱۱۱ چون اساس این کتاب که نیر سپهر براعت و در صدف بلاغتست بر اختصار نهاده شد و از بسط و تطویل بیطائل نگاهداشتند ذکر از بعضی خلفاء عهد نامذکور می‌نماید اسامی ایشان بر تواتر و توالی گفت شد تا ارباب ابتلا را در اعداد و تقدم هر یک وقوفی و اطلاعی بحاصل آید ... ثقت بفیض فضل و مفضل بر اطلاق جلت عظمته آنست که خلاصه فصاحت و زبده بلاغت مقبول جهان رغایب گردد و از قدح و طعن مصون و محروس ماند.

[فهرستواره منزوی ۴۵۰/۱ و ۶۵۸ و ۱۷۸۹/۳]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۵۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۸ رجب۱۰۰۹ق؛ مجدول؛ تملک: اعتضاد السلطنه در ۱۲۸۴؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۲۱۰گ، ۱۵ سطر(۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۵-۶۳۱]

۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۳۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالرحمن موفق، تا: ۱۱۱۱ق؛ مجدول؛ اهدایی: محمد خان بهادر، شهریور ۱۳۴۳؛ کاغذ: بغدادی، جلد: تیماج، ۳۴۲ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۷-۷۰۱]

● مقاصد التحقیقات فی بیان الغوامض و المشکلات / تفسیر، حدیث/ عربی

maqāṣid-ut taḥqīqāt fī bayān-il ġawāmiḍ wa-l muškilāt

رساله‌ای در تحقیق در باب تعدادی از آیات متشابهه که تفسیر آنها از ائمه (ع) نقل شده است، سپس در آن تعدادی از احادیث مشکله شرح شده و پس از آن فوائد متفرقه آمده است، در یک «مقدمه»، پنج «مقصد» و یک «خاتمه»: المقدمة: فی طریقة الولف و معنی التاویل؛ مقصد ۱. الایات المتشابهة فی الانبیاء؛ ۲. عصمة الائمة فضلا عن الانبیاء؛ ۳. الایات المتفرقة من المتشابهات؛ ۴. الاخبار المضلات؛ ۵. تحقیق مطالب جلیلة و فوائد انیقة؛ الخاتمة (در نسخه حاضر موجود نیست).

کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه: ۱مجموعه بدون شماره

آغاز: الحمد لله الذی لا تدر که الشواهد و لا تحویه المشاهد و لا تراه النواظر و لا تحجبه السرائر الدال علی قدمه بحدوث خلقه

کا: محمد جواد بن محمد حسین کرمانشاهی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام[دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۵۵]

● المقاصد الحسنة فی بیان کثیر من الاحادیث المشتهرة علی الالسنة / حدیث / عربی

al-maqāṣid-ul ḥasana fī bayān-i kaṯīr-in min-al aḥādīṯ-il muštahara ʻala-l alsina

سخاوی، محمد بن عبدالرحمن، ۸۳۱ – ۹۰۲ قمری

saxāvī, mohammad ebn-e ʻabd-or-rahmān (1428-1497)

چاپ: بیروت، دار الکتب العلمیة، ۱۴۱۷ق؛ قاهره، محقق: عبدالله محمد الصدیق وعبدالوهاب عبد اللطیف، مکتبة الخانجی، ۱۳۷۵ق.

[قرطای ۲۴۲۶ و ۳۰۲۵؛ الاوقاف العامة بغداد ۳۰۷/۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۴۴۸

خط: نسخ عربی، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ تملک: ابراهیم بن عیسی بن ابی سلمه، قاسم بن سنجق دار، سید فیض الله مدرس؛ کاغذ: بغدادی، جلد: تیماج، ۳۶۹گ، ۲۱سطر(۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۷۱]

● المقاصد الحمیدیة فی نصرة السادة الصوفیة / عرفان و تصوف / عربی

al-maqāṣid-ul ḥamīdīya fī nuṣrat-is sādat-iṣṣūfīya

بسیوغزی، احمد، ق۱۴ قمری

basīoqzī,ahmad(- 20c)

اهداء به: سطان عبدالحمید عثمانی

تاریخ تألیف: آخر رجب ۱۳۱۲ق

رساله‌ای درباره طریقه صوفیه رفاعی و اوراد و اذکار و وجد و دف زدن و رقصیدن آنان در حال ذکر، و این‌که همه اینها صحیح و طبق دستورات دینی است، با تمجید فراوان از شیخ محمد افندی ابی الهدی، در سه «مقصد»: ۱. الذکر و السماع؛ ۲. نوبات الفقراء و کاساتهم و باقی آلاتهم؛ ۳. ضربهم السلاح و

دخولهم النار و غیرها.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۲۴۲

آغاز: الحمدلله الهادی الی سواء الطریق المانع لصفوته من خلقه الهدایة و التوفیق المرسل للرسل بالایات البینات؛ **انجام:** و صحبه الابرار کلما ذکره الذاکرون و غفل عن ذکره الغافلون.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره رجب۱۳۱۲ق؛ قبل از کتاب دو تقریض است از شیخ ابراهیم دمیاطی و شیخ محمد غزالی بلبیسی، و در پایان قصیده‌ای است در مدح کتاب از شیخ عبدالقادر قصاب؛ جلد: گالینگور مذهب، ۳۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۶-۲۲۸]

● **المقاصد الدينية** /-

al-maqāsed-od dīnīya

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۱۸۵

بی‌کا، تا: ۱۲۲۴ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی، مجموعه نوازی[رایانه]

● **المقاصد السنية فی الاحاديث الالهية** / حدیث / عربی

al-maqāṣid-us sanīyya fi-l aḥādīṯ-il ilāhīya

ابن بلبان، علی بن بلبان، ۶۷۵ - ۷۳۹ قمری

ebn-e balbān,ʻalī ebn-e balbān (1277 - 1339)

کتابی است مشتمل بر صد حدیث قدسی که مؤلف، آنها را از مشایخ خود در بغداد و دمشق و قاهره و اسکندریه شنیده است. همچنین در پایان حکایات و اشعاری متضمن بر موعظه ذکر کرده است.مؤلف، کتاب را بده جزء تجزئه نموده است.

آغاز: الحمدلله ذی الکلمة العلیة، و العدة الوفیه ... و قد خرج العبد الفقیر علی بلبان من مسموعاته ببغداد و دمشق و القاهرة و مصر و الاسکندریه هذه الماية حدیث الالهیة ...

چاپ: مدينة المنوره، محقق: محیی الدین مستو ومحمد العید الخطراوی، مکتبة التراث؛ دمشق، مؤسسة علوم القرآن، ۶۰۸ص، ۱۴۰۳ق.

[بروکلمان، ذیل ۸۰/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۸۱عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اذا عفوت فان فضلك و اسع - و اذا سطوت فان عبد مذنب. آخر الجزء العاشر من المقاصد السنية.

نسخه اصل: اسکوریال، ش ۱۶۹۰(فهرست خطی عربی اسکوریال ۲۱۰/۳). تمام کتاب؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: شنبه ۲۹رمضان۷۳۰ق؛ مصحح، با نشانی بلاغ، در آخر اکثر اجزاء کتاب چند سماع و اجازه است به خط مؤلف که تاریخ کتابت آنها ۶۸۳ و ۶۸۴ق است، و این مستغرب به نظر می‌رسد، زیرا بنابر آنچه بروکلمان و دیگران ولادت مؤلف را در ۶۷۵ق نوشته‌اند، مؤلف در آن تاریخ کودکی هفت ساله بوده، پس یا باید ولادت مؤلف قبل از ۶۷۵ق باشد و یا اشتباهی دیگر رخ داده است؛ تملك: صلاح کتبی به تاریخ ۷۴۵ق؛ ۱۶۵گ، ۱۹سطر[عکسی ف: ۲-۲۵۸]

● **المقاصد السنية لمعرفة الاجسام المعدنية** / طبیعیات / عربی

al-maqāṣid-us sanīyya li-maʻrifat-il ajsām-il maʻdanīya

مقریزی، احمد بن علی، ۷۶۶؟ - ۸۴۵ قمری

maqrīzī, ahmad ebn-e ʻalī (1365 - 1442)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۶۴/۷

آغاز: بسمله وصلی الله علی سیدنا محمد ... الحمد لله رب العالمین ... و بعد فهذه مقالة و جیزة فی ذکر المعادن؛ **انجام:** احسن الله تقضیها عنا بخیر

خط: نسخ عربی، کا: محمد بن احمد، تا: ۶صفر۱۰۴۲ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۸گ (۱۲۹ر-۱۳۶پ) [ف: ۱۰-۱۷۰۸]

● **مقاصد الصالحين** / دعا / فارسی

maqāsed-os sālehīn

ملاباشی شیرازی، محمد باقر بن محمد،- ۱۲۴۰ قمری

mollā-bāšī šīrāzī,mohammad bāqer ebn-e mohammad(-1825)

اهدا به: فتح علی شاه قاجار(۱۲۱۲-۱۲۵۰ق)

تاریخ تألیف: پیش از ۱۲۲۹ق

کتاب مشتمل بر اعمال ماه و سال و هفته و بعضی از زیارت‌ها و تعقیبات نمازها و اوراد و استخاره‌ها است. بنا به گفته الذریعه (۳۸۱/۲۱) قبل از سال ۱۲۲۹تألیف شده است. دارای یک «مقدمه» و چهارده «مقصد» و «خاتمه» است: مقدمه مشتمل بر سه «قسم» است: ۱) بیان مجملی از اصول دین که به فهم عوام قریب باشد، ۲) بیان حصر عبادات، ۳) فضیلت ذکر؛ مقصد ۱. در چهار «مقاله»؛ مقصد ۲. اعمال ایام هفته، در نه فصل؛ مقصد ۳. نمازهای نافله، مشتمل بر دوازده فصل؛ مقصد ۴. استخاره، شامل چهار فصل؛ ... مقصد ۱۴. اعمال و ادعیه در پانزده فصل؛ خاتمه در احکام اموات، شامل شش فصل.

آغاز: بسمله - الحمدلله الذی وقف علی مقاصد عباده وجزا بکثیر نعمائه علی وفق معتقد انامه و هدانا طرق الوصول الی رضوانه بملازمة الاذکار المرویه عن خاتم انبیاء

انجام: و بگویند لا اله الاالله محمد رسول الله علی ولی الله اللهم اجعلنا من شیعه ال محمد علیهم السلام، تمت الکتاب

[مکتبة امیرالمؤمنین ۶۷۵/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۳۷

آغاز: برابر**انجام:** سه مرتبه الله اکبر بگو پس تسبیح حضرت فاطمه علیها السلام سلام بخوان سپس سجده رو و صد مرتبه بگو

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ در حاشیه از سوی مؤلف تصحیح و با نشان «بلغ»و «بلغ قبالاً» مقابله گردیده، دو برگ در آغاز نسخه مشتمل بر مقدمه کتاب دیگر مؤلف «زبدة الاذکار» با قلم خوردگی وجود دارد؛ جلد: مقوا، ۴۴۵گ، ۱۷ سطر(۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴۱-۴۶۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۳۸

آغاز: ... در اعمال طلب رزق از آن جمله بعضی از آن در اعمال هفته مذکور شد و از آن جمله آن چه از پیغمبر روایت شده از ادای قرض؛ **انجام:** و نماز ظهر و عصر و یکرکعت آخر نماز شام و دو رکعت آخر نماز خفتن را آهسته باید خواند مگر نماز جمعه از مقصد نهم آغاز و تا مقصد چهاردهم به انجام رسیده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود اوایل قرن۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی تمام به خط مؤلف، با نشان «بلغ» مقابله گردیده؛ ۲۰۳گ، ۱۶ سطر(۹×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۴۱-۴۶۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۵۹۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** جدول سابق گذشت فصل سوم در بیان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج [رایانه]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۶۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** صل علی محمد و ارنی الحق حقا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور [رایانه]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۶۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** اثنین و تسعین و مئتان بعد الاف

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: کالینگور [رایانه]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۶۴۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** ده بار در سر برداشتن از رکوع و ده

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۷. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۱۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت الکتاب بعون الله الملك الوهاب حرره تراب اقدام المومنین ابن ابراهیم اسماعیل الحسینی فی یوم الثلثاء اربع و عشرین شهر شوال المکرم سنه ۱۲۳۶ من الهجرة النبویه

خط: نسخ متوسط، کا: اسمعیل بن ابراهیم حسینی، تا: شوال۱۲۳۶ق؛ مجدول، با سرلوح، مذهب؛ مهر: «علی اکبر بن حسین الحسینی»؛ کاغذ: ترمه، جلد: چرم، ۶۰۴ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۸×۲۷سم [ف: ۱-۹۷۵]

۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن ابراهیم حسینی، تا: پنج‌شنبه ۹ جمادی الاول۱۲۵۶ق؛ مجدول، مصحح؛ تملك: فضل الله النوری؛ کاغذ ترمه، جلد: تیماج عنابی، ۲۶۹گ، ۲۷ سطر(۱۱/۵×۲۱)، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: ۱-۵۷۴]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۶۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد اسماعیل، تا: ربیع الاول۱۲۷۴ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۲۸۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۷-۲۴۹]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: محمدعلی بن محمداسمعیل، تا: ۱۲۷۵ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۳۶۳گ، ۲۲ سطر(۱۱/۵×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: ۴۱-۴۸۴]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۸عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه شخصی خاندان مؤلف – شیراز؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۹۲ق؛ مصحح؛ ۳۷۴گ، ۲۵سطر[عکسی ف: ۱-۱۷۱]

● مقاصد الطالبین فی اصول الدین = المقاصد فی علم الکلام = مقاصد الکلام = مقاصد الکلام و عقاید الاسلام / کلام و اعتقادات / عربی

maqāṣid-uṭṭālibīn fī usūl-id dīn = al-maqāṣid fī ‘ilm-il kalām = maqāṣid-ul kalām = maqāṣid-ul kalām wa ‘aqāyid-ul islām

تفتازانی، مسعود بن عمر، ۷۲۲ – ۷۹۲ ؟ قمری

taftāzānī, mas‘ūd ebn-e ‘omar (1323 - 1390)

تاریخ تألیف: ۷۸۴ق؛ محل تألیف: سمرقند

مباحث علم کلام را بر اساس اعتقادات اهل سنت درشش «مقصد» ترتیب داده است: ۱. المبادی؛ ۲. العقلیات، و لایختص بواحد دون واحد؛ ۳. العقلیات، و تختص بالعرض؛ ۴. العقلیات، و تختص بالممکن و الجوهر؛ ۵. العقلیات، و تختص بالواجب؛ ۶. السمعیات.این کتاب بسیار معروف است ودانشمندان شروح وحواشی زیادی برآن نگاشته‌اند. مؤلف خود نیز شرحی جامع بر آن نگاشته است.

آغاز: بسمله. حمداً لمن یفوح نفحات الامکان بوجوب وجوده و یلوح علی صفحات الاکوان آثار کرمه وجوده

چاپ: آستانه: ۱۲۷۷ق؛ استانبول، دار الطباعة العامره، ۲۷۹ص، ۱۲۷۷ق؛ قاهره، مطبعة الازهریه، ۱۳۳۰ق.

[کشف الظنون ۱۷۸۰/۲؛ سرکیس ۶۳۷/۱]

شرح و حواشی:

۱- شرح مقاصد الطالبین فی اصول الدین = شرح المقاصد؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲ق)

۲- حاشیة حواشی شرح المقاصد

۳- حاشیة شرح المقاصد

۴- حاشیة شرح مقاصد الطالبین فی علم اصول الدین(۲عنوان)

۵- شرح خطبة المقاصد

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدلله رب العالمین علی التوفیق لتحریر مقاصد الکلام و عقاید الاسلام و ذلک بعد الفجر من یوم الاثنین الرابع عشر من شهر ذی العقده سنه اربع و ثمانین و سبعمائه

این نسخه از جهت قدمت و خوانا بودن خط و کامل بودن از نسخ ارزنده است؛ خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ احتمالاً از روی نسخه اصل؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ جلد: تیماج، ۱۶۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱-۲۳۴]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۲۱۱

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۶/۱×۱۰/۶سم [رایانه]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۱۴

آغاز: حصوله فی نفسه و للخصم أن یقول لا نسلم انه لو کان معدوماً لما کان صفة؛ **انجام:** و لان العباس مع علماء الصحابة أنکروا امامة أبی بکر و رضوا بامامة علی کما هو.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ نسخه قدیم و نفیس؛ تملک: مصطفی حسینی خونساری صفائی به تاریخ محرم ۱۳۶۱؛ ۱۳۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۲-۳۰۹]

←مقاصد الطب ← مقاصد الأطباء

● مقاصد العابدین و زاد الزاهدین / دعا / فارسی

maqāsed-ol ʻābedīn va zād-oz zāhedīn

عسکری سمنانی، محمد حسن بن محمد، ق۱۳ قمری

ʻaskarī semnānī,mohammad hasan ebn-e mohammad(-19c)

اهدا به: فتح علی شاه قاجار(۱۲۱۲-۱۲۵۰ق)

مؤلف،که خود را امامی مذهب و حاجی هاشمی نسب سمی جده حسن بن علی محمد حسن بن محمد عسکری معرفی نموده بعد از اتمام دو کتاب به نام «منهاج العارفین» و«معراج العابدین» تصمیم به تصنیف کتاب دیگری درباره کلیه اعمال مذهبی و تکالیف مذهبی ایام سال و همچنین تربیت انجام وظایف فردی و اجتماعی از نظر دستورات مذهبی گرفته و آن را«مقاصد العابدین و زاد الزاهدین» نامیده است. این کتاب در دو جلد و هر کدام دارای چند مقصد مشتمل بر ابواب تألیف شده: جلد ۱. در ادعیه و اوراد نمازها و ایام هفته و ساعات و مناجات و دعاهای حاجات؛ جلد ۲. در ادعیه ماه‌های عربی.

آغاز: بسمله. الحمد المحمود علمنا احمده فی قرانه و دلنا علی طریق عبادته فی احسن بیانه

انجام: پس حاجات خود را از خدا طلب کند که انشاء تعالی برآورده گردد.

[فهرستواره منزوی ۹۳۱/۸]

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** لقد حرره هذه المجموعه الشریفه و الصحیفه المینفه استکتابا للمولی الاعظم ... و نقاوه دودمان احمد مختار مهر سپهر سیادت ... سمی جده حسن ابن علی محمد حسن ابی محمد عسکری ضاعفه الله تعالی بکسر اعادیه اللئام ... و انا العبد الاقل ... اسمعیل ابن علی اصغر الحسینی عفی عنه فی دار المرحمه السمنان صانها الله عن الحدثان فی یوم الجمعه الثالث و العشرون شهر رجب المرجب فی سنه ۱۲۴۹ تسع و اربعین و مائتین بعد الالف من الهجرة المقدسه علی مهاجرها الف الف سلام و تحیه اللهم اغفر لمؤلفه و کاتبه و قاریه و سامعه بمحمد و آله

خط: نسخ جلی خوش، کا: اسمعیل بن علی اصغر حسینی، تا: رجب۱۲۴۹ق؛ مجدول، با یک سرلوح مذهب؛ مهر: «مشیرالسلطنه -رضا الحسینی - حسین بن هدایت الله»؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوای روغنی مذهب، ۹۳۵ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱-۹۷۹]

۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۰۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ مجدول، با یک سرلوح مذهب سبک کار کشمیر، مذهب؛ مهر: «علی اکبر بن حسین الحسینی»؛ کاغذ: کشمیری، جلد: روغنی بوم منقش، ۸۲۶ص، ۱۵سطرو در صفحاتی که ترجمه دارد ۱۵ سطر ترجمه فارسی، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱-۹۷۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۶۰۰

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... غرض از تألیف این رساله و تصنیف این عجاله و باعث بر ترصیع این مقاله؛ **انجام:** السلام علیک یا من بدی الله فی شأنه ...

خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، دارای سرلوح؛ تملک: محمد بن شیخ حسین به تاریخ ۱۵ ربیع الثانی ۱۳۱۳؛ ۱۳۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۹-۴۱۲]

● مقاصد عالمگیری / گوناگون / فارسی

maqāsed-e ʻālamgīrī

رازی، محمد سلیم، ق۱۱ قمری

rāzī,mohammad salīm(- 17c)

کتابی است با نثری نیکو و زیبا که در زمان پادشاهی ابوالمظفر اورنگ زیب محمد بهادر پادشاه هند ملقب به عالمگیر و محیی الدین(۱۰۶۸-۱۱۱۸ق) در شش «مقصد» و سی و شش «مطلب» تالیف شده است.

[طبقات اعلام الشیعه ۲۴۸/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۹۰۶

آغاز: اورنگ رفیع مرتبه سخن را زیبی و سریر بلند پایه گفتار را زینتی سزا نیست جز حمد پادشاهی جلت نعماوه که طبقات منضود افلاک جزویست از کتابخانه ابداعش؛ **انجام:** و بعد از آن

سه شکل بجهت باقی اعنی آفتاب و قمر و عطارد نو اشکال ایشان اینست ...
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، مصحح، دارای کمند؛ در برگ نخست عبارت«کتاب موسوم به مقاصد عالمگیری من تصنیفات مولانا محمد سلیم رازی در تفسیر و حدیث و اصول و کلام و حکمت و هیات من تحریر یوم یک‌شنبه ۲۷ رجب سنه ۱۱۸۲ هجری» آمده است احتمال دارد تاریخ کتابت نسخه باشد؛ جلد: تیماج، ۲۲۴ص، ۱۵سطر(۸×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۳۵-۲۹۹]

● **مقاصد علیه** / اخلاق، متفرقه / فارسی

maqāsed-e ʻalīyye

تبریزی خیابانی، علی بن عبدالعظیم، ۱۲۸۱ - ۱۳۶۶ قمری

tabrīzī xīyābānī, ʻalī ebn-e ʻabd-ol-ʻazīm (1865 - 1947)

بیشتر این جنگ یادداشت‌های منبری است که مؤلف برای خود نوشته است، و مشتمل بر امور اخلاقی و آداب اسلامی می‌باشد.
[فهرستواره منزوی ۶/۶۲۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۴۴۱

آغاز: فی ریاض الجنة قال علی علیه السلام یعنی در مدینه سلونی قبل ان تفقدونی فقام الیه رجل اقصی المسجد
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۲۳گ، اندازه: ۹×۱۱سم [ف: ۲۴-۲۰۴]

● **المقاصد العلیة فی تنقیح جملة من الادلة الشرعیة** / اصول فقه / عربی

al-maqāṣid-ul ʻalīya fī tanqīḥ-i jumlat-in min-al adillat-iš šarʻīya

هروی، محمد تقی بن حسینعلی، ۱۲۱۷ - ۱۲۹۹ قمری

heravī, mohammad taqī ebn-e hoseyn-ʻalī (1803- 1882)

در اصول فقه.
آغاز: بسمله: الحمدلله الذی هدانا بمحکم کتابه الی المقاصد العلیه و دعانا بفصل خطابه الی المنافع ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۴۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد فرغ منها اصلاحاً و تتمیماً و تألیفاً و تنظیماً مؤلفه الجانی فی اول شهر ربیع الثانی سنة ثمانین و ماتین بعد الالف من الهجرة النبویه علی هاجرها و آله المعصومین الف الف سلام و تحیة سنة. ۱۲۸۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۰ق؛ جلد: تیماج، ۷۰۲ص، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۱۲۷۹]

۲. قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه: ۲۸/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و منها ما اختاره المحقق البهائی من انه کلام بعض نوعه معجز أو کلام یحرم ... ان التعریف الأول ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۸گ (۲۰پ-۲۷پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: -۵۳]

● **المقاصد العلیة فی جوابات المسائل العلویة** / فقه / عربی

al-maqāṣid-ul ʻalīya fī jawābāt-il masāʼil-il ʻalawīyya

جزایری، عبدالله بن نورالدین، ۱۱۱۲ - ۱۱۷۳ قمری

jazāyerī, ʻabd-ol-lāh ebn-e nūr-od-dīn (1701 - 1760)

تاریخ تألیف: ۲۲ محرم ۱۱۵۳ق؛ محل تالیف: شوشتر
پاسخ سید عبدالله جزایری است به پرسش‌های سی‌گانه فقهی که شیخ علی بن محمد بن عبدالله بن محمد حویزی تقدیم داشته وجزائری به آنهاپاسخ گفته است.
آغاز: الحمدلله الذی رفع منار العلم و سهل سبیله و فرض علی کل مسلم و مسلمة طلبه و تحصیله و جعله شعار الاتقیاء و میراث الانبیاء ... المسألة الاولی ما قدر الواجب من المعرفة علی کل مکلف و ما یلزم من المعرفة بالنبی و الائمة الطاهرین ...
انجام: و هذا ظنی فیه فضله و صلاحه و کتب الفقیر الحقیر المضیع عمره فی التفریط و التقصیر اقل العباد ... فی دارالمؤمنین تستر صینت عن کل شر حامداًلله مصلیا علی رسوله الامین و اهل بیته المعصومین الاکرمین.
[الذریعه ۲۱/۳۸۲؛ دنا ۹/۱۱۰۳]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۵۱۰/۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: موسوی، ابوالحسن بن محمد حسن، تا: چهارشنبه ۱۲ ربیع الثانی۱۲۲۸ق؛ مقابله با اصلی شدهکه به خط جدش سید عبدالله مؤلف بوده در یک‌شنبه ۵ رجب ۱۲۲۸، پایان مجموعه نسخ محمد حسین بن محمد محسن بن ابی الحسن بن عبدالله جزایری است که نواده مؤلف است؛ جلد: تیماج، ۵۵گ (۱پ-۵۵ر)، ۱۷سطر[ف: ۵-۶۳۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۵۵۰/۲

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن حسنی دزفولی، تا: ۱۲۷۲ق؛ ۶۱گ (۱۴۲پ-۲۰۲پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴-۲۹۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۴۴/۳

آغاز و انجام: برابر
کامل؛ خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالله بن غلامعلی ین شرف الدین دزفولی، تا: ۱۰ صفر۱۲۸۹ق؛ از باقر ترقی در آذر ۱۳۴۸ش؛ جلد: مقوا، ۶۹گ (۲۲۰پ-۲۸۸پ)، ۱۴سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴/۹×۲۱/۶سم [ف: ۲۹/۱-۱۱۱]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۵۸۱/۳

همان نسخه بالا[نشریه: ۷-۲۴۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۳۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن احمد بن محمد جعفر موسوی جزائری، تا: چهارشنبه آخر صفر۱۳۶۱ق، جا: نجف اشرف؛ از روی نسخه خط فرزند مؤلف عبدالرحیم حسینی جزائری به تاریخ سه‌شنبه یازدهم جمادی الثانی ۱۲۰۵؛ جلد: گالینگور، ۷۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۱۱-۳۸۵]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴-۲۵/۱۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن نعمت الله موسوی جزایری، تا: شنبه ۲ رجب۱۳۷۱ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: مقوا، ۹۰گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۸-۴۴۹۹]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۳۲/۳-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** الجواب الثقه بالله وحده توافقت الروايات عن اهل البيت صلوات الله عليهم ... كما الحقوا بعصير العنب ماء العنب اذا غلى فى حبه و هما ممنوعان لعدم صدق العصير عليهما و قد يستدل

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط وانجام؛ ۱۸گ (۱۷-۳۴) [ف: ۲۳-۵۹۵]

● **المقاصد العلية فى شرح الرسالة الالفية** / فقه / عربی

al-maqāṣid-ul ʿalīya fī š.-ir r.-il alfīya

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ʿalī (1506 - 1558)

وابسته به: الالفية فى فقه الصلاة اليومية = الفيه؛ شهيد اول، محمد بن مكى (۷۳۴-۷۸۶)

تاریخ تألیف: ۱۹ربیع الثانی ۹۵۰ق

شهید اول محمد بن محمد بن مکی شامی عاملی، کتاب جامعی نگاشته است در یک «مقدمه» و سه «فصل» و یک «خاتمه» که شامل هزار حکم واجب نماز است به نام «الفية الشهيد»، که علما بر این کتاب شروح و حواشی و تعلیقات فراوانی دارند از آنجمله شهید دوم زین الدین ابن علی بن احمد شامی عاملی، شرحی مزجی متوسط با استدلال مختصر بر الفیه شهید نگاشته است که کتاب حاضر باشد.

آغاز: الحمدلله الذى شرع الصلوة و جعلها بعد الايمان افضل طاعات العالمين ... و بعد فهذه كلمات قليلة مشتمل على فوائد جليلة

انجام: كان اطلاق القضاء عليها على وجه المجاز لا الحقيقة اللهم حقق بالنا بحقائق المعارف ... و الحظ وجودنا بعين العناية انك ذوالفضل العظيم وليكن آخر ما اردنا املاه على هذه الرسالة اللهم اجعله ... فانك اكرم الاكرمين.

چاپ: مشار عربی، ص۸۸۴؛ دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم، ۱۳۷۸ شمسی؛ طهران، سنگی، ۱۳۱۲ق، وزیری، ۲۲۱ص

[الذريعة ۱۱۰/۳و ۳۸۲/۲۱]

شرح و حواشی:

۱- شرح الالفية (مختصر)؛ حسینی سبزواری، محمد بن میر علی

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۴۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد بن عبدالله بن علی مجدلانی، تا: یک‌شنبه ۱۰ شوال ۹۵۰ق؛ چند مورد حواشی موجود در آن به خط مؤلف شباهت دارد که به احتمال بسیار خط مؤلف باشد، مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مذهب، ۱۶۸گ، ۱۷ سطر(۹×۱۲)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۴۱-۷۰۱]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۱۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محیی الدین بن احمد بن تاج الدین عاملی، تا: ۹۵۳ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱۸گ (۷-۱۲۴)، ۲۰و۲۱سطر(۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۳-۲۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۷۷

خط: نسخ، کا: حسن علی، تا: سه‌شنبه ۳ جمادی الثانی۹۵۵ق؛ محشی از میر داماد با نشان«م ح ق» که در آن از عیون المسائل و السبع الشداد خود یاد کرده است؛ تملک: محمد بن ملا آقا حسین، محمد امین، عبدالمبین بن حاجی مهدی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۱۰گ، ۱۴ سطر(۷×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۱-۲۴۸۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۴۳۱/۱

خط: نستعلیق، کا: نورالدین محمد بن لطف الله مشهور به شاه ملا حافظ قاری، تا: جمعه سلخ ذیحجه۹۶۴ق، جا: اصفهان؛ تملک: حسین بن مرتضی حسینی؛ مهر: «عبده الراجی محمد حسن بن محمد جواد» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی، ۸۱گ (۱پ-۸۱ر)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۲۲-۲۵]

۵. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۵ جمادی الثانی۹۷۵ق[دلیل المخطوطات: ۱-۱۶۴]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۴۶

آغاز: التعويل على مثله و على تقدير استناده الصحيح لايمكن المصير اليه؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالعظیم بن کمال الدین حسینی، تا: شوال۹۸۰ق، جا: مشهد رضوی؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: حاج قائم مقام، بهمن ۱۳۱۶؛ جلد: میشن، ۱۰۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۶۴۷]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۵۴۱/۲

کا: علی ناصر بن احمد بن عبدالله بن سلیمان بحرانی، تا: ۹۸۴ق؛ نسخه به سال ۹۸۵ق توسط مالک آن علی بن عبدالمهدی مقابله و در حواشی تصحیح شده؛ جلد: تیماج، ۱۰۳گ (۱۲-۱۱۴پ)، ۲۵سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶-۷۸]

۸. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۵۵۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: گالینگور، ۱۵۷گ، ۲۰-۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۶۴]

۹. همدان؛ کمالی؛ شماره نسخه: ۱۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ناقص[نشریه: ۵-۳۸۷]

۱۰. تهران؛ حوزه آستان حضرت عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۷۹/۴
آغاز: مع قلة فراغ البالو کثرة اختلال الحال راجیاً ان ینفع الله بها کما نفع بأصلها الطالبین ... و سمیته المقاصد العلیة فی شرح الألفیة و الله یهدی السبیل؛ **انجام:** هذا الحدث بالنسبة الی الغسل و یحکم بوجوب الوضوء له فلا وجد ح لاعادة الغسل لان الموجب لاعادته انما هو
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ مهر: گویا از فخرالدین طریحی «الفقر فخری و به افتخر ۱۰۷۵» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۸۰گ (۱۱۹ر-۱۹۸پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [حوزه و موزه عبدالعظیم: ف: -۷۱]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۳۷۱
آغاز: اتی بها مطلقا فکیف یقتصربها علی المسؤول قال و لو سلم ذلک لم یتم؛ **انجام:** او نسیان الرکوع حتی هوی الی السجود و لما یسجد بان یصل (کذا) الی حد الساجد و ان لم یکن الجبهة.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی از زین الدین، شیخ حسن، مختار و سلطان؛ واقف: احمدای، آبان ۱۳۶۵؛ جلد: مقوا، ۲۳۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۴سم [ف: ۲۱-۱۴۵۰]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۷-۶/۱۳۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا یتضیق الابظن ضیق وقت العمر الاممن فعله ولو عین زمان للمنذور
ازاول تا «ولو عین زمان للمنذور»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با علامات بلاغ؛ جلد: گالینگور، ۱۲۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۸-۴۵۰۰]

۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۹۵۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** لما لم یکن التجدید بهذه الاشیاء موجبا للتوقیت الحقیقی کان اطلاق القضاء.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «محمد بن رضی محمد علی»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۴۹گ، ۱۹سطر(۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۷۸۹]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۱۶۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: میشن، ۱۴۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۶×۲۰سم [ف: ۱-۵۲۷]

۱۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۲۴۷
خط: نسخ، کا: سلیمان بن حسین علی بن محمد بن یوسف بن سعید، تا: جمادی الاول۱۰۰۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ تملک: علی بن احمد بن فرج بن عبدالله بن ابراهیم بن حسین خبوشانی بحرانی؛ ۱۴۱گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۷]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۶۱۷
خط: نسخ و نستعلیق، کا: ملك احمد بن محمد حسین تونی، تا: ۱۰۲۲ق، جا: سرایان؛ تملک: قطب الدین محمد با مهر «قطب الدین ...» (بیضی)، محمد امین گلستانه، جمال الدین محمد بن حسین خوانساری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۰۵گ، ۲۱سطر (۴/۵×۱۴)، اندازه: ۸×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۱۹۸]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۶۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** فنور قلوبنا بانوار الهدایة ... انک ذوالفضل العظیم ... علی سیدنا محمد و آله الطیبین.
خط: نسخ و نستعلیق، کا: حسن علی بن تاج الدین انصاری استرآبادی، تا: ۱۵ شوال۱۰۳۱ق؛ واقف: شیخ عبدالله مجتهد پور، مرداد ۱۳۶۲؛ جلد: تیماج، ۲۳۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۸سم [ف: ۲۱-۱۴۴۸]

۱۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۰۲۳/۱
آغاز: برابر**انجام:** اللهم اجعله خالصا لوجهك الكريم ...
خط: نسخ، کا: طبسی، محمد بن محمد حسین، تا: ۱۰۴۰ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۳۶گ (۱-۱۳۶)، ۱۸و ۲۰سطر (۸×۱۳-۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴-۱۱۳۱]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۰۴۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالله بن علی، تا: سلخ جمادی الاول۱۰۴۱ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۶۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۰۶]

۲۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۲۷۴
همان نسخه بالا[مؤید: ۱-۲۴۴]

۲۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۳۲/۳-۵۹۵۱
خط: نسخ، کا: جمال الدین محمد بن حمزه حسینی جرفادقانی، تا: جمادی الاول۱۰۴۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۴۳گ، ۱۸سطر، قطع: ربعی[آستانه قم: -۱۷۲]

۲۲. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: ۱۱۱
خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن احمد مازندرانی، تا: ۱۰۴۵ق، جا: اصفهان مدرسه شیخ لطف الله[ف: -۶۷]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۱۴/۲
انجام: لم یکن التجدید بهذه الاشیاء موجباً للتوقیت الحقیقی کان اطلاق القضاء علیها علی وجه المجاز لا الحقیقة.
خط: نسخ، کا: بمی کرمانی، محمد تقی بن حسین، تا: جمعه ۸ جمادی۱۰۴۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۷۷گ (۵پ-۱۸۱ر)، ۲۵سطر(۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: ۸-۱۵۰]

۲۴. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۱۷۷/۱
خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد بن سلیمان بن یحیی بن حسین بن ابی شبانه حسینی احسائی بحرانی، تا: شنبه ۱۴ جمادی الاول ۱۰۴۹ق؛ ۸۲گ (۱پ-۸۲پ)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۱۴۳]

۲۵. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۲۱۶
خط: شکسته نستعلیق چلیپا، کا: محمد کاظم، تا: صفر۱۰۶۷ق؛ مجدول، قطع: ربعی[نشریه: ۷-۱۲۵]

۲۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۵۹۶/۳
خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۰۷۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۹ص (۵۴-۷۲)، ابعاد متن: ۷×۱۰، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۵-۱۷۱۴]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۷۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: نعمت الله ابن اسماعیل، تا: ۱۰۷۸ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۴-۸۱]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۸۲-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد شفیع بن ابوالحسن شولستانی، تا: ذیقعده ۱۰۸۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۱۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴-۱۹۸]

۲۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶-۳۰۶-۲/۱۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمدبن صالح، تا: پنج‌شنبه ۱۰ربیع الاول۱۰۸۱ق؛ ۱۲۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۵۰۰]

۳۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۳۵۹
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: یک‌شنبه ۱۳جمادی الاول۱۰۸۱ق؛ مصحح؛ تملک: عبدالنبی بن حاج علی کاظمی با مهر «یارفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۱۲]

۳۱. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه: ۱۲
خط: نسخ، کا: نوروز بن عبدالرحمن، تا: ۱۰۸۷ق؛ مصحح؛ تملک: احمد بن آخوند حاجی محمد علی شهیر به بهبهانی؛ ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: -۲۱]

۳۲. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه: ۲۱
کا: علی رضا بن غیاث شیرازی، تا: ۱۰۸۷ق؛ مقابله شده در ۱۰۹۱ در شیراز[نشریه: ۵-۲۸۹]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۶۰۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۹۴ق؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ جلد: مقوا، ۳۹گ، ۲۱سطر[اهدائی رهبر: ۳-۷۰۶]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۶۳۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: سنان بن عبدالمولی بن حسن، تا: ۲۱ذیقعده ۱۰۹۸ق؛ ۱۶۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۴۴۹]

۳۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۴۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: رفیع بن محمد بن مظفر حسینی دیهوکی طبسی گیلکی، تا: پنج‌شنبه ۱۳ محرم۱۱۰۰ق، جا: اصفهان مدرسه نواب؛ تملک: محمد علی بن عبدالحق حسینی طبسی ۱۱۵۷ با مهر «عبده محمد علی الحسینی» (مربع)؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده محمد اسماعیل» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۸۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۰۹۱]

۳۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۹۷۰
خط: نسخ، کا: علی بن منصور الفارانی، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۱۳۶گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۸-۱۴۸]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۵۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد رفیع بن محمد مهدی سرکانی، تا: پنج‌شنبه۵ جمادی الثانی۱۱۰۹ق؛ مصحح، مقابله شده، محشی؛ تملک: محمد بن سید ابوالقاسم خویی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۰۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۰۷] و [ف: ۲۱-۱۴۵۱]

۳۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۱۷۱/۳
خط: نسخ، کا: کرمی، ابراهیم بن حسین، تا: پنج‌شنبه۱۸ شعبان۱۱۲۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۴ص (۶۳-۷۶)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۵-۱۵۵۸]

۳۹. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۴۲/۲
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد مهدی، تا: ۱۰ ربیع الاول۱۱۶۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۸۸گ (۱۱۳پ-۲۰۰ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱-۲۲۹]

۴۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۲
خط: نستعلیق بدون نقطه، بی کا، تا: ۱۱۷۶ق؛ اندازه: ۱۷×۲۲سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۷]

۴۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۹۲۸۱
خط: نسخ، کا: سید تقی بن سید عبدالرشید رضوی موسوی حسینی، تا: ۱۰ صفر۱۱۸۴ق؛ مصحح، دارای بلاغ؛ مهر: «حمید بود غلام محمد سک علی» (چهارگوش کوچک)؛ جلد: تیماج، ۱۸ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۳۴۶]

۴۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۳۰۱/۱
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۸۰گ (۱پ-۸۰ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۴-۹۴]

۴۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۳۹۷/۳
آغاز: فصلاً لأنها امور عرضية خارجة عن ذات الصلاة و مع ذلک کل واحد منها أعم من الآخر من وجه
خط: نسخ مغلوط، کا: اسماعیل بن عبدالوهاب ساکن گجرات، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی، ۱۳۵گ (۲۳۶ر-۳۷۰ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۲۱-۳۶۴]

۴۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۸۴/۱
آغاز تا بحث لباس نجس مربیه؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ ناقص؛ ۵۲گ (۲ر-۵۳پ)، ۲۳ سطر (۹×۱۴/۵)[ف: -۷۲۳]

۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۲۱۱
آغاز: ... الزواید و ذلک فضل من الله العزیز الحکیم یختص برحمته من یشاؤ الله ذوالفضل؛ **انجام:** و الاخفات فی الثانیة بخلاف الاولی فانه یجب فیها الاخفات و یجب الترتیب ایضاً لان الفوائت.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی، با نشانی «بلغ»؛ جلد: چرم، ۱۳۶ص، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۶/۷سم [ف: ۴۵-۸۲]
۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۲۴۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، کا: عبدالوهاب بن احمد محلاتی، تا: احتمالاً قرن۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۱۸گ (۱پ-۱۱۸پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲/۲۷-۲۶]
۴۷. قوچان؛ مدرسه عوضیه؛ شماره نسخه: ۴۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: سید هاشم بن سید محمد حسینی، تا: رجب۱۲۱۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ]
۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۴۲۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی محمد بن حسین علی کاهونی، تا: اواسط محرم۱۲۱۲ق؛ جلد: میشن، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۱۴۴۹]
۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۵۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ تملک: ابوالحسن محمد بن علی؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۳۰۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۰۷]
۵۰. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۴۱۹/۵
خط: نسخ، کا: سلیمان بن ملا عبدالله، تا: ۱۲۴۷ق؛ مهر: «و رفعناه مکانا علیا» (مربع)؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۲۱۰]
۵۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۹۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۵ ذیقعده۱۲۴۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۳ سطر (۹×۱۷)[ف: -۷۷۷]
۵۲. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: ۲۲۶
خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق[ف: -۶۸]
۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۹۳۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد باقر بن حسین دماوندی، تا: یک‌شنبه ۲۷ رجب۱۳۰۰ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۱۴۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۰۷] و [ف: ۲۱-۱۴۵۰]
۵۴. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۴۳/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمدبن امیر علی همدانی نجفی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۰۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف مخ: -۱۶۰]
۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۰۱۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۴۷گ (۱۴۸پ-۲۹۴پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۵-۲۷]
۵۶. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۱۰
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، قطع: خشتی[رشت و همدان: ف: -۱۳۶۴]
۵۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۲۹۰-۵۶/۱۴۰
آغاز: علی العهد الذکری و هو السابق فی الدیباجة و هذا التعریف مع کونه اجود التعریفات
از شرح «و الصلوة الیومیة واجبه بالنص» تا شرح «ولو فاتته فریضة مجهولة من الخمس»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۴۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۵۰۰]
۵۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۷۷۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۷۳گ (۲پ-۱۷۴ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۷-۳۳۱]
۵۹. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۱۴/۲
خط: نستعلیق، کا: حسن، بی‌تا؛ ۷۶گ (۶۳ر-۱۳۸ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: -۲۰]
۶۰. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه: ض۲
تا ۶سطر از خاتمه را، که بعد از استصحاب است دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰۸گ (۶۷-۱۷۴)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲-۱۰۱]
۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۹۶۹۰
کا: ابراهیم سلیمی، بی‌تا[الفبائی: -۵۴۴]
۶۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۷۹۲
کا: حاجی محمد بن خلال تونی شمس الدین بن محمد حسینی، بی‌تا؛ این نسخه را با نسخه‌ای که با نسخه‌مؤلف مقابله شده بود مقابل کرده؛ قطع: خشتی[ف: -۲۴۱]
۶۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۴۰۰/۱
بی‌کا، بی‌تا، قطع: رحلی[ف: -۲۷۹]

● **مقاصد العوالی بقلائد اللئالی** / هیئت / عربی
maqāṣid-ul ʻawālī bi-qalā'id-il la'ālī
سوسی، محمد بن محمد، ۱۰۳۷ - ۱۰۹۴ قمری
sūsī, mohammad ebn-e mohammad (1628 - 1683)
شامل منظومه در طریقه به دست آوردن و شناختن اوقات، طبق اصول علم نجوم و شرحی است بر آن منظومه (شرح نیز از گوینده منظومه است).مؤلف در آغاز دیباچه محمد بن محمد بن سلیمان مغربی ردابی معرفی شده است.

آغاز: بسمله و به ثقتی. یقول عبید ربه و اسیر ذنبه ... و سمیتها مقاصد العوال بقلاتد اللآلی ... بحمد من ادرجنا فی حزبه ×× و لم یزل یرفعنا لقربه ...

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۴۶۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** مسیحا مکبراً معظماً ×× مهللا مصلیاً مسلما / ما سجت فی دورها الافلاک ×× و سبحت فی دهرها الاملاک. هذا المطلب علی الضد من الذی قبله اذ المراد هیهنها معرفة مسافة انخفاض ما البیر مثلا ... ربنا فاغفر لنا ذنوبنا ... مع زمرة والدینا و مشایخنا و مشایخهم ... و الحمدلله رب العالمین ...

خط: نسخ، کا: ابراهیم عجلونی، تا: اواخر ربیع الثانی ۱۱۳۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۲۱۵گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۳۰۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۰۵/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۷۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و آخر دعوانا ان الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب؛ با یادداشتی از سفیر کبیر ایران در ترکیه بنام (رستم) به تاریخ ۱۱۰۹؛ جلد: تیماج، ۲۵۹ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۴-۲۳۴]

● مقاصد الفلاسفة / فلسفه / عربی

maqāṣid-ul falāsifa

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ قمری

qazālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

تاریخ تألیف: ۴۸۷ق

مؤلف در این کتاب به بررسی آراء و عقاید فلاسفه پرداخته و در ابتداء کلام مختصری در مقاصد آنان از علوم (منطق، ریاضیات، الهیات)بیان نموده و کتاب را نیز به همین سه بخش تقسیم نموده و درهر یک از علوم مفصلاً به بیان مذاهب مختلفه و بیان عقاید و آراء آنان پرداخته است.

آغاز: الحمد لله الذی عصمنا من الضلال و عرفنا مزلة اقدام الجهال والصلاة علی المخصوص من ذی الجلال بالقبول و الاقبال المصطفی

انجام: و لنفتح بعد هذا بکتاب «تهافت الفلاسفة» حتی یتضح بطلان ما هو باطل من هذه الآراء. و الله الموفق لدرک الحق بمنه و حوله

چاپ: لیدن، محقق: جیورج بیر، مطبعة بریل، ۱۶ص، ۱۳۰۵ق؛مصر، مطبعة المحمودیة، چاپ ۲، ۱۳۵۵ق؛ تحقیق محمود بیجو، دمشق، مطبعة الصباح، ۱۴۲۰ق

[معجم المطبوعات ص ۱۴۱۵؛ فهرست آثار غزالی از موریس بوئیژ ش ۱۷؛ مصنفات الغزالی بدوی ش ۱۶؛ کشف الظنون ۱۷۸۰/۲؛ذخائر التراث العربی الاسلامی ۷۲۲/۲؛ابن خلکان ۳۵۴/۳؛ سبکی ۱۱۶/۴؛ ابن عماد ۱۳/۴]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۰۳/۲

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان ـرم۳۵۷؛ خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ ۲۲۰ص (۴۹-۲۶۸) [عکسی ف: ۳-۳۸۷]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۲۲۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ مهر: «سلام علی ابراهیم»، «علی بن محمد طاهر»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۲۷گ، ۱۱ سطر (۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۵-۶۳۲]

● المقاصد فی الاصول / اصول فقه / عربی

al-maqāṣid fi-l uṣūl

متن متوسطی است درچندین باب وبحث ومقام ومقصد که از روایات بسیار استفاده کرده است. ازقدما ومتأخرین از جمله محمد باقر داماد نیز یاد کرده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۱۲۳

آغاز: ... ان النزاع انما هو فیما اذا کان المشتق محکوما به کقولک زید مشرک او قاتل او متکلم فان کان محکوما علیه؛ **انجام:** الباب السادس فی التعادل والتراجیح اعلم ان التعارض الواقع فی الادلة الشرعیة یکون بحسب الاحتمالات العقلیة منحصرا فی اقسام ...

مقصد دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۹۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۰۹۱]

←المقاصد فی علم الکلام ← مقاصد الطالبین فی اصول الدین

● مقاصد فی الفنون و الحکمه / فلسفه / فارسی

maqāsed fe-l fonūn-e va-l hekma

دارای «فاتحه» و سی «مقصد» و «خاتمه». در پایان رساله می‌گوید: میزان قرآن و حدیث است. شاید این رساله از آقا مدرس علی زنوزی باشد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۶۹۷

آغاز: انسان ملاذ علماء امصار معاد حکمای اعصار؛ **انجام:** الله الملک المنان تمام شد

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

● المقاصد فی اللغة / لغت / عربی به فارسی

al-maqāṣid fi-l luġa

فرهنگ لغات عربی با فارسی است و طرز تبویب آن آمدن کلمات بر حسب ترتیب الفبایی از الف تا یاء است و نیز ابواب افعال عربی آمده و بر حسب آن این افعال با معانی فارسی آنها ذکر گردیده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۴

آغاز: الحمدلله الحمید فی قدیم عزه و کبریائه؛ **انجام:** ارعوی بازگشت و باز استاد و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.
خط: نسخ، کا: سلمان فارسی، تا: ۸۵۹ق؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۹۸گ، ۱۹سطر(۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم
[ف: ۹–۱۳۵]

←مقاصد الکلام ⪢ مقاصد الطالبین فی اصول الدین
←مقاصد الکلام و عقاید الاسلام ⪢ مقاصد الطالبین فی اصول الدین

● **مقاصد اللغات الشتاة و مناهج الصیاغ الثقات** / لغت / عربی به فارسی

maqāṣid-ul luġāt-iš šatāt wa manāhij-uṣṣīyāġ-iṯṯiqāt

عبدالرحمن

‘abd-or-rahmān

آغاز: الحمدلله الذی بعث بالحق نبیاً، و انزل قرآنا عربیا، هدی للناس و بینات ... اما بعد قال الفقیر الی الله غفر ذنوبهما (چنین) ... لما رأیت القرآن ... عربیة فوجب اولا ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۷۶/۲

آغاز: برابر

کا: حیدر علی بن علی مردان ایج الاصل زنجانی المسکن، تا: یک‌شنبه ۲۲شعبان۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج، ۳۲گ (۱۷۹ر–۲۱۰ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۳۰–۲۳۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** یا مع المیم: یم: دریا. یمین: سوگند (سپس جمله‌های (ابجدهوز) را گزارش داده است

تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه ش ۹۵۷۶/۲ مجلس ذکر شد؛
خط: نسخ، کا: یزدی، علی اکبر بن حسین، تا: شنبه ۲۷ ربیع الاول ۱۲۸۸ق، جا: مدرسه صدر اعظم پهلوی مسجد شاه؛ جلد: تیماج، ۹۷گ، ۹ سطر در عربی و ۹سطردرفارسی(۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲–۴۵۷]

● **مقاصد اللغة** / لغت / عربی

maqāṣid-ul luġa

بخش اسماء مصلح مقاصد اللعه یا لغت عربی به فارسی در دو بخش است اسماء و افعال.اسماء به ترتیب حروف هجاء هر یک در سه بخش مفتوح، مصموم و مکسور و افعال را به ترتیب مصادر روزی به ترتیب ابواب ثلاثی مجرد و مرند و رباعی آورده است.منزوی در «فرهنگنامه‌ها» احتمال داده است این کتاب همان زبدة اللغه تألیف علاءالدین علی کاشی (–۶۲۴ق) باشد که حاج خلیفه آنرا آورده و توصیف کرده است.

[فرهنگنامه‌ها ۲۹۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۰۲

آغاز: ج الاجاب آب تلخ؛ **انجام:** و اساف نام بت قریش وال اعلم بالصواب لمت الاسار من مقاصد اللغه. الحمدلله رب العالمین و الصلوة و سلام علی صل محمد و آله اجمعین.
خط: نسخ، کا: نجم الدین جمال الدین بن میر قیس، تا: ۸۱۹ق؛ افتادگی: آغاز(دیباچه کتاب و حرف الف مفتوح را ندارد و پس از پایان بخش اسماء و رقم کاتب بخش افعال آغاز شده و یک صفحه از آن نوشته شده)؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۱۷۵ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۰–۹۵۱]

● **المقاصد المهمات فی العقود و الایقاعات** / فقه / فارسی

maqāsed-ol mohemmāt fe-l ‘oqūd va-l īqā‘āt

موسوی زنجانی، ابوالقاسم بن محمد کاظم، ۱۲۲۴ – ۱۲۹۲ قمری

mūsavī zanjānī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad kāzem (1809 - 1875)

رساله‌ای است در بیان عقود وایقاعات شامل «مقدمه» ودو «باب» دارای فصول و «خاتمه».

[الذریعة ۳۸۵/۲۱]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۶۹۰–۳۴/۶۰

آغاز: بسمله الحمدلله الذی سبب العقود والایقاعات وصلی الله علی محمد الذی احل المحللات وحرم المحرمات ... اما بعد چنین گوید بنده ... ابوالقاسم بن محمد کاظم الموسوی؛ **انجام:** در ربح صاحب زیادتی درعمل باشد وقول بجواز تفاوت درربح مطلقاً ضعیف است مطلب پنجم دربیان مضاربه است.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۵۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸–۴۵۰۱]

● **مقاصد مهمه** / کلام و اعتقادات / فارسی

maqāsed-e mohemme

تبریزی خیابانی، علی بن عبدالعظیم، ۱۲۸۱–۱۳۶۶ قمری

tabrīzī xīyābānī, ‘alī ebn-e ‘abd-ol-‘azīm (1865 - 1947)

دویست و پنجاه و هفت «مقصد» کوتاه است در اصول دین و امور اعتقادی آمیخته با مطالب تاریخی، که هر مقصد به‌جای مجلسی است برای وعاظ و سخن گویان و اهل منبر.

آغاز: مقصد اول اقسام آیات قرآن، اول آل عمران هو الذی أنزل علیک الکتاب منه آیات محکمات.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۹۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۵۱گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱۲-۷۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۹۶

در این نسخه یکصد و هشتاد مقصد آمده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۱۰۴گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱۲-۷۳]

● المقاصد المهمة فی اصول احکام الله و الرسول و الأئمة / اصول فقه / عربی

al-maqāṣid-ul muhimma fī usūl-i aḥkām-il-lāh wa-r rasūl wa-l a'imma

آرانی کاشانی، محمد علی بن محمد حسن، ۱۱۷۷ - ۱۲۴۴ قمری

ārānī kāšānī, mohammad 'alī ebn-e mohammad hasan (1764 - 1829)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۲ شعبان ۱۲۲۱ق؛ محل تألیف: قریه کنجدجان از دهات گلپایگان

کتابی است بسیار مفصل که بر خلاف کتب اصولی در دو بخش (و هر بخش در یک مقدمه و شش مقصد و چند مقصد در چند فصل و اصل و مقدمه) مرتب شده: قسم یتعلق بالالفاظ و قسم یتعلق بالادلة الشرعیة و الاجتهاد و التقلید. این کتاب در دو [یا سه] جلد مرتب شده که جلد اول آن شامل مقدمه و قسم اول و خاتمه است: المقدمة فی بیان ماهیة العلم و موضوعه؛ قسم ۱. فی الالفاظ، در شش مقصد: مقصد ۱) طائفة من المباحق اللغوية (در یازده اصل)، ۲) الاوامر و النواهی (در دو فصل و جمعاً در بیست و دو اصل)، ۳)العموم و الخصوص (در یک مقدمه و سه فصل و یک خاتمه و جمعاً در بیست و نه اصل)، ۴) المطلق و المقید (در یک مقدمه و یک اصل)، ۵) الجمل و المبین و النص و الظاهر و المأول و المحکم و المتشابه (در دو فصل و جمعاً در چهار اصل)، ۶) المنطوق و الفهموم (در یک مقدمه و دو فصل و جمعا در هفت اصل)؛ خاتمة فی الحروف و علائق المجازات (در دو فصل و جمعاً در هفت اصل). تألیف جلد اول کتاب در ربیع الثانی ۱۲۱۷ق در «نراق» در خدمت ملا احمد نراقی شروع و در دوم عبان ۱۲۲۱ق در قریه «کنجدجان» از توابع جرفادقان (گلپایگان) به اتمام رسیده و جلد دوم آن در جمادی الثانی ۱۲۳۷ق به پایان رسیده است. مؤلف برای جلد اول، نیز یک فهرست مطالب تألیف کرده و تألیف این «فهرس المقاصد المهمة» در جمادی الثانی ۱۲۲۴ق (برابر با «اکمل المقاصد المهمة فهرسها») پایان یافته است. مؤلف کتاب مقاصد (احتمالاً جلد اول) را با عنوان «مناهب الشوارد فی تلخیص المقاصد» خلاصه و در اول جمادی الاول ۱۲۲۴ق آن را به پایان رسانیده، سپس حاشیه‌ای بر مناهل الشوارد نگاشته و در ۱۷ شعبان ۱۲۳۷ق به اتمام رسانیده است.

آغاز: الحمدلله الذی اهلنا للعروج فی معراج منهاج اصول الشرع المبین و اوصلنا الی منتهی نهایة معالم الدین

[الذریعة ۳۸۵/۲۱؛ معجم مؤلفی الشیعة ص۳۳۵]

شرح و حواشی:

۱- مناهل الشوارد فی تلخیص المقاصد؛ آرانی کاشانی، محمد علی بن محمد حسن (۱۱۷۷-۱۲۴۴ق)

۲- حاشیة مناهل الشوارد؛ آرانی کاشانی، محمد علی بن محمد حسن (۱۱۷۷-۱۲۴۴ق)

۱. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۳۸۵

آغاز: برابر

نیمه اول کتاب است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: چهارشنبه ۲ شعبان۱۲۲۱ق؛ ۱۸۷گ، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۳۴]

۲. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۴۰۵

قسم دوم کتاب و در ادله شرعیه می‌باشد و در جمادی الثانی ۱۲۳۷ به پایان رسیده؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۲۴۱گ، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۵۷]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۹۴-۵/۸۴

آغاز: بسمله حمدله والعاقبة للمتقین ... وبعد فهذا هو المجلد الثانی من مجلدی القسم الثانی من قسمین کتابنا الموسوم بالمقاصد المهمة؛ **انجام:** ورجح الله میزان حسناتنا علی سیئاتنا بحق ساداتنا الاخیار وکبرائنا الابرار محمدالمصطفی وآله واولاده الائمة الاطهار علیه وعلیهم صلوات الله الملک الغفار ما اختلف اللیل والنهار

از اول تا آخر مجلد دوم از قسم دوم (آخر کتاب)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی با نشان«منه دام توفیقاته»؛ جلد: تیماج، ۲۱۸گ، ۲۵-۲۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۸-۴۵۰۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۴۰۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما الثانی کقوله تعالی حجابا مستورا ای ساترا هذا نا اردنا ایراده فی هذا القسم و بتمامه تم القسم الاول من المقاصد ... و قد اتفق الفراغ من جمعه و تسویده علی ید مؤلفه الآثم ... الآرانی الکاشانی فی سحرة لیلة الاربعاء ثانی شهر شعبان المعظم من شهور سنة ۱۲۲۱ ... و قد اتفق لتاریخ الاتمام «کل القسم الاول من المقاصد المهمة بزیادة اول الاعداد الیه» و الحمدالله ... و قد نراق فی خدمة استادی ... و ساقنی القضاء الی قریة کنجد جان من توابع بلدة جرفادقان ... و اتممت فیها هذا القسم و أسال الله ... نعم المولی و نعم النصیر

ج۱؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن سید علی موسوی، تا: شامگاه سه‌شنبه ۴ ذیقعده۱۲۲۱ق؛ محشی با رموز «صح، منه دام توفیقه، منه دام ظله العالی»، ضمیمه: نسخه مصدر است به فهرست مطالب همین کتاب در ۵ برگ که بعدا به کتاب ملحق شده. آغاز ضمیمه: «بسمله. حمدله. صلاة ... اما بعد فانا لما رتبنا کتابنا هذا المسمی بالمقاصد المهمة علی خلاف الکتب المصنفة فانا قد قسمنا الاصول»، انجام ضمیمه: «و الاشتقاق باقسامه هذا آخر

الکلام فی فهرس المقاصد جعلنا الله ... و قد اتفق لتاریخ اتمام الفهرست عدد حروف «اکمل المقاصد المهمة فهرسها» فی جمادی الثانیة سنة ۱۲۲۴ الف و مأتین و اربع و عشرین و الحمدالله علی آلائه»؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ جلد: مقوا، ۲۲۶گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۱۱–۴۸۷]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۸۸

آغاز: برابر

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه۴ ذیقعده۱۲۲۸ق؛ محشی از مؤلف؛ ۱۷۶گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۴–۴۴۵]

۶. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... أما بعد فانا لما رتبنا کتابنا هذا المسمی بـ المقاصد المهمة علی خلاف الکتب المصنفة فانا قد قسمنا الأصول علی قسمین

بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۴ ذیقعده۱۲۲۸ق، در عصر مؤلف[تراثنا: س۱۸ش۱و۲–۲۴۱]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۳۱۸

آغاز: بسملة، الحمدلله رب العالمین ... و بعد، فهذا هو المجلد الاول من القسم الثانی من المقاصد المهمة ... أما المقدمة: فاعلم ان بعض السادات مشایخنا قد عرف الدلیل الشرعی بانه الموصل الی الحکم الشرعی، قال: و نعنی بالموصل ما لایتوقف فی الإیصال علی شیء آخر؛ **انجام:** ثم ان الذی ببالی ان تقدیم ما یوافق الأصل فی أحکام الطهارات و النجاسات و غیرها من أبواب لیس لمحض ترجیح الأصل علی الظاهر بل لتسهیل الأمر و تیسیره علی العباد فیما غلب فیه ابتلاؤهم ...

بخش دوم بوده و در دو جلد ترتیب یافته؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: حسین بن علی بلوکانی گلپایگانی، تا: ۱۲۳۸ق؛ مصحح، با عبارت «بلغ قبالاً بمحضر منی» مقابله شده، محشی با نشان «منه دام ظله العالی»؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۰۸گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۲×۳۱سم [ف: ۳۹–۲۷]

● **مقاصد النجاة** / فقه / فارسی

maqāsed-on najāt

نجفی، محسن بن محمد، – ۱۲۷۱ قمری

najafī,mohsen ebn-e mohammad(- 1855)

یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۳۸۲

خط: نستعلیق، کا: آقا بزرگ بن امیر آقا بابا، تا: ۱۲۷۰ق؛ ۱۲۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲–۸۶]

● **مقاصد النحو** / نحو / عربی

maqāṣid-un naḥw

قاضی حسینی، محمود بن علی اصغر، ق۱۳ قمری

qāzī hoseynī,mahmūd ebn-e ʻalī asqar(- 19c)

اهداء به: محمد شاه قاجار

حاوی یکدوره علم نحو و مشتمل بر مقدمه‌ای است که درآن از معرفة حقیقت نحو و موضوع رعایت آن صحبت می‌کند و سپس در ابواب و فصول نحو وارد می‌شود تا باب تمییز و در آن باب کتاب به پایان می‌رود. نویسنده در نوشته خود ازبزرگان علم العربیه استفاده می‌کند و اسامی آنها را جای به جای می‌آورد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۹

آغاز: هو، بسمله، نحمدك اللهم یا من جعل فی مقاصدنا نوراً من انوار؛ **انجام:** لان اخرج سایر المسودات الی البیاض و الله المدعو لذلك انه اخیر مدعو و معین.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مذهب، ۲۰۹گ، ۱۹سطر(۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۹–۴۷]

● **المقاصد النحویة فی شرح شواهد شروح الالفیة = شواهد الکبری = شواهد عینی** / نحو / عربی

al-maqāṣid-un naḥwīya fī š.-i šawāhid-i šurūḥ-il alfīya = šawāhid-ul kubrā = šawāhid-u ʻaynī

بدرالعینی، محمود بن احمد، ۷۶۲ – ۸۵۵ قمری

badr-ol-ʻeynī,mahmūd ebn-e ahmad (1361 - 1452)

تاریخ تألیف: ۲۲ رمضان۸۱۶ق

شرح مبسوط اشعاری است که در چهار شرح الفیه ابن مالك به کار رفته و شاهد مثال برای آن مطلب آورده شده است. این شرح‌ها عبارتند از: شرح ابن ناظم، شرح ابن قاسم، شرح ابن هشام، شرح ابن عقیل که به ترتیب برای هر کدام رمز «ظ»، «ق»، «ه»، «ع» انتخاب نموده است. خود او آن را به نام «فرائد القلائد فی مختصر شرح الشواهد (الشواهد الصغری)»مختصر کرده است و این یکی «الشواهد الکبری» نامیده می‌شود.

آغاز: ایاك نحمد یا من علمنا من العلوم مالم نعلم والهمنا ابراز المعانی بالنون و القلم ... وبعد فان العبد ... ابا محمود بن احمد العینی ... یقول لما رایت شد اهتمام محصلی النحو فی المدارك و غایة الفتهم بکتاب الفیة ابن مالك ...

انجام: نسأل الله تعالی ان یعصمنا عن الاباطیل ویهدینا الی سواء السبیل فان الفضل بید الله یؤتیه من یشاء والله ذوالفضل العظیم. وقد انجزته ید مؤلفه ... وهو علی ذلك قدیر وبالاجابة جدیر.

چاپ: بولاق، درحاشیه خزانة الادب ولب لباب لسان العرب لعبد القادر البغدادی، ۱۲۹۹ق چاپ شده.

[کشف الظنون ۱۰۶۶/۲؛ معجم المطبوعات ۱۴۰۴]

شرح و حواشی:

۱– شرح خطبة فرائد القلائد؛ بدرالعینی، محمود بن احمد (۷۶۲–۸۵۵)

۲– فرائد القلائد فی مختصر شرح الشواهد = شواهد صغری = شواهد

عینی؛ بدرالعینی، محمود بن احمد (۷۶۲-۸۵۵)
۳- حاشیة فرائد القلائد
۴- شرح خطبة فرائد القلائد
۵- شرح دیباجة فرائد القلاید
۶- شرح دیباچه فرائد القلائد فی مختصر شرح الشواهد
۷- شرح شواهد العینی (منتخب)
۸- مقاصد النحویة فی شرح شواهد شروح الالفیة (منتخب)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۳۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله تضایق فعل ماض ... و ان مصدریه و قوله الا ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام[رایانه]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۲۳-۴/۹۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** قال حدثنی عمارة بن بلال بن جریر قال انما قال جدی مررتم بالدیار فعلی هذا فلا شاهد فیه فافهم والسلام والتحیة والاکرام وقد فرغ من نساخة هذا الجزء الثانی ویتلوه انشاء الله تعالی ذکر شواهد التنازع فی العمل ...
جزء ۱ و ۲؛ خط: نسخ، کا: منصور بن علی بن حضرمی، تا: شنبه ۱۰ رمضان ۱۰۱۸ق، جا: مدینه منوره؛ جلد: مقوا، ۲۷۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۰۱]

۳. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۶۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احسن بن محمد مکی - قاضی احسن، تا: ۲۸ رجب۱۰۳۲ق، جا: مکه مکرمه؛ مصحح، محشی؛ تملک: احمدبن قاضی احسن مکی، محمدعلی بن قاضی احسن؛ مهر: «البها: کله لله ۱۰۸۸» (بیضی)؛ جلد: تیماج اسلیمی، ۳۴۰گ، ۳۴سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ: -۱۶۰]

۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۳۶ ـ ب
آغاز: برابر
میرسد در شرح شعر «تمرون الدیارولم تعوجوا ـ کلامکم اذا علی حرام» بدینجا: «فلا شاهد فیه فافهم»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۴۴گ، ۳۱سطر (۱۳/۵×۲۷)، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۱-۴۳۶]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۲۷
از تنازع استتا تصریف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۴۵گ، ۲۶سطر (۸×۱۸/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۸-۱۵۹]

۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خفی، کا: ابشیهی، محمد بن محمود، تا: ۱۱۲۶ق؛ مجدول، با سرلوح؛ تملک: محمد بن ابراهیم بن محمد بن ابراهیم در ۱۱۲۶؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ جلد: چرم، ۸۱۰ص، ۲۳-۳۷ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۷سم [ف: ۷-۹۹]

۷. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۴۰۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی بن یحیی قزوینی، تا: شوال۱۱۴۵ق؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۳۵۹گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: -۲۹۲]

۸. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: ۱۶۰
جلد اول از کتاب و تا باب لازم و متعدی است؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق، جا: اصفهان؛ یوسف نامی تاریخچه مختصری از چهار نفر شارحین به نقل از طبقات النجاة سیوطی در پشت صفحه اول نگاشته و فهرستی برای ابیاتی که به عنوان استشهاد آورده شده در اول کتاب نوشته؛ تملک: لطفعلی میرزا ابن موید الدوله قاجار به تاریخ ۱۲۹۷[ف: -۲۴۵]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۶۴۸
کا: حسین بن محمد، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۳×۲۰/۶سم [رایانه]

● مقاصد النحویة فی شرح شواهد شروح الالفیة (منتخب) / ادبیات / عربی

maqāṣid-un naḥwīyya fī š.-i šawāhid-i šurūḥ-il alfīya (mn.)

وابسته به: المقاصد النحویة فی شرح شواهد شروح الالفیة؛ بدرالعینی، محمود بن احمد (۷۶۲-۸۵۵ق)
نام انتخاب‌کننده به دست نیامد. در آخر نسخه آمده است: «هذا آخر ما یتعلق بشرح الالفیه الشیخ العالم جمال الدین بن الشیخ کمال الدین السیوطی» اما جلال الدین سیوطی شواهد کتاب مغنی را به نام الفتح الغیب نگاشته است به هر حال کتاب انتخاب و تلخیص موجزی است از شرح شواهد شروح الفیه امام بدرالدین عینی - درعنوان: «مقاصد النحویه».

کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۳۳۱
آغاز: اقائلن احضروا شهوداً قائله رو به و قبله اریت ان جاء ت املودا ... قائلن الی اخره اریت اصله ارایت و الاملود بضم الهمزه؛
انجام: جعل الموده و هی الوصله التی کانت بینهما هذا آخر ما یتعلق بشرح الالفیه للشیخ العالم جمال الدین بن الشیخ کمال الدین سیوطی منتخبا من شرح شواهد العینی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۵ربیع الثانی۱۱۳۳ق؛ جلد: تیماج، ۷۸ص (۱-۷۸)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: -۲۹۶]

● مقاطیع الرثاء / مراثی / عربی

maqāṭī'-ur raṯā'

بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی، ۱۱۵۵ - ۱۲۱۲ قمری

bahr-ol-'olūm, mohammad mahdī ebn-e morteza (1742 - 1798)

دو بند است یکی یازده «مقطوعه» دومی پنج «مقطوعه».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۰۸/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴گ (۷۷ر–۸۰ر)، ۲۰سطر(۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۲–۲۵۱۵]

● مقاطیع الطغرائی /-

maqāṭī‘-uṭṭuġrā’ī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۳۱/۹

خط: نستعلیق، کا: گلبرگیوی، محمد کریم الدین بن محمد یوسف، تا: رمضان۱۳۲۸ق، جا: کتابخانه آصفیه؛ کاغذ: هندی، ۴۵ص (۱۶۱–۲۰۵)، ۱۳سطر(۱۳×۲۵)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۱۷–۴۶۸]

←المقالات ﴿ سفینة النجاة

←مقالات ﴿ الآراء الطبیعیة

←المقالات ﴿ منهاج الوصول فی علم الاصول

● مقالات / طب / عربی

maqālāt

بقراط، ۴۶۰؟ – ۳۷۷ ؟ قبل میلاد

boqrāt (-460 - -377)

این سه مقاله پزشکی بدین شرح آمده است: ۱. کیفیت شناسایی مرض و آنچه یک طبیب باید انجام دهد؛ ۲. استسقاء و دردهای ناشی از استسقاء؛ ۳. حمیات مختلفه.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۲/۴

آغاز: بسمله، عمل ابقراط الالهی فی تقدمه المعرفه؛ **انجام:** باعیانها ان یتدبرها و غیرها و الله اعلم و احکم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۰؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مذهب، ۳۲ص (۲۶۳–۲۹۴)، ۳۴سطر(۵/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۷/۵×۲۰سم [ف: ۹–۴۵۰]

● مقالات / گوناگون / عربی

maqālāt

عبداللطیف بغدادی، عبداللطیف بن یوسف، ۵۵۷ – ۶۲۹ قمری

‘abd-ol-latīf-e baqdādī,‘abd-ol-latīf ebn-e yūsof (1163 - 1232)

گویا از الجامع فی المنطق و الطبیعی و الالهی او باشد: ۱. مقالة فی میزان الادویة المرکبة من جهة الکمیات؛ ۲. مقالة فی تعقب اوزان الادویة؛ ۳. فی تعرف درجات المرکبات من المفردات فی قواها؛ ۴. مقالة فی البادیء بالطب علی ما یراه الناس و علی ما نراه؛ ۵. مقالة فی کیفیة ادراک معرفة الطب؛۶. مقالة فی صناعة الجدل. (دانش پژوه)

[معجم المؤلفین ۱۵/۶ و ۴۰۰/۱۳]

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۳۸۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ [آستانه قم: -۱۷۳]

● مقالات / عرفان و تصوف / فارسی

maqālāt

شمس تبریزی، محمد بن علی، ۵۸۲؟ – ۶۴۵ قمری

šams-e tabrīzī, mohammad ebn-e ‘alī (1187 - 1248)

مقالات شمس مجموعه سخنان شمس الدین تبریزی است که در تربیت و ارشاد و شاید در مجالسی که داشت بر زبان آورد و شاگردان و مریدانش نوشتند و تدوین کردند به همین سبب مقالات شمس حاوی مباحث منظم و مدونی نیست.

چاپ: چاپ شده است

[سرگذشت مولوی از فروزانفر ص ۸۹ و ۲۰۸؛ راهنمای کتاب ۴۸۳/۱۳ و ۶۸۲؛نسخه‌های منزوی ۱۴۰۸؛ فهرستواره منزوی ۹۳۲/۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱-ف و ۶۹۵۸-عکس و ۶۹۶۱-عکس و ۶۹۶۵-عکس و ۶۹۶۶-عکس

نسخه اصل: موزه قوفیه ش ۲۱۵۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ وقف کتابخانه درگه مولانا؛ ۷۷گ، ۳۳سطر[فیلمها ف: ۱–۲۰۲ و ۳–۲۷۰]

۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۵۰۶/۲

نسخه موزه قونیه ش ۲۱۴۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹[نشریه: ۲–۱۲۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۵۸ و ۴۵۷۸-ف

آغاز: آغاز برابر با آغاز نسخه شماره ۲۱۵۵قونیه(فیلم شماره ۳۹دانشگاه ـ زندگانی مولوی چاپ دوم ص۸۹–۲۰۸)؛ **انجام:** شفاعت کردندی قبول کردمی دیگری را باخود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۰۹گ، ۲۱سطر(۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰–۱۵۵۸] و [فیلمها ف: ۳–۷۴]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۲۳۶

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۸۴گ، ۱۹سطر(۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۷–۸۱]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۷۱-ف

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۴۳ق؛ ۳۹۵ص [فیلمها ف: ۳–۷۳]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۵۸۱/۳

آغاز: اگر از جسم بگذری و به جان برسی به حادثی رسی؛ **انجام:** بردست این دستان دست من و دامان ای دست خدا.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۲۴۳ق؛ جلد: مقوا، ۸گ (۲۲–

۲۹پ)، ۱۵سطر(۶×۱۳)، قطع: ربعی[ف: ۱۷-۱۶۵]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۷۹۷ و ۴۵۷۶-ف

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ ۹۳گ، ۲۶سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۷-۲۲۳] و [فیلمها ف: ۳-۷۴]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۱۳-ف

نسخه اصل: قونیه، کتابخانه موزه مولانا ش ۲۱۴۵؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۲-۱۰۱]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۴۳-عکس و ۶۹۶۴-عکس و ۶۹۶۸-عکس و ۶۹۷۲-عکس و ۳۹-ف

نسخه اصل: موزه ۲۱۵۵ قونیه، گویا از فیلم ۳۹ (۱/۲۰۲). ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ وقف درگه مولانا؛ ۱۹۳گ[فیلمها ف: ۱-۲۰۲ و ۳-۲۶۹]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۱-عکسی

از ترکیه نسخه کتابخانه فاتح شماره ۲۷۸۸؛ بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۲-۲۸۰]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۱-عکسی

نسخه اصل: از ترکیه کتابخانه ایاصوفیه؛ بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۲-۲۸۰]

● مقالات = ملفوظات / عرفان و تصوف / فارسی

maqālāt = malfūẓāt

صفی الدین اردبیلی، اسحاق بن جبرئیل، ۶۵۰ - ۷۳۵ قمری

safī-od-dīn ardabīlī,eshāq ebn-e jebre’īl (1253 - 1335)

مقالات و سخنان عرفانی شیخ صفی الدین اردبیلی می‌باشد که به صورت پرسش و پاسخ آمده است. در این کتاب، برخی از آیات، روایات، اشعار و اصطلاحات عرفانی شرح شده است.

[الذریعه ۳۸۷/۲۱]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۱۴/۱

آغاز: بسمله. منتخب از مقالات شیخ صفی الدین ... سؤال کردند از آیت فمن کان یرجو لقاء ربه ... یعنی هر که را که رجای لقای حق تعالی باشد، باید که عمل صالح کند، از عمل صالح که سبب لقای حق تعالی است، کدام است. جواب شیخ صفی الدین؛ **انجام:** تا به گاه وصل در راه خیال افشانمش. تمام شد منتخبات ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: آغاز قرن۱۳، به دستور رونق علیشاه برای مجذوب علیشاه؛ ۸گ (۱پ-۸ر)[ف: ۱-۲۴۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۸۵

آغاز: کلام در بیان اشعاری که از عرفا رضوان الله علیهم از جناب سلطان العارفین شیخ صفی الدین علیه رحمة رب العالمین سؤال نموده اند و همچنین آیات و احادیث که در مقام سؤال برشته بیان کشیده اند و این مجموعه مسمی به مقالات می‌باشد. در تحقیق بیتی که عطار علیه [الرحمة] گفته است؛ **انجام:** و بر اسرار و کماهی اسرار غیر از حق تعالی کسی را اطلاع نیست. الحمدلله اولا و آخرا ... و من اول الدنیا فنائها و من الآخرة الی بقائها و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطاهرین

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۶ ربیع الثانی۱۳۳۶ق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۸گ، ۱۴-۲۳سطر(۹×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴۰-۱۵۲]

۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۵

آغاز: هر نام کانونك ایلن همره دور ... اما بعد ... فقیر لارونك بنده سی و درویشلارونك اياغی تو پراغی محمد الکاتب یعرف بنشاطی کیم شیراز شهرنده ... به امر و اشارت امیر اعظم ... قاور غرلو شاه قلی خلیفه ... بو کتابی تصنیف ایلیه ... الی آخر؛ **انجام:** یوز شکر که شیرین سوز ایله داتلو کلام.شیخونك مددندن اولدی بو نسخه تمام.مر کیم می‌بیر فاتحه ایلن آنکسون.تانگری سوچینی عفو قیله یوم قیام.

خط: نستعلیق و ثلث، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مذهب، با چهار ترنج مذهب؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: ختایی، جلد: چرم، ۹۵۸ص، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۷-۷۰۵]

● مقالات /-

maqālāt

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷ - ۸۹۸ قمری

jāmī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415 - 1493)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۹۲/۱۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۳؛ قطع: رقعی بزرگ[میراث شهاب: س۸ش۴-۶۱]

● مقالات / ادبیات / فارسی

maqālāt

استرآبادی، معین الدین سلطان حسین، ق۱۰ قمری

estarābādī,mo‘īn-od-dīn soltān hoseyn(- 16c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۶/۲۷۸

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۵۵۵)[مختصر ف: -۷۸۴]

● مقالات / ادبیات / فارسی

maqālāt

شیبانی، فتح الله بن محمد کاظم، ۱۲۴۱ - ۱۳۰۸ قمری

šeybānī, fath-ol-lāh ebn-e mohammad kāzem (1826 - 1891)

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۵۴

آغاز: آری آرایش سخن در ستایش حکیمی علیم است جلت کلمته که آدمی را بفضیلت بیان که شرف او بر دیگر حیوان بر آنست بیاراست؛ **انجام:** و هم اکنون عزیمت بر نهضت ازین

ساحت مصمم است و همت بر مفارقت این حضرت مقرر در استرخاص از رای منیر و رحلت بر وفق رضای ضمیر خدایگان دست در ذیل عاطفت او زده ام و چشم استخلاص بوساطت او دارم انشاء الله ...
سه مقاله بونصر شیبانی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۱۰۶گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۲-۸۳۵]

● **المقالات** / عرفان و تصوف، اخلاق / عربی

al-maqālāt

دارای تقسیم‌بندی با عنوان «المقاله، المقاله» که تا شماره «المقالة الثانية و الثمانون: كيف يأمرون بالمعروف و ما عرفوه و كيف ينهون عن المنكر» در این نسخه موجود است.تعدادی از مقاله‌های ۱۹-۸۲ به صورت غیر مرتب و ناقص موجود است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۴۰۸/۱

آغاز: المقالة التاسعة عشر: اطيب الناس طينة احسنهم طمأنينة؛
انجام: ... المقالة الثانية و الثمانون: كيف يأمرون بالمعروف و ما عرفوه و كيف ينهون عن المنكر.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ و۹؛ افتادگی: آغازوانجام؛ ۲۰سطر، اندازه: ۶×۱۶سم [ف: ۳۳/۱-۱۲]

● **المقالات** / ادبیات / عربی

al-maqālāt

مقالاتی است ادبی و زیبا، با عناوینی چون: مقالة فی ذم من ركن الى الاولى و ترك ما هو الا حرى و الاولى، مقالة فی خطاب الحاد ذوی الطمع الاسد و الزراع الحساد زرع الحقد و الحسد، مقالة فی ان ليس لتبن فرح و طرب و لا لفطن الا الارب و القرب، و چند مقاله دیگر. جاهایی که نیاز به توضیح داشته از سوی محمد مسیح بن اسماعیل فسوی شیرازی (- ۱۱۲۷ق) توضیح داده شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۰۱/۱۹

آغاز: مقالة فی ذم من ركن الى الاولى و ترك ما هو الا حرى و الاولى، يا ذاالهمة و النية ما هذا الاستهتار بتلك الدنيا الدنية؛
انجام: بل جرى قلم التقدير بالتضييق و التقيير على ذوى المهارة و الحذق و انه محسوب عليهم من الرزق
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱ یا اوایل قرن۱۲؛ محشی با نشان «۱۲»؛ مهر: «عبدالباقی بن عبدالحی الحسینی»(مستطیل)، «عبدالباقی بن عبدالحی الحسینی ؟» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۱۷۰-۱۷۹)، ۱۱-۱۵سطر(۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۳۴-۴۵۹]

● **المقالات** / فلسفه / عربی

al-maqālāt

سه مقاله‌ای است پی در پی که به جهت نداشتن دیباچه مؤلف شناخته نشد. گمان می‌رود قطعه از کتابی باشد. جملات اول و آخر مقالات و رؤوس مطالب این است: ۱. آغاز: «اصول القول فی ان الاجرام العلويه ذوات النفس ناطقة (كذا) كل متحرك فاما ان يتحرك بالقسر»، انجام: «لصح ان الاجرام العالية ذوات نفوس ناطقة و ذلك ما اردنا ان نبين»؛ ۲. آغاز: «القول فی احوال النفس عند مفارقتها، انجام: و هی السعادة التی توحنا بذكرها صدر هذه الرسالة»؛ ۳- آغاز: «القول فی الطرق المؤدية الى ينال هذه السعادة و مباينة الشقاوة المقابلة لها جمله مايلزم النفس من العوارض»، انجام: «لما ارتجيه فيك بفضله و احسانه انه ولى ذلك و الحمدلله رب العالمين و صلى الله على سيدنا محمد و آله اجمعين».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۱۶

آغاز: اصول القول فی ان الا العلو به ذوات النفس ناطقه؛ **انجام:** بحرت رسالة القضا و قدر للشيخ الرئيس الاعلى
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: قائم مقام؛ ۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۴-۲۵۳]

● **مقالات** / مواعظ / عربی و فارسی

maqālāt

مجموعه مقالات مختلفی است که مؤلف در مجالس خود در ماه‌های رمضان و محرم ایراد نموده و بعداً به صورت مختصر آنها را تحریر کرده است.

بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: ۳۱۴

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق؛ اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: -۲۲۳]

● **مقالات** / عرفان و تصوف / فارسی

maqālāt

مقالاتی است چند که مؤلف در آن مباحثی از قبیل صفت انسان و روح و جسد او، صفت قلب و عقل انسان، صفت پیامبر اکرم، صفت افلاک، نجوم، ایمان، علم و عمل و غیره را با عباراتی زیبا و دلنشین و با استناد به آیات و روایات بیان کرده و در آنها از اسامی اشخاصی نظیر بهاء الدین ولد، ابوالحسن خرقانی، ابویزید و غیره نام برده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۲۰۴/۵

آغاز: همه کافران همین می‌گفتند که ما را مال و حسب و نسب و جمال و قد و قامت زیبا از محمد بیشتر است نبوت وی را چگونه مسلم شد
نسخه اصل: کتابخانه مولانا، قوفیه - ترکیه ۷۹.خط: نسخ، بی‌کا،

تا: با تاریخ۷۵۴ق؛ ۸۹ص (۲۲۵-۳۱۳)[عکسی ف: ۴-۹]

● **مقالات** / ادبیات / فارسی

maqālāt

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۱۱۸/۳-عکس

نسخه اصل: موزه قونیه ۱۴۵؛ بی‌کا، تا: ۷۵۴ق؛ ۹۱گ (۲۱۹ر-۳۰۹ر)، ۹سطر[فیلمها ف: ۳-۲۴۰]

● **مقالات** / طب / فارسی

maqālāt

رساله‌ای متوسط درمعرفت و شناسایی امراض اعضای بدن و بیان معالجات و درمان آنها که دریک «مقدمه» و دوازده «باب» و یک «خاتمه» تنظیم شده است: مقدمه؛باب ۱. معرفت ادویه؛ ۲. معالجات امراض دماغی؛ ۳. امراض عینی؛ ۴. امراض اعضاء وجه؛ ۵. اعضاء تنفس؛ ۶. آلات غذا؛ ۷. آلات نقص؛ ۸ اعضاء تناسل؛ ۹. اعضاء اطراف؛ ۱۰. امراض جلد؛ ۱۱. اورام و ثبور؛ ۱۲. حمیاتخاتمه دردستور چوب چینی و قرابادین.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۴۹۰

آغاز: شکر بیحد و قیاس حکیمی را سزد جل عظمته که زمام حل وعقد کاینات درقبضه قدرة کن فیکون اوست ورشته صحت ومرض موجودات درید حکمة بیچون اوست؛ **انجام:** روغن شیخ صنعان مشهور وهو دهن الجراحة عروق الصغر و[...] ازو بعضی بدل می‌کنندبه نعم اصل الوس از هریک یکجزو ...

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۸۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۰۹۲]

● **مقالات** / عرفان و تصوف / فارسی

maqālāt

ده مقاله در عرفان، از شیخ حسن.

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۲۶/۲

آغاز: المقالة الاولی - فی تفسیر الفاظ تدور بین هذه الطائفة؛ **انجام:** چه نکاح صوری مثال نکاح روحانی است

خط: تحریری، کا: محمد باقر دزفولی موسوی صدرالدین، تا: ۱۱۹۵-۱۱۹۶ق؛ ۲۲گ، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: ۳-۴]

● **مقالات** / گوناگون / فارسی

maqālāt

مجموعه مقالات چندی است که درموضوعات مختلف نوشته شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۳۲۰

آغاز: درمعنی حب الوطن من الایمان، معنی (حب) ومعنی (وطن) وارتباط حب و وطن به ایمان واین که این محبت طبیعی است یا تحصیلی؛ **انجام:** درپست ترین شناعت و وقاحت گرفتار مشاهده خواهیم نمود.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۹-۱۳۲۲ق؛ جلد: گالینگور، ۲۴گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۱۹۳۸]

● **مقالات** / ادبیات / فارسی

maqālāt

دو «مقاله» است درشعر وشاعری ونجوم ومنجمی با عناوین «مقاله» با حکایات فراوان از شاهان و دانشمندان و نیز اشعاری از خود مؤلف و دیگران.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۰۷۶/۲

آغاز: پیش از این درمیان ملوک عصر وجابره روزگار پیش چون پیشدادیان وکیان واکاسره وخلفاء رسمی بوده است که مفاخرت ومبارزت به عدل وفضل کردندی؛ **انجام:** مقصود از تحریر این رسالت وتقریر این مقالت اظهار فضل نیست واذکار خدمتی نی بلکه ارشاد مبتدی ست واحماد خداوند ... به بقاء هر دو شادمانه نه مدتی بلکه جاودانه.

خط: نستعلیق، کا: عبدالحسین، تا: ۲۹ شعبان ۱۳۳۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ از روی نسخه شاهزاده محمد باقر میرزا؛ جلد: گالینگور، ۳۳گ (۲۶ر-۵۸ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۰۲]

● **مقالات** / تاریخ ایران / فارسی

maqālāt

مجموعه مقالات و کنفرانس‌هایی است از مسائل ایران از پرفسور براون ولرد کرزن. مؤلف آن را در ۱۵ ربیع الاول ۱۳۳۹ق به پایان برده است. فهرست کتاب به این ترتیب است: نطق پرفسور برون، معاهده ایران، امریکا و انگلستان، دراطراف نطق لرد کرزن به نقل از روزنامه ایران، نطق لرد کرزن درشب مهمانی درلندن، بحث تاریخی و علمی و اجتماعی به نقل از روزنامه ایران، آیا ما متدینیم.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹

آغاز: نهضت انقلابی ایران. کنفرانس پرفسور درآکادمی انگلیس به تاریخ ۶ فوریه ۱۹۱۸؛ **انجام:** مسلم بوده وهست که بدون وجود خط آهن ازیک قرن به این طرف ترقی، سعادت، رفاهیت وتدارک.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ ربیع الاول۱۳۳۹ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۹۴گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۵-۱۹۳۸]

● **مقالات = بیاض مکالمه شاه تهماسب** / اسناد / فارسی
maqālāt = bayāz-e mokāleme-ye šāh tahmāsb

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۳۵/۱-ف
نسخه اصل: ص ۳۹۵-۴۰۰ ش ۳۴۵۵/۲۷۲ مجلس ج۱۳۷۳/۱۰ فهرست)، (یک پرده از زندگانی شاه تهماسب از نگارنده ص ۹۶۲ مجله ادبیات ش ۴ ص ۷-ص ۵ دیباچه آیین شاه تهماسب از نگارنده در بررسی‌های تاریخی ش ۱ ص ۷)؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۲-۲۸۴]

● **مقالات** /- فارسی
maqālāt

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۱۷۶
مقالاتتقی زاده و محمد مصدق و ادیب السلطنه سمیعی و مصاحب و نادر نادرپور و ملک الشعراء بهار و الله یار صالح و علی اصغر حکمت برای چاپ در مجله آینده با چند سند قباله؛ بی‌کا، بی‌تا[ف: ۱۷-۳۰۴]

● **مقالات** / کلام و اعتقادات / فارسی
maqālāt

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۸۱۶
آغاز: شرک شده لاجل آنکه غیر از ذات او نشناخته است احدی او را؛ **انجام:** و استغفرالله ربک فی کل حین و قبل حین و بعد حین
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **مقالات** / فلسفه / فارسی
maqālāt

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۷۳۶
آغاز: احسسات قبل از تدفیق در کیفیت هر مطلب؛ **انجام:** آهک محزون سخنانی میگفته است پایان
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا[رایانه]

● **المقالات ۱** / اخلاق / عربی
al-maqālāt

رساله‌ای است مشتمل بر ۹۸ مقاله با نثری مسجع و مقفی و متکلفانه و در مضامین ادبی و پند و اندرز. به نظر می‌رسد پیروی و تقلیدی است از اطواق الذهب زمخشری و یا اطباق الذهب شفروه. از مقدمه مؤلف استفاده می‌شود وی از زادگاه خویش مهاجرت کرده و در مکه مجاور شده است و این رساله را در ایام مجاورت خویش در مکه نگاشته است.
آغاز: اللهم انی احمدک علی ما ازللت الی من نعمتک و علی ما ازلت من نقمتک علی انی لم لکن اهلا لالاولی و کنت بالثانیه اولی ... و لما اقترحت علیک الاسباب المقصیة من الدار التی افترقت فیها المعصیه عطفت علی فی ذلک عطف حفی و تدارکتنی بلطف خفی فاصطنعتنی بالنقل الی احب بلادک ... و ان تفیض علی هذه المقالات من البرکة و القبول ما یهبها سهب الجنوب و الفیول ... لانها وجدت فی حرمک المطهر و ولدت فی حجر بیتک المستر و ان تنفع بها منشئها و مقتبسها و دارسها ... المقالة الاولی ما یخفض المرء عدمه و یتمه اذا رفعه دینه و علمه و لا یرفعه ماله و اهله اذا خفضه فجوره و جهله
انجام: الثامنة و التسعون لم ترض لشرابک یروق و ان یصفی و یصفق ... فکیف رضیت لدینک بالقذی المومن لا یرضی بذا. الحمد لله رب العالمین ... و سلم تسلیما کثیرا.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۴۲/۱-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۷گ (۱پ-۲۷ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲۲-۲۵۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۶۰/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج، ۵۱گ (۲۰۷-۲۵۷)، ۱۳سطر(۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۰-۱۸۶۱]

۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۵۵۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق پخته، کا: اسدالله، بی‌تا؛ مجدول و مذهب؛ جلد: چرمی، ۲۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳-۱۳۰۴]

● **مقالات ادبی** / ادبیات / فارسی
maqālāt-e adabī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۱۴
آغاز: بعشق که بعشق تو ای ربه النوع زیبایی و جمال؛ **انجام:** بهتر آنست که عمر گل داشته باشیم
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۲۳ق؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **مقالات اسکندر** / فلسفه / عربی
maqālāt-e eskandar

اسکندر افرودیسی، ق۳ میلادی
eskandar āfrūdīsī(- 3c)

اسکندر در این گفتار که ابوعثمان دمشقی آنرا به عربی درآورده، روشن می‌سازد که با بازگشت به خود و از روی خودآگاهی می‌توان پی به تجرد نفس برد و صورت‌های بی

هیولی را با این دلیل ثابت می‌کند. عبارت «کل من راجع الی ذاته فهو روحانی» آغاز را صداری شیرازی در «مبدأ و معاد» خود، پایه برهان حضوری مباحث شیخ برای تجرد نفس دانست و آنرا گفته ارسطو در کتاب نفس پنداشت. اسکندر در اینجا از برهان «کل عاقل مجرد و کل مجرد عاقل» گفتگو می‌کند و نامی از ارسطو در آن نمی‌برد و همانا از افلاطون بیشتر پیروی نموده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۴/۷

آغاز: قال الاسکندر ان کل ما رجع الی ذاته فهو روحانی غیر جرمی و لا یمکن شی من الجرمیة ان یرجع الی ذاته؛ **انجام:** و هی صور فقط لیس فیها شیء من الهیولی. تمت مقالة الاسکندر الافرودیسی فی اثبات الصور الروحانیة التی لاهیولی لها و الحمدلله علی ذلک.

خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ از روی نسخه تاریخ ۱۲۶۶ ص ۱-۴ این گفتار در ارسطو عندالعرب ص ۲-۲۹۱ به چاپ رسید و نسخه آن در اسکوریال ۷۹۴/۹ هست (دیباچه بدوی ص ۵۶) و خزرجی ص ۷۱ ج ۱ از آن یاد نموده و در همه اینها چنین نامیده شده است: «مقالة فی اثبات الصور الروحانیة التی لاهیولی لها»[ف: ۳-۳۶۸]

←المقالات الاثنی عشریة ‹ قرة العیون فی اعز الفنون
←المقالات الاثنی عشریة ‹ تاریخ ادبیات ایران

● المقالات الاربع / حدیث / عربی

al-maqālāt-ul arba‘

اهداء به: سلطان مراد خان بن سلیم خان عثمانی

در این چهار مقاله روایات و بعضی از گفته‌های بزرگان را درباره آداب اخلاقی و تهذیب نفس و شؤون سلطنت و وزارت و مانند این دستورها را گرد آورده است. عناوینا‌جمالی مقالات چنین است: ۱. فیما یتعلق بالعلم و معرفة الله و اعمال الاخرة؛۲. فیما یتعلق بالنفس المطمئنة و الاعمال الصالحة؛۳. فیما یتعلق بالنفس الامارة و الاخلاق السیئة؛۴. فیما یتعلق بالسلطنة و الوزارة.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۰۹۸/۲

آغاز: الحمد لله الذی جعلنی من علماء البیان و المعانی و الشکر لله الذی صیرنی من حملة السبع المثانی؛ **انجام:** انما هو باعتبار الغایات دون المبادی التی هی انفعالات و کیفیات نفسیة

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۶گ (۱۰۱پ-۱۵۶پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۱۳-۲۹۹]

● مقالات الاسلامیین و اختلاف المصلین / کلام و اعتقادات / عربی

maqālāt-ul islāmīyīyn wa ixtilāf-ul muṣallīn

اشعری، علی بن اسماعیل، ۲۶۰ - ۳۲۴ قمری

aš‘arī,‘alī ebn-e esmā‘īl (875 - 937)

در فهرست عربی پاریس این نسخه را نشناخته‌اند و نخستین بارمحمد تقی دانش پژوه آنرا شناسانده است.

چاپ: تحقیق محمد محیی الدین عبدالحمید (قاهره، مکتبة النهضة المصریة: ۱۹۵۰م)؛ تصحیح هلموت ریتر (بی جا، جمعیت مستشرقین آلمان: ۱۴۰۰ق)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰۶-عکسی

نسخه اصل: از کتابخانه ملی پاریس شماره ۱۴۵۳ عربی؛ بی‌کا، تا: ۵۸۵ق[نشریه: ۲-۲۸۰ و ۳-۱۰۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱-۳۵۳۰-ع و ۳۵۳۱-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۱-۳۸۶ و ۳-۲۲۵]

● مقالات الاصول / اصول فقه / عربی

maqālāt-ul uṣūl

آقا ضیاء عراقی، ۱۲۷۸ - ۱۳۶۱ قمری

āqā zīyā’-e ‘erāqī (1862 - 1942)

مقالات از کتب ارزنده و دقیق اصول فقه شیعه استدر دو بخش لفظی و عقلی، و دارای ۲ مجلد است.

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین مقدمة اعلم ان دیدن الاصحاب من الصدر الاول علی تدوین شتات من القواعد الوافیه بغرض مخصوص و جعلها فنا خاصا فیتعلق بها العلم تارة و الجهل اخری ...

چاپ: مشار عربی، ص۸۸۵؛ تهران، سنگی، ۱۳۶۹ق، وزیری، ۲۱۰ص؛جزء نخست در نجف، ۱۳۵۸ق؛ جزء دوم در تهران، ۱۳۶۹ق، سنگی، وزیری، ۲۱۰ص؛نیز هر دو جلد آن از سوی مجمع الفکر الاسلامی، قم، ۱۴۱۴-۱۴۲۰ق

[أعیان الشیعة ۳۹۲/۷؛ الذریعة ۳۸۹/۲۱؛ ریحانة الأدب ۵۵/۱؛ مستدرکات أعیان الشیعة ۵۲/۱؛ اعلام الشیعه (نقباء البشر) ۹۵۶-۹۵۹]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و مناسبات المقام و الله العالم بحقایق الاحکام و علی الله التوکل و به الاعتصام. تمت.

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۲۹۳ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱۰-۹۱۲]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۶۹۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** صارفا النظر عن خصوصیات المورد و مناسبات المقام و الله العالم بحقیقه الاحکام و علی الله التوکل و به الاعتصام.

جزء اول آن در مباحث الفاظ می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن احمد کاشانی، تا: ۱۳۳۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۴گ، ۱۸-۲۶سطر(۹×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۹-۳۶۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** صارفا للنظر عن خصوصيات المورد و مناسبات المقام و الله العالم بحقايق الاحكام و على الله التوكل و به الاعتصام

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمدحسن هشترودینبریزی نجفی، تا: ۱۳۳۶ق؛ مصحح، محشی، با قلم خوردگی؛ جلد: پارچه، ۱۲۲گ، ۲۳سطر(۹×۱۷)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴۰-۴۱۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۱۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** المذكورة فی الاصول القديمة فی مقام الاستنباط صارفاً النظر عن خصوصيات المورد و مناسبات المقام

بخش اول؛ خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد حسن هشترودی تبریزی، تا: پنج‌شنبه۱۳محرم۱۳۳۸ق، جا: نجف اشرف؛ مصحح؛ تملک: رفیع؛ ۱۱۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۳۸۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۸۷

آغاز: مقالة فی الاشارة الى جملة من الوظائف الثابتة للمكلف الموضوع عليه قلم الأحكام وضعاً و تكليفاً بلحاظ الحالات؛ **انجام:** لايبقى مجال تعيين الأخذ بأحوط القولين أيضاً للجزم بالفراغ من العمل على طبق فتوى الحی ... عل يوفق رأى الميت مطلقاً اذا كان أحوط و الله العالم.

بخش دوم کتاب و شامل مباحث قطع، ظن، برائت، استصحاب، تعارض ادله و اجتهاد و تقلید می‌باشد؛ خط: نسخ و نسخ تحریری، کا: عبدالله فرزند محمد حسن هشترودی تبریزی، تا: یک‌شنبه ۳ ربیع الاول۱۳۳۸ق، جا: نجف اشرف؛ با قلم خوردگی؛ تملک: آیت الله میرزا رفیع خورگامی از شاگردان آیت الله العظمی آقا ضیاءالدین عراقی؛ جلد: مقوایی، ۲۰۷گ، ۲۰سطر(۸/۵×۱۷)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳۰-۵۰۴]

۶. قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه: ۵۵

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کا: سید محمدحجت، بی‌تا، جا: نجف اشرف؛ با یادداشتی از سید حسن حجت درباره کتاب و مؤلف آن در ۲۰ شعبان ۱۳۷۴ق[ف: -۵۵]

● مقالات الاصول / اصول فقه / عربی

maqālāt-ul uṣūl

مرتضوی اردبیلی، موسی بن مرتضی، – ۱۳۶۷ قمری

mortazavī ardabīlī,mūsā ebn-e morteza(- 1948)

کتاب استدلالی نسبتاً مختصری است در قواعد اصول فقه با رد و ایراد در گفته‌های بعضی از دانشمندان این فن مخصوصا استاد مؤلف، با عناوین «مقالة – مقالة».قطعه‌ای از آغاز کتاب در این نسخه آمده است.سرآغاز با کار آقا ضیاء عراقی شباهت تام دارد.

آغاز: اعلم ان ديدن الاصحاب من الصدر الاول على تدوين شتات من القواعد الوافية بغرض مخصوص و جعلها فنا خاصا.

قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه: ۸۰/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۵۱گ (۱پ–۵۱پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: -۸۴]

● المقالات الاصولية = اصول الفقه (مقالات فی) /

اصول فقه / عربی

al-maqālāt-ul uṣūlīya = usūl-ul fiqh (maqālāt fī)

رساله‌ای است بدون مقدمه که ظاهراً بخشی از یک کتاب اصولی است. نسخه حاضر شامل دو مقاله با عناوین ذیل است: ۱.مقاله فی انه اذا تعقب المخصص متعددا واء کان جملا او غیرها و صح عوره الی کل واحد فهل یخصص به الجمیع او یختص به الاخیر؛ ۲.مقالة فی تخصیص الکتاب بخب الواحد. مؤلف در این رساله از سلطان العلماء، محقق قمی (–۱۲۳۱ق) و در پایان در «شیخنا الاستاد قدس الله سره» (احتمالا شیخ انصاری) یاد کرده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۳۲۶

آغاز: بسمله. حمدله. صلاة. مقالة اذا تعقب المخصص متعددا سواء كان جملا او غيرها و صح عوده الى كل واحد فهل يخصص به الجميع او يختص به الاخير فيه خلاف؛ **انجام:** فيكون المخلوط هو العام ... عرفت مفصلا فی كلام شيخنا الاستاد قدس الله سره هذا تمام الكلام فی هذا المسئلة و هنا امور ... لا ينبغی ذكرها فی المقام فهی بالاعراض اجدر و الحمدلله اولا و آخرا و صلى الله على محمد و آله الطاهرين

خط: نستعلیق تحریری، کا: شیخ مرتضی ملقب به نظام الدین جیلانی، تا: ۱۳۱۱ق، جا: نجف؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ ۱۱گ، اندازه: ۱۸/۷×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۹۰]

● مقالات الاعمال / دعا / فارسی، عربی

maqālāt-ul a‘māl

چند مقاله است درذکر اعمال مناسبت‌های مختلف، اعمال را دو بخش کرده است اول آنها کَه مواقع مخصوص دارند مثل مسأله ازدواج و دیگر آنها که چنین نیستند. ازکتب ادعیه مشهور وکتب اربعه بسیار نقل کرده است. بخشی نیز دردعاهایی است که برای برخی امراض وارد شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۰۸۱

آغاز: ایضاً درآن کتاب است که ازبرای برگشتن گریخته وگم شده این دعا را باید نوشت وباید خواند: اللهم أنت جبار فی السماء؛ **انجام:** وایضاً سنت است دراین روز عقیقه کردن وبعضی واجب می‌دانند وبا وجود عدم قدرت تأخیرش از این روزجایز است ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: «یا محسن»(بیضوی)؛ جلد: گالینگور، ۱۵۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۰۹۳]

←مقالات امامیة و الفرق و الماؤها و صنوفها ← المقالات و الفرق

● **مقالات امیریه** / عرفان و تصوف / فارسی

maqālāt-e amīrīye

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ – ۷۸۶ قمری

hamadānī, ʻalī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۰۹/۳-ف

نسخه اصل: تاشکند ۲۳۶۹ (۷۵۴/۲۱)؛ بی‌کا، تا: ۱۰۸۷ق؛ ۱۰گ (۱۴۱پ–۱۵۰ر)[فیلمها ف: ۲-۱۱۹]

● **مقالات امینی** / شعر / فارسی

maqālāt-e amīnī

امینی، حسین آقاخان، ق۱۳ قمری

amīnī,hoseyn āqāxān(- 19c)

اهداء به: مظفرالدین شاه قاجار

اشعاری است که شاعر در مسائل اخلاقی و موعظه برای مظفرالدین شاه به نظم کشیده است. او در اشعارش به «ادیب نظام» تخلص می‌کند و کتاب حاضر را در چهل «مقاله» ترتیب داده است: ۱. فضیلت عدل و عادلان و برخی از معدلت مظفرالدین شاه؛ ... ۵. فضیلت علم و ستایش عالمان؛ ... ۱۰. در شرح حال زاهدان بی معرفت و عابدان غافل از ذوق محبت؛ ... ۲۰. نکوهش کاسبان بی ایمان و رهزنان حجره و دکان؛ ... ۳۰. در نکوهش کاهلی و تن پروری؛ ... ۴۰. در ثنای عالم عشق و محبت و ثنای عاشقان. مؤلف در پایان کتاب ماده تاریخ کتاب را چنین آورده است: «این مقالات از ادیب نظام ××که بنام خدیو بحر و بر است / سال تاریخش از خرد جستم ××که مرا رهنما و راه برست / جام می‌از میانه بر زد و گفت ×× این مقالات گنجی از گهرست».

[فرهنگ سخنوران ۶۴؛ تذکره مجدیه ۷۸-۸۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۱۳/۱

آغاز: عین کثرت در عین وحدت او ×× وهم ها عاجز از کمیت او؛ **انجام:** نظرش سوی این مقالت دار ×× همچو نامش بقای دولت را ... / سال تاریخش از خرد جستم ×× که مرا رهنما و راه براست / جام می‌از میانه برزد و گفت ×× این مقالات گنجی از گهراست

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: پارچه مخمل، ۱۱۴گ (۱ر–۱۱۴پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۰-۱۸۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۶۷۹

آغاز: گفتم که به گلشن ار نشینیم به است ×× وز گل طبقی اگر بچینیم به است / خندان خندان آمد و بنشست برم ×× گفتا که مقالات امینیم به است؛ **انجام:** شاه اگر بنگرد معانی آن ×× طبع وی را یقین دهد فرمان / تا به نام مظفرالدین شاه ×× ماند این نامه تا دمد خور و ماه

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ به انضمام تصویر مؤلف در اول نسخه؛ ۱۲۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۱۷۵]

● **مقالات انصاری** / گوناگون / عربی، فارسی

maqālāt-e ansārī

در آغاز، ابیات صدر رساله انوار التحقیق گزیده بسطامی از آثار خواجه و پس از آن پاره سخنان منظوم و منثور اوست در مناجات از مکالمه اول از مقاله نخست آن رساله و دیگر رساله‌های او.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۹/۲۶-فیروز

خط: نستعلیق، کا: محمد رضا پسر علی جان طرشتی، تا: ۱۰۸۹ق؛ ۳ص (۳۶۴–۳۶۶)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۲۱-۳۰۵]

● **مقالات پراکنده** / متفرقه / فرانسوی

maqālāt-e parākande

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۲۶

خط: شکسته، بی‌کا، بی‌تا، شکسته فرانسوی[الفبائی: -۵۴۵]

● **المقالات التبیانیة فی المقامات السیاقیة** / حساب / فارسی

al-maqālāt-ot tebyānīya fe-l maqāmāt-es sīyāqīya

رضائی، علیرضا بن داود، ق۱۴ قمری

rezā'ī,ʻalī-rezā ben dāvūd(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۲۳ق؛ محل تألیف: تبریز

در دستور حسابداری و قواعد نوشتن سیاق، برای دفترداران دیوان‌های دولتی و جز ایشان، در دو جلد اول حساب و دوم سیاق و هر کدام دارای چند قاعده. این قواعد پراکنده را برادر تبیان الملك علی اکبر مشکاة السلطان در تبریز به سال ۱۳۲۳ق تنظیم کرده و دیباچه‌ای برای آن ساخته و کتاب را نام نهاده است. در پایان آمده: «نظم در ماده تاریخ اتمام کتاب از جناب مؤلف معظم «مقالات تبیانیه در حساب»: چو پایان رسید از طریق صواب ×× ز پیر خرد سال تاریخ آن / بجستم که ناگه نمود این خطاب ×× بگفتا که ده کم کن و بازگو».

آغاز: بسمله. بهترین مقالی که سیاق سخن را زینت افزاید و نیکوترین تبیانی که دیباچه دفتر محاسبین دهر را اراید ستایش

خالقی است ... اما بعد چنین گوید ... علی اکبر مشکوة السلطان ولد مرحوم آقا میرزا داود وقایع نگار
انجام: بگفتا دو ده کم کن و بازگو (مقالات تبیانیه در حساب)
[فهرستواره منزوی ۲۷۴۴/۴]

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۴۷۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** قاعده در کما فصلت بدانکه اشیاء مجموعه یاجهة جامعه دارد باینمعنی که ما به الاشتراک نوعی و عددی یا غیر اینها دارد یا ندارد. اگر ندارد بجای میزان مقرره کما فصلت نویسند چنانکه جائیکه میزان بردار نیست همین نحو نویسند مثل اینکه در تحت مدی از مدات مقرره دو دفعه که اجزاء بسیار دارد مرقوم نموده یکی مشتمل بر نقد فقط و یکی جنس فقط باشد فوق آن دو دفعه در تحت مدفوق که جای میزانست کما فصلت.
خط: نستعلیق شکسته زیبا، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۸۱گ، ۱۱-۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۱۳۰۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۴۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۵ق؛ ارقام سیاقی به خط مؤلف، نسخه پیش نویس مؤلف است با اضافات در حاشیه؛ در ۱۳ برگ آغازین تاریخ تولید سید ابراهیم خلیل بن علی بن زین العابدین حسینی طباطبائی در ۲۵ رجب ۱۳۳۰ق و معمایی در تاریخ سال غیبت با حل آن از مؤلف کتاب حاضر و معمایی دیگر با حل آن از خود مؤلف و اشعاری فارسی از خاقانی شروانی در شکایت از قید و حبس با شرح برخی از الفاظ آن به خط مؤلف و اشعار جمال الدین اصفهانی در هجو و مدح خاقانی، نامه امیر نظام حسنعلی خان به قائم مقام ونامه همو به سردار کل و شرح آیة الکرسی به نقل از سید محمد کاظم و نامه‌ای از حسنعلی خان امیر نظام به خط علی اکبر بن وقایع نگار به سال ۱۳۱۶ق که به درخواست دایی اش میرزا حسنعلی خان سرتیپ نگاشته و نامه‌ای از همو به میرزا عباس خان قوام الدوله دیده می‌شود، و نامه‌ای از امیر نظام به میرزا جواد مجتهد تبریزی و نامه‌ای دیگر از او به مظفر الدین شاه و نامه سید محمد صادق وقایع نگار مروزی به میرزا کوکب قمی شاعر آمده؛ مهر: کتابخانه «جعفر سلطان القرائی»؛ ۲۰۶گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲۰-۱۱۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۲۶ و ۵۰۲۵-ف
آغاز: برابر؛ **انجام:** سیاق است
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۲ ذیقعده۱۳۲۷ق؛ جلد: مقوایی، ۹۳گ، ۱۱سطر(۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۹-۱۵۰۱] و [فیلمها ف: ۳-۱۲۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۴۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، کا: علی اصغر بنان السلطان بن داود وقایع نگار (برادر مؤلف)، تا: شنبه ۱۷ رجب۱۳۴۲ق، برای میرزا حسنعلی خان؛ ۱۶۹گ، ۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۳۵۲]

● **مقالات تقی زاده** /- انگلیسی
maqālāt-e taqī-zāde

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۰۳۵-عکس
بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۳-۲۷۴]

● **مقالات جالینوس** / طب / عربی
maqālāt-e jālīnūs

جالینوس، ۱۲۹ – ۱۹۹ میلادی
jālīnūs (129 - 199)

مترجم: حنین بن اسحاق،۱۹۴ – ۲۶۰ قمری
این مقالات جالینوس را ابو الفرج طبیب مسیحی ترتیب و تفسیر کرده، با عنوان «جوامع مقالات جالینوس».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۱۰
شامل مقالة الحمی (۲ مقاله تا برگ ۷۷) و البحران (۳ مقاله تا برگ ۲۰۴) و ایام البحران (۳ مقاله تا پایان نسخه)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ با بقیه مجلدات در کتابخانه صلاح الدین بوده، صفدی بر پشت برگ نخستین نوشته: «هو و ما بعد فی احد عشر مجلد من کتب خلیل بن ایبک الصفدی بد مشق المحروسه سنه ۷۴۹»؛ تملک: خضر بن سید مرادی، مورخ ۸۵۸ق، محمود مدعو به جلال طبیب مورخ ۹۴۷ق، عبدالودود طبیب مورخ ۱۲۹۲؛ جلد: تیماج، ۴۸۰ص، اندازه: ۵×۱۷سم [ف: ۱۹-۵۷۳]

● **مقالات جالینوس** / طب / فارسی
maqālāt-e jālīnūs

جالینوس، ۱۲۹ – ۱۹۹ میلادی
jālīnūs (129 - 199)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۷۷۷/۱۰
از هشت پزشک و اینکه او دویست سال پس از مسیح بوده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با دو سرلوح، مجدول؛ جلد: میشن، ۳گ (۱۴۹ر-۱۵۱پ)، ۱۶سطر[ف: ۵-۱۷۴]

● **مقالات الجبریة** / تفسیر / عربی
maqālāt-ul jabrīya

وابسته به: متشابه القرآن و المختلف فیه؛ ابن شهرآشوب، محمد بن علی (۴۸۸-۵۸۸ق)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۶/۱۵۲
منقول از متشابه القرآن محمد بن علی بن شهرآشوب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱[مختصر ف: -۷۸۵]

● **مقالات جرت بین المحقق السبزواری و المحقق الخوانساری فی مسالة الدور المتهم فی باب الفتوی /**
اصول فقه / عربی

maqālāt-un jarat bayn-al muḥaqqiq-is sabziwārī wa-l muḥaqqiq-il xānsārī fī masala-tid dawr-il muttaham fī bāb-il fatwā

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۵۱۵/۲
بی کا، بی تا، ۷گ، قطع: خشتی[ف: -۲۸۴]

● **مقالات الحکماء** / فلسفه / عربی

maqālāt-ul ḥukamā’

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۹۱/۱
از امام صادق و از رساله عامیه ارسطو به اسکندر گفتار گریناشی در ۷۴؛ خط: نستعلیق، کا: محمد قلی بن محمد علی تبریزی، تا: ۱۰۵۱ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳گ (۳پ-۵پ)، اندازه: ۱۲×۱۹/۴سم [ف: ۵-۱۵۱]

● **مقالات الحکماء** / فلسفه / عربی

maqālāt-ul ḥukamā’

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۹۱/۴
سخنان افلاطون، رطوماس، بلیناس و فیلسوفان اسلامی و پیشویان، گرفته از ملل و نحل و غرر و درر و جز اینها؛ خط: نستعلیق، کا: محمد قلی بن محمد علی تبریزی، تا: ۱۰۵۱ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۳گ (۸پ-۲۰ر)، اندازه: ۱۲×۱۹/۴سم [ف: ۵-۱۵۱]

● **مقالات الحکماء و الاوائل** / اخلاق / عربی

maqālāt-ul ḥukamā’ wa-l awā’il

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۶۴
آغاز: الحمدلله الذی جعلنا من الموحدین و عدل بنا عن سبیل الجاهدین؛ **انجام:** تاریخ سنه خمس عشر و تسعمائه و الحمدلله رب العالمین
خط: نسخ، بی کا، تا: ۹۱۵ق[الفبائی: -۶۷۴]

● **مقالات حکیم** / اخلاق / فارسی

maqālāt-e hakīm

در حکمت علمی و دفاع از قانون و مشروطیت، در چند «مقالت» و هر یک در چند «فصل»: فصل یکم از مقالت دوم در توضیح معنی مساوات و مؤاخات.
[نسخه‌های منزوی ۱۶۹۰؛ فهرستواره منزوی ۶۲۳/۶]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۰۸۲
آغاز: مقالات حکیم. مقاله ثانیه در بیان معانی بعضی از الفاظ مستعمله در این صحیفه است و اشاره به پاره ای از مباحث شریفه و نکات لطیفه و این مقاله نیز محتوی بر فصولی چند و اصولی سودمند بود. فصل اول در توضیح معنی و مساوات و حقیقت مواخات؛ **انجام:** واوهام ردیه منسوخ شد و احدی را اندیشه آزادی نیست و کسی را با کسی کاری نه. تمت المقالة الثانیه بعون الله وحسن توفیه فی تاسع من الرجب ۱۳۳۷
خط: نسخ، بی کا، تا: ۹رجب۱۳۲۸ق؛ جلد: میشن، ۵۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۶سم [ف: ۴-۷۷۶]

● **مقالات حکیم افلاطون** / فلسفه / عربی

maqālāt-e hakīm aflātūn

افلاطون، ۴۲۷؟ - ۳۴۷ ؟ قبل میلاد

aflātūn (-427 - -347)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۳۹/۷-ف
نسخه اصل: بادلیانind. inst. Arahb M. S. 20؛ خط: نستعلیق، کا: میر علی نقی بن نورالدین محمد گیلانی، تا: ربیع الثانی۱۰۸۵ق؛ ۲۳ سطر چلیپایی[فیلمها ف: ۱-۵۶۱]

● **المقالات الخفیة فی علم الاصول الفقهیة** / اصول فقه / عربی

al-maqālāt-ul xafīyya fī ‘ilm-il uṣūl-il fiqhīya

موسوی خوانساری، محمد حسین بن محمد، - ۱۳۲۸ قمری

mūsavī xānsārī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad(- 1910)

در مهمات مسائل اصول فقه، به روشی استدلالی و در یک «مقدمه» و چند «مطلب» و یک «خاتمه». پس از کتاب «اصول فقه» وی تألیف شده است. از این کتاب برگ‌های متفرقه‌ای در این مجموعه دیده می‌شود.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۰۴۱/۲۷
آغاز: الحمدلله الذی أوضح لنا معارج الحق و معالم الیقین و أنار منهاج الدین بالضوابط و الیقین
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی تا؛ جلد: تیماج، ۱ص (۳۹۳ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۲۵۲]

←مقالات خمس > سفینة النجاة

● **المقالات الخمس** / هندسه / عربی

al-maqālāt-ul xams

اقلیدس، ۳۰۶ – ۲۸۳ قبل میلاد

oqlīdos (-306 - -283)

مقالاتی در هندسه و عبارتند از: ۱. مقالة فی تساوی زوایا المثلث.آغاز: «بسمله، رب یسر و تمم بالخیر، الحمدلله الذی تجلی لکل شیء بکل شیء علی کل شیء له آیة تدل علی انه واحد المقالة الاولی من کتاب اقلیدس، النقطة شیءها لا جزو له و الخط طول بلا عرض و طرفاه نقطتان»،انجام: «و زاویة باء فا لم یراد به باح ایضاً فا تمت المقالة الاولی و لله الحمد و المنه و الصلوة علی محمد و آله اجمعین و هو حسبنا و نعم المعین»؛ ۲. فی الاضلاع = الضلعان المحیطان بزوایة من متوازی الاضلاع قائم الزوایا،آغاز: «بسمله، المقالة الثانیة من کتاب اقلیدس، الضلعان المحیطان بزوایة من سطح متوازی الاضلاع قائم الزوایا یقال لهما المحیطان به، ضرب الخط فی الخط ...»، انجام: «اعین مثلث ل و ذلک ما اردنا (سپس سه صورت و شکل هندسی است) تمت المقالة الثانیة و الحمد لواهب العقل بلا نهایة»؛ ۳. فی الدوائر، آغاز: «بسمله، المقالة الثالثة من کتاب اقلیدس، الدوائر المتساویة هی التی اقطارها متساویة الخط المماس للدائرة هو الذی ...»، انجام: «فزاویة ابد قائمة فتکون ا ب مماس للدائرة و ذلک ما اردنا بیانه، تمت المقالة الثالثة و الحمدلله واهب العقل بلا نهایة و الصلوة علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین»؛ ۴. المقالة الرابعة، آغاز: «بسمله، المقالة الرابعة من کتاب اقلیدس یقال (بیان) شکل مرسوم فی شکل اذا کان محیط الخارج یماس جمیع زوایا الداخل ...»، انجام: «من اضلاع الشکل بیان قوس ح ۶ ضلع الشکل و هو المراد، تمت المقالة الرابعة بحمد الله و منه و صلوته علی نبیه محمد و آله الطاهرین»؛ ۵. المقالة الخامسة، آغاز: «بسمله، المقالة الخامسة من کتاب اقلیدس، الجزو مقدرا اصغر من مقدار بعده. النسبة هی انیة المقدارین المتجانسین بالقیاس الی الاخر ...»، انجام: «فنسبة جمیع ا ب الی جمیع د ه کنسبة ا ح الی د ل لکن ا ح منل».

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۵۳/۳

خط: شکسته نستعلیق، کا: جلال بن محمد بن عبدالله عاملی در نزد عطاء الله خیوقی، تا: ۷۹۷ق، جا: هرات؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۶-۳۳۴]

● **مقالات خمس فی الشکل المعروف بالقطاع** / ریاضیات / عربی

maqālāt-un xams fi-š šakl-il maʻrūf bi-l-quṭāʻ

تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۲۰/۱۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ شوال ۷۰۰ق، جا: تبریز؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲۳سطر(۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [نشریه: ۳-۲۲۹]

←مقالات خواجه عبدالله ﹥ جداول اختیارات ایام

● **مقالات خواجه عبدالله انصاری** / عرفان و تصوف / فارسی

maqālāt-e xāje ʻabd-ol-lāh ansārī

بسطامی، علی بن طیفور، ق۱۱ قمری

bastāmī,ʻalī ebn-e tayfor(- 17c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۱۰۶۹

آغاز: بسمله. ای نام تو آرایش عنوان کلام وی یاد تو آرامش هر بی آرام؛ **انجام:** آنگاه ز بیخودی خود راهم ده ... سنه ۱۲۶۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ قطع: رقعی[الفبائی: -۵۴۵]

←مقالات در امام زاده‌های ری ﹥ امامزادگان شهر ری

● **مقالات راجع به مسافرت مظفرالدین شاه به اروپا (ترجمه)** / تاریخ ایران / فارسی

maqālāt-e rājeʻ be mosāferat-e mozaffar-ed-dīn šāh be orūpā (t.-ye)

در این نسخه قطعات بریده شده روزنامه‌های انگلیسی است که درباره مسافرت مظفرالدین شاه قاجار به سال ۱۹۰۰ میلادی به اروپا نوشته شده است به انضمام ترجمه فارسی و تعدادی عکس که مربوط به این مسافرت می‌شود و یک قطعه عکس ناصرالدین شاه قاجار در صفحه هیجدهم این نسخه و مطالبی راجع به شهید شدن مشارالیه.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۸۴۳

آغاز: اصل و ترجمه مقالاتی است که روزنامجات انگلستان در خصوص مسافرت فرنگ اعلیحضرت اقدس شاهنشاهی روحنا فداه نوشته اند روزنامه (مورنین) پست بتاریخ ۱۸ شهر آوریل ۱۹۰۰. پادشاه ایران سفر مفصل خود را بسمت فرنگ شروع فرموده اند در انگلستان همان قسم که از پدر ایشان پذیرائی شد از ایشانهم پذیرائی میشود و پس از آنکه مظفرالدین شاه از لندن تشریف بردند هرگاه سفرنامه شاه شهید را بخوانند ملاحظه خواهند فرمود و از دوستی و مهمان نوازی انگلیسیها چیزی کاشته نشده است مشرق بمغرب می‌آید برای اینکه هم عیش کند و هم تحصیل نماید و چون مظفرالدین شاه جوان هستند امیدواریم از این مسافرت فایده حاصل نمایند امروز اقتدار ارقام در خلیج فارس در دست انگلیسیهاست و سه خمس تجارت آنجا تعلیق بدولت انگلیس و هند دارد دولت عظم دیگری هست که میخواهد در خلیج بنادر باز نماید ولی اقدامات آن بی حاصل

مانده است زیرا که شاه اهمیت دوستی انگلیس را میدانند شاه بطور دوست باین مملکت تشریف می‌آورند و امیدواریم آنچه در آنجا خواهند دید و شنید بر حسب ازدیاد و استحکام این دوستی گردد؛ **انجام:** روزنامه دیلی تلگراف ۲۰ اوت ۱۹۰۰.شاه در است اند. امروز شاه ایران به (بروژ) تشریف برده منارهای شهر قدیم را تماشا فرمودند مقصود عمده اعلیحضرت شاهنشاهی از توقف در است اند استراحت است و کمتر به مهمانی هائی که بافتخار ایشان یاد میشود تشریف می‌برند ۲۴ اوت شاه وارد بروسل میشوند.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۷۴ص، ۵-۱۱ سطر، اندازه: ۲۰×۲۳سم [ف: ۵-۷۱۲]

● **مقالات روزنامه رعد** / متفرقه / فارسی
maqālāt-e rūznāme-ye ra‘d

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۷۸۹
آغاز: راه آهن ایران: مسئله ایجاد وتأسیس خطوط آهن درایران زیاد ازنیم قرن استکه قلب هر ایرانی مطلع وهر علاقه مند با صلاح ایران را درموقع تذکارش متاثر مینماید؛ **انجام:** درروز دوازده ساعت زحمت میکشد وعاقبت یک بیل یا کلنگ ساخته به پنج قران میفروشد ولی آن دیگری درکارخانه کروپ یک تفنگ اتوماتیک ساخته پانصد تومان میفروشد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوا، ۸۵گ، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۰۹۳]

● **مقالات ریاضی** / ریاضیات / فارسی
maqālāt-e rīyāzī

حاوی مقاله ریاضی است: مقاله ۱. در حساب اهل هند است و آن حاوی یک مقدمه و دو باب می‌باشد: مقدمه: عددنویسی و ابواب اعمال چهارگانه اصلی و سپس کسرها و جذرها و قابلیت تقسیم اعداد و کوچکترین مضرب مشترک و بزرگترین مقسوم علیه مشترک؛ مقاله ۲. در اعمال منجمان است و آن مشتمل بر سه مقدمه و شش باب است در مقدمات سه‌گانه و ابواب شش‌گانه محاسبات منجمان و اعمال ریاضی آنها می‌آید و طبق این محاسبات ایام و ماهها و حرکات افلاک مشخص می‌شود؛ مقاله ۳. بیان مقاله مساحات و احجام و سطح جانب‌های اجسام مفصل بحث می‌گردد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۷۵
آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین اما بعد این کتابی است مشتمل؛ **انجام:** بدعای مغفرت یاد فرمایند اللهم اغفرلنا و لجمیع المومنین و المومنات

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۴۶ق، جا: تهران؛ ۵۲گ، ۱۲سطر(۱۴/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۵-۲۵۴]

● **مقالات سلطان الاولیاء** / ادبیات / فارسی
maqālāt-e soltān-ol owlīyā’
بهاء ولد، محمد بن حسن، - ۶۲۸ ؟ قمری
bahā’ valad,mohammad ebn-e hasan(- 1231)
در دو بند کوچک و بزرگ.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۶۳/۱-عکس و ۳۴۶۴/۱-عکس
نسخه اصل: توبینگنOr. Oct. 3784؛ کا: محمد بن مسعود بن عمر شاه مرغینانی، تا: ۴ جمادی الثانی۷۹۶ق؛ ۱۴۴گ (۱پ-۱۴۴پ) [فیلمها ف: ۳-۲۲۴]
تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: عکسی بدون شماره
نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا[نشریه: ۳-۱۰۴]

● **المقالات السنية فی مدح خیر البریة** /فضایل و مناقب / عربی
al-maqālāt-ul sanīya fī madḥ-i xayr-il barīya

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۸۶۴
جزء دوم؛ بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

● **مقالات شاهنشاهی** / شعر / فارسی
maqālāt-e šāhanšāhī
صبا، فتحعلی بن محمد، - ۱۲۳۸ قمری
sabā, fath-‘alī ebn-e mohammad(- 1823)

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۱۶۹
بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۲-۱۳۱]

● **مقالات الشعراء** / تراجم / فارسی
maqālāt-eš šo‘arā’
حیرت، قیام الدین، - ۱۱۷۴ قمری
heyrat,qīyām-ed-dīn (- 1761)
تاریخ تألیف: ۱۱۷۰ق
شرح حال شاعران زمان اورنگ زیب که تا عصر عالمگیر ثانی ادامه دارد.

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه: ۱۵۱عکسی
بی‌کا، بی‌تا؛ ۸۳گ [جنگ: ۱-۴۶۸]

● **مقالات شیبانی** / ادبیات / فارسی

maqālāt-e šeybānī

شیبانی، فتح الله بن محمد کاظم، ۱۲۴۱ - ۱۳۰۸ قمری

šeybānī, fath-ol-lāh ebn-e mohammad kāzem (1826 - 1891)

اهداء به: سلطان مراد میرزا حسام السلطنه

تاریخ تألیف: ذیحجه ۱۲۷۳ق

شامل دو قسمت است: قسمت اولدارای سه «مقاله» در مباحث تاریخی و حکایات و ساخته ذیحجه ۱۲۷۳ و جز زبدة الآثار او که در دو مقاله است؛ مقاله ۱.دارای چهار فصل و یک خاتمه: ۱) در نژاد و صنعت و نام مؤلف و سبب سفرش به خراسان، ۲) سبب فراهم آوردن ترهات خویش و فضیلت سخن و عدم اعتنای ملوک به نظم و نثر، ۳) ثنا و محمدت و اظهار بندگی نسبت به استاد ملک (تقریر اسباب فراغت خاطر شاعر و دبیر)، ۴) درغروب کوکب عمر خدایگان و طلوع دولت پادشاه زاده حسام السلطنه؛ مقاله ۲. در شرح سفر او ازهمدان به کرمان و آنچه در این سفر بر او بگذشته؛ مقاله ۳. در سفر او به طوس و از جملهء مجلسیان فرمانفرمای خراسان درآمدن. قسمت دوم: دیوان اشعار شیبانی است، در چهار «مقاله»: مقاله ۱. در نژاد و صفت و نام مؤلف و سبب اتفاق سفر او به خراسان از عراق و وصول به میامن و مواهب این ارض اقدس و بیت مقدس مقر حجت خالق و محل حاجت خلایق؛ مقاله ۲. در سبب فراهم آوردن ترهات خویش و فضیلت سخن و عدم اعتنای ملوک و اکابر عصر به نظم و نثر و استثنای خدایگان خراسان در این باب از ملوک جهان در ترغیب و تحریص او به رعایت شعرا و ادبا؛ مقاله ۳. در تقریب اسباب فراغت خاطر شاعر و دبیر و بیان حکایتی در این معنی به دعای عمر و دولت شاه و محمدت خدایگان و ذکر سوابق ارادت و بندگی این ضعیف بدین آستان؛ مقاله ۴. در غروب کوکب عمر خدایگان انارالله برهانه و طلوع آفتاب دولت پادشاهزاده ... سلطان مراد آنکه خدای به مرادش کند همه عالم و نهضت رایت میمون او از دارالخلافة به خراسان و خرامیدن رکاب منصور او از طوس به جام و از جام به هرات و غیره. (دانش پژوه، افشار)

آغاز: آری آرایش سخن در ستایش حکیمی علیم است، علت کلمته که آدمی را به فضیلت بیان که شرف او بر دیگر حیوانات

چاپ: برگزیده مقالات شیبانی در ترکیه چاپ شده

[مقالات منزوی ۳۶۳۰؛ الذریعة ۳۸۸/۲۱؛ مراة قاسان ۳۸۸و۵۴۸؛ رجال قاجار ۵۵/۳]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** گفتم که ناصر الدین آن شاه کامگار ×× گفتا که ناصر الدین آن شاه کامران.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: تهران (احتمالا)؛ ۱۴۷گ، ۲۱ سطر(۹×۱۹)، اندازه: ۱۸/۵×۳۱سم [ف: ۳-۱۷۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۷۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** مراو را بعز مقالی خطبه کردند و بفر جمالی کابین دادند.

قسمتی از مقالات ابونصر فتح الله خان شیبانی کاشانی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۹ص (۶۵-۱۰۳)، ۱۴سطر(۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۳سم [ف: ۷-۷۷۸]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۸۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** دست در ذیل عاطفت او زده ام و چشم استخلاص به وساطت او دارم، ان شاء الله تعالی. تمت المقالة الثالثة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: روغنی منقش، ۸۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۳سم [ف: ۴-۷۷۵]

۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۸۷۲

خط: شکسته و نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ در این کتاب اشعاری از خویش (و گاه نیز از دیگران) می‌آورد، در ص ۱۳ نسخه آمده: «پس قرب شش است در تفرج بلدان عراق و فارس و کرمان روزگار به سر برده تا این زمان که آغاز سال اثنان و سبعین است و یک اربعین که من بنده را اتفاق سفر از ساحت عراق به ناحیت مشرق افتاده به طوس»، در پایان نسخه چنین آمده: «تمت المقالة الثالثه فی شهر ذی حجة الحرام سنه ۱۲۷۳»؛ ۸۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [نشریه: ۱۳-۲۶۹]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** دست در ذیل عاطفت او زده ام و چشم استخلاص بوساطت دارم انشاء الله تعالی ...

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۷۳ق؛ جلد: میشن، ۸۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۵۰۷]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۰۴۷

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۷۳ق؛ با یک عریضه بی‌نقطه میرزا محمد علی منشی شیرازی به فریدون میرزا فرمانفرمای فارس و یک فرمان مورخ ۱ محرم ۱۲۵۵ که در بالای عریضه میرزا ابراهیم خان منشی باشی نوشته شده؛ جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۱۵سطر(۸×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۶-۱۸۵]

۷. همدان؛ برنا، قاسم؛ شماره نسخه: ۴۸

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲ ذیحجه۱۲۷۳ق[نشریه: ۵-۳۷۹]

۸. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۸۷۹

آغاز: برابر

سه مقاله در نسخه هست؛ خط: نستعلیق، کا: زین العابدین کلاه دوزکرمانی، تا: ۱۲۷۸ق؛ قطع: ربعی[نشریه: ۷-۲۹۷]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** دست درذیل عاطفت او زده ام و چشم استخلاص بوساطت او دارم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم ۱۲۸۰ق؛ مجدول، بایک سرلوح زیبا

و ظریف؛ واقف: نایینی؛ جلد: چرمی، ۱۱۳گ، ۱۲سطر (۸×۱۵/۲)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۳سم [ف: ۷-۸۳۷]

۱۰. اصفهان؛ جابری انصاری؛ شماره نسخه: ۶/۱

سه مقاله؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۸۴ق[نشریه: ۶-۵۹۴]

۱۱. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه: ۱۵۲

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۳۰۲ق[نشریه: ۷-۷۰۰]

۱۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: 1115

خط:نستعلیق،بی کا،تا:۱۳۰۹ق،با سرلوح؛ قطع: ربعی[نشریه: ۷-۲۹۷]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۳۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بغر جمالی کابین دارد

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج [رایانه]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۵۹۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** دست در ذیل عاطفت او زده ام و چشم استخلاص به وساطت او دارم، ان شاء الله تعالی. تمت المقالة الثالثة

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی تا، برای ملک زاده؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، ۷۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۴/۲سم [ف: ۴-۷۷۶]

● مقالات شیخ جامی / عرفان و تصوف / فارسی

maqālāt-e šeyx-e jāmī

ژنده پیل، احمد بن ابی الحسن، ۴۴۱؟ - ۵۳۶ قمری

žende-pīl, ahmad ebn-e abe-l-hasan (1050 - 1142)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۳۰/۵

آغاز: بسمله از مقالات شیخ جامی گفته می‌شود ای درویش آنچه حق تعالی راست با بندگان خاص او؛ **انجام:** چنانچه فقیر تو گوید ...

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج بنفش، ۲ص (۳۱-۳۲)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۳۲-۳۲۸]

● مقالات شیخ صدرالدین / عرفان و تصوف

maqālāt-e šeyx sadr-od-dīn

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۸/۲-ف

نسخه اصل: یوسف آغا ش ۲۸۶۶؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ۱۱ ذیقعده۶۶۳ق؛ ۲۰گ (۳۴-۵۳)، ۱۳سطر[فیلمها ف: ۱-۴۵۴]

● مقالات الصنائع / کیمیا / عربی

maqālāt-uṣṣanā'i'

رشتی اصفهانی، محسن بن محمد رفیع، ۱۲۱۵ق۱۳ قمری

raštī esfahānī, mohsen ebn-e mohammad rafī' (1801-19c)

تاریخ تألیف: ربیع الثانی ۱۲۶۲ق
چند مقاله از کتاب «مقالات الصنایع» را دارد که در اعمال کیمیایی بحث می کند، بدین ترتیب: المقالة الرابعة: فی الجمع و التجمید، دارای دوازده فصل؛ المقالة الثانیة: فی العملیات بقول جزئی، دارای هفده فصل؛ المقالة السادسة: فی الادهان.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۹/۱

آغاز: المقالة الرابعة جمیع الاعمال تکون بوجهین اما بالتفریق أو التحلیل أو الجمع و التجمید، و التفریق یکون اما بالحل أو بالسحق؛ **انجام:** هذا آخر ما اخترناه و نقلناه من کتاب فسیاریوس الذی ألف فی صناعة الطب و من قرابادین و انولوس من تعطیر الارواح و الاذهان.

خط: نستعلیق، کا: سید میرزا بن امیر عبدالعالی، تا: ۱۲۶۶ق؛ ۲۰گ (۱پ-۲۰پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴-۱۵۱]

● مقالات الصوفیة (منتخب) / عرفان و تصوف / عربی

maqālāt-uṣṣūfīyya (mn.)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۶/۱۱۱

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۲۳۷)[مختصر ف: -۸۱۷]

● مقالات العارفین / عرفان و تصوف / فارسی

maqālāt-ol 'ārefīn

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۵۷/۱۲۴

بندی از. شاید همان مقالات العرفاء ۳۶۸۹/۱ دانشگاه باشد؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، تا: قرن ۱۳؛ ۶گ (۲۳۰پ - ۲۳۵ر) [ف: ۷-۱۹۳]

● مقالات عاصمی / عرفان و تصوف / فارسی

maqālāt-e 'āsemī

عاصمی

'āsemī

مؤلف دراین مقالات که برای هر مقاله خطبه مستقلی قرارداده، در هر خطبه ابتدا حدیث نبوی آورده وپس از آن توضیحاتی به سبک ادبی وعرفانی درباره آن آورده است. دریکی از این مقالات آیت الکرسی را تفسیر نموده وآن را برای عضدالملک تقدیم نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۱۶۶-۲۱/۸۶

آغاز: برصورت تو فرمودیم تا از برای توحج بگذارد بعد از آن هر سال حجی دردیوان تو ثبت کنیم تا زنده باشی ... بسمله تبارک الذی نزل الفرقان علی عبده؛ **انجام:** وآن همیان زر پیش

عبدالجبار افکند وگفت ای عبدالجبار هزار دینار درراه ما بدادی تا برای تو هزار دینار فرستادیم وفرشته رابرصورت تو.
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۸۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۰۲]

● **مقالات العرفاء** / عرفان و تصوف / فارسی و عربی
maqālāt-ol ‘orafā’

سخنان عارفان است.
[فهرستواره منزوی ۹۳۳/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۸۹/۱ و ۵۸۱۶-ف
آغاز: مقالات العرفاء بسمله. قال الشیخ سهل: ما صار الابدال ابدالا الاباربع خصال: اخماص البطون و الصمت و السهر و الاعتزال عن الناس؛ **انجام:** یا حی یا قیوم را بخواند.
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۸ص (۱-۸)، ۱۳سطر(۵×۱۰)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱۴-۳۶۳۵] و [فیلمها ف: ۳-۱۸۳]

● **مقالات عرفاء و سبب هدایت ایشان** / عرفان و تصوف / فارسی
maqālāt-e ‘orafā’ va sabab-e hedāyat-e īšān

در آن از اویس قرنی و مقالات داودطائی، احمد جولای، شیخ احمد ابی حرب، شیخ سری سقطی، و شیخ الطائفه حسین بصری و دیگران یاد شده است. جز آن است که منزوی (۱۴۰۸) یاد کرده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۵۳/۲
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد کاظم اصفهانی، تا: ۱۰۵۹ق؛ مجدول؛ ۲۸گ (۳۴ر-۶۱ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۷/۵سم [ف: ۷-۳۰۵]

● **مقالات عرفانی** / عرفان و تصوف / فارسی
maqālāt-e ‘erfānī

منظومه‌ای که گویا در زمان صفویان سروده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۰۷۶/۳
آغاز: هست شرطی چند در راه طریق ×× با تو گویم یاد گیرش ای رفیق؛ **انجام:** ای خداوند کریم کارساز ×× مقری بیچاره را یکدم نواز
بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۱۳۷پ-۱۳۹پ) [ف: ۵-۶۳۴]

←المقالات العشر ← سر الاسرار

● **مقالات العلماء بین ایدی الخلفا و الامراء** / عرفان و تصوف / عربی
maqālāt-ul ‘ulamā’ bayn-a aydi-l xulafā wa-l umarā’
غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ قمری
qazālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

کتابی شامل‌الفاظ بلیغه، حکم و اقوال، حکایات و فوائد منتخب از کلام بلغاء و حکماء و اولیاء و ادباء متقدمین.
چاپ: بغداد، محقق: محمد جاسم الحدیثی، دائرة الآثار والتراث، چاپ اول، ۲۹۶ص، ۱۴۰۹ق.
[بروکلمن ۴۲۳/۱؛ برلین ۸۵۳۷/۱؛ بدوی ۸۲]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۸۴۹/۱
آغاز: والبخل فی ذوی الاموال و التیه فی الفقراء و التصابی فی الشیوخ و البطالة فی الشباب ... مقام الوند (الموبد) بین یدی کسری؛ **انجام:** قال فاحسنی صلتی و صرفنی مکرما الی الکوفة ...
خط: نسخ، کا: یوسف نجفی، تا: ذیحجه۱۱۰۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، ۱۵سطر[ف: ۵-۳۸۵]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۹۶/۳
آغاز: بسمله الحمدلله رب العلی الاعلی والصلوة علی محمد المصطفی وآله سفن النجاة والهدی اعلم ایها العزیز وفقک الملک العزیز انه ینبغی لطالب الحق ان؛ **انجام:** ویجتنبون الکبائر ... والتهمة والبهتان والظلم هذا هو الحق
بندی از مقالات امام محمد غزالی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۱گ، ۲۳ سطر (۶×۱۴/۵)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱-۳۱۷]

● **مقالات غیبیه و کمالات عینیه** / عرفان و تصوف / فارسی
maqālāt-e qeybīye va kamālāt-e ‘aynīye
حاجی بکتاش ولی
hājī baktāš valī

در آداب طریقه بکتاشیه با عنوان «ذکر».
[فهرستواره منزوی ۹۳۳/۸؛ الذریعه ۳۹۲/۲۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۱۶۳/۳
آغاز: بسمله اعلم ان الوصول الی الله ثلثه انواعها اولها الوصول الی الله هو الخروج؛ **انجام:** بلکه از قسم خیر و شر هر چه در دنیا واقع شود مراد خود انگارد و التمام.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ جمادی الاول۱۰۳۴ق؛ ۱۲ص (۸۳-۹۴)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۵۰-۴۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۵۱/۱
آغاز: بسمله. و به نستعین. الحمد الله رب العالمین ... اما بعد هذه مقالات غیبیة و کلمات عینیة صدرت من ... الحاج بکتاش الخراسانی ... وقت اندراجه الی حمی الحمایة و ارتفاعه من عالم الحیریة الی حرم العنایة بطریق الارشاد و النصیحة لاصحابه ... اعلم

ان الوصول الی الله تعالی ثلثة انواع ... ذکر درویش باید که از صفات خود فانی شود؛ **انجام:** زان ره که نه سوی تست بازم گردان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۶۶گ (۱-۶۶)، ۱۲سطر(۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۱-۲۴۶۱]

● **مقالات فتاحی نیشابوری** / ادبیات / فارسی

maqālāt-e fatāhī-ye neyšābūrī

یحیی سیبک نیشابوری، – ۸۵۲ قمری

yahyā sībak-e neyšābūrī(- 1449)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۴۶/۹۱

آغاز: بعد از مراسم توبه و استغفار و لوازم جهد عالم الاسرار چنین گوید مؤلف این اوراق ... که در ابتدای نشورات دور جوانی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: میشن، ۲۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۴سم [ف: ۷-۱۰۲]

● **مقالات فقهية** / فقه / عربی

maqālāt-e feqhīye

آقا میرزا بابا سبزواری، – ۱۲۹۳ قمری

āqā mīrzā bābā sabzevārī(- 1876)

مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۳۱۵/۴

بی‌کا، تا: ۷ رمضان ۱۲۶۱ق[تراثنا: س۶ش۴-۹۶]

● **مقالات فلسفی** / فلسفه / عربی

maqālāt-e falsafī

یحیی بن عدی، ۲۸۰ – ۳۶۴ قمری

yahyā ebn-e ʻadī (894 - 975)

چند مقاله کوتاه است با این عناوین: ان الباری جوهر غیر ذی جسم، القول فی العقل، القول فی النفس، القول فی الطبیعه، القول فی الهیولی، القول فی الصورة، القول فی الحرکه، القول فی الزمان، القول فی المکان.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۲۱/۲-فیروز

آغاز: بسمله هذه مقاله ابی زکریا یحیی بن عدی. قال اما الباری تقدست اسمائه فهو جوهر غیر ذی جسم

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۴ص (۶۷-۷۰)، اندازه: ۲۱×۳۹سم [ف: ۲۱-۲۶۸]

۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۱۹/۱

حدود پنجاه مقاله مکتوب فلسفی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی[ف: -۲۷۱]

● **مقالات فلسفية و اصولية** / پاسخ پرسشها / عربی

maqālāt-un falsafīya wa uṣūlīya

نوری، علی بن جمشید، – ۱۲۴۶ قمری

nūrī,ʻalī ebn-e jamšīd(- 1831)

بخش فلسفی آن مورخ روز ۱۷ شوال ۱۲۴۲قاست و شرح متنی را می‌ماند. در آن آمده «و کتب ... احمد بن زین الدین الهجری الاحسایی فی ثامن ذی قعدة الحرام سنة ۱۲۴۵». در پایان رساله‌ای از او که در اینجا آمده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۹۲/۵

کا: قزوینی، محمد هادی بن فتح الله، بی‌تا؛ ۲۰۳گ (۳۳۱-۵۳۳)، ۲۳ سطر(۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۱-۲۰۳۹]

● **المقالات فی اثبات الاسلام** / کلام و اعتقادات / عربی

al-maqālāt fī iṯbāt-il islām

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ – ۱۳۳۳ قمری

bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad jaʻfar (1861 - 1915)

دارای «مقدمه» و نه «مقاله»: ۱. فی ان الامر الدال علی صدق المدعی فی دعواه ما یکون من لوازم المدعی؛ ۲. ان العلامة الشاهدظ یکفی فیها فعل ما یفجر عنه الخلق و لا ینحصر فیما یقترحونه؛ ۳. ان تلک العلامة الشاهدة انما توثر مع ظهورها للناس؛ ۴. ان محمد بن عبدالله قدادعی نبوته و کونه خاتم الانبیاء؛ ۵. ان کتاباً وقع التحدی به فیه مضافاً الی اجماع الامة علیه بکلمة واحدة؛ ۶. قال بعض النصاری ان القرآن یثبت ان محمداً لم یجی بالمعجزه؛ ۷. رام بعض النصاری اثبات سلامة کتب الیهود و النصاری عن التحریف؛ ۸. فی امکان النسخ و وقوعه و امکان وجود الحکم الخاص؛ ۹. فی الامامة. (سید محمود مرعشی) [معجم المؤلفین ۹۲/۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۵۳

آغاز: الحمدلله رافع الاعلام ناصر الاسلام خاذل اللئام العمی عن البدر التمام جازی اولیائه بأحسن الاکرام؛ **انجام:** و قتل الدجال و ان تخرج الارض برکتها و ینزل السماء مائها فلنقتصر علی هذه الوجیزة سائلین من الله البصیرة

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۵ق؛ این نسخه مبیضه می‌باشد و حاشیه‌نویسی دارد؛ جلد: تیماج، ۱۰۴گ، ۱۴-۱۹سطر(۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۱-۲۴۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۵۴

آغاز: الحمدلله رافع الاعلام ناصر الاسلام خاذل اللئام العمی عن البدر التمام جازی اولیائه بأحسن الاکرام؛ **انجام:** و قتل الدجال و ان تخرج الارض برکتها و ینزل السماء مائها سائلین من الله البصیرة

و کان الفراغ
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۵ق؛ مسوده و دارای حاشیه‌نویسی است، با دستخط مرحوم آیت الله حاج شیخ محمد رضا بن محمد جعفر بهاری همدانی برادر مؤلف؛ ۹۶گ، ۱۶-۱۸سطر(۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۱-۲۴۷]

● **مقالات فی اقسام المخلوقات** / کلام و اعتقادات / عربی
maqālāt-un fī aqsām-il maxlūqāt

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۹۱۴
آغاز: فی تقسیم المخلوقات فیها المخلوق کل ما هو غیرالله؛
انجام: من خواصه تکلیس الذهب
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **المقالات فی الفرق و المذاهب** / کلام و اعتقادات / عربی
al-maqālāt fi-l firaq-i wa-l maḏāhib
مفید، محمد بن محمد، ۳۳۶ - ۴۱۳ قمری
mofīd,mohammad ebn-e mohammad (948 - 1023)

اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه: ۱۲۳/۱
خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد حسن تبریزی نجفی، تا: قرن ۱۴؛ ۱۷گ (۱پ-۱۷ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [اوراق عتیق: ۲-۳۳۸]

● **مقالات فی الفلک = اصلاح المجسطی = کتاب الهیئة** / هیئت / عربی
maqālāt-un fi-l falak = iṣlāḥ-ul majasṭī = k.-ul hay'at
اشبیلی، جابر بن افلح، ق۶ قمری
ešbīlī,jāber ebn-e aflah(- 12c)
کتاب شامل نه«مقاله» در علم فلک است: ۱. فی المقدمات؛ ۲. فی العلوم الجزلة (الجزئیة) فی مراتب أنواع هذا العلم؛ ۳. فی حرکة الشمس الوسطی؛ ۴. فی القمر؛ ۵. فی اختلاف المنظر الذی بعرض القمر ...؛ ۶. فی الکواکب الثابتة؛ ۷. فی الکوکب الخمسة السیارة؛ ۸. فی وقوف الکواکب الخمسة و رجوعها؛ ۹. فی عروض الکواکب الخمسة.نام کتاب در صفحه عنوان نسخه حاضر، چنین درج شده: «النسخة الکبری من کتاب الشیخ أبی محمد جابر بن أفلح الاشبیلی فی الهیئة» و در فهرست اسکوربال نیز «النسخة الکبری» معرفی شده است. در فهرست برلین این کتاب «اصلاح المجسطی» معرفی شده است. مؤلف در این کتاب نظرات بطلمیوس در کتاب المجسطی را مطرح و بررسی و نقد می‌نماید. گویا بدین جهت، ولیم الورد نام کتاب را اصلاح المجسطی انتخاب کرده است.
[تراث العربی العلمی فی الریاضیات و الفلک ص ۳۵۶-۳۵۷؛ دائرة المعارف الاسلامیة، ۶/۲۲۵-۲۲۶؛ فهرس المخطوطات العربیة بالمکتبة الملکیة فی برلین ۱۴۱/۵؛ معجم المؤلفین ۱۰۵/۳؛ معجم العلماء العرب ۳۸/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۷عکسی
آغاز: الحمدلله الأول بلا ابتدا الآخر بلا انتها، الذی خلق الأشیاء علی غیر نظیر و قدرها بحکمته أحسن تقدیر ... و بعد فان الله تعالی شرف نوع الانسان و فضله علی جمیع الحیوان؛ **انجام:** و یبطل و اذا کان ذلک کذلک فان سایر الظهورات المسائیة و الصباحیة فی هذین العرضین أحری بأن یختل و یبطل، و ذلک ما أردنا بیانه. نجز الکتب بحمدالله و عونه و صلی الله علی محمد و آله و سلم.
خط: نسخ مایل به مغربی، بی‌کا، تا: گویا قرن ۸ یا ۹؛ مصحح، مقابله شده، با بلاغ، باشکل‌های هندسی، بخشی از مقاله ششم کتاب در آخر نسخه آمده است، باجدولی نجومی که علی بن احمد بن معوج، برای خودش کشیده؛ ۲۹۸ص، ۲۲سطر[عکسی ف: ۳-۵۴۹]

● **مقالات فی معجزات المعصومین** / فضایل و مناقب / عربی
maqālāt-un fī mu'jizāt-il ma'ṣūmīn
مؤلف معجزاتی که در زمانش رخ داده طی مقالاتی بیان کرده است. مقاله پنجم مربوط به معجزه‌ای در ماه صفر ۱۲۹۹ هجری قمری است، مقاله هفتم شب ۲۰ ربیع الاول همان سال.

قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه: ۲۸/۱
آغاز: ... طائفین مذعورین و صاروا مخذولین مقهورین و علت الاصوات بالصلوات علی اشرف الموجودات؛ **انجام:** بهذه الکرامة فی حیاته و اظهرتها بعد وفاته لانه رحمه الله اوصانی بذلک قدس الله روحه و نور ضریحه
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۵گ (۲ر-۱۶ر)، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: -۵۰]

● **مقالات کوتاه در عرفان و سلوک** / عرفان و تصوف / عربی
maqālāt-e kūtāh dar 'erfān va solūk
۱۴ گفتار کوتاه است در موضوع عرفان و سلوک به نقل از احادیث، از سخنان ابوعلی رودباری و دیگر بزرگان صوفیه. گردآورنده هر گفتار را با نام کتاب می‌آورد و در پایان هر یک تاریخ کتابت را یاد می‌کند. عناوین این ۱۴ گفتار به این قرار است: کتاب فی الرضا، کتاب فی الصبر، کتاب فی العبودیة، کتاب فی الارادة، کتاب فی الاستقامة، کتاب فی الاخلاص، کتاب فی الحیاء، کتاب فی الذکر، کتاب فی الفتوة، کتاب فی الصدق، کتاب فی المراقبة، کتاب فی المحبة، کتاب فی الشوق، کتاب فی السماع.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۱۶۸
آغاز: کتاب فی الرضا قال عبدالواحد بن زید: الرضا باب الله الاعظم و جنة الدنیا؛ **انجام:** لوالده به لا یعلمها الا هو.
کا: ابوالمجد تبریزی، تا: یک‌شنبه ۸ محرم تا شنبه ۵ صفر۷۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۲ص (۶۷۶-۶۷۷)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۱۰۴]

● **مقالات گوناگون** / کیمیا / فارسی

maqālāt-e gūnāgūn

مشتمل بر مسائل متعددی در اکسیر و طرز عمل و وسیله عمل آن می‌باشد و آنچه این نسخه حاوی است از «باب تدبیر این دوزرنیخ و کبریت» از مقالت چهلم است تا مقالت هفتادم از خواص موازینی، که پاره‌ای از قسمت‌ها با محاسبات عددی و روابط بین اندازه و کیفیت تکوین و اختلاط آنها آمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۹۳
آغاز: ان اولی تر از هم علمها اگر در یابد آنرا و تو بهترین چیزی باشی؛ **انجام:** که آن آنست ولکن چیزها متناسب آنست
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، ۶۷گ، ۱۶سطر(۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۶-۱۲۵]

● **مقالات مجیر شیبانی** = **رسائل** = **نوشتجات** / گوناگون / فارسی

maqālāt-e mojīr-e šeybānī = rasā’el = neveštejāt

مجیر شیبانی، علی محمد، ۱۲۲۹ - ۱۳۰۷ شمسی

mojīr-e šeybānī,‘alī-mohammad (1850 - 1928)

نسخه حاضر که تماماً به خط مجیرالدوله است در سطور ابتدایی توسط خود او چنین معرفی شده است: «بعضی رسائل و نوشتجات و مقالات و دیباچه‌ها و غیرها که این بنده علی‌محمد مجیر شیبانی ملقب به مجیر الدوله گاهگاه نگاشته غیر از آنچه در مدت سی سال در روزنامجات ایران و اطلاع و شرف و شرافت و خلاصة الحوادث و بعض جراید خارجه و غیره از بعض رسائل و کتب مؤلفه خود درج و نگارش و تألیف نموده و به طبع و انتشار رسیده و بعضی هنوز منطبع نشده است بلاترتیب آنچه از مسودات این رسایل و مقالات متفرقه به دست آمده و بیاید در اینجا می‌باشد». و اینک فهرست مطالب این مجموعه: دیباچه کتاب حجة السعادة فی حجة الشهادة: که بر حسب خواهش مرحوم میرزا محمد ندیم السلطان، زمانی که وزیر انطباعات و رئیس دار الترجمه دولتی بوده و بانی طبع ثانی کتاب مزبور شده نوشته است. تاریخ نوشتن دیباچه رجب ۱۳۲۳ق بوده است؛ دیباچه کتاب سفرنامه سفر اول مظفرالدین شاه به فرنگستان: که بنا به خواهش مرحوم میرزا مهدی خان غفاری وزیر همایون قائم مقام که مباشر طبع کتاب بوده نوشته؛ صورت خطابه در موقع تاجگذاری اعلیحضرت سلطان احمد شاه؛ تقریظی که بر حسب خواهش مرحوم خلوتی محمد ابراهیم خان صدیق خلوت محلاتی پیشخدمت ناصرالدین شاه بر کتاب او نوشته؛ مکتوبی که بر حسب خواهش بعضی دوستان به جریده ثریا منطبعه قاهره نوشته؛ مراسله‌ای که به یکی از جراید منطبعه دارالخلافه طهران در موقع دوره دویم انتخابات وکلای دارالشورای کبرای ملی نوشته؛ رساله‌ای که با کمال استعجال برای انجمن قدس محمودی در دوره اول مشروطه و مجلس شورای ملی بر سبیل دستورالعمل برای اقدامات در طرق ترقیات و اتخاذ وسایل و راه‌های منافع و ثروت مملکت و ملت در یک شب نوشته؛ شرح خارق عادت و معجزه واقعه در بادکوبه؛ مراسله که در جواب مرقومه محترمه برادر خود مرحوم آقا میرزا غیاث الدین ادیب به خراسان نوشته (دودنامه)؛ مراسله به مرحوم سپهر مشیر افخم [صاحب ناسخ التواریخ]؛ مراسله بجناب ضیاء الواعظین؛ مراسله که در زمان اقامت کرمانشاهان به والی کرمانشاهان و کردستان مرحوم شاهزاده عماد الدوله بدیع الملک میرزا نوشته است؛ مراسله‌ای که به جناب شریف الدوله نوشته؛ مراسله‌ای که این بنده در جواب شاهزاده فرمانفرما عبدالحسین میرزا که در آن وقت والی کرمان و بلوچستان بوده نوشته‌ام؛ مراسله‌ای مبنی بر تعزیت که شاهزاده عبدالحسین میرزای فرمانفرما ... در موقع فوت فرمانفرمای والدشان نوشته است؛ مراسله که در جواب مرحوم میرزا زین العابدین خان شریف الدوله که هدیه انجیر باغچه خانه فرستاده بود نوشته است؛ مقالتی شیرین و حکایتی حیرت قرین: اختراع اکسیر جوان شدن مسطور در یکی از جراید اروپ؛ حکایت غریبه از گولی و بلادت و کثرت حماقت اهل حمص؛ فایده تاریخی [در تاریخ اسلام]؛ فواید ادبی؛ شرحی که در تفویض منصب ولایت عهد سلطنت ایران به محمد علی میرزا در روزنامه رسمی ایران نگارش یافته و به طبع رسیده است؛ مسوده مراسله که این بنده برای فرزند خود میرزا ضیاء الدین خان گلشاهی مسود نموده است؛ بعض مطالب عالیه حکمتی و علمی (درباره نفس، جن، الفرق بین المدح و الحمد و الشکر، فی اسامی الکعبه، وجود، سبب و علت مردن)؛ مبدأ انقلاب دولت روس و مؤسس آن؛ مسموم و شهید شدن مالک اشتر نخعی رحمة الله علیه در راه مصر به سم نافع نام غلام عثمان؛ علت عمده قتل عثمان خلیفه سوم علیه ما علیه؛ وجه تسمیه خطبه مبارکه شقشقیه حضرت امیر المومنین (ع)؛ حادثه مشرف به هلاک و فرج بعد از شدت [درباره خودش است]؛ احتجاج حضرت رضا علیه السلام با مأمون در افضلیت جد آن حضرت بر جد وی؛ تفسیر آیه مبارکه قرآن مجید؛ خطابه علمیه: سواد خطابه‌ای که برای صبیه خود «مجیر ایران» که از شاگردان و محصلات مدرسه حسنات است در حینی که عازم حرکت به مدرسه بود ارتجالا انشا و

تسوید نمود که در موقع انعقاد مجلس جشن مدرسه از قول خود قرائت نماید؛ ایضا سواد خطابه و بیانیه‌ای که برای دخترزاده خودم که از محصلات و شاگردان ممتاز مدرسه تربیت البنات است تسوید نموده‌ام؛ نفثة المصدور: که به مجلس شورای عالی معارف نوشته؛ قصیده در ذم این حکومت مشروطه حالیه ایران به مطلع: باب نکبت بر رخ ایران گشاد ×× هستی این ملک و ملت شد بیاد/ زین بنای شوم مشروطه کز او ×× رایت ملک عجم از پا فتاد/ آنچنان منسوخ شد آئین شرع ×× کش از آن رسمی نمی‌آید بیاد؛ ایضا دروصف و هجو بعض وکلای شورای ملی که ارتجالا گفته و عمدا بعض اشعار هزل و احمدا داخل آن نموده است برای تفریح قارئین به مطلع: نیست یک تن که در غم وطن است ×× هر که بینی بفکر خویشتن است / وکلا خائنان ملت خویش ×× همه در جلب پول از کم و بیش / روز درپارلمان خروشانند ×× شب بخلوت وطن فروشانند ...؛ مدت خلافت خلفای اربع که بعد از حضرت پیغمبر (ص) خلافت کرده‌اند (قطعه‌ای چهار بیتی)؛ رباعی مستزادو مسئله راجع به علم عروض؛ از کلام حکیم سنائی؛ قصیده در مدح حضرت امام العصروالزمان عجل الله تعالی فرجه که در روز نیمه شعبانحسب المناسبت ارتجالاً سروده است، به مطلع: از عنایات ... (خوردگی کاغذ) ذو المن روز مولود مهدی بن حسن ×× آن یگانه امام عصر و زمان. که ز دادش جهان شود گلشن ... .

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۱۸

خط: شکسته نستعلیق خوش، کاتب = مؤلف، تا: اواخر قرن ۱۳ و اوایل قرن۱۴؛ دارای رکابه؛ جلد: مقوایی، ۳۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۰/۵سم [ف: ۱/۲۷-۴۴]

←مقالات محمدیه ← مولود نامه

● **المقالات المحمدیة** / عرفان و تصوف / فارسی

al-maqālāt-ol mohammadīye

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۲۹

آغاز: المقاله الثانیة من المقالات المحمدیة ... فی الولایة الاصلیة الکلیه الختمیة؛ **انجام:** گفت رایت البراق قد بقی و مشیت و ابوبکر وراق گوید.

المقالة الثانیة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «رق الحسن الزکی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۲-۲۶۵]

● **مقالات المذاهب** / کلام و اعتقادات / ترکی

maqālāt-ol mazāheb

شروانی، محمد امین بن صدرالدین، - ۱۰۳۶ ؟ قمری

Šervānī,mohammad amīn ebn-e sadr-od-dīn(- 1627)

اهداء به: وزیر اعظم محمد پاشا

در مذاهب معروف اسلامی و مختصری از اعتقادات آنها، در یک «مقدمه» و ده «باب» و یک «خاتمه»؛ مقدمة: فی اختلاف المذاهب؛ باب ۱. فرق المعتزلة؛ ۲. فرق الخوارج؛ ۳. فرق الشیعة؛ ۴. فرق الملاحدة؛ ۵. فرق الکرامیة؛ ۶. فرق المشبهة؛ ۷. فرق المرجئة؛ ۸ فرق النجاریة؛ ۹. فرق الجبریة؛ ۱۰. فرق الملاحدة الصوفیة؛ الخاتمة: فی الفرق الناجیة.

آغاز: الحمدلله الذی جعلنا من الفرقة الناجیة و عصمنا عن الاعتقادات الزائعة و الصلاة علی سیدنا محمد الهادی الی سبیل الرشاد

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۰۳۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** اکثر مدار امور بومقوله مکسنه لره معنو صدرنه دیلم الحکم الله تعالی انما اشکوبثی و حزنی الی الله

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۰گ (۶۹پ-۹۸ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۸-۲۱۹]

● **مقالات مریمیه و احمدیه** / شعر / فارسی

maqālāt-e mryamīyya va ahmadīye

فرهاد میرزا قاجار، ۱۲۳۳ - ۱۳۰۵ قمری

farhād mīrzā qājār (1818 - 1888)

چون ناصر الدین شاه به سال ۱۲۹۰ق راه فرنگستان پیش می‌گیرد از کردستان این شاهزاده را می‌طلبد و در غیاب خود او را یکی از مباشران اداره کشور باولیعهد می‌کند. فرهاد میرزا در تهران با ولیعهد به رتق و فتق امور می‌پردازد و در ضمن مشاهدت می‌کند که ولیعهد را نظر بر شیخی‌هاست لذا به نصیحت ولیعهد می‌کوشد و بین آنها نامه‌ها رد و بدل می‌گردد تا آنکه شاه از سفر می‌رسد و ولیعهد به تبریز می‌رود و به ناچار سلسله نامه‌ها قطع می‌شود و از طرف دیگر در شهر شایعه می‌افتد که فرهاد میرزا را قصد دامن زدن آتش جنگ شیخی و شیعی است. فرهاد میرزا با شنیدن این شایعه رنجور می‌گردد و به مکه می‌رود چون در بحر سیاه بکه شتی سوار می‌شود داستان خود را شبیه تهمت یهودی‌ها به مریم عذرا می‌بیند لذا به شعر می‌پردازد و در آن دامن خود را از آلودگی آن تهمت پاک می‌کند و این اشعار را مقاله مریمیه می‌نامند و نیز چون به سر قبر پیغمبر در مدینه می‌رود باز تحت تأثیر قبر نبی واقع می‌شود و اشعاری در مدیحت پیغمبر می‌سراید و مقاله احمدیه شکل می‌گیرد و آنها را برای ناصر الدین شاه می‌فرستد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۴۲۴/۱

آغاز: بسمله در هزار و دویست نود هجری قمری که موکب همایون شاهنشاهی؛ **انجام:** بی لطفی فرموده باشد حلال کردم یوم

ینفع الصادقین صدقهم اعلیحضرت
خط: نستعلیق و شکسته، کاتب = مؤلف، تا: اواخر قرن۱۳؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲۸ص (۱-۲۸)، ۱۱سطر(۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۵-۵۶۶]

● **مقالات مستشرقین (ترجمه)** / ادیان و مذاهب، تاریخ معصومین/ فارسی

maqālāt-e mostašreqīn (t.)

اختر خوانساری، محمد حسین بن محمد شفیع، ق۱۴ قمری

axtar xānsārī,mohammad hoseyn ebn-e mohammad šafī'(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۲۸ق

ترجمه‌ای است از دو رساله مسیوماربین آلمانی و دکتر خوزف فرانسوی که درباره مذهب شیعه و قیام امام حسین علیه السلام نگاشته‌اند که مؤلف به سال ۱۳۲۸ق درزمان مشروطه آنها را ازروزنامه حبل المتین انتخاب و ترجمه نموده است و دربین کلام آنها توضیحاتی از خود افزوده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۳۰۱/۳

آغاز: چنین گوید حقیر فقیر ... که چون از فیوضات و تفضلات ربانیه دین مبین اسلام و اسلامیت بایستی مستمر و بردوام؛ **انجام:** تمام شد کلام دکتر خوزف فرانسوی که حق برزبانش جاری و فرقه شیعه رابهترین مایه امیدواری است.

خط: نسخ، کا: سیدمحسن موسوی ناشراحکامی، تا: قرن۱۴؛ مصحح؛ ۱۹گ (۱۵۴پ-۱۷۲پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۷۶]

● **مقالات مولانا جلال الدین محمد رومی** / عرفان و تصوف / فارسی

maqālāt-e mowlānā jalāl-od dīn mohammad rūmī

مولوی، جلال الدین محمد بن محمد، ۶۰۴ - ۶۷۲ قمری

mowlavī, jalāl-od-dīn mohammad ebn-e mohammad (1208 - 1274)

به نظم

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۰۳/۲

بخشی از مقالات مولانا؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۳۴ص (۱-۳۴هامش)[سنا: ف: ۲-۲۱۷]

● **مقالات النجوم = گزیده روضة المنجمین** / هیئت / فارسی

maqālāt-on nojūm = gozīde-ye rowzat-otl monajjemīn

وابسته به:روضة المنجمین؛رازی،شهمردان بن ابی الخیر(-قرن ۵)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۴۵۵/۴-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیاAdd. 23568 (ریو ۸۵۲)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۹۲ق[فیلمها ف: ۱-۶۰۳]

● **المقالات النوریة** / عرفان و تصوف / عربی

al-maqālāt-un nūrīyya

نوری، علی بن جمشید، - ۱۲۴۶ قمری

nūrī,'alī ebn-e jamšīd(- 1831)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۱۴/۳

آغاز: الحمدلولیه ولی الجود و الافاضة و الصلاة و السلام علی نبیه ... و انی ارید ان ساعدنی التوفیق و عاضدنی؛ **انجام:** هو اصلها الفلکی و عنصرها العلوی هو فی وجوده الهیولانی الزمانی کانه برزخ بین الزمانی و الدهری

خط: شکسته نستعلیق تحریری و نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی، با قلم خوردگی، و در آغاز آن شرح حدیث «هل رایت رجلا» آمده و مؤلف آن را ملا علی نوری نگاشته‌اند، با نسخه‌های فهرست شده (۳۸۴۰/۶ و ۷۲۹۷/۷) همین کتابخانه که آنها هم شرح حدیث از همین مؤلف می‌باشدکاملاً متفاوتند؛ ۴گ (۷۶-۷۹)، ۳۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: ۲۸-۳۰۵]

● **مقالات وافیه** / عرفان و تصوف / فارسی

maqālāt-e vāfīye

زرگر اصفهانی، نجیب الدین رضا، ق۱۱ قمری

zargar-e esfahānī, najīb-od-dīn rezā(- 17c)

اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ق)

با عناوین «باب» و «فصل».

آغاز: باب اول در صفت خاک و این هفت فصل است، فصل اول بعد از این بتوفیق ... از نقطه خاک ابتدا میکنم

[نسخه‌های منزوی ۱۴۰۹]

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۵۷ ـ ج

آغاز: برابر؛ **انجام:** سر از در بچه خانه بیرون کرده (فصل ۴باب ۹)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۳گ، ۳۴سطر (۷/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۷×۲۱/۵سم [ف: ۱-۴۳۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۸۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۳-۷۵]

● **المقالات الوافية بمعظم المطالب الاصولية** / اصول فقه / عربی

al-maqālāt-ul wāfīya bi-muʻẓam-il maṭālib-il uṣūlīya

یزدی، محمد تقی بن ابیطالب، – ۱۲۶۷ قمری

yazdī,mohammad taqī ebn-e abītāleb(- 1851)

مؤلف از اعاظم علما و اکابر فقهای شیعه در قرن ۱۳ بوده و نزد بزرگانی همچون حجة الاسلام شفتی تحصیل کرده است. وی در مقدمه از عظمت شأن علم فقه سخن گفته و در تحصیل آن علم اصول فقه را دخیل دانسته و می‌نویسد: «... و کان عمدة ماله دخل فی تحصیل هذا العلم الشريف (فقه) و الفن المنيف انما هو علم اصول الفقه احبت ان اكتب فی ذلک کتابا مشتملا علی امهات مسائله و معظم قواعده محتویا علی الاقوال و الادلة و جرحها و تعدیلها و نقضها و ابرامها فشرعت فی هذا الکتاب».این کتاب مشتمل بر مقالات است.

[ریحانة الادب ۵۹/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۵

آغاز: فی الاستصحاب و فيه مباحث المبحث الاول فی تعريفه فقال السيد صدرالدين فی شرح الوافية «هو اثبات ما علم تحققه فی الزمان الاول فی الزمان الثانی لظن بقائه» اراد بما علم تحققه ما يعم الوجود و العدم و بالزمان الثانی ما كان كذلک بالنسبة الی الزمان الاول؛ **انجام:** المسئله الثامنة و تركب المرجحات مثنى و ثلث و رباع ... و الفحص و الاهتمام فی کل مقام لتحصيل الراجح الاقرب الی المرام. اللهم وفقنا للوصول الی الصواب فی کل باب و متابعة السنة و الكتاب و هذا هو المجلد الثانی من كتاب المقالات. قد فرغ من تأليفه مؤلفه الجانی محمد تقی اليزدی الاردكانی بعد طلوع الفجر و قبل طلوع الشمس من اليوم الثالث من شهر جمادی الآخرة من شهور سنة احدی و اربعین و مأتين بعد الالف من الهجرة النبوية علی هاجرها الف سلام و تحية رب اجعل هذا بلدا آمنا و ارزق اهله من الثمرات.

شامل: استصحابو حسن و قبح عقلی و شرعی و حکم اجزاء و شرائط عبادت که برائت است یا اشتغال و اجتهاد و حکم اجزاء و شرائط عبادت که برائت است یا اشتغال و اجتهاد و تعارض و تعادل و ترجیح؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با خط خوردگی؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوا، ۱۹۱گ، ۱۸سطر (۱۱×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۷۲۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۹۴۵

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی اوضح لنا مسالک الحلال و الحرام و ارشدنا الی اصول الدين و فروع الاسلام و جعل قواعد دينه و معالم شرعه فی غاية التهذيب و نهاية الاحكام؛ **انجام:** و كون القياس بالاولوية الظنی الاستنباطی منه اول الكلام بل الظاهر عدم كونه منه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: در حیات مؤلف؛ مصحح، با خط خوردگی، با بلاغ مقابله، رکابه‌دار؛ جلد: تیماج، ۳۱۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۱-۱۴۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۶۷

آغاز: بسمله. و به نستعين الحمدلله الذی اوضح لنا مسالک الحلال و الحرام و ارشدنا الی اصول الدين و فروع الاسلام و جعل قواعد دينه و معالم شرعه فی غاية التهذيب و نهاية الاحكام ... فيقول ... ابن ابيطالب محمد تقی اليزدی الاردكانی ... لما ... كان عمدة ماله دخل فی تحصيل هذا العلم الشريف و الفن المنيف انما هو علم اصول الفقه احببت ان اكتب فی ذلک كتابا ... فشرعت فی هذا الكتاب المسمی بالمقالات الوافية بمعظم المطالب الاصولية؛ **انجام:** و علی قوله و قد يوجه الی آخره ان كلام التهذيب يابی عن هذا التوجيه كما يظهر من الرجوع اليه.

پس از مقدمه در مبحث حقیقت و مجاز می‌باشد، در آن عنوان‌های «مقالة فی المقدمة» و «القول فيما يتعلق بالالفاظ و اللغات من الاحكام و فيه مقالات» دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با نشان «بلغ قبالا»؛ جلد: تیماج، ۱۷۴گ، ۱۴و۱۸سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۱۷۲۶]

● **المقالات و الفرق** / ادیان و مذاهب / عربی

al-maqālāt wa-l firaq

اشعری، سعد بن عبدالله، – ۳۰۱ قمری

ašʻarī,saʻd ebn-e ʻabd-ol-lāh(- 914)

از سعد بن عبدالله اشعری قمی که حضرت امام حسن عسکری و حضرت قائم (ع) را درک کرده است.

چاپ: در تهران، مؤسسه مطبوعاتی عطائی، تحقیق محمد جواد مشکور، چاپ اول، ۲۸۰ص، (۱۹۶م

[الذریعه ۳۹۴/۲۱]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۳۰

آغاز: بسمله. الحمدلله المتوحد بالقدم و الازلية، الذی ليس له غاية فی دوامه؛ **انجام:** فی حيوة ابيه و بعضهم يدعيها له عن ...

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: آغاز قرن۱۲؛ افتادگی: انجام؛ با سرلوح زرین، مجدول، با سرلوح؛ مهر: «عبده الراجی محمد شفیع بن نقی» (چهارگوش)؛ جلد: میشن، ۱۰۳گ، ۱۲سطر(۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۲۴۰]

● **مقالات و تحقیقات** / فقه / عربی

maqālāt va tahqīqāt

وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸ – ۱۲۰۵ قمری

vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707 - 1791)

مشتمل بر سه «مقاله» در سه موضوع: ۱. اصل در اشیاء طهارة

است؛ ۲. اصل در معاملات صحت است یا فساد؛ ۳. در صحة عبادت عبد اگرچه مخالف با مأمور به باشد.

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۰۱۶۹/۱۰
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [رشت و همدان: ف: -۱۵۹۱]

● **مقالات و رسالات آلمانی** / گوناگون / آلمانی
maqālāt va resālāt-e ālmānī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۶۸-ف
نامه‌های اداری در روایات کتیبه‌ای ازW. Eilers چاپ ۱۹۴۰ لایپزیک، ستون قانونهای هامورابی از همو چاپ ۱۹۳۲ همان جا، صور اجتماع در حقوق بابلی باستانی از همو چاپ ۱۹۳۱ همان جا، رباعیات حافظ از فریدریش روکرتF. Rukert چاپ ۱۹۴۰ همان جا، درباره نام دماوند (ص ۱۸۳-۲۲۴ و ۲۶۷-۳۷۴)؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۲-۷]

● **مقالات و رسایل ؟** / فلسفه / عربی
maqālāt va rasāyel

یحیی بن عدی، ۲۸۰ - ۳۶۴ قمری
yahyā ebn-e ‘adī (894 - 975)
مجموعه مقالات و رسایل مؤلف از جمله: مقالة فی تبیین الفصل بین صناعتی المنطق الفلسی و نحو العربی، مقالة فی ثلاثة بحوث عن غیر المتناهی، استخراج العدد المضمر ...، شرح معانی مقالة الاسکندر الافرودیسی فی الفرق بین الجنس و الماده، مقالة فی التوحید.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۷۶ط
آغاز: بسمله. قال یحیی بن ... ان غرضنا فی کلامنا هذا تبیین الفصل او الفصول بین صناعتی؛ **انجام:** و الفعل بهدایته و تشدیده و هو حسبنا و نعم الوکیل.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ جلد: تیماج، ۳۷۰ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲۴/۳-۹۹]

● **مقالات هفت حکیم** / شعر / فارسی
maqālāt-e haft hakīm
منظومه‌ای است در [خلوت ساختن سکندر با هفت حکیم و مقالات ایشان در باب آفرینش جهان]، در ۱۳۵بیت از: ارسطو، و الیس حکیم، بلیناس، سقراط، فرفوریوس، هرمس، افلاطون، و در پایان گفتار اسکندر.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۵۵/۷۷
آغاز: چنین آمد از فیلسوف این سخن ××که چون شد بشه تازه دور کهن / بفیروزی بخت فرخنده فال ×× در آمد ببخشیدن ملک و مال؛ **انجام:** از این بیش گفتن نباشد پسند ××که نقش جهان نیست بر نقشبند
خط: نستعلیق، کا: کرمعلی خراسانی، تا: قرن ۱۳؛ ۱۰۳گ (۲۱۳ر-۳۱۵ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴/۶×۱۸/۵سم [ف: ۷-۴۷۰]

● **مقالات همدانی** / اخلاق / فارسی
maqālāt-e hamadānī

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ - ۷۸۶ قمری
hamadānī, ‘alī ebn-e mohammad (1315 - 1385)
[فهرستواره منزوی ۹۳۳/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۸۷۲/۸
آغاز: مقالات همدانی قدس الله سره العزیز بسمله. ای عزیز اخی باید که بمکارم اخلاق موصوف و بخصایل پسندیده آراسته باشید با پیران به حرمت با جوانان به نصیحت با طفلان به شفقت
خط: نستعلیق، کا: همدم بن العذب، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۵گ (۲۱۶پ-۲۴۰پ)، ۲۰سطر(۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۴-۳۹۰۶]

● **مقالاتی در منطق** / منطق / عربی
maqālātī dar manteq

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری
davvānī, mohammad ebn-e as‘ad (1427 - 1503)

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۰۱۸۷/۵
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، جهت محمد صغیر نوشته شده؛ ۷ص (۲۷۴-۲۸۰)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [رشت و همدان: ف: -۱۵۹۴]

● **مقاله** / هندسه / عربی
maqāle

ارشمیدس، ۲۸۷؟ - ۲۱۲ قبل میلاد
aršemīdes (-287 - -212)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۷۰۹/۱
مجموعه نفیس و کهن؛ بی‌کا، تا: ۹۰۲ق؛ دارای اشکال هندسی، مصحح[میراث شهاب: س۹ش۲-۳۱]
۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۲۸/۷
آغاز: بسمله، مقاله لارشمیدس فی یکسر الدایره و بین ثلثة اشکال؛ **انجام:** بل نسبته اربعه عشر الی احد عشر و ذلک ما اردنا و هذا اتمام القول فی یکسر الدائره و لیقطع الکلام حامدین لله تعالی.
در این مقاله ارشمیدس درصد یافتن عدد معروف پی است و او با

راه‌حل‌های خد این عدد را در نسبت‌هایی تعیین می‌کند؛ خط: نسخ، کا: جلال الدین بن محمد مازندرنی و محمد بن جمشید مازندرانی، تا: ۱۰۵۰ق؛ جلد: چرمی، ۲۵ سطر(۱۱/۵×۱۷)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۰–۱۹۰]

● **مقاله** /- فارسی

maqāle

ابن ندیم موصلی، اسحاق بن ابراهیم، ۱۵۰؟ – ۲۳۵ قمری

ebn-e nadīm-e mūselī,eshāq ebn-e ebrāhīm (768 - 850)

به نقل از اسحاق بن ابراهیم موصلی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۰۸/۱۶

آغاز: اسحاق بن ابراهیم ... از اکابر بغداد و مقربان دارالخلافه بود

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی اشرف، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۱۴–۳۱۲]

● **مقاله** / کیمیا / عربی

maqāle

مجریطی، مسلمة بن احمد، ۳۳۸ – ۳۹۸ قمری

majrītī,moslemat ebn-e ahmad (950 - 1008)

در علم کیمیا.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۳۰/۲

آغاز: الحمدلله الحی القیوم

بی‌کا، تا: ۱۳۲۱ق؛ ۳۲سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲–۴۶۴]

● **مقاله** / فلسفه / عربی

maqāle

ابن خمار، حسن بن سوار، ۳۸۱ – ۴۸۹ قمری

ebn-e xammār,hasan ebn-e savār (992 - 1097)

مقاله کوتاهی است درآثاری که انسان درآسمان می‌بینند وخیال می‌کند واقعی هستند مانند هاله، قوس وقزح، شموس وقضبان، مؤلف ازدیدگاه فلسفی دراین امور بحث نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۳۹۰/۱–۲۷/۶۰

آغاز: هذه المقالة مقالة حسن بن سور فی الاثار المتخیلة فی الجو من البخار المائی وهی الهالة والقوس والشموس والقضبان، قال الحسن بن سورلما کانت جمیع الامور؛ **انجام:** ولم نرا اعادته کراهة الاکثار فهذا مبلغ مایقوله فی هذا الاثار ونحن نورد بعد ذکر نص کلام ارسطاطالیس بعد نقله من السریانیة الی العربیه بعونه وحسن توفیقه والحمدلله ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۴ جمادی الثانی۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج، ۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸–۴۵۰۳]

● **مقاله** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāle

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ قمری

nasafī, ‘azīz-od-dīn ebn-e mohammad(- 13c)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۵۷/۷۲

آغاز: ای درویش اگر فراغت می‌خواهی از شغل و اگر خدای می‌خواهی؛ **انجام:** ای درویش نه آنکه بی ادبی کنی که بی ادبی در همه زمان و مکان حرام است

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، تا: قرن ۱۳[ف: ۷–۱۸۸]

● **مقاله** /- فارسی

maqāle

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷ – ۸۹۸ قمری

jāmī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415 - 1493)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۵۵۴/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۱سطر(۷×۱۳)، قطع: ربعی[ف: ۱۷–۱۶۰]

● **مقالة** /- عربی

mq.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۴۲/۱۲

آغاز: المعانی تسافر من مدینة القلب الانسانی الی قریة الاقلیم اللسانی فتلبس هناك ملابس الحروف و تتوجه تلقاء؛ **انجام:** کما بدأ کم تعودون و الی ما کنتم علیه تؤلون انزل مقامك فهو اول موطن سافرت منه الی جهات العالم

از شیخ بهاء الدین محمد گویا عاملی (احمد منزوی)؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد اسماعیل خراسانی، تا: ۱۱۲۵ق؛ ۱ص (۲۶ر)، ابعادمتن: ۵×۱۸، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۴–۱۷۷]

● **مقالة ابی مسعود الرازی** / کلام و اعتقادات / عربی

mq.-tu abi mas‘ūd rāzī

رازی، ابی مسعود بن احمد

rāzī,abī mas‘ūd ebn-e ahmad

درباره این ابی مسعود بن احمد بن فرات رازی شهید حافظ در دیباچه آمده که او در اصفهان در محل سب علی (ع) در جامع عتیق هر روزه چهار خبر نبوی درباره یک صحابی بی آنکه نام ببرد می‌گفت تا اینکه از او پرسیدند که آن کیست؟ گفت: «من

ضرب بالسیفین». مردم همینکه این ستایش را از او شنیدند چهارصد تن از آنها در دم بمردند و برخی دیگر از دشمنی با علی توبه کردند.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۰۶۲/۴

آغاز: من مقالات الشیخ ابی مسعود الرازی قدس سره. هذا حکایة الامام الحافظ الشهید ابی مسعود ... اخبرنا الشیخ الرشید محمد بن ابی عبدالله المدنی ثم الاصفهانی اجازة؛ **انجام:** ما تومن الحزن و التاسف و الغبن والله الهادی الی سبیل الرشاد.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۵۷ر–۵۸پ) [ف: ۵-۶۳۴]

● مقاله ادیب الممالک = قصیده در انتقاد از اوضاع عدلیه / شعر / فارسی

maqāle-ye adīb-ol mamālek = qasīda dar enteqād az owzā'-e 'adlīye

ادیب الممالک، محمد صادق بن حسین، ۱۲۷۷ – ۱۳۳۶ قمری

adīb-ol-mamālek,mohammad sādeq ebn-e hoseyn(1861 - 1918)

تاریخ تألیف: ۱۳۲۹ق

قصیده‌ای است انتقادی به صورت هجو در ۴۶ بیت در انتقاد از اوضاع عدلیه که به سال ۱۳۲۹قبرای رئیس صلحیه چاله میدان تهران سروده شده است.بخش‌هایی از قصیده به نظر می‌رسد برای پژوهش درباره «تاریخ تهران» بسیار ارزنده و مفید باشد.این قصیده با اختلاف اندک در لغت‌نامه دهخدا ذیل ماده «ادیب فراهانی» به چاپ رسیده است. «ادیب الممالک» شاعر و ادیب و روزنامه‌نگار و نویسنده سرشناس دوره مشروطیت و از نوادگان «میرزا محمد معصوم» برادر «میرزا ابوالقاسم فراهانی» وزیر مشهور محمد شاه قاجار (۱۲۵۱–۱۲۶۳ق) بوده است. شرح حال وی در مقدمه دیوان ادیب الممالک به تصحیح و اهتمام مرحوم استاد وحید دستگردی و دائرة المعارف بزرگ اسلامی (۳۷۴/۷–۳۷۹)و نیز لغت‌نامه دهخدا آمده است.جالب انکه بیشتر ابیات این قصیده درقالب هجو سروده شده و گاه نیز با طنز همراه شده است برای نمونه دو بیت زیر را ارائه می‌نماییم: «سوراخ رخ ز آبله و چهره از جذام ×× خسته سرش ز نزله و چشمانش از رمد / از سبلتش بریخته چون گرگ پیر پشم ×× وز گردنش برآمده چون سنگ پا غدد».

[فرهنگ سخنوران: ۶۱؛ دائرة المعارف بزرگ اسلامی: ۳۷۴/۷؛ لغت نامه دهخدا: ذیل ماده «ادیب فراهانی»]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۰۵/۵

آغاز: دوش از جفای خصم ستم گر ظلامه ×× بردم بنزد قاضی صلحیه بلد / دیدم سرای تیره و تنگی بسان گور ×× تختی شکسته در بن آن هشته چون لحد؛ **انجام:** طاق و رواق عدلیه ترا بر کند ستون ×× آن کو فراشت سقف سما را بلا آمد / خواهی که یابی از ستم قاضیا امان ×× خود را فکن به زیر پر دختر احد

خط: نستعلیق، کا: سید الحکماء [یحیی بن میرزا علیمحمد حسینی] لاریجانی، تا: ۱۳۳۱ق، جا: تهران؛ ۲گ (۵۹پ- ۶۰پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۷×۱۵سم [ف: ۳۵-۳۳]

● مقالة الاغاذیمون لتلامذته / طب / عربی

mq.-ul aġādḏīmun li-talāmiḏat-i-h

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۶۳/۲

آغاز: بسمله حمدله قال اغاذیمون الفیلسوف لتلامذته یا بنی انی لم ازل قد عرفت صدق بیانکم؛ **انجام:** و بذا ینال سعادة السعداء تمت الابیات المعدد بها.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: میشن، ۷گ، ۱۵–۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۹-۴۸۱]

● المقالة الاوحدیة فی العقل و العاقل و المعقول / فلسفه / عربی

al-maqāla-ul awḥadīyya fi-l 'aql wa-l 'āqil wa-l ma'qūl

ابن ملکا، هبة الله بن علی، ۴۵۴ – ۵۴۷ ؟ قمری

ebn-e malekā,hebat-ol-lāh ebn-e 'alī (1063 - 1153)

در آن اتحاد عاقل و معقول اثبات شده و از آیات قرآن و سخنان علی (ع) در آن آمده است و بسیار رساله خوبی است. در ص ع آمده: «مقالة فی العقل من کلام اوحدی الزمان ابی البرکات هبة الله بن علی المتطبب»، همچنین «یعتمد علی الله منصور بن علی و کتب لنفسه سنة ۶۳۶ هجریة».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۵۹/۱-ف

آغاز: بسمله. و به نستعین. مقالة فی العقل من کلام اوحد الزمان ابی البرکات هبة الله بن علی الطبیب. مفاوضة جرت مع بعض اهل العلم فی العقل و العاقل و المعقول فتردد فیها الخطاب و السئوال و الجواب بمسمع من عبد مخلص فی العبودیة و الولاء للسدة الشریفة النبویة الامامیة المقتفویة ... فاقترح علی العبد الاصغر ان یسطر و یحرز ... قال اما بعد حمدالله ... فاننی اضمن هذه المقالة الوجیزة علما من العلوم الغریزة و هذا الکلام فی العقل و العاقل و المعقول؛ **انجام:** الراضیة المرضیة تمت المقالة الاوحدیة فی العقل و العاقل و المعقول فی لیلة الاحد لست لیال بقین من المحرم من سنة ست وثلثین و ستمائة علی ید منصور بن علی حامدالله و مصلیا علی ابنیاه. بلغ معارضة بالاصل

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۶۳۶ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۰گ (۹پ–۱۸پ)، ۱۷ سطر(۱۰×۱۴)[فیلمها ف: ۱-۶۰۸]

● **المقالة الاولی من الآثار العلوية** / فلسفه / عربی

al-maqāla-tul ūlā min-al āṯār ʻalawīyya

ابن باجه، محمد بن یحیی، – ۵۳۳ ؟ قمری

ebn-e bājja,mohammad ebn-e yahyā(- 1139)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۹/۸ عکسی

آغاز: قد تبین فی الکتب المتقدمة أن ... فلك الکقمر لایحیط بجسم واحد بل یحیط باربعة اجسام؛ **انجام:** کیف صارت الحرارة و البرودة متجانسة

نسخه اصل: کتابخانه سلطنتی برلین، شماره ۵۰۶۰؛ خط: مغربی، کا: عبدالله بن محمد بن یحیی بن اصبغ انصاری، تا: ۶۶۷ق؛ ۱۳گ (۱۱۲ر–۱۲۴ر)، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰×۲۷سم [عکسی ف: ۳–۶۴۵]

● **مقالة الاولی و الثانية فی النبوة العامة** / کلام و اعتقادات / عربی

mq.-ul ūlā wa-ṯṯānīyya fi-n nubuwwat-il ʻāmma

تازه نویس.

همدان؛ جواهری، حبیب؛ شماره نسخه: ۲۹

بی‌کا، بی‌تا[رشت و همدان: ف: –۱۶۸۵]

● **مقاله‌ای از ارسطو (ترجمه)** / فلسفه / فارسی

maqāle-ye ey az arastū (t.)

ارسطو، ۳۸۴ – ۳۲۲ ؟ قبل میلاد

arastū (-384 - -322)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۹۴/۷

آغاز: ترجمه: بسمله و به ثقتی و اعتمادی این ترجمه مقاله ایست از ارسطاطالیس؛ **انجام:** ترجمه: خاموش گشت و درگذشت یاران برو زاری کردند سرآمد روزگار ما رحمه

ترجمه از: محتملا محمد باقر، زمان ترجمه: محتملاً ۱۰۴۰ق، در این مقاله از ارسطو قولی است درباره دانش و رفتار انسانی و اینکه آدمی چه باید بکند تا به مدارج عالی رسد، این سؤال‌ها در حالی از ارسطو شد که او به بستر مرگ افتاده بود و دو شاگرد او: «شماس» و «اقریطون» پرسش‌ها را می‌پرسیدند و او با حال نزار جواب می‌گفت، ظاهراً ترجمه این اقوال ارسطو به عربی به دوره عباسیان می‌رسد ولی ترجمه فارسی آن با وجود آنکه متأخر بوده اما از نفوذ قالب زبان عربی به هیچ‌وجه برکنار نبوده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد باقر جربادقانی، تا: ۴ شوال۱۰۴۰ق، جا: برهانپور دکن؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۸ص(۳۱۸–۳۴۵)، ۱۸سطر(۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۴–۴۹۹]

۲. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه: بدون شماره/۲

بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۷–۵۱۸]

● **مقالة برهن فيها علی کون سطح الکرة اربعة امثال** / ریاضیات / عربی

mq.-un barhan-a fī-hā ʻalā kawn-i saṭḥ-il kura arbaʻat-u amṯāl

یزدی، محمد باقر بن زین العابدین، ق۱۱ قمری

yazdī, mohammad bāqer ebn-e zayn-ol-ʻābedīn(- 17c)

مقاله‌ای هندسی است که مؤلف در اینمقاله به اقامه برهان در اثبات مقدار بر مساحت سطح و جسم کره و اثبات نظریه خود پرداخته است.

[الذریعة: ۳۸۷/۱۵ و ۱۱۷/۱۶ و ۱۴۳/۲۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۳۶/۳

آغاز: بعد حمد الله علی نعمائه و الصلاة و السلام علی سید انبیائه محمد و آله المعصومین اوصیاء، یقول: ... هذه مقالة برهنت فيها علی کون مساحة سطح الکرة اربعة امثال عظیمتها ومساحة جسم الکرة و غیرهما مماینا‌سبها؛ **انجام:** فی القاعدة یساوی الاسطوانة و فی ثلث القاعدة یساوی المخروطین ففی ثلث القاعدة بل ه ح فی ثلث سطح الاستوانة یساوی المجسم المذکور و هو المطلوب، تمت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۲۲۵ق؛ مصحح، محشی بدون نقطه، دارای اشکال هندسی؛ ۱۳گ (۱۶۵ر–۱۷۷ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۳۲–۸۱۷]

۲. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷/۴ فیاض

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رقعی[ف: –۱۸۳]

● **مقالة تدبير الانسان فی شهور اليونان** /طب / عربی

mq.-u tadbir-il insān fī šuhūr-il yunān

با این عنوان: «مقالة تدبیر الانسان فی شهور الیونان یحفظ بها صحة الابدان بحسب الامکان: ترتیب طبیب الدولتین الحکیم الفاضل ابوالفضائل داود بن الزرکشی الموصلی دام فضله».

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۴۱۱/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملك: محمد کاظم بن محمد صالح فرشته[نشریه: ۷–۲۳۹]

● **مقاله تصوف** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāle-ye tasavvof

خراسانی فردوسی، عبدالله بن میر حسین، ق۱۴ قمری

xorāsānī ferdowsī,ʻabd-ol-lāh ebn-e mīr hoseyn(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۵۲ق؛ محل تألیف: شهر بروجرد

گفتاری است با سربندهای «فصل»: معنی تصوف و ریشه آن، تصوف در موسویت، تصوف در عیسویت، تصوف در اسلام ... . نگارنده نظر خوبی به صوفیان نداشته است، و از هموست در این

فهرست: اسلام و موسیقی.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۲۹۸

آغاز: اللهم ارنا الحق حقا حتی نتبعه، و ارنا الباطل باطلا ... بر صاحبان علم و خرد و ارباب دانش و بینش پوشیده و مستور نیست؛ **انجام:** و گفتاری حقیر را در نظر آورند. الحمدلله ... در تاریخ دهم رجب (۱۳۵۲) در بلده طیبه بروجرد ...

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۰ رجب۱۳۵۲ق؛ گویا نگارنده، دارنده نسخه نام پدر نگارنده را میر حسین یاد کرده است؛ ۱۴۹ص، ۱۴سطر (۱۴×۲۰)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۳-۳۱۱]

←المقالة التکلیفیة ← التکلیفیة

● مقاله تنطق از روی قانون محکم و برهان مسلم / اسناد / فارسی

mq.-ye tantaq az rūye qānūn-e mohkam va borhān-e mosallam

اعتمادالسلطنه، محمدحسن بن علی، ۱۲۵۹-۱۳۱۳قمری

e‘temād-os-saltane, mohammad hasan ebn-e ‘alī (1843 - 1896)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۰/۹۸

بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و۱۴؛ ۱گ (۵۲۰)[مختصر ف: -۷۸۵]

←مقالة ثابت فی مابعد الطبیعة ← مقالة فی تلخیص ما اتی به ارسطو فی کتابه ما بعد الطبیعة

● المقالة الثالثة فی رسم الآلات الظلیة / هیئت / فارسی و عربی

al-maqālat-uṯṯāliṯa fī rasm-il ālāt-iẓẓillīya

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳/۴۳

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی، ۲۲ص (۴۳۵-۴۵۶)، ۲۱سطر(۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [سنا: ف: ۱-۳۵]

● المقالة الثانیة من الطبیعیات فی لواحق الطبیعة اعنی الحرکة و السکون و الزمان و المکان و الخلاء و اللاتناهی و التناهی و التماس و الالتحام و الاتصال و التنالی / فلسفه / عربی

al-maqālat-uṯṯānīya min-aṭṭabī‘īyāt fī lawāḥiq-iṭṭabī‘īya a‘ni-l ḥaraka wa-s sukūn wa-z zamān wa-l makān wa-l xala’ wa-l lā-tanāhī wa-t tanāhī wa-t tamās wa-l iltiḥām wa-l ittiṣāl wa-t tanālī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۰/۳-ف

با عنوانهای فصل در برخی جاها؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۰گ (۹۷-۱۴۶)، ۱۱ و ۱۴سطر[فیلمها ف: ۱-۴۶۳]

● المقالة الثانیة و العشرون تتضمن بحثاً فلسفیاً / فلسفه / عربی

al-maqālat-uṯṯānīya wa-l ‘išrūn tataḍaman-u baḥṯan falsafīyyā

با عنوان: «المقالة الثانیة و العشرون تتضمن بحثاً فلسفیاً عن الشیء الذی یکون به الشیء الطبیعی و انه کیف علاجه»، باعنوان«من توفیقات الشیخ بهائی» در کیمیا و حروف است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۳۶/۱

آغاز: بسمله، حدث ابوالقاسم التواب عن ابی عبدالله الاواب انه قال اطاح بی الحظ المنقوص الی مدینة قوص فلما حللت فنائها و عاشرت ابنائها اجتمعنا بعض الایام و تعاطینا کؤس الکلام فذکر شخص من الجماعة نخبا فی علم الصناعة هل تحل اولاتحل و، المحرم و المحل و هل تکون اولا یکون و ان کانت فلم السکون

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۲ص (۱-۳۲) [سنا: ف: ۲-۱۳۰]

● مقالة ثاوفرسطس / فلسفه / عربی

mq.-u ṯāwfirisṭus

ثئوفراستوس ثاوفرسطس یونانی، ۳۷۱ - ۲۸۷ قبل میلاد

se’oferāstos(-371 - -287)

مترجم: اسحاق بن حنین، ۲۱۵ - ۲۹۸ قمری

eshāq ebn-e honayn (831 - 911)

مقاله‌ای فلسفی است در مابعدالطبیعه از تئوفراستوس (ثاوفرسطس) که یکی از شاگردان و به قولی برادرزاده ارسطو بوده و بعد از استادش در مدرسه لوکیوم (لوقیا) به تدریس پرداخت. این رساله را اسحاق بن حنین (- ۲۹۸ق) مترجم عصر عباسی به عربی برگردانده است.

آغاز: منهما منفصل عن الآخر لأنهما یتفاوتان علی وجه من الوجوه علی الجوهر و الأولی فی اتصال القیاس أن یکون بینهما اتصال و إلا یکون الکل موجود لکن کان بعضها متقدمة و مبادی بعضها متأخرة و تمت تلک المبادی

انجام: من أجل شیء و للحرکة إلی الأمر الأفضل فإن هذا مبدأ النظر فی الکل و ینظر أیضاً فی أی الأشیاء وجود الموجودات و کیف حال بعضها عند بعض، تمت مقالة

[لغت نامه دهخدا، چاپ جدید ۲۶۵/۵]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۹۲۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالمسیح متطبب فارقی، تا: ۴۶۱ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۱۴گ (۱ر–۱۴ر)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۳/۳×۱۸/۲سم [ف: ۹–۱۰۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۸۹/۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۳گ (۱۳۲ر–۱۳۴پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۸/۵سم [ف: ۳۱–۷۱۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۳۰/۱۶–ف

نسخه اصل: بادلیان ش ۹۵ اوزلی (۱۴۲۲)؛ بی‌کا، تا: ۱۰۴۲ق[فیلمها ف: ۱–۵۵۸]

● **مقاله جنید** / اسماء الله / عربی

maqāle-ye jonayd

جنید بغدادی، – ۲۹۷ ؟ قمری

jonayd-e baqdādī(- 910)

این جزوه شامل مقاله‌ای است در توحید که ابوالقاسم جنید نوشته است.

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۱۵۹

آغاز: قال ابوالقاسم الجنید رحمة الله علیه فی التوحید – هو افراد القدم عن الحدوث و الخروج عن الاوطان؛ **انجام:** و الحقنی بالصالحین برحمتک.

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۸گ، ۱۴سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲–۱۴۱]

● **مقاله درباره کلیله و دمنه** / ادبیات / فارسی

maqāle darbāre-ye kelīle va demne

اقبال آشتیانی، عباس، ۱۲۷۶ – ۱۳۳۴ شمسی

eqbāl-e āštīyānī,‘abbās (1897 - 1955)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۶۶۶

خط: نستعلیق، کا: جوهری، بی‌تا؛ ۲۴ص، قطع: ربعی [ف: ۱۷–۱۸۹]

● **مقاله در بیان تنبیه علما** /طنز / فارسی

maqāle dar bayān-e tanbīh-e ‘olamā

گفتاری است طنزآمیز که خرده بر علمای زمان گرفته شده و از ریا و تظاهرات آنها سخن گفته، در زمان ۱۲۸۴ قمری.

مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۸۸/۳ فرخ

آغاز: قال النبی (ص) علماء امتی لانبیاء بنی اسرائیل آنان صاحب معجزات ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۵ص (۲۹۲–۲۹۶)، ۱۴ سطر (۵/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۷۵–

● **مقاله در تکسیر دایره** / ریاضیات / عربی

maqāle dar taksīr-e dāyere

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۱۰۳

آغاز: بسمله. مقاله ارشمیدس فی تکسیر دایره ... و هی ثلثة اشکال؛ **انجام:** اربعة عشر الی احد عشر و ذلک ما اردناه ... و صلی الله علی محمد و اله

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **مقاله در جواب کسانی که خمر را حلال دانسته‌اند** / فقه / عربی

maqāle dar javāb-e kasānī ke xamr rā halāl dāneste and

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۰۴/۱۷

بی‌کا، تا: قرن ۹[ف: ۵–۱۰۷]

● **مقاله در خوف** / اخلاق / فارسی

maqāle dar xawf

موسوی حسینی، فخرالدین محمد، ق۱۱ قمری

mūsavī hoseynī,faxr-od-dīn mohammad(- 17c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۸۶۶

آغاز: بسمله حمد و سپاس یگانه را که از فیض بهار؛ **انجام:** پانزده قسمت کردیم شد خارج قسمت ... ثانیه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **مقاله در وزن** / ریاضیات / عربی

maqāle dar vazn

ارشمیدس، ۲۸۷؟ – ۲۱۲ قبل میلاد

aršemīdes (-287 - -212)

در معرفت وزن و قانون وز ...

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۶۳۴/۳

آغاز: بسمله، قال الوزن هو قیاس الخفة و الثقل بعضها الی بعض بالمیزان؛ **انجام:** فقد وضح ان نقصان قوة الثقل اذا حول من د الی هو مثل نقصانه اذا حول من ط الی ح

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ ۳ص (۹–۱۱)، ابعاد متن: ۹×۱۶/۳، اندازه: ۱۷/۷×۲۳/۸سم [ف: ۸–۳۱۹]

● **مقاله دیدیمس = آیینه‌های ارشمیدس** / طبیعیات/ عربی

maqāle-ye dīdīmūs = āyīne hā-ye arašmīdos

مقالتی است از دیدیمس در صفت آیینه‌های ارشمیدس که برای دفع دشمن در محلی نزدیک به خلیج بحرالروم تعبیه کرده بود و بر اثر آن کشتی‌های ایرانشهر دچار حریق گردید.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۹۵

آغاز: بسمله، مقالة دیدیمس فی صفة المرآة التی احرق بها ارشمیدس مراکب العدو؛ **انجام:** ایضا کان لامحالة الاحراق عظما سریعا و ذلک ما اردنا ان نبین

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۶۷ق؛ جلد: تیماج، ۴ص (۳۲-۳۵)، ۲۷ سطر (۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۸-۳۴۵]

←المقالة الرابعة و الاربعون من کتاب السبعین ← الماء و الدهن

● **مقالة رياضية** / ریاضیات / عربی

mq.-un rīyāḍīya

یزدی، محمد باقر بن زین العابدین، ق۱۱ قمری

yazdī, mohammad bāqer ebn-e zayn-ol-ʻābedīn(- 17c)

تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۱۷/۱۳

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۷سطر(۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نشریه: ۳-۲۲۸]

● **مقاله سیاح در تفصیل قضیه باب** / بهائیت / فارسی

maqāle-ye sayyāh dar tafsīl-e qazīye-ye bāb

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۴۶/۲-ف

نسخه اصل: کیمبریج(7)F56، (9) F55(ص ۷۷ و ۲۹۸ فهرست)؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۳-۸]

● **مقالة شجرية** / متفرقه / عربی

mq.-un šajarīyya

حسینی، محمد طاهر بن ابی الحسن، ق۱۲ قمری

hoseynī,mohammad tāher ebn-e ab-el-hasan(- 18c)

در بیان عکس درخت در آب.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۰۲۱/۱

آغاز: بسمله، فی بیان ان الشجر القایم علی سطح الماء یری منکوسا؛ **انجام:** فلهذا یری الشجر منکوسا و هو المطلوب

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد طاهر بن ابی الحسن حسینی، تا: ۷جمادی الثانی۱۱۲۶ق؛ جلد: تیماج، ۴ص (۱-۴)، ۱۷ سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۷سم [ف: ۸-۳۹۹]

● **المقالة الشريفية** / فلسفه / عربی

al-maqāla-tuš šarīfīyya

کشمیری، محمد شریف، ق۱۱ قمری

kešmīrī, mohammad šarīf(- 17c)

اهداء به: محمد شریف

در سه «تحفه»: رد ابن کمونة، رد شبهة لوازم الماهیة، سبق الماهیة علی الوجود. او در آن از گفتار استاد خود سید داماد آورده است.

آغاز: الحمدلله وسلام علی عباده ... و بعد فهذه مقالة شریفة شریفیة ألفها المفتقر الی الله الغنی احقر العباد محمد شریف الکشمیری

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۱/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** واتضح المقصود و الحمد لله رب العالمین و الصلوه و السلام علی محمد و اله الطاهرین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۱ جمادی الاول۱۰۲۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۴ص (۲۲۶-۲۳۹)، ۱۷ سطر(۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۷-۱۲۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۴۸/۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۱-۷۳۷]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۵۲۰/۹-۱۸/۴۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهم احفظنا من جمیع المکروهات بحرمتهم وافتح علینا ابواب العلوم یا مفیض الخیرات ویا واهب العطیات

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن محمد سدید، تا: ۱۱۳۲ق؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی با امضای «منه رحمه الله تعالی»؛ جلد: تیماج، ۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۸-۴۵۰۲]

● **مقالة الصناعة من كتاب سر الاسرار و روح الارواح** / کیمیا / عربی

mq.-uṣṣināʻa min k.-i sirr-ul asrār wa rūḥ-ul arwāḥ

فارابی، محمد بن محمد، ۲۶۰؟ - ۳۳۹ قمری

fārābī,mohammad ebn-e mohammad (875 - 951)

جابر بن حیان درباره علم صنعت (کیمیا) سؤالاتی را با مؤلف در میان گذاشته و در رساله حاضر مؤلف به سؤالات جابر پاسخ داده شده است. این رساله با عنوان «قال، قلت» مشتمل بر مباحث: صنعت کبری، چه چیزی صنعت است؟، چگونگی وجه تدبیر، ثبوت اکسیر پس از منافرت آلت این صنعت، وجه تسمیه اکسیر بدین نام، مقصود حکما از عمل صنعت و علم بدان چیست؟. نام رساله و مؤلف آن بر فراز کتاب در نسخه نوشته شده اما با توجه به این‌که رساله در پاسخ به سؤالات جابر بن حیان است و سال وفات جابر را برخی سال ۲۰۰ق می‌دانند و سال وفات فارابی ۳۳۹ق است بعید به نظر می‌رسد مؤلف رساله حاضر فارابی باشد.با توجه به اینکه کتاب «سر الاسرار» در علم اکسیر از محمد

بن زکریای رازی (–۳۱۱ق) و کتاب «روح الارواح» در اکسیر از جابر بن حیان می‌باشد اگر مؤلف رساله حاضر را فارابی بدانیم محتمل است فارابی رساله حاضر را از همین دو کتاب مذکور انتخاب کرده باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۴۶۶/۳

آغاز: بسمله، هذه المقالة الصناعة من کتاب سر الاسرار ... ثم ان جابر بن حیان رجع الی و قال لی اراک قد تکملت علی جمیع الامور الطبیعیة؛ **انجام:** فنعم المحل انت لها بارک الله فیک و کثر امثالک هذا علم قد اجزته لک فانعم به سعید انشاء الله تعالی.

خط: نستعلیق هندی، کا: میرزا قاسم بیک اخگر، تا: ۱۳۲۶ق، جا: حیدرآباد؛ کاغذ: هندی، ۶گ (۲۷پ–۳۲)، ۱۸سطر(۱۴×۲۴)، اندازه: ۲۰/۵×۳۲/۵سم [ف: ۱۲–۳۰۸]

● **مقاله طفل رضیع** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāle-ye tefl-e razī‘

درعوالمات انسانی اززمان ولادت ورضاعات الی انتهای درجات شقاوت که ازنتایج سوء تربیت وخواهش نفس است با عنوان «ای کودک بی چاره» برگزار شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۷۴۵/۴

آغاز: ای رضیع مسکین ای کودک بی چاره چه قدر صورت لطیفی داری واعضاء وجوارح تو چه بسیار ناعم است عجیب خنده شیرینی داری که به یک لحظه همه تلخیهای جهان را خوشگوار می‌نماید؛ **انجام:** وزیاد از سرزنشهای باطنی که آلامش ازعذاب جهنم بیشتر است همیشه ازدور ونزدیک ذمائم خود را ازهمه زبانی خواهی شنید اینک شقاوت ای منافق

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۳۱۵ق؛ جلد: گالینگور، ۸گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: ۵–۲۰۹۵]

● **المقالة العذبة فی العمامة و العذبة** /- عربی

al-maqālat-ul ‘aḏba fi-l ‘amāmat-i wa-l ‘aḏba

قاری هروی، علی بن سلطان محمد، – ۱۰۱۴ قمری

qārī heravī, ‘alī ebn-e soltān mohammad(- 1606)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۱۲۶

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی خلق الخلق خاصة و عامة و هداهم الی المحجة بالحجة التامة؛ **انجام:** و حسن الظن بالثقات من مستحسن الصفات و الحمدلله الذی بنعمته یتم الصالحات تمت

خط: نسخ، کا: شیخ محمد این صدیقی، تا: ۱۰۱۲ق، جا: احمد آباد؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ جلد: مقوا، ۱۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲–۷۱۱]

● **مقاله عرفانیه** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāle-ye ‘erfānīye

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۵۷/۶۰

از مجموعه آقا جعفر ریحان مازندرانی؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، تا: قرن ۱۳، جا: بارفروش[ف: ۷–۱۸۷]

←مقاله فلسیه ← دیناریه

● **مقالة فلسفیة فی ثلثة فصول** / فلسفه / عربی

mq.-un falsafīya fī ṯalāṯat-i fuṣūl

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۳۰/۲۶–ف

نسخه اصل: بادلیان ش ۹۵ اوزلی (۱۴۲۲)؛ بی‌کا، تا: ۱۰۴۲ق[فیلمها ف: ۱–۵۵۸]

● **مقالة فی ان الشخص اسم مشترک** / فلسفه / عربی

mq.-un fī ann-aš šaxṣ ism-un muštarak

یحیی بن عدی، ۲۸۰ – ۳۶۴ قمری

yahyā ebn-e ‘adī (894 - 975)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۰۱/۱۰

آغاز: مقالة یحیی بن عدی فی تبیین ان الشخص اسم مشترک قاک لما وجدت بعض اخواننا المتفلسفین قد ز اغواعن الحق فی امراسم الشخص و اعتقدوا انه یدل علی معنی واحد بعینه عام موجود لجمیع الاشخاص و انه لیس هو اسما مشترکا یتفق فیه الاشخاص علی اختلاف ذواتها؛ **انجام:** و ان المعانی التی تدل علیها متفقة اسماؤها متواطیة اسماؤها بتوفیق الله و تسدیده و حسن معونته.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۴گ (۵۵پ–۵۸ر)، ۱۵سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۴–۳۹۷۳]

● **مقالة فی ان العدد غیر متناه** / فلسفه / عربی

mq.-un fī ann-al ‘adad ġayr-u mutanāh

یحیی بن عدی، ۲۸۰ – ۳۶۴ قمری

yahyā ebn-e ‘adī (894 - 975)

قفطی یاد کرده از سه عنوان «مقالة فی غیر المتناهی» و «کتاب جواب یحیی بن عدی عن فصل من کتاب ابی الجیش النحوی فیما ظنه ان العدد غیر متناه» و «مقالة فی انه لیس شیء موجود غیر متناه لاعددا و لاعظما».

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۷۶/۲ ط

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ ۱۳ص (۱۶-۲۸) [ف: ۲۴/۳-۹۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۰۱/۱۷

آغاز: نسخة فصل من کتاب ابی الجیش النحوی فی ما ظنه من ان العدد غیر متناه. بسمله. قال ابوالجیش کنت سمعت انسانا ذکر عنک انک تقول ان العدد غیر متناه ... قال یحیی بن عدی بن حمید بن زکریا فاجبت عن هذا الفصل بما هذه النسخة: و اماما ذکرت حاکیا حکاه ان العدد متناد فان الذی قلته فی ذلک هو ما اثبته فی مقالتین قد وعدنی صدیق لکبنسخهما و التوجیه بهما الیک و هو ان العدد لیس هو متناهیا من تلقاء اوله و غیر متناه من تلقاء آخر ... و قد برهنت علی ذلک براهین واضحة صحیحة لایمکن دفعها؛ **انجام:** فهذا ما عندی فیما کتبت به والله ولی توفیقک و هو حسبنا و نعم الوکیل. تم جواب یحیی بن عدی عما کتب به الیه ابوالجیش النحوی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۵گ (۱۲۸پ-۱۳۲ر)، ۱۵سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۴-۳۹۷۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۰۱/۱

آغاز: بسمله. قال یحیی بن عدی بن زکریا انی لما وجدت اکثر اخواننا من متفلسفی عصرنا و فقهم الله و ایانا لدرک الحق و القول به و الاذعان له مصرین ان حلی (؟) الشک العارض من قبل الوهم بسوء القیاس و الظن بالعدد انه ذو نهایة من تلقاء آخره بالزامی هذا الاعتقاد فی المقالة التی انساقها فی البحوث الثلثة عن غیر المتناهی المحال و ان الاعتقاد صحیح واجب مع تردد مجاراتی ایاهم فی ذلک و اجتهادی نفسی فی فهم مناقضاتهم ما قلته و حرصنی علی ان یرد من اقاویلهم ما یکون فیه ادنی اقناع فلم اجد ذلک فی شی مما قالوه و لا فی مادونه و اثبته فی ذلک من اثبت منهم فیه قولا، رایت ان ابین فساد هذا الرای و بطلان هذا الوهم بان ابرهن انه لیس یوجد فی العد معنی غیر المتناهی و ان شئت فقل انه لیس یوجد عدد لانهایة له ببراهین واضحة و مقدمات اوایل فی العقل؛ **انجام:** فلذلک لم یلزمنا مناقضة قولنا بما اورده لینا قضنابه فقد بلغنا غرضنا و بینا مطلوبنا و نفینا الشکوک العارضة بالوهم بتایید الله الهادی الی الحق البادی بالجود علی الخلق ذی الجود و الحکمة و الحول ولی العدل و واهب العقل فله الحمد شکرا دایما خالصا کما هو له اهل (تمت)

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۵گ (۵ر-۹پ)، ۱۵سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۴-۳۹۶۸]

● مقالة فی ان العرض لیس هو جنسا للتسع المقولات العرضیة / فلسفه / عربی

mq.-tun fī ann-al ʻaraḍ lays-a huw-a jinsa-n lit-tisʻa-l maqūlāt-il ʻaraḍīyya

یحیی بن عدی، ۲۸۰ - ۳۶۴ قمری

yahyā ebn-e ʻadī (894 - 975)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۰۱/۳

آغاز: مقالة یحیی بن عدی بن حمید بن زکریا فی ان العرض لیس هو جنسا للتسع المقولات العرضیة. بسمله قال انه لما کان رسم الجنس بما هو جنس انه المحصول علی کثیر بن مختلفین بالنوع من طریق ما هو؛ **انجام:** و عکس هذا المعنی العرض لیس هو و لا واحدا من اجناس الاعراض العارضة للجوهر و ذلک ما اردنا ان نبین. تمت المقالة فی ان العرض لیس بجنس للتسع المقولات العرضیة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، ۴گ (۱۲ر-۱۵پ)، ۱۵سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۱۴-۳۹۶۹]

● مقالة فی ان کل متصل ینقسم الی اشیاء ینقسم دایما بغیر نهایة / فلسفه / عربی

mq.-tun fī ann-a kull-i muttaṣil-in yanqasim-u ilā ašyā’-in yanqasim-u dāyim-an bi-ġayr-i nihāya

یحیی بن عدی، ۲۸۰ - ۳۶۴ قمری

yahyā ebn-e ʻadī (894 - 975)

قفطی: «مقالة فی ان کل متصل انما ینقسم الی اشیاء ینقسم دائما بغیر نهایة» و «مقالة فی ان کل متصل انما ینقسم الی منفصل».

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۰۱/۱۵

آغاز: بسمله. القول فی ان کل متصل فانه ینقسم الی اشیاء ینقسم دایما بغیر نهایة. الاشیاء المتتالیة هی التی لاتوجد فیها شیء مما یدخل فی نوعها؛ **انجام:** و نقول ایضا اذا کانت سنة اجزاء فان امکن ان یترکب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۴گ (۱۰۸پ-۱۱۱پ)، ۱۵سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۴-۳۹۷۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۰۱/۲

آغاز: مقالة یحیی بن عدی بن حمید بن زکریا فی تبیین ان کل متصل انما ینقسم الی متصل و غیر ممکن ان ینقسم الی ما ینقسم. بسمله. قال ان غرضنا فی هذه المقالة تبیین ان کل متصل منقسم الی منقسم؛ **انجام:** فواجب ضرورة ان تکون کل متصل منقسما الی منقسم و ذلک ما اردنا ان تبین و لله ذی الجود و الحکمة و الحول ولی العدل و واهب العقل الحمد شکرا دایما خالصا کما هو له اهل.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۳گ (۹پ-۱۱پ)، ۱۵سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۱۴-۳۹۶۸]

● **مقالة فی ایجاد کرة تدور بذاتها بحرکة مساویة لحرکة الفلک** / هیئت / عربی

mq.-un fī ījād-i kurat-in tadūr-u bi-ḏātihā bi-ḥarakat-in musāwīya li-ḥarakat-il falak

از حازمی در هفده «فصل».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۷۱/۹

آغاز: مقالة للحازمی فی ایجاد کرة تدور بذاتها بحرکة مساویة لحرکة الفلک و معرفة العمل بها ساکنة و متحرکه و فیه فصول الفصل الاول فی صفة الکرة و الاستوانة فی الصندوق (الثانی فی معرفة الکرة و ما ینتج من حرکتها، الثالث فی معرفة ارتفاع الشمس، الرابع فی معرفة قو س النهار، الخامس فی معرفة الدائر من الفلک، السادس فی معرفة المیل الاول و الثانی، السابع فی معرفة مطالع البروج فی الفلک المستقیم، الثامن فی معرفة مطالع البروج بالبلد، التاسع فی معرفة کیفیة تعدیل النهار، العاشر فی معرفة سعة المشرق، الحادی عشر فی معرفة عرض اقلیم الرویة، الثانی عشر فی تعدیل الطالع و العاشر، الثالث عشر فی معرفة سمت الارتفاع، الرابع عشر فی معرفة مطالع السمت، الخامس عشر فی معرفة سمت القبله، السادس عشر فی معرفة اعمال الکواکب الثابتة، السابع عشر فی معرفة اختلاف منظر القمر فی العرض و الطول)؛ **انجام:** فهذه جملة الاعمال المشهورة التی یعرف بمثل هذه الکرة قد ذکرناها علی نهایة الاختصار سنذکر ما یتولد منها فی کل سوال یجیء انشاء الله تعالی و هو الموفق و المعین. تم.

خط: نستعلیق، کا: خوانساری، محمد بن محمد صادق، تا: ۱۲۶۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۷گ (۱۸۲–۱۸۸)، ۱۶ سطر(۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۱۱–۲۳۷۱]

● **مقالة فی البنکام** / هیئت / عربی

mq.-un fi-l bankām

ابن هیثم، حسن بن حسن، ۳۵۴ – ۴۳۰ قمری

ebn-e heysam, hasan ebn-e hasan (966 - 1039)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۷۵۳/۱۴

آغاز: بسمله، مقالة لابی الحسن الهیثم فی البنکام ان احد المعانی الذی لا یستغنی عنه فی – معرفة الاوقات و فی تقدیر الحرکات و فی تحصل اجزاء الزمان هی آلات الماء الذی استخرج به مقادیر الساعات و هی الآلة التی تسمی البنکام

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۴ص (۱۳۰–۱۳۳)، ۴۱سطر(۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۵–۱۷۸۳]

● **مقالة فی بیان ان اوسع الاشکال المستدیر** / ریاضیات / عربی

mq.-un fī bayān-i ann-a awsa'-al aškāl al-mustadīr

گفتاری است استدلالی در موضوع مذکور دارای یک شکل هندسی.

آغاز: بسمله، هذه مقالة فی بیان ان اوسع الاشکال المستدیر، کل اشکال متساویة الاضلاع و محیط دائرة متساو احاطتها فان الدائرة اوسعها ...

انجام: فالمربع اعظم من المثلث و کذلک نبین فیما بعد المربع الاشکال و ذلک ما اردناه

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۳۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۰۲۲. شماره بازیابی با توجه به رایانه آستان قدس تصحیح شد؛ ۲۷و ۲۸سطر، اندازه: ۱۷/۴×۲۴/۲سم [ف: ۱۸–۱۵۷]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۰۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد علی بن محمد اسمعیل حسینی قاینی، تا: ۱۲۹۳ق؛ جلد: میشن، ۲گ (۸پ–۹ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۶–۳۹۸]

● **مقالة فی تبیین وجود الامور العامة** / فلسفه / عربی

mq.-tun fī tabyīn-i wujūd-il umūr-il 'āmma

یحیی بن عدی، ۲۸۰ – ۳۶۴ قمری

yahyā rbn-e 'adī (894 - 975)

در این مقاله یحیی بن عدی می‌کوشد تا ثابت کند اموریکه از جهت کلیت و جزئیت اختلاف پیدا می‌کنند چه امورند و بعد روشن نماید که این‌گونه امور در فلسفه چه می‌باشند و در منطق چه نقشی را بازی می‌کنند و به چگونه وجهی قابل حمل و غیر قابل حمل اند.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۲/۳

آغاز: بسمله، اختلف المتفلسفون فی اصناف وجود الامور؛ **انجام:** علی ای نحو یصح حملها و علی ای نحو لایصح و الحمدلله رب العالمین ... آله الطیبین الطاهرین المعصومین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۲ق؛ کاغذ: بخارائی، ۱۲ص (۳۸۸–۳۹۹)، ۱۸سطر(۸×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۹–۳۸۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۰۱/۴

آغاز: مقاله یحیی بن عدی بن حمید بن زکریا فی تبیین وجود الامور العامیة و النحو الذی علیه یکون محمولة و النحو الذی یخرج به من ان یکون محمولة بسمله. قال: قد اختلف المتفلسفون فی اصناف وجود الامور التی تختلف الامور التی هی تختلف من قبل الکلیة و الجزئیة؛ **انجام:** فقد تبین وجود امور عامیة محمولة علی اکثر من واحد و علی ای نحو یصح حملها و علی ای نحو لایصح.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۱گ (۱۵پ–۲۵ر)، ۱۵سطر (۱۲/۵×۵/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۴–۳۹۶۹]

● **مقالة فی تلخیص ما اتی به ارسطو فی کتابه ما بعد الطبیعة = مقالة ثابت فی ما بعد الطبیعة** / فلسفه / عربی

mq.-un fī talxīṣ-i mā atā bi-hī arasṭū fī k.-i mā bu'd-at ṭabī'a = mq.-uṯābit fī mā bu'd-aṭṭabī'a

ثابت بن قره، ۲۲۱ – ۲۸۸ قمری

sābet ebn-e qorre (837 - 902)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۷/۱۳–ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۳۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ ۳گ (۶۰–۶۲)[فیلمها ف: ۱–۴۶۸]

● **مقالة فی التنجیم** / هیئت / عربی

mq.-un fi-t tanjīm

سجزی، احمد بن محمد، ۳۳۰ – ۴۱۵ قمری

sejzī, ahmad ebn-e mohammad (942 - 1025)

مؤلف پس از آن‌که از ابوجعفر احمد بن محمد ستایش می‌کند می‌گوید بر آن شدم که کتابی در تنجیم فراهم آورم که حاوی همه نکات و جامع همه مطالب و بی‌نیازکننده از سایر کتب باشد تا در صناعت تنجیم به حد تمام و نهایت کمال رسید باشد پس از آن از اسطقسات آغاز می‌کند و از شرف و هبوط و طالع بروج و کواکب و سعود و نحوس و قسمه کواکب از ساعات و درجات مذکره و مؤنثه و آثار کواکب و درجات نیره و مظلمه و خالیه و قیمة و انتساب هر اقلیم و شهری به کوکبی مطلب می‌آورد تا آنکه بحث خود را در ادوار الکواکب و الروج فی سنی العالم خاتمه می‌دهد با جدول چندی در شرح این مطالب.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۴/۱

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و صلی الله علی محمد خاتم النبیین و علی آه الطیبین اما بعد؛ **انجام:** و اذ قد اتینا جمیع ما و عدنا فی هذا الکتاب حصرا و ایجازا و شرحا و تفصیلا فلنختمها بما یتلوها فی الکتاب الثانی و یتصل بها ان شاء الله تعالی تم الکتاب بحمدالله و یتلوه تحصیل القوانین لا ستنباط الاحکام.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۹ص (۱–۳۹)، ۱۷ سطر(۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۰–۱۹۷]

● **مقالة فی التوحید** / کلام و اعتقادات / عربی

mq.-un fi-t tawḥīd

یحیی بن عدی، ۲۸۰ – ۳۶۴ قمری

yahyā ebn-e 'adī (894 - 975)

چاپ: مجلة المشرق، محقق: لویس شیخو، السنة الخامسة، الاعداد۵ و۸، ۱۹۰۲م.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۷۶/۵ ط

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ ۴۰ص (۳۲۸–۳۶۷) [ف: ۲۴/۳–۹۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۰۱/۲۲

آغاز: مقالة یحیی بن عدی بن حمید بن زکریا فی التوحید المنشأة فی رجب سنة ثمان و عشرین و ثلثمائة. بسمله اختلف القایلون بوحدانیة الخالق تبارک اسمه فی معنی وحدانیته [تعالی] عما یقوله الملحدون؛ **انجام:** و هذا کمال غرضنا فی هذا القول و اذقد بلغناه فلنختم هذه المقالة مع حمدالله. و انی لاعلم ان ما اثبته فی هذه المقالة یتباین مواقعه من الناظرین فیه بحسب تباین افهامهم و تقارب اوهامهم فیستهزی به بعضهم و یسخر منه و هم الحزب الذین لم یالفوا الاقاویل المتطبة و القیاسات الیقینیة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۴گ (۱۸۴پ–۲۰۷پ)، ۱۵سطر(۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۴–۳۹۷۹]

● **مقالة فی الجزء الذی لایتجزا** / فلسفه / عربی

mq.-un fi-l juz'-il laḏī lā-yatajzzā

یحیی بن عدی، ۲۸۰ – ۳۶۴ قمری

yahyā ebn-e 'adī (894 - 975)

قفطی: «مقالة فی تزییف قول القائلین بترکیب الاجسام من اجزاء لایتجزأ» و «قول فی الجزء الذی لایتجزأ».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۰۱/۵

آغاز: قال ابوز کریا یحیی بن عدی بن حمید بن زکریا رام القائلون بالجزء الذی لایتجزأ ان یلزموا وضع انقسام المتصل لا الی نهایة محالا علی هذا الوجه؛ **انجام:** و اذا کان ذلک کذلک لایلزم ان یکون الخردلة ینقسم بالفعل الی اجزاء یغشی السماء کلها و ذلک ما اردنا ان نبین فقد یکشف ملتبس الخصوم الذی وصفناه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۴گ (۲۵پ–۲۸ر)، ۱۵سطر(۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۴–۳۹۶۹]

● **مقالة فی الحاجة الی معرفة ماهیات الجنس و الفصل و النوع و الخاصة و العرض فی معرفة البرهان** / فلسفه / عربی

mq.-un fi-l ḥāja ilā ma'rifat-i māhīyāt-il jins wa-l faṣl wa-n naw' wa-l xāṣṣa wa-l 'araḍ fī ma'rifat-il burhān

یحیی بن عدی، ۲۸۰ – ۳۶۴ قمری

yahyā ebn-e ʻadī (894 - 975)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۰۱/۱۳

آغاز: نسخة ما کتب به یحیی بن عدی الی ابی حاتم احمد بن جعفر السجستانی فی الحاجة الی معرفة ماهیات الجنس و الفصل و النوع و الخاصة و العرض فی معرفة البرهان بسمله. قد کلمت اخی وودیدی بلغک الله فی اولاک اکمل الارادات و من اخراک افضل السعادات اثبات رسم ما اجبت رسمه لک من تحلیل حد البرهان علی توالی طبقاته و اتصال نظم مراتبه ... و توخیت من اختصار العبارة عن ذلک وضوحها؛ **انجام:** ارجوان یوافق محبتک فی الاجمال و الاستمال و الله ولی و ولی توفیقنا و معونتنا ذی الحکمة و الجود و الحول ولی العد و واهب اعمل الحمد شکرا دایما کما هو اهله.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۴گ (۹۸ر–۱۰۱ر)، ۱۵سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۴–۳۹۷۴]

● **مقالة فی حجج المهندسین کتبها الیها** / فلسفه / عربی

mq.-un fī ḥujaj-il muhandisīn kataba-hā ilay-hā

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ – ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۱/۲–ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۲۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶۹۹ق؛ ۱۴گ (۴–۱۷)، ۱۹سطر[فیلمها ف: ۱–۴۳۹]

● **مقالة فی الرصد** / هیئت / عربی

mq.-un fi-r raṣad

ابن هیثم، حسن بن حسن، ۳۵۴ – ۴۳۰ قمری

ebn-e heysam, hasan ebn-e hasan (966 - 1039)

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۵۹/۲۰ حکمت

آغاز: مقالة لابی علی الحسن بن هیثم فی الرصد و التنبیه علی ما فیه من الغلط کان بعض اخوانی ممن لا یعانی الاعمال النجومیة شکا الی مما یجده فی الزیجات من اختلاف الاصول التی علیها یبتنی حرکات الکواکبو مواضعها و ما یعرض فیتقویم الکواکب فی کثیر من الاوقات من الغلط اذ قیست الی ما یدرکه الحس و الحدس من احوالها؛ **انجام:** و ذلک ما قصدنا له بهذه الزیادة.

خط: نستعلیق، کا: منوچهری نائینی، محمد کاظم بن محمد، تا: قرن ۱۱؛ ۶گ (۲۷۹ر–۲۸۴ر)، قطع: وزیری[ف: ۲–۴۵]

● **مقالة فی شروط الصلاة** / فقه، شعر / ترکی

mq.-un fī šurūṭ-iṣṣalāt

منظومه‌ای در شرایط نماز و نمازگزار که در مقدمه به شمس الدین فناری اشاره شد و گویا از کتاب فناری استخراج و به نظم کشیده شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۶۳/۸

آغاز: مقاله فی شروط الصلاة: حمد ثابتدر سکا ای پادشاه انس و جان ×× کیم وجودک پرتوند ندر بوگون ایله مکان؛ **انجام:** اوده مزسک قلدی اوستکده وبال ×× آخرتده بولسه سن چوق و بال

خط: نسخ عثمانی، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲–۱۳؛ جلد: چرم، ۱۷ص(۲۰۸–۲۲۴)،۱۹و۲۱سطر،اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴۰/۳–۱۵۹]

● **مقالة فی الضمیر** / کیمیا / عربی

mq.-un fi-ḍḍamīr

جابر بن حیان، ۱۲۰ – ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۴۶۵/۲۵

آغاز: خذ رصاصا و کلسه بماء الملح بحرقة و تسقیه و برده فی الطابشدان؛ **انجام:** ذلک وقوف علی شیء من نظم الابواب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۱گ (۱۱۰ر–پ)، ۲۴سطر[ف: ۹–۴۲۲]

● **مقالة فی الطبایع** / طب / عربی

mq.-un fi-ṭṭabāyiʻ

اقلیمون

eqlīmūn

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۸۹

آغاز: مقالة لاقلیمون فی الطبایع اما الدلیل علی ان الحررة و البرودة هما القوتان الفاعلتان و الرطوبة و الیبس هما القوتان المنفعلتان فنقول انا اذا وضعنا ایدینا علی جسم حار یؤلمنا؛ **انجام:** لم یکن لما طعم فالطعم المسح انما یکون من رطوبة لزجه والله اعلم بالصواب.

نسخه اصل: کتابخانه آستان قدس رضوی، ش۹۱۷؛ خط: نستعلیق، بی‌کا،بی‌تا،مجدول؛۱۹ص،۱۷سطر[میراث شهاب:س۱۷ش۳و۴–۳۲۵]

● **مقالة فی الفصد** / طب / عربی

mq.-un fi-l faṣd

ابن تلمیذ، هبة الله بن صاعد، ۴۶۵ – ۵۰۶ ؟ قمری

ebn-e telmīz,hebat-ol-lāh ebn-e sāʻed (1073 - 1113)

رساله‌ای است مشتمل بر ده «باب»: ۱. حد الفصد؛ ۲. الاغراض المقصودة، بالفصد؛ ۳. کیفیة الفصد فی الجمله و کیفیته لفصد الشرائین؛ ۴. منافع الفصد و کیفیة الرباط الاول و الثانی؛ ۵. عدد

العروق المقصودة علی الاکثر و کیفیة فصد کل واحد منها؛ ۶. ذکر العلل الذی یفصد لها کل واحد من هذه العروق؛ ۷. العلل التی ینفع منها الفصد؛ ۸. العلل التی تضربها الفصد؛ ۹. استدراک خطا الفاصد؛ ۱۰. الشروط الماخوذة علی الفاصد.
آغاز: بسمله مقالة فی الفصد و هی عشرة ابواب ... الفصد هو تفرق اتصال ارادی [خاص] یتبعه استفراغ کلی من العروق
انجام: التی هی اوفی من جمیع ما رغبناه فیه و السلم تمت المقالة.

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۵/۴ حکمت
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ قطع: وزیری[ف: ۲-۳۸]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۰۹۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵ق؛ کاغذ: بغدادی، جلد: مقوا رویه پارچه، ۱۳گ، ۱۵سطر(۸/۲×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۹-۵۴۹]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۵۲/۴-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد امین بن محمود دستجردانی، تا: شوال۹۹۲ق، جا: ابرقوه یزد؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۴گ (۵۳پ-۵۶پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۲-۱۲۰]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۶۰/۵۰
خط: نستعلیق، کا: طبیب حموی، تا: ۹۹۲ق، جا: کرمان [سنا: ف: ۱-۱۹۰]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۰۹۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: نادرشاه؛ جلد: مقوا، ۱۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۹-۵۵۰]

←مقالة فی قبلة الشامات ← قبلة الشامات

● مقالة فی الکلام فی ان الافعال خلق الله و اکتساب العباد / کلام و اعتقادات / عربی
mq.-un fi-l kalām fī ann-al af‘āl xalq-ul lāh wa iktisāb-ul ‘ibād

یحیی بن عدی، ۲۸۰ - ۳۶۴ قمری
yahyā ebn-e ‘adī (894 - 975)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۰۱/۱۸
آغاز: نسخة ما کتب یحیی بن عدی بن حمید بن زکریا الی ابی عمرو سعد بن الرینبی بن سعید فی نقض الحجج التی انفذها الیه فی نصرة قول القایلین ان الافعال خلق الله و اکتساب للعباد. بسمله. لولاتوخی موافقتک ادام الله توفیقک و توقی مخالفتک لکان فی ما انا مدفوع الیه من العوایق الشاغلة؛ **انجام:** و اذ قد تبیز لزوم هذه المحالات هب االرای فما اولی اولی الالباب بمجانبته و الهرب من القول به و الله ولی توفیقنا فی الاقوال و الخیر فی الافعال و لله ذی الجود و الحکمة و الحول ولی العدل و واهب العقل الحمد و الشکر دایما کما هو له اهل و الیه الرغبة فی الهدایة الی استواء السبیل المؤدیة الی رضاه الموجبة جزیل ثوابه و هو حسبی کافیا و معینا و لاحول و لاقوة الابه.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۲گ (۱۳۲پ-۱۴۳پ)، ۱۵سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۴-۳۹۷۶]

● مقالة فی الموجودات / فلسفه / عربی
mq.-un fi-l mawjūdāt

یحیی بن عدی، ۲۸۰ - ۳۶۴ قمری
yahyā ebn-e ‘adī (894 - 975)

درباره «باری، عقل، نفس، طبیعت، هیولی، صورت، دهر، حرکت، زمان، مکان، الخلا».
آغاز: مقالة ابی زکریا یحیی بن عدی بن حمید زکریا بن یحیی بن عثمان بن حمید بن بزرجمهر فی الموجودات. بسمله. قال اما الباری تقدست اسماؤه و جل ثناؤه فهو جوهر غیر ذی جسم جواد حکیم قادر ازلی عاقل ذاته ... اقدم من سواه ... علة وجود کل کل موجود غیره و ممکن کل متکون
انجام: و الخلا لیس بموجود فلا اسم له تمت و لله الحمد هذه الرسالة عملها ابوزکریا یحیی بن عدی و کان من اولاد الفرس و کان اسمه بزرجمهر الی ابی منصور بن فرخانشاه المنجم.

۱. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۲۸۱۳/۸
بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۳۳ق؛ قطع: ربعی[نشریه: ۴-۴۷۳]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۲۳/۸-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۱-۷۱۰]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۲۵/۴
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۰۵۶ق؛ جلد: تیماج، ۷گ (۶۳پ-۶۹ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۴۴-۲۵]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۰۱/۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۸گ (۱۰۱پ-۱۰۸پ)، ۱۵سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۴-۳۹۷۴]

● **مقاله کوتاهی در فوائد روزه و مضرات خمر** / متفرقه – فارسی

maqāle-ye kūtāhī dar favā'ed-e rūze va mazerrāt-e xamr

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۷۶۳/۲

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۴پ–۸پ)[ف: ۲–۳۹۰]

● **المقالة المحسنية فی حفظ الصحة البدنية** / طب / عربی

al-maqālat-ul muḥsinīyya fī ḥifẓ-iṣṣiḥḥat-il badanīya

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۶۰۱/۱۳

آغاز: بسمله. قال الشهید فاضل بن ابی الحسن البرقانی الاسترائیلی الاسکندری المتطبب و فقه الله؛ **انجام:** قال المؤلف هذا ما ضمنته هذه المقالة من الفواید فی حفظ الصحةو ما یتعلق به ... و ینفعنا اجمعین و صلاته و سلام علی سایر الانبیاء و المرسلین صلی الله علیهم اجمعین، حسبنا الله و نعم الوکیل.

با عنوان «قال اقول»، این کتاب به امر شخصی با لقب‌های موید کلمة الاسلام و نایب السلطنه و منیر الدوله که نایب حکومت در اسکندریه بوده است نوشته شده است؛ خط: نسخ ریز و خوانا، بی‌کا، تا: از دوره صفوی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۲گ، ۲۵ سطر(۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱۲–۳۰۷]

● **مقالة مختصرة فی فضل صناعة الطب** / طب / عربی

mq.-un muxtaṣara fī faḍl-i ṣinā'at-iṭṭibb

تفلیسی، حبیش بن ابراهیم، ق۷ قمری

taflīsī, hobayš ebn-e ebrāhīm(- 13c)

در آن از ابیاسیوس، رونس، ابن ماسویه، ارسطاطالیس، افلاطون، بقراط، اسکندر، جالینوس، مسیح در فضل طب سخنانی گرد آورده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۵۵۹/۲

آغاز: بسمله. مقالة مختصرة للشیخ ... ابی الفضل حبیش بن ابراهیم المتطبب ... قال ادم الله تأییده: جمعت فیها قول النبی (ص) و اقوال العلماء و اوصاف الحکماء لفضل صناعة الطب؛ **انجام:** الی معالجة الامراض، و عند ذلک نختم هذه المقالة، و الله تعالی ولی التوفیق و الارشاد الی الخیر و العمل ... لکاتبه ... شجاع بن طور سعد. (باتاریخ جمادی الثانی ۹۶۷ در آغاز رساله).

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ جلد: میشن، ۲گ (۸۶پ–۸۷پ)، ۲۸سطر، اندازه: ۲۳×۳۳سم [ف: ۷–۴۲۰]

←مقالة مستفادة فی تحصیل السعادة ⟵ تحصیل السعادة

● **المقالة المقیدة فی الکلاب** / حیوان شناسی / ترکی

al-maqālat-ul muqayyada fi-l kilāb

مستقیم زاده، سلیمان بن عبد الرحمن، – ۱۲۰۲ قمری

mostaqīm-zāde, soleymān ebn-e 'abd-or-rahmān(-1788)

تاریخ تألیف: ۱۱۹۳ق

رساله مختصری در معرفی سگ‌ها و انواع آن است و همچنین نخستین کسانی که سگ را تعلیم داده‌اند؛ و اندکی نیز در بیان احکام مربوط به آنها که بر اساس فقه حنفی.

[هدیة العارفین ۴۰۶/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۰۳/۱۰

آغاز: حمداً لله المنان الذی خلق أجناس الحیوان و جعل الأشرف منه الانسان؛ **انجام:** بالنسبة الی ما أنعم و یسر و الصلوة علی حبیبه الأنور و علی آله الأشهر و السلام.

خط:نستعلیق تحریری،کاتب=مؤلف،تا: ۱۱۹۳ق؛ مصحح، محشی، روی برگ آغاز نام رساله، تاریخ تألیف آن به سال ۱۱۸۷ق (بر اساس احتساب عنوان کتاب المقالة المقیدة) مشاهده می‌شود؛ ۳گ (۹۲–۹۴)، ۳۰سطر، اندازه: ۸×۱۶/۵سم [ف: ۳۰–۵۳۷]

←مقالة المومیائی و منافعه ⟵ المومیا

● **مقاله نجومی** / هیئت / فارسی

maqāle-ye nojūmī

از روی نوشته میرزا اسحاق بن میرزا احمد نیریزی در «سه جزو و ۲۴ ورق» بدین‌گونه: ۱. طریقه استخراج سهام، سهم السعاده، سهم الغیب، سهم الحوادث از قول امام ابو الحسن بیهقی از استادش عثمان جادوکار، و سهم الاشعار و غیرها و سهم القتال و سهم الامطار؛ ۲. طریق استخراج کسوف مطابق عالمین زیج قدیم و استخراج تحت الشعاع، و قاعده ای از قول میرزا حسن منجم؛ ۳. در تعدیلات، تعدیل مقنطرات و طالع؛ ۴. در معرفت ساعات، عرض رودخانه ها، جریان آب قنواة، معرفت تقویم قمر؛ ۵. در معرفت استخراج خط نصف النهار و خط مشرق و مغرب بطریق منجمین ایرانی و هندی؛ ۶. در تعیین قبله و مسافت ما بین دو شهر، استخراج درجه طالع بارتفاع و الات دیگر؛ ۷. در تعریف اعضای اسطرلاب و انواع و اسباب آن؛ ۸ در تعریف و تطبیق: ذراع، درجه، محیط زمین، قطر ارض، میل برای قدما و متاخرین؛ ۹. در جذر نجومی، بطریق علمای ایران و هند؛ ۱۰. در کیفیت استخراج ساعات و دقایق رجعت و استقامت و روز و شب.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۴۸/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۷گ (۱–۴۷)، ۱۲ سطر(۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳–۳۰۳۳]

←مقاله نصیریة ← قواعد العقائد
←مقاله نصیریة ← الصحیفة الصفراء
←مقاله نصیریة ← خواص أسماء الله
←مقالة النظافة علی البرکوی ← تعلیقة علی الطریقة المحمدیة
←مقالة النیریزی ← حوادث القرانات (مقالة فی)

● **مقاله‌ها** / گوناگون / عربی

maqāle hā

درباره رساله موسیقی میخائل مشاقه دمشقی و گنوستیک اسلامی و فهرست نسخه‌های عربی طوپ قپوسرای یا کتابخانه سلاطین عثمانی و ملاحده اسلامی از مجله‌های خاورشناسی امریکا سال‌های ۱۸۹۲ و ۱۸۹۶ و ۱۹۵۵ و خاورشناسی ایتالیا (سال ۴ دفتر ۴).

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۴۶۲-ف

بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۳-۵۱]

● **مقاله ها و مکاتبات** / اسناد / فارسی

maqāle hā va mokātebāt

طالبوف، عبدالرحیم بن ابوطالب، ۱۲۵۰ - ۱۳۲۹ قمری

tālebof,‘abd-or-rahīm ebn-e abo-tāleb (1835 - 1911)

این مقاله‌های سیاسی به عنوان اشخاص یا در جواب مکتوب اشخاص نوشته شده که از جمله به نام میرزا صادق و میرزا عبدالله است (به نظر می‌آید که نام مستعاری باشد) و صورت مکتوب هایی است که به اشخاص معین که خود نام برده نوشته شده که از آن جمله است مکتوبی به حاجی زین العابدین مراغه به اسلامبول و مکتوبی به میرزا اسدالله خان وزیر مختار ایران در پطرزبورغ و به حاجی امین الدوله به طهران و به یار محمد خان سردار اکرم. تاریخ مکتوب‌ها مابین سال‌های ۱۸۷۳ و ۱۸۸۸ میلادی است و در یکی از مکتوب‌ها تاریخ ۱۳۱۹ هجری قمری دارد. در آخر کتاب نمایش‌نامه‌ای در چهار پرده است که از آثار قلمی مرحوم طالبوف است و نوشته شده که کمدی و اغلب مذاکرات و مندرجات آن با کتاب کوچکی که به نام تیاتر کریم شیره‌ای معروف دوره ناصرالدین شاه قاجار مشهور است یکی است. رئیس بازیگران در این نمایش‌نامه طالبوف هم نامش کریم شیره‌ای است و در صفحه آخر مقداری از اشعار آن مرحوم نوشته شده که این چند بیت از آنها است: «میان دو خر بهرجو جنگ شد ××لگد زد یکی به دیگری لنگ شد / بنالید از درد و گفتا همی ××که حاشا تو خر نیستی آدمی / روانیست خر خوانمنت زانکه خر ×× نیازارد انباز خود چون بشر / چه خوش گفت دابادلی زاهل روس ×× سزد زین سخن دست او داد بوس / تو اول بگو با کیان دوستی ×× من آنگه بگویم که تو کیستی / همان قیمت آشنایان تو ×× عیاریست بر ارزش جان تو».

تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: ۱۲۵

بی‌کا، تا: ۱۳۲۱ق؛ اهدایی: میرزا غفار زنوزی سیاه‌پوش[ف: ۲۶۶]

● **مقاله‌هایی درباره سوشیانت** / کتاب آسمانی / فارسی

maqāle-hā-yī darbāre-ye sūšyānt

پورداود، ابراهیم، ۱۲۶۴ - ۱۳۴۷ شمسی

pūrdāvūd,ebrāhīm (1885 - 1968)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۰۵

کاتب =مؤلف، بی‌تا؛ ۱۱۳گ، اندازه: ۲۱×۳۴/۵سم [رایانه]

● **مقاله یک نفر مصری (ترجمه)** / حکومت و سیاست / فارسی

maqāle-ye yek nafar mesrī (t.)

مجتهد زنجانی، میرزا ابوطالب، ق۱۴ قمری

mojtahed-e zanjānī,mīrzā abo-tāleb(- 20c)

اهدا به: میرزا علی اصغر خان صدر اعظم
تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۵ رجب ۱۳۱۰ق
سیاسی است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۴۴۷

خط: نسخ، کا: آجودان باشی توپخانه، ابراهیم بن علی اکبر، تا: جمعه ۲۴ جمادی الثانی۱۳۱۰ق؛ جلد: مقوا، ۳۶گ، ۱۰ سطر(۷×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۶۸]

● **مقال چهارم** / دعا / عربی - فارسی

maqāl-e čahārom

این رساله که معلوم می‌شود قسمتی از یک کتاب ادعیه است شامل چهارده باب است و مشتمل است بر دعاهایی برای برآمدن حاجات و رفع غم و خوف و غیره، مؤلف آن ذکر نشده است.

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۲۷۹

آغاز: بسمله - مقال چهارم در اعمال متفرقه که مخصوص بوقتی نیست و مشتمل است بر چهارده باب؛ **انجام:** بعد از آن، آن آبرا بر دور فراش خود باید پاشید. تمام شد مقال چهارم بعون الله الملک الوهاب علی ید اقل خلق الله زین العابدین ابن شاهنظر الطالقانی فی سنه ۱۱۱۸.

خط: نسخ، کا: زین العابدین ابن شاهنظر طالقانی، تا: ۱۱۱۸ق؛ محشی؛ ۱۷۷گ، ۱۵سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱-۲۲۴]

● **مقالی ادبی به صورت مقامه نویسی** / کلام و اعتقادات / فارسی

maqālī adabī be-sūrat-e maqāma nevīsī

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۶۸/۴

خط: نسخ، کا: عبدالله بن حسن بن محمدد نجار، تا: شعبان۷۶۲ق؛ تملک: محمد لیث حسینی نجفی؛ جلد: میشن، ۲۲ سطر (۱۰/۵×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱-۳۷۹]

● **مقالی از افادات ملاسعد تفتازانی** / ادبیات / عربی

maqālī az efādāt-e mollā-sa'd-e taftāzānī

مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۹/۵ فیاض

در کلام مشتمل بر نفی قید و تقیید؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص، ۱۹ سطر (۴×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: -۱۹۲]

● **مقالی پیرامون ادله اربعه** / اصول فقه / عربی

maqālī pīrāmūn-e adelle-ye arba'ye

ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۱۴۷/۹

آغاز: و هو یختلف و یتخل بالنسبه علی الاشخاص؛ **انجام:** انجام موجود: لان المناط و العله فی مدار الحکم الداثر.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ابعاد متن: ۷×۱۲، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۱۱۶]

● **مقالید الابواب** / تاریخ / عربی

maqālīd-ul abwāb

موسوی زنجانی، ابوالقاسم بن محمد کاظم، ۱۲۲۴ - ۱۲۹۲ قمری

mūsavī zanjānī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad kāzem (1809 - 1875)

کتاب حاضر در پنج جلد است: جلد ۱.دردو مقدمه و سی و پنج مطلب؛ جلد ۲. در سی و پنج مطلب؛ جلد ۳. در نه مطلب؛ جلد ۴. در بیست و شش مطلب؛جلد ۵. در سه مقدمه و سه مطلب. تمامی مطالب پنج جلد در اثبات مخالفت خلیفه اول ودوم با نصوص قرآن و حدیث و اثبات نادرستی فضایلی که به آنها نسبت داده شده، می‌باشد.

آغاز: الحمد لله الذی یحق الحق و یبطل الباطل بکلماته فلا تملک بالاجماع و لا ببیعة العوام، و الصلاة علی من أنزل الیه من القرآن محکماته و متشابهاته فلا یکون فاروقها من السفلة اللئام

[طبقات اعلام الشیعة: (الکرام البررة) قرن الثالث عشر: ۶۱/۲؛ الذریعة: ۱/۲۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** هذه و صایای الیکم و الله خلیفتی علیکم و هو أرحم و ارؤف بکم من الوالدة الشفیقة المرضعة ... و علیکم بحسن الظن به فی جمیع امورکم فان الذین یظنون بالله ظن السوء یجعل الله علیهم دائرة السوء کما فی التنزیل ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر۱۲۸۴ق؛ مصحح، محشی؛ با دستخط مؤلف، جلد نخست کتاب در روز جمعهشب نیمه شعبان ۱۲۸۱ق، جلد دوم نیز در همان سال، جلد پنجم در ماه صفر ۱۲۸۴قتألیف شده است، جلد سوم و چهارم فاقد تاریخ تألیف می‌باشد، دستخط فرزند مؤلف میرزا أبو طالب موسوی زنجانی با عبارت «قدس الله روح والدی»در پایان جلد دوم آمده، احتمال می‌رود نسخه‌ای که صاحب الذریعة بدان اشاره نموده، همین نسخه موجود باشد که از خاندان مؤلف خریداری گردیده؛ ۶۲۵گ، ۲۵سطر(۱۴×۲۴/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۵سم [ف: ۳۳-۵۰۹]

● **مقالید الاحکام** / فقه / عربی

maqālīd-ul aḥkām

حسینی رضوی، جواد بن علی رضا، - ۱۳۰۳ قمری

hoseynī razavī,javād ebn-e 'alī rezā(- 1886)

تاریخ تألیف: ۱۸ذیحجه ۱۲۹۷ق؛ محل تألیف: نجف اشرف

فقه استدلالی مفصلی است در چند جلد مشتمل بر چند «بساط» به‌جای عنوان کتاب و «مقلاد» به‌جای مسئله. در این کتاب نقل اقوال بسیاری از علماء قدیم شده با رمز برای کتاب‌های آنها، و اقوال علمای متأخر را نمی‌آورد، و احکام حج آن شب پنج‌شنبه ۱۳ صفر ۱۲۸۰ق به پایان رسیده است. سال ۱۲۶۶ در نجف اشرف به تألیف این کتاب شروع شده و شب دوشنبه ۱۸ ذیحجه ۱۲۹۷ق به پایان رسیده است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۹۱۵

مشتمل بر: کتاب جهاد، اجاره، عاریه، وکالت ودیعه و اقرار، غصب، شفعه و لقطه و احیاء موات و مطاعم و مشارب، و قضاء ناتمام است و قصاص و دیات؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ تملک: زین العابدین (فرزند مؤلف) به تاریخ ربیع الاول ۱۳۱۴ق با مهر «عبده زین العابدین الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱۰-۲۹۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۶۴۵

برگ‌های پراکنده‌ای است از احکام قضا و شهادت و رهن و جزاینها، که یکجا صحافی شده و گویا پیش نویس کتاب باشد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ نوشته‌ها چلیپا و نامرتب؛ جلد: تیماج، ۲۳۱گ، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۲-۲۱۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۵۲۱

آغاز: الحمدلله الذی جعل الصوم جنة الصوم عن الجحیم و وصلة الی النعیم و مثیة للثواب العظیم وعدة لدفع العذاب الالیم؛ **انجام:** و عنه ص للجنة باب یقال له باب المجاهدین یمضون الیه فاذا هو

مفتوح لهم ...
مشتمل بر احکام صوم تا چند سطری از آغاز احکام جهاد می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: زین العابدین ابن جواد قمی حسینی طاهری (فرزند مؤلف) به تاریخ ۱۳۰۸؛ جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۹-۳۱۸]

←مقالید الاسانید ← مفتاح کنز الدرایة

● **مقالید الاسلام و معاقد عقاید اهل الاسلام** / کلام و اعتقادات / عربی

maqālīd-ul islām wa maʻāqid-u ʻaqāyid-i ahl-il islām

در کلام است از دانشمندی سنی هندی و در آن از ابوحنیفه و بحرالرائق و قاضی خان و تتارخانیهنام برده شده است. در یک «مقدمه» و سه «مقلید» و «خاتمه» و پنج «فصل».فهرست: مقلید ۱. شعب الایمان؛ مقلید ۲. فیما یقوم مقام کلمة الاسلام؛ مقلید ۳. فیما یقوم مقام کلمة التوحید.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۶۲۸

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی ... اما بعد فهذه مقالید الاسلام و معاقد عقاید اهل الاسلام انتخبت من اناجیل المحکمة المنصوصة و انتخبت اسفار الفروع؛ **انجام:** و لا اله غیره سبحانک لا احصی ثناء علیک ... یا ارحم الراحمین.

خط: نسخ و نستعلیق هندی، کا: عبدالرحمان بن محمد یوسف خواجه لوهری، تا: یک‌شنبه ۲۷ محرم۱۰۹۷ق؛ مهر: «المتوکل علی الله الاحد الصمد عبدالکریم بن خان محمد خادم الشرع ۱۰۴۳»؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوایی، ۱۱۷گ، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۵-۶۳۵]

● **مقالید الاصول** / اصول فقه / عربی

maqālīd-ul uṣūl

تبریزی، عبدالله بن محمد هاشم

tabrīzī,ʻabd-ol-lāh ebn-e mohammad hāšem

در یک «مقدمه» و چند «مقاله» هریک دارای «مقالید».

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۲۷۷/۲

آغاز: بسمله تبارک الذی جری بامره القلم ... و بعد فیقول ... عبدالله بن محمد هاشم التبریزی هذه مقالید الاصول مهذب المقاصد و الفصول ... و رتبتها علی مقدمة و مقالات مشتملة علی مقالید؛ **انجام:** الاطراد قد عده جماعة منهم من علائم الحقیقة ... ان المختار هو القول الاول

ناقص است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه»؛ ۳گ (۲۲۲پ-۲۲۴پ) [ف: ۵-۶۳۵]

● **مقالید البیان و جامع التبیان** / کلام و اعتقادات / فارسی

maqālīd-ol bayān va jāmeʻ-ot tebyān

مازندرانی، علی بن محمد، - ۱۲۸۴ قمری

māzandarānī,ʻalī ebn-e mohammad(- 1868)

تاریخ تألیف: آغاز ۲ ربیع الثانی ۱۲۸۷ و پایان سه‌شنبه ۴ صفر ۱۲۸۸ق

در شناخت مبدأ و معاد و آنچه لازم است دانستن آن بین این دو اعتقاد به نبوت و امامت و احوال انبیاء و اوصیا، و در پایان کتاب شرح حال خود و گزارش سفر وی به مشهد در سال ۱۲۷۲-۱۲۷۳ق و منتخباتی از اشعارش افزوده شده است.دارای یک مقدمه و چند مقالید و یک خاتمه می‌باشد.

آغاز: الحمد لله ابدع صنایع الاشیاء ... سپاس و ستایش دور از اندازه قیاس مخصوص بارگاه خداوند

[فهرستواره منزوی ۵۴۸/۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۶۹۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** خداوند آفریدگار مرا یار حسین شهید وسیله کار امام غریب خراسان مدد کار بس است ... ..

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۲۵۸]

←مقالید ترکیه ← لغت اتراکیه

● **المقالید الجعفریة فی القواعد الاثنی عشریة** / فقه / عربی

al-maqālīd-ul jaʻfarīya fi-l qawāʻid-il iṯnā ʻašarīya

استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ - ۱۲۶۳ قمری

estarābādī, mohammad jaʻfar ebn-e sayf-od-dīn (1784 - 1847)

قواعد کلی فقه و اصول را که در ابواب مختلف می‌توان از آنها استفاده کرد با تطبیق بر بعضی از مسائل، به ترتیب کتاب‌های فقهی و دارای یک «مقدمه» اصولی و چند کتاب فقهی هر یکی دارای چند «باب» و با عناوین «قاعدة - قاعدة» تنظیم نموده و مؤلف می‌گوید که اینها قواعد پراکنده است و اطلاع بر آنها مشکل بود.

آغاز: الحمدلله الذی أعطانا بعد الوجود من الجود مقالید موالید الاحکام و أرشدنا بمشارع ینابیع الحکمة الی شوارع عقائد الاسلام ... اما بعد فیقول ... محمد جعفر الاسترابادی

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۹۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بلا معارض مستصحبا انتهی کلامه رفع فی الخلد مقامه.

همان مقدمه اصولی را کامل دارد قواعدی چند مربوط به صلوة و متاجر و اطعمه و اشربه و غصب و قضا و شهادات و نکاح هم در آن هست ولی همه اینها ناقص است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۷۵گ، ۲۱سطر(۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹–۸۷۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۸۸۲

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۱۲۵۹ق؛ این کتاب در نسخه حاضر «مقالید الاحکام فی مذاهب الاسلام» نامیده شده، به خط مؤلف تصحیح و اضافه شده؛ مهر: «محمد حسن بن محمد جعفر» (بیضوی)؛ ۳۰۵گ، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰–۲۶۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۸۸۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۱۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۰–۲۶۷]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۸۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و امامته کافراً و اسلامه ممیراً ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ به خط مؤلف در حاشیه تصحیح و اضافه شده؛ با وقفنامه کتاب به خط عبدالنبی بن علی بن محمد جعفر؛ جلد: تیماج، ۲۳۴گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰–۲۴۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۸۵۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ وقف‌نامه کتاب به خط محمد حسن بن محمد جعفر؛ مهر: «عبده محمد حسن بن محمد جعفر» (بیضوی)، «حسن ابن جعفر» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۲۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰–۲۴۶]

←مقالید الحساب ← التحفة البهیة

● **مقالید الحساب** / ریاضیات / عربی

maqālīd-ul ḥisāb

حکم آبادی، عبدالجبار، ق۱۳ قمری

hakam ābādī,‘abd-ol-jabbār(- 19c)

تاریخ تألیف: جمادی الثانی ۱۲۶۰ق

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۴۶

آغاز: بسمله. الحمدلله کما هو اهله ومستحقه ... بعدفهذه تحفة بهیة و صنعتها فی ... مشهد سیدنا الرضا ... ونستاهل ان نلقب بمقالید الحساب ... و رتبتها مقدمة و عشرة ابواب؛ **انجام:** و هی مقدار عمق البئر هذا آخر ما اردنا ایراده بعون الله و حسن توفیقه.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲ جمادی الثانی۱۲۶۰ق؛ جلد: میشن، ۵۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۶سم [ف: ۱–۵۲۸]

● **مقالید الحساب** / ریاضیات / عربی

maqālīd-ul ḥisāb

قائم مقام فراهانی، علی اکبر بن علی، ۱۲۶۹ – ۱۳۲۹ قمری

qā’em maqām-e farāhānī,‘alī akbar ebn-e ‘alī (1853 - 1911)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۴۴۷۶

خط: نستعلیق، کا: عباسعلی، تا: ۱۲۵۸ق[الفبائی: –۵۴۵]

● **مقالید الحقایق و کنوز الدقایق** / حدیث / عربی

maqālīd-ul ḥaqāyiq wa kunūz-ud daqāyiq

بیرجندی، محمد باقر بن محمد حسن، ۱۲۷۶ – ۱۳۵۲ قمری

bīrjandī, mohammad bāqer ebn-e mohammad hasan(1860 - 1934)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۷۰۶

آغاز: لبسمله. الحمدلله الذی هدانا لحمده و جعلنا من اهله؛ **انجام:** و قوله دام تسدیده ... ممدودة اللیلة المظلمة

خط: نستعلیق تحریری، کا: بیرجندی، فضل الله بن محمد باقر، تا: قرن ۱۴؛ قطع: سلطانی[رایانه]

● **مقالید الرشاد** / مواعظ / فارسی

maqālīd-or rešād

شیروانی تبریزی، شریف بن رضا، ق۱۳ قمری

šīrvānī tabrīzī, šarīf ebn-e rezā(- 19c)

مؤلف در زمان محمد شاه قاجار می‌زیسته و از طرف او در دربار عثمانی در استانبول سفیر بوده است. با عنوان‌های «مقالید» هر یک در چند «مقلاد»، در مواعظ.

[فهرستواره منزوی ۶/۶۲۴]

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۴/۱۵–۶۲۷۰

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۴۵گ، ۱۸سطر، قطع: ربعی[آستانه قم: –۱۷۳]

● **المقالید الصیام** / فقه / عربی

al-maqālīd-uṣṣīyām

شیخ محمد ابراهیم

šeyx mohammad ebrāhīm

بخشی از مقالید الاصنام است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۶۶۲/۴

آغاز: الحمد لله الواحد القدیم الاول رب العالمین ... کتاب مقالید الصیام و النظر فی ارکانه و ضروبه و لواحقه، وارکانه اربعة؛ **انجام:** و فی بعضها بالراء و کلاهما صحیحان ... و أنشاد الشعر للصحیح مقلاد.

خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم، ۳۳گ (۷ر- ۳۹ر)، ۱۹ -۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۹سم [ف: ۴۳-۲۲۴]

● **مقالید الظفر** / طبیعیات / فارسی

maqālīd-oz zafar

این کتاب ترجمه جزء اول کتابModern science (=علم جدید) از زبان انگلیسی به فارسی است بدین ابواب: باب ۱. بعد فضای لایتناهی؛ ۲.آینه کائنات؛ ۳. شرح جوهر و ماده؛۴. تعریف روح؛۵. قدامت خلقت انسان؛۶. احوالات مرتبه بنی آدم. ترجمه کتاب نسبتاً ساده و سلیس است و در آخر کتاب فرهنگ لغات نیز آمده است.

آغاز: ترجمه: هوالله تعالی شأنه العزیز. بنام خداوند بخشنده مهربان. ای نام تو بهترین سرآغاز ×× بی نام تو نامه کی که نم باز

[فهرستواره منزوی ۲۴۰/۶]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۵۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** که آنها را پیشرفت یواش و سخت زمانهای بیشمار از بیهوده ترین اصول رشد (یانمو) دهد.

خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: عبداللطیف موسوی، تا: ۷ محرم۱۳۱۹ق، جا: تهران؛ در اول کتاب عکس ناصرالدین شاه و میان صفحه‌های ۴۴ و ۴۵ نقشه، در آخر کتاب عکس عبداللطیف؛ جلد: تیماج، ۲۰۰گ، ۱۱سطر(۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲-۳]

● **مقالید العرفان** / حدیث / عربی

maqālīd-ul ‘irfān

بیرجندی، محمد باقر بن محمد حسن، ۱۲۷۶ - ۱۳۵۲ قمری

bīrjandī, mohammad bāqer ebn-e mohammad hasan (1860 - 1934)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۷۰۷

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی هدانا لحمده و جعلنا من اهله؛ **انجام:** لجمع هذا الکتاب و تألیفه من البدایة الی النهایة

خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۴۶ق؛ قطع: سلطانی[رایانه]

● **مقالید علم الهیئة** / هیئت / عربی

maqālīd-u ‘ilm-il hay’at

ابوریحان بیرونی، محمد بن احمد، ۳۶۲ - ۴۴۰ قمری

abū-reyhān-e bīrūnī,mohammad ebn-e ahmad (974 - 1049)

در آن سخنان بتانی و ابوالحسین صوفی و ابونصر عراق و ابوالوفاء بوزجانی و ابو محمود خجندی و ابوالحسن کوشیار و ابوالعباس نیریزی و ابوجعفر خازن را آورده و خود نیز تحقیق کرده است.نالینو در علم الفلک ص ۲۴۵ از این کتاب و گفته طوسی درباره آن یاد نموده است (نیزگاه‌نامه تهرانی س ۱۱ -ص ۱۹۳-۲۰۳).

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۷/۲۳

آغاز: بسمله، کتاب مقالید علم ما یحدث فی سطح بسیط الکرة عمله ابوالریحان محمد بن احمد البیرونی للاصبهبد الجیلجیلانی فدشوارجرشاه ابی العباس مرزبان بن رستم بن شروین مولی امیرالمؤمنین (صاحب مرزبان نامه) جبلت القلوب علی حب من احسن الیها و الحب یحمل صاحبه علی اظهار ما فی الضمیر و تقدیره عند المحبوب ... مثال ذلک ... من خالص ... المحبة و صافی المودة لنفس مولانا الاصفهبد الجلیل السید جیلجیلان فدشوار جرشاه ... فاثبت لخزانة المعمورة قضیة مبدء الشکل الکری الذی یستغنی بلوازمه عن شکل القطاع ... اقول الدوائر العظام اذا تقاطعت علی السطوح الکریة حدث منها اشکال مختلفة؛

انجام: المسؤل ادامة نعمه لدی ما اهلنی له من الخطوة عند الاصبهبد الجلیل ادام الله علوه و التمکین من مجلسه الرفیع و تعریفی شکره بها ... زیادة فی الحسنی و سعادة فی البدء و العقبی انه علی ذلک قدیر و هو رب العالمین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۱ رمضان۷۸۴ق؛ ۱۲گ (۱۷۳-۱۸۴پ) [ف: ۵-۶۳۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۰۰-ف و ۱۵-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۱-۳۸۶و ۳-۲۱۹]

● **مقالید الغنی** / دعا / عربی

maqālīd-ul ġinā

حسنی، محمد بن محمد صادق

hasanī,mohammad ebn-e mohammad sādeq

شامل یک «مقدمه» و ده «باب» و «خاتمه» است.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۲۱

آغاز: بسمله الحمدلله الذی جعل الارزاق فی السماء لندعوها من الرزاق؛ **انجام:** والصلوة علی خاتم الرسالة

خط: نسخ، کا: محمد محسن، تا: ۱۱۳۳ق؛ دارای سرلوح، مجدول؛ کاغذ: اصفهانی؛ جلد: روغنی، ۲۲۲گ، ۶ سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۶/۵سم [ف: ۱-۵۷۶]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۶۲۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۰۰]

● **مقالید فارسی** / دستور زبان / فارسی
maqālīd-e fārsī

مستمند

mostmand

رساله‌ای است جهت فایده مبتدیان و نفع نوآموزان در صرف مصادر و افعال که از کتب عربی استنباط نموده و آن را با عناوین ماضی و حال و مستقبل و غیره تبویب کرده است. مشتمل بر: در کیفیت متصرفه فارسی، در بیان مصدر لازمی، در بیان مصدر متعدی،در بیان ماضی، در بیان کیفیت ماضی و صیغه‌ها و ضمایر آن و غیره، در بیان مضارع، در بیان مستقبل، در بیان اسم فاعل، در بیان اسم مفعول و غیره.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۱۷۹/۱

آغاز: بسمله، عنوان صحیفه علم وعقل و سرمایه کتاب هنر و فضل ستایش و نیایش؛ **انجام:** چون خواهی که اسم معفول را بنا کنی ...

خط: نستعلیق هندی، کا: غوث محیی الدین بن سید ابوالحسن قادری، تا: چهارشنبه ۱۶ رجب۱۲۶۳ق؛ در آغاز شعری مشتمل بر ۲۱ حروف در اسماء ۲۱ امام قرائت ثبت شده؛ جلد: چرم، ۱۸ص (۳-۲۰)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۱۹سم [ف: ۴۵-۶۰]

● **مقالید الفلاح** / دعا / فارسی

maqālīd-ol falāh

شاهوردی، فضلعلی بیک بن شاهوردی، ق۱۲ قمری
šāhverdī,fazl-‘alī beyk ebn-e šāhverdī(- 18c)

کتاب با حذف اخبار مختصر مؤلفه دیگرش موسوم به «مصباح الهدی» است و مشتمل بر ادعیه ایام و شهور و آداب زیارت و سفر منقول از کتب معتمد امامیه و مرتب در یک مقدمه «در اوقات و اماکن و اشخاص و طریق دعا» و دوازده باب: «در طهارت و زینت، نمازها، ادعیه شب و روز، ادعیه و اعمال مسجد، اداب سفر و زیارت، ادعیه اشهر، ادعیه انبیاء و اوصیاء، ادعیه توحید و مناجات و ادعیه عظیمه موسومه، ادعیه خوف، ادعیه حفظ قران و فتح و ختم ان و بعضی از خواص سور و آیات، ادعیه اکل و شرب و مقاربت، معالجات» و خاتمه «در احوال موت و بعد از فوت».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۵۵

آغاز: حمد بیحد مجیب الدعواتی را سزد که زبان شکر گذاری یکدلان بساط عبادت از گلشن ابداعش گلیست همیشه بهار؛ **انجام:** و قهر العباد بالموت یا بگوید الحمدلله الذی لم.

موجودی: از اول تا اوائل خاتمه، برگ سوم ناقص؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط وانجام؛ عبارات ادعیه زیرنویس شده به ترجمه فارسی، مجدول، با سرلوح، مصحح؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۳۴۰گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۵-۴۹۴]

● **مقالید القصود و موالید العقود فی تفاصیل صیغ العقود** / فقه / فارسی

maqālīd-ol qosūd va mavālīd-ol ‘oqūd fī tafāsīl-e sīyaq-el ‘oqūd

حسینی نائینی، محمد بن محمد باقر، ۱۰۸۰؟ – ۱۱۴۰ ؟ قمری

hoseynī nā’īnī, mohammad ebn-e mohammad bāqer (1670 - 1728)

تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۲۹ ربیع الثانی ۱۱۲۵ق

رساله نسبتاً مفصلی است در بیان انواع عقد و ایقاع و نیز قصودی که در فقه وارد شده که مؤلف با عنوان‌های «فصل، فصل» به طرز شیوایی آن را شرح کرده است.

آغاز: بسمله الحمدلله شارع شوارع العقود و واضع روادع العهود ... فصل اول بدان ایدک الله ... که کلام قولیست مفید فائده تامه و فایده آن ...

انجام: چنانچه از اخبار و آیات شواهد و ملایمات چون نیز دارد و الله یعلم

[الذریعة ۴/۲۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۶۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و با عدم سبق اعتراف زوج به ولد مذکور پس برپا بایستند زوجین نزد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۴۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۰-۴۹۱]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۸۷/۳

آغاز و انجام: برابر

کامل، از آغاز تا خاتمه که در اقرار است؛ خط: نسخ، کا: سید محمد بن میرمحمد جعفر طباطبائی، تا: پنج‌شنبه۴ رمضان۱۱۲۹ق؛ محشی با امضاء منه؛ مهر: «یأتی من بعدی اسمه احمد» (چهارگوش)، کتابخانه مجدالدین؛ جلد: تیماج، ۸۲گ، ۱۲ سطر (۵/۵×۱۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۳-۱۶۴۶]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۵۵۱/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۵۸ق؛ جلد: تیماج، ۵۰گ، اندازه: ۹×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۹۵]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۹۹۹/۲-۲۰/۱۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن ابوالحسن نائینی، تا: سه‌شنبه ۲۹ربیع الاول۱۱۸۸ق، جا: نائین؛ جلد: تیماج، ۴۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۰۳]

۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۰۴۹/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قبول قبلت یا قبلت التزویج لنفسی یالموکلی. تم فصل النکاح و یتلوه فصل المکاتبه ففصل السبق والرمایه ثم الرهن الی آخر فصوله من کتاب مقالید القصود ...

خط: نستعلیق، کا: محمدکاظم بن محمد صادق بن محمدرضا بن محمدصادق، تا: ۱۲۲۸ق؛ ۱۸گ (۲۶-۴۳)، ابعاد متن: ۷×۱۲/۵، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۱۴۳۷]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۲۵۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد شفیع بن زین العابدین، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۸۱ص (۹۵-۱۷۵)، ۱۰سطر(۷×۱۲)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۵-۱۵۸۷]

● **مقالید الکنوز** / کیمیا

maqālīd-ol konūz

احمد بن اسلان

ahmad ebn-e aslān

از احمد بن اسلان بن رستم بن محمد، در دوازده «باب».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۱۰-ف

نسخه اصل: نسخه آقای حسن نراقی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: ربعی[فیلمها ف: ۲-۱۵۷]

● **مقالید الکنوز** / کیمیا / فارسی

maqālīd-ol konūz

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۹۱

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی رسوله محمد و اله و اصحابه اجمعین؛ **انجام:** سرخ خواهد شد یک حبه از این بر یک ... نقره طرح دهد عمل گردد. تمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[الفبائی: -۵۴۵]

● **مقالید نجات** / دعا / فارسی

maqālīd-e nejāt

نجات، محمد عباس بن بهادر علی، ق۱۳ قمری

nejāt,mohammad ‘abbās ebn-e bahādor ‘alī (- 19c)

به درخواست: میر سید محمد صادق ساکن شهر اوده

در بعضی از احراز و عوذات به روش علم اعداد و مربعات دوازده در دوازده به جهت برآورده شدن حاجات و مهمات، در یک «مقدمه» و پنج «باب» و یک «خاتمه». در سرآغاز آن از جناب میر صفدر علی با تجلیل فراوان یاد می‌شود. فهرست کتاب: مقدمه: در بیان قدری موافق ضرور از علم تکثیر و رفتار و طرح و تقسیم؛ باب ۱.تعویذات گشایش رزق؛ باب ۲. تعویذات امراض؛ ۳. تعویذات حب و سازش؛ ۴. تعویذات تخریب اعدا؛ ۵. تعویذات طلب فرزند؛ خاتمه: در فوائد متفرقه.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۴۵۴

آغاز: حمد لاتعد صانعی را سزد که طرح نقش ذی جهات بیک لفظ کن بر صفحه هستی انداخته

فقط تا باب سوم کتاب را دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۲۱گ، اندازه: ۲۵/۵×۳۸سم [ف: ۷-۵۰]

←المقامات ← مقامات حریری
←مقامات ← التشکیک (رسالة فی تحقیق مسألة ...)
←المقامات ← ریاض الادب
←المقامات ← مقدمة ارجوزة
←مقامات ← شرح حدیث الفرجة
←المقامات ← النصایح الکبری
←المقامات ← مکتوبات

● **المقامات** / ادبیات / عربی

al-maqāmāt

بدیع الزمان همدانی، احمد بن حسین، ۳۵۸ - ۳۹۸ قمری

badī‘-oz-zamān-e hamedānī,ahmad ebn-e hoseyn (970 - 1008)

حاوی پنجاه و یک حکایت ادبی انشاء و تألیف ابوالفضل احمد بن حسین بن یحیی همدانی مشهور به بدیع الزمان از معاریف ادباء قرن چهارم هجری و صاحب رسائل و دیوان شعر که حریری در انشاء مقامات خویش از او پیروی کرده و در دیباجه کتاباو را «علامه همدان» و «سیاق غایات» خوانده است.از میان چهارصد مقامه‌ای که ثعالبی در یتیمه الدهر برای این ادیب ایرانی عربی‌نویس - که وی را سردمدار مقامه‌نویسی می‌دانند - یاد کرده، پنجاه و دو مقامه باقی است. اما این تعداد در بسیاری نسخه‌های آن یکجا و در کنار هم نیامده بلکه نسخه‌های مختلف آن مکمل یکدیگرند. مثلاً در المجانی الحدیثة از دو نسخه ایاصوفیا و نور عثمانیه (هر دو در استانبول) سخن رفته که در دومی مقاماتی هست که اولی فاقد آنهاست. این نسخه با برخی از نسخه‌های دیگر ایران - که اغلب در عصر قاجار کتابت شده- هم‌خانواده است و به طرز عجیب و جالبی همه احتمالاً از روی نسخه کهنه‌ای کتابت شده‌اند.برخی از نسخه‌های ایران(مثلاً نسخه ۵۷۶۴ و نسخه ۱۴۴۷۱ مجلس و یا شاید نسخه‌های ۲۰/ع و ۵۴۱/ع کتابخانه ملی) در انتهای برخی مقامه‌ها قسمتی به عنوان تفسیر دارد که در مواردی با جمله «قال البدیع» شروع می‌شود. این یافته نشان‌گر آن است که راویان و کاتبان مقامات بدیع

الزمان در همان عصر حیات او برخی نکات مشکل را بر وی عرضه می‌کرده‌اند و او بدانها پاسخ می‌گفته است.

آغاز۱: بسمله وبه نستعین مقامات ابوالفتح الاسکندری مما املاها الاستاد ابوالفضل احمدبن الحسین الهمدانی ورواها عن عیسی بن هشام عن ابی الفتح الاسکندری قال البدیع حدثنا

آغاز۲: بسمله. الحمدلله علی جزیل نعمائه و الصلاة و السلام علی انبیائه ... ما املاه الاستاد ابوالفضل احمد بن الحسین الهمدانی و رواها عن عیسی بن هشام عن ... قال دخلت البصرة و انا من سنی فی قناء و من الزی فی خیر ...

چاپ: ایران، تهران، ۱۲۹۶ قمری، سنگی، وزیری، ۱۱۶ ص

[کشف الظنون ۱۷۸۵/۲؛ یتیمة الدهر ۱۶۷/۴-۲۰۴؛ چاپ دمشق، معجم الادبا ۹۴/۱؛ روضات ۶۶/۱؛ شذرات الذهب ۱۵۰/۳؛ ابن خلکان ۳۹/۱؛ معجم المطبوعات ص ۱۸۹۵و۱۸۹۶ و ۱۸۹۶: ۲؛ امل آمل ۳۲/۲؛ منتهی المقال ص ۳۴؛ هدیه الاحباب ص ۱۰۴؛سبک شناسی ۳۲۵/۳؛ الذریعه ۲۲ص۶؛ ریحانة الادب ۱۵۵/۱؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۶۹/۴]

شرح و حواشی:

۱- شرح مقامات بدیع الزمان همدانی

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۴۱/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۲۶گ (۳۹پ-۶۴ر)، ۲۰سطر(۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: -۳۰۰]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۴/۳ ـ ب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۹گ (۴۱پ-۴۹پ)، ۲۷سطر(۱۸×۱۹)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۱-۱۵۴]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و هنا الوجه فضحک ... بالطائف.

خط: نسخ، کا: درویش علی بن شیخ شمس الدین، تا: ۱۱۱۰ق؛ ۹۹گ، ۱۳سطر(۶×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۷-۲۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۷۴

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** و هذا الوجه فضحک وولاه ضیاعه بالطائف.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۴۰ق؛ واقف: نایینی؛ ۶۱گ، ۱۹سطر(۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۸×۲۰/۲سم [ف: ۷-۸۳۹]

۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۱۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ یادداشتی از سید محمد بن صادق حسینی طباطبائی مورخ ۲۵ رمضان ۱۲۹۳ که مهر کرده و کتاب را به دوستش میرزا اسدالله خان اهداء نموده؛ جلد: تیماج، ۷۸گ، ۱۰ سطر (۸×۱۳/۸)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۵۷۵]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۶۱۹

همان نسخه بالا[نشریه: ۵-۱۰۰]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۰۰۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۸۸گ، ۱۲ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۵-۶۳۷]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۱۸۱/۴-۲۱/۱۰۱

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** فضحک و ولاه ضیاعه بالطایف هذا آخر ماوجدناه من مقامات ابی الفتح الاسکندری من املاء الشیخ ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۰۵]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۱۱۳/۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** قال الطرماخ تمیم بطرق اللوم اهدی من القطاوان سلک ...

بخشی از؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ این رساله در فهرست شناخته نشده است و باعنوان رساله ادبی معرفی شده(فهرست رایانه ای ۹۷۸)؛ جلد: مقوایی، ۱۳گ (۱پ-۱۳پ)، ۱۱سطر(۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۱۰۹]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۴۶

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** هنات کالقراطیس لا یرتک خابزها اکلها فقال له الحجاج اجدت الوصف فما حاجتک. فقال تغیب هذا الوجه فضحک و ولاه ضیاعة بالطائف. هذا آخر ما وجدنا من مقامات ابی الفتح الاسکندری من املاء الشیخ العلامة بدیع الزمان ابی الفضل احمد بن الحسین الهمدانی رحمه الله.

خط: نسخ و نستعلیق عالی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ دارای رکابه، محشی به خط کاتب اصلی به نقل از «شرح ابیات شرح رضی»، «صحاح جوهری» و «مجمع الامثال میدانی»، در دو صفحه آغاز مطالبی بدین شرح افزوده شده: حکایتی به خط «وقار شیرازی» در ۱۲۹۳ق، تضمین ابیاتی از صاحب ابن عباد سروده آقا سید حسین ابن آقا سید رضا ابن آقا سید مهدی بحرالعلوم؛ جلد: تیماج، ۵۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۲سم [ف: ۲۷/۱-۸۹]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۳۵۸/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۱۶سطر [ف: ۵-۴۷۳]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۲۱۴/۲

کا: وقار شیرازی، احمد بن محمد شفیع، تا: قرن ۱۳، به خواهش دارنده این جنگ عبدالله طبری منشی چنان‌که همین طبری در پایان آن در ذیحجه ۱۲۶۳ در سردار نوشته؛ جلد: تیماج، ۹۱ص (۲-۹۲)، ابعاد متن: ۷×۱۴، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۵-۴۱۵۴]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۱-طباطبائی

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** فقال هذا الوجه فضحکو ولاه ضیاعه بالطایف. هذا آخر ما وجدناه من مقامات ابی الفتح الاسکندری من املاء الشیخ العلامة بدیع الزمان ابی الفضل احمد بن حسین الهمدانی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳-۱۴؛ جلد: تیماج، ۷۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۴-۳۹۲]

۱۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۱۳۰

آغاز: من بدیع الزمان صاحب هذه المقامات: ان الاولی خلف الحذور×× هم فی الضمایر و الصدور ... و « ... مقامات بدیع الزمان ... بسمله ... مقامات ابی الفتح الاسکندری مما املاها الاستاد ... حدثنا عیسی ابن هشام قال دخلت البصرة؛ **انجام:** الراجع فی شیئه

کالراجع فی قیئه.و ... فضحک و ولاه ضیاعه بالطائف ...
شامل یک مقدمه منظوم و منثور و چهل و نه مقامه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۸ق؛ جلد: چرمی، ۵۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۳-۱۳۰۸]

۱۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۳۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** فقال تغیب وهذا الوجه فضحک و ولاه ضیاعه بالطایف هذا آخر ما وجدناه من مقامات ... .
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال۱۲۴۷ق؛ دارای سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج، ۹۴گ، ۹سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۱۴]

۱۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۲۴۲

در ۵۰ مقاله (۱۰ مقاله بر مقامات چاپی اضافه دارد)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ قطع: بیاض رقعی[رشت و همدان: ف: -۱۳۶۴]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۰۳/۱۶

آغاز: قال دخلت البصرة و انا من سنی فی فتاء و من الزی فی حبر ووشاء و من الغنی فی بقر وشاء؛ **انجام:** و قام الاسکندری الی المیت فنزع ثیابه و قشر ایامه ثم شد بعمائم و العقه بالزیت واحلی له البیت.
بخشی از کتاب است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۳شوال۱۲۵۰ق، جا: تبریز؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۴۴ص (۱۶۵-۲۰۸)، اندازه: ۱۴/۳×۲۰/۱سم [ف: ۲۹/۱-۲۷۴]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۲۳۱/۱

آغاز: الحمدلله مبدع الانسان و مودع اللسان انشاء الکلم و علم بالقلم و وضع البیان بجواهر البراعة؛ **انجام:** و لیعبر منکم اناس غادر و اذمماً عباهل ثم اقتعدنا عیرانة و مهزیا و انخذنا الهموم ظهر یا تمت ۱۲۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ تملک: حسینخان اعتصام الوزراء؛ ۹۶گ (۱پ-۹۶ر)، ۱۱سطر(۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۱-۲۴۸]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰/۳ سرود

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق[نشریه: ۱۳-۴۳۴]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۵۱/۴

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** فقال تغیب هذا الوجه فضحک و ولاه ضیاعه بالطایف و السلام. هذا آخر ما وجدناه من مقامات ابی الفتح الاسکندری من املاء العلامه بدیع الزمان ابی الفضل الاسکندری من املاء العلامه بدیع الزمان ابی الفضل احمد بن الحسین الهمدانی رحمه الله
خطبه کتاب در این نسخه نیست؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: فرهاد میرزا قاجار، تا: پنج‌شنبه ۱۱ شعبان۱۲۶۴ق، جا: تهران؛ جلد: میشن، ۱۵گ (۱۳پ-۲۷پ)، ۲۷سطر (۱۰/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۱۷/۹×۲۸/۶سم [ف: ۲۹/۱-۴۵۱]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۳

آغاز: برابر۲
خط: نسخ، کا: میرزا ابوالقاسم پسر وصال، تا: ۱۲۷۰ق، دارای سرلوح، مجدول؛ ۶۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: ۲-۱۷۷]

۲۱. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۴۴۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۲۷۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۵۳گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲-۲۸۱]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۴۰

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** فقال له الحجاج اجدت الوصف فما حاجتک فقال تغیب و هذا الوجه فضحک و ولاه ضیاعه بالطائف. هذا آخر ما وجدناه ...
خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد صادق دزفولی، تا: ۱۲۷۱ق؛ محشی؛ تملک: رضی الدین محمد بن حسین موسوی دزفولی به سال ۱۳۳۵؛ جلد: تیماج، ۴۹گ، ۱۶سطر(۸×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۳-۳۴۷]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۷۳

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** وهذا الوجه فضحک و ولاه ضیاعه بالطائف.
خط: نسخ، کا: محمد کاظم دزفولی، تا: ۲۵ربیع الثانی۱۲۷۱ق؛ واقف: نایینی؛ جلد: تیماج، ۵۶گ، ۱۶سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۷-۸۳۸]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۷۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی نبیاً؛ **انجام:** و کلت زور او میناء (ناتمام).
خط: نسخ خوش، کا: میرزا جعفر، تا: ۱۲۷۳ق؛ واقف: نایینی؛ ۵۱گ، ۱۳سطر(۸/۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۷×۲۶/۵سم [ف: ۷-۸۳۸]

۲۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۷۹۲

خط: نسخ، کا: خطیب، عبدالمؤمن (امام جمعه سنندج)، تا: ۱۲۷۶ق، جا: سنندج؛ جلد: میشن، ۸۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۴×۱۹/۶سم [ف: ۱-۵۲۸]

۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۵۴۱/۲

آغاز: مقامات بدیع الزمان الهمدانی التی نسج علی منوالها الحریری بسمله مقامات ابی الفتح الاسکندری؛ **انجام:** فقال تغیب هذا الوجه فضحک و ولاه ضیاعه بالطائف
خط: نسخ، کا: ابن محمد علی، تا: ۱۲۷۶ق؛ جلد: تیماج، ۶۴ص (۲۳۵-۲۹۸)، ۲۲سطر(۹×۱۹/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۳۰سم [ف: ۸-۳۸]

۲۷. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۶۲۶/۱

آغاز: قال البدیع: حدثنا عیسی بن هشام قال: دخلت البصرة و انا من سنی فی فتاء؛ **انجام:** فقال: تغیب هذه الوجه فضحک و ولاه ضیاعه بالطائف
جزء من «المقامات»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳ محرم۱۲۷۷ق؛ مصحح؛ جلد: چرم، ۷۹گ (۱۳ر-۹۱ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [مؤید: ۲-۱۳۶]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۲۹/۲۱

منتخب؛ خط: نسخ، کا: حبیب الدین محمد بن علی اصغر گلپایگانی، تا: محرم۱۲۷۷ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴گ (۱۶۱ر-

۱۷۴پ)، اندازه: ۱۷/۷×۲۳سم [ف: ۴۱-۱۸۶]

۲۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۳۵۰/۳

آغاز: بسمله المقامة الاولی حدثنا عیسی بن هشام قال دخلت البصرة و انا من سنی فی فناء و من الزی فی حبر و وشاء الخ؛ **انجام:** مقامة اخری قال رای الحجاج اعرابیاً واقفاً علی مزرعة فقال تعیب و هذا الوجه فضحک و ولاه ضیاعه بالطائف تم.

خط: نسخ خوب، کا: علی محمد بن ابوالقاسم، تا: ۱۲۷۷ق، برحسب امر سیف الملک عباسقلی خان نوری؛ با ترجمه پارسی پاره‌ای از کلمات در ذیل آنها، دارای سرلوح، مجدول، پیش از حمد و ثنای مذکور در فوق این جمل نوشته شده: «بسمله الحمدلله علی جزیل نعمائه، مما املاها الاستاد ابوالفضل احمد بن الحسین الهمدانی و رواها عن عیسی بن هشام عن ابوالفتح الاسکندری مقامة حدثنا الخ»؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: ساغری، ۱۲۰ص، ۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۸۹]

۳۰. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ۹۸

خط: نسخ، کا: رئیس محمد جعفر فسائی از قراء نوبندگان، تا: شنبه ۹ صفر۱۲۷۸ق؛ ۸۷گ، ۱۴سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۱۳۸]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۷۶۴/۲

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** و ولاه ضیاعه بالطائف هذا نهایة ما وجد من مقامات بدیع الزمان الهمدانی رحمه الله فی دار القرار کاتب افزوده: «که بفرمان اهل الفضل و الکمال ... جناب آقا ابوالقاسم ملقب بملا باشی مقرب درگاه ولیعهد زمان ناصرالدین شاه قاجار (مظفرالدین میرزا) کتابت حاصل شد».

خط: نسخ خوش، کا: مسیح بن عبدالحمید، تا: ۱۲۷۸ق، جا: تبریز؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۹ص (۱۲۲-۲۵۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۷-۲۰۳]

۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۵۲/۲

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** هذا آخرما وجدناه من مقامات ابی الفتح الاسکندری من املاء الشیخ بدیع الزمان ابی الفضل احمد بن الحسین الهمدانی

خط: نسخ، کا: عبدالله بن ابراهیم، تا: ۱۲۸۰ق؛ جلد: تیماج، ۶۷ص (۲۴۷-۳۱۳)، ۲۱سطر(۸×۲۰/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۳۰سم [ف: ۸-۲۱۰]

۳۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۶۸

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** فقال الحجاج اجدت الوصف فما حاجتک فقال تغیب هذا الوجه فضحک و ولاه ضیاعه بالطائف هذا نهایة ما وجدت من مقامات بدیع الزمان الهدائی ...

شامل چهل و سه مقاله و یک مقدمه و یک خاتمه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۲ق؛ جلد: چرمی نرم، ۱۰۸گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۳۰۷]

۳۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۰۴۰۲

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** و ولاه ضیاعه بالطایف هذا آخر ما وجدناه من مقامات ...

خط: نسخ، کا: عبدالعلی، تا: غره رمضان۱۲۸۲ق، به دستور نواب علی بخش میرزا؛ این نسخه در ذیحجه ۱۳۰۷ق از کتابخانه مرحوم علی بخش میرزا خریداری شده با مهر «معین نظام»؛ جلد: تیماج، ۱۵ سطر (۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۲-۴۷۵]

۳۵. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ض۱۶۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان۱۲۸۸ق؛ ۶۷گ (۱-۶۷)، ۱۴سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۳۸]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۴۳

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** و ولاهه ضیاعه بالطایف ... سید محمد علی سنه ۱۲۹۱

خط: نسخ، کا: محمد علی، تا: ۱۲۹۱ق[الفبائی: -۵۴۵]

۳۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۴۰۳/۱

خط: نستعلیق، کا: عماد قاجار، محمد میرزا، تا: ۱۲۹۹ق؛ ۶۲ص (۱-۶۲)، ۱۲سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۸۲]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۹۷۵/۲

آغاز: حدثنا عیسی بن هشام قال دخلت البصرة و أنا من سنی فی فتاء و من الزی فی حبر و وشاء و من الغنی فی بقر وشاء

چند مقامه اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ تملکی بدون نام به تاریخ پنجم ربیع الثانی ۱۳۳۳؛ جلد: مقوایی، ۴۶گ (۳۶پ-۸۱ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۵-۲۴۵]

۳۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۱ط

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳-۱۴[مختصر ف: -۸۴۵]

۴۰. قم؛ حافظیان، ابوالفضل؛ شماره نسخه: ۳/۱

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** فضحک و والله ضیاعه بالطائف هذا نهایة ما وجد من مقامات بدیع الزمان الهمدانی رحمه الله تعالی تم الکلام بعون الملک العلام.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶۶گ (۱پ-۶۶ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف مخ]

۴۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۳۱۸/۴

بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۱گ (۱۹۳پ-۲۳۳پ) [ف: ۵-۶۳۷]

۴۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳-س/۴۸۶/۱

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** فضحک و و لاه ضیاعة بالطایف - هذا نهایة ماو جدت من مقامات بدیع الزمان الهمدانی رحمة الله تعالی - تم الکلام بعو الملک العلام.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶۹ص، ۱۵سطر(۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۸۱]

۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۴۷۱/۲

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** فقال تغیب و هذا الوجه فضحک و ولاه ضیاعه بالطائف هذا آخر ما وجدناه من مقامات ابی الفتح ... ابی الفضل احمد بن الحسین الهمدانی تمت.

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۹گ (۹۴پ-۱۲۲پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۳۸-۶۱۸]

۴۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۴۴۲

خط: نسخ خوش، کا: یزدی، ابن علی، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح زیبا، ترجمه فارسی لغتها میان سطرها و هامش؛ تملک: احتشام الدوله؛ جلد: روغنی مذهب، ۹۷گ، ۱۱ سطر(۷×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۹]

۴۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۶۸

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از پوراندخت اربابی[رایانه]

۴۶. تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه: ۲-۱۳

خط: نسخ پخته، بی‌کا، بی‌تا؛ با ترجمه فارسی با خط ریز؛ جلد: مقوایی، ۴۸۴ص، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: -۱۳۱]

۴۷. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: ۱۱۸

چهل و سه مقاله است و در خاتمه مقامات پنج فصل کوچک با عنوان «الحکم المفیده» هست، در آخر مقامه اول و دوم و بیست و ششم و سی هشتم ترجمه و تفسیر بعضی الفاظ همان مقامه نوشته شده؛ خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی[ف: -۱۸۴]

۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۶۹۴

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** و ولاه ضیاعه بالطایف ... و انا الفقیر الحقیر احمد

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: محمد ایرانی، ۱۳۵۰[الفبائی: ۵۴۵]

۴۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۵۹۰

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۶۹]

● مقامات / عروض و قافیه / فارسی

maqāmāt

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ - ۸۳۴ قمری

ne'mat-ol-lāh-e valī, ne'mat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1330 - 1431)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۶۴۵/۱۸

آغاز: تحمید بی حد و عدد و تمجید بی عد و عدد که طریق سالکان مسالک طریقت و سبیل مالکان ممالک حقیقت است تحفه بارگاه سرادقات جلال؛ **انجام:** نعمت الله را زیارت کن که تا یابی مراد ×× زانکه قبرش قبله حاجات

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ ۶۷گ (حاشیه ۱۳۰- حاشیه ۱۹۶)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۰-۱۷۳]

● المقامات / ادبیات / عربی

al-maqāmāt

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری

soyūtī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

سیوطی در این مقامات همچون بدیع الزمان همدانی و حریری با نثر مصنع که حاوی صنایع لفظی و ادبی فراوان است چندین مقامه را آورده است که در نسخه‌ها از جهت تعداد و عناوین تفاوت دارد در کتابخانه ملی تبریز شامل نوزده مقامه است: ۱. المقامة التفاحیه؛۲. المقامة الزمردیه؛ ۳. المقامة الفستقیه؛ ۴. المقامة الیاقوتیه؛ ۵. درر الکلام و غرر الحکم؛ ۶. المقامات الاربع: الف-المقالة الاولی المکیه، ب-المقامة المصریه، ج- المقامة الاسیوطیه، د-المقامة الجیزیه؛ ۷. المقامة الکاوی فی تاریخ السخاوی؛۸. المقامة الزهریه؛ ۹. المقامة المستنصریه؛ ۱۰. المقامة البحریه؛ ۱۱. المقامة اللؤلؤیه؛ ۱۲. طرز العمامة فی التفرقة بین المقامة و القمامة؛ ۱۳. رساله سیوطی به ابویحیی زکریا؛ ۱۴. الصواعق علی النواعق؛ ۱۵. البارق فی قطع السارق؛ ۱۶. مقامة تسمی تعلق النص الی خلق اللص؛ ۱۷. مقامة تسمی الفارق بین المصنف و السارق؛ ۱۸. المقامة الوردیه؛ ۱۹. المقامة المسکیه. در متحف عراقیدارای ۲۲ مقامه است بدین ترتیب: مقامة العید، المقامة الزهریة، مقامة التفاحة، مقامة بلبل الروضة، مقامة الفناش علی الغشاش، مقامة صاحب سیف علی صاحب حیف، المقامة اللازوردیة فی فقد الأولاد، المقامة المستنصریة، المقامة الزمردیة، المقامة اللؤلؤیة، مقامة الانتصار بالله الواحد القهار، مقامة کلامیة، المقامة الذهبیة، المقامة الوردیة، المقامة الفستقیة، المقامة البحریة، مقامة دوران الفلک علی ابن الکرکی، مقامة الکاوی فی ترجمة السخاوی، المقامة المسکیة، المقامة الیاقوتیة، مقامة ساجعة الحرم.

چاپ: مشار عربی، صص۸۸۷-۸۸۸؛ایران، تهران، ۱۲۸۶ق، سنگی، رقعی، ۶۲ ص (۱۵۹-۲۲۰صص)؛هند، بمبئی، سنگی، وزیری، ۵۵ص، به سعی و اهتمام میرزا محمد ملک الکتاب شیرازی، بدون تاریخ

[معجم المطبوعات ۱۰۸۴؛ الاوقاف العامة موصل ۵۵/۲ و ۱۱۲/۴؛ الاوقاف العامة بغداد ۳۶۳/۱ و ۳۶۴/۱؛ دنا ۱۱۲۳/۹؛ معهد المخطوطات، ادب ۸۵/۵-۸۹؛ کشف الظنون ۱۷۸۵/۲]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۰

آغاز: بسمله، حدثنا الربان عن ابی الریحان عن ابی الورد ابان؛ **انجام:** فکانه قصب الزبر جدا خضر ×× قد جمعوا اطرافه فیروزجا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب،۳۳گ،۱۷سطر(۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۷-۱۵۰]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۱۶۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن، ۲۱۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۰/۷سم [ف: ۱-۵۲۹]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۴۱/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۷۱گ (۶۵پ-۱۳۵پ)، ۲۱سطر(۱۰×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: -۳۰۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۹۷/۳

آغاز: مقامة الحمی للسیوطی. قال الله تبارک و تعالی فی کتابه العزیز و کفی به حکما عدلا مرضیا و ان منکم الا واردها کان علی ربک حتما مقضیا؛ **انجام:** و طبع سلیم و فوق کل ذی علم علیم

فان تولوا فقل حسبی الله لا اله الا هو علیه توکلت و هو رب العرش العظیم.
خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن علی بن یوسف از اولاد حسن مثنی، تا: سه‌شنبه ۸ذیحجه۱۳۰۳ق؛ این مقامات بین کتاب روضة الازهار کتابت شده؛ جلد: میشن، ۱۹گ (۳۶۱ر-۳۷۹ر)، ۱۹سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۲۰/۴×۲۷سم [ف: ۲۹/۱-۲۶۰]

۵. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۸۲
آغاز: بسمله. المقامة التفاحیة فی الرمان و الاترج و السفرجل و التفاح و الکمثری؛ **انجام:** فی خبر مرسل عن ام حبیبه زوج خیر مرسل. ان نسوة النجاشی اهدین لها من الزباد الکثیر و انها قدمت به علی النبی البشیر النذیر فاذن حصل للزیاد بذلک الشرف ... جعلنا الله ممن اتاب الی الحق ... و جعلنا من الذین یسقون من رحیق مختوم حتامه مسک آخرها.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی نرم، ۱۳۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۳-۱۳۰۶]

● **مقامات** / ادبیات / عربی

maqāmāt

شریف، محمد حسین بن محمد نصیر، ق۱۱ قمری

Šarīf,mohammad hoseyn ebn-e mohammad nasīr(-17c)

از محمد حسین بن محمد نصیر شریف که در ۱۰۷۴ق در اصفهان می‌زیسته است. مقاماتی است با عنوان «الهلالیة، العافیة، ...».

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۴۲/۵
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی ذلل ضامر القلم یرکبان انامل الانسان، فقاموا من کل بنان ... و بعد فیقول ... ابن محمد نصیر الشریف، محمد حسین، انی کنت عند اسفار صباح الشباب؛ **انجام:** او السکین فقط، و حق ما اشتهر فی المثل من قول عاقل نبیه، من حفر براً لاخیه وقع فیه
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۱گ (۸۸پ-۹۸پ) [ف: ۸-۴۹۲]

● **مقامات (منتخب)** / ادبیات / عربی

maqāmāt (mn.)

میرزا محمد حسین، ق۱۱ قمری

mīrzā mohammad hoseyn (- 17c)

سه انشای ادبی و نیکو است از میرزا محمد حسین که معاصر کاتب نسخه بوده، در انشای نخست ظاهراً مطلبی را به سال ۱۰۷۴ق در اصفهان نقل نموده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۰۱/۱۷
آغاز: من مقامات عالیحضرت غیی الانسان و انسان الغیی میرزا محمد حسین دام مجده: کنا فی سنة اربع و سبعین و الف فی محروسة اصفهان؛ **انجام:** اهدنی سبیل الرشاد و الصواب و دلنی علی ضالتی من الحکمة و فصل الخطاب
خط: نستعلیق، کا: مسیحا فدشکوئی، محمد مسیح بن اسماعیل، تا: اواخر قرن ۱۱ یا اوایل قرن ۱۲، در حیات مؤلف کتابت شده؛ ۸ برگ شامل مکاتیب کوتاهی از سید علی بحرانی دامت فضائله، میرزا محمد اشرف طبیب ادام الله تعالی مدته، نصیرا همدانی، میر محمد حسین تفرشی و منشآت دیگر و مطلبی منقول از حدیقة الشیعة در پایان نسخه آمده؛ کاغذ: شرقی، ۳گ (۱۵۱-۱۵۳)، ۳۰سطرمورب، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۳۴-۴۵۷]

● **مقامات** / ادبیات / فارسی

maqāmāt

طغرای مشهدی، - ۱۱۰۰ قمری

toqrā-ye mašhadī(- 1689)

متنی است ادبی همچون مقامات، قطعه‌هایی هرکدام با عناوینی چون «کنز- المعانی»، «فردوسیه» وجزآن. درابتدای رساله از خواجه حافظ یاد کرده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۱۲۹/۱
آغاز: پیشرو ساز سخن ترانه حمد صانعی است که گلشن ابیات رنگین به عندلیبان سرود ارزانی فرمود وبرگ نوای گفتن زمزمه ثنای خالقی است؛ **انجام:** بلند این ترانه به گوش عالمیان رسید ×× شش جهت را تهنیت هفت آسمان را مژده باد / سکه صاحبقرانی در دیار بلخ زد ×× دشمنان گشتند غمگین دوستان را مژده باد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه شعبان؟؛ جلد: گالینگور، ۸۶گ (۱ر-۸۶پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۰۹۷]

● **المقامات** / عرفان و تصوف / عربی

al-maqāmāt

ابوالفداء بغدادی

ab-ol-fadā’ baqdādī

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۸۴۲/۸۵
بندی از کتاب المقامات ابوالفداء بغدادی؛ خط: نسخ، کا: ابوالقاسم وفا، تا: قرن ۱۳؛ در هامش [ف: ۶-۱۳۶]

● **مقامات** / فلسفه / عربی

maqāmāt

احسائی ، محمد بن احمد، قرن ۱۳قمری

ahsā’ī,mohammad ebn-e ahmad (19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۴۰ق

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۱۸۳۸
بی‌کا، بی‌تا[الفبائی: -۵۴۵]

● **مقامات** / شعر / فارسی

maqāmāt

مذنب بمرودی

mozanneb bamrūdī

سروده میرزا بمرود (بم رود). شرح وقایع کربلا و شهادت اصحاب امام حسین (ع) که نزدیک یکهزار بیت دارد.
آغاز: دریغا دریغا نه پیرانه سر ×× ز داغ یکی یوسف آسا پسر ...
انجام: شعاعش بعرش الهی رسید ×× ز مه پرتوش تا بماهی رسید/ شکوفه دهد در بهار سخن ×× ثمر بخشد از شاخسار سخن
[نسخه‌های منزوی ۳۲۲۹/۴]

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۴۸۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسن کلی بن آخوند ملاحسینعلی، تا: غره رجب۱۳۰۵ق، به هنگامی که در مدرسه قاین به تحصیل علوم دینیه مشغول بوده؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۱۴۶گ، ۱۰-۲۲ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲-۵۸۶]

● **المقامات** / عرفان و تصوف، شعر / عربی

al-maqāmāt

ابن آلوسی

ebn-e ālūsī

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۱۵/۴
آغاز: انا مذنب انا مخطیء انا عاصی ×× هو غافر هو راحم هو عافی؛ **انجام:** حتی طوی عشقه منی فرادا عمیق الارجاء فنسبت نفسی ...
خط:شکسته نستعلیق، کا: محمد صادق بن محمد علی بن اسماعیل مازندرانی ملقب به ادیب حضور، بی‌تا، جا: کرمانشاه؛ ۱۵گ (۸۸پ-۱۰۲ر)، ۲۳و۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۲/۸سم [ف: ۹-۲۷۳]

● **مقامات** / ادبیات / عربی

maqāmāt

غیر همانند:

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۲۵۹-۱۲/۱۴۹
آغاز: ... حرا، واسدت معروفا، واغاثت ملهوفا، وساقت انعاما، وسقت حرثا وانعاما ... الفصل الرابع فی اللیل والنهار. ارقت ذات لیلة فی مهادی؛ **انجام:** قد جمع الضدین صبحا ودجا ×× من یرمه یعد من اهل الحجا . وهذه تکملة الاطیار××اعنی ...

بخشی از رساله ادبی است که درچندفصل تنظیم شده است، دراین نسخه از فصل چهارم تا بیست ودوم موجود است وعنوان آنهاچنین است: ۴. فی اللیل والنهار، ۵. فی اقسام العام، ۶. فی البحر والنهر، ۷. فی المعقل والدار، ۸. فی الاشجار والثمار، ۹. فی الروض والازهار، ۱۰. فی وصف الغلام، ۱۱. فی وصف الجاریه، ۱۲. فی الشمعه والنار، ۱۳. فی مدح العشق وذمه، ۱۴. فی الفراق، ۱۵. فی الاستعطاف، ۱۶. فی مجلس الشراب، ۱۷. فی الشیب والشباب، ۱۸. فی الخیل والابل، ۱۹. فی الوحوش، ۲۰. فی الاطیار، ۲۱. ندارد، ۲۲. فی الحرب والسلاح مؤلف در هر فصل ابتدا مقامه‌ای ادبی ومسجع درمدح موضوع آن فصل می‌آورد پس ازآن شواهدی از شعرای عرب با عنوان‌های «قال الشاعر» نقلمی‌کند واغلب از آوردن نام شاعر خودداری می‌کند از شعرایی که نام برده: عتاب بن ورقا، ابوبسام، ابن الرومی وتهامی هستند کتاب غیر از مقامات بدیع الزمان همدانی است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۸۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۰۴]

۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۱۷۰/۲
خط: نسخ زیبا، کا: محمد هاشم موسوی یزدی، تا: ۱۲ ذیقعده ۱۲۵۱ق، حسب الامر علی قلی میرزا پسر فتحعلی شاه قاجار؛ مجدول، مصحح؛ ۳۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۱-۱۲۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۲۵۹
آغاز: بسمله صلی الله ... الحمدلله الذی انشاء الوجود؛ **انجام:** وزیر علی تجاوز الله عن ذنوبه الخفی و الجلی و احشره مع العلی
تاریخ تألیف: ۸۶۰ق؛ خط: نستعلیق، کا: وزیر علی، تا: ۱۲۶۷ق؛ جلد: کالینگور [رایانه]

● **مقامات = جنگ** / شعر / عربی

maqāmāt = jong

مجموعه سروده‌هایی در قالب‌های گوناگون، بخش‌بندی نشده، با نام سراینده و سروده‌هایی از کسان، و در میانه گفته‌هایی به نثر؛ مقامات را می‌ماند، آغاز می‌شود با ابی الحسن احمد بن منیر الطرابلسی، ابوسعید سمنانی، ابن برهان حاسب منجم طبری (گویا همان محمد بن ایوب قرن ۴ق)، جمال الدین ابن مطروح، ابوالفتح یحیی بن حبشی سهروردی، ابوالفتح علی بستی، ابومحمد عبدالله بسامی، فرزدق، اعشی، ابوالولید مسلم اودی ... در آن آمده: «مما اورد الاصبهانی فی الاغانی». در ص ۲۸ آمده: «تم ما اردنا من هذا الکتاب و الله الموفق للصواب» و باز همان‌گونه سروده‌ها دنبال می‌شود.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۸۵۷-عکسی
آغاز: و لابی الحسین احمد بن منیر الطرابلسی: لاتخالو الخال یعلو خده؛ **انجام:** لابی البصیر، آیات بلبل ملقاه لانهها ...
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۴۸ص، ۲۰-۲۳سطر(۱۵×۲۵/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۱۰۴]

● **مقامات** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt

غیر همانند:

۱. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۱۳۴/۹

آغاز: درد عشق یار ما دردمان ماست ×× بی خودی و بی سری سامان ماست؛ **انجام:** تو چه دانی زبان مرغان را ×× چو ندیدی شبی سلیمان را

رساله‌ای است در منزلت عرفان و تصوف مشتمل بر چندین مقام، چند برگ این رساله با رساله شفاء الصدور جابجا شده است؛

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۳۵ص (۲۳۴–۲۶۸)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱–۱۵۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۳۰/۵

آغاز: شد و افتاد چون این بگفت قبض عظیم در وی پیدا شد و آرام و قرار از وی برفت ... نقل کردند که حضرت خواجه قدس الله روحه؛ **انجام:** خواجه فرمودند حق تبارک و تعالی در کتاب کریم می‌فرماید ...

در ذکر سلسله خواجگان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۹ص (۱۳–۲۱)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۳۲–۱۶۳]

● **مقامات ائمه علیهم السلام** / کلام و اعتقادات / فارسی

maqāmāt-e a’emme ‘alayhem-os salām

رساله ای است در بیان مقامات ائمه علیهم السلام که به احادیث استناد کرده است.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۰۴۲/۴

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله أجمعین؛ **انجام:** و صفت ذاتیه ذات الاضافه و صفت ذات الاضافه صرفه است

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴گ (۱۱۳پ–۱۳۶ر)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [مؤید: ۳–۵۴]

● **مقامات الابرار** / شعر / فارسی

maqāmāt-ol abrār

نظامی، الیاس بن یوسف، ۵۳۰؟ – ۶۱۴ ؟ قمری

nezāmī, elyās ebn-e yūsof (1136 - 1218)

زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه: ۹۵

آغاز: گفت ز نقشی که در ایوان اوست ×× در نبندی چو نه دندان اوست؛ **انجام:** تا بدانجا رسید کز چپ و راست ××های و هوی بر آسمان برخواست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: گالینگور، ۱۱۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: –۷۸]

● **مقامات الابرار = منظومه بلوهر و یوذاسف** / عرفان و تصوف، شعر / فارسی

maqāmāt-ol abrār = mnz. belūhar va yūzāsef

آیتی بیرجندی، محمد حسین بن محمد باقر

āyatī bīrjandī,mohammad hoseyn ebn-e mohammad bāqer

تاریخ تألیف: ۱۶ ذیقعده ۱۳۵۸ق

مثنوی است عرفانی و اخلاقی که قصه بلوهر و یوذاسف را که شیخ صدوق در «کمال الدین و تمام النعمة» آورده و علامه مجلسی رحمة الله ترجمه فارسی آن را در کتاب «عین الحیوة» ذکر نموده، به نظم کشیده است.

چاپ: ایران، تهران، ۱۳۳۷ شمسی

[فرهنگ ناموران معاصر ایران ۳۹۳/۱؛ نقباء البشر ۸۹۰/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۴۸۶

آغاز: بیازده قرن پیش از میلاد مسیح علیه السلام در ممالک هندوستان شخصی از پادشاهزادگان از مملکت بداعیه نبوت ظهور کرده که او را یوذاسف ... شد درخشان برقی از سمت یمن ×× آتش زد بر دل و بر جان من؛ **انجام:** باید آخر رفت ازین دنیای دون ×× گفت چون انا الیه راجعون. در تاریخ شانزدهم شهر ذی القعده الحرام از سنه مبارکه هزار و سیصد و پنجاه و هشت قمری هجری سمت اختتام پذیرفت.

خط: نسخ زیبا، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۵۸ق؛ مصحح، با تقریظی به خط محمدهادی به تاریخ ۲۲ ربیع الاول ۱۳۵۹ق، با قلم خوردگی؛ مهر: مؤلف «ضیاءالدین محمد حسین» (بیضوی)؛ ۸۹گ، ۱۸ سطر(۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴۱–۷۰۰]

● **مقامات احمد جام = مقامات ژنده پیل** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt-e ahmad-e jām = maqāmāt-e žende pīl

ژنده پیل، احمد بن ابی الحسن، ۴۴۱؟ – ۵۳۶ قمری

žende-pīl, ahmad ebn-e abe-l-hasan (1050 - 1142)

چاپ: دو بار در تهران سالهای ۱۳۴۰ و ۱۳۴۵ چاپ شده است

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۶۳۱۳

آغاز: بسمله. از مقامات حضرت شیخ الاسلام احمد للجامی النامقی قدس الله سره العزیز که؛ **انجام:** جامیم زنده فیل حضرت آن سلطان با خیل و حشم که تفاخر کلکش بام سرایش سنجر است

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ترجمه حدیث از نجم الدین کبری با شماره ۲۲۴۵۴ و ترجمه و ما قدر الله حق قدره با شماره ۲۲۴۵۵ ضمیمه می‌باشد[الفبائی: –۵۴۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۵۲/۳–عکس و ۳۷۵۳/۳–عکس

نسخه اصل: توبینگن Or. Oct. 3784 ... این نسخه تنها سی و سه حکایت اخیر نسخه ناخذ پاشا با چهار حکایت دیگر را دارد (از ص ۱۵۳ حکایت ۱۴۸ تا پایان چاپ ۱۳۴۰) در چاپ دوم از این نسخه توبینگن بهره برده شده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۵۱گ (۹۹پ–۱۴۹ر) [فیلمها ف: ۳-۲۲۷]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: عکسی بدون شماره

نسخه اصل: همان نسخه بالا[نشریه: ۳-۱۰۴]

۳. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۳۵/۳بخش۲

بی‌کا، بی‌تا[ف: -۶۹]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۹۱۰

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از علی اکبر سلطانی[رایانه]

● **مقامات احمد جام** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt-e ahmad-e jām

غزنوی، محمد بن موسی، ق۶ قمری

qaznavī,mohammad ebn-e mūsā(- 12c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۷/۳-ف

نسخه اصل: نافذ پاشا ۳۹۹؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۸۲۵ق؛ ۱۲۵گ (۳۳پ–۱۵۷پ) [فیلمها ف: ۲-۲]

←مقامات اربعین ≻ مقامات صوفیان

● **مقامات الانوار** / کلام و اعتقادات / فارسی

maqāmāt-ol anvār

بهبهانی، عبدالله بن محمد،– ۱۳۲۵ ؟ قمری

behbahānī, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad(- 1907)

تاریخ تألیف: ۸ رجب ۱۳۳۱ق

کتاب مفصلی است در اصول عقاید مرتب بر یک «مقدمه» در بیان ممنوعیت معرفت ذات باری و چهار «مقام»: ۱. معرفت باری؛۲. معرفت معانی؛۳. معرفت ابواب؛ ۴. معرفت امامت.

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۶۴۴/۱

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... و بعد چنین گوید بنده جانی و اسیر فانی عبدالله بن محمد البهبهانی؛ **انجام:** و شیعتهم المیامین و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین و قد فرغت من تألیف هذا الکتاب المستطاب فی یوم الثامن ... سنه ۱۳۳۱.

خط: نسخ جلی خوش، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ محشی از مؤلف؛ واقف: میرزا محمدعلی حکیم تشکر، خرداد ۱۳۴۱؛ جلد: تیماج، ۲۰۹گ (۱–۲۰۹)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: -۶۴۸]

● **مقامات اهل عرفان** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt-e ahl-e ‘erfān

؟ قزوینی، ابوتراب بن حسین،– ۱۲۶۰ قمری

qazvīnī,abū-torāb ebn-e hoseyn(- 1844)

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۰۴۰۳/۷

آغاز: بسمله ذوات طرازات صمدیه ازلی و صفات مقامات اسماء ثنائیه لم یزلی نعت جمال طلعت جلال؛ **انجام:** و بیده ملکوت کل شیئ و الیه ترجعون ۶ شهر رمضان در قصبه ابهر ۱۲۶۶ هـ.ق.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۷–۲۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲-۴۷۸]

←المقامات البدیعیة ≻ المقامات

● **مقامات التوحید = الاعتقادات** / کلام و اعتقادات / عربی

maqāmāt-ut tawḥīd = i‘tiqādāt

همدانی شیخی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۳۹ – ۱۳۱۹ قمری

hamadānī šayxī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja‘far (1824 - 1902)

بحث‌های فلسفی است درباره اثبات توحید و بیان صفات الهی، طبق اعتقادات مؤلف با استفاده از احادیث اهل بیت علیهم السلام و نقل گفته‌های بعضی از فلاسفه با عناوین «مقام – مقدمة» و مهم آنها چنین است: مقام: فی توحید الذات؛ مقام: فی توحید الصفات؛ مقام: فی أن الله سبحانه نوعان من الصفة؛ مقام: فی توحید الافعال؛ مقام: فی أن لا شیء سوی الله تعالی؛ مقام: فی أن اول ما خلقه الله هو الامکان؛ مقام: فی تسمیة الموجودات بأسماء خاصة؛ مقام: فی توحید العبادة؛ مقام: فی توحید العبادة فی الشرع؛ مقام: فی أن الجمادات عرضیة دنیاویة؛ مقام: فی عدم رؤیة الله تعالی؛ مقام: فی الفرق بین المعبود و جهة العبادة. (سید احمد اشکوری)

آغاز: الحمدلله الذی قد علاعلی کل شیء بأحدیته فهو علی کل شیء شهید و بکل شیء محیط فسبحانه عن وصف الواصفین

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۵۷۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو یری فیها و لا یری فی غیرها فهی جهاته الی عبیده و امائه و هو ینقلب ینتقل فی أی منها شاء و أراد ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۳گ (۱پ–۵۳پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۴-۳۴۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۴۴/۱

آغاز: برابر **انجام:** لیستا بمادة و لا.

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۹گ (۲پ–۲۰پ)، ۱۸سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۸۲۶]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۵۴۴/۵

خط: نستعلیق تحریری، کا: علی اصغر بن حسینعلی جندقی بیابانکی، تا: شعبان۱۲۸۶ق؛ ۶۹گ (۵۸پ–۱۲۶ر) [ف: ۳–۲۱۱]

۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۳۱۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هم الذین لو علم الناس شدة اتصالهم بنورالله لم یستشفوا الا بتراب قدمه

خط: نسخ، کا: جعفر بن نجفعلی شیرازی، تا: ۱۲۸۹ق؛ جلد: چرم، ۴۷گ (۲پ–۴۸پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [مؤید: ۱–۲۷۴]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۲۸۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی اعدائهم اجمعین.

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۹۳گ (۱پ–۹۳پ)، ۱۲سطر(۵/۵×۱۲)، قطع: بغلی[ف: ۱۷–۹۸]

۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۸۸۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو بنفسه هو الذی ینتقل فی ای شاء و اراد اللهم اجعلنا معهم فی الدنیا و الآخرة ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷۶گ (۱پ–۷۶پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۲–۱۴۳]

←مقامات جعفری ﴾ ریاض الادب

● **مقامات حریری = المقامات** / ادبیات / عربی

maqāmāt-e harīrī = maqāmāt

حریری، قاسم بن علی، ۴۴۶ – ۵۱۶ قمری

harīrī, qāsem ebn-e ʻalī (1055 - 1123)

اهداء به: جمال الدین عمیدالدوله ابوعلی حسن بن ابوالعز علی بن صدقه وزیر المسترشد(–۵۲۲ق)

مقامات حریری۵۰ مقامه استکه به تقلید مقامات بدیع الزمان همدانی (– ۳۹۸ق) نوشته شده است و از نمونه‌های اعلای نثر فنی و مصنوع عربی است.جارالله زمخشری مفسر و ادیب معروف در وصف این کتاب می‌گوید: «اقسم بالله و آیاته ×× و مشعر الحج و میقاته / ان الحریری حری بان ×× تکتب بالتبر مقاماته»؛ ابن خلکان در سبب تألیف کتاب می‌گوید: «فرزند حریری ابوالقاسم عبدالله گفته روزی پدرم در مسجد بنی حرام نشسته بود ناگاه پیرمردی که خود را با دوپلاس کهنه پوشیده بود داخل گردید، بر او آثار سفر پیدا بود و آشفتگی احوال داشت ولی کلامش فصیح و نیکو بیانی داشت از او پرسیدند از کجایی؟ گفت از سروج، گفتند کنیه تو چیست؟ گفت ابوزید، پس ازاین پیش آمد، پدرم مقامه معروفه بحرامیه را که مقامه چهل ودوم از این مقامات می‌باشد به نام ابوزید ساخت، درمیان دانشمندان خبر آن منتشر گشت تا به گوش شرف الدین ابونصر انوشیروان بن محمد بن خالد بن محمد کاشانی وزیر المسترشد بالله رسید، چون آن مقامه را از نظر گذرانید درنظرش جلوه‌ای بسزا نمود و پدرم را وادار کرد که مقامات دیگری برآن بیفزاید او امتثال نمود ودر پنجاه مقامه به اتمام رسانید». ابن خلکان می‌گوید: «آنچه نقل گردید درچندین تاریخ دیده‌ام ولی درسال ششصد وپنجاه وشش در شهر قاهره (مصر) نسخه‌ای از این کتاب مقامات را مشاهده نمودم که تمام آن به خط حریری بود ودرپشت آن به خط خود نگاشته بود که این کتاب را برای جمال الدین عمیدالدوله ابوعلی حسن بن ابوالعز علی بن صدقه وزیر المسترشد تصنیف نموده‌ام، وشکی درآن نیست که این مطلب راست‌تر از این است که برای انوشیروان وزیر تصنیف شده باشد چرا که این را مؤلف به خط خویش نگاشته است.و دربعضی از مجموعات دیده‌ام که مؤلف بدواً این کتاب را درچهل مقامه مرتب نمود وآن را با خود به بغداد آورد و بر دانشمندان عرضه داشت، جمعی از اهل دانش اورا منکر شدند که ازتو نیست و تألیف یکی از فضلاء مغرب بوده وبه دست تو افتاده، وی گفت نه چنین است وخود به تألیف آن پرداخته‌ام، وزیر او را خواست واز وی پرسید چه کاره ای؟ گفت منشی ام، وی برای آزمایش قضیه‌ای را بدو گفت و خواست که آن را انشائی کند، دوات و قلم را برداشت و به گوشه‌ای از عمارت رفت و آنچه قلم را گردانید، اهمیت مجلس او را گرفت و نتوانست چیزی بنگارد.چون به بصره برگشت ده مقامه دیگر برآن چهل مقامه اضافه نمود وبه بغداد فرستاد وازآن حادثه که در اثر مهابت مجلس برایش پیش آمد کرده بود معذرت خواست وانوشیروان وزیر مذکور مردی دانشمند و بزرگ بود وی را کتابی درتاریخ به نام «صدور زمان الفتور وفتور زمان الصدور» می‌باشد و عماد اصفهانی در کتاب «نصرة الفترة وعصرة الفطرة» که درتاریخ دولت سلجوقی می‌باشد از آن نقل‌های بسیار نموده واین وزیر درسال ۵۳۲ وفات یافته است.و براین مقامات شروح بسیار نوشته شده که بعضی از آنها مختصر وپاره‌ای مفصل اند».صاحب بغیة الوعاة می‌گوید که یکی از شاگردان در موقعی که خدمت حریری مقامات را می‌خواند کلمه «شعثاً مغبراً» را دراین شعر: «یا اهل ذالمعنی وقیتم شراً ×× ولا لقیتم ما بقیتم ضراً / قد رفع اللیل الذی اکفهرا×× الی ذراکم شعثاً مغبراً»، بدین نحو «سفباً معترا» خواند که معنی مصراع اخیر به طرز اصلی این است: به آستان مرتفع و بلند شما ژولیده حال گردآلودی را آورد. وبه‌طور تصحیف شده چنین است: گرسنه‌ای را که سؤال نمی‌کند به آستان بلند شما کشاند.حریری مقداری اندیشه نمود پس از آن گفت حق با تو است و بدین گونه که تو تصحیف کرده‌ای بهتر از اصل است ولی چون تا کنون هفتصد نسخه از این کتاب را بر من خوانده‌اند و بر تمام آنها تصدیق نوشته‌ام آن را تغییر نمی‌دهم.نخستین کس که به شرح مقامات حریری پرداخته ابوالحسن بیهقی می‌باشد ودر فهرست مؤلفات او تذکر داده شده است.در تاریخ الآداب العربی نوشته شده که بیش از بیست نفر از مستشرقین فرانسوی وآلمانی وانگلیسی مقامات حریری را ترجمه کرده‌اند وترجمه

انگلیسی آن به سال ۱۸۵۰ وترجمه لاتینی به سال ۱۸۳۲م چاپ شده وبه سال ۱۲۶۳ به فارسی (وپیش از این سال ترجمه شده) و نیز به ترکی ترجمه و در اسلامبول چاپ شده است و اینک با شرحی که رئیس مستشرقین سلف سلفستر (سیلوستر) دساسی به سال ۱۸۲۲ برآن نوشته درمدارس عالیه اروپا تدریس می گردد.

آغاز: اللهم انا نحمدك على ما علمتنا من البيان و الهمت من التبيان كما نحمدك على ما اسبغت من العطاء

انجام: و يحظى بالعفو انه هو اهل التقوى و اهل المغفرة و ولى الخيرات فى الدنيا و الاخرة

چاپ: مشار عربی، ص۸۸۷؛در اسلامبول و مصر و ایران و اروپا و هندوستان مکرر چاپ شده؛ سنگی، لکهنو، مطبع منشی نولکشور، ۱۲۹۷ق/۱۸۸۰م، چاپ سوم، ۴۱۵+۴ص؛ ۱۳۲۶ق/۱۹۰۸م، ۲+۴۱۵صص؛ بیروت، دارالکتب العلمیة، ۱۴۱۳ق

[کشف الظنون ۱۷۸۷/۲؛ هدایة العارفین ۸۲۷/۱؛ الأعلام ۱۷۷/۵؛ تاریخ آداب اللغة العربیة، جرجی زیدان، مطبعة الهلال ۱۹۳۱م، ۳۸/۳؛ دائرة المعارف تشیع ۵۹۲/۳؛ روضات الجنات ۲۷/۶؛ ریحانة الأدب ۳۸/۲؛ معجم المؤلفین ۱۰۸/۸، وفیات الأعیان ابن خلکان دارالثقافة بیروت ۶۳/۴، ترجمه ۳۵۳؛ سرکیس، معجم ۷۴۹/۱؛مکتبة امیرالمؤمنین ۳۷۰/۴؛ الاوقاف العامة موصل ۱۱۲/۴؛ دنا ۹: ۱۱۳۰-۱۱۲۶ (۱۵۱ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة علی مقامات الحریری؛ سمنانی، علی بن محمد (-۴۹۹)
۲- شرح مقامات الحریری؛ حلوی، محمد بن علی (۴۶۸-۵۶۱)
۳- مغانی المقامات فی معانی المقامات؛ مسعودی، محمد بن عبدالرحمن (۵۲۲-۵۸۴)
۴- شرح مقامات الحریری؛ سگزی، محمود بن طاهر (-۶)
۵- مقامات حریری (ترجمه)؛ سراج کاتب، فضل الله بن عثمان (-۶)
۶- الایضاح فی شرح المقامات = شرح المقامات الحریریة = الافصاح فی شرح المقامات؛ مطرزی، ناصر بن عبدالسید (۵۳۸-۶۱۰)
۷- شرح مقامات الحریری؛ عکبری، عبدالله بن حسین (۵۳۸-۶۱۶)
۸- شرح مقامات الحریری؛ شریشی، احمد بن عبدالمؤمن (۵۵۷-۶۱۹)
۹- شرح مقامات الحریری (الکبیر)؛ شریشی، احمد بن عبدالمؤمن (۵۵۷-۶۱۹)
۱۰- شرح مقامات الحریری؛ واسطی، قاسم بن قاسم (۵۵۰-۶۲۶)
۱۱- شرح مقامات الحریری = کلام ابن الخشاب؛ ابن خشاب یمنی، محمد بن احمد (-۶۵۰)
۱۲- شرح مقامات الحریری؛ زین الدین الرازی، محمد بن ابی بکر (-۶۶۶)
۱۳- شرح مقامات الحریری؛ شیرازی زبرانی، مظهرالدین (-۷)
۱۴- شرح مقامات الحریری؛ مولتانی، سلیمان بن احمد (-۸)
۱۵- توضیح مصطلحات مقامات حریری (رساله در ...) = حاشیة مقامات الحریری؛ جرفادقانی، محمد بن علی اصغر (-۱۳)
۱۶- خاتمه شرح مقامات حریری = خاتمه حاشیه مقامات حریری؛ صاحب قبله، شمس الدین محمد (-۱۳)
۱۷- شرح مقامات الحریری کنقاتی، ابوالسعود
۱۸- شرح مقامات الحریری علوی، عبدالغفار بن ابراهیم
۱۹- دیباچه فرانسوی مقامات حریری
۲۰- شرح مقامات الحریری(۶عنوان)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۲۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ مذهب به رسم مکتب بغداد تاریخ شده؛ کاغذ: خانبالغ، جلد: چرم، ۲۰۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۸-۴۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۸۶۲
خط: نسخ معرب، کا: عبدالله بن محمد بن علی، تا: شنبه ۱۵ جمادی الثانی ۶۲۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: محمد صهرشتی، علی بن یونس زینی حنفی؛ جلد: تیماج، ۱۸۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۶-۳۴۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۸۸۷-ف
نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 7976؛ کا: حسن بن علی خیاط جندی، تا: ۲۱ ربیع الاول۶۶۲ق، جا: قری باغ احرسک[فیلمها ف: ۱-۳۸۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۵۶۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و انا استغفرالله ما اودعتها من اباطیل اللغرر و اضالیل ... استرشده الی ما یعصم من السهو و ... تم الکتاب فی منتصف شهر الله لاصب رجب من شهور سنة ثلاثة و ثمانین و ستمائة.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ رجب۶۸۳ق؛ مهر: «محمود طباطبائی»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۴۶گ، ۱۱سطر(۹×۱۳)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۲-۲۶۷]

۵. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۴۳۶
خط: نسخ معرب، کا: ابوالقاسم بن احمد بن محمد بن عساگر، تا: ۱۴ ربیع الثانی۶۸۴ق، جا: مدرسه گروسیه؛ محشی[نشریه: ۲-۱۷۲]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۷۹-ف
نسخه اصل:نور عثمانی ش ۴۲۶۴؛ خط: نسخ، کا: محمد بن رشید، تا: ۵ جمادی الاول۶۸۶ق؛ ۲۱۵گ، ۱۱سطر[فیلمها ف: ۱-۳۸۶]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۹۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** لکن کان ذلک فی الکتاب مسطوراً و أنا أستغفرالله تعالی مما أودعتها من أباطیل اللغو و أضالیل اللهو.
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: اوایل قرن۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد بن علی بن عثمان هجری؛ ۱۷۱گ، ۱۷سطر(۸×۱۸)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۰-۱۷۰]

۸. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۳۲۷۹
از اواسط مقامه چهارم تا اواخر مقامه پنجاهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا:حدود قرن ۷ تا قرن۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سمرقندی،

۲۷۸ص، ۱۶ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۳۰۹]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۶۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام (ازمقاله ۳۶افتاده)؛ تملک: محمد نامی در روز پنج‌شنبه ۹رمضان ۷۶۴؛ مهر: کمال الدین محمد بن حسین؛ وقف شده با تولیت ملا شفیع و آقا محمد زمان؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۶۶گ، ۱۵سطر(۱۱/۵×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۰-۱۵۵۹]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۴۰

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالمجد تبریزی، تا: دوشنبه ۱۸ رمضان۷۲۲ق؛ جلد: تیماج کرم ، ۱۰ص (۲۱۱-۲۲۰)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۷۹]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۰۶

نسخه اصلی: کتابخانه واتیکان -رم ۳۹۶؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۷ یا ۸؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد بن محمد بن محمد ابوالحسن عنزی حنفی در اوایل ذیحجه ۷۰۶؛ ۳۰۲ص [عکسی ف: ۵-۱۴]

۱۲. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۵۳۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷ یا ۸؛ افتادگی: انجام؛ ۱۳۸گ، اندازه: ۱۷×۲۸/۵سم [ف: ۳-۸۳]

۱۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۲۴

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۳۹۵؛ خط: نسخ معرب زیبا، کا: علی بن محمدبن ابی بکر نطنزی، تا: ۱۵ جمادی الثانی۷۲۳ق؛ مصحح، محشی، بعضی از واژه‌ها ترجمه زیرنویس فارسی دارد، مجدول، با دو سر لوح؛ ۴۷۱ص [عکسی ف: ۴-۱۴۵]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۵۰

خط: نسخ معرب، کا: حسین بن محمد المعلم الاصلی، تا: دوشنبه ۲۵ ذیحجه۷۳۱ق، به جهت مولانا المعظم نجم الدین؛ کلمات مشکل در حاشیه و زیر کلمات ترجمه شده؛ جلد: تیماج، ۲۱۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۶-۴۲۴]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۲/۳(آ)-۴۶۳/۳(ب)-ف

نسخه اصل: کوپرولوش ۱۵۸۹؛ بی‌کا، تا: میانه‌های جمادی الاول ۷۵۴ق؛مجدول، ۴۰گ (۶۱ر-۱۰۰پ)، ۳۳سطر [فیلمها ف: ۱-۴۷۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۶/۳ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا[میراث شهاب: س۱۸ش۱-۵۲]

۱۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۳۸

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۷۷۱؛ خط: نسخ معرب، کا: حسن بن مخلوف بن عثمان اوسی مالکی، تا: ۲۸ ذیقعده۸۰۰ق؛ قاری حدیث نبوی در جامع جدید شهر «هو» در مصر، مصحح، با علامت مطالعه‌ای از محمد بن علی بن منصور ... عراقی؛ ۵۶۸ص [عکسی ف: ۴-۱۵۳]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۴۵۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ شرح میان سطرها؛ کاغذ: دولت آبادی، ۴۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۶/۷×۲۴/۷سم [ف: ۱-۵۲۸]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۹۵۷

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ محشیاز زیدانی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۸۲گ، ۱۴سطر(۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۱۷-۲۶۲]

۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۴۸۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ محشی باترجمه به زبان طبرستانی؛ کاغذ: ترمه، ۲۸۹گ، ۸سطر، اندازه: ۱۹/۹×۲۸/۱سم [ف: ۱-۵۲۸]

۲۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰۲۵

آغاز: المقامات، تألیف الشیخ الامام النحریر الهمام العالم؛ **انجام:** مقامه للحریری و شرحها للمطرزی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۳۲ق؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج مذهب، ۱۷۰گ، ۹سطر(۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۹-۲۵]

۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۰۶گ، ۱۷ سطر(۱۲/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۰-۴۲۵]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۱۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سمرقندی،۱۶۱گ،۱۵سطر(۷×۹)،اندازه: ۱۱×۱۴سم [ف: ۱۶-۲۱۹]

۲۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۶۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۰۱ق؛ یادداشتی از محمد بن عبادالله حورانی مورخ۹۰۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۲۰۲گ، ۱۴-۱۲سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳-۱۳۱۰]

۲۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن سلیمان بن قطر مش بن ترکانشاه، تا: ۹۱۴ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۱۳گ، ۱۳سطر(۱۲×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۹-۳۵۷]

۲۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۲۷

انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۶ شعبان۱۰۰۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ ۹۴گ، ۲۰سطر(۱۱×۲۰)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۲-۲۱۵]

۲۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۳

با حواشی؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱[ف: ۳-۱۰۶]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۰۶

آغاز: عن بادرة اللهم وفق لنا هذه المنیة و أنلنا هذه البغیة و لاتصحنا عن ظلك السابغ

خط: نسخ، کا: مصطفی دمشقی وفائی حنفی، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۰۳گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲۷-۳۲۲]

۲۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۰۶۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی از «زین العابدین بن سید قاسم حسینی»سال ۱۲۵۱؛ تملک: محمد جواد، حاج محمد بن عبدالهادی کاظمی، محمد بن محمد بن عبدالهادی در ۱۲۲۸؛ جلد: تیماج، ۲۱۴گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۱۷]

۲۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۱۲۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با پیشانی و ترنج و جدول، مذهب؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۲۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸/۲×۲۵/۵سم [ف: ۱-۵۲۸]

۳۰. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۴۰۹
خط: نسخ، کا: محمد رضا بن علیخان گلپایگانی، تا: شنبه ۲۴ ربیع الاول۱۰۸۷ق؛ مصحح، محشی؛ ۲۷۳گ، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۳-۸۲]

۳۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۱۶۸/۱
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۰۸۸ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: ترمه، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۶سم [ف: ۵-۴۴۲]

۳۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۲۶۸
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۹۶ق؛ محشی به خط محمد فاضل ولد میرزا محمد جلایر در غره رجب ۱۰۹۶ق؛ تملک: میرزا محمد بن عبدالنبی نیشابوری اخباری در سال ۱۲۰۷ در کربلا؛ اهدایی: جواد کمالیان، ۱۳۵۴ش؛ جلد: تیماج، ۱۸۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۲۳۸]

۳۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۲۱۹
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ مهر: «من ما من الله به علی عبده الفقیر الی الله تعالی عثمان بن عبدالله بن جامع فی بلد سیدنا الزبیر رضی الله عنه سنه ۱۱۸۸» (مضلع)؛ اهدایی: جواد کمالیان، ۱۳۵۴ش؛ جلد: روغنی مذهب، ۱۶۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱-۱۹۰]

۳۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۵۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمد لله تعالی حمدا یضاهی فضله و یشاکل نعمته و الصلوه علی نبیه المصطفی محمد و اله اجمعین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۳گ، ۱۵ سطر(۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۷-۳۱۵]

۳۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۴/۴ ـ ب
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۲گ (۵۰پ-۶۱ر)، ۲۷سطر(۱۸×۱۹)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۱-۱۵۴]

۳۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۰۹ صدر
آغاز: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: میرزا محمد شفیع، ۱۲۳۲؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۳۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۲-۹۳]

۳۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۹۷۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ توسط علی بن عبدالعظیم در ۱۳۳۵ مقابله گردیده، محشی؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: هندی، ۱۳سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۳-۱۳۳۴]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۳۳۵
انجام: و اقول طوبی لک و لنفسی الی ان.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ خریداری در اسفند ۱۳۱۸؛ ۱۱۷گ، ابعادمتن: ۹/۵×۱۴/۵، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۷-۸۴۰]

۳۹. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۷۸۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی از شرح مطرزی؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۲-۱۷۲]

۴۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۱۴۹
بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ قطع: رحلی[ف: -۲۴۱]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۱۶۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** غیر ذی حرفة فقبض القدر لنبصی زوجتی ...
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج [رایانه]

۴۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۴۲۸/۲
آغاز و انجام: برابر
کا: حسن بن علی طباطبائی زواره، تا: چهارشنبه ۹ ربیع الاول۱۱۲۴ق، حسب خواهش مخدوم مطاع نامهربان عالیجناب اخند ملا عبداللطیف؛ جلد: مقوا رویه مذهب، ۱۴۴گ (۸۷پ-۲۳۰ر)، ۱۴سطر (۱۱/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۱۹×۳۲/۵سم [ف: ۱۹-۵۸۲]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۹۳۱
آغاز: و لانرهق بتبعه و لامعتبه؛ **انجام:** ربیع الاول ۱۱۳۸ ... و آله الطاهرین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۳۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا [رایانه]

۴۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۳۸۴
خط: نستعلیق، کا: سلیمان بن احمد حافظ نجیب شهریاری، تا: ۱۱۶۰ق؛ مجدول؛ مهر: «السید احمد زامر» (دایره)؛ جلد: مقوایی، ۲۲۸گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۶-۳۶۵]

۴۵. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه: ب-۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق بد، کا: ابراهیم بن حاج یوسف، تا: ۱۱۶۳ق؛ دارای سرلوح مذهب، مجدول، محشی؛ واقف: غلامرضا شمس زنجانی؛ ۳۹۴ص، ۱۵سطر(۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: -۹۹]

۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۹
آغاز: بسمله قال الشیخ الرئیس ابو محمد القاسم بن علی بن عثمان الحریری؛ **انجام:** بمشیئه الشدید البطش ... لبشر البشر و شفیع المحشر.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۸۰ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ مهر: ناصر الدین شاه؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج مذهب، ۱۲۱گ، ۲۷

سطر(۶×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۷-۱۵۵]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۰۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** واصحابه الطيبين.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۱۸۳ق؛ واقف: مرتضی قلیخان، خرداد ۱۳۲۷؛ جلد: چرمی، ۱۵۰گ، ۱۹سطر(۱۱×۲۱/۵)، اندازه: ۱۸/۸×۳۰/۵سم [ف: ۷-۸۳۹]

۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۶۹۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** لاتصفح صفحات محباه و استشف

خط:نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید علی اصغر زاده موسوی، ۱۳۳۸؛ ۷۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۲۲/۸×۳۶/۵سم [ف: ۷-۸۴۱]

۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۱۰۸

انجام: و حق مولی ابدعته فطرته.

مختصری از اوایل کتاب است؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: اسمعیل علوی، مهرماه ۱۳۲۰؛ جلد: تیماج، ۱۳گ، ۱۴سطر(۷×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲/۸×۲۱/۵سم [ف: ۷-۸۴۱]

۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** اصحابه الطيبين

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۳؛ واقف: نایینی؛ ۱۲۴گ، ۱۲سطر(۱۲/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۷-۸۴۰]

۵۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۲۲۰

آغاز: برابر**انجام:** و انا استغفرالله تعالى مما اودعتها من اباطيل اللغو و اضاليل اللهو.

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۵ سطر (۱۳×۲۱/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۰سم [ف: ۴-۱۸۵۹]

۵۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۳۴۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۱۵۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۲۱/۱×۳۱/۱سم [ف: ۱-۵۲۹]

۵۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۵۶۸-۳۳/۱۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۰۹]

۵۴. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۹۵۷/۱

انجام: فلما دخلتها بعد معاناة الأين و مداناة الحين كلفت بها كلف النشوان بالاصطباح و الحيران ... .

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ تا مقامه نهم با ترجمه فارسی؛۸۹گ(۱پ-۸۹ر)،اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳-۷۱۰]

۵۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۸۱۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲یا ۱۳؛ مصحح، محشی؛ برخی عبارات به فارسی ترجمه شده؛ جلد: تیماج، ۳۶۰گ، ۹سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۱۷]

۵۶. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه: ۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۱۹گ، ۱۴سطر[ف: -۸۶]

۵۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۰/۲-۶۴۳۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام(آغاز در دیباچه افتاده)؛ ۱۴۷گ، ۱۴سطر، قطع: رحلی[آستانه قم: -۱۷۳]

۵۸. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۷/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۴۸]

۵۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۵۹۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم دنوت اليه كما يدنوا المصافح و قلت اوصنی ایها العبد الصالح فقال اجعل

اندکی از پایان مقاله پنجاهم افتادگی دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ انتقالی از مدرسه آیت الله بروجردی شهرری در اردیبهشت ۱۳۷۰؛ جلد: گالینگور، ۱۴۳گ، ۱۴سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۰-۵۱]

۶۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۲۰۲

خط: نسخ خوش معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی، برخی از واژه‌ها به فارسی ترجمه شده؛ تملک: ابن محمد علی واعظ با مهر «الراجی محمد حسین»(چهارگوش)؛ جلد: تیماج، ۱۴۱گ، ۱۵سطر(۷×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۶سم [ف: ۳-۳۱۲]

۶۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۲۳۱

انجام: المقالة السابعة و الثلاثون الصعدية.

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی به فارسی؛۱۲۳گ،۱۱سطر(۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۳-۳۱۲]

۶۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۱۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «مسیح الطالقانی»؛ تملک: محمد رضا بن محمد صادق حسینی موسوی طباطبائی تبریزی با تاریخ ۱۲۵۲ در کربلا؛ جلد: تیماج، ۲۴۳گ، ۱۱ سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: -۶۷۳]

۶۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۶۰

آغاز: لسائله و نجعنا لك بالا ستكانظ و المسكنه؛ **انجام:** و ايقنت ان فی الامه محمد ثين ثم انه دنوت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغازوانجام؛ ترجمه عبارات به فارسی زیر سطور کتاب؛ جلد: تیماج، ۱۰۰گ، ۳۰ سطر(۱۷×۲۲)، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۱۰-۲۳۹]

۶۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۲۰

خط: نسخ، کا: محمد صادق، تا: ۱۲۰۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۷گ، ۱۴ سطر(۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۵۷۵]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۶۲۰

همان نسخه بالا[نشریه: ۵-۱۰۰]

۶۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۹۸۲۲

خط: نسخ، کا: محمد کاظم شیرازی، تا: ۱۲۰۶ق[الفبائی: -۵۴۶]

۶۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۸۵۶

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ ربیع الاول۱۲۱۵ق؛ مصحح،

مقابلهشده ۱۲۲۷ از احمد تهرانی؛ جلد: تیماج، ۹۳گ، ۲۰ سطر(۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۶-۷۲۰]

۶۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۴۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، کا: عبدالرزاق بن نجفقلی، تا: اواسط جمادی الثانی۱۲۲۰ق؛ محشی، چند سطر در پایان نسخه خط عبدالرزاق دنبلی به تاریخ ۱۲۲۰ دیده می‌شود، مصحح، با یادداشتی از فخر الدین نصیری بدین عبارت: «بسمه تعلی شرح مبسوطی در انجام این نسخه به قلم شیوای کاتب کاتب نویسنده چیره دست عبدالرزاق بن نجفقلی در سال ۱۲۲۰ هجری قمری به رشته تحریر در آمده بنابراین این متن مقامات حریری چون به خط دانشمندی استاد به رشته تحریر در آمده در نهایت صحت و کمال است»؛ تملک: بهاء الدین؛ ۱۴۰ص، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۲/۵سم [ف: ۵۰-۱۹۹]

۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۶۰۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد بن ملا بنیاد علی مراغی، تا: ۲۰ رمضان۱۲۲۱ق؛ با ترجمه به فارسی است و ترجمه آن تحت اللفظی و لغت به لغت می‌باشد، محشی؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ جلد: تیماج، ۱۷۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۹-۳۴۰]

۶۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۵

با ترجمه فارسی بین السطور ؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق؛ ۱۸۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۲-۱۷۹]

۷۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۰۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۷۶گ، ۱۲ سطر (۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۹×۳۲/۵سم [ف: -۶۷۳]

۷۱. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۸۶

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ ۲۰۰گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱-۸۹]

۷۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۲۵۸

آغاز: برابر

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ تمام کتاب با ترجمه فارسی، محشی؛ واقف: سپهسالار؛ ۱۶۲ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۲-۹۲]

۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۲۰۷

آغاز: و تفصدنا بالایمانه؛ **انجام:** علی نبیه المصطفی و اله اجمعین ... (علیه و اله الف التحیه و الثناء)

خط: نسخ، کا: احمد، تا: ۱۲۳۹ق[الفبائی: -۵۴۶]

۷۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۰۴۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ جلد: میشن، ۱۳۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۲۱/۱×۳۳/۵سم [ف: ۱-۵۲۹]

۷۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۳۸۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۶۵گ، ۱۲ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۵-۶۳۷]

۷۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۳۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین زنوزی، تا: ۲۴ رجب۱۲۴۴ق، جا: دارالسلطنه مدرسه صادقیه؛ محشی با عناوین صح، شرح، ص، ح و ترجمه و توضیح برخی لغات به فارسی؛ یادداشت امانت کتاب از شیخ باقر روضه خوان؛ تملک: محمد علی ناصح؛ مهر: کتابخانه تربیت تبریز (بیضی)، «صنیع السلطنه ۱۳۱۳ق» (بیضی)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد کریم ۱۲۷۹» (چهارگوش)، «محمد حسن» (بیضی)، «عبدالراجی محمدحسن» (بیضی)؛ اهدایی: محمد علی ناصح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۱گ، ۱۲سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: ۱۹-۵۲۳]

۷۷. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۱۳۳

خط: نسخ خوب، کا: رجبعلی بن ملا ابوطالب، تا: ۱۲۴۴ق؛ نیمه اول ترجمه فارسی زیر نویس سطرها؛ ۱۷۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: -۱۰۷]

۷۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۸۹۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** حتی یکتب البکاء.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۲۱گ، ۱۴سطر(۱۲×۲۱)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۴-۱۴۶۵]

۷۹. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه: ۷۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ ۱۶۰گ، ۱۴سطر[ف: -۸۷]

۸۰. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ جلد: چرمی، ۱۶۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۳-۱۳۰۹]

۸۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: مهدی بن حاج محمد حسین بن حاج ابوطالب کاشانی آرانی، تا: پنج‌شنبه دهه آخر شوال۱۲۴۸ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۹۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۱۶]

۸۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۳۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اصحابه و اتباعه و آل کل اجمعین.

خط: نسخ خوش، کا: محمد حسین بن محمد علیمشهور به ملا آقا میربزرگ تعزیه خوان، تا: ۵جمادی الثانی۱۲۴۸ق؛ با ترجمه و توضیحات لغات در زیر هرکلمه؛ جلد: مقوا، ۱۴۲گ، ۱۴سطر(۱۰×۲۰)، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: -۲۹۶]

۸۳. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۲۴۹ق؛ تملک: فرهاد میرزا در ۱۲۵۰[تراثنا: س۱۳ش۴-۱۳۰]

۸۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۷۸۲
خط: نسخ، کا: محمد شفیع حسنی حسینی طباطبائی، تا: صفر۱۲۵۲ق؛ با ترجمه فارسی زیرنویس؛ محشی؛ جلد: چرم، ۱۵۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۷/۵سم [مؤید: ۲-۲۴۱]

۸۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۷۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اصحابه الطیبین
خط: نسخ خوش، کا: وصال شیرازی، محمد شفیع بن محمد اسماعیل، تا: رمضان۱۲۵۲ق؛ با سرلوح؛ واقف: نایینی؛ ۱۷۸گ، ۱۵سطر(۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۸×۲۵/۵سم [ف: ۷-۸۴۰]

۸۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۵۴۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ با ترجمه فارسی؛ جلد: تیماج، ۱۴۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۶-۴۴]

۸۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۱۹۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا اخر المقامات التی انشأتها بالاغترار و املیتها بلسان الاضطرار و قد الجئت الی ان ارصدتها للاستعراض و نادیت علیها فی سوق الاعتراض هذا مع معرفتی بأنها من سقط المتاع.
خط: نسخ معرب، کا: غلامرضا بن اسماعیل یزدی، تا: ۱۷ رجب۱۲۵۳ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۲۵-۱۹۱]

۸۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۰۰
خط: نسخ، کا: خراسانی، محمد بن قاسم، تا: ۱۳ شوال۱۲۵۴ق؛ تملک: مهدی طباطبائی؛ جلد: تیماج، ۲۸۸گ، ۱۱ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: -۶۷۳]

۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۷۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اصحابه الطیبین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۸گ، ۱۲سطر(۱۰×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۲/۷سم [ف: ۷-۸۳۹]

۹۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۹۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** وهذا فراق بینی وینک فودعته وعبراتی ینحدرن من المافی ... هذا آخر المقامات التی انشأتها بالاغترار واملیتها بلسان الاضطرار وقد الجأت الی ان ارصدتها ...
خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۵۴ق؛ جلد: تیماج، ۸۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف مخ: ۵-۲۰۹۵]

۹۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۲۵۷
آغاز: برابر
کامل؛ خط: نسخ خوب، کا: عبدالله المحمدیه، تا: ۱۲۵۵ق؛ در سال ۱۲۵۷ سید ابوالقاسم نائینی ترجمه فارسی آن را در زیر هر سطر به خط نستعلیق تحریر نموده؛ جلد: تیماج، ۱۴۹ص، ۱۲سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۲-۹۲]

۹۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۲۵۰-۱۷/۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵ شعبان۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۸-۴۵۰۸]

۹۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۶۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ درشت، بی‌کا، تا: ۲۲ جمادی الاول۱۲۵۵ق؛ ۱۹۶گ، ۱۴سطر(۸/۵×۲۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۹سم [ف: ۲-۲۴۱]

۹۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالعلی بن محمد علی قراجه داغی، تا: ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵۶گ، ۱۱ سطر(۹×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۰-۲۵]

۹۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۸۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق؛ محشی؛ تملک: آخوند ملا عبدالله فی ۳ ذیقعده ۱۲۵۶ق؛ جلد: چرم منقش، ۱۴۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۳۰/۵سم [مؤید: ۱-۱۰۱]

۹۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۷۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اله اجمعین الطیبین الطاهرین ... یوم الرابع سنه ۱۲۵۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق[الفبائی: -۵۴۶]

۹۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۸۰۰-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابن حاجی میرزا غیاث طباطبایی نایینی، تا: غره ربیع الاول۱۲۵۷ق؛ محشی، با ترجمه زیرنویس فارسی بخش‌هایی از کتاب (ص ۱-۹۴ و ۳۷۶-۴۷۹)؛ ۴۷۹ص، ۱۰سطرو۱۰سطر ترجمه (۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [عکسی ف: ۱-۳۷۳]

۹۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۲۷۰
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: پیش از ۲۸ شعبان۱۲۵۷ق؛ محشی؛ ۱۶۲گ، ۱۵سطر (۸/۵×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۳-۳۱۲]

۹۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹۰۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد رسول بن محمد حسن، تا: ۱۲۵۷ق؛ ۱۶۲گ، ۱۴سطر(۸/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: ۸-۴۰۸]

۱۰۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۲۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** ویشاکل نعمته و الصلوة علی نبیه المصطفی و آله اجمعین.
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد تقی بن حسن، تا: ۱۲۵۷ق؛ تا اواسط معانی لغات در بین سطور و حاشیه؛ جلد: تیماج، ۱۲۶گ، ۱۸ سطر(۱۰×۲۱)، اندازه: ۲۰×۲۸/۵سم [ف: ۱۰-۳۱۳]

۱۰۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۷۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا معرب، بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق؛ مهر: «الراجی الحسینی ...» (بیضی)؛ شعری از عیسی بن علی عبدالرحیم بن باقر احمد؛ اهدایی: یحیی امامی تبریزی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵۵گ،

۱۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۱-۶۹]

۱۰۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، کا: ابو القاسم بن محمد (مسمی به کنیه حبیب الله العالمین فرزند سمی حبیب ارحم الراحمین)، تا: محرم۱۲۵۸ق؛ ۱۶۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۲-۱۹۵]

۱۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد رسول بن محمد حسن، تا: ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۱۰۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۸۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین مراغه، تا: ۱۲۶۰ق[الفبائی: -۵۴۶]

۱۰۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه غره ربیع الاول ۱۲۶۰ق، جا: تبریز؛ محشی؛ ۱۸۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۵-۲۳۹]

۱۰۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۶۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق[ف: -۹۰]

۱۰۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۲۳۱/۲

آغاز: حکی قیس بن صفوان قال تسنمت حبل الحمل را علا بلاد الجمل و الغزالة فی داره الحمل؛ **انجام:** و استعملت خبره فکانه طار فی الهواء، و غار فی الماء و الفی فی جنح الضحاء اذا بتغی نفقاً فی الارض او سلماً فی السماء

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ این مقاله در فهرست با عنوان «المقالة الحجیة» معرفی شده است که درست نیست (فهرست رایانه‌ای ۹۷۷)؛ ۴گ (۹۷ر-۱۰۰ر)، ۱۱سطر(۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۱-۲۴۹]

۱۰۸. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۰۳

انجام: و کان الفراغ من تسوید هذه النسخة الشریفه فی نهار الجمعة تاسع شهر صفر المظفر من سنه ۱۲۶۲ اثنین و ستین و مأتین بعد الالف من الهجرة النبویه علیه و علی آله و اصحابه افضل الصلوة و التحیفه وانا العبد الاقل الاضعف عبدالله بن علی اشرف غفرله و لوالدیهما.

خط: نسخ خوش، کا: عبدالله بن علی اشرف، تا: ۱۲۶۲ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۱۶ص، ۱۰سطر(۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲-۳]

۱۰۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۷۸

خط: نسخ، کا: حسینی، محمد باقر بن علی محمد، تا: رجب۱۲۶۲ق؛ با ترجمه فارسی کلمات زیرسطور؛ جلد: تیماج، ۱۶۹گ، ۱۵سطر(۹×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۹-۸۶۹]

۱۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۶۵گ، ۱۵سطر(۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۱۴-۲۲۴]

۱۱۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۵۹۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا آخرالمقامات التی انشاتها بالاغترار و املیتها بلسان الاضطرار وقد الجئت الی ان ارصدقها للاستعراض ونادیت علیها فی سوق الاعتراض هذا مع معرفتی بأنها من سقط المتاع.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۹ جمادی الثانی۱۲۶۲ق؛ با سرلوح مزدوج، مجدول، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۰سم [ف مخ: ۵-۲۰۹۶]

۱۱۲. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۶۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی، کا: عبدالحسین بن عبدالوهاب، تا: ۹ رجب۱۲۶۳ق؛ مجدول، محشی؛ واقف: کرامت الله رعنا حسینی، آبان ۱۳۴۲؛ ۲۲۶گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: -۶۴۸]

۱۱۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۱۲۱

خط: نسخ، کا: مسیح بن عبدالحمید، تا: سه‌شنبه۱۲۶۵/۸/۴ق؛ مجدول، با سرلوح، با شرح لغات زیر سطور، محشی؛ قطع: بغلی[نشریه: ۷-۲۹۷]

۱۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۰۵۵-۳۶/۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ با ترجمه فارسی برخی کلمات؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۸-۴۵۰۹]

۱۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۶-۹/۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** وامطر اللهم علی جدث مؤلف هذه المقامات شابیب الغفران ومن علینا بعفوك یا ذالعفو والامتنان والحمدلله مالك الامم ومحیی الرمم وصلی الله علی صاحب الحوض المورود ... وجنده خیر الجنود

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۰۸]

۱۱۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۸۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: محمد رضا خویی چورسی الاصل، تا: ذیحجه۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۱۸گ، ۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [میراث اسلامی: دفتر دهم-۷۶۰]

۱۱۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۲۵۶

آغاز: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ مشتمل بر چهل مقامه می‌باشد، ترجمه پاره‌ای از لغات وکلمات در زیر آنها؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۱۴۲ص، ۱۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲-۹۲]

۱۱۸. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه: ۱۶

خط: نسخ، کا: علی قمی، تا: ۱۵ شوال۱۲۶۷ق؛ قطع: خشتی[چند نسخه-ف: -۱۹۶]

۱۱۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۷

خط: نسخ و نستعلیق، کا: اصفهانی، محمد علی بن عبدالله، تا: ۱ صفر۱۲۶۸ق؛ با ترجمه فارسی زیر سطور، با نسخه صحیحی که از خط مصنف نقل شده در اصفهان در همان تاریخ مقابله شده؛ ۲۴۹گ، ۱۱ سطر (۸/۵×۲۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: -۶۷۳]

۱۲۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و عبراتی یتحدون من الماقی و زفراتی یتصعدن الی التراقی و کانت هذه خاتمه التلافی ...

خط: نسخ، کا: ابو القاسم بن میرزا محمد بن میرزا محمد حسین اصفهانی، تا: ۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۳۷گ، ۱۲ سطر(۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۲/۵سم [ف: ۷-۲۵۴]

۱۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۲۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: قزوینی، محمد ابراهیم بن عبدالوهاب، تا: ۵ ذیقعده۱۲۶۹ق؛ معانی الفاظ مشکله درهامش ولابه‌لای سطور؛ ۲۳۵گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۰۹۶]

۱۲۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۳۹/۴-۶۰۰۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم۱۲۷۰ق؛ تملک: ضیاءالدین محمد؛ جلد: تیماج، ۲۳۴گ، ۱۰سطر، قطع: ربعی[آستانه قم: -۱۷۳]

۱۲۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۸-ش/۲۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** قد ختم ما رقم و رسم ما رسم بعون الله ... فی یوم الثلثا الخامس من شهر محرم الحرام فی السنه الثانی و السبعین و ماتین بعد الالف ... فی قریه ظفر آباد من جمله قراء الشیراز علی یدالاحقر محمد ابراهیم بن محمد جعفر الطباطبائی

خط: نسخ، کا: طباطبائی، محمد ابراهیم بن محمد جعفر، تا: محرم۱۲۷۲ق، جا: ظفر آباد شیراز؛ جلد: تیماج، ۲۰۰گ، ۱۰سطر(۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۹۰]

۱۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۴

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: میرزا ابوالقاسم پسر مرحوم وصال، تا: سه‌شنبه ۸ ذیقعده۱۲۷۶ق؛ محشی، دارای سرلوح، مجدول؛ ۱۵۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: ۲-۱۷۷]

۱۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۲۹/۱

آغاز: برابر

کا: ابویعقوب حبیب الدین محمد بن علی اصغر جرفادقانی، تا: ۲۳ شعبان۱۲۷۶ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۶گ (۲پ- ۳۷ر)، اندازه: ۱۷/۷×۲۳سم [ف: ۴۱-۱۸۴]

۱۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا له و لسوف یوقف موقفا فیه یری رب الفصاحة ... لیحشرن

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق؛ افتادگی: انجام؛ باسرلوح، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: چرم مذهب، ۱۹۱گ، ۱۵سطر(۹×۲۰/۵)، اندازه: ۱۶×۲۹سم [ف: ۱۳-۳۶۰]

۱۲۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۲۸۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب زیبا، بی‌کا، تا: ۱۲۸۹ق، حسب الامر میرزا رضا قلیخان؛ با توضیحاتی درباره لغات در بین سطور و هامش؛ جلد: تیماج، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۴-۱۸۹۶]

۱۲۸. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۹۴/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۲۹۶ق؛ ۱۲۱گ [ف: ۱-۴۰۷]

۱۲۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۵۳۷

خط: نسخ زیبا، کا: محمد طباطبایی مشهور به میرزا شیرازی، تا: رمضان۱۲۹۸ق؛ محشی؛ خطی از یحیی ابن مرحوم شیخ ابوتراب امام جمعه شیراز سال ۱۳۳۰؛ ۲۲۷گ، اندازه: ۲۰×۳۰سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۷]

۱۳۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۰۱/۵

بخشی از المقامات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ این کتاب وارونه در مجموعه صحافی شده؛ جلد: تیماج، ۱۹گ (۱۲۷ر-۱۴۵ر)، ۱۵سطر(۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۰/۵×۲۱/۵سم [ف: -۱۸۲]

۱۳۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۹۵۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ مجدول، محشی؛ ۱۹۳گ، ۱۴سطر(۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۱۶-۷۴۸]

۱۳۲. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۱۴۶/۳

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین گرگانی، تا: ۱۳۰۰-۱۳۰۱ق؛ جلد: تیماج، ۷۳ص (۱۰۸-۱۸۰)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: -۱۰۶]

۱۳۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: موسی بن حسن گرگری یورجانی، تا: ۱۳۰۸ق، جا: سراب؛ جلد: چرمی، ۲۱۰ص (۱۰+۲۰۰)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳-۱۳۰۸]

۱۳۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۳۵۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۳گ، ۱۳سطر(۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۵-۱۶۶]

۱۳۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۳۴

انجام: و ناهیک غصة بمرادة العظام و اما بضایع التجارات فعرضة.

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ با ترجمه بعضی کلمات؛ جلد: مقوا، ۳۱۳گ، ۹سطر(۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲-۳۲۳]

۱۳۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۴۳گ، ۹سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [ف: ۶-۲۳۵۹]

۱۳۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۵۹

آغاز: : قال سعید عزمت البصرة عام الجفرة و خبرت عن القافلة

انما رحلت غدوة و سبقت مرحلة؛ **انجام:** و الناس علی طریق البصرة نزلوا للمقیل ثم عزموا الرحیل فهم بین مرتحل و مقترب و ظاعن و مقیم.
قسمتی از او آخر کتاب مقامات حریری است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۸۷گ، ۱۲سطر(۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۲-۲۴۳]

۱۳۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۵۶۲
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ لغات مشکل بین سطور ترجمه شده؛ ۱۲۲گ، ۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۴۸۳]

۱۳۹. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۳۸۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا، ترجمه زیرنویس روان فارسی؛ جلد: تیماج، ۱۸۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: -۲۹۳]

۱۴۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۶۵۵/۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ قطع: خشتی[رشت و همدان: ف: -۱۴۳۳]

۱۴۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۲۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا له و لسوف یوقف موقفا فیه یری رب الفصاحة ... لیحشرن
خط: نستعلیق، کا: میرزا شفیع، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۵۸گ، ۱۵سطر(۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۳-۱۹۲]

۱۴۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۶۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و عبراتی یتحدون من الماقی و زفراتی یتصعدن الی التراقی و کانت هذه خاتمه التلافی ...
خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی[ف: ۳-۱۰۶]

۱۴۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۸
انجام: برابر
خط: نسخ درشت، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۹۱گ، ۱۳سطر(۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱-۲۳۷]

۱۴۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۴۵۴/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** فقال لهما القاضی اما ان تبینا والا فبینا فاطرف الشیخ.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۰۹۶]

۱۴۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۶۱۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** وقلت له اوصنی ایها العبد الصالح فقال اجعل الموت نصب عینك وهذ افراق بینی وبینك فودعته وعبراتی یتحدرن من الماقی وزفراتی یتصعدن من التراقی وکانت هذه خاتمة التلاقی قال الشیخ ... هذا آخر المقامات
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۳۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۹۶]

۱۴۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۷۶۵/۲-۱۰/۷۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** فقال الشیخ بل سلط الله علیك بثر الغم وتبیغ الدم حتی تلجأ الی حجام عظیم الاشتطاط ثقیل الاشتراط
ازآغاز تا مقامه ۴۷ (یمامیه فی صنعة الحجامة)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوا، ۱۳۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۰۹]

۱۴۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۱۰۷/۱
آغاز: ... بعد فانه جری ببعض اندیة الادب الذی رکدت فی هذا العصر ربحه وجنت مصابیحه ذکر المقامات ابتدعها بدیع الزمان وعلامة همدان؛ **انجام:** المقامة الحادیة والعشر فی محاکمة المنشی والمحاسب: حکی الحارث بن همام قال اویت فی بعض الفترات الی سقی الفرات ... والمحاسب مناقش والمنشی ابو براقش.
خطبه را ندارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ عناوین وترجمه زیر سطور؛ جلد: گالینگور، ۵۰گ (۱ر-۵۰پ)، ۱۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۹۶]

۱۴۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۰۶۴-۳۶/۶۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** واذا ازمعت الاغتراب واعددت له العصا والحراب فتخیر الرفیق المسعد من قبل ان نقعد
ازاول تا «المقالة التاسعة والاربعون»؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: گالینگور، ۱۴۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۸-۴۵۰۹]

۱۴۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۴۰۲
بی‌کا، بی‌تا[الفبائی: -۵۴۶]

۱۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۶۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۵۴۶]

۱۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۶۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** فتب ایها الشیخ
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، جلد: میشن [الفبائی: -۵۴۶]

۱۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۰۳۴۰
بی‌کا، بی‌تا[الفبائی: -۵۴۶]

۱۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۰۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا[الفبائی: -۵۴۶]

۱۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۳۲
آغاز: و افرخی مائلی تشتکی بوسا لهم؛ **انجام:** و تململ کا به و ندامه و
خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز[الفبائی: -۶۷۴]

۱۵۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۱۰۰
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد علی صفری دائم؛ اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۶سم [رایانه]

۱۵۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۶۱۹
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی[رایانه]

۱۵۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۴۴۵

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری[رایانه]

۱۵۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۶۹۵

آغاز: ... تحت امره وجدته قعده حثیمه و الفته صجعة؛ **انجام:** من ورائه حاشیه روائه فالتفت الی مستلها و واجهنی مسلما فاذا هو شیخنا ...

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۸گ (۶۳–۷۰پ)، ۹ سطر (۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [رایانه]

۱۵۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۸۹۲

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان[رایانه]

۱۶۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۴۸

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد حسین علوی[رایانه]

۱۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۷۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

۱۶۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۴۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴۶ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۲–۱۳۸]

۱۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۰۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثلثة احرف الثقلة و تفرده دون غیره ...

خط: نسخ مغربی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج [رایانه]

۱۶۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۲۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و العقول معه مشایله و الدموع علیه مسایله

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا [رایانه]

● مقامات حریری (ترجمه) / ادبیات / فارسی

maqāmāt-e harīrī (t.)

سراج کاتب، فضل الله بن عثمان، ق۶ قمری

serāj kāteb,fazl-ol-lāh ebn-e'osmān(- 12c)

وابسته به: مقامات حریری؛ حریری، قاسم بن علی (۴۴۶–۵۱۶)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۸۸۷–ف

بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۱–۵۱]

● مقامات حریری (ترجمه) / ادبیات / عربی و فارسی

maqāmāt-e harīrī (t.)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۱

آغاز: بسمله، اللهم انا نحمدک علی ما علمت من البیان؛ **انجام:** و لا شاسع و لایرهبون من برق و رعد، ×× نمی‌ترسند از برق و ابر به فارسی ترجمه تحت اللفظی شده است و بعضی از توضیحات لغوی و نحوی در حاشیه می‌باشد؛ خط: متن نسخ، ترجمه نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام(تا نیمه مقامه چهل و نهم «المقامة الساسانیه»)؛ واقف: سید محمد باقر عربشاهی، محرم ۱۴۰۵؛ ۱۶۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۷–۵۰۸]

● مقامات حسینی / شعر / فارسی

maqāmāt-e hoseynī

منشی، محمد اکبر، ق۱۲ قمری

monšī,mohammad akbar(- 18c)

منظومه‌ای است بالغ بر ۴۰۰۰ بیت در مراثی مولانا الحسین (ع) که کاتب یکی از نسخنام سراینده این اشعار را میرزا زکی نگاشته است و مرحوم حاج آقا بزرگ تهرانی منظومه‌ای به همین نام از میرزا علی اکبر اصفهانی قائنی معاصر نادرشاه آورده است. نسخه ناقص دیگری از این منظومه در مجلس شورای ملی هست که در فهرست مجلس سراینده این اشعار را محمد اکبر منشی نوشته که معاصر احمد شاه درانی (۱۱۶۰–۱۱۸۷ق)، پادشاه افغانستان بوده و پس از فتح خراسان و ملاطفت و مهربانی با شاهرخ بن رضا قلی بن نادرشاه افشار (۱۱۶۱–۱۲۱۰ق) وی به انشاء این کتاب در مرثیه حضرت سید الشهداء (ع) پرداخته و در آغاز آن پادشاه نامبرده را ثنا گفته است. ظاهراً این گفته مقرون به صحت است.گویا نظم آن ناتمام مانده است و توسط مذنب بمرودی به انجام رسیده است.

آغاز: اگر بسمله تاج عنوان نبود ×× مطالب نگاریدن آسان نبود / ز مسلم یکی پاک گوهر پسر×× علم در شجاعت بسان پدر

[الذریعه۱۹/۳۰۴ و ۹/۲۲؛ بهارستان ۲۶۸–۲۷۲؛نسخه‌های منزوی ۳۲۲۹/۴؛ فهرستواره منزوی ۱۷۸۹/۳]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۲۷/1

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه مدرسه جعفریه – زهان؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن ابوتراب بمرودی، تا: سه‌شنبه ۱۳ شوال۱۲۹۴ق، جهت آخوند ملا مقدس؛ در صفحه نهم اشعاری از مذنب بمرودی به خط وی جهت آخوند ملا مقدس به سال ۱۳۰۱؛ ۳۱۴ص (۱۰–۳۲۳)[عکسی ف: ۶–۱۵۰]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۹۱

آغاز: بسمله سزد گر از آن گلشن جان نواز ×× زند گل بدستار اشعار باز ... بعد از سه صفحه: ز عدل و ز انصاف آن شهریار ×× که چون از عنایات پروردگار / خراسان زمین را مسخر نمود ×× سرشته ز نو صاحب افسر نمود / ز یکسو معرف به نیک اختری ×× ز شاهنشهیش تابه پیغمبری / دکر سو هم از گوهر نادری ×× مهش کرده بر مهر بالا بری

تذکر: درفهرست نام مؤلف نیامده است وبه استناد فهرستواره ۱۷۸۸/۳ ذکر شد؛ خط: نستعلیق، کا: شیخ عباسقلی بن محمد رضا بن عباس خراسانی قاینی، تا: ربیع الاول۱۳۰۱ق؛ مهر: «الواثق بالله

الغنی عبده عباسقلی»؛ جلد: تیماج؛ ۱۴۰گ، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۰۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۹۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** بگفت این و آهنگ پرواز کرد×× بهشت برین را سر افراز کرد

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بمرودی، تا: ۱۳۰۹ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۰۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۳-۴۹۱]

● مقامات حمیدی / ادبیات / فارسی

maqāmāt-e hamīdī

حمیدالدین بلخی، عمر بن محمود، - ۵۵۹ قمری

hamīd-od-dīn balxī,ʻomar ebn-e mahmūd(- 1165)

تاریخ تألیف: آخر جمادی الثانی ۵۵۱ق

به پیروی ازمقامات بدیع الزمان همدانی (-۳۳۸ق) و مقامات حریری (-۵۱۶ق) در بیست و چهار مقاله تألیفشده است. مؤلف سعی بر آن داشته که در انشاء کتاب از لغت فارسی بهره‌ور گردد و یکی از کتب نثر فارسی است که از بدو انشاء شهرتی بسزا یافته و نخستین کس که آن را معرفی نموده نظامی عروضی در چهار مقاله است که در مقاله اول خویش خواندن این کتاب را چون مقامات بدیع الزمان وحریری برای دبیر ونویسنده لازم شمردهوچنان‌که از تحقیقات استاد علامه قزوینی برمی‌آید تألیف چهارمقاله در سال‌های ۵۵۱ و۵۵۲ق بوده ودرآن سال‌ها هنوز این مقامات به آخر نرسیده بوده ودیگری سعد وراوینی درمقدمه مرزبان نامه است که آن را کاملاً ستوده وبنا به تحقیق علامه قزوینی تاریخ این مقدمه واصلاح مرزبان نامه درمیان سال ۶۰۷و۶۲۲ق بوده است (ص یز مقدمه قزوینی چاپ طهران) ودیگری شاعر مشهور انوری متوفی به سال ۵۷۵ق است که این کتاب را چنین ستوده: «هرسخن کو نیست قرآن یا حدیث مصطفی ×× از مقامات حمیدی گشت اکنون ترهات»؛ ونیز حمیدی را مدایح بسیار گفته چرا که وی انوری را پس از آن حکم نجومی معروف وعدم وقوع آن که مورد حمله عمومی گردیده نگاهداری کرده وازآزار مردمان نجات داده است.

آغاز: الحمدلله الذی شرفنا بالعلم الراسخ و عرفنا بالدین الناسخ وعلمنا من حقایق الاحکام ... سپاس و ستایش خداوندی را که بیاراست ارواح ما را بوجود اصل وبپیراست اشباح ما را بجود وصل ...

انجام: و یعلم ان فوق کل ذی علم علیم ایزد تعالی ما را و دوستان ما را از عیب جستن یاران وطعن و قدح همکاران نگاهدارد و هذیانات این افسانه نابوده و سرگذشتهای ناشنوده از ما محو و دور درگذارد بحق محمد و آله.

چاپ: مشار فارسی، ج۴، ص۴۸۷۵؛ تهران، ۱۲۶۰ق؛ گانپور، سنگی، ۱۳۴۹ق/۱۹۳۱م، چاپ چهارم، وزیری بزرگ، ۱۳۲+۴ص؛ لکهنو، ۱۳۱۵ق/۱۸۹۸م

[نسخه‌های منزوی ۳۶۳۱/۵؛ الذریعة ۲۷۶/۹ و۹/۳۲ و ۹/۲۲؛ سبک شناسی ۳۲۹/۲؛مکتبة امیرالمؤمنین ۶۸۶/۲ و ۶۸۷/۲؛ کشف الظنون ۱۷۸۶/۲؛ هدیة العارفین ۲۳۴/۱؛مشترک پاکستان، ج۱۴، ص۱۲۱-۱۲۲؛ دنا، ج۹، ص ۱۱۳۰-۱۱۳۲]

شرح و حواشی:

۱- ذیل مقامات حمیدی؛ زنگی بخاری، محمد بن محمود (-۸)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۹۰۹

کا: رحمت الله صالحی، تا: ۵۵۱ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۱۷گ، اندازه: ۱۸۶×۲۹۱سم [رایانه]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** با او چگونه گفت جهان نرم یا درشت.

خط: نسخ، کا: ابوالمجد تبریزی، تا: شنبه ۱۸ شوال۷۲۲ق؛ جلد: تیماج، ۸ص (۲۲۰-۲۲۷)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۷۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۰

خط: نستعلیق خوش، کا: عبدالقادر بن شیخ سعدالله قنوجی، تا: دوشنبه ۱۴ رمضان۱۰۴۰ق؛ مجدول، با سرلوح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۲گ، ۱۵سطر(۴×۹)، اندازه: ۸×۱۴سم [سنا: ف: ۱-۱۳۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۵۴-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۳-۱۲۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۷۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۵ق؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۵۴ص، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۱۷۶۴]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۵۳۰-۹/۸۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۷ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۵۱۰]

۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۹

آغاز: باد مرو است یا نسیم سخن ×× اینکه وقت سحر رسید به من

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ شعبان۱۰۵۰ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ اندازه: ۱۶×۲۷سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۸]

۷. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۶۹۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۹ق؛ مجدول؛ تملک: صدرالدین بن احمد نظام الدین حسنی حسینی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۵۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [نشریه: ۱۳-۷۵]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۹۵

آغاز: بسمله. سپاس خداوندی را که به بار است ارواح ما را به وجود اصلی ... ترکیب این اصول را علتی بود ظاهر و ترتیب این فصول را برهانی باهر ... مرد باید که مقصد خویش می‌گشاید به عقل؛ **انجام:** معلوم من نشد که بران پیر خوش زبان ×× ناگه چه کرد بی سبب از ناخوش جهان/ اندر کدام خطر شد از چرخ دون نگون ×× و اندر کدام خاک شد از بخت بد نهام

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۵۳گ، ۱۴

سطر(۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱۶-۲۵]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۷۳۷/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴/۱×۲۰/۵سم [ف: ۷-۳۴]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۹۶۲

خط: نستعلیق، کا: عبدالغفار، تا: ۱۱۸۹ق؛ مذهب و با سرلوح، مجدول؛ ۱۷۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۱سم [ف: ۴-۷۷۴]

۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۲۶۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هر که علمناه من لدنا علماً دانست داند که اساس علم از مدار عرش رفیعتر واز جدر فرش منیع تر.

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ازابتداء کتاب تا یکصفحه از مقامه نوزدهم، مجدول مذهب؛ سال ۱۲۷۰ داخل کتابخانه اعتضاد السلطنه گردیده؛ واقف: سپهسالار، جلد: تیماج، ۷۹ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲-۹۵]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۱۹/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۶×۲۰/۱سم [ف: ۷-۱۴۷]

۱۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** که تا یاران صورت وسیلت این اعتذار بدانند و صورت این موانع بخوانند

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با سرلوح مذهب؛ جلد: تیماج، ۱۱۵گ، ۱۵سطر(۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [ف: ۵-۸۴]

۱۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۷۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۹۹گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۰۹۷]

۱۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۸۶۱

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: حسن بن ابوالحسن نصیری اصفهانی، ۱۳۲۴ش؛ ۷۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۶۴۶]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۲۳۹/۱۴

آغاز: سپاس خداوندی را که بیاراست ارواح ما را بوجود اصلی و به پیراست اشباح؛ **انجام:** و آب به انبان ... دیگر حاکم در رد و قبول هر چه کند پادشاه او است. تمام شد.

خط: نستعلیق و شکسته چلیپایی، کا: اسماعیل بن علیقلی، تا: قرن ۱۳؛ ۹۱ص(۲۳۸-۳۲۸)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۴۷/۲-۸۷]

۱۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۷۷۴/۱

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۷گ، ۱۷سطر(۸×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲-۲۴۱]

۱۸. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: ۱۲۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: ربعی[نشریه: ۵-۶۴۹]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۱۳۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** این خود از کردار روزگار موعود است، و از گردش لیل و النهار معهود، بس سینه کز آسیب تو ای چرخ حزون ×× در قبضه روز و شب اسیر است و زبون

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد علی حسینی، تا: ربیع الاول۱۲۰۸ق، تاریخ ۱۲۸ (=۱۲۰۸)؛ مجدول، با یک سرلوح؛ مهر: سید نصرالله تقوی؛ جلد: تیماج، ۱۱۴گ، ۱۵سطر(۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۱۱-۱۲۹]

۲۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۱/۱

خط: نستعلیق، کا: حسین بن گنجعلی، تا: ذیقعده۱۲۴۳ق؛ ۲۳گ (۷-۲۹)، اندازه: ۱۷×۳۱سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۴۸]

۲۱. ساری؛ طاهری شهاب؛ شماره نسخه: ۲۲۷

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۱۸ صفر۱۲۵۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۶۴ص، ۱۴ سطر(۱۰×۱۷)[نشریه: ۶-۶۳۴]

۲۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۲۲۷

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد مومن بن محمد حسین آشتیانی، تا: ۱۲۵۴ق؛ قطع: ربعی[نشریه: ۷-۲۹۸]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۱۶۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ شوال۱۲۶۰ق؛ جلد: مقوایی، ۹۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۱-۱۸۰]

۲۴. سبزوار؛ صد و بیست و پنج نسخه؛ شماره نسخه: ۷۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی حسینی، تا: شوال۱۲۶۱ق؛ ۱۰۸گ (۱-۱۰۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [اوراق عتیق: ۲-۳۹۰]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۳۰۷/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد علی مازندرانی، تا: چهارشنبه ۱۰ ذیحجه۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۳گ (۱پ-۱۰۳ر)، ۱۵ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۶-۲۲۳]

۲۶. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۱۴۵ - ج

خط: نستعلیق، کا: خوانساری، محمد مهدی، تا: جمادی الاول۱۲۶۴ق؛ خط مدایح نگار مورخ ۱۳۱۷ در پایان؛ از محل هدیه دکتر مصدق خریده شده؛ جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۱۲سطر(۸×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: -۲۰۳]

۲۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۱۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۳ محرم۱۲۶۷ق، جا: تهران؛ افتادگی: آغاز(سه برگ از مقدمه کتاب افتاده)؛ محشی؛ ۶۶گ، ۱۹سطر(۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: -۴۰۸]

۲۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۹۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق پخته، کا: محمد زکی، تا: چهارشنبه ۲۰ جمادی الثانی۱۲۶۷ق؛ تملک: علی اکبر متولی مزار خاقان مبرور ۱۲۸۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۵گ، ۱۴سطر(۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۴۱]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۱۴۶

آغاز و انجام: برابر؛ کتابت و ترجمه مقامات از مصنفات قاضی حمیدالدین بلخی در خوشتر اوقات و بهتر ساعات حسب الفرمایش سرکار شوکتمدار خداوندگار با فر و وقار، گل گلستان معانی و نوباوه بوستان نکته دانی الوالی ابن الوالی امان الله خان الثانی حفظه الله تعالی بحرمت سبع المثانی. امید که مقبول طبع مشکل پسند عالی آید و از این جهة ابواب مرحمت را بر روی غلام گشاید و اگر سهو القلمی رفته باشد بر بی فهمی بنده حمل نفرماید. زیرا نسخه اصلی مغلوط و نامربوط بود و بنده نیز سعی موفور و کوشش غیر محصور را در تصحیح آن نمودم و من الفلق الی الغسق ورق ورق او را بدست تأمل بگشودم و سبق سبق آن را بپای تفکر پیمودم و رنج بیشمار را بردم و نسخه بسیار را نگاه کردم تا صحاحتی بهم رساند و چندان سقامتی درو نماند و نیز در مده این ترقیم و تصحیح و ترحمه [کذا] و توضیح گاهی با شاهد محنت آغوش و گهی از دست ساقی [...] امید که من بعد کزلک [=گزلک] تیسر، ناسخ حرف تعسر آید و حکم تقدیر بر وفق تدبیر زاید. انا العبد المذنب محمد زمان ابن اغلوبیک الساکن بکردستان سنه ۱۲۶۷.

خط: نستعلیق، کا: محمد زمان بن اغلوبیک ساکن کردستان، تا: ۱۲۶۷ق، برای امان الله خان ثانی (والی منطقه کردستان شاید)؛ دارای رکابه، دارای توضیحات لغوی و ترجمه زیر سطور عبارات عربی، نسخه بسیار جدید است و از بالای آن برش خورده به نحوی که کلمات یا سطری از بالای برگ‌ها از بین رفته یا در وصالی پنهان شده است؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵۸گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۸/۷×۱۵/۱سم [ف: ۲۷/۱-۲۷۱]

۳۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۰ق؛ ۱۳۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲-۵۳۵]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۴۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ایزد تعالی ما را و دوستان ما را از عیب چنین یاران و طعن و قدح ستمکاران نگاره دارد ...

خط: نستعلیق زیبا، کا: محمد رضی بن محمد کریم اشتهاردی، تا: ۱۲۷۱ق؛ جلد: تیماج، ۶۲گ (۲پ-۶۳پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۵۱]

۳۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۸۱۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: روز چهارشنبه ۲۸ رمضان۱۲۷۴ق، به خواهش سرکار نایب وزیر؛ مجدول، با سرلوح؛ قطع: ربعی[نشریه: ۷-۲۹۸]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد صادق کردستانی، تا: جمادی الثانی۱۲۷۵ق؛ واقف: محمد ایرانی مجرد؛ جلد: تیماج، ۱۴۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۹-۳۴۲]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۲۹/۲۲

خط: نسخ و نستعلیق، کا: حبیب الدین محمد بن علی اصغر جرفادقانی، تا: ۱ صفر۱۲۷۷ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳گ (۱۷۵ر- ۱۹۷ر)، اندازه: ۱۷/۷×۲۳سم [ف: ۴۱-۱۸۶]

۳۵. دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۴ جمادی الثانی۱۲۷۷ق؛ محشی[ف: -۲۳]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حبیب الله حسینی، تا: ۱۲۷۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۸گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۶-۴۳۱]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۲۴۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** در قبضه روز و شب اسیر است و زبون.

خط: نسخ تعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۴ق؛ مصحح، مقابله شده؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲۶۵ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [ف: ۶-۲۰۳]

۳۸. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۶۹

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی شرفنا بالعلم الراسخ؛ **انجام:** معلوم من نشد که جوان تا کجا دوید ×× در جام او چه کرد فلک زهر یانبید/ در آفتاب بادیه محنت اوفتاد ×× یا در حریم سایه دولت بیارمیدو ... و اگر این جراحت منفجر گردد و این آرزو در سینه منحجر بماند و این خود ازکردار روزگار موعود است و از گردش لیل و نهار مفهود: بس سینه کز آسیب تو ایچرخ حرون ×× در قبضه روز شب اسیر است و زبون ...

خط: نستعلیق، کا: ملا محمد شفیع صدرالعلما، تا: ۱۲۸۴ق؛ مجدول و مذهب، با سرلوح زیبا؛ کاغذ: ابریشمی، ۱۱۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۳-۱۳۱۱]

۳۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۴۱۵

خط: شکسته، کا: محمد علی بن عباس، تا: ۱۲۸۴ق؛ مجدول، با سرلوح؛ ۱۱۶گ، ۱۰سطر، اندازه: ۲۱/۴×۳۴سم [ف: ۴-۷۷۴]

۴۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۱۴ ـ ج

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۵صفر۱۲۸۹ق، برای فرمانروای کردستان، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۱۱گ، ۱۶سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۴۳۷]

۴۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۲۹

خط: نستعلیق، کا: سلیمان میرزا قاجار، تا: ۲۸ ذیقعده۱۲۹۲ق؛ جلد: روغنی مذهب، ۱۱۷گ، ۱۵ سطر(۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۱-۲۴۳۷]

۴۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۸۹۳

کا: محمد شریف، تا: ۱۲۹۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۴۰گ، ۹سطر (۵/۷×۹/۲)، اندازه: ۹/۸×۱۳سم [رایانه]

۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۶۸/۵۵

آغاز: الحمدلله الذی میزنا عن طبقة الانعام و خصصنا بمزایا الانام ... سپاس و ستایش خداوندی را که بیاراست ارواح ما را به وجود

اصل و بپیراست اشباح ما را به سجود وصل؛ **انجام:** و طعامهای خورده برآرند و از حجتها که اضعف من علل النحویین خوانند به حکم ... ید و بیضا نمایند
گزیده‌ای از مقامات حمیدی است؛ خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۴؛ جلد: چرم مذهب، ۳۴ص (۴۰۳-۴۳۶)، اندازه: ۱۲/۶×۲۱/۸سم [ف: ۲۹/۱-۴۹۷]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۶۸۲

آغاز: و اصلان و کاملان مکمل که از خبره؛ **انجام:** قد تمت مقامات قاضی ابوبکر حمید
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

۴۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۳۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳و ۱۴؛ جلد: تیماج، ۸۷گ، ۱۹سطر(۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: -۴۰۸]

۴۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۷۳ مشیر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ واقف: مشیرالسلطنه، ۱۳۱۹ق؛ ۱۴۰گ، ۱۴ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۵-۶۳۸]

۴۷. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: ۱۶۰/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن ملامحمد گرگانی، تا: دهه نخستین جمادی الاول۱۳۰۸ق؛ قطع: ربعی[نشریه: ۵-۶۴۶]

۴۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۷۵۶-۱۴/۲۰۶

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق شکسته، کا: لطف علی نوری، تا: یک‌شنبه ۱۵ شوال۱۳۱۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۵۱۰]

۴۹. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۶۰/۱

خط: نستعلیق، کا: نیسان بن محمد صادق سامانی، تا: ۱۲ رمضان۱۳۱۲ق؛ ۸۱گ (۴پ-۸۴پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲-۵۰۹]

۵۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۱۴۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: پرویز تویسرکانی، تا: رجب۱۳۱۴ق؛ محشی؛ ۱۰۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [مؤید: ۳-۱۲۷]

۵۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۷

خط: نستعلیق شکسته، کا: احمد بن علی رضای حسینی امین دواب تفرشی، تا: شعبان۱۳۲۱ق؛ ۸۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۴سم [ف: ۴-۷۷۴]

۵۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۴۲

آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق و نسخ، کا: عبدالسلام مولوی، تا: یک‌شنبه ۱۲ ربیع الاول۱۳۵۱ق؛ محشی با نشان «کنز»، «عبدالسلام مولوی» و ...، دستخط «ابراهیم یا اسماعیل بنی صدر» به سال ۱۳۴۳ش؛ ۲۰۲گ، ۱۳سطر(۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۰-۶۰۱]

۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۷۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: محمد ایرانی مجرد؛ جلد: میشن، ۱۰۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۹-۳۴۲]

۵۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۹۲۱/۱

آغاز: سپاس خداوندی را که بیاراست ارواح ما را بوجود اصل و به پیماست اشباح ما را به سجود وصل؛ **انجام:** اساس علم از مدار عرش رفیع تر است و از مدار فرش منیع تر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۰۵گ (۱پ-۱۰۵ر)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۰-۳۰۱]

۵۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۶۰۷

انجام: در ترجمه پارسی بی نظم و نثر تازی رفته ام و در آن مضایق بضرورت موانع ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۹۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۵-۱۰]

۵۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۰۳/۳

خط: نستعلیق، کا: علی آبادی مازندرانی، محمد حسن بن نصرالله، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۳۵گ (۸۴پ-۱۱۸پ)، ۱۲سطر(۶×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱۳-۳۰۸۳]

۵۷. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** شرط فاضلان و بخردان آنست که همچنان بیتی در ازای آن بر وزن و ردیف هم بر آن قالب و معنی ترکیب کنند پس در تعقیب گویند: لیعرف الصحیح من السقیم ×× و یعلم آن فوق کل ذی علم علیم ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اوراقش آشفته و در هم آمیخته و برخی افتاده؛ جلد: چرمی، ۱۰۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۳-۱۳۱۰]

۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۰۹/۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ تملک: محمد حسن بن محمد حسینی طباطبایی در ربیع الثانی ۱۲۷۴ق در بروجرد با مهر «محمد حسن الحسنی لاحسینی ۱۲۶۷» (بیضی)؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ رقعه‌ای به میرزا حسن داداشم گویا از کاتب نسخه؛ جلد: تیماج، ۸۸گ (۱پ- ۸۸پ)، ۱۷ سطر(۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۹/۱-۲۴]

۵۹. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره/۱

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۷۵۲]

←مقامات خواجه بهاء الدین نقشبند ⟵ انیس الطالبین و عدة السالکین

● **مقامات خواجه عبدالخالق غجدوانی و خواجه عارف ریوگری بخاری** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt-e xāje ʻabd-ol-xāleq qojdavānī va xāje ʻāref rīyūgarī boxārī

چاپ: به تصحیح سعید نفیسی، فرهنگ ایران زمین، ۲: ۱-۱۸
[فرهنگ ایران زمین مجلد ۱ ش۱ ص ۷۰و مجلد ۲ ش ۱ ص ۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۶۸۵/۲

خط: نستعلیق هندی، کا: میر عابد بن میر عبید، تا: سه‌شنبه ۱۸ شعبان۱۲۹۵ق؛ جلد: مقوا، ۱۹گ (۷پ-۲۵پ)، ۱۳سطر(۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶-۶۶]

● **مقامات خواجه علاء الدین بخاری** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt-e xāje ʻalāʻ-od dīn boxārī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۴۵۴/۳-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا ش Add. 26294 (ریو ۸۶۲)؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۱-۶۰۲]

←مقامات خواجه محمد صفر < سوانح خان

● **مقامات درویشان** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt-e darvīšān

درباره ۴۴ «مقام» درویشان، بخش‌بندی نشده: توبه، ارادت، خوف، صبر، شرم، زهد، قناعت، علم، تسلیم ...
[فهرستواره ۹۳۵/۸]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۰۲/۱۶-عکسی

آغاز: بسمله. طالب ارادتی اعتقاد بر پیر و مرشد این مقدار می‌باید که هر چه در نظر آید حلال و پاک داند؛ **انجام:** هرگز در راه باطل نرود. و الله اعلم.

اصل نسخه: گنج بخش، ۷۴۵؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱-۱۲؛ ۴گ(۲۲۱-۲۲۴)[عکسی ف: ۲-۲۶۲]

● **مقامات دو عارف بم** /تراجم، عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt-e do ʻāref-e bam

ابن خاوند فضل الله حسینی، ق۹ قمری

ebn-e xāvand fazl-ol-lāh-e hoseynī(- 15c)

به دستور: غیاث الدین عبدالعلی

تاریخ تألیف: ۸۹۵ق

مشتمل بر «شمیمه» و دو «لوح» و «خاتمه» و «تتمیم» مزین به سرلوح و دو جدول، سرلوح در تعریف ولایت و توصیف ارباب هدایت. از روضة الصفا و حبیب السیر نقل می‌کند.در دیباچه تاریخ کرمان (ص قیز) از آن یاد شده است؛ در دانشگاه به نام مقامات دو عارف بم، طاهر الدین محمد بمی و شمس الدین ابراهیم بمی آمده است.

چاپ: ژان اوبن در فرهنگ ایران زمین (۹۳/۲، ۲۳۲) مقدار ۷۲ برگ آن را چاپ کرده است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۵۳۱

آغاز: و سابقه عنایت لم یزلی این طبقه را به تشریف شریف و لقد کرمنا بنی آدم مشرف ساخت و از سایر طوایف امم و قبایل بنی آدم تاج سعادت و افسر سیادت قبیله جلیله بنی هاشم بر سر نهاد؛ **انجام:** و اخلاق حمیده و صفات پسندیده آن حضرت از حد و حصر بیرون است به همین مختصر نامچه اختصار گردید که عامه خلایق از آن مستفیض و بهره مند آیند.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۴ شوال۱۲۷۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: کتابخانه باقر ترقی، کتابفروشی مستوفی؛ جلد: تیماج، ۱۱۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲۸-۸۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۰۴۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز و انجام(برگ‌های ۴۹ تا ۵۴ است و دیگر برگ‌ها گم شده)؛ کاغذ: سمرقندی، ۶گ، ۱۷سطر(۶×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۲/۵سم [ف: ۱۷-۲۸۰]

←مقامات رضا < مقام رضا

● **المقامات الزینیة** / ادبیات / عربی

al-maqāmāt-uz zaynīya

ابن صیقل جزری، معد بن نصرالله، - ۷۰۱ قمری

ebn-e sayqal-e jazarī,maʻad ebn-e nasr-ol-lāh(- 1302)

۵۰ مقامه است که ابن صیقل انشا نموده و با روایت قاسم بن جریال دمشقی به ابونصر مصری نسبت داده است.به گفته مؤلف، مباحث کتاب مشتمل بر آیات محکمات، اخبار مسندات، گزیده‌های مذاکرات و مناظرات، موعظه‌ها، فکاهیات، رساله‌ها، مسئله‌ها، خطبه‌ها، امثال و حکایات، عبارات و نکات فقهی و اصول نحوی است.

آغاز: الحمدلله الذی ایدنا بمنائح اللالا و اوردنا موارد الا لا و دراء بعز عزه کتائب الضراء ... و بعد فانی دخلت ذات یوم خیسی و آویت انیسی فوجدت بید شبلی الالمعی المبرا من لبس لباس الدنس
[کشف الظنون ۱۷۸۵/۲؛ اعلام زرکلی ۱۸۱/۸]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۹۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** در مقامه ۴۹ افتاده و ارج الاخلاق قومها الشمریة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: وسط؛ کاغذ: کاغذ دولت آبادی، ۱۵۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷/۶×۲۴/۷سم [ف: ۱–۵۳۰]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الجنادل فی کروبها و البوارق فی ذهوبها و الزعازع فی هبوبها فحین شاهدت غباری و شارفت

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ضمیمه: در اوراق ۱۸۰ تا ۱۸۲ اشعاری از عبدالمومن بن صفار سنجاری و بهاءالدین ابراهیم اسحاق مطلبی به همراه نثری از فخرالدین ابوبکر بن محمد بن ابی بکر فارسی در مدرح ابن صیقل نگاشته شده است، آغاز ضمیمه: «فالیك یعزی باسمی الوری ××قدرا و عنك رووه و صرافی السید»، انجام: «و لا زلت شمس الدین فی المجد ساميا علی حبه الحوراء ما طلع الفجر. تمت ...»؛ تملک: اسدالله انصاری مشهور به امین الواعظین به سال ۱۳۱۴ با مهر «امین الواعظین اسدالله الانصاری» (بیضی)؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۱۸۴گ، ۱۷سطر(۱۲×۱۹/۵)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۳–۱۹۱]

←مقامات ژنده پیل ← مقامات احمد جام

● **مقامات سالک** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt-e sālek

صوفی خوافی، برهان الدین، ق۱۱ قمری

sūfī xāfī,borhān-od-dīn(- 17c)

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی خلاق الانسان علمه البیان و فضل بعضهم علی بعض فی کل حین و اوان جعلهم اهل ...

انجام: تاسالك به مقدم فنا نرسد تسلیم گردد بروی و الله تعالی اعلم بالصواب والیه مرجع الماب

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۶۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۵۹۱/۹

آغاز و انجام: برابر

کا: اسماعیل بن محمد جعفر، تا: ۱۲۳۷ق؛ جلد: مقوایی، ۱۵ص (۲۳۶–۲۵۰)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۷سم [ف: ۱۷–۴۳۳]

● **مقامات السالکین** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt-os sālekīn

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ – ۸۳۴ قمری

ne‘mat-ol-lāh-e valī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1330 - 1431)

[فهرستواره منزوی ۹۳۵/۸؛ نسخه ها ۲۱۰/۲ (۲ نسخه)]

همدان؛ برنا، قاسم؛ شماره نسخه: ۴۹

آغاز: اعلم ایدنا الله و ایاك که با علایق و عوایق خلایق سلطان؛

بی‌کا، تا: قرن ۱۴[نشریه: ۵–۳۷۹]

● **مقامات السالکین** / موسیقی، عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt-os sālekīn

دارابی، شاه محمد بن محمد، ۱۰۲۷؟ – ۱۱۴۷ ؟ قمری

dārābī, šāh mohammad ebn-e mohammad (1618-1735)

این رساله دارای دیباچه‌ای است به انشای مولانا خداداد که محتملاً از مریدان مؤلف بوده و متن رساله با مقدمه‌ای از مؤلف و دو «فصل» و یک «خاتمه» سامان یافته است: مقدمه دارای دو «مقام» است: مقام ۱) در بیان تعریف اهل لغت از غنا که هفت تعریف درباره غنا نقل کرده و سپس نظر خود را ابراز کرده است و در نهایت چون اقوال عامه و خاصه را درباره غنا مختلف و غیر قابل‌جمع دانسته، راه چاره را رجوع به عرف می‌داند، مقام ۲) ابتدا گزارشی از دیدگاه علمای شیعه و سپس نظر علمای عامه را مطرح کرده و در پی آن نظر خود را چنین ابراز کرده: «مؤلف را اعتقاد این است که غنا حرام است اگرچه در قرآن و ذکر و مرثیه باشد اما بالفعل آنچه قاریان و ذاکران می‌خوانند غنا نیست چه عرف آن را غنا نمی‌خواند»؛ فصل ۱. بیان علت حرمت غنا و دلایل تحریم آن؛ فصل ۲. بیان احادیثی که بر ممدوح بودن صوت حسن دلالت دارد که بیست و هفت حدیث در این زمینه همراه با ترجمه و بعضا توضیح آن آورده است. در دنباله آنبحثی با عنوان «تنبیه» گشوده که مناظره مفصلی به صورت پرسش و پاسخ میان نظریات گروه اول و دوم است که در این میان بررسی‌های روایی و رجالی و سندی نیز دیده می‌شود. این «تنبیه»، تکمله‌ای در پی دارد که در حقیقت تحلیل بعضی از مسائل رجالی است. در نهایت نظر خود را در باره این مسأله چنین ابراز کرده: «پس حق در باب غنا آن است که هرچه در عرف غنا گویند، حکم به حرمت آن باید کرد که مناسب فهم مخاطب باشد». مؤلف پس از آن در باره شعر و عشق به تفصیل سخن گفته و فرق میان شعر ممدوح و مذموم را بیان کرده است و در خاتمه به صوت حسن، نغمه خوش و سماع پرداخته و ضمن تکمله‌ای که در پایان خاتمه است، نظر بعضی از اهل عرفان را در باب آثار سماع بیان کرده است. در نهایت می‌گوید: «دلائل همه از طرفین مذکور است هرکس هرچه خواهد اختیار کند و احتیاط نماید که تکفیر و تفسیق مؤمنی بلا رویه ننماید».

آغاز: دیباچه مقامات السالکین از مولانا خداداد: خنیاگران هشت بهشت قدس و بلبل نوایان چار چمن انس زمزمه پردازان محافل ارباب شوق ...

آغاز رساله: خوشترین نوایی که عندلیبان گلشن فصاحت به آن گوش هوش ساکنان بزم عرفان را به جوهر آبدار معرفت مزین سازند حمد صانعی است که صورت صنوبری هر یک از قلب و لسان را قدرت فهم و نطق بخشیده ... ای ذات تو در کل ممالک

مالک - وی راهروان کوی عشقت سالک ...
انجام: دیباچه: این سرگشته وادی حیرانی را از همت والا یادآوری نمایند. بیت: الا ای که بر خاک ما بگذری - به جان عزیزان که یاد آوری.
رساله: با آنکه از معصوم دست بر هم زدن از روی تاسف سرزده. این بود در این مقام از کلام عالیمقام. و اگر اراده زیاده بر این داشته باشند از رساله وجدیه مطالعه نمایند. تمام شد رساله مقامات السالکین به فضل و کرم حضرت رب العالمین و دلایل همه از طرفین مذکور است هر کس هر چه خواهد اختیار کند و احتیاط نماید که نکفیر و تفسیق مؤمنی بلا رویه ننماید. و السلام علی من اتبع الهدی و صلی الله علی محمد و آله و سلم.
چاپ: در سال ۱۳۷۴ش، در ضمن کتاب موسیقی در سیر تلاقی اندیشه‌ها و پنج رساله فقهی فارسی، به کوشش اکبر ایرانی، انتشارات حوزه هنری سازمات تبلیغات اسلامی؛ در مجموعه میراث فقهی غنا و موسیقی جلد اول، قم، مرکز تحقیق مدرسه ولی عصر، نشر مرصاد، ۱۳۷۶ش، با تصحیح سید جعفر نبوی.
[موسیقی‌نامه‌ها ۱۶۷؛ فهرست اونس ۳۳؛ نسخه‌های منزوی ۳۹۰۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۰۲

آغاز: در دیباچه افتاده: سید المرسلین منقبت خطیب منبر سلونی است ... سائر ائمه اثنا عشر است ... اما بعد بر نغمه سنجان مقام دانش و بلند آوازگان گوشه گیر شعبه بینش و رموز دانان کلام معجز نظام حضرت ملک منان و متتبعان احادیث حضرت سید الانام و محدثان روایات احصاب عصمت علیهم السلام و متخصصان مذاهب فقهاء خواص و عوام مخفی نیست که هر کلتی بعد از بعثت آن سرور به غیر ملت محمدی ص باطل و هر مذهبی سوای مذهب اثنا عشر از درجه اعتماد ساقط و عاطل است و این نیز ظاهر و هویدا است که غناء فی الجملة حرام و عین عصیان و آثام است اما خفائی که هست در این است که غناء حرام مذموم کدام و صوت حسن ممدوح به احادیث در چه مقام ... و لهذا اقل الخلیفة بل لا شیء فی الحقیقة ض ۲ ض که احادیث اصحاب عصمت از اهلش که مسلم الثبوت به حدیث دانی بوده اخذ نموده و همچنین تفسیر و اصول و فقه و فنون ثلثه جکمت اصولها و فروعها و اقسام تسعه عربیت و طب و نجوم و هندسه از استاد هر فن بر وجه اتم استفاده کرده چون درین مقام از بعضی تحریم ما احل الله و از بعضی تحلیل ما حرم الله استیشمام نمود به مقتضای حدیث اذ اظهرت البدع فی امتی فلیظهر العالم علمه فمن لم یفعل فعلیه لعنة الله به توفیق حضرت عزت و به تایید اصحاب عصمت بعد از استخاره اراده کرد که تفرقه نماید میان غناء حرام و صوت حسن ممدوح خالی از آثام ... و این رساله که مسمی است به مقامات السالکین مشتمل بر مقدمه و دو فصل و خاتمه؛ **انجام:** هر کس هر چه خواهد اختیار کند و احتیاط نماید که تکفیر و تفسیق مومنی بلا رویة ننماید و السلام علی من اتبع الهدی.
فاقد دیباچه و بیش از نیمی از صفحه اول اقتاده؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان«منه سلمه الله، منه مد ظله العالی، منه حفظه الله تعالی»؛ تملک: میر محمد باقر بن عبدالجواد؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۱۸گ، ۱۲سطر(۸×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۷۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۱۷-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیاOr. 1105؛ بی‌کا، بی‌تا، پس از این چند بند است: لواحد من الصوفیة، دقیقة ذکر الشیخ الالهی فی کتاب المقاومات: من کلام بعض العظماء[فیلمها ف: ۳-۴۵]

● مقامات السالکین / فقه / فارسی

maqāmāt-os sālekīn

در «مقدمه» و دو «فصل» و «خاتمه» در تجویز غنا، مؤلف شیعی اثنا عشری است و نام خود را به رمز «ف ۲ ف» آورده و از مولانا محمد باقر خراسانی و کفایه او و از مولانا و رساله وجدیه خود یاد کرده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۱۰-ف

نسخه اصل: کتابخانه سعید نفیسی ش ۲۰۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ محشی با نشان «منه سلمه الله منه مدظله العالی»[فیلمها ف: ۱-۲۰۲]

● مقامات السالکین ۱ / عرفان و تصوف / عربی

maqāmāt-us sālikīn

رساله‌ای است در بیان آفت‌هایی که سالک حقیقت با آنها روبه‌روست و بیان راه‌حل‌های مناسب، مشتمل بر چندین «باب» هر یک درسه «مقام»: باب التوبة، باب الارادة، باب الصدق، باب الاخلاص، باب المحاسبة، باب الورع، باب الزهد، باب التوکل، باب الفقر، باب الصبر، باب الرضا، باب الخوف، باب الرجاء، باب المعاملات، باب الرعایة، باب الأدب، باب الریاضة، باب الرغبة، باب الفتوح، باب الرهبة، باب الحقیقة، باب المحبة، باب الشوق، باب السماع، باب الوجد، باب الحرکة، باب السکون، باب الطمأنینة، باب المشاهدة، باب المراقبة، باب المکاشفة، باب السر، باب الیقین، باب المعرفة، باب التصوف، باب الغیرة، باب المکر، باب الغربة، باب الورود و باب الهمة.
آغاز: الحمدلله رب العالمین الذی دعا الحق الی نفسه بالآیات البینات و الآثار اللائحات و السنن الواضحات و فتح لهم ابواب الکرامات

۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ف۱۸۱/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی الاحوال و المقامات سلوک طریق خاصه الله عزوجل و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و الماب - تمت

الکتاب بعون الملك الوهاب تحریرا فی شهر ذی القعده سنه عشرین و الف ۱۰۲۰
بی‌کا، تا: ۱۰۲۰ق؛ ۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۱-۱۵۸]
۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۶۱
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه دستغیب -شیراز [شاید همان نسخه بالا].
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۰۲۰ق؛ ۱۵ص [عکسی ف: ۵-۱۰۸]

←مقامات السبع ⟵ مقامات العاشقین

● **مقامات سدیدالدین محمد اعور کرد کرماج** / ادبیات / فارسی
maqāmāt-e sadīd-od-dīn mohammad a‘var kord kormāj
اعور، سدیدالدین کرماج، ق۶ قمری
a‘var,sadīd-od-dīn karmāj(- 12c)
مقامات ادبی است به نثر و نظم و نه زندگی‌نامه. آقای افشار و آقای شفیعی کدکنی مقاله‌ای در این باره دارند. مؤلف با اثیرالدین اخسیکتی (-۵۶۲ق) مهاجات داشته است.
چاپ: به کوشش ایرج افشار در مجله ادبیات سال ۱۶ ص ۶۷۳-۶۹۶ چاپ شده
[فهرستواره منزوی ۲۲۹۱/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۳/۱۵
خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ جلد: تیماج، ۱۲ص (۸۷-۹۸)، ۲۹سطر(۸×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [سنا: ف: ۱-۳۰۱]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۵۶۵-عکس
نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۳-۲۵۸]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۷۶/۳-ف
خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۲-۲۷۴]

● **مقامات سلوک** / عرفان و تصوف / فارسی
maqāmāt-e solūk

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۵۱/۲
آغاز: بسمله. حمد له ... اما بعد حمد خداوند ... معلوم ضمیر منیر اکثر ... گرداند؛ **انجام:** با یتیمان شفقت.
۱۵ مقام در آن آمده است؛ خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: هندی، جلد: گالینگور، ۱گ (۲۵ر و پ)، ۱۱ سطر(۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۶-۸۳]

● **مقامات شاه نقشبند** / کلام و اعتقادات / فارسی
maqāmāt-e šāh-e naqšband
میرک بخاری، محمد بن مبارکشاه، - ۷۴۰ قمری
mīrak-e boxārī,mohammad ebn-e mobārak-šāh(- 1340)
در سال ۷۸۵ به خدمت خواجه علاء الدین عطار رسیده بود.

قم؛ لاجوردی، سید مهدی؛ شماره نسخه: ۳۱
آغاز: بسمله. حمد بی قیاس حضرت پادشاهی را جل سلطانه ... اما بعد بر ارباب بصارت پوشیده نماند که بعد از سعادت نبوت شریف تر از مقام ولایت نیست ...
بی‌کا، بی‌تا[چند نسخه-ف: -۱۱۱]

● **مقامات شیخ ابوسعید ابوالخیر (منتخب)** / فضایل و مناقب / فارسی
maqāmāt-e šeyx abū-sa‘īd-e ab-ol-xayr (mn.)
چند حکایت از کتاب مقامات ابوسعید است به انتخاب کاتب نسخه.
[فهرستواره منزوی ۹۳۴/۸]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۸۱/۱۶
آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة علی محمد سید الاولین و الاخرین و آله الطیبیم الطاهرین الراشدین المعصومین. اما بعد پوشیده و کخفی نمامد از جانب عزیزی چنین مأمور شد که از کتاب مقامات حضرت قدوة المحقین و سلان العارفین شیخ ابوسعیر ابوالخیر ... بعضی سخنان و حکایات انتخاب نموده کتابت شود. بنابراین بنده گستاخی نموده ... حکایات و کلمات متفرقه از آن کتاب پر فیض نقل می‌نماید؛ **انجام:** گریستن بر خلق افتاد و حالت خوش رفت اکنون این دو بیت بعداز وفات شیخ کرامات او بر زبان تو رانده است.انجامه: تمام شد حکایاتی چند که از مقامات جناب شیخ ابوسعید ابوالخیر انتخاب نموده به تحریر پیوست فی تاریخ ۹ شهر ربیع الاول سنه ۱۰۱۴.
خط: نستعلیق، کا: دوست محمد بن علی دوست بدستانی/ بجستانی، تا: ۹ ربیع الاول۱۰۱۴ق؛ ۱۷گ (۱۷۴ر- ۱۹۰ر)، ۱۹ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۹/۲-۷۱۹]

←مقامات شیخ احمد ژنده پیل ⟵ خلاصة المقامات

● **المقامات الصالحیة** / ادبیات / عربی
al-maqāmāt-uṣṣāliḥīya
روغنی قزوینی، محمد صالح بن محمد باقر، - ۱۰۷۵ قمری
rūqanī qazvīnī, mohammad sāleh ebn-e mohammad bāqer(- 1665)
در پنجاه مقامه است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۶۶۱

آغاز: بسمله. و بعد الحمدلله رب العالمین ... فقد دعا ضیق الصدر و غلبة الملال بعض ارباب البال ... الی املاء تلک المقامات

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: وسط و انجام (انجام در مقامه ۳۲ افتاده)؛ جلد: میشن، ۸۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴/۴×۲۰/۳سم [ف: ۱-۵۳۰]

↩مقامات صوفیان ⪢ مقامات الصوفیة

● **مقامات صوفیان = چهل مقام صوفیان** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt-e sūfīyān = čehel maqām-e sūfīyān

ابوسعید ابوالخیر، ۳۵۷ - ۴۴۰ قمری

abū-sa'īd-e ab-ol-xayr (969 - 1049)

روزی جماعتی از مریدان نزد وی رفته وسخن از تصوف و شریعت و درویشی در بین برده که مؤلف از آنان درخواست قلم و دواتی نموده تا مقاماتی در طریقت تصوف نویسد تا آیندگان را به کار آید. مؤلف آنها را در چهل «مقام» تنظیم نموده است.

چاپ: به کوشش محمد دامادی، معارف اسلامی، ش۱۲ (۱۳۵۰)، ص۵۸-۶۲

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۲۰۶/۲۰

آغاز: روزی در خدمت شیخ ابوسعید بن ابوالخیر جماعتی از مریدان بودند و از راه تصوف و شریعت و درویشی حرفی در میان بود

نسخه اصل: کتابخانه ایاصوفیا، استانبول - ترکیه ۴۷۹۲؛ خط: نسخ، کا: اسعد بن علی بن محمد کاتب، تا: ۸۱۳ق؛ ۴ص (۹-۱۲ در حاشیه) [عکسی ف: ۴-۲۳]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۳۸/۱۵

آغاز: بسمله، آورده اند که روزی خواجه طریقت پیشوای حقیقت شیخ المشایخ ... ابو سعید بن ابوالخیر النسفی [چنین است] ... روزی نشسته بود و جماعت مریدان به خدمت او حاضر؛ **انجام:** مهر کردند و دهانش دوختند. الحمدلله رب ...

از ناشناس دانسته شده، در برخی نسخه‌ها منسوب به ابو سعید ابوالخیر شده است، نسخه در دست با روایت از او آغاز می‌شود: «... روزی خواجه ابو سعید ابوالخیر در میان مریدان نشسته بود. سخن از شریعت و طریقت به میان آمد. شیخ اشاره کرد که دوات و قلم و کاغذ بیاورید تا مقامات چند در این باره بنویسم»، بدین گونه رساله از آن شیخ شناسانده شده است. سپس چهل مقام صوفیان: ۱. نیستی [چنین است و جایی نیت]، ۲. انابت، ۳. توبه، ۴. ارادت، ۵. مجاهدت، ۶. مراقبت، ۷. صبر، ۸. ذکر، ۹. مخالفت نفس، ... ۱۱. رضا، ۱۲. تسلیم، ۱۳. توکل، ۱۴. زهد، ۱۵. عبادت، ۱۶. ورع، ۱۷. اخلاص، ۱۸. صدق، ۱۹. خوف، ۲۰. رجا، ۲۱. فنا، ۲۲. بقا، ۲۳. علم الیقین، ۲۴. عین الیقین، ۲۵. معرفت، ... ۳۰. قربت به خدا، ... ۳۵. تجرد، ... ۴۰. تصوف؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در مجموعه رساله‌های عزیزالدین نسفی؛ ۱۳گ (۱۱۵پ-۱۲۷ر) [ف: ۱-۲۴۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱/۳۲-عکس

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۵۶۷پ) [فیلمها ف: ۳-۲۱۷]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۷۸/۴

آغاز: بسمله. نقل است از خواجه طریقت و پیشوای حقیقت قدوة العارفین شیخ ابوسعید ابوالخیر ... که روزی با جمعی نشسته بودند و از شریعت و طریقت و حقیقت سخنان میگذشت از تصوف و فقر سخنی میگفتند شیخ فرمودند که دوات و قلم بیاورید تا مقامات بنویسم در طریقت و تصوف بنویسم در طریقت و تصوف تا آن را مطالعه کنند و کار بندند؛ **انجام:** و اگر این هم ندارد مقلدی باشند.مقلد را درین ره جایگه نیست ×× نشان عاشقان از دنیا تبری است / چون ندیدی شبی سلیمان را ×× تو چه دانی زبان مرغان را

بی‌کا، بی‌تا، کاغذ: سپاهانی، ۱۴ص (۵۲-۶۵)، ۱۲سطر (۵×۹)، اندازه: ۱۱×۱۳سم [ف: ۱۴-۳۸۲۳]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۱/۶-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۱۹؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۱-۴۱۶]

● **مقامات صوفیان = چهل مقام صوفیان** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt-e sūfīyān = čehel maqām-e sūfīyān

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ - ۷۸۶ قمری

hamadānī, 'alī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

درباره چهل مقام صوفیان و صفاتی که سالکان راه باید دارا باشند، به نثر آمیخته به نظم: مقام۱. نیت، ۲. انابت، ۳. توبه، ۴. ارادت، ۵. مجاهدت، ۶. مراقبت، ۷. صبر، ۸. ذکر، ۹. مخالفت نفس، ۱۰. رضا، ... ۱۵. عبادت، ... ۲۰. رجا، ... ۲۵. معرفت، ... ۳۰. قربت، ... ۳۵. تجرید، ... ۴۰ تصوف. (منزوی، احمد)

آغاز: بسمله. حمدله. و العاقبة للمتقین، و الصلاة علی نبیه محمد و آله الطاهرین. اما بعد، بدان که صوفی دل چهل مقام است، و چهل مقام بباید دانست، تا قدم وی درکوی تصرف درست آید ... مقام اول نیت است ...

انجام: مقاله چهلم تصوف است صوفی آن بود که از همه مرادها صافی بود ... واین چهل مقام هر یکی را از پیغمبران بود اول آدم را علیه السلام وآخر محمد مصطفی را صلی الله علیه وآله وسلم.

چاپ: این رساله در شماره دوازدهم مجله معارف اسلامی بچاپ رسیده است (صفحات ۵۸-۶۲)

[الذریعة ۱۱/۲۲؛ نسخه‌های منزوی ۱۱۲۱/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۸۹/۷]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۵۰/۱۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابوذر بن عبدالله سبزواری، تا: ۹۰۷ق، جا: مشهد رضوی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳گ (۳۳۰پ–۳۳۲پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۸سم [ف: ۷–۲۹۸]
۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۵۰/۳–عکسی و ۴۷۱/۶–عکسی
آغاز: بسمله. هذا رسالة فی مقامات الصوفیه و بیان حالاتهم و اظهاراتهم، و معنی الفقر و ما یتعلق به ... صوفی را چهل مقام باید که تا در کوی تصوف درست آید. و صوفی زیکان [زیانکار] امروز را از یک مقام آگاهی نیست؛ **انجام:** هر که از این چهل مقام یکی بگریزد صفای وی تمام نباشد. تا واضح شد. و الله اعلم بالصواب اتمت المقامات ...
نسخه اصل: گنج بخش، ش ۴۰۱۱ (گنج ۸۱۰/۲). در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد حسین کابلی، تا: ۹۹۲ق، ۳ص (۱۱–۱۳)[عکسی ف: ۲–۲۶۲]
۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۸۳۷/۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف مخ: ۱–۱۶۷]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰۱۳/۵
آغاز و انجام: برابر
در چهل مقام تصوف. مقام اول نیت است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۴ صفر۱۰۰۳ق، کاغذ: سمرقندی، ۲گ (۵۸پ–۵۹ر)، ابعاد متن: ۸×۱۶[ف: ۱۱–۱۵]
۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۰/۲–عکسی
آغاز و انجام: برابر
اصل نسخه: گنج بخش، ش ۵۴۱۷ (گنج ۶۵۹/۲)؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۰ص(۱۱۴–۱۲۳)[عکسی ف: ۲–۹۲]
۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۵۰/۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: شاه کوهی، علی اصغر، تا: ۱۲۲۶ق؛ ۵ص (۴۱۷–۴۲۱)، ۱۸سطر(۷×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۴–۳۵۹۶]
۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۷۲۴/۸
آغاز و انجام: برابر
کا: مهدی، تا: ۱۲۸۶ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۸۲ر–۱۸۴ر)، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۲۰–۱۱۲]
۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۱۷۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** نانویس: مقام سی و سیم کفف میان ایشان حجاب نبود اگر فرو نگرند تا پشت گاو ماهی به بینند و اگر بالا نگرند عرش و کرسی و لوح و قلم تا خطرة القدس ایشانرا هیچ حجاب نبود ...
تا مقام سی و سوم؛ خط: نسخ خوش، کا: عبدالله حسینی، تا: ۱۲۸۷ق؛ جلد: میشن، ۲گ (۱۹۷پ–۱۹۸)، ۲۴سطر (۱۱×۱۹/۵)، اندازه: ۱۹×۲۷/۵سم [رایانه]
۹. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۵۷/۷
آغاز و انجام: برابر
کا: ذوالریاستین، تا: ۱۲جمادی الثانی۱۳۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۷ص (۲۶۲–۲۶۸)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱–۸۶]
۱۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۰۷۶/۳
آغاز و انجام: برابر
تذکر: در فهرست بدون نام مؤلف است. به قرینه آغاز و انجام مؤلف ذکر شد؛ خط: نستعلیق، کا: حضرت علی بن محمد عرب خراسانی، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴گ (۱۳۴پ–۱۳۷ر)، ۱۴سطر(۸×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۴–۱۳۵]
۱۱. سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه: ۱/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** مقام سی وسیم کفف (کذا) میان حق ومیان ایشان حجاب نبود ... ولوح وقلم تا حظرة القدس ایشان را هیچ حجاب نبود.
از آغاز تا مقام سی وسوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۲گ (۲۰۱–۲۰۲)، ۲۴سطر[ف مخ]
۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۶۴/۲۸
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴ص (۵۴۵–۵۴۸)[عکسی ف: ۳–۲۰۱]
۱۳. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۰۵/۳ فرخ
در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶ص (۱۱۴–۱۱۹)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: –۱۸۹]

● **مقامات الصوفية** / عرفان و تصوف / فارسی
maqāmāt-os sūfīye
جوینی، محمد بن حمویه، ۴۴۹ – ۵۳۰ قمری
jovaynī,mohammad ebn-e hamoyeh (1058 - 1136)
در چهل مقام.
چاپ: دمشق، محقق: انستاس الکرملی، مجلة المجمع العلمی، جلد۱۸، ۱۳۶۲ق.
[فهرستواره منزوی ۹۳۵/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۸۹۱/۱–ف
نسخه اصل: کتابخانه ملی ۲۲۴؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۱–۶۳۰]

● **مقامات الصوفیه** / عرفان و تصوف
maqāmāt-os sūfīye
سهروردی، یحیی بن حبش، ۵۴۹؟ – ۵۸۷ ؟ قمری
sohravardī, yahyā ebn-e hebaš (1155 - 1192)

شرح و حواشی:
۱– شرح مقامات الصوفیة

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۳۰-ف

نسخه اصل: سرای احمد ثالث ش ۳۲۱۷؛ بی‌کا، بی‌تا، مورخ ۸۶۵؛ ۱۲گ (۱۹۷پ-۲۰۸ر) [فیلمها ف: ۲-۲۸۴]

● **مقامات صوفیه** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt-e sūfīye

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۵/۲۴-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۲۰۴۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۲۴۷-۲۴۸) [فیلمها ف: ۱-۴۶۲]

● **مقامات طاهری** / ادبیات / عربی

maqāmāt-e tāherī

روغنی قزوینی، محمد صالح بن محمد باقر، - ۱۰۷۵ قمری

rūqanī qazvīnī, mohammad sāleh ebn-e mohammad bāqer(- 1665)

اهدا به: میرزا محمد طاهر

آن را تألیف محمد صالح ابن محمد باقر قزوینی دانسته‌اند.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۱۸۲/۶

آغاز: بسمله، و بعد الحمد رب العالمین ... فقد دعا ضیق الصدر و غلبة الملال بعض ارباب البال ... و صیر اسمه تبعاً للمسمی علی املاء تلک المقامات؛ **انجام:** صیغ منه قلائد الحیتان.

خط: نستعلیق، کا: احمد بسطامی میامی، تا: ۵ محرم۱۲۸۸ق؛ جلد: میشن، اندازه: ۱۴/۳×۲۱/۶سم [ف: ۷-۲۳۰]

←مقامات الطیور > قطعات

←مقامات الطیور > قصه امیر تیمور

←مقامات الطیور > جنگ

←مقامات الطیور > منطق الطیر

←مقامات الطیور > جنگ بختیار

● **مقامات عارفان** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt-e ‘ārefān

وابسته به: الاشارات و التنبیهات؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸ق)

ترجمه نمط نهم در مقامات عارفان از اشارات.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۸۱۶/۵

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۳گ (۲۳پ-۲۵ر)، ۱۵ سطر(۷×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱۶-۳۶۷]

● **مقامات العارفین = عدد مقامات السالکین = تذکرة الاولیا = صد مقام = عدد مقامات** / عرفان و تصوف، شعر /فارسی

maqāmāt-ol ‘ārefīn = ‘adad-e maqāmāt-os sālekīn = tazkerat-ol olīyā = sd maqām = ‘adad-e maqāmāt

قاسم انوار، علی بن نصیر، ۷۵۷؟ - ۸۳۷ قمری

qāsem-e anvār, ‘alī ebn-e nasīr (1357 - 1434)

وابسته به: منازل السائرین؛ انصاری، عبدالله بن محمد (۳۹۶-۴۸۱)

مثنوی عرفانی کوتاه در ۱۰۷ بیت با دیباچه‌ای به نثر که گزیده از «منازل السائرین» خواجه عبدالله انصاری است.

آغاز: حمد بر حضرت غنی ابد ×× الذی لم یلد و لم یولد / واهب ملک جود و اصل وجود ×× لیس فی الملک غیره موجود ... / بشنو ای طالب ره توفیق ×× در طریق خدا علی التحقیق

انجام: صلوة خدای بر احمد ×× بر روان صحابه امجد

چاپ: در کلیات او با عنوان «صد مقام یا رساله عدد مقامات» ص ۳۵۶-۳۵۸ چاپ شده است؛ایران، تهران، انتشارات مولی، ۱۳۹۲ شمسی، با تصحیح دکتر حسن نصیری جامی، حروفی، ۱، ضمیمه انیس العارفین

[فهرستواره منزوی ۲۰۶۳/۳ و ۲۲۹۲/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۱۱۸/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: نیمه قرن۹؛ جلد: تیماج مذهب، ۳گ (۱۷۴ر-۱۷۶ر)، ۱۷سطر(۵/۹×۱۱/۶)، اندازه: ۸/۸×۱۵/۲سم [ف: ۲۹/۲-۷۷۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۶۱۳/۳

آغاز و انجام: برابر

۶۰ بیت؛ خط: نستعلیق، کا: حسین شاهی، تا: ۸۵۲ق، جا: قزوین؛ کاغذ: کشمیری زرد، جلد: تیماج سیاه، ۴گ (۳۴۲-۳۴۵)، ۱۹سطر، اندازه: ۷/۵×۱۶سم [ف: ۸-۳۵۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۶۱۲/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تعلیق، کا: صدر قلندر، تا: ۸۵۴ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۳گ (۴۲۴-۴۲۶)، ۱۶سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۸-۳۵۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷/۲۹-فیروز

آغاز: هست این صد مقام بر ده قسم ×× هر ده از هم تمیز کرده به اسم

خط: نستعلیق، کا: سلطان علی، تا: ۸۸۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳ص (۲۰۹-۲۱۱ حاشیه دفتر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف: ۲۱-۱۹۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۴۳۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن حسنی کاتب دزفولی، تا: با تاریخ۱۲۸۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۵ص(۳۰-۳۴)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۱/۸سم [ف: ۴۵-۲۳۵]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۱۶/۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** قسم چهارم: بعد از آن منزلات اخلاقست ××که نشان صفات خلاقست

مقامات را صد دانسته و بر ده قسم کرده، تنها ۳۲ بیت در یک صفحه باقی مانده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، ۱ص (۱۴۴پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۱×۱۸/۹سم [ف: ۷-۲۸۱]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۲۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲سطر، اندازه: ۵×۱۸سم [ف: ۶-۴۷۲]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۳۳/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۳۹پ-۱۴۱پ)، ۱۵سطر(۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۵۵۳]

● **مقامات العارفین** / عرفان و تصوف / عربی

maqāmāt-ul ʻārifīn

دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد،– ۹۴۸ قمری

daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad(-1542)

وابسته به: الاشارات و التنبیهات؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸ق)

در عرفان عملی نگاشته و در آن تلفیقی از نمط نهم شیخ در مقامات العارفین و منازل السائرین خواجه عبدالله انصاری است و ظرایف و دقایق عرفان عملی را برهانی نموده و ادله عرفان عملی را به شیوه شیخ بررسی کرده و در موارد گوناگون از ذکر مسائل عرفان نظری، فلسفه و کلام فروگذار نکرده است. در چهار«مقاله»: ۱. اشارة اجمالية الى السلاك و النساك و اعراضهم و اعراضهم؛ ۲. تعريف النبي؛ ۳. مقدمات و اصول و متممات الرياضة و السلوك؛ ۴. حالات السالك، شامل چند اشاره.با عنوان‌های «اشارة، تبصرة، تذكرة، تنبيه».

آغاز: بسمله، اللهم اجعلنى من العارفين و الواقفين على مقامات العارفين لا فيها واقفين ... موسيا آداب دانان ديگرند ... فان الفقير الحقير غياث المشهور بمنصور يقول ان هذه اشارات بها يهتدى من يهتدى من اهل الهدى الى منتهى اشارات العرفاء ...

انجام: فلينظر اليها يرى فيها و يتجلى بها ما خفى على كثير من الاجلاء.

چاپ: فصلنامه اندیشه دینی، دانشگاه شیراز، شماره ۲، زمستان ۱۳۷۸، صص ۸۱-۱۴۴، تحقیق حجت الاسلام دکتر کاکائی؛ به کوشش عبدالله نورانی در مصنفات غیاث الدین منصور حسینی دشتکی شیرازی، جلد ۱ (تهران، دانشگاه تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی: ۱۳۸۶)

[الذریعة ۳۹۱/۲۱ با عنوان «مقالات العارفین»]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۱۵/۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: تاج الدین حسین بن صاعد، تا: قرن ۱۰؛ ۳۶ص (۶۰۰ – ۶۳۵)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۳۲-۱۳۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۶۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شاگرد دشتکی سلیمان بن محمد قاری، تا: ۱ محرم۹۴۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوا، ۱۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱/۷×۱۸/۵سم [ف: ۱-۳۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۰۵/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: انصاری، جمال الدین محمد بن نظام الدین محمود، تا: آغاز رمضان۹۷۷ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۷ سطر(۵×۱۰/۵)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۱۶-۶۷۹]

۴. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۲۳۷/۲۷

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی[نشریه: ۶-۶۹۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۸۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۵ق؛ در برگ ۱۰پ حدیث به خط شیخ بهایی ربیع الثانی ۱۰۱۶؛ جلد: تیماج، مذهب، ۸گ (۳پ-۱۰پ)، ۲۱-۳۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۳۸-۳۹۰]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۴۴۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۶۱ق؛ مصحح؛ تملک: به تاریخ ۱۲۹۱ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۲۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۵-۱۹۱]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۴۰/۱

همان نسخه بالا[مؤید: ۳-۵۸۶]

۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۶۹۷/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی[رشت و همدان: ف: -۱۴۳۹]

۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۱۵/۳

آغاز: بسمله رب وفقنى. اللهم اجعلنى من العارفين الواقفين على مقامات العارفين لا فيها وافقنى. نسأل منك بك القيام لا المقام ان المقامات من آداب ارباب الالباب اين انا و اللب ... و بعد فان الفقير الحقير غياث المشهور بمنصور يقول ان هذه اشارات بها يهتدى من يهتدى من اهل الهدى الى منتهى اشارات العرفاء فى مسالك النجباء بما فيها من منازل السائرين و مقامات العارفين و

هی رسالة کملت بها ارکان ریاض الرضوان و تکلمت بلسان ارباب العرفان کاشفاً عن شیء مما وجدت بالوجدان و الله المستعان و علیه التکلان فاقول ان رئیس الحکماء ابا علی سینا اشار فی النمط التاسع من اشارات

خط: نستعلیق، کا: رشید الدین محمد بن صفی الدین محمد سپهری، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱ص (۱۳۷پ)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: -۲۹۶]

● **مقامات العارفین** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt-ul ʻārifīn

مشهدی، محمد تقی بن محمد قاسم، ق۱۱ قمری

mašhadī,mohammad taqī ebn-e mohammad qāsem(-17c)

وابسته به: الاشارات و التنبیهات؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰-۴۲۸ق)

گزارشی است در ده «فصل» بر داستان سلامان و ابسال که ابن سینا در نمط نهم اشارات از آن یاد کرده است.نام شارح که شیعی است در دیباچه «محمد تقی المشهدی ابن محمد قاسم حسینی اسفراینی خاکروبه آستانه رضوی» یاد شده و می گوید که من هنگامی که به اشارات می‌نگریستم این شرح را نوشته‌ام؛ فهرست فصل‌های ده‌گانه: ۱. داستان سلامان و ابسال؛ ۲. اسامی زاهد و عابد؛ ۳. غرض عارف و عابد و فرق آن؛ ۴. ضرورت وجود نبی؛ ۵. دلایل نبوت؛ ۶. مراد عارف عرفان حق است؛ ۷. مبدء حرکت عارف؛ ۸. عشق؛ ۹. احوال عارف؛۱۰. احکام عرفان.(علینقی منزوی)

آغاز: سبحان الذی انزل علی قلوب عباده العارفین بروق لوامع انوار ذات المقدس ... سبحان من تحیر فی ذاته سواه ×× فهم خرد به کنه کمالش نبرده راه / اما قیاس ساحت قدسش بود چنانک ××موری کند سیاحت گردون ز قعر چاه

انجام: تو که روزی زان زراعت برخورم.

[فهرستواره منزوی ۴۷۷/۱ و ۹۳۷/۸]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۱۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: امیر بیک بن حاجی سلطان میرک جورمکنی، تا: ۷ رمضان۱۰۱۲ق؛ جلد: تیماج، ۷۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۹×۱۸سم [ف: ۱۱-۳۹۸]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۴۵۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، ۸۲گ، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۵-۶۳۸]

● **مقامات العارفین** / فلسفه / فارسی

maqāmāt-ul ʻārifīn

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

در حقیقت مبدأ و معاد و احوال مرگ بر اساس اندیشه دینی شیخی، در یک «مقدمه» و چند «مقام»، به درخواست برخی حق‌داران، به فارسی و عربی. در آن از «مرشد المؤمنین» خود یاد کرده است.

آغاز: حمد و ثنای بی عد احدی را سزد که واحدیت را سلطان بلاد کثرت نموده و احدیت را در خلوتخانه و احدیت متمکن و مستقر گردانید

[فهرستواره منزوی ۲۴۰/۶]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۰۴۱/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و املی لهم ان کیدی متین کما تعلم ابلیس الاسم الاعظم، فانهم.

خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر بن نجفعلی همدانی یا محمد علی، تا: ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج، ۴۳گ (۱۴۳پ-۱۸۵ر)، اندازه: ۱۴×۲۰ سم [ف: ۲۳-۱۹۸]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۹۱۳/۲

انجام: و اما قوام شریک الباری ممتنع فقضیة له موضوع و محمول

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۴۵ص(۱۰۰-۱۴۴)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۹۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳/۳ خوئی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما قولهم شریک الباری ممتنع قضیة لها موضوع و محمول.

بی‌کا، بی‌تا؛ ۸۱ص (۶۲-۱۴۲)[ف: ۷-۳۶۹]

● **مقامات العارفین** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt-ul ʻārifīn

در ده مقام هر یک چهار مشاهد، گویا از عارفی از پیروان شاه نعمة الله ولی کرمانی.

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۰۱۲

آغاز: مقدمه باید دانست که رهروان طریقه معرفة الله که راه به سر منزل مقصود برده اند به هر کیفیت که راه پیموده اند و به هر منزل که رهسپار گشته اند احوال سفر و مقامات منزل را ذکر نموده‌اند؛

انجام: و عبودیت حضرت ذات احدیت مشغول سازد.

خط: نستعلیق، کا: سید مصطفی دوخته فروش تفرشی، تا: یک‌شنبه ۶ جمادی الاول۱۳۵۵ق؛ قطع: ربعی[نشریه: ۷-۲۹۸]

● **مقامات العارفین** / فلسفه / عربی
maqāmāt-ul ʻārifīn

کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه: ۵مجموعه بدون شماره
=تذکرة الاولیا = صد مقام = عدد المقامات. ۶۵ بیت [شاید همان که از قاسم انوار است]؛ کا: محمد بن عباد الله حسینی اعرجی، تا: جمعه ۱۵ ربیع الثانی۹۶۶ق، جا: شیراز مقبرة الشیخ خلیفة؛ افتادگی: انجام[دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۲۷۶]

● **مقامات عارفین** / عرفان و تصوف / فارسی
maqāmāt-e ʻārefīn
رساله مفیدی در مسائل عرفانی است و شامل بیان مقامات عارفان به روش حکما که از شروح اشارات و دیگر کتاب‌های عرفانی و حکمت انتخاب شده است. این رساله در یک «باب» و چند «فصل» ویک «خاتمه»نگاشته شده: باب: در کشف حال انسان کامل و بیان کیفیت ترقی عارف؛ فصل: در بیان مراتب ثلاثه سالکین؛ فصل: در اثبات نبی به طریق حکما؛ فصل: در غرض حقیقی عارف و غیر عارف؛ فصل: در بیان یازده درجه حرکات سلوک عارفین؛ فصل: در غرض حقیقی عارف و غیر عارف؛ فصل: در بیان یازده درجه حرکات سلوک عارفین؛ فصل: در بیان نقصان ده درجه سابقه از درجه وصول؛ فصل: در بیان احوال و اخلاق عارف؛ خاتمه: در بیان چندی از مصطلحات عرفا.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۴۱
آغاز: بهترین دری که فصحاء براعت شعار به بنان بیان در رشته انتظام کشند و نیکوتر نقدی که صیرفیان عرصه بلاغت بمحک اعتبار سره کنند حمد منعمی است ... باب در کشف حال انسان کامل و بیان کیفیت ترقی عارف در مدارج سعادت؛ **انجام:** فناء سقوط ملاحظه نفس است مر ذات خود را بسبب شدت اتغراق او در ملاحظه امور لذیذه قدسیه محو سقوط شعور نفس است بما سوای محبوب که حق تعالی است حتی به فناء خود هم عالم نباشد، اللهم ارزقنا معرفتک.
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۱ یا اواخر قرن۱۰؛ دارای دو سرلوح زیبا، یک نیمه سر لوح، مجدول؛ مهر: «عبده یار محمد» (مربع)؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۲۰گ، ۱۵سطر(۸/۵×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۳۲-۸۲۶]

● **مقامات العارفین** / عرفان و تصوف، شعر / فارسی
maqāmāt-ol ʻārefīn

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۱۳۷/۳۶
خط: نستعلیق، کا: محمد شریف، تا: قرن ۱۱ و ۱۲[ف: ۷-۲۱۴]

● **مقامات العارفین** / عرفان و تصوف / فارسی و عربی
maqāmāt-ul ʻārifīn

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۲/۶۵
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی جعل مقامات العارفین مناهج ... و بعد این سطری چند است در شرح عبارات و معانی اصحاب عرفان و کشف اشارات ... که در آخر کتاب اشارات؛ **انجام:** و اذامروا باللغو مروا کراما.
نسخه اصل: فرهنگستان علوم آذربایجان باکو، شM140(۸۲۰۱)؛ خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۷ ربیع الاول۱۰۷۸ق؛ ۲۶ص (۱۹۵-۲۲۰)[عکسی ف: ۳-۴۲۸]

● **مقامات العاشقین = مقامات السبع** / شعر / عربی
maqāmāt-ul ʻāšiqīn = maqāmāt-us sabʻ
شاید تألیف یکی از صوفیان ادیب عصر قاجار و پیرو مکتب ابن عربی باشد. وی کتابش را به سبک ادبی مغلق و به زبان مقامات‌نویسان عرب (مانند بدیع الزمان و حریری) نگاشته و آن را در هفت «مقامه» تدوین کرده است. در تعریف کتاب و محتویات آن در مقدمه چنین می‌خوانیم: «... و هی معان حضنتها و حصنتها باسوار من الکلمات الادبیة و رموز جلوتها فی خلع الالفاظ البدیعیة و کنوز جواهر فیها صبابة المعانی و مزن بلاغة لطالبها صبابة المعالی و حکم لم تظفر فی عصری بکفو یکون لها بعلا و لا بصاحب صدق ینحلها صداقة و حملا سوی الالفاظ الصاینة مظروفها عن الاسافل و الفقرات الصابیة لقول ذی کمال عاقل لیس بغافل. و جعلتها سبع مقامات علی عدد سنی السجن فی العشق و اوضحت فیها حال عبودیتی فی ایام الرق کان السبب فی ابرازها من حرزها و جلوتها بعد اضمارها و رمزها ...». از خلال مطالب کلی و نظری متن، سرنخی درباره نام اثر و مؤلف به دست نیامد، اما از نوع صلوات فرستادن مؤلف بر رسول اکرم در دیباچه شاید بتوان بر تسنن او گواهی داد. این کتاب به نظر تجربیات و مکاشفات عرفانی مؤلف باشد که به این زبان جاری شده است. از ابن عربی نقل قول کرده است. در کل کتاب نمونه‌های نقل اقوال بسیار نادر است. و اینک فهرست مقامه‌ها که تنها بعضی‌عنوان دارند: المقامة الاولی: فی سبب الجمع بالمحبوب و اتصال الراغب بالمرغوب؛ المقامة الثانیة؛ المقامة الثالثة؛ المقامة الرابعة الخمریة؛ المقامة الخامسة؛ المقامة السادسة الهجریة؛ المقامة السابعة: مقامة الرضا.
آغاز: بسمله و به ثقتی – احمد من امطانی مطا مطایا نعم النعم، و انضانی ظبا بلاغة انضی لی بها کل ذی ورم لم یرم و طهرنی من الاقذاء و الاقذار و اطلع لی شموس ... و اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له شهادة عبد رفع الی الاحدیة من الواحدیة و اختطفته الانوار الذاتیة من اقفاص مراتب الصفاتیة و اشهد ان سیدنا محمد صلی الله علیه و سلم عبده و رسوله افتتح به وجود

الحضرة الوجودية من الخزانة العدمية ... و بعد اقذفتنی القضاء فی بحر العشق الخضم و لعبت بی امواج الغرام فی لجج ذلک الیم ... انزلتنی الی غیابة جب الحب فلبثت فیه بضع سنین لسیب الروح سلیب اللب ...
انجام: فقبلت موطیء قدمه فعوضنی لثم خده و فمه و ظهر ما یحقق قوله و اتخذنا من الصدق ای دولة. و الحمدلله علی الجمع بین الصبابة و الصیانة و ترک الجنایة و الخیانة و الصلوة علی المنشور علینا فضله المستقیم بیننا قسطاسه و عدله محمد الامین و علی آله وصحبه.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۹۱
آغاز و انجام: برابر؛ تم فی سنه ۱۲۴۲.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شاید۱۲۴۲ق؛ رکابه‌دار، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۵۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۷/۱–۱۶۸]
۲. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۲
آغاز: برابر
کا: احمد بن قاسم خلیفة الکاظمی، تا: سه‌شنبه ۱۶ رجب۱۲۴۲ق [تراثنا: س۲ش۴–۶۰]

● **مقامات العشاق** / عرفان و تصوف / فارسی
maqāmāt-ol ‘oššāq

تاریخ تألیف: ۶۴۵ق
از کوکبی (؟). به نثر و نظم و بسیار شیوا با عنوان‌های «من منظومات، ایضاله، زید الخیل، و منه سلمه الله، اویس، ایضا منه، ایضا من مثنویات، رباعی منه، ایضا مثنوی، من مثنویات، رباعی، منه، بر تافتن عاشق روی دلرا از حصه معشوق بجانب سلطان عشق، و منه سلمه الله ایمانهم، آمدن معشوق بر سر عاشق، من غزلیات، تشبیه کردن عشق را بآتش و تاثیر آن، و له ایضا، سوختن عاشق خرمن هستی خود را در طلب نسبت عشق و رسیدن معشوق بسر وقت او و در آن حالت خود را پروانه آن شمع محفل عشق کردن و بوصال ابدی رسیدن، و له مثنویات».
آغاز: من تألیفات حسان العلم مولانا کوکبی سلمه الله المسمی بمقامات العشاق حکایت اویس طائی و عاشق شدن او بر سلمی بنت عبدالله بن خلف خزاعی و انجام او بعشق محبوب حقیقی (بشنگرف نوشته شده) یکی از دوستان حکایت کرد که در ایام قدیم در قبیله طی اویس نامی جوانی بود که بقدم توکل صحرای هستی را طی کرده بود و به تیغ آتش فشان عشق مطایای هوی و هوس را پی کرده.
انجام: رباعی له: آنانکه غم تو برگزیدند همه ×× در کوی شهادت آرمیدند همه / در معرکه دو کون فتح از عشقست (؟) ×× با آنکه سپاه او شهیدند همه. و کان ذلک فی شهور سنة خمس و اربعین و ستمائة ۶۴۵ تاریخ به صحت پیوسته که برهان الدین بعد از قتل شمس الدین چهل روز زنده بود و از رفقای او تا مدت یکسال یک تن نماند.
[فهرستواره منزوی ۹۳۸/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۵۰/۸
آغاز و انجام: برابر؛ (بتاریخ پنج‌شنبه ۹ شهر جمید الاول سنه ۱۰۴۹ تمت تحریر یافت).
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱و ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۶گ (۳۷–۴۲)، ابعاد متن: ۱۱×۲۲، اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۰–۱۸۳۴]

● **مقامات علاء الدین (از ...)** / عرفان و تصوف / فارسی
maqāmāt-e ‘alā‘-od-dīn (az ...)

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۸۹۰/۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی[نشریه: ۷–۲۶۲]

● **مقامات العلویات** / عرفان و تصوف / عربی
maqāmāt-ul ‘alwīyāt
ابن ابی جمهور، محمد بن علی، ۸۳۸؟ - ۹۰۶ ؟ قمری
ebn-e abī-jomhūr, mohammad ebn-e ‘alī (1435 - 1501)
مباحث عرفانی به اشارات و لغز، به درخواست یکی از برادران با عناوین «یا اخ» و در پنج «مقام»: ... المقام الثالث: مقام الاعتذار؛ المقام الرابع: مقام الجرح و التعدیل؛ المقام الخامس: ساحة الدار مقام النفی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۷۴۳/۲
آغاز: الحمد للحق الذی تحقق به کل حق بل بحقیقته الحق حق و الصلاة علی علة الخلق و الاول و الآخر بالحق و نبیه المبین عنه بالصدق و التابعین؛ **انجام:** و ان اراد احد بذهنه القو و فکره اللوذعی ان یقابلها بالجواب فلیشرح اولا ما فیها من الالغاز و الامثال لتصیر فی حیز الوضوح حتی یلج هذه اللجه و یعرف بمن هذه الدرة و ما یعلقها الا العالمون.
خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن محمود بن محمد رضوی، تا: ۹۰۷ق، جهت شیخ محمد صالح؛ از روی خط مؤلف؛ ۴گ (۲۸پ–۳۱پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۸–۲۳۷]

● **مقامات العلیة** / عرفان و تصوف / عربی
maqāmāt-ul ‘alīyya
حسینی کلباسی، محمد شریف، ق۱۳ قمری
hoseynī kalbāsī,mohammad šarīf(- 19c)
اهداء به: میرزا علی بن میرزا خان طالقانی دیزانی
تاریخ تألیف: ۵ ربیع الاول ۱۲۸۵ق
در توضیح مقامات توحید، در یک «مقدمه» وچند «باب» هر یک

در «فصل»ها: مقدمه در آنچه پیش از آغاز ضرور است، چند فصل؛ باب ۱. مقامات خمس؛ ۲. گزارش «مقام احد»؛ ۳.مقام الوهیت عظمی؛ ۴.چهارمین مقامات خاندان پیامبر؛ ۵. مقام ذات.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۲۲۸/۱-عکسی

آغاز: الحمدلله الذی دل علی ذاته بذاته، فکان حق وجوده حقیقة اثباته ... و بعد، فیقول آخر الاول یسیر العمل ... محمد الحسینی الشریف؛ **انجام:** تم علی یدی الداثر فی خامس شهور خامس سنین تاسع اعشار ثالث ماآت الالف الثانی (۱۲۸۵/۳/۵) فی دارالخلافة طهران، طهره من الکفر و الصغیان بسیف سلطان الزمان. تمت.

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ با یادداشت افزوده نوشته ۱۸جمادی الثانی ۱۲۹۷ق در تهران؛ ۵۰ص (۲-۵۱)[عکسی ف: ۱-۳۷۴]

● **مقامات العلیة** / اخلاق / فارسی

maqāmāt-ul ‘alīyya

قمی، عباس بن محمد رضا، ۱۲۹۲ – ۱۳۵۹ قمری

qomī, ‘abbās ebn-e mohammad rezā (1875 - 1940)

وابسته به: معراج السعادة؛ نراقی، احمد بن محمد مهدی (۱۱۸۵-۱۲۴۵ق)

این کتاب خلاصه کتاب «معراج السعادة» است که در عنوان یک «مقدمه» و دو «باب» و «خاتمه» ترتیب یافته.

چاپ: مؤسسه در راه حق؛ نجف اشرف، سنگی، ۱۳۴۸، جیبی، ۳+۲۲۶ص

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۱۹۸

آغاز: که بر عاقلی واضح و مستنیر است؛ **انجام:** در و یاقوت بنوک مژه ات باید سفت.

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ذیقعده۱۳۳۲ق، جا: قم؛ واقف: سیدعلی اصغر اصغرزاده موسوی، بهمن ۱۳۳۰؛ ۱۰۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۹×۱۱سم [ف: ۶-۴۷۳]

● **مقامات العلیة** / عرفان و تصوف / عربی

maqāmāt-ul ‘alīyya

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۸۵۹

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از جواد مخصوص[رایانه]

←مقامات غوث الأعظم ← تحفة القادریه

● **مقامات فنا** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt-e fanā

خواجگی کاسانی، احمد بن جلال الدین، - ۹۴۹ قمری

xājegī kāsānī, ahmad ebn-e jalāl-od-dīn(- 1543)

وی در آغاز این رساله فهرست مؤلفات خود را ذکر کرده: تنبیه السلاطین و شرح الفقر سواد الوجه فی الدارین و شرح چهار کلمه حضرت خواجگان قدس اله ارواحهم (هوش دردم، نظر در قدم، سفر در وطن، خلوت در انجمن)، رساله ذکر و مرآت الصفا، شرح الولد سرابیه و سلسلة الصدیقین و شرح دوازده رباعی فارسی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۵/۱۱-فیروز

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... بعد از حمد خدا و درود رسول مجتبی جناب حنت مآب حضرة پادشاه پادشاهان اعلی خاقان خان مخلص و معتقد درویشان بل محبوب قلوب ایشان ... چنین می‌فرماید؛ **انجام:** بانک در کردم اگر در ده کس است.

خط: نستعلیق هندی، کا: محمد جمیل بن عبدالرحمن، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۴۲پ-۱۴۷پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۲۱-۳۱۱]

● **مقامات القلوب** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt-ol qolūb

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ – ۸۳۴ قمری

ne‘mat-ol-lāh-e valī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1330 - 1431)

چاپ: به نام «مقامات القلوب»، در مجموعه رساله‌های او، ص ۳۹۵ چاپ افست شده.

[فهرستواره منزوی ۹۳۸/۸]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۲/۳۵

خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۳۳سطر(۹×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [سنا: ف: ۱-۲۰۹]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۰/۳۵ عکسی

خط: نسخ، کا: عباس بن محمد شیرازی همدانی، تا: سلخ رمضان۱۲۶۴ق؛ جلد: گالینگور، ۲گ (۱۲۷-۱۲۸)، ۲۹سطر، اندازه: ۲۸/۵×۴۰سم [ف: ۳-۱۳۰۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۵۳۰

خط: نسخ، کا: عباس بن محمد شیرازی همدانی، تا: ۱۲۶۴ق[الفبائی: -۵۴۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۱۹/۳۵

خط: نسخ ریز، کا: عباس بن محمد شیرازی الاصل همدانی المسکن، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۲ص (۲۴۹-۲۵۰)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۳۲-۱۴۹]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۶۷/۳۳

آغاز: الحمدلله و السلام علی عباده؛ **انجام:** من العبودیة سرا و اعلانا و باطنا و ظاهرا.

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۱ص(۱۴۳)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۵۹۴]

● **المقامات اللزومية** / ادبيات / عربى

al-maqāmāt-ul luzūmīya

ابن اشتركونى، محمد بن يوسف، - ۵۳۸ قمرى

ebn-e oštorkūnī,mohammad ebn-e yūsof(- 1144)

پنجاه مقامه ادبی است و مؤلف هنگامی که در قرطبه (از شهرهای اندلس) بر مقامات حریری (-۵۱۶ق) مطلع شده، دست به نگارش این مقامات زده است. راوی این کتاب، سائب بن تمام، می‌باشد.

چاپ: اسکندرية، مطبعة العصرية، ۱۴۰۳ق.

[الاعلام زركلى ۱۴۹/۷؛ معجم المؤلفين ۱۲۹/۱۲]

قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه: ۱۳۱۹

آغاز: اما بعد حمد الله العلى و الصلاة على المصطفى انبى فهذه خمسون مقامة انشاها ابوالطاهر محمد ... فالاولى منها قال حدثنا المنذر بن حمام قال حدثنا السائب بن تمام

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۳۷۲؛ خط: نسخ معرب، کا: صالح بن محمد بن فايق، تا: چهارشنبه ۴ رجب ۶۵۰ق، جا: بغداد؛ مصحح؛ ۴۴۱ص [عکسی ف: ۴-۱۴۱]

←مقامات محموديه ≻ مرآت طيبه

←مقامات مظهرى ≻ سرگذشت و سيرت نامه

● **مقامات معنوى** / متفرقه / عربى

maqāmāt-e ma'navī

احسائى، احمد بن زين الدين، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمرى

ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

از شیخ احمد احسائی در پاسخ ملا عبد الحمید که از مراتب معنوی او پرسش کرد شیخ در جواباو از رویای که در آغاز دید و برای او منشأ فتوحات شد سخن گفته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۷۷/۱۱-طباطبائى

آغاز: بسمهل قد رايت بخط عمى المرحوم ملا عبد الحميد اعلى الله مقامع ... قد سئلت من جناب الشيخ اعلى الله مقامع بعض المراتب فاجارنبى ... بسم الله قال الله تعال يو اتقوا الله و يعلمكم الله و الفقير كنت فى ديه بلاد العرب ما يعرفون شيا و اهل الاحساء علماء هم ما يعرفون الا قليلا من النحو؛ **انجام:** و لا تعلمت الاعند الائمة السادات ... و التوجه الى الله سبحانه و كثرة التفكر و النظر فى المخلوقات و قرائة القرآن بالقدير و السلام عليكم و رحمة الله

خط: نستعلیق، کا: محمد سعيد بن عبد الحفيظ بن محمد رضا بن محمد على بن محمد حسين بن محمد حسن تفرشى، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۶۰-۶۱) [ف: ۲۳-۶۸۱]

● **مقامات معنوى** / شعر / فارسى

maqāmāt-e ma'navī

آيتى بيرجندى، محمد حسين بن محمد باقر

āyatī bīrjandī,mohammad hoseyn ebn-e mohammad bāqer

مثنوی است نظم شده درباره بعضی از عقاید شیعی و آداب اسلامی در چند مقامه، با آوردن داستان‌های آموزنده به پیروی از سبک مثنوی معنوی جلال الدین رومی.

قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه: ۱۹۴۷

آغاز: المقامة الأولى: ارتباطى بين شاه و بنده است ××ارتباطى روشن و رخشنده است / فطرة الله است نام اين وداد ×× حق و ديعت كرد و در فطرت نهاد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ رجب۱۳۴۶ق؛ نسخه ناتمام است؛ جلد: مقوا، ۴۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۵-۳۷۷]

● **المقامات المودودية** / عرفان و تصوف / عربى

al-maqāmāt-ul mawdūdīya

مودودى، على اكبر بن امير اسدالله، - ۱۲۱۰ قمرى

mawdūdī,'alī akbar ebn-e amīr asad-ol-lāh (- 1796)

مشهد؛ رضوى؛ شماره نسخه: ۳۱۵۰۶

آغاز: بسمله. الحمدلله المفضل المنعم و الصلوة على رسوله محمد و على آله العصم و صحبه ذى المعارف و الهمم؛ **انجام:** على كبار المشايخ حتى على شيخه و على شيوخ مشيخه كما

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، با رمز «ص»؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: مقوا، ۷۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۸سم [اهدائى رهبر: ۵-۱۹۲]

● **مقامات موسيقى** / موسيقى / فارسى

maqāmāt-e mūsīqī

كوكبى، نجم الدين، ق ۱۰ قمرى

kowkabī,najm-od-dīn(- 16c)

اهداء به: عبیدالله خان اوزبک

رساله‌ای است نامبوب از کوکبی که تخلص او در اشعار پایان نسخه یاد شده است.این کوکبی به‌جز امیر خان کوکبی گرجی معاصر شاه سلطان حسین است که رساله‌ای در موسیقی به نام آن پادشاه در ۱۱۳۵ق نگاشته (نسخه شماره ۲۲۱۱ کتابخانه مجلس) و باید کوکبی نجم الدین باشد که در اوایل قرن ۱۰ زندگی می‌کرده و رساله‌ای در موسیقی به نام عبیدالله خان اوزبک نگاشته است.زیرا ابیاتی از این رساله ــ به نام کوکبی و بدون این

نام ــ در رساله موسیقی از خواجه عبدالرحمان فرزند سیف الدین غزنوی از موسیقی‌دانان و شاعران و غزل‌سرایان قرن۱۰ نقل شده است.در آن آمده است: «مقامات در اصل هفت بود و هر مقامی از پیغمبری ناشی چنان که حضرت آدم علیه السلام در آهنگ راست ربنا ظلمنا گفتی و گریستی و حضرت موسی در آهنگ عشاق تضرع و زاری کردی و حضرت یوسف در آهنگ عراق ... و حضرت یونس در آهنگ کوچک و حضرت داود در آهنگ حسنی نغمه نمودی ... و حضرت رسالت صلی الله علیه و سلم به موافقت اسماعیل در رهاوی قرآن خواندی. چون زمان شیرویه رسید استاد سعدی که در فن موسیقی ماهر بود مقام را به دوازده رسانید». در این رساله از شمس الدین محمد، کمال، استاد حسین و استاد اسحاق (شاید: ابو اسحاق) یاد شده است.

[نسخه‌های‌منزوی ۳۹۱۹/۵]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۱/۷۱–طباطبائی

آغاز: آورده اند که افلاطون عروج دوازده مقام را از دوازده برج گرفته چنانک راست از حمل و اصفهان از ثور و عراق از جوزا ... و بعضی میگویند که موسی علیه السلام عصای خود را ... بر آن سنگی ... زد ... و به دوازده بخش شد و از هر بخشی آوازی آمد؛

انجام: به گوش جان شنو از کوکبی که کرد او راست ×× به چار بیت ده و دو مقام و شش آواز

خط: نسخ، کا: شیخ محمد علی بن محمود تبریز، تا: قرن ۱۱؛ نخستین سطرهای این نسخه با نسخه شماره ۷۴۲۱/۱ سپهسالار نزدیکی و همانندی دارد؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱گ (۱۸۸)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲۳–۸۴۴]

● **مقامات موسیقی و فن انشاء و ...** / گوناگون / فارسی

maqāmāt-e mūsīqī va fann-e enšā’ va ...

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۹۴/۶۹

آغاز: حسی مقام شعبه اش دوگاه محه است م ش

در معرفت مقامات موسیقی و فن انشاء و بعضی تواریخ و معمائی: یک صفحه‌ای است که هفت سطر آن درمقامات موسیقی و بقیه در فن انشاء و دو سطری در بعضی تواریخ و معما؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۹ق؛ جلد: تیماج، ۱ص، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱–۵۴۷]

● **مقامات مولوی جامی** / ادبیات / فارسی

maqāmāt-e mowlavī jāmī

نظامی، عبدالواسع بن مطهر، ق۱۱ قمری

nezāmī,‘abd-ol-vāse‘ ebn-e motahhar(- 17c)

جز مقامات جامی عبدالغفور لاری است.

[فهرست دست‌نویس‌های تاجیکی فارسی کتابخانه دولتی جمهوری تاجیکستان به نام ابوالقاسم فردوسی از یونس اف، ج ۱ ص ۴۸ ش ۱۸؛ بریگل ۵۶۴؛ تاشکند ۲۸۷/۳ ش ۲۴۸۰ و ۲۴۸۱؛ حبیب السیر چاپ بمبئی در ۱۸۵۷ ج ۳ ص ۳۲۸؛ فهرستواره منزوی ۱۹۵۶/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۸۱۰–ف

نسخه اصل: کتابخانه دولتی جمهوری فردوسی در شهر دوشنبه تاجیکستان ۱۴۳۰؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، جا: بخارا؛ با یادداشت ۱۲۴۰؛ ۱۴۷گ [فیلمها ف: ۳–۱۰۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۰۲–ف

نسخه اصل: دو نسخه بنیاد نسخه‌های خطی فرهنگستان تاشکند: ۱. ش ۱۳۵۴ (۲۸۷/۳ ش ۲۴۸۰) نوشته ۱۲۳۰، ۲. ش ۷۵۶ (۲۸۸/۳ ش ۲۴۸۱) نوشته ۱۲۳۷؛ بی‌کا، بی‌تا، [فیلمها ف: ۳–۸۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۴۷–ف

نسخه اصل: سمرقند ش ۷۵۶؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۳–۳۶]

←مقامات میر مرشد > ساقی نامه

● **المقامات الناسخة للمقامات** / شعر / عربی

al-maqāmāt-un nāsixa lil-maqāmāt

جزایری شیرازی، محمد مؤمن بن محمد قاسم، ۱۰۷۴ق۱۲ قمری

jazāyerī šīrāzī,mohammad mo’men ebn-e mohammad qāsem (1664 - 18c)

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۹۳۵/۲

آغاز: الحمدلله الذی خلق الإنسان علمه البیان و الهمه التبیان و میزه بذلک عن أصناف الحیوان ... لما یجب علی المرء أن یکون ابن یومه ... قصدت نظم کلمات ماهیة حکایات مضحکة ... و نسجتها علی منوال کلان الحریری ... لکننی معترف بإعجاز الحریری فی مقالاته ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، مجدول؛ اندازه: ۱۱×۱۸سم [نسخه پژوهی: ۱–۴۱ و ۳–۱۲۶]

● **مقامات النجاة** / گوناگون / عربی – فارسی

maqāmāt-un najāt

جزایری، نعمة الله بن عبدالله، ۱۰۵۰ – ۱۱۱۲ قمری

jazāyerī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1641 - 1701)

تاریخ تألیف: ربیع الاول ۱۱۰۳ق؛ محل تألیف: شوشتر

همانند فصول صدگانه مسجع ابن جوزی در ۹۹ مقام، هر یکی در مطلبی کلامی و اخلاقی‌با عباراتی روان نه به سجع، در سه مجلد شالوده آنرا ریخته و نخستین جلد را در ۳۱ «مقام» در شام روز ۱۷ ربیع الاول ۱۱۰۳ق در خانه خود نزدیک به جامع بزرگ

در شوشتر به پایان رسانده است. در هر یک از این مقام‌ها گذشته از مطلب‌های کلامی و فلسفی و عرفانی و اخلاقی یکی از اسماء حسنی به ترتیب تهجی در خور آن مطلب گزارش داده شده و روی سخن را به کسی قرار داده که بنده همان باشد و این نام‌ها تا به حرف ضاد رسیده است. چنین است فهرست مقام‌ها: ۱. توحید به نام الله؛ ۲. رسالت به نام باری؛ ۳. امامت به نام باطن؛ ۴. دین حق شیعی به نام باقی؛ ۵. عالم در به نام باسط؛ ۶. طینت به نام باعث؛ ۷. عشق حقیقی به نام بصیر؛ ۸. محبت خدا به نام بدیع؛ ۹. ریا و عجب و سمعه به نام تواب؛ ۱۰. غیبت به نام جبار؛ ۱۱. نیت به نام جلیل؛ ۱۲. توبه به نام حکیم (ذوالحکمة)؛ ۱۳. دنیای ستوده و نکوهیده به نام حلیم؛ ۱۴. طیره و توکل و چشم به نام حکیم (حاکم)؛ ۱۵. دلجویی و تسلیت به نام خالق؛ ۱۶. لذت دفع المبه نام خافض؛ ۱۷. تجسم اعمال و میزان به نام خبیر؛ ۱۸. نام مادر موسی و کم و کاستی در قرآن به نام ذاری؛ ۱۹. اختلاف مجتهدان و محدثان به نام رب؛ ۲۰. تکبر به نام رازق؛ ۲۱. خواب دیدن به نام رقیب؛ ۲۲. بیماری‌های قلب و درمان آنها به نام رشید؛ ۲۴. حلال و حرام و طاهر و نجس و صحیح و باطل به نام رحیم؛ ۲۵. بی‌ارزشی عقل در برابر نقل به نام سلام؛ ۲۶. ارزش فتاوا پس از مرگ به نام سمیع؛ ۲۷. وضو و غسل به نام شکور؛ ۲۸. حائل شدن خدا میان مرد و دل او به نام شهید؛ ۲۹. نفی قیاس به نام صبور؛ ۳۰. روح به نام صمد؛ ۳۱. اجل به نام ضار.

در این کتاب روش عرفانی آمیخته با اخبار گرفته شده و شعرها و داستانها آمده است. روی همین‌ها بود که به دستور مجلسی، سید جزائری دیگر آنرا دنبال نکرد و نسخه‌ها بیش از جلد یکم در ۳۱ مقام را ندارند (روضات الجنات ص ۲۲۰ چاپ ۱).شوشتری در این دفتر شعرهای فارسی و عربی و نکته‌های تاریخی بسیار می‌آورد و داستانهای بی‌پایه و بنیاد هم در سرگذشت دانشمندان در آن فراوان است. در آن از «استادنا المحقق شیخ العصر فی العلوم العقلیة الفاضل الخوانساری عطرالله ضریحه» و «استادنا المحقق الیزدی طاب ثراه» و نورالله شوشتری نگارنده «مصائب النواصب فی رد هفوات الروافض» و «احقاق الحق» و بهاءالدین محمد عاملی در پاسخ شیخ صالح جزائری و سلطان شاه اسمعیل و «مولی العارف لطف الله النیشابوری» و احمد اردبیلی استاد شیخ حسن و شیخ محمد که نامه‌ای به شاه عباس یکم درباره گناهکاری نوشته و پاسخ شاه به او (مقام ۱۴) و «شیخنا السبزواری عطر الله مرقده» و رثاء شریف مرتضی در مرگ ابواسحق صابی و نشست و خاست بهائی با سنیان و صوفیان که شیخ عمر بصری او را سنی و صوفیان و ملحدان و عشاق او را از خود می‌پنداشتند و فیض الله تفرشی در رجال او را ثقه ندانستو «شیخنا المعاصرا بقاه الله» از او بد می‌گفت(مقام ۲۷) و پاسخ فیض کاشانی به مردم طوسی و نکوهش از تصوف، و محمد علی مقری صوفی و زمخشری که کشاف را به غزالی نشان داده بود (مقام ۲۸) و «جدنا صاحب الکرامات السید شمس الدین» و «فاضل القاشانی» و «شیخنا المحدث» یاد می‌شود گذشته از دانشمندان پیشین که بسیار از آنها یاد شده است.او در دیباچه از «عقود المرجان فی حواشی القرآن» و «النکت الظریفة فی شرح ملحقات الصحیفة» و «الانوار النعمانیة» خود یاد کرده است.(دانش پژوه، با تلخیص)

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی نزه قلوب اولیائه عن الالتفات الی ماسواه و صفی اسرارهم عن ملاحظة کل ماعداه و تجلی لهم باسمائه و صفاته حتی اشرقت افکارهم بانوار معرفته و کشف لها عن سبحات جلاله حتی احترقت بنار محبته ثم احتجب عنها بحجاب کنه جبروته حتی تاهت فی بیداء کبریائه و عظمته ... فان ... نعمة الموسوی الحسینی الجزائری ... یقول لما فرغنا من آخر مؤلفاتنا و هو عقود المرجان فی حواشی القرآن و النکت الظریفة فی شرح ملحقات الصحیفة اردنا من الله ... ان یجعل لنا حظا من قوله ... فتشوقت النفس الی تألیف کتاب مقصور علی المواعظ و الامثال و الآیات و الاخبار المبینة لما خفی من الاحوال ... فراینا ان یسمی کتابنا هذا مقامات النجاة ... و فصلناه تسعة و تسعین مقاما.

انجام: الخاتمة معنی الضار ... و الاشیاء تنتهی الیه جل شأنه بواسطة و بلا واسطة و قد تم ... ما اردناه من هذا المجلد الاول من مقامات النجاة و سیتم ... المجلدان الآخران و قد وقع تمامه عصر یوم المولود ... سنة الثالثة بعد المائة و الالف الهجریة فی محروسة شوشتر فی دارنا القریبة من الجامع الاعظم و المرجو من اخوان الصفا و خلان الوفا اسدال ذیل العفو علی ما وقع فیه من الهفو. قال هذه الاحرف مؤلفه مذنب الجانی نعمت الله الموسوی الحسینی الجزائری عفی الله عن سیئاته و حشره مع ائمته و ساداته حامدا مصلیا.

[الذریعة ۱۴/۲۲]

شرح و حواشی:

۱- تحفة السلطانیة و الهدیة الخاقانیة؛ جزایری شوشتری، عبدالحسین بن عزیزالله (-۱۳)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد موسوی، تا: ۱۱۰۳ق، جا: شوشتر[الفبائی: - ۵۴۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۲۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۰۹ق؛ تملک: زین الدین جعفر زاهدی؛ جلد: تیماج [رایانه]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۸۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۷ شوال۱۱۴۹ق، جا: شام؛ در صفر

۱۲۵۹ (پس از ۱۱۰ سال) با نسخه‌ای که محمد موسوی از روی نسخه خط جزائری نوشته بود برابر گشت و اختلاف‌های دو نسخه درهامش دیده می‌شود؛ جلد: تیماج، ۲۵۴گ، ۲۲سطر(۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۵-۱۵۴۰]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم تستری، تا: ۱۲۱۹ق[الفبائی: -۵۴۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۵۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و المرجو عن اخوان الصفا و خلان الوفا اسدال ذیل العفو علی ما وقع فیه من الهفو ...

جلد اول؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۶گ (۱پ-۱۳۶پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۲۴۲]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۲۶۰

خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن علی بن فرج الله بن علی شوشتری کرکی، تا: سه‌شنبه ۵ رجب۱۲۲۵ق؛ با خط و یادداشت جلال الدین بن احتشام الدوله احتشام الملک در۱۲۸۵؛ جلد: میشن، ۳۵۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۷/۵سم [ف: ۱-۵۳۰]

۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۳۷

خط: نسخ، کا: شوشتری، قاسم بن حسن، تا: پنج‌شنبه ۱۲ جمادی الاول۱۲۲۸ق، جا: شوشتر، برای آقا محمد جعفر مجتهد کرمانشاهی؛ جلد: تیماج، ۲۷ سطر (۱۳×۲۳)[ف: -۸۰۳]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۹۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** لانه مسبب کل الاسباب جملها و تفاصیلها.

خط: نستعلیق شکسته، کا: عبدالرشید بن عبدالکریم، تا: دوشنبه۱۴صفر۱۲۳۰ق؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ ۱۴۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۶سم [ف: ۱۴-۵۲۶]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۶۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۳۴ق، جا: توس؛ محشی؛ ۲۳۵گ، ۲۱سطر(۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۹-۹۶۴]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۴۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین خویی الاصل و ارومی المسکن، تا: ۱۲۴۴ق، به فرموده آخوند ملا محمد خلف ملا صفر ملقب به ملا نظام الدین؛ مصحح، محشی به امضاء «منه عفی عنه» و حواشی دیگر؛ مهر: «عبده محمد بن نظام الدین ۱۲۲۹» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۶۷گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۳۸-۵۴۷]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** الخاتمة معنی انصار ... قال هذه الاحرف مؤلفه المذنب الجانی نعمت الله الموسوی الحسینی الجزائری، عفی الله سبحانه عن سیآته و حشره مع ... (قد فرغت من کتابته صبح یوم الخمیس ... و نور الله مضجعه).

خط: نسخ، کا: مهکی ملک شاهی فیلی، سبز علی بن حسن، تا: پنج‌شنبه ۲۷ صفر۱۲۴۵ق، به دستور مولانا محمد جعفر بن محمد صادق موسوی؛ به‌وسیله صاحب «روضات الجنات» غلط‌گیری شده و در آخر آن با خط خود به تاریخ شعبان ۱۲۷۸ مقابله را گواهی کرده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۵۶گ، ۲۳سطر(۱۰/۵×۲۰)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۴-۳۱۹]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: شیرازی، عباس بن محمد، تا: ۱۲۵۱ق، جا: همدان؛ جلد: تیماج، ۳۶۰گ، ۲۱ سطر(۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۷-۲۳۳]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۳۵۹

ج۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲ صفر۱۲۵۲ق؛ جلد: میشن، ۲۸۰گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱/۱×۳۳/۵سم [ف: ۱-۵۳۱]

۱۴. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه: بدون شماره

جلد یکم؛ بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق[نشریه: ۷-۵۲۳]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۲۱۰/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۵۵گ (۷۵پ-۲۲۹ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۱-۲۱۲]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۶۱ ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی اکبر بن محمد مهدی، تا: ۱۲۷۴ق؛ مجدول؛ ۲۸۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۱سم [ف: ۲۴/۲-۴۹]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۱۶۸/۱

آغاز: بسمله. فی المجلد الثانی من کتاب مقامات النجاة للسید نعمة الله الجزایری فی تسکین الفؤاد عند مفارقة الاحباب و هذا المقام؛ **انجام:** و له کتابة مختصرة الی شاه عباس الاول ... و الکتابة بالفارسیة هکذا: بانی ملک عاریت عباس بداند ... بنده شاه ولایت احمد اردبیلی. جواب بعرض می‌رساند عباس که خدماتی فرموده بودند بجان منت دانسته بتقدیم رسانید ... امید که این محب را از دعای خیر فراموش نکنند کلب استان علی، عباس

کا: محمد علی، تا: ۱۳۳۰ق؛ این رساله در فهرست باعنوان «فوائد متفرقه» معرفی شده (فهرست رایانه ای ۹۷۸)؛ جلد: تیماج، ۴۹گ (۱-۴۹پ)، ۱۴سطر(۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۱-۱۷۱]

۱۸. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه: ۱۰۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** المقام التاسع فی الریاء و العجب ... بعد از یک برگ: فمضی لیلة مظلمة شاتیة الی.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط وانجام؛ واقف: علیمردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ جلد: تیماج، ۲۲۶گ، ۱۸سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۷۶۷]

۱۹. بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه: ۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** خاتمه فی شرح معنی الصمد و قد نقل ... و اشار علیه بعدم الوصول الی العراق و ذکره ما فعلوا

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ اهدایی: آقای نجفی، ۳۷/۷/۲۷؛ جلد: تیماج، ۲۲۲گ، ۲۵سطر، اندازه:

۲۱×۳۵سم [ف مخ]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۴۹۶

آغاز: و سئل افلاطون عن العشق فقال داء لا یعرض الا للفراغ؛ **انجام:** و خالطهم الناس فی البلاد البعیدة لم یؤمن أن یحسنوا لهم طلب ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، در چند جا خط مؤلف دیده می‌شود که نوشته است «مرعلیه نظر مؤلفه عفی الله سبحانه عن جرائمه»؛ جلد: مقوایی، ۱۴۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۹-۲۹۶]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۶۹۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** سنة الثالثة بعد المائة و الالف

ج ۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف: ۵-۲۹۵]

۲۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۷۶۳

آغاز: برابر

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، مقابله شده؛ ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: -۴۱۰]

● مقامات و احوال امیر مغیث الدین علی محوی / تراجم / فارسی

maqāmāt va ahvāl-e amīr moqīs-od dīn ʻalī mahvī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۶۴/۲۳

آغاز: حمد بی حد و ثنای بی عد معبودی را سزاست که زبان مخلوقات بذکر او گویا است؛ **انجام:** محوی ترسم که عشق یادت نکند ×× در دامن دشت گرد بادت نکند / در خانقه آسوده نشستی اما ×× برخیز که این جمادت نکند

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۵ص (۳۴۳-۳۴۷دو حاشیه)، سطور چلیپایی(۱۷/۵×۳۳)، اندازه: ۱۸/۵×۳۴سم [ف: ۹-۱۲۰۵]

● مقامات و احوال اهل معرفت / کلام و اعتقادات، فقه / عربی

maqāmāt va ahvāl-e ahl-e maʻrefat

بخشی است از کتابی با عنوان «القول ...» با گواه آوردن از قرآن و حدیث و سخن عرفا. از بقیه قول ۳۷ تا قول ۵۷ (فی المشاهده). اقوال از محمد بن خفیف، محمد بن موسی و جمعی از قدمای صوفیه وعاظ نقل شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۵

آغاز: ... سئل الشبلی رحمه الله عن حقیقة متابعة الاسلاف فقات أن تموت عنک نفسک؛ **انجام:** القول ۵۷ فی المشاهد قال الله عزوجل آن فی ذلک لذکری لمن کان ...

خط: نسخ، کا: ابوالمجد تبریزی، تا: ۷۲۰ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۲ص (۵۵-۵۶)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۷۰]

● المقامات و الاحوال / عرفان و تصوف / عربی

al-maqāmāt wa-l aḥwāl

در آغاز «قصیدة فی فضل مقامات السالکین و اهلها و فی الرمز الی شیء من قولهم فی شرحها» به نام «جوهر معارف اهل السلوك التی لاتلقی فی خزاین الملوك المنقلبة من نحاس الضلالات باکسیر هدی عقاقیر المقامامت» که این است: «اذارمت اکسیر الهدی قالبابه / نحاس ضلال جوهر اخذه منعوتا». سپس شرح آن است از سراینده آن و پس از شرح الفاظ قصیده شرح المقامت و الاحولا است با سخنان بزرگان عرفان.

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۱۵۸/۲

آغاز: فمن المقامات التوبة و الورع؛ **انجام:** انه قریب محیب

خط: نستعلیق، کا: هاشم بن حسین حسینی، تا: یک‌شنبه ۱۸ صفر۹۹۵ق[نشریه: ۷-۲۶۸]

● مقامات و مقالات مشایخ / عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt va maqālāt-e mašāyex

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۶/۲-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۲۱. در چگونگی خرقه؛ کا: عبدالرزاق بن عبدالکریم، بی‌تا[فیلمها ف: ۱-۴۶۷]

● مقامات هلالی / عرفان و تصوف / فارسی

maqāmāt-e helālī

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره/۴

هلالی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ نفیس؛ قطع: وزیری‌بزرگ [میراث شهاب: س۷ش۱-۲-۳۶]

● مقامات یبتنی علیها اثبات ان الوجود المشترک الذی هو مقابل العدم من لوازم الاول الحق لذاته تعالی / فلسفه / عربی

maqāmāt-un yubtanā ʻalayhā iṯbāt-u ann-al wujūd-al muštarak al-laḏī huw-a muqābil-ul ʻadam min lawāzim-il awwal-il ḥaq li-ḏāt-i-hī taʻālā

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۶۸/۱-ف

من املاء سعدالدین اسعد بن سعید.نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۳۷۲۲؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۱-۶۶۴]

● **المقام الاسنی فی شرح اسماء الحسنی** / عرفان و تصوف، اسماء الله / عربی

al-maqām-ul asnā fī š.-i asmā'-il ḥusnā

از ناشناس، که از غیر کتاب همنامش از شیخ ابراهیم کفعمی (قرن ۹) است. کار کفعمی به نام «المقام الاسنی فی تفسیر الاسماء الحسنی» که نسخه مستقلی از آن به دست نیامده است، به کوشش فارس الحسون در قم، ۱۴۱۲ق چاپ شده است. این نسخه چاپی از «البلد الامین و الدرع الحصین» بیرون کشیده شده است (پیشگفتار چاپ، ۱۷). در دیباچه و انجامه نسخه در دست نام نگارنده نیامده است. پس از کلیت‌هایی آغاز می‌کند با «فصل»هایی بی‌شماره، سپس سربندها نانویس مانده است: فصل فی ان الاسم الشریف مشتق، فصل فی حدوث الاسماء، فصل فی معنی حروف المعجم ... آنگاه نام‌های پروردگار را بی ترتیب الفبایی گزارش کرده است: القدوس، السلام، المؤمن، المهیمن، العزیز، الخالق ... و می‌انجامد به: الوارث، الرشید، الصبور. هر چند نسخه تازه است ولی متن کهنه به نظر می‌رسد. در آن از «غریب القرآن» محمد بن عزیز سجستانی (د ۳۳۰ق/۹۴۱م). یاد می‌کند. برای نشانی: النور، الله نور السماوات و الارض. قال الرضا علی بن موسی (ع) هاد لاهل السماوات و هاد لاهل الارض. و فی روایة البرقی هدی من فی السماوات و هدی من فی الارض. و قال الازهری ... .

[الذریعه ۵/۲۲ «المقام الاسنی ...»کار کفعمی؛ حاجی خلیفه ۱۷۸۴/۲ «المقام الاسنی فی کیفیة العمل بالاسماء الحسنی» که از «بونی» بدون نام نگارده، نقل کرده است، پیشگفتار چاپ «المقام الاسنی ... » ۱۴۱۲ق]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۱۵/۱–عکسی

آغاز: الحمدلله العلی العظیم الرحمان الرحیم، ذی الآلاء و النعما و من له اسماء الحسنی، و اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له ... و بعد، فهذا المقام الاسنی فی شرح الاسماء الحسنی و خواصها، امتثالاً لقوله تعالی ... و الله الاسماء الحسنی فادعوها بها؛ **انجام:** قال کل اسم من اسماء الله الاعظم و فرغ قلبک عما سواه و ادعه بای اسم شئت. تم الکتاب بعون المکل الوهاب بتاریخالخامس و العشر من شهر ربیع الاول السنة خمس و اربعون و مایة (چنین) بعد الالف من الهجرة ۱۲۴۵ق (چنین)

خط: نسخ تحریری، کا: علی اکبر بن ملا رمضان زرندی، تا: ۱۵ ربیع الاول۱۲۴۵ق؛ ۱۰۴ص (۲–۱۰۵) [عکسی ف: ۱–۳۷۴]

● **مقام الامام** /- عربی

maqām-ul imām

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۵۱۲۹

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا[الفبائی: -۶۷۴]

● **مقام امین** / دعا / فارسی

maqām-e amīn

میمندی، محمود بن میر علی، ق۱۲ قمری

meymandī,mahmūd ebn-e mīr 'alī (- 18c)

مؤلف، دعاهایی را که برای شفای درد و رفع رنج و بلا مؤثر و مفیدند از کتب حدیث با حذف سند در دو «باب» جمع‌آوری نموده است.باب ۱.در ادعیه و صلواتی که غالباً هر شبانه‌روز به عمل باید آورد، دارای شش «فصل»: ۱)ادعیه صبحشام و دعای چراغ و زوال، ۲) ادعیه شبانه‌روز و نمازی که حضرت صادق (ع) به جهت والدین خود خواند؛۳) تعقیب فرایض یا سجده شکر،۴) دعا در وقت به مسجد رفتن، ۵) ادعیه اکل و شرب و لباس، ۶) نماز امام جعفر و حضرت امیر؛ باب دوم: ...

آغاز: بسمله – بسم الله و الحمدلله و الصلوة بعد و کلمات الله علی قوام دین الله ... اما بعد مخفی نیست بر رواة اخبار و عادة آثار که دعای مفاتیح ...

[فهرستواره منزوی ۹۳۹/۸]

۱. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: ۱۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و روایتست که هر کس ختم کلام کند که ماشاءالله لا قوة الا بالله دعایش مستجاب شود. وقع الفراغ من تسویده فی سنه ۱۱۳۳ هـ.ق.

بی‌کا، تا: ۱۱۳۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۳ص(۱–۱۱۳)، ۱۲ سطر(۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: -۳۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۸۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** چون از خشت چیدن فارغ شود خاک در قبر ریزد و سنت بود که هر که حاضر شده باشد با جنازه غیر ذی رحم به پشت.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، مذهب، ۹۶ص (۹۸–۱۹۳)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۳۵–۳۴۰]

● **مقام ایران در تاریخ اسلام** / تاریخ / فارسی

maqām-e īrān dar tārīx-e eslām

رشید یاسمی، غلامرضا، ۱۳۱۲؟ – ۱۳۷۰ قمری

rašīd yāsemī,qolām rezā (1895 - 1951)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۲۱۹

آغاز: پروفسور و لهو وسن کتابی را که در احوال خلفای راشدین و بنی امیه تألیف کرده است؛ **انجام:** و ایرانیان از قسمت شرق آن دولت را مشغول کردند تا اورمیه مجال و مفرتی یافت.

خط: نستعلیق، کا: ظاهراً به خط مترجم، تا: قرن ۱۴؛ جلد: گالینگور، ۵۰ص، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۴۵–۹۱]

● **مقام العارفین** / عرفان و تصوف / فارسی

maqām-ol ‘ārefīn

حسینی بسطامی، اسماعیل بن هاشم، ق۱۲ قمری

hoseynī bastāmī,esmā‘īl ebn-e hāšem(- 18c)

چون «حاجی عبدالله کرد» از مولی محمدجعفر استر آبادی رساله‌ای درباب اسرار نماز خواسته بود، وی شاگردش (مؤلف کتاب) را امر به نگاشتن این رساله نموده است و وی آنرا در پنج «امر» تنظیم نموده است: احکام نیات، تصحیح کلمات، تعیین رکعات، تشخیص صلوات.

آغاز: الحمد لله الحق القدیر العلیلم العادل الآمر بالخیر الناهی عن المیل و الزور ... اما بعد بر عارفین حقایق و محققین دقایق پوشیده و مستور نیست که اقرب قربات و احسن طاعات صلوات ... الصلوة معراج المؤمن

انجام: اشاره است باینکه سلامتی و امان از عذاب خدا کسی را باشد که قیام نمود بحدود خدا و ادا نمود امر او را و سنت پیغمبر او را با قلب خاشع و الله العالم و له الحمد الدائم و صلی الله علی رسوله و الائمة الطیببن الطاهرین.

۱. دامغان؛ صادقیه؛ شماره نسخه: ۹۷/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۷گ، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف مخ: -۲۲۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۶۳/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ مصحح، محشی؛ ۶گ (۱۳۱ر-۱۳۶پ)، ۲۳سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۸۸۹]

● **مقام العارفین** / عرفان و تصوف / عربی

maqām-ul ‘ārifīn

در بیان مقامات و منازل عارفان و سالکان که از توبه آغاز و به زهد ختم می‌شود با استناد به آیات و روایات.کاتب در انجامه خود چنین آورده که از مجموعه کمال الدین حسین بن سید عبدالرحیم استرآبادی نقل کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۱۵/۲۶

آغاز: بسمله اعلم ام اول مقام العارفین و منزل السالکین التوبة قال الله تعالی و توبوا الی الله جمیعا؛ **انجام:** و قد بینا فی تقسیم مراتبهم و تفصیل مقاماتهم فی هذا الفصل بما فیه کفایة

خط: نستعلیق، کا: تاج الدین حسین بن صاعد، تا: قرن ۱۰؛ ۳۲ص (۶۹۶-۷۲۷)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۳۲-۱۳۹]

● **مقام الفتوة ثلاث** / عرفان و تصوف / عربی

maqām-ul futuwwa ṯalāṯ

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۴/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ جلد: تیماج مقوایی، ۱ص (۳۴۶)، ۲۵سطر(۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [سنا: ف: ۱-۲۹۴]

←مقام القمر فی البروج الاثنی عشر ← اسطرلاب
←مقام القمر فی البروج الاثنی عشر ← اختیارات مسیر قمر
←مقامة ← الانوار الخاقانیة
←مقامه ← شیر و شکر

● **المقامة** / ادبیات / عربی

al-maqāma

تلمستانی، محمد بن سلیمان، ۶۶۱ - ۶۸۸ قمری

telmestānī,mohammad ebn-e soleymān (1263 - 1290)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۵۷/۸

مقامه معروف به «فصاحة المشوق فی ملاحة المعشوق»از انشاء محمد بن عفیف تلمستانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۷ص (۵۱-۵۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۸سم [ف: ۷-۸۱۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۵۷/۹

مقامه‌ای دیگر از او؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۳ص (۵۷-۶۹)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۸سم [ف: ۷-۸۱۷]

● **مقامة** / ادبیات / عربی

maqāma

غزی، حسن بن علی

qazzī,hasan ebn-e ‘alī

با این توضیح: «یذکر فیها واقعة جرت بین اثنین من کتاب الانشاء».

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۴/۳۷ ـ ب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲گ (۱۶۵پ-۱۶۶ر)، ۲۷سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۱-۱۵۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۵۷/۳۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: نائینی؛ جلد: تیماج، ۳ص (۱۱۳-۱۱۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۸سم [ف: ۷-۸۱۹]

● **المقامة** / ادبیات / عربی

al-maqāma

اصفهانی، محمد مؤمن، ق۱۳ قمری

esfahānī,mohammad mo’men(- 19c)

در این مقامه سرگذشت یک منجم فارسی و یک طبیب یونانی می‌آید که نقش گویندگی بازی می‌کنند، یکی از آنها باعلم خود فخر بر دیگری می‌نماید و ازبرتری علم خود سخن

می‌گوید و بعد دیگری به جواب می‌ایستد و مناظره بین محاسن و مقابح نجوم و طب به تفصیل بیان می‌گردد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۳۷/۴

آغاز: ساقنی طول السیاحة فی طلب العلم الی مساحة الکمال و دلنی هادی الشوق لتحصیل المعارف الی مدارس؛ **انجام:** فقال الصبی لا یکلف الله نفساً الا وسعها

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ کاغذ: دولت آبادی، ۴ص (۳۶۶-۳۶۹)، ۳۵سطر(۱۲×۲۳)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۸-۱۹۶]

● **المقامة** / ادبیات / عربی

al-maqāma

میبدی، علی، ق۱۳ قمری

meybodī,ʻalī (- 19c)

مقامه‌ای است از انشاء آقا سید علی یزدی میبدی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۰۵/۱۷

آغاز: بسمله. حکی ابن المعالی قال رمیت فی بعض اسفاری الی امتنان الضیغم الضاری؛ **انجام:** الحمد الله رب العالمین تمت المقامة بیدی فی ۲ شهر شعبان ۱۲۹۴

کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۴ق؛ جلد: مقوا، ۲۳گ (۱۶۱-۱۸۳)، ۱۲سطر(۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۴۵۶]

● **المقامة** / ادبیات / عربی

al-maqāma

امام الحرمین همدانی، محمد بن عبدالوهاب،- ۱۳۰۳ ؟ قمری

emām-ol-harameyn-e hamedānī,mohammad ebn-e ʻabd-ol-vahhāb(- 1886)

مقامه‌ای است در ثنا و حمد الهی و مدح حضرت پیامبر (ص) و قرآن کریم. این مقامه مسجع و ادبی برگزار شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۱۶/۳

آغاز: اللهم بذکرک استفتح مقالی و بشکرک استنجح سؤالی و علیک توکلی فی کل احوالی؛ **انجام:** فیضاعف الله لهم تحیاتها و یشرف لدیهم صلوتها فتلقیهم مقرونة بالروح و السرور محفوفة بالنضارة و النور دائمة.

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۱۸۶ر-۱۹۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۳۹۹]

● **المقامة** / ادبیات / عربی

al-maqāma

غیر همانند:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۴۶۳/۳

آغاز: و یسألونک عن ذی ال قرنین قل سأتلو علیکم منه ذکرا ... جبل علی السداد یهدی الی سبیل الرشاد آثار بأسه مشهورة علی ذوی الأعواد؛ **انجام:** و نظمت خرزة فی سلک اللآلی و دفعت به عین الکمال.

احتمالاً یکی از مقامات سیوطی باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۶۳ق، جا: قسطنطنیه مدرسه سودلجه؛ جلد: مقوایی، ۵گ (۸۱ر-۸۵ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲۲-۵۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۴۳/۶

از مقامات بدیع الزمانی همدانی به نقل از همان کتاب الدر المنثور؛ کا: هندی، عبدالله بن عنایت الله، تا: قرن ۱۲؛ ۲ص (۷۹-۸۰)، سطورچلیپا (۸×۱۵)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۴-۳۵۷۸]

● **مقامه** / ادبیات / فارسی

maqāma

دو گفتار مقامه مانند است یکی در سفر و دیگر در عشق و دوستی (بدون عنوان).

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۸۶۹ض

آغاز: حکایت کرد مرا دوستی که در دوستی ید بیضا داشت و در محبت رای بینا که وقتی از اوقات از که از اخوان حضر مشتکی و بر عصای سفر متکی خواستم که قدمی چند بسپرم و مرحله ای چند بشمرم تا ملامت اخوان به تعطف بدل شود و نفرت یاران به تالف باز گردد؛ **انجام:** پایان مقامه دوم دو بیت شعر است و شعر دوم این است: کردم زسر آغاز چو پایانش نبود ×× از درد گریختم چو درمانش نبود

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲گ(۸ر-۹پ)، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [نشریه: ۱۳-۲۶۰]

● **مقامه احمدیه** / شعر / فارسی

maqāma-ye ahmadīye

فرهاد میرزا قاجار، ۱۲۳۳ – ۱۳۰۵ قمری

farhād mīrzā qājār (1818 - 1888)

در مدح حضرت پیامبر (ص) که در شصت سالگی سروده است.مطلع: «ای خاتم انبیای مرسل ×× ای خواجه انبیا ز ازل».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۱۰/۱

خط: نستعلیق، کا: علی رضا حسینی شیرازی، تا: ۶ جمادی الاول۱۳۱۸ق، برای میرزا عمادالتولیه؛ مجدول مذهب، با سرلوح مزدوج مرصع مذهب؛ جلد: پارچه قهوه ای، ۴گ(۱پ-۴ر)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲۶-۳۹۰]

● **مقامتان فی الاخلاق** / اخلاق / عربی

maqāmatān fi-l axlāq

در دو «مقامه»: ۱. الصبر؛۲. الشکر. در دیباچه از مقامات بدیعیه و حریری یاد شده است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۳۲۶/۹

آغاز: اللهم انا نحمدک علی ماعممت من الطول، و خصصت من القول ... اما بعد، فان اولی القول بالاقتراح ماحلی بالصدق عاطله؛ **انجام:** اعظم من قرحی بنیل الحبیب. والله اعلم بحقایق الامور الی ... کتب المصنف وقد کتیب من خطه و قوبل یوم الاستفتاح سنة ۱۰۹۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۶ق؛ جلد: میشن، ۱۰گ(۹۲پ-۱۰۱پ)، اندازه: ۱۱/۷×۱۷/۶سم [ف: ۹-۳۳۹]

● **المقامة البدیعیة فی وصف جمال المعالم المکیة** / ادبیات / عربی

al-maqāmat-ul badī'īya fī waṣf-i jamāl-il ma'ālim-il makkīya

فیومی، عبدالقادر بن محمد،- ۱۰۲۲ قمری

fayyūmī,'abd-ol-qāder ebn-e mohammad(- 1614)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۰/۵عکسی

آغاز: بسمله ... قال فقیر رحمة ربه عبدالقادر ... الحمد لله الذی اطلع نجوم البلاغة فی سماء الفصاحة

نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال در اسپانیا، شماره ۱۷۰۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ رکابه‌دار؛ ۱۴ص (۵۰-۶۳)، ۱۷سطر [عکسی ف: ۴-۳۱۴]

● **المقامة التبریزیة** / ادبیات / عربی

al-maqāmat-ut tabrīzīya

برای «صاحب اجل امجد» ساخته شده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۳۹۴/۳

آغاز: بسمله. لهفی علی تبریز من بلدة کانت من الاسقام لی حسنة ... اما بعد فبینما کنت اقتعدت غابت الکربة فی دارالغربة؛ **انجام:** ان یمن علی بابلاغ الخدمات و تحریر المراسلات الی حین الملاقات و السلام علیکم و رحمة الله و برکاته.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۸ق، ۳گ (۹۷ر-۹۹پ) [ف: ۵-۶۳۹]

● **المقامة الحصبیة** / ادبیات / عربی

al-maqāmat-ul ḥaṣabīya

ابن زبیر، احمد بن علی،- ۵۶۳ ؟ قمری

ebn-e zobayr,ahmad ebn-e 'alī(- 1168)

[مجمع العلمی العراقی ۲۳۸/۲و ۲۳۹]

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۴/۸ ـ ب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۵گ (۸۷پ-۹۱پ)، ۲۷سطر(۹×۱۸)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۱-۱۵۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۵۷/۱۰

للقاضی شهاب الدین احمد بن الزبیر الاسوانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۱ص (۶۹-۷۹)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۸سم [ف: ۷-۸۱۷]

● **مقامة الذهبیه فی الحمی** / طب، حدیث / عربی

maqāmat-uḏḏahabīya fi-l ḥimā

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری

soyūtī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۸۱۲

آغاز: بسمله و صلی علی سیدنا محمد و علی اله و صحبه و سلم قال الله تعالی؛ **انجام:** و نفعنا ببرکات علومه فی الدنیا و الاخره و صلی الله علی سید محمد و علی اله و صحبه و سلم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **مقامة الزهور** / ادبیات / عربی

maqāma-tuz zuhūr

ابن فهد حلبی، محمود بن سلیمان، ۶۴۴ - ۷۲۵ قمری

ebn-e fahad-e halabī,mahmūd ebn-e soleymān (1247 - 1326)

مقامه ادبی است در تعریف گل‌ها مؤلف در نزد سلاطین دمشق منشی بود و کتاب «حسن التوسل الی صناعة الترسل» را در تعلیم انشا،شامل صنعت بدیع و مکاتبات خود در تعریف قلعه‌ها و جنگ‌ها نگاشته است.مقامه حاضر گویا بخشی از آن کتاب است.

[مخطوطات الادب فی المتحف العراقی ص۱۴۴]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۹۸۵/۲

آغاز: حدثنی من لست لحدیثه متهما قال اردت اتخذ حماة لی حمی فبادرت ممتطیا ال مغناها مطیة لا یدرکها کلال و لا این و سرت مهتدیا الیها؛ **انجام:** ملک لا تحبت زرق قناه ×× السمر فی الروع غیر لثم النحور / کن یارب العباد نصیرا ×× و معینا فانت خیر نصیر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵گ (۲۶ر-۳۰ر)، ۱۷سطر[ف: ۳۷-۵۸۱]

● **مقامة الشعراء** / ادبیات / عربی

maqāmat-uš šu‘arā’

اندلسی، یوسف

andolosī,yūsof

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۶۵۱ ض

نسخه بسیار نادر؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۹۹۸ق[د.ث. مجلس]

● **مقامة الشیرازیة** / ادبیات / عربی

maqāmat-uš šīrāzīya

عاملی همدانی، محمد بن عبدالمحسن

‘āmelī hamadānī,mohammad ebn-e ‘abd-ol-mohsen

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۱۰۶

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی فضل بعض البلاد علی بعض بقدرته؛ **انجام:** تمت المقامه الشیرازیه بقلم مؤلفها فی ۱۸ شهر صفر سنه ۱۲۵۸ فی محروسته

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۵۸ق[رایانه]

● **مقامه عباسیه** / ادبیات / عربی

maqāme-ye ‘abbāsīye

این رساله مقامه‌ای است که در آن عباس نامی شیخ گرفته شده و عبارات مقامه درباره آن با صنایع ادبی بسیار پرداخته شده است. مقایسه آن با مقامات حریری و بدیع الزمان همدانی می‌رساند که زمان آن مؤخر است و عبارات آن نیز حاوی کلمات و عبارت فارسی نیز می‌باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۳۳

آغاز: بسم الله اللطیف العلی لاذال ... و شیخنا العباس؛ **انجام:** ما فضل من الذاکرین و احمدالله رب العالمین.

بی‌کا، تا: ۱۳۰۸ق؛ جلد: تیماج، ۴۰گ، ۱۸ سطر(۹×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۰-۲۷]

● **المقامة العشقیة** / ادبیات / عربی

al-maqāmat-ul ‘išqīya

مقامه ادبی است درباره حبیب و خیال و گفتگویی که بین نویسنده و حبیبش رخ داده، به نثر و شعر و انشائی ممتاز.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۱۳۹/۳

آغاز: الحمد لله حق حمده و الصلاة علی محمد رسوله و عبده، مما أعرف اخوانی و اصحابی و خلانی سلمهم الله من سطوات العشق؛ **انجام:** و لا أحادثه بسوی الاصابع و غمز الجفون غمزته بناظری و لم أفه بکلمة

خط: نسخ، کا: عبدالله بن راشد بحرانی، تا: ۱۰۵۲ق؛ افتادگی: انجام؛ ۲۱گ (۱۰۱پ-۱۲۱ر)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۳-۳۴۳]

● **مقامة الفارق بین المنصف و السارق** / متفرقه / عربی

maqāmat-ul fāriq bayn-al munṣif wa-s sāriq

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ – ۹۱۱ قمری

soyūtī, ‘abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۸۱۸

آغاز: بسمله. ان الله یامرکم ان تودو الامانات الی اهلها؛ **انجام:** و صلی الله علی سیدنا محمد و علی اله و صحبه و سلم تسلیما کثیرا الی یوم الدین

کا: غلام محی الدین، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **المقامة الفستقیة** / طب / عربی

al-maqāmat-ul fustuqīya

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ – ۹۱۱ قمری

soyūtī, ‘abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

در این مقامه خواص بسیاری از مأکولات و تنقلات مانند فستق، بادام (لوز) و انواع آن و فندق یا چلغوز (بندق)، شاه بلوط (قسطل)، جوز (گردو) حب الزلم و حب الصنوبر را برای بدن انسان بیان داشته و در بررسی خواص طبی آنها را به مرکبه و مفرده تقسیم کرده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۸۱۹

آغاز: بسمله و صلی الله علی سیدنا محمد و علی اله اما القستق فحار طب فی الثانیة اشد حرارة من اللوز؛ **انجام:** و لا ینبغی للمجرورین ان تقربوه و لا سیما فی الزمان الحار

خط: نسخ، کا: غلام محی الدین، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ کاغذ: کشمیری، جلد: مقوا، ۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۲۲]

● **مقامة فی فوطة و شملة** / ادبیات / عربی

maqāmat-un fī fūṭa wa šamla

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۶۳۶

آغاز: بسمله، و صلی الله علی سیدنا القاضی چاشد؛ **انجام:** و مولانا اهتز لنداء و السلام

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **المقامة اللازوردیة** / ادبیات / عربی

al-maqāmat-ul lāzwirdīya

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ – ۹۱۱ قمری

soyūtī, ‘abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)
مقامه‌ایست ادبی به پیروی از مقامات حریری درباره مرگ اولاد و تسلیت خاطر پدران و مادران.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۳۴۳/۹
آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده ... قال الله تعالی و لنبلونکم بشیء من الخوف و الجوع و نقص من الاموال و الانفس و الثمرات؛ **انجام:** قد کانت القوم فی أمن و دهجنة ×× اذجاء هم هادم اللذات فانتقلوا
خط: نسخ زیبا بسیار مغلوط، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، ۴گ(۶۰پ-۶۳ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳سم [ف: ۶-۳۲۲]

● **المقامة اللؤلؤية** / ادبیات / عربی
al-maqāmat-ul lu’lu’īya
سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری
soyūtī, ‘abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۸۲۳
آغاز: بسمله الحمدلله و افوض امری الی الله؛ **انجام:** سلام علیکم بما صبرتم ... و صلی الله علی سیدنا محمد و علی اله
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **مقامه مدحیه** / ادبیات / عربی
maqāme-ye madhīye
مقامه‌ای است ادبی درمدح سید احمد افندی.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۳۳۰-۱۷/۱۱۰
آغاز: بسمله حمداً لمن نشر لواء الفخر بین الملا باتحاف الحضرة الاحمدیة وصلاة وسلاما دائمین علیها بکرة و عشیة بعد تقبیل ایادی من علی التقوی اسس؛ **انجام:** وباهل الحل والعقد والتمکین وحملة الشرع الانور اجمعین والحمدلله فی البداء والختام وآله الغر الکرام وقدجمعت هذه الرسالة لسیاده افیدنا و ولی نعمتنا جناب السید احمد افندی مختارفی دار السعادة والاعتبار
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۸-۴۵۱۱]

● **مقامه مریمیه** / شعر / فارسی
maqāme-ye maryamīye
فرهاد میرزا قاجار، ۱۲۳۳ - ۱۳۰۵ قمری
farhād mīrzā qājār (1818 - 1888)
در مدح حضرت مریم.مطلع: «ای مادر عیسی مطهر×× ای حامل روح پاک داور».

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۱۰/۲
خط: نستعلیق، کا: علی رضا حسینی شیرازی، تا: یک‌شنبه ۶ جمادی الاول۱۳۱۸ق، برای میرزا عمادالتولیه؛ مجدول مذهب؛ جلد: پارچه، ۷گ(۴پ-۱۰ر)، ۱۰سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲۶-۳۹۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۷۹/۶
آغاز: ای مادر عیسی مطهر ××ای حامل روح پاک داور
خط: تحریری، کا: محمد حسین تفرشی، تا: ۶ جمادی الاول۱۳۴۱ق؛ نسخه حاضر مقدمه‌ای در سبب نظم این قصیده دارد، مجدول؛ جلد: مقوا، ۴ص(۱۳۹-۱۴۲)، ۳۰سطر، اندازه: ۲۲/۵×۳۴سم [ف: ۲۶-۴۶۵]

● **مقامة المزهرية = النحج الی الاجابة الی الصلح** / فقه / عربی
maqāmat-ul muzahharīya = an-naḥaj ila-l ijāba ila-ṣṣulḥ
سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری
soyūtī, ‘abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۸۱۷
آغاز: بسمله و صلی الله علی سیدنا محمد و علی اله و صحبه و سلم و ان جنحوا للسلم؛ **انجام:** فیوتیه اجرا عظیما انتهی و صلی الله علی سیدنا محمد و علی اله
خط: نسخ، کا: غلام محی الدین، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **مقامة المناظرة** / مواعظ / عربی
maqāmat-ul munāẓira
موسوی عاملی، علی بن علی، ۹۷۰ - ۱۰۶۸ قمری
mūsavī ‘āmelī,‘alī ebn-e ‘alī (1563 - 1658)
مقامه‌ای است که مؤلف در آن به طور مختصر مسافرت خود و مواجهه‌اش با مصاحبی نصیحت‌گو و مناظره با وی را به صورت ادبی با نثری شیوا و مسجع بیان نموده و در پایان چند بیت از اشعار خود را نیز درج کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۹۲/۲
آغاز: الحمدلله الذی ابتدع الاشیاء و کونها و احسن خلقها و اتقنها بارادة منه و تقدیرا و لطف شامل و تدبیر؛ **انجام:** فهذا اعجب ما عاینت فی الاسفار و اغرب ما حفظت من الاخبار.
خط: نسخ قدیم خوش، کا: محمد بن اسماعیل صفوی، تا: ۱۰۲۸ق؛ جلد: تیماج، ۳گ(۹۶ر-۹۸پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۶-۲۷۵]

● **مقامه منشطه** / ادبیات / عربی
maqāme-ye munšita
این مقامه، که حکایت از حال و وضع نویسنده می‌کند، روزگاری از ایام عمر او را نشان می‌دهد که با بی‌قراری و بیتابی از نقطه‌ای به نقطه دیگر می‌رفته و در این دربه‌دری‌ها گذارش از شیراز به اهواز می‌افتد و در آنجا وصف قاضی اهواز را می‌شنود و به مجلس او حاضر می‌شود و پس از تعظیم و تکریم در جای خود می‌نشیند. اتفاقاً در این بین مردی با دو زن به نوبه به سخن می‌آیند و زبان به شکایت از شوی خود می‌گشایند و درد دل‌ها می‌کنند، سرانجام قاضی به طلاق آنها حکم می‌دهد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۳۱/۶
آغاز: بینما کنت فی الوطن منقوتاً بالاهل و العطن اذهاج بی الشوق الی التسیار و اکتساب فوائد الاسفار؛ **انجام:** ذب معطیه بعد ما سامنی فی است آخذه
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۱ص(۱۰۱– ۱۱۱)، ۱۵ سطر(۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱–۴۱۴]

● **مقامة الیاقوتیة** / ادبیات / عربی
maqāmat-ul yāqūtīya
سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ – ۹۱۱ قمری
soyūtī, ʻabd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۸۲۰
آغاز: بسمله، و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه و سلم اجتمع؛ **انجام:** و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و الماب و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه و سلم
خط: نسخ، کا: غلام محی الدین، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا [رایانه]

←مقام ختمیت ولایت ≻ اثبات وجود حجة الله عجل الله تعالی فرجه الشریف

● **مقام رضا** = **مقامات رضا** / تاریخ معصومین / فارسی
maqām-e rezā = maqāmāt-e rezā
یزدی مشهدی، محمد معصوم بن محمد
yazdī mašhadī,mohammad maʻsūm ebn-e mohammad
اهدا به: شاه سلطان حسین
تاریخ تألیف: ۱۰رجب ۱۱۲۰ق
در سرگذشت امام رضا در یک «مقدمه» و پنج «باب» و «خاتمه» ساخته و شعر او و ناظم یزدی و نجیب خالص استرابادی و شیخ بهایی در آن آمده و در باب سوم از بانیان قبه و شهر سناباد و تعمیرات آنجا تا زمان تألیف یاد شده است. فهرستمطالب آن: مقدمه در بیان عدد اولاد حضرت امام همام موسی کاظم علیه السلام از ذکور و اناث و ذکر احوال ما در مکرمه حضرت علی رضا علیه السلام و کیفیت تولد و لقب و کنیت و مولد و مدت عمر شریف و عدد اولاد امجاد آنحضرت و غیر ذلک از دلایل و براهین امامت؛ باب ۱. بیان آمدن آنحضرت به خراسان و سبب شهادت آنحضرت و ذکر بعضی از معجزات که تا حال شهادت آنحضرت علیه السالم مشاهده شده؛۲. بیان کیفیت شهادت آنحضرت علیه السلام و خوارق عاداتی که در حین وفات روی داده؛۳. ذکر بانی این قبه بهیه سنیه و خوارق عاداتی که در آنجا دیده شده و معلوم گردیده؛ ۴. بیان ثواب زیارت آنحضرت و فضیلت آن؛ ۵. بیان آداب زیارت آنحضرت علیه السلام و طریقه زائر و بیان زیارت مأثوره و استحباب آن؛ خاتمه در بیان بعضی از مسایل شرعیه متعلق به زیارت حرم مبارک و ذکر عرایضی که به جهت مطالب شرعیه در ضریح مبارک انداخته [شده] و تعظیم و رعایت زوار و تکریم و احترام خدام آن عالیمقام و سدنه ابواب و بیان واجبات شرعیه خدمت آن روضه منوره. (دانش پژوه)
[فهرستواره منزوی ۱۷۸۹/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۶۹
آغاز: بندگی از داع قبولش فکار ×× گردن آزادی از او طوق دار ... و روایح روح پرور هرگونه صلوات و تسلیم زیبنده مرقد مطهر ... رسولی است؛ **انجام:** و ذلک فی خامس شهر ربیع الاول سنة عشرین و مائة بعد الالف من الهجرة النبویة صلی الله علیه و آله و سلم تسلیما.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ گویا از مؤلف؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۱۲گ، ۲۱سطر(۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۲–۲۹۶۵]
۲. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: ۱۳۹
آغاز: مصباح سپاس بی قیاس شایسته پرتو افزایی شبستان کبریای کریم است؛ **انجام:** و رفع درجاتهما
جزو یکم؛ خط: نستعلیق، کا: احمد فرزند میرزا عبدالعظیم گرگانی، تا: ربیع الثانی۱۲۹۹ق؛ قطع: ربعی[نشریه: ۵–۶۴۹]

● **مقام زن در اسلام** / اخلاق / فارسی
maqām-e zan dar eslām
حسینی قهستانی، معصوم بن رضی، – ۱۳۵۳ شمسی
hoseynī qohestānī,maʻsūm ebn-e razī(- 1974)
تاریخ تألیف: ۴ فروردین ۱۳۴۶ش
به واسطه نفوذ اخلاق و آداب و تمدن اروپاییها در بلاد اسلامی، چون مؤلف مردم را مایل به آن اخلاق دیده خصوصاً در مورد زنان که مساوات آنان را بامردان مطرح کرده‌اند، و در مقابل نیز مسلمانان در بسیاری از موارد بر زنان خود سختی

می‌گرفته‌اند، لذا مؤلف بر آن شده تا حقوق و مقام زن را طبق اصول اسلامی بیان می‌کند و آن را در یک «مقدمه» و ده «باب» و یک «خاتمه» تنظیم نموده است.

قائن؛ حسینی قهستانی؛ شماره نسخه: ۳۹

آغاز: ستایش و سپاس مر ایزدی را سزاست که به قدرت کامله خویش ماهیات امکانیه را به لباس وجود پوشاننده داشته است؛

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲ ذیحجه۱۳۸۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۶۲گ، ۳۳سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۳سم [مدرسه جعفریه زهان: ف: -۱۴۵]

● **مقامع انوار التبیان فی قلع اساس البنیان** / کلام و اعتقادات / عربی

maqāmi'-u anwār-it tibyān fī qal'-i asās-il bunyān

؟ خاقانی، محمد طاهر، ق۱۴ قمری

xāqānī,mohammad tāher(- 20c)

نویسنده که مخالفان سرسخت بابیه و بهائیه در اوایل ظهور آن فرقه بوده، کتاب حاضر را بر سیاق کتاب بیان و به صورت کتاب آسمانی و به ترتیب سوره سوره به رشته تحریر درآورده و در آن دیدگاه‌های بابی‌ها را به شکل سوره و آیه مورد تمسخر و سرزنش قرار داده است. برخی از عناوین سوره‌های عبارتند از: سورة الجمعة الشیرازیة فی لعن حمقاء البابیة؛ سورة شفاجرف البحار الهاتفة فی اول النهار؛ سورة الخصام فی کفر الد الخصام؛ سورة فی بیان ان اهل الباب اشر من الیهود و النصاری من اهل الکتاب.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۶۲۵

آغاز: الحمدلله المنور دارالفناء بنورالدین المعز لمن یشاء بشعشعة انوار الیقین المفضل ظلمات الطین علی نور الکروبین؛ **انجام:** علیهم صلوات الله الملک العزیز القهار لی و لآبائی و سایر ولد خاقان بل لی و لجمیع اهل الایمان من الاخوان.

خط: نسخ، کا: عبدالرزاق بن محمد حسن جهرمی، تا: ۳ ربیع الاول۱۳۰۶ق؛ باسرلوح متوسط؛ جلد: تیماج، ۱۰۵گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۳/۱-۱۳۶]

● **مقامع الفضل** / فقه / فارسی

maqām'-ol fazl

آقامحمد علی کرمانشاهی، ۱۱۴۴ - ۱۲۱۶ قمری

āqā-mohammad 'alī kermānšāhī (1732 - 1802)

اهدا به: هدایت خانبیگلر بیکی رشت و گیلان

تاریخ تألیف: محرم تا شعبان ۱۱۹۲ق؛ محل تألیف: رشت

این کتاب درحل مسائل مشکله شرعی وغیر شرعی به طور مفصل واستدلالی است که به صورت «مسأله - مسأله» تنظیم ودرضمن آن ۱۲۰۰ مسأله و مشکل پاسخ داده شده است، و به ترتیب سؤال وجواب با عناوین «ل- ب»تألیف شده است.مطالب مندرج در مقامع الفضل چنین است: کتاب الطهارة؛ کتاب الزکوة و الخمس و الصوم؛ کتاب الحج و الجهاد و الامر بالمعروف و الزیادات؛ کتاب التجارة و الکسب و الشفعه و الدین و القرض و الرهانات؛ کتاب الصلح و الشرکة و القسمة و المزارعة و المساقات و المضاربه و البضاعات؛ کتاب الاجاره و الجعاله و السبق و الرمایه و الودیعه و العاریة و الضمان و الحواله و الکفالة و الوکالات؛ کتاب الوصیة و الاقرار و العتق و التدبیر و الکتابه و الهبة و الهدیه و الوقف و الصدقات؛ کتاب النکاح و الطلاق و اللعان و الایلاء و الظهار و الخلع و المبارات؛ کتاب الحجر و النذر و العهد و الیمین و اصناف المیراث و القضاء و الافتاء و الحیل و الشهادات؛ کتاب الحدود و القصاص و الدیات. در آن از مجلسی دوم و آخوندملامحسن کاشی و محمد باقر سبزواری و میرداماد یادکرده و مجلسی اولرا نیا و مجلسی دوم رادایی خود می‌خواند. او در آن حدیقه الشیعه را از اردبیلی می‌داندو می‌گوید که آخوند ملا محمد باقر قمی در ملاذالاخیار و حرعاملی آن را از او می‌دانند.

آغاز: فهرست بسمله. احمده علی نواله مصلیاً علی احمده وصحبه وآله. وبعد چنین گوید مذنب قاصر محمد علی بن محمدباقر اصفهانی بهبهانی که چون کتاب مقامع الفضل که نامش موافقست با تاریخش از جمله مؤلفات حقیر ...؛ آغاز کتاب: بسمله شادی مفتیان عقول دراک ومسائل سائلان فحول هوش وادراک حمد وسپاس حضرت علیمست

چاپ: مشار فارسی، ج۴، ص۴۸۷۸؛ تهران، سنگی، ۱۲۷۵ق، رحلی؛طهران، سنگی، ۱۳۱۶، رحلی، ۲۸۲+۱ص

[الذریعة ۱۴/۲۲؛ مشار، فارسی ۳۰۸۶/۲؛ سرگذشت بهبهانی ۲۶۵و۳۶۷و۳۷۹؛ أعیان الشیعة ۲۶/۱۰]

شرح و حواشی:

۱- فهرست مقامع الفضل؛ آقامحمد علی کرمانشاهی (۱۱۴۴-۱۲۱۶)

۲- توضیح مسألة من المقامع (۱)؛ هروی، محمد تقی بن حسینعلی (۱۲۱۷-۱۲۹۹)

۳- توضیح مسألة من المقامع (۲)؛ هروی، محمد تقی بن حسینعلی (۱۲۱۷-۱۲۹۹)

۴- مناظم المقامع؛ ایروانی، عبدالغفار بن فتحعلی (-۱۳)

۵- مقامع الفضل (منتخب)(۲عنوان)

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۳۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱۴ رجب۱۲۰۰ق؛ تملک: یحیی بن زین العابدین؛ جلد: مقوایی، ۳۱۰گ، ۲۴سطر(۱۰/۵×۲۱)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: -۴۰۹]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۲۸۴-۳۱/۱۶۴

آغاز: بسمله فتاوی مفتیان عقول دراکو مسائل سائلان هوش

وادراك حمد وسپاس حضرت علیمی است که ابجد خوانان؛ **انجام:** ما اضاء ضیاء وادلهم ظلام. وقدتم وبالخیر عم بعون الله ... علی مهاجرها وآله واصحابه مالایحصی من التحیة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۳؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج، ۳۰۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۱۰]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۳۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی مهاجر هاواله و اصحابه مالا یحصی من التحیه تمت بالخیر عمت بتایید خالق البریه

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد علی شیرازی، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۸۷گ، ۲۷سطر(۱۲×۲۰/۵)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۵-۴۵۷]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ما لایحصی من التحیه تمت بالخیر عمت بتأیید خالق البریه

خط: نستعلیق خوش، کا: ابن عبدالرحیم نجفعلی همدانی، تا: قرن ۱۳؛ ۳۸۷گ، ۱۷ سطر(۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۱۰۹]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۲۷

آغاز: ... و دین شریف احمدی و متمسکین آئین و طریق حنیف محمدی مرحمت فرموده است قواصان بحار جستجوی از لآلی متلالی آیات بینات و درر و غرر احکام؛ **انجام:** و قطع دابر الاوهام فی هذا المرام فالحمدلله علی التمام و الصلوة علی خیر الانام و آله و اصحاب العز الکرام ما اضاء ضیاء و ادلهم ظلام و قد تم و بالخیر عم بعون الله عز و جل المجلد الاول من الکتاب الموسوم بمقامع الفضل الملقب باصار رشت هدایت خان گیلانی المشتمل علی مسائل کثیرة تنیف علی مائة الف غیر انها انحصرت فی عنوانات یسیرة توافق عدد سنی تاریخ التألیف و جل اسمه و لقبه و داعیه الخان المعظم المفخم المنیف لازال محط الرحال امال الرجال متکئا علی العز و الاقبال مالکا لنواصی الشوکه و الاجلال ادام الله علیه انعامهو نضر بالسرور شهوره و اعوامه و بلغه ما تمناه معتنقا لسعادة دینه و دنیاه علی ید مؤلفه القاصر محمد علی بن محمد باقر الاصفهانی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح، محشی از خود مؤلف که با جملات «منه»، «منه عفی عنه»، و «منه عفی الله عنه»، یادداشت مرحوم سید محمد مشکات، با نامه‌ای در کاغذ خط‌دار لابه‌لای نسخه هست که شخصی (گویا محیط طباطبائی) با خودکار آبی پائین آن نوشته: «قرائن نشان می‌دهد مکتوب خط مرحوم میرزا اسمعیل برادر بزرگتر از سید محمد علی نیماد فتوحی و پسر مرحوم حاجی میرزا محمد روضه خوان زواره‌ای بوده است»؛ جلد: تیماج، ۳۳۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۳/۶سم [ف: ۲۷/۱-۵۸]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۸۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** ما اضاء و ضیأ و الدهم ظلام و قدتم بالخیر عم بعون الله عزوجل المجلد الاول من الکتاب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۲۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۲سم [ف: ۳۰-۲۳۷]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۷۵۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان«منه عفی عنه»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۶۹گ، ۲۷ سطر(۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۱۶-۳۵۴]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۷/۲۸

خط: نستعلیق، کا: محمد بن جمشید مراغی، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۴۷ الف)[مختصر ف: -۹۲۰]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۱۰۲

آغاز: بسمله. احکام خلل در نماز را بیان فرمایند (جواب) آنچه رعایت از برای نماز لازم است یا داخل است در نماز یا خارج است؛ **انجام:** مانند سایر بدن خلاف است و مشهور و اقوی ستر است و الله العالم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۱گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۳۸]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۸۲۰/۳

در نسخه مطالبی پراکنده از این کتاب آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۱گ(۳۱ر-۶۱ر)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲۰-۲۸۴]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۴۶۹

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۳۳۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۴-۷۷۵]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۵۲

آغاز: برابر کتاب؛ **انجام:** فالحمدلله علی التمام و الصلوة علی خیر الأنام و آله و أصحابه الغر الکرام ما أضاء ضیاء و أدلهم ظلام و قد تم و بالخیر عم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۸ ذیقعده۱۲۰۶ق؛ ۳۲۰گ، ۱۷و۱۸سطر(۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۰-۶۳۶]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۴۵۶-۳۳/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** کرماد اشتدت به الریح وقطع دابر الاوهام فی هذا المرام فالحمدلله علی التمام ...

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: اسماعیل بن زین العابدین مازندرانی رشتی، تا: ۱۲۱۰ق؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی با امضای «منه عفی عنه»؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۵گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۸-۴۵۱۱]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۶۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فصار القول بالتملیک کرماد اشتدت به الریح و قطع دابر الأوهام فی هذا المرام ... و أصحابه به ما لا یحصی من تحیة.

فهرست: و اذا القت الحامل حشیشاً غقنا (کذا).

خط: نسخ، کا: حسین بن مهر علی، تا: چهارشنبه ۲۰ صفر۱۲۱۱ق؛ واقف: منوچهر دهقان، ۲۸بهمن ۱۳۶۸؛ جلد: میشن، ۲۲۵گ،

۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۱-۱۴۵۲]

۱۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۱۵۱/۳

آغاز: برابر کتاب؛ **انجام:** غیر آنها آنحضرت فی عنوات یسیرة توافق عدد سنی تاریخ التألیف وجمل اسمه ولقبه وداعیة الخان المعظم المفخم المفیف لازال محط الرجال آمال الرجال ... لسعادة دینه و دنیاه

خط: نسخ، کا: علی بن آقا جانی شیرازی کرمانشاهی، تا: ذیحجه۱۲۱۵ق، به خواهش میرزا علی نقی بن میرزا محمد علی شیرازی؛ مصحح؛ مهر: «لا اله الله الملك الحق المبین عبده احمد»(مربع)؛ ۲۱۶گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف مخ: ۵-۲۰۹۸]

۱۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۲۳۲

آغاز: برابر کتاب؛ **انجام:** فالحمدلله علی الاتمام والصلاة علی خیر الانام وآله وأصحابه العز الکرام ما أضاء ضیاء وادلهم ظلام.

جلد اول؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالمطلب بن میرزا حسین دماوندی، تا: ۱۲۱۶ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۱۳گ، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۱۷]

۱۷. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۴۱۰

آغاز: برابر کتاب؛ **انجام:** و اشتدت به الریح و قطع دابر الاوهام فی هذا المرام فالحمدلله علی التمام

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: فرج الله بن محمد یوسف سنقری از طایفه افشار، تا: سه‌شنبه ۱۸رجب۱۲۱۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۰۴گ(۱-۲۰۴)، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [آیة الله جلیلی: ف: -۲۹۳]

۱۸. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۱۰۸/۲ - ج

در نسخه دیباچه فهرست و دیباچه کتاب است و خود فهرست در آن نیست؛ کا: همدانی، محمد حسن بن علی، تا: جمادی الثانی۱۲۱۹ق[ف: -۲۰۳]

۱۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۰۰۰

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد نصیر هزار جریبی، تا: ۱۲۲۹ق؛ ۳۹۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۱۰۲]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۴۷

آغاز: برابر کتاب؛ **انجام:** و القول بالتملیك کرماد اشتدت به الریح و قطع دابر الاوهام فی هذا المرام

ج ۱؛ خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل، تا: ۱۲۳۳ق؛ مجدول؛ واقف: نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: تیماج، ۲۸۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۵-۶۴۷]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فصار القول بالتملیك کرماد اشتدت به الریح و قطع دابر الأوهام فی هذا المرام ... و أصحابه به مالا یحصی من تحیة.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: معصوم علی امید، تا: ۱۲۳۵ق؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: میشن، ۲۷۴گ، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۲۱-۱۴۵۱]

۲۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۵۸

آغاز: برابر کتاب؛ **انجام:** فالحمدلله علی الاتمام و الصلوة علی خیر الأنام و آله و أصحابه الغر الکرام ما أضاء ضیاء و أدلهم ظلام

جلد اول، کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی فومنی گلنجورانی، تا: ۲۸صفر۱۲۴۱ق؛ واقف: ملا بابا چماز کلایی، ۱۲۷۸ق؛ ۳۰۲گ، ۲۱سطر[ف: ۱-۲۶۴]

۲۳. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۲۵مشهد

خط: نسخ، کا: شرف الدین خراسانی، تا: پنج‌شنبه۶ رمضان۱۲۴۷ق؛ ۲۶۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: -۱۶۳]

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۲۵

همان نسخه بالا[ف: ۱-52]

۲۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۳۶۳/۲

ج ۱؛ کا: عبدالله بن محمد کاظم سرجامی، تا: ربیع الثانی۱۲۴۷ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۲۲۶]

۲۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۲۶۲

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن ملا علی اصغر ساوجی، تا: ۱۲۴۸ق، برای رضا قلیخان؛ ۲۵۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۱۰۲]

۲۶. شیراز؛ مدرسه حکیم؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: نسخ، کا: محمد حسن ابن کاظم بواناتی، تا: پنج‌شنبه ۱۳صفر۱۲۵۱ق؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [نسخه پژوهی: ۱-۴۷]

۲۷. همدان؛ دامغانی (آقای)؛ شماره نسخه: ۲۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق[نشریه: ۵-۳۸۴]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۱۶۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ فهرست کتاب و دو برگ آغاز آن و افتادگی‌های دیگر را محمد محسن حسینی طالقانی افرازانی مشهور به اورزانی به تاریخ ۱۳۱۰ تکمیل کرده؛ جلد: تیماج، ۲۰۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۸-۳۹۴]

۲۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۶۳۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۲ ذیحجه۱۲۶۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۸۴گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۱۸]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۰۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فصار القول بالتملیك کرماد اشتدت به الریح و قطع دابر الأوهام فی هذا المرام ... و أصحابه به مالا یحصی من تحیة.

خط: نسخ، کا: علی بن میرزا محمد کزازی، تا: محرم۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۹۲گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۱-۱۴۵۳]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۷۹۵

خط: نستعلیق، کا: محمد نبی، تا: در عصر مؤلف؛ بنا به نوشته مرحوم آیة الله مرعشی این نسخه با نسخه چاپی در بعضی مسائل

فرق دارد؛ با يادداشت به تاريخ ۱۲۷۴ و رجب ۱۳۰۰؛ جلد: تيماج، ۲۸۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۰-۱۵۲]

۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۶۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد وقع الفراغ من تسويد هذا الكتاب فی يوم الخميس رابع عشر الاولی من شهر محرم الحرام ۱۲۷۶ ه.ق

خط: نسخ، بی‌كا، تا: ۱۲۷۵ق؛ جلد: مخمل منقش، ۳۳۵ص(۱۵۷-۴۹۱)، ۳۱سطر(۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۴-۲۲۷]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۳۸۴

خط: نستعليق، بی‌كا، تا: ۱۰ شعبان۱۲۸۱ق، به دستور ميرزا فرج الله تبريزی؛ مصحح؛ جلد: تيماج، ۲۸۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۱۸۷]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۰۰۳

آغاز: برابر كتاب؛ **انجام:** فالحمدلله علی الاتمام و الصلاة علی خير الانام و آله و أصحابه الغر الكرام ما اضاء ضياء و ادلهم ظلام

خط: نسخ، بی‌كا، بی‌تا؛ مهر: «عبده الراجی بابا خانی» (بيضی)؛ جلد: تيماج، ۳۳۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۸-۱۷۷]

۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۲۰/۱

خط: نسخ، كا: محمد حسين بن عبدالرحيم روضه خوان، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۸۹ص(۱-۲۸۹)[ف: ۱۰-۱۶۶۱]

۳۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۳۴-ف

نسخه اصل: كتابخانه ملی ش ۱۱۴؛ كا: نجف قلی بن عبدالرحيم همدانی، بی‌تا[فيلمها ف: ۱-۲۰۳]

۳۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۶۱۵

آغاز: برابر كتاب؛ **انجام:** بيت المقدس چهل وپنج درجه ل ص، اسكندريه پنجاه وهشت درجه ل ص، مصر پنجاه نه درجه ل ص.

خط: نستعليق، بی‌كا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالينگور، ۱۶۸گ، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف مخ: ۵-۲۰۹۸]

۳۸. قم؛ گلپايگانی؛ شماره نسخه: ۸۰۵۶-۵۵/۲۶

آغاز: برابر كتاب

خط: نستعليق، بی‌كا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۶۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۸-۴۵۱۱]

۳۹. قم؛ گلپايگانی؛ شماره نسخه: ۲۵۵۸-۱۴/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** وبلغه ماتمنه ... لسعادة دينه ودنياه علی يد مؤلفه القاصر محمد علی بن محمد باقر الاصفهانی الشهير بالبهبهانی بلغه الله منتهی الامال والامانی

خط: نسخ و نستعليق، بی‌كا، بی‌تا؛ جلد: تيماج، ۲۰۹گ، ۱۷-۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸-۴۵۱۰]

۴۰. قم؛ فيضيه؛ شماره نسخه: ۲۶۶

خط: نسخ، بی‌كا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۶۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۱۰۲]

● مقامع الفضل (منتخب) / فقه/ عربی

maqām'-ol fazl (mn.)

وابسته به: مقامع الفضل؛ آقامحمد علی كرمانشاهی (۱۱۴۴-۱۲۱۶ق)

منتخباتی است به طور «سؤال - جواب» از كتاب «مقامع الفضل» تأليف آقا محمد علی بهبهانی كرمانشاهی، با ترجمه به عربی آنچه را كه به فارسی نگاشته شده بود.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۰۸۱/۵

آغاز: الحمدلله رب العالمين ... و بعد هذه مسائل و مطالب و اسئلة و أجوبة متشتة جمعتها من كتاب الجناب؛ **انجام:** الجواب هو التاء فی يا انت و يا امت عوض ...

خط: نستعليق، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تيماج، ۸گ(۵۷پ-۶۴پ)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۸۶]

● مقامع الفضل (منتخب) / فقه / فارسی

maqām'-ol fazl (mn.)

وابسته به: مقامع الفضل؛ آقامحمد علی كرمانشاهی (۱۱۴۴-۱۲۱۶ق)

كتابی است به فارسی در حل مسائل مشكل شرعی و غيرشرعی كه به طور مفصل و استدلالی به روش سئوال و جواب و با عناوين «ل-ب» به رشته تحرير در آمده است. اين اثر كه به سال ۱۱۹۲قتأليف شده و به «آصار رشت» نيز ملقب گشته، به گفته مؤلف آن دارای يک صد هزار مسأله است اگر چه عناوين آنها اندك می‌باشد. مؤلف برای اين كتاب فهرستی با رموز مخصوص ترتيب داده و آن را به نام «فهرست الكتاب» موافق تاريخ ترتيب آن ناميده است. نسخه حاضر گزيده‌هايی از اين اثر را در بر دارد.

[الذريعة ۱۴/۲۲]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۳۸۴/۳

آغاز: بسمله، نقل من كتاب مقامع الفضل، شيخ صدوق بسند معتبر از حضرت امام حسين (ع) روايت كرده كه يهودی بخدمت پيغمبر (ص) آمد و عرض كرد كه چند فايده است در حروف هجا؛ **انجام:** سئوال وسط زمين كجاست جواب از حضرت امام رضا مروی است كه مكه وسط زمين است زيرا كه زمين را از زير مكه پهن كرده اند و از جهه آنكه فرض اهل مغرب و مشرق مساوی بوده باشد تمت.

كا: جمال الدين محمد موسوی، تا: ۱۲۶۳ق؛ جلد: تيماج، ۶گ(۱۲۸پ-۱۳۳پ)، ۲۱سطر(۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷×۲۵/۳سم [ف: ۱۸-۳۶۲]

● **مقامع الفضل (منتخب)** / فقه / فارسی

maqām'-ol fazl (mn.)

وابسته به: مقامع الفضل؛ آقامحمد علی کرمانشاهی (۱۱۴۴-۱۲۱۶ق)

گزیده‌ای است از مقامع الفضل ملامحمد علی بن محمد باقر بهبهانی که شامل فواید متفرقه می‌باشد.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۱۹۵/۴

آغاز: بسمله حمدله صلاة ولعنت الله علی اعدائهم ومبغضیهم الی یوم الدین اما بعد سؤال حروف هجا یعنی الف وبا الی اخره معنی دارند یا نه وبرتقدیری که؛ **انجام:** افاطم قومی یا ابنة فاندبی ×× نجوم السموات بارض فلات / قبور بکوفان واخری بطیبة ×× واخری بفخ بانها صلواتی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۳۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲-۵۴۱]

● **مقامع الفضل (منتخب)** / فقه / فارسی

maqām'-ol fazl (mn.)

وابسته به: مقامع الفضل؛ آقامحمد علی کرمانشاهی (۱۱۴۴-۱۲۱۶ق)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۵۴۴/۲

انجام: و علیک بالاقبال.

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۴-۱۳۳۶]

● **المقامع فی قمع الصوفی الخادع و قلع الوسواس الرادع** / کلام و اعتقادات / فارسی

al-maqāme' fī qam'e-s sūfī-yel xāde' va qal'-el vasvās-er rāde'

یزدی، حسین بن علی حسین، ق۱۳ قمری

yazdī, hoseyn ebn-e 'alī hoseyn(- 19c)

درنکوهش از وسواس و چگونگی خلاصی ازآن، و این‌که یکی از راه‌های وسوسه درعصر مؤلف صوفیان می‌باشند. دارای دو مقدمه: ۱. درشفای وسواس و بیرون کردن آن ازسینه، ۲. درمذمت صوفیان و رد بر ایشان

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... دوصنف از شیطانند که درسینهای بندگان خدا وسوسه می‌کنند و گاهی ایشان را از راه خدا باز می‌دارند

انجام: و درحفظ از این اشقیا این آیه شریفه را برزبان بسیار باید راند که اعوذ بالله السمیع العلیم من همزات الشیاطین و اعوذبک رب ان یحضرون ان الله هو السمیع العلیم

[نسخه‌های منزوی ۱۶۹۰؛ فهرستواره منزوی ۹۴۰/۸]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۹۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا هر چه را که خواهد و دنیا و آخرت آن هر دو را فاسد و تباه کند

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن، ۱۰۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۶×۱۵/۶سم [ف: ۴-۷۷۴]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۶۱۳-۱۸/۱۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احتمالاً مؤلف، تا: ۱۲۳۴ق؛ با خط‌خوردگی واضافات، مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۷۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۱۱]

۳. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: ۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هرگاه خواندند و عمل نکردند هر آینه این رساله بر ایشان حجت خواهد بود در روز قیامت نسأل الله العفو و العافیه ... .

خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد حسین بن محمد تقی خان، تا: دوشنبه ۱۴ جمادی الثانی۱۲۷۷ق؛ مصحح؛ مهر: «الراجی ابوطالب» (بیضی)؛ جلد: مقوایی، ۹۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱-۵۷]

● **مقام و حال** / عرفان و تصوف / فارسی

maqām va hāl

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۹/۳-ف

نسخه اصل: پاریس S. P. 1127؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ ربیع الاول۱۱۳۵ق[فیلمها ف: ۱-۵۳۵]

● **مقام وحدت = منزل ششم اهل وحدت** / عرفان و تصوف / فارسی

maqām-e vahdat = manzel-e šešom-e ahl-e vahdat

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ قمری

nasafī, 'azīz-od-dīn ebn-e mohammad(- 13c)

این رساله در «الانسان الکامل» (مجموعه رساله‌های نسفی) نیامده است. عنوان رساله به خامه کاتب چنین آمده: «رساله در بیان مقام وحدت نه منزل است و ده مقصد» و در پایان آمده است «تمام شد منزل ششم اهل وحدت». نسخه چنین آغاز می‌شود: «سالک چون به مقام وحدت رسید، بیابانهای خونخوار رسید. اگر از آن بیابانها بگذرد، مردی تمام باشد ... سالک چون به مقام وحدت رسید، اول بیابانهای اتحادش پیش آید. فصل، چون سالک از این بیابانهای اتحاد گذشت، شریعت را باز به دست آورد ... بدانکه کار عالم آزادی دارد و جمله در راهند تا به آزادی رسند ... بدانکه در عالم معرفت در هر مقامی که باشی باید مقلد پیغمبر باشی». (احمد منزوی)

آغاز: بسمله، چنین گوید خادم فقرا عزیز بن محمد النسفی که

سالک چون به مقام وحدت رسید، به بیابانهای خونخوار رسید. اگر از آن بیابانهای خونخوار بگذرد، مردی تمام باشد ...
[نسخه‌های منزوی ۱۲۰۰/۲: سلوک مقامات که بایستی جز این باشد]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۳۸/۱۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و شریعت را از دست مگذار تا پشیمان نشوی. یا الله العالمین. تمام شد منزل ششم اهل وحدت
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ(۶۸ر-۷۰پ)[ف: ۱-۲۴۰]

←مقامیه > مقامات القلوب

● **مقامیه** / عرفان و تصوف / فارسی

maqāmīyya

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ - ۸۳۴ قمری
ne'mat-ol-lāh-e valī, ne'mat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1330 - 1431)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۹/۱۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ۴ص(۱۲۵-۱۲۸)، ۲۰سطر(۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۷۴]

● **مقاود الانصاف فی مسائل الخلاف** / کلام و اعتقادات / عربی

maqāwid-ul inṣāf fī masā'il-il xilāf

بهلولی یمانی، جعفر بن احمد، - ۵۷۳ قمری
bohlūlī yamānī, ja'far ebn-e ahmad(- 1178)

رساله‌ای است در توضیح و تبیین ده مسأله کلامی مشکل که مؤلف رأی مطرفیه را در آن مسائل رد می‌کند: ۱. قولهم ان عقل الانسان هو قلبه ...؛ ۲. قولهم ان علوم الانسان کلها فعله ...؛۳. قولهم ان الانسان یبطل فی کل وقت و محدث غیره فالذی قام هو غیر الذی قعد؛۴. قولهم ان الله سبحانه لم یقصد شیئاً من خلقه سوی الاصول الثلاثة التی هی الماء و الهوی و الریاح و ...؛۵. قولهم ... الآفات و المضار لایخرج عن ان یکون احساناً؛۶. قولهم انه سبحانه لم یرد یشاء من هذه الآفات و المضار ...؛۷. انکار هم ان یکون هذه الآفات المضار کلم من الله ...؛۸. قولهم ان جمیع ما یوجد فی ابدان المظلومین من الجراح ...؛۹. ان اموال العصاة التی اکتسبوها بطرق الحلال ...؛۱۰. قوله ان حسنات العاصی و افعاله الجمیلة ... .

آغاز: بسمله. و به نستعین و الحمدلله سألتم وفقنا الله و ایاکم للبیان و الهدی و عصمنا جمیعاً عن مواقع الضلال و الردی ... ان اوضح لکم جملة من المسایل التی خالفت فیها المطرفیة و صحة ما نسب الیهم من المقالات المتناقضة و المذاهب المتعارضة

انجام: ان الله لایهدی القوم الظالمین و سلام علی المرسلین و الحمدلله رب العالمین و صلواته علی سید المرسلین محمد و آله الطیبین و حسبنا الله و کفی و نعم الوکیل.
[اعلام المؤلفین ۲۷۸-۲۸۲؛ مؤلفات الزیدیه ۴۶/۳؛ مصادر الفکر الاسلامی فی الیمن ۱۱۰-۱۱۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۰/۱
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: مکتبة الجامع الکبیر، صنعا، شماره ۶۴۷؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳ص(۱-۱۳)، ۲۱سطر[عکسی ف: ۳-۲۰۱]

● **مقاوله‌نامه ایران و عثمانی** / اسناد / فارسی

moqāvele-nāme-ye īrān va 'osmānī

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۱۸۰/۸
آغاز: صورت مقاوله نامه ایست که بشرط بقا و ... اولا تبعه دولت علیه ایران؛ **انجام:** هر پنج فقره در حق رعایای ایرانیه در ممالک عثمانیه جاری است.
خط:شکسته نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۳؛مجدول مذهب؛ جلد: تیماج، ۶گ(۴۹ر-۵۴پ)، ۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳۸-۲۳۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۶۸/۷۸
آغاز: مقاوله‌نامه‌ای که در تاریخ ۲۱فی (کذا؛ ذی) قعده سنه ۱۲۹۲ موافق با کانون اول ۱۲۹۱ در میان سفارت کبرای دولت علیه ایران با بابعالی منعقد گردیده است. اولاً تبعه دولت علیه ایران که در خاک عثمانی هستند در جنایت؛ **انجام:** مثل سایر تبعه‌های ایران هستند و زن هم بر تبعیت شوهرش تابع می‌باشد
بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۴؛ جلد: چرم منقش، ۹ص(۶۱۵-۶۲۳)، اندازه: ۱۲/۶×۲۱/۸سم [ف: ۲۹/۱-۴۹۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۹۷/۵
مقاوله‌نامه ایران و عثمانی در سال ۱۲۹۲؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴[ف: ۴۳-۶۹]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۹۶۲/۳۳
در زمان ناصرالدین شاه به وسیله میرزا محسن خان در سیزده فقره و خاتمه دراسلامبول مورخ ۲۱ ذیقعده ۱۲۹۳ «متمم عهدنامه‌های قبلی است»؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: داود بن محمد بن علی مازندرانی، تا: ۱۶ جمادی الاول۱۳۲۱ق؛ ۴گ(۱۱۱پ-۱۱۴ر)[ف: ۷-۱۱۷]

● **مقایسه شعر سعدی و همام** / ادبیات / فارسی

moqāyese-ye še'r-e sa'dī va homām

دانشمندی غزلیاتی از همام و سعدی را دو به دو از روی وزن و قافیه به ترتیب حروف هجا گرد آورده و آندو را با هم سنجیده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۷۴/۲

آغاز: مشتاق و صبوری از حد گذشت ما را ×× گر تو شکیب داری طاقت نمانده ما را؛ **انجام:** مهر ورز تو همام است زهی حسن کزو ×× تازه شد در دل پیران هوس برنایی

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۲گ(۱۳۴پ-۱۵۵پ)[ف: ۵-۶۳۹]

←مقایسه قرینه سازیهای وصاف با ابوالمعالی ⪢ تحدی وصاف با کلیله و دمنه

● **المقائل** / اصول فقه / عربی

al-maqā'il

گلپایگانی، ابوالقاسم بن علی اصغر، ق۱۴ قمری

golpāygānī,ab-ol-qāsem ebn-e ʻalī asqar(- 20c)

وابسته به: فرائد الاصول؛ انصاری، مرتضی بن محمد امین (۱۲۱۴-۱۲۸۱ق)

تاریخ تألیف: ۱۳۱۶ق

حاشیه مختصری است با عناوین «قوله، قوله» برکتاب «فرائد الاصول = رسائل» شیخ مرتضی انصاری که بیشتر آن از افادات استادش سید ریحان الله (موسوی کشفی بروجردی)استفاده شده و تحریر دوم آن به سال ۱۳۱۶ق به پایان رسیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۵۵۸

آغاز: الحمدلله الذی هدانا الی معالم الاسلام و ارشدنا الی قوانین شرائع الدین و قوائد الاحکام؛ **انجام:** فمع اختلاف النسختین یرجع الی الثانیة، و الحمد لله اولا و آخرا

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ تملکی بدون نام به تاریخ ۱۳۶۱؛ ۶۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۷-۱۴۰]

● **مقائیس اللغة** / لغت / عربی

maqā'īs-ul luġa

رازی، احمد بن فارس، ۳۲۶؟ - ۳۹۵ ؟ قمری

rāzī, ahmad ebn-e fāres (939 - 1006)

«مقائیس اللغة» یکی از کتاب‌های بسیار خوب و کمیاب می‌باشد، با وجود این هیچ یک از آنهایی که به شرح حال و ذکر مؤلفات ابن فارس پرداخته‌اند این کتاب را از مؤلفات او ندانسته‌اند جز یاقوت در معجم الادبا که از این کتاب در دو جا نام برده یکی در ذیل شرح حال ابن فارس می‌باشد و در اینجا می‌گوید: «مقاییس اللغه و هو کتاب جلیل لم یصنف مثله». ممکن است که بعضی تصور کنند که این کتاب و «مجمل اللغه» ابن فارس که از کتب مشهوره است و ابن فارس بیشتر بدان مشهور می‌باشد یک کتاب است ولی بیانات یاقوت که حاکی از این است که هردو کتاب را در دست داشته این تصور را دفع می‌کند.مؤلف مقاییس را چون کتب لغت متداوله امروز به ترتیب حروف هجاء اوایل با مراعات حرف اول و دوم مرتب نموده و بدواً لغات دوحرفی را از الف تا یا پس از آن لغات سه حرفی را نیز از الف تا یا و پس ازآن لغاتی که از سه حرف بیشتر است ذکر نموده و شواهدی از اشعار و گاهی از آیات و اخبار بر آنها اقامه نموده و در حدود ۳۷۰۰۰ بیت کتابت دارد.

آغاز: الحمدلله و به نستعین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین قال احمد اقول و بالله التوفیق ان للغة العرب مقاییس صحیحة و اصولا تتفرع منها فروع و قد الف الناس فی جوامع اللغة ما الفوا و لم یعربوا فی شیئی من ذلک عن مقیاس من تلک المقاییس و لا اصل من الاصول و الذی اومانا الیه باب من العلم جلیل و له خطر عظیم و قد صدرنا کل فصل باصله الدی ینفرع عنه مسائله حتی تکن الجمله الموخرة شاملة للتفصیل و یکون المجیب عما یسئل عنه مجیبا عن الباب المبسوط با و جز لفظ و اقربه و بناء الامر فی سائر ما ذکرناه علی کتب مشتهره عالیه تحوی اکثر اللغة فاعلاها و اشرفها کتاب ابی عبدالرحمن الخلیل بن احمد ...

انجام: باب الیاء ... قال الشیخ الامام الاجل السعید ابوالحسن احمد بن فارس رحمة الله علیه ... فی صدر الکتاب ان تذکره و هو صدر من اللغة صالح فاما الاحاطه بجمیع کلام العرب مما لایقدر علیه الا الله تعالی او نبی من انبیائه علیهم السلام ... اجمعین الطیبین الطاهرین

چاپ: مصر، محقق: عبدالسلام محمد هارون، مطبعة مصطفی البابی الحلبی واولاده، چاپ ۳، ج ۱۴۰۰،۶ق.

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۸۵۴ق؛ مجدول؛ تملک: محمد بن جعفر بن یوسف بن عبدالله الرومی قسطنطی در سال ۹۲۹ق؛ بسال ۱۲۹۷ از ورثه مرحوم طهماسب میرزا مؤید الدوله ابتیاع شده و به کتابخانه سلطنتی وارد گشته ...؛ کاغذ: بغدادی، جلد: میشن مذهب، ۷۷۷ص، ۲۳-۲۹ سطر[ف: ۷-۹۶]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۲

انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علم الهدی بن صفی، تا: ۱۰۹۴ق، جا: شیراز، بنا به خواست عبدالرضا بن محمد بن مبارک موسوی؛ مقابله و تصحیح شده در تکیه نور از تکایای شیراز به خط خود به سال ۱۰۹۵، نویسنده نسخه پشت صفحه اول این کتاب را به نام مجمل اللغه ابن فارس معرفی نموده و بر صفحه اول شاهزاده فرهاد میرزا مختصری از شرح حال ابن فارس را از کتاب ابن خلکان به خط خویش نگاشته و بر این صفحه نیز تصریح شده که این کتاب مجمل اللغه می‌باشد و به همین نام نیز وقف‌نامه آن در همین صفحه نگارش یافته؛ تملک: محمد معصوم حسینی منصوری دشتکی به سال ۱۱۳۷ق، سید مفید استرآبادی به سال ۱۱۴۷ق، محمد کاظم پسر سید مفید استرآبادی‌به سال ۱۱۶۴ با قطعه‌ای در

وفات پدر خویش که شامل ماده تاریخ آن می‌باشد و سال ۱۱۵۱ را معین می‌کند؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۱۹ص، ۳۰سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۲–۲۹۱]

۳. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: ۱۵۴

خط: نسخ، کا: عبدالرضا بن محمد بن مبارک، تا: ۴ جمادی الثانی۱۰۹۵ق، جا: تکیه نور شیراز؛ ۳۷۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۴/۵سم [ف: ۱–۱۳۱]

۴. یزد؛ علومی، شیخ علی؛ شماره نسخه: ۷۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۹ق؛ قطع: وزیری[نشریه: ۴–۴۵۰]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۵۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و عز ذلک الیه و الحمدلله اولاً و آخراً و باطناً و ظاهراً و الصلوة و السلام علی رسوله محمد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین

خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن محمد بافقی، تا: ۱۱۳۶ق؛ جلد: میشن مذهب، ۴۵۷گ، ۲۴سطر(۱۲/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۸–۵۱]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹۰۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** باطناً و ظاهراً و الصلوة و السلام علی رسوله محمد و آله اجمعین الطیبین الطاهرین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج، ۴۴۵گ، ۲۹سطر(۱۰×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰×۳۱/۵سم [ف: ۸–۴۱۱]

۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۷

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۹۰گ، قطع: رحلی[ف: –۲۴۰]

● **المقباس** / فقه / عربی

al-miqbās

سبزواری، هادی بن مهدی، ۱۲۱۲ – ۱۲۸۹ قمری

sabzevārī, hādī ebn-e mahdī (1798 - 1872)

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۸۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[ف: ۳–۱۰۶]

● **مقباس الانوار** / کلام و اعتقادات / عربی

miqbās-ul anwār

کرمانی،محمد جعفر بن محمد مؤمن

kermānī,mohammad ja‘far ebn-e mohammad mo’men

در فضیلت اوصیاء اطهار و ائمه ابرار، مشتمل بر پنج «باب».

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۳۵

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۴۶گ، ۱۲–۱۹ سطر(۷–۵/۰×۱۰/۵–۱۲/۵–۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: –۶۷۴]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۹۸۵

آغاز: بسمله، الحمد لله الذی من علینا بهدایته الی طریق المستقیم

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: محمد جواد میرزایی؛ جلد: مقوایی با پارچه، ۱۳۲گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۴–۱۴۹۵]

● **مقباس العرفان و مفتاح التبیان لمدارک القرآن** /

تفسیر / عربی

miqbās-ul ‘irfān wa miftāḥ-ut tibyān li-madārik-il qur’ān

حسینی تنکابنی، محمد یوسف، ق۱۲ قمری

hoseynī tonekābonī,mohammad yūsof(- 18c)

اهداء به: شاه سلطان حسین صفوی

تاریخ تألیف: ۳ صفر ۱۱۱۲ق (جلد اول)

در این تفسیر مزجی بیشتر به روایات و احادیث اهل بیت علیهم السلام نظر داشته و اختلاف قرائات و مسائل ادبی و مانند این مطالب را تا آنجا که برای فهم معانی آیات لازم باشد می‌آورد.مؤلف چون استادی در علم تفسیر ندیده به فکر آن افتاده است تا کتاب تفسیری جهت مراجعات خود بنگارد و از تفاسیری چون: صافی،مجمع البیان، کشاف و انوار التنزیل بهره برده است.

آغاز: الحمدلله الذی رب العالمین شرحاً لدلائل کماله و اجلاله ... اما بعد فیقول ... محمد یوسف الحسینی التنکابنی ان احق الفواضل و الفضائل ... هو علم التفسیر و سمیت ما ارید من البیان مقباس العرفان ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۸۲۶

آغاز: برابر

جلد اول کتاب در تفسیر سوره فاتحه و بقره؛ خط: نسخ، کا: میرزا علی حسینی، تا: سه‌شنبه ۱۲ جمادی الثانی۱۱۱۲ق؛ از روی نسخه مؤلف، مصحح، محشی از مؤلف و بعضی از آنها خط وی، مقابله شده به تاریخ ۱۱۳۲؛ تملک: ابوالحسن امامی؛ جلد: پارچه، ۲۹۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۳–۲۵]

۲. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۲۶۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** قد فرغت عما فی سورة البقرة من البیان و تیلوه ما فی سورة آل عمران ... فی یوم الاربعاء الثالث من شهر الصفر ... فی شهور السنة الثانیة عشر بعد الالف و المائه ... و ان المنسوب الی احبائک ... محمد یوسف الحسینی التنکابنی من شهر ذیقعده من الشهور السنة الثانیة عشرون و المائه بعد الالف ... کتبت هذا من خط الکاتب المصنف.

سوره حمد و سور بقره؛ خط: نسخ، کا: غیب علی بن علیقلی، تا: ذیقعده۱۱۲۲ق؛ ۴۷۵ص، ۲۳سطر(۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۲×۳۰سم [ف: ۱–۳۱۰]

● **مقباس المصابیح** = **مقیاس المصابیح** / دعا / فارسی
meqbās-ol masābīh = meqyās-ol masābīh
؟ مجلسی ، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

اهدا به: سلطان سلیمان صفوی
تاریخ تألیف: رمضان ۱۰۹۶ق
در تعقیبات نمازی پنج‌گانه و دعاهای صبح و شام و سایر ساعت‌های شب و روز از کتاب‌های معتبر با ذکر نام آنها و توضیحاتی با عنوان «مؤلف گوید». این کتاب مشتمل بر ده «فصل» می باشد با این عناوین: ۱. فضیلت تعقیب و شرایط و آداب آن؛ ۲. تعقیباتی که بعد از هر نماز خوانده می‌شود؛ ۳. تعقیب مخصوص فریضه ظهر؛ ۴. تعقیب مخصوص نماز عصر؛ ۵. تعقیب مخصوص فریضه مغرب؛ ۶. تعقیب مخصوص نماز خفتن؛ ۷. تعقیبات مخصوص نماز صبح؛ ۸ فضیلت و کیفیت سجده شکر؛ ۹. دعاهای صباح و مساء؛ ۱۰. دعاهای ساعات روز.
آغاز: بسمله الحمدلله الذی جعل الصلوة للمؤمنین معراجاً و التعقیب لصعودها علی مدارج القبول ... اما بعد خامه تقصیر آثار خادم اخبار ائمه اخیار محمد باقر بن محمد تقی حشرهما الله ... چون اشرف عبادات بدنیه نماز است و تعقیبات مأثوره را در تکمیل صلوات مدخلیتی عظیم است وایضاً موجب رفع درجات و خط سیئات و حصول مطالبی و حاجات می‌کردند ...
انجام: و ایضا روایت کرده است که هر که در عرض سال هر روز یک مرتبه این دعا را بخواند نمی‌میرد تا جای خود را در بهشت ببیند سبحان الدائم القائم سبحان القائم الدائم سبحان الواحد الاحد سبحان الفرد الصمد سبحان الحی القیوم سبحان الله و بحمده سبحان الحی الذی لایموت سبحان الملک القدوس سبحان رب الملائکه و الروح سبحان العلی الاعلی سبحانه و تعالی و تعالی المتعال الملک الحی
چاپ: در سال ۱۲۶۲ چاپ شده
[الذریعة ۱۷/۲۲–۱۸؛ کتابشناسی مجلسی ۲۹۵؛ کشف الحجب ص ۵۴۳؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۶۸۵/۲؛ فهرستواره منزوی ۹۴۰/۸]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۸۷۱
دارای سه فصل آخر کتاب می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ در حاشیه به خط مؤلف تصحیح و اضافه شده؛ جلد: ترمه، ۵۷گ، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۲۵-۱۷۴]
۲. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه: ۱۴۵
انجام: پس بار دیگر ملک آمد و گفت حق تعالی می‌فرماید که الحال خود را از من بخر ...
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ با یادداشتی از سید محمد جهرمی در ۱۱۲۲؛ تملک: ابن اسماعیل شهیر به قاضی با مهر«سلام علی ابراهیم»، جمال موسوی در ۲۳ ربیع الثانی ۱۲۹۷؛ ۱۵سطر ، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: -۹۹]
۳. قم؛ ارگانی بهبهانی؛ شماره نسخه: ۱۵۳
خط: ادعیه نسخ معرب، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ ۲۲۶گ، ۱۳سطر ، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: -۱۱۷]
۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹۱۶
آغاز و انجام: برابر؛ پایان: تمت الرسالة فی شهر رمضان المعظم من شهور سنه ستة و تسعین بعد الالف علی ید مؤلف الحقیر محمد باقر بن محمد تقی خلص الله عن جرائمها
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۹۶ق، جا: اصفهان؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۱۵سطر(۶×۱۴)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۴۵۱]
۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۱۹
بی کا، تا: ۱۰۹۶ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۳×۲۱سم [رایانه]
۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۹۱۵
آغاز: و حط سیئات و حصول مطالب و حاجات میگردند؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ محرم۱۰۹۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج اسلیمی، ۲۲۵گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲-۲۱۲]
۷. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۶۵۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ جلی خوش، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۱؛ از نسخه مسوده مؤلف؛ واقف: سیدعلی غیاثی، ۲۷ رجب ۱۳۷۹؛ جلد: تیماج، ۳۶۸گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: -۶۴۹]
۸. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۷۵۰
آغاز: یکساعت و بعد از عصر یکساعت تا من کارهای؛ **انجام:** او را از من پناه ده و بسند معتبر دیگر از.
از اوایل فصل اول تا اواسط فصل دهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۹۶گ، ۱۳ سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: -۶۵۰]
۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۲۰۱-۱۶/۲۱۱
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: «محمد باقر العلوم» (مربع) که گفته شده مهر علامه مجلسی است؛ جلد: تیماج، ۱۱۴گ، ۲۵سطر ، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۱۲]
۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۳۰۹-۲۶/۱۸۹
آغاز: سید سلاطین دوران السلطان بن السلطان و الخاقان بن الخاقان السلطان سلیمان الموسوی الحسینی بهادرخان شدالله اطناب دولته باوتاد الخلود ... فصل اول در فضیلت تعقیب و شرایط و آداب آن
خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۱۱گ، ۱۹سطر ، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۸-۴۵۱۴]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۷۶۰-۲۴/۶۰
خط: نسخ معرب، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۸۱گ، ۱۴سطر ، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۸-۴۵۱۳]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۰۰-۴/۱۷۰
انجام: تمت فی العیون عن الرضا عن علی بن ابی طالب ... و اجعله لنا شهراً مبارکا تمحو فیه السیئات و تثبت لنا فیه الحسنات و ترفع لنا الدرجات یا عظیم الخیرات
خط: نسخ معرب، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ صفحات مذهب محرر؛ ۲۲۳گ، ۱۵سطر ، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۸-۴۵۱۳]

۱۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۳۷۱
آغاز: بهشت را و پناه به او از جهنم و سؤال کند از او که تزویج نماید او را به حورالعین زیرا که هر که صلوات فرستد بر آنحضرت دعای او مستجاب می‌گردد؛ **انجام:** و اجزنی علی جمیع عوائدك عندی و لا تؤاخذنی بسوء فعلی و لاتسلط علی من لایرحمنی
خط: نسخ ادعیه نسخ معرب، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج، ۲۲۳گ، ۱۵سطر ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۲-۵۲۲]

۱۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۷۴۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۱۳گ، ۱۸سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۵-۶۴۰]

۱۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۸۴۵
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۳۸گ، ۱۲سطر (۶×۱۱/۵) ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۴۷]

۱۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۹۸۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** ساعت هفتم از نماز ظهر است تا چهار رکعت از نماز نافله عصر کرده شود یا بقدر
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مخمل، ۱۸سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳-۱۳۴۶]

۱۷. مشهد؛ الهیات ؛ شماره نسخه: ۲۲۶۴۳
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۱۹۰گ، ۱۵سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۳-۸۰۶]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۴۱
انجام: اینت دعا اعددت لکل هول لا اله الا الله
خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: مقوا با روکش پارچه، ۱۴۷گ، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱۵-۴۹۳]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۶۴۶
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۷۳گ، ۱۷سطر ، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۲۷-۱۰۳]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۴۳۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۱۶۵گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۷سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۹]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۶۳
همان نسخه بالا[مؤید: ۳-۶۱۱]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۵۷۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۱۶۹گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۹]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۶۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ ۲۶۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۹]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۶۶۱
آغاز: درجات و خط سیئات و حصول مطالب و حاجات میکردند؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۱۹۷گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۶-۴۰۰]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۴۳۶
همان نسخه بالا[مؤید: ۳-۳۵۱]

۲۴. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۹۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۳۰گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۹۶-۷۳]

۲۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۳۵۴
انجام: و ان ترزقنی علی الخیر کله ما احاط
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۶۵گ، ۱۴سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳-۹۳۷]

۲۶. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۶۰
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: حاج محمد نصیری؛ ۱۸۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲-۱۲]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۵۴/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۵۲گ (۳۵-۸۶)[ف: ۴-۳۱۴]

۲۸. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۲۰۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۸۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱-۱۷۷]

۲۹. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۳۵۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۴۸گ، ۱۲سطر ، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۲-۶۵]

۳۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۶۹۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ ۱۴۸گ، اندازه: ۸/۵×۱۳سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۸]

۳۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۶۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۰۵گ، ۱۴سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۴-۳۸۱۶]

۳۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۰۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با سرلوح، مجدول، مقابله شده؛ یادداشت ابوالقاسم بن عباسقلی مورخ شوال ۱۳۰۱ دارد در سرگذشت مجلسی برای میرزا شفیع؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۹۶گ، ۱۲سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۷۸۸]

۳۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۴۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۲۸۳ص، ۱۴سطر ، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۷۴]

۳۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۹۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۳۴۴]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۵۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد مؤمن بن آقا طالب اصفهانی، تا: ۷ شوال۱۱۰۴ق؛ تملک: سید مصطفی صفائی خوانساری؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳ش؛ ۱۷۲گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۸]

۳۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۰۰۴
خط: نسخ و نستعلیق، کا: شیخ ابوطالب، تا: اواخر شعبان۱۱۱۰ق، به فرموده میرزا محمد علی؛ مصحح، با امضای بلاغ؛ جلد: تیماج، ۱۹۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۱۹]

۳۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۴۴۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ ربیع الاول۱۱۱۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۳۰گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۱۹]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۵۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد ابراهیم نصیری طوسی، تا: نیمه ربیع الثانی ۱۱۱۰ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۱۷۱گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۶ -۳۹۸]

۳۹. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۱
خط: نسخ خوب، کا: مهدی ابن ضیاء الدین طباطبائی، تا: محرم۱۱۱۱ق؛ ۵۳۳ص[ف: ۱-۹۶۶]

۴۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۷۳۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ جمادی الاول۱۱۱۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۳۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۲۰۹۹]

۴۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۲۳۳
بی‌کا، تا: ۱۱۱۳ق؛ خریداری از مصطفی حسینی[رایانه]

۴۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۹۱۱
خط: نستعلیق و دعاها نسخ معرب، بی‌کا، تا: اواخر ربیع الاول۱۱۱۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۸۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۱۰۵]

۴۳. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه: ۲۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۱ محرم۱۱۱۴ق؛ ۱۹۱گ، ۱۴سطر[ف: -۳۱]

۴۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۵۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد باقر بن حاجی محمد علی فیروزان شهمیرزادی، تا: ۲۲ محرم۱۱۲۱ق؛ مجدول؛ ۲۰سطر، اندازه: ۵/۳×۱۵/۲سم [ف: ۱-۲۷۸]

۴۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۸۸۹
خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن عبدالفتاح حسین ایرنی سبزواری، تا: ۱۱ صفر۱۱۲۳ق، به خواهش ملا محمد جلال بن محمد صادق نامنی، مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۲۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۵-۲۰۹۹]

۴۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۱۵۱
خط: نسخ، کا: محمد تقی بن عبدالفتاح حسینی سبزواری، تا: سه‌شنبه ۱۱ صفر۱۱۲۳ق؛ مصحح؛ ۱۲۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [: ۵-۲۰۹۹]

۴۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۹۱۶
خط: نسخ، کا: علی اصغر بن لطف الله قمی، تا: ۱۱۲۳ق؛ ۲۷۵گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۱۰۳]

۴۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۱۸۱
کا: محمد طبیب، تا: ۱۱۲۳ق؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۹/۸×۱۸/۷سم [رایانه]

۴۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۲۶۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ محرم۱۱۲۴ق؛ از نسخه خط مؤلف استنساخ شده؛ جلد: تیماج، ۱۰۷گ، سطور چلیپا، اندازه: ۹/۵×۲۰سم [ف: ۱-۲۶۰]

۵۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۰۲۸-۶/۱۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ معرب، کا: علی اکبر شریف، تا: صفر۱۱۲۵ق؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۱۹۹گ، ۱۴-۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۸-۴۵۱۲]

۵۱. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۹۸
خط: نسخ، کا: علینقی بن علی بیک ابهری جی اصفهانی، تا: ۲۸ جمادی الاول۱۱۲۵ق؛ ۱۶۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: -۷۴]

۵۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۶۹۳

خط: نسخ معرب، کا: خضر علی بن محمد کاظم امیری لاریجانی، تا: جمادی الاول۱۱۲۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۱۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۲۲-۲۳۹]

۵۳. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: ۱۰۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۸ ربیع الاول۱۱۲۶ق؛ ۱۰۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۸۸]

۵۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۶۱۳

خط: نسخ، کا: عبدالرضا بن سید مرتضی طباطبائی، تا: ۱۱۲۷ق؛ واقف: محمود خرازی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۲۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۱۷۲۰]

۵۵. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: ۹۰

آغاز: پانزدهم ابن بابویه و شیخ طوسی و غیر ایشان به سندهای معتبر از حضرت صاحب الامر روایت کرده اند

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن حاجی زین العابدین، تا: یک‌شنبه ۵ رجب۱۱۲۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۵۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱-۷۳]

۵۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۶۲

آغاز: قاصر جمیع آنها در کتاب بحار الأنوار بطرق متعدده ایراد کرده‌ام

خط: نسخ، کا: علی بن محمد حسینی الموتی، تا: ۱۱۲۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۱۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۶-۳۰۳]

۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۸۹۲

خط: نسخ، کا: عبدالله تلمیذ محمد ابراهیم قمی، تا: ۱۱۳۰ق؛ رونویس شده از نسخه‌ای مورخ ۱۱۱۴، دارای یک سرلوح مذهب، مجدول، مذهب؛ جلد: تیماج، ۳۱۸ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۱۹۱۷]

۵۸. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: رشید بن مولانا عاشور قلی بواناتی، تا: ۷ ربیع الاول۱۱۳۰ق؛ افتادگی: وسط؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۷۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۳سم [ف: -۸۹]

۵۹. تهران؛ ملی ؛ شماره نسخه: ۱۷۲۲۰

کا: محمد بن فضل الله، تا: ۱۱۳۳ق؛ خریداری از علیرضا طاهری یزدس؛ اندازه: ۱۲۱×۱۷۱سم [رایانه]

۶۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۶۷۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج شنبه غره ربیع الاول۱۱۳۵ق؛ اندازه: ۱۴×۱۸/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۸]

۶۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۶۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: دعاها نسخ و نستعلیق، کا: محمد هادی ابن عبدالله هاشمی، تا: جمادی الثانی۱۱۴۱ق؛ مصحح؛ مهر: «محمد بن علی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۴۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۱۸سم [ف: ۵-۲۰۹۸]

۶۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۲۹۹/۲

کا: محمد باقر، تا: ۱۱۴۱ق؛ ۱۸۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۵×۲۳سم [ف: ۳-۷۸]

۶۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۳۸۹

آغاز: بعد از نمازها و از حضرت امیرالمؤمنین (ع) مرویست که تعقیب بعد از نماز بامداد نماز عصر روزی ... فصل دوم در بیان تعقیباتی است که مستحب است که بعد از هر نماز خوانده شود

خط: نسخ ادعیه معرب، کا: محمد تقی بن ملك محمد کازرونی، تا: پنج‌شنبه ۲۳ جمادی الاول۱۱۴۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۰۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۸/۵×۱۳/۵سم [ف: ۲-۶۱۶]

۶۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۵۶۶

خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: محمدرضا، تا: اوایل ربیع الاول۱۱۵۱ق؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین؛ مهر: «افوض امری الی الله محمد جعفر» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۰۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴-۳۰۸]

۶۵. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، کا: محمد امین حسینی سبزواری، تا: سه‌شنبه ۷ ذیحجه۱۱۵۱ق، جهت ملا ضیاء الدین محمد سبزواری؛ مجدول، مقابله شده؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده الغنی عبدالوهاب»؛ ۱۸۰گ، ۱۶-۱۷سطر (۷/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: -۴۰]

۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۴۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۹ شوال۱۱۵۲ق؛ برگ اول توسط سید مصطفی صفایی خوانساری نونویسی شده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۲۵۷گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۷سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۸]

۶۷. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه: ۵۰

خط: نسخ، کا: محمد علی اصفهانی، تا: ۱۱۵۴ق[نشریه: ۷-۷۰۰]

۶۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۹۷۱

بی‌کا، تا: ۱۱۷۴ق؛ خریداری از عباس فیضی و داوود ترکاشوند[رایانه]

۶۹. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۵۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عنایت الله، تا: ۱۱۷۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۸گ، ۲۰سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۱۴۷]

۷۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۶۴۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۱۸۹ق؛ ۱۷۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۲-۱۰۳]

۷۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۲۱

خط: نسخ، کا: محمد بن حسین رهقی، تا: پنج‌شنبه ۱۱ شعبان۱۲۰۰ق؛ ۲۱۳گ[ف: -۶۷۴]

۷۲. قم؛ مرکز احیاء ؛ شماره نسخه: ۲۶۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ برگ‌هایی از اواسط کتاب و دو برگ آخر افتاده بوده و آنها را حسن بن احمد در دوره تلمذ در مدرسه نجات به تاریخ سلخ محرم ۱۳۵۱ تکمیل نموده و می‌گوید که نسخه را مجتهد عرب باغی (سید حسین) به محدث اهدا کرده؛ جلد: تیماج، ۱۳۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۱۹]

۷۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۵۹۹

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۸۲گ[ف: ۲۴-۳۳۰]

۷۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۱۵۴

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۳؛ کاغذ: ترمه، ۲۲۲گ، ۱۲سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۸۷۵]

۷۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۳؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ ۲۳۰گ، ۱۴ سطر(۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۵-۱۹۰]

۷۶. تهران؛ دائرة المعارف ؛ شماره نسخه: ۱۷۹۱

سپس «طریقه لعن چهار ضرب»؛ خط: نستعلیق و ثلث، بی‌کا، تا: قرن ۱۲-۱۳؛ ۲۲۱ص، ۱۷سطر (۱۱/۵×۲۰)، اندازه: ۲۱/۲۰×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۷۴]

۷۷. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۷۸

بی‌کا، تا: قرن ۱۳[نشریه: ۵-۲۲۷]

۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۱۸۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ ۲۳۹گ، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۹]

۷۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۶۱

خط: نسخ، کا: حسین بن جعفر ندوشنی، تا: ۸ محرم۱۲۰۲ق؛ محشی با نشان «ابوعلی»؛ جلد: مقوا، ۱۶۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۶۷۴]

۸۰. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۴۵۹

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد رشید، تا: ۱۴ صفر۱۲۲۲ق؛ ۱۶۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲-۲۹۰]

۸۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۱۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: رجب بن غلامعلی خان، تا: ۱۴ ذیقعده ۱۲۲۵ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۱۸۴گ، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۶-۳۹۹]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۱۶۰

همان نسخه بالا[مؤید: ۳-۱۳۸]

۸۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۹۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی کرمانشاهی، تا: دوشنبه ۲۹ جمادی الثانی۱۲۲۸ق، حسب الامر حاجی شهباز خان کلهر؛ افتادگی: وسط (از بیست و یکمین دعاء سجده شکر از فصل هشتم تا سی و چهارمین دعاء صباح و مساء از فصل نهم)؛ مجدول، دارای سرلوح؛ واقف: عبدالحسین منیبی ، مرداد ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۲۴۶گ، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۱۵-۴۹۱]

۸۳. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۱۱۷/۳

کا: میرزا حسین بن غلامحسین، تا: یک‌شنبه ۱۲ ربیع الاول۱۲۳۱ق؛ ۶۵گ(۹۹پ-۱۶۴پ) ، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: -۸۹]

۸۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۸۲۱

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر محرم۱۲۳۲ق؛ اهدایی: شیخ غلامرضا مروج الدین؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، ۱۴سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۶۴]

۸۵. تهران؛ شهشهانی، حسین؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق[میراث اسلامی: ۵-۶۰۱]

۸۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۵۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** حسب الامر سرکار شوکت مدار ... بندگان نواب محمد ولی میرزا ادام الله تعالی ایام عمر ... باهتمام تمام عالیجاه ... حضرت والا میرزا محمد علی سمنانی بید بد بنده ذلیل و داعی ابود دولت جاوید ابن عبداللطیف محمد اسمعیل صورت اتمام پذیرفت فی سنه ۱۲۳۹

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ مجدول، با یک سرلوح مذهب، مذهب؛ مهر: «مشیر السلطنه حسین بن هدایت الله رضا الحسینی»، میرزا آقاخان نوری؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوای روغنی منقش، ۶۵۹ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۱-۹۹۱]

۸۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۷۵۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سلخ جمادی الثانی۱۲۴۰ق، خانه سید محمد مهدی زنجانی؛ مصحح؛ مهر: «عبده محمد حسین بن محمد سعید» (بیضی)، «محمد حسن بن محمد جعفر الموسوی» (بیضی) سال ۱۳۰۹، «عبده الراجی محمد باقر» (بیضی)؛ تملک: محمد حسین بن محمد هاشم موسوی اصفهانی به سال ۱۲۳۹؛ جلد: تیماج، ۱۲۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۱۸]

۸۸. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه: ۲۶

خط: نسخ، کا: علی بن ملا علی اکبر، تا: ۹شعبان۱۲۴۲ق؛ ۱۶۶گ، ۱۶سطر [ف: -۳۲]

۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۹۳۱

آغاز: و حاجات می‌کردند

خط: نسخ، کا: ابوتراب بن محمد سعید، تا: ۱۲۴۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ ۱۶۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶-۲۹۴]

۹۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۷

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ مجدول، دارای سرلوح؛ کاغذ: ترمه، ۲۹۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱-۴۸]

۹۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲-۵۷۱]

۹۲. مشهد؛ ادبیات ؛ شماره نسخه: ۵۲فیاض
خط: نسخ و نستعلیق، کا: زین العابدین، تا: شعبان۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: -۲۳۲]

۹۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۵۳۲
کا: میرزا محمد بن محمد علی تبریزی، تا: ۱۴ رمضان۱۲۵۷ق؛ ۱۹۰گ[ف: ۲-۱۵۵]

۹۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۹۹۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر۱۲۵۸ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۶سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳-۱۳۶۳]

۹۵. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه: ۷۹
خط: نستعلیق و دعاها نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق؛ ۱۴۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: -۸۳]

۹۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۶۰
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمدرضا محمد آبادی، تا: سه‌شنبه ۶ صفر۱۲۶۲ق؛ دارای دو سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۵۴ص، ۷سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۶۷۴]

۹۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۶۹۰-۹/۲۴۰
انجام: و اتوجه الیک بمحمد و اهل بیته اسئلک بک و بهم ان تصلی علی محمد و آله محمد و أن تفعل بی کذا و کذا
از اول تا آخر؛ خط: نسخ معرب، کا: محمدرضا بن میرزا کوچک نجف آبادی اصفهانی، تا: ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۸/۵×۱۲سم [ف: ۸-۴۵۱۳]

۹۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۶۴۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق[چهار کتابخانه مشهد-ف: -۱۸۲]

۹۹. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۸۲۰
آغاز: برابر
خط: نسخ خفی، کا: زین العابدین بن محلاتی، تا: ۱۲۷۰ق، جا: تهران؛ مجدول، مذهب، با سرلوح مذهب؛ جلد: مقوا، ۴۰۲ص، ۱۶سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۱-۹۹۴]

۱۰۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۵۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالوهاب بن ملا محمد حسن، تا: چهارشنبه سلخ رمضان۱۲۷۲ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۵سطر (۶×۱۱/۵) ، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳-۱۶۱۰]

۱۰۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۷۶۷-۳۴/۱۳۷
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۷۷ق؛ مجدول مذهب، مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۶۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۱۳]

۱۰۲. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۱۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۳۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲-۵۷]

۱۰۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۵۶۸
آغاز: برابر ؛ **انجام:** دعاء قنوت ... من عادیت یا خفی
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۸۲ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۳سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۴-۲۱۲۱]

۱۰۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۰۰
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۱۲۹۱ق؛ دارای یک سرلوح، مجدول؛ ۲۰۸گ، ۱۲سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲-۹۷]

۱۰۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۶۲۷-۵۱/۸۷
آغاز: سالکان مسالک عبادت و دعا و طالبان قرب جناب حق جل و علا می‌نگرند که چون اشرف عبادات بدنیه نماز است
خط: نسخ، بی‌کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۱۵۹گ، ۱۴-۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۸-۲۵۱۴]

۱۰۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۷۴۰-۵۲/۸۰
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۱۳]

۱۰۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۱۴۰-۲۱/۶۰
آغاز: علیه السلام مروی است که چون بنده از نماز فارغ شود وزود پی کار خود رود حق تعالی می‌گوید که مگر این بنده نمیداند که برآوردن حاجتها؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: گوهر ملک دختر حاجی شیخ نورالدین من اولاد شیخ ابوذر غفاری، تا: شوال ... ؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۳۰۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۱۳]

۱۰۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۶۰۰
انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۹۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۵-۲۰۹۹]

۱۰۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۹۹۹/1
آغاز: فصل در دعاهای هر روزه ابن بابویه ره بسند صحیح از حضرت صادق ع روایت کرده است که؛ **انجام:** ثم استشق فقال اللهم لاتحرم علی ریح الجنة و اجعلنی ممن یشم ریحها و روحها و طیبها قال ثم غسل وجهه فقال
منتخبی از کتاب؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مجدول، ۳۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵-۲۰۹۹]

۱۱۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۱۴۴
آغاز: حضرت امام محمد تقی علیه السلام منقول است که چون ماه نو در آید در روز اول ماه دو رکعت نماز بکن ؛ **انجام:** ایضاً هر صبح بخواند: اللهم اصبح ظلمی مستجیرا بعفوک و اصبحت

ذنوبی مستجیرة بمغفرتک
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۹۸گ، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۵-۲۰۹۹]

۱۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۵۲۷/۵
آغاز: برابر ؛ **انجام:** تا صبح در امان خدا
بی‌کا، بی‌تا، کاغذ: اصفهانی، ۲۳گ(۲۵۳پ-۲۷۵پ) ، ۱۸سطر(۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۵-۶۴۰]

۱۱۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۳۵۵
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: میرزا رضا طبیب، امانت محمدرضا حاجیلری؛ واقف: حسن صدر زاده خویی ، ۱۳۴۷ش؛ جلد: تیماج مجدول، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۱۷۸]

۱۱۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۲۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۱۵۴گ، ۱۸سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱-۵۷۶]

۱۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۷۷۳
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۸سم [ف: ۴-۷۷۶]

۱۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۶۶۶-۵۸/۱۱۶
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۰۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۸-۴۵۱۳]

۱۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۰۷۸-۶۰/۱۸
از اول تا فصل دهم در دعاهایی که در ساعات روز باید خواند (ساعت دوازدهم از آفتاب زرد است تا فرو رفتن آفتاب و به حضرت صاحب الامر علیه السلام تعلق دارد و دعایش این است ...)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۶۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۱۳]

۱۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۲۶۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله شده؛ ۱۶۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶-۲۹۴]

۱۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۴۰
آغاز: که هر که بعد از نماز فریضه پیش از آنکه پاهای خود را بگرداند سه مرتبه این دعا بخواند
از تعقیب پنجم از فصل دوم تا آخر کتاب در ضمن از تعقیب هفتم تا بیست و هشتم فصل دوم ناقص؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۱۵۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۴۹۲]

۱۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۴۱
آغاز: طغی به الماء لغضبک؛ **انجام:** دعاء اینست اشهد ان لا اله الا الله وحده لاشریک له
به ترتیب صحافی عبارت از: الف. از اوایل دعاء سوم از فصل ششم تا دعاء بیست و چهارم از فصل هفتم (در ۷ برگ)، ب. از اواخر دعاء شصت و هشتم از فصل نهم تا اواخر دعاء ساعت چهارم از فصل دهم (در ۷ برگ)، ج. از اواسط دعاء شانزدهم از فصل نهم تا اواخر دعاء چهل و یکم همان فصل (در ۴ برگ)، د. از اوایل دعاء چهل و نهم از فصل نهم تا شصت و هشتم همان فصل (در ۱۱ برگ)، هـ دنباله دعاء ساعت چهارم فصل دهم تا دو برگ مانده به انتهای کتاب (در ۵ برگ)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ ۳۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۱۵-۴۹۳]

۱۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۲۲۶
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین شریف شیرازی، بی‌تا؛ مجدول، نام ناصرالدین شاه قاجار و میرزا محمود مستوفی آشتیانی که نسخه برای او نوشته شده، دارای سرلوح رنگین؛ مهر: «عسی أن یبعثک ربک مقاماً محمودا» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۵۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۱×۲۲سم [ف: ۱۱-۲۲۹]

۱۲۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۱۸۴
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۹۷گ، ۱۵سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۵-۱۵۶۳]

۱۲۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۲۱۷
انجام: لا اله الا هو تکفی
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: آقای دعائی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۸۰گ، ۱۴سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵-۱۵۷۵]

۱۲۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۴۵۸
آغاز: مطلب تدوین شده محیط بهمه آنها نیست؛ **انجام:** در کتاب اختیار از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده است؛
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۴۷گ، ۱۵سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۱۶۶۱]

۱۲۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۵۰۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۴۵گ، ۱۷سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۸×۱۳/۵سم [ف: ۴-۱۳۲۰]

۱۲۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۶۴۷
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲-۱۰۳]

۱۲۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۷۷۳
آغاز: لا اله الا هو الحی القیوم؛ **انجام:** و هر محبوسی که بخواند از زندان؛
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۳۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۴-۱۴۲۲]

۱۲۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۹۱/۸
بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۶گ(۵۰۱-۵۴۷)[عکسی ف: ۲-۳۲۴]

۱۲۸. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: ۲۷۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا[چند نسخه-ف: -۳۶۷]

۱۲۹. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا[دلیل المخطوطات: ۱-۲۸۹]

۱۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۰۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: روغنی، ۲۷۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۵-۲۶۹]

۱۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۴۲۳

آغاز: برابر ؛ **انجام:** حضرت صادق (ع) روایت کرده است که حضرت رسول صلی الله علیه و آله هر روز بعدد رگهای بدن سیصد و شصت مرتبه میگفت

خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، مذهب، با سرلوح مزدوج مرصع مذهب؛ جلد: تیماج، ۱۴۳ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳۵-۳۷۹]

۱۳۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۴۹۳

آغاز: وحط سیئات و حصول مطالب و حاجات میگردد؛ **انجام:** و ترجع الدین علی یدیه غضا جدیداً

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۴۲ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [فهرست عراقی: ۱-۱۸۹]

۱۳۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۵۶

خط: نسخ عالی، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مذهب، با سرلوح مذهب؛ مهر: «مشیر السلطنه - علی اکبر بن حسین الحسینی»؛ کاغذ: ترمه، جلد: چرم مذهب، ۳۹۵ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱-۹۸۹]

۱۳۴. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: ۱۱

آغاز: و حصول مطالب و حاجات می‌گردد و هیچ راه از طرق قرب رافع الدرجات بدعا و مناجات نمی‌رسد؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ ادعیه معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز ووسط؛ ۱۵۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: -۳۱]

۱۳۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۶۳

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد حسین علوی[رایانه]

۱۳۶. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۷۸

آغاز: بدعای خیر در حیات و بعد از وفات یاد نمایند و الله الموفق و چون در اثنای تألیف بخدمت نواب کامیاب فلک جناب انجم سپاه ... سلطان سلیمان الموسوی الحسینی بخادرخان؛ **انجام:** فانا اشهد بانک انت الله لارافع لما وضعت و لا واضح لما رفعت و لامعز لمن اذللت و لامذل لمن

خط: محقق عالی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۴۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: -۹۰]

● مقباس المصابیح (منتخب) / دعا / عربی

miqbās-ul maṣābīḥ (mn.)

وابسته به: مقباس المصابیح = مقیاس المصابیح؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۰ق)

این رساله خلاصه «مقباس المصابیح» علامه مجلسی است که در نه فصل ترتیب یافته است. مدرک برخی از ادعیه در حاشیه نسخه به‌عینه نقل شده است.

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۴۹۰/۱

آغاز: بسمله، الحمد لله الذی جعل الصلوة معراجا للمومنین ...

خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد باقر، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴۳گ (۱-۴۳)، ۱۵سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۴-۱۳۱۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۳۷

آغاز: الحمدلله الذی جعل الصلوة للمؤمنین معراجا و التعقیب لصعودها علی مدارج القبول منهاجا؛ **انجام:** سبحانه و تعالی.

خط: نسخ، کا: علی اکبر، تا: جمادی الثانی۱۱۹۲ق، برای آقای محمد حسین نامی؛ محشی، دارای سرلوح، مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۴۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۶-۲۹۸]

● مقباس النبراس / متفرقه / عربی

miqbās-ul nibrās

در تمجید و تعظیم خداوند متعال، و پند و اندرز و تعلیم و ارشاد راغبان به نصیحت. این مطالب به صورت خطبه‌هایی نسبتاً ادبی و مسجع به ترتیب حروف الفبا تنظیم شده، در هر حرف خطبه‌ای آمده که پایان هر سجع بدان حرف ختم می‌شود، پایان هر خطبه نیز قصیده‌ای آورده که به همان حرف ختم می‌گردد.

آغاز: الحمدلله الملک القدوس رب البیت المعمور و السقف المحروس الذی امر بالاکثار من ذکره ...

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۴۶۵/۱۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ از موقوفات رمضانیه مرحوم ابراهیم بن فتح الله شریف حسینی ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج، ۴۴گ (۱۶۴-۲۰۷)؛ ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۲۳۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۴۳/۱۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۲-۲۷۵]

● مقباس النور / تفسیر / عربی

miqbās-un nūr

مشتمل بر دوازده «مقدمه».

آغاز: بسمله تبارک الذی نزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیرا ... وبعد فیقول المستمسک بحبل القرآن المتسمک بحجزة صاحب الزمان الراجی فضل ربه ... وامامة العلیم علی بن عبدالعظیم ... وسمیة بمقباس النور وجعلت له اثنتی عشرة مقدمة المقدمة الاولی اعلم ان الواجب

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۲۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوا با روکش مشمع، ۱۵۴گ، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۱-۵۷۶]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۶۲۳

همان نسخه بالا[نشریه: ۵-۱۰۰]

● **مقبره امام زاده داود و تعمیر آن (مطلبی در باره ...)** / تاریخ / فارسی

maqbere-ye emām zāde dāvūd va ta‘mīr-e ān (matlabī darbāre-ye ...)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۰/۴۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۳۵۹)[مختصر ف: -۷۶۷]

←مقبره صدرالدین حموی ⟨ آرامگاه صدرالدین حموی

● **مقبلة قرینة فی الصنعة** /- عربی

muqbila qarīnat-un fi-ṣṣan‘a

در آن از ابوالقاسم جنیدی و امام جابر و شیخ محمد غنی قونصی و شیخ عبدالمجید مصری یاد شده و بندی است به عربی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳/۲

خط: نستعلیق، کا: شیخ احمد بن محمد خوانساری ساغز، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۳۵-۴۴)، ابعاد متن: ۷×۱۳، اندازه: ۱۱×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۷۷]

● **المقبوض بالسوم** / فقه / عربی

al-maqbūḍ bi-s-sawm

بهبهانی، عبدالله بن اسماعیل، ۱۲۶۲ – ۱۳۲۸ قمری

behbahānī, ‘abd-ol-lāh ebn-e esmā‘īl (1846 - 1910)

تاریخ تألیف: جمادی الاول ۱۳۰۲ق

رساله‌ای استدلالی در این که اگر کسی چیزی را از مالک آن بگیرد تا بفروشد ولی در دستش از بین برود، آیا ضامن آن است یا خیر؟

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۴۰۵/۱۰

آغاز: فائدة جلیلة: اختلف علمائنا رضوان الله علیهم فی ان المقبوض بالسوم هل یضمنه القابض لو تلف تحت یده و لو کان من دون تعد و تفریط منه أم لا؛ **انجام:** فتأمل فان المسألة بعد صرف النظر عن الروایة المذکورة واضحة المدرک خالیة عن شوائب الاشکال

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۳۰۲ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۷۳پ-۱۷۸پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲۸-۱۳]

● **مقبول السلاطین** / شعر / فارسی

maqbūl-os salātīn

زرگر اصفهانی، نجیب الدین رضا، ق۱۱ قمری

zargar-e esfahānī, najīb-od-dīn rezā(- 17c)

بخشی از دیوان شعر اوست که شاعر بدون رعایت ترتیب الفبایی فراهم آورده و از نظر شاه سلیمان و شاه سلطان حسین صفوی گذرانیده است. بیشتر اشعار قصایدی است در مدح آن دو پادشاه (و بیشتر شاه سلطان حسین) به مناسبت‌های مختلف چند رباعی و غزل و مثنوی نیز دارد و یکی از مثنوی‌های او حکایت دیباباف است و دیگری مثنوی در فضیلت اخلاص به عبادت و کارها به خدا گذاشتن که او خود می‌گوید: «یک حکایت است از جمله دو هزار بیت مثنوی تعویذ العارفین کمترین». پاره‌ای از ابیات این مثنوی (تعویذ العارفین) نیز ترکی است نجیب در پایان این دیوان می‌نویسد: «کلیات اشعار ... این خاکسار بی مقدار از مثنوی و قصیده و قطعه و تواریخ و غزل و رباعی قریب ده هزار بیت است و این ثناخوان ... همواره این آرزو داشته که چه گوهر از دریای خیال به کف آورد که در عتبه بارگاه خلافتش آبرویی باشد تا آن که محرر سطور لیل و نهار به رهنمایی این قدر اشعار چراغ افروز سراپرده خیال گردید و تتمه آن چون شرح حال بنده در پرده خفا ماند هر گاه مقرر شود که بقیه دیوان کمترین در سلک تحریر در آید استحقاق این خاکسار به خاک بوسی آن آستان بیشتر جلوه خواهد کرد ... مجلدی از آن اشعار که فی الحقیقه شورا به درگاه خلیفه بردنست خواهد پرداخت و چون این اشعار از نظر ... دو پادشاه ... گذشته ... به شرف قبول مشرف شده لهذا به مقبول السلاطین موسومش نمود ...».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۶۵-فیروز

آغاز: ای در کمند حکم تو مالک رقابها ×× چون مهر در کشاکش زرین رکابها؛ **انجام:** به این دو دولت جاوید چشم بد نرسد ×× که آسمان و زمین است در مبارک باد

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ دارای یک سر لوح، مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۴۲ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۱سم [ف: ۲۱-۳۲۴]

←مقبول الملوک ⟨ خواص الحروف

● **مقتبس الاثر فی شرح الباب الحادی عشر** / کلام و اعتقادات / عربی

muqtabis-ul aṯar fī š.-il bāb-il ḥādī ‘ašar

وابسته به: النافع یوم الحشر فی شرح الباب الحادی عشر = شرح باب حادی عشر؛ فاضل مقداد، مقداد بن عبدالله (-۸۲۶ق)

شرحی بر باب حادی عشر است.

بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه: ۸۱

آغاز: بسمله الحمدلله واجب الوجود مفیض الخیر و الجود مالک الملک من غیر منازع و لا مضاد؛ **انجام:** ما نزل فی وصف المؤمنین اذلة علی المؤمنین اعزة علی الکافرین و اشداء علی الکفار رحماء بینهم ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: آقای احمدی؛ جلد: مقوا، ۶۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف مخ]

● **مقتبس الانوار من الائمة الاطهار** / تفسیر / عربی

muqtabis-ul anwār min-al a'imma-til aṭhār

سبزواری، محمد مؤمن بن شاه قاسم، - ۱۰۷۷ ؟ قمری

sabzevārī,mohammad mo'men ebn-e šāh qāsem(-1667)

تاریخ تألیف: ۱۰۶۸ق

مؤلف شرح حال مختصری از خود درمقدمه همین تفسیر ذکر نموده و در آنجا است که: پس از سال‌ها تحصیلات اصولی چون نجات را در تمسک به ذیل ائمه اطهار دیدم از اصولیین بریدم و به اخباریین پیوستم. در هنگام مطالعه وتصحیح ومقابله ومباحثه اخبار بر آن شدم که قرآن کریم را موافق اخبار وارده از اهل بیت عصمت که مخاطبین اولیه قرآن و مصداق «یعرف القرآن من خوطب به» اند تفسیر نمایم به طرزی که نه فقط نقل روایت بدون بیان مراد و تحقیق درموضوع و نه عاری از روایات باشد. مؤلف معانی آیات را به نحوی که از اخبار ائمه علیهم السلام درک کرده بیان و گاهی هم روایات آن را نقل وقصص قرآن را هم نقل از تفسیر مجمع البیان نموده وقبلاًهم خودشان بدان تصریح می‌کنند در سال ۱۰۵۹ق از تفسیر سوره بقره فراغت یافته ودیباچه ومقدمات را بدان افزوده و در روز عرفه سال ۱۰۶۹ق به ختم تفسیر سوره اعراف جلد اول را خاتمه داده و شروع به تألیف جلد دوم از سوره انفال کرده ولی اجل موعود در رسیده وظاهراً تا تفسیر آیه ۲۴ از آن سوره را که عبارت از «یا ایها الذین آمنوا استجیبو الله وللرسول» باشد چنانکه در نسخه موجود است بیشتر توفیق بر تألیف نیافته است. قبل از شروع به تفسیر چند فصل ذیل را مقدمتاً ذکر نموده است: فصل ۱. در عدم تواتر قرآن واین که قرآن منزل بر پیغمبر مخزون نزد ائمه علیهم السلام است؛ فصل ۲. در عدم جواز تفسیر قرآن جز به احادیث صحیحه. فصل ۳. در بیان وادله لزوم عمل به اخبار بدان نحو که اخباریین عمل می‌کنند؛ خاتمه: در بیان جواز اراده معانی متعدده حقیقی و مجازی از الفاظ قرآن.

آغاز: بسمله و الاستعانة بالله العزیز العلیم الحمدلله الذی شرفنا بعبودیته و هدانا الی الاعتقاد بربوبیته ... اما بعد، فیقول العبد ... محمد مؤمن بن شاه قاسم السبزواری ان الله تبارک و تعالی قال لنبیه و صفیه مخاطبا

[الذریعه ۱۷/۲۲: که می‌گوید تا «انفال» است و ناتمام مانده است؛ اعلام ۲۳۹۲/۳؛ طبقات ۵۹۳/۱۱: به تفصیل]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۰۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اعلمو ان الله شدید العقاب

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ نسخه حک و اصلاح شده است؛ تملک: علوی طباطبائی در۱۲۸۴؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۴۴۴ص، ۲۲سطر(۱۲×۱۸/۵)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۰-۱۵۸۴]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۶۸۹-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** در تفسیر آیت «و الذین یتوفون منکم و یذرون ازواجا ...» ناتمام می‌ماند: بل بتحقق احدهما فقط و لما کان المقام مظنة الاثم و عدم الجواز رفع ذلک بقوله ...

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با خط‌خوردگی‌هایی که می‌نماید نسخه اصل باشد، محشی با نشان «منه سلمه الله» و «منه دام افاضته». با اصلاح‌هایی در کناره‌ها؛ ۲۶۳ص، ۲۵سطر(۱۲/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۷۵]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۰۵۸

آغاز: برابر

خط: نسخ خوب، کا: سید علی استرابادی، تا: ۱۰۷۷ق؛ از روی مسوده‌های ایشان، محشی، چندین ورق به کتابت آخرجلد اول مانده که اواخر سوره اعراف باشد مؤلف به رحمت ایزدی پیوسته و درخاتمه جلد اول که کاتب اسم خود را رقم نموده مؤلف را به دعاء «قدس الله روحه الشریف» ذکر کرده و چند حاشیه را که بر این چند ورق اخیر مؤلف نوشته‌اند به دعاء «رحمة الله علیه» ختم کرده ولی قبل از آن هر جا که حاشیه از مؤلف نوشته «منه سلمه الله» یا «مدظله» خاتمه آن است وبر اوائل کتاب حاشیه‌هایی به امضاء «منه عفی عنه» موجود است، ظاهراً این اولین نسخه کتاب است؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: چرمی، ۴۷۱ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: ۱-۱۷۶]

۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۶۸۳

آغاز: ولما سواه من عبیده وامائه معرضا واما بنعمة ربک فحدث فتحدیث نعم الله وافشاؤها واظهارها صفة محمودة وخصلة ممدوحة وصاحبها عند العقلاء غیرملوم ولامذموم؛ **انجام:** عما وقع من زکریا بالنسبة الیها من حین ولادتها الی انتهاء لبنها وقیامها فی المسجد بعبادة ربها نقل عن ابن عباس انها لما بلغت تسع سنین مهامة النهار وقامت اللیل

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۶۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۰]

● **المقتبس من احادیث النبی و الائمة** / حدیث / عربی
muqtabis min aḥādīs-in nabī wa-l a'imma

صدرالافاضل، مرتضی حسین، ق۱۵ قمری
sadr-ol-afāzel, morteza hoseyn(- 21c)

تاریخ تألیف: ۱۴۰۱ق

برخی از احادیث اهل بیت علیهم السلام را از مهمترین مصادر روایی گرد آورده تا کتابی مختصر در تمام ابواب حدیث و فقه و اصول جمع نماید و آن را به ترتیب کتاب‌های حدیث تنظیم نموده و چنانچه در برخی از برگها آمده به سال ۱۴۰۱ق بدان مشغول بوده است.مؤلف در ذیل برخی از روایات توضیحات مختصری افزوده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۵۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... هذه مجموعة أحادیث النبی و آله صلی الله علیهم و سلم جمعتها من أقدم الکتب و أهم المصادر للأخبار

نسخه اصل: کتابخانه سید حسین مرتضی فرزند مؤلف - پاکستان؛

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: سه‌شنبه ۳ جمادی الاول۱۴۰۱ق، جا: سلفچگان قم، ۷ جمادی الثانی ۱۴۰۱ق در لاهور (پایان کتاب التوحید)؛ ۲۰۹ص [عکسی ف: ۷-۳۴۶]

● **مقتدی الشروح** = **شرح موجز القانون** = **شرح روشن ضمیر** / طب / فارسی
moqtada-š šorūh = š.-e mūjaz-al qānūn = š.-e rowšan zamīr

تابع بن محمد، ۱۱ قمری
tābe' ebn-e mohammad (17c -)

وابسته به: موجز القانون؛ ابن نفیس، علی بن ابی الحزم (۶۰۷-۶۸۷ق)

تاریخ تألیف: ۱۰۸۹ق

شرحی است مزجی بر موجز القانون ابن نفیس که در عهد پادشاه اورنگ زیب و به ارشاد میرمحمدتقی حسینی و شاه عبدالرسول جیلانی در سال ۱۰۸۹ق آغاز گردیده است. شارح در این شرح اشعار فارسی بسیاری آورده است و گویا از سروده‌های خود وی باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۶۹

آغاز: نحمدالله الحکیم الکریم و نصلی علی محمد شافی السقیم ... قال المفتقر الی الله القدیر ... چون بعضی از اخوان الصفا و خلان الوفا را بحث؟ خواندن علم حکمت بدنی که بحکم قول بشیر؛

انجام: و اندک روغن زیت با روغن کنجد طلا نمایند و با زرد بهاون بهترین دواست و استخوان گوساله سوخته ... بعسل و آرد باقلا و سرکه ضماد کنند شفای تمام حاصل شود بامر شافی حقیقی.تمام شد الحمدلله رب العالمین ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۲؛ مجدول؛ جلد: چرم مذهب، ۲۵۰گ، ۲۷ سطر(۱۳×۲۰)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۴۱-۵۰۸]

● **المقتصد فی شرح الایضاح** / نحو / عربی
al-muqtaṣid fī š.-il īḍāḥ

جرجانی، عبدالقاهر بن عبدالرحمن،- ۴۷۱ ؟ قمری
jorjānī, 'abd-ol-qāher ebn-e 'abd-or-rahmān(- 1079)

وابسته به: الایضاح فی النحو؛ فارسی، حسن بن احمد (۲۸۸-۳۷۷ق)

از متوسطات فوق العاده مشهوری که در نحو تألیف شده یکی کتابی است موسوم به «الایضاح فی النحو»از تصانیف مهم شیخ ابوعلی حسن بن احمد بن عبدالغفار بن محمد بن سلیمان بن ابان فارسی از حذاق نحویین و کبار ائمه ادب و از خواص اعیان و فضلای دربار عضدالدوله دیلمی و امیر سیف الدوله حمدانی ممدوح متنبی. خواهرزاده او ابوالحسین محمد بن حسین فارسی است. این کتاب مشتمل است بر یکصد و نود و شش باب که از آن یکصد و شصت و شش باب در نحو و بقیه در صرف است. به‌واسطه اهمیت و شهرت فوق العاده ای که داشته عده کثیری از فحول علمای نحو و ارکان عربیت بر آن شرح و تعلیق نوشته‌اند، و از جمله این افرادند: ابن حاجب معروف، ابن بناء مصری، ابوالبرکات عبدالرحمن بن محمد انباری، ابومحمد سعید بن مبارک معروف به ابن دهان نحوی،ابوعبدالله محمد بن جعفر انصاری،ابوالبقا عبدالله بن حسین عکبری، ابوالعباس احمد شریشی، ابوالقاسم علی بن عبیدالله بن عبدالغفار دقاق و غیره و بالاخره شیخ ابوبکر عبدالقاهر بن عبدالرحمن بن محمد جرجانی شافعی است که ابتدا آن را در کتاب بسیار حجیم مفصل مبسوطی مسمی به مغنی در سی مجلد و بعد در کتابی علی‌حده موسوم به مقتصد (همین شرح ما نحن فیه) در سه مجلد در کمال دقت و تحقیق و تتبع و تعمق و استقصا شرح و توضیح کرده است.(غلامعلی عرفانیان با تلخیص)

چاپ: بغداد، محقق: کاظم بحر مرجان، وزارة الثقافة والاعلام، دار الرشید للنشر، ۱۹۸۲م.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۸۲

آغاز: یدیان بیضاوان عند محلم قد یمنعا لکان تصام و تضهدا؛

انجام: فی ادغام النون فیها، فاعرفه، هذا آخر الکتاب المقتصر فی شرح الایضاح للشیخ الامام ابی بکر عبد القاهر بن عبد الرحمان الجرجانی (ره) انتهت کتابته لاربع یقین من شهر رمضان الواقع فی سنة احدی و سبعین و خمسمائة و الحمد لله رب العالمین ...

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۲۶ رمضان۵۷۱ق؛ این کتاب در فهرست شماره بازیابی ندارد، شماره فوق از فهرست رایانه‌ای (ص

۵۹۶) ذکر شد؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۱۳گ، ۲۴سطر (۱۳×۱۶)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۵-۳۴۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۷۸

آغاز: کما جرت عادة کثیر من المتقدمین لاجل ان ذلک لایخلوا من غرضین احدهما ان یراد ان الکلام ما یجتمع فیه هذه الثلثة و الثانی ان یراد ان کل جزء و من هذا الاجزاء یکون کلاما؛ **انجام:** الاستثناء المنقطع ان لایکون المستثنی من جنس المستثنی منه و ذلک نحو ما جاءنی احد الاحمارا فالاختیار فیه النصب و ان کان الکلام غیر موجب و من ذلک قوله شعر و ما بالرفع من احد الا اواری فالاواری لیس من جنس احد قال عبدالقاهر (ناقص).

ظاهراً باید مجلد نخستین باشد [مجلد نخستین از کدام کتاب؟- مغنی یا المقتصد فی شرح الایضاح یا المقتصد فی شرح التکملة ایضا تألیف عبدالقاهر، کتاب اخیر نیست به علت آن که این نسخه هر کجا به نقل قول ابوعلی می‌پردازد می‌گوید «قال الشیخ ابوعلی» یا فقط «قال ابوعلی» و هر کجا اقوال جرجانی را نقل می‌کند می‌گوید «قال عبدالقاهر» یا به خصوص در صفحات اخیر «قال الشیخ ایده الله» یا چنان که در چند موضع ملاحظه شد بلافاصله در همان صفحه که عبارت اخیر را دارد «قال الشیخ رحمه الله»، و حال آن که نسخه بلافاصله مذکور در تحت رقم ۳۹۷۹ که در شرح تکمله بودنش ابدا جای تردید نیست در صورت اول همه وقت تعبیر می‌کند به «قال صاحب الکتاب» و در صورت دوم بدون استثناء در جمیع مواضیع به «قال المفسر» و اجمالاً هم که آن را با نسخه شماره مذکور مطابقه و مقایسه نماییم و در نحوه شرح و تفسیر مطالب و اسلوب بیان و سیاق عبارات دقت و تأمل کنیم و بخصوص باب این احتمال را هم باز بگذاریم که تعابیر مختلفه مذکور ممکن است از کاتب نسخه نباشد باری تقریباً ظن قریب به یقین حاصل می‌شود که این نسخه گویا مجلد نخستین باشد از کتاب المقتصد فی شرح الایضاح نه مغنی (که ظاهراً بکلی مفقود است) و نه المقتصد فی شرح التکملة قطعاً و یقیناً]، بدبختانه یکی دو ورق از اول و چندین ورق نیز از آخر آن ساقط است و از اوائل باب اسم شروع نموده به ابتدای باب استثناء منقطع ختم می‌کند؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: اواخر قرن۶ یا اوایل قرن۷؛ واقف: رضا نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۸گ، ۲۵سطر(۱۲/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۷×۲۴/۶سم [ف: ۱۲-۴۵۸]

● **المقتصد فی شرح التکملة** / نحو / عربی

al-muqtaṣid fī šarh-it takmilat

جرجانی، عبدالقاهر بن عبدالرحمن، - ۴۷۱ ؟ قمری

jorjānī, ʻabd-ol-qāher ebn-e ʻabd-or-rahmān(- 1079)

این نسخهمربوط است به شرح موسوم به المقتصد ایضاً تألیف عبدالقاهر بن عبدالرحمن جرجانی، ولی نه مانند اثر قبل برخود ایضاح ابوعلی حسن بن احمد فارسی سابق الذکر بل بر تکمله آن ایضا تألیف همو، و آخرین جزو است به موجب تقسیم کاتب از اجزاء اربعه کتاب. فهرست مطالب این نسخه عبارت است از: -باب تحقیر ما حذف منه من بنات الثلاثة حرف؛ -باب تصغیر مالحقته علامه التأنیث؛ -باب تحقیر ما کان آخره الفاونونا زایدتین؛ باب ما یجتمع فیه زیادتان من بنات الثلثة فتحذف احداهما بعینها دون الاخری؛ -باب الزیادتین اللتین اذا اجتمعتا فی بنات الثلاثة حذفت ایهما شئت؛ -باب تحقیر بنات الاربعة؛ -باب تحقیر الترخیم؛ -باب تحقیر الاسماء المبهمة؛ -باب المصادر و الافعال المشتقة منها و اسماء الفاعلین و المفعولین الجاریة علیها و اسماء الامکنة و الازمنة المأخوذة من الفاظها؛ -باب ابنیة الافعال الثلاثة و مصادرها،؛ -باب الافعال الثلاثیة المزید فیها و مصادرها؛ -باب الزواید اللاحقة لبنات الثلاثة من غیر ان تکون بها علی وزن بنات الاربعة؛ -باب الفعل الرباعی؛ -باب الامالة؛ - باب ما یمنع الالف من الامالة من الحروف المستعلیة؛ -باب احکام الراء فی الامالة؛ -باب ذکر عدد حروف الاسماء و الافعال؛ -باب علم حروف الزواید؛ -باب زیادة الالف؛ -باب زیادة الیاء؛ -باب زیادة الواو؛ -باب زیادة المیم؛ -باب زیادة النون؛ -باب زیادة التاء؛ -باب زیادة الهاء؛ -باب ابدال الحروف بعضها من بعض؛ -باب احکام حروف العلة اذا کان حرف منها فی اسم او فعل واقسامها؛ -باب ما کان معتل الفاء؛ -باب ما بنی من هذا الباب علی مثال افتعلت؛ -باب ما کانت فاؤه همزة؛ -باب ما کان حرف العلة منه ثانیا عینا؛ -باب ما دخلت علیه الزواید من هذه الافعال التی علی ثلاثة احرف؛ -باب اسماء الفاعل و المفعول؛ -باب ما تتم فیه الاسماء لسکون ما قبل حرف العلة و بعده اولان السکون اکتنفه؛ -باب ما یعل و یصحح من الاسماء التی علی ثلاثة احرف؛ -باب ما یقلب الواو یاءاً؛ -باب التکسیر فی هذه الاسماء المعتلة العین للجمع؛ -باب ما کان اللام منه همزة و العین واواً او یاءاً؛ -باب ما کانت اللام فیه یاءا او واوا؛ -باب تقلب فیه الیاء اذا کانت لاماواوا؛ -باب ما یلزم فیه بدل الیاء من الواو التی هی لام؛ -باب التضعیف فی بنات الیاء و الواو؛ -باب الادغام؛ -باب ادغام الحروف المتقاربة فی مقاربها؛ -باب النون فی الادغام و غیره؛ -باب الادغام فی حروف طرف اللسان و اصول الثنایا.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۷۹

آغاز: بسمله قال صاحب الکتاب باب تحقیر ما حذف الخ ما حذف موضع فائه نحو عدة فقد تقدم ذکره و اما ما لحقه الحذف ثانیا من موضع العین نحومذ و سه تقول فی تحقیر رجل یسمی بمذمنیذ و فی سه ستیهه؛ **انجام:** من ادغامها فی النون کما ساعدتها فی ادغام النون فیها فاعرفه هذا اخر الکتاب المقتصد فی شرح الایضاح املاء الشیخ الامام ابی بکر عبدالقاهر رحمه الله.

خط: نسخ و مشکول، کا: عبدالقادر بن علی، تا: ۵۱۰ تا ۵۱۹ق، جا: بغداد؛ واقف: حاج عماد، تیر ۱۳۱۰؛ جلد: مقوا، ۳۱۲گ، ۱۷سطر(۱۰×۱۶/۲)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۲-۴۶۴]

● **المقتصر فی شرح المختصر** / فقه / عربی

al-muqtaṣar fī šarh-il muxtaṣar

ابن فهد حلی، احمد بن محمد، ۷۵۷؟ - ۸۴۱ قمری

ebn-e fahad-e hellī, ahmad ebn-e mohammad (1357-1438)

وابسته به: المختصر النافع = النافع فی مختصر الشرایع؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶ق)

تاریخ تألیف: جمعه ۲۳ رمضان ۸۰۶ق؛ محل تألیف: جامع کوفه

کتاب شرحی است با عنوان «قال، اقول»، بر کتاب «مختصر النافع» محقق حلی. مؤلف را بر آن کتاب دو شرح است، اول شرح مفصل، موسوم به «مهذب البارع»، دوم، این شرح است که مختصر از آن شرح و در ایضاح تردیدات و اشاره به خلافات متن است. کتاب مصدر است به مقدمه مختصری در توضیح رموز و اصطلاحات کتاب: «و لنقدم قبل الشروع فی البحث مقدمة یحتاج الیها فاعلم ان کل موضع یقع الکتابة فیه الشیخ فالمراد به الشیخ السعید ابو جعفر محمد بن الحسن الطوسی شیخ المذهب قدس الله سره ...». (مهدی ولایی)

آغاز: الحمد لله القدیم الدیان الکریم المنان المفضل نوع الانسان علی مشارکیه فی الحیوان بتعلیم البیان ...

انجام: و اختاره القاضی ولکن هذا آخر ما یورد فی هذا المقتصر و من اراد استقصآء بذکر الادله و ایراد الحجج کل فریق و بیان مایرد علیها من الاعتراضات و ذکر ما یلیق بالباب من التعریفات و اظهار ما یظاهر ما یحسن من التنبیهات فعله بکتابنا الکبیر اعنی المهذب البارع فانه بلغ فی ذلک الغایه و نسال الله تع التوفیق و فضله کما وقف له بمنه و طوله و ان ینفع به العباد و یجعله ذخر یوم المعاد و لنقطع الکلام علی هذا المرام حامدین لرب العالمین و مصلین علی سید المرسلین محمد و آله الطاهرین

چاپ: با تحقیق سید مهدی رجائی، مشهد مقدس، ۱۴۱۰ق

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۳۳۷/۳

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۲۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۴گ (۷۸پ-۲۲۱پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶-۳۰۳]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۲۴۵/۵

خطبه کتاب است؛ خط: نستعلیق، کا: شاهوردی بن بیستون، تا: ذیقعده۹۵۵ق، جا: مدرسه عبیدیه؛ ۸گ (۷۸-۸۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [نسخه پژوهی: ۳-۸۴]

۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۳۱۷/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: نصرالله بن برقع بن ترکی بن صالح طوفی، تا: ۸ صفر۹۶۶ق؛ از روی نسخه حسین بن مفلح که با نسخه اصل مقابله شده کتابت شده، مصحح؛ ۱۰۲گ (۱-۱۰۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [نسخه پژوهی: ۳-۹۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۷۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۴۳۲]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۶۰۴/۱

خط: نسخ، کا: نصرالله بن برقع بن ترکی بن صالح طرفی، تا: سه‌شنبه۳ محرم۹۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۰۰گ (۱۰ر-۱۰۹پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶-۷۰]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۳۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن شهاب، تا: ۹۷۷ق[رایانه]

۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۱۰/۱-۲/۱۳۰

آغاز: ... علی بقیة من الطلاق سبحان الله أیهدم ثلاثاً ولایهدم واحدة وهی اشتهر بین الاصحاب وأظهر فی فتاویهم وللاخری روایة الحلبی عن؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمدبن مقبل بن عطاالله بن فضل الشیخ الصالح عبدالحسین بن فضل قلوشی، تا: شنبه ۳۰ شوال۹۷۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۷۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۵۱۴]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰۴-طباطبائی

آغاز: واظهار ما یمکن من التنبیهات و الاطناب فی المسائل المعضلات التی هی مطارح الاذکیاء؛ **انجام:** و فی توریث الاب قولان اشبههما اذ لایرث اقول علی القول

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴-۲۷۱]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰۴ط

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱[مختصر ف: -۸۴۷]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۸۹

آغاز: ... ظهر بمخلوقاته و تجلی بمصنوعاته فلا موجود الا و هو شهید بوجوده و لا مخترع الا و هو یعرب عن توحیده و فی کل شی له آیة تدل علی انه واحد؛ **انجام:** قال طاب ثراه و فی احمرار الوجه بالجنایة دینار و تصف و فی اخضراره ثلثة دنانیر و فی اسوداده و قیل ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغازوانجام؛ مصحح، محشی با نشان «۱۲» و «ع»، با نشان «بلغ»، «بلغ قبالاً» و «بلغ مقابلة» مقابله گردیده؛ تملک: سید محمد بن هاشم موسوی رضوی؛ ۲۰۸ص، ۱۷سطر (۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳۵-۲۷۳]

۱۰. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۶۲/۱ - د

انجام: فخرج کلام المصنف علی هذا التفسیر و انما خرجنا فی تفسیر الخطبة عن مناسبة الکتاب لوقوع ذلک باقتراح بعض الاصحاب و با الله استعین و علیه اتوکل ... علی محمد و آله اجمعین ... (بریده شده زیر کاغذ دیگر رفته)

تنها تفسیر خطبه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه آغاز ربیع الثانی۱۰۳۱ق؛ خط امیر عبدالقاهر حسینی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج و مهر «یا سلطان ابوالحسن علی بن موسی الرضا»، ۱۴۴گ، ۱۵سطر(۴/۵×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: -۴۷۷]

۱۱. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۴۸**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن یحیی حسینی، تا: ۱۰۵۰ق؛ واقف:ملا نصرت، ۱۱۳۳؛ ۱۲۰گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۵–۶۴۸]
۱۲. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۹۲**
آغاز: و سمیته بالمقتصر فی شرح المختصر؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: جعفر تبریزی، تا: ۱۰۶۸ق[الفبائی: –۵۴۷]
۱۳. **شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۲۴۶**
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۲۶ جمادی الثانی۱۰۶۹ق؛ مصحح؛ تملک: محمدتقی بن محمد مومن شریف فسوی فارسی در ۱۳۰۷ در شیراز؛ ۲۳۲گ، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [نسخه پژوهی: ۲–۲۲۸]
۱۴. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۵۸/۱**
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن مساعد، تا: ۱۸ رمضان۱۰۸۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۱۰گ (همه دفتر)، ۲۶سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۵–۲۰۶۷]
۱۵. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۰۰۲**
آغاز: تدل علی انه واحد و هذه الاسماء التی لله اشرف الاسماء و اعظمها؛ **انجام:** برابر
از اوایل کتاب تا پایان دیات؛ خط: نسخ، کا: احمد بن علی بن عوفی بن حسان بن نصرالله بن حبیب الله منصوری، تا: ۲۲رمضان۱۰۹۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۰۱گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۵/۵سم [ف: ۲۱–۱۴۵۳]
۱۶. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۴۱۱/۱–۳۲/۱۱۱**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمدبن علی بن عوفی منصوری، تا: رمضان۱۰۹۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۰۵گ، ۳۰–۳۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۸–۴۵۱۴]
۱۷. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۴۸**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن شیخ حبیب الله، تا: چهارشنبه ۲۴ذیقعده ۱۱۱۳ق؛ ۲۴۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۲۱–۱۴۵۴]
۱۸. **تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۸۴۰**
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: میشن، ۱۷۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱سم [ف: ۱–۵۳۱]
۱۹. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۵۲۴**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ مهر: «محمد» (مربع)؛ جلد: مقوایی، ۲۰۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۷–۱۱۰]

● مقتضب الأثر فی النص علی عدد الائمة الاثنی عشر

/ کلام و اعتقادات / عربی
muqtaḍib-ul aṯar fi-n naṣṣ ‘alā ‘adad-il a’immat-il iṯnā ‘ašar

جوهری، احمد بن محمد، – ۴۰۱ قمری
jowharī,ahmad ebn-e mohammad(- 1011)

گزیده روایاتی است که از طریق عامه در تعداد ائمه معصومین علیهم السلام وارد شده است، در سه جزء: ۱. ما رواه عامة اصحاب الحدیث عن رسول الله صلی الله علیه وآله فی اعداد الائمة الاثنی عشرعلیهم السلام؛ ۲. فی شواهد الاشعار و الاخبارالسالفة فی اسماء الائمة و اعدادهم قبل کمال عددهم ومددهم؛ ۳. فی روایاتنا الخاصة.
آغاز: بسمله، الحمدلله المبتدء خلقه بالنعم و ایجادهم بعد العدم ...
انجام: و ان خرج لنا شیء من السماع الحقناه انشاء الله و به الثقه و هو حسبنا و نعم الوکیل و صلی علی سیدنا محمد وآله.
چاپ: نجف، المطبعة الحیدریة، بی تا.
[الذریعه ۲۱/۲۲]

۱. **اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۴۸۵/۱**
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۳ق؛ ۳۰گ (۱پ–۳۰ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲–۳۵۱]
۲. **اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه: ۴۳/۲**
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶۵گ، ۲۱سطر[سه کتابخانه اصفهان: ف: –۱۲۸]
۳. **قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۳۷۶/۵**
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۵گ (۸۴پ–۹۸ر)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱–۲۲۸]
۴. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۳۲**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۳؛ با اجازه روایت به محمد بن احمد بن محمد بن عبدالکریم و فرزندش احمد، از نسخه‌ای استنساخ شده با تاریخ ۵۷۵ق؛ واقف: محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: میشن، ۵۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۲×۱۵/۳سم [ف: ۱۴–۵۲۷]
۵. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۸۵۳**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۷۵ق؛ جلد: مقوا، قطع: رقعی[رایانه]
۶. **قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۰۹۳/۲**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن زین العابدین موسوی، تا: ۱۶ شوال۱۲۷۷ق؛ از روی نسخه‌ای به خط محمد بن احمد بن محمد بن عبدالکریم ... ابوالفتوح همدانی در شب دوشنبه ۷۲ شعبان ۵۷۵ کتابت کرده و آنچه در آغاز نسخه بوده به‌عینه آورده از جمله اجازه عبدالله بن جعفر بن محمد دوریستی به کاتب در شعبان ۵۷۵،نسخه به صورت بیاض می‌باشد؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۷۳پ–۹۳پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۳–۱۵۱۹]

۷. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۶۳۹/۶
آغاز: برابر
جزء اول؛ خط: نسخ، کا: علی محمد بن اسماعیل قره ضیاء الدینی، تا: ۱۲۸۵ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: -۳۴۷]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۸۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد جعفر بن محمد کافی بهاری همدانی، تا: آخر رجب۱۳۰۴ق؛ از روی نسخه مورخ سال ۵۷۵ق به خط «ابوالفتح محمد بن احمد بن محمد بن عبدالکریم بن عبدالجبار بن الحسین محمد بن احمد بن المشرون الهمدانی»کتابت کرده، طبق گفته آقا بزرگ تهرانی در الذریعة (۲۱/۲۲) کاتب نسخه اصل، «ابوالفتوحهمدانی» از علماء اعلام و حاملین احادیث بوده و همچنین فرزندش نیز از عماء محدثان بوده است، مصحح، محشی با عناوین «لمحررها»، «لمحررها محمد باقر البهاری»؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵گ، ۱۸سطر(۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۱-۱۴۸]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۰۱
آغاز: برابر
خط: نسخ زیبا، کا: محمد مهدی بن محمد جعفر بن محمد صادق حسینی طباطبائی، تا: ۲ جمادی الثانی۱۳۱۰ق، جا: سامراء؛ مصحح، با امضای بلاغ، با صورت طریق روایت کتاب و قرائت آن را توسط قاضی صفی الدین ابوالفتوح محمد بن احمد وزیری و اجازه عبدالله بن جعفر عیاشی دوریستی به او و فرزندش ابونصر احمد بن محمد را نقل کرده که مورخ شعبان ۵۷۵ بوده؛ جلد: تیماج، ۱۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۴۳-۷]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۱۷۴/۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تعلیق، کا: عبدالحسین بغدادی، تا: ۱۳۲۹ق؛ مصحح؛ ۱۶گ (۱۶۷-۱۸۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۴۷/۲-۵۵]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۱۳۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسین بن زین العابدین ارموی، تا: ۱۰ رجب۱۳۴۶ق؛ جلد: میشن، ۱۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴/۸سم [ف: ۱۴-۵۲۸]

۱۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۵۸۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی بن حسن حائری سنقری، تا: ۱۳۵۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۲-۵۲۲]

● مقتضب الأثر فی النص علی عدد الائمة الاثنی عشر (ع) (منتخب) / کلام و اعتقادات / عربی

muqtaḍib-ul aṯar fi-n naṣṣ-i ʻalā ʻadad-il aʼimma-til iṯnā ʻašar (mn.)

وابسته به: مقتضب الأثر فی النص علی عدد الائمة الاثنی عشر؛ جوهری، احمد بن محمد (-۴۰۱ق)

انتخابی از کتاب «مقتضب الأثر فی النص علی عدد الائمة الاثنی عشر(ع)»تألیف ابوعبدالله احمد بن محمد جوهریمشهور به ابن عیاش است که در آن روایات صحیح را که اهل سنت بر ائمه اثنی عشر (ع) در منابع حدیثی خویش نص و صریح نموده‌اند،بیان نموده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ذیل ۶۷
آغاز: هذه فوائد من کتاب مقتضب الأثار فی أعداد الأئمة الأبرار، منها ما اسنده صاحب الکتاب إلی سلمان اللفارسی، قال: دخلت علی رسول الله (ص) فقال لی: یا سلمان، لم یبعث نبیا الا و جعل له اثنی عشر نقیباً؛ **انجام:** و فی مسند أحمد بن حنبل، عن جابر بن شهرة بأربعة و ثلاثین طریقا، منهم عباد بن سعید ... ، منصور، عن أبی فیضة، عن ... محمد العنبری، عن عبدالله ... قال: قال رسول الله (ص) أنا نذیر هذه الأمة و أنت هادیها و الحسن قائدها ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳گ (۲۰۳پ-۲۰۵پ)، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [میراث شهاب: س۱۴ش۳و۴-۱۵۴]

● المقتضب فی النحو / نحو / عربی

al-muqtazab fi-n naḥw

مبرد، محمد بن یزید، ۲۱۰ - ۲۸۶ ؟ قمری

mobarrad,mohammad ebn-e yazīd (826 - 900)

این کتاب در چهار مجلد باید باشد و یکی از راویان آن ابن راوی ملحد است و مردم آن را کنار گذارده و نمی‌خوانند و می‌گویند که این امر بر اثر شآمت ابن راوندی است.
چاپ: قاهره، المجلس الاعلی للشئون الاسلامیة، محقق محمد عبد الخالق عضیمة، چاپ اول، ۱۳۸۴-۱۳۸۷ق.
[فهرس المخطوطات المصورة ۳۸۱/۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱۳۲-ع
نسخه اصل: کوپرولو ش ۱۵۰۷. جزو ۱ و ۲؛ کا: مهلهل بن احمد، تا: ۳۴۷ق، جا: بغداد؛ مصحح، مقابله شده توسط حسن بن سیرافی در ۳۴۷ با خط او با تاریخ ۷۲۷؛ ۶۲۴گ [فیلمها ف: ۱-۳۸۶ و ۳-۲۳۳]

● مقتضی الحال (رسالة فی تعریف) / بلاغت / عربی

muqtaḍa-l ḥāl (r.-un fī taʻrīf-i)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۴۲/۹
بی‌کا، بی‌تا[میراث شهاب: س۹ش۲-۳۳]

● **مقتضی الشهور الرومية (منظومة فی)** / هیئت، شعر / عربی
muqtaḍa-š šuhūr-ir rūmīya (mnẓ. fī)
یافعی، عبدالله بن اسعد، ۶۹۸ – ۷۶۸ قمری
yāfe'ī,'abd-ol-lāh ebn-e as'ad (1299 - 1367)
در احکام نجوم.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۷۶/۲۸
آغاز: ... تعلم فنون العلم تسمو و تهتدی ×× فما العلم الاخیرها ذو مرشد / هو النور فی الدنیا لمن یقتدی به ×× هو الشافع المقبول و الدخر فی غد؛ **انجام:** و یؤکل فیه کل سخن و بارد ×× و لا ضرر یخشی بذاک و یرهب
خط: نسخ چلیپا، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳گ (۱۲۵پ–۱۲۷ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶–۵۷]

● **المقتضی من سیرة المصطفی** / تاریخ پیامبراکرم(ص) / عربی
al-muqtaḍā min sīrat-il muṣṭafā

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۵/۸عکسی
آغاز: بسمله ... الحمد لله الذی جمعنا علی محبة سید البشر و نفعنا بسیرته
نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال در اسپانیا، شماره ۱۷۴۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ ۴۶ص (۱۰۴–۱۴۹)، ۲۵سطر[عکسی ف: ۴–۱۷۵]

● **مقتطفات شعرية** / شعر / عربی
muqtatafāt-un ši'rīyat
اشعاری است مختلف در مسائل اخلاقی و تاریخی و مدح امیر المؤمنین و ائمه طاهرین (ع) و جوابی که شیخ بهائی به بعض عامه داده در موضوع امامت و جز آن.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۰/۳
آغاز: لبعض العامة: اهوی علیا امیر المومنین و لا ××ارضی بسب ابی بکر و لا عمرا
نسخه اصل: کتابخانه فاضل خوانساری–خوانسار ۱۰۲. خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ ۸ص (۳۹–۴۶)[عکسی ف: ۱–۱۶۷]

● **المقتطف من أزاهر الطرف** / ادبیات / عربی
al-muqtataf min 'azāhr-iṭṭuraf
ابن سعید مغربی، علی بن موسی، ۶۱۰ – ۶۷۵ ؟ قمری
ebn-e sa'īd-e maqrebī,'alī ebn-e mūsā (1214 - 1277)
کتاب، که به تصریح مؤلف در مقدمه،«المقتطف من ازاهر الطرف» نام دارد، گزیده‌ای از یادداشتهای ابن سعید برای المغرب و المشرق است. این کتاب دربردارنده منتخباتی از نثر، نظم، حکایات و اشعار نو (دارای اوزان جدید) شرق و غرب است، در دوازده «خمیله» بدین ترتیب: ۱. المشتملة علی الکلمات القصیرة در چهار طبقه؛ ۲. المشتملة علی النثر المتوسط، در چهار طبقه؛ ۳. المشتملة علی النثر الممتع، در چهار طبقه؛ ۴.المشتملة علی الأبیات المفردة المزدوجة والمثلثة و المربعة؛ ۵. المشتملة علی الأبیات المخمسة و المسدسة و المسبعة و المثمنة؛ ۶. المشتملة علی الأبیات المتسعة و المعشرة و الاحدی عشریة و الاثنتی عشریة؛ ۷. المشتملة علی الحکایات القصیرة، در چهار طبقه؛ ۸ المشتملة علی الحکایات المتوسطة المخصوصة بأرباب المناصب السلطانیة، در چهار طبقه؛ ۹. المشتملة علی الحکایات الممتعة المخصوصة بالزهاد و العلماء و الأدباء و سائر اصناف الناس، در چهار طبقه؛ ۱۰. المشتملة علی الدوبیتیات و المربعات و المخمسات؛ ۱۱. المشتملة علی ملح کان و کان و موالیا (مخصوص بأهل العراق)؛ ۱۲. المشتملة علی ملح الموشحات و الأزجال. ابن سعید این کتاب را در بازگشت از بغداد به حلب و برای الناصر نوشته و در مقدمه به گفت و گوی خود با سلطان ایوبی و به فصل‌بندی کتاب اشاره کرده است. مؤلف گزیده‌هایی از اشعار شعرای قرن چهارم تا هفتم هجری، خصوصاً شعرای مصر و شام و شمال آفریقا را آورده و اهمیت این کتاب به اشعار برگزیده از شاعرانی است که دیوانی از آنها باقی نمانده است. ابن سعید در این اثر به فنون جدیدی از شعر توجه داشته و به اشعار عامیانه نیز اشاره کرده است، چنان‌که مهمترین بخش کتاب (خمیله دوازدهم) درباره موشحات و زجل‌های (دو فن شعر مردمی) اندلس است و ابن خلدون، در مقدمه خود، مطالب درباره موشحات و ازجال اندلس را از این کتاب گرفته است. تا کنون دو نسخه خطی از المقتطف شناسایی شده است: ۱. نسخه مکتبه آل رفاعه در جرجا (سوهاج مصر)، که احتمال دارد از عصر مؤلف و شاید به خط مؤلف باشد، تصویر این نسخه در دارالکتب المصریة و معهد المخطوطات نگهداری می‌شود؛ ۲. نسخه کتابخانه اسکوریال اسپانیا، که در فهرست اسکوریال به اشتباه با عنوان «الخمائل» معرفی شده است.
چاپ: دکتر سید حنفی حسنین در سال ۱۹۸۳ با استفاده از دو نسخه مذکور، این کتاب را در مصر تصحیح و تحقیق کرده و به چاپ رسانده است. نسخه چاپی شامل ۳۱۰ صفحه در قطع وزیری بزرگ است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۶عکسی
آغاز: بسمله صلی الله علی سیدنا محمد [ ] موسی بن محمد بن عبدالملک [ ] أما بعد حمداللهالذی [ ] غضة علی مر اللیالی و الأیام؛ **انجام:** و مثال المرصع من المربعات قول القائل ...
نسخه اصل: مکتبه آل رفاعه در سوهاج مصر؛ خط: مغربی معرب، بی‌کا، تا: ۶۰۰ق؛ فؤاد سید احتمال داده که این نسخه به خط

مؤلف باشد، مصحح، از اواسط خمیله یازدهم تا آخر کتاب از این نسخه ساقط شده؛ نسخه موجود در کتابخانه حاضر به صورت نگاتیو و ناخواناست؛ اهدایی: دکتر عدنان طعمه؛ ۱۶۸ص، ۲۱سطر[عکسی ف: ۳-۱۷۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۹عکسی

آغاز: فقال فلم أذق حلاوتها فأتقلد مرارتها فقال له مروان سنها فينا عمرية فقال أتخاذ عنى عن نفسى ايتينى بمثل رجال عمر حتى أسن فيهم سنته ... الطبقه الرابعة سليمن عليه السلام شكاله رجل من بنى اسرائيل؛ **انجام:** و الطرس فيها افن الأكياس ×× والقطع اياك لاتقطع / و النسيم يسحب زيول ×× من نوار على مجامر

نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال، مادرید اسپانیا: ش ۴۵۵. از اواخر خمیله رابعه (حکایات قصیره) شروع می‌شود و ترتیب خمیله ها با نسخه عکسی شماره ۱۰۸۶ متفاوت است و چون فاقد مقدمه مؤلف بوده، فهرست‌نگار با توجه به تقسیم‌بندی کتاب به «خمیله»ها، آنرا «کتاب الخمائل» نامیده است!؛ خط: مغربی، بی کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، این نسخه مغلوط است و ناسخ تصحیفاتی وارد نسخه کرده، تفاوت‌های این نسخه با نسخه سوهاج در مقدمه نسخه چاپی «المقتطف» درج شده است؛ اهدایی: دکتر عدنان طعمه؛ ۹۴ص، ۱۹سطر[عکسی ف: ۳-۱۷۹]

←مقتل ⊳ مجالس
←مقتل ⊳ تذکرة الشهداء
←مقتل ⊳ تعزیه
←مقتل ⊳ اخبار و احادیث
←مقتل ⊳ مجالس منبر

● **مقتل** / مقتل / عربی

maqtal

بحرانی، محمد بن یوسف، ق۱۱ قمری

bahrānī, mohammad ebn-e yūsof(- 17c)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۲۵

خط: نسخ خوش، کا: محمد علی، تا: ۲۲ محرم۱۲۲۸ق؛ افتادگی: آغازوانجام؛ قطع: رقعی بزرگ[میراث شهاب: س۸ش۲-۲۴]

● **مقتل** / مقتل / فارسی

maqtal

نخود بریز، حیدر بن مرتضی

noxod berīz,heydar ebn-e morteza

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۸۳۵

انجام: مگر نه راحت جان پیغمبر است حسین ×× مگر نه زینت آغوش حیدر است حسین

خط: نسخ، کا: سید حیدر روضه خوان، تا: ۱۲۵۴ق؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: مقوایی، ۵۰گ، ۱۷و۱۸و۱۹ سطر(۱۲×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۶۸]

● **مقتل** / مقتل / فارسی

maqtal

برغانی، محمد علی بن محمد، - ۱۲۷۲ ؟ قمری

baraqānī, mohammad ʻalī ebn-e mohammad(- 1856)

از آنجا که مولف، چند کتاب در این موضوع نگاشته و آغاز نسخه نیز از میان رفته، به نام دقیق کتاب پی نبردیم، لیکن کاتب نسخه در انجام به عنوان مقتل آورده است.

[الذریعه ۳۱۷/۱۱؛ ریحانة الادب ۲۴۸/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۸۰۰

آغاز: ... و داد اخلاص خود دارند تا اینکه آن گروه قلیل جلیل رخسارها بر خاك آلودند و ریشها به خون خضاب نمودند و جانبازیها فرمودند؛ **انجام:** از خاك خون ناحق یحیی گرفت جوش ×× بر چشم تر ز شرم نبی آستین گرفت / عیسی ز دار راه شهپر برین گرفت ×× گشتند انبیا همه گریان و ابوالبشر.

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل سرداری، تا: ۱۲۵۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ مجدول؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مذهب، ۹۶گ، ۱۶سطر (۱۲/۵×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۰ سم [ف: ۳۷-۴۰۶]

● **مقتل** / تاریخ معصومین / فارسی

maqtal

بروجردی، تقی، ق۱۳ قمری

borūjerdī, taqī(- 19c)

در مصیبت‌ها وارده به شهدای کربلا و اسرای دشت بلا، و اشاراتی به دیگر مصیبت‌های اصل بیت علیهم السلام با نقل پاره‌ای اشعار به مناسبت.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۳۳

آغاز: ... شکوفه ریزی ریاض کفن بدوشان شد در آن وقت ... بجا مانده نهان قامت علی اکبر ملاحظه نمود؛ **انجام:** از چشمه کوثر سیراب کند آنگاه جناب امام حسین قاسم و عبدالله را طلبید ...

خط: نستعلیق نازیبا، بی کا، تا: اوایل قرن۱۴؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: چرم مذهب، ۲۲۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۶×۲۱سم [ف: ۴۱-۱۸۹]

● **مقتل** / مقتل / عربی

maqtal

رئیسی، محمود،- ۱۳۰۰ قمری

ra’īsī,mahmūd(- 1883)

مؤلف روایاتی از مقاتل معتبره را برگزیده و به رشته تحریر درآورده تا در مجالس سوگواری حضرت سید الشهداء علیه السلام در انتهای منبر ارائه نماید. مجموعاً این نسخه شامل بر چهل و هفت «مجلس» است که بعضی مربوط به سایر معصومین نیز می‌گردد. جامع این مقتل به حاج میرزا محمود رئیسی مشهور و از روحانیون با اخلاص و زبدگان اهل منبر قزوین بود و در مسجد جامع قزوین تا انتهای عمر شریفش اقامه نماز جماعت داشت.

۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۳۷۹

آغاز: مجلس۱: روی انه لم یزل یقتل من اصحاب الحسین الواحد و الاثنان؛ **انجام:** و ارتفع الضجیج و علا الصراخ فصاح ابن سعد اضرموا علیهم النار فی الخیمة

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۳۳گ، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۲-۳۹۶]

۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۳۸۰

آغاز: مجلس۱، روی انه لم یزل یقتل؛ **انجام:** فجزوا رأسه و هو فی هذه الاستغاثة

به منزله جلد دوم نسخه قبل است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۳۰گ، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۲-۳۹۷]

● **مقتل** / مقتل / فارسی

maqtal

صبور تبریزی، علی اکبر، ق۱۳ قمری

sabūr tabrīzī, ‘alī akbar(- 19c)

تاریخ و حالات ائمه خصوصا سید الشهدا (ع) را با استفاده از منابع مختلف جمع‌آوری نموده است. ضمناً اشعاری از خود با عنوان «لمؤلفه» یا «مشتاق» و یا از دیگران متذکر شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۷۱/۱

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... چون امیرالمؤمنین نظر به اخبار و علامات امامت می‌دانست که شهادت آن حضرت نزدیک شد جناب زینب می گوید

نسخه اصلی: کتابخانه مدرسه نمازی ـ خوی ۶۹۶؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۳۴۹ق؛ مصحح؛ ۵۳ص [عکسی ف: ۳-۵۸]

● **مقتل** / مقتل / فارسی

maqtal

کرمانی، حسین، ق۱۳ قمری

kermānī, hoseyn(- 19c)

مشتمل بر چهارده «مجلس»

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۹۰۵

آغاز: بر چنین قوم تو لعنت نکنی شرمت باد لعن الله یزیداً و علی آل یزید؛ **انجام:** وصیت دیگر آنکه در بعضی از مواضع این رساله

خط: نسخ، بی کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوایی، ۱۰۹گ، ۲۶سطر(۱۴×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۵-۱۸۴۱]

● **مقتل** / تاریخ معصومین / عربی

maqtal

حاج علی بن عیسی،

hāj ‘alī ebn-e ‘īsā

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۱۱/۲

شامل فصلی از کشف الغمه و بخشی از مطالب السئول کمال الدین طلحه شافعی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ (۱۹۲-۱۹۵)[مختصر ف: -۶۸۴]

● **مقتل** / مقتل

maqtal

تهرانی نجفی، هادی بن محمد امین،- ۱۳۲۱ قمری

tehrānī najafī, hādī ebn-e mohammad amīn(- 1903)

قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه: ۷۷/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۳گ (۱۲۶ر-۱۹۸پ)، قطع: خشتی[چند نسخه-ف: -۲۲۳]

● **مقتل** / تاریخ معصومین / عربی

maqtal

مجتهد تبریزی، یوسف، ۱۲۷۹ - ۱۳۳۷ قمری

mojtahed-e tabrīzī, yūsof (1863 - 1919)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۴۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴، در حیات مؤلف؛ مهر: شیخ مهدی یکی از فرزندان مؤلف؛ قطع: رقعی[میراث شهاب: س۹ش۲-۲۵]

● **مقتل** / مقتل / فارسی

maqtal

فیروزآبادی یزدی، محمد

fīrūzābādī yazdī,mohammad

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۲۲۸
آغاز: فعممه بعمامة جده و قلده بسیف ابیه ذوالفقار؛ **انجام:** خدمت حضرت حسین علیه السلام می‌نشینند و هم حداث الحسین (ع) تحت ظلال العرش اللهم ارزقنا بمحمد و آله
خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: رمضان۱۳۶۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: جلال دعائی؛ کاغذ: اصفهانی، ۵۵گ، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۵-۱۵۸۰]

● **مقتل** / مقتل، تاریخ معصومین / فارسی

maqtal

پیشنماز، محمد بن مهدی،- ۱۳۶۶ قمری

pīšnamāz, mohammad ebn-e mahdī(- 1947)

مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه: ۱۵۰۶
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با خط حاج مروج الاسلام مولف درایه فارسی درباره تاریخمرگ مولف؛ قطع: ربعی[چهار کتابخانه مشهد-ف: -۳۳]

● **مقتل** / تاریخ معصومین / فارسی

maqtal

فرزانه، مصطفی بن آقابزرگ، ق۱۴ قمری

farzāne,mostafā ben āqābozorg(- 20c)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۷۹۱
آغاز: بسمله. ارجوزه سید عباس بن علی بن نورالدین المکی المولوی الحسینی که در کتاب نزهة الجلیل آورده؛ **انجام:** واناکنا من قبل ندعوه انه هو البر الرحیم
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۵ صفر۱۳۰۸ق، جا: تهران؛ جلد: میشن، ۳۳۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۲×۱۴/۲سم [ف: ۴-۷۷۷]

● **مقتل** / حدیث / فارسی

maqtal

تولانی، غلامرضا

tavalānī,qolām rezā

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۳۵۱
آغاز: و اول عهد جوانی مرا شوق مرثیه خوانی و ذکر مناقب و مصائب ائمه اطهار؛ **انجام:** بر آورد دست کاتب التماس دعا دارم
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: محمود تولائی واعظ حلبی؛ قطع: وزیری کوچک[رایانه]

● **مقتل** / مقتل، تاریخ معصومین / ترکی

maqtal

مقتلی است به نظم و نثر در مصائب پنج تن آل عبا خصوصاً حضرتسید الشهداء که به صورت مجالسی تهیه شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۷۳۸-۵۲/۷۸
آغاز: بسمله؛ چه خوش است صوت قرآن ز تو دگر بار شنیدن ×× به رخت نظاره کردن سخن خدا شنیدن، شب آبستن است تا چه زاید سحر، حضرت موسی عرض ایلدی خدایا گوساله نی سامری درست ایلدی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۷۳ص، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۱۵]

● **مقتل** / تاریخ معصومین / ترکی

maqtal

کتابی است به ترکی با نسخه‌ای از قرن سیزدهم قمری که بخش اعظم و اصلی آن مربوط به وقایع شهیدان کربلاست، البته به همراه زندگی‌نامه پیامبران در آغاز که حجم کمتری دارد و لاجرم در ارتباط با قسمت اصلی (مقتل) نوشته شده است. از منابع بسیاری نام برده شده و همین امر باعث شده در شناسنامه کتاب (در قسمت آستر نسخه) آن را «مصباح القلوب» بنامند، نامی که در فهرست مختصر مجلس نیز بدان اطلاق شده است. حال آن‌که مصباح القلوب یکی از منابع مؤلف بوده است. در سنجش با «حدیقة السعدا»ی فضولی (ترجمه ترکی روضة الشهدای کاشفی) معلوم شده که ربطی به آن ندارد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۱۳۰
آغاز: ... جسمانیدن «و الثمرات» که اول عبارتدور یا قلت فواکه دن که نتیجه باغ و بوستاندور یافوت اولادون که ثمره شجره نوع انساندور و مراتب امتحان بیان اولدقون صکره بویرمیش که «و بشر الصابرین» یعنی بشارت در صابر لره؛ **انجام:** برکچه واقعمده کوردم که خرم و خندان لباس فاخر له جنت ایچره سیرایدر کن دیدم ای والد بزرگوار حین وفاتده حالک اهل جرایم حالنه مشابه ایدی حالا صورت حالکده نشانه ...
خط: تحریری بدخط وناخوانا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۳۲۴گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۷سم [ف: ۲۷/۱-۲۴۷]

● **مقتل** / مقتل، تاریخ معصومین / ترکی

maqtal

شرح چگونگی درگذشت یا شهادت پیامبران و امامان علیهم السلام به زبان ترکی است. از این نسخه که ابتدا و انتهای آن ناقص است نسخه کامل‌تری به شماره ۸۱۳۰ در کتابخانه مجلس (نسخه قبل) موجود است که البته آن هم از ابتدا و انتها افتادگی دارد و به همین دلیل عنوان و مؤلف آن شناخته نشد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۹۴۹

آغاز: فراقك جگر سوز و ناوك هجرانك دلدوز در. اما ندیم حضرت فاطمه منتظر مراجعتمدرسنکا مشغول اوله بیلمن معذور دوت داخی بو عذر ایله؛ **انجام:** گیسوی مبارکمی و غبار آلوده می‌آ چوب دعاقله لوم و امت گنه کار لره شفیع اوله لیم اوله که ارحم الراحمین اهل عصیانه رحمت قله خصوصا اول کمینه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۵۶۶ص، ۱۲ سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۹ سم [ف: ۱/۴۷-۶۷]

● **مقتل** / مقتل، تاریخ معصومین / ترکی

maqtal

مقتلی است نامنظم که کاتب برای روضه‌خوانی خود فراهم آورده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۱۴۸-۵۵/۱۲۸

آغاز: بسمله، لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم، صلّی الله علیك یا ابا عبد الله ... بود شه را دختری اندر حرم ×× در بر سلطان عالم محترم ... حضرت سید مظلومان سلام الله علیه مدینه دن کوچ این لینده تماماً جوانان بنی هاشم

خط: نستعلیق، کا: ظاهراًمؤلف، بی‌تا؛ ۱۱۱گ، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۸-۴۵۱۶]

● **مقتل** / مقتل، تاریخ معصومین / ترکی

maqtal

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۷۲۱

اشعاری از قمری، دخیل، شش واقعه میرزا عبدالرسول خوئی مشفق شیروانی، جمع‌آوری کرده و در ۱۹ ربیع الاول۱۳۰۱ق آن را نوشته است. فقط حدود ۳۰ صفحه از کتاب نوشته شده و باقی اوراق به صورت بیاض باقی مانده است در اخرش نوشته شده است: «این مال آقامیر اسماعیل چراق هاشمی می‌باشد» و ظاهراً از تألیفات وی می‌باشد؛ خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۹×۲۲سم [ف: -۳۸۹]

● **مقتل** / مقتل، تاریخ معصومین / ترکی

maqtal

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۷۳۱

مصنف بدون مقدمه و مؤخره‌ای و نظم خاصی اشعار و مراثی ترکی در خلال آن مصائبی را به نثر جمع آوری کرده استو یک دوم اوراق کتاب، سفید می‌باشد؛ خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «یا اسماعیل الحسینی» (بیضوی)؛ اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۹۳]

● **مقتل** / مقتل، تاریخ معصومین / ترکی

maqtal

مقتل مفصل در نقل تاریخ کربلا و بیان شرح حال شهدای کربلا به نثر و نظم که با نقل مطالب از منابع معتبر حدیثی، متن عربی به زبان ترکی ترجمه شده است.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۶۵۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «خاك صحرا گل کرده همه حال راه تو محمد رضا» (بیضی)، «عبده الراجی محمد رضا»، «یا امام موسی»، «بود نور چشم محمد حسین» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۷۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱-۵۵۸]

● **مقتل** / مقتل، تاریخ معصومین / ترکی

maqtal

با نظم بیشتر در پایان مجلس‌ها، با تخلص رضا در برخی جاها، از تحفه ۶ تا ۱۲ با تختیم، سپس «اولتنجی مجلس» به نام «رسول» با مرثیه درگذشت او، «ایکنجی مجلس» فاطمه (ع)، «اوچنجی مجلس» علی (ع)، «در دنجی مجلس» حسن (ع)، «التنجی مجلس» حسین (ع) با تختیم «یدنجی مجلس سلطان کربلا طفولیتین» تا می‌رسد به: «اتوزاو چونجی مجلس» آمدن اهل بیت به کوفه، «اتوز دور دورنجی مجلس» داستان مسلم، «اتوزبشنجی مجلس» داستان ابوالحضون، «اتوزالتنجی مجلس» داستان پیردیرانی، «اتوزبریجی مجلس» داستان نقاب دار، «اتوز، سکرنجی مجلس» داستان مرد یهودی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۰۴۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱۱۰گ، ۱۵سطر(۷×۱۶)، اندازه: ۱۲×۱۲سم [ف: ۱۷-۵۳۲]

● **مقتل** / تاریخ معصومین / ترکی

maqtal

مراثی و مناقب امام حسین (ع) و شهیدان کربلا را به ترکی به‌طور پراکنده جهت مجالس نوحه‌سرایی و مرثیه‌خوانی جمع‌آوری کرده است.

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۷۷۶

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۰×۲۲سم [ف: -۴۱۸]

● **مقتل** / مقتل / ترکی

maqtal

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۵۴

آغاز: بویودوی ای مسیب حقتعالی؛ **انجام:** التماسم بود و سکه بر پنجه

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **مقتل** / مقتل / ترکی

maqtal

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۴۹

آغاز: بسمله، احوالات خیریت علامات جناب پیغمبر؛ **انجام:** نمرود دورت طرفدن آتش

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور [رایانه]

● **مقتل** / مقتل، تاریخ معصومین / ترکی - فارسی

maqtal

۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۷۶۲

مؤخره‌ای، بیشاز منابع مختلف مانند محرق القلوب، ارشاد القلوب و ... موارد چندی را با اشعار ترکی به طور متفرقه و پراکنده جمع کرده است بدون مقدمه‌ای و از دو ثلث اوراق کتاب بیاض باقی مانده است؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۴۱۰]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۱۸۷

آغاز: رنگی سارالوب اندامی برگ خزان کیمی؛ **انجام:** مند دالونچه گلورم جناب علی اکبر گوردی هر جوان لشکر گاهدن گلور سارالوب دیدی جوان سن کیمسن عرض ایلدی آقا من حرون او غلیام و بعده ...

مقتلی است به نثر و نظم ترکی و فارسی قطع بیاض، بعضی عناوین آن از این قراراند: سلابه، گم کردن راه، ورود کربلا، زمین گرفتن، ورود عمر سعد به کربلا، چاه کندن عباس - علیه السلام - و ...، مؤلف از نویسندگان قرن چهاردهم است. بیشتر کتاب به زبان ترکی است، در آن به کتاب‌های تحفة الذاکرین، لسان الذاکرین، مهیج الاحزان، محرق القلوب، بحرالبکا، مجمع المراثی، و روضة الحسینیه استاناد شده است و از اشخاصی همچون جوهری، فاضل، میرزا عبدالرسول، واعظ عراقی، یاد شده است، مؤلف زبان حال شهدا را در قالب اشعاری با عنوان «ناظم گوید» آورده است؛ خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۵۹گ، ۱۹سطر (۱۳/۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۷سم [رایانه]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۵۱۰

آغاز: مینمود بر لب و دندان نازنین فرزندش حسین

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: حبیب الله دهقان؛ کاغذ: اصفهانی، ابعاد متن: ۸×۱۴، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۵-۱۶۷۹]

● **المقتل** / مقتل / ترکی و عربی

al-maqtal

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۲۳۲

به عربی با ترجمه با زیارت مفجعه آنهم ترجمه شده به ترکی، عنوان‌های آن «نظم» و «نثر»، باید از زمان صفویان باشد؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: بیاضی ربعی[نشریه: ۷-۲۹۸]

● **مقتل** / مقتل / عربی

maqtal

غیر همانند:

۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۴۲۳/۱

آغاز: احمدلله الذی جل عن الصفات و علا عن التشبیهات الآمر بالحسنات و الناهی عن السیئات الذی علا عرشه؛ **انجام:** جزاك الله خیرأ یا محمد عن امتك ما ارأفك ما ارحمك و هذا ما رأت عینای و سمعت اذنی و ما ذکرته لا حد غیرك و قد اصبحت هاربا الی الله من زللی متخلیا عن الدنیا، قال الطرماح هذا زیارة مولانا ابی عبدالله الحسین ... تقول السلام علیك الی آخر زیارة العاشوراء.

مصنف در کتاب حاضر وقانع صدر اسلام را از اول مرگ معاویه و خلافت یزید و خروج امام (ع) از مدینه و ... تا شهادت و اسارت اهل بیت (ع) و ورود به شام و ... ورود به مدینه را نقل کرده است. کتاب بدون باب بندی و فصل بندی می‌باشد و اکثراً از ابی مخنف نقل می‌کند؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ تملك: یونس بن شیخ کاظم کاظمی در ۱۲۰۰؛ جلد: تیماج، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: -۲۱۲]

۲. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۳۱۳

ظاهرا از شیخ جعفر شوشتری (قرن ۱۳هـ) با یکی از شاگردانش؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ نسخه ناقص[اوراق عتیق: ۱-۲۵۷]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۰۴۹/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج، ۵۳گ (۳۰-۸۲)، ۱۳سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۴-۱۱۴۰]

۴. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۵۳۲۸

آغاز: الحمدلله الذی نور قلوبنا بولاء الحسین واخیه و جده وابیه وامه ... هذا مصائب الذی جبریل خادمه؛ **انجام:** کانك بالاضلاع قد ضاق ذرعها لما حملت من شدة الزفرات.

در آن از روضة الشهداء و زهر الریاض و الانوار النعمانیة و زهر الربیع و مقاتل پیشینیان نقل شده است؛ خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن محمد علی فیروزکوهی، تا: یک‌شنبه ۴ ذیحجه ۱۳۰۰ق؛ جلد: میشن، ۱۸۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۲/۳×۳۵/۵سم [ف: ۱-۵۳۱]

۵. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۲۹۴

وقایع کربلا. از ناشناخته، نگارش یافته جهت منابر؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام[اوراق عتیق: ۱-۲۵۸]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۲۵۶

آغاز: وبکائه و یقول هو الیوم الذی قتل فیه الحسین وروی الصدوق فی الکتاب المذکور عن الحسن ابن علی بن فضال؛ **انجام:** انی اخشی علیك مما تنزلینه اذا سمعت صوتی بالاذان

فاعفته عن ذلک
روایاتی در مقتل امام حسین (ع) است بدون بخش‌بندی مشخص، تنهای در برگ ۶۳ ر عنوان «المجلس فی ذکر شمة من احوال بنت الرسول فاطمة البتول» دیده می‌شود؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با یادداشتی در ۷ذیحجه ۱۳۶۴ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: گالینگور، ۷۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۲۰]

۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۶۵۶/۱

آغاز: و الحجة فی اثبات المعاد؛ **انجام:** موجود: من بارد الماء ما ذاقوا و ما نهلوا
خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن حاج محمد حسین، تا: شعبان۱۳۰۷ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۵۹، (۶۰-۱)، ۸سطر(۶×۱۲)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۵-۱۷۳۹]

۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۹۵/۸

آغاز: کسبی الروم دامیه الکعاب ×× لئن ابرزن کرها من حجاب؛ **انجام:** حین الاسنة کالجواشن کالکواکب فی السماء.
بخشی از کتابی است، با عناوین «باب» گویا اولین باب موجود – بابی است شامل اشعاری که در مرثیه امام حسین سروده شده، ابواب احوال قاتلیه لعائن الله؛ باب ماورد فی کفر قتلته واللعن علیهم باب جوامع ماورده من کفر قاتلیه و شدة عذابهم فی الدنیا والاخره، باب ان قاتلیه ولدزنان، خاتمه، قال مؤلف کتاب الزام النواصب، باب ثواب اللعن علی قتلته عند شرب الماء، باب ماوجد من عذاب قاتلیه، ... آخرین باب موجود: باب ماقیل من المراثی فیه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام[ف: ۳-۱۶۵۹]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۵۱۴/۳-۵۷/۱۸۴

آغاز: بسمله قال ابی نما ذکر لی من اثق به حدیثا عن سکینة قالت فی الیوم التاسع من المحرم کفنا العطش و قد نفد مائنا کله
مقتلی است به نظم و نثر درمراثی و مصائب امام حسین (ع)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱گ (۱۲۸-۱۳۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸-۴۵۱۶]

۱۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۶۷۱

آغاز: شهد القرآن بفضلهم فقال تعالی فیما اوحی علی نبیه قل لا أسئلکم علیه اجراً الا المودة فی القربی؛ **انجام:** و فیه مسندا ایضا عن علی بن موسی الرضا علیه السلام انه قال له رجل من اهل خراسان ... و انا الودیعة و النجم الا فمن زارنی و هو یعرف ما اوجب الله

مقتل تاریخی در دو بخش، بخش نخست در فضائل و تاریخ شهادت امام حسین علیه السلام و بخش دوم در تاریخ رحلت و شهادت پیامبر، امیرالمؤمنین، فاطمه زهرا، امام حسن مجتبی، امام موسی بن جعفر و امام علی بن موسی الرضا علیه السلام اختصاص یافته. مؤلف با نقل احادیث و روایات از منابع معتبر، مانند: امالی شیخ مفید، امالی فتال نیشابوری، ارشاد مفید، امالی شیخ طوسی و مجالس صدوق، منتخب بصائر، بحارالانوار و ... کتاب را تألیف کرده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ ۲۱۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۵۷۵]

● **مقتل** / مقتل، تاریخ معصومین / عربی - فارسی

maqtal

غیر همانند:

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۱۷۲-۲۱/۹۲

آغاز: داستان توتا محشرم جدا سازند. دوم وداعی بود که بر سرتربت مادر کرد چون به روضه منورش داخل شد گفت السلام علیک یا اماه؛ **انجام:** چو شمع مشکل زپا نشینیم به ماتم تومگر چه بستم وزنان به دور نعش آن مظلوم گریه و زاری می‌نمودند الالعنة الله علی القوم الظالمین
مجالس مفصلی است درمراثی ومقتل خصوصاً مصایب حضرت سیدالشهداء (ع) به نثر ودربرخی موارد به نظم، مؤلف این مجالس را به صورت یادداشت‌هایی برای منبر نوشته ودارای تحقیقات وفواید ارزشمندی است، گویا عمده مطالب این کتاب، از مقتل برغانی ومحمد تقی بروجردی انتخاب ونقل شده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج سرخ، ۲۹۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۱۵]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۵۷۵

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. المجلس الثانی فی مقاتلة العباس وعلی الاکبر وعلی الاصغر. روی الثمالی عن علی بن الحسین سید العابدین علیه السلام انه نظر الی عبیدالله بن عباس فاستعبر ثم ما من یوم اشد علی رسول‌الله؛ **انجام:** کل من حضر من اهل دمشق فلم یر فی هذا الیوم الا باک وباکیة تم هذا المجلس وبعدها احوال الخطیب فی الجامع الشام زین العابدین علیه السلام.
کل من حضر من اهل دمشق فلم یر فی هذا الیوم الا باک وباکیةِ. تم هذا المجلس وبعدها احوال الخطیب فی الجامع الشام زین العابدین علیه السلام.
مقتلی است مفصل شبیه ذریعة النجاة میرزا رفیع گرمرودی، مطالب را ازکتاب بحارالانوار، ارشاد شیخ مفید، منتخب طریحی، لهوف ابن طاوس، امالی صدوق، اخبار الدول وغیره نقل کرده واکثر مطالب بین سطور ترجمه اش آمده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۵۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۵۱۷

آغاز: مقدمه فتحنامه مدینه فاضل مجلسی و شیخ مفید ... اینکه ابن زیاد بد بنیاد ابی عبدالله الحسین شهید ایلدی؛ **انجام:** الا سیدیون حمله الی محل الشهداء فقال لابل فی مکانه واروه
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، قطع: رقعی[رایانه]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۴۱۳-۵۷/۸۳

آغاز: فی صفین نادی امیرالمؤمنین هل من معین فقال ثنی عشرالفا من الرجال ...
مجموعه پراکنده‌ای است درمراثی و مصائب امام حسین(ع) که یکی از عالمان قرن چهاردهم هجری نگاشته است؛ خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۳گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۱۶]

● **مقتل** / مقتل، تاریخ معصومین / فارسی

maqtal

ناشناخته:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۱۸/۲

ترجمه است از چند فصل کتابی و آشفته است: فصل ۱۱ در تفضیل نوباوه رسول سپس فصل ۱ در بیان وصیت معاویه به پسر خود، در میانه فصلی در نماز شب که باید از همین مترجم باشد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۳۶گ (۱۶ر-۵۱ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۶-۳۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۲۰

به فارسی کهن بسیار شیوا و روایت‌های آن از ابی مخنف لوط بن یحیی از دی است و در برخی جاها آمده «خداوندان اخبار روایت کند» و «راویان اخبار روایت کرده‌اند» و «چنین آورده‌اند راویان اخبار و ناقلان آثار» شعرهای عربی دارد و شعرهای فارسی آن با عنوان «پارسی» است. نظم و نثر عربی در آن بسیار شیوا و رسا ترجمه شده است، شامل: ۱. قصه مسلم عقیل، ۲. داستان فرزندان مسلم عقیل محمد و ابراهیم، ۳. المقتل الاعظم للحسین بن علی بن ابی طالب و اولاده و اخوانه و اصحابه، ۴. فضیلت و معجزه و وفات فاطمه (ع)، ۵. مولود فاطمه (ع)، ۶. تزویج فاطمه (ع)، ۷. مجلس اندر وفات فاطمه (ع)، ۸. اما بعد از وفات رسول (ص)، ۹. المجلس الخامس، ۱۰. المجلس الخامس، ۱۱. المجلس الآخر من اخبار الحسن بن علی (ع) الی آخر وفاته (ص)، ۱۲. المجلس الرابع من الاخبار بعد وفات الحسن بن علی (ع)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغازوانجام؛ اهدایی: دکتر اصغر مهدوی؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۴۰گ، ۲۱سطر(۱۲/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۴-۴۰۳۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۹۸۹

مقتلی است به سبک داستان سرائی گویا تألیف در قرن ۹ یا ۱۰ صورت پذیرفته است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰[مختصر ف: -۷۸۹]

۴. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۵۸ حکمت

سرگذشت خاندان پیامبر و سوگواری حسین است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: گویا قرن۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ ۴۶۱گ، قطع: ربعی[ف: ۲-۶۴]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۳۹۳

آغاز: جام محنت خورند و دم نزنند ... خوش بسوزند در بلا چون عود ×× که ازیشان برون نیاید عود؛ **انجام:** و بعضی صورتهای دیگر واقع شد که محل مقتضی تقریر آن نیست (تمت الکتاب).
به نثر به سبک خراسانی در هشت مجلس است: ۱. افتاده، ۲. مرگ خیرالنساء، ۳. شهادت علی، ۴. امام حسن، ۵. امام حسین، ۶. فرزندان مسلم بن عقیل، ۷. رسیدن حسین به کربلا، ۸. شهداء بعد از حر؛ خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۱۲۲گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۵-۶۴۱]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۲۱

آغاز: ... آخرت چون شود بس روز دیگر عمر سعد بدارالاماره رفت و گفت راضی شدم بحرب حسین؛ **انجام:** گریه بر حسین مظلوم ثواب جزیل و سبب جزای جمیل است. نظم: دیده کز بهر شهید کربلا شد اشکبار ×× یابد از نور سعادت روشنی روز شمار / ... هر که او امروز گریانست ... حسین ×× با لبی خندان بود فردا بصدر اقتدار
مقتلی است آمیخته به نظم در ذکر مصیبت و نحوه شهادت شهیدان کربلا و از کتاب‌های چون عیون الرضا نقل قول می‌کند و در چند «مجلس» است؛ خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد، تا: سه‌شنبه ۹ شوال۱۰۸۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۵۰ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۴۰/۳-۱۳۷]

۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۷۱

آغاز: که یا ابتا تو کجائی که از مفارقت تو دلم سوخته و تنمگداخته؛ **انجام:** مرویست که حضرت امام جعفر صادق علیه السلام بمن گفت ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: مقوایی، ۹۹گ، ۲۳سطر(۱۲×۲۰/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۱-۳۴۱]

۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۲۶۶

آغاز: ای دل گراز غم جگر پاره حسن - لخت جگر زدیده به دامان رود سزاست؛ **انجام:** می‌گفت و با دودیده خونبار می‌گریست - وزهای های او در و دیوار می‌گریست
در مراثی آل محمد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، ۶۰گ، ۲۰سطر[ف: ۳-۹۱۱]

۹. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۱۸]

۱۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۳

آغاز: از حضرت سید کاینات علیه افضل الصلوات و اکمل التحیات سؤال کردند که؛ **انجام:** از این خبر معلوم میشود که گریه کردن بحضرت سلطان شهدا حسین بن علی علیه السلام موجب جزای جزیل واجر جمیل است.
چندین مجلس است در شهادت حضرت مسلم، فرزندان مسلم، قاسم بن حسن، علی اکبر، امام حسین علیه السلام و وقایع کربلا؛ خط: نستعلیق زیبا، کا: میر علی اکبر، تا: شوال۱۱۴۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «خواجه محمد خانه زاد شاه عالم۱۰۸۳»؛ جلد: مقوایی،

۱۶۱گ، ۱۵سطر(۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱-۵۵]

۱۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۵۳۲

آغاز: عکس روی تو درآینه جان می‌بینم ×× پرتو روی تو از دیده نهان می‌بینم / سر این نکته که به در تطق غیب نهان ×× درتماشای جمال تو عیان می‌بینم؛ **انجام:** تا بود بهمراه من آن لعبت شیرین ×× بنموده فرار از من بیدل همه غمها

مجموعه مراثی و اشعار که جمع‌آورنده برای استفاده درمنابر ومجالس خود گردآورده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۸۱گ، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۰]

۱۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳

آغاز: اهل بیت موجب دولت ابدی و سعادت سرمدیست؛ **انجام:** بیتی چند از منظومات خود از قبل خود و اهل کوفه آورده.

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: محمد علی حیدری؛ جلد: مقوایی، ۱۶۷گ، ۱۷سطر (۱۰/۵×۲۰)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۱-۴]

۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۸۹۴

آغاز: و دستم را در گردنم غل کرده با شند و در جهنم اندازند، ای آقا اگر با تو مقاتله کنم آیا در روز؛ **انجام:** دست میر علمدار و اکبر زارت ×× چه روی داده به بیمارت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ اهدایی: بمانعلی خوبیاری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۴۴گ، ۱۶سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۷۴۰]

۱۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۰۲۱

آغاز: امیرالمؤمنین (ع) لشکری فراهم آورده و می‌خواهد؛ **انجام:** خدا جمیع گناهانش را بیامرزد

در شانزده مجلس و یک خاتمه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: ورثه مهدی حاتمی؛ جلد: تیماج، ۲۴۸گ، ۱۶سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۸۲۵]

۱۵. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ۸۲

آغاز: راویان اخبار چنین روایت کرده اند که چون حضرت عباس ع که به حسن و جمال و صباحت و شجاعت ...

شهادت حضرت عباس (ع)، وداع حضرت با اهل بیت، قصه وهب بن عبد الله کلبی محترمه ذوالجناح، سهل ساعدی، مجلس یزید و مکالمه عبد الوهاب احتمالا این نسخه استکتاب مؤلف است که مؤلف بر آن حاشیه زده و یا تصحیح کرده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ ۲۴گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۱۳۸]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۴

در چند مجلس به روش نقالی در سوگواری به روش شیعی و دفتر روضه‌خوانی یا نقالی را می‌ماند؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با هشت مجلس تصویر سیاه قلم؛ جلد: تیماج، ۱۰۳گ، ۱۸سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [سنا: ف: ۲-۸۶]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۷

آغاز: پس از بسمله. ثنا و ستایش مر خدای راست که از برای هر بلا جزائی و از برای هر عنا عطائی مقرر و مقدر فرموده است؛ **انجام:** این چه جور فاحش است ای کوفیان شوم روی ×× وین چه ظلم ظاهر است ای شامیان بی حیا

«جامع خبرهای دل سوز»، در آغاز نسخه به خط تازه‌ای «ترجیح البنیات» نامیده شده ولی در دیباجه چنین نامی دیده نشد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی ابن حاجی محمد حسین، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور مذهب، ۵۳گ، ۱۴سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [سنا: ف: ۲-۸۶]

۱۸. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۹۳م

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین، قصه ابتلای دیگر از جمله پیغمبران ابراهیم علیه السلام را بود که به چند بلا مبتلا شد، زیرا که نام دوستی داشت و درین کارخانه شور محبت بی سوز بی محنت نیست حضرت حق سبحانه تعالی هر گاه که؛ **انجام:** بیت: از برق ستم هر که زد آتش به شهیدان ×× شد سوخته صاعقه خشم الهی از هر که الم یافت دل آن شه مظلوم ، حقا (که بیابد)

پس از روضة الاحباب تالیف شده و از داستان ابراهیم آغاز می‌شود و در آن از روضة الواعظین و شواهد النبوة و از شیخ مفید نقل می‌گردد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ قطع: رحلی[رشت و همدان: ف: -۱۱۷۶]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۲۴۱

به فارسی از متأخران با عنوان «اما حدیث ورود جناب امیر المومنین از جنگ صفین به کربلا با ابن عباس ... در گذاشتن سر حضرت را خولی ملعون در تنور و گذارش او ... ترتیب وفات موسی بن جعفر»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۶۷گ، ۱۹سطر(۱۱×۲۰/۵)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۱۶-۴۹۶]

۲۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۶۱۵/۲

آغاز: آه این چه حالت است که عالم خراب شد ×× بحر زلال آل محمد سراب شد؛ **انجام:** تشنه لب مرد اکبر و جان حسین آتش گرفت ×× یوسف اندر چاه و ابراهیم در آذر فتاد.

سرگذشت یوسف است آمیخته با مقتل حسین (ع)؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج مشکی، قطع: ربعی[ف: ۵-۲۴]

۲۱. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۱۷۷

آغاز: حال این اضطرابم از کثرت شوق ملاقات حضرت قاضی الحاجات و فیض دریافت جناب مفخر کائنات ... در صفحه نوزدهم: بسمله وسیله ی چهارم در بیان شهادت سرور اتقیا ... امام حسن مجتبی (ع) است؛ **انجام:** (چهار برگ به آخر مانده): بسمله وسیله ی نوزدهم در بیان شهادت سرور اتقیا و اکمل اوصیا ... موسی بن جعفر (ع) است ... اما فی الحال اثر زهر بر بدن آن.

کتابی است که اول و آخر آن ناقص، با نظم و نثری روان و شیرین، مطالب تحت عنوان «وسیله» آمده، موجودی نسخه از اوایل وسیله سوم در شهادت حضرت علی (ع) و وسیله چهارم در

شهادت امام حسین (ع) و وسیله پنجم تا وسیله هیجدهم درباره حادثه کربلا، وسیله نوزدهم در بیان شهادت موسی بن جعفر (ع)، بقیه ی آن کسر است، چیزی شبیه محرق القلوب ملا مهدی نراقی متوفی ۱۲۰۹ق است ولی نباید آن باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: گالینگور، ۲۳ سطر (۱۴×۲۵)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۱۳۷]

۲۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۶۷۴

آغاز: قافله را وسیله خروج ایشان گردانید ...

با عنوان‌های شهاب، التهاب، برج؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی، ۱۱۰گ، ۱۹سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۱۸]

۲۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۳۳۵/۲

مجلس سوگواری که مسوده مانند روضه خوانی است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: ربعی[نشریه: ۷-۲۷۸]

۲۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۸۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [نشریه: ۱۱-۹۱۸]

۲۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۷

آغاز: می خائید راوی گوید که چون پسر زیاد ملعون به دارالامارة سید نعمان بشیر در را فرو بست؛ **انجام:** ای معشر شیطان حق تعالی از شما خشنود مباد که فرزند دلبند فاطمه را بکشتید و ابن مرجانه را ... .

چندین مجلس است در شهادت حضرت مسلم، فرزندان مسلم، قاسم بن حسن، علی اکبر، امام حسین علیه السلام و وقایع کربلا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۸۹گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۱۹۸]

۲۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۳۲/۲

نسخه‌ای است آشفته و مغشوش و بی سروته و گویا از روضه‌خوانی باشد و شعرهای پراکنده و مناجات هم دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۰۴گ (۶-۱۰۹) [ف: ۵-۶۴۱]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۳۸/۲

آغاز: ... از وضو فارغ شد فرمود که از این درخت امری چند غریب ظاهر خواهد شد پس برخواست ... (۳۵ر)فصل نوزدهم در بیان علتی که بسبب آن حق تعالی مقارن شهادت حضرت سید الشهدا عذاب خود را بر آن کافران نفرستاد؛ **انجام:** و سید بن طاووس و ابن شهر آشوب و دیگران از عبدالله بن رباح قاضی روایت کرده اند ... به هر یک از ایشان که میزد آتش در او می‌افتد و می‌سوزد و باز زنده میشوند و بار دیگر ...

از ناشناخته، بخش اندکی از یک کتاب مقتل است که در این نسخه تنها بخشی از فصل نوزدهم و فصل بیست و یکم آن آمده است متأسفانه به جهت کثرت افتادگی برگ‌ها شناخته نشد مؤلف در این اثر از کعب الاحبار، ابن قولویه، شیخ مفید، سید بن طاووس، شیخ ابوجعفر نما و کتابش عمل الثار، ابن شهر آشوب، تفسیر امام عسکری علیه السلام، مثیر الاحزانو مطالبی دیگر روایت نموده است، عناوین فصول ۱۹ و ۲۱ آن چنین است: فصل نوزدهم: در بیان علتی که بسبب آن حق تعالی مقارن شهادت حضرت سیدالشهدا(ع) عذاب خود را بر آن کافران نفرستاد، فصل بیست و یکم: در بیان بعضی از احوال مختار و کیفیت کشته شدن برخی از قاتلان آنحضرت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ جلد: تیماج، ۱۴گ (۳۲ر-۴۵پ)، ۱۹سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۳۵-۱۵۲]

۲۸. اراک؛ کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم؛ شماره نسخه: ۶۶

آغاز: گفت به دلیل این که حسین بر سر بالین هر شهیدی می‌آمد او را بکنار می‌گذاشت، اما چون ببالین علی اکبر امده سر او را به سینه چسبانیده مختار گفت؛ **انجام:** اسرافیل و النار قلطی و القاضی رب العالمین

نسخه‌ای است در سرگذشت، تاریخ و احوال ائمه معصومین به ویژه امام حسین علیه السلام و یاران و اصحاب باوفایش و نیز بیان ظلم و ستم ال سفیان و شمه‌ای از وقایع بعد از هجرت با اشعاری با عنوان «لمحرره»، عناوین موجود و مهم آن بدین عبارت است: روزه گرفتن جناب سیدالشهداء، شهادت حضرت عبدالله، شهادت امیرالمؤمنین، وداع سیدالشهداء، وارد شدن اهل بیت به مدینه، فضیلت صلواة، قصه حضرت نوح، معجزه جناب امام رضا، حالات ابوذر غفاری، گفتن عمر ابن خطاب معجزات امیرالمؤمنین را برای سلمان فارسی، بسمله، در نگارش وفاداری و جانسپاری و مبارزه بی عدیل و دلیری بدلیل مشتری کالای سعادت و سرمست مینای شهادت مشتاق لقای الهی حر بن یزید الریاحی، در شهادت عوسجه، حبیب بن مظاهر، شهادت قاسم، حضرت علی اکبر و علی اصغر، در بیان ظلم و ستم معاویه ابی سفیان نسبت به نور دیده امیرمؤمنان امام موتمن حضرت حسن علیه السلام. بسمله، صورت نامه ابوجهل غدار بسوی پیغمبر ابرار مهین مهر تابنده فلک ... در نگارش واقعیاتی که از سال سوم هجری تا سنه پنجم دست داد، در کیفیت و محاربت و مضاربت شیر یزدان؛ خط: نسخ زیبا و نستعلیق، بی‌کا، تا: گویا قرن ۱۳؛ دارای گواهی «بلاغ»؛ یادداشت: «شیخ عباس ابن محمد قربان در مورد معاوضه کتابی با نسخه (همین کتاب) آقا شیخ علی بیک آبادی و وقف نمودن آن ... ؟ مورخ ۱۰شوال ۱۳۴۹ق»؛ ۱۸۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [دو کتابخانه اراک: -۹۳]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۴۵۰

آغاز: قبول نفرموده مأمون گفت؛ **انجام:** مردی است از حضرت

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: وزیری بزرگ[رایانه]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۲۸۵

آغاز: از آن اعتقاد برگشتم؛ **انجام:** چون مرتضی علی به آندرختان آن

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری بزرگ[رایانه]

۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۶۲
کا: ابن محمد حسن، تا: ۱۲۱۴ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی – مجموعه نوازی؛ ۹۲گ، اندازه: ۱۰/۳×۱۵/۳سم [رایانه]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۸۳۸
آغاز: بسمله، مورخین تاریخ که مصطفی روزی؛ **انجام:** تمام شد روز پنجشنبه بیست و پنجم ذی الحجه الحرام مطابق سنه ۱۲۳۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۲۰۱
آغاز: بسمله گویند که روزی مهتر عالم؛ **انجام:** ثواب جزیل است و الله اعلم ظهر ۱۲۳۳
خط: نسخ، کا: حسن بن محمد، تا: ۱۲۳۳ق [الفبائی: -۵۴۷]

۳۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۴۸۷
به فارسی، در آغاز از سکب الدموع فی مصائب الحسین آخوند ملا محمد جعفر بن ملا اکمل خبوشانی و سپس از نورالعیون یاد میشود، به نثر با نظم با عنوان شعله هشتم، با پراکنده‌های نثر دیگر؛ خط: نسخ و نستعلیق اصل، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۹ صفر ۱۲۳۶ق، برای ملاسلمان روضه خوان؛ جلد: تیماج، ۱۶۴گ، ۱۵سطر(۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۱۷-۱۴۶]

۳۵. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۴۷۲/۴
به این ترتیب: مجلس ذکر شهادت قاسم بن حسن، مجلس ذکر مصیبت ورود اهل بیت به بارگاه یزید من کلام ملا نقی بروجردی، در شهادت حضرت امام حسین، بردن اهل بیت به قتلگاه شهیدان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۴ غره صفر ۱۲۵۲ق؛ جلد: تیماج، ۲۸گ (۲۱۳ر-۲۴۰ر)، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۱-۳۹۸]

۳۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۴۷۲/۵
بخشی از رساله‌ای در ذکر شهدای کربلا: ثواب گریستن در مصیبت امام حسین، باب یازدهم به میدان رفتن امام حسین و شهادت علی اصغر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸ جمادی الاول۱۲۵۳ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۱-۳۹۹]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۴۵
آغاز: گفت مرد غریبم و از راه دور آمدم؛ **انجام:** با نصیب و بهره مند گردان دار المومنین سبزوار
خط: نستعلیق، کا: حسنعلی امرودستانی، تا: ۱۲۵۵ق، جا: طبس؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۵۴۷]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۱۲۴
آغاز: (متن) و سخاوت و متانت از همگنان ممتاز بود با جماعتی از آنها که از کوفه آمده بودند روانه نمود و فرمودند اگر اهل کوفه بر بیعت من اتفاق نمایند؛ **انجام:** آنحضرت در همان روز شهید شده بود و برحمت حق واصل شد انا الله ... در روز پنجشنبه چهاردهم شهر جمادی الاول من سنه هزار دویست پنجاه هشت ...
توقع است که کاتب صادق را بدعای خیر ... ساکن گردان
این مقتل مجموعه‌ای است به نظم و نثر (متن و حواشی) شامل دو بخش با عناوین: ۱. احیاء الباطن (یا نجاة المذنبین ظاهراً) مشتمل بر بیست مجلس در ذکر مصیبت خامس آل عبا (ع)، ۲. سراج الشیعه در سایر مصائب ائمه (ع) از شهادت امام زین العابدین (ع) تا احوال صاحب الامر (ع) و در پایان داستان مختار ثقفی، طبق گفته مؤلف (کاتب نسخه) فاصل بین این دو کتاب بیست سال به طول انجامیده (اولی ۱۲۵۸ق و دومی ۱۲۷۸ق)، در حواشی تمام صفحات مثنویاتی است در مراثی اهل البیت (ع) از مولوی فنائی با تخلص مولوی که در پایان هر یک غالباً تاریخ ۱۲۷۸ق ثبت شده، در حاشیه صفحه آخر یادداشتی از مؤلف درباره این اثر و در صفحه ۱۰۲ نیز یادداشت وقف نسخه بر کافه مؤمنین و اجر ثواب آن را برای خود و زوجه و فرزند بزرگش خلیل الله واگذارده است، از ص ۱۰۲ تا پایان کتاب نیز مثنویاتی است از خود مؤلف؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد صادق بن ملا خلیل افراپیلی، تا: ۱۲۷۸ق، (حواشی)۱۲۵۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ مهر: «محمد صادق»، «یا خلیل الله»، «عبدالرزاق ... »؛ جلد: تیماج، ۱۰۳گ، ۱۷سطر در متن، اندازه: ۲۲×۳۴/۵سم [ف: ۴۷/۲-۲۳]

۳۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۵۴۸
آغاز: بسمله در بیان تاریخ ولادت و شهادت حضرت سید الشهداء و خامس آل عبا؛ **انجام:** ضربتی بر گردن وی زد که سرش ده قدم از تنش دور فتاد پس مردمان وی را از مسجد بیرون برده و در میان بوریا پیچیدند
تاریخ ولادت و شهادات امام حسین و شرح وقایع و مصایب شهدای کربلا و نیز در پایان به شرح شهادت امیرالمؤمنین پرداخته است. گویا تألیف کتاب ناتمام مانده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۹ صفر ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج، مذهب، ۳۰۹گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۷۴]

۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۶۳۹/۳
کا: جیجانی، محمد رضا بن غلامعلی، تا: ۱۲۶۴ق، جا: مدرسه حاج ملا محمد رضا؛ جلد: مقوا، ۱۱۷گ (۵۴-۱۷۰)، ۱۲سطر(۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱۶-۶۶۲]

۴۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۹۳۷
آغاز: در بیان آداب تعزیه و ماتم داری و آن اموری چند می‌باشد؛ **انجام:** رقم به نام تو گردیده شفاعت ما ×× شهادت تو بود محضر شفاعت ما
خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۲۶۷ق؛ جلد: میشن، ۱۲۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۱/۶سم [ف: ۴-۷۷۷]

۴۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۶۸۱/۲
آغاز: بسمله حمد و سپاس بی نهایت و شکر و ستایش بی غایت هدیه بارگاه کریمیست عمت نواله ابواب هموم وغموم ...
کا: محمد بن محمد باقر بن محمد هادی تفتی، تا: ۱۲ شعبان۱۲۶۸ق؛ اهدایی: وزیری، کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۸۱گ (۸۰-۱۶۰)، ۲۱سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۱۳۸۸]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۴۵

آغاز: شدند و قبول حزن و بکا نمودند؛ **انجام:** حق تعالی از جهه حسین فرستاد بحمدالله سنه ۱۲۷۵
خط: نستعلیق شکسته، کا: فصیح گرهرودی، تا: ۱۲۷۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا [الفبائی: -۵۴۷]

۴۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۳۸

آغاز: بسمله لا اله الا هو ... در سلطنت عظمت و کبریائی؛ **انجام:** و تمامی را بتو بخشیدم.
بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق، گویا به خط خود مؤلف؛ جلد: تیماج، ۱۶۳گ، ۱۷ سطر (۱۰/۵×۱۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۵-۶۴۱]

۴۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۰۸۰-۱۶/۹۰

آغاز: باقی طاقی تو و متمردین اهل بیت او وسینه‌های مجروح ما را شفا داد امیر عرب فرمود ای پسر زیاد ما ندیدیم مگر نیکی شاه شهید را؛ **انجام:** ناگاه صدایی شنیدند که یکی می‌گفت السلام علیك یا اهل النبوة و موضع الرسالة تمت تمام شد این چند کلمه حسب الفرموده آقا میرعبدالباقی به تعجیل درشب سیزدهم شهر شوال المکرم
رساله مفصل وپراکنده‌ای است درمقتل ومراثی امام حسین (ع) به نظم ونثر به صورت پراکنده جمع‌آوری شده است؛ خط: نسخ، کا: نجفعلی خراسانی ساکن دارالنشاط طبس گیلک، تا: ۱۲۹۴ق، جا: طبس گیلک؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۰۰گ، ۱۲-۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۱۷]

۴۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: -۶۱۵۱

فارسی از یکی از منبریان و روضه‌خوان‌های جدید؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۲۷۱گ، ۱۴سطر، قطع: ربعی[آستانه قم: -۱۷۳]

۴۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۲/۵-۶۰۷۹

گویا از شوقی که این تخلص در بیت‌هایی در آن آمده است، به فارسی به نثر و نظم در چهارده شراره: ۱. ذکر مصیبت غلام موسی بن عمران، ۱۴. شهادت قاسم بن حسن بن علی با سایر برادران؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۸۴گ، ۱۵سطر، قطع: رحلی[آستانه قم: -۱۷۴]

۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۳۶۲

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین ... اما بعد چنین روایه می‌گویند من راویان اخبار و ناقلان آصار (کذا) که جناب حضرت فاطمه زهرا بعد از وفات پدر بزرگبار خود مشغول این بود؛ **انجام:** به بین سر حسین تو بالای نیزها و جوانان او شهید اشقیاء و اهلبیت.
در این مقتل از طوفان البکاء، ریاض الشهادة، اسرار الشهادة، لسان الواعظین، طریحی(در نسخه طریهی)، مجلسی، ملا باقر شیرازی واعظ و غیره نقل قول دارد؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: محمد تقی ابوفاضلی؛ جلد: تیماج، ۶۲۵ص، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۵۰-۱۴۱]

۴۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۰۴۲

آغاز: بسمله، د: کتاب خرایج و جرایح مذکور است که؛ **انجام:** پس مشغول خوردن شیر شدند
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۳۱گ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۸۳۱]

۵۰. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۳۳۲

جزوه و یادداشت و مجلس مانند و تفسیری است از قرآن و بندبند آن گریز به صحرای کربلا است؛ خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۶۸ص، قطع: ربعی[نشریه: ۷-۲۹۸]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۷۵

آغاز: روزی سلطان سنجر بشکار رفت لشکرش گوساله فربه پیره زنی کشتند؛ **انجام:** و ما تصنع بالدنیا و ظل المیل یکفیك و چه میکنی بدنیا و سایه نشانه فرسنگ بس است.
مجموعه‌ای است که به طریقه اهل منبر بیشتر در ذکر مصائب اهل بیت علیهم السلام خصوصاً شهدای کربلا، و حکایات تاریخی متناسب با این موضوع، با ذکر پاره‌ای از اشعار بدون ترتیب خاص؛ خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ روی برگ دوم نوشته: «این کتاب مجمع الاحادیث متعلق است بجناب آقای آقا سید هاشم روضه خوان الملقب بوثوق الذاکرین سنه ۱۳۲۹» در پشت همین برگ نوشته: «این کتاب المصیبة مال آقا سید هاشم روظ خان است ولد مرحوم مغفور آقا سید ابوطالب ... بتاریخ یکشنبه ۱۸ رجب المرجب سنه ۱۳۴۲»؛ ۱۴۰گ، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف: ۴۱-۵۷]

۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۷۳۴

آغاز: بهر سو شدمی باد تیغش زان؛ **انجام:** علی فرمود قتلوه چون بنده فریاد براورد یا لناه
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۵۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۴۷۴

آغاز: عرض کرد یا بن رسول الله، بفرمائید اگر دانستم جواب میگویم؛ **انجام:** دستها بسوی آسمان بلند کردند
خط: نستعلیق، کا: سید عبدالرسول، تا: ذیقعده۱۳۰۵ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۴۵گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۵-۱۶۶۷]

۵۴. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۸۰

آغاز: بعد از آنکه پیامبر از مکه هجرت نمود بمدینه آمد برای اینکه کفار کمر به قتل او بسته بودند نتوانست در مکه بماند؛ **انجام:** بیرون بیاور دختر بیرون آورد مردم تعجب کردند حضرت دختر را عقد کرد محمد حنفیه از او بوجود آمد که باعث سرافرازی طایفه مادر شد.
جنگی است شامل مدایح و مراثی ائمه اطهار علیهم السلام که کاتب به صورت متفرقه برای استفاده در مجالس عزاداری تحریر نموده است؛ خط: تحریری، کا: محمد، تا: چهارشنبه ۲۴ ذیحجه۱۳۲۲ق، جا: مدرسه مسعودیه؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۶۲گ، ۱۸-۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: -۱۲۸]

۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۱۱۱
مجموعه‌ای بیاضی در مقتل به نظم و نثر شامل مراثی، نوحه‌ها و مجالس روضه سید الشهدا (ع)، در ص۹۸ تا ۱۰۲ فهرستی از نوحه‌ها و اشعار با ذکر شماره صفحات تحریر شده و در پایان آمده: «قد تمت النسخة بید اقل خلق الله محمود بن جعفر شهر شوال المکرم هزار و سیصد و بیست و سه هجری حسب الامر جناب مستطاب علامة العلماء شریعت مدار آقای صدوق الواعظین آقا شیخ اسدالله حائری مسکنا و مدفنا ان شاءالله تعالی بجهت آقا زاده مکرم معظم آقا حسین آقا بقیه مراثی به همین ترتیب در این مجموعه نوشته خواهد شد ...»، در ص ۱۱۷ نوحه حضرت مسلم از آقا شیخ علی رشتی حائری طهرانی و از ص ۱۱۸ تا ۳۰۰ مجالسی است منبری در مصائب سید الشهداء و اهل بیت (ع) که هر یک با بسمله آغاز می‌شود و شاید از آقا شیخ اسدالله حائری مذکور باشدو از ص ۳۰۱ تا پایان نیز ادامه نوحه ها و مراثی قبلی است و گویا صفحات نسخه جابجا شده باشد؛ خط: نسخ و تحریری، کا: محمود بن جعفر نوری، تا: شوال۱۳۲۳ق؛ مهر: «یا حسین ۱۳۲۷هـ»، «ابوالفضل بن علی»؛ جلد: تیماج، ۳۳۶ص، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴۷/۲-۱۷]

۵۶. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۲۵۶
آغاز: روضه حضرت محمد هلال (ع) چهار امام زاده هستند که واجب التعظیم اند و خیلی محترم هستند یکی شاه چراغ است که در شیراز است ویکی سلطان علی محمدباقر است که در مشهد اردهال است ...
مجموعه داستان‌ها، تواریخ و حکایاتی از مناقب ومصائب ائمه معصومین (ع) که به صورت پراکنده ونامبوب دریک دفتر جمع‌آوری شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۴۳ق؛ جلد: تیماج، ۶۷گ، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف مخ: -۱۶۲]

۵۷. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۲۴۸
آغاز: مجلس عروسی قاسم، درکتاب اسرار الشهادة نقل میکند که پادشاهی بود ... ودختری داشت درنهایت حسن جمال این ... که بسیار مقرب درگاه پادشاه بود وزیر ... داشت که در ...
مجموعه داستان‌ها و وقایع حوادث کربلا است که به صورت متفرقه و پراکنده جمع‌آوری وظاهراً برای مجالس ومراثی به کار رفته است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور، ۱۰۸گ، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف مخ: -۱۶۲]

۵۸. فردوس؛ دبیرستان شهید بهشتی؛ شماره نسخه: ۵
آغاز: حیا و بکا و دعا اما حیا به مرتبه ای برآدمغالب بود که شهر بن حوشب گفته که چون آدم بزمین آمدسیصد سال سر بالا نکرد و بآسمان ننگریست از شرمساری؛ **انجام:** که رسانی ثواب این شهدا ×× بمصیبت رسیدگان حسین / بذل کن جان برای جان حسین ×× از دل دیده بر حسین گیری - امین یا رب العالمین
این کتاب با ذکر فصل‌هایی در مصائب و ابتلائات انبیاء وارد بیان مصائب کربلا به طور تفصیل می‌شود، فهرست برخی ابواب آن چنین است: فصل در ذکر شمه ای از ابتلای ایوب علیه السلام، باب دویم در بعضی از احوال حضرت رسول، باب هفتم درمناقب امام حسین علیه السلام، باب هشتم در بعضی احوال مسلم بن عقیل و شهادت بعضی از فرزندان او؛ خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: آخوند ملا محمد بن ملا اکبر تونی؛ جلد: تیماج، ۲۵۰گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ]

۵۹. فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه: ۷۰
آغاز: لشکر شقاوت اثر ابن سعد ملعون عجایب بسیار و غرایب بیشمار از شهداء آنصحرا مشاهده نمودم که نمی توانم ذکر آنها نمود از آنجمله چون باد بران بدنهای شریف؛ **انجام:** و ای بیکسان مادر ندانم که بعد از من ظالمان و جفا کاران امت با شما چه خواهند کرد پس دختران
کتابی در بیان تاریخ کربلا و شهادت حضرت صدیقه طاهره است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف مخ]

۶۰. قوچان؛ سلطان ابراهیم؛ شماره نسخه: ۲۹
آغاز: دیدند در میان قتلگاه نسبت و لیکن صدای از کنار فرات می‌آید دیدند در سر نعش عباس گریه می‌کند می‌گوید برادر جان سفر در پیش باشد؛ **انجام:** عمر بن خطاب (ل) می‌آید آتش بر در خانه می‌زند همینکه در نیم سوخته می‌شود در را بر پهلوی دختر پیغمبر می‌زند بی اذن داخل خانه فاطمه می‌شود صدای فاطمه بلند می‌شود یا علی هنوز هم نشسته ای.
مجموعه‌ای است در وقایع شهادت امیرالمؤمنین و فاطمه زهرا و ابا عبدالله الحسین و سایر شهداء کربلا به صورت حکایت و مجلس به نظم و نثر در چند بیان، برگزار شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قسمتی از نسخه به تاریخ ۱۳۲۱ نوشته شده؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛جلد: تیماج، ۲۲۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ]

۶۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۶۹۶/۱
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... چون امیر المؤمنین نظر باخبار و علامت امامت می‌دانست که شهادت آنحضرت نزدیک شده؛ **انجام:** و گفت هرگاه من سردار این لشکر می‌بودم حسین هرچه از من می‌خواست می‌دادم تمت.
حالات ائمه(ع) خصوصاً سیدالشهداء(ع) را از منابع مختلف مانند مقتل ابی مخنف و ... به فارسی آورده، و در اثنا اشعاری به فارسی و عربی از خودشان و دیگران درج کرده است، و اشعار خودش را با عنوان«لمؤلفه» و با تخلص «مشتاق»انشاء کرده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: آخوند ملا بابای روضه خوان؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۳۷۷]

۶۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۰۴
آغاز: قال الله تبارک وتعالی ان الله وملائکته یصلون علی النبی ... که در حقیقت همین نفع صلوات؛ **انجام:** لطفت بکدام ذره پیوست دمی ××کان ذره به از هزار خورشید نشد / دیده انصاف چه بینا بود ×× در شمرد چند که بینا بود

کامل است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۵۴گ، ۱۵سطر[ف: ۱-۲۶۵]

۶۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۰۵

آغاز: بسمله مجلسی در جلاء العیون وملا مهدی در محرق وشهید در مجالس، شهادت امیر المومنین رابدین نهج به رشته تحریر در آورده‌اندکه ...

خط: نستعلیق و نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۴۶گ[ف: ۱-۲۶۶]

۶۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۴۸۴

انجام: ای مسلمانان انصاف دهید هر گاه علی راضی نشود که دست نامحرم به چادر کنیز دخترشبرسد پس کجا وقتی که اشقیای دور زینب را گرفتند وشتر هارا آوردند.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۵۵گ، ۱۶سطر[ف: ۱-۲۶۶]

۶۵. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۵۳۴

آغاز: چون اسیران و سرهای شهدای کربلا را به کوفه رسانیدند پسر زیاد نامه به یزید نوشت؛ **انجام:** یوسف مصری جلال و جاه داشت ×× یوسف کوفی زنان همراه داشت / نام این یوسف اگر خواهی بدان ×× بودزینالعابدیننا‌توان

مقتلی است پراکنده در زندگانی ائمه (ع) خصوصاً مراثی و حالات حضرت سید الشهداء و یارانش، در اثنا مواعظ و حکایاتی از انبیاء و ائمه و اشعاری نیز در رثاء ائمه می‌آورد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۳۴۷گ، ابعاد متن: ۹×۱۵/۵، اندازه: ۱۱×۱۷ سم [ف: ۲-۱۵۷]

۶۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۱۰۳

آغاز: و ما جعلنا الرؤیا التی ارىناك؛ **انجام:** ستجدنی انشاءالله من الصابرین.

مشتمل بر چندین مجلس مجلس چهاردهم، در دم دشمنان خدا از اراذل و ارجاس خصوصاً بنی امیه و بنی عباس لعنهم الله و بیان شهادت حضرت امام رضا علیه السلام و در آن دو فصل است اللهم خص اول ظالم باللعن منی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۶۸گ، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۵-۱۵۳۳]

۶۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۲۱۲

آغاز: یاد می‌دهم شما را بخدای تعالی در حق اهل بیت؛ **انجام:** گفتند ام کلثوم خواهر حسین است

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۸۶گ، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵-۱۵۷۳]

۶۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۴۲۸

انجام: و عجب است که کسی در این مجالس گریان نگردد

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: وزیری؛ ۵۷گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۵-۱۶۵۰]

۶۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۵۰۰

آغاز: شد کار این جهان روی آشفته؛ **انجام:** ای قوم جد من محمد مصطفی است و پدرم علی

خط: مختلف، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛کاغذ: اصفهانی، ۱۱۶گ، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۵-۱۶۷۵]

۷۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۹۲۱

آغاز: جاودانی امیدوار گردانید؛ **انجام:** این زیاد آن سر را بر ران خود نهاد قطره خون بر قبای آن

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: علی اکبر مسنن؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۵۷گ، ۱۷سطر(۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۵-۱۸۴۹]

۷۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۱/۲

درباره واقعه کربلا؛ بی‌کا، بی‌تا[ف: ۳-۲۶]

۷۲. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه: ض۳

آغاز: از حضرت امام محمد باقر منقول است که چون حضرت سیدالشهداء

تاریخ تالیف: قرن ۱۰؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲گ (۱۵۶-۱۶۷)، ۱۷و۱۸سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲-۱۰۲]

۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۳۳

آغاز: زد است آن شیر بیشه شجاعت می‌گریخته؛ **انجام:** نسخه بی توشه ریحان و گل نارجحیم

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا [الفبائی: -۵۴۷]

۷۴. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۱۶۳

آغاز: ذکر فرستادن مسلم بن عقیل ... بسمله مسافران دیار فراق؛ **انجام:** و خاتم خوردن را در درمان وی گذاشته شاهزاده فرماید چنان کردم ...

کتابی است بدون خطبه و ناقص الاخر در وقایع کربلا از آمدن مسلم به کوفه، شهادت امام حسین (ع) با اشعاری سست در روایاتی ضعیف، برخی مطالب تحت عنوان «شعله» و بعضی «ذکر» سید اهل بیت به دبیر راهب و ...؛ خط: نستعلیق پست، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: هندی، ۱۷۶گ، ۱۴ سطر (۱۳×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۱۲۸]

۷۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۷۲۱

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام[د.ث. مجلس]

۷۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۳۴۳ ض

در ۳۷ مجلس؛ بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۹۲۲

تألیف مستند یکی از علمای قرن ۱۳؛ بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

۷۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۹۸۷

بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

۷۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۹۰۱

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی[رایانه]

۸۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۹۱۱

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری[رایانه]
۸۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۹۲۴
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری[رایانه]
۸۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۷۶۶
آغاز: که اسم اورا می‌برسه قسم می‌دهم که یک ساعت اذان بگو مؤذن ایستاد آن حضرت عمامه بر سرگذاشت فرمود؛ **انجام:** مکر چشمی ز چشمت خواب برده مگر کرده رضی داغمت چه لاله ...
کتابی است در بیان چگونگی شهادت امام حسن و امام حسین (ع) که با نثری ادبی آمیخته به شعر تدوین شده است و به علت افتادگی از آغاز و انجام و ما بین اوراق شناسایی کامل این اثر میسر نشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغازو وسط و انجام؛ جلد: ساغری، ۸گ (۲-۹پ)، ۱۳سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۴/۸×۲۰/۴سم [رایانه]
۸۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۴۰۸
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مجتبی احمدی [رایانه]
۸۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۴۹۵
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از سید جواد حسینی[رایانه]
۸۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۰۸۱
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از رضا شیخان[رایانه]
۸۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۴۹۱
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از جعفر محسنی[رایانه]
۸۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۰۵۰
آغاز: حضرت پیغمبر ص گفت خدایا راضیم و از تو توفیق صبر می‌طلبم؛ **انجام:** مجلس بیستم در کیفیت شهادت علی بن موسی الرضا است ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۵۰گ، ۲۲سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۱۱۴۱]
۸۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۰۹۴
آغاز: الجدول الاول اعوذبالله من الشیطان الرجیم قال الله تعالی فی سورة مریم و اذکر فی الکتاب ادریس انه کان صدیقاً نبیاً، یاد کن ای محمد؛ **انجام:** خنجری که گلوی او را می‌برید.
مشتمل بر نود و هفت جدول؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۶۱گ، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۵-۱۵۳۰]
۸۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۱۱۱
آغاز: مشاهده کرد شمشیر برداشت.؛ **انجام:** محبت خود را در دل مردم مستقر گرداند
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: تیماج، ۱۷۱گ، اندازه: ۱۴×۱۸/۵سم [ف: ۴-۱۱۶۹]
۹۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۳۰۸
آغاز: شا ه اولیاء بنشست؛ **انجام:** دیوار پیوست و میا ن حسن.
مشتمل بر چند مجلس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۹۰گ، ۱۲سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴-۱۲۴۴]
۹۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۶۳۶/۱
انجام: لا اله الا الله محمد رسول الله علی ولی الله.
مشتمل بر چند مجلس؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: بی بی سکینه؛ جلد: تیماج، ۶۲گ (۱-۶۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۴-۱۳۷۱]
۹۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۷۳۶
آغاز: و این مشتمل است بر چهار فصل: فصل اول در ذکر نسب شریف و اسامی و کنیت و القاب اکمل خلایق.مشهور در نسب آن حضرت این است محمد بن عبد الله (ص)؛ **انجام:** حریم محمد (ص) همه تشنه کامند ×× ز تاب عطش سیر از زندگانی
خط: مختلف، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: کبود اصفهانی، جلد: مقوایی، ۶۹گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴-۱۴۰۹]
۹۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۹۵۷/۱
آغاز: اهل بیت را وداع کرد؛ **انجام:** که خیال جد و پدر ایشان چه بوده و چرا.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۲۰گ (۱-۲۰)، ۱۶سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۴-۱۴۸۶]
۹۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۵۰۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالینگور، ۹۳گ، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۵-۱۶۷۷]
۹۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۷۸۵
آغاز: وفات سید کائنات بزیست و بروایت شیخ جعفر سه ماه و پنج روز؛ **انجام:** مو ازکربلا تا بدمشق هیچکس بر ما سلام نکرد سهل گفت
مشتمل بر هشت مجلس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛کاغذ:اصفهانی،۸۲گ،۲۰سطر(۱۴×۲۰)[ف:۵-۱۷۹۵]
۹۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۵۶۲
آغاز: و پدرم در این بیابان وفات کرده است؛ **انجام:** وقتی یزید شوم منافق
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، ۸۶گ، اندازه: ۸×۱۲سم [ف: ۴-۱۳۴۴]
۹۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۲۹۷
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد مهدی ابراهیمی؛ اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [رایانه]
۹۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۸۴۳
آغاز: که روزی حضرت فاطمه گریان به خدمت پیغمبر آمد؛ **انجام:** و روی ایشان را می‌بوسید تا از خواب.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۷۷گ، ۱۶سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۴-۱۴۴۸]
۹۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۰۷۶

آغاز: در صدد مقاتله و محاربه اهل اسلام در آمدند؛ **انجام:** و تماشا آمده بودند نماز دیگر را.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۲۰۰گ، ۱۶سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۵-۱۵۲۵]

۱۰۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۴۵۴
آغاز: این صبح تیره بازدمید از کجا کزو-کار جهان و خلق جهان جمله درهم است؛ **انجام:** اهل بیت چنین گریان و بریان
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ اهدایی: مهر علی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۷۵گ، ابعاد متن: ۱۰×۱۵/۵، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۵-۱۶۶۰]

۱۰۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۵۳
آغاز: و بروایت ارشاد بن سعدلعین؛ **انجام:** مبارکه پر نور این شفیع یوم نشور
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۱۰۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۷۹
آغاز: زبانی چه شد ما در تو را شیرین؛ **انجام:** ان تطیر الروس و تقطع الایدی
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۱۰۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۷۳۱
آغاز: که تفاصیل اینها از؛ **انجام:** بر این امتناع داشتم ذی حجه ...
خط: نسخ و نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری کوچک[رایانه]

۱۰۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۵۰۸
آغاز: منقل بن مسره عبدی قایل علی اکبر بود و حکیم بن طفیل قاتل عباس بود؛ **انجام:** پرسید که از کجا می‌آئی گفت از کربلا و تحفه با خود سر مولای تو حسین (ع) را آوردم آن زن به گریه در آمد ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، قطع: رقعی[رایانه]

۱۰۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۲۶۷
مطالبی از شعر و نثر بیشتر در مقتل حضرت امام حسین(ع) نه به قصد تدوین کتاب بلکه به منظور روضه خوانی و برای عرضه در منبر تهیه شده است کاتب که نامش ابراهیم است این مقتل را در۱۳۱۶ و ۱۳۱۷ و ۱۳۲۱ در اشکور نوشته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۲۳گ، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۲-۴۸۴]

۱۰۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۸۴۰-۵۹/۶۰
آغاز: ای به معصیت آلوده بنافرمانی ×× شرم بادت زخدا تاکی از این نادانی؛
مقتل مفصلی است به نظم و نثر شبیه جنگ که مؤلف در آن مطالبی را درمراثی و نوحه سرایی ماتم امام حسین برای استفاده خود به فارسی و ترکی بدون نظم و ترتیب خاصی جمع آوری نموده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۵۲گ، اندازه: ۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۱۶]

● **مقتل الآل** / تاریخ معصومین / عربی
maqtal-ul āl
کوهکلویه، عبدالجواد بن عبدالرحیم، ق۱۴ قمری
kohkelūye,ʻabd-ol-javād ebn-e ʻabd-or-rahīm (- 20c)
مقتل مفصلی برای ائمه اطهار علیهم السلام که ازکتب معتبر ومعروف گرفته وتنظیم شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۸۵
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. الحمدلله الذی جعل البقاء والحیاة لذاته الاقدس المتنزه عن صفات مایدرکه الحواس وعقل العقلاء ... اطال عمری فی تحصیل العلوم المتداولة شهرت ذیلی مستمداً؛ **انجام:** فقلت نعم یا سیدی، وقال علیه السلام یا هرثمة والله لایضرنا کیدهم شیئاحتی یبلغ الکتاب اجله ورواه ابوجعفر محمد بن جریر الطبری باختلاف یسیر فی الالفاظ وکذا سید المرتضی رواه فی عیون المعجزات.
از مقتل امام علی علیه السلام تا امام رضا علیه السلام را دارد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ دارای خط خوردگی وتصحیح؛ جلد: گالینگور سبز، ۶۷۵گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۱]

←مقتل آل عصفور ← الفوادح الحسینیة و القوادح البینیة

● **مقتل ابی عبدالله الحسین (ع)** / تاریخ معصومین / عربی
maqtal-i abi ʻabd-ul-lāh-il ḥusayn
ابن نما، جعفر بن محمد، ۵۶۷ - ۶۴۵ قمری
ebn-e namā, jaʻfar ebn-e mohammad (1172 - 1248)
در پشت صفحه اول آمده که از ابن نما حلی، شیخ نجم الدین جعفر بن شیخ نجیب الدین محمد متوفی ۶۸۰ق می‌باشد. البته نباید کتاب «مثیرالاحزان» ابن نما باشد. در آغاز خطبه روز عاشورا در دو صفحه و سپس ثواب گریه کردن بر امام حسین (ع) در سه صفحه وبعد از آن وقایع آمدن معاویه به شام و شهادت امام حسن ومرگ معاویه و روی کار آمدن یزید در دو برگ به‌طور خلاصه، سپس خروج امام حسین از مدینه به مکه واز آنجا به کربلا و شهادت آنحضرت ورفتن اهل بیت آن حضرت به کوفه و شام و بازگشت آنها به مدینه ودر آخر هم شرح زیارت امام حسین را دارد.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۰۳۵/1
آغاز: بسمله خطبه یوم عاشورا الحمدلله العظیم الواحد الکریم الماجد عاجل الدنیا جنة لاعدائه ... (بعد از دو برگ) بسمله روی الشیوخ المؤیدین المتفقهین فی الدین رضی الله عنهم اجمعین انه لما صار معاویة بن صخر بن حرب من مدینة دمشق الی قتال

امیرالمؤمنین؛ **انجام:** ایا منافغدت سودا و کانت بهم بیضا لیالینا و ههنا منتهی ما اردناه و آخر ما قصدناه و من وقف ... فهذا رحکم الله ایها المؤمنین ذکر ما جری علی الائمة الطاهرین من قتلتهم ... شرح زیارة ابی عبدالله فی یوم عاشورا روی محمد بن اسماعیل یرفعه عن صالح بن عقبه عن ابیه عن ابی جعفر (ع) (بعد از سه برگ) فی کل خیرا دخلت فیه محمدا و ال محمد انک علی کل شیئ قدیر تم الدعاء
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۹۴ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۷سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۳-۱۴۱۵]

←مقتل ابی مخنف ← مقتل الحسین
←مقتل ابی مخنف ← مجموعه

● **مقتل ابی مخنف** / شعر / عربی
maqtal-i abi mixnaf
شعرها و قصیده‌های عربی و مقتل از ابومخنف و مراثی عربی برای روضه و منبر ساخته شده است.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۸۰۴
آغاز: روی ابی مخنف لوط بن یحیی بن سعید ... قال دخلت انا و سلیمان بن صرد الخزاعی ... فقال له سلیمان یابن رسول الله الناس متعجبون من بیعتک لمعاویة بن ابی سفیان.آغاز صدر: حزنی علی سکنه تسایل ×× والدمع فوق الخدسایل؛ **انجام:** و عذبهم عذابا الیما و لعنهم (کذا) لعنا کبیرا لا یفر و لا یغیر و لا یبدل ابداالابدین و دهر الداهرین الی یوم الدین ... آمین رب العالمین.انجام صدر: و کان و الصحب الکرام ×× اهل المودة و الولا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج شنبه ۶ ذیحجه۱۲۱۹ق؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج، ۴۹۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۵-۲۲۱]

←مقتل ابی مخنف (ترجمه) ← مقتل الحسین

● **مقتل امام حسین علیه السلام** / تاریخ معصومین / فارسی
maqtal-e emām hoseyn ʻalayhe-s-salām
بروجردی کاشانی، محمد تقی بن احمد، ق۱۲ قمری
borūjerdī kāšānī, mohammad taqī ebn-e ahmad(- 18c)
مجالسی است در مقتل و چگونگی شهادت حضرت امام حسین علیه السلام و اهل بیت و اصحاب و یاران آنحضرت به نثر و نظم، تنظیم شده برای واعظان و اهل منبر. مجموعاً در این نسخه بیست و هشت مجلس است بعضی از آنها دارای چند شعله.

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۱۹۷
آغاز: الحمدلله الذی جعلنا من الباکین بعزائ بضعة سید الکونین و أشرف الفریقین نور النیرین و ضیاء الفرقدین دری الکوکبین
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸ شعبان۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۵۵گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۵۵]

● **مقتل امام حسین علیه السلام** / مقتل / فارسی
maqtal-e emām hoseyn ʻalayhe-s-salām
ناشناخته:
۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۲۲۶
آغاز: مجلس نهم از باب سیم در بیان بعضی وقایع که بعد از ورود سپاهیان یزید؛ **انجام:** مرا از ثواب نگارش این کتاب حظی وافر عطا کن
تاریخ کربلا و واقعه شهادت امام حسین علیه السلام و یارانش و مسائل قبل و بعد عاشورا است با ابواب متعدد شامل مجالس، نسخه حاضر از مجلس نهم باب سوم تا مجلس (؟) باب چهارم را شامل می‌شود، مؤلف طبع شعر فارسی دارد و در لابه‌لای مطالب شعرهائی با عنوان «لمؤلفه» دیده می‌شود. نام کتاب و مؤلف مشخص نگردید؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۴۵]
۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۷۹۹
آغاز: ای پدر دست رد بر سینه مگذار مرا مرخص کن که جان خود را نثار قدوم مبارک شما گردانم؛ **انجام:** شد بزم نشاطش بعزا یکسره توأم در ماه محرم.
حاوی احادیث و اشعار در رثا و عزای امام حسین علیه السلام و همچنین حضرت فاطمه زهرا و حضرت معصومه علیهما السلام است. برخی از روایات آن ضعیف و بی اصل می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ ۹۹گ، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۵-۲۱۸]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۵ معزی
بخش زیادی از نسخه قسمتی از کتابی در مقتل امام حسین علیه السلام است و بخشی دیگر شامل یادداشت‌های متفرقه در موضوعات مختلف؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج مذهب، ۸۴گ، ۱۶ سطر (۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳۹-۱۷۲]

● **مقتل الامام علی بن ابی طالب علیه السلام** / تاریخ معصومین / عربی
maqtal-ul imām ʻalī-yi bn-i abi ṭālib ʻalayh-is-salām
کتاب مختصری است به نثر و نظم در وفات امام علی بن ابی طالب (ع) با اشاره به حوادث منجر به شهادت ایشان و مقدماتی در نامه امیرالمؤمنین به کارگزار یمن و آمدن ابن ملجم نزد حضرت و داستان ابن ملجم و قطام و چگونگی به شهادت رساندن امام، با ذکر مختصری در صفات حضرت و ازدواج و

فرزندانشان در پایان. قبل از شروع کتاب در برگ ۴۲ آغاز ناتمام دیگری از این قرار در چند سطر برای کتاب ذکر شده است: «هذه وفات سیدنا و مولانا الامام الهمام و البطل الضرغام فارس المشارق و المغارب و مظهر العجایب و الغرایب امیرالمؤمنین علی ابن ابی طالب صلوات الله ... قال الواقدی ...»، نسخه با متن کتاب شروع شده و دیباچه ندارد. به همین سبب نامی براینسخه در کتاب ذکر نشده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۲۰۷

آغاز: هذه وفات سیدنا و مولانا الامام الهمام و البطل الضر غام لیث الغزوات و کاشف الکربات ... امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام ... روی ابوالحسن احمد ابن عبدالله البکری قال حدثنا ... انه لما قبض عثمن ابن عفان؛ **انجام:** هؤلاء قتلو مع الحسین ع یوم کربلا قدس الله ارواحهم فی درجات الجنه و هذا ما انتهی الینا من مقتل امامنا و سیدنا و شفیعنا الامام علی بن ابی طالب علی التمام و الکمال و نستغفرالله عن الزیاده و النقصان و السهو و الغلط و النسیان انه غفور منان و الحمدلله حق حمده و صلی الله علی خیر خلقه محمد النبی و اله الطیبین الطاهرین و سلم تسلیما کثیرا مبارکا برحمتک یا ارحم الراحمین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۲۵ق؛ ۲۴گ (۴۲-۶۵پ)، ۱۹و۲۰سطر (۱۱-۱۱/۵×۱۸-۱۸/۵)، اندازه: ۱۸×۲۳/۷سم [رایانه]

● **مقتل امیرالمؤمنین** / تاریخ معصومین / عربی

maqtal-u amīr-il-mu’minīn

عسکری، حرز بن علی، ق۱۰ قمری

‘askarī, herz ebn-e ‘alī(- 16c)

تاریخ تألیف: ۱۷ جمادی الاول ۹۷۴ق

رساله‌ای است درتاریخ وفات وشهادت حضرت امیرالمؤمنین امام علی (ع). مؤلف پس از آن‌که کتاب ابوالحسن بکری عامی را دراین موضوع ناقص یافت، تصمیم گرفت تا کتاب کاملی دراین باره بنویسد تا اهل ایمان درمجالس خود بخوانند.

آغاز: بسمله الحمدلله الاول فی دیمومیته الاخر فی ازلیته العادل فی قضیته الرحیم ببریته الواحد فی ملکه ... وبعد فیقول الفقیر ... حرز بن علی ... انی لما وقفت علی ما سطره وجمعه الشیخ ابوالحسن البکری العامی المذهب فی مقتل سیدی وامامی علی بن ابی طالب

[الذریعه ۳۰/۲۲ «مقتل امیرالمؤمنین»]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۷۹۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** سامعه و جامعه من المحبین المخلصین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۸۵۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** طلعها نضید یقرب من کف مجیئته

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [رایانه]

۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۴۶۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** وفی ذلک اخبار کثیرة ترکناها خوف الاطالة والحمدلله ... ونسأل الله تعالی ان یرزقنا شفاعة محمد وعلی وابنائهما المعصومین وان لا یخلو قاریه وسامعه وجامعه من المحبین لال محمد ... علی ما یشاء قدیر وهو حسبنا ونعم الوکیل والحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف مخ: ۲-۵۲۳]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۶۲۱/۱-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** وفی ذلک اخبار کثیرة ترکناها خوف الاطالة. و هذا آخر ما انتهی الینا من حدیث وفات سیدنا و مولانا الامام علی ...

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱۹ص (۱-۱۱۹) [عکسی ف: ۱-۳۷۵]

● **مقتل امیر المومنین** / مقتل -

maqtal-e amīr-ol mo‘menīn

قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه: نامعلوم/۴

خط: نسخ، کا: احمد بن نصیر بن عضدالدین دویس (کذا) حسینی موسوی، تا: شنبه ۲۵ رمضان۱۰۰۴ق؛ ۲۵گ (۸۰-۱۰۴)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۱۸سم [صد و شصت نسخه: -۶۲]

● **مقتل امیرالمؤمنین (ع)** / تاریخ معصومین / ترکی

maqtal-e amīr-ol mo‘menīn

کتابی است دربیان مصائب ومقتل امیر مؤمنان حضرت علی (ع) به زبان ترکی با استفاده بسیار از اشعار عربی وترکی.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۸۲۰/۵-۱۰/۱۳۰

آغاز: بسمله یا زوبد و لار صاب امیر مؤمنان مولای متقیان نهروان وغوا سیدن ایره لی محمد ابن ابی بکره برنامه یازدی که او حقرتون قبلندن مصره حاکمید ی بعضی روایته؛ **انجام:** مرثیه ام کلثوم خواتون درمصیبت امیر المؤمنین الا یاعین جودی واسعدینا / الا فابکی امیرالمؤمنینا ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۸-۴۵۱۸]

● **مقتل امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب** / تاریخ معصومین / عربی

maqtal-u amīr-il-mu’minīn ‘alī ibn-i abī-ṭālib

ابوالحسن بکری، احمد بن عبدالله، ق۷ قمری

ab-ol-hasan-e bakrī, ahmad ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 13c)

کتابی است در مقتل حضرت امیر المؤمنین علیه السلام به صورت قصه و داستان که مستند تاریخی و روایتی ندارد. در این کتاب،«ابن ملجم» جزو یاران آن حضرت و نه از «خوارج نهروان» به حساب آورده شده و انگیزه او برای قتل آن بزرگوار، فقط عشق «قطام» قلمداد شده است.مؤلف که از داستان‌پردازان در روایت‌های مذهبی و تاریخی است، بدون توجه به حقایق مسلم تاریخی، پس از یاد واقعه قتل «عثمان بن عفان»، حضرت «سلمان» و «ابوذر» را که سال‌ها از درگذشت آنان سپری شده بود، در پیشاپیش بیعت‌کنندگان حضرت ذکر می‌کند.از مؤلف یاد شده، آثاری دیگری به نام‌های الانوار و مفتاح السرور والافکار، وفاة فاطمة الزهراء علیهم السلام و فتوح الیمن و کتاب‌های دیگری درباره جنگ‌های خیالی با دیوان و غولان و شخصیت‌های اساطیری، معرفی شده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... والصلوة و السلام علی اشرف الانام محمد عترته المعصومینو رحمة الله علی اشیاعهم و لعنة الله علی اعدائهم من الیوم الی یوم الدین و بعد قال مصنف هذا الکتاب الشیخ العالم الفاضل الکامل العامل ... الانوری، ابوالحسن (احمد بن) محمد بن عبدالله البکری حدثنا أشیاخنا و أسلافناو الرواة لهذه الاحادیث و الاخبار

[أهل البیت فی المکتبة العربیة ص ۵۲۶ رقم ۶۸۹؛ الذریعة ۴۰۹/۲ و ۳۰/۲۲]

۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۶۱۰/۲

خط: نسخ، کا: علی بن حاج محمد فیاض کاظمی، تا: یک‌شنبه ۲۱ جمادی الثانی۱۱۹۹ق؛ قطع: خشتی[رشت و همدان: ف: ۱۴۱۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۹۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فرفعت رأسی و حملت علیه و إذا به قد حمل علی بسیفه و أراد أن ...

خط: نسخ و شکسته نستعلیق خوش، کا: عبدالحسین فرزند میرزا بابا محلاتی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۶گ (۳۲-۴۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۶/۵×۱۳سم [ف: ۲۹-۱۲۸]

۳. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۸۸/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کان ینتظر شهرا فجری علیه ما قد جری و قضی نحبه.

خط: نسخ، کا: محمد علی اصفهانی، تا: ۱۲۷۷ق؛ مصحح؛ ۱۶گ (۱۰۰پ-۱۱۵ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۶۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۹۵/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** هولاء الذین قتلوا مع الحسین (ع) یوم کربلا قدس الله ارواحهم فی درجات الجنان و هذا ما انتهی الینا من امامنا

خط: نسخ، کا: محمد باقر فرزند جعفر فرزند محمد کافی بهاری همدانی، تا: دهه آخر جمادی الثانی۱۲۹۷ق؛ مصحح، محشی با نشان «ق»، «۱۲» و دیگران؛ ۱۷گ (۲۱-۳۷)، ۱۹-۲۲سطر، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۳۱-۱۶۱]

۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۵۹۳/۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ ربیع الثانی۱۲۹۹ق؛ قطع: خشتی[رشت و همدان: ف: -۱۵۰۳]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۳۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قضی نحبه. و هذا آخر ما انتهی الینا من مقتله (ع) بالکمال و التمام هذا آخر و ما وجدنا من مقتل امیرالمؤمنین لابی الحسن البکری

خط: نسخ، کا: طباطبایی، حسن بن محمد مهدی، تا: ۱۳۲۵ق؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۲۸ص (۱-۲۸)، ۲۳سطر(۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۹-۷۷۶]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۵۵۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کان ینتظر شهراً فجری علیه ما قد جری و قضی نحبه و هذا ما انتهی الینا من مقتله علیه السلام ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله شده؛ تملک: «آقا میرزا»؛ ۲۱گ (۲پ-۲۲ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۰]

● مقتل أمیرالمؤمنین علیه السلام / مقتل / عربی

maqtal-u amīr-il-mu'minīn 'alayh-is-salām

مقتل کوتاهی است در خصوص حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام که بیشتر مطالب آن با مقتل ابوالحسن بکری همخوانی دارد لیکن در برخی مطالب با یکدیگر اختلاف دارند، به نظر می‌رسد نسخه موجود، نسبت به مقتل بکری مطالب بیشتری دارد و فاقد مشکلات آن مقتل می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۱۱/۱

آغاز: ... فعندها الویل و الثبور و ان الناس قد رجعوا من الإیمان الی الکفر، ایها الناس لاتغترون بکثرة المساجد و کثرة الجماعة فان أجسادهم مجمعة و قلوبهم متفرقة؛ **انجام:** فلما جن اللیل و نامت العیون و لم یبق إلا الحی القیوم و أنا فی ضیق عظیم فصرت أبکی و أدعو الله عزوجل و أقول یا دافع البلیات و یا مفرح الکربات ...

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: شوال۱۲۲۷ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۷۶گ، ۱۴سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳۹-۱۷۲]

● مقتل امیرالمؤمنین علیه السلام / مقتل / عربی

maqtal-u amīr-il-mu'minīn 'alayh-is-salām

اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه: ۱۴۷/۷

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: -۱۰۱]

● **مقتل پیامبر و علی و حسن (ع)** / تاریخ معصومین / فارسی
maqtal-e payāmbar va ʻalī va hasan

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۶۹۶/۲

به روش شیعی قرن ۱۱ به فارسی با عنوان‌های فصل پنجم دوبار و ششم و باب چهارم دوبار، باید میانه کتابی باشد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۳۸گ (۱۳۱پ-۲۶۸ر)، ۵سطر(۹×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱۶-۶۹]

● **مقتل حسن و حسین علیهم السلام** / مقتل / فارسی
maqtal-e hasan va hoseyn ʻalayhem-os salām

حکایت عامیانه و عجیبی از شهادت امام حسن و سید الشهدا است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۷۳۲

آغاز: قصه مقتل امیرالمؤمنین حسن و حسین رضی الله عنهما ژف عداوت اصلی امیر المؤمنین حسن: [و] حسین که با یزید لعین بود این است که عبد المناف جد محمد مصطفی؛ **انجام:** و هر که در روز عاشورا سرمه در چشم کند تا سال دیگر به درد چشم گرفتار نگردد و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین برحمتک یا ارحم الراحمین.

خط: نستعلیق، کا: قطب الدین بلگرامی، تا: شوال سنه ۲۰، جا: رجبوره پرکنه شاه آباد؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج، ۳۶گ (۱۵-۵۰پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۸-۴۹۸]

● **مقتل الحسین = مقتل ابی مخنف = مصرع الحسین و ماجری له و لاهل بیته** / تاریخ معصومین / عربی
maqtal-ul ḥusayn = maqtal-u abi mixnaf = maṣraʻ-ul ḥusayn wa mā-jarā lah-ū wa li-ahl-i bayt-i-h

ابو مخنف، لوط بن یحیی،- ۱۵۷ قمری
abū mexnaf, lūt ebn-e yahyā(- 775)

کتابی معروف درمقتل حسین بن علی (ع) ویاران باوفای وی درفاجعه کربلا که جزء کهن‌ترین کتاب‌های مقتل‌نگاری به شمار می‌رود. به گفته علامه طهرانی برخی موضوعات ملحقه بدان جعلی واضافی است که مرحوم میرزا حسین نوری در«اللؤلؤ والمرجان» به تحقیق آن پرداخته است.این اثر بر اساس نظر مشهور از ابومخنف دانسته شده است؛ لیکن بر اساس تتبع برخی پژوهشگران به نظر می‌رسد این نسبت صحیح نباشد؛ چنان که مرحوم آقا بزرگ تهرانی می‌نویسد: «و نسبته إلیه مشهورة لکن الظاهر أن فیه بعض الموضوعات» و نیز مرحوم مدرس تبریزی به نقل از یکی معاصرین، آورده است: «بعضی از اهل عصر گفته است که افسوس کتاب مقتل الحسین (ع) ابومخنف به تمادی ایام مفقود و به دست ما نرسیده و اما این مقتلی که در دست می‌باشد و در آخر عاشر (دهم) بحار [الأنوار] چاپ شده و به ابومخنف بیچاره نسبت می‌دهند از وی نبوده و معلوم نیست که از کیست. ابوجعفر طبری در کتاب تاریخ خود [= تاریخ الرسل و الملوک] بسیاری از مقتل ابومخنف را نقل کرده که بعد از مقایسه با این مقتل معروف منتسب به ابومخنف معلوم می گردد که ابداً ربطی به همدیگر ندارند و در نتیجه می گوید پس این مقتل معروف به نام ابی مخنف اعتبار نداشته و به متفردات او اعتمادی نیست؛ انتهی ملخصاً» و همو در ادامه افزوده است: «قضاوت در امثال این قضیه در صورتی که ضرورتی دینی ایجاب کند محتاج به تتبع بیشتر می‌باشد».(حسین متقی)

آغاز: قال حدثنا ابوالمنذر هشام بن محمد بن سائب الکلبی قال حدثنا عبدالرحمن بن جندب الازدی عن ابیه قال دخلت انا و سلیمان ...

انجام: و هذا ما وجدناه مسطورا علی الوفا و التمام و الکمال من ... مولانا و سیدنا الحسین بن علی بن ابی طالب علیهم السلام و صلی الله علی محمد و آله اجمعین ...

چاپ: مشار عربی، ص۸۹۰؛ ایران، سنگی، ۱۳۱۵ق، وزیری؛ دارالخلافه طهران، ۱۲۸۷ق، رحلی، ۳۳ص ۳۵۶-۳۸۸)؛ تهران، ۱۳۰۴ق، ۳۴ص؛ ۱۳۰۳ق، ۳۰ (ص۲۴-۵۳)؛ ۱۲۷۱ق

[الذریعة ۲۲/۲۷]

شرح و حواشی:

۱- وسیلة النجاة = ترجمه مقتل ابی مخنف؛ اورنقی، محمد حسین بن سلطان محمد (-۱۳)

۲- کنز الاسف در ترجمه مقتل ابی مخنف؛ محلاتی، محمد تقی بن علی رضا (-۱۴)

۳- اشعار مقتل ابی مخنف؛ گنجی بیگ، محمد باقر بن حافظ

۴- مقتل الحسین = مقتل ابی مخنف (ترجمه)؛ طبرستانی، عبدالجواد بن محمد علی

۵- مختار مقتل ابی عبدالله الحسین (ع)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۸۹۳

آغاز: به سالتک عن شیئی تصدقنی فیه فقال؛ **انجام:** قلت الهی و سیدی و مولا الی البعید امنیتی قال

خط: نسخ، کا: الجاسر، یوسف بن عبدالله، تا: ۹۸۹ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا [رایانه]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۲۱ خوئی

آغاز: رواه ابوالحسن محمد بن عبدالله البکری قال حدثنا اشیاخنا ... انه لما قتل عثمان بن عفان؛ **انجام:** و بایع علی قتل الحسین بن علی بن ابیطالب ... کتب هذا ... المقتل ... اسماعیل بن علی ... رب العالمین.

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن علی مورخ، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۹۶ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۷-۳۷۰]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۶۱۶
آغاز: فحمدالله و اثنی علیه و ذکر جده النبی فصلی علیه ثم قال ایها الناس ان معاویة قد عاش بأمل و عاش بأجل ... قال ابو مخنف فلما فرغوا من تجهیز معاویة خرج ولده یزید؛ **انجام:** و یقولون ویلکم بعثوا لنا براسه و زعموا انه خارجیا خرج و ما علمنا انه رأس الحسین فلما کثر ذلک بینهم و بلغ ذلک یزید فساءه ذلک فلم یدر ماذا یعمل.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ جلد: مقوا، ۱۸۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۵-۲۶]
۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۶/۳
خط: نسخ درشت، بی‌کا، تا: قرن۱۱؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۲۵]
۵. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه: نامعلوم/۱
خط: نسخ، کا: احمد بن نصیر بن عضدالدین دویس (کذا) حسینی موسوی، تا: شنبه ۲۵ رمضان۱۰۰۴ق؛ ۷۵گ (۱-۷۵)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۱۸سم [صد و شصت نسخه: -۶۱]
۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۸۳۵
خط: نسخ، کا: احمد بن مصطفی، تا: ۱۰۰۴ق؛ اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۲۱]
۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۵۸۵
خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه۲ صفر۱۰۲۹ق؛ وقف‌نامه کتاب به خط محمد ابراهیم بن محمد معصوم حسینی (قزوینی) با مهر: «صراط علی حق نمسکه عبده محمد ابراهیم»(مربع)؛ جلد: مقوایی، ۸۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۲۴-۳۲۰]
۸. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۴۱۶/۲
خط: نسخ، کا: شیخ فتله نجفی، تا: ۱۰۴۳ق؛ ۱۳۰گ (۵۷پ-۱۸۶پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۲-۱۰۵]
۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۵۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: بشارت بن حمدی، تا: احتمالاً قرن۱۲؛ تملک: ریحان الله بن جعفر موسوی به سال ۱۳۲۳ با مهر «عبده ریحان الله الموسوی» (بیضی)؛ جلد: مقوا، ۱۲۰گ، ۱۵سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۱]
۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۴۸
آغاز: بسمله، رواه یحیی بن لوط الارزی عن یحیی بن سعد قال حدثنا؛ **انجام:** فدخل الی المدینه ... و شققن الجیوب و لطمن الخدود.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۸۸گ، ۱۵ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۷-۲۱۷]
۱۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۷۲۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲[نشریه: ۲-۱۷۲]
۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۷۴
آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی محمد و آله، قال أبو مخنف، لوط بن یحیی الأزدی؛ **انجام:** و أخیه و علی أولاده و لعن الله أمة ظلمة و جفاة: آمین یا رب العالمین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با دستخط آیت الله مرعشی نجفی با عبارت: «هذه نسخة من مقتل أبی مخنف مغایرة لمقتله المعروف المطبوع تغایراً فاحشاً فلا بد من التجری فی حقه»، مصحح؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۶۷گ، ۱۷سطر(۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۹-۵۷۷]
۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۳۲۱
آغاز: کتاب فیه حدیث مقتل ... و ذلک حین صالح معاویة بن ابی سفیان قال دخلنا علیه فرد علینا السلام؛ **انجام:** قال ابو مخنف فلما فرغت من شعرها انصرفت فبقی الناس متحیرین.
خط: نسخ، کا: نعمة بن عوض، تا: چهارشنبه ۴ صفر۱۱۰۷ق؛ مهر: «عبده صدر الدین الموسوی»(مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۷۶گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۴-۱۱۲]
۱۴. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۳۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۷ ذیحجه۱۱۳۰ق؛ جلد: تیماج، ۹۳گ، ۱۲-۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: -۱۲۹]
۱۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۶۱۰/۱
خط: نسخ، کا: علی بن حاج محمد فیاض کاظمی، تا: یک‌شنبه ۲۱ جمادی الثانی۱۱۹۹ق؛ قطع: خشتی[رشت و همدان: ف: ۱۴۱۶]
۱۶. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه: ۷۹/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۰گ (۱پ-۳۰پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۶۵]
۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با یادداشت آقا خان قائم مقامی؛ ۱ص (۵۳)، ۲۰سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۸۲]
۱۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۸۱۱/۳
انجام: علی اخو خیر الانام المسدد ×× لعنتم و اخزیتم بما قد جنیتم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۴۲گ (۱۰۴پ-۱۴۵پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳-۶۰۵]
۱۹. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه: ۸۹
خط: نسخ، کا: شکر الله، تا: قرن ۱۳؛ ۱۲۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: -۹۰]
۲۰. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۲۴۰
آغاز: فاذا جمع الله بیننا واعطانا ارادتنا فاحضنا شیء وانتم شیعتنا و محبینا و ممن نعرفه بالنصیحة لنا والاشفاق علینا؛ **انجام:** علی الدنیا تراب ×× وکاس فیها قد سقینا / وهذی قصتی مع شرح حالی ×× الا یا سامعین ابکو علیاً
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۷۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲-۵۲۳]

۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۲۷۶/۱

آغاز: هذا ما روی من الاراجيز والابيات فی كتاب مقتل الحسين بن علی بن ابيطالب (ع) مسنداً الی ابی مخنف لوط بن يحيی الازدی علی الترتيب الذی ورد فی الكتاب المذكور للحسين (ع) بعد مصالحة الحسين(ع) مع معاوية؛ **انجام:** اما علی رواية الكافی فراس الحسين عليه السلام فی النجف الاشرف علی شرف الف الف صلاة وسلام ...

دراین نسخه تنها ابیات واشعار مقتل آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «الواثق بالله الغنی مراد الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۲]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۳/۱ کر

آغاز: برابر؛ **انجام:** و أما رأس الحسين عليه السلام فاسترقه خادم من خدام يزيد و أعاده إلی جثته و دفنه معها فی كربلاء و صلی الله عليه و علی جده و أبيه و أمه و أخيه و علی الأئمة المعصومين من بنيه و لعن الله يزيد و أتباعه و أشياعه و لعن الله من أسرج و ألجم و تهيأ لقتال أبی عبدالله الحسين عليه السلام و الحمدلله رب العالمين و السلام علی الذين اتبعوا الهدی و جعلنا الله فی المصابين علی الحسين عليه السلام و من المرزيين

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۷۲گ، ۱۶سطر(۹×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۴۰/۲-۳۲۲]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۲۳

آغاز: باب مقتل الحسين بن علی، - عليهما السلام - و مولده - عليه السلام - ولد بالمدينة آخر شهر ربيع الاول؛ **انجام:** و توفی المختار و ابراهيم بن مالك بالكوفة رضی الله عنهما و عن والديهما

خط: نستعلیق، کا: محمد علی اردبیلی، تا: شعبان۱۲۱۶ق؛ تملک: «مولانا حسن بن ملا محمد علی کشمیری»، «ریحان الله ابن جعفر الموسوی»؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۴گ، ۱۸سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۰×۱۴سم [ف: ۲۸-۱۹۱]

۲۴. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۳۶۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۱ رمضان۱۲۲۶ق؛ ۷۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۶۷]

۲۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۲۲۵

بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ خریداری از مصطفی حسینی [رایانه]

۲۶. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۱۴۵/۲

خط: نسخ، کا: علی بن صالح بن زین الدین احسائی هجری، تا: ۱۴ صفر۱۲۳۳ق؛ ۸۲گ (۴۲ر-۱۲۳پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۱۰۵]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۴۲/۱

بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ قطع: رحلی[میراث شهاب: س۸ش۴-۷۰]

۲۸. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۱۵۰م

خط: نسخ، کا: حسن فاطمی، تا: ۱۲۴۵ق؛ اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۷۷]

۲۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۶۲۲

خط: نسخ، کا: محمد علی بن رجب، تا: ذیقعده۱۲۵۲ق؛ قطع: خشتی[رشت و همدان: ف: -۱۳۶۴]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۳۱۴/۱

آغاز: روی ابو مخنف لوط بن يحيی الازدی عن يحيی بی سعيد؛ **انجام:** و دفن معه صلوات الله عليه.

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن عبدالعلی یزدی، تا: ۲محرم۱۲۵۶ق؛ جلد: تیماج، ۷۱ص، ۲۳سطر(۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۷-۱۶۲]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۲۸۹/۹

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد کاظم سرائی، تا: ۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج، ۷۰گ (۱۱۲پ-۱۸۱پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۳۰-۵۵]

۳۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۸۳۴

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد معصوم بن محمد حسن قزوینی، تا: سه‌شنبه ۲۹ ذیحجه۱۲۶۱ق؛ از سید محمد مهدی طباطبائی «مراثی غرویه مهدویه»؛ ۸۵گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۸]

۳۳. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۱۰۸

خط: نسخ درشت، کا: کاظم ابن عبدالجبار همدانی، تا: ۱۷ ذیقعده۱۲۶۲ق؛ ۱۱۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۲۳]

۳۴. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۳۱۰

خط: نسخ، کا: کربلائی علی بن مشهدی نصیر تبریزی، تا: ۲۵ ربیع الاول۱۲۶۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۷۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۴۱]

۳۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۷۷۲/۱

خط: نسخ خوش، کا: علی بن احمد موسوی، تا: ۱۲۷۲ق؛ مهر: «عبده الراجی ابن محمد محمد سعید الرضوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج زیتونی، ۵۶گ (۱پ-۵۶پ)، ۱۷سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶-۴۱۱]

۳۶. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۱۳

خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن عبدالجبار مرندی، تا: ۱۲۷۹ق؛ با یادداشتی از علی بن محمد بن ابراهیم بن شمس الدین بن حیدرالدین بن ابوالمکارم مدنی ساکن غری (نجف اشرف) پس از مهاجرت از تبریز به تاریخ ۱۲۸۸؛ جلد: تیماج، ۱۰۴گ، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: -۸۶]

۳۷. قائن؛ حسینی قهستانی؛ شماره نسخه: ۲۷

خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالمحسن، تا: چهارشنبه ۹ جمادی الاول۱۲۸۶ق؛ تملک: ابوطالب حسینی قائنی، جواد حسینی قائنی، معصوم بن رضی قهستانی به سال ۱۳۴۱؛ ۶۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [مدرسه جعفریه زهان: ف: -۱۳۸]

۳۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۲۹۹/۳

آغاز: حدثنا ابو المنذر هشام بن محمد بن السائب الكلبی. قال

حدثنا عبدالرحمن؛ **انجام:** ثم الانتقام منه فی جهنم فانها مقره لعنة الله علیه الی یوم القیامه، الا لعنة الله علی القوم الظالمین.
خط: نستعلیق، کا: عراقی، عبدالعلی، تا: ربیع الثانی۱۲۹۷ق؛ ۹۵گ (۹۹پ-۱۹۳ر)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱-۲۹۱]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۸۰

آغاز: و الاصغر بالاکبر حتی تستقیموا و لاتکون فتنة ابداً؛ **انجام:** کانه من لمعه شعاع ×× ادنو فقد طاب لنا القراع
خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ ۸۶گ، ۱۲و ۱۳سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۱/۲سم [ف: ۱۴-۵۲۹]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۲۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لعن الله من بلغه ذلک فرضی به و لعن الله اعداء اهل البیت من الاولین و الآخرین و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین.
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۴؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱۴گ (۱۴پ-۱۲۷ر)، ۱۰ سطر(۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴۱-۴۳۳]

۴۱. اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه: ۲۳/۱

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن عبدالرسول بن عبدالعظیم حسینی خوزروقی اصفهانی، تا: ۱۷ ذیقعده۱۳۰۴ق؛ مصحح؛ ۸۱گ (۱پ-۸۱ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [اوراق عتیق: ۲-۳۳۴]

۴۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۱۳۲/۱-۲۱/۵۲

آغاز: بسمله قال حدثنا ابو المنذر هشام عن محمد ابن سائب الکلبی قال حدثنا عبدالرحمن ابن جندب الازدی عن ابیه قال دخلت انا وسلیمان؛ **انجام:** وهکذا لم یزل یعذبه الی یوم القیامة ثم الانتقام منه فی جهنم فانها مقره تمت
خط: نسخ، کا: محمد علی اصفهانی، تا: ۱۴ رمضان۱۳۱۶ق؛ جلد: تیماج، ۶۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۱۷]

۴۳. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه: ۲/۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی محمد و آله، قال أبو مخنف، لوط بن یحیی الأزدی؛ **انجام:** و أخیه و علی أولاده و لعن الله أمة ظلمة و جفاة: آمین یا رب العالمین.
خط: نسخ، کا: سید ابوالقاسم (المحرر) نجفی اصفهانی، تا: ۱۳۳۹ق؛ ۴گ (۱۰۷ر-۱۱۰پ)، ۱۹-۲۰سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [ف: -۱۰]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۲۲

آغاز: بسمله، هذا مقتل ابی عبدالله الحسین ... قال ابومخنف لوط ابن یحیی الازدی؛ **انجام:** و ناحت الجن والانس علی جثةالامام اخوالامام ابوالائمه علیهم السلام.
خط: نسخ جلی، کا: حسین بن علی عوادی موسوی، تا: ۷صفر۱۳۷۲ق؛ واقف: بانو زهراحیدری، شهریور۱۳۵۱؛ ۱۲۳گ، اندازه: ۱۹/۲×۳۲سم [ف: ۱۴-۵۲۸]

۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۵

آغاز: بسمله. (و به ثقتی. روی ابو مخنف لوط بن یحیی الازدی رضی الله عنه عن یحیی بن سعید) قال حدثنا ابو المنذر (بن) هشام (بن مسیب) الکلبی قال حدثنا (عبدالله بن محمد الشامی قال حدثنا) عبدالرحمن بن جندب (بن عبدالله) الازدی قال دخلت انا و سلیمان بن صرد الخزاعی ... علی الحسن بن علی ... و سلمنا علیه فرد علینا السلام.(آنچه میان دو کمانه گذارده شده تنها از نسخه ماست)؛ **انجام:** و جعل یقطع من لحمه و یطعمه حتی قضی نحبه ... و اما اصحابه جدوا فی طلبه فلم یروه و لا وجد و اله خبرا و لا طاحوا له علی اثر فراحوا فوقعت بینهم الفتنة علی الخلافة حتی قتل منهم خلق کثیر لا رضی الله و لعن الله عبیدالله بن زیاد ... و لعن الله یزید فی کل جدید و لعن الله من شدو الجم و تهیأ لقتالک یا ابا عبدالله و لعن الله بنی امیة قاطبة لعنا لا ینقطع آخره و هذا ما انتهی الینا من مقتل سیدنا ... الحسین ... و علی آبائه افضل الصلوة و السلام و استغفرالله من الزیادة و النقصان انه غفور منان اللهم اغفر لنا بحق محمد و آله.
خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح رنگارنگ، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مذهب، ۶۲گ، ۱۷سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۵-۱۵۴۵]

۴۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۶۳۸/۵

خط: نسخ، کا: احمد بن حسن بن مهنا حسینی هجری، بی‌تا؛ قطع: خشتی[ف: -۱۱۷]

۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۷۶۲

آغاز: فیها و اقاما حتی قبض الحسن (ع) فاجتمع نفر من اهل الکوفه وجوه الشیعه منهم بنو اجعده و غیرهم یعزون الحسین؛ **انجام:** و لعن الله آل مروان و لعن الله بنی امیه قاطبه و لعن الله ... و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین آمین یا رب العالمین.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۰۱گ، ۱۵سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶-۳۹۳]

۴۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۴۴۷

آغاز: بسمله، روی ابو مخنف لوط بن یحیی الاذدی عن عماره الکلبی؛ **انجام:** فرت یمه ابوه فاطمه الصغری× من فوق الرمال من عن النحره
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام جلد: تیماج، ۷۰گ، ۱۸ سطر(۱۱/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۵-۲۶۱]

۴۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۵۹۳/۳

خط: نسخ، کا: آقا محمد اسمعیل همدانی، بی‌تا؛ قطع: خشتی[رشت و همدان: ف: -۱۵۰۳]

۵۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لعن الله یزید و أتباعه و أشیاعه و لعن الله من أسرج و ألجم و تهیأ لقتال أبی عبدالله الحسین (ع) و الحمدلله رب العالمین و السلام علی الذین اتبعوا الهدی و جعلنا الله فی المصابین علی الحسین و من المر ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [مؤید: ۱-۴۹]

۵۱. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و شایعت و بایعت و تابعت و العنهم لعنا و بیلا و عذبهم عذابا الیما یا اقدر القادرین

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۵گ (۴۰پ-۱۰۴پ)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۲۲۶]

۵۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۸۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم ینشرون فیقتلهم الحسین(ع) هم ینشرون فلا یبقی من ذریتنا احد الا قتلهم قتلة فعند ذلک یکشف الغیظ و ینسی الحزن

خط: نسخ، کا: محمد رضا وشلقی خویی، بی‌تا؛ ۷۶گ، ۱۹۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [میراث اسلامی: دفتر نهم-۸۷]

● **مقتل الحسین = مقتل ابی مخنف (ترجمه)** / تاریخ معصومین / فارسی

maqtal-ol hoseyn = maqtal-i abī mexnaf (t.)

طبرستانی، عبدالجواد بن محمد علی

tabarestānī, ‘abd-ol-javād ebn-e mohammad ‘alī

وابسته به: مقتل الحسین؛ ابو مخنف، لوط بن یحیی (-۱۵۷ق)

ترجمه کتاب مقتل تألیف ابی مخنف الازدی می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۳۶

آغاز: وصلی الله علی محمد و آله اجمعین، چنین گوید جانی مبتلا بقیود نفسانی؛ **انجام:** گفت ای شیخ چه عجیبی دیدی و از چه تعجب ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ یادداشتی به تاریخ ۱۹ جمادی الثانی ۱۳۱۳ در خصوص مطالعه نسخه در دارالسلطنه اصفهان از صادق فرزند محمد رضا فرزند محمد ... آمده؛ جلد: تیماج، ۹۹گ، ۱۵ سطر(۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۹-۲۰۴]

● **مقتل الحسین (ع) = مناقب الحسین بن علی (ع)** / مقتل / عربی

maqtal-ul ḥusayn = manāqib-ul ḥusayn-i bn-i ‘alī

نجار شوشتری، علی بن علی، ق۱۲ قمری

najjār-e šūštarī,‘alī ebn-e ‘alī (- 18c)

تاریخ تألیف: محرم ۱۱۶۰ق

روایاتی است با عناوین «و روی» در ۱۰ «باب» و یک «خاتمه» در مصایب و مراثی سید الشهداء حضرت امام حسین بن علی که بیشتر آن به نقل از بحار الانوار علامه مجلسی و برخی از کتاب «المنتخب فی جمع المراثی و الخطب» فخر الدین بن محمد علی طریحی نجفی (- ۱۰۸۵ق) نگاشته شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۱۵/۳

آغاز: رب شفع فی عبیدک الاثم سیده الحسین بن علی وجده و اباه و اخاه و الائمة من ذریته صلواتک علیهم اجمعین، الباب الاول، روی عن الصادق انه کان إذا اهل؛ **انجام:** فیا کبدی کم تصبرن علی الاذی ×× اما آن تفنی من اذی حسراتها. الی هنا انتهی ما ارید جمعه و تدوینه من اماکن متبددة و جلها من بحارالانوار للمولی المجلسی و بعضها من المنتخب للشیخ الطریحی ... .

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: ۱۱۶۰ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه، بحار» و غیر آن؛ یادداشت محمد علی بن محمد زکی فراش باشی آستانه مقدسه رضویه؛ ۸۰گ (۱۰-۸۹)، ۲۰-۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۹سم [ف: ۳۸-۴۴]

● **مقتل الحسین (ع)** / مقتل / عربی

maqtal-ul ḥusayn

آل عصفور، حسین بن محمد، ۱۱۴۷ - ۱۲۱۶ قمری

āl-e ‘osfūr, hoseyn ebn-e mohammad (1735 - 1802)

مؤلف در این اثر ماجرای نهضت و شهادت امام حسین (ع) را از کتاب‌های معتبر حدیث و تاریخ که در آغاز از آنها نام برده، گردآورده و گاهی بعضی از لغات و عبارتهای مشکل را نیز شرح می‌نماید.

آغاز: بسمله، [باب] ما جری علیه صلوات الله علیه بعد بیعة الناس لیزید بن معاویة الی شهادته صلواة الله علیه و لعنة الله علی ظالمیه و قاتلیه و الراضین بقتله ...

انجام: و امر عبیدالله بن زیاد أن یحرق بالنار ففعل ذلک و صار الی عذاب الله ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن صادق جورسی خوئی، تا: ۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج، ۸۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲-۳۸۲]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۲۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالحسین، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۱۵سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱۸-۲۰۹]

● **مقتل الحسین (ع)** / مقتل / عربی

maqtal-ul ḥusayn

کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810-1871)

مقتل مفصلی است درحالات حضرت امام حسین (ع) درچندین باب که باب‌ها شماره ندارد. اینک چند باب از آغاز: باب تاریخ ولادته، باب حمله، باب رضاعه، باب عقیقه، باب ذکر بعض فضائله، باب سخاوته، باب شجاعته، باب زهده، باب عفوه، باب

ماورد فی القرآن من ذکر ام الحسین، باب اخبار الله تعالی انبیائه، باب اخبار الله تعالی نبینا (ص) شهادته ... ناتمام استو می‌انجامد به: باب ثواب انشاء الشعر فیهم، باب احوال قاتلیه و قاتل قاتلیه، باب تحقیق حال المختار، باب بعض احوالات المختار. در پایان نسخه‌های آمده است که مؤلف موفق به اتمام اثر نشده است.

آغاز: بسمله، حمد له،وبعد یقول العبد الاثیم کریم بن ابراهیم انی لما رایت کثره اختلاف النقلة و الروات اخبار مصائب الحسین علیه السلام ...

انجام: علی بن حسین دعا به اربع دعوات فاجابه الله علی یدی ثم تأمرنی أن اکل هذا یوم صوم شکراً لله عزوجل علی ما فعلته بتوفیقه وحرملة هو الذی حمل رأس الحسین (ع) تمت فههنا انقطع کلام المؤلف کریم بن ابراهیم ولم یوفق لتالیف ازید من ذلک

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۷۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۵۵ق؛ تملک: میرزا احمد؛ مهر: «محمد بن ابراهیم بن محمد بتاریخ ۱۳۰۹»؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: تیماج، ۷۹گ، ۱۵سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲-۶۴۱]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۰۰۳/۳-عکسی

آغاز: بسمله. باب تاریخ ولادته (ع). الشیخ عبدالله بن نورالله عن مصباح المتهجد بسنده عن حسین بن یزید عن جعفر بن محمد (ع)، قال ولد الحسین بن علی (ع) لخمس لیالی خلون من شعبان سنة اربع من الهجرة، و عنه خرج الی القاسم بن العلا الهمدانی؛

انجام: برابر

تذکر: درفهرست ناشناخته مانده و نسخه‌ای از آن در کتابخانه گلپایگانی است که از کرمانی دانسته است؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲-۱۳؛ ۱۰۸ص (۱۵۴-۲۶۱) [عکسی ف: ۱-۱۴]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۵۳۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** قد خلت فاذا انا رسول الله صلی الله علیه و آله مجتبی فی المحراب برد انه فنظرت فاذا ...

خط: نستعلیق جلی ممتاز، بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۴سطر (۶/۷×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [رایانه]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۹۷۸/۲-۱۱/۷۸

آغاز: بسمله کتاب مقتل امام روحی له الفداء اعلی الله مقامه بسبعین باب تاریخ ولادته علیه السلام شیخ عبدالله بن نورالله عن مصباح المتهجد بسنده عن حسین بن زید عن جعفر؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: عبدالحسین بن محمد خراسانی، تا: شوال۱۳۱۲ق، جلد: تیماج، ۶۳گ، ۲۷-۲۵سطر، اندازه: ۱۰×۲۴سم [ف: ۸-۴۵۱۷]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۸۵۵

خط: نستعلیق تحریری، کا: سید محمد بن مرتضی موسوی، تا: ۱۳۴۵ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۷۰گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۵-۱۸۲۱]

● **مقتل الحسین (ع)** / تاریخ معصومین / عربی

maqtal-ul ḥusayn

حسینی میبدی، علی بن محمد علی، - ۱۳۱۳ قمری

hoseynī meybodī, ʻalī ebn-e mohammad ʻalī(- 1896)

جریان کربلا و چگونگی شهادت حضرت امام حسین علیه السلام را، آن‌گونه که از منابع صحیح استفاده می‌شود نه با تفصیل زیاد به درخواست بعضی از مؤمنین گزارش داده با تحلیل‌هایی مناسب وقایع در بعضی موارد. در بیشتر صفحه‌ها توضیحاتی از مؤلف افزوده شده است.

آغاز: الحمدلله الذی ارسل ریاح المصائب فأنار بها سحاب العبرات من قعر بحر القلب الی اوج الرأس فأسال بها میازیب الشؤن علی سطوح الوجنات

کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۳مشهد

آغاز: برابر

نسخه حاضر از آغاز اسباب حرکت امام از مدینه به سوی کربلا تا شهادت حضرت مسلم را داراست و سپس مطالب به صورت پراکنده تا شهادت آن حضرت و اسیری اهل بیت علیهم السلام آمده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ گویا به خط مؤلف و پیش‌نویس کتاب می‌باشد با خط خوردگی و اضافات فراوان؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: -۱۲۸]

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۳

همان نسخه بالا[ف: ۱-۱۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۳۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۱۵۶]

● **مقتل الحسین (ع)** / تاریخ معصومین / ترکی

maqtal-ul ḥusayn

مقتل مختصری است به نظم و نثر، ابتدا در بیان تولد حضرت امام حسین و پس از آن در مصائب جانگداز آن حضرت، که مؤلف برای استفاده خود نگاشته است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۷۸۳-۵۲/۱۲۳

آغاز: بنام خداوند دادار فرد ××که از خاک آدم پدیدار کرد / ز خاک آورد سر و سیمین بری ×× نگارد زگل نقش مه پیکری

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۳۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸-۴۵۱۹]

● **مقتل الحسین (ع)** / تاریخ معصومین / عربی

maqtal-ul ḥusayn

ناشناخته:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۶۸۹/۲

آغاز: ثم القصة فی قتل الحسین و ذلک أنه لما مرض معاویة و

دخل علیه ابنه یزید
داستان شهادت حضرت امام حسین علیه السلام را با کمال اختصار، در این رساله آورده و معلوم نیست که از چه مصدری گرفته شده است؛ خط: نسخ، کا: احمد بن سید بن حاج داود، تا: ۸۹۶ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۱۰گ (۸۴پ-۹۳ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۲-۲۷۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۷۶۴

آغاز: من ذریتنا احد الا قتلهم قتلة فعند ذلك یکشف الله الغیظ و ینسی الحزن ثم قال ابوعبدالله (ع) رحم الله شیعتنا شیعتنا والله هم المومنون؛ **انجام:** کما ملئت ظلما و جورا هولاء یا جابر خلفائی و اوصیائی و اولادی و عترتی

نسخه صدراً و ذیلاً ناقص و موجودی حاوی تاریخ و حوادث غم‌انگیز کربلا است و قبل از آن اشاره به ماجرای فدك و رفتار برخی از صحابه با خاندان پیامبر (ص) دارد، مؤلف در این نوشته از کتب «مثیر الاحزان»، «کامل الزیارات» و «احتجاج طبرسی» به خصوص اشعار و قصاید شعرا فراوان استفاده کرده است؛ خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: اهدایی، آبان ۱۳۶۹؛ جلد: گالینگور، ۱۵۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۲سم [ف: ۲۶-۵۷۰]

۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۲۳۸

بروایة الکلبی یسنده الی ابی مخنف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲[نشریه: ۷-۲۹۸]

۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۳۴۵/۳

چند حدیث با شرح آنهاست درباره شهادت حضرت سید الشهداء (ع)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا، ۵گ (۳۰-۳۴)، ۱۸ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۸۵]

۵. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: ۳۵

آغاز: ابی عن سعد عن محمد بن الحسین عن محمد بن عبدالله زرارة عن عبدالله بن عبدالرحمن الاصم؛ **انجام:** فهو باغ و طاغ و سموا معاویة کاتب الوحی فلم یکتب کلمة واحدة منه إنما نقل انه کان من ... .

مجالسی است در تاریخ امام حسین علیه السلام از ولادت تا شهادت با استفاده از کتب تاریخی و مقاتل و کتب اخبار، مشتمل بر چندین مسلك هر یك در چندین مجلس، و از سید شرف الدین علی به نام استادش یاد می‌کند؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوایی، ۲۴۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱-۳۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۶۶۲

آغاز: فیا اخوتی توجهوا توجروا و تدبروا توجرا فاذا توجهتم تصورتم و اذا تصورتم استعبرتم؛ **انجام:** و بقی زین العابدین فی المدینة و هو باکی العین حزین القلب الی ان قبض وسمه الولید و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم الا لعنة الله علی القوم الظالمین
تاریخ نهضت عاشورا و شهادت سید الشهداء و اسارت اهل بیت است که گویا به وسیله کاتب نسخه برای مجالس مقتل‌خوانی تنظیم شده است؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۱۲۴۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۰۵گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳۱-۳۹]

۷. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۴۶۹/۵

آغاز: بالموة حتی قدم علی اخی الحسن وناشدنی ان لا انقض امرأ ولم احرك ساکناً قاطعته کرهاً ... انه حضر عندالحسین ذات یوم من الایام وانشأ یقول: اتانا رسول القوم فی ارض مکة×× یقول امام الحق اضحی مسالماً؛ **انجام:** فانه سرقه خادم یزید لعنه واعاده الی جثته فی کربلا وهذا ما انتها الینا من مقتل سیدنا ومولانا الحسین علیه السلام بالتمام والکمال ونعوذ بالله من الزیادة والنقصان

کتابی است دربیان تاریخ نهضت، امام حسین علیه السلام وشهادت آن حضرت ویاران باوفایش با استفاده از کتب تاریخی همچون مقتل ابی مخنف، عناوین خاصی ندارد، باید گویا از تألیفات علمای بحرین باشد؛ خط: نسخ، کا: حسین بن شیخ علی، تا: شنبه ۱۷رجب۱۲۸۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۷۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف مخ: ۲-۵۲۴]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۷۳۰

آغاز: اعلموا ایها الاخوان انه لاخیر و الله فی دمع یصان علی سادات الزمان و أولیاء الملك الدیان فواحر قلباه علی تلك الاجساد المطرحات؛ **انجام:** و اجتناب المحرمات و المکروهات و الاشتمال علی الکمالات انه حمید مجید فعال لما یرید.

واقعه خونین کربلا و داستان شهادت امام حسین علیه السلام و یاران و اصحاب گرامش، در این کتاب تشریح شده و به مناسبت اشعار و قصائدی می‌آورد، این کتاب دارای مجالس و هر مجلس دارای چند باب است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۱۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۱۲۶]

۹. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۷۵۹

آغاز: و بکائه و یقول: هو الیوم الذی قتل فیه الحسین علیه السلام و روی الصدوق؛ **انجام:** اخشی علیك مما تنزلینه بنفسك اذا سمعت صوتی بالاذان فاعفته عن ذلك ...

کتابی در مقتل که در آن از بحار و منتخب نقل شده است، از حدیث ترك السعی فی الحوائج یوم عاشورا آغاز می‌شود و به حدیث ترك بلال الاذان بعد رسول الله صلی الله علیه و آله ختم می‌گردد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ با یادداشتی به تاریخ ۷ ذیحجه ۱۳۶۴؛ ۷۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [مؤید: ۲-۲۲۹]

۱۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۲۹

آغاز: بخش اول: الحمدلله الذی نور قلوبنا بولاء الحسین و اخیه و جده و ابیه و امه ... حمدت الله علی ولائهم و شکرته علی التوفیق لعزائم سیما قتیل العبرة

بخش دوم: حمدك یا من یصطفی من عباده اولیائه للمحنة و البلاء و یختار من اولیائه العالین لاستقصاء ذلك بمزید الاعتناء و یجعل مصیبتهم اعظم المصائب؛ **انجام:** فاذا اردت الانصراف عنا

وصلناک ان شاء الله تعالی قال فقال له محمد بن علی لاحاجة لی فی هذا المال و لا له جئت قال یزید فلا علیک أن تقبضه و تفرقه فیمن احببت من اهل بیتک
[گویا بخشی از کتاب «الروضات فی المآتم الحسینیة» میرزا محمد باقر بن زین العابدین یزدی حایری (زنده در ۱۲۸۰ق) است که به «المآتم الحسینیة فی الروضات العلویه» نیز شهرت دارد، عنوان بخش‌های آن «المآتم، المآتم» است با خطبه‌ای مستقل و هر مآتم فصل‌هایی دارد با عنوان‌های «روضة-روضة» این خصوصیات تقریباً با نسخه حاضر تطبیق دارد و گویا این نسخه فقط دو «مآتم» را شامل است (ر.ک: الذریعه ۱۱/۲۷۹ با عنوان «الروضات فی المآتم الحسینیة و ۵/۱۹ با عنوان «المآتم الحسینیة فی الروضات العلویة»)، رساله دیگری نیز در فهرست دانشگاه تهران ۱۶۳۴/۱۰ به شماره ۲۷۸۱ با عنوان «الروضات فی رثاء الطاهرات» معرفی شده که گویا نسخه دیگری از همین کتاب است).این کتاب غیر از کتاب ریاض المصائب سید مهدی بن محمد جعفر موسوی تنکابنی است که در سال ۱۲۹۵ق در تبریز به چاپ رسیده است].
مقتل مهمی است که مؤلف در آن احوال امام حسین را از ابتدای قیام تا شهادت و ورود اسراء به شام و مدینه با استناد به منابع معتبر درج نموده و در مواردی نیز تحقیقات ارزنده‌ای از خود در صحت وقایع نقل نموده است، عناوین آن «روضه-روضه» است و تألیف آن گویا در نیمه آخر قرن سیزدهم و نیمه اول قرن چهاردهم صورت گرفته است، مؤلف در آن از کتاب ها و اشخاص زیر مطالبی را نقل نموده است: بحار الانوار، منتخب طریحی، قوام الدین حسنی قزوینی، سید شریف کاظمی، فوادح الحسینیة از حسین بن محمد بن احمد درازی، روضة الشهدا که مؤلف آن را معین دانسته است، زهرة الریاض، التبر المذاب، محمد بن معصوم، شیخ حسن دهستانی، تظلم الزهراء تألیف رضی قزوینی، ابراهیم قزوینی، سید حسین مقدس قزوینی در کتاب رجال، مفتاح حب الولایة، مجمع البحرین فی احوال الحسین تألیف محمد بن علی شاه.این کتاب گویا در چندین بخش بوده و در نسخه حاضر دو بخش از آن هرکدام با خطبه‌ای جداگانه موجود است و بخش دوم از انجام افتادگی دارد.بخش اول از «روضة فیما وقع من الحوادث فی اللیلة التی انتهی الیها یوم العاشورا»شروع و تا پایان «روضة فی وفات بنت الحسین ختم می‌شود، بخش دوم از خطبه امام سجاد در شام شروع و تا ورود اهل بیت به مدینه را شامل است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ محشی از عبدالوهاب بن محمد باقر نحوی؛ واقف: محمد صادق زکی زاده، ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۱۵۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۱-۳۴]

۱۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۶۸۲

آغاز: جزعاً عظیما و بقی ایاما لا یخرج من داره فلما خرج بعد ذلک جاء الناس یغرونه و یهنونه و کان من جملتهم الضحاک بن قیس؛ **انجام:** علی مثل هولاء یبکی الباکون و یندب النادبون وتجری الدموع من العیون اولا لاتکون کبعض مارحیهم حیث عرفه الاخران و الحمدلله رب العالمین.
حالات حضرت سیدالشهداء علیه السلام را از هنگام خروج از مدینه و ورود به مکه و از مکه تا کربلا و قضایای جانگداز کربلا و وقایع بعد از آن و حالات اسرا را تا شام بازگو کرده و در اثنا اشعاری به عربی آورده است، ظاهراً باید مقتل ابی مخنف باشد، بدون ترتیب فصل و باب، و بیشتر با عنوان «قال الراوی وروی» آورده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۳۷۱]

۱۲. قم؛ موقوفه میرزا ابوطالب قمی؛ شماره نسخه: ۱۳/۸

آغاز: الحمدلله المتعالی عن الاضداد المرتفع عن الانداد ذوالفضل و الاحسان؛ **انجام:** قال ابو مخنف: و رحلوا من نصیبین و صاروا علی عین الوردة
خط: نستعلیق، کا: راشد بن صباح قدمی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملک: میرزای قمی در اصفهان؛ جلد: تیماج، ۳۲گ (۳۱۱پ-۳۴۲پ)[جنگ: ۱-۴۹۴]

● **مقتل الحسین (ع)** / مقتل، تاریخ معصومین / عربی - فارسی
maqtal-ul ḥusayn

رساله‌ای است به فارسی و عربی مشتمل بر شرح واقعه کربلا و چگونگی به شهادت رسیدن امام حسین (ع) و مصایبی که در این واقعه بر ایشان و خاندان و یارانشان رفته است و فضیلت سوگواری در ایام عاشورا. این اثر که آمیخته با اشعاری به عربی و فارسی نیز می‌باشد، معلوم نشد از کدام مصدر گرفته شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۴۲۳

آغاز: در روز عاشورا به جهت اتمام حجت فرمود ای قوم شما می‌دانید که من فرزند رسول خدا می‌باشم و جگر گوشه شاه ولایت هستم؛ **انجام:** ای زمین کربلا همیشه غم و اندوه و محل رنج و عنای دوستان بودی ... و عجب مهمانداری کردی حتی آنکه قطره آبی از ایشان دریغ نمودی مگر آنکه از دم شمشیر ...
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ ۱۰۶گ، ۷-۱۴ سطر(۱×۱۱)، اندازه: ۱۷/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۹-۴۲]

● **مقتل الحسین (ع)** / مقتل، تاریخ معصومین / فارسی
maqtal-ul ḥusayn

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۹۸۶/۲-۵۹/۲۰۶

آغاز: سوختند ... طفل شیر خوار زوجه خوابیده بود که فرعون آن طفل را در حضور مادرش در شور انداخت؛
خط: نستعلیق، کا: بعضی برگها به خط ملا علی رفسنجانی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۱۶گ، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۸-۴۵۱۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۰۶۲/۱
از مؤلفی مجهول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوم قرن۱۳؛ قطع: وزیری[میراث شهاب: س۸ش۲-۱۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۴۳
آغاز: نحمدك اللهم یا من اعظم رزیتنا بمصیبة سبط خیر الانبیاء و ابن خیر الاوصیاء و مهجة سیدة النساء؛ **انجام:** و از سوز دل بر آن امام بیمار چنان ناله می‌کردند که نزدیک بود طبقهای آسمان از اثر ناله ایشان از هم بپاشد.
این قطعه مشکاة پنجم تا مشکاة نهم از کتابی است که در حالات حضرت امام حسین علیه السلام بطور بسیار مفصل با آوردن اشعار فارسی و عربی نوشته شده است از کتاب «مشکاة الانوار» ملامحمد ابراهیم نیست که نامش در الذریعه ۵۳/۲۱ آمده؛ خط: نسخ، کا: سید عبدالجلیل بن میرخلیل قزوینی حسینی، تا: چهارشنبه ۱۴ صفر۱۲۳۸ق، به جهت آخوند ملاعبدالرزاق؛ جلد: تیماج، ۱۶۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۵-۴۳]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۰۳۴
آغاز: ... رخت بستم از جهان ای جمله یاران همتی؛ **انجام:** دستم زین بریده عدو از ره عناد
در این رساله نهضت و نحو شهادت امام حسین (ع) و یاران و اهل بیتش به صورت شعر و متنآورده شده است، قسمتی نیز در مورد چگونگی شهادت امام رضا آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۵ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: «آقا بابا» (بیضوی)، «سطر لطف الهی محمد تقی»(مربع)؛ ۱۱۰گ، اندازه: ۹/۵×۲۰سم [رایانه]

۵. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه: ۱۱۳
آغاز: خوانا نیست؛ **انجام:** بند اول از دوازده بند بحرالعلوم
کتابی است که از ولادت حضرت حسین بن علی (ع) به خطوط گوناگون، روی کاغذهای متفرقه به نظم و نثر تا برگشتن اهل بیت به مدینه جمع آوری شده است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱۷۵گ، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: -۹۰]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۹۸/۱
آغاز: بسمله، الحمدلله المتجلی لعباده من افق الالباب المجلی عن مراده بنطق السنة؛ **انجام:** الا ان قیل الطف من آل هاشم ×× اذلت رقاب المسلمین فذلت / و کانوا غیاشا ثم اضحوا رزیته ×× لقد عظمت تلك الرزایا و جلت
احادیثی است درباره حادثه کربلا و آمیخته با نظم در سه مسلک؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد بن عبدالله نوری ساکن تهران، تا: ۱۳۰۹ق؛ جلد: میشن، ۵۱گ (۱پ-۵۱پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۷×۱۶/۹سم [ف: ۹-۴۴]

۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۹۷۱/۲
آغاز: چرا از حرم خدا و حرم جدت رسول خدا بیرون آمدی حضرت فرمودند ای ابوهره بنی امیه مالم را گرفتند صبر کردم و هتك حرمت حرمم را و عرضم را نمودند صبر کردم چون خواستند که خونم را بریزند؛ **انجام:** بعد از کشتن اسب بر بدنهای آنها برانید اگر چنین خواهی کرد نزد ما گرامی خواهی بود و ترا جزا و جایزه نیکویی خواهیم داد و اگر از تو بر نمی آید دست از امارت لشکر بردار و سپاه را بشمر ذی الجوش واگذار و بطریق ابی مخنف اینستکه نوشتهای عمر اذا قرئت کتابی ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی[رشت و همدان: ف: -۱۴۹۴]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۲۴۷
آغاز: اضح و ابکی اگر گریه ات می‌آید انشاالله برای اینها ثمری دارد و الا غصه هم بخوری خوبست و اگر نه واهمه هم داشته باشی خوبست؛ **انجام:** چون مرد و زن به عقب در آمدند دختر خود را دیدند با چند نفر آدم و دختر خود را داخل خانه کردند چون به عقب خانه شدند کسی را ندیدند السلام.
مجالسی است که جهت عزاداری در ایام محرم نوشته شده است؛ خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ خریداری از صبح روان؛ ۳۰گ (۱-۳۰)، ۱۶ سطر(۱۵×۱۹/۷)، اندازه: ۱۷/۶×۲۲/۲سم [رایانه]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۱۰۴
آغاز: ... در این قسمت مثل کعبه که آن در جای خود ثابت است؛ **انجام:** چو گنه اندوه من با خود رسد قر فرعت من تسوید.
در بیان سرگذشت امام حسین (ع) و واقعه کربلا در بیست مجلس از مجلس دوم در بیان کیفیت شهادت حضرت سید النساء فاطمه زهرا علیهم الصلوة و السلام شروع و تا آخر کتاب با روایت‌هایی در مورد آنحضرت و فضیلت سوگواری ایشان تا باب بیستم با عنوان در بیان تتمه گزارشات حضرت امام زین العابدین و اهل بیت و رسالت و ... ادامه می‌یابد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۸۴گ، ۱۳سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۷سم [رایانه]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۲۰۸
آغاز: پس آن زن چون از خمیر کردن فارغ شد به حضرت گفت ای بنده خدا تنور را روشن کن؛ **انجام:** و بعضی از اکابر نقل کرده اند که مرد نابینایی دیدم و از سبب کوری او پرسیدم گفت من از آن جماعتی بودم ...
کتابی است در بیان مصائب امام حسین (ع) و اهل بیت ایشان که با نثری آمیخته به شعر تدوین شده است؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۸۹گ، ۱۴سطر (۷/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۰×۲۰/۵سم [رایانه]

۱۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۴۰۰
آغاز: حمد مخصوص خداوند عزیز مختاری است العزه که راه مصر قربش زندانست؛ **انجام:** از این خجالت چکنم؟ فرمود: ای زهری نظر کن جدم ایستاده و خدمت عزاداران می‌نماید
کتابی است در متقل که نیمی از آن مقتل است و نیم دیگر تاریخ مختار، اکثر مطا لب را از ابومخنف کرده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۷۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [مؤید: ۳-۳۲۶]

۱۲. **مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۰۹۱**
آغاز: ... خود را پند دهی و بعهد و پیمان خود وفا کنی؛ **انجام:** که در صبح متوجه کوفه گردد. محمد حنفیه رضی الله بخدمت ...
مقتلی است فارسی، آنچه موجود است تا باب پنجم است و هر بابی دارای چند فصل است، تاریخ کربلا را از ابتدا و خلقت شروع کرده و باب پنجم در تاریخ ولادت و شهادت حضرت سیدالشهداء علیه السلام است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغازوانجام؛ مهر: حسینعلی محمد باقری «عبده الراجی حسینعلی» (بیضوی)؛ ۱۲۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۹×۲۷/۵سم [مؤید: ۳-۹۲]

۱۳. **مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۲۵۴**
آغاز: ستایش بی آلایش طبیبی را سزاست که شوق هدایتش درمان دردهای بی دواست؛ **انجام:** سر مبارک آنشاه ناگه گشت ... القصة پس امیر مؤمنان ان نوح را بدست ایشان نجات داد
کتابی است در مقتل امام حسین علیه السلام مشتمل بر ۲۹ مجلس.در اوایل آن وقایع بعد از شهادت را ذکر کرده و سپس به وقایع مربوط به شهادت پرداخته است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ ۱۶۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [مؤید: ۳-۲۱۳]

۱۴. **قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۸۸**
آغاز: و اگر دستیابی بندهای او را از هم جدا کن زیرا که پیوسته در کمین تو مانند شتر که در کمین طعمه خود نشسته باشد؛ **انجام:** از صهبای محبت محبوب بی نشان سرگردان گشته دست از جان شستند قرعه گلگشت انجمن بنام نامی فرزندان امام حسین رسید و ایشان
رساله مفصلی است در تاریخ واقعه کربلا که مؤلف از کتاب‌های مختلف جمع‌آوری نموده و در آن اشعاری از مرثیه‌سرایان مشهور درج نموده است، کتاب‌هایی که مؤلف از آنها مطالب را نقل نموده است عبارت اند از: بحار الانوار، مخزن الأسرار، مشکوة، مهیج، لسان الذاکرین و مجمع المصائب برغانی. او همچنین از شاعران زیر اشعاری را آورده است: مدهوش، مقبل، میرزا هادی میرزا وصال، محتشم و جوهری؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۱۳۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: -۱۲۹]

۱۵. **قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۲۹۰**
آغاز: و زکریا از بس سرگرم محبت بود اره بر فرقش نهادند آه بکشید و یحیی این قدر شعله خوف بر جگر داشت که خنجر بر حنجرش کشیدند اصلا نناليد؛ **انجام:** آن پادشاه بی سپاه را دیدند به یک بار بی اختیار دست ها بر فرقهای خود زدند و صدا بکریه و زاری بلند کردند و از جگر سوخته چنان نالیدند
جنگی است شامل مراثی حضرت سید الشهدا علیه السلام و وقایع کربلا به نظم و نثر و به صورت متفرقه و «مجلس، مجلس». مؤلف، اغلب اشعار کتاب را از ماتمکده بیدل و طوفان البکاء جوهری نقل نموده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۳۰گ، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: -۱۳۰]

←مقتل الحسین للخوارزمی ← مقتل خوارزمی

● **مقتل حسینی** / تاریخ / فارسی

maqtal-e hoseynī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۰۹۴-ف
از زراکس نسخه یک فرنگی که آقای شهریار عدل از پاریس آورده است که مجموعه ای است: دارای: تاریخ طبری و مجالس و مواعظ و ابن مقتل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰[فیلمها ف: ۳-۱۹۸]

● **مقتل حمزه سیدالشهداء** / تاریخ اسلام / فارسی

maqtal-e hamze seyedoš-šohadā’

داستان جانگداز شهادت حضرت حمزه سیدالشهداء است نثر آمیخته به شعر با استفاده از اشعار جوهری.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۶۱۵/۴
آغاز: چه واقع است که یکسان شده است لیل و نهار ×× به چشک جن و ملک روز روشن و شب تار؛ **انجام:** که شهادت پسر عمش جعفر طیار نمک پاش جراحت آن پیغمبر عالی مقدار گردید الا لعنة الله علی القوم الظالمین.
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید سعید طباطبایی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج مشکی [ف: ۵-۲۵]

● **مقتل خوارزمی = مقتل الحسین للخوارزمی** / مقتل / عربی

maqtal-e xārazmī = maqtal-ul hoseyn lil-xārazmī

اخطب خوارزم، موفق بن احمد، ۴۸۴؟ - ۵۶۸ ؟ قمری

axtab-e xārazm, movafaq ebn-e ahmad (1092 - 1173)

شامل پانزده «فصل» در دو مجلد.
چاپ: نجف، مطبعة الزهراء، ۱۹۴۸و۱۹۶۵م.

۱. **تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: بدوم شماره**
کا: محمد بن حسین عمیدی حسینی نجفی، تا: ۹۸۶ق، جا: قزوین؛ در آن آمده که نسخه به خط کاتب، ولی این نسخه نوتر از این می‌نماید و گویا از روی چنین نسخه‌ای نوشته شده باشد[نشریه: ۷-۵۴۲]

۲. **تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۱۱۰**
آغاز: بسمله و به نستعین. الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی ... اخبرنا الشیخ الصالح العالم الاوحد ابوالفتح عبدالملک بن ابی القاسن بن ابی سهل الکرفی ... بسمله الحمدلله رب العالمین

... اخبرنا به الشیخ الامام الاحافظ ناصر السنة ابوالقاسم منصور بن نوح الشهرستانی؛ **انجام:** جلد اول: ... ولی مصرع انا ملاتیه انشاءالله تعالی ... مجلد دوم: ... اقول ولاینا فی ذلک ان یکون هذا حاضر او عبدالملک بن حمیر و الشعبی و غیره و یقول کل واحد منهم هذا العول ... و المرجو من اصحاب العلم و الکمال و ارباب الفضل و الافضال ان یصفحوا و یصلحوا عند الاطلاع بالزلات ...

ج ۱ و ۲؛ خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن علی بن یوسف، تا: ۱۳۰۶ق؛ مجدول؛ تملک: محمد سماوی مورخ ۲۶ محرم ۱۳۶۱، سید محمد صادق حسینی آل بحر العلوم مورخ ۷ ربیع الثانی ۱۳۶۰ق، شهاب الدین حسینی نجفی مرعشی مورخ ۹ ربیع الثانی ۱۳۶۷؛ واقف: شهاب الدین حسینی نجفی مرعشی؛ ۴۸۳ص (۲۳۹+۲۴۴)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۶/۵سم [ف: ۳-۱۳۱۲]

● **مقتل دلباز** / مقتل / فارسی

maqtal-e delbāz

دلباز، اسدالله

delbāz, asad-ol-lāh

مشتمل بر مناقب و مصایب پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله تا حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام، که ناظم مقداری از مطالب کتاب کبریت الاحمر را به نظم آورده و در زمان امیر شوکت الملک علم در بیرجند از آن فارغ شده و قصد داشته توسط محمد حسن بن شاه بیگ به چاپ برساند.مطالب این کتاب را مؤلف کبریت الاحمر نشان گذاشته و ناظم به نظم آن پرداخته است.

بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه: ۱۲۶

آغاز: بعد از ستایش و ثنای بی انتهای حضرت باری و پس از ارسال تحفه صلاة جناب رسول مختار نبوی

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۳۹ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۱۶۳گ، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: -۹۹]

● **مقتل سید الشهداء** / مقتل / فارسی

maqtal-e sayyed-oš šohadā’

حسینی، مؤمن

hoseynī,mo’men

مجموعه‌ای از اشعار نوحه‌خوانی برخی مجالس عزا که از مجلس پنجم تا سیزدهم شماره‌گذاری شده است و در مجلس پنجم ذکر شده: مجلس پنجم جمع کرده مومن الحسینی بقیه مجالس را به نام مومن نسبت داده، قسمت اول نیز اشعاری از نوحه و مرثیه امام حسین است که خواندن آنها در تعزیه‌خوانی‌ها مرسوم بوده است.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۲۳۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۲۱۵گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲-۲۱۰]

● **مقتل سید الشهداء** / مقتل / فارسی

maqtal-e sayyed-oš šohadā’

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۳۹۳

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی نور عیون الباکین بنور بکاء الحسین؛

انجام: و تقدیر خدا بر تدبیر من غالب شد و بروایت ابن بابویه چون

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج [رایانه]

←مقتل طفلان مسلم ⟵ جامع الوفیات

● **مقتل الطفوف (ترجمه)** / تاریخ معصومین / عربی - فارسی

maqtal-ot tofūf (t.)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۲۲

آغاز: بسمله، فی شرح جزء جزء نصف اجزاء من الف الاف؛

انجام: به سکدسگر شد نور وجود دخترم فاطمه خلق شد

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۱۷۶گ، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [رایانه]

←مقتل عامیانه ⟵ مسیب نامه

● **مقتل عثمان بن عفان** / تاریخ / عربی

maqtal-e ‘osmān-e bn-e ‘affān

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۴۸۳/۲۱

آغاز: قال الروات الثقات ما مات عمر بن الخطاب اجتمعت الستة المذکورین

خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۱۶گ (۱۲۸پ-۱۴۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۱۴]

● **مقتل عراقی** / تاریخ معصومین / فارسی

maqtal-e ‘erāqī

مربوط به پیامبر اکرم (ص) تا امام هشتم (ع).

اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه: ۲۳۵

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۸۲گ، اندازه: ۲۰/۵×۲۹سم [ف: -۱۴۳]

● **مقتل علی بن ابیطالب و امام مجتبی و امام کاظم و امام رضا** / تاریخ معصومین / فارسی
maqtal-e ʻalī-ye bn-e abī-tāleb va emām-e mojtabā va emām-e kāzem va emām rezā

حسینی قزوینی، قریش بن محمد،- ۱۲۷۹ قمری
hoseynī qazvīnī, qorayš ebn-e mohammad(- 1863)
شاید همان ملحقاتی که در الذریعه (۴۴: ۲۰) یاد شده است

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۳۳/۲
خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم بن نور الدین محمد، تا: ۱۲۵۴ق؛ ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳-۵]

● **مقتل علی (ع)** / تاریخ معصومین / عربی
maqtal-u ʻalī

ابو مخنف، لوط بن یحیی،- ۱۵۷ قمری
abū mexnaf, lūt ebn-e yahyā(- 775)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۵۵/۱-ف
خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۲-۱۰۹]

● **مقتل عمر = فضل یوم قتل عمر** / تاریخ / عربی
maqtal-u ʻumar = faḍl-u yawm-i qatl-il ʻumar

کرکی عاملی، حسین بن حسن،- ۱۰۰۱ قمری
karakī ʻāmelī, hoseyn ebn-e hasan(- 1593)

رساله‌ای است در تحقیق این‌که روز نهم ربیع الاول روز درگذشت عمر بن الخطاب می‌باشد، و روایتی طولانی درباره این روز از ابوالفتح محمد بن محمد جعفر حسنی حائری از عماد الدین ابو جعفر محمد بن ابی القاسم طبری نقل می‌کند. در آغاز رساله‌ای که محمد حسین تفرشی برای میر سید حبیب الله صدر نوشته از این رساله یاد شده است. این رساله در ریاض العلماء «تعیین قتل عمر و العمل فیه» خوانده شده و در الذریعه «رساله فی تعیین قاتل الخلیفة الثانی».

آغاز: الحمدلله محق الحق و مظهره و دامغ الباطل و مدمره ... فقد سالتم ادام الله تایید کم ... عن فضل الیوم الذی اهلک الله فیه فرعون اهل البیت ... و هو الیوم التاسع من شهر ربیع الاول ... قد ذکر جمع من المحققین کالشیخ المفید و ابن ادریس ... انه الیوم التاسع و العشرون من شهر ذی الحجة الحرام قلت و ان ذهبوا الی ذلک ... الا ان العمل المستمر المستقر فی سایر الامصار و جمیع الاعصار ... انه الیوم التاسع من شهر ربیع الاول و هو المعول ...

انجام: استودعه دینی و نفسی و ایاکم انه خیر مستودع و حفیظ و ما توفیقی الا بالله علیه توکلت و اله انیب.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۸۸/۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۶ص (۴۲۳-۴۲۸)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۷سم [ف: ۱۰-۲۱۶۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۳/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم یوصی الی غیره أن ینفقه عنه بعد موته و هذا من شدة الجهل و الغباوة.
در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، کا: مراد بن آقا شاه قمی، تا: جمادی الثانی۱۰۶۲ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۵گ (۲۰۰ر-۲۰۴پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۷۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۳۹۸/۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** شدة الجهل و الغباوة و الحمدلله رب العالمین.
خط: نستعلیق، کا: خاتون آبادی، محمد حسن بن محمد حسین، تا: با تاریخ۱۰۸۳ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۵گ (۲۸۸پ-۲۹۲پ)، ۱۵سطر(۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۵-۴۲۴۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۶۷/۶
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور [ف: ۳۰-۲۲۶]

● **مقتل عمر بن الخطاب** / تاریخ / عربی
maqtal-u ʻumar-i bn-il xaṭṭāb

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۴۸۳/۱۹
آغاز: الحمدلله مهلک کل جبار عنید ... و بعد احببت ان اورد وفات عمر بن الخطاب
خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۶گ (۱۲۱پ-۱۲۶پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۱۴]

● **مقتل عمر و عثمان** / تاریخ / عربی
maqtal-u ʻumar wa ʻuṯmān

چگونگی درگذشت خلیفه دوم و سوم و اسباب کشته شدنشان به نقل بعضی از روایات تاریخی شیه و اهل سنت، در این رساله با اختصار گرد آورده شده است.

مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۱۲۰
آغاز: الحمدلله مهلک کل جبار عنید ومخزی کل شیطان مرید والصلاة والسلام علی محمد المصطفی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور، ۲۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۷۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۲۷
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۴۵]

● **مقتل مشتاق** / مقتل / فارسی
maqtal-e moštāq
مشتاق تبریزی، علی اکبر، ق۱۳ قمری
moštāq-e tabrīzī, ʻalī akbar(- 19c)

یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۱۰۶
خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: اسدالله بن محمد صفی اهری، تا: ۱۴ ذیحجه۱۲۶۵ق؛ ۱۰۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۰۳]

● **مقتل منظوم** / شعر / فارسی
maqtal-e manzūm
محزون، محمد معصوم بن علیقلی، ق۱۳ قمری
mahzūn, mohammad maʻsūm ebn-e ʻalīqolī(- 19c)
دو مقتل منظوم متفاوت از او.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۴۲۲/۴۲
آغاز: باز این چه شورش است که در خلق عالم است ×× باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق؛ اندازه: ۱۵/۳×۲۱سم [ف: ۸-۳۷۰]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۴۲۲/۴۳
آغاز: باز این علم برای که اندر جهان بپا است ×× خورشید سر برهنه ... نیلگون چراست
«من افکار محمد معصوم قزوینی الشهیر بمیرزا بزرگ متخلص به محزون»؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق؛ اندازه: ۱۵/۳×۲۱سم [ف: ۸-۳۷۰]

● **مقتل منظوم = مصیبتنامه مجرم** / مقتل / فارسی
maqtal-e manzūm = mosībatnāme-ye mojrem
سامنی ملایری، نصرالله بن محمد علی، ق۱۴ قمری
sāmenī malāyerī, nasr-ol-lāh ebn-e mohammad ʻalī(- 20c)
سوگ‌نامه منظومی است در کیفیت شهادت حضرت علی اکبر، حضرت قاسم و حضرت عباس علیهم السلام که از حیث قالب و محتوی، سطحی و به دور از دقت‌های عالمانه می‌باشد تخلص شاعر در بیت پایانی شهادت حضرت علی اکبر علیه السلام و در واپسین بیت این نسخه «مجرم» آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۹۸/۲
آغاز: چون علی اکبر رخ چون ارغوان ×× آن شبیه خاتم پیغمبران، عارضش چون مه دو گیسو مشک ناب ×× قامتی چون سرو صورت آفتاب؛ **انجام:** می‌کند مجرم بقوم بد شعار ×× لعن حق زامروز تا روز شمار / لعن حق بادا بآن قوم پلید ×× وان گروه سگ شعاران عنید
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۴؛ ۱۵گ (۳۰پ-۴۳پ در هامش نگاشته شده)[ف: ۴۱-۵۶۳]

● **مقتل منظوم** / شعر / فارسی
maqtal-e manzūm
عطائی
ʻatāʼī
مقتلی است به نظم که در آن وقایع کربلا و مصایب یاران امام حسین (ع) را به نظم کشیده است. مؤلف ابتدا مقدمه‌ای به نظم در توحید و مدح حضرت پیامبر (ص) و پس از آن مدح سلطان وقت آورده و او را با لقب ابوالغازی محب علی شاه ذکر کرده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲ /۷۷۴۳-۵۲/۸۳
آغاز: کنم ابتدای بنام خدا ×× رحیم است هم راحم رهنما / بنام خداوند فرد کریم ×× خدایی که بخشنده است رحیم
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۴۷گ، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۸-۴۵۱۹]

● **مقتل منظوم** / ادبیات / ترکی
maqtal-e manzūm

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۲۰۷
آغاز: قتیل تیغ محبت مخاطب یا لیت ×× قویان زمین بلاده نشان اول بیت؛ **انجام:** از بس حسینه آغلیانا چوقدور احزام ×× لازمدور اهل مجلس من کفشدار اولدوم
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: وزیری کوچک[رایانه]

● **مقتل منظوم** / مقتل، شعر / ترکی - فارسی
maqtal-e manzūm

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۱۴۷
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از احمد اقبالیان[رایانه]

● **مقتل منظوم** / مقتل، شعر / فارسی
maqtal-e manzūm

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۴۳۰ ض
بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۴۷۶
بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

● **مقتل و تاریخ** / تاریخ معصومین / فارسی
maqtal va tārīx

خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه: بدون شماره
آغاز: الحمد لله الذی جعل الطیبات للطیبین و السلام علی ... بر آن زهره آسمان عفاف ×× چه شد خاتم انبیاء مشتری؛ **انجام:** در بیان فضائل زینب خاتون. از فصاحت و بلاغتش همین بس که در کوفه چنان خطبه خواند که اگر علما تأمل کنند می‌دانند چه فصاحتها بکار برده است.
نام کتاب و مؤلف شناخته نشده، شامل ۸۵ مجلس و خاتمه که در خاتمه نیز ۱۸ مجلس وجود دارد، در آغاز مجلس ۸۵(ص۲۶۸) از فاضل نراقی و در مجلس ۷۹(ص۲۵۹) از فاضل هندی در کفایة الذاکرین نقل می‌کند، بنابراین نمی‌تواند یکی از کتب طریحی در مقتل باشد، مجلس اول در وفات خدیجه کبری است؛ خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم
[آینه پژوهش: سال۴ش۲۲–۱۰۶]

● **المقتنی فی سرد الکنی = الکنی** / رجال / عربی
al-muqtanī fī sard-il kunay = al-kunay

ذهبی، محمد بن احمد، ۶۷۳ – ۷۴۸ قمری
zahabī, mohammad ebn-e ahmad (1275 - 1348)

ذهبی، در این نامه از کنیه‌هاییکه در آغاز آنها «ا ب» یا «ا م» است گفتگو نمود و آنرا از روی الکنی ازنسائی و ابو احمد حاکم که در چهارده سفر است نوشته است و ایندو ترتیبی نداشتند و او مرتب نموده و کنیه‌های «ام» راهم که در آنها نبوده است بر آن افزود (ریحانة الادب ۵۵: ۲). چلبی (۵۰۰: ۲) می‌نویسد که ذهبی آنرا در ۷۳۲ق به انجام رسانده و سقافسی هم آنرا در همین سال نزدش خوانده و جزئی در کنی نسائی بر آن افزوده است. (دانش پژوه)
آغاز: بسمله. و صلی الله علی سیدنا محمد و آله. الحمدلله الذی لم یتخذ ولدا و لم یکن له شریک فی الملک ابدا ... یقول ... محمد بن احمد بن الذهبی ... فهذا مؤلف تمس الیه اعظم الحاجة فی معرفة الکنی.
الحمدلله الذی لم یتخذ ولداً ... یقول ... محمد بن احمد بن الذهبی سامحه الله: اما بعد فهذا مؤلف تمس علیه اعظم الحاجة فی معرفة الکنی.
انجام: ام الهذیل عن انس هی حفصة بنت سیرین. و لیس فی کنی ابی احمد ذکر للنساء، فاقتصرت علی هولاء النسوة ... و الله اعلم.
[کشف الظنون ۱۷۹۴/۲؛ مجمع علمی ۱۰۲/۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۵۶/۱ و ۲۶۵۳/۱–ف
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ازهری مالکی، عمران بن عامر، تا: یک‌شنبه ۲۲ شوال ۱۰۹۰ق؛ کاغذ: ترمه سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۰۵گ (۱پ–۱۰۵ر)، ۱۹سطر (۹/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۶–۲۳۶۰] و [فیلمها ف: ۱–۷۱۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۶عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۴–۳۴۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۴۴/۱عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا بخش دوم [عکسی ف: ۲–۳۲۰]

←المقدادیات ≻ المسائل المقدادیة

● **مقدار دور زمین** / جغرافیا / فارسی
meqdār-e dor-e zamīn

اعتضادالسلطنه، علیقلی بن فتحعلی، ۱۲۳۴؟–۱۲۹۸قمری
e'tezād-os-saltane, 'alī-qolī ebn-e fath-'alī (1819-1881)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۵۱/۴۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[ف: ۹–۱۹۶]

● **مقدار ذراع مکة و بعض کیفیات مسجد الحرام** / تاریخ / فارسی
meqdār-e zerā'-e makke va ba'z-e keyfīyāt-e masjed-ol harām

محمد شریف بن نجم الدین بن محمد، قرن ۱۰ قمری
mohammad šarīf ebn-e najm-od-dīn ebn-e mohammad (16c)

رساله‌ای در تاریخ مکه مکرمه و مسجد الحرام و تعیین اماکن مقدسه آن.

مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۳۱۸/۹
کاتب = مؤلف، تا: ۹۹۹ق؛ واقف: عبدالسمیع[تراثنا: س۶ش۴–۹۸]

● **مقدار الذهب و الفضة فی الجسم المرکب منها (فی معرفة)** / فلسفه / عربی
miqdār-uḏḏahab wa-l fiḍḍa fi-l jism-il murakkab-u min-hā (fī ma'refa-ti)

خیام، عمر بن ابراهیم، – ۵۱۷ ؟ قمری
xayyām, 'omar ebn-e ebrāhīm(- 1124)

در میزان الحکمه خازنی (۹۷–۹۲) چاپ شده و عکس نیمه نخستین آن از روی نسخه گوتا ۱۱۵۸ در پایان شرح مصادرات اقلیدس خیام چاپ روزنفیلد در ۱۹۶۲ مسکو ص ۶۴–۶۷ (نیز ص ۲۹۹) دیده می‌شود (نیز حکم عمر خیام یکانی ۲۹۴).

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۸۸/۵
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۶گ (۱۰۸پ-۱۱۳ر)، اندازه: ۱۸/۴×۱۲/۸سم [ف: ۵-۱۴۸]

● **مقدار زمان بین طلوع بروج** / هیئت / فارسی
meqdār-e zamān beyn-e tolū'-e borūj
گفتاری است کوتاه با این عنوان: کیفیت زمان طلوع دوازده برج که هر برجی که از افق طالع و ظاهر می‌گردد چند ساعت و چند دقیقه طول می‌کشد تا برج دیگر ظاهر شود.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۶۰/۴
خط: نسخ، کا: محمد رضا پسر محمد باقر خراسانی، تا: ۱۲۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۰ص (۴۵۴-۳۵۵)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۴۰۷]

● **مقدار المد المنفصل و المتصل و الضروری علی ما اختلف فیها بین الائمة السبعة** / شعر، تجوید / عربی
miqdār-ul madd-il munfaṣil wa-l muttaṣil wa-ḍḍarūrī 'alā ma-x xtalaf-a fī-hā bayn-al a'immat-is sab'a

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۰۳/۶
شش بیت؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمودنصیر طوسی، تا: قرن ۸[ف: ۵-۱۴]

←مقداریه > اوزان
←مقداریه > مقادیریه
←مقداریه > الاوزان و المقادیر

● **مقداریه** / فقه، ریاضیات / فارسی
meqdārīye
گیلانی، محمد مهدی بن اسدالله، ق۱۴ قمری
gīlānī, mohammad mahdī ebn-e asad-ol-lāh(- 20c)
تاریخ تألیف: ۱۲۹۴ق
با استدلال به آیات و روایات، وجوب و عینیت نماز جمعه را در عصر غیبیت فقط با حضور فقیه جامع الشرایط ثابت کرده و ادله مخالفان را مبنی بر وجود امام یا نایب خاص ایشان مردود و ناکافی دانسته است. در دو«باب» و هر باب در چند «فصل»: باب ۱. در معانی الفاظی که در صدر اسلام، در مقادیر به کار می‌رفته، در چند «فصل»: فصل در بیان معنی درهم و دینار، فصل در نسبت میان هریک از دینار و درهم، فصل در بیان پاره‌ای از وزن‌های این زمان؛ باب ۲. بیان بعضی از مقادیر و اوزان که دانستن آنها در احکام فقهی لازم است، در چند فصل: فصل، در مهر السنة، فصل در تعیین پاره‌ای از مقادیر و موازین به وزن و نقد رایج زمان، فصل در کر و نصاب غلات. نام نگارنده و عنوان کتاب و تاریخ نگارش در دیباچه، و نسبت رشتی لاهیجانی در پایان آمده است.در منابع در دسترس، از نسخه‌ای دیگر نشانی به دست نیامد.
آغاز: بسمله. حمد بی اندازه و حد، شایسته ذات بی حدی است که مقدار قدر عظمتش ... و بعد، چنین گوید ... مهدی بن اسدالله که این رساله ای است که در آن ذکر می‌شود تعیین اوزان ...
انجام: و هکذا. و در این مقام کلام را ختم می‌کنم.

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۰ شعبان۱۲۹۶ق؛ گویا به خامه مؤلف؛ جلد: گالینگور قرمز، ۳۱گ، ۱۲سطر(۱۳×۱۶/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱-۲۴۱]
۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۴۸۳-عکسی
انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ با تاریخ پنج‌شنبه ۲۰ شعبان ۱۲۹۶ق برای نگارش کتاب در پایان و نسخه می‌تواند کمی پس از آن نوشته شده باشد؛ ۲۵ص، ۱۷سطر(۱۵×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [عکسی ف: ۱-۳۷۵]

● **مقدس فیضی** / شعر / فارسی
moqaddas-e feyzī
هفت غزل از فیضیدر مدح حضرت حجت (ع) با تخلص فیض (و گاه فیضی) با تقلید و تضمین اشعار حافظ.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۱۳-فیروز
آغاز: بسمله. مقدس فیضی رقم سید حسین احمدی. الا یا ایها المهدی مدام الوصل ناولها ×× که در دوران هجرانت بسی افتاده مشکلها / صبا از نکهت کویت نسیمی سوی ما آورد ×× ز سوز شعله عشقت چه سوز افتاده در دلها / چو نور مهر تو تابید بر دلهای مشتاقان ×× ز خود آهنگ حق کردند و بر بستند محملها
چو بینی حجت خود را به پایش جان فشان ای فیض. متی ما تلق من تهوی دع الدنیا و امهلها
خط: نستعلیق، کا: سید حسین احمدی، تا: ۱۳۰۸ق؛ جلد: تیماج، ۶گ، اندازه: ۱۲×۱۳سم [ف: ۲۱-۳۲۶]

● **المقدمات** / کلام و اعتقادات / عربی
al-muqaddamāt
غیر از مقدمات وسائل و حدائق است شامل یازده مقدمه کوتاه (گویا از مقدمات کتابی در فقه است) که در اینجا تحریر شده است. این مقدمه‌ها کوتاه و درباره اصول اعتقادات هستند.

فهرست آنها چنین است: مقدمه؛ ۱.العقل؛ ۲. العلم؛ ۳. معرفة الله؛ ۴. العدل؛ ۵. النبوة؛ ۶. الامامة؛ ۷. المعاد؛ ۸. بیان الاسلام و الایمان و الکفر؛ ۹. فیما ینبغی تعلمه و العمل به؛ ۱۰. فیمن یوخذ عنه العلم؛ ۱۱. جملة من العبادات الواجبه؛ ۱۲. نانویس است و معلوم نیست بعد از آن چند مقدمه دیگر وجود داشته است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۹/۲۰۸-۸۹۸۸/۶

آغاز: المقدمة الاولی فی العقل قال الصادق (ع) من کان عاقلا کان له دین و من کان له دین دخل الجنة

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹گ (۱۰۳–۱۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸-۴۵۲۰]

● **مقدمات** / صرف / فارسی

moqaddamāt

رساله مختصری است در مباحث صرف.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۴۰۷/۱

آغاز: ... نصرت نصر تما نصرتن و اندوه که حکایت نفس منکلم را بود؛ **انجام:** چون سار زید و ساریته و خرج زید و استخرجته، قد تم الکتاب المسمی مقدمات

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۶۷گ، ۱۲سطر(۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۵–۲۱۸]

● **مقدمات اصولية** / اصول فقه / عربی

muqaddamāt-un uṣūlīya

کاشف الغطاء، جعفر بن خضر، ۱۱۵۴ – ۱۲۲۸ قمری

kāšef-ol-qetā’, ja‘far ebn-e xezr (1742 - 1813)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۱۴۲۲

کا: ابوالقاسم نجف آبادی، تا: ۱۲۵۶ق[الفبائی: -۵۴۷]

● **مقدمات امثله** / صرف / فارسی

moqaddamāt-e amsele

تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرگانی؛ شماره نسخه: ۲۰۰/۲

سؤال و جواب است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد گرگانی، بی‌تا؛ قطع: بغلی[نشریه: ۵-۶۴۹]

● **مقدمات تحریر اقلیدس للطوسی** / ریاضیات / عربی

moqaddamāt-e tahrīr-e oqlīdes let-tūsī

وابسته به: تحریر اصول اقلیدس؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲ق)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۴۳۲/۴

نسخه اصل: نسخه آقای حسن نراقی؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۱-۶۰۰]

←مقدمات الحدائق ﴿ مقدمة الحدائق الناضرة

● **مقدمات الحدائق** / اصول فقه / عربی

muqaddamāt-ul ḥadā’iq

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۱۵/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[ف: ۳-۲۸]

● **مقدمات الرجال = رجال ملا صفرعلی لاهیجی** / رجال / عربی

muqaddamāt-ur rijāl = rijāl-u mullā ṣafar-‘alī lāhījī

لاهیجی، ملاصفر، – ۱۲۷۵ قمری

lāhījī, mollā-safar(- 1859)

ده «مقام» در مقدمات علم رجال. تألیف آن ناتمام مانده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۲۱/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۹۰ص (۷۲–۱۶۱)، ۲۰سطر(۱۲/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۹–۱۳۱۸]

● **مقدمات سبعه در معرفت قوس و قزح** / ستاره‌شناسی / عربی

moqaddamāt-e sab‘e dar ma‘refat-e qows va qazah

؟ خواجه زاده، مصطفی بن یوسف، – ۸۹۳ قمری

xāje-zāde, mostafā ebn-e yūsof(- 1488)

این رساله شامل هفت «مقدمه» است: مقدمه اول در بیان انعکاس، مقدمه هفتم در نسبت بین رائی و اجزاء آئینه.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۰۰/۴

آغاز: بسمله هذه مقدمات سبع یحتاج فی معرفة قوس و قزح؛ **انجام:** ومعنی انطباق الزاوية اتحادهما بحسب الذات واختلافهما بحسب الاعتبار

خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد محلاتی، تا: ۱۲۸۱ – ۶ جمادی الثانی ۱۲۸۳ق، جا: اصفهان مدرسه میرزا مهدی؛ تملک: عبدالصمد بن حسینی محلاتی، شوال ۱۲۹۵؛ کاغذ سپاهانی؛ جلد: مقوا، ۵ص، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۵۰۵]

● **مقدمات سبع یحتاج فی معرفة قوس قزح** / هیئت / عربی

muqaddamāt-u sab‘-in yaḥtāj-u fī ma‘rifat-i qaws-i qazaḥ

ابن کمال پاشا، احمد بن سلیمان، - ۹۴۰ قمری
ebn-e kamāl pāšā,ahmad ebn-e soleymān(- 1534)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۰۳۷/۱۶
بی کا، بی تا؛ جلد: میشن[ف: ۵-۲۲۶]

● **مقدمات سته = عالم ذر** / تاریخ معصومین / فارسی
moqaddamāt-e sette = ‘ālam-e zar
نائینی، محمد هادی بن ابو الحسن، - ۱۲۶۵ ؟ قمری
nā’īnī, mohammad hādī ebn-e abo-l-hasan(- 1849)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۷۲۲/۲
آغاز: ستایش و سپاس مخصوص خداوندی است بی شبه و قیاس لا عدیل لجماله و جلاله که قدرت کامله اش در وجود آدم و شیطان را برابر نشانید؛ **انجام:** شیطان رجیم گشت ناکام ×× بگرفت به جای خویش آرام
خط: نستعلیق، کا: رضا بن اسدالله، تا: حدود۱۲۴۴ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۷گ (۶۵ر-۷۱ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۸-۲۲۵]

● **مقدمات صافی (ترجمه)** / علوم قرآن / فارسی
moqaddamāt-e sāfī (t.)
وابسته به: الصافی = تفسیر صافی؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱ق)
سه مقدمه از مقدمه‌های تفسیر معروف «الصافی» ملا محسن فیض کاشانی، در این رساله ترجمه شده است بدین ترتیب: ۱. در جمع قرآن و تأویل آن؛ ۲. در اینکه قرآن بیان هر چیزی است؛ ۳. در نزول قرآن و کیفیت آن.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۵۴۴/۳
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد این ترجمه سه مقدمه است از دوازده مقدمه ای که آخوند ملا محسن فیض؛ **انجام:** و براحت افتادیم از تکلفهائی که مفسرین نموده اند، و الحمدلله أولا و آخرا.
خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن احمد یزدی، تا: ۱۲۴۲ق؛ ۲۵گ (۱۶۶پ-۱۹۰ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۱۲۰]

● **مقدمات صرف میر** / صرف / فارسی
moqaddamāt-e sarf-e mīr

تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: ۲۰۰/۳
سؤال و جواب است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد گرگانی، تا: ۱۲۲۵ق؛ قطع: بغلی[نشریه: ۵-۶۴۹]

● **مقدمات الفقه** / حدیث / عربی
moqaddamāt-ul fiqh
اصفهانی، میرزا مهدی، ۱۳۰۳ - ۱۳۶۵ قمری
esfahānī, mīrzā mahdī (1886 - 1946)
رساله‌ای است مفصل درمقدمات علم فقه مشتمل بر: آیات واخبار درحرمت مجادله ومراء، الآیات الدالة الی العلم الالهی، الآیات الراجعة الی ان القرآن نور وهدایة وذکری و حکمة،الاخبار الراجعة الی انه الخلیفة والنور والعروة الوثقی والشفاء، الاخبار الواردة فی تفسیر آیة النور، الآیات والاخبار الدالة علیان المراد بالعلم الالهی، الآیات والاخبار الراجعةالی انالعلم اعطاه الله الی الانبیاء والائمة الهدی، الاخبار الدالة علی تحدی النبی والائمة بعلمه تعالی، الآیات والاخبار الدالة علی ان المراد بالعلم هو العلم الواقعی، الاخبار والآیات الدالة علی ان المراد بالعرش العلم الالهی الذی هو حامله النبی والائمة علیهم السلام، الاخبار الراجعة الی ان المراد بالعلم الرسول ووصیه الی فضیلة العلم وطلبه فریضة، الاخبار و الآیات الراجعة الی حقیقة التفقه و النغز الیه و الانذار به و ... .

دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: ۲۰۳
آغاز: الآیات والاخبار الراجعة الی حرمة المجادلة والمراء حرمة المجادلة والمخاصمه وملاحات الرجال والمراء؛ **انجام:** فأنزل الله تعالی ولقد صدق علیهم ابلیس ظننه فاتبعوه الا فریقاً من المؤمنین الخبر.
خط: نستعلیق، کا: محمدرضا دامغانی، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ جلد: پارچه‌ای، ۱۰۰گ، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف مخ: -۲۲۴]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۹۷۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۴۲۸]

● **مقدمات فلسفی** / فلسفه / فارسی
moqaddamāt-e falsafī
نصیری طوسی، محمد تقی بن عبدالحسین، ق۱۱ قمری
nasīrī tūsī, mohammad taqī ebn-e ‘abd-ol-hoseyn(-17c)
گویا از نویسنده مجموعه، یعنی محمد تقی بن عبدالحسین نصیری طوسی، اصفهان، زنده ۱۰۸۰ق. در چهار «مقدمه»: ۱. در تقسیم موجود به حیث به خیر و شر، ۲. در آنکه عالم اثر الهی است، ۳. در آنکه نظر نه چون قصد الهی است، ۴. در منفعت خدمت و اقسام آن.
[فهرستواره منزوی ۳۱۲/۶]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۷۷/۲-عکسی
آغاز: این مقدمات الحاقیه که مطالب آن ... مقدمه در تقسیم

موجود به حیث خیر و شر. در طی مقدمه لاحقه ساده گذشت که خیر و وجوب؛ **انجام:** فی سایر الایام و یحیط وقته و یکدره.
اصل نسخه: حقوق، ش ۱۱۱ب، ص ۴۳۰-۴۵۰؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد تقی نصیری، تا: ۱۰۷۰ق؛ ۲گ (۱۹-۲۰)[عکسی ف: ۲-۲۶۲]

● **مقدمات کتاب المخروطات** / ریاضیات / عربی
moqaddamāt-u k.-il maxrūṭāt

منجم، بنی موسی
monajjem, banī-mūsā
وابسته به: مخروطات ابلونیوس نجار

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۷/۶۶-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۸۳۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ ۴گ (۲۲۱-۲۲۴)[فیلمها ف: ۱-۴۷۲]

● **مقدمات لازم علم جغرافی** / جغرافیا / فارسی
moqaddamāt-e lāzem-e ‘elm-e joqrāfī

فخرالادباء اصفهانی، حیدر علی بن محمد مهدی، ق۱۴ قمری
faxr-ol-odabā’ esfahānī, heydar ‘alī ebn-e mohammad mahdī(- 20c)

اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: ۹۹۱
آغاز: بسمله، مقدمه اول جغرافیا علمی است که به واسطه آن معلوم می‌شود اسامی مختلفه زمین وحکمه جغرافیا بمعنی توصیف و تعریف زمین است؛ **انجام:** در آخر آن رساله مختصری بود در جغرافی و اطلاع بر پنج قسمت کره خیلی مطبوع و موجز بنظر آمد لهذا آن را نیز ترجمه نموده
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۳۱۲ق؛ ۷۹ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: -۱۱۱]

● **مقدمات للحاشیة الجعفریة فی الفقه** / فقه / عربی
muqaddamāt-un li-l-ḥāšīyat-il ja‘farīya fi-l fiqh

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۹۸/۸
آغاز: بسمله، اعلم ان کل حکم مستفاد من لفظ مطلق او عام او من استصحاب یسمی بالاشبه؛ **انجام:** و القاف الباقر و الظاء الکاظم و الضاد الرضی (الرضا) علیهم السلام
خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق؛ جلد: میشن، ۶۰۶گ (۱۷۶ر-۷۸۱ر)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۶۸]

←مقدمات نافعه ﴿ آداب البحث

● **مقدمات و خلل نماز** / فقه / فارسی
moqaddamāt va xelal-e namāz

استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ - ۱۲۶۳ قمری
estarābādī, mohammad ja‘far ebn-e sayf-od-dīn (1784 - 1847)
رساله مختصری در بیان توضیح الفاظ و اشاراتی است که برای مقدمات نماز و واجبات آن و خلل واقع در آنها و نیز واجبات روزه و زکات به کار برده می‌شوند.
آغاز: بسمله. الحمدلله علی نواله و الصلوة و السلام علی رسوله و آله اما بعد ... در بیان چیزهایی که اشاره اند به مقدمات نماز

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۶۵۷۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و شین بشاة یعنی گوسفند یعنی بعد از برای هر صد گوسفند یک گوسفند زکات باید داد.
خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن محمد، تا: جمادی الاول۱۲۶۰ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۰۸]
مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۱۵۹/۶
همان نسخه بالا[مؤید: ۳-۱۳۸]

● **مقدمات و واجبات نماز** / فقه / فارسی
moqaddamāt va vājebāt-e namāz
رساله مختصری در بیان مقدمات نماز، منافیات نماز، مقارنات نماز، نیت نماز، واجبات قیام، واجبات تکبیرة الاحرام، واجبات قرائت، واجبات رکوع، واجبات سجود، واجبات تشهد و اجزاء وضو و ... است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۴۹۲
آغاز: بسمله. بدانکه مقدمات نماز هشت است اول وقت شناختن دوم قبله شناختن؛ **انجام:** و تشهد و منسیه را بجا میاور و بعد از سجده پنجم شک میان چهار پنج بعد از اکمل سجدتین تمام شد.
خط: نستعلیق، کا: رضی حسینی رستمرودی، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۲۵۱ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ کاغذ: ، جلد: گالینگور، ۴گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۰۸]

● **المقدمة = السفر الاول من کتاب العبر فی اخبار العرب و العجم و البربر** / تاریخ / عربی
al-muqaddamat = al-sifr-ul awwal min k.-il ‘ibar fī axbār-il ‘arab wa-l ‘ajam wa-l barbar

ابن خلدون، عبدالرحمن بن محمد، ۷۳۲ - ۸۰۸ قمری
ebn-e xaldūn, ‘abd-or-rahmān ebn-e mohammad (1332 - 1406)

وابسته به: العبر و دیوان المبتداء و الخبر فی ایام العرب و العجم؛ ابن خلدون، عبدالرحمن بن محمد (۷۳۲-۸۰۸ق)
تاریخ تألیف: ۸۰۴ق
چاپ: قاهرة، ۱۹۵۷ - ۱۹۵۸م، لجنة البیان العربی، نشره: علی عبدالواحد وافی؛ پاریس۱۸۲۶،۱۸۵۸/۱۲۷۴؛ القاهرة۱۸۶۷/۱۲۸۴؛ القاهرة۱۳۲۱، ۱۳۲۰،۱۳۱۱،۱۳۲۹؛ بیروت ۱۸۷۹ مستقلة عن الاصل و معمها

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۴۷۶-ع
نسخه اصل: عاطف افندی ش ۱۹۳۶ (۱۹۳۷)؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مسوده، با چندین سماع[فیلمها ف: ۱-۳۸۶ و ۳-۲۳۴]

● **المقدمة** / فقه / عربی

al-moqaddamat

؟ کرکی عاملی، حسین بن حسن،- ۱۰۰۱ قمری

karakī ʻāmelī, hoseyn ebn-e hasan(- 1593)

مختصر فتوایی در بیان ماهیت صلوة و مشتمل بر هشت «فصل»: ۱.بیان ماهیت صلوة لغوی و شرعی؛ ۲.ماهیت وضوء؛ ۳. مندوبات وضوء؛ ۴.بیان ماهیت غسل؛ ۵.اغسال مندوبه؛ ۶. بیان ماهیت تیمم؛ ۷. بیان صلوة علی الاموات؛ ۸. بیان الصلاة الجماعة.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۲۱۳
آغاز: و فعل الصالحات کارها للمعاصی و فعل المقبحات ... الفصل الاول فی ماهیة الصلوة اللغویة و الشرعیه؛ **انجام:** فیها یتعذبون هؤلاء فی السندس و الحریر و هؤلاء فی الحجر و الشعیر تمت المقدمة و الحمدلله و السلام.
مؤلف: احتمالا سید حسین بن حسن مجتهد کرکی (- ۱۰۰۱ق) می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۰۹]

←مقدمة الآجرومیة ⟵ الآجرومیة

● **مقدمة ابن بابشاذ = المقدمة المحسنیة فی فن العربیة** / نحو / عربی

muqaddamat-u ibn-i bābšāḏ = al-moqaddamat-ul muḥsinīya fī fann-il ʻarabīya

ابن بابشاذ، طاهر بن احمد،- ۴۶۹ ؟ قمری

ebn-e bābešāz, tāher ebn-e ahmad(- 1077)

مختصری است جامع محلی به شواهد قرآنی و فوق العاده مفید و لطیف در بیان مباحث ده‌گانه اسم و فعل و حرف و رفع و نصب و جر و جزم و عامل و تابع و خط. شروحی که بر مقدمه نوشته شده به موجب قول حاجی خلیفه عبارت است از شرح موفق الدین عبداللطیف بن یوسف بغدادی و شرح عبدالرحمن بن عتیق الصقلی و شرح امام عمادالدین یحیی بن حمزه علوی مسمی به الحاضر لفوائد المقدمة الطاهر، و باز به قول همو سراج الدین عبداللطیف بن ابی بکر آن را بنظم در آورده بوده است. (غلامعلی عرفانیان)
آغاز: بسمله قال الشیخ العالم ابوالحسن طاهر بن احمد بن بابشاذ النحوی الجوهری رحمه الله النحو علم مستنبط بالقیاس و الاستقراء من کتاب الله تعالی و الکلام الفصیح
انجام: فهذا القدر کاف فی معرفة الخط من هذه المقدمة المختصرة لمن اراد الاقتصاد و معرفة مالایسع جهله و بالله التوفیق و هو یهدی من یشاء الی صراط مستقیم تمت المقدمة.
چاپ: کویت، دار العربة، محقق: خالد عبد الکریم، ۲جزء ۱۳۹۵-۱۳۹۶ق.
شرح و حواشی:
۱- الحاصر لفوائد المقدمة لطاهر؛ مؤید، یحیی بن حمزه (۶۶۹-۷۴۹)
۲- عمدة ذوی الهمم علی المحسبة فی علمی اللسان و القلم؛ نجری، علی بن محمد (-۸۱۲ق)

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۷۶۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه آخر ذیحجه۶۴۵ق؛ از نسخه سال ۶۱۴ و آن از نسخه سال ۶۱۰ و آن از نسخه سال ۵۹۳ و آن از نسخه سال ۵۸۱؛ تملک: جعفر بن کمال الدین اوالی، حسین بن عبدالصمد بحرانی؛ اندازه: ۱۱×۱۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۸]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ کهن و مشکول، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ جلد: مقوا، ۲۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۷×۱۳سم [ف: ۱۲-۴۶۶]

←مقدمة ابن صلاح ⟵ معرفة انواع علم الحدیث

● **مقدمة اثنی عشریة** / فقه / عربی

moqadamat-o iṯnā ʻašarīyya

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۵/۱
آغاز: الی الطهارة و معنی لوجوبه کو نه لطفا فی التکلیف بحکمی؛
انجام: و تقطع الکلام بحمد الملک العلام و بالصلوة علی خیر الانام و مصباح الظلام و ینبوع الغمام محمد ضوءالظلام ...
این رساله در باب طهارت است؛ کا: حسین بن حسن بحرانی، تا: ربیع الاول ۱۱۲۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ ۱۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۶×۱۰سم [ف: ۱-۶]

● **المقدمة الاحمدیة** / کلام و اعتقادات،فقه / عربی

al-moqaddamat-ul ahmadīyya

کرکی عاملی، حسین بن حسن، – ۱۰۰۱ قمری
karakī ‘āmelī, hoseyn ebn-e hasan(- 1593)

دارای دو «فصل»: ۱. در اصول دین، ۲. طهارة و صلوة. در ریاض العلماء سید حسین یاد شده که ظاهراً جواب مسائل احمدخان فرمان روای گیلان است. در اجازه‌ای که مؤلف به شاگرد خود شمس الدین محمد داده (و در ذیل رساله حاضر الحاق شده است) نام اینرساله «مقدمه احمدیه» آمده است.

آغاز: الحمد لولیه و الصلوة علی نبیه ... فهذه المقدمه الاحمدیه فیما لا بدمنه من الشریعه المحمدیه ... واجب الوجود موجود و الالم یکن لشی من الموجودات وجود

انجام: دبر کل صلوة احب الی من الف رکعة فی کل یوم و الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۸۸/۵

آغاز و انجام: برابر؛ من فوائد البحر الزاخر ... سید المحققین ... مجتهد الزمان بین الانام ابو عبدالله الحسین بن تاج العارفین ابو تراب الحسن الحسینی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۶ص (۴۲۹–۴۴۴)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۷سم [ف: ۱۰–۲۱۶۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۶۷/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه بر مؤلف قرائت شده و اجازه مؤلف به خط وی در پایان آمده؛ محشی از مؤلف؛ جلد: گالینگور، ۳۱گ (۶۳پ–۹۳ر)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۰–۲۲۶]

● مقدمة الادب / لغت / عربی – فارسی
muqaddamat-ul adab

زمخشری، محمود بن عمر، ۴۶۷ – ۵۳۸ قمری
zamaxšarī, mahmūd ebn-e ‘omar (1075 - 1144)

اهداء به: ابوالمظفر اتسز پسر خوارزمشاه

لغت‌نامه عربی – فارسی مشهوری است، درپنج «قسم»: ۱. اسماء؛۲. افعال؛۳. حروف؛ ۴. تصریف اسماء؛ ۵. تصریف افعال.

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی فضل علی جمیع الالسنة، لسان العرب ... سپاس مر خدای را، آن خدای را که افزون بر همه زبانها ...

چاپ: معجم المطبوعات ۹۷۶/۱؛ لیبسیک، ۱۸۴۳م؛ تهران، محقق: سید محمد کاظم امام، جامعة تهران، ۲جلد، ۱۹۶۳و۱۹۶۵م.

[نسخه‌های منزوی ۲۰۳۱/۳؛ کشف الظنون، حاجی خلیفه ۱۷۹۸/۲؛ ذخائر التراث العربی الاسلامی ۵۵۳/۱؛ معجم المطبرعات ۹۷۶/۱؛ الذریعه ۳۸/۲۲؛ فرهنگنامه ها ۴۰–۴۷؛ لغت نامه دهخدا ۴۵/۳؛ فرهنگنامه ها ص ۴۰–۴۶؛ دنا ۱۱۶۰/۹–۱۱۶۱]

شرح و حواشی:

۱– شرح التصرفات = شرح مقدمة الادب؛ عصمت بخاری (–۸۴۰)

۲– مقدمة الادب (مختصر)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۱۹۶

آغاز: باب فعل یفعل فعلا اهناه الطعام ... بگوارید او را طعام؛ **انجام:** لیس زید ذاهباهات کذا... نیست زید رونده بیارفلان چیز

از آغاز «قسم الثانی فی الافعال» تا پایان «باب الافعال الغیر المتصرفه» است، کاتب کلمات عربی را در یک سطر و ترجمه فارسی آنها را در سطر دیگر در زیر آنها نوشته؛ خط: نسخ جلی و معرب، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ کاغذ: ریحانی، جلد: میشن، ۲۰۰ص، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۶–۱۵۶]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۰۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** لیس زید ذاهباً هات کذا. نیست زید رونده، بیار فلان ...

خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: انجام؛ جلد: میشن، ۲۴۹گ، ۱۸سطر(۱۱/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱–۲۴۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۶۴–ف

نسخه اصل: لالا اسماعیل ش ۶۷۴؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۷۳۵ق؛ زیر سطور در ترجمه‌های فارسی هر دو کهنه؛ ۲۸۴گ [فیلمها ف: ۱–۳۸۷]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۵۹بخش۳

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: –۹۸]

۴. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۴۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** قسم اول: ... و نیف قاب قوس قیدرمح قیس شیر قدر راحة مثقال ذرة علی حدة ... قسم دوم: ... لیس زید ذاهباً هات کذا ...

خط: نسخ، کا: محمود بن کمال الدین قریمی، تا: ۷۴۱ق؛ مقدمه نسخه‌ای را که به ۸۰۳ق برای خزانه امیر اجل اسفهسالار آتسز خوارزمشاه نوشته شده بوده در یک برگ کاغذ فرنگی با مرکب قوپیه و به خط نسخ نوشته و به آغاز نسخه الصاق نموده‌اند؛ کاغذ: خانبالغ، جلد: چرمی، ۲۴۰ص (۱+۲۳۹)، ۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: ۳–۱۳۱۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۱۰–ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۲–۷۹]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۰۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** تم الکتاب و ربنا المحمود، و له المکارم و العلی والجود.

شامل هر پنج قسم؛ خط: نسخ، کا: محمودبن علاءالدین نسوی، تا: ۷۵۸ق؛ ازنسخه چاپ عکسی مرحوم پروفسور زکی ولیدی طوغان که به عبارت: «من اثرالحدیث» ختم می‌شود، نوزده صفحه که مشتمل برسیصد وپانزده سطراست اضافه دارد؛ واقف: نایینی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۲۵۰گ، اندازه: ۱۶×۲۶/۲سم [ف: ۱۳–۱۳۶]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۲۱۳

خط: نسخ معرب درشت، بی‌کا، تا: ۷۷۷-۷۷۸ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۷۹گ، ۱۸سطر باترجمه (۹×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۷-۵۸]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۵۰-طباطبائی

آغاز: اوان آونه ابان بابین ملاوه دهر دهور ... عصر اعصار عصور ... فترة قرون سنة سنوات؛ **انجام:** و کان القیاس الفتح لانها من یفعل و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ، کا: بشیر بن علی، تا: ۷۸۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۶۷گ، ۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲۴-۱۷۵]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۸۷

آغاز: باب فعل یفعل فعلاً وهو فاعل و مفعول

جلد دوم در افعال، مترجم به فارسی؛ خط: نسخ، کا: اسرائیل بن خلیل، تا: ۷۹۰ق؛ ۱۸۵گ، ۹سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۶ سم [ف: ۲-۲۸۵]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۰۵۶

خط: نسخ، کا: حافظ لارندی، یوسف بن حسام الدین، تا: ۷۹۵ق؛ محشی؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۳۰۴گ، ۹سطر، اندازه: ۲۱/۶×۳۱/۹سم [ف: ۱-۵۳۱]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۱۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** مثقال ذرة: هم سنگ مورچه. علی حدة: تنها گانه. علی حیالة برابر او اللهم لاهم: ای بار خدای. تم الکتاب بعون الملك الوهاب

معنای فارسی کلمات بین سطور.این نسخه مقدمه کتاب را ندارد و تنها سه سطر آغازین از دیباچه مؤلف نوشته شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۸؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۴۸گ (۱پ-۴۸ر)، ۹-۸سطر (۱۰/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳/۳×۱۸/۵سم [ف: ۲۹/۱-۳۵]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۰۷۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** مروحه_ بادبیزن، مراوح_ج، مذبه_ مگس ران، مرآة_ آینه، مرای_ جماع، سجنجل_ آینه جیبی ...

تنها بخش اسماء را دارا می‌باشد و مقدمه آن نیز مانند نسخه ۳۶۱۸ همین کتابخانه و نسخه کتابخانه آستان قدس که تصویر آن در مقدمه چاپ دانشگاه آمده گزیده گردیده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۸۶گ، ۷سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۳۵-۵۸۰]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۰

آغاز: رعری الرجل عرواً و هی العرواء من غشی علیه غشیاً و هو مغشی علیه. (ترجمه فارسی: لرزه گرفته شد مرد، تب لرزه، بیهوش شد؛ ترجمه ترکی: تترکان بولدی ار، بزکاك لوبولدی، تترات کان براك، او سورادی ار) ... باب افعل یفعل افعالاً ابدأ الأمر (ترجمه فارسی: آغاز کردکار را ...)؛ **انجام:** باب الأفعال غیر المتصرفة، نعم الرجل زید، نعم رجلاً (ترجمه فارسی: چه نیک مرد است زید ...)

بخش دوم کتاب (افعال) را در بردارد و ترجمه‌های فارسی و ترکی زیرنویس شده؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: گویا قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی؛ تملک: ملا عبدالکریم؛ امانت نزد عبدالمهدی حسینی به تاریخ صفر ۱۲۶۴؛ ۲۹۶گ، ۸سطر[عکسی ف: ۳-۵۳۸]

۱۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۲/۱ ـ ج

آغاز: الحمد (سپاس و ستایش ـ منت دخی الملك)لله (مرخدای ـلله)الذی (آنکه ـ اول الله له)فضل (افرون کرد ـ ارتق قلد)علی جمیع الالسنة لسان العرب؛ **انجام:** اللهم لاهم (ای بارخدای ـ ای تکرم)تمت کتاب المسمی بالاسماء)(فرهنگنامه ها ص ۴۰)

خط: نسخ، کا: صالح بن سلیمان، تا: ۱۹جمادی الثانی۸۰۴ق؛ با نسخه‌های دشتی و رومی مقابله شده و از روی کتاب‌های صحاح و صحیفه عذرا و قانون الادب و السامی فی الاسامی و بلغة الادب و مختصر الاقناع مطرزیو مجمل اللغة و فوائد العقدیمة علاء الدین و دیوان الادب تصحیح شده، محشی، نسخه در ترکیه بوده؛ مهر: حاج مصطفی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۸۸گ، ۱۷سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱-۴۳۷]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۱۰۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قیس شبر. قدر راحة. مثقال ذرة. علی حدة. علی حیالة. اللهم لاهم

خط: نسخ، کا: علی بن سلمان بن حسنی، تا: سه‌شنبه ۳ربیع الاول۸۴۵ق؛ محشی؛ تملك: سید احمد فهیم عریف به طاش آبادی قاضی زاده، عثمان بن جعفر؛ مهر: کتابخانه باقر ترقی؛ جلد: تیماج، ۹۱گ (۱پ-۹۱ر)، ۷سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲۹/۲-۷۶۵]

۱۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۹۴

خط: نسخ، کا: اسحق بن مولی میکائیل، تا: دوشنبه ۴ شعبان۸۶۷ق؛ معانی لغات به فارسی ترجمه؛ قطع: خشتی[رشت و همدان: ف: -۱۳۶۵]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۸۵

آغاز: برابر

خط: نسخ و ثلث، کا: عبدالرحمن بن عیسی بن موسی بن خلیل الادنی، تا: ۸۷۲ق؛ ۱۵۵گ، ۷سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۶/۵سم [ف: ۲-۲۸۳]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فصل اذا اردت تصغیر الجمع فانظر الی واحده فصغره ثم اجمعه تقول فی تصغیر مساجد ...

خط: نسخ جلی معرب، بی‌کا، تا: ظاهراً قرن ۹ یا ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ ترجمه فارسی و ترکی کلمات در زیر سطور؛ مهر: «و الشمس و الضحی ۱۰۵۳» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۴۴گ، ۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۲۶-۴۱۱]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۵۰

آغاز: ضبطه ضبطاً: استوار کرد و نگاه داشت + محکم ایلدی وسنحلدی؛ **انجام:** الاسقینان: سخت از پیری + قاتی قارلغدن، الاکبینان: واهم آمدن + بیغمك.
قسم دوم از این کتاب و ناقص الاول است؛ خط: نسخ، کا: محمد حنفیه بن علی، تا: ۱۶جمادی الاول۹۱۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ با ترجمه فارسی و ترجمه ترکی؛ واقف: مرحوم نایینی؛ جلد: چرمی، ۹۵گ، ۱۳سطر (۱۳/۵×۲۲/۲)، اندازه: ۱۳/۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۳-۱۳۷]

۱۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۵/۱

دو قسم، اول (اسماء و افعال)؛ خط: نسخ، کا: نورالله بن نعمة الله بن عبدالله حسینی، تا: ۹۱۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۳/۵سم [ف: ۵-۲۰]

۲۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۹

ترجمه فارسی بین سطور، قسم اول و دوم کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۸]

۲۱. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۱۲۲/۱

با ترجمه فارسی؛ خط: نسخ، کا: حسین بن یعقوب شاه بیرونی خوافی، تا: ۱ ذیحجه۱۰۶۲ق؛ مجدول، به نام لب الکنز [نشریه: ۳-۴۵]

۲۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۶۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** «قدر کفة» قدر راحة مثقال «ذرة» علی حدة علی حیاله «اللهم» لاهم و الحمدلله وحده.
شامل قسم اول اسماء می‌باشد؛ خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ از موقوفات رمضانیه آقا ابراهیم ۱۳۳۰؛ جلد: تیماج، ۱۸۸ص، ۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: -۳۵۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۳۹

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۳۲]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۷۵/۱۹

آغاز: حرکات الاعراب تسمی الرفع و النصب و البحر و هی الحرکات المختلفة التی تحدث فی آخر الاسم بعواملمختلفة تدخل علیه کقولك جاءنی رجل؛ **انجام:** و تسعون دینارا مفردا منکرا فی غیر ذلك کقولك احد عشر درهما و عشرون درهما و تسعون دینارا.
بخش چهارم کتاب (فی تصرف الاسماء) است که به صورت مستقل کتابت شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۷گ (۲۶۹پ-۲۷۵پ)، ۱۳ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۴×۱۹/۸سم [ف: ۲۹/۱-۲۱۱]

۲۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۹۹

خط: نسخ، کا: آغ اولی، محمد حسین بن علی محمد، تا: صفر ۱۲۶۱ق، برای میرزا محمد یوسف نوری؛ با سرلوح، مجدول؛ مهر: «ادیب الممالك و صادق الحسینی ادیب الممالك»؛ درع آمده: «کتاب مقدمة الادب زمخشری که برای کتابخانه سلطان اتسز خوارزمشاه نوشته شده و نسخه آن منحصر به فرد است محمد صادق بن محمد حسین الحلبی الفراهانی در روز ۸ ذیحجه ۱۳۲۰ بعنوان یادگار به کتابخانه شاهزاده حسینعلی میرزا نایب الایاله و رئیس قشون مملکت خراسان و سیستان تقدیم نمود»؛ جلد: تیماج، ۳۱۳گ، ۹ سطر (۱۰/۵×۲۰)، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [ف: -۶۷۴]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۸۶

جلد اول در اسماء، این جمله در آخر نسخه دیده می‌شود: «تمت کتابة کتاب المسمی الاسماء بعون الله الملك الموجد کل الاشیاء علی ید العبد الفقیر الوقیر صالح بن سلیمان الضعیف الحقیر تبرکاً لابن الشیخ العالم العامل العادل الفاضل الکامل و هو محمد بن امور یسر له کل الامور و بعد الکاتبة قوبل من النسخ الدشتی و الرومی و صحح من الصحاح و الصحیفة و القانون و السامی و البلغة والقناع و فوائد التقدمة و الدیوان المکمل ... وذلك فی تاسع عشر من جمادی الاخرة تاریخ سنة اربع و ثمانمائة»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۴۳ق؛ ۱۲۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۲۸۴]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۹۶۰

آغاز: اثر نشانه و علامت ـ اثر حدیث روایت ایلك ـ اثابة عوض ویرمك؛ **انجام:** الواو و مرك اللاجانوری بود مانند ملخ الیا حکایت جکونکی ... و الله اعلم
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ لغات در لابه‌لای سطور به ترکی ترجمه شده؛ جلد: تیماج، ۲۸۸گ، ۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۷-۵۵۸]

۲۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۵۹۱/۲

آغاز: و لا یزال ظل کرمه الواسع علیهم ممدودا ... و جعلت الکتاب موسوما باسمه ... وهو علی خمسة اقسام
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد خلخالی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۱سطر (۱۱×۱۲)، اندازه: ۱۳/۵×۱۵سم [ف: ۴-۱۳۵۶]

۲۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۶۶۵/۲

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخ با معانی لغات به فارسی؛ قطع: خشتی[رشت و همدان: ف: -۱۴۳۵]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۷۷

آغاز: نسخه: انصار، احیاء، احراس، احزاب، اعقاب، اعصاب، احلاف، احالیف؛ **انجام:** هدهد، هبل، هلاس، هنا، هنالك، هناك، هدنة الافعال، هبوط، هتاف، هلك.
خط: نسخ و تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ در لابه‌لای سطور ترجمه ترکی لغات نوشته شده؛ جلد: مقوا، ۲۶۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۶-۲۶۱]

● **مقدمة الادب (مختصر)** / لغت / عربی و فارسی
moqadamat-ol adab (mx.)

وابسته به: مقدمة الادب؛ زمخشری، محمود بن عمر (۴۶۷-۵۳۸)
«مقدمة الادب» از زمخشری، فرهنگی است معروف در پنج قسم: اسماء، افعال، حروف، تصرف اسماء، تصرف افعال. فرهنگ حاضر که بنا بر آنچه روی برگ اول نسخه آمده مختصر آن کتاب می‌باشد، به دو قسم اسماء و افعال تقسیم شدهو زیر الفاظ ترجمه به فارسی نموده‌اند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۶۱۸

آغاز: الحمدلله علی افضاله و الصلاة علی رسوله محمد و آله ... وقت هنگام، اوقات ج حین هنگام احیان ج؛ **انجام:** ع تضوع بوی دمیز تطوع تطوع کرد ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۱۵گ، ۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۶]

● **مقدمة الادوات** / لغت / عربی به فارسی
moqadamat-ol adavāt

فرهنگ عربی به فارسی در سه «باب»: اسماء، افعال، حروف.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۳۳/۳-ف

نسخه اصل: چستر بیتی ۳۰۵ (۷۱/۳)؛ کا: قفالی، عبدالملک بن ابراهیم، تا: ۲۵شوال۶۶۸ق[فیلمها ف: ۲-۱۴۲]

تهران؛ مطالعات فرهنگی؛ شماره نسخه: ف۷۹/۴ و ف۸۰/۴

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا[فهرستواره مینوی: -۱۸۴]

● **مقدمة ارجوزة** / فقه / عربی
moqadamat-o urjūza

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۵۵۰۸

از شیخ جعفر بن فضل بن حسین بن مهدویه شاگرد محقق حلی (۶۷۶ق)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا[الفبائی: -۶۷۴]

● **مقدمة اصلاح المنطق لابن السکیت** /منطق/ عربی
muqaddamat-u iṣlāḥ-ul manṭiq li-ibn-is sikkīt

دانش تبریزی، لطفعلی بن محمد کاظم، ۱۲۶۸ - ۱۳۵۰ قمری
dāneš-e tabrīzī, lotf-ʻalī ebn-e mohammad kāzem (1852 - 1932)

وابسته به: اصلاح المنطق؛ ابن سکیت، یعقوب بن اسحاق (۱۸۶-۲۴۶ق

تاریخ تألیف: ۵ صفر ۱۳۲۴ق؛ محل تالیف: تهران

مؤلف، نسخه‌ای از اصلاح المنطق ابن سکیت به دستش افتاد و به تصحیح و ترتیب آن اقدام کرد و مقدمه‌ای بر آن نگاشت شامل این مطالب: تعرفة المصنف و بیان رتبة الکتاب؛ تقریظ الکاتب للکتاب؛ خطبة تهذیب الاصلاح للخطیب البغدادی؛ الفهرس الاول لأبواب الکتاب؛ الفهرس الثانی للمواد اللغویة علی تلاوة الحروف و ترتیبها؛ الفهرس الثالث فی الفرائد المنسلکة فی طی تفسیر المواد؛ الفهرس الرابع فی الأمثال المشروحة فی الکتاب؛ الفهرس الخامس فی ذکر الشواهد الناقصة فی الکتاب و تکملة بعضها؛ تنبیه فی سبب نقص الشواهد و دأب القدماء فی الاستشهاد و منع متابعتهم فی الأزمنة المتأخره و اشتباه صاحب القاموس فی مادة شهر؛ استدراک فی تراجم الاشخاص المذکورین اول کتاب الاصلاح؛ فوائد متعلقه بأحوال المصنف؛ تقریظ آخر للکتاب غفرله. مرحوم شیخ آقا بزرگ تهرانی همین نسخه را در نزد مجدالدین نصیری (فرزند صدرالافاضل) دیده و در الذریعه (۳۹/۲۲-۴۰) گزارش نموده است. شرح حال خود نوشت مؤلف در تذکره مدینة الادب آمده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۳۸/1

آغاز: بسمله. الحمدلله مفضل اللغة العربیه علی لغات العالمین و مخصص الرسول الأمی المکی بشرف الخاتمیة من المرسلین؛ **انجام:** من کرم الفتاح روحه طهر من یرجع ارواحنا بعد الی الاشباح. کتبه القاصر عن اداء الواجب خادم کل محصل للعلم و طالب لطف الله العلی له و اوصل الیه امله ... فی دارالخلافة فی طهران المنعوتة بالناصریة صینت عن طوارق الآفة و البلیة.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۵صفر۱۳۲۴ق، جا: تهران؛ مطالبی در توصیف اصلاح المنطق به خط همو و در آخر نسخه یادداشتی از علی اکبر بن فتح الله بن محمدعلی بن فتح الله موسوی در قریه ابرده از حوالی مشهد در ۱۲۲۵قبا مهر «علی اکبر موسوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۳گ (۱ر-۳۲پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸/۵سم [ف: ۴۴-۳۵]

● **مقدمه الحاح الملحین** / فلسفه احکام / فارسی
moqaddame-ye elhāh-ol molehhīn

عرب نژاد یزدی، محمد، ق۱۴ قمری
ʻarab nežād yazdī, mohammad(- 20c)

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۰۲۳

جلد اول؛ بی‌کا، تا: ۱۳۸۹ق[نشریه: ۱۳-۳۵۵]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۰۲۴

در دو جلد؛ بی‌کا، تا: ۱۳۸۹ق[نشریه: ۱۳-۳۵۵]

● **مقدمه انجمن آرا** / ادبیات / فارسی
moqaddame-ye anjoman ārā
اختر، احمد بن فرامرز، – ۱۲۳۲ قمری
axtar, ahmad ebn-e farāmarz(- 1817)
تاریخ تألیف: ۱۲۲۲ق
نویسنده پس از حمد خدا و نعت پیغمبر می‌گوید چون کلام دیگران را دوباره گفتن حسنی ندارد لذا بر آن شدم تا «مجملی از مجاری احوال و مختصری از منتخب اقوال شعرای معاصرین را بمصدق لکل جدید لذه رقمزد خامه مشکین ختامه نمایم». ظاهراً این قسمت مقدمه تذکره اختر است که در این رساله نام آن آمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۸۰/۱۰
آغاز: بسمله، مطالع اختر ستایش و مشارق کوکب نیایش اعنی اشعه تحمید؛ **انجام:** در ذکر شمه احوال و قدری از افکار بنده مؤلف و من الله التوفیق.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً۱۲۳۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۴ص (۲۲۷–۲۴۰)، ۱۷سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۶-۱۰۹]

● **مقدمة انوار البصائر** / چند دانشی / عربی
muqaddamat-u anwār-il başā’ir
حسن بن محمد شریف، ق۱۳ قمری
hasan ebn-e mohammad šarīf(- 19c)
وابسته به: انوار البصائر؛ حسن بن محمد شریف (قرن ۱۳ ق)
مشتمل بر جزء ششم مقدمه انوار البصائر است که به ترتیب ابواب فقهی تنظیم شده است. به نقل الذریعه انوار البصائر در ۱۲ جلد بزرگ در انواع علوم است که مؤلف در اصفهان اول شوال ۱۲۲۲ آن را تألیف کرده است.
[الذریعه ۵۸/۲۶، ش۲۷۰؛ الکرام البرره ص۳۵۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۸ معزی
آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد فهذا هو الجزو السادس من مقدمة کتابنا الموسوم بأنوار البصائر اذکر فیه آیات الأحکام مستمدا من الملک العلام فأقول و أنا تراب اقدام العلماء الفخام حسن بن محمد عفی عنهما؛ **انجام:** المقام الثانی قبول الشهادة و الحق فیه ان الشاهد العالمی لو قال اشهد بذلک قبل منه و ان قال اعلم به فقیل قیل ایضا و قیل لا لما مر و التحقیق الاستفصال فان قال اعلم بحیث ابرلو کنت حالفا قبل و الاشکال القبول و الله اعلم بالصواب.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ رکابه‌دار، مصحح؛ تملک: عبدالکریم با مهر «لا اله الله الملک الحق المبین عبده عبدالکریم» (مربع)؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۰۵گ، ۲۳ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۳۹-۲۱۱]

● **مقدمه‌ای از کتاب دعا** / دعا / فارسی
moqaddame-ī az k.-e do‘ā
عبدالعلی بن محمد حسن، ق۱۳ قمری
‘abd-ol-‘alī ebn-e mohammad hasan(- 19c)
اهداء به: فتحعلی شاه قاجار
مؤلف برای سلطان وقت (فتحعلی شاه قاجار) صحیفه‌ای از ادعیه مختصر و مفید ائمه اطهار تنظیم و تهیه کرده که به زیباترین خط و تذهیب آراسته و به حضور شاه تقدیم نموده ولی متأسفانه از آن کتاب دعا فقط ۵ صفحه مقدمه باقی مانده که در پایان مقدمه فهرست ادعیه را در شش فصل تنظیم و یادداشت کرده است.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۳
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم – الحمدلله الذی جعل الدعاء وسیلة لنیل المطالب؛ **انجام:** فصل ششم در ادعیه متفرقه.
خط: ثلث ممتار، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مجدول، مذهب، با سرلوح کتیبه‌ای مذهب ممتاز؛ کاغذ: ترمه، ۵ص، ۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱-۹۹۸]

● **مقدمه‌ای در قواعد و اصطلاحات صوفیه** / عرفان و تصوف / فارسی
moqaddame-ī dar qavā‘ed va estelāhāt-e sūfīye
گلشنی بردعی، ابراهیم بن محمد، ۸۳۰ – ۹۴۰ قمری
golšanī barda‘ī, ebrāhīm ebn-e mohammad (1427 - 1534)
شامل پنج «فصل»: ۱. بیان حقیقت وجود؛ ۲. ترتیب تنزلات؛ ۳. توحید ذات واجب الوجود؛ ۴. اثبات اسماء و صفات و تأثیر آن؛ ۵. ممکن الوجود و ترتیب تکوین. منزوی مؤلف را به استناد نقل فهرست که اورا «ابراهیم مسکین صاحب ازهار گلشن» دانسته، ابراهیم ادهم فرزند میرزا رضی آرتیمانی (–۱۰۶۰ق) دانسته است، در صورتی که «ازهار گلشن» را اکثراً از آن گلشنی بردعی، ابراهیم بن محمد (–۹۴۰ق) دانسته‌اند و باید این رساله نیز از او باشد.
آغاز: بسمله و به نستعین. الحمدلله الکبیر المتعال و الصلوة و السلام علی محمد و آله و صحبه خیر صحب و آن ...
انجام: ... و در مرتبه دیگر که بکلیت منور می‌شود بنور قلب و بتمامیت متوجه می‌شود بمطمئنه یا ایتها النفس المطمئنة ارجعی الی ربک راضیة مرضیه فادخلی فی عبادی و ادخلی جنة و ما بدین قدر درین مقام اختصار کنیم ... و صلی الله علی محمد و آله و صحبه تم.
[فهرستواره منزوی ۱۵۳/۶ با عنوان «رساله فلسفی» و آن را از ابراهیم ادهم آرتیمانی (–۱۰۶۰ق) دانسته]

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۲۳۲/۲
آغاز و انجام: برابر
در فهرست از ابراهیم مسکین دانسته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۱۰۳۲ق؛ جلد: چرمی، ۱۸گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۳۱۴]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۳۲/۲-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۲-۱۰۴]

● مقدمه بر تاریخ پرتگیز (پرتقال) / تاریخ جهان / فارسی
moqaddame bar tārīx-e portogīz (porteqāl)
نویسنده مقدمه نامی از خود ذکر نکرده ولی احتمال می‌رود مقدمه مذکور از مترجم تاریخ پرتقال و یا مؤلف آن بوده باشد.

۱. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۱۱۳۷۶/۳
خط: نستعلیق، کا: محمد حسن طباطبائی محرر نائینی، تا: قرن ۱۴؛ ۵ص(۲۳۱-۲۳۵)،۱۷سطر(۱۰×۱۹)،اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱-۳۵۰]
۲. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۱۱۳۷۸/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۵ص (۲۳۱-۲۳۵)، ۱۹ سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱-۳۵۱]

● مقدمه بر کتاب سلک العین لاذهاب الغین / شعر / عربی
moqaddame bar k.-e selk-ol ʻayn le-ezhāb-el qeyn
وابسته به: سلک العین لاذهاب الغین؛ صفدی، عبدالقادر بن محمد (-۹۱۵ق) [پیشتر در فنخا به اشتباه به خلیل بن ایبک صفدی نسبت داده شده]
مقدمه عربی بر کتاب «سلک العین لاذهاب الغین» سیدی عبدالقادر بن عمر بن حبیب صفدی که باید قصیده تائیه باشد.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۲۸/۱
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: دولت آبادی، ۱۵سطر [ف: ۵-۶۱]

● مقدمه بر مکاتبات دوانی و دشتکی در شبهه جذر اصم / منطق، فلسفه / عربی
moqaddame bar mokātebāt-e davvānī va daštakī dar šobhe-ye jazr-e asam
تاریخ تألیف: یک‌شنبه۱۳ شعبان ۱۱۵۲ق؛ محل تألیف: کاشان
مؤلف که کاتب رساله و یکی از شاگردان سید ماجد بن ابراهیم حسین کاشانی است، این رساله را پیش از نگارش مکاتبات دشتکی و دوانی درباره شبهه جذر اصم، و به عنوان مقدمه آن مکاتبات می‌نویسد و در آن به گزارش دیدگاه ابن کمونه و طوسی می‌پردازد. وی از صدرالدین با عنوان «زبدة نقباء و ملجأ محققان» و «سید صدر الملة و الدین» یاد می‌کند.

[دوازده رساله در پارادکس دروغگو، ص هفتاد و شش (احد فرامرز قراملکی)]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱-۲/۶۰۲۵/۲
آغاز: نفرض شخصاً دخل بیتاً ثم قال کل کلامی فی هذا البیت کاذب ثم خرج منه فقوله هذا ان کان صادقاً
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: یک‌شنبه۱۳ شعبان۱۱۵۲ق، جا: کاشان مدرسه عمادیه؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱۲پ-۱۸پ)، اندازه: ۱۲/۵×۸/۵سم [ف: ۱۶-۲۶]

● مقدمه برهان قاطع / دستور زبان / فارسی
moqaddame-ye borhān-e qāti‘
برهان، محمد حسین بن خلف، ق۱۱ قمری
borhān, mohammad hoseyn ebn-e xalaf(- 17c)
وابسته به: برهان قاطع؛ برهان، محمد حسین بن خلف (- قرن ۱۱)
شرح و حواشی:
۱- مقدمه برهان قاطع (ترجمه)

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۵۵۲/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[نشریه: ۷-۲۴۷]
۲. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه: ۲۳/۱
آغاز: بسم ... ای راهنما به هر زبان در افواه ×× از نام تو بردند زبانها بتو راه؛ **انجام:** و هم چنین چیزی بزرگ جثه و قوی ترکیب را نیز به لفظ جمع آورند همچو مار بزرگ اژدها گویند و مفرد آن اژدر است والله اعلم بالصواب
خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۱پ-۱۵ر)، ۱۷سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: -۱۹]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۵۶
آغاز: ای راه نما بهر زبان در افواه ×× از نام تو بردند زبانها بتو راه؛ **انجام:** و همچنین چیزی بزرگ جثه و قوی ترکیب را نیز بلفظ جمع آورند. همچو مار بزرگ را اژدرها و مفرد آن اژدر است.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ واقف: تقی مدرس رضوی؛ جلد: تیماج، ۱۵گ، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۹-۳۴۳]

● مقدمه برهان قاطع (ترجمه) / لغت / ترکی
borhān-e qāti‘ (t.)
وابسته به: مقدمه برهان قاطع؛ برهان، محمد حسین بن خلف (-۱۱)

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۹۳/۲
آغاز: صاحب اصل مرحوم اشبو بهیجه مقدمات هم بلیغه لری اولان کتاب برهان قاطع البیان
نسخه حاضر فقط دارای مقدمه کتاب (فوائد) می‌باشد و معلوم

نیست مترجم موفق به بقیه ترجمه شده یا نه؛ خط: نسخ جلی، کا: عبد الرحیم بن کربلائی محمد هریسی الاصل، تا: ۱۲۳۵ق، جا: خوی؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۱گ (۴۸۵-۵۱۵) [ف: -۵۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۶۱/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۵۷]

←المقدمة البرهانیة ﴿ الفصول النسفیة

● **مقدمه بهشت** / کلام و اعتقادات / فارسی

moqaddame-ye behešt

اصول دین رابراساس عقاید شیعه به شکل سؤال وجواب جهت استفاده عوام نگاشته است وهر پنج اصل را با دلایل عقلی ونقلی با قلم روان وسلیس بیان نموده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۱۳۹

آغاز: حمد می‌کنم ذاتی را که وجود او عین ذات اوست وحمد می‌کنم صانعی را که واحد است درافعال او وحمد می‌کنم خالقی را که عدالت است؛ **انجام:** غیرما هرکس که باشد ترک دنیا می‌کند ×× هرزمان گوییم که فردا ترک دنیا می‌کنیم. چون که فردا می‌شود امروز فردا می‌کنیم

خط: نسخ، کا: غلامعلی بن رمضانعلی اصفهانی، تا: شوال ۱۲۷۱ق؛ جلد: مقوا، ۲۷۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۴]

● **مقدمه بیستون بر کلیات سعدی** / ادبیات / فارسی

moqaddame-ye bīsotūn bar kollīyāt-e sa'dī

بیستون، علی بن احمد، ق۸ قمری

bīsotūn, 'alī ebn-e ahmad(- 14c)

وابسته به: کلیات؛ سعدی، مصلح بن عبدالله (-۶۹۱ق)

مؤلف در سال ۷۲۶ق، غزلیات چهار کتاب سعدی را به ترتیب حرف اول تنظیم کرده سپس در سال ۷۳۴ق آنها را به ترتیب قافیه مرتب ساخته است و بر آن دیباچه‌ای نگاشته است که امروز متداول است.

آغاز: شکر و سپاس معبودی را جلت قدرته که آفریننده مخلوقات عالم است و روزی دهنده بنین و بنات آدم ...

چاپ: تهران، سنگی، ۱۳۲۲ق، رحلی، ۴ص (کلیات سعدی: ۲-۵)؛ بمبئی، سنگی، به خط میرزاعلی بن حاجی نصرالله شیرازی، ۱۳۲۳، وزیری بزرگ، ۳۰ص

[الذریعة ۹/۲: ۴۴۹]

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۱۷۴/۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن شیخ مرشد کاتب شیرازی، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مذهب، ۱۷سطر به راست و ۱۲ سطر به طریق مورب، اندازه: ۱۵/۸×۲۵سم [ف: ۳-۵۵۶]

۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۱/۱

خط: نستعلیق، کا: ابی تراب منعم الدین اوحدی، تا: ۹۱۷ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: چرم، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۳-۵۶۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** در زمان حکومت ملک عادل مرحوم شمس الدین بازی کوی اسفهسالاران خرمائی چند از مال دیوان

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ بسیار نفیس و هنری، با خط نستعلیقممتاز به شیوه «شاه محمود نیشابوری» که به صورت راسته و چلیپا نگارش یافته، مذهب؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمع، ۲۵گ، ۱۹سطر (۹/۵×۱۹)، اندازه: ۱۴/۵×۲۶سم [ف: ۳۶-۴۱۲]

۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۳۵/۱

خط: نستعلیق عالی، کا: مقصود علی شیرازی، تا: ۱۰۷۰ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوا، اندازه: ۱۹×۳۱/۵سم [ف: ۳-۵۷۲]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۸۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ملک شمس الدین عادل تاریکوی بجهة خاطر شیخ سعدی خرمای و بهای خرما ببقالان بخشیده و هیچ باز نستد؛ تمت.

خط: شکسته ممتاز، کا: ابوالحسن شریف، تا: قرن ۱۳، جا: شیراز؛ مصحح، با علامت «بلغ» مقابله گردیده؛ مجدول؛ ۱۳گ (۱-۱۳)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۳۰-۶۸۷]

۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۸۴/۱

خط: شکسته نستعلیق خفی خوش، کا: میرمحمد محسن ابن محمد محسناصفهانیحسنی، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوا، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۳-۵۳۸]

۷. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۸۳/۱

خط: شکسته نستعلیق خفی خوش، کا: سید علی شیرازی، تا: ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: چرم مذهب، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۳-۵۳۵]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۶۰۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** که ملک شمس الدین عادل تازی گوی از برای خاطر شیخ سعدی خرما و بهای خرما ببقالان بخشیدند و هیچ بازنستدند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۷رمضان۱۲۷۱ق؛ مهر: «شعاع» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی، ۹۶گ، ۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۲]

۹. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۱۸۳/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۳-۱۳۱۴ق؛ ۴۷گ (۱۵۰پ-۱۹۶پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱سم [ف: -۹۳]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۰۸/۱

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۱۳۲۸ق؛ ۶گ (۱پ-۶ر

متن)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸/۲×۲۲/۵سم [ف: ۸-۴۷۱]

۱۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۰۹۲۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هیچ باز نستد تمت الرسالات السته بعون خالق السموات السبع و الارضون السبعة.

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: اوایل قرن ۱۴ یا اواخر قرن ۱۳؛ ۱۱ و۱۲ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۵۰۲]

۱۲. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه: ب-۴۲

آغاز: برابر**انجام:** از بهر خاطر شیخ سعدی رحمة الله علیه خرما و بهای خرما که بیقالان داده تمام به بخشد و هیچ باز نستد و مسلم فرمود تمام شد.

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ اهدایی: آقای محمد؛ ۵۰ص، ۱۵سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: -۱۰۰]

۱۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۱۷۲/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرم مذهب، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۳-۵۹۳]

● مقدمة التأویلات = التأویلات / فلسفه / عربی

muqaddamat-ut ta’wīlāt = at-ta’wīlāt

قیصری، داود بن محمود، - ۷۵۱ قمری

qeysarī, dāvūd ebn-e mahmūd(- 1351)

مشتمل بر پنج«مقدمه» در اعیان ثابته: ۱. اعلم ان لکل شی عینا ثابتاً فی العلم الالهی؛۲. لابد ان یعلم ان الاعیان الثابتة فی الحضرة العلمیة لیست الا وجودات خاصة؛۳. الوجود من حیث هو هو ای لا بشرط شی هو الحق الذی هو غیب الغیوب و حقیقة الحقایق؛ ۴. قال الله تعالی «ولله الاسماء الحسنی فادعوه بها» ...؛۵. الاشخاص من الانواع کلها مظاهر للحقائق الثابتة و الصور النوعیة ...

درفهرست کتابخانه مجلس شورای اسلامی (جلد ۴ صفحه ۱۸۳) رساله‌ای با عنوان «رساله در تأویل بسم الله الرحمن الرحیم» معرفی شده که دارای پنج مقدمه در حقیقت صور نوعیه می‌باشد و بعید نیست نسخه موجود همان مقدمات رساله مذکور باشد.

[ریحانة الادب ۵۰۱/۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۴۵۰/۶

آغاز: قال الامام المرحوم داود بن محمود ... فی اول کتاب الموسوم بتأویلات. المقدمة الاولی اعلم ان لکل شی عیناً ثانیاً فی العلم الالهی لان الذات الالهیة عالمة بذاتها و بجمیع لوازمها؛ **انجام:** و سر قوله «و ما رمیت اذ رمیت ولکن الله رمی» و امثال ذلک من الآیات المثبته للتوحید والله یقول الحق و هو یهدی السبیل هذا آخر ما اردنا بیانه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۱؛ ۲گ (۵۵-۵۶پ)، ۲۶ سطر(۱۰×۲۱)[ف: ۴۱-۶۲۲]

● مقدمة تابعة فی تصحیح برهان الشکل الرابع من تاسعة بالمجسطی / هیئت / عربی

muqaddamat-un tābiʻa fī taṣḥīh-i burhān-iš šakl-ir rābiʻ min tāsiʻa bi-l-majasṭī

وابسته به: المجسطی؛ بطلمیوس، کلاودیوس، ش (۱۰۰-۱۷۸م)
گفتاری است در دو صفحه راجع بکتاب مجسطی حاوی دو شکل.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۲۱/۸

آغاز: لکن الحظ المار بالمراکز و الاوج البطی الحرکه؛ **انجام:** متساویان و ذلک ما اردنا ان نبین تمت.

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: ساغری مذهب، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۸-۱۲۸]

● مقدمه تام الحکمة / عرفان و تصوف / فارسی

moqaddame-ye tām-ol hekma

مجدالاشراف، محمد بن ابوالقاسم، ۱۲۴۶؟ - ۱۳۳۱ ؟ قمری

majd-ol-ašrāf, mohammad ebn-e ab-ol-qāsem (1831-1913)

در بیان مراتب چهارگانه تکمیلیه تشریعیه و اطوار سبعه نشأت انسانی که در عالم خلقت آنها را طی می‌کند، گویا بنا بر پایه‌های طریقه ذهبیه گزارش شده با تضمین آیاتی چند و احادیث مرویه. وی این کتاب را مقدمه کتاب «قوائم الانوار و طوالع الاسرار» پدر خود قرار داده و در آن از مسائل متفرق عرفانی به روش ذهبیه سخن گفته است. از کتاب «هادی المضلین» میرزا هدایت الله و تعلیقاتی که خود بر آن نوشته و نیز از رساله منامیه پدر خود و رساله عنقائیه خود یاد می‌کند.
آغاز: چون همواره حق تعالی از بدو خلقت آدم حقیقی و عالم واقعی و اشیاء امکانیه بجهت معرفت و شناسائی خود

[الذریعة (ج ۳۰۰: ۳)؛ فهرستواره منزوی ۱۶۸/۷]

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۱۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فبناء علیه نام نهادم او را بمقدمه تام الحکمة لاکمال النعمة و وفقنی الله و ایاکم بالثبات فی الصراط المستقیم بحوله و قوته.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۵گ (۱-۳۵)، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۷/۳×۲۲سم [ف: -۶۵۱]

←مقدمه ترجمه حیاة الحیوان ≻ دیباچه بر ترجمه کتاب حیات الحیوان

● **مقدمه ترکی رباعیات خیام (ترجمه)** / ادبیات / فارسی
moqaddame-ye torkī robā'īyyāt-e xayyām (t.)
زنجانی، ابراهیم، ۱۲۲۴ – ۱۳۱۳ قمری
zanjānī, ebrāhīm (1809 - 1896)
وابسته به: رباعیات خیام؛ خیام، عمر بن ابراهیم (–۵۱۷ق)
ساخته میرزا حسین خان دان و رضا توفیق ترک.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۰۶۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۶ محرم۱۳۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۲گ، ۱۸ سطر(۹×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۶–۱۸۸]

● **مقدمة تعرف بالانباء فی تجوید القراءة و القراء** /
قرائت / عربی
muqaddamat-un tu'raf-u bil-anbā' fī tajwīd-il qirā'a wa-l qurrā'
ابن طحان، عبدالعزیز بن علی، ۴۹۸ – ۵۶۰ ؟ قمری
ebn-e tahhān, 'abd-ol-'azīz ebn-e 'alī (1105 - 1166)
رساله مختصری است در تجوید نگاشته شده برای مبتدیان و مشتمل بر چندین «باب»برخی از ابواب دارای چند «فصل» بدین عناوین: تصنیف الحرکات و تحریر حرکاتها المعلومات، تحریر السکون و تعیینه، تفصیل اصول المد و اللین و فروعها و تبیین مقادیرها و مراتب الفرق فیهما، التبیین عن احکام النون الساکنة و التنوین، التوفیق علی المفخم و المرقق من الحروف، الدلالة علی تحقیق الفتح و امالة، الوقف علی اواخر الکلم.

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۹۷۲/۴
آغاز: بسمله قال الشیخ الامام المقری ابوالاصبغ عبدالعزیز بن علی بن محمد السمعانی الحمد لله الذی لاینبغی الحمد الا له
بی‌کا، تا: با تاریخ۹۱۸ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۵گ (۱۱۱–۱۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳–۱۱۱۱]
یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: ۱۸۰/۵
همان نسخه بالا[نشریه: ۴–۴۰۸]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۲۹۰/۴
نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۶–۳۳۱]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۲۰/۵–ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۱–۶۸۰]

←مقدمة جامع الاحکام > درایة الحدیث

● **مقدمة الجامع الکبیر** / اصول فقه / عربی
muqaddamat-ul jāmi'-il kabīr
اعرجی، محسن بن حسن، ۱۱۳۰ – ۱۲۲۷ قمری
a'rajī, mohsen ebn-e hasan (1718 - 1812)
بحث‌هایی است اصولی استدلالی درباره کتاب و سنت و اجماع و دلیل عقل که به‌عنوان «مقدمة الجامع الکبیر فی الفقه الشریف» نام داده شده و گویا مقدمه کتاب فقهی مفصل وی «وسائل الشیعة الی احکام الشریعة» باشد که در الذریعه (۷۱/۲۵) ذکرش رفته است. (سید احمد اشکوری)
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذه مقدمة الجامع الکبیر فی الفقه ... مقدمة فی الایماء الی الطریق الذی یجب سلوکه فی تناول الاحکام هذا دین الله فلا بد فیه من الرجوع الی الله جل شأنه ...
انجام: الشرط و دلالتها علی التعلیق و هذه عجالة فیها مقنع للمتدبر و من اراد الاستقصاء فعلیه بالمحصول و الوافی فی الاصول و المستعان بالله و لاقوة الا بالله

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۷۹۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۹گ (۱۰۳پ– ۱۲۱پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۸–۲۶۵]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۰۲۸/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا اختلاف الاحکام باختلاف الفنون الاجتهادیة کما یدعیه القائلون بالتصویب
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۶ جمادی الاول۱۲۸۰ق، جا: تهران؛ ۲۴گ (۲۱۴ر–۲۳۷ر)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۸–۲۱۵]

←مقدمه جزری > المقدمة الجزریة
←مقدمه جزری > تفسیر

● **المقدمة الجزریة = مقدمه جزری = منظومة الجزریة = ارجوزة فی التجوید** / قرائت، شعر، تجوید / عربی
al-muqaddamat-ul jazarīya = moqaddame-ye jazarī = manẓūmat-ul jazarīyya = urjūza-un fi-t tajwīd
ابن جزری، محمد بن محمد، ۷۵۱ – ۸۳۳ ؟ قمری
ebn-e jazarī, mohammad ebn-e mohammad (1351 - 1430)

تاریخ تألیف: ۷۹۹ق
منظومه‌ای مشهور در ۱۰۹ بیت (سرکیس ۱۰۷ بیت) در قواعد تجوید و بیان مخارج حروف است. عناوین ابواب آن: بیان خارج الحروف، باب صفات الحروف، باب التجوید، باب الترقیقات و التفخیمات، باب معرفت الترقیقات، باب معرفت التفخیمات، باب الإطباق، باب الضاءان، باب التحذیرات، باب الإظهار و الإدغام و الإخفاء، باب أحکام النون الساکنة و التنوین، باب المد و القصر، باب معرفت الوقوف، باب المقطوع و الموصل، باب تحذیر الوقف. این اثر به جهت اشتمال و اهمیت آن مورد توجه علما و دانشمندان علم تجوید و علوم قرآنی از

عامه و خاصه قرار گرفته، شروح، ترجمه، تعلیقات و حواشی متعددی بر آن نگاشته‌اند که حاجی خلیفه و آقا بزرگ تهرانی، به برخی از آنها اشاره نموده‌اند. (حسین متقی)

آغاز: یقول راجی عفو رب سامعی ×× محمد ابن الجزری الشافعی / الحمدلله وصلی الله ×× علی نبیه و مصطفاه ...

انجام: و قد یقتضی نظمی المقدمه ×× منی لقاری القران تقدمه/ و الحمدلله لها ختام ×× ثم الصلواه بعد و السلام/ علی النبی احمد و آله ×× و صحبه و من علی منواله

چاپ: مشار عربی، ص۹۲۲؛ السعودیة، دار المنهاج، تحقیق الدکتور الایمن رشدی سوید، الطبعة الثالثة، ۱۴۳۰ق، ۴۰ ص؛ مصر، سنگی، بدون تاریخ، خشتی، ۷ص (۱۵۵-۱۶۱)؛ایران، تهران، ۱۳۱۶ق، سنگی، جیبی، ۱۱ص (صص۱۲۴-۱۳۳)؛ایران، تبریز، مطبعه مشهدی اسد آقا، ۱۳۲۱ق، سنگی، جیبی، ۱۶ص، دارای تعلیقاتی با نشان «دلال» به درخواست حاجی عباسقلی دلال تبریزی فرزند حاج میرزا محمد حسین (محل فروش: در عباچی بازار قدیم حاجی شیخ در حجره حاجی اسماعیل تاجر تبریزی معروف به سرابچی و حجره آقا میرزا علی اصغر بنکدار تبریزی)؛مصر، ۱۲۸۱ق، سنگی، رقعی، ۵ص

[کشاف الفهارس ۴۲۴/۱-۴۲۹؛ سرکیس ۶۳/۱؛ کشف الظنون ۱۷۹۹/۲-۱۸۰۰؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۷۲/۴؛ الاوقاف العامة بغداد ۳۴/۱ و ۳۵؛ الاوقاف العامة موصل ۲۲۶/۲؛ دنا ۱۱۶۳/۹-۱۱۶۶ (۸۹ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- الحواشی المفهمة فی شرح المقدمة = شرح المقدمة الجزریة = شرح منظومة الجزریة؛ ابن جزری، احمد بن محمد (۷۸۰-۸۳۵)

۲- کشف الاسرار عن قرائات الائمة الاخیار؛ کورانی، احمد بن اسماعیل (۸۱۳-۸۹۴)

۳- الحواشی الازهریة فی حل الفاظ المقدمة الجزریة؛ ازهری، خالد بن عبدالله (۸۳۸-۹۰۵)

۴- الحواشی المفهمة فی شرح المقدمة الجزریة؛ انصاری، زکریا بن محمد (۸۲۶-۹۲۶)

۵- الدقائق المحکمة فی شرح المقدمة = شرح شیخ الاسلام؛ انصاری، زکریا بن محمد (۸۲۶-۹۲۶)

۶- شرح المقدمة الجزریة؛ طاش کبری زاده، احمد بن مصطفی (۹۰۱-۹۶۸)

۷- الفوائد فی شرح القصیدة الجزریة = شرح المقدمة الجزریة؛ حسینی قاری، عبدالجلیل بن احمد (-۹۷۶)

۸- فرائد الفوائد؛ زواره ای، علی بن حسن (-۱۰)

۹- کفایة الاخوان؛ تستری، عبدالله بن الحیامه (-۱۰)

۱۰- المنح الفکریة علی متن الجزریة؛ قاری هروی، علی بن سلطان محمد (-۱۰۱۴)

۱۱- شرح المقدمة الجزریة؛ قاری هروی، علی بن سلطان محمد (-۱۰۱۴)

۱۲- المقدمة الجزریه (ترجمه)

۱۳- شرح المقدمة الجزریة(۷عنوان)

۱۴- کاشف الازهریة

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۰۲۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالقادر، تا: ۱۱ صفر۸۵۸ق؛ خطی از احمد بن جلال الدین محمد اصفهانی در۹۴۸ق؛ تملک: محمد حسین شهشهانی؛ ۶گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۲]

۲. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: ۹۲/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ قطع: ربعی[نشریه: ۵-۶۴۰]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۲۷۷/۱۰-۲۶/۱۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** الحمدلله لها ختام ×× ثم الصلاة بعد والسلام / علی النبی المصطفی خیر البشر ×× ما طلعت شمس ومالاح القمر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: مقوا، ۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۸-۴۵۲۰]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۹۷۲/۱

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: با تاریخ۹۱۸ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «لا الا الله الملک الحق المبین عبده جمال الدین محمد»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۷ص (۱-۷)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳-۱۱۱۱]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: ۱۸۰/۱

همان نسخه بالا؛ تا: ۱۵ شوال۹۶۷ق، جا: توس؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۴ص (۱-۱۴)، قطع: ربعی[نشریه: ۴-۴۰۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۲۰/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۱-۶۸۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۲۹۰/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۳۳۰]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۹۷۲/۱۱

آغاز: بسمله و به نستعین یقول راجی عفو رب جامع محمد بن الجزری الشافعی؛ **انجام:** برابر

بی‌کا، تا: با تاریخ۹۱۸ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۵ص (۱۷۵-۱۷۹)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳-۱۱۱۲]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: ۱۸۰/۱۲

همان نسخه بالا[نشریه: ۴-۴۰۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۲۰/۱۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۱-۶۸۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۲۹۰/۸

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۳۳۳]

۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۹۹۵/۳

خط: تحریری، کا: حسن ظهیر بن فاضل ظهیر حسینی کور سرخی، تا: ۹۶۶ق؛ ۶گ، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳-۱۶۲]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوب، کا: با یزید، تا: ۹۷۵ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج، ۱۰گ، ۶سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۳سم [ف: ۲۳–۱۷۸]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۸۷۷/۲-۱۹/۲۰۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسن بن احمد حسینی، تا: ۹۷۸ق؛ جلد: تیماج، ۵گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸–۴۵۲۰]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۹/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۸۳ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۰ص (۲–۱۱)، ابعاد متن: ۸×۱۳، اندازه: ۱۵×۲۳سم [سنا: ف: ۱–۳۲۶]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۱۸۱
انجام: علی النبی المصطفی خیر البشر ـ ما طلعت شمس و ما لاح قمر
خط: نسخ خوانا، کا: جلال بن نورالدین احمد حسنی، تا: ۹۸۹ق، جا: شیراز؛ محشی؛ جلد: تیماج عنابی، ۱۱گ، ۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۳–۱۷۹]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۷۶۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: جلال بن نورالدین احمد حسینی، تا: ۹۸۹ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۷۱۸۱ [رایانه]

۱۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۰۱۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۹۷ق[ف: ۱–۱۹۲]

۱۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۸/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی [نشریه: ۱۱–۹۴۸]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۱۱۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** ما طلعت شمس و ما لاح القمر
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی با رمز «ع د» که مراد عمادالدین علی شریف قاری استرابادی که در ذیقعده ۹۵۰ در کاشان از تحشیه آن فارغ شده، نسخه از مسوده ناظم و حاشیه دستحظ عمادالدین استنساخ شده؛ جلد: تیماج، ۲۹گ، ۳سطر، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۲۳–۱۷۹]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۰۶۷
انجام: ثم الصلوة بعد و السلام
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی با رمز «شرح»، ؛ واقف: مرتضی قلیخان، ۱۳۴۰ش؛ جلد: مقوا، ۷گ، ۹سطر، اندازه: ۱۵×۳۱سم [ف: ۲۳–۱۸۰]

۱۶. قم؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۵/۶
خط: نسخ، کا: حسین بن محمد بن علی زیدی شرفی، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۱۴۱ر–۱۴۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: -۳۶]

۱۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۹۰۹/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** علی النبی المصطفی خیر البشر ×× ما طلعت شمس و ما لاح قمر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۵گ، ۸سطر، اندازه: ۱۹×۲۰/۵سم [ف: ۲–۷۴۹]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۰۱۶/۹
انجام: شجرت الدخان سنت فاطر ××کلا و الأنفال أخری غافر
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ ۱۰گ (۲۲۴پ–۲۳۳پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۲۱–۲۸]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۳۶/۴۴
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۴گ (۳۰۶ر–۳۰۹ر)، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۱۸–۲۰۶]

۲۰. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۴۸۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ کهن معرب، کا: شعبان بن عثمان الفهدی، تا: قرن ۱۱؛ جلد: گالینگور، ۴گ [ف: ۱–۳۹۴]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۲۳۲/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: بکاری، محمد علی بن فرج الله، تا: ۱۰۰۶ق، جا: کربلا؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۶گ (۱۳۱پ–۱۳۶ر)، ۲۱سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۵–۴۱۶۸]

۲۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۴۵۷/۱
خط: نسخ، کا: سلطان محمد بن محمد قاسم شاهرخی، تا: ۱۰۰۸ق؛ اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [نسخه پژوهی: ۳–۹۹]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۳۵۷/۷
از روی نسخه ابن الجزری؛ خط: نسخ معرب، کا: محمد امین بن محمد حسین قاری، تا: اواخر محرم۱۰۱۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۱۳۴پ–۱۴۶ر)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶–۳۲۰]

۲۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۴۱۲/۲
آغاز: برابر
کا: محمد مومن موسوی، تا: صفر۱۰۱۴ق؛ مصحح، محشی، مقابله شده با نسخه مولی محمد امین بن مولی محمد حسین قاری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۵گ (۶–۱۰)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴–۱۲۸۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۴۴۸/۲
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴–۲۷۴]

۲۵. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۱۸۱/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** والحمدلله لها ختام ×× ثم الصلوة بعد والسلام / علی النبی المصطفی خیر البشر ×× ما طلعت شمس ولاح القمر
خط: نسخ، کا: محمدیوسف بن صدرالدین محمدحسین کوکئی جیلانی، تا: ۱۶ رمضان۱۰۴۸ق؛ محشی؛ جلد: گالینگور، ۱۲گ (۴۹–۶۰)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: -۱۶۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۱۳/۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲–۲۲۸]

۲۶. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۲۰۴/۲ - ج
آغاز و انجام: برابر
کا: احمد بن شعبان، تا: ۲۵ شعبان۱۰۵۸ق؛ محشی؛ تملک: اسماعیل بن ابراهیم مورخ آغاز ذیقعده ۱۰۸۷؛ ۱۲گ (۱۴پ-۲۵ر)[ف: -۴۷۸]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۲۱۶/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد تقضی بظمی المقدمة ×× منی لقاری القرآن تقدمة
خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: ۱۰۶۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۶ص(۲۳۰-۲۵۵)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۴۷/۲-۷۵]

۲۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۸۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی رضا بن محمد حسینی، تا: سه‌شنبه ۱۸ رجب۱۰۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۴ص، ۱۸سطر (۹/۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۳۲۶]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۴۵۱/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: میر غیاث بن مولانا میر مختار طباطبائی، تا: ۱۰۷۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۳۶ص (۳۶-۷۱)، ۱۴سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۱۰-۱۳۰۸]

۳۰. اصفهان؛ مهدوی، مصلح الدین؛ شماره نسخه: ۱۳۶/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق؛ ۱۴گ (۱پ-۱۴ر)، ۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: -۱۴۰]

۳۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۸۳/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۹۲ق؛ ۱۲گ (۴۱پ-۵۲ر)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲-۳۸۰]

۳۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۸۶۴/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** محمدو الابتداء و هی تقسم اذن ××ثلثة تام ... حسن
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۹۵ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشانه در شرح شاطبی، علی قاری؛ کاغذ: ترمه هندی، ۱۱۲گ (۱۲پ-۱۲۳ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۶سم [ف: ۶-۱۴۷]

۳۳. سبزوار؛ صد و بیست و پنج نسخه؛ شماره نسخه: ۱۰۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: محمد علی بن محمد اسماعیل، تا: ۳جمادی الثانی۱۰۹۹ق؛ مهر: «وقف اولاد» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۱۰۹-۱۱۹)، ۱۰و۲۰سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [اوراق عتیق: ۲-۴۰۲]

۳۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۳۷۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۲]

۳۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۳۶/۱۱
خط: نسخ، کا: درزی مازندرانی، محمد حسین بن علاء الدین، تا: ۱۱۰۵ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۴ص(۲۵۲-۲۶۵) [ف: ۱۰-۱۵۱۳]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۵۱/۷
آغازو انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۱ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۸۵-۹۰)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۲-۳۸۸]

۳۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۴۵۱/۳
خط: نسخ، کا: عبدالاحد بن عبدالغفور نیریزی، تا: ۱۱۱۴ق، جا: مدرسه غیاثیه؛ ۵گ (۵پ-۹ر)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۳-۹۸]

۳۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۱۳۷/۳۹
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب ۱۱۱۸ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴گ (۳۰پ-۳۳ر)، اندازه: ۱۵/۹×۲۹/۵سم [ف: ۷-۲۱۴]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۰۹۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابراهیم حسینی، تا: ۱۱۲۵ق؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: گالینگور، ۱۰گ، ۶سطر، اندازه: ۱۶/۵×۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۶۲]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۵۴۴/۱
خط: نسخ، کا: عبدالخبیر بن محمد مفید رازی، تا: سه‌شنبه ۱۴ رجب۱۱۳۰ق، جا: مکه مکرمه؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۴گ (۳پ-۶ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۷-۱۲۷]

۴۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۲۶/۱عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** ما غرد القمری علی الأغصان ×× أو طار طائر مد الازمان
نسخه اصل: کتابخانه سلطنتی کوپنهاک در دانمارک؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مصحح، رکابه‌دار؛ تملک: سید حسن بن عبدالرحیم صبحی حلبی حنفی در ۱۱۷۵ق، حسن بن حاج خلیل مشهور بن ابن کوده در ۱۲۰۹ ق؛ ۹ص (۲-۱۰)، ۱۳ و ۱۷سطر[عکسی ف: ۴-۲۴۷]

۴۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۶۴۶/۳-۵۸/۹۶
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن ملامحمد بروجردی، تا: ۱۳رمضان۱۱۹۷ق؛ ۴گ (۷۷-۸۰)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۸-۴۵۲۰]

۴۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۰۱۴/۳-۳۰/۸۴
آغاز و انجام: برابر
از اول تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی به نقل از «شرح»؛ ۶گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۲۰]

۴۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۶۸/۲
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۸گ (۷۸پ-۸۵ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴-۱۹۵]

۴۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۵۴/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[ف: ۳-۵۷]

۴۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۸۹/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[ف: ۳-۳۲]

۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۰/۷-فیروز

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ناتمام است؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مذهب، ۴ص (۳۳۵-۳۳۸)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۲۴۷]

۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۲۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی، ۱۳۷۷ش؛ ۶گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۲۳-۱۸۰]

۴۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۴۳/۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی و ناقص؛ جلد: تیماج، ۹گ (۲۵۵-۲۶۳)، ۱۳سطر(۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۱-۲۴۵۴]

۵۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۲/۲

خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۵گ (۹پ-۱۳پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۲-۳۹۲]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۱۴/۲ کر

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی با نشان‌های «قاضی زکریا، طاش، م م، ش، در یتیم و ...»، مجدول؛ ۵گ (۵۵پ-۵۹ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴۰/۲-۴۸]

۵۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۸۵/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدلله لها ختام ×× ثم الصلاة بعد السلام / علی النبی المصطفی خیر البشر ×× ما طلعت شمس و ما لاح قمر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «ع د»؛ جلد: تیماج مذهب، ۶گ (۳۵ر-۴۰پ)، ۹سطر (۹×۱۳/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳۹-۳۰۹]

۵۳. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۴۵۱/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۰×۱۹سم [نسخه پژوهی: ۳-۹۸]

۵۴. خوی؛ ملا علی خوئی (شریف)؛ شماره نسخه: ۱۶/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۸گ (۶۵-۷۲)، ۱۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [اوراق عتیق: ۱-۱۲۶]

۵۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۶۷۳/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۶ شعبان۱۲۱۷ق؛ محشی؛ ۱۰گ (۳پ-۱۲ر)، ۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۳۲۹]

۵۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۰۴۹/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم الصلوة بعد والسلام ×× علی النبی المصطفی خیر البشر

کا: محمدکاظم بن محمد صادق بن محمدرضا بن محمدصادق، تا: ۱۲۲۷ق؛ ۴گ (۱۱۴-۱۱۷)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۱۴۳۹]

۵۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۴۹۱/۶

انجام: و واجب ان جاء قبل همزة ×× متصلا ان جمعا بکلمة

خط: نسخ، کا: حامد مردوخی، تا: ۱۲۳۴ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۴گ (۹۶ر-۹۹پ)، ۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۴-۳۴۱]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۱۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۴ رجب ۱۲۴۰ق؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۲۳گ، ۵ سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۶۲]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۴۰۱/۳

همان نسخه بالا[مؤید: ۳-۳۲۷]

۵۹. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۲۶۷/۶

آغاز: و منه و من فوق الثنایا السفلی؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ پخته، کا: محمود بن احمد، تا: ۱۲۴۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۴گ(۲۱ر-۲۴ر)[ف: ۳-۳۱۲]

۶۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۹۰/۱۹

خط: نستعلیق معرب، کا: خلیل بن احمد توقاوی، تا: محرم ۱۲۴۵ق؛ ۳گ (۱۸۷ر-۱۸۹پ)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۴-۲۹۴]

۶۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹۵-ش/۳۱۴

آغاز: بسمله و به نستعین - الحمدلله المتعالی فی جلال قدسه لا احصی ثناء علیه هو کما اثنی علی نفسه حمد من خلقه؛ **انجام:** و کان الفراغ من کتابة هذه نسخه فی نهار یومثلثا ثمانیه عشر من شهود سنه ۱۲۴۶ علی ید الاحقر فتحعلی ... ابن مرحوم محمد باقر ؛ انجامه: و کان الفراغ من تالیف هده المقدمه نهار السبت سبع و عشرین شهر ربیع الثانی ست و ثمانمائه بمدینه

خط: نسخ، کا: فتحعلی بن محمد باقر، تا: ۱۲۴۶ق؛ ۸۵گ، ۱۵سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱-۲۹۳]

۶۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۷۵۱/۳-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی النبی المصطفی خیر البشر×× ما خلقت شمسو ما لاخ القمر

خط: تحریری شکسته، بی‌کا، تا: ۱۸ رمضان۱۲۵۱ق؛ ۵ص (۶۴۶-۶۵۰)، سطورچهارستونی[عکسی ف: ۱-۳۷۵]

۶۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۱۸۹/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی النبی المصطفی خیر البشر ×× ما طلع الشمس و ما لاح قمر

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد رضای خوانساری، تا: ۱۲۶۷ق؛ ۲گ(۲پ-۳پ)، ۱۹ سطر (۱۰×۱۳)[ف: ۵-]

۶۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۴۸/۴

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی اکبر حسینی، تا: ۱۲۸۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۵گ (۲۵ر-۲۹پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم

[ف: ۲۰-۱۲۰]

۶۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۶۴/۶

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۷گ (۱۹پ-۲۵ر)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶-۴۸]

۶۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۲۱/۲۰

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۴ق؛ جلد: تیماج، ۴گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۲۲]

۶۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۴۵/۵

خط: نسخ، کا: عبدالجواد بن یوسفعلی مشهدی خطیب آستانقدس رضوی، تا: جمادی الثانی۱۲۹۶ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: میشن، ۱۰ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۳۹]

۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۹۵

خط: نسخ خوب، کا: محمد علی خاکسار، تا: شعبان۱۳۰۱ق؛ جلد: تیماج، ۶گ، ۹سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۷سم [ف: ۲۳-۱۸۰]

۶۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۵۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** وقد تفضی نظم المقدمة ×× منی لقاری ان تقدمه / والحمدالله لها ختام ×× ثم الصلوة بعد و السلام / علی النبی المصطفی خیر البشر ×× ما طلعت شمس و ما لاح قمر

کامل؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۷ محرم۱۳۰۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۳گ (۱پ-۲۳پ)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲۹/۱-۱۵۶]

۷۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۷۳۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی النبی المصطفی وآله ×× وصحبه وتابعی منواله / وابیاتها قاف وزای فی العدد ×× من یقن التجوید یظفر بالرشد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۳۱۰ق؛ جلد: مقوا، ۱۰گ، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۳]

۷۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۰۷۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۴گ (۱۰۳ر-۱۰۶پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۲]

۷۲. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۲۳۰پ-۲۳۴پ)، ۱۹سطر[ف: -۱۳۱]

۷۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۹۶۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی النبی المصطفی خیر البشر ×× ما طلع الشمس و ما لاح قمر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۸ص (۷۳-۸۰) [ف: ۵-]

۷۴. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: ۱۵۰/۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۴-۳۹۹]

۷۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۷/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۶۵پ-۷۶ر)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۱-۲۱۸]

۷۶. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۷۸۴/۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** والحمد لله لها ختـام ×× ثم الصلاة بعد والسلام / علی النبی المصطفی الامام ×× و آله و صحبه الکرام

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۹گ (۱۶۷پ-۱۷۵پ)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۶۴]

۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۱۱/۱۰

تنها صفحه پایانی منظومه در این نسخه موجود است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱ص (۸۱)، اندازه: ۱۹/۵×۲۷/۵سم [ف: ۴۴-۱۲۹]

۷۸. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۵۲۰/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹گ (۱۰۰پ-۱۰۹ر)، اندازه: ۱۷×۸سم [مؤید: ۲-۲۳]

۷۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۰۷۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸ص (۶۵-۷۲)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۵-۹۲]

۸۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۸۱۱/۲

خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تنها بیست و هشت بیت از ۱۰۹بیت را دارد؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۶گ (۵۴-۵۹)، ۴ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۴×۳۰سم [ف: ۳-۱۱۰۰]

۸۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۹۳۷/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حر عاملی، محمد رضا بن محمد، بی‌تا؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴گ (۶۴-۶۷)، ۱۹ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳-۱۲۸۶]

۸۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۶۰۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «یوسف» (مکعبی)؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۳×۱۵سم [ف: -۳۲۰]

۸۳. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: ۲۴۵/۲

آغازو انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «عبدالراجی محمد حسن» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۶سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: -۱۷۶]

۸۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۸۴۸/۳-۱۵/۸۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** الحمدلله لها ختام ×× ثم الصلاة بعد والسلام / علی النبی المصطفی خیر البشر ×× ما طلعت شمس ومالاح القمر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۲۰]

۸۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۷۴۷-۳۹/۱۲۷

آغاز: برابر**انجام:** نعمتها ثلث نحل ابرهم ×× معاً أخیرات عقود الثان تم

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی از «ع د»؛ جلد: مقوا، ۲۳گ، ۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۲۱]

۸۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۰۹۳۸/۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۵۱۵]
۸۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۰۹۳۸/۴
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با توضیحاتی از ملا محمد صادق قاری؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۵۱۶]
۸۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۴۳۸/۹
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۷گ (۲۰۷-۲۱۳)، ۲۲ سطر(۱۴×۱۹)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۴۰۰]
۸۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ نازیبا، کا: محمد بن یحیی حسینی ندیدی، بی‌تا؛ محشی؛ ۶گ (۴۱پ-۴۶ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۳۳]
۹۰. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۹۴۴/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۳۱-۳۴)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۱۵۵]
۹۱. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۴۰۸/۴
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۱۸پ-۲۴پ)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۱۰۲]

● **المقدمة الجزریه (ترجمه)** / علوم قرآن / فارسی
al-moqaddamat-ol jazarīya (t.)
وابسته به: المقدمة الجزرية؛ ابن جزری، محمد بن محمد (۷۵۱-۸۳۳)
ترجمه‌گونه‌ای است از منظومه مقدمة الجزرية درتجوید واصول قرائت.
[نسخه‌های منزوی ۸۵/۱]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۶۱۸/۲
آغاز: یقول راجی عفو رب سامعی ×× محمد بن الجزری الشافعی، یعنی می‌گوید امیددارنده عفو آن پروردگاری که شنونده است وآن امید دارنده محمد است پسر جزری است؛ **انجام:** ما دامت الایام واللیالی ×× والنجوم فی السماء اللالی، تامادامی که ایام یعنی روزها ولیالی یعنی شبها ونجوم یعنی ستارها درآسمان بزینت باشد این درود ازحضرت معبود بآن حضرت وآل واصحاب آن سرور باشد
خط: نسخ، کا: ملاشریف غوریانی، تا: قرن ۱۰؛ ۱۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۱-۴۳۳]

←المقدمة الجزولية ◄ القانون

● **مقدمة الحدائق الناضرة** / فقه، اصول فقه / عربی
muqaddamat-ul ḥadā’iq-in nāḍira

بحرانی، یوسف بن احمد، ۱۱۰۷ - ۱۱۸۶ قمری
bahrānī, yūsef ebn-e ahmad (1696 - 1773)
دارای دوازده «مقدمه» بسیار مفید در قواعد عمده اصولی و فقهی که آخرین مقدمه آن درباره فرق بین مجتهد و اخباری می‌باشد.
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی هدانا بواضح الدلیل الی سبیل معادن العلم و التأویل ... المقدمة الاولی غیر خفی علی ذوی العقول من اهل الایمان
انجام: و مزید التعظیم و التبجیل لا الذم ... فنقول و به سبحانه الثقة لادراک کل مأمول کتاب الطهارة و فیه ابواب اربعة.
[الذریعة ۵۴/۲۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۱۱
آغاز: بسمله، المقدمة الاولی غیر خفی علی ذوی العقول من اهل الایمان؛ **انجام:** برابر
از اولین مقدمه شروع و به انتهای دوازدهمین مقدمه ختم شده؛
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با رمز «منه ره»؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۴۸گ، اندازه: ۱۶×۲۱/۲سم [ف: ۲۱/۱-۵۴۴]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۹۷۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید عبدالباقی آیة اللهی، اسفند ۱۳۷۴؛ ۹۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۶سم [ف: ۲۱/۱-۵۴۶]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۷۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: زین الدین بن ابوالقاسم موسوی خوانساری، تا: پنج‌شنبه۱۲ جمادی الاول۱۲۰۷ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۳۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۲۵۴]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۲۴۵/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۴ق؛ افتادگی: انجام؛ ۶۷گ (۲پ-۶۸پ)، ۱۸سطر(۹×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۱۷-۳۲۹]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۱۳۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: خلف بن عسکر کربلایی، تا: ۵ صفر۱۲۱۴ق؛ محشی با رموز «منه ره»، مهر: خلف بن عسکر کربلایی«عبده خلف بن عسکر۱۲۱۲» (بیضوی)؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ جلد: تیماج، ۶۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۲سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۲۵۵]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۷۹۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد تقی بن محمد برغانی، تا: شنبه ۱۲ محرم۱۲۱۹ق، جا: کربلا؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۳۰گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۲۵۵]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۶۶/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: میر عبدالرزاق بن امیر عبداللطیف رضوی کاشانی، تا: ۱۲۲۵ق؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج، ۶۵گ (۲۳۳ر-۲۹۷پ)، ابعاد متن: ۱۱×۱۶/۵، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۹-۲۸۴]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۸۵۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: یوسف بن علی جاجرمی بسطامی، تا: ۱۲۲۸ق؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۵۹گ(۹۴-۱۵۲)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۲۵۵]

۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۰۳/۱۴
کا: کرمانی، حسین، تا: ۴ ربیع الاول۱۲۳۷ق[ف: ۳-۳۴]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۸۴۸/۱
آغاز: المقدمة الاولی غیر حقی علی ذوی العقول من اهل الایمان و طالی الحق من ذوی الاوهان؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ فاقد دیباچه؛ جلد: تیماج، ۴۳گ (۱پ-۴۳ر)، ۱۵سطر[ف: ۳۷-۴۱۲]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۴۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۲۵۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۸گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۸سم [ف: ۲۱/۱-۵۴۴]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۷۹۷/۱-۲۴/۹۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** فالخلاف فی حجیته بین المجتهدین موجود فی غیر موضع والمحققین منهم علی منعه وقد فصل المحقق فی اول کتاب المعتبر والمحقق الشیخ حسن
خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۲۹ شوال ۱۲۵۲ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۲گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۲۱]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۴۵۷/۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی بن مرحوم حاج مهدی کاظمی، تا: ۲ شوال۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۴۵گ (۱ر-۴۵پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۳۶-۴۰۳]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: ابوطالب بن احمد حسینی موسوی خوانساری، تا: ۱۲۷۵ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا مذهب، ۲۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۲۵۶]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۴۶/۱-۵/۱۳۶
آغاز: بسمله المقدمة الاولی غیر خفی علی ذوی العقول من اهل الایمان وطالبی الحق من ذوی الاذهان مابلی به هذا الدین من اولئک المردة المعاندین؛ **انجام:** برابر
دیباچه رافاقداست؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۴۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۵۲۱]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲ /۷۷۶۵-۵۲/۱۰۵
آغاز: برابر
مقدمات حدایق؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۱۵۹۷]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۱۰/۳
آغاز: بسمله، المقدمة الاولی و غیر خفی علی ذوی العقول من اهل الایمان و طالبی الحق من ذوی الاذهان ما بل به هذا الدین اولئک المردة المعاندین بعد موت سید المرسلین؛ **انجام:** او باضافة الموثق ایضاً، و روی بقسم الضعیف باصلاحهم ...
تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه ذکر شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۵۶گ (۶۹پ-۱۲۴پ)، ۱۳-۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۶-۲۹]

۱۸. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۳۰۲/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا[تراثنا: س۶ش۳-۱۲۶]

● المقدمة الحسنی فی الاسماء الحسنی / اسماء الله / عربی

al-muqaddamat-ul ḥusnā fi-l asmā’-il ḥusnā

لبیب، ابراهیم بن عمر، قرن ۱۴ قمری

labīb, ebrāhīm ebn-e ‘omar(- 20c)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۳۰/۱
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۶ق؛ مؤلف آن را برای روح مادر خود به نام ام کلثوم بنت ملا عبدالرحمان الخربوتی وقف کرده؛ قطع: رقعی[میراث شهاب: س۹ش۲-۳۳]

● المقدمة الحضرمية فی فقه الشافعیه / فقه / عربی

al-moqaddamat-ul ḥaḍrammīya fī fiqh-iš šāfi‘īya

بافضل، عبدالله بن عبدالرحمن، ۸۵۰ - ۹۱۸ قمری

bāfazl,‘abd-ol-lāh ebn-e ‘abd-or-rahmān (1447 - 1513)

این کتاب مختصر فقه شافعی است،شامل کتاب طهارت که تقریباً یک دوره فقه را دارا می‌باشد و به خاطر جامعیت آن مورد توجه فقهای شافعیه بوده و بر آن شرح و حاشیه‌های بسیار نگاشته‌اند.

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی فرض علینا تعلم شرایع الاسلام و معرفة صحیح المعاملة و فاسدها لتعریف الحلال و الحرام

چاپ: قاهرهف دار احیاء الکتب العربیة، ۸۹ص، ۱۹۴۰م.

شرح و حواشی:
۱- شرح المقدمة الحضرمية فی فروع الشافعية =المنهج القويم بشرح مسائل التعليم؛ ابن حجر هیثمی، احمد بن محمد (۹۰۹-۹۷۳ق)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۹۱۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** یحرم تسوید الشیب و وصل الشعر و تفلیج الوشم و الحنا للرجل بلا حاجة و الله اعلم ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ جلد: تیماج، ۷۰گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۸سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۱۰]

● **مقدمه خمسه** / عرفان و تصوف / فارسی
moqaddame-ye xamse
نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ – ۸۳۴ قمری
ne‘mat-ol-lāh-e valī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1330 - 1431)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۴/۱۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۴ق؛ ۲۵ص (۷۵-۹۹)، ۱۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۳-۵۲۱]

● **مقدمه در اسامی حضرات شعراء عرفا** / ادبیات / فارسی
moqaddame dar asāmī-ye hazarāt-e šo‘arā’-e ‘orafā

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۵/۴
از نبأ ملوک؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با یادداشتی به خط و مهر محمد مهدی تفنگدار محلاتی متخلص به فدائی مورخ ۱۳۱۴؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱-۴۹۴]

● **مقدمه در علم تسطیح** / ریاضیات / عربی
moqaddame dar ‘elm-e tastīh
رازی، فضل الله بن اسحاق
rāzī,fazl-ol-lāh ebn-e eshāq

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۵۷
آغاز: بسمله. الحمدلله علی افضاله و الصلاة؛ **انجام:** و انا الحقیر الفقیر فضل الله بن اسحق الرازی
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۳۱۶ق؛ ضمیمه نسخه ش ۵۵۰۹؛ قطع: وزیری[رایانه]

● **مقدمه در نماز** / فقه / فارسی
moqaddame dar namāz

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۲۸۴/۲
بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۱۳-۳۸۳]

● **مقدمة الدعوات** / دعا / فارسی
moqadamat-od da‘avāt
شوشتری، محمد بن حسنعلی
šoštarī, mohammad ebn-e hoseyn-‘alī
در آداب و شرائط دعا و چگونگی دعا کردن، گرفته شده است از کتب معتبره و گویا این رساله در تألیف یا در این نسخه ناتمام مانده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۹۲۰/۳
آغاز: الحمدلله الذی دلنا علی جادة النجاء و أرشدنا بمناهج الحق و الصراط السواء ... اما بعد بر بصایر ضمایر اکسیر مآثر؛ **انجام:** و اغفرلنا یا ذا العلی فی هذه العشیة
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۲۳۵پ-۲۵۵ر)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۰-۳۰۰]

● **مقدمة دلیل الافتراض** / منطق / عربی
muqaddama-tu dalīl-il aftirāḍ
بهبهانی، محمد تقی بن محمد جعفر، – ۱۲۹۹ قمری
behbahānī, mohammad taqī ebn-e mohammad ja‘far(-1882)
بحث مختصری است در بیان چگونگی دلیل افتراض، این بحث حاشیه است بر موضوع افتراض یکی از کتاب‌های منطقی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۱۶/۲
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... ان هذه فائدة فی مقدمة دلیل الافتراض ... قال المصنف و قد بین انعکاس الخاصتین؛ **انجام:** فصدق قولنا ان بعض ما لیس بساکن الاصابع و هو زید لیس بکاتب مادام لیس بساکن و هو الجزء الاول من العکس فثبت العکس بکلا جزئیه فافهم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج، ۸گ (۳۰۳پ-۳۱۰ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲-۲۱۵]

● **مقدمه دمعة النور من شاهق الطور** /- فارسی
moqaddame-ye dam‘at-on nūr men šāheq-et tūr
اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸ – ۱۲۳۲ ؟ قمری
axbārī, mohammad ebn-e ‘abd-on-nabī (1765 - 1817)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۸۱۵/۲۰
بخشی از آغاز آن است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴گ (۱۳۰پ – ۱۳۳ر) [ف: ۶-۱۱۶]

● **مقدمه دیوان حافظ** / ادبیات / فارسی
moqaddame-ye d.-e hāfez
گلندام، شمس الدین محمد، قرن ۹ قمری
golandām, šams-od-dīn mohammad (-15c)
وابسته به: دیوان حافظ شیرازی؛ حافظ شیرازی، شمس الدین محمد (-۷۹۲ق)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۳۶۵

آغاز: بسمله، حمد بیحد بیعدد و ثنای بی منتها خداوندی را که جمع دیوان حافظان اوراق به پیرایه؛ **انجام:** و الحمدلله اولا و ظاهرا و آل محمد الطیبین و الطاهرین و المعصومین و الشهدا الصالحین و الحمدالله رب العالمین

خط: نستعلیق جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ضمیمه نسخه ش ۱۵۹۹۰؛ قطع: وزیری[رایانه]

● **مقدمه دیوان حافظ** / ادبیات / فارسی

moqaddame-ye d.-e hāfez

وابسته به: دیوان حافظ شیرازی؛ حافظ شیرازی، شمس الدین محمد (-۷۹۲ق)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۴۵۴/۱

آغاز: نشانه عرفان حکمت بی علت اوست حکیمی که طوطی شکرخای ناطقه انسانی را در محاذات آیینه تامل عروسان معانی بادی دلگشای ان من البیان لسحرا گیا کرد و ... ؛ **انجام:** بر حافظ خود مکن نهائی ×× هر حکم که بر سرم برانی ان حکم بود میان جانم

خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع ابن سمیع تویسرکانی، تا: ۱۰ محرم۱۲۱۶ق، به جهت فرزند خود مراد علی؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۸گ(۱ر-۱۸ر)[ف: ۱۹-۶۰۹]

● **مقدمه دیوان خاقان قاجار** / ادبیات / فارسی

moqaddame-ye d.-e xāqān-e qājār

نشاط اصفهانی، عبدالوهاب بن محمد رحیم، ۱۱۷۵ - ۱۲۴۴ قمری

nešāt-e esfahānī, ‘abd-ol-vahhāb ebn-e mohammad rahīm (1762 - 1829)

مقدمه‌ای است بر دیوان فتحعلی شاه قاجار معروف به دیوان خاقان.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۹۲

آغاز: ناظم العوالم بدیع المناظم احتبس الهواء و احترس العماء؛ **انجام:** و صید مرام دو جهانی بدامش باد پرتو افکن ساحت بار فروش گشت.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در این نسخه قبل از دیباچه مذکور، دیباچه‌ای دیگر نیز در سه صفحه بدین آغاز مشهود است که آنهم از نشاط اصفهانی است: «ابواب مخزن وجود بحکم کنت کنزاً مخفیاً مسدود و بمفتاح فاحببت لان اعرف مفتوح ...»؛ جلد: چرم، ۴۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۸سم [ف: ۴۳-۶۷]

←مقدمة الرمل ← رمل

● **مقدمه ژاولوژی = وصف الارض** / زمین‌شناسی / فارسی

moqaddame-ye žāvoložī = vasf-ol arz

محمد طاهر قاجار، ۱۲۵۰ - ۱۳۱۷ قمری

mohammad tāher qājār (1835 - 1900)

اهداء به: ناصرالدین شاه قاجار

تاریخ تألیف: ۱۳۱۴ق

در این کتاب ابتداء از لغت ژاولوژی بحث مستوفی می‌شود و سپس علم ژاولوژی تعریف می‌گردد و سرانجام فوائد این علم و لزوم آن می‌آید. این رساله حاوی مطالب بسیار قدیمی در علم زمین شناسی و از نخستین بحث‌های جدید اروپائیان در این زمینه است.

آغاز: بسمله، ستایش کنم ایزد پاک را ××که گویا و بینا کند خاک را

انجام: تا رأی بیضا ضیاء اعلیحضرت خسروانی روحنا فداه چه اقتضا نماید، امر الاقدس الاعلی مطاع مطاع.

[فهرستواره منزوی ۳۹۲۳/۵؛ دنا ۱۱۶۷/۹ (۲ نسخه)]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۴ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج، ۳۱گ، ۱۱سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۵۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۸۲۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۲۷۱]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** شروع در تألیف کتابی که حاوی مجموع دوره ژاولوژی باشد نمایم امید که این مقدمه در پیشگاه آسمان جاه خسروانی پند افتد و بنظر مرحمت بر این چاکر بنگرند و انا العبد محمد طاهر سنه ۱۳۱۴ کتبه تقی.

خط: نستعلیق خوش، کا: تقی، تا: ۱۳۱۴ق، جا: تهران؛ مجدول؛ ۲۸گ، ۱۳ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [ف: ۱-۲۲]

● **المقدمة السادسة من الصافی** / علوم قرآن / عربی

al-muqaddamat-us sādisa min-aṣṣāfī

سمنانی، اسماعیل، ق۱۲ قمری

semnānī, esmā‘īl(- 18c)

وابسته به: الصافی = تفسیر صافی؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱ق)

گزیده‌ای از مقدمه چهارم تفسیر صافی فیض کاشانیاست، در خصوص تحریف قرآن اعم از زیاده و نقصان و توضیح تحریف به صورت مستقل گزیده شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۶۸/۱

آغاز: المقدمة السادسة من الصافی مما جاء فی جمع القرآن و

تحریفه و زیادة و نقصه و تأویل ذلک، روی علی بن ابراهیم القمی؛ **انجام:** لقولهم: انظروا الی من کان منکم قدر وی حدیثنا و نظر فی حلالنا و حرامنا و عرف احکامنا فاجعلوه حاکما فانی قد جعلته علیکم حاکماً الحدیث، تمت.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: صفر ۱۱۲۰ق، جا: مشهد رضوی؛ مصحح، با عبارت «بلغ» مقابله شده، محشی با نشان «منه»؛ کاغذ: شرقی،۴گ (۹ر-۱۲ر)، ۲۶سطر، اندازه: ۱۴×۱۵/۵سم [ف: ۳۳-۶۳۷]

● **المقدمة السالمة فی حق خوف الخاتمة** / اخلاق / عربی
al-moqaddamat-us sālima fī ḥaqq-i xawf-il xātima
قاری هروی، علی بن سلطان محمد، - ۱۰۱۴ قمری
qārī heravī, ʻalī ebn-e soltān mohammad(- 1606)
در این گفتار کوتاه از خاتمه انسان و این‌که نمی‌توان یقین داشت که بر ایمان یا کفر از دنیا می‌رود، بحث شده و می‌گوید که ظواهر حال دلیل بر حسن خاتمه یا سوء آن نمی‌باشد، با استفاده از آیات و احادیث.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۱۴
آغاز: الحمدلله الذی هدانا الی الصراط المستقیم و دلنا علی الطریق القویم و السلام علی من خلق علی الخلق العظیم؛ **انجام:** وقر عیننا بکشف مقام حق الیقین و سلام علی المرسلین و الحمدلله رب العالمین.
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ با این رساله چند قصیده و دعا و موضوعات فقهی دیده می‌شود بدین ترتیب: قصیده در اسماء حسنی از حفید عاکف آماسی، مناجات از محیی الدین عربی، مناجات از شیخ عبدالقادر گیلانی، مناجات و ترجمه آن به ترکی، صلوات کبریت احمر شیخ عبدالقادر گیلانی، مسائلی در رضاع از اسماعیل افندی با ترجمه ترکی در حاشیه؛ جلد: گالینگور، ۳۴گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۶-۱۶]

● **مقدمة السراجیة** / حساب / عربی
muqaddamat-us sirājīya
چون کتاب عبدالرشید سجاوندی در علم فرائض بوده و شناخت آن بدون دانستن قواعد حساب امکان نداشت لذا مؤلف رساله حاضر را مانند مقدمه‌ای بر آن کتاب نگاشته و کلیات حساب را در آن بیان کرده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۴۰۶/۴
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فاعلم ان علم الفرائض علم لایخفی علو محله و سمو مکانه لکن لایزال الطالب راجلاً حافیاً فی فیا فیه؛ **انجام:** فما حصل فاقسم علی الستین فما خرج فهو نصیب ذلک الداین من تلک الترکة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۳پ-۱۵پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۰]

● **مقدمة السلوک** / عرفان و تصوف / عربی
muqaddamat-us sulūk
کاشانی، حبیب الله بن علی مدد، ۱۲۶۲ - ۱۳۴۰ قمری
kāšānī, habīb-ol-lāh ebn-e ʻalī madad (1846 - 1922)
تاریخ تألیف: ۱۰ ربیع الاول ۱۲۷۵ق
رساله مختصری است مشتمل بر اصطلاحات عرفا و نصیحت‌هایی که سالک لازم است آنها را بشنود، مشتمل بر چندین فصل که در فصل آخر اصطلاحات عرفا را به ترتیب حروف ابجد آورده است.

یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: ۱۱۸/۲
آغاز: سبحان الذی انزل علی رسوله القرآن هدی للوری و تجلی لعباده فی الفرقان فارشدهم الی مقام الجمع و الفناء؛ **انجام:** و احذر یا أسامة أن تکون من الذین قالوا اسمعنا و هم لایسمعون یقول العبد القید حبیب الله بن علی مدد ... .
خط: نسخ زیبا، کا: هادی دامغانی، تا: پنج‌شنبه ۲۰ رمضان ۱۳۳۲ق؛ ۱۸گ (۳۰پ-۴۷ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۹۸]

● **مقدمة سنابرق الشامی** / ادبیات / عربی
muqaddamat-u sanābarq-iš šāmī
بنداری، فتح بن علی، ۵۸۶ - ۶۳۴ قمری
bondārī, fath ebn-e ʻalī (1191 - 1237)
این رساله، فقط سرآغاز کتاب سنابرق الشامی می‌باشد که سنابرق شامی مختصر کتاب البرق الشامی عماد کاتب اصفهانی است. برق شامی، کتاب تاریخ مفصلی است در ۷ جلد که سنابرق مختصر آن می‌باشد.
چاپ: بیروت، دار الکتاب الجدید، محقق: رمضان ششن، چاپ اول، جزء اول، ۴۰۰ص، ۱۳۹۰ق.
[الاعلام ۱۳۴/۵؛ کشف الظنون ۲۳۳/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۰۴/۳
آغاز: من انشاء الفتح بن علی ... قال فی صدر کتابه الموسوم ... اما بعد حمدلله علی نعم نافحة الریاض؛ **انجام:** و استعنت فی ذلک و فی جمیع اموری بالله سبحانه و تعالی و هو حسبی و نعم و الوکیل
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۲۲- ۲۴)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۴سم [ف: ۲۸-۴۶۰]

←مقدمه سنگلاخ ≻ مبانی اللغة

● **مقدمه شاهنامه** / ادبیات / فارسی

moqaddame-ye šāhnāme

مقدمه مشهور به باسنقر میرزا است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۰۷۶

آغاز: فرمان نفاذ یافت که اتمام نظم آنکتاب در عهده حسن اهتمام او باشد؛ **انجام:** در توحید کفتمشعر جهانرا بلندی و پستی توئی ×× ندانم کئی هر چه هستی توئی

خط: نستعلیق، کا: اسدالله بن میرزا علی اشتهاردی، تا: ۱۳۱۲ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مذیل است به: «شرح حال فردوسی» منقول از چهار مقاله نظامی عروضی سمرقندی و تاریخ مفتاح القلوب از شمس الدین اصیل و تذکره دولتشاه سمرقندی و در انتها یک صفحه از تاریخ گزیده حمدالله مستوفی و کشف الظنون حاجی خلیفه (ص ۳۳-۵۵)، آغاز: «استاد ابوالقاسم فردوسی از دهاقین طوس بود»، انجام: «ز هر چیزش فزون ده زندگانی انتهی ... و نظم مجدالدین البابری النسائی فی وقعة الخوارزمشاهیة ایضاً انتهی» (در انتهای مقدمه بایسنقری نام کاتب آورده شده است و شرح حال فردوسی با خط مغایر است)؛ ۳۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۱/۲سم [ف: ۱۷-۵۰۹]

● **مقدمه شاهنامه ابومنصوری** / ادبیات / فارسی

moqaddame-ye šāhnāme-ye abū-mansūrī

امیرخیزی، اسماعیل بن محمدتقی، ۱۲۵۵-۱۳۴۴شمسی

amīr-xīzī, esmā‘īl ebn-e mohammad taqī (1876 - 1965)

تصحیح و تعلیق از: اسماعیل بن محمد تقی امیر خیزی تبریزی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۸۹۱

آغاز: سپاس و آفرین خدای را که این جهان و آن جهان را آفرید و ما بندگان را اندر جهان پدیدار کرد؛ **انجام:** و نسب این هر دو کس که این کتاب کردند این چنین بود که یاد کردیم

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۲/۵×۲۸سم [ف: ۳۱-۱۲۳]

● **مقدمة شرح او حاشية المكاسب = رسالة فی احوال الشیخ الانصاری** / تراجم / عربی

muqaddamat-u š. aw ḥāšīyat-il makāsib = r.-un fī aḥwāl-iš šayx-il anṣārī

وابسته به: المکاسب؛ انصاری، مرتضی بن محمد امین (۱۲۱۴-۱۲۸۱ق)

مؤلف، در نظر داشته شرح یا حاشیه‌ای بر مکاسب شیخ مرتضی بن محمد امین انصاری بنگارد، ولی در این نسخه فقط مقدمه این حاشیه یا شرح آمده است و اختصاص به ترجمه احوال شیخ انصاری دارد. او تألیفات شیخ را برشمرده و به کتاب مهم او مکاسب به صورت سربسته اشاره کرده (و له من المصنفات هذا الکتاب و هو عندی احسنها) و ما از این عبارت چنین پنداشتیم که این رساله، مقدمه شرح یا حاشیه مکاسب است. این کتاب پس از درگذشت شیخ نگاشته شده است.

[ریحانة الادب: ۱۸۹/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۹۱/۳

آغاز: فی نبذ من احوال المصنف قدس الله سره العزیز، ولد فی دزفول سنة الف و مأتین و اربعة عشر و اشتغل فی تحصیل العلم عند عمه الشیخ حسین؛ **انجام:** و رسالة فی التعادل و التراجیح و رسالة فی الجماع وله غیر ذلک من الرسائل.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ محشی با نشان «عنه ره»؛ مهر: جعفر بن محمد باقر موسوی«عبده جعفر بن محمد باقر الموسوی»(بیضی)، محمد بن زین العابدین موسوی «محمد بن زین العابدین الموسوی» (بیضی)، محمد مؤمن موسوی «عبده محمد مؤمن الموسوی» (بیضی)؛ ۴گ (۱۰-۱۳)، ۱۶-۱۷سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۲-۴۸۵]

● **مقدمه شرح حورائیه** / عرفان و تصوف / فارسی

moqaddame-ye š.-e hūrā’īye

قاسم انوار، علی بن نصیر، ۷۵۷؟ - ۸۳۷ قمری

qāsem-e anvār, ‘alī ebn-e nasīr (1357 - 1434)

گویا از سید نعمة الله. دو عنوان «بسمله» دارد و در آن آمده: «در تاریخ سنه تسع و سبعین و سبعمائه که در شهر هرات ... در خانقاه حدیدی در جوار مولانا ظهیرالدین خلوتی ... ساکن بودیم» و می‌پیوندد به رساله حورائیه و باید همه از کرمانی باشد. (دانش پژوه)

بر خلاف نظر استاد دانش پژوه این رساله از نعمت الله ولی نیست همچنان‌که رساله حورائیه‌ای که بعد از این رساله آمده است از نعمت الله ولی نیست و از قاسم انوار است. رساله حاضر عموماً در نسخه‌ها بعضاً در ذیل رساله علم قاسم انوار و به عنوان مقدمه‌گونه‌ای بر رساله شرح رباعی حورائیه ابوسعید ابوالخیر از او آمده است و عموماً به عنوان رساله‌ای مستقل شناخته نشده است (یا ذیل رساله علم شمرده شده و یا صدر رساله حورائیه). این رساله در واقع گزارش سؤال و جوابی است از ظهیرالدین خلوتی با قاسم انوار درباره آیه «و نحن اقرب الیکم من حبل الورید». در انتهای رساله با تعبیر «قصه به اینجا رسیده بود که درویشی عزیز التماس معنی رباعی شیخ ابوسعید نمود که در سلک رساله مثبت باشد و آن این است ...» رساله حورائیه قاسم انوار آغاز می‌شود. بعضی گمانه‌ها بر این است که این مقدمه ممکن است از میر مختوم نیشابوری از مریدان قاسم انوار باشد.

آغاز: حمد له، صلات، بیت: ابتدای سخن بنام یکیدر دو عالم یکی است نیست جز یکی

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۲۰/۲۳

در فهرست با عنوان «رساله عرفانی» و به احتمال از نعمت الله ولی دانسته شده است؛ کا: حسینی، محمود بن محمد، تا: قرن ۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۳گ (۲۰۱–۲۱۳)، ۲۳سطر (۱۰/۵×۱۹)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۰–۱۷۷۸]

↩مقدمه شرح فصوص الحکم ‹ مطلع خصوص الکلم فی معانی فصوص الحکم

↩مقدمه شرح فصوص الحکم (ترجمه) ‹ تبیان الرموز

● **مقدمة شرح فصوص الحکم** / عرفان و تصوف / عربی

muqaddamat-u š.-i fuṣūṣ-il ḥikam

عبدالرزاق کاشی، عبدالرزاق بن احمد، – ۷۳۶ ؟ قمری

‘abd-or-razzāq-e kāšī, ‘abd-or-razzāq ebn-e ahmad(-1336)

تاریخ تألیف: ۱۲ جمادی الاول ۷۳۰ق

مؤلف شرحی با عنوان «ص – ش» بر کتاب «فصوص الحکم» ابن عربی به درخواست عده‌ای از جمله شمس الدین محمد بن مصلح تبریزی نگاشته که در آغاز سه «مقدمه» دارد: ۱. در تحقیق ذات احدیت؛۲. درحقایق اسماء و عدم تناهی آنها؛ ۳. بیان شأن الهی.

[الذریعة ۳۸۲/۱۳؛ معجم المطبوعات ۱۴۸۶؛الاوقاف العامة موصل ۳۵/۷]

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۷۰۹/۱۱

آغاز: قد قدمت امام الکلام ثلث مقدمات یحتوی علی اصول فصوص الحکم

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: علی اصغر زرمهر، خرداد ۱۳۳۹؛ جلد: تیماج، ۲۶ سطر، اندازه: ۹/۵×۲۰/۵سم [ف: -۳۴۹]

● **مقدمه شرح گلشن راز** / عرفان و تصوف / فارسی

moqaddame-ye š.-e golšan-e rāz

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ – ۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e as‘ad (1427 - 1503)

وابسته به: گلشن راز؛ شبستری، محمود بن عبدالکریم (۶۸۷–۷۲۰ق)

نویسنده که از بزرگان ادب و فلسفه است چنانچه خود می‌گوید بر آن می‌شود تا شرحی بر گلشن راز نویسد و از کلمات عاشقانه و اصطلاحات صوفیانه آن کتاب پرده بردارد، بر این تقدیر این مقدمه را می‌نگارد و اصطلاحاتی چند در آن می‌آورد.

آغاز: بسمله، رب سهل و یسر ولاتعسر خواستم که ثواقب معانی چند که ...

انجام: بلکه بآنچه بذوق خاص ناظم ... اکتفا می‌نمودباندکی گفتم و بسیار بسی دانستم.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۰۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۴۰ق؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۶۴ص (۱–۴۶)، ۲۱سطر (۶×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [ف: ۶–۲]

● **مقدمة الشفاء** / فلسفه / عربی

muqaddamat-uš šifā’

جوزجانی، عبدالواحد بن محمد، – ۴۳۸ قمری

jawzjānī, ‘abd-ol-vāhed ebn-e mohammad (-1035)

وابسته به: الشفاء؛ ابن سینا، حسین بن عبدالله (۳۷۰–۴۲۸ق)

از جوزجانی نویسنده سرگذشت شیخ ابن سینا و شاگرد او است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۵۰۷/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۱۱پ–۱۳پ) [ف: ۵–۶۴۲]

● **مقدمة صالحة فی طریق التصوف و الاعتقاد و الخاصة** / عرفان و تصوف / عربی

muqaddama-tun ṣāliḥa fī ṭarīq-it taṣawwuf wa-l i‘tiqād wa-l xāṣṣa

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۶۴/۱–ف

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۳۱ق؛ واقف: خسرو پاشا، ۱۲۳۱؛ ۱۸گ (۱–۱۸)[فیلمها ف: ۱–۵۲۱]

↩مقدمة الصراط المستقیم ‹ العلامة البیاضی و کتابه الصراط المستقیم

↩مقدمة الصلاة ‹ الخلاصة

↩مقدمة الصلاة ‹ الهدایة فی فقه الصلاة

↩مقدمة الصلاة ‹ فقه العامة

↩مقدمة الصلاة ‹ مقدمة فی الصلاة

● **مقدمة الصلاة = فقه منظوم = آداب نماز = نام حق** / فقه، شعر / فارسی

moqadamat-os salāt = feqh-e manzūm = ādāb-e namāz = nām-e haq

شرف بخارایی خراسانی، ق۷ قمری

šaraf-e boxārāyī xorāsānī(- 13c)

تاریخ تألیف: ۱۵ جمادی الاول ۶۹۳ق

منظومه‌ای است در حدود ۱۹۳ بیت دربیان آداب نماز بر طبق فقه حنفی، شامل ده «باب» وهر باب درچند «فصل»: باب ۱.در طهارت و وضو؛ ۲. شکننده‌های وضوء؛ ۳. غسل، دارای سه «فصل»؛ ۴. واجب‌کننده غسل؛ ۵. تیمم؛ ۶. نماز مشتمل بر چهار

«فصل»؛ ۷. نمازهای فرائض شبانه‌روزی؛ ۸. سنن مؤکده شبانه‌روزی؛ ۹. روزه رمضان؛ ۱۰. کفاره روزه؛ خاتمه (تاریخ کتاب).این اثر یکی از کتاب‌های مجموعه «پنج گنج» می‌باشد که از کتاب‌های درسی مدارس قدیم هند بوده است. نویسنده این کتاب در بعضی نسخه‌ها شرف بخارائی یا شرف الدین بخارائی خراسانی و در برخی ناشناخته است. نصرالله طرازی آن را به احتمال از عطار نیشابوری دانشته است. در فهرست کتابخانه آیت الله مرعشی نجفی مؤلف آن، میر محمد حسین بخاری حنفی (- ۱۰۹۰ق) دانسته شده که صحیح به نظر نمی‌رسد.

آغاز: بسمله نام حق برزمان همی رانم ×× که به جان و دلش همی خوانم / ملک و صانع و قدیم و حکیم ×× خالق و رازق و رؤوف و رحیم

چاپ: مشار فارسی، ج۵، ص۵۱۲۸؛ هند، بمبئی، فتح الکریم، ۱۳۰۲ق، به اهتمام قاضی فتح محمد و قاضی عبدالکریم؛پاکستان، ملتان، فاروقی ناشران و تاجران؛هند، به اهتمام: دیوان کهرک سنگه لعل سنگه؛جامعه همدرد: ص۳۹، گانپور، سنگی، ۱۲۸۶ (چاپ سوم)، وزیری، ۱۲ص

[نسخه‌های منزوی ۳۰۲۹/۴؛ الذریعة ۱۰۵/۱۹؛ مشترک پاکستان ۳۵۲/۷-۳۶۱و ۷۷۵/۱۴-۷۷۶؛ فهرستواره فقه هزار و چهار صد ساله ۷۴-۷۶؛ دنا ۱۱۶۸/۹؛ میراث مشترک ایران و هند: ۱-۲۵۶ و ۲-۳۹۶]

شرح و حواشی:

۱- شرح مقدمة الصلاة = شرح نام حق؛ حسینی هروی، حسین بن غیاث الدین (-۹۲۸)

۲- شرح مقدمة الصلاة = شرح نام حق

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۹۳۲/۱

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مجدول و مطلا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۷سطر[ف: ۹-۱۰۹]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۱۴/۱-۳/۱۳۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ختم شد بر ثنای سبحانی ×× به دعا یاد کن که برخوانی / دارم امید همچو درویشان ×× از قبول فضایل ایشان

خط: نستعلیق، کا: شمس الدین، تا: ۱۱رمضان۹۲۷ق؛ مجدول؛ ۱۰گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۶-۳۰۸۶]

۳. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: ۲۴۸

آغاز: برابر

در فهرست ناشناس مانده، طهارت تا صوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۹ق؛ افتادگی: انجام؛ ۲۹گ، ۱۸سطر، قطع: ربعی[چند نسخه-ف: -۳۶۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۸۳۵/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** پس ترا یادگار از شرف است ×× نام او در جهان بهر طرف است / ار بخاراست مولد و نسبش ×× در خراسان علوم مکتسبش / صد و هفتاد بیت و ده بابیست ×× لا یق روزگار اصحابست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۱۱۲ق؛ جلد: تیماج، ۷گ (۵۷پ-۶۳ر)، ۱۵سطر[ف: ۳۷-۳۹۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۴۱/۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** زان که صلوات بیحد و پایان ×× بر رسول و بر آل و بر یاران / گفته شد بر ثناء سبحانی ×× به دعا یاد کن چو بر خوانی؛ انجامه: «قاریا بر من مکن چندین عتاب ×× گر خطائی رفته باشد در کتاب / آن خطائی رفته را تصحیح کن ×× از کرم و الله اعلم بالصواب؛ تمت تمام شد کتاب نام حق در علم فقه از تصنیفات شاه شرف الدین بو علی قلندر پانی بهتهی به تاریخ بیست و دویم شهر جمادی الثانی سنه ۱۱۱۸ روز پنج‌شنبه به وقت ظهر در دار الابد مشهد مقدس به خط جمال الدین محمد حسینی قادری الزنده فیلی غفر الله ذنوبه و ستر عیوبه

کامل؛ کا: جمال الدین محمد حسنی، تا: پنج‌شنبه ۲۲ محرم۱۱۱۸ق، جا: مشهد رضوی؛ در انجامه نسخه ما کتاب به «شاه شرف الدین بو علی قلندر پانی بهتهی» نسبت داده شده؛ جلد: میشن، ۵ص (۱۳۲-۱۳۶)، اندازه: ۲۲/۳×۳۴/۹سم [ف: ۲۹/۱-۸۸]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۱۶/۱-ف

نسخه اصل: بادلیان ش ۸۸ اوزلی (ش ۱۷۶۹)؛ بی‌کا، تا: ذیحجه۱۱۳۶ق؛ ۷-۱۷سطر[فیلمها ف: ۱-۵۵۴]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۳۹۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** نود و سه برفت و شصد سال ×× از وفات رسول تا امسال / نیمه جمادی الاول بود ×× بود کین نظم گشت مستکمل / رحمت حق نثار خواننده ×× باز گوینده و رساننده(حرره ... علی محمد)

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۱۳گ (۱۴ر-۲۶پ)، ۹سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۷/۸سم [ف: ۸-۳۲۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۶۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** نود و سه برفت و ششصد سال ×× ز وفات رسول تا امسال / نیمه از جمادی الاول ×× بود کاین نظم گشت مستکمل / رحمت حق نثار خواننده ×× باز گوینده و رساننده

بی‌کا، تا: ۱۲۷۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۱پ- ۱۰ر)، ۱۲ و ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۴۴-۵۱]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۸۹۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** مرتو نویسنده را صانع پاک ×× هم بیامرزد چون رود در خاک / شد بتوفیق خدای لاینام ×× این کتابت روز دوشنبه تمام

در صد و ده بیت، پس از بخش طهارت فرایض ماه رمضان است؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد نجار التجار، تا: ۱۳۱۶ق؛ ۹گ (۱پ-۹ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۶/۳سم [ف: ۹-۸۸]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۷۲۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** نیمه از جمادی الاول ×× بود کین نظم گشت مستکمل

خط: نستعلیق شکسته(شیوه افغانی)، کا: عطا محمد، تا: ۱۳۲۹ق، به

امر سردار نصرالله خان نایب السلطنه افغانستان؛ مجدول، مذهب؛ جلد: تیماج، ۳۴ص، ۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱۷-۱۷۰]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۰۶/۹-ف

نسخه اصل: پاریس ۳۶۸ فارسی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴سطر[فیلمها ف: ۱-۵۹۲]

۱۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۸۰۴/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ مایل به نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۶ص (۲۵-۳۰)، ابعاد متن: ۱۰×۱۵، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۵-۱۸۰۲]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۱۶۵/۸۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم، ۱۴ص(۱۴۴۶-۱۴۵۹)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۴۵-۵۲]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۶۲۸/۳

انجام: نود سه چو رفت شش صد سال ×× از وفات رسول تا امسال / نیمه را از جمادی الاول ×× بود کین نظم گشت مستعمل / هر که مرا کند به نیکی یاد ×× نام او در جهان به نیکی باد / هر که خواند دعا طمع دارم×× زانکه من بنده گنه کارم

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: هندی، ۴گ (۲۳ر-۲۶پ)، ۱۳سطر(۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۷-۴۴۰]

۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۲۶۵

آغاز: برابر**انجام:** نود و نه رفت ششصد سال ×× از وفات رسول تا امسال ...

خط: نستعلیق بد، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: هندی، ۸گ (۲پ-۹)، ۱۳ و ۱۴ سطر (۱۰×۱۸-۱۹/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۸سم [رایانه]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۲۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** یا دو مه روزه را پیاپی دار ×× تا شوی از حیات برخوردار

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از بهزاد زارع؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوایی، ۷گ (۶پ-۱۳پ)، ۱۵ سطر(۸/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [رایانه]

● **مقدمة الصلاة** / فقه / عربی

muqaddamat-uṣṣalāt

رساله کوچکی است در اعمال نماز برابر با مذهب چهارگانه اهل سنت که در آن از مختصر ابن حاجب (- ۶۴۶ق) و توضیح خلیل یاد شده است.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۹۳۱۹/۸

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد و آله و صحبه اجمعین و بعد فهذه مقدمة لطیفة مشتملة علی ذکر الافعال التی تفعل فی الصلاة علی وجه اللزوم اجمالا علی المذاهب لیکون الانسان علی بصیرة ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۰ - ۳۳ سطر (۶×۱۷)، اندازه: ۹×۱۹/۵سم [ف: ۲-۳۸۶]

● **مقدمه صلاة** / فقه / فارسی

moqaddame-ye salāt

حسینی هروی، حسین بن غیاث الدین، - ۹۲۸ قمری

hoseynī heravī, hoseyn ebn-e qīyās-od-dīn(- 1522)

رساله مختصر و فقهی مرتب بر ده «باب» که برخی از ابواب آن عبارت است از: ۱. بیان وضوء؛ ۲. آنچه وضو را باطل می‌کند؛ ۳. بیان غسل؛ ... ۸ بیان سنت‌های شبانه روزی؛ ۹. بیان روزه رمضان؛ ۱۰. بیان کفارات روزه رمضان.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۳۱۷۵

آغاز: بسمله. سپس بی قیاس پرورنده ای را که رحمت بی نهایتش؛ **انجام:** بازگوینده و رساننده.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ ۴۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۱۰]

● **مقدمة الصلاة** / فقه / فارسی

muqaddamat-uṣṣalāt

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۱۰۷۹/۲-عکسی

آغاز: باب دهم در بیان کفارات روزه ماه رمضان و ختم کتابت مقدمه الصلاة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۹ رجب۹۵؛ اهدایی: آقای حاج محمد کلاهی؛ ۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۲-۳۱۶]

● **مقدمة الصلاة (منظوم)** / شعر / فارسی

moqadamat-os salāt (manzūm)

منظومه‌ای است که هشت بیت آن در نسخه ما مانده و پیش از آن افتاده است و نامش باید «مقدمة الصلاة» باشد.در چلبی و ذیل آن از چنین رساله‌ای یاد نشده است. چنین است: باب دهم در بیان کفارت روزه ماه رمضان و ختم کتاب مقدمة الصلاة.گر کسی قصد کرد در خوردن ×× به نهار و مجامعت کردن / از برای تو این قدر گفتم ×× یاد گیرش که مختصر گفتم / هر که این را به صدق برخواند×× واجب و نفل و فرض خق داند / رحمت حق نثار خواننده ×× باز داننده و رساننده.تمت و الحمد لمن نعمه عمت.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۲۸/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ جلد: تیماج مذهب، ابعاد متن: ۹×۱۲، اندازه: ۱۲×۱۷سم [سنا: ف: ۱-۱۱۱]

● **مقدمة الطهارة و الصلاة** / فقه / عربی
muqaddamat-uṭṭahāra wa-ṣṣalāt
رساله‌ای در فقه است شامل بحث طهارت و صلات با استفاده از کتاب‌های معروف اهل سنت از جمله: الهداية، مخزن الفقه، الوقاية، الكنوز المختارة و شروحها، عيون المذاهب، شروح مجمع البحرين، منية المصلى، البديع، القبانى، النوازل و مجمع الفتول و با عناوین «فقه - فقه» نگاشته شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۵۴/۵
آغاز: الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين فاستمع يا أهل الايمان مانتلوا عليك من المقال فان فيه بيان الاعمال من الصلاة والطهارة؛ **انجام:** و القاضى خان و تاتار خان و مجمع الفتول و منية المفتيو خزانة المفتى وغيرها من المساهاد تمت.
خط: نسخ، کا: عمر بن حسین، تا: ۱۰۸۶ق؛ مجدول، محشی؛ ۴۶گ (۲۵پ-۷۰پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۶/۵×۱۴سم [ف: ۳۳-۲۹۶]

←مقدمه ظفرنامه تیموری ← تاریخ جهانگیر

● **مقدمة العشاق** / عرفان و تصوف / فارسی
moqadamat-ol ‘oššāq

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۰۴/۲۳-ف
نسخه اصل: بادلیانLand Or. 224؛ خط: نسخ، کا: درویش حسن، تا: جمعه پایان ربیع الثانی۸۸۶ق؛ ۱۵سطر[فیلمها ف: ۱-۵۵۳]

● **مقدمة العقبى فى ذكر متعلقات الموتى** / فقه، اخلاق / فارسی
moqadamat-ol ‘oqbā fī zekr-e mote‘alleqāt-il mavtā
از ناشناسی از اهل سنت، که از خود در دیباچه با عنوان «اضعف العباد الراجى الى عفو الله الجليل الجواد» یاد کرده، به نام «مقدمة العقبى فى ...». بیشتر آداب است تا احکام فقهی، ولی با ذکر نام منابع که بیشتر حدیث از کتاب‌های حدیث است: فصل ۱. احوال محتضر؛ ۲. احوال اغتسال؛ ۳. اقسام اموات و جواز و امتناع از تکرار غسل؛ ۴. ترکیب غسل؛ ۵. بیان اکفان؛ ۶. طریق پوشانیدن کفن؛ ۷. نوشتن ادعیه بر میت و کفن؛ ۸. بیان اسقاط؛ ۹. بیان نماز جنازه؛ ۱۰. گور و دفن؛ ۱۱. مدت و احکام آن؛ ۱۲. تحفه و خیرات، جواز و امتناع آن.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۸۳۴/۴
آغاز: حمدله. صلات. اما بعد، این اضعف العباد الراجى الى عفو الله الجليل الجواد، این چند مسایل را برای افادت ابناء روزگار به جهت آنکه احتیاج ... و به «مقدمة العقبى فى ذكر متعلقات الموتى» موسوم؛ **انجام:** و در «تحفة الفقه»، گفته که اگر کسی بر گور خالی فاتحه خواند کافر شود زن او مطلقه ... و این افتد. نعوذ بالله منها و لاحول و لاقوة الا بالله العلى العظيم و به نستعين. و الحمدلله رب العالمين.
خط: نستعلیق تحریری خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: دکتر صادق کیا؛ ابعاد متن: ۸×۱۳، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۳-۳۱۲]

● **مقدمة على معرفة حساب سير النيرين و معرفة ماهية المنازل الفلكية و معرفة ما يطلع منها ...** / هیئت / عربی
muqaddamat-un ‘alā ma‘rifat-i ḥisāb-i siyar-in nayyirīn wa ma‘rifat-i māhīyat-il manāzil-il falakīyya wa ma‘rifat-i mā yaṭla‘-u min-hā …
اهدا به: عز الدین سلطان بن حسین اکبر
در چهار فصل: معرفة حساب سير النيرين؛ معرفة ماهية المنازل الفلكية، معرفة ما يطلع منها و يسقط حالة الفجر و الشروق و الغروب و نصف الليل؛ معرفة الفصول و الانواع.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۶۶/۱۲
خط: نسخ، کا: جوازی جوینی، محمود بن عاشور، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۱ سطر(۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۱۴]

● **مقدمه عوائد الايام فى عويصات المهام** / تراجم/ فارسی
moqaddame-ye ‘avā’ed-ol ayyām fī ‘avīsāt-el mahām
آرانی کاشانی، محمد علی بن محمد حسن، ۱۱۷۷ - ۱۲۴۴ قمری
ārānī kāšānī, mohammad ‘alī ebn-e mohammad hasan (1764 - 1829)
وابسته به: عوائد الایام فی عویصات المهام؛ آرانی کاشانی، محمد علی بن محمد حسن (۱۱۷۷-۱۲۴۴ق)
مؤلف در آغاز کتاب «عوائد الايام فى عويصات المهام» به عنوان مقدمه شرح حالی از خود نگاشته که از آغاز حیات یعنی سال ۱۱۷۷ تا سال ۱۲۴۴ و دو سال قبل از فوتش را داراست و در آن مفصل به ماجرای زندگانی خود و تألیفاتش و وقایع اتفاقیه اشاره نموده است. مؤلف زندگانی خودنوشت دیگری با عنوان «ترجمة الاحوال من المبدأ الى المآل» نیز در همین موضوع دارد.
چاپ: ضمن میراث حدیث شیعه، دفتر پانزدهم، قم، مؤسسه فرهنگی دار الحدیث، ۱۳۸۵ش، با تصحیح سید جعفر حسینی اشکوری

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۴۲۰/۷
آغاز: حمد بیرون از حوصله حد خداوندی را سزاست که ماده قابلیت ادراک فیوضات در وجود انسانی تخمیر نموده؛ **انجام:** و روز پنج‌شنبه چهارم رجب المرجب وارد دارالسلطنه اصفهان شدم خداوند عالم عاقبت امر سفر را بخیر بگرداند.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با خط خوردگی و اضافات در حاشیه؛ جلد: تیماج، ۹گ (۲۳۲پ-۲۴۰پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۲]

● **المقدمة الغزنوية فی فروع الحنفية** / فقه / عربی

al-muqaddamat-ul ġaznawīya fī furū'-il ḥanafīya

غزنوی، احمد بن محمد، – ۵۹۳ قمری

qaznavī, ahmad ebn-e mohammad(- 1198)

کتابی معروف در فقه حنفی است، حاجی خلیفه در کشف الظنون می‌گوید: «تألیف مختصر و نافعی است در عبادات با حجم اندک و مطلب بسیار در فرائض، واجبات، سنن و آداب، مرتب بر هشت«باب»: ۱. طلب العلم؛ ۲. فضل الاستنجاء؛ ۳. السواک؛ ۴. فضل الوضوء؛ ۵. فضل الصلوة؛ ۶. فضل الزکاة؛ ۷. فضل شهر رمضان؛ ۸. العمل بالعلم.

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی عم البلاد بنعمته و ارفاده و خص العباد بهداية و ارشاده و خلق النهار بانواره و الليل بسواده ...

[الاوقاف العامة ۱۲۶/۳؛ کشف الظنون ۱۸۰۲/۲–۱۸۰۳؛ الاوقاف العامة موصل ۲۸۴/۲]

شرح و حواشی:

۱– الضياء المعنوی علی مقدمة الغزنوی؛ قريشی، محمد بن احمد (–۸۵۴)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۶۰۸

آغاز: ... عن الأزواج و الأولاد ... اما بعد، فانی لما رأيت قصور همم الناس فی طلب العلم و اشتغالهم بما لايغنيهم و إعراضهم عما يقربهم الی خالقهم؛ **انجام:** نسأله أن يوفقنا علی العمل بالعلم و يجعلنا من العاملين المخلصين المتوکلين الصابرين ... بفضله و کرمه إنه ذوالفضل و الإحسان و الکرم و الإمتنان ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۱۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ ۷۰گ، ۱۷سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۳۹-۵۵۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۸۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** عما قضی علينا و الشاکرين لما انعم علينا و نسأل الله تعالی ان يحتم لنا بالخير و السعادة و الشهادة بفضله و کرمه انه ذوالطول و الاحسان و الاکرام و الامتنان، تمت.

خط: نسخ، کا: مصطفی بن احمد القيبوش واری از طلبه پچويت معروف به گلشن آباد، تا: اواخر محرم۱۰۸۳ق؛ مجدول؛ ۱۰۷ص (۲–۱۰۸)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۰سم [ف: ۴۰/۳-۱۱۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۶۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان يعلمنيها فاملاها علی نسق الآية المذکورة.

خط: نسخ عثمانی، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲–۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم سرمه‌ای، ۹ص (۲–۱۰)، ۱۹ و ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴۰/۳-۱۵۷]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۸۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان کان لايضر به فله أن يصوم بغير اذنه و ابنة الرجل و ابنه و قرابته يتطوع بغر اذنه نسأل الله تعالی أن يرزقنا درجة الصالحين الصائمين و القائمين و يجعلنا من الذاکرين و الشاکرين بفضله و کرمه أنه أرحم الراحمين.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: مشمعی، ۸۴گ، ۱۵سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۰-۴۹۴]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۷۷۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و نسأله أن يختم لنا بالخير و السعادة والشهادة بفضله وجوده و کرمه إنه ذوالفضل و الاحسان و الکرم و الامتنان و صلی الله علی سيدنا محمد و آله و صحبه و سلم تسليما کثيرا

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۳۹گ (۱۰پ–۴۸ر)، ۲۱سطر[ف: ۳۷-۳۱۱]

● **مقدمه فرازستان** / تاریخ ایران / فارسی

moqaddame-ye farāzestān

درویش فانی، ۱۲۳۰ – ۱۳۰۷ قمری

darvīš fānī (1815 - 1890)

وابسته به: فرازستان؛ تویسرکانی، اسماعیل بن محمد علی (–۱۳۱۰ق)

تاریخ تألیف: ۱۳۰۲ق؛ محل تالیف: تهران

مقدمه‌ای است بر کتاب فرازستان محمد اسمعیل بن محمد علی زند تویسرکانی. وی کتابدار دستگاه شاهزاده جلال الدوله بود. پس از درگذشت جلال الدوله کناره گرفت و با مطالعه و انتخاب مطالبی از کتب قدیمه ایران «فرازستان» را در سه دفتر نگاشت. این کتاب تاریخ پادشاهان باستان است از داراپور داراب تا پایان کار ساسانیان و در آن طریقه سلوک سلاطین قدیم و مراتب سلطنت و معرفت ایرانیان باستان آمده است. زبان این کتاب فارسی قدیم و مشحون از عبارات غیر مانوس و لغت‌های غامض است. به همین منظور مقدمه‌نگار برای درک ارباب دانش از مطالب کتاب، این مقدمه را بر دفتر اول آن در سال ۳۷ سلطنت ناصرالدین شاه و به نام وی و زمان صدر اعظمی میرزا محمد یوسف با همراهی همسرش فرنگیس بنت هرمز یار خسرو باندار کرمانی در ۶۶ فقره و ۱۲ نظر نوشته است. وی در پایان وعده داده بر دو دفتر دیگر نیز مقدمه بنویسد و به طبع برساند و فرهنگ لغات مشکله را در آخر دفتر سوم بیاورد. عناوین آن دردوازده «نظر» است: ۱. به اراده حق زمانه بیکران در طواف و اثر آن در کره ها آشکار؛ ۲. موافق اعتقاد ایرانیان باستان در شناختن الق منان؛ ۳. اعتقاد ایرانیان باستان از اثر پی به مؤثر بردن؛ ۴. در چگونگی آفرینش کوی زمین و مخلوقات آن؛ ۵. در مراتب اکملیت انسانی؛ ۶. بیان لزوم بقای نوع به توالد و تناسل؛ ۷. در وجوب التزام آداب دین و مذهب؛ ۸. موجب آسودگی و امنیت و پادار بودن در دین حقه بوده است؛ ۹. واجب بودن برای بنی نوع انسان متدین بودن ...؛ ۱۰. باعث

ضعیف شدن هر دین و دولت و خراب شدن خلق انحراف ورزیدن از کیش خویش است؛ ۱۱. در رسیدن به مقامات عالیه از راه دین و پاداش یافتن منحرف شوندگان از دین؛ ۱۲. در ختم مقدمه و سبب تألیف کتاب فرازستان.

آغاز: پس از ستایش خالق منان درود فراوان بر روان پاک پیغمبران از آغاز تا انجام در این همایون عهد که دارای دانا شهریار توانا شاهنشاه جمجاه انجم سپاه ...

[فهرستواره منزوی ۱۰۴۳/۲]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۲۰۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** چنانچه فرموده اند باهل حرف باید گفت اهل حرفه بسیار است بخوامشی ادا کردم سخن را نیست پایانی تمام شد مقدمه فرازستان بدست کمین بنده یزدان ... مقارن آبریل ماه هزار و هشتصد و هشتاد و پنج (۱۸۸۵) عیسوی.

خط: نستعلیق و نسخ خوش، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: ساغری مذهب، ۷۱گ، ۱۲سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۶/۸×۲۲سم [رایانه]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۴۵۴

آغاز: برابر**انجام:** و آنرا خدمت اهل علم مایه سرافرازی خود خواهد دانست چنانچه فرموده اند: به اهل حرف باید گفت اهل حرفه بسیار است ×× به خاموشی ادا کردم سخن را نیست پایانی

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: رجب۱۳۰۴ق؛ با یادداشتی از مؤلف در اهدای کتاب به امین السلطان با مهر «یانک جی لیم جی» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۹۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲۸-۵۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و آنرا خدمت اهل علم مایه سرفرازی خود خواهد دانست

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۲ق؛ گویا دستخط مؤلف باشد و گمان می‌رود که تاریخ نوشتن نسخه نیز در ۱۳۰۲ بوده؛ واقف: نائینی؛ ۸۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۴-۲۵۵]

۴. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۴۴ فیاض

خط: شکسته، نستعلیق، کا: اسفندیار بن رستم بهمردالله آبادی (معلم دبیرستان مازدیستنا (مزدیسنا) طهران)، تا: محرم۱۳۰۷ق؛ این کتاب وقف انجمن زردتشیان بوده؛ اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: -۲۳۳]

● مقدمة الفصاحة / بلاغت / عربی

muqaddamat-ul faṣāḥa

در علم بلاغت از ناشناسی هم روزگار.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۱۰

آغاز: مقدمة الفصاحة یوصف بها المفرد و الکلام و المتکلم و البلاغة یوصف بها الاخیران فقط الفصاحة فی المفرد

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۳۵گ، ۱۵-۱۸ سطر(۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳-۳۱۳]

● مقدمة فصل الخطاب / اصول فقه / عربی

muqaddamat-u faṣl-il xaṭāb

از: میرزا محمد اصفهانی.

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۸۸۲/۱

آغاز: ففی سرد مطالب مذمها علی نهج الاختصار لیعلم طریقته فی الاخذ بالاخبار و فصلها فی تلو فصول لوضوح الاعتبار؛ **انجام:** و قال فیمن یخطی اسم صاحب الاضحیة انما هو ما نوی و سئل عن الرجل یصلح له.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۷۰ص (۱-۷۰)، ۱۹سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۰۸۳]

● المقدمة فی اجماعیات القراء السبعة / قرائت / عربی

al-muqaddama fī ijmā‘īyāt-il qurrā’-is sab‘a

حریری، کمال بن سلیمان

harīrī, kamāl ebn-e soleymān

اهداء به: رکن الدوله یحیی بن صالح

رساله‌ای است در آنچه قراء هفت‌گانه بر آن اتفاق دارند، و مشتمل بر ده «باب» و یک «خاتمه» و یک «تذییل»: باب ۱. ترقیق الراءات؛ ۲. ترقیق لام الجلالة؛ ۳.اظهار الحروف المطبقة؛ ۴. اظهار الحرفین المتماثلین المتحرکین؛ ۵. وجوب ترک صلة الضمیر المحفوف بالتحریک؛ ۶. وجوب ضم میم الجمع اذا کان بعدها ساکن من غیر صلة؛ ۷. وجوب مد الکلمة الواحدة؛ ۸. احکام التنوین و النون الساکنة؛ ۹. وجوب ادغام الاول من المتماثلین؛ ۱۰. وجوب ادغام الحرفین المتقاربین؛ الخاتمة: فی الالف الساکنة؛ تذییل: فی وجوب الجهر بالاستعاذة.

آغاز: الحمد لله الذی نور قلوبنا بالایمان و جعل لنا السنة حراما علی تلاوة القرآن و من علینا من معرفة ما یجب علینا من الترتیل.

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۹۷۲/۷

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: بحرانی، یحیی بن حسین، تا: ۱۹ ذیحجه۹۱۸ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۶ص(۱۳۳-۱۳۸)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳-۱۱۱۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۲۰/۸-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۱-۶۸۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۲۹۰/۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۳۳۲]

● **المقدمة فی اصول القراءة و تجوید التلاوة** / تجوید / عربی

al-muqaddama fī uṣūl-il qirā'a wa tajwīd-it tilāwat

رساله در بیان اصول ومبانی تجوید و اصول علم قرائت شامل هجده«باب»: ۱. بیان معرفة المد واللین؛ ۲. بیان المد الزاید واسبابه؛ ۳. بیان احکام النون الساکنه؛ ۴. بیان معرفة اللام واحکامها وانواعها؛ ۵. بیان معرفة الراآن واحکامها؛ ۶. بیان مخارج الحروف وصفاتها؛ ۷. بیان الوقف والابتداء؛ ۸. بیان الوقف علی بلی؛ ۹. بیان معرفة اللحن الجلی والخفی؛ ۱۰. بیان الوقف علی کلا؛ ۱۱. بیان الموصول والمقطوع؛ ۱۲. بیان الثابت بالیاء اجماعا؛ ۱۳. بیان الیاآت المحذوفات؛ ۱۴. بیان اثبات الالف وحذف الواو؛ ۱۵. بیان الهمزة المقطوعة والموصولة؛ ۱۶. بیان الوقف علی ما رسم بالتاء؛ ۱۷. بیان التشابه من القرآن وآباته؛ ۱۸. بیان الوصل والسکت بین السورتین والبسمله.

۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۴۸۵/۴

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی اعز بکتابه من کان ذلیلا وشفی باحکامه من کان علیلا وهدا بهداه من کان مثالا وادخله ظلا ظلیلا ووعد من تلاه وعمل به ثوابا جزیلا؛ **انجام:** فائدة: ارکان القرائة ثلاثة السنة والعربیة، فائدة: مراتب التجوید ترتیل و تدویر وحذر.

خط: نسخ کهن معرب، کا: شعبان بن عثمان الفهدی، تا: قرن ۱۱؛ جلد: گالینگور، ۳گ [ف: ۱-۳۹۴]

۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۴۸۵/۷

آغاز: بسمله، الحمدلله المتفرد بالنعماء المتوحد بالاء ذی العز الغالب والدین الواصب، احمده علی نعمه التی لاتحصی والایة التی لا تستقصی ... وبعد فهذه مقدمة فی اصول القراءة وتجوید التلاوة تحتوی علی ...

خط: نسخ کهن معرب، کا: شعبان بن عثمان الفهدی، تا: قرن ۱۱؛ جلد: گالینگور سرخ، ۱۲گ [ف: ۱-۳۹۶]

۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱۲-ش/۶/۶۱۱

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی اعز کتابه العزیز من کان ذلیلا و شفی باحکامه و مواعظه من کان علیلا؛ **انجام:** و الهاء و الیاء یسمون هذه الحروف القمریه - تمت بعون الله الملک الرحمن.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶گ، ۲۳سطر (۵/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲-۲۰۲]

● **مقدمة فی اصول القرائة** / قرائت / عربی

muqaddamat-u fī uṣūl-il qirā'a

ابن طحان، عبدالعزیز بن علی، ۴۹۸ - ۵۶۰ ؟ قمری

ebn-e tahhān, 'abd-ol-'azīz ebn-e 'alī (1105 - 1166)

مؤلف در این رساله اصطلاحات علم قرائت را تعریف و توضیح داده است.

[هدیة العارفین ۵۷۹/۱]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۱۶۳/۱۱

آغاز: الحمدلله حمداً کثیراً طیباً مبارکا فیه کما یحب و یرضی و صلاته علی محمد عبده و رسوله المصطفی و علی آله الطیبین و الطاهرین؛ **انجام:** و فی الیاء و الواو ... و الاصل فی الحییتین توقیف من الاداء و کذلک السکون المیت حده مقید بالاداب من شرع القراء. کملت المقدمة بحمدالله و عونه.

خط: نسخ، کا: محمد بن سالم بن محمد بن سالم بن سعید بن عمر العذری العوسجی بلداً و الشافعی مذهباً، تا: قرن ۹؛ جلد: تیماج، ۲ص (۱۲۴-۱۲۵)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۳۵-۱۷۱]

● **مقدمة فی الاصول** / کلام و اعتقادات / عربی

muqaddamat-un fi-l uṣūl

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

'alam-ol-hodā, 'alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

رساله استدلالی کوتاهی است در بیان اصول دین در پنج «فصل».

آغاز: اعلم ام اول فعل یجب علی العاقل من افعال قلبه، ما هو ذریعة الی العلم بربه و لا طریق الی ذلک الا النظر فی حدوث الاجسام و ما یجری مجراها ...

انجام: فمن عرف ذلک معرفة صحیحة بتحقیق کان مستحقا للثواب و الله اعلم بالصواب

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۵۹/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: سید محمد مقیم موسوی، تا: شنبه ۱۶ ربیع الاول۱۰۶۳ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج، ۵گ (۳-۷)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۸سم [ف: ۴۳-۴۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۷۳/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد سعید خوانساری، تا: ۱۲۳۳ق؛ مجدول، مصحح؛ ۲گ (۱۷۴ر-۱۷۵ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۷-۱۵۷]

۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۹۱۴/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۸ق؛ ۲گ (۲۸ر-۲۹ر)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۳-۶۸۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۰۶/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و المیزان و الصراط و الجنة و النار ... الطاهرین

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۳ص (۳۱-۳۳)، ۱۵-۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳۲-۱۹]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۶۲/۲۳-ف

نسخه اصل: کتابخانه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰سطر[فیلمها ف: ۱-۵۷۵]

● **المقدمة فی بیان الحروف** / نحو / عربی

al-moqaddamat fī bayān-il ḥurūf

رساله کوتاهی در بیان وجوه صرفی حروف تهجی از «الف» تا «یاء».

آغاز: رب اعن و تمم بالخیر. الالف فی کلام العرب علی اثنین و عشرین وجها: الف الاصل و الف الوصل و الف الفصل و ... اما الالف الاصل فی الافعال مثل اتی یأتی

انجام: وياء النسبة مثل قرشی وياء التثنية مثل رجلين وياء الجمع مثل رأیت المسلمین. تمت المقدمة فی بیان الحروف بعون الله تعالی و حسن توفیقه.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۵۰۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد شرف بن محمد هاشم، تا: ۱۰۸۲ق؛ جلد: تیماج، ۲۰سطر (۷×۱۸)، اندازه: ۱۲×۲۵سم [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۶۳۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد صادق گلستانی، تا: شوال۱۰۹۹ق، جا: مشهد رضوی؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۱۶۶پ-۱۶۷پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۲۴]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۳۶۳/۵

همان نسخه بالا[مؤید: ۱-۳۰۵]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۵۷۴/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۶۱پ-۶۴پ)، ۱۶سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۶-۱۳۹]

● **مقدمة فی بیان همزة القطع و الوصل** / تجوید / عربی

muqaddamat-un fī bayān-i hamzat-il qaṭ‘ wa-l waṣl

جرجانی، محمد بن علی، - ۸۳۸ قمری

jorjānī, mohammad ebn-e ‘alī(- 1435)

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۴۵۷/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد، فهذه مقدمة رتبها نزیل مسجد الحرام محمد بن علی ...

خط: نسخ، کا: سلطان محمد بن محمد قاسم شاهرخی، تا: ۱۰۰۸ق؛ اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۹۹]

● **مقدمة فی تتمیم برهان الشکل الرابع من المجسطی** / هیئت / عربی

muqaddama-tun fī tatmīm-i burhān-iš šakl-ir rābi‘ min-al majasṭī

عرضی، مؤید الدین بن برمک، - ۶۶۴ قمری

‘arzī, mo’ayyed-od-dīn ebn-e barmak(- 1266)

وابسته به: المجسطی؛ بطلمیوس، کلاودیوس، ش (۱۰۰-۱۷۸م)

چون برهان شکل چهارم از مقاله نهم ازکتاب مجسطی ناتمام بود، لذا مؤید الدین عرضی دمشقی تلمیذ خواجه نصیر و شریک در اعمال رصد مراغه، مقدمه‌ای در این باب نوشت و آنرا کاملکرد.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۵۲/۱

آغاز: هذه مقدمة حررها الشیخ الامام افضل المهندسین مؤید الملة والدین العرضی ادام الله ایامه و بهایتم برهان الشکل الرابع من المقالة التاسعة من کتاب المجسطی؛ **انجام:** و یرجع الشکل الی اصله

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ جزو لاحقه‌ای است که عماد فهرستی به نسخه ضمیمه کرده و در پشت برگ آخر درباره لاحقه آن چنین نگاشته: «چون برهان شکل چهارم از مقاله نهم ازکتاب مجسطی ناتمام بود، لذا مؤید الدین عرضی دمشقی تلمیذ خواجه نصیر و شریک در اعمال رصد مراغه متوفای ۶۷۴ بفجأة کما فی الروضات (ص ۵۱۰) مقدمه در این باب نوشت و آنرا اتمام نمود، و نسخه آن بحمدالله تعالی بدست آمد و بدین جهت ملحق بکتاب گردید که نفع کتاب اتم و اکمل شود، حرره الحقیر مالک الکتاب محمد مهدی عماد فهرستی عفی عنه»؛ واقف: عماد فهرستی؛ جلد: تیماج عنابی، ۳ص، ۲۳-۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۸×۲۳/۵سم [ف: ۸-۶۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۸۹/۲ض

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ تملک: ملا مهدی در ربیع الثانی ۱۱۰۴؛ ۲گ (۳۱پ-۳۲پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۶/۵×۱۴سم [ف: ۳۲-۶۸۴]

● **مقدمة فی التجوید = مقدمة فی مخارج الحروف** / تجوید / عربی

muqaddamat-un fi-t tajwīd = muqaddamat-un fī maxārij-il ḥurūf

ابن طحان، عبدالعزیز بن علی، ۴۹۸ - ۵۶۰ ؟ قمری

ebn-e tahhān, ‘abd-ol-‘azīz ebn-e ‘alī (1105 - 1166)

رساله مختصری است در تجوید مشتمل بر چندین فصل.

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... مقدمة فی التجوید فصل الحروف التی یدور علیها القراءة و ینتظم فیها التلاوة ثلاثة و ثلاثون حرفا

[هدیة العارفین ۵۷۹/۱؛ الاعلام زرکلی ۲۲/۴؛ معجم المؤلفین ۲۵۵/۵]

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۹۷۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و النون الخفیفة الداخلة علی الفعل للتوکید و السلام.

خط: نسخ، کا: بحرانی، یحیی بن حسین، تا: با تاریخ۹۱۸ق؛ مصحح، محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۳گ (۱۰۹–۱۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳–۱۱۱۱]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: ۱۸۰/۴

همان نسخه بالا[نشریه: ۴–۴۰۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۲۹۰/۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۶–۳۳۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۲۰/۴–ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۱–۶۸۰]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۲/۱

آغاز: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن محمد ظهیر سرخه ای (از بلاد سمنان)، تا: جمادی الاول۱۰۸۵ق؛ ۴گ (۱–۴)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [نسخه پژوهی: ۳–۱۳۰]

● مقدمة فی تصحیح برهان المجسطی / هیئت / عربی

muqaddama-tun fī tashīh-i burhān-il majasṭī

عرضی، مؤید الدین بن برمک، – ۶۶۴ قمری

ʻarzī, moʼayyed-od-dīn ebn-e barmak(- 1266)

وابسته به: المجسطی؛ بطلمیوس، کلاودیوس، ش (۱۰۰–۱۷۸م)

رساله گزیده‌ای است در مقدمه تصحیح یکی از براهین مجسطی دارای یک تصویر هندسی.

آغاز: مقدمه نافعة فی تصحیح برهان المجسطی من کلامه ایضاً لکن الخط الماد بالمراکز الاوج البطی الحرکة ...

انجام: فمربعا ال. ام متساویان و زاویتا دال. ه. ام متساویان و ذلک اردنا ان نبین.

[تاریخ گزیده: ۷۰۵ (تصحیح نوائی)؛ ریحانة الادب: ۳۶/۶]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۸۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: شرقی، ۲گ (۳۰پ–۳۱پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۶/۵×۱۴سم [ف: ۳۲–۶۸۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۸۱/۵ط

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۲۰ق؛ مصحح؛ مهر: «محمد بن صادق الحسنی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲ص (۱۸۸–۱۸۹)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۴/۳–۵۲]

←المقدمة فی الجدل و الخلاف و النظر ← الفصول النسفیة

←مقدمة فی الجهة و الفصول ← معرفة الفصول الاربع و اوقات الصلاة و استخراج جهة الکعبة

● مقدمة فی الحساب / ریاضیات / عربی

muqaddamat-un fi-l ḥisāb

رساله‌ای مختصر در حساب مشتمل بر چهار «باب»: ۱. حساب الصحاح؛ ۲. الحساب الکسور؛ ۳. المساحة، الرابع فی استخراج المجهولات ببعض الطرق المشهوره؛ خاتمه تشتمل علی فواید یحتاج الیها المحاسب.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۳۸/۱

آغاز: معلومات مخصوصه و موضوعة العدد من حیث المدخلیة فی ایصال المجهولات؛ **انجام:** و ضرب احدهما خارجها فی الاخر فالحاصل واحد تمت المقدمة و بالخیر تمت بتوفیق الله سبحانه

موجودی نسخه: از اواسط مقدمه تا آخر رساله؛ کا: محمد نصیر بن ملا محمد، تا: رجب۱۲۵۰ق، جا: کربلا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۶×۲۱/۲سم [ف: ۱۶–۴۱۹]

←المقدمة فی ذکر مناقب علی بن ابی طالب ← فضیلة امیرالمؤمنین

←مقدمة فی الصلاة ← الهدایة فی فقه الصلاة

● مقدمة فی الصلاة = الصلاة / فقه / عربی

muqaddamat-un fi-ṣṣalāt = aṣ-ṣalāt

سمرقندی، نصر بن محمد، – ۳۷۵ ؟ قمری

samarqandī, nasr ebn-e mohammad(- 986)

رسالهمختصری است در فضیلت و احکام نماز، در چند «فصل» و با اشاره به ادله آنها از کتاب و سنت.

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین... قال الفقیه ابو اللیث اعلم بأن الصلاة فریضة قائمة و شریعة ثابتة.

[کشف الظنون ۱۷۹۵/۲؛الاوقاف العامة موصل۱۷۴/۲؛ الاوقاف العامة بغداد ۵۵۰/۱؛تاریخ نگارشهای عربی ۶۲۸/۱–۶۶۹]

شرح و حواشی:

۱– التقدمة فی شرح المقدمة؛ کنجانی، جبریل بن حسن (–۷۵۲ق)

۲– التوضیح = شرح المقدمة فی الصلاة؛ قرمانی، مصطفی بن زکریا (–۸۰۹ق)

۳– شرح الصلاة (الف)

۴– شرح مقدمة الصلاة سمرقندی

۵– حاشیة مقدمة الصلاة ابی اللیث(۳عنوان)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۳۸۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و محمد رسول الله یبقی مع جسده فاذا اجتمعا صار ایماناً

خط: نسخ، کا: درویش به سلوحاة، تا: محرم۱۰۱۱ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱۰۲پ–۱۵۰پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۴–۱۶۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۴۱/۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** اما الاقرار فهو صنع العبد فهو مخلوق و اما

الهدایة فهو صنع الرب فهو مخلوق
کامل؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: جمال الدین محمد حسنی، تا: جمادی الثانی۱۱۱۸ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: میشن، ۷ص (۱۲۴-۱۳۰)، اندازه: ۲۲/۳×۳۴/۹سم [ف: ۲۹/۱-۸۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۴۵/۹-ف

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۱۳۳ق[فیلمها ف: ۲-۱۴]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۶۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و من قال الهدایة مخلوق فهو کافر.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۴۷ر-۵۶)، ۵۷-۹۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۸-۱۸۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۶۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یرزقنا العلم و الفهم و یوفقنا العمل بالعلم و یدخلنا الجنة مع عباده الصالحین بفضله و کرمه انه و بالناس لرؤف رحیم و الحمدلله وحده.
خط: نسخ عثمانی، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲-۱۳؛ جلد: چرم، ۴۷ص (۱۰-۵۶)، ۱۹ و ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۴۰/۳-۱۵۷]

۶. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۲۱۲

بی‌کا، تا: ۱۳۲۷ق[اوراق عتیق: ۱-۲۴۷]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۲/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** صنع الله تعالی و هو غیر مخلوق تمه بعون الله تعالی و الله اعلم بالصواب.
بی‌کا، بی‌تا؛ جا: مدرسه ملا صدر الدین؛ کاغذ: ترمه، ۲۳ص (۲۸۰-۳۰۲)، ۱۳ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۷-۲۲۴]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۹۴۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** مسئلة فان قیل الایمان جمع ام تفریق فقل له جمع عندالله و تفریق بین العباد و جمع فی القلب و تفریق فی الاعظاء و الله اعلم
خط: نستعلیق، کا: المقصود، بی‌تا؛ تملک: کبکب زاده؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۱پ-۲۱پ) [ف: ۳۷-۵۳۵]

● المقدمة فی العروض و القوافی / عروض و قافیه / عربی

al-muqaddama fi-l ‘arūḍ wa-l qawāfī

متن مختصری است در دو «باب» (عروض و قوافی) که مؤلف گوید از عروض اندلیسی نیکوتر می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۴۰۹/۱۳

آغاز: الحمدالله ذی الطول الشدید و العرش المجید والکمال الوافر المدید و الصلاة و السلام علی سیدنا محمد مبلغ رسالته؛ **انجام:** ناتمام: و سیأتی الخلاف فی السادس اولی باربعة مثل ...
خط: نسخ، کا: عبد الباقی بن فضل الله، تا: ۱۱۰۴ق؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۱۹گ (۱۸۸پ-۲۰۶پ)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۱۶]

● المقدمة فی علم الاصول / کلام و اعتقادات / عربی

al-muqaddama fī ‘ilm-il uṣūl

استرآبادی، محمد بن مدک، ق۸ قمری

estarābādī, mohammad ebn-e madak(- 14c)

تاریخ تألیف: نیمه‌های جمادی الاول ۷۷۷ق
رساله‌ای بسیار مختصر به روش شیعی درباره توحید و نبوت و امامت است.

آغاز: بسمله. و به نستعین الحمدلله حق حمده ... اعلم ان معرفة الله تعالی واجبة لان العاقل اذا عرفه کان اقرب الی الطاعة و ابعد من المعصیة و قد ثبت انه تعالی لایعرف ضرورة لوجود الخلائق من العقلاء فیه

انجام: فقال یا سلمان هذا ولدی الحسین امام اخو امام ابو ائمه ابو ائمه تسعة تاسعهم قائهم.

چاپ: میراث اسلامی ایران، دفتر دوم، به کوشش محمد رضا انصاری، ص ۱۵۴-۱۵۷

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۴۴/۲۷

آغاز و انجام: برابر؛ (تمت المقدمة فی علم الاصول من تألیف الامام ... نجیب الدین شمس الاسلام ابی طالب محمد بن مدک الاسترآبادی رضی الله عنه فی اواسط جمادی الاولی سنة سبع و سبعین و سبعمائة ... و مسلما و وقع کتابته فی لیلة الاثنین خامس عشر شهر شوال سنة ۹۸۶ هـ قوبل)
کا: تاج الدین حسین بن صاعد، تا: دوشنبه ۱۵ شوال۹۸۶ق؛ مقابله شده؛ ۴ص (۳۸۵-۳۸۸)، اندازه: ۱۰/۵×۲۳سم [ف: ۹-۸۲۶]

۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۱/۱۲

بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۱۱-۹۳۷]

اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۴۲/۲۰

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۳۰۶]

←مقدمة فی علم الحساب ← اللمع

● مقدمة فی علم القرآن (التجوید) / تجوید / عربی

muqaddamat-un fī ‘ilm-il qur‘ān (at-tajwīd)

گزیده‌ای است از مطالب تجویدی که دانستن آنها برای قاریان قرآن کریم لازم است، به درخواست عده‌ای در یک «مقدمه» و چند «باب»: المقدمة: فی معایب القراءة، باب مخارج الحروف، باب حروف الادغام، باب حروف الاظهار، باب حروف الاخفاء، باب صفات الحروف، باب الحروف المهموسة، باب الحروف المجهورة، باب الحروف الشدیدة، باب الحروف الرخوة، باب الحروف المنطقبة، باب الحروف المستعلیة، باب حروف الصغیر و التفشی، باب حروف الانحراف، باب حروف القلقلة، باب حروف العلة، باب احکام المد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۹۸/۷
آغاز: الحمدلله ولی النعم و دافع النقم و منشیء الخلائق من عدم و مرسل محمد المصطفی صلی الله علیه اشرف اهل الکرم الی اشرف الامم
نسخه اصل: کتابخانه شهرداری-گرگان؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲گ (۴۵۴-۴۶۵) [عکسی ف: ۲-۱۸۹]

←مقدمة فی علم القرائة ≻ هدایة القاری فی کلام الباری

● **مقدمة فی علم المیقات** / هیئت / عربی
muqaddama-tun fī ʻilm-il mīqāt
سبط ماردینی، محمد بن محمد، ۸۲۶ - ۹۰۷ قمری
sebt-e mārdīnī, mohammad ebn-e mohammad (1423 - 1502)
در چند فصل.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۲۷/۶-ف
نسخه اصل: موزه بریتانیاOr. 11313؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در برگ ۱۴۳ بندی است نوشته علی گیلانی به نسخ درشت معرب در ۹۴۰؛ ۴گ (۱۳۹ر-۱۴۲پ)، ۲۱سطر[فیلمها ف: ۱-۵۳۲]

←مقدمة فی القرائة و التجوید ≻ القرائة و التجوید

● **المقدمة فی قوانین الترجمة** / علوم قرآن / عربی - فارسی
al-moqaddamat fī qawānīn-it tarjuma
شاه ولی الله، احمد بن عبدالرحیم، ۱۱۱۴-۱۱۷۶؟ قمری
šāh valī-o-llāh, ahmad ebn-e ʻabd-or-rahīm (1703-1763)
در بیان انواع ترجمه‌های قرآن و بیان روش صحیح در ترجمه کلام الله مجید است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۳۸۷/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان قرن۱۲؛ دارای سر لوح و کتیبه مذهب و منقش؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶ش؛ کاغذ: کشمیری، جلد: میشن مذهب، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۸سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۹]

● **مقدمة فی الکلام علی البسمله و الحمدله** / تفسیر / فارسی
moqadamat-on fe-l kalām ʻala-l basmalah va-l hamdalah
انصاری، زکریا بن محمد، ۸۲۶؟ - ۹۲۶ ؟ قمری
ansārī, zakarīyā ebn-e mohammad (1423 - 1520)
آغاز: بسمله. و صلی الله علی سیدنا محمد و علی آله و صحبه الحمدلله علی ما تفضل به من نعمایه و الصلاة و السلام علی سیدنا ... و بعد فهذه مقدمة علی سبیل الاختصار فی الکلام علی البسملة و الحمدلة و علی الحمد و الشکر و المدح لغة و عرفا مع بیان النسبة بینها و مع ذکر فواید مهمة أما البسملة فالباء فیها للاستعانة

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۸/۱۵
آغاز: برابر**انجام:** و الا فبعضها رکن لاشرط کما لایخفی و الله اعلم، تمت بحمدالله و عونه ...
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۴۸۶؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۸۸۴ق، ۷ص (۱۳۲-۱۳۸) [عکسی ف: ۳-۳۶۹]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۲/۲
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۴۲۰؛ خط: نسخ، کا: محمد برمونی مقدسی، تا: ۹۰۷ق، جا: قاهره؛ ۵ص (۶۶-۷۰)، ۱۷ سطر[عکسی ف: ۳-۴۷۵]
۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۳۱/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و غیرهما خامس عشریها ان تومن بالجنه و النار و الا لما کان امرو نهی انتهی
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج، ۳۱ص (۴۹-۷۹)، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۱۱]

● **مقدمة فی کیفیة تفسیر کلام الله** / علوم قرآن / عربی
muqaddamat-un fī kayfīyyat-i tafsīr-i kalām-il lāh
سلماسی، محمد جعفر بن زین العابدین
salmāsī,mohammad jaʻfar ebn-e zayn-ol-ʻābedīn

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۶۲۸/۱۰
خط: نستعلیق شکسته، کا: موسی موسوی، تا: ۱۲۵۴ق؛ ۷گ (۳۳۷-۳۴۳)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۵۶]

● **المقدمة فی المدخل الی صناعة علم الکلام** / کلام و اعتقادات / عربی
al-moqaddamat fi-l madxal-i ilā ṣināʻat-i ʻilm-il kalām
شیخ طوسی، محمد بن حسن، ۳۸۵ - ۴۶۰ قمری
šayx-e tūsī, mohammad ebn-e hasan (996 - 1069)
الذریعه (۳۴۰/۱۱ و ۴۸/۱۴) به نقل از نجاشی از «شرح المقدمة فی المدخل الی علم الکلام الموسوم برياضة العقول» نام می‌برد و (در ۹۱/۲۲) از «مقدمة فی المدخل الی علم الکلام» به نقل از نجاشی و فهرست که نه در رجال نجاشی و نه در الذریعه توضیحی ندارد جز نام این رساله و نام شرح آن به نام «ریاضة العقول» که فعلا اثری از این شرح نیست. خود در فهرست

(ص۱۶۱) می‌گوید: «لم یعمل مثلها و له شرح لهذه المقدمة». این رساله جز رساله اعتقادات و یا اصول دین منسوب به شیخ طوسی است که در بسیاری از فهارس چنین خلطی دیده می‌شود. این رساله همان‌گونه که در مقدمة آمده، مقدمه‌ای است برای توضیح اصطلاحات متکلمان و تبیین مراد آنها از اصطلاحات مورد بحث و ذکر اختلافات احتمالی میان آنها و ... در چند فصل: فصل فی ذکر اعم الاسماء الجاریة بینهم و اخصها و ما یتبع ذلک، فی ذکر اقسام الموجود، ذکر اقسام الاعراض، ذکر حقیقة الصفات و اقسامها و بیان احکامها، فی ذکر مائیة العقل و الجهل من قضایاه و بیان معنی الادلة و ما یتبع ذلک، فی ذکر حقیقة الفعل و بیان اقسامه. نسبت این رساله به شیخ طوسی مسلم است گرچه در نسبت رساله اعتقادات تردید جدی وجود دارد.

آغاز: بسمله ... سألتم أیدکم الله املاء مقدمة تشتمل علی ذکر الألفاظ المتداولة بین المتکلمین و بیان أغراضهم منها فلهم مواضعات مخصوصة لیست علی موجب اللغة ... و انا مجیبکم الی ما سألتم ... ثم اذکر بعد ذلک حصر الاجناس الی تکلموا فی اثباتها ما اتفقوا فیه و ما اختلفوا و اذکر جملا من احکامها و اعقب بذکر جمل یشتمل علی حقیقة الصفات و بیان اقسامها و کیفیة استحقاقها و بیان احکامها علی غایة من الایجاز و الاختصار ما یصغر حجمه و یکثر نفعه انشاء الله.فصل فی ذکر اعم الاسماء الجاریة بینهم و اخص و ما یتبع ذلک

انجام: و اما المسنون فهو ما توالی فعله و امر به ربما کان واجباً أو نفلاً، فهذه جملة کافیة مما قصدناه فان شرح ما اومأنا الیه ... و توسط علم الکلام لم یخف علیه شئ مما ینظر فیه ان شاء الله تعالی.

چاپ: ضمن الرسائل العشر، قم، مؤسسة النشر الاسلامی، ۱۴۰۳ق، با تحقیق دانش پژوه، صص ۶۵-۸۷

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ دولت آبادی، جلد: میشن، ۱۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۱-۷۲۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۶۰۱/۳-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۳-۲۵۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۴/۳عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۴-۵۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن حسن بن رضی علوی حسینی، تا: ذیحجه۷۱۶ق؛ محشی؛ ۲۱ص(۲-۲۲)[عکسی ف: ۳-۵۷۵]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۱۲/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و انما حصرنا ما ذکرناه لیستأنس المبتدی بالالفاظ المتداولة بین المتکلمین ... انشاءالله تعالی. تمت المقدمة بحمدالله ... من املاء الشیخ الامام موفق الدین ابی جعفر محمد بن الحسین بن علی الطوسی ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶گ (۳۸پ-۵۳ر)، اندازه: ۱۳/۸×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۷۵]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۳۰۹۰/۲ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا[ف: ۳-۱۳۳۹]

←مقدمة فی مخارج الحروف ← مقدمة فی التجوید

● مقدمة فی معرفة الفصول الاربعة = مقدمه فی علم الوقت = مقدمة فی معرفة الفصول الاربعة و اوقات الصلاة وجهة القبلة / هیئت / عربی

muqadamat-un fī ma‘rifat-il fuṣūl-il arba‘a = muqaddamat-un fī ‘ilm-il waqt = muqaddimat-un fī ma‘rifat-il fuṣūl-il arba‘a wa awqāt-iṣṣalāt wa jihat-il qibla

تاجوری، عبدالرحمن بن محمد، - ۹۹۹ قمری

tājvarī, ‘abd-or-rahmān ebn-e mohammad(- 1591)

رساله کوتاهی است در معرفت فصول اربعه و اوقات نماز و جهت قبله که در هفده«باب» تنظیم شده: ۱. معرفة بعض حروف ابجد؛ ۲. معرفة دخول مارس و هو اول السنة العجمیة؛ ۳. معرفة السنة الکبیسة؛ ۴. معرفة اسماء الشهور العجمیة؛ ۵. معرفة اس السنة و معرفة الشهر العجمی؛ ۶. معرفة الشهر ...؛ ۷. معرفة ما یأتی فی کل شهر من السنة العجمیة؛ ۸ معرفة الفصول الاربعة و ما مضی منها؛ ۹. معرفة وقت الظهر و العصر؛ ۱۰ معرفة اسماء المنازل؛ ۱۱. معرفة درجة الشمس فی المنازل؛ ۱۲. معرفة اجزاء اللیل؛ ۱۳. معرفة ... یعلم المتوسط من المنازل؛ ۱۴. معرفة کم مضی من اللیل من ساعة زمانیة و کم یبقی؛ ۱۵.معرفة القمر؛ ۱۶. معرفة ما مضی من جهة غروب القمر؛ ۱۷. معرفة اسماء البروج.

آغاز: بسمله ... یقول العبد الفقیر المضطر الی رحمة ربه عبدالرحمن بن محمد بن الحاج احمد التاجوری ... الحمدلله الذی جعل الشمس ضیاء و القمر نوراً و قدره منازل لیعلموا العباد عدد السنین و الحساب ... و بعد فقد سألنی بعض الاخوان ان اختصر مقدمة سهلة العبارة ... الباب الاول فی معرفة بعض حروف ابجد و هی هذه ...

انجام: و فصل الشتاء له الجدی و الدلو و الحوت و فی هذا القدر کفایة و الحمدلله الذی هدانا لهذا ... و السلام علی رسول الله خیر خلقه و علی آله و اصحابه و ازواجه و ذریته و اهل بیته و سلم تسلیماً.

[کشف الظنون ۱۷۹۹/۲؛ فهرست مخطوطات دارالکتب الظاهریة (علم الهیئة و ملحقاته) ۲۳۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۱۳/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: مغربی، کا: ابوالقاسم بن عمر بن احمد بن یربوع یربوعی طرابلسی، تا: حدود قرن۱۱؛ ۶گ (۱۵۵ر-۱۵۶پ و ۱۶۶ر-۱۶۹پ)، ۲۶ سطر(۱۲×۱۷/۵)[ف: ۴۱-۴۱۸]

←مقدمة فی معرفة الفصول الاربعة و اوقات الصلاة وجهة القبلة ⪢ مقدمة فی معرفة الفصول الاربعة

● **المقدمة فی معرفة انواع علم الحدیث** / درایه / عربی

al-muqaddama fī maʻrifat-i anwāʻ-i ʻilm-il ḥadīṯ

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۸۱۱/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ ۳گ (۱۱۱پ -۱۱۳ر)[مختصر ف: -۷۹۰]

● **المقدمة فی النحو** / نحو / عربی

al-muqaddama fi-n naḥw

فرزدقی، علی بن فضال، - ۴۷۹ قمری

farazdaqī, ʻalī ebn-e fezāl(- 1087)

درده «فصل».

چاپ: قاهره، المطبوعات العربیة الحدیثة، محققک حسن شاذلی فرهود، چاپ اول، ۸۸ص، ۱۳۹۹ق.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۵۱۱/۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ جلد: میشن، ۱۷سطر[ف: ۵-۲۸۱]

● **مقدمة فی واجبات الصلاة** / فقه / عربی

muqaddamat-un fī wājibāt-iṣṣalāt

مقدمه ای در واجبات نماز، شامل چند فصل.

مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۳۱۶/۱

خط: نسخ، کا: احمد بن علی بن محمود عسکری عادلی بحرانی، تا: ۱۹ ذیقعده ۱۰۸۱ق، جا: لاهور؛ کاغذ: هندی، ۱۳ و ۱۴سطر (۹×۱۳/۵)[تراثنا: س۶ش۴-۹۶]

● **مقدمه قدیم شاهنامه ابومنصوری (بندی از)** / ادبیات / فارسی

moqaddame-ye qadīm-e šāhnāme abū-mansūrī (bandī az)

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۱۰۶/۳

کا: مینوی، مجتبی، بی‌تا؛ از روی نسخه چستربیتی ش ۱۱۰ (۳۲/۱) از قرنهشتم با مقابله با چند نسخه دیگر [نشریه: ۶-۶۸۱]

←المقدمة القرطبیة ⪢ الولدان (ارجوزة)

● **مقدمه قصیده «ذات الانوار»** / ادبیات / فارسی

moqaddame-ye qasīda-ye «zāt-ol anvār»

احتمالا از: اسماعیل ضیائی فردوسی (کاتب نسخه) (قرن ۱۴ق). احتمال بسیار هست که این مقدمه را کاتب عربی‌دان مجموعه - که از صوفیان و مریدان آقا میرزا مهاجر مؤید اصفهانی در بیدخت گناباد است- به سال ۱۳۵۵ق نوشته باشد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۰۶/۱

آغاز: بسمله، الشیخ الموحد المتاله عامر بن عامر البصری از اکابر متالهان روزگار و افاضل فصحای بلاغت آثار است؛ **انجام:** مناسب دید که آن را با سطری چند که ناظم در بیان باعث نظم آن تقریر نموده در سلک این تالیف منتظم سازد.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۳ ربیع الثانی۱۳۵۵ق، جا: بیدخت گناباد؛ دارای رکابه؛ جلد: تیماج، ۲۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۸سم [ف: ۲۷/۱-۲۲]

←المقدمة الکافیة فی النحو ⪢ الکافیة فی النحو

● **مقدمه کاینات** /- فارسی

moqaddame-ye kāyenāt

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۳۸۶

بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ ۱۱۴ص، اندازه: ۱۳/۴×۲۴سم [رایانه]

● **مقدمه کتاب برهان قاطع** / ادبیات / فارسی

moqaddame-ye k.-e borhān-e qāṭiʻ

نه فائده درادبیات فارسی که درمقدمه کتاب برهان قاطع آمده است.

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۹۲/۲

خط: نسخ، کا: رضاخان وزوائی، بی‌تا؛ مهر: «شاه سلطان احمد» (کروی)، «و جعلنا لهم لسان صدق علیا»(مربع)؛ واقف: حاج پناهنده، ۱۳۶۸؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: -۵۶]

● **مقدمة كتاب التمهيد فی شرح قواعد التوحيد** /
عرفان و تصوف / عربی
muqaddamat-u k.-it tamhīd fī š.-i qawā‘id-it tawḥīd
ترکه اصفهانی، علی بن محمد، - ۸۳۶ ؟ قمری
torke-ye esfahānī, ‘alī ebn-e mohammad(- 1433)

تهران؛ الهيات؛ شماره نسخه: ۱۲۴/۱
کا: طباطبائی، علی اکبر بن عبدالحسین، تا: نزدیک۱۳۱۱ق؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱پ-۵پ)، ۱۹و ۲۰سطر(۱۷/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: -۱۵۷]

←مقدمة الكلام ← الاعتقادات
←مقدمة الكلام ← المقدمة فی المدخل الی صناعة علم الكلام

● **مقدمه کلیات سعدی** / ادبیات / فارسی
moqaddame-ye kollīyāt-e sa‘dī

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۳۶۱
آغاز: شکر و سپاس معبودی را جلت قدرته که آفریننده مخلوقات عالم است؛ **انجام:** که بیقالان داده بودند ببخشید و هیچ بازنستد و الله اعلم.
مشتمل است بر: ۱. مقدمه علی بن احمد بن ابی بکر بیستون، ۲. در تقریر دیباچه، مجالس پنج‌گانه (مجلس اول تا پنجم)، آغاز: «الحمدلله الذی خلق الوجود من العدم- فبدت علی صفحاته انوار اسرار القدم»، انجام: «آنرا که پاک کنم آگاه گردانم و نه با کس مشورت کنم و ان اراد الله ان یقیم القیامه فاقامه الله لهم الرشاد»، ۳. تقریرات ثلاثه (سؤال خواجه شمس الدین صاحبدیوان، رساله در عقل و عشق و سؤال سعدالدین)، آغاز: «سالک راه خدا پادشه ملک سخن/ای زالفاظ تو آفاق پر از در یتیم»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در تقریر دیباچه؛ مصحح؛ واقف: آقا زین العابدین خادم اصفهانی، ۱۱۶۶ق؛ جلد: مشمع، ۵۰گ، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۷-۵۱۱]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۸۹۶/۱
آغاز: شکر و سپاس معبودی را جلت قدرته که آفریننده مخلوقات عالم است و روزی دهنده بنین و نبات آدم؛ **انجام:** و باقی راهیچ تصرف نکرد و همه را بر آن ترتیب کرده به اتمام رسانید و الحمدلله رب العالمین
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: روغنی منقش، ۲گ (۱پ-۲ر)، اندازه: ۱۶×۲۸/۵سم [ف: ۲۰-۴۷۱]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۶۴
آغاز: الحمدلله الذی خلق الوجود من العدم ×× فبدت علی صفحاته انوار اسرار القدم؛ **انجام:** از برای خاطر شیخ سعدی خرما و بهای خرما ببقالان بخشید.
خط: نستعلیق مخلوط بشکسته کم اعجام، بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۹۰ق؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: میشن، ۴۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۷-۵۱۰]

● **مقدمه گلندام بر دیوان حافظ** / ادبیات / فارسی
moqaddame-ye golandām bar d.-e hāfez

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۳۴۵/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[ف: ۵-۴۷۱]

● **مقدمه لایحه کشتی ابتیاعی** / قانون / فارسی
moqaddame-ye lāyehe-ye keštī-ye ebtīyā‘ī
اعتماد السلطنه، محمدحسن بن علی، ۱۲۵۹-۱۳۱۳قمری
e‘temād-os-saltane, mohammad hasan ebn-e ‘alī (1843 - 1896)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۱/۱۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ ۲ص (۱۱۴۶-۱۱۴۷)[مختصر ف: -۷۹۰]

←المقدمة المحسنية فی فن العربية ← مقدمة ابن بابشاذ

● **مقدمه مختصر در معرفت استخراج طالع موعود** /
طالع بینی / فارسی
moqaddame-ye moxtasar dar ma‘refat-e estexrāj-e tāle‘ mow‘ūd

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۴۲/۲-ف
نسخه اصل: کتابخانه رضوی در کاشان ش ۳۷۴؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۲-۱۷۵]

● **مقدمه مرآت الانوار و مشکاة الاسرار** / تفسیر / عربی
moqaddame-ye mer’āt-ol anvār va meškāt-ol asrār
فتونی اصفهانی، ابوالحسن بن محمد طاهر، - ۱۱۳۸ قمری
fotūnī esfahānī, ab-ol-hasan ebn-e mohammad tāher(- 1726)
این کتاب به‌عنوان مقدمه تفسیر نوشته شده و مشتمل بر سه «مقدمه» و «خاتمه» می‌باشد: مقدمه ۱. در این‌که ظاهر قرآن در دعوت بر توحید و رسالت نازل شده و باطن آن دعوت بر ولایت و امامت می‌باشد و در این مقدمه سه مقاله و پنج فصل قرار داده است؛ مقدمه ۲. در اینکه بعضی تغییرات در قرآن داده شده که در ضمن چهارده فصل بیان می‌نماید؛ مقدمه ۳. در

ایضاح تأویلات وارده از ائمه طاهرین صلوات الله علیهم اجمعین، مشتمل بر دو مقاله که مقاله اولی را در ضمن چند فصل ترتیب و شرح داده و مقاله دوم را به ترتیب حروف تهجی مرتب ساخته و از حرف الف شروع نموده، و در شرح هر کلمه‌ای از کلمات قرآنیه روایاتی درباره ولایت درج نموده است؛ خاتمه را نیز در دو فصل قرار داده، فصلی در بیان تأویل حروف مقطعه اوائل سور و فصل دیگر در بیان فوائدی که مناسب است. (آقا مجتبی عراقی)

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی کشف لنا اسرار النبوة و الرسالة بمعجزات القرآن ...

[الذریعه ۲۰/۲۶۴و ۲۶۵؛ معجم مطبوعات العربية ۱۵۳۸/۲]

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۳۸۰

آغاز: مامر فی التوبة فی تفسیر القمی؛ **انجام:** و لیکن هذا آخر ما اوردنا ایراده فی مقدمات تفسیرنا و لنشرع بعد هذا فی اصل التفسیر انشاء الله و بحوله و قوته و توفیقه، حامدا و مصلیا و مسلما و الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد (ص) و الائمة المعصومین صلوات الله علیهم اجمعین حمداً و سلاماً و تسلیما کثیراً کثیراً کثیراً

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: نوری، حسین بن محمد تقی، تا: ۱۲۷۱ق؛ واقف: محمد عسکری تهرانی، ۲۷ ربیع الاول ۱۳۶۳؛ جلد: کاغذ، ۴۰۲ص، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [فهرست عراقی: ۱-۱۳۲]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۳۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اذا قیل لهم ارجعوا الی ولایة علی یستغفرلکم النبی من ذنوبکم لو وا رؤسهم و نحوه مما یدل علی الرجوع و یشمله من ذلک

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در صفحه دوم و سوم این مجلد فهرستی ناقصی از مطالب کتاب نوشته شده و بعد از آن پنج صفحه در ترجمه مؤلف به انشاء و خط مرحوم حاج میرزا حسین نوری (صاحب مستدرک الوسائل) مندرج است که علاوه بر امضاء آخر آن، آقای آقا سید شهاب الدین نجفی مرعشی نیز در صدر صفحه نسبت خط را به مرحوم محدث نوری گواهی فرموده‌اند؛ واقف: محمد عسکری تهرانی، ۲۷ ربیع الاول ۱۳۶۳؛ ۳۶۶ص، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [فهرست عراقی: ۱-۱۳۱]

● مقدمه مرآت الرضوية لتجلی الطلعة المعنويه فی شرح رياض الخزعلية / اخلاق / فارسی

moqaddame-ye mer’āt-or razavīya le-tajale-t tal‘at-el ma‘navīya fī š.-e rīyāz-el xaz‘alīya

لاری، عبدالحسین بن عبدالله، ۱۲۶۴ - ۱۳۴۰ ؟ قمری

lārī, ‘abd-ol-hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (1848 - 1922)

این رساله تنها مقدمه کتاب «مرآت الرضویه ...» که ترجمه و شرحی است بر کتاب «ریاض الخزعلیه» نوشته خزعل خان حاکم خوزستان می‌باشد که شارح ابتدا درباره خطه خوزستان و مردمانش می‌گوید و بعد از آن چندین بیت شعر از مؤلف می‌آورد و درباره کتاب توضیح می‌دهد. کتاب «ریاض الخز علیه» در علم سیاست نفس و اخلاق می‌باشد و مرتب بر چهار مورد: ۱. الطبایع اللازمه للنفس، ۲. العقل و احکامه، ۳. السیاسة العقلیه، ۴. السیاسه النفسیه.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۶۷۵

آغاز: بسمله. الحمدلله کما هو اهله و کما ینبغی ... اقل عبادالله عبدالحسین گوید کسی که ادنی معرفتی بحال مسالک و ممالک عالم دارد میداند؛ **انجام:** فواید متعدده است تا مطالعه کننده را معد از برای فهم مطالب کتاب مستطاب سازد تقدیمة و فیها فواید فائده ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۲پ-۶)، ۱۴-۱۶سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [رایانه]

←مقدمة مشکاة المصابیح > مصطلحات علم الحدیث
←مقدمة المصابیح > مصابیح الهدی

● مقدمة المطالب فی کشف المآرب / عرفان و تصوف / فارسی

moqadamat-ol matāleb fī kašf-el ma’āreb

حسین بن حسن، ق۱۱ قمری

hoseyn ebn-e hasan(- 17c)

دارای مطالب عرفانی با استفاده از نظم، به علت به‌هم‌ریختگی برگ‌ها و ناقص و فرسوده بودن نسخه، شناسایی دقیق موضوع و تألیف ممکن نشد.

شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه: ۲۸

آغاز: بعد از حمد حضرت پروردگار و درود بر جناب نبی مختار چنین گوید محرر این کلمات شورانگیز و مقرر این مقالات ... حسین بن حسن ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۸۷گ، ۳۱سطر (۹/۵×۲۰)، اندازه: ۱۲/۵×۲۵سم [ف: -۴۵]

● المقدمة المطرزية فی النحو / نحو / عربی

al-muqaddamat-ul maṭarzīyya fi-n naḥw

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۳۰/۵

آغاز: بسمله. اقسام الکلام ثلثة اسم و فعل و حرف جاء لمعنی و لکل واحد منها خواص یختص به؛ **انجام:** او علة مکررة منعته من الصرف فافهمه و قس علیه توفق.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۰ ربیع الاول۸۵۷ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۱۴گ (۷۰ر-۸۳پ)، ابعاد متن: ۷×۱۲، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۸-۶۴۸]

● **مقدمه معرفت تقویم در سی فصل** / هیئت / فارسی
moqaddame-ye ma'refat-e taqvīm dar sī fasl
وابسته به: المختصر فی معرفة التقاویم؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۱/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۱۱-۹۳۵]

● **المقدمة المفصلة بالقول علی الاستعاذة و البسمله و الحمدله** / تفسیر / عربی
al-muqaddamat-ul mufaṣṣala bi-l-qawl 'ala-l isti'āḏa wa-l basmala wa-l ḥamda-lah
حسینی، محمد بن محمد بن ابی الخیر، ق۱۱ قمری
hoseynī, mohammad ebn-e mohammad ebn-e ab-el-xeyr(- 17c)
تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۱۴ ذیحجه ۱۰۲۳ق
در تفسیر استعاذه و بسمله و حمدله، مشتمل بر مباحثی ادبی و فقهی و اعتقادی و تاریخی. نامی که گفته شد در مقدمه مؤلف آمده ولیکن روی برگ اول «الجمل المفصلة فی القول علی الاستعاذة و الحمدلة و البسملة» نامیده شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۶۸۳
آغاز: نحمد الله الذی من استعاذ باسمه کفاه و من التجأ لباب کرمه أغناه عمن سواه تقدست عن الحلول ذاته؛ **انجام:** و رضی الله عن آل بیته و عترته و أصحابه و شیعته ...
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۴ ذیحجه ۱۰۲۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۷۹]

←مقدمة منظومة امیرالمؤمنین (ع) ⟵ اخلاق

● **مقدمه مولود** / هیئت / فارسی
moqaddame-ye mowlūd
؟ حافظ تونی، حسین بن شجاع، - ۸۷۹ ؟ قمری
hāfez-e tūnī, hoseyn ebn-e šojā'(- 1475)
تاریخ تألیف: ۸۲۴ق؛ محل تالیف: هرات

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۹۶۳/۲
آغاز: بسمله شکر و سپاس بی قیاس و حمد و ثنای بی منتها که نهایت افکار اولوالابصار از بدایت آن قاصر اما بعد چون صانع بر کمال و قادر لم یزل و لایزال این قبه خضراء را در حرکت آورد ... در ذکر زمان و مکان ولادت ... در بهترین زمانی و شریفترین اوانی از روز فلان غره شهر فلان سنه اربع و عشرین و ثمانمایه هجریه المصطفویه ... ذکر ساعات الولاده ... سخن در قاعده عمر و ذکر هیلاجات و کدخداهات؛ **انجام:** امید بحضرت باری تعالی آنکه بصدق و صواب مقرون گردد و از خطا و خلل دور باشد انه المستعان و علیه التکلان.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۶گ (۲۴-۲۹)، ۱۷سطر (۵/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۳-۱۳۱۹]

←مقدمة نجاة سفینة الاسلام ⟵ فغان الاسلام

● **مقدمه ندای عدالت** / حکومت و سیاست / فارسی
moqaddame-ye nedā-ye 'edālat
ملکم، ۱۲۴۹ - ۱۳۲۶ قمری
malkam (1834 - 1908)
عریضه یکی از وزرای ایران که در پاریس به تاریخ جمادی الثانی ۱۳۲۳ق به آستان همایون شاهنشاهی عرضه کرده از ملکم.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۸۷/۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۳۳ق؛ جلد: مقوایی، ۷ص(۱-۷)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۲-۲۷۷۵]

● **المقدمة النفسیة فی ادب البحث** / منطق / عربی
al-muqaddamat-un nafsīya fī adab-il baḥṯ
سمرقندی، اسماعیل بن احمد، ق۶ قمری
samarqandī, esmā'īl ebn-e ahmad(- 12c)
فصول مختصری است در احکام مناظره و آداب و چگونگی بحث و جدل.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۷۷/۷
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... و بعد فاللازم علی المناظر تحریر المباحث و تقدیم الاشارة الیها کتحقیق المسایل فی الاوایل
نسخه اصلی: کتابخانه دارالکتب الظاهریه (مدرسه عمریه) - دمشق ۳۷۴۷؛ کا: ابویعمر بن عبدالقادر دوری، تا: ۱۱ محرم۷۲۵ق، جا: بغداد؛ محشی؛ ۲۵ص (۱۵۸-۱۸۲) [عکسی ف: ۳-۳۵۲]

←مقدمة الواجب ⟵ تقریرات المیرزا الشیرازی
←مقدمه واجب ⟵ مقدمة الواجب

● **مقدمة الواجب** / اصول فقه / عربی
muqaddamat-ul wājib
بحرانی، ماجد بن هاشم، - ۱۰۲۸ قمری
bahrānī, mājed ebn-e hāšem(- 1619)
رساله استدلالی مختصری است دراین‌که مقدمه واجب آیا واجب است یا نه؟ اصولیین در جواب به این مسأله غالباً واجب را به مطلق و مشروط تقسیم نموده و سپس وجوب مقدمه هر کدام را جداگانه مورد بحث قرار می‌دهند. در رساله حاضر همین مسأله مورد بحث قرار گرفته و در ابتدا اقوال مختلف درباره مسأله تبیین و سپس نظر خود مؤلف در این مسئله همراه با استدلال بیان شده است. در پایان، خود قائل به وجوب سبب شده. در پایان ۴ تنبیه آورده است.
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی جعل الحمد مقدمة لاستدامته احسانه و استزاده امتنانه ... فقد التمس منی بعض من حمدت خلایقه و شدت طرایقه و اطاع داعی الخیر فائدة و سائقة ان ابسط فی وجوب مقدمة الواجب الکلام ... اعلم ان قدماء الاصولیین اطلقوا الخلاف فی ان ما لا یتم الواجب الا به
انجام: و عدم دخول المرة الزاید فی الامتثال لما اشرنا الیه فی هذه المسئله بعینه فالمسئلتان عندنا واحدة.
چاپ: در سال ۱۴۱۱ق چاپ شده؛ضمن الرسائل، تحقیق رضا استادی، قم، کنگره آقا حسین خوانساری، ۱۳۷۸ش
[کشف الحجب ۲۸۵؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۷۶/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۸۲۰/۲
خط: نستعلیق، کا: مرتضی بن مرتضی، تا: ۱۰۲۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۱۵۵پ-۱۶۷ر)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۵-۲۰۷]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۸۴/۴
آغاز: اعلم أن قدماء الأصول أطلقو الخلاف فی أن مالایتم الواجب إلا به و کان مقدوراً؛ **انجام:** برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالعلا فرزند علی، تا: ربیع الثانی۱۰۳۱ق؛ از روی نسخه اصل کتابت شده، مصحح؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۲گ (۹۳-۱۰۴)، ۱۹سطر، اندازه: ۵×۱۲سم [ف: ۲۹-۵۹۰]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۲۰/۶
آغاز: اعلم ان قدماء الاصولیین اطلقوا الخلاف فی ان ما لا یتم الواجب الا به؛ **انجام:** برابر
خط: تحریری، کا: علی بن محمد بن حسن خوراسکانی، تا: با تاریخ۱۰۳۶ق؛ با یک واسطه از روی خط مؤلف نوشته شده؛ ۲۱ص (۲۷۶-۲۹۶)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۳۲-۱۵۲]
۴. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۹۷/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ جمادی الثانی۱۰۶۸ق[نشریه: ۷-۲۲۳]
۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۳۷۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۶گ (۱۵۰پ-۱۵۵)، ۲۵ سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۷/۵×۲۹سم [ف: ۱۲-۱۳۴]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۵۶۹
آغاز: بسمله. اعلم ان قدماء الاصولیین اطلقوا الخلاف فی ان ما لا یتم الواجب الا به؛ **انجام:** برابر
بدون خطبه و مقدمه است؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۸گ (۲۰۶-۲۱۳)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۹۳]
۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۶۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد بن بدوی، تا: ۱۱۱۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۳۳ص (۵۳-۸۵)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۹-۱۵۱]
۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۴۳۴/۷
آغاز: اعلم ان قدما علماء اصولین اطلقوا الخلاف؛ **انجام:** برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تغییر یافت؛ خط: نستعلیق، کا: عباس دامغانی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۳۰-۱۳۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۳۵]
۹. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۲۳۶/۲
آغاز: اعلم ان قدماء الاصولیین اطلقوا الخلاف فی ان ما لا یتم الواجب الا به و کان مقدورا فهو واجب؛ **انجام:** برابر
تذکر: این رساله در فهرست به اشتباه از مهدی نراقی دانسته شده که به قرینه آغاز نسخه تصحیح شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸گ (۷۸پ-۸۵ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۱-۱۶۴]
۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۳۱۸۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ، ۳۰و۳۲سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۴۸]
۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۳۳۰/۲
آغاز: بسمله اعلم ان قدماء الاصولین اطلقوا الخلاف فی ان ما لا یتم الواجب الا به؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲ و ۱۳؛ از روی خط مصنف به دو واسطه نقل شده؛ با یادداشت بلاغ، مجدول؛ ۲۶ص (۴۴۴-۴۶۹)، ۱۵و۲۲سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۵۰-۱۲۴]
۱۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۷۲۱/۲
آغاز: اعلم ان قدماء الاصولیین اطلقوا الخلاف فی ان ما لایتم الواجب الابه و کان مقدورا فهو واجب؛ **انجام:** برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه به دست آمد؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد جواد الماسی، تا: ۱ رجب۱۲۴۱ق؛ فاقد خطبه کتاب؛ ۹گ، ۱۵سطر، قطع: جیبی[ف: ۵-۱۴۲]
۱۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۵۱۶/۴
آغاز: بسمله اعلم ان قدماء الاصولیین اطلقوا الخلاف فی ان ما لا یتم الواجب الا به و کان مقدورا فهو واجب و المتأخرون لم یقبلوا هذا الاطلاق ...

تذکر: این رساله در فهرست از وحید بهبهانی دانسته شده است که به قرینه آغاز نسخه تصحیح شد؛ خط: نسخ، کا: علی بن شیخ محمد مقصودی، تا: با تاریخ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۳ص (۱۹-۳۱)، ۲۲ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۷۱۴]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۹/۲

آغاز: اعلم أن قدماء الاصولیین أطلق الخلاف فی أن ما لا یتم الواجب الا به و کان مقدوراً فهو واجب؛ **انجام:** برابر

فاقد خطبه؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد موسوی، تا: جمعه ۱۸رمضان۱۲۶۴ق، جا: خوانسار؛ جلد: مقوایی، ۱۰گ (۲۲پ-۳۱ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۴-۳۱۹]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۶۳۸

آغاز: بسمله. اعلم ان قدماء الاصولیین اطلقوا الخلاف فی ان ما لا یتم الواجب الا به؛ **انجام:** برابر

فاقد خطبه و مقدمه است؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد رضا حسینی خوانساری،تا:حدود ۱۳۲۰ق؛اهدایی: رهبری، خداد ۱۳۷۳؛ ۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۹۴]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۹۶۶/۳

خط: نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ از روی خط مؤلف؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۶۵پ-۷۵پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۳-۱۳۵]

۱۷. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا[میراث اسلامی: ۵-۶۰۶]

۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۷۲۳/۱۰

آغاز: بسمله، اعلم ان قدماء الاصولیون اطلقوا الخلاف فی ان ما لا یتم الواجب الابه؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۷گ (۲۱۳پ-۲۱۹پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۳۵۲]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۲۶/۴-طباطبائی

آغاز: اعلم ان قدماء الاصولیین اطلقوا الخلاف فی ان ما لا یتم الواجب الابه و کان مقدورا فهو واجب و المتأخرون لم یقبلوا هذا الاطلاق و قسموا الواجب الی مطلق و مشروط؛ **انجام:** برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵گ (۸۷پ-۹۱ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۳-۷۹۲]

● **مقدمة الواجب** / اصول فقه / عربی

muqaddamat-ul wājib

سلطان العلماء، حسین بن محمد، ۱۰۰۱ - ۱۰۶۴ قمری

soltān-ol-‘olamā’, hoseyn ebn-e mohammad (1593 - 1654)

چاپ: دارالسلطنه تبریز، سنگی، ۱۳۱۲ق، رحلی

قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۹۰/۱۴

خط: نسخ، کا: احمد معلم، تا: ۱۲۲۸ق، جا: کربلا؛ جلد: تیماج، ۲گ (۲۱۶پ-۲۱۷ر)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۷۰]

● **مقدمة الواجب** / اصول فقه / عربی

muqaddamat-ul wājib

محقق سبزواری، محمد باقر بن محمد مؤمن، ۱۰۱۷ - ۱۰۹۰ قمری

mohaqqeq-e sabzevārī, mohammad bāqer ebn-e mohammad mo’men (1609 - 1679)

رساله استدلالی مختصری است در مقدمه واجب شامل بر دو وجه که وجوب این مقدمه را مطلقاً ثابت نموده است.در خاتمه دو فائده در بیان نظرات تکمیلی خود بیان کرده است.

آغاز: الحمدلله الذی جعل سبیل الوصول الیه مشرعا للقاصدین و ابتغاء وسایل الخیرات منهجاً للطالبین و الصلاة علی خیر الانبیاء محمد مشیدبنیان الیقین و علی آله ... هذه مقالة فی تحقیق مقدمة الواجب و الابانة عن الحق الصریح فیها بحسب و سعی و طاقتی جعلتها تبصرة لمن له همة فی امر الدین ...

انجام: فی تفریعها علیها نظر و لافائدة یعتد بها فی نقلها من اراد فلیرجع الیه هذا آخر ماقصدنا اثباته فی هذه الرسالة تمت

چاپ: ضمن الرسائل آقا حسین خوانساری، تحقیق رضا استادی، قم، کنگره محقق خوانساری، بهار ۱۳۷۸ش

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۶۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: بهاءالدین محمد بن محمد باقر حسینی مختاری نائینی سبزواری، تا: دوشنبه دهه اول شعبان۱۱۰۰ق؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: گالینگور، ۱۳گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۹۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۶۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن بدوی، تا: ۱۱۱۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۴۷ص (۱-۴۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۹-۱۵۱]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۸۹/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: نورالدین محمد شفیع، تا: ۱۱۲۱ق، جا: اصفهان خاتون آباد؛ جلد: تیماج تریاکی، ۱۴گ (۸۸پ-۱۰۱)، ۱۵ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۰-۵۳۳]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۳۷۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن محمد رفیع اصفهانی، تا: ۱۵ ربیع الثانی۱۱۷۵ق، جا: یزد، به دستور شیخ عبدالنبی شیرازی؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۱۲۰پ-۱۳۱پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱ سم [ف: ۱۶-۳۳۷]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۲۵۱/۱-۲۱/۱۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۶گ،

۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۵۲۳]

۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۱۵/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳[ف: ۳-۲۸]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۹۷۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۱۱گ (۱ر-۱۱پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۴۰۴]

۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۵۲۰/۳

کا: احمد بن حاج علی خونساری، تا: ۱۲۲۳-۱۲۲۵ق؛ ۹گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳-۹۷]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۲۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن عبدالله اصفهانی، تا: ۱۲۳۴ق؛ مصحح؛ تملک: محمد علی اصفهانی؛ ۱۴گ (۳-۱۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۷/۵×۱۴سم [ف: ۳۶-۱۹۹]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۸۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد موسوی لاریجانی مازندرانی، تا: ۱۲۴۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۶ص (۱۳۶-۱۶۱)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۳۲-۲۱۳]

۱۱. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: ۱۸۸/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹ شوال۱۲۵۷ق؛ قطع: ربعی[نشریه: ۵-۶۴۷]

۱۲. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۸۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۶گ، ۱۱سطر (۴×۹/۵)، اندازه: ۹×۱۶/۵سم [ف: ۲-۱۴۱]

۱۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۲۷۳/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی[رشت و همدان: ف: -۱۴۰۸]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۱۰۲/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از حاج محمد نائینی و به خط وی؛ جلد: تیماج، ۲۳گ (۷۴ر-۹۶ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۱۸-۲۵۶]

● مقدمة الواجب / اصول فقه / عربی

muqaddamat-ul wājib

محقق خوانساری، حسین بن محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۹ قمری

mohaqqeq-e xānsārī, hoseyn ebn-e mohammad (1608 - 1688)

رساله‌ای است مفصل و تحقیقی در نفی وجوب مقدمه واجب و به نقل «روضات» و «ریاض». ضمن تشریح مبحث، متعرض آراء فاضل قزوینی، محقق سبزواری و نائینی شده است.

آغاز: بسمله؛ الحمد لله الذی جعل امتثال أوامره سبباً لإقتناص الثواب و صیر الانتهاء عن نواهیه شرطاً للخلاص عن العقاب ... اما بعد فیقول المفتقر الی عفو ربه حسین بن جمال الدین محمد الخوانساری اوتیا کتابهما یمینا و حوسبا حسابا یسیرا هذه مقدمة متعلقة بمسالة مقدمة الواجب بینت فیها اکثر المباحث التی تتعلق بهذه المسئلة ...

انجام: اعاذنا الله من الاتصاف بالفسق عن امره فی جمیع الطاعات و القربات و بدله بفضله سیئات اعمالنا حسنات و جعل خواتیم امورنا خیرا من المقدمات. هذا آخر ما أردنا ایراده فی هذه الرسالة و الحمدلله و الصلاة علی خاتم الرسالة و آله أولی الهدایة و الدلالة الی القیامة.

چاپ: مشار عربی، ص۴۷۶؛ ضمن الرسائل، با تحقیق رضا استادی، در سال ۱۳۷۸ش، از طرف کنگره بزرگداشت آقا حسین خوانساری؛ دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۳۱۷ق، وزیری، ۴۷ص (صص۱۷۴-۲۲۰)

[الذریعة ۲۲/۱۰۶؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۷۷/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۸۷۱/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق زیبا، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، اضافه شده؛ با خط جمال الدین محمد خوانساری (فرزند مؤلف)؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۱پ-۱۳پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۳-۵۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۵۲/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۸۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۰۱۶/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در روزگار خوانساری‌گویا از یکی از شاگردان او، مصحح، محشی با نشان«منه ظله العالی، منه مد ظله، منه مد ظله السامی»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۱گ (۱پ-۴۱ر)، ۲۱ سطر(۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۶-۴۳۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۶۲/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۴-۲۰۰]

۳. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۳۱۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی از مؤلف با رمز «منه دام ظله»؛ جلد: تیماج، ۴۰ص (۱-۴۰)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: -۲۶۲]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۸۴۱/۱-۲۴/۱۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۷۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۵۲۲]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۳۸/۲

خط: نسخ، کا: یزدی، محمد مؤمن بن سالک الدین، تا: ۱۰۵۳ق؛ محشی با نشان «منه سلمه الله»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۲۶گ

(۲۶پ-۵۱پ) [ف: ۸-۵۵۴]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۸۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: غیاث الدین محمد، خوانساری، تا: ذیحجه۱۰۶۸ق؛ محشی؛ ۵۱گ (۱-۵۱)، ۱۷سطر، اندازه: ۵×۱۳/۵سم [ف: ۲۸-۴۲۷]

۷. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۵۰/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۷۲ق؛ با اشکال هندسی، محشی با عناوین «منه دام ظله»؛ جلد: تیماج، ۷۳گ (۳۲پ-۱۰۴ر)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۴۶]

۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۸۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۶ رجب۱۰۸۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴۳گ (۲پ-۴۴ر)، ۱۹سطر(۵×۱۲)، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: -۳۹۲]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۴۲/۲

خط: نستعلیق، کا: نظام الدین محمد بن محمد فاضل خادم، تا: ۱۲ محرم۱۰۸۳ق؛ قطع: جانمازی[میراث شهاب: س۹ش۲-۳۸]

۱۰. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۲۸/۲

خط: نستعلیق، کا: بدیع الزمان بن محمد کاظم خاتون آبادی، تا: ۱۵ ربیع الاول۱۰۸۵ق؛ ۴۶گ (۱۹۱پ-۲۳۶ر)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [نسخه پژوهی: ۳-۶۶]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۴۱۹/۲

خط: نستعلیق، کا: تیدجانی، محمد زمان بن محمد جعفر، تا: ۱ جمادی الاول۱۰۸۸ق؛ محشی با نشان «منه مدظله السامی»؛ کاغذ: سپاهانی، ۴۲ص (۴۱-۸۲)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۸-۹۱]

۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۴۰۵

نسخه اصل: کتابخانه آستان قدس رضوی - مشهد ۱۵۷۹۸؛ خط: نسخ، کا: محمد کریم، تا: ۱۱ ربیع الثانی ۱۰۹۰ق؛ مصحح؛ مهر: «سلام علی ابراهیم»(بیضوی)؛ ۱۹۳ص [عکسی ف: ۴-۲۵۳]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۳۸۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: معین بن احمد، تا: ۱۰۹۰ق؛ مصحح، با یادداشت بلاغ و مقابله و قرائت در حضور مصنف، علامت مقابله نسخه با مصنف (آقا حسین)، محشی با نشان منه دام ظله؛ مهر: جمال الدین محمد خوانساری، محمد مومن بن جمال الدین؛ ۱۰۲ص (۱-۱۰۲)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵۰-۱۵۲]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد کریم، تا: ۱۱ ربیع الثانی ۱۰۹۰ق؛ مصحح؛ واقف: محمود شهابی، آبان ۱۳۶۶؛ جلد: تیماج، ۹۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۷/۸×۱۷سم [ف: ۱۶-۲۵۰]

۱۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۳۷۴/۱

خط: نستعلیق، کا: فوارس بن ابی المکارم دماوندی، تا: ربیع الثانی۱۰۹۳ق؛ محشی با نشان «منه دام ظله»؛ تملک: اعتضادالسلطنه در ۱۲۸۵؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۹۰گ، ۱۷ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۵-۶۴۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۵۸/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۴-۱۹۲]

۱۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۴۹۵/۱

آغاز: نقول اذا ترک العبد قطع مسافة امره؛ **انجام:** برابر

در فهرست با عنوان «رساله در کلام» و ناشناس آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، ۳۶گ(۱-۳۶)، ۱۷سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۴-۱۳۱۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۶۵/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۴-۲۰۵]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۷۱۰/۶۰

خط: نستعلیق ریز، کا: رضوی، نصیر الدین محمد، تا: ربیع الثانی۱۰۹۶ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله العالی، منه، منه سلمه الله»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۸گ (۱۵۴پ-۱۶۱پ)، ۴۲سطر(۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۴۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۵۶/۴۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۱۸۵]

۱۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۲۰۶/۱

آغاز: ذلک الزمان الاترک الحرکة و المفروض انه غیر واجب علیه فلایکون مرتکباً للقبیح فلا یکون مستحقاً للعقاب؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: حسن بن امیر حسین حسینی، تا: یک‌شنبه سلخ ذیحجه۱۰۹۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با امضای بلاغ، محشیباعناوین «منه دام ظله»؛ جلد: تیماج، ۴۷گ (۲-۴۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۱]

۱۹. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۸۰۰/۹

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۹۸ق؛ با نسخه اصل مقابله شده؛ قطع: خشتی[ف: -۳۰۸]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۳۱۱

خط: نسخ، کا: محمد هادی بن ابراهیم خاتون آبادی، تا: یک‌شنبه۴ جمادی الاول۱۰۹۹ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ تملک: مهدی بن ابی ذر نراقی، محمد علی بن مظفر حسین منجم؛ جلد: تیماج، ۷۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۹-۱۰۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۱۸

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۱۱۲]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۷۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی، کا: علی نقی، تا: ۱۱۱۳ق؛ مصحح، مجدول، محشی؛ جلد: تیماج، ۷۰ص (۲-۷۱)، قطع: وزیری[رایانه]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۶۷/۱
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۲۰۷]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۱۹۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد بن صادق بن محمد، تا: شوال۱۱۲۴ق؛ محشی با رموز «منه ره» و «آقا جمال خوانساری»؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۳سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۹۴]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۲۸/۱
همان نسخه بالا[مؤید: ۱-۶۰]

۲۳. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۲۷۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲ ربیع الاول۱۱۲۵ق؛ محشی؛ ۳۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف مخ]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۰۳۰/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۱۵۴ق؛ جلد: گالینگور، ۷۳ص (۱-۷۳)، ۱۶ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴۷/۱-۱۶۴]

۲۵. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۸۸/۳
خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن حسن کنجی رشتی، تا: ربیع الاول۱۱۷۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۰گ (۱۶۳پ-۱۸۲ر)، ۲۹ سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: -۵۷]

۲۶. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی‌کا، تا: ۱۱۸۷ق[نشریه: ۷-۵۴۲]

۲۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۲۱۵/۲
خط: شکسته نستعلیق، کا: مجذوبعلی شاه، محمد جعفر بن صفر، تا: ۲۰ جمادی الاول۱۱۹۶ق؛ مقداری از آغاز رساله به خط مجذوب و بقیه به خط محمد رضا بن محمد امین است؛ قطع: بیاض رقعی[رشت و همدان: ف: -۱۴۰۰]

۲۸. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه: ۹/۶
خط: نسخ، کا: علی مقصودی، تا: قرن ۱۳؛ قطع: خشتی[نشریه: ۵-۶۰۳]

۲۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۱۸۹/۱
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳-۶۵]

۳۰. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۱۹۱/۳
خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با عبارت «منه ره»؛ جلد: مقوایی، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۳۷]

۳۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۵۴۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج تریاکی، ۲۱ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳-۷۳۴]

۳۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۲۸۲/۱
انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴۲گ (۱پ-۴۲پ)، ۱۹ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۵-۶۴۲]

۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۴۸۹/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۹گ (۳۵پ-۴۳پ)، ۲۱سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۱۷سم [ف: ۸-۱۳۸]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۳۴۹
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «منه رحمه الله»؛ مهر: عبدالرزاق بن علیرضا اصفهانی الحایری «الواثق بالهل عبدالرزاق بن علیرضا ۱۳۱۶»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۷۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۸-۴۷۶]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۰۲/۱۰۲-طباطبائی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ناقص است؛ ۸گ (۱۲۵پ-۱۳۲پ) [ف: ۲۳-۷۴۴]

۳۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۷۷۷/۲
آغاز: اعلم ان الواجب علی قسمين مطلق و مشروط وعرفوا المطلق بما لم تقيد وجوبه بما يتوقف عليه وجود من حيث هو كذلك؛
انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه مجلس ش ۱۲۲۶/۱ ذکر شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، ؛ مصحح، محشی؛ ۲۴گ (۱۴۴پ-۱۶۷)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۱]

۳۷. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۳۱۷/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [تراثنا: س۶ش۴-۹۷]

۳۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۷۷۵/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۳گ (۱پ-۳۳پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳-۵۸۰]

۳۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۲۶/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۴۹گ (۱۷-۵۵)، ۱۹سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۳۶-۲۰۰]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۷۰/۴
آغاز: برابر**انجام:** وهذا بنا علی و جوب المقدمة کما لا يخفی و كذا وصف المشتبهه بالاجنبية بالتحريم ...
خط: نستعلیق، کا: عبدالعظیم بن محمد حسین بیدگلی کاشانی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه قدس نفسه» «لاستاذنا المحقق ميرزا ابوالقاسم دام علوه»؛ جلد: مشمع، ۳۹گ (۱۶۵ر-۲۰۳پ)، ۲۰سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۳۵-۲۳۴]

۴۱. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۳۰۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: کربلا و نجف؛ محشی با نشان«منه رحمه الله»؛ جلد: تیماج، ۳۱گ، ۲۱سطر (۱۰×۱۶)،

اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۲۶۱]

۴۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۰۸۰/۱

آغاز: بسمله، فی وجوب مالایتم الواجب لانه اعلم ان الاقوال فی المسئله؛ **انجام:** فیکون الادله و الداله علی نفس الجرح الشامله للجرح فی المستحبات مخصصه بتلك الاخبار و عن الثالث.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان‌های صح و امضای ح، ه؛ واقف: حاج ملا محمد جعفر طهرانی، ربیع الاول ۱۲۵۱ق؛ جلد: تیماج، ۸۹گ (۱ر-۸۹پ)، ۲۰-۱۷سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۷/۵×۱۴سم [ف: ۱۹-۴۶]

۴۳. تهران؛ مدرسه معمارباشی؛ شماره نسخه: ۵۷/۵

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۰۳ق؛ ۲۶گ (۱۸ر-۴۳ر)[ف: -۶۲]

۴۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۱۵۰/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد علی موسوی، تا: جمعه دهه اول شوال۱۲۱۷ق؛ مصحح، محشی؛ ۳۵گ (۴۱پ-۷۵)، ۲۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۱]

۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۳۷۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی ثبوت الحکم الی الغایة هذا مجمل القول فی هذا المقام و علیك بالتأمل فی خصوصیات المواد و استنباط احکامها عن هذا الاصل و رعایة جمیع ما یجب رعایته عند تعارض المعارض.

خط: تحریری، کا: زنوزی، عبدالله بن بیرمقلی بابا خان، تا: با تاریخ ۱۲۲۰ق؛ ۲۳گ (۱پ-۲۳ر)، ۲۴سطر[ف: ۲۵-۳۶۳]

۴۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۵۲۰/۲

کا: احمد بن حاج علی خونساری، تا: ۱۲۲۳-۱۲۲۵ق؛ ۲۹گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳-۹۷]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۴۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۳ق، جا: کاظمین؛ مهر: «عباس بن محمود الحسینی» (بیضوی)؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۹۵]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۲۸۶/۱

همان نسخه بالا؛ ۲۴گ (۱پ-۲۴پ)[مؤید: ۱-۲۵۴]

۴۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۶۴۴/۱

خط: نستعلیق، کا: عبدالعظیم بن علی خان زنوزی، تا: ۱۲۲۵ق؛ جا: کربلا؛ ۳۲گ (۱پ-۳۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۵-۳۰]

۴۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۰۲۵/۲-۲۰/۱۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: علی اکبر بن میرزا ابراهیم خوانساری، تا: دوشنبه ۶ ذیقعده۱۲۲۶ق؛ جلد: تیماج، ۳۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۸-۴۵۲۲]

۵۰. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۴۰/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، کا: عبدالله بن عبدالرحیم آرنی، تا: ۶ شعبان۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف مخ: -۱۶۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۲۷/۹

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۲-۲۵۳]

۵۱. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۳۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: غلامرضا بن محمدعلی آرانی کاشانی، تا: شعبان۱۲۲۸ق؛ محشی با امضای مؤلف؛ جلد: گالینگور، ۲۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: -۱۶۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۶۲/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۱-۳۰۱]

۵۲. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۱۴۶۸/۳

خط: نسخ، کا: عبدالعزیز بن محمد رسول، تا: با تاریخ۱۲۳۱ق؛ ۲۵سطر [ف: ۵-۲۷۲]

۵۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۰۱۶۹/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [رشت و همدان: ف: -۱۵۹۰]

۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۷۷۵/۱۴

آغاز: الحمدلله رب العالمین حمدا لا یقوی علی احصائه الا هو و الصلوة علی محمد (ص)؛ **انجام:** و اما الاجزاء فکانه لاریب فی ان الامر بالکل امر بها من

خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد بن آقا بابای جیلانی، تا: ۱۲۳۳ق، جا: اصفهان مدرسه جدید سلطانی؛ افتادگی: انجام؛ جلد: میشن، ۳۱گ (۱۶۹-۱۹۹پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۱ سم [ف: ۱۶-۳۹۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۴۱۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۲۵۹]

۵۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۳۷۹/۳-۱۳/۵۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: فخار، محمد بن صفر، تا: ۲۷ جمادی الاول۱۲۳۳ق؛ ۳۳گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۲۲]

۵۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۱۲/۵

خط: نستعلیق، کا: حسینی قزوینی، محمد باقر بن محمد تقی، تا: ۱۲۳۳-۱۲۳۴ق، جا: اصفهان مدرسه جده؛ جلد: تیماج، ۴۰گ (۹۳پ-۱۳۲) [ف: ۱۰-۱۶۵۵]

۵۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۵۰۱/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابو القاسم بن رمضانعلی لاریجانی، تا: ۱۲۳۴ق، جا: کربلا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰گ (۲۰۱-۲۲۰پ)، ۲۴ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۹-۱۲۴]

۵۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۰۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد حسین مازندرانی ساروی،

تا: صفر۱۲۳۴ق، جا: کربلا؛ مصحح، محشی؛ ۲۰گ (۱پ-۲۰ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۹-۳۳۵]

۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۳۵۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: سید ابوطالب بن سید مطهر حسینی، تا: نیمه اول۱۲۳۴ق؛ واقف: سید حسین مدرس طباطبائی، دی ۱۳۴۳؛ ۲۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۲۵۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۴۱۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۲۵۹]

۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۲۷/۲۱

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: غره جمادی الثانی۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۸گ (۱۴۵پ-۱۶۲پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۰-۱۹۷]

۶۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۷۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمد حسین تبریزی، تا: ۱۲۳۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۰ص (۹۶-۱۳۵)، ۲۲سطر(۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱۴-۱۹۶]

۶۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۷/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد علی خوانساری، تا: ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج، مذهب، ۶۶ص (۳۶۸-۴۳۳)، ۲۰سطر (۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۹-۱۸]

۶۳. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه: ۱۰۸/۲

خط: نسخ، کا: حسین بن سید علی خوسفی قائنی خراسانی، تا: سه‌شنبه سلخ رمضان۱۲۳۵ق، جا: اصفهان مدرسه کاسه گران؛ ۴۲گ (۸۱پ-۱۲۲ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: -۸۳]

۶۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۰۱/۲-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد مهدی حسینی بن میر سید علی، تا: ۱۲۳۵ق؛ محشی از مؤلفو از فرزندش جمال الدین خوانساری؛ ۲۸گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۳-۷۱۰]

۶۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۴۴۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان ضربه المولی عند حضور ذلك الزمان معترفاً بانه لم یصدر عنه إلی الآن فعل قبیح

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۳۷ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۰۷پ-۱۰۹ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۱]

۶۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۸۶۵-۱۹/۱۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «عبده محمد جعفر بن صفی محمد ۱۲۳۷» (بیضوی)؛ تاریخ وقف: ۱۲۷۸؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۳گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۸-۴۵۲۲]

۶۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۷۲۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ رجب۱۲۴۱ق؛ ۶۲گ، ۱۵سطر، قطع: جیبی[چهار کتابخانه مشهد-ف: ۵-۱۴۱]

۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۸۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: هادی بن عبدالرضا، تا: ۱۲۴۳ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ ۲۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۹۵]

۶۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۳/۱ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سید محمد بن سید حسین موسوی حسینی، تا: ۱۲۴۴ق، جا: اصفهان؛ ۱۱۲ص (۱-۱۱۲)، ۱۹-۲۱سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵سم [ف: ۲۴/۳-۴۰]

۷۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۹۶۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** واما اذا [بتقدمها] علیها فلا اذ یلزم علیه التصدیق بالواسطه وقد عرفت بطلانه هذا

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ مجدول مذهب؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، ۳۰ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱-۵۷۸]

۷۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۲۶/۱-طباطبائی

آغاز: بسمله و اعلم ان الواجب علی قسمین مطلق و مشروط و عرفوا المطلق بمالم یقید وجوبه بما یتوقف علیه وجوده؛ **انجام:** برابر

نسخه حاضر مقداری از آغاز رساله را ندارد؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۴۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۳۲گ (۱پ-۳۲پ)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۳-۷۹۰]

۷۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۸۳۸/۲

خط: نستعلیق خوب، کا: احمد بن محمد طباطبائی، تا: ۱۲۴۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ دارای دو سرلوح نقاشی شده و مذهب؛ ۱۰۲ص (۲۴۱-۳۴۲)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱۰-۱۸۷۴]

۷۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۴۱۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۷ق؛ مجدول، محشی، با نشان بلاغ؛ جلد: تیماج، ۶۶ص (۲-۶۷)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۳/۱-۱۸]

۷۴. خوانسار؛ مدرسه علوی؛ شماره نسخه: ض۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال۱۲۴۷ق؛ مصحح، محشی؛ ۲۹گ (۶۲-۹۰)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [آینه پژوهش: سال۴ش۲۲-۱۰۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۴۴۹

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۲۷۶]

۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۳۵۲

آغاز: بل علیهم ان یستقبلوها علی قطوف التامل و التفکر؛ **انجام:**

برابر
خط: نسخ، کا: حسین بن اسماعیل خوانساری، تا: ۱۱ جمادی الثانی۱۲۵۲ق، جا: خوانسار؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۴؛ جلد: تیماج، ۷۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۸/۴×۱۴سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۹۶]

۷۶. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: ۱۸۸/۴

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۹ شوال۱۲۵۷ق؛ قطع: ربعی[نشریه: ۵-۶۴۷]

۷۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۵۱۶/۱۱

خط: نسخ، کا: علی بن شیخ محمد مقصودی، تا: با تاریخ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج، ۵۹ص (۱۰۰-۱۵۸)، ۲۲ سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۷۱۶]

۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۴۶۳

آغاز: الاشتراط انما یعتبر ان بالنسبة الی شی فیجوز ان یکون الواحد مطلقا؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: سید جعفر حسینی سبزواری، تا: ذیحجه۱۲۵۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۲۴گ (۴۸-۷۱)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۲۵۲]

۷۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۴۳۲/۲

خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: شنبه ۲۹ ذیحجه۱۲۶۷ق؛ ۳۲گ (۱۵۱پ-۱۸۲ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۲۸-۴۰]

۸۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۲۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابوطالب بن محمد موسوی خوانساری، تا: ۱۲۷۵ق، جا: بروجرد؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۳۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۹۶]

۸۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۵۴۳/۴

آغاز: اعلم ان الواجب علی قسمین مطلق و مشروط و عرفوا المطلق بما لم یقید؛ **انجام:** الامور الخارجة عن ظاهر ما تناوله الامر من الاسباب و الشروط و اما الاجزاء
خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن محمد مهدی قزوینی، تا: ۱۲۸۳ق، جا: نجف اشرف؛ ۶۴ص (۴۰۶-۴۶۹)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۵۷]

۸۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۶۶۷/۵

آغاز و انجام: برابر
کا: ارقینی، یحیی بن محمد، تا: ۱۲۹۶ق؛ ۲۱سطر[ف: ۳۴-۳۷]

۸۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۵۸۷

بی کا، تا: ۱۲۹۷ق؛ قطع: خشتی[ف: -۱۴۰]

۸۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۴۲۵/۲-۳۸/۴۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی بن محمد حسن، تا: ۱۲۹۸ق؛ مصحح، با علامات بلاغ مقابله از محمد مهدی بن محمد حسن؛ جلد: تیماج، ۳۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۲۲]

۸۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۷۰۴/۱

کا: عبدالغنی بن محمد حسینی، تا: با تاریخ۱۳۰۳ق؛ قطع: خشتی[ف: -۲۹۸]

۸۶. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۵۵۳/۵

خط: نستعلیق، کا: میرزا باقر بن ملا حسن رشتی گیلانی، تا: ۱۳۲۶-۱۳۲۷ق؛ ۲۶گ (۳۳پ-۵۸ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۴۷]

۸۷. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، بی تا[میراث اسلامی: ۵-۶۰۶]

۸۸. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره/۹

بی کا، بی تا[نشریه: ۷-۷۵۲]

۸۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۴۱۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خفی، بی کا، بی تا؛ جلد: گالینگور، قطع: وزیری کوچک[رایانه]

۹۰. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه: ۱۲۸

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ قطع: ربعی[نشریه: ۵-۶۰۸]

۹۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۰۸۹/۲

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۵۴]

۹۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۴۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ متوسط، بی کا، بی تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۴۶۴ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۴-۱۱۸]

۹۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۰۱۳/۲-۲۰/۱۳۳

آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۵۲۲]

۹۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۰۶۸/۱-۲۰/۱۸۸

آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته، نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن عباس موسوی، تا: ذیحجه؛ جلد: مقوا، ۳۹گ، ۲۰ سطر چلیپایی، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۸-۴۵۲۲]

۹۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲ / ۸۰۰۲-۵۴/۹۲

آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ ۲۴گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۲۲]

۹۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴ /۷۷۴۸-۵۲/۸۸

آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۹گ، ۲۲-۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۲۳]

۹۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۷۲۷/۱

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ قطع: ربعی[رشت و همدان: ف: ۱۵۳۵-]

۹۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۷۰۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۶-۴۹]

۹۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۶گ (۷۱پ-۱۰۵پ)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱-۱۶۱]

● مقدمة الواجب / اصول فقه / عربی

muqaddamat-ul wājib

محمد شفیع

mohammad šafī‘

یزد؛ محمود آبادی، میرزا حسن؛ شماره نسخه: ۳۲/۷
کا: عبدالخالق یزدی، تا: ۱۲۳۵ق؛ از روی خط مؤلف؛ قطع: ربعی[نشریه: ۴-۴۵۷]

● مقدمة الواجب / اصول فقه / عربی

muqaddama-tul wājib

شریف العلماء، محمد شریف بن حسینعلی، - ۱۲۴۵ ؟ قمری

šarīf-ol-‘olamā’, mohammad šarīf ebn-e hoseyn-‘alī(-1830)

رساله‌ای است در اصول فقه در مبحث مقدمه الواجب که در شش «مقدمه» و چند «مقام» نگاشته شده: مقدمه۱. أن الواجب أن تعلق الطلب الحتمی به لذاته و للمصلحة ...؛مقدمه ۲. أن ههنا ألفاظاً لابد من معرفة مفاهیمها وأقسامها ...؛مقدمه۳. الواجب من حیث عدم تعلق وجوبه علی أمر و تقیده به ...؛مقدمه۴. الدلالة اللفظیة قسمان مطابقه و التزام ...؛مقدمه۵. الواجب قدیجب لأجل التعبد محضاً کالصلوة و قد ...؛مقدمه۶. تحقیق محل النزاع و بیان ثمرته در دو «مقام» و دو «تنبیه»: مقام ۱) أن المقدمة المتنازع فی وجوبهاو عدمه التی هی تدخل تحت قدرة المکلف، مقام ۲) المراد بالوجوب الذی وقع الخلاف و التشاجر فیه ...؛ تنبیه ۱) نقل بعض الاعلام ... أن النزاع فی وجوب المقدمة و عدمه مختص بمقدمة لم یردفیها بخصوصاً أمر ...، تنبیه ۲) اعلم أنه لا منافاة بین عدم صحة صدورلفظ من الأمر یدل علی جواز ترک المقدمة و بین جواز ترک ... . (محمود مرعشی نجفی)
آغاز: فائدة ذهب الاکثرون الی ان الامر بالشیء و مطلقاً امر بما لایتم الا به مطلقاً و فصل فیه بعض ...
انجام: بل المأمور به هو المشروط متحقق بالشرط لاهو مع الشرط حتی یکون الشرط جزأللمأمور به لاکل منهما حتی یلزم وجوب الشرط کما تقول بعدم تمامیة المأمور به فی المقام انماهو بانتفاء وصف من اوصافه ولاینحصرعدم تمامیة فی عدم التمامیة بانتفاء جزئه
[الذریعة: ۱۰۶/۲۲؛الکرام البررة: ۶۱۹/۲]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۳۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** لان بالبرهان العقلی القاطع یستنبط الحکم مع کونه لیس من معانی الاصل.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۳، در حیات مؤلف؛ مصحح؛ ۴۱گ، اندازه: ۱۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۴۸]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۸۲۵/۱۴
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه به دست آمد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسن نوری، تا: ۱۲۳۵ق، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج، ۱۰گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۴]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۸۸/۲
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج، ۱گ (۱۹۳-۱۹۳)، ۱۹سطر(۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۱-۲۶۷]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۳۸۱
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ ۱۱گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۶-۵۰]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۳۴/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن میرزا محمد مبارکه (۱۰۱ باب)، تا: ۱۲۶۶ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه سلمه الله»با توجه به زمان درگذشت مؤلف(۱۲۴۶هـ)و زمان کتابت نسخه (۱۲۶۶ق)این حاشیه از روی نسخه ای نقل شده که در حیات مؤلف نگاشته شده بوده؛ جلد: ساغری مذهب، ۱۴گ(۲۴۵پ-۲۵۸پ)، ۲۱سطر(۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۵-۱۳۷]

● مقدمة الواجب = تقریرات دروس میرزای شیرازی / اصول فقه / عربی

muqaddamat-ul wājib = taqrīrāt-e durūs-e mūrzāy-e šīrāzī

روزدری، علی، - ۱۲۹۰ قمری

rūzdarī, ‘alī(- 1873)

تقریرات درس استادش میرزا حسن شیرازی است و در پاره‌ای از صفحات از استاد یاد می‌کند.
آغاز: بسمله، اللهم وفقنی لاتمام بحق محمد و آله، اصل اختلفوا فی وجوب مقدمة الواجب علی اقوال یاتی تفصیلها و قبل الخوض فی المقام لابد من تقدیم امور الاول ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۰۳/۱-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** فیکون الوجوب معلقا بالنسبة الیه فیجب من اول اللیلة هذا آخر ... بخط المصنف

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۳۵ص (۱-۱۳۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۳-۱۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۵۹/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و التزم باللازم الاول و هو جواز تصرف الاصیل و ظهر ما فیه مما بینا.

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۴۲ص (۶۵-۱۰۶)، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۸۵۵]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۹۴۸/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** بمعنی ان الطبیعة المأمور بها لا مصلحة ... فیها بدونه هذا آخر ما تیسر له تحریره و الحمدلله ... ابد الآبدین.

تذکر: نام مؤلف از آغاز و انجام معلوم گردید؛ خط: شکسته نستعلیق و نسخ، کا: اسدالله بن صدر الدین حسینی تکابنی، تا: ۱۶ رمضان۱۳۰۷ق؛ واقف: هاشم قزوینی، ۱۳۸۰؛ جلد: مقوا، ۶۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۳۳۳]

۴. اراک؛ کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم؛ شماره نسخه: ۸۵/۲

آغاز: برابر**انجام:** وجود کل فی الضدین علی عدم الاخر و توقف عدم کل منها علی وجود الاخر ...

خط: نسخ، کا: ابراهیم ابن ساری بیک نهر میانی الاصل سلطان آبادی المسکن، تا: رجب۱۳۱۰ق؛ جلد: مقوا، ۱۱۳گ (۳۴ر-۱۴۶ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [دو کتابخانه اراک: -۱۱۳]

● مقدمة الواجب / اصول فقه / عربی

muqaddamat-ul wājib

حسینی قائنی، ابوطالب بن ابی تراب، ۱۲۳۰؟-۱۲۹۳؟ قمری

hoseynī qā’enī, abū-tāleb ebn-e abī-torāb (1815 - 1876)

تاریخ تألیف: جمعه ۲۶ جمادی الاول ۱۲۶۵ق

چون مسأله مقدمه واجب محل تأمل دقیق وفکر عمیق بوده، مؤلف تشویق برآن شده تا رساله‌ای محتوی برتحقیق آنچه درمسأله شایسته است را در۶ «مقدمه» و «تنبیهات» و «تذنیب» و «تبصره» تنظیم نماید.

آغاز: الحمدلله الذی لایبلغ إلی کنهه المبادی والمقدمات ولایهتدی إلی هویته شیء من الکائنات واجب الوجود مفیض الجود

۱. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه: ۶۹/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۷۳ق؛ مصحح؛ ۲۰گ، ۲۳سطر (۱۵-۳۷)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [کتابخانه‌های قائن: ف: -۶۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۹۳/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۱۴۷]

۲. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه: ۶۶/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن عبدالله خوانساری، تا: ۳ شوال۱۲۸۳ق، جا: دولت آباد ملایر؛ مصحح، محشیبا عناوین «منه ادام الله ایام افاضته»؛ واقف: رضا قارنی، ۱۳۵۰؛ ۲۰گ (۱۶-۳۵)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [کتابخانه‌های قائن: ف: -۵۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۷۲۰/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۵-۱۷۵]

۳. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه: ۹۸/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۱ق؛ مصحح، محشی؛ با یادداشتی از «حسین بن حاجی محمد خراسانی قائنی» درسال ۱۲۹۷ درباره کتابت کتاب آمده واحتمالاً همو کاتب باشد؛ ۱۹گ(۱۶-۳۴)، اندازه: ۱۸×۲۱/۵سم [کتابخانه‌های قائن: ف: -۸۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۷۱۸/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۱۷۳]

۴. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه: ۷۱/۲

خط: نسخ، کا: محمد بن ملک اسماعیل خراسانی قائنی، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی با نشان «منه دان ظله»؛ ۸۳گ (۱۷-۹۹)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [کتابخانه‌های قائن: ف: -۶۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۷۱۳/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۱۶۷]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۵۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و منها حصول الامتثال بالاتیان بها لو نذر واجبات مطلقة توصلیة کانت او تعبدیة الی غیر ذلک ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ نسخه را مؤلف تصحیح کرده و در مواضعی تغییر داده و عبارت‌هایی را خط زده، در سه صفحه پایان نسخه چند فایده بخط مؤلف نیز افزوده شده؛ جلد: تیماج، ۵۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۲-۳۱۳]

● مقدمة الواجب / اصول فقه / عربی

muqaddamat-ul wājib

اردکانی یزدی، محمدتقی بن محمدحسین، ق۱۳ قمری

ārdakānī yazdī, mohammad taqī ebn-e mohammad hoseyn(- 19c)

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۴۳۲/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۵گ (۵۵ر-۷۹ر) [ف: ۵-۶۴۳]

● مقدمة الواجب / اصول فقه / عربی

muqaddamat-ul wājib

اسفرجانی، محمد رضا بن محمد علی، ق۱۳ قمری

esfarjānī, mohammad rezā ebn-e mohammad ʻalī(-19c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۱۵/۶

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد اسماعیل گوگدی، تا: ۱۲۷۰ق؛ ۱۱گ (۴۲پ-۵۲ر)[مختصر ف: ۸۲-]

● **مقدمة الواجب** / اصول فقه / عربی

muqaddamat-ul wājib

حسینی، موسی بن فضل الله، ق۱۳ قمری

hoseynī, mūsā ebn-e fazl-ol-lāh(- 19c)

رساله‌ای است در بحث مقدمه واجب، و گویا در پایان آن از مسئله «الامر بالشیء هل یقتضی النهی عن ضده» و «اجتماع الامر و النهی» نیز بحث شده است.

[مرآة الشرق۱۳۳۷/۲؛ اعیان الشیعة ۱۹۳/۱۰؛ موسوعة الفقهاء۸۶۱/۱۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۷۱/۴

آغاز: بحث مقدمة الواجب، فیه مقدمات، الاولی، هذه المسئلة فقهیة او اصولیة او من جملة المبادی الاحکامیة کما هو مقتضی وضع الخاص و قد ذکرناه فی کتابنا الکبیر فی الاصول فی المبادی الاحکامیة؛ **انجام:** اذ لیس هناک عنوانان جمعهما المکلف بسوء اختیاره فی فرد ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: اواخر قرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ اهدایی: سید کاظم کمالی الحسینی همدانی؛ جلد: چرم، ۱۱۸گ (۸۸-۲۰۵)، ۲۸-۳۰سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۴۰-۴۷۲]

● **مقدمة الواجب = رسالة فی مقدمة الواجب = تقریر ابحاث الشیخ الانصاری** / اصول فقه / عربی

muqaddamat-ul wājib = r.-un fī muqaddamat-il wājib = taqrīr-u abḥāṯ-iš šayx-il anṣārī

قره داغی، حسن بن محمد باقر، ق۱۳ قمری

qara dāqī, hasan ebn-e mohammad bāqer(- 19c)

رساله‌ای است در بررسی اطراف مسأله مقدمه واجب و اقسام و احکام آن، بنا بر یادداشتی که در آغاز رساله آمده گویا این رساله تقریر دوم ابحاث شیخ انصاری می‌باشد.

[معجم رجال الفکر و الادب فی النجف ۲۸۷/۱؛ موسوعة طبقات الفقهاء ۲۰۵/۱۳؛ زندگانی و شخصیت شیخ انصاری ۲۳۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۲۹۵/۳

آغاز: مسئلة: اختلفوا فی وجوب مقدمة الواجب علی اقوال قبل الخوض فی تحقیق الحال لابد من تقدیم امور من المقال، الاول ان المشهور ان المقدمه هی بکسر الدال؛ **انجام:** فدلیله امران مذکوران فی التقریر الاول مع جوابهما فلا حاجة الی التکرار تم بحمدالله الملک الجبار.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: حدود نیمه دوم قرن۱۳؛ مصحح، محشی با نشان «منه»، با قلم‌خوردگی؛ ۴۷گ (۱۷پ-۶۳ر)، ۱۶ سطر(۱۰×۱۶/۵)[ف: ۴۱-۳۶۰]

● **مقدمة الواجب = رسالة فی مقدمة الواجب = تقریر آخر من ابحاث الشیخ الانصاری فی المقدمة الواجب** / اصول فقه / عربی

muqaddamat-ul wājib = r.-un fī muqaddamat-il wājib = taqrīr-un āxar min abḥāṯ-iš šayx-il anṣārī fi-l muqaddamt-il wājib

قره داغی، حسن بن محمد باقر، ق۱۳ قمری

qara dāqī, hasan ebn-e mohammad bāqer(- 19c)

این رساله تقریر دیگری است از ابحاث شیخ اعظم مرتضی انصاری در مسأله مقدمه واجب و مسائل مربوط به آن که با رساله قبلی متفاوت می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۲۹۵/۵

آغاز: هل مقدمة الواجب واجبة ام لا ذکر هذه المسئلة بعضهم کالحاجی و البهائی فی المبادی الاحکامیة و بعضهم کالفاضل التونی فی الوافیة و غیره؛ **انجام:** قلت لافرق عقلاً بین الواجب التوصلی و التعبدی فی عدم اجتماعهما مع الحرام لان الشارع لا یأمر بالقبیح نعم ... الحرام مسقط للواجب التوصلی کما مثل فی الحج للامة.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: حدود نیمه دوم قرن۱۳؛ مصحح، محشی، با قلم خوردگی؛ مهر: «میر حیدر شاه حسینی» (بیضوی)، «یا علی ادرکنی» (مربع)؛ ۲۶گ (۶۵ر-۹۰پ)، ۱۶ سطر(۱۱×۱۶/۵)[ف: ۴۱-۳۶۱]

● **مقدمة الواجب = تقریر ابحاث الشیخ الانصاری فی المقدمة الواجب** / اصول فقه / عربی

moqadamat-ul wājib = taqrīr-u abḥāṯ-iš šayx-il anṣārī fi-l muqaddamat-il wājib

قره داغی، حسن بن محمد باقر، ق۱۳ قمری

qara dāqī, hasan ebn-e mohammad bāqer(- 19c)

این رساله نخستین تقریری است که مؤلف از درس شیخ اعظم انصاری در مسأله مقدمه واجب نگاشته و با دو تقریر دیگر مجموعه متفاوت می‌باشد.

[معجم رجال الفکر و الادب فی النجف ۲۸۷/۱؛ موسوعة طبقات الفقهاء ۲۰۵/۱۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۲۹۵/۶

آغاز: اصل: هل یقتضی الواجب سواء کان مستفادا من العقل او الشرع ایجاب مقدماته اقتضاء عقلیاً ام لا فبادراج لفظ الاقتضاء علم ان المسئلة اصولیة لا فرعیة کما ربما یتوهم؛ **انجام:** و کذا ارادة ترک الضد الآخر یستلزم فعل الضد الآخر فلیساحدهما مقدمة للآخر نعم لو انتفی الاراده کما فی افعال الغیر الاختیاریه ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: حدود نیمه دوم قرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه»، با قلم خوردگی؛ ۶۰گ(۹۱پ-۱۵۰پ)، ۱۷ سطر(۱۱×۱۷)[ف: ۴۱-۳۶۲]

● **مقدمة الواجب** / اصول فقه / عربی

muqaddamat-ul wājib

قزوینی، علی اکبر بن محمد باقر، ق۱۳ قمری

qazvīnī, ʻalī akbar ebn-e mohammad bāqer(- 19c)

رساله‌ای است در مقدمه واجب و نظر استاد مؤلف.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۸۳/۱۴

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۱۳گ (۱۵۰- ۱۶۲)، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۳۶۸]

● **مقدمة الواجب** / اصول فقه / عربی

muqaddama-tul wājib

رشتی، حبیب الله بن محمد علی، ۱۲۳۴ - ۱۳۱۲ قمری

raštī, habīb-ol-lāh ebn-e mohammad ʻalī (1819 - 1895)

صاحب الذریعه در طبقات در ذیل ترجمه رشتی از این رساله یاد می‌کند اما در الذریعه به آن اشارتی ندارد. مؤلف در این مبحث به مسأله ترتب (بدون ذکر این عنوان) اشاراتی دارد در مسأله «مقدمیة ترک الواجب اللمهم لاتیان الاهم».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۹/۱-طباطبائی

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... اختلف الاصولیون فی وجوب مقدمة الواجب؛ **انجام:** بشرب شیء من المایعات المباحه علی اعتقاد کونه خمرا و هذه هی مسئله التجری ... ای مقدمات المعصیه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۶۴ص (۱-۶۴)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۳-۳۱۸]

● **مقدمة الواجب** / اجتهاد و تقلید / عربی

muqaddamat-ul wājib

یزدی، ابوالقاسم

yazdī, ab-ol-qāsem

تقریرات درس شیخ مرتضی انصاری است در موضوع مقدمه واجب با عناوین «هدایة هدایة».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۹۴۰/۴

آغاز: بسمله. القول فی وجوب مقدمة الواجب و تحقیق الکلام علی وجه یرتفع به غواشی الاوهام فی طی هدایة هدایة اعلم ان من الأمور التی ینبغی مراعاتها فی التعالیم هو معرفة المسئلة؛ **انجام:** و وجود المانع و لا یلزم من عدم المقتضی ح.

نسخه اصل: کتابخانه مدرسی یزدی؛ کا: سید احمد بن محمد مدرس، تا: پنج‌شنبه ۳ ربیع الاول ۱۳۳۰ق، هنگام قرائت کتاب نزد سید یحیی؛ مصحح؛ ۲۲ص (۲۰۲-۲۲۳)[عکسی ف: ۵-۳۶۸]

● **مقدمة الواجب** / اصول فقه / عربی

muqaddamat-ul wājib

نراقی، ناصر الدین بن جلال الدین، - ۱۳۳۱ قمری

narāqī,nāser-ed-dīn ebn-e jalāl-od-dīn (- 1913)

تاریخ تألیف: ۲ رجب ۱۲۹۴ق

موضوع مقدمه واجب که در بین علمای فقه و اصول بسیار مورد بحث بوده و هرگز در خصوص آن اتفاق نظری حاصل نمی‌شد، مجدداً توسط نویسنده بامقابله آراء دانشمندان به تفصیل مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

[الذریعه ۱۰۷/۲۲]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۲۰۲

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی اشرف الممکنات محمد و آله؛ **انجام:** و قد اطنبنا الکلام فی هذا المقام تبعا لجمع من الاعلام ... فانه کما قال فی اول الکتاب ان الحق احق بان یبدی و یتبع

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۴ق، جا: نجف اشرف؛ یادداشتی در برگ اول در تمجید از مؤلف توسط یکی از شاگردانش به نام لطف الله مازندرانی لاریجانی، و یادداشتی دیگر در همان برگ توسط استاد مجیزش که به وی اجازه نقل و روایت داده به نام محمد حسین بن هاشم و یادداشتی به‌خط حبیب الله جیلانی (رشتی) در تایید مؤلف و اجازه نامه‌ای به نام علی طباطبائی همراه با مهر او؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۴۳گ، ۱۸ سطر(۱۰/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۵-۲]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۲۰۴

همان نسخه بالا[نشریه: ۷-۲۹۸]

● **مقدمة الواجب** / اصول فقه / عربی

muqaddamat-ul wājib

بروجردی، منیرالدین بن علی، ۱۲۶۹ - ۱۳۴۲ قمری

borūjerdī, monīr-od-dīn ebn-e ʻalī (1853 - 1924)

در مقدمه واجب به‌گونه‌ای مفصل و استدلالی با آوردن کلام بزرگان علم اصول و ردوایراد در آنها، مشتمل بر چهارده «امر» و یک «خاتمه» در پنج امر و یک ختام.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۳۱۶

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... الکلام فی مقدمة الواجب و تحقیق الکلام فیها یقتضی رسم امور الامر الاول اعلم ان من الامور التی ینبغی مراعاتها فی التعالیم

نسخه اصل: کتابخانه خاندان مؤلف- اصفهان؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، با یادداشتی از سید علی نقی بن محمد باقر مدعو به آقا میرزا منیر صادقی به سال ۱۴۰۳ درباره کتاب و مؤلف آن؛ ۲۱۷ص [عکسی ف: ۶-۳۷۲]

● **مقدمة الواجب** / اصول فقه / عربی

muqaddama-tul wājib

کاشانی، ابوالقاسم بن محمدرضا، - ۱۳۵۵ قمری

kāšānī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad-rezā(- 1936)

رساله‌ای کوتاه در تبیین مقدمه واجب است که در ادله به تعریف انواع وجوب از جمله واجب مطلق و مشروط، نفسی و غیری، تعبدی و توصلی و ... و نقل قول از دیدگاه‌های اصولیین همچون محقق خوانساری پرداخته است. مؤلف در یکی از نقل قول‌ها با عبارت «ما نقله أستاذنا العلامة عن شیخه العلامة الأنصاری ...»آورده، که نشان می‌دهد وی از شاگردان باواسطه شیخ انصاری است، و آنچه که از قرائن برمی‌آید استاد وی می‌بایست میرزا محمد حسن آشتیانی (- ۱۳۱۹ق) باشد. نسخه دیگری از این مؤلف (به خط خودش) که فاقد این مبحث است به شماره «۷۳۴۵» در فهرست مرعشی معرفی گردیده است. ممکن است این رساله بخشی از جامع الشتات مؤلف بوده باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۸۳/۲

آغاز: الحمد لله و الصلوة علی رسول الله و اللعنة علی أعدائهم أعداء الله، اعلم أن المقدمة ینقسم علی قسمین أحدهما المقدمة الوجوبیة و الأخری المقدمة الوجودیة؛ **انجام:** فتدل بالمفهوم علی عدم وجوب الوضوء عند عدم إرادة الصولة فهی شاهدة ل مذهب صاحب المعالم لکن تنبغی التأمل فیها حتی لا یلزم مخالفة الحکم العقلی.

خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: اوایل قرن ۱۴؛ با قلم‌خوردگی، مصحح؛ در پایان یک فائده (برگ ۸پ-۹ر) در تعریف فقه به نقل از قوانین الاصول مرحوم میرزای قمی آمده که با عنوان «فریده» ثبت گردیده، رساله بعدی نیز با عناوین «فریده - فریده» آمده است، این فایده ممکن است بخشی از آن بوده باشد، به هر حال قابل انفکاک و الصاق به رساله بعدی نیست لیکن در صورت شناسایی آن، این فائده می‌بایست در ضمن آن دانسته شود ولی اینجا با عنوان افزودگی در انجام به آن اشاره می‌نماییم؛ ۵گ (۴پ-۸پ)، ۲۱سطر(۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۳۲-۹۳۱]

● **مقدمة الواجب** / اصول فقه / عربی

muqaddama-tul wājib

یزدی، عبدالکریم بن محمد جعفر، ۱۲۷۶ - ۱۳۵۵ قمری

yazdī،‘abd-ol-karīm ebn-e mohammad ja‘far (1860 - 1936)

رساله‌ای استدلالی و مفصل باعناوین «اصل - اصل» می‌باشد، از بحثهای استاد مؤلف، سید محمد اصفهانی [فشارکی] استفاده شده با آنچه به نظر خود مؤلف می‌رسیده است.مختصر فهرست مطالب: المقدمة: فی معنی الواجب؛ اصل: فی الواجب التعبدی و التوصلی؛ اصل: فی الواجب المطلق و المشروط؛ اصل: فی المقدمة الموصلة؛ اصل: الامر بالسبب هل هو متعلق بالمسبب؛ اصل: فی اتصاف الاجزاء بالوجوب النفسی أو المقدمی؛ اصل: فی حجج القائلین بوجوب المقدمة؛ اصل: فی مقدمات الحرام؛ اصل: هل یقتضی الامر بشیء النهی عن ضده؛ اصل: فی اجتماع الامر و النهی؛ اصل: فی من توسط ارضاً مغصوبة؛ اصل: فی النقض بالعبادات المکروهة؛ اصل: فی حجة المانعین.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۰۷۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... هذا بعض ما استفدت من السید المحقق العلامة و المدقق الفهامة؛ **انجام:** و صحة العبادة کذلک فی حال لا یعذر فیه عقلا فتأمل جیداً، الحمدلله أولا و آخراً ...

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۸۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۷۳]

● **مقدمة الواجب** / اصول فقه / عربی

muqaddamat-ul wājib

معزی دزفولی، محمد رضا، ق۱۴ قمری

mo‘ezzī dezfūlī, mohammad rezā(- 20c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۳ معزی

آغاز: بسمله و به ثقتی. حمدله. والصلوة علی محمد و آله الطاهرین اصل اختلفوا فی وجوب مقدمة الواحب علی اقوال یأتی تفضیلها؛ **انجام:** لیست کلها من هذا القبیل بل بعضها راجع إلی تحقق تلک المصلحة الداعیة للامر الی المأمور به بمعنی ان الطبیعة المأمور بها لا مصلحة ملتزمة بدونه.

خط: نسخ، کا: محمد المدعو بالکسائی، تا: ذیقعده ۱۳۳۵ق؛ رکابه‌دار، مصحح، محشی با امضای «منه ره»؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۲گ، ۱۸ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳۹-۸۰]

● **مقدمة الواجب** / اصول فقه / عربی
muqaddamat-ul wājib

ناشناخته:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۱۵/۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة ... القول فی مقدمة الواجب أصل الحق عندنا؛ **انجام:** فالأقوال و الأمثلة هنا صحة و فساداً کالأقوال و الأمثلة فی تلک المسئلة فلا وجه للاعادة ...

کتابی اصولی در مقدمه واجب است که در یک مقدمه، چند مرحله و یک خاتمه نگارش یافته است. مؤلف در این کتاب از افکار اصولیین قدما و متأخرین نیز سود جسته است؛ خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با قلم‌خوردگی بسیار، محشی با عناوین «منه»؛ ۳۱گ (۱-۳۱)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۳۰-۳۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۱۵/۲

آغاز: اختلفوا فی أن مقدمة الواجب واجبة أم لا و تنقیح المسئلة یتوقف علی رسم مقدمة و مراحل و خاتمة؛ **انجام:** علی عدم جوازه مضافا الی قوله (ع) لایحل مال امری ء مسلم الا بطیب نفسه ... ناتمام.

کتابی اصولی در بحث «مقدمه واجب» با عناوین «أصل، فائدة، مقدمة، حجة و ...» است که در آن از نظرات اصولیین متقدمین و متأخرین به گستردگی استفاده شده و از شیخ انصاری (ع) با عنوان «شیخنا الانصاری دام ظله العالی» یاد می‌کند و تاریخ تألیف این کتاب بنابراین اوایل نیمه دوم قرن سیزدهم قمری در زمان حیات مرحوم شیخ انصاری خواهد بود؛ خط: نسخ و نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ در حاشیه به خط مؤلف تصحیح شده و اندکی نیز قلم خوردگی دارد؛ ۱۶گ (۳۲-۴۷)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۰-۳۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۸۳/۲

آغاز: بیان فی استلزام ایجاب ذی المقدمة ایجاب مقدمته و عدمه، و قبل بیان حقیقة الأمر لابد من بیان مطالب؛ **انجام:** و المسؤل منه أن لایجعله وزراً یوم الحساب ...

پیرامون اینکه اگر شارع چیزی را واجب کرد مقدمه آن نیز واجب است یا نه، این رساله استدلالی شب اول ذیحجه ۱۳۲۲ به پایان رسیده؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۴گ (۲۰پ-۴۳ر)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۹-۳۹۵]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۱۲/۱۸

آغاز: و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین ... القول فی حکم العقل بالملازمة بین وجوب الشیء و وجوب مقدماته؛ **انجام:** و المراد من الضرورة هی ضرورة العقل فانه بعد ما تصور الشء و تصور مقدماته و تصور تعلق الطلب بذلک الشیء

رساله ای است در مقدمه واجب واثبات اینکه بحث در ملازمه بین واجب و مقدمه آن از مباحث اصول است و نه فقه این رساله از مستوفی‌ترین رسالات در مقدمه واجب است ولی متأسفانه مؤلف آن مشخص نگردید؛ خط: نستعلیق، کا: بفروئی حائری، محمد حسین بن محمد باقر، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۵۶گ (۲۰۳-۲۵۸)، ۱۸سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۸-۱۸۱]

۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۸/۴

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳، جا: کربلا [نشریه: ۱۱-۹۳۴]

۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۷۰۶

آغاز: فی مقدمة الواجب و قبل الشروع فی تحقیق المسألة ینبغی ان یعلم انها من علم الفقه کما قد یتوهم من علم الاصول؛ **انجام:** اذ لیس الکل الاعبارة عن عدة اجزاء.

رساله مبسوط و مستدلی است که مؤلف آن را نشناختیم، در آن از سبزواری و محقق خوانساری و وحید بهبهانی و میرزای قمی یاد شده است، در پشت صفحه بدرقه کتاب با خط مغایر آمده است ظاهراً تألیف شیخ مرتضی انصاری باشد، در پشت صفحه اول نیز با قلم مغایر آمده: این کتاب مشتمل است بر مقدمه واجب، حق المبین. منجزات مریض، تسامح در ادله سنن، شاید این کتاب با شماره ۶۹۳ همین کتابخانه یکی بوده و در صحافی جدا شده است، چون بقیه رساله‌های مذکوره در آنجا هست؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۷۶گ، ۱۸ سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲-۸۱۳]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۰۵۱

آغاز: بسمله و به نستعین، الحمدلله اختار الاصولین؛ **انجام:** و السلام علی نبیه و آله شکر الله شکرالله

خط: نسخ، کا: موسوی شاهرودی، علی بن عبدالله، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج [رایانه]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۰۲/۱۰۴-طباطبائی

آغاز: المقدمة الثانیه فی المقدمات اعلم ان المقدمه مطلقا تنقسم اجمالا الی قسمین احدهما العلة التامه ... و اما تفصیلا فقسم ... الی سبعه؛ **انجام:** فکما ان اللفظ دل علی التعلیل لکذلک تقدیره و ان کان دونه فی الظهور لاحتمال

بخشی است از رساله‌ای مفصل درمسئله مقدمه واجب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۵گ (۱۴۱پ-۱۴۵ر) [ف: ۲۳-۷۴۴]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۰۲/۱۰۵-طباطبائی

آغاز: فی ان مقدمه الواجب واجبة ام لا اختلف الاصولیون فی بیان عنوان هذا الاصل فقد قرره بعضهم کالقمی بان الامر بالشی هل یقتضی؛ **انجام:** و استادنا سلمه الله قرر اولا هذا الدلیل بصورة الاستقراء و لکنه عدل عنه من جهة عدم تمامیته فی المجلس

مؤلف این رساله از میرزای قمی نقل می‌کند، بحث در این رساله در ۳ مقام است از این قرار: مقام ۱. تحریر محل نزاع و عنوان بحث (مؤلف در مقام اول نه مقدمه یاد می‌کند)، مقام ۲. نقل اقوال در مسئله، مقام ۳. در بیان ثمره محل نزاع؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۳گ (۱۴۹ر-۱۶۱ر) [ف: ۲۳-۷۴۴]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۲۷/۱۱

آغاز: ... فی لفظ الوجود من العادی و الشرعی لیندفع ما اورده المحقق الخوانساری

نسخه اصل: کتابخانه امامزاده محمد هلال-آران ۴۰. استدلالی است در مقدمه واجب با نقل اقوال علماء و رد و ایراد در آنها؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن عبدالرحیم بن شیخ ابوالقاسم آرانی، تا: ۱۲۲۵ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ احتمالا به خط مؤلف؛ ۲۰گ (۵۳۲-۵۵۱)[عکسی ف: ۲-۲۵۴]

۱۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۰۳۷/۱۶

از سید محمد شفیع؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۵گ (۱۵۷-۱۷۱)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۴-۱۱۳۷]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۲۸۲/۴

پاره‌ای از رساله‌ای در ...؛ خط: نستعلیق، کا: هادی، تا: ۱۲۵۱ق؛ ۲۳گ (۲ر-۲۴پ)، ۱۴سطر(۶×۱۰)، قطع: بغلی[ف: ۱۷-۹۷]

۱۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۶۴۹/۱

آغاز: الحمد لله ... اصل، هل مقدمة الواجب واجبة ام لا اختلفوا فیه علی اقوال؛ **انجام:** و اما عن الثامن ففیه انه لا دلیل یدل عدم جواز اختلاف احکام المتلا زمین و للکلام فیه مقام آخر قد تم بالخیر و العافیه ...

تقریرات درس شیخ انصاری؛ بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲ ذیحجه۱۲۶۳ق؛ قطع: خشتی[رشت و همدان: ف: -۱۵۱۸]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۳۷۳

آغاز: بسمله. اصل اختلفوا فی ان الامر بالشیء هل یقتضی النهی عن ضده ام لا علی اقوال سیتم علیك ذكره ان شاء الله تعالی و تحقیق القول فی ذلك یقتضی رسم مقدمات الاولی ان هذه المسئلة؛ **انجام:** من جهة وجوبه و قد عرفت ضعفه كما عرفت ضعفه کما عرفت ضعف سایر ادلتهم فراجع و تدبر و الحمدالله رب العالمین و قد وقع الفراغ من مشقه فی ۲۶ ربیع الاول سنة ۱۳۱۶

این رساله که با عنوان «اصل» شروع شده بخشی از یک کتاب در مقدمه واجب است که به موضوع «هل الامر بالشیء یقتضی النهی عن ضده» و قیاس صغری پرداخته است و عبارات آغازین رساله که به مبحث قبلی کتاب (قیاس کبری) ارجاع داده مؤید غیرمستقل بودن این رساله است، از جمله عبارت «و قد تقدم التفصیل فی المبحث السابق» و «ان رسم المبحث السابق انما هو للبحث عن المقدمات الوجودیة». این رساله حاوی چند «مقدمه» است: ۱.ان هذه المسئلة هل هی من قبیل المسائل الاصولیة ام هی من قبیل المبادی الاحکامیة، ... ۵.فی تأسیس الاصل فی المسئلة حتی یعود علیه عند العجز عن الترجیح احد الطرفین (شامل دوم مقام) و قاعدة الترتب. مؤلف در این رساله از شیخ بهائی و سلطان العلماء و صاحب ضوابط (-۱۲۶۲ق) و کاشف الغطاء و شریف العلماء مازندرانی (-۱۲۴۶ق.) و نیز فاضل قمی و فاضل سبزواری نقل قول کرده و در اوایل نسخه (در هامش) و در اواخر نسخهاز استاد خود با عبارت «سیدنا الاستاد دام مجده [یا سلمه الله]» یاد کرده است، بنابراین مؤلف باید از اعلام قرن ۱۳ق یا اوایل قرن ۱۴ق باشد؛ خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ۲۶ ربیع الاول۱۳۱۶ق؛ مرعشی ۷۳/۱۶ (نسخه ۶۰۷۱: مقدمة الواجب) احتمالا از شیخ عبدالکریم بن محمد جعفر حائری یزدی (-۱۳۵۵ق) دانسته شده: آن نسخه نیز با عناوین «اصل» و از تقریرات درس سید محمد فشارکی (-۱۳۱۶ق) دانسته شده که نسخه حاضر مطابق با اصل هشتم آن است؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ جلد: تیماج، ۶۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۱/۲سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۹۶]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۲۸۹

تألیف ۱۷ ذیقعده در نجف، با عنوان‌های اصل؛ خط: نسخ، کا: عبرت نائینی، محمد علی، تا: رجب۱۳۴۲ق؛ ۵۳گ، ۳۸سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۳/۲سم [ف: ۱-۵۳۲]

۱۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۵۱۹/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی اشرف الانبیاء والمرسلین محمد وآله وعترته الا طائب الاكرمین الاكثرون علی ان الامر بالشی آه هذه المسئلة انما ترتبط؛ **انجام:** یمکن المناقشة فیه بناءً علی ما ذکره المصنف ره من [...] علی وجوب المقدمة السببیة إذ لاخصوصیة للسبب المذکور من اسباب الواجبات.

مباحث نسبتاً مفصلی است از بحث اصولی مقدمه واجب، ازمحقق دوانی، تفتازانی، ابن حاجب وبعض الافاضل نام برده است. وازجناب شیخ بهایی به عنوان «شیخنا» نام می‌برد، مقدمه واجب والفاظ رادارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، دارای قلم‌خوردگی؛ جلد: گالینگور، ۴۲گ، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۴]

۱۷. گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه: ۳۹/۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... مسألة قد اتفقت کلمتهم ... شذ علی اقتضاء ایجاب الشیء وجوب مقدمته الموقوف هو علیها له بل للبعض علیه الاجماع؛ **انجام:** لوضوح عدم الترتب بین معلولی علة واحدة فی لحاظ العقل فلا مقدمیة فی البین و دفع الاول ...

رساله‌ای است در بیان مقدمه واجب، مشتمل بر یک مقدمه و چند بحث و یک خاتمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۷۳گ (۱پ-۷۳ر)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۱۴۹]

۱۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۹۵

آغاز: بسمله، الحمدلله ... ینقسم الواجب باعتبار تعلق الوجوب علی وجه الحقیقه الی ذاتی و عرضی الاول؛ **انجام:** و ثانیهما قولهم ان تارک المقدمه مستحق للعقاب مع ان الثواب ...

رساله‌ای است در اصول فقه شیعه درباره مقدمه ی واجب از مبحث الفاظ که مؤلف در این کتاب از فاضل قمی نیز یاد می‌کند. حاشیه با نشان «منه دام ظله»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه در زمان حیات مؤلف کتابت شده؛ ۱۰گ (۱پ-۱۰پ)، ۱۸-۱۹سطر (۱۹/۸×۱۵/۵-۱۶)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [رایانه]

● **مقدمة الوافی** / شرح حدیث / عربی

muqaddama-tul wāfī

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ - ۱۰۹۱ قمری

feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)

وابسته به: الوافی؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱ق)

رساله‌ای است که به عنوان مقدمه بر کتاب مفصل خود به نام وافی نوشته است. این رساله شامل سه «مقدمه» است.

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ف۱/۱۶۳

آغاز: بسمله و به نستعین - المقدمه الاولی فی التنبیه علی طریق معرفه العلوم الدینیه - تنبیه العلوم الدینیه قسمان؛ **انجام:** و الاستبصار فی غیر موضع و اما نحن فنکتفی غالبا بهذا التمهید و فی موضعه فلانعید - تمت

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱-۱۴۰]

● **مقدمة الوسائل** / اصول فقه / عربی

muqaddamat-ul wasā’il

اعرجی، محسن بن حسن، ۱۱۳۰ - ۱۲۲۷ قمری

a‘rajī, mohsen ebn-e hasan (1718 - 1812)

کتاب مختصری است در ضرورت احتیاج به اصول فقه و بیان طریقه مجتهدین در استنباط احکام شرعی از ادله مربوطه مشتمل بر یک «مقدمه»: ها هی المقدمه هذا دین الله فلابد فیه من الرجوع الی الله جل شانه بطریق علم فان الظن لایغنی من الحق شیئاً، و چهار «مقام»: ۱.الاجتهاد و الکلام فیه و فما یتوقف علیه؛ ۲. الکتاب المجید و جملة القول فیه؛ ۳. الاجماع؛ ۴. دلیل العقل. مؤلف این کتاب را مقدمه «وسایل الشیعه» قرار داده و با آن به چاپ رسیده است. وی تفصیل مطلب را به کتب «المحصول» و «الوافی» ارجاع نموده است. (وفادار مرادی)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۴۶۵

آغاز: پس از خطبه و نام مؤلف: لم یزل الطلاب متشوقین الی کتاب تحریر فی الاحکام قریب المتناول سهل المأخذ؛ **انجام:** حتی نقطع بالزوال افی هذا ریبة مع ما تظافر فی المنع من الخروج من الیقین ... مثله

خط: نسخ، کا: بحرانی، ابراهیم، تا: قرن ۱۳؛ کاتب به ظهر برگ اول: «مقدمة الوسائل فی الرد علی الاخباریه فی ملک ابراهیم البحرانی و بخطه»؛ ۳۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۶-۴۷۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۵۰۰

آغاز: آغاز پس از دیباچه: مقدمة فی الایماء الی الطریق الذی یجب سلوکه فی تناول الاحکام الفرعیة من ادلتها الشرعیة؛ **انجام:** و ما رسم علی الحدآئق و المستعان بالله و لاقوة الابالله و الحمدلله اولا و آخرا و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

تا اوآئل مبحث ارجاع ابواب ملازمات بادله شرعیه را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۶-۸۶]

● **مقدمه و فهرست تذکره ریاض العارفین** / تراجم / فارسی

moqaddame va fehrest-e tazkere-ye rīyāz-ol ‘ārefīn

مشفق خواجه، قرن ۱۴ قمری

mošfeq-e xāje(20c)

منشی آفتات رای لکهنوی در ۱۳۰۰ق، تذکره عمومی که شامل بر تراجم ۲۱۴۲ شاعر است به ترتیب حروف تهجی نگاشته است که آقای مشفق خواجه مدیر مجله سندی ادبی بورد کراچی مقدمه‌ای در معرفی این تذکره در شش صفحه نگاشته و پس از آن فهرستی از اسامی ۲۱۴۲ تن صاحبان تراجم را در سی و شش صفحه ضمیمه دارد که همین نسخه باشد.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۹۸۴

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۵۰ق؛ دو برگ اول ماشین شده است و بقیه آن دست نویس مؤلف، روی کاغذ مشقی خطدار بزرگ که ظاهراً حدود سال ۱۳۵۰ شمسی تحریر یافته است، کلا دارای ۴۲ گ نیم ورقی خط دار، که داخل یک پاکت قرار رفته است قطع رحلی که تاشده است[ف: ۳-۱۰۱۶]

● **مقدمتی المسماة بقطر الندی (نکت علی ...)** / نحو / عربی

muqaddamatay-il musammāt bi-qaṭr-in nadā (nukat-un ‘alā …)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۴۴/۷

خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن شیخ محمد مقلب به دلبری، تا: ۱۲۵۰ق؛ بخشی از این کتاب به خط نسخ محمد قاسم بن شیخ محمد مقلب به دلبری در سال ۱۲۵۰ [میراث شهاب: س۹ش۲-۳۲]

● **مقراض خطوط الوجوب و الامکان** / فلسفه / عربی

miqrāḍ-u xuṭūṭ-il wujūb wa-l imkān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۷۱/۲

آغاز: فاعلم ان من رأی شیئاً فی عالم المنام و المثال وجوداً روحانیا فهو فی رتبة النوم الیقظه و الواردة الواقعة فانه کان حین

رؤیته متلذذاً بما رآه لانه نصیبه و مقسومه فی القسم الذی کان فی قوله تعالی؛ **انجام:** فلما ختمت هذالکتاب الذی هو اسطرلاب جمیع المعارف و طوایف الاسرار و انواع التجلیات و اصناف التنوعات سماه الهاتف من عالم الغیب الاول و المقام الاقدم الافضل فریدة العلوم باسرها.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوایی، ۷۷ص (۶۶-۱۴۲)، ۱۵سطر[سنا: ف: ۲-۲۰۱]

● **المقرب** / نحو / عربی
al-muqarrib
موسوی، حبیب الله بن محمد باقر، ق۱۳ قمری
mūsavī, habīb-ol-lāh ebn-e mohammad bāqer(- 19c)
متن مختصری است در قواعد علم نحو، گویا نگارنده در روزگار درس‌خواتی ابن متن را نوشته و باید در نام آن دقت شود.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۱۵
آغاز: الحمدلله الذی اتم نعمه علی عبیده و صلی الله علی محمد المبعوث بالرسالة الی کافة الخلایق و آله و اصحابه و اتباعه؛ **انجام:** و لکن نحو جاءنی زید لکن خالد و کذلک بواقی الحروف فهوالموفق بالاتمام
خط: نسخ مغلوط، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۸ جمادی الثانی۱۲۶۷ق؛ محشی؛ جلد: مقوایی، ۱۲گ، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۴-۱۴۴]

● **مقرب الجنة و مبعد النار** / حدیث / عربی
muqarrib-ul janna wa muba‘id-un nār
اولیاء، حسین بن اسماعیل، ۱۲۶۵ – ۱۳۱۱ شمسی
owlīyā’, hoseyn ebn-e esmā‘īl (1886 - 1932)
تاریخ تألیف: شب شنبه ۲۳ ذیقعده ۱۳۲۷ق
کتاب در دوجلد، تنظیم شده و مشتمل براحادیث فقهی از نبی اکرم(ص) و ائمه اطهار (ع) از طهارت تادیات و همچنیناصول دین، فضایل رسول اکرم و اهل بیت ایشان، شأن نزول برخی از آیات، مواعظ، آداب و سنن، فضیلت قرائت قرآن، فضایل سلمان تحت عنوان «محض الایمان فی فضائل السلمان» وغیرها می‌باشد.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۲۹۶
آغاز: باب فی فضیله علی بن ابیطالب اولائحه؛ **انجام:** نفس قلیل
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۷ق؛ واقف: اولیاء، حسین بن اسماعیل؛ ۲۷۸گ، اندازه: ۱۰/۶×۱۷سم [ف: ۱۴-۵۲۹]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۲۹۷
آغاز: عن النبی (ص) انه سئل عن اطفال المشرکین فقال هم خدم اهل الجنة؛ **انجام:** واما امانتی فانی لم اومر بشیء فعدوته الی غیره.
ج۲؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۷ق؛ واقف: اولیاء، حسین بن اسماعیل؛ ۲۷۸گ، اندازه: ۱۰/۶×۱۷سم [ف: ۱۴-۵۳۰]

● **المقرب لوصف المجیب** / هیئت / عربی
al-muqarrib li-waṣf-il mujīb
مغربی، احمد بن ابی حمیده
maqrebī, ahmad ebn-e abī hamīde
قواعد مختصر ربع مجیب را که از استادان استفاده کرده، در یک «مقدمه» و بیست و یک «باب» کوتاه در این رساله آورده است.
آغاز: الحمدلله وحده ... اما بعد فلما رأیت کتب أهل الرصد منهم المطنب و منهم من بالاختصار تعقب
انجام: أن یصلح ما اختل انه شأن المؤمنین واضح و مکمل و حسبنا الله و نعم الوکیل ...

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۸۶۳/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: مغربی، بی‌کا، تا: ۴ محرم۱۲۰۳ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج،۱۶گ(۸پ-۲۳ر)،۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۸-۶۸]

● **مقرح القلوب و مجرح الاکباد** / تاریخ معصومین / عربی
muqriḥ-ul qulūb wa mujriḥ-ul akbād
شیروانی، محمد حسین بن محمد، ق۱۴ قمری
Šīrvānī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad(- 20c)
در مناقب و مصائب معصومین علیهم السلام مخصوصاً شهادت امام حسین و یاران آنحضرت و رویدادهای کربلا و اسارت اهل بیت به اهل بیت به شام، و در حقیقت مقتلی است مفصل با خاتمه‌ای در ذکر مصائب جمله‌ای از شیعیان، گرفته شده از منابع شیعه و اهل سنت.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۵۵۴
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... و بعد فلما کان اقرب الو سائل الی الله تبارک و تعالی الوسائل الحسینیة و التعلق بذیل انوار الاربعة عشر المعصومین؛ **انجام:** الفصل الخامس فیما یتعقل بالحسین علیه الصلاة و السلام ...
جلد اول کتاب؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، اضافه شده؛ جلد: تیماج، ۳۰۷گ، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۲۴-۲۹۸]

● **مقرری و سیورسات دیوانی** / اسناد / فارسی
moqarrarī va sīyūrsāt-e dīvānī
کتابچه دستورالعمل مقرری و سیورسات دیوانی در سال ۱۳۰۶، ابواب جمعی میرزا حسین علی خان منشی حضور. اعداد به سیاق است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مهر: نصرالله؛ جلد: گالینگور، ۴۲گ، ابعاد متن: ۹×۱۴، اندازه: ۱۸×۲۳سم [سنا: ف: ۲-۱۰۵]

● **مقرری و سیورسات دیوانی** / اسناد / فارسی

moqarrarī va sīyūrsāt-e dīvānī

دیوانی در سال ۱۳۰۷، ابواب جمعی حسن علی خان منشی حضور. اعداد به سیاق است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۳۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مهر: نصرالله؛ جلد: گالینگور، ۳۸گ، ابعاد متن: ۸×۱۲، اندازه: ۱۸×۳۲سم [سنا: ف: ۲-۹۵]

←مقصد اقصی ‹ مقصد الاقصی

● **مقصد اقصی** / ریاضیات / فارسی

maqsad-e aqsā

امیران حسینی، علی بن علی، ق۹ قمری

amīrān hoseynī, ʻalī ebn-e ʻalī(- 15c)

نام نگارنده و کتاب و نمایه مطالب در دیباچه آمده است. در وضع اعدادوفق،در شش «مطلوب» و یک «خاتمه»: مطلوب ۱. شرح الفاظ مصطلحات و ذکر قواعد چند، دو «فصل»؛ ۲. بیان قواعد وضع اعداد زوج الزوج در مربعات مطلوب، پنج «فصل»؛ ۳. قواعد وضع اعداد زوج الفرد، در «فصل»ها؛ ۴. بیان قواعد اعداد فرد الفرد؛ ۵. بیان قواعد وضع مربعات به طریق محلق و مسمط مطلوب؛ ۶. بیان قواعد درج کردن و در آوردن اسماءالله، و آیت‌ها، خامه در تکسیر و آیت ها و وردها، در هشت «فصل»: ۱) چند نکته که عوائد آن به هر یک از اعمال وفقی و تکسیر خواهد بود، ۲) خواص وفق بعض از آیات.این کتاب در «الذریعه» با همین سرآغاز و همین بخش‌بندی به نام «مقصد اشیاء وفقی در تحصیل مرام رتقی و فتقی» آمده است،و در «آصفیه» کتابی به نام «مطلوب نامه» از وی یاد شده که نیز می‌تواند همین کتاب باشد. (احمد منزوی)

آغاز: حمدی چون اعداد بیوت اضلاع مربعات بی حد و انتها واحد قیومی را ... این کمترین بندگان علی عمران غیاث الدین علی بن علی امیران الحسینی الاصفهانی،بعضی از صدیقان جانی و شفیعان اعیانی ...

[الذریعه ۱۱۰/۲۲ «مقصد اشیاء ...»؛ فهرستواره منزوی ۲۷۴۵/۴ «مقصد الاقصی»]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۰۰۴/۱-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و افکار معاندان محجوب بماند، چه بکرات این سخن مستور ز نامحرم جمالش دور بهتر، به چشم ناکسان رویش نبینند، به جز دانا دلیمویش ببیند. تمت النسخة بعون الله تعالی

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۲ص (۱-۵۲) [عکسی ف: ۱-۳۷۶]

● **مقصد اقصی** / بهائیت / فارسی

maqsad-e aqsā

از کتاب‌های بهائیان، رساله‌ای با عنوان‌های «ای درویش، ای درویش» است ومسائل ذات و صفات خدا و راه و روش خودشناسی و رسیدن به کمال را با زبان عرفان بهائی بیان کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۵۶/۱

آغاز: اکنون بدانکه مقصد و مقصود جمله روندگان معرفت خداست تعالی و تقدس و معرفت خدای کار نور الله است حس و عقل معاش از معرفت خدای بی بهره و بی نصیبند؛ **انجام:** اینست کار آدمی و اینست کمال آدمی و روایتست خلاص آدمی، سخن کوتاه شد الله اکبر. تمام شد کتاب مقصد اقصی الحمد لله و حسن توفیقه در دار الخلافة الباهرة طهران

خط: شکسته نستعلیق خوب، کا: محمد رضا تفرشی، تا: قرن۱۴، جا: تهران؛ افتادگی: آغاز؛ نام مؤلف درفهرست رایانه‌ای (۹۸۱) عزیرالدین نسفی آمده که خطاست؛ ۳۲گ (۱ر-۳۲ر)، ۱۸سطر (۹×۱۵)[ف: ۱۵-۲۳۳]

● **مقصد اقصی فی ترجمة المستقصی** / تاریخ پیامبراکرم(ص) / فارسی

maqsad-e aqsā fī tarjome-tel mostaqsā

کمال خوارزمی، حسین بن حسن،- ۸۳۹ ؟ قمری

kamāl xārazmī, hoseyn ebn-e hasan(- 1436)

کتاب حاضر از آثار بسیار نفیس و نادر فارسی است که از متن عربی ترجمه شده است. مترجم علاوه بر قدرت انشا به نثر شیرین پارسی، تبحر کافی در اشعار عرب و پارسی نیز داشته و خود شاعر بوده و در بعضی موارد، شعر عربی را به نظم فارسی ترجمه نموده است.این کتاب که در تاریخ پیامبر اکرم و خلفاء و ائمه معصومین علیهم است، ترجمه «المستقصی» است که خود شرحی بر کتاب «المجتلی» است. «المجتلی» و «المستقصی» هر دو از تألیفات عبدالسلام بن محمد بن ابی الحسن علی الحجی الفردوسی الاندرسفانی است که از دانشمندان و محدثین قرن ششم بوده و ظاهراً در جرجان سکنا داشته است. اندرسفانی المستقصی را در بیست و پنج باب تنظیم نموده که ۲۱ باب آن مخصوص سرگذشت پیامبر اکرم (ص) است و چهار باب دیگر آن به تاریخ خلفاء تا امام حسن اختصاص دارد. خوارزمی چنانکه در مقدمه آورده شش مقصد به باب بیست و پنجم کتاب

افزوده و طی آن شرح حال بقیه امامان معصوم را آورده است.به صورت وقایع نوشته شده است؛ مثلاً وقایع سال پنجم از رحلت خاتم النبیین (ص) و ذکر وقایع سال فلان ... تاریخ اسلام بعد از رحلت پیامبر ص را به طور مفصل آورده است. ملا کمال الدین حسین از مریدان خواجه ابی الوفاء خوارزمی بوده و از جمله دیگر آثار مهم او جواهر الاسرار و ذواهرالانوار در شرح مثنوی جلال الدین رومی است.

چاپ: میراث اسلامی ایران، دفتر هفتم، به کوشش ابوالفضل حافظیان، ۱۳۷۷ش، گزیده‌ای از آن که قسمت آخر آن است و شامل افزوده‌های خوارزمی استچاپ شده است.

[هدیة العارفین ۳۱۵/۱؛ فهرستواره منزوی ۱۵۹۳/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۰۸

آغاز: ... جلالت خورشید طارم رسالت شهباز دست قدرت همای هوای فطرت؛ **انجام:** سایه لطف خدائی ما دو سه دل سوخته ××سایه ازما وا مگیر ای سایه لطف خدا / ای نوال خوان انعام تو برده خاص وعام ×× ما گدایان از درت داریم امید صلا

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: اواخر قرن۹؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، محشی؛ مهر: «یا الله الغفور»، «یا غفور ۱۲۲۲ ق»، «عبده الراجی محمد حسن»؛ یادداشتی توسط حاجی غفوربا مهر«حاجی عبد الغفور تاجر ساوجبلاغی» (بیضی)؛ کاغذ: خانبالغ، جلد: تیماج، ۴۵۸گ، ۲۱سطر (۱۵×۲۱)، اندازه: ۲۱/۵×۳۲سم [ف: ۲۸-۳۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۲۵۵

آغاز: و سخن اهل وحدت خواهم نوشت که ایشانند روندگان راه خدای تعالی و تقدس فصل اول در بیان آنکه رونده کیست و راه چیست و منزل چند است؛ **انجام:** در این است خلاص آدمی و نجات آدمی سخن کوتاه شد الله اکبر

خط: نسخ خوش، کا: محمد رسول اسکویی، تا: ۱۷ محرم۱۲۹۴ق، حسب فرمایش آقا میرزا محمد صادق؛ رکابه‌دار؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرائی؛ جلد: تیماج، ۴۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۰-۳۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۸۰-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا شAdd. 4634. با یادداشت تملک (=۱۰۰۵)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۰۰گ، ۲۳سطر[فیلمها ف: ۱-۲۰۳]

←مقصد الاحباب فی الرمل السرخاب ‹ فائدة مغاربة
←مقصد الاحباب فی الرمل السرخاب ‹ رمل سرخاب

● مقصد الاسماء وفقی در تحصیل مرام رتقی و فتقی / جفر / فارسی

maqsad-ol asmā’-e vefqī dar tahsīl-e marām ratqī va fatqī

امیران حسینی، علی بن علی، ق۹ قمری

amīrān hoseynī, ‘alī ebn-e ‘alī(- 15c)

تاریخ تألیف: ۸۸۱ق

کتابی است در جفر و اعداد وفق شامل شش «مطلوب» و «خاتمه» که به درخواست بعضی از دوستان نوشته است.

[این کتاب الذریعه با نام «مقصد اشیاء وفقی در تحصیل مرام رتقی و فتقی» معرفی شده است،الذریعه ۱۱۰: ۲۲]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۳۳

آغاز: بسمله. حمد چون بیوت اعداد اظلاع مربعات بیحد و منتها مر واحد قیومی را که از جهت؛ **انجام:** ضلع تحتانی که پای قطر دویم بود بمانند و ده را در خانه سیوم ضلع فاقانی و یازده را فرزین وار ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۲۶پ-۲۹پ)، ۱۸سطر (۱۱/۵×۱۶/۸)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [رایانه]

● المقصد الاسنی فی الاشارات فی ما وقع فی القرآن بلسان الحقیقة من الاسماء و الکنایات / تفسیر / عربی

al-maqṣad-ul asnā fi-l išārāt fī mā waqa‘a fi-l qur’ān bi-lisān-il ḥaqīqa min-al asmā’ wa-l kināyāt

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۴۳/۲۰-ف

نسخه اصل: بغداد لی وهبی ش ۲۰۲۳؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۱۰۶پ-۱۱۰ر)[فیلمها ف: ۱-۵۱۸]

● المقصد الاسنی فی تحقیق ماهیة الحرکة و وجودها / فلسفه / عربی

al-maqṣad-ul asnā fī taḥqīq-i māhīyat-il ḥarika wa wujūduhā

قاضی سعید قمی، محمد سعید بن محمد مفید، ۱۰۴۹ - ۱۱۰۳ ؟ قمری

qāzī sa‘īd-e qomī, mohammad sa‘īd ebn-e mohammad mofīd (1640 - 1692)

تاریخ تألیف: ۱۰۸۸ق؛ محل تألیف: قم

در تحقیق مهیت و وجود حرکت و بحث درباره اقسام و علی آن. شامل دو «مقصد»: ۱. در ماهیت حرکت؛۲. در وجود آن. آن را در قم نگاشته و در جمادی الثانی ۱۰۸۹ق در سپاهان آنرا در این مجموعه گذارده است. او در مقدمه یکم هستی ذهنی را با برهان باطل می‌سازد و می‌گوید که ما در برخی از رساله‌های خود دلیل‌ها برای آوردیم و در اینجا به یک دلیل ساده بس می‌کنیم.

آغاز: الرسالة السابعة رسالة المقصد الاسنی فی تحقیق مهیة الحرکة بسمله. الحمدلله رب العالمین ... و بعد فیقول ... محمد یدعی سعید الشریف ... هذه عجالة فی تحقیق الحرکة و وحودها

و سرهذه الدقیقة و نزولها و صعودها ... و سمیتها بالمقصد الاسنی.
انجام: فهناك يتعانق الابد و الازل و یتصافح الآخر مع الاول. و الحمدلله اولا و آخراً و ظاهراً و باطناً و صلی الله علی محمد و آله دائماً
[الذریعة: ۱۰۹/۲۲؛ طبقات اعلام الشیعة: ۳۰۹/۶]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۶۲۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** سنه الف و ثمان ثمانین قم الحروسه و الحمدلله
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۹۹ق، جا: قم؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۵گ، ۳۸سطر[رایانه]
۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۳۷۱/۶
خط: نستعلیق، کا: عبدالجلیل حسینی زنجانی، تا: قرن ۱۲، جا: اصفهان مدرسه کاسه گران؛ ۶گ (۵۶پ-۶۱پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۲-۲۶۵]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۵۴۸/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** بل هی نسب کونیة للحرکة و للمتحرك الی ما یلازمها کما دریت، و الحمدلله أولا و آخراً
خط: نسخ زیبا، کا: محمد صادق بن محمد حسین اصفهانی، تا: ۱۱۴۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۲۰ر-۲۹پ)، ۸سطر، اندازه: ۲۱×۹سم [ف: ۱۴-۳۱۰]
۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۶۱/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد علی بن مظفر حسین، تا: ۱۱۹۷ق؛ استنساخ مجموعه در جمادی الثانی ۱۰۸۹ در اصفهان؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳گ (۲۵پ-۲۷پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱/۴×۱۵/۶سم [ف: ۹-۲۶]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۰۷/۲۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** تم علی یدی مؤلفه سنة الف و ثمان و ثمانین بوطنه قم المحروسه و الحمدلله وقع النقل الی هذه المجموعه شهر جمادی الاخره لسنة تسع و ثمانین و الف من الهجره ایام سکنای بدارالسلطنة اصبهان صنیت عن حوادث الزمان.
خط:نستعلیق،بی‌کا،تا:قرن۱۳؛ ۱۰ص (۲۶۷-۲۷۶)[ف: ۴ جدید-۲۳]
۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۱/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: زنوزی، محمد حسن بن عبدالرسول، تا: صفر۱۲۰۶ق، جا: اصفهان؛ مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۷گ (۸۱ر-۸۷پ)، ۱۸سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۶-۲۱۳۲]
۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۶۴۶/۱۵
رساله هفتم است؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: گویا از محمد باقر بن سر خوش افشار، تا: ۱۲۱۷ق؛ ۷ص (۴۳۲-۴۳۸)، قطع: ربعی[رشت و همدان: ف: -۱۴۲۶]
۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۶۱/۶
خط: شکسته نستعلیق، کا: کاظم بن عنایت الله، تا: پنج‌شنبه ۱۸ ربیع الثانی ۱۲۲۰ق؛ جلد: مقوا، ۳گ (۳۳ر-۳۵پ)، ۱۴سطر(۹×۱۵)[ف: ۱۲-۲۶۷۲]
۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱/۷ خوئی
آغاز و انجام: برابر
کا: قربانعلی، تا: ۱۲۴۷ق، جا: اصفهان؛ شماره فرعی نسخه باتوجه به مجموعه ۱ در ص ۲۶۱ اصلاح شد [ف: ۷-۳۷۰]
۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۶۸۷/۷
خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل بن علی اصغر موسوی هزارجریبی، تا: ۱۲۵۱ق[ف: ۵-۳۳۳]
۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۱۷/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن علی اصغر قاینی، تا: ۱۲۵۵ق؛ با قلم‌خوردگی؛ ۴گ (۹۵ر-۹۸پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۳-۴۱۶]
۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۳۴۲/۳
خط: نستعلیق، کا: قزوینی، ابراهیم بن بخش علی، تا: شعبان۱۲۵۸ق؛ جلد: میشن، ۷گ (۵۵ر-۶۱ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۲۱×۱۵سم [ف: ۵-۴۶۹]
۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۸۵۶/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۱ ذیقعده۱۳۵۸ق؛ نقل از نسخه به تاریخ جمادی الثانی ۱۰۸۹؛ جلد: میشن، ۸گ (۲۱۹ر-۲۲۶پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۲۱×۱۳سم [ف: ۶-۱۴۳]
۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۳۲۹/۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** وقع النقل فی شهر جمادی الاول سنة احدی و سبعین والالف ... بدار السلطنة اصفهان
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۴گ (۱۶۲ر-۱۶۵ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۲۱/۵×۱۳/۲سم [ف: ۹-۳۴۲]
۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱/۹ خوئی
خط:نستعلیق،بی‌کا،بی‌تا،جا:اصفهان؛ ۷ص (۱۴۰-۱۴۶) [ف: ۷-۲۶]
۱۶. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه: بدون شماره/۷
بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۷-۵۲۰]

● المقصد الاسنی فی شرح اسماء الله الحسنی / عرفان و تصوف / عربی

al-maqṣad-ul asnā fī š.-i asmā’-il lāh-il ḥusnā

درینی، عبدالعزیز

darīnī, ‘abd-ol-‘azīz

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۵۸۰/۴
آغاز: الحمد لله العلی العظیم الولی الکریم
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۷گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳-۱۰۳]
۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۹۶۱/۲
بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [فهرست عراقی: ۱-۳۱۰]

● **المقصد الاسنی فی شرح الاسماء الحسنی** / اسماء الله / عربی

al-maqṣad-ul asnā fī š.-il asmā'-il ḥusnā

کفعمی، ابراهیم بن علی، ۸۴۰ – ۹۰۵ قمری

kaf'amī, ebrāhīm ebn-e 'alī (1437 - 1500)

تفسیر اسمای حسنای الهی است برگرفته از دعوات الاسماء سهروردی، که بخشی از آن در البلد الامین نیز آورده است.

آغاز: قال الکفعمی فی تفسیر الاسماء الحسنی: الله اسم علم مفرد موضوع ذات واجب الوجود وقال الغزالی الله اسم للموجود الحق الجامع لصفات الالهیة.

انجام: الشافی هو رازق العافیة والشفاء ومنه ... واشفی فلان علی الموت أی أشرف.

چاپ: قم، مجله تراثنا، شماره ۲۰، ۱۴۱۰ق، ص ۱۴۲ – ۲۲۲

[الذریعة ۱۰۹/۲۲ و ۲۲/۵؛ ریحانة الادب ۶۶/۵؛ المقام الاسنی، چاپ قم؛ البلد الامین، چاپ تهران، مکتبة الصدوق ۵۷۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۴۵۷/۱۹۵

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱ص (۲۵۲)[ف: ۱۰–۱۴۱۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۴۲۷/۱

آغاز: الی ذات واحدة لا کثرة فیها. الفن الثالث یشتمل علی بیان ان اسمأء الله تزید علی تسع و تسعین توقیفاً الفن الاول فیالسوابق و المقدمات

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، ۶۳گ (۱۳۴ر–۱۹۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۶–۳۳۱]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۶/۷–۸/۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۸گ، سطور چلیپایی، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۸–۴۵۲۳]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۵۷/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: غلامعلی، تا: اواخر قرن ۱۳؛ ۲۰گ (۵۸–۷۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۳۴–۱۵۱]

۵. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۴۹/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳گ (۸۷پ–۱۰۹ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲–۶۱۷]

● **المقصد الاسنی فیما یتعلق بمقاصد الاسماء الحسنی** / اسماء الله / عربی

al-maqṣad-ul asnā fīmā yata'allaq-u bi-maqāṣid-il asmā'-il ḥusnā

زروق، احمد بن احمد، ۸۴۶ – ۸۹۹ قمری

zarrūq, ahmad ebn-e ahmad (1443 - 1494)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۱۶ صفر ۸۹۴ق

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی اودع اسراره فی اسمائه و ظهر ... اما بعد فان العرض من هذا المقصد لاسنا [الاسنی] ذکر شیء مما یتعلق بجملة الاسماء ...

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۸۵۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و نستکمل الکلام علی هذا المعنی ... و علی اصحابه اجمعین و الحمدلله رب العالمین ... قال مؤلفه رضی الله عنه و نحن نستغفرالله مما ارتکبناه ... و لا نرجوا لا خیره ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۰ رمضان۹۷۷ق؛ کاغذ: ترمه، ۲۸گ (۴۱پ–۶۸ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۶–۱۴۰]

● **مقصد الاقبال السلطانیة و مرصد الامال الخاقانیة = مزارات هرات** / جغرافیا / فارسی

maqsad-ol eqbāl-es soltānīya va marsad-ol āmāl-el xāqānīya = mazārāt-e harāt

اصیل الدین واعظ، عبدالله بن عبدالرحمن، – ۸۸۳ ؟ قمری

asīl-od-dīn vā'ez, 'abd-ol-lāh ebn-e 'abd-or-rahmān(- 1479)

اهدا به: غیاث الدین ابوالفتح سلطان ابوسعید گورگانی (۸۵۵–۸۷۳ق)

تاریخ تألیف: ۸۶۴ق

مزارات هرات است از عبدالله بن عبدالرحمن حسینی اصیل واعظ گویا همان امیر سید اصیل الدین ابوالمفاخر عبدالله بن عبدالرحمن حسینی شیرازی دشتکی مؤلف «درج الدرر فی احوال میلاد سید البشر»، در یک «دیباچه» و سه «باب» و «خاتمه» و سرگذشت ۲۰۹تن از عارفان و مشایخ در آن آمده است: دیباچه در ثواب زیارت گورستان؛ باب ۱. گور عارفان که پیش از تیمور لنگ می‌زیسته و گزارش زندگی آنان در «تاریخ هرات» و «طبقات خواجه عبدالله انصاری» یاد شده است؛ باب ۲. گور عارفان که پیش از تیمور می‌زیسته و در کتابی یاد نشده‌اند، در دو بخش، نخست گورهای درون شهر هرات، دوم گورهای پیرامون شهر؛ باب ۳. عارفان که پس از تیمور می‌زیسته‌اند؛ خاتمه و در آن از عوارف المعارف سهروردی، و ابواسحاق آدمی، و تفسیر محمد بن الحسن شیبانی، و تاریخ هرات، و طبقات خواجه عبدالله انصاری و جز آنها یاد کرده و در خاتمه کتاب، به کتاب دیگر خود در این باره حوالت داده است.

آغاز: الحمدلله الذی جعل زیارة مراقد الاولیاء وسیلة ... اما بعد فیقول الفقیر ... عبدالله بن عبدالرحمان المشتهر باصیل واعظ ...

انجام: بسی بر سر خلق پاینده دار ××بتوفیق و طاعت دلش زنده دار

چاپ: علی اصغر حکمت در حاشیه ص ۴۷۲ جلد سوم تاریخ

ادبیات ادوارد براون چ تهران ۱۳۲۷ گوید مزارات هرات اصیل الدین در ۱۳۱۰ق به کوشش عبدالکریم احراری در شهر هرات چاپ شده

[الذریعه ۵۸/۸؛مشار۱۴۳۲؛ فهرستواره منزوی ۲۵۴/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۹۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۲ذیحجه۹۱۲ق؛ مجدول، با سرلوح زرین؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۰۸گ، ۱۰سطر (۱۴/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۰-۱۷۴۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۱-ف

نسخه اصل: اسعد افندی ش ۲۴۲۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۶۸ق؛ ۸گ [فیلمها ف: ۱-۲۰۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۸۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: زمینداوری هروی، عبدالخالق، تا: ۲۲ جمادی الثانی۱۲۲۲ق؛ سید شهاب الدین قمی (آقا نجفی تبریزی) نسب نگارنده را یاد کرده است؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۳۱گ، ۹سطر(۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲-۶۶۱]

● **مقصد الاقصی = مقصد اقصی** / عرفان و تصوف / فارسی

maqsad-ol aqsā = maqsad-e aqsā

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ قمری

nasafī, ʻazīz-od-dīn ebn-e mohammad(- 13c)

تألیف عزیزالدین بن محمد نسفی نخشبی از عرفای بزرگ روزگار جلال الدین خوارزمشاه (۶۱۷-۶۲۸ق) که از ترس ترکان از خراسان به فارس گریخته و در ابرقو درگذشته است. رساله حاضر در معرفت ذات و صفات الهی و ولایت و نبوت و مبداء و معاد و سیر و سلوک می‌باشد، با عناوین «ای درویش»؛ نخست هشت«فصل» و سپس هشت«باب»: فصل‌ها: ۱. رونده کیست؛ ۲. شریعت و طریقت و حقیقت چیست؛ ۳. انسان کامل؛ ۴. در کمال انسانی؛ ۵. در اثر صحبت؛ ۶. ترک دنیا؛ ۷. سلوک؛ ۸. نصیحت. باب‌ها: ۱. در سخن اهل تصوف در معرفت ذات خدا، در چند فصل کوتاه؛ ۲. صفت خدای؛ ۳. افعال خدای؛ ۴. افعال خدای بر قول اهل حکمت، در چند فصل؛ ۵. در معرفت ولایت و نبوت؛ ۶. اعتقاد اهل تقلید و اهل استدلال و اهل کشف، در چند فصل؛ ۷. در معرفت انسان ظاهر و باطن، در چند فصل؛ ۸. در معرفت چهار دریا (اول ذات خدا، دوم روح، سوم و چهارم عالم ملک و ملکوت)، در چند فصل.

آغاز: چنین گوید اضعف الضعفاء و خادم الفقراء عزیز بن محمد النسفی که جماعت درویشان کثرهم الله تعالی ازین بیچاره درخواست کردند که در معرفت ... کتاب نویسی و در آن کتاب بیان کنی که رونده کیست و راه چیست و منزل چند است و مقصد کدام است.

انجام: و اخلاق پسندیده آراسته کرد در این است کمال آدمی و این است خلاص و نجات آدمی سخن کوتاه شد.

چاپ: ایران، تهران، ۱۳۰۳ق، سنگی، وزیری، ۶۸ص؛ مکرر چاپ شده است

[فهرستواره منزوی ۹۴۱/۸-۹۴۲؛ ذریعه ۱۱۰/۲۲؛ نسخه‌های منزوی ۱۴۱۲/۲ (۲۹ نسخه)؛ مشترک پاکستان ۱۹۶۹/۳ (۱۵ نسخه)]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۷۶/۱-ف

نسخه اصل: بادلیانMs. ED. Clark or 34؛ بی‌کا، تا: پایان شوال ۸۵۰ق، جا: برسا[فیلمها ف: ۱-۵۴۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۳/۸-ف

نسخه اصل: پاریسS. E. 124 (بلوشه ۱۵۰)؛ خط: نسخ، کا: شیخ قاسم بن حاجی بک بن یوسف قصاب، تا: ۲۷ شعبان۸۸۳ق[فیلمها ف: ۱-۵۳۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۹۲۴

از فصل ۱ در بیان اینکه روندهکیست تا باب در معرفت انسان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغازوانجام؛ کاغذ: سپاهانی، ۶۷گ، ۱۲سطر(۷×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۱۷-۲۵۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۴/۱-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۱۴۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۸۰ق؛ ۶۵گ (۱-۶۵)، ۱۸سطر[فیلمها ف: ۱-۴۴۱]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: اواسط ذیحجه۹۹۶ق؛ ۳۶گ، ۱۹سطر(۱۴/۵×۶/۵)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱-۲۴۱]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۱/۱۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۷ص (۹۷-۱۱۳)، ابعاد متن: ۸×۱۳، اندازه: ۱۶×۲۹سم [سنا: ف: ۱-۲۳۶]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۶۲/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۱۸ص (۴۸۲-۵۹۹)، ۱۷سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲-۲۸۹]

۸. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۷۱۰/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱[نشریه: ۷-۱۳۲]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۶۴/۱۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۵۵ص (۵۴۲-۵۹۶)، سطور چلیپا (۱۷/۵×۳۳)، اندازه: ۱۸/۵×۳۴سم [ف: ۹-۱۲۰۳]

۱۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۳۷/۲-عکسی

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۵۲۵۰(گنج ۸۱۱/۲)؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: حدود ۱۰۰۳ق؛ سپس ۲۰ «فصل» آشفتگی دارد؛ ۱۷۷گ [عکسی ف: ۲-۲۶۳]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۷/۲۰۱-۵۵۳۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۴ربیع الثانی۱۰۱۱ق؛ جلد: مقوا، ۵۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۸-۴۵۲۴]
۱۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۴۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۲ شوال۱۰۱۳ق[نشریه: ۷-۲۹۸]
۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۴۵/۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۵ق؛ جلد: میشن، ۴۱گ (۱۲۶پ-۱۶۶ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۲/۲سم [ف: ۷-۱۷۱]
۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۲/۱۰
کا: غیاث الدین مسعود حسنی حسینی طباطبائی، تا: ۱۰۷۶ق، جا: میانه؛ جلد: تیماج [سنا: ف: ۲-۱۷۶]
۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۸۹/۲۹
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: علی اکبر، تا: ۱۰۷۹ق؛ ۹گ (۸۳ر-۹۱پ)، سطور چلیپایی، اندازه: ۱۳/۵×۲۸/۵سم [ف: ۳۱-۶۹۷]
۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۴۲/۴۹-ف
نسخه اصل: بادلیان اکسفورد ش ۹۴ والکر (ش ۱۲۹۸)؛ بی‌کا، تا: ۱۰۹۵ق[فیلمها ف: ۱-۵۶۹]
۱۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۳۳/۱۷
آغاز: (دو فصل افتاده): ... باشد و خدای را شناخته بود و بعد از شناخت خدای؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، افتادگی: آغاز؛ ۳۱گ (۹۵ر-۱۲۵ر) [ف: ۱-۲۴۱]
۱۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۸۰۷/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سمرقندی، ۳۹ص (۱۲۷-۱۶۵)، ۱۷سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۲۱×۲۲سم [ف: ۳-۱۰۶۰]
۱۹. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: ۲۰۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: ربعی[نشریه: ۴-۴۱۴]
۲۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۷۳/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۵ رجب۱۱۹۴ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج، ۸۴گ (۴۶ر-۱۲۹پ)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: -۳۳۳]
۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۹۴/۶-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ ۳۱ص (۷۲-۱۰۲)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۳-۲۸۲]
۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۵۱۰
آغاز: برابر
در فهرست بدون مؤلف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ ۳۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۳/۱-۶۲]
۲۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۷۰/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۱گ (۱پ-۵۱ر)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۲۱]
۲۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۸۳۱/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** وطن چو مردمک دیده در سیاهی کن
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۱گ (۶۶-۹۶ در متن و حاشیه)، ۱۲ سطر در متن، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نشریه: ۱۳-۲۰۰]
۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۶۸۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «عبده الراجی علیرضا الحسینی ۱۲۳۵» (بیضوی)، «عز من قنع و ذل من طمع علیرضا الحسینی ۱۲۳۵» (چهارگوش)؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۵گ، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۵۱-۱۰۲]
۲۶. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه: ۶۵/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** نیکست هر چیز که هست بجای خود و بقدر خود نیک است و الله اعلم بالصواب.
خط: نستعلیق زیبا، کا: ناظم، محمد کاظم بن محمد، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ ۲۷گ (۷۹ر-۱۰۵پ)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۸۷]
۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۳۹۰/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هر چه حق است همه را فراموش کند و بمرتبه عشق رسد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۷گ (۸۸ر-۹۴پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۹-۱۷۷]
۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۴/۱ سرود
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۴ق؛ قطع: خشتی[نشریه: ۱۳-۴۱۸]
۲۹. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۲۰۲/۹ - ج
کا: فدوی، مهرعلی، تا: ۱۲۲۰ق؛ ۱۸گ (۳۷۴ر-۳۹۱ر) [ف: -۲۰۴]
۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۱۲/۱۱-ف
نسخه اصل: نسخه آقای روضاتی در اصفهان؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق[فیلمها ف: ۱-۷۲۳]
۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۱۰۵۰
آغاز: بسمله. حمدله ... چنین فرماید مصنف این کتاب مولانا و مقتدانا فاضل عهد و عصر متقی؛ **انجام:** حامل اسرارها ربانی اوست و ارواح که ایشانرا جن و شیاطین گویند
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۵ق[الفبائی: -۵۴۸]
۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۴۶۶۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق[الفبائی: -۵۴۸]
۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۴۲/۴
آغاز: برابر
خط: تحریری، کا: محمد رشید بن جلال الدین عبدالمطلبی بابانکی، تا: ۱۲۴۵ق، جا: قیصریه شیراز؛ جلد: گالینگور، ۴۲ص (۱۱۵-۱۵۶)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۲-۲۷۷]
۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۷۷۶/۳
خط: نستعلیق، کا: محمد بن دولت محمد کابلی، تا: ذیحجه

۱۲۴۵ق؛ ۴۶گ (۶۷پ-۱۱۲ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۵-۱۶۲]

۳۵. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۸۰ ـ ج

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۶صفر۱۲۵۴ق؛ جلد: تیماج، ۹۲گ، ۱۴سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۴۳۹]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۸۹۸/۴

خط: نسخ، کا: محمود بن محمد طبیب، تا: ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۸۰ص (۱۷۱-۲۵۰)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۰-۱۹۲۴]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۳۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ای عزیز هیچ نماند که در این کتاب گفته نشد ... و الله اعلم بالصواب

خط: شکسته نستعلیق، کا: مقصود مسعود افشار ترکمان، تا: ۱۲۵۶-۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۷ص (۳۴-۱۴۰)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۵۴]

۳۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۷۵/۳

خط: شکسته نستعلیق، کا: اصفهانی، محمد حسین بن محمد ابراهیم، تا: ۱۲۵۸ق؛ جلد: میشن، ۴۹گ (۹ر-۵۷ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۶-۲۵۵]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۷۸/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** نامش جذبه است و آنچه از طرف بنده است نامش میل است.

خط: نسخ خوش، کا: محمد باقر خوانساری، تا: ۱۲۵۹ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۷-۴۴۵]

۴۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۷۰۴/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۲گ (۴۶-۶۷)، ۱۹ سطر (۱۲×۱۹/۵)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۳-۸۴۶]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۳۹/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** اخلاق ذمیمه پاک گردد، زیاد، زیاده است تمت الرساله ...

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد قلی، تا: ۱۲۷۴ق؛ واقف: سید محمد باقر عربشاهی سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: چرم، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۳/۴سم [ف: ۱۷-۴۵۶]

۴۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۳۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** در روز یک‌شنبه همین کتاب ... که مقصد اقصی باشد بجهة سرکار خدایگانی کلانتر دام اقباله العالی ... تحریر گردید حرره علی بن اسمعیل طاب ثراه فی شهور ۱۲۷۴ ... سلخ شهر جمادی الاول

خط: نستعلیق شکسته، کا: علی بن اسمعیل، تا: یک‌شنبه سلخ جمادی الاول۱۲۷۴ق؛ جلد: میشن، ۱۲۴ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [فهرست عراقی: ۱-۴۴۱]

۴۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۲۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حبیب الدین ابی یعقوب محمد بن علی اصغر بحر پاقانی، تا: ۱۲۷۷ق؛ جلد: تیماج، ۳۸ص، ۲۷ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۴۸۲]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۱۶/۸

آغاز: این چند فصل از فصول مقصد الاقصی است بیان می‌کند که رونده کیست و راه چیست و مقصد کدام است؛ **انجام:** حضرت حق سبحانه و تعالی و از اینجا گفته اند که چون ...

فصولی ازآن؛ خط: نستعلیق، کا: علی اکبر و آقا محمد ابراهیم، تا: ۱۲۷۶-۱۲۷۷ق؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۶ص (۲۲۵-۲۴۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳۲-۲۵۹]

۴۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۹۹۳/۱

خط: نستعلیق، کا: علی محمد شاهرودی، تا: ۱۲۷۹ق؛ جلد: میشن قرمز، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۷×۲۰/۷سم [ف: ۷-۱۳۴]

۴۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۵۳/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۷ شعبان۱۲۷۹ق؛ قطع: جیبی[میراث شهاب: س۹ش۲-۲۹]

۴۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۹۳۹

خط: نستعلیق، کا: علی بن اسماعیل، تا: ۱۲۸۴ق؛ ۶۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲-۱۰۳]

۴۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵-فیروز

خط: شکسته نستعلیق، کا: سید مهدی شیرازی، تا: ۱۲۸۴ق، جا: شیراز؛ مجدول؛ تملک: محمد بن عبدالله نوری مشهور به رئیس دفترخانه وزارت خارجه به تاریخ شوال ۱۲۸۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۸ص، ۱۱سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲۱-۳۲۷]

۴۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۰۱۳/۶

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۸۵ق؛ ۴۳گ (۷۰ر-۱۱۲ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۱-۱۵]

۵۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۵۷۷

خط: نستعلیق، کا: علی اصغر بن حاجی هادی جلیل وند، تا: ۱۲ شعبان۱۲۹۳ق، برای میر محمد خان؛ جلد: تیماج، ۶۹گ، ۱۵ سطر (۶×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۵-۶۴۳]

۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۲۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۶ جمادی الثانی۱۲۹۴ق؛ واقف: نائینی؛ ۵۳گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۴-۲۵۵]

۵۲. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۲/۳

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن احمد بن محمد حسین بن محمد علی خوانساری، تا: آخر ذیحجه۱۲۹۷ق؛ ۲۸گ (۵۲۴پ-۵۵۱ر)، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۱-۲۰]

۵۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۸۷۱/۳

خط: نستعلیق، کا: قادر بن حسین حسنی ماهدشتی، تا: دوشنبه ۱۵ ذیحجه۱۲۹۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۳گ (۱۰۵پ-۱۲۷ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۸-۶۶]

۵۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۰۴۷/۲-۲۵/۱۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** ما برخیزیم ازین میان تا باطل برخیزد و محض حق شود گفت و شنود عاقبت الامر زاهد به تنبیه رند عارف آئینه افعال روشن گردانید ورند از موعظه زاهد واقف گردید.والسلام علی اهل السلام تمت

تذکر: انجام این نسخه با مقصد الاقصی نسفی ناهماهنگ است و به رساله‌ای که در کتابخانه ملی با عنوان پندنامه آمده و در کتابخانه دائرة المعارف آن را رند و زاهد فضولی دانسته هماهنگ است. احتمالاًفهرست‌نگاران رساله‌ای را در بین انداخته‌اند؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴، جلد: تیماج، ۵۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۲۴]

۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۵۱۰/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴[مختصر ف: -۷۹۰]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۲۴۸/۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و تحریری، کا: عبدالحسین بن مرحمت باب حاجی ملا علی، تا: ۱۲رجب۱۳۰۵ق؛ جلد: تیماج، ۷۴ص (۳۹۲-۴۶۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۵۰-۴۸]

۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۴۹/۲۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** هر کدام مرتبه که آخرتر است مقام روح وی که بعد از مفارقت قالب به آن باز خواهد گشت

نسخه ناتمام است؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد جواد بن محمد حسین طبیب طهرانی (نجم الحکماء)، تا: ۱۳۱۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۹گ (۸۰پ-۹۸ر)، ۱۵سطر(۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۴-۲۲۱]

۵۸. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۶۰۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** اینست کار آدمی در دنیا.

خط: نسخ، کا: عبرت نائینی، محمد علی، تا: ۲۰ شوال۱۳۱۶ق؛ ۷۶ص (۲-۷۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۲۴۳]

۵۹. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۶۹۶/۲

آغاز: چه بر این کتابیست که مقصد الاقصی نام نهادیم کتاب هشت فصل در سخن اهل تصوف و تصوف ایشانند پیغمبر می‌فرماید که العقل نور و فی القلب یفرق به الحق و الباطل؛

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: محتملاً جلال الدین محمد شیرازی، تا: ۱۸ جمادی الاول۱۳۳۲ق؛ واقف: میرزا محمدعلی حکیم تشکر، مرداد ۱۳۴۱؛ جلد: گالینگور، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: -۳۶۴]

۶۰. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۶۹۶/۴

انجام: اما در طریقت ان است که هر چند ولی به کمال.

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: جلال الدین محمد شیرازی، تا: ۱۸ جمادی الاول۱۳۳۲ق؛ واقف: میرزا محمدعلی حکیم تشکر، مرداد ۱۳۴۱؛ جلد: گالینگور، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: -۳۶۴]

۶۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۴۴۳/۴

خط: نستعلیق، کا: لطف الله بن علی بن حسین واعظ اصفهانی، تا: ۱۳۳۲ق[ف: -۱۰۷]

۶۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۴۵/۱

خط: نستعلیق پست، کا: کربلائی عباس سیاح متخلص به مجنون سبحانی، تا: یک‌شنبه ۱۲ ربیع الثانی۱۳۴۶ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۶۷ص (۱-۶۷)، ۲۱و۲۰ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳-۱۵۸۶]

۶۳. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۵۶۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم۱۴۱۲ق؛ جلد: تیماج، ۸۳ص (۲-۸۴)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۲۱۲]

۶۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۴/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶۰گ (۲ر-۶۱ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱-۱۵۳]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۴/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۴۴]

۶۵. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۲۱۴/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۲-۹۶]

۶۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۰۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و در اینست خلاص و نجات آدمی و الله اعلم بحقائق الامور.

بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۳ص (۱-۴۳)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۳۲-۳۱۱]

۶۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۶۷/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: علی محمد کرمانی، آقا موسی؛ جلد: تیماج، ۶۴ص (۱-۶۴)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۲-۳۴۷]

۶۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۶۱۸/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۱ص (۱-۳۱)، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۳۳/۱-۱۳۴]

۶۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۹/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲-۴۰۴]

۷۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۰/۱

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲-۴۰۵]

۷۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۱۰/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۷سم [ف: ۷-۱۴۵]

۷۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۶۰/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۱ص (۹۵-۱۳۵)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱۰-۸۶۱]

۷۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۰۹۶/۴۹
بخشی از آن؛ خط: نسخ، کا: یوسف نسیم، بی‌تا؛ ۹گ (۱۳۴پ-۱۴۲پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۹-۱۴۸]

۷۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۰۷۶/۴
بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۷گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳-۵۲]

۷۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۳۱۶/۶
بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۷گ (۸۷پ-۱۴۳ر) [ف: ۵-۶۴۳]

۷۶. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۲۲۵/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** باب هشتم در بیان چهار دریا ... ای درویش این آیه میبایست خواند که جمله اهل عالم به محمد ص ع ایمان آوردندی و از آن ایماننیاوردند که معنی این آیه ندانستند پیدا شد که در عالم چند کس معنی این آیه در نیافته باشند.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۲۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۱۳۱۵]

۷۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۷۷/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷۰ص (۱۶۲-۲۳۱)[ف: ۱۰-۱۶۳۲]

۷۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۵/۱
آغاز و انجام: برابر
کا: بیوک آبادی همدانی، احمد بن عبدالعلی بیک، بی‌تا؛ اندکی با چاپی جدائی دارد [ف: ۳-۴۹۹]

● المقصد الاقصی (الاسنی) فی شرح الاسماء الله الحسنی / اسماء الله / عربی

al-maqṣad-ul aqṣā (asnā) fī š.-il asmā'-il lāh-il ḥusnā

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ قمری

qazālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

رساله‌ای متوسط در شرح و توضیح اسماء حسنی و نام‌های الهی که مطابق مشرب عرفا نگاشته و در سه «فن» تنظیم شده: ۱. السوابق والمقدمات (چهار فصل)؛۲. المقاصد والغایات (سه فصل)؛۳. اللواحق والتکمیلات (سه فصل).

آغاز: بسمله الحمدلله المتفرد بکبریائه وعظمته، المتوحد بتعالیه صمدیته الذی قص اجنحة العقول دون حمی عزته ... اما بعد فقد سألنی اخ فی الله ...

انجام: فان حقق لفظ لایوهم اصلاً بین المتفاهمین و لم یرد الشرع بالمنع منه فانا نجوز اطلاقه قطعاً

چاپ: معجم المطبوعات ۱۴۱۵/۲؛ بیروت، دار المشرق، محقق: فضلو شحادة، چاپ اول، ۲۰۷ص، ۱۳۹۰ق.

[بدوی ۳۳؛ بوئیژ۳۳؛ ریحانة الأدب ۲۴۱/۴؛ کشف الظنون ۱۸۰۵/۲؛ ذخائر التراث العربی الاسلامی ۷۲۲/۲؛ معجم المؤلفین ۲۶۶/۱۱-۲۶۹؛ هدیة العارفین ۷۹/۲-۸۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۳-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ تملک: محمد بن محمد شاذلی طولونی مورخ ۱۰۵۷؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۰۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۴-۲۲۴]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۹۶
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۱۶۰۷؛ خط: نسخ، کا: جبرئیل بن ابراهیم موصلی، تا: دوشنبه ۱۹ ربیع الثانی ۵۷۷ق؛ تملک: محمد اسعد بن الشیخ عبدالوهاب در ۲۰ محرم ۱۳۵۲؛ سید عبدالرحمن بن شیخ محمد در غره رجب ۱۲۱۶؛ ۲۱۷ص [عکسی ف: ۲-۳۳۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ نازیبا، کا: حاجی بن محمد بن حاجی ماتریابادی، تا: جمعه ۲ رجب۶۹۶ق؛ مصحح، در ماه صفر ۶۹۹ مقابله و تصحیح کتاب اول به پایان رسیده؛ مهر: «عبده محمد حسن حسینی»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ (۳پ-۱۱۲پ)، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۳-۲۹۳]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۳۷۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** فی علم الغیب عندک فان.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ ۸۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۶-۲۹۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۵۰۰/۳
انجام: الصبور هو الذی لا یحمله العجله العجلة علی المسارعة الی الفعل ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۸۹ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۴۸گ (۲۵پ-۷۲پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۹-۳۰۰]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۴۸۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ اهدایی: رهبری، مهر۱۳۸۶؛ کاغذ: سمرقندی، ۸۰گ،۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۶-۴۰۰]

۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۷/۱
خط: نسخ، کا: علاء الدین حسن اصفهانی، تا: ۱۶ ذیحجه۹۹۳ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۲۶]

اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۴۶
همان نسخه بالا[نشریه: ۵-۳۰۶]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۸۲۷/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۶-۱۲۵]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۲۳۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: عبدالحکیم بن حافظ یوسف، تا: قرن ۱۱؛ واقف: خواجه شیر احمد؛ ۵۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۶-۲۹۵]

۱۰. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۵ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱–۹۱۸]

اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۴۶

همان نسخه بالا[نشریه: ۵–۳۰۶]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۰۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد بن اسد الله، تا: ربیع الاول۱۰۸۵ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: سید نعمت الله جزائری؛ ۱۲۰گ (۱–۱۲۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۵×۱۲/۵سم [ف: ۳۰–۳۴۲]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۸۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: وسط(آغاز خطبه و انجام در فصل سوم فن افتاده)؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۲۹گ، ۱۲سطر، اندازه: ۶/۷×۱۶/۳سم [ف: ۱–۵۳۳]

۱۳. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ جلد: مقوایی، ۵۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۱/۲سم [ف: ۱–۸]

۱۴. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۳۳۰/۲

آغاز: برابر

فصل اول از فن اول کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۲۱۵–۲۲۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: -۱۶۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۸۲/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۲–۸۳]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۳۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حافظ محمد قادری (احتمالاً)، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، مهر۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۱۳۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۶–۴۰۱]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۲۵۵

آغاز: و لم یکن حکیما و فرح قیل فرح بالاسم؛ **انجام:** باشد این مشتق از رحمت بیقین و ازین جهت است

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز [رایانه]

۱۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۶۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۸ ذیقعده۱۱۳۸ق؛ ۸۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۵–۲۱۰۵]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۸/۱

آغاز و انجام: برابر

تذکر: این رساله در فهرست از کفعمی دانسته شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۸۲ق؛ جلد: مقوایی، ۵۰گ (۱پ–۵۰ر)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱–۲۱۸]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۷۲۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** الجلیل ... وهذا المعنی کشفنا عنه الغطاء فی کتاب المحبة من کتب احیاء العلوم ... کما یکون الصور الجمیلة الظاهرة محبوبة الکریم هو الذی اذا قدر عفی الواسع مشتق من السعة تضاف الی العلم ... و هو احاط بمعلومات الرقیب الشاهد الذی لایغیب تمت شرح معانی ... ۱۲۰۰

تا اواسط فصل اول از فن دوم (تا معنی اسم حسیب و جلیل و کریم) می‌باشد؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۰۰ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۴۷گ، اندازه: ۱۹×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۶–۴۰۱]

۲۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۶۷/۲ ـ د

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: طهرانی، عباس علی بن محمد علی، تا: جمعه ۲۱ذیحجه۱۲۵۹ق؛ ۹۵گ (۸پ–۱۰۲ر)[ف: ۱–۴۳۸]

۲۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۹۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** بل الاذن قد ورد شرعاً فی الصدق الا ما یستثنی عنه بعارض، و الله تعالی هو الموجود و الموجد.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: علی نقی بن علی «الواثق بالله عبده علینقی بن علی»(مربع)؛ جلد: تیماج، ۶۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵–۴۰۸]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۸۱

آغاز: الحمدلله المتفرد بکبریائه و عظمته

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۲۰ق؛ ۵۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۲–۴۸۹]

۲۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۵۰۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «بنده شاه نجف عبدالحسین»، «عبده عبدالحسین بن محمد» (بیضی)؛ تملک: عبد الاول بن محمود کرمانی؛ جلد: چرم ، ۸۰گ (۱۴۹پ–۲۲۸پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [مؤید: ۲–۱۰]

۲۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۵۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و علی آله أهل الکرامة و التقی و أصحابه أولی الألباب و النهی.

تذکر: در فهرست نام مؤلف نیامدهکه با توجه به آغاز آن نام کتاب و مؤلف تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مقابله شده؛ ۱۰۶گ (۱پ–۱۰۶ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [مؤید: ۱–۱۴۷]

←المقصد الاقصی فی ترجمة المستقصی ﴿ مقصد اقصی فی ترجمة المستقصی

● المقصد الجلیل فی علم الخلیل = عروض ابن الحاجب / عروض و قافیه / عربی

al-maqṣad-ul jalīl fī ‘ilm-il xalīl = ‘arūḍ-u ibni-l ḥājib

ابن حاجب، عثمان بن عمر، ۵۷۰؟ – ۶۴۶ ؟ قمری

ebn-e hājeb, ‘osmān ebn-e ‘omar (1175 - 1249)

قصیده‌ای است در علم عروض و قوافی و بیان اوزان شعری. بر این قصیده که در باب خود حائز اهمیت است شرح‌هایی نوشته شده است.

آغاز: الحمدلله ذی العرش المجید علی ×× الباسه من لباس فضله حللا / ثم علی المصطفی الهادی صلوة فتی ×× یرجونها سکن الفردوس مبتهلا ...

انجام: و قد أتت ألف و البا بکسرتها ×× و لم یجی ماروها و الها کما جعلا

[کشف الظنون ۱۱۳۴/۲]

شرح و حواشی:

۱- نهایة الراغب فی شرح عروض ابن الحاجب؛ اسنوی، محمد بن حسن (۶۹۵-۷۶۴)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالمجد تبریزی، تا: دوشنبه ۸ صفر ۷۲۱ق؛ جلد: تیماج، ۳ص (۱۵۳-۱۵۵)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۷۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۲/۵۲(آ)-۴۶۳/۵۲(ب)-ف

نسخه اصل: کوپرولوش ۱۵۸۹. درهامش؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۷۵۴ق؛ ۳گ (۹۷پ-۹۹ر) [فیلمها ف: ۱-۴۸۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۶/۵۲ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا[میراث شهاب: س۱۸ش۱-۵۵]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۹۰/۴

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه مسجد چهل ستون -زنجان؛ خط: نسخ بی نقطه، بی‌کا، تا: ذیقعده۷۷۹ق؛ ۱۴ص (۱۶۲-۱۷۵) [عکسی ف: ۱-۳۴۲]

● المقصد الحسن و الملك الواضح السنن / فقه / عربی

al-maqṣad-ul ḥasan wa-l mulk-ul wāḍiḥ-is sunan

حابس صعدی، احمد بن یحیی، - ۱۰۶۱ قمری

hābes-e sa‘dī, ahmad ebn-e yahyā(- 1651)

تاریخ تألیف: ذیقعده ۱۰۵۲ق

فقه زیدی مختصری است دارای مسائل و فروع بسیار با اشاره به ادله و اختلاف ائمه و فقهای مذهب در بعضی از آنها، از کتاب طهارت و صلات تا کتاب جنایات و پس از آن کتاب السیر و التراجم در سیره پیامبر اکرم و ائمه زیدیه و عقیده اهل این مذهب در آنها. این کتاب دارای مقدمه مفصلی است مشتمل بر چند فصل درباره حقانیت مذهب زیدی و چگونگی روایت حدیث و تعداد گروهی از بزرگان محدثین و بعضی از کتاب‌های امامان و علماء و سند آنها و طبقات فقهای زیدیه و حکم مقلدین و آنچه مجتهد باید بداند و مسائلی که در استنباط احکام به کار آید.

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی و صلی الله علی سیدنا محمد و آله اهل الوفاء و بعد فان علم الفرع الفقهیةلما کان مساس الحاجة الیه اکثر من سائر العلوم

انجام: کانوا یجمعونها فیحرقونها واما النار کانت تنزل فتحرق القربات و الله اعلم فرغ من آخر عنایاته رقماً فی شهر العقدة و تألیفاً سنة اثنین و خمسین و الف سنة.

[فهرس المخطوطات الیمنیة، ج۱،ص۴۰۲؛ مصادر الفکر العربی الاسلامی فی الیمن، ص ۲۱۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۲۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن صلاح الدین الجلال، تا: سه‌شنبه ۱۴ رمضان۱۰۸۵ق، به دستور فقیه بدرالدین محمد بن سعید؛ مجدول؛ تملک: عتبة بن یحیی العفیف به تاریخ رجب ۱۱۶۲ق، احمد بن سعید حیمی، حسن بن سعید حیمی؛ جلد: تیماج، ۲۰۷گ، ۳۰سطر، اندازه: ۳۰/۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۶۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۶۶۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی بن حسین بن شمس الدین بن ابراهیم، تا: یک‌شنبه ۱۲ صفر۱۱۴۵ق، برای عبدالجبار بن جابر؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵۷گ (۱پ-۱۵۷پ)، ۳۶ و ۳۸سطر (۱۱/۵×۲۲/۵ و ۱۴/۵×۲۴)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۲۰-۱۵۳]

۳. جهرم؛ کریم اشراق؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۱۴۵ق[میراث اسلامی: ۵-۶۱۱]

● مقصد الراغب الطالب فی فضائل علی بن ابیطالب (ع) / تاریخ معصومین / عربی

maqṣad-ur rāġib-iṭṭālib fī faḍā’il-i ‘alī-yi bn-i abī-ṭālib

حسین بن محمد بن حسن، ق۷ قمری

hoseyn ebn-e mohammad ebn-e hasan(- 13c)

تاریخ تألیف: ۶۱۵ تا ۶۵۶ق؛ محل تألیف: موصل

کتاب حاضر یکی از گنجینه‌های گرانبهای شیعه و از آثار نفیس امامیه است و مشتمل بر اخبار غریبه و احکام نادره و مضامین بدیع که در خور تحقیق و چاپ است. نویسنده دراین کتاب شرح حال و خصوصیات زندگی دوازده وصی پیامبر اکرم (ص) را از ولادت تا وفات ضمن سی و نه «باب» آورده است: باب ۱. ذکر مولده علیه السلام؛ ۲. ذکر اسمه و نسبه صلی الله علیه و آله؛۳. شرح اسمائه و ما ذکر فیه؛ ... ۲۳. فیما ورد فی وفاتها علیها السلام؛ ... ۳۳. الدلائل و البرهان من الحدیث و ای القرآن فی حق سفن النجاة من النیران.مؤلف در آن از الملك الرحیم (-۴۵۶) و بیهقی (- ۴۵۸ق) و سمعانی (- ۴۸۴ق) و ابوالفرج جوزی (- ۵۹۷ق) یاد کرده و در باب چهاردهم چنین آمده است: «اخبرنا الشیخ الثقة حنبل بن اسحق المکبر بجامع الرصافة

بغداد فی شهور سنة اربعو تسعمائة ...»، ولی مرحوم آقابزرگ تهرانی آنرا از دانایان قرن چهارم و صاحب اعیان الشیعة و الامل الامل و علامه مجلسی زمان او را قریب به صدوق (–۳۸۱ق) دانسته‌اند.

آغاز: الحمدلله الذی خلق الخلق علی فطرة توحیده فاقرله کل موجود بوجوده ... و سمیته کتاب مقصد الراغب الطالب فی فضائل الامام علی ابن ابی طالب و اهل بیته ائمة الهدی و مصابیح الدجی

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۸۸۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** الم یرون ان النبی صلی الله علیه و آله و سلم ف لم یکن معه یوم المباهلة غیر اهل بیته و ذریته و هم علی و فاطمة و الحسن و الحسین، او لا یرون ان هذه الخصوصیة لهم دون غیرهم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۰۸ص، ۲۱ سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲–۲۸۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۳عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۱–۱۱۹]

۲. مشهد؛ اصغر زاده؛ شماره نسخه: ۵۶

آغاز: برابر

خط: نسخ کهن؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۰۴گ، ۲۲سطر (۱۱/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [نشریه: ۷–۷۷۱]

مشهد؛ فاضل، محمود؛ شماره نسخه: ۳

همان نسخه بالا[نشریه: ۷–۷۶۲]

● **مقصد المطالب و منتهی المطالب** / اسطرلاب / عربی

maqṣad-ul maṭālib wa muntaha-l maṭālib

شریف، عبدالرحیم بن محمد

Šarīf, ‘abd-or-rahīm ebn-e mohammad

تاریخ تألیف: ۱۲۲۲ق؛ محل تألیف: نجف اشرف

کتابی در هیئت و به‌کارگیری اسطرلاب، دارای «مقدمه» و ۲۴ «باب» و «خاتمه». (استادی)

[الفلك و التنجیم ص ۲۲۶]

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۹۱۴

آغاز: الحمدلله الذی سخر الشمس و القمر ...

کا: احمد بن محمد مهدی شریف خاتون آبادی، تا: ۱۱۴۱ق؛ از روی نسخه مؤلف؛ ۵۵گ، قطع: رقعی[ف: –۲۴۳]

● **مقصد المؤمنین** / کلام و اعتقادات / فارسی

maqsad-ol mo’menīn

خوئی، مصطفی بن محمد، ق۱۳ قمری

xū’ī, mostafā ben mohammad(- 19c)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۷۳۶

آغاز: بسمله، اما بعد بنده بی بضاعت ... عرض می‌کند بر برادران دینی و خلان ایمانی

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۲۶ق؛ اهدایی: شیخ مصطفی علمیه؛ جلد: تیماج، ۱۳۹گ، ۱۹سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳–۱۰۴۰]

● **مقصد الواصلین الی اصول الدین** / کلام و اعتقادات / عربی

maqṣad-ul wāṣilīn ilā usūl-id dīn

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ – ۷۲۶ قمری

‘allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه: ۱۶۰/۲

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد طاهر، تا: پنج‌شنبه ۶ رجب۱۱۱۸ق[نشریه: ۶–۳۴۹]

● **مقصود از خلقت و ماموریت مسلمین** / کلام و اعتقادات / فارسی

maqsūd az xelqat va mamūrīyat-e moslemīn

مطلق تهرانی، عبدالله، ق۱۴ قمری

motlaq-e tehrānī, ‘abd-ol-lāh(- 20c)

تاریخ تألیف: ۲ اسفند ۱۳۰۶ش؛ محل تالیف: مشهد رضوی

در نه «فصل»: ۱. در باب ظهور مهدی موعود و رجوع عیسی؛ ۲. راجع به علامات ظهور؛ ۳. ذکر انقضای دوره اسلام و بدو ظهور مهدی روح الوجوه فداه؛ ۴. در اثبات این‌که حضرت مهدی موعود دوره امر مبارکش هفت الی نه سال خواهد بود؛ ۵. در اثبات این‌که مطلع این دوام اعظم بلاد شرقیه است؛ ۶. اثبات اینکه ظهور موعود به تج شریعت الهی مأمور می‌گردند؛ ۷. در مخالفت مسلمین بادو ظهور و تطبیق اعمال آنها با اعمال مخالفین؛ ۸. خبر ابتلای مومنین چه مهدی و عیسی در یوم ظهور و مقبولیت آنها در آستان مقدس رب غفور و متکلم طور؛ ۹.ذکر بشارت به عنایات الهیه نسبت به مؤمنین و حضرت مسیح که بعد از او موعود کل ملل و طوایف عالم است. دنباله درباره دو وعده محمد است به ظهور عیسی و مهدی ولی می‌بینیم که همه نشانه‌های آن دو وعده آشکار شده و خود آن دو تن پدیدار نشدند.

آغاز: سپاس بی حد و قیاس خداوند بی مانندی را لایق و سزاوار است که لم یزل بوده و خواهد بود

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۹۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** ماشاءالله. انتهی و السلام علی من اتبع الهدی.

خط: نسخ، کا: مطلق تهرانی، عبدالله، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸۵گ، ۹سطر(۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۱۷–۲۵۹]

● **مقصود از دیدار بهشتیان خداوند را** / شرح حدیث / عربی

maqsūd az dīdār-e beheštīyān xodāvand rā

در بابابن حدیث است که از حضرت رضا (ع) سؤال شد از معنی حدیث «ان المؤمنین یزدرن الله فی منازلهم فی الجنه».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۰۲/۶۴-طباطبائی

آغاز: حدثنا احمد بن زیاد بن جعفر الهمدانی باسناده عن عبدالسلام بن صالح الهروی قال قلت لعلی بن موسی الرضا علیه السلام ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۵۹پ-۶۰ر) [ف: ۲۳-۷۳۳]

● **مقصود الانام فی شرح تهذیب الاحکام** / شرح حدیث / عربی

maqṣūd-ul anām fī šarh-i tahḏīb-ul aḥkām

جزایری، نعمة الله بن عبدالله، ۱۰۵۰ - ۱۱۱۲ قمری

jazāyerī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1641 - 1701)

وابسته به: تهذیب الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰ق)

تاریخ تألیف: ۱۰۷۹-۱۰۹۳ق

شرح مفصل مؤلف در دوازده جلد بر «تهذیب الاحکام» شیخ طوسی می‌باشد که از شرح غایة المرام فی شرح تهذیب الاحکام او که پس از آن نوشته شده، مفصل‌تر می‌باشد.در این شرح احادیث هر باب را یک یک شرح کرده بدین‌گونه که نخست به میزان اعتبار به صورت رمز اشاره نموده سپس به شرح الفاظ و دلالات آن پرداخته ازجمله در شرح کتاب الزکوة آورده است «و عنه ق و قوله منه یوم ینتج» و در برخی موارد نیز این روش رعایت نشده از جمله در باب زکوة الذهب آورده است «محمد ح و ما بعد صح و الثالث م». ظاهراً این شرح در برخی ابواب از شرح جدید مبسوط‌تر باشد ولی در شرح جدید نخست به میزان اعتبار چند حدیث یکجا اشاره شده سپس به شرح الفاظ و دلالت‌های آنها یکی پس از دیگری پرداخته است در آغاز کتاب الزکوة چنین آورده: «الی قوله عل بین الحسن مجهول و الثانی موثق و کذلک الثالث و الرابع و اما الخامس فحسن و السادس مجهول».

[الذریعة ۱۱۳/۲۲؛طبقات اعلام شیعه ۷۸۵/۶]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۹۱۸

آغاز: الحمدلله الذی جعل علم الحدیث مرأة النظر الیمشاهدة اسرار الملکوت و اوجب الخوض فی عباب بحاره علی ارباب العقول؛ **انجام:** محمد م و الوزنه الدرهم قد کمل ما اردنا شرحه من کتاب الصوم بعد الفراغ من شرح ما تقدم من الکتب و سیتم الباقی ان شاء الله تعالی.

بخشی از جلد چهارم و پنجم و از «باب العمل فی لیلة الجمعة و یومها» آغاز و تا پایان کتاب الصوم به انجام می‌رسد، مؤلف روز دوشنبه اول ذیحجه ۱۰۸۰قشرح کتاب الصلوة و روز سه‌شنبه چهارم ربیع الاول همان سال شرح کتاب الزکوة و روز چهارشنبه ای ماه شعبان ۱۰۸۱ق شرح کتاب الصوم را به پایان برده است؛ خط: تعلیق، کاتب = مؤلف، تا: شعبان۱۰۸۱ق، جا: شوشتر؛ محشی از مؤلف گاه با نشان «منه عفی عنه»، مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۴گ، ۱۵-۲۰سطر (۱۰×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۵-۳۱۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۰۳/۲

آغاز: الحمدلله الذی جعل علم الحدیث مرآة النظر مشاهدة اسرار الملکوت و اوجب الخوض فی عباب بحاره علی ارباب العقول کی یعثروا منه علی شیء؛ **انجام:** و قیل المراد نصف ربع الجریب فانه ازید من الصاع ... و الوزنه الدرهم قد کمل ما اردنا شرحه من کتاب الصوم بعد الفراغ من شرح ما تقدمه من الکتب و سیتم الباقی.

از اول جزء چهارم «اعمال شب جمعه» تا آخر کتاب صوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۷سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۲سم [ف: ۲۶-۱۹۵]

● **مقصود جهان** / سفرنامه / فارسی

maqsūd-e jahān

محمود میرزا قاجار، ۱۲۱۴ - ۱۲۷۱ ؟ قمری

mahmūd mīrzā qājār (1800 - 1855)

اهدا به: شاه جهان میرزا و پدرش فتحعلی شاه قاجار

تاریخ تألیف: ۱۲۴۲ق

گزارشی است از سفر مؤلف از خرم آباد به سایر نقاط لرستان که روز شنبه ۲۲ جمادی الاول بدان شروع شده است. این رساله را باید جغرافیای تاریخی لرستان نامید و گرچه از حاکمان گذشته لرستان نام برده و در آن ابنیه تاریخی و امامزاده‌ها و معجزات آنها و اعتقادات مردم بیان می‌شود ولی تاریخ کاملی نیست و مطالب به اختصار آمده تا رساله کوچکی در شناخت لرستان برای برادرش جهانشاه میرزا باشد.

آغاز: بسم الله و بالله و لا اله الا الله و استعین بالله بمحمد المحمود و علی المقصود. و چنین گوید بنده شرمنده پروردگار لیل و نهار محمود قاجار که در یوم شنبه بیست و دوم جمادی الاول به طالع حوت چهارساعت از طلوع نیر اعظم گذشته لز بلده نیکو بنیاد خرم آباد لرستان عنان عزیمت بسوی گرمسیر آن ملک معطوف داشت ...

انجام: بطریقی که منظور نظر محبان است نه بسیاقی که مقصود دشمنان. در روزگار ابوالنصر و الظفر فتحعلی شاه قاجار خلد الله ملکه در سال یکهزار و دویست و چهل و دو این کتاب مستطاب در ساحت لرستان به تسوید بنده عبودیت آمود محمود قاجار آمد امید مقصود جهان باشد نه مردود زمان. بالله توفیق و علیه

التکلان.
چاپ: گنجینه بهارستان، تاریخ ۲(قاجار)، مسلسل ۱۲، تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۴ش، با تصحیح ناصر افشارفر

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۱۸۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین؛ تملکی بدون نام به تاریخ شوال ۱۲۵۱؛ مهر: «اسد الله» (بیضی)؛ جلد: روغنی مذهب، ۴۷گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۱-۱۹۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ از برگ ۹ تا ۵ صفحه قصیده‌ای عربی در مدح محمود میرزا و از صفحه ۲۱ تا ۲۷ خطبه درباره عید از سید ابوالقاسم شوشتری و از ۲۷ به بعد ترکیب بندی از میرزا محمد تقی کاشی منشی متخلص به سپهر؛ تملک: اعتضاد الملک سال ۱۳۰۳ و دیگری در شعبان ۱۲۸۹؛ ۵۰گ، ۶و ۱۲ سطر(۸×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۰ سم [ف: ۱۱-۲۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۰۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ بی کا، بی تا؛ مجدول؛ جلد: روغنی، ۵۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳۸-۲۸۶]

● مقصود الحافظین / تجوید / فارسی
maqsūd-ol hāfezīn

غیاث الدین بن کمال الدین
qīyās-od-dīn ebn-e kamāl-od-dīn

تاریخ تألیف: ۹۹۳ق؛ محل تألیف: روستای «شیرکوت» از روستاهای «میانور»
رساله مختصری است که به اشارت ابوالمظفر محمد کامران بهادر غازی در بلده لهانور در بیان قواعد و آداب قرائت قران بر اساس قرائت عاصم بن ابی النجود و دو راوی وی و ذکر برخی اختلافات آنان درچهارده «باب»: ۱. بیان مخارج حروف؛ ۲. صفات حروف؛ ۳. بیان استعاذه؛ ۴. بیان بسمله؛ ۵. بیان نون ساکن و تنوین؛ ۶. بیان ادغام متماثلین و متقاربین؛ ۷. بیان تفخیم و ترقیق راءات؛ ۸. بیان مد و قصر؛ ۹. بیان هاء کنایه؛ ۱۰. بیان وقف در آخر کلمه؛ ۱۱. بیان محاسن قراءت؛ ۱۲. بیان معایب قراءت؛ ۱۳. بیان رسم خط و طریق وقف بر آن؛ ۱۴. بیان اختلاف ابوبکر و حفص
آغاز: همه ثناها و ستایشها مرحضرت غفوریرا که آمرزنده گناه بسیار است ...
انجام: سورة الإخلاص کفواً بالهمزه ابوبکر و بالواو حفص، تمت

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۱۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالله بن نورالله، تا: ۱۰۵۲ق؛ تاریخ کتابت به عربی«۱۰۵۲» و به فارسی «۱۰۸۵» آمده است، به نظر می‌رسد اختلاف موجود، اختلاف تاریخ‌های شمسی و قمری باشد؛ مصحح؛ ۴۰گ(۱۳-۵۲)، ۱۷سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۳۶-۳۷۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۸۴۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوانا، بی‌کا، تا: ۲۶ ربیع الثانی ۱۲۲۵ق؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ کاغذ: کشمیری، ۲۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۲۶۳] و [ف: ۲۳-۱۸۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۹۰۶
منظومه در تجوید؛ بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

● مقصود العارفین / شعر / فارسی
maqsūd-ol ʻārefīn

عارف علیشاه، محمد بن علی اکبر، ق۱۴ قمری
ʻāref ʻalī-šāh, mohammad ebn-e ʻalī akbar(- 20c)

تاریخ تألیف: رمضان ۱۳۱۷ق
به نظم فارسی و نیمه دوم آن دیوان او است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۸۸۵/۱
آغاز: بسمله. حمدله. حمد و سپاس آفریدگاری را سزاست؛
انجام: منت ایزد که کرد او واقفم ×× بر تمام راه منزل عارفم
خط: نستعلیق، کا: عارف علیشاه، محمد بن علی اکبر، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۲۱سطر(۶×۱۴)، قطع: ربعی[ف: ۱۷-۲۴۳]

● مقصود العاشقین / علوم غریبه / فارسی
maqsūd-ol ʻāšeqīn

حسینی، داود سبزپوش بن صدیق
hoseynī, dāvūd-e sabzpūš ebn-e seddīq

کتاب در بیست و پنج«باب» است: ۱. بیان افراج دادن نام حق و موافق نام آدم و عاشق و معشوق؛ ... ۲۴. بیان دانستن هر چهار تعویذ که کدام طبع را باید نوشت.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۷۳۳
آغاز: بسمله، حمد بیحد و ثناء بیعد مرحضرت خالص را درود نامعدود بر سید سرور بیزار پوش صرف باشد؛ **انجام:** برای محبت نیک است روز جمعه پادشاهی زهره است اول ساعت خواب بندی را خوب است و الله اعلم تمام شد
خط: نستعلیق جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: وزیری[رایانه]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۳۳/۳
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین شکر و سپاس آنکه آفریدگار

مخلوقات است؛ **انجام:** بگیرد تا نیک آید و الله اعلم بالصواب تمت

خط: نستعلیق، کا: عبدالحمید منجم، تا: ۱۳۰۴ق؛ کاغذ ترمه، جلد: تیماج عنابی، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، قطع: ربعی[ف: ۱-۴۷۴]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۵۳۳/۲

همان نسخه بالا[نشریه: ۵-۸۰]

● **مقصود العاشقین** / علوم غریبه / فارسی

maqsūd-ol ʻāšeqīn

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۶۴/۵۲

باب پانزدهم در پیمودن ساعتها سپس دو جدول اختلاج است و داستان مردی صاحب نفس اسم اعظم خوان و تعویذ او از شرح چهل اسم ادریسی شهاب الدین سهروردی؛ کا: علی بن احمد رشتی، تا: ذیقعده۱۲۶۸ق، جا: ده بالای یزد؛ جلد: تیماج تریاکی، ۱۹سطر، قطع: جیبی[نشریه: ۲-۱۸۱]

● **المقصود فی الصرف** / صرف / عربی

al-maqṣūd fi-ṣṣarf

؟ ابوحنیفه، نعمان بن ثابت، ۸۰ - ۱۵۰ قمری

abū-hanīfe, no‘mān ebn-e sābet (700 - 768)

رساله‌ای مختصر درعلم صرف عربی که به چند نفر نسبت داده شده وبه گفته صاحب کشف الظنون به ابوحنیفه امام حنفیان بیشتر نسبت داده شده، و عده‌ای این نسبت را نادرست دانسته به دیگران نسبت داده‌اند. دارای فصول که دراول وآخر رساله با عنوان «المظهر العزیز» معرفی شده است، برخی از فصول آن چنین است: فصل فی تصریف الافعال الصحیحة، فصل فی الفواید اللازم و ... .

آغاز: بسمله الحمدلله الوهاب للمؤمنین سبیل الصواب و الصلوة علی نبیه محمد الزاجر عن الاذناب الحاث علی طلب الثواب و علی آله و صحبه خیر الآل و خیرالاصحاب اما بعد فان العربیة وسیلة الی علوم الشرعیة واحد ارکانها التصریف

انجام: و استوی و غیر ذلک فبعضها لاتتغیر لصحة البناء و بعضها لعلة اخری، تمت.

چاپ: بولاق، ۱۲۴۴ق؛ استانه، ۲۱ص، ۱۲۹۳؛ مطبوعات المیمنیه، ۱۳۱۰.

[فهرست مجامیع العمریه فی دار الکتب الظاهریة بدمشق ص۷۳۹؛ کشف الظنون ۱۸۰۶/۲ الاوقاف العامة موصل ۱۰۴/۲ و ۱۳۵/۳ و ۱۶۹/۳]

شرح و حواشی:

۱- شرح المقصود فی الصرف = المودود فی شرح المقصود؛ محمد بن خلیل بن دانیال (-۷۱۰)

۲- الشکریة فی شرح المقصود؛ سراجی، احمد بن عماد (-۹)

۳- شرح المقصود فی الصرف؛ دیکقوز، احمد بن عبدالله (-۹)

۴- شرح المقصود فی الصرف؛ برکلی، محمد بن پیرعلی (۹۲۹-۹۸۱)

۵- روح الشروح علی المقصود = شرح المقصود لابی حنیفة؛ بستان زاده، محمد بن مصطفی (-۱۰۱۶)

۶- الدر المنقود فی شرح المقصود؛ سرماری، حسن بن اسماعیل (-۱۰۴۰)

۷- شرح المقصود فی الصرف؛ ابن حنبلی

۸- المطلوب فی شرح المقصود(۲عنوان)

۹- شرح المقصود فی الصرف

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۲۷۲/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** لو قوعها فی لامالفعل فاجتمع ساکنان ...

کا: محمد بن یعقوب بحرانی، تا: ۸۷۲ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۱۱گ (۸۱پ-۹۱ر)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۴-۶۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۲۶۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** سروت سروتما سروتن.

تذکر: نام مؤلف و کتاب به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۹۶۰ق؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ ۱۳گ (۳۴-۴۶)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۲-۳۵۴]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۶۶۱/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۴گ، ۹سطر، اندازه: ۱۴×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۵]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۱۰/۳

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: حافظ محمد، تا: ۱۰۱۶ق، جا: قسطنطنیه؛ ۳گ (۱۱۵ر-۱۱۷ر)، ۹سطر(۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۲۳۶]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۲۲/۵

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: سید محمد بن شیخ عبدالکریم حسینی بلخی نقشبندی، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۴۴پ-۵۳پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۲۷-۲۴۳]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۷۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ ۱۷گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳/۸×۱۹/۸سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۲۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۳۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۲؛ مجدول، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۸ص (۹۶-۱۲۳)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۴۰/۳-۲۳۸]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۰۹۴/۳-۱۶/۱۰۴

آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: ملااسماعیل، تا: ۱۱۰۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۵گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲-۹۴۳]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۸۹۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن ملا حاجی محمد بن پری صوفی، تا: ۱۱۲۸ق، برای ملا ولی بن حاجی الحرمین الشریفین حاجی گلی؛ نسخه مربوط به مناطق عثمانی؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۱۳گ (۳۱پ-۴۳پ)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۲۵]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۵/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: اواسط رجب۱۱۶۷ق؛ مجدول، محشی؛ جلد: تیماج، ۳۲ص (۱۱۶-۱۴۷)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳/۴۰-۹۸]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۷۷۹/۵-۳۴/۱۴۹
آغاز و انجام: برابر
تذکر: در فهرست به نام المظهر العزیز بدون مؤلف آمده است که به قرینه آغاز نسخه تصحیح شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: به تاریخ ۱۱۹۵؛ جلد: گالینگور، ۱۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۸-۴۳۸۹]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۳۱/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲-۱۳؛ مجدول، محشی؛ ۲۳ص (۱۲۲-۱۴۴)، ۱۱-۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۳/۴۰-۱۴۳]

۱۳. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۴۰۸/۲
آغاز: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم، تا: ۱۱ رمضان۱۲۸۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۹گ (۶پ-۱۴پ)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۱۰۲]

۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۳۱۴/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۷گ (۶۰پ-۷۶پ)، ۱۳ سطر (۴/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۲-۲۲]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۰۸۵/۲-۱۱/۱۸۵
آغاز و انجام: برابر
خط: ثلث، بی‌کا، بی‌تا؛ درحاشیه به ترکی ترجمه شده است؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۵۲۴]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۷۹۹/۳-۱۵/۳۹
آغازو انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۱۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۸-۴۵۲۵]

● المقصود فی المقصور و المدود / لغت / عربی

al-maqṣūd fi-l maqṣūr wa-l mamdūd

رصاص، حسن بن محمد، - ۵۸۴ قمری

rassās, hasan ebn-e mohammad(- 1189)

فصولی است کوتاه در کلمات مختوم به الف مقصوره یاممدوده که در ابواب مختلف از جهت معنا با یکدیگر شبیه بوده یا اختلاف دارند.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۸۲/۹
آغاز: الحمدلله الواحد العدل هذا کتاب الفناه فی المقصور و الممدود و جعلناه فصولا لیکون من طلب شیئا منه فی فصله
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۱۱۷۷؛ خط: نسخ کم نقطه، کا: مالکی مرادی، ابراهیم بن علی، تا: ۸۶۱-۸۶۲ق؛ ۱۴ص (۳۰۰-۳۱۳)[عکسی ف: ۴-۴۴۲]

● مقصود القاری / تجوید / فارسی

maqsūd-ol qārī

قاری، نور الدین بن محمد، ق۱۱ قمری

qārī, nūr-od-dīn ebn-e mohammad(- 17c)

به درخواست: شاه عالم
محل تألیف: هند
مؤلف، زاده خوانسار بوده و به هند مهاجرت کرده، در آنجا حضور عبدالاحد خان از ملا زمان شاه عالم رسیده و شاه از وی درخواست کتابی در تجوید نموده و مؤلف به ارشاد قاضی القضات قاضی باسط خان این رساله را تألیف نموده است.این رساله را بر اساس آرای شاطبی و ابن جزری در علم قرائت و تجوید تنظیم شده و در یک «مقدمه» و شش «فصل» و یک «خاتمه» قرار گرفته: مقدمه در مخارج حروف بیست و نه گانه و بعضی ضروریات: فصل ۱. در الله و اللهم؛ ۲. لام ساکن؛ ۳. میم ساکن؛ ۴. نون ساکن؛ ۵. رای متحرک؛ ۶. مد در حروف.
آغاز: بعد الحمد و الصلاة، این چند ورق، در بیان مخارج حروف تهجی و بعضی از قواعد قرآنی است، که ناچار است قاری قرآن را
چاپ: بمبئی، ۱۲۹۰ق، ضمن مجموعه «البیان الجزیلی»

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۰۱۳/۱
خط: نسخ متوسط، کا: حافظ قادر بخش، تا: شوال۱۲۶۸ق، جا: شاه جهان آباد؛ جلد: تیماج مذهب، اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ ۳۰ص، ۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۴۴]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۲۲/۱۹-عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** از امام کسائی (رض) ابوالحارث شادوردی، و الله سبحانه تعالی اعلم. الحمدلله اولاً و آخراً و الصلاة علی رسوله و آله باطناً و ظاهراً. تمت.

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۱۱۳۳ (گنج ۱۰۸/۱)؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: غلام محمد بن احمد یار قریشی، تا: ۴ محرم۱۳۱۵ق، جا: گجرات؛ ۵گ(۸۷-۹۱)[عکسی ف: ۲-۲۶۳]

۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۳۰۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اینها را شجری گویند و سجره محل گشادگی دهانست نزد خلیل هشتم از اول کناره زبان است

نسخه در فهرست از آن محمد قاری بن علی خوانساری از قرن ۱۳ دانسته شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۷گ (۲۸ر-۴۴پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۲۷۱]

● مقصود القاصدين / عرفان و تصوف / عربی

maqṣūd-ul qāṣidīn

سندی، بدرالدين بن رکن الدين

sendī,badr-od-dīn ebn-e rokn-od-dīn

رساله در بیان نوافل نمازها و روزه‌های مسنونه در طول شب و روز و ایام ماه‌ها با استناد به اخباری از کتب صحاح مشتمل بر دو «قسم» و ۳۴ «باب» و ۵۵ «فصل» است: قسم ۱. الصلاة، در هجده باب و پنجاه و یک فصل (۱۳ باب اول در نمازها و ادعیه رؤیت هر یک از ماه‌ها و ابواب دیگر در نمازها و اعمال لیالی و ایام با فضیلت و نیز ایام هفته،ساعات و نمازهای متفرقه است)؛ قسم ۲. الصوم، در شانزده باب و چهار فصل فصول(۱۴باب اول در فضل مطلق روزه و روزه‌های هر یک از ماهها و باب ۱۵ در روزه ایام هفته و باب۱۶ در فضل روزه برخی ایام)؛ الخاتمه فی الادعیه المأثورة.ظاهراً تا کنون این کتاب چاپ نشده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۱۲۲

آغاز: بسمله.الحمدلله المعبود لجميع العباد و المنفرد عن الصواحب و الاولادالمنزه عن الشبهه والانداد ... اما بعد فيقول العبد الحقير المفتقر الى رحمه الله بدرالدين مذكر غفر الله ذنوبه؛

انجام: و اصرف عنى شر كل شيء برحمتك يا ذالجلال و الاكرام ... في بلدة لاهور

خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالحلیم بن شیخ عبدالکریم، تا: ۱۷ ذیقعده۱۰۵۱ق، جا: لاهور؛ اهدایی: رهبری، بهمن۱۳۸۴؛ جلد: تیماج،۴۱گ،۱۷سطر،اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۶-۴۰۲]

● مقصود المؤمنين / اخلاق / عربی

maqṣūd-ul mu’minīn

جالندهری، بایزد بن قاضی عبدالله، - ۹۸۶ قمری

jālndharī,bāyazd ebn-e qāzī ‘abd-ol-lāh(- 1579)

کتابی است اخلاقی و عرفانی در اصول اخلاق و آداب طریقت با استناد به آیات و روایات و اقوال و اولیا در بیست و یک«فصل» بدین شرح: ۱. بيان العلم و معرفه الوعظ و النصيحه و المنفعه؛ ۲. بيان العلم و معرفه الايمان؛ ۳. بيان العلم و معرفه العقل و درجاته؛ ... ۵. بيان العلم و معرفه الرجاء؛ ... ۱۰. بيان العلم و معرفة الدنيا و اصوله و فروعه؛ ... ۲۰. بيان العلم و معرفة الوحدة و اسراره؛ ۲۱. بيان العلم و معرفة السكونة و فضيلة و راحة. بایزید انصاری در این کتاب مدعی شده که خدا بدون واسطه جبرئیل با وی سخن گفته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۴۷۱

آغاز: بسمله. الحمدلله حق و احسن حمده بعدد كثير الاكثر الحمدلله الذى كان من صفاته اعلم و اعظم؛ **انجام:** الجنة للمتقين و ان كان عبداً جشياً و النار للمعاصى و ان كان سيداً قرشياً

خط: نسخ خوش، کا: احمد، تا: اواخر قرن ۱۱ق (۲۰ جمادی الاول سنه ۴۴ جلوس والا)؛ مهر: «زین العابدین محمد ۱۱۱۱» (بیضی)، «ابوتراب خان ۱۲۷۸» (بیضی)، «محمود بن قابل خان ... ۱۱۸۵» (هشت ضلعی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۳گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۵-۱۹۳]

←المقصود من الجمل و الهقود ← الجمل و العقود (مختصر)

● المقصور / ادبیات / عربی

al-maqṣūr

ولاد، احمد بن محمد، - ۳۳۲ قمری

vallād, ahmad ebn-e mohammad(- 944)

تاریخ تألیف: ۳۰۳ق

در پایان آن آمده که کتاب در رجب ۳۴۴ بر ابوالحسن علی بن احمد بن جعفر بن محمد مهلبی خوانده شده و مؤلف آن را در ۳۰۳ق یکسال پیش از تولد مهلبی ساخته است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۳۲/۲-ف

نسخه اصل: قونیه ش ۴۳۶۵؛ خط: نسخ، کا: حسن بن علی سقلی، تا: شعبان۳۸۶ق[فیلمها ف: ۱-۶۷۳]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۳۴۰/۱بخش۳

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا[ف: -۱۴۵]

● مقصورة ابن دريد = قصيدة دريدية / شعر / عربی

maqṣūrat-u ibni durayd = qasīdat-un duraydya

ابن درید، محمد بن حسن، ۲۲۳ - ۳۲۱ قمری

ebn-e dorayd, mohammad ebn-e hasan (839 - 934)

مقصوره ابن درید قصیده عربی است در ستایش دو پسر مکیال از نظم محمد بن حسن بن درید. او از عرب‌شدگان بصره است که به سبب نزدیکی به دانشگاه جندیشاپور متمدن‌تر از عربان بیابان بود. او به فارس رفت و دو پسر مکیال را که که عامل عرب بر فارس بودند بستود و کتاب «جمهره» را نیز برای ایشان نگاشت. این قصیده مقصوره چندین بار شرح و ترجمه و چاپ

شده است.
آغاز: یا ظبیة أشبه شیء بالمها ×× ترعی الخزامی بین أشجار النقی / أما تری رأسی حاکی لونه ×× طرة صبح تحت أذیال الدجی
چاپ: مشار عربی، ۸۹۳-۸۹۴؛مطبوعات الجوائب، تهران، ۱۸۵۹م؛ایتالیا، به اعتناء شیدیون هردوفیکی، ص۷۲-۲۰، ۱۷۷۶م؛ ۱۲۷۴ق، ۲۷ص (صص۱۶۲-۱۸۸)؛ایران، تهران، کارخانه الله قلی خان، ۱۲۷۳ق، سنگی، خشتی، به سعی و اهتمام علی اصغر بن عبدالجبار اصفهانی سمیرمی، (صص۱۶۲-۱۸۸)در هامش.
[کشف الظنون ۱۸۰۷/۲؛ الذریعة ۱۳۲/۱۷؛ معجم المطبوعات سرکیس ص ۱۰۱-۱۰۳ از ندیم و خلکان؛الاعلام زرکلی ۸۰/۶؛ معجم المؤلفین ۱۸۹/۹-۱۹۰]

شرح و حواشی:

۱- شرح مقصورة ابن درید = شرح مقصورة دریدیة؛ ابن خالویه، حسین بن احمد (-۳۷۰)
۲- شرح المقصورة؛ خطیب تبریزی، یحیی بن علی (۴۲۱-۵۰۲)
۳- شرح مقصورة ابن درید؛ حضرمی، عبیدالله بن عمر (۴۸۹-۵۵۰)
۴- البدیع المشرحة لمقصورة الدریدیة؛ طبری، احمد بن عبدالله (۶۱۵-۶۹۴)
۵- تسمیط الدریدیة؛ اربلی، اسعد بن ابراهیم (-۷)
۶- شرح مقصورة ابن درید؛ ابن هشام، عبدالله بن یوسف (۷۰۸-۷۶۱)
۷- العراضة الرکنیة؛ یزدی، ابومحمد بن صدرالدین (-۸)
۸- تخمیس المقصوره؛ طائفی، عبدالکریم بن ضرغام (-۸۵۲)
۹- شرح المقصورة الدریدیة؛ ابن مسک، عبدالرحمن بن احمد (۱۰۲۵-۱۱۲۳)
۱۰- تخمیس مقصورة؛ ابن درید نحوی، احمد بن حسن (-۱۱۸۳)
۱۱- تخمیس المقصورة الدریدیة؛ نحوی، محمد رضا بن احمد (-۱۲۲۶)
۱۲- الفریدة الوردیة فی تخمیس الدریدیة؛ جوادی، محمد سعید بن جرجیس (-۱۲۴۳)
۱۳- شرح قصیدة مقصورة ابن درید؛ اردبیلی، محمد
۱۴- شرح مقصورة ابن درید؛ مهلبی، مهلب بن حسن
۱۵- تخمیس القصیدة الدریدیة؛ حکیم درک
۱۶- تخمیس القصیدة الدریدیة نورالدین ابوالحسن علی
۱۷- شرح القصیدة الدریدیة
۱۸- شرح المقصورة(۲عنوان)
۱۹- شرح مقصورة ابن درید(۳عنوان)

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۰/۳ - ج
در ۲۳۲ بیت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷ و ۸؛ محشی؛ ۸گ(۳۵ر-۴۲پ)، ۲۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۱-۱۵۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۰۹۹/۳
آغاز: اذا هوی فی حثة غادرها ×× من بعد ما کانت خساً و هی زکا؛ **انجام:** او ان اری مخنضعا لنکبة ×× او لابهتاج فرجاً او مزدهی
خط: نسخ، کا: محمد شاه بن محمد ناعمری مریبانی، تا: ۳ جمادی الاول۷۱۶ق، جا: مدرسه طاهریه؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲ص (۲۳۶-۲۴۷)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۲۵-۱۰۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۳۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** او إن أری مختضعا لنکبة ×× أو لابتهاج فرحاً أو مزدهی
خط: نسخ، کا: ابوالمجد تبریزی، تا: ۷۲۱ق؛ جلد: تیماج، ۳ص (۱۹۹-۲۰۱)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۷۷]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۳۸/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۲۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۱۳۲پ-۱۴۲پ)، ۱۱ سطر(۱۵×۲۲)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۷-۲۶۹۳]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۱۳/۳
نسخه اصلی: کتابخانه واتیکان -رم ۵۳۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۷۳۵ق؛ محشی؛ ۳۶ص (۱۱۸-۱۵۳)[عکسی ف: ۵-۳۴]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۲۱/۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** او ان اری مختضعاً لنکبة ×× اولا بتهاج فرحاً او مزدهی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر صفر۷۵۱ق؛ تملک: محمد علی موسوی با مهر«محمد علی بن صدرالدین الموسوی» (بیضی)؛ ۹گ (۱۴۵-۱۵۳)، ۱۵سطر، اندازه: ۶×۱۱سم [ف: ۳۲-۴۷]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۲۸/۳
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۹گ (۹۹پ-۱۰۷پ)، اندازه: ۱۵×۱۹/۷سم [ف: ۴۱-۱۸۳]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۰۲۲/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱۵ شوال۸۰۲ق؛ الفاظ به فارسی ترجمه شده؛ ۳۱گ (۱پ-۳۱پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۱-۳۵]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۷/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم الصلاة و السلام دائماً ×× علی النبی العربی المهتدی / و آله و صحبه اهل التقی ×× ما طلعت شمس و ما جاء مشی
خط: نسخ معرب، کا: احمد بن احمد بن محمد بن حر بن ابی جامع عاملی، تا: یک‌شنبه ۲۴ رمضان۹۳۹ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۷۱پ-۱۷۶پ)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱-۷۸]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۸۳۱/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** «والابتهاج فرحا او مزدهی» الابتهاج الفرج یقال ابتهج ... تمت المقصوره و الحمدلله ...
خط: نسخ و ثلث، کا: علی بن حسین، تا: ۱۰۷۴ق؛ مصحح، مقابله شده در ۱۰۷۴ق؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: چرم، ۳۳گ (۱-۳۳)، ۱۷سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۲سم [ف: ۱۷-۶۱]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۰۳/۳
آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان -رم ۱۱۳۰؛ خط: نسخ نازیبا، کا: احمد بن محمد بن احمد بن علی بن یحیی بن محمد، تا: با تاریخ۱۰۸۲ق؛ ۲۱ص (۳۹۲-۴۱۲) [عکسی ف: ۵-۱۰]

۱۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۳۱۰/۲

آغاز: حمدله. قال ابوبکر ... «یا» حرف ندا «و اشبه» افعل التفضیل؛

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[ف: -۱۰۳]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۸۴۷/۳

خط: نسخ معرب، کا: محمد سعید بن میرزا محمد نایینی، تا: قرن۱۳؛ محشی؛ یادداشت حسین علی رضوی فلسفی نایینی در شب پنج‌شنبه ۱۸ ربیع الثانی ۱۳۴۴ درمدرسه کاسه گران اصفهان در خانه میرزا شمس الدین پسر میرزا محمد علی مجتهد نایینی در سال خلع سلسله قاجار؛ جلد: میشن، ۲۱گ (۳۷پ-۵۷ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱/۳×۱۸/۱سم [ف: ۵-۲۰۹]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۰۰/۴

آغاز: اذا هوی فی حثة غادرها ×× من بعد ما کانت خساً و هی زکا؛ **انجام:** او ان اری مخنضعا لنکبة ×× او لابهتاج فرجاً او مزدهی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱۰ر-۱۴ر)، اندازه: ۱۳×۲۹/۵سم [ف: ۳۸-۲۷۷]

۱۵. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۱۹/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان ارا مختضعا لنکبتر ×× اولا تبهاج فرحا اومزدهی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۲۰گ، ۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۴۲]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۶۵۵/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فقد تری القاحل مخضراً اذ ال ×× اعسار یوماً قد نمی

بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: مقوا، ۵گ (۷۸پ-۸۲ر) [ف: ۳۶-۲۲۲]

● المقصورة الحسینیة = مرثیة کربلاء / مراثی، شعر / عربی

al-maqṣūrat-ul ḥusaynīyya = marṯīyat-u karbalā’

شریف الرضی، محمد بن حسین، ۳۵۹ - ۴۰۶ قمری

šarīf-or-razī, mohammad ebn-e hoseyn (971 - 1016)

در آغاز آن آمده است: «هذه مقصورة من نظم الشریف الرضی الموسوی (ره) یرثی بها جده السید الشهداء ... قتیل کربلا ابی عبدالله ع و هی من احسن المراثی التی رثی بها العلویون و ندب بها الشهداء الکربلائیون ...».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۳۹۶/۱۰

آغاز: کربلا لا زلت کربا و بلا ×× ما لقی عندک آل المصطفی؛

انجام: رب انی الیوم خصم لهم ×× جئت مظلوما و ذا یوم القضاء

خط: نسخ تحریری، کا: لطف الله بن محمد بن عبدالمهدی بن لطف الله، تا: ۱۱۵۲ق؛ جلد: گالینگور، ۴ص (۵۷-۶۰)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۵۰-۱۶۲]

● المقصور و الممدود = قصیدة ابن درید / نحو، شعر / عربی

al-maqṣūr wa-l mamdūd = qaṣīdat-u ibni durayd

ابن درید، محمد بن حسن، ۲۲۳ - ۳۲۱ قمری

ebn-e dorayd, mohammad ebn-e hasan (839 - 934)

قصیده همزیه مختصری است در معرفت مقصور و ممدود در کلام عرب. در این قصیده، تفاوت مفهوم لغوی کلمات مقصور و ممدود، ازیک ریشه مانند «هوی» و «هواء» و «فتی» و «فتاء» و امثال آنها، نشان داده شده است. گمان داریم که توضیحات نثری، از ناظم باشد؛ چنان‌که در کشف الظنون به آن اشاره شده است.(سید محمود مرعشی)

[کشف الظنون ۱۴۶۲/۲؛ معجم المؤلفین ۱۸۹/۹؛ الاعلام زرکلی ۸۰/۶؛ معجم المؤلفین ۱۸۹/۹]

شرح و حواشی:

۱- شرح قصیدة المقصور و الممدود؛ ابن انباری، محمد بن قاسم (۲۷۱-۳۲۷)

۲- شرح القصیدة المقصورة؛ کماری، محمد بن سلمان

۳- شرح قصیدة المقصور و الممدود(۲عنوان)

۴- شرح المقصور و الممدود

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۳۸/۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۲۴ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۴۳ر-۱۴۵پ)، ۱۱سطر(۱۴×۲۰)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۷-۲۶۹۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۹/۱۵

آغاز: بسمله. لا اله الا الله عدة للقائه، قصیدة الممدود و المقصور، یقال أن اول من وضع النحو ... و القصیدة لأبی بکر محمد بن درید رحمه الله تعالی و هی: باب ما یفتح اوله فیقصر و یمد و المعنی مختلفلا ترکنن الی الهوی ×× و اذکر مفارقة الهواء؛ **انجام:** شمس الضحی طلعت علیك ×× و لاتری شمس الضحاء. الضحی بضم الضاد هو ... و بالفتح ما قبل وسط النهار بیسیر، تمت

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۴۸۶؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: با تاریخ۹۷۱ق؛ ۴ص (۷۷-۸۰)، ۱۵ سطر[عکسی ف: ۳-۳۷۷]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۰۳/۴

آغاز: لا ترکنن الی الهوی ×× و احذر مفارقة الهواء

نسخه اصلی: کتابخانه واتیکان -رم ۱۱۳۰؛ خط: نسخ نازیبا، کا: احمد بن محمد بن احمد بن علی بن یحیی بن محمد، تا: با تاریخ۱۰۸۲ق؛ ۳ص (۴۱۳-۴۱۵) [عکسی ف: ۵-۱۱]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۱۹/۲۹

آغاز: قال ابوبکر محمد بن الحسن بن درید ... لا ترکنن إلی الهوی ×× و اذکر مفارقة الهواء؛ **انجام:** شمس الضحی طلعت

علیک ××و لا تری شمس الضحاء
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد نصیر فرزند ملا حسن، بالانکابی جیلانی، تا: قرن ۱۲؛ ۳گ (۱۴۲–۱۴۴)، ۲۲سطر، اندازه: ۶×۱۵سم [ف: ۲۹–۳۸۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۳۸۴

آغاز: بسمله و صلی الله ... قال ابوبکر محمد بن الحسن بن درید باب ما یفتح اوله؛ **انجام:** هو ما قبل وسط النهار بسیر ... سنه سبع عشره و سمائه
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا[الفبائی: –۴۴۷]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۰۹/۴

آغاز: لا ترکنن الی الهوی و احذر مفارقة الهواء ×× یوما تصیر الی الثری و یفوز غیرک الی الثراء؛ **انجام:** واری القری ما لایدوم علی الزمان لدی القراء ×× ماء الحیات روی و این للمحلا بالرواء
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص (۸۲–۸۳)، اندازه: ۱۴×۲۶سم [ف: ۱۲–۲۹۹۷]

● المقصور و الممدود مما مجراه السماع و الروایة دون القیاس / ادبیات / عربی

al-maqṣūr wa-l mamdūd mimmā majrāh-us sumā‘ wa-r riwāya dūn-al qiyās

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۳۲/۱–ف

نسخه اصل: قونیه ش ۴۳۶۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۱–۶۷۳]

←مقطعات ⩤ دیوان سعدی شیرازی

● مقطعات / دعا / ترکی

moqatta‘āt

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۷۸۳/۵

آغاز: بعد عنوان. توکل نی اولکیم قویوب خاطریغه؛ **انجام:** قاضی الحاجات ادرکنی و لا تهلکنی، یا علی.
مقطعات و اذکر اولور؛ خط: نستعلیق، کا: مقصود بن خلیفه، تا: ۱۲۵۶–۱۲۵۹ق؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ جلد: میشن، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۹–۲۵۱]

● المقطعات / ادبیات / فارسی

al-moqatta‘āt

غیر همانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۲/۹–ف

نسخه اصل: موزه قونیه ش ۱۳۷؛ خط: نستعلیق، کا: غیاث جوهری، تا: ۱۷ جمادی الثانی ۸۵۹ق؛ درهامش، ۱۵سطر[فیلمها ف: ۱–۴۵۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۱۲۴/۲

آغاز: هو مقطعات. دلا منشین درین ویرانه چون جغد ×× سوی مرغان قدسی آشیان پر؛ **انجام:** تیز باد ترا چشم یقین تا غایتی ×× کش ترقی ممتنع باشد پس از کشف غطاء
گویا از: عبدالرحمن جامی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۱ و ۱۲؛ جلد: تیماج، ۴ص (۲۵۴–۲۵۷)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۶/۵سم [ف: ۵۰–۲۲]

● مقطعات و تواریخ / شعر / فارسی

moqatta‘āt va tavārīx

تأثیر تبریزی، محسن، ۱۰۶۰ – ۱۱۲۹ قمری
ta’sīr-e tabrīzī, mohsen (1650 - 1717)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۷/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: بین ۱۱۲۴ تا۱۱۲۹ق؛ ۲۲ص (۱۳۲–۱۴۱و۸۲۸–۸۳۹)[ف: ۳–۲۰۰]

● مقطوعات / عرفان و تصوف / فارسی

maqtū‘āt

گفتاری است عرفانی، دارای ۴۱ «مقطوعه» که از نیمه‌های مقطوعه چهارم تا بخشی از مقطوعه ۳۹ را دارد.سپس چند برگ نانویس است و در برگ آخر مقطوعه ۴۱ می‌باشد تا انجام این رساله.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۳۵

آغاز: بحرف موقوفست بی حجاب و حوالت بحرف ... مقطوعه / ۵: هرگاه که مقرر شد که طریق معاد و معاش عکسان لایجتمعانند الدنیا حرام علی اهل الدنیا؛ **انجام:** آن قادر نگردد تا گوید که انی(انا؟) الی ربنا لمنقلبون سبحان الذی سخرلنا هذا و ماکنا غائبین
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۱ق؛ افتادگی: آغاز ووسط؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۱۴ سطر (۵×۱۲/۵)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۳–۱۵۷۷]

● مقطوعات العمل / اخلاق / فارسی

maqtū‘āt-ol ‘amal

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۲۱۷/۴

آغاز: بسمله، انه لیس له سلطان علی الذین امنوا و علی ربهم یتوکلون سپاس و منت حضرت ربوبیت را که سراچه وجود ... اما بعد الفاظ چندی موسوم بمقطوعات العمل؛ **انجام:** چهار مدار کلیه ادمیه دایر باشد ذو فنون او باشد تمت تمام شد.
خط: نسخ ممتاز، کا: عظیم بن عبدالله نیشابوری، تا: روز عرفه ۱۱۰۵ق؛ جلد: تیماج، ۳۴سطر، اندازه: ۱۷×۳۰سم [ف: ۴۵–۸۹]

←المقلاد ← حجیة الظن

● **مقلاد التوحید = مختصر مثنوی معنوی** / عرفان و تصوف / فارسی

meqlād-ot towhīd = moxtasar-e masnavī-ye maʻnavī

وابسته به: مثنوی معنوی = مثنوی مولوی؛ مولوی، جلال الدین محمد بن محمد (۶۰۴-۶۷۲ق)

نویسنده این رساله که به قول خودش «کمترین چاکر درگاه عرش اشتباه ...» محمد شاه غازی است دست به این خلاصه مثنوی مولوی که مشتمل بر ۷۵ «باب» است می‌زند «و نثار پیشگاه حضور شاهنشاه اسلام پناه» می‌کند. ابتدا فهرست ابواب و بعد از آن مطالب کتاب است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۵

آغاز: الحمدلله واجب الوجود و مفیض الخیر و الجود و الصلوة و السلام علی اشرف الوجود و اله الطاهرین الی یوم الموعود بعد از تمهید توحید و احد بی همتا و مدبر مثنوی صیف و شتا و تقدیم تسلیم سالک مسالک؛ **انجام:** قصه کوته کن که رفتم در حجاب ×× ختم کن و الله اعلم بالصواب

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳، جا: تهران؛ با سرلوح؛ ۱۱۳گ، ۱۴ سطر (۹/۵×۱۸)، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۱-۲۶۹]

● **مقلاد الرشاد** / دعا / عربی

meqlād-or rešād

علم الهدی، محمد بن محسن، ۱۰۳۹ - ۱۱۱۵ قمری

ʻalam-ol-hodā, mohammad ebn-e mohsen (1630 - 1704)

در این کتاب دعاهایی را که مکلف در هر هفته باید بخواند، در شش «باب» بدون توضیح و شرحی جمع آوری نموده است: ۱. فیما یتعلق باقامة الصلوات من المقدمات و المقارنات؛ ۲. فیما یتعلق بادبار الرواتب من الصلوات المفروضات منها و المسنونات؛ ۳. فیما یتعلق بدخول الاوقات و حلول الساعات؛ ۴. فیما یتعلق بصنوف العادات و ما یجری مجراها من القربات؛ ۵. فیما یتعلق بأیام الاسابع؛ ۶. فیما یتعلق بما یتکرر من الحوائج و المهمات.

آغاز: سبحانک اللهم ما افشی فینا نعمتک و ما اسبغ علینا سبلتنا فی سبل احسانک لنسلکها بمنک الی رضوانک و وجهتنا الی مسالک امتنانک.

انجام: و لا نتکل الا علیه فانه سبحانه و عد الاستجابة لمن ناجاه و ضمن الاجابة للمضطر اذا دعاه ربنا توکلنا و الیک انبنا و الیک المصیر.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۹۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی به امضاء «منه ایده الله»؛ مهر: مؤلف «یا محسن اغفرلی محمد علم الهدی» (مربع) و «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی» (بیضی)، «افوض امری الی الله عبده مرتضی الحسینی» (مربع)؛ واقف: ابن نصرالله بن سلیمان بن علم الهدی، با مهر «ابوتراب الفیضی ۱۱۲۲» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۳۵-۳۵۰]

● **مقلاد النجاح** / آداب و سنن / عربی

miqlād-un najāḥ

قمی، عباس بن محمد رضا، ۱۲۹۲ - ۱۳۵۹ قمری

qomī, ʻabbās ebn-e mohammad rezā (1875 - 1940)

تاریخ تألیف: سلخ ذیحجه ۱۳۱۶ق

رساله کوتاهی است در دعاها و اعمال شبانه روز در شش «باب»: ۱. فی ما یعمل ما بین طلوع الفجر الی طلوع الشمس؛ ۲. فیما یعمل ما بین طلوع الشمس الی الزوال؛ ۳. فیما یعمل ما بین الزوال الی غروب الشمس؛ ۴. فیما یتعلق بما بین الغروب الی وقت النوم؛ ۵. فیما یعمل ما بین وقت النوم الی انتصاف اللیل؛ ۶. فیما یعمل ما بین انتصاف اللیل الی طلوع الفجر. مؤلف در مقدمه چنین آورده: «فهذه رسالة جمعت فیه ما لابد لکم من الاتیان به فی کل لیلة و یوم من العبادات و اجبها و مندوبها و من الاداب محمودها و مرغوبها و هی مع صفر حجمها و قلة قطرها احتوت علی جل من الاعمال المسنونة مما هو قلیل المونة کثیر المعونة ...».

آغاز: بسملة، الحمدلله الذی هدانا للصراط المستقیم و سلک بنا سبیل المنهج القویم ... و بعد، فیما مبتغی طریق السداد و مرتجی الفوز و الفلاح فی المعاد اتبعون أحدکم سبیل الرشاد ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۱۰۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لیکن هذا آخر ما نذکره فی هذه الرسالة حامداً لله تعالی ... و اللعنة الدائمة علی اعدائهم و مخالفیهم من الان الی یوم القیمة.

خط: نسخ معرب و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۶ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه»، در نخستین برگ نسخه نام چند تن آمده از جمله شیخ علی اکبر خراسانی، محمد علی نوری بروجردی ...، در برگ سوم ۵ بیت شعر منسوب به شهید اول گویا به خط مرحوم شیخ عباس قمی و رونویسی آن توسط آیت الله سید مهدی لاجوردی آمده: «عظمت مصیبة عبدک المسکین ×× فی یوم من مهر حورالعین»؛ در پایان نسخه چنین آمده: که چند نسخه از روی این نسخه استنساخ شده یکی برای جناب میرزا محمد تقی طهرانی دیگر برای شیخ محمد طهرانی و یکی برای شیخ محمد تقی قمی که گویا همه مطالب آغاز و پایان به خط مبارک ثقة المحدثین شیخ عباس قمی می‌باشد؛ تملک: سید مهدی لاجوردی حسینی؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۶گ، ۱۱ سطر(۴/۵×۹)، اندازه: ۷/۵×۱۴سم [ف: ۴۱-۱۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۵۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فابتدت بالرجل الیسری سهواً فأرید أن أکفره بالصدقة و أمثال هذا عنهم مشهور و فی الکتب مسطور و لیس هنا موضع ذکره فخذ ما أتیتک و کن من الشاکرین و اعبد ربک حتی یأتیک الیقین و لیکن هذا آخر ما نذکره ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۴۶گ، ۱۲سطر (۶×۹)، اندازه: ۸×۱۱/۵سم [ف: ۳۹-۴۶۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** اختتام دعاء السمات: اللهم بحق هذا الدعاء ... بکل شیئی علیم. آمین.

در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق، کا: بحرینی، محمد بن جعفر، تا: ۱۳۱۸ق؛ دارای یک سرلوح خوب؛ جلد: تیماج، ۲۲۰ص، ۱۰ سطر (۸/۴×۵/۳)، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۱-۲۲۳]

۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱-۶۲۷۸

خط: نستعلیق، کا: مهدی بن علی رضای قمی، تا: ۱۳۲۰ق؛ جلد: مقوا، ۲۰سطر، قطع: ربعی[آستانه قم: -۲۲۷]

● مقناطیس القلوب = وفق اعداد / علوم غریبه / فارسی

meqnātīs-ol qolūb = vefq-e a'dād

از ناشناس، برای سید ابراهیم، در تکسیر و وفق عدد جفری، در پنج «فصل»: ۱. بیان عدد حروف جمل؛ ۲. بیان بسط حروف که بر سه نوع است؛ ۳. در تکسیر که بر سه نوع است: صغیر، متوسط، کبیر؛ ۴. وفق اعداد، وفق‌هایی که به هفت ستاره تعلق دارد؛ ۵. طریق عمل کردن به علم بسط و تکسیر و وفق.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۰۲/۵-عکسی

آغاز: بسمله. حمد و ثنای بیحد مر خداوند را تبارک و تعالی که تاثیر اجابت دعا ... اما بعد، هرگاه که طلب کرد این ضعیف از اعزه وجه زمان؛ **انجام:** ایشان عظیم القدر باشد و هر چه از ایشان خواهد بیابد و روزی بر وی فراخ گردد. تمام شد ...

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۷۴۵ (گنج ۲۳۴۸/۴)؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱-۱۲؛ ۱۹گ (۸۳-۱۰۱)[عکسی ف: ۲-۲۶۴]

←المقنطرات ﴿ هدایة العامل بالربع الکامل

● مقنطرات / هیئت / عربی

muqanṭarāt

سبط ماردینی، محمد بن محمد، ۸۲۶ - ۹۰۷ قمری

sebt-e mārdīnī, mohammad ebn-e mohammad (1423 - 1502)

وابسته به: الورقات فی العمل بربع المقنطرات؛ ماردینی، جمال الدین عبدالله (قرن ۹)

این رساله دارای ۱۳ «فصل» است و بنا بر تصریح مؤلف در دیباچه گزیده‌ای است از رساله الورقات، تألیف جمال الدین عبدالله ماردینی جد مؤلف رساله حاضر با افزایش‌هایی.

آغاز: بسمله قال محمد بن محمد سبط المارديني الموقت الحمدلله علی کل حال و الصلوة و السلام علی نبیه ... و بعد فهذه رساله فی العمل بربع المقنطرات سهلت عملها لمن اراد اقتصرتها من الرسالة المسماه بالو رقت تألیف جدی جمال الدین لماردینی ... الفصل الاول ما یقیده بالرسوم و الثقبه

انجام: و حذفت امور الصعوبتها علی المبتدی مثل مسئله عرض البلد ... و غیرها فمن قرأ هذه الرساله سهل علیه اصلها و الحمدلله الواحمد و الصلوة علی نبیه ... تسلیما کثیرا.

[تراث العرب العلمی: ۴۵۹]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۲۱/۲-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۰ق؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۴ص (۶۹-۷۲)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۳-۱۱۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۶۴/۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۲۶۲ق[ف: ۱۸-۱۶۷]

● مقنطرات / هیئت / عربی

muqanṭarāt

غیر همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۶۲/۳

فائده ایست در مقنطرات به خط کاتب نسخه شکازیه با این عنوان: فی معرفة الدائر من الربع المقنطرات؛ خط: نسخ، کا: علی بن حسن الحطیطی، تا: ۸۶۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۴ص، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۱۹-۴۱۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۵۸/۲

آغاز: بسمله، الحمدلله مانح الانعام علی الدوام و کاشف الاسقام و الآلام و مقدر اللیالی و الایام؛ **انجام:** و اعلم ان فی استخراج الجهات طرق کثیر و اوجه کثیرة لکنا اقتصارنا علی هذا ایضاحا و کفایة للمبتدی و الله اعلم

رساله‌ای است مختصر مشتمل بر دوازده باب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ این رساله ختم می شود به فایده‌ای در معرفة استخراج القبلة که شیخ ابی عبدالله ابن مهنا آن را به نظم درآورده است: دوازده بیت شعر است: آغاز: «اذا ما تشا وضعا لقبلة بلده ×× علی صحة فافهم مقالی و اعقل»، انجام: «وما تم امر زاید عن قواعد ××ذکرت فحررت ما نظمت و کمل، و هذا آخر ما یسرالله تعالی لنا فی جمعه، قال جامع هذه الرسالة نفع الله بها فرغت من جمعها فی المسودة نهار الخمیس تاسع شهر جمادی الاولی سنة تسعمائة جمعتها خالصة لوجه الله تعالی فنسأله ان ینفع بها من قراها و من

نظرها و ان یختم لنا و للمسلمین بخیر فی عاقبة بلامحنة و کان الفراغ من نسخها مبیضه فی الحادی و العشرین من شهر جمادی الاولی سنة تسعمائه علی یدالعبد الفقیر المعترف بالتقصیر عبدالله بن ابی عبدالله الشافعی غفرالله له و لوالدیه ... و صحبه و سلم»؛ کاغذ: مصری، جلد: تیماج، ۳۳ص (۲۳۹-۲۷۱)، ۱۳ سطر (۸/۵×۱۲)، اندازه: ۱۳/۸×۱۹سم [ف: ۸-۳۳۷]

● **المقنع** / فقه / عربی

al-muqni‘

شیخ صدوق، محمد بن علی، ۳۱۱؟ - ۳۸۱ قمری

šeyx-e sadūq, mohammad ebn-e ‘alī (924 - 992)

رساله‌ای فتوایی است درابواب فقهیه که از نصوص روایات استفاده شده بدون این‌که سندشان را ذکر کند. این کتاب مسائل مبتلا به را آورده ومؤلف درآغاز آن را قانع‌کننده هرکه بخواند خوانده است.

آغاز: قال محمد بن علی ... ان احق ما بدیء الکتاب به حمدالله بجمیع محامده والثناء علیه بما هو اهله ثم الصلوة علی رسوله ... الحمدلله الذی حجب الابصار عن رؤیته وتفرد بکبریائه وعز فی ذاته ...

انجام: اذا طال العبد سجوده قال ابلیس ویله طاعوا و عصیت و سجدوا و ابلیت و اذا اشتکی احدکم عینه فلیقرأ آیة الکرسی و یضمر فی قلبه.

چاپ: مشار عربی، ص۸۹۴؛ تهران، سنگی، ۱۲۷۶ق، رحلی، (ضمن الجوامع الفقهیة)، بدون شماره صفحه

[الذریعه ۱۲۳/۲۲؛ کشف الحجب و الاستار ۵۴۷؛ نجاشی ص ۲۷۶؛ مستدرک ۳۲۷]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۱؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵؛ جلد: تیماج، ۱۰۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۴۵۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۱۰۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان السجود علی سبعة أعظم علی الجبهة و الکفین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا، ۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۵۷۸]

۳. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۲۱۶/۱ - ج

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷ ذیقعده۱۲۱۷ق؛ جلد: تیماج، ۶۸گ (۳پ-۷۰پ)، ۲۱سطر(۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: -۴۷۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۳۳۲/۱

خط: نسخ، کا: محمد تقی، تا: ۱۲۳۱-۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۱پ-۱۳ر)، ۵۵سطر، اندازه: ۲۹×۴۲سم [ف: ۱۱-۳۲۴]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۰۲۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: قاسم بن محمد بن حمزه ملقب به دلیزی حمداوی نجفی، تا: دوشنبه ۷ ربیع الثانی۱۲۳۲ق؛ مصحح، محشی؛ ۵۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۸۵۲/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: حمید بن محمد مهدی علی آبادی یزدی، تا: ۱۲۳۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۰۳ص (۱۹۶-۳۹۸)، ۱۵-۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۲۶۳]

۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۴۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: قاسم الکوپائی، تا: ۳ جمادی الثانی۱۲۳۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۴۴گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۰۰۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ جلد: تیماج، ۷۷گ (۱پ-۷۷ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۵-۴]

۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۷۲۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ ۵۰گ (۱-۵۰)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۸۲۹]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، کا: محمد بن خضر، تا: ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹سطر، اندازه: ۱۵×۳۵سم [ف: ۴-۹۷]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۲۱۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد صالح، تا: شوال۱۲۴۷ق، به دستور سید علی محمد بن علی؛ جلد: تیماج، ۲۵گ (۱پ-۲۵پ)، ۳۳سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۶-۲۰۸]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۱۱/۲

خط: نسخ، کا: محمد حسین بن علی اکبر خوانساری، تا: ۱۲۵۷ق؛ ۵۰گ (۸۷پ-۱۳۶پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۸۷]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۰۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمود بن حسین هروی، تا: ۱۱ شعبان۱۲۵۸ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۴۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۱۱]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۶۱۱

همان نسخه بالا[مؤید: ۲-۱۱۹]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۴۴۳۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نسبت این شماره به احتمال است[الفبائی: - ۵۴۹]

۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۵۰۸
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از علیرضا طاهری یزدی [رایانه]
۱۶. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۷۰۱/۲
بی‌کا، بی‌تا؛ ناتمام[ف: -۱۲۱]
۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۲۷/۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۳گ (۱پ-۵۳پ)، ۱۹سطر (۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۶۴۵]
۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۶۹۴/۱۲
آغاز: فیما یراد و لیس ینحصر مثل هذا الکتاب للمبتدئین و لا للمنتهین و انما یقع الانس بها لمن أدام النظر فیها؛ **انجام:** برابر
در فهرست با عنوان «الفقه» آمده ولی انجام با المقنع هماهنگ است گرچه فهرستنگار آن را منتفی دانسته؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۹۶گ (۲۳۵ر-۳۳۰ر)، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف: ۱۰-۹۵]

● **المقنع** / فقه / عربی
al-muqniʻ
ابن قدامه، عبدالله بن احمد، ۵۴۱ - ۶۲۰ قمری
ebn-e qodāma, ʻabd-ol-lāh ebn-e ahmad (1147 - 1224)
فقه فتوایی مشهوری است طبق مذهب امام احمد بن حنبل، و بنا به گفته مؤلف سعی شده است که نه مفصل و نه مختصر باشد بدون دلیل و تعلیل تا همگان را به کار آید و بتوانند از آن استفاده کنند.
چاپ: در الشرح الکبیر از ابن قدامه مقدسی؛ قاهره، مطبعة السلفیة، ۱۳۸۲ق
شرح و حواشی:
۱- منتهی الارادات فی جمع المقنع مع التنقیح و زیادات؛ ابن نجار، محمد بن احمد (۸۹۸-۹۷۲)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۴۹۲/۱-ف
نسخه اصل: کتابخانه توبینگن MaVI 116؛ خط: نسخ معرب، کا: احمد بن احمد بن منصور مقدسی حنبلی قیصینی، تا: جمعه پایان محرم ۷۹۱ق[فیلمها ف: ۳-۱۶۱]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۱۰۳
آغاز: قال الشیخ الامام ... الحمدلله المحمود علی کل حال الدائم الباقی بلا زوال الموجد خلقه علی غیر مثال؛ **انجام:** و الحمدلله رب العالمین کما هو أهله و کما ینبغی لکرم وجهه و عز جلاله و عظیم سلطانه و صلی الله علی سیدنا محمد ...
خط: نسخ معرب، کا: موسی بن احمد بن موسی کنانی مرداوی حنبلی مقدسی قادری، تا: ۸ شعبان ۸۶۹ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۱۳۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۶-۱۱۸]

● **المقنعة الانیسة و المغنی النفیسة** / درایه / عربی
al-muqinʻat-ul anīsa wa-l muġni-n nafīsa
بصری، احمد بن عبدالرضا، ق۱۱ قمری
basrī, ahmad ebn-e ʻabd-or-rezā(- 17c)
تاریخ تألیف: جمادی الاول ۱۰۷۹ق؛ محل تألیف: هرات
در دوازده «منهج» و «خاتمه» در علم درایه.
آغاز: احمدک اللهم لتواتر نعمائک و اشکرک اللهم لتظاهر آلائک ... اما بعد، فیقول الجانی الراجی عفو ربه العفو و الرضی احوج خلیقته الیه المشتهر بالمهذب احمد بن عبدالرضا ... هذه المقنعة الانیسة و المغنیة النفیسة التی علی حقیقة هذا العلم
انجام: و الی هنا کلفت القلم بالتسطیر و الحمد لله علی التیسیر. اتفق الفراغ من تنهیجها ... فی البلدة المعروفة بهرات حفت بسائر الخیرات و الحمدلله وحده
چاپ: ایران، قم، دارالحدیث، ۱۳۸۲ شمسی، علی رضا هزار، در رسائل فی دراية الحدیث، الجزء الثانی

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۳۱/۱۴-طباطبائی
آغاز: قال مهذب الدین فی کتابه المقنعه الانیسه فی الدرایه منهم داب ثقة الاسلام ابی جعفر الکلینی ... ان یاتی فی کل حدیث بجمیع سلسلة السند ... و داب رئیس المحدثین، ابی جعفر محمد بن بابویه القمی
با عنوان «نکته‌هایی در شیوه مؤلفان کتب حدیث»، این بخش منقول است از کتاب المقنعة الانیسه؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۱۰۰-۱۰۱)[ف: ۲۳-۵۸۳]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۵۷۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۴/۹سم [ف: ۶-۴۹۵]
۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۴۱/۱
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۶گ (۳پ-۱۸پ)، ۱۹و ۲۱سطر(۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۳۴۶]

● **المقنعة فی الأصول و الفروع** / کلام و اعتقادات، فقه /عربی
al-muqinʻa fi-l uṣūl-i wa-l furūʻ
مفید، محمد بن محمد، ۳۳۶ - ۴۱۳ قمری
mofīd, mohammad ebn-e mohammad (948 - 1023)
«المقنعة» بزرگترین کتاب فقهی شیخ مفید، بلکه مفصل‌ترین تألیف باقی مانده از اوست که در منابع مختلف به نام‌های گوناگون خوانده شده است، مانند: «الرسالة المقنعة»،«کتاب المقنعة فی الفقه»،«الرسالة المقنعة فی شرایع الاسلام و وجوه القضایا و الأحکام»و«المقنعة فی الأصول و الفروع». شیخ مفید این اثر را به درخواست یکی از امرا که از او با عنوان و دعای «السید الأمیر الجلیل أطال الله فی عز الدین و الدنیا مدته» یاد می‌کند، در فقه فتوایی نگاشته و در آغاز –به شیوه قدما – بحثی

کوتاه درباره عقایدی که اعتقاد به آن بر عموم مکلفان واجب است، آورده است.شاگرد برجسته او، شیخ طوسی (۴۶۰ق) «تهذیب الأحکام» را در شرح و گردآوری روایات مربوط به مسائل «المقنعة» نگاشت. وی این شرح را در حیات استادش آغاز کرد و هنگامی که به اوایل کتاب الصلاة رسید، شیخ مفید وفات یافت.شیخ مفید در پایان کتاب الحج از المقنعة، بخشی را به ذکر انساب و زیارات حضرات معصومین علیهم السلام اختصاص داده و این بخش در برخی از نسخه‌ها به صورت مستقل کتابت شده و با عنوان «کتاب مختصر أنساب النبی و الأئمة و تاریخ موالیدهم و وفیاتهم و مواضع مشاهدهم و فضل زیارتهم و شرحها و ما یتعلق بذلک» معرفی شده است. (ابوالفضل حافظیان)

آغاز: الحمد الله الذی نهج السبیل الی معرفته و یسر ما دعا الیه طاعته و أعان علی شکر منته و نعمته بما ندب الیه من العمل فی عبادته ... وبعد فانی متمثل ما رسمه السید الامیر الجلیل من جمع مختصر فی الاحکام و فرائض الملة و شرایع الاسلام

چاپ: در سال ۱۲۷۴ با کتاب فقه الرضا چاپ گردیده است

[الذریعة ۱۲۴/۲۲؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۸۰/۴ ؛ الشیخ المفید و عطاؤه الخالد ۱۳۰-۱۳۵؛ مقدمه ای بر فقه شیعه ۷۰]

شرح و حواشی:

۱- مشیخة تهذیب الاحکام؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)

۲- تهذیب الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)

۳- مشیخة التهذیب و الاستبصار؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰)

۴- حاشیة التهذیب = شرح التهذیب؛ عاملی، حسن بن زین الدین (۹۵۹-۱۰۱۱)

۵- حاشیة تهذیب الاحکام = شرح تهذیب الاحکام؛ سبط الشهید، محمد بن حسن (۹۸۰-۱۰۳۰)

۶- شرح تهذیب الاحکام = حاشیة تهذیب الاحکام؛ استرآبادی، محمد امین بن محمد شریف (-۱۰۳۳)

۷- مشارق الانوار فی شرح اخبار الائمة الاطهار؛ مجلسی، عبدالله بن محمد تقی (-۱۰۸۴)

۸- احیاء الاحادیث فی شرح تهذیب الحدیث؛ مجلسی، محمد تقی بن مقصود علی (۱۰۰۳-۱۰۷۰)

۹- فهرست تهذیب الاحکام؛ تونی، عبدالله بن محمد (-۱۰۷۱)

۱۰- شرح تهذیب الاحکام؛ قزوینی، خلیل بن غازی (۱۰۰۱-۱۰۸۹)

۱۱- حجة الاسلام فی شرح تهذیب الاحکام؛ قمی، محمد طاهر بن محمد حسین (-۱۰۹۸)

۱۲- حاشیة تهذیب الاحکام؛ شیروانی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۰۹۸)

۱۳- فهرست تهذیب الاحکام؛ جنابذی، عبدالکافی (-۱۱)

۱۴- فهرست تهذیب الاحکام؛ محمد جعفر (۱۱-)

۱۵- حاشیة تهذیب الاحکام؛ حر عاملی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۱۰۴)

۱۶- ترتیب التهذیب = جامع الاحکام الجسام فی احکام الحلال و الحرام؛ بحرانی، هاشم بن سلیمان (-۱۱۰۷)

۱۷- تنبیه الاریب و تذکرة اللبیب فی ایضاح رجال التهذیب؛ بحرانی، هاشم بن سلیمان (-۱۱۰۷)

۱۸- جامع الاخبار الجسام فی احکام الحلال و الحرام؛ بحرانی، هاشم بن سلیمان (-۱۱۰۷)

۱۹- ملاذ الاخیار فی فهم (شرح) تهذیب الاخبار = شرح تهذیب الاحکام؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۰)

۲۰- حاشیة تهذیب الاحکام؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۰)

۲۱- غایة المرام فی شرح تهذیب الاحکام؛ جزایری، نعمة الله بن عبدالله (۱۰۵۰-۱۱۱۲)

۲۲- کنز الطالب و وسیلة الراغب؛ جزایری، نعمة الله بن عبدالله (۱۰۵۰-۱۱۱۲)

۲۳- مقصود الانام فی شرح تهذیب الاحکام؛ جزایری، نعمة الله بن عبدالله (۱۰۵۰-۱۱۱۲)

۲۴- شرح مشیخة التهذیب؛ حسینی علوی، محمد اشرف بن عبدالحسیب (-۱۱۲۱)

۲۵- حاشیة تهذیب الاحکام = تعلیقة تهذیب الاحکام؛ آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین (-۱۱۲۵)

۲۶- حاشیة تهذیب الاحکام؛ خراسانی، محمد جعفر بن محمد طاهر (۱۰۸۰-۱۱۷۵)

۲۷- انتخاب الجید من تنبیهات؛ السید دمستانی، حسن بن محمد (-۱۱۹۱)

۲۸- توضیح المرام فی شرح تهذیب الاحکام = تنقیح المرام فی شرح تهذیب الاحکام؛ عرفی طالقانی، محمد نعیم بن محمد تقی (-۱۲)

۲۹- من لایحضره المحدث؛ شوشتری، محمد بن علی (-۱۲)

۳۰- حواشی تهذیب الاحکام؛ حسینی موسوی، شبر بن محمد (-۱۲)

۳۱- تهذیب الاحکام (ترجمه)؛ میرزا محمد بن محمد تقی (-۱۲)

۳۲- فهرست تهذیب الاحکام؛ آقامحمد علی کرمانشاهی (۱۱۴۴-۱۲۱۶)

۳۳- شرح و ترتیب مشیخه تهذیب و استبصار؛ استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین (۱۱۹۸-۱۲۶۳)

۳۴- حدیقة الانظار فی مشیخة الفقیه و التهذیب و الاستبصار؛ حائری، محمد علی بن قاسم (-۱۳)

۳۵- ترتیب اسانید تهذیب الاحکام؛ طباطبائی بروجردی، محمد حسین (۱۲۹۱-۱۳۸۰)

۳۶- فهرست ترتیب التهذیب؛ وقایعی تبریزی، عباسقلی (-۱۴)

۳۷- ترتیب مشیخة تهذیب الاحکام

۳۸- حاشیة تهذیب الاحکام(۳ عنوان)

۳۹- الرجال = مشترکات و مشتبهات رجال کتاب التهذیب و

الاستبصار
۴۰- شرح المقنعة
۴۱- شرح تهذیب الاحکام
۴۲- فهرست کتاب التهذیب للطوسی

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۸۳

آغاز: برابر**انجام:** و الأفضل أن یجعل منها قسطاً لفقراء آل محمد علیهم السلام و أیتامهم و مساکینهم و ابنا سبیلهم و قسطاً فی مصالح مشاهد آل محمد علیهم السلام و قسطاً

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن۶؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «۵»؛ تملک: میرحسینا(سید حسین) بن ابراهیم حسینی قزوینی تبریزی (- ۱۲۰۸)؛ مهر: «العبد سید حسن الحسینی ۱۰۸۴» (مستطیل)، «عبده معز الدین الحسینی» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مذهب، ۲۰۲گ، ۱۹-۲۵سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۳۱-۵۱۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۴۷

آغاز: البالغین اذ هو اصل الایمان و الاس الذی علیه بناء جمیع أهل الأدیان و به یکون قبول الأعمال و یتمیز الهدی من الضلال؛ **انجام:** لازم لی علی ما توکله من ذلک کله و هو یقوم فی ذلک مقام ما یقیمه فیه جائز أمره فی ذلک علی ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، مجدول؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۳۳۸گ، ۱۵سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۳۳-۴۶۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۱۰۵

انجام: و فی جمیع ما ادعی و یدعی من الحقوق کلها و الأسباب و فی المطالبة بذلک

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۵۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۸-۲۵۸]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۸۸۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ تملک: سید محمد خان سلامه موسوی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۵۲۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱-۵۳۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ذلک فی شهر کذا من سنة کذا.

ج۱-۲، کامل، از مقدمه شروع و به انتهای کتاب الوکالة ختم شده؛ خط: نسخ، کا: فقیه بحرانی، یوسف بن داوود، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، مقابله شده در صفر ۹۹۲؛ واقف: خواجه شیر احمد تونی؛ جلد: تیماج، ۳۵۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۹سم [ف: ۲۱-۱۴۵۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۷۹۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۵-۲۳۸]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۱۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ذلک فی شهر کذا من سنة کذا.

ج۱-۲؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان۹۵۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۱گ، ۲۲و۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۲۱-۱۴۵۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۹عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۴-۱۵۹]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۲۰۳

خط: نسخ، کا: قوام حسینی، تا: ذیحجه۹۶۹ق؛ تملک: حسین بن حسن بن علی بن علی نجار شوشتری، قوام حسینی، ابوالقاسم موسوی در ربیع الثانی ۱۰۶۸ق؛ مهر: رفیع، ابوالقاسم موسوی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۷۶گ، ۱۰ برگ سفید، ۱۷سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۷-۵۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۷۸

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۵-۹۶]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** کتاب الوکالة ... و فی استخلاف من رأیت استخلافه ممن لی علیه حق بوجه من الوجوه کلها و فی المصالحة فیما ترا المصالحة فیه من حقوقی و ...

تا اوایل باب وکالت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ از روی نسخه مورخ سال ۹۷۹ق کتابت شده، مصحح؛ مهر: علامه مجلسی «محمد باقر العلوم ۱۰۶۸» (بیضی)؛ واقف: علامه مجلسی؛ جلد: مشمعی، ۴۱۳گ، ۱۵سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۲-۷۳۱]

۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۲۷۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۰ و ۱۱؛ تملک: عباس قمی مورخ ۱۳۳۲؛ مهر: محمد معصوم حسینی؛ واقف: هاشم گیلانی، ۱۰۶۴ق؛ ۲۱۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱-۲۶۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۷۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۵-۹۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** لیلیها بنفسه و غیره ممن تصدق بها علیه علی ما شرط و سمی فی هذه ...

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۴-۳۲۳]

۱۰. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۴۶۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳۲۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲-۲۹۱]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۳۶ و ۱۷۹۴ عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و جواز امر طائعین غیر مکرهین لایولی علی مثلهما و ذلک فی شهر کذا من سنة کذا.

خط: نسخ زیبا، کا: محمد قلی ترکمان، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ تملک: بهاءالدین محمد بن جمادی لیثی جزائری به تاریخ ۱۰۸۴؛ جلد: تیماج، ۲۸۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۱-۲۶۱] و [عکسی ف: ۵-۲۳۹]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۱۵

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن نورالدین بن محمد جربادقانی، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ تملک: محمد صالح با مهر «انه فی الاخرة لمن

الصالحین»، عبدالغنی الثانی بن حسن حسینی بن عبدالغنی الماضی به تاریخ ۱۱۵۹ با مهر «ان الله غنی عن العالمین» (بیضی)، رضی الحسینی به تاریخ ۱۱۹۹ با مهر «عبده رضی الحسینی» (بیضی)، حسن بن علی حسینی به تاریخ ۱۲۵۸ با مهر «عبده حسن بن علی الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۲۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۳-۱۴]

۱۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۴/۳

خط: نسخ، کا: افضل، لطف الله، تا: قرن ۱۱[ف: ۳-۲۵]

۱۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۲/۳/۴۰-۶۰۰۴

خط: نسخ، کا: کلب علی، تا: یکشنبه ۲۸ محرم۱۰۱۸ق؛ مصحح؛ تملک: میرزای قمی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تازه؛ ۲۷۱ص (۱۴۱-۴۱۱)، ۱۶ و ۲۵سطر، قطع: وزیری[آستانه قم: -۱۹۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲/۲۰۰۰

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۵-۴۱۲]

۱۵. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: ۱۲۶/۲

خط: نستعلیق مایل به نسخ، کا: محمد صادق بن محمد حسین سمناوی، تا: شعبان۱۰۵۰ق؛ مصحح، محشی؛ ۱۲۴گ (۱۱۱پ-۲۳۴ر)، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [اوراق عتیق: ۱-۱۷۴]

۱۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۶۶۵

آغاز: برابر

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۱۰۶۵ق؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، ۳۱۷ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱-۵۳۴]

۱۷. شیراز؛ موزه پارس؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: نسخ، کا: محمد تبریزی، تا: ۱۰۷۰ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: شهسوار بن مقیم دالکی، یکشنبه ۸ربیع الثانی ۱۲۲۵ق؛ ۲۳۸گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۵/۵سم [نسخه پژوهی: ۱-۵۸]

۱۸. قم؛ مدرسه رضویه؛ شماره نسخه: ۲۸

کا: ملامحمد صادق بن ملارضا قلی نیسابوری، تا: ۱۶ شوال۱۰۷۲ق؛ افتادگی: آغاز(آغاز تا «باب مایجب من الاعتقاد فی انبیاء الله و رسله» افتاده)؛ مقابله شده با این عبارت: «بلغ من اوله الی آخره قبالا بقدر الوسع و الامکان لدی الاثم محمد قاسم وقدتم فی یوم السبت الثانی و العشرون من شهر ذی الحجة الحرام من ست و سبعین بعد الالف فی المسجد الجامع فی مشهد الرضا علیه السلام و کتب العبد الضعیف الملتمس من الناظرین فی هذا الکتاب الدعا ابن میرعلی حاجی محمد قاسم المیمندی من توابع بسطام»؛ ۱۶۴گ، ۲۱سطر، قطع: وزیری[چند نسخه-ف: -۳۶]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۶۹۶

دو جزو است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۰۷۶ق؛ محشی با نشان«مق عفی عنه»؛ مهر: محمد تقی بن محمد شفیع؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۷۸گ، ۱۷ سطر(۸×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۱۶-۳۳۵]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۸۸

آغاز: معرفته و یسر ما دعا الیه من طاعته و ایمان ... و بعد فانی ممتثل ما رسمه السید الامیر ... فی عز الدین و الدنیا مدته و ادام بالتأیید؛ **انجام:** علی قتلهمها و ذلک فی شهر کذا من سنة کذا و الحمدلله رب العالمین تم الکتاب کاتب رقم کرده بعون الله و توفیقه سلخ شهر ربیع الاول سنه ۱۸ [۱۰۸۰] من الهجرة النبویه صلی الله علیه و آله.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴۴۱ص، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۰-۹۱۱]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۹۴۲

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۲؛ از روی نسخه مورخ ۹۷۹ قمری کتابت شده؛ واقف: علامه مجلسی، ذیحجه ۱۱۰۱؛ قطع: رقعی[میراث شهاب: س۷ش۳-۴-۲۲]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ذلک فی شهر کذا من سنة کذا، آخر الرسالة المقنعة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: محمد رضوی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۴۱۵ص، ۲۱سطر، قطع: وزیری[ف: ۱۰-۱۱۸۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۷۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۵-۹۴]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۱۴

آغاز: الضلال و بالله استعین ... ما یجب من الاعتقاد فی اثبات المعبود جلت عظمته؛ **انجام:** و الناصبة لآل محمد علیهم السلام علی ضربین احدهما تحل.

ج ۱-۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: مقوا، ۲۴۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۱۴۵۵]

۲۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۹۵۳/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و جواز امر طائعین غیر مکرهین لایولی علی مثلها و ذلک فی شهر کذا من سنة کذا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۴۱گ (۱۹۲پ-۳۳۲پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۳]

۲۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۵۵۵

کا: محمد بن خضر نجفی، تا: ۱۲۲۰ق؛ قطع: خشتی[ف: -۲۴۳]

۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۳۳۲/۳

خط: نسخ، کا: محمد تقی، تا: ۱۲۳۱-۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج، ۳۰گ (۱۸ر-۴۷ر)، ۵۵سطر، اندازه: ۲۹×۴۲سم [ف: ۱۱-۳۲۴]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۱۷۲/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۵ ربیع الاول۱۲۳۳ق؛ مصحح؛ ۱۶۸گ (۱پ-۱۶۸ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۳۱۲]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۷۲

آغاز: برابر**انجام:** لا یولی علی مثلها و ذلک فی شهر کذا فی سنة کذا.

خط: نسخ متوسط، کا: محمد بن خضر، تا: ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹سطر، اندازه: ۱۵×۳۵سم [ف: ۴-۹۶]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۲۱۹/۳

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد صالح، تا: شوال۱۲۴۷ق، به دستور سید علی محمد بن علی؛ جلد: تیماج، ۷۱گ (۳۵پ-۱۰۵ر)، ۳۳سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۶-۲۰۸]

۳۰. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۱۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** جزء اول: و یحرم فی خمیس یمضی من العشر و الحمد الله ... تم الجزء الاول من الرسالة المقنعة تیلوه فی الجزء الثانی مختصر النساب ... و کان الفراغ من کتابتها ... شهر شوال المکرم اربع و سبعین المائتین بعد الالف سنة ۱۲۷۴ کاتب ... محمد حسن ابن محمد جعفر الشیرازی؛ پایان جزء دوم: ولمن جاء به حمل بعیر و انا به زعیمای ضامنا کفیلا

جزء اول و دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن ابن محمد جعفر شیرازی، تا: شوال۱۲۷۴ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۱۲۴گ، ۲۹سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲-۳۰۸]

۳۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۸۲/۲

از آغاز تا خمس و ناتمام؛ کا: شریف یزدی، محمد تقی بن محمد باقر، تا: ۱۲۷۹ق؛ ۲۰ سطر (۱۰×۱۳)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۶-۴۱۹]

۳۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۳۵۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** صلی الله علی سیدنا محمد و اله الطاهرین و سلم تسلیما.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴۲گ (۱-۱۴۲)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [نشریه: ۱۳-۳۹۰]

۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۸۴۸-۳۵/۲۸

آغاز: کما قدمنا ذکره ویقول وجهت وجهی للذی فطر السماوات والارض حنیفاً ... بسم الله الرحمن الرحیم کما افتتح الحمد بذلک ولیکن نظره فی حال قیامه؛ **انجام:** باب الحد فی الفریة والسبب والتعریض بذلک والتصریح والشهادة بالزور ... فعلیه لهما حدان فان کانت المرأة المقذوفة ذمیه او امه

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۴۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۸-۴۵۲۵]

● المقنعة فی اول الواجبات = المقنعة فی العقائد = مقنعه در اصول دین / کلام و اعتقادات / عربی

al-muqniʻa fī awwal-il wājibāt = al-muqniʻa fi-l ʻaqā’id = muqneʻa dar osūl-e dīn

؟ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

رساله بسیار کوتاهی است دربیان آنچه واجب است بر مکلفین اعتقاد بدان از توحید و نبوت و امامت و معاد و بیان برخی ازفروعات چون امر به معروف ونهی از منکر. این رساله با این که بسیار کوتاه و مختصر است و از تمامی اصول چون توحید و عدل و نبوت و امامت و معاد سخن گفته ولی آن را عاری از استدلال و دلیل نکرده است و در پی هر موضوع به دلیل آن اشاره کرده، مثلاً: «یجب علی کل مکلف ان یعرف ان الله تعالی موجود واجب الوجود لذاته، و الا لم یکن شیئ موجودا»، و یا در عدل می‌گوید: «افعالنا مستندة الینا بالضرورة و لهذا نمدح و نذم». در نبوت می‌گوید: «و النبوة و الامامة واجبة، لانهما لطف و اللطف واجب» و همچنین در بقیه مباحث. لذا می‌توان این رساله دو صفحه‌ای را، یک دوره اعتقادات استدلالی شیعی دانست که مهارت خواجه در موجزنویسی را می‌رساند.نام این رساله در فهرست مؤلفات خواجه نیامده ولی در ذیل برخی نسخ موجود از این رساله انتساب آن به خواجه نصیر آمده است جز این که شرحی از این رساله از محمد مؤمن بن طاهر کرمانی موجود است که آن را از خواجه دانسته استو این کرمانی خود نیز بر شرح خود حاشیه‌ای دارد.آقای حسینی اشکوری (تراثنا ۱۰۳/۴) آنرا از شیخ مفید معرفی کرده است.

آغاز: بسمله الحمدلله باری الموجودات والصلوة علی اشرف النفوس المقدسیات محمد و آله اکمل الذوات و بعد فهذه مقنعة فی اول الواجبات لخصتها لذوی الاشتغالات فنقول یجب علی کل مکلف ان یعرف ان الله تعالی موجود واجب الوجود لذاته ...

انجام: و النهی عن المنکر للسمع بشرط العلم و تجویز التأثیر و انتفاء المفسدةو العفو جائز لانه حقه تعالی و احسان تمت الرسالة الشریفة المنسوبة الی الملک العلما و السلطان الادبا خواجه نصیر الملة و الدین قدس الله روحه و نور ضریحه و السلام

چاپ: در نهایت تلخیص المحصل، همراه با چند رساله دیگر از خواجه چاپ شده

[الذریعة ۱۲۵/۲۲، نسخه‌ای از آن را آقا بزرگ در کتابخانه میرزا محمد طهرانی در سامراء گزارش کرده است و او نیز از خواجه دانسته است با آغاز «الحمد لله الباریء الموجودات و الصلاة علی اشرف الموجودات و اکمل الذوات و بعد فهذه مقنعة فی الواجبات لخصتها لدی الاشتغالات.» و با عنوان «المقنعة فی العقائد»]

شرح و حواشی:

۱- شرح المقنعة فی اول الواجبات؛ کرمانی، محمد مؤمن بن محمد طاهر (-۱۲)

۲- حاشیة شرح المقنعة؛ کرمانی، محمد مؤمن بن محمد طاهر (-۱۲)

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۶۵۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** لأنه بظهوره اعرف من غیره.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۴گ، ۵سطر، قطع: ربعی[ف: ۵-۶۸]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۲۴۵/۴

خط:نستعلیق،کا:شاهوردی بن بیستون،تا:ذیقعده۹۵۵ق، جا: مدرسه عبیدیه؛ ۱گ (۵۷)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [نسخه پژوهی: ۳-۸۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۱/۱۱-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: شیخ محمد علی بن محمود تبریز، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، ۱ص(۴۶ر)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲۳-۸۱۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۶۴/۴
آغاز و انجام: برابر؛ (تمت الرسالة المنسوبة الى سلطان المحققين و نصير الحق و الدين الطوسى قدس سره).
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۳ص (۲۳۷-۲۳۹)، ۱۷سطر (۴/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۸-۶۹۳]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۶/۲-۹/۱۲۶
آغاز و انجام: برابر؛ تمت الرسالة الشريفة المنسوبة الى الملك العلما و السلطان الادبا خواجه نصير الملة و الدين قدس الله روحه و نور ضريحه و السلام
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۲ق؛ جلد: مقوا، ۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۸-۴۵۲۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۰۲۱/۷
آغاز و انجام: برابر
تذکر: در فهرست با عنوان «اعتقادات» و بدون نام مؤلف آمده؛ خط: نسخ، کا: نوروز علی، تا: ۱۰۶۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳گ (۵۳ر-۵۵پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۳-۱۷۴]

۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۹۶۲/۲
آغاز و انجام: برابر
تذکر: در فهرست نام کتاب «رساله‌ای در اصول عقائد»آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۸سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲-۷۹۲]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۵۰۳/۱-۳۸/۱۲۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ، ۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۸-۴۵۲۶]

←المقنعة فی العقائد ≻ المقنعة فی اول الواجبات

● المقنعة فی الکلام / کلام و اعتقادات / عربی
al-muqni'a fi-l kalām

؟ حسینی، علی بن دقماق، - ۸۰۶ ؟ قمری
hoseynī, 'alī ebn-e doqmāq(- 1404)

مختصری در علم کلام با عناوین «مسأله».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۶۷/۲
آغاز: الحمد لله رب العالمين ... و بعد فهذه مقدمة فى علم الكلام سميتها بالمقنعة و رتبتها على مسائل: قضايا العقل ثلث واجب و هو الذى ان قدرت وجوده صح و ان قدرت عدمه لا يصح و هو الله تعالى و ممكن و يسمى جايزا ايضا و هو الذى يصح عليه الوجود و يصح عليه العدم كالمطر و نبات الشجر و حصول الثمر؛ **انجام:** مسئلة: الثواب و العقاب و الصراط و الميزان ... و الاستخفاف حق الاخبار النبى صلى الله عليه و آله به و قد ثبت صدق قوله و منها الامر بالمعروف و النهى عن المنكر و هما يجبان بشرط العلم بالفعل و جواز التأثير. تمت و الحمد لله وحده
خط: نسخ، کا: محمد بن اسماعیل، تا: حدود۱۰۰۷ق؛ ۳ص (۱۱پ-۱۳ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳۲-۲۰۲]

● المقنع فی الامامة / کلام و اعتقادات / عربی
al-muqni' fi-l imāma

سعد آبادی، عبیدالله بن عبدالله، ق۵ قمری
sa'd ābādī, 'obeyd-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh(- 11c)

رساله‌ای مختصر، درامامت وحقانیت ولایت ائمه معصومین (ع) که بدون تقسیم‌بندی خاصی به‌صورت «فصل، فصل» نگاشته شده است.نام مؤلف رساله در نسخه‌ها و منابع به صورت‌های مختلفی ذکر شده، از جمله: اسدآبادی، سرآبادی و سعدآبادی.
آغاز: الحمدلله ذى البيان الجلى والبرهان القوى والحكمة البالغة والنعمة السابغة وصلى الله على ناسخ كل ملة مشروعة وفاسخ كل نحلة متبوعة مصباح كل ديجور ومفتاح كل ميسور ...
انجام: وقد خص الله سبحانه اميرالمؤمنين (ع) بفضيلة لم يدن لها احداً من صحابة فى الامرين جميعاً بشهادة رسول الله (ص) بذلك دون كل احد من الصحابة فمن اقتدى به نجا ومن خالفه هلك وطغى تمت
چاپ: با تحقیق شاکر شبع به وسیله مؤسسه نشر اسلامی (جامعه مدرسین) در سال ۱۴۱۴ق به چاپ رسیده
[الذريعة ۳۶۸/۱۸ و ۱۲۱/۲۲؛ معجم التراث الكلامى ۲۳۶/۵]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۳۱۰/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمد بن صادق چورسی خویی، تا: شوال ۱۲۴۰ق، جا: اصفهان؛ ۱۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۵/۱/۵
آغاز: برابر
خط: نسخ خوانا، کا: حیدرقلی بن نور محمد خان کابلی، تا: دوشنبه ۲۰ ذیحجه۱۳۴۵ق؛ ۴۶ص (۸۳-۱۲۸) [عکسی ف: ۳-۵۳۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۳۰/۵
آغاز و انجام: برابر
کا: سردار کابلی، حیدر قلی، تا: ۱۳۴۵ق؛ جلد: مقوا، ۴۱ص (۵۱-۹۱)، ۱۵سطر(۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۹-۷۷۳]

● **المقنع فی بیان رسم خط المصاحف = المقنع فی معرفة مرسوم مصاحف اهل الامصار** / علوم قرآن / عربی
al-muqniʻ fī bayān-i rasm-i xaṭt-il maṣāḥif = al-muqniʻ fī maʻrifat-i marsūm-i maṣāḥif-i ahl-il amṣār
دانی، عثمان بن سعید، ۳۷۱ – ۴۴۴ ؟ قمری
dānī, oʻsmān ebn-e saʻīd (982 - 1053)

دانی، که تبحرش در علوم قرآنی زبانزد همگان است، در طی قرن‌ها قاریان و مقریان همه بر نوشته‌های او اعتماد کرده و به حذاقت وی در علوم قرآنی اذعان داشته‌اند. ابوعمرو بر ترویج هر چه بیشتر قراآت هفت‌گانه همت گماشت و تمامی طرق و روایات مشهور و غیرمشهور قراآت سبعه را که در زمان او از ۵۰۰ طریق می‌گذشت استقصا کرد و در کتاب جامع البیان گرد آورد و به شرح و بسط آنها پرداخت. ابن جزری این کتاب را که از منابع عمده او است کتابی بی‌مانند وصف می‌کند. نقش ابوعمرو، در تجدید و احیای علوم قرآنی در آغاز قرن ۵ منحصر به علم قراآت نبود. وی علم رسم المصحف را نیز که ارتباط تنگاتنگ با علم قراآت دارد وجهه همت خویش قرار داد که در این زمینه کتاب «المقنع» را تألیف کرد که کتابی است در بیان تاریخ قرآن کریم و کیفیت جمع آن و موارد اتفاق و اختلاف رسم الخط مصاحف اهل مدینه و مکه و کوفه و بصره و شام و سایر بلاد عراق.

آغاز: الحمدلله الذی اکرمنا بکتابه المنزل و شرفنا بنبیه المرسل احمده علی ما اولانا من منه و ...

انجام: ما لایصح من اللغات و لایثبت من القراآت فهذا الجواب عما سئلنا عنه و وجه السبب فی ذلک و بالله التوفیق.

چاپ: کتاب به تحقیق محمد احمد دهمان در دمشق (۱۹۴۰م.).

[الذریعة ۲۴۱/۱۶ و۲۴۶ و۱۲۲/۴؛ نسخه‌های منزوی ۸۲۵/۲؛ الاوقاف العامة بغداد ۱۰۷/۱؛ طبقات ابن الجزری ۵۰۳/۱؛ بروکلمان ۴۰۷/۱،ذیل ۷۱۶/۱؛ خزانه مفتی ۸۰/۵]

شرح و حواشی:

۱– المحکم فی النقط؛ دانی، عثمان بن سعید (۳۷۱–۴۴۴ق)

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۶۷/۳

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان–رم ۱۴۵۶؛ کا: حسن بن ابی زید بن حسن حافظ اصبهانی دستجردی، تا: جمعه ۱۴ شوال۸۴۳ق؛ ۸۵گ (۷۴–۱۵۸) [عکسی ف: ۲–۴۴۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۹۰/۴

آغاز: قال ابو عمر و عثمان ... باب ذکر الرحمة اعلم ان جمیع ما فی کتاب الله تعالی من ذکر الرحمة؛ **انجام:** علی ما اجراه اهل بلداتنا قدیماً فلا بأس بذلک و الله اعلم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه قرن ۱۰؛ مصحح، رکابه‌دار؛ مقابله شده؛ ۱۰گ (۴۲–۵۱)، ۱۷سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۳۲–۲۶۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۱۵۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰ربیع الثانی ۹۵۲ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۲ص (۱۳۲–۱۷۳)، ۱۶ و ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳۵–۱۵۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۱۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال ربی تعلم القول بالالف و فی سایر المصایر المصاحف قل ربی بغیر الف و فیها ... [برگ ما قبل از آخر ناقص و افتاده] من حاله و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۴۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۳–۱۸۲]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۸۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال ربی یعلم القول بالالف و فی سایر المصایر [و] المصاحف قل ربی بغیر الف.

خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالله بن سهل قمری، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ جلد: تیماج، ۸۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن–۳۶۳] و [ف: ۲۳–۱۸۳]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** بجعلک الهمزة ابتدا ثم الحرکة آخرا فهذا بین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱۶ محرم۱۰۸۳ق؛ واقف: میرزا رضا نائینی؛ ۵۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۲–۴۳۶]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۷۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۷گ (۹–۳۵)، ۲۴ سطر مورب، اندازه: ۱۷×۳۰سم [ف: ۳۲–۴۵۲]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۲۲

آغاز: بسمله قال ابو عمر و عثمان بن سعید بن عثمان المقری ... الحمدلله الذی خصنا بدینه الذی؛ **انجام:** دم علی الدرس لایفارقه هو بالدرس قام و ارتفعا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۰ق[رایانه]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۹۵۹

آغاز: المصاحف و جمع القرآن فیها ... عن ذکر ذلک اولا و بالله عز و جل استعین و علی الهامه الصواب اعتمد و هو حسبی و نعم الوکیل ذکر من جمع القرآن فی المصحف اولا و من ادخله بین اللوحین؛ **انجام:** اجازک فینا ربنا واجابنا ×× اخی فیک بالعبرات منه و بالنصر.قال ابوعمرو، عثمان بن سعید بن عثمان المقری قد رسمنا فی کتابنا ما اشترطناه مما سألنا عنه علی حسب ما التزمناه من تخلیص وجوهه و تبیین معانیه واضعنا الی ذلک ما لایسعی الطالبون عن معرفتته و الوقوف علی حقیقته و بذلنا الجهد فی جیمع ذلک کله علی طریق الایجاز و اطرفنا فیه عن الحشو لحقیقته علی الملتمسین و یعرب تناوله علی الطالبین و بالله عز وجل استعین ... و سلم تسلیما.

خط: نسخ، کا: احمد علی بن عنایت الله، تا: یک‌شنبه۱۹

شعبان۱۲۵۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ جلد: مقوا، ۱۰۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۶۴] و [ف: ۲۲-۴۲۷]

● **المقنع فی الحساب الهندی** / ریاضیات / عربی

al-muqna‘ fi-l ḥisāb-il hindī

شوی، علی بن احمد

Šowī, ‘alī ebn-e ahmad

در چهار «مقاله»: عمل الصالح، عمل الکسور، الصحاح و الکسور، الدرج و الدقائق.

[بروکلمن ذیل ۳۹۰/۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۳۷/۱-ف

تسخه اصل: لیدن ش ۱۰۲۱؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۲-۱۲۶]

● **المقنع فی سهل الممتنع** / علوم غریبه، عرفان و تصوف/عربی

al-muqni‘ fī sahl-il mumtani‘

ابن عربی، محمد بن علی، ۵۶۰ - ۶۳۸ قمری

ebn-e ‘arabī, mohammad ebn-e ‘alī (1166 - 1241)

در علوم غربیه. آمیخته به عرفان.

آغاز: ... رساله المقنع فی السهل الممتنع من مؤلفات الشیخ الامام محیی الدین بن عربی ... الحمدلله وحده ممن تسامی قسما و خرج عن کل ارض و سما ... اما بعد، فان احمدالله الیکم، الله الذی خلقنی قبل ان یخلقنی ...

انجام: اسمه من ابدع الاسماء، فهذا یا اخوان لعلی نشر ذکره علی لسان المولی. والسلام الطیب المبارک علیکم و رحمة الله و برکاته. تمت بعون الله و توفیقه.

۱. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۱۶/۷

خط: نستعلیق، کا: عطاء الله بن محمد بن نظام حسینی بخاری، تا: ۸۴۳ق؛ ۵گ (۸۴پ-۸۸ر)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۹۷]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۵۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴گ (۱پ-۴پ)، ۳۹سطر، اندازه: ۱۰/۶×۲۱/۳سم [ف: ۹-۲۱]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۳۷/۱-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۱-۳۷۶]

● **المقنع فی علم ابی مفرع فی شرح الرجز المسمی بالمفرع فی علم ابی مفرع** / هیئت / عربی

al-muqni‘ fī ‘ilm-i abi mafra‘ fī š.-il rajaz al-musammā bi-l- mafra‘ fī ‘ilm-il abi mafra‘

ابن دبیثی، محمد بن سعید، ۵۵۸ - ۶۳۷ قمری

ebn-e dobaysī, mohammad ebn-e sa‘īd (1164 - 1240)

متن ارجوزه هم از اوست و مختصر نظم ابومفرع ابومحمد عبدالحق بن علی البطیومی است که در مسایل نجومی سروده شده و به درخواست ابوالعباس احمد بن عبدالصادق الفرکلی گزیده و اختصار شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۰۸/۱-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیاOr. 960؛ خط: نسخ مغربی، کا: احمد بن الطیب بن مالک، تا: رجب۱۱۸۸ق[فیلمها ف: ۱-۷۸۰]

● **المقنع فی علم الجبر و المقابله** / حساب / عربی

al-muqni‘ fī ‘ilm-il jabr wa-l muqābila

ابن هائم، احمد بن محمد، ۷۵۳؟ - ۸۱۵ قمری

ebn-e hāem, ahmad ebn-e mohammad (1353 - 1413)

قصیده‌ای است لامیه در بحر طویل، شامل ۵۹ بیت که نسخه‌هایی از آن در ظاهریه و چستربیتی نگهداری می‌شود. خود ابن هائم شرحی با عنوان «الممتع فی شرح المقنع» بر این قصیده نوشته که نسخه‌هایی از آن در ازهریه، مدینه، ظاهریه، چستربیتی و اردن موجود است. مؤلف خود، شرح مذکور را با عنوان «المسرع» مختصر کرده است که نسخه‌هایی از آن در کتابخانه ملک، دارالکتب قاهره، ازهریه، ظاهریه، برلین و اردن نگهداری می‌شود.(حافظیان ابوالفضل)

[فهرس مخطوطات دارالکتب الظاهریة، الریاضیات ۶۶-۶۷]

شرح و حواشی:

۱- المسمع فی شرح المقنع فی علم الهیئة؛ ابن هائم، احمد بن محمد (۷۵۳-۸۱۵ق)

۲- المسرع فی شرح مختصر الممتع؛ ابن هائم، احمد بن محمد (۷۵۳-۸۱۵ق)

۳- الممتع فی شرح المقنع؛ ابن هائم، احمد بن محمد (۷۵۳-۸۱۵ق)

۴- القول المبدع فی شرح المقنع؛ لابن الهائم سبط ماردینی، محمد بن محمد (۸۲۶-۹۰۷ق)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۵/۷عکسی

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، شماره ۳۸۴۹؛ خط: نسخ، کا: علی بن محمد قدسی، تا: ۱۶ صفر۸۷۰ق؛ ۳ص (۸۱-۸۳)، ۱۶سطر[عکسی ف: ۴-۱۱۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۹/۱۳

آغاز: بسمله ... بحمد الهی أبتدی ما أحاول ×× و أهدی صلاة مع سلام یشاکل؛ **انجام:** و أبیاتها تسع و خمسون أنشأت ×× بالاقصی و شهر الیمن فهی تطاول / ربیع من العام الذی ضبط عده ×× بذال و ضاد فالبنا متکامل

نسخه اصل:کتابخانه چستربیتی،ش۳۴۸۶؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۷۱ق؛ ۳ص (۷۴-۷۶)، ۱۵ سطر[عکسی ف: ۳-۳۷۶]

● **المقنع فی علوم الحدیث** / علوم حدیث / عربی
al-muqni‘ fī ‘ulūm-il ḥadīṯ
ابن ملقن، عمر بن علی، ۷۲۳ – ۸۰۴ قمری
ebn-e molaqqan, ‘omar ebn-e ‘alī (1324 - 1402)
تاریخ تألیف: ۷۴۹ق تا ۷۵۹ق.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۰۴/۱
آغاز: بسمله. و صلی الله علی محمد. ربنا آتنا من لدنک رحمة و هیی لنا من أمرنا رشدنا رب اوزعنی أن أشکر نعمتک ... و بعد فالعلم بحدیث رسول الله صلی الله علیه و سلم و روایته من أشرف العلوم ... النوع الأول الصحیح و هو لغة ضد المکسور و السقیم؛
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، شماره ۳۹۰۲؛ خط: نسخ، کا: مقدسی شافعی، ابراهیم بن خلیل، تا: ۲۸ ماه صفر۷۹۱ق، جا: مصر جامع ازهر؛ محشی، مصحح، با بلاغ مقابله؛ تملک: احمد بن علی مقریزی در ۸۳۵؛ ۹۲ص (۱-۹۲)، ۲۳سطر[عکسی ف: ۳-۲۲]

● **المقنع فی الغیبة** / کلام و اعتقادات / عربی
al-muqna‘ fi-l ġayba
علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ – ۴۳۶ قمری
‘alam-ol-hodā, ‘alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)
در مجلس وزیر مغربی بحثی درباره غیبت امام عصر علیه السلام پیش آمده که مؤلف با آن‌که در دو کتاب دیگر خود «الشافی» و «تنزیه الانبیاء» به این مسأله پرداخته، ولی جداگانه این بحث را دراین رساله آورده است.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعدجری فی مجلس الوزیر السید اطال الله فی العز الدایم بقاءه
چاپ: چاپ شده
[الذریعة ۱۲۲/۲۲ و۱۲۳ رقم ۶۳۶۲؛ ادب المرتضی ص ۱۴۲ و ۱۵۲]
شرح و حواشی:
۱- الغیبة = غیبة الحجة (ع) = ذیل علی المقنع = زیادة المکمل بها کتاب المقنع؛ علم الهدی، علی بن حسین (۳۵۵-۴۳۶ق)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۲۷۲
خط: نسخ، کا: حرفوشی، ابراهیم بن محمد، تا: دوشنبه ۸ شعبان۱۰۷۰ق؛ تملک: محمد باقر بن محمد حسین حسینی منجم اصفهانی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۵گ، ۲۳سطر(۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۷-۹۵]
۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۶۰/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** قد قال الموانع ویسقط مع الحیلولة وانما یکون ذلک نسخاً لو سقط فرض ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۷گ (۵۲پ-۵۸پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۷سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۴]

۳. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۵۰۳/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره ذیحجه۱۲۷۹ق؛ ۱۸گ (۲۵ر-۴۲ر)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۲-۳۲۱]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۶۲/۲۸-ف
نسخه اصل: کتابخانه آقای شیخ آقا بزرگ تهرانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰سطر[فیلمها ف: ۱-۵۷۵]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۶۷۷
آغاز: بسمله الحمدلله و سلام علی عباده؛ **انجام:** الحمدلله اولا و اخرا و ظاهرا و باطنا
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا[رایانه]

←المقنع فی معرفة مرسوم مصاحف اهل الامصار ← المقنع فی بیان رسم خط المصاحف
←مقنعه در اصول دین ← المقنعة فی اول الواجبات
←مقولات ← قاطیغوریاس
←المقولات العشر ← نیل السعادات فی علم المقولات

● **مقولات عشر** = **قاطیغوریاس** / منطق / فارسی
maqūlāt-e ‘ašr = qātīqūrīyās
نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ – ۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)
مقولات عشر در واقع مقاله دوم اساس الاقتباس است که جداگانه نوشته شده است (صفحات ۳۴ – ۵۹ کتاب اساس الاقتباس به سعی مدرس رضوی، از انتشارات دانشگاه تهران)؛ در نه «فصل» بدین‌گونه: ۱. در ابتدای سخن در مقالات واضح منطق؛ ۲.معرفت موضوع؛ ۳.تعریف جوهر و انواع آن؛ ۴. کمیت؛ ۵. کیفیت؛ ۶. مقوله مضاف؛ ۷. شش مقوله تقابل؛ ۸. اقسام تقابل؛ ۹. اقسام تقدم و تأخر.
آغاز: مقاله در مقولات عشره و آنرا قاطیغوریاس خوانند و نه فصل است فصل اول در ابتداء سخن در مقولات واضع منطق افتتاح این علم بایراد ذکر اجناس عالیه کرده است ...
انجام: اقسام معیت هم پنج بود، اینست آنچه خواستیم که در اینمقالات ایراد کنیم، و اکثر مطالب این مقالت بمصادرات است، و در علوم دیگر مبرهن شود و الله اعلم، تمت بعون الله تعالی و حسن توفیقه
چاپ: به کوشش محمدتقی مدرس رضوی، ۱۳۲۶ شمسی
[احوال و آثار خواجه، مدرس رضوی، چاپ دوم، ص ۵۴۱]

۱. کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه: ۸۱/۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۱۵گ (۴۹پ-۶۳ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: -۶۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۰۹۳/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ شوال۱۰۳۰ق، جا: در راه تبریز به استانبول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۸گ(۲۳۵پ-۲۵۲ر)، ۱۷سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۹-۷۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۴۹۸/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد طالب بن حاجی حیدر اصفهانی، تا: محرم ۱۰۵۴ق؛ جلد: مقوای، ۸گ (۵۲پ-۵۹پ)، ۳۰ سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۱۹-۲۹۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۷۱/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن الشریف بن محمد علی نصر آبادی، تا: ۱۶ رجب۱۰۶۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۰گ (۱۸۸پ-۱۹۷پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۳-۱۶۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۸۰/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۹ق؛ ۱۳گ (۵۳-۶۵)[ف: ۱۵-۳۲۰]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۰۴/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: آل حسینی نجفی، محمد بن عبدالحسین، تا: حدود ۱۰۷۸ق؛ مصحح؛ ۱۶گ (۵۸-۷۳)، ۲۰سطر، اندازه: ۶×۱۳سم [ف: ۲۹-۳۳۸]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۶۷/۱۱

آغاز و انجام: برابر

در نه فصل؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد طاهر بن حسن (بابا حسن بیک) اراسنجی قزوینی، تا: ربیع الثانی۱۰۸۳ق، جا: قندهار؛ جلد: تیماج مذهب، ۸گ (۱۶۳ر-۱۷۰پ)، اندازه: ۱۵/۲×۲۷/۵سم [ف: ۴۳-۵۲]

۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۱۱/۲۴

بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق؛ ش ۸۴-۸۹ متن وهامش [ف: ۵-۶۴۳]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۴۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ضمیمه نسخه ش ۵۴۹؛ واقف: نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ ۷ص (۲۱-۲۷)، اندازه: ۲۶×۴۳/۵سم [رایانه]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۸۸/۱۱

خط: تعلیق، کا: محمد علی بن محمد یوسف، تا: ۱۱۹۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۵سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳-۶۷]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۶۹۷/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ملا محمد شهیر به ملا آقا جان مازندرانی، تا: ۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۵پ-۲۲پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۹۸]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۴۲۵/۵

خط: نستعلیق، کا: سرکانی، محمد معصوم بن محمد شریف، بی‌تا، جا: قندهار؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۲۳گ (۱۶۳-۱۸۵)، ابعاد متن: ۷×۱۲، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۱۶-۵۵۷]

● مقولات عشر / منطق / عربی

maqūlāt-e ʻašr

جرجانی، ابوالفتح بن مخدوم، - ۹۷۶ ؟ قمری

jorjānī, ab-ol-fath ebn-e maxdūm(- 1569)

تاریخ تألیف: دهه اول ذیحجه ۹۶۵ق؛ محل تالیف: قزوین

بحث کوتاهی است در مقولات عشر از جنبه منطقی و فلسفی.همان‌که در برخی از فهارس از محمد قاسم نامی دانسته شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۵۷/۱۰

آغاز: لک الحمد یا واجب الوجود بالذات و یا مقسم أجناس الاعراض علی أقسام الممکنات خصص خاتم انبیائک بجواهر صلواتک؛ **انجام:** هذا آخرما اردنا ایراده فی هذا المقام من غیر اطناب ممل و ایجاز مخل للافهام و الحمدلله علی تسهیل الاختتام

خط: نستعلیق، کا: کلب علی بن پیر غیب کلبی، تا: ۹۸۲ق؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱۱۵پ-۱۱۹پ)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳-۱۴۸]

● مقولات عشر / منطق / عربی

maqūlāt-e ʻašr

محمد قاسم

mohammad qāsem

نویسنده می‌گوید: با وجود قلت بضاعت علمی این رساله را در مقولات عشر پرداختم و آنچه معتبر در نزد حکیمان بود در این رساله آوردم. شیوه کار مؤلف چنین است: ابتدا معلوم را منقسم به موجود در خارج و معدوم در خارج می‌کند سپس موجود را به واجب و ممکن و بعد ممکن را به جوهر و عرض تقسیم می‌نماید و سپس درباب هر یک بحث از آنها می‌کند.

در فهرست ملک آن را به احتمال از محمد قاسم بن محمد صالح مدرس اصفهانی (قرن ۱۱) محشی شرح تجرید دانسته است و نسخه‌ای[نسخه قبل] با شباهت سرآغاز و انجام در مرعشی دارد که از ابوالفتح بن مخدوم جرجانی دانسته شده گرچه به احتمال و زمان تألیف ذیحجه ۹۵۶ق در قزوین دانسته شده در حالی که در نسخه کتابخانه ملی زمان تألیف دهه دوم جمادی الثانی ۱۲۷۳ق تعیین شده است. محتمل است که تاریخ نسخه ملی سال کتابت باشد ولی اگر نسخه مرعشی همین رساله باشد باید مؤلفی محمد قاسم نام در پیش از تاریخ ۹۵۶ق

جستجو کرد.
آغاز: بسمله. لک الحمد یا واجب الوجود بالذات، و مقسم اجناس الاعراض ... اما بعد فیقول ... محمد قاسم هذه خلاصة ما اشتهر فی بیان مقولات العشر ...
انجام: علی تقدیر وجود هما فی الخارج. هذا آخر الکلام فی هذا المقام، و الحمدلله علی الاتمام، و الصلاة ...

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۶۸۲/۱۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۳۵پ-۳۷پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۶×۲۱/۱سم [ف: ۷-۲۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰۲۲/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد وقع هذا التالیف فی العشر الثانی من شهر جمادی الثانی فی سنة الف و ماتین و سبعین من الهجرة النبویة علی هاجرها الف الاف التحیه.
در فهرست با عنوان «خلاصة ما اشتهر فی بیان مقولات العشر» آمده؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن میرزا باقر تفرشی، تا: ۱۲۷۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۶ص (۸۹- ۹۴)، ۱۵ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۲۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۶۱۴/۳
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۷۳ق؛ جلد: تیماج، ۷ص (۱۱۱-۱۱۷)، اندازه: ۱۱/۴×۱۸/۲سم [ف: ۴۳-۱۹۱]

● **مقولات عشر** / منطق / فارسی

maqūlāt-e ‘ašr

اعتضادالسلطنه، علیقلی بن فتحعلی، ۱۲۳۴؟-۱۲۹۸قمری
e‘tezād-os-saltane, ‘alī-qolī ebn-e fath-‘alī (1819-1881)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۵۱/۵۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[ف: ۹-۱۹۷]

● **المقولات العشر** / منطق / عربی

maqūlāt-ul ‘ašr

ناشناخته:

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۵۳۳/۲-۹/۸۳
آغاز: بسمله هذه امور لابد من معرفتها وهی عشرة الاول المعقول ان لم یکن قابلاً للوجود من حیث هو هو فهو الممتنعلذاته وان کان قابلاً فان لم یکن قابلاً للعدم من حیث هو هو فهو واجب لذاته؛ **انجام:** قد یقال لفظ السکون علی حصول الجسم فی المکان اکثر من زمان واحد وهو من مقولة این تمت الرسالة.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۳گ، ۳۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۵۲۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۰۱۳/۶
بندی به نثر عربی با شعر خواجه طوسی در اقسام موجود و ده مقوله و پراکنده‌های دیگر؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۱ سطر(۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۲۹]

● **المقولات العشر** / منطق / عربی و فارسی

maqūlāt-ul ‘ašr

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۴۵/۱۵-طباطبائی
آغاز: المقولات عشر واحد منها جوهر
کا: طباطبائی سنگلجی، محمد بن صادق، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲ص (۳۶-۳۷)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۳-۳۴۶]

● **المقولات فی الطبیعی** / فلسفه / عربی

al-maqūlāt fi-ṭṭabī‘ī

از ناشناس، با سربندهای فصل، فصل اول فی الفرق بین المقدار ... در چند «وجه»: وجه ۱) ان الجسم الواحد یتوار علیه المقادیر،۲) ان الاجسام المشترک فی الجسمیه ...، ۳) ان الاجسام مدح ان یکون بعضها ...، ۴) ان الجسم الواحد یسخن ...، ۵) ان وجوه السطح من توابع الماء، ۶) الخط و السطح سپس حکمة مشرقیه؛ آنگاه فصل: للکلم و التقسیم اتی وضع و غیر ...،فصل فیما لیس لکم ... فصل فی ان لکم، فصل فی اثبات ... الابعاد ...،آن‌گاه شک اول ... فصل فی بقیة احکام بالقیاس، فصل فی تحقیق مهیة المکان ...،فصل فی علامات ...،فصل فی مهیة الحرار ...،فصل فی المهیة الرطوبه و الیبوبسه ...،فصل فی الطافة و الکثافه ...،الباب الاول فی الکیفیت المحسوسه ...،فصل فی المهیة الحرارة الغریزیة ... .

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۶۰
آغاز: فصل العاشر فی المقولات و احوالها فی الطبیعی - ان الترتیب الطبیعی و ان استدعی ان تقدیم مباحث الجواهر و اقسامها الاعراض و اقسامها؛ **انجام:** و ما فی الارض جمیعا و لولا ذلک ما قال و لقد خلقنا الانسان فی احسن تقدیم ... فتبارک الله احسن الخالقین. قد فرغ من تسوید هذا الکتاب فی الاربعا فی شهر شعبان المعظم ... سنه ۱۲۵؟
(الفصل العاشر)؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ با تاریخ ۱۲۵ (چنین)، رکابه دارد، محشی؛ ۱۹۸گ، ۱۹سطر (۱۲×۲۳)، اندازه: ۲۵×۳۲سم [ف: ۳-۳۱۳]

● **المقولات فی المنطق** / منطق / عربی

al-maqūlāt fi-l manṭiq

ارسطو، ۳۸۴ - ۳۲۲ ؟ قبل میلاد

arastū (-384 - -322)

همان ترجمه‌ای است که حنین بن اسحاق به عربی برگردانده مشتمل بر: قاطیغوریاس، باری ارمیناس و قیاس مطلق و قیاس برهانی.

چاپ: لیبیسک، محقق: زنکر، ۱۲۶۲ق؛ دمشق، المعهد الفرنسی، بیروت، مطبعة کاثولیکیه، ۱۹۴۸م.

[کشف الظنون ۱۸۱۰/۲؛ معجم المطبوعات ۴۲۶/۱]

شرح و حواشی:

۱- المنطق = منطق ارسطو؛ ابن مقفع، عبدالله بن دادویه (۱۰۶-۱۴۵ق)

۲- المقولات فی المنطق (مختصر) = منطق ارسطو(۲عنوان)

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵

آغاز: قد اختلفت مفردا کتب ارسطو فی غرض هذا الکتاب فقوم زعموا ان غرضه فی هذا الکتاب النظر فی الامور الموجودة

خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن محمد حسینی طبسی گیلکی، تا: ۱۰ محرم ۱۰۷۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۵۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱-۶۴]

● **المقولات فی المنطق (مختصر) = منطق ارسطو** / منطق / عربی

al-maqūlāt fi-l manṭiq (mx.) = manṭiq-i arasṭū

وابسته به: المقولات فی المنطق؛ ارسطو (۳۸۴-۳۲۲ق.م.)

غیر همانند:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۱

آغاز: لیست اکثر من العلم بنظام الموجودات و نظام الموجودات موجود فالفلسفه موجودة؛ **انجام:** و بفراغنا من ذلک یکون قد اتینا علی مطلبنا و فراغنا مما کنا وعدنا به تمت الکتاب المعروف بالبرهان و بانقضائه تمت الکتب الخمسه المنطقیه و الحمدلله رب العالمین فی سنه ۱۰۴۸.

این نسخه عبارت است از شرح پنج کتاب منطق بدین ترتیب: ۱. ایساغوجی، ۲. قاطیغوریاس، ۳. باریرمینیاس، ۴. آنالوطیقا، ۵. برهان.این کتاب کلمات ارسطو را نقل و تفسیر کرده است. مؤلف معلوم نیست ولی چون در طی کلام از سخنان یحیی بن عدی نقل می‌کند معلوم می‌شود بعد از وی بوده است و شاید در حدود مائه خامسه بوده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد قلی بن محمد علی تبریزی، تا: ربیع الاول۱۰۴۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۴۸۸ص (۱-۴۸۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱-۳۸۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: آیت الله حاج میرزا محمود طباطبائی بروجردی در سال ۱۲۶۴؛ قطع: رقعی کوچک[میراث شهاب: س۷ش۱-۲-۳۳]

● **مقولة** / فلسفه / عربی

maqūla

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ ؟ قمری

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad(-1632)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۳۲۹/۶

آغاز: قال السید الداماد فی کتابه شرعة التسمیة فی زمان الغیبة فی شرح قوله: لیس کمثله شیء، خارج عن الحدین؛ **انجام:** الخروج عن حد التشبیه. تم فی لیلة الاثنین فی عشر الاول من جمادی الاول ۱۲۷۱

بی‌کا، تا: دهه اول جمادی الاول ۱۲۷۱ق؛ جلد: میشن، ۲گ (۱۶۱ر-۱۶۲ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۱/۵سم [ف: ۹-۳۴۲]

←مقولة الحرکة ⟵ الحرکة و صورتها

● **مقویات** / طب / فارسی

moqavvīyāt

درباره مقویات دل،جگر،معده،مدرات بول و خون حیض است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۷۳۲/۲

آغاز: مقویات دماغ: گلاب دو رود رو امله گل امرود ×× بهار سیب چو نارنگی و گل به و عود

خط: نستعلیق بدخط، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور، ۱۹گ، ۱۳ سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۵۱-۱۲۳]

● **مقویم** / طنز / فارسی

maqvīm

نظام افشار، حبیب الله، - ۱۳۰۹ قمری

nezām afšār, habīb-ol-lāh(- 1892)

اهدا به: عزالدوله

نثر آمیخته به نظم در هجو و به تقلید تقویم است.نویسنده، که از لشکرنویس‌های دوره ناصری است، به صورت تقویم و ذکر «اوضاع فلکی در این ماه دلالت دارد» مطالب زیادی در انتقاد از اوضاع ایران می‌آورد و با مسخره کردن دستگاه،ناهنجاری‌های موجود را به صورت یک یک بر می‌شمارد و این برشمارش او خود حکایت از اوضاع بد آنروز دارد.

آغاز: بسم الله خیر الاسماء از بزرگان دین و دولت که موفق بر هدایت و پرورده نعمت آن بزرگوارانم معذرت زبان درازی خواسته و پوزش شوخ طبعی آورده و باطمینان عفو عمیمشان

باستخراج مقویم ناسخ التقویم که فی الحقیقه رساله بینه تازه بدوران رسیدگان بد اختر و متکبران بی پدر است ...
انجام: آن دو نفر گوشت تلخ و گند گند با هم اگر حضور داشته باشیم و بنده را ثالث قرار دهند میگویم البته گند گند لشکری اعتبارش بیشتر است و الله اعلم.
چاپ: در دارالطباعه استاد علی اصغر، تهران، ۱۳۵۵ق، در چاپخانه آقا سید رضا باسمه چی، سنگی
[الذریعه ۱۲۶/۲۲؛ فرهنگنامه ها ۲۷۳؛ مشار ۱۴۸۳؛ فهرستواره منزوی ۹۳۲/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۳۵
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ در چهار صفحه در آغاز نسخه به خط او هست؛ جلد: تیماج، ۱۸گ، ۲۲سطر (۱۳×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۴–۳۶۹۱]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۶۱۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۸ص (۱۴–۴۱)، اندازه: ۱۸/۵×۲۳سم [ف: ۱۷–۶۶]
۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۵۰۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۳، جا: تهران؛ ۱۳گ، ۲۴سطر (۳×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲–۶]
۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۹۶۶
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰گ، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲–۱۰۳]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۴۰۴/۱
آغاز: یکی از دوستان از پریشانی روزگارم پرسید که با این همه فضل و کمال بر عسرت و ابتذال خود چه استدلال داری؛ **انجام:** مختارخان نصف او را داده و گفت پای صغیر در میان است.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۲۲ص (۱–۲۲)، ۱۲سطر[ف: ۳۶–۳۴۱]
۶. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۴۴۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** بقیه جمادی الاوسط ...
خط: نسخ و نستعلیق، کا: قمی، ملا ابراهیم، بی‌تا؛ مجدول و مذهب؛ جلد: چرمی، ۱۶گ، ۲۰–۲۲سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۳–۱۳۱۶]
۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۹۶۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** نسده ذر تکی تکیه کلام او است مثل تکیه کلام جنرال که احوالات است و همین و السلام.
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴ص، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۴۷/۱–۹۲]
۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۸۱۵–۵۹/۳۵
آغاز: بسمله الحمد علی الپروردگار الذی اسمائه دوار و اخترانه بعضهم ثابت و بعضهم سیار شکر وسپاس مخصوص عالیجاه

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۸–۴۵۲۶]

● **مقویم** / طنز / فارسی
maqvīm

ناشناخته ولی محتملاً همان کار نظام افشار باشد.

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۶۵۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴[نشریه: ۲–۱۳۱]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۹۷۳۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۶ق[الفبائی: –۵۴۹]

● **مقیاس آداب المتعلمین و میزان اخلاص المحصلین** / اخلاق / عربی
miqyās-u ādāb-il muta‘allimīn wa mīzān-u ixlāṣ-il muḥaṣṣilīn

حسینی تبریزی، محسن بن غفار، – ۱۳۹۲ قمری
hoseynī tabrīzī, mohsen ebn-e qaffār(- 1972)

رساله‌ای است در آداب تعلیم و ترغیب شخص به تأدب و آداب حسمه، مشتمل بر دوازده«فصل» و «خاتمه»: فصل ۱. ماهیة العلم؛ ۲. نیة المتعلم؛ ۳. اتخاذ الاستاذ و توقیره؛ ۴. حقوق المتعلم؛ ۵. معاشر المباحثین و الرفقة؛ ۶. وقت التحصیل و التعطیل؛ ۷. اوصاف الطلاب من التقوی؛ ۸ قلة الاکل والشرب؛ ۹. الاشتغال بالوظائف الیومیة؛ ۱۰. فی ما ینبغی ان یحترز عنه الطلبة؛ ۱۱. فی الکتابة؛ ۱۲. فی ما ینبغی للطلاب بعد الفراغ من التحصیل مراعاته؛ الخاتمة: فی ما یوجب التوفیق و الحفظ.
[الذریعة ۱۲۶/۲۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۳۹
آغاز: الحمدلله الذی جعل العلم مفتاح الفلاح ... اما بعد هذه رسالة فی نبذة من فضائل العلم و آداب تحصیله و تعلمه؛ **انجام:** و اجعلنا من الورعین الفائزین بحق محمد و آله الطاهرین صلوات الله علیهم الی قیام یوم الدین و الحمدلله رب العالمین
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مجدول، مصحح؛ ۶۰گ، ۲۴سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲۸–۶۴]

● **مقیئات و مسهلات و معرقات و مفرحات** / طب / فارسی
moqī’āt va moshelāt va mo‘arraqāt va mofarrahāt

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۳۲۹/۱۰
و چند داروی دیگر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۵۹ر–۶۰پ)، ۲۹ سطر(۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۲×۳۰سم [ف: ۱۶–۲۴۳]

● **مقیاس الاصول** / اصول فقه، شعر / عربی

miqyās-ul uṣūl

پرپینچی، رجب علی، ق۱۴ قمری

parpīnčī, rajab ʻalī(- 20c)

شاعر دراین منظومه مباحث الفاظ از اصول فقه را بر مبنای آرای اصولین شیعه به نظم کشیده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۹۵۷/۷-۱۵/۱۹۷

آغاز: واحمد الله وکل الحمدا ×× نعمته یجب فیه الحمدا / علی النبی والوصی الال ×× تحیة السلام من ایصال؛ **انجام:** کون الفداء من جنس المفدیا ×× اذلا یحب لم یک حتمیا / ففی مناسبة ذا فهمیا ×× لک امتحان مثل ابراهیما

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۴گ، ۱۲ سطر چلیپایی، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۸-۴۵۲۷]

● **مقیاس البلدان** / جغرافیا / فارسی

meqyās-ol boldān

در جداول طول و عرض اقالیم و بلدان به ضمیمه یک صفحه استخراج خط نصف النهار و سمت قبله که از رساله مظفر جنابدی و نقل و در وسط گذاشته شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۱۳

بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۲-۱۲۰]

● **مقیاس صاحبقرانی** / ریاضیات / فارسی

meqyās-e sāhebqerānī

نصیری طوسی، محمد تقی بن عبد الحسین، قرن ۱۱ قمری

nasīrī tūsī, mohammad taqī ebn-e ʻabd-ol-hoseyn(- 17c)

منافع عامی که از آلت «مقیاس صاحبقرانی» به دست آید در دوازده «فصل» و یک «خاتمه» و منافع خاص که به کار منجمین آید و در تقاویم مرقوم است ذکر نمی‌نماید.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۵/۱۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید مخترع مقیاس صاحبقرانی ابی محمد تقی بن عبدالحسین النصیری؛ **انجام:** پس کان اسطر لاب مرکز آسمان باشد که حکم محیط در آن ظاهر و بآن مرصود میشود.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۹ رجب۱۲۷۹ق؛ جلد: تیماج، ۷گ (۲۸۰پ-۲۸۶پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۳-۲۱۱]

● **مقیاس الفحول فی شرح زبدة الاصول** / اصول فقه / عربی

miqyās-ul fuḥūl fī š.-il zubdat-ul uṣūl

نراقی، مجدالدین بن ابوالقاسم، ق۱۴ قمری

narāqī, majd-od-dīn ebn-e ab-ol-qāsem(- 20c)

وابسته به: زبدة الاصول؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)

تاریخ تألیف: جمادی الثانی ۱۳۳۲ق

شرح استدلالی مزجی مفصلی است بر رساله «زبدة الاصول» شیخ بهاء الدین عاملی با نقل اقوال و رد و ایراد بسیار در مسائل آن.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۸۵

آغاز: الحمد لصاحبه و الصلاة علی نائبه و علی افاضل اقاربه و ربتها تفصیل من ربت کقعد ربوتا ثبت و دام؛ **انجام:** و لقد فرغت من کتب هذا الیابس و الرطب ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ نسخه پیش نویس وی است؛ مصحح، اضافه شده؛ جلد: مقوایی، ۳۶۳گ، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۲۷-۳۹۶]

● **المقیاس فی اقامة الوزن بالقسطاس (رسالة)** / کیمیا / عربی

al-miqyās fī iqāmat-il wazn-i bi-l-qisṭās (r.)

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۲۹/۹

آغاز: و بعد فهذه وجیزة فی رسم کیفیات الاجساد تکون ذریعة الی الارتقاء الی تعدیلها

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۲-۴۶۳]

● **مقیاس المستقیم** / اصول فقه / عربی

miqyās-ul mustaqīm

مختار گلپایگانی، احمد بن علی، ق۱۳ قمری

moxtār-e golpāygānī, ahmad ebn-e ʻalī(- 19c)

تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۱۹ جمادی الثانی ۱۲۴۶ق

شامل یک «مقدمه» و پنج «فصل» و «خاتمه»: مقدمه شامل ده «مطلب»: فصل ۱. مقدمه مباح و حکم آن، شامل چند مقام؛۲. در مقدمه مکروه و بیان حکم و کراهت آن، مشتمل بر چند مقام؛۳. در مقدمه مندوب و حکم و استحباب آن، در چند مقام؛۴. در مقدمه حرام و بیان حکم و حرمت آن، در چند مقام؛۵. در مقدمه واجب و بیان حکم و وجوب و عدم وجوب آن، در چند مقام؛ خاتمه در بیان امور مهمه‌ای که با مقام بحث مناسبت دارند.

مشتمل بر چند مقام و تذنیب: تذنیب، در بیان مسأله تداخل اسباب. (فاضل)
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین اما بعد فیقول اقل الانام ... ان هذه رسالة وجیزة و عجالة عزیزه فیما یتعلق بنبذة من مبادی الاحکام الشرعیه و مقدماتها و احکامها و اودعت فیها ما سنح بخاطری الفاتر من الروائع التی تخلو عنها زبر الاولین و اوردت فی مطاویها من القطائع التی لم تصل الیها ایدی الماهرین البارعین ...
انجام: صرح جماعة من اعلام المتأخرین من المعاصرین و غیرهم فی بحث تداخل الاغسال و نظائره فلیلاحظ عصمنا الله و ایاکم من الخطاء و الزلل فی القول و العمل هذا آخرما اردناه و منتهی ما قصدناه فی هذا الباب و کان الفراغ فی ... و العنة علی اعدائهم کافة من الاولین و الآخرین.

۱. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۲۲/۷
آغاز: برابر**انجام:** یر فیها خالقها علی القدر المتیقن او التألیف بالدلیل ...
بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۳۳گ (۱۹۷ر-۲۲۹ر)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱-۳۶]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۳۹۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: فخرالدین ابن ابی القاسم گلپایگانی، تا: چهارشنبه ۷ جمادی الثانی ۱۳۰۲ق؛ جلد: تیماج، ۲۱ سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴-۱۹۷۵]

←مقیاس المصابیح ≻ مقباس المصابیح

● **مقیاس النجوم** / هیئت / فارسی
meqyās-on nojūm
افشار، محمد اکبر بن نصر الله، ق۱۳ قمری
afšār, mohammad akbar ebn-e nasr-ol-lāh(- 19c)

وی این رساله را به شیوه حل مسائل نجوم تألیف قطب الدین عبدالحی لارینوشته (بدون اشاره به آن کتاب) و همانند آن رساله دارای یک «مقدمه» «در آنچه پیش از شروع در مسائل باید دانست»و ۱۲ «باب».عناوین مطالب مقدمه و ابواب عیناً همان است و تنها در شیوه بیان مطالب با آن رساله اختلافاتی دارد. در دیباچه رساله حاضر از فتحعلی شاه قاجار و احمد علی میرزا و نیز فهرست پاره‌ای از کتاب‌های نجوم و احکام را (که به گفته خود از آنها بهره گرفته) یاد می‌کند مانند مختصر الاسرار ابومعشر بلخی، جامع عبدالجلیل سجزی، صد باب ارسطو، اربع مقالات مغربی و بطلیموس و مسائل قصرانی. (عبدالحسین حائری)
آغاز: بسمله حمد و سپاس و شکر بیقیاس محمود ذو الجلال.

[فهرستواره منزوی ۳۰۶۶/۴؛ الذریعه ۱۲۷/۲۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۲۸۱/۳
آغاز: برابر
تا باب اول دارد و بقیه آن در دفتر نوشته نشده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۳۲ص (۴۷۸-۶۰۹)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۱۹-۲۵۹]

● **مقیاس النظر** / منطق / عربی
miqyās-un naẓar
دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد، - ۹۴۸ قمری
daštakī šīrāzī, mansūr ebn-e sadr-od-dīn mohammad(-1542)

خلاصه قواعد منطق را در چهار فن و هر کدام دارای چند مقصد با عناوین «تذکرة، تبصرة، تنبیه» و مانند این عناوین، گزارش کرده است.این رساله جز «معیار الأفکار» و «تعدیل المیزان» دشتکی می‌باشد.
آغاز: سبحان الذی قدر معرفة بدائع القدر بمقیاس النظر و صیر معیار صحته منطق من أبصر ... أما بعد، فإن الفقیر الحقیر غیاث المشهور بمنصور یقول: إن هذه رسالة فیها خلاصة المنطق یعصم أهل الفطنة و الفطرة و الفکرة عن الزیغ
چاپ: به کوشش عبدالله نورانی در مصنفات غیاث الدین منصور حسینی دشتکی شیرازی، جلد ۲ (تهران، دانشگاه تهران، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی: ۱۳۸۶)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۷۲۰/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** فان صاحبها لا یغلط و لایغالط و هو مغالط.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۹۴۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۱پ-۱۲ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۲۲-۲۵۸]

● **مقیاس و اندازه گیری (رساله در)** / حساب / فارسی
meqyās va andāze gīrī (r. dar)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۵۹۸
کتاب خطی مقیاسی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۳۹گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۴سم [رایانه]

←مقیم نامه ≻ تذکره مقیم خانی
←مکاتبات ≻ منشآت
←مکاتبات ≻ مکتوبات

● **مکاتبات** / عرفان و تصوف / عربی

mukātibāt

زاهری، عبدالسلام بن عبدالله، ق۷ قمری

zāherī, ʻabd-os-salām ebn-e ʻabd-ol-lāh(- 13c)

«مکاتبات بعضهم الی بعض و اشعارهم و مسائل»؛ عرفانی است، نوشته عبدالسلم بن عبدالله بن احمد بن بکران زاهری مصری از روی نوشته حسین بن احمد بن حمید رومی تفلیسی با سماعی از همین زاهری در روز یک‌شنبه ۱۸ ربیع الثانی ۶۱۷ق.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۱/۴-ف

نسخه اصل: یوسف آغا ش ۴۸۶۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۵گ (۶۸-۹۲)، ۲۳سطر[فیلمها ف: ۱-۴۵۵]

● **مکاتبات** / ادبیات / فارسی

mukātibāt

مرتضی نظام شاه، پادشاه دکن، ق۱۰ قمری

morteza nezām-šāh, pādešāh-e dakan(- 16c)

مجموعه‌ای است از مکاتبات که نه نامه آن در این رساله موجود و به این ترتیب می‌باشد: ۱. کتابت از جانب نظام‌شاه به شاه طهماسب اول جهت تهنیت فتح روم و اظهار فتوحاتی که در دکن دست داده بود و استدعای مدد شاه از شاه طهماسب؛ ۲. کتابت از جانب حضرت نظام‌شاه به جانب شیر شاه دهلوی؛ ۳. نشان جهت رومیخان که طوپ نظام‌شاهی ساخته؛ ۴. کتابت به جلال خان ولد شیر شاه؛ ۵. کتابت از حضرت نظام‌شاه به میر غیاث الدین منصور؛ ۶. کتابت به قاضی جهان در سفارش میر میران؛ ۷. فتح نامه در باب فتح نمودن حضرت ... حسین نظان شاه؛ ۸. کتابت به حکیم نجیب الدین عبدالله؛ ۹. کتابت به خواجه سلطان محمد.

[لغتنامه دهخدا ۲۲۵۷۲/۱۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۱۲۰۰

آغاز: بعد از تقدیم وظایف حمد الهی جل جناب جلاله و پس ا زترقین صحایف نعت حضرت رسالت پناهی ... به موقف عرض مدرکان سخن شناس؛ **انجام:** اسیم جان پرور خلق جمیل و شبنم فیض گستر لطف جزیل چمن مکارم اخلاق ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: کاتب به تاریخ ۹۹۹ با مهر «عبده مخلص [علی]» (بیضی)؛ مهر: «بنده آل محمد مجنون ۱۲۷۸» (بیضوی)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده رضاقلی» (مربع)، «دارد امید شفاعت محمد مجنون» (مستطیل)؛ ۴۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۳۵-۷۷۸]

● **مکاتبات** / نامه‌نگاری / فارسی

mukātibāt

ملکم، ۱۲۴۹ - ۱۳۲۶ قمری

malkam (1834 - 1908)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۶۵-ف

نسخه اصل: از روی اصل. از «نمره اول پاکت دوم به تاریخ ۲۲ محرم ۱۲۹۳ لندن» تا نمره‌های پاکت سوم که نخستین آنها مورخ ۱ ربیع الاول ۱۲۹۴ است سپس سواد تلغرافهای فرستاده شده در ۶ ژانویه ۱۸۷۷؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۰۱گ [فیلمها ف: ۲-۱۱۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۸۳-ف

نسخه اصل: از روی پاکت دوم مشتمل بر سه نمره مورخ ۲۱ نوامبر ۱۸۸۷؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۲-۱۱۴]

● **مکاتبات** / نامه‌نگاری / عربی

mukātibāt

مجموعه‌ای است از مکاتبات و پاسخ‌های جمعی از علما و بزرگان و همچنین سرآغاز چند کتاب و چند وقف‌نامه که گویا به جهت جنبه ادبی و بلاغی آن گردآوری شده است. در این مجموعه چند نامه از سعد بن زید و پاسخ‌های آن، پاسخ مکتوب شیخ سعدان احسائی، پاسخ شیخ ناصر احسائی، پاسخ نامه بعض احباب، پاسخ سید فرج الله خان و الی هویزه، پاسخ سید عبدالمحسن مکی، نامه محمد مسیح فسائی، نامه‌ای به اصحاب قهوه (!)، پاسخ نامه شیخ محمد جعفر، پاسخ نامه سید ماجد قاضی اصفهانی، پاسخ نامه میرزا سید مرتضی، پاسخ نامه شیخ علی عاملی، نامه بعضی مشایخ «احساء»، پاسخ نامه سید رشید فرزند شریف سعد فرزند زید مسمی به سعید، پاسخ نامه بعضی از شرفا و فضلای مکه معظمه، نامه به شیخ بنی خالد و نامه علامه آقا حسین [خوانساری] از جانب شاه عباس دوم به شریف مکه و همچنین صورت آنچه که برای آقا جمال [خوانساری] بر پشت کتاب ترجمه مفتاح الفلاح نگاشته‌اند و چندین قباله، وقف‌نامه و قرآن مجید به سال ۱۱۱۰ق که احتمالاً از آقا حسین خوانساری باشد همراه دیباچه کتاب‌های مختلف و افزودگی‌هایی دیگر در قرن ۱۲ق نگاشته شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۳۹

آغاز: الحمدلله الذی طهر بیته للطاهرین و جعله بطواف الحج و العمرة معموراً؛ **انجام:** و لبئس ما یصنعون و ساء ما یفعلون و السلام علیکم و رحمة الله و برکاته.

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، مجدول، دارای سرلوح زیبا، مذهب به سبک اصفهان؛ تملک: شریف مکه؛ مهر: «... محمد و علی ... بخش ... ۱۱۱۵»(مربع)، «أليس الله بكاف عبده ؟مهدی ۱۱۴۵» (بیضی)؛ ۹۵گ، ۱۴سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۲۹-۴۰۸]

● **مکاتبات** / نامه‌نگاری، اسناد/ فارسی

mukātibāt

غیر همانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۱۲/۷۱-ف

نسخه اصل: نسخه ش ۲۱۶ کتابخانه تقوی که اکنون در کتابخانه مجلس شورای ملی است ۶۴۶۱۴-۴۵۵۹؛ کا: عبدالحی، تا: ۸۲۲ق، جا: ماردین در شمال عراق[فیلمها ف: ۱-۶۲۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۱۴۸

مکاتبات بین شاه عباس و عبدالرحمن اوزبک و جلال الدین محمد اکبر پادشاه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱[مختصر ف: - ۷۹۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۷۲/۳

آغاز: ... عند لیب آسا خود را در گلشن خاطر زاهر فیض مظاهر؛ **انجام:** و گلشن اقبالش از نسیم سموم دشت حرمان شکفته باد و چشم بر نشو و نمای بید مجنون حدیقه دولتش مرساد.

این رساله شامل مکاتبات و عریضه هایی است از اشخاص مختلف حقیقی در موضوعات گوناگون و بخش پایانی در موضوع عشق می‌باشد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «لا إله إلا الله الملک الحق المبین عبده فتح الله» (درشت)؛ جلد: تیماج، ۱۶گ (۷۰-۸۵)، ۱۳سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲۹-۵۷۴]

۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۰۴

این عناوین در نسخه حاضر دیده می‌شود: مکتوب شاه عباس به جهانگیر پادشاه غازی، مکتوب شاه طهماسب به جلال الدین اکبر پادشاه، هر گاه شخصی گله کتابت کم نوشتن نماید، واقعه نویس و استفتا و منصب و وزارت، به دانشمندان، به دوستان، احوال پرسی بیمار ف کتابت به مردم معتبر، به وزراء، جواب کتابت، به سادات، به صدر، در تعریف، عریضه پادشاهی، به جماعت معتبر، در نهب منصب، رقعه به جهت طلبیدن ضیافت، به اهل شرع، به اطباء، به متولیان و ...؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۱گ، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲-۴۷۰]

۵. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۶۵۵

آغاز: نظات کل ... عمارات مبارکات واقعات در دارالسلطنه اصفهان؛ **انجام:** ملاعبدالوهاب دهدشتی معرفت و اقباض عالیقدر.

رساله اوراق پراکنده‌ای است از مجموعه سواد مکاتبات محمدعلی خان بیگلربیگی در دارالسلطنه اصفهان و سواد چندین فتحنامه مانند فتحنامه هرات و هندوستان و برخی عرضداشت‌های دیگر که در تاریخ‌های ۲۹ ذیحجه ۱۰۵۱، غره صفر ۱۱۷۷، ۷ ربیع الاول ۱۲۲۷ و غره رجب ۱۲۸۳ صادر شده است؛ خط: شکسته نستعلیق دیوانی و سیاق، ناخوانا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۵گ، ۸ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: -۶۵۲]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۰۵۳

آغاز: فدایت شوم از دارالخلافه تا تبریز که سبب معطلی حاصل شد؛ **انجام:** مفتخرم از اینکه با خیالات عالیه بوده باشم

مکاتبات رسمی خلال سنوات ۱۲۷۹ تا رجب ۱۲۸۰ در دربار ایران و مناسبات با انگلیس راجع به استقلال هرات و غیره؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق؛ جلد: مقوا [رایانه]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۴۶/۲

آغاز: صاحب زاد و قبله والا نژاد و ملجا با عدل و داد را که ابد الدهر قبله حاجات اطراف و کعبه مناجات مراد است؛ **انجام:** رد می‌کنم که فردا زیر قرض این وجه خلعت بها نمانم ان شاء الله

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ محشی؛ ۱۲۵گ (۸۱-۲۰۵)، ۱۴سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۲۸-۲۱۲]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۲۲۶

نامه‌های پراکنده‌ای است که در سال‌های ۱۲۷۷-۱۳۱۴ نگاشته شده و در این مجموعه گرد آورده شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مهر: «محمد امین الحسینی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۹۳گ، اندازه: ۱۶×۳۱سم [ف: ۲۱-۱۸۹]

۹. تهران؛ خاکپور، اسدالله (خاندان)؛ شماره نسخه: ۶۸

عهد فتح علی شاه؛ بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۷-۵۶۷]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳/۲ سرود

هر یک با التزام حذف یک حرف از الفباء به ترتیب از الف تا یاء، در نسخه تا مکتوب با حذف «م»؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: جیبی[نشریه: ۱۳-۴۰۵]

۱۱. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۷۴۶

آغاز: التحمید و الثنا ترخیص فرما ... روانه خواهم شد؛ **انجام:** دفع الوقت میماند استدعا از مراهم عالیشان.

شامل مکاتباتی است که به فتح خان قاجار و نایب السلطنه دارالسلطنه اصفهان و به محمد علیخان قاجار نایب الصدر در رجب ۱۲۸۶ق نگاشته شده؛ خط: شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا با روکش مشمع، ۴۱گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۶۵۲]

● **مکاتبات ابوالفضل** / نامه‌نگاری / فارسی

mokātebāt-e ab-ol-fazl

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۰۷۰

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

● **مکاتبات ابوالفضل علامی** / نامه‌نگاری / فارسی

mokātebāt-e ab-ol-fazl-e ʿallāmī

نور محمد

nūr mohammad

عمده نامه‌های او در«مکتوبات علامی» گرد آمده، این مجموعه دفتر چهارم مکاتبات اوست، نامه‌هایی به اکبر شاه (۹۶۳-۱۰۱۴ق) وبرخی از کسان آن خاندان وبه پدر خویش وبزرگان وعزیزان خود.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۹۰/۲-۵/۱۸۰

آغاز: بسمله بعد از انشای حمد وثنای حضرت خداوند واهب العطایا که بخشنده روزی انسان وحیوان بیحساب وگسترانیده فرش تراب بر آب ... رقعاتیکه افضل الفضل شیخ ابوالفضل بیاران همقرین ... مرسول داشته بود بنده نور محمد آن همگی را دراین اوراق جمع آورده ... رقعه آخری حق سبحانه تعالی ذات با برکات بر ادربجان؛ **انجام:** رقعه آخری همیشه از مطلع شرف وسعادت وطوامع خورشید افادت ... شرح شوق به ادراک سعادت کثیر الافاظت بیش از این است که بیان نماید

دفتر چهارم مکاتبات است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۳۶گ، ۹سطر، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۸-۴۵۲۷]

● **مکاتبات ازل اف چسترفیلد (ترجمه)** / نامه‌نگاری / فارسی

mokātebāt-e azal of česterfīld (t.)

سالور، حسینقلی، ۱۲۴۷ – ۱۳۱۱ شمسی

sālūr, hoseynqolī (1868 - 1932)

تاریخ تألیف: ۱۱ ذیقعده ۱۳۱۵ق

«اول اف چسترفیلد» صد و هفتاد و یک نامه به فرزند خود نوشته است. سی و هفت عدد از این نامه‌ها به زبان فرانسوی و بقیه زبان انگلیسی نگاشته شده است.در کتاب حاضر عماد السلطنه حسین قلی قاجار نامه‌ای فرانسوی را به فارسی ترجمه نموده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۸۰۸

آغاز: ترجمه نوشتجات ارل اف چستر فیلد که یکی از بزرگان انگلیس است و این مراسلات که به پرسی نوشته کتابی مفید و از جمله کتب ادبیه است اغلب کاغذهای او به زبان انگلیس است ما آنچه؛ **انجام:** آدم را بیعار و غضب آلوده بنماید و دور است از آنکه لذتی انسان از آنها ببرد بلکه بی آبرو و ضایع می‌کند خداحافظ.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: یک‌شنبه۱۱ ذیقعده۱۳۱۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۶گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۲۹۱]

● **مکاتبات امین الدوله** / نامه‌نگاری / فارسی

mokātebāt-e amīn-od dowle

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۲۱-ف

با تصویرهای زمان قاجار. از روی اصل. با ۱۵ تصویر. باتاریخ شعبان ۱۲۶۸ و ۱۲۶۹ و ۱۲۷۱ و ۱۲۸۳؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۴گ [فیلمها ف: ۲-۸۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۷۴۴

بیشتر نامه ها خطاب به امیر نظام است؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: امین الدوله، تا: ۱۳۱۴ و ۱۳۱۵؛ ۱۳گ [ف: ۳۴-۵۹]

● **مکاتبات ایران و انگلیس** / اسناد / فارسی

mokātebāt-e īrān va engelīs

صورت بعضی از نامه‌هایی است که بین طامس صاحب انگلیسی و بعضی از رؤسای ایران رد و بدل شده است. این مکاتبات در ماه‌های مختلف سال ۱۲۷۱ق رد و بدل شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۴۴۰

آغاز: جناب اشرف امجد ارفع محبان استظهارا مشفقا معظما در این روزها بی احترامی بزرگ و غریب از اولیای دولت ایران نسبت به دولت انگلیس شده؛ **انجام:** و بیلا ماتیک فیما بین مأمورین دول را آسان است حرر فی ۲۴ شهر ربیع الثانی ۱۲۷۱.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۴]

● **مکاتبات ایران و انگلیس و روس** / اسناد / فارسی

mokātebāt-e īrān va engelīs va rūs

مکاتبات دولتی میان ایران و انگلیس و روس در امور ایران و افغانستان مربوط به سال‌های ۱۸۳۴ الی ۱۸۳۸م.

تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه: ۶۲۳۷

خط: شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۴۴۵ص، قطع: خشتی[نشریه: ۲-۲۶۷]

● **مکاتبات تاریخی گورکانیان** / نامه‌نگاری، اسناد / فارسی

mokātebāt-e tārīxī-ye gūrkānīyān

مجموعه‌ای از مکاتبات تاریخی و فرمان‌های سلطنتی زمان گورکانیان است شامل چهار طغرا نامه به سلاطین ممالیک مجاور و هفده فرمان و منشور: ۱. نامه سلطان ابوسعید گورکان به دربار عثمانی در تسلیت فوت سلطان محمد و تهنیت جلوس جانشین او؛ ۲. نامه به سلطان مراد؛ ۳. نامه سلطان عثمان خان که به وسیله تاج السلمانی ارسال شده؛ ۴. نامه به یکی از سلاطین همسایه و سفارت مولانا عمادالدین عبدالوهاب؛ ۵. فتح نامه به عنوان احمد شاه بن محمد شاه بن مظفرشاه؛ ۶. نامه و گزارش ادیبانه یکی از بزرگان راجع به هجوم و غارت سپاه خارجی؛ ۷.نامه دربار اجرای دستور جهت جمع‌آوری آذوقه و غله برای مصارف قشونی که عازم فتح شام و مصر است؛ ۸و۹و۱۰. سه نامه عارفانه از رکن خوافی به امیر غیاث الدین محمد و خواجه قطب الدین محمد راجع به معرفی مولانا عمادالدین عبدالوهاب در مجلس سلطان؛ ۱۱. منشور نقابت و قضاوت سید اختیار الدین حسن در دارالسلطنه هرات؛ ۱۲. فرمان حکومت و ولایت که به نام فرزند اعز غیاث الدین الغ بیگ بهادر صادر شده؛ ۱۳. منشور صدرات و قضاوت مولانا ناصرالدین نصرالله امام در ماوراء النهر در ۸۲۸؛ ۱۴. فرمان حکومت و داروغگی اصفهان و مضافات

که به نام امیر اعظم برهان الدین بن عبدالصمد صادر شده؛ ۱۵. فرمان به عهد عموم وزرا و امرا و فرزندان و داروغگان و متصدیان اعمال دیوانی در دارالسلطنه هرات که نسبت به احوال افتخار التجار حسام الدین مبارک مزاحمت نرسانده و دیناری به عنوان قرض از وی نستانند؛ ۱۶. فرمان به فرزند اعز رستم بهادر راجع به تعدیات مظفر نطنزی به اهالی و رعایای کاشان و اصفهان؛ ۱۷. فرمان اشرف خزانه خاص به نام حافظ سعدالدین مسعود؛ ۱۸. فرمان احتساب سمرقند و توابع به نام شمس الدین محمد مشهوربه سید عاشق؛ ۱۹. فرمان حکومت و ایالت ده شهر به نام معزالسلطنه بایسنقر بهادر؛ ۲۰. فرمان به نام جلال الدین لطف الله؛ ۲۱. فرمان و منشور وقفیت املاک و مستغلات خاصه که در ماوراء النهر و ترکستان و سمرقند می‌باشد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۸

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی خصص لانتظام مصالح عباده بعضا بشرف الولایة علیهم و قرن بطاعته؛ **انجام:** نکند و اعتماد بر توقیع اشرف اعلی نماید تحریرا فی عشرین جمادی الاول سنة اثنین و ستین و سبعمائة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ یا ۱۳؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج، ۵۸گ، ۸سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۳۰-۱۵۶]

● **مکاتبات دوره قاجاری** / خط / فارسی

mokātebāt-e dowre-ye qājārī

از این قبیل: سیف الدین خان سرهنگ، حاجی عزالملک، ایلخانی، معین اله، حاج شیخ محمد طاهر، شاهزاده عضدالدوله، مؤتمن الوزراء فتحعلی خان لاری، امام علی خان قشقایی، فتح علی خان لاری، نور شیراز، عباس قلی ابالو، فخرالملک، آقا شیخ محمد طاهر مجتهد عرب، یوسف زاده، حاجی محمد علیخان بواناتی، نامه بدون اسم، ایضاً، ایضاً، ایضاً، موتمن الوزراء آقا علی اکبر پیله‌ور، حاجی شیخ محمد طاعرب مجتهد، امام قلیخان قشقایی، حاجی نصرالله خان ایلخانی، مسلطه امام قلی خان لاری، فتح علی خان لاری، حاجی محمد طار مجتهد، فتح علی خان لاری، قوام لشگر، نامه بدون امضا، منتصر الملک، امام قلی خان قشقایی، محمد حسین خان شاطرباشی، نامه بدون اسم، ایضاً، قوام لشگر، نامه بدون اسم، میرزا هدایت الله خان مجتهد، نامه بدون اسم، ایضاً، قوام لشگر، نامه بدون اسم، میرزا هدایت الله خان مجتهد، نامه بدون اسم، ایضاً.

تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: ۴۱-۴۳

بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۷-۶]

● **مکاتبات راجع به امور آسیای مرکزی** / اسناد / فارسی

mokātebāt rāje‘ be omūr-e āsīyā-ye markazī

اسم مترجم: ابوالقاسم؛ترجمه مراسلات و مکاتبات راجع به امور آسیای مرکزی است که به حکم علیاحضرت ویکتوریا ملکه انگلیس در ماه مه ۱۸۸۵ میلادی مطابق باثور تخاقوی ئیل ۱۳۰۲ق به پارلمان انگلیس تقدیم شده است. در نه صفحه بدایت این کتاب فهرست نام اشخاص و مطالب و موضوعات سیاسی راجع به امور آسیای مرکزی با ذکر تاریخ آمده است. در متن این کتاب سواد هشتاد و هفت مکاتبه و مراسله به‌طور کامل مشروح است.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۸۰۶

آغاز: آغاز فهرست: ۱- سر لمسدن - تلگراف - ۲۹ مارس ۱۸۸۵ - حمله روسها نزدیک است ملاقات کاپطن ببط با کلنل راکرچوسکی؛ آغاز متن کتاب: مکاتبات دیگر راجع به امور آسیای مرکزی. نمره اول تلگراف سرپیطر لمسدن به ارل کرانویل از کلران بتاریخ ۲۹ مارس ۱۸۸۵؛ **انجام:** نمره هشتاد و هفت - ارل کرانویل به موسیوداسطاآل وزارت خارجه چهارم مه ۱۸۸۵ ... لهذا دولت اعلیحضرت ملکه مایل هستند که مدلول تلگراف مزبور را مبنای اقدامات آتیه قرار داده و بدون تأخیر در لندن در نقاط اصلی خط سرحد مشغول مذاکره شوند و فقط تفصیل و جزئیات آنرا برسیدگی و تعیین مأمورین طرفین در سر محل موقوف بگذارند که بشرایط مقرره ما بین خودشان قرار آنرا بدهند. راقمه عبدالراجی الی ملك الوهاب حاجی محمدرضای متخلص بصفا و الملقب بسلطان الکتاب. ترجمه خانه زاد حقیقی آستان همایون ابوالقاسم.

خط: نستعلیق ممتاز، کا: صفا، محمد رضا، تا: قرن ۱۴، کاتب حاجی محمدرضا متخلص به صفا و ملقب به سلطان الکتاب لشگرنویس که در فن خوشنویسی خاصه خط نستعلیق و شعر و ادب مهارتی بسزا داشته است؛ مجدول، با سرلوح، مذهب؛ مهر: اعتماد حضور، علی اکبر بن الحسینی؛ در ظهر صفحه اول چنین رقم رفته: «ترجمه بلیوبوک انگلیس مسائل آسیای وسطی نمره پنجم ۱۸۸۵ مراسلات دیگر راجع به امور آسیای مرکزی دنباله نمره دویم در همین مسئله بحکم اعلیحضرت ملکه در ماه مه ۱۸۸۵ مطابق ثورتخاقوی ئیل ۱۳۰۲ به پارلمان تقدیم شد»؛ ۹۴ص، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۲/۵سم [ف: ۵-۷۱۴]

←مکاتبات رشیدی ← منشآت

● **مکاتبات رشیدی** / نامه‌نگاری / فارسی

mokātebāt-e rashidi

رشید الدینفضل الله همدانی، ۶۴۸؟ - ۷۱۸ قمری

rašīd-od-dīn fazl-ol-lāh-e hamadānī (1251 - 1319)

چند نامه از مؤلف است به فرزندانش شهاب الدین و سعد الدین و جلال و محمود و غیاث الدین محمد و علی و چندنامه پراکنده

به کسان و بزرگان دیگر. ظاهراً همان مجموعه است که به کوشش محمد ابرقوهی گردآوری شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۷۹۷/۲

آغاز: فرزند دلبند شهاب الدین ابقاه الله تعالی معلوم کند که چنین استماع افتاد که آن عزیز اهل فضل و بلاغت و ارباب ذکا و فصاحت را از خدمت خود دور و از حضرت خویش مهجور کرده است؛ **انجام:** و پروین بهار اقبال بر طبق امید سر بر زده همان لحظه آن حضرت سر به سجده شکر بر درگاه خداوندی باندند و جبین نیاز بر خاک خاکساری بالیدند تاج رفعت ...

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: حدود ۱۰۶۰ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۳۸گ (۲۰۳پ-۲۴۰پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱سم [ف: ۲۸-۲۷۳]

● مکاتبات سلاطین صفویه / نامه‌نگاری / فارسی

mokātebāt-e salātīn-e safavīye

سواد چندین نامه از شاهان صفویه چون شاه عباس، شاه طهماسب و شاه اسمعیل به شاه جلال الدین اکبر پادشاه هندوستان، سلطان سلیمان قیصر و سلطان محمد پادشاه روم می‌باشد که گردآوری شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۷۹

آغاز: بسمله. سبحان الذی له الملک و له الحمد یحیی و یمیت و هو حی لایموت نظم پاک خدایی که جهان آفرید عالم پیدا و نهان آفرید؛ **انجام:** که بروی زمین بر سرگردون چه نهی پای کین دعوی سلطانی ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده ...» (بیضوی)، «سرور دین محمد باقر ۱۱۲۱» (چهارگوش)، «... علی» (بیضوی)، «یا امام رضا» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۷۷گ، ۱۷سطر (۷/۸×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [رایانه]

● مکاتبات شیخ نور هندی / عرفان و تصوف / فارسی

mokātebāt-e šeyx nūr-e hendī

شیخ الاسلام نور هندی

šayx-ol-eslām nūr hendī

شانزده نامه است که شیخ الاسلام شیخ نور به مریدان عرفانی خود نگاشتهودرآن دستوراتی به آنها داده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۶۰۲-۱۴/۵۲

آغاز: بسمله. مکتوب بجانب خواجه بهرام دستی دار ممالک ذره اصغر فقیر احقر نور درویش زاده سلام ودعاء تبلیغ کرد ونمود مکاتبه شریف؛ **انجام:** از پی صاحب خبران است کار ×× بی خبران راچه غم روزگار نبهنا الله وایاکم قبل الموت همیشه مزید ذوق باد بالنبی وآله الامجاد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۴۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۸-۴۵۲۷]

● مکاتبات صاحب منصبان دوره قاجار / اسناد / فارسی

mokātebāt-e sāheb mansabān-e dowre-ye qājār

خطاب به آقا میرزا محمد مستوفی دیوان اعلی و قوام الدوله پیشکار مملکت خراسان و موتمن السلطان.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۹۱۷

خط: نستعلیق و سیاق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۰گ [ف: ۳۴-۸۵]

● مکاتبات عصر ناصری / نامه‌نگاری/ فارسی

mokātebāt-e ‘asr-e nāserī

مجموعه نامه‌های شخصی یا رسمی یا گزارش‌ها یا فرمان‌هایی است که در سال‌های ۱۲۷۸-۱۲۹۱ق نگاشته شده و در برگ‌های این مجموعه الصاق شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۲۲۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مخمل، ۴۷۰گ، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۲۱-۱۸۹]

● مکاتبات علامی = منشأت علامی = منشأت ابوالفضل / نامه‌نگاری / فارسی

mokātebāt-e ‘allāmī = monše’āt-e ‘allāmī = monše’āt-e ab-ol-fazl

علامی، ابوالفضل بن مبارک، ۹۵۸؟ - ۱۰۱۱ ؟ قمری

‘allāmī, ab-ol-fazl ebn-e mobārak (1551 - 1603)

تاریخ تألیف: ۱۰۱۵ق

منشآت ابوالفضل عبارت است از مکاتبات و فرامین درباری، عرایض خصوصی، خطب و دیباچه کتاب‌ها و بیاض‌ها، که پس از مرگ وی به دست خواهر زاده‌اش عبدالصمد در سه دفتر تنظیم شده: ۱. نامه‌ها وفرامینی که از زبان اکبر شاه به بزرگان جهان نوشته؛ ۲. نامه‌ها که خود به بزرگان جهان نوشته؛ ۳. منشآت او. عناوین ذیل در این منشآت به چشم می‌خورد: نامه شاهنشاهی به حکیم ابوالفتح گیلانی، فرمان شاهنشاهی به اعظم خان کوکلتاش ولد شمس الدین محمد خان، فرمان شاهی به شهباز خان، فرمان شاهی در منع زکات، فرمان شاهی به راجی علی خان فرمانروای خاندیس، فرمان شاهی به برهان نظام الملک مسند نشین احمدنگی، فرمان شاهی در طلب از فضلای شیراز، به حضرت شاهنشاهی، به شاهزاده دانیال، به شاهزاده عالمیان، به شاهرخ میرزا نبیره میرزا سلیمان فرمانروای بدخشان، به مقتدای

صدرنشینان حق بین، مقدم الجیش معارک خان خانان سپهسالار، به اعظم خان کوکلتاش، به رکن السلطنة زین خان کوکلتاش، به ابوالفیض فیضی، به ابوالخیر، به عمدة الملک قاسمخان سربخر، به صادق خان، به آصف‌خان، به قطب الملک حاکم کلکنده، به راجی علی خان، به اعتضاد الممالک راجه مانسنک، به شمس الدین علی ملقب به حکیم عین الملک، به حکیم همام، به شهاب الدین احمدخان، به شیخ علی موصلی، به شیرخواجه، خطبه تفسیر فتح، انتخاب مکتوبات شرف الدین میری، خطبه بیاض، افتتاح بیاض، اختتام کتاب تحفةالعراقین خاقانی، اختتام منتخب دیوان خاقانی، اختتام منتخب دیوان انوری، خاتمه منتخب دیوان ظهیر، اختتام منتخب حدیقه سنائی، اختتام منتخب دیوان کمال اسماعیل، برپشت کتاب اوصاف الاشراف خواجه، برپشت مجموعه ای، خاتمه مجموعه حکما، خاتمه مرکز ادوار شیخ ابوالفیض فیضی، خطبه کجکول بزرگ، دیباچه بیاض، در ذیل منتخب مثنوی معنوی، خاتمه معیاردانش، خاتمه و مقداری درشرح حال خودش.

چاپ: مشار فارسی، ج۱، ص۵۴۷؛ پاکستان، لاهور، کریمی، به اهتمام: میر امیربخش و به فرمایش شیخ مبارک علی؛ ۱۲۸۰ق، ۳۵۴ص؛هند، لکنو، مصطفایی، ۱۲۹۹ قمری، به اهتمام: محمد عبدالواحد بن مصطفی خان؛هند، لکنو، نول کشور، ۱۲۷۹ قمری، به اهتمام: مولوی محمد مظهر علی

[گنج بخش ۱۲۰۲/۳؛ الذریعة ۱۲۹/۲۲؛ مشترک پاکستان ۴۷/۵ که نشانی ۱۴۸ نسخه آن را داده، همانجا ۷۱۹ برای منابع و نسخه‌های دیگر؛ دانشنامه ادب فارسی ۷۶/۴-۷۷؛ فهرست کتابهای فارسی چاپ سنگی و کمیاب کتابخانه گنج بخش ۵۴۲/۱-۵۴۴؛ میراث مشترک ایران و هند: ۱-۳۵۵]

شرح و حواشی:

۱- مرآت الضمایر = شرح دفتر ابوالفضل = شرح مکتوبات علامی؛ مولوی، محمد اعلم (-۱۳)

۲- غایت تحقیق = شرح مکاتبات علامی؛ علی اصغر (-۱۳)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۲۰

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۱۷۵گ، ۱۸سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [سنا: ف: ۲-۲۲۲]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۳۱ حکمت

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی[ف: ۲-۶]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۳۵ حکمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ یادداشت تاریخ روز پنج‌شنبه ۲۵ ذیقعده ۱۰۸۵ و صفر ۱۰۷۸ق؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری[ف: ۲-۶]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۷۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۷۴گ، ۱۹سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۰/۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۷۲۶]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۸۶

انجام: و ما علی الرسول الا البلاغ.

خط: نستعلیق، کا: حلبی، محمد، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۵۴گ، ۱۷ سطر(۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۱۴۵]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۶۴/۲۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲ص (۳۵۰-۳۵۱ دو حاشیه)، سطور چلیپا (۱۷/۵×۳۳)، اندازه: ۱۸/۵×۳۴سم [ف: ۹-۱۲۰۵]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۲۳۸

آغاز: منشور حضرت شاهنشاهی به حکیم همام ... حکمت مآب حقیقت شناس واقف مواقف معارف ومعانی سالک مسالک دوربینی و کاردانی پرده گشای غوامض حکمت الهی؛ **انجام:** اینجا نقد مراعیار و گران بختی رابازار پدید آمدو زمانیان بنظر دیگر بگریستند و چه گفتگوها روداد ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مهر: کتابخانه احمدی (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۱۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۶۲]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۷۵۶

آغاز: آغاز دفتر ۱: گوناگون نیایش مرداوری را سزد که وجود بشر را از کارخانه عنایت؛ **انجام:** که او را خدمتکار کاردان می‌دانم باید.

دو دفتر ۱ و ۲؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۹۳گ، ۱۹سطر (۱۰×۲۰/۵)، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۲-۲۴۱]

۹. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۲۲۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در شعبان ۱۰۹۷ در کتابخانه ابواب‌جمعی؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری[نشریه: ۳-۳۸۹]

۱۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۱۸ ـ ج

آغاز: بسمله گوناگون نیایش مردا و ریرا که وجود بشر را از کارخانه عنایت کسوت حیات پوشانیده؛ **انجام:** اعلام بخشند که ترا اهل دانسته ام

بخش سومی در نسخه ما دیده نمی‌شود؛ خط: نستعلیق، کا: ملا نور محمد، تا: ۱۰۰۵ق؛ محشی، مولوی میان صاحب فیض الله جیوه اصلاح و تحشیه نموده؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۱۸۸گ، ۱۵سطر(۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱-۸۰]

۱۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۶۵-عکسی

آغاز: فرمان آسمانی و نامه جاودانی؛ **انجام:** فتنه گران خواب ز پیدایش کامل اقتدار.

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۲۹۳۴ فهرست نشده؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۱۴ رمضان۱۰۴۱ق؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۱۷۸گ [عکسی ف: ۲-۲۶۴]

۱۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۹۸

آغاز: گوناگون نیایش مر داور یرا که وجود بشر را از کارخانه عنایت کسوت حیات پوشانیدو تیره درونان کوی ضلالت را چراغ هدایت بر افروخت ... آصف عهد و افلاطون زمن شیخ ابوالفضل وزیر خاقان هوش ربای زمانه و زمانیان شد و تیغ قضا زندگانی گارانبرگزید انفس وآفاق گشت عالم در چشم جهانیان تیره شد و قبای حیات در بر اه معنی تنگ آمد شهنشاه جهان را در وفاتش دیده پر نم شد سکندر اشک حسرت ریخت کافلاطون ز عالم شد ... من که عبدالصمد افضل محمدم در رای رابطه همشیره زادگی نسبت فرزندی داشتم و منظور نظر تربیت بودم این گلدسته فرهنگ را دست آویزی شگرف بجهت ادراک سعادت دانسته در فراهم آوردن کمر سعی بر بستم و در انتظام آن نظر همت گماشتم و عنوان هر یک را بقدر دانش و دریافت خود نگاشته سه قسم ساختم؛ **انجام:** توفیق نگاشتن این گرامی نامه اگر عنفوان این کتاب الهی محمدت ایزدی است که بزبان نیرنگی اقبال روزافزون میسراید و سپاس نعمت رسیدگی بر زبان قلم می‌گذارد لیکن هر گونه آگهی را چشمه ساریستگروه ها گروه را معدن دانش ... شعر: هنر تابد از مرم گوهری ×× چو نور از مه و تابش از مشتری

خط: نستعلیق خوب، کا: محمد هاشم حسینی، تا: ۱۰۶۶ق؛ مجدول، با سرلوح؛ مهر: ناصر الدین شاه قاجار؛ کاغذ: کشمیری، جلد: چرم مذهب، ۵۴۲ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۷-۷۲۱]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۹۳

آغاز: گوناگون نیایش مرد اوری را که وجود بشر را از کارخانه؛ **انجام:** هنر تابد از مردم گوهری ×× چو نور ازمه و تابش از مشتری

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۰۸۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: نایینی؛ جلد: پارچه‌ای، ۱۸۳گ، ۲۰سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲/۲×۲۰سم [ف: ۷-۸۵۷]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۳۳۰

آغاز: تیرگی درون و کوتاهی دریافت در ینجا ساخته بودند؛ **انجام:** و از نکوهش و سرزنش انجمنها بر سازند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، جا: هندوستان؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ جلد: چرمی نارنجی، ۲۶۳گ، ۱۵سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳/۲×۲۲/۴سم [ف: ۷-۸۵۶]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۰۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۷۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۲/۴سم [ف: ۴-۷۷۸]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۱۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز (آغاز پیش از نامه به عبدالله خان اوزبک افتاده)؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۹۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۴-۷۷۸]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۳۳۶

آغاز: تیرگی درون و کوتاهی دریافت در اینجا ساخته بودند؛ **انجام:** و از نکوهش و سرزنش انجمنها برسازند

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز [الفبائی: -۵۵۸]

۱۸. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۲۲۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: هندی [نشریه: ۲-۶۶]

۱۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اندازه: ۱۴×۲۴سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۸]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۱۵/۶۲

دفتر دوم مکاتبات را شامل است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ ۴۶گ (۲۲۴ر-۲۶۹ر)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۸-۳۲۱]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۴۱/۴۰

آغاز: فواید منتخبه از مکاتبات علامی شیخ ابوالفضل وزیری خاقان. دستور العمل حضرت شاهنشاهی به عمال ممالک محروسه و متصدیان مهمات مرجوعه. این منشور الادب آلهی و دستور العمل کار آلهی از منبع عاطفت؛ **انجام:** و گذرهای آب دریا را برای غسل مردان و آب برداشتن جدا سازد و برای زنان گذرهای دیگر مقرر گرداند

متن یکی از منشآت اوست؛ کا: جمال الدین محمد حسنی، تا: جمعه ۲۸ ربیع الاول۱۱۱۸ق؛ جلد: میشن، ۳ص (۲۹۶-۲۹۸)، اندازه: ۲۲/۳×۳۴/۹سم [ف: ۲۹/۱-۹۳]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۴۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۱۱۲۵ق؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۹۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶/۶×۲۷/۳سم [ف: ۴-۷۷۸]

۲۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۰۳۸۵

آغاز: گوناگون ستایش مرد آوریرا که وجود بشر را از کارخانه عنایت کسوة حیات؛ **انجام:** هنر تابد از مردم گوهری ×× چو نور ازمه و تابش از مشتری

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۱۲۷ق؛ کاغذ: هندی، ۲۱۸گ، ۱۵ سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲-۴۵۵]

۲۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۲۱۷/۲

آغاز: داشته به مطالب خاص فایز داراد.(عنوان): سر حلقه ارباب دانش و بینش ... دانشمند خان؛ **انجام:** و صحایف اوراق زندگانی به دعای ایام کامرانی استدعای.

خط: نستعلیق، کا: رام چند، ولد دیونهای ابن کش رام قوم بروت، تا: پنج‌شنبه۳ جمادی الثانی۱۱۸۵ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: شمیز، ۱۳۰گ، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۲۲۶]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۵۶۸

آغاز: بسمله گوناگون نیایش مردا و ریرا که وجود بشر را از کارخانه؛ **انجام:** و عنان کلام را معطوف ساخه به منهج دعا متوجه میگردد که ظلال جود و افضال و ارشاد ان مخدومی قبله

گاهی مخلد باد آمین رب العالمین کاتب در پایان رقم کرده؛ پوشیده نماند که نسخه هذا دو مرتبه بطبع آمده بمدنظر فواید مبتدیان بفروش رسیده درین ولایات چونکه اکثر مردمان خواهانند معهذا محمد فیض الله بشراکت منشی قاسم علی بطبع محمدی در سنه ۱۲۳۸ بنگاله بطبع درآورده.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۰۰ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۱۰-۱۵۳۶]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۸۳۶

آغاز: آغاز دفتر اول: گوناگون نیایش مرداوری را سزد که وجود بشر را از کارخانه عنایت کسوت حیات پوشانیده و تیره دورنان کوی ضلالت را چراغ هدایت بر راهافروخت. آغاز دفتر دوم: ره حضرت شاهنشاهی عرضه است کمترین بندهای ابوالفضل بتوجه شاهنشاهی عنایت ایزدی را شامل حال اولیا دولت است؛ آغاز دفتر سوم: یا فاتح ابواب علوم و حکم ×× یا رافع اعلام ایادی و نعم / عرفنا من فضلك ما لا یعرف ×× علمنا من علمك ما لا یعلمنحمدک یا من ارسل الی الخلق رسولاً اميناً و بشره بخطاب انا فتحناك فتحا مبیناً؛ **انجام:** هنر تابد از مردم گوهری ×× چو نور از مه و تابش از مشتریتمام شد دفتر سیم المسمی بکچکول من منشآت علامه ...
هر سه دفتر را شامل است و نام دفتر سوم«کچکول» ذکر شده؛
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۶شوال ۱۲۰۴ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۱۸۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۳۷-۳۹۸]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۷۲۴

آغاز: گوناگون نیایش مر داوری را که وجود بشر را از کارخانه عنایت کسوت حیات پوشانید؛ **انجام:** بجلوه ظهور خواهد رسید. تمام شد دفتر اول.
نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره ۶ (ردیف ۲۲۳). دفتر اول از مکاتبات علامی در این نسخه موجود است؛
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۷ ذیقعده۱۲۱۵ق؛ محشی؛ ۱۱۸ص، ۱۵سطر[عکسی ف: ۵-۱۶۱]

۲۸. ساوه؛ کتابخانه هاشمی نژاد؛ شماره نسخه: ۱۵

آغاز: گوناگون نیایش مر داوری را که وجود بشر را از کارخانه عنایت کسوت حیات پوشانید؛ **انجام:** به سعادت منش فتاحان شیرازی در باب سرانجام راه حکم اشرف صادر شده به جلوه ظهور رسید.تمت الکتاب.
خط: نستعلیق، کا: سید محمد قاسم ولد سید احمد نقوی، تا: ۱۱رمضان۱۲۲۲ق؛ تملک: محمد علی ولد بهاء الدین سوبیدار؛ مهر: کاتب «سید قاسم ولد احمد» (چهارگوش)؛ اهدایی: واعظ تهرانی؛ جلد: مقوا، ۵۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [اوراق عتیق: ۲-۴۷۴]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۳۱۳

آغاز: بسمله گوناگون نیایش مر داوری را که وجود بشر را از کارخانه عنایت کسوت حیات پوشانید؛ **انجام:** بعلم و نقاره در میان افتاده است آنرا چه باید کرد محبت جاه نیستم و عاشق.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب [رایانه]

۳۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۰۵۱/۳-۱۱/۱۵۱

آغاز: این آداب الهی ودستور العمل کار آگاهی از منبع عاطف ظل الهی ومعدن رأفت شاهنشاهی؛ **انجام:** که انتظام سلسله جهان بانی واستحکام رابطه عالم آرای به این امور مذکور منسک ومتحتم است
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۱۷گ، ۱۲-۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۵۲۸]

۳۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۱۷۵/۱-۱۶/۱۸۵

آغاز: بسمله گوناگون نیایش مر داوری را سزد که وجود بشر را ازکارخانه عنایت کسوت حیات پوشانده وتیره درونان کوی ضلالت را؛ **انجام:** شناسنده گرنیست شوریده مغز ×× نه بهره شناسد زدنیای نغز / هنر تابد از مردم گوهری ×× چو نور ازمه وتابش از مشتری. تم
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۷۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۸-۴۵۲۸]

● **مکاتبات علم الدین و طوسی** / ریاضیات / عربی
mokātebāt-e ʻelm-od dīn va tūsī

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

تعاسیف، قیصر بن ابی القاسم، ۵۶۴-۶۴۹ قمری
taʻāsīf, qeysar ebn-e abe-l-qāsem (1169-1252)

علم الدین قیصر بن ابی القاسم حنفی شامی در نامه‌ای که به خواجه نصیر نوشته از شرح مصادره (خطوط متوازیه) به وسیله سفیلیقیوس سخن گفته و خواجه در پاسخ او می‌گوید: «من این شرح را ندیده‌ام اما بسیار درباره حل این قضیه جستجو مطالعه کرده‌ام و نظری را که در انجام با استفاده از سخن سابقین و ابتکارات خویش به دست آوردم در رسالة الشافیه عن الشك فی الخطوط المتوازیه بیان داشتم و نسخه‌ای از آن را با همین نامه فرستادم». علم الدین قیصر پس از دریافت پاسخ خواجه بار دیگر نامه‌ای نوشته و در این نامه از رساله ثابت بن قره درباره خطوط متوازیه و رساله دیگر او درباره این قضیه و رساله یوحنای کشیش و شرح ابن الهیثم بر مصادرات اقلیدس یاد کرده و الرسالة الشافیه را که خواجه برای او فرستاده بهترین و جامع‌ترین می‌داند و اعتراضاتی چند بر آن ایراد می‌کند. خواجه در پاسخ مفصل که به نامه دوم قیصر می‌دهد اعتراضات او را نیز رد می‌کند.

آغاز: ابتداء نامه علم الدین به طوسی: کتب علم الدین قیصر بن ابی القاسم الحنفی من الشام الی مصنف هذه الرسالة ... و مما یعرض علی الآراء العالیة ما وقع لی ...

آغاز نامه خواجه: و اما القضية التی ذکرها سنيلیقوس فی شرح المصادرة المشكلة لكتاب الاصول ... واوردتها فی رسالة سميتهابالرسالة الشافية عن الشك ...
آغاز جواب علم الدین به نامه طوسی: فکتب علم الدين قيصر فی جوابه من كلاك طويلو اما ما شرف به مولانا مملوكه فی ذلك على ما تضمنته «الشافية عن الشك فی الخطوط المتوازية» فوقف المملوك عليها
آغاز نامه خواجه به علم الدین: فکتب مصنف الرسالة دام ظله فی جوابه من کتاب طويل، و اما قوله ان الحكم باستحالة کون کل واحد من الخطين بحيث يقرب و يبعد من الآخر ...
انجام: انجام نامه علم الدین به خواجه: فان امكن ان يوجد برهان يدل على وقوع احد الاوتار خارجا عن نقطة ا ليحصل المطلوب. فيضيف مولانا الی سوابق فوائده منعما مفضلا
انجام پاسخ اول خواجه به علم الدین: فان الكلام قد ادى الى الاطناب و افضى الى درجة الاملال و الاسهاب
انجام نامه دوم علم الدین به خواجه: لكن مولينا قد اسبغ القول فی ذلك و اغنی عن غيره فلتقتصر على فوائده.
انجام پاسخ دوم خواجه به علم الدین: و استعمالها فی الهندسة يكون على سبيل المصادرة فحسب. هذا ما اردت ان اعرضه على الآراء الشريفة دامت شرفه
چاپ: مدرس رضوی هر دو نامه را عیناً در احوال و آثار خواجه، چاپ دوم، ص ۳۷۲ - ۳۷۹ آورده است.
[آثار و احوال خواجه، مدرس رضوی، ص ۳۷۲ - ۳۷۸]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۲۰۹/۲
نامه علم الدین قیصر بن ابوالقاسم حنفی است که از شام به خواجه نصیرالدین طوسی نوشته، جوابی که خواجه به نامه علم الدین داده، و جواب علم الدین به خواجه، و نامه دوم خواجه درجواب علم الدین (ناقص) تا عبارت: «من الجهتين معاً و ان كان»؛ بی‌کا، تا: قرن ۸[ف: ۸-۱۵۶]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۹۷/۱۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ رجب۷۸۴ق[ف: ۵-۱۳۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۱۷/۱۳-ف
نسخه اصل: نسخه آقای حسن نراقی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۳گ (۹۰پ-۹۲پ)[فیلمها ف: ۲-۱۹۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۱۳/۱۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۰ق؛ با اشکال هندسی، مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۴گ (۲۵۱پ-۲۵۴ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲۰-۹۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۴۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۵۶ق، جا: شیراز؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۳۹-۴۱، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۲۰۷۹]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۹۰/۸
بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۹۷ر-۹۸پ)[ف: ۵-۷۰۱]

● مکاتبات الکاتبی و الطوسی = مطارحات منطقیه (۱)

/ منطق / عربی
mukātibāt-ul kātibī wa-ṭṭūsī = muṭāriḥāt-un manṭiqīya

کاتبی قزوینی، علی بن عمر، ۶۰۰ - ۶۷۵ قمری
kātebī qazvīnī, ʻalī ebn-e ʻomar (1204 - 1277)

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

در باب مقول و مقول علیه.
آغاز: اذا قيل شیء على شیء كان المقول عليه و المقول متحدين بالحقيقة، و متغايرين من حيث کون احدهما وحده مأخوذاً من اعتبار
انجام: و لينعم على خادمه بالاشارة الى ما يرى فيه من الخطأ أو الغلط، مفيضاً للخير، كما هو عادته الكريمة، ادام [الله] ظله و حرس مجده، بحق الحق. و صلى الله على سيدنا محمد النبی و آله الطاهرين.
چاپ: به کوشش عبدالله نورانی در منطق و مباحث الفاظ (تهران، موسسه مطالعات اسلامی دانشگاه مک گیل با همکاری دانشگاه تهران: ۱۳۵۳)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۳۰/۳۹
آغاز و انجام: برابر
نسخه حاضر بخشی از پاسخ خواجه است به او؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۳ص (۲۱۱-۲۱۳) [ف: ۹-۴۷۶]

● مکاتبات الکاتبی و الطوسی = مطارحات منطقیه (۲)

/ منطق / عربی
mukātibāt-ul kātibī wa-ṭṭūsī = muṭāriḥāt-un manṭiqīya

کاتبی قزوینی، علی بن عمر، ۶۰۰ - ۶۷۵ قمری
kātebī qazvīnī, ʻalī ebn-e ʻomar (1204 - 1277)

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

سؤال کاتبی در باب این که سالبه کلیه دائمه معکوس نمی‌شود و جواب خواجه نصیر به او.
آغاز: السالبة الكلية الدائمة لاتنعكس، لان الممكن الخاص الكلی كقولنا «كل انسان يمكن أن يكون كاتباً» يمكن أن يصدق معه السالبة الدائمة الكلية ... جوابه إمكان صدق اللازم إنما يلزم على تقدير إمكان صدق الملزوم
انجام: هذا ما خير بباله، و عرضه على آرائه، متوقعاً بيان ما فيه من

الصواب و الخطأ، لیجعله مضافاً الی سوابق موائده. لازالت ایامه منتصبة لنجاح مطالبه فی الدارین، بمحمد آله.
چاپ: به کوشش عبدالله نورانی در منطق و مباحث الفاظ (تهران، موسسه مطالعات اسلامی دانشگاه مک گیل با همکاری دانشگاه تهران: ۱۳۵۳)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۷۶/۱۴
آغاز: بسملة، قال ملک الحکماء ... بعد حمد موجود الکل و الثناء علیه ... فاعلم، انه ق اتفق منی أن کتبت کلمات علی البراهین التی ذکرها الحکماء لإثبات الواجب لذاته جلت عظمته ... و اتفق أن تشرفت تلک الأروراق بمطالعة المولی المعظم؛ **انجام:** هذا ما وقع للملوک الصغیر علی هذه المواضع من الخیالات فالمرجو من لطفه و إحسانه انعام مما یزل عنه ذلک لیصیر مضافاً الی الخیالات فالمرجو من لطفه و إحسانه انعام مما یزل عنه ذلک لیصیر مضافاً الی سائر الطالعة المولی المعظم ...
این پاسخ جواب اول کاتبی به طوسی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۰؛ کاغذ: شرقی، ۸گ (۱۷۱ر-۱۷۸پ)، سطور چلیپایی، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۳۶-۶۲۱]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۷۶/۱۲
آغاز: بسملة، قال الإمام ... اما بعد حمدالله و الثناء علیه بما هو أهله و مستحقه ... فهذه رسالة حررتها بالتماس بعض من شارکتهم فی من العلماء فی مباحث تتعلق بالبرهان لاذی ذکره الأوایل فی اثبات موجود واجب لذاته؛ **انجام:** لم قلتم لیس کذلک لابد له من دلیل و لیکن هذا آخر ما أوردنا ایراده فی هذه الاوراق و الحمد لواهب العقل بلا نهایة ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۰؛ کاغذ: شرقی، ۶گ (۱۶۲ر-۱۶۷ر)، سطور چلیپایی، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۶-۶۲۰]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۹۳۸/۳۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** لایثبت الا عند وجود هذه الخاصة للانسان قطعاً فهذا ما عندی فیه و الله اعلم بحقایق الامور و صلی الله علی نبیه محمد و آله الطاهرین.
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، ۲ص (۱۶۶-۱۶۷)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰-۳۶۵]

● مکاتبات الکاتبی و الطوسی = مطارحات منطقیه (۳)

/ منطق / عربی
mukātibāt-ul kātibī wa-ṭṭūsī = muṭāriḥāt-un manṭiqīya
کاتبی قزوینی، علی بن عمر، ۶۰۰ - ۶۷۵ قمری
kātebī qazvīnī, ‘alī ebn-e ‘omar (1204 - 1277)
نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

نجم الدین عمر کاتبی دبیران قزوینی در این‌که نقیض عام باید اخص از نقیض خاص باشد شکی کرده و خواجه طوسی به آن پاسخ گفته است. شارح مطالع در مبحث چهار نسبت همین شک دبیران را آورده و رد نموده است.مدرس رضوی از نسخه دکتر مهدی بیانی و مجلس شورا به شماره ۶۲۱ هم یاد کرده که در فهرست مجلس از آن یاد نشده و این مجموعه فقط یک رساله اوصاف الاشراف از خواجه دارد.
آغاز: هذا شک اورده الحکیم الامام نجم الدین المعروف بدبیران علی قولهم ان نقیض العام مطلقاً ... اجاب عنه نصیرالملة و الدین محمد بن محمد الطوسی ... الممکن العام ینقسم الی قسمین هما مانعة الخلو دون الجمع.
انجام: و مع الداخل فی طرفی النقیض ای الواجب ذاته و المتنع لذاته و لایراد بکونه اعم الا هو و الله اعلم و حکم
چاپ: به کوشش عبدالله نورانی در منطق و مباحث الفاظ (تهران، موسسه مطالعات اسلامی دانشگاه مک گیل با همکاری دانشگاه تهران: ۱۳۵۳)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۳۵/۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، کا: کرمانی، ناصرالدین حسین بن نورالدین محمد، تا: ۱۰۹۷ق، جا: کرمان؛ جلد: تیماج مذهب، ۱ص (۱۸۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳-۲۳]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۱/۶
آغاز: الی المولی المعظم و الامام الاعظم نصیر الملة و الدین قدس الله روحه سوالا علی قول المنطقیین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۷ق؛ ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۶سم [ف: ۲-۳۶۵]

● مکاتبات الکاتبی و الطوسی = مطارحات منطقیه (۴)

/ منطق / عربی
mukātibāt-ul kātibī wa-ṭṭūsī = muṭāriḥāt-un manṭiqīya
کاتبی قزوینی، علی بن عمر، ۶۰۰ - ۶۷۵ قمری
kātebī qazvīnī, ‘alī ebn-e ‘omar (1204 - 1277)
نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

عبدالحسین حائری آن را پاسخ خواجه نصیر به اعتراض نخجوانی بر قول حکما «المجهول المطلق یمتنع الحکم علیه» می‌داند.اما مدرس رضوی این رساله را پاسخ مغالطه کاتبی قزوینی دانسته که ابن کمونه برای پاسخ نزد خواجه فرستادو طوسی بدان پاسخ گفت. مغالطه کاتبی این است: «حدوث العالم لایستلزم ارتفاع الواقع و کل ما لا یستلزم ارتفاع الواقع فهو واقع، ینتج ان حدوث العالم واقع ...»؛ ابتدای پاسخ خواجه: «خطر ببالی الداعی المخلص علی الحجة المذکورة علی اثبات الجواز فی

صورة النزاع هو هذا»؛ مدرس ابتدای نامه ابن کمونه را آورده: «کتب المولی العالم المحقق عزالدولة سعد بن منصور بن کمونه ...». مدرس نسخه دکتر بیانی را دیده و نسخه مجلس آغاز آن برابر با آغازی است که مدرس رضوی به عنوان ابتدای رساله خواجه آورده و معتقد است بعد از جواب خواجه ابن کمونه جوابی به خواجه داده و آغازی از آن نقل کرده است البته دلیل مدرس در این انتساب همان عبارات ابتدای نامه ابن کمونه بوده ولی دلیل انتساب حائری به نخجوانی را در نیافتیم.

آغاز: الذی خطر ببالی الداعی المخلص علی الحجة المذکوره و علی اثبات الجواز فی صورة النزاع عرضة علی الآراء المولویة ... أقول: قوله فی الحجة: «الجواز فی صورة النزاع لایستلزم ارتفاع الواقع، و کل ما یستلزم ارتفاع الواقع فهو واقع» مؤلف من جملتین

انجام: فهذا ما عندی فیه، و الله اعلم بحقائق الامور، و صلی الله علی نبیه محمد و آله الطاهرین

چاپ: به کوشش عبدالله نورانی در منطق و مباحث الفاظ (تهران، موسسه مطالعات اسلامی دانشگاه مک گیل با همکاری دانشگاه تهران: ۱۳۵۳)

[آثار و احوال خواجه ص ۵۲۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۹۳۸/۳۷

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، ۲ص (۱۶۵-۱۶۶)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰-۳۶۵]

● مکاتبات الکاتبی و الطوسی (الحرارة و البرودة)= رسالة فی جواب دبیران الکاتبی = بیان افعال الحرارة و البرودة و خواصها و کیفیة تولد البیاض و السواد و سائر الالوان / فلسفه، طبیعیات، طب / عربی

mukātibāt-ul kātibī wa-ṭṭūsī (al-ḥarāra wa-l burūda) = r.-un fī jawāb-i dabīrān-il kātibī = bayān-u af'āl-il ḥarāra wa-l burūda wa xawāṣṣ-u-hā wa kayfīyyat-u tawallud-il bayāḍ wa-s sawād wa sā'ir-il alwān

کاتبی قزوینی، علی بن عمر، ۶۰۰ - ۶۷۵ قمری

kātebī qazvīnī, 'alī ebn-e 'omar (1204 - 1277)

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

دبیران قزوینی از خواجه طوسی درباره رنگ‌ها می پرسد که شیخ رئیس از گفته خویش در این که گرما در تر، مایه سیاهی و در خشک، مایه سفیدی است و سرما تر را سفید و خشک را سیاه می کند چه می‌خواهد؟ و طوسی به آن پاسخ داده و خواسته که اگر سخنش نادرست است بر گوید و در دیباچه می گوید من بایستی از شما بهره برم مگر این که چون فرمودید من می‌نویسم تا بدان بنگرید و استوارش سازید.نام این رساله گویا باید «بیان افعال الحرارة و البرودة و خواصها و کیفیة تولد البیاض و السواد و سائر الالوان» باشد. عبدالحسین حائری در جایی پرسنده را علامه حلی دانسته و در جایی دیگر کاتبی که با توجه به آغاز برخی رساله‌ها مسلم آن است که پرسنده کاتبی است.

آغاز: قال مولانا ... الطوسی ... سئل مولانا علامة العصر نجم الدین مد ظله العالی داعیه المخلص عن قول الشیخ الرئیس «ان الحرارة تفعل فی الرطب سوادا و فی ضده بیاضا و البرودة تفعل فی الرطب بیاضا و فی ضده سوادا». و کان هو المفید لدقایق العلوم و المبین لحقائق المسائل. و من شأن الداعی ان یستفید من فیض فضله. لکن الداعی لما صار مإمورا باشارته الشریفة، امتثل امره و عرض علیه ما کان عنده فی هذا الموضع ...

انجام: کما تفعل فی الاشجار و الزرع اذا اصابها البرد الشدید. فیقال لها: احرقها البرد، و تفعل فی اعضاء الحیوان مثل ذلک. و کما فی الاخلاط السوادیة فی الحیوانات و فی الحجارة تحت الطین فان الغالب علی طبیعتهما الیبس، لاستیلاه البرد علیهما فیسوّدان. و کما فی الاحجار السود فی الجبال و غیرها. فهذا ما عندی فی هذه المسئله و المتوقع من کرمه این یرشد داعیه المستفید علی ما فیه من الخلل و النقصان و الله الموفق للصواب.

چاپ: در ضمن اجوبة المسائل النصیریة، عبدالله نورانی، ۱۳۸۳ش

[ریحانة الادب: ۱۸۱/۲؛مکتبة امیرالمؤمنین ۵۲۳/۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۵/۱۱۸-ف

نسخه اصل: حمدیه ش ۱۴۴۷؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۷۵۵ق؛ درهامش است [فیلمها ف: ۱-۴۲۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۲۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه قرن ۸؛ کاغذ: شرقی، ۴گ (۳۷-۴۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۶×۱۱سم [ف: ۳۲-۴۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۴۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۰؛ کاغذ: شرقی، ۲گ (۵-۶)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۳۶-۲۳۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۷۶/۱۳

آغاز: بسملة قال المولی العلامة ... طالعت الرسالة التی عملها مولانا الإمام الکبیر نجم الملة و الذین ... الکاتبی القزوینی فی المباحث المتعلقة باثبات واجب الوجود لذاته جلت أسمائه فوجدتها مشحونة بغرر الدرر مشتملة علی فوائد؛ **انجام:** فانه یوجب بعدم المخصص نفسه و هو محال فهذا ما عندی فیه و الله أعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب

پاسخ نامه اول کاتبی به طوسی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۰؛ ۵گ (۱۶۷ر-۱۷۱ر)، سطور چلیپایی، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۳۶-۶۲۱]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۷۶/۱۵
آغاز: بسملة، قال المولی المعظم نصر الملة و الحق و الدین محمد بن محمد بن الحسن الطوسی دامت معالی، وقف علی إفادة مولانا المام المعظم العالم الممحقق نجم المللی و الدین عزیز الإسلام و المسلمین بعد ما أوردت ما سنخ لی من الأسؤلة و الأجوبة المتعلقیة برسالته؛ **انجام:** و هذا ما خطر ببالی فی هذا البحث و الإعتذار فی إیراده ما سبق و طلب القائدة و انما لم أورد جمیع کلامه أدام الله امامه الولاء مهافة التطویل بل أقتصرت علی ما وقع فیه البحث و المرجو من کرمه ... قبول العذر و الله تعالی یدیم فضله و إفضاله بحق حقه
رساله دوم طوسی به کاتبی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: شرقی، ۸گ (۱۷۸پ–۱۸۵ر)، سطور چلیپایی، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۳۶–۶۲۲]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۶۲۷/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: قاسم بن احمد، تا: ۲۰ ذیقعده۹۲۹ق؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۴گ (۳۴پ–۳۷ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۰–۲۷]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۶۹۲۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، کا: جلال الدین محمد بن احمد دادائی، تا: رمضان۹۹۳ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۵گ (۱برگ متن و ۴ برگ ضمیمه)، ۳۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۹–۴۵۳]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۶۳/۱۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** فیسود و کمافی الدحجار السود فی الجبال و غیرها فهذا ما عندی و الله أعلم
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: شرقی، ۲گ (۲۴–۲۵)، ۱۷سطر، اندازه: ۵×۸سم [ف: ۳۶–۲۷۶]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۵۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی با نشان «۱۲»؛ ۴گ (۶–۹)، ۱۸سطر، اندازه: ۶×۱۴سم [ف: ۳۴–۷۴۰]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۸۱۴/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۳گ (۲۹پ–۳۱ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۰–۲۸۱]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۹۴/۲۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق بی نقطه، کا: اردوبادی، عبدالقادر، تا: قرن ۱۱، جا: شیراز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲گ (۲۰۱ر–۲۰۲پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۲/۳سم [ف: ۸–۴۷]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۸/۱۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ جلد: تیماج، ۴ص (۲۲۸–۲۳۱)، ۲۲سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [سنا: ف: ۱–۲۰]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۴۳/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۱۱۷–۱۳۱)، ۱۳سطر(۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۱–۲۴۵۳]

۱۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۱۸۷/۶۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ با سرلوح های زرین؛ کاغذ: اصفهانی، ۲گ (۲۶۸پ–۲۶۹)، ۲۴ سطر(۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان: ف: –۱۴۷۹]

۱۵. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۷۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ ۴ص (۱۵۳–۱۵۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [نشریه: ۳–۳۵۱]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۸۵۹/۴
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۴ص (۲۷–۳۰)، اندازه: ۸×۱۸سم [ف: ۱۰–۱۸۶]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۸۲/۱۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: زین العابدین بن شاه محمد استرآبادی، تا: ۱۰۰۶ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲گ (۱۵۳ر–۱۵۴پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲۷–۳۰۵]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۲۰
آغاز و انجام: برابر
کا: حمزه بن احمد گیلانی، تا: ۱۰۱۸ق؛ جلد: مقوا، ۲۲سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۴–۱۵۶]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۶۰۱/۶
آغاز و انجام: برابر
رؤیت شد؛ خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۶۱ق؛ مهر: «محمد قاسم بن محمد صالح الهمدانی ۱۰۶۱» (بادامی شکل)؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳ص (۸۴پ –۸۶ ر)، ۲۵ سطر(۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱۲–۳۰۳]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۶۱۶/۱۸
خط: نسخ، کا: احمد سروی، تا: ۱۰۷۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲گ (۶۴پ–۶۵پ)، ۲۷ سطر(۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۱۶–۳۱۰]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۵/۲۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن نعمت طبسی، تا: ۱۰۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۵ص (۱۴۸–۱۵۲)، ۲۵سطر[سنا: ف: ۲–۱۸۹]

۲۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۲۴/1
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: فضل الله حسینی، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا، ۳۲سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: –۴۲]

۲۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۲۱۶/۲۰
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۲ص(۱۰۳-۱۰۴) [ف: ۳-۲۸۱]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۵۹۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: پارچه‌ای، ۴ص (۱۴۳-۱۴۶)، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳/۲×۲۰سم [ف: ۸-۳۴۲]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۶۵۷/۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۱۸۷ق؛ تملک: معصومعلی بن علی عسکر به تاریخ شعبان ۱۱۸۷؛ جلد: مقوایی، ۲گ (۲۴۲پ-۲۴۳پ)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۵-۵۸]

۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۸۶۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: پارچه، ۳گ (۶۵-۶۷پ)، ۱۶سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۷-۱۰۷]

۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۴۵۹/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۰ق[ف: ۷-۴۰۹]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۲۴/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: اسدالله بن منجم دو دانگه مازندرانی، تا: ۱۳۰۸ق، جا: تهران؛ با اشکال نجومی؛ جلد: تیماج، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۳سم [ف: ۱۰-۱۵۶]

۲۹. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۷۲۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: چرم زرد، ۱گ (۱۷۲ر-۱۷۲پ)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [مؤید: ۲-۲۰۹]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۸
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا[ف: ۴-۲۷۱]

۳۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۰۳/۳
بی‌کا، بی‌تا[ف: ۳-۳۳]

۳۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۹/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۴۲پ-۴۵ ر) [ف: ۳-۱۸۴]

● مکاتبات الکاتبی و الطوسی فی اثبات الواجب = المطارحات / فلسفه / عربی

mukātibāt-ul kātibī wa-ṭṭūsī fī iṯbāt-il wājib = al-muṭāriḥāt

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری
nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

کاتبی قزوینی، علی بن عمر، ۶۰۰ - ۶۷۵ قمری
kātebī qazvīnī, ‘alī ebn-e ‘omar (1204 - 1277)

دبیران قزوینی نجم الدین علی بن عمر کاتبی، فیلسوف منطقی ریاضیدان و شاگرد خواجه طوسی و استاد علامه حلی رساله‌ای نگاشته و در آن از برهانی که پیشینیان برای بودن خدا از راه نیازمندی ممکن به واجب و ناروایی دور و تسلسل آورده‌اند، خرده گرفت. وی آنرا بدرخواست یکی از دانشمندان همکار خود نوشت و برای خواجه فرستاد. خواجه ایردات اورا بر حکماء در بحث اثبات واجب وارد ندانست و آنها را پاسخ داد. کاتبی بعد از دریافت ایرادات خواجه، مجددا آنها را پاسخ گفت و آن را برای بار دوم برای خواجه فرستاد و از او خواست که آن را با دقت مورد مطالعه قرار داده و نظر خود را ابراز دارد. خواجه بعد از آن رساله دیگری تألیف نمود و به ایرادات و اعتراضات کاتبی جواب کافی داد. نامه دیگری نیز از کاتبی و پاسخ طوسی وجود دارد که در همین بحث است گرچه کاتبی بحث خاصی را مطرح نمی‌کند و بیشتر به تمجید استاد خود می‌پردازد و خواجه نیز متقابلاً به تمجید از کاتبی بسنده نموده است.نسخه‌های موجود با نام‌های پراکنده و تعداد متفاوت است و برخی به دلیل نداشتن آغاز و انجام در فهرست،قابل تشخیص نیست که کدام یک از این مکاتبات را دربر می‌گیرد که باید با تطبیق با سرآغازها و سرانجام‌های نقل شده ــ که همه آن را از نقل مدرس رضوی و با تطبیق با آنچه عبدالله نورانی در اجوبة المسائل النصیریة نقل کرده، آورده‌ایم ــ تشخیص داد و آنچه مقدور بود در مباحث آن متذکر شدیم.

آغاز: آغاز رساله اول کاتبی: اما بعد حمد الله و الثناء علیه بما هو اهله و مستحقه. و الصلوة علی نبیه و آله. فهذه رسالة حررتها بالتماس من شارکهم فی البحث من العلماء- ادام الله فضائلهم- فی مباحث تتعلق بالبرهان الذی ذکره الاوائل فی اثبات وجود واجب لذاته. اعلم ان الاوائل قالوا فی اثبات هذا المطلوب العظیم: لا شک فی وجود موجود ...

آغاز پاسخ اول خواجه: ... طالعت الرسالة التی عملها مولانا الامام نجم الملة و الدین عز الاسلام و المسلمین علامة العصر، افضل العالم علی الکاتبی القزوینی - ادام الله ایامه- فی المباحث المتعلقة باثبات واجب الوجود لذاته -جلت اسمائه- فوجدتها مشحونة بغرر الدرر مشتملة علی فرائد الفوائد، فاثبتها و اوردت ما سنح لی فی کل موضع مما یتعلق به ایراد المستفیدین لارد المعترضین لیتحقق لی الحق فی ذلک و الله الموفق و المعین. و ها هی: قوله بالفاظه: قال: «اما بعد حمد الله و الثناء علیه بما هو اهله و مستحقه و الصلوة علی نبیه محمد و آله فهذه رسالة ... »

آغاز رساله دوم کاتبی به خواجه: قال ... بعد حمد موجد الکل و الثناء علیه و الصلوة علی نبیه محمد و آله ... فاعلم انه قد اتفق منی ان اکتب کلمات علی البراهین التی ذکرها الحکماء لاثبات واجب الوجود لذاته جلت عظمته بالتماس بعض الاخوان فی

اوراق. و اتفق ان تشرفت تلک الاوراق بمطالعة المولی الاعظم الامام المعظم سلطان العلماء و الحکماء المحققین افضل المتقدمین و المتاخرین نصیر الملة و الدین برهان الاسلام و المسلمین محمد بن محمد بن الحسن الطوسی - ادام الله ظلاله و ضاعف جلاله- فاجاب عنها بجواب حقیقیة و اورد علیها سؤالات دقیقة و نثر فی اثناء تلک الاجوبة و الاسؤلة تحقیقات و تدقیقات و تقریرات تعجز العقول الکاملة عن فهمها ...

آغاز پاسخ دوم طوسی به کاتبی: قال الحکیم ... وقفت علی ما افاده مولانا الامام المعظم العالم المحقق المدقق نجم الملة و الدین عز الاسلام و المسلمین ملک العلماء و الافاضل قدوة المحققین و المناظرین افضل العالم - ادام الله علوه- بعد ما اوردت ما سنح لی من الاسئلة و الاجوبة المتعلقة برسالته فی مباحث اثبات واجب الوجود لذاته، لاستفید من ابکار افکاره مزید الفوائد، فعدت الی ایراد ما فی خاطری مما اظنه بیانا لما اوردته لاعرض علیه، متوقعا ان یذکر ما علیه من القبول و الرد لیتم ما ارجو من زیادة الاستفادة ان شاء الله و به التوفیق. قال دامت ایامه علی المقدمة التی اوردتها ...

آغاز نامه سوم کاتبی به طوسی: اعلم افاض الله علی روحک انوار الحکمة و طهر نفسک عن ادناس الطبیعة و اتاک ما بقی باقتناص السعادة الحقة الابدیة و اقتباس المعارف الالهیة السرمدیة. ان الواجب علی العاقل الناظر فی العلم الحقیقیة الاعتراف بما هو الحق المبین و یقتضیة البرهان المبین و هذا الضعیف الفقیر الی رحمة ربه القدیر علی بن عمر بن علی القزوینی یقول لما تأملت فی الفوائد النفیسة و النکت الشریفة التی افادها مولانا و سیدنا المولی المعظم الصاحب الاعظم ... محمد بن محمد بن الحسن الطوسی -ادام الله ظلاله و ضاعف جلاله- فی ازالات الخیالات التی عرضت لی علی الاجوبة التی ذکرها لاسؤلة ...

پاسخ طوسی به نامه سوم کاتبی: المخاطبة العالیة الواردة من حضرة مولانا الامام المعظم العالم المحقق المدقق نجم الملة و الدین عز الاسلام و المسلمین ملک العلماء فی العالمین علامة العصر، افضل العالم ادام الله علوه و حرس مجده الی داعیه المخلص محمد بن محمد الحسن الطوسی المستفید من نتائج خواطره الفیاضة ...

انجام: انجام رساله اول کاتبی: و ان عرفت هذا فنقول: الاولی ان یقال فی جواب ما ذکروه من الشک: لم قلتم بان الترجیح ... و لیکن هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذه الاوراق و الحمد لواهب العقل بلا نهایة و الصلاة علی محمد بغیر عدد و غایة و السلام.

انجام پاسخ اول طوسی به کاتبی: و اما تخصیص ایجاده بوقت دون وقت فلا یقولون به لان الوقت جزء من العالم و لایتصور تخصیص ایجاد العالم بجزء منه فانه یوجب تقدم المخصص علی نفسه و هو محال و هذا ما عندی فیه و الله اعلم.

انجام رساله دوم کاتبی به طوسی: هذا ما وقع للملوک الصغیر علی هذه المواضع من الخیالات و المرجو من لطفه و احسانه الانعام بما یزیل عنه ذلک لیصیر مضافا الی سایر الطافه السابقة و انعاماته السالفة لازال مفیدا لاهل العلم و لطلبة الحق بحق النبی محمد و آله الطاهرین الکاملین و لواهب العقل الحمد بلا نهایة

انجام پاسخ دوم خواجه به کاتبی: فهذا ما خطر ببالی فی هذا البحث و الاعتذار فی ایراده ما سبق و هو طلب الفائدة. و انما لم اورد جمیع کلامه -ادام الله ایامه علی الولاء- مخافة التطویل بل اقتصرت علی ما وقع فیه البحث و المرجو من کرمه و حسن شیمه قبول العذر. و الله تعالی یدیم فضله و افضاله بحق حقه.

انجام نامه سوم کاتبی به طوسی: و اعترفت بمقتضی القاعدة المتقدمة بحقیقتها و صدقها و مطابقتها للآراء نفسها و وجوب اعتقاد صحتها و ثبتها فی صمیم القلب سائلا منه - ادام ظله- انعام الاذن بالرجوع الی اهله و وطنه بالکلیة لیزید هو و هم فی دعائه و ثنائه ... و دقایق العلوم و حقایقها و کشف مبانیها و اسرار معانیها بحق النبی محمد و عترته الطاهرین

انجام نامه سوم طوسی به کاتبی: و فی هذه الایام یرید ان یبعث من عینه لیحصل ما عین له و لخدمته من رسم الاقامة انشاء الله و هو منقاد لاوامره مترصد لما یرسمه و الله تعالی یدیم ایامه بمنه و لطفه بحق حقه.

چاپ: در احوال و آثار خواجه، مدرس رضوی؛ در ضمن اجوبة المسائل النصیریة، عبدالله نورانی، ۱۳۸۳ش؛ رساله اثبات واجب کاتبی در مجموعه هفتم از «مطارحات فلسفیه» با تصحیح و تحقیق دانشمند بزرگوار شیخ محمد حسن آل یاسین در مطبعه معارف بغداد در سال ۱۳۷۵ق چاپ شده

[الذریعة ۱۶۵/۱۱؛ ریحانة الادب ۱۷۱/۲]

شرح و حواشی:

۱- مکاتبات الکاتبی و الطوسی فی اثبات الواجب؛ کاتبی قزوینی، علی بن عمر (۶۰۰-۶۷۵ق)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۰/۱۰

بی‌کا، تا: قرن ۸؛ اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲-۳۹۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۱۷/۴-ف تا ۳۶۱۷/۹-ف

نسخه اصل: نسخه آقای حسن نراقی. کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲۶گ (۳۹پ-۶۵پ)[فیلمها ف: ۲-۱۹۹]

۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۴۳۰/۷

اثبات واجب کاتبی و نقد طوسی بر آن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰[نشریه: ۷-۲۸۰]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۸۴/۱ تا ۸۴/۴

ظاهراً کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲۵گ (۲پ-۲۶پ)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: -۷۱۳]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۵۹۰/۴-۳۳/۱۴۰

آغاز وانجام: برابر پاسخ طوسی به نامه اول کاتبی

پاسخ نامه اول کاتبی به طوسی است در اثبات واجب؛ خط:

نستعلیق، کا: احمد حسینی، تا: دوشنبه ۱۶ ذیحجه۹۹۳ق، جا: قزوین مدرسه شاهی؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۴-۲۰۱۵]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۵۹۰/۵-۳۳/۱۴۰

آغاز و انجام: برابر نامه دوم کاتبی به طوسی

این پاسخ کاتبی به طوسی است پس از اولین جواب طوسی به او؛ خط: نستعلیق، کا: احمدبن عبدالله حسینی، تا: چهارشنبه سلخ ذیحجه۹۹۸ق؛ ۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳-۱۳۱۵]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۵۹۰/۶-۳۳/۱۴۰

آغاز: بسمله وقفت علی ما افاده مولانا الامام المعظم العالم المحقق نجم الملة والدین عزالاسلام ... بعد ما افردت بعض ما سنح لی من الاسؤلة والاجوبة المتعلقة برسالته فی مباحث اثبات واجب الوجود لذاته؛ **انجام:** وغیر ذلک مما لایخفی علی المتأمل فیه والله اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب.

جواب دوم طوسی به رساله دوم کاتبی که در جواب اعتراضات او نوشته بود. البته انجام آن با انجام پاسخ دوم طوسی ناهماهنگ است؛ خط: نستعلیق، کا: احمد حسینی، تا: شنبه ۸ محرم۹۸۷ق؛ ۱۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳-۱۳۱۶]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۴۳/۲

پاسخ اول خواجه به کاتبی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۲۰گ (۷۹-۹۸)، ۱۳ سطر(۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۱-۲۴۵۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۴۳/۳

ظاهراً نامه دوم کاتبی به خواجه طوسی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۷گ (۹۹-۱۱۵)، ۱۳سطر(۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۱-۲۴۵۳]

۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۴۷۴/۴۵

آغاز: قال مولانا السعید نصیر الحق الدین الطوسی قدس الله روحه طالعت؛ **انجام:** برابر پاسخ طوسی به نامه اول کاتبی

پاسخ نامه اول کاتبی به طوسی است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱، با سر لوح؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۴گ (۲۰۷پ-۲۲۰پ)، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان: ف: -۱۴۷۴]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۰۸/۲

پاسخ اول خواجه به کاتبی است؛ خط: نستعلیق شکسته بی نقطه، بی‌کا، تا: ۱۰۲۰ق؛ کاغذ: ترمه، ۹گ (۲۹پ-۳۷پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۶-۲۷]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۰۸/۳

رساله دوم اوست؛ خط: نستعلیق شکسته بی نقطه، بی‌کا، تا: ۱۰۲۰ق؛ ۸گ (۳۷پ-۴۴ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۶-۲۷]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۰۸/۴

تعلیق دوم طوسی بر اثبات الواجب کاتبی؛ خط: نستعلیق شکسته بی نقطه، بی‌کا، تا: ۲۳ صفر ۱۰۲۰ق؛ ۷گ (۴۴پ-۵۰ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۶-۲۷]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۰۹۴/۵

آغاز و انجام: برابر رساله دوم کاتبی به طوسی

رساله دوم کاتبی به طوسی؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالواسع نجیب بن محمد امین طبیب، تا: ۱۰۴۲ق؛ مصحح، محشی با نشانی محمد حسین؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۴گ (۸۶پ-۹۹ر)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۳-۲۹۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۰۹۴/۶

آغاز و انجام: برابر پاسخ دوم طوسی به کاتبی

پاسخ دوم طوسی به کاتبی؛ ۱۰گ (۹۹پ-۱۰۸پ)[ف: ۱۳-۲۹۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۰۹۴/۸

آغاز و انجام: برابر رساله اول کاتبی به طوسی

رساله اول کاتبی به خواجه طوسی؛ ۱۲گ (۱۱۸پ-۱۲۹ر)[ف: ۱۳-۲۹۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۰۹۴/۹

آغاز وانجام: برابر پاسخ طوسی به نامه اول کاتبی

پاسخ طوسی به نامه اول کاتبی؛ ۹گ (۱۳۱پ-۱۳۹ر)[ف: ۱۳-۲۹۴]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۱/۱

آغاز: قال مولانا نصرالسعیدنصیرالحق والدین الطوسی الله روحه طالعت الرسالة التی عملها مولانا؛ **انجام:** فلهذا امتنع کون العالم قدیما واما تخصیص ایجاده بوقت دون وقت فلایقولون به لان الوقت جزءمن العالم ولایتصورتخصیص ایجاد العالم بجزء منه فانه یوجب تقدیم المخصص علی نفسه فهذاماعندی فیه والله تعالی اعلم واحکم

با توجه به متن نسخه و شکل تنظیم آن، مکاتبات کاتبی و خواجه در هم تلفیق شده و به صورت متنی دیگر در آمده است. نامه به صورت جدا و تفکیک شده نیست و به نظر می‌رسد شخصی دیگر به تلفیق مباحث کاتبی و خواجهبر اساس همین مکاتبات در بحث اثبات واجب پرداخته است و همه بحث در همین موضوع است ولی کنار هم چیده شده، به صورت «قال، اعترض، اجاب، و اذا تقرر هذا فنقول ...»و در مورد کاتبی بیشتر به عنوان «اعترض» آمده و در مورد خواجه به عنوان «اجاب»، ولی تقریبا کل محتوای نامه اول و دوم کاتبی و خواجه را شامل می‌شود؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۷ق؛ ۵۱ص (۱-۵۱)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۶سم [ف: ۲-۳۶۴]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۸۵۶

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۶۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۹سم [ف: ۱-۱۲]

۱۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۷۹۲/۱-عکسی

آغاز وانجام: برابر نامه اول کاتبی

نامه اول کاتبی به خواجه طوسی؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۳ رجب ۱۳۱۷ق؛ ۱۳ص (ص ۲-۱۴) [عکسی ف: ۱-۶]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۷۹۲/۲-عکسی

آغاز: برابر پاسخ طوسی به نامه اول کاتبی؛ **انجام:** برابر پاسخ طوسی به نامه دوم کاتبی

تذکر: این پاسخ اول طوسی به کاتبی است و آغاز آن با آغاز پاسخ اول او مطابقت دارد ولی انجام آن مطابق پاسخ دوم طوسی به کاتبی است، لذا حداقل این نسخه دو پاسخ طوسی را در اثبات واجب در بر دارد گرچه ممکن است که پاسخ دوم کاتبی را که خواجه نامه دوم را در پاسخ آن نگاشته، داشته باشد؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۳ رجب۱۳۱۷ق[عکسی ف: ۱-۱۳۷]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۷۹۲/۳-عکسی

آغاز: برابر نامه سوم کاتبی به طوسی؛ **انجام:** برابر پاسخ طوسی به نامه سوم کاتبی

نامه سوم کاتبی به طوسی و پاسخ طوسی به این نامه؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۳ رجب ۱۳۱۷ق؛ ۲ص (۵۴-۵۵)[عکسی ف: ۱-۱۰۶]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۸

آغاز: برابر نامه اول کاتبی به طوسی؛ **انجام:** ذاکر لانعامه فالله تعالی یجزیه خیر الجزاء

همه مکاتبات کاتبی و خواجه طوسی در بحث اثبات واجب در این نسخه موجود است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه پاره‌ای از پاسخ خواجه را ناقص دارد؛ واقف: فهرستی؛ ۱۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴-۳]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۷۹۴

آغاز و انجام: نامه دوم کاتبی به طوسی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ضمیمه نسخه ش ۲۷۷۹۲[رایانه]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۶۳/۵

آغاز: برابر رساله اول کاتبی به طوسی؛ **انجام:** برابر رساله دوم کاتبی به طوسی

رساله اثبات واجب کاتبی است که بعد برای خواجه طوسی فرستاد؛ خط: شکسته تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: تیماج، ۸۱گ، ۱۱سطر(۵×۱۰)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۳-۱۲۱]

۱۶. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: ۵مجموعه بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا[چند نسخه-ف: -۳۸۸]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۷۹۳

آغاز وانجام: برابر پاسخ طوسی به نامه اول کاتبی

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا[رایانه]

● مکاتبات الکاتبی و الطوسی(فی الطعوم) = رسالة الطوسی الی الکاتبی فی الطعوم / فلسفه، طب / عربی

mukātibāt-ul kātibī wa-ṭṭūsī(fi-t ṭu‘ūm) = r.-uṭṭūsī ila-l kātibī fi-ṭṭu‘ūm

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

رساله مختصری است مشتمل بر جواب نصیرالدین طوسی به سؤال نجم الدین دبیران قزوینی درباره کیفیت حدوث انواع طعم‌ها و مزه‌ها به تأثیر حرارت و برودت و قوه معتدله در اجسام لطیف و کثیف و معتدل.

آغاز: من فوائد مولانا ... الطوسی ... فی تحقیق الطعوم - اشار مولانا علامة العصر نجم الملة و الدین افضل العالم ادام الله علوه، الی داعیه المستفید بان یکتب ما سنح علی قول بعض الحکماء: الجسم اما لطیف او کثیف او معتدل. و الفاعل فی هذه الثلاثة: اما الحرارة او البرودة او القوة المعتدلة بینهما ... اقول: الطعوم المحسوسة بحس الذوق لیست منحصرة فی ثمانیة ...

انجام: و غیر ملائم عند بعضهم فهذا ما عندی فیه و مولانا ینظر فیه و یفید ما یسخ بخاطره الشریفة الوقادة انشاءالله.

چاپ: در ضمن اجوبة المسائل النصیریة، عبدالله نورانی، ۱۳۸۳ش

[مدرس رضوی، احوال و آثار ۵۲۱؛ اعلام ۱۲۴۲/۲ طوسی؛ طبقات ۱۶۸/۷؛ ذریعه ۱۹۳/۵ در جواب مکتوب الکاتبی، از علامه حلی؛ اعلام ۸۱۳/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۲۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه قرن ۸؛ مصحح؛ کاغذ: شرقی، ۲گ (۳۶-۳۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۷×۱۱سم [ف: ۳۲-۴۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۷۶۶/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن کمال الدین حسین، تا: یک‌شنبه ۲۱ صفر۹۴۴ق، جا: قم؛ جلد: مقوا، ۳ص (۲۶۶-۲۶۸)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۱۹-۳۵۲]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۷۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در دنبال آن پاسخی است از قاضی فخرالدین الیسای به پرسش دبیران درباره نه مزاج و از روی خط او نوشته شده ص ۲-۳ و گفتاری از طوسی درباره حرارت غریزی ص ۳-۴ و در کنار ص ۳ حاشیه‌ای است از غیبی گرگانی بر آن و به خط شکسته تعلیق که در شب دوشنبه ۲۱ جمادی الاول ۱۲۹۹ نوشته؛ ۲ص (۱-۲)[ف: ۳-۱۸۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۸/۱۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ جلد: تیماج، ۲ص (۲۳۱-۲۳۲)، ۲۲سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [سنا: ف: ۱-۲۰]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۴/۵-ف

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: موزه بریتانیا شAdd. 19619 (ریو ۸۴۳)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۱ جمادی الثانی۱۱۰۳ق؛ ۱ص (۲۴۶پ)، ۱۵سطر[فیلمها ف: ۱-۵۲۴]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۳۱/۵-عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۸۶]

● مکاتبات متمهدی (مهدی کاذب) به اعراب لنگه و عمان (ترجمه) / نامه‌نگاری / فارسی

mokātebāt-e motamahdī (mahdī-ye kāzeb) be a'rāb-e lenge va 'omān (t.)

مجیر شیبانی، علی محمد، ۱۲۲۹ - ۱۳۰۷ شمسی

mojīr-e šeybānī, 'alī-mohammad (1850 - 1928)

مستمل بر نامه، گویا مقصود از متمهدی، مهدی سودانی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۰/۹۱

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ ۵ص (۵۰۲-۵۰۶)[مختصر ف: -۱۶۸]

● مکاتبات الملوک و السلاطین / نامه‌نگاری / عربی

mukātibāt-il mulūk wa-s salāṭīn

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۱۲/۳۴-ف

نسخه اصل: نسخه ش ۲۱۶ کتابخانه تقوی که اکنون در کتابخانه مجلس شورای ملی است ۶۴۶۱۴-۴۵۵۹؛ کا: عبدالحی، تا: ۸۲۲ق، جا: ماردین در شمال عراق[فیلمها ف: ۱-۶۱۹]

● مکاتبات منسوب به ایران و افغانستان / اسناد / فارسی

mokātebāt-e mansūb be īrān va afqānestān

تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه: ۶۱۹۰/۳

در ۱۸۳۴-۱۸۳۶ با دولت انگلیس؛ خط: شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن قرمز [نشریه: ۲-۲۶۶]

● مکاتبات منظوم / شعر / فارسی

mokātebāt-e manzūm

اعتضادالسلطنه، علیقلی بن فتحعلی، ۱۲۳۴؟-۱۲۹۸قمری

e'tezād-os-saltane, 'alī-qolī ebn-e fath-'alī (1819-1881)

در کتابخانه آستان قدس رضوی مشهد نسخه‌ای از این منظومه در مجموعه‌ای است با شیرین و فرهاد وحشی و تکمیل آن از وصال به تاریخ ۱۲۸۱ق(فهرست رضوی ۷۹۴/۷). در الذریعه این مثنوی یکجا به نام مثنوی مکاتبات و جای دیگر به نام «مثنوی از علی قلی میرزا» شناسانده شده است (الذریعه ۹۴/۱۹ و ۳۰۵)؛ در مجموعه آثار اعتضاد السلطنه (در مجموعه کتب اهدایی طباطبائی به مجلس) نسخه‌ای دیگری است از این مثنوی (شماره ۲۹۳).ازنوع ده نامه‌هاست ولی درهفت فقره به بحر فرهاد و شیرین وحشی و مشتمل بردویست وسه بیت.

آغاز: اگر با صد هزاران مکر و حیله ××گرفتی از کف من یک وسیله / که در وی بود بویی از تفاهم ×× طلب کردم فلان در وثاقم

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۷/۶-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** درنگم بود و در وی ناشتایی ×× تو پنداری خیالی بود و خوابی / سخن را ختم سازم بر دعایت ×× همیشه باد در عالم بقایت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در نسخه هر فقره با خطی مشخص شده است، برای نمونه بیت نخستین چند نامه آورده می‌شود: نامه دوم: «مه من ای شه گردون غلامت ×× شراب عیش در ساغر مدامت»، آغاز نامه سوم: «بتا ای در سپهر حسن خورشید ×× به تخت پادشاهی شاه جمشید»، آغاز نامه چهارم: «مه من ای به خوبی شهره شهر ×× چو تریاق است در کام از توام زهر»، در نامه دوم این ابیات به چشم می‌خورد: «دل از بی مهریت ناشاد دارم ×× ز عبدالله سخنها یاد دارم / به خاطر نیستت ای سرو آزاد ×× چها کردی به باغ خانی آباد ... / چو با پرویز و عبدالله نشستی ×× ز من یکباره گویا دست شستی»؛ جلد: تیماج، ۶گ (۶۶-۷۱)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۲-۴۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۵۶۰/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** سخن را ختم سازم بر دعایت ×× همیشه باد در عالم بقایت

خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: محسن بن اسدالله خان بن نجفقلی خان ایروانی، تا: ۱۲۸۱ق؛ جلد: روغنی مذهب، ۱۱سطر (۸/۵×۱۰)، اندازه: ۹/۳×۱۴/۲سم [ف: ۷-۷۹۴]

● مکاتبات ناصری / نامه‌نگاری / فارسی

mokātebāt-e nāserī

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۶۱

آغاز: عرایض حاکمان جواهر آسای همایون که به خدمت جناب اشرف امجد افخم - دام اقباله - فرستاده شده؛ **انجام:** کسری در جوف با کسر حساب شما ارسال داشتم، در نظر حساب اشرف افخم - دام اقباله - ... نشده باشم

احتمالاً جلد ۱، این مجموعه شامل دفتر ثبت مراسلات حکام (دفتر سوادنامه‌ها) در عصر ناصری می‌باشد و معمولاً برای حفظ سواد مکتوبات دربار (ایندکس) بوده و گاهی محاسبات دیوانی نیز از آنها لحاظ گردیده است؛ خط: شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ تا ۱۲۹۴ق؛ خطوطی در صفحات ۷، ۴۴، ... و احتمالادستخط ناصر الدین شاه قاجار باشد و دارای ۳۵۴ نامه است؛ از طرف فرج الله خسروی به آیت الله ابن یوسف شیرازی در تاریخ ۱۳۳۱/۱۰/۱۵ ش اهدا شده است؛ جلد: تیماج، ۱۲۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۲۸-۸۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۶۲

آغاز: عالیجاه عزت استمرار آقا آقا بابا بیک ... پیشخدمت سر کاری سر افزار بوده اند؛ **انجام:** آنچه عذر و خلاف شرع انور شد ف خود موقوف و معطل ندارد، این حروف نسبی مقرری و مقاطعه ...

احتمالاً جلد ۲؛ خط: شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ تا ۱۲۹۶ق؛ از طرف فرج الله خسروی به آیت الله، ابن یوسف شیرازی در تاریخ ۱۳۳۱/۱۰/۱۵ ش اهدا شده است؛ جلد: تیماج زیتونی، ۲۳۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۳۱ سم [ف: ۲۸-۸۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۶۳

آغاز: حاجی معدل عریضه شما بنظر رسید از فقرات معروضه خاطر والاقرین استحضار؛ **انجام:** هر وقت حساب باقی و امساله را پرداخت که از عالیجاه مشار الیه قبض گرفت آنوقت اگر شخصه شرفیاب شود مضایقه نیست

احتمالاً جلد ۳؛ خط: شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۹۵ تا ۱۲۹۷ق؛ دستخط چند تن از رجال قاجار در آن مشهود است واز احتشام الدوله و محمد خان نام برده شده در پایان هر نامه کلمه «دستخط مبارک» آمده است که توضیحاتی در خصوص مطالب نامه دارد، محشی، در میان یادداشتها بیشتر از خطه جنوب و از شهرهای کازرون، شیراز، برازجان و ... گزارش می‌شود؛ جلد: تیماج، ۷۰گ، ۲۶سطر(۱۹×۲۸)، اندازه: ۲۰/۵×۳۳ سم [ف: ۲۸-۸۹]

● **مکاتبات نصرالدوله با وزیر جنگ** / نامه‌نگاری / فارسی

mokātebāt-e nasr-od-dowle bā vazīr-e jang

مجموعه‌ای از نامه نگاری‌های نصرالدوله رئیس لشکر شیراز است با وزیر جنگ آن زمان و پاسخ‌های همان وزیر جنگ در سال ۱۳۲۹ق و شامل مطالبات حقوق لشکر و درخواست مرخصی فرمانده لشکر و برخورد ارتشیان و رخدادهای دیگر شامل شرب خمر برخی ازسربازان و درگیری‌های فیمابین و شرکت سربازان درغارت یهودیان شهر وغیر از اینها. پایان برخی از نامه‌ها به نام نصرالدوله، یوسف، سلطان عبدالمجید و قوام السلطنه است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۷۲

آغاز: بسم الله ... بطهران ... ۱۳۲۹ مقام منیع وزارت جلیله جنگ دامت برکاته؛ **انجام:** عرض ارادت و احوالپرسی دارم نصرالدوله شب دهم میزان سنه ۱۳۲۹

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۱۳۲۹ق؛ ۳۱گ، ۷سطر (۱۲/۵×۲۰)، اندازه: ۲۰×۳۴/۵سم [ف: ۳۱-۶۵۷]

● **مکاتبات و اسناد جمع و خرج و ...** / اسناد / فارسی

mokātebāt va asnād-e jam‘ va xarj va ...

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۸۵۵

شامل: دو برگ سند خرج محاسبه کرایه اصطبلی در آذربایجان در ۱۳۲۲ق، ۱۰ برگ قبض مستمری کارگزاران دیوان اعلی در ۱۳۲۲ق، سه برگ قبوض مستمری اشخاص، ۱۰ برگ اسناد جمع و خرج املاک جناب عماد دفتر در قراچه داغ. سه نامه خطاب به وثوق الدوله، سه برگ اسناد مصالحه و خرید و فروش ملک؛ خط: شکسته نستعلیق و سیاق، بی‌کا، تا: ۱۳۲۲ق؛ ۶۷گ [ف: ۳۴-۷۷]

● **مکاتبات و خطوط معاریف و شناختگان** / خط / فارسی

mokātebāt va xotūt-e ma‘ārīf va šenāxtegān

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۱۳۹

استخراج شده در ۲۲۸برگ؛ بی‌کا، بی‌تا[ف: ۱۷-۳۰۱]

←المکاتبات و المراسلات ⟵ منشآت

● **مکاتبات وزارت خارجه** / اسناد / فارسی

mokātebāt-e vezārat-e xāreje

مکاتبات وزارت خارجه با سفرای دول متحابه مقیم ایران. عثمانی و روس و انگلیس و فرانسه و اتریش و مجارستان از ۱ ربیع الثانی ۱۲۹۵ تا ۸ شعبان ۱۲۹۵ق.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مخمل ارغوانی و مقوایی، ۱۳۵گ، ۱۱سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [سنا: ف: ۲-۸۹]

● **مکاتبات الوزراء و الامراء** / نامه‌نگاری / عربی

mukātibāt-ul wuzarā’ wa-l umarā’

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۱۲/۳۵-ف

نسخه اصل: نسخه ش ۲۱۶ کتابخانه تقوی که اکنون در کتابخانه مجلس شورای ملی است ۶۴۶۱۴-۴۵۵۹؛ کا: عبدالحی، تا: ۸۲۲ق، جا: ماردین در شمال عراق[فیلمها ف: ۱-۶۱۹]

● **مکاتبات و فرامین** / اسناد / ترکی – فارسی

mokātebāt va farāmīn

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: عکسی بدون شماره

نسخه اصل: از پاریس شماره ۷۸ ترکی. از مکاتبات سلاطین عثمانی و اغلب به فارسی است؛ بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۳-۱۰۴]

● **مکاتبات و فوائد** / نامه‌نگاری / فارسی

mokātebāt va favā'ed

احرار، عبیدالله بن محمود، ۸۰۶ - ۸۹۵ قمری

ahrār, 'obeyd-ol-lāh ebn-e mahmūd (1404 - 1490)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۷۱/۹

عارف نوشاهی این نسخه را قسمتی از فقرات احرار می‌داند و نه نامه‌های او (احوال و سخنان احرار، ص ۵۴۵)؛ خط: نسخ، کا: کازرونی، ملک محمد بن علی، تا: پایان ربیع الاول۱۲۰۴ق؛ ۳۰گ (۳۴۲-۳۷۱)، ۱۷سطر(۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۵سم [ف: ۱۶-۱۱۶]

● **مکاتبات و مخابرات تلگرافی به مشیرالسلطنه حاکم گیلان** / اسناد / فارسی

mokātebāt va moxāberāt-e telegrāfī be mošīr-os-saltane hākem-e gīlān

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۶۴-ف

دو جزوه در یک مجلد نخستین از ۵ ذیقعده ۱۳۰۲ تا ۹ جمادی الثانی ۱۳۰۳ با نمره و نخستین آن ۹ است، دومی از نمره ۱۸ مورخ جمادی الثانی ۱۳۰۳ تا نمره ۳ مورخ ۵ ذیقعده ۱۳۰۲؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۴۶گ [فیلمها ف: ۲-۲۱۷]

● **مکاتبات و منشآت** / نامه‌نگاری / عربی

mokātebāt va monša'āt

موسوی، محمد بن محمد، ق۸ قمری

mūsavī, mohammad ebn-e mohammad(- 14c)

این نسخه بخشی است از کتابی (بابی است از آن کتاب) شامل این بخش‌ها: -مکاتیب به دوستان و یا صدور و ملوک سلسله ارتقیه (از ترکمانان شاخه ماردین)؛ -مکتوبات در تهنیت (دوستان، حکام و صدور)؛ -تعازی؛ در این بخش آخر مکاتبات نمونه است شبیه دستور ترسل. مؤلف برخی از تعبیرات پسندیده و مطلوب را تعلیم می‌دهد.از جمله شامل نامه به نجم الدین ایلغازی، پاسخ نامه از نقیب رضی الدین ابن طاوس، نامه خطاب به نقیب مؤید الدین عبدالله بن عبیدالله حسینی، نامه به امیر شهاب الدین احمد بن جلابا، مکتوب به قطب الدین الشیرازی در تبریز به سال ۷۰۹، مکتوب در تقریظ ارجوزه ای در تصوف به درخواست سراینده ارجوزه.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۰۹-طباطبائی

آغاز: آغاز مکتوب تفریظ: کتب علی ارجوزه فی التصوف نظمها بعض فضلاء السادات و التمس من السید ذلک؛ (آغاز تفریظ ...): تاملت هذه المجالس الجامعه بین فصاحة البداوه و سجاحة الحضاره فوجدتها اعذب من السلسبیل ... فاسرحت فیها رکاب نظری ... و طفقت امتری دررها و استحلی دررها و اتلو سورها ... و هی ء اندی کبدی من الزهر الجنی ...؛ -مکتوب به شیخ نجم الدین قاسم بن فاتک نحوی که سید مقامات حریری را در نزد او خوانده بود؛ آغاز: الباب ... (بر اثر پارگی نسخه یک کلمه خوانده نمیشود) ما قاله من المکاتبات و الرسائل نظماً و نثراً رساله الی الملک الصالح صاحب ماردین یعز به فیها بوالده الملک المنصور ... و ذلک فی سنة ۷۱۰؛ **انجام:** و الحمدلله الذی نصرکم علیهم فلزمتم نواصیهم و هدستم صیاصیهم ... فلم یجدوا من الذل نصیرا و لا استطاعوا الی خلاص

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در صدر نسخه با قلم قرمز چنین نوشته شده است: «الباب ... ما قاله من المکاتبات و الرسائل نظما و نثرا. رسالة الی الملک الصالح صاحب ماردین یعزیه فیها بوالده الملک المنصور و یهنیه بالخلافه و ذلک فی سنة عشر و سبع مائه»؛ ۷۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۳-۷۶۴]

● **مکاتبات و نامه‌های خانوادگی** / نامه‌نگاری / فارسی

mokātebāt va nāme-hā-ye xānevādegī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۲۵/۹-ف

نسخه اصل: نسخه آقای دکتر محسن صبا؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۲-۱۳۹]

● **مکاتبة ابن العلقمی مع سید تاج الدین محمد بن نصر الحسنی** / نامه‌نگاری / عربی

mukātibat-u ibni-l 'alqamī ma'-a sayyid tāj-ul dīn muḥammad-i bn-i naṣr-il ḥusnā

ابن علقمی، محمد بن احمد، ۵۹۳ - ۶۵۶ قمری

ebn-e 'alqamī, mohammad ebn-e ahmad (1198 - 1259)

نامه‌ای است که مؤید الدین ابن علقمی - وزیر مستعصم عباسی - به سید تاج الدین محمد بن نصر حسنی نوشته و در آن خبر غارت کردن کرخ و قتل عام مردمانش را به او می‌دهد. این نامه نیز مانند دیگر نامه‌های این مجموعه، جنبه ادبی دارد.

[معجم اعلام المورد ۳۲]

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۴/۴۰ ـ ب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲گ (۱۷۴پ-۱۷۵ر)، ۲۷سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۱-۱۵۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۵۷/۳۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: نائینی؛ جلد: تیماج، ۲ص(۱۲۱-۱۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۸سم [ف: ۷-۸۱۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۰۴/۶

آغاز: صورة ما کتبه مؤید الدین ... حذم بدعاء لیلی و ثناء عطر

مندلی و ینهی انه حذم بها؛ **انجام:** فتنف بالجواشن و الدروع و السلام

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۱گ (۲۷)، ۱۶سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۲۸-۴۶۱]

● **مکاتبة الی اهل الکدیة البیضاء** / نامه‌نگاری / عربی

mukātibat-un ilā ahl-il kidyat-il bayḍā'

هادی المستجیبین، حمزة بن علی،- ۴۳۳ قمری

hādī-yol-mostajībīn, hamzat ebn-e 'alī(- 1042)

نامه‌ای است بسیارمختصر که هادی المستجیبین برای اهالی کدیه بیضاء فرستاده است. در این نامه پس از این‌که آنان را به رضا و تسلیم می‌خواند، تأکید می‌کند که نامه‌های خویش را پراکنده نکنند و همه را به دست سفیر القدره و یا حسن بن هبة الرفاء بسپارند.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۹۵/۹

آغاز: مکاتبة الی اهل الکدیة البیضاء توکلت علی مولانا وحده المنجز لعبده الامام الهادی وعده؛ **انجام:** پایان: والوصایه بترک الاصغاء الی شناعات فانها محنة واقعه باهلهما والسلام و کتب قائم الزمان بخطه و الحمد لمولانا وحده.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۷۸ص، ۱۵سطر، اندازه: ۲۱×۵۰سم [ف: ۱۰-۲۲۰۴]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۷۶/۹

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۱۳۴۸؛ خط: نسخ درشت، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۱۴۲-۱۴۴) [عکسی ف: ۲-۴۵۷]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۹۴/۹

نسخه اصلی: کتابخانه واتیکان ـرم ۱۳۳۲؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ ۲ص (۱۰۳-۱۰۴)[عکسی ف: ۳-۳۷۵]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۶۵/۹

آغاز: توکلت علی مولانا ... الی الکدیة البیضاء العالیون اهلها سلام علیکم بحسن نیاتکم و حمید افعالکم

نسخه اصلی: کتابخانه واتیکان ـرم ۹۳۳؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲ص (۸۷-۸۸)[عکسی ف: ۳-۲۱۰]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۸۴/۹

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۹۱۰؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: شنبه دهه پایانی ربیع الثانی ۱۱۰۹ق؛ ۱ص (۱۰۱)[عکسی ف: ۲-۴۷۱]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۳۶/۹

نسخه اصلی: کتابخانه واتیکان ـرم۱۳۳۷؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: با تاریخ قرن۱۳؛ ۲ص (۱۰۴-۱۰۵)[عکسی ف: ۳-۲۹۷]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۵۳/۹-ف

نسخه اصل: کتابخانه اباعبدالله زنجانی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۳۵۲ق؛ از روی نسخه انستاس کرملی؛ ۱۹سطر[فیلمها ف: ۱-۵۹۷]

● **مکاتبة الی الشیوخ الاوابین** / نامه‌نگاری / عربی

mukātibat-un ila-š šuyūx-il awwābīn

سموقی، علی بن احمد، ق۵ قمری

sammūqī, 'alī ebn-e ahmad(- 11c)

نامه‌ای است به شیوخ درزی که در دین خود مستقیم مانده‌اند و در آن ضمن تمجید، پند و اندرزهایی می‌دهد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۷۱/۳۵

آغاز: احسن الله عون الشیوخ الطهرة الاوابین و سهل لهم سبیل الرشاد و اطرف عنهم اعین الخونةالملحدین

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۹۱۳؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۵ ص (۲۷۶-۲۸۰)[عکسی ف: ۴-۴۱۹]

● **مکاتبة امیرالمؤمنین و معاویة (کلام فی ...)** / تاریخ اسلام / عربی

mukātibat-u amīr-il-mu'minīn wa mu'āwīya (kalām-un fī ...)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۷۱۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۲۱۹پ-۲۲۱ر)[مختصر ف: -۶۸۱]

● **مکاتبة تذکرة** / نامه‌نگاری / عربی

mukātibat-un taḏkira

نامه‌ای است حاوی تذکرات و اندرزهای کوتاه دینی به جماعت دروز.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۷۱/۲۵

آغاز: کتابی الی اهلی و اخوانی البررة السادقین [کذا] و الاصفیاء الطهرة المحقین اذکارا لمن تذکر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۹۱۳.خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳ص (۲۴۸-۲۵۰)[عکسی ف: ۴-۴۱۶]

● **مکاتبة رمز الی الشیخ ابی المعالی** / نامه‌نگاری / عربی

mukātibat-u ramz-in ila-š šayx abi-l ma'ālī

سموقی، علی بن احمد، ق۵ قمری

sammūqī, 'alī ebn-e ahmad(- 11c)

شیخ ابوالمعالی نامه‌ای به شیخ مقتنی نوشته درباره اختلافاتی که بین بعضی از کشاورزان رخ داده و عده‌ای قصد کوچ از آن دیار را دارند، و سوءتدبیر وکیلی که آنجا گماشته شده بود. درپاسخ این نامه، دستوراتی به ابوالمعالی داده شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۷۱/۳۷

آغاز: وصلت مکاتبة الشیخ الطاهر الزکی ذو النفس الساکنة و العقل الزاهر الابی و وقفت علی مضمون فصولها

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۹۱۳؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴ص (۲۸۴-۲۸۷)[عکسی ف: ۴-۴۲۰]

● **مکاتبه سلطان علی ابن مؤید ملک خراسان با شیخ شهید مصنف لمعه** / نامه‌نگاری / عربی

mokātebe-ye soltān ʻalī-ye ebn-e moʼayyed malek xorāsān bā šeyx-e šahīd mosannef-e lamʻe

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۲۵۲/۴

کا: حسین بن حاج عبدالحامد فیجانی، تا: ۱۲۸۵ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۶۵ر-۱۶۶پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۳۴۷]

● **مکاتبه شاه صفی با سلطان مراد عثمانی در باب احمد خان گیلانی** / اسناد / فارسی

mokātebe-ye šāh safī bā soltān morād-e ʻosmānī dar bāb-e ahmad xān-e gīlānī

اشرف مازندران در محضر شیخ الاسلام. این نامه به مصاحبت سیدی بیک ایشیک آقاسی فرستاده شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۶/۱۳

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم غفاری، تا: حدود ۱۰۳۰ق؛ ۳ص (۲۶-۲۸)[مختصر ف: -۷۹۱]

● **مکاتبة الشیخ ابی الکتائب** / نامه‌نگاری / عربی

mukātibat-uš šayx abi-l katāʼib

نامه‌ای است به شیخ ابوالکتائب و می‌خواهد به وی تقویت روحی بخشد نگارنده از شیخ می‌خواهد که چنانچه در محل خود نمی‌تواند اقامت کند به بلاد شام کوچ نماید.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۷۱/۲۱

آغاز: اعلم یا اخی عملی و عملک ینظر فیه من لا یحیف و لا یجور اما تتحقق ان مولی الخلق هو القائم

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۹۱۳؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲ص (۲۳۸-۲۳۹)[عکسی ف: ۴-۴۱۵]

● **مکاتبة الشیخ ابی المعالی** / نامه‌نگاری / عربی

mukātibat-uš šayx abi-l maʻālī

سموقی، علی بن احمد، ق۵ قمری

sammūqī, ʻalī ebn-e ahmad(- 11c)

نامه‌ای است خطاب به شیخ ابوالمعالی مشتمل بر دستوراتی دینی به وی و پسر عموها و خویشان او. این نامه در سال ۲۶ از سال‌های قائم الزمان نگاشته شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۷۱/۴۲

آغاز: اطال الله بقا[ء] الشیخ الخیر و اخوته بحفظ مساعی الدین و معالمه و جعل القربة الی اهله اجل مکتسباته

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۹۱۳؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۶ص (۳۰۹-۳۱۴)[عکسی ف: ۴-۴۲۲]

● **مکاتبه شیخ مفید با ولی عصر** / نامه‌نگاری / عربی

mokātebe-ye šeyx-e mofīd bā valī-ye ʻasr

مفید، محمد بن محمد، ۳۳۶ - ۴۱۳ قمری

mofīd, mohammad ebn-e mohammad (948 - 1023)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۰۴/۳۷

خط: نسخ، کا: جباعی حارثی، محمد بن علی، تا: قرن ۹؛ ۱ص (۲۱۴)[ف: ۵-۱۰۸]

● **مکاتبه علی (ع) و معاویه** / تاریخ اسلام / عربی

mokātebe-ye ʻalī va moʻāvīye

وابسته به: زهر الربیع فی الطرائف و الملح و المقال البدیع؛ جزایری، نعمة الله بن عبدالله (۱۰۵۰-۱۱۱۲ق)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۴۳۸/۲

به نقل از زهر الربیع؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[مختصر ف: ۷۹۲]

● **مکاتبة القاضی تاج الدین مع السلطان عبد الله قطبشاه** / نامه‌نگاری / عربی

mukātibat-ul qāḍi tāj-ul-dīn maʻ-a sulṭān ʻabd-ul-lāh-i quṭbšāh

مالکی، احمد بن ابراهیم، ق۱۱ قمری

mālekī, ahmad ebn-e ebrāhīm(- 17c)

صورت نامه‌ای است که قاضی تاج الدین احمد بن ابراهیم مالکی، از سوی شریف زید بن محسن حسنی، به سلطان عبد الله قطبعلیشاه - پادشاه حیدر آباد هند - در شأن سید امیر نظام الدین احمد دشتکی، نوشته است و جنبه ادبی دارد.

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۴/۱۴ـ ب

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۷سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۱-۱۵۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۰۴/۹

آغاز: صورة ما کتبه القاضی تاج الدین ... ما صدع خطیب البراعة و لا صدح عندلیب البراعة؛ **انجام:** فی منزلة دونها السهی و رتبة

لیس و راها منتهی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۳۹–۴۰)، ۱۹سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۲۸–۴۶۳]

● **مکاتبة القاضی تاج الدین مع السید محمد بن الحسن** / نامه‌نگاری / عربی
mukātibat-ul qāḍi tāj-ul-dīn ma‘-as sayyid muḥammad ibn-il ḥasan

مالکی، احمد بن ابراهیم، ق۱۱ قمری
mālekī, ahmad ebn-e ebrāhīm(- 17c)

صورت نامه‌ای است که قاضی تاج الدین احمد بن ابراهیم مالکی، از سوی شریف زید بن محسن، به سید محمد بن حسن – که ظاهرا مسؤولیتی در یمن داشته است – می‌نویسد و از او تمجید می کند،و جنبه ادبی دارد.

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۴/۱۵ ـ ب
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۷سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۱–۱۵۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۰۴/۱۰
آغاز: صورة ما کتبه القاضی تاج الدین ... ما روضة غناء جادها الغمام؛ **انجام:** و الا فانك المقدم فی محراب الجلال، تقدم الامام و السلام
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۴۰ و ۴۱)، ۱۳سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱ سم [ف: ۲۸–۴۶۴]

● **مکاتبة القاضی تاج الدین مع نظام الدین احمد الدشتکی** / نامه‌نگاری / عربی
mukātibat-ul qāḍi tāj-ul-dīn ma‘-a niẓām-ud-dīn aḥmad-id daštakī

مالکی، احمد بن ابراهیم، ق۱۱ قمری
mālekī, ahmad ebn-e ebrāhīm(- 17c)

صورت نامه‌ای از تاج الدین مذکور به نظام الدین احمد دشتکی.

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۴/۱۶ ـ ب
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳گ (۱۴۰پ–۱۴۲ر)، ۲۷سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۱–۱۵۵]

● **مکاتبه کمال الدوله و جلال الدوله = سه مکتوب** / حکومت و سیاست / فارسی
mokātebe-ye kamāl-od-dowle va jalāl-od-dowle = se maktūb

آخوند زاده، فتحعلی بن محمد تقی، ۱۲۲۶؟ – ۱۲۹۵ قمری
āxūnd-zāde, fath-‘alī ebn-e mohammad taqī (1811-1878)

شامل سه طغری مکتوب و پاسخی است که شاهزاده هندوستان به نام کمال الدوله به شاهزاده ایران جلال الدوله نوشته و دریافت کرده است. در این مکاتیب از اوضاع روز انتقاد شدید شده و نشان داده شده است که وضع کشورهای اروپایی به روی چه پایه و مداری قرار دارد و خرابی ایران بر چه مبنایی است. این مکاتیب از شمار نخستین نوشته‌های جدید فارسی است که در قبل از مشروطیت رقم زده شده و نویسنده سر آن داشته تا افکار را برای تغییر وضعیت سیاسی آماده کند. از مطالب بسیار با اهمیت این مکاتیب وجود لغات فرنگی در آن است که در فارسی هنوز معادلی نداشته است. (انوار)
آغاز: زاهد از کوچه رندان بسلامت بگذر×× تا جزایت نکند صحبت بدنامی چند؛صورت سه طغرا مکتوبی است که شاهزده هندوستان کمال الدوله بشاهزاده ی ایران جلال الدوله نوشته و ...

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** یک بسته تنباکو که فرستاده بودی رسید دوربینی که خواسته بودی خریده باسم حاجی عبدالله مروارید فروش بغدادی برشت فرستادم خداحافظ جلال الدوله.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، مذهب، ۱۰۸گ، ۱۲ سطر(۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۳–۱۴۲]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۱۷۵بخش۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: –۱۲۱]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۲۳۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** آزاد و متخلص دارید زیاده باین باصطلاح (اهل) ایران بر این کهنه گورستان فاتحه
خط: تحریری، کا: ا. سپهری، تا: ۱۳۰۷ق؛ جلد: مقوایی، ۱۱۵گ، ۱۸ سطر (۱۱/۵×۱۶)، اندازه: ۱۳/۲×۲۱سم [رایانه]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۲۳۷
خط: نسخ، کا: زین العابدین، تا: جمعه ۳ جمادی الاول۱۳۳۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲۶–۲۰۰]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۲۲۷
آغاز: صورت سه طغرل مکتوبی است که شاهزاده آزاده کمال الدوله دهلوی که پدرش در زمان شاه تیمور از ایران بمرز و بوم هندوستان هجرت کرده
خط: نستعلیق، کا: یوسف، تا: شوال۱۳۳۸ق؛ جلد: مقوایی، ۸۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۱–۲۲۹]

● **مکاتبة المقدس القزوینی مع البید آبادی** / عرفان و تصوف / عربی

mukātibat-ul muqaddas-il qazwīnī ma'-al bīd-ābādī

قزوینی، حسین بن محمد ابراهیم، ۱۱۲۶؟ - ۱۲۰۸ قمری

qazvīnī, hoseyn ebn-e mohammad ebrāhīm (1714 - 1794)

صورت مکتوبی عرفانی است از میر حسینا مشهور به «مقدس قزوینی» به ملا محمد بن محمد رفیع گیلانی بید آبادی اصفهانی (- ۱۱۹۸ق) استاد میر حسینا که در آن بید آبادی را بسیار ستوده است.میان این دو بزرگوار مکاتبات بسیاری صورت گرفته که نوعاً در موضوع سیر و سلوک عرفانی است و بخشی از آنها چاپ و منتشر گردیده است. در شماره بعدی این مجموعه نامه ایاز بیدآبادی به میر حسینا آمده که ممکن است پاسخ همین رساله باشد.

[ریحانة الأدب: ۴۴۹/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۶۲/۸

آغاز: صورة المكاتبة المكتوبة من جناب سیدنا اعلی الله مقامه ... شوقی إلیك نفی لذیذ حیوتی ×× شوقی إلیك أسأل من عبراتی ... عرض سلام نشأ من جانب الطور الإیمن؛ **انجام:** و من جناب القدس الاستمداد فی التخلص عن غواشی المادة و نو امیس الحیوانیة و السلام علی من اتبع الهدی، تمت بعون الله تعالی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ عنوانی که در آغاز آمده به صورت «صورة مکاتبة مقدس القزینی إلی الموحد البید آبادی» می‌باشد؛ ۱گ (۱۶ر-۱۶پ)، ۲۴سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۸۶۶]

● **مکاتبة من آل ابی تراب** / نامه‌نگاری / عربی

mukātibat-un min āl-i abi turāb

نامه‌ای است به آل ابی تراب، و در آن ضمن اعلام نامه برادران ایمانی توسط ابوالحسن، از نیت‌های پاک آنها تمجید کرده و دستوراتی می‌دهد. در پایان به تمامی شیوخ بستان، ساکنان حضره و حصص سلام می‌رساند.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۷۱/۴۰

آغاز: وصلت مكاتبه الشیوخ اخوتی اطال الله بقاهم ادام توفیقهم و علاهم و وقفت علی مضمونها و تصفحتها و استشرحت غوامض علمها

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۹۱۳؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲ص (۳۰۲-۳۰۳)[عکسی ف: ۴-۴۲۱]

● **مکاتبة نصر بن فتوح** / نامه‌نگاری / عربی

mukātibat-u naṣr-i bn-i futūḥ

جواب نامه نصر بن فتوح است و در آن ضمن تجلیل از نصر، درباره وکالت رهبر دروز به عده‌ای و برائت از بعضی دیگر توضیحاتی داده شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۷۱/۲۶

آغاز: وصل کتاب الشیخ الفاضل اطال الله بقاه و ادام تاییده و نعماه و وقفنا علیه و فهمنا جمیع ما ذکره ... فاما ما ذکرته من جهة غیرك ممن بهذا بعنا الحال

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۹۱۳؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴ص (۲۵۲-۲۵۵) [عکسی ف: ۴-۴۱۶]

● **مکاتبه هارون با حمزه خارجی** / نامه‌نگاری / عربی

mokātebe-ye hārūn bā hamze-ye xārejī

مجموعه دونامه وعهد نامه هارون الرشید خلیفه عباسی و حمزه خارجی یکی ازسران گردنکش وشورش به همدیگر است. نامه هارون توسط اسمعیل بن صبیح منشی هارون به سال ۱۹۳ق نوشته شده ودرادامه رساله قضیه آماده شدن جنگ توسط این دوآمده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۷۶۲/۱

آغاز: من عبدالله هارون امیرالمؤمنین الی حمزة بن عبدالله، سلام علیك وانی احمد الیك الله الذی لا اله الا هو واسئله ان یصلی علی محمد عبده ورسوله؛ **انجام:** پس چون بنزدیکان نیشابور برسیدند خبر مرگ هارون شنیدند ودفن کردن او بطوس وبازگشتن سپاه به بغداد حمزه گفت وکفی الله المؤمنین علی القتال.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸گ، ۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۷]

● **مکاتبة هلاکو خان مع ملك ناصر** / نامه‌نگاری / عربی

mukātibat-u hulākū xān ma'-a malik nāṣir

هولاکو خان، - ۶۶۳ قمری

holākū xān (- 1265)

صورت نامه‌ای است تهدیدآمیز که هولاکوخان مغول به ملك ناصر پادشاه شام و دیگر امرای شام می‌نویسد و آنها را دعوت به تسلیم می‌نماید. گفته می‌شود که این نامه از انشای خواجه نصیر الدین طوسی است؛ هر چند بسیار بعید به نظر می‌رسد.

آغاز: الله فاطر السماوات و الأرض الذی یعلم الملك الناصر وسیف الدین یغمور

[هدیة العارفین ۱۳۱/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۱۹/۲۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** فنحن مانثرنا جواهر الکلام و لاقعدنا مکان الملام بل قلنا ما حصر و نعتذر من عی و حضر و السلام.
خط: نستعلیق، کا: محمد نصیر فرزند ملا حسن، بالانکابی جیلانی، تا: قرن ۱۲؛ ۳گ (۱۲۴-۱۲۶)، سطور مورب، اندازه: ۶×۱۵سم [ف: ۲۹-۳۸۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۰۴/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** فاقروا اول النحل و آخر صاد و نحن قد نثرنا جواهر الکلام و الجواب کما یکون و السلام علی اهل السلام
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۲۴-۲۵)، ۱۶سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۲۸-۴۶۰]

←مکاتیب ⩾ انشاء
←مکاتیب ⩾ شرح حال میرزا طاهر دیباچه نگار اصفهانی
←مکاتیب ⩾ صد خطابه
←مکاتیب ⩾ مکتوب
←مکاتیب ⩾ منشآت

● **مکاتیب** / ادبیات / عربی
makātīb

ابراهیم ادهم،- ۱۶۱ ؟ قمری
ebrāhīm-e adham(- 779)

اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه: ۱۵/۱
آغاز: بسمله و منه نستمد اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا فانه الموفق و المعین؛ **انجام:** انک ولی النعماء و سمیع الدعاء قریب مجیب و الحمد الله وحده.
کا: محمد باقر، تا: رمضان۱۲۲۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [نشریه: ۶-۷۳]

● **مکاتیب** / نامه‌نگاری / فارسی، عربی
makātīb

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ - ۵۰۵ قمری
qazālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)
[فهرستواره منزوی ۱۰۱۸/۸-۱۰۱۹]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۵/۵۳-ف
نسخه اصل: حمیدیه ش ۱۴۴۷. مسایل و فتاوی که از خواجه امام اجل حجة الاسلام محمد غزالی پرسیدند (همان اعتراضات که در مکاتیب چاپ شده)؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۷۵۵ق[فیلمها ف: ۱-۴۲۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۸۹/۳
آغاز: و بالاسحار هم یستغفرون شکر و المستغفرین بالاحسار ذکر. در لقمه احتیاط به جای آر که ترک ذرة من حرام خیر من عبادة مائة سنة؛ **انجام:** و علم لا ینفع و حسبنا الله و نعم الوکیل و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله الاطهار.
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد کاظم اصفهانی، تا: رجب۱۰۶۹ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: میشن مذهب، ۶ص (۸۰-۸۵)، ابعاد متن: ۸×۱۵/۸، اندازه: ۱۳/۶×۲۳/۳سم [ف: ۲۹/۱-۲۴۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۸۹/۷
آغاز: سلام الله علی الوالد الاعز عین القاةت (کذا) و رحمة الله و برکاته. قال الله تعالی ان هذه تذکرة فمن شاء اتخذ الی ربه سبیلا؛
انجام: تا رهبر تو نفس بدآموز بود ×× کار تو مپندار که فیروز بوددر ظلمت غفلتی و در خواب غرور
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد کاظم اصفهانی، تا: ۱۰۷۷ق؛ جلد: میشن مذهب، مجدول، ۵ص (۲۲۶-۲۳۰)، ابعاد متن: ۸×۱۵/۸، اندازه: ۱۳/۶×۲۳/۳سم [ف: ۲۹/۱-۲۴۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۹۶/۸
همان‌که درمکاتیب غزالی به چاپ رسیده و دراینجا خطاب به سنجر است در پند به او و تبرئه خود از تهمت‌هایی که به او بسته‌اند؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱۶۸پ-۱۷۱پ)، ۱۳سطر(۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۱-۲۳۹۸]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱/۱۶-عکس
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۶۹۲پ)[فیلمها ف: ۳-۲۱۶]

● **مکاتیب = نامه‌ها** / نامه‌نگاری / فارسی
makātīb = nāme-hā

عین القضاة، عبدالله بن محمد، ۴۹۲ - ۵۲۵ قمری
‘ayn-ol-qozāt, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1100 - 1132)

از عین القضاة همدانی مکاتباتی در دست هست که به احمد غزالی و عزیزالدین و کامل الدوله و مقدم گویا برادر همین عزیزالدین نوشته است.
چاپ: تهران، ۱۳۴۸ش، و ۱۳۵۱ش، به کوشش علینقی منزوی، شامل ۱۲۷ نامه؛ جلد سوم، علینقی منزوی، ۱۳۷۷ش
[هدیة العارفین ۴۵۵/۱؛ الذریعة ۱۳۳/۲۲و ۷۸۱/۹]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۶-ف و ۱۸۹۸-ف
نسخه اصل: جارالله ش ۱۱۰۰ (عسیران ش ۲)؛ خط: نسخ، کا: خلیل بن حسین، تا: دوشنبه ۲۲ ربیع الثانی۶۶۸ق؛ ۱۳۶گ، ۲۵سطر [فیلمها ف: ۱-۲۰۴]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۸۷۵/۷
آغاز: بسمله و به اتوکل، خدای تبارک و تعالی برادر اعز را نگاه دارد و توفیق طاعتش دهاد و نا رسیده برضای او از دنیاش نمیراد؛
انجام: فقال کل یرتقی ارجو کی یقین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ افتادگی: انجام؛ ۴۰گ (۶۶پ-

۱۰۵پ)[ف: ۵-۶۴۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۰۳/۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۱۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۸۹۹-ف

نسخه اصل: شهید علی پاشا س ۱۴۱۷ (عسیران ش ۳)؛ خط: نسخ، کا: نیمه دوم از یونس نامی، تا: نیمه شوال۷۶۲ق؛ ۲۰۶گ [فیلمها ف: ۱-۲۰۴]

۴. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۷/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۹۲ق؛ اندازه: ۱۲/۵×۱۷/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۴۰]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۸۹/۵۱

آغاز: می‌پندارم هنوز چیزی می‌باید نوشت درنیت که دست از من نمیدارد بدان ای برادر اعز - أطال الله بقاك فی رضاه - تاآدمی نداند که فلان چیز نیکست یا نه پندارد هرگز ارادت و طلب آنچه درو نبود و تا نداند که فلان چیز بدست هرگز از آن نکریزد؛ **انجام:** و اگر درکل عالم بکردی هیچ آدمی را نیابی الا ما شاء الله که از تعصب موروث خود برخاسته بود لابل کل فتاة بأبيها معجبة، إنا وجدنا آبائنا ... و لذلك خلقهم و السلام

حاوی یک مکتوب در خصوص علم و جهل و دوری از تعصبات جاهلی است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۱۳۵ر-۱۳۶ر)، سطور چلیپایی، اندازه: ۱۴×۲۸سم [ف: ۳۱-۷۱۵]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۹۵-ف

نسخه اصل: پاریس S. P. 35 (عسیران ش ۵)؛ خط: نسخ، کا: باقر، تا: رجب۱۰۲۵ق، به دستور علی پاشا والی تبریز؛ ۳۶۵گ [فیلمها ف: ۱-۲۰۴]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۷۷

آغاز: خبث از شروط نماز وفقها چنین گویند که؛ **انجام:** انه لقادر الكريم الرؤف الرحيم و السلام و الحمدلله رب العالمين و صلواته على محمد و آله اجمعين

حاوی مکتوبات عین القضات همدانی، در این مکتوب‌ها مباحث بسیاری از عرفان و تصوف طرح و به مخاطبین گوشزد می‌شود، متأسفانه قسمت اول و صفحات چندی از ابتدای نسخه افتاده است و آنچه باقی است حاوی ۸۶ مکتوب ازعین القضات است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: ناصر الدینشاه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۴۰گ، ۱۹سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۵-۲۵۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۱۴-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۲۰۴]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳-ف

نسخه اصل: مراد ملا ش ۱۵۴۷. (دیباچه عسیران بر تمهیدات ص ۱۱ ش ۴)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۸۹گ، ۲۰سطر[فیلمها ف: ۱-۲۰۳]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۴۵بخش۳ و ۴۶بخش۳ و ۴۷بخش۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: -۹۶]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۴۸/۲-ف و ۳۷۶۹-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیاAdd. 16823. مقدمه مکاتیب؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۲-۲۸۷ و ۲۴۵]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۷۹۴/۲-عکس

بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۳-۲۶۰]

● مکاتیب / منطق / عربی

makātīb

رشید وطواط، محمد بن محمد، - ۵۷۳ قمری

rašīd-e vatvāt, mohammad ebn-e mohammad(- 1178)

سه نامه از رشیدالدین وطواط به شرف الزمان محمد بن یوسف ایلاقی است که در نامه نخست از عکس سالبه کلیه سؤال نموده و بعد از پاسخ ایلاقی وی در نامه دوم و سوم به پاسخ ایلاقی ایراد گرفته و ایلاقی نیز آنها را جواب گفته است.

[ریحانة الادب ۳۱۰/۲؛دانشنامه ادب فارسی ۴۲۵/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۰۹۹/۳

آغاز: رجال الفضل كلهم ... و كعبتهم حمى شرف الزمان اذا ما جاءه الزوار جروا ... لايخفى على سامي مجلس سيدنا الامير الامام شرف الزمان اطال الله بقاوه؛ **انجام:** حالتى قرب المزار و بعد الدار عن الدار و ان تشرفنى باوامره و نواهيه انشاءالله تعالى.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۳۴ق؛ مصحح؛ ۷گ (۱۰پ-۱۶پ)، اندازه: ۵/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۵-۶۱۱]

● مکاتیب / فلسفه / عربی

makātīb

فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ - ۶۰۶ قمری

faxr-e rāzī, mohammad ebn-e ‘omar (1150 - 1210)

شامل سه نامه: اولی به عماد الدین درباره علم خداوند ورد نظریات ابن سینا در اشارت و رمی شیخ الرئیس: «بأنه مضطرب الرأی و مختلف القول»؛ دوم به شیخ شهاب الدین سهروردی در مورد علائق نفسانیه روحانیه و فرق آن با علایق جسمانیه جسدانیه؛ سوم به صدر الدین نیسابوری که گویا در اواخر عمر املا نموده و یحیی بن شافعی مذوقانی آن را نگاشته و شیخ رکن الدین آن را به صدر الدین نیسابوری ارائه کرده است و موضوع آن محبت است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۹۹/۵

آغاز: المفتخر بتلك الفوائد المتكاثرة و الفرائد المتواترة محمد الرازى سلام الله تعالى على الإمام الهمام الأجل المتجل الأكمل ال أفضل عماد الدين مجد الإسلام قدوة ال أفاضل و ال أماثل منبع المناقب؛ **انجام:** فلعلى أقدر على أن أرسل شيئاً من تلك

المجلدات لینضاف إلی ما سبق من أنواع الابرامات و لله الولی لکل الخیرات و الحمدلله حق حمده و الصلوة علی سیدنا محمدو آله
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۸؛ ۳گ(۳۲پ-۳۴پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۷×۱۵سم [ف: ۳۱-۷۶۳]

● **مکاتیب = نامه ها = منشآت** / نامه‌نگاری، فلسفه، اخلاق / فارسی

makātīb = nāme-hā = monša'āt

بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین، - ۶۶۷ ؟ قمری

bābā afzal-e kāšānī, mohammad ebn-e hoseyn(- 1269)

نامه‌هایی که بابا افضل به بزرگان زمان خود نوشته است و حاوی مباحث اخلاقی بسیار است.

چاپ: مصنفات افضل الدین محمد مرقی کاشانی، به تصحیح مجتبی مینوی و یحیی مهدوی (تهران، خوارزمی: ۱۳۶۶ (چاپ دوم))

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۱۴/۷

بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۵ص (۹۴-۹۸)، سطور چلیپا (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱۲-۲۵۲۵]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۵۵/۱

آغاز: مدد تأیید الهی از روزگار و اندیشه مخدومی منفصل و منقطع مباد ...

خط: نستعلیق شکسته، بی کا، تا: ۱۰۵۸ق؛ شاید همان است که در الذریعه (ج ۲۲ ص ۱۴۵) ذکر شده و ظاهراً منتخبی از کلمات خواجه افضل است [نسخه پژوهی: ۳-۷۰]

۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۶۸/۱۱

خط: نستعلیق خفی، کا: محمد محسن خاتون آبادی، تا: ۱۰۹۵ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۷-۳۷۸]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۳۰/۱۰

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن امیر محمد قاسم حسینی، تا: ۱۱۵۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۱۱ص (۱۱۴-۱۲۵)، ۱۶سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۶-۸۱۷]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۲۳۹

آغاز: کلماتی که از اقلام مبارک آن خلاصه اخیار عصر؛ **انجام:** احمد مجتبی محمد المصطفی.

در فهرست با عنوان «چهار نامه» آمده است؛ خط: نستعلیق و شکسته، بی کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ واقف: نائینی؛ ۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۶-۴۰۵]

۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۷۶/۲

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۵۱ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۸پ-۱۹پ)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱-۱۲۶]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۱۲/۴۴

بی کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ ۲گ (۱۴۳ر-۱۴۴ر) [ف: ۵-۷۰۰]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۲۳/۱۳

بی کا، تا: ۱۲۹۰ق؛ ۱۲سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۲-۳۸۳]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۲۳/۱۴

بی کا، تا: ۱۲۹۰ق؛ ۱۲سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۲-۳۸۳]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۲۳/۱۵

بی کا، تا: ۱۲۹۰ق؛ ۱۲سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۲-۳۸۳]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۱۲۲

آغاز: کلماتی که از اقلام مبارک؛ **انجام:** و با او حجت بگرداناد.

در فهرست با عنوان «چهار نامه» آمده است. این نسخه مشتمل است بر چهار نامه که در جلد دوم فهرست بشماره‌های ۹ و ۸ و ۱۰ و ۱۱ اخلاق خطی نشان داده و نشانی گذاری شده است؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن کاظم بروجردی، تا: سه‌شنبه ۱۹ ربیع الثانی۱۳۲۹ق، جا: مشهد رضوی؛ واقف: نائینی؛ جلد: مقوا، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۶-۴۰۵]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۴۵۴/۵

آغاز: صباح و مساء مجلس عالی صدری صاحبی کبیری؛ **انجام:** و الذین جاهد و افینا لنهدینهم سبلنا و ان الله لمع المحسنین و السلام

نامه‌ها در این نسخه با خطی مستقیم از هم جدا شده‌اند (آغاز نسخه مربوط به نامه به مجدالدینمحمد بن عبیدالله و انجام آن مربوط به نامه به شمس الدین دزواگوش (۲) است)؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد خان، تا: ۱۳۳۳ق، جا: تهران؛ جلد: مقوایی، ۳۴ص (۲۰۰-۲۳۳)، ۱۶سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۵-۵۹۵]

۱۳. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۱۳۵/۴

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ قطع: خشتی[ف: -۱۰۰]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۸۰۵/۸

آغاز: و ایضاً من منشآته قدس سره: جل و تقدست اسمائه آگاهست از مکنون دل و ضمیر روان ... مجلس اسمی شمس الدین ضیاء الاسلامی؛ **انجام:** پس وجود بدین دو حال درست و واجب شده باشد، یکی از روی عمل که مجاهده عبارت از آنست، و دیگری از روی علم که تجرید عبارت از آنست فالله الموفق و المعین.

خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲ص (۴۳-۴۴)، اندازه: ۱۶×۲۹سم [ف: ۱۳-۲۰۶]

۱۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۶۴۷/۱۶

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ ۴ص، قطع: وزیری[رشت و همدان: ف: -۱۵۱۶]

● **مکاتیب** / نامه‌نگاری / فارسی

makātīb

علاء الدوله سمنانی، احمد بن محمد، ۶۵۹ - ۷۳۶ ؟ قمری

ʻalāʻ-od dowle-ye semnānī, ahmad ebn-e mohammad (1262 - 1336)

چاپ: تهران، ۱۳۵۱ش

۱. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۱۶/۲۶

خط: نستعلیق، کا: عطاء الله بن محمد بن نظام حسینی بخاری، تا: ۸۴۳ق؛ ۱۲گ (۲۴۴ر–۲۵۵پ)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱–۱۰۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۵۲۵/۵–ف

بی کا، بی تا؛ ۶گ (۱۸۳–۱۸۸)[فیلمها ف: ۳–۱۶۵]

● **مکاتیب** / عرفان و تصوف / فارسی

makātīb

منیری، احمد بن یحیی، – ۷۸۲ قمری

monīarī, ahmad-eb bn-e yahyā(- 1381)

دست کم سه مجموعه نامه‌های عرفانی از او در دست است که تاریخ گردآوری آنها در نسخه‌ها گوناگون است: ۱. «مکتوبات صدی» نامه‌هایی که به قاضی شمس الدین حاکم قصبه جوسر (جوسه) در برابر پرسش‌های او نوشته، گردآوری زین بدر عربی، که در دیباچه آن آمده در ماه‌های ۷۴۷ق یا ۷۴۹ق از خطه بهار به وی نوشته و شمار آنها صد است؛ ۲. «مکتوبات دوصدی»، ۲۰۹ نامه است، برخی با نام و برخی بی‌نام، نیز گردآوری همان زین بدر، که در دیباچه می گوید: بعد از تألیف صد مکتوب به قاضی ... نامه‌های دیگر ایشان به شرق و غرب، یا در پاسخ مریدان نوشته بودند، این خدمتگزار در ماه‌های جمادی الاول تا سلخ رمضان ۷۶۹ق این مجموعه را گردآوردم. اگر پس از این نامه‌ای دیگر به دست آمد، مجموعه سازم؛ ۳.«مکتوبات بیست و هشت» نامه‌هایی که به شیخ مظفر فرستاده است. گردآورنده آن که شناخته نیست می گوید: در مدت ۲۵ سال، در پاسخ شیخ مظفرنامه‌هایی می‌داده و نوشته بود اینها برای حل مشکلات آن برادر است، به کسی افشا نگردد، مظفر سفارش کرده بود هنگام رحلت در کفن او نهند، چنین شد، یک دسته باقی ماند و این چند نامه است. (احمد منزوی)

آغاز: (مکتوبات صدی): سپاس بی پایان و ستایش فراوان مر حضرت پاک را ...

(آغاز برابر برخی نسخه‌ها): پاک سرور عاشقان و تاج سر عارفان محمد ...

(مکتوبات دوصدی): الحمد لله الذی وقف للمشایخ ما یجوز من الاکرام ... بعد از تألیف صد مکتوب به اسم قاضی شمس الدین

(مکتوبات بیست و هشت «چاپی»): حمد له. صلاة. اما بعد این چند مکتوب مرغوب ... قصه آن است که در مدت بیست و پنج سال ...

چاپ: چاپ شده

[الذریعة ۲۲۴/۲۱و ۱۴۲/۲۲؛فهرستواره منزوی ۹۶۴/۸]

۱. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: قرن ۹[نشریه: ۷–۵۴۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۳۵۰

آغاز: بسمله. حمدله اما بعد این چند مکتوب مرغوب که تجربه پیوست قصه از ... در مدت بیست و پنج سال شیخ الاسلام؛ **انجام:** این معلوم است برای رسم طاقیه مالیده طلبیده بود فرستاده شده عاقبت بالنبی و آله الامجاد

مکاتیب بیست و هشت، رساله‌ای است مشتمل بر ۲۸ نامه عرفانی در پاسخ به شیخ مظفر که شرف الدین منیری در مدت ۲۵ سال برای حل مشکلات او نگاشته است؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [اهدائی رهبر: ۵–۱۹۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۶۶۳/۱۲

آغاز: مکتوب اول در توحید برادر شمس الدین اکرم الله فی الدارین؛ **انجام:** و علم نیت لطیف و دقیق است بمقدار وسع هشیار و بیدار باید.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۱۳گ (۳۴۸–۴۶۰)، ۲۳سطر(۹×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۸–۴۱۴]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۱۷

آغاز: باک سرور عاشقان و تاج سر عارفان محمد رسول الله (ص) باد که کسوت نبوت در انبیاء بطفیل او زیبا آمد ... مکتوب اول در ذکر توحید؛ مکتوب دوم در ذکر توبه؛ مکتوب سوم در ذکر خشنود کردن خصمان؛ ... مکتوب دهم در کرامت؛ ... مکتوب بیستم در فضل انبیاء و اولیاء؛ ... مکتوب سی ام در طهارت بعبادت؛ ... مکتوب چهلم در کلمه طیبه؛ ... مکتوب پنجاهم در طلب حق؛ ... مکتوب شصت و یکم در پاک داشتن راه دین؛ ... مکتوب هفتادم پاکیزه گردانیدن اخلاق خدمه؛ ... مکتوب هشتادم در هوی؛ ... مکتوب نودم در ذکر ملامت؛ ... مکتوب نود و هشتم در ذکر بهشت. بسم الله الرحمن الرحیممکتوب اول در ذکر توحید. برادر شمس الدین اکرمه الله فی الدارین بداند که توحید اهل طریقت بر چهار درجه است درجه اول؛ **انجام:** مکتوب صدم در بهشت برادرم شمس الدین بداند ... و کسی باشد که در روز شب ... العلی العظیم

صد مکتوب؛ خط: نسخ هندوستان، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۱۴۰گ، ۲۷سطر(۸×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۹–۱۴۷۶]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۸۹/۱۹

آغاز: الحمدلله دائماً نظم: هر بلا کین قوم را دادست حق ×× زیر آن کنج نهان بنهاده است برادر عزیز مظفر سلام و دعا را کاتب حروف مطالعه کند؛ **انجام:** تا نیاید عشق محبوبی پدید ×× کی شود لیلی بجان تو پدید / گر بچشم من ببینی روی او ×× توتیا

سازی ز خاک کوی او
شامل سه مکتوب برای شیخ مظفر است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، مصحح؛ ۲گ (۵۸ر-۵۹ر)، سطور چلیپایی، اندازه: ۱۳/۵×۲۸/۵سم [ف: ۳۱-۶۸۹]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۶۳۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۶ صفر۱۰۶۶ق، جا: بندر سورت؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۵۰گ، ۱۷سطر(۶×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱۶-۵۱]

۷. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۴۷۷

آغاز: الحمدلله الذی وفق للمشایخ ما یجوز من الاسرار و رزق للمریدین قبولها؛ **انجام:** همچنین باد و عاقبت ما و شما بخیر باد بحرمت ...

کتاب شامل یکصد و پنجاه نامه و مکتوب مؤلف است که توسط یکی از مریدان وی در شبه قاره(بعد از جمع‌آوری مکاتیب قاضی شمس الدین حاکم قصبه معموره جومه)جمع آوری کرده است و عموماً شامل نامه‌هایی است که مؤلف از جمادی الاول تا سلخ رمضان ۷۶۹ از دوستان و عزیزان دریافت کرده و برخی را از خود ایشان استنساخ نموده و جمع آوری کرده است که جامع با یک مقدمه مفصل در کیفیت جمع آوری، آنها را بازنویسی کرده است. «مکتوب اول در راه دین، دوم در طلب علم، سوم در نیت خلوص و درستی اراده، چهارم در نزول بلا و بار کشیدن مبتلا، پنجم در ترک دنیا، ششم در مریدی و مجاهده کردن، هفتم در همت بلند، هشتم در توبه و بازگشتن بخدای، نهم در گمان بد در حق خویش و گمان نیک در حق دیگران، دهم در محبت و عشق دنیا و مذمت آن ... الخ»؛ خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ واقف: علی اصغر نعمت اللهی، ذیحجه ۱۳۷۹؛ جلد: تیماج، ۲۵۳گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۳سم [ف: -۶۵۴]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۵۲/۴

آغاز: بسمله. مکتوب بندگی حضرت مخدوم شیخ شرف الدین شرع الحق احمد یحیی منیری قدس الله سره العزیز که به جانب بندگی شیخ مظفر شمس بلخی قدس الله سره العزیز در اوقات مختلفه هر یکی بمقتضای اسؤله عریضه و آنچه از مشکلات پیش آمده بود در جواب مکتوب و فوائد آن نوشتن فرمود بیت: چون باطنت ز محنت و حسرت سرشته اند ×× گر وحش و طیر بر تو بگریند هم رواست. بسمله.هر بلا کین قوم را حق داده است ×× زیر آن گنج کرم بنهاده است. برادر اعز امام مظفر سلام و دعا از کاتب حروف؛ **انجام:** این معلوم است برای رستم طاقیه مالیده طلبیده بود فرستاده شده است، عاقبت بخیر باد.

شامل نامه‌هایی است که به شیخ مظفر شمس بلخی فرستاده است. گردآورنده این نامه ها ناشناخته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲ جمادی الاول۱۳۰۱ق؛ جلد: مقوا، ۵۶ص (۲۳۰-۲۸۵)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۴۴-۴۴]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۱۷۳/۱

آغاز: مکتوب (اوراد): الحمدلله و الصلوة و السلام ... و بعد نزد صوفیه و فخر رازی حدیث است من عرف نفسه؛ **انجام:** (مکتوب تارک الصلوة)مرد عاقل این همه ضرر عظیم را اختیار نمی‌کند.

کا: عبدالکریم بن ملا علیرضای اورامی الاصل، تا: ۱۳۰۶-۱۳۰۷ق؛ جلد: تیماج، ۳۷۶گ (۱-۱۳۸و ۲۱۳-۴۵۰)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۵۰-۴۵]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۸۵/۹

آغاز: دانشمندان چنین گفته‌اند؛ **انجام:** و عالمی در جستجوی او در صدد فتنه و وبال.

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۱ص (۱۲۴)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۰-۲۹]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۴

آغاز: قضیه من منع عن النظر تسلی بالاثر مونس روزگار ما آید و بمطالعه آن رشدی و هدایتی؛ **انجام:** مزید باد تا باد همچنین باد خاتمت و عاقبت ما و شما بخیر باد

صد و پنجاه نامه اخلاقی و ادبی و عرفانی است از منیری به شیخ علی همدانی ساکن قصبه از کلی و قاضی شمس الدین (حاکم جوسه) و مولانا کمال الدین منتوسی و مولانا صدرالدین و ملک خضر و خواجه (شیخ) سلیمان و مولانا حمید الدین و محمد دیوانه و امام نظام الدین و قاضی حسام الدین و داود ملک داماد سلطان محمد و مولانا بایزید و نصیر الدین و امیر خاقان و ملک مفرح و ملک محمود و قطب الدین و عبدالملک و امام مظفر و شمس الدین برهان حدادی و امام افتخار و خواجه مهذب و فخرالدین و محتشم الملک معزالدین و خواجه احمد و قاضی زاهد. منیری به‌واسطه نامه‌هایی که به مریدان می‌نوشته دستورات عرفانی خود را صادر می‌کرده است، از این جهت است که نامه‌های زیادی از وی باقی مانده و چند مجموعه از آنها در فهرست نسخه‌های خطی (۱۴۳۶/۲) معرفی شده است، این مجموعه نامه هائی است که از ماه جمادی الاول تا سلخ ماه مبارک رمضان ۷۶۹ نوشته شده و چون آغاز آن افتاده دارد معلوم نشد گردآورنده چه شخصی می‌باشد، و گمان می‌رود که همان زین بن بدر غزنی باشد.عناوین نامه‌های این مجموعه چنین است: ۱. در راه دین و درس یقین، ۲. در طلب علم شدت و رنج در تحصیل کشیدن، ۳. در خلوص نیت و درستی ارادت، ۴. در نزول بلا و بار کشیدن مبتلا، ۵. در ترک دنیا و رغبت کردن به عقبی، ...۱۰. در محبت دنیا و مذمت آن، ...۲۰. در تحریص بر علم و غنیمت شمردن صحبت نیک، ...۳۰. در نصیحت مرید و ترک ایذاء غیر، ...۴۰. در معرفت و عقل، ...۵۰. در رضا به حکم خداوند، ...۶۰. در ابتلا و خوف و رجا، ...۷۰. در معزولی عقل و عاجزی در مقابله حکم خداوند عزوجل، ...۸۰. در گفتن هر چه باید گفت و ناگفتن هر آنچه نباید گفت، ...۹۰. راه پیدا کردن به حق و ترک نفس و خلق، ...۱۰۰. تفضیل معنی ولایت بر معنی نبوت، ...۱۱۰. راه شریعت و طریقت و حقیقت، ...۱۲۰. بازگشتن

به خداوند عزوجل، ...۱۳۰. دریافت فیض مر مستعد را، ...۱۴۰. بیدار گردانیدن سالک از وقوع در مهالک، ...۱۵۰. تصفیه دل و خلوص نیت. در پایان این مجموعه سه نامه به خطی جز خط اصل افزوده شده و مجموعاً ۱۵۳ نامه می‌شود؛ خط: نسخ مایل به ثلث، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز ووسط؛ مصحح؛ جلد: تیماج سبز، ۳۶۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: ۴-۱۸]

● **مکاتیب** / عرفان و تصوف / فارسی

makātīb

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ – ۷۸۶ قمری

hamadānī, ʻalī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

چند نامه عرفانی است با عناوین «ای عزیز» که همدانی به مریدان و دوستان خود نوشته است.

چاپ: سی نامه از اورا دکتر محمد ریاض در مجله ادبیات تهران، ۱۳۵۴ش، شماره ۸۱-۸۴ چاپ کرده است

[دیباچه عفیف عسیران بر تمهیدات ص ۱۱ و ۲۷]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۷۲۴/۲۴

بی‌کا، تا: ۱۲۸۶ق؛ جلد: تیماج، ۹گ (۲۳۶ر-۲۴۴ر)، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۲۰-۱۱۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۸۹۷/۲-ف

نسخه اصل: کتابخانه محمد نجیب ش ۳۰۱؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۴گ (۷۵پ-۱۱۸ر) [فیلمها ف: ۱-۶۳۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱-عکس و ۵۲-عکس و ۵۳-عکس

نسخه اصل: مراد ملا ۱۵۴۷ (۲۰۳/۱ ف ۲۳)؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۳-۲۲۰]

● **مکاتیب** / نامه‌نگاری / فارسی

makātīb

گیسودراز، محمد بن یوسف، ۷۲۱ – ۸۲۶ ؟ قمری

gīsūderāz, mohammad ebn-e yūsof (1322 - 1423)

گردآوری ابوالفتح علاء الدین کلپوری قریشی شاگرد او در راه حج در سال ۸۵۲ق.

چاپ: هند، حیدرآباد، مطبعه برقی پریس، ۱۳۶۲ق، با تصحیح و مولوی حافظ سید عطا حسین صاحب، سنگی، وزیری، ۱۴۹ص

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۴۳/۱

آغاز: حمد بی حد و ثنای بی عدم خداوندی را؛ **انجام:** و همدم مرتضی رضی الله عنه

خط: نسخ، کا: شیخ حسین علی، تا: ۲۰ شوال۱۰۳۶ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۷-۱۶۰]

● **مکاتیب** / نامه‌نگاری / فارسی

makātīb

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، ۸۱۴ – ۸۸۳ ؟ قمری

jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412-1479)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۱۹۵

آغاز: عزیزان به جمع سلام بخوانند و معلوم دادند که هیچ مقام بالاتر از مقام رضا نیست؛ **انجام:** مرغ همت در پی طعمه محبت ... که توفیق رفیق باشد ... وسلم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳۲۰گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۶سم [ف: ۴-۷۷۷]

● **مکاتیب** / ادبیات / فارسی

makātīb

شیخ ابواسحاق، قرن ۹ قمری

šayx ābūeshāq (15c)

گردآوری مرید او حسین بن معین الدین میبدی به دستور همان شیخ ابواسحاق، در چهار «رکن» و با دیباچه‌ای از میبدی، در منشآت خود میبدی یاد شده است از: ۱.غیاث الدین شیخ ابواسحاق تبریزی(فیلمها ۲۵۹/۱)؛ ۲. غیاث الدین ابن الحسن تبریزی (۴۲۹/۱).

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۷۷/۲

آغاز: بسمله. فتح ابواب کلام بنام ملک علام اقتداء برحمان رحیمی است و انشاء حمد او متضمن هدایت صراط مستقیم؛ **انجام:** آتش اندر تب سیاست اوست ×× طبع او زان همیشه محروم است

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن محمود مدعو به کمال واعظ فیروز آبادی میبدی، تا: ذیقعده ۱۰۴۳ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴۷گ (۸۰پ-۱۲۶ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۱۵/۲سم [ف: ۹-۳۰۶]

● **مکاتیب** / نامه نگاری / فارسی

makātīb

حسین بایقرا، ۸۴۲ – ۹۱۱ قمری

hoseyn-e bāyqarā (1439 - 1506)

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۶۵۷

آغاز: عالیجناب سلطنت مآب جلالت انتساب اخوت آیات حشمت انتصاب شوکت و رفعت آثار مهر سپهر آفتاب آسمان و شوکت استقلال مظفر السلطنه و الخلافه و الحشمة و الدنیا یعقوب سلطان خلدالله تعالی ملکه و سلطانه؛ **انجام:** این چند کلمه مرقوم شد کتبه علی طریق الرغبة و السرعة و الاستعجال اختیار الدین حسن المنشی غفر ذنوبه و ستر عیوبه فی عاشر شهر جمادی الثانی

سنه ۹۳۵.
شامل چند مکتوب از منشات و مخطوطات خواجه اختیار الدین منشی است؛ خط: شکسته تعلیق ممتاز، کا: اختیار الدین حسن المنشی، تا: ۹۳۵ق؛ مجدول؛ تملک: عبدالحی الرضویه سال ۱۱۴۳ق؛ مهر: میرزا مهدی خان استرآبادی، ناصر الدین شاه قاجار؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج مذهب، ۳۴ص، ۵سطر، اندازه: ۱۳/۹×۲۱/۶سم [ف: ۷-۷۰۹]

۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۶۵۶

آغاز: ریاض آمال و امانی و حدایق بهجت فیض فضل سلطان سلیمان مکانی صاحب سریر و خلافت و کشور ستانی حلال مشکلات آفرینش جمجاه عظمی و حشمت پناه بصفت و شوکت انتباه گردون فیض کیوان رفعت معین السلطنه و الخلافه و الدنیا خلدالله تعالی ملکه سلطانه پادشاه مرحوم مغفور سلطان حسین میرزا بجناب سلطنت پناه رستم بیک نوشته بودند؛ **انجام:** امید دارد که عقوبت شام عسرت بصبح عشرت مبدل گردد. تا چند ز گریه پای در گل باشی ×× پیوسته گرفتار غم دل باشی

شامل هفت نامه از سلطان حسین میرزا بایقرا امیر هرات است به پادشاه شروان، علی بیک ماندی، رستم بیک، میر محمد نوربخش، حضرت اجل یعقوب و آل او، سلطان احمد میرزا، از بهارستان مولانا جامی؛ خط: تعلیق ممتاز، کا: خواجه اختیار الدین منشی، تا: ۹۳۵ق؛ مجدول، با یک سرلوح مذهب مرصع بسیار عالی، مذهب؛ از کتب کتابخانه سلطنتی تیموری هندوستان بوده با امهار تنی چند از کتابداران کتابخانه مزبور از جمله: به سال ۱۰۲۴ به امضای الله اکبر، به سال ۱۰۲۶ق به امضای عبدالله چلبی، به سال ۱۰۶۹ق به امضای اعتمادخان شاه جهان، به سال ۱۱۶۵ق در مشهد مقدس توسط محمد مهدی بن محمد نصیر استرآبادی (وزیر و منشی نادرشاه افشار) خریداری شده؛ مهر: ناصر الدین شاه قاجار؛ واقف: ابن محمد نصیر استرآبادی، ۱۱۶۵؛ کاغذ: خانبالغ، جلد: چرم مشکی، ۳۰ص، ۵ سطر مورب، اندازه: ۱۳/۷×۲۱/۷سم [ف: ۷-۷۰۶]

● **مکاتیب = مفاتیح الغیب** / عرفان و تصوف / عربی - فارسی
makātīb = mafātīh-ol qayb

شیرازی، عبدالله بن محمد، ق۱۰ قمری
Šīrāzī, ʻabd-ol-lāh ebn-e mohammad(- 16c)

مجموعه نامه‌هایی است از قطب الدین ابویزید شیخ عبدالله بن محیی الدین محمد بن محمود انصاری خزرجی سعدی شیرازی جهرمی کوشکناری عارف سنی دشمن فلسفه و دارای دیوان شعر و زنده در ۸۸۱ق و گویا تا ۹۱۵ق. شماره نامه‌ها را از هزار بیشتر نوشته‌اند و این کتاب مفاتیح الغیب هم خوانده شده است. در آن تاریخ روز سه شنبه ۲۰ جمادی الثانی ۸۸۱ و روز یک‌شنبه ۲۰ ربیع الثانی ۸۹۸ و روز دوشنبه ۱ رجب ۸۹۹ و ۹۰۰ سال گذشته از اسلام و ۹۰۹ سال گذشته از بعثت و قرن دهم یاد شده است؛ و آنچه مایه شهرت او شده است همین مجموعه نامه‌های اوست به دوستانش که به نام «مکاتیب» از او باقی مانده است. در این نامه‌ها بیشتر مسائل تصوف مطرحشده است نام برخی از آنها ابواب الخیر و تخمین الاعمار است؛ نسخه‌ها از جهت تعداد نامه ها متفاوت است.

چاپ: به نام مکاتیب عبدالله قطب در سال ۱۳۳۷ و در سال ۱۳۳۹ در شیراز چاپ شده است

[الذریعه ۱۳۶/۲۲رقم ۵۴۱۵، یادداشتهای قزوینی ۲۵۳/۳ از هفت اقلیم و ۱۵۴/۶؛ طرائق الحقائق ۶۶/۳؛ فرهنگ سخنوران ۴۷۳؛ مستدرک ۴۴۸/۳؛ بزرگان جهرم، محمد کریم اشراق، چاپ اول، تهران ۱۳۵۱ ص ۱۶۴-۲۰۱؛ یادداشتهای قزوینی ۲۵۳/۳؛نسخه‌های منزوی ۱۴۴۵/۲؛ فهرستواره ۹۵۴/۸-۹۵۵]

شروح و حواشی:

۱- مکاتیب (منتخب) = منتخب مکاتیب قطبیه؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱ق)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۰۹/۱۹۶

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۰؛ ۱ص (۵۱۸)[ف: ۳۸-۳۰۲]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۷۵۳-عکسی

آغاز: الحمدلله الذی خص هذه الامة المرحومة بکمال حفظ الاسناد ... من عبدالله قطب بن محیی. صورتی چند که نگاشته کلک استفسار داشته بودند، بعد از اطلاع بر آن

هر نامه شماره‌ای دارد که شمار نامه‌ها بر این پایه ۳۷۲ نامه است، با خطبه ای به عربی در۶ سطر آغاز می‌شود؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: گویا قرن۱۰؛ ۷۰۳ص، ۲۳سطر(۱۰/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۷۶]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۳۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با سرلوح، مجدول، محشی؛ جلد: میشن، ۱۸۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۷×۲۲/۴سم [ف: ۴-۷۸۰]

۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۳ ـ ج

بیش از ۱۲۰ مکتوب در آن هست؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۸۵ق؛ تملک: محمد مقیم بن جمال بیک تبریزی در ۱۰۴۰ در گجرات؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۲۴۰گ، ۲۳سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۴۳۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۳۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۳-۶۹]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۶۷۹

آغاز: من عبدالله قطب بن محیی الی ولی السالکین ... اما بعد خواسته اند که معنی این سخن بدانند که عارف گفته؛ **انجام:** استودع الله دینک و امانتک و خواتیم عملک و اقرأ علیک السلام

چند نامه و پاسخ پرسش‌هایی است که قطب محیی به مریدان خود نوشته و در آنها موضوعات عرفانی را مطرح می‌کند، او

دارای نامه‌های بسیاری است که در چند مجموعه گرد آورده شده و پاره‌ای از آنها دارای نام‌های مخصوص می‌باشند، موضوع نامه‌ها و برای کسانی که نوشته شده بدین تفصیل است: ۱. معنی قول عارف «چونکه بی رنگی اسیر رنگ شد» به جلال الملة و الدین محمد، ۲. فی طاعته و طاعة اهل طاعته، به امیر غیاث الدین محمد، ۳. بیان عمل بایزید، ۴. آیا ولی مرتکب کبیره شود یا اصرار بر آن کند، به امیر افضل الملة و الدین محمد، ۵. تفسیر آیه «یا أیها الذین آمنوا ان من أزواجکم و أولادکم عدواً لکم»، ...۱۰. تفسیر آیه «الذین کفروا و ضلوا عن سبیل الله»، به عماد الدین عبدالعزیز، ...۲۰. در معنی‌هایی که مردمان آنرا نمی‌دانند و ایشان را لازم است، به اخوان الهیین، ...۳۰. فی الامر الاکبر (عربی)، به الحضرة المخدومیة المحببة المحمدیة، ...۴۰. اخلاص در متابعت، به امیر شمس الملة و الدین ابی سعید، ...۵۰. اعراض و اقبال خدا، به امیر رکن الدین حسن، ...۵۵. لطف و عنف در تسخیر انسان، به امیر مرشد الملة و الدین عبدالسلام، ۵۶. تبریک به سال ۹۰۱، ۵۷. آدمی جوهری است عالی، به الحضرة الاصفیة الشرفیة الشیخیة المحمدیة؛ خط: نستعلیق، کا: نظام بن زین العابدین بن ابی الخیر رامهرمزی، تا: شوال۹۹۸ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۰۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۷۱]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۳۴ ط

آغاز: بسمله من عبدالله قطب بن محیی الی الاخوان الالهیین ... و بعد فلما انعم الله علی اخواننا بما یسرلهم من الاجتماع و الانفراد بارض اخوان آباد؛ **انجام:** زیادتی توکید و تثبیت مقصود است و انه الموفق و هو مفیض الخیر و الجود و السلام علیکم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با یک سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مذهب، ۲۲۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۸/۵سم [ف: ۲۴/۲-۳۹]

۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۷۵/۲ حکمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی[ف: ۲-۴۹]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۲/۱۰

بندی از مکاتیب؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱ص (۱۷۸)، ۱۴سطر(۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [سنا: ف: ۱-۴۴]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۲۹/۲۰

شامل دو نامه به جعفر و محمد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲ص (۷۹-۸۰)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۲-۳۸]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۶۶۴۴

آغاز: بسمله. هذا کتاب من عبدالله قطب بن محیی الی الاخوان الالهیین کثرهم الله و بارک علیهم اجمعین اما بعد فلما؛ **انجام:** غالباً مقارن چنین صفات می‌باشد و الله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم و السلام علی ولیی

مشتمل بر نامه‌هایی به «اخوان الهیین»، «محب الدین محمد»، «عماد الدین محمد» و دیگران می‌باشد، در اواسط نسخه مطالب متفرقه از ترجمه اخوان الصفا من کلام العارفین و غیره نیز به چشم می‌خورد؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۲۵۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۵-۱۹۴]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۵۴۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ انجام در ۸۵ افتاده؛ جلد: تیماج، ۱۵۷گ، ۲۰سطر(۷×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۱۵۸]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۷۱۰/۵۲

خط: نستعلیق ریز، کا: رضوی، نصیر الدین محمد، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴گ (۱۳۱ر-۱۳۴پ)، ۴۲سطر(۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۴۱]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۷۴۹/۱

آغاز: بسمله. من عبدالله بن قطب محیی الی و لی فی الله و حبیبی الامیر افضل الملة و الدین محمد، اما بعد هرگاه که امر بر طبق مراد جاری غفلت و قساوة پیدا میشود؛ **انجام:** نخوانند انتقال بدیگری نمیباید کرد، و اگر ابتدا بترجمه شعب الایمان بود خوبست انشاءالله تعالی. و السلام.

خط: نستعلیق، کا: طهماسب قلی خان، تا: قرن ۱۱، جا: سورت هندوستان؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۸گ (۲پ-۸پ، ۸۳ر-۸۳پ)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۱۳-۱۲۷]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۰۲/۳

آغاز: من عبدالله قطب بن محیی الی الحضرة العلیة الصفویة المؤیدیة بالانوار الروحیة القدسیة، اما بعد، فان الواردات فی ریاض قلوب اهل الریاضة؛ **انجام:** لیکون کله لله و لاحول و لاقوة الا بالله و هو حسبی و نعم الوکیل

مکتوبی است عرفانی از قطب محیی، وی صاحب مکاتیب بسیاری است و بیشترین آنها به فارسی است لیکن این مکتوب عربی می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: علم الهدی، محمد بن محسن، تا: قرن ۱۱؛ ۲ برگ نانوشته در پایان نسخه آمده است؛ ۲گ (۳۹-۴۰)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۳۴-۴۶۲]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۳۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲ ربیع الثانی۱۰۱۲ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۶۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۲/۹سم [ف: ۴-۷۷۹]

۱۶. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۶۶۶

آغاز: صورتی چند که نگاشته کلک استفسار داشته بودند بعد از اطلاع بران اولاً وظایف شکر بتقدیم رسانید ... نخست استفسار فرموده بودند که سبب تلون آدمی چیست علاج آن چگونه است؛ **انجام:** بسمله، من عبدالله قطب بن محیی الی ولی المشتاق الله الامیر رکن الدین حسن ... و توبه وصال رسد ان الله مع الصابرین و السلم قد تم هذا الکتاب الشریف.

نسخه شامل نامه‌هایی - حدود پانصد نامه - است در جواب پرسش‌های شاگردان و مریدان و سلاک که عموماً شامل مباحث اخلاقی و عرفانی است؛ خط: نستعلیق مورب، کا: عبدالقادر اردوبادی، تا: جمعه ۷ صفر۱۰۱۶ق؛ مجدول، دارای سرلوح؛ جلد: تیماج، ۶۵۷گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۸/۵×۱۸/۵سم [ف: -۶۵۳]

۱۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۸۶/۱ ـ ب

خط: نستعلیق، کا: لطف الله محمد کریم، تا: ۱۰۴۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۷۳گ(۱پ-۷۳پ)، ۲۱سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱-۴۳۹]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۸۲

آغاز: نسخه: بسمله الی الاخوان الالهیین ... فلما انعم الله علی اخواننا بما یسر لهم من الاجتماع و الانفراد؛ **انجام:** به باز یافتن کلیات در جزئیات فاعتبر و ایا اولو الابصار و السلام علی سیدالاخوان ... هیچ چیز باد (کذا و صواب: مباد) که ایشان را از اینکار که در پیش گرفته اند باز دارد [در نسخه: ندارد] و مثل ایشان مثل نعامه باشد که هرگاه که باد از پیش روی میآید تیز تر میرود و الله الموفق.

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۴۰ق؛ افتادگی: انجام؛ بدون نام کاتب پایان مکتوب اول و ۱۹۴ و همچنین آغازمکتوب دوم و مکتوب ما قبل آخر از نسخه افتاده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: روغنی مذهب، ۳۸۰ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱۰-۱۲۳۳]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۴۶-طباطبائی

آغاز: و من المکاتب القطبیه. سؤال چون خالق آدمی و افعال او حق است او را در نیک و بد افعال خود اختیاری نیست (یا: چه اختیاری است)؛ **انجام:** ای ولی من کار همین است و بس و هر چه جز این است بیکار و السلام ... تمت فی سلخ شهر رمضان سنه ۱۰۴۴.

خط: نسخ، بی کا، تا: رمضان۱۰۴۴ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۶۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۳-۳۵۰]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۲۶

آغاز: الی الاخوان الالهیین کثرهم الله و بارک علیهم اجمعین؛ **انجام:** چنانچه ابتداء بسلام کردیم و السلام علی ولیی و سایر الاخوان و رحمة الله و برکاته

در این نسخه کاتب نام صاحب این مکاتیب را در صدر نسخه قطب الدین محمد و در آخر نسخه به اضافه کلمه خرقانی ضبط کرده، نسخه به چاپ رسیده، ناشر نام صاحب مکاتیب را شیخ عبدالله قطب شیرازی ضبط کرده و آورده است که در آخر حال در جهرم مقیم بوده و تا ۹۱۰ق حیات داشته و مرید شیخ زین الدین جعفر خوافی خراسانی بوده و نسبت سلسله فقرش به شیخ ابوالنجیب سهروردی منتهی است، این نسخه دیباچه ندارد، مکاتیب در دیباچه چنین توصیف شده: «و اردت ان افیض بعض ذلک علیکم و القی من جواهر نعم الله تعالی ما تسعه عقولکم الیکم فاکتب فهممت ان ابتدأ من یومی هذا فاکون اکتب فی کل یوم ما یفتح الله لی و یمنحنی سواء کان من علوم الحقایق او من العلوم الرسمیة او من العلوم الیقینیة او من العلوم التخمینیة او من المعارف الاشراقیة الذوقیة او من المطالب الاستدلالیة او من کشف المعانی المعقولة بحقایق معنویة»؛ خط: نسخ، کا: محمد علی، تا: جمادی الثانی۱۰۴۶ق؛ با یک سرلوح، مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۱۸۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۴-۲۵۶]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۵۷۷

آغاز: من عبدالله قطب ابن محیی الی الاخوان الالهیین کثرهم الله و بارک علیهم اجمعین؛ **انجام:** ختم بسلام کنیم چنانچه ابتدا بسلام کردیم. و السلام علی ولی و سایر الاخوان و رحمة الله و برکاته. تمت الکتاب ...

خط: نسخ، کا: اسدالله بن مرتضی حسینی حسنی عریضی شهیر به امیر بیک، تا: یک‌شنبه ۵ صفر۱۰۴۷ق؛ با یک سر لوح زیبا، مجدول؛ ۱۹۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱۲-۲۷۴]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۳

آغاز: بسمله. من عبدالله قطب بن محیی الی ولی فی الله و حبیبی الامیر شمس الملة و الدین ابی سعید؛ **انجام:** تمت المکاتیب من کلام سلطان العارفین مولانا قطب الدین محمد فی یوم الخمیس غزه شهر ربیع الثانی سنه ۱۰۴۸.

بدون مقدمه ولی کامل می‌باشد؛ خط: نسخ، بی کا، تا: ربیع الثانی۱۰۴۸ق؛ مجدول، با یک سرلوح؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵؛ جلد: تیماج، ۱۹۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۱-۲۳۵]

۲۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۱۹۷۱

آغاز: از لطف قیوم فایدی هست که هر جا که فرود آیند اگر چه تیه بی آب و گیاه باشد ... و بعد نوشته بودی که ارزوی وی در جهان همین است که شناخت خداوند جهان حاصل کند ...

خط: نسخ، کا: اسدالله بن مرتضی حسنی حسینی سلامی عریضی مشهور به امیر بیک، تا: شنبه سلخ جمادی الاول۱۰۴۸ق، جا: شیراز؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۷۶گ، ۲۳ سطر (۷×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۲-۶۳۸]

۲۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴/۱

خط: نسخ، بی کا، تا: چهارشنبه ۳ صفر۱۰۴۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۳۳۵گ (۳پ-۳۳۷پ)، اندازه: ۱۳×۲۷/۵سم [ف: -۱۵۰]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۸۷

آغاز: من عبدالله قطب بن محیی الی الاخوان الالهیین ... اما بعد فلما انعم الله علی اخواننا بما یسر لهم من الاجتماع والانفراد الی ارض اخوان آباد الطیبة

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۴۸ق؛ دارای سرلوح؛ ۱۴۴گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۲-۳۴۶]

۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۵۳۶

خط: نسخ، بی کا، تا: ۷ ربیع الاولگویا ۱۰۵۰ که آن را ۹۵۰ کرده‌اند؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: شاه طهماسب؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۴۶گ، ۲۳سطر(۷×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱۷-۱۵۶]

۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۳۲

خط: نستعلیق، کا: عبدالقادر بن محمد کاتب بهبهانی، تا: شنبه ۲ ربیع الثانی تادوشنبه ۱۰ جمادی الاول۱۰۵۳ق، جا: شیراز؛ مجدول، با سرلوح زرین؛ در آن آمده «مکاتیب العلامة الخرقانی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۷۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۳/۴سم

[ف: ۴-۷۷۹]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹۱۳/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۵گ (۱۶-۳۰)، ۱۹ سطر(۹×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۶-۱۴۹]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۳-فیروز

خط: نستعلیق، کا: محمد معصوم سلطانپوری، تا: ۱۰۵۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۷۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۲۱-۳۵۴]

۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۷۵۴

خط: نستعلیق، کا: جمال الدین علی کازرونی، تا: ۱۰ ذیحجه۱۰۵۷ق، برای قطب الدین محمد خرقانی؛ جلد: تیماج، ۲۴۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۶سم [ف: ۱۷-۳۰۵]

۳۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۵۳/15

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد کاظم اصفهانی، تا: با تاریخ۱۰۵۹ق؛ ۱ص (۲۰۵پ) [ف: ۷-۳۰۶]

۳۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۵۳/۱۲

بخشی از آن؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد کاظم اصفهانی، تا: ۱۰۵۹ق؛ ۶گ (۱۵۵ر-۱۶۰ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۷/۵سم [ف: ۷-۳۰۶]

۳۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۲۵/۶

خط: شکسته نستعلیق چلیپا، کا: محمد کاظم اصفهانی، تا: رجب۱۰۶۰ق؛ مجدول، مذهب؛ جلد: ساغری، ۷ص (۲۱۴-۲۲۰)، ۱۲سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۹سم [ف: ۵-۵۸]

۳۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۱۰۲

آغاز: نگذارند که حال ایشان تباه گردد و ایشان را از صحبت یکدیگر منع کنند که مفاسد از این پیدا می‌شود ... بسم الله الرحمن الرحیم ... من عبد الله قطب بن محیی الی ولیی فی الله حقا الامیر نظام الملة و الدین محمد ایده الله و سد ده اما بعد نامه شریف رسید و به سلامت حال و مودت بال؛ **انجام:** بسم الله ... السلام علی صدیقی صدقا و ولیی حقا الامیر رکن الدین حسن اما بعد هم درد مرهم در دست چه کنم که در راه خدای هم درد کم است ... تمت المکاتیب المشتملة علی النکات اللیطفه للمولی الاولی الاقدم ... قطب الحق و الحقیقه محمد الخرقانی قدس الله روحه ...

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد شفیع بن عبد الواحد، تا: ۲ جمادل الثانی۱۰۶۶ق، به فرموده محمد سعیدا؛ قطع: خشتی[رشت و همدان: ف: -۱۲۷۵]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۸۹/۲

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد کاظم اصفهانی، تا: اوایل ربیع الثانی۱۰۶۹ق؛ جلد: میشن، ۴۵ص (۵۴-۷۹و۲۴۲-۲۴۹و۲۵۳-۲۶۰و۲۶۳-۲۶۵)، ابعاد متن: ۸×۱۵/۸، اندازه: ۱۳/۶×۲۳/۳سم [ف: ۲۹/۱-۲۴۱]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۵۷۰

آغاز: حمد بی حد الهی را و درود بی عدد پادشاهی را که برداشت از دیده دلها رمد و رفع السماء بغیر عمد و بگسترانید فرش ثم استوی علی العرش و به قدرت از فهم دور؛ **انجام:** اگر در گل ما آلایش کدورت است در دل ما آرایش معرفت است به نور این آرایش معرفت آن آلایش را از ما برداشته گردان و بپذیر و دست گیر بحق محمد و آله امجاد تم مکاتیب عبدالله انصاری.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان۱۰۷۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۸۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲۶-۶۱]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۵۰۰

آغاز: بسمله. من عبدالله قطب بن محیی الی الاخوان الالهیین ثبتهم الله علی الصراط؛ **انجام:** فراوانست که شخص دلیر دست در دهن افعی برد و خدای خشنود باد از بنده که امر را چنانکه هست داند و السلم

نسخه حاضر حاوی چهار مکتوب عرفانی فارسی است، از جمله نامه‌های وی به شمس الدین ابی سعید و جلال الدین محمود؛

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد شفیع فیروزآبادی، تا: ۱۰۸۳ق، جا: حیدرآباد؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۳گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۵-۱۹۵]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۳۶۵/۵

همان نسخه بالا[مؤید: ۳-۳۰۲]

۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰۳۷

آغاز: لا شریک له و ان محمداً عبده و رسوله شهادة مخلص اواب متیب تواب؛ **انجام:** و الاشارات الشریفة الغریبة للمولی الاولی الافد ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۲۹۸گ، ۱۷سطر(۷×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۱-۴۱]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۳۰۶

آغاز: آغاز دیباچه: حمدله. اما بعد بدانکه مژده مکتوب حضرت ... به خاطر فقیر علی متقیآغاز: بسمله. ای عزیز چون برق شهود از حدقه غمام فیض؛ **انجام:** و یکور و لکم فیها ما یشتهی و لکم فیها ما یدعون ... من غفور رحیم و الحمدلله رب العالمین.

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [اهدائی رهبر: ۵-۱۹۶]

۴۰. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۸۹۵/۱۶

مکتوبات قطب محیی؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ قطع: بیاضی رحلی[نشریه: ۷-۱۳۶]

۴۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۷۹۹/۴۸

آغاز: بسمله. من اقل عباد الله قطب بن محیی الدین الی ولی الله الامیر افضل الدین محمد، شما را از آنکه عظیم آگاه گردانیم؛ **انجام:** و از طریق اشرار دور بمنه و کرمه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: اعتضادالسلطنه در ۱۲۸۳

ق؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳گ، ۲۱-۳۴ سطر چلیپا، اندازه: ۲۴×۳۸سم [ف: ۵-۶۴۳]

۴۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۶۳۹

آغاز: بسمله ... الحمدلله وحده و الصلوة و السلام علی من لا نبی بعده ... اما بعد التماس؛ **انجام:** عارف زحرف چون و چرا بسته است لب ×× چون ره تمام گشت جرس بی صدا شود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۶۲گ، ۲۵سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۲۴سم [ف: ۳-۱۰۰۹]

۴۳. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۵۷

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۲۲۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: -۴۶]

۴۴. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: ۲۰۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و۱۲؛ قطع: ربعی[نشریه: ۴-۴۱۴]

۴۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۳۶۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوایی، ۲۱۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۴-۱۵۳]

۴۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۵۴/۱۸

خط: شکسته نستعلیق، کا: تحسین، تا: ۲۴ جمادی الاول۱۱۰۱ق، جا: دارابگرد شیراز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۵ص (۱۸۹-۱۹۳)، ۲۵سطر(۱۰/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۱۹۰]

۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۵۳/۲۱

چند نامه از عبدالله قطب بن محیی؛ خط: نستعلیق، کا: جعفر بن محمد بدیع، تا: ۱۱۰۹ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۱۴۳پ-۱۴۴پ)] [ف: ۲۹/۱-۱۳۶]

۴۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۲۳۱

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم من عبدالله قطب بن محیی الی ولیی فی الله و حبیبی الامیر محب الدین الشیخ محمد والی الاخوان الالهیین أجمعین؛ **انجام:** و بالکلیه که اشخاص آن جهان راصفت کنیم جلالت و احاطه خواهیم نه این معنی که منطقیان خواهند و السلام علیکم أجمعین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۵۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۵]

۴۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۴۹ ـ ج

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۲۰گ، ۳۲سطر (۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۴۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۷۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۳-۷۴]

۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۶۶۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با یادداشتی از میرزا سید خلیل خاکسار نعمته اللهی؛ نسخه فاقد پایان است؛ جلد: تیماج، ۶۲۶ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۷-۱۱۵]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۲۸/۱

خط: نستعلیق، کا: عباسعلی درویش نعمة اللهی کرمانی، تا: ۱۲۱۵ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۱۴ص (۲-۱۵)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۰-۲۰۰۹]

۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۲۸/۳

خط: نستعلیق، کا: عباسعلی درویش نعمة اللهی کرمانی، تا: ۱۲۱۵ق؛ ۲ص (۶۳-۶۴)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۰-۲۰۱۰]

۵۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۳/۱

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمد حسن، تا: ۱۲۳۸ق؛ مصحح؛ ۱۱۲گ (۱پ-۱۱۲ر)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۱۱۰]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۸/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱-۹۴۵]

۵۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۲۷۸

آغاز: مکتوب بذل الوجود. بسمله. و به ثقتی. الحمدلله الذی خص هذه الامة المرحومة بکمال حفظ الاسناد لیکمل لهم علی قواعد دینهم المتین الاعتماد؛ **انجام:** و معلوم است که چون یک کس است غیر آن حضرت نخواهد بود اللهم صل و سلم علیه و علی سائر اخوانه من النبیین و المرسلین و سائر الصالحین و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، کا: علی بن شیخ عبدالمجید شالی، تا: جمعه ۱۵ ذیحجه۱۲۷۸ق؛ جلد: تیماج متقش، ۷۳۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱۱-۲۹۲]

۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۲۸۱

آغاز: بسمله. مکتوب التحمید قدسی التلقیب من عبدالله قطب بن محیی الی الاخوان الالهیین ... اما بعد؛ **انجام:** مکتوب. بسمله. من الفقیر عبدالله الی الاخ الاعز امیر غیاث الدین محمد ... اما بعد دلم بگوشه می‌کشد که از غوغای جهان آسوده باشد ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۳۵۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۳۳/۵سم [ف: ۱۱-۲۹۴]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۲-فیروز

آغاز: هذا هو المجلد الثانی من مکاتیب القطب الخرقانی، من عبدالله قطب بن یحیی الی ولیی من الله و جیبی الامیر شمس الملة و الدین ابی سعید اما بعد در زمان مرگ یار و یاوری نیست جز ایمان شخص آنگاه میدارد از مرگ؛ **انجام:** از بندگان شاکر و عباد ذاکر خویش گردانا دو از ناسپاسی و غفلت نگاه دارادانه ولی ذلک و هو حسبی و نعم الوکیل وصلی الله و سلم و بارک علی محمد و آله اجمعین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ تملک: محمد شهیر به فرید نهاوندی در ۱۲۷۵؛ جلد: تیماج، ۵۴۴ص، ۱۹سطر، قطع: رقعی[ف: ۲۱-۳۲۷]

۵۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۱۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۴؛ جلد: مقوایی، ۸۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲۷-۳۲۸]

۵۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۳۹ ـ د

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷شعبان۱۳۱۸ق، جا: مدرسه میرزا موسی گویا در تهران؛ با یادداشت قزوینی در باره قطب محیی؛ ۲۶۸گ، ۱۵سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۴۴۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۸۴-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۳-۴۲]

۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۵۷۶

آغاز: کتاب المکاتیب. بسمله. من عبدالله بن قطب محیی الی اخوان التائبین ثبتهم الله تعالی فی التائبین، در آفاق جهان گشتیم و اطوار دنیا همه آزمودیم؛ **انجام:** و قد ورد فی حدیث الوسیلة انها اعلی درجة فی الجنة لا ینالها الارجل و احد، و معلوم است که چون یک کس است غیر آن حضرت نخواهد بود. اللهم صل و سلم علیه و ...

جزء دوم؛ خط: نسخ زیبا، کا: حاج میرزا عبدالله حایری تهرانی، تا: ذیحجه۱۳۲۱ق؛ فهرستی به‌خط حاج میرزا عبدالله حایری تهرانی مورخ ذیحجه ۱۳۲۱ در هفت برگ در آغاز هست؛ مهر: «نصرالله ...»؛ جلد: تیماج، ۳۱۹ص، ۱۹سطر(۸×۱۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۱۲-۲۷۴]

۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۲۷۰

آغاز: بسمله. و به نستعین. الحمدلله الذی خص هذه الامة المرحومة بکمال حفظ الاسناد ... صورتی چند نگاشته کلک استفسار داشته بودند؛ **انجام:** و هر ساعت سر از سوراخی بدر خواهد کرد، و دفع آن جز خدای منتقم نتواند کرد، و قطع دابر القوم الذین ظلموا و الحمدلله رب العالمین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳-۱۴؛ در رمضان ۱۳۱۸ مقابله شده؛ ۱۲۳گ، ۱۵سطر(۷×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۱-۲۸۶]

۶۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۳۲ و ۴۲۰۴-ف

خط: نسخ، کا: موسوی خوانساری، اسدالله، تا: ۱۳۴۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۸گ، ۲۴سطر (۷/۵×۱۷)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۱۹۷۲] و [فیلمها ف: ۳-۳۱]

۶۲. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۵۹۲

آغاز: بسمله، من عبدالله قطب بن محیی الی الاخوان الالهین کثرهم الله و بارک علیهم اجمعین اما بعد فلما انعم الله علی اخواننا بما یستر لهم من الاجتماع؛ **انجام:** چنانچه ابتدا سلام کردیم و السلام علی ولیی و سایر الاخوان و رحمة الله و برکاته و السلام تمت الکتاب.

شامل ۲۳۲ نامه از پانصدنامه است با امضاهای: «من عبدالله قطب بن محیی الی ولیی فی الله الامیر افضل الدین محمد شمس محمد ابی سعید، شیخ کریم الدین، محب الدین محمد، عمادالدین محمد، شهاب الدین داود، معزالدین اسحق و دیگران»؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا علی اکبر بن محمد مهدی شیرازی، تا: پنج‌شنبه ۲۶ محرم۱۲۷۱ق؛ واقف: وحیدالاولیاء، ۲۷ رجب ۱۳۷۹؛ جلد: تیماج، ۱۷۷گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۶۵۳]

۶۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۶۳۸

آغاز: بسمله. من عبدالله قطب بن محیی الی الاخ الاعز الامیر غیاث الدین محمد. اما بعد هیچ موجب نباید که از سلوک راه خدای باز ایستد؛ **انجام:** که تعلق خاطر باین باز بیشتر است. و السلام علیکم اجمعین. و السلام علی سید الاخوان بهمه حال دل قویدارند و امیدوار باشند و السلام.

نسخه حاضر علاوه بر دو نامه اول نسخه که بدون عنوان و ناقص است، شامل ۱۹۵ مکتوب است، اینک فهرست نامه‌هایی که در این دفتر هست (به جز دو نامه که عنوان ندارد): ۱. نامه به شیخ محمد امیر محب الدین و یاران شیراز، ۲. نامه به امیر محب الملة و الدین الشیخ محمد و امیر افضل الملة والدین محمد، ۳. نامه‌ای دیگر به آن دو، ۴تا۷. نامه‌هایی به همان شیخ محمد و یاران شیراز، ۸. مکتوب به شمس الدین ابوسعید، ۹تا۱۱. نامه‌هایی است به همان شیخ محمد که در صدر بیشتر مکاتیب خود او را امیر اخوان شیراز (و گاه بدون نام خاص) خوانده است، ۱۲. مکتوب به کریم الدین محمد و شهاب الدین داود، ۱۳. الی الاخوان التائبین، ۱۴و۱۵. به امیر محب الدین شیخ محمد، ۱۶. الی المکتوب الیه تولاه الله (نام مخاطب نامه نوشته نیست و گویا مبهم است)، ۱۷. مکتوب به شمس الدین ابوسعید، ۱۸. الی الاخوان الالهیین، ۱۹. مکتوب به کریم الدین، ۲۰ و ۲۲. یاران و برادران، ۲۳. نامه به امیر عادل الدین جعفر و امیر عمادالدین محمد، ۲۴. نامه به یاران (الاخوان الالهیین)، ۲۵. نامه به محب الدین شیخ محمد، ۲۶. نامه به شمس الدین ابوسعید، ۲۷. به یاران، ۲۵و۲۶. به امیر محب الدین شیخ محمد، ۲۷. تسلیت گفتن برادران را در مرگ معین الدین خلیل الله، ۲۸. به میرعماد الدین جعفر، ۲۹. به میر غیاث الدین جعفر (در این نامه از وقف بودن جهرم برای حرمین سخن رفته است)، ۳۰ و ۳۱. نامه به نایب خود شیخ محمد، ۳۲. به یاران و دوستداران، ۳۳. میرعمادالدین جعفر، ۳۴. به امیر شمس الدین ابوسعید، ۳۵. به محب الدین محمد، ۳۶. نامه به غیاث الدین محمد، ۳۷. به اخوان الهی، ۳۸. نامه به امیر محب الدین محمد، ۳۹. به شمس الدین ابوسعید، ۴۰. به محب الدین محمد، ۴۱ و ۴۲. به امیر رکن الدین حسن، ۴۳. به دیگر یاران (الاخوان الالهیین)، ۴۴. به میر شمس الدین ابوسعید، ۴۵. به میر غیاث الدین محمد در پاسخ نامه او در استجازه از قطب جهت به مشهد رفتن خود و رکن الدین حسن، ۴۶. به میر عمادالدین جعفر، ۴۷. به شمس الدین ابوسعید.پس از این نامه نیز تا نامه آخر همه خطاب به همین شمس الدین ابوسعید یا عمادالدین میر جعفر یا رکن الدین حسن یا معزالدین ملک اسحاق و امیر نظام الدین، درویش محب الدین، شیخ احمد خواجه قطب الدین فتح الله، امیر مبارزالدین محمد امیر مبشرالدین عیسی و امیر غیاث الدین عبدالله، امیر نورالدین محمد به حضرت صفویه (به پادشاه صفوی) است، قطب از شیخ علی کلاه عارف معروف قرن ۸ شیراز و متوفی در ۷۸۰ با تکرار یاد کرده و در هر بار به دنبال نام او «قدس سره» می‌گوید، از ابیات

مثنوی و حافظ بسیار در نامه آورده، نامه ۱۹۴ که خطاب به «صدرالدین محمد» و «الوالد الاعز الامجد ... الشیخ محیی الدین محمد» است ناقص است و تنها چند سطر آغاز آن در در نسخه هست، نامه ۱۹۲ را که خطاب به شاهنشاه صفوی است (بدون تصریح به اسم شاه) در استدعاء دستگیری از امراء عظام جهرم که در آنوقت دچار تنگی معیشت شده بوده‌اند نوشته و به وسیله افضل الدین محمد بپیشگاه شاه صفوی ارسال داشته؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه دیباچه‌ای ندارد؛ جلد: تیماج سبز، ۱۰۱گ، ۱۷سطر(۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۳-۲۹]

۶۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۸۵/۸

آغاز: اما بعد ارباب اموال را عادت آنست؛ **انجام:** اما این به آن نمیماند که خدای خشنود باد از بنده ای که این امر را چنانچه هست بداند.

نامه ای از نامه‌های او؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۲ص (۸۷-۸۸)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۰-۲۸]

۶۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۲

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی هدانی النور التوحید وفک رقبتی عن ربقة التقلید؛ **انجام:** پس تأمل در آن از تأمل در غیر آن انسب باشد و از این جهت کمینه از آیات قرآن.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۳۳۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱-۲۳۵]

۶۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۵۲۹/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۸۵گ (۷۹-۱۶۳پ)، ۱۹سطر(۶×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۲۹]

۶۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۳۹۶/۱۸

دو تا؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا[ف: ۵-۲۶۳]

۶۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۳۹۶/۲۴

یک مکتوب؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا[ف: ۵-۲۶۳]

۶۹. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۱۶۲

آغاز: الی الاخوان الالهیین کثرهم الله و بارک علیهم اجمعین، اما بعد فلما انعم الله علی اخواننا؛ **انجام:** و الله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم و السلام علی ولیی!

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: احمد نزهت؛ جلد: تیماج، ۴۸۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [مؤید: ۳-۱۴۱]

۷۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۴۵۷/۴۹

آغاز: من عبدالله قطب بن محیی الی ولی فی الله و حبیبی و خلیلی الامیر شمس الملة و الدین ابی سعید؛ اما بعد این عمر بهر چه هست بسر خواهد آمد اگر بنوعی باشد که ثمر خوش باشد

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۳ص (۹۲-۹۴)، ۲۰سطر، قطع: بیاضی، اندازه: ۱۲/۵×۲۵سم [ف: ۱۰-۱۴۰۱]

۷۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۲۹۷/۱۲

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۲۰گ (۱۱۰-۱۲۹)، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۴۷/۲-۱۲۹]

● **مکاتیب (منتخب) = منتخب مکاتیب قطبیه** / اخلاق / فارسی

makātīb (mn.) = montaxab-e makātīb-e qotbīyye

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ - ۱۰۹۱ قمری

feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)

وابسته به: مکاتیب = مفاتیح الغیب؛ شیرازی، عبدالله بن محمد (- قرن ۱۰)

مکاتیب قطبیه مجموعه‌ای است از مکاتیب قطب الدین محمد بن محیی بن محمود انصاری خرقانی کوشکناری خزرجی سعدی و منتخب آن از فیض کاشانی می‌باشد و این منتخب دارای حدود ۱۲۰ مکتوب است که جز مکتوب نخست، بقیه فارسی است.

[ریحانة الادب ۳ص۳۰۸]

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۸۱

آغاز: ایها الاخوان اتقوا الله حق تقاته و لاتموتن الا و انتم مسلمون

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ ۱۸۰گ، اندازه: ۱۲×۲۱سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۳۰]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۷۲۳

آغاز: و قراراً و اقام لهم شعارا ... بسم الله الرحمن الرحیم ربنا لا تزغ قلوبنا ... من عبدالله قطب بن محیی الی اخوان الالهیین؛ **انجام:** تذوب لها قلوب الواصلین الی مثلها یربوالحلیم صبابه تمت منتخب من مکاتیب الشیخ الفاضل المحقق الکامل المکمل العارف المجاهد، قطب الحقیقة و الطریقة و الدین محمدالفارسی الخرقانی الکوشکناری انتخبه العبد الضعیف محمد بن مرتضی المدعو بمحسن الکاشانی و فقه الله للاتعاظ بمواعظه

خط: نسخ، کا: رکن الدین الحسینی بن محمد تقی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مقابله شده به وسیله عبدالرزاق رضوی گویا در ۱۱۱۸؛ ۱۸۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲-۱۰۵]

● **مکاتیب** / نامه نگاری / فارسی

makātīb

اناری جهرمی، قطب الدین محمد

anārī jahromī, qotb-od-dīn mohammad

شروح و حواشی:

۱- دیباچه بر مکاتیب قطب السالکین؛ جهرمی نصیرای همدانی، نصیرالدین بن مسعود (-۱۰۳۰ق)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۹۴/۱۴

بندی از مکاتیب او؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالقادر اردوباری، تا: ذیحجه ۱۰۲۱ق، جا: شیراز؛ ۱ص (۱۰۷ر چلیپا)[ف: ۸-۴۴]

● **مکاتیب = مکتوبات** / عرفان و تصوف / فارسی
makātīb = maktūbāt

فاروقی، احمد بن عبد الاحد، ۹۷۱ – ۱۰۳۴ قمری
fārūqī, ahmad ebn-e ‘abd-ol-ahad (1564 - 1625)

مکتوبات او توسط چندین نفر گردآوری شده: جلد اول: دارای ۳۱۳ نامه به شمار پیامبران مرسل می‌باشد و توسط یار محمد جدیدی بدبخشی طالقانی به سال ۱۰۲۵ق به نام «در المعرفه» جمع‌آوری شده است؛ جلد دوم: شامل ۹۹ نامه برابر اسماء حسنای الهی می‌باشد که به دستور مجدالدین خواجه محمد معصوم توسط عبدالحی بن خواجه چاکر حصاری به سال ۱۰۲۸ق جمع آوری شده و «نورالخلایق» نامیده شده؛ جلد سوم: دارای ۱۲۴ نامه است که توسط محمد نعمان بن شمس الدین شهیر به میرزا بزرگ بدخشانی، یکی از خلیفگان ایشان به نام «معرفت الحقایق» وبه سال ۱۰۳۱ق موافق جمله «خاک نشین» به اتمام رسانیده است.

آغاز: جلد اول: الحمدلله رب العالمین اضعاف ما حمده جمیع خلقه کما یحب ربنا و یرضی ... اما بعد، نموده می‌آید که این دفتر اول است ...

جلد دوم: الحمدلله حمدا کثیرا طیبا مبارکا علیه کما یحب ربنا ... اما بعد، فهذه مکاتیب منظمة لعلوم غریبة ... چون جلد اول مکتوبات بعدد سیصد و سیزده ...

جلد سوم: الحمدلله الذی جعل سرایر عرفائه معادن اسراره و صیر ضمایر اولیائه مجالس انواره ... اما بعد این کلمات طیبات و حروف عالیات که هر نقطه از آن مرکز پرگار دلهای بیقرار است ...

چاپ: مشار فارسی، ج۴، صص۴۹۲۳-۴۹۲۴؛هند، ۱۳۱۱ق؛دهلی، سنگی، ۱۲۹۰ق، وزیری کوچک، ۴۶۰+۴+۲۵۵ص؛هند، امرتسار، روزبازار سلیم پریس، ۱۳۳۴ق، به اهتمام حاکسار نور احمد پسروری امرتسری؛هند، امرتسار، روز بازار سلیم پریس، ۱۳۳۳ قمری، به اهتمام خاکسار نور احمد پسروری امرتسری؛هند، امرتسار، روز بازار سلیم پریس، ۱۳۳۲ قمری، به اهتمام خاکسار نور احمد پسروری امرتسری

[معجم المومنین ۲۵۹/۱؛ قاهره ش ۲۲۸۵و۲۳۳۱؛ لنینگراد ۵۶۴/۶؛ تاشکند ۷۶۲/۸؛ ایوانف ۶۱/۱ ش ۱۲۶۸؛ بورکوی ۲۲ و ۲۶۲ و ۳۲۸؛ استوری ۹۸۸/۱؛ افغانستان ۲۱۳؛ بانکیپور ۳/۱۶؛ الذریعة ۱۳۵/۲۲؛ ایضاح المکنون ۵۵۰/۲؛نسخه‌های منزوی ۱۴۳۵/۲ با عنوان «نامه‌های احمد فاروقی»؛ گنج بخش ۸۲۰/۲ با عنوان «مکتوبات مجدد الف ثانی»؛ قاهره، فارسی ۱۷۸/۲ و ۱۸۹ با عنوان «مکتوبات الامام الربانی»؛ مشترک پاکستان ۷۲۷/۵؛ فهرستواره منزوی ۹۶۲/۸؛ میراث مشترک ایران و هند: ۲-۴۳۱]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۸۴

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی جعل الامکان مرآة للوجود وصیر العدم مظهرا للوجود؛ **انجام:** لزوم فساد از دین مبین رفع نمودن از ضروریات دین است والسلام

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۳۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۵سم [ف: ۴-۷۷۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۲۹

۲۳۴ نامه به مرشد خود و به خواجه صدر جهان و دیگران در موضوعات عرفانی نوشته که به دست یار محمد جدید بدخشی طالقانی گردآوری شده است، برخی نامه‌های موجود در این نسخه که عنوان آنها خوانده می‌شود: ۱. به پیر بزرگوار خود در ظهور قسمی از توحید بیان ... و انکشاف درجات بهشت ...، ۱۰. به پیر بزرگوار خود در حصول قرب و بعد و فرق و وصل به معانی غیر متعارفة با بعضی علوم مناسبه، ...۲۱. به شیخ محمد المکی ولد موسی الحاجی القاری اللاهوری در بیان درجات الولایه سیما الولایه المحمدیه ... (عربی)، ... ۳۱. به شیخ صوفی در بیان حقیقه ظهور توحید وجودی (فارسی)، ... ۴۰. به شیخ محمد چتری در بیان تحصیل مقام اصلاص که جزئی است از اجزاء، ... ۵۰- بشیخ فرید در مذمت دنیای دنیه، ... ۶۰. به سید محمود در بیان نفی خواطر و رفع وساوس بالکلیه، ... ۷۰. به خان خانان در بیان آنکه آدمیرا جامعیة او سبب بعد اوست همچنانکه همین جامعیت او سبب ترب اوست و ما یناسب ذلک، ... ۸۰. به میرزا فتح الله در بیان آنکه فرقه ناجیه از هفتاد و سه فرقه، ... ۹۰. به خواجه قاسم در ترغیب به کلیه متوجه حق سبحانه باید بود، ... ۱۰۰. به ملا محسن کشمیری که در جواب سؤالی که نموده بود که شیخ عبدالکریم گفته است که حق سبحانه عالم الغیب نیست، ... ۱۱۰. به شیخ صدرالدین در بیان آنکه مقصود از خلقت انسانی ادای وظائف بند گیست و کمال اقبال است به جناب حق، ... ۱۲۰. به میر محمد نعمان در ترغیب بر صحبت ارباب جمعیت، ...۱۳۰. به جمال الدین در بیان آنکه تلوینات احوال را چندان اعتبار نیست، ... ۱۴۱. به ملا محمد قلیج در بیان آنکه عمدة اینکار محبت و اخلاص است، ...۱۵۰. به خواجه محمد قاسم در بیان آنکه شایان مطلوبیة جز حضرت واجب الوجود نیست، ... ۱۶۰. به یار محمد الحدعدالبدخشی الطالقانی در بیان آنکه مشایخ طریقه قدس الله تعالی اسرار هم سه طایفه اند، ... ۱۷۰. به شیخ نور در بیان آنکه آدمرا همچنان که از امتثال اوامر و نواهی حق چاره نیست از مراعات ادای حقوق و مواسات خلق نیز چاره نیست، ...۱۸۰. خواجه ابوالقاسم در استفسار بعضی اسامی پیران که در آن تردد پیدا شده، ...۱۹۰. به یکی از فرزندان میر محمد نعمان بدخشی در تعلیم ذکر با بعضی از نصایح صروریه، ... ۲۰۰. به ملا شکیبی اصفهانی در حل عبارت نفحات که اغلاق داشت و طلب شرح او نموده بود، ...۲۱۰. به مولانا شکیبی اصفهانی در حل عبارت نفحات که پرسیده بود و در ذکر بعضی از نصایح خیریه که مسئلت نموده بود، ... ۲۲۰. حمید بنگالی در بیان بعضی از اغلاط صوفیه و منشاء غلط آنها، ... ۲۳۰. به شیخ یوسف برکی در علو همت و عدم التفات است به آنچه حاصل شود، ... ۲۳۴. به حقایق

آگاه معارف دستگاه عالم ربانی سبحانی مخدوم زاده کلان اعنی الشیخ محمد الصادق سلمه الله سبحانه و بقاه و اوصله الی غایة ما یتمناه صدور یافت در بیان آنکه حقیقت واجب الوجود تعالی وجود محض است که منشاء هر خیر و کمال است، یارمحمد جدیدی بدخشی طالقانی آنها را در ۱۰۲۵-۱۰۳۱ گردآورده است؛ خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ از مکتوب دو تا هفتم خوانده نمی‌شود؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوای، ۳۰۹گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۲/۵×۳۶سم [ف: ۱۰-۱۱۰۵]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۶۵۰

آغاز: برابر جلد ۲؛ **انجام:** سبحان ربک رب العزة عما یصفون وسلام علی المرسلین والحمدلله رب العالمین

جلد دوم و سوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، در پایان جلد دوم و سوم علامت بلاغ و تصحیحی آمده است فهرست جلد سوم به خط حسن بن شیخ مولان در سلیمانیه به سال ۱۲۴۸ نوشته شده؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲۶۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۶]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۶۲۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: هندی، ۲۲۲گ، ۲۱سطر(۱۳×۱۴)، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۱۷-۴۳۷]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۸۴

آغاز: برابر جلد سوم؛ **انجام:** و کارخانه بأو مربوط سازند و اینجا هم معامله باو منوط گردانند، خاص کند بنده مصلحت عام را.

جلد سوم مکاتیب فاروقی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملکبی‌نام به تاریخ رجب ۱۱۳۱؛ جلد: مقوایی، ۲۴۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۴-۲۷۵]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۵۱

آغاز: برابر جلد سوم؛ **انجام:** مصراع خاص کند بنده مصلحت عام را، ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء ...

جلد سوم؛ خط: نسخ زیبا، کا: سید علی بن حسن حسینی بغدادی، تا: ربیع الثانی۱۱۴۱ق، به دستور سردار کهندل خان بهادر؛ مجدول، با سرلوح؛ جلد: تیماج، ۲۷۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۶-۱۱۲]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۳۳

آغاز: برابر جلد دوم؛ **انجام:** حضرت حق سبحانه و تعالی انصافشان بدهد که نافهمیده ملامت نکنند ربنا اغفرلنا ذنوبنا و اسرافنا فی امرنا و ثبت اقدامنا و انصرنا علی القوم الکافرین و السلام علی من اتبع الهدی.

جلد دوم کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: میر عظیم ولد میر فاضل، تا: ۱۲۲۶ق؛ مصحح؛ مهر: ریحان الله بن جعفر موسوی به تاریخ ۱۳۲۳ «العبد ریحان الله موسوی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۳۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۴/۵سم [ف: ۲۶-۴۱۲]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۳۷۰

آغاز: برابر جلد اول**انجام:** و علی الله من الصلوات اتمها و من التسلیمات اکملها و العبودیة

حاوی حدود سیصد و سیزده نامه است که این نامه‌ها پاسخ سوالاتی است که شیخ احمد فاروقی به سائلین داده و در آن ها از مسائل فقهی و طریقتی صحبتها کرده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بابا بن فضلان بیک، تا: ۱۲۲۷ق؛ جلد: نقاشی، ۴۳۵گ، ۱۵سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۵-۴۹۱]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۲۷

آغاز: وصل المکتوب الشریف الطیف الی العبد الضعیف النحیف عظم الله تعالی اجرکم؛ **انجام:** و التزم متابعة المصطفی علیه الصلوة و السلام

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۱۲۳۱ق؛ واقف: نائینی؛ ۹۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۴-۲۵۷]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۳۱/1

آغاز: بسمله وصل المکتوب الشریف اللطیف الی العبد الضعیف؛ **انجام:** اتمم لنا نورنا و اغفرلنا انک علی کل شی قدیر و السلام علیکم و علی سائر من اتبع الهدی و الزم متابعة المصطفی علیه و علی اله الصلوة و السلام.

در این مجموعه ۵۷ مکتوب از نامه‌های شیخ احمد صوفی و فیلسوف معروف نقش بندی که به دوستان و مریدان و بزرگان زمان خود نوشته است آمده و همه آنها مبین نظریات صوفیانه شیخ احمد در مسائل مربوط به عرفان و پندهای بی شمار مراد به مریدان است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ ۱۷۲ص (۱-۱۷۲)، ۲۸سطر (۱۲/۵×۲۱)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۶-۳۹]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۲۳۰

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین نموده می‌آید که این؛ **انجام:** مصلحت عام را ذلک فضل ... و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ و نستعلیق، کا: مجددی، تا: ۱۲۷۶ق [رایانه]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۶۲۴/۵

تا نامه دویست و شصت و هشتم؛ خط: نستعلیق ترک، کا: شافعی شیرازی، محمود، تا: ۱۲۹۸ق؛ مجدول؛ کاغذ: هندی، ۷۴ص (۲۴۷-۳۲۰)، ۱۴سطر(۷×۱۶)، قطع: ربعی[ف: ۱۷-۱۷۹]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۶۰۱

بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۵۲۳

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری ازمیر دادخان [رایانه]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۱۶۵/۴۶

مکتوب چهل و یکم به یکی از صالحات در نصایح ضروریه، به همراه چند مکتوب دیگر از او به زبان فارسی؛ خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم، ۱۳ص(۸۷۳-۸۸۵)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰سم [ف: ۴۵-۴۹]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۹۲۸

آغاز: برابر جلد اول؛ **انجام:** زیاده بر این موجب اطناب است تمام شد

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **مکاتیب = منشآت** / ادبیات / فارسی

makātīb = monša'āt

میرداماد، محمد باقر بن محمد، – ۱۰۴۱ ؟ قمری

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad(-1632)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۰۷۲

آغاز: انتما ترکیب عناصر متبائن ام آثر اربعه را با وجود تبائن و تضاد طبیعی با یکدیگر باعث توالد؛ **انجام:** از آوردن معنی بصورت بقدر ضرورت خدای عزوجل ولیم را از آن دوقهای بیرنگ نصیب دهاد و السلام علیکم

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ۱۰۲۹ق؛ جلد: میشن، قطع: وزیری کوچک[رایانه]

● **مکاتیب** /ادبیات / فارسی

makātīb

خرقانی، قطب الدین محمد

xaraqānī,qotb-od-dīn-e mohammad

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۰۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵ ذیحجه۱۰۴۸ق؛ قطع: رقعی[میراث شهاب: س۸ش۴-۶۵]

● **مکاتیب** / نامه‌نگاری / فارسی

makātīb

عبدالحق دهلوی، عبدالحق بن سیف الدین، ۹۵۸ – ۱۰۵۲ قمری

'abd-ol-haqq-e dehlavī, 'abd-ol-haqq ebn-e sayf-od-dīn (1551 - 1643)

هفتاد نامه عرفانی است که مؤلف در سیر و سلوک به شاگردان خود نگاشته است.

چاپ: هند، دهلی، مجتبایی، ۱۳۳۲ق، به اهتمام: مولوی حافظ محمد عبدالاحد مالک مطبعه؛ به نام «المکاتیب و الرسائل الی ارباب الکمال و الفضایل» چاپ شده است.

[فهرستواره منزوی ۹۵۶/۸؛ میراث مشترک ایران و هند: ۱-۱۹۹]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۷۰۸/۴

آغاز: بسمله الرسالة الخمسون تنبیه اهل الفکر برعایت آداب الاذکار لا اله الا الله ... در آن هنگام شیخ اجل ... عبد الوهاب ... قادری شادزلی ... این مسکین را تلقین ذکر نمودی و کتابی به دست من داد مسمی به منهج السالک

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۳ق؛ اهدایی: نواب؛ کاغذ: سمرقندی، ۷گ (۱۴-۲۰)، اندازه: ۱۰/۵×۱۴سم [ف: ۴-۱۳۹۸]

● **مکاتیب** / ادبیات / عربی

makātīb

حسینی، علی بن محمد

hoseynī, 'alī ebn-e mohammad

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۲۵۴

آغاز: بسمله دخلت حرم الله معظما الحرمات الله امنت بامناء الله؛ **انجام:** و ان کان لکم عرض امهم فالاشاره یا اهل الوفا عود به علماء قطیف بصره و بحرین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [رایانه]

● **مکاتیب** / نامه‌نگاری / عربی و فارسی

makātīb

علم الهدی، محمد بن محسن، ۱۰۳۹ – ۱۱۱۵ قمری

'alam-ol-hodā, mohammad ebn-e mohsen (1630 - 1704)

صورت بعضی از نامه‌های دوستانه و بلاغات و اجازات مؤلف است که پراکنده نوشته بوده و در این مجموعه آنها را گرد آورده است. بیشتر این نوشته‌ها عربی و بعضی به فارسی می‌باشد با تاریخ‌های ۱۰۸۶-۱۱۰۵ق.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۴۴۵

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۶گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۰ سم [ف: ۲۲-۳۶]

● **مکاتیب** / نامه‌نگاری، اسناد / فارسی

makātīb

استرآبادی، محمد مهدی بن محمد نصیر، ۱۱۰۰ – ۱۱۸۰ ؟ قمری

estarābādī, mohammad mahdī ebn-e mohammad nasīr (1689 - 1767)

در این نسخه تعدادی از مکتوبات و وقف‌نامه‌های نویسنده که منشی مخصوص نادر و دو کتاب «جهانگشای نادری» و «دره نادره» او در وقایع زمان نادر مشهور است، آمده است: ۱. صورت عروس‌نامه رضاقلی میرزا؛ ۲. وقف‌نامه کتاب‌ها که راقم الحروف در خصوص وقف کردن کتاب‌های خود نوشته؛ ۳. وقف‌نامه در خصوص مزارع و دهات؛ ۴. وقف‌نامه در وقف آسیا؛ ۵. مکتوبی در جواب مراسله میرزا یوسف وزیر مازندران ۶. مکتوب در جواب مکتوب ثانی میرزا یوسف؛ ۷. استشهاد برای یافتن اسب گم کرده شخصی از اهل استرآباد؛ ۸. رقعه

برای تحصیل خواجه سرا؛ ۹. رقعه‌ای است که به دوست عزیز خویش نوشته؛ ۱۰. رقعه در جواب شخص خوشنویس که قطعات فرستاده؛ ۱۱. رقعه به عزیزی که از او کیف خواسته؛ ۱۲. مراسله به جهت صلح ملا محمد باقر استرآبادی؛ ۱۳. مراسله از زبان پسر نصیرالله میرزا داماد محمد پادشاه؛ ۱۴. مکتوبی در جواب میرزا محمد امین حکیم؛ ۱۵. جواب مکتوب شخصی که ساعت فرستاده؛ ۱۶. جواب مکتوب میرزا عبدالباقی طبیب؛ ۱۷. مراسله سید سعید مرحوم که التماس عفو تقصیر جماعت شهود نوشته؛ ۱۸. رقعه به معنای قلندر؛ ۱۹. عریضه در تهنیت تسخیر اصفهان؛ ۲۰. نامه در جواب به عزیزی که انار و لیمو فرستاده؛ ۲۱. جواب مکتوب احمد پاشا والی بغداد؛ ۲۲. شرح مکتوب مشعر برسیدن پانصد اشرفی طلا نوشته شده؛ ۲۳. عریضه مشعر مکتوب مشعر بر والیگری خراسان خدمت نادر نوشته؛ ۲۴. صورت رقممبارک که در ایام خاقان شهید شاه سلطانحسین به محمد علیخان نوشته شده؛ ۲۵. رقم علاوه القاب در ایام طهماسب میرزا به‌جهت صفی قلیخان؛ ۲۶. رقم نظارت سر کار خاصه شریفه که در ایام طهماسب میرزا به اسم میرزا محمد علیخان نوشته شده؛ ۲۷. رقم علاوه القاب به اسم میرزا حسن وزیر گیلان؛ ۲۸. رقم به پیر محمد بیگلر بیکی نوشته؛ ۲۹. رقم اضافه مواجب به اسم میرزا محمد صندوقدار نوشته؛ ۳۰. رقم اضافه مواجب به اسم صاحب جمع قبچاق نوشته شده؛ ۳۱. رقم به مراتب بیک وزیر هرات؛ ۳۲. رقم مزد برداری به اسم کرمعلی بیک؛ ۳۳. رقم بلازکی شیخ الاسلام اصفهان؛ ۳۴. رقم در خصوص خلع سلطنت از طهماسب میرزا؛ ۳۵. رقم در جواب ملا محسن؛ ۳۶. فرمان بحسین غلیجائی؛ ۳۷. فرمان در خصوص ابراهیم خان به اللهیار خان.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۶۱

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن محمد تقی ارونقی، تا: ۱۳۰۶ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵۳گ، ۱۵سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۶/۶×۲۲/۵ سم [ف: ۶-۷۱۱]

● **مکاتیب = سیر و سلوک** / سیر و سلوک / فارسی

makātīb = seyar va solūk

بیدآبادی، محمد بن محمد رفیع، - ۱۱۹۷ قمری

bīd-ābādī, mohammad ebn-e mohammad rafī'(- 1783)

بید آبادی سه رساله سیر و سلوک فارسی دارد که هرکدام برای کسی نوشته شده است: ۱. برای یکی از شاگردانش، ۲. در پاسخ سید حسین قزوینی، ۳. میرزا ابوالقاسم قمی گیلانی.بدیهی است که آغازآنها متفاوت است.

چاپ: چندین رساله و نامه عرفانی با تحقیق علی صدرائی در سال ۱۳۸۵به عنوان تذکرة السالکین چاپ شده؛ به کوشش مدرسی طباطبایی درمجله وحید ع شماره ۴، سال یازدهم، تیرماه ۱۳۵۲ ش در ایران به چاپ رسیده

[الذریعة ۲۸۳/۱۳؛ نسخه‌های منزوی ۱۲۰۸/۲؛ فهرستواره منزوی ۵۰۹/۷]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۹۵۴/۶

آغاز: از فاضل مدقق ... یا اخی وحبیبی ان کنت عبدالله فارفع همتک و وکل الیه امرنا یهمک تا توانی همت خود را عالی نما لان المرء یطیر بهمة کما یطیر الطیر بجناحیه؛ **انجام:** هرکس که ز شهر آشنائیست ×× داند که متاع ما کجائیست؛ جامی ره هدی به خدا غیرعشق نیست، گفتم والسلام علی تابع الهدی، زور این باده ندانی به خدا تا نچشی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ، سطور چلیپایی، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف مخ: ۳-۱۱۲۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۰۷۸/۴

آغاز: هو الله سبحانه تعالی و تقدس، یا اخی و حبیبی ان کنت عبدالله فارفع همتک و وکل الیه امر ما یهمک، تاتوانی همت خود را عالی نما؛ **انجام:** هر کس که ز شهر آشنایی است ×× داند که متاع ما کجایی است. جامی ره هدی به خدا غیر عشق نیستگفتیم و السلام علی البع الهدی. زور این باده ندانی به خدا تا نچشی

تنها شامل نامه بیدآبادی است به شاگردش سید حسین بن ابراهیم قزوینی معروف به «میر حسینا» صاحب معارج الاحکام (- ۱۲۰۸ق)؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد جعفر نوری، تا: نیمه نخست قرن۱۳؛ محشی؛ ۱گ (۹۹)، سطور مورب، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۴۰-۶۶۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۴۰

آغاز: یا اخی و حبیبی ان کنت عبدالله فارفع همتک و کل الیه امر ما یهمک. تا توانی همت خود عالی نما لان المرء یطیر [بهمته]؛ **انجام:** هر کس ز شهر آشنائیست ×× داند که متاع ما کجائی استالعاقل یکفیه الاشارة والجاهل لا ینفعه التطویل فی العبارة. در خانه اگر کس است یک حرف بس است. والسلام علی من اتبع الهدی.

نامه‌های عرفانی مؤلف است به شاگردان: سید حسین بن ابراهیم قزوینی (- ۱۲۰۸ق)، سید محمد تهرانی کاشانی، سید جعفر تهرانی کاشانی، عبدالله بیدگلی کاشانی و ملا محمد علی قاینی. نامه نخست به «سیر و سلوک» نیز مشهور است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۳۸-۴۳۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۲۸/۲

آغاز: بسمله از فاضل مدقق و عارف ... آقا محمد بیدآبادی ... یا اخی و حبیبی ان کنت عبدالله فارفع همتک ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳ص (۳۳-۳۵)، اندازه: ۱۲×۱۲/۵سم [ف: ۳۲-۱۶۱]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۴۱۲/۲۱

آغاز: یا اخی و حبیبی ان کنت عبدالله فارفع همتک و کل الیه امر

ما یهمک تاتوانی همتت عالی نما؛ **انجام:** و الجاهل لا ینفعه التطویل فی العبارة در خانه اگر کسی است یک حرف بس است والسلام علی من اتبع الهدی محبا ملاذا قلمی گرفتم و سخن چنین آمد.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: شعبان۱۲۳۸ق؛ در برگ پایانی مقداری از اول مکاتبه میرداماد آمده است؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ (۲۳۰پ-۲۳۳پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۶]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۵۳/۵

آغاز: ای عزیز! ضابطه معیشت و قاعده زندگانی و قانون کامرانی دو جهانی آن است که آدمی به شهوات بی اعتبار و لذات ناپایدار این سرای فانی مغرور نشود؛ **انجام:** و گرگ حسد و سایر موذیات و ناملایمات پاک ساخته، روضه رضوان را بلد و اوطان گرداند. اللهم وفقنا رضاک بمحمد و آله

رساله ای است در بیان سیر و سلوک نفسانی و موعظه و نصیحت عرفانی، این رساله، یکی از مکتوبات آقا محمد بیدآبادی و به جز رساله سیر و سلوک ایشان، معرفی شده در الذریعة (۱۲: ۲۸۳)، می‌باشد؛ کا: اسماعیل بن محمد تقی، تا: ۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱۲۷پ-۱۲۹پ، ۱۲۲پ-۱۲۵پ)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۳-۳۶۴]

۷. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۱۵۲/۱۰

خط: نسخ، کا: سید ابوالقاسم موسوی اصفهانی، تا: ذیحجه ۱۳۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱-۱۱۳]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۵۴۱/۳

خط: نستعلیق، کا: فیلی اصفهانی، محمد حسین بن محمد ابراهیم، تا: یک‌شنبه ۸ ربیع الاول۱۳۴۳ق، برای آقا سید مراد وکیل؛ ۲گ (۱۱ر-۱۲پ)، ۲۲ سطر(۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۶-۳۲]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۳۸/۲

آغاز: یا اخی یاحبیبی ان کنت عبدالله فارفع همتکوکل علی الله امرما یهمک تا توانی همت خود را عالی نما لأن المرء یطیر بهمتة
نسخه اصل: کتابخانه شیخ محمد غروی ـ قم؛ خط: نسخ، کا: محمد غروی، تا: ۱۱ جمادی الثانی ۱۴۱۹ق؛ مصحح؛ ۵ص (۱۱۳-۱۱۷)[عکسی ف: ۳-۱۵۴]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۶۰/۱

آغاز: مکتوبی است که جناب عارف ربانی و حکیم صمدانی وحید دهره و فرید عصره آقا محمد بیدآبادی قدس الله روحه در جواب مراسله جناب سید و عالم مجتهد آقا سید حسین قزوینی که از آن مرحوم استرشاد نموده بود مرقوم فرموده اند که دارای جمیع عوالم و جوامع کلمه است؛ **انجام:** آنچه حاضر بود بقلم آمد تا مکر بکار آید. هر کس که ز شهر آشنائی است داند که متاع ما کجائی است.

خط: نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱ص (۱)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱۰-۸۵۸]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۸۳/۴

آغاز: بسمله. و به نستعین از فاضل ... آقا محمد بیدآبادی ... کلامی نقل شده است که بجهت بعضی از ساکنین و طالبین نوشته اینست که یا اخی و حبیبی ان کنت عبدالله فارفع همتک ... غلام همت آنم که زیرچرخ کبود ... یعنی به تاملات صحیحه و کثرت ذکر مرگ خانه دل را از فکر غیر حق خالی کن؛ **انجام:** ذوق این باده ندانی بخدا تا نچشی.

خط: نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳ص (۳۱-۳۳)، ۱۸سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۲-۲۷۷۰]

۱۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۵۶/۱۳

آغاز: یا اخی وحبیبی ان کنت عبدالله فارفع همتک و وکل الیه ... المرء یطیر بهمته کما یطیر الطیر بجناحیه غلام همت آنم که زیر چرخ کبود زهرچه رنگ تعلق پذیرد آزاد است هر چه دراین راه نشانت دهند؛ **انجام:** هر که شروع درسلوک نماید درهر مرحله که اجل موعود رسد درزمره <ومن یخرج من بیته مهاجراً الی الله ثم یدرکه الموت فقد وقع اجره علی الله> محشور شود که مرد رهی راهت نمودم ... حافظ ره هدی به خدا غیر عشق نیست

خط: نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز، ۲گ (۸۸پ-۸۹پ)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف مخ: ۳-۱۱۲۳]

● مکاتیب = منشآت / نامه نگاری / فارسی

makātīb = monša’āt

کاکوری، محمد فیض بخش بن غلام سرور، ۱۱۶۴- قرن ۱۳ قمری

kākūrī،mohammad feyz baxš ebn-e qolām sorūr (1751 - 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۰۵ق

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۳۴۵/۹

آغاز: بسمله هر چند طوطی شکرین مقال خامه را در برابر آئینه بیان می گذارم ...

خط: نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ ناتمام، با یادداشت مورخ۱۲۷۲ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا، ۲۰گ (۷۳-۹۲)، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۸۶]

● مکاتیب / نامه نگاری / فارسی

makātīb

فرهاد میرزا قاجار، ۱۲۳۳ - ۱۳۰۵ قمری

farhād mīrzā qājār (1818 - 1888)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۴۰۸

آغاز: بسمله، ستایش مر خدائی را سزا که از آب و خاک جان پاک آفرید؛ **انجام:** ارادتی بنما تا سعادتی ببری لعل الله یحدث

بعد ذلک امراً زیاده زحمت است
مکتوبات شاهزاده فرهاد میرزا باعیان و رجال و دانشمندان و شاهان جمع‌آوری شده و ابتداء آن رساله فارسی بسیط او می‌آید و بعد نامه‌ها شروع می‌شود؛ خط: نستعلیق خوش، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۷ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۸۵گ، ۱۱سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۵-۵۳۲]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۳۸۰

آغاز: رساله فارسی بسیط: بسمله، ستایش مر خدائی را سزاست که از آب و خاک جان پاک آفرید؛ **انجام:** شرح این هجران و این خون جگر ×× این زمان بگذار تا وقت دگر
در این نسخه ابتداء رساله فارسی بسیط او می‌آید و در آن رساله مطالب همگی کلمات فارسی و خالی از لغات عربی اند و این حاکی از قدرت او به زبان فارسی است بعد از آن مکاتیب و نامه‌های او به بزرگان کشور و دانشوران زمان آمده است و در آن‌ها این شاهزاده فاضل از هیچ نکته‌ای از نکت بدیعی و ترسلی فرو گذار نکرده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۳ق؛ جلد: تیماج، ۷۲گ، ۱۷سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۵-۴۹۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۵۵۹

آغاز: فدایت شوم گله گذاری خصلت زنان است و گله بازی شیمت مردان چون گله نمی‌بازیم پس آن به گله پردازیم
مجموعه نامه‌هایی است که فرهاد میرزا در سال‌های ۱۲۸۱-۱۲۹۹ق نگاشته و در آنها صنایع لفظی و تک‌بیتی‌های فارسی و عربی به کار برده و ارزش ادبی دارد بیش از ارزش تاریخی، در پایان این مجموعه دو قصیده از فرصت شیرازی در مدح مظفر الدین شاه قاجار و میرزا علی اصغر خان صدر اعظم افزوده شده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن سلیمان، تا: ۱۳۳۰ق؛ از روی نسخه چاپی مطبع ناصری در بمبئی که به سال ۱۳۱۸ به چاپ رسیده بود؛ ۱۰۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲۲-۱۳۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۹۳۴

بیشتر این جنگ صورت نامه‌هایی است که خود فرهاد میرزا از شنبه تاریخ غره ذیقعده ۱۲۹۶ تا غره ذیقعده ۱۲۹۷ به شهرها و اشخاص مختلف نوشته و گاهی یادداشت‌های دیگر شخصی وی نیز در آن آمده است؛ خط: نستعلیق، کا: فرهاد میرزا قاجار، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، اندازه: ۲۱×۳۳/۵سم [ف: ۲۳-۱۰۷]

● **مکاتیب** / مواعظ / فارسی

makātīb

نودهی، احمد بن محمد معروف، - ۱۳۰۵ قمری

nowdehī, ahmad ebn-e mohammad ma‘rūf(- 1888)

تاریخ تألیف: ۱۲۸۹ق

نامه‌هایی مشتمل بر مواعظ که سید احمد نودهی برای دوستان خود نگاشته است. مؤلف عالمی سنی بوده است ودرآخر نامه‌ها لقب قادری ونقشبندی را برای خود می‌آورد وهر یک از نامه‌ها اسم خاصی دارد مثلاً مکتوب شفا، مکتوب واجبات، مکتوب رشبلک و ... .

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۱۰۰

آغاز: بسمله الحمدلله و الصلوه و السلام علی رسول الله؛ **انجام:** و السلام علی معین الاسلام و مطعم الطعام
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۳۲۳ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۴۴۵-۳۸/۶۵

آغاز: بسمله الحمدلله والصلوة والسلام علی رسول الله وبعد حدیث که ما اهدا مسلم لاخیه هدیة افضل من کلمة حکمة ... پس این عریضه افضل هدایای است که دوستان برای یکدیگر بفرستند؛ **انجام:** دنیا را زمان فرصت ذخیره قیامت است والله اعلم بالصواب والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته
خط: نستعلیق، کا: محمد توحیدی، تا: ۱۳۵۲ق؛ جلد: تیماج، ۷۱گ، ۱۶-۱۸سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۲۸]

● **مکاتیب** / ادبیات / عربی

makātīb

موسوی شوشتری، محمد عباس بن علی اکبر، ۱۲۲۴ - ۱۳۰۶ قمری

mūsavī šūštarī, mohammad ‘abbās ebn-e ‘alī akbar (1809 - 1889)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۳۱۰

آغاز: بسمله، هنیا بالبنت و هی ام الاولاد؛ **انجام:** ذلک ذمیم لاشتراکه الرجل الداهیه المنکر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام[رایانه]

● **مکاتیب = الواح** / کلام و اعتقادات / عربی

makātīb = alvāh

بهاء الله، حسینعلی بن میرزا بزرگ، ۱۲۳۳ - ۱۳۰۹ قمری

bahā’-ol-lāh, hoseyn-‘alī ebn-e mīrzā bozorg (1818 - 1892)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۱۴

آغاز: هو الابدع و الابهی سبحان الذی نزل؛ **انجام:** فیه من لئالی اسرار ربک العزیز الحمید
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۸ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **مکاتیب** /نامه نگاری / عربی - فارسی

makātīb

همدانی، حسینقلی بن رمضان، ۱۲۳۹ - ۱۳۱۱ قمری

hamadānī, hoseyn-qolī ebn-e ramazān (1824 - 1894)

کلمات آخوند ملاحسین قلی همدانی که علی بن کاظم حسینی کاظمینی همدانی گردآورده است و نامه‌های اوست به زبان عربی و فارسی.

همدان؛ نجفی عرب زاده، سید محمد؛ شماره نسخه: ۲

بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۵-۳۸۵]

● **مکاتیب** / نامه‌نگاری / فارسی

makātīb

امیر نظام گروسی، حسنعلی بن محمد صادق، ۱۲۳۶ - ۱۳۱۷ قمری

amīr nezām-e garrūsī, hoseyn-ʻalī ebn-e mohammad sādeq (1821 - 1900)

مجموعه ۲۵۲ نامه و یک صورت تلگراف است که حسنعلیخان امیرنظام کروسی بین سال‌های ۱۲۷۰-۱۳۱۶ به سران و امیران و مشاهیر ایران نگاشته با پاسخ آنها.

مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۷ فرخ

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در صفحه عنوان یادداشتی بخط و امضای آقای احمد سهیلی خوانساری و آقای محمود فرخ است که گویند نمونه خط امیرنظام در این مجموعه نیز وجود دارد؛ جلد: تیماج، ۶۹گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: -۲۱۴]

● **مکاتیب** / نامه نگاری / فارسی و عربی

makātīb

عبدالبهاء، عباس بن حسینعلی، ۱۲۶۰ - ۱۳۴۰ قمری

ʻabd-ol-bahāʼ, ʻabbās ebn-e hoseyn-ʻalī (1844 - 1922)

نامه‌های عباس افندی، عبدالبهاء بن میرزا حسینعلی بهاءالله (۱۲۶۰-۱۳۴۰ق) از حیفا محل فوتش به یوسف خان رحمانی (روحانی) و علی خان که در جاهای مختلف به سر می‌برده، در سال ۱۳۳۸ و ۱۳۳۹ق (۱۹۲۱م) نوشته است و بعضاً به عربی می‌باشد و بعضی از این نامه‌ها به‌وسیله سید اسدالله به بمبئی، طهران، بغداد، همدان فرستاده شده است. موضوع نامه‌ها: ترغیب و تشویق به تبلیغ دینشان، مناجات، پند و موعظه و غیره که مختصری به صورت رمز و ایهام می‌باشد. چنان که می‌گوید: «در وقت معالجه توجه به جمال مبارک کن و آنچه بر قلب القا می‌شود مجری دار و مریضانرا به فرح الهی و سرور روحانی معالجه نما دردمندانرا درمان بشارت کبری ده و مجروحین را مرهم موهبت عظمی بخش». (فاضل هاشمی)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۵۹

آغاز: هو الله، ای سرگشته صحرای الهی آنچه مرقوم نموده بودید معلوم و مفهوم گردید؛ **انجام:** تا تأیید شاه خوندکار را از ملکوت ابهی مشاهده نمائید.

خط: نستعلیق تحریری خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوا، ۲۷گ، اندازه: ۱۵/۱×۲۰/۴سم [ف: ۱۷-۵۱۱]

۲. تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه: ۱-۵۹

حاوی ۲۰ ورق مقوایی که بر هر کدام نامه‌ای از عبدالبهاء عباس الصاق شده است: دو نامه اولی خطاب به میرزا مهدی رشتی به سمرقند و حاوی توصیه‌های معمول است، نامه سوم به سمرقند و خطاب به میرزای نامبرده و حاجی علی و آقا موسی و آقا رحیم است، نامه چهارم به میرزا مهدی در عشق آباد است؛ نامه پنجم به «ضیاءالله ...» پسر میرزا مهدی است، نامه ششم به خط عبدالبهاست و خطاب به میرزا مزبور، نامه هفتم بامضای عبدالبها و خطاب به میرزا مهدی و به اصطلاح «احبای الهی» در سمرقند است که شامل توصیه‌های معمول نویسنده است، نامه‌های هشتم و نهم به سمرقند و دهم و یازدهم به عشق آباد و سیزدهمی مجدداً به سمرقند و خطاب به میرزای مذکور است، نامه چهاردهم خطاب به آقاموسی و به سمرقند ارسال شده است، نامه پانزدهم به سمرقند و خطاب به میرزا مهدی و عبدالحسین و ضیاءا ... و علی اصغر و پسر وی عبدا ... و ... نوشته شده، که ظاهراً اعضای لجنه سمرقند بوده‌اند، نامه‌های ۱۷ و ۱۸ نیز به مقصد شانگهای و عشق آباد و خطاب به میرزا مهدی است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۲۰گ، اندازه: ۲۰/۵×۳۵سم [ف: -۲۲۳]

۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۲۸۷

بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۱۳-۳۸۴]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۵۴

آغاز: ای سرگشته صحرای الهی آنچه مرقوح نموده بودید؛ **انجام:** و تمکین و متانت در میثاق الله و یگانگی و خواست

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: پارچه‌ای [رایانه]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۷۹۹

آغاز: ربنا وفقنا علی معرفة امرک العظیم و التخلق بخلقک الکریم؛ **انجام:** این را دیده هوش و نهی مشاهده نماید و شدید القوی ملاحظه فرماید ع ع

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، قطع: بیاضی[رایانه]

۶. تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه: ۱-۵۸

بی‌کا، بی‌تا؛ هر کدام نامه ای از عبدالبهاء الصاق شده و اوراق نیز توسط پارچه‌ای به هم وصل گردیده‌اند؛ جلد: مقوایی، ۲۴گ، اندازه: ۲۰/۵×۳۵سم [ف: -۲۲۱]

● **مکاتیب** / اخلاق / فارسی و عربی

makātīb

لاهیجانی، محمد بن محمد علی، - ۱۳۵۴ قمری

lāhījānī, mohammad ebn-e mohammad ʻalī(- 1935)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۲۹۳

آغاز: بسمله، موعطه حسنه بدانکه جهاد که از فرایض مهم؛ **انجام:** مراد ما نصیحت بود گفتیم حوالت با خدا کردیم و رفتیم خط: نسخ و نستعلیق، کا: صدر المتالهین لاهیجانی، محمد بن محمد، بی‌تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **مکاتیب** / اخلاق / فارسی

makātīb

واعظ کاشانی، محمد حسن، ق۱۴ قمری

vāʻez-e kāšānī,mohammad hasan (- 20c)

نامه‌های حاج سید حسن موسوی به سلطان الواعظین. تاریخ ۱۳۰۵ق ضمن رساله در اخلاق او یافت می‌شود که به فارسی، و در دفع تهمت از خود در امر به معروف و نهی از منکر و غیبت و نمیمه، در یک مقدمه و چهار فصل و یک خاتمه نگاشته است.

اصفهان؛ علامه روضاتی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه بدون تاریخی از آن، در اصفهان نزد سید محمدعلی روضاتی موجود است[نسخه پژوهی: ۱-۱۶۰]

● **مکاتیب** / نامه‌نگاری / ترکی

makātīb

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۹۷۵/۸۹

نه نامه و انشاء به ترکی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: میشن، ۶گ (۱۵۷ر-۱۶۲پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۴سم [ف: ۷-۱۰۲]

● **المکاتیب** / نامه‌نگاری / عربی

al-makātīb

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۱۲/۳۰-ف

نسخه اصل: نسخه ش ۲۱۶ کتابخانه تقوی که اکنون در کتابخانه مجلس شورای ملی است ۶۴۶۱۴-۴۵۵۹. المکاتیب الواردة من الدیار المصریة الی الابواب الشریفة (فصل یتضمن وصول)؛ کا: عبدالحی، تا: ۸۲۲ق، جا: ماردین در شمال عراق[فیلمها ف: ۱-۶۱۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۲۰/۱۷

آغاز: یخدم بدعاء متسع الاقطار و ثناء باقی بیعاه اعمار و سلام یترادف مع المساء والصباح؛ **انجام:** و هو مشوش البال مریض من شرب کاس الهجر لا من کاس الوصال والجواب سریع.

چند مکتوب نیکوی ادبی است با چنین آغازها: «صفحات الشوق المترادف»، «باب التعزی و بشر الصابرین. ان من یعم علیه الله خلقه من عباده»، «بعد الدعاء المستجاب والسلام المستطاب»، «ورد الکتاب فقلت اهلاً بالذی»، «یقبل الارض اجلالاً لموطبکم»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۵گ (۸۲-۸۶)، ۱۵سطر، اندازه: ۵×۱۰سم [ف: ۳۸-۳۵۳]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۳۷۲/۵

آغاز: هذه رسالةسیدالمرسلین و خاتم النبیین محمد صلی الله علیه و آله الاوصیاء المرضیین الی ملك الروم قیصر؛ **انجام:** فی یوم لاولی لهم من دونه و لاوال و السلام علی من اتبع الهدی و الخسران لمن ضل و غوی.

چندین نامه است از پیامبرگرامی اسلام محمد مصطفی صلی الله علیه و آله به پادشاهان و جواب آنها و بعضی نامه‌های خلفا ثلاثه و امیرالمؤمنین علی علیه السلام و نامه‌ای از عایشه و نامه عمرسعدبه امام حسین علیه السلام و جواب آنها آمده است؛ خط: نسخ، کا: احمد فریدون توقیعی، تا: قرن ۱۲؛ ۱۵گ (۱۰۵پ-۱۱۹)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۴]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۰/۱۰

آغاز: عذلتنی ادام الله بهجتك و حرس مهجتك علی اعتکافی؛ **انجام:** و قبول هر چه کند پادشاست و السلام.

در این قسمت دو مکتوب وجود دارد: ۱. مکتوبی است از رشید الدین محمد بن محمد المعزی معروف به وطواط مکاتبی که مزاحم او بوده است، ۲. مکتوبی از فاضل خان گروسی نه آقا خان محلاتی، نامه نخست به عربی و نامه دوم به فارسی؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۸ص (۴۰۰-۴۰۷)، ۲۹سطر (۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۹-۳۲۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۸۰۷/۳

آغاز: ترک الجواب اطال الله بقاه داع فی الارتیاب و الحاجة الی الاقتضاة کسوف وجه الرجاء؛ **انجام:** و لا یعید نشاطی کسلاً و لایحیل انبساطی خجلاً ویدیم مسرتی بمواصلة و مباسطة ... انشاءالله تعالی.

شامل چند مکتوب به اشخاص زیر: عتبی وزیر خراسان، الرئیس ابوالفضل بن عمید، عبدالله بن اسماعیل، شیخ الامین علی بن فضل، عبدالله بن محمد، اصفهبد (دائی نوسنده)، ابی الفتح ذی الکفایتین، و الصاحب کافی الکفات که این شخص آخری به نویسنده مکاتیب جواب داده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵ص (۱۴۶-۱۵۰)، ۲۸سطر (۱۲/۵×۲۱)، اندازه: ۱۷×۲۶ سم [ف: ۱۳-۲۱۶]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵/۳-طباطبائی

آغاز: بسمله. الحمدلله حق حمده و صلواته علی محمد رسوله و عبده و سلامه علی اولیائه المعصومین اجمعین. اما بعد فهذه رسائل الصدر الامام السعید ... رئیس الوزراء ابی الفضل بن العمید ... منها

رسالة کتبها الی بعض الاصدقاء تسمی بالمطبخیة ... اولها: یا سیدی و مولای اطال الله بقاك و ادام نعمائك؛ **انجام:** و عفواً بسبقه و حالا بعد ما شکوت صالحه و علی ما یحب و یهوی حباریه جاریه ؟ تقدست اسمائه و الشکر

رسائل و منشآت منسوب به «ابن عمید محمد بن حسین»، با این عناوین: ۱. رسالة کتبها الی بعض الاصدقاء تسمی بالمطبخیة کتبها بالرقة، ۲. و له الی ابی الفرج احمد بن محمد القشوری بدمشق و تضمن وصف الثلوج و الامطار، ۳. و له الی ابی علی حسن بن محمد بن ابی الرئیس بن الکوفه و کان بدمشق اشواقه الیه، ۴. و له الی ابی الحسن علی بن الحسین المشهدی یعزیه عن ابیه ابی الفوارس المتوفی ببلاد دیلم و کتب به من الری الیه، ۵. و له رسالة الی الشریف المرتضی علم الهدی یعزیه بموت اخیه الشریف الرضی، ۶. و له الی الشریف القاضی ذی الحسبین ابی الحسن محمد بن الحسین الموسوی، کتب الیه طبرستان (؟) یتشوق الیه، ۷. و له الی ابی الفرج احمد بن محمد القشوری، من تدمر عند خروجه الی بغداد، ۸ و له الی بعض الاشراف، و قد وعده بکتاب المفسر فی شعر المتنبی، ثم اخلف و استتر بطبرستان، ۹. و له الی صدیق له، یتضمن وصف الشوق، ۱۰. و له الی ابی الفرج احمد بن محمد القشوری یهنئه بالوزارة، من الری عند توجهه الی مصر، ۱۱. و له الی ابی القاسم بن الکروی من دمشق، یتضمن وصف کتاب و الاعتذار من القصور، ۱۲. رسالة وعید الی حسان بن جراح، ۱۳. و له الی ابی الفضل محیی بن سلامة الموصلی من دمشق و کان قاید القواد للحسین بن موهر، ۱۴. و له الی بعض اولاد الرؤساء فی معماه عملها الیه فی سنة ۹۲(=۳۹۶) بمصر، ۱۵. و له خاطب بها بعض الرؤساء فی غلام ابق له، ۱۶. و له من الجزیرة الی وزیر قرادش و هو بالموصل، یتضمن شکوی الزمان، ۱۷. و له (ره) الی بعض اصدقائه من طرابلس و هو علی بن احمد ۱۸. و له الی ابی الفرج احمد بن محمد القشوری من الحضرة فی ۹۶ (۳۹۶)، ۱۹. و له الی بعض اصدقائه جواباً و قد شکی الیه من غلام فارقه عناداً، ۲۰. و له الی بعض اصدقائه بمصر، یتضمن التشوق الیه و یشکو الدهر بسبب فراقه، ۲۱. و له الی صاحب دیوان الخاص، و هو الحسین بن بشر فی العتاب و الاقتضاء بعد الصدر، ۲۲. و له الی بعض الملقبین بالامارة و المتحلین بالکتابه و الوزارة ... و هو شمس الملوك مسعود بن طاهر، ۲۳. لابن عمید کتبها الی ابی العلاء السری؛ خط: نسخ، کا: علی سمونی یا سموتی، تا: ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۵گ (۱۲۳-۱۴۷)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۱]

● مکاتیب / گوناگون/ فارسی

makātīb

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۰۸/۲

آغاز: آدمی را یکنوع معامله واجبست؛ **انجام:** برهنه پای رفتن از حسن ادب و غایت تعظیم بود

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی اشرف، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۳سطر(۹×۱۴)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۱۴-۳۰۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۴۱۳

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی خلق البریات و رفع بعضهم؛ **انجام:** که از چه میکشم انتظار دیدن تو سنه ۱۰۰۴ اربع الف الهجره در جرون محرر شد

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۰۴ق، جا: جرون؛ جلد: تیماج [رایانه]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۳۲۳

شامل: ۱. فتحنامه که شاه طهماسب برای مفظر سلطان فرستاده، ۲. سواد کتابتی که نواب جلال الدین اکبر پادشاه برای شاه عباس مصحوب میرضیاء الملك فرستاده، ۳.نامه شاه عباس بهاکبر شاه، ۴. نامه اکبر پادشاه به میرصدرالدین محمد، ۵. نامه عبدالمومن خان ازبك، ۶- نامه اکبر شاه به چلبی بیگ، ۷. منشور همایون اشرف به مولانا سعدالدین معلم خواندگار روم، ۸. نامه سعدالدین معلم خواندگار روم در پاسخ آن منشور، ۹. نامه اعتمادالدوله به نواب ابراهیم پاشا وزیر اعظم خواندگار روم، ۱۰. منشور همایون اقدس به نواب سلطان محمد قیصر روم مصحوب ذوالفقار خان مورخ ۱۰۰۴، ۱۱. منشور دیگر از همان شاه به همان قیصر درباره تهنیت جلوس سلطنت، مصحوب همان ذوالفقار خان مورخ ۱۰۰۴، ۱۲. نامه سلطان حسین میرزا بایقرا در پاسخ منشور شاه اسماعیل صفوی، ۱۳. نامه عبدالله خان اوزبك به سلطان محمدخان حاکم روم، ۱۴. فتحنامه امیرزاده شاهرخ بهادر به ملك کیومرث رستم آبادی درباره فتح تبریز و آذربایجان، ۱۵. منشور امیرزاده شاهرخ به سید ناصر کیا و اکابر کوه و گیلان، ۱۶. پاسخ جلال الدین ملکشاه به خواجه نظام الملك، ۱۷. نامه خواجه رشید به صدرالدین محمد ترکه درباره کتابی که معظم له به نام خواجه نگاشته بود، ۱۸. پاسخ غزالی به خواجه نظام الملك درباره تدریس درمدرسه نظامیه بغداد، ۱۹. نامه میرصدرالدین محمد ولد میرزا اشرف به آقا عنایت ندیم که حسب الحکم مطاع نوشته، ۲۰- نامه عبدالله خان اوزبك به همایون اشرف درسال ۱۰۰۳، ۲۱. منشور همایون به عبدالمومن خان ولد عبیدالله خان در پاسخ نامه او، ۲۲. نامه عبدالمومن خان به همایون مرتبه اول در جاجرم، ۲۳. منشور نواب همایون در پاسخ عبدالمومن خان که مرتبه اول نوشته بود، ۲۴. نامه دوم عبدالمومن خان به نواب سلیمان مکان به سلطان میدان فرستاده بود، ۲۵. منشور نواب همایون درپاسخ آن، ۲۶. نامه سوم عبدالمومن و منشور سوم نواب همایون در پاسخ آن، ۲۷. نامه چهارم عبدالمومن به سلیمان مکان و منشور چهارم درپاسخ آن، ۲۸. منشور نواب همایون به خان احمد درباره تسخیر گیلان به تاریخ رجب ۱۰۰۰ در قصبه دیلمان، ۲۹. منشور شاه طهماسب به خان احمد حاکم حاکم گیلان، ۳۰. صورت عرضه داشتی که خان احمد در جواب حکم داشته درباره تسخیر گیلان نوشته بود، ۳۱. منشور نواب همایون شاه طهماسب به نواب سلیمان خان قیصر روم، ۳۲. پروانچه نواب جهانبانی درباره ایشك آقاسی

گری به مسوده نظام الدین علیخان بیک اوحدی، ۳۳. منشور نواب جنت مکان به امیربیک مهردار و پاسخ امیر بیک به آن، ۳۴. نشان استیفای مستوفی الممالک غیاثا به قاضی عبدالله، ۳۵. نشان استیفای مستوفی الممالک غیاثا به قاضی عبدالله، ۳۶. پروانچه ملاحسن مذهب به مسوده قاضی عبدالله، ۳۷. نامه عبدالله اوزبک در پاسخ منشور همایون و پاسخ آن از جانب همایون، ۳۸. منشور نواب همایون به سلطان مرادخان قیصر روم درباره تعزیت سلطان سلیم خان مسوده خواجه عبدی بیک، ۳۹. مکتوب تعزیت به شاه روم از جانب همایون، ۴۰. تعزیت نامه سلطان سلیم خان که نواب همایون به والد او سلطان مراد نوشته به مسوده زینا علیا، ۴۱. تهنیت جلوس سلطان مرادخان ولد سلطان سلیم خان از جانب نواب جنت مکان، ۴۲. نامه نواب جنت مکان به سلطان سلیم خان درباره سلطان بایزید، ۴۳. نامه نواب به سلطان مرادخان فرزند سلطان سلیم درباره تهنیت جلوس به مسوده خواجه عبدالله بیک، ۴۴. نامه محمد همایون پادشاه هندوستان شاه تهماسب در حینی که از هند متوجه قزوین می‌شده و نامه دیگر از همو، ۴۵. منشور شاه طهماسب که در پاسخ نامه همایون پادشاه فرستاده است، ۴۶. منشور شاهرخ به ملک ناصرالدین حاکم مصر درباره قطاع الطریقی که دارایی بازرگانان را که به زیارت مکه و عتبات می‌رفته‌اند ربوده‌اند، ۴۷. نامه اسکندر پادشاه به نواب همایون، ۴۸. نامه امیر تیمور گورکان به پادشاه مصر، ۴۹. نامه سلطان حسین میرزا بایقرا به نواب سلطان یعقوب بیک، ۵۰. نامه امیرتیمور گورکان به سید علی کیاحاکم گیلان، ۵۱. نامه حضرت کارکیا ناصرکیا به امیر خلیل شیروان، ۵۲. نامه دیگر از همو به ملک مظفر، ۵۳. نامه امیر محمد رشتی به کارکیا ناصرکیا، ۵۴. نامه کارکیا ناصرکیا به ملک کیومرث، ۵۵. انتخاب از «ترسل بهائی» که در زمان الب ارسلان سلجوقی به تاریخ محرم ۵۲۸ نوشته شده، جهت استفاده به تاریخ محرم ۱۰۰۹ چندین نامه است: ۱) منشوری که برای یکی از فرزندان پادشاه نوشته بود، ۲) منشوری که جهت اسلام پناه نوشته، ۳) منشور الب ارسلان به یکی از فرزندان خود، درباره بخشیدن یک ناحیه از خوارزم به او، ۴) منشور برای وزارت خواجه نظام الملک از همو، منشور از همو که ولایت قهستان را در وجه نیکو خدمتی به امیرعمید الملک که یکی از امرای دیوان بوده بخشیده است، ۶) منشور شاه سلطان محمد به حضرت شاه فتح الله شیرازی، ۵۶. منشور شاه سلطان محمد به حضرت شاه فتح الله شیرازی، ۵۷. نامه شاه اسماعیل دوم به محمد حکیم میرزا برادر جلال الدین اکبر پادشاه، ۵۸. نامه صدرالملة و الدین موسی صفوی به سلطان محمد جلایر پسر سلطان اویس درباره مسجد دارالارشاد اردبیل و سفارش قاضی عماد الدین طوسی ساکن خطه اردوباد، ۵۹. نامه شاه عباس در پاسخ سعدالدین محمد معلم پادشاه خواندگار رو، ۶۰. نامه سلطان سلیمان پادشاه روم به شاه تهماسب، ۶۱. منشور شاه عباس در پاسخ نامه خان احمد، ۶۲. نامه شاه عباس به مفتی خواندگار روم، ۶۳. نامه شاه طهاسب به سلطان سلیمان پادشاه روم که به حوالی تبریزی و نخجوان آمده بود، ۶۴. نامه امیرتیمور گورکان، نوبت اول به قیصر روم هنگامی که قیصر از ظهیر الدین مطیع امیرتیمور خراج می‌طلبد و نسبت به امیر تیمور سخنان گستاخانه گفته بود، ۶۵. نامه همایون پادشاه به بهادرخان پادشاه گجرات و پاسخ آن، ۶۶. نامه همایون میرزا جهانشاه به کارکیا سلطان محمد، دو نامه است، ۶۷. نشان امارت قوشخانه برای امیرشجاع الدین محمد برندق بهادر برلاس، ۶۸. مقالات شاه طهماسب صفوی که به وسیله ایلچی روم سلیمان حاکم روم به خواندگار پیغام داده است، در پنج فصل، ۶۹. نامه شاه اسماعیل یکم به یکی از پادشاهان، ۷۰. نامه شیبک خان اوزبک به شاه اسماعیل، ۷۱. نامه عبدالمومن خانفرزند عبدالله خان اوزبک که مرتبه اول در جاجرم به خدمت شاه عباس فرستاده و پاسخ آن در جاجرم، ۷۲. نامه دوم عبدالمومن به همان سال که در سلطان میدان مشهد فرستاده بود و پاسخ آن، ۷۳. نامه سوم از همان عبدالمومن به همان شاه که نیز قاصد در سلطان میدان آورده بود و پاسخ آن، ۷۳. نامه عبدالمومن اوزبک مورخ ۱۰۰۳ به شاه عباس و پاسخ آن، ۷۴. نامه شاه عباس به عبدالمومن اوزبک همراه قطب الدین چلبی، و پاسخ آن که همراه قلی بیک در اسفراین فرستاده بود، ۷۵. نامه عبدالمومن خان که همراه پیرمحمد کنگرلو به نواب همایون فرستاده بود و پاسخ نواب همایون بدان، ۷۶. منشور نواب همایون عباس پادشاه به عبدالله خان اوزبک مصحوب محمد قلی بیک ایشک آقاسی، ۷۷. منشور شاه اسماعیل دوم درباره استخلاص خان احمد از قلعه اصطخر شیراز، ۷۸. فریاد نامه اسیران روم به سلطان سنجر، ۷۹. مثال سلطان سنجر به ملک روم از انشای معین الدین اصم، ۸۰. نشان سلطان سلیم شاه غازی فرزند جلال الدین محمد اکبر پادشاه که به کامران بیک نوشته بود، ۸۱. نامه سلطان بابر به امیر سید محمدنوربخش، ۸۲. نامه میرزا تیمور علی منشی به خواجه افضل از زبان یکان خان، ۸۳. نامه عزیزی در پاسخ یاری که به زیارت مکه و عتبات رفته بود، ۸۴. در مکاتبات و مراسلات که در هر باب نوشته خواهد شد. نامه اسکندر پادشاه وزیر سلطان سلیمان پادشاه روم در پاسخ شاه طهماسب، ۸۵. نامه ملامیر قاری به یکی از وزیران، ۸۶. نامه سید محمد نور بخش در نصیحت مریدان و یکی هم به میرزا شاهرخ از همو، ۸۷. نامه ملا عبدالخالق منشی به مولانا نصرالله، ۸۸. نامه مولانا حسین قصه خوان به محمد منسورا مسوده ملا روح الله شیرازی، ۸۹. عریضه معین الدین منصور شیرازی به حاکم لار ازانشای همان روح الله شیرازی، ۹۰. نامه همان روح الله شیرازی از جانب خود به کمالا حسینا، ۹۱. نامه عزیزی به میر عماد الدین شریف، انشاء همان روح الله، ۹۲. نامه روح الله شیرازی به خواجه محمد کلیددار، ۹۳. نامه یاری به محمد زمان بیک به انشای همان روح الله، ۹۴. نامه شاه عباس به سعد الدین محمد معلم پادشاه روم به انشای میر محمد باقر داماد، ۹۵. نامه دانشمندان و رارود به دانشمندان مشهد و پاسخ ملا محمد

مشککک به آن، ۹۶. نامه نواب خان احمد در پاسخ عریضه زیدیه که به او نوشته بودند، ۹۷. نامه علیخان بیک اوحدی به یکیاز علما، ۹۸. نامه خواجه علی بیک فرزند میر جهانگیر گیلانی به پسران ملاعبدالرزاق به انشای عبدالواسع منشی (دو نامه است)، ۹۹. نامه نواب احمد خان به مولانا عبدالله نوشته همان عبدالواسع منشی، ۱۰۰. نامه خواجه نصیر الدین به اثیر الدین ابهری، ۱۰۱. نامه صدر الدین قونوی به خواجه نصیر الدین طوسی و پاسخ آن، ۱۰۲. انشای شمس الملة والدین السجستانی و پاسخ آن، ۱۰۳. نامه مولانا قوام الدین به یکی از دوستان، ۱۰۴. نامه شمس الملة والدین به یکی از افاضل، ۱۰۵. در باب صدور نشان و کتابات، مکتوبی که حضرت قاضی میر حسین یزدی شارح دیوان حضرت علی به قاضی صفی الدین یمینی نوشته است (سه نامه است)، ۱۰۶. دیباچه منشآت خواجه عبدالله مروارید، دیباجه تاریخ روضة الصفای خواند شاه، دیباچه «اخلاق جلالی» دوانی، ۱۰۷. نامه سلطان یعقوب به امیر عبدالوهاب، ۱۰۸. پروانچه کلید داری آستانه رضویه به نام امیر نظام الدین عبدالکریم مورخ ۹۸۲ق، ۱۰۹. نامه ملا میر قاری گیلانی به میر محمد جعفر مشهدی، ۱۱۰. نامه سیادت پناه نصرالله، ۱۱۱. نشان اولاد میر محمد قاسم نسابه، ۱۱۲.نامه عزیز الله نظری، ۱۱۳. نامه ابراهیم خان حاکم شیراز به شاه نعمت الله. دو نامه است، ۱۱۴. نامه همو به میر سید شریف، ۱۱۴. نامه همو به نواب علامی درباره طلب دفتر قانون مملکت شیراز، ۱۱۵. نامه محمد جان بیک به شاه نعمت الله، ۱۱۶. نامه روح الله منشی شیرازی به علامی شاه ابو تراب، دو نامه است، ۱۱۶. نامه همو به شاه طاهر از زبان ملا غیاث الدین مذهب، ۱۱۷. نشان نقابت به امیر سید عبدالباقی از وزیران، ۱۱۸. نامه غیاث الدین محمد به یکی از وزیران، ۱۱۹. نامه اسماعیل بیک منی، ۱۲۰. نامه قاضی زاده کرهرودی به یکی از وزیران، ۱۲۱. نامه میرزا ابراهیم همدانی به شیخ بهائی، ۱۲۱. نامه همو به میر سید شرف الدین، ۱۲۱. نامه همو به یکی ازارباب قلم، ۱۲۲. نزهة الکتاب و تحفة الاحباب: (فارسی) به نام ابوالحرب یولق ارسلان بن حسام الدین بن امیر چوپان، در چهار قسم: ۱) صد آیت از قرآن در مقاصد متفاوت، ۲) صد کلمه از پیامبر در اغراض متباین، ۳) صد کلمه از نصایح خلفا و فصحا، ۴) صد بیت تازی مترجم به صد بیت فارسی. (ذریعه ۲۳۶: ۹ – فهرست دانشگاه ۲۹۲: ۲). آغاز: «الحمدلله الذی تفضل علی عباده مواهب الانعام، و ملا معادن خواطر الفحاء ... اما بعد چنین گوید ... الحسین بن عبدالمؤمن الخوئی ... که چون رسم مترسلانه ...»، انجام: «... (در قسم سیم کلمه ۵۳ نانویس مانده تا:) جمهور خلق ترا تابع باشند، که اطع من فوقک»، ۱۲۳. شعر و نثر پراکنده از: مجیر بیلقانی، مسعود سعد، ملا امیدی، جمال الدین عبدالرزاق، رشید وطواط، ملا نظام، خواجه حسین ثنایی، خواجوی کرمانی، قاضی محمد ظهیر، عبدالواسع جبلی شاه طاهر، حکیم قطران فلکی شیروانی، بهاءالدوله ساوجی عبید زاکانی، بدیعی ادیب صابر، یوسفی کمال الدین اسماعیل، و جز آنها، ۱۲۴. انشای ملا طفیلی لاهیجی، انشای ملا خلیل قاری لاهیجی، انشای میر قاری گیلانی، ۱۲۵. نامه ذوالفقار خان به وزیر پادشاه روم، ۱۲۶. نامه کمال الدین عبدالواسع نظامی هروی به طبقه اعلا، و یکی به طبقه اوسط، دیگری به طبقه ادنی، ۱۲۷. عرضه داشت اهالی گیلان به اعتماد الدوله، انشای میر عطاء الله لاهیجی، ۱۲۸. پاسخ محمدمیرک منشی، به انشای ملا روح الله منشی شیرازی، ۱۲۹. نامه ملا میر قاری گیلانی به یکی از وزیران، ۱۳۰. نامه به میرزا عنایت الله وزیر، مسوده روح الله شیرازی، ۱۳۱. تهنیت نامه که خوانین به خوانین دیگر نویسند، ۱۳۲. تهنیت شاهزاده عالمیان به نواب شاهزاده سلطانم، ۱۳۳. تهنیت ولادت شاهزاده سلطان محمد میرزا، ۱۳۴. تهنیت قدوم سلاطین معدلت آیین، ۱۳۵. تهنیت ولادت شاهزاده سلطان سلیمان میرزا، ۱۳۶. تهنیت ماه رمضان، ۱۳۷. تهنیت روز نوروز، ۱۳۸. تهنیت صحت شمس الدین اصفهانی، ۱۳۹. تهنیت صحت به انشای بدرالدین کمالا، ۱۴۰. تهنیت سلامتی به عیسی گرجی، ۱۴۱. تهنیت نوروز از ملا خلیل قاری گیلانی، ۱۴۲. تهنیت جلوس شاه عباس، ۱۴۳. تهنیت ولادت فرزند سلطان حمزه، ۱۴۴. تهنیت ولادت شاهزاده صفی میرزا که نواب خان احمد نوشته، ۱۴۵. تهنیت عید رمضان مسوده میر قاری، ۱۴۶. فتح‌نامه بخارا از یکی از سلاطین عظیم الشأن ماوراءالنهر، ۱۴۷. فتح‌نامه میرزا محمد سلطان به نزد کارکیا سلطان محمد حاکم لاهیجان، ۱۴۸. فتح‌نامه جرجان به نزد میرزا با بر کارکیا از سلطان محمد، ۱۴۹. فتح‌نامه که امیرزاده جهان شاه قرایوسف ترکمان نزد کارکیا سلطان محمد حاکم گیلان فرستاده است، ۱۵۰. فتح‌نامه هرات که میرزا محمد سلطان نزد محمد رشتی نوشته، ۱۵۱. فتح‌نامه مملکت سند، ۱۵۲. فتح‌نامه آذربایجان و دیاربکر که شاه طهماسب صفوی به ملک کیومرث حاکم رستمدار نوشته، ۱۵۳. فتح‌نامه شاه اسماعیل درباره شکست شیبک خان اوزبک، ۱۵۴. فتح‌نامه شاه اسماعیل به میر علاء الدوله ذوالقدر درباره شکست مراد بیک، ۱۵۵. فتح‌نامه خراسان از شاه عباس درباره شکست دین محمد از بک و اسامی گرفتار شدگان، ۱۵۶. فتح‌نامه استرآباد، ۱۵۷. فتح‌نامه قلعه گلستان به دست شاه طهماسب از ابراهیم خان حاک شیراز، ۱۵۸. فتح‌نامه بازگشت سپاهیان روم از تبریز که ابراهیم خان به ارباب و مردم شیراز نوشته، ۱۵۹. سواد فتح‌نامه و شرایط آن که پادشاه نویسد، ۱۶۰. فتح‌نامه که نظام‌شاه به ملک قطب الملک نوشته، ۱۶۱. فتح‌نامه دربند، ۱۶۲. منشور شاه عباس به نواب حوری خان خانم درباره فتح خراسان، ۱۶۳. منشور شاه عباس به خواجه محمد شفیع ملقب به میرزا علمیان، درباره فتح قلعه نسا و ابیورد و به دست آوردن نور محمد خان حاکم آن ولایت، ۱۶۴. نامه بوالدین و اعمام و خال و برادران و جواب آنها، با عنوان‌های: به برادران، در جواب برادران، به فرزندان، در جواب آنان، رقعه دیگر، در مراجعت از سفر خیر اثر، ۱۶۵. نامه به سراجان نویسند و در جواب سراجان

نویسند، ۱۶۶. به پروانه چیان و جواب ایشان، ۱۶۷. به خوشنویسان، فی الجواب، ۱۶۸. خطاب بارباب خطوط، فی الجواب، ۱۶۹. نامه ترکی از سلطان علاءالدین سلجوقی، ۱۷۰. نامه ترکی از امیره بیک رکد، در وقتی که روسیاه شده و از قزلباش برگشته، ۱۷۱. نامه خواجه جهان وزیر پادشاه دکن الدین به سلطان محمد گیلانی، ۱۷۲. در تعزیت نامجات با عنوانهای: درباره تعزیت. مکتوبی دیگر، ۱۷۳. انشای خواجه جمال الدین که برای خواجه محمود نوشته است، ۱۷۴. انشای خواجه منصور کجوری که در عزای خواجه جمال الدین برای خواجه محمود نوشته است، ۱۷۵. از کارکیا ناصر کیا و کارکیا در تسلیت، ۱۷۷. از زبان خواجه الاسلام در مرگ قاضی عماد مسوده ملا روح الله شیرازی، ۱۷۸. تعزیت نامه ازشاه ولی سلطان به میر سید شریف درباره فوت پسرش، ۱۷۹. تعزیت نامه به انشای ملا روح الله شیرازی، ۱۸۰. کتابت در پرسش اهل تعزیت، ۱۸۱. به خبازان نویسند، ۱۸۲. به قصابان نویسند، ۱۸۳. سواد عهدنامه به انشای مولانا عبدالخلاق منشی رازی، ۱۸۴. سواد عهدنامه به انشای خواجه علی بن محمود، ۱۸۵. سواد عهدنامه به انشای مولانا شمس الدین منشی بن مولانا حمید لاهیجی، ۱۸۶. سواد عهدنامه انشای خواجه سیف الدین سعدی کجوری، ۱۸۷. سواد عهدنامه انشای میرزا زین العابدین، ۱۸۸. منشآت: فی ابتداء باسم الله تعالی فی کل باب، به فارسی فی التوحید و المناجات، فی النعت النبی، فی منقبت امیر المؤمنین، فی الوعد و الوعید، فی النصیحة، ۱۸۹. فوایدی از خواجه عبدالله انصاری، ۱۹۰. کلمات بقراط، ۱۹۱. مطالب دیگر: فی ذکر الاولیاء، فی التمة، فی حقوق الاخوان و الاقرباء، فی کسب المال، المفاخره، فی العجب و البخل، فی العقل و التجارب و الفراسة، فی الصلاة علی الرسول. همه این بندها به نثر و نظم فارسی است؛ چاپ: شماره ۱۰۸ این مکاتیب در دفتر نهم مجموعه رسائل خطی فارسی، بنیاد پژوهشهای آستانقدس رضوی، سال ۱۳۸۸ش، به کوشش ابراهیم عرب پور چاپ شده است؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: صادق تبریزی، تا: ۱۰۰۶ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن تریاکی، ۲۱۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۳/۳×۳۹سم [ف: ۹-۳۲۶]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۲/۱

آغاز: ... باینجانب آنچنان تصور نموده و آنکه بمقتضای محبت و یگانگی تفصیل فتوحات؛ **انجام:** آنچه در سرباب بخاطر رسد اعلام بخشد که ترا اهل دانسته نوشته‌ام.

این رساله حاوی مکتوباتی است که یکی از زعمای هندوستان به بزرگان خود نوشته است، قسمت اول این مکتوبات از نسخه ساقط شده و آنچه باقیمانده نمودار سبک هندی در نثر قرن‌های یازدهم و دوازدهم است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، جا: هندوستان (احتمالا)؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۱۶۲گ، ۲۱ سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۲۹۴]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۳۷۰

آغاز: حمد و شکر و سپاس معبودی را سزاست؛ **انجام:** فرو خوردن و جواب صواب دادن

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، جا: اردبیل [رایانه]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۷۲۵

آغاز: من عبدالله قطب الی ولی فی الله فلان. اگر رجال سلف الاخوان امیر محب الدین ... برای آنکه آنچه اخوان می‌جویند؛ **انجام:** کمال باش و اندیشه را مقصود بر کار آخرت ساز که کار دنیای تو جمع است ان الله بعباده لرؤوف الرحیم

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با صفحه پردازی تلفیقی؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ جلد: مقوا، ۳۶گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۵-۱۹۶]

۷. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۶۲۳

آغاز: فیض سوره نور پیداست و از صفحه بیاضش رقوم انا فتحنا هویدا؛ **انجام:** آخر همه را ازین جهان رفتن بر حق است و یوم الجزا کار ما به خدا و رجوع با حق است.

به دلیل افتادگی اوراق اول و آخر نسخه، مؤلف به دست نیامد، نسخه شامل عرضداشت‌ها، فتحنامه‌ها و نامه‌های منشی اعتماد الدوله قمرالدین از حکمرانان حکومت حیدرآباد در قرن ۱۱ق به پادشاه و دیگران است، برخی از عناوین به عینه نقل می‌گردد: «عرضداشت متضمن ورود فرمان و خلعت و شمشیر و اسبان و فیلان، عرضداشت متضمن فتح قلعه الور، از طرف محمل اعتمادالدوله بهادر به بیگم صاحب، نواب حامدخان بهادر مشعر مبارک باد تولد فرزند، به اعتماد الدوله محمدامین خان بهادر در مبارکباد حسین علیخان»؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ کاغذ: هندی، ۵۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: -۶۵۵]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۲۶۲/۱

در این مکاتیب یک سلسله نامه‌هایی از بزرگان و سلاطین اسلامی و وزراء و برگزیدگان کشور که به یکدیگر نوشته‌اند فراهم آمده و اغلب آنها حاوی بهترین نثرهای فارسی است، متأسفانه در متن نامه‌ها نام مخاطبان نیامده و در خود نامه‌ها هم اشاره به نامی نشده است تا بتوان تشخیص داد که نویسنده یا جامع این مکاتیب چه کسی بوده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵۰ص، ۱۵سطر(۱۲×۲۰)، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۵-۳۸۲]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۹۴

آغاز: بسمله، نایب السلطنة نداند که مقرب الخاقان قائم مقام که بدربار همیون فرستاد بود؛ **انجام:** بشکست کار دست شد.

در این نسخه تعدادی مکتوب و نوشته موجود است که بیشتر از جانب عباس میرزای نایب السلطنه قاجار است به بزرگان قوم و علاوه بر آن نامه‌های دیگری از ترسل‌نویسان زمان قاجار به دیگر بزرگان آن زمان که در بین اسامی آنها ما بافرادی برمی‌خوریم که در دربار پادشاهان قاجار صاحب مقام و منزلتی بوده‌اند؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵۳گ،

۱۵سطر(۷×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۶-۱۲۶]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۳۱/۱۶

حاوی رقعه ها و نامه‌های بسیاری است به قرار زیر: دو نامه از ملا عبداللطیف به فارسی: یکی به امیر اصلان خان و دیگری به یکی از دوستان، نامه‌ای از حکیم ابوالفتح به برادر خود به هنگام وفات و باز از او به شاه جمال الدین، وصیتی از علامه مطهر الدین حلی به فرزندش به عربی، (نقل از خطی منقول از خط شهید) در تفضیل انبیاء و ترجیح ائمه بر پیغمبران اولوالعزم، مطالبی است چند در پند و حکمت به فارسی و عربی، نامه‌ای است از شاهزاده فرهاد میرزا به نصرة الدوله، صورت نامه‌ای از سلطان علی بن مؤید ملك خراسان به شهید اول، نامه‌ای از محسن میرزا به علی بیك نایب الحکومة قم درباره ملا اسماعیل روضه خوان، نامه‌ای از میر آخور به مستوفی الممالك راجع به شیخ اسدالله پسر شیخ ابوالقاسم، نامه‌ای از میر آخور به صدر اعظم در خصوص آخوند ملا اسمعیل، نامه‌ای از میر آخور باردشیر میرزا، نامه‌ای از میر آخور درباره جنگ استرآباد به جهانسوز میرزا، نامه‌ای از نواب میر آخور به اردشیر میرزا، نامه‌ای از معتمد الدوله به اعتضاد السلطنه در عید نوروز ۱۲۸۲ق، جواب نامه میر آخور، نامه‌ای از معتمد الدوله فرهاد میرزا به فریدون میرزا از طالقان بعد از فتنه بابیه در سال ۱۲۶۹ق، نامه‌ای به اعتضاد السلطنه درباره خلعت نوروزی، نامه‌ای از احمد خان از خرم آباد، عریضه‌ای از سلیم سیاه پیش خدمت مهد علیا، نامه‌ای به شعاع السلطنه در وقتی که او به شهر ستانك بوده، نامه‌ای از معتمد الدوله فرهاد میرزا به اعتضاد السلطنه، نامه‌ای از معتمد الدوله به آخوند ملا محمود ملا باشی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۰۱ص (۲۵۳-۳۵۳)، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۲۰]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۰/۱

آغاز: ... رأفت اختصاص کمال ظهور دارد هر پرداخته مستدعی عفو جرائم؛ **انجام:** هست آن عزیز بر سر جور و جفا هنوز گرگ آشتی است ...

حاوی نامه‌هایی است که متأسفانه قسمت اول و آخر نسخه افتادگی دارد و وصف دقیق کتاب ممکن نشد، در بین این نامه‌ها دو نامه وجود دارد یکی از آنها نخستین نامه میرزا مهدی خان منشی استرآبادی است به خدمت نادر و دیگری نامه‌ای است حاوی حکم باغبانیا شیگری میرا مهدیخان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱ سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۳-۳۰۷]

۱۲. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۳۶۸۲/۱

نامه‌ها و منشآتی متفرقه، عنوان نانویس مانده؛ خط: شکسته نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۱گ (۱پ-۲۱پ)[ف: ۷-۲۳]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۸۸۲

آغاز: هذا مکتوب التطفیف، بسم الله و الحمد لله و الصلوة و السلام علی رسول الله و علی آله و اصحابه هدایة طرایق الله و بعد برادران از حضرت خدای کریم و رحیم می‌طلبم که شما را از گناهان محفوظ ... مکتوب توبه ... و بعد ای مسلمانان ایمریدان چه قادریه و چه نقشبندیه بدانید که اول منزل از منازل سالك ...

مجموعه چند پندنامه از یکی از رؤسای تصوف (ظاهراً سید کاك احمد نودهی زبرنجی، متوفای ۱۳۰۵)، خطاب به مریدان، که عنوان «مکتوب» به آن داده شده است، بعضی از عنوان‌ها عبارتند از: مکتوب التطفیف، مکتوب الغیبه، مکتوب الحیران، مکتوب توبه، مکتوب الزنا؛ خط: نسخ، کا: مصطفی عبدالعزیز زلزلی، تا: ۱۲۹۷- ۱۲۹۹ق؛ ۹۰گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۵۱-۱۹۲]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۷۴۴/۳-۱۴/۱۹۴

آغاز: مکتوب ۵۶ نخستین فرضی بر عقلاء تصحیح عقاید است به موجب آرای صایبه اهل سنت وجماعت شکر الله سعیهم که فرقه ناجیه اند؛ **انجام:** وکمال تابعان اورا که از این مقام نصیب گرفته اند بی پرده ظلی از ظلال نخواهد بود صاحب تجلی فهمد یا نه هرگاه کلیم الله از مشاهده این حال بی آنکه تجلی شود صعقه درگرفت دیگران چه باشند. مبارك باد

سه نامه از مکاتیب مفصلی است (گویا مکتوبات فاروقی) این نامه با عنوان مکتوب ۵۶، مکتوب ۵۳ و مکتوب ۴۴۰ تحریر شده ومضمون آنها پاسخ به سؤالات اعتقادی مخاطبین است ودراثنا برخی مسایل فقهی نیز بیان شده است؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۵۲۹]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۱۶

آغاز: بعد حمد و صلاة از فقیر عبدالله عفی عنه تحیات فیض مآب مولانا صاحب و الامناقب حضرت مولانا؛ **انجام:** و کمال ناطق باین بیت حافظ گردید: کوته نکند بحث سر زلف تو حافظ ×× پیوسته شد این سلسله تا روز قیامت

نامه‌های عرفانی است بیشتر راجع به طریقه نقشبندی و دعوت به آن، گویا بخش اول را شاه عبدالله دهلوی به مریدان خود نوشته و بخش دوم را خلیفه اش ضیاء الدین خاك نقشبندی مجددی نوشته است و در یکی از نامه‌ها تاریخ ۲۶ ذیحجه ۱۲۲۴ دیده می‌شود که نامه‌نگار بدین تاریخ وارد شاه جهان آباد هند شده است، نامه‌های بخش اول بیشتر به این اشخاص فرستاده شده: سید عبدالقادر، میرزا لطف الله درویش، کاك محمود خیوته، حسن افندی، شیخ احمد خطیب، سید علی قاضی، حاجی احمد حاجی سلیمان، عبدالکریم، خواجه عیسی، اسماعیل افندی، شیخ محمد فراقی، ملارسول، فردی افندی، محمود جوانمیر آغا، ملامحمد سپیوری، فیض الله افندی، هدایت الله، ملاعباس، ملامحمود بازیانی، ملاصبغة الله، نامه‌های بخش دوم بیشتر نام افراد را ندارد، آنان که نام برده شده‌اند اینان اند: محمود بیك، شیخ علی، ملااحمد، ملامحمود، ملامحمد، حسن بیك، شیخ عبدالله، عبدالقادر افندی، حاج احمد افندی، مصطفی آغا، خضر بیك؛ خط: رقعی، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۵۶گ، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۹۸]

۱۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۵۳۱/۳
آغاز: مکتوب که معاویه علیه اللعنه بحضرت امام جن و انس علیه السلام نوشته بود؛ **انجام:** همه بند گانیم و شاهی تراست.
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: نواب؛ کاغذ: اصفهانی، ۸گ (۴۹-۵۶)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴-۱۳۳۱]

۱۷. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۷۶۱م
خط: شکسته خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ ۵۳گ، ۱۱سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۷/۵×۱۶/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۷۷]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۰۵
شامل تعدادی نامه و مکتوب از: بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین و فانی شیرازی دهدار، محمد بن محمود؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۵ص (۱۴۲-۱۹۰ و ۲۶۲-۲۶۹)[ف: ۵-۵۰۳]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۳۹۱
از جلال الدین محمد حسینی ملقب به مجد الاشراف؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا[الفبائی: -۵۴۹]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره/ز
از جمله: مکتوب بندگی به سید، مکتوب به خواجه محمود، مکتوب به امیر علی خوارزمی، مکتوب به شیخ یوسف، مکتوب به مولانا شمس الدین؛ بی‌کا، بی‌تا[میراث شهاب: س۷ش۱-۲-۳۹]

۲۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۵۶۸
آغاز: مشهود رای بیضا ضیاء مکشوف ضمیر منیر مهر انجلا عمی گرداند؛ **انجام:** از جویبار چشم اشکبارم دور گردیده.
از ابوالقاسم بن محمد جعفر انصاری و دیگران، مشتمل است بر مکاتیب و نامه‌ها به میرزا ابراهیم همدانی، به شیخ بهاءالدین محمد عاملی، نامه میرزا عبد الحی و نامه دوستان به دوستان و عاشق به معشوق و مراسلات پراکنده ...؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۸۹گ، اندازه: ۸×۱۷سم [ف: ۴-۱۳۴۵]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۸۱۴
مجموعه؛ بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۶۹۳
آغاز: باب اول در تحریر عرضداشت کمترین فدویان خانه زاد صورت؛ **انجام:** اقامت به عالم بقاست ... که به صفحه باطن کرده ...
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام[رایانه]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۴۱۱
آغاز: بسمله، مرآت مصفای دوستی و مودت عینک؛ **انجام:** چون صفت جایز نیست قبول خواهند فرمود
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

←مکاتیب الامام رضا (ع) ⋖ قبس من أنوار الرضا (ع)

● **مکاتیب تطبیق علم نصاری و علم اهل بیت** / فلسفه / عربی
makātīb-e tatbīq-e ‘elm-e nasārā va ‘elm-e ahl-e beyt
میرزا بابا شیرازی، ابوالقاسم بن عبدالنبی، ۱۲۱۲؟ - ۱۲۸۶ قمری
mīrzā bābā šīrāzī, ab-ol-qāsem ebn-e ‘abd-on-nabī (1798 - 1870)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۸۰
آغاز: بسمله و به نستعین، نعم ما قال سیدی المطاع و اما علما النصاری لیسوا صاحب الکشف؛ **انجام:** من والاه فقد وال الله زانکه من بنده گنه کارم من جهله فقد جهل الله الی اخر ها فیسنه ۱۳۱۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۰ق؛ جلد: پارچه‌ای [رایانه]

←مکاتیب جان جانان مظهر ⋖ صد و پنج خطابه

● **مکاتیب دوره صدارت امیر کبیر** / اسناد / فارسی
makātīb-e dowre-ye sedārat-e amīr kabīr

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۴۱۱
به چاپ رسیده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ از روی نسخه حسین سمیعی ادیب السلطنه مورخ ۱۳۲۰/۲/۱۶، از نسخ عباس اقبال؛ جلد: مقوا، ۲۷۶ص، قطع: خشتی[ف: ۱۶-۴]

● **مکاتیب دولتی** / اسناد / فارسی
makātīb-e dowlatī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۸۲
آغاز: مطالب متعلقه بجناب جلالتماب آقادام اقباله در باب اهتمام پل منجیل؛ **انجام:** در باب یکان نوشته شد (کذا)
کتابچه رسائل (حاوی مکاتیب دولتی مربوط به سال‌های ۳-۱۲۹۲ق)؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن [رایانه]

● **مکاتیب الرسول** / تاریخ پیامبراکرم(ص) / عربی
makātīb-ur rasūl
چندنامه پیامبر اکرم اسلام صل الله علیه و آله و سلم است، با این عنوان‌ها: نامه بر کافه مسلمین، نامه به حارث بن ابی شمر، نامه به کسری، نامه به نجاشی، نامه در باب زکات و صدقه.

قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۳۲/۲۰
آغاز: إلی ان یؤمنوا بک فابوا و لو طاعونی لکان خیرالهم؛ **انجام:** فاذا کانت سائمة الرجل ناقصة من اربعین شاتاً شاة واحدة فلیس فیها صدقة الا ان یشاء ربها و لایجمع بین متفرق و لایفرق بین

مجتمع
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۲گ (۲۱۱ر-۲۱۲پ)، ۱۴سطر[ف: -۹۰]

←مکاتیب رشیدی ≻ سوانح الافکار رشیدی

● **مکاتیب شاه** / نامه‌نگاری / فارسی

makātīb-e šāh

نامه‌هایی است که یکی از پادشاهان برای پسرش و دیگر عمالش فرستاده است.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۱۷۷/۱

آغاز: فرزند عالیجاه، اسب رهواری که این مرتبه فرستاده‌اند؛ **انجام:** آنست که اگر جائی سهوی و خطائی واقع شده باشد بعین عنایت بپوشند

خط: نستعلیق، کا: محمد علی شیرازی، تا: غره صفر ۱۲۳۰ق؛ ۵۵گ (۲پ-۵۶پ)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [مؤید: ۳-۱۵۴]

● **مکاتیب شیخ** / عرفان و تصوف / فارسی

makātīb-e šeyx

ناصرالدین

nāser-ed-dīn

یک سلسله مباحث عارفانه و راز و نیازهای عاشقانه است که موحد در طریق حق از دل دردمند برمی‌آورد و از اعمال صوفیان نیز مطالبی آمده و از ادب سالك الی الله سخن‌هایی بسیار رفته است. متأسفانه نسخه ناتمام است و نثر نیز بسیار زیباست.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۲۲۶/۶

آغاز: بسمله، مکاتیب شیخ العارف الکامل شیخ ناصر الدین خداوندا بعزت آنکه؛ **انجام:** تجلی ذات و صفت مشرف شدی غیر ذات بوصف

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن ۱۱؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج، ۱۵۲ص، ۲۰سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۵-۳۳۷]

←مکاتیب ظهوری ≻ رقعات ظهوری

● **مکاتیب عرفانی** / عرفان و تصوف / فارسی

makātīb-e ‘erfānī

نامه‌های عرفانی وصوفیانه که برای شاگردان وسالکان نگاشته شده، در این رساله از مولانا قطب الدین ومولانا شمس الدین نام برده شده، مؤلف شیعی مذهب بوده ومحبت بیدریغ خود را نسبت به اهل بیت پنهان نکرده است.

کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۳۷۴/۱

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم دیباچه مجموعه فقر وفناوصدر صفه صفا ووفا بفاتحه اخلاص ورابطه اختصاص برادر روحانی ومنبع امن وامانی شمس الملة والحقیقة والدین موشح و مروح؛ **انجام:** اینها اندك همیشه بوده اند ووقتی نام سلمان بود ووقتی شمعون و وقتی یوشع ووقتی جابر: آن سرخ قبایی که چومه پار بر آمد ×× امسال درین خرقه زنگار برآمد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج، ۴۶گ، ۱۰سطر، اندازه: ۵×۱۰سم [ف مخ]

←مکاتیب قطبیة ≻ مکاتیب قطب محیی

● **مکاتیب محذوفه** /نامه‌نگاری فارسی

makātīb-e mahzūfe

مکاتیب محذوفه «در هر نامه التزام به حذف یکی از حروف تهجی و جواب آن به همان سبک» و الفاظ مترادفه و خطبه‌های نکاحیه و سواد قباله‌ها.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۵۲/۴

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۵ص (۱۰۰-۱۵۴) [سنا: ف: ۲-۱۴۳]

● **مکاتیب من المملکة المصریة** / نامه‌نگاری / عربی

makātīb-un min-al mamlika-til miṣrīyya

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۱۲/۴۷-ف

نسخه اصل: نسخه ش ۲۱۶ کتابخانه تقوی که اکنون در کتابخانه مجلس شورای ملی است ۶۴۶۱۴-۴۵۵۹. در اینجا آمده «در منتصف ذی القعدة سنه عشرین و ثمان مائه اساس (؟) متوجه مصر شد و این مکتوب به ملك موید شیخی بامر شریف نبشت» (۱۹۸پ)؛ کا: عبدالحی، تا: ۸۲۲ق، جا: ماردین در شمال عراق[فیلمها ف: ۱-۶۲۰]

● **مکاتیب نایب السلطنه** / نامه‌نگاری، اسناد/ فارسی

makātīb nāyeb-os saltane

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۰۹۰

نامه‌ها و فرمان‌هایی است که نایب السلطنه به خط خود نوشته یا بر فراز نامه‌های دیگران توقیع کرده، این فرمان‌ها را چیده‌اند و در برگ‌های این مجموعه چسبانده شده است و متأسفانه اصل نامه‌ها قیچی شده و با این کار بسیاری از مشخصات را از بین برده‌اند، اندکی از این نامه‌ها از «اعتضاد السلطنه» و «ظل السلطان» و ناصرالدین شاه قاجار می‌باشد و بر فراز بیشتر صفحه ها آرم شیر و خورشید ناصری چسبانده شده است؛ خط: نستعلیق، کا: نایب

السلطنه یا صاحبان نامه‌ها، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۲۵گ، اندازه: ۳۴×۴۳سم [ف: ۲۶-۶۲]

● **مکاتیب واله** = **منشآت** / تاریخ، ادبیات / فارسی

makātīb-e vāle = monša'āt

واله، قرن ۱۳ قمری

vāle(- 19c)

بر اساس یادداشتی که در آغاز نسخه آمده این کتاب، مکاتیب واله می‌باشد. وی از ادیبان روزگار سلطنت فتحعلی شاه قاجار (۱۲۱۲-۱۲۵۰ق) بوده است. برخی از عناوین کتاب چنین است: اشک افشانی خامه تعزیت سرا در بیان واقعه هایله وبا ان فی ذلک لعبرة لمن یخشی؛ خاتمة از باب در ذکر احوال ورثه مرحوم غفران مآب و بیان حالات راقم کتاب و ورود پادشاه مالک رقاب و مطالبه دون و مال از جگر سوختگان دل کباب؛ تحریر سواد مکتوبی که در مازندران به امام بن الامام ملا آقا محمد پیشنماز نوشته شده بوده؛ ترقیم [مسوده] رقیمه که به گیلان به یکی از دوستان مرقوم شده بوده؛ تسوید سواد مکتوبی که به وزیر دارالدوله کرمانشاهان تحریر شده بوده؛ سواد جواب مکتوبی که در دارالعباد یزد به یکی از احبای صادق قلمی شده بوده. تحریر خطبة عربیة فی عقد المناکحة؛ نظم جواهر زواهر و نثر لآلی متلألی در تحریر حکایات و تسطیر مقدمات در احوال بعضی از ولات دارالسلطنة اصفهان ... نغمه سرائی عندلیب خامه فصاحت بیان ... به ذکر حرکت لوای جهانگشای سلطان سلاطین جم نگین و خاقان خواقین فلک نگین به صوب اصفهان خلد قرین ... .

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۴۶

آغاز: شب چهارشنبه نهم هشر شعبان المعظم ۱۲۳۷ فیض یاب زیارت حضرت عبدالعظیم و امامزاده واجب التعظیم بوده هنگام صبح که سالار کاروان نجوم بجانب مغرب، حتک فلک را در حرکت آورد؛ **انجام:** تمامی در ظل ظلیل فضل و بذل و حکم و حکمت آسوده آفتاب جلالت تابنده و سحاب نوالت با رنده باد بمحمد و اله الأطهار الاخیار الابرار الأمجاد

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ممکن است به خط مؤلف باشد؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوا، ۴۲گ، ۲۲-۲۳سطر (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۴۰-۲۷۶]

● **مکاتیب و فرمانهای سلطنتی** / اسناد / فارسی

makātīb va farmānhāy-e saltanatī

مکاتیب و فرمان‌های سلطنتی «از شاهرخ تیموری راجع به فتح نامه آذربایجان که بنام ملک کیومرث رستمداری فرستاده» و پادشاهان صفوی با امراء اوزبک و هند و سواد نشانها و فرمان عزل ونصب ها و غیره.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۵۲/۶

بی‌کا،تا:قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۱ص (۱۵۵-۱۷۵) [سنا: ف: ۲-۱۴۳]

● **مکاتیب و منشآت** / ادبیات / فارسی

makātīb va monša'āt

محمد جعفر مشتمل است بر نامه به حاج لطفعلی بیک و جواب آن نامه از جانب محمد تقی خان به شاهرخ خان، نامه از جانب حاجی میر صفی به محمد حسن خان نامه به آقا محمد هاشم، نامه به میرزا عبدالعلی نامه از جانب میرزا محمد باقر به ملا محمد صادق دامغانی، نامه به سلیمان خان و غیره.

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۵۷۵

آغاز: به عالیشان لطفعلی بیک نوشته: ای در هنر مقدم اعیان روزگار؛ **انجام:** خاطر منکسر ظهیر الدوله را نشانه پذیرفتن این.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۴۲گ، ابعاد متن: ۱۰×۱۸، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۴-۱۳۴۸]

● **مکاتیب و نامه‌های عرفانی** / عرفان و تصوف / فارسی

makātīb va nāme-hā-ye 'erfānī

شانزده نامه است با خطاب «ای عزیز».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۴۰۹/۴

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۶گ (۳۷۰-۳۸۵)، ۱۵سطر(۷/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۵۴۸]

←مکارم الاخلاق ← الفرائد و القلائد

● **مکارم الاخلاق** = **وصیت رسول الله** = **حدیث ابی ذر عن النبی (ص)** / اخلاق / عربی

makārim-ul axlāq = waṣiyyat-u rasūl-il lāh = ḥadīṯ-u abi ḏar 'an-in nabī (ṣ)

شیخ طوسی، محمد بن حسن، ۳۸۵ - ۴۶۰ قمری

šayx-e tūsī, mohammad ebn-e hasan (996 - 1069)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۸۲۲

آغاز: بسمله و به نستعین رب وفق یا کریم، کتاب مکارم الاخلاق؛ **انجام:** و قال رسول الله صلی الله علیه و آله ... فی اللیل المظلم علی السفح الاسود

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا[رایانه]

● **مکارم الاخلاق** / اخلاق / فارسی

makārem-ol axlāq

رضی الدین نیشابوری، محمد، – ۵۹۸ قمری

razī-yod-dīn-e neyšābūrī, mohammad(- 1202)

اهدا به: مجیر الدین نجم بن محمد (نصر بن احمد) دهستانی

چهل «باب» در بیان فضایل و مکارم اخلاقی است به شیوه‌ای ادبی و دلنشین ساخته است. دانش پژوه در مقدمه تحقیق آورده: مکارم الاخلاق رضی الدین نیشابوری، که به روش نصیحة الملوک غزالی به نگارش در آمده، آمیخته است با داستان‌ها و حکایت و آثار مذهبی و متکی است به تجارب و ملاحظات اجتماعی و آراسته به سخنان بزرگان آموخته و گرم و سرد چشیده و نزدیک به فهم توده مردم که نتایج نیک و بد رفتار و کردار آدمی را با تمثیل به حکایات مشهود می‌سازد. در این کتاب، که از شاهکارهای ادبی قرن ششم هجری در زبان فارسی است، در هر باب، ابتدا روایتی از پیامبر اکرم صل الله علیه و آله و سلم و سپس اشعاری به عربی یا فارسی و متناسب با موضوع حکایات و قصص مطرح شده است. ابواب کتاب حتی الامکان به ترتیب حروف تهجی ابتدای موضوعات مرتب شده و عناوین آنها بدین قرارند: ۱. فضیلت و خلق؛ ۲. اقسام خلق و ماهیت آن؛ ۳. تطهیر نفس از اخلاق ذمیمه و کسب خصال حمیده؛ ۴. سخاوت و بخل؛ ۵. عزت و ذلت و ایذاء و استهزاء؛ ۶. بطالت و کسل؛ ۷. تواضع و تکبر؛ ۸. ثبات و تردد؛ ۹. جد و جهد؛ ۱۰. حیا و شرم؛ ۱۱. حزم؛ ۱۲. حسد و حقد؛ ۱۳. خلف وعد؛ ۱۴. دنائت و ضد آن؛ ۱۵. حفظ الغیب و مذمت غیبت؛ ۱۶. مرحمت و قسوت؛ ۱۷. صدق و کذب؛ ۱۸. صمت و ضد آن؛ ۱۹. شجاعت و بزدلی؛ ۲۰. صبر؛ ۲۱. ضرر و عنا و نمیمت (تهمت) و قطیعت و نفع مسالمت و طیب سخن و اصلاح ذات البین؛ ۲۲. طمع؛ ۲۳. عدل و ضد آن؛ ۲۴. عتاب؛ ۲۵. عجب؛ ۲۶. عشق؛ ۲۷. عفو؛ ۲۸. عفت؛ ۲۹. حلمو غضب؛ ۳۰. فکرت؛ ۳۱. رفق و ضد وی؛ ۳۲. قناعت و حرص؛ ۳۳. شکر و کفران؛ ۳۴. کتمان سر؛ ۳۵. لعب و لهو؛ ۳۶. مشورت؛ ۳۷. سعایت و نمیمت؛ ۳۸. وفا؛ ۳۹. هدایت؛ ۴۰. یقین.

آغاز: الحمدلله حمداً یجلب النعیما ×× و یمتری من غوادی فضله الدیما / ثم الصلوة علی خیرالوری شرفا ×× محمد ظل یهدی نوره الامما.از مدتی مدید و عهدی بعید باز خاطر نگران بود و ضمیر ملتفت و همتی دامنگیر که در محاسن سیر تألیفی کرده شود و روزگار بفرصت آن مسامحت نمی‌نمود تا شبی که فرصت خدمت مجلسی عالی مجیرالدین نصر بن احمد الدهستانی دست داده بود. ذکر آن تمنی تازه شد. با تمام اجازت فرمود و بر لفظ گهربار راند که دیباچه آنرا بذکر من مطرز باید کرد ... و بنای این رساله بر چهل باب نهاده شد والله الموفق ...

انجام: و صاحب شریعت در فضیلت یقین فرموده است من اقل ما اوتیتم الیقین ... و صیام النهار و الله الموفق و المعین و الهادی الی الرشاد و هو حسبنا.

چاپ: به کوشش دانش پژوه در سال ۱۳۴۱ ش، تهران، انتشارات دانشکده معقول و منقول چاپ شده

[الذریعه ۱۴۶/۲۲ و ۲۹۵/۹ و ۳۷۳؛ فهرست فارسی مشار ۴۹۰۳/۴؛ نسخه‌های منزوی ۱۶۹۰؛ کشف الظنون، ج۲، ص ۵۱۱؛ الاعلام «زرکلی» ۲۴۹/۷؛ تاریخ ادبیات دکتر صفا۸۴۹/۲؛ فهرستواره منزوی ۶۲۵/۶]

۱. تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه: ۷۷عکسی

کا: عبداللطیف بن حسن، تا: ربیع الاول۶۶۹ق؛ ۱۸۰گ [جنگ: ۱-۴۶۸]

۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۶۲۸

آغاز: نصرالدهستانی دست داده بود ... تازه شد به اتمام اجازات فرمود و به ... راند که دیباچه آن به ذکر من مطرز باید ... اشارات او را به امتثال تلقی کرده آمد هم بذان دولت معاونت جسته شد ... باب اول آن در فضیلت کرم خلق، از دلایل شرف مکارم اخلاق یکی آن است کی خداوند جلت قدرته سید همه خلق را به حسن خلق بر نظر عقول اولی الابصار جلوه کرده است؛ **انجام:** برابر

یک ورق ازمقدمه کتاب افتادگی دارد. درروی این نسخه آن را به زمخشری نسبت داده‌اند که اشتباه است زیرا در انتهای باب ۳۸ از زمخشری با عنوان«للامام الزمخشری رحمةالله» شعری را نقل می‌کند؛ خط: نسخ جلی، کا: عبداللطیف بن حسن مکنی بابی بکر، تا: ربیع الاول۶۷۹ق، به دستور نجم الدین محمود؛ افتادگی: آغاز؛ این نسخه چون برای یکی از امرا کتابت شده خیلی خط زیبا با انواع ریزه کاری‌های نگارش اعم از علایم بین جملات و نوشتن حروفات به نحو و شکل خاص که در آن دوران مرسوم بوده و ... می‌باشد ویکی از بهترین نمونه رسم الخط فارسی در قرن هفتم هجری می‌باشد، یک رباعی از عیسی بن ناصر الدین که در ربیع الاول ۷۸۰ به خط خودش در حاشیه صفحه ۸۷ مرقوم کرده؛ از موقوفات رمضانیه آقا ابراهیم ۱۲۳۰؛ مهر: «العبد الفقیر عبدالله الشهیر ببهاء الدین» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۴×۱۷سم [ف: -۳۳۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۰۹عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۳-۳۰]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۰۹

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۳-۱۲]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۶۶ مشیر

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، عبارات عربی نسخ، کا: امین الله محرر، تا: پنج‌شنبه ۲۸ ذیقعده۱۲۸۸ق، جا: تبریز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۹۷گ، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸/۵سم [ف: ۵-۶۴۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۲۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۱-۲۰۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: امین الله محرر، تا: شعبان۱۲۹۱ق؛ مصحح، محشی با نشان «ق» دارد، مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۹۴گ، ۱۵سطر(۶×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۳۷-۲۴]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۶۴۲۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه۲۸رجب۱۲۹۲ق؛ اهدایی: رهبری، مهر۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۷سم [اهدائی رهبر: ۶-۱۳۳]
مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۴۶۹
همان نسخه بالا[مؤید: ۳-۳۸۰]
۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۲۳
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: امین الله مشهور به محرر، تا: ۱۲۹۲ق؛ مجدول؛ ۹۲گ، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۴۸۰]
۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۰۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۸ جمادی الاول۱۲۹۳ق؛ در برگی پایان کتاب چند بیت شعر فارسی به خط سید محسن بن سید علی بن سید محمد بن سید محمد بن سید ابراهیم حسینی تفریشی نیز مشهود است؛ ۷۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳-۱۷]
۸. تهران؛ سعید نفیسی؛ شماره نسخه: ۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۳ق[نشریه: ۷-۶۸۶]
۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۱۴-ف
نسخه اصل: ملی تبریز ش ۳۵۴۱؛ بی‌کا، تا: ۱۲۹۸ق[فیلمها ف: ۲-۷۹]
۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۴۷-ف
نسخه اصل: کتابخانه عمومی بوردور در انطالیه antalya ش ۲۸۵؛ خط: نسخ روشن، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰۳گ[فیلمها ف: ۱-۲۰۴]
تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۱۳۰بخش۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: -۱۱۰]

● **مکارم الاخلاق** / اخلاق / عربی

makārem-ol axlāq

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری

ʻallāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

[الذریعه ۴۱۶/۲۴، ش ۲۱۸۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۷ معزی
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی غرقت فی بحار معرفته افکار العلماء... اما بعد، فان الله تعالی حیث حرم فی کتابه العزیز کتمان آیاته و خطر اخفاء براهینه ودلالاته؛ **انجام:** و لان المطلوب بیان انه لایجوز للعامی ان یلقدا مثال هؤلاء ... تحصیل فکیف یستغنی عن کثیر النیة بالقلیل و الله الموفق للصواب و أليه المرجع و المأب.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک عبدالباقی بن سید حسین حسینی به سال ۱۱۷۹ که از ملا ربیعا فرزند ملا محمدرضا خریده است؛ ۱۷۲گ، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۹-۴۲]

● **مکارم الاخلاق** / اخلاق / فارسی

makārem-ol axlāq

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ - ۷۸۶ قمری

hamadānī, ʻalī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

رساله‌ای است اخلاقی با عناوین «ای عزیز» که به بررسی آداب غیر پسندیده پرداخته و آنها را به هفت «قسم» تقسیم کرده است.
آغاز: شکر و سپاس حکیمی که لطائف ملکوتی را به کشایف ملکی ممتزج گردانید جهت تکمیل مراتب عرفان و قوای علوی را بدنیای.
[نسخه‌های منزوی ۱۶۹۰/۲؛ احوال میر سید علی همدانی ص ۲۰۸؛ فهرستواره منزوی ۶۲۶/۶]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۴/۱۲-ف
نسخه اصل: پاریس P. 39 (بلوشه ۱۵۶)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳سطر[فیلمها ف: ۱-۵۳۹]
۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۶۴/۱۷
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵ص (۴۵۵-۴۵۹)[عکسی ف: ۳-۱۹۶]
۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۶۴/۴۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵ص (۸۰۲-۸۰۶)[عکسی ف: ۳-۲۰۸]

● **مکارم الاخلاق** / اخلاق / فارسی

makārem-ol axlāq

نوربخش خراسانی، محمد بن محمد، ۷۹۵ - ۸۶۹ قمری

nūrbaxš-e xorāsānī, mohammad ebn-e mohammad (1393 - 1465)

نامه‌ای است از سید محمد نوربخش به «اسحاق» که درآن از اخلاق مرضیه به شیوه عرفان سخن رانده است.
آغاز: بسمله شکر و سپاس حکیمی را که لطائف ملکوتی را بکثائف ملکی ممتزج گردانید جهت تکمیل مراتب عرفای و قوای علوی را بر بناء سفلی ارسال فرمود جهت رنج اعمال صالحه و اخلاق مرضیه ... خصوصا بر صاحب وقت که مسمی به اسحاق است اما بعد بدانک بشهادت ...
انجام: صاحب غبوق و صبوح گردد، انه قریب مجیب، و الحمدلله وحده و السلام علی من اتبع الهدی.
[فهرستواره منزوی ۶۲۶/۶]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۱۹۰/۴
آغاز: ... عقبی گشته و آنکه حکیم گفت در این زندان حریفی چند با تست ××کزان یاران رهائی بایدن جست؛ **انجام:** برابر
کا: محمد بن غیاث الدین نوربخشی، تا: ۸۷۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴گ (۶۷ر-۷۰ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۲×۱۷/۶سم [ف: ۷-۲۳۸]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۸۷۷/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالینگور، ۳گ، ۱۶ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۳-۱۱۸۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۵۴/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: تولمی، علی عسکر بن مؤتمن، تا: ۱۲۲۲-۱۲۲۴ق، برای آقا محمد علی پسر حاجی حسین رشتی؛ جلد: تیماج، ۲گ (۲۷ر-۲۸پ)، ۲۹سطر(۱۲×۲۳)[ف: ۱۲-۲۶۶۱]

● **مکارم الاخلاق** / حدیث / فارسی

makārem-ol axlāq

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ - ۱۰۹۱ قمری

feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۷۸
آغاز: کرده باشند و صله رحم دفع بلاها کنند؛ **انجام:** چرا ایشانرا بر ما تفضیل فرمودی فرماید هیهات
یازده باب و خاتمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **مکارم الاخلاق** / اخلاق / عربی

makārem-ol axlāq

ناشناخته:

۱. قوچان؛ سلطان ابراهیم؛ شماره نسخه: ۳۴
در چهل باب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق[نشریه: ۵-۷۰۵]

۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۵۷/۴/۲-۵۸۵۲
اخبار است به روش سنی با عنوان «باب فی ذکر حقوق الوالدین، باب فی ذکر حق الولد حق علی الولد و کفالة الولد ... باب فی ذکر الشیب و الشباب و الشیوخ»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۱۷سطر، قطع: ربعی[آستانه قم: -۲۲۲]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۸۰
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد حسین علوی [رایانه]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۷۶۸
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۸/۳×۲۹/۱سم [رایانه]

● **مکارم الاخلاق** / حدیث / فارسی

makārem-ol axlāq

ناشناخته:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۶۸۱
آغاز: بسمله، در بیان ذکر و صلوات بربنی و آل او استغفار کریه و تسبیح و تحمید و تهلیل و تکبیر روایتست از؛ **انجام:** مواضلا الی جنانه و کرامته بمنه و فضله وجوده و رحمته و ما توفیقی الابا ... علیه توکلت و الیه انیب ...
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۰ق [رایانه]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۲۴۹
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از جعفر موسی کاظمی[رایانه]

● **مکارم اخلاق حضرت رسول (ص)** / فضایل و مناقب / فارسی

makārem-e axlāq-e hazrat-e rasūl (s)

کتاب در مکارم الاخلاق حضرت رسول (ص) در جمیع احوال و تفرقاتش و نشستن و برخاستن و سفرکردن و در حضر بودن و خوردن و آشامیدن به‌خصوص آن حضرت و جمیع آنچه مروی است از آن حضرت و ائمه معصومین صلوات الله علیهم اجمعین نسبت به احوال عموم مردمان درین باب است. مؤلف آن را در ۱۷ «باب» تدوین کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۲ معزی
آغاز: و منزلت او نزد حضرت عزت پس باید که نظر کند نظر کننده بعقل خود که ایا کرامی داشت؛ **انجام:** و ابو عبدالله (ع) فرموده که هر که غضب خود را رو باز دارد و نیز در غضب باید که صلوات بر پیغمبر و آل بفرستد و بگوید و یذهب الغیظ قلوبهم اللهم اغفرلی ذنبی.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ تملک: محمد طاهر که از ملاعلی هدیه گرفته؛ جلد: مقوایی، ۸۵گ، ۱۵ سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳۹-۴۸]

● **مکارم الاخلاق قدسی** / اخلاق / فارسی

makārem-ol axlāq-e qodsī

شیبانی، فتح الله بن محمد کاظم، ۱۲۴۱ - ۱۳۰۸ قمری

šeybānī, fath-ol-lāh ebn-e mohammad kāzem (1826-1891)

تاریخ تألیف: غره رمضان ۱۳۰۴ق

در دوازده «مقالت» عرفانی، در آغاز آن آمده است: آغاز نگارش غره رمضان ۱۳۰۴ و همان جا وعده داده در هر سه روز آغاز هر ماه یک مقاله می‌نویسد.

آغاز: مقالت اول: بنام خداوند بخشاینده مهربان ستایش و حمد خالقی را سزاست که هر یک از خلایق را محبوب نفوس و یگانه آفاق خواست به مکارم اخلاق آراست ... مقالت ثانی: بنام خداوند جان آفرین ×× حکیم سخن در زبان آفرینامروز بامداد پگاه بگاه آنکه آفتاب از کوه سربرزند ماهروئی حلقه بر در زد و بخانقاه من اندر آمد ...؛ مقالت چهارم: بنام آنکه سنگی را بوسه جای انبیا و کلوخی را طوافگاه ملوک و خانه را قبله خلایق کرد [فهرستواره منزوی ۶۲۶/۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۵۲

آغاز: بنام آنکه سنگی را بوسه جای انبیا و کلوخی را طوافگاه ملوک و خانه را قبله خلایق کرد.؛ **انجام:** که فیض عام خود را از ما دریغ نفرماید و بر تن گیاهان خرد سوخته تشنه نیز ببارد.

مقالت چهارم درباره ذیحجه؛ خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: ذیحجه۱۳۰۴ق؛ جلد: گالینگور، ۴۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۳۰-۲۱۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** مقاله اولی باخر آمد و همچنان از سواد به بیاض نبرده بخدمت خواجه کافی ... همی آرد فراز آید شروع بنگارش مقاله ثانی شود.

شامل مقاله اولی در رمضان و روزه و متفرعات آن است؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: گالینگور، ۵۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳۰-۲۱۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۵۱

آغاز: بنام خداوند جان آفرین ×× حکیم سخن در زبان آفرینامروز بامداد پگاه بگاه آنکه آفتاب از کوه سربرزند ماهروئی حلقه بر در زد و بخانقاه من اندر آمد

شامل مقالت ثانی و ثالث درباره شوال و ذیقعده؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۹۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۳۰-۲۱۶]

←مکارم الاخلاق و محاسن آداب ← مکارم الاخلاق و معالم الاعلاق

● مکارم الاخلاق و معالم الاعلاق = مکارم الاخلاق و محاسن آداب / حدیث، اخلاق / عربی

makārim-ul axlāq wa ma‘ālim-ul a‘lāq = makārim-ul axlāq wa maḥāsin-u ādāb

طبرسی، حسن بن فضل، قرن ۶ قمری

tabarsī, hasan ebn-e fazl(- 12c)

این کتاب مشتمل بر اخباری است که در سیره پیغمبر اکرم (ص)و آداب و اخلاق از ائمه هدی علیهم السلام وارد شده و از کتب بسیار خوب به شمار است. مؤلف کتاب را بر دوازده باب و هر بابی را بر چندین فصل تقسیم نموده و فهرست مفصل ابواب و فصول را خود نوشته و پس از دیباچه مندرج ساخته و در کتاب تصریح به اسم خود و نامی برای کتاب نکرده ولی در خطبه کتاب چنین بیان نمودند: «هدانی هذا القول العظیم الی جمع کتاب یشتمل علی مکارم اخلاقه و محاسن آدابه و ما امربه امته»، و بدین مناسبت آن را «مکارم الاخلاق» نامیده‌اند. عناوین ابواب چنین است: ۱.خلق النبی (ص)، در پنج فصل؛ ۲.آداب التنظیف و غیره، در سه فصل؛ ۳. آداب الحمام، در شش فصل؛ ۴. آداب تقلیم الاظفار و غیره، در چهار فصل؛ ۵. آداب الخضاب و غیره، در شش فصل؛ ۶. آداب اللباس و غیره، در ده فصل؛ ۷. آداب الاکل و الشرب، در سیزده فصل؛ ۸. آداب النکاح، در ده فصل؛ ۹. آداب السفرة، در ده فصل؛ ۱۰. آداب الادعیه، در پنج فصل؛ ۱۱. آداب المریض، در پنج فصل؛ ۱۲. نوادر الکتاب، در هفت فصل.پسر مؤلف موسوم به شیخ ابوالفضل علی بن حسن طبرسی، متممی بر این کتاب نگاشته است به نام «مشکاة الانوار فی غرر الاخبار».

آغاز: الحمدلله الواحد الاحد الفرد الصمد الذی لم یلد و لم یولد و لم یکن له کفوا احد ... و بعد فان الله سبحانه و تعالی لما جعل التأسی بنبیه مفتاحا لرضوانه و طریقا الی جنانه ...

انجام: فقال ویحک ان لکل اجل وقتا لا سببا لایتجاوزه فمهلا لاتعد لمثلها فانما نفث الشیطان علی لسانک وهذا ما اردنا أن نجمع من السیر النبویة والإدابالمرویة وقد وفینا ...

چاپ: مشار عربی، ص۸۹۵؛ مصر، ۱۳۰۳ق، سربی، مطبعة الخیریة؛ کربلا، مؤسسة الاعلمی، تحقیق علاء الدین الطالقانی، الطبعة الاولی، ۵۶۲ص، ۱۹۶۴م؛ دارالخلافه طهران، سنگی، ۱۳۱۴ق، وزیری، ۲۶۷ص (صص۲-۲۶۸)؛ ۱۳۱۱ق، ۳۰۹ص [الذریعة ۱۴۶/۲۲ -۱۴۷و ۱۳۸/۴؛ معجم المطبوعات ۱۲۲۸؛ ریحانة الادب ۴۴۷/۲؛ کشف الحجب ۵۴۸؛ دنا ۹: ۱۲۲۵-۱۲۲۷ (۷۹ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- مشکاة الانوار فی غرر الاخبار؛ طبرسی، علی بن حسن (-۷)

۲- مکارم الاخلاق (ترجمه)؛ اشرفی جرجانی، عبدالحی بن عبدالوهاب (-۹۵۹)

۳- محاسن الآداب فی ترجمة مکارم الاخلاق؛ انصاری، محمد بن عبدالکریم (-۹۶۷)

۴- مکارم الکرائم = ترجمه مکارم الاخلاق؛ زواره ای، علی بن حسن (-۱۰)

۵- مکارم الاخلاق (ترجمه)؛ حسینی خاتون آبادی، محمد باقر بن اسماعیل (۱۰۷۰-۱۱۲۷)

۶- تسدید المکارم و تفضیح المظالم؛ بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر (۱۲۷۷-۱۳۳۳)

۷- مکارم الاخلاق (ترجمه)؛ مدرس چهاردهی، محمد علی بن محمد نصیر (۱۲۵۲-۱۳۳۴)

۸- جمال الصالحین

۹- مکارم الاخلاق (ترجمه منتخب)

۱۰- مکارم الاخلاق (ترجمه)(۲۱ عنوان)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۸۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۹۰۹ق[الفبائی: -۵۴۹]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۰۰۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محسن علی میری اردستانی، تا: چهارشنبه اواخر ربیع الثانی۹۳۳ق؛ جلد: تیماج، ۹۱گ (۱پ-۹۱ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۸۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: شمس الدین، تا: ۹۳۷ق، جا: نجف اشرف[الفبائی: -۵۴۹]

۴. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی کا، تا: جمادی الاول۹۴۳ق[ف: -۳۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۷۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حبیب الله بن عبادالله بن حسامی واعظ، تا: پنج‌شنبه غره ربیع الثانی۹۴۷ق؛ دارای یک پیشانی و سرلوح منقش، مجدول، مصحح؛ واقف: نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۵-۲۹۷]

۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۶۹۹
خط: نسخ، کا: خلیل الله بن حبیب اللهمعروف عند الافاضل به فاضل افضل کرمانی، تا: ۹۵۰ق؛ مهر: «محمد معصوم الحسینی»؛ با عرض و تحویل به خزانه از: محمد مهدی بن محمد معصوم حسینی با تاریخ‌های ۱۱۳۰ و۱۱۳۵، ابوطالب بن محمد معصوم حسینی با تاریخ‌های ۱۱۱۱و ۱۱۲۵، محمد خلیل بن محمد مهدی حسینی با تاریخ ۱۱۷۲؛ واقف: محمد هاشم گیلانی، ۱۰۶۴؛ ۲۱۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۲۷۰]

۷. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت الکتاب بعون الله الملک الوهاب فی یوم الخمیس و ثلث و عشرون ذالقعده سنه اربع و خمسین و تسعمایه کاتب الفقیر سید کریم بن سید ناصر الدین مرحوم تم
خط: نسخ تحریری، کا: سید کریم بن سید ناصرالدین، تا: ذیقعده۹۵۴ق؛ مجدول، با سرلوح، محشی؛ مهر: «مشیرالسلطنه - حسین بن هدایت الله - محمد رضا الحسینی»، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: کشمیری، جلد: چرم مذهب، ۵۸۴ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱-۱۰۰۰]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۲۳۶/۱
نسخه اصل: کتابخانه مدرسه صدر (خاتم الانبیاء) - بابل؛ خط: نسخ، کا: علوی حسنی، یحیی بن محمد، تا: اواخر ربیع الاول۹۵۴ق؛ ۳۷۷ص (۱-۳۷۷)[عکسی ف: ۴-۵۹]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۹۸۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابونصر بن ابوسعید شریف، تا: ۱۳ صفر۹۵۷ق؛ واقف: حاج سید عبدالباقی آیت اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ ۲۴۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۷×۱۷/۸سم [ف: ۲۶-۵۷۰]

۱۰. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۱۸۰
خط: نسخ، کا: محمد بن عزیز الله حسینی، تا: ۱۴ جمادی الثانی۹۷۴ق؛ مصحح، محشی؛ مهر: «صل علی محمد» (بیضی)، «محمد بنده شاه ولایت» (هشت گوش)، «عبده محمود بن احمد موسوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۳۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱-۱۳۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۵
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۴۰]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۵۴
خط: نستعلیق، کا: محمود بن لطف الله بن لطف الله، تا: پنج‌شنبه ۲۷ذیحجه۹۸۳ق؛ مهر: محمد هاشم بن زین العابدین موسوی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۵۸گ، ۱۹سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۶۹۶]

۱۲. قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه: ۱۵۹/۱
خط: نسخ، کا: محمود بن عبدالرحمن بن شیخ جلال محمد قادری انصاری، تا: شنبه ۶ شوال۹۹۲ق[نشریه: ۶-۳۴۹]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۵۵
خط: نسخ، کا: حاجی خاتم بن حاجی حسن حلاوی، تا: پنج‌شنبه ۲۴ ربیع الثانی۹۹۳ق؛ تملک: محمد ربیع عطار در ۱۱۴۷؛ جلد: میشن، ۲۴۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۶×۲۱/۲سم [ف: ۱-۵۳۳]

۱۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۹۲۶
آغاز: برابر
خط: نسخ خوب، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۳۵۲ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۳۱۲]

۱۵. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۲۲۲
خط: نسخ زیبا، بی کا، تا: قرن ۱۰؛ ۲۹۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۲-۲۹۹]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۱۴۷
آغاز: برابر**انجام:** ان السموات و الارض کانتا رتقا ففتقناهما فاجاءها المخاض الی جذع النخلة و الله اخرجکم من بطون امهاتکم لا تعلمون شیئا کذلک اخرج ایها اللوی ...
از آغاز کامل تا مبحث «الاستشفاء بآیات القرآن و التهلیل من القرآن» زیر عنوان «لوی»؛ خط: نسخ تحریری، بی کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ رکابه‌دار، مصحح، محشی به نقل از منابعی مانند «شرح منار»، «تاج»، «کافی»، «م»، «صحاح»، «شرح شرعه لابن سیدی علی»، «شرعه»، «مهذب»، «شرح شهاب الاخبار»، «درر نظم»، «احیاء العلوم»و «مصابیح» که اکثر آنها توضیحات لغوی

است؛ ۱۴۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸/۱×۱۲/۵سم [ف: ۱/۲۷-۲۷۲]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۸۵۳/۲۳

خط: نسخ، کا: حامدی، محمد بن احمد، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۲۵سطر (۱۶×۲۴)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۸-۴۴۸]

۱۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۸۵۶

خط: نسخ، کا: جزائری سمنانی، اسماعیل بن ابراهیم، تا: قرن ۱۱، جا: توس؛ به دستور مولانا ابراهیم بن جعفر عاملی فراهی در پنج‌شنبه ۲۳ رمضان ۱۰۹۱ تصحیح شده؛ تملک: بیگلر بیکی عبدالرحیم خان در صفر ۱۲۲۲، محمد جواد حسینی در ۱۳۲۰؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۴۸گ، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۵-۶۴۸]

۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۹۲۷

آغاز: من شفته الوسطی و تذکر الله علمیه وتتنفس ثلاثا و کلما تنفست حمدت الله؛ **انجام:** سهلاً امره حریزاً دینه میتة شهوته مکظوماً غیظه قلیلاً شره کثیراً ...

باب هفتم فصل پنجم تا اواخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۰۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۷]

۲۰. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۷۱۰

آغاز: قال لاترد الکرامة عنه (ع) قال لایأبی الکرامة الاحمار قال النبی عقله مثل عقل الحمار؛ **انجام:** انه کان حکیما غفورا یملاء الجام من هذه الایة مرة بعدا خری ثم یغسل

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ ۱۳۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف مخ: ۲-۵۲۵]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۳۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد مقیم، تا: قرن ۱۱؛ با سرلوح، مجدول؛ مهر: «محمد طاهر الحسینی ۱۳۱۵»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۴۵گ، ۱۵ سطر(۷/۵×۱۷)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۱۲-۷۰]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۴۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، جا: مشهد رضوی؛ در ۱۰۷۹ق محمد پسر علی ایننسخه را در مشهد رضا (ع) نویسانیده و با یاری کاتب نسخه با چند نسخه مصحح مقابله و تصحیح کرده؛ ۴۶۰ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۱۰-۱۴۳۷]

۲۳. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۷۵ - د

از نیمه‌های فهرست مطالب است (فصل ۳ باب ۶) تا نیمه فصل ۳ باب ۱۲ متن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۸۵گ، ۱۵سطر(۷/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸/۵سم [ف: -۴۷۹]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۴۸۵

آغاز: ... و نعم البیت بیت الحمام یذکر حر جهنم و من الادب ان لا یدخل الرجل ولده معه الحمام فینظر الی عورته و قال رسول الله من کان یومن بالله و الیوم الآخر؛ **انجام:** فی اغلاق الابواب و غیرها. عن سماعة بن مهران عن ابی عبدالله و ابی الحسن سئل ...

از اوایل باب ثالث تا پایان باب الثامن و بخشی از باب خامس و باب سادس بعد از باب ثامن آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۷۱گ، ۱۷ سطر(۸×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۴۱-۶۹۹]

۲۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۸۵۴

انجام: و لایخرج من الحق ان صمت لم یغمه صمته و ان زلق لم یقل خطأ و ان ضحکک لم یعل صوته سمعه قانع بالذی ... ».

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد خلیل؛ مهر: «عبده محمد یوسف الحسینی» (بیضی)، «افوض امری الی الله عبده محمد ابراهیم» (بیضی)، «العبد المذنب حبیب الله» (مربع)؛ جلد: مقوایی، ۲۵۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۳-۶۳۸]

۲۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۵۳۹

باب ۱۲؛ خط: نسخ، کا: طعمه بن احمد انباری حایری، تا: جمعه ۸ ذیقعده۱۰۰۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ اندازه: ۱۵×۲۱سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۸]

۲۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۱۶۸۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۱۳ق؛ محشی، توسط شیخ فتح الله شوشتری با فرزندش شیخ افصح الدین شوشتری در مشهد رضوی در عصر جمعه ۱۵ رمضان ۱۰۱۳ق، تصحیح و مقابله شده؛ تملک: شیخ محمد حسین بن علی یار واعظ شبستر با مهر «حسین منی وانا من حسین»؛ مهر: «لاحول و لا قوة الا بالله العلی العظیم»؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مشکی، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۵۵۲]

۲۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۴/۱

بی‌کا، تا: دوشنبه ۹ شعبان۱۰۴۰ق؛ جلد: تیماج، ۷۹ص (۱-۷۹)، ابعاد متن: ۷×۱۳، اندازه: ۱۲×۱۹سم [سنا: ف: ۲-۸۳]

۲۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۰۷۰

آغاز: نقش خاتمه آیت من کتاب الله

خط: نسخ، کا: کربلائی، یوسف بن رمضان، تا: ذیحجه۱۰۴۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۹۳گ، ۱۹سطر(۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۵-۱۵۲۳]

۳۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۲۸۵

خط: نسخ، کا: احسن بن محمد الشهیر به قاضی احسن مکی، تا: پنج شنبه ۲۴ جمادی الاول۱۰۴۱ق؛ قطع: وزیری[رشت و همدان: ف: -۱۳۶۵]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۹۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد طبری حسینی شافعی امام مقام ابراهیم (به اشتباه کتاب به وی نسبت داده شده)، تا: پنج‌شنبه ۱۵

ربیع الثانی۱۰۴۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۳۳گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: ۵-۲۷۸]

۳۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۰۶۰/۱

آغاز: شیخ ابی جعفر الطوسی قال الصادق علیه السلام ان الله تعالی یحب الجمال والتجمل ویکره البؤس والتباوس وان الله تعالی اذا انعم علی عبد نعمة احب أن یری علیه اثرها؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد شریف بن مولا جنایی الجرجانی، تا: رمضان۱۰۵۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۸۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۸]

۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۱۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۵ جمادی الثانی۱۰۵۶ق؛ افتادگی: انجام؛ با سرلوح، مذهب، محشی؛ کاغذ: سپاهانی، ۳۰۴گ، ۱۹سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۸-۱۵۱]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۸۴

خط: نسخ، کا: عزیزالله، تا: ۱۰۵۸ق[الفبائی: -۵۴۹]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** قالوا بلی یا رسول الله ص قال الصوم یسود وجهه

خط: نسخ، کا: عزیز الله بن شمس الدین، تا: ۱۰۵۸ق؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۵۴۹]

۳۶. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: ۶۴/۲

آغاز: وعاقبة امری فاقدره لی ویسره وبارك فیه فاقر به منی وقربنی منه؛ **انجام:** من قطع یوم الجمعة یطول الله عمره ویرزقه رزقه الکثیر ویکون عند الناس فی راحة.

خط: نسخ، کا: نظام بن اسماعیل جمال مازندرانی، تا: دوشنبه دهه دوم جمای الثانی ۱۰۶۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۳۷گ، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف مخ: -۲۲۴]

۳۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۴۶۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۵ شعبان۱۰۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ تملك: محمد بن شرف بن علی بن ماجد موسوی جد حفصی بحرانی در ۱۲۲۵؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۷۱گ، ۱۹س طر (۹/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۸-۱۱۸]

۳۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** فضله و جوده و رحمته و ما توفیقی الا بالله علیه توکلت و الیه انیب.

خط: نسخ خوش، کا: محمد رضا بن رضی الدین، تا: ۱۰۷۲ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۶۱گ، ۱۷سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: ۹-۲۰۰]

۳۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۶۱۸

خط: نسخ، کا: استرآبادی، محمد جعفر بن محمد یحیی، تا: رجب۱۰۷۳ق؛ مقابله کرده ابوجعفر بن محمد باقر؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۹۲گ، ۱۹ سطر(۹/۵×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۸سم [ف: ۱۶-۶۵۶]

۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۳۴۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ شعبان۱۰۷۴ق؛ کاغذ: سپاهانی دولت آبادی، جلد: تیماج مذهب، ۲۳۲گ، ۲۳ سطر(۸×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱۶-۲۴۷]

۴۱. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه: ۱۳

خط: نسخ، کا: دماوندی نجفی، ابراهیم بن مظفر، تا: ۱۰۷۵ق[نشریه: ۷-۷۰۰]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۴۳۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن مظفر دماوندی نجفی، تا: ۱۰۷۵ق؛ مصحح، محشی، در روی برگ اول خط علامه مجلسی و محمد باقر بن محمد تقی موسوی (حجه الاسلام شفتی)؛ تملك: محمد علی بن سید رضی حسینی؛ مهر: کتابخانه فخرالدین نصیری امینی؛ جلد: تیماج، ۴۶۵ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۵۰-۱۹۶]

۴۳. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۲۴۵۳

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۳ رمضان۱۰۷۷ق؛ جلد: میشن، ۲۲۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۱-۵۳۳]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۷۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان۱۰۸۰ق، به دستور مولانا علم الهدی محمد فرزند فیض کاشانی؛ تملك: شاهزاده فرهاد میرزا؛ واقف: حاج قائم مقام، بهمن ۱۳۱۶؛ جلد: میشن، ۱۵۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۵-۲۹۹]

۴۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۵-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد موسی فرزند محمد کاظم مشهدی، تا: ۱۰۸۱ق؛ پشت اولین برگ اضافی نسخه، ابیاتی از مهستی گنجوی و جدول اعداد، در حاشیه صفحه ما قبل آخر، یادداشت قابل توجه و تاریخی از سید محمد طباطبایی سنگلجی در ۲۰ رجب ۱۳۳۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۷۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۴/۵سم [ف: ۲۴-۲۳۱]

۴۶. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۳۶۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۳ق؛ افتادگی: انجام؛ یادداشتهای مختلف بعضی از آنها به خط جعفر قلی بن محمد اسماعیل خان به تاریخ شنبه ۲۵ ربیع الثانی ۱۲۵۹؛ جلد: تیماج، ۲۳۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۹×۲۱سم [ف: ۲-۶۹]

۴۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۶۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۱۰۸۴ق؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، با سرلوح، در رجب ۱۲۳۵در تبریز صحافی شده؛ مهر: محمد موسی؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۲۲۶گ، ۲۰سطر(۷×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۲۰۱]

۴۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۸۶۹

آغاز: ... فقال علیه السلام انما بعثت لأتمم مکارم الأخلاق؛ **انجام:**

برابر
خط: نسخ متوسط، کا: ربیع بن محمد تقی نیشابوری، تا: ۱۰۸۴ق؛ مصحح، محشی، مقابله شده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۱۹گ، ۱۶و ۱۷ سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [رایانه]

۴۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۶۶۲/۱

خط: نسخ، کا: محمد صالح بن عبدالله، تا: سه‌شنبه ۱۲ رمضان۱۰۸۵ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۸۲گ (۱پ–۱۸۲پ)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲۷–۱۱۵]

۵۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۸۵۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۳۱ جمادی الاول۱۰۸۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۸۰گ، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۵–۶۴۸]

۵۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۱۰۰

خط: نسخ، کا: عبدالله موزون، تا: سه‌شنبه ۷ شعبان۱۰۸۸ق؛ با سرلوح، مجدول؛ جلد: میشن، ۲۳۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴/۹سم [ف]

۵۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۷۷۱

خط: نسخ، کا: محمد اشرف بن زین الدین علی، تا: جمعه۱۱ ربیع الثانی ۱۰۹۵ق؛ محشی؛ اهدایی: عباسعلی سانیجی؛ ۲۱۷گ، ۲۰سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [ف: ۳–۱۰۴۹]

۵۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۶۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** مجریها و مرسیها. ان ربی لغفور رحیم. فی ربی لغفور رحیم.
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام (انجام در پایان فصل ۷ از باب ۹ «فی آداب السفر و ادعیته» افتاده)؛ ۸۶گ، ۲۱سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳–۳۱۳]

۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۰۳۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۹۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۸/۷سم [ف: ۱۴–۵۳۰]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۴۳

آغاز: ویقول عشر مرات اللهم اغننی بفضلک عن خلقک؛ **انجام:** قال رسول الله صلی الله علیه و آله مانلت من دنیاکم هذه الاالنساء.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ ۱۹۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۴–۵۳۱]

۵۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۰۶۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** هکذا تصنع المواعظ البالغه باهلها فقال له قائل فما بالک انت یا امیرالمومنین فقال (ع)
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: وسط و انجام؛ واقف: محمد تقی ادیب نیشابوری، مهر ۱۳۷۰؛ جلد: تیماج، ۱۷۴گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۹سم [ف: ۲۶–۵۷۲]

۵۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۷۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ مهر: «صدر الشریعة» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۳۰۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۱–۱۲۵]

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۴

همان نسخه بالا [نشریه: ۱۱–۹۱۸]

۵۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۳۷۴

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ شیرین، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۱ شعبان۱۱۰۲ق؛ مقابله شده؛ مهر: «هو الرزاق» (بیضوی)؛ واقف: سید سعید، غره ذیحجه ۱۳۷۲ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲۰ سطر (۷×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۴–۱۹۶۲]

۵۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۶۹

بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۶ محرم۱۱۲۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مقابله شده، محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۶۴گ، ۲۱ سطر(۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶–۲۳۰]

۶۰. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۴۴۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی بن ملا علیشاه، تا: ۱۵ جمادی الاول۱۱۲۹ق؛ از روی دو نسخه که اولی در محروسه قزوین ودیگری در مشهد رضوی تصحیح شده بودند، با علامت بلاغ، مصحح، محشی؛ واقف: حاج محمد علی بن ملا علیشاه خوینی؛ جلد: گالینگور، ۱۴۶گ، ۲۳سطر[ف: ۱–۲۶۶]

۶۱. تهران؛ مدرسه قنبر علی خان (حضرت ولی عصر)؛ شماره نسخه: ۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ به دو خط بخش‌های جدیدتر به خط محمد حسین بن محمد صادق در یک‌شنبه ۱۸ ربیع الاول ۱: ۹۵ (= ۱۱۹۵ق)؛ واقف: سید یحیی؛ ۱۶۴گ، ۱۶ و ۲۸ سطر[ف: –۲۰]

۶۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۳۰۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۰ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۴۰۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳–۱۵۲۷]

۶۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۴۲

آغاز: ذکرت الدنای و زخارفها فاعرض الدنیا و امات ذکرها علی نفسه أن تغیب زینتها عن عینه لکلیلا یتخذ منها ریشاً و لا یعتمدها قراراً؛ **انجام:** الفصل العاشر فی نوادر النکاح ... الیقین و القناعة و البصر و الشکر و الحلم و حسن الخلق و السخاء والغیرة و الشجاعة و المروة عنه، فتذکروا الشوم ...
از اول آغاز و تا فصل دهم از باب هشتم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح، محشی با نشان «۱۲»؛ ۹۳گ، ۱۴سطر (۸×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۳۳–۲۷۶]

۶۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۳۴۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و موجباً لرضوانه و مغفرته و موصلاً الی جناته و کرامته بمنه و فضله و جوده و رحمته.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۵ جمادی الثانی ۱۲۳۴ق؛ جلد: پارچه، ۲۸۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۵–۳۲۲]

۶۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۸۷۲-۳۵/۵۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد یوسف همدانی، تا: ۱۲۴۸ق؛ مصحح؛ تملک: ابوالقاسم زنجانی با تاریخ ۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۸-۴۵۳۰]

۶۶. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: بدون شماره
آغاز: برابر
کا: واعظ یزدی، تا: ۱۲۵۴ق[تراثنا: س۱۳ش۴-۱۳۱]

۶۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۴۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد نظیرالدین حسینی مراد آبادی، تا: ۲۰ذیحجه ۱۲۶۰ق؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ ۲۸۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۶-۱۳۴]

۶۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۲۶۴-۳۷/۵۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: باقر حسینی نجفی درحیدرآباد؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۰۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۸-۴۵۳۰]

۶۹. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۱۲۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** وموجباً لرضوانه ومغفرته وموصلاً الی جناته وکرامته بمنه وفضله وجوده ورحمته.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۷۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف مخ]

۷۰. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۳۹۲
آغاز: انزلناه فی لیلة القدر عن یحیی بن حماد بن سلیمان بن یحیی قال تلبس الرضا یوماً للرکوب الی باب المأمون وکتب ... بالمشط وجعل یمشط ثم قال یاسلیمن؛ **انجام:** بسم الله وبالله توکلت علی الله ومن یتوکل علی الله فهو حسبه ان الله بالغ امره اللهم اجعلنی فی کنفک وفی جوارک واجعلنی فی حفظک واجعلنی فی امنک
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: مقوا، ۸۴گ، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف مخ: ۲-۵۲۵]

۷۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۳۱۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** وان لم تستطع فان فی الصبر علی ما یکره خیراً کثیراً فان النصر مع الصبر والفرج مع الکرب وان مع العسر یسراً یا اباذر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، تیماج، ۶۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف مخ: ۲-۵۲۵]

۷۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۷۳۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۵۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۸]

۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۲۴۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** علی لسانک و هذا
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ بالنسبه قدیمی؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۲۸۴گ، ۱۵ و ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۲۹۹]

۷۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۰۱/۶
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵گ (۷۵پ-۸۹پ) [ف: ۷-۲۷۹۹]

۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۰۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان یاکل و هو منکر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [الفبائی: -۵۴۹]

۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۰۹
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا[الفبائی: -۵۴۹]

۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۷۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد شریفی، بی‌تا؛ واقف: جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج، ۲۷۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۶-۵۷۲]

۷۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۸۶۸
آغاز: ... خضرة البقل تری من شفیف صفاق بطنة لهزله ... فهرست الابواب الباب الاول فی خلق النبی صلیالله علیه و اله و سایر احواله؛ **انجام:** یا علی شر الناس من الهم الله فی قضائه، یا علی انین المؤمن تسبیح و صیامه تهلیل و نومه علی الفراش ...
خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی از کتاب نبوت، روضة الواعظین و با نشانه «ه»؛ جلد: تیماج مذهب، ۸۴ص (۳۳-۱۱۶)، ۲۵سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [رایانه]

۷۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۱۶ط
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ درشت، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۱۷ص، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲۴/۳-۱۱۶]

۸۰. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۵۸
آغاز: الباب العاشر فی ... بسمله. إن لمولای و ولی نعمتی أبی طول الله عمره و متع المسلمین بطول بقائه مجموعات جامعة فی الدعوات؛ **انجام:** و لیکثر من التکبیر للمظلمة منها التعوذ بمعوذتین هذا آخر ما أردت إیراده فی هذه الوجیزة الحمدلله اولا و آخراً و ظاهراً و باطناً بحق محمد و آله.
از «الباب العاشر فی الأدعیة و ما یتعلق بها» تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۵۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: -۹۰]

● مکارم الاخلاق (ترجمه) / حدیث / فارسی
makārim-ul axlāq (t.)

اشرفی جرجانی، عبدالحی بن عبدالوهاب، -۹۵۹؟قمری
ašrafī jorjānī, ʻabd-ol-hayy ebn-e ʻabd-ol-vahhāb(-1552)

وابسته به: مکارم الاخلاق و معالم الاعلاق = مکارم الاخلاق و

محاسن آداب؛ طبرسی، حسن بن فضل (–قرن ۶)
اهدا به: شاه طهماسب صفوی(۹۳۰–۹۸۴ق) و محمد خان والی خراسان
تاریخ تألیف: ربیع الثانی ۹۶۳ق؛ محل تألیف: هرات
ترجمه تحت اللفظی دقیقی است از کتاب «مکارم الاخلاق» طبرسی، به ترتیب اصل در دوازده باب مشتمل بر یکصد و دو فصو بدون تصرفی از مترجم، در نسبت کتاب به اشرفی اختلاف است.
آغاز: بسمله حمد و ثنای قیومی را که عقول ذریات آدم از ادراک کنه ذات او قاصر است و شکر و سپاس آن قیومی را که آثار قدرت او درتکوین مکونات ظاهر است
انجام: دمیده شیطان است بر زبان تو و الله اعلم هذا ما اردنا ان نجمع من سیر النبوة و الاداب المروية و قد وفينا بما شرطنا ... و اليه انيب و صلى الله على خير خلقه محمد و اله اجمعين تمت كتاب مكارم الاخلاق
[الذريعة ۱۳۸/۴ رقم ۶۷۰؛ نسخه‌های منزوی ۱۵۷۶/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۵۹۴/۳ و ۶۲۷/۶]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۷۹۶/۱-۳۴/۱۶۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** زمین مکه که شهادت کند از برای اودرقیامت با مکه او سجده کرد ونماز گذارد ونیست کسی از منزل
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ دارای سرلوح مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۳۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲–۸۹۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۶۶۸
آغاز و انجام: برابر
در فهرست بدون نام مترجم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا اوایل قرن ۱۱؛ مجدول؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴۲۸ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱۷–۱۲۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۳۳/۲
آغاز: عظیم آفاق را موشح ساخت تا بدان سبب ظاهر و باطن عالمیان به خصال حمیده و اخلاق پسندیده و نور ایمان بیاراست ... اما بعد چنین گوید مؤلف این کتاب شیخ العالم التقی فخر الحاج و الحرمین ابو نصر الحسن بن ابی الفضل الطبرسی ... باب اول در خلق حضرت پیغمبر به روایت حضرت امیر المؤمنین علی علیه السلام و خلق او و سایر احوال او و این در پنج فصل مذکور است؛ **انجام:** فصل هفتم در خاتمه کتاب ... در چیزی حلال و نشاط و بشارت باشد در راه راست و ایمان و بیرون باشد از طمع و طمع نداشته.
خط: نسخ، کا: ملک حسین بن ابراهیم سبزواری، تا: ۵ ربیع الاول۹۷۸ق؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج، در هامش، ۲۰–۶۱ سطر (۱۲×۲۱/۵)، اندازه: ۱۵/۴×۲۴/۱سم [ف: ۲۹/۱–۳۹۰]

۴. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۹۷۰
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز به دست آمد؛ خط: نستعلیق، کا: مقصود علی بن محمد علی، تا: ۹۸۹ق؛ با سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۸۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲–۲۳۸]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۸۹
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز نسخه به دست آمد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۷۶گ، ۱۵ سطر(۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۱۱–۲۰۳۵]

۶. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: ۲۷
آغاز: برابر
تذکر: نام مترجم به استناد آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی[نشریه: ۴–۳۷۸]

۷. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۸۵/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۳۳گ (۳۷پ–۱۶۹ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱–۱۷۵]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۲۹۵
آغاز: آفاق را موشح ساخت تا بدان سبب ظاهر و باطن صمنان ؟ بخصال حیمده و اصلاق پسندیده و نور ایمان بیاراست؛ **انجام:** منقول است از امام علیه السلام که فرموده کند بأول ستاره ای ه شب بیرون آید و قبضه خاک ...
در فهرست بدون مترجم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مهر: «العبد محمد جعفر» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۳۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۴–۸۲]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۳۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و نهی فرموده از نشستن در مسجد بجنابت و برهنه
در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: میشن [رایانه]

۱۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۳۰۴
آغاز: برابر
تذکر: نام مؤلف باتطبیق آغاز نسخه به دست آمد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد یوسف بن لطیف حسینی، تا: ذیقعده۱۰۲۲ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۱۸۴گ، ۱۷سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۵–۱۶۰۸]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۰۲۷/۱-۶/۱۱۷
آغاز: ... انجام رسانم چون معرفت هر چیز مقدم است بر علم آن چیز و چون دیدم درکلام امیرالمؤمنین؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: شاه میر حسینی استرآبادی، تا: ۱۰۵۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۲۰۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۲–۸۹۸]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۲۶۲-۲۶/۱۴۲
آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ملک محمدبن سلطان محمد، تا: یک‌شنبه ۲۹ ذیقعده ۱۰۷۳ق؛ واقف: زین العابدین بن میرزا سدید قمی، ۱۲۰۹؛ جلد: تیماج، ۲۵۳گ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۸۹۸]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۹۴/۳

آغاز و انجام: برابر

کا: شریف کارزاری، محمد مظفر بن محمد باقر، تا: دوشنبه ۱۷ ذیحجه۱۰۷۳ق؛ ۱۲۰گ (۲۲۷پ-۳۴۶ر) [ف: ۳-۶۵۷]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۶۱۰۸

آغاز: میفروشید و از بهای او نان جوی جهت من می‌خرید ... و بر دوازده باب ترتیب داده شد و بالله التوفیق باب اول در خلقت حضرت؛ **انجام:** [اواخر فصل سوم]چهارم خواب شیاطین که بروی در افتند و خواب کنند [سپس۱۲سطر عربی و فارسی که ظاهراً از کاتب می‌باشد به این طریق]هر کس را حاجتی به خدای تعالی باشد باید که چهار رکعت نماز ... ربنا هب لنا من ازواجنا تا آخر تم الکتاب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه۲۳ ذیقعده۱۰۷۷ق؛ افتادگی: آغاز و انجام (اواخر فصل سوم در وصیت پیامبر به امام علی(ع) و نیز فصول چهارم تا هفتم در وصایای پیامبر به ابن مسعود و ابوذر غفاری و اختیارات ایام و ختم کتاب کتابت نشده)؛ اهدایی: رهبری، مهر۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۴۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۶-۱۳۵]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۷۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و از سیرت حضرت پیغمبر و ائمه علیهم السلام گفتیم، الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد خان بن ملک حسین قزوینی، تا: غره ربیع الاول ۱۰۸۰ق؛ مجدول، با سرلوح؛ جلد: تیماج، ۱۴۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲۵-۱۰۲]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۴۸۶

آغاز: لقد کان فی رسول الله اسوة حسنة و موجب محبت خود گردانید؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد معصوم بن محمد تقی دشت بیاض، تا: ۱۰۸۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: میشن منقش، ۱۰۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۲۶-۵۷۳]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۱۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** الا آن که او نماز کند در روز قیامت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۱۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲۶-۵۷۲]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۷۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ارجوان یوفقنی العمل بما فیه بحق محمد و اهل بیته المعصومین صلوات الله علیهم اجمعین.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۴ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۶×۲۰/۸سم [ف: ۱۴-۱۴۶]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۸۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** مانند این کلمات دل خراش که دمید شیطان بر دهان تو جاری گشت بدان سخنان چون حوصله آن حضرت از آن اوسع است که نگنجد در بیان ختم کتاب تمام شد.

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با تطبیق به عمل آمده مشخص شد که خاتمه نسخه (فصل هفتم از باب آخر) از ترجمه علی بن حسن زواره‌ای موسوم به مکارم الکرائم کتابت شده؛ اهدایی: رهبری، دی۱۳۸۱؛ جلد: گالینگور، ۱۹۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۶-۱۳۶]

۲۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۵۹۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ جمادی الثانی ۱۱۰۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۹۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۳۷۶]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و از غافلان عفو

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ با سرلوح، مجدول؛ با یادداشتی مورخ ۱۱۰۵؛ واقف: محمد حسن هروی، فروردین ۱۳۱۵؛ ۲۴۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۵-۸۴]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۶۶۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواسط شعبان۱۱۲۳ق؛ مجدول؛ روی برگ اول حدیثی است که طهماسب بن محمد علی میرزا بن فتحعلی شاه به تاریخ چهارشنبه ۱۷ شوال ۱۲۶۵ در کرمان نوشته؛ جلد: تیماج، ۱۲۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۲۷-۱۱۴]

۲۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۰۹۴۹/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** آخرین عنوان موجود پس از ذکر - امام حسن عسکری: در بیان حکایت انوشیروان عادل اما راویان اخبار ...

خط: نسخ، کا: احمد بن محمد قلی طباخ، تا: سه‌شنبه۱۷ رمضان ۱۱۲۴ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۲۳ سطر (۱۳/۵×۲۴/۵)، اندازه: ۲۱×۲۵سم [ف: ۲-۵۲۸]

۲۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۲۴۵-۳۷/۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** مصنف کتاب می‌گوید این است آنچه اراده کردیم که جمع کنیم ازسیرت حضرت رسالت پناهی صلی الله علیه وآله وسلم وآدابی که روایت کرده شده است از آنحضرت واز حضرات ائمه معصومین واهل بیت طیبین وطاهرین صلوات الله وسلامه علیهم اجمعین

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ بایادداشتی به تاریخ ۱۱۶۹؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۰۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف]

۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۷۳۶-۲۴/۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۶۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲-۸۹۸]

۲۶. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۱۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: محرم ۱۲۱۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱-۱۲۱]

۲۷. اراک؛ کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم؛ شماره نسخه: ۹۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد بن علی اکبر، تا: سه‌شنبه ۱۲ رجب۱۲۳۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۸سم [دو کتابخانه اراک: -۱۲۳]

۲۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حافظ فیض الله، تا: ۲ جمادی الاول۱۲۳۲ق، ساکن وزیر آباد پنجاب، در زمان محمد شاه (پادشاه هند)؛ مهر: ابراهیم بن حسین موسوی؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۳۱۵گ، ۱۲ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: -۳۰]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۶۳۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۲۳۳ق؛ واقف: دکتر جعفر مهراد شیرازی دوانی، آذر۱۳۶۷؛ جلد: تیماج، ۱۸۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۴-۱۴۷]

۳۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۵۶۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد بن روز محمد، تا: رجب۱۲۳۶ق؛ کاغذ: هندی، جلد: روغنی، ۲۳۳گ، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳-۷۴۶]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۱۳۹
آغاز: بسمله و به نستعین، اما بعد چنین گوید مولف این کتاب؛ **انجام:** اربع رکعات عما فی الذمه قضاء الی الله تمام شد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق [رایانه]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۶۷۳/۱
خط: نسخ، کا: محمد رضا بن میرزا محمد شیرازی، تا: رمضان۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۸۵گ (۱پ-۱۸۵ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۵-۴۶]

۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۵۸۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی نقی کاتب کازرونی، تا: با تاریخ۱۲۴۸-۱۲۴۹ق؛ جلد: مقوایی، ۳۴۳گ، ۲۳ سطر (۱۳/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۵۱-۴۵]

۳۴. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه: ۳۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: عوض محمد بن روز محمد، تا: ۱۳۳۶ق[نشریه: ۵-۵۸۸]

۳۵. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۷۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت الکتاب الموسومة بمکارم الاخلاق بتوفیق الملک الخلاق کتبه ... غلامعلی بن ملا محمد اصفهانی ...
خط: نسخ، کا: غلامعلی بن ملا محمد اصفهانی، بی‌تا؛ ۲۰۲گ، ۱۷سطر (۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۳۵۶]

۳۶. اهواز؛ شوشتری، محمد؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۷-۷۹۵]

۳۷. یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: ۲۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** در اواخر ف ۵ ب ۱۲ که ۵ فصل باید باشد.
خط: نستعلیق، کا: امیر نظام الدین عبدالحی بن عبدالوهاب، بی‌تا؛ افتادگی: انجام[نشریه: ۴-۳۷۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۰۲-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا؛ ۳۰۶گ [فیلمها ف: ۱-۵۱]

۳۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۳۶۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** در رفتن ایشان تواضع و فروتنی است پوشانیده اند چشمهای خود را از چیزی که حرام است.
تذکر: نام مؤلف باتطبیق آغاز نسخه به دست آمد؛ خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ ۲۰۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۲۴/۵سم [ف: ۱-۳۴۶]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۷۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای یک سرلوح زرپوش منقش، مجدول؛ واقف: نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: تیماج، ۳۰۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۵-۸۳]

۴۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۸۸۵۹
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۹۵ص، ۱۵ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۲-۲۷۱]

● مکارم الاخلاق (ترجمه) / حدیث / فارسی

makārim-ul axlāq (t.)

بسطامی، علی بن طیفور، ق۱۱ قمری

bastāmī, 'alī ebn-e tayfor(- 17c)

وابسته به: مکارم الاخلاق و معالم الاعلاق = مکارم الاخلاق و محاسن آداب؛ طبرسی، حسن بن فضل (- قرن ۶)
به درخواست: میر شیر بن سید هبة(عبد)الله بن میر عبدالکریم مازندرانی
تاریخ تألیف: ۸ شعبان ۱۰۶۱ق
ترجمه روان و عالی از مکارم الاخلاق ابونصر رضی الدین حسن بن فضل بن حسن طبرسی در ۱۲باب است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۶۳۶
آغاز: و شهریار تختگاه لافتی وارث علم لدنی راز دار لوکشف، ناصر حق نفس پیغمبر امیرالمؤمنین؛ **انجام:** از کسیست که دور

باشد از او زهد و پاک دامنی و ...
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ اهدایی: رهبری، دی۱۳۶۸؛ جلد: گالینگور، ۲۹۰گ، ۲۲سطر[اهدائی رهبر: ۶-۱۳۶]

● **مکارم الاخلاق (ترجمه)** / شرح حدیث / فارسی
makārim-ul axlāq (t.)

حسینی خاتون آبادی، محمد باقر بن اسماعیل، ۱۰۷۰ - ۱۱۲۷ قمری

hoseynī xātūn-ābādī, mohammad bāqer ebn-e esmāʿīl (1660 - 1715)

وابسته به: مکارم الاخلاق و معالم الاعلاق = مکارم الاخلاق و محاسن آداب؛ طبرسی، حسن بن فضل (- قرن ۶)
اهدا به: شاه سلطان حسین
[فهرستواره منزوی ۶۲۸/۶]

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۷۴
خط: نسخ، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: قرن ۱۱ [نشریه: ۲-۶۸]

● **مکارم الاخلاق (ترجمه)** / حدیث / فارسی
makārim-ul axlāq (t.)

مدرس چهاردهی، محمد علی بن محمد نصیر، ۱۲۵۲ - ۱۳۳۴ قمری

modarres-e čahārdehī, mohammad ʿalī ebn-e mohammad nasīr (1837 - 1916)

وابسته به: مکارم الاخلاق و معالم الاعلاق = مکارم الاخلاق و محاسن آداب؛ طبرسی، حسن بن فضل (-۶)
[فهرستواره منزوی ۶۲۸/۶]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۶۸
آغاز: باب در آداب تنظیف نمودن و عطر استعمال نمودن و سرمه کشیدن؛ **انجام:** و امر او بلند شود و صادق اللسان و صاحب وفا.
از ابتدا تا آداب تنظیف ساقط و مصدر است به «۵۶باب» در فضائل و امامت حضرت علی (ع)؛ خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: نیمه اول قرن۱۴؛ افتادگی: آغاز؛ مذیل به «تذکره الغرویه» از همین مترجم در آداب ادعیه و اعمال ؛ واقف: مرتضی مدرسی چهاردهی، اردیبهشت ۱۳۶۲؛ جلد: مقوا، ۱۵۴گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۹×۲۸/۸سم [ف: ۱۴-۱۴۵]

● **مکارم الاخلاق (ترجمه)** / حدیث / فارسی
makārim-ul axlāq (t.)

وابسته به: مکارم الاخلاق و معالم الاعلاق = مکارم الاخلاق و محاسن آداب؛ طبرسی، حسن بن فضل (- قرن ۶)
ترجمه‌هایی است که مترجم آن معلوم نیست.

۱. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۲۵۱
آغاز: سنت داشتن، فصل دوم در آداب دست شستن؛ **انجام:** و امام فرمود که بشوئید سرهای خود راببرگ سدر که بپاکی یاد کرده ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج، ۱۵۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: -۱۳۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۳۶۰
خط: متن نسخ، ترجمه ها نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۱۱گ، ۱۴سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۱۵-۴۲۱۷]

۳. تبریز؛ نخجوانی، حسین؛ شماره نسخه: ۱۶
بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱[نشریه: ۴-۳۳۸]

۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۳۳/۱
آغاز: حمد و سپاس و شکر بی عدد و قیاس صانعی را سزد که نوع اناس [را به] اخلاق و معالم اغلاق مکرم گردانیده و خلعت اعزازشان به طراز؛ **انجام:** بدانکه یک فرسخ سه میل است و هر میل به چهار هزار زرع و هر زرع بیست و چهار انگشت و هر انگشت هفت جو و هر جوی هفت موی، و قد فرغت من تحریر هذه الکتاب ...
خط: نستعلیق، کا: حسام الدین بن کاوس رستمداری کدیری، تا: شنبه ۸ ذیحجه ۱۰۶۰ق؛ ۹۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱-۱۲۴]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۱۰
آغاز: باب اول در صفات ظاهری و باطنی حضرت رسالت پناهی و باقی حالات آنحضرت و در این باب پنج فصل است. الخ؛ **انجام:** فصل سی و ششم: اگر کسی بخواب بیند که نماز می‌گذارد نعمت و فراخی یابد. والله اعلم بالصواب.
خط: نستعلیق، کا: بغدادی، یحیی بن حسن، تا: ۱۰۶۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: مقوایی، ۲۵۹گ، ۲۱سطر (۱۱/۵×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۹سم [ف: ۱-۲۹۸]

۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۰۰۵
آغاز: ... می‌فروشد از بهای او نان جوی جهت من می‌خرید؛ **انجام:** و چون سلام دهد ده بار بخواند: ربنا هب لنا من ازواجنا تا آخر
در اوایل احوال پیامبر و تا آخر کتاب احادیث اخلاقیات است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۳ ذیقعده۱۰۷۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «ملک ... ۱۱۳۱» (شش گوش)، «بنده آل محمد سلیم ۱۲۱۶» (بیضوی)، «بنده آل محمد سلیم ۱۲۱۶» (مربع)، «عبده عبدالغنی ۱۱۳۶» (بیضوی)، «افوض امری الی الله عبده محمد رضا» (بیضوی)؛ ۱۴۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [مؤید: ۳-۲۲]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۰۹

خط: نسخ، کا: سبزواری، حسین بن منصور، تا: دهه اولشوال ۱۰۷۷ق؛ مجدول، با سرلوح؛ تملک: حبیب الله بن هدایة الله واعظ خراسانی بوده در ذیحجه ۱۳۳۹، سید عبدالله بن سید محمد حسین اصفهانی در روز ۱۲ محرم ۱۲۲۷؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۳۲گ، ۲۳ سطر(۱۸×۱۹/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۶سم [ف: ۱۶-۶۰۳]

۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۳۰۹

آغاز: آن ورق میان او و آتش پرده حجابی باشد و به عدد هر حرف از آن؛ **انجام:** هر کس یکی از اولیای ما را به کلمه اعانت کند در آن روز بی حساب به بهشت رود. تم.

شامل: باب ۱. از اوایل فصل اول ازباب اول (این باب در چهارده فصل است)، ۲. تنظیف بدن و جامه در ده فصل، ۳. فضائل نماز و متعلقات آن در پانزده فصل، ۴. فضائل ذکر و دعا ... در ده فصل، ۵. آداب عادات و مجاری احوال در دوازده فصل، ۶. حقوق اموال ... در ده فصل، ۷. فضائل روزه و احکام آن در ده فصل ...، ۹. تزویج و احکام آن در دوازده فصل، ۱۰. آداب سفر و احکام آن در ده فصل، ۱۱. فضائل حج و عمره و زیارت در ده فصل، ۱۲. احکام متعلق به اموات و زیارت قبور در ده فصل، خاتمه در مواعظ و نصایح و فواید متفرقه؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: صفر۱۰۹۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مقابله شده، مجدول؛ جلد: تیماج، ۳۲۷گ، ۱۷ سطر (۱۱×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۱۹۱۳]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۱۸

آغاز: ... و در معنی تمام تر از همه کس بودی و در کلام مبارکش سخن بی فایده و کلام؛ **انجام:** الی جنانه ... رحمته و ما توفیقی ... یاالله یا الله یا الله. یا محمد ...

خط: نسخ، کا: محمد مهدی، تا: ۱۱۰۰ق؛ افتادگی: وسط؛ مهر: «محمد ...» (چهارگوش)؛ انتقالی از سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی؛ ۲۸۱گ (۱۷-۲۹۷پ)، ۱۴سطر (۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [رایانه]

۱۰. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۴۵۶

آغاز: آغاز اوائل، فهرست کتاب که در آخر آمده است - و ما ذکر میکنیم تفصیل مکارم اخلاق آن حضرت را (ص) در جمیع احوال و تصرفات از نشستن و برخواستن و سفر کردن و در حضر بودن و خوردن و آشامیدن و ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۱۵ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۲-۶۶۳]

۱۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۶۲۷

آغاز: فصل اول در ذکر مجملی از سایر احوال حضرت پیغمبر؛ **انجام:** یا علی یک درم صرف کردن در خضاب ... و در قبر ایمن و سلامت باشد و الله اعلم بحقائق الامور

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۱۴۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۲-۳۶]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۱۵۲

آغاز: دیگر و با یکدیگر موافق بودند تواضع و فروتنی می‌نمودند تعظیم می‌کردند؛ **انجام:** روز یازدهم نیکوست برای خرید و فروخت و جمیع حاجتها و برای سفر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن، ۲۶۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۲۶-۱۶۰]

۱۳. سبزوار؛ صد و بیست و پنج نسخه؛ شماره نسخه: ۱۷

آغاز: نسیم صبا متحرک بود یا آبی که بر روی سبزه روان بود هرگز مثل آن رفتار ندیدم؛ **انجام:** که همچنین تأثیر می‌کند وعظی که به اهل آن گفته می‌شود پس گفت شخصی مر امیر را.

از نیمه فصل دوم ازباب اول تا انتهای نسخه؛ خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: مقوا، ۲۱۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [اوراق عتیق: ۲-۳۶۸]

۱۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۹۵۳

آغاز: بر اخلاق کریمه حضرت پیغمبر صلوات الله علیه وآله واصحاب حسنه آن حضرت آنچه امر فرموده است به آن امت را. پس گفت آن حضرت که انما بعثت لاتمم مکارم الاخلاق؛ **انجام:** ... حضرت رسالت پناهی صلی الله علیه وآله وحضرت ائمه معصومین ... وطاهرین صلوات الله وسلامه علیه وآله اجمعین [...] حضرت خان عالی شان مظهر آثار خیرات واحسان منبع

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج، ۳۸۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف مخ: ۱-۴۳۳]

۱۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۸۸۳

آغاز: نماز برای دفع تب: محمدبن حسن گفته که نزد ابی عبدالله علیه السلام رفتم ومراتب گرفته بود از من پرسید که چیست تو راکه ملول می‌بینم گفتم جان من فدای تو باد تب دارم فرمود که هر کس ازشما که تب دار شود؛ **انجام:** بر عاقل ... ساعات هست که مناجات کند در آن ساعت با پروردگار خو وساعتی هست که درآن ساعت حساب نفس خود کند از نیک وبدی که از اوصادر شده وشود وساعتی هست که مشغول شود درآن ساعت به حاجت خود از طعام

باب‌های یازدهم ودوازدهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۶۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۱-۴۳۴]

۱۶. مشهد؛ اصغر زاده؛ شماره نسخه: ۹

بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۷-۷۶۹]

۱۷. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۱۲

آغاز: منقول است از امام جعفر علیه السلام ... در پنج فصل است فصل اول صفات ظاهری و باطنی حضرت پیغمبر صل الله علیه و آله و سلم و روش آن حضرت؛ **انجام:** یا اباذر آن کسی که وضوی کاملی ... موجب کفارت گناهان اوست و بسیار رفتن به مسجد حکم جهاد دارد

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ جلد: تیماج، ۱۹۰گ، ۲۶-۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: -۳۷]

۱۸. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۱۴

آغاز: هر نمی‌شود و امیدواری در کردار او و هر که امیدوار است شناخته شده ... امیدواری او در عمل او و هر امیدی از آدمی غالبا خالص است و محقق مگر امید؛ **انجام:** ای اباذر ... عجب است مر کسی را که یقین داشته باشد به آتش دوزخ بعد از آن خنده کند عجب است مر کسی را که یقین داشته باشد مرگ را چگونه شاد باشد عجب است.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۹گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۶سم [ف: -۳۷]

۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۰۹۲-۱۱/۱۹۲

آغاز: از جانب جام نزد من به هدیه آوردند ... ومروی است که شخصی از آن حضرت سؤال نمودکه چون است صورت آفتاب وماه آن حضرت فرمودند که جائز است؛ **انجام:** بر تو باد به تحقیق که از برای اجل وقت وسببی هست که درنمی‌گذارد از آن سبب خاموش باش این چنین سخنان مگوی که شیطان زبان تورا تصرف نموده است

خط: نسخ، کا: کبار الله بن عبدالکریم ایوان کی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۳۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲-۸۹۹]

۲۰. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: بدونشماره

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز[دلیل المخطوطات کاشف الغطاء: ۱-۹۸]

● مکارم الاخلاق (ترجمه) / حدیث، اخلاق / فارسی

makārim-ul axlāq (t.)

وابسته به: مکارم الاخلاق و معالم الاعلاق = مکارم الاخلاق و محاسن آداب؛ طبرسی، حسن بن فضل (- قرن ۶)

ترجمه‌ای است از «مکارم الاخلاق» طبرسی از مترجمی ناشناخته؛ این ترجمه غیر از ترجمه‌های معرفی شده از مکارم الاخلاق در الذریعه و فهرست نسخه‌های فارسی، منزوی می‌باشد.

آغاز: ابتدا می‌کنم به نام خدای سزاوار پرستش نیک بخشنده بر خلق به وجود و حیات و بخشاینده بر ایشان به بقاء و محافظت از آفات. هر ثنا که از ازل تا ابد موجود و معلوم بوده و هست.

انجام: پس مثل این سخنان مگو، به درستی که شیطان این سخنان را به زبان تو می‌دهد. مصنف کتاب می‌گوید که این است آنچه اراده کردیم ... و از حضرات ائمه معصومین و اهل بیت طیبین و طاهرین صلوات الله و سلامه علیه و علیهم اجمعین برحمتک یا ارحم الراحمین.

[الذریعة ۱۳۸/۴؛ نسخه‌های منزوی ۱۵۷۶/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۶۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسن بن درویس محمد ساکن محله جد پیل، تا: ۱۸ جمادی الثانی ۱۰۲۱ق؛ احتمالاً مترجم این نسخه همان کاتب نسخه باشد، مجدول؛ تملک: محمد حسین میرزا بن آقا بزرگ در شیراز به تاریخ ۱۲۹۵ق؛ جلد: تیماج، ۴۹۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۲۶-۱۶۵]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۶۲۰-۵۸/۷۰

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «من کتب مکتبه محمد جواد الطباطبایی العینکی التبریزی» (بیضوی بزرگ)؛ ۱۷۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲-۸۹۹]

● مکارم الاخلاق (ترجمه منتخب) / حدیث / فارسی

makārem-ol axlāq (t. montaxab)

وابسته به: مکارم الاخلاق و معالم الاعلاق = مکارم الاخلاق و محاسن آداب؛ طبرسی، حسن بن فضل (- قرن ۶)

رساله‌ای متوسط درترجمه وگزیده «مکارم الاخلاق» طبرسیکه دردوازده «باب» تنظیم شده است: ۱.خلق وخلق پیغمبر، پنج فصل؛ ۲. آداب تنظیف وتطییب وتکحل وتدحین وسواک، سه فصل؛ ۳. آداب حمام، شش فصل؛ ۴. آداب ناخن چیدن ...، چهار فصل؛ ۵. آداب خضاب وزینت، شش فصل؛ ۶. آداب لباس ومسکن، ده فصل؛ ۷. آداب اکل وشرب،سیزده فصل؛ ۸. آداب نکاح، ده فصل؛ ۹. آداب سفر و متفرعات آن، هشت فصل؛ ۱۰. آداب سفر ادعیه، پنج فصل؛ ۱۱. آداب مریض وعلاج وی، پنج فصل؛ ۱۲. نوادر کتاب،پنج فصل.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۷۳۵

آغاز: ثناء بیحد وغایة وستایش بلاعد ونهایة احد قدیم وصمد واجب التعظیم احدی را که بفضل بی منتها ولطف بی ابتدا ازجمله موجودات وزمره مکونات نوع انسان را از انواع اجناس؛ **انجام:** ... روز ۲۱ روز نحس مستمر، روز ۲۲ مختار وصالحست از برای بیع وشراء ودیدن سلطان وسفر ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام (یکی دوبرگ از انتها افتاده است)؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۴۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۱-۴۳۴]

● مکارم الایمان / حدیث / عربی

makārim-ul īmān

بنابی، علی اصغر محی الدین، ق۱۴ قمری

banābī,ʻalī asqar-e mohī-od-dīn(- 20c)

وابسته به: الکافی کلینی، محمد بن یعقوب (-۳۲۹ق)

تاریخ تألیف: ۷ رمضان ۱۳۶۵ق

احادیث مربوط به ایمان و مؤمنین و صفات آنان، در این کتاب طی چند باب با حذف اسانید انتخاب شده و اگر توضیحی لازم باشد بین سطرها توضیح داده شده است. بیشتر احادیث این کتاب از کافی گرفته شده است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... ابواب العقل و جنوده الایات قال الله تعالی الهکم اله واحد لا له الا هو.
انجام: و اجتنب النساء و أحیی اللیل و تفرغ للعبادة، و الحمدلله أولا و آخراً.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۷۸۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۷ جمادی الاول۱۳۲۸ق؛ جلد: مقوایی، ۲۶۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۵–۱۶۹]

● **مکارم عباسی** / تاریخ معصومین / فارسی
makārem-e ‘abbāsī
حافظ مشهدی، محمد صادق بن محمد، ق۱۰ قمری
hāfez mašhadī, mohammad sādeq ebn-e mohammad(-16c)
نویسنده می‌گوید: «چون اطاعت از رب العالمین و متابعت از سید المرسلین و ائمه طاهرین تخلق به اخلاق حسنه و تأسی از اعمال و رفتار ائمه طیبین است لذا بر آن شدم که کتابی از اخلاق ائمه فراهم آورم و چون معرفت به افعال و اطوار حسنه به احادیث سمت ثبوت می‌یابد و احادیث در هر باب بسیار متفرق بود و در کتب مبسوطه نهایت اطناب و اکثار داشت به خاطر ... رسید که هر بابی از مکارم اخلاق و محاسن اطوار به تخصیص آنچه اغلب اوقات مردمانرا به فعل آوردن آن ضروری است مثل آداب طعام خوردن و آب نوشیدن و رخت پوشیدن ... از کتب معتبره و نسخ متعدده صحیحه انتخابی در ابواب این اوراق ثبت نماید و احادیثی که در هر باب از این امور از ائمه طاهرین صلوات الله علیهم منقول و در کتب مبسوطه مذکور است آنرا از بیان عربی به عبارت فارسی نزدیک بفهم مودی سازد تا هر کس از شیعیان ... از آن انتفاع تواند یافت». این کتاب در دوازده «باب» ترتیب یافته است: ۱. ذکر خلقت و شمایل و صفات جمیله و اطوار نصرت سید المرسلین، مشتمل بر چهار خانه؛ ۲. آداب طعام خوردن و آداب نوشیدن، مشتمل بر چهارخانه؛ ۳. بیان آداب رخت پوشیدن و ادعیه آن، مشتمل بر چهارخانه؛ ۴. آداب حمام رفتن، مشتمل بر چهار خانه؛ ۵. آداب گرفتن ناخن، مشتمل بر چهار خانه؛ ۶. آداب خضاب و حنا، مشتمل بر ده خانه؛ ۷. بیان منزل و سعادت و شقاوت آن، مشتمل بر شش خانه؛ ۸. فوائد مأکولات از مطبوخات و حلویات، مشتمل بر شانزده خانه؛ ۹. بیان تربت مبارکه حضرت سیدالشهداء مشتمل بر دو خانه؛ ۱۰. آداب نکاح، مشتمل بر شانزده خانه؛ ۱۱. آداب سفر و اوقات آن مشتمل بر ده خانه؛ ۱۲. بیان شهور و آنچه در بعضی ایام سمت وقوع یافته مشتمل بر سی و دو خانه.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۰۸
آغاز: بسمله و به ثقی و معتمدی و علیه فی کل الامور تو کلیحمد و سپاس که زبان حامدان از ادای آن قاصرست؛ **انجام:** الحمدلله که چنانچه افتتاح این مجموعه بنام خدای بود اختتام او نیز بنام خدای شد.
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۱؛ با دو سرلوح، جلد: چرمی، مذهب، ۶۴۸گ، ۱۲سطر (۵/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۶–۴۲۷]

● **مکارم الکرائم = ترجمه مکارم الاخلاق** / حدیث، اخلاق / فارسی
makārem-ol karā’em = t.-ye makārem-ol axlāq
زواره‌ای، علی بن حسن، ق۱۰ قمری
zavvāre’ī, ‘alī ibn-i hasan(- 16c)
وابسته به: مکارم الاخلاق و معالم الاعلاق = مکارم الاخلاق و محاسن آداب؛ طبرسی، حسن بن فضل (– قرن ۶)
کتاب مکارم الاخلاق تألیف رضی الدین ابو نصر حسن بن ابی علی فضل طبرسی از اکابر قرن ششم هجری قمری و ترجمه از زواری، شیخ علی بن حسن زنده به سال ۹۴۶ق. زواری استاد ملا فتح الله کاشانی و شاگرد محقق کرکی و تألیفات و ترجمه‌های سودمندی از او به جای مانده است از جمله ترجمه حاضر که همچون اصل در دوازده «باب» است در آداب و اخلاق اسلامی برگرفته از احادیث و روایات چهارده معصوم علیه السلام بدون ذکر اسانید آنها تنظیم یافته است.
آغاز: حمد بی حد وشکر بی عدد حضرت احدی را سزد که سید البشر و ائمه اثناعشر را برگزید به مکارم اخلاق و محاسن اشفاق ...
انجام: و دیگر مثل این سخنان مگو بدرستی که این دمیده شیطان بر زبان تو هذا ما اوردنا ان تجمع من سیر النبویة و الآداب المرویة و قد وفینا بما شرطنا و نسال الله سبحانه و تعالی ان توفقنا للعمل بذالک خالصا لوجه الله بموجبا لرضوانه و مغفرته صلا الی جنابه و کرامته بمنه و فضله وجوده و رحمته و ما توفیقی الا بالله علیه توکلت الیه انیب.
چاپ: تهران، ۱۳۶۷ق، سنگی، وزیری.
[الذریعة ۱۵۰/۲۲؛ مشار ۳۰۹۸/۲؛ نسخه‌های منزوی ۱۶۹۱/۲؛ کشف الحجب ۱۲۱ و ۵۴۸؛ ایضاح المکنون ۵۴۹/۲؛ هدیة العارفین ۷۴۵/۱؛فهرستواره منزوی ۱۷۹۱/۳]

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۷
آغاز: طفل بدن مبارک او از شیر دادن دنیای دنی و دور کرده شد از زینتهای دنیوی و اگر خواهی دو تا کن اقتدا را به موسی کلیم الله
خط: نستعلیق، کا: علی بن حاجی بن عبدالله، تا: اواخر رجب۹۶۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با یادداشتی در اینکه نسخه

با یک واسطه از نسخه مترجم نگاشته شده؛ جلد: گالینگور، ۳۱۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲-۵۸۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۸۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوا، ۱۸۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۶/۸سم [ف: ۱۴-۱۴۶]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۱۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج شنبه ۳ ذیحجه۱۰۵۶ق، جلد: تیماج، ۱۹۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۵۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و برنجاند نفس خود را برای کار عقبی و آسایش دهد مردم را از نفس خود برای رضای خدا.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۰۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۳۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۳۳/۱-۱۱۰]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهم وفقهم لما تحب و ترضی

خط: نسخ، کا: سلمان بن عبدالله کاتب، تا: چهارشنبه ۲۰ ذیقعده ۱۰۷۰ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۳۰۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۴سم [ف: ۵-۲۹۹]

۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۵۷۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابن سلطان محمد قمی، تا: ۲۵ رجب۱۰۷۵ق؛ مصحح؛ مهر: «عبده الراجی محمد علی» (بیضوی)؛ کاغذ: هندی، ۱۴ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۴-۲۱۲۵]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، مصحح، محشی؛ مهر: «عبده الراجی بابا»(بیضوی)، «انه لقرآن کریم» (بیضوی)، «... محمد علی» (بیضوی)، «افوض امری الی الله فهو عبده حمید؟» (مستطیل)، «صفر علی ۱۱۵۵ ؟» (مستطیل)؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۶گ، ۱۶سطر (۱۱×۲۲/۵)، اندازه: ۱۷×۲۸/۵سم [ف: ۳۸-۸۳۳]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۱۰۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی اشرف المرسلین و سید النبیین محمد و آله الطاهرین اما بعد چنین گوید مؤلف این کتاب شیخ الفاضل العالم التقی فخر الحاج و الحرمین ... ابونصر الحسن بن علی الفضل الطبرسی رحمه الله که بدرستی که حق تعالی جل و عز و عظم شانه اقتدا بحضرت رسالت پناه؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن محمد صادق، تا: ۱۷ ربیع الاول۱۱۹۸ق؛ با سرلوح، مجدول؛ یادداشتی از علی بن محمد جعفر طهرانی که شاید مترجم کتاب آخوند ملا علی بن حسن از اهل زواره اردستان باشد؛ مهر: «احسن بالله» (؟) (چهارگوش)، «الراجی علی بن محمد جعفر» (بیضوی)؛ اهدایی: ناصر کاتوزیان؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۰گ، ۲۱سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۸۵]

● **مکاسب** / فقه / فارسی

makāseb

عقدائی، اسماعیل بن محمد، ۱۱۸۸ - ۱۲۳۰ ؟ قمری

ʻaqdā’ī, esmāʻīl ebn-e mohammad (1774 - 1815)

رساله عملیه است در معاملات، و غیر از آداب التجارة وحید بهبهانی است.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... کتاب مکاسب بدانکه تجارت که در اینجا بمعنی مطلق کسب است از بیع و شراء و اجاره

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۹۵۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اگر تقصیر نکرده است ضامن نیست و قول اول اظهر است

تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه ش ۱۰۱۴۵ مرعشی تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: سید هاشم بن سید احمد، تا: جمادی الاول۱۰۳۲ق؛ اهدایی: محمد تقوی رفسنجانی؛ جلد: تیماج، ۲۳۳گ، ۱۹سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۳-۱۱۰۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** بنابر اکثر و اقوی و قسم به او می‌دهند

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن قاسم، تا: جمعه سلخ محرم۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج، ۹۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۶-۱۰۶]

۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۳۲۴

آغاز: برابر

تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه ش ۱۰۱۴۵ مرعشی ذکر شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی تا، ۶۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۵]

● **المکاسب = المتاجر** / فقه / عربی

makāsib = matājir

انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ قمری

ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800 - 1865)

یکی ازکتاب‌های مهم ومعروف فقهی شیعی است که با موشکافی‌ها ودقت‌های بی‌نظیر علمی ومستحکم نگارش یافته است. این کتاب درسه بخش تنظیم شده که به ترتیب: بخش محرمه، بخش بیع وبخش خیارات. شرح وحاشیه بسیاری بر این کتاب نگاشته‌اند وجزء یکی از مهمترین کتاب‌های درسی حوزه علمیه شیعیان می‌باشد. درزمان خود مؤلف این کتاب با تصحیح ونظارت خودش به چاپ رسیده است.

آغاز: بسمله، حمدله و ینبغی اولاً التیمن بذکر بعض الأخبار الواردة علی سبیل الضابطة ...

انجام: فی المسئله اقوال مذکوره فی باب الغصب ذکرناها مع مبانیها فی البیع الفاسد عند ذکر شروط العقد فلیراجع و الحمدلله اولاًو آخراً...

چاپ: مشار عربی، صص۸۹۵-۸۹۷؛ تهران، سنگی، ۱۲۹۹ق، رحلی، ۳۶ص (صص۲-۳۷)؛ ۱۲۸۰ق، (۷۹ص، صص۷۹-۲۱۵)

شروح و حواشی:

۱- شرح المکاسب؛ اصفهانی، عبدالله (-۱۳)
۲- نزهة الناظرین = حاشیة المکاسب؛ موسوی حائری، محمد صالح بن حسن(-۱۳۰۳)
۳- حاشیة المکاسب؛ رشتی، حبیب الله بن محمد علی (۱۲۳۴-۱۳۱۲)
۴- غایة الآمال؛ مامقانی، محمد حسن بن عبدالله (۱۲۳۷-۱۳۲۳)
۵- حاشیة المکاسب؛ مامقانی، محمد حسن بن عبدالله (۱۲۳۷-۱۳۲۳)
۶- حاشیة المکاسب؛ تنکابنی قزوینی، ابراهیم بن ابی الحسن (-۱۳۲۴)
۷- بغیة الطالب فی شرح المکاسب؛ اشکوری، ابوالقاسم بن معصوم (-۱۳۲۵)
۸- تقریرات الفقه؛ خلیلی، حسین بن خلیل (۱۲۳۰-۱۳۲۶)
۹- حاشیة المکاسب = تعلیقة علی المکاسب؛ آخوند خراسانی، محمد کاظم بن حسین (۱۲۵۵-۱۳۲۹)
۱۰- شرح المکاسب = التقریرات؛ تربتی، محمد تقی بن علی نقی (-۱۳۳۰)
۱۱- حاشیة المکاسب؛ بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر (۱۲۷۷-۱۳۳۳)
۱۲- حاشیة المکاسب؛ نخجوانی، محمد علی بن خداداد (-۱۳۳۳)
۱۳- حاشیة المکاسب؛ حسینی قزوینی، محمد تقی بن میر رضا (-۱۳۳۵)
۱۴- حاشیة المکاسب؛ یزدی، محمد کاظم بن عبدالعظیم (۱۲۴۷-۱۳۳۸)
۱۵- تعلیقة علی المتاجر؛ یزدی، محمد کاظم بن عبدالعظیم (۱۲۴۷-۱۳۳۸)
۱۶- حاشیة المکاسب؛ نجم آبادی، محمد باقر (-۱۳۴۷)
۱۷- حاشیة المکاسب؛ عصار، محمد بن محمود (۱۲۶۴-۱۳۵۶)
۱۸- حاشیة المکاسب؛ اصفهانی کمپانی، محمد حسین بن محمد حسن(۱۲۹۷-۱۳۶۲)
۱۹- حاشیة المکاسب؛ امام جمعه خوئی، محمد امین بن یحیی (-۱۳۶۷)
۲۰- حواشی متعلقة بالمکاسب من البیع؛ حجت کوه کمری، محمد بن علی (۱۳۱۰-۱۳۷۲)
۲۱- حاشیة المکاسب؛ حسینی مازندرانی، موسی بن مهدی (-۱۴)
۲۲- حاشیة المکاسب؛ تفرشی، احمد بن حسین (-۱۴)
۲۳- البیع؛ حسینی اصفهانی، حسین بن رضا(-۱۴)
۲۴- تعلیقة علی الخیارات؛ افتخاری، علی بن حیدر (-۱۴)
۲۵- کشف المراد = حاشیه بر مکاسب؛ قمی، محمد رضا بن علی اکبر (-۱۴)
۲۶- بغیة المطالب علی حاشیة المکاسب؛ موسوی قزوینی، محمد باقر بن محمد علی (-۱۴)
۲۷- فیض الواهب و فوز الراغب؛ معزی دزفولی، محمد رضا (-۱۴)
۲۸- شرح المکاسب = التقریرات؛ موسوی خسروشاهی، محمد باقر بن هاشم (-۱۴)
۲۹- فیض الباری فی شرح مکاسب الانصاری؛ معزی دزفولی، محمد رضا (-۱۴)
۳۰- حاشیة المکاسب؛ کازرونی، محمد تقی بن محمد شفیع (۱۳۰۵-۱۴)
۳۱- حاشیة المکاسب؛ صدرالافاضل، مرتضی حسین (-۱۵)
۳۲- التعلیقة علی المکاسب؛ طواری یزدی، عباس بن محمد (-۱۵)
۳۳- حاشیة المکاسب (الخیارات)؛ غروی، محمد بن محمد اسماعیل (-۱۵)
۳۴- حاشیة المکاسب؛ نوری، محمد رضا
۳۵- حاشیة المکاسب حسینی رازی، محمد
۳۶- تعلیقة علی المکاسب؛ حسینی رازی، محمد
۳۷- حاشیة المکاسب(۹عنوان)
۳۸- حاشیة فرائد الاصول و المکاسب
۳۹- شرح المکاسب(۳عنوان)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۲۹

آغاز: او ظهور عیب قال ظاهره ان ظهور العیب سبب فی مقابل الخیار؛ **انجام:** برابر

از اوایل «مبحث خیارات» تا پایان آن؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ واقف: رحمت الله شوشتری، آبان ۱۳۵۱؛ جلد: میشن عنابی، ۱۶۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۴۵۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۴۲-ف

از اوایل خیار عیب تا احکام قبض و شرایط معامله؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا[فیلمها ف: ۲-۲۰۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۷۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** التی هی مصابیح الظلام للخاص و العام.

از ابتدای مقدمه تا انتهای بیع؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ واقف: شیخ حسن خندق آبادی، تیر ۱۳۶۹؛ جلد: تیماج، ۳۲۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۴۶۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۸۱-طباطبائی

آغاز: بسمله الامر الثالث من اسباب خروج الملک عن کونه طلقاً کونه مرهوناً ... الاجماع علی انه لیس لاحدهما التصرف ... لیس له استخدام العبد و رکوب الدابه؛ **انجام:** لکنه مجرد احتمال ضعیف لاقائل به فی المسئله بل الاقوال منحصرة فی الثلثة المذکورة

از بخش رهن تا بخشی از شروط ضمن عقد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۱گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴-۱۹۷]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۵۲۹

آغاز: لان کل شئی من جهة المعونة؛ **انجام:** فیطلب تفصیل کل واحد من مقامه.

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز[ف: ۳-۹۸۲]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۷۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: شیخ حسن خندق آبادی، تیرماه ۱۳۶۹؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۴۷گ، ۲۱-۲۳سطر، اندازه: ۲۱/۴×۱۴/۵سم [ف: ۲۱-۱۴۵۹]

۷. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۵۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوب، کا: میرزا محمد حسین ابن میرزا محمد حسن مشهور به وقایع نگار، تا: ۱۲۰۴ق، حسب فرمایش شیخ محمد مهدی کجوری؛ جلد: تیماج، ۲۸۷گ، ۲۵سطر (۱۱×۲۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۴سم [ف: ۲-۱۴۲]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۰/۱-طباطبائی

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد مومن خوانساری، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۱۹۷گ (۱پ-۱۹۷)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۲-۳۰۴]

۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۳۹

آغاز: بسمله، حمدله، صلوات، کتاب التجارة و هی فی اللغة التکسب و فی الشرح علی تعریف المصنف؛ **انجام:** لها عاریة من حیث النهی عن التقاطها فلا اذن لها فی التصرف فیها ...

از باب تجارت تا عاریه؛ خط: نسخ، کا: حبیب اله بن شعبان، تا: رمضان۱۲۶۶ق، جا: قزوین؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: تیماج، ۳۴۴گ، ۲۹سطر(۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۱-۱۷۸]

۱۰. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۶۵

آغاز: برابر

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۰ق؛ مصحح؛ واقف: حاج میرزا بابای تاجر خلف حاج نصیر، شوال ۱۲۷۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۹۱گ، ۳۱سطر[ف: ۱-۲۶۸]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۳۷

آغاز و انجام: برابر

مشتمل است بر مکاسب محرمه، بیع و خیارات تا پایان بیع مکیل و موزون؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالجواد بن محمد تقی سبزواری، تا: جمعه آخر رجب۱۲۷۳ق، نزد مؤلف کتابت شده؛ مصحح؛ واقف: شیخ عبدالله مجتهد پور، مرداد ۱۳۶۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۲۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۴۵۸]

۱۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۸۵۶

آغاز: مسئلة و من اسباب خروج الملک عن کونه طلقا کونه مرهونا فان الظاهر بل المقطوع الاتفاق علی عدم استقلال المالک؛ **انجام:** فقد عرفت ضعفه من حیث حکومة ادلة نفی الضرر علی عموم «الناس مسلطون علی اموالهم» و الحمد لله اولا وآخرا ...

جلد دوم کتاب؛ خط: نسخ نازیبا، کا: محمد جعفر بن محمد باقر جندقی، تا: شوال۱۲۹۴ق، جا: رحمت آباد، بدستور حاج ابوالحسن پسر حاج محمد رضا امین التجار؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۴۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲-۷۱۷]

۱۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۵۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۸۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۱۷]

۱۴. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۱۳۱

کا: حسن بن عبدالله خادم، تا: ۱۳۰۸ق، جا: مطبع علی قلی خان قاجار؛ نسخه چاپ سنگی است؛ ۲۶۳گ، ۳۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۱-۱۱۳]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۱۲۲/۵-۳۱/۲

آغاز: وکذا احکمه بالمنع من رد مال الطفل الیه باذن الولی مع انه بمنزلة الالة فی ذلک غالباً وقال کاشف الغطاء بعد المنع عن صحة عقد الصبی اصالة؛ **انجام:** حکم من احکام الخیار الی دلیله وانه یفید ثبوته بمجرد العیب اوبظهوره والمرجع فیما لایستفاد من دلیله

خط: نسخ، کا: محمود بن غلامحسین، تا: ۱۳۲۱ق؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مجدول، محشی با نشان«محمد حسن مدظله»؛ ۱۷۵گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۴×۳۵سم [ف: ۶-۳۵۰۲]

۱۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۶۷۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی محمد وآله الطاهرین ولعنة الله علی اعدآئهم اجمعین الی یوم الدین فی الخیار واقسامه واحکامه مقدمتان؛ **انجام:** برابر

خیارات؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: سید رضا غروی شاهرودی جمادی الثانی ۱۳۶۲، محمد علی خوانساری؛ جلد: تیماج، ۱۸۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۹]

۱۷. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۳۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فاین ارض العراق المفتوحه عنوة المقدر بسنة وثلثین الف الف جریب وایضا من البعید عادة ان یکون بلد المداین علی طرف العراق بحیث یکون الخارج منها مما یلیه البلاد المذکورة مواتا غیر معمورة وقت الفتح

محرمه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۳۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۹]

۱۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۵۹

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد البیع وهو فی الاصل کما عندالمصباح مبادلة مال بمال والظاهر اختصاص المعوض بالعین فلا یعم ابدال المنافع بغیرها وعلیه استقرار اصطلاح الفقهاء؛ **انجام:** وقد تقدم روایة انه لیس منا من ترک اخرته لدنیاه ولامن ترک دنیاه لاخرته وتقدم ایضا حدیث داود علی نبینا وآله وعلیه وعلی جمیع الانبیاء الصلاة والسلام بعد الحمدلله الملک العلام ...

بیع؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۱۰۹]

۱۹. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۹۸۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: زمان مؤلف؛ ۳۳۸گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۷۱]

۲۰. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه: نامعلوم

بخش یکو دو؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ از یکی از شاگردان مؤلف در روزگار زندگی او؛ ۲۶۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [صد و شصت نسخه: -۳۷]

۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۰۸۹

آغاز و انجام: برابر

مبحث خیارات را بطور مجزا از مکاسب در ابتدا دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴۸گ، ۲۱سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۲سم [رایانه]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۹۹۱

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمدرضا فرید تنکابنی [رایانه]

۲۳. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه: بدون شماره

به تصحیح خودش قسمت بیع؛ بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۷-۵۲۳]

● **المکاسب** / فقه / عربی

makāsib

طباطبائی تبریزی، محمد رضا بن محمد یوسف، ۱۲۹۶ - ۱۳۷۸ قمری

tabātabā'ī tabrīzī, mohammad rezā ben mohammad yūsof (1879 - 1959)

در مقدمه می‌گوید: روش فقها در تقسیم مکاسب، به محرم و مکروه و مباح است و از واجب و مستحب هیچ بحثی نکرده‌اند چون به زعم آنها واجب و مستحب به عرض، وجود خارجی ندارند در حالی که این نظر نسبت به واجب، صحیح اما در مورد مستحب صحت ندارد و موارد یاد شده را به طور استدلال مورد بحث قرار داده است.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۳۵۷

آغاز: بسمله، حمدله الکلام فی المکاسب المحرمة قد جرت عادة الفقاء علی تقسیم المکاسب الی محرم و مکروه و مباح؛ **انجام:** و الاحتیاط فی جمیع موارد الشک الرجوع الی الحکم الشرعی کما لا یخفی فانه سبیل النجاة.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: حدود۱۳۵۹ق؛ جلد: مقوا، ۴۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۵-۷۰۴]

● **المکاسب** / فقه / عربی

makāsib

ناشناخته:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۵۸۷

آغاز: ... العلم بکونه مالکاً هذا غایة ما یمکن التوجیه الأول. و کیف کان فلوادعی العین بمجرد الادعاء؛ **انجام:** فاذا اقر أحد الثالث یثلث المجموع کما فی المسألة فکأنه اقر ...

مباحثی از مکاسب را به صورت استدلالی مطرح کرده نظیر حکم جوائز سلطان، بیع فضولی، معاطاة، مکاسب محرمه و فورعات بیع، و بیشتر نظر بر مباحث مرحوم شیخ اعظم انصاری (-۱۲۸۱ق) در مکاسب دارد و گاهی نظرات ایشان را رد و ایراد می‌کند؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: چرم، ۵۱گ، اندازه: ۱۸/۵×۲۳سم [ف: ۴۳-۱۷۵]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۹۷۹

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... کتاب البیع قبل الشروع فی المقصود لابد من بیان معنی البیع و انه هل للشارع أو المتشرعة فیه اصطلاح خاص أو هو مستعمل فی معناه المتعارف؛ **انجام:** لأن المال الواحد لایقابل بعوضین و لکن هذا فیما لو أراد المالک تغریمه بقیمة الدجاجة و اما ...

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء-نجف اشرف. بحث مفصلی است در کتاب البیع و احکام آن، ظاهراً استفاده شده از تقریرات درس استادش، و در آن از مرحوم شیخ انصاری با عنوان شیخ مشایخنا تعبیر کرده، و از کتاب مکاسب وی بسیار نقل می‌کند؛ خط: نسخ، کا: ظاهراً به خط مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با خط خوردگی و اضافات در حاشیه؛ ۲۷۳ص[عکسی ف: ۵-۴۳۲]

۳. رامسر؛ فرید تنکابنی، عبدالوهاب؛ شماره نسخه: ۵۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... الی یوم الدین فی المکاسب-و ینبغی اولا التیمن بذکر بعضی الاخبار الواردة ... ؛ قسمت دوم: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... الی یوم الدین کتاب البیع و هو فی الاصل کما فی المصباح مبادلة مال بمال؛ **انجام:** بحیث یکون الخارج کلها ما یلیه البلاد المذکوره مواتاً غیر معمورة وقت الفتح - تم الکتاب بعون الملک الوهاب و الحمدلله رب العالمین ... ایضاً حدیث داود علی نبینا و آله و علیه السلام علی جمیع انبیاء الصلوة و السلام بعد الحمدلله الملک العلام علی الفم علینا باالحساب التی هی من اعظمها الاشتغال بمطالعة کتابه و کلمات اولیائه الکرام التی هی مفاتیح الظلام للخاص و العام.

شامل دو قسمت: قسمت دوم در بیع است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ گویا این کتاب در زمان حیات مؤلف تحریر نموده اند زیرا به ادام الله ظله تعبیر شده؛ کاغذ: ترمه، جلد: چرمی، ۱۵سطر(۱۰/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نشریه: ۷-۷۸۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۱۱/۹

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲ص (۷۳-۷۴)، اندازه: ۱۹/۵×۲۷/۵سم [ف: ۴۴-۱۲۹]

● **مکاسب** / فقه / فارسی

makāseb

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۳۱۱

آغاز: الا ان تکون تجارة عن تراض منکم داخل خواهد بود مگر آنچه بدلیل خارج؛ **انجام:** از ایشان قبول نموده و ستم نکنی ایشانرا مادام که وفا بعهد خدای عز و جل نموده باشند ... علی العجال ما تیسر من المقال ... سنه ۱۱۸۳ اعمالنا خیرا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۸۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: میشن [رایانه]

● **مکاسب الرجال (مختصر)** / فقه / عربی

makāsib-ur rijāl (mx.)

فریابی، محمود بن ابی الحسن

faryābī,mahmūd ebn-e ab-el-hasan

گردآوری محمود بن احمد بن ابی الحسن فریابی.

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۲۴۲/۲

خط: نسخ، کا: خلیل بن علی بن خلیل، تا: ۸۳۴ق؛ قطع: خشتی[رشت و همدان: ف: -۱۴۸۴]

● **المکاسب المحرمة** / فقه / عربی

al-makāsib-ul muḥarrama

کاشف الغطاء، مهدی آل شیخ جعفر

kāšef-ol-qetā', mahdī āl-e šayx ja'far

بحث مفصل استدلالی است در بیان مکاسب محرمه بارد و ایراد فراوان، نگاشته شده جهت برخی هنگام تدریس کتاب التجارة.

[الذریعه ۱۵۳/۲۲ شماره ۶۴۶۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۵۰۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فقد سألنی جمع من العلماء العاملین و طائفة من الفضلاء المحققین حال قرائتهم علی بعض احکام المتاجر؛ **انجام:** و عن أبی الحسن انه مر علی هشام بن الحکم و هو یبیع السامری فی الظلال فقال یا هشام ان البیع فی الظلال غش و الغش لایحل

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء - نجف اشرف. از آغاز تا حرمت تکسب به غش را داراست؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ تملک: ... بن عباس بن علی ...؛ ۱۷۵ص [عکسی ف: ۷-۱۰۴]

● **المکاسب المحرمة** / فقه / عربی

al-makāsib-ul muḥarrama

بخشی از کتاب فقهی مفصلی است در مکاسب محرمه که به صورت شرح مزجی بر کتابی نوشته شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۴۶۷/۳

آغاز: بسمله ... و هو القسم الثانی من اقسام الفقه لانه ینقسم الی اربعة اقسام عبارات هی عبارة عما اشترط فی صحته النیة او ما شرع للمصالح الاخرویة

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۴گ (۶۴پ-۷۷ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۳۸-۶۱۳]

● **مکاسب و متاجر** / فقه / عربی

makāseb va matājer

کتابی است که حدود بیست و شش شغل غیر مجاز در شرع را بیان داشته است سپس به احکام تجارت پرداخته است.

ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۱۵۱

آغاز: فان کان ذائبا فکذالک و انکان جامد فیؤخذ ما تحتها و ما حولها؛ **انجام:** و قد تقدم ایضاً حدیث داود، علی نبینا و آله و علیه و علی جمیع انبیائه السلام.

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۸ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۱۱۹]

● **المکاسب و الورع و الشبهة** / اخلاق / عربی

al-makāsib wa-l wara' wa-š šubha

حارث محاسبی، ۱۶۵ - ۲۴۳ قمری

hāres-e mohāsebī (782 - 858)

با این عنوان: «المکاسب و الورع و الشبهة و بیان مباحها و محظورها و اختلاف الناس فی طلبها و الرد علی الغالطین فیه».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۴/۵-ف

نسخه اصل: جارالله ش ۱۱۰۱ ؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ ۲۵گ (۳۱-۵۵)، ۲۰سطر[فیلمها ف: ۱-۴۸۸]

● **مکاشفات** / عرفان و تصوف / فارسی

mokāšefāt

تاریخ تألیف: ۶۹۴ق

نگارنده این مکاشفه مدعی است که در شب ۲۹ محرم ۶۹۴ق در خلوت نشسته و در حال مراقبت خواجه عبدالرحمن اسفرایینی را دید که در عرصات حالاتی داشت پس از آن به معراج رفته و بهشت و دوزخ را دید و در همه جا شیخ را مشاهده می‌نمود، و در این نوشتار پندها و اندرزهای صوفیانه عرفانی بسیار آورده و حالات مرگ و رستاخیز و حساب و کتاب را بیان می‌کند و به پاره‌ای از آیات و احادیث استشهاد می‌نماید.

چاپ: این رساله چاپ شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۲۴۲/۳

آغاز: الحمدلله رب العالمين ... این نسخه صورت واقعه ایست که بر رای مخدوم و مقتدا و شیخ و پیشوای خود سلطان السالکین؛

انجام: و الأنصار له أبد الآباد و منتهی الأعداد و سلم تسليماً كثيراً و الله اكبر كبيراً

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۶ شعبان۸۹۴ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۶گ (۴۹پ–۷۴پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۱–۱۹۹]

● **مکاشفات** / عرفان و تصوف / فارسی

mokāšefāt

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ – ۸۳۴ قمری

ne‘mat-ol-lāh-e valī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh (1330 - 1431)

مجموعه نکات عرفانی و سلوکی کوتاه و قابل توجهی است که با عناوین «مکاشفه – مکاشفه» (شصت و سه مکاشفه) آمده و در هر کدام لطیفه‌ای به صورت اشاره و مختصر ذکر کرده است: مکاشفه ۱. حمد و ثنا، صفات کمالی و خاص ذوالجلال؛ ۲. و ان من شیی الا یسبح بحمده؛ ۳. اسم جامع جمیع اسماء الهیه؛ ۴. شهادت مطلق ازوست و ما یقابل او غیب است؛ ۵. نقطه ذاتیه و نقطه صفاتیه؛ ... ۱۰. هر اسمس از اسماء الهی دو مدلول دارد ...؛ ۶۰. عالم سایه حق است؛ ... ۶۳– خاتمه در بیان عشق.

آغاز: بسمله یا حبیبی من انت ومن هو لست انا ولست فمن انا ومن لاهو فیما هو قل انت انا او انا هو ... حمد آن حامدی که محمود است ×× بخشش اوست هرچه موجود است ...

انجام: و نحمد با عطاء الوجود و افاضة کمالاته علینا، هشت خلد و هفت ایوان شش جهت پنج حسن و چهار ارکان با سه جوهر دو جهان ازیک خداست.

چاپ: چاپ نخست ضمن مجموعه‌ای از آثار شاه چاپ افست گردید، و سپس در سال ۱۳۴۶ تجدید چاپ شد (انتشارات خانقاه نعمت اللهی)

[الذریعه ۱۵۳/۲۲ «مکاشفات»؛ فهرستواره منزوی ۷۸۷/۶ بخش فلسفه، نمایه، و ۹۴۵/۸؛ نسخه‌های منزوی ۱۴۱۵/۲ (۱۰ نسخه)؛ مشترک پاکستان ۱۹۷۵/۳(۱ نسخه دیگر)]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۹۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** محبوب مشو که عقل محجوب آنست اما محقق که مجمع آنست اما محقق کهع کجمع البحرین است ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: وسط وانجام؛ ۱۷گ (۱–۱۷)، ۱۳سطر، اندازه: ۸×۱۱/۵سم [ف: ۳۶–۳۲۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۹۹/۶

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۱گ (۹۳–۱۱۳)، ۱۳سطر(۹×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۱۱–۲۲۷۸]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۰۱/۷–عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۲–۲۶۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۲۰/۴

خط: نستعلیق کهن، بی‌کا، تا: ۸۵۱ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۹ص (۳۴۳–۳۶۱)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۳۲–۲۶۱]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۲۹۸/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** مکاشفة خاتمة، العشق نار فی القلوب ... و افاضة کمالاته علینا. بیت: هشت خلد و هفت ایوان، شش جهت با پنج حس ×× چار ارکان با سه جوهر دو جهان از یک خداست

خط: نستعلیق، کا: شیخ السلام بن حسین بن علی کاتب، تا: غره ذیحجه ۸۶۰ق؛ درهامش؛ کاغذ: ترمه، ۲۰گ (۱۶ر–۳۵ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۳/۶سم [ف: ۸–۲۶۶]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۲۰/۱۰

کا: حسینی، محمود بن محمد، تا: شعبان۸۷۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۵گ (۹۱–۱۰۵)، ۳۲سطر (۱۰/۵×۱۹)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۱۰–۱۷۷۶]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۳۱/۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: مقوایی، ۱۶گ (۲۰۲پ–۲۱۷ر)، ۲۳سطر(۶×۹)، اندازه: ۱۷×۲۶/۵سم [سنا: ف: ۱–۳۳۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۹۷/۸–ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۲–۱۵۴]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۳۹۴/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** هشت خلد و هفت ایوان شش جهت با پنج حس ×× چار ارکان با سه جوهر دو جهان از یک خداست

خط: نستعلیق، کا: رفیع الدین حسین بن سالک الدین محمد شریف حموی، تا: پنج‌شنبه استفتاح رجب۱۰۱۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۹گ (۸۶پ–۱۰۴)، ۱۷سطر، اندازه: ۸/۵×۱۷سم [محدث ارموی مخ: ۳–۱۵۲۸]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۲/۳

بی‌کا، تا: ۱۰۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۳۳سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [سنا: ف: ۱–۲۰۸]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۶۲/۸۹

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن محمد مؤمن، تا: ۱۱۱۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۳گ (۴۵۴ر–۴۶۶پ)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۴–۶۷۸]

۱۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۳۷۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵–۲۱۱۰]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۰۹/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۹گ (۳۸–۶۶)، ۵سطر(۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۳–۳۱۸۴]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۲۴/۱۷

آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین ... آنکه عالم طفیل او باشد / روح قدسی زخیل او باشد؛ **انجام:** هشت خلد و هفت ایوان ... با سه جوهر دو جهان از یک خداست.

بخشی از آن؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۲۱ق؛ ۱۶ص (۱۴۵-۱۶۰)، اندازه: ۱۱/۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۱۵۶]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۶۰۷/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** هشت خلد و هفت ایوان شش جهت با پنج حس×× چار ارکان با سه جوهر هر دو جهان ازیک خداست.

خط: نسخ، کا: محمد ابن فاضل سبزواری، تا: ۱۲۲۲ق، حسب فرموده محمد حسن خان خلف مرحوم فتحعلی خان بختیاری؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۱گ، ۲۳ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۵۱-۶۰]

۱۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۲۵۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** چار ارکان ... هر دو جهان از یک خدا است.

بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۴۹ص (۱۸-۶۶)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۲-۱]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۰۳/۲

خط: نستعلیق تحریری، کا: خدا رحم بن خداکرم بروجردی، تا: ۱۶ ربیع الثانی۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۲ص (۲-۱۳)، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۲-۳۱۰]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۳۰/۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: عباس بن محمد شیرازی همدانی، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۶گ (۶۸-۷۳)، ۲۹سطر، اندازه: ۲۸/۵×۴۰سم [الفبائی: -۵۴۹]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۱۹/۳

خط: نسخ ریز، کا: عباس بن حاجی محمد شیرازی الاصل همدانی المسکن، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۱۱ص (۱۳۷- ۱۴۷)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۳۲-۱۴۸]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۰/۵ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا[ف: ۳-۱۳۰۳]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۶۷/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ مجدول؛ ۱۱ص (۲۷-۳۷)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۵۸۶]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۷۲/۶ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج، ۵۴ص (۴۲۵-۴۷۸)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۲۱/۵سم [ف: ۲۴/۳-۹۶]

۲۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۹۹۲/۴

خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق، کا: زین العابدین نقیب ملایر احمد بن حسین خوانساری، تا: ۱۲۸۵ق؛ ۱۲سطر، اندازه: ۱۱/۲×۱۸/۱سم [ف: ۷-۱۳۴]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۲/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** تجلی صورتی از این اعدای ثلثه سالم ماند. درتجارت سود یابد بیشمار - یادگار نعمة الله یاددار.

خط: نسخ، کا: کرمانشاهی، محمد علی، تا: ۱۲۸۹ق[ف: ۳-۴۴۲]

۲۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۳۱/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ جلد: تیماج، ۲۹ص (۹۸-۱۲۶) [ف: ۱۰-۱۶۷۲]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۴۱۹/۵

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: رجب۱۳۴۵ق؛ اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۱-۳۶۱]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۴۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بیت هشت خلد و هفت ایوان شش جهت ... و السلام

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۳ص (۱-۲۳)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳۲-۶۰]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۴۴۰/۶

خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: استانبولی، جلد: مقوا، ۳۵ص (۱۸۶-۲۲۰)، ۱۸سطر(۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۱۷-۳۶۹]

● مکاشفات / عرفان و تصوف / فارسی

mokāšefāt

رضا قلی بن محمد زمان

rezā qolī ebn-e mohammad zamān

مشتمل بر «مقدمه» و سه «مصباح» و «خاتمه».

آغاز: بسمله و به نستعین، الحمدلله الذی یعلم مکیال البحار و مثاقیل الجبال و سل - السحاب الثقال - اما بعد چنین گوید ... رضا قلی بن محمد زمانی ... که این کلمه چند است در اصول معارف و قواعد طور ولایت که از تتق غیب جلوه بوده است

[فهرستواره منزوی ۹۴۵/۸]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۴۶۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** گوهر چند از جواهر ریختن پیش خران

بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۳ص (۶۷-۷۹)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۵-۱۶۶۵]

● مکاشفات بعضی از صوفیه / عرفان و تصوف / عربی

mokāšefāt-e ba‘zī az sūfīye

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۹

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی زین قلوب اولیائه بینابیع حکمة؛ **انجام:** فصل بفضل الله محواً تمت و کمل بحمدالله و حسن توفیقه

نام این رساله در روی صفحه آغازین چنین یادداشت شده است:

«فی علم الاسرار»؛ خط: نسخ و تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۷ - ۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۱-۲۳۶]

● **مکاشفات رضوی** / عرفان و تصوف / فارسی

mokāšefāt-e razavī

ملتانی، محمد رضا بن محمد اکرم، - ۱۰۹۸ قمری

moltānī, mohammad rezā ebn-e mohammad akram(-1687)

وابسته به: مثنوی معنوی = مثنوی مولوی؛ مولوی، جلال الدین محمد بن محمد (۶۰۴-۶۷۲ق)

تاریخ تألیف: ۱۰۸۴ق

شرحی است بر مثنوی جلال الدین مولوی کهبا عنوان‌های «قوله-قوله» برگزار شده و مؤلف با اقتباس از آیه‌های قرآنی و احادیث نبوی به تبیین سخن مولوی پرداخته است.

آغاز: نه حمدی سزاوار آفریدگار جهان و جهانیان است. نه هر حامدی کاشف اسرار قرآن است نه هر مثنوی خوانی مثنوی دان است

چاپ: مشار فارسی ص ۱۴۸۴؛ هند، کانبور، نول کشور، ۱۲۹۳ ق، بدون نام مؤلف

[فهرستواره منزوی ۹۴۶/۸؛ میراث مشترک ایران و هند: ۲-۳۱۱]

۱. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: ۱۰۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** حاصل آنکه عارف را به حکم وقت تکلم باید نمود در حینی که صورت بر معنی غلبه کرده باشد نشاید که بطور غلبه معنی بر صورت حرف زند

دفتر اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوائل قرن۱۲؛ ۲۸۷ص، ۲۰سطر (۱۳×۲۶)، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف: -۱۵۹]

۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۱۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** گفت اگر از مکر ناید در کلام ... و حاصل این جواب ظاهر است.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح؛ جلد: تیماج، ۴۹۰ص، ۲۴سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱-۱۸۶]

● **مکاشفات شب جمعه (رساله در ...)** / عرفان و تصوف / فارسی

mokāšefāt-e šab-e jom‘e (r. dar ...)

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، ۸۱۴ - ۸۸۳ ؟ قمری

jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412-1479)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۳۲۶/۲۶

خط: نستعلیق، کا: محمد مریم بن میرزا زمان، تا: قرن ۱۳؛ ۲ص (۶۴۲- ۶۴۳)[مختصر ف: -۷۹۳]

● **مکاشفات غیبیه** / عرفان و تصوف / فارسی

mokāšefāt-e qeybīye

فاروقی، احمد بن عبد الاحد، ۹۷۱ - ۱۰۳۴ قمری

fārūqī, ahmad ebn-e ‘abd-ol-ahad (1564 - 1625)

کتاب حاضر، پس از مرگ وی، به‌وسیله پسرش خواجه محمد معصوم گردآوری شده با دیباچه‌ای از گردآورنده که در آن از خود نام نبرده است و می‌گوید: در ۱۰۵۱ق ورقی چند از مسودات قدس آیات حضرت شیخ احمد بن عبدالاحد فاروقی را به دست آورده به بیاض درآورده «مکاشفات غیبیه» نام نهادم. این کتاب شامل برخی از اجازه‌نامه‌های مجدد الف ثانی است که برای بعضی از خلفای خود نوشته، شجره‌نامه‌های طریقه قادریه نقشبندیه، مکاشفات ایشان، اسامی پیران چشتیه و ختم رساله به چهل حدیثی است که وی جمع نموده و احادیث به حدیثی که به وی به اسناد مسلسل بالاولیة از رسول خدا (ص) رسیده است ختم می‌شود.نسخه‌های متعدد از این کتاب در فهرست مشترک پاکستان و فهرستواره کتاب‌های فارسی معرفی شده است. (ابوالفضل حافظیان)

چاپ: کراچی، ۱۳۸۴ق همراه با ترجمه اردو

[فهرستواره منزوی ۹۴۷/۸؛ مشترک پاکستان ۱۹۷۶/۳-۱۹۷۷؛ فهرست کتابهای فارسی چاپ سنگی و کمیاب کتابخانه گنج ۱۵۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۷۰۸

آغاز: بسمله.سبحان من لا یصل حمد حامدالی قدس ذاته ... اما بعد نموده می‌آید که در سال یک هزار و پنجاه و یک ورقی چند از مسودات قدسی آیات حضرت قدوة المحققین؛ **انجام:** حدیث مسلسل بالاولیة الراحمون یرحمهم الرحمن تبارک و تعالی ارحموت فی الارض یرحمکم من فی السماء.تمت.

نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره ۲۴۷ (ردیف ۳۱۱)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۲ جمادی الثانی؟؛ مجدول، با سرلوح مزدوج مذهب؛ ۱۴۰ص، ۱۲سطر[عکسی ف: ۵-۱۴۱]

● **مکاشفات و مشاهدات** / شعر / فارسی

mokāšefāt-e va mošāhedāt

ساغر اصفهانی، محمد ابراهیم بن محمد اسماعیل، - ۱۳۰۲ قمری

sāqar-e esfahānī, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad esmā‘īl(- 1885)

اهداء به: مؤتمن السلطان میرزا فتح علی خان صاحب دیوان

تاریخ تألیف: محرم ۱۲۹۱ق

قصیده است و ترجیع‌بند و ترکیب‌بند و غزل مرتب با تخلص «ساغر» و ستایش پادشاه و تاریخ کتاب مکاشفات «۱۲۹۱» است.[نسخه‌های منزوی ۲۳۴۲؛ الذریعه ۴۱۵: ۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۹۴۹

آغاز: کتاب تضمینات المسمی بمشاهدات و مکاشفات فی التوحید نخستین کاورد خامه به نامه لولؤی لالا ×× فزون زین گوهر بن انجم سپاس خالق یکتا؛ **انجام:** ارمغانم به صاحب دیوان ×× همه نو باوه‌های جان آمد / یک عدد چون نگاشتم از وی ××سال تاریخ ارمغان آمد (۱۲۹۱)

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: محرم۱۲۹۱ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۸گ، ۱۹سطر(۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۷-۵۱۲]

● مکاشف الاسرار / عرفان و تصوف / فارسی

makāšef-ol asrār

حسینی کرمانی، عبدالمهتدی، ق۱۰ قمری

hoseynī kermānī, ‘abd-ol-mohtadī(- 16c)

وابسته به: لوایح؛ جامی، عبدالرحمن بن احمد (۸۱۷-۸۹۸ق)

اهداء به: نظام الدین میرزا شاه حسن

تاریخ تألیف: ۹۳۴ق

در شرح «لوایح» جامی.

یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۵۳۸/۸

آغاز: ای لایحه جمالت از عالم غیب، با شوق و طرب ×× برده ز دل اهل طلب ظلمت ریب، بی رنج و تعب

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن سید عبدالوهاب بن سید خان، تا: پنج‌شنبه ۲۷ ربیع الثانی ۱۰۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۴۴گ (حاشیه ۳۵ر-۷۸ر)، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۲-۲۲۰]

● مکاشفة القلوب / اخلاق / عربی

mukāšifat-ul qulūb

کتابی در اخلاق و موعظه در ۱۱۱ باب.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۵۳۹

آغاز: الحمدلله الذی احسن تدبیر الکائنات و خلق الارضین و السماوات؛ **انجام:** اتت قتادة الی رسول الله صلی الله علیه و آله فقالت یا نبی الله انی قتادة اخطب و انی اکره التزوج ...

نسخه در باب ۹۵ ناقص است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: چرم، ۱۴۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [مؤید: ۲-۴۰]

● مکاشفة المواد ناصری / طبیعیات / فارسی

mokāšefat-ol mavād-e nāserī

در تجزیه شیمیایی مواد معدنی، در دو «مقاله» و از کتاب‌های دارالفنون ناصری است: مقاله ۱. در معرفین، مقاله ۲. در فعل و انفعال.

همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۲۸۴

آغاز: تجزیه شیمیائی شعبه ای است از علم شیمی که گفتگو می‌کند از طرز تعیین اجسام مختلفه درمواد متفاوته

خط: نستعلیق، کا: علی نصرت قوچانی (نامش در نسخه نیامده)، بی‌تا؛ ۱۰۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: -۱۵۴]

● المکافاة علی الحسن و القبح / کلام و اعتقادات / عربی

al-mukāfāt ‘ala-l ḥusn-i wa-l qubḥ

ابن دایه، احمد بن یوسف، ۲۴۵؟ - ۳۴۰ ؟ قمری

ebn-e dāye, ahmad ebn-e yūsof (860 - 952)

به روایت ابومحمد عبدالله فرغانی از او درباره مکافات و کیفر باآوردن داستان‌ها.

چاپ: قاهره، محقق: امین عبدالعزیز، مطبعة الجمالیة، ۱۴۳ص، ۱۳۳۲ق.

[بروکلمان ذیل ۲۲۹/۱]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۸۵۲/۱

کا: علی بن علی ابراهیم طوخی مالکی، تا: پنج‌شنبه ۱۲ محرم۹۹۷ق؛ مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۴۶گ (۲پ-۴۷ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۷×۱۷/۸سم [ف: ۵-۲۱۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۵۰۰۹

آغاز: اخبرنا ابو محمد عبدالله الفرغانی؛ **انجام:** و انا اسال الله عونا علی مصدحتک و کمال زاعتک و هو حسبی فیک و نعم الوکیل

تذکر: نام کتاب در فهرست، مکافات ذکر شده است؛ خط: نسخ، کا: محمد ابراهیم، تا: ۱۲۸۳ق[الفبائی: -۵۵۰]

● مکافات نامه / شعر / فارسی

mokāfāt-nāme

بخارائی سرهندی، احمد، ق۱۲ قمری

boxārā’ī sarhandī, ahmad(- 18c)

راهزنی کُرد، به پیری ناتوان حمله کرد و چون خواست او را بکشد، پیر دو مرغ پرنده را بر خون شاهد گرفت، و بدین شاهدان خون وی گریبان‌گیر مرد کرد گردید و او را به سزایش رسانیدند.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۲۸۷/۸

آغاز: چنین مرقوم دیدم در کتابی ××ز دیوان مکافات انتخابی / که در عهد سلف نا پاک کردی ×× بگرد کوه و صحر کرد گردی؛ **انجام:** چو خواهی از زبر دستان بپاداش ×× نگر با زیر دستان آن چنان باش

خط: نستعلیق، کا: محمد بن سید کریم تاجر شوشتری، تا: ۱۳۰۱-۱۳۰۸ق؛ ۲گ (۵۶پ-۵۷ر)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۴-۱۰۷]

● **مکالمات** / کلام و اعتقادات / فارسی
mokālemāt
شیخ صدوق، محمد بن علی، ۳۱۱؟ - ۳۸۱ قمری
šeyx-e sadūq, mohammad ebn-e ‘alī (924 - 992)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۶۹۶
آغاز: ذکر مکالمه جناب شیخ صدوق محمد بن علی بابویه القمی رضی الله عنه در مجلس ملک رکن الدوله دیلمی رحمت الله؛ **انجام:** و طرق آن بر ما ظاهر گردید و معمور آن بدرجه صحت رسید و الحمدلله رب العالمین
خط: نستعلیق، کا: شهاب الدین علی کاشانی، تا: قرن ۱۱ [رایانه]

● **مکالمات انسان و حیوان** / مواعظ / فارسی
mokālemāt-e ensān va heyvān
مواعظی است که درچند مجلس ترتیب یافته ومؤلف درهر مجلس با الهام از یکی از آیات قرآن به شیوه مکالمه انسان باحیوان به موعظه وبیان حقایق می‌پردازد و درپایان هر مجلس به ذکر مصیبت نموده است. عنوان کتاب از صفحه اول همین نسخه گرفته شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۸۷۲-۱۹/۲۰۲
آغاز: بسمله فلا وربک لایؤمنون ... درمیان مخلوقات به جهت ارتباط واختلاف طبایع خصومات ومنازعات بسیار بهم می‌رسد لیکن هیچ نزاع ومرافعه شیرین‌تر ازمرافعه حیوان وانسان نبود؛ **انجام:** وبه جماعت نماز گذارند خصوصا درروز جمعه وآن روز که مرافعه وگفتگو می‌کردند انسان وحیوان ومصدق ایشان سلطان بنی جان با وزیر وقاضی بودند روز جمعه آخرشعبان بود.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۱۱۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۵۳۰]

←مکالمات حسنیه ⟩ حسنیه
←مکالمات حسنیه ⟩ حقوق بین الملل عمومی
←مکالمات غوث اعظم ⟩ غوثیه

● **مکالمات فرانسه - فارسی** / دستور زبان / فرانسه، فارسی
mokālemāt-e farānse - fārsī
حاوی یک سلسله لغات فرانسه و فارسی و تعدادی از مکالمات این زبان است. ظاهراً آن برای یکی از شاهان قاجار تحریر یافته و پاره‌ای از اصطلاحات فرانسه نیز در آن آمده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۰۱
آغاز: مکالمات فرانسه و فارسی؛ **انجام:** حسابراهم بفرستید
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳، جا: تهران (شاید)؛ مجدول؛ جلد: مخملمقوایی، ۲۳۵گ، ۱۵سطر (۱۶×۲۸/۵)، اندازه: ۲۲×۳۵/۵سم [ف: ۴-۸۸]

● **مکالمات فرانسه و فارسی** / لغت / فرانسه - فارسی
mokālemāt-e farānse va fārsī
سرهنگ، علی اکبر، ق۱۴ قمری
sarhang, ‘alī akbar(- 20c)
اهداء به: مخبرالدوله وزیر علوم
تاریخ تألیف: ۱۳۰۱ق
نویسنده که از معلمان نقاشی و تاریخ و مناظر و مرایا در مدرسه دولتی بوده است بنا به امر وزیر علوم آن وقت دست به تحریر این کتاب می‌زند. نسخه حاضر که جلد اول و دوم کتاب مکالمات است از لغات ساده فرانسه و ترجمه فارسی آنها شروع میشود و بعد به اصطلاحات و عبارات فرانسه با ترجمه فارسی آنها می‌آید.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۶۸
آغاز: مکالمات فرانسه و فارسی؛ **انجام:** چاکرشما علی اکبر قدتمت مجلد الثانی
خط: نسخ خوش و لاتین، کا: کتاب دارالترجمه همایونی، تا: ۱۳۰۱ق، جا: تهران؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۱۲گ، ۱۶سطر (۱۳×۲۴)، اندازه: ۲۱×۳۲/۵سم [ف: ۴-۱۴۵]

● **مکالمات موسی (ع) با خداوند** /تاریخ پیامبران / عربی
mokālemāt-e mūsā bā xodāvand

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۰۲/۵۳-طباطبائی
آغاز: بسمله قیل انه لما ارادالله تبارک تعالی ان یناجی عبده و نبیه موسی ... و کان موسی یصوم النهار و یقوم اللیل؛ **انجام:** یا موسی جعلت الخیر منی و الشر من نفسک ثم خلقت بعد ذلک نور حبیبی محمد صلی الله علیه و آله و هذا الذین و جدناه منسوخا من مناجات موسی علیه السلام و الحمد لله رب العالمین
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۵۲-۵۳) [ف: ۲۳-۷۳۰]

● **مکالمه انوشیروان و باغبان** / اخلاق / فارسی
mokāleme-ye anūšīravān va bāqbān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۹/۷۲
خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر اراسنجی، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۷۴)[مختصر ف: -۷۹۳]

● **مکالمه باقری (ترجمه)** / حدیث / فارسی

mokāleme-ye bāqerī (t.)

طبری، محمد کاظم بن رضا، ق۱۳ قمری

tabarī, mohammad kāzem ebn-e rezā(- 19c)

ترجمه تحت اللفظی حدیثی است که گفتگوی حضرت امام محمدباقر علیه السلام با حجاج بن یوسف ثقفی در آن آمده و جمله‌ای از فضایل و مناقب اهل بیت علیهم السلام در آن بیان می‌شود. این حدیث به روایت ابوعبدالله کرخی می‌باشد.

آغاز: ستایش سزاوار رب ودود و درود نامعدود بر روان رسول عاقبت محمود و بر پاکان آل او که هر یک ظل الهی هستند ممدود

انجام: پس حضرت از آن در نجات بیرون آمدند و این آیه شریفه را تلاوت می‌فرمودند و سیعلم الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۵۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پایان شعبان۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۴۵پ-۵۷ر)، ۱۵سطر(۹×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۴/۵سم [ف: -۳۰۲]

۲. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۱۶۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: عصر مولف؛ جلد: مقوایی، ۲۲گ، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: -۱۲۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۳۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۳۵۰]

● **مکالمه حضرت موسی با خداوند (مسائل مهتر موسی)** / کلام و اعتقادات / فارسی

mokāleme-ye hazrat-e mūsā bā xodāvand (masā'el-e mehtar-e mūsā)

؟ بلگرامی، قطب الدین بن ابراهیم، ق۱۱ قمری

belegrāmī, qotb-od-dīn ebn-e ebrāhīm(- 17c)

رساله‌ای است مشتمل بر گفتگوی حضرت موسی (ع) با خداوند در موضوعات آفرینش آسمان و زمین و بهشت و جهنم و فضیلت حضرت ختمی مرتبت (ص) و امتش.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۷۳۶

آغاز: بسمله. مسائل مهتر موسی پیغامبر علیه السلام روزی مهتر موسی علیه السلام خدای تعالی را یاد می‌کرد و می‌گفت یا رب. از حضرت عزت جواب لبیک آمد؛ **انجام:** موسی گفت لا اله الا الله محمد رسول الله و در امت محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم در آمد بحق الحق و اهله تمت

خط: نستعلیق تحریری، کا: بلگرامی، قطب الدین بن ابراهیم، تا: ۱۰۹۲ق، جا: رجبوره پرکنه شاه آباد؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۵۶پ-۶۷پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۱۲]

←مکالمه طرماح ← مناظره طرماح بن عدی با معاویه
←مکالمه طرماح ← مناظره طرماح بن عدی با معاویه (ترجمه)

● **مكالمة علی بن الحسین (ع) مع الشبلی** / حدیث / عربی

mukālimat-u 'ali-yi bn-il ḥusayn ma'-aš šiblī

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۷۰/۲۲

خط: نستعلیق، کا: آملی، عطاء الله بن مسیح، تا: حدود۹۴۴ق؛ ۱گ (۲۴۴ر)[مختصر ف: -۳۲۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۱۵/۱۴

آغاز: روی انه لما رجع مولانا و مقتدانا زین العابدین علیه السلام من الحج استقبله الشبلی فقال زین العابدین علیه السلام حججت یا شبلی؛ **انجام:** ارجع فانک لم تحج فطفق الشبلی یبکی علی فرطه فی حجه و ما زال یتعلم حتی یحج من قابل بمعرفة و یقین. تمت المکاملة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: باتاریخ۱۰۶۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۴ص (۲۳۸-۲۴۱)، ۱۷ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۸×۱۸/۷سم [ف: ۲۹/۱-۳۲۳]

۳. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۶۳۰/۴

آغاز: بسمله خبر مولانا زین العابدین علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب علیهم السلام و الشبلی رحمه الله ... روی انه لما رجع مولانا و مقتدانا زین العابدین (ع) من احج استقبله الشبلی؛ **انجام:** و ماذا یتعلم حتی یحج من قابل بمعرفة و یقین. تم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴ص، ۲۱سطر(۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۳/۵سم [ف: -۵۰۷]

● **مکالمه عمروعاص و معاویه** / تاریخ / عربی

mokāleme-ye 'amro-'ās va mo'āvīye

بخشی از مکالمات و مکاتباتی که ما بین عمروعاص و معاویه در خصوص امام علی (ع) بوده با روایت محمد بن محمد قتال نیشابوری با اسناد بن محمد بن ادریس شافعی از رجاء بن حیاة کندی و با اسناد به ابن دأب در رساله حاضر نگاشته شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۰۵/۲

آغاز: بسمله، عن ابن دأب قال دخل عمرو بن العاص ذات یوم علی معاویة فلما راه معاویة استضحک منه؛ **انجام:** قال نسمیه الصیحانی فقد صاحت بفضلی و فضلك ... صدق الله و رسوله خاتم النبیین و علی سید الوصیین و نحن علی ذلک من الشاهدین

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۸گ (۳۱پ-۶۸)، ابعاد متن: ۵×۱۰، اندازه: ۵/۹×۱۷سم [ف: ۱۳-۱۰]

←المکان ﴾ ماهیة المکان بحسب رای ابن میثم

● **مکان الاعتکاف** / فقه / عربی

makān-ul i‘tikāf

تبریزی، علی (زین العابدین)، ق۱۱ قمری

tabrīzī, ‘alī (zeyn-ol-‘ābedīn)(- 17c)

تاریخ تألیف: ۲ ربیع الاول ۱۰۱۴ق

چون بین علمای معاصر مؤلف اختلاف شدیدی در مکان اعتکاف افتاده بود، مؤلف رساله حاضر را در این موضوع نگاشته است و در آن اشاره به اقوال علما و دلایل هر یک شده است.

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۵۳۶/۴

آغاز: الحمدلله الذی اعان عباده الاخیار بالهدایة الی سلوک مسالک الخیرات و مناهج الطاعات و وفقهم للعکوف فی المساجد للعبادات؛ **انجام:** لفضلها و شرفها علی سائر المساجد لا لعدم جواز الاعتکاف فی غیرها و الله سبحانه اعلم و قد بسطنا الکلام فیه فی تعلیقتنا علی المختلف فمن اراده فلیطلب هناک.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۷گ (۱۳۶پ-۱۴۲ر)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲-۳۸۹]

● **مکان طبیعی** / فلسفه / عربی

makān-e tabī‘ī

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۸۵/۵

این رساله گویا دنباله رساله قبلیمجموعه («فلسفیة (رسالة)» از ناشناس) باشد به همان شیوه که گمان می‌رود گزارشی بر یکی از متون ابن سینا یا خواجه باشد؛ خط: نستعلیق، کا: حاجی محمد بن اسدالله بروجردی، تا: رمضان۱۰۳۱ق، جلد: تیماج؛ ۱۷و۲۰سطر، اندازه: ۹×۱۹/۵سم [ف: ۲-۱۹۳]

● **مکان المصلی** / فقه / عربی

makān-il-muṣallā

آرانی کاشانی، ابوطالب بن محمد حسن، ق۱۳ قمری

ārānī kāšānī, abu-tāleb ebn-e mohammad hasan(- 19c)

رساله‌ای کوتاه در مباحث مربوط به احکام مکان نمازگزار که در یک «مقدمه» و سه «مقام» (تعریف مکان، تقسیم مکان، احکام آن) تنظیم شده است.

آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۷۱/۸

آغاز: فی احکام مکان المصلی و الکلام فیه یقع فی التعریف و الاقسام و الاحکام فینبغی طی مقامات ثلثه و قبل الخوض فیها ینبغی تمهید مقدمة نافعة فی اغلب المسائل و هی انه لابد للمجتهد عند؛ **انجام:** فهل الصحة یعم القسمین ام یختص بالاضطراری فیه اشکال اما الاضطراری فلا اشکال فیه فی الصحة للعقل و النقل اما العقل فلقبح ... سواء کان النیسان اختیار یا ام لا

کامل؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح از مؤلف و غیره؛ جلد: تیماج، ۱۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: -۶۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۹۸/۱۲

نسخه اصلی: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۳۵۵]

● **مکان المصلی** / فقه / عربی

makān-ul muṣallī

رضوی قمی، محمد ابراهیم بن محمد باقر، ق۱۳ قمری

razavī qomī, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad bāqer(- 19c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۷۵۶

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی نور قلوبنا بلمعة البیان ... باب المکان و هو باعتبار اباحة الصلاة فیه و عدمها عبارة عن الفراغ و الفضاء الذی شیغله بدن المصلی و ما یستقر علیه و لو بوسایط کالقبقاب مثلاً کما عن فاضل الکرکی و قیل هو ما یستقر علیه المصلی و ما یلاقی بدنه و ثیابه؛ **انجام:** و هذا لایختلف فیه الحال بین الساتر و غیره تمت المسألة بعون الله الملک المنان یوم العاشر من شهر جمادی الأولی سنة ثمان و ستینو مأتین بعدالألف ... خادم الشریعة المقدسة النبویة انا الجانی الخاطی (مهر و امضاء) الواثق بالله الغنی محمد ابراهیم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ جلد: مقوا، ۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۱۲] و [ف: ۲۱-۱۴۶۰]

● **مکاید ابلیس و تغریره** / اخلاق / فارسی

makāyed-e eblīs va taqrīroh

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۲۶۸/۴

آغاز: بدانکه ابلیس ملعون مارا دشمنی عظیم است. اما اول کسی خواهد که از؛ **انجام:** و اگر نیکوئی پیدا شد ... زینهار در مسلمانان چنین اعتقاد نکنی.

با سوژه زینهار از شیطان مطالبی اخلاقی را به استناد آیات و روایات نگاشته است، گویا بابی است از یک کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۸گ (۷۴پ-۸۱ر)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱-۲۶۴]

● **مکاید فرقه اهل سنت** / کلام و اعتقادات / فارسی
makāyed-e ferqe-ye ahl-e sonat

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۸۷۹
آغاز: بسمله. مستتر نماند که اگر متعصب عنیدی به انکار؛ **انجام:** اعلم مني يعني سعدا الی آخر ما قال
بیاض؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **مکبث = سرگذشت پادشاه اسکاتلند = غمنامه مکبث** / داستان / فارسی
makbes = sargozašt-e pādešāh-e eskātland = qamnāme-ye makbes

شکسپیر، ویلیام، ۱۵۶۴ - ۱۶۱۶ میلادی
Šekspīyer, vīlīyām (1564 - 1616)
مترجم: حکمت، علی اصغر، ۱۲۷۱ - ۱۳۵۹ شمسی
تاریخ ترجمه: ۱۳۰۹ق
درامی از شکسپیر شاعر انگلیسی که به وسیله علی اصغر خان حکمت به فارسی ترجمه شده است. در دیباچه می‌گوید: «پس از میان درام‌های زیبا که به قلم آن شاعر سخن‌سرا آمده است غمنامه مکبث پادشاه اسکاتلند را که از شاهکارهای طراز اول آن استاد است برگزید که هم دارای نکات و دقایق تاریخی است و هم سرتاسر تعالیم عالیه اخلاقی و پند و اندرزهای حکیمانه است ...»و بعد در مقدمه مبسوط منشأ و اصل این داستان را بررسی و در خاتمه چنین نتیجه گیری می‌کند که: «شکسپیر تأثیر سرنوشت نهانی و تقدیر غیبی را در زندگانی افراد به جامع‌ترین صورتی تصویر کرده است و انفعال عوالم حس و شهود را در برابر عوامل غیبی نهانی مشهود ساخته است».

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۹۸۴
آغاز: دیباچه مترجم، در اوائل سال ۱۳۰۹ شمسی نویسنده سطور را از مشاغل جاری اداری فراغتی روی داد؛ **انجام:** بر آن تخت مبارک شد چو شیران ×× مبارکباد گفتندش دلیران.
خط: نستعلیق تحریری، کا: حکمت، علی اصغر، تا: ذیقعده ۱۳۴۸ق، جا: تهران؛ واقف: علی اصغر حکمت، مهر ۱۳۴۰؛ جلد: مشمع، ۳۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۴سم [ف: ۱۷-۵۱۲]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۹۸۵
آغاز: الف دیباچه مترجم ... فصل اول ... آورده اند هنگامیکه تاج سلطنت اسکاتلند؛ **انجام:** مبارکباد گفتندش دلیران پایان
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۳۰۹ق[رایانه]

←مکة > تاریخ مکة
←مکتب بند > نیرنگ عشق
←مکتب بند > دیوان فیضی

● **مکتب ریاضت** / عرفان و تصوف / فارسی
maktab-e rīyāzat

پادانا، مسعود، ۱۳۶۳ شمسی
pādānā, mas‘ūd (1984 -)
رساله مختصری است درباره ریاضت ونحوه استفاده ازغذاها ونوشیدنی‌ها دردوران ریاضت.درآخر کتاب مؤلف ۶۴ مطلب را درباره ریاضت مطرح کرده است که بعضی ازآنها درهمین رساله پاسخ داده شده است. ازقبیل: خواب، سکوت، لباس، غذاهای خاص ریاضت، عسل، عطرها، انگشترها وسنگ‌ها، تمرین نگاه، روزه با آب ... .

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۱۴/۲
آغاز: مکتب ریاضت (خودآیی) دوصد گفته چونیم کردار نیست. ازهرگونه فلسفه، بحث، جمله پردازی، پیش گوئی وآه وزاری دست بکشید؛ **انجام:** بهترین ذکر، ۶۲- اجرای نماز با سکوت، قرائت قرآن بدون صحبت ۶۳- چرا درغار می‌رفتند، غاربهتر است یا آزاد؟ ۶۴- گیاهخواری درتمام سال.
خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۲۳ جمادی الثانی ۱۳۹۵ق؛ جلد: مقوا، ۴۱گ، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف مخ: ۵-۲۱۱۰]

● **مکتب کسروی و ماتریالیسم** /- فارسی
maktab-e kasravī va māterīyālīsm

نکرا
nokrā

تاریخ تألیف: ۱۳۲۷ش.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۵۲/۱۸-۴۷۵۴-ف
بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۳-۱۰۲]

● **مکتبیه (انتخاب)** / فلسفه / فارسی
maktabīyye (entexāb)

سهروردی، یحیی بن حبش، ۵۴۹؟ - ۵۸۷ ؟ قمری
sohravardī, yahyā ebn-e hebaš (1155 - 1192)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۲۸/۴
خط: نستعلیق شکسته، کا: صدرالافاضل، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۹۵ر-۹۷ر)[مختصر ف: -۴۱۶]

● **المکتسب فی زراعة الذهب** / کیمیا / عربی
al-muktasab fī zirā‘at-iḏḏahab

عراقی، محمد بن احمد، - ۵۸۰ ؟ قمری
‘erāqī, mohammad ebn-e ahmad(- 1185)
رساله مختصری درکیمیاست،درپنج«جمله» ونوزده «فصل»:

جمله ۱.درباره موضوع صناعت کیمیا، در پنج فصل؛ جمله ۲. در چهار فصل: ۱) کمیت، ۲) کیفیت، ۳) القسم الاول من العمل الاول، ۴) القسم الثانی من العمل الاول؛جمله ۳. دردوفصل: ۱) کیفیة القسم الاول من العمل الثانی، ۲) کیفیة القسم الثانی من عمل الثانی وهو اکسیر الحمرة؛ جمله ۴. درپنج فصل: ۱) استشهاد برتوحید مهیت، ۲) استشهاد برکمیت اولی، ۳) استشهاد برکیفیت ابتداء، ۴) استشهاد برکیفیت قسم ثانی از عمل اول؛ جمله ۵. در سه فصل: ۱) استشهاد برقسم اول از عمل دوم، ۲) معرفت ماهیت رموز، ۳) خاتمه کتاب. درآخر هر فصل تأییدی برگفته‌های خود از فلاسفه نقل می‌کند، درآخر کتاب فصلی در ماهیت رموز این فن دارد. نام مؤلف به درستی مشخص نیست. بعضی کتاب را به ابوالقاسم محمد بن احمد سیماوی عراقی و بعضی به جابر بن حیان صوفی نسبت داده‌اند.

آغاز: بسمله. الحمدلله الاول الذی لا اول قبله، الاخر الذی لا آخر ... و بعد، فانی صنفت هذا الکتاب و ذکرت فیه علم صناعة الکیمیا و عملها من الهیولی التی لا یمتنع العمل ...

انجام: و لا یختلجک الشک فیما اقوله فما بینا فی کل ما قلته خلف کمل الفصل الثانی فی تعریف ماهیة الرموز و تمامه. و الحمدلله فضلنا علی کثیر من عباده بالنعمة ... و ما یذکر الا الوا الالباب، وقع الفراغ ...

چاپ: فرانکفورت، معهد تاریخ العلوم العربیة والاسلامیة، مطبعة شتراوس، ۱۴۲۲ق.

[الذریعه ۱۵۶/۲۲؛ حاجی خلیفه ۱۸۱۱/۲: از سیماوی؛ کحاله ۲۴۴/۵: عبدالعزیز عراقی، ۲۹۲/۸، سماوی عراقی؛ هدیة العارفین ۷۲۳/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۳/۶عکسی

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، شماره ۳۲۳۱؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد بن احمد خیری انصاری، تا: ۲۷ جمادی الاول۹۰۷ق؛ محشی؛ ۷۳ص (۳۵-۱۰۷)، ۱۵سطر[عکسی ف: ۴-۳۲۱]

۲. سبزوار؛ صد و بیست و پنج نسخه؛ شماره نسخه: ۹۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی الشیخ بکثرة.

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۰×۱۵سم [اوراق عتیق: ۲-۳۹۸]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۹/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۷ رجب۱۰۱۰ق؛ بر فراز نسخه به خامه تازه تر عنوان کتاب المکتسب و نام مؤلف عبدالعزیز بن تمام عراقی آمده؛ ۲۹گ (۱۴ر-۴۲پ) [ف: ۱-۲۴۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** انه لتحقیق رجاء العالمین جمادی الثانی سنه ۱۱۳۳

خط: مختلف، کا: محمد رفیع، تا: ۱۱۳۳ق؛ مترجم[الفبائی: -۵۵۰]

۵. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۳۰۰/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** فاذاً هو اکسیر ولا یخلوانه مفرد او مرکب فنجیء فی المفردات المعدنیة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۲-۵۲۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۵۷۴/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۴ صفر۱۲۲۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۱پ-۱۳پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴-۳۱۳]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۹۴۴-۳۵/۱۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد امین بن علی نقی حسنی استرآبادی، تا: جمادی الثانی۱۲۳۱ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۸-۴۵۳۱]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۳۲/۷

آغاز: (قال صاحب المنکتسب): اما المعدن ففیه القوی الثلثة و هی الغاذیة و النامیة و المولد، فالمولد تستخدم النامیة و النامیة تستخدم الغاذیة و الغاذیة تستخدم قوة واحدة؛ **انجام:** کان قد اوضح الحق فی بعض المواضع و اختصر فقد عباه تعبیة لا یهدی الیه الا العارف الحکیم البالغ و السلیم. تمت هذه الکلمات التامات ما احسن قائلها

گزیده‌هایی است از مکتسب از شیخ ابوالقاسم محمد بن احمد سیماوی و نقل‌هایی از شرح مکتسب جلدکی. عنوانها: العمل ... العمل الرح ... العمل النحاس؛ خط: نستعلیق، کا: صفا لواسانی، علی محمد، تا: ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۲۰۲ر-۲۰۳پ)، ۲۳سطر (۱۰/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۱۴-۱۶۲]

۹. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ۸۴

آغاز: برابر

در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر جمادی الثانی۱۲۶۰ق؛ محشی با رمز «حسب ج» که احتمالاً همان «نهایة الطلب» است؛ ۹۳گ، ۱۴سطر (۵/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۳۹]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۳۰۰/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد رفیع قراکوزلو، تا: ۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۵گ (۱۸۱ر-۲۰۵ر)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶-۲۶۹]

۱۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۶۱۴/۲۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۲۶ محرم۱۲۷۶ق، جا: کرمانشاه؛ ۲۰گ (۱۲۱ر-۱۴۰ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱-۵۲۳]

۱۲. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۳۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: فضل الله، تا: ۱۶محرم۱۲۸۳ق؛ ۴۲گ (۱ر-۴۲پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲-۶۱۸]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۵۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: رضا قلی مافی، تا: رجب۱۳۰۲ق، جا: کرمانشاه؛ جلد: تیماج، ۴۱ص (۴۲-۸۲)، ۱۷سطر[ف: ۳۶-۸۲]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۹۹/۶
آغاز: الحمدلله الذی تعالی عن العلل و المعلومات و تقدس عن لوازم الاجسام و المتحیزات ... اما بعد فانی قد صنفت هذا الکتاب ذاکراً فیه علم صناعة الکیمیا و عملها من الهیولی؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: محمد هاشم الخمسه الفاخور تلوئی، تا: ۲۷شوال۱۳۰۹ق؛ در نسخه خطبه مؤلف قبل از «اما بعد» حذف شده و به جای آن خطبه کوتاه دیگری آورده شده؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۱۴۵پ-۱۵۷ر)، ۱۷سطر[ف: ۳۶-۱۵۲]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۰۳/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: خانگلدی، احمد، تا: ۱۳۶۳ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۶گ (۲۷پ-۴۲پ)، ۲۴ سطر(۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۱-۲۰۵۵]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۴۷۹۰
آغاز: بسمله اسیر حقیر ایروانی ده چه چمن در صفا بهشت برینی؛ **انجام:** و رحمه اله و برکاته اجمعین
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا[الفبائی: -۵۵۰]

۱۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۶۷/۱
آغاز: الحمدلله الذی تعالی عن العلل و المعلولات، و تقدس عن لوازم الاجسام ... اما بعد فانی صنفت هذا الکتاب ذاکراً فیه علم صناعة الکیمیا؛ **انجام:** و اذا قد انتهی القول الی هذا فلیکن آخر القسم الثانی من الجمل الثانی و بتمامه تم الکلم ...
نسخه در پایان فصل دوم از جمله سوم پایان می‌یابد؛ خط: نستعلیق شکسته، بی کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۱۳گ (۱ر-۱۳ر)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۱/۴×۱۸/۴سم [ف: ۶-۳۴۲]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۶۹۲/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام[رایانه]

● **المکتسب فی زراعة الذهب (ترجمه و شرح)** / کیمیا / فارسی
al-muktasab fī zirā‘at-iḏḏahab (t. wa š.)
مورخ، عبدالله بن علی
movarrex, ‘abd-ol-lāh ebn-e ‘alī
وابسته به: المکتسب فی ذراعة الذهب؛ عراقی، محمد بن احمد (-۵۸۰ق)
آغاز: ترجمه مر مکتسب را از کلام میر ابوالقاسم مسمی بمورخ بسمله الحمدلله ... اما بعد این ترجمه ایست موجز مر شرح مکتسب را ...

[فهرستواره منزوی،ج ۵: ۹۴۸]

۱. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۲۸۰/۱
بی کا، تا: قرن ۱۳[نشریه: ۲-۱۰۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۱۲۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و بعد از ان بر نواقص و بر نواقص و بر این قیاس اکسیر حمزه بحمدالله که شد کام دل من بتوفیق الهی حاصل من.
خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی ابن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ خریداری از امرالله صفری؛ ۳گ (۵۱ر-۵۳پ)، ۱۷سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۳۴۶/۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: رجبعلی بن عبدالله صراف، تا: با تاریخ۱۲۷۷ق؛ جلد: چرم، ۱۸ص(۳۷-۵۴)، ۱۵ و ۲۲سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۴۵-۱۶۷]

● **المکتسب فی زراعة الذهب (ترجمه)** / کیمیا / فارسی
al-muktasab fī zirā‘at-iḏḏahab (t.)
وابسته به: المکتسب فی زراعة الذهب؛ عراقی، محمد بن احمد (-۵۸۰ق)

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۸/۲-۷/۸۸
آغاز: بسمله این رساله مختصر است که موسوم بمکتسب است و مؤلف آن معلوم نشده است حمد مرآنخدای را که این صفت دارد اولی است که نیست پیش از آن اولی ... وبعد پس بدرستی که تصنیف کردم این کتاب را که ذاکر است درآن علم صناعت کیمیا ... و گردانیدم آنرا بر پنج جمله مشتمل برنوزده فصل جمله اول مشتمل است بر پنج فصل فصل اول درموضوع صناعت کیمیا؛ **انجام:** ولایختلجک الشک فیما اقوله فیما بیننا فی کل ماقلته خلف تمام شد مکتسب آنچه دراین نسخه است دریوم دوشنبه ۱۸شهر شعبان المعظم ۱۲۶۸
ترجمه کتاب «المکتسب فی زراعة الذهب» سیماوی عراقی است که صنعت کیمیا را به اختصار درپنج جمله دارای نوزده فصل نگاشته است، نام ترجمه و مترجم به دست نیامد، ترجمه مکتسب از قول میرابوالقاسم مورخ در فهرست ملک (۳۵۱/۶) معرفی شد؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: دوشنبه ۱۸شعبان۱۲۶۸ق، مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۲-۸۵۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۰۵
آغاز: بسمله من کلام صاحب المکتسب اما بعد بدانکه ماده اول همان حجر اول است؛ **انجام:** روح خون روح عروس کبریت ... است و تدبیر تهیه چنین کند که ذکر ...
بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام[رایانه]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۸۰/۱۱

آغاز: بسمله، ترجمه مر مکتسب را از قول میر ابوالقاسم مورخ، اما بعد این ترجمه ای است معصومه شرح مکتسب بدان که اکسیر چیزی است گدازنده، صبر کننده، قرار گیرنده، تمام سازنده، کمال دهنده؛ **انجام:** و اخذ جزوی از هریک و بر ده جزو از فضه و بعد از آن بر نواقص و بر این قیاس اکسیر حمره

از قول میر ابوالقاسم مورخ؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوالحسن اخوی، تا: ۱۲۸۱ق؛ جلد: میشن، ۶گ (۷۰ر-۷۵پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶/۳×۲۰/۸سم [ف: ۶-۳۵۱]

● **المکتسب فی زراعة الذهب** / کیمیا / عربی

al-muktasab fī zirāʻat-iḏḏahab

نام مصنف ولی الله آمده و رساله در کیمیا و دارای چند قسمت و هر قسمت شامل چند فصل است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۴۰/۹

آغاز: هذا کتاب یشتمل علی عمل الاول فی الصنعة الشریفة ... الفصل الاول فی موضوع صناعة الکیمیا و هو نوع واحد حقیقی ... المعدنی؛ **انجام:** و لایزال بفعل ذلک الی ان یبلغ مراده مع الاستعانة بالقوی التی تتم فعله و توصله الی الغرض المطلوب فی زمان تصیر فهذا وصف التدبیر ... علی سبیل الاجمال.

کا: حسین بن سید میرزای مهابادی، تا: دوشنبه ۱۷ ذیقعده۱۳۰۱ق؛ ۲۹گ (۱۳۴ر-۱۶۲ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۸-۴۸۶]

←المکتفی فی الوقف والابتداء ← الوقف و الابتداء

● **المکتفی فی الوقف و الابتداء (منتخب)** / قرائت / عربی

al-muktafā fi-l waqf-i wa-l ibtidā' (mn.)

رساله‌ای است منتخب شامل شش باب و چند فصل: باب ذکر الوصل و الوقف؛ باب ذکر معرفة تقسیم المقاطع و المبادی (و بیان انواع وقف)؛ فصل فی اجتناب الوقف اختیاراً؛ باب ذکر کلاً و معناها و ما یوقف علیها و ما لایوقف.

چاپ: به کوشش یوسف عبدالرحمن مرعشی در بیروت (۱۴۰۷ق.) و ترجمه فارسی آن از کریم دولتی و صادق درودیان در تهران، (انتشارات اسوه ۱۳۸۲ش.).

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۰۰۸۴/۳

آغاز: بسمله. و صلی الله علی ... باب ذکر الوصل و الوقف علی قوله فلما ترالجمعان اعلم ان ترءا؛ **انجام:** و الا فهذا اجملها و مذهب النحویین و اهل الاداء فیها مشروحاً و بالله التوفیق.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ جلد: تیماج مذهب [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۳۳]

←مکتوب ← نامه هلاکو به ملک ناصر

● **مکتوب** / نامه‌نگاری / عربی

maktūb

رفیع لنبانی، عبد العزیز بن مسعود، ق۶ قمری

rafīʻ-e lonbānī, ʻabd-ol-ʻazīz ebn-e masʻūd(- 12c)

به نظم و نثر.

به نظم. نسخه حدود ۶۱۰ بیت است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۵۵۹/۱۰

آغاز: کتب المولی الامام رفیع الدین مسعود اللنبانی الی الامام ... شهاب سماء الدین لازلن هکذا ×× لرجم شیاطین الضلالة ثاقبا؛ **انجام:** و تعریکا صونا للفضل و ذویهو محافظة علی العلم و اهلیه لرایة فیما اقتضاه و مزید.

کا: عبدالحی، تا: با تاریخ۸۲۲ق، جا: ماردین در شمال عراق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱گ (۱۶۱ر-۱۶۱پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۲-۲۴۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۱۲/۲۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۱-۶۱۸]

● **مکتوب** / اخلاق / فارسی

maktūb

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ - ۷۸۶ قمری

hamadānī, ʻalī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

پندنامه‌ای است که به طور مخاطبه «ای عزیز» برای شیخ محمد شاه بن سلطان نگاشته است.

چاپ: سی نامه از اورا دکتر محمد ریاض در مجله ادبیات تهران، ۱۳۵۴ش، شماره ۸۱-۸۴ چاپ کرده است

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۰۱/۴-ف

نسخه اصل: کتابخانه خانقاه احمدی فقراء ذهبیه. تا ۱۹ نامه است؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۱-۶۳۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۷/۱۵-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۲۸۷۳؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸گ (۳۸۱-۳۹۸)، ۱۷سطر[فیلمها ف: ۱-۴۶۴]

● **مکتوب** / عرفان و تصوف / فارسی

maktūb

کازرونی، امین الدوله

kāzerūnī,amīn-od-dowle

نامه‌ای است از مؤلف که برای درویش علی حاجی بن رشید وزیر تکله، در طریقه سلوک نگاشته است.

آغاز: درویش علی حاجی رشید دام توفیقه اگر می‌خواهد که از

طریقه سالکان راه دین برخورداری یابد می‌باید که همواره خصم نفس خویش باشد

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۲۰۶/۲۷

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه ایاصوفیا، استانبول - ترکیه ۴۷۹۲؛ خط: نسخ، کا: اسعد بن علی بن محمد کاتب، تا: ۸۱۳ق؛ ۲ص (۳۱۱-۳۱۲ در حاشیه)[عکسی ف: ۴-۲۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۱۲/۶۴-ف

نسخه اصل: نسخه ش ۲۱۶ کتابخانه تقوی که اکنون در کتابخانه مجلس شورای ملی است ۴۵۵۹؛ کا: عبدالحی، تا: ۸۲۲ق، جا: ماردین در شمال عراق[فیلمها ف: ۱-۶۲۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱/۳۹-عکس

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۷۲۵پ-۷۲۶ر)[فیلمها ف: ۳-۲۱۸]

● **مکتوب** /- عربی

maktūb

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ‘alī (1506 - 1558)

صورت مکتوبی که در آخر نسخه صحیفه‌ای که هر دو به خط شهید ثانی بوده است. مورخ در ۵شعبان ۹۳۰ق.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۸۷۳/۱۳

آغاز: صورة ما كان مكتوباً في آخر نسخة من الصحيفة التي كانت بخط الشيخ زين الدين رفع الله درجته بخط الشريف ايضاً قوبلت هذه النسخة الشريفة؛ **انجام:** و انا الفقير الى الله ... زين الدين بن علی بن احمد الشامی العاملی ... و الحمدلله ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۵۳ر-۵۳پ)، ۱۳سطر[ف: ۱۴-۱۲]

● **مکتوب** / نامه نگاری / فارسی

maktūb

لاله جمنا لعل، ق۱۱ قمری

lāle jamnā la‘l(- 17c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۷۸

آغاز: صاحب با انصاف سراپا الطاف و اعطاف مستغنی عن الاوصاف؛ **انجام:** حاصل چند ساله است، داروغگی یکطرف و این منفعت یکطرفه.

خط: شکسته تعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: پارچه‌ای، ۱۴گ، ۱۳سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۴/۶×۲۱/۴سم [ف: ۷-۸۴۳]

● **مکتوب** /بهائیت / عربی و فارسی

maktūb

بهاء الله، حسینعلی بن میرزا بزرگ، ۱۲۳۳-۱۳۰۹ قمری

bahā’-ol-lāh, hoseyn-‘alī ebn-e mīrzā bozorg (1818 - 1892)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۱۴/۵

آغاز: بسم الفرد الوتر الغريب المظلوم المسجون. تعالى تعالى صبرك يا الهي تعالى تعالى ... نامه مبارکه آنجناب که از افق آن شمس اسم اعظم طالع و مشرق بود؛ **انجام:** البته در این باب سعی و جهد بلیغ مبذول دارید. انما العزو القدس و البهاء علیك

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۶گ (۶۶پ-۷۱ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۶×۱۹سم [ف: ۹-۱۶۹]

● **مکتوب** / نامه نگاری / فارسی

maktūb

نظام آبادی، محمود بن عبد الوهاب

nezām ābādī,mahmūd ebn-e ‘abd-ol-vahhāb

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۱۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ فهرست رایانه ای مجلس ج۴ ص ۹۸۵؛ در مجموعه -۱۰۰ر[ف: ۳-۳۸]

● **مکتوب** /اسناد /فارسی

maktūb

مسوده‌ای که به فرمان قطب الدین محمد نیریزی (۱۱۰۰-۱۱۷۳ق) درباره دریافت حقوق او از عبادالله پس از ورود به جهرم به مردم آنجا نوشته شده است.

شیراز؛ خاوری (دکتر)؛ شماره نسخه: ۶/۴

بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۵-۲۶۷]

● **مکتوب** / اسناد/ ترکی

maktūb

مکتوب جاسوس خونکار (خداوندگار) روم به افندی روم در سالی که حاجی بیگ دنبلی به مکه رفته بوده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۵۵۷/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۷۷ر- ۷۸پ)[مختصر ف: -۷۹۴]

● **مکتوب** / نامه‌نگاری / عربی

maktūb

غیر همانند:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۰۱/۱۰

آغاز: قال محمد بن عبدالجبار المعروف بابی نضر العتبی ساذکر ما انتهی الیه امری بعد بلوغ هذا المکان. و قد کتبت الی جماعة الافاضل فی ذکر المذکورین و شکواه و تقریر سجایاه ما هذه نسخته: بسمله. لجماعة ارباب الصناعة و عصابة اعلام الاصابة، من مبادی الاشراق الی اقاص العراق، من محمد بن عبدالجبار المعروف بابی النضر العتبی، رسالة تخص کل حاضر موجود، و نعم کل لاحق مولود ... اما بعد، فان الله جده بازاء نعمه التی؛ **انجام:** و قبح الله تعالی من نقص عمره علی زیادة الاثام ... و حیازة الملام. و السلام

خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن شجاع الدین نجفی، تا: ۱۰۶۷ق؛ ۶گ (۵۲ر-۵۷پ)، ۳۳سطر، اندازه: ۱۳/۹×۲۴/۸سم [ف: ۹-۱۵۶]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۰۶۵/۴

آغاز: ما الحان السواجع فی حدائق ذات بهجة تجری من تحتها الانهار؛ **انجام:** فالله یرزق من یشاء بغیر حساب.

نامه‌ای است از ملا علی شیرازی مکی که هنگام مراجعت از مکه برای شیخ حنیف الدین مرشدی در چهار برگ نگاشته و قبل از آن نیز نامه‌ای است از مریدی به مراد خویش در وصف و مقام علمی او؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۶ و ۲۱سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۷سم [ف: ۵-۴۵۱]

● **مکتوب** / اسناد / فارسی

maktūb

غیر همانند:

۱. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۲/۵

که از طرف ملک سیستان بامیر تیمور گورکانی نوشته شده و منشی آن معلوم نیست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹[نشریه: ۲-۴۴]

۲. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۲/۸

مکتوب مرتضی اعظم، سید مطهر شیرازی به خواجه تاج الدین سلمانی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹[نشریه: ۲-۴۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۰۹/۲۴۰

از شیخ قطب الدین سلطانپوری؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حکیم هندی، تا: قرن ۱۱؛ ۱ص (۷۰۳)[ف: ۳۸-۳۰۵؛ فهرست رایانه ای: ج۴- ۹۸۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۶۶۶/۱۷

از میرزا نصیرا؛ پاسخ میرزا نصیرا به عبدالطیف؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲ص (۳۸۳-۳۸۴)[نشریه: ۱۷-۱۱۹؛ فهرست رایانه‌ای: ج۴-۹۸۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۳۱۵/۴د

آغاز: اقبال پناها زبدة الوزراء العظاما مخدوما دستورا امید که بدکاری کارکنان عالم بالاخطاب ...

مکتوب به مشار الیه (احتمالاً رضا قلی میرزا)؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالمجید بن یوسف بن مجید آهی، تا: با تاریخ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱ص(۱۲۴-۱۳۴)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۸سم [ف: ۴۵-۱۵۱]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۳۱۱/۴

یک مکتوب؛ خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: محمد رضا افشار، تا: ۱۲۸۰ق؛ ۲ص (۳۳-۳۴)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۷-۷۹۱]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۴۶۲/۳

مکتوب خطاب به مظفرالدین شاه در باب حال خود؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: سلیمان بن علیرضا قاجار، تا: شعبان۱۳۱۵ق؛ مجدول؛ مهر: «سلیمان خازن السلطنه»؛ جلد: مقوا، ۲۱گ (۱۴ر-۳۴پ)، ۱۲سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۹-۶۲۴]

۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۶۶/۶

مکتوب پنجم به جانب بعضی مریدان و معتقدان؛ بی‌کا، بی‌تا[ف: ۳-۲۶]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱۸۲-ف

مسیو شوستر امریکایی خزانه‌دار کل ایران به عنوان روزنامه طایمس راجع به مناسبات دولت ایران باروس و انگلیس در ۲۱ اکتبر ۱۹۱۱ برابر با ۷ شوال ۱۳۲۹؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴ص [فیلمها ف: ۳-۱۴۱]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۷۸۱/۱۳

با امضای مندنی خربنده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا[ف: ۷-۳۸]

۱۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۵۶۶۶/۱۸

از میرزا علینقی (پاسخ میرزا علینقی به عبداللطیف)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص (۳۸۴-۳۸۵)[نشریه: ۷-۱۱۹؛ فهرست رایانه‌ای: ج۴-۹۸۵]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۳۱

آغاز: ایصبا این نامه را بر آل اسرائیل بر ×× نزد آنانیکه میدانند خود تکمیل بر ... نوگلان بوستان آل خلیل و بلبلان گلستان اسرایل و سر و قدان سر و ستان؛ **انجام:** بعمد بچاه ویل افکنده اند و السلام از همگان پاسخ نامه را خواهانست. در ک این نکته بر جهانشد حتم که فصاحت کنون با شد ختم.

نامه‌ای است در تبلیغ دین اسلام و رد بر مسیحیت و تغییر مذهب جمعی از کلیمیان و ذکر نام بهایی و ازلی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۰/۷×۱۷/۵سم [رایانه]

←مکتوب آخوند زاده > انتقادات به روزنامه ملت ایران

←مکتوبات > بحر المعانی

←مکتوبات > مکاتیب

←مکتوبات > مصباح اکبر

←مکتوبات > ترسل

● **مکتوبات** / عرفان و تصوف / فارسی

maktūbāt

عبدالقادر جیلانی، عبدالقادر بن موسی،۴۷۱-۵۶۱قمری

‘abd-ol-qāder-e jīlānī, ‘abd-ol-qāder ebn-e mūsā (1079 - 1166)

این نسخه شامل پنج مکتوب عارفانه که محی الدین گیلانی نوشته و در آنها به شیوه صوفیان از مباحث اخلاقی سخن گفته ولی متأسفانه مکتوب پنجم ناتمام است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۳/۲

آغاز: مکتوبات حضرت قطب المحققین محی الدین عبدالقادر گیلانی قدس روحه. بسمله، مکتوب اول چون بر ورق شهود ... ؛
انجام: واز زواجر ثیبه که افحسبتم انما خلقناکم عبثا و انکم ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج، مذهب، ۲۴۵گ، ۲۱ سطر(۹×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۳-۱۵۳]

● **مکتوبات** / عرفان و تصوف / فارسی

maktūbāt

منیری، احمد بن یحیی،- ۷۸۲ قمری

monīrī, ahmad ebn-e yahyā(- 1381)

این مجموعه شامل ۱۰۰ مکتوب راجع به درجه و پایه سالکان راه حقیقت و قواعد و رفتار مریدان بوده مسائل گوناگون تعلیمات تصوف از قبیل معرفت خدا، محبت، دلبستگی و اطاعت و یکی شدن با او، درجه و وظائف مرشد و مرید و غیره را دربر می‌گیرد.

چاپ: هند، لکنو، مطبع علوی، ۱۲۸۶ قمری، با تصحیح و مقابله و تحشیه محمد علی اکرم صاحب آروی(د.پس از ۱۳۰۶)، سنگی، وزیری بزرگ، ۳۵۸ص ص، به سعی و اهتمام محمد علیبخشان (مدیر مطبع).۱۸۴۷/۱۲۸۶م

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۹۵/۲

آغاز: بسمله. مکتوب بندگی حضرت مخدوم شیخ شرف الدین شرع الحق احمد یحیی منیری؛ **انجام:** برای رستم طاقیه مالیده طلبیده بود فرستاده شده است عاقبت بخیر باد. تمت
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **مکتوبات** / عرفان و تصوف / عربی و فارسی

maktūbāt

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ - ۷۸۶ قمری

hamadānī, ‘alī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

همه نامه‌ها عرفانی و به نثر و نظم است.

چاپ: سی نامه از اورا دکتر محمد ریاض در مجله ادبیات تهران، ۱۳۵۴ش، شماره ۸۱-۸۴ چاپ کرده است

[نسخه‌های منزوی ۴۵۰/۲ «نامه‌های همدانی» (۴ نامه و مجموعه نامه)؛ مشترک پاکستان ۲۰۱۶/۳ «مکتوبات میر ...» (۵ نامه) و مجموعه نامه، همانجا ۷۲۹/۵ «مکتوبات همدانی» و ۸۹۴/۵«نامه همدانی»؛ فهرستواره منزوی ۸۲۰/۶ همدانی]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: (۱۸، ۱۴)۱۶۲-عکسی و (۱۸، ۱۴) ۱۶۳-عکسی

نسخه اصل: گنج بخش، ش ۴۴۰۹ (گنج ۶۵۰/۲، ۶۵۱، ۶۵۷). نخست دو نامه است، سپس دو نامه دیگر، آنگاه دو نامه دیگر. تفصیل این نامه ها را در مشترک ۲۰۱۶/۵ می‌یابید (عکس)؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۸۵۱ق؛ ۸۰۰گ [عکسی ف: ۲-۲۷۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۵۰/۳۳

آغاز: مکتوبات که بهرکس نوشته اند سلام الله و رحمته و برکاته علی الاخ فی الله، اما بعد التشبه بالرجال من غیر العجوله غرور؛
انجام: این جای مصیبت است، و تمنای قرب و بعد صحبت از تسوید نفس و نتیجه حماقت. و الحمدلله وحده، و السلام علی من اتبع الهدی.
خط: نستعلیق، کا: ابوذر بن عبدالله سبزواری، تا: ۹۰۷ق، جا: مشهد رضوی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۴گ (۴۰۹پ-۴۲۲ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۸سم [ف: ۷-۳۰۲]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۰۹/۴-ف

نسخه اصل: تاشکند ۳۵۳ (۴۸۰/۲۵)؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ ۱۱گ (۳۵۸پ-۳۶۸ر)[فیلمها ف: ۲-۱۱۹]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۸۹۱/۳-ف

نسخه اصل: کتابخانه ملی ۲۲۴؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۱-۶۳۰]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۴/۵-ف

نسخه اصل: پاریس P. 39 (بلوشه ۱۵۶)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳سطر[فیلمها ف: ۱-۵۳۷]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۶۰/۱۰-ف

نسخه اصل: رامپور کتابخانه رضا ش ۷۸۷ (۱ و ۲) و ۸۶۶ (۳ تا ۱۰)؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۲-۱۱۰]

● **مکتوبات** / فلسفه / فارسی

maktūbāt

نقشبندی، محمد بن محمد، ۷۱۸ - ۷۹۱ قمری

naqšbandī, mohammad ebn-e mohammad (1319- 1390)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۹۲۳

آغاز: بسمله. مکتوب چهلم نیز شیخ محمد چتر صدور یافت؛
انجام: قومی متحیر شدند نقل کرد ... و به حضرت شما رسیدم تمام شد
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا با رویه پارچه [رایانه]

● **مکتوبات** / عرفان و تصوف، ادبیات / فارسی

maktūbāt

بدر عرفی، زین الدین، ق۸ قمری

badr ‘orfī, zayn-od-dīn(- 14c)

کتاب شامل صد مکتوب روان فارسی است در سیر و سلوک و ریاضت و پند و اندرز؛مشحون به حکایات و اشعار معروف از جلال الدین مولوی و دیگران که جهت مریدش قاضی شمس الدین نگاشته است.برخی نامه‌ها به برادر اعز قاضی صدر الدین خطاب گردیده است.عناوین برخی از مکاتیب به ترتیب عبارت است از: توحید،توبه،خشنودی خصمان،زهد و ... .

سبزوار؛ صد و بیست و پنج نسخه؛ شماره نسخه: ۱۲۵

آغاز: برادر اعز شمس الدین اکرمه الله فی الدارین بداند که توحید بر چهار درجه است.اول آنست که بزبان لا اله الا الله بگوید؛ **انجام:** سبعة اذرع یعنی اهل بهشت بی موی اندام و بی موی رو باشند.

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۰؛ افتادگی: انجام؛ نام مؤلف و عنوان در نسخه نیامده است اما با توجه به مندرجات و قراین مسلم می‌دارد مؤلف عارف معروف قرن هشتم زین الدین بدر عرفی از مریدان و شاگردان شرف الدین احمد بن یحیی منیری (۷۸۲ق) است؛ جلد: تیماج، ۱۶۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۷/۵سم [اوراق عتیق: ۲-۴۱۳]

● **مکتوبات** / ادبیات / فارسی

maktūbāt

منیری لاهوری، یحیی، ق۸ قمری

monīrī lāhūrī,yahya (- 14c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۵۸۶

نسخه نادر؛ بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

● **مکتوبات = مکتوبات امام ربانی** / نامه‌نگاری، عرفان و تصوف / فارسی

maktūbāt = maktūbāt-e emām-e rabbānī

فاروقی، محمد معصوم بن احمد، ۱۰۰۷ - ۱۰۷۹

fārūqī,mohammad ma‘sūm ebn-e ahmad (1007 - 1079)

خواجه محمد معصوم سرهندی معروف به عروة الوثقی که فرزند سوم امام ربانی مجدد الف ثانی شیخ احمد فاروقی سرهندی است مانند پدر خود مکتوباتی به شاگردانش نگاشته است. این مکتوبات توسط عده‌ای در سه دفتر جمع‌آوری شده است. مجموع این دفتر که در این کتاب جمع گشته دارای ۷۰۲نامه است (دفتر اول ۲۳۹ مکتوب، دفتر دوم ۱۵۸مکتوب، دفتر سوم ۲۵۵ مکتوب).

چاپ: پاکستان، کراچی، سول ایند ملتری پریس لمیتد، ۱۳۹۶ قمری، به اهتمام محترم لاله اسرار محمد خان صاحب حسب ارشاد سید زوار حسین.

[انستیتوی تاجیکستان ۱۰۴/۳؛میراث مشترک ایران و هند: ۲-۲۸۸]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۵۹۹

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امان الله در تاریخ ۸۶/۹/۴[رایانه]

● **مکتوبات** / نامه‌نگاری / فارسی

maktūbāt

شیرازی، ابراهیم، ق۱۱ قمری

Šīrāzī, ebrāhīm(- 17c)

اهدا به: شهاب الدین محمد شاه جهان (۱۰۳۷-۱۰۶۸ق) به پنجمین سلطان از امپراطوران مغول هند نوشته است.

[فهرستواره منزوی ۱۰۱۱/۸]

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۴۰۹/۲

آغاز: بسمله. حمد بی حد و غایت و سپاس افزون از احاطه هدایت و نهایت خداوندی را که بعلم وافی و حکمت کافی طایفه ای از خواص بنی آدم برگزیده و بمفتاح عنایت الازلیه و کفایة الابدیه در خزانه کنت کنزاً مخفیا برایشان گشاده بمنصب نبوة و پیغمبری اختصاص بخشیده؛ **انجام:** معنی نوراً علی نور رهنمای پی گم کنان وادی عرفان باشند فقراء تکیه مسکنت و نامرادی که در پس کوچه خمول نامپرداز شهرتند چشم براه و گوش برآواز دارند این مطلع را که: راز دار می‌پرستان نغمه پرداز است و بس ××بادبان کشتی می‌پرده ساز است و بس

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۷ق؛ کاغذ: هندی، جلد: چرم، ۴۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۳-۱۳۱۸]

● **مکتوبات** / نامه نگاری / فارسی

maktūbāt

کامل، محمد شرف، ق۱۱ قمری

kāmel, mohammad šaraf(- 17c)

مجموعه مکتوبات از محمد شرف، متخلص به «کامل»، به نام‌های: معزالدین ملک قمی (دائی مؤلف) ۳مکتوب؛ وحیدالدین حیدر ذهنی (ملک الشعرای دربار اکبر شاه هندی) ۲مکتوب؛ امیر محمد هاشم متخلص به سنجر۲مکتوب؛ مولانا محمد باقر دانش فن ۱مکتوب؛ خواجه محمود صبوحی گیلانی؛ نصیرالدین محمد امامی مهرآبادی ۳ مکتوب؛ جمال الدین، آقا حسین خوانساری ۱مکتوب؛ مولانا محمد غروری ۱مکتوب. مؤلف، هر مکتوب را به نام «شجره» نامیده و در آغاز شجره «۶» بعد از عنوان نامه، که به نام معزالدین ملک قمی، دائی مؤلف است می‌گوید: «راقم این اشتیاق نامه، محمد شرف المدعو

بکامل، به ذریعه و دست‌آویز این خزف ریزه چند که ریگ مفاوز سیلاب ...» و ما نام مؤلف را از این گفتار، گرفته‌ایم. مؤلف، از تذکرة الشعراء خود که شامل ۳۵۰/۰۰۰ بیت، از منظومات گزیده و منثورات پسندیده می‌باشد، نام برده است. شرح حال مؤلف و سال درگذشت او را در مأخذی نیافتیم؛ ولی از پیرامون مکانیه وی و فحوای کلمات او، چنین برمی‌آید که وی اهل کاشان و دوران زندگی‌اش قرن ۱۱ق و خواهرزاده «فخرالدین ملک قمی» (از مقربان دربار پادشاهی) بوده است و در نتیجه، این سؤال پیش می‌آید که آیا، کامل کاشانی که خواهرزاده امیر محمد (تقی الدین) کاشانی بوده است، همین مؤلف است؟ جواب دقیق این پرسش، نیاز به تحقیق شایسته دارد.

[تذکره نصرآبادی ۳۰۹؛ الذریعة ۹/۹۰۵/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۷۵/۱۱

آغاز: ... ارواح در میدان تعارف و توالف ازل کوی آشنایی و یکتا دلی بچوگان دوستداری توان ربود؛ **انجام:** اگر نبودی این شهر در بسیط زمین ×× کسی نجستی معموری از بساط زمان ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ کاغذ: شرقی، ۳۷گ (۱۶۱-۱۹۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۶/۵سم [ف: ۳۰-۴۸۴]

● **مکتوبات = مکاتبات** / مواعظ / عربی

maktūbāt = mokātebāt

حسینی خادم، معین الدین اشرف بن محمد صادق

hoseynī xādem, mo'īn-od-dīn ašraf ebn-e mohammad sādeq

نامه‌هایی است که مؤلف به جهت بعضی اشخاص فرستاده است، بیشتر مضامین این رسالات عرفانی است.

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۴۴۴/۲

آغاز: هذا کتاب من العبد النادم ... و بعد فقد سمعت انه نعاکم بالعزل ناع و دعاکم الی مقر العز و الکرامة راغ؛ **انجام:** و یحفظک من شر الاعداء ما اظلت الخضراء و اقلت الغبراء انک ولی النعماء و سمیع الدعاء

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۱۲ق؛ ۱۱گ (۲۲۰ر-۲۳۰پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۷×۱۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۹]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۲۹۴/۲-۳۰/۱۷۴

آغاز: بسمله هذا کتاب من العبد النادم ابن محمد صادق الصائم معین الدین اشرف الحسینی الخادم الی المولی المعظم ... میرزا یحیی ... وبعد فقد سمعت انه نعاکم بالعزل ناع؛ **انجام:** تحفظک من شرالاعداء ما اظلت الخضراء واقلت الغبراء انک ولی النعماء وسمیع الدعاء قریب مجیب والحمدلله وحده.

شامل دو نامه است که درنسخه حاضر به عنوان الحاق به رساله قبل (صحائف الوداد ادهم عزلتی خلخالی) آورده شده است، نامه اول خطاب به میرزا یحیی و نامه دوم خطاب به میرزا ابوالقاسماست که هر دو از امرای وقت بوده‌اند و مشتمل بر مواعظ و مطالب اخلاقی است؛ خط: نسخ، کا: محمدباقر بن محمد مصطفی، تا: سه‌شنبه ۱۸ رمضان ۱۲۲۸ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲۰×۱۳سم [ف: ۸-۴۵۳۳]

● **مکتوبات = ترسل** / نامه‌نگاری / عربی

maktūbāt = tarassol

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۱۶/۸

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۶۶ر- ۷۲پ) [ف: ۶-۲۲۷]

● **مکتوبات** / نامه‌نگاری / فارسی

maktūbāt

غیرهمانند:

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۵۶/۴

آغاز: سواد مکتوب امیر تیمور گورکانی به سید علی کیا نوشته: بتحیات و رأفت فراوان مخصوص بوده همگی همت همیون بر تمهید قواعد اشتیاق؛ **انجام:** چون حق تعالی مرا از آن ورطه بسلامت بیرون آورد دانستم که دل بر کار مخلوق نهادن و کار خالق با پس پشت

این نسخه مشتمل بر مکتوبات زیر است: ۱. نامه امیر تیمور به سید علی کیا، ۲. جواب سید علی کیا به امیر تیمور، ۲. نامه سلطان حسین میرزا، ۳. نامه سلطان حسین میرزا، ۴. نامه امیر علیشیر به خواجه افضل الدین و خواجه عبدالله مروارید، ۵. نامه حسین پادشاه به سلطان محمد فاتح استنبول، ۶. نامه حسین پادشاه به سلطان میرزا، ۷. جواب عریضه خواجه، ۸. نامه امیر تیمور به سلطان احمد جلایر، ۹. نامه شاهرخ به میرانشاه، ۱۰. نامه شاهرخ به برادرزاده خود، ۱۱. جواب حسن صباح به ملکشاه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در حاشیه به خط حمایلی؛ ۲۴گ، ۳۳ سطر[ف: ۱-۴۴]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۲۳۴/۲

در این قسمت نامه‌های زیر آمده است: ۱. نامه‌ای صوفیانه، ۲. نامه‌ای صوفیانه خطاب به امام مظفر نامی، ۳. در معنی آیه اینما کنتم و قول به معیت، ۴. نامه‌ای در عشق و عاشقی حقیقی، ۵. در مسأله حجاب، ۸ ابیاتی چند صوفیانه خطاب به امام مظفر، ۹. درباره الا ان اولیاء الله لایموتون یل ینقلون من دار الی دار، ۱۰. تحقیق درباب وحدت وجود، ۱۱. راجع به «و هو الذی ینزل الغیث بعدما قنطوا»، ۱۲. جواب مکتوب یازدهم، ۱۳. آیه «و یخشی الناس و الله احق ان تخشیه»، ۱۴. در رؤیت الهی، ۱۵. مکتوبیخطاب به

امام مظفر در سیر و سلوك، ۱۶. در نیستی و فریاد انا الحق، ۱۷. در عمل واقعی و خروج از بند الفاظ، ۱۸. راجع باین قول بایزید «انسلخت نفسی کما تنسلخ الحیة»، ۱۹. راجع به حدوث و قدم، ۲۰. راجع به مقالات مولانا مظفر. مکتوب ششم و هفتم در نسخه موجود نبود؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۸ص، ۲۴سطر (۱۹×۲۹)، اندازه: ۲۵×۳۸سم [ف: ۵-۳۴۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۷۲/۱۲

از شیخ عبدالجلیل به میر سید جلال و میر سید حامد و حسن و عبدالمؤمن و شیخ شیوخ و جان بیك و عبدالسلام و ایمان محمد و شیخ عبدالفتاح و شیخ منتهی و شیخ احمد سرهندی و دیگران و سی و نه نامه عرفانی است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل، تا: ۱۱۲۸ق؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مذهب، ۳۴ص (۲۸۳-۳۱۶)، ۱۱سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۱۴-۳۶۲۳]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۰۱۲/۲-۳۰/۸۲

آغاز: مکتوب سفر قبر بسم الله والحمدلله والصلاة والسلام علی رسول الله وبعد برادران صاحب ایمان کامل ودولت عاجل وآجل کردند آمین بعد ازسلام برادران خدای تعالی این عالم دنیا را؛ **انجام:** قصاص حیوان بی قرن از صاحب قرن می‌ستانند وخروس سرخروس دیگر مثلاً زخمدار کرده قصاص می‌گیرد پس که قضای بین البهائم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۷گ، ۲۰-۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۸-۴۵۳۳]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۶۱/۱

آغاز: ... موجب حرمان نشود اللهم العن ... قریش و حلیتها؛ **انجام:** فوضت امری الیك یا رب و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم هر که در مهمی پیش آید این کلمه را هفتاد بار بگوید اول و آخر درود فرستد فی الحال کفایت رسد بی شك و شبهه ندارد. حاوی چند نامه است که پاره‌ای از آنها واجد نصایح بسیار زیبایی است، در بین این نامه‌ها اشعاری چند آمده که آن خود نیز لطیف است، در یکی از مکتوبات از نور چشمی میرزا عبد الحسین نامبرده شده و نیز نام‌هایی دیگر چون میرزا محمد گلستانه و میرزا محمد حسین در آنها به چشم می‌خورد و در آخر این مکتوبات دعائی توصیه شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جا: تهران (احتمالا)؛ جلد: تیماج، ۷ص (۱-۷)، ۱۲سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۶-۲۲۲]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۴۶

آغاز: عهدنامه: بعد از ادای مراتب نغمه پردازی حمد و سپاس ایزدی؛ **انجام:** بحمدالله عاقل و کامل هستید با دوست بر افتادن در افتادن است باقی و السلام.

در ابتدای این نسخه یعنی قبل از مکتوبات چند صفحه شعر ادویه و مطالب راجع به حساب آمده، از صفحه ۱۴مکتوبات آغاز می‌شود بدین گونه: عهدنامه‌ای، مکتوبات میرزا مهدیخان استرآبادی منشی معروف نادر، عریضه‌ای در باب فتح دارالسلطنه هرات، چندنامه که پاره ای از آنها از آن میرزا مهدیخان است، نامه‌های به ملك قاسم میرزاکه نویسنده آن شناخته نشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۳؛ اغلب صفحات حمایلی ؛ جلد: مقوایی، ۱۰۰گ، ۱۹سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۶-۸۴۴]

۷. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: ۱۶/۱

در این مکتوبات نامه‌های زیر آمده: نامه‌ای از میرزا مهدی خان استرآبادی «در تعریف بیاض امامقلی میرزا»، «عروس‌نامه رضا قلی میرزا»، صورت «وقف‌نامه‌ای است در خصوص کتابهای راقم»، «وقف‌نامه‌ای که در خصوص وقف مزارع نوشته‌اند»، «وقفنامه‌ای است در خصوص وقف آسیا»، «رقمی که در خصوص گم گشتن مادیان نوشته‌اند»، «مراسله‌ای است در خصوص مطالب خمسه به خواندگار»، «فرمانی در خصوص فتح قلعه هرات به تمامی ولایات»، «نوشته‌ای از عالیشأن محمدرضا خان عبدلو»، «فرمانی که در خصوص عفو کردن تقصیرات ابراهیم خان ظهیرالدوله به الله یارخان»، «مراسله‌ای که بعد از رد کردن بعضی از مطالب جمعه نوشته‌اند»، «مراسله‌ای که برای میرزا یوسف وزیر مازندران نوشته‌اند»، «مراسله‌ای که در جواب مکتوب میرزا یوسف وزیر مازندران به طریق استهزا نوشته‌اند»، «رقمی که برای تحصیل خواجه را سرا نوشته»، «مراسله‌ای که در خصوص نوشتن قطعات در جواب مکتوب»، «تاریخ آمدن روس به استرآباد در ایام شاه سلطان حسین»، «نامه‌ای به عزیزی که انار و لیمو فرستاده بود»، «جواب مکتوب به احمد پاشا والی بغداد»، «رقم وزارت مهدیقلی خان در ایام شاه سلطان حسین آمده و عریضه ای که به تقریر تهنیت والی گری خراسان به خدمت اقدس نوشته»، «رقم در خصوص القاب صفی علی بیگ قاپوجی باشی در زمان شاه طهماسب نوشته‌اند»، «رقم ضابطه‌نویسی به اسم محمد خان نوشته‌اند، «رقم صدرات ممالك به اسم ابراهیم نوشته»، «عریضه‌ای که از جانب تیمورخان نصرالله میرزا به پادشاه هندوستان نوشته»، «رقم نظارت میرزا مهدی به کل باغات و امارات»، «رقم ایالت به اسم فتحعلی افشار»، «رقم خلعت دادن یکی از ملازمان»، «مراسله‌ای که به حکیمی نوشته»، «ایضاً مراسله‌ای که به حکیمی نوشته»، «مراسله‌ای که به عزیز از دوستان نوشته»، «ایضاً مراسله ای که به یکی از دوستان نوشته»، «دیباچه ای که به یکی از دوستان جانی و یکرنگان روحانی نوشته شده»، «مراسله‌ای به مرحوم سید مفید که التماس جماعت کرده نوشته است»، «رقعه ای که به محسنا قلندر نوشته شده»، «عریضه‌ای که در مبادی حال و تهنیت تسخیر اصفهان به خدمت اقدس نوشته»، «نامه امیر معصوم»، چند «دیباچه» که در آن میرزا مهدی خان قدرت نویسندگی خود را نشان داده آمده است، اکثر این مکتوبات از آن میرزا مهدی خان نصیر استرآبادی است؛ بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۴ص، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: -۴۱]

۸. شیراز؛ فروردین (آقای)؛ شماره نسخه: ۷
منشآت و نامه‌ها که به تاج الشعراء و مدیر روزنامه مکتب شیراز نوشته‌اند؛ بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۳۲۳ق[نشریه: ۵-۲۷۸]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۶۹
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از پوراندخت اربابی [رایانه]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۶۸۳
مجموعه‌ای از اسناد و نامه‌ها؛ بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۶/۶×۲۱سم [رایانه]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۵۷۸
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امان الله [رایانه]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۳۸۴
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ ۴۸ص، اندازه: ۱۱×۱۷/۸سم [رایانه]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۶۸۵/۳
آغاز: مکتوب اول: ای عزیز چون بروق شهود از حدقه غمام فیض یهدی الله بنوره من یشاء درخشیدن گیرد و روایح وصول از مهب عنایت؛ **انجام:** و جمله سر سبز و بارور گردد و غوامض اسرار و احییتنا به بلدة میتاً از پرده کمال بظهور انجامد تمت.
مجموعه ۱۸ نامه از عبدالقادر گیلانی(-۵۶۱ق) مؤسس مکتب صوفیانه قادریه است که توسط یکی از دوستدارنش گردآوری شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ ۲۲ص (۱۷۸-۱۹۹)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱/۳۳-۱۶۴]

←مکتوبات احمد سعید صاحب ← قلوب العارفین
←مکتوبات امام ربانی ← مکتوبات
←مکتوبات امام ربانی مجدد الف ثانی ← مکاتیب

● **مکتوبات امیر العلی** / نامه‌نگاری
maktūbāt-e amīr-ol ʻolā

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۴۵/۳
خط: نستعلیق، کا: حسن علی بک بن محمد علی بک، تا: ۳ رجب۱۳۱۸ق؛ کاغذ: هندی، ۳۵ص، ۲۳سطر(۱۵/۵×۲۸)، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: ۱۷-۴۷۳]

● **مکتوبات امیریه** / عرفان و تصوف / فارسی
maktūbāt-e amīrīye

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ - ۷۸۶ قمری
hamadānī, ʻalī ebn-e mohammad (1315 - 1385)
هشت نامه عرفانی است با نام و برخی بی‌نام: مکتوب حضرت امیر اقدس، مکتوب از همو به سلطان غیاث الدین، از همو در کبرطغانشاه، از همو به سلطان علاءالدین، از همو به مولانا نورالدین جعفر، از همو به میرزادگان.

چاپ: سی نامه از اورا دکتر محمد ریاض در مجله ادبیات تهران، ۱۳۵۴ش، شماره ۸۱-۸۴ چاپ کرده است

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۷۴/۱۰
آغاز: بسمله. قال الله تعالی افرایت ان متعناهم سنین ... در خبر است که جمعی از بزرگان صحابه از حضرت ... درخواست کردند؛ **انجام:** از ثواب بی نهایت صابران محروم نگرداناد، بمنه و کرمه، و الحمدلله وحده، و السلام علی من اتبع الهدی (تمام شد مکتوبات امیریه).
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۵/۵سم [ف: ۷-۳۱۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۴/۹-ف
نسخه اصل: پاریس P. 39 (بلوشه ۱۵۶)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳سطر[فیلمها ف: ۱-۵۳۸]

● **مکتوبات حکومتی** / اسناد / فارسی
maktūbāt-e hokūmatī

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۰۷۲
مجموعه ای از مکاتبات و دستورات حکومتی؛ بی‌کا، تا: ۱۱۴۱ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۳×۲۰سم [رایانه]

● **مکتوبات خواجه جهان** / ادبیات / فارسی
maktūbāt-e xāje jahān
شامل نامه‌هایی که خواجه جهان به افراد مختلف نوشته است از جمل: نسخه مکتوبه خواجه جهان الی المولی شیخ نورالدین خواجه عبیدالله، نسخه مکتوبه خواجه جهان الی الشیخ المحقق صدر الدین الرواس، نسخه مکتوبه خواجه جهان الی السلطان الاعظم ... السلطان محمد بن مرادخان الرومی، جواب کتب خواجه جهان الی الوزیر الکامل محمود پاشا الرومی، کتب خواجه جهان الی ولده الاعز المخاطب من الحضرت العالیة بملک التجار، ایضا کتب خواجه جهان الیه من ابیه بجلود والده علیه، کتب خواجه جهان الی السلطان علاء السلطنة والدین گیلانی، کتب الی المولی الفاضل فرید عصر مولانا جلال الدین محمد دوانی، کتب الی حضرت المولوی مولانا ابو سعید، کتب الی المولوی شرف الدین المخاطب بصدر جهان، کتب الی السلطان الاعظم سلطان حسین بایقرا، کتب الی السلطان حسین البایندری، کتب الی السلطان امیر زاده جهانشاه اللاری، کتب الی جناب سید العالم عبیدالله، کتب الی السلطان شرف آل رسول محمد الگیلانی، کتب الی السلطان علاء الدین الگیلانی، کتب الی المولی الفاضل شرف الدین المخاطب بصدر جهان، جواب کتب الی مولانا بو سعید، جواب کتب الی خلف المشایخ و

یحتمل المدح و ذم، کتب الی بعض القضاة، کتب الی بعض اولاده، کتب الی بعض اقاربه، کتب فی طلب الاصحاب ۱ و۲ و۳، جوابا عن شیخ محمود المنداوی، کتب الی بنات السلاطین، کتب الی بعض العارفین، کتب الی بعض السادات، کتب الی بعض العرفا، کتب الی بعض الافاضل، کتب من سلطان الهندالی سلطان الروم.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۲۰۷

خط: نسخ، کا: ابوالمجد تبریزی، تا: حدود۷۲۳ق؛ ۱ص (۳۶۸)[مختصر ف: -۷۹۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۴-ف

نسخه اصل: عزت قویون ش ۱۰؛ خط: نسخ، کا: ابوسعد مسعود بن ابی النجیب محمود بن احمد، تا: ۱۵ جمادی الثانی؛ ۱۹۲گ، ۱۷سطر[فیلمها ف: ۱-۱۰۵]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۹۳۱۹/۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۰ - ۳۳ سطر (۶×۱۷)، اندازه: ۹×۱۹/۵سم [ف: ۲-۳۸۳]

←مکتوبات خواجه محمد معصوم ﺑ وسیلة السعادة

● مکتوبات دولتین ایران و عثمانی / نامه‌نگاری، اسناد / ترکی - فارسی

maktūbāt-e dowlateyn-e īrān va ʻosmānī

شامل: دو نامه از حاجی میرزا آقاسی به صدراعظم عثمانی به زبان فارسی است در خصوص واقعه کربلای معلی، دو نامه جوابیه به زبان ترکی از صدراعظم عثمانی، صورت سوادنامه سلطانمراد خان رابع به شاه صفی به زبان ترکی در اوایل شوال ۱۰۴۹ق، سوادنامه نادرشاه به دولت عثمانی به زبان فارسی، نامه سلطان مرادخان رابع که به‌وساطت مصفطی پاشا وزیر اعظم تحریر یافته به زبان ترکی.

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۷۹۶

آغاز: صورت سواد کاغذیست که جناب اجل اعظم آقائی حاجی مدظله العالی سابقاً بجناب صدراعظم نوشته بود. جناب اقدس الهی بمضمون آیه شریفه و فی هدایه و ما خلقت الجن و الانس الالیعبدون. از آفرینش عبادت خواسته و بر خیر الواسط اتمام حجت و برای فرمایش اولم نعمرکم ما یتذکر و جاءکم النذیر معمر ساخته که اگر بقدر توان در اصلاح مفاسد عالم نکوشد و جام رحمت را در رعایت و محافظت و حراست بنی آدم ننوشد مورد این خطاب و مستحق عتاب باشد ... مقصود از زحمت این کلمات و تدبیر در این مسطورات آنکه صدمات بسیار از سرحد داران دولت علیه روم بساکنین سر حدات متوالیه و متواتره رسیده؛ **انجام:** شرح سنور نامچه مرحمت پناه سلطان مرادخان رابع که بوساطت مصطفا پاشای وزیر اعظم تحریر یافته. مشیت واردات رافع اسماء بغیر عماد حکمت و قدرت مبدع المرکبات عن الاضداد جل شأنه ... منشأ ثبات و دوام عالم ایجاد پادشاهان با عدل و داد و شهریاران مکارم اعتیاد ... حل و عقد امور ملک و ملت مأمور و ماذون و اختیار صلح و جنگ ... عساکر اسلام نصرت انجامی بغداد آلیندن قالدورب متوکلا علی الله تعالی ... مصطفی وزیر اعظم.

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ مجدول؛ ۹۴ص، ۷ سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۵-۷۱۷]

←مکتوبات شاه غلامعلی دهلوی ﺑ مکاتیب شریفه

● مکتوبات شیخ معصوم (منتخب) / نامه‌نگاری / فارسی

maktūbāt-e šeyx maʻsūm (mn.)

گزیده میان الله داد جیو صاحب داد صاحب فارسی، از مکتوب ۱۲ آغاز و می‌رسد به مکتوب ۲۷.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۱۹/۳

خط: نستعلیق، کا: عبدالله، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۷۲گ، ۲۲ سطر(۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۱۶-۷۶]

● مکتوبات عبدالجلیل به جلال الدین / نامه‌نگاری / فارسی

maktūbāt-e ʻabd-ol-jalīl be jalāl-od dīn

عبدالجلیل

ʻabd-ol-jalīl

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۸۸۹ ض

بی‌کا، تا: ۱۰۵۵ق[د.ث. مجلس]

● مکتوبات عرفانی / عرفان و تصوف / فارسی

maktūbāt-e ʻerfānī

نامه‌هایی عرفانی برخی از مشایخ صوفیه است به مریدان شان، از جمله به مولانا یار محمد وملا بدرالدین ونامه مجدد الف ثانی به میر محمد نعمان ونامه به مخدوم‌زاده خواجه محمد معصوم اکثر نامه‌ها از مکاتیب مجدد الف ثانی وخواجه عبدالباقی مشهور به خواجه باقی انتخاب شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۷۱۲-۳۹/۹۲

آغاز: مکتوب الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی سید المرسلین ... دانا وآگاه باش که سعادت تو بلکه سعادت جمیع بنی آدم وفلاح رستگاری همه د رذکر مولا ی خود است؛ **انجام:** حضرت خواجه نقشبند قدس سره بهمین معنی فرموده اند که

وجود عدم به وجود بشریت عود می‌کند اما وجود فنا بوجود بشریت عود نمی‌کند والسلام علی من اتبع الهدی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: مقوا، ۲۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۳۴]

● **مکتوبات فیضی (فیاضی)** / ادبیات / فارسی

maktūbāt-e feyzī (fayāzī)

فیضی، ابوالفیض بن مبارک، ۹۵۴ - ۱۰۰۴ قمری

feyzī, ab-ol-feyz ebn-e mobārak (1548 - 1596)

این کتاب را خواهرزاده و شاگرد وی در پنج «لطیفه» و سه «منطوق» گرد آورده است: لطیفه ۱. عرایض به والادرگاه؛ لطیفه ۲. مفاوضات فیاضی به شرفاوعلما و عرفا؛ لطیفه ۳. به حکمای معاصر؛ لطیفه ۴. به سلاطین مظفر الاعلام؛ لطیفه ۵. به ... و اخوان و اقارب؛ منطوقه ۱. مناجات فایض البرکات علامی، فهامی (برادر ابوالفیض)؛ منطوقه ۲. رقعات لطایف خیر الانامی؛ منطوقه ۳. مکاتیب متفرقه که اعزه و اقارب به شیخ فیضی نوشته‌اند.برخلاف تهمت بیدینی به فیضی و برادرش «علامی» دیباچه این کتاب اشعاری از فیضی در مدح امامان دربر دارد، گویا علت تهمت، شیعه بودن ایشان باشد.

[ریحانه ۳۷۹/۴]

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۳۳۸

آغاز: یا ازلی الظهور یا ابدی الخفا ... خاک ذره بیمقدار و بها، و نم قطره هست هست نما را؛ **انجام:** رقاصی ترانه فال و سور غزل نمک احوال سوق رو رقصیده تا روی صبر.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: شمیز پوست ماری، ۱۳۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱-۳۲۷]

● **مکتوبات کاک احمد** / عرفان و تصوف / فارسی

maktūbāt-e kāk ahmad

نودهی، احمد بن محمد معروف، - ۱۳۰۵ قمری

nowdehī, ahmad ebn-e mohammad ma'rūf(- 1888)

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۶۲۴/۱-۵۸/۷۴

آغاز: بسمله برادران طالب بدین و طاعت خصوصا مشتغلین بتحصیل علم یا تدریس نفیس
یازده مکتوب عرفانی است که کاک احمد به مریدانش نگاشته است با این عنوان‌ها: ۱. کیمیاء نبوی، ۲. ارهاصات، ۳. فضل علماء، ۴. نیکی با علما و طلبه، ۵. تعلیم مریدان، ۶. آداب کسبه، ۷. مکتوب اسفیه، ۸. عقاید، ۹. سفر قبر، ۱۰. سفر قیامت، ۱۱. معراج النبی؛ خط: نستعلیق، کا: محمد امین بن شیخ عبدالقادر بیگ نقشبندی، تا: ۶ ذیحجه۱۳۲۵ق؛ ۱۱۲گ (۱-۱۱۲)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۳۴]

۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۲۲۴

آغاز: الحمدلله و الصلوة و السلام علی رسول الله و بعد برادران و مریدان خیر فکرهای که در مکتوب فکر نویشته‌ام البته کرده‌اند و از آن‌ها فکر ها از جلال خدای تعالی؛ **انجام:** زیرا حدیث است که از اعظم اخلاق حسنه مؤمن است که اصلاً از استماع خبر دین سیر نمی‌شود. و السلام علی من اتبع الهدی و اجتنب الردی
نامه‌های عرفانی است که کاک احمد به مریدان خود نوشته است، نثر این نامه‌ها ساده و در اغلب آن‌ها نصایح و مواعظی برای مریدان ذکر شده است، این نامه ها به وسیله مریدان وی جمع آوری شده و به خطهای متفاوت نگاشته شده است.فهرست عناوین این مکتوبات چنین است: ۱. مکتوب الذکر، کاتب: معروف خیاری در ۲۴ ربیع الثانی ۱۲۹۸ق، ۲. مکتوب صلوة الحاجة، کاتب: عبدالعزیز عثمانی در ۱۷ رجب ۱۲۸۹ق، ۳. مکتوب فکر، ۴. مکتوب خاتمه فکر، ۵. مکتوب اسفار، کاتب: علی فوزالدین، ۶. مکتوب اسفار، در ۱۲۹۹ق، ۷. مکتوب فی بیان نعیم الجنة و لذایذها، ۸. مکتوب فی ربع النکاح و مبحث الکبائر، کاتب: معروف خیاری در ۱۲۹۸، ۹. مکتوب الریا، کاتب: معروف خیاری در ۱۲۹۸، ۱۰. خاتمه تفکر، کاتب: عثمان زلزلی در ۷ رمضان ۱۲۹۸ق، ۱۱. مکتوب فی نصایح اهل الخیام، کاتب: عبدالعزیز، ۱۲. مکتوب کبایر ظاهره، کاتب: معروف ملهوف عثمانی، ۱۳. مکتوب العقاید الاسلامیه، ۱۴. مکتوب آداب کسبه، کاتب: معروف المهلوف در رجب ۱۲۹۸، ۱۵. مکتوب تطفیف، کاتب: معروف خیاری در ۲۵ جمادی الاول ۱۲۹۸، ۱۶. مکتوب بدون نام، کاتب معروف در ۱۲۹۸، ۱۷. مکتوب عیوب النفس، ۱۸. مکتوب ارهاص، کاتب: معروف عثمانی در ۲۷ رجب ۱۲۹۸ق، ۱۹. مکتوب حرمت مسجد، ۲۰. چند دعا و حرز، ۲۱. مکتوب کبایر، در ۱۲ رمضان ۱۲۹۵ق؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۲۱۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۱۹۵]

←مکتوبات مجدد الف ثانی شیخ احمد سرهندی ⟵ هدایة الطالبین

● **مکتوبات محب الله** /- فارسی

maktūbāt-e moheb-ol lāh

الله آبادی، محب الله، - ۱۰۵۸ قمری

allāh-ābādī, moheb-ol-lāh(- 1648)

مشتمل است بر شانزده سؤال داراشکوه از شخ محب الله هندی و پاسخ او در باب اسلام و عرفان بدین شرح: سؤال ۱. چیست اندرین راه بدایت کار و نهایت کار؟ ۲. چیست معنی آنکه سید الطایفه در جواب ما النهایة فرمود الرجوع البدایة؟ ۳. کدام علم است که گفته اند آن را حجاب اکبر ...؟ ۱۱. در آنان استعداد شناخت محض برابر بود ...؟ ۱۵. طالب را بعد از موت، وصل مطلوب ممکن باشد یا نه ...؟. نامه کوتاهی هم در ادامه از

داراشکوه در باب اظهار نظر به پاسخ‌های محب الله آمده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۳۱۰

آغاز: بسمله. جامع علوم ظاهری و باطنی حاوی مراتب صوری و معنوی ... چیست اندرین راه بدایت کار و نهایت کار؛ **انجام:** آنچه از آن بهره برون آورده بود میخواست که در مسلک تحویل آورد نزد ایشان بفرستد ... اگر اشاره شود به تفصیل ظاهر نمود حواله کن

خط: نستعلیق شکسته، کا: رضی الدین محمد، تا: قرن ۱۲؛ در فهرست مشترک نسخه‌ای با عنوان سؤال و جواب داراشکوه و احمد صوفی شطاری آمده که آغاز آن با نسخه حاضر مطابقت دارد، لیکن در نسخه حاضر به صراحت به نام محب الله اله آبادی اشاره شده است، یادداشت مقابله با اصل نسخه؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [اهدائی رهبر: ۵-۱۹۷]

● **مکتوبات محمد افضل** / عرفان و تصوف / فارسی

maktūbāt-e mohammad afzal

عبدالعزیز بسمل

'abd-ol-'azīz besmel

مؤلف سال‌ها به دنبال یافتن شیخ و مرادی که مکمل باشد می‌گشته است تا به دیدار شیخ فتح محمد سیالکوتی - که برای دیدن مراد خود ملا نازک به کشمیر آمده بود - نائل شده و جهت توبه به خدمت ملا نازک رفته است و از دیدار وی او را حالی عرفانی دست داده، سپس برای دیدار پدر به سمت اله آباد رفته و در آنجا خبر فوت شیخ خود را شنیده است. در آن جا به خدمت شیخ محمد افضل رسیده و عنایت نامه‌ای مشتمل بر ارشاد دریافت کرده ست، و چون شیخ مکتوبات خود را به شیخ خوب الله اله آبادی می‌فرستاده و وی آنها را در اختیار مؤلف می‌گذاشته تا به مریدان ارسال نماید، مؤلف رونوشتی از آن مکاتیب را گرد آورده و در سه قسم مرتب گردانیده است: قسم ۱. عنایت‌نامجات قطب الاقطاب که به نام این احقر الانام به خط خاص صدور یافته است، مشتمل بر پنجاه و سه عنایت نامه؛ قسم ۲. مکاتیب نائب بر حق خلیفه مطلق که نامزد جامع مکتوبات شده؛ قسم ۳. مکاتیب ایشان که به نام دیگران نگاشته‌اند و به فقیر رسیده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۰۷۱

آغاز: حمد بی حد واجب الوجودی را که ممکنات را به وحدت وجود موجود نموده هزاران چشم را برای نظاره حسن عالم آرای خویش بر خویش گشاد

نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه کراچی - پاکستان؛ خط: نستعلیق، کا: فیاض بن نجم الدین، تا: جمعه ۱۷ شوال۱۲۰۶ق، جهت اکبر شاه غلام حیدر؛ مجدول، مصحح، با یادداشتی از غلام اعظم محمدی به سال۱۲۷۵ و یادداشتی از غلام حیدر در هبه کتاب به سید محمد خان به سال ۱۲۶۲ و یادداشتی از محمد زاهد محمدی اخملی به سال ۱۲۸۴ آمده که کتاب را شاه محمد بشیر صاحب به وی داده و یادداشتی از سید محمد شاه به محمدی فاخری به سال ۱۲۳۹؛ ۴۸۲ص[عکسی ف: ۶-۹۰]

←مکتوبات معصومیه < مکتوبات

←مکتوبات منیری < مکاتیب

←مکتوبات مولانا جلال الدین رومی < الترسل للتوسل الی التفضل

←مکتوبات واجد علی شاه < محبت نامه ها

● **مکتوبات و عریضه‌های ادبی و عرفانی و دینی و اخلاقی** / ادبیات / فارسی

maktūbāt va 'arīze-hā-ye adabī va 'erfānī va dīnī va axlāqī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۱۴/۲-ف

نسخه اصل: شماره ۴۰۷ کتابخانه گنج بخش. به فارسی سبک هندی؛ بی کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۳-۲۱۰]

● **مکتوبات و نامه‌های دوره قاجار** / اسناد / فارسی

maktūbāt va nāme hā-ye dowre-ye qājār

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۴۷۷/۴

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: گالینگور، ۳۰ص (۶۵-۹۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۵۰-۲۲۲]

● **مکتوب از زبان قلندران** / ادبیات / فارسی

maktūb az zabān-e qalndarān

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۳/۱۸-ف

نسخه اصل: لالا اسماعیل ش ۴۸۷ر؛ بی‌کا، تا: قرن ۸؛ ۲گ (۱۵۵پ-۱۵۶ر)[فیلمها ف: ۱-۵۰۲]

● **مکتوب از طهران** / نامه‌نگاری / عربی

maktūb az tehrān

طباطبائی سنگلجی، محمد بن صادق،- ۱۳۳۰ قمری

tabātabā'ī sangelajī, mohammad ebn-e sādeq(- 1912)

یادداشتی است از سید محمد سنگلجی (گرد آورنده دفتر حاضر) درباره مکتوبی که برادرش سید احمد طباطبائی در ۱۳۰۷ از طهران نوشته و در آن از رؤیایی که در تهران به میرزای

شیرازی منسوب شده سؤال کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۲۱/۲-طباطبائی
آغاز: بسمله کتب الی اخی السید احمد ... من الطهران و انا فی سامراء انه قد اشتهر فی الطهران ان جناب حجة الاسلام ... رای فی المنام ان الحضرة السلطانیه
کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۱ص (۱۰پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲۳-۷۸۲]

● **مکتوب از غیاث الدین وزیر** / نامه‌نگاری / فارسی
maktūb az qīyās-od dīn vazīr
نامه‌ای است از خواجه غیاثالدین محمد، فرزند رشید الدین فضل الله (وزیر ابوسعید بهادر خان) در ابراز همدردی درمرگ ابوسعید و مشتمل است بر اشارات به مسائل تاریخی و پاره‌ای از نکات پنهانی تاریخ. مخاطب در این نامه خواجه مجدالدین محمداست. تاریخ مرگ ابوسعید ۱۳ ربیع الثانی ۷۳۶ق و تاریخ کتابت نامه حاضر ۱۹ رمضان ۷۳۶ق بوده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۲۰۹
آغاز: این نسخه مکتوبی است کی مخدوم جهانان ...
کا: ابوالمجد تبریزی، تا: ۱۹ رمضان۷۳۶ق؛ جلد: تیماج، ۲ص (۷۳۳-۷۳۴)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۱۱۱]

● **مکتوب افلاطون الی عیسی = کتاب ارسطو طالیس الی عیسی** / نامه‌نگاری / عربی
maktūb-u aflāṭūn ilā ʻīsā = k.-u arasṭū ṭālīs ilā ʻīsā
؟ افلاطون، ۴۲۷؟ - ۳۴۷ ؟ قبل میلاد
aflātūn (-427 - -347)
این نامه در برخی نسخه‌ها به افلاطون و در برخی دیگر به ارسطو نسبت داده شده است که قطعاً هر دو نادرست است.
آغاز: یا طبیب النفوس المریضة بداء الجهالة

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷/۲-فیروز
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: سلطان علی، تا: ۸۸۶ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱ص (۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف: ۲۱-۱۸۱]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۰۷/۷۱
نامه افلاطون به عیسی و پاسخ او؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱ص (۲۱۲پ)، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۱۷-۴۵۶]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۳۸/۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** الی صراط المستقیم.
خط: نستعلیق، کا: حسینی مازندرانی، علی بن ابوالحسن، تا: ۱۲۴۱ق؛ جلد: تیماج، ۱ص (۱۰۳)، ۱۸سطر(۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۱۹۷]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۰۲/۲۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۷۷ق؛ ۲ص (۳۳۹-۳۴۰)[ف: ۱۴-۳۵۳۳]

● **مکتوب اکبر شاه کورگانی به شاه عباس** / اسناد / فارسی
maktūb-e akbar šāh kūrgānī be šāh ʻabbās

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۸۷/۳۶
آغاز: ستایش و نیایش عتبه کبریایی احدیت جل جلاله قدسه بمثابه یست که اگر احدیت جل جلاله قرسه بمثابه یست که اگر جمیع نقاط عقول
خط: نسخ کهن معرب، بی‌کا، تا: باتاریخ قرن۱۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۳گ (۷۵پ- ۷۷ ر)، اندازه: ۱۵/۱×۲۸/۴سم [ف: ۲۹/۲-۷۳۳]

● **مکتوبإلی أخیه الشیخ قطب الدین محمد** / عرفان و تصوف / عربی
maktūb-un ilā ʼaxīh-i aš-šayx quṭb-ul dīn muḥammad
حموی، محمد بن مؤید، ۵۸۶ - ۶۴۹ ؟ قمری
hamavī, mohammad ebn-e moʼayyed (1191 - 1252)
نامه‌ای است منظوم و منثور، با اظهار اشتیاق و حنین، با زمینه ارشاد و تذظیر سلوکی به برادر.
[ریحانة الأدب: ۲۵/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۶۲/۱۲
آغاز: کتب الیه و الدموع سواجم ×× کتاب محب حابه الصبر؛
انجام: أنت الحیوة و أنت السمع و البصر ×× کیف احتمالی و مالی عنك مصطبر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: شرقی، ۳گ (۵۴-۵۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۵×۸سم [ف: ۳۶-۲۶۸]

● **مکتوب الی الخاص لمحروسة رها من دیار بکر مدح زوجیة امرأة** / نامه‌نگاری / عربی
maktūb-un ila-l xāṣ li-maḥrūsat-i rahā min dīyār-i bakr madaḥ-a zawjīyyat-i imraʼat-in
تهرانی، ابوبکر، ق۹ قمری
tehrānī, ābū-bakr(- 15c)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۷۸۱/۹
با ابیاتی از او؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا[ف: ۷-۳۷]

● **مکتوب الی السید صدرالدین القمی** / نامه‌نگاری / عربی
maktūb-un ila-s sayyid ṣadr-id-dīn al-qumī
ماحوزی، حسین بن محمد، – ۱۱۸۱ قمری
māhūzī, hoseyn ebn-e mohammad(- 1768)
[الذریعه ۱۶۳/۲۲]

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۶۷/۶
خط: مختلف، بی‌کا، بی‌تا؛ جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: ۱–۲۴۶]

● **مکتوب الی الشیخ محمد بن محمد زمان الکاشانی = تقریظ مرآة الازمان** / تقریظ / عربی
maktūb-un ila-š šayx muḥammad ibn-i muḥammad zamān-il kāšānī = taqrīz-u mir'āt-ul azmān
قزوینی، عبدالنبی بن محمد تقی، ۱۱۲۵–۱۱۹۷؟ قمری
qazvīnī, 'abd-on-nabī ebn-e mohammad taqī (1713 - 1783)
وابسته به: مرآة الازمان = ابطال الزمان الموهوم؛ اصفهانی، محمد بن محمد زمان (قرن ۱۲)
صورت نامه عبدالنبی بن محمد تقی قزوینی به محمد بن محمد زمان کاشانی مؤلف مرآة الزمان است. وی در این نامه ضمن تعریف و تمجید از مرآة الزمان به حواشی و تعلیقاتی که بر این اثر نگاشته اشاره کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۷۵/۲
آغاز: صورة ما کتبه ... بسمله یعرض الفقیر الضئیل؛ **انجام:** و لنا خیر مؤل ... محبکم المخلص عبدالنبی بن محمد تقی القزوینی نزیل خراسان لتدریس مدرسة فی قریة فیها یقال لها کاخک من اعمال جنابد
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، مصحح، محشی برخی با نشان «منه دام ظله العالی»؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ ۳ص (۳۹–۴۱)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۲–۲۹۵]

←مکتوب الامام الغزالی الی عین القضاة الهمدانی ← العینیة

● **مکتوب امیر رضی بن علی به ترکه و جواب آن** / نامه‌نگاری / فارسی
maktūb-e amīr razī ben 'alī be torke va javāb-e ān
ترکه اصفهانی، علی بن محمد، – ۸۳۶؟ قمری
torke-ye esfahānī, 'alī ebn-e mohammad(- 1433)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۲۹/۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: آغاز قرن ۱۰[ف: ۷–۱۴۳]

● **مکتوب امیر فیاض الی صدقات مالک الرق** / نامه‌نگاری / عربی
maktūb-u amīr fayāḍ ilā ṣadaqāt-i mālik-ir riq

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۱۲/۴۳–ف
نسخه اصل: نسخه ش ۲۱۶ کتابخانه تقوی که اکنون در کتابخانه مجلس شورای ملی است ۶۴۶۱۴–۴۵۵۹؛ کا: عبدالحی، تا: ۸۲۲ق، جا: ماردین در شمال عراق[فیلمها ف: ۱–۶۲۰]

● **مکتوب برای جامی** / نامه‌نگاری / فارسی
maktūb barāye jāmī
مکتوبی است کوتاه با این عنوان «مکتوبی که برای مولانا عبدالرحمان جامی فرستاده شد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۲۱/۴
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۰–۱۹۶۹]

● **مکتوب به امام فخر رازی** / نامه‌نگاری / عربی
maktūb be emām fax-e rāzī
سهروردی، عمر بن محمد، ۵۴۲ – ۶۲۲ ؟ قمری
sohravardī, 'omar ebn-e mohammad (1148 - 1226)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۹۴/۵
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶۵۳ق؛ ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲–۳۵۲]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۲۱/۶–ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱–۷۲۵]

● **مکتوب به برهان الدین جاجرمی** / نامه‌نگاری / عربی
maktūb be borhān-od dīn jājarmī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۹۴/۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶۵۳ق؛ ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲–۳۵۲]

● **مکتوب به حضرت خواجه زاده** / نامه‌نگاری / فارسی
maktūb be hazrat-e xāje zāde
شیخ حسین خراسانی
šayx hoseyn xorāsānī

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۱۲/۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص [ف: ۷–۸۰]

→مکتوب به خواجه قطب الدین ←نامه‌ها

● **مکتوب به خواجه نصیر طوسی و پاسخ خواجه /**
نامه‌نگاری / فارسی
maktūb be xāje nasīr-e tūsī va pāsox-e xāje
صدرالدین قونیوی، محمد بن اسحاق، ۶۰۷ - ۶۷۳ قمری
sadr-od-dīn qūnīyavī, mohammad ebn-e eshāq (1211 - 1275)
[مشترک پاکستان ۸۵۸/۵؛ الذریعة ۱۷۱/۲۲؛ نسخه‌های منزوی ۱۴۴۷/۲]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۳۹۰/۳-۸/۱۰۰
آغاز: مکتوب الشیخ صدرالدین القونوی للمولی الاعظم نصیرالدین والملة انار الله برهانه مازال سمعی تعی من طیب ذکرما ××یزری علی الروض غب العارض الهتن. گوش ایام ولیالی باستماع مآثر ومعالی؛ **انجام:** وآن پرتو تجلی درمیان اهل کمال تابنده وپاینده بحق حقه
از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق خوانا، کا: یمینی، تا: ۲۳شوال ۱۳۸۲ق؛ ۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [ف: ۸-۴۵۳۲]

● **مکتوب به روزنامه تایمز** / اسناد / فارسی
maktūb be rūzname-ye tāymz
شوستر، ویلیام مورگان، ۱۸۷۷ - ۱۹۶۰ میلادی
Šūster, vīlīyām morgān (1877 - 1960)
مارگن شوستر امریکایی به درخواست دولت وقت ایران در سال ۱۳۲۹ق برای تنظم مالیه و تصدی پست خزانه‌داری کل به ایران آمده و مشغول کار در وزارت مالیه شده است. استف در اکتبر ۱۹۱۱ میلادی، روزنامه تایمز لندن مقاله‌ای در مورد اظهارات شوستر راجع به ضدیت دولتین روس و انگلیس با اصلاح مالیه ایران درج می‌کند، مستر شوستر این مکتوب را در ۲۱ اکتبر ۱۹۱۱ مطابق با ۲۷ شوال ۱۳۲۹ق در جواب روزنامه تایمز نوشته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۱عکسی
آغاز: آقای مدیر روزنامه طایمس بموجب تلگراف روز از لندن؛ **انجام:** لذا امیدوارم که روزنامه طایمس ... در اینگونه بیانات من راجع برفتار بعضی از دول نسبت بایران، خارج از انصاف و عاری از صحت است، تکذیب خواهد نمود. امضاء: مارگن شوستر، خزانه درا کل ایران
نسخه اصل: کتابخانه سید حسن تقی زاده؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۲۷ شوال۱۳۲۹ق؛ ۷گ[عکسی ف: ۱-۱۸۴]

● **مکتوب به شیخ محمد شاه بن سلطان خان /**
نامه‌نگاری / فارسی
maktūb be šeyx mohammad šāh ebn-e soltān xān
همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ - ۷۸۶ قمری
hamadānī, ʻalī ebn-e mohammad (1315 - 1385)
چاپ: سی نامه از اورا دکتر محمد ریاض در مجله ادبیات تهران، ۱۳۵۴ش، شماره ۸۱-۸۴ چاپ کرده است

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۷/۱۴-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۲۸۷۳؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ ۵گ (۳۷۷-۳۸۱)، ۱۷سطر[فیلمها ف: ۱-۴۶۴]

● **مکتوب به عبدالمؤمن بهادرخان** / نامه‌نگاری / فارسی
maktūb be ʻabd-ol-mo'men bahādorxān
جزایری، عبدالله بن نورالدین، ۱۱۱۲ - ۱۱۷۳ قمری
jazāyerī, ʻabd-ol-lāh ebn-e nūr-od-dīn (1701 - 1760)
رساله‌ای است که ملاعبدالله شوشتری به سلطان عبدالمؤمن بهادرخان نوشته و مطالبی رادرقتل عام مردم مشهد وهرات ودیگر اماکن به وی تذکره داده ودرضمن به برخی مباحث اعتقادی اشاره نموده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۲۳۴/۲
آغاز: شمساً لسماء العدالة والرفعة و العزو المکان المدعو به عبدالمؤمن بهادرخان به ذروه عرض پادشاه ملک رفعت فلک منقبت رفیع الشأن منیع المکان الموصوف بمدایح الأخلاق؛ **انجام:** مکن مکن که ره جور راکناره نباشد ××مکش مکش که پشیمان شوی و چاره نباشد
خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۳۸پ-۵۰پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۸]

● **مکتوب به علاء الدین بن صاحب دیوان** / نامه‌نگاری / عربی
maktūb be ʻalā'-od-dīn ben sāheb d.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۹۴/۸
خط: نسخ، بی کا، تا: ۶۵۳ق؛ ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۳۵۲]

● **مکتوب به عماد الدین عمر بن محمد حمویه /**
نامه‌نگاری / عربی
maktūb be ʻemād-od-dīn ʻomar ebn-e mohammad hammoya

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۹۴/۷

خط: نسخ، بی کا، تا: ۶۵۳ق؛ ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۳۵۲]

● **مکتوب به محمد قمقام** / نامه‌نگاری / عربی

maktūb be mohammad-e qamqām

قزوینی، عبدالنبی بن محمد تقی، ۱۱۲۵-۱۱۹۷؟ قمری

qazvīnī, ʻabd-on-nabī ebn-e mohammad taqī (1713 - 1783)

صورت مکتوب عبدالنبی بن محمد تقی قزوینی نزیل خراسان جهت تدریس در مدرسه قریه کاخک گناباد به حاج شیخ محمد قمقام صاحب کتاب مرآة الازمان.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۹۴/۱

بی کا، بی تا؛ ۱ص، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱-۳۴۵]

● **مکتوب به مولانا شاه محمد** / نامه‌نگاری / فارسی

maktūb be mowlānā šāh mohammad

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۱/۳۳-طباطبائی

آغاز: هو زبان ناطقه در وصف شوق ما لال استچه جای کلك بریده زبان بیهده گوست ... فواتح تسلیمات فاخره ... اتحاف خدمت جناب افادت ... اعلم الحکماء و المتکلمین ... رئیس المحدثین و المفسرین مولانا محمد المدعوبشاه محمد ... می گرداند ...

خط: نستعلیق خوب، بی کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ کاغذ: اصفهانی، ۱ص(۳۴۲ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۲۲-۲۲۱]

● **مکتوب به میرزا ابراهیم همدانی** / نامه‌نگاری / فارسی

maktūb be mīrzā ebrāhīm hamadānī

صوفی تبریزی، عبدالباقی، - ۱۰۳۹ قمری

sūfī tabrīzī, ʻabd-ol-bāqī(- 1630)

مکتوبی به میرزا ابراهیم همدانی است که پس از حمد خدا و پاره‌ای از مطالب دینی در ذیل «الانصاف» مندرج در این مکتوب می گوید: من تفسیر بیضاوی را به خط خود نوشتم و در عین علاقه‌مندی به آن مجبورم که آن را به فروش برسانم

تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: ۱۴/۲

آغاز: هو مکتوب مولانا عبدالباقی تبریزی؛ **انجام:** بار دیگر روزی آن مخلص گرداناد بالنبی و آله الامجاد.

بی کا، تا: محتملاً قرن۱۱؛ به خط حمایلی؛ کاغذ: دولت آبادی و اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۴ص (۲۹۳-۲۹۶)، ۱۶ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۲/۵سم [ف: -۳۸]

● **مکتوب بی نقطه** /- فارسی

maktūb-e bī noqte

از میرزا کاظم منشی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۰۹/۹۵

خط: نستعلیق، کا: محمد حکیم هندی، تا: قرن ۱۱؛ ۱ص (۲۹۸)[ف: ۳۸-۲۹۵؛ فهرست رایانه‌ای: ج۴-۹۸۵]

● **مکتوب پادشاه ایران به سلطان محمد عادلشاه** /اسناد /فارسی

maktūb-e pādešāh-e īrān be soltān mohammad ʻādelšāh

مکتوب پادشاه ایران به سلطان محمد عادل‌شاه‌پس از برگشت از ایروان و ا خبار فتح آنجا به دربار هند به وسیله احمدخان بیك قورچی باشی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۹۱/۵۳

بی کا، تا: قرن ۱۱؛ ۶گ (۱۷۸-۱۸۳)[ف: ۹-۱۳۹۹]

● **مکتوب پادشاه هندوستان داراشکوه** / نامه‌نگاری / فارسی

maktūb-e pādešāh-e hendūstān dārā-šokūh

داراشکوه بابری، شاهزاده هند، ۱۰۲۴ - ۱۰۶۹ قمری

dārā-šokūh-e bāberī, šāhzāde-ye hend (1615 - 1659)

مکتوب پادشاه هندوستان داراشکوه و سؤالات او از شیخ محب الله هندوستان اله آبادی فارسی.

تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۴۰۵۷/۱۵۰

آغاز: قل الله ثم ذرهم. جامع علوم ظاهری و باطنی حاوی مراتب صوری و معنوی؛ **انجام:** ای آنکه شب و روز خدا می‌طلبیکوری مگر از خویش جدا می‌طلبی

خط: شکسته نستعلیق، کا: حاج محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، تا: ۱۲۶۱ق؛ کاغذ: قورخانه، جلد: میشن، ۳گ (۲۷۰پ-۲۷۲پ)، اندازه: ۱۹×۲۳/۵سم [ف: ۷-۱۹۵]

● **مکتوب جناب مقصدی** / شعر / فارسی

maktūb-e jenāb-e maqsadī

تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۵۰۱۴/۸

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۲[ف: ۸-۱۶۸]

● **مکتوب حکمت اسلوب** / ادبیات / ترکی

maktūb-e hekmat oslūb

از زبان فضولی بغدادی.

تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۱۵۳۹/۷

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۴[ف: ۵-۲۸۶]

● **مکتوب خواجه احرار** / نامه‌نگاری / فارسی
maktūb-e xāje ahrār
احرار، عبیدالله بن محمود، ۸۰۶ - ۸۹۵ قمری
ahrār, ‘obeyd-ol-lāh ebn-e mahmūd (1404 - 1490)
در عنوان نسخه آمده: «مکتوبی که حضرت خواجه عبیدالله از برای سید حسین طائفی نوشته بودند نقل کرده شد به جهت تبرک».
[فهرستواره منزوی ۹۵۹/۸]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۲۱/۱۲
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص(۱۴۰)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۹۷۵]

● **مکتوب در جواب مکتوب شیخ معروف نودهی** / نامه‌نگاری / عربی
maktūb dar javāb-e maktūb-e šeyx ma‘rūf nowdehī
مزوری، یحیی بن خالد، - ۱۲۵۲
mozavverī, yahyā ebn-e xāled(- 1252)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۳۱/۱۲۱
آغاز: بسمله.اما بعد فالمنهی الی جنابکم هو قد بلغنا مکتوبکم و فهمنا ما فیه فیا اخی ان انکارکم علی مرشدنا الشیخ الخالد
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن مذهب، ۱ص (۲۳۴پ)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۳، اندازه: ۱۳×۲۷/۷سم [ف: ۲۹/۱-۳۸۰]

←مکتوب درویش شیرازی به میر سید علی بروجردی ← جواب نامه میر سید علی بروجردی

● **مکتوب سبریکودا به امپراطور روس** / نامه‌نگاری، خط /فارسی
maktūb-e sabrīkūdā be emperātūr-e rūs
ترجمه نامه‌ای است تهدیدآمیز به امپراطور روس از طرف زنی به نام «سبریکودا» (بسریکودا) که دارای ۵۶ سال سن و سابقاً از نویسندگان معروف کتب تربیتی بوده و بیست سال از عمر خود را دراین راه صرف نموده و شرح حال این زن به نقل از روزنامه «تان»فرانسه و نامه او به امپراطور و چند تن از وزرای دیگر وی به نقل از روزنامه «تایمز» (طمیس)انگلیس در اینجا ترجمه شده است.

تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: ۴۷/۹
آغاز: این نسخه ترجمه مکتوب است که زنی سبریکودا نام بامپراطور روس نوشته است بعین از روزنامه طمیس انگلیس ترجمه و نقل شده؛ **انجام:** این بیان واقع و حالت حالیه سلطنت و دولت متمدنی مثل ... (یکی دو سطر آن پاک شده).

بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوایی، ۷ص (۱۹۹-۲۰۶)، ۱۹سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: -۸۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۰۴/۹
نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۳-۲۵۳]

● **مکتوب سلطان عثمانی به شریف مکه در باره غارت قافله حجاج** / تاریخ، نامه‌نگاری/ عربی و فارسی
maktūb-e soltān-e ‘osmānī be šarīf-e makke dar bāre-ye qārat-e qāfele-ye hajjāj

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۶/۲۸۹
به انشای ابوالسعود افندی (ابوالمسعود کذا)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۵۶۷)[مختصر ف: -۷۹۴]

● **مکتوب سلمان فارسی به عمر بن خطاب** / تاریخ اسلام / عربی
maktūb-e salmān-e fārsī be ‘omar-e bn-e xetāb
سلمان فارسی، - ۳۶ قمری
salmān-e fārsī(- 657)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۸۰/۲۱
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۲ص (۱۲۵-۱۲۶)[مختصر ف: -۷۹۴]

● **مکتوب سید حسین اخلاطی** / جفر / عربی
maktūb-e sayyed hoseyn-e axlātī
اخلاطی، حسین بن علی، ق۹ قمری
axlātī, hoseyn ebn-e ‘alī(- 15c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۱۹/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲ص (۶۰۱-۶۰۲)[مختصر ف: -۷۹۴]

● **مکتوب سید حسین اخلاطی** /- عربی
maktūb-e sayyed hoseyn-e axlātī
اخلاطی، حسین بن علی، ق۹ قمری
axlātī, hoseyn ebn-e ‘alī(- 15c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۹۶/۳
آغاز: الحمدلله الذی بالتقوی تقوی عن الهبوط الی مهاوی اللغات
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۲۸-۸۴۱ق؛ تملک: محمد حسین حسینی در تبریز در ۱۰۱۶ق؛ مهر: «عبده علی نوری ۱۱۹۶ هـ» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۳سم [ف: ۳۲-۲۳۵]

● مکتوب شارل مسمر به صدر اعظم عثمانی (ترجمه) / نامه‌نگاری / فارسی

maktūb-e šārl masmar be sadr-e a'zam-e 'osmānī (t.)

پیشخدمت باشی، محمد علی، ق۱۴ قمری

pīšxedmat bāšī, mohammad 'alī(- 20c)

تاریخ تألیف: دوم مارس ۱۸۶۹م؛ تاریخ ترجمه: ۱۸۷۰م

اهداء به: اصل مکتوب به: صدر اعظم عثمانی و ترجمه به مظفرالدین شاه

در این نامه مسمر مفصلاً وضع خرابی مسلمانان و ملت شرق و علت عقب‌افتادگی آنها را شرح می‌دهد و نیز پیشنهاد می‌کند که چه باید کرد تا از این ورطه جست.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۹/۱

آغاز: ترجمه مکتوبست که شارل مسمر فرانسوی؛ **انجام:** و بعد از آن حروف مصوته را باندرون آنها داخل کمر (کذا؟) نمودن لازم است و بس تمام شد

خط: نستعلیق شکسته خوش، کا: ابوتراب طباطبائی پیش خدمت اعتضاد السلطنه، تا: ۱۳۰۱ق، جا: تبریز؛ جلد: تیماج، ۱۸ص (۵-۲۲)، ۱۶ سطر(۹/۵×۱۸)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۱-۱۴۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۳۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۳-۹۷]

۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۴۳/۴

آغاز: مبداء ترقی ... وقتیکه انسان بدقت تمام بتحقیق قوایم ارکان ملت اسلام ملاحظه مینماید خیال او بلااختیار توقف میکند؛ **انجام:** این خیال نیز مانند سایر خیالات بزرگ مبنی بر بنای ساده است تنها حروف صامته را از یکدیگر جدا کردن و بعد از آن حروف مصوته را باندرون آنها داخل نمودن لازم است و بس و السلام.

خط: نستعلیق، کا: علی، تا: ۱۳۲۴ق؛ جلد: چرمی، ۱۰گ، ۱۷-۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳-۱۳۱۹]

● مکتوب الشاه الصفوی الی شریف مکه / ادبیات / عربی

maktūb-uš šāh-iṣṣafawī ilā šarīf-i makka

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۶/۱۹۷

به انشای شیخ بهاء الدین محمدعاملی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲ص (۴۱۲-۴۱۳)[مختصر ف: -۷۹۴]

● مکتوب شرف الاسلام محمد شهرستانی به تاج الدین محمد سهلانی / نامه‌نگاری / عربی

maktūb-e šaraf-ol-eslām mohammad šahrestānī be tāj-od-dīn mohammad sahlānī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۹۹/۱۰

آغاز: المباحثة حرس الله مجد سیدنا شرف الزمان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۵۷۰ق؛ اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۲-۳۵۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۹۴/۱۰-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۱-۵۶۴]

● مکتوب صدر اعظم عثمانی به سلطان عثمانی / نامه‌نگاری / فارسی

maktūb-e sadr-e a'zam-e 'osmānī be soltān-e 'osmānī

صدر اعظم، فوآد پاشا، ق۱۳ قمری

sadr-e a'zam, foād pāšā(- 19c)

تاریخ ترجمه: محتملاً ۱۳۰۱ق

این مکتوب که فراهم‌آورده میرزا محمد علی پیش‌خدمت‌باشی است در آن فؤاد پاشا، صدر اعظم عثمانی، هنگام وفات آنچه از تجربیات خود در دوران صدارت فراگرفته است به اضافه علت نابهنجاری وضع سیاسی و انتخاب راه‌های سودمند برای غلبه به این سیه‌روزگاری‌ها را می‌آورد و برای شاه وقت ارسال می‌دارد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۹/۳

آغاز: مکتوبی است که صدر اعظم دولت علیه عثمانیه فوآد پاشا در هنگام وفات خود؛ **انجام:** ازین عالم فانی بدون تأسف و ندامت از اعمال ناشایسته در می‌گذرد

خط: نستعلیق شکسته خوش، کا: ابوتراب طباطبائی، تا: ۱۳۰۱ق، جا: تبریز؛ جلد: تیماج، ۱۳ص (۶۷-۷۹)، ۱۶ سطر (۹/۵×۱۸)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۱-۱۴۶]

←مکتوب عبدالباقی ← نامه به میرزا ابراهیم همدانی

● مکتوب عبدالله النجاشی الی الامام جعفر الصادق (ع) / حدیث / عربی

maktūb-u 'abd-ul-lāh-in najāšī ila-l imām ja'far-iṣṣādiq

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۶/۱۲۴

به روایت شهید ثانی زین الدین بن علی العاملی؛ خط: نستعلیق، کا: نظام الدین احمد غفاری مازندرانی، تا: صفر۱۰۵۲ق؛ ۵گ (۲۶۴ — ۲۶۸)[مختصر ف: -۷۹۵]

←مکتوب عرفانی ← سیر و سلوک

● **مکتوب عرفانی** / سیر و سلوک / فارسی
seyr va solūk

مختوم نیشابوری، میر محمد، - ۸۳۰ قمری
maxtūm-e neyšābūrī, mīr mohammad(- 1427)

در بیان اسباب و موانع سالکان راه حق. او در این رساله ده سبب از اسباب وصول را نام می‌برد. این رساله در جلد ۷ مجلس در معرفی نسخه ش ۱۲۰ اهدایی خوئی به میر ابوالفتح حسینی شریفی قزوینی (- ۹۸۶ق) نسبت داده شده است و در جلد ۲۱ مجلس در معرفی نسخه شماره ۱۷ اهدائی فیروز با احتمال از امیرمختوم نیشابوری (- ۸۳۰ق)، از مریدان قاسم انوار، دانسته شده است و اشاره شده است که این اثر خلاصه‌ای از رساله وصول قاسم انوار است. نکته این است که نسخه شماره ۱۷ اهدایی فیروز مورخ ۸۸۶ق می‌باشد (یعنی صد سال قبل از وفات میر ابوالفتح حسینی) که اگر این تاریخ درست باشد نمی‌توان این اثر را از وی دانست، با این حساب همان انتساب احتمالی آن به میرمختوم نیشابوری درست‌تر می‌نماید.
[ریحانة ج ۲- ۳۲۶ ج ۴-۱۳۳؛ فهرستواره منزوی ۵۱۱/۷]

۱. تهران؛ مجلس شورا؛ شماره نسخه: ۱۷/۱۷-فیروز
آغاز: بدان ای رونده راه خداوند ... که از اهم مهمات سالکان طریق تحقیق دانستن اسباب وصول است بحق و برداشتن موانع وصول اما اسباب وصول؛ **انجام:** مشیت و ارادت به کسوت استقامت ظهور می‌یابد و الحمد لله اولا و آخرا ... جمیع فرزندان سیما احمد بلغه ... مبلغ الکمال دعا قبول فرمائید عواقب امور به خیر و خوبی مختتم باد .
خط: نستعلیق، کا: سلطان علی، تا: ۸۸۶ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۳ص (۱۲۹-۱۳۱)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [شورا: ف: ۲۱-۱۸۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷/۱۸-فیروز
آغاز: فتوحات اوقات قدسی ساعات طبقات سالکان منازل قدس ... موید اقبال آن قبله آمال طائفان کعبه وصال و مقبول قلوب حاملان مرتبه تعانق جمال و جلال باد.چنین پیداست که مخاطب نامه علوی است و پیروانی دارد. در نامه چنین آمده: «خصوصا در حق خواص عترة طاهره و عشیره علیه علویه مصراع: بلی سادات از نورند ولی او نور سادات است و الحمد لله که آثار توفیق و امداد و تایید این فریق بر صفحات روزگار واضح ... احوال و اوضاع این شکسته به یمن التفات خاطر فیاضحضرت ولایت پناه سلام علیه و علی من اتبعه مقرون فوز و نجاح است
تذکر: نام مؤلف در فهرست با تردیدمختوم نیشابوری آمده؛ خط: نستعلیق، کا: سلطان علی، تا: ۸۸۶ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲ص (۲۳۱-۲۳۲)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف: ۲۱-۱۹۰]

۳. تهران؛ مجلس شورا؛ شماره نسخه: ۱۲۰/۷ خوئی
آغاز: بدان ای رونده راه خداوند تبارک و تعالی که اهم مهمات سالکان طریق تحقیق دانستن اسباب وصول است بحق و برداشتن موانع اما اسباب وصول اول رجوع کلیست؛ **انجام:** اما موانع وصول چیزیست که سالک بدان مقید شود و از شهود و حضور ... که بتأیید الهی و توفیق ربانی مؤید و موفق گردد و السلام
تذکر: در فهرست مؤلف ابوالفتح شریف حسینی دانسته شده؛ خط: نسخ تحریری، کا: کا: دوست محمد قاینی نهارجانی فرزند حسین علی، تا: ۱۱۲۰ق؛ شماره فرعی نسخه باتوجه به ص ۳۲۳ اصلاح شد؛ ۳ص (۱۸۶-۱۸۹)[ف: ۷-۱۴۱]

←مکتوب عرفانی مذهبی ← سه رساله

● **مکتوب عرفانی و ادبی** / عرفان و تصوف / فارسی
maktūb-e ʿerfānī va adabī

مؤذن خراسانی، محمد علی بن فرخ، ق۱۱ قمری
mo'azzen-e xorāsānī, mohammad ʿalī ebn-e farrox(-17c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۷۷
خط: نستعلیق، کا: عبد العلی بن محمد صالح مراغی، تا: ۱۲۵۰ق؛ پس از دیوان مؤذن؛ ۱۱۲ص (۲۰۷-۳۱۸)[ف: ۳-۳۱۸]

● **مکتوب علاءالدولة** / عرفان و تصوف / عربی
maktūb-e ʿalāʿ-od dole

علاء الدوله سمنانی، احمد بن محمد، ۶۵۹ - ۷۳۶ ؟ قمری
ʿalāʿ-od dowle-ye semnānī, ahmad ebn-e mohammad (1262 - 1336)

تاریخ تألیف: شعبان ۷۳۴ق
مکتوبی است که علاءالدوله سمنانی خطاب به فردی صوفی و از پیروان محیی الدین إبن عربی به عنوان «ایها الشیخ الضال المضل» یاد کرده است. این شخص قائل به وحدت وجود بوده، و ظاهراً در خطبه کتابش «سبحان الذی اظهر الاشیاء و هو عینها» به آن اشاره نموده است. علاءالدوله، از معاصران عبدالرزاق کاشانی بوده و با وی مشاجرات بسیار داشته، این مکتوب نیز احتمالاً خطاب به عبدالرزاق باشد.
[ریحانة الادب ۱۵۷/۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۵۱/۳
آغاز: نقلت من خط الشیخ الربانی رکن الملة و الدین علاءالدولة ... ایها الشیخ الضال المضل ما استحییت من قلمک عند کتابک؛ **انجام:** و الحمدلله علی التوفیق لبیان جهلک و ضلالتک حمداً کثیراً و هذا خط الفقیر ... ثم اقول ایها المسبح لاتلمنی لانک ما ابقیت للصلح موضعاً

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی با نشان «س م ن»، «۱۲»، «۵»؛ ۲گ (۹–۱۰)، ۱۴سطر، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۳۴–۷۴۱]

● **مکتوب فیاض پیش وزیر خضر** / نامه‌نگاری / عربی
maktūb-e fayyāz pīš-e vazīr-e xezr

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۱۲/۸۸–ف

نسخه اصل: نسخه ش ۲۱۶ کتابخانه تقوی که اکنون در کتابخانه مجلس شورای ملی است ۶۴۶۱۴–۴۵۵۹؛ کا: عبدالحی، تا: ۱۵ ذیقعده۸۰۴ق[فیلمها ف: ۱–۶۲۲]

● **مکتوب قاضی نظام الدین کلیدری** / نامه‌نگاری / فارسی
maktūb-e qāzī nezām-od dīn kaleydarī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۶۷۴/۲

خطاب به خواجه امیر بیک نوشته؛ خط: نستعلیق، کا: کسط عن سهی، تا: ۱۰۵۷ق؛ ۲گ (۴۲پ– ۴۳پ)[مختصر ف: –۷۹۵]

←مکتوب قطب الدین نیریزی به محمد حسین نصر ‹ نامه محمد حسین نصر
←مکتوب قطب محیی ‹ شرح ابیات ابو الرضا راوندی

● **مکتوب که در صندوق ماشاء الله مصری یافته اند** / عربی
maktūb ke dar sandūq-e māšā’-al-lāh-e mesrī yāfte-and

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۳۹۵/۲۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱[ف: ۶-۳۹۱]

● **مکتوب محمد و نصیرا** / عرفان و تصوف / فارسی
maktūb-e mohammad va nasīrā

این رساله نیز درباره معارف چشتیان است و در آن طریق رسیدن به «مقاماً محموداً و سلطاناً نصیراً» را بیان کرده‌اند.

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۳۰۴/۷

آغاز: نگاشته بودند که شغل محمدا و شغل نصیرا که فقیران نام می‌کنند طریق وی چگونه است؛ **انجام:** به دستگیری پیر دریابد و با انجمن سرور کاینات مشرف شود.

خط: مختلف، کا: نصیرالدین محمد، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۲ص (۲۹۹–۳۱۰)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲–۴۸]

● **مکتوب مرتضی قلیخان** / نامه‌نگاری / فارسی
maktūb-e morteza qolī-xān

اصفهانی، مرتضی قلی خان بن علی محمد، – ۱۳۰۶
esfahānī, mortezā qolī xān ebn-e ‘alī mohammad(-1306)

وابسته به: انتقادات به روزنامه ملت ایران = مکتوب آخوندزاده؛ آخوندزاده، فتحعلی بن محمد تقی (۱۲۲۶–۱۲۹۵ق)

تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۱۲ صفر ۱۲۸۵ق

چنان‌که مرحوم اعتضاد السلطنه پشت نسخه شماره ۲۷۸۰ کتابخانه سپهسالار در ص ۱۲۸۵ که همان سال نگارش این مکتوب است نگاشته‌اند، این مکتوب به قلم مرتضی قلیخان است.این مکتوب جواب مکتوب آخوند زاده است و منشی این مکتوب به رد مندرجات آن اقامه دلیل وبرهان نموده وثابت کرده که آخوندزاده ندانسته اعتراض نموده وپس ازجواب یک به یک اعتراضات وی را با دلیل وبرهان دفع کرده واغلاط مکتوب او را درجدولی با ذکر صحیح آنها مرتب نموده. این مکتوب درحدود ۵۰۰ بیت است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۷۸۰

آغاز: بسم الله عز سبحانه – در جواب مکتوب کاتب قافقاز بر سبیل عجلت و ایجاز مرقوم شده، به تاریخ روز پنج‌شنبه دوازدهم شهر صفر ۱۲۸۵ لا زال مقروناً بالامن والظفر، نگارش محبت گذارش حاوی مراتب مشفقانه و نصائح دوستانه که محض مودت وخلوص طویت از مخزن فکرت جلوه ظهور نموده پرده ورود گشود؛ **انجام:** ولی داعی کلی بر این التزام و تطویل کلام هدایت حیرت زده صحرای لاغ سرائی و ارشاد گم گشته بادیه خودنمائی است که من بعد گرد چنین کاری نگشته تحصیل علوم را الزام داشته خود و دیگران را ازصرف عمر با دعوی فرهنگ و هوش به اعتراض و طرد از شعر شمس الشعراء سروش محفوظ و مصون داشته باشند، هذا وانا استغفرالله العظیم الوهاب من ان اکون مما رسمته فی هذا الباب ... ولو لا ما قصدت به من الارشاد الی نهج النجاح و الاصلاح ما استطعت وما توفیقی الا بالله لترکت ارسال الجواب عن هذا الکتاب وحسمت الکلام عن مثل هذا المرام والسلام علی اهل السلام.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۵ق؛ درسال ۱۲۸۵ داخل کتابخانه اعتضاد السلطنه گردیده، قسمتی ازشواهد مطالب نگاشته نشده وچنین به نظر می‌رسد که مخصوصاً برای مرحوم اعتضاد السلطنه این نسخه را نوشته‌اند؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: مقوایی، ۲۳۱ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف: ۲–۹۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۶۳۳/۲–ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۳–۱۷۲]

● **مکتوب ملیحه میران (؟) قمارباز** /- فارسی
maktūb-e malīhe mīrān (?) qomārbāz

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۷۸۱/۱۰
به طنز و هرزه گی؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا[ف: ۷-۳۸]

● **مکتوب منظوم** / شعر / فارسی
maktūb-e manzūm
پوربهای جامی، تاج الدین بن بهاءالدین،- ۶۹۹ قمری
pūrbahā-ye jāmī, tāj-od-dīn ebn-e bahā'-od-dīn(- 1300)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۸۲/۱
آغاز: الا ای صبا پیک ارباب عشق ×× بیا گوش کن فصلی از باب عشق
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج مشکی [ف: ۳۰-۱۶۳]

● **مکتوب من الملک الصالح الی الشیخ زین الدین سریجا انشاء ابراهیم المنشی** / ادبیات / عربی
maktūb-u min-al milik-is ṣāliḥ ila-š šayx zayn-ul dīn surayjā inšā'-i ibrāhīm-il munšī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۱۲/۹۳-ف
نسخه اصل: نسخه ش ۲۱۶ کتابخانه تقوی که اکنون در کتابخانه مجلس شورای ملی است ۶۴۶۱۴-۴۵۵۹؛ کا: عبدالحی، تا: ۸۲۲ق، جا: ماردین در شمال عراق[فیلمها ف: ۱-۶۲۲]

● **مکتوب موسوی خان به امیدخان** / نامه‌نگاری / فارسی
maktūb-e mūsavī xān be omīd-xān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۵۱/۱۴
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ مجدولمحرر؛ جلد: تیماج، ۱ص (۴۵۳)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۴۴-۱۵۳]

● **مکتوب میر حسین سادات = نامه** / عرفان و تصوف / فارسی
maktūb-e mīr hoseyn-e sādāt-e = nāme
حسینی هروی، امیر حسین بن امیر عالم، ۶۷۱ق - قرن ۸ قمری
hoseynī heravī, amīr hoseyn ebn-e amīr 'ālam (1273 - 14c)
دستور مراقبت و سلوک راه است با ۱۲ شرط اولی که پس از احراز شروط اولیه، ۱۲ شرط بعدی پیشنهاد می گردد.
[ریحانة الادب ۴۶/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۲۸/۴
آغاز: الحمدلله و صلی الله علی محمد و آله، وصیت آنست که در جمیع احوال، حق را ذکره مطلع احوال و ناظر افعال خود داند و جهد کند این قاعده بر دوام استحکام پذیرد که اساس شریعت؛
انجام: بهیچ وجه کینه هیچ مسلمانی را دل راه ندهد هر کجاکه باشد این ضعیف را بدعای خیر یاد دار و السلام و الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام الأتمان الأکملان علی محمد سیدنا و علی آله و أصحابه و عترته أجمعین و سلم تسلیماً کثیراً أبداً إلی یوم الدین
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: شرقی، ۱گ (۳۰)، ۳۵سطر، اندازه: ۵/۵×۱۲/۵سم [ف: ۳۱-۳۹۹]

● **مکتوب نکاحیه** / نامه‌نگاری / فارسی
maktūb-e nekāhīyye

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۰۳۰/۲
درهامش رساله شماره ۱ این مجموعه یادداشت‌هایی درباره عنصر زمین، مکتوب در خصوص انشاء نکاح و قرض نامچه، قطعه ای درمناجات با مطلع: «یا رب تو درخت عمر ما سست مکن×× ما را بشراب جاهلان مست مکن ...»؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: ۱۳۰۳ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۷-۱۰ سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۱۴۰۹]

● **مکتوب نواب خلد آشیان به شریف مکه** /نامه نگاری / عربی
maktūb-e navvāb-e xold āšīyān be šarīf-e makke

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۲/۱۰
خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن ۱۲[نشریه: ۱۱-۹۴۰]

● **مکتوب واعظ قزوینی** / نامه‌نگاری / عربی
maktūb-e vā'ez-e qazvīnī
واعظ قزوینی، محمد رفیع بن فتح الله، ۱۰۲۷ - ۱۰۸۹ قمری
vā'ez-e qazvīnī, mohammad rafī' ebn-e fath-ol-lāh (1618 - 1678)
دو نوشته کوتاهی است که واعظ قزوینی -از شاگردان ملا خلیل قزوینی- به برخی از دوستان خود نگاشته است.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۰/۲۳
آغاز: صورة مکتوب ارسله ... ابشرو یا معشر الخطوط و الارقام بلقاء من یعیش بذکره قلبی المستهام و طوبی لکم ایتها الکلمات و الحروف لجریکم علی لسان من هو بنسیان ذاکریه فی الافاق

معروف؛ **انجام:** و تخرجوه بحبل مد من المداد و من غیابت حب النسیان. رزقنا الله تعالی من خوان انعامه نعمه وصالکم و حلا مذاق قلوبنا بانیاع اثمار الحصول من اشجار آمالکم بالنبی و آله الطاهرین خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم، تا: ۱۲۸۷ق، جا: تهران؛ ۲گ (۱۰۶پ-۱۰۷)، ۲۱سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۳-۱۵۴]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۰/۲۴

آغاز: عبید عبیدکم ما یسعه الخروج عن عهدة شکر الطافکم المتوافرة حیث اجریتم علی لسان قلمکم اسمه و اعطیتم من خوان ذکر العبید و الموالی قسمة؛ **انجام:** فی زاویة الوحشة و الخمول مغموماً نسال الله تعالی ان ینور عینی باکتحال تراب سدتکم و یکشف الهم عن قلبی بتوسط التفات حضرتکم لازال مابکم لاهل الحوایج مفزعا و للاکابر و الاصاغر مرجعا بمحمد و آله الطاهرین خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم، تا: ۱۲۸۷ق، جا: تهران؛ ۱ص(۱۰۷)، ۲۱سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۳-۱۵۴]

● مکتوب واعظ قزوینی / نامه نگاری / عربی

maktūb-e vāʻez-e qazvīnī

قزوینی، فتح الله، ق۱۱ قمری

qazvīnī, fath-ol-lāh(- 17c)

متن کوتاهی است که والد واعظ قزوینی به پدر (یا فرزند) خود نوشته است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۰/۲۵

آغاز: صورة مکتوب ارسله والد الواعظ علیه الرحمة الی ابیه (ابنه؟): بسمله، الحمدلله و کفی و الصلوة و السلام عباده الذین اصطفی. و بعد، فیقول المهجور المفتون الی الدنیا التی برقها خالب و نقطها کاذب اموالها محروبة و اعلاقها مسلوبة؛ **انجام:** الجهال الذین کان بضرب کلام الطعن ... و نکال المآل یوم لاینفع الافتخار و الاحتیال و لا البنون و لا المال. و السلام علی من اتبع الهدی

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم، تا: ۱۲۸۷ق، جا: تهران؛ ۳گ (۱۰۷پ-۱۰۹)، ۲۱سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۳-۱۵۵]

● مکتوبی از میرزا محمد تقی ملقب به مظفر علی /

نامه‌نگاری / فارسی

maktūbī az mīrzā mohammad taqī molaqab be mozaffar ʻalī

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۵/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با یادداشتی به خط و مهر محمد مهدی تفنگدار محلاتی متخلص به فدایی مورخ ۱۳۱۴؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱-۴۹۴]

● مکتوبی با خطاب «مخلص اخلاص توأمان» / ادبیات / فارسی

maktūbī bā xetāb-e «moxles-e exlās tav'amān»

آشتیانی، علی اصغر، ق۱۴ قمری

āštīyānī, ʻalī asqar(- 20c)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۶۸۴/۲

در آن از محمد رضا خان نام می‌برد؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: با تاریخ۱۳۱۳ق[ف: ۷-۲۴]

● المکرر فیما تواتر من القراءآت السبع و تحرر /

قرائت / عربی

al-mukarrar fīmā tawātar-a min-al qirā'āt-is sab' wa taḥarrar

انصاری، عمر بن قاسم، ق۱۰ قمری

ansārī, ʻomar ebn-e qāsem(- 16c)

کتابی است مفصل در قراءآت هفت‌گانه قرآن مجید به ترتیب سوره‌های قرآن، و به درخواست گروهی از دوستان و برادران ایمانی نگاشته شده است. در آغاز اندکی از زندگانی قاریان مشهور قدیم را آورده، سپس به مباحث اصلی می‌پردازد. در باب نخستین آن نام هفت قاری و راویان آنها و اساتید و شهرهای آنها آمده است.

آغاز: یقول العبد الفقیر الشیخ الامام العالم ... و بعد فقد سألنی بعض اصدقائی و من هو اخوانی فی الله و احبایی ان اجمع له کتاباً فی القراآت السبع

چاپ: مکه، ۱۳۰۶ق؛ مطبوعات المیمنیه، ۱۳۲۶ق.

[المستدرک علی معجم المؤلفین: ص ۵۲۷؛ کشف الظنون: ۱۸۱۲/۲؛ ظاهریه، علوم قرآن ۱۳۱ و ۱۳۲؛ معجم مصنفات القرآن الکریم ۱۶۴/۴؛ سرکیس ۱۸۵۶/۲؛بروکلمان ۱۱۵: ۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۱۸۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال ذلک فقیر رحمة الله تعالی عمر بن قاسم بن محمد بن علی الانصاری المصری المقری الامام ... لمن دعا له و لجمیع المسلمین اجمعین امین امین یا رب العالمین.

خط: نسخ، کا: محمد بن خلیل بن ابراهیم، تا: پنج‌شنبه ۱۰ ذیقعده۱۰۰۷ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، مذهب، ۱۴۵ص (۱-۱۴۵)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۸سم [ف: ۳۵-۱۸۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان تجد عیباً فسر الخللا جل لا عیب فیه و علا، قال ذلک فقیر رحمة ربه ... الامام بجامع المرجود قایم بخط کبش بالقرب من جامع الطیلون الشهیر نسبه الکریم بالنشار ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۰۳۶ق؛ مصحح، محشی، رکابه‌دار؛ جلد: تیماج، ۲۳۸گ، ۱۷سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۹/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۲-۱۸۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۱۰۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و من عداهم لم یعد و شیئا ایه کشاف

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا[الفبائی: -۵۵۰]

● مکر زنان / داستان / فارسی

makr-e zanān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۱۵/۷۳

آغاز: گذر مهتر عیسی در گورستان افتاد دید مردی نزدیک گوری نشسته

کا: ملا یعقوب، تا: ۱۱۰۰ق، جا: لاهور؛ ملا یعقوب از شاگردان ملا مهر علی مرحوم است؛ مجدول مرصع؛ جلد: گالینگور، ۱۵گ (۳۳۴پ-۳۴۸ر)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۸-۳۲۴]

● مکملة التکملة = مکملة تکملة التبصرة = الصلاة = شرح تکملة التبصرة / فقه / عربی

mukammilat-ut takmilat = mukammilat-u takmilat-il tabṣira = aṣ-ṣalāt = š.-u takmilat-it tabṣira

امام جمعه خوئی، محمد امین بن یحیی، -۱۳۶۷؟ قمری

emām jom‘e xū’ī, mohammad amīn ebn-e yahyā(-1948)

وابسته به: تکملة التبصرة؛ آخوند خراسانی، محمد کاظم بن حسین (۱۲۵۵-۱۳۲۹)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۲۶ ربیع الثانی ۱۳۳۵ق؛ محل تألیف: نجف اشرف

شرحی است مختصر و مفید و مزجی، برکتاب تکملة التبصره استادش «آخوند محمد کاظم خراسانی» صاحب کتاب کفایة الاصول، و همان‌گونه که از نام کتاب بر می‌آید، تکمله کتاب تبصرة المتعلمین «علامه حلی» می‌باشد.

آغاز: الحمد لله الذی وفقنا للتفقه فی الدین و نور قلوبنا بانوار الیقین و ارشدنا الی الحق المبین ... و بعد لما کان کتاب تکملة التبصرة من رشحات افاداة الامام العلامة ...

[معجم المؤلفین ۸۱/۹؛ الذریعة۴۱۲/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۳۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو أخذ عن الفاضل الادیب المحدث السید مصطفی افندی الشهیر بالواعظ البغدادی و هو أخذ عن السید المحدث الفاضل الشیخ داود نقشه بندی و هو أخذ عن السید الفاضل المحدث السید محمد عابد السندی ... ناتمام.

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، محشی؛ ۴گ (۱۸پ-۲۱پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۳۳-۵۷۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۶۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فالمرجع هو القواعد العامة التی آتیناها فی المسئلة فتدبر و اغتنم والله هو الهادی الی سبیل الرشاد

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: دوشنبه ۲۶ ربیع الثانی۱۳۳۵ق؛ مصحح از سوی مؤلف، با قلم‌خوردگی‌های فراوان، محشی اندکی با عناوین «منه عفی عنه» از خود مؤلف؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰گ، ۲۵سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: ۳۱-۱۱۲]

←مکملة تکملة التبصرة ← مکملة التکملة

● المکمل فی شرح المفصل / نحو / عربی

al-mukammal fī š.-il mufaṣṣal

زیدانی، حسن بن محمود، - ۶۶۲ قمری

zeydānī, hasan ebn-e mahmūd(- 1264)

وابسته به: المفصل فی صنعة الاعراب؛ زمخشری، محمود بن عمر (۴۶۷-۵۳۸ق)

تاریخ تألیف: جمادی الثانی ۶۵۹ق

شرحی است مزجی و بسیار عالی بر «المفصل» از جارالله محمود بن عمر زمخشری در علم نحو،که در آن علاوه بر توضیح و تفسیر مراد مولف به استدلال نیز می‌پردازد وهمانند اصل کتاب در چهار «قسم» تنظیم شده: ۱. الاسماء؛ ۲. الافعال؛ ۳. الحروف؛ ۴. المشترک.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی قصر مایلیق بکبریائه او فی اثنیه اهلارضه وسمائه و صغر اقصی محامد اهل حضرایه و غبرایه فی اداء شکر ... وبعد فقد دعانی فیه خلصائی وزمرة اعرافی علی ان اشرح لهم کتاب المفصل فی النحو تألیف الامام فخر خوارزم محمود بن عمر الزمخشری

انجام: و الصلاة التامة الدائمة علی نبیه افضل اهل السماء والارض والشفیع لاهل الکبائر یوم العرض والرضوان وعلی آله واصحابه ... و یسئل الله تسهیل حسابه یوم المآب

[کشف الظنون ج ۲ ص ۱۷۴۴ ۵؛ فهرس المخطوطات المصورة ۳۹۸/۱؛ معجم المولفین ۲۹۳/۳ و ۶۰/۴؛ شد الازار ۴۴۴؛ شیرازنامه ص ۱۲۹؛ بروکلمان،ج۵،ص۲۲۶؛معهد المخطوطات، فؤآد سید، ج ۱،ص ۳۹۸-۳۹۹؛ بلوشه، ص ۲۶۸؛ معجم التاریخ التراث الاسلامی، ج ۲،ص۹۹۶و ج ۴، ص ۲۷۰۰ (با انتساب اشتباه به سید رضی) و ج ۵، ص ۳۵۳۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۷۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۵۹ق؛ در صفحه آخر نوشته «بلغ و قد قرات من اوله الی آخره عند السید الشریف سلمه الله تعالی»؛ تملک: سید محمد باقر حجة السلام شفتی اصفهانی (- ۱۲۶۰ق)؛ واقف: محمد جعفر بن محمد باقر شفتی اصفهانی [ف: ۱۵-۳۱۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۴۹۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: قاسم بن عبدالله، تا: ۸۲۱ق؛ تملک: صبغة الله بن ابراهیم حیدر بن احمد حیدری صفوی حسین آبادی، محمد موسوی»؛ کاغذ: ترمه سپاهانی، جلد: چرم، ۱۷۱گ، ۴۰سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۱۲–۱۷۰]

۳. قزوین؛ میر حسینا قزوینی؛ شماره نسخه: ۱۷۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۷۰ق[نشریه: ۶–۳۵۲]

۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۹۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۲۸۰گ، ۲۷سطر[ف: ۱–۲۶۸]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۱۵/۱
آغاز: و المؤنث السماعیة ان کانت ثلاثیة یظهر کونها مؤنثاً بشیئین احدهما ظهور تاء التأنیث و الفعل الذی اسند الیها و الثانی بالتصغیر؛ **انجام:** و التأنیث علی تقدیر البقعة و جمیع حروف الهجاء و الحروف المعنویة نحو فی و علی و عن و اشباهها کلها مؤنث سماعیة. نقل من المکمل شرح المفصل تمت.
بخش کوتاهی از کتاب درباره مؤنثات سماعی است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل رمضان۱۰۵۹ق، جا: حیدرآباد؛ مصحح، محشی؛ مهر: «محمد جعفر ۱۳» (بیضی)، «پیرو آل عبا عاقبتش محمود است» (بیضی)، «المتمسک بربه الغنی الودود کلیب عتبة ال النبی محمود ۱۰۶۰» (بیضی)؛ خریداری از حسینعلی باستانی راد در آذر ۱۳۴۸ش؛ جلد: تیماج مذهب، ۳ص (۱–۳)، ۱۷ سطر (۵×۱۳)، اندازه: ۱۰/۸×۱۸/۷سم [ف: ۲۹/۱–۳۱۹]

۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۲۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** والاخفا ان تنترک بحالها لاتدغم لان
خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ اصفهانی، جلد: مقوا، ۲۹۸گ، ۲۶ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱–۵۷۷]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۶۲۴
همان نسخه بالا[نشریه: ۵–۱۰۰]

● مکنون الحدیث = عرائس الحدیث = المکنون فی حقایق کلم النبویة / حدیث / عربی

maknūn-ul ḥadīṯ = ‘arā’is-ul ḥadīṯ = al-maknūn fī ḥaqāyiq-i kalim-un nabawīyya

روزبهان بقلی، روزبهان بن ابی نصر، ۵۲۲؟ – ۶۰۶ ؟ قمری

rūzbahān-e baqlī, rūzbahān ebn-e abī-nasr (1129-1210)

در شرح احادیث قصار حضرت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به روش اهل تصوف و عرفان، با استفاده از تفسیرهای صوفیانه ابوسلیمان خطافی بر بعضی از احادیث آنحضرت. در مقدمه می‌گوید: اهل علوم ظاهر از متقدمین و متأخرین کتب زیادی در تفسیر ظاهر احادیث نبی صلی الله علیه و آله تصنیف کرده‌اند، اما در حقایق تفسیر غرایب الحدیث، به جز متفرقاتی چند، کتاب مستقلی تدوین نشده است، لذا این کتاب را در تفسیر غریب حدیث رسول الله (صلی الله علیه و آله) بر اساس مسلک عرفا و با استفاده از گفتار مشایخ صوفیه مخصوصا ابوسلیمان خطائی، تصنیف نمودم.

آغاز: الحمدلله الذی اصطفی المصطفی علی جمیع المرسلین و من بارساله منه الی الخلق علی العالمین ... اما بعد فقد وجدت اهل علوم الظاهر قد صنفوا فی تفسیر ظاهر احادیث النبی دواوین کثیرة للمتقدمین مثل الموطأ و المعالم و الاعلام فی شرح الصحاح و الحسان و للمتاخرین مثل شرح السنن و ما وجدت من مشایخنا من صنف کتابا مفردا فی حقایق تفسیر غرائب الحدیث الا قلیل شرح بعض متفرقاته فی کتب شتی فاحببت ان أصنف کتابا فی تفسیر غریب حدیث رسول الله ما وافق حقایق العارفین و اشرحه بلسان مشایخ الصوفیة ...

چاپ: میراث حدیث شیعه، دفتر دوم، قم، مؤسسه فرهنگی دارالحدیث،۱۳۷۸ش، ص ۲۵۵ – ۳۴۶، با تصحیح علی صدرائی خوئی، و دفتر هشتم، ص ۲۵ – ۱۴۴.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۲۰۵/۲ و ۲۹عکسی و ۳۰عکسی
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ما وشحت به کتابی من تفسیره اکثره من اعلام الحدیث الذی رسمه لیکون دلیلا لکتابنا و مقویاً لتفسیرنا، و الله أعلم بالصواب.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۹ ربیع الثانی۸۹۵ق، جا: شیراز؛ جلد: تیماج، ۵۹گ (۵۷۰پ–۶۲۸ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۱–۲۰۶] و [عکسی ف: ۱–۳۱]

● مکنون الخواطر / متفرقه / عربی

maknūn-ul xawāṭir

تنکابنی، محمد بن سلیمان، ۱۲۳۴ – ۱۳۰۲ قمری

tonekābonī, mohammad ebn-e soleymān (1819 - 1885)

در این رساله که به صورت متن و شرح است، حروف مفرده بیست و هشت‌گانه و حرف «ابجد» شرح شده و در پایان روایاتی که درباره معنی «ابجد» روایت شده، می‌آورد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۹۶۳/۱
آغاز: سوی رسالة الف باتا فان خبایاها المکنونة تحت الستور بقیت و خفایاها المکتومة علی أذهان الاذکیاء؛ **انجام:** و اختصرت ما أردت بسطه بکافی التبیان فخذوها عن کلیل اللسان و علی الله التکلان.
خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم طالقانی مرجانی، تا: ۱۳۰۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۸گ (۱ر–۸ر)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۵–۳۴۳]

↩مکنونة الکلمات ⪪ قرة العیون فی اعز الفنون
↩مکنونة الکلمات ⪪ تاریخ ادبیات ایران

● **المکنون فی الآداب و الحکم** / اخلاق / عربی
al-maknūn fi-l ādāb wa-l ḥikam
حسنی، قاسم بن ابراهیم، ۱۶۹ - ۲۴۶ قمری
hasanī, qāsem ebn-e ebrāhīm (786 - 861)
در سفارشات و آداب مفید برای دین و دنیای انسان که به صورت پند و اندرز به فرزند خود همان حسین بن القاسم باعناوین «یا بنی» نگاشته شده است.
[مولفات الزیدیة ۵۱/۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۱/۲
آغاز: استعصم الله بعصمته التی لا تهتک و استرشده الی السبیل الذی ینحو به من الردی من هلک
نسخه اصل: کتابخانه‌ای در یمن؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲ رجب۱۰۶۴ق؛ ۲۶ص (۵۸-۸۳)[عکسی ف: ۱-۸۵]

↩المکنون فی حقایق کلم النبویة ⪪ مکنون الحدیث

● **المکنون و المکتوم** / کلام و اعتقادات / فارسی
al-maknūn va-l maktūm
شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری
šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۱۰۶
آغاز: بسمله. سپاس خداوند آسمان و زمین؛ **انجام:** احتجب عن العقول کما احتجب عن الابصار. تم فی سنه ۱۲۳۴
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۶۱۰۱
[رایانه]

● **المکواة المکیة علی خراطیم الخانیة** / کلام و اعتقادات / فارسی
almekvāt-ol makkīya 'alā xarātīm-il xānīyya
کوثر علیشاه، محمد رضا بن علینقی، ۱۲۶۱ - ۱۳۱۸ قمری
kowsar 'alī-šāh, mohammad rezā ebn-e 'alī-naqī (1845 - 1901)
وابسته به: هدایة المسترشد؛ کرمانی، محمد بن محمد کریم (۱۲۶۳-۱۳۲۴ق)
ردی است بر کتاب «هدایة المسترشدین» حاج محمد خان بن کریم خان کرمانی که رد بر کتاب «هدایة النملة» خود همدانی نگاشته شده بود. در این کتاب نوشته‌های حاج محمد خان که در تایید گفته‌های پدرش نگارش یافته، با عناوین «قال، قال» یکایک با خطاب «خانزاده» پاسخ گفته می‌شود.
[فهرستواره منزوی ۵۵۰/۹]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۲۶
خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: مقوایی، ۷۰گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۴-۳۷۵]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۰۵۲
آغاز: اکنون که جناب خان زاده در صدد جواب آن برآمده در مظان هر مطلب معلوم خواهد آمد که بیچاره؛ **انجام:** و اقوال آنها را باو به بندد رجما بالغیب و هو بریء من العیب.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ جلد: تیماج، ۸۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۱-۳۹۹]

↩مکه ⪪ بنای مکه و بیت المقدس

● **مکه = فضائل مکه معظمه = ترجمه فضائل مکه** / حدیث / فارسی
makke = fazā'el-e makke-ye mu'zame = t.-ye fazā'el-e makke
عبدالرحیم بن انس یکی از زاهدان، در مکه مکرمه ساکن بود و می‌خواست به جهت تنگ حالی آنجا را ترک کند، حسن بصری رساله‌ای به وی نوشت و در آن او را ترغیب و تحریض بر سکونت در مکه نمود و احادیثی از پیامبر اگرم (ص) در فضیلت مکه و کعبه آورد. نسخه حاضر ترجمه فارسی رساله مذکور می‌باشد.
آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی رسوله محمد و آله اجمعین اما بعد این ورقی چند است در بیان فضایل مکه ... بدان که این رساله مختصر ترجمه رساله امام حسن بصری است و مضمون آیات قرآنی ... بدان که در خبر استروزی که حضرت رسول صلی الله علیه و سلم از مکه به مدینه هجرت
انجام: هر روز یک درهم از کسب حلال بهم رسد بهتر از صد هزار درهم است در جای دیگر غنیمت شمارد و الله اعلم بالصواب.
چاپ: در فصلنامه میقات، ش ۱۲، تابستان ۱۳۷۴ش، ص ۲۷-۴۲

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۳/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج، ۲۴۵گ، ۲۱ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۳-۱۵۵]
۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۵۲۲/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اشتغل بنفسه و استأنس بکتاب الله ... باطناً و

ظاهراً ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ ذیحجه۱۲۷۱ق؛ ۹گ (۴۶پ-۵۴پ) [ف: ۵-۳۷۶]

۳. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۳۴۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اشغل بیتک فی عبادة الله عزوجل و متابعة النبی (ص) و هو خیر الدنیا و الآخرة و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله و اصحابه.
خط: مختلف، بی‌کا، بی‌تا؛ جا: مکه مکرمه؛ جلد: تیماج، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۱۶۸]

● **مکین الاساس فی احوال ابی الفضل العباس** / تاریخ / فارسی

mokayen-ol asās fī ahvāl-e abe-l fazl-el ‘abbās

بیرجندی، محمد باقر بن محمد حسن، ۱۲۷۶ – ۱۳۵۲ قمری

bīrjandī, mohammad bāqer ebn-e mohammad hasan (1860 - 1934)

در حالات حضرت ابی الفضل العباس و زندگانی‌نامه وی، دارای پنج «مجلس» و هر مجلس در چند «فصل». این رساله جزء سوم کتاب «کبریت الاحمر» مؤلف است که مکرر چاپ شده و در این جابا دگرگونی‌های مختصری نوشته شده است
آغاز: الحمدلله الخبیر بأصناف ما صمت و نطق البصیر بأنواع ما اختلف منها و ما افترق العلیم بحقائق الخلائق الا یعلم من خلق

۱. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه: الف-۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تیغ و دست از خون دشمن در حنا ×× آنچنان کندر منام آمد مرالقد تم هذا الکتاب.
خط: نسخ، کا: موسی بن کربلائی میرزا عبدالجواد چهکندوکی، تا: ۱۳۳۰ق؛ در ظهر آخر کتاب اشعاری به مطلع «آنکه در شرع مطهر جای پیغمبر گرفت» در مرثیه فوت مولف کتاب مکین الاساس منسوب به ملا محمد ابراهیم قدسی است که در آخر صفحه ضیاء الدین محمد حسین آیتی ولد مؤلف می‌نویسد این اشعار اشتباها بمرحوم قدس نسبت داده شده و سروده مرحوم میرزا محمد حسن سالک بیرجندی است؛ واقف: محمد حسین آیتی بیرجندی خراسانی؛ جلد: چرمی، ۲۸۸ص، ۱۸سطر(۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: -۱۰۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۴۱۷/۱

آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ چند برگی از کتاب در نسخه آمده و ناتمام است، به خط مؤلف تصحیح و اضافه شده؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۱پ-۱۱پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۹-۲۰۲]

←الملأ الاعلی ‹ العلم الالهی

←الملائکة ‹ ماهیة الملائکة
←ملائکه ‹ احوال ملائکه

● **الملائکة** / کلام و اعتقادات / عربی

malā’eka

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ – ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

این رساله درباره فرشتگان نگاشته شده و نیایش‌مانند است و گویا از همان خطبه‌هایی است که مایه نکوهش دشمنان شیخگشته است.
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی انشأ نوراً محجوبا الاح له جلیته قبلا فلما اشرقت فیه استعجل جلایا من کل شیء الی امدالحق؛
انجام: من الله غیره فقدسه و کبره و توکل علیه و استسلم له استسلاما (تمت رسالة الملئکة. و الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا و آله اجمعین الطیبین الطاهرین)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۱/۱۰-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۷۲۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۷۰۰ق؛ ۳گ (۷۶-۷۸)، ۱۹سطر[فیلمها ف: ۱-۴۴۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۲/۱۸(آ)-۴۶۳/۱۸(ب)-ف

نسخه اصل: کوپرولوش ۱۵۸۹. خطبه است به عربی؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۷۵۳ق؛ مجدول، ۱گ (۳۱۲پ-۳۱۲ر)[فیلمها ف: ۱-۴۸۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۶/۱۸ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا[میراث شهاب: س۱۸ش۱-۵۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۴۹/۶۱

آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲، خلیفه سلطاندر ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲گ (۳۵۳پ-۳۵۴پ)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶-۲۴۳۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۷۹/۹

آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳ص (۲۱-۲۳) [ف: ۳-۳۷۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴/۱۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ جلد: تیماج، ۴ص (۸۵-۸۸)، ۲۰سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۷]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۷/۸

آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: مصطفی بهجت رئیس الاطباء سلطانی، تا: قرن ۱۳؛ رکابه‌دار؛ ۲ص (۱۷-۱۸)، ۲۹سطر[میراث شهاب: س۱۸ش۱-۶۱]

● **الملائکة = اختلاف العلماء فی حقیقة الملائکه** / کلام و اعتقادات / عربی

al-malā'ika = ixtilāf-ul 'ulamā' fī ḥaqīqat-il malā'ika

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۷۳۴/۱۸

مقالی است در یک صفحه؛ خط: نستعلیق، کا: مرتضی بن میر محمد صفی حسینی تبریزی، تا: ۱۱۰۱ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۲۳ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۸۴۷]

● **ملائکة = احوال الملائکة** / کلام و اعتقادات / عربی

malā'ika = aḥwāl-ul malā'ika

احوال ملائکه، طبقات، اصناف، ماهیات آنان و همچنین، مسائل اعتقادی درباره آنان، از قبیل عصمت، تکلیف و تعیین وظایف، در این اوراق، بیان گردیده است. این مجموعه از مطالب کتاب مصفاة الاشباح نور الدین اخباری و مفاتیح الغیب ملاصدرا و تفسیر کبیر فخر رازی، عیناً تلفیق گردیده و به نظر می‌رسد که بنابر تألیف کتابی بوده، لکن تکمیل آن فراهم نشده است.تألیف این کتاب در قرن۱۲ ق صورت پذیرفته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۰۳/۱۹

آغاز: ... آثارهم فی الهدایة الی المعالجات النادرة القریبة وترکیب ا لمعجزات؛ **انجام:** و بقوله ادخلنی برحمتک فی عبادک الصالحین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۰گ (۲۷۸-۲۸۷)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۲۸-۱۵]

● **الملائکة** / کلام و اعتقادات/ عربی

al-malā'ika

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۴۷/۸

خط: نستعلیق، کا: مازندرانی، شکرالله بن رضاقلی، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳گ (۱۹۷-۲۰۹)، ۲۰ سطر(۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۶۲۱]

● **ملائکه (رساله در کیفیت)** / کلام و اعتقادات / عربی

malā'eke (r. dar keyfīyat-e)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۴۶

آغاز: فصل اما الملائکه فیها اطلاقات و یراد منها الوجود؛ **انجام:** اکثر من ذلک فراجع سایر کتبنا فان فیها متصرفا ما یکتفی به للاکتفی و قد وقع الفراغ من هذه الرسال

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۸۸ق؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **الملائکة اشرف من الانسان و الانسان الکامل اکمل منهم (بیان کون)** / کلام و اعتقادات / عربی

al-malā'ika ašraf min-al insān wa-l insān-ul kāmil akmal-a min-hum (bayān-u kawn-i)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۶۱۶/۳۸

بی‌کا، تا: ۱۰۷۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱گ (۱۲۹ر و پ)، ۲۷سطر(۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۸×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۱۱]

● **الملائکة و الجن و الشیاطین** / کلام و اعتقادات / عربی

al-malā'ika wa-l jin wa-š šayāṭīn

فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ - ۶۰۶ قمری

faxr-e rāzī, mohammad ebn-e 'omar (1150 - 1210)

بندی از شرح محصل امام رازی است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۷۵/۸

آغاز: باسمه سبحانه، القول فی الملائکة و الجن و ... اقول الفلاسفة اثبتوا جواهر روحانیة لیست بجسم و لاجسمانیة ؛ **انجام:** و جنبتها طرق الضلال و الفساد فهذه الاروح هی الملائکة، شرح المحصل

خط: نستعلیق چلیپا، کا: محمد باقی، تا: ۱۰۲۵ق؛ درهامش صفحه ۱۸۲ از غرر سید رضی راجع بحسن بصری یادداشتی دیده می‌شود؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲ص (۱۸۱-۱۸۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۵-۱۴۳]

←ملا جعفری خروس باز ← لطایف ملا جعفری خروس باز
←ملا جلال دوانی ← پاسخ به ملا جلال دوانی

● **ملاحت احمدی** / گوناگون /فارسی

malāhat-e ahmadī

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۶۶۴

مجموعه (ملاحت احمدی و ...)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۵/۲×۳۱/۵سم [رایانه]

● **ملا حسین گریان شهرابی** / تراجم / فارسی

mollā hoseyn-e geryān šahrābī

شفیعی اردستانی، مرتضی بن احمد، ق۱۴ شمسی

šafī'ī ardestānī, morteza ebn-e ahmad(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۰ دی ۱۳۸۳ش = ۱۴۲۵ق؛ محل تألیف: تهران رساله کوتاهی است در شرح حال ملا حسین بن ملا عبدالله شهرابی متخلص به گریان (در گذشته: ۱۳۱۰ یا ۱۳۲۲ق) که از فضلاء، وعاظ و شاعران شهراب اردستان بوده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۹۰/۱۷
آغاز: شهراب، روستائی است قدیمی و کهن که بین دو قنات، به نامهای بلوچها و ینو قرار گرفته، از این جهت شهراب نامیده شده است؛ **انجام:** شب تاریک به سر رفت در این غم (گریان) ×× آنکه در خواب نشد چشم من و پروین است.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۸۳ش؛ ۳گ (۹۵-۹۷)، ۲۲-۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۳۸-۸۲۱]

←الملاحم > الجفریات

● الملاحم = ینابیع الکشف و البیان فی معرفة حوادث الزمان / علوم غریبه / عربی
al-malāḥim = yanābī‘-ul kašf wa-l bayān fī ma‘rifat-i hawādiṯ-iz zamān

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۰۱/۲
آغاز: بسمله، الحمدلله الذی الهم [الهمنا] و فهم و علمنا ... و بعد فهذا نعت الاوان من روح الاکوان تنفجر منه ینابیع الکشف و البیان فی معرفة حوادث الزمان اقتضی وارد الوقت بحکمه الحتم؛ **انجام:** تقدم الی نبأ الصور ذلک تقدیر العزیز العلیم و هذا آخر ما سمع من الفظه النورانی ... ما اشرقت شموس الغیوب من غیاهب القلوب
خط: نسخ، کا: عبدالرحمن بن احمد بسطامی، تا: ۸۲۲ق؛ ۷گ (۹پ-۱۵پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۲/۲سم [ف: ۶-۲۱۶]

● الملاحم = الجفریات / جفر / عربی
al-malāḥim = al-jafrīyāt

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۰۱/۴
آغاز: بسم الله الرحمن محمود الرحیم محبوب، الحمدلله المدد و ممد العدد و الصلوة علی محمد الذی ... و بعد فقد قال الله تعالی و تلک القراء اهلکناهم؛ **انجام:** الی حدیقة اسرار الغیوب و روضة انوار القلوب و الحمدلله الملک الفتاح و الصلوة علی روح الارواح ما راح الراح و خلق الصباح
خط: نسخ، کا: عبدالرحمن بن احمد بسطامی، تا: ۸۲۲ق؛ آغاز و انجام با الفتن و الملاحم یکی است؛ جلد: میشن، ۱ص (۲۲ر هامش)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۲/۲سم [ف: ۶-۲۱۶]

● الملاحم و الفتن = التشریق بالمنن فی التعریف بالفتن / حدیث / عربی
al-malāḥim wa-l fitan = at-tašrīq bi-l-minan fi-t ta‘rīf bi-l-fitan

ابن طاوس، علی بن موسی، ۵۸۹ - ۶۶۴ قمری
ebn-e tāvūs, ‘alī ebn-e mūsā (1194 - 1266)

مؤلف خود او آن را به نام دوم خوانده است. این کتاب در سه «فصل» است: او در فصل نخست، از کتاب «الفتن فی الاصدار و الایراد» از نعیم بن حماد الخزاعی المدنی از مردم مرو (- ۲۲۸ق) در صدو ده باب گزین کرده و می‌گوید که این گزین من در روز دوشنبه ۲۵ محرم ۶۶۳ق در خانه خودم در حله که از بغداد برای زیارت حسین (ع) و علی (ع) بدانجا آمده بودم به پایان رسیده و من صحت و درستی مطالب این کتابرا در عهده نمی‌گیرم؛ در فصل دوم، کتاب «الفتن» ابو صالح السلیلی بن احمد بن عیسی بن شیخ الحسانی از روی نسخه اصل مؤلف از مدرسه ترکی در جانب غربی واسط مورخ ۳۰۷ را در ۸۴ باب گزین کرده و درستی آن را نیز بر عهده نگرفته است (مورخ روز پنج‌شنبه ۱۳ ذیحجه ۶۸۲ق)؛ در فصل سوم، کتاب الفتن ابویحیی زکریا بن یحیی بن الحارث البزاز نسخه مورخ روز چهارشنبه پایان ربیع الاول ۳۹۱ق که از وقف نظامیه عاریه کرده بود در ۵۱ باب گزین نموده است. در پایان آن از المشیخة حسن بن محبوب، الکامل ابن اثیر، المجموع محمد بن حسین مرزبان، کتاب من قدمه علمه از هلال بن محسن صابی، معجم البلدان یاقوت، رقعه خط فقیه احمد موصلی و ترجمه عربی احکام جاماسب حکیم به فارسی گرفته از نسختی مورخ ۵۵۶ و المناقب ابن شهر اشوب (که در هشت جلد بوده است) و احکام جاماسب و زردشت از گفته ابو معشر بلخی و مجلد دوم و سوم کتاب التحصیل از تذییل محمد بن النجار و کتاب ابویوسف یعقوب بن نعیم بن قرقارة الکاتب راوی از امام رضا (ع) از روی نسخه کهن که گویا در زمان خود او نوشته شده و خط فضل الله راوندی روی آن بوده است (درباره یاران امام قائم از شهرها) و کتاب ابی الغرا که یکی از اصل‌های شیعی است عباراتی آمده به نام «الکتاب الملتقط الملحق باجزاء کتاب التشریف بالمنن».اخباری شگفت انگیز در این کتاب هست و از آن هم برمی‌آید که در قرن سوم و چهارم این‌گونه خبرهای شگفت در محیط شیعی روایی داشته است.
چاپ: قم، منشورات رضی، ۱۳۹۸ق؛ اصفهان، مؤسسه صاحب الامر، ۱۴۱۶ق.؛ نجف، ۱۳۶۸ق

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۲۲۸
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۷؛ افتادگی: آغاز (چند سطر)؛ این نسخه مانند همان نسخه چاپ شده است و تنها مطالبی که پس از بخش نخستین در میان آن آمده از مشیخه حسن بن و تاریخ ابن اثیر و مجموع ابن مرزبان و مجلدی که ابن طاوس بوسیله صاحب دیوان برای سلطان فرستاده است در چاپی دیده نمی‌شود؛ تملک: محمد بن شیخ طاهر سماوی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۲۸گ، ۱۹سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۱۵-۴۱۶۵]

● **الملاحن** / لغت / عربی

al-malāḥin

ابن درید، محمد بن حسن، ۲۲۳ - ۳۲۱ قمری

ebn-e dorayd, mohammad ebn-e hasan (839 - 934)

گزیده‌ای است لغوی و لطیف در الفاظی که دارای معانی متعدد هستند و از آنها معانی بعیده اراده شده است. مؤلف، برای هر لغت قسم به لفظ «و الله» ذکر کرده و سپس معانی بعید آن را متذکر می‌شود تا کسی که آن معنا را اراده کرده باشد، در سخن کاذب نباشد. برای اکثر مورد شواهدی از اشعارعرب نیز آورده است

چاپ: لیدن، ۱۸۵۹م، باعتناء الاستاذریت؛مصر۱۳۲۳ق.

[الذریعه ۱۹۰/۲۲؛ ذخائر التراث العربی الاسلامی ۱۱۵/۱؛ کشف الحجب و الاستار ص ۵۴۹؛ الاعلام زرکلی ۸۰/۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۹۱۴/۱

آغاز: الحمدلله الاول فی دیمومته الاحد فی ازلیته الواحد فی ملکه الفرد فی سلطنته العلی فی دنوه

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء-نجف اشرف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۶۹ق؛ ۲۲ص (۲-۲۳)[عکسی ف: ۵-۳۷۰]

● **ملاذ الاخیار فی فهم (شرح) تهذیب الاخبار = شرح تهذیب الاحکام** / فقه، شرح حدیث / عربی

malāḏ-ul axyār fī fahm-i (š.) tahḏīb-ul axbār = š.-u tahḏīb-ul aḥkām

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

وابسته به: تهذیب الاحکام فی معرفة الحلال و الحرام؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰ق)

تاریخ تألیف: ۱۰۹۴-۱۱۰۹ق

شرحی است بر کتاب تهذیب الاحکام تألیف شیخ طوسی که در هر بابی از این کتاب باشماره مسلسل،احادیث آن باب را ذکر می‌کند، سپس سند آن حدیث را از حیث صحیح بودن یا موثق و یا ضعیف و یا حسن و یا مرسل و یا مجهول بودن توصیف می‌کند، و چنانچه متن حدیث، نیاز به توضیح داشته باشد در خصوص مدلول آن روایت نیز بحث می‌کند وگرنه به همان توصیف سند اکتفا می‌کند. مرحوم علامه مجلسی یادداشت‌هایی را که قبلاً بر کتاب تهذیب الاخبار نوشته بوده است همه را در این کتاب گرد آورده است و این یادداشت‌ها برای طلاب مبتدی و متوسط و منتهی نافع است و پرده شک و تردید را از چهره این اخبار برمی‌دارد.کتاب الصلاة در ربیع الاول ۱۱۰۹ق و کتاب الحج در رجب ۱۰۹۴ق و کتاب النکاح در ذیقعده ۱۰۹۶ق و کتاب الدیات در رمضان ۱۰۹۶ق به پایان رسیده است.علامه مجلسی این شرح را به درخواست فرزندش محمد صادق گردآورده است.

آغاز: الحمدلله الذی جعل اقتفاء آثار ائمة الدین تهذیب مسالك الیقین اما بعد فیقول الفیر الی عفو ربه الغافر محمد بن محمد التقی المدعو بباقر لحقهما الله ... لما کان کتاب تهذیب الاحکام من مؤلفات ... اجمع الکتب الحدیثه لمدارك الاحکام ... و قد کنت فی غوابر الازمان ... علقت علی ما یصعب فهمه علی اکثر الافهام حواشی ... ما حل ببالی ... او استفدت من المشایخ ... فالتمس منی قرة عینی ... و اعز اولادی محمد المقلب بالصادق ... ان اجمعها ... و سمیته ملاذ الاخیار

چاپ: قم، کتابخانه آیت الله مرعشی، در ۱۶ مجلد چاپ شده.

[الذریعة ۱۹۱/۲۲و۱۹۲ و ۱۵۶/۱۳؛ کشف الحجب ۵۵۰؛ دنا ۹: ۱۲۴۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۲۶۴

نسخه از نیمه شرح حدیث ۹۱ پیش از «باب التدبیر است» تا حدیث ۸۱ «باب اشتراك الاحرار و النساء و الرجال و الصبیان و المجانین فی القتل» است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: رجب۱۰۹۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۷۴گ، ۲۰ سطر(۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۶-۵۰۱]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۲۱۶

آغاز: برابر

جلد اول کتاب و تا اواخر «باب تلقین المحتضرین» می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، دارای افزودگی و خط خوردگی؛ مهر: کتابخانه مجد الدین، میر جلال الدین محدث ارموی؛ جلد: تیماج، ۱۴۳گ، اندازه: ۲۰×۲۶/۵سم [ف: ۴-۲۰]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۲۹۱

کتاب حج و مزار است که اولی در ماه رجب ۱۰۹۴ و دومی در غره ذیحجه همان سال به پایان رسیده؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، اضافه شده؛ جلد: مقوایی، ۱۷۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۱-۲۸۷]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۹۷۲

کتاب صلاة تا اعتکاف؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۶۵گ، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف: ۱۰-۳۵۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۹۷۳

از طلاق تا دیات است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا، جز چند صفحه که به خط دیگری است؛ جلد: تیماج، ۳۱۶گ، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۱۰-۳۵۵]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۲۰۲

از کتاب جهاد تا پایان کتاب النکاح، و در ماه ذیقعده ۱۰۹۶ به پایان رسیده؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با خط‌خوردگی و اضافات؛ تملک: محمد مهدی بن رضی الدین محمد هروی (شاید شاگرد مؤلف) با مهر «المهدی من هدیت»

(مربع)، محمد حسین بن محمد جعفر به تاریخ روز غدیر ۱۲۰۳؛ جلد: مقوایی، ۲۵۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف: ۱۴-۴]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۸۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** يقول لاباس بالعزل فی سنه وجوده و ذكر الخبر لقد تم شرح المجلد الثالث من كتاب تهذيب الاحكام مع توزع البال. على يد مؤلفه محمد باقر بن محمد تقى و قد كنت علقت هذه الحواشى فى سالف الزمان فجمعتها الان لئلا يتفرق بتكرر الدهور ... و الحمدلله اولا و آخرا.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۲؛ جلد: تیماج، ۵۹۰ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۵/۵سم [ف: ۱۷-۲۴۴]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۴۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** الرابع و الثمانون و المائة مجهول. قوله. و لكن فعل امير المومنين عليه السلام ذلك اى الغسل او التغسيل و الاول اظهر كما لا يخفى. و قد وقع الفراغ من هذه التعليقات ... و الحمد لله.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۸۸گ، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۲-۱۵۳]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۳۶۱

آغاز: كتاب الصلاة قوله رحمه الله لانه كالمعلوم اقول: كلام الشيخ المفيد قدس سره فى هذا الفصل هكذا؛ **انجام:** انه بعدالزوال و لايجوز تقديمها عليه و به قال ابن ابى عقيل و ابوالصلاح و نسبه ...

کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: عبدالکریم بن محمدهادی حسینی؛ جلد: تیماج، ۱۲۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۲۹]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۴۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** لايمسح بيده الى المرفق بل كان يرفع يده ثم يضيع

از ابتدای مقدمه تا باب وضوء «حدیث وصف کعب» می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا ۱۲؛ افتادگی: وسط وانجام؛ تملک: سید مصطفی صفائی خوانساری؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۴۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۷سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۱۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۰

همان نسخه بالا[اهدائی ف: -۲۳۳]

۱۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۱۳۸

شرح کتاب الحج و المزار می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: محمد شریف بن مولانا شیر علی اصفهانی، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، با امضای بلاغ توسط «کرم علی»؛ مهر: «عبده محمد حسين الحسيني» (بیضی)؛ جلد: مقوایی، ۱۶۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۱-۱۰۰]

۱۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۳۴۷

آغاز: بسمله رحمه الله لانه كالمعلوم اقول كلام الشيخ المفيد ... باب المسنون من الصلوات الاول صحيح؛ **انجام:** اى لا يقبل التوحيد من احد الا اذا كان مقرونا بالاعتقاد بولايتهم كما ورد فى اخبار.

شامل: «باب المسنون من الصلوات» تا «باب الصلوات على الاموات»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «محمد باقر بن محمد تقى الموسوى» (بیضی)، «علینقى بن محمد تقى» (بیضی)؛ تملک مورخ ۱۲۲۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۲ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۴-۱۹۴۳]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۴۶/۱

آغاز: كتاب الصلوة، قوله رحمه الله لانه كامعلوم، اقول، كلام الشيخ المفيد قدس سره فى هذ الفصل هكذا؛ **انجام:** الثامن عشر و المائة مجهول، قوله عليه [السلام] ... و مائة و سبعين وزنة، قال بعض العلماء وزنة اى درهما

از کتاب الصلاة تا پایان کتاب الصیان؛ کا: محمد بن محمد صائب، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبده محمد جعفر بن محمد صفی» (بیضی)؛ واقف: ملا محمد جعفر بن محمد صفی آباده ای فارسی، ۱۲۷۹؛ ۲۰۶گ (۱-۲۰۶)، ۲۴-۲۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴۰-۴۳۵]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۷۱

آغاز: بسمله. و به ثقتى كتاب الطلاق باب حكم الايلاء قال فى المسالك الايلاء لغة الحلف و شرعا حلف الزوج الديم على ترك و طى زوجته المدخول بها؛ **انجام:** مجهول و قال فى الدروس يكره صيدالوحش والطير وأخذ الفراخ من اعشاشها انتهى قال فى ق العش بالضم موضع الطاير يجمعه.

کتاب الطلاق، کتاب الایمان و النذوز و الکفارات، کتاب الصید والذبایح است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۶۰ص، ۲۲سطر[عکسی ف: ۵-۲۹۷]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۸۹۶

الصلاة - الانفال؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ تملک: محمد باقر بن محمد زمان؛ مهر: محمد تقی بن محمد باقر شریف، محمد علی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۱۰گ، ابعاد متن: ۱۰×۱۷، اندازه: ۹×۲۴سم [ف: ۱۶-۳۹۱]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۱عکسی

آغاز: كتاب النكاح باب السنة فى النكاح أى فى أنه سنة الأول موثق و فى الكافى عن ابن فضال؛ **انجام:** يقول لا بأس بالعزل فى ستة وجوه و ذكر الخبر، لقد تم شرح المجلد الثالث من كتاب تهذيب الأحكام مع توزع البال و اختلال الأحوال على يد مؤلفه ... و الحمد لله أولا و آخراً.

کتاب النکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ گویا تصویر شماره ۱۵۱۷ ادامه این نسخه است که از کتاب الطلاق شروع می‌شود؛ ۸۶ص، ۲۵سطر[عکسی ف: ۴-۵۱۳]

۱۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۹۸

آغاز: بسمله باب كراهيه التوقيت. اى لظهور القائم (ع) و كان المراد بالكراهية الحرمة ...

از اول باب کراهیت التوقیت تا آخر باب الفیء و الانفال؛ خط: نستعلیق خوش، کا: محمد قاسم بن محمد اسمعیل، تا: سه‌شنبه ۱۲ شعبان۱۱۰۴ق؛ مقابله شده با خط مؤلف؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۰۸گ، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: ۱-۲۵۳]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۳۹۱

آغاز: بسمله. کتاب الطلاق باب حکم الایلاء قال فی المسالک الایلاء لغة الحلف؛ **انجام:** اذا نهار علی من یعمل فیه فیهلک لم یؤاخذ به مستأجره الثانی عشر ...

از ابتدای طلاق تا پایان تهذیب است و چند سطر از انتها کسر دارد. کتاب دیات ملاذ الاخیار دو تحریر دارد که هر دو در این نسخه آمده؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: شوال ۱۱۱۴ق؛ تملک: مرحوم سید مصطفی صفائی خوانساری؛ یادداشت آقا جمال خوانساری در ۱۱۱۴ق مبنی بر استکتاب نسخه از در آمد حمام میدان نقش جهان اصفهان و وقف کتاب بر شیعه امامیه؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ کاغذ: خراسانی، جلد: تیماج، ۲۱۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۱۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۸

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۷عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۴-۴۲۸]

۱۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۶

خط: نسخ، کا: طبسی گیلکی، محمد باقر بن سلطان محمود، تا: ۱۲ جمادی الاول۱۱۲۴ق؛ با نسخه اصل مولف مقابله شده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۰ سطر (۱۰/۵×۱۶)[ف: -۸۰۴]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۳۹

آغاز: الحمدلله و الصلاة علی نبیه محمد ... کتاب الجهاد و سیرة الامام علیه السلام، باب فضل الجهاد و فرضه؛ **انجام:** و الشیخ باسناد ضعیف عن یعقوب الجعفی قال سمعت ابا الحسن علیه السلام یقول لا بأس بالعزل فی ستة وجوه، و ذکر الخبر.

از کتاب جهاد تا آخر کتاب نکاح؛ خط: نسخ، کا: عبدالرحیم اصفهانی، تا: آخر رجب۱۱۲۷ق؛ مصحح، با علامت بلاغ با جمله «بلغ مقابلة من أوله الی آخره»؛ تملک: محمد حسین شرارة به تاریخ ۱۱۹۴؛ جلد: تیماج، ۱۹۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۶۳]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۶۰۲

آغاز: بسمله، کتاب الصلوة قوله رحمه الله لانه کالمعلوم اقول کلام الشیخ المفید قدس سره فی هذا الفصل هکذا؛ **انجام:** الثانی و الاربعون مجهول یمکن حمله علی انه یستحب له

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن عبدالله، تا: شنبه ۱۸ رجب۱۱۳۰ق؛ رکابه‌دار؛ تملک: سید محسن (یا محمد) بن سید شریف بن علامه سید ابراهیم ... در نجف در رجب ۱۱۶۹ق، مبارک بن علی بن عبدالله بن ناصر بن حمیدان جارودی در ۱۱۸۹ق، محمد بن مبارک بن علی، حسن بن محمد بن مبارک، احمد بن صالح بحرانی در ۱۲۹۲ق، محمد صالح بن شیخ احمد بحرانی؛ جلد: مقوا، ۱۵۸گ، ۳۰سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۳۱-۹]

۲۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۰۷۳

آغاز: دخول اذ فی کلامه علی تقدیر صحة الخبر؛ **انجام:** و الاستتابه تدل علی کونه ملیا.

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد نصیر، تا: محرم۱۱۳۱ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی، ۳۷۳گ، ۲۰سطر(۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۵-۱۵۲۴]

۲۳. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۲۹۴۸

آغاز: بسمله الحمدلله و الصلوة علی نبیه محمد و آله ... کتاب الجهاد و سیرة الامام علیه السلام باب فضل الجهاد و فرضه الاول؛ **انجام:** لقد تم شرح المجلد الثالث من کتاب تهذیت الاحکام ... علی ید مؤلفه الحقیر محمد باقر بن محمد تقی ... و قد کنت علقت الحواشی فی سالف الزمان فجمعتها الان لعلا تتفرق بکرور الدهور ...

از کتاب جهاد تا آخر نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۲۰ جمادی الثانی۱۱۳۴ق؛ ۳۳۰ص، ۲۵سطر (۱۱×۱۹)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱-۲۵۹]

۲۴. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه: ۴۹

آغاز: برابر

از آغاز تا باب جنازات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۳۴ق؛ قطع: خشتی[چهار کتابخانه مشهد-ف: -۲۲]

۲۵. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه: ۱۴۳

از اول طهارت تا حدیث ۱۸۴ می‌باشد؛ کا: محمد تقی محمد رفیع اصفهانی، تا: ۱۲۳۸ق؛ ۱۶۲گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۳۰سم [ف: -۹۰]

۲۶. قم؛ مفتی الشیعه؛ شماره نسخه: ۱۰۲

کتاب طهارت و صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۱۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۱۰۳]

۲۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۰۸۹

کتاب طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ مصحح؛ تملک: محمد حسین بن میرزا علی اصغر حسنی حسینی شیخ الاسلام تبریزی به تاریخ یک‌شنبه نهم رمضان ۱۲۵۲ با مهر: «الواثق بالله الغنی محمد حسین الحسنی الحسینی» (مربع)؛ جلد: مقوایی، ۹۷گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۲۶-۶۱]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۴عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله لا یرد الماء الی المرفق بل یمکن أن یکون المراد نفی ابتدأ الغسل من الاصابع کما تفعله العامة أو أنه فی أثناء الغسل کان لایمسح بیده الی المرفق بل کان یرفع یده ثم یصنع.

کتاب الطهارة؛ خط: نسخ خوانا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: سید محمد حسین خادمی؛ ۹۱ص،

۱۹سطر[عکسی ف: ۳-۵۹۵]

۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۱۷۷

بی‌کا، بی‌تا؛ مجموعه آقا رفیع قزوینی استاد اخلاق و فلسفه امام خمینی؛ خریداری از منصوره تألهی معین الدین [رایانه]

۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۳۸

آغاز: نسخه: کتاب الصلاة، قوله رحمه الله لانه کالمعلوم، أقول کلام الشیخ المفید قدس سره فی هذا الفصل هکذا؛ **انجام:** و قال فیه ان رسول الله صلی الله علیه و آله یأمر بذلک فاطمة علیها السلام.

مشتمل بر کتاب صلاة و زکات و صوم؛ خط: نسخ، کا: عبدالرحیم اصفهانی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ تملک: سید عبدالحسین آل طیب؛ جلد: مقوایی، ۱۹۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۱-۲۶۳]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۸۳۵

کتاب طلاق؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ با یادداشتی از میر عبدالباقی بن محمد حسین بن محمد صالح حسنی حسینی (خواتون آبادی) مشتمل بر اینکه کتاب از موقوفات نماء حمام خسرو آقا می‌باشد و یادداشتی در معرفی کتاب از سید محمد علی بن محمد هاشم موسوی روضاتی اصفهانی؛ جلد: تیماج، ۲۳۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱۳-۳۲]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۸۳۶ و ۱۵۱۹عکسی

آغاز: بسمله و به نستعین. کتاب الصلاة قوله: لأنه کالمعلوم، أقول کلام الشیخ المفید فی هذا الفصل هکذا؛ **انجام:** الثامن عشر و المائة مجهول، قوله: ألفا و مائة و سبعین و زنة، قالبعض العلماء وزنة أی درهما.

کتاب الصلاة و الزکاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی، مقابله شدهتوسط کرم علی انجام؛ تملک: محمد تقی بن عبدالمطلب اصفهانی؛ یادداشت جعفر بن شیخ خضر (صاحب کشف الغطاء)؛ جلد: تیماج، ۲۲۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۳-۳۲] و [عکسی ف: ۴-۴۳۲]

● **ملاذ الاوتاد فی تقریر بحث الاستاد** / اصول فقه / عربی

malāḏ-ul awtād fī taqrīr-i baḥṯ-il ustād

استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ - ۱۲۶۳ قمری

estarābādī, mohammad ja‘far ebn-e sayf-od-dīn (1784 - 1847)

وابسته به: معالم الاصول = معالم الدین و ملاذ المجتهدین؛ عاملی، حسن بن زین الدین (۹۵۹-۱۰۱۱ق)

تاریخ تألیف: رجب ۱۲۲۸ق

حاشیه استدلالی نسبتاً مفصلی است در دو جلد با عناوین «قوله، قوله» بر کتاب معروف «معالم الاصول» شیخ حسن عاملی و بیشتر بحث‌های آن استفاده شده از درس‌های سید علی طباطبائی حائری صاحب کتاب ریاض المسائل می‌باشد که هنگام خواندن کتاب معالم نزد وی نگاشته و این بخش با رمز «ق س» مشخص می‌شود به اضافه آنچه به نظر خود مؤلف رسیده و می‌توان بدان در مسائل اصولی استدلال نمود با عناوین «اقول».(احمد حسینی اشکوری)

آغاز: الحمدلله الذی هو اصل فو ق الاصول و الذی انشأ الفروع عن الاصول و جعل رسوله و آله لنامعالم الفروع و الاصول علیه و علیهم صلوة ... و بعد فیقول الغریق فی بحر العصیان

انجام: و مما وصل نظری القاصر و لما کان غالب هذه التعلیقة من تحقیقات الأستاذ سمیتها بملاذ الأوتاد.

[الذریعة ۱۹۲/۲۲؛ ریحانة الأدب ۲۰۷/۳-۲۰۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۸۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۳۰ق؛ مهر: «محمد حسن بن محمد جعفر» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۲۲گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۲۷۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۰۲

آغاز: ... فی فرد من أفراد ما یکون مجازاً ان کان المراد ذلک الفرد مع تشخصاته؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمود، کرمانشاهانی، تا: ۲۸ ذیحجه۱۲۲۸ق، این نسخه ۵ ماه بعد از تألیف کتاب بنا به درخواست ملا حاجی محمد سمنانی، بازنگاری شده؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی، با قلم خوردگی؛ مهر: «وقف کتابخانه نموده مرحوم حاج شیخ محمد حسین آل طاهر (خمینی)»؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۸گ، ۱۹سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۰-۲۰]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: قندهاری، علی محمد، تا: ربیع الثانی۱۲۳۳ق؛ ۲۶۰گ، ۲۲سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۶-۲۳۶۱]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۲۸۹/۱-۳۰/۱۶۹

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ کا: عبدالکریم مدعو به ملا آقا لر، تا: محرم۱۲۳۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۹۸گ، ۱۷-۲۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۵۳۵]

۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۵۷۲/۱

کا: سید حسن بن سید محسن کاشانی، تا: ۱۲۴۶ق؛ قطع: خشتی[ف: -۲۸۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۱۸۵

خط: نسخ، کا: آقا بابا شهمیرزادی، تا: ۱۲۵۶ق؛ مهر: «من اتبع الحق فهو المهدی»(مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۳۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۳۲۱]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۲۵
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۸۹گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۷]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۱۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ نسخه در شرایط استفتا ناقص؛ تاریخ وقف: ۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۱گ، ۲۵سطر(۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۹-۸۸۹]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۰۶۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ثانیهما حکیما ان اعتبرنا ما هو المراد من الطهارةاعنی عدم وجوب الاجتناب لانه حکم شرعی و الا فالاستصحابان موضوعین ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۰۷گ، ۱۶-۳۲سطر (۱۲/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳۵-۵۶۲]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۳۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با عبارت «بلغ تصحیحاً بقدر الوسع» «بلغ تصحیحاً بقدرالوسع و الطاقة»، «بلغ ما بلغ» و «بلغ» مقابله شده؛ ۲۰۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۸-۴۲۵]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۴۴۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: از عصر مؤلف؛ مصحح، محشی با نشانی «حاتم»؛ ۲۰۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۴۹]

● ملاذ الداعی و معاذ الساعی / دعا / فارسی

malāz-od dā‘ī va ma‘āz-us sā‘ī

تبریزی، لطفعلی بن احمد، - ۱۲۶۲ قمری

tabrīzī, lotf-‘alī ebn-e ahmad(- 1846)

مشتمل است بر ادعیه، ضراعات، احراز و استغاثات مأثوره از ائمه هداة علیهم السلام منقول از کتب: مقباس المصابیح، بلدالامین و غیره و مرتب است بر ده «باب»: ۱. برای وصول به سعادات و رفع درجات و محو سیئات؛ ۲. برای طلب حوائج و مهمات؛۳. برای دفع هموم و احزان؛ ۴. برای توقی از بلیات؛ ۵. برای امن از مخاوف و احتراز از شر اعادی؛ ۶. برای نجات یافتن از بلیات؛ ۷. برای انتقام از اعادی و ظلمه؛ ۸ برای رفع علل و اسقام؛ ۹. برای وسعت رزق و ادای قرض؛ ۱۰. در فوائد متفرقه و مهمات مختلفه.

آغاز: الحمدلله الذی اذا ناجاه المکظوم ازال و جومه ... و بعد چون محصول مهمات و وصول بر سعادات.

انجام: از حضرت صادق منقول است که چون بیخواب شوی بگو سبحان الله ذی الشان دائم السلطان کل یوم هو فی شان.

[فهرستواره منزوی ۹۶۸/۸]

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۳۳
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: سه‌شنبه ۲۳ ذیحجه۱۲۸۵ق؛ با سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج، ۹۰گ، ۲۰سطر(۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: -۴۰۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۵/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن احمد انصاری قراچه داغی، تا: شعبان۱۲۷۳ق؛ جلد: تیماج، ۶۷گ (۱۲۲پ-۱۸۸ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۴۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۸۰۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، کا: محمدرضا بن موسی دزفولی، تا: ۲۷ جمادی الاول۱۲۹۵ق، حسب الامر حشمت الدوله امیر جنگ؛ مجدول؛ ۱۶۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۲/۴×۲۱/۳سم [ف: ۱۵-۴۹۵]

● الملازمة بین عدم الوراثة و عدم الزوجیة (القول فی) / فقه / عربی

al-mulāzima bayn-a ‘adam-il wirāṯa wa ‘adam-iz zawjīya (al-qawl fī)

بخشی از یک کتاب فقهی است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۴۴/۱۴
آغاز: بسمله. قوله مدفوع بان هذا القول موقوف علی اثبات الملازمة بین عدم الوارثة و عدم الزوجیة، الخ ...
خط: نسخ، کا: مرتضی بن احمد حسینی گیلانی، تا: قرن ۱۳؛ ۴گ (۹۷پ-۱۰۰پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۹-۱۳]

←ملاصدرا ‹ گفتاری از ملاصدرا

● الملاعب / کیمیا / عربی

al-malā‘ib

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۶۷/۲۴
آغاز: بسمله. حمدله و صلی الله علی محمد خاتم النبیین ... و انا اذکر فی هذا الکتاب تراکیب تلک العناصر؛ **انجام:** فاحفظ وصیتی فانها تفید، ان شاء الله تعالی
مقاله بیست و چهارم است؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲گ (۵۱ر-۵۲ر)، اندازه: ۱۵/۶×۲۳/۳سم [ف: ۶-۴۴۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱۱/۲۴
آغاز: الحمدلله رب العالمین و صلی ... تسلیماً. قد سبق لنا قبل

کتابنا هذا ثلاثة و عشرون کتاباً منها عشرون فی الحیوان و ثلاثة فی الاشجار و قد ذکرنا من التدبیر عناصر الاشجار و نحن نذکر فی کتابنا هذا تراکیب تلک العناصر؛ **انجام:** فینبغی ان یحفظ هذه الوصایا فانها یعینک علی ما اردت جنلة من ذلک ان شاء الله عزوجل.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر۱۲۸۸ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۳گ (۶۸ر-۷۰ر)، ۱۹سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۷×۲۲/۳سم [ف: ۲۹/۲-۶۱۴]

←ملا عبدالخالق ⊳ اجازة لعبدالخالق بن عبدالرحیم الیزدی
←ملا عبدالخالق ⊳ جواب مسائل الملا عبدالخالق الیزدی
←الملاغم الاصغر ⊳ الملاغم الثانی

● الملاغم الاول = الملاغم البرانیة (کتاب ۱) / کیمیا / عربی

al-malāġim-ul awwal = al-malāġim-ul barrānīya (k. 1)

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

از جابر سه اثر با عنوان «الملاغم» دیده شده است. این یکی با عنوان: «غسل المشتری ... باب انعام الجواهر الرخوت» است.
آغاز: بسمله. رب یسر و اعن. کتاب الملاغم الاول لجابر بن حیان ... حمدله، صلات. اما بعد، فان الذی حملنا عن هذا الکتاب هو ما قد ذکرناه فی کتابنا الزاجر ... فلنذکر فی کتابنا هذا من الملاغم البرانیة ما یحتاج الیه ...
انجام: و قد أتینا علی ما فی هذه الصناعة من الملاغمفعلی هذا فرکب أوزانک و أقسم إنشاء الله
[تذکرة النوادر ۱۷۳-آصفیه ۸۷-سزگین ۲۶۹: ۴]
شرح و حواشی:
۱- تفسیر الملاغم؛ جابر بن حیان (۱۲۰-۱۹۸)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۵۶۲/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۹سطر(۸×۱۸)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۷-۴۰۷]
۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با زیرنویس فارسی؛ ۱۵گ (۲پ-۱۶ر) [ف: ۱-۲۴۲]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۲۵/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۱۱گ (۷۹-۸۹)، ۱۴سطر، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۳۱-۳۹۲]
۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۷۸۶/۲۳-عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق؛ ۸ص (۵۱۲-۵۱۹)، ۱۶سطر(۱۳×۲۱)[عکسی ف: ۱-۳۳۰]
۵. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: ۱۲۳/۲
آغاز و انجام: برابر
کا: مصطفی بن هاشم حسینی، تا: ۱۳۰۶ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۶ص (۱۴-۱۹)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [ف: -۱۷۵]
۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۴۶۵/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: میرزا قاسم بیک اخگر، تا: ۱۳۲۸ق، جا: حیدرآباد؛ کاغذ: هندی، ۳گ (۵۲پ-۵۴پ)، ابعاد متن: ۱۴×۲۶، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۱۲-۳۰۰]
۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۰۶۰
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مهردخت همایی [رایانه]

←الملاغم البرانیة (کتاب ۱) ⊳ الملاغم الاول
←الملاغم البرانیة (کتاب ۲) ⊳ الملاغم الثانی
←الملاغم البرانیة (کتاب ۳) ⊳ الملاغم الثالث

● الملاغم الثانی = الملاغم الاصغر = الملاغم البرانیة (کتاب ۲) / کیمیا / عربی

al-malāġim-uṯṯānī = al-malāġim-ul aṣġar = al-malāġim-ul barrānīya (k. 2)

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

گفتار در دست در دو «مقاله» است: ۱. نحو ما حوته المقالة الاولی التی تقدمت ...؛۲. نذکر فیها اعمال الملاغمما یصنع الصنع النذور و سربندهای کوچکتر «ملغمه» و «ملغمة اخری»
آغاز: کتاب ملاغم الثانی و هو مقالتان. بسمله. رب یسر التمام. حمدله، صلات. اما بعد، فانه قد سبق لنا کتاب قبل هذا یعرف بالملاغم الاصغر فیه اصل هذه الصناعة ...
انجام: تخرج کالنورة البیضاء ان شاء الله تعالی. تم الکتاب و الحمدلله رب ...
[الذریعه ۱۹۳/۲۲ «الملاغم البرانیة»؛ هدیه، بغدادی ۲۴۹/۱]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ نسخه با ترجمه زیرنویس فارسی (ترجمه‌ای روان)؛ ۵۸گ (۱۶ر-۷۳پ)[ف: ۱-۲۴۲]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۵۶۲/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۹سطر(۸×۱۸)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۷-۴۰۷]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۲۵/۶
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۱۹گ(۸۹-۱۰۷)، ۱۴سطر، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۳۱-۳۹۳]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۷۸۶/۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ روشن، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق؛ ۱۸ص (۷۳-۹۰)[عکسی ف: ۱-۳۷۷

● الملاغم الثالث = الملاغم البرانية (كتاب ۳) / کیمیا / عربی

al-malāġim-uṯṯāliṯ = al-malāġim-ul barrānīya (k.-un 3)

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

رساله‌ای است کوتاه در علم کیمیا معروف به ملاغم سوم.

آغاز: الحمدلله رب العالمين ... اعلم أن الأصل فى الملاغم الزيبق لا غير و الأدهان فإذا قلنا الأدهان

انجام: و يسحق به و يقطر فان الماء الابيض ثقل و الاصغر ثقل و الاحمر فكبر انشاءالله تعالى. تم كتاب الملاغم الثالث.

[الذريعة ۱۹۳/۲۲؛ اعيان الشيعة ۳۰/۴]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با زیرنویس نستعلیق؛ ۱۲گ (۳۷پ-۴۸پ)[ف: ۱-۲۴۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۵۶۲/۴

در فهرست با عنوان «کتاب الملاغم الثانی» آمده است اما با توجه به این‌که پیش از آن در این مجموعه ملاغم اول و ثانی آمده است این رساله باید ملاغم ثالث باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۹سطر(۸×۱۸)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۷-۴۰۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۲۵/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و على قدر التطهير يكون تأثير الصبغ فاعرف ذلك أنشاء الله تعالى

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۴گ(۱۰۷-۱۲۰)، ۱۴سطر، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۳۱-۳۹۳]

۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۲۷/۱-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۹ص (۱-۹)[عکسی ف: ۱-۳۷۷]

←ملاقات جامی و میرزا همدم ⋖ داستان جامی و میرزا همدم
←ملاقات شیخ با اباقاآن ⋖ کلیات

● ملاقى الشبهة المحصورة / فقه / عربی

mulāqi-š šubha-til maḥṣūra

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī, ʻalī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

رساله مختصری است در بیان حکم ملاقی شبهه محصوره که به درخواست یکی از دوستان خود به رشته تحریر در آورده است. ایشان با پنج دلیل اثبات نموده که ملاقی شبهه محصوره حکم قبل از ملاقات را دارد و نجاست و طهارت آن موافق با حالت پیشین است: ۱. التمسک بأصالة البراءة؛ ۲. استصحاب الحال؛ ۳. انتقاء المقتضى لوجوب الاجتناب؛ ۴. عدم زوال حكم الأصل لاحتمال ملاقات النجس؛ ۵. فيما لو كان الملاقى ماء معلوم الطهارة و على القول بارتفاع الحكم بطهارته يجب الحكم بالتيمم مع وجوده و التالى باطل ... .

آغاز: بسمله هذا تحقيق لمسألة شرعية اتفق خفاؤها و طلب من لايسع مخالفته الى هذا الضعيف ... و تحرير المسألة ان الشىء اذا تنجس بعضه و كان محصوراً كالثوب

انجام: بل اذا احتمل كلامه امرين سقط احتجاج من جعله حجة له و الله المرشد و الهادى الى صوب الصواب. هذا آخر ماافاده الشيخ الجليل ... شيخنا و مخدومنا على بن عبدعالى قدس الله روحه العزيز

چاپ: ضمن «رسائل المحقق کرکی»، ج ۲، ص ۵۵-۶۳، به چاپ رسیده

[الذريعة ۱۸۴/۲۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۳۳/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالرحیم رستمداری، تا: ۹۶۴ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۹۱پ-۹۶ر)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۳-۱۲۸]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۴۵۸/۱۱-۳۳/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: افضل بن جمال الدین حسنی اصفهانی، تا: ۹۷۴ق؛ ۲گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۸-۴۵۳۵]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۰۹/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۴گ، ۱۷ سطر (۷/۵×۱۰)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳-۱۵۳۴]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۷۸۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۱-۱۴۶۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۱۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح ؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۴گ (۳۰-۳۳)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۲/۳سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۹۸]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۸۷۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، کا: احمد بن محمد رضا حسینی خوانساری، تا: قرن ۱۴، اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱–۴۹۸]

● **ملاک التأویل** / محکم و متشابه / عربی
milāk-ut ta'wīl
ابن زبیر، احمد بن ابراهیم جیانی، ۶۲۷؟ – ۷۰۸ ؟ قمری
ebn-e zobayr, ahmad ebn-e ebrāhīm-e jayyānī (1230 - 1309)
تلخیصی از کتاب یحیی بن سلامه حصکفی است و نسخه‌هایی از آن در کتابخانه‌های زیتونیه تونس، دارالکتب قاهره، اسکوریال اسپانیا، خزانة الرباط، استانبول و مکه مکرمه نگهداری می‌شود.
چاپ: بیروت، محقق: سعید الفلاح، دار الغرب الاسلامی، مطبعة المتوسط، ۲جلد، ۱۴۰۳ق.
[دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۶۱۷/۳–۶۱۸؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط، علوم قرآن (مخطوطات التفسیر و علومه) ۳۵۱/۱؛ کتابشناسی جهان قرآن کریم ۴۹/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۳/۱
آغاز: بسمله. صلی الله علی سیدنا محمد و آله قال الشیخ الفقیه الاستاذ المقرئ أبوالعباس احمد بن ابراهیم بن احمد بن الزبیر الثقفی رضی الله عنه: الحمدله المانح منش اء ماشاء. و بعدفان کتاب الله تعالی أحق ما أنفقت فیه نفایس الدعمار؛ **انجام:** سورة قل اعوذد برب الناس ... المطرد فی هذا الضرب من التوابع أعنی أن یکون فی الأغلب الکثیر مساویاً للأول وأعرف فلهذا جاء مضافاً الی ... هنا و الله أعلم. کمل السفر الثانی بحمدالله و حسن عونه و بتمامه تم جمیع التألیف.
نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال، در مادرید اسپانیا، شماره **۱۲۷۳.** ملاک التأویل القاطع بذوی الالحاد و التعطیل فی توجیه المتشابه اللفظ من آی التنزیل؛ خط: مغربی، کا: احمد بن محمد الفخار، تا: یک‌شنبه ۱۹ شعبان۹۴۷ق؛ ۳۴۱ص (۳–۳۴۳)، ۳۰ سطر[عکسی ف: ۳–۵۱۶]
۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۳۶۷/۱
خط: نسخ، کا: محمد بن ابراهیم، تا: ۲۰ شوال۹۹۳ق، جا: برهانپور[نسخه پژوهی: ۳–۹۲]

←الملال ⟩ ماهیة الملال

● **الملال (رسالة فی)** / روان‌شناسی / عربی
malāl (r.-ul fi-l)
ابن ملکا، هبة الله بن علی، ۴۵۴ – ۵۴۷ ؟ قمری
ebn-e malekā, hebat-o-llāh ebn-e ʻalī (1063 - 1153)
اهداء به: عضدالدین علاء الدوله شمس الملوک
در این رساله، درباره ملال «افسردگی» از حیث بیماری نفسی سخن رفته است.
آغاز: هذه رسالة فی الملال لابی البرکات البغدادی، قال بلغنی ان الملک العالم عضد الدین کان یتردد فکره فی مهمة الملال ... و انه یلتمس منی ذکر ما حصلته فی ذلک فبادرت الی امتثال امره مع علمی بغناه
[سیر اعلام النبلا ۴۱۹/۲۰؛ کشف الظنون ۱۷۳۱/۲؛ هدیة العارفین ۵۰۵/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۸۸/۱۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و کیف یجب عما یجب عنه بالذات و کیف یجب عما یجب عنه بالعرض، امتثالاً لمرسوم ولی النعمة وفقنی الله تعالی لمرضاته انه ولی ذلک
خط: نستعلیق، کا: جلال الدین دوانی، تا: قرن ۹؛ ۳گ (۲۰۳–۲۰۵)، ۲۲سطر (۹×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۳۱–۳۱۶]
۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۸۸/۲۰
آغاز: برابر ؛ **انجام:** وقد تکون لذلک الشیء اوصاف و احوال فربما دامت علی التفاتها الیه الی ما یستوفی فی العلم بجمیع اوصافه، ویحیط معرفتها بسایر معانیه کمن یتردد
خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن، ۴گ (۵۹ر–۶۳پ)، ۱۷سطر ، اندازه: ۱۲/۸×۲۰سم [ف: ۹–۲۲۷]
۵. تهران؛ مجلس شورا؛ شماره نسخه: ۷۰۶/۲–طباطبائی
آغاز: برابر؛ **انجام:** فقد ذکرت السبب العام الموجب للملال فی غریزة الانسان و الاسباب الخاصة الجزئیة و کیف تجب عما تجب عنه العرض امتثالا لمرسوم و لی النعمه ادام ظله تمت بدارالسلطنه قزوین .
خط: نستعلیق، کا: کا: عبدالغنی بن وجیه الدین علی حسینی افطسی تفرشی، تا: ۱۰۰۶ق، جا: قزوین؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲ص (۸۱–۸۲)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲۳–۲۱]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۸۰/۲–ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲–۹۲]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۳۱۳۴
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد رضا، تا: ۱۰۶۵ق[الفبائی: –۵۵۰]

● **ملامة الالحان و ریحانة الخلان** /- عربی
malāmat-ul alḥān wa riyḥānat-ul xullān

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۱۷
خط: نسخ، کا: = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ قطع: رحلی[میراث شهاب: س۹ش۲–۲۳]

● **ملامتیه (رسالة)** / عرفان و تصوف

malāmatīye (r.)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۴۳/۱۰-ف

نسخه اصل: پاریس P. S. 968 (بلوشه ۱۱۳)؛ بی‌کا، تا: ۸ رمضان۱۰۰۹ق[فیلمها ف: ۱-۵۳۴]

● **ملا معز اردستانی** / تراجم / فارسی

mollā mo‘ezz-e ardestānī

شفیعی اردستانی، مرتضی بن احمد، ق۱۴ شمسی

šafī‘ī ardestānī, morteza ebn-e ahmad(- 20c)

تاریخ تألیف: ۲۲ فروردین ۱۳۸۳ش = ۱۴۲۵ق؛ محل تألیف: تهران

رساله کوتاهی است در شرح زندگانی ملا معزالدین محمد بن محمد اردستانی از علماء و تجار ایرانی ساکن حیدرآباد هند در قرن ۱۱ و تألیف وی به‌ویژه کتاب «کاشف الحق» که گفته می‌شود همان «حدیقة الشیعة» مقدس اردبیلی است و نظرات پژوهشگران را راجع به نفی و اثبات این مطلب گرد آوری نموده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۹۰/۱۲

آغاز: امیر معزالدین محمد مشهور بهمیر میران فرزند امیر ظهیر الدین محمد حسینی اردستانی از علماء فضلائ و نقباء سادات حسینی است؛ **انجام:** این کتاب به شماره ۵۹۶۸ در کتابخانه آیت الله العظمی مرعشی نجفی در قم موجود است و از تاریخ در گذشت ملا معز اطلاعی در دست نیست.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۸۳ش، جا: تهران؛ مجدول؛ ۵گ (۷۱-۷۵)، ۲۴-۲۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۳۸-۸۱۷]

● **ملا نصرالدین** / طنز / فارسی

mollā nasr-ed-dīn

ملانصرالدین، ق۸ قمری

molā-nasr-ed-dīn (- 14c)

حکایت‌های طنزی و فکاهی مشهور است که به ملانصرالدین(زنده در قرن هشتم)نسبت داده شده است.

چاپ: مشار، فارسی،۴/۴۹۳۰-۴۹۳۱

[لغت نامه دهخدا،ماده ملا نصرالدین]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۸۰۵/۲

آغاز: معروض خاطر برادران دینی و احباء روحانی این بنده ضعیف محمد باقر المشهور برشد کرمانی که به جهت اینکه دوستان نزدیک یکدیگر نشینند و دماغ ایشان نسوزد؛ **انجام:** وقتی مرغی چند گرفته در روغن بریان نموده در ظرفی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۴۶گ (۱۴۳ر-۱۸۸پ)، ۱۳سطر[ف: ۳۷-۳۵۴]

● **الملتذ یمکن ان یلتذ و یحزن معا (مقالة فی تفسیر قول ارسطو ان)** / فلسفه / عربی

al-multaḏ yumkin an yaltaḏ w yaḥzan ma‘an (mq.-un fī tafsīr-i qawl-i arasṭū anna-l)

اسکندر افرودیسی، ق۳ میلادی

eskandar āfrūdīsī(- 3c)

آغاز: قال: إن أرسطو قال فی کتابه الذی یدعی کتاب أنه قد یمکن أن یکون الملتذ یلتذ و یحزن معا شبه ما یعرض للعطشان الشارب و الجائع الآکل و الجرب و الأجرب من حک جربه. قال الإسکندر: إن قوما شککوا فی هذا المعنی و قالوا: إن کانت الأضداد لایمکن أن تکون معا، فکیف یمکن أن یکون الإنسان یلتذ و یحزن معا

انجام: فقد صار یلتذ بحال حکه الجرب و یحزن لأنه یحتاج إلی أکثر من حکه. و ذلک فقد استبان الآن و صح أنه قد یمکن الإنسان أن یلتذ و یحزن من جهة ما قلنا. مت المقالة و الحمد لله حق حمده.

چاپ: به تحقیق عبدالرحمن بدوی در ارسطو عند العرب

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۸۳/۳۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱ص (۹۸ر)[ف: ۱۶-۱۹۰]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۴۲/۶۴ب

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱ص (۳۰۲ر)، ۲۴-۳۳سطر(۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: -۱۴۷]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۹۳/۲۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱ص (۶۹ر)، ۲۴سطر(۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: -۲۰۰]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۵۵/۵۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کرمعلی خراسانی، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۲۵۴ر-۲۵۵پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴/۶×۱۸/۵سم [ف: ۷-۴۶۵]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۱۲/۶۲

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ ۲گ (۲۰۹پ-۲۱۰ر) [ف: ۵-۶۳۳]

● **الملتقطات = الکلمات التامات** / فلسفه / عربی
al-multaqaṭāt = al-kalamāt-ul tāmmāt
افلاطون، ۴۲۷؟ – ۳۴۷ ؟ قبل میلاد
aflātūn (-427 - -347)
از ۴۱ گفتگو و ۱۳ نامه و چندین گفتار که از افلاطون دانسته‌اند برخی به زبان عربی درآمده و از ترجمه عربی چندگزین که جالینوس از آنها کرده و به نام جوامع خوانده می‌شود پاره‌ای در دست هست و گزیده تیمائوس او به چاپ رسیده است. نگارش‌های او چندان پسند دانشمندان خاوری نشده چه آنها به فلسفه منظم ارسطو خوی گرفته بودند و از سوی دیگر سخنان افلاطون به ساخت گفتگو و پرسش و پاسخ است و آثار بت‌پرستی یونانی هم در آن آشکار می‌باشد و خواندن این‌گونه کتاب‌ها چندان آسان نبوده است. از اینروی دستورهای کلی فلسفی و اخلاقی را از نگارش‌های او بیرون می‌کشیدند و به ساخت سخنانی کوتاه درمی‌آوردند تا مسلمانان بتوانند آنها را بخوانند. اثر حاضر سخنانی کوتاه در فلسفه و اخلاق گرفته از کتاب السیره و طیمائوس و فاذن و اقراطلس (کراتولوس) و مقالة الحروب است و در آن از مفسران یاد گردیده است. (دانش‌پژوه)
آغاز: قال افلاطن الحکیم من طلب الحکمة من طریق طلبها ادرکها و انما یخطئ اکثر من طلبها لأنه یطلبها من غیر طریقها
انجام: من اخلاکم العفة، و من السنتکم الصمت، و من اعینکم الاغضاء. تمت الملتقطات من کلام ... افلاطون الالهی ...
چاپ: به کوشش عبدالرحمن بدوی در افلاطون فی الاسلام (بیروت، دارالأندلس: ۱۴۱۸ق)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۶۳۷/۲
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۵گ (۷۹پ–۱۰۳ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵–۳۱۸]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۶۱/۱۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و أنت حسب من فضل سعیه و حسن اختیاره فلک الحمد علی أفضلیتک
خط: نستعلیق، کا: رفیع الدین محمد بن غیاث الدین محمد، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۹۵پ–۱۰۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۵–۲۸۶]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۳۰/۱۷–ف
نسخه اصل: بادلیان ش ۹۵ اوزلی (۱۴۲۲)؛ بی‌کا، تا: ۱۰۴۲ق[فیلمها ف: ۱–۵۵۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۲۵/۱
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۰۵۶ق؛ تملک: لطفعلی بن محمد کاظم (صدر الافاضل) در ربیع الثانی ۱۲۹۹ق در تهران، محمد رفیع، محمد طاهر بن تاجر حسینی طبیب در ۱۱۵۹ق؛ مهر: «صراط علی حق نمسکه عبدالعظیم» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۳۰گ (۲پ–۳۱ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۴۴–۲۵]

۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۴۲/۴۴ب
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۶گ (۱۹۰ر–۱۹۵ر)، ۲۴–۳۳سطر(۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: –۱۴۶]

۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۸۰/۱
آغاز: و الکبیر صغیراً و لم یبصر الاشیاء علی حقایقها و قال انما صارت النفس فی ... ان الحیوان یحتاج الی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۰۶۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی، ۷گ (۳ر–۹ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۶/۵سم [ف: ۲–۵۲۵]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۸۹/۴۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و نحن بحسن اختیارک لنا أوثق منا بما دلت علیه آراؤنا و تعلقت إلیه آمالنا و أنت حسب من فضل و حسن اختیاره فلک الحمد علی اقتضیتک و الشکر بآلائک، تمت
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۴ محرم ۱۰۷۳ق، جا: اجین؛ مصحح؛ ۷گ (۱۲۴پ–۱۳۰پ)، ۳۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۸/۵سم [ف: ۳۱–۷۱۳]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۸۳/۱۰
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: رحیم فرزند نصیرالدین محمد رضوی، تا: محرم۱۰۷۹ق؛ ۹گ (۱۷ر–۲۵ر) [ف: ۱۶–۱۸۳]

۹. شیراز؛ هاشمی، نورالدین (خاندان)؛ شماره نسخه: ۱۷/۱۸
بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۸۴ق[نشریه: ۵–۲۸۸]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۳۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، کا: محمد سلیم بن حمید، تا: ۱۰۹۴ق، جا: مدرسه معصومه؛ ۲۲گ (۱۷پ–۳۸پ)، ۱۸ سطر (۸×۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳–۳۲۵]

۱۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۹۳/۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، ۳۰گ (۴۶ر–۷۵ر)، ۲۴سطر(۱۲/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: –۱۹۹]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۱۰۱ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۵گ (۱–۲۵پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۱–۳۰۰]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۸۱۶/۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قال ینبغی ان یکون للانسان من المال الکفاف، و ما لا یسعی به و قال لتلامذته الاحداث اقلعوا ثلثة اشیاء فانها تسود معشیتها. من اخلاقکم العفة و من السنتکم الصمت و من اعینکم الاغطاء.
خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۱۳۱ق؛ مجدول؛ کاغذ:

سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۱گ (۴۳پ-۵۳پ)، ۱۵سطر(۷×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۱۶-۳۶۸]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۷۶۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** بعضها من اخلافکم ... من کلام افلاطون

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ۱۱۷۸ق؛ جلد: مقوا [رایانه]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۵۵/۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کرمعلی خراسانی، تا: قرن ۱۳؛ ۱۱گ (۱۹۵ر-۲۰۵پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴/۶×۱۸/۵سم [ف: ۷-۴۶۲]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۲۷۲/۲۲

آغاز: برابر**انجام:** بما دلت علیه آرادنا و تعلقت الیه آمالنا و انت حسب من فضل و سعیه و حسن اختیاره فلک الحمد علی اقتضیک و الشکر بآلائک.

خط: نستعلیق، کا: محمد هاشمی، تا: رجب ۱۳۰۰ق، جا: طهران؛ جلد: تیماج، ۳۰گ (۱۹۲-۲۲۱)، ۱۸سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۹-۳۷۳]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۸۲۴

آغاز: قال افلاطون لالهی فی ملتقطاته: استدلنا علی معرفة الخالق بالخلق کما استدلنا علی مدبر بدن الانسان؛ **انجام:** و انت حسب من فضل سعیه و حسن اختیاره فلک الحمد علی قضیتک و الشکر بالائک.

این رساله حاوی قسمت‌هایی از کتاب ملتقطات افلاطون است که با تکرار کلمه «قال» مطالب مختلف را نقل می‌کند؛ خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۳گ (۸۰پ-۸۲پ)، ۲۲سطر(۹×۱۰/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [رایانه]

۱۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۸۴۱/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۱گ [ف: ۵-۳۸۰]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلک الحمد علی اقتضیتک (کذا) و الشکر بالائک

در پشت صفحه اول نوشته شده: «کتاب ملتقطات از فصول افلاطون الهی» رساله حاوی عقائد و آراء و کلمات حکمی است. جامع و منتخب و مدون آن شناخته نشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ابن خاتون؛ ۲۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۴-۲۵۷]

۲۰. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ف۱۸۱/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** الحمد علی اقضیتک و الشکر علی آلائک - تم الملتقطات علی یدی محمد ابن اسماعیل النیمدهی

کا: محمد بن اسماعیل نیمدهی، بی‌تا؛ ۲۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۷/۵×۱۳/۵سم [ف: ۱-۱۵۹]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۶۹/۱-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیاOr. 1551؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۳-۱۰۴]

۲۲. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۹/۱ فیاض

آغاز: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶گ، ۵۰ سطر (۹/۵×۲۰)، قطع: رحلی[ف: -۱۹۹]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۴۵۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الشکر بالائک تمت الملتقطات

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

● الملتقطات = المسائل المتفرقة الفقهية / فقه / عربی

al-multaqaṭāt = masā’il-ul mutifarriqa-til fiqhīya

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī, ‘alī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

پاسخ‌هایی است که شیخ علی کرکی به سید فضل الله حسینی درمسائل پراکنده داده است و ظاهراً خود او جمع‌آوری کرده است.

آغاز: بسمله، مسائل متفرقة سمعنا من حضرة شیخنا و مقتدانا و مجتهد زماننا علی بن عبدالعالی ... فی بحث الوضوء فعل الوضوء من البول و الغائط فی المسجد مکروه

[الذریعة ۲۴۷/۱۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۴۴/۴۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** مسئلة الارض اذا تنجست لا تطهر بالماء القلیل ... لا یطهر بالقلیل

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: مقوا، ۴ص (۶۶۹-۶۷۲)، اندازه: ۱۰/۵×۲۳سم [ف: ۹-۸۲۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۸۰۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** التی وجدت العلامات فیها فی الصورة المفروضة سماع (قد فرغت من تسوید هذه الرسالة فی شهر شوال سنة ستین و تسعمائة. و انا الفقر عبادالله علی بن شمس الدین رستمداری)

کا: علی بن شمس الدین رستمداری، تا: شوال۹۶۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۲گ (۱ر-۱۲ر)، اندازه: ۱۳/۳×۱۹/۱سم [ف: ۹-۴۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۵۶۶/۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** اذا ادرک الماموم الامام فی الرکعة الثانیة فی الصلاة الظهر مثلا و اقتدی فی الرکعة الثانیة مع اکامام تبعیة لم ثم یتشهد.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۹۶۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۴گ (۱۱۶پ-۱۱۹ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۶۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۴۳۶/۲

آغاز: هذه سؤالات لرجل من الجزائر سأل الشیخ الاجل الاعلم الاعظم علی بن عبدالعالی فأجابه بهذه الاجوبة. سؤال: ما قول سیدنا ادام الله فضله و فضالته و تقبل منه فرایضه و نوافله فی رجل غصب منه اموال هل الاحسن له الهبة ام لا ...؟ جواب: لاریب ان

کان الغاصب مؤمناً فالهبة اولی؛ **انجام:** الواب: الولایة له فیقبل قوله و یجوز له.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۷۴ق؛ جلد: روغنی، مذهب، ۴گ (۳۸۶پ-۳۸۹پ)، ۱۷سطر[ف: ۲۵-۴۱۶]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۵۱/۱

آغاز: برابر الله؛ **انجام:** الی ثلاثة أقسام لأهل منها أن یتوجه الی سمت یقتضیه حال ذلک القسم فصار مجموع الأقسام للجهات حول الکعبة أربعة و عشرین هکذا و الله أعلم.
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد شریف بن محمد رضا بن ملامحمود لاهیجانی؛ مهر: «خاک ره آل محمد شریف» (بیضی)؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمعی، ۱۹گ (۱-۱۹)، ۱۵سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳۰-۴۳۴]

۶. قائن؛ مدرسه جعفریه؛ شماره نسخه: ۱۹۶/۳

آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن حسین حسینی تونی، تا: قرن ۱۱؛ ۷گ (۶۲پ-۶۸پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [کتابخانه‌های قائن: ف: -۱۷۰]

۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۰۴۱/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ولالغیرهم بدون اذن صاحب الحصة سماع
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۹گ (۳۸پ-۴۶ر)، ۱۸سطر(۴/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴-۱۱۰]

۸. قوچان؛ مدرسه عوضیه؛ شماره نسخه: ۷۶/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** لو ذهب المتمتع المدة للمتمتعة بها لابد أن یقول صیغة الهیئة بالعربی مع القدرة و لا یحتاج إلی قبول و لو ذهب المتمتع المدة لیس له الرجوع تمت
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۸گ (۵۳-۷۰پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف مخ]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۳۵/۶

آغاز: سؤال، ما قول شیخنا دام ظله فی رجل غصب منه أموال هل الأحسن هبته الغاصب أم لا؛ **انجام:** جواب: اذا أبی أن یدفع باختیاره أخذ منه قهراً و الله أعلم بالصواب و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله أجمعین.
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۸گ (۱۰۴-۱۱۱)، ۱۲سطر، اندازه: ۶/۵×۱۱سم [ف: ۳۰-۵۸۹]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۹۶۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** لو وهب المتمتع المدة للمتمتعة بها لابد أن یقول صیغة الهبة بالعربی مع القدرة و لا یحتاج الی قبول و لو وهب المتمتع المدة لیس له الرجوع.
خط: نستعلیق، کا: سید محمد موسوی، تا: ۱۲۶۹ق؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ جلد: تیماج، ۲۳ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۱/۱-۷۹۵]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۷۰۶/۷

آغاز: سؤال فی رجل اخذ مال غیره من غیر اذن مالکه سواد کان ودیعة؛ **انجام:** سؤال و هل یجوز فی ... سؤال ما القول فی رجل عنده خمس او زکوة او فطرة و رد مظالم الی غیر ذلک
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۵گ (۵۱-۵۵پ)، ۱۴و ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۶سم [ف: ۶-۹۷]

۱۲. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه: نامعلوم/۱

آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: محمد شریف بن محمد رضا بن ملا محمود لاهیجانی؛ ۲۰گ (۱-۲۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [صد و شصت نسخه: -۶۸]

۱۳. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۱۸۸/۱۱

آغاز: سؤال فی رجل اخذ مال غیره من غیر اذن مالکه سواء کان ودیعة او غصباً؛ **انجام:** لوجوبه قربة الی الله او هو حر عن کفارة کذا لوجوبه قربة الی الله. تمت.
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز به دست آمد؛ خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا [ف: -۱۶۹]

۱۴. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۱۸۸/۱۲

آغاز: سؤال ما قول شیخنا دام ظله فی رجل غصب منه اموال. هل الاحسن له هبة؛ **انجام:** اذا ابی ان یدفع باختیاره اخذ منه قهراً و الله اعلم بالصواب. منقول عن الشیخ علی بن عبدالعالی ...
خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵ص [ف: -۱۷۰]

● **ملتقطات** / فلسفه /فارسی

multaqatāt

رازی، محمد سلیم، ق۱۱ قمری

rāzī, mohammad salīm(- 17c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۴۶۸

آغاز: بسمله، سزاوار و شایسته حمد و لایق ثناء؛ **انجام:** و بحث مذکور بر مامی آمد و آلله اعلم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۶ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **ملتقطات** / حدیث / عربی

multaqatāt

نوری، حسین بن محمد تقی، ۱۲۵۴ - ۱۳۲۰ قمری

nūrī, hoseyn ebn-e mohammad taqī (1838 - 1902)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۵۱۵

آغاز: بسمله، مما استطرفته من مجموعه کانت بخط الشیخ شمس الدین؛ **انجام:** انی راجع الیکم بعد ثلثین یوم فی الناحیه المقدسه سامره
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: روغنی [رایانه]

● **الملتقطات** / فلسفه / عربی

al-multaqaṭāt

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۸۳/۱۹

به نقل از حکمای پیشین در مباحث فلسفی؛ خط: نستعلیق، کا: رحیم، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۴۷پ-۴۸ر)[ف: ۱۶-۱۸۶]

● **ملتقطات** / کیمیا / فارسی و عربی

multaqatāt

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۰۷۹۵

از علی اکبر؛ خط: نستعلیق، کا: علی اکبر، تا: ۱۲۶۶ق[الفبائی: - ۵۵۰]

● **ملتقطات الاحکام من کلمات الاعلام لهدایة الانام** / فقه / عربی

multaqatāt-ul aḥkām min kalamāt-il a‘lām li-hidāyat-il anām

برادکاهی لنکرانی، محمد صادق بن محمد، - ۱۲۸۵ قمری

barādkāhī lankarānī, mohammad sādeq ebn-e mohammad(- 1869)

فقه استدلالی است از طهارت تا صید و ذبائح، مطالب تحت عنوان «مسئله» ذکر شده است.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۱۷۴۱

آغاز: بسمله الحمدلله الذی الیه مصابر الخلق و عواقب الامر، نحمده علی عظیم احسانه و ... اما بعد فیقول العبد المذنب العاصی محمد صادق بن آقا محمد عفی الله عنهما هذه جملة من الاحکام فی الحلال و الحرام اخذتها من مأخذها و استنبطتها من مدارکها و فرعتها علی اصولها بذلت فی ذلک جهدی علی حسب وسعی و طاقتی و سمیتها ... بسمله مسئلة الماء المطلق فی الاصل طاهر و مطهر اجماعاً و کتاباً قال الله تعالی؛ **انجام:** و اطلاق مامر فی جلود السباع و ضعف ادلة الاشتراط الحمدلله عدد ما احاط به علمه ... من الهجرة النبویة علیه الاف التحیة.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: صفر۱۲۶۳ق؛ مهر: «ماشاالله لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم»، «الواثق بالله الغنی لطفعلی الحسینی»؛ جلد: تیماج، ۲۲۲گ، ۲۰ سطر (۱۱×۱۵/۵)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۲-۶۰۹]

● **ملتقطات از تفسیر معین** / تفسیر / عربی

moltaqatāt az tafsīr-e mo‘īn

وابسته به: الواضحة فی تفسیر سورة الفاتحة؛ فراهی، معین الدین بن محمد (-۹۰۹ق)

انتخاب است از تفسیر سوره فاتحه معین الدین بن محمد فراهی متخلص به مسکین. در این التقاط، مسئله حکمت در خلق شیطان مورد بررسی قرار گرفته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۰۲/۶۹-طباطبائی

آغاز: ملتقطات از تفسیر سوره فاتحه معین الدین هروی سؤال فان قیل ما الحکمه فی خلق ابلیس مع انه سبحانه یبغضه؛ **انجام:** قال عیسی یا ملعون الرب یبتل العبد و اما العبد فلا یبتل الرب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۰۲گ (۶۱پ-۱۶۲ر) [ف: ۲۳-۷۳۵]

● **ملتقطات از کتب فلسفی** / فلسفه / عربی و فارسی

moltaqatāt az kotob-e falsafī

منتخباتی است از پاره‌ای از کتب فلسفی به این ترتیب: اوصاف الاشراف خواجه نصیرالدین طوسی از فصل ۴ تا ۱۵؛ رساله وجودیه میر سید شریف گرگانی؛ شرح الواح؛ روض الجنان ابوالحسن بن احمد؛ بخشهایی از چند گفتار و مکتوب بابا افضل کاشی به فارسی؛ مفاتیح الغیب ملاصدرا.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰/۸-طباطبائی

کا: رحیم کوهینی تفرشی، تا: رجب ۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۲گ (۱۲۹پ-۱۵۰ر)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۲-۱۷]

● **ملتقطات البحار فی شرح الکلمات القصار** / شرح حدیث / فارسی

moltaqatāt-ol bahār fī š.-el kalamāt-il qesār

حسینی علوی، علی بن محمد علی، ق۱۴ قمری

hoseynī a‘lavī, ‘alī ebn-e mohammad ‘alī(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۶۸ق

شرح یکصد و ده حدیث از کلمات قصار امام علی علیه السلام است در موضوعات مواعظ و پند و اندرز با استفاده از دیگر کلمات علوی و بیانات نبوی و آیات قرآنی و احادیث قدسی و سخنان حکما و علما و فصحا و وعاظ و اشعار شعرا و حکایات مناسب. فهرست منابع مورد استفاده در این کتاب در آخر آن آمده است.

[الذریعه: ۱۹۵/۲۲]

تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۳۹/۲

آغاز: کلام علی کلام علی×× و ما قاله المرتضی مرتضی الحمد لله الأجل الأکرم الذی علم بالقلم علم الانسان ما لم و الصلوة و السلام علی النبی الأفخم ... و بعد چنین می‌نگارد کلک شکسته و بنان خسته این فانی محض و محض فنا؛ **انجام:** روی آر سوی

دفتر و دیوان نظمشان ×× برگیر حظ خویش ز خط کتابشان
بحمد الله بانجام رسید آنچه منظور بود از کلمات امیرمؤمنان ... در اصفهان مدرسه کاسه گردان به اتمام رسید.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: شنبه ۲۷شوال ۱۳۸۳ق؛ ۱۹۰گ (۱۰۰ر–۲۸۹پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۲–۶۱۸]

←ملتقطات بهار ← یادداشتهای بهار

● **ملتقطات الثلثین من کتاب هرمس** /کیمیا / عربی
multaqatāt-uṯṯalāṯīn min k.-i hirmis
هرمس،
hermes

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۰۸۳/۲
آغاز: فرائد ملتقطات من کتاب هرمس الکل شرح ثلثین درجة ... و یکثر مضرتها
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در سزگین (۴: ۱۰۳) آمده که در همین برگ‌ها بندی از احجار ارسطو است و آن شماره دوم است ولی من در نسخه تدیده‌ام، احجار ارسطو در شماره ۱۵۶۹/۱۲ این کتابخانه است؛ ۲گ (۱۴۵پ – ۱۴۶ر)[ف: ۶–۲۰۴]

● **ملتقطات الدرر من لج داماء هجر** / گوناگون / عربی
multaqatāt-ud durar min lujj-i dāmā’-in hujar
محسنی هجری، حسن بن احمد، ق۱۳ قمری
mohsenī hejrī, hasan ebn-e ahmad(- 19c)
رسالات متفرقه‌ای است که ظاهراً در پاسخ برخی از مسائل نگاشته شده است،و این عناوین در آن مشهود است: درة ملتقطة: فی تحقیق علمه تعالی بکل معلوم کلی و جزئی؛ درة ملتقطة: فی المقولات العشر؛ درة ملتقطة: فی المقبولة الحنظلیة، به تاریخ ۱۲ جمادی الاول ۱۲۵۹ق؛ درة ملتقطة: فی کیفیة ابتداء النسل؛ درة ملتقطة: بقاء النفوس بعد الموت، ۲۰ جمادی الاول ۱۲۶۱ق؛ درة ملتقطة: اجوبة مسائل الشیخ جبارة بن حالوب، ۲۷ ربیع الثانی ۱۲۶۳ق؛ درة ملتقطة: فی مسالة الخمس فی حال الغیبة، غره ذیقعده ۱۲۶۳ق.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۴۸/۲
نسخه اصل: کتابخانه سید هادی آل بالیل – قم؛ خط: نسخ، کا: شیخ حسن بن احمد محسنی احسائی، تا: ۱۲۶۲–۱۲۶۳ق؛ ۸۱ص (۳۶–۱۱۶)[عکسی ف: ۴–۳۶۵]

● **ملتقطات الصحو فی مستنبطات النحو (منظومه در ...)** / نحو، شعر/ عربی
multaqatāt-uṣṣaḥw fī mustanbiṭāt-in naḥw (manẓūma dar ...)
سماوی، محمد بن محمد طاهر، ۱۲۹۲ – ۱۳۷۰ قمری
samāvī, mohammad ebn-e mohammad tāher (1875 - 1951)
ارجوزه‌ای است در ۷۰۰ بیت در یک «مقدمه» و سه «باب» دارای فصول و خاتمه در علم نحو.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۷۵/۵
آغاز: احمد اللهم فیمن حمدا ×× مصلیاً علی النبی احمدا؛ **انجام:** (رقت) حسابا للذی قد حسبه ×× ما رقت مؤرخا (خذها هبه)
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۹ ذیحجه۱۳۱۸ق، جا: سماوه؛ ۱۶گ (۳۳ر–۴۸پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴۴–۵۸]

● **ملتقطات عرفانیه** /عرفان و تصوف / عربی
multaqatāt-un ‘irfānīyya
منتخبی است عرفانی در بیان اسماء و صفات الهی که از کتاب‌هایی همچون «فصوص الحکم»، «تأویلات» عبدالرزاق، «شرح فصوص الحکم» قیصری و احمد جندی و برخی آثار دیگر فراهم آمده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۸۴
آغاز: بسمله. و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و سلم تسلیما و صل (کذا) اخوتی المؤمنین ختم الله لنا و لکم بالحسنی لما سمعت قوله تعالی عین نبیه هود علیه السلام؛ **انجام:** لایغرب عنه مثقال ذرة لا فی السموات و لا فی الارض من التأویلات
خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ ۳۸گ، ۳۰سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۵–۱۹۹]

● **الملتقطات فی الکیمیاء** / کیمیا / عربی
al-multaqaṭāt fi-l kīmīyā’
کتابی است در کیمیا و گزیننده در دیباچه آن می‌گوید: کتابی است در علم صنعت که نام آن و مؤلف آنرا نشناختیم و من از این کتاب مطالبی و مواضعی را التقاط کردم که سهل التناول و قریب به فهم بوده است.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۸۴/۱
آغاز: الحمدلله رب العالمین. اما بعد رایت کتاباً فی علم الصنعة و لا علمت اسمها (بعد از پنج سطر) فهذا ما علقه من فوائد الحبیب ابن عبدالله محمد الشهیر بابن المبهنار؛ **انجام:** و افعل به ذلک احدی و عشرین مرة فانه یخرج ابیض من الفضة و الله اعلم. الی هنا الملتقط من الکتاب الملتقطات و الحمدلله وحده
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۹۱گ (۲پ–۹۲پ)، ۲۳و ۱۹سطر (۱۰×۲۱و ۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۹×۲۷/۵سم [ف: –۱۳۹]

● **ملتقطات من تاریخ ابن خلکان و غیره** / تاریخ / عربی

multaqatāt-un mn tārīx-i ibn-i xallakān wa ġayr-ih

پراکنده‌هایی است تاریخی که بیشتر از تاریخ ابن خلکان جمع‌آوری شده و منقولاتی از حیاة الحیوان نیز دارد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۴۱/۵

آغاز: من تاریخ ابن خلکان ابوعثمان عمرو بن عبید بن ثابت الزاهد المشهور مولا بنی عقیل ثم ابن عرادةبن یربوع بن مالک، کان جده باب من سبی کامل ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۱۷ق؛ با نشان بلاغ، محشی؛ نسخه دارای رسم الخط خاص است و بر کلمات بی نقطه علامت خاصی درج شده که نشان غیر منقوط بوده آن است؛ تملکی به سال ۱۱۱۷ در شیراز، و تملک لطفعلی بن محمد کاظم صدر الافاضل در رجب سال ۱۳۱۶؛ جلد: مقوایی، ۱۳گ (۱۹۰ر–۲۰۲پ)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۷/۸سم [ف: ۴۳-۳۴]

● **ملتقطات من التفسیر الکبیر** / تفسیر / عربی

multaqatāt-un min-at tafsīr-il kabīr

از تفسیر فخر رازی مواردی را به همان الفاظ انتخاب و تلخیص کرده است.

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۷۸/۲

آغاز: قال النسفی (ره) فی کلمة اعوذ بالله من الشیطان الرجیم قال اهل المعرفة هذه الکلمة

خط: نسخ جلی، کا: احمد بن علی همدانی، تا: ۸۴۶ق، جا: مصر؛ تملک: سید مصطفی بن عبدالله ۱۱۰۶، مصطفی تقشبندی؛ از موقوفات رمضانیه ۱۲۳۰؛ مهر: پیر محمد بن رمضان سال ۱۰۰۹ «پیر محمد بن رمضان ...» (کروی)؛ جلد: تیماج ، ۱۱۲گ (۳۰۴–۴۱۵)، ۱۹سطر، اندازه: ۲۶/۵×۲۷/۵سم [ف: -۵۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۲۴/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۲-۲۴۸]

● **ملتقطات من الرسالة المشوقة** / فلسفه / عربی

multaqatāt-un man-ar r.-til mušawwiqa

ابن هندو، علی بن حسین، – ۴۲۰ ؟ قمری

ebn-e hendū, ʻalī ebn-e hoseyn(- 1030)

این رساله در هفت«فصل» است: ۱. فی السبت الذی حرکت الاوائل لاستنباط الفلسفة؛ ۲.حد الفلسفة؛ ۳.اقسام الفلسفیة؛ ۴. صناعة المنطق وحده و قسمته و الغرض منه؛ ۵. شرف المنطق؛۶. تفصیل کتب المنطق و ذکر ایساغوجی؛ ۷. ترتیب کتب الفلسفة.

آغاز: ملتقطات ... و فیه فصول، الاول فی السبت الذی حرکت الاول لاستنباط الفلسفة الثانی فی حد الفلسفة

انجام: لانها اخفی منها و افر بادیة لنا الی معرفة الاهیات ثم اثبت فی آخر الصناعة علم الالهیات لانهاء فی غایة الخفاء و الغموض و الله اعلم بالصواب

[ریحانة الادب ۲۷۹/۸]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۲۰۸۱۰

کا: محمد جعفر متخلص به غیرت ابن محمد سعید، تا: ۱۱۸۷ق؛ تذکر: شماره بازیابی اصلاح شد؛ ۴ص، قطع: جیبی[اهدائی ف: –۳۵۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۱۰/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و عناوین نسخ، کا: محمد علی بن عبد الکریم، تفرشی، تا: ۱۲۷۴ق؛ ۱گ (۲۱)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲۸-۱۶۶]

● **ملتقطات من رسالة التوحید لسید حیدر الآملی** / عرفان و تصوف / عربی

multaqatāt-un min r.-tit tawḥīd li-sayyid ḥiydar āmulī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۸۲/۴۲

آغاز: بسمله. قال السید حیدر فی رسالة التوحید فأحسن ما قال فی التوحید بلسان العبارة و اشار الیه برسم الاشارة. هو قولهم التوحید ثبات القدم و اسقاط الحدث؛ **انجام:** و لاینسب الی العدم الصرف و اللا شیء المحض شیء اصلا.

بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۲۸ص (۷۸۹–۸۱۶)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴۴-۱۷۶]

● **ملتقطات من کتب المجسطی** / هیئت / عربی

multaqatāt-un min kutub-il majasṭī

وابسته به: المجسطی؛ بطلمیوس، کلاودیوس، ش (۱۰۰-۱۷۸م)

با عنوان: «ملتقطات من کتب المجسطی علی حسب اصلاح بعض المتأخرین نقلت من خط المولی المعظم نصیر الملة و الحق و الدین الطوسی من سواد المصف».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۷۰/۹-ف

نسخه اصل: مانیسا گنل ش ۱۷۰۶؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل رجب۶۹۹ق، جا: تبریز؛ ۲۴گ (۱۸۷ر–۲۱۰ر)، ۱۸سطر[فیلمها ف: ۱-۵۲۲]

● **ملتقطاتی از ملاصدرا** / فلسفه / عربی

moltaqatātī az mollā-sadrā

صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ – ۱۰۵۰ قمری

sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۳۵/۴
خط: نستعلیق، کا: حسینی مازندرانی بارفروشی، غیاث الدین بن صدرالدین، تا: ۱۲۳۱ق، جا: اصفهان؛ گرد آورنده محرر نسخه؛ جلد: تیماج مذهب، ۴گ (۱۲۲پ–۱۲۵پ)، ابعاد متن: ۸/۵×۱۵، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: –۱۶۰]

←ملتقط الادویة > قرابادین

● **ملتقط الزواجر** / فقه، شعر / عربی
multaqiṭ-uz zawājir
تعزی، محمد بن محمد، ق۱۱ قمری
ta'azzī, mohammad ebn-e mohammad(- 17c)
تاریخ تألیف: ۱۰۸۷ق

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۴۴۶/۷
آغاز: قال التعزی الفقیر الیمنی ×× الحمدلله العظیم المتن
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴گ (۹۲–۱۰۵)[ف: ۳-۱۰۳]

● **الملتقطة** / منطق / عربی
al-multaqaṭa
ملا عثمان دارقته
mollā 'osmān-e dārqete
رساله‌ای است در منطق که به صورت مختصر برگزار شده است. نسخه‌ای با همین آغاز با تفاوت در انجام در کتابخانه نوربخش به شماره ۵۰۳/۲ با عنوان «منطق» و مجهول المؤلف هست.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۶۴۵/۱
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین، الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین اما بعد فان اول ما یجب علی المکلف معرفة ذات الله؛ **انجام:** و قائل بها تغلیط الخصم و اسکاته و اعظمها الاحتراز عن المغالطة قال الشاعر: عرفت الشر لا للشر لکن لا تقیة ×× فمن لا یعرف الشر من الخیر یقع فیه و العمدة
خط: نسخ خوب، کا: سید محمد امیری، تا: ۱۳۵۴ق؛ جلد: مقوا، ۱۹گ (۱پ–۱۹پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱–۵۵۱]

● **الملتقط فی الفتاوی** / فقه / عربی
al-multaqiṭ fi-l fatāwā
سمرقندی، محمد بن یوسف، – ۵۵۶ قمری
samarqandī, mohammad ebn-e yūsof(- 1162)
تاریخ تألیف: اواخر شعبان ۵۴۹ق
مؤلف کتاب مفصلی به نام «الجامع الکبیر» یا «جامع الفتاوی» دارد که در آن سخن از فقه حنفی به طور تفصیل رفته است، و کتاب حاضر را از آن انتخاب نموده است.

[الاوقاف العامة بغداد ۵۵۰/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۵
آغاز: الحمدلله علی نعمائه قال السید الامام الاجل الاطهر ... هذا ما اصطفیته من البراهین الشرعیة من مصطفات الاولین و الاخرین؛ **انجام:** و الفقیه ابو جعفر مات ببخاری و حمل الی بلخ و دفن لخمس بقین من ذی الحجة سنة ۳۶۲. قال السید الامام ...
خط: نسخ، کا: مسعود بن عبدالله بن مسعود سنمانی، تا: ۱۲ شوال ۸۳۰ق؛ این نسخه را شیخ جلال الدین محمود ابن مجدالدین حسین بن احمد الاسروشنی بدون هیچ زیاده و نقصان ترتیب داده و این کار در اوائل شعبان ۶۰۳ در اسروشنه انجام شده و در سمرقند به سال ۶۱۶ املاء نموده است؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۲۷۲گ، اندازه: ۱۳×۱۷سم [ف: ۳–۲۹۷]

● **ملتقط من الکتاب المغیث فی الطب** / طب / عربی
multaqiṭ-un min-al kuttab-il maġīṯ fi-ṭṭibb
ابن مندویه، احمد بن عبدالرحمن، – ۴۱۰ قمری
ebn-e mandūye, ahmad ebn-e 'abd-or-rahmān(- 1020)
ابن مندویه،پزشک و داروشناس مشهور ایرانی قرن‌های ۴ و ۵، صاحب آثار بسیار در طب است.وی در اصفهان زاده شد، عضدالدوله دیلمی وی را به بغداد خواند تا در بیمارستان جدید التأسیس خدمت کند. ابن ابی اصیبعه وی را طبیبی ممتاز و مفسر برجسته آثار جالینوس می‌داند و ۳۲ عنوان از تألیفات وی را ذکر می‌کند. سزگین، نسخه‌های خطی ۱۸ عنوان از آثار وی را نشان می‌دهد.نسخه حاضر گزیده‌ای از کتاب «المغیث فی الطب» وی است که گویا ازمتن کامل آن، نسخه‌ای شناسایینشده است. در مقدمه می‌گوید: «و اقتصرت فی هذا الکتاب من الادویة علی ما هو موجود فی جمیع البلدان من العقار الشجاری دون العطری اذ لا یوجد فی کل مکان و اذ هو مجلوب من البلدان، فألفت هذا الکتبا علی علل الجسد و وضعت لذلک ادویة مختصرة قریبة الماخذ سهلة العمل موجودة فی الهدو و الحضر و السکون و الاسفار الی البلدان الشاحطة یستغاث الیها لکل علة تعرض فی الجسد و سمیته الکتاب المغیث و بدأت فیه من الرأس الی القدمین عضواً عضواً و اصف مزاج کل عضو و منفعته و الله الحادثة و ادویته المستعملة له و بعد ذلک اقول فی منافع العقاقیر و الشجاری مفرداً علی طبایعه و خواصه و هذا حین ابتدی فی القول من الرأس بعون الله تعالی، القول فی الرأس ...». عناوین مطالب کتاب «القول فی ...» است، مانند: القول فی الرأس، القول فی الدماغ، القول فی العینین، القول فی الاذنین، القول فی الفم و اللسان و ... .

[تاریخ نگارش‌های عربی ۴۶۳/۳–۴۶۶؛ فهرس مخطوطات الطب الاسلامی فی مکتبات ترکیا ۹۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۳/۳
آغاز: بسمله ... هذا ملتقط من فوائد الکتاب المسمی بالمغیث فی الطب: الحمدلله الجزیل عطاؤه الجمیل بلاؤه السابغة علینا نعماؤه نحمده علی ما اعطی من الجزیل و اولی من الجمیل و اختص من التفضیل؛ **انجام:** و الشربة منه درهم و نصف الی در همین بماء حار نافع ان شاء الله تعالی، تم الکتاب ...
نسخه اصل: کتابخانه خراجچی اوغلی در بروسه ترکیه، شماره ۱۱۲۶؛ خط: نسخ، کا: حسن بن محمد، تا: با تاریخ۸۰۵ق؛ ۳۱ص (۸۵-۱۱۵)، ۱۶ سطر[عکسی ف: ۳-۲۰۹]

● الملتقط من معانی حرز الامانی = تجرید التجوید / تجوید / فارسی
al-multaqat min ma'ānī herz-ul amānī = tajrīd-ut tajvīd

سمرقندی، محمد بن محمود، - ۷۸۰ قمری
samarqandī, mohammad ebn-e mahmūd(- 1379)

قصیده‌ای است در تجوید در ۴۴ بیت که ناظم سپس آن را به نثر در نزدیک به ۴۰۰ بیت شرح کرده است. با مطلع: «نون ساکن نیز و تنوین بعد از او گر یاد بود ×× چون بخوانی همچو من بعد او بدل گردد به میم». (الذریعه)
آغاز: الحمدلله انزل القرآن تنزیلا ... فی بیان نون الساکنة و التنوین و احکامها.نون ساکن نیز و تنوین بعد ازو گر بابود ×× چون بخوانی همچو من بعد او بدل گردد بمیم

شروح و حواشی:
۱- شرح الملتقط من معانی حرز الامانی؛ سمرقندی، محمد بن محمود (-۷۸۰)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۱۷/۴
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۶۵ق؛ با رو نوشت مکتوبی که مولانا نظام آبادی «محمود بن عبدالوهاب قاضی» بدون الف به فارسی نوشته [ف: ۳-۳۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۱۴۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** پس الف را هم هوائی نیز حلق گفته اند ×× بشنو از حافظ چنین آورد جبریل امین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۰۴ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ ۴گ، ۹سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۱علوم قرآن-۳۶۵]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۴۰۱/۴
همان نسخه بالا[مؤید: ۳-۳۲۷]

● الملتقط من المولد الوسیط / تاریخ معصومین / عربی
al-multaqiṭ min-al muwallid-il wasīṭ

گزیده‌ای است از کتاب «المولد الوسیط» سرمری در اخبار ولادت حضرت پیامبر (ص) و کیفیت آن و بعضی از معجزات آن حضرت.

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۴۶۵/۳
آغاز: الحمدلله منور الوجود بنور الایمان و معطی الاکوان بطیب عرف المبعوث بالامان الذی خلق آدم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ یادداشت مطالعه کتاب از احمد بن عبدالقادر بن عمر ماردینی حنفی، محمد بن عبدالقادر عمر بن محمد بن عبدالخالق ماردینی حنفی، عمربن محمد بن عبدالقادر در ۸۷۸ق، احمد بن عبدالقادر بن عمر بن محمد عبدالخالق ماردینی حنفی»؛ از موقوفات رمضانیه مرحوم ابراهیم بن فتح الله شریف حسینی ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج، ۱۰ص (۱۸-۲۷)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۲۳۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۴۳/۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۲-۲۷۲]

● ملتقی الابحر فی الفروع الحنفیة / فقه / عربی
multaqa-l abḥar fi-l furū'-il ḥanafīyya

حلبی، ابراهیم بن محمد، - ۹۵۶ قمری
halabī, ebrāhīm ebn-e mohammad(- 1550)

تاریخ تألیف: ۱۳ رجب ۹۲۳ق
متن مهم و معروفی است درفقه حنفی که مؤلف آن را از بعضی کتب اعلام مذهب حنفی برگزیده وخود نیز مسائلی به آن افزوده است.در هریک از مسائل قول ارجح را مقدم داشته و بدانچه اقوی و اوضح بود تصریح کرده است.
آغاز: الحمدلله الذی وفقنا للتفقه فی الدین الذی هو حبله المتین و فضله المبینو میراث ... و بعد فیقول المفتقر الی رحمة ربه الغنی ابراهیم بن محمد بن ابراهیم الحلبی قد سألنی بعض طالبی الاستفادة أن أجمع له کتاباً یشتمل علی مسائل القدوری و المختار و الکنز و الوقایة بعبارة سهلة غیر مغلقة فأجبته إلی ذلک و إضفت إلیه بعض ما یحتاج إلیه من مسائل المجمع و نبذة من الهدایة و صرحت بذکر الخلاف بین أئمتنا و قدمت من أقاویلهم ما هو الأرجح ... کتاب الطهارة قال الله یا أیها الذین آمنوا إذا قمتم إلی الصلوة ... ففرض الوضوء غسل الأعضاء الثلثةو مسح الرأس و الوجه ما بین قصاص الشعر و أسفل الذقن و شحمتی الأذنین فیفرض غسل ما ...
انجام: و الغرماء علی شیء منهما فطرح نصیبه من الصحیح و الدیون و قسم الباقی علی سهام من بقی أو دیونهم ... لم ازد شیئا من غیرهما حتی یسهل الطلب علی من اشتبه علیه صحة شیء ما لیس فی الکتب الاربعة و هو حسبی و نعم الوکیل الکفیل.
چاپ: هند، لکنو، نول کشور، ۱۳۳۷ق؛استانبول، مطبعة محمد اسعد، ۲۶۳ص، ۱۲۵۲ق؛ بولاق، دارالطباعةالباهره، ۴۴۰ص، ۱۲۶۳ق؛ استانبول، مطبعة عامره، ۲۶۳ص، ۱۲۶۴ق.

[معجم المطبوعات ۱۳/۱؛کشف الظنون ۱۸۱۴/۲؛ الاوقاف العامة بغداد ۵۵۱/۱ و ۵۵۲/۱ و ۵۵۳/۱ و ۵۵۴/۱ و ۵۵۵/۱؛ الاوقاف العامة موصل ۸۸/۴ و ۸۹/۴؛ دنا ۹: ۱۲۴۷-۱۲۴۶ (۱۲ نسخه)؛ میراث مشترک ایران و هند: ۲-۹۳]

شرح و حواشی:

۱- سکب الانهر فی شرح فرائض ملتقی الابحر؛ طرابلسی، علی بن خلیل (-۸۴۴)

۲- شرح ملتقی الابحر؛ انصاری، نورالدین بن حسین (-۱۰۰۳)

۳- فرائد ملتقی الابحر؛ افندی، اسماعیل بن سنان (-۱۰۴۸)

۴- شرح ملتقی الابحر؛ حلبی، محمد بن محمد (-۱۱۰۴)

۵- المعادل = شرح ملتقی الابحر؛ مرعشی، عبدالرحیم بن ابی بکر (-۱۱۴۹)

۶- شرح ملتقی الابحر؛ موقوفاتی، محمد

۷- شرح ملتقی الابحر(۲ عنوان)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۷۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** قسمت ما صحت منه المسألة علی ثمانیة و أربعین فما خرج أخذت له من سهام کل وارث حبة حبة.

بدون مقدمه؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه۱ رمضان۸۶۲ق (؟) [این تاریخ نادرست است]؛ مجدول، مصحح، محشی؛ جلد: گالینگور، ۱۷۰گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۲۰-۱۴۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۰۳۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** اخذ من سهام کل واحد منهم حبة و الله اعلم بالصواب.

بدون مقدمه؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: سلیمان بن مصطفی، تا: ذیحجه۹۹۷ق؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۱۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۸سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۱۲]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۶۱۰

همان نسخه بالا[مؤید: ۲-۱۱۸]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۶-۶/۱۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: مصطفی بن قاسم بن محمود، تا: ۱۰۳۶ق، جا: قسطنطنیه مدرسه شریفه قعریة؛ با سرلوح مزدوج، مجدول، مصحح، با بلاغ، محشی به امضاء«منه» و«قاضی خان» وغیره؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۵۳۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کل دین کسهام وارث ثم اعمل العمل المذکور و من صالح من الورثة او الغرماء علی شیء منها فاطرح نصیبه من التصحیح او الدیون و اقسم الباقی علی سهام من بقی او دیونهم ...

خط: نستعلیق، کا: علی بن محمد، تا: ربیع الثانی ۱۰۵۷ق؛ مصحح، مجدول، محشی با نشان «درر، فراید ۱۴»؛ جلد: مشمع، ۱۶۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۳۹-۲۸۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۷۶

خط: نستعلیق، کا: احمد بن زین العابدین بن شیخ محمد، تا: غره رمضان۱۰۶۰ق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۸۸گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲۷-۲۹۸]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۶۰ کر

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی با نشان‌های «شرح، ابن ملک، ۱۲، صدرالشریعة عطا رحمة الله علیه و ...»؛ مهر: «روز محشر از رسول مجتبی ... » (هشت ضلعی)، «پیرو دین محمد یوسف» (بیضی)؛ تملک: ولی بن علی بن مصطفی با تاریخ ۱۱۴۹ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۱۵سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۴۰/۲-۲۲۰]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۶۹۳

آغاز: أن یهل بالعمرة و الحج معا من المیقات؛ **انجام:** اخذ من سهام کل واحد منهم حبة و الله اعلم بالصواب.

از جنایات تا فرائض است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۱۴۳گ، ۳۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۱۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۶

همان نسخه بالا[اهدائی ف: -۲۳۳]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، تا: دوشنبه اواسط رمضان۱۱۱۷ق؛ مجدول، محشی، مهر: «السید محمد راسخ»(دایره)؛ جلد: تیماج، ۱۹۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۷۲]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۷۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عثمان بن محمد، تا: ذیقعده۱۱۲۷ق؛ محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳۷-۳۳۱]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۱۳۶ق؛ مجدول، محشی؛ یادداشت ملا احمد ۱۱۷۷ق در اول کتاب با مهر مدرسه «حوضه» عثمانی؛ ۴۳۸ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴۰/۳-۶۶]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: شیخ علی بن حسین بن شهاب الدین، تا: پنج‌شنبه ۱۱ شوال۱۱۳۷ق؛ محشی؛ تملک: قره احمد زاده علمان افندینک کتابی؛ جلد: مقوا، ۴۲۲ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۴۰/۳-۲۴۳]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۶۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالرحمان بن حاج محمد افندی ترکمانی، تا: شنبه ۷ رمضان۱۱۵۰ق؛ محشی؛ مهر: کتابخانه «حوضه» عثمانی؛ ۴۰۴ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۴۰/۳-۲۱۰]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۰۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۵۵ق؛ محشی؛ جلد: میشن مذهب، ۲۳۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۴۶۲]

۱۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۷۳۰۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۶۳ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۲-۴۶]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عثمان بن همت ساکن قصبه قاش، تا: ۱۱۹۰ق؛ محشی؛ ۳۰۰ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۱۹/۵سم [ف: ۴۰/۳-۳۱]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲/۶۷-۲۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدبن یحیی بن عبدالقدیر، تا: جمادی الاول۱۱۹۶ق، جا: قارص جامع یوسف پاشا؛ مصحح، محشی به امضاء «عطا»؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۳۶]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۳؛ محشی؛ تملک: امیر محمد افندی؛ جلد: تیماج، ۴۴۰ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۴۰/۳-۱۴۷]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۹۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان انکسر سهام فرق علیهم وباینت سهامهم عددهم فاضرب عددهم فی اصل ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۱۲-۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۵۴۲ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۴۰/۳-۱۱۸]

۱۹. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۵۱

خط: نسخ ترکی، کا: سید محمد بن مصطفی بن عبدالرحمن بن حسین بن عبدالجمیل بن محمد بن حسام الدین، بی‌تا[نشریه: ۶-۶۸۷]

۲۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۴۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱-۱۷۴]

● ملتقی البحرین / ادبیات / عربی

multaqa-l baḥrayn

فاضل، محمد بن محمد حسن

fāzel, mohammad ebn-e mohammad hasan

وابسته به: مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب؛ ابن هشام، عبدالله بن یوسف (۷۰۸-۷۶۱ق)

تاریخ تألیف: ۷ ذیقعده ۱۳۰۰ق

شواهد کتاب «مغنی اللبیب» ابن هشام را از آیات و اشعار، به ترتیب ابواب اصل کتاب با عناوین «استشهاد - استشهاد» شرح کرده و گاهی توضیحاتی در حواشی بر آن افزوده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۷۹۶

آغاز: الحمدلله الذی أنزل القرآن شاهدا لا یغش و هادیا لا یضل و المحدث الذی لا یکذب و هو الشافع و المشفع؛ **انجام:** و انما قوله علیه السلام ان تقول رایت و سمعت اخبار عنهما

خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۲۶۹گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۴ سم [ف: ۱۷-۳۳۳]

● ملتقی الجبلین و مرتقی الثقلین = اربعون حدیثاً /

حدیث / عربی

multaqa-l jabaliyn wa murtaqa-t̲t̲aqalayn = arba‘ūn-a ḥadīt̲ā

هشتاد حدیث در قالب دو اربعین است که مؤلف از کتاب «فردوس الاخبار» انتخاب و نقل نموده است. چهل حدیث اول دربارهقرآن کریم و چهل حدیث دوم در فضایل حضرت علی علیه السلام می‌باشد. با این عبارت: الاربعون الاول: فی فضائل القرآن؛ الاربعون الثانی: فی فضائل امیر المؤمنین علیه السلام.

آغاز: إن احق حق حق ان یحق بحق التحقیق و اصدق صدق ینطق کل منطیق ... اما بعد فقد ساق لی سائق التقدیر بغیر اعتناق معانق التدبیر ... .

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۱۰۹/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لعل الله تعالی یبلغنی الأمل و یمهلنی فی المدة و الأجل بتألیف احادیث فی هذه الابواب مبنیة ان شاءالله تعالی عن الصدق و الصواب بتخریجها باسم مخرجها من کل امام فی فنه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۰ ربیع الاول۹۶۳ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۶ص (۳۸۲-۳۸۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۵-۱۱۶]

● ملتمسات / شعر / فارسی

moltamesāt

حسام خویی، حسن بن عبدالمؤمن، ۷ قمری

hosām-e xū’ī, hasan ebn-e ‘abd-ol-mo’men (13c -)

دارای چند قطعه و رباعی با دیباچه نثری به فارسی، درباره درخواست چیزها و پاسخ آن مانند: شه، جام و شیشه، نقل،

دعوت، قطایف، تشریف حضور، نرد، شطرنج، شاهد، بوسه، شربت، تریاق، معجون، انار، میوه، گلاب، عود، نبات، شکر، گلشکر، مشک، زعفران، عسل، سرکه، محللات، قداید، مأکولات، نامه، قلم، قلم و کاغذ، کاغذ، کتاب، مداد، قلم تراش، موعود، لباس، تشریف، دستاره، کلاه، دستارچه، قباء، پیراهن، یاد پیراهن، جوقا ، پوستین، موزه، کیمخت برای موزه، قالیچه، اسب، اسب به عاریه، زین، زین به عاریه، جوال، جو، سماع، حلوا، قطایف، بره، مرغ، بط، ماهی، بقسماط، گوسفند، حضور جهت تتماج، تتماج، هریسه گندم.

آغاز: آفرین فراوان صانعی را که ساخت خاطر اهل سخن را باز اهیر گفتار رفیع و ریاحین افکار بدیع طراوت و رونق ربیع داد ... باید دانست که این اوراق مشتملت بر چند قطعه در رباعی در باب ملتمسات مستغرق که اضعف خلق الله الحسین بن عبدالله الخوی ... از دیوان خود مفرز کرده

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۳/۱۶–ف

نسخه اصل: لالا اسماعیل ش ۴۸۷ر. چندین بند شعر است به فارسی با آوردن نام آنچه که درخواست شده است در عنوان بند، در آخر یک بیت شعر از کاتب «حمزة بن عبدالله الطوسی» درهامش دیده می‌شود؛ کا: حمزه بن عبدالله طوسی، تا: قرن ۸؛ ۸گ (۱۴۱پ–۱۴۸پ) [فیلمها ف: ۱–۵۰۲]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۱۹۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بهتر از جود و کرم کردار نیست ×× نیک خواهان این چنین دادند پند

در صد و اند قطعه و رباعی؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۱۷گ (۳۶پ–۵۲پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۶سم [ف: ۵–۲۴۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۲۵/۳۶–ف

آغاز: برابر؛ **انجام:** التماس گندم. بجو کار اسبان من ساختی ×× بگندم مرا نیز تیمار کن / ز بنده گر ابرام بسیار شد ×× تو نیز از کرم عفو بسیار کن / باخلاق گلزار اصحاب فر ×× نصیب دو چشم عدو خار کن

نسخه اصل: آکادمی بخارست رومانی178 M؛ بی‌کا، تا: ۱۷ شوال۹۶۹ق، جا: استانبول؛ ۱۰ص (۱۱۲–۱۲۱ هامش) [فیلمها ف: ۳–۲۱۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۲۵/۴۲–ف

نسخه اصل: آکادمی بخارست رومانی178 M. دنباله ملتمسات: غله، هیمه، صابون، روغن، گوشتی، آرد، گوسفند؛ کا: محمود بن داود، تا: ۹۷۷ق؛ ۲ص (۱۸۹–۱۹۰ هامش)[فیلمها ف: ۳–۲۱۴]

←ملتمس الاحباء خالصا من الریاء ← تذکره هزار مزار

● **ملتمس نامه (مکاتبه)** / ادبیات / فارسی

moltames-nāme (mokātabe)

امیر خسرو، خسرو بن محمود، ۶۵۱ – ۷۲۵ قمری

amīr xosrow, xosrow ebn-e mahmūd (1254 - 1326)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۶/۱۱۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۵ص (۲۴۶–۲۵۰)[مختصر ف: – ۷۹۶]

● **ملجأ الباحث عن احکام الوارث** / فقه / فارسی

malja’-ol bāhes ‘an ahkām-el vāres

تبریزی، لطفعلی بن علی، ق۱۴ قمری

tabrīzī, lotf-‘alī ebn-e ‘alī(- 20c)

احکام ارث و طبقات وارثین را به تفصیل در سه «مقصد» با جدول‌هایی برای بعضی از مسائل نگاشته و می‌گوید جمله‌ای از مشکلات این فن را که دیگران متعرض آنها نشده در این کتاب حل نموده و مطالب تازه‌ای دارد. بیشتر این کتاب به فارسی و بعضی از مطالب و مخصوصاً نقل‌ها را به عربی آورده است. فهرست مقاصد: ۱. قواعد و احکام کلیه ارث؛ ۲.صور اجتماع وراث و کیفیت تقسیم ترکه؛ ۳.سایر مطالب متعلقه به ارث.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۹۸۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین کما هو أهله ... بدانکه خداوند عالم میراث را بدو وجه بیان فرموده؛ **انجام:** تم المقصد الثالث و بتمامه تم الکتاب بعون الملک الوهاب ... و سلم تسلیماً کثیراً کثیراً

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن لطفعی مجتهد (فرزند مؤلف)، تا: ۴ ربیع الثانی۱۳۴۲ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۸–۱۶۱]

● **ملجأ القضاة عند تعارض البینات** / فقه / عربی

malja’-ul quḍāt ‘ind-a ta‘āruḍ-il bayyināt

بغدادی، غانم بن محمد، – ۱۰۳۰ قمری

baqdādī, qānem ebn-e mohammad(- 1621)

اگر شاهدها و گواه‌ها در قضیه‌ای با یکدیگر تعارض داشته باشند، در این رساله چگونگی تقدم هر کدام را بر دیگری بیان کرده و بیشتر بر پایه مذهب حنفی‌ها می‌باشد که مذهب رسمی ترکیه بوده است. این رساله به درخواست بعضی از قضاة تألیف شده و به نام منابعی که مطالب از آنها گرفته شده تصریح می‌کند.

[مجمع علمی عراقی ۶۵/۱؛ الاوقاف العامة بغداد ۵۵۵/۱؛ الاوقاف العامة موصل ۸۹/۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۴۹۶/۱
آغاز: سبحان من لا حجة اقوی من کلامه و من لا معارض له فی أحکامه و الصلاة علی من أید بالآیات العظام و علی آله و اصحابه الخیرة الکرام؛ **انجام:** و ان اختلفوا یجتهدوا به یفتی بما هو الصواب عنده، الحمدلله الذی تمم بنعمه الخلق ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۳۵گ (۵پ-۳۹ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۲-۸۴]

● **ملجاء المناظرة** / منطق / عربی
malja’-ul munāẓira
درباره آداب مناظره در «مقدمه» و چهار«فصل» و «خاتمه»: المقدمة: فی ماهیة البحث و انواعه و آدابه؛ فصل ۱. التلازم؛ ۲. التنافی؛ ۳. الدوران؛ ۴. طرق المناظرة بالتلازم و التنافی و الدوران؛ الخاتمه: فی بیان المغالطات.
آغاز: الحمدلله الذی نور قلوبنا بالهام الصواب و زین السنة بالحق و فصل الخطاب ثم الصلوة علی ... و بعد فان العلماء بالمناظرة یشتعلون فقوم بما قالوا یعتقدون و منعه قون آخرون ... ان اکتب سالة فی هذا الفن مشتملة علی ابحاث لطیفة و نکات غریبه احبت سولهم حقق الله آمالهم و سمیتها ملجاء المناظرة ... و رتبتها علی مقدمة و اربعه فصول و خاتمة

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و العلم بفساد الصورة و المادة و جمیع ما اوردناه فی هذه الرسالة حتی یقدر علی الدفع و الالزام و بحیث عن المحالة و الامحام و تحصیل لک المطلوب و المراد و لله الفیض و الالهام. تمت الرسالة الشریف بعون الملک اللطیف.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: باتاریخ۱۱۸۳ق؛ مجدول، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲گ (۱۵پ- ۲۶پ)، اندازه: ۱۰/۷×۱۶/۴سم [ف: ۲۹/۲-۶۲۴]

● **ملح اشعار العرب** / ادبیات / عربی، فارسی
mulaḥ-u aš‘ār-il ‘arab
طسوجی تبریزی، عبداللطیف، ق۱۳ قمری
tassūjī tabrīzī, ‘abd-ol-latīf(- 19c)
مترجم پس از ترجمه کتاب مشهور «الف لیلة ولیلة» به دستور بهمن میرزا پسر عباس میرزا نائب السلطنة برای دومین کار مأمور به تدوین وترجمه اشعار عربی شد واین کتاب را در هفت «باب» درانواع اشعار مدح، هجا، غزل، خمریات، شکایت، مراثی ومواعظ، متفرقات مرتب کرد. مترجم یکی ازدو مترجم «الف لیلة ولیلة»، عبداللطیف طسوجی یا میرزای سروش باید باشد.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۵۷۶
آغاز: الحمدلله الذی عرفنا الادب وعلمنا لغة العرب ... باکرم خلق الله رب الشریعة ××بدأت بمدحی اذبه بدء فطرتی / صلی الاله ومن یحف بعرشه ×× والاطهرون علی النبی الامجد؛ **انجام:** ابصرت باقه نرجس ×× فی کف من اهواه غضه/ فکانما قضب الزمر ×× ردا نبتت ذهبا وفضه
خط: نسخ زیبا و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ برخی ازاشعار درحاشیه شرح به فارسی شده است؛ جلد: تیماج گرهی، ۱۲۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف مخ: ۵-۲۱۱۱]

←ملح الحکماء ﴿ مباقل عظیمة فی حجر الحکماء

● **ملح الحکماء = احجار الحکماء** / کیمیا / عربی
mulaḥ-ul ḥukamā’ = aḥjār-ul ḥukamā’
رساله‌ای است بسیار کوتاه در علم کیمیا.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۳۲/۲
آغاز: فی ملح الحکماء و هو حجر هم الشریف الدابغ لجلود المعادن فاذا اردت به فخذ حجر الابیض الثقیل؛ **انجام:** والق علی الف مثقال من ای جسد شئت یصیر ذهباً ابریزاً احسن من المعدنی فاعلاً محکاً و کن علیه حریصاً.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوایل قرن۱۳؛ محشی؛ تاریخ کتابتی به سال ۹۱۱ق در این نسخه آمده و ممکن است تاریخ نسخه‌ای باشد که این نسخه از روی آن استنساخ گردیده؛ ۱گ (۶-۶)، ۲۷سطر، اندازه: ۷×۱۴سم [ف: ۳۲-۶۱]

● **ملح الحکماء** / کیمیا / عربی
mulaḥ-ul ḥukamā’

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۹۱۱/۷
از اقا محمد بیدآبادی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱گ (۴۳ر-۴۳پ)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۱۷۶]

● **ملحة الإعراب و مودعة بدایع الآداب** / نحو، شعر /عربی
mulhat-ul i’rāb wa muwaddi‘at-u badāyi‘-il ādāb
حریری، قاسم بن علی، ۴۴۶ - ۵۱۶ قمری
harīrī, qāsem ebn-e ‘alī (1055 - 1123)
اهدا به: ابی الفتح هبة الله بن صاعد
منظومه‌ای است در ۳۷۵ بیت که دریک «مقدمه» و ۵۸ «باب» تنظیم شده که به‌طور بسیار مختصر قواعد نحو را بیان می‌کند و گروهی از دانشمندان نحو آنرا شرح نموده‌اند از آنجمله خود حریری شرحی بر این منظومه دارد و همچنین: «کشف النقاب» عبدالله بن احمد فاکهی؛ «تحفة الأصحاب» محمد بن عمر بحرق حضرمی؛ «إعراب الملحة» سید محمد عنقاء حسینی مکی؛ «منحة الألباب»عبد الحمید المعافا؛ «منحة الملک الوهاب» عبدالملک

بن دعسین؛ شرح أحمد بن عبدالعزیز ضمدی؛ «شرح الغایة علی ملحة الإعراب» و شرح ابن صائغ دمشقی.
آغاز: بسمله، اقول من بعد افتتاح القول×× بحمد ذی الطول شدید الحول / و بعده فافضل السلام×× علی النبی سید الانام
انجام: ثم علی اصحابه و عترته ×× و تابعی مقاله و سنته
چاپ: گنجینه بهارستان، الادب العربی۱، مسلسل ۴، تهران، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۱ش، با تصحیح بشیر جزایری
[معجم المطبوعات ۷۵۰/۱؛ کشف الظنون ۱۸۱۷/۲]

شرح و حواشی:

۱- لب الالباب فی شرح ملحة الاعراب؛ حریری، قاسم بن علی (۴۴۶-۵۱۶)
۲- شرح ملحة الاعراب؛ ابن صائغ دمشقی، محمد بن حسن (۶۴۵-۷۲۰)
۳- شرح ملحة الاعراب(۳ عنوان)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۱۱۹/۲
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: گویا قرن۸؛ جلد: مقوایی، ۱۵گ (۶۲پ-۷۶ر)، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۱۳۵]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۶۵۱/۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** الصلاة بعد حمد الصمد علی النبی المصطفی محمد وآله و صحبه الابرار القانتین فی الاسحار.
خط: نسخ، کا: شرف الدین بن جمال الدین، تا: ۸۶۵ق؛ محشی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۳گ (۱۱۴-۱۳۶)، ۱۹ سطر (۹/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۱۹-۳۱۷]

۳. اراک؛ کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم؛ شماره نسخه: ۵۳/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** فحل من لافیه عیب و علا ×× و الحمدلله علی ما اولاد
کا: محمد بن احمد، تا: ۸۹۶ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۳۳گ (۱۴۶پ-۱۷۸پ)، اندازه: ۸/۵×۱۳سم [دو کتابخانه اراک: -۸۰]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۶/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قدم الاخبار اذ تستفهم ×× کقولهم این الکریم المنعم
خط: نسخ نازیبا، کا: علی بن حسین بن علی بن حسین بن صائم حسینی عنقانی، تا: شنبه ۱ جمادی الثانی ۹۰۲ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۴گ (۱۶۷پ-۱۷۰پ)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۳-۲۹۹]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۱۱۹/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۱؛ محشی؛ ۲۱گ (۵۸-۷۸)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۸۶۴]

یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: ۱۳۸/۴
همان نسخه بالا[نشریه: ۴-۳۹۴]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۱۹۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۳۷ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۷. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه: ۱۵۲
بی‌کا، تا: ۱۰۹۳ق؛ ۱۳۴گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۹۴]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۷۷۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** اللیل من النهار تمت الکتاب بحول الملک الوهاب
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۱ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۲۶۲/۲۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و آله و صحبه الاخیار ×× ما انسلخ اللیل من النهار
خط: نسخ، کا: وقار شیرازی، احمد بن محمد شفیع، تا: ۱۲۹۷ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱۹۱ر- ۱۹۴پ)، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۲۷/۲-۴۱]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۱۴۸/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدلله علی ما اولی ×× فنعم ما اولی و نعم المولی / ثم الصلوة بعد حمد الصمد ×× علی النبی الهاشمی محمد
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۳ص (۵۶-۶۸)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۵-۱۴۶]

● ملحة فی معتقد اهل الحق / کلام و اعتقادات / عربی

mulḥa fī mu‘taqad-i ahl-il ḥaqq

ابن عبدالسلام، عبدالعزیز بن عبدالسلام، ۵۷۷ - ۶۶۰ قمری

ebn-e ‘abd-os-salām, ‘abd-ol-‘azīz ebn-e ‘abd-os-salām (1182 - 1262)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۵/۵عکسی
آغاز: بسمله. و ما توفیقی الا بالله قال الشیخ الامام ... الحمد لله ذی العزة و الجلال و الکمال
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، شماره ۳۸۴۹؛ خط: نسخ، کا: عبدالعالی بن حسن بن علی دیرینی، تا: ۵ شعبان۸۱۵ق؛ ۱۳ص (۶۲-۷۴)، ۱۶سطر[عکسی ف: ۴-۱۱۲]

● ملحة المیزان / منطق / عربی

malhat-ul mīzān

متن بسیار مختصری است در چند فصل در قواعد منطق، و نامی که ذکر شد در مقدمه رساله آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۷۴۹/۲
آغاز: الحمدلله علی ما ألهم من السبل المحصلة للمجهولات و أنعم و أشهد أن لا اله الا الله شهادة بها أنوف الجاحدین ترغم؛ **انجام:** و نسأل الله الکریم ان یبلغنا ما قصدناه و یعلمنا ما جهلناه بمحمد و آله الطاهرین سلام الله علیهم اجمعین الطیبین الطاهرین.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۰پ-۱۷پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۷-۳۰۲]

● **ملحقات الآصفية = حاشية الخوانساری** / فلسفه / عربی
mulḥaqāt-ul āṣifīyya = ḥāšīyat-ul xānsārī
شیروانی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۰۹۸ قمری
šīrvānī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1687)
وابسته به: الآصفية؛ شیروانی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۰۹۸ق)
در رد آقا حسین خوانسای که در حاشیه خود او را رد کرده بود، آنچه در این حاشیه با عبارت «قیل ... انتهی» آمده است از خوانساری است چنان‌که در ملحقات انموذج العلوم و الرسالة اللزومية هم چنین است، عنوان‌ها «قوله - قیل» است با حاشیه «منه قدس الله روحه منه رحمه الله».

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۱۶۲/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی با نشان«منه قدس الله روحه منه رحمه الله» نوشته از روی خط خود شیروانی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۵گ (۲۳پ-۶۷پ)، ۱۵ سطر(۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۱۹سم [ف: ۱۶-۴۷۰]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۷۸/۲ط
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۵۱ص (۳۱-۸۱)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۴/۳-۱۰۱]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۴۳
آغاز: فان مجموع اجزاء الشیء اذا وجب؛ **انجام:** و مصلین علی محمد و آله و ارومته صلی الله علیه و علیهم.
بی‌کا، بی‌تا[ف: ۴-۲۰۲]

● **ملحقات الاربعين** / حدیث / عربی
mulḥaqāt-ul arba‘īn
موسوی تنکابنی، محمد مهدی بن محمد جعفر، ق۱۳ قمری
mūsavī tonekābonī, mohammad mahdī ebn-e mohammad ja‘far(- 19c)
مؤلف به کتاب «التبيان» رساله حاضر را ملحق نموده و در آن به بیان حل ۲۰ حدیث مشکل پرداخته است.
آغاز: الحمدلله الذی حمل النبوة علی أفضل مخلوقاته و اکمل برياته محمد صلی الله علیه و آله و وضع الوصاية و الولاية علی أشرف الأوصياء و أقدم الأولياء.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۴۵۸/۲
آغاز: برابر**انجام:** فی اعتقادات الصدوق حدیث فی ذلک و قد ذکرناه فی الملحقات بالاربعين فی الحديث الثانی عشر فارجع
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با اضافات بسیار؛ جلد: تیماج، ۲۸گ (۷۹ر-۱۰۶ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۰]

● **ملحقات اربعين منتجب الدين** / فضايل و مناقب / عربی
molhaqqāt-e arba‘īn-e montajab-od dīn
شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری
šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ‘alī (1506 - 1558)
وابسته به: الاربعون حديثاً عن الاربعين من الاربعين فی فضائل اميرالمؤمنين؛ منتجب الدين رازی، علی بن عبيدالله (۵۰۴-۶۰۰)
ملحقاتی است که شهید ثانی به کتاب اربعین منتخب الدین اضافه نموده است. او وقایعی را که بعد از منتخب الدین درفضایل علی (ع) رخ داده از کشف اليقين ومشاهدات خودش نقل نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۷۸۷/۲۲-۲۹/۱۲۷
آغاز: بسمه سبحانه هذه جملة اخری من الوقايع المتاخره عن وفاته الشريفه صلوات الله علیها الحقها باخواتها نقلتها من کتاب کشف اليقين فی فضايل اميرالمومنين ... وهی خاتمة الکتاب المذکور قال رحمه الله روی الشيخ العالم ابن بابويه فی کتاب؛ **انجام:** فاخذه واخبر مولاه بذلک فاستعظم هذه الحال وعرف علق منزلة المشهد وشرع فی عمارته. کتبت هذه المناقب من خط خاتمة المجتهدين الشيخ زين الدين قدس سره
خط: نسخ، کا: ابن قاسم عينائی عاملی، تا: ۱۰۶۰ق؛ جلد: تیماج، ۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۳۶]

● **ملحقات اوائل المقالات** / کلام و اعتقادات / عربی
mulḥaqāt-u avā’el-il maqālāt
مفید، محمد بن محمد، ۳۳۶ - ۴۱۳ قمری
mofīd, mohammad ebn-e mohammad (948 - 1023)
وابسته به: اوائل المقالات فی المذاهب المختارات؛ مفید، محمد بن محمد (۳۳۶-۴۱۳ق)
پاسخ و پرسشی است میان شیخ مفید و سید رضی که در برخی از نسخه‌های کتاب اوائل المقالات مفید الحاق شده است و در آن از عصمت و لطف و اجتهاد و قیاس گفتگو شده است.
آغاز: بسمله. القول فی العصمة. و اقول ان العصمة فی اصل اللغة هو ما اعتصم به الانسان

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۴۷۱/۱۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما المهلکات فشح مطاع و هوی متبع و اعجاب المرء بنفسه. تمت الحکايات عن الشيخ ابی عبدالله المفيد ... و الحمد لله رب العالمين.
تذکر: نام مؤلف به قرینه نسخه ش ۲۸۳۳/۲مجلس ذکر شد؛ خط: نسخ، کا: محمد هاشم بن نورالدین محمد، تا: دوشنبه ۵ محرم۱۰۸۴ق؛ ۴گ (۱۶۲پ-۱۶۵ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [ف: ۱۲-۱۴۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۸۳۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یخالف فیه جمهور المتکلمین و فقهاء و هذا آخر ما تکلم به السید الشریف الرضی ... کثیراً کثیراً.

خط: نسخ، کا: حسن فرزند محمد بن حسن بن علی اصغر بن الله وردی تبریزی خیابانی انصاری معروف به فقیه، تا: محرم۱۳۵۴ق؛ ۴ص (۷۴-۷۷)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۰-۱۵۶]

● **ملحقات برهان قاطع** / ادبیات / فارسی

molhaqqāt-e borhān-e qāti‘

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۸۵-ف

نسخه اصل: مدرسه نواب ش ۱۱. گویا اصل.در آغاز آن نه فائده است؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا[فیلمها ف: ۱-۲۰۴]

● **ملحقات بشارات** / کلام و اعتقادات / فارسی

molhaqqāt-e bešārāt

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ - ۱۳۳۳ قمری

bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad ja‘far (1861 - 1915)

وابسته به: بشارات؛ بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر (۱۲۷۷-۱۳۳۳ق)

تاریخ تألیف: ۹ ربیع الاول ۱۳۱۲ق

شامل ۴ «بشارت» تکمیلی.

کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۲۲۹/۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... این مختصر ملحقاتی چند است از برای رساله بشارات؛ **انجام:** صورتهای ایشان و رنگ ایشان دگرگون شد و قد وقع الفراغ من تألیف الملحقات للبشارات السابقه

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مسوده اصلی است؛ جلد: تیماج، ۲۸۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: -۴۴]

● **ملحقات تحفه احتشامی و اندرزنامه حسنی** / شعر / فارسی

molhaqqāt-e tohfe-ye ehtešāmī va andarz-nāme-ye hasanī

فسائی، حسن بن حسن، ۱۲۳۷ - ۱۳۱۶ قمری

fasā’ī, hasan ebn-e hasan (1822 - 1899)

وابسته به: تحفه احتشامی = اندرزنامه حسینی؛ فسائی، حسن بن حسن (۱۲۳۷-۱۳۱۶ق)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۵۸۹/۲

خط: نسخ، کا: غلامحسین شیرازی، تا: ۸ ربیع الثانی ۱۳۰۹ق [مختصر ف: -۷۹۶]

● **ملحقات تصریف** / صرف / فارسی

molhaqqāt-e tasrīf

زنجانی، عبدالوهاب بن ابراهیم، - ۶۶۰ ؟ قمری

zanjānī, ‘abd-ol-vahhāb ebn-e ebrāhīm(- 1262)

وابسته به: العزی فی التصریف = تصریف؛ زنجانی، عبدالوهاب بن ابراهیم (-۶۶۰ق)

پنج فصلی است که بر تصریف ملحق شده: ۱. در قلب تاء باب تفعل به فاء و ...؛ ۲. راجع به مصدر میمی؛ ۳. در اعلال‌های شاذ؛ ۴. در فعیل به معنی فاعل؛ ۵.در تصغیر.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۸۵/۲

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۱۱۸۵ق؛ جلد: تیماج، ۸گ، ۷ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱-۳۵۱]

● **ملحقات التصریف** / صرف / عربی

mulḥaqāt-ut taṣrīf

؟ مدرس، آقا محمد، ق۱۱ قمری

modarres, āqā mohammad(- 17c)

وابسته به: العزی فی التصریف = تصریف؛ زنجانی، عبدالوهاب بن ابراهیم (-۶۶۰ق)

تاریخ تألیف: محرم ۱۰۴۹ق

ملحقاتی است در شش«فصل» کوتاه که به تصریف عزالدین زنجانی ملحق شده است. در نسبت این اثر به آقا محمد مدرس تردید است مخصوصاً با توجه به نسخه کتابخانه ملی اگر تاریخ درست باشد در سال تألیف نیز ایجاد تردید می‌کند.

آغاز: بسمله حمدله اما بعد فهذه فصول ملحقة بالصرف الزنجانی رحمة الله علیه

انجام: و تصغیر الترخیم هو أن تحذف الزوائد کلها فتقول حمید فی احمد و محمود و محمد تمت

[الذریعه ۱۹۹/۲۲؛ طبقات اعلام الشیعه ق ۱۱: ص۵۴۱]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۵۷

آغاز: ... او ثاء او دالا او ذالاً او زاء؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۹۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۶ص (۲۳۳-۲۳۸)، ۶سطر (۶×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۱۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۱؛ واقف: نادرشاه، ۱۱۴۵؛ جلد: مقوا، ۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۲-۴۶۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۰۰/۴
آغاز و انجام: برابر
در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳ص (۵۷-۵۹)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۳۲-۱۲۳]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۱۱۶/۲-۲۵/۲۰۶
آغاز و انجام: برابر
در فهرست ناشناس است؛ خط: نسخ، کا: محمد صالح بن محمد علی، تا: ۱۲ جمادی الثانی۱۱۶۹ق؛ جلد: گالینگور قهوه‌ای، ۵گ، ۱۱سطر، اندازه: ۸×۱۱سم [ف: ۸-۴۵۳۷]

۵. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه: ۵۵/۵
آغاز و انجام: برابر
در فهرست ناشناس است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۴؛ اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: -۳۹]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۱۸۲
آغاز و انجام: برابر
خط: تحریری، کا: محمد اسمعیل بن شاهسفی بیک، تا: ۱۲۴۸ق؛ ۵۳گ (۹پ-۶۱پ)، ۱۰سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۷×۲۰/۵سم [رایانه]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۲۶/۲
آغاز و انجام: برابر
در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸گ (۵۴پ-۶۱ر) [ف: ۱-۲۴۲]

● **ملحقات تقویم التواریخ** / تاریخ / فارسی
molhaqqāt-e taqvīm-ut tavārīx
طباطبائی، محمد حسن بن میرزا باقر، ۱۲۴۹؟ - ۱۳۰۸ قمری
tabātabā'ī, mohammad hasan ebn-e mīrzā bāqer (1834 - 1891)
وابسته به: تقویم التواریخ؛ حاجی خلیفه، مصطفی بن عبدالله (۱۰۰۴-۱۰۶۷ق)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۰/۵
خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۸ق؛ ۲۲ص (۲۰۱-۲۲۲)[مختصر ف: -۷۹۶]

● **ملحقات در المنثور** / گوناگون / عربی
mulḥaqāt-u durr-il manṯūr
این کتاب حاوی اقوالی است از کلمات علماء و بزرگ دین اسلام و مناسب مطالب در منثور و از آنجمله است مطالبی که شیخ الطائفه شیخ محمد بن محمد بن نعمان مفید در کتاب «الرد علی اصحاب الحلاج» آورده است (این کتاب در فهرست مصنفات شیخ طوسی و نجاشی ذکر شده است).

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۶/۲
آغاز: هذه ملحقات هذه الرساله تشتمل علی ما هو من کلام؛ **انجام:** لتصنیعه اولاً کتاب الرد علی اصحاب الحلاج سهل الله رؤیته و الحمدلله وحده.
خط: نسخ، کا: ابوطالب الحسینی، تا: ۱۰۷۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۶۴گ، ۱۴سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۹-۳۷۵]

● **ملحقات دربند نامه** / تاریخ / ترکی
molhaqqāt-e drbnd nāme
دربندی، جبرئیل بن اسرافیل، ق۱۴ قمری
darbandī, jebre'īl ebn-e esrāfīl(- 20c)
وابسته به: دربندنامه
تاریخ تألیف: رجب ۱۳۰۹ق

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۶/۲عکسی
آغاز: ملحقات در بندنامه بسمله. و به نستعین بعد از فارغ شدن از تسوید و تحریر کتاب در بندنامه بر خود لازم بل اوجب شمردم که علاوه از احوالاتی که در آن کتاب مسطور است وقایع چندی بعد از آن در باب الابواب دربند و نواحی آن به وقوع پیوسته است به حیطه تحریر؛ **انجام:** اعانت ایده والسلام. قد تمت مسودة کتاب در بندنامه.
نسخه اصل: آکادمی علوم آذربایجان، باکو، شماره ۶-۳۳۳-۱۴۱۳۸؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۱۳۰۹ق؛ رکابه‌دار، مصحح؛ ۳۸ص (۴۳-۸۰)، ۱۵سطر[عکسی ف: ۴-۵۳۸]

● **ملحقات رساله قطیفیه = اجوبة مسائل احمد بن صالح قطیفی** / کلام و اعتقادات، پاسخ پرسشها / عربی
molhaqqāt-e r.-ye qatīfīyya = ajveba-ti masā'el-e ahmad-e bn-e sāleh qatīfī
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)
شیخ احمد بن شیخ صالح که در قبل چندین سؤالاز شیخ احمد احسائی کرده و جواب گرفته و در تتمیم آن پرسش‌های زیر را طرح می‌کند و پاسخ می‌شنود. اما پرسش‌ها: ۱. کان الموت الطبیعی نسبته من الحیوة الدنیویه نسبة الکمال الی النقص فهو استکمال و بلوغ رتبه کمال فحینئذما حال من یغتصب نفسه بالقتل فیموت فجأة مع ان القتل کذلک سعادة و ایضاً قد احیی الانبیاء و الاولیاء و اناساً فرجعوا الی الدنیا ثم ماتوا ثانیاً فکیف ینتقلون من الکمال الی نقص؛ ۲. ما الوجه فی صحة اطلاق سمیع بصیر علیه سبحانه دون باقی مشتقات الحواس الظاهرة و الباطنة نم نجد نصاً فی جواز اطلاقها و هی انواع العلم کلها؛ ۳. ما تحقیق معنی الاستطاعة و هل هی الفعل او مثله؛ ۴. ما معنی خالق اذلا مخلوق حتی صح؛ ۵. هل تصح النسخ قبل مضی زمن الفعل ام

لا؛۶. کیف یامر الله تعالی خلیله بذبح ابنه اسماعیل و هو لم یرد ذبحه؛ ۷. ما شرح معنی ما فی الکافی عن ابی بصیر عن ابی عبدالله قال لابد لصاحب الامر من غیبته من عزله و نعم المنزل طیبه ما بثلاثین من وحشة؛ ۸. ما معنی قول صاحب الکشکول فی فضل الرسول اذا اعتبرنا مثلاً تعدیل اجزاء الصورة البشریة فی آدم ...؛۹. ما حقیقة عالم الذر و المیثاق و مارتبتها فی الانسان الکبیر و الصغیر؛ ۱۰. ما معنی الحسبان و تری الجبال و تحسبهم ایقاظاً و هم فی الحقیقه علی خلافه؛ ۱۱. اذا انتهی الزمان الی الثابت فیکگف تنحصر عدما مضی من آدم الی آلان و قد سئلنی عن هذه بعض المذکرین؛ ۱۲. ما الوجه فیما تظهرمن الاثران ان ابلیس خلق قبل آدم؛ ۱۳. ای المقابلان بین العقل و الجهل تقابل ملکه و عدم ام تضاد ام نفی و ایجاب؛ ۱۴. الجهل البسیط ان لم یکن فیه وجود فکیف یکون و ان کان فما الفرق بینه و بین المرکب؛ ۱۵. اهل المنطق علی ان اللازم لا یکون اخص فای رتبة من الوجود المقید ان کانت من لوازم المطلوب فکیف تفقد فی غیرها و ان لم تفقد لم تتمیز الشخصان و ان فقدت تحقق الانفکاک و کذا الاشخاص بالنسبة الی الانواع و هی الاجناس؛ ۱۶. ما تفصیل السبع التی لا یکون شیء الابها فی مراتب الکبیر و الصغیر و تحققها فی المفارق و الانفس بالنسبه الی نعقل لها. (عبدالله انوار)

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۳۷/۶

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۶گ (۸۵پ–۹۰)، ۲۱سطر(۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: -۳۴۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۹۸/۱۳

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین؛ **انجام:** و هذا آخر المسائل الثانیه و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸ص (۱۴۴–۱۵۱)، ۲۳سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۹–۵۲۴]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۹۸/۱۴

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین اما بعد؛ **انجام:** فی الرابع و العشرین من شهر ... فی کاشان المحروسه من حوادث الزمان سنه ۱۲۲۳ هـ‌ق

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۱ص (۱۵۱–۱۶۱)، ۲۳سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۹–۵۲۴]

۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۱۷۲/۲

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۳۳ق، قطع: رحلی[ف: -۲۷۴]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۵۵/۴۱

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و بعد فیقول العبد المسکین احمد بن زین الدین الاحسائی؛ **انجام:** و کتبنا جوابها فلا فائدة فی ذکره هذا آخر المسائل

کا: عبدالرحیم بن ولی محمد اردبیلی، تا: ۱۲۴۰ق؛ ۳ص (۳۹۳–۳۹۵)، ۳۰سطر (۹/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۸–۲۴۸]

● **ملحقات السهام المارقة** / عرفان و تصوف / عربی

mulḥaqāt-us sahām-ul māriqa

عاملی، علی بن محمد، ۱۰۱۳؟ – ۱۱۰۴ قمری

ʻāmelī, ʻalī ebn-e mohammad (1605 - 1693)

وابسته به: السهام المارقة من اغراض الزنادقة؛ عاملی، علی بن محمد (۱۰۱۳–۱۱۰۴ق)

برگزیده شده از کتاب‌هایی که در آن مطالبی در رد صوفیان آمده است. در این کتاب مؤلف عین سخنان برخی از علماء را که نامشان و نام تألیفشان را در «السهام المارقه» آورده، از آن کتاب‌ها نقل می‌کند. پاره‌ای از آن مآخذ نادر الوجود است و از این جهت این منقولات اهمیت ویژه دارد. اینک اسامی کتاب‌هایی که مؤلف آنها را دیده و سطری چند از هر یک نقل می‌کند و نادر الوجود است: الهادی الی النجاة من جمیع المهلکات تألیف ابن حمزه؛ الرد علی اصحاب تألیف شیخ مفید (مؤلف می‌گوید و قد رایت منه اوراقا یسیره و الکتاب المشهور مذکور فی فهرست مصنفاته للشیخ ...)؛ کتاب الاعتقاد (در الذریعه: اعتقادات) از شیخ جعفر دوریستی؛ عمدة المقال فی کفر اهل الضلال تألیف شیخ حسن فرزند محقق ثانی شیخ عبدالعالی کرکی (شیخ حسن در این عبارات از کتاب مطاعن المجرمیه پدر خویش که در همین موضوع است نقل کرده است)؛ بیان الادیان سید ابوالمعالی محمد بن نعمة الله حسینی که در ۴۸۵ تألیف شده است. اغاثة اللهفان من مصائد الشیطان لبعض العلماء العامه؛ تحریم السماع ابوبکر طرطوسی.

آغاز: بسمله هذه ملحقات بهذه الرساله تشتمل علی ما رایته من کلام علمائنا ... و غیرهم مما هی مناسبة بالمقام فمن ذلک ما ذکره شیخنا بل شیخ الطائفة المحقه الشیخ المفید ... فی کتاب الرد علی اصحاب الحلاج و قد رایت منه اوراقا یسیره ... و فی هذه الاوراق: اعلم ایدک الله ... ان کثیرا من هذا العالم قابل بالامامه ... و لما راینا انهما ک الحلاجیه فی اغواء ضعفاء الفرقة الناجیه توجهنا الی سد اضلالهم ... کما فی مقدمه جزء الاول من هذا الکتاب المسمی بکتاب الرد علی اصحاب الحلاج الذی نکبوا و نکبوا عن المنهاج ... انتهی ما رایته من الکتاب المزبور و ارجو من الله ان یمن برویة کله و مما رایته منقولا عن الکتاب المذکور للمفید ... عن الهادی (ع)

انجام: فیامن یدعی مکاشفات هولاء و یعتقد انهم علی الحق کیف یجتمع بین ما یظهره من الاعتقاد و ما یعتقده فیه و فی مثله مما یلزم منه المتابعه ... اذا الفرض مجرد اخبارهم لا الدلیل الخارجی و النسبة الی کل من ذلک متساویه الصحه او الفساد و سیعلم الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۸۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** لتصنیفه اولا کتاب الرد علی اصحاب الحلاج و الحمدلله رب العالمین تم
خط: نسخ، کا: ارغیانی، محمد شریف، تا: ۱۱۲۵ق[رایانه]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۶۸/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** انتهی ما یتعلق بالحلاج من کلام ابی الریحان.
خط: نستعلیق، کا: شریف اصفهانی، محمد مقیم بن ابوالبقا، تا: دوشنبه ۲۰ رمضان۱۰۸۶ق، جا: جهاز؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۷گ (۴۴پ-۶۰ر)، ۱۴سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۸-۵۸۰]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۱/۲-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۱۱گ (۳۱پ-۴۱ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲۲-۲۳۷]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۴۹۸
آغاز: بسمله، الحمدلله منیر الحق و اهله و؛ **انجام:** ق نقلت من لنسخه الاصل و الحمدلله
خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۳۴۰ق[رایانه]

←ملحقات شمسیه ≻ استخراج المسائل بالخطاء

● **ملحقات صحیفة** / دعا / عربی
mulḥaqāt-u ṣaḥīfa
وابسته به: الصحیفة الکاملة السجادیة = الصحیفة السجادیة؛ علی بن حسین (ع)، امام چهارم (۳۸-۹۴ق)

تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه: ۱۳۳/۲
بی کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۵گ (۲۲۵پ-۲۵۳ر)، ۸سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: -۱۰۴]

● **ملحقات الصحیفة السجادیة** / دعا / عربی
mulḥaqāt-us ṣaḥīfat-is sajjādīya
صوفی قزوینی، محمد بن مظفر، ق۱۱ قمری
sūfī qazvīnī, mohammad ebn-e mozaffar(- 17c)
وابسته به: الصحیفة الکاملة السجادیة = الصحیفة السجادیة؛ علی بن حسین (ع)، امام چهارم (۳۸-۹۴)
تاریخ تألیف: چهارشنبه ۲۵ صفر ۱۰۲۳ق؛ محل تألیف: سمنان
پس از این‌که صحیفه سجادیه را نزد استادش شیخ بهاءالدین خواند، به درخواست بعضی از مؤمنین دعاهایی که از حضرت سجاد علیه السلام روایت شده و در صحیفه نیامده بود، در این کتاب گرد آورده است.
آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی ... لما وفقت بقراءة الصحیفة الکاملة لسید العابدین ابی محمد علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۹۴۴/۲
خط: نسخ معرب، کا: محمد مؤمن بن محبعلی صحاف سمنانی، تا: ۲۰ جمادی الاول۱۰۲۵ق؛ مصحح، در پایان صحیفه اجازه‌ای است که صوفی برای کاتب به تاریخ سه‌شنبه ۱۴ شعبان ۱۰۲۴ در جامع سمنان نوشته؛ تملک: شیخ عباس کرمانشاهی در همدان به تاریخ جمادی الثانی ۱۳۳۶ با مهر«عبده عباس بن ابراهیم»(بیضوی)؛ مهر: «فخر الواعظین»(بیضوی)، «عبده حسن رضا»(بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۰۵گ (۷۵پ-۱۷۹ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۲۵-۲۲۴]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۳۷۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و فرغ جامع الأدعیة من ترتیبها و ترصیفها ... ببلد اقامتنا سمنان حماها الله عن نوائب الزمان بعزة الملک المنان
خط: نسخ معرب، کا: محمد تقی بن عنایت الله قاضی شوشتری، تا: ربیع الاول۱۱۲۹ق، برای آمیر محمد هادی مرعشی؛ مصحح، با نشانی بلاغ؛ ۱۰۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۲۱-۳۳۶]

● **ملحقات الصحیفة السجادیة** / دعا / عربی
mulḥaqāt-us ṣaḥīfat-is sajjādīya
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)
وابسته به: الصحیفة الکاملة السجادیة = الصحیفة السجادیة؛ علی بن حسین (ع)، امام چهارم (۳۸-۹۴ق)
دو دعا از کتاب «بلد الامین» کفعمی و نه دعا از صحیفه سجادیه نسخه قدیمی که سند آن جز سند نسخه معروف صحیفه بود، در این رساله گرد آورده شده و در پایان سند روایة صحیفه را نیز می‌آورد. (سید احمد اشکوری)
آغاز: بسمله. الحمدلله کما هو اهله و صلی الله علی نبیه المصطفی محمد و آله اما بعد فیقول الفقیر الی عفو ربه الغافر محمد بن محمد التقی المدعو بباقر عفی الله عن جرایمهما انی لما وجدت فی الروایة التی اوردها الشیخ ...
[الذریعه ۲۰۰/۲۲؛ کتابشناسی مجلسی ۳۰۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** احد من الناس غیرک یا ارحم الراحمین.
خط: نسخ عالی، کا: زین العابدین ساوجبلاغی، تا: ۱۰۹۹ق؛ چنانکه در ص۱۵۹ زیر عنوان صحیفه یاد شده زیابادی شاگرد شیخ بهائی نیز به سال ۱۰۱۳ ملحقاتی برای صحیفه گردآورده و جز او نیز هفت تن دیگر برای صحیفه ملحقات نوشته‌اند؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، ۱۲گ(۱۲۳-۱۳۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱-۲۲۴]
۲. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۵۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** فاغفرها لی و عرفت حوائجی فاقضها لی و

اصلحنی بعلمک الذی لایعلمه احد من الناس غیرک یا ارحم الراحمین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹گ(۱۰۱ر–۱۱۹پ)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: -۹۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۴۴۴/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلیروعنی الصحیفة السجادیة ... بهذه الاسانید و بغیرها من الاسانید التی أوردتها فی مؤلفاتی، منه عفی عنه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۳ شعبان۱۳۰۰ق؛ جلد: مقوایی، ۸گ (۱۲۵ر–۱۳۲پ)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۴–۲۲۸]

● ملحقات صحیفه سجادیه (ترجمه) / دعا / فارسی

molhaqqāt-e sahīfe-ye sajjādīye (t.)

خاتون آبادی، محمد حسین بن صالح، – ۱۱۵۱ قمری

xātūnābādī, mohammad hoseyn ebn-e sāleh (-1739)

وابسته به: ملحقات الصحیفة السجادیة؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷–۱۱۱۰ق)

مترجم در مقدمه خود می‌نگارد: «اما بعد چنین گوید فقیر ... که چون جد علامه‌ام مجلسی قدس الله روحه الشریف چند دعاء در روایات غیر مشهوره صحیفه کامله یافته و آنها را الحاق به صحیفه نموده و عالم ربانی آقا حسین خوانساری طاب ثراه صحیفه کامله را ترجمه نموده این دعاها تا حال ترجمه نشده لهذا این فقیر کثیر التقصیر این دعاها را تصحیح و ترجمه نمود».

آغاز: بسمله. الحمدلله ولی الحمد و مستحقه و الصلوة علی محمد و عترته خیرته من خلقه. اما بعد چنین گوید فقیر عفو ربه الغنی محمد حسین بن محمد صالح الحسینی عفی عنهما که چون جد علامه ام مولانا محمد باقر مجلسی قدس الله روحه الشریف چند دعا در روایات غیر مشهوره صحیفه کامله یافته و آنها را الحاق به صحیفه نمود

انجام: اصلحنی بعلمک الذی لا یعلمه احد من الناس غیرک یا ارحم الراحمین.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۳۰ مکرر

خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲[مختصر ف: ۱۶۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۸۳/۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: حدود قرن۱۲؛ ۲۴سطر، اندازه: ۹×۱۵/۳سم [ف: ۱۵–۴۳۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب ترجمه نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ترجمه گویا به خط مترجم باشد که خط‌خوردگی دارد و متن نیز به‌وسیله مترجم تصحیح شده، رکابه‌دار، محشی از مترجم به امضای «منه عفی عنه»؛ مهر: کتابخانه مجدالدین نصیری؛ در آخر نسخه عبدالباقی بن محمد حسین بن محمد صالح خاتون آبادی نسب خود را نوشته؛ جلد: تیماج، ۴۱گ، ۷+۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴۴–۲۹]

● ملحقات الصحیفة السجادیة / دعا / عربی

mulḥaqāt-us ṣaḥīfat-is sajjādīya

وابسته به: الصحیفة الکاملة السجادیة = الصحیفة السجادیة؛ علی بن حسین (ع)، امام چهارم (۳۸–۹۴ق)

غیرهمانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۳۲/۱۴

آغاز: مما الحق ببعض نسخ الصحیفة. کان من تسبیحه اعنی زین العابدین علیه السلم.سبحانک اللهم وحنانیک سبحانک اللهم و تعالیت سبحانک اللهم و العزازرک؛ **انجام:** دعاء یوم السبت. و لاتوحش بی اهل انسی و تتم احسانک فیما بقی من عمری کما احسنت فیما مضی منه یا ارحم الراحمین.

شامل این دعاها: من تسبیحه با آغاز سبحانک اللهم وحنانیک، دعاؤه تمجید له، فی التذلل، فی ذکر آل محمد، فی الصلوة علی آدم، فی الکرب و الاقالة، مما یخافه و یحذره، دعای ایام هفته، با آن که این ملحقات در پایان بسیاری از دستنویس‌های صحیفه سجادیه آمده، هنوز مشخص نیست مجموع آنها در چه زمانی و به دست چه کسی تهیه شده است. اما به دو دلیل می‌توان به اطمینان مأخذ شیوع و گسترششان را نسخه جباعی دانست: از یک سو نسخه جباعی مبنای استنساخهای مکرر کتاب صحیفه در دوره صفویه و اصفهان قرن یازدهم بوده و از سوی دیگر همه نسخه‌های ملحقات دار صحیفه این دعاها را با همان نام و ترتیبی که جباعی نوشته، نقل کرده‌اند، علاوه بر اینها پیش از دستنوشته جباعی هیچ نشانی از این مجموعه دعاهای الحاقی در دست نیست؛ خط: نسخ تحریری، کا: محمد بن علی بن حسن جباعی، تا: شنبه ۱۸ شوال۸۵۲ق؛ جلد: میشن بنفش، ۶ص (۵۰–۵۵)، اندازه: ۱۸/۲×۲۸سم [ف: ۲۹/۱–۳۸۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۹۶۲/۵

خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن محمد هادی نصیری، تا: ربیع الثانی۱۱۱۵ق؛ ۱۵گ (۱۴۸پ– ۱۶۲ر)[مختصر ف: -۷۹۶]

۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۶۸۱/۳

این ملحقات که بعداً به اصل صحیفه الحاق شده‌اند، در نسخه‌ها اختلاف فراوان با هم دارند؛ خط: ثلث معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در اول رساله سوم چنین است: «نقل من نسخة نقل من خط الشهید رحمه الله»؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲گ (۹۵پ–۱۰۶پ)، ۱۸ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲–۳۲۲]

● **ملحقات صحیفه سجادیه (ترجمه)** / دعا / فارسی
molhaqqāt-e sahīfe-ye sajjādīye (t.)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۹۶۲/۶
ترجمه زیرنویس [ترجمه ملحقات صحیفه سجادیه است که شماره قبل این مجموعه است و در میان نسخه‌های ناشناس بالا آمده است]؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی بن محمد هادی نصیری، تا: ربیع الثانی۱۱۱۵ق؛ ۱۵گ (۱۴۸ر– ۱۶۲ر)[مختصر ف: ۱۶۸–]

● **ملحقات ضیاء العیون** / اخلاق / فارسی
molhaqqāt-e zīyā'-ol 'oyūn

ارسنجانی، احمد بن کرمعلی، - ۱۲۷۴ قمری
arsanjānī, ahmad ebn-e karam-'alī(- 1858)
وابسته به: ضیاء العیون؛ ارسنجانی، احمد بن کرمعلی(-۱۲۷۴ق)
مجموعه‌ای از ادعیه و مواعظ شیخ احمد بن کرمعلی ارسنجانی که محمد هادی حسینی به عنوان ملحقات ضیاء العیون جمع‌آوری کرده است.

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۵/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۵گ (۵۲پ–۷۶)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [نسخه پژوهی: ۳–۱۳۹]
۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۶۷۴/۲
آغاز: نحمدک یا من یقبل توبة التائبین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۵گ (۶۸–۹۲)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [نسخه پژوهی: ۳–۱۶۴]

←ملحقات فوائد ⟵ شرح الفوائد الحکمیة الاثنی عشریة
←ملحقات فوائد ⟵ الفوائد السبعة الملحقه بالفوائد الاثنی عشر

● **ملحقات فوائد الحائریة** / اصول فقه / عربی
mulḥaqāt-u fawā'id-il ḥā'irīyya

وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل، ۱۱۱۸ – ۱۲۰۵ قمری
vahīd-e behbahānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad akmal (1707 - 1791)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۲۵۲/۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: شیخ مهدی طاهری؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، جلد: تیماج، ۵۱گ (۸۳–۱۳۳)، ۲۰سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴–۱۲۱۹]

● **ملحقات کتاب النوادر** / حدیث / عربی
mulḥaqāt-u k.-in nawādir
وابسته به: النوادر؛ اشعری، احمد بن عیسی (– قرن ۳)
ملحقاتی است بر کتاب نوادر احمد بن محمد بن عیسی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۴۸۲/۶
آغاز: صفوان بن یحیی عن معویه بن عمار عن ابی بصیر عن ابی عبدالله (ع) من قوله تعالی اذکروا الله ذکرا کثیرا قال اذا ذکر العبد ربه فی الیوم مائة مرة کان ذلک کثیرا؛ **انجام:** و فی روایة الحلبی مد و حنفة او ثوبین و ان اعتق مستضعفا و مد وجب علیه العتق لم یکن به بأس الحمدلله ...
خط: نسخ زیبا، کا: ابوالقاسم بن ملا علی الریزی من بلوک الآشتیان، تا: ۱۲۸۶ق؛ در اول این ملحقات نوشته شده «هذا الباب لیس من النوادر»؛ جلد: تیماج، مذهب با کتیبه «باقر بن محمد صادق»، ۱۴گ (۱۵۰ر–۱۶۳پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳۸–۶۳۷]

● **ملحقات کتاب نصاب** / گوناگون / فارسی
molhaqqāt-e k.-e nesāb
درذیل قطعات، دستور ساختن مداد به نظم و نثر است با عنوان اجزاء المداد؛ ۴۵ قطعه دو بیتی یا چند بیتی است در موضوعات مختلف همچون تجوید قرآن، معما تاریخ موسیقی و دستور و غیر ذلک. قطعات مذکور با عنوان‌های زیر است: وزن افعلان (مانند اخبثان ف اظهران، اقطعان)، صفحات تسعه، اسامی ۱۴ معصوم (علیهم السلام)، اسماء غیر منصرف، اعمام نبی (ع)، حساب جمل، قطعه ورود قمر در بروج اثنی عشر از خواجه نصیر طوسی، اسامی قراء، وقوف قرآن، اسم اعظم الهی، مسجدات قرآن، دستور ترکیب مداد (مرکب برای نوشتن).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۳۹/۲–طباطبائی
آغاز: یک دو بیت از باب از من اینجا یاد گیر ×× بر سبیل یادگاری ای فاضل عالی جناب / افضلان عدل است و امن و اظهران شمس و قمر / اجمعان اندیشهدل ابیضان شحم و شباب؛ **انجام:** قطعه اخری فی تعریف المداد: بستان دو درم سیم درم ترکی زاج ××از بهر مرکبش همی سای به هم تمت القطعات قطعه در تعریف قلم؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۵۳–۵۹)[ف: ۲۳–۶۰۹]

● **ملحقات لاری** / کلام و اعتقادات / عربی
molhaqqāt-e lārī

لاری، کمال بن محمد، ق۱۰ قمری
lārī, kamāl ebn-e mohammad(- 16c)
وابسته به: حاشیة القدیمة علی شرح التجرید = حاشیة شرح تجرید؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰–۹۰۸ق)

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۷/۲

آغاز: المشهور فیه اللتی یخصه اذا تقرر ذلک فلو قیل انه اسقط حامل عطارد؛ **انجام:** ثم استدل علیه بنمط آخر واطال الکلام فیه علی ماهو دابه، تمت الحاشیة اللاریة ...

خط: نستعلیق، کا: شاه قاسم بن محمدرضا، تا: ۳ محرم۱۰۶۳ق؛ ۶گ، ۲۷ سطر (۱۵/۵×۷/۵)[ف: ۱-۳۰۷]

● ملحقات مصباح الکفعمی = جنة الامان الواقیة (ملحقات) / دعا / عربی

mulḥaqāt-u miṣbāḥ-il kafa'mī = junnat-ul amān-ul wāqīyya (mulḥaqāt)

وابسته به: جنة الامان الواقیة و جنة الایمان الباقیة = مصباح کفعمی؛ کفعمی، ابراهیم بن علی (۸۴۰-۹۰۵ق)

ادعیه‌ای است که بعد از تألیف مصباح کفعمی از سوی فردی، بدان ملحق شده و در مقدمه بعد از خطبه جداگانه، بدان اشاره نموده است. این ملحقات در پایان برخی نسخه‌های چاپی مصباح کفعمی آمده است.در دیباچه رساله الحاقی آمده است: «و بعد فقد جمعت دعوات مبارکات تبصر به ذی العمی و الحقت بکتاب مصباح الکفعمی» از این رو مؤلف آن غیر از شیخ کفعمی خواهد بود.

آغاز: الحمدلله الحق الحقیق المبدی المعید الذی اید خرب الحمد بحسن المعونة والتأیید ... وبعد فقد جمعت دعوات مبارکات تبصر به العمی والحقته بکتاب مصباح الکفعمی ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۳۶۲ض

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لایؤده حفظهما و هو العلی العظیم

خط: نسخ، کا: عبدالرشید بن محمد حسینی (احتمالاً)، تا: ۱۰۵۳ق، جا: شوشتر؛ واقف: مصطفی صالحی، تیر ۱۳۴۴؛ جلد: مقوا، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۳سم [ف: ۱۵-۴۵۷]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۷۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** اختتام حرز دافعه. یا صمدی من عندک مددی وعلیک معتمدی ایاک اعبد وایاک نستعین ... ولایؤده حفظهما وهو العلی العظیم.

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد عیسی حسینی مرعشی شوشتری، تا: پنج‌شنبه ۲۱ رمضان۱۰۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۴۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف مخ: ۵-۲۱۱۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۳۱۳ض

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فرقت جمعهم بالف الف ... وبطه و یس و الطواسین

خط: نسخ، کا: محمد مقیم بن حاجی محمد شیرازی، تا: ۱۰۶۱ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۵۴گ (۳۹۱-۴۴۴)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۶-۲۳۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۶۲ض

انجام: و لایؤده حفظهما و هو العلی العظیم تمت هذه الدعوات من حرز الکامل إلی حرز الدافعة

خط: نسخ، کا: رفیع الدین محمد بن محمد عیسی جسینی مرعشی شوشتری، تا: ۱۰۶۳ق، جا: شوشتر؛ ۱۹سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۳۱-۶۴۴]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لایوده حفظهما و هو العلی العظیم.

در فهرست به نام «دعوات» آمده و از کاتب دانسته شده است، که به استناد آغاز و انجام نسخه تصحیح شد؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد طاهر همدانی، تا: ۱۰۶۵ق؛ مجدول؛ کاغذ: اصفهانی و ترمه، جلد: روغنی مذهب، ۶۵ص (۸۸۱-۹۴۵)، ابعاد متن: ۹/۵×۱۹، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۹-۳۰۷]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۲۶ض

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن شمس الدین شوشتری، تا: ۲۲ ربیع الاول۱۰۷۰ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۳×۲۹/۲سم [ف: ۱۵-۴۵۸]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لا قوة الا بالله العلی العظیم و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین. اختتام حرزواقفة: یا صمدی من عندک مددی ... و لایوده حفظهما و هو العلی العظیم.

خط: نسخ خوب، کا: محمد امین بن فتح الدین، تا: شعبان۱۰۷۳ق؛ مجدول، محشی؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۱گ، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: ۱-۲۲۴]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۵۷۱ض

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو العی العظیم

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن حیدر شوشتری، تا: ۱۰۷۳ق؛ واقف: حاج مرتضی قلی زرندی، رمضان ۱۱۷۵؛ ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۶-۲۸۷]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۸۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لایحیطون بشی من علمه الا بما شاء وسع کرسیه السموات و الارض و لایؤده حفظهما و هو العلی العظیم».

در فهرست از خود کفعمی دانسته شده؛ خط: نسخ، کا: محمدرضا بن نجم الدین زرگر، تا: پنج‌شنبه ۴ جمادی الثانی۱۰۷۷ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۰ص (۳۶۷-۴۰۶)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [ف: ۳۵-۳۴۲]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵/۲ خوئی

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت هذه الدعوات من حرز الکامل الی حرز الدافعه فی یوم السبت ثامن عشرین جمادی الآخر سنه سبع و سبعین بع الف من الهجرة النبویة علیه الف صلوات و التحیة کتبه الفقیر الضعیف المحتاج الی رحمه الله الملک الغنی مجدالدین علی الشوشتری عفی منه.

ذیل جنة الامانی الواقیه و جنة الایمان الباقیه یا «مصباح»تألیف کفعمی؛ کا: مجدالدین علی شوشتری، تا: ۲۸ جمادی الثانی

۱۰۷۷ق؛ ۹۳ص (۷۹۰–۸۸۲) [ف: ۷–۳۷۱]

۱۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۳ض

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: شوشتری، مجدالدین علی، تا: ۱۰۸۰ق؛ ۴۳گ (۳۶۶–۴۰۸)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [نسخه پژوهی: ۲–۱۴۰]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۱۶ض

انجام: و هو العلی العظیم

خط: نسخ، کا: محمد هادی مرعشی حسینی، تا: ۲۵ صفر۱۰۹۲ق؛ واقف: نائینی؛ ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۶–۲۸۸]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۱۷ض

انجام: ولایؤده حفظهما و هو العلی العظیم کاتبه محمد هادی

خط: نسخ، کا: محمد هادی مرعشی حسینی، تا: ۷ ربیع الاول۱۰۹۸ق؛ ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۶–۲۸۸]

۱۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۱۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** وسع کرسیه السموات والارض ولایؤده حفظهما و هو العلی العظیم تمت هذه الدعوات من حرز الکامل الی حرز الدافعة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۵۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳–۱۵۳۰]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۱۳۵ض

آغاز: دعای الاستشفاع این دعای استشفاع است یعنی کسی که خواهد که ... بسمله، اللهم انی أسألک و اتوجه؛ **انجام:** و لایؤده حفظهما و هو العلی العظیم تمت اعتصام دعای مفتاح النجاح بسمله ... برحمتک یا ارحم الراحمین

شامل: دعاء الاستشفاع یا توسل، دعاء شریف عظیم الشأن، حزب الحمد، دعاء علی القدر، منقول از فصل۳۷ جمال الاسبوع، دعاء جلیل القدر، دعاء جوشن صغیر (و شرح مفصل ثواب و کیفیت این دعا به زبان فارسی) و دعای پس از آن، اعتصام دعای علوی مصری، زیارت حضرت امام رضا(ع)، حرز کامل منسوب به امام زین العابدین در هر صبح و شام، و چند دعای کوتاه دیگر جهت عافیت، دفع شرور و آفات، دفع خوف و غیر که غالباً از امام سجاد(ع) و در پایان اعتصام حرز دافعه و اختتام حرز دافعه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۲؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۴۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [اهدائی رهبر: ۶–۲۳۴]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۸۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بصولتک التی الجمت به الاسد، الذی یظهر فی کل بلد الحم اللهم عنی من بغی و تمرد و عصی و کاد ...

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ دارای سرلوح، مجدول؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمع، ۵۴گ، ۱۹سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۳۷–۱۹۵]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۷۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** وسع کرسیه السموات و لاارض و لا یؤده حفظهما و هو العلی العظیم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت۱۳۸۶؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج، ۱۳۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۶–۲۳۵]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۵۱ض

انجام: و لایؤده حفظهما و هو العلی العظیم

دوازده امام خواه نصیرالدین طوسی، ادعیه و احزاب، آیات قرآن کریم در مورد قضاء حوائج و دیگر مهمات، جوشن کبیر، و زیارت حضرت رضا (ع) و چند دعا از صحیفه کامله سجادیه (ع)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۳۲ق؛ واقف: محمد ربیع فانی ساکن قریه نور، ۱۷ ربیع الاول ۱۲۳۲؛ ۴۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۶سم [ف: ۱۵–۴۶۱]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۴۱۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** وسع کرسیه السموات و الارض و لایؤده حفظهما و هو العلی العظیم.

در فهرست از خود کفعمی دانسته شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۳۵–۳۷۲]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۰۸/۶

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج، ۲۶گ (۱۶۵پ–۱۹۰ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۴۴–۱۴]

● ملحقات من لا یحضره الفقیه / حدیث / عربی

mulḥaqāt-u man lā yaḥḍur-u-h-ul faqīh

وابسته به: کتاب من لایحضره الفقیه = من لایحضره الفقیه؛ شیخ صدوق، محمد بن علی (۳۱۱–۳۸۱)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۴۵۲/۱

آغاز: بسمله، حمد له، و بعد قال الصادق علیه السلام ان الله تبارک و تعالی جعل اخا بین الارواح فی الاظلة قبل ان یخلق الاجساد

بی‌کا، تا: ۱۲۲۵ق؛ اهدایی: عبدالوهاب حسام زاده؛ ۳۳گ (۱–۳۳)، ۱۷سطر (۶×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۴–۱۲۹۹]

● ملحقات نصاب الصبیان / لغت، شعر/ فارسی

molhaqqāt-e nesāb-os sebyān

وابسته به: نصاب الصبیان؛ ابونصر فراهی، مسعود بن ابی بکر (-۶۴۰ق)

ملحقی است بر کتاب «نصاب الصبیان» در لغت که یکی از شعرا سروده است.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۰۲۲/۵

آغاز: بشکست ز اعجاز نبی مرسل ×× آیات نبی قاعده لات و هبل؛ **انجام:** گر کند سوی او در این هنگام ×× نظر از راه دوستی

بهر ...
خط: نستعليق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳گ (۷۳پ-۷۵ر)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [مؤید: ۳-۳۶]

● **ملحقات نهج البلاغة** / حدیث / عربی
molhaqqāt-e nahj-ol belāqat
ابن ناقه، احمد بن یحیی، ۴۷۷ - ۵۵۹ ؟ قمری
ebn-e nāqe,ahmad ebn-e yahya (1085 - 1165)
وابسته به: نهج البلاغة؛ شریف الرضی، محمد بن حسین (۳۵۹-۴۰۶ق)
اوراقی است ملحق شده به نهج البلاغه که کاتب خطبه‌هایی از امام علی علیه السلام بر آن افزوده که به روایت احمد بن یحیی بن ناقه است و خبر اعمش با خلیفه منصور عباسی و خطبة الاقالیم معروف به خطبة البیان و وصیت نبی به امام علی به روایة علی بن احمد مشهدی غروی معروف به ابن قاشانی.
چاپ: ضمن میراث حدیث شیعه، دفتر چهاردهم، قم، مؤسسه فرهنگی دار الحدیث، ۱۳۸۴ش، با تصحیح اسعد طیب، تمام ملحقات آن است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۶۰ ض
خط: نسخ، کا: محمد صفار، تا: ۷۲۹ق[الفبائی: -۵۹۳]

● **ملحق الاحتجاج علی اهل اللجاج** / کلام و اعتقادات / عربی
mulḥaq-ul iḥtijāj ʻalā ahl-il lijāj
طالقانی، محمد حسین بن مقصود علی، ق۱۱ قمری
tāleqānī,mohammad hoseyn ebn-e maqsūd ʻalī (- 17c)
وابسته به: الاحتجاج علی اهل اللجاج = احتجاج طبرسی؛ طبرسی، احمد بن علی (-۶۲۰ق)
در احتجاجات علماء و دانشمندان شیعه است که در کتاب احتجاج طبرسی نیامده چون احتجاج هشام بن الحکم احتجاج علماء ماوراء النهر جواب نامه ازبک، بحث با علماء حلب، رساله جاحظ احتجاج هشام در مجلس هارون الرشید.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۴۸/۲
آغاز: الحمد لله ولی المحامد و مولی المراشد و صلواته علی افضل منذر و شاهد و اکرم عالم و عابد سیدنا محمد المصطفی؛ **انجام:** فلم تزل الناقة سائرة و الناس یقولون علی الرحب و السعة یا رسول الله انزل و النصر و المواساة علینا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۲گ (۲۴۰پ-۲۶۱ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲-۵۳]

● **ملحق امل الآمل فی احوال آل ابی جامع** / تراجم / عربی
mulḥaq-u amal-il āmil fī aḥwāl-i āl-i abi jāmiʻ
آل ابی جامع، جواد بن علی،- ۱۳۲۲ قمری
āl-e abī jāmeʻ, javād ebn-e ʻalī(- 1904)
وابسته به: امل الآمل فی (تراجم) علماء جبل عامل = تذکرة المتبحرین فی (ترجمه)العلماء المتأخرین؛ حر عاملی، محمد بن حسن (۱۰۳۳-۱۱۰۴ق)
تاریخ تألیف: ۱۲۸۰ق
چون محدث و رجالی کبیر حر عاملی در کتاب «امل الآمل فی ذکر علماء جبل عامل» شرح حال برخی از اجداد مؤلف را ذکر کرده و بر همگی آنها اطلاع نیافته است، مؤلف بزرگان بیت خویش را (آل ابی جامع حارثی همدانی) تا سال ۱۲۸۰ که سال تألیف این اثر بوده گرد آوری کرده است.
[نقباء البشر ۳۳۴/۱-۳۳۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۷۳/۱
آغاز: الحمدلله و صلی الله ... فیقول اقل الأقلین جواد بن محیی الدین لما نظر ناظری بازهار ریاض الکتاب
نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء -نجف اشرف؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۱۱۷۸ق؛ ۳۲ص (۱-۳۲)[عکسی ف: ۵-۳۳۵]

←ملحق تبصرة المبتدی و تذکرة المنتهی ← تکملة تبصرة المبتدی و تذکرة المنتهی
←ملحق تتمه صوان الحکمة ← الرسالة الملحقة بکتاب تتمة صوان الحکمة

● **ملحق تحفة القراء = سند قرآآت** / قرائت / فارسی
mulhaq-e tohfat-ol qorrā' = sanad-e qerā'āt
قاری، مصطفی بن ابراهیم، ۱۰۰۷ - ۱۰۸۰ قمری
qārī, mostafā ebn-e ebrāhīm (1599 - 1670)
وابسته به: تحفة القراء = تحفة القاری = تجوید؛ قاری، مصطفی بن ابراهیم (۱۰۰۷-۱۰۸۰ق)
تاریخ تألیف: ۱۰۶۷ق؛ محل تألیف: مکه مکرمه
رساله مختصری است در پنج «فصل» که به صورت تکمله «تحفة القراء» نگاشته است: ۱. بیان احوال عاصم؛۲. بیان احوال راویان عاصم؛۳. بیان سند قرائت عاصم؛۴. بیان سند قرائت فقیر؛۵. بیان سند قراءت استاد فقیر.
آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله المعصومین اما بعد بدان ایدک الله تعالی فی الدارین که این مختصری است ملحق به رساله تحفة القراء
انجام: و او گفت خوانده ام بر حفص و او گفت خوانده ام بر عاصم و سند عاصم گذشت و الله الموفق للسداد.
[نسخه‌های منزوی ۱۰۲/۱؛ برگل ۳۲۹/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۱۴۷/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** به جوار رحمت ملك غفور پیوسته به دار السرور انتقال نمودند و در مشهد مقدس در پایین پا حضرت.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: رجب۱۰۶۸ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: انجام؛ جلد: پارچه، ۶ص (۱۵۳-۱۵۸)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳۵-۱۴۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۱۹/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: عبدالله بن نورالله، تا: ۱۰۸۷ق؛ جلد: چرم، ۵گ (۱۷۶-۱۸۰)، ۱۷سطر (۱۴×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۶-۳۷۹]

۳. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۱۰۳۵/۳
در پنج فصل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، ۱۸سطر[ف: ۵-۲۲۵]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۱۷/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ملا مصطفی بن ملا یوسف، تا: ۱۱۸۲ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوای طوسی، ۷گ (۶۶-۷۲)، ۱۲سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۶×۱۹/۵سم [ف: ۳۸-۳۳۲]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۱۷۰/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و او گفت خوانده ام بر ابو.
عین رساله به عنوان تتمه از باب سیم «ارشاد القاری» مؤلف آمده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق، جا: لکهنو؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ ۲۰گ (۵۳-۷۲)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۲۳-۶۰]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۱۴۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد جعفر، تا: ۱۲۸۵ق؛ مصحح؛ مهر: محمد کاظم بن محمد جعفر «پیر و دین نبی کاظم» (بیضوی)؛ ۶گ(۱۲۶پ-۱۳۱پ)، ۱۴ سطر(۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴۱-۸۹]

۷. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۰۵۸/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «یا امام محمد تقی» (بیضی) در ۱۲۷۳؛ واقف: حاجی محمد تقی تاجر قزوینی؛ جلد: تیماج، ۱۰ص (۱۹۲-۲۰۱)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۸۰]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۹۵/۳-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد امین بن حیدر نایینی، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۶گ (۱۴۳پ-۱۴۸ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲۲-۶۹]

←ملحق تنبیه الغافلین > آیات و روایات تنبیه الغافلین (ترجمه و تفسیر)

● ملحق رسالة المعونة / ریاضیات / عربی

mulḥaq-u r.-til maʻūwna

مختصری است درحساب که شمس الدین محمد بن عبدالله بن الطویل به رساله «المعونه» خود ملحق کرده است وشاگرد وی آن را به صورت مستقل آورده است. این مختصر دریک مسأله بیان شده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۷۶۴/۴
آغاز: الحمدلله الذی بنعمته تتم الصالحات وجدت باخر النسخه المذکوره بعد تمامها بخط الشیخ شمس الدین بن الطویل المذکور ما صورته مسئلة قال له علی الف الانصف مالعمر؛ **انجام:** وصدق ان یقال لزید الف ونصف مالعمرو لان معه الف وسبعان ولعمرو الف الاثلاث مالزید لان معه ۴ اسباع وثلث مالزید المستثنی ۳ اسباع وهو الجواب
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲گ، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۱۱۲]

←ملحق طبقات الشافعیة > تلخیص نزهة الطلاب فی مناقب الأصحاب

● ملحق الکلمات التی تکلم علیها ابن هشام / نحو / عربی

mulḥaq-ul kalamāt-il latī takallam-a ʻalayhā ibn-i hišām

جمال الدین بن اسماعیل بن عصام الدین

jamāl-od-dīn ebn-e esmāʻīl ebn-e ʻesām-od-dīn

تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۵۷۴۵/۳
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی علمنا معانی الاسماء اکراما و اعزازا ... و بعد فیقول الفقیر جمال الدین بن اسماعیل بن عصام الدین ... ان مما یجب ان یلحق بالکلمات التی تکلم علیها الامام جمال الدین بن هشام فی رسالته المشهورة؛ **انجام:** فالمعنی ان افعل هنا لفعل مجرد عن الزیادة ... واستحسنه مولانا الاستاد السید ... قدس سره العزیز
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۵ ربیع الاول۱۰۳۰ق؛ جلد: میشن، ۹گ (۱۶پ-۲۴ر)، اندازه: ۱۵/۲×۲۰/۹سم [ف: ۹-۱۵]

←ملحق مخزن الصلاة > نماز جماعت

● **ملحق مفتاح السلامة** / طب / فارسی

mulhaq-e meftāh-os salāma

حسینی میبدی، علی بن محمد علی،– ۱۳۱۳ قمری

hoseynī meybodī, ʻalī ebn-e mohammad ʻalī(- 1896)

وابسته به: مفتاح السلامه؛ حسینی میبدی، علی بن محمد علی (– ۱۳۱۳ق)

تاریخ تألیف: ۲۰ شوال ۱۳۰۷ق

در چیزهایی که می‌توان با آنها دفع وبا و طاعون نمود و در شرع انور اسلام (احادیث اهل بیت علیهم السلام) رسیده و بدانها دستور داده شده است. این رساله ملحق به کتاب «مفتاح السلامه» می‌باشد که به جهت حصول مطلق سلامت تن و روان تألیف شده بود.

آغاز: الحمدلله ... در سالی وبا شد و بعضی از مؤمنین که در حقیقت تصدیق به باطن شرع کرده اند جویا شدند

انجام: بلکه شاید سبب زیادتی غضب شود، نعوذ بالله من غضبه

۱. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۲/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ اندازه: ۱۷×۳۲/۵سم [ف: ۱–۱۶]

کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۲/۱۱مشهد

همان نسخه بالا[ف: –۱۲۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۳۲/۱۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۶–۱۶۱]

۲. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۱۳/۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۱۷ق؛ ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۱–۴۰]

کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۱۳/۳مشهد

همان نسخه بالا[ف: –۱۵۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۲۸/۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۶–۱۵۳]

←الملحمة ⟵ خطبة البیان

←الملحمة ⟵ اختلاج الاعضاء

● **ملحمة** / علوم غریبه / عربی

malḥama

بطلمیوس، کلاودیوس، ش، ۱۰۰؟ – ۱۷۸ میلادی

batlamīūs, kelāvdīūs ،š (100 - 178)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۹/۲عکسی

آغاز: بسمله. صفة ملحمة یرویها الحکیم الفاضل سید الحکما بطلمیوس عن دانیال النبی علیه السلام و شرح ذلک بعده جماعة من الحکما و صح لهم التجارب

نسخه اصل: کتابخانه احمد ثالث در استانبول، شماره ۲۲۵۷؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹گ (۲۵۵–۲۶۳)، ۲۳سطر[عکسی ف: ۴–۹۸]

● **ملحمة** / علوم غریبه / عربی

malḥama

ابن عربی، محمد بن علی، ۵۶۰ – ۶۳۸ قمری

ebn-e ʻarabī, mohammad ebn-e ʻalī (1166 - 1241)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۰/۱عکسی

آغاز: بسمله. قال الشیخ الامام کمال الدین ابو سالم محمد بن طلحة ... الحمد لله الذی اطلع من اجتباه من عباده الابرار علی خبایا الاسرار

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، شماره ۴۲۱۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۰۰۳؛ مجدول، جداول و تصاویر؛ ۳ص (۹۶–۹۸)، ۱۹سطر[عکسی ف: ۴–۱۵۹]

● **ملحمة** / شعر، پیشگوئی/ عربی

malḥama

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۶۰۲/۴

متضمنة لسیرة امیر المومنین الناصر لدین الله محمد بن مهدی بن احمد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹ جمادی الثانی ۱۱۰۰ق؛ به نام شمس الدین احمد بن هادی بن عثمان بن علی قرشی؛ جلد: تیماج، ۲۳ سطر(۱۳/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [ف: ۱۶–۶۵۳]

● **الملحمة** / پیشگویی / عربی

malḥama

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۴۹۱

بی‌کا، تا: ۱۲۰۰ق؛ خریداری از محمد جعفر قدبیگی [رایانه]

● **ملحمه = ترجمه کتاب شمسیه** / پیشگویی / فارسی

malhame = t.-ye k.-e šamsīye

ترجمه فارسی کتاب شمسیه است که مترجم آن را از ترکی به فارسی برگردانده است؛مشتمل بر ۱۲ «باب» در ماههای رومی و هر باب مشتمل بر ۲۵ «فصل».

آغاز: بسمله. و به نستعین بدان که این کتاب را دانیال علیه السلام ترجمه و ملحمه نام نهاده است و بعد از جعفر صادق رضی الله عنه کتابیمختصرتر از کتاب دانیال علیه السلام استخراج که بر حساب ماه ها رومیانست و اندرین کتاب رمز و خون ریخت بسیار بود و این کتاب مشتمل بر بیست و پنج باب علامت‌ها را تا

نیز فعل ایشان در عام قوی و بیشتر است درین کتاب مختصر بسیاری ترتیب و بیان کردیم و اصول ملاحمه نهادیم ... هذا ماه ازآر، برومی پارسی و بفرسی فروردین ماه گویند
انجام: فصل بیست و پنجم اگر درین ماه حرکت زمین بود دلیل کند بر پادشاه آن ولایت را ... و مخالفت مردمان و خوف و ترس فراوان و آب ها غایت فراوان بود. تمت الکتاب.

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۶۹۲/۲
آغاز: بدان که این کتاب را دانیال علیه السلام ترجمه و ملحمه نام نهاده است و بعد از جعفر صادق رضی الله عنه کتابی مختصر تر از کتاب دانیال علیه السلام استخراج که به حساب ماهها رومیان
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۴ ربیع الاول ۱۱۸۰ق؛ با سرلوح با کتیبه، مجدول، از برای محمود پاشا؛ جلد: تیماج، ۹۹ص، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۳۷۵]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۰۴/۲
نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۳-۷]
قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۹/۲عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۴-۱۴۲]

● **ملحمه** / پیشگویی / فارسی

malhame

در دوازده «باب».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۸۷/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۳۰گ، ۱۱سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱۶-۱۳۲]

● **ملحمه = محرم نامه = ترجمه ملحمه امام صادق (ع)** / پیشگویی / فارسی

malhame = moharram nāme = t.-ye malhame-ye emām sādeq

رساله‌ای است نجومی درترجمه رساله «ملحمه» منسوب به امام صادق علیه السلام و درآن احکام سال‌ها بر حسب روز ابتدای سال بیان شده است و می‌گوید اگر غره محرم درروز شنبه یا یک‌شنبه و یا ... واقع شود و در زمستان یا تابستان و یا فصل دیگر باشد درآن سال چه اتفاقی رخ خواهد داد، لذا به این‌گونه رساله‌ها «محرم نامه» نیز می‌گویند.
آغاز: بسمله گلبن گلدسته آراستگی و زینت محفل پیراستگی حمد صانعیست جل شأنه که تأثیرات عالم سفلی را منوط ومربوط به تأثیرات عالم علوی ساخته ... اما بعد چون رساله ملحمه مرویه از امام همام جعفر بن محمد صادق علیهما السلام بزبان عربی روایت شده ... لهذا این ذره بیقدر و بها آنرا بزبان فارسی نقل نمود تا همگی ... هرگاه غره ماه محرم شنبه باشد زمستان آن سال بسیار سرد

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۵۵۶/۳-۳۳/۱۰۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و درآخر سال باران بسیار بارد و خیر بسیارحاصل شود بعد از شدت وسانحه حجاج وروی نماید اما سالم باشند وخیر آخر سال پیش از اول سال باشد والله اعلم بالصواب.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۹۹ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲-۸۹۹]
۲. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۷۷۱/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** پیش از اول سال باشد و الله اعلم بالصواب
خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم پسر آقا محمد، تا: ۱۲۲۰ق؛ ۸گ (۵۹پ-۶۶پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نشریه: ۱۳-۱۵۶]

● **ملحمه** / پیشگویی / فارسی

malhame

رساله‌ای است در ۲۵ «فصل» و در هر فصل رخ دادن یکی از حوادث و کائنات جوی در هر یک از ۱۲ برج (از حمل تا حوت) دلیل و نشانی برای پیشگویی حوادث آینده یاد شده است. در برخی از نسخه‌های ملاحم حبیش، این مقالت دوم آن کتاب است نه رساله‌ای مستقل.

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۷۷۱/۲
آغاز: بدان که این رساله ای است در استخراج از بیست و پنج (در نسخه حاضر به غلط: ۲۸) علامت که اندر فهرست یاد کرده اند در بیست و پنج فصل بر حسب بودن ماه اندر بروج از گفتار حکیمانه؛ **انجام:** و چیزهای اراجیف خاصه در آخر سال.
خط: نستعلیق، کا: محمد ابراهیم پسر آقا محمد، تا: ۱۲۲۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۵گ (۳۴پ-۵۸پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نشریه: ۱۳-۱۵۵]

● **ملحمه = اصول الملحمه** / پیشگویی / فارسی

malhame = osūl-ol malhama

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۷۱۵
ناشناس و نادر؛ بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

● **ملحمه** / پیشگویی / فارسی

malhame

در احکام ماههای رومی.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۵۰۱
بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: دکتر امیر عباس جلالی خراسانی، ۸۶/۸/۱۴

[رایانه]

● **ملحمه جودی** / پیشگویی، شعر/ ترکی

malhame-ye jūdī

به نام: قصاب اوغلی علی بک

در دوازده «باب» هر یک ۲۵ «فصل»، سپس بیان شرح منازل که بیست و هشت اند به سیاقت اصول احکام در ۱۲ فصل، باب آخر در بیان دخول باب حساب عربی، چند باب دیگر درباره ماه‌ها و روزها است.

آغاز: پس از بسمله: ای خداوند کریم لم یزل ×× خالق الاشیاء الاسن هم ازل / بوفتوحی نظمله جمع ایلدم×× جعفر صادق دیندن سویلدم

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فاعلاتنفاعلاتن فاعلات ×× کجدی یوق یره عمرک هیهات هات

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ شوال۱۰۴۷ق؛ مجدول؛ واقف: امیر عبدالفتاح بک؛ جلد: مقوایی، ۱۵۳گ، ۱۷سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [سنا: ف: ۲-۴۳]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۵۶۱

همان نسخه بالا[نشریه: ۷-۲۹۹]

←ملحمه دانیال > ملحمه (ترجمه)

←ملحمه دانیال > اصول ملحمه

● **ملحمه دانیال = اصول الملاحم= اصول ملحمه = شرح کتاب ملحمه = کتاب بهمنشاه** / پیشگویی / فارسی

malhame-ye dānīyāl = osūl-ol malāhem = osūl-e malhame = š.-e k.-e malhame = k.-e bahmanšāh

تفلیسی، حبیش بن ابراهیم، ق۷ قمری

taflīsī, hobayš ebn-e ebrāhīm(- 13c)

ظاهرا چند تحریر از او در این موضوع در دست است. یکی در دو«مقاله» و در برخی نسخه‌ها دوازده «باب» و هر باب بیست و پنج «فصل»؛ عنوان «فصل»های هر باب چنین است: فصل ۱) حکم دلیل‌های کسوف شمس؛ ۲) حکم دلیل‌های خسوف قمر؛ ۳) حکم دلیل‌های دائره شمس؛ ۴) حکم دلیل‌های دائره قمر؛ ۵) حکم دلیل‌های برآمدن آفتاب؛ ۶) حکم دلیل‌های ستاره گیسودراز؛ ۷) حکم دلیل‌های افتادن ستاره؛ ۸) حکم دلیل‌های قوس و قزح؛ ۹) حکم دلیل‌های علامت حربه؛ ۱۰) حکم دلیل‌های سرخی که در آسمان پدید آید؛ ۱۱) حکم دلیل‌های عجیب که از آسمان پدید آید؛ ۱۲) حکم دلیل‌های مانند شخصی که در هوا پدید آید؛ ۱۳) حکم دلیل‌های درخشیدن برق؛ ۱۴) حکم دلیل‌های بانک کردن رعد؛ ۱۵) حکم دلیل‌های آتش که از آسمان به زمین افتد؛ ۱۶) حکم دلیل‌های باریدن باران سخت؛ ۱۷) حکم دلیل‌های باریدن تگرک؛ ۱۸) حکم باریدن (وزغ) یا کرم از ابر؛ ۱۹) حکم دلیل‌های پیدا شدن غباری صعب از هوا؛ ۲۰) حکم دلیل‌های ظلمت و تاریک شدن هوا؛ ۲۱) حکم دلیل‌های باریدن خاک سرخ؛ ۲۲) حکم دلیل‌های جستن باد سخت؛ ۲۳) حکم دلیل‌های بانکی که از هوا شنوند؛ ۲۴) حکم دلیل‌های بانکی که از زمین شنوند؛ ۲۵) حکم دلیل‌های زمین لرزه.

آغاز: شکر و سپاس خدای را که بیافرید هر دو جهان را و بیاراست به خورشید و ماه و ستارگان آسمان را و روزی رسانید جانوران را ... رح کتاب ملحمه. چنین گوید ابوالفضل حبیش بن ابراهیم التفلیسی رحمة الله علیه که چون از کتاب قانون ادب پرداختم نظر کردم که پادشاهان و بزرگان از بسیاری کتابهای نفیس به کتاب ملحمه راغب ترند از بهر آن که چون علامتی از علامتهای آسمان و جونه هوا و زمین لرزه به وقتی از اوقات پدید آید ایان خواهند که بدانند که حکما چه حکم کرده اند ... پس چون احوال عالم بدین صفت دیدم جهد کردم به حسب طاقت و قدرت خویش و این کتاب از کتابهای تازی به پارسی کردم ... آغاز کتاب ملحمه. بدان که اصل ملحمه دانیال پیغمبر علیه السلام وضع کرده است. و بعد از او امام جعفر صادق علیه السلام

چاپ: مشار فارسی، ج۴، ص۴۹۴۱؛ تهران، ۱۳۴۰؛ سنگی، ۱۳۷۰ق،خشتی، ۱۲۰ص (صص۱-۱۱۳ در هامش و صص۱۱۳-۱۲۰ در متن هامش)؛ ایران، سنگی، ۱۳۷۰/۱۳۰۷

[فرهنگ نامه‌های عربی به فارسی ص ۶۷؛ فرهنگ ایران زمین سال دفتر ۵۴ ص ۲۹۰؛ دیباچه وجوه القران ص ۱۳؛ نسخه‌های منزوی۳۵۵/۱ و۲۳۸/۱؛ فهرستواره منزوی ۳۰۶۶/۴؛ الذریعة۲۱۲/۲؛معجم المؤلفین ۱۸۹/۳؛ هدیة العارفین ۶۳/۱؛ کشف الظنون: حاجی خلیفه ۱۸۱۸/۲]

شرح و حواشی:

۱- ملحمه (ترجمه) = اصول ملحمه = ملحمه دانیال؛ عزت، احمد (- ۱۰۵۲)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۱۳۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بدین سبب در میان ایشان جنگ و خون ریختن بسیار بود و خرابی بسیار پدید آید

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ جلد: تیماج، ۳۹گ (۵۵پ-۹۳ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲۱-۱۳۱]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۲۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** در ولایت زنگبار و کوهستان بیماری ومرگ بسیار بود.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان۹۶۰ق؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «زآل حیدر عبدالله بن حسین»(بیضوی)؛ جلد: مقوایی، ۹۵گ، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۳۲]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۴۵۵/۲-ف
نسخه اصل: موزه بریتانیاAdd. 23568 (ریو ۸۵۲). در ۲۵ فصل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۹۲ق[فیلمها ف: ۱-۶۰۳]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۲۵۴-۲۱/۱۷۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** فصل زمین لرزه اگر در این ماه زمین بلرزد بروز دلیل کند بر بسیاری حبوبها در همه شهرها واگر با زمین لرزه ماه تازیان.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۶۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۵۴۰]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۲۸۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «و رفعناه مکاناًعلیا» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۶۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۴-۷۰]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۱۲۸/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و گریختن بندگان از خداوندان و در ولایت زنگبار و کوهستان بیماری و مرگ بسیار بود و الله اعلم بحقایق الامور.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، مصحح؛ مهر: «شعاع ۱۳۱۵» (بیضی)، کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ ۷۹گ (۱پ- ۷۹ ر)، ۱۲ سطر (۷×۱۲/۷)، اندازه: ۱۰/۴×۱۶/۳سم [ف: ۲۹/۲-۷۸۹]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۲۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** شرف آفتاب دلیل است بر زیاده شدن رجفت ... و اعتدال هوا و رفعت یافتن.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ تملک: محمد ابراهیم؛ جلد: تیماج، ۶۲گ، ۱۵سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [سنا: ف: ۲-۲۲۳]

۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۳۳۱/۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: محمد سعید بفروئی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سمرقندی، ۹گ (۱-۹)، ۱۶سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴-۱۲۵۳]

۹. یزد؛ سریزدی؛ شماره نسخه: ۱۱۵
انجام: و اندیشه مردم و فساد میوه ها و غله ها و حبوبها و نبات زمین فراوان باشد و خبرهای اراجیف بسیار ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۴۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۱-۹۵]

۱۰. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۱۹۱
آغاز: ... باب اول بهار ماه آذار برومی مارس بفارسی فرور ماه آفتاب در حمل، اما بعد بدانکه آزار سی و یک روز باشد روز چهاردهم شب وروز یکسان باشد و روز چهارم؛ **انجام:** و دوستان قدیم با یکدیگر خصومت کنند وحال بحال سپار گردد از دل مشغولی مردم از سبب فتنه و آشوب و خداوند سال بهمهنیکو و ارزانی بود انشاءالله تعالی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ شوال ۱۰۴۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۹۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: -۱۶۳]

۱۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۳۱/۱
آغاز: (در دیباچه افتاده): ... کتاب رزم و خون ریختن در احکام بسیار بود و از این دو مقدمه اولین را اصول الملاحم خوانند و آخر را فروع الملاحم. اکنون بیان مقالت اول که آن بیست و پنج فصل است؛ **انجام:** و در ولایت زنگبار و کوهستان مرگ بسیار بود و آشفتگی در آن ولایت بود، اما در عراق و آذربایجان ایمنی و رفاهیت باشد. تمت
در فهرست ناشناس، انجام و سربندها هماهنگ است. قسمتی از آن است؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: طالقانی، محمد حسین بن محمد یوسف، تا: ۱۰۵۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۳۷گ (۱ر-۳۷پ)[ف: ۱-۲۵۸]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۹۹۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** اما در عراق و آذربایجان ایمنی و رفاهیت باشد.
بخش اول است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲محرم۱۰۶۱ق؛ واقف: حاج سید عبدالباقی آیت اللهی شیرازی، اسفند ۱۳۷۴؛ ۱۷۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۹/۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۸-۱۶]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۸۵۷-۲۴/۱۵۷
آغاز: بمیرد وخارجی خروج کند وحرب وخون ریختن بسیار بود و ... فصل سیم درحکم دایره آفتاب دلیل کندکه اندرین سال همه چیزها بسیار بود؛ **انجام:** وغم واندیشه مردم وهلاک چهار پایان وایمنی ولایت خاصه در اول سال آینده فصل دهم ... وفراوانی آبها وغله ونعمت بسیار بود تمت
خط: نسخ، کا: رضا، تا: یک‌شنبه ۱۹ جمادی الثانی۱۰۷۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۵۳۹]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۹۶۸-۲۵/۵۸
آغاز: روایتست ازخواجه نصیر طوسی رحمة الله که تحویل سال درهر برجی که شود حکم آن چگونه باشد؛ **انجام:** وفتنه وآشفتگی وترس وبیم بود ومرگ جوانان بیشتر بود وآبها فراوان بود وغله ونعمت وافر بود والله اعلم تمت
خط: نسخ، کا: احمد بن محمد علی، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ۶۴گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۳۹]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۶۵/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و در ولایت زنگبار و کوهستان بیماری و مرگ بسیار بود و الله اعلم بحقائق الامور ... .
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴۶گ (۳۳-۷۸)[ف: ۳۸-۴۹۶]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۷۴/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و در ولایت زنگبار و کوهستان بیماری و مرگ بسیار بود و الله اعلم بحقایق الامور
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۵۰ص(۱-۱۵۰)، ۱۲سطر(۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۴-۴۶۹]

۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۸۹۹/۳-۲۴/۱۹۹

آغاز: حمدله اما بعد چنین گوید شیخ امام ابوالفضل حبیش بن ابراهیم التفلیسی رضی الله عنه که چون ازکتاب قانون الادب بپرداختم؛ **انجام:** میزان خون ... وبر بسیاری میوه وحبوبات ونباتات وملخ بسیار ومرگ اطفال خود وفساد مردمان
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۶۴گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۸-۴۵۴۰]

۱۸. **قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۹۱۶/۲**

آغاز: الحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمد وآله اجمعین اما بعد بدانکه کتابرا دانیال پیغمبر ع ملهمه نام کرده است بعد ازآن حضرت امام جعفر صادق ع کتاب مختصریرا ازکتاب دانیال استخراج نموده؛ **انجام:** ودرمیان مردم جنگ وفتنه وآشوب بسیار بود ومردم درترس وبیم باشند ومرگ وبیماری صعب بسیار باشد خصوصاً مرگ جوانان بیشتر باشد وآب چشمه‌ها ورودها بسیار باشد وغله ونعمت وخورشها بسیار باشد
خط: نستعلیق، کا: سیدجعفر بن ابراهیم، تا: ۸ شعبان۱۲۰۸ق، جا: فین؛ ۳۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۱۱۳]

۱۹. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۰۳**

آغاز: برابر؛ **انجام:** در ولایت زنگبار و کوهستان مرگ بسیار بود و آشفتگی در آن ولایت اما در عراق و آذربایجان ایمنی ... است
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۴ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۶۲گ، ۱۴سطر(۶×۱۱/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۲۸-۱۵۳]

۲۰. **تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۴۳**

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۲۲۰ق؛ تملک: ابوالحسن ابن شیخ محمد حسین سرکشیک (اعتضاد التولیه) با تاریخ ۱۲۶۹ق؛ جلد: تیماج، ۸۷گ، ۱۷سطر(۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: -۴۰۹]

۲۱. **تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۷۷۱/۱**

آغاز: بدان که این کتاب را حضرت دانیال پیغمبر ملحمه نام کردست و بعد از او امام جعفر صادق (ع) مختصری از کتاب دانیال انتخاب کردست و استخراج این کتاب بر حسب ماههای رومیان است و معنی ملحمه رزمگاه؛ **انجام:** و در ولایت هند و زنگبار و کوهستان بیماری مرگ بود
در دوازده باب و در هر باب ۲۵فصل، نسخه‌های این رساله حبیش تفلیشی مختلف است و نسخه حاضر چنین است دوازده باب بر اساس حلول آفتاب در دوازده برج است با ذکر مقارنت هر برج با ماههای پارسی ومسیحی و آغاز آن از تشرین اول مسیحی است مطابق با آبان ماه پارسی که آفتاب در برج عقرب است (ماه دوم پاییز) باب ۱۲ ماه ایلول مسیحی مطابق مهر ما پارسی است که آفتاب در برج میزان (ماه اول پاییز) است و در هر باب ۲۵ فصل است در ۲۵ حادثه طبیعی جوی مانند کسوف و خسوف و برق ورعد و هاله (این حوادث در کتابهای آثار علوی و کائنات جو از نظر علمی و علل و اسباب مورد بررسی قرار می‌گیرد و در اینجا به عنوان نشانه و دلائل حوادث آینده)، نکته‌ای که در نسخه حاضر به چشم می‌خورد آن است که از باب ۶ به نام نام‌های رومی نیز بر سه ماه دیگر (برج، ماه مسیحی و ماه پارسی) (غالبا به صورت غلط) اضافه شده چنان که در آغاز باب ۶ آمده «آفتاب در حمل. ماه رومیان مارس ماه فارسیان فروردین ماه نصاری ازار» و در باب ۷ چنین آمده آفتاب در ثور ماه رومیان ابرعیس (=ابریل) ماه فارسیان اردی بهشت ماه نصاری نیسان»، در باب دوازدهم چنین آمده است «آفتاب بر میزان. ماه رومیان استقروس (=سپتامبر) ماه فارسیان مهر ماه نصاری ایلول»، نکته ارزنده دیگر نیز در این نسخه ذکر پاره‌ای از نکات گاه‌شماری است در آغاز هر باب (فهرست ابواب کتاب در دیباچه یاد شده است)؛ خط: نستعلیق،کا:محمد ابراهیم پسر آقا محمد، تا: ۱۲۲۰ق؛ جلد: تیماج، ۳۴گ (۱-۳۴)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نشریه: ۱۳-۱۵۴]

۲۲. **تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۳۷/۵**

آغاز: بسمله. حمد و سپاس مالک الملکی را که علامات حوادثات مختلفه عالم شمه ای از نمونه لطف و خشم او تواند بود ... بعد، باید دانست که این کتاب را دانیال (ع) در باب بیان؛ **انجام:** و خون ریختن و بیماریهای مختلف و ... تمام شد ملحمه شیخ ابوالفضل بن ابراهیم حبیش ...
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ مجدول؛ ۵۰گ (۵۲پ-۱۰۱ر)[ف: ۱-۲۱]

۲۳. **تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۷۱/۵**

در ۱۲ باب و هر باب در ۲۵ فصل؛ بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ ۵۶گ (۱۱۸پ-۱۷۳ر) [ف: ۱-۲۲]

۲۴. **شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۸۸**

خط: نسخ، کا: سید عبدالله نقشبندی، تا: ۲۷ ذیقعده۱۲۲۷ق، برای ملا محمد بن صیاد؛ ۵۵گ، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۳-۸]

۲۵. **تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۳۹۱/۲**

خط: نستعلیق، کا: مهدی بن میرزا عنایة الله، تا: ربیع الثانی۱۲۴۴ق؛ افتادگی: انجام؛ [نشریه: ۷-۲۳۷]

۲۶. **یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۲۷۱**

بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق[نشریه: ۱۳-۳۸۲]

۲۷. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۸۵/۱-طباطبائی**

آغاز: برابر؛ **انجام:** و در ولایت زنگبار و کوهستانات مرگ و بیماری بسیار بود. قد تمت الکتاب ... سنه ۱۲۸۱ بیدالاحقر علی قلی بن المرحوم سیف الدوله میرزا ... فی دارالسلطنه اصفهان
نسخه به این ترتیب است که دلیل‌های هر یک از ماههای رومی را از تشرین تا نیسان در ۲۵ فصل بیان می‌دارد و فهرست ۲۵ عنوان دلیلها را در مقدمه کتاب آورده است؛ خط: نستعلیق، کا: علی قلی بن سیف الملوک میرزا، تا: ۱۲۸۱ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج، ۲۷ص (۱-۲۷)، ۱۵سطر، قطع: خشتی[ف: ۲۳-۹۰]

۲۸. **مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۶۰/۳**

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۵ق؛ جلد: مقوا، ۴۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۱۶۵]

۲۹. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۶۶۳

آغاز: بسمله، اما بعد بدانکه این کتاب را دانیال پیغمبر ملحمه نام کرده است و بعد از آن حضرت جعفر صادق(ع)؛ **انجام:** در زمین هندوستان آفت آسمانی رسد و طالع سلطان نیکو بود.

خط: نستعلیق خوب، کا: قاسم بن ملا خلیل کندازی، تا: صفر۱۲۸۸ق؛ جلد: تیماج، ۹۷گ (۱-۹۷)، ۱۱ سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: -۶۵۶]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۷/۴-فیروز

کا: میر سید علی تفرشی لشکر نویس ملقب به موثق لشکر، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۷۶ص (۳۹-۱۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۲۰۳]

۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۳۰۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و اله اجمعین اما بعد این کتاب را دانیال پیغمبر علیه السلام ملهمه نام کرده است؛ **انجام:** و آن ولایت را خراب کند و فتنه در میان مردمان و مرگ جوانان پیشتر بود و آب فراوان بود و نعمت بسیار بود و الله اعلم

خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق، کا: رجب علی ؟ خیمه شکنی، تا: ۱۳۰۶ق؛ در نسخه ما احکام دلایل ماه‌های رومی با ترتیب ماه‌های شمسی از ایار (فروردین) تا شباط (اسفند) آمده؛ خریداری از خانم خامنوی؛ جلد: تیماج، ۸۵گ، ۱۱ و ۱۲سطر (۷/۵-۸×۱۲/۷-۱۳/۸)، اندازه: ۱۱×۱۶/۸سم [رایانه]

۳۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۸۱۸/۶-۱۰/۱۲۸

آغاز: بسمله حمدله اما بعد معنی ملهمه رزمگاه بعد دراین کتاب خون ریختن بسیار بود ودانیال حضرت امام جعفر صادق علیه السلام ویرا ملهمه نام نهاده اند از آن هر دوکتاب فضیلتی که یاد کردیم وحکم دلیلهایی یاد کردیم بیست وپنج فصل است درباب علامتها نهادیم فصل ایشان بیشتر بود؛ **انجام:** درحکم راستی هلال دراین ماه دلالت کند بر خوبی غله ونباتات وضرر رسانیدن از آن برمزروعات وغلات درصورتی که یکطرف هلال برخواسته باشد والله یعلم بحقیقة الامور والاحوال قدتمت الرسالة الموسومة بالمهمة

خط: نستعلیق، کا: محمد علی، تا: ۱۰ ربیع الاول۱۳۲۱ق؛ جلد: تیماج، ۳۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۳۹]

۳۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۱۶/۱

آغاز: بسمله. اما بعد بدانکه این کتابرا دانیال پیغمبر ملحمه نام کرده است و بعد از آن حضرت امام جعفر صادق منحصر از دانیال نهاده؛ **انجام:** و هم مرگ جوانان بود و آبها فراوان بود و غله و نعمت بسیار بود و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن اسماعیل منجم، تا: ۱۳۳۵ق؛ در علامت‌های جوی که در ماههای رومی پیدا می‌شود و دلیل بر حوادث خواهد بود در دوازده باب؛ ۳۶گ (۱۵ر-۵۰ر)، ۱۷سطر(۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: -۱۵۶]

۳۴. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۰۲ض

بی کا، بی تا؛ ۲۱گ (۱۶۶پ-۱۸۵پ)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲-۴۶۹]

۳۵. زنجان؛ اخوان زنجانی - جلیل؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی کا، بی تا[میراث اسلامی: ۵-۶۱۸]

۳۶. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۲۴۳/۳

فصل اول: در حکم کسوف و فصل بیست و چهارم: در حکم لرزیدن زمین است؛ بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ ۶۶گ (۲۵پ-۹۰پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۳۳۳]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۸۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** در آن دیار هلاک شود و در این مالاهل تجارت را مضرت رسداردزدان

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا[رایانه]

۳۸. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۵۱۹/۵

آغاز: برابر

بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج، ۲۰گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: -۲۷۴]

۳۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۵۵۶/۱-۳۳/۱۰۶

آغاز: بسمله اما بعد بدانکه این کتاب راحضرت دانیال پیغمبر (ص) ملهمه نام کرده است وبعد از آن امام جعفر صادق (ع) مختصری از کتاب دانیال کرده است واستخراج این کتاب بر حسب ماههای رومیانست ... ترتیب او را بر دوازده باب نهاده‌اند ودرهر بابی از نام ماه‌های ترکی وفارسی درو یاد کرده اند ... باب اول ماه تشرین الاول بفارسی آبانماه گویند؛ **انجام:** فصل ۲۵ درحکم زمین لرزه اگر در اینماه ... وزنگبار وکوهستان بیماری ومرگ بود والله اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب تمت الکتاب

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۴۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۵۳۹]

۴۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۳۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و آشفتگی در آن ولایت بود اما عراق و آذربایجان ایمنی و رفاهیت بود.

خط: شکسته نستعلیق ریز، بی کا، بی تا؛ ۲۲گ (۱۷۴-۱۹۵)[ف: ۵-۶۴۹]

۴۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۵۹/۳

خط: نستعلیق، کا: حسین پوستین دوز، بی تا؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۵۷گ (۲۳ر-۷۹پ)، ۲۲ سطر(۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۱۰]

۴۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۱۰۲۶/۱

آغاز: بسمله، اما بعد بدانکه این کتا را حضرت دانیال ع ملحمه نام نهاده است و معنی ملحمه جنگ است چون در این کتاب رزم و خون ریختن بسیار بود و دانیال پیغمبر و امام جعفر صادق آن را کتاب ملحمه نام نهادند

گزیده و تحریر دیگری است ازملحمه ابوالفضل حبیش تفلیسی، در ۱۲ باب و هر یک در ۲۵ فصل برای دوازده برج از میزان تا

ایلول. نسخه حاضر مطابق با نسخه دانشگاه است، برخی عناوین از نسخه افتاده و برخی پس و پیش شده است؛ خط: نستعلیق، کا: علی محمد بن محمد رحیم، تا: سه‌شنبه۴ رمضان؛ ۳۷گ (۱ر-۳۷پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲-۲۸۰]

۴۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۲۸۱/۲

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. اما بعد بدانکه این کتاب را دانیال پیغمبر علیه السلام ملحمه نام کرده است وبعد ازاین امام جعفر صادق علیه السلام کتاب مختصری را از کتاب دانیال پیغمبر علیه السلام نهاد واستخراج این کتاب برحسب ماههای رومیان است؛ **انجام:** درمیان خلق آشفتگی وبیم بود ومرگ حیوانات ... باران ونم وغله ونعمت بسیار بود.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۲۵گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۱۱۲]

۴۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۳-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۲۷۰۶؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۲۰گ، ۱۲سطر[فیلمها ف: ۱-۱۴]

۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۸۶/۱

آغاز: برابر

در این نسخه نخست دیباچه و۲۵ فصل باب یکم است و پایان می‌گیرد، سپس باز «باب اول ابتدا کردن بماه تشرین اول ...» است در ۲۴ فصل و باب دوم در ۲۳ فصل و «باب در بیان کانون آخر و دلیلهای آن» و ۲۵ فصل دیگر و «باب در بیان شباط» و ۲۴ فصل دیگر باز باب اول ماه بهار تا باب هفتم ایلول که ماه اول خزان است هر یک ۲۵ فصل و بدین‌گونه پایان می‌یابد «و حال مردم خراسان نیکو بود»، این باب‌ها از ملحمه دانیال است (ش ۳/۴۲۶۱ دانشگاه و ۴۸۵۵ دانشگاه و ش ۵۲۶۰ سپه) که تحریر دیگر و گزیده‌ای است از این رساله حبیش و گویا ستاره‌شماران این یکی را به نام دانیال از روی کتاب حبیش ساخته‌اند، نام کتاب در دیباچه آمده و دارد که ملحمه رزم گاه را گویند؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۶گ (۱-۳۶)، ۲۱ سطر(۹×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۱-۲۰۳۱]

۴۶. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۱۰/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳گ (۳۵۹ر-۳۷۱ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۸۶]

● **ملحمه (ترجمه) = اصول ملحمه = ملحمه دانیال /** پیشگویی / ترکی

malhame (t.) = osūl-e malhame = malhame-ye dānīyāl

عزت، احمد، - ۱۰۵۲ قمری

'ezzat, ahmad(- 1643)

وابسته به: ملحمه دانیال = اصول الملاحم= اصول ملحمه = شرح کتاب ملحمه = کتاب بهمنشاه؛ تفلیسی، حبیش بن ابراهیم (-۷) حبیش بن ابراهیم بن محمد تفلیسی، ستاره شناس قرن ششم هجری قمری از کلمات امام جعفر صادق (ع) و دانیال پیغمبر کتابی در شماره ماه‌های رومی و برج‌های ماه تألیف نموده است برای ابوالفتح قزل ارسلان مسعود الدین که به نام «ملحمه» و ... موسوم است. این کتاب را سید احمد عزت به ترکی ترجمه نموده است که نسخه حاضر است.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۷۹۱

آغاز: بسمله سبحانک لا علم لنا الا ما علمتنا انک انت العلیم الحکیم ... اما بعد بو ملحمه کتاب اول دانیال علیه السلام اندن؛ **انجام:** و بو کونک عزیمتی بود در بسم الله الرحمن الرحیم بسم الله الذی لا یضر مع اسمه شیی فی الارض و لا فی السماء و هو السمیع العلیم صم بکم عمی فهم لا یعقلون قد وقع الجمع و التحریر ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: سید مصطفی خطیب ابوالفتح مورخ ۱۲۴۹ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۱۷ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۹۰۱]

● **ملحمه دانیال (ترجمه) /** اختربینی / عربی

malhame-ye dānīyāl (t.)

خطیب، سنان بن سلیمان، ق۱۱ قمری

xatīb, sanān ebn-e soleymān(- 17c)

در اختیارات ایام، از سعد و نحس و دلایل برخی رخدادها و نزول باران و خواص سال‌های گوناگون می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۹۵/۱۱

آغاز: عون حقیله قلا لوم ابتدا ×× بوله توفیقیله تا کم انتها؛ **انجام:** سبحانک لا علم لنا إلا ما علمتنا إنک أنت العلیم الحکیم و الحمدلله علی الأتمام

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳۰گ (۲۴۹-۲۷۸)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳۶-۴۹۰]

● **ملحمه دانیال /** پیشگویی / ترکی

malhame-ye dānīyāl

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۷۵/۱۷

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی[میراث شهاب: س۹ش۲-۴۱]

● **ملحمه دانیال /** پیشگویی / عربی

malhame-ye dānīyāl

غیرهمانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۳۰۴

آغاز: بسمله، الحمدلله مداول الایام بین اجیال نسم الانام و مساوب

حدث السلطان فی انف احایین الازمان من عقیب خالف بعد عقیب سالف الذی؛ **انجام:** فهذا آخر الکتاب المتضمن اخبار الفتن و الملاحم نعوذبالله منها و من جمیع المکاره و الآثام و الحمدلله رب العالمین و صلوته علی سیدنا محمد النبی و آله الطاهرین و اصحابه اجمعین ابداً ما ذکره الذاکرون و ما غفل عنه الغافلون. و ذلک فی سنة ۷۲۶هجریة.

از دانیال نبی (ع) که در آن از اتفاقات و فتنه‌ها و ملاحم در زمان‌های مختلف و روزگار پادشاهان قدیم از طهمورث و ضحاک و کیکاووس و ... و نیز احادیث و روایات گوناگون گفتگو می‌کند؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۲۶ق؛ مهر: شیخ محمد یوسف بن محمد حسین در ۱۰۸۴ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۰۶گ، ۱۳سطر (۱۰/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۱۹-۴۲۴]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۹۳/۱

آغاز: الحمدلله الذی خلق الانسان ... و علمه البیان ففضله و البسه الاحسان محلله و الهمة الایمان مجمله. کانوا الاول للقوس ان کان الرعد فی اول یوم منه اوالی یومین فانه یقل المطرو یکون موتا عظیما فی بلاد الاندلس من قبل الطاعون و تغلو اسعارهم؛ **انجام:** او ان الکسوفات ان کان احمر دل علی کثره الماء فی تلک السنة ... و سواد یکون غلاء فی الارض و قحط و یکثیر الامراض

خط: نسخ، کا: مملوک سلیمان بن غازی، تا: ۸۲۳ق؛ کاغذ: دولت آبادی، ۸۷گ (۱پ-۸۷ر)، اندازه: ۱۳/۷×۱۸سم [ف: ۵-۱۵۴]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۷۲۰

آغاز: المطر و المرض و الاوجاع و الحمی و الدم و الله اعلم القول علی شهر حذیران اذا کان فیه برق و رعد کان الندی کثیر و تجود الصیافی و القطن؛ **انجام:** و یکون الرخص کثیر بارض الروم و نهب ریح صعبةعربیة و یکون الشتا شدید البرد و الصیف.

رساله ناشناسی که در آغاز ابواب با عنوان «قال دانیال علیه السلام» شروع شده است، در چندین «باب» که این ابواب در کتاب حاضر آمده است: الباب الثانی: کسوف الشمس، الباب الثالث: فی خسوف القمر، الباب الرابع: فی دارة الشمس، الباب الخامس: فی دارة القمر، الباب الثامن: علامات قوس قزوح، الباب التاسع: علامات الرعد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح؛ تملک: آقا میرزا؛ جلد: تیماج، ۴۰گ، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۲۰-۲۲۰]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۲۶/۳

آغاز: قال دانیال: اذا أردت أن تعرف احوال السنة أنظر فی ای یوم یدخل کانون الآخر الرومی من الایام السبعة فان دخل فی یوم السبت فان الامطار و الندا یقل فی أرض الشام و یهب فیه ریح یم الزرع و یجفف بعض الثمر؛ **انجام:** قال دانیال: اذا صادف السادس من طوبه یوم السبت یکثر الزیت و العنب و یکثر موت الشیوخ ... و ان کان فی الهبوط القمر فإن الفیران تکون قلیلاً و الله اعلم.

مطالبی که در این رساله مورد بررسی قرار گرفته بدین شرح است: ۱. احوال السنة، ۲. کسوف الشمس، ۳. خسوف القمر فی شهور الرومیة، ۴. انقضاض الکوکب فی شهور الرومیة، ۵. حساب المریض علی الایام السبعة، ۶. اختیارات ایام الشهور فی حساب العربیة، ۷. مولدات السنة علی البروج الاثنی عشر، ۸. طلوع کوکب الشعرة الیمانیة مولد السنة، ۹. عید میکائیل و هو یوم نزول النقطة، ۱۰. قول علی معرفة حکم النیروز، ۱۱. قول علی انتقال زحل الی البروج الاثنی عشر، ۱۲. قول علی حید الصلیب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ ۱۵گ (۷۴پ-۸۸ر)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۲-۷۹۳]

۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۳۸۹/۱

کا: حسن بن محمد مقیم ایروانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۳پ-۱۵پ)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۳۶]

● ملحمه دانیال / پیشگویی / فارسی

malhame-ye dānīyāl

احتمالاً همانند:

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۲۶۰

آغاز: بسمله. بدانکه این کتابی است در خواص بعضی از علامات که دانیال پیغمبر آن را «ملهمه» نام کرده و بعد ازآن امام ناطق جعفر صادق ع آنرا انتخاب و اختصار نموده. پس بنای آن را بر حسب ماههای رومیان نهاده و ملهم بمعنی بسیار رمز بود؛ **انجام:** اگر دراین ماه باران سخت ببارد ... بیماری‌های صعب بوده. اگر در این (ناقص).

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۳۲گ، ۱۶ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۲/۵سم [ف: ۵-۶۵۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۸۵۵

آغاز: هذا کتاب ملهمه (؟) [فی احکام الحوادث] بسمله.(و به نستعین الحمدلله رب العالمین ...) اما بعد [بدانکه] این کتاب را دنبال پیغمبر علیه السلام ملهمه (؟) نام کرده است (و دوری حکمای قدیم هرمز و بوذر جمهر و جاماس و پختگان و والیس حکیم از هر تجربه ای باز نموده اند) و بعد از آن حضرت امام جعفر صادق علیه السلام کتاب مختصری [را] از حضرت دانیال [روایت] نموده است و استخراج این هر دو کتاب بحسب ماههای رومیان است و چنان دان که معنی «ملهمه» (؟) رزمگاه بود از آنکه در این کتاب رزم و خون ریختن بسیار بود و دانیال و حضرت امام جعفر صادق علیهما اللسلام ویرا کتاب ملهمه (؟) نام کرده اند و ازین هر دو کتاب نفیس که یاد کردیم دلیلهای احکام را بیست و پنج فصل نهادیم چون نقل ایشان بیشتری قوی بود اندر کتاب مختصر بپارسی آید بیست و پنج فصل ترتیب دادیم و نامش ملهمه (؟) نهادیم زیرا که اصول کتابهای محکم را در این کتاب شرح کردیم ... حق تعالی توفیق در خواستم و بیان کردم این کتاب را ازین یاد دارند و یادگاری باشد؛ **انجام:** از دل مشغولی مردمان از سبب فتنه و آشوب و خداوند سال بهمه نیکو بود و الله اعلم بالصواب سنه ۱۲۸ (گویا: ۱۲۰۸) اللهم صل علی محمد و آل

محمد.

این رساله به نام ملحمه دانیال و تحریر دیگر و گزیده‌ای است از ملحمه حبیش تفلیسی (ش ۳۰۸۶/۱ و ۴۷۸۵/۲ دانشگاه، ش ۶۳۹ سپهسالار) درست مانند ش ۴۲۶۱/۳ دانشگاه و ش ۵۲۶۰ سپه و به‌ظاهر جز ملهم نامه ش ۲۸۳۰/۲۲ دانشگاه، با این‌که آنهم دوازده باب دارد هر یک بیست و پنج فصل ولی در آغاز و انجام اندکی از هم جدایی دارند، فهرست باب‌های این رساله: ۱. آغاز بهار مارس، ۲. آفتاب در برج ثور، ۳. در ایار ماه، ۴. ماه حزیران، ۵. ماه تموز، ۶. باز پسین تابستان ماه شهریور، ۷. ماه ایلول، ۸. تشرین یکم، ۹. تشرین دوم، ۱۰. کانون یکم، ۱۱. کانون دوم، ۱۲. شباط، ۱۳. نوروز در یک‌شنبه، ۱۴. نوروز در دوشنبه، ۱۵. نوروز در سه‌شنبه، ۱۶. نوروز در چهارشنبه، ۱۷. نوروز در پنج‌شنبه، ۱۸. نوروز در آدینه، ۱۹. نوروز در شنبه، فصل‌های بیست و پنجگانه هر بابی در: «کسوف، خسوف، دائره آفتاب، دائره ماه، هلال ماه نو، ستاره گیسودار، ستاره افتادن، قوس و قزح، حربه، سرخی در فضاء، عجائب آسمان، پیدا شدن شخص در اسمان، رعد، برق، صاعقه، باران سخت، تگرگ، سرخی آسمان (باریدن خال)، وزغ و کرم، غبار، تاریکی، جستن باد، بانک هوا، بانک زمین.ارزیدن زمین، است و گاهی این عنوان‌ها در برخی از بابها در نسخه پس و پیش شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۸گ، ۱۱سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۱۴-۳۸۷۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۶۱/۳

آغاز: مانند ش ۴۸۵۵ با اندکی جدایی (نیز ش ۴۲۶۰ سپه)؛ **انجام:** و انا ایمنی و لایت خاصه در آخر سال.

نه ملحمه حبیش(ش ۳۰۸۶/۱ دانشگاه و ش ۶۳۹ سپهسالار)؛ خط: نستعلیق، کا: جرفادقانی، هدایت الله بن محمد رضا، تا: ۱۲۷۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۸گ (۴۶پ-۱۵۳پ)، ۱۳سطر(۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۲۳۳]

● ملحمه دانیال / پیشگویی / فارسی

malhame-ye dānīyāl

غیرهمانند:

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۴۱۱/۲

سخه شامل یازده «باب» است و هر بابی در چندین «فصل»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: محمد کاظم بن محمد صالح فرشته [نشریه: ۷-۲۳۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۴۷

آغاز: بدان که کتاب ملحمه دانیال پیغمبر علیه السلام نهاده است و بعد از او جعفر صادق علیه السلم مختصرتر از کتاب دانیال پیغمبر کرده ازین دو کتاب استخراج می‌گردد؛ **انجام:** و نا ایمنی بود اندرین دیار

در ۲۵ فصل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۸ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۹۵گ، ۱۱سطر، اندازه: ۹/۴×۱۵/۷سم [ف: ۴-۷۸۰]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۱۱

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بدانکه این رساله ای است در باب کسوف و خسوف و زلزله و هر انواع ستاره که از آسمان ظاهر گردد

نسخه شامل یازده باب است و هر بابی در چندین فصل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۳۹گ، ۱۳سطر(۸×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۳/۵سم [ف: -۴۰۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۱/۲

در اخبار از مغیبات؛ بی‌کا، تا: ۱۱۷۸ق؛ اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۴۰۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۱۶/۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۱-۶۷۲]

۵. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۲۳۵/۱

خط: نسخ، کا: محمد علی بن کاتب تبریزی، تا: ۱۷ جمادی الاول۱۱۹۴ق؛ جلد: تیماج، قطع: ربعی[نشریه: ۳-۴۰۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۷۰۰ ض

در دوازده باب به فارسی؛ بی‌کا، تا: ۱۲۰۰ق[د.ث. مجلس]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۴۲۹/۴

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و العاقبت للمتقین ... اما بعد بدانکه این کتاب اصل آن از دانیال پیغمبر است؛ **انجام:** و مرگ حیوانات بسیار بوده باشد و الله اعلم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با یادداشتی به سال ۱۲۹۳ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۹۷ص(۹۹-۱۹۵)، ۱۵ و ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۴۵-۲۳۰]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۶۱/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۵ق؛ جلد: میشن، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۹×۲۰/۷سم [ف: ۶-۴۳۵]

۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۸۲/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۶ رجب۱۲۲۴ق؛ جلد: تیماج، ۴۷گ (۸۰ر-۱۲۶ر)، ۱۴سطر(۷×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: -۳۳۶]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۴۲۵/۱

خط: نستعلیق، کا: محمود، تا: ۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج، ۳۴گ (۲ر-۳۵ر)، ۱۸سطر(۸×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۶-۲۶۴]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۲/۲

آغاز: بسمله، و به نستعین، اما بعد بدانکه این کتاب را حضرت دانیال پیغمبر ملهمه نام کرده است؛ **انجام:** سال بسیار بود ... والله اعلم بالصواب

نویسنده می‌گوید دانیال کتابی در پیش‌گویی داشت و نام آنرا ملهمه کرد حضرت صادق چون آنرا دید او نیز آنرا ملهمه نام گذارد این کتاب مختصری از اقوال دانیال نبی و امام جعفر صادق است در دوازده باب و هر باب حاوی بیست و پنج فصل است که در آنها بحث از رابطه بین پاره‌ای از حوادث و اعمال می‌شود، با

کار تفلیسی سنجیده شود؛ کا: محمد حسن ولد ملاعلی اصغر، تا: ۱۲۵۹ق؛ جلد: پارچه، ۶۳ص (۴۱-۱۰۳)، ۲۰سطر (۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۶-۷۹]

۱۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۶۴/۳۶

آغاز: مروية عن النبی دانیال عن ادریس بن لقمان روی ذوال قرنین الاسکندر عن هرمز الحکیم فی ملحمته الداودية

در بیست و دو باب؛ کا: علی بن احمد رشتی، تا: ۱۲۶۹ق، جا: یزد[نشریه: ۲-۱۸۰]

۱۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۱۵/۱

آغاز: اول عقرب است بدان که اول ماه تشرين الأول که به فارسی او را آبان ماه گویند آفتاب در عقرب باشد، باب دوم تشرين الآخر که بفارسی او را آذر ماه گویند؛ **انجام:** و اندیشه مردم بد و مرگ زنان بسیار شود و تباهی میوه ها و خبرهای اراجیف در آخر سال بسیار بود و الله اعلم بحقائق الامور، تمام شده کتاب ملهمه.

شامل دوازده باب و هر باب دارای فصول متعدد است از جمله باب اول آن دارای ۲۵ فصل است، ظاهراً تحریری دیگر از کار تفلیسی است؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالحسین بن خلیفه آقا بابا بن اولاد بن خلیفه، تا: پنج‌شنبه ۹رجب۱۲۷۶ق؛ ۲۳گ (۱پ-۲۳ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲-۶۱۹]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۲۱۷/۲-۱۲/۱۰۷

آغاز: حمد وسپاس مالك الملكی را که علامات حوادثات مختلفه عالم شمة ای از نمونه لطف وخشم او تواند بود ودرود نامعدود برخلاصه موجودات ... اما بعد باید دانست که این کتاب را دانیال پیغمبر؛ **انجام:** ومرگ بسیار واقع شود وآب چشمه‌ها ورودخانه‌ها زیاد شود والله اعلم بالغیب واحکم الحاکمین.

همان کتابی که ادعا شده، امام صادق (ع) از کتاب دانیال استخراج نموده است؛ خط: نسخ، بی کا، تا: جمادی الثانی۱۲۸۷ق؛ ۱۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۳۸]

۱۵. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۹۰/۲

آغاز: آغاز کتاب ملحمه دانیال ... بدانکه نخست اصل این کتاب ملحمه دانیال پیغمبر نهاده است و بعد از او حکماء قدیم چون هر مزبزر جمهر و هر کس بروزگار خویش تجربه کرده اند و کتبهای خویش را باز نموده‌اند؛ **انجام:** اگر ماه ناقص النور بود دلیلست باران کم بارد بادها سخت بود و بیماری بسیار بود و الله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن میرزا خلیل تبریزی، تا: ۱۳۰۸ق؛ مهر: محمد علی بن میرزا خلیل تبریزی «لا اله الا الله الملك الحق المبین عبده محمد علی»، محمد علی بن میرزا خلیل تبریزی «عبدالراجی محمد علی»؛ جلد: چرمی، ۱۵-۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۳-۱۲۴۵]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۵۴

خط: نستعلیق، کا: فخرالدین بن میرزا محمد مهدی بن محمد باقر فشارکی اصفهانی، تا: چهارشنبه ۲۷ ربیع الثانی۱۳۱۷ق؛ مهر: کتابخانه «مجدالدین (نصیری)» (مستطیل)؛ جلد: تیماج، ۷۰گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲۰-۱۲۴]

۱۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۸۲۹/۵

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم اما بعد این کتاب را دانیال پیغمبر (ع) ملهمه نام نهاده است و استخراج این هر دو کتاب بحسب، نامهای رومیان است و چنان دان که معنی ملهمه رزمگاه است و از آنکه اندرین کتاب رزم و خون ریختن بسیار بود دانیال علیه السلام و امام جعفر صادق (ع) ویرا کتاب ملهمه نام نهاده‌اند؛ **انجام:** فصل دوازدهم در حکم شخصی در هوا اگر در این ماه شخصی از هوا پدید آید دلیل کند بر سختی ... فصل سیزدهم در حکم رعد اگر در این ماه رعد بغرد دلیل کند بر خصومت و خونریزی و آشفتگی.

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ قطع: بیاض رقعی[رشت و همدان: ف: -۱۴۵۴]

۱۸. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۷۷۷/۹

خط: نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ مجدول، با دو سرلوح؛ جلد: میشن، ۱۲گ (۱۴۱پ-۱۴۸پ و ۷۲پ-۷۵پ)، ۱۶سطر[ف: ۵-۱۷۴]

۱۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۸۹۳/۴

آغاز: حمد له.صلوات.بدانکه این کلمات در باب احکامی است که در عالم حادث می‌شود حکم بر دلایل هر یک می‌کند از تصنیف دانیال پیغمبر است؛ **انجام:** آشفتگی و نا امنی در آنجا.والله اعلم. تمام شد.

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ اهدایی: خاندان فرساد؛ جلد: تیماج، ۸گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۷۳۸]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۸۵/۲

آغاز: در فصل اخیر باب نهم: هلاك کنند و توانگر آنرا درویش کنند ... و اگر زمین لرزه شب بود غله کمتر بود و گرانی نرخها و حیوانات بود؛ **انجام:** و آبها فراوان بود و نعمت وافر بود والله اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز ووسط؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۲۰گ (۵ر-۲۴پ)، ۱۴سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱۴-۳۸۲۸]

۲۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۰۷۱

بی کا، بی‌تا؛ خریداری از سید مرتضی علی حسینی [رایانه]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۲۳/۱

خط: نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۴گ (۲پ-۵۵پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۲۰-۹۸]

● ملحمه دانیال نبی = اختیارات الایام / پیشگویی / عربی

malhame-ye dānīyāl-e nabī = extīyārāt-ul ayyām

اختیارات ایامی است که به دانیال نبی نسبت داده شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۹/۱۱۳-۸۸۹۳/۳
آغاز: بسمله اما بعد فهذه دلائل ملحمة الدانیالیة یذکر فیها دلائل اثناعشر شهرا
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۲گ (۳۹–۶۰)، ۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۸–۴۵۴۰]

● **ملحمة الصادق علیه السلام** / هیئت / عربی
malhamat-uṣṣādiq ‘alayh-is-salām
؟ جعفر بن محمد (ع)، امام ششم، ۸۰ – ۱۴۸ قمری
ja‘far ebn-e mohammad, emām-e šešom (700 - 766)
اول ماه محرم هر سال که مطابق با هر یک از روزهای هفته باشد در این رساله، احکام نجومی هر یک از آن روزها ذکر شده است. در انتساب این رساله به امام صادق(ع) شک و تردید وجود دارد.
آغاز: کتاب الملحمة المرویة عن الامام الهمام ... قال اذا کان اول المحرم یوم السبت یکون الشتاء کثیر البرد کثیر الریاح
[الذریعه ۲۰۲/۲۲]

۱. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه: ۱۴۷/۶
بی‌کا، تا: شوال۱۰۸۵ق؛ ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: -۱۰۱]
۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۵۳۲/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و تکون سنة تکثر فیها غشاوة العیون و آخر السنة خیر من اولها.
خط: نسخ، کا: مهدی بن کیقباد، تا: ۱۱۰۸ق؛ محشی از شیخ محمد شامی به لفظ «سلمه الله»؛ تملک: محمد مهدی، مهدی بن کیقباد؛ جلد: تیماج، ۱۱ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۷۲]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۶۰/۲
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳–۴۹]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۳۷/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و تکون سنة تکثر فیها غشاوة العیون و آخر السنة خیر من أولها.
خط: نستعلیق، کا: مسیح نوری واری، تا: ۱۲۳۷ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۹۸ر–۱۰۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۳–۱۲۵]
۴. اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه: ۱۸۸/۳
آغاز: خبر الملحمة المرویة ... رواه ابوبصیر قال حضرت مجلس الامام أبی عبدالله جعفر بن محمد الصادق (ع)؛
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۲۰ر–۲۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اوراق عتیق: ۲–۳۴۰]

● **الملحمة المرویه عن اسکندر ذو القرنین و ابو معشر** / هیئت / عربی
al-malḥamat-ul marwīya ‘an iskandar-i ḏuw-l qarnayn wa abū-ma‘šar
رساله‌ای است در احکام روزهای ماه‌های رومی.

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ف۲۴۸/۳
آغاز: بسمله – الملحمه المرویه عن اسکندر ذو ال قرنین وبو معشر رضی الله عنهما مرویه عن الشهور الرومیه؛ **انجام:** فی الارض بابل و سایر البلاد و الله اعلم احکم و الحمدلله رب العالمین و الصلوه علی سیدنا محمد ... بملک العبد الضعیف یحی بن احمد عریف
بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۱–۲۲۲]

● **الملح و الفواید (منتخب)** / طنز / عربی
al-mulaḥ wa-l fawāyid (mn.)
گزیده‌ای است از «الملح و الفواید» من کلام الوزیر ابن الناقد با عنوان «المملوک، المملوک». مطایباتی است به عربی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۵۵۹/۴
آغاز: نقل من کتاب الملح و الفواید من کلام الوزیر ابن الناقد علیه الرحمة. ذکر ما وصل الی الصباحیات التی عرضها فی الایام المستعصمیة ادامها الله تعالی. صبح الله تعالی المواقف الشریفة المقدسة النبویة الامامیة ... المملوک یکرر تقبیل الارض و تعفیر الخد خدمة له شرفها؛ **انجام:** و ما هو معلوم من احواله لا طلعت و لکن اضربت عن ذکرها لکونها ظاهرة لا تحتاج الی بیان. تم کتاب الملح و الفواید من کلام الوزیر ابن الناقد. و الحمد لله رب العالمین و صلواته علی خیر خلقه سیدنا محمد وآله الطاهرین
کا: عبدالحی، تا: با تاریخ۸۲۲ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۶گ (۴۵ر–۸۰ر)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۲–۲۴۴]

● **الملحی** / شعر / فارسی
al-molhī
خوارزمی، سعد بن محمود
xārazmī, sa‘d ebn-e mahmūd
اشعار پراکنده‌ای از شاعران بزرگ عرب را به ترتیب حروف آغاز قوافی گرد آورده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۳۴۳/۸
آغاز: اذا رایت نیوب اللیث بارزة ×× فلا تظنن ان اللیث متبسم
نسخه اصل: کتابخانه ملی بریتانیا –لندن ۵۳۲۱؛ بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مصحح؛ ۲۱ص (۲۲۶–۲۴۶)[عکسی ف: ۶–۴۴۴]

● **الملخص = ملخص أبحاث الأقدمین و محصل آراء الأولین** / منطق، فلسفه / عربی
al-mulaxxas = mulaxxaṣ-u abḥāṯ-il aqdamīn wa muḥaṣṣal-u ārā’-il ’awwalīn
فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ – ۶۰۶ قمری
faxr-e rāzī, mohammad ebn-e ‘omar (1150 - 1210)

کتابی است در منطق به روش متأخران و فلسفه آمیخته از طبیعی و الهی به روش متکلمان از ابن الخطیب امام فخرالدین ابوعبدالله محمد بن عمر بن حسین تبرستانی رازی حکیم متکلم اشعری شافعی که از هوشمندان و زیرکان دانشمندان خاور به شمار است. وی در تشکیک و جدال سرآمد روزگار خود بود تا اندازه‌ای که گفته‌اند او شبهه را نقد می‌آورد ولی در حل آن به نسیه می‌پردازد و مانند او در تشکیک کسی نیامده و در بیشتر اصول مسلم فلسفی شک کرده و فیلسوفان دیگر مانند خواجه طوسی و میرداماد و صدرای شیرازی به پاسخ شبهات او می‌پرداختند. قطب رازی در شرح مطالع به بسیاری از شکوک او که در همین ملخص و در محصل آمده پاسخ داده است. در این ملخص بسیاری از شکوکی که قطب رازی از وی دانسته دیده می‌شود مانند: قضیه که محمول آن مشتق یا فعل است ثلاثی می‌باشد و نیازی به رابطه ندارد؛ سالبه دائم عکس ندارد؛ قیاس منتج نیست؛ مبادی برهان مخدوش که همه اینها در شرح مطالع آمده و از ملخص دانسته شده است. این کتاب دردو قسم مرتب شده بدین عناوین: قسم ۱. المنطق، در یک مقدمه و دو جمله: جمله۱) التصورات، جمله ۲) التصدیقات؛ قسم ۲. الحکمة، دارای سه «کتاب»: کتاب ۱) الامور العامة و مایجری مجراها و مجری انواعها، کتاب ۲) احکام الجواهر و الاعراض، در یک «مقدمه» و دو «جمله»: المقدمة: فی احکامها الکلیة؛ الجملة الاولی: فی احکام الاعراض؛ الجملة الثانیة: فی احکام الجواهر، کتاب ۳) العلم الالهی.

رازی در بیشتر بخش‌های این کتاب حروف ابجد را به جای شماره به کار می‌برد؛ پس از عبارت «ففیه فصلان» می‌نویسد: «فا= الفصل الاول».فخر رازی در این کتاب از «نهایة» خود و «المعتبر» ابی البرکات بغدادی (- ۵۴۷ق)یاد می‌کند و می‌گوید شبهات درباره مبادی برهان را در «نهایة» به اطناب آورده‌ایم و پاسخ گفته‌ایم و باز می‌گوید اینها شبهات سوفسطائیان است. در پایان منطق نوید نوشتن کتاب مفصلی در آن می‌دهد. مؤلف همچنین از صاحب البصائر سهلان ساوی قرن پنجم نقل می‌کند. رازی در این کتاب درباره جهات قضیه و عکس نقیض بیش از ابن سینا و دیگران گزارش داده است و تازه او تفصیل را به کتاب منطق بزرگ خود «المنطق الکبیر» حوالت می‌دهد که چلبی نیز در کشف الظنون از آن یاد کرده است. رازی توفیق اتمام آن را از خدا طلب می‌کند.

آغاز: بسملة. و به نستعین ... اما بعد حمد من یستحق الحمد لوجوب وجوده و یستوجب الشکر لکمال الوجود و الصلاة ... و عترته من سالکی طریقته، فان اجل ... معرفة الموجودات ... و ان کتابنا هذا یشتمل علی ملخص ابحاث المتقدمین ... و قدرتبنا هذا الکتاب علی قسمین، الاول فی علم المنطق و هو مرتب علی مقدمة و جملتین، الاولی فی التصورات و الثانیة فی التصدیقات. القسم الثانی و هو ثلاثة کتب، الاول الامور العامة ... الکتاب الثانی فی احکام الجواهر و الاعراض و هو مرتب علی مقدمة و جملتین، فالمقدمة فی احکامها الکلیة، و الجملة الاولی فی احکام الاعراض و الثانیة فی احکام الجواهر، الکتاب الثالث فی العلم الالهی خاصة. فالاول فی علم المنطق و هو مرتب علی مقدمة و جملتین اما المقدمة ففیها فصلان. الفصل الاول فی الحاجة الی المنطق. ان تصوراً و اذا حکم علیه بنفی او اثبات کان المجموع تصدیقاً ... لا جرم رتبنا مقصودنا من هذا العلم علی جملتین. الجملة الاولی فی کیفیة اقتناص التصورات و الکلام فیها مرتب علی قسمین القسم الاول فی المقدمات ...

آغاز بخش امور عامه: بسملة ... الکتاب الاول فی الامور العامة و ما یجری مجراه و مجری انواعها و هی الوجود و الماهیة و الوحدة و الکثرة و ال[وجوب] و الامکان و القدم و الحدوث و فیه خمسة ابواب؛ الباب الاول فی الوجود و فیه خمسة عشر بحثا، الاول فی انه غنی عن التعریف لثلاثة اوجه؛ الاول علمی بوجودی بدیهی و الموجود جزؤ من وجودی و العلم بالجزؤ سابق علی العلم بالکل و السابق علی الاولی، اولی ان یکون اولیا

آغاز بخش جواهر: بسمله ... و به استعین الجملة الثانیة فی الجواهر و فیها خمسة فنون الفن الاول فی الاجسام و فیه ستة ابواب الاول فی تجوهر الاجسام و هی (ز) مباحث (آ) فی تعریف الجسم الذی ارتضاه المتأخرون فیه أنه الذی یمکن ان یفرض فیه الابعاد الثلاثة المتقاطعة علی الزوایا القائمة

آغاز بخش علم الهی «بسملة ... الکتاب الثالث فی العلم الالهی خاصه و فیه ثلاثة ابواب الباب الاول فی ذاته تعالی و فیه مباحث فی اثبات مدبر العالم الطریق الی اثبات ما لا یعلم بالضرورة الا بواسطه العلم الضروری

انجام: بخش منطق «و لنختم الکلام فی المنطق و النتقل الی العلوم الحکمیه بعون الله تعالی و حسن تیسیره إنه ولی التوفیق و الحمد لواهب العقل حمداً بلانهایة؛ اللهم ارنا الحق حقاً و ارزقنا اتباعه و ارنا الباطل باطلاً و اعنا علی اجتنابه

انجام بخش امور عامه: فلنکتف بهذا القدد من الکلام فی الزمان و الجر که فإن و راه فروعا دقیقة او لفظیه (کذا) قلیلة الفائدة استقصینا الکلام فیها فی سایر کتبناو بالله التوفیق و الحول و الحمدلله رب العالمین و صلواته علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین

انجام بخش جواهر: فلو کان علة تعقلنا ایضا لکان قد استبد الی الجهتین اکبر من شیئین و هو محال. و لنقنع بهذاالقدد من التفاریع و لنختم الکتاب الثانی و لنشرع فی الکتاب الثالث و هو الکلام فی العلم الالهی خاصته بعون الله و حسن توفیقه

انجام بخش الهی: و اعلم أن الخلاص من هذه الشبهات لبس الا باحد القولین اما القول بالموجب و حینئذ یسقط هذا البحث و اما القول بالمختار مع القول بنفی الحسن و القبح أنه تعالی لا یسئل عما یفعل و هو الحق المبین و الدین المبین، و لیکن هذا آخر کلامنا فی هذه المسئلة و به یتم الکتاب و الیه المرجع و المآب، و

صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله
[فهرس مخطوطات مکتبه کوپریلی ۴۴۴/۱؛ کشف الظنون ۱۸۱۹/۲]

شروح و حواشی:

۱- حاشیة الملخص؛ فخر رازی، محمد بن عمر (۵۴۴-۶۰۶)
۲- المنصص فی شرح الملخص؛ کاتبی قزوینی، علی بن عمر (۶۰۰-۶۷۵)
۳- شرح ملخص الحکمة؛ کاتبی قزوینی، علی بن عمر (۶۰۰-۶۷۵)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۲۷ ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده۶۲۵ق، جا: دمشق؛ مصحح، با گواهی تصحیح و مقابله با این عبارت: «قابلت هذه النسخه ثلاث مرات و صححتها بقدر الامکان و الله اعلم»؛ تملک: سلیمان بن عبدالله، عبدالحسین بن حسینی حسینی؛ یادداشتی گویا از فرهاد میرزا حاکی از تردید در این‌که تاریخ کتابت نسخه ۶۱۵ است یا ۶۲۵؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۲۴گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۴/۲-۳۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۵۹

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۴۴۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۳/۵

آغاز: بسمله. الکتاب الاول فی امور العامة و ما تجری مجریها ومجری انواعها و هی الوجود و الماهیة و الوحدة و الکثرة و الوجوب و الامکان و القدم و الحدوث وفیه خمسة ابواب الباب الاول فی الوجود و فیه ابحاث البحث الاول فی ان الوجود غنی عن التعریف؛ **انجام:** فهذه الایة تدل علی ان ابابکر افضل الخلق بعد رسول الله علیه السلام و یدل قوله تعالی و لسوف ترضی علی انه یبقی فی تلک الصفة و الله الهادی

خط: نسخ، کا: بدیع بن عمر رمی، تا: دوشنبه ۲۴ ربیع الثانی ۶۵۱ق، جا: آماسیه مدرسه اتابکیه؛ جلد: تیماج، ۶۱گ (۱۱۵ر-۱۷۵پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۰-۱۵۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۵۰۸

آغاز: ... محکوم علیه غیر متصور فیتوجه الشک و ان کان الثانی کان الحکم علیه؛ **انجام:** فی کتاب نهایة العقول ... و قال العباد بقضاء الله تعالی قادر به.

خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۷؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مهر: کتابخانه مجدالدین نصیری؛ جلد: چرم قهوه‌ای، ۱۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۳سم [ف: ۴۳-۱۳۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۸۱

آغاز: بخش منطق افتاده: الاول فی علم المنطق و هو مرتب علی مقدمة و جملتین، اما المقدمه ففیها فصلان الفصل الاول فی الحاجه الی المنطق ان تصور (کذا) و اذا حکم علیه بنقض او اثبات کان المجموع تصدیقاً و فرق ما بینهما کما بین البسیط و المرکب و کل تصدیق [] فیه ثلاث تصورات؛ **انجام:** و اعلم أن الخلاص من هذه الشبهات لیس الا باحد القولین اما القول بالموجب و حینئذ یسقط هذا البحث و اما القول بالمختار مع القول بنفی الحسن و القبح أنه تعالی لا یسئل عما یفعل و هو الحق المبین و الدین المبین، و لیکن هذا آخر کلامنا فی هذه المسئلة و به یتم الکتاب و الیه المرجع و المأب، و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ مصحح، محشی از قرن ۱۲ با امضای «کریم»، به رغم اینکه نسخه کاملی است، عبارات و کلمات مغلوط بسیاری دارد که گویا برای کاتب، در نسخه اصل قابل قرائت نبوده و به همین سبب برخی از کلمات فاقد نقطه‌گذاری و به حال خود رها شده و جای برخی از کلمات نیز، نانوشته مانده؛ تملک: علی بن حسین بن علی بن عبدالواهب ندوشنی، حسن علی بن عزالدین الحافظ، عبدالله بن عمر بن ... بیضاوی که شاید همان «بیضاوی» معروف باشد؛ جلد: چرم، ۳۷۰گ، ۱۹سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۳۱-۵۱۰]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۲۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فهذا جملة الاشکالات التی یذکرها السو فسطائیون المنکرون للضروریات، و اعلم انا ان احتجنا فی الجزم بصحة البدیهیات الی الجواب عن هذه الشبهات و لا شک ان الجواب عنها نظری غیر ضروری فحینئذ یتوقف الجزم بصحة الضروریات علی النظر، لکن النظر مرکب من الضروریات فیلزم الدور، فان لم یحتج فی الجزم بها الی الجواب عن

خط: نسخ نزدیک به ثلث، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ کاغذ: خانبالغ، جلد: تیماج، ۱۳۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱۱-۶۶۹]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۶۹

از «الکتاب الاول فی اللامور العامة و ما یجری مجراها» تا «الحجة الرابعة العشرة العالم بمفادة السواد للبیاض لا بدوان یکون هو بعینه عالما»؛ خط: نستعلیق بی نقطه، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۰۲۰ق، جا: مکه مکرمه؛ بخشیده آقای محمد عبده بروجردی؛ ۱۵۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲/۳×۲۰/۸سم [ف: ۱-۵۳۴]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۶

آغاز: فهو محال لان الغرض من اطلاق الالفاظ افهام المعانی فاذا لم یحصل ذلک لم یکن اللفظ مفیدا. الثالث مباحث المفرد و المؤلف؛ **انجام:** ثم لایخلوا اما ان یکون مطلوب الفلک من حرکته افادة الکمال او استفادته و الاول باطل لان المستعد به لتلک الاولویة

آنچه در آن هست بدین‌گونه است (دلیل هفتم در اثبات عقل از فن ۳ در عقل در دنبال مباحث نفس)؛ خط: نسخ کهن بی نقطه، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن، ۲۴۷گ، ۲۵سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۳-۳۷۷]

۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱۱-عکسی

نسخه اصل: کتابخانه بادلیان اکسفورد، ش ۳۲۹؛ بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۲-۲۸۰]

● **ملخص** / گوناگون / فارسی
molaxxas

اهدا به: شاه حسام الدین
تاریخ تألیف: ۹۰۹ق
از سراینده‌ای با تخلص «سید»، در دانش‌هایی چند به نظم آمده است. مؤلف در دیباچه می‌گوید: «هم ز علم فقه و نحو و شعر و منطق وز نجوم ×× کرده‌ام زانها، در این مجموعه، بعضی را بیان ... نام این نسخه ملخص کرده‌ام تا شد عیان ... ساختم عنوان این نسخه به نام سروری×× سایه لطف خدا نیکو مقالی نوجوان / شه حسام الدین که از صیت نوال او پر است ×× این بسیط خاکدان و طارم هفت آسمان ... مختصر کن «سیدا» آخر چه گستاخی است این ×× حد مدح او نداری گر دهندت صد زبان».تاریخ نظم در پایان آمده است. سراینده، این موضوع‌ها را به اختصار، در ۲۲۰ بیت به نظم درآورده است: واژه‌نامه به گونه نصاب‌ها، ارث، نحو زبان عربی، ستاره‌شناسی و هفت اقلیم، بدیع، بلاغت و منطق.
[دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۲۴۳/۱]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۲۱/۹
آغاز: حمد بی احصا و عد بر خالق کون و مکان ×× کاو ممیز کرد انسان را به نطق از دیگران / قادری کز فرط قدرت جمله خلق کاینات ×× در وجود آورد بی علت به امر کن فکان؛ **انجام:** مه بدر و مه سید بود، هم قائل این مختصر ... این در درج معنی و این طرفه نظمی مختصر ×× در سال نهصد نه شده مجموع از روی یقین
خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۱۰۷۷ق؛ ۱۹ص (۱۹۶-۲۱۴) [ف: ۱-۲۴۳]

● **ملخص آئینه عباسی** / کلام و اعتقادات / فارسی
molaxxas-e āyīne-ye ‘abbāsī

موسوی، ریحان الله بن جعفر، ق۱۴ قمری
mūsavī, rayhān-ol-lāh ebn-e ja‘far(- 20c)

وابسته به: امالی عباسی = آیینه عباسی در نمایش حق شناسی؛ اخباری، محمد بن عبدالنبی (۱۱۷۸-۱۲۳۲ق)
«آئینه عباسی در نمایش حق‌شناسی» میرزا محمد نیشابوری اخباری (-۱۲۳۲ق) کتابی است دارای پنج «باب» در بررسی عقاید یهود و نصاری و مجوس و اثبات حقانیت دین اسلام. مؤلف این کتاب را تلخیص نموده و مباحثی که خارج از فن بود و متعلق به بحث نبوت نبود انداخته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۲/۲
آغاز: یقول العبد الاحقر ... بعد پس سبب قریب بر تألیف این رساله بر سبیل عجاله آن بود که بتوفیق و عنایت حضرت واهب الخیرات؛ **انجام:** قال المحرر پس خاتمه عنوان نموده ... حامداً مصلیاً مستغفراً لی و لاخوانی المؤمنین الی یوم الدین.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۱۸گ (۴۱پ-۱۵۸ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳-۳۰۶]

⟵ملخص أبحاث الأقدمين و محصل آراء الأولين ⟵ الملخص

● **ملخص اخبار بنی امیة** / تاریخ / عربی
mulaxxaṣ-u axbār-i banī umayya

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۲۰۵
آغاز: أولهم معاوية بن ابی سفیان و آخرهم مروان؛ **انجام:** ثم رجع هشام الی الاندلس فی سنة اربع و عشرین و اربع منة.
کا: ابوالمجد تبریزی، تا: چهارشنبه ۲۴ جمادی الثانی ۷۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۱ص (۷۲۸)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۱۱۰]

● **ملخص اخبار بنی امیة و مدة خلافتهم و ما جری لهم** / تاریخ اسلام / عربی
mulaxxaṣ-u axbār-i banī umayya wa muddat-u xilāfat-i-him wa mā jarā la-hum

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۴۵۹۰/۲۰۳
خط: نسخ، کا: ابوالمجد تبریزی، تا: حدود۷۲۳ق؛ ۱ص (۳۶۵پ)[مختصر ف: -۷۹۷]

● **ملخص از ارشاد الحائر** / هیئت / عربی
molaxxas az eršād-ol hā’er

ابن مجدی، احمد بن رجب، ۷۶۷؟ - ۸۵۰ قمری
ebn-e majdī, ahmad ebn-e rajab (1366 - 1447)

شامل سه «باب» و یک «خاتمه»: ۱. فی رسم فضل الدایر علی السطح الموازی للافق و یعرف بالبسیطه؛ ۲. فی رسمه علی السطح القایم و تعرف بالمنحرفه؛ ۳. فی رسمه علی الموازی لای عرض فرض غیرهما و تعرف بالمایله؛ الخاتمه: فی ذکر مسائل تتعلق معرفة المرکز ... .

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۶۴۹/۶
آغاز: بسمله اللهم صل علی محمد و آله و صحبه و سلم قال الشیخ الامام ... اما بعد فهذه رسالة لطیفة لخصتها من کتابی المسمی بارشاد الحایر؛ **انجام:** و ان کان الفضل القوس المستخرجة فحصل ظلها المبسوطة و کمل بها العمل کما تقدم یحصل مقدار السمت تحت المرکز وجته جهة البعد و الله اعلم ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ذیل خاتمه دو سطر یادداشت مطالعه به شرح آتی «... طالع فیه العبد الفقیر الی الله تعالی علی بن محمد بن

احمد ... فی شهر رمضان سنة اثنین و سبعین و تمانمائه = ۸۷۲» دیده می‌شود که نویسنده یادداشت را کاتب نسخه پنداشته و در دفتر ثبت کتب ضبط کرده‌اند؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرم، ۱۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۳-۱۳۲۱]

● **ملخص اصلاح المنطق** / ادبیات / عربی

mulaxxaṣ-u iṣlāḥ-il manṭiq

مطرزی، ناصر بن عبدالسید، ۵۳۸ - ۶۱۰ قمری

motarrezī, nāser ebn-e ‘abd-os-seyyed (1144 - 1214)

وابسته به: اصلاح المنطق؛ ابن سکیت، یعقوب بن اسحاق (۱۸۶-۲۴۶ق)

تلخیصی از «اصلاح المنطق» ابن سکیت است.

[کشف الظنون ۱۰۸/۱؛ معجم المؤلفین ۲۳۲/۵]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۸۶۵-۱۰/۱۷۵

آغاز: بسمله وبه العون قال الامام ناصر الدین ابو المکارم المطرزی رحمة الله علیه اما بعد حمدالله اما کلمة فیها معنی الشرط فلذلک کانت الفاء لازمة لها قال سیبویه قولهم اما زید فمنطلق؛ **انجام:** باب الاطناب فیه محال لکنه یفضی الی الملال فاقتصرت علی هذا القدر فلیس الدین عن التشاق تم والله اعلم بالصواب والیه المرجع والماب

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۵۱ق؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۱۳۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۸-۴۵۴۰]

● **ملخص ایران تاریخی** / شعر / فارسی

molaxxas-e īrān-e tārīxī

پاشازاده، طوسون، ق۱۴ قمری

pāšāzāde, tūsūn(- 20c)

اهداء به: توفیق پاشا ناظر امور خارجیه دولت عثمانی در ۱۳۱۵-۱۳۱۷ق.

طوسون پاشازاده محمد سداد مترجم دیوان همایون؛ قسم یکم آن تاریخ ایران است باستان است.

[فهرستواره منزوی ۱۰۸۷/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۴۵۲

قسم ۱ از قدیم تا ساسانی (ش ۹۳۶۰/۱)؛ خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوا، ۹۴گ، ۲۶سطر(۱۷×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [ف: ۱۷-۳۷۱]

● **ملخص ایران تاریخی قدیم و جدید** / تاریخ ایران / فارسی

molaxxas-e īrān-e tārīxī-ye qadīm va jadīd

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۳۶۰/۱

دیوان همایون ترجمه اطوسی خلافه سنده م. سد (محمد سداد)، در ۱۲ باب تا کریم خان زند، در ۱۳۱۷ و ۱۳۱۵؛ خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: استانبولی، قطع: رحلی [ف: ۱۷-۳۵۴]

● **ملخص بحار الانوار** / حدیث / عربی

mulaxxaṣ-ul biḥār-il anwār

دنبلی خوئی، ابراهیم بن حسین، ۱۲۴۷ - ۱۳۲۵ قمری

dombalī-ye xūī, ebrāhīm ebn-e hoseyn (1832 - 1907)

وابسته به: بحار الانوار الجامعة لدرر الاخبار الائمة الاطهار؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۰ق)

تاریخ تألیف: ذیحجه ۱۲۸۶ق؛

مؤلف، جلد هفتم «بحار الانوار» علامه مجلسی را تلخیص و روایت‌های مکرر را انداخته و جاهایی که شرح و بسط لازم داشت به‌طور مختصر با عنوان «اقول» بحث‌هایی می‌آورد. نسخه حاضر در موضوع امامت می‌باشد.

آغاز: الحمد لله الذی اوضح لنا مناهج الهدی بمفاتیح ا لکلم و مصابیح الظلم سید الوری محمد الذی بشر به الانبیاء.

انجام: وانما اورد تلک الفصول لانه اشتمل علیها مانستخرج منه الاخبار من الاصول.

۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۲۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ رموز کتاب در اولش؛ جلد: تیماج، ۹۰۴ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲/۵سم [ف: -۱۴۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۹۸

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۱-۴۵۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۶۲۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** حتی صنف من جوابات الصادق علیه السلام فی المسائل أربعمائة کتاب هی معروفة بکتب الأصول و لم یبق فن من فنون العلم إلا ما روی فیه أبواب و ذکر رحمه الله دلائل آخر قریبة مما ذکره السید

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۲۶۱ق؛ محشی با نشان «منه» از مؤلف؛ ۷۴گ (۲پ-۷۵ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۶/۵×۱۳سم [ف: ۳۹-۵۷۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، شاید به خط مؤلف باشد؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۴۶۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۱-۳۰۶]

● **ملخص تحریر اقلیدس = تلخیص تحریر اقلیدس** / ریاضیات / عربی
mulaxxaṣ-ul taḥrīr-i uqlīdis = talxīṣ-u taḥrīr-i uqlīdis
حسینی، زین العابدین بن محمد
hoseynī, zeyn-ol-‘ābedīn ebn-e mohammad
وابسته به: تحریر اصول اقلیدس = تحریر اصول الهندسة و الحساب؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲ق)
تلخیص‌کننده می‌گوید که چون تحریر محقق طوسی خالی از اطناب و تطویل و تکرار ادله نبود به اختصار آن پرداختم.
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی نبیه محمد و آله اجمعین و بعد فیقول الفقیر الی الله الغنی زین العابدین بن محمد الحسینی ... ان کتاب اصول الهندسة والحساب المنسوب الی اقلیدس الصوری مستغن عن التعریب

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۰۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اضلاع تلک القوائم متساویات و یحصل فی کل (ناقص)
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ نسخه در ۱۰۴۵ق تحویل ملاارسطو کتابدار شاهجهان پادشاه تیموری هندوستان شده؛ واقف: ملامحمد کاظم اردبیلی، ۱۰۶۱ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۳۲گ، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲/۶×۱۷/۷سم [ف: ۸-۴۴۴]
۲. رامسر؛ فرید تنکابنی، عبدالوهاب؛ شماره نسخه: ۵۵
آغاز: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ با۲۳ اشکال، تذکر: در نسخه حاضر نام کتاب شرح تجرید اقلیدس آمده؛ کاغذ: ایرانی، ۲۸سطر(۶×۱۷)، اندازه: ۱۳×۱۸/۲سم [نشریه: ۷-۷۹۰]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۸۴۵
بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

←ملخص التلخیص ‹ معالم الارب فی درایة لسان العرب
←ملخص التلخیص ‹ تمحیص التلخیص
←ملخص التلخیص ‹ منظومة البیان

● **ملخص تنقیح الاصول** / اصول فقه / عربی
mulaxxaṣ-u tanqīḥ-il uṣūl
انطاکی، محمود بن عبدالله، - ۱۱۶۰ قمری
antākī, mahmūd ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 1747)
وابسته به: تنقیح الاصول؛ صدرالشریعة الثانی، عبیدالله بن مسعود (-۷۵۰ق)
کتاب تنقیح الاصول از کتبی است که در علم اصول فقه نوشته شده و چون بسیار مفصل بوده است بعدها خلاصه گردیده و در خلاصه امهات آن مطالب آمده است: بنای کار در تحریر این کتاب چون کتب اصول متداول نیست یعنی کتاب منقحاً از علم اصول در دو مبحث الفاظ و ادله عملیه بحث نمی‌کند بلکه به‌صورت مسأله پاره‌ای از مطالب حرفی و نحوی الفاظ رامی‌آورد و بعد به مسائل حکمی می‌پردازد و تعدادی از مطالب حکمی را ذکر می‌کند و چون به باب قیاس می‌رسد مبحث تمثیل منطق را مفصل بیان می‌دارد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۲/۳
آغاز: بسمله، الحمد لله ربنا الرحمن الرحیم علی ما هدانا بفضله الصراط المستقیم؛ **انجام:** فرخص ایضا بالملجیء و ان صبر صار شهیدا ان شاء الله.
خط: نسخ، کا: محمد امین ابن اسماعیل بن عبد الغفور اللبیب، تا: ۱۱۹۸ق؛ ۸۹ص (۱۷۳-۲۶۱)، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۷-۲۶۱]

● **ملخص جامع المعارف و الاحکام** / فقه / عربی
mulaxxaṣ-u jāmi‘-il ma‘ārif wa-l aḥkām
شبر، عبدالله بن محمد رضا، ۱۱۸۸؟ - ۱۲۴۲ قمری
Šobbar, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad rezā (1774 - 1827)
وابسته به: جامع المعارف و الاحکام = جامع الاحکام = جامع الشرایع و الاحکام؛ شبر، عبدالله بن محمد رضا (۱۱۸۸-۱۲۴۲ق)
تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۶ ذیقعده ۱۲۳۸ق
«جامع المعارف و الأحکام فی الأصول و الحلال و الحرام» از مجموعه‌های بزرگ حدیث شیعه است که پس از الوافی، بحارالانوار و وسائل الشیعة تألیف شده است. در این کتاب احادیث مربوط به اصول عقاید، اخلاق، اصول فقه و ابواب مختلف فقه گردآوری شده و در هر باب آیات مناسب ذکر شده است. مؤلف، کتاب را به شیوه کتب فقهی تبویب کرده و احادیث آن را از کتب اربعه و سایر کتب معتبره شیعه فراهم آورده است. وی در هر باب، موضوعات و مباحث را عنوان نموده و اخبار مربوط به آن را ذکر کرده، سپس با عنوان «بیان» به شرح و توضیح احادیث پرداخته است. تعداد مجلدات این کتاب را بیست جلد نوشته‌اند.مرحوم شبر در کتاب حاضر جامع الاحکام خود را تلخیص نموده و سندهای روایات و مکررات را حذف کرده است. به گفته شیخ آقا بزرگ در الذریعة، حجم ملخص بالغ بر ۴۰/۰۰۰ بیت شده و مؤلف دوباره، ملخص را در ۳۰/۰۰۰ بیت تلخیص کرده و تلخیص الملحض را ساخته و آن را «درر الاخبار و جامع المعارف» نامیده است. (ابوالفضل حافظیان)
آغاز: سبحانک ما اضیق الطریق علی لم تکن دلیله، و ما اوضح الحق ... اما بعد، فیقول العبد ... عبدالله بن محمد رضی (چنین) الحسینی ... و قد الهمنا الله الآن ان نتلخص من اللباب و نقتصر علی ذکر محکمات السنة و الکتاب ... بحذف الاسانید و الزواید

... باب. العقل و انه احب المخلوقات الی الله و وجوب العمل به.
انجام: فیبرء من جنایته و من میراثه. تم الکتاب بعون العزیز الوهاب.
چاپ: قم، مجمع الذخائر الاسلامیه، ۱۳۵۷، دو جلد
[الذریعه ۷۱/۵ «جامع المعارف ... »همانجا ۲۰۵/۲۲ «ملخص جامع ... »؛ دائرة المعارف تشیع ۲۷۱/۵؛ الذریعة ۷۱/۵-۷۲ و ۲۰۵/۲۲]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۴۳۲-عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** انجامه کتاب صلاة: تم کتاب الصلاة من «جواهر الاخبار و الآثار» علی ید مؤلفه المذنب ... عبدالله الحسینی فیه سنة ۱۲۳۸ق فی سابع محرم الحرام و یتلوه کتاب الزکوة ... باب قصاص: تم الکتاب علی ید مؤلفه المذنب ... فی غایة الاستعجال ... یوم الجمعه خامس عشر رجب المرجب ۱۲۳۸ق.
خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۳۸ق؛ ۷۹۱ص، ۲۸سطر(۱۴×۲۳/۵)، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [عکسی ف: ۱-۳۷۷]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۴۳۱-عکسی

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ پخته، کا: محمد صالح، تا: ۱ جمادی الثانی۱۲۳۹ق؛ مهر: «وقف کتابخانه مرحوم آقای ... الرضا خان ابراهیمی ... الله مقامه»؛ ۸۷۲ص، ۲۵سطر(۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [عکسی ف: ۱-۳۷۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۸۸ و ۱۲۷۵عکسی

آغاز: الحمدلله الذی وفقنا للتمسک بالثقلین و هدانا الی متابعة محمد و آله المصطفین و أنقذنا من ظلم الجهالة؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن قاسم خلیفه کاظمینی، تا: صفر۱۲۳۹ق؛ مجدول، مصحح؛ جعفر بن عبدالله حسینی شبری کتاب را خوانده؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۷۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۵-۲۶۳] و [عکسی ف: ۳-۶۱۸]

● ملخص سلطانی / گوناگون / فارسی

molaxxas-e soltānī

گویا از: رضی حسینی، قرن ۱۲ق
مشتمل است برمنتخباتی از برخی کتب از جمله زهر الربیع سید نعمة الله جزایری، کشکول شیخ بهایی، لطایف الطوایف علی کاشفی، جامع الحکایات، حدیقه الشیعه منسوب به ملا احمد اردبیلی، زینة المجالس و غیره.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۲۰۵

آغاز: بسمله روایة فی کتاب المستطاب المسمی بزهر الربیع من تصانیف السید نعمة الله الجزایری ما هذا لفظه؛ **انجام:** و شش هزار دینار را هر سه دوست علی السویه تقسیم نمائید تمام شد استدعا از ناظران این کتاب آنست که هرگاه غلطی یا قبل بعدی به بینند بلط کرم عمیم خود کاتب را عفو نمایند.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۴۰ص، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۴۷/۲-۶۹]

● ملخص شرح شافية ابی فراس / ادبیات

molaxxas-e š.-e šāfīyya abe ferās

وابسته به: الشافیة؛ ابوفراس حمدانی، حارث بن سعید (۳۲۰-۳۵۷ق)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۲۵/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۴؛ مصحح[میراث اسلامی: س۱۰ش۱-۲-۲۶]

● ملخص الصحاح / لغت / عربی

mulaxxaṣ-uṣṣiḥāḥ

وابسته به: صحاح اللغة = تاج اللغة و صحاح العربیة؛ جوهری، اسماعیل بن حماد (-۳۹۳ق)
خلاصه کننده آن شناخته نشد.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۴۶۱

آغاز: بسمله الحمدلله الذی فضل لسان العرب علی جمیع اللسان ... و بعد لما طالعت کتاب الصحاح المصحح فرایته کتابا مرتبا علی حروف المعجم ... اردت ان الخصه و اوجزه فاخرجت منه استشهاداته علی کل لغة من الابیات و الایات و الاحادیث و ترکت قواعده الصرفیه و النحویه الا ما ندر فاخذت منه معناه اللغویة فقط ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ چند برگ آخر نونویسی شده به‌وسیله عبدالله بن ابراهیم بن محمد بن قاسم حسینی خراسانی قاینی در دوشنبه ۷ ربیع الثانی ۱۲۵۹ق؛ جلد: مقوا، ۲۵ سطر (۸/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۶۶۶]

● ملخص الفوائد السنية و منتخب الفرائد الحسينية / اصول فقه / عربی

mulaxxaṣ-ul fawā'id-is sanīya wa mn.-ul farā'id-il ḥusaynīya

قزوینی، محمد حسن بن محمد معصوم، - ۱۲۴۰ قمری
qazvīnī, mohammad hasan ebn-e mohammad ma'sūm(- 1825)

وابسته به: الفوائد الحائریة الاصولیة القدیمة = فوائد عتیقة؛ وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل (۱۱۱۸-۱۲۰۵ق)
تاریخ تألیف: ۲۴ جمادی الاول ۱۲۰۲ق
کتابی است دراصول فقه باعناوین «فائدة» درهشتاد فائده که درهر فائده مسأله‌ای از اصول فقه مورد بحث قرار گرفته است. مؤلف از شاگردان آقا وحید بهبهانی بوده ودرمقدمه کتاب خود

به دو رساله قدیمه وجدیده استاد خود اشاره می‌نماید واین کتاب تلخیصی از آندو کتاب استادش می‌باشد با اضافاتی ازمؤلف که به سال ۱۲۲۷ق به پایان رسیده است. مؤلف خود شرحی بر این کتاب نگاشته است وآنرا «تنقیح المقاصد» نامیده است.

آغاز: بسمله، الحمد لله الواحد الاحد الفرد الصمد ... اما بعد فان احق العلوم بالتحصیل

انجام: و یتحرزوا عن اللجاج والاعتساف وان یمنوا علینا باصلاح الفاسد وتزویج الکاسد.

[مشترك پاکستان ۳۲۰/۱۰و ۱۷۲۱/۱۲]

شرح و حواشی:

۱- تنقیح المقاصد الاصولیة فی شرح ملخص الفوائد الحائریة؛ قزوینی، محمد حسن بن محمد معصوم (-۱۲۴۰)

۲- فهرس تنقیح المقاصد الاصولیة؛ قزوینی، محمد حسن بن محمد معصوم (-۱۲۴۰)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۳۵۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۰۲ق؛ مصحح؛ مهر: «عبده الراجی محمد حسن»؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹۵گ، ۲۲ سطر(۹×۱۹)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۵-۱۶۹]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۲۵۱/۲

همان نسخه بالا[نشریه: ۷-۲۳۱]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۵۲۳

آغاز: فهرست کتاب: الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی محمد ... فیقول فقیر عفو ربه القیوم خادم طلبة العلوم محمد حسن بن؛

انجام: و عفی عنه و عن والدیه بحق محمد و آله الامجاد تمت.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۲۱ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۱۷۷گ، ۲۱ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۲۷]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۳۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** یوم الاثنین الرابع و العشرین من شهر جمیدی الاولی من [۱۲۰۲] من الهجرة النبویة علی مهاجرها الف الف سلام و ثناء ...

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۰۷ق؛ مصححبا امضای مؤلف؛ ۱۳۳گ (۱پ-۱۳۳ر) [ف: ۱-۲۴۳]

۴. تهران؛ ملك؛ شماره نسخه: ۱۵۸۸/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۷ق؛ جلد: میشن، ۲۴سطر[ف: ۵-۲۹۹]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۳۱

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۱۰ق؛ جلد: ساغری، ۹۴گ، ۱۶سطر(۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۱-۲۴۳]

۶. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۴۷۱/۲

آغاز: بسمله - و الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فیقول العبد الادنی محمد باقر ابن محمد اکمل؛ **انجام:** من تملك الدنیا عدلا بعد ما ملئت ظلماً و جوراً - قد فرغت من تسویده ... سنه ۱۲۲۴.

خط: نسخ بدخط، بی‌کا، تا: ۱۲۲۴ق؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۲۶گ، ۲۵سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲-۱۶۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۷۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۵ جمادی الثانی۱۲۳۴ق؛ کتاب را حاج ... (نام از بین رفته) بن محمد علی طبسی از روی نسخه مؤلف مقابله و تصحیح کرده؛ تملك: محمد مهدی موسوی مدنی به تاریخ ۱۳۳۷ در اصفهان، محمد موسوی به تاریخ جمادی الثانی ۱۳۴۸؛ جلد: مقوایی، ۷۱گ، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۲-۳۲۹]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۷۷۰/۵

انجام: مع ما فی المتز من احتمال التصحیف.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ نسخه ناتمام مانده؛ ۷گ (۱۵۴پ-۱۶۰ر) [ف: ۲-۲۴۲]

۹. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۳۸۷/۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۴سطر(۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: -۲۹۲]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۵۳-۵/۱۴۳

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۵۴۱]

● الملخص فی اصول الدین / کلام و اعتقادات / عربی

al-mulaxas fī usūl-īd-dīn

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

ʻalam-ol-hodā, ʻalī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

کتاب نسبتاً مبسوطی است در اصول اعتقادات بر اساس مذهب اهل بیت علیهم السلام، با عناوین «باب، باب»، و هر باب مشتمل بر چند «فصل»، و به گفته صاحب الذریعه مجموع فصول موجود هشتاد و چند فصل است.سید مرتضی از این کتاب، در آخر کتاب دیگر خود «الذخیرة» نام برده و می‌فرماید: «در آغاز نیت من این بود که این کتاب «ذخیره» به نحوی بسیار مختصر تدوین شود، چون بنابر این بود که این‌گونه مباحث، به طور مشروح در کتاب «الملخص»بحث شود، اما چون به علت عوارض روزگار، املاء کتاب ملخص متوقف شد نیت من هم در کیفیت تألیف این کتاب تغییر کرد و به شرح و بسط مطالب آن پرداختم، و اگر بین این کتاب، و آنچه که از کتاب «ملخص» موجود است جمع و تلفیق شود مجموعه کاملی از تمام مباحث اصول اعتقادی به نحو مستوفی به دست می‌آید».از این فرموده سید مرتضی استفاده می‌شود که اولاً ذخیره، و ملخص، تقریباً در عرض یکدیگر تألیف شدهاند، و ثانیاً املاء کتاب ملخص بنا به عللی از طرف سید مرتضی متوقف شده است.(محمد علی حائری)

چاپ: به تحقیق محمد رضا انصاری قمی توسط کتابخانه مجلس شورای اسلامی و مرکز نشر دانشگاهی در ۱۳۸۱ ش چاپ شده
[الذریعه۲۲/۲۱۰و۲۱۱؛ کشف الحجب و الاستار /۵۵۰]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۷۳

آغاز: قدمها یرجع الی ذاتها و متی ادعی ذلک؛ **انجام:** و اما الالجاء الرابع الی المضار و المنافع ... الی الهرب من الاسد
شامل مباحث توحید و صفات خداوندی در چهر جزء اما در این نسخه فصولی از اول جزء اول و فصولی ازآخر جزء چهارم سقط شده استو احتمال دارد این مقدار از نقص جزء چهارم را اصلاً سید مرتضی ره تألیف نکرده باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۷ق؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ تملک: شیخ الاسلام زنجانی (۱۳۰۴ - ۱۳۷۳ق)؛ جلد: چرم، ۱۴۲گ، ۲۳سطر[ف: ۳۲-۱۰۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۵۱عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۲-۴۳۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۹۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۱-۴۴۷]

● الملخص فی اللغة / لغت / فارسی

al-molaxxas fe-l loqa

کافی، حمد بن محمد

kāfī,hamd ebn-e mohammad

فرهنگ لغت بسیار ارزشمند و ظاهراً منحصر به فردی است که نسخه آن در سال ۶۸۴ق کتابت شده ولی متن آن، با توجه به لغات کهنه و نحو قدیمی آن در مقدمه کهنه‌تر می‌نماید. به نوشته مصنف، که نامی از وی عجالتاً در مآخذ تراجم یافت نشد، این فرهنگ برای استفاده نوآموزان تدوین شده است. وی شیوه خود و انگیزه تألیفش را در دیباچه که جملات مهم آن خواهد آمد، می‌آورد که باید بدان نگریست. از همین دیباچه برمی‌آید که «الملخص فی اللغة ...» بخشی باشد از کتاب دائرة المعارف گونه خود مؤلف با نام «افانین العلوم و امانی ذوی الفهوم». شیوه تدوین کتاب را که الفبایی است وی در دیباچه توضیح داده است. پس از حرف یاء، بابی شروع می‌شود با عنوان «باب در چیزها کی آوردن آن بر حروف معجم مرتب نباشد» شامل مواردی از نام ایام هفته، ماه‌های عربی، فارسی،سریانی، برج‌ها، منازل قمر، کواکب، حساب،بحثی در شعر و غیره. نام کتاب در مقدمه و صفحه عنوان چنین آمده است: «الملخص فی اللغة مع الوفاء بترجمة ما فی القرآن و الحاق غرایب الاحادیث بترجمتها به بتتمة النحو و التصریف».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۵

آغاز: بسمله. الحمدلله حق حمده و الصلوة علی النبی محمد و علی آله من بعده ... و آن کی این کتاب جمع کرده شد از بهر جماعتی که راغب باشند (که) برخی از لغة عرب بخوانند و در وقت خویش تحصیل آن نکرده باشند و چون ایشان را گفته شود که مجلدی از اسما و یکی از افعال و یکی از ادوات و یکی از نحو و یکی از تصریف حفظ باید کرد تا واقف شود ... طبع او با حفظ کردن الف ندارد. نقره گیرد و طمع ببرد از تحصیل کردن آن و نیز قصور همت اهل روزگار پوشیده نباشد و شرط شفقة آن باشد که تکلیف اهل روزگار، آن کنی کی طبع ایشان آن را قبول کند. این کتاب ... افعال و ادوات جمع کرده شد مبوب بر حروف ... حفظ آن آسان باشد. چه بهر حال چون بابی می‌خواند داند که چه حرفست. و پس ازآن چه ترتیب است و اگر نیز حفظ نکند و کلمتی از عربیة بر وی مشکل شود سهل و آسان بسر آن شود و در هر بابی صحیح بر ترتیب آورده شود پس مضاعف و پس معتل با مراعات اجوف و منقوض و بنات واو و بنات یا الا افعال لفیف که ... آن کرده نشد از اندکی و بنا(ء) فعل بکسر در منقوص که بنات واو و یا در آن یکسان است و فرق را فایده ی زیادتی نیست و اگر در موضعی این ترتیب نباشد در لفظ آنچ در ... بر کیفیة آن ذکر کرده شد و چند کلمات بی ترتیب در اواخر ابواب گفته شود و مقصود آن است تا جوینده در موضع خویش طلب کند و چون نیابد جمله باب بخواند و خواندن آن نیز از فایدتی خالی نباشد چه در همه حال مقصود ترغیب طالب این فن است و تیسیر مطالب وی و نیز از جهة آنک تا اگر بعضی از ائمه یا از ادبا خواهند که چند الفاظ دیگر به این کتاب الحاق کنند ... و کتب در تراجم قرآن بسیار است اما در جملگی آن چون کسی کلمه جوید کی او حافظ قرآن نباشد دشوار بسر آن تواند رفت و درین کتاب آسان بسر آن توان شد ... پس این حال اقتضای آن کرد که مفرد مجموعی در تفسیر غرائب احادیث رسول صلی الله علیه و آثار صحابه و تابعین رضوان الله علیهم اجمعین هم بر حروف معجم آورده شود بر طریق صنعت (اعلال) لغة و الحاق کرده شود به آخر آن، و این کتاب نام کرده شد «الملخص فی اللغة مع الوفاء بترجمة کافی القران و الحاق غرائب الاحادیث بترجمتها به بتتمة النحو و التصریف ... و چون این فن را گریز نیست از نحو و تصریف از هر یکی چند اوراق در بیان قوانین و اصول آن آورده شد هم به زبان پارسی تا بر طالب مبتدی دشخوار نشود ... و فنون علوم دیگر از معرفة شعر و ترسل و انواع حساب و طب و نجوم و علوم شرعیات از کتاب «افانین العلوم و امانی ذوی الفهوم» که کمابیش سی فن در آن از علم جمع کرده شدست طلب کند اگر او را نشاط باشد، و این «ملخص» هم از جمله آن کتاب است ... و عبارت کرده شد ترجمه آن بپارسی یی کی همه کس حقیقة آن بداند. چه بیشتر کتابها که متجرمند بپارسی، زبان اهل قطری است و بر اهل دیگر اقطار مشکل می‌شود دانستن آن؛ **انجام:** از قافیه نگاه می‌دارد و هم آن قافیه باز می‌آورد و الله اعلم. تمت الملخص
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده۶۸۴ق؛ مصحح، نام کتاب و مؤلف در صفحه عنوان درج شده و دو بیت عربی در وصف کتاب از

مؤلف آمده است: «جمعت کتابا لکم فی الادب ×× و لخصت فی ذاک لسن العرب / خذوه بقوتکم و احفظوا ×× و غوا (کذا) یکفکم من صنوف التعب»؛ یادداشت هبه نسخه به «ابنی شیخ محمد» دیده می‌شود؛ جلد: تیماج، ۱۱۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳۰-۱۴۴]

● **الملخص فی الهیئة = شرح چغمینی** / هیئت / عربی

al-mulaxxas fi-l hay'a = š.-u Čaġmīnī

چغمینی، محمود بن محمد، - ۷۴۵ ؟ قمری

Čaqmīnī, mahmūd ebn-e mohammad(- 1345)

اهدا به: الغ بیگ پسر شاهرخ پسر تیمور گورکان(۸۰۷-۸۵۰ق)

تاریخ تألیف: ۸۱۵ق

در یک «مقدمه» و دو «مقاله»: مقدمه در بیان اقسام اجسام به‌طور اجمال؛ مقاله ۱. بیان هیئت افلاک و آنچه به آن متعلق است در پنج باب؛ مقاله ۲. بیان هیئت زمین و آنچه بدان مربوط است در سه باب.

آغاز: الحمد لله کفاء افضاله و الصلاة علی محمد نبیه و آله ... انی ألفت هذا الکتاب فی هیئته العالم تذکرة لکل عالم.

انجام: عن الإخلال و الزحمة و لعل هذا المدار الذی أوردت کاف و الله أعلم بالصواب و إلیه المرجع و المآب و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطیبین الطاهرین و سلم تسلیماً کثیراً

چاپ: مشار عربی، ص۵۶۶، تهران، سنگی، ۱۳۱۱ق، وزیری، ۱۷۳ص (صص ۱-۱۷۳)

[کشف الظنون ۱۸۱۹/۲؛ ریحانة الأدب ۴۴۹/۱؛ الذریعة ۲۱۱/۲۲ و ۱۷۶: ۳؛ بروکلمان(ترجمه عربی) ۱۷۸/۵؛ دنا ۹: ۱۲۵۸-۱۲۵۹ (۲۴ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- شرح الملخص فی الهیئة؛ ذهبی، محمد بن احمد (۶۷۳-۷۴۸)
۲- شرح الملخص فی الهیئة؛ ترکمانی، محمد بن احمد(۷۱۴-۷۵۰)
۳- شرح الملخص فی الهیئة؛ عتایقی، عبدالرحمن بن محمد (۶۹۹-۷۹۰)
۴- شرح الملخص فی الهیئة = حاشیة الملخص؛ عبیدی، فضل الله بن عبدالرحیم (-۸)
۵- الملخص (ترجمه)؛ اندقانی، محمد بن عمر (-۸)
۶- شرح الملخص فی الهیئة؛ قاضی زاده رومی، موسی بن محمود (-۸۱۵)
۷- شرح الملخص فی الهیئة؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰-۸۱۶)
۸- حاشیة شرح الملخص چغمینی؛ کوبنانی، ابواسحاق(-۸۸۶)
۹- حاشیة شرح الملخص چغمینی؛ خوجه پاشا، یوسف بن خضر (۸۴۴-۸۹۱)
۱۰- حاشیة شرح الملخص؛ نظامی بسطامی، فصیح بن عبدالکریم (-۹)
۱۱- شرح الملخص فی الهیئة؛ همام، محمد بن محمد (-۹)
۱۲- غیاثیه = غنیة الانام = من لایحضره التقویم = شرح الملخص؛ قاضی والشتانی، محمود بن محمد (-۹)
۱۳- حاشیة شرح الملخص چغمینی؛ دوانی، محمد بن اسعد (۸۳۰-۹۰۸)
۱۴- حاشیة شرح الملخص چغمینی؛ میبدی، حسین بن معین الدین (-۹۱۱)
۱۵- حاشیة شرح الملخص چغمینی؛ بیرجندی، عبدالعلی بن محمد (-۹۳۴)
۱۶- حاشیة شرح الملخص چغمینی؛ دشتکی شیرازی، منصور بن صدرالدین محمد (-۹۴۸)
۱۷- حاشیة شرح الملخص؛ خفری، محمد بن احمد (-۹۵۷)
۱۸- نسبة ارتفاع اعظم الجبال الی قطر الارض = حاشیة شرح الملخص = شرح شرح ملخص چغمینی = تضاریس الارض؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)
۱۹- حاشیة الملخص؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)
۲۰- حاشیة شرح الملخص فی المسئلة الشعیریة؛ مولا احمد بن حیدر (-۱۱)
۲۱- حاشیة حاشیة شرح الملخص؛ افندی، ملاعبدالرحمن (-۱۱)
۲۲- حکم الریاضی؛ دهلوی، محمد زمان بن محمد صادق (-۱۲)
۲۳- حاشیة شرح الچغمینی؛ تنکابنی، احمد بن ابی الحسن (-۱۳)
۲۴- رح الملخص فی الهیئة؛ عبدالواحد بن محمد
۲۵- حاشیة شرح الملخص چغمینی؛ مولی عرب سنیان
۲۶- حاشیة حاشیة البیرجندی علی شرح الملخص؛ چلبی، احمد
۲۷- حاشیة حاشیة البیرجندی علی شرح الملخص؛ دیار بکری
۲۸- حاشیة شرح الملخص چغمینی؛ نطاقی، فصیح الدین بن عبدالکریم
۲۹- تعلیقات علی شرح الملخص
۳۰- حاشیة شرح الملخص چغمینی(۵عنوان)
۳۱- شرح الملخص فی الهیئة(۳عنوان)
۳۲- شرح خطبة شرح الملخص
۳۳- محصل الملخص = شرح الملخص فی الهیئة للچغمینی

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۶۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی کا، تا: محرم۷۴۷ق؛ واقف: نایینی؛ ۲۴گ، ۱۷ سطر (۹/۵×۱۲)، اندازه: ۱۴/۷×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۴۴]

۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۷۶۳/۴

خط: نسخ، کا: فضل الله عبیدی، تا: ۷۸۲ق؛ قطع: ربعی[رشت و همدان: ف: -۱۴۴۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۸۴۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فالاولی ان اقتصر علیه و لکین هذا خاتمة الکتاب بعون الله الملک الوهاب.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان قاضی زاده و حیدر بن احمد؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۳۸ص (۱-۳۸)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۱۸سم [ف: ۱۰-۵۱۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۳۸/۲
خط: نسخ، کا: گرگین، محمود بن حسین، تا: یک‌شنبه ۲۳جمادی الاول۸۱۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ از نیمه دوم باب ۲مقاله یکم را دارد، محشی با نشانه «ه»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۰ص(۳۳-۶۲) [ف: ۱۰-۱۶۸۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۳۹۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه۸۱۶ق؛ جلد: پارچه‌ای، ۴۳ص (۱-۴۳)، اندازه: ۱۳/۶×۲۲/۴سم [ف: ۸-۴۱۲]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۴۱۰
آغاز: کالمعد نیات النبات والحیوان؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، کا: حسنی، یحیی بن سلطان، تا: ۲۳ ذیحجه ۹۰۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: مرتضی قلیخان، ۱۳۴۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: پارچه‌ای، ۲۳گ، ۱۷سطر (۸×۱۱/۸)، اندازه: ۱۲/۷×۱۸سم [ف: ۸-۴۴۵]

۷. تهران؛ موزه ملی؛ شماره نسخه: ۴۳۳۰/۱
خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسن بن حسین طارمی، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۳۹ص (۱-۳۹)، اندازه: ۱۳/۲×۱۷/۳سم [نشریه: ۲-۲۱۵]

۸. تهران؛ فیاض؛ شماره نسخه: ۵۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰[نشریه: ۷-۶۹۷]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۵۳/۲
خط: نسخ نازیبا، کا: احمد بن عبدالله بن علی بن سیف صیمری، تا: ۲۹ ذیقعده ۹۹۰ق؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۳گ (۵پ-۲۷ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۳۲]

۱۰. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه: ۵۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۷۶گ، ۲۰سطر[سه کتابخانه اصفهان: ف: -۵۴]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۰۰۳/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** اذا اضیف ای فلك البروج و سیزید وضوح
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، ۲گ (۱-۲)، ۱۸سطر (۵×۱۲/۸)، اندازه: ۹/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۷-۲۹۶]

۱۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲۸-ش/۵۵۰
انجام: من دقایق الساعات علی ما ذهب التبانی الیه کما لا یخفی علی من دریة فی الحساب و الله تعالی اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب تم الکتاب بعون الوهاب فی تاریخ - یوم الاربعاء سابع شهر ذی الحجة سنه الف و ثمانیه عشر ۱۰۱۸ هـ ق
خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۷ ذیحجه ۱۰۱۸ق؛ محشی؛ جلد: مقوا با تیماج، ۱۱۴گ، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۱۴۲]

۱۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۹۱۵/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** بعشرة ایام و عشرین ساعه و نصف ساعة بالتقریب.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل ذیقعده۱۰۳۴ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالینگور، ۲۱گ (۷۲-۹۲)، ۲۳ سطر(۵×۱۵)، اندازه: ۱۰×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۲۴۶]

۱۴. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه: ۱۰۱/۱
خط: نستعلیق، کا: فیض الله بن محمدالشهیر، تا: ۱۰۸۸ق؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ قطع: بیاض رقعی[چند نسخه-ف: -۲۳۵]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۰۴۵
بی‌کا، تا: ۱۰۹۳ق[د.ث. مجلس]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۸۱۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و عشرین ساعة و النصف ساعة بالتقریب ... سنه ۱۱۵۷
خط: نسخ، کا: محمد شفیع بن عبدالرسول، تا: ۱۱۵۷ق[رایانه]

۱۷. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۱۵/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۲ ربیع الاول۱۲۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۸سطر(۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [نشریه: ۳-۲۲۶]

۱۸. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲۶-ش/۶۰۹
انجام: الاشارة الیه و الاولی ان اقتصر علیه فلیکن هذا خاتمة الکتاب و الله الموفق فی کل باب تمت الکتاب بعون الملك الوهاب علی ید الاحقر الراجی الی الله حسین بن نصر الله سنه ۱۲۸۴
خط: نسخ، کا: حسین ابن نصرالله، تا: ۱۲۸۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۸گ، ۱۵سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۲-۱۹۷]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۷۳۴/۱-ف
بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۱-۶۲۷]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۳۸/۱
خط: نسخ، کا: محمود بن محمد تنکابنی، بی‌تا؛ ۳۵گ (۱پ-۳۵ر)، ابعاد متن: ۷×۱۴/۵، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۵-۴۰۹۴]

۲۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۸۳۲/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷۰گ (۲۷-۹۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳-۱۳۸]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۶۱/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۵گ (۹۴-۱۱۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۷×۱۵سم [ف: ۳۱-۴۶۴]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۲۹۸/۳
آغاز: برابر عالم؛ **انجام:** و هذه السنة ناقصة عن السنة الشمسیة عشرة أیام و عشرین ساعة و نصف ساعة بالتقریب.
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۲۴گ (۱۰۷پ-۱۳۰پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۴-۸۸]

۲۴. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه: ۲۹/۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۵ر-۷پ)، ۱۹سطر[سه کتابخانه اصفهان: ف: -۳۱]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۲۷۳

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی جعل الشمس ضیاء و القمر نورا و تبسط بساط البسیط؛ **انجام:** نهم دایره عرض است اما دوایر صنعار بسیار است از این جهت به تعداد آن نپرداخته‌اند.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام[رایانه]

۲۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۲۲
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۷۹گ، اندازه: ۱۵/۴×۲۱/۴سم [رایانه]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۹۰/۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** بعشرة و عشرین ساعة و نصف ساعة بالتقریب و الاضوب.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۵ص (۱۲۹-۱۵۳)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۳۲-۱۱۶]

● **الملخص (ترجمه)** / هیئت / فارسی
al-molaxxas (t.)
اندقانی، محمد بن عمر، ق۸ قمری
andeqānī, mohammad ebn-e ‘omar(- 14c)
وابسته به: الملخص فی الهیئة = شرح چغمینی؛ چغمینی، محمود بن محمد (-۷۴۵ق)
تاریخ تألیف: گویا پیش از ۱۴ رمضان ۷۲۵ق
جز ترجمه حسین خوارزمی و محمد زمان انبالجی دهلوی (استوری ۵۰۰/۲؛ ذیل بروکلمان۸۶۵/۱) می‌باشد. گویا پیش از ۱۴ رمضان ۷۲۵ق، به خواهش دوستش زین الدین عمر المنجم انجام پذیرفته است.
آغاز: بسمله، الحمد لله کفاء افضاله ... چنین می‌گوید دعا گوی مسلمانان محمد بن عمر اندقانی و فقه الله لتحصیل السعادات ... که چون به کرات و مرات دوست خالص ... زین الدین عمر النجم ازین ضعیف التماس کرد که می‌باید که کتاب ملخص در هیئت از عربی به پارسی نقل کنی ...
انجام: به مقدار ده روز و بیست ساعت و نیم ساعت به تقریب ... بالصواب.
[فهرستواره منزوی ۲۸۵۸/۴]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۸۶۴/۱۴
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: با تاریخ۷۲۵ق؛ با یادداشت شمس کاتی برای وحید الدین که گویا نویسنده است در یک‌شنبه۱۴ رمضان ۷۲۵ که با زین الدین کاتی مقابله شده است؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۵-۳۹۱]

● **ملخص الکلام** / کلام و اعتقادات، شعر/ عربی
mulaxxaṣ-ul kalām
هرندی، محمد بن محمد حسن، ق۱۳ قمری
harandī, mohammad ebn-e mohammad hasan(- 19c)
تاریخ تألیف: رجب ۱۲۷۳ق
به نظم عربی در کلام شیعی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۶۶/۱
آغاز: الحمد الله الموحد الاحد القادر العالم ذی القدس الصمد؛ **انجام:** و من دعا لقائل الابیات ختمتها بالحمد و الصلاة.
کاتب = مؤلف، تا: یک‌شنبه ۵ شعبان۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۵سطر(۶×۱۲)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۱۴]

● **ملخص مجالس المؤمنین** / تراجم / فارسی
molaxxas-e majāles-ol mo’menīn
وابسته به: مجالس المؤمنین؛ شوشتری، نورالله بن شرف الدین (۹۵۶-۱۰۱۹ق)
رساله‌ای است در تراجم احوال رجال و علماء و مشایخ صوفیه بر آن‌گونه که مجالس المؤمنین قاضی نور الدین شوشتری مرعشی شهید است و بر شیوه و ترتیب او لکن به اختصار می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۱۴/۲۳
آغاز: ... الحسن بن علی بن زیاد الوشاء البجلی الکوفی دختر زاده الیاس صراف یکی از فضلاء طائفه امامیه؛ **انجام:** صاحب رویای صالحه با به بینی، باید او را به من رسانی و من بعد از مدتی آنشخص را دیده ...
خط: نستعلیق شکسته تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ محشی؛ ۴۸گ (۲۲۰-۲۶۷)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲۸-۴۹۲]

←ملخص المجسطی ﹥ المجسطی (مختصر)

● **ملخص المجسطی** / هیئت / عربی
mulaxxaṣ-ul majaṣṭī
ابوریحان بیرونی، محمد بن احمد، ۳۶۲ - ۴۴۰ قمری
abū-reyhān-e bīrūnī, mohammad ebn-e ahmad (974 - 1049)
وابسته به: المجسطی؛ بطلمیوس، کلاودیوس، ش (۱۰۰-۱۷۸م)
مجسطی تألیف بطلیموس قلوذی است و اختصار و تلخیص آن از بیرونی.[واقف نسخه آستان قدس، این تخلیص را در دو جلد به دو کس منسوب داشته یکی در گاهنامه (سال ۱۳۱۱ ص ۱۸۶) که در آنجا آنرا از ابوعبدالله محمد بن احمد خارزمی دانسته و جای دیگر در حاشیه ورق اول نسخه آستان قدس که ضمن این‌که کنیه ابوعبدالله را بی‌ارتباط می‌داند (دلیل آن بیان نشده) آنرا از تألیفات ابوریحان محمد بن احمد بیرونی خوارزمی شمرده است. محرر این اوراق می‌گوید که از یک ابوعبدالله

خوارزمی دیگر نیز در ریاضیات خبر داریم و ابن خلدون (مقدمه ص ۴۸۴، بیروت الطبعةالرابعة) او را در جبر و مقابله دارای تألیف شمرده است ولی او قطعاً نمی‌تواند صاحب این تلخیص باشد.] (غلامعلی عرفانیان)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۹۷/۱

آغاز: بسمله، حمدله، قال ابوعبدالله محمد بن احمد الخازمی ره و بعد فان کتاب المجسطی لبطلیموس الذی هو عمدة النوع التعلیمی؛ **انجام:** فی ظهور الخمسة المتحیر و اختفائها القول فیه کما تقدم فی الکواکب الثابتة

همان که بیشتر از محمد بن احمد خوارزمی (– ۳۸۷ق) دانسته‌اند؛ خط: نسخ خوش، کا: میرزا طاهر مشهدی، تا: ۱۳۰۹ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳ص (۱–۲۳)، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰/۲×۳۳/۱سم [ف: ۱۰–۲۳۹]

۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶–هـ/۲/۴۴۰

آغاز: المقالة الاولی من تلخیص کتاب بطلمیوس فی التعالیم و هو کتاب المجسطی؛ **انجام:** و فی الخامس ابعاد الغروب الصباحی فهذا آخر ما اختصرنا من کتاب المجسطی و هناک تم الکتاب و الحمدلله و صلی الله علی النبی محمد و آله.

خط: نسخ ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای اشکال هندسی بسیار زیبا؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مقوایی، ۱۲۸ص، ابعاد متن: ۶×۱۵/۵، اندازه: ۱۱×۲۱/۵سم [ف: ۲–۳۴]

● ملخص معیار جمالی / عروض و قافیه / فارسی

molaxxas-e me‘yār-e jamālī

وابسته به: معیار جمالی و مفتاح ابواسحاقی = معیار اللغة؛ شمس فخری اصفهانی، شمس الدین محمد بن فخر الدین (– قرن ۸)
اهداء به: شاه سلطان حسین صفوی
تاریخ تألیف: ۱۱۱۷ق

نگارنده این تلخیص که از محرران دارالانشای دیوان شاه سلطان حسین بوده بخش علم عروض و قافیه و بدیع معیار جمالی را تلخیص و لغات مشکله و نامأنوس آن را به لغات ساده‌تر زمان خودش تبدیل کرده است.

آغاز: بسمله، موزونی سخن ثنای حضرت حق عز شأنه و مطبوعی بیان نعت ... و بعد چون درین ایام خجسته آغاز فرخنده فرجام فرمان لازم الاذعان فرمانفرمای هفت اقلیم صاحب اورنگ و دیهیم کشتزار سلطنت را فیض

انجام: گل چیست نسخه ای ز رخ دوستان شاه ××شمشاد بر کشیده ای از بوستان شاهلله الحمد و المنه که ختم کلاه بنام نامی شاه عالم ظل ظلیل اعلیحضرت شاهی بر فرق نیکان مخلد و مستدام باد ثم حمدالله که توفیق تلخیص نسخه عروض که حسب الامر الاعلی مقرر شده بود که بنده اقل ملخص ساخته بعرض مقیمان آستان رساند.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۴۸۶/۱

آغاز و انجام: برابر

کا: عبدالوهاب رشتی، تا: ۱۲۲۲ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۳۵ص (۱–۱۳۵)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۰–۱۴۴۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۸۱۴/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: گواری عراقی، مهدی، تا: پنج‌شنبه ۲۲ ربیع الثانی۱۳۱۱ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۵۹گ (۱پ–۵۹ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸–۱۷]

● ملخص المقال فی الدرایة و الرجال / درایه / فارسی

mulaxxaṣ-ul maqāl fi-d dirāya wa-r rijāl

عصار، محمد بن محمود، ۱۲۶۴؟ – ۱۳۵۶ ؟ قمری

‘assār, mohammad ebn-e mahmūd (1848 - 1937)

تاریخ تألیف: ربیع الثانی ۱۳۴۷ق؛ محل تألیف: مشهد

نگارشتی است استدلالی در فن درایه و بیان اصول کلیه علم رجال. در بخش اخیر از «توضیح المقال» زیاد نقل کرده است.

آغاز: و بعد این بنده شرمنده در موقع نوشتن فقاهة الرضویه چون در مقدمه آن کتاب اموری را مذکور نموده ام که شخص طالب محتاج بکیت اصولیه و قواعد فقهیه که علماء سلف تصنیف فرموده اند نباشند.

انجام: کنیة جد بزرگوارش ابوالقاسم است.

[فهرستواره منزوی ۲۲۹۵/۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۶۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق و شکسته، کاتب = مؤلف، تا: ربیع الثانی۱۳۴۷ق، جا: مشهد رضوی؛ واقف: عصار، محمد بن محمود، ۱۲ ربیع الثانی ۱۳۴۷؛ ۶۴گ، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۶–۶۲۵]

● ملخص المقال فی تحقیق احوال الرجال / رجال / عربی

mulaxxaṣ-ul maqāl fī taḥqīq-i aḥwāl-ir rijāl

دنبلی خوئی، ابراهیم بن حسین، ۱۲۴۷ – ۱۳۲۵ قمری

dombalī xūīī, ebrāhīm ebn-e hoseyn (1832 - 1907)

تاریخ تألیف: ۴ ربیع الاول ۱۲۷۷ق

مؤلف جهت اختصار اسماء رجال حدیث و غناء طالبین ازکتب مطوله رجالی کتاب حاضر را پرداخته و در آن همه اسماء رجال را شامل ممدوحین و مذمومین و مجهولین و مشخصات رجال مشترکه آورده و عمده اعتمادش بر کتب اربعه رجالی (رجال کشی، رجال نجاشی، رجال غضایری، فهرست شیخ طوسی) بوده است، و برای هر کدام از این کتب و برای هر یک از ائمه معصومین (ع) و مشایخ ازعلماء رموزی انتخاب کرده و رموز را

در اولش بیان کرده، و کتابش ر ادر یک «مقدمه» و شش «قسم»و یک «باب» و یک «خاتمه» قرار داده و در آخرش ترجمه احوال خودش را آورده است؛ فهرست مطالب: مقدمة: فی بیان امورلها دخل تمام فی امقام؛ قسم ۱. الثقات؛ ۲. الموثقین؛ ۳. الحسان؛ ۴. الضعاف؛ ۵. فیمن لم یذکر [له] فی الکتب الرجال مدح و لازم؛ ۶. المجاهیل؛ باب: فی الکنی؛ خاتمة: تشتمل علی ستة فوائد.

آغاز: الحمد لله المتفرد بالدوام المتطول بالانعام خالق الخلق بقدرته و مدبر الامور بحکمته.

انجام: وان اول ناس اول الناس ولیس علی الانسان الامایسعه قدرته و یناله طاقته و علی الله التکلان.

چاپ: ایران، تبریز، ۱۲۹۸ق، سنگی، وزیری، ۱۲۸+۷۰+۶۸ص

[الذریعة ۲۱۴/۲۲؛ مصفی المقال ص ۹]

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۲۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۴ ربیع الثانی۱۲۷۷ق؛ واقف: مؤلف؛ ۸۴۵ص، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: -۱۴۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۷۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۲-۷۳]

● ملخص المقال فی دفع القیل و القال / فقه / عربی

mulaxxaṣ-ul maqāl fī daf‘-il qīl-a wa-l qāl

نراقی، ابوالقاسم بن محمد، ۱۲۵۸ - ۱۳۱۹ قمری

narāqī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad (1842 - 1902)

اگر کسی چیزی را وقف کند و آن چیز در اجاره کس دیگری باشد و قبل از سر رسیدن وقت اجاره واقف بمیرد، آیا وقف باطل و آنچیز به وارث منتقل می‌شود یا وقف صحیح و طبق آن عمل می‌شود. این مسأله مورد اختلاف واقع شده و برادر مؤلف (ظاهراً ملا احمد نراقی) در این موضوع رساله‌ای نوشته و فقیهی دیگر او را رد کرده، و رساله حاضر رد بر آن فقیه می‌باشد که مؤلف به دستور برادرش به فارسی و عربی به رشته تحریر درآورده است. این رساله استدلالی مفصل و مشتمل بر یک «مقدمه» و سه «لمعه» و یک «خاتمه» است: المقدمة: فی تعریف الوقف؛ لمعه۱. شرائط الوقف، دارای سه اشراق؛ ۲. شرائط الواقف؛ ۳. شرائط الموقوف؛ الخاتمة: فی ناظر الوقف.

چاپ: ایران، مشهد، بنیاد پژوهشهای آستان قدس رضوی، ۱۳۸۸ شمسی، سید محمد علی خادمی، حروفی، ۱، وزیری، ضمن رسائل فی الوقف

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۱۳۶

آغاز: الحمدلله الذی وقف مزرعة الجنان علی من سارع الی تسبیل الباقیات الصالحات و وفق طائفة من عباده لتحصیل السعادات؛

انجام: و چنانچه در آنچه مذکور شده خطائی یا خللی باشد در اصلاح آن کوشند و بذیل عفو و اغماض بپوشند

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۸-۳۶۵]

● ملخص المقال فی معرفة الرواة و الرجال / رجال / عربی

mulaxxaṣ-ul maqāl fī ma‘rifat-ir ruwāt wa-r rijāl

شبر، عبدالله بن محمد رضا، ۱۱۸۸؟ - ۱۲۴۲ قمری

Šobbar, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad rezā (1774 - 1827)

بسیار مختصر و به ترتیب حروف در شمارش رجال حدیث با حروف اختصاری برای هر یک از نام معصومین و کتاب‌هایی که از آنها نقلشده است. نام شخص تکرار نمی‌شود فقط نام پدران یا مشخصات دنبال یکدیگر آورده می‌شود.این کتاب مختصری از کتاب بزرک مؤلف «جامع المقال فی معرفة الرواة و الرجال» می‌باشد.(سید احمد اشکوری)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۶۵۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذه اوراق قلیلة مشتملة علی فوائد جلیلة و فرائد جزیلة فی معرفة الرجال؛ **انجام:** اللهم نور ابصارنا و بصائرنا و خذ بقلوبنا الی حبک و حب من یحبک و ما یوصل الی حبک و وفقنا لطاعتک و مراضیک

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۴ رمضان۱۲۴۸ق؛ از روی نسخه مؤلف؛ ۱۱۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۲۱۷]

● ملخص منازل الاحباب و منازه الالباب / عرفان و تصوف / عربی، فارسی

molaxxas-e manāzel-ol ahbāb va manāzah-ol albāb

اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸ - ۱۲۳۲ ؟ قمری

axbārī, mohammad ebn-e ‘abd-on-nabī (1765 - 1817)

منتخبی است از کتاب منازل الاحباب تألیف محمود بن زین الدین سلیمان جبلی که از ادبا و ارباب ذوق بوده مشتمل بر سخنان و اشعار و قطعات شورانگیزی که از عشاق و دلشدگان نقل است. موضوعی که در این کتاب جالب توجه است ذکر نام‌های عربی صریح و کنائی عشق است که در فصل مخصوصی گردآورده و شماره‌اش به استثناء نام‌های معروف آن ۶۰ و از آنجمله است: التبهلد، التباله، الرسیس، الرصب، اللعج، الهلع.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۴۱

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی؛ **انجام:** پرده چون از میانه شد مکشوف ×× جلوه گر شد تمام بر عطا

بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه با کتاب شماره ۱۲۴۱ در یک مجموعه است[ف: ۴-۴۰۳]

● **ملخص المنطق** / منطق / فارسی

molaxxas-ol manteq

وابسته به: کبری در منطق؛ جرجانی، علی بن محمد (۷۴۰–۸۱۶ق)

از اول تاآخر خلاصه «الکبری فی المنطق» سید شریف جرجانی است با اضافه نمودن تعدادی سؤال وجواب درمتن رساله ودر لابه‌لای مطالب که سؤالات درباره متن کبری است وجواب نیز شرح بر «کبری» است. ظاهراً مؤلف کتاب همان کاتب نسخه باشد.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۶–۹/۵۶

آغاز: بسمله بدانکه آدمی راقوتی است دراکه که منقش گردد در وی صور اشیاء چنانکه درآیینه ... س: چرا مردم را آدمی گفته اند ؟ ج به جهت اینکه ادیم الارض است وبه جهت اینکه گندم گون است؛ **انجام:** الجسم اما لاشجر اولاحجر اگر لاشجر نیست بلکه لاحجر است واگر لاحجر نیست بلکه لاشجر است قدتمت الکتاب

خط: نسخ و نستعلیق، کا: اسماعیل بن میرزا علی بن حاجی شیخ علی بن حاج ملاعلی اکبر مجتهد، تا: ۵ جمادی الاول۱۳۲۲ق؛ ۱۰گ، ۱۴–۲۰سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۸–۴۵۴۱]

● **ملزم الفریقین بوجوب المسح علی الرجلین** / فقه / عربی

mulzam-ul farīqayn bi-wujūb-il masḥ ‘ala-r rijlayn

مارندرانی، مهدی بن هادی، ق۱۴ قمری

mārandarānī, mahdī ebn-e hādī(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۲۲ق

در این بحث استدلال می‌شود بر وجوب مسح پا در وضو و عدم جواز شستن آن چنان‌که فتوای بسیاری از اهل سنت بر آن است، و مخصوصاً در آیه «یا أیها الذین آمنوا اذا قمتم الی الصلاة ...» که دلالت بر صحت مذهب شیعه در این مسأله دارد، بیشتر بحث می‌کند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۱۰۱/۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اعلم أنه من المسائل التی قد خالف فیها العامة للأصحاب هو وجوب مسح الرجلین فی الوضوء؛ **انجام:** الحمدلله علی کل حال و الصلاة و السلام علی محمد و آله الطیبین الطاهرین المعصومین ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۱۸۱پ–۱۹۰ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲۱–۱۰۶]

● **ملستان** / ادبیات / فارسی

molestān

بدایع نگار، محمد ابراهیم بن محمد مهدی، ۱۲۴۱ – ۱۲۹۹ قمری

badāye‘ negār, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad mahdī (1826 - 1882)

تقلیدی از «گلستان» سعدی درپنج «ساغر» ویک «جرعه» که خود او گفته که آن را به اسم سامی گلستان موسوم کردم: ساغر ۱.حسن سلوک وعادت ملوک؛ ۲.اخلاق درویشان؛ ۳. تفویض به ذات باری؛ ۴.حمق ونادانی؛ ۵. حکم وآداب؛ جرعه: مختصری از سرگذشت خود. درآن آمده که درنواحی تفرش در قهستان قم زاده شده، چندین کتاب درشرح حال سرایندگان نگاشته و کتابی چون «انجمن ناصری» درتاریخ قاجاریان نگاشته است. (مایل هروی)

آغاز: حمد خدای را عظمت قدرته که قدرتش موجب عبرت است وبه صنع اندرش مزید فکرت هر نظری که فرو بندی تعلق خیال اوست.

انجام: شاه فردی زگفته‌های حکیم ×× درضمیرم همیشه مستتر است / باش تا صبح دولتت بدمد ×× این هنوز از نتایج سحر است

چاپ: در تبریز و مشهد چاپ سنگی شده

[نسخه‌های منزوی ۳۶۳۴/۵؛ الذریعه ۲۲/۲۱۵؛ مشار ۴۹۳۴/۴]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۱۴/۳

آغاز: لطف نثرش بلطف آب حیات ×× شهد نظمش بشهد قند و نبات؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن میرزا اسماعیل سمنانی، تا: ذیحجه ۱۱۳۰ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۹–۳۲۱]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۸۰۸–۱۵/۴۸

آغاز و انجام: برابر

کا: ابوالفتح قرا برجلو برای ابراهیم میرزا برهان السلطنة، تا: ۱۷ ذیحجه ۱۳۱۵ق؛ درپایان نسخه در چند (۴ برگ) اشعاری به فارسی از شاهزاده سام میرزا که رضوان تخلص می‌نمود، با تقریظی ازمؤلف که درمحرم ۱۳۱۴ به مناسبت چاپ این کتاب نوشته؛ جلد: تیماج، ۵۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸–۴۵۴۲]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «احمد» (بیضوی کوچک)؛ جلد: مقوایی، ۴۵گ، ۱۲سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۱/۸×۱۸/۵سم [رایانه]

● **ملعمات** / شعر / فارسی

mola'amāt

خواجوی کرمانی، محمود بن علی، ۶۸۹ - ۷۵۳ قمری

xājū-ye kermānī, mahmūd ebn-e 'alī (1291 - 1353)

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۳۶/۳

خط: نستعلیق، کا: خلیفه صفرشاه، تا: ۹۲۷ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج مذهب، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۳۰سم [ف: ۳-۴۷۴]

● **ملعمة الاسرار** / کیمیا / فارسی

mal'amat-ol asrār

به فارسی در کیمیا و باید از متأخران باشد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۹۰/۳

آغاز: هذا کتاب ملعمة الاسرار سوال کردم از استادش که نسخه کیمیا دیده شد البته نزد سرکار بهتر باشد؛ **انجام:** و مبادی اینها است. و السلام علی من اتبع الهدی.

خط:نستعلیق، کا: گورشانی، ابوطالب بن بهرام، تا: ۱۲۶۲ق؛ ۳۲گ (۱۶۱-۱۹۲)، ۱۶ سطر(۸×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۱-۲۳۸۸]

● **الملغة الحکما** / کیمیا

al-milqat-ul ḥukamā

رساله کوتاهی است در تعریف «الملغة» در اصطلاح حکما و اهل کیمیا.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۲۸۱/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳گ (۶پ-۸پ)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱-۲۵۰]

←ملفوظات ⟵ مقالات
←ملفوظات ⟵ روایح الانفاس
←ملفوظات ⟵ خلاصة العارفین

● **ملفوظات** / عرفان و تصوف / عربی

malfūẓāt

عبدالقادر جیلانی، عبدالقادر بن موسی، ۴۷۱-۵۶۱قمری

'abd-ol-qāder-e jīlānī, 'abd-ol-qāder ebn-e mūsā (1079 - 1166)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۹۳۳/۲

آغاز: بسمله. للشیخ عبدالقادر الجیلانی. شهرت بان الله والی الولایه، و قد من بالتصریف فی کل لحظتی، سقانی ربی من کوس شرابه، فاسکنی حقا فهمت بسکرتی، و ملکنی جمیع الجنان و ما حوت، و کل ملوک العالمین رعیتی؛ **انجام:** فانت ولی فی مقام النیابتی و جدی رسول الله طه محمد، انا عبدالقادر شیخ کل طریقتی.

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم، ۱ص (۱۸۹)، ۲۵ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴۷/۱-۴۸]

←ملفوظات امیر تیمور ⟵ توزک تیموری
←ملفوظات حضرت جی ⟵ مخزن عرفانی یا الرسالة المجتیة

● **ملفوظات خواجه عبیدالله احرار = مسموعات خواجه عبیدالله احرار = جمع میر** / عرفان و تصوف / فارسی

malfūzāt-e xāje 'obeyd-ol-lāh ahrār = masmū'āt-e xāje 'obeyd-ol-lāh ahrār = jam'-e mīr

نیشابوری، عبدالاول، - ۹۰۰ قمری

neyšābūrī, 'abd-ol-avval(- 1495)

ملفوظات، مسموعات و سخنان خواجه عبیدالله احرار (- ۸۹۵ه) است با عناوین «حضرت ایشان می‌فرمودند»، «می‌فرمودند». دربرگیرنده مسائل عرفانی، کرامات و حالات و سخنان عارفان. جامع این رساله در برخی از نسخه‌ها امیر «میر» عبدالاول است و بایستی همان میر عبدالاول از مردمان نیشابور باشد که از مریدان خواجه احرار بوده، به فرزندی او درآمده، سپس داماد او گشته است. وی غیر از عبدالاول بن میر علایی حسینی زید پوری هندی حنفی (- ۹۶۸ق) می‌باشد. در پایان نسخه مرعشی با عنوان«جمع میر» آمده است. (سید محمود مرعشی)

آغاز: بسمله، الحمد لولیه و الصلاة علی نبیه، حضرت ایشان ــ قدس الله روحه العزیز ــ می‌فرمودند که از احادیث نوادر الاصول است: جددوا ایمانکم بلا اله الا الله.

انجام: چنانچه بعد از تحقق وقت مجال ایما و اشارت نماند و بعد از لحظه ای به حظایر قدس انتقال فرمودند. قس سره العزیز. انا لله و انا الیه راجعون

چاپ: به سال ۱۴۱۳ق (۱۹۹۳م) در استانبول ترکیه به عنوان «مسموعات قاضی محمد زاهد از عبیدالله احرار»؛ نیز به تصحیح عارف نوشاهی در احوال و سخنان خواجه عبیدالله احرار (تهران، نشر دانشگاهی: ۱۳۸۰)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۶۳۲/۱

در فهرست با عنوان «سرگذشت و سخنان عارفی نسفی» آمده و مؤلف آن شناخته نشده؛ خط: نستعلیق، کا: شبرغانی، بیک محمد بن سلطان محمد، تا: ۲ رمضان۹۹۸ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۳۶ص (۳-۲۳۸)، ۱۸سطر(۷×۱۳)، قطع: بغلی[ف: ۱۷-۱۸۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** چنانچه بعد از تحقق وقت مجال ایما و اشارت نماند و بعد از لحظه بخطایر قدس انتقال فرمودند قدس الله روح

العزیز.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۳ق؛ ترقیمه: «تمام شد کتاب جمع میر تصنیف حضرت میر عبدالاول در ماه مبارک رجب المرجب در سنه هزار و بیست و سه. هر که خواند و یا بنویسد فاتحه فایحه از برای سلامتی ایمان کاتب بخواهد خدا ایمان او را سلامت دارد»؛ دارای سر لوح زیبا، مصحح، محشی، مجدول؛ مهر: «الهی عاقبت محمد گردان» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی، ۷۲گ، ۱۵سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۸-۲۸۱]

● **ملفوظات رزاقیه** / تراجم / فارسی
malfūzāt-e razzāqīye

رزاقی، محمد خان بن غلام دوست محمد، ق۱۳ قمری
razzāqī,mohammad xān ebn-e qolām dūst mohammad (- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۳۰ق
شرح زندگانی سید شاه عبدالرزاق هانسوی قادری (-۱۱۳۶ق) است. مؤلف در آغاز کتاب در وصف منابع کتابش چنین اشاره می‌کند: «این سطوری چند است متضمن نبذی از حالات خوارق عادات و کرامات حضرت قطب الاقطاب ... سید شاه عبدالرزاق ... و شمه‌ای از آن بعضی یاران و معتقدان آن حضرت ... به سلک تحریر درآورده. چنان چه عم بزرگوار این نحیف غفرالله ذنوبه نیز آن چه جناب پیر و مرشد بر حق ... سید شاه غلام علی ... که از زبان مبارک والد بزرگوار خود حضرت سید غلام دوست محمد ... و نیز از ثقات معتبرین استماع یافته بود بیان فرموده همچنان بی کم و کاست به زبان هند قلم بند ساخته. ازین سبب که اکثر، آن حضرت به زبان هندی تکلم می‌فرمود و این نحیف ترجمه اش به فارسی کرد. و دیگر آن چه از جانب مرشد زاده به حق سید شیر علی ... و نیز از مناقب رزاقیه من تصنیف مولانا نظام الدین لکهنوی ... از یاران و خلفای خاص حضرت قطب الاقطاب ... بود دریافته و برخی از احوال اولاد امجاد و ازدواج عصمت امتزاج حضرت قطب الاقطاب و خلفای وی به تحریر خواهد آورد». تنظیم شده در چهار«باب» و «فصل»: باب ۱. بیان نبذی از احوال حضرت قطب الاقطاب، در سه «فصل»: ۱) ذکر ولادت و نسب شریف و وطن مبارک، ۲) بیان سلسله انتساب در طریقه صوفیه صافیه، ۳) ذکر حلیه مبارک و وفات آن حضرت؛ باب ۲. بیان تعلم علم ظاهری و ملاقات شاه عنایت الله و فیض و ارشاد از عالم ارواح و بیعت به جناب قطب وقت یگانه درگاه احد سید عبدالصمد خدانما و برخی از حالات و کرامات و خوارق عادات و الهامات و مقامات، در سه «فصل»: ۱) بیان ... (در نسخه خوانده نمی‌شود.)، ۲) ذکر نبذی از احوال اخلاق مرضیه و شجاعت و سخاوت حضرت قطب الاقطاب، ۳) بیان کرامات و خوارق عادات و الهامات و مقامات و معاملات و غیرهم؛ باب ۳. ذکر اولاد امجاد و ازواج عصمت امتزاج و خلفای آن حضرت، در دو «فصل»: ۱) ذکر اولاد شریف و ازواج عصمت امتزاج، ۲) بیان احوال خلفای آن حضرت؛ باب ۴. متضمن بعض احوال خوارق عادات و کرامات حضرت شاه سید غلام دوست محمد و حضرت سید شاه غلام علی در دو«فصل»: ۱) احوال حضرت شاه سید غلام دوست محمد، ۲) بیان نبذی از حالات و خوارق عادات و کرامات سیدنا و مرشدنا و مولانا حضرت شاه سید غلام علی.
[نسخه‌های منزوی ۱۴۱۶/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۹۳۷
آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی رسوله سید المرسلین خاتم النبیین محمد المصطفی احمد المجتبی ... اما بعد احقر العباد هیچمدان؛ **انجام:** بر او و اصحاب مکرم ×× بود بر اولیای امتش هم / بحمد الله که شد با خیر انجام ×× رسید این نامه رنگین به اتمام
خط: نستعلیق و تحریری، بی‌کا، تا: ۲۴ذیقعده۱۳۰۱ق؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۱۶۸گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۶سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۲۱]

←ملفوظات سید جلال الدین جهانگشت ← جامع العلوم

● **ملفوظات شیخ شرف الدین** /- فارسی
malfūzāt-e šeyx šaraf-od-dīn

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۲۳۱
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از رضا میدانی [رایانه]

←ملفوظات شیخ فریدالدین گنج شکر ← راحة القلوب

● **ملفوظات شیخ محمد بن علی شطاری** / عرفان و تصوف / فارسی
malfūzāt-e šeyx mohammad ebn-e ʻalā šattārī

شرح حال، سوانح حیات، کلمات، خاطره‌های شیخ برهان الدین بن کبیر محمد بن علی صدیقی شطاری گجراتی برهانپوری معروف به میان‌صاحب، از مشایخ صوفیان هند است که توسط یکی از مریدان وی تحریر شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۷۲۱/۶
آغاز: ... اما بعد؛ آغاز انوار البرهان راحت المریدین مجمع اللطایف که عبارت است از لطایف کلمات ملفوظات شریفه حضرت برهان الحق و المله و الدین حضرت میانصاحب؛ **انجام:** لطیفه، حضرت صاحب سلمه ربه فرمودند که تجلی صوری است و تجلی معنوی ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۱۱۱ص (۲۵۷-۳۶۷)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۳/۱-۱۹۸]

←ملفوظات صاحبقران > توزک تیموری

● **الملقبات** / فقه / عربی

al-mulaqqabāt

مختصری است در بیان اصطلاحات و القاب طبقات وراث در فقه اهل سنت به شرح ذیل: «اما الیتیمتان: فهما زوج و أخت من الأبوین و زوج و أخت من الأب لقبتا بذلک لأنه لیس فی الورثة شخصان یرثان جمیع المال بالفرض غیرهما.و اما العمریتان فهما زوج و زوجة و ابوان لقبتا بذلک لأن عمر رضی الله عنه اول من قضی فیهما للأم بثلث الباقی بعد فرض الزوجین. و اما المشرکة و تسمی الحماریة ایضاً فهی زوج و ام وجدة و اثنان فصاعداً من ولد الأم و عصبة من ولد الأبوین لقبت بذلک لأن زیداً قال لعمرهب ان اباهما کان حماراً لیس أمهم واحدة فاشرک بینهم ...».

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۲۵۴

آغاز: بسمله، الحمدلله علی نعمه و إفضاله ... فإن المسائل الملقبات اربع و عشرون مسألة الیتیمتان العمریتان؛ **انجام:** لأن الأب هو جد أب أم فی المسألة الثانية فلا یرث من البنت ... و المآب.

خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن یوسف بن سعید، تا: حدوداً قرن ۱۰؛ جلد: مقوا، ۴ص، ۲۴سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۱-۱۴۶۳]

● **الملقبون بماجیلویه** / رجال / عربی

al-mulqqabūn bi-mājīlawayh

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

در تمییز بین چهار نفری که ملقب به «ماجلیویه» هستند و چگونگی تشخیص آنها در روایاتی که فقط لقب آنها مذکور و تصریح به نامشان نشده باشد.

آغاز: بسمله، هذه رسالة فی بیان الاشخاص الذین لقبوا بما جیلویة ... الحمدلله المعین استعانة فی کل شدة و صعاب، و الهادی لمن استهدأ ... و بعد یقول ... ابن محمد تقی، محمد باقر الموسوی. ان ماجلویه لقب لاربعة ...

انجام: و قال العلامة المجلسی فی الوجیزة و الی الحسین بن زید حسن و فی الخلاصة صحیح

چاپ: تهران، سنگی، ۱۳۱۴ق، رحلی، ۶ص (الرسائل الرجالیة: صص۱۱۵-۱۲۰)

[الذریعه ۱۶۲/۴]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۶۵۵/۱۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۰گ (۲۲۱پ-۲۳۰)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۱]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۵۱۸/۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، مصحح؛ ۷گ (۱۵۱پ-۱۵۷پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۱۹۴/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۲۳۷پ-۲۴۲پ)، ۲۳سطر (۹×۱۸/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۱-۲۰۵]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۱۶/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن علی لنجانی، تا: ۱۱محرم۱۲۵۲ق؛ ۵گ (۸۳پ-۸۷ر)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۵-۱۹]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۹۷۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱۶۹ر- ۱۷۵ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۸۰]

۶. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه: ۱۰/۹

خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن محمد امین، تا: ۱۲۷۸ق؛ قطع: خشتی[نشریه: ۵-۶۰۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۶/۳۵-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** مع ان العلامه فی الخلاصه لم یتعرض لحال طریقه الی الحسین بن زید اصلا.

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۸۲پ-۱۸۹پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲۲-۳۲۰]

۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۲۷/۶ ـ ج

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳گ (۸۱پ-۸۳ر)، ۲۱سطر (۱۰×۱۵)[ف: ۱-۲۹۲]

● **ملقی السبیل** / شعر / عربی

mulqa-l sabīl

ابوالعلاء معری، احمد بن عبدالله، ۳۶۳ - ۴۴۹ قمری

ab-ol-ʻalāʻ maʻarrī, ahmad ebn-e ʻabd-ol-lāh (974 - 1058)

ابیات متفرقه و مقطوعاتی است در عرفان و پند و اندرز، گویا از خود معری که بترتیب حروف قافیه‌ها گرد آورده است.

آغاز: و لا حول و لا قوة الا بالله ... قال ابو العلاء ... کم یجنی الرجل و یخطی و یعلم ان حتفه لا یبطیء

انجام: لا یطلب الثار بمیت و لا ×× یودی لعمر الله فیمن ودی

چاپ: دمشق، در مجله المقتبس،۱۹۱۲م؛ به کوشش محمد کردعلی در رسائل البلغاء (قاهره: ۱۳۳۱ق)؛ به کوشش کامل گیلانی (قاهره: ۱۹۳۸م)

[کشف الظنون ۱۸۲۰/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۶۸۷/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۱۰۹۱ق؛ از روی نسخه یا نسخه‌هایی که در کتابخانه حضرت امیر المؤمنین علیه السلام در صحن نجف اشرف بوده؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۱۴۹پ-۱۶۰ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۲۴۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۹۳/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد، شویکی بحرانی، تا: حدود۱۲۷۲ق؛ مصحح؛ ۹گ (۱۴۱-۱۴۹)، ۱۷سطر، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۲۸-۲۷۸]

● **الملک** / علوم غریبه / عربی

al-mulk

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۷۳۸/۷

آغاز: بسمله وبه نستعین، الحمدلله الکریم القدیم

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد حسن حسینی، تا: ۱۳۰۴ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۶ص (۲۸-۳۳)، ۲۴سطر(۱۲/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۵-۱۷۷۴]

←ملکات انسانی ≻ عشره کامله

● **ملک جمشید و طلسم آصف برخیا و حمام بلور** / داستان / فارسی

malek jamšīd va telesm-e āsef-e barxīyā va hammām-e bolūr

شیرازی، محمد علی،- ۱۳۵۰ قمری

šīrāzī, mohammad ʻalī(- 1932)

داستان یکی از شاهزادگان هندی به نام ملک جمشید وطلسم حمام بلور است.

چاپ: ایران، بنگاه مطبوعاتی فهم (کتابفروشی خاور)، ۱۳۲۷ شمسی، با انشاء و تصحیح پدر فهیم، سنگی، وزیری کوچک، ۱۵۰+۲ص،اردیبهشت ۱۳۲۷ش/(نشریه نهم)، مصور

[فهرستواره منزوی ۴۷۸/۱]

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۸۶۰

آغاز: قسمت خود می‌خورند منعم ودرویش ×× روزی خود می‌برند پشه وعنقا / حاجت موری به علم غیب بداند ×× دربن چاهی به زیر صخره صما؛ **انجام:** وامیران راخلعت داده ومالیات هفت سال شهر را برخلایق ورعیت بخشید وبه عدل وداد ورعیت پروری مشغول گردید شب وروز به عیش وعشرت پادشاهی به سر می‌برد تاآن که سپاه مرگ شهر بند وجودش را مسخر نموده وهادم الذات بر ایشان بتاخت

خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم فریدنی، تا: ۱۲۹۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ نسخه اصل است که برای چاپ اصلاح شده؛ جلد: گالینگور، ۳۱۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۱۱۴]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۵۲۹

آغاز: اخبار چنین روایت کرده اند که درشهر [...] پادشاهی بود عاقل وعادل رعیت پرور اما فرزندی نداشت شبی دربستر خواب با خود درفکر شد که آیا بعد ازمن؛ **انجام:** ای برادر که جاوید نیست زدنیا و وفادرای امیر نیست نه بر باد رفتنی سحرگاه وشام سریرسلیمان علیه السلام.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۰۰گ، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۱۱۴]

● **ملک زاده و سیف الملوک** / داستان، شعر / فارسی

malek-zāde va sayf-ol-molūk

به نظم فارسی. گویا از محمد میرزا پیر علی لکهنوی. جز داستان منثور سیف الملوک بدیع الجمال.

[نسخه‌های منزوی ۲۹۳۱ و ۳۷۲۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۶۴۱/۱

آغاز: الهی غنچه امید بگشای ×× گلی از روضه جاوید بنمای / سرنامه بنام آن خداوند ××که دلها را به دلها کرد پیوند؛ **انجام:** به قرآن خود گفته بود یا ای اله یقین لاتقنطوا من رحمة الله

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱ شعبان۱۳۰۳ق؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۹۹گ (۱پ-۹۹ر)، ۱۴سطر(۹×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۷-۴۴۲]

● **ملک شاه سلجوقی** / تاریخ /فارسی

malek šāh-e saljūqī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۶۶۰/۹

خط: نستعلیق، کا: اقبال آشتیانی، عباس، بی‌تا؛ ۱۷گ، قطع: ربعی [ف: ۱۷-۱۸۸]

● **ملک ضورس** / کیمیا / فارسی

molk-e zūres

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۱۲۴

آغاز: بسمله اما بعد این رساله ایست در عمل مکتوم حکما بدانکه مرموز حکماء بر عالم ظاهر؛ **انجام:** در این هنگام ترکیب اول که نامیده میشود معدن و از اینج کرده اند حکما گفتگو را و طرح کرده اند.

خط: نسخ خوش، کا: رجبعلی ابن عبدالله، تا: ۱۲۷۷ق؛ خریداری

از امرالله صفری؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۱۰۱ر-۱۰۲پ)، ۱۷سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [رایانه]

● **الملک فی تدبیر الملوک = کتاب الملک** / کیمیا / عربی

al-mulk fī tadbir-il mulūk = k.-ul mulk

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

وابسته به: الملک فی علل الطلسمات؛ جابر بن حیان (۱۲۰-۱۹۸) در اعمال صنعت (کیمیا) به دو روش: اول آسان که پادشاهان بتوانند آنرا انجام دهند؛ دوم اعمالی جوانی که حکما برای ملوک انجام می‌دادند.این دو روش بدانجهت انتخاب شده چون پادشاهان، وقت کافی برای اعمال مشکل ندارند. آن‌گونه که از منابع استفاده می‌شود مؤلف جز این رساله، رساله دیگری با همین نام «ملک»دارد که غیر از رساله حاضر می‌باشد.

آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد فان هذا الکتاب من بین الکتب خاصة خصصناه من التدابیر بنوعین ...

انجام: و بواطنها من عبیده و تلامیذه و اذ قد انتهینا القول الی هذا المکان فلیکون آخر هذا الکتاب

چاپ: پاریس، مطبعة فول غایتینة، ۱۴ص، ۱۹۲۸م.

شروح و حواشی:

۱- شرح الکتب الثلاثة؛ دمشقی، خالد بن یزید (-۱۸۵)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۲۸/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: اصفهانی، ۳ص (۱۰۳-۱۰۵)، ۱۹سطر (۹/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [ف: ۶-۶۶۹]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۶۷/۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲گ (۸۱ر-۸۲پ)، اندازه: ۱۵/۶×۲۳/۲سم [ف: ۶-۴۵۲]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۷۱/۱۳

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد نعیم محمد آبادی، تا: ۱۰۸۳ق؛ ۸ص (حاشیه ۱۵۵-۱۶۲)، ۲۵ سطر(۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۴۷۵]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۱۶/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۹۶ق؛ جلد: میشن، ۱۱ص (۱۴۰-۱۵۰)، ۱۱ سطر (۵/۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۰-۱۶۸]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۲/۷۸۶۱-۵۳/۷۱

آغاز: برابر

کا: علی اکبر کرمانشاهی، تا: ۱۸ رمضان۱۱۱۷ق، جا: تهران و مشهد رضوی؛ ۵گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۴-۲۰۲۰]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۱۶/۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵گ (۳۸ر-۴۲ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۸/۵×۱۳/۵سم [ف: ۳۳-۳۹]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۳۲/۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ریز، کا: بهائی بن احمد عاملی کاظمی، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوایل قرن ۱۳؛ مصحح، محشی با نشان «بهائی» و غیره، رکابه‌دار؛ ۲گ (۵۸-۵۹)، ۴۹سطر، اندازه: ۸×۱۷سم [ف: ۳۲-۸۱]

۸. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۳۲۷/۵

بی‌کا، تا: قرن ۱۳[نشریه: ۲-۱۱۱]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۳۲/۶

آغاز: برابر**انجام:** و التکریر لا معنی له و السلم. و المسئلة الثانیة هو قولنا انا لم نذکره و هو کتب الفلسفة فاعلم ذلک و ما فیه و لم قلنا و اذ قد اتینا علی جمیع ما وعدناه به فلیکن هذالفصل، تم کتاب الملک. الحمدلله رب العالمین و صلی الله ...

خط: نستعلیق، کا: صفا لواسانی، علی محمد، تا: ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج نارنجی، ۴گ (۲۰۱-۲۰۴پ)، ۲۳سطر(۱۰/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۱۴-۱۶۱]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۴۶۵/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ (۴۰پ-۴۳ر)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۹-۴۲۰]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۸۴/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر، تا: ۱۲۶۶ق[رایانه]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۱۶/۴

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۲۷۰ق، جا: تهران؛ جلد: مقوایی، ۶گ (۸۱پ-۸۶ر)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۹-۳۲۱]

۱۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۴۹۶/۱۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق، جا: کربلا؛ ۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف مخ: ۱-۳۸۷]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۸۷/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی ذهبی تهرانی، تا: ۱۳۰۴ق؛ ۷گ (۵۲پ-۵۸ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۰/۹سم [ف: ۶-۲۷۵]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۰۱/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۳گ (۳۴ر-۳۶پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴/۱×۲۰/۸سم [ف: ۶-۲۸۸]

۱۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۰۲ض

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۲۲۵پ-۲۲۷پ)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲-۴۶۹]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۰۰/۴

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷ص (۱۷-۲۳)، ۱۶ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۵۵۲]

● الملک فی علل الطلسمات / کیمیا / عربی

al-malak fī ʻilal-l-it ṭilismāt

جابر بن حیان، ۱۲۰ - ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

الملک که در طلسم است و ریشه آنرا از فرشته می‌داند از اینرو آنرا «کتاب الملک» نامیده است. وی می‌گوید طلسم پایه علم ناموسی و معجزه‌ها است و بنیاد آن تقریب است چه فیلسوفان چون به آسمان‌ها نمی‌رسیدند به طلسم پرداختند. طلسم نیرنگ است و با آن آنچه که درباره آسمان‌ها می‌خواهند می‌کنند و مانند خواص جانوران است و بر پایه مماثله و مقابله نهاده شده است. جابر دو بحث طلسم و اکسیر را با هم می‌آمیزد و به سوی فلسفه برمی‌انگیزد و به سید خود سوگند می‌خورد. در آن از «مائة و اثنی عشر فی الصنعة» او یاد می‌شود. (دانش پژوه)

آغاز: بسمله الحمدلله الملک مالک الدنیا و الآخرة الجواد الکریم اعلم ایها القاری لشیء من هذه الکتب اضمنا ان نذکر فی کتابنا هذا علل لطلسما و کیف هی ...

چاپ: هند، بمبئی، ملک الکتاب شیرازی، به اهتمام میرزا محمد ملک الکتاب شیرازی

[تاریخ التراث العربی، فؤاد سزگین ۳۸۴/۴؛ ریحانة الادب: ۱۱۲/۵؛ میراث مشترک ایران و هند: ۲-۵۶]

شرح و حواشی:

۱- الملک فی تدبیر الملوک = کتاب الملک؛ جابر بن حیان (۱۲۰-۱۹۸)

۲- اغراض کتاب الملک؛ جابر بن حیان (۱۲۰-۱۹۸)

۳- شرح الکتب الثلاثة؛ دمشقی، خالد بن یزید (-۱۸۵)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۲۸۱/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اذ قد اتینا علی جمیع ما وعدنا به ولیکن هذا الفصل آخر الکتاب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱- قرن۱۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۹ص(۲۰۱-۲۰۹)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۴۷/۲-۱۱۶]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۳۲/۲۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** وانا اعلمک العلم مکشوفاً ولکن یکون مبدأ فاجمعه انت و السلام.

خط: نسخ ریز، کا: بهائی بن احمد عاملی (کاظمی)، تا: اواخر قرن ۱۲ یا اوایل قرن۱۳؛ رکابه‌دار؛ ۲گ (۵۴-۵۵)، ۶۲سطر، اندازه: ۸×۱۸سم [ف: ۳۲-۷۸]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۰۶/۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و انا علمک العلم مکشوفا ولکن یکون مبدا، فاجمعه انت و السلام. تم کتاب الملک. اغراض کتاب الملک، اعلم ان اغرض هذا الکتاب ... والسلام و الحمدلله وحده و هو حسبنا و نعم الوکیل

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مشین، ۵ص (۴۰۹-۴۱۳)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۹-۲۶۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۸۴/۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اذ قد اتینا علی جمیع و عدنابه فلیکن هذا الفصل آخر الکتاب و الله الموفق للصواب

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر، تا: ۱۲۶۷ق؛ واقف: محمد ایرانی، ۱۳۵۰[رایانه]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۶۹۴/۲۰-۳۴/۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** وانا اعلمک العلم مکشوفاً ولکن یکون مبدء فاجمعه انت والسلام تم کتاب الملک

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۴۲]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۱/۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و انا اعلمک العلم مکشوفا ولکن یکون مبدو فاجمعه انت و السلام. تم کتاب الملک.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جا: حیدرآباد؛ ۴گ(۶۳پ-۶۶ر)[ف: ۴-۱۰۲۳]

←ملکم خان > گزارش میرزا ملکم خان

● ملکوت المعرفة فی اسرار الولایة / عرفان و تصوف / عربی

malakūt-ul maʻrifa fī asrār-il wilāya

میرزا بابا شیرازی، ابوالقاسم بن عبدالنبی، ۱۲۱۲؟ - ۱۲۸۶ قمری

mīrzā bābā šīrāzī, ab-ol-qāsem ebn-e ʻabd-on-nabī (1798 - 1870)

وابسته به: خطبة البیان؛ منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول (-۴۰ق)

اهداء به: ناصرالدین شاه قاجار

تاریخ تألیف: ۱۲۸۱ق؛ محل تألیف: تهران

شرحی است مختصر عرفانی و ذوقی بر «خطبة البیان» امیرالمؤمنان حضرت علی علیه السلام که به خواهش مستوفی الممالک و به نام ناصرالدین شاه قاجار در برگشت از مشهد رضوی و اقامت موقت سه ساله در تهران به سال ۱۲۸۱ق نگاشته است. ضمناً در همین اقامت موقت در تهران مؤلف احادیث شریف دیگری مانند حدیث حقیقت کمیل و حدیث مفصل را نیز شرح کرده است.

چاپ: رساله در مطبعه احمدی چاپ شده است.

۱. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۶۳۳

کامل؛ خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن مصطفی خادم مطبعه مبارکه احمدیه، تا: شنبه ۱۱ جمادی الاول۱۳۴۴ق؛ مجدول؛ واقف: میرزا ابوالحسن حافظ الکتب، بهمن ۱۳۳۸؛ جلد: گالینگور، ۱۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: -۶۵۸]

۲. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۷۸۱/۱

آغاز: آغاز دیباچه: الحمدلله العلی الوهاب الودود الحمید.آغاز متن: هوی قدیم احد لایزال؛ **انجام:** سالکان این صراط مستقیم- در ره دنیا و دین میآین مقیم {کذ}.

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ در حواشی اوراق یادداشت‌هایی به تاریخ شوال ۱۳۴۳ به قلم احمد تبریزی معروف به وحیدالاولیاء کتابت شده؛ واقف: وحیدالاولیاء، ۲۷ رجب ۱۳۷۹؛ جلد: میشن، ۱۳۰گ (۱-۱۳۰)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: -۶۵۷]

● **ملکیة** / اخلاق / فارسی

molkīye

مهماندار، بهرام بن حیدر، ق ۱۰ قمری

mehmāndār,bahrām ebn-e heydar (- 16c)

اهداء به: ظهیر الدین محمدبابر شاه (۹۳۲-۹۳۷ق)

در دو «فصل» ساخته است: ۱. آداب ملوک، در دو باب «تمهید- تقسیم سیاست»؛ ۲. دو باب وصایای ارسطاطالیس وصایای افلاطون، گرفته از اخلاق جلالی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۱۸

آغاز: الحمدلله الذی اظهر آثار الوزارة فی وجوه الانام؛ **انجام:** این چند کلمه را بهرام بن حیدر مهماندار به جهت سهولت حفظ از اخلاق جلالی انتخاب نمود و السلام.

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین کشمیری، تا: ۱۰۱۳ق؛ مجدول، با سرلوح؛ تملک: محمد ابراهیم در ۱۱۵۷ که آقا سید حسین بیکابه او بخشیده و او آنرا انتخاب جلالی نامیده؛ جلد: میشن مذهب، ۲۶گ، ۹سطر(۴×۹)، اندازه: ۹×۱۵سم [سنا: ف: ۱-۲۵۰]

● **الملکیة فی تحقیق الدائرة الارتفاع** / هیئت / عربی

al-malakīya fī taḥqīq-id dā’irat-il irtifā‘

الغ بیک، محمد بن شاهرخ، ۷۹۶ - ۸۵۳ قمری

oloq beyk, mohammad ebn-e šāhrox (1394 - 1450)

شروح و حواشی:

۱- شرح دائرة الارتفاع؛ جوانی، سعید بن عبدالرحیم

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۸۷۷/۱۳

آغاز: الحمد لله الذی رفع السماء بغیر عمد ...

بی کا، بی‌تا؛ ۳ص، قطع: رقعی[ف: -۳۲۳]

● **الملکیة و التصرف** / فقه / عربی

al-milkīya wa-t taṣarruf

میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱ - ۱۲۳۱ قمری

mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739 - 1816)

آغاز: بسمله. السؤال اذا کان الملک فی التصرف خالد و لدو زید و یدعی عمرو علی زید ان هذا ملکی و قد تصرفت فیه بغیر حق ثم اعطیته ولدک لمصلحة امرک ...

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۱۵۸/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو سماع هذه الدعوی مرة اخری، تمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۰گ (۱۰۶پ - ۱۱۵ر)[ف: ۵-۴۴۰]

۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۶۶۹/۱۱

بی‌کا، تا: ۱۲۱۴ق، جا: مشهد رضوی؛ قطع: خشتی[ف: -۲۹۲]

● **الملل و النحل** = **ملل و نحل شهرستانی** / ادیان و مذاهب / عربی

al-milal wa-n niḥal = melal va nehal-e šahrestānī

شهرستانی، محمد بن عبدالکریم، ۴۷۹؟ - ۵۴۸ ؟ قمری

Šahrestānī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-karīm (1087 - 1154)

اهدا به: مجدالدین ابوالقاسم علی بن جعفر موسوی نقیب

تاریخ تألیف: ۵۲۱ق

ملل و نحل یکی از شعب علوم عقل و نقلی است و حاوی برگزیده‌ترین نظریات این فن در مسائل مهم فلسفی دینی می‌باشد و کتاب شهرستانی یکی از کتب مهم در این موضوع است و خود او در مقدمه می‌گوید: قصد من از تدوین این کتاب بیان عقیده متدینین و نشان دادن آراء منتحلین می‌باشد. او قبل از ورود در متن پنج «مقدمه» می‌آورد: ۱. بیان اقسام عالم؛ ۲. تعیین قوانینی که تعدد فرق اسلامی بر آن بنا نهاده شده است؛ ۳. در بیان اول شبهه‌ایکه واقع شده است؛ ۴. بیان اول شبهه‌ای که در ملت پیدا شده است؛ ۵. علل و جهاتی که ترتیب این کتاب را پیش آورده است.خواجه افضل الدین صدرالدین ترکه مقتول در ۸۵۰ق این کتاب را به فارسی ترجمه کرده و «تنقیح الادلة و العلل فی ترجمه کتاب الملل و النحل» نامگذارده است. بار دیگر مصطفی خالقداد هاشمی به سال ۱۰۲۰ق در هندوستان به فارسی نقل کرده و «توضیح الملل» نامیده است. نوح بن مصطفی (-۱۰۷۰ق) به ترکی عثمانی و «تئودورهار بروکر» آن را به زبان آلمانی ترجمه و در سال ۱۸۵۰ میلادی چاپ کرده است.

آغاز: الحمدلله حمد الشاکرین بجمیع محامده کلها ... و الصلوة علی سید المرسلین محمد المصطفی و علی اله الطاهرین ... قال

الشیخ العلامه محمد بن عبدالکریم الشهرستانی لما وفقنی الله تع لمطالعه مقالات اهل العالم من ارباب الدیانات و الملل و الاهوآء و مواردها و اقتناص او انسها و شواردها.

انجام: فمن صادف فیه خلافا فی النقل فاصلحه اصلح الله عزوجل حاله و سدد اقواله و افعاله و الحمدلله وحده و صلوته علی سیدنا محمد و آله و صحبه انه جواد کریم.

چاپ: مشار عربی، ص۹۰۱؛ایران، تهران، ۱۲۸۸ق، سنگی، خشتی، ۲۸۸ص؛ مصر، قاهره، مکتبة الحسین، ۱۹۴۹ میلادی، تصحیح احمد فهمی محمد؛مصر، قاهره، مؤسسة الحلبی و شرکاؤه، ۱۳۸۷ق، تحقیق عبدالعزیز محمد وکیل؛هند، چاپخانه عنانیه، ۱۲۶۳ق، سنگی

[الذریعة ۲۲۰/۲۲؛ معجم المؤلفین ۱۸۷/۱۰؛ کشف الظنون ۱۸۲۰/۲-۱۸۲۱؛ ریحانة الأدب ۲۷۲/۳؛ دنا ۹: ۱۲۶۳-۱۲۶۲ (۵۲ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- تنقیح الادلة و العلل فی ترجمة کتاب الملل و النحل؛ ترکه اصفهانی، افضل الدین محمد (-۷)

۲- الملل و النحل (ترجمه)؛ رومی، نوح بن مصطفی (-۱۰۷۰)

۳- الملل و النحل (منتخب)؛ نصیری طوسی، محمد تقی بن عبد الحسین (-۱۱)

۴- توضیح الملل؛ هاشمی، مصطفی بن خالقداد (-۱۱)

۵- جواب مفتی الحنفیة ببغداد = شرح مقدمة الحسابیة؛ رشتی، کاظم بن قاسم (۱۲۱۲-۱۲۵۹)

۶- الاستیفاء؛ کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم (۱۲۲۵-۱۲۸۸)

۷- حاشیة المقدمة الخامسة من الملل و النحل؛ کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم (۱۲۲۵-۱۲۸۸)

۸- نقاوة الملل و طراوة النحل رودرآوری، عبدالوهاب

۹- الملل و النحل (منتخب)

۱۰- فهرست ما فی الملل و النحل للشهرستانی

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۱۸

آغاز: ... واعطیکل اهل کل اقلیم حظه من اختلاف الطبایع و الانفس التی تدل علیها الالوان و الالسن و منهم من قمهم بحسب الاقطار الاربعظ الشرق و الغرب و الجنوب و الشمال و وفره علی کل قطر حصه من اختلاف الطبایع و بتاین الشرایع؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن۶، احتمالاً در حیات مؤلف؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۲۵۱گ، ۲۱سطر (۸/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳۲-۷۳۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۹۱عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: اسکوریال - مادرید، ش ۱۶۰۱(فهرست خطی عربی اسکوریال ۱۵۳/۳)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره ربیع الاول۶۸۶ق؛ مصحح؛ تملک: محمد بن صفر ... بن جمال الدین حنفی به تاریخ ۱۳ رجب ۸۰۲ق؛ ۲۴۱گ، ۲۰سطر[عکسی ف: ۲-۸۰]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ محشی؛ واقف: فاضلخان؛ جلد: مقوا، ۱۶۰گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۱-۴۰۰]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: نیمه نخست قرن ۷؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، مقابله شده[میراث شهاب: س۷ش۱-۲-۲۶]

۵. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: احتمالا اوایل قرن ۷؛ نسخه ناقص [میراث اسلامی: ۵-۶۱۷]

۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۸۱۰

خط: نسخ، کا: ابوالوفاء بن سعید بن محمد بن محمود، تا: دوشنبه ۴ شعبان۷۹۹ق؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۶۱گ، ۱۷ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۵-۶۵۱]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۸۱۸

بی‌کا، تا: قرن ۹[د.ث. مجلس]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۸۱۱

آغاز: و من ذلک الفلاسفه الفلسفه بالیونانیة محبة الحکمة؛ **انجام:** سوی کلمات یسیره و ربما راوا فیها رای افلاطن و المتقدمین.

این نسخه بخش آخر در آراء و پندارهای فلاسفه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۰؛ جلد: مقوا، ۵۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۱-۴۰۲]

۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۶۸۶

از نیمه دوم جلد اول تا اواسط خطابیه از غالیه تا اواخر جلد دوم الباهودیه از فصل دوم در اصحاب روحانیات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۱۱۳گ، ۲۳ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲/۴×۲۰/۵سم [ف: ۲-۷۹۶]

۱۰. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: ۹۱۱ق؛ مصحح، مقابله شده[نشریه: ۷-۵۲۳]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۷

آغاز: و غلط و انفرد عن اصحابه بخمس مسائل الخیاطیة و الکعبیة؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: شیرازی، حبیب الله بن محمد، تا: ذیحجه۹۶۲ق؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۲۵گ، ۱۹سطر (۹/۵×۱۹)، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۳-۶۲۲]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۶۴

آغاز: الملقب بالمردار تلمیذ بشربن المعتمر و یسمی رأس المعتزلة و امتاز عن أصحابه بثلاث مسائل

خط: نسخ، کا: مصطفی بن عبدالله بن مصطفی بن عیسی القره غلنلوی دربستان رباط کرمان از توابع دشت قبچاق، تا: ۱ محرم۹۶۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۴۱گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۳۶۹]

۱۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۳۷۶

آغاز: بسم الله، رب انعمت فرد الحمدلله حمد الشاکرین؛ **انجام:** و الله حسبنا و نعم المعین ×× انه ارحم الراحمین.

خط: نسخ، کا: محمد بن احمد الشهیر بالرونقی، تا: ۳ جمادی الاول۹۷۲ق؛ ۱۵۸گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [نشریه: ۱۳-۳۹۳]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۸۴۲

آراء نظام و ابن سینا تا حکماء هند؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۵۵گ، ۲۰ سطر(۸×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱۶-۳۷۹]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۸۳۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملکی به تاریخ غره صفر ۱۰۹۴ق و تملک: سبز علی بن شمس علی همدانی؛ جلد: تیماج، ۱۷۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۲۵-۱۶۰]

۱۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۲۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ تملک: ابوالقاسم بن محمد علی کاشانی مورخ ۱۲۷۶؛ جلد: تیماج، ۱۷۰گ، ۲۶ سطر (۷/۵×۱۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱-۵۷۸]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۶۲۶

همان نسخه بالا[نشریه: ۵-۱۰۰]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۱؛ ضمیمه: صدر نسخه ضمن ۱۷ صفحه «رساله در ملل و نحل» صفحه‌های اول آن افتاده است و مؤلف آن شناخته نشد، آغاز موجود: «الناجیة قال اهل السنة و الجماعة قیل و من اهل السنة و الجماعة قال ما انا علیه الیوم و اصحابی»، انجام: «حکماء الهند الذین تلقوا الحکمة من تلمیذ فیثاغورس الجلهکیه الاکبوا طریه و صلی الله علی محمد و آله اجمعین»؛ واقف: سید جلال الدین طهرانی؛ جلد: تیماج، ۳۱۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۱-۴۰۱]

۱۸. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۲۸۰

از «من له شبه کتاب» است تا «اصحاب التناسخ»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ تملک: فرهاد میرزا پسر ولی عهد در ۲۸ جمادی الاول ۱۲۹۰؛ جلد: تیماج، قطع: ربعی[نشریه: ۳-۴۲۶]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فنفذ الیهم واحدا ... الحکماء فنضلوه بالنظر.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۱؛ افتادگی: انجام؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری؛ جلد: مقوا، ۲۸۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۱-۴۰۱]

۲۰. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۷۴ - ج

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۲۰گ، ۲۱سطر(۸×۱۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: -۴۷۹]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد بن امیر مؤذن، تا: جمادی الثانی ۱۰۳۱ق، جا: بغداد، برای مصطفی چلبی؛ واقف: نادرشاه افشار، ۱۱۴۵؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج، ۱۴۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۰×۲۲سم [ف: ۱-۲۳۷]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد شریف بن محمد، تا: ۱۰۳۷ق؛ مهر: ناصر الدین شاه؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۳۷۰گ، ۱۷ سطر (۴/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۷-۱۴۳]

۲۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۲۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۰۵۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۸۴گ، ۱۹ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱-۵۷۸]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۶۲۵

همان نسخه بالا[نشریه: ۵-۱۰۰]

۲۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۶۳۸

خط: نسخ، کا: حبیب الله بن محمد شیرازی، تا: ذیقعده۱۰۶۰ق؛ مهر: «عبده علی رضا»، «الواثق الراجی عبده محمد رضا»؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۲گ، ۲۱ سطر (۸×۱۹/۵)، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۳-۸۰۴]

۲۵. یزد؛ فرهمند، محمد علی؛ شماره نسخه: ۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۰ رمضان۱۰۷۵ق؛ مصحح؛ قطع: وزیری[نشریه: ۴-۴۶۴]

۲۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۶۶۰-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: ثلث، کا: عبدالحی، تا: اوایل ذیحجه۱۰۸۱ق؛ یادداشت خرید «اسدالله» از «جناب شیخ محمد امیر»؛ تملک: محمد مسیح مازندرانی، محمد بن امیر احمد؛ ۳۴۷ص، ابعاد متن: ۲۰/۵×۲۴، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۷۷]

۲۷. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۷۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد خلیل بن عبدالله، تا: ۱۰۸۲ق؛ مصحح؛ تملک: مهر: «ابراهیم الحسینی۱۳۲۵» (بیضی)، محمد معین بن محمد رضی؛ ۲۱۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۲-۳۷۶]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد مفید شریف قمی، تا: ۵ ذیحجه ۱۰۸۵ق؛ واقف: نائینی؛ ۱۳۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۴-۲۵۷]

۲۹. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ جلی خوش، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۰۸۸ق؛ مجدول، مهر: «مشیرالسلطنه - علی اکبر بن حسین الحسینی»؛ کاغذ: خانبالغ، جلد: چرم، ۵۰۸ص، ۱۶سطر، اندازه: ۲۵/۵×۳۳/۳سم [ف: ۱-۱۰۰۲]

۳۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ در ۱۲۸۷ توسط شیخ محمد فخرالعلما و به دستور نواب معتمد الدوله این نسخه مقابله و تصحیح شده؛ تملک: میرداماد، احتشام الملک به تاریخ ۱۲۸۶ق در دارالمؤمنین کاشان و پدرش فرهاد میرزا ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۸۷ق؛ مهر: «عبدالغفار رضوی ۱۰۹۲» (بیضی)، عبدالحی بن امیر سید محمد رضوی «عبدالحی رضوی ۱۱۱۵» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۵۵گ، ۴۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۲۶-۴۵۸]

۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۴۸۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: «رضا بالله ۱۱۳۳» (بیضی)، «محمد رضا ۱۱۴۷» (بیضوی)؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۸۱؛ کاغذ: کشمیری، جلد: مقوا، ۳۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۸سم [اهدائی رهبر: ۸-۴۶۵]

۳۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: محمد شفیع؛ جلد: تیماج، ۵۲۱ص، ۲۱و۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [ف: ۱۰-۹۱۶]

۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد، تا: ۱۱۲۹ق؛ مجدول؛ ۲۱۸گ، ۲۳ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۷-۱۲۵]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۲۴/۲۱

آغاز: فی بیان تقسیم اهل العالم جملة مرسلة من الناس من قسم اهل العالم بحسب الاقالیم؛ **انجام:** فیظر بالجوار بقربه و یدخل فی غمار جنده و حزبه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۷گ (۲۳۱-۲۷۷)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۰×۲۱/۵سم [ف: ۲۸-۳۳۲]

۳۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۷۰۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با یادداشتی از عباس قلی سپهر به سال ۱۳۳۰ق که کتاب بعد از پدرش به ارث به او منتقل شده با مهر: «مشیر افخم عباس قلی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۳۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۸-۲۱۶]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۵۳ ط

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: میرزا سلیمان پسر مرحوم حجة الاسلام بروجردی؛ مهر: «عبده جلال الدین» (بیضی)؛ جلد: مقوا، ۶۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۴/۲-۱۱۹]

۳۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۸۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، تا: ۱۲۳۰ق؛ مصحح؛ ۱۷۱گ (۳۳پ-۲۰۳)، ۲۳سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [رایانه]

۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۲۷۲-۳۱/۱۵۲

آغاز: والناجیة ابدا من هذه الفرق فی کل ملة واحد قال الله تعالی وممن خلقنا امة یهدون الی الحق وبه یعدلون من ذلک المسلمون القائلون بالدین الحنیفی؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن حسین حسینی قمی، تا: شنبه ۲۱صفر۱۲۵۶ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج، ۱۴۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۴۳]

۳۹. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۸۶ فرخ

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۱ رجب۱۲۶۲ق؛ تملک: رجبعلی ولد آخوند ملااحمد شعرباف؛ جلد: تیماج، ۱۶۵گ، ۲۴ سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۲۳۳]

۴۰. تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه: ۹۶

آغاز: بسم ... الحمد ... فهرست مافی کتاب الملل و النحل من المذاهب و الآراء علی نهج التاریخ و طریق؛ **انجام:** و سدد اقواله و احواله و هو حسبنا و نعم الوکیل قد وقع الفراغ (در اصل: الفراق) من تحریر هذه النسخة الشریفة من اقل تراب خاک ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر۱۲۶۳ق؛ مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۱۶۷گ، ۲۱سطر(۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: -۷۸]

۴۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۷۹

خط: نستعلیق، کا: حبیب الله، تا: شنبه ۵ذیقعده۱۲۶۵ق، برای ملا محمد تقی کاشانی؛ جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۲۲سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۰-۱۵۶۹]

۴۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۶۱/۳-۶۲۷۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق؛ مهر: محمد بن محمد کاشانی؛ جلد: تیماج، ۱۹۰گ، ۱۸سطر، قطع: وزیری[آستانه قم: -۱۷۴]

۴۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۱۰/۱-۴/۸۰

آغاز: بسملهرای سقراط بن سفر نیسوس الحکیم الفاضل الزاهد من؛ **انجام:** ویدخل فی غمار جنده وحزبه هذاما وجدته من مقالات اهل العالم ونقلته ما وجدته قدتم کتاب الملل والنحل

خط: نسخ، کا: محمدرضا بن عبدالجلیل حسینی، تا: شنبه ۲۷ ذیحجه ۱۳۳۰ق؛ ۱۱۵گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۴۳]

۴۴. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا[دلیل المخطوطات: ۱-۱۶۴]

۴۵. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا[ف: -۳۸]

۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۹۰/۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۶۹گ (۱۷پ-۱۸۵پ)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۲۶-۴۷۶]

۴۷. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۸۷/1

آغاز: بسمله – اول الحکماء ابوالبشر آدم علیه السلام و کان فی اول الدور الاول بعد خراب المسکون بالطوفان؛ **انجام:** قال ارسطاطالیس کرومن الایام احلام و غذاوها اسقام و آلام را قال

المتبی (کذا) هون علی بصر ... منظره فانما یقظات العین کالحلم ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۶۵ص، ۱۷سطر(۴/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۲-۸۳]

۴۸. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۶۳۸/۴
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام[ف: -۱۱۷]

۴۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۸۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «محمد علی بن الحسین الحسینی» (بیضی)؛ در حاشیه بعضی از صفحه‌ها غزلیاتی است از میرزا حسن شیخ الاسلام، کتاب را علی بن محمد عاملی (نوه شهید دوم) تصحیح نموده و خطش در صفحه آخر مشهود است؛ جلد: تیماج، ۲۱۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۲-۳۹۵]

۵۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۳۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو حسبنا و نعم الوکیل و نعم النصیر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲۸گ، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۴-۲۵۸]

۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۴
آغاز: العالم جمله من الناس من قسم اهل العالم بحسب الاقالیم سبعه؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۸۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۰سم [ف: ۱-۲۳۸]

۵۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۱۴۸
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: محمد عسکربن حاجی حسینخان متخلص به الفت با مهر «عبده عسکر» (بیضی)، اسد الله بن حسینقلی قمی ۱۳۵۳؛ ۱۲۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: -۸۳]

۵۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۸۱۹/۷
مقداری از ملل و نحل ظاهرا شهرستانی؟؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رقعی[ف: -۳۱۱]

۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۰۹۷
آغاز: وقعت فی المسئلة و کیفیة انشعابها و من مصدرها و من مظهرها؛ **انجام:** بعد الاقرار بالمساء و النماسک المنتظرون ... بالله و جل القابلون بان
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام[رایانه]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۱۵۵
آغاز: در باب کمیت طرق مذاهب بنی آدم؛ **انجام:** و الله اعلم بحقایق الامور تمت
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا[رایانه]

● **الملل و النحل (منتخب)** / ادیان و مذاهب / عربی
al-milal wa-n niḥal (mn.)

نصیری طوسی، محمد تقی بن عبدالحسین، ق۱۱ قمری
nasīrī tūsī, mohammad taqī ebn-e ʻabd-ol-hoseyn(-17c)

وابسته به: الملل و النحل؛ شهرستانی، محمد بن عبدالکریم (۴۷۹-۵۴۸ق)

نصیری بندهایی گزیده از ملل و نحل شهرستانی را در خاتمه اصل نخستین این کتاب گذارده و حواشی هم بر آن نوشته و این حاشیه باید از خود کتاب شهرستانی باشد. نسخه در دو«مقاله» است: مقاله۱. فی الملل من لهم الکتاب او شبه کتاب؛ مقاله ۲. فی اهل الاهواء الذین لایقولون بالشرایع و الاحکام الدینیة.

آغاز: للاصل الاول الذی فی الناموس من کتاب لب الالباب فی الملل و النحل التی لا یخل من الخلل مقدمة اعلم ان الناس یتفرقون علی فرق و لما کان کتاب الملل و النحل فی هذا الباب فادرجناه منتخبا بعد ذکر ما فی شرح المقاصد ... (در اینجا شش سطری از خاتمه شرح مقاصد آمده است) هذا منتخب کتاب الملل و النحل المنسوب الی محمد الشهرستانی بسمله. حمد ... و بعد فهذا فهرست کتاب الملل و النحل التقطه محمد تقی بن عبدالحسین النصیری و رتبه. و حاشیته و هو یشتمل علی مقالتین: المقالة الاولی فی الملل ای من لهم کتاب او شبه کتاب المقالة الثانیة فی اهل الاهواء و النحل ... اما المقالة الاولی. فهی تشتمل علی بابین (المقالة الثانیة یشتمل علی اربعة ابواب)

انجام: بجوایز نفیسة و هدایا کریمة تم انموذج الملل و النحل لمحمد الشهرستانی علی ید ... محمد تقی بن عبدالحسین النصیری ... بتاریخ ۹ شهر جمادی الثانی ۱۰۷۳ بارس ئیل الترکی ببلدة اصفهان حمیت عن الحدثان تم الاصل الاهم الاعظم و المجلد الاقدم من کتاب لب الالباب فی ذی قعده سنة ۱۰۷۴ بدار السلطنة اصفهان

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۱۱۱/۲۳ - ب
آغاز و انجام: برابر؛ تمت خلاصة الرسالة و اقول لا یخفی: ان هذه الاقسام بعضها من جملة بعض و بعضها لا، و ان من العجب ذم الناس باللباس و حصر معنی الصوفی بالصوف، و لم لا یجوزان یکون من الصفاء، فالصوفی لیس بمذموم بل خلاف الشرع و رذالة الاخلاق مذموم، سواء سمیته صوفیا او حکیما او فقیها متشرعا بالظاهر. و هذه الطوائف ان کانوا مردودین فلان هذه المذاهب و الاخلاق مردودة، کما ان النصرانیة و المجوسیة مردودظ. و کما یجوز ان یکون الصوفی نصرانیا او مجوسیا یجوزان یکون شیعیا. فالصوفی لیس بمذموم الامن جهة مذهبه. و التصوف لیس ال مذهب بل التخلق بالاخلاق الجیدة العقلیة، و الخلق غیر ال مذهب، مع ان تفرقة الفرق باربعة اقسام حکماء مشائیا و اشراقیا و المتکلمین و الصوفیة مشهور. و عقیدتنا ان هذه الرسالة لیست من الشیخ الاردبیلی الذی هو من کبار مشایخنا، لانها عاریة من التحقیق و عبارته لیست کما یلیق. حرر بتاریخ ۱۰ شهر ذی حجة الحرام سنة ۱۰۷۳ فی اصفهان (۳۲۱پ، پس ازین در ۳۲۲ر -۳۲۳پ مطالب پراکنده عربی و فارسی و شعر است.

کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۷۳ق؛ ۱۶گ (۳۰۶پ-۳۲۱ر) [ف: -۴۴۷]
تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۷۷/۲۳-عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۲-۲۶۴]

● **الملل و النحل (منتخب)** / ادیان و مذاهب / عربی
al-milal wa-n niḥal (mn.)
وابسته به: الملل و النحل؛ شهرستانی، محمد بن عبدالکریم (۴۷۹-۵۴۸ق)
گزیده‌ای است از ملل و نحل شهرستانی از سرگذشت عیسی بن صبیح مردار تا دین هند.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۱۶/۱
خط: نسخ، کا: عاملی، محمد بن علی، تا: قرن ۸؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۰گ (۱پ-۱۰پ)، ۲۳سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۱۸/۵سم [ف: ۸-۵۳۰]

● **الملل و النحل** / ادیان و مذاهب / عربی
al-milal wa-n niḥal
یمنی، احمد بن یحیی، ۷۷۵ - ۸۴۰ قمری
yamanī, ahmad ebn-e yahyā (1374 - 1437)
این رساله کوتاه در خصوص مذاهب و فرقه‌های گوناگون نگاشته شده و از کتاب‌های مهم این فن به شمار می‌آید. مؤلف در این رساله مذاهب و فرقه‌های گوناگون را بررسی نموده و برای رعایت اختصار، برخی ازاعلام متن را با علایم اختصاری و با رمز بیان کرده است. این رساله شامل است بر: باب ۱. الفرق الکفریة؛باب ۲. الفرق الاسلامیة.
آغاز: باب الفرق الکفریة، مسئلة و هی سبع تجاهلیة و دهریة و ثنویة و صابیة و منجمیة و وثنیة و کتابیة، مسئلة و التجاهلیة ثلاث، سوفسطائی و هو منکر الیقین فی کل شیء ...
انجام: فالفرقة الناجیة حینئذ من دان باعتقادهم الدینی من هذه الفرق المعتزلة و غیرهم و هو العدل و التوحید و لم یفارقهم فیما یوجب الهلکة.
چاپ: با تحقیق محمد جواد مشکور، دانشکده ادبیات تبریز، سال دهم، ش۲ (تابستان ۱۳۳۸)؛ و چند بار در مقدمه کتاب البحر الزخار ... مؤلف علماء الامصار آمده و به چاپ رسیده
[اعلام المؤلفین الزیدیة، عبدالسلام بن عباس ۲۰۶-۲۱۳؛ کشف الظنون ۱۸۲۱/۱؛ مقدمه کتاب بحر الزخار، صنعا ۱۴۰۹ هـ ۳۶-۵۱؛ الذریعة ۲۲۰/۲۲]
شروح و حواشی:
۱- المنیة و الامل فی شرح الملل و النحل؛ یمنی، احمد بن یحیی(۷۷۵-۸۴۰)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۳۸/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح؛ تملک: محمد علی بن شیخ البلاغی؛ ۸گ (۱پ-۸پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۳-۸۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲/۷۶۰۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۰۴۹ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۹پ-۱۹پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۶-۱۰۱]

● **الملل و النحل** / ادیان و مذاهب / عربی
al-milal wa-n niḥal
استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ - ۱۲۶۳ قمری
estarābādī, mohammad ja‘far ebn-e sayf-od-dīn (1784 - 1847)
در کتاب‌های دین‌شناسی و ملل و نحل دو خبر از پیامبر (ص) یاد کرده‌اند. یکی آن‌که پیروان من ۷۳ گروه خواهند شد و همه آنها گمراهند و به آتش دوزخ دچار خواهند گشت مگر یکدسته که رستگار می‌باشند. دیگر اینکه همه آنها رستگارند مگر یکدسته که به دوزخ می‌روند. در برخی از روایت‌ها آمده که آن یکدسته رستگار پیروان سنت و جماعت هستند. نیز آمده که آن یکدسته گمراه زندیقان می‌باشند. مقدسی در احسن التقاسیم (چاپ بریل به سال ۹۰۶ ص ۳۹) هر دو خبر را یاد نموده است. امام رازی در مفاتیح الغیب (ج ۶ص ۱۹۳) نیز هر دو را آورده و مانا می‌خواهد در آنها شک کند. ابن حزم اندلسی در «فصل» (ج۳ ص ۲۴۸) دومی و خبر «ان القدریة و المرجئة مجوس هذه الامة» را آورده و نادرست دانسته با این‌که او در ابطال قیاس به چنین خبری تمسک نموده بود. متن این خبرها در شماره دسته‌ها و این‌که رستگار یا گمراه کدامند اختلاف دارند. گذشته از این‌که دانشمندان در سند اینها شک کرده‌اند متن آنها می‌رساند که اشعریان و پیروان سنت در برابر اهل رأی و قیاس و معتزلیان و زندیقان از این گونه خبرها ساخته‌اند. در رساله حاضر مذهب‌های فلسفی و فرقه‌های دینی به اجمال شمرده شده و صحبت روایت نخستین روشن گردیده است. گویا از دانشمند محمد جعفر استرابادی باشد. در آغاز دارد که پیش از ارسطو همه فیلسوفان روش اشراقیان داشتند و میزانی برای سنجش فکر در دست نبود تا اینکه او منطق را آورد. (دانش پژوه)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۹/۲
آغاز: بسمله. روی عن النبی ص انهقال ستفرق امتی علی ثلث و سبعین فرقة فرقة ناجیة و الباقون فی النار. بیان ذلک ان اولاد آدم؛
انجام: وامة عیسی علی اثنین و سبعین فرقة هدانا الله الی سواء السبیل ... و آله الطاهرین (کتبه فی ۱۲۴۵)
کا: بسطامی مزجی خراسانی، محمد حسن بن نور محمد، تا: ۱۲۴۵ق؛ ۵گ (۱۱۲ر-۱۱۶پ) [ف: ۳-۶۲۴]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۷۵۵/۲
گویا از محمد جعفر استرآبادی است و در آن حدیث نبوی هفتاد و سه گروه آمده و فرق بر شمرده شده است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۷ر-۸ر)[ف: ۵-۶۵۱]

● **الملل و النحل (منتخب)** / ادیان و مذاهب / عربی
al-milal wa-n niḥal (mn.)
گلپایگانی، محمد تقی، - ۱۲۹۲ قمری
golpāygānī, mohammad taqī(- 1875)

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۲۲/۹
خط: شکسته، نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱-۱۷۴]

● **ملل و نحل (مقاله در ...)** / ادیان و مذاهب / فارسی
melal va nehal (maqāle dar ...)
جرفادقانی، محمد بن علی اصغر، ق۱۳ قمری
jorfādeqānī, mohammad ebn-e ‘alī asqar(- 19c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۲۹/۲۴
به نقل از جواهر التفسیر؛ کاتب = مؤلف، تا: شوال۱۲۷۸ق؛ ۳گ (۱۹۹پ- ۲۰۱ر)[مختصر ف: -۷۸۶]

● **ملل و نحل (ترجمه)** / ادیان و مذاهب / فارسی
melal va nehal (t.)
عبدالکریم بن حسنعلی، ق۱۳ قمری
‘abd-ol-karīm ebn-e hoseyn-‘alī(- 19c)
اهدا به: محمد ولی میرزا (۱۲۰۳-۱۲۸۱ق)
در ابوابی چند، اعتقاداتی که شیعه و معتزله با یکدیگر اختلاف یا توافق دارند، رساله‌ای که منسوب به شریف مرتضی بوده، ترجمه و تحریر شده است.
آغاز: جواهر زواهر نیایش بیحد و لآلی متلالی ستایش لاتحصی و لا تعد که کفه زبان و میزان بیان از کشیدن آن قاصر.
انجام: و این آخرین چیزیست که تکلم نموده است به آن سید شریف رضی رضی الله عنه و ارضاه و صلی الله علی سیدنا محمد النبی الأمی و علی آله کثیرا طیبا.
[فهرستواره منزوی ۴۵۸/۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۵۴۴/۴
آغاز و انجام: برابر
تذکر: درفهرست به نام «فرق بین شیعه ومعتزله» و بدون نام مؤلف آمده است که به استناد نسخه ۵۰/۴فهرست محمد علی دیانی تصحیح شد؛ خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن حسنعلی اردکانی، تا: یک‌شنبه۶ رجب۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج، ۵۹گ (۱۹۱پ-۲۴۹ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۱۲۱]

۲. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه: ۵۰/۴
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۱گ (۱۳۵پ-۱۸۵پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: -۴۷]

● **الملل و النحل** / ادیان و مذاهب / عربی
al-milal wa-n niḥal
ناشناخته:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۲۴/۲۲
آغاز: ... و اختلاف الامم فیها و التواریخ هی مدة معلومة بعد (کذا) من لدن اول سنته؛ **انجام:** جمیع اهل المراتب فی العلم و بمثلها تصور البلاد و المدن و غیر ها مما علی الارض فی بسیط مستو
رساله‌ای در تاریخ و پیدایش ملل که در ذکر اهل بدعت (بنا به مذهب مؤلف) تا ظهور حلاج می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۳۴گ (۲۷۷-۳۱۰)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۰×۲۱/۵سم [ف: ۲۸-۳۳۲]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۰۷۹/۲-۶۰/۱۹
آغاز: بسم الله خیر الاسماء، اما طریق اهل البدع فهم اثنان و سبعون فرقة نذکر اسامیهم و افعالهم حتی تعلم احوالهم و اقوالهم و افعالهم
در این رساله بسیار کوتاه، فرقه‌های اسلامی (۷۲ فرقه) نامشان ذکر و مختصری از عقاید هر یک در یک جمله بیان شده و در بیان مؤلف مذهب حقه را به نظر خود (مذهب اهل سنت) نسبتاً مفصل توضیح داده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۲۰ق، ۲گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۴۴]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۱۰/۲-۴/۸۰
آغاز: اعلم ان اول شبهة وقعت فی الخلیقة شبهة ابلیس لعنه الله ومصدرها استبداده بالرأی فی مقابلة النص واختیاره؛ **انجام:** والموافی لهوی النفس بعیداً من مولاه ناقصاً فی رتبته ایضاً قدتمالکتاب
نحله‌های مختلف اسلامی وغیر اسلامی را شرح می‌دهد و دراثنا به اختلاف اخباری‌ها ومجتهدین نیز اشاره می‌کند؛ خط: نسخ، کا: رضا بن عبدالجلیل حسینی، تا: ۱۳۳۵ق، ۱۱۵گ[ف: ۸-۴۵۴۳]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۴۵۸/۲
آغاز: بسمله. قال اهل الحق حقایق الاشیاء ثابتة. اما طریق اهل البدعة فهم اثنان و سبعون فرقة تذکر اسامیهم؛ **انجام:** فهو عندالله تعالی افضل من المجاهدین ... و الیه المرجع والمآب.
گفتاری است درباره هفتاد و دو گروه مسلمانان؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در پایان نسخه پاسخ و پرسشی است به ترکی از مصطفی مدرس مدرسه خسرو پاشا؛ ۶گ (۶۵ر-۷۰ر) [ف: ۵-۶۵۰]

● **ملل و نحل** / کلام و اعتقادات، ادیان و مذاهب / فارسی
melal va nehal
مباحثی مفصل در امامت و اعتقادات فرق مختلف که برخی از عناوین ابواب آن چنین است: در ذکر مقالات اهل تناسخ، در ذکر مقالات قومی که ایشان خود را اهل سنت و جماعت دانند، در ذکر مقالات صوفیان و تابعین ایشان که اهل سنت باشند، در مقالات اصحاب دوم که ایشان را شیعه خوانند، در دانستن آن که حق با کدام قوم است و از کجا باید طلب کرد، باب بیست و یکم در ذکر اندکی از اعتقاد امامیان در اصول دین، در ذکر بعضی از قبایح بنی امیه و زندقه ایشان، در ذکر حکایتی چند که در میان اهل عدل و جبر رفته است بر طریق سؤال، در ذکر حدیثی چند که اهل سنت بر امامیان تشنیع زنند، در باب یازدهم کتاب گوید: و به خط ابوالفتوح ... الشامی الاصفهانی یافتم که ... بدان ابوالفضل کازرونی پارسی کتاب کرده است در اعتقاد، نام او هدایت کرده است و آن شخص از اصحاب شافعی بود و درین کتاب چند خرافات یاد کرده خواستم که بعضی از آن اینجا یاد کنم.

اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه: ۳۶
آغاز: رسول باشد به حقیقت و چون فارغ شد او را به حجاز رسول خوانند و گویند انبیا در کل احوال معصوم باشند ... باب بیست و دویم در حکایت فدک و منع شیوخ فاطمه را از میراث؛ **انجام:** و آن را که سه طلاق به سه بار واقع شود مذهب روافض باشد کذب العادلون و خسر المبطلون ... اعاذنا الله من الجهل و العماء اعوذ بالله من سخط الله تعالی تم الکتاب فی یوم الثلثاء ثامن شهر ذی الحجة الحرم وقت الظهر من شهور سنة ۱۰۴۰
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸ ذیحجه ۱۰۴۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۶۰گ، ۱۳سطر[سه کتابخانه اصفهان: ف: –۳۸]

● **الملل و النحل (ترجمه)** / ادیان و مذاهب / فارسی
al-milal wa-n niḥal (t.)

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۹
آغاز: هو الله الذی لا اله الا هو و هو یبدیء و یعید اللهم صل علی ناسخ الملل و ناسخ النحل اعنی محمد المصطفی و آله؛ **انجام:** و عقاید هر صاحب رأی و اصول فرق و مذاهب طوایف آنچه بود در این تعلیق هویدا داشته شده صاحب نظر نظر بر خلل آن گمارد و در دفع آن توجه نماید
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۰۰۳–۱۰۱۳؛ تملک: محمد علی بن محمد باقر اصفهانی، ابن محمد علی اسماعیل، محمد صالح بن اسماعیل، عزالدین محمد بن میر ابوالحسن حسینی؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۲۶۲گ، ۱۸ سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۳/۵×۲۵/۵سم [ف: –۳۱]

←ملل و نحل شهرستانی ← منتخب تاریخ الاسلام
←ملل و نحل شهرستانی ← الملل و النحل
←ملل و نحل شهرستانی (ترجمه) ← الملل و النحل (ترجمه)
←ملل و نحل منظوم ← مذاهب

● **ملمعات** / ادبیات / فارسی
molamma‘āt
سعدی، مصلح بن عبدالله، – ۶۹۱ ؟ قمری
sa‘dī, mosleh ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 1293)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۸۹۶/۱۰
آغاز: به قلم راست نیاید صفت مشتاقی ××سادتی احترق القلب من الاشواقی؛ **انجام:** سعدی از دست غمت چاک زده دامن غم ×× بیشتر زین نکند صابری و مشتاقی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۳؛ مجدول؛ جلد: مذهب، ۱ص (۱۲۲ر)، اندازه: ۱۶×۲۸/۵سم [ف: ۲۰–۴۷۲]

● **ملمعات** / ادبیات / فارسی
molamma‘āt
حسینی قزوینی، محمد تقی بن امیر مؤمن، – ۱۲۷۰ قمری
hoseynī qazvīnī, mohammad taqī ebn-e amīr mo’men(-1854)
اشعاری است مشتمل بر شعایر دین و مدح ائمه (ع) مشتمل بر یک «مقدمه» و چند «باب» و یک «خاتمه»: مقدمه درباره شعر و مدح؛ باب ۱. ذکر ملمع محتشم کاشانی (همان دوازده بند محتشم)؛۲.ذکر ملمع حمیری و ترجمه آن و ملمع قصیده شیخ حسین نجف و مسبع مربع شیخ بهایی درمدح صاحب الزمان (شامل سه فصل)؛۳. ذکر ملمع قصیده برده با ترجمه نظم ونثر آن؛ ۴. ذکر ملمعات مناجات شامل قصیده عینیه منسوب به علی (ع) قصیده ملمعه لامیه منسوب به علی (ع)؛ ۵. ذکر متفرقات ملمعات؛ خاتمه درذکر ترجمه سوره زبور (قصیده انا المطلوب).

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۹۲۱–۱۵/۱۶۱
آغاز: الحمدلله والصلوة علی رسول الله وآله آل الله اما بعد چون به حسب استدعای بعضی از ذریه بدریه هاشمیه وسلاله موسویه علویه فاطمیه علی آبائهم الصلوة والسلام والتحیة لازم گردید؛ **انجام:** اتعرف من یقل للشیء غیری ×× یکن فیکون فاطلبنی تجدنی مگر دانی شهی جزمن ... من آن مطلوبم ار جویی بیابی ×× چو جویی غیر من یابی سرابی
خط: نسخ و نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۸۰گ، ۱۰–۱۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸–۴۵۴۴]

● **ملمع در باب گلدسته‌های امام حسین** / شعر / فارسی
molammaʻ dar bāb-e goldaste-e hā-ye emām hoseyn

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۲۵۸/۸
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۲۵۳ق؛ ۲گ (۲۵ر-۲۶ر)[مختصر ف: -۷۹۷]

←الملوک > الملک فی تدبیر الملوک
←ملوک الکلام > کلام الملوک ملوک الکلام

● **ملوک الکلام** / شعر / فارسی
molūk-ol kalām
غیر از ملوک الکلام میرزا یوسف لاهیجی و میرزا تقی علی آبادی صاحب دیوان رسائل فتحعلی شاه، عبد علی بن ناصر الحویزی و معروف به ابن رحمه.مجموعه ۱۶۰ رباعی در مسائل سیاسی و اجتماعی اواخر قاجار و اوایل پهلوی به ویژه مقوله مجلس و امر تقنین تا حدود سال ۱۳۲۰. نام این مجموعه رباعی‌ها در آغاز آن و برگرفته از ضرب المثلی به همین مضمون چنین درج شده است: «نهادیم شایان این نامه نام ×× الکلام ملوک ملوک الکلام». سراینده این رباعی‌ها را در آخرین رباعی ادامه هم و همچون قصیده‌ای خوانده که با هم ارتباط طولی دارند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۹۶۹/۲
آغاز: امروز جرائدی بطهران خواندم ×× کز نشر فضائحش بحیرت ماندم / چندان ز امید خوشی نومید شدم ×× کز دولت و ملت همه دست افشاندم؛ **انجام:** این شعر که چون قصیده ای می‌باشد ×× بنیوش که چون عصیده ای می‌باشد / جمهوری ما ز بعد مشروطه خام ×× چون میوه نارسیده ای می‌باشد.
نسخه سالم و کامل است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۳۱۴ق؛ ۲۳ سطر (۶×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴۷/۱-۹۳]

● **ملوک الکلام فی جمع ما جری بیننا و بین اولی الافهام** / ادبیات / عربی
mulūk-ul kalām fī jamʻ-i mā jarā baynanā wa bayn-a uli-l afhām
امام الحرمین همدانی، محمد بن عبدالوهاب،- ۱۳۰۳ ؟ قمری
emām-ol-harameyn-e hamedānī, mohammad ebn-e ʻabd-ol-vahhāb(- 1886)
پرسش و پاسخ‌هایی است با عناوین «سئلت - اجبت» که بین ابن داود و بعضی از دانشمندان معاصر وی رد و بدل شده و در بیشتر پاسخ‌ها سخن به تفصیل رفته است. تحقیقاتی است نیکو در مطالب نحوی و لغوی و مسائل ادبی با نقل اقوال بزرگان علمای ادب و ذکر شواهد برای مسائل.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۳۰/۳
آغاز: لا نجد سوی جنابک محموداً یا خیر مسؤول و لا نرد غیر عبابک مورودا یا اکرم مأمول فنسألک تثبت الحق فی سرائرنا
جلد اول کتاب می‌باشد و روز غدیر (۱۸ ذیحجه) ۱۲۷۴ به پایان رسیده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۳؛ ۱۴۱گ (۴۱پ-۱۸۱ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۲۵۹]

● **ملوک الکلام و متجر الخاص و العام** / چند دانشی / فارسی
molūk-ol kalām va matjar-ol xās-e va-l ʻām
سلطان محمد میرزا قاجار، ۱۲۲۷؟ - ۱۲۹۲ ؟ قمری
soltān mohammad mīrzā qājār (1812 - 1875)
از سیف الدوله سلطان محمد میرزا پسرفتحعلی‌شاه که در دیباچه آن از سال ۱۲۸۱ق یاد می‌کند و شامل دوازده رساله است. در نسخه ما فهرست همه آنها را خود مؤلف در آغاز گذارده است باسرگذشتی از خود و از این فهرست برمی‌آید که رساله‌ها باید هجده تا باشد. درفهرست سپهسالار (۴۷۸/۲)از این کتاب یادشده است. در ابتدا دیباچه کتاب است و سپس رساله‌هاست بدین‌گونه: ۱. رساله در خطبه و مقامه؛ ۲. رساله در کیمیا؛ ۳. تحقیق القوانین؛ ۴. رساله ریاضی و حساب؛ ۵. رساله در هیئت؛ ۶. رساله در نجوم؛ ۷. رساله در اعداد؛ ۸ رساله در علم ماسه‌بندی؛ ۹. زین الرسائل؛ ۱۰. وسیلة النجاة؛ ۱۱. شرح نورالهدایة؛ ۱۲. رساله در علم رمل.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۳۹
آغاز: بسمله ... الحمد لله الدائم الدیموم و الفرد القیوم ... و بعد فیعرب فی صوافی مبانی العقول القویمة ... المدعو بسیفالدولة سلطان محمد ... ابن سلطان فتح علی شاه ... شرح بعض حالاته؛ **انجام:** باتمام رسید آنچه منظور بود از تألیف و ترتیب و الحمد لله اولاوآخرا و ظاهرا و باطنا ۱۲۸۲
خط: نسخ، کا: یزدی حائری، محمد باقر بن زین العابدین، تا: گویا۱۲۸۲ق؛ در ص ۴۶۹-۴۷۰تقریظی است از همین یزدی براین کتاب و از آن برمی‌آید که نسخه از آن خود مؤلف بوده؛ جلد: تیماج، ۲۶۱گ، ۳۰سطر (۱۱/۵×۲۰)، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: ۱۰-۱۶۰۷]

● **الملهمات** / عرفان و تصوف / عربی
al-mulhimāt
هانسیوی، جمال
hānsīvī,jamāl

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۶۰/۲

خط: نسخ، کا: راشد بن سعد بن راشد بن ابی نفیسه النجدی، تا: ۱۹ جمادی الثانی ۹۸۴ق؛ ۳۳ص (۸۰-۱۱۲)[مختصر ف: -۷۹۷]

● **الملهم السبحانی فی شرح التصریف الزنجانی** / صرف / فارسی

al-molhem-os sobhānī fī š.-et tasrīf-iz zanjānī

وابسته به: العزی فی التصریف = تصریف؛ زنجانی، عبدالوهاب بن ابراهیم (-۶۶۰ق)

شرحی است به زبان فارسی بر کتاب تصریف زنجانی با عنوان «قوله». شارح ضمن توضیح مطالب، علت تغییرات و اصل هر کدام از صیغ را بیان می‌کند. عنوان شرح در انجامه کتاب ذکر شده و نام شارح مشخص نگردید.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۸۴۲

آغاز: ... لا تمامه بفضله و انعامه. قال المصنف رحمة الله علیه: اعلم؛ **انجام:** و انطلاقه حسنة و انطلاقة قبیحة از برای نوع و همچنین قیاس می‌کند. بامید رستگاری از عذاب عظیم و عقاب الیم ... و صلی الله علی محمد و آله اجمعین.

خط: نسخ متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ ۷۸گ (۳۳-۱۱۰پ)، ۱۵ سطر(۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [رایانه]

● **ملهمة بالصواب** / کلام و اعتقادات / فارسی

molhemat-o be-s-savāb

جرفادقانی، محمد بن علی اصغر، ق۱۳ قمری

jorfādeqānī, mohammad ebn-e ʻalī asqar(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۴۴ق

آخوند ملا محمد بن علی اصغر گلپایگانی نگارنده «واردات غیبی» (چاپ ۱۲۴۸ تهران) و «تکملة الصافی» و «تقریب المرام» و «کشکول» از دانشمندان بنام بوده است. او در این دفتر که در کلام شیعی آمیخته با عرفان اخباری است؛ در یک «مقدمه» و سه «مقاله»: مقدمه در جواهر و اعراض؛مقاله۱. اثبات واجب در شش فصل؛۲. احوال مبدء کائنات در هیجده فصل و یک خاتمه؛۳. معاد در یک مقدمه و سه طریقه هر یکی چند فصل، گذارده است. او آنرا به درخواست برخی نگاشته است. (دانش پژوه)

[الذریعه ۲۲۳/۲۲؛ فهرستواره منزوی ۲۴۱/۶]

۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱۶/۱

آغاز: مبدأ هر مقال سخن سپاس از حضرت الهی رواست و معاد هر احوال رجوع در ستایش آن جناب سزاست

بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۲۶۹ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد حسن بن محمد اسماعیل گوگدی گلپایگانی به سال ۱۲۷۷؛ مهر: «محمد حسن» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۳۱گ (۲پ-۳۲ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲-۳۳۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۶۲

آغاز: رساله ملهمة بالصواب محمد بن علی اصغر گلپایگانی اما بعد. نظر بدستور بعضی از اجله کرام و التماس گروهی از طالبین ذوی العز و الاحترام عنان ارادت بسوی آن مصروف شد که کلماتی چند در بیان احوالمبدء و معاد بتحریر آورم ... و لکن نظر بآنکه من بنده شکسته بال محمد ابن علی اصغر جرفادقانی در این حال از کثرت افسردگی و نهایت دلتنگی چنان مقدورم نبود که در این باب کتابی بتألیف در آورم که در بسط آن اکثری از مسائل علوم بتفصیل مشروح رود ... لهذا بعزیمت جمع بین اجابت مسئول و امتثال دتسور اهل قبول و بین مقتضای تشویس بال و خاطر ملول در آمدم رساله باختصار نزدیک و عجاله از اطناب و عبارت پردازی دور بترتیب در آورم و آنرا «ملهمة بالصواب» نام نهادم ... و این رساله مشتمل است بر یک مقدمه و سه مقاله (گویا یک صفحه ای از خطبه در نسخه ما نیست)؛ **انجام:** بدانکه این رساله چون در تاریخ یکهزار و دویست و چهل و چهار بتألیف درآمد و پیش از آنکه از مسوده باطله باوراق صحیحه مسطور گردد از برای شخصی بزرگی از روی مسوده نسخه مکتوب رفت و چونکه حقیر خود خواستم که آن مسوده را در اوراقی چند بکتاب آورم در قسم معاد آن تغییر کلی دادم که کمی از آن عبارات و اندکی از آن کلمات را نسخه کردم و عبارات وجیزه دیگر و کلمات انیقه بهتر در حال تحریر بجای آن عبارات متروکه درآوردم و در قسم مبدء هم تغییر جزئی در فصول آن دادم پس هرگاه آن مسوده یا آن نسخه که از روی آن مسوده مکتوب رفت بنظر تو رسد و در دست تو افتد و در هر یک از آنها عبارتی رکیک و مطلبی سخیف مشاهدت نمائی حمل بر سهوقلم و نسیان خاطر کن نه بر سوء اعتقاد و فساد مقال و هرگاه بر این نس خه که خود ازمسوده برداشتم و در جرح و تعدیل عبارت آن اهتمام نمدم مطلع گردی و آنرا دریابی شاید که تصدیق آوری و اذعان کنی و السلام علی من اتبعالهدی ...

خط: شکسته نستعلیق، کا: گیلانی لاهیجانی، محمد تقی بن محمد کاظم، تا: ۱۶ ربیع الثانی ۱۳۲۰ق، جا: آشتیان؛ جلد: مقوا، ۶۴گ، ۱۳سطر(۷×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۶-۲۳۶۲]

● **ملهم نامه** / تفسیر / فارسی

molhem-nāme

در بیان احکام آیات ارضی و سماوی در دوازده «باب» هر یکی بیست و پنج «فصل».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۳۰/۲۲

آغاز: بسمله ... از حضرت امام محمد جواد ع منقول است که چون ماه نوبینی؛ **انجام:** و توبه عابدان و زاهدان

خط: نستعلیق، کا: شوشتری، عبدالصمد بن حسین، تا: قرن ۱۳، جا: اصفهان؛ جلد: مقوا، ۸۲ص (۳۱۴-۳۹۵)[ف: ۱۰-۱۶۷۱]

←الملهوف علی قتلی الطفوف ← اللهوف علی قتلی الطفوف

● **ملیح البدیع فی مدیح الشفیع** / شعر / عربی
malīḥ-ul badī‘ fī madīḥ-iš šafī‘
نابلسی، عبدالغنی بن اسماعیل، ۱۰۵۰ - ۱۱۴۳ قمری
nābolosī, ‘abd-ol-qanī ebn-e esmā‘īl (1641 - 1731)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۹۷۸/۳

آغاز: یا حسن مطلع من اهوی بذی سلم ×× براعة الشوق فی استهلالها المی؛ آغاز: الحمدلله الذی رحم بمحمد علیه الصلوة و السلام اهل هذا الوجود و انزل ببرکته سحائب الانعام؛ **انجام:** و العشق شقق حجاب القلب بل رانی ×× و صرت داخل و عنه کنت برانی / ناموا بهجرانهم ان یکتموا صورا ×× فیها الملاحة عمن کله شجن
نسخه تمامی بخش‌های دیوان را شامل است و با «نفحة القبول فی مدحة الرسول» شروع می‌شود؛ خط: نسخ، کا: موسی بن ابراهیم، تا: ۱۱۵۳ق، جا: مدینه منوره؛ جلد: تیماج، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۶-۴۵۹]

● **ملین الحدید** = **شرح زبدة الاصول** / اصول فقه / عربی
mulayyin-ul ḥadīd = šarh-u zubdat-il uṣūl
موسوی خوانساری، علی بن محمد باقر، ق۱۳ قمری
mūsavī xānsārī, ‘alī ebn-e mohammad bāqer(- 19c)
وابسته به: زبدة الاصول؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰)
تاریخ تألیف: جمعه ۲۸ ربیع الاول ۱۲۲۸ق؛ محل تألیف: خوانسار
این شرح مختصر ومبین عبارات متن است وچندان تحقیقی ندارد، و در حدود ۱۵۰۰۰ بیت می‌باشد و شارح آن را «ملین الحدید فی شرح الزبدة للشیخ الفرید» نامیده است.
آغاز: بسمله الحمدلله ولی الحمد و منتهی الکرم، المتفرد بالواحدانیة و القدم ...
انجام: و لما ختم کلام المصنف ره هنا فلنختم التحریر و التبیین بحمدالله و شکره فانه لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم فالحمدلله علی آلائه وا لشکر له علی نعمائه و الصلوة علی محمد اشرف انبیائه و آله المنتجبین اکمل اولیائه صورة خطه دام مجده و قد فرغ بتوفیق الله الخ.

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۹۶۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد هادی بن شیخ عزیز کمره، تا: ۱۲۴۴ق؛ محشی ازشارح؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: میشن، ۲۰۱ص، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱-۵۸۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: شریف بن غیاث حسینی، تا: جمعه ۱۹ رجب۱۲۴۵ق؛ مصحح؛ مهر: «الراجی الی الله فخر الدین محمد بشیر» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی، ۱۷۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۳۰۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۴۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ تملک: علی اکبر؛ جلد: تیماج، ۱۳۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۹-۳۵۲]

● **مما ارسله الشیخ حسین (ره) الی ولده شیخ بهائی** / نامه‌نگاری / عربی
mimmā arsala-h-uš šayx ḥusayn ilā walad-i-hī šayx bahā’ī

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۲۵۰/۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳ ربیع الثانی۱۲۹۶ق؛ ۱۴سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۲-۳۴۵]

● **ممازجات قمر** / هیئت / فارسی
momāzejāt-e qamar

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۲۷

آغاز و انجام جدول‌هایی است شامل ارقام نجومی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ صفحات جداول نجومی؛ جلد: تیماج، ۲۲۳گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۵۷۹]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۶۲۷

همان نسخه بالا[نشریه: ۵-۱۰۰]

● **ممازجات قمر با کواکب (جدول)** / هیئت / فارسی
momāzejāt-e qamar bā kavākeb (jadval)
معرفة احکام مقارنه، تسدیس، تربیع، تثلیث و مقابله ماه با سیارات.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۶۷/۲۶

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۹۵ق؛ جلد: تیماج، ۴۳۷ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۹-۴۴۸]

● **مما نقل عن الرئیس الداودی** / کیمیا / عربی
mimmā nuqil-a ʻan-ir ra'īs ad-dāwūdī

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۲۹۶/۱۰
آغاز: کاتب قراقوس ذکر ولده شمس لکاتب هذا الشرح انه سمعه
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲گ (۸۵ر–۸۶پ)، ۱۱سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۱–۷۴۴]

● **مما ورد فی سورة البقرة من تفسیر الشیخ الراغب** / تفسیر / عربی
mimmā warad-a fī sūrat-il baqara min tafsīr-iš šayx-ir rāġib

راغب اصفهانی، حسین بن محمد، – ۵۰۲ قمری
rāqeb-e esfahānī, hoseyn ebn-e mohammad(- 1109)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۴۳/۳۳–ف
نسخه اصل: بغداد لی وهبی ش ۲۰۲۳؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۱۷۹ر)[فیلمها ف: ۱–۵۱۹]

● **ممتاز در مسائل نماز** / فقه / فارسی
momtāz dar masā'el-e namāz

استرآبادی، محمد مهدی بن محمد شفیع، – ۱۲۵۹ قمری
estarābādī, mohammad mahdī ebn-e mohammad šafī'(- 1843)

تاریخ تألیف: ۱۲۳۷ق
رساله‌ای فتوایی در بیان مسائل نماز، شامل «مقدمه» و چهار «فصل» و یک «خاتمه»: مقدمه: در شرایط وجوب نماز؛ فصل ۱. واجبات نماز، دارای سه ماه؛ ۲. مستحبات نماز، دارای سه ماه؛ ۳. محرمات نماز، دارای سه ماه؛ ۴. مکروهات نماز، دارای سه ماه؛ خاتمه: در ملحقات نماز، دارای چهار فصل.
آغاز: بسمله. حمد و سپاس خداوندی را سزاس که دور است از ادراک عقول و حواس و درود بی قیاس پیغمبری را رواست که مبعوث شد برای هدایت و ارشاد طوایف ناس
انجام: و احتیاط در عبادات بلکه در هر باب مطلوب و محبوب جناب رب الارباب است و الحمدالله الکریم الوهاب و الصلوة علی محمد و آله أطیاب.
[دانشنامه ادب فارسی ۲۲۷۹/۴–۲۲۸۰؛ الذریعه ۲۲۴/۲۲؛ مشترک پاکستان ۷۵۷/۱۴، فهرست نسخه‌های خطی فارسی موزه ملی پاکستان ۸۳۰؛ نجوم السماء ۴۱۹–۴۲۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۷۰۶
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره ۶۲ (ردیف ۶۶)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم۱۲۴۶ق؛ مصحح؛ ۸۲ص، ۱۵سطر[عکسی ف: ۵–۱۳۸]

● **ممتاز الدهر** / علوم غریبه / فارسی
momtāz-od dahr

ابن سباحی،قمری
ebn-e sabāhī

رساله مفصلی است درعلوم غریبه شامل طلسمات والواح وتسخیرات.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۰۱۴–۱۱/۱۱۴
آغاز: الحمدلله رب العالمین والعاقبة للمتقین برای گردانیدن باران و برف هرگاه خواهند بگردانند سه بار این آیه را بخوانند و هفت قدم پیش روند ... او کصیب من السماء؛ **انجام:** و صد نوبت صلوات بفرستد بعد از نماز صبح ... یش روا گردد بسم الله ... یاقیوم یا واحد یا وتر یا احد یا حمد یا من لم یلد ولم یولد ولم یکن له کفواً احد. تمام شد این کتاب ممتاز الدهر بعون الله ...
خط: نسخ و نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۱۲۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۶گ، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸–۴۵۴۵]

● **ممتاز نامه** / تاریخ / فارسی
momtāz nāme

شرح حال «ارجمند بانو» ملقب به ممتاز محل و تاج محل و تاج بی بی، همسر شاه جهان (۱۰۳۷–۱۰۶۷ق) پادشاه هند است. این زن که مورد علاقه شاه بود در چهاردهمین وضع حمل خود در سال ۱۰۴۰ق در شهر برهانپور فوت نمود و شاه در مدت ۲۲ سال بارگاه مجللی در شهر آگره بنا نمود که یکی از شاهکارهای معماری مسلمانان است و هم اکنون در همین شهر به نام مقبره تاج محل معروف و مشهور است. شاه جهان نیز در همین مقبره مدفون است لازم به یادآوری است که جد «ارجمند بانو»،میرزا غیاث بیک ملقب به اعتمادالدوله فرزند خواجه محمد شریف در عهد صفویه از دولت مردان نامی ایران بود و به هند مسافرت کرد. دختر وی «مهر النساء» ملقب به نور جهان به همسری جهانگیر شاه درآمد و او پسرش را به صدر اعظمی جهانگیر شاه منصوب کرد و به همین دلیل به اعتمادالدوله شهرت یافت. اعتماد الدوله فرزندی داشت به نام آصف خان که ارجمند بانو دختر همین آصف خان است.خاندان اعتماد الدوله در هند در نزد سلاطین گورکانی جهانگیر شاه (۱۰۱۴–۱۰۳۷ق) شاه جهان، اکبر شاه و ... مناصب مهمی را عهده‌دار بوده‌اند. مقبره خانوادگی اعتمادالدوله در شهر آگره به فاصله کمی از مقبره تاج محل واقع شده که در آن هشت نفر از این خاندان (اعتماد

الدوله و همسرش، دختر نور جهان به نام لادی بیکم، برادر اعتمادالدوله به نام میرزا سلام بیک، آصف خان و همسرش و دو نفر دیگر) مدفونند. این مقبره هم اکنون به نام «اعتمادالدوله» مشهور است.

[دایرة المعارف تشیع ماده «تاج محل» و «اعتماد الدوله»]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۱۵/۶۴

آغاز: شکر نعمت منعمی که مقیمان ساحت افلاک وظیفه ...

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: گالینگور، ۱۹گ (حاشیه ۲۳۱پ-۲۴۹پ)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۸-۳۲۱]

● **الممتع فی شرح المقنع** / ریاضیات / عربی

al-mumti‘ fī š.-il muqni‘

ابن هائم، احمد بن محمد، ۷۵۳؟ - ۸۱۵ قمری

ebn-e hāem, ahmad ebn-e mohammad (1353 - 1413)

وابسته به: المقنع فی علم الجبر و المقابله؛ ابن هائم، احمد بن محمد (۷۵۳-۸۱۵ق)

تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۱۳ جمادی الاول ۸۱۰ق؛ محل تألیف: مسجد الاقصی

چون منظومه مؤلف به نام «المقنع» در جبر و مقابله بسیار مختصر بوده، مؤلف این شرح را به درخواست برخی نگاشته است.

[الاعلام زرکلی ۲۲۶/۱؛ هدیة العارفین ۱۲۰/۱ و ۲۱۹/۲؛ کشف الظنون ۱۸۰۹/۲؛ الاوقاف العامة ۱۶۵/۳]

شرح و حواشی:

۱- المسرع فی شرح مختصر الممتع؛ ابن هائم، احمد بن محمد (۷۵۳-۸۱۵)

۲- القول المبدع فی شرح المقنع لابن الهائم؛ سبط ماردینی، محمد بن محمد (۸۲۶-۹۰۷)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۵/۸عکسی

آغاز: و العشرون الحاصلة مکعبا قوله و من ذین اسما البواقی

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، شماره ۳۸۴۹؛ خط: نسخ، کا: علی بن مسلم قدسی، تا: شنبه ۲۰ صفر ۸۷۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۸ص (۸۴-۹۱)، ۱۶سطر[عکسی ف: ۴-۱۱۲]

۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ف۳۷۰/۱

آغاز: بسمله - ربی زدنی علما یا کریم یا وهاب قال الشیخ الامام العالم ... ابوالعباس احمد بن محمد الهایم؛ **انجام:** قال مؤلفه و کان الفراغ من تسوید هذا الشرح ... سنه عشر و ثمانی مائه المسجد الاقصی الشریف علی ید مؤلفه الفقیر

خط: نسخ، کا: داود ابن احمد بن شافعی، تا: ۸۷۲ق، جا: جامع الازهر؛ از روی نسخه مؤلف، مصحح؛ کاغذ: بغدادی، ۶۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۹/۵×۱۲/۵سم [ف: ۱-۳۴۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۳۹/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۸۰]

● **ممد الحیاة** / طب / فارسی

momedd-ol hayāt

میرک بن زین العابدین

mīrak ebn-e zayn-ol-‘ābedīn

در یک «مقدمه» و دو «باب»: مقدمه در آنچه این علم موقوف به آن است؛ باب ۱. بیان امراضی که مختص است به عضو دون چون صداع ...؛ باب ۲. امراضی که مختص نیست به عضو چون جذام و حصبه و جدری و مانند اینها و اسباب و علامات و معالجات آن.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی فضلنا بعلم الابدان و علم الادیان الرحمن الذی ... اما بعد چنین گوید اضعف عبادالله تعالی میرک بن زین العابدین ...

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۰۷/۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۶گ (۲۹-۸۴ پ)، ۱۷-۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۷۸]

● **ممد العابدین** / منطق / عربی

mumidd-ul ‘ābidīn

احمد بن عمر بن علی، ق۱۰ قمری

ahmad ebn-e ‘omar ebn-e ‘alī(- 16c)

وابسته به: آداب المناظرة؛ طاش کبری زاده، احمد بن مصطفی (۹۰۱-۹۶۸ق)

این رساله شرح و توضیح رساله «آداب البحث و المناظره» طاش کوپری زاده است.

آغاز: لک الحمد یا ذاالجود و المجد و العلی و الصلوة و السلام علی نبیک المجتبی

انجام: قوله اذ لا مزید علیها فیه کلام فتدبر.

[الاوقاف العامة موصل ۱۰۶/۲]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۲۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۳۰ق؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۱۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۱-۵۰۳]

● **ممکنات** / اخلاق / عربی

mumkināt

یحیی بن عدی، ۲۸۰ - ۳۶۴ قمری

yahyā bn-e ‘adī (894 - 975)

نامه‌ای است از یحیی بن عدی به احمد بن محمد بن عبدالرحمن

بن حسن درباره اثبات طبیعت ممکن. در این نامه اقوی دلیل و حجج مخالفان آمده و سپس آراء آنها رد گردیده است.
آغاز: وکیل فضائلک و حمید سماتک ایها الفاضل الکبیر الجلیل
انجام: و لله الشکر فقد استقصینا القول فی غرضنا بتأیید الله ذی الجود و الحکم و الحول ولی العدل و واهب عقل فله الحمد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۲/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۷۲ق؛ کاغذ: بخارائی، ۲۹ص (۴۰۰-۴۲۹)، ۱۸سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۹-۳۸۳]

● **المملوک لا یجب علیه الزکوة** / فقه / عربی
al-mamlūk lā yajib-u ʻalayh-iz zakāt

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۵۰۲/۱۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: ابراهیم بن محمد رضوی با مهر «العبد المذنب ابراهیم بن محمد الرضوی» مورخ ۱۲۹۶ق؛ جلد: تیماج، ۱گ (۱۷۳)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲-۷۰۱]

● **منائح الفوائد** / فقه / فارسی
manāyeh-ol favā’ed

حسنی حسینی، محمد بن قطب الدین، ق۱۳ قمری
hasanī hoseynī, mohammad ebn-e qotb-od-dīn (- 19c)

رساله‌ای است استدلالی در عدم جواز اعاده نماز ظهر بعد از نماز جمعه مشتمل بر پنج«فصل»: ۱. شرایط وجوب و اداء نماز جمعه؛ ۲. تعریف مصر؛ ۳. روایات عدم اعاده نماز ظهر؛ ۴. دلایل مدعی اعاده نماز ظهر و اشکالات آن؛ ۵. فواید متفرقه.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۹۳۰
آغاز: بسمله الحمدلله الذی قال یا ایهاالذین آمنوا اذا نودی للصلوة؛ **انجام:** و مرجوحیة آن فایده گردید کما تقدم ذکره فی الفصل الثالث.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ ۱۰۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۳۶] و [ف: ۲۱-۱۴۹۹]

● **المنائح لطالب الصید و الذبائح** / فقه / عربی
al-manā’iḥ li-ṭālib-iṣ ṣayd wa-ḏ ḏabā’iḥ

فزاری، ابراهیم بن عبدالرحمن، ۶۶۰ - ۷۲۹ قمری
fazārī, ebrāhīm ebn-e ʻabd-or-rahmān (1262 - 1329)

احکام صید و چگونگی سر بریدن حیوانات بطریق شرعی، در هفت «فصل»: ۱. آیات و احادیث موضوع؛ ۲. در آنچه که از حیوانات حلال یا حرام است؛ ۳. در آنچه که صید با آن می‌توان کرد؛ ۴. در شناختن صیاد؛ ۵. در چگونگی صید؛ ۶. در آنچه احتیاج به ذبح دارد و کیفیت ذبح؛ ۷. در امور متفرقه.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۶/۳
آغاز: الحمد لله رب العالمین و أشهد أن لا اله الا الله وحده لاشریک له و أشهد أن محمداً عبده و رسوله صلی الله علیه و علی آله أجمعین؛ **انجام:** هذا آخر مایسر الله سبحانه جمعه فی الصید و الذبائح و الله المسؤول أن ینفع به فی الدنیا و الاخرة ...
خط: نسخ، کا: محمد بن عثمان بن عبدالرحمن بن موسی مراکشی کرکی، تا: ۷۲۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۴گ (۳۲پ-۵۵ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۴-۱۴۸]

←منابر ← تفسیر الآیات

● **منابر = مجالس** / اخلاق / فارسی
manāber = majāles

عتیقی تبریزی، جلال الدین بن قطب الدین، - ۷۴۱ قمری
ʻatīqī tabrīzī, jalāl-od-dīn ebn-e qotb-od-dīn(- 1341)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۱۶۷
آغاز: الحمدلله حق حمده ... اما بعد چنین گوید ... کی چون بنده از زمان طفولیت کی ابتداء نشو و نماء انسانست؛ **انجام:** این کلام ما نتوانند ساختن ... و الیه المرجع و المآب.
خط: نسخ، کا: ابوالمجد تبریزی، تا: یک‌شنبه ۸ محرم۷۲۳ق؛ ۱۶ص (۶۶۱-۶۷۶)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۱۰۴]

● **منابر** / حدیث / عربی
manāber

علامه حائری مازندرانی، محمد صالح بن فضل الله، ۱۲۹۷ - ۱۳۹۱ قمری
ʻallāme hā’erī māzandarānī, mohammad sāleh ebn-e fazl-ol-lāh (1880 - 1971)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۱۴
آغاز: موجود: بسمله الم تنزیل الکتاب ... کیفیت نزول القرآن فی رمضان؛ **انجام:** موجود: ذلک اذ لم اجد من ... لا هذا التی
خط: مختلف، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۳۴ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **منابر** / گوناگون / فارسی

manāber

رضوی، حسن، ق۱۴ قمری

razavī, hasan(- 20c)

مطالبی را که مؤلف جهت منابر وسخنرانی‌های خود آماده نموده دراین کتاب به رشته تحریر درآورده است. مطالب کتاب بحث‌های تفسیری وتاریخی ومواعظ است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۵۹-۳/۷۹

آغاز: بسمله مجالسی که اطراف نماز صحبت شده بطور فهرست، کل نفس بما کسبت رهینة الا اصحاب الیمین فی جنات یتسائلون عن المجرمین ماسلکم فی سقر قالوا لم نک من المصلین سؤال بهشتیان از اهل جهنم؛ **انجام:** هر چند ابن زیاد سرحدات را مأمور گذاشته بود کسی ورود وخروج نکند قضیه ملاقات حر تمت الاستنساخ

خط: نستعلیق، کا: کاتب بخش اول مؤلف وکاتب بخش دوم محمد قمی، تا: بخش اول سه‌شنبه ۸صفر ۱۳۶۷ وبخش دوم آخر جمادی الاول ۱۳۶۴ق؛ تصویری از یک روحانی سید به همراه همسر ودوپسرش درمیان نسخه است که شاید عکس مؤلف کتاب باشد ونیز قبض پیش فروش کتاب «النمارق المصفوفة فی آداب مسجد السهلة والکوفه» تألیف سید حسن رضوی که شاید وی مؤلف همین کتاب باشد؛ جلد: تیماج، ۹۱گ، ۲۰-۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۸-۴۵۴۵]

● **منابر** / گوناگون / فارسی

manāber

غیر همانند:

۱. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۶۷۷

شامل چند منبر که برخی از آنها تاریخ ماه رمضان ۱۲۸۴ق دارد؛ خط: نستعلیق، کا: سید عبدالحسین، تا: ۱۲۸۹ق[ف: -۲۸]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۵۹۶/۱

آغاز: الابواب خصوصا علی قاصم الاسلاب الذی هو لمدینة العلم باب وچون جمع کثیری ازعلما واعیان که درآن مجلس سعادت بنیان حضور داشتند درمقام اعتذار ایشان؛ **انجام:** وبه هر دعا وآیتی یک بال وپر او باز می‌آمد تا بالهای او به اتمام رسید وبه اقبال بلند پرواز نمود به سوی آسمان بلند شد وآوازی می‌کرد حضرت رسول صلی الله علیه وآله فرمود که می‌دانید چه می‌گوید گفتند نه یا رسول فرمود که می‌گوید جزاک الله یابن عم رسول الله صلی الله علیه وآله

مجموعه‌ای از منابر ومجالس درمعارف دینی وفضائل ومناقب حضرت رسول اکرم وخاندان مطهر هدایت وامامت می‌باشد، به صورت پیوسته وبدون ذکر مجلس یا روز آن نوشته شده است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ذیقعده۱۲۴۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ: ۵-۲۱۱۵]

۳. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۳۰۴

سخنرانی‌هایی است در معارف دینی، ظاهراً از مفید الذاکرین، یکی از دانشمندان معاصر؛ بی کا، بی‌تا[اوراق عتیق: ۱-۲۵۸]

● **منابر الاسلام** / مواعظ / عربی

manābir-ul islām

موسوی شوشتری، محمد عباس بن علی اکبر، ۱۲۲۴ - ۱۳۰۶ قمری

mūsavī šūštarī, mohammad ʻabbās ebn-e ʻalī akbar (1809 - 1889)

مجموعه‌ای از منابر وعظ است که جهت استغنای واعظ از رجوع به کتب مختلف در هفتاد «منبر» (برخی منابر در چند «درجه») مرتب شده و هر یک در موضوع خاصی از جمله فضائل ائمه می‌باشد.

چاپ: در ۱۳۱۱ق در دو جلد در هند به چاپ رسیده.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۱۸۳

آغاز: بسمله. الحمدلله الباطن الظاهر ذی الملک الفاخر و الصلوة علی نبیه و آله الاطهار اما بعد فهذه منابر؛ **انجام:** العبد لا تلزمه الفطرة اما لو اضافه العصر من آخر

ج۱؛ خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۹۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۴سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۱۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۴۹۴

آغاز: بسمله. الحمدلله علی نواله و الصلوة علی محمد و آله و بعد فهذا هو المجلد الثانی من منابر الاسلام فیما؛ **انجام:** فلیس العفو ام تقتص قال اعفو یا رسول الله صلی الله علیه و سلم

ج۲، از منبر ۳۱ تا اواخر منبر ۷۰ است؛ خط: نسخ خوش، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۰۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۱۶]

● **منابر حضرت کیوان قزوینی** / گوناگون / فارسی

manāber-e hazrat-e keyvān-e qazvīnī

کیوان قزوینی، عباسعلی، ۱۲۴۰ - ۱۳۱۷ شمسی

keyvān-e qazvīnī, ʻabbās-ʻalī (1861 - 1938)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۱۳۵

کا: جواد مشکور، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۲گ، اندازه: ۲۲/۱×۳۰/۲سم [رایانه]

● **منابر و رسائل شیخیه همدان** / گوناگون / فارسی
manāber va rasā’el-e šeyxīye-ye hamedān

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۰۸۳
بی کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

● **منابر و مجالس** / مواعظ / فارسی
manāber va majāles
مجموعه‌ای از منابر ومجالس کوتاه وبلند که برخی با بسمله وخطبه وبرخی دیگر با عنوان‌های «المجلس» آمده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۲۸۵
آغاز: آنچه از اخبار اهل بیت اخیار مستفاد می‌گردد آن است که ازخمسه آل عبا سه تن از موطن خود هجرت نموده؛ **انجام:** به روی رکاب بلند شد دید علم عباس علیه السلام سرنگون گردیده است دستهای خود را به کمر گرفت، فرمود الان انکسر ظهری.
خط: نستعلیق، بی کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۱۳۹گ، اندازه: ۱۸/۵×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۱۱۵]

● **من ابیح قتله فی حکم الشرع** / فقه / عربی
man ubīḥ-a qatlah-ū fī ḥukm-iš šar‘
رساله کوتاهی است در خصوص کسانی که کشتن آنان در شرع مقدس اسلام، مباح است. مؤلف، از فتاوی امام فخرالدین معروف به قاضی خان، الاشباه و النظائر ابن نجیم، منبة المفتی، جامع الفتاوی و دیگر کتاب‌ها، نقل نموده و تا مورد را برشمرده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۱۰/۹
آغاز: مسائل من ابیح قتله فی حکم الشرع. الاول، المرتد عن دین الاسلام لقوله علیه السلام: من بدل دینه فاقتلوه، کذا فی الصحیحین؛ **انجام:** العشرون، تارک الصلوة، ذهب مالک و الشافعی و ابن حنبل الی اباحة دم تارک الصلوة ... فان تاب، اطلق و ان لم یتب، ابد حبسه الی ان یموت
خط: نستعلیق، کا: شیخ محمود بن علی چاوش قرمانی غسانی، تا: ۱۰۴۵ق؛ ۲گ (۱۲۲-۱۲۳)، ۴۲سطر، اندازه: ۸×۲۵سم [ف: ۴۰-۳۷۳]

● **من ابی نصر سهل بن المرزبان** /- عربی
min abi naṣr sahl-i bn-il marzbān

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۱۲/۹۱-ف
نسخه اصل: نسخه ش ۲۱۶ کتابخانه تقوی که اکنون در کتابخانه مجلس شورای ملی است ۶۴۶۱۴-۴۵۵۹؛ کا: عبدالحی، تا: ۸۲۲ق، جا: ماردین در شمال عراق[فیلمها ف: ۱-۶۲۲]

● **من اتخذ جارية فلم يأتها فی كل اربعين يوما** / فقه / عربی
man-it taxaḏ-a jārīyat-an falam ya’tihā fī kull-i arba‘īn-a yawmā

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۱۲۴/۳
خط: نسخ جلی، کا: احمد بن علی بکیسینی عاملی، تا: ۱۰۹۷ق؛ مصحح، مقابله شده؛ مهر: «یثق بالله العلی احمد بن علی» (مربع)؛ تملک: میرزا احمد؛ مهر: «عبدالله» (شلجمی)؛ جلد: تیماج، ۱ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: -۷۲]

←مناجات ← تفصیل العلوم
←مناجات ← دعاء الندبة
←مناجات ← تحفه
←مناجات ← شرح مناجات حضرت علی (ع)
←المناجات ← الدعوات
←مناجات ← الهی نامه
←مناجات ← نیایش

● **المناجات** / مناجات / عربی - فارسی
al-monājāt
علی بن حسین (ع)، امام چهارم، ۳۸ - ۹۴ قمری
‘alī ebn-e hoseyn, emām-e čahārom (659 - 714)
مناجات و ادعیه‌ای گوناگون منسوب به امام سجاد (ع)، بعضاً با ترجمه فارسی.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۹۸/۲۸
مناجات «الم تسمع بفضلك يا مناى» از امام زین العابدین با ترجمه فارسی؛ بی‌کا، تا: ۹۲۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱ص(۲۳۶)، ۲۰سطر(۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۹-۱۰۰۶]
۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۶۰/۵
آغاز: أنا الموجود فاطلبی تجدنی ×× و ان تطلب سوائی لم تجدنی در فهرست با عنوان «مناجات حضرت امام زین العابدین (ع)» آمده. مناجاتی است در ۴۵ بیت استخراج شده از زبور که از سریانی به عربی نقل شده است، درهامش هر صفحه خواص هر بیت آمده؛ خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۱۷ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۱-۲۲۷]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۱۳۴/۶
چند صفحه ادعیه امام زین العابدین با عنوان‌هایی لابه‌لای آن به این صورت: -حكاية عن زين العابدين علی بن الحسين عليهما السلام فهو متعلق باستار الكعبه و هو يقول: يا سيدی و مولای،

نامت العیون و غارت النجوم و انت ملك حی قیوم ...؛ - ثم رفع رأسه الی السماء یقول: الهی و سیدی و مولای انا اطعتک بعلمی و معرفتی فلک الحمد ...؛ -ثم رفع رأسه الی السماء فیقول المنادی: یا الهی و سیدی و مولای ما طابق الدنیا الا بذکرک ...؛ -و فی الحدیث کان علی بن الحسین لیلة من اللیالی متعلقا باستار الکعبه و هو یتمملل و یقول: یا ذا المعالی علیك معتمدی ×× طوبی لعبد تکون مولاة ...؛ خط: نسخ جلی، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۵ص (۳۶۲-۳۶۶)، اندازه: ۱۳/۴×۲۱/۶سم [ف: ۱/۲۷-۲۵۳]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۲ و ۲۵۷۶ عکسی

آغاز: آه و انفساه کیف لی بمعالجة الاغلال غدا، آه و انفساه مما حملتنی علیه جوارحی من البلایا.آغاز ترجمه: آه ای وای نفس من چگونه خواهد بود برای من معالجه نمودن و درمان کردن غلهای گران که مقرر است برای گناهکاران فردای قیامت

در این مناجات منازل آخرت و انواع گرفتاری‌های پس از مرگ یادآوری شده و از آنها به خدایتعالی پناه برده می‌شود، با عناوین «و انفساه، و احزناه، یا رباه» با ترجمه زیرنویس فارسی نیکو. تذکر: نام مؤلف به استناد فهرست عکسی این کتابخانه تعیین شد؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: محمد علی خوانساری (به شهادت استاد سید محمد موحد)، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین؛ جلد: تیماج، ۱۰گ، ۷ سطر، اندازه: ۱۸×۲۸/۵سم [ف: ۱-۲۱۷] و[عکسی ف: ۷-۱۶۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۵۹/۲۲

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۷۴ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۳۵-۳۲۰]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۷۸۸

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از محمد هادی معرفت [رایانه]

۷. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۳۵/۸

بی‌کا، بی‌تا؛ با ترجمه فارسی زیر سطور؛ ناقص [نشریه: ۷-۲۳۰]

● مناجات / عرفان و تصوف / عربی

monājāt

حلاج، حسین بن منصور، ۲۳۴ - ۳۰۹ قمری

hallāj, hoseyn ebn-e mansūr (849 - 922)

این نیایش از حلاج عارف دانسته شده است.

چاپ: بغداد، مکتبة المثنی، ۱۹۶۴م.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۲۸/۳-ف

نسخه اصل: اسعد افندی ش ۱۶۹۷؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۱۳ق؛ ۶گ (۲۲-۲۷)، ۲۶سطر[فیلمها ف: ۱-۴۹۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۵/۳۱-ف

نسخه اصل: حمیدیه ش ۱۴۴۷؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۷۵۵ق[فیلمها ف: ۱-۴۲۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۷۶/۳

آغاز: مناجات منسوب بحسین منصور حلاج ... اانت ام انا هذا العین فی العین حاشای حاشای عن اثبات اثنین ... الهی انت المتجلی لی من کل جهة؛ **انجام:** فلك الحمد فیما تفعل و لك الشکر فیما ترید.

خط: شکسته تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص (۴۳ر) [ف: ۳-۵۱۱]

● مناجات / فلسفه، مناجات / عربی

monājāt

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

در شمار رساله‌های ابن سینا چند مناجات‌نامه یا خطبه به وی نسبت دادهشده و چون جداگانه و خارج از رساله‌های وی نوشته شده ما نیز آنها را جداگانه یاد می‌کنیم. (علینقی منزوی)

آغاز: مناجات اول: اللهم لما کان الوجود لذاتک واجب، کان الامکان لوجود ذات غیرک ...

مناجات دوم: مناجات للشیخ الرئیس روح الله روحه. الهی و اله الموجودات و المحسوسات یا واهب ...

انجام: مناجات اول: و الطالب باله المشارق و المغارب برحمتك یا ارحم الراحمین.

مناجات دوم: بیده ملکوت کل شیئی و الیه ترجعون. تمت.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۶۱/۳

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** برابر۱

خط: نسخ، کا: سمنانی، محمد بن ناد علی، تا: ۱۸ ذیقعده۱۲۸۳ق؛ ۲گ (۵-۶) [ف: ۳-۵۱۲]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۴۸/۲-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۶۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۶۱

آغاز و انجام: برابر

هر دو مناجات؛ خط: نسخ، کا: سمنانی، محمد بن نادعلی، تا: ۱۲۸۳ق، جا: ارض اقدس؛ جلد: تیماج مذهب، ۱گ (۴)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۲۲۵]

● المناجاة = مناجاة ولی الحق / مناجات / عربی

munājāt = munājāt-u walī-yil ḥaqq

هادی المستجیبین، حمزة بن علی،- ۴۳۳ قمری

hādī-yol-mostajībīn, hamzat-ebn-e ‘alī(- 1042)

مناجات‌نامه‌ای است مختصر بر طرقه خاصه درزیان.

آغاز: باسمک اللهم سبحانک القدیم الازلی عرشک الشدید بطشک ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۹۵/۱۵
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۷ص (۸۹-۹۵)، ۱۵سطر، اندازه: ۲۱×۵۰سم [ف: ۱۰-۲۲۰۷]
۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۹۴/۱۳
نسخه اصلی: کتابخانه واتیکان ـرم ۱۳۳۲؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ ۱۰ص (۱۱۷-۱۲۶)[عکسی ف: ۳-۳۷۵]
۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۷۶/۱۳
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۱۳۴۸؛ خط: نسخ درشت، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۳گ (۱۶۳-۱۷۵)[عکسی ف: ۲-۴۵۷]
۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۶۵/۱۳
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان ـرم ۹۳۳؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۸ص (۹۹-۱۰۶)[عکسی ف: ۳-۲۱۰]
۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۸۴/۱۳
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۹۱۰؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: شنبه دهه پایانی ربیع الثانی ۱۱۰۹ق؛ ۱۰گ (۱۱۶-۱۲۵)[عکسی ف: ۲-۴۷۱]
۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۳۶/۱۳
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان ـرم۱۳۳۷؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: با تاریخ قرن۱۳؛ ۱۰۹ص (۱۱۹-۲۲۷)[عکسی ف: ۳-۲۹۷]
۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۵۰/۱۱
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۷۲۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ یا ۱۴؛ ۷گ (۶۹-۷۵)[عکسی ف: ۲-۴۲۵]
۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۵۳/۱۵-ف
نسخه اصل: کتابخانه اباعبدالله زنجانی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۳۵۲ق؛ از روی نسخه انستاس کرملی؛ ۱۹سطر[فیلمها ف: ۱-۵۹۸]
۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۴۶۲/۷
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۱۳۳۸؛ خط: نسخ معرب درشت، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷ص (۱۹۷-۲۱۳)[عکسی ف: ۴-۲۸۸]

● **المناجات** /مناجات / عربی

al-monājāt

کردی نیشابوری، یعقوب بن احمد، - ۴۷۴ قمری

kordī neyšābūrī, ya‘qūb ebn-e ahmad(- 1082)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۱۲/۶۹-ف

نسخه اصل: نسخه ش ۲۱۶ کتابخانه تقوی که اکنون در کتابخانه مجلس شورای ملی است ۶۴۶۱۴-۴۵۵۹؛ کا: عبدالحی، تا: ۸۲۲ق، جا: ماردین در شمال عراق[فیلمها ف: ۱-۶۲۱]

● **مناجات** / مناجات / فارسی

monājāt

انصاری، عبدالله بن محمد، ۳۹۶ - ۴۸۱ قمری

ansārī, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1006 - 1089)

قصیده‌ای در فضیلت حضرت امیر علیه السلام و روایاتی در فضل شیعه و فقراء شیعه و یکی از خطب حضرت علی و احادیثی در فضل قرآن.

مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۵/۷ فرخ

کا: حسین بن علی اکبر اصفهانی، بی‌تا، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج مشکی، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۱۹۷]

● **مناجات** / شعر، مناجات / عربی

monājāt

طبرسی، فضل بن حسن، ۴۶۸؟ - ۵۴۸ ؟ قمری

tabarsī, fazl ebn-e hasan (1076 - 1154)

اشعار عربی در مناجات از شیخ الاسلام ابوعلی طبرسی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۶۳۳/۱۱

خط: شکسته نستعلیق، کا: نعیم الدین، آقا محمد، تا: ۱۲۷۰ق؛ ۱ص (۲۸) [ف: ۱۷-۸۲]

● **مناجات** / عرفان و تصوف / فارسی

monājāt

فخرالدین اسعد گرگانی، ق۶ قمری

faxr-od-dīn as‘ad-e gorgānī(- 12c)

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۴/۶

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ قطع: ربعی[نشریه: ۶-۶۷۱]

● **مناجات** / شعر / فارسی

monājāt

نظامی، الیاس بن یوسف، ۵۳۰؟ - ۶۱۴ ؟ قمری

nezāmī, elyās ebn-e yūsof (1136 - 1218)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۸۰/۱۵-ف
نسخه اصل: پاریس S. P. 1777 (بلوشه ۱۶۴۶)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۵ صفر ۸۵۲ق؛ ۱۵سطر[فیلمها ف: ۱-۵۴۰]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۵۵/۲
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، بی‌تا، کاغذ: هندی، جلد: تیماج مذهب، ۲۵ سطر(۱۶×۲۸)، اندازه: ۲۱×۳۶سم [ف: ۱۶-۶۹۰]

● **مناجات** / عرفان و تصوف / فارسی

monājāt

عطار، محمد بن ابراهیم، ۵۳۷؟ - ۶۲۷ ؟ قمری

'attār, mohammad ebn-e ebrāhīm (1143 - 1230)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۵۷۷

آغاز: بسمله مناجات من تضیفات شیخ عطار اعلی الله مقامه. منت ایزد را و حمد بیشمار هم سپاس او را شکر اشکار؛ **انجام:** کفر کافر را و دین دین دار را ذره دردت کل عطار را تم المناجات

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی، تا: ۱۲۹۶ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۴۲۳؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **مناجات** / دعا / عربی، فارسی

monājāt

؟نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷-۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

با ترجمه فارسی، پنج بیت شعر است درباره دوستی علی با ترجمه منظوم منسوب به خواجه نصیر.

آغاز: لو ان عبدا اتی بالصالحات غدا ×× بورد کل نبی مرسل و نبی اگر بنده بیاید بعملهای صالح و بکردار تمام انبیا و اولیا

[فهرستواره منزوی ۹۸۰/۸]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۹۸/۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** مگر بدوستی امیر المؤمنین علی (۱۰۶-۱۰۸ ترجمه شعرهای علی و خبر نبوی است)

بی‌کا، تا: ۹۲۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱ص (۱۰۶)، ۲۰سطر(۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۹-۱۰۰۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۰۸/۳۶

آغاز: الهی واحد فرد قدیم ×× قدیر قادر و تر کرم / له ذات بلا ند تعالی ×× له وصف بلا شبه عظیم؛ **انجام:** مزیل الظلم مهدی محمد ×× خلف صالح امام الله کریم / علیهم من اله الحق ربی ×× صلوة والسلام مستدیم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۲ص (۳۱۴-۳۱۵)، سطور چلیپا (۶×۲۰)، اندازه: ۹×۲۴/۵سم [ف: ۲۹/۱-۳۰۰]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۷۵/۳۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد سعید بن محمد تقی خاتون آبادی، تا: ۱۰۸۱ق؛ با یک سرلوح و دو پیشانی، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: روغنی منقش، ۲گ (۱۷۳پ-۱۷۴ر هامش)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۴/۷سم [ف: ۷-۳۲۹]

● **مناجات** / عرفان و تصوف / فارسی

monājāt

اصفهانی، جلال الدین محمد، ق۷ قمری

esfahānī, jalāl-od-dīn mohammad(- 13c)

رساله‌ای است به صورت مناجات و ظاهراً از مناجات‌های خواجه عبدالله انصاری است.

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۳۵۱/۴

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، اندازه: ۱۵×۲۱سم [فهرست عراقی: ۱-۴۵۱]

● **مناجات** / ادبیات / فارسی

monājāt

عبید زاکانی، عبیدالله، - ۷۷۲ قمری

'obeyd-e zākānī, 'obeyd-ol-lāh(- 1371)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۶۳/۱۰-ف

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۶۸ق[فیلمها ف: ۲-۲۱۷]

● **مناجات** / عرفان و تصوف / فارسی

monājāt

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ - ۷۸۶ قمری

hamadānī, 'alī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

مناجاتی است مختصر با خداوند.

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۶۴/۳۶

آغاز: الها ملکا پادشاها روی دل ما را به تشریف رب اشرح لی صدری در اشعه آفتاب کبریا منور دار و بلبل زبان حال ما را باستمداد عنایت حضرت صمدیت

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳ص (۵۹۲-۵۹۴)[عکسی ف: ۳-۲۰۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۴/۴-ف

نسخه اصل: پاریس P. 39 (بلوشه ۱۵۶)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳سطر[فیلمها ف: ۱-۵۳۷]

● **مناجات** / شعر / فارسی

monājāt

الهی اردبیلی، حسین بن عبدالحق، ۸۷۰ - ۹۵۰ ؟ قمری

elāhī ardabīlī, hoseyn ebn-e 'abd-ol-haqq (1466 - 1544)

به وزن مثنوی

[الذریعه ۹۲۰/۹]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۶۱۲/۲

آغاز: احد و بی نیاز و بی انباز ×× صمد و کارساز و بنده نواز

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: بیاضی ربعی[نشریه: ۷-۲۴۹]

● **مناجات** / مناجات / فارسی

monājāt

غزالی مشهدی، **۹۳۶ - ۹۸۰ ؟** قمری

qazālī mašhadī (1530 - 1573)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۷۱/۳

خط: نسخ، کا: کازرونی، ملک محمد بن علی، تا: ۱۲۰۴ق؛ جلد: تیماج، ۵گ (۲۱۴-۲۱۸)، ۱۷ سطر(۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۵سم [ف: ۱۶-۱۱۶]

● **مناجات** / شعر / فارسی

monājāt

طالب آملی، عبدالله بن محمد، **۹۸۷؟ - ۱۰۳۶** قمری

tāleb-e āmolī, ʻabd-ol-lāh ebn-e mohammad (1580-1627)

منظومه‌ای است مشتمل بر مناجات و توحید و نعمت پیغمبر و علی (ع) مشتمل بر ۱۱۱ بیت.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۳۸/۲۳

آغاز: الهی جبهه ده سجده پرداز×× که شوقش سجده را آرد به پرواز؛ **انجام:** محمد زان شدش نام ستوده ×× که دل از هر زبان حمدش شنوده

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با یادداشتی به امضای تاج الدین حسن الحسین به تاریخ ۱۰۴۸ق نوشته شده مبنی بر این‌که زمانیکه را قم در ملازمت شمس الدین محمد الخاتونی می‌زیسته این شرح را نوشته؛ ۱گ (۱۳۷)[ف: ۱۵-۱۴۰]

● **مناجات** / دعا / فارسی

monājāt

عزلتی خلخالی، ادهم، **- ۱۰۵۲** قمری

ʻozlatī xalxālī, adham(- 1643)

چند مناجات به او منسوب است.

[فهرستواره منزوی ۹۷۸/۸]

تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۲۸۷/۶

آغاز: مناجات ملکا پادشاها ما را بذکر فاذکروا الله ذکر کثیرا گویا دار؛ **انجام:** الراحمین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱گ (۷۵ و پ ر)، قطع: ربعی[نشریه: ۳-۴۰۸]

● **مناجات** / عرفان و تصوف / فارسی

monājāt

محقق اردبیلی، محمد بن سلطان محمد، ق۱۱ قمری

mohaqqeq-e ardabīlī, mohammad ebn-e soltān mohammad(- 17c)

رساله مختصری در مناجات عرفانی و راز و نیازهای معنوی به همراه برخی رباعیات که ظاهراً سروده مؤلف است.

آغاز: ای یگانه بی شبهه و مثال وای نگارنده صور اشیا بی ملاحظه نمونه و تمثال که وهو الذی یصورکم فی الارحام کیف یشاء وای بی چون و چگونه تبقدس ذات و تنزه صفات از امتناع بدایع و ...

کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۳۵۶/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** الا ای درهوای رفع حاجات ×× که مهرت پریشان جمع ذرات / برد هر یک برت بویی زسوئی ×× محقق با دل خود در مناجات.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ]

● **مناجات** / دعا

monājāt

ساغرجی، برهان الدین

sāqarjī,borhān-od-dīn

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۲۱۰/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در پنج سطر[نشریه: ۷-۲۲۸]

● **مناجات** / دعا / فارسی

monājāt

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، **۱۰۳۷-۱۱۱۰** قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تاریخ تألیف: ۱۰۹۷ق

این مناجات ظاهراً از محمد باقر مجلسی است. چند مناجات به او منسوب است.

[فهرستواره منزوی ۹۸۰/۸]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۵۹/۷

آغاز: محنت زدگان وادی فراق را صله؛ **انجام:** و یرحم الله عبداقال آمینا.

خط: نسخ، کا: محمد کریم بن اسماعیل قاضی، تا: قرن ۱۱؛ کاتب در صدر آن نوشته است، «الرسالة مناجات من منشآت علامی می ... مولانا محمد باقر متع الله المسلمین بطول بقائه» ازین قرار این نسخه اصل نوشته شده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن، ۹۰ص (۸-۹۷)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۰-۵۰۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۵۹/۸
آغاز: الهی بذات بی مثالث که عقلهای مقربان؛ **انجام:** مجرمان را دریای عفوت محو فرما.
خط: نسخ، کا: محمد کریم بن اسماعیل قاضی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن، ۹ص (۹۷–۱۰۵)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۰–۵۰۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۴۳۹
آغاز: بسمله محنت زدگان وادی فراق را ملامت که دیده هجران کشیده ام؛ **انجام:** و رحم الله عبدا قال آمینا ... شد
خط: نستعلیق، کا: میرزا بیک قارزیه، تا: ۱۰۹۳ق؛ ضمیمه نسخه ش ۷۰۵۵؛ جلد: مقوا [رایانه]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۸/۷
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲گ (۱۰۴ر–۱۰۵پ)، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: -۷۱۳]

۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۷۸/۸
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۷گ (۱۰۵–۱۱۱)، اندازه: ۱۷×۲۴/۵سم [ف: -۷۱۳]

● **المناجات** / دعا / عربی

al-monājāt

علم الهدی، محمد بن محسن، ۱۰۳۹ – ۱۱۱۵ قمری
'alam-ol-hodā, mohammad ebn-e mohsen (1630-1704)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۹۶/۱۲
آغاز: بسمله، الهی بحق الرسول الامین ×× جسیم الایادی علی العالمین؛ **انجام:** بهذا الدعاء الذی قدبدا ××علی حین صدق اللجا للهدی
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن مذهب، ۴گ (۱۰۷پ–۱۱۰ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶–۶۶]

● **المناجات = نخبة صادقية** / دعا / عربی

munājāt = nuxba-ye ṣādeqīye

علم الهدی، محمد بن محسن، ۱۰۳۹ – ۱۱۱۵ قمری
'alam-ol-hodā, mohammad ebn-e mohsen (1630- 1704)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۹۶/۱۳
آغاز: و مما سلف نخبة صادقية ×× لقوم لهم دعوة کافية؛ **انجام:** و ذلل عنا قيد الکرم ×× و اوزع لنا شکر حمر النعم
خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن مذهب، ۲گ (۱۱۰پ–۱۱۱)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۶–۶۶]

● **مناجات** / مناجات / فارسی به ترکی

monājāt

جامی، احمد
jāmī, ahmad

۲۸ بیت ترکی در مناجات است که آنرا به احمد نامی ملقب به جامی نسبت داده‌اند.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۴/۳۰
خط: نسخ، کا: سلیمان قاضی، تا: ربیع الاول و ربیع الثانی ۱۱۹۵ق؛ ۲۵۲گ (۲–۲۵۳)، ۹– ۱۳سطر، اندازه: ۶/۷×۱۲/۵سم [ف: ۲–۲۳۸]

● **مناجات** / مناجات / فارسی

monājāt

شربتدار اصفهانی، ابراهیم بن محمد، ق۱۲ قمری
šarbatdār-e esfahānī, ebrāhīm ebn-e mohammad(- 18c)
[فهرستواره منزوی ۹۷۹/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۸۶/۴
آغاز: مناجات مصححة صريحة سريعالاجابة من ... این محمد ابراهیم ... یا الهی و سید و مولائی سئوال میکنم از تو بحقیقت تو؛ **انجام:** القدوس السلام برحمتك يا ارحم الراحمین ... آمین.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳ص (۱۶۴–۱۶۶)، ۲۴سطر(۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۲–۲۹۸۱]

● **مناجات** / دعا / عربی – فارسی

monājāt

شریف، محمد قاسم بن محمد رضا، ق۱۲ قمری
šarīf, mohammad qāsem ebn-e mohammad rezā(- 18c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۳۰
آغاز: خطبه: ثنائی که ذاکران ملاء اعلی و شاکران طبقات ثرای بر زبان عبودیت و اخلاص جاری میسازند؛ **انجام:** ان تصرفه عنی من الشرو زدنی من فضلك ما انت اهله برحمتك يا ارحم الراحمین.
نسخه مصدر به مقدمه فارسی از مترجم؛ خط: نسخ خوش، بی کا، تا: اواخر قرن۱۲؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۶۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۵–۴۹۹]

● **مناجات** / دعا / فارسی

monājāt

یزدی، عبدالخالق بن عبدالرحیم، ۱۲۰۶ – ۱۲۶۸ قمری
yazdī, 'abd-ol-xāleq ebn-e 'abd-or-rahīm (1792 - 1852)

به امر: آصف الدوله

کتاب مشتمل است بر ادعیه، مناجات و زیارات مختلفه، بدین

ترتیب: مناجات ده‌گانه: ۱) در طریقه بعضی از سیرت‌های موحدین، ۲) در تفکر کردن احوال دنیا و فنای آن، ۳) در طریقه محاسبه نفس، ۴) در استغفار از بدی‌ها، ۵) در واگذاشتن امور است به خداوند، ۶) در خواستن حوایج از خداوند، ۷) مناسب وقت سحر و پس از نماز شب، ۸) در خوشحالی قبول توبه، ۹) در طریقه پناه بردن بدرگاه پروردگار، ۱۰) در پناه بردن به انوار محمد و اله الطاهرین؛ مناجات مصدر است به: آیه شریفه «تلک عشره کامله»؛ ادعیه «کمیل، شب عرفه، سمات، مناجات علوی (ع)، نماز اول ماه، اعمال لیالی قدر، زیارت ششم حضرت امیر و عاشورا، دوازده امام خواجه نصیرالدین طوسی با اعتصام و اختتام آن».

آغاز: حمد و سپاس مر خداوندیرا سزاست که اسم مقدس او همه دردها را دواست.

انجام: و حسبنا الله وحده و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و ال الطاهرین.

[فهرستواره منزوی ۹۸۳/۸]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قبل از۱۲۶۶ق؛ مجدول؛ جلد: مقوا، ۱۵۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۶سم [ف: ۱۵-۴۹۷]

● **مناجات** / مناجات / فارسی

monājāt

بیدل کرمانشاهی، محمد بن علیمحمد، - ۱۲۸۹ قمری

bīdel-e-kermānšāhī, mohammad ebn-e ʻalī-mohammad(- 1872)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۴۵۷/۳

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳گ (۱۱ر-۱۳ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۹-۴۰۴]

● **مناجات** / دعا / فارسی

monājāt

سالک العارفین، ق۱۳ قمری

sālek-ol-ʻārefīn(- 19c)

مناجات و عجز و انکسار به شاه اولیاء.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۰۷۷/۱۳

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۱۳گ (۱۱۹ر-۱۳۱پ)، ۱۲و۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۹×۲۱/۷سم [ف: ۹-۱۴۱]

● **مناجات (مرقع)** / دعا / فارسی

monājāt (moraqqaʻ)

منشی عبدالودود صاحب

monšī ʻabd-ol-vadūd sāheb

مناجاتی است به نظم و نثر فارسی در نیاز به درگاه ایزد بی نیاز.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۸۴۶

آغاز: هر گاه کسی را از گردش روزگار ناهنجار و از بیمهری فلک جفاکار؛ **انجام:** از جناب ایزدی گشته حصول ... که هستی را نمی‌بینم بقائی

کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۶ق؛ دارای ۸قطعه، مجدول؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۸۰؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۶-۴۰۶]

● **مناجات** / مناجات / فارسی

monājāt

عبقری، میرزا صادق، ق۱۴ قمری

ʻabqarī, mīrzā sādeq(- 20c)

اشعار به فارسی و عربی در توحید و در مجموع مناجات می‌باشد.

تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۸۱

آغاز: بسمله یا رافع السماء یا وامع العطاء ×× یا سامع الدعا ذالمجد و البهاء؛ **انجام:** کی طالب دوست خواب خوردن خواهد ×× چون صاحب خانه این خبر داده بمن

خط: نسخ متوسط، کاتب = مؤلف (احتمالاً)، تا: جمادی الاول۱۳۵۱ق؛ جلد: مقوایی، ۲۱گ، ۱۳و ۱۴ سطر(۱۰×۱۸/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: -۷۳]

● **المناجات** / دعا / عربی

al-monājāt

بعضا غیر همانند:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۹۲۹

آغاز: لک الحمد یا ذالجود و المجد و العلی ×× تبارکت تعطی من تشاء و تمنع؛ **انجام:** و صل علیه ما دعاک موحد ×× و ناجاک اختیار ببابک رکع

منسوب به علی بن ابی طالب (ع)؛ خط: نستعلیق خوش، کا: سلطان محمد خندان، تا: قرن ۹؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: ختایی، ۵گ، ۶سطر، اندازه: ۱۲/۴×۲۰/۷سم [ف: ۱-۵۳۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۲۳۱/۲

چهار مناجات در «توحید باری» به عربی گویا منسوب به علی (ع)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: گالینگور، ۶گ (۸۴پ-۸۹پ)، ۱۵سطر(۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۷-۳۲۶]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۳/۳-طباطبائی
آغاز: الهی باعظم اسمائک و بحمدک ×× و صلوة حبیبک واسطة الفیضان / و آله الکرام مصابیح الظلام ×× امنائک حفظة دینک بادمان؛ **انجام:** و ادراک العاصی المسکین الراجی ×× المستجیر عبیدک الحسین و من علی باحسان
از شاعری به نام «حسین». مناجات و توسل منظوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۷ق؛ باید خط مؤلف باشد؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱ص (۶۱ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۲۲-۲۲۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۱/۶-طباطبائی
آغاز: من انشاء شیخنا البهایی اللهم اکحل ابصار بصائرنا بمیل المیل الی العوالم اللاهوتیه لکیما ننهض با جنحة التوفیق للطیر فی فضاء العوالم الملکوتیه
خط: نسخ، کا: شیخ محمد علی بن محمود تبریز، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱ص (۲۶ر)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲۳-۸۱۲]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۲۴۳/۵
آغاز: الشدة اودت بالمهج ×× یارب فعجل بالفرج؛ **انجام:** واختم علی بخواتمها ×× لاکون غداً فی الحشرج
منظومه‌ای است به عربی در مناجات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۲ شعبان۱۱۰۵ق؛ ۲گ (۵۹پ-۶۰پ)[ف: ۵-۶۵۱]

۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۳۵۸/۷
آغاز: یا سامع الدعاء و یا رافع السماء؛ **انجام:** من السلسل الختیم ... محمد و آله اجمعین.
خط: نسخ، کا: احتمالا علوی حسینی، محمد بن مکارم، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۵-۷۰۶]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۵۷/۴۰
با روایات و بیاناتی پندآموز به فارسی و عربی؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، تا: ۱۲۵۶ق[ف: ۷-۱۸۵]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۸۱۵/۲-۲۹/۱۵۵
آغاز: بسمله آه وانفسا کیف حالی بمعالجة الاغلال غدا آه وانفساه مما حملتنی علیه جوارحی من البلایا؛ **انجام:** یا رباه صل علی الملا ئکة السعداء والانبیاء والشهداء والحمدلله رب العالمین.
مناجات‌هایی است درقطعه‌های کوتاه غالباً دریک جمله با عنوان‌های «آه، آه» و «یارباه، یارباه»؛ خط: نسخ معرب، کا: فرج الله بن علی خوانساری، تا: جمعه ۱۱ جمادی الثانی۱۲۹۶ق؛ جلد: مقوا، ۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۵۴۷]

۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۵۴/۶
گفتاری است در پنج صفحه به نظم و نثر در مناجات و مدح علی و تفسیر؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و۱۴؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا، ۵ص، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۳-۱۶۰۶]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۳۳
آغاز: یا سامع الدعاء. و یا رافع السماء و یا دائم البقاء. و یا واسع العطاء. لذی الفاقه العدیم؛ **انجام:** من السلسل الختیم.
منظومه‌ای است مخمس (از بحر مضارع: مربع مکتوف مقصور) مروی از حضرت امیرالمؤمنین (ع) که در دیوان منسوب به آن بزرگوار و هم در «صحیفه علویه» مندرج است؛ خط: نستعلیق متوسط، کا: فرزانه، مصطفی بن آقابزرگ، تا: ۱۳۰۱ق؛ مجدول، دارای یک سرلوح؛ واقف: نائینی؛ ۸گ، ۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۳سم [ف: ۶-۲۹۵]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۳۲
آغاز: بسمله لک الحمد یا ذاالجود و المجد و العلی؛ **انجام:** و ناجاک اخیار ببابک رکع یا با کرم تو را ز گویند خواص
مناجاتی است منظوم مروی از حضرت امیرالمؤمنین علیه الصلوة والسلام، محدث سماهیجی آنرا در«صحیفه علوی» مندرج نموده، هر بیتی به ترجمه فارسی آن و هم ترجمه لغات و ترکیب و اعراب کلمات زیرنویسی شده؛ خط: نسخ خوب، کا: عبدالصمد (بن جعفر قلی بیگ اشکوری) گیلانی خوشنویس، تا: ۹ رجب۱۳۰۹ق، برای سرتیب محمد حسین خان فرمان روای تنکابن (شهسوار)؛ به طور مرقع صحافی شده؛ مجدول مذهب، با یک سرلوح مذهب و مرصع؛ واقف: نائینی؛ ۱۱ص، ۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۶-۲۹۵]

۱۲. کاشان؛ میثم نمکی(خصوصی)؛ شماره نسخه: ۶
آغاز: ... للمتضرعین اللهم یا من برحمته یستغیث المذنبون ویا من الی ذکر احسانه یفزع المضطرون ویا من لخیفته ینتحب الخاطئون یا انس کل مستوحش غریب؛ **انجام:** للمتعذرین اللهم ان عفوک عن ذنبی و تجاوزک عن خطیئتی و صفحک عن ظلمی وتسرک علی قبیح عملی و حلمک عن کبیر جرمی عند ما کان من خطایای وعمدی ...
مجموعه مناجات‌های عارفانه و عابدانه که با عناوین مختلف و متناسب با اقتضای حال دعاکنندگان مشابه آنچه در مناجات خمسة عشر «مناجات المتضرعین، المستکلین، الشاکرین، العارفین ...» آمده، تحریر و دریک دفتر گردآوری شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۲۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف مخ]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۳۱۳
آغاز: المناجات الاولی و مناجات التائبین؛ **انجام:** یا اکرم الاکرمین.
پانزده دعاء مناجاتی از ملحقات «صحیفه کامله» است که افراد در کتابت شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ ۴۷گ، ۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۶-۲۹۶]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۱۷
آغاز: اللهم بذکرک استفتح مقالی و بشکرک استنجح سؤآلی و علیک توکلی؛ **انجام:** و علی اهل بیته الطاهرین و اصحابه المنتجبین و سلم تسلیما و حسبنا الله وحده و نعم المعین تمة الاوراد.

خط: نسخ، کا: محمد علی اصفهانی، بی‌تا؛ مجدول، دارای سرلوح مزدوج منقش عمل هاشم ظریف تبریزیان؛ در ربیع الاول ۱۳۱۸به میرزا علی اصغر صدرالاعظم اهداء شده؛ صحافی و تجلید عمل حسن خطیبی؛ جلد: میشن، ۲۸گ، ۱۰سطر، اندازه: ۲۸×۴۲/۵سم [ف: ۱۵-۴۹۸]

۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۴۹۶

آغاز: الهی انت المدعو بکل لسان و المقصود فی کل مکان؛ **انجام:** و لا حول و لا قوه الا بالله العلی العظیم ثم یقوم الی الوتر

مناجات با عنوان‌های «الهی الهی» و دعای ستاری با عناوین «اللهم اللهم»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۶گ، ۶سطر (۷×۱۰/۵)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۱۵-۳۰۴]

۱۶. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۴۴۶/۲

آغاز: قال (ص) إذا ظهرت المعاصی ... حرف الف، الهی ما عرفت لی مفرا و لا عقلت لی مقرا

به ترتیب حروف الفبا در آخر جملات، جملات مسجع می‌باشد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۹گ (۱۱-۱۹)[ف: ۳-۱۰۲]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۹۷۸/۱

مناجات «لک الحمد یا ذالجود و المجد و العلی»؛ خط: نستعلیق، کا: شیرازی، فتحعلی بن محمد جعفر، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۶ سطر(۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶-۷۵۳]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۶۶

آغاز: بسمله اللهم بذکرک استضح مقالی؛ **انجام:** انک علی شی قدیر

منسوب به حضرت سجاد (ع)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [الفبائی: ۵۵۲]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۷۷۴/۴

آغاز: الهنا تعاظمت علی الکبراء و العظماء فانت العظیم و تکرمت علی الفقراء فانت الکریم

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۲گ (۵۱پ-۵۲پ)، ۲۱سطر[ف: ۳۷-۳۱۱]

۲۰. شیراز؛ خاوری (دکتر)؛ شماره نسخه: ۱۳/۴

بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۵-۲۶۹]

۲۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۲۸۹/۱۱

کا: محمد بن عباس علی هزار جریبی، بی‌تا؛ قطع: بیاضی ربعی[نشریه: ۷-۲۷۶]

● **مناجات** / دعا / عربی - فارسی

monājāt

ناشناخته:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۳۸/۳

دعای روز عرفه و زیارت نامه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[ف: ۷-۱۵۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۷۶۸

آغاز: مناجات سید الساجدین بسمله الهی البستنی الخطایا؛ **انجام:** من صفوتک و الابرار خاصتک برحمتک یا ارحم الراحمین

به مانند نسخه ۱۰۴۱۷ آستان قدس و مترجم، کتاب مشتمل است بر «مناجات انجیلیه کبری» مروی از امام سجاد علیه السلام انتخاب از کتاب: «انیس العابدین» تألیف محمد بن محمد طبیب عالم اواخر قرن ۹؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد باقر اصبهانی، تا: شعبان۱۲۷۶ق؛ به درخواست آقا میرزا محمد باقر؛ مجدول، دارای سرلوح؛ جلد: ساغری، ۶۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۷/۹×۱۲/۸سم [ف: ۱۵-۴۹۸]

۳. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ف۳۴۶/۳

آغاز: فی المناجات - بسمله - روایتست که اینکلام در بار گوهر نثار حضرت اسدالله الغالب علی بن ابیطالب است؛ ابتدای شعر - و کم الله من لطف خفی ×× یدق خفاه عن فهم زکی؛ **انجام:** تفضل سیدی بالعفو عنی ××فانی من بلائی فی بلاء

این رساله شامل عربی است از فرمایشات امیرالمومنین علی (ع) که بعضی از آنها را به شعر فارسی ترجمه کرده‌اند؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ، ۱۲سطر[ف: ۱-۳۲۹]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۷۵۳-۱۴/۲۰۳

آغاز: لک الحمد یا ذالجود والمجد والعلی ×× تبارکت تعطی من تشاء وتمنع؛ **انجام:** درآن دریای آب وموج خونین ×× اغثنا یا غیاث المستغیثین. اللهم اغفرلی وارحمنی آمین

مناجات‌هایی است منظوم به عربی وفارسی با این عنوان‌ها: قصیده عینیه منسوب به علی (ع)، مناجات منظوم از عبدالقادر قادری حسینی، مناجاتی از شافعی، مناجات منظوم فارسی از شاعری سالک تخلص و یک مناجات منظوم دیگر؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۸گ، ۱۱-۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۵۴۷]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۳۲

آغاز: بسمله الهی البتنی الخطایا ثوب مذلتی؛ **انجام:** و صلی الله علی محمد و آله و عترته اجمعین

مترجم به فارسی، مروی عنه: امام چهارم؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مذهب، دارای سرلوح زرپوش منقش؛ واقف: اسدالله علم؛ جلد: مقوا، ۲۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۱۵-۵۰۰]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۳/۹-طباطبائی

آغاز: الهی کم من عدو انتضی علی سیف عداوته و ...

مناجات است با ترجمه بین السطور؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴گ (۶۴ر-۶۷پ- حاشیه و متن)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۲۲-۲۳۰]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۰۶۴

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۶/۳×۱۰/۸سم [رایانه]

● **مناجات** / مناجات، شعر / فارسی

monājāt

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۹۹/۳

آغاز: الهی ای خالق انواع و اجناس و ای مبدع عقول و حواس؛ **انجام:** زواهر جود گران هر قاصد که در راه طلب

از آغاز و انجام نسخه و بین صفحات آن اوراقی افتاده و نام کتاب و مؤلف آن به دست نمی‌آید و سراسر کتاب مناجات‌هایی است به زبان فصیح فارسی که ظاهراً از یک از عرفای قرن هشتم است؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن، ۴۲ص (۱۸۹-۲۳۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۰-۷۸]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۷۵/۲۴

آغاز: ای دانده رازهای نهانی و ای پیدا کننده گنجهای حقایق و معانی؛ **انجام:** علی محمد و عترته الطاهرین

خط: نستعلیق، کا: گویا محمد سعید بن محمد تقی خاتون آبادی، تا: ۱۰۸۱ق؛ ۱ص (۹۵پ در هامش)[ف: ۷-۳۲۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۰۰۹/۴۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: تیماج با نقش «یا رزاق»، ۱۰ص (۳۶۸-۳۷۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۸/۵سم [ف: ۴۴-۱۹۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۵۱/۱۰

حسینی، قاسم، بینا، عیشی، رافع، هلالی، امیدی، امیرخسرو، سید متین، عطاءالله هما، توفیق، شیدا، محرم، عاشق، اوجی، صایب، ارشد؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶ص (۸۱۲-۸۲۷)، ۱۰سطر دوستونی[سنا: ف: ۲-۱۴۳]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۰۰۴/۲

آغاز: ملکا ذکر تو گویم که تو پاکی و خدایی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۲گ (۱-۲)، ۱۵سطر(۱۰/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۱۸سم [ف: ۱۷-۵]

۶. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: ۱۳۴/۱۲

به نظم فارسی به روش سنیان؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: ربعی[نشریه: ۵-۶۴۴]

۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۶۴۹/۲

خط: نستعلیق، کا: حسن علی بن محمد حسین انجدانی، تا: ۱۲۳۰ق؛ ۶گ (۹۸-۱۰۳)، اندازه: ۱۱×۱۳سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۶۲]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۶۹۹/۳

آغاز: الهی تو از ضمیر همه آگاهی عالم السر و الخفیاتی ...

انشاء محمد حسین کاتب دفتر (ظاهرا)؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسین، تا: ۱۲۵۲ق؛ جلد: روغنی منقش، ۲ص (۵۸-۵۹)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۷-۱۵۶]

۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۶۲۸/۸

آغاز: بدانکه دوام مناجات با قاضی الحاجات علامت تجرید دل است از غیر وی، پس دل مجرد ساز تا بدان برسی الهی بحق هستی

خط: نستعلیق شکسته، کا: موسی موسوی، تا: ۱۲۵۴ق؛ ۳گ (۲۹۵-۲۹۷)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۵۶]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۱۲۵/۶

آغاز: ای داد ده شکسته حالان ×× از بند رهان بسته بالان / ای عذر پذیر جرم داران ×× ای کام ده امیدواران؛ **انجام:** از هر چه بود به دهر و هر کس ×× مقصود من است لیلی و بس

مثنوی در بیست و پنج بیت؛ خط: نسخ، کا: علی بن محمد حسن حسینی، تا: ۱۲۵۷ق؛ جلد: میشن، ۲گ (۷۳ر-۷۴ر)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۴/۵سم [ف: ۸-۲۱۹]

۱۱. شیراز؛ خاوری (دکتر)؛ شماره نسخه: ۹/۱۷

مناجات‌نامه به فرموده محمود بن کرم علی؛ بی‌کا، تا: ۲۰ محرم ۱۲۶۰ق[نشریه: ۵-۲۶۸]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۷۶۵/۵

کا: محمد بن یعقوب دامغانی، تا: ۱۸ ذیحجه ۱۳۰۲ق؛ مجدول؛ ۱۰گ (۷۲پ - ۸۱ر)[ف: ۵-۳۶۰]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۳۲۲

آغاز: اللهم انت الملک الحق؛ **انجام:** ایندعا یافته شد بخط مرحوم میر محمدباقر که بعد از علوی مصری میخوانده اند دعا اینست.

کتاب مشتمل است بر مناجاتهای امیر مؤمنان حضرت علی و امام سجاد علیهماالسلام و دعاء علوی مصری با نقص اختتام آن، بعضی از مناجات‌ها مترجم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ واقف: آخوند ملا علی، رجب ۱۰۴۴؛ جلد: تیماج، ۱۷۳گ، ۵ و ۱۰سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱۵-۵۰۲]

۱۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۰۷/۱۷

آغاز: یا هو: الها بی نیازا کریما رحیما ملکا ملکا همه عباد تواند و از کلمه تو از عدم بوجود آمدند و معترفند بر فقر خود و غنای تو و جهل خود؛ **انجام:** که بخششت محدود بحدود نه، عباد توایم، تو را میجوئیم، و از تو میطلبیم، توئی فضال

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۲گ (۳۲۳ر-۳۲۴ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۸سم [ف: ۹-۱۶۶]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۶۶/۳

آغاز: مناجات ای گشاینده ابواب مرادات ای نماینده اسباب سعادات ای موهب کرامت نامعدود ای دهنده نعمت نا محدود ای گشاینده همه ابواب

مناجات‌هایی است به فارسی با عنوان مناجات یکم مناجات دوم ... تا یازده شماره؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: مشتری خراسانی، محمد ابراهیم، بی‌تا؛ ۳گ (۶۰پ-۶۲ر) [ف: ۱۵-۲۷]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۶۳/۱۶

آغاز: یا رب بحق سید کونین مصطفی؛ **انجام:** کز روی مرحمت

سوی جامی نظر کنی ×× روزی که میشود مساوی شه و گدا
از جامی نام؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱ص[ف: ۱۵–۲۹۸]

۱۷. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۷۲/۶–طباطبائی**

منشآتی در مناجات خطاب به پروردگار. چند بخش است و سه بخش آن هر یک مطلع خاص دارد که با بسمله شروع می‌شود؛ کا: محمد حسین گرکانی معروف به جناب، بی‌تا؛ در تمام صفحات این بخش (مناجات) سراسر اصلاحات و قلم زدگی از مؤلف بسیار دیده می‌شود؛ جلد: تیماج، ۱۳ص (۴۱–۵۳)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۲۳–۱۵۳]

۱۸. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۳۲۰/۶**

آغاز: ملکا، معبودا خالقا رازقا کریما بنده نوازا، الهی بوحدانیت و صمدیتت؛ **انجام:** و لا تفعل بنا یا مولانا ما نحن له اهله انک غفور رحیم جواد کریم رووف رحیم

رساله بسیار مختصری است در مناجات با باری تعالی و بیشتر عبارات با عنوان «الهی» شروع می‌شود؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۴گ (۱۳۲پ–۱۳۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۲–۴۰]

۱۹. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۳۲۰/۷**

آغاز: نحمدک اللهم علی جزیل نعمائک و نصلی علی اکمل انبیائک محمد و اله و عترته؛ **انجام:** و اعصمنا عن متابعة النفس ... و یا خیر الناصرین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین.

رساله بسیار مختصری است در مناجات با خدای سبحان و بیشتر عبارات با عنوان «خداوندا» شروع می‌شود؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳گ (۱۳۵پ–۱۳۷پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۲–۴۱]

۲۰. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۲۰/۶**

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین ملکا پادشاها در آن ساعت که شیر اجل ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۶پ–۱۷پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف: ۳۰–۱۹۱]

● **مناجات = الهی نامه** / مناجات / فارسی

monājāt = elāhī nāme

آغاز: الهی حمدم تو را سزاست که جمیلی و ثنایم ترا رواست که جلیلی. فاحمدک یا من تقدس بالحسن و الجلال و تمجد بالعز و الجلال. الهی طایر سپاسم را پر و بالی ده ...
انجام: در رضای تو کوشید و مکرر گفت رضا بقضاک صبراً علی بلاک لامعبود سواک ای هزار جان ما زمره شیعیان دوستان فدای آن بزرگواری یا لیتنا کنا معکم فافوز فوزاً عظیماً

۱. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۷۰۵/۳**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۳۵پ–۱۴۲ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲۰–۲۱۸]

۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۹۳۹/۷**

آغاز: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲ص (۸۳–۸۴)، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۱۰–۳۶۹]

● **مناجات ابوالمعالی** / مناجات / عربی – فارسی

monājāt-e ab-ol-ma'ālī

۲۲ جمله‌های دعائی به عربی با سجع، به قافیه جیم با یک دیباچه عربی در خواص آن.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۴/۲۹

آغاز: یا علم سری و جهری و خفیتی اجعل لی من کل ضیق مخرجا ...

خط: نسخ، کا: سلیمان قاضی، تا: ۱۱۹۵ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۲۴۹–۲۵۱)، ۹ تا ۱۳سطر، اندازه: ۶/۷×۱۲/۵سم [ف: ۲–۲۳۸]

● **مناجات الابلیاء و بحار الاولیاء** / ادبیات / فارسی

monājāt-ol ablīyā' va behār-ol owlīyā'

حافظ رضوی، محسن بن محمد

hāfez-e razavī, mohsen ebn-e mohammad

وابسته به: دیوان امیر المؤمنین علی علیه السلام؛ منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول (–۴۰ق)

مؤلف درمقدمه این رساله می‌گوید: هزار وچهارصد بیت دیگر از اشعار حضرت از دیوان‌ها جمع‌آوری وبه آن علاوه نموده وسپس هر بیتی را با یک بیت به فارسی ترجمه نموده است. وی می‌گوید که مجموعه ابیات فارسی و عربی آن بالغ برهفت هزار بیت می‌گردد.درخاتمه مناجات منظومی از امام سجاد (ع) وشعرای معاصر خود وسپس اشعاری از خودش درمناجات آورده است ونام آن را «مناجات الابلیا وبحارالاولیا» نهاده است. شاعرانی که اشعاری ازآنها درخاتمه این رساله درج شده عبارتنداز: کمال الدین بونی حسینی، سعدی، ذی النون مصری، اشعاری از خودش به فارسی با تخلص رضوی آورده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۲۳۷-۲۱/۱۵۷

آغاز: بسمله وبه ثقتی بعد از ابتدا به ذکر اسمای حسنای اول بی بدایت جل جناب جلاله وادای شکر نعماء بی انتهای ... چنین گوید بنده حقیر مفتقر برحمة الله القوی الابدی؛ **انجام:** یا علی چون کنیم عزم سفر ×× دست گیری چو حارث اعور / یا علی از عنایت علوی ×× نظری کن به محسن رضو ی

خط: تحریری، کا: محمد باقر اصفهانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸–۴۵۴۷]

● **مناجات الفی** / دعا / عربی
monājāt-o alfī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۵۲/۷-عکس
بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۶۱ق[فیلمها ف: ۳-۲۶۹]

←المناجاة الی قاضی الحاجات ‹ مهج الدعوات و منهج العنایات (منتخب)

● **مناجات امیرالمؤمنین (ع)** / دعا / عربی
monājāt-u amīr-il-mu'minīn
منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، - ۴۰ قمری
(mansūb be) ʻalī ebn-e abī tāleb, emām-e avval(- 661)

همه نسخه‌هایکی نیستند:

۱. **فردوس؛ مدرسه حبیبیه؛ شماره نسخه: ۲۰/۸**
آغاز: اللهم صلی علی محمد و آله و ارحمنی اذا انقطع من الدنیا اثری و انمحی من المخلوقین ذکری و صرت فی المنسیین کمن قد نسی الهی کبر سنی ورق جلدی و دق عظمی و نال الدهر؛ **انجام:** و اعرف لی ذمتی التی بها رجوت قضاء حاجتی و ارحمنی برحمتک یا قریب یا مجیب انک علی کل شی قدیر و بکل شی محیط تم بحمدالله.
مناجاتی است مروی از امیرالمؤمنین علیه السلام که با کلمه «الهی» هر بند آن شروع می‌شود، مضامین برخی فقرات این مناجات شبیه دعای کمیل است؛ خط: نسخ، کا: منشی شیرازی ادهمی، معین بن رفیع الدین، تا: ۹۰۹ق، جا: تبریز؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۳۶۷پ-۳۷۶ر)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف مخ]

۲. **تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۸۹۰/۴**
آغاز: لک الحمد یا ذالجود و المجد و العلی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: میانه‌های شعبان۹۶۶ق؛ قطع: ربعی[نشریه: ۷-۲۶۲]

۳. **قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۴/۷۸/۷-۵۷۷۹**
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۵سطر، قطع: ربعی[آستانه قم: -۲۱۲]

۴. **تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۲۶۰/۲**
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۵ق؛ با چند سرلوح، مجدول [نشریه: ۷-۲۳۱]

۵. **خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۶۹/۴**
بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۹۸ق؛ اندازه: ۱۲/۵×۲۵سم [ف: ۱-۲۵۲]

۶. **مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۶۰/۴**
مسمطی است از مقری در ۶۲ بیت، آغاز: «الهی فانت الله باریء الملا / الهی فحمدی واصبٌ لک و الولا»، مناجات دیگری است در ۹ بیت با مطلع: «لبیک لبیک انت مولیه ...»، اشعار دیگری است منسوب به آنحضرت در اعمال نیک هفته در هشت بیت با مطلع: «لنعم الیوم یوم السبت حقا ×× لصید إن اردت بلا امتراء»، و اشعار دیگری منسوب به آنحضرت در سی بیت در وصیت آنحضرت به فرزندش حضرت سید الشهداء (ع) با مطلع: «أحسین انی واعظ و مؤدب ×× فافهم فانی العاقل المتأدب» و اشعار دیگر در هفت بیت منسوب به آنحضرت با مطلع: «الناس من جهة التمثال اکفاء ...»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۱۷ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۱-۲۲۶]

۷. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۶۷/۵**
آغاز: و ذکر فی تاریخ الإسحاقی، أخبر أبوعبدالله بن منصور ... عن عبدالله الأسدی قال کان علی بن أبی طالب رضی الله عنه یقول فی مناجاته إلهی لو لا ما جهلت من أمری ما شکوت عثراتی؛ **انجام:** یا رحیم یا قدیر یا کریم صل علی محمد و آله الطیبین و علیه و علیهم السلام و رحمة الله و برکاته، إنه حمید مجید و الحمدلله رب العالمین
مناجاتی است که در تاریخ اسحاقی به نقل از ابو عبدالله بن منصور به نقل از محمد بن حسن بن غراب به نقل از موسی قائنی بن اسحاق به نقل از ابو عبدالله محمد بن ابی شیبه به نقل از محمد بن فضیل به نقل از عبدالله اسدی از آن حضرت نقل شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ ۸گ (۵۴-۶۱)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۱-۴۷۷]

۸. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۸۳/۴**
آغاز: الهی صل علی محمد و ال محمد و ارحمنی اذا انقطع من الدنیا اثری
آغاز مناجات دوم علوی که در باب ادعیه مناجات جلد ۱۹ بحارالانوار آمده است: «اللهم انی اسالک الامان الامان یوم لاینفع مال و لابنون»؛ بی‌کا، تا: حدود قرن۱۲؛ ۲۴سطر، اندازه: ۹×۱۵/۳سم [ف: ۱۵-۴۳۳]

۹. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۸۳۰/۲**
آغاز: بسمله، یا سامع الدعاء و یا فاطر السماء و یا دائم البقاء و یا واسع العطاء لذی الفاقة العدیم ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۷ق؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج، ۴ص (۱۸-۲۱ متن و حاشیه)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۴۴-۸۸]

۱۰. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۵۵۴/۶**
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۱سطر(۷×۱۲)، قطع: ربعی[ف: ۱۷-۱۶۰]

۱۱. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۶۵۶۷**
آغاز: لک الحمد یا ذالجود و المجد و العلی ×× تبارکت تعطی من تشاء و تمنع؛ **انجام:** الیک یا رب قد وجهت حاجتی ×× و جئت بابک یا رب برغناتی
خط: نسخ خفی، کا: براتعلی بن محمد تقی، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۶-۴۰۷]

۱۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۳۵۸/۶

آغاز: لک الحمد یا ذالجود و المجد و العلی؛ **انجام:** و ناجاک اخیار ببابک رکع.

خط: نسخ، کا: احتمالا علوی حسینی، محمد بن مکارم، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۵-۷۰۶]

۱۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۴۹۹

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم – لک الحمد یا ذالجود و المجد و العلی؛ **انجام:** مرقوم قلم شکسته رقم کمترین غلام عقیدت فرجام علی محمد طهرانی مستوفی سرکار شوکت مبانی شد و کان ذلک فی یوم الاثنین من شهور هزار و دویست و سی و دو مطابق سنه اودئیل فرخنده تحویل

مناجات معروف حضرت علی بن ابیطالب علیه السلام است که به شعر فارسی سروده شده و بنا به دستور نواب مستطاب شاهزاده افخم نائب السلطنه العلیه العالیه علیشاه تحریر یافته؛ خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق خوش، کا: علی محمد طهرانی، تا: ۱۲۳۲ق؛ مجدول؛ مهر: «حسین بن هدایت الله و رضا الحسینی»، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: خانبالغ، ۱۲ص، ۶سطر فرمایشات مولای متقیان و ۶سطرترجمه منظوم، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۱-۱۰۰۶]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۷۲/۲

آغاز: لک الحمد یا ذالجود و المجد و العلی ×× تبارکت تعطی من تشاء و تمنع؛ **انجام:** وصل علیه ما دعاک موحد ×× و ناجاک اخیار ببابک رکع

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد موسوی، تا: ۱۲۳۸ق؛ ۲گ (۳۳پ–۳۴پ)، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۳۵-۲۴۰]

۱۵. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۳۱۹/۷

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۱۲۴۵ق، جا: اصفهان مدرسه محمد حسن بن حاج ملا علی هرندی[تراثنا: س۶ش۴–۹۹]

۱۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۳۶۸/۲

آغاز: لک الحمد یا ذالمجد و الجود و العلی ...

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن حاج علی خوانحودی، تا: از ذیقعده ۱۲۶۰ تا ۱۲ صفر۱۲۶۲ق، جا: مشهد رضوی مدرسه صالحیه؛ ۲۵سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: -۳۰۶]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۷۶۸/۲

آغاز: اللهم صل علی محمد و ال محمد و اسمع دعائی اذا دعوتک؛ **انجام:** و منک خائفا مراقبا یا ذاالجلال و الاکرام و صلی الله علی محمد رسوله و اله الطاهرین

کا: محمد باقر اصبهانی، تا: شعبان۱۲۷۶ق؛ جلد: ساغری، ۱۲سطر، اندازه: ۷/۹×۱۲/۸سم [ف: ۱۵–۴۹۸]

۱۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۷۷/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۳۰۵ق؛ جلد: مقوا، ۱۰ سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲–۱۸۶]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۵۹/۲۰

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۲۸ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۳۵-۳۲۰]

۲۰. مشهد؛ اصغر زاده؛ شماره نسخه: ۵۷

بی‌کا، بی‌تا؛ خط قوام[نشریه: ۷–۷۷۱]

۲۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۱۵۹

آغاز: لک الحمد یا ذالجود والمجد والعلی؛ **انجام:** وناجاک اخیار ببابک رکع

مشتمل بر بیست و هشت شعر است؛ خط: نستعلیق خوب، کا: خانلر قاجار، بی‌تا؛ کاتب خود را چنین معرفی نموده: «شرف بکتابتها العبد الفقیر الحقیر خانلر قاجار غفرالله ذنوبه وستریعوبه، مادرم زند واز پدر قجرم- متولد زآهن و حجرم، خانلر قاجار است»؛ درماه صفر ۱۲۸۱ داخل کتابخانه اعتضاد السلطنه شده؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۸۱؛ جلد: میشن، ۶ص، ۶سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱–۷۵]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۹/۲

آغاز: اللهم ارحمنا اذا عرق الجبین و کسر الانین و یئس منا الطبیب

نسخه اصل: آکادامی علوم شرقی، باکو آذربایجان، ش Q–۷۳۷؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۲)، ۲۵ سطر[عکسی ف: ۳–۴۶۹]

● مناجات امیرالمؤمنین (ع) (ترجمه) / شعر / فارسی

monājāt-e amīr-al-mo’menīn (t.)

؟ حافظ شیرازی، شمس الدین محمد، – ۷۹۲ قمری

hāfez-e šīrāzī, šams-od-dīn mohammad(- 1390)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۷/۱۱۱

منسوب به حافظ؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن جمشید مراغی، تا: ۱۲۴۱ق؛ ۲ص (۲۰۴پ– ۲۰۵پ)[مختصر ف: –۱۶۸]

● المناجاة الانجیلیة / دعا / عربی

al-monājāt-ul injīlīya

علی بن حسین (ع)، امام چهارم، ۳۸ – ۹۴ قمری

‘alī ebn-e hoseyn, emām-e čahārom (659 - 714)

از مناجات‌های حضرت امام زین العابدین (ع) است که در آن ضمن بر شمردن نعمتهای الهی و شهادت به وحدانیت خداوند، به انابه در درگاه حضرت حق پرداختهمکارم اخلاق و مطالب دنیا و آخرت را مسألت می‌نماید.

آغاز: اللهم بذکرک استفتح مقالی و بسرک استنجح سؤالی وعلیک أتوکل فی کل احوالی و ایاک آمل فلا تخیب آمالی **انجام:** و علی اهل بیته الطاهرین و صحابته الخیرین آمین یا رب العالمین.

[الذریعه ۲۳۹/۲۲ شماره ۶۸۶۲؛ مشار فارسی ۴۹۵۲/۴؛ با عنوان مناجات‌های حضرت سجاد یا سخنان اما مزین العابدین علیه السلام، تهران، سربی، رقعی،شرکت سهامی، طبع کتاب ۱۱۴صفحه؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۸۴/۴]

شرح و حواشی:

۱- مناجات انجیلیه (ترجمه)؛ محمد مؤمن بن علی نقی(-۱۲)
۲- شرح مناجاة الانجیلیة

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۴۴۸/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عاملی، صالح بن سلیمان، تا: ۱۱۰۵ق، جا: مکه مکرمه؛ ۱۸گ (۱۵۴پ-۱۷۱پ)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۴-۲۱۴]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۴۷۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** فی سنه ثلث و عشرین و مائه و الف
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد هادی بن محمد علی اصفهانی، تا: ۱۱۲۳ق[رایانه]
۳. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۶۰
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۱۲۶ق؛ ۱۴گ (۱پ-۱۴پ)، ۱۷سطر[ف: -۹۲]
۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۴۲۰/۲
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: محمد تقی بن حاج عبدالله، تا: ۱۱۲۶ق؛ مصحح؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۱۱ص (۱۲-۲۲)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۵-۱۶۴۶]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۶۹/۲
نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۴-۲۱۲]
۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۴۳۹
آغاز: السلام علیک یا امیر المؤمنین ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: وزیری؛ ۹۶گ، ۶سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۹۵۹]

● **مناجات انجیلیه (ترجمه)** / دعا / فارسی
monājāt-e enjīlīyya (t.)
محمد مؤمن بن علی نقی، ق۱۲ قمری
mohammad mo’men ebn-e ‘alī naqī(- 18c)
وابسته به: المناجاة الانجیلیة؛ علی بن حسین (ع)، امام چهارم (۳۸-۹۴ق)
به دستور: ملا محمد ابراهیم ضاحک (استاد مؤلف)
تاریخ تألیف: ۱۱۳۲ق؛ محل تألیف: اصفهان
ترجمه‌ای است فارسی و روان از مناجات انجیلیه طویله منسوب به حضرت امام علی بن الحسین السجاد، اصل این مناجات را میرزا عبدالله اصفهانی افندی مؤلف کتاب ریاض العلماء، در صحیفه ثالثه سجادیه‌آورده است. وی صاحب شرح صحیفه سجادیه نیز می‌باشد.
[اعیان الشیعة: ۴۵/۱۰؛ الذریعة: ۲۳۹/۲۲؛ الصحیفة الثالثة السجادیة، چاپ قم،سال ۱۴۰۰ ه، ص ۱۰۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۵۸/۲
آغاز: محمد خیر بریته و آله و ذریته و عترته و بعد به مسامح ارباب ذکا و دانش می‌رساند ... اللهم بذکرک استفتح مقالی ... خداوندا به یاد تو طلب گشودن گفتار خود می‌کنم؛ **انجام:** و اوسع علی من واسع رزقک رزقاً واسعاً مبارکاً طیباً ... انک علی کل شیء قدیر به درستی که تو بر هر چیزی توانائی.
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی، ترجمه به صورت زیرنویس آمده؛ جلد: تیماج، ۵۴گ (۱۶-۶۹)، ۱۴سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳۲-۴۲۹]

←مناجات بندگی حضرت محیی الدین غوث العالم ← قصیده در مدح عبد القادر گیلانی

● **مناجات بهائی** / بهائیت / فارسی
monājāt-e bahā’ī
بهاء الله، حسینعلی بن میرزا بزرگ، ۱۲۳۳ - ۱۳۰۹ قمری
bahā’-ol-lāh, hoseyn-‘alī ebn-e mīrzā bozorg (1818 - 1892)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۴۶/۳
بی‌کا، بی‌تا[ف: ۹-۱۹۲]

● **مناجات بهائیه** / بهائیت/ عربی
monājāt-e bahā’īye
بهاء الله، حسینعلی بن میرزا بزرگ، ۱۲۳۳ - ۱۳۰۹ قمری
bahā’-ol-lāh, hoseyn-‘alī ebn-e mīrzā bozorg (1818 - 1892)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۳۰
آغاز: بسمله المشرق من افق البیان اللهم انی اسئلك بالابه الکبری؛
انجام: و یقربهم و هو الامر القدیم
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا[الفبائی: -۵۵۲]

● **مناجات به حضرت باری** / مناجات / ترکی
monājāt be-hazrat-e bārī
امیر علیشیر نوائی، علیشیر بن کیچکنه، ۸۴۴ - ۹۰۶ ؟ قمری
amīr ‘alī-šīr-e navā’ī, ‘alī-šīr ebn-e kīčakne (1441-1501)

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۵۸۲/۱۳

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم زهی اسمینک عظیم، رحمن لیق و رحیم لیغنیک واجب التعظیم؛ **انجام:** یعنی بنده لارینک اوستینکاکو لاکانک نی قیل مستدام تاشاه و گداغه دعاگوی لوق قیلمیش بولغای مین و السلام

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی منقش، ۲گ، اندازه: ۲۳/۵×۳۴سم [ف: ۳-۱۱۱۰]

● **مناجات به روش اسماعیل** / دعا / فارسی

monājāt be raveš-e esmā‘īl

قاینی خراسانی، حسین بن یعقوب شاه، ق۱۲ قمری

qāyenī xorāsānī, hoseyn ebn-e ya‘qūb šāh(- 18c)

گویا از قاینی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۳۹/۲-ف

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی[فیلمها ف: ۲-۲۰۷]

● **مناجات پیر دستگیر** / مناجات / پشتو

monājāt-e pīr-e dastgīr

منظومه کوتاهی است احتمالاً به زبان پشتو در مناجات و مدح شیخ محیی الدین عبدالقادر گیلانی (- ۵۶۰ق). در پایان هر قطعه، مصرع «د بغداد شاه امیرانه» تکرار گردیده است. در فهرست مشترک نسخه‌های خطی فارسی پاکستان (۲۰۵/۷)«منظومه مناجات پیر دستگیر» از بهاء الدین زکریا ملتانی درباره عبدالقادر گیلانی آمده است. همچنین «مناقب پیر دستگیر» از فرد فقیر نیز درباره عبدالقادر گیلانی در همان فهرست (۱۵۳۱/۸) گزارش شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۶۱/۲

آغاز: ای په خدای رسول کرانه ×× د بغداد شاه امیرانه / ای په هر ولی اکرمه ×× په ولیانو محتشمه؛ **انجام:** بل به نوی په جهانه ×× ب بغداد شاه میرانه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ این نسخه در حاشیه کتاب «فتاوای برهنه»کتابت شده؛ کاغذ: شرقی، جلد: مشمع، ۲گ (۴۱۷-۴۱۸)، ۴۰سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۳۸-۷۴۸]

● **مناجات التائبین** / مناجات / عربی

munājāt-ut tā’ibīn

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۲

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم - الهی البستنی الخطایا ثوب مذلتی؛ **انجام:** و فیت کل نفس بما کسبت و هم لایظلمون

شامل ادعیه: مناجات التائبین، مناجات الشاکین، مناجات الخائفین؛ خط: نستعلیق ممتاز، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مذهب، با سرلوح مذهب؛ ۱۶ص، ۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴/۸سم [ف: ۱-۱۰۰۴]

● **مناجات جناب امیر** / مناجات

monājāt-e jenāb-e amīr

قاسم انوار، علی بن نصیر، ۷۵۷؟ - ۸۳۷ قمری

qāsem-e anvār, ‘alī ebn-e nasīr (1357 - 1434)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۹۸۵/۴

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد مهدی ابن عبدالله خان، تا: ۱۲۷۴-۱۲۷۸ق؛ جلد: چرم، ۴ص (۱۲- ۱۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۰۶-۴۷/۱]

● **المناجاة الحسینیة** / شعر / عربی

al-monājāt-ul ḥusaynīya

عریضی خراسانی، حسن بن محمد علی،- ۱۳۰۶ قمری

‘arīzī xorāsānī, hasan ebn-e mohammad ‘alī(- 1889)

قصیده‌ای است مناجات گونه از زبان امام حسین علیه السلام که به بیان مصایب وارده بر اهل بیت عصمت علیهم السلام پرداخته است.

بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه: ۱۱۴/۶

آغاز: الهی و معبودی و ربی و خالقی ×× ترحم عبیدا غامرا فی المضایق / تلاطمت الامواج و اشتدت الفتن ×× و ضاقت بی الدنیا بدون مرافق؛ **انجام:** رجائی حسین فی المواقف کلها×× وانی له فیمن اوالی بعاشق / فکن راضیا عنی الهی و لا تسل ×× عن الجرم یوم الحشر و اغفر مزالقی

خط: نسخ، کا: تقی حسینی خراسانی بشروی، تا: ۲۱ شعبان۱۳۱۱ق؛ جلد: مقوا، ۶گ (۲۶ر-۳۱ر)، ۱۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ]

● **مناجات حضرت امام حسن علیه السلام** / مناجات / عربی

monājāt-e hazrat-e emām hasan ‘alīyye-s salām

حسن بن علی (ع)، امام دوم، ۳ - ۵۰ قمری

hasan ebn-e ‘alī (‘), emām-e dovvom (625 - 671)

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۲۵۴

آغاز: بسمله. سورة الفاتحة بسمله. مالك یوم الدین یا من جعل الارض فراشا و السماء بناء؛ **انجام:** سبحان ربك رب العزة عما یصفون و سلام علی المرسلین و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، کا: درویش علی طالب زاده، تا: ۱۱۷۶ق؛ مجدول و مذهب، با دو سرلوح زیبا و نفیس؛ جلد: چرمی، ۵۶گ، ۹سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۳-۱۳۲۲]

←مناجات حضرت رسالت پناه (ص) ← اشعار

● **مناجات حضرت صدیق اکبر** / مناجات

monājāt-e hazrat-e seddīq-e akbar

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۱۱۸/۶

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه گردآوری یک سنی است، مجدول، با دو سرلوح؛ جلد: روغنی، قطع: ربعی[نشریه: ۷-۲۶۸]

● **مناجات حضرت علی = شرح مناجات (ترجمه)** /

شعر / فارسی

monājāt-e hazrat-e ‘alā = š.-e monājāt (t.)

شاملو، مرتضی بن حسن، ق۱۱ قمری

šāmlū, morteza ebn-e hasan(- 17c)

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۵۰۰/۱۷

آغاز: ... لک الحمد یا ذی الجود ... ای روی زمین ز فیض عامت گلشن ×× عالم همه از پرتو نورت روشن؛ **انجام:** بر آل و پیرو او باد تا زبان در کلام ×× به ذکر حمد تو گویا بود. همین طلب است.

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۰۸۹ق؛ در «جنگ مرتضی قلیخان»؛ ۲ص(۱۲۰-۱۲۱)[ف: ۳-۵۶]

● **مناجات حضرت محمد (ص)** /مناجات / فارسی

monājāt hazrat-e mohammad

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۹۳۸/۴

آغاز: بسمله. مناجات حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم. در خبر است که چون حضرت رسول صلی الله علیه و آله و سلم را مهمی پیش آمدی این مناجات را شفیع آوردیف حق تعالی مهم وی را مستجاب کردی؛ **انجام:** و تقبل شفاعته: و پذیر درخواست ... ال امته: در شأن امت او، و ارفع درجته ...

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم، ۳۷ص (۲پ-۳۸پ)، ۱۲ سطر (۶ ×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴۷/۱-۵۵]

● **مناجات حضرت موسی (ع)** / حدیث / عربی

monājāt-e hazrat-e mūsā

[الذریعة ۲۴۲/۲۲]

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۱/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد مقین بن کربلایی ابراهیم نهاوندی، تا: پنج‌شنبه ۲۶ ربیع الاول۱۰۸۲ق؛ اندازه: ۹/۵×۲۰/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۳۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۳۶۹/۱۲

آغاز: الحمدلله ... محمد و آله اجمعین اما بعد فهذه مناجات موسی علیه السلام قال الله تعالی یا موسی ا تحب قربی من رضائی عنک؛ **انجام:** و لا تامن مکری و لا تیأس من رحمتی فکن لی اکن لک و علیک السلام.

خطاباتی است از باری تعالی به حضرت موسی با عنوان «یا موسی - یا موسی» و در اثنای آن مناجات هایی از حضرت موسی علیه السلام؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۹گ (۱۲۴ر-۱۳۲پ)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۳۸-۴۹۸]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۸۰/۶

آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی محمد وآله اجمعین اما بعد فهذه من مناجات موسی علیه السلام قال الله تعالی یا موسی اتحب قربی من رضائی عنک حتی اکون اقرب الیک من کلامک الی لسانک؛ **انجام:** فانی ما ارسلت نبیاً من الانبیاء الا امرتهم بما امرتک وما علی الرسول الا البلاغ المبین ولااریک حیث نهیتک ولافقدک من حیث امرتک ولاتاتی امر تخشی به عدوک ولاتخف غیری ولاتأمن مکری ولاتیأس من رحمتی فکن لی اکن لک

خطاباتی است ازحضرت باری تعالی به حضرت موسی علیه السلام با عناوین «یا موسی، یا موسی» ودراثنای آن مناجات‌هایی از حضرت موسی علیه السلام؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۸ شعبان۱۲۵۴ق، جا: قزوین؛ جلد: تیماج روغنی، ۱۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۱۱۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۵۱/۷

آغاز: قال یا رب لم فضلت امة محمد (ص) علی سایر ا لامم

مناجاتی است منسوب به حضرت موسی (ع) به نقل از مجمع البحرین طریحی؛ خط: نستعلیق متوسط، کا: نوری، علی بن جمشید، تا: ۱۳۰۲ق؛ جلد: تیماج، ۱ص (۲۵۰)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۹-۵۲۹]

۵. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۵۵۳/۲

آغاز: رسالة نجوی کلیم الله موسی بن عمران علیه السلام بسمله بروایة الثقاة بلغنا ان النبی (ص) قال یوماً لجبرئیل (ع) کیف کان تکلیم الله عزوجل عبده موسی (ص) قال جبرئیل (ع) اوحی الله الیه ان یأتی الجبل وکانت معه عمامة سوداء؛ **انجام:** یا موسی لاتأمن مکری ولایتأس رحمتی وکن لی اکن لک والحمدلله رب العالمین

گفتگوی حضرت موسی (ع) است با خدای متعال که جبرئیل (ع) برای پیامبر گرامی اسلام (ص) نقل کرده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف مخ: ۲-۵۲۶]

۶. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۹۵۷/۴

آغاز: هذه مناجات موسی بن عمران ... قال یا رب فبما کرمت محمداً صل الله علیه و آله من الطاعات من امر بنی اسرائیل ان یفعلها

مناجات موسی بن عمران و مسائله؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۱۱۸پ–۱۲۲ر)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳–۷۱۰]

● **مناجات حضرت موسی (ع)** / مناجات، حدیث / فارسی
monājāt-e hazrat-e mūsā

۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۸۶۷/۱۶
آغاز: بسمله. در حکایت آمده است که حضرت موسی حکیم اندر طور سینا مناجات می‌نمود ... از آن جمله حضرت نبوی ... چند جمله می‌خواهم که بپرسم و از گستاخی آن می‌ترسم
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوای کرم، ۴گ (۷۳–۷۶)، اندازه: ۹×۱۹/۵سم [نشریه: ۱۳–۲۴۱]

۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۸۰۷/۳
آغاز: اما راویان اخبار و ناقلان آثار چنین روایت کرده اند که خدای تعالی که می‌خواست با کلیم خود سخن گوید وحی به موسی فرستاد که ای موسی دل خود را از دوستی دنیا پاک گردان که می‌خواهم بی کام و بی زبان با تو سخن گویم پس موسی چهل روز روزه داشت و چهل شب قیام؛ **انجام:** یا موسی راست گفتی بعزت و جلال خودم و ملک بی زوال خودم که مرا بندگانند که من در روی ایشان هر روز هفتاد بار نظر رحمت کنم و هر غمی که در دل ایشان است محو کنم موسی گفت خداوندا این سعادت از چه یافته اند گفت ایشان آن کسانیند که شرم دارند که غیر من دیگری را یاد کنند تمام شد سنه ۱۲۵۹.
مناجات موسی با خدای در کوه طور؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق؛ قطع: ربعی[رشت و همدان: ف: –۱۵۶۴]

۳. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۳۵/۲
آغاز: مناجات حضرت موسی علی نبینا و علیه السلام، معروف به مناجات کن فیکون که منقول است از ابو نصربن؛ **انجام:** جمیع مؤمنان و مؤمنات و مسلمان و مسلمات را از چشم زخم در حفظ و امان خود نگه داری ... یا خیرالناصرین و الحمدلله رب العالمین
مطالب کتاب همه مناجات و ادعیه می‌باشد منقول از ابونصر بن احمد بن سلیمان؛ خط: شکسته نستعلیق خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۷گ (۷۲ر–۷۸پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: –۳۲]

● **مناجات خدای تعالی باموسی** / حدیث / عربی
monājāt-e xodāy ta‘ālā bā mūsā

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۴۱۰/۱–۵۷/۸۰
آغاز: بسمله مناجاة التی کلم الله تعالی موسی علی نبینا علیه و علیه السلام بروایة الثقات بلغنا ان النبی صلی الله علیه و آله قال یوما لجبرئیل (ع) کیف کان یکلم عبده
احادیث قدسی است با عنوان‌های «یا موسی – یاموسی»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۸گ (۱–۸)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸–۴۵۴۸]

● **مناجات خمسة عشر** / مناجات، دعا / عربی
monājāt-u xamsat-a ‘ašar
منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، – ۴۰ قمری
(mansūb be) ‘alī ebn-e abī tāleb, emām-e avval(- 661)

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۹۱۲
کا: ابوالقاسم، تا: ۱۲۲۹ق، برای محمد حسین خان مروی؛ مجدول [ف: –۲۴۳]

● **المناجات الخمسة عشر = مناجات خمس عشر** / دعا / عربی
al-monājāt-ul xamsat-a ‘ašar = munājāt-u xams-a ‘ašar
علی بن حسین (ع)، امام چهارم، ۳۸ – ۹۴ قمری
‘alī ebn-e hoseyn, emām-e čahārom (659 - 714)
مناجاتی عارفانه در پانزده فراز مروی از امام زین العابدین – علیه السلام – است. از متأخران عبدالرحیم سجزی و محمد کاظم نیریزی و عبدالعلی (برای بزرگی) بر این مناجات شرح نوشته‌اند و از معاصران مهدی شجاعی، اسماعیل منصوری، محمد صالح احمدوند، نورالله خراسانی، علیرضا تهرانی، علی طباطباییبر تمام یا فرازهایی از این مناجات گزارش نوشته‌اند. نقل است که مداومت بر این مناجات مایه آثار و برکات مادی و معنوی زندگی است. عناوین پانزده‌گانه آن عبارت است از: ۱. مناجات التائبین؛ ۲. مناجات الشاکین؛ ۳. مناجات السائلین؛ ۴. مناجات الراجین؛ ۵. مناجات المحبین؛ ۶. مناجات الخائفین؛ ۷. مناجات المطیعین لله؛ ۸. مناجات المریدین؛ ۹. مناجات الراغبین؛ ۱۰. مناجات المتوسلین؛ ۱۱. مناجات المتفرقین؛ ۱۲. مناجات العارفین؛ ۱۳. مناجات الذاکرین؛ ۱۴. مناجات المعتصمین؛ ۱۵. مناجات الزاهدین
آغاز: الهی البستنی الخطایا ثواب مذلتی و جللنی التباعد منک لبسا مسکنتی و امات قبلی عظیم جنایتی
انجام: و اخرج حب الدنیا من قلوبنا کما فعلت بالصالحین من صفوتک و الابرار من خاصتک برحمتک ... تمت الرسالة فی المناجاة بحمدالله و حسن توفیقه علی ید ...
چاپ: ایران، تهران، ۱۳۱۵ق، سنگی، ۲۸ص؛ایران، سنگی، رقعی، ۳۱+۱۵+۲۸ص، بدون تاریخ؛ ضمن صحیفه سجادیه و مفاتیح الجنان بارها به چاپ رسیده است.
[الذریعة: ۲۳۹/۲۲؛ مفاتیح الجنان، نشر پیدایش، سال ۱۳۷۶ شمسی، صفحه ۱۹۶؛ مکتبة امیرالمومنین ۲۲۹/۴ و ۳۸۵/۴]
شرح و حواشی:
۱– المناجات الخمسة عشر (ترجمه)؛ روغنی قزوینی، محمد صالح بن

محمد باقر (-۱۰۷۵)
۲- المناجات الخمسة عشر (ترجمه)؛ مازندرانی، محمد هادی بن محمد صالح (-۱۱۲۰)
۳- شرح المناجاة الخمسة عشر؛ عبدالعلی (-۱۳)
۴- شرح المناجاة الخمسة عشر؛ کاشانی، حبیب الله بن علی مدد (۱۲۶۲-۱۳۴۰)
۵- حلاوة المناجاة؛ سجزی، محمد بن عبدالرحیم
۶- شرح المناجاة الخمسة عشر

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۱۹۸/۳ و ۲۴۵۱/۲-ف
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمود بن حاجی محمد بن حاجی یوسف طیبی، تا: دوشنبه ۱۲ ذیحجه۸۳۲ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۰گ (۵۷ر-۶۶ر)، اندازه: ۱۳×۱۶/۵سم [ف: ۱۶-۴۸۴] و [فیلمها ف: ۱-۶۹۵]
یزد؛ علومی، شیخ علی؛ شماره نسخه: ۵۱/۲
همان نسخه بالا[نشریه: ۴-۴۴۳]
تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۲۹/۳-عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۲-۲۶۵]
۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۶۳/۱۰-عکسی
آغاز: الحمدلله الذی ارسل الانبیاء هادین الیه بالدعوة ... و بعد، فقد سمیت الکتاب به «منار الانوار» بما فیه من ذکر المعارف ... ای عزیز ما، چیست در شرع منور محمدی و دین معطر احمدی وارد است که اول العلم معرفة الجبار و آخر العلم تفویض الامر الیه؛ **انجام:** احیانی و انشاء اتلفا. رزقنا الله مع جمیع الطالبین کمال الذوق بحمد و آله اجمعین.
نسخه اصل: گنج بخش، ش ۴۴۰۹ (گنج ۶۴۹/۲)؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۸۵۱ق؛ ۲۰گ (۲۹۷-۳۱۶)[عکسی ف: ۲-۲۶۵]
۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۸۶/۲
بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با ترجمه عربی زیر سطور؛ ۱۲گ (۱۰۸پ-۱۱۹پ)، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: -۷۲۴]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۳۵/۲
آغازو انجام: برابر
این مناجات از «مناجات التائبین» آغاز و به «مناجات الزاهدین» پایان گرفته؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، سه بار مقابله شده با عبارت «بلغ مقابلة ثلاث مرات»؛ تملک: ابوالحسن حاجی محمد قاریبا مهر«یا ابالحسن ادرکنی»؛ یادداشتیاز ابوالحسن قاسم گیلانی به سال ۱۰۴۶ق؛ ۲۴گ (۲۰۰ر-۲۲۳پ)، ۹ سطر مورب، اندازه: ۵/۵×۱۱/۵سم [ف: ۳۳-۲۶۵]
۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۸۳۴/۲-۲۹/۱۷۴
آغازو انجام: برابر
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۸-۴۵۴۹]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۹۵
آغاز: الاولی مناجاة التائبین؛ **انجام:** یا ارحم الراحمین و یا اکرم الاکرمین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۱؛ زیرنویس شده به ترجمه فارسی، مصحح، محشی؛ ضمیمه: در دو برگ اول نسخه: ادعیه دفع خوف، قرطاس، عقداللسان و رفع هموم و غموم و پشت صفحه آخر: ادعیه لیالی قدر به خط محمد صالح بن حیدرخان بیگدلی شاملو به تاریخ ۲۱ رمضان ۱۱۱۵؛ مهر: «لا اله الا الله الحق المبین عبده ابن حسام الملک محمد ۱۱۱۲»؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۲۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۵-۴۹۶]
۷. قم؛ شریعتی، محمد حسین (کتابخانه)؛ شماره نسخه: ۲/۲
انجام: و بذیل کرمک أعلقت کفی فلا تولنی الحرمان و لا تبتلینی بالخیبة.
تا اواخر مناجات دهم متوسلین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال۱۰۸۱ق؛ افتادگی: انجام؛ با ترجمه نستعلیق؛ جلد: تیماج، ۱۵ص (۱۳۹-۱۵۳)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: -۳۲]
۸. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۱۱۸/۲
خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: حبیب الله ابن ملا علیجان، تا: ۸ محرم ۱۰۹۲ق؛ ۲۰گ (۷۴پ-۹۳پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۱۲۹]
۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۰
آغاز: برابر
با ترجمه زیر نویس فارسی در این نسخه؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۶گ، ۹سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱-۲۵۴]
۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۳۰/۱
آغازو انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ ۸گ (۱-۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۷×۱۱سم [ف: ۳۴-۷۶]
۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۸۳/۳
زیرنویس شده به ترجمه فارسی؛ بی‌کا، تا: حدود قرن۱۲؛ ۲۴سطر، اندازه: ۹×۱۵/۳سم [ف: ۱۵-۴۳۲]
۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۲۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبداللطیف بن ابوطالب حسینی اصفهانی، تا: یک‌شنبه ۱۴ ربیع الثانی ۱۱۱۰ق؛ جلد: میشن، ۳۹گ (۴۰-۷۸)، ۱۲و۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۲×۱۷/۸سم [ف: ۹-۱۸۶]
۱۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** کتبه المفتقر رحمته ربه الغنی احمد النیریزی فی بلدة اصفهان صانها الله عن الحدثان سنه ۱۱۱۱
خط: نسخ ممتاز، کا: نیریزی، احمد، تا: ۱۱۱۱ق؛ مهر: «مشیرالسلطنه - رضا الحسینی - حسین بن هدایت الله»، ناصرالدین

شاه قاجار؛ مجدول، با یک سرلوح مذهب؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج مذهب، ۵۲ص، ۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۴/۵سم [ف: ۱-۱۰۱۰]

۱۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** کتبها اقل عبادالله محمد حسین کازرونی ۱۱۱۱ هجری قمری

پانزده مناجات؛ خط: نسخ جلی خوش، کا: کازرونی، محمد حسین، تا: ۱۱۱۱ق؛ مجدول، با یک سرلوح مذهب، مذهب؛ جلد: تیماج، ۷۸ص، ۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱-۱۰۱۲]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۱۵۷/۲

خط: نسخ درشت، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن سیاه، ۲۵سطر[ف: ۵-۴۳۸]

۱۶. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۶۸۱/۱

آغاز: اللهم یا من یسمع اصوات الداعین و مجیب دعوات المضطرین و یا من یری من وقف بین یدیه ... و بعد فلما کان الله سبحانه قریباً منعباده الذین ... و کانت الادعیة التی نقلت عن سید العابدین زین العابدین زین الموحدین ابی الائمة الطاهرین علی نب الحسین علیه السلام و علی آبائه صلوات الله رب العالمین ... و هی خمسة عشر المناجات

در نسخه حاضر در ابتدای مناجات خطبه‌ای اضافه شده؛ خط: ثلث معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: ابوطالب بن عبدالباقی سلطان الذاکرین نائینی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱گ (۱ر-۱۱ر)، ۱۸ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲-۳۲۱]

۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۸۱۷-۲۹/۱۵۷

آغازو انجام: برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۴گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۵۴۹]

۱۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۲۲۴

آغازو انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۱۲۱پ-۱۳۵)، ۱۱سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۷سم [رایانه]

۱۹. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۶۷۰

آغازو انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ ۵۵گ، ۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۵-۸۶]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۳۲۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** السعداء و الانبیاء و الشهداء و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ دارای سرلوح، مجدول؛ اهدایی: رهبری، بهمن۱۳۸۴؛ جلد: تیماج، ۲۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۶-۴۰۴]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۶۷۲

آغازو انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: جرفادقانی، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، شهریور۱۳۸۷؛ جلد: تیماج، ۵گ، ۲۱سطردر متن و۲۲سطردر حاشیه، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۸سم [اهدائی رهبر: ۶-۴۰۴]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۱۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** الیک یا رب و اعوذ بک منک فاعذنی

خط: نسخ عالی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، بهمن۱۳۸۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۷گ، ۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۶-۴۰۴]

۲۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** کتبه العبد الاقل الداعی ابوطالب الاصفهانی فی ۱۲۵۹

علاوه بر مناجات خمسه و عشر محتوی دعاهای کمیل، سمات، عشرات، صباح، عدیله، مشلول صنمی قریش، قاموس قدرت، قاموس عبودیت، قاموس فضل، قاموس کرم، حجب، سلمان و احتجاب است که ترجمه تحت اللفظی فارسی ادعیه را نیز در ذیل ادعیه نوشته اند؛ خط: نسخ و نستعلیق خوش و استادانه، کا: ابوطالب اصفهانی، تا: ۱۲۵۹ق؛ مجدول، مذهب، با سرلوح؛ مهر: «مشیرالسلطنه»؛ تملک: مهد علیا، اعتضاد السلطنه؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوا، ۱۸۵ص، ۸ سطر دعا و ۸ سطر ترجمه، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۱۰۱۸]

۲۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۷۵۲

خط: نسخ، کا: محمدحسین بن محمد موسوی عاملی خراسانی، تا: ۱۲۵۱ق، جا: مدرسه یالرود، برای ملاآقا بابا ناکری؛ مجدول، با یک سرلوح؛ ۶۴گ، ۹سطر(۵×۱۰)، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [ف: ۴-۴۵۱]

۲۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۵

آغاز: برابر

با ترجمه فارسی؛ خط: نستعلیق عالی، کا: خوانساری، احمد، تا: ۱۲۵۴ق، به خواهش آخوند ملامحمد حسن خوانساری؛ مجدول، با یک سرلوح مذهب؛ مهر: «مشیرالسلطنه - حسین بن هدایت الله و رضا الحسینی»، ناصرالدین شاه قاجار؛ جلد: تیماج، ۹۶ص، ۸سطر اصل مناجات و۸سطر ترجمه، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۱۰۰۸]

۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۳۲

در پایان دعای صباح است بی ترجمه؛ خط: نسخ، کا: سالیانی، عبدالشکور، تا: ۱۲۵۸ق، جا: رشت، برای حاجی میرزا اسماعیل؛ مجدول، با سرلوح؛ جلد: ترمه، ۶۲گ، ۱۲سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۱۴-۳۵۶۸]

۲۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۵۲/۱

آغازو انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، کا: حسین بن محمد رضوی، تا: ۱۲۸۴ق؛ پس از این کتاب پانزده بیت به عنوان دوازده امام میر قوام الدین به خط نسخ همو؛ جلد: تیماج، ۲۸گ (۱ر-۲۸ر)، ۱۹سطر، اندازه:

۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۱۷۱]

۲۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۱۹۸-۳۶/۱۹۸

آغاز: بسمله الهی البستنی الخطایا یا ثوب مذلتی وجللنی التباعد منک لباس ای خدای من پوشانده است مرا خطا جامه خواری منوفرا گرفته است مرا دوری از تو؛ **انجام:** صلوةً لاحد لها ولامنتهی یا ارحم الراحمین

خط: نسخ معرب و نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد اسماعیل تبریزی، تا: ذیقعده۱۲۹۵ق، حسب الامر حاج رضا؛ مجدول، با سرلوح، چاپ سنگی دعای صباح حضرت امیر علیه السلام با ترجمه فارسی درآخر نسخه ضمیمه شده؛ جلد: تیماج، ۶۵گ، ۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸-۴۵۴۹]

۲۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۶۸۱-۹/۲۳۱

آغاز: بسمله الهی البستنی الخطایا ثوب مذلتی، بنام خداوند بخشاینده مهربان ایخدای من پوشانید برمن گناهان جامه خواری؛ **انجام:** و الابرار من خاصتک برحمتک یا ارحم الراحمین ویا اکرم الاکرمین وخاصان تواند وخوبان تو برحمت تو ای رحم کننده ترین رحم کنندگان وای کریمترین کریمان

خط: نسخ معرب زیبا و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول مذهب، با سرلوح مزدوج مذهب، مصحح؛ جلد: پارچه ترمه، ۴۷گ، ۷سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۸-۴۵۴۸]

۳۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۸۸۸

آغاز و انجام: برابر

با زیر نویس فارسی؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسین بن محمد حسن سلیمی مازندرانی، بی‌تا؛ مقابله شده؛ جلد: مقوا، ۲۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۱۱۶]

۳۱. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بعبادک خبیر بصیر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۸گ، ابعاد متن: ۵×۱۱، اندازه: ۱۵×۵/۱۰سم [ف: -۵۸]

۳۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۰۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** انک غریز قدیر

مناجات خمسه عشر؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح؛ مهر: «مشیرالسلطنه - حسین بن هدایت الله - و رضا الحسینی»، ناصرالدین قاجار؛ جلد: چرم، ۸۹ص، ۸سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۱/۹سم [ف: ۱-۱۰۱۶]

۳۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۱۱۲

انجام: برابر

خط: نسخ، شکسته خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ قبل از شروع به مناجات: «الهی لیس وسیلة الیک ...» تا آخر آن که تقریباً هشت بیت است نوشته شده، دارای یک سرلوح زیبا، مذهب، مجدول؛ تملک: محسن خان ایروانی، اعتضاد السلطنه در ۱۲۸۱؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: خان بالغ، جلد: روغنی مذهب، ۳۷ص، ۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۱-۷۵]

۳۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و انا شی فلتسعنی رحمتک یا مولای

شامل مناجات‌ها، دعای سمات، دعای قضاء حاجات، تعقیب نماز است؛ خط: نسخ ممتاز، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «مشیرالسلطنه - حسین بن هدایت الله - رضا الحسینی»، ناصرالدین شاه قاجار، کتابخانه دولت علیه ایران ۱۳۲۹؛ مجدول، با سرلوح، مذهب؛ جلد: مقوا، ۹۴ص، ۱۴سطر، اندازه: ۸/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱-۱۰۲۰]

۳۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۵/۴

خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۱۱-۹۴۶]

۳۶. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهم صل علی نبی الرحمة و امام الائمة و شفیع الامة و کاشف الغمة محمد و آله الطیبین الطاهرین المعصومین اجمعین

پانزده مناجات است با ترجمه فارسی؛ خط: نسخ و نستعلیق عالی، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح، مذهب؛ مهر: «مشیر السلطنه - حسین بن هدایت الله - رضا الحسینی»، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۷۰ص، ۸سطر مناجات و ۸سطر ترجمه فارسی، اندازه: ۱۳/۳×۲۰سم [ف: ۱-۱۰۱۴]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۵۹/۱۵

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۴۶ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۳۵-۳۲۰]

● المناجات الخمسة عشر (ترجمه) / دعا / فارسی

al-monājāt-ul xamsat-a ʻašar (t.)

روغنی قزوینی، محمد صالح بن محمد باقر، - ۱۰۷۵ قمری

rūqanī qazvīnī, mohammad sāleh ebn-e mohammad bāqer(- 1665)

وابسته به: المناجات الخمسة عشر؛ علی بن حسین (ع)، امام چهارم (۳۸-۹۴ق)

ترجمه‌ای است فارسی و روان از مناجات خمسة عشر منسوب به حضرت امامعلی بن حسین السجاد. اصل مناجات در این نسخه نیامده و تنها ترجمه آن آمده است.

[الذریعة: ۲۳۹/۲۲؛ ریاض العلماء: ۱۱۰/۵؛ ریحانة الادب: ۳۴۳/۲؛ مستدرکات اعیان الشیعة: ۲۳۱/۳؛ مفاتیح الجنان، چاپ تهران، نشر پیدایش، سال ۱۳۷۶ ش، ص ۱۹۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۵۸/۱

آغاز: ترجمه مناجات پانزده گانه مروی از حضرت امام همام ... الهی پوشانید مرا خطاها جامه مذلت و خواری ودر برکرد مرا دوری از تو لباس مسکنت و سوگواری؛ **انجام:** و بیرون کن ازدلهای ما حب دنیا را چنانچه کردی با صالحان عبادو نیکو کاران برگزیده و خاصان حضرت خویش یا ارحم الراحمین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح ؛ ۱۵گ (۱-۱۵)، ۱۵سطر، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۳۲-۴۲۸]

● **المناجات الخمسة عشر (ترجمه)** / دعا / عربی و فارسی
al-monājāt-ul xamsa-ta ‘ašar (t.)
مازندرانی، محمد هادی بن محمد صالح، - ۱۱۲۰ قمری
māzandarānī, mohammad hādī ebn-e mohammad sāleh(- 1709)
وابسته به: المناجات الخمسة عشر؛ علی بن حسین (ع)، امام چهارم (۳۸-۹۴ق)
ترجمه روانی از مناجات خمسة عشر سید الساجدین امام زین العابدین(ع) به صورت زیرنویس می‌باشد که حسب درخواست یکی از نزدیکانش نگاشته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۳۱۳۰
آغاز: بسمله.الهی البستنی الخطایا ثوب مذلتی ... بنام خدای بخشاینده مهربان ای خدای من پوشانده است مرا خطاها لباس خواری؛ **انجام:** و لابرار من خاصتک برحمتک یا ارحم الراحمین و یا اکرم الاکرمین و نیکان از مخصوصان خود به رحمت خود ای مهربان ترین مهربانان و ای کریم ترین کریمان بسمله صورت خط مترجم رحمه الله الحمدلله ... چنین گویند مترجم اقل الخلیقة بلا شیء فی الحقیقة محمد هادی بن محمد صالح الطبرسی حسب التماس قرة العین(بقیه کتابت نشده)
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۲۹۷ق؛ صورت خط وی در پایان مناجات خمسة عشر به صورت ناقص آمده است، ضمیمه: مذیل است به ۲۴برگ دعای کمیل، زیارت عاشورا، زیارت وارث، زیارت اربعین و دعای جوشن صغیر، همگی با ترجمه زیرنویس که به نظر می‌رسد با توجه به این‌که مترجم صحیفه سجادیه و مناجات خمسة عشر (درهمین مجموعه) محمد هادی مازندرانی است، وی مترجم ادعیه مذکور نیز باشد، آغاز ضمیمه: «بسمله.اللهم انی اسئلک برحمتک التی ... بنام خدای بخشاینده مهربان خداوندا بدرستیکه من سؤال می‌کنم از توبه به حق رحمت تو»، انجام ضمیمه: «انک علی کل شیء قدیر و صلی الله ... بدرستیکه تو بر همه چیز توانایی و رحمت کناد خدا بر محمد و آل او همگی»؛ مجدول، محشی؛ اهدایی: رهبری، بهمن۱۳۸۴؛ جلد: تیماج، ۱۱گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۸سم [اهدائی رهبر: ۶-۴۰۵]

←مناجات خمس عشر ← المناجات الخمسة عشر
←مناجات خمس عشر ← منار الانوار

● **مناجات خواجه احمد** / مناجات / ترکی
monājāt-e xāje ahmad

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۷۰۰
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از میردادخان [رایانه]
←مناجات خواجه عبدالله ← جداول اختیارات ایام

● **مناجات در طلب عشق و محبت = قصیده در عشق** / شعر / فارسی
monājāt dar talab-e ‘ešq va mohabbat = qasīde dar ‘ešq
یوسفی هروی، یوسف بن محمد، - ۹۶۶ قمری
yūsofī heravī, yūsof ebn-e mohammad(- 1559)
در ۳۰ بیت.

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۷/۱۶۴۴/۱
آغاز: ای خدا تا بکی چو مرده دلان ××باشم از زمره فسرده دلان
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱[نسخه پژوهی: ۳-۱۶۱]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۸۷۷/۱۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۴۵ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲گ (۲۵۸ر-۲۵۹ر)، ۱۵سطر[ف: ۱۷-۲۴۱]
۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۴۱۴/۱۰
آغاز: ای خدا تا بکی چو مرده دلان ×× باشم از زمره فسرده دلان؛ **انجام:** زاهد از خویشتن رود هوشش ×× هر دو عالم شود فراموشش
در نسخه سی بیت است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱ جمادی الثانی۱۲۳۵ق؛ ۲گ (۱۰۳ر-۱۰۴ر)، اندازه: ۱۵/۱×۲۰/۸سم [ف: ۷-۳۹۳]
۴. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۱۷۵/۶
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. حمدنا محدود حکیمی را که به قانون حکمت؛ **انجام:** باید که ز روی دست از بهر بهی ×× شیبوش و سکنجبین دهی و پس از آن
به نظم فارسی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲ص (۹۳-۹۴)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [نشریه: ۳-۳۲۷]

● **مناجات درویش سقای بهرام** / شعر / فارسی
monājāt-e darvīš saqqāy-e bahrām

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۶۳۷/۵
آغاز: کریما قادراً آمرزگارا ×× رحیما مشفقا پروردگارا / خداوند جهان وحی داور×× برحمت دلنواز و بنده پرور؛ **انجام:** بحق عارفان دیده بینا ×× که بر جرم اسیرانت ببخشا
خط: نستعلیق چلیپا، کا: عبدالرحمن بن شرف از معاصران عبدالرحمن جامی، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۷۶پ-۱۷۸پ)، ۲۰سطرچلیپایی و سه ستونی، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۳۷-۱۳۶]

● **مناجات سبعه** / مناجات / فارسی
monājāt-e sab‘a

؟ صدر، محمد حسین، ق۱۳ قمری
sadr, mohammad hoseyn(- 19c)

گویا از محمد حسین متخلص به صدر همان‌که در دیباچه هر دو رساله مجموعه از مناجات خواجه عبدالله انصاری از حاج محمد حسین امین التجار و حاج محمد رحیم امین التجار برادر او که مشوق مؤلف در ترتیب کتاب بوده است یاد می‌کند. در هفت مناجات: فهرست آن چنین است: مناجات الموحدین، مناجات عارفین، مناجات متوکلین، مناجات تائبین، مناجات راجین، مناجات معتذرین، مناجات ملتجین.

آغاز: آغاز دیباچه: بسمله. مطلع هر کلام، مقطع هر اختتام، حمد کلیم بی کلام سپاس قدیم بی آغاز و انجام است
آغاز مناجات سبعه: بسمله. مناجات الموحدین، سبحان من دل علی ذاته

انجام: الهی در روز الست عهد بستیم ×× امروز زبیخودی شکستیم، در معنی نیستیم، در صورت هستیم، مردود و پستیم، نه هوشیار، نه مستقیم، نسخه اول مناجات سبعه تمام شد
[فهرستواره منزوی ۹۸۳/۸]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۲/۱
آغاز و انجام: برابر
کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۲۵گ (۲پ-۲۶پ)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳/۴×۲۰/۵سم [ف: ۵-۱۱۲]

● **مناجات السفر** / دعا / عربی
munājāt-us safar

رضوی قمی، محمد بن محمد باقر، ۱۱۰۰ - ۱۱۶۰ ؟ قمری
razavī qomī, mohammad ebn-e mohammad bāqer (1689 - 1747)

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۶۷/۱۲
بی‌کا، بی‌تا؛ جا: نجف اشرف؛ اندازه: ۹×۲۰سم [ف: ۱-۲۴۷]

←مناجات سلطان ابراهیم > دوازده امام

● **مناجات شاه شمس الدین تبریزی** / مناجات، شعر /فارسی
monājāt-e šāh šams-od dīn-e tabrīzī

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۰۹۱/۴
مثنوی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق[ف: ۸-۲۰۲]

←مناجات العباد مع المعبود > المناجات الخمسة عشر
←مناجات العباد مع المعبود > منار الانوار

● **مناجات علوی (ترجمه)** / دعا / فارسی
monājāt-e ‘alavī (t.)

خادم، ابومحمد الحسینی، ق۱۲ قمری
xādem, abū-mohammad hoseynī(- 18c)

اهداء به: شاه سلطان حسین صفوی
چنان‌که از مقدمه طولانی این کتاب برمی‌آید مترجم چند دعا که جزء آنها مناجات علوی است ترجمه نموده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۱۲/۱
آغاز: زیباتر کلامی که سر لوح دیباچه دعوات خالصات و زینت بخش مجموعه طاعات و عبادات تواند بود؛ **انجام:** و بسیاری کرامت و بزرگواری توای محمد در نزد حق تعالی مخصوص گردانیده است
فقط مقدمه را دارد و ناقص است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۴گ (۱پ-۱۴پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲-۲۰۹]

● **مناجات علی علیه السلام** / مناجات / عربی - فارسی
monājāt-e ‘alī ‘alīyye-s salām

منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، - ۴۰ قمری
(mansūb be) ‘alī ebn-e abī tāleb, emām-e avval(- 661)

با دیباچه‌ای به فارسی در بیان سند و خواص آن و این مناجات آیاتی است که از سور قرآن گرفته شده است، از فاتحه تا ناس.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۹۸/۲۷
مناجات «لک الحمد یا ذالجود و المجد و العلی»؛ بی‌کا، تا: ۹۲۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۶ص (۲۳۰-۲۳۵)، ۲۰سطر(۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۹-۱۰۰۶]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۱۴۶/۳-۱۶/۱۵۶
آغاز: بسمله روایت است از حضرت امیرالمؤمنین و امام المتقین ابی الحسنین علی بن ابیطالب علیه الصلوة و السلام که چون آن حضرت قرآن را جمع می‌کردند ... بسمله یا مالک یوم الدین سورة البقرة بسمله؛ **انجام:** من سورة الناس بسم الله الرحمن الرحیم یا رب الناس اله الناس اعذنی من شر الوسواس الخناس الذی یوسوس فی صدور الناس من الجنة و الناس
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۸-۴۵۴۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۶۹/۲
مناجات «لک الحمد یا ذوالجود و العلی» و دیوان علی (ع)؛ خط: نسخ، کا: عین علی، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ ۱۱ص (۱۳۱-۱۴۱)، ۲۵سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۶سم [سنا: ف: ۱-۲۰۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۷۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۸گ، ۱۵ سطر(۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۵۰۹]

←المناجات العینیة ← مناجات منظوم حضرت علی (ع)
←المناجات العینیة (با ترجمه) ← مناجات منظوم حضرت علی (ع)
←المناجات العینیة (با ترجمه منظوم) ← مناجات منظوم حضرت علی (ع)

● **مناجاة طویل جمیل** / بهائیت / عربی

monājāt-e tavīl-e jamīl

در این مناجات نویسنده می‌گوید نامه‌ای از یکی از عبادالله رسید واز من خواست که درباره آیات و بینات و مقام تو سخن گویم منهم بدین قصد آنچه لازم است می‌آورم. او پس از این مقدمه مطالبی ذکر می‌کند که اغلب اقتباس از قرآن و ادعیه مسلمانان است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۵/۲۱

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی ابدع السموات و الارض بامره ثم الذین؛ **انجام:** سبحان الله رب العرض عما یصفون و سلام علی المرسلین و الحمد لله رب العالمین.

بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق؛ ۱۵ص (۳۰۸- ۳۲۲)، ۱۹ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۱۰-۵۶]

←مناجات قرآن ← خواص الآیات

● **مناجات کن فیکون** / مناجات / فارسی

monājāt-e kon fa-yakūn

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۸۳۶ ض

بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

● **مناجات مخمس** / شعر / عربی - فارسی

monājāt-e moxammas

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۴۳/۷

به نظم فارسی، مصرع پنجم عربی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۹۴-۹۶)، ۱۱ سطر(۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۲۱۴]

● **مناجات مخمس امام علی (ع) (ترجمه منظوم)** /

شعر / فارسی

monājāt-e moxammas-e emām ‘alī (t. manzūm)

شاملو، مرتضی بن حسن، ق۱۱ قمری

šāmlū, morteza ebn-e hasan(- 17c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۷/۱۱۳

خط: نستعلیق، کا: محمد بن جمشید مراغی، تا: ۱۲۴۱ق؛ ۲گ (۲۰۶پ- ۲۰۷پ)[مختصر ف: -۱۶۹]

● **مناجات مخمس امیرالمؤمنین (ع)** / دعا / عربی

monājāt-e moxammas-e amīr-al-mo’menīn

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۷/۱۱۲

به روایت از امام سجاد (ع). به ترتیب حروف تهجی؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن جمشید مراغی، تا: ۱۲۴۱ق؛ ۲گ (۲۰۵پ- ۲۰۶پ)[مختصر ف: -۷۹۸]

● **المناجاة المرتضویة** / مناجات / عربی

al-munājāt-ul murtaḍawīya

منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول،- ۴۰ قمری

(mansūb be) ‘alī ebn-e abī tāleb, emām-e avval(- 661)

۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۸۰۳/۲

کا: حسن بن محمد الخطاط، تا: قرن ۸؛ قطع: رقعی[ف: -۳۰۹]

۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۸۰۳/۷

کا: حسن بن محمد الخطاط، تا: قرن ۸؛ قطع: رقعی[ف: -۳۰۹]

● **مناجات منظوم** / دعا / عربی

monājāt-e manzūm

منسوب به علی بن ابی طالب (ع)، امام اول،- ۴۰ قمری

(mansūb be) ‘alī ebn-e abī tāleb, emām-e avval(- 661)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۴۶۲

آغاز: یا سامع الدعاء و یا رافع السماء؛ **انجام:** من السلسبیل الختوم باعطائه الکریم

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۴۶۳

آغاز: بسمله لک الحمد یا ذالجود و العلی؛ **انجام:** یضعف بالجثه امثالها

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: کالینگور [رایانه]

● **مناجات منظوم** / شعر / فارسی

monājāt-e manzūm

غزالی، احمد بن محمد، - ۵۲۰ قمری

qazālī, ahmad ebn-e mohammad(- 1127)

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۴۸/۵

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۵ربیع الاول۱۲۵۹ق؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۹گ (۳۲پ-۴۰ر)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۲-۳۵۹]

● **مناجات منظوم** / مناجات، شعر / فارسی

monājāt-e manzūm

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

چاپ: تهران، سنگی، ۱۲۸۳، جیبی

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۶۰/۵

آغاز: دلا تا بکی از دوست دوری ×× گرفتار دام سرای غروری؛ **انجام:** ببخشا و از چاه حرمان بر آرش ××به بازار محشر مکن شرمسارش

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن مشکی [ف: ۹-۲۹۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۷۲/۶

آغاز: دلا تا بکی از دوست دوری ××گرفتار دام سرای غروری

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۱۴-۱۱۵)، ابعاد متن: ۹×۱۹، اندازه: ۶×۱۳سم [ف: ۱۶-۶۳۳]

● **مناجات منظوم** / مناجات، شعر / ترکی

monājāt-e manzūm

از وفا؛ در سه بخش با حروف تهجی، ترکی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۹۴/۲

آغاز: الله کیم صفاتی و ذاتی و صنعتی ×× موصوفه در کمالیه کر کم مشیتی / مجموع عالمی نجه مجلی قلبدور×× ذاتینه و صفاتنه فکرات بو قدرتی؛ **انجام:** سوز و نیازار تر کر سوز و سازدن ××صنمه وفاء راز همین اهل ناز دن / بل سوز و راز بحر کبک اکه سوز و ساز ××بحریبه اوی و بحر طلب استه رادن

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: مقوایی، ۶۷ص (۳۹-۱۰۵) [سنا: ف: ۲-۲۱۴]

● **مناجات منظوم** / مناجات، شعر / عربی

monājāt-e manzūm

غیر همانند:

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۸۱۴/۱

آغاز: بسمله یقول الله جل الله ربی ×× انا الجبار فاطلبنی تجدنی؛ **انجام:** احبک کل وقت یا حبیبی ×× من الالطاف فاطلبنی تجدنی

قطعه‌ای است در چهل و پنج بیت با خواص آن به نثر در هامش؛ خط: نسخ، کا: عبدالمؤمن بن حاجی مختار، تا: ۱۲۳۰ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۱۲گ، ۴ سطر (۵/۵×۱۰)، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۱۰۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۹۴/۵

آغاز: یا من یحب انین العبد فی الندم ×× یا من لدیه دوآء الدآء و السقم؛

در پنج بیت؛ خط: نسخ، کا: حافد صدیق، بی‌تا؛ ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۱۵-۹۶]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۶۲۵/۱-۹/۱۷۵

آغاز: سبحان رب العزة الفرد الصمد ××لم یتخذ صاحبة ولا ولد / قدجل عن کل شبیه وانفرد ×× فما یساویه من الخلق احد ... / وفی کل شیء له آیة ×× تدل علی انک واحد؛ **انجام:** متی نریک فلا ظلم ولاظلم ×× والدین فی رغد والکفر فی رغم / اقبل فسبل الهدی والدین قدطمست ×× ومسها نصب والحق فی عدم

اشعاری عربی است از جمله منظومه‌ای «میمیه» درمناجات وعقاید شیعی وتوسل به پیامبر (ص) وائمه اطهار علیهم السلام؛ خط: نسخ، کا: علی رضا بن حاج علی اکبر القمی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۸-۴۶۴۰]

● **مناجات منظوم** / مناجات، شعر / فارسی

monājāt-e manzūm

غیر همانند:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۴۳/۲۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۹ق؛ جلد: تیماج تریاکی، ۲گ (۲۴۵-۲۴۶)، ۱۱ سطر(۶×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۲۱۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۱۲۸/۴

آغاز: ای خدا دارنده کون و مکان ×× غیر تو کس نیست اندر دو جهان؛ **انجام:** الهی گر نیک باشیم ما را بدیشان گیری×× ور بد باشیم ما را بدیشان بخشی. سبحان ربک رب العزة ... و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله و اصحابه اجمعین برحمتک یا ارحم الراحمین.

از: سید احمد (؟)، دو مناجات منظوم در مدح سلسله نقشبندیه مجدیه و قادریه احمدیه، در آغاز مناجات اول آمده: «مناجات در مدح مشایخ عالیشان خاندان نقشبندیه مجددیه رضی الله تعالی عنهم تبرکا دست بدست پیران کمترین خادمان سید احمد به طریق نظم ...»؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: سید احمد بن سید رحیم، تا: ۱۳۲۳ق؛ جلد: تیماج مذهب، در داخل ترنج عبارت«امید از کرم و لطف بنده پرور است اخدم اعلم امم قلندر است»، ۱۲ص (۱۲۵-۱۳۶)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۵۰-۲۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۵۷/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳ص (۱۰۹-۱۱۱)[سنا: ف: ۲-۲۳۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۹۳۱/۸

آغاز: ندارم هیچ گونه توشه راه ×× به جز لاتقنطوا من رحمة الله / تو فرمودی که نومیدی میارید ×× ز من لطف و عنایت چشم دارید؛ **انجام:** به این معنی بسی امید داریم ××ببخشا زان که بس امیدواریم / امید دردمندان را روا کن ×× امید دردمندان را دوا کن

نسخه‌ای از آن در فهرست مشترک پاکستان(ج ۳، ص ۱۵۱۰) معرفی شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۱ص (۷۸ر)، سطور چلیپایی(۱۰/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۵۱۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۴۰/۲۲

آغاز: خداوندا به اسماء عظیمت ×× بانعام و باحسان عمیمت

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۰۷ر-۱۰۸پ)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴۴-۱۴۷]

● **مناجات منظوم ۱** / مناجات، شعر / عربی

monājāt-e manzūm

منظومه‌ای است در مناجات با قافیه (ع). در صدر منظومه نوشته «بسم الله فاتح الوجود». در نسخه کتابخانه ملی منسوب به امام شافعی شده است.

آغاز: یا من له کل العوالم تخضع ×× یا من یحب العفو عمن یرجع / یا من به ارجو النجاة و اطمع ×× یا من یری ما فی الضمیر و یسمع

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۲/۲۸-طباطبائی

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱گ (۸۲)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۲۲-۶۴]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم الصلاة علی النبی و آله×× خیر الخلائق شافع و مشفع

منسوب به امام شافعی است، در برگ ۱۲۴ب منظومه‌ای آمده است در ۱۲ بند ۵ مصرعی که مصرع پنجم در همه آنها به قافیه عین است، کاتب قصیده که همان میکاییل بن مراد است در برگ ۱۲۴ به این منظومه به عنوان منظومه «یا من یری ما فی الضمیر» اشاره نموده و خواص و رموز بسیاری بدان نسبت داده و گفته است که این منظومه را برخی به شافعی، و برخی به سهیل و محمود رواقی، منسوب کرده‌اند و وجه صحیح نسبت آن به شافعی می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: میکائیل بن مراد، تا: ۱۲۱۲ق، جا: بانه؛ جلد: تیماج، ۱ص (۱۲۴پ)، ۱۱سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۱-۴۸۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۸۶۰/۵

آغاز: یا من یری ما فی الضمیر و یسمع ×× انت المعد لکل ما یتوقع / یا من یرجی للشدائد کلها ××یا من الیه المشتکی و المفزع؛ **انجام:** حاشا بفضلک این تقنط عاصیاً ×× و الفضل اجزل و المواهب اوسع

هفت بیت مناجات؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۵۷پ-۵۸ر)[ف: ۳۷-۴۲۷]

● **مناجات منظوم (با ترجمه)** / مناجات، شعر / عربی و فارسی

monājāt-e manzūm (bā t.)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۴/۹

بیست و نه کلمه مخمس است که قافیه هر یک از آنها یکی از حرف‌های الفباء عربی است به ترتیب (الف-ی)، با ترجمه فارسی به نثر، نسخه دیگر از این چکامه به شماره ۱۲۴، در این کتابخانه هست، هر یک از این دو نسخه دیباچه‌ای دارد که زنجیره سندی برای آن نشان می‌دهد، در اینجا آنرا از ابوالعلی الفضل بن الحسین ابن الطبرسی (چنین) روایت کرده و گویا طبرسی تفسیر نگار (م-۵۴۸) را خواسته است؛ کا: افضل، محمد بن قیصر علی، تا: ربیع الثانی ۱۰۹۸ق؛ جلد: تیماج، ۷گ (۶۳-۶۹)، ۲۵سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲-۲۳۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۴/۱۰

آغاز: آغاز دیباچه: مطلع آیات کلام کریم این مخمس ترکیبی است در مناجات ... ؛ آغاز مناجات: یا سامع الدعاءیا رافع السماء؛ آغاز ترجمه: یا رب بشنو دعای مظلومانرا ×× ای کرده بلند رفعت کیوان را؛ **انجام:** با نعت بسیار و شراب وافر ×× لعل لب حور در کفم بستودی

بیست و نه مخمس است که قافیه هر یک از آن یکی از حرف‌های الفباء عربی است به ترتیب «الف-ی» با ترجمه هر یک به دو بیت فارسی، در دیباچه آن می‌گوید: من بنده درگاه شیخ صفی، مرتضی قلی متوالی، به سال ۱۰۶۸ در دار الاشاد اردبیل آنرا بنظم ترجمه نمودم؛ خط: نسخ، کا: سلیمان قاضی، تا: ربیع الاول و ربیع الثانی ۱۱۹۵ق؛ نسخه دیگر از این مناجات در دفتری به شماره ۱۶۴ در این کتابخانه هست که با نثر فارسی ترجمه شده است؛ جلد: تیماج، ۱۰۶گ (۱۰۶-۲۱۱)، ۹ -۱۳سطر، اندازه: ۶/۷×۱۲/۵سم [ف: ۲-۲۳۲]

● **المناجاة المنظومة** / شعر / عربی

al-monājāt-ul manẓūma

علی بن حسین (ع)، امام چهارم، ۳۸ – ۹۴ قمری

ʻalī ebn-e hoseyn, emām-e čahārom (659 - 714)

مناجات منظوم منسوب به حضرت علی بن حسین (زین العابدین) استکه تمام حروف تهجی در قوافی آمده است. مقاطع پنج بیتی است بترتیب حروف قوافی از حرف الف تا یاء.

آغاز: تبارک ذوالعلی و الکبریاء×× تفرد بالجلال و بالبقاء / فسوی الموت بین الخلق طرا ×× فکلهم رهاین للفناء

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۵۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** تلق مواعظمی بقبول الصدق

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تذکر: شماره بازیابی اصلاح شد؛ جلد: تیماج، ۸ص، ۱۰سطر، قطع: رقعی[اهدائی ف: -۲۸۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۱۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تلق مواعظی بقبول صدق ×× تفز بالامن عند حلول لای

با بخشی از مواعظ او؛ خط: ریحان، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، ۳۰ص (۳۰-۵۹)، ۵سطر، اندازه: ۲۱/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۰-۹۶۳]

۳. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۵۰۷

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: اسدالله موسوی، تا: شوال۱۳۷۲ق؛ ۱۹گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۰×۱۲سم [ف: ۲-۳۲۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۵۹/۱۴

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۳۰ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۳۵-۳۱۹]

● مناجات منظوم (ترجمه) / مناجات / عربی - فارسی

monājāt-e manzūm (t.)

غیر همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۹۳۶/۵

آغاز: آغاز ترجمه نخست: لطف پنهان خدا بر بندگان هر دم بسی است؛ آغاز ترجمه دوم: خدا را هست با بنده بسی الطاف پنهانی

ترجمه منظوم مناجات امیر المؤمنین (ع): «و کم لله من لطف خفی»، در این نسخه دو ترجمه منظوم از شاعر یا شاعرانی ناشناس و یک حکایت در خصوص اهمیت این مناجات آمده است؛ بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ جلد: مقوایی، ۱ص، ۱۷ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴۷/۱-۵۳]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۱۸۸/۲۸

آغاز: الم تسمع بفضلك یا منائی ×× دعاء من ضعیف مبتلائیآیا نمی‌شنوی بفضل خود ای آرزوی من دعای این ضعیف مبتلا را؛ **انجام:** پس تفضل کن ای خواجه من و ای امید من بفضل خود بدرستی که در بلایم از بلای خود.

متن از منشآت امام زین العابدین علیه السلام است که مترجم هر یک از آنها را به فارسی ترجمه نموده است؛ خط: نسخ خوش، کا: معز الدین محمد بن سلطان محمد قاری نیریزی، تا: ۱۰۸۵ق؛ دارای سرلوح، مجدول، مذهب؛ واقف: محمد حسام واعظی، ۱۳۹۷؛ جلد: تیماج، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۵-۵۶۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۱۲۵

آغاز: توئی سزای ثنا و بزرگی و رفعت ×× که بخشش و کرمت بی نهایتست گران؛ **انجام:** و ناجاك اخیار ببابك رکع ×× فرست رحمت و غفران بسید عالم

ترجمه‌ای است روان بر مناجات نامه منظوم و منسوب به حضرت امیر المؤمنین علی(ع)، منقول از صحیفه علویه، در این ترجمه هر بیت عربی با یک قطعه(دو بیتی) به فارسی ترجمه شده است، آغاز: «لک الحمد یا ذالمجد و الجود و العلی ...»؛ خط: نسخ مورب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر۱۳۸۶؛ ۱۷گ، ۶سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۶-۴۰۷]

● مناجات منظوم حضرت علی (ع) = المناجات العینیة / مناجات، شعر / عربی و بعضا عربی و فارسی

monājāt-e manzūm-e hazrat-e ʻalī = al-monājāt-ul ʻaynīyya

مناجات عینیه را برخی منسوب به علی بن ابی طالب و برخی از علی بن حسین زین العابدین دانسته‌اند. که در نسخه‌های زیر برخی مترجم و برخی بدون ترجمه است.

آغاز: لك الحمد یا ذالجود و المجد و العلی ×× تبارك تعطی من تشاء و تمنع

انجام: وصل علیه ما دعاك موحداً ×× و ناجاك اخیار ببابك رکع

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۹۳

آغاز: برابر؛ آغاز ترجمه: مرتراست ستایش خداوند جود و بزرگواری و بلند قدری؛ **انجام:** برابر؛ ترجمه: مادام که راز می‌گویند با تو برگزیدگانی که بر در تو رکوع کنندگانند.

قصیده‌ای است مترجم به فارسی منسوب به مولی الموحدین، امیر مومنان حضرت علی (ع)، مترجم: نامعلوم، این نسخه شامل ۲۸ بیت است و اندکی با نسخه مندرج در کتاب چاپی «صحیفه علوی» سماهیجی مغایر است، به مانند نسخه ۱۰۲۴۱، در این نسخه، بیت «الهی بحق المصطفی ... الخ» ناقص و بند «الهی فکل منهم کان راجیاً» را در محل مصرع رایج «و کلهم یرجوا نوالك راجیا» از صحیفه علوی (ع) نوشته شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۷۵۲ق، جا: خوارزم؛ جلد: مقوا با روکش پارچه سبز، ۱۶گ، ۷سطر، اندازه: ۱۵×۱۸سم [ف: ۱۵-۵۰۱]

۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۲۰۱۲

آغاز: برابر؛ ترجمه: مرتراست ستایش ای خداوند جود و بزرگواری و بلند قدری

با ترجمه فارسی؛ خط: نستعلیق ممتاز، کا: علی حسینی، تا: ۹۱۴ق؛ مجدول، مذهب؛ مهر: «مشیرالسلطنه - حسین بن هدایت الله - رضا الحسینی»، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: چرم، ۱۰ص، ۶سطر مناجات و ۶سطر ترجمه فارسی، اندازه: ۱۶/۴×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۰۲۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۹۸/۱۲

آغاز: اللهم صل علی محمد و آل محمد و ارحمنی اذا انقطع من الدنیا اثری؛ **انجام:** و بکل شیء محیط (تم بحمدالله)

بی‌کا، تا: ۹۲۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۱ص (۱۰۵۹-۱۰۷۹)، ۲۰سطر(۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۹-۱۰۰۳]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۲۴۱

آغاز: برابر؛ آغاز ترجمه: مرتراست ستایش خداوند جود و بزرگواری و بلند قدری؛ **انجام:** برابر؛ ترجمه: و مادام که راز می‌گویند با تو برگزیدگانی که بر در تو رکوع کنندگانند.

خط: نستعلیق، کا: هروی، میر علی بن میر باقر، تا: اواخر شوال۹۳۹ق؛ مجدول، با سرلوح؛ جلد: میشن، ۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [ف: ۱۵-۵۰۰]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۶۱۴/۴

آغاز: مناجات شاه ولایت حضرت امیرالمومنین و امام المتقین (ع). هر کس این مناجات را ...، بسمله، لک الحمد یا ذالجود و المجد و العلی - تبارک تعطی من تشاء و تمنع؛ **انجام:** فیامن هو اجل بما و صفت و اسئلک ان تصلی علی محمد و آل محمد ... و صحبه المنتخبین اجمعین.

با ترجمه فارسی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۹ص (۳۴-۴۲)، ۹سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۱۹۳]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۹۵۸/۲

آغاز: برابر؛ تبارک بزرگوار بودن وموئلی پناهگاه وتقدیم لک برای تخصیص حمد بخدا چه حمد هر که هست بحقیقت حمد خداست ... ای روی زمین زفیض عامت گلشن ×× عالم همه از پرتو رویت روشن / درحال شود چراغ گیتی تاریک ×× از فضل تو گر دمی نیابد روغن؛ **انجام:** یا رب چو شود روز قیامت ظاهر ×× وزهر طرفی شود ملامت ظاهر / در روضه مصطفی بر انگیز مرا××کز حضرت اوشود ملامت ظاهر

ترجمه منثور ومنظوم (هر دوبیت قصیده در یک رباعی) قصیده عینیه ویا مناجات عینیه علی (ع) که پس از دوبیت عربی ترجمه منثور ومنظوم آن آمده است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف مخ: ۱-۴۳۶]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۲/۱۱-طباطبائی

در حاشیه مناجات اشعاری است از خسرو، بابا فغانی، ولی دشتی بیاضی، اهلی شیرازی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مشکی، ۱ص (۵۰پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۲۲-۶۰]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۵۹۶/۴

آغاز: برابر؛ ترجمه: تویی سزای ثنا و بزرگی و رفعت ×× که بخشش و کرمت بی نهایت است و گران / عطا بهر که تو خواهی دهی و بستانی ×× که پادشاه جهانی و مالک فرمان؛ **انجام:** برابر؛ ترجمه: درود گوی بدو تا ترا یکی خواند ×× ز زمره بشر و سایر بنی آدم / گزیدگان درت با تو رازها گویند ×× فرست رحمت و غفران به سید عالم

هر بیتی از آن را در یک رباعی فارسی تنظیم نموده است؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۱۰۸پ-۱۱۰پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۶۱۴]

۹. تهران؛ موزه ملی؛ شماره نسخه: ۲۳/۲

با ترجمه فارسی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۶ق؛ قطع: رقعی[نشریه: ۳-۱۲۰]

۱۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۱۸۸/۲۷

آغاز: برابر؛ ترجمه: توئی سزای ثنا و بزرگی و رفعت و بخشش و کرمت بی نهایتست و گران؛ **انجام:** گزیدگان درت با تو رازها گویند ×× فرست رحمت و غفران بسید عالم.

مترجم هر یک از آنها را با یک رباعی ترجمه نموده است؛ خط: نسخ خوش، کا: معز الدین محمد بن سلطان محمد قاری نیریزی، تا: ۱۰۸۵ق؛ واقف: محمد حسام واعظی، ۱۳۹۷؛ جلد: تیماج منقش، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۵-۵۶۱]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۸۰/۴۰

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد مهدی ابن محمد صالح رضوی، تا: با تاریخ۱۰۹۶ق؛ ۲ص (۲۰۷-۲۰۸)، اندازه: ۱۳/۹×۲۳/۷سم [ف: ۲۹/۱-۲۱۹]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۴/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** بزرگوار خدایا تراست حمد و ثنا ×× که هم زتست عطا و هم از تو منع عطا

چکامه‌ای است به قافیه عین با ترجمه هر بیت به دو بیت فارسی، با یک دیباچه به عربی؛ کا: افضل، محمد بن قیصر علی، تا: ربیع الثانی ۱۰۹۸ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۵۹-۶۲)، ۲۵سطر(۵×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۲-۲۳۰]

۱۳. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۵۳/۱

آغاز: برابر؛ ترجمه: بزرگوار خدایاتراستحمدو ثنا ×× که هم ز توست عطا و هم از تو منع عطا؛ **انجام:** برابر؛ ترجمه: ببخش جرم و خطاهای حافظ شیراز ××بحق شاه ولایت خواجه دو سرا

ناظم ترجمه شناخته نشد گر چه در بیت خاتمه می‌گوید: ببخش جرم و خطاهای حافظ شیراز ×× بحق شاه ولایت خواجه دوسرا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۲گ، سطور چلیپایی، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱-۱۳۱]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۴/۱۱

به قافیه یاء در شش بیت از علی (ع) با ترجمه هر بیت به یک شعر فارسی؛ خط: نسخ، کا: سلیمان قاضی، تا: ربیع الاول و ربیع الثانی ۱۱۹۵ق؛ جلد: تیماج، ۲گ(۱۱۲-۱۱۳)، ۹-۱۳سطر، اندازه: ۶/۷×۱۲/۵سم [ف: ۲-۲۳۳]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۴/۱۲

آغاز: برابر؛ ترجمه: ای روی زمین ز فیض عامت گلشن ×× عالم همه از پرتو نورت روشن / فی الحال شود چراغ گیتی تاریک ×× از فضل تو گرد می‌نیاید روغن

خط: نسخ، کا: سلیمان قاضی، تا: ۱۱۹۵ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۱۳-۱۱۸)، ۹- ۱۳سطر، اندازه: ۶/۷×۱۲/۵سم [ف: ۲-۲۳۳]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۰۷/۳

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴ص (۱۷۰-۱۷۳)، ۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۰-۱۶۸۰]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۴۲۷/۶

آغاز: الهی فلا تقطع رجائی و لا تزغ ×× فوادی ولی فی سیب جودک مطمع

در برخی منابع از جمله کتاب مفاتیح الجنان شیخ عباس قمی این قصیده به امیرالمؤمنین علیه السلام نسبت داده شده که درست نیست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ ۲گ (۵۷ر-۵۸ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳۸-۵۶۳]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۲۵۸/۸

منسوب به امیرالمومنین علی (ع)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج عنابی[ف: ۳۰-۳۹]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۴۹۹/۶

خط: نسخ، کا: حسینی، عبدالله، تا: ربیع الاول۱۲۳۰ق؛ ۱۱گ (۹۴-۱۰۴)، ۱۵ سطر(۷×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۶-۵۹۴]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۶۶/۴

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۲۷ جمادی الاول۱۲۳۳ق؛ ۲گ (۸۲پ-۸۳ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۰-۲۲۵]

۲۱. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه: ۳۱/۱بخش یکم

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن آشتیانی قمی، تا: ۲ شعبان۱۲۵۳ق، جا: قزوین مدرسه التفاتیه؛ جلد: تیماج، ۲گ (۲پ-۳ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: -۸۰]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۸۰۷/۲۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۶۵ق؛ ۱گ (۱۵۷ ر و پ)[ف: ۵-۳۷۱]

۲۳. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه: ۸/۶

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: بدیع اصفهانی، رضا بن مصطفی، تا: سه‌شنبه ۸ محرم۱۲۷۲ق، کاتب از علمای بزرگ اصفهان است؛ ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۱۷]

۲۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۴۰-عکس

نسخه اصل: برای امیر دوست محمدخان معیر الممالک؛ خط: نستعلیق، کا: غلامرضا، تا: ۱۲۹۳ق؛ ۹گ[فیلمها ف: ۳-۲۶۶]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۹۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین شیرازی مستوفی، تا: ۱۳۰۸ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۲۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۴۷۱

آغاز: برابر؛ ترجمه: هر حمد که صادر شود از اهل وجود ×× مخصوص کمال تست ای صاحب جود / قدر تو بلند وبرتر از گفت وشنود ×× منع از تو وبخشش از تو برهر موجود؛ **انجام:** برابر؛ ترجمه: یارب چه دعا کنم جز این بهر خلاص ×× توحید ورکوع رافع جرم وقصاص / دانم که خوانند ترا از اخلاص ×× یا با کرم تو راز گویند خلاص

شامل منظومه عینیه در ۲۸ بیت آمده و در سطر ذیل آن دو بیت در ترجمه آن به نظم آمده است، سراینده ترجمه اشعار ناشناس مانده؛ خط: نسخ ممتاز بسیار عالی، کا: عبدالصمد گیلانی اشکوری، تا: ۱۳۱۱ق؛ مجدول، با سرلوح؛ جلد: تیماج، ۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف مخ: ۱-۴۳۶]

۲۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱ /۸۱۳۳-۵۵/۱۱۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۵۴۹]

۲۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** وناجاک اخیارا ببابک ربع. درظل قدس قم تحریر شد.

خط: نستعلیق جلی وبسیارزیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جا: قم؛ مجدول، با لوح مذهب؛ جلد: گالینگور مذهب، ۴۲گ، اندازه: ۲۳×۳۶سم [ف مخ: ۵-۲۱۱۵]

۲۹. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۶۷/۲۲

رساله حاضر مناجات منظوم که منسوب به حضرت علی ابن ابیطالب علیه السلام است می‌باشد که به فارسی ترجمه شد؛ بی‌کا، بی‌تا، جا: نجف اشرف؛ جلد: تیماج، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: ۱-۲۴۸]

۳۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۸۱۲/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: بیاض رقعی[رشت و همدان: ف: -۱۵۶۹]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۴۰۱/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، سبز، ۲گ (۱پ-۲ر)، ۱۴-۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۸-۵۳۶]

۳۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۷۶/۲۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا[ف: ۶-۵۶]

۳۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۲۸۹/۱۶

کا: محمد بن عباس علی هزارجریبی، بی‌تا؛ قطع: بیاضی ربعی[نشریه: ۷-۲۷۶]

۳۴. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه: ۵۶/۱بخش یکم

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرم، ۴گ (۲پ-۵ر)، ۱۸، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: -۱۲۱]

۳۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۴۶۱

مناجات‌نامه حضرت مولی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [رایانه]

۳۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۰۵۸/۲-عکس

آغاز: برابر
نسخه اصل: پاریس S. P. 1948 دعاء منظوم لامیر المومنین علی بن ابی طالب (لک الحمد یا ذاالجود و المجد و العلی)؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۳-۲۳۸]

۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۲۴۹
آغاز وانجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد علی فراستی، تا: ۱۳۷۵ق [رایانه]

۳۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۲۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** مکن خطی لحظات و عفو کن ... که سخت رازم و ترسان و معترف بخطا
موارد استفاده هر یک از مناجات در حاشیه نوشته شده است، این رساله بخشی از مناجات حضرت علی (ع) همراه به ترجمه به شعر فارسی می‌باشد؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی؛ جلد: تیماج، ۱گ (۲-۲پ)، ۱۲ سطر (۸×۱۳/۵و ۱۰/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۲سم [رایانه]

۳۹. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ف۲۳۲/۳
آغاز: بسمله و به نستعین - ای نام تو سر دفتر دیوان کمال ××بی نام تو ره نیست بمقصود مآل؛ **انجام:** من نطق بدعوه الخواص و العوام و عترته الکرام الی قیام الساعه و ساعه القیام تمت الرساله
در این رساله شخصی که نامش ذکر نشده مناجات منظوم حضرت امیر را که بدین مطلع است: «لک الحمد یا ذو الجود و المجد و العلی» به فارسی ترجمه و شرح کرده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳گ، ۱۵سطر[ف: ۱-۲۰۶]

۴۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۴۵۴/۴
آغاز: لک الحمد ... توئی سزای ثنا و بزرگی و رفعت ×× که بخشش و کرمت بی نهایت است و گران؛ **انجام:** از زمره بشر و سایر بنی آدم - فرست رحمت و غفران بسید عالم
مناجات منظومه امیرالمؤمنین علیه السلام (لک الحمد یا ذاالجود و المجد و العلی) را به صورت رباعیات ترجمه کرده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۴۵پ-۴۸ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [مؤید: ۳-۳۶۶]

←مناجات منظوم (مرقع) ← مرقع

● مناجات منظوم و ادعیه / مناجات / عربی و فارسی

monājāt-e manzūm va ad‘īye

حکیم مؤمن، محمد مؤمن بن محمد زمان، ق۱۱ قمری

hakīm mo’men, mohammad mo’men ebn-e mohammad zamān(- 17c)

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۲۴۱
آغاز: ... و عترت ابرار و ذریت سید مختار که هدات شارع شرع مبینند و راهنمایان راه دین سید المرسلین و ائمه معصومین ... و شرح فضیلة هذه المناجات المنظومة. بسمله. روی الامام ابوعلی الفضل بن الحسین بن فضل الطبرسی؛ **انجام:** یا نار کونی برداً و سلاماً علی ابراهیم و بحق جاه محمد ...
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۰۶ق؛ مؤلف ذیل بعضی ادعیه و در خاتمه نام خود را با عبارات «قدتمت قصیدة دعبل الخزاعی رحمة الله تعالی علیه علی ایدی العبد الداعی میر محمد مؤمن الحسینی عفی الله عنه» و «نمقه العبد المذنب الجانی میر محمد مؤمن الحسینی فی شهر رمضان ۱۱۰۵» و «نمقه العبد میر محمد مؤمن الحسینی سنه ۱۱۰۶» به صراحت نوشته؛ جلد: چرمی، ۲۲۳گ، ۱۸-۲۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [ف: ۳-۱۳۲۲]

● مناجات موسی / دعا / عربی

monājāt-e mūsā

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۸۹۸/۲
آغاز: قال موسی یا رب ما لمن ترک الصلاة ی طلب الشهوات فقال تعالی فسوف یلقون غیا یعنی واد جهنم؛ **انجام:** تلعو انوارها علی انوار العرش و الکرسی و الملائکة و الشمس و القمر فقال تعالی یا موسی ذلک نور محمد
خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۴گ (۴ر-۷ر)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۰-۳۳۰]

● مناجات موسی /مناجات / فارسی

monājāt-e mūsā

شامل مکالمات و گفتگوی موسی (ع) با خداوند.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۳۶۸/۵
آغاز: بسمله الحمد لله رب العالمین ... اما بعد وهب بن منبه روایت کرده که خدای عز و جل موسی (ع) را گفت؛ **انجام:** ای موسی مهمان گرامی دار اگر چه کافر باشد ایموسی(ع) مهمان چون راوی گوید حبیب خداست.
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۳۲ص (۱۰۴-۱۳۵)، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [ف: ۵۰-۱۴۳]

● مناجاة موسی مع رب العالمین / مناجات / عربی

munājāt-u mūsā ma‘-a rabb-il ‘ālamīn

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۴۰/۱۹
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱گ (۹۹ ر و پ)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۴۴-۱۴۷]

● **مناجات میرزا ابن حسام** / مناجات، شعر / فارسی

monājāt-e mīrzā ebn-e hosām

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۰۹۱/۲

مثنوی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ جمادی الثانی۱۲۳۳ق[ف: ۷-۲۰۲]

←مناجات نامه ← گلستان راز و بوستان نیاز

←مناجات نامه ← ادعیة

● **مناجات نامه** / مناجات / فارسی

monājāt-nāme

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷ - ۸۹۸ قمری

jāmī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415 - 1493)

مناجات و راز و نیاز به درگاه حق در قالب اشعار.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۶۳۷/۴

آغاز: خدایا تویی آگه از حال من ×× عیانست پیش تو احوال من / تویی مونس جان غمخوارگان ×× تویی چاره کار بیچارگان؛ **انجام:** بضاعت نیاوردم الا امید ×× خدایا ز عفوم مکن نا امید / بحق نبی حرمت خاندان ×× ببخشای بر جامی ناتوان

خط: نستعلیق چلیپا، کا: عبدالرحمن بن شرف، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۷۵ر-۱۸۶پ)، ۲۰ سطر چلیپایی و سه ستونی، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۳۷-۱۶۲]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۲۵۴

بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی از موسسه ی فرهنگی - اسلامی دار الزهرا توسط ناصر برخورداری [رایانه]

۳. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۳۵/۴

آغاز: بسمله ای پراز فیض وجود تو جهان ×× غرق نور تو چه پیدا چه نهان؛ **انجام:** که در هنگام نزع و دادن جان نگهداری تو ایمانم زشیطان ... بخط حقیر الفقیر عبدالله وله الصدق آخوند ملا محمد بتاریخ شهر ربیع الثانی من شهور سنه ۱۳۲۲

خط: شکسته نستعلیق خوب، کا: عبدالله و آخوند ملا محمد، تا: رجب ۱۳۲۶ق و ربیع الثانی ۱۳۲۲ق؛ جلد: گالینگور، ۱۹گ (۱۳۰پ-۱۴۸)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: -۳۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۴۳۶/۴

آغاز: خدایا تویی آگه از حال من ×× عیانست پیش تو احوال من مناجات‌نامه منظوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ ۲گ (۱۲۲ر-۱۲۳ر)، ۱۴-۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۳۸-۵۷۵]

● **مناجات نامه** / مناجات

monājāt nāme

فوقی یزدی، احمد، - ۱۰۵۰ قمری

fawqī yazdī, ahmad(- 1641)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۴۱/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق؛ ۶ص (۱۹۷-۲۰۲)[ف: ۳-۲۸۴]

● **مناجات نامه** / بهائیت / عربی

monājāt nāme

باب، علی محمد بن محمد رضا، ۱۲۳۶؟ - ۱۲۶۶ قمری

bāb, ‘alī mohammad ebn-e mohammad rezā (1821 - 1850)

دو قطعه مناجات است که در آن نامی از مؤلف نیامده ولی با درنظر گرفتن نحوه بیان و محتویات آن، به نظر می‌رسد که از باب باشد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۹۴۹

آغاز: ان اعلم یا ایها الناظر تلک کلمات یعینها هی لب کلمات الاولی لاهی هو و لا هو غیرها بل هو هی و هی هو التی جلت و علت؛ **انجام:** وانک لعلی کل شیء قدیر و بالاجابة جدیر مجیب و الحمدلله رب العالمین

خط: نستعلیق خوش، کا: اسکویی، یوسف، تا: ۱۳۳۳ق؛ دارای یک سرلوح مذهب، مجدول؛ مهر: «صح محمد علی» (به شکل اشک)؛ جلد: تیماج، ۹ص (۱-۹)، ۱۳سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳/۲×۲۰/۸سم [رایانه]

● **مناجات نامه** / بهائیت / فارسی

monājāt nāme

عبدالبهاء، عباس بن حسینعلی، ۱۲۶۰ - ۱۳۴۰ قمری

‘abd-ol-bahā’, ‘abbās ebn-e hoseyn-‘alī (1844 - 1922)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۷۹۰

آغاز: فهرست هو الله ای خداوند بخشنده؛ **انجام:** یاد بودی از لیله صعود مبارک سه‌شنبه شب هفتم آذرماه ۱۳۶۹ (کذا)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: شومیز [رایانه]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۲۶۱

بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۱۳-۳۸۱]

● **مناجات نامه** / شعر / فارسی

monājāt nāme

میرزایی، محمد حسین بن محمد ابراهیم، ق۱۴ قمری

mīrzāyī,mohammad hoseyn ebn-e mohammad ebrāhīm (- 20c)

چند قطعه مناجات منظوم و مراثی حضرت سید الشهداء (ع) است که محمد حسین میرزایی جمع‌آوری نموده و در این نسخه نوشته است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۹/۲۱۸–۷۸۳۸

آغاز: بسمله این مناجات نامه راحقیر عاصی بعد ازمرحوم ابوی رحمت الله درکاغذ جات آن مرحوم کتاب تجوید پاره شده ای دیدم ... ای آنکه بذات خود بنمودی ×× آندم که هنوز پرده ئی نگشودی؛ **انجام:** گر پرده زروی کارها بردارند ×× معلوم شود که درچه کاریم همه. اللهم اجعل عاقب امورنا ... اللهم اغفر لنا ... وذوی حقوقنا وذوی ارحامنا.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الثانی۱۳۷۵ق؛ جلد: مقوا، ۱۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸–۴۵۵۰]

● **مناجات نامه** / شعر / پنجابی

monājāt nāme

بدر، منشی کریم بخش

badr, monšī karīm baxš

مثنوی کوتاهی است در ۲۶ بیت در مناجات با باری تعالی به زبان پنجابی.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۰۷۴/۷

آغاز: خداوندا دکها محبوب میرا ×× کری مین تتریدی طرف پهیرا

نسخه اصل: کتابخانه گنج بخش – پاکستان ۳۷۶؛ خط: نسخ، کا: میان جانی شاه ولد حسن شاه، بی‌تا؛ مجدول؛ ۲ص (۱۲۷–۱۲۸)[عکسی ف: ۶–۹۶]

● **مناجات نامه** / مناجات / عربی

monājāt nāme

غیر همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۱۸/۳–طباطبائی

آغاز: اللهم انا عبید من عبادك وسائل من سؤالك و رق من ارقائك

کا: محمد بن سید محمود حسینی، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: اصفهانی، ۲ص (۳۶–۳۷)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۲۳–۱۱۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۴۹۰/۳

آغاز: بسمله، توکلت علی الحی الذی لایموت ...

مناجاتی است که به تصریح کاتب در سحرها می‌خوانند؛ خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم بن حاجی رجبعلی سبزواری، تا: ۱۳۱۴ق؛ ۱ص(۲۰۰)، ۱۳ و ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۴۵–۲۶۶]

● **مناجات نامه** / دعا / فارسی

monājāt nāme

ناشناخته:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۶۸۹/۱

خط: نستعلیق هندی، بی کا، تا: قرن ۱۲[مختصر ف: –۷۹۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۰۴۵

آغاز: بسمله مناجات نامه یا رب بحق مصطفی آن شافع روز جزا بگذر ز عصیان گناه استغفرالله العظیم؛ **انجام:** با دیده‌های گریه تو هرگز نبیند او خرد استغفرالله العظیم قدتمت.

خط: نسخ، کا: محمد حسن گلپایگانی، تا: ۱۳۱۰ق؛ ضمیمه نسخه ش ۲۹۰۴۲ [رایانه]

۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۶۶۸/۱

آغاز: بعد ازآن که از نمارها فارغ شوند وجمع می‌شوند واین را می‌خوانند بسمله ای مفضل بیفضول وای عادل بی عدول؛ **انجام:** بحرمت جلال وجمال مقدس منزه جلاله یا ذاالجلال والاکرام یا الله یا الله یا الله یا احد یا صمد برحمتك یا ارحم الراحمین تمام شدکتاب مناجات نامه

مناجاتی است با نثر مسجع که خوب است بعد از نمازها خوانده شود؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۳ جمادی الاول۱۳۵۱ق؛ ۱۱گ، ۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف مخ: ۲–۵۲۶]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۷۴۸ ض

بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۰۳۴

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از بیژن پاینده آزاد؛ اندازه: ۱۴/۴×۲۰/۷سم [رایانه]

۶. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۶۳۰/۶

آغاز: الهی نگاه دار تا پریشان نشویم و به راه آر تا برگردان نشویم. الهی تو ساز که دیگران ندانند و تو نواز که دیگران نتوانند؛ **انجام:** تواضع پیشه کن و از خود لاف عیب است.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۱/۵×۲۳/۵سم [ف: –۵۰۸]

● **مناجات نامه (منظوم)** / مناجات، شعر / فارسی

monājāt nāme (manzūm)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۴۹۳

آغاز: بسمله خدبزرگی سزاوار توست ×× که لوح قلم نقش پرکاتوست؛ **انجام:** موسی گفت یا رب کلام تو را در کجا ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۵ق؛ افتادگی: انجام [رایانه]

● **مناجات‌نامه‌ها** / مناجات، شعر / فارسی

monājāt-nāme-hā

جنگی است که در آن مناجات‌نامه‌های منظوم از شاعران زیر جمع‌آوری شده است: شیخ عطار، عماد فقیه، شیخ نظامی، قصیده کوه قاف از نظیری که درسال ۷۳۴ سروده است، عبدالرحمن جامی، هلالی، شیخ سعدی، شیخ بهایی، کلیم، اهلی، سلمان، دراین جنگ از هر کدام از این شاعران چندین مناجات درج شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۴۵۷-۲۷/۱۲۷

آغاز: مناجات شیخ عطار خالقا بیچاره راه توام ×× همچو مور لنگ درچاه توام / من نمی‌دانم که من اهل کیم ×× یا کجایم یا کرایم یا کیم؛ **انجام:** بصر پی بستر کمالت نبرد ×× خرد ره بکنه کمالت نبرد / بهر چیز دارد خرد دست رس ×× دلیل خداوندی تست وبس

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوا، ۳۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۵۵۰]

● **مناجات‌نامه‌های مثنوی** / شعر / فارسی

monājāt nāme hā-ye masnavī

مناجات‌نامه‌هایی است که کاتب از شش دفتر مثنوی معنوی مولوی برگزیده است. تذکر: آغاز نسخه منطبق با لب لباب معنویکاشفی است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۳۶۳/۲

آغاز: ای کمینه بخششت ملک جهان ×× من چگویم چون تو میدانی نهان؛ **انجام:** خلق را از گرگ غم لطف شبان ×× چون کلیم الله شبان مهربان

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۷ق؛ جلد: میشن، ۳۰گ (۶۵پ-۹۴پ)، ۱۱سطر، اندازه: ۹/۷×۱۵/۳سم [ف: ۸-۳۱۰]

● **مناجات نظامی** / گوناگون / فارسی

monājāt-e nezāmī

تهران؛ سعید نفیسی؛ شماره نسخه: /۱۱ب

مناجات نظامی و بعضی متفرقات؛ بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۷-۶۸۶]

● **مناجات نقشبندمشگل گشا** / مناجات، شعر / فارسی

monājāt-e naqšband mošgel gošā

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۰۹۱/۳

مثنوی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق[ف: ۸-۲۰۲]

● **مناجات نقشبندیه** / مناجات / فارسی

monājāt-e naqšbandīye

در آغاز این رساله تحریر شده: «هذا سلسله عالیه نقشبندیه بطریق مناجات از هر صبح بزاری بخواند حاجت خود را انشاء الله بر آورده خیر گردد».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۱۲۸/۳

آغاز: بسمله الهی بحرمت سید الثقلین محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم الهی بحرمت حضرت امیر المومنین ابوبکر؛ **انجام:** الهی بحرمت همین بزرگواران تقلید برات عاصی را به تحقیق ... کارهای دینی و دنیوی او را آراسته گردانی آمین یا رب العالمین.

خط: نستعلیق تحریری، کا: سید احمد بن سید رحیم، تا: ۱۳۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۳ص (۱۲۱-۱۲۳)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۵۰-۲۵]

←مناجاة ولی الحق ← المناجاة

● **المناجات و المکاشفات** / عرفان و تصوف / عربی

al-munājāt wa-l mukāšifāt

دیلمی، محمد بن عبدالملک، - ۵۸۹ قمری

deylamī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-malek(- 1194)

در پایان نسخه آمده: «هذه المناجات و المکاشفات للشیخ شمس الدین فخرالاسلام قطب الدولة ... ابو عبدالله محمد بن عبدالملک بن احمد الدیلمی ... و اتفق انتساخه فی السادس عشر ... من محرم سنة ۶۳۸»؛ رساله بند بند است و رمزها و شکلهای حروفیان در آن هست.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۸۷۵/۶

آغاز: بسمله. ولا حول و لا ... اعلم ایها الطالب لطریق الهدایة ان طریق الهدایة من لوازمه متابعة رسول الله.؛ **انجام:** کما تعلم و لاراک کما تری.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۶ محرم۶۳۸ق؛ با یادبودی از ناصر بن محمد بن عبدالواحد مورخ دوشنبه ۱۲ ربیع الاول ۷۷۳؛ ۱۵گ (۵۱ر-۶۵ر)[ف: ۵-۶۵۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۰۳/۶-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۱-۶۱۵]

● **مناجات و زیارتها و دعاهای رفع مشکلات** / دعا / عربی

monājāt va zīyārathā va do‘ā-hā-ye raf‘-e moškelāt

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۵۶۳/۳

خط: نسخ، کا: محمد بن تاج الدین بن علی جزایری، تا: با تاریخ۱۱۲۱ق[ف: ۶-۴۹۱]

● **مناجات یا سامع الدعاء (ترجمه)** / شعر / فارسی

monājāt-e yā samī‘-od do‘ā’ (t.)

شاملو، مرتضی بن حسن، ق۱۱ قمری

šāmlū, morteza ebn-e hasan(- 17c)

تاریخ تألیف: ۱۰۶۸ق

مخمس مناجات حضرت علی (ع) است (یا سامع الدعاء، یا رافع السماء)، در ۲۹ «مخمس» به ترتیب الفبایی، از الف تا یاء، که هر بیت متن را با دو بیت، ترجمه گزارش گونه کرده است. با دیباچه‌ای به نثر که در آن نام خود را آورده، و این‌که متولی

درگاه شیخ صفی است و این مخمس را در ۱۰۶۸قساخته است. (احمد منزوی)

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۵۰۰/۱۶

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۵ص(۱۱۷–۱۲۱)، ابعاد متن: ۱۸/۵×۳۱/۵[ف: ۳–۷۹]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۵۰۰/۱۷

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم ×× مطلع آیات کلام کریماین مخمس ترکیبی است در مناجات ... بنده درگاه ... مرتضی قلی متولی سرکار فیض ... یا سامع الدعاء ... یا رب بشنو دعای مظلومان را ×× ای کرده بلند رفعت ایون را؛ **انجام:** بر آل و پیرو او باد تا زبان در کلام – به ذکر حمد تو گویا بود، همین طلب است.

خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۱۰۶۹ق؛ در «جنگ مرتضی قلیخان شاملو»؛ ۵ص(۱۱۷–۱۲۱ چهارستونی)[ف: ۳–۵۷]

● مناجات «یا سامع الدعاء یا رافع السماء» / مناجات / عربی و فارسی

monājāt-e «yā samīʻ-od doʻā' yā rāfeʻ-os samā'»

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۹۸/۲۶

با ترجمه فارسی؛ بی‌کا، تا: ۹۲۰ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۰ص (۲۲۱–۲۳۰)، ۲۰سطر(۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۹–۱۰۰۶]

● المناجاتیة / شعر / عربی

al-munājātīyye

نیریزی، قطب الدین محمد، ۱۱۰۰ – ۱۱۷۳ قمری

neyrīzī, qotb-od-dīn mohammad (1689 - 1760)

اشعاری انتخاب شده از اشعار منسوب به حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام با تنظیم موضوعی آنها در پنج اشراق به عدد اصحاب کساء، و در آغاز چند قصیده عرفانی عربی از دیگران نیز آمده است. روز جمعه ۲۶ ذیقعده ۱۱۴۱ق به گردآوری این مجموعه شروع شده و تمام شعرها به فارسی منظوم یا منثور در زیرنویس سطرها ترجمه شده و دارای سرآغازی در چند بیت فارسی.مختصر فهرست پنج «اشراق» چنین است: ۱. فیماناجی ربه و ما ذکر فی بعض مناقب آل محمد (ص)؛ ۲. فیما نصح اهل بیته الطاهرین؛ ۳. فی الزهد عن الدنیا؛ ۴. فیما یتعلق بالغزوات؛ ۵. فی النوادر التی انشدها فی مواقع متعددة.

کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۱۳۶/۲

آغاز: اقل خلق قطب الدین محمد ×× فقیر بارگاه آل احمد / مترجم ساخت در زیبابیانی ××برای آن محب جاودانی

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ترجمه زیرنویس؛ جلد: تیماج، ۵۷گ (۲۱پ–۷۷پ)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: –۹۸]

● مناجات یحیی بن معاذ / مناجات / فارسی

monājāt-e yahya-b bn-e maʻāz

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۱۲۵/۵

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسینی قاینی، تا: ۱۰۹۶ق[ف: ۵–۴۲۵]

● من اجنب لیلة الصیام / فقه / عربی

man ujnib-a layla-tuṣṣīyām

میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱ – ۱۲۳۱ قمری

mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739 - 1816)

تاریخ تألیف: شنبه اواخر جمادی الاول ۱۱۷۸ق

در این رساله استدلالی حکم کسی که در شب ماه مبارک رمضان جنب شود، طی چند مسأله بیان شده است.

آغاز: الحمد لله الذی جعل لنا فی اللیل سبحاً طویلاً ... أما بعد فهذه نبذة فی تحقیق مسألة من أجنب لیل الصیام و تفصیل الأقسام فیا و بیان؛

انجام: و مع کون المستحبات مما یتسامح فی ادلتها فلا مجال للتأمل فی جواز ذلک، و الله تعالی یعلم حقائق احکامه و رسوله و الائم المعصومین.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۳۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۱۰۸گ (۴۲پ–۱۴۹پ)، ۲۹سطر، اندازه: ۸×۱۵/۵سم [ف: ۳۳–۴۵۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۳۲۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و المسؤول من الناظرین التصفح عما فیه من الزلل و اصلاح ما عثروا علیه من الخبط و الخلل

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶گ (۲ر–۷ر)، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱۴–۱۰۷]

● من احدث فی اثناء الغسل (رسالة فی) / فقه / عربی

man aḥdaṯ-a fī aṯnā'-il ġasl (r.-un fī)

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۸۵۹/۹

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: رقعی[ف: –۳۱۸]

● **من اختیارات حنین** / طب / عربی
min ixtīyārāt-i ḥunayn

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۳/۲
خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ جلد: تیماج، ۱ص(۶)، ۲۹سطر (۸×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [سنا: ف: ۱-۳۰۱]

● **منارات السائرین الی الله و مقامات الطائرین بالله** / عرفان و تصوف / عربی
manārāt-us sā'irīn ila-l-lāh wa maqāmāt-uṭṭā'irīn bi-l-lāh

نجم رازی، عبدالله بن محمد، ۵۷۰ - ۶۵۴ قمری
najm-e rāzī, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1175 - 1257)

در یک «فاتحه» و ده «باب» هریک چند «فصل» و سپس یک «خاتمه» در اصول عرفان و سی و اند سال پس از مرصاد العباد ساخته است.
آغاز: بسمله، رب تمم بالخیر و السعادة، الحمدلله المتوحد فی ذاته المتفرد فی صفاته المبدع فی مبدعاته المبدی فی مخترعاته ... اما بعد فیقول ... ابوبکر محمد ابن شاهاور عبدالله الاسدی الرازی المشهور بدایه ... قد التمس بعضی خلص اصحابی ... ان اصنف کتابا کاملا فی شرح مقامات العارفین شاملا لکرامات السالکین جامعا منازل السائرین ساطعا بمراحل الحایرین ... و انی و ان کنت قد صنفت قبل هذا بنیف و ثلثین سنة کتاب مرصاد العباد من المبدء الی المعاد و هو مستجمع اکثر شرایط الملتمس و لارباب السلوک اکبر المقتبس و لکنه مؤلف بالعجمیة و قد حرم من فواید اهل العربیة فاراد ان یکون هذالکتاب مؤلفا بالعربیة الفصیحة بدلا عن العجمیة المليحة ... و سمیت الکتاب بهذا الاسم منارات السائرین الی الله و مقامات الطایرین بالله ... و جعلت للکتاب فاتحة و خاتمة و وضعت للکتاب عشرة ابواب ... و یشمل کل باب منها علی عدة فصول، فهرست الابواب: الباب الاول فی مقام المعرفة و فیه ثلثه فصول؛ الباب الثانی فی مقام التوحید و فیه ثلثة فصول؛ الباب الثالث فی مقام النبوة و فیه عشرة فصول؛ الباب الرابع فی مقام الولایة و یشتمل علی عشرة فصول؛ الباب الخامس فی مقام الانسان و فیه ثلثة فصول؛ الباب السادس فی مقام الخلافة المختصة بالانسان و فیه ثلثة فصول؛ الباب السابع فی مقامات الانسان عند رجوعه الی ربه و فیه اربعة فصول؛ الباب الثامن فی مقامات النفس و معرفتها و فیه عشرة فصول؛ الباب التاسع فی مقامات القلب و معرفته و فیه فصلان؛ الباب العاشر فی مقامات الروح و معرفته و فیه فصلان
[بروکلمان ۴۴۸/۱ و ذیل ۸۰۳/۱؛ فهرس المخطوطات المصورة ۱۹۴/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۲۰۸/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** قال بعض المشایخ الطرق الی الله بعدد انفاس الخلائق ... و ذلک لان الطرق مع کثره عددها محصورة فی ثلاثه انواع (فصل فی خاتمة الکتاب، پس از فصل دوم باب دهم).
خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۱۹ص (۲۳ر-۱۴۱پ)، ۲۳سطر(۹×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۷-۵۵]

۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۱۷۵/۱
خط: نسخ، کا: محمد بن احمد بن ابراهیم، تا: یک‌شنبه ۲۳ صفر۹۵۳ق؛ قطع: رحلی[رشت و همدان: ف: -۱۴۶۴]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۱۸۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان ذکر سوء عندهم اذنوا. ختمت الکتاب بالخیر ختم کتاب آجالنا بالخیر.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ شوال۱۰۲۰ق؛ جلد: میشن، ۲۹۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۵/۸سم [ف: ۱-۵۳۷]

● **المنارات الظاهرة فی الاستخارات المأثورة عن العترة الطاهرة** / استخاره / عربی
al-manārāt-uẓẓāhira fi-l istixārāt-il ma'ṯūra 'an-il 'itrat-iṭṭāhira

بحرانی، سلیمان بن عبدالله، ۱۰۷۵؟ - ۱۱۲۱ قمری
bahrānī, soleymān ebn-e 'abd-ol-lāh (1665 - 1710)

تاریخ تألیف: ۱ ذیقعده ۱۱۰۳ق
در آداب و کیفیت و انواع استخاره که دراحادیث ائمه طاهرین علیهم السلام روایت شده به اضافه توضیحاتی برای آنچه را که به نظر مؤلف به توضیح نیاز داشته با عناوین «بیان» تألیف شده به درخواست بعضی از مؤمنین؛ دارای یک «مقدمه» و سه «فصل»: المقدمة: فی ماهیة الاستخارة و بیان حسنها؛ فصل ۱. آدابها و فصلها؛ فصل ۲. کیفیاتها؛ فصل ۳. فی دعواتها.
آغاز: نحمدک یا مرشد العقول عند تفویض الامر الیک الی حقیقةالحال و هادی النام اذا استخاروک فی شئونهم ...
انجام: فی ادلة السنن کما قرر فی محله مستوفی ولیکن هذا آهر ما نملیه فی هذه الرسالة فلتقبض عنان الکلام حامدین للملک العلام علی توفیق الاتمام و القوز بسعادة الاختتام و مصلین علی توفیق الاتمام و الفوز بسعادة الاختتام و مصلین علی عباده الذین اصطفی من الانام لا سیما محمداً و آله الکرام المعصومین عن وصم الآثام و کان الفراغ من تصنیفها ... من الهجرة النبویة و صلی الله علی محمد و اله الطاهرین.
چاپ: در مجله التراث، ج۲، ش۷-۸، ۱۴۲۲ق، ص ۱۶۹-۲۰۸
[الذریعه ۲۴۴/۲۲-۲۴۵]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۹۴/۶ و ۷۱۳/۶ عکسی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمود بن عبدالسلام المفتی بحرانی، تا: ۱۱۰۸ق؛ ۱۶گ (۲۴پ-۳۹پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱-۲۷۴] و [عکسی ف: ۲-۳۶۷]

۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۱۳/۲**
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ معرب، کا: زین الدین بن محمد بن یوسف بن محمد بن مودع عالی معنی قراونی الان بحرانی اولی، تا: ۶ صفر۱۱۱۳ق؛ جلد: میشن، ۴۰گ (۲۱پ-۶۰ر)، ۱۴سطر (۵/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۲۹/۱-۳۰]

۳. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۶۱۰**
آغاز: برابر؛ **انجام:** عفی عنهما بمحمد و آله صلوات الله علیهم اجمعین
خط: نسخ و نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن حسین خوانساری، تا: ۱۱۲۸ق، جا: اسفرنجان؛ جلد: تیماج [رایانه]

۴. **مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۵۴**
آغاز: برابر؛ **انجام:** ربما حمل الحدیث علی ترک العمل للدنیا لان من یعیش ابدا لا یعجل بل یسوف و یؤخذ ...
خط: نستعلیق، کا: احتمالاً احمد بن محمدرضا حسینی خوانساری، تا: ۱۳۱۶ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: میشن، ۳۴گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۱۶]

● **منار الارادة لسلوک الطریق السادة** / اخلاق / عربی
manār-ul irāda li-sulūk-iṭṭarīq-is sāda

صمدی احسائی، محمد بن عبدالرحیم، - ۱۱۰۰ قمری
samadī ahsā'ī, mohammad ebn-e 'abd-or-rahīm(-1689)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۳۸۶
بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

● **منار الانوار** / اصول فقه / عربی

manār-ul anwār

نسفی، عبدالله بن احمد، - ۷۱۰ قمری
nasafī, 'abd-ol-lāh ebn-e ahmad(- 1311)

متن معروف و مختصری در قواعد اصول فقه حنفی است که علماء اهل سنت با شرح، حاشیه و تدریس به آن توجه ویژه‌ای کرده‌اندو خود نسفی بر آن شرحی دارد به نام «کشف الاسرار فی شرح المنار» و بروکلمان (۱۹۶: ۲ و ذیل ۲۶۳) از هر دو یاد کرده است.با این عنوان‌ها: انواع القضاء، العام، المجاز، فصل التنصیص، فصل الامر و النهی، باب بیان اقسام السنة، فصل قد یقع التعارض بین الحجج، فصل افعال النبی، باب الاجماع، باب القیاس، الاستصحاب.
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی هدانا الی صراط المستقیم. و الصلاة علی من اختص بالحق العظیم ... اعلم ان اصول الشرع ثلاثة: الکتاب و السنة و اجماع الامة، و الاصل الرابع القیاس. اما الکتاب فالقران ...
چاپ: استانبول، مطبعة النظارة، ۳۷۴ص، ۱۳۱۴ق؛ دکن، حیدرآباد، مطبعة دائرة المعارف العثمانیة، ۹۹۸ص، ۱۳۱۵ق.
[کشف الظنون ۱۸۲۳/۲؛ الاوقاف العامة موصل ۶۵/۴؛ خزانة مفتی ۸۹/۵]

شرح و حواشی:
۱- کشف الاسرار فی شرح؛ المنار نسفی، عبدالله بن احمد (-۷۱۰)
۲- اقتباس الانوار فی شرح المنار؛ خراطی، یوسف بن قوماری (-۸)
۳- شرح منار الانوار؛ ابن فرشته، عبداللطیف بن عبدالعزیز (-۸۰۱)
۴- افاضة الانوار فی اضائة اصول المنار؛ دهلوی، سعدالدین (-۸۹۱)
۵- شرح مختصر منار الانوار = شرح الزبدة؛ بیرجندی، عبدالعلی بن محمد (-۹۳۴)
۶- مشکاة الانوار فی اصول المنار = شرح منار الانوار؛ ابن نجیم، زین الدین بن ابراهیم (-۹۷۰)
۷- حاشیة شرح المنار؛ عزمی زاده، مصطفی بن محمد (۹۷۷-۱۰۴۰)
۸- نور الانوار علی منار الانوار؛ شیخ جیون، احمد بن ابی سعید (۱۰۴۷-۱۱۳۰)
۹- تحریر الدائر = شرح منار الانوار؛ نور عالم هندی، محمد (-۱۳)
۱۰- حاشیة شرح منار الانوار؛ فاضل رهاوی، یحیی
۱۱- شرح مختصر منار الانوار
۱۲- شرح منار الانوار
۱۳- نور الانوار فی شرح المنار

۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۶۲۳**
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لهذا اذا صبر فی هذین القسمین حتی قتل صار شهیداً
خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۰ شعبان۷۲۸ق؛ مصحح، محشی، علی بن کمال الدین کتاب را مطالعه و تصحیح کرده؛ تملک: سید احمد بن حاجی محمد ارغنی به تاریخ ۱۱۵۵؛ مهر: «عبده احمد» (دایره)، «ایا فخر الهی باب رحمت بحق خاتم مهر نبوت»؛ جلد: تیماج، ۷۰گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۰-۲۲]

۲. **کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره**
بی‌کا، تا: شوال۷۷۳ق؛ مصحح [تراثنا: س۲ش۴-۶۶]

۳. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۶۴۶**
آغاز: برابر؛ **انجام:** و احتملت الرخصة ایضاً کتناول مال الغیر و لهذا اذا صبر فی هذین القسمین قتل صار شهیداً و الله أعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.
خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: شوال۷۷۳ق؛ مصحح، با نسخه اصل مقابله شده «بلغ مقابلة علی اصل یعتمد ...»، محشی؛ مهر: «احمد بن زین الدین» (بیضی)، کتابخانه محمد جعفر مهدوی از کرمانشاه؛ جلد: تیماج مذهب، ۸۷گ، ۹سطر (۸/۵×۱۲)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳۹-۶۰۰]

۴. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۷۹۰/۲**
آغاز: برابر؛ **انجام:** حتی قتل صار شهیدا. و الحمدلله رب العالمین. اللهم اجعلنا ممن توکل علیک فکفیته و ممن استهداک فهدیته و ممن استغناک فاغنیته و لاتخزنا یوم القیمة، امین.

خط: نسخ تحریری، کا: حسینی استرآبادی، ابوالفضل بن عبدالوهاب، تا: ۴ رمضان۹۴۱ق، جا: بصره، هنگام فرمانروایی راشد بن مغامس منتفقی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۴۴گ (۱۷۷پ-۲۲۰ر)، ۱۲سطر(۵×۱۰)، قطع: ربعی کلفت[ف: ۱۷-۲۲۱]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۴۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لهذا صبر فی هذین القسمین حتی قتل صار شهیدا

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۲؛ مصحح، محشی با نشان «ابن، ابن مالک»؛ تملک: سید لطیف مدرس دارالخلافة؛ ۴۰گ (۲-۴۱)، ۱۵سطر، اندازه: ۷×۱۵سم [ف: ۴۰-۷۳]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۶۸۲/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** او فیه ادنی مقال و بین السوء الجرح و اسهله مراتب لا یخفی ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱۱۸گ (۸پ-۱۲۵پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۱سم [ف: ۸-۴۵۵]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۹۳۹-۱۵/۱۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** لم تسقط بعذر الاکراه واحتملت الرخصة ایضاً لتناولمال الغیر ولهذا اذا صبر فی هذین القسمین حتی قتل صار شهیداً تمت.

خط: نسخ، کا: ابراهیم ادهم، تا: ۱۱۹۷ق؛ محشی با امضاء منه وابن الملک وابن فرشته، دررجب ۱۲۰۱ مقابله شده، با سرلوح مذهب، مجدول؛ جلد: گالینگور مذهب، ۴۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۸-۴۵۵۰]

۸. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۲/۵

خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۴۴گ (۴۱پ-۱۸۴پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۲-۳۹۲]

● منار الانوار / ادبیات / فارسی، عربی، ترکی

manār-ol anvār

عبدالباقی بن فضل الله، ق۱۲ قمری

‘abd-ol-bāqī ebn-e fazl-ol-lāh(- 18c)

اهداء به: فیض الله ابن محمد مفتی بن حبیب محمد بن شیخ پیر محمد (استاد مؤلف)

منشئات و نامه‌هایی است به عربی و ترکی و گاهی فارسی که از بزرگان به دست مؤلف افتاده و آنها را با سرآغازی به فارسی گرد آورده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۴۰۹/۱۲

آغاز: الحمدلله الذی انشأ المنشئات بین الکاف و النون ... و بعد این فقیر کم بضائت و حقیر جم ضراعت؛ **انجام:** و الامر الی ولی الانعام اطال الله تعالی عمره و ابقاه. العبد الداعی القدیم محمد اسعد الوقعی الانصاری

خط: نسخ، کا: عبد الباقی بن فضل الله، تا: ۱۱۰۴ق؛ محشی؛ جلد: مقوایی، ۱۲گ (۱۷۵پ-۱۸۶ر)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۱۵]

● منار الانوار / عرفان و تصوف / فارسی

manār-ol anvār

از ناشناس، ضمن مجموعه رساله‌های میر سید علی همدانی (-۷۸۶ق) ولی نبایستی از وی باشد. بخش‌بندی نشده، در خداشناسی، معارف، پیامبری و سیر و سلوک.

[فهرستواره منزوی ۹۸۴/۸؛ مشترک پاکستان ۲۰۳۸/۳]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۶۲/۱۰-عکسی

آغاز: الحمدلله الذی ارسل الانبیاء هادین الیه بالدعوة ... و بعد، فقد سمیت الکتاب به «منار الانوار» بما فیه من ذکر المعارف ... ای عزیز ما، چیست در شرع منور محمدی و دین معطر احمدی وارد است که اول العلم معرفة الجبار و آخر العلم تفویض الامر الیه؛ **انجام:** احیانی و انشاء اتلفا. رزقنا الله مع جمیع الطالبین کمال الذوق بحمد و آله اجمعین.

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۴۴۰۹ (گنج ۶۴۹/۲)؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۸۵۱ق؛ ۲۰گ(۲۹۷-۳۱۶)[عکسی ف: ۲-۲۶۵]

● من اربعین السروی باسناد الشیخ مجدالدین الفیروزآبادی /- عربی

min arba‘īn-as sarwī bi-asnād-iš šayx majd-id-dīn al-fīrūz-ābādī

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره/۶

بی‌کا، بی‌تا[میراث شهاب: س۷ش۱-۲-۴۰]

● منار السعادت الدائمة فی بیان الاعتقادات اللازمة / کلام و اعتقادات / عربی

manār-us sa‘ādat-ud dā’ima fī bayān-il i‘tiqādāt-il lāzima

بحرانی، علی بن محمد، ق۱۱ قمری

bahrānī, ‘alī ebn-e mohammad(- 17c)

اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵)

تاریخ تألیف: ۱۰۷۹ق

عنوان‌های آن «منار» است و نیمه دوم آن خطبه‌هایی است که کلمات در برخی از آنها ماده تاریخ جلوس شاه سلیمان و تاریخ‌های ۱۰۷۹ و ۱۰۸۲ و ۱۰۷۷ و در آنها نام شاه و محمد زمان خان و شیخ علی خان برده می‌شود.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۳۱۳

آغاز: الحمدلله الذی صغرت فی عظمته جمیع المخلوقات و من

تکوینه تکونت سائر الکاینات؛ **انجام:** و انانحن جمیعا بمنهاجه عاملون آمین آمین امین و آخر دعویهم ان الحمدلله رب العالمین تالیف الفقیر ... ابن محمد علی ... العلی العظیم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با سرلوح، مجدول، مذهب؛ در پایان نسخه آمده «هو، بتاریخ شهر جمادی الثانی سنه ۱۰۸۴ از بابت دولت خانه مبارکه در روزنامچه کتابخانه ابواب جمع شد»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۸۷گ، ۱۲سطر(۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۷-۱۰۶]

● **منار القاصدین فی اسرار معالم الدین** /-
manār-ul qāṣidīn fī asrār-i maʻālim-id dīn

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۲۲۲
کا: احمد بن محمد حسینی، تا: ۱۲۸۳ق؛ خریداری از علیرضا طاهری یزدی [رایانه]

● **منازعة العشاق** / عرفان و تصوف / فارسی
monāzeʻat-ol ʻoššāq

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۷۴/۵
آغاز: رب یسر و لاتعستر. بسمله هذا منارعة العشاق. وقتی که متکلم کلام الرحمن علم القرآن و ناطق منطق خلق الانسان علمه البیان ... یعنی روح زمانرا از نهانحانه عدم یمعرض وجود آورد؛ **انجام:** الوده مادام که دور ستمک بسمک سما ×× ملک و مالک و محمود و اله علام / در دل کل امم مهر هوای در او ×× در رود لحم عدو مائده کام سطام ...
خط: نستعلیق، کا: محمد بن حاج علی، تا: ۱۲۵۷ق؛ جلد: مقوا، ۱۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۳۲۳]

● **منازعة المحققین** / فقه / عربی
munāziʻat-ul muḥaqqiqīn

تویسرکانی، محمد نبی بن احمد، - ۱۳۲۰ ؟ قمری
toyserkānī, mohammad nabī ebn-e ahmad(- 1902)
تاریخ تألیف: ربیع الثانی ۱۲۸۲ق
تحقیقی است درباره ابتداء نمودن از بالا در شستن صورت و دست هنگام وضو و این‌که آیا این‌گونه ابتدا لازم است یا نه، با نقل اقوال بزرگان فقهاء و گفتگو در آنها.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۰۳۹/۷
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... لما کانت مسئلة البدءة بالا علی فی غسل الوجه و الیدین فی الوضوء مسألة غامضة؛ **انجام:** بل یکفی صب الماء علی الجبهة بحیث یقطع معه بدخول الألی ...
کاتب = مؤلف، تا: ربیع الثانی ۱۲۸۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸گ (۹۰پ-۱۰۷ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱۶-۴۲]

● **منازل** / فلسفه / فارسی
manāzel

؟ ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری
ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)
یکی از رسالات منسوب به بوعلی است در منازل دنیوی.

دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: ۲۰۵/۶
آغاز: باب اول در بیان مرتبه نباتی حرف میم دارد بدان اسعدک الله که موالید عالم سه است، جمادات و نبات و حیوان؛ **انجام:** او هست کننده همه پستیهاست از عقل لطیف تا جسم کثیف هر چه نام هستی بروی افتد.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف مخ: -۲۲۷]

● **منازل (رساله)** / عرفان و تصوف / فارسی
manāzel (r.)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۴۳/۴-ف
نسخه اصل: پاریس S. P. 968 (بلوشه ۱۱۳)؛ بی‌کا، تا: ۸ رمضان۱۰۰۹ق[فیلمها ف: ۱-۵۳۴]

● **منازل آخرت** / کلام و اعتقادات / فارسی
manāzel-e āxerat

طواری یزدی، عباس بن محمد، ق۱۵ قمری
tavārī yazdī, ʻabbās ebn-e mohammad(- 21c)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۲۳۳
کاتب = مؤلف، تا: ۱۴۱۱ق[نشریه: ۱۳-۳۷۸]

● **منازل الآخرة** / عرفان و تصوف / فارسی
manāzel-ol āxera

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ - ۷۸۶ قمری
hamadānī, ʻalī ebn-e mohammad (1315 - 1385)
چون اکثر کسانی که راهی سفر آخرتند نمی‌دانند چه توشه‌ای برگیرند، مؤلف این رساله را دربیان منازل این راه و تقسیم آنها به شش «منزل» (صلب پدر،رحم مادر، فضای عالم فانی،لحد، میدان عرصات محشر، بهشت یا دوزخ) تألیف نموده و با استفاده از آیات و روایات و اشعار به بررسی آنها پرداخته است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۶۴/۱۴
آغاز: رب انعمت فزد ... مهندسان کارگاه تقدیر نقوش صور و

ایوان بر صفحات الواح وجود می‌نگارند و خازنان خرانه بارگاه علیم
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰ص (۴۳۵-۴۴۴)[عکسی ف: ۳-۱۹۵]

● **منازل الآخره و المطالب الفاخره** / کلام و اعتقادات / فارسی

manāzel-ol āxera va matāleb-ol fāxera

قمی، عباس بن محمد رضا، ۱۲۹۲ - ۱۳۵۹ قمری

qomī, ‘abbās ebn-e mohammad rezā (1875 - 1940)

رساله مختصری است در بیان وقایع پس از مرگ، منازل آخرت، و زاد و توشه این سفر که با استفاده از روایات و احادیث در چند «فصل» تدوین شده است.

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم، الحمدلله رب العالمین ... و بعد چنین گوید این فقیر بی بضاعت و متمسک به احادیث اهل بیت رسالت ...

چاپ: ایران، تهران، ۱۳۶۷، سنگی، جیبی، ۱۲۴ص؛ایران، ۱۳۵۷ق، سنگی، جیبی، ۱۲۰ص؛ایران، بی ناشر، ۱۳۴۷ قمری، سنگی، جیبی، ۳۱۹+۱ص، با تقریظ حسین مشهدی، به درخواست و نفقه حاج محمد ابراهیم توتونی(تاریخ تالیف۱۳۴۷)؛ایران، تهران، ۱۳۵۸ قمری، سنگی، جیبی، ۱۳۴ص

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۲۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمام شد آنچه مقدر شده بود ثبت آن در این رساله شریفه ... مناسب است که به دو دعا شریف ختم شود ... اللهم عرفنی حجتک فانک ان لم تعرفنی حجتک ظللت عن دینی
خط: نستعلیق متوسط، کا: محمد جعفر بن محمد مهدی کاشانی، تا: ۱۵رجب۱۳۵۲ق؛ مصحح، محشی؛ خریداری از عاطفی؛ ۶۱گ، ۲۰سطر (۱۴/۵×۷/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [رایانه]

● **منازل الائمة** / تاریخ معصومین / عربی

manāzil-ul a’imma

اسفراینی، ابراهیم بن محمد، - ۴۱۸ قمری

esfarāyenī, ebrāhīm ebn-e mohammad(- 1028)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۹/۲-ف

نسخه اصل: اسماعیل صائب ش ۴۲۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ ۳۴گ (۷۲-۱۰۵)، ۱۳سطر[فیلمها ف: ۱-۴۶۵]

● **المنازلات الشارقات فی اسرار الصلاة** / فلسفه احکام / فارسی

al-monāzelāt-oš šāreqāt fī asrār-es salāt

نواب لاهیجانی، محمد بن محمد باقر، - ۱۲۶۳ قمری

navvāb-e lāhījānī, mohammad ebn-e mohammad bāqer(- 1847)

اهدا به: محمد شاه قاجار و حاج میرزا آقاسی
تاریخ تألیف: ۲۹ ربیع الاول ۱۲۵۷ق
در فقه؛ و در یک «مقدمه» و دو «فصل» با چند فصل دیگر و «خاتمه».

آغاز: شهد الله ان لا اله الا هو و الملائکة و اولوالعلم قائماً بالقسط لا اله الا هو العزیز الحکیم. حمد و سپاس نامحصور معبودی را سزاست که از فرط ظهور لسان اولو الابصار عاجز از وصف اوست

انجام: قد فرغ من تسویده مؤلفه الفقیر الحقیر محمد بن محمد باقر الشهیر بـ نواب اللاهیجانی حشرهما الله تعالی مع صاحب الولایه فی التاسع و العشرین مع ربیع المولود سنه سبعه و خمسین و مأتین بعد الالف من الهجرة النبویة علیه آلاف التحیه

[ریحانة الادب ۴۰۹/۳؛ الذریعة ۲۵۲/۲۲؛ فهرستواره منزوی ۹۸۴/۸]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۰۹۲

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۵۷ق؛ مجدول؛ جلد: میشن، ۷۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴-۷۸۰]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۹۷

آغاز و انجام: برابلر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۲۹ ربیع الاول۱۲۵۷ق، جا: تهران (احتمالا)؛ با سرلوح، مجدول؛ جلد: تیماج، ۸۹گ، ۱۵ سطر (۱۴×۷)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۳۸۰]

● **منازل الارواح و تعلقها بعد الموت بالاشباح** / حدیث / عربی

manāzil-ul arwāḥ wa ta‘alluq-u-hā ba‘d-al mawt bi-l-ašbāḥ

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۸۰۶

آغاز: بسمله الحمدلله الذی خلق النفس و اثنی علی من زکاها؛ **انجام:** و سلم تسلیما کثیرا الی یوم الدین امین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **منازل الانسان** /فلسفه / عربی

manāzil-ul insān

بحرانی، مکی بن صالح، ق۱۲ قمری

bahrānī, makkī ebn-e sāleh(- 18c)

تاریخ تألیف: ۱۷ ربیع الاول ۱۱۵۰ق؛ محل تألیف: کرمان، مسجد جامع
کتابی است درباره مراحل زندگانی انسان دارای مباحث روایی، تفسیری،فلسفی و فقهی در هشت «منزل» و عناوین داخلی

«مرحله» و «میل»: منزله۱. الکون فی علم الله عزوجل المعبر عنها بظلمة العدم و صرافة الامکان؛ ۲. الکون فی الترایب و الطین الصلصال؛ ۳. الکون فی اصلاب الاباء و ترائب الامهات؛ ۴. الکون فی الارحام و البطون؛ ۵. الکون فی الدنیا و ما یلزم فیها؛ ۶. الکون فی القبر و عالم البرزخ و توابعهما؛ ۷. الکون فی عرصات المحشر و المعاد؛ ۸. الکون فی النعیم المقیم او عذاب الجحیم.

آغاز: الحمدلله الذی فتق من فلق الوجود و عسق الکرم و الجود شفقا من المصابح منیرا و ابدع من نوامیس فطرة الانسان بید الاحسان ... اما بعد: فیقول اقل خدمة العلوم و النصایح ...

انجام: ولیکن هذا ختام ما اردنا جمعه من کتاب الانسان ... و کان ذلک بالمسجد الجامع الشریف من دار الامان کرمان ... و الحمدلله اولا و آخرا و باطنا و ظاهرا و لا قوةالا بالله العلی العظیم.

[الذریعة ۲۲/۲۴۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۹۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عیسی بن محمد بن مبارک احسائی، تا: ۱۲۰۶–۱۲۰۹ق؛ بعید نیست نسخه به دستور شیخ احمد احسایی و برای وی کتابت شده باشد، مصحح، محشیه خط احمد بن زین الدین احسایی، در برگ نخست عبارت «سمعت من العلامة الاستاذ شیخنا الشیخ حسین الماحوزی قدس سره ان جامع مصباح الشریعة شقیق البلخی والله اعلم بحقائق الامور» دیده می‌شود؛ تملک: احمد بن زین الدین احسایی با مهر «احمد بن زین الدین ۱۲۳۰» (بیضی)، علی بن احمد بن زین الدین احسایی با مهر «علی بن احمد ...» (مربع)، محمدامین خنجی مقیم تهران؛ جلد: تیماج، ۲۸۵ص، ۱۸سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۵-۳۱۹]

● **منازل بین تهران مشهد** / سفرنامه / فارسی

manāzel-e beyn-e tehrān mašhad

آنتوان، ق۱۹ میلادی

āntūwān(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۸۴ق

جهانگردی انگلیسی به سال ۱۲۷۳ق عازم هرات می‌شود. ابتداء از تهران به مشهد می‌رود و سپس از مشهد قصد افغانستانمی‌کند. او در ضمن این مسافرت تمام منازل راه را شرح می‌دهد. مترجم قسمتی از نوشته مؤلف را که برای زوار ایرانی سودمند تشخیص داده، در این رساله به فارسی برگردانده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۷۱

آغاز: بسمله، چنین گوید بنده شرمنده آنتوان مسیحی مترجم و آجودان حضور ساطع النور حضرت کیوان منزلت؛ **انجام:** و از دروازه طرف مغربی داخل شهر میشود که اطراف آن خندق است و لیکن آب ندارد.

خط: نستعلیق خوش، کا: محتملاً مترجم، تا: ۱۲۸۴ق، جا: تهران (احتمالا)؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۹گ، ۱۰ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲-۲۹۷]

←منازل چهل گانه < جنگ اشعار

←منازل چهل گانه < سیر و سلوک

● **منازل الرضویة** / کلام و اعتقادات / فارسی

manāzel-or razavīy=ya

گیلانی، محمد مهدی بن اسدالله، ق۱۴ قمری

gīlānī, mohammad mahdī ebn-e asad-ol-lāh(- 20c)

اهداء به: امام رضا (ع)

کتابی است دربیان اصول دین که مؤلف آنرا به نام امام رضا علیه السلام وبرای تقدیم واحترام به آنحضرت نگاشته دریک مقدمه وپنج منزل که پس از تمهید مقدمه به اختصار هر طایفه از اصول خمسه درمنزلی مقرر آمده است وهر منزل دارای عقباتی است. مقدمه کتاب درلزوم تعلیم علوم ورد بر صوفیه است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۰-۹/۷۰

آغاز: بسمله آفریدگار را ستایش سزاست که از وجود هر قطره دریا دریا حکمت بالغه پدیدار نمود واز بود هر ذره کوه کوه معرفت خود از مصلحت کامله آشکار فرمود؛ **انجام:** با یکدیگر موافق می‌شوی با اینکه تفکر دراینها چنانکه گفتیم ضرور نیست واذعان اجمالی کافی است والله الموفق للخیر والصواب والیه المرجع والمآب

خط: نسخ، کا: سید حسین وزوایی، تا: ۷ربیع الثانی۱۲۰۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۰۱گ، ۱۸-۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۸-۴۵۵۱]

←منازل السالکین < زاد السالک

● **منازل السالکین** / عرفان و تصوف / عربی

manāzil-us sālikīn

روزبهان بقلی، روزبهان بن ابی نصر، ۵۲۲؟ – ۶۰۶ ؟ قمری

rūzbahān-e baqlī, rūzbahān ebn-e abī-nasr (1129 - 1210)

در دو سرگذشت نامه او (چاپ دانش پژوه و نوربخش) از چنین کتابی یاد نشده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۴/۲

آغاز: بسمله. حمدله. صلاه. اما بعد فهذا منقول من کتاب منازل السالکین الذی من تصنیف الشیخ العارف الکامل المکمل قطب

العارفین و امام الموحدین الشیخ روز بهان بن ابی نصر قدس سره قال الشیخ رض ان سلطان البدن هو الروح العلویة و وزیرها العقل القدسی و معدنها القلب و لها جنود و اعوان مثل الحواس الظاهرة و الباطنة و الوهم و الفهم و العلم؛ **انجام:** و من وفقه بتزکیة الصفات و تصنیفها و تهذیب هذه الاخلاق و تبدیلها فقد فاز من جمیع آفات النفس لانها اصل جمیع الاخلاق المذمومة جعلنا الله و ایاکم من المخلصین المهذبین الاخلاق بمحمد و آله اجمعین (تمت).

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ جلد: تیماج، ۲ص (۳۴۷-۳۴۸)، ۲۵سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [سنا: ف: ۱-۲۹۴]

● **منازل السالکین** / عرفان و تصوف / فارسی

manāzel-os sālekīn

نجم الدین کبری، احمد بن عمر، ۵۴۰ - ۶۱۸ ؟ قمری

najm-od-dīn-e kobrā, ahmad ebn-e ‘omar (1146- 1222)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۴/۱۹-ف

نسخه اصل: پاریس P. 39 (بلوشه ۱۵۶)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳سطر[فیلمها ف: ۱-۵۳۸]

● **منازل السالکین** / عرفان و تصوف / فارسی

manāzel-os sālekīn

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ - ۷۸۶ قمری

hamadānī, ‘alī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

رساله‌ای است مختصر در بیان راه‌هایی که سالم الی الله باید بپیماید و هر یک از این طرق خود دارای ده منزل می‌باشد: قسم ۱. البدایات و آن: یقظه و نومه و انابه و محاسبه و تفکر و تذکر و قرار و سماع و ریاضة و اعتصام است؛ ۲. الابواب و آن: حزن خوف، اشفاق، خشوع، احنات، زهد، ورع، تبتل، رجاء و رغبة است؛ ۳. معاملات و آن: رعایة، مراقبة، حرمة اخلاص، تهذیب، استقامه، توکل، تفویض، ثقه، تسلیم است؛ ۴. اخلاق و آن: صبر، رضا، شکر، حیا، صدق، ایثار، لین، تواضع، فتوه و انبساط است.
آغاز: الحمد لله الذی افاض جوده الجود کل موجود اصناف کرمه إلی ذلک ماله من الکمال المشهد و الصلاة علی رسوله محمد صاحب المقام المحمود

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۲۶/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** الفته تذکره لمن اراد من الصادقین حسبی الله العزیز الحکیم لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم.

تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه ش ۹۶۴/۴۳ عکسی مرکز احیا ذکر شد؛ بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۰؛ جلد: تیماج، مشکی، ۱۳ص (۹۹-۱۰۱)، ۱۷سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۶-۶۵۶]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۶۴/۴۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴ص (۷۶۴-۷۶۷)[عکسی ف: ۳-۲۰۷]

● **منازل السالکین** / عرفان و تصوف / عربی

manāzil-us sālikīn

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۷۸/۲

آغاز: الحمدلله الذی خلق الخلق بقدرته و دعاهم الی معرفته و عبادته و نصب لهم أعلام ربوبیته من آیات سمواته و أرضه ... و بعد علی أثر ذلک فقد وقع لی؛ **انجام:** قیل یا رسول الله کیف یحیی و یمیت قال لأنهم یسئلون إکثار الأمر فیکثرون و یدعون علی الجبابرة فیقصمون و یستسقون فیسقون و یسئلون فتنبت لهم الأرض ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۴گ (۲۵-۶۸)، ۱۷سطر (۱۱/۵×۱۸)، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۳۰-۶۸۰]

● **منازل السالکین و مرآت العارفین** / عرفان و تصوف / فارسی

manāzel-os sālekīn va mer’āt-ol ‘ārefīn

واعظ کرمانشاهی، محمد علی، ق۱۴ قمری

vā‘ez-e kermānšāhī, mohammad ‘alī(- 20c)

اهدا به: میرزا حسن خان سپهسالار صدراعظم

تاریخ تألیف: ۱۶ محرم ۱۲۹۳ق

در اخلاق، در ۱۴ «مقام»: ۱. ؟ (به سبب افتادن یک برگ در پایان مقدمه درست دانسته نیست)؛ ۲.بیان نعمت عظمی الهی که نعمت خلقت است؛ ۳. بیان اراده ذاتی پروردگار؛ ۴. بیان علة خلقة الانسان؛ ۵. بیانعدو الانسان و هو الانسان الامارة؛ ۶. بیان ان اکثر الناس کالبهایم و الانعام؛ ۷. بیان للانسان سمعین و بصرین؛ ۸. بیان ان ما سوی محمد و آله خلقوا من فاضل طینتهم؛ ۹. فی ان الله قدودع فی الانسان من کل شیء علاقة؛ ۱۰. بیان ما حال المیت فی القبر؛ ۱۱. بیان ان الخلافة من الله؛ ۱۲. بیان الصدارة الکبری و هی التی وقعت فی ثانی مرتبة الخلافة و السلطنة العظمی؛ ۱۳. بیان ان خلقة الاشیاء انما تکون بالاسباب؛ ۱۴. بیان انه لازم علی من یدعی محبة الائمة اعراضه عن اللغو.
آغاز: بسمله ... الحمدلله ... فیقول العبد الاثیم الفقیر الحقیر ... محمد علی الشریف اما و من نسل عبدالله العفیف ابا ... که چون مدتی مدید و عهدی بعید بود که در نظر داشتم و تخم فکرت در مزرع دل می‌کاشتم که کتابی در علم اخلاق تالیف و تصنیف نمایم که محتوی باشدبر اسرار حکما و اخبار که انبیاء و اولیاء و ...

[فهرستواره منزوی ۶۳۳/۶]

قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه: ۱۰۹

آغاز: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۹۳گ، قطع: خشتی[چند نسخه-ف: -۲۳۷]

● **منازل السالکین و مقاصد السائرین** / شعر / عربی

manāzil-us sālikīn wa maqāṣid-us sā’irīn

حسینی بخاری، عطا محمد بن فتح الله

hoseynī boxārī, ‘atā mohammad ebn-e fath-ol-lāh

شرح قصیده‌هایی است در ۸۸۸بیت از دیوان شارح «اعجوبةالزمان» در سیر و سلوک و در سه مرحله.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۹/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۵۵گ (۲۲۴پ-۴۷۸پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۱۶۸]

←منازل السائرین > انسان کامل
←منازل السائرین > آغاز و انجام

● **منازل السائرین** / عرفان و تصوف / عربی

manāzil-us sā’irīn

انصاری، عبدالله بن محمد، ۳۹۶ - ۴۸۱ قمری

ansārī, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1006 - 1089)

رساله از متون موجز در تصوف و آداب و سلوک است. منازل و مراحل سالکین را از بدایت سلوک تا نهایت در سه «رتبه» تعیین کرده: ۱. شروع قاصد و طالب به سیر؛ ۲. دخول قاصد در عالم غربت؛ ۳. حصول جذبه و مشاهده.سپس اصول مبانی تصوف و درجات سالکین را در مقامات صدگانه بیان نموده و رساله را مرتب بر ده «قسم» داشته: بدایات، ابواب، معاملات، اخلاق، اصول، اودیه، احوال، ولایات، حقائق، نهایات. هر قسمتی مشتمل بر ده باب است و جمعاً رساله مشتمل بر صد «باب» است.

آغاز: بسمله الحمدلله الواحد الاحد القیوم الصمد اللطیف القریب الذی امطر سرائر العارفین ... و بعد فان جماعه من الراغبین فی الوقوف علی منازل السائرین الی الحق عن اسمه من الفقراء من اهل هرات و الغرباء طال علی مسئلتهم

انجام: اذکل من وحده جاحد توحید من ینطق عن نعته عادته ابطلها الواحد توحیده ایاه توحیده×× ونعت من ینعته لاحد تمت

چاپ: بغداد، مکتبة الشرق الجدید: ۱۹۹۰م

[کشف الظنون، حاجی خلیفه ۱۸۲۸/۲؛ الذریعة ۲۴۷/۲۲؛ ریحانة الادب ۱۶۸/۲؛ طبقات اعلام الشیعة، قرن ۵، ص ۱۰۹؛ معجم المطبوعات ۱۸۹۲]

شرح و حواشی:

۱- شرح منازل السائرین؛ عفیف الدین تلمسانی (۶۱۰-۶۹۰)

۲- شرح منازل السائرین؛ عبدالرزاق کاشی، عبدالرزاق بن احمد (-۷۳۶)

۳- مدارج السالکین فی منازل السائرین؛ ابن قیم جوزیه، محمد بن ابی بکر (۶۹۱-۷۵۱)

۴- مقامات العارفین = عدد مقامات السالکین = تذکرة الاولیا = صد مقام = عدد مقامات؛ قاسم انوار، علی بن نصیر (۷۵۷-۸۳۷)

۵- تسنیم المقربین فی شرح منازل السائرین؛ تبادکانی طوسی، شمس الدین محمد (-۸۹۱)

۶- انیس العارفین در شرح منازل السائرین؛ طارمی، صفی الدین محمد

۷- شرح منازل السائرین

۸- تعلیقة علی دیباچة منازل السائرین

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۸۸۰/۱

خط: نسخ، کا: محمد بن حسن بن محمد، تا: ذیحجه۸۲۲ق، جا: هرات؛ محشی از کاتبی و تلمسانی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴۲گ (۳پ-۴۴پ)، ۱۴سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۸-۴۸۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۴/۳-ف

نسخه اصل: احمد ۳ ش۱۴۱۶؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۲۲ق؛ ۵۵گ (۱۲۷-۱۸۱)، ۱۳سطر[فیلمها ف: ۱-۴۳۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۴۳-ف

نسخه اصل: بایزید ولی الدین ش ۱۸۴۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۸۵۳ق؛ خوانده شده در جمادی الثانی ۸۵۳ در مسجد الحرام؛ واقف: احمد چاوش زاده، محرم ۱۰۷۳؛ ۲۱گ، ۲۳سطر[فیلمها ف: ۱-۳۸۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۲۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۰۹ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۷۵ص (۹۶-۱۷۰)، ۱۵-۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۱۰-۱۷۰۰]

۵. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۲۷۸/۱

هر دو نیمه آن؛ کا: مصطفی بن نورالدین، تا: ۱۵ صفر ۹۷۰ق[نشریه: ۲-۱۰۳]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۸۵/۲

آغاز: ... به وسألونی ان ارتبها لهم ترتیباً یشیر الی توالیها و یدل علی الفروع التی؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با نشان «شرح»، «ش»، «س» و غیر آن، مقابله شده با نشان «بلغ بحمدالله و حسن توفیقه»؛ تملک: خاندان فیض کاشانی و از نسخه‌هایی است که به دستور مولی محمد علم الهدی إبن فیض کاشانی کتابت شده؛ ۳۳گ (۱۳-۴۵)، ۱۸سطر، اندازه: ۵×۱۳سم [ف: ۳۴-۲۱۴]

۷. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۸۵۹/۳

خط: نستعلیق، کا: عبدالرضا (عبدالرزاق) بن قاضی علی شولستانی، تا: قرن ۱۱؛ ۳۱گ (۱۱۳-۱۴۳)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۲۱]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۱۵۱/۲–۲۶/۳۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۸–۴۵۵۱]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۹۹۷/۱

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: اواخر محرم۱۰۱۷ق؛ کاغذ: ترمه، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۴×۱۸/۳سم [ف: ۷–۱۳۸]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۶/۲–طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد باقر محولاتی، تا: ۱۱۱۳ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۹ص (۱۱۲–۱۵۰)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۳–۲۹۴]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۹۸/۳

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن ابوالحسن، تا: شنبه ۲۵ ذیحجه۱۱۲۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۶سطر(۸×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۶–۱۳۸]

۱۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۰۳۹۳/۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۱۳۶ق؛ در پشت صفحه اول آمده: «بسمله مما استکتبه الفقیر الی الله الغنی زین العابدین الحسینی (و در همین صفحه مهر) عبدالصمد بن عبدالکریم»؛ ۲۳ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲–۴۶۲]

۱۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۸۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: علی بن حسین ملقب به رضا، تا: قرن ۱۳؛ از گروه ذهبیان کبرویه رضویه؛ ۲۷گ (۷۰پ–۹۶ر) [ف: ۱–۲۴۴]

۱۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۹۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۱۸ ربیع الاول ۱۲۵۰ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵–۲۱۱۷]

۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۷۲۷

کا: صالح بن مرحوم، تا: ۱۳۱۱ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی – مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۶/۷×۲۶سم [رایانه]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۷۰۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** الحکمه و سوء الظن بالنفس لفنه و الثانی

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا [رایانه]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۸۷

آغاز: ثم مراقبه الحق فی السیر الیه؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا [رایانه]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۸۲۶۳

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا[الفبائی: –۵۵۲]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد اجبت فی سالف الزمان سائلاً سألنی من توحید الصوفیه بهذه القوافی الثلاث ...

خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه قدیم ، مصحح؛ تملک: علی رضا بن سلام الله محمد آبادی؛ جلد: تیماج، ۶۲گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۵–۹۴]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۷–ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۲۱۰۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: سلطان محمود خان؛ ۹۸گ، ۹سطر[فیلمها ف: ۱–۳۸۷]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۸۷۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای یک سرلوح، مجدول؛ واقف: ملکزاده کوثر؛ ۴۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۷×۱۱سم [ف: ۶–۴۷۴]

● **منازل السائرین** / عرفان و تصوف / فارسی

manāzel-os sā’erīn

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ قمری

nasafī, ‘azīz-od-dīn ebn-e mohammad(- 13c)

نسفی دو منازل السائرین نگاشته است، یکی مطول و دیگری کوتاه‌تر. از مقابله مقدمه نسخه در دست با مقدمه مجموعه رساله‌های او که با عنوان «الانسان الکامل» شهرت یافته است، روشن شد که آن مقدمه منازل السائرین مطول، و این یکی مقدمه منازل السائرین مختصر اوست. منازل السائرین مطول و منازل السائرین مختصر – که مقدمه آن در دست است و جای بحث دارد – هر دو مجموعه رساله‌هایی مستقل هستند، هر رساله با خطبه‌ای جداگانه آمده و افزون بر دگرگونی‌های ناشی از گذشت سال‌ها و کار رونویسان، ترتیب آنها در مجموعه‌ها، جا به جاست. از این رو، هریک از این رساله‌ها که به دست آمده، جداگانه در این فهرست شناسانده شده است. مؤلف در آغاز مقدمه منازل السائرین مختصر، پس از نام خود، می‌گوید: «منازل و مقامات سالکان پیچیده و بسیار است،اجمالاً مقامات را ده مرتبه گفته‌اند، و از این ده مرتبه، نه منزل است و دهم مقصد. هر مرتبه را سخنانی است و این بیچاره در این کتب و رسائل سخن ۴ مرتبه را نوشت، و بیش از این ننوشت، چه طالب عالی همتی و ... ندیدم. اگر یافته شود، هر ده مرتبه جمع کرده آید. بدانکه دو منازل السائرین جمع کردیم، یکی مطول و یکی مختصر و این مختصر آن است و پیش از این ۶ فصل را آوریم». وی پس از پایان ۶ فصل می‌نویسد: «۶ فصل که گفته بودیم، تمام شد. اکنون ابتدا در رسائل خواهیم کرد. و ابتدای منزل یکم از اینجا خواهد بود». فصل‌ها: ۱. بیان شریعت و طریقت و حقیقت؛ ۲. بیان انسان کامل؛ ۳. بیان انسان کامل آزاد؛ ۴. بیان ترک؛ ۵. ترک، ترک فضولات است، نه ترک ما لابد؛ ۶. بیان صحبت و همنشینی با پیران. (احمد منزوی)

آغاز: بسمله، حمدله، عاقبه، صلات. چنین گوید اضعف ...

النسفی که جماعت درویشان ... از این بیچاره درخواست کردند که می‌باید در منازل السائرین مجموعه جمع کند، که منزل چند است و مقصود کدام است ...
انجام: در این رسائل که می‌آید، هر منزلی خواهد بود ... و الحمدلله رب العالمین
چاپ: در انسان کامل او چاپ شده.
[فهرستواره منزوی ۹۸۵/۸]

۱. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۷۸/۸
آغاز: آورده ای گفتم الهی اگر طاعتی نیاورده ام که درگاه قبول ترا شاید ولیکن موی خود را به نام توحید تو سفید کرده‌ام
خط: نستعلیق، کا: محمد بن شمس الدین محمد کرانی، تا: محرم۹۹۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۷گ (۹۷ر–۱۱۳ر)، اندازه: ۱۸/۵×۲۲سم [ف: ۱–۱۶۱]
۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۳۸/۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۴گ (۱۴۲پ–۱۵۵پ) [ف: ۱–۲۴۴]
۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۳۸۱/۲
خط: نسخ، کا: محمد بن عبدالمطلب الحسینی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۵گ، ۱۳سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳–۹۴۴]
۴. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۳۳۷
خط: نستعلیق، کا: هدایت، تا: محرم۱۰۳۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۸۸ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲–۷۱]
۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۸۴/۲–ف
تا باب ۱۷؛ کا: ابراهیم بن حسن بک بن میرزا، تا: ۲۷ ربیع الاول۱۰۹۵ق[فیلمها ف: ۱–۷۲۰]
۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۹۰۲/۱۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** شریعت را فرو مگذار هر کس که شریعت را فرو گذاشت پشیمان خواهد شد (صفحه ۴۵۶ چاپ موله)
خط: نستعلیق، کا: روضه‌ای، محمد فاضل بن محمد حسین، تا: ۱۰۹۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۳گ (۲۰۳پ–۲۳۵ر)، ۱۲سطر (۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۱۶–۷۳۰]
۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۳۳/۱۶
آغاز: برابر
این خاتمه حاوی دیباچه‌ای است و چند فصل، دردیباچه می‌گوید: «درویشان از من خواستند اکنون که منازل السائرین را تمام کردی خاتمه کتاب را بنویس و نصیحتی اهل سلوک را»، این خاتمه در ۳ فصل در الانسان الکامل (ص۴۴۹–۴۵۶)چاپ شده است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تنها دیباچه و فصل اول را دارد؛ ۱ص (۹۴ر)[ف: ۱–۲۴۴]
۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۴۶۶۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و انتهای سلوک این رساله کفایت است
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ جلد: ساغری [الفبائی: –۵۵۲]
۹. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۳۳۸/۱
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد، چنین گوید شیخ کامل عزیز بن محمد نسفی ... که جمعی از فقیران و درویشان از این بیچاره درخواست کرد که می‌باید که در آفرینش؛ **انجام:** در خانه اگر کس است یک حرف بس است.
بدون دیباچه می‌باشد، رسائلی که ضمن منازل این نسخه آمده با رسائلی که در نسخه پیش معرفی گردید از حیث کیفیت و کمیت تفاوت بسیار دارد و بر کسی که درباره آثار و احوال نسفی تحقیق می‌کند در این موارد توجه مخصوص لازم می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۹ص (۲–۲۱۰)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲–۷۳]
۱۰. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۵۷۳/۵
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... بدانکه اهل این هشت که گذشت؛ **انجام:** این بود تمام کتاب تنزیل. تمت الکتاب.
دو منزل و اند آخری از ده منزل او می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۶ص (۱۷۷–۲۱۲)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲–۲۲۳]

● **منازل السائرین** / عرفان و تصوف / فارسی
manāzel-os sā'erīn
خراسانی، محمد هادی بن احمد، ق۱۳ قمری
xorāsānī, mohammad hādī-ye-bn-e ahmad(- 19c)
گزیده‌ای است از آن. با عنوان‌های «ای درویش» در شش «فصل»: ۱. شریعت و طریقت و حقیقت؛ ۲. انسان کامل؛ ۳. حالات انسان کامل؛ ۴. ترک؛ ۵. صحبت؛ ۶. سلوک. این کتاب از نسفی است و محمد هادی نام نسفی را پاک کرده و نام خود را نوشته است.
آغاز: بسمله. حمدله. و العاقبة للمتقین و الصلاة و السلام ... اما بعد، چنین گوید ... محمد هادی بن احمد الخراسانی که جماعت درویشان کثرهم الله از این بیچاره درخواست کردند که می‌باید در منازل سائرین مجموع کنید که منزل چه است و مقصد کدام است ... ای درویش ...
انجام: چشم بد خود بعیب کس باز مکن ×× خود را تو در این میانه انباز مکنالحمدلله اولا و آخراً و ظاهراً و باطناً ...
[فهرستواره منزوی ۹۸۵/۸]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۵۹۱/۸
آغاز: درخواست ایشان را اجابت کردم و از خدای تعالی مدد و یاری خواستم؛ **انجام:** هر که شریعت را فرو گذارد البته پشیمان شود و پشیمانی سودی نداشته باشد.
کا: اسماعیل بن محمد جعفر، تا: ۱۲۳۷ق؛ جلد: مقوایی، ۱۶۴ص (۷۳–۲۳۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۷سم [ف: ۱۷–۴۳۳]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۹۳۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۷۰ق؛ ۱۰گ (۵۶پ-۶۵ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰/۸×۱۸/۲سم [ف: ۸-۱۳۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۶۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** البته پشیمان شود و پشیمانی سودی نداشته باشد و الحمدلله رب العالمین بالخیر و العافیه.

خط: نستعلیق خوش، کا: اسماعیل بن محمد جعفر، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، قطع: وزیری کوچک[رایانه]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۷۶/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۰گ (۸۹پ-۹۸پ)، ۱۷سطر(۸×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۱/۵سم [ف: -۳۳۵]

● **المنازل السبعة** / عرفان و تصوف / فارسی

al-manāzel-os sab‘a

انصاری، عبدالله بن محمد، ۳۹۶ – ۴۸۱ قمری

ansārī, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1006 - 1089)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۳/۲۸-ف

نسخه اصل: لالا اسماعیل ش ۴۸۷ر؛ بی‌کا، تا: قرن ۸؛ ۱ص (۲۲۸پ)[فیلمها ف: ۱-۵۰۴]

● **منازل سلوک** / عرفان و تصوف / فارسی

manāzel-e solūk

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ – ۷۸۶ قمری

hamadānī, ‘alī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۵۷/۶۴

آغاز: ای عزیز بدانکه مرید صادق را از عبور منازل چاره نیست. هر منزلی را بر سایر حقوقی است؛ **انجام:** و از حقیقت ولایت بغایت دور.

خط: شکسته نستعلیق، کا: حاج محمد زمان بن کلبعلی متطبب خراسانی، تا: ۱۲۵۶ق؛ ۱ص (۹۹ر)، اندازه: ۱۹×۲۳/۵سم [ف: ۷-۱۸۸]

● **منازل العاشقین** / شعر / فارسی

manāzel-ol ‘āšeqīn

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱/۲

آغاز: به نام آن خداوندی که دایم ×× به لطف و فضل او هستیم قایم / زهی خالق به قدرت کرد پیدا ×× زمین و آسمان و عرش اعلا؛ **انجام:** الا ای آنکه وصل یار جویی ×× ز دریای حقیقت بار جویی / توئی مقصود در دینی و عقبی ×× به مقصودم رسان ای شاه معطی

با تخلص سید؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مجدول؛ ۱۰۲ص (۴۱-۱۴۲)، ابعاد متن: ۷×۱۱، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۲-۸۸]

←منازل العباد فی العبادة ← منازل القاصدین

←منازل فارس ← سفرنامه فارس

● **منازل القاصدین = منازل العباد فی العبادة** / اخلاق / عربی

manāzil-ul qāṣidīn = manāzil-ul ‘ibād fi-l ‘ibāda

حکیم ترمذی، محمد بن علی، - ۳۲۰ ؟ قمری

hakīm-e termezī, mohammad ebn-e ‘alī(- 933)

مؤلف آن را در اخلاق و عرفان و در بیان منازل و طرق پیمودن آنها نگاشته و ضمن هفت منزلت سلوک مسالک الهی را ذکر کرده و به این شیوه که در آغاز به صورت مختصر منازل را برشمرده،آن‌گاه وارد تفصیل مباحث شده است،نکاتی اخلاقی و روایی هم به آن افزوده است: منزلة ۱. توبه؛ ۲. الزهاد فی الدنیا؛ ۳. عداوة النفس؛ ۴. اهل المعرفة و القربة و المحبة؛ ۵. قطع الهوی و التطهیر منه؛ ۶. هم الذی وصفهم الله فی کتابه فقال ان الذین من خشیة ربهم مشفقون «الخشیه و الغشیه»؛ ۷. تفویض الامر الی الله.
آغاز: کتاب منازل القاصدین الی الله. لابی عبدالله محمد بن علی ... بسمله. حمدله. اما بعد، فانکم سألتمونی عن وصف منازل العباد من هذا الدین. و ان اذکر لکم علی کل منزله منها من طریق.
چاپ: قاهره، دار النهضة العربیة، محقق: محمد ابراهیم الجیوشی، چاپ اول، ۹۴ص، ۱۳۹۶ق؛ به تحقیق احمد عبدالرحیم السایح، بیروت، دارالجیل؛ قاهره، المکتب الثقافی، ۱۴۱۰ق=۱۹۹۰م؛ بیروت، دارالنهضة العربیة

[سزگین ۱۷؛ عثمان ۴۰]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۳/۱۲-ف

آغاز: برابر؛ **انجام:** الی موضع الزوار فإذا انتهی بحمدالله و منه و صلی الله علی سیدنا محمد النبی ...

نسخه اصل: راشد افندی ش ۱۵۷۱؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ رجب۵۹۳ق؛ ۱۹گ (۲۲۰پ-۲۳۸ر)، ۱۹سطر[فیلمها ف: ۱-۴۵۱]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۲۴/۱۱-عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۲-۲۶۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۰۹۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** الذی اشرق علی قلبه فلیس ... الثانی و العشرین من شعبان سنه ۶۹۷

خط: نسخ و تعلیق، کا: ابوالحسن تهامی، تا: دوشنبه۲۲ شعبان (۶۹۷)۶۹۹ق؛ اهدایی: رهبری، فروردین۱۳۷۴؛ جلد: مقوا، ۱۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۵-۲۰۱]

۳. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۵/۴بخش۲
بی‌کا، تا: ۱۱۱۹ق؛ ۹گ (۱۵۹پ-۱۶۷پ) [ف: -۶۲]

● **منازل القلوب** / عرفان و تصوف / فارسی
manāzel-ol qolūb

الهی، عبدالله، – ۸۹۶ قمری
elāhī, ‘abd-ol-lāh(- 1491)

تاریخ تألیف: اواخر رجب ۸۸۸ق
یا رساله در شرح فصل پنجم مکاشفه و مشاهده از رساله قدس روزبهان فسایی شیرازی از همان عبدالله سیمایی الهی که «احوال عجیبه و اقوال غریبه» ابومحمد روزبهان بقلی را در آن آورده است، چند بندی از متن هم در آن هست با عنوان «بدانکه» و «ضعیف گوید» که شعرهای او پس از این دومی و گاهی هم با تخلص «الهی» آمده است. شعر عطار و مولوی قنیوی هم در آن هست. عنوان «ای درویش» و «صاحب متن گفت» هم دارد در پایان آمده «لعبدالله سیمایی المعروف بالهی ... بمنازل القلوب سمیتها- قدظهر التاریخ باتممها- دران وقتی که ما را حال به بود- زهجرت هشتصد و هشتاد و نه بود». در فهرست فارسی قاهره (۱۸۲/۲) آمده که آن در اواخر رجب ۸۸۸ق به انجام رسیده و دو نسخه‌ای از آن در دارالکتب هست.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۹۸/۴-ف
بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۱-۷۷۸]

● **منازل القمر** = **تعیین ساعات اللیل** = **معرفة المنازل** = **معرفة ساعات اللیل** / هیئت، فقه / عربی
manāzil-ul qamar = ta‘yīn-u sā‘āt-il layl = ma‘rifat-ul manāzil = ma‘rifat-u sā‘āt-il layl

ابن فهد حلی، احمد بن محمد، ۷۵۷؟ – ۸۴۱ قمری
ebn-e fahad-e hellī, ahmad ebn-e mohammad (1357 - 1438)

رساله‌ای است مختصر در شناخت و تعیین ساعات شب، از روی جایگاه ستارگان برای تشخیص وقت نماز و روزه و دعاها، در شش«فصل»: ۱. ضبط منازل؛ ۲. تحقیق منازل؛ ۳. منازل شمالی و جنوبی؛ ۴. شناخت طالع از این منازل و ...؛ ۵. ماه‌های رومی؛ ۶. احتیاج عبادت‌کننده به شناخت این منازل؛ خاتمه: نهی از تعلم نجوم که در روایات آمده چیست؟ صاحب الذریعة می‌گوید: «مؤلف در این رساله برخی از اشعار صفی الدین حلی را در ذکر فصل پائیز آورده است». این رساله در الذریعة با دو عنوان و دوبار معرفی شده است: «تعیین ساعات اللیل» و «معرفة المنازل» در خود نسخه نیز با عنوان «رسالة فی معرفة ساعات اللیل» آمده است. (سید محمود مرعشی)
آغاز: الحمدلله القدیم الدیموم الحی القیوم جاعل الافلاک للعالم کالرقم ... و بعد فقد بینت فی هذه المقالة ملخص ما ذکره الاوایل فی معرفة المنازل لیستدل بها علی معرفة ساعات اللیل اذا کان العالم المتعبد و الفاضل المزهد یفتقر الی معرفة ساعات اللیل و مراعاتها لیحافظ علی ادعیتها و صلواتها ... و هی مرتبة علی فصول الفصل الاول فی ضبطها و هی ثمانیة و عشرون منزلاً.
انجام: و تنفی البلغم و یقطع ریح الفم و لیکن هذا آخر ما نورده فی هذا الباب و الحمدلله علی الصواب ...
[الذریعة ۲۲۸/۴؛ ۲۶۱/۲۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۹/۱۰
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: کتابخانه دانشگاه لس آنجلس: M1313؛ خط: نسخ، کا: عبدالمحمود بن محمد بن علی حسینی، تا: پنج‌شنبه ۲۶ شوال۸۱۱ق؛ ۱۵ص (۱۰۲-۱۱۶)، ۱۷ سطر[عکسی ف: ۳-۲۴۹]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۸۲/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** للجرح التجفیف ولیکن هذاآخرما اردنا ایراده فی هذه الرساله و الحمد لله اولا ... علی محمد و آله اجمعین.
در فهرست ناشناس آمده؛ بی‌کا، تا: ۱۱۱۲ق؛ جلد: تیماج، ۲۴ص (۵۳-۷۶)، ۱۴ سطر (۵/۵×۹)، اندازه: ۱۰×۱۳سم [ف: ۱۰-۲۶۵]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۰۵/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[ف: ۳-۳۴]

۴. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۶۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد حسین لاکانی جیلانی، تا: چهارشنبه ۱۲جمادی الاول۱۲۱۵ق، جا: مدرسه میرزا عبدالله؛ کتابت نسخه در هنگام فرار از طاعون از نجف به سمت شوشتر، مصحح، در آخر کاتب به اشتباه این رساله را به سید نعمت الله جزایری نسبت داده ولی در حاشیه تصحیح شده و نام ابن فهد حلی به عنوان مؤلف درج شده و آمده که این نسخه از روی خط سید نعمت الله جزایری استنساخ شده؛ ۷گ (۷۵پ-۸۱پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲-۶۰۶]

۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۲۱۳/۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** اذا الصالح للجراح التجفیف و لیکن هذا آخر ما اردنا فی هذه الرسالة و الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا و صلی الله علی محمد و آله ...
خط: نستعلیق تحریری، کا: حسن بن رفیع حسینی خبوشانی، تا: پنج‌شنبه ۲۷ جمادی الاول۱۲۶۶ق، جا: قوچان مدرسه عوضیه؛ نام مؤلف از آغاز و انجام معلوم گردید؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۳سم [ف: ۵-۵۸۷]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۹۵/۴
آغاز و انجام: برابر
کا: محمد باقر فرزند محمد جعفر فرزند محمد کافی بهاری همدانی، تا: ۱۸ ربیع الاول۱۲۹۶ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج

مذهب، ۱۴گ (۳۸-۵۱)، ۱۵-۱۷سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳۱-۱۶۲]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۰۵/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۳۳۶ق؛ جلد: تیماج، ۹ص (۶۰-۶۸)، ۱۹-۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳۲-۱۸]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۷/۲عکسی

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان در رم، شماره ۱۷۶۷؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ ۶ص (۲۱-۲۶)، ۲۰سطر[عکسی ف: ۴-۱۵۶]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۷۶/۲۶

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۳گ (۹۹پ-۱۱۱ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶-۵۶]

● منازل القمر = ذکر منازل القمر = کتاب اشنوطاس فی القمر و ما یعمل فی منازله / هیئت / عربی

manāzil-ul qamar = ḏikr-u manāzil-il qamar = k.-u išnuṭās fi-l qamar wa mā ya‘mal fī manāzil-i-h

اشنوطاس

ašnūtās

رساله‌ای است در احکام اخترشناسی مربوط به منازل بیست و هشت‌گانه قمر از قبیل خرید و فروش،عقد و نکاح، ولادت و ... . در پایین برگ انجام چنین آمده: «هذا آخر ما تکلم به الحکیم هرمس علیه السلام کمل بحمدالله و عونه و توفیقه».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۱۰۲/۳

آغاز: قال اشنوطاس ذکر منازل القمر فی کل برج و هی ثمانی و عشرین منزلة اولها الشرطین و هو اول درجة فی الحمل الی اثنی عشرة درجة؛ **انجام:** ولد فی هذا الیوم ذکرا کان او انثی کان سعیدا ذکیا محموداً مبارکاً حسن السیرة ما عاش و الله اعلم بالصواب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ ۱۱گ (۲۴پ-۳۴ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۸×۱۱/۵سم [ف: ۳۵-۶۳۳]

● منازل قمر / هیئت / فارسی

manāzel-e qamar

تونی، شرف الدین حسن

tūnī, šaraf-od-dīn hasan

کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۷/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ در نیم صفحه، قطع: ربعی[نشریه: ۷-۴۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۴۲/۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۲-۱۷۶]

● منازل قمر / هیئت / ترکی

manāzel-e qamar

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۰۸/۴

آغاز: الحمد لله ... اما بعد، منجمون سالنه هرییل ایکی آی و هر آی یکرمی سکز منزله تقسیم ایدوب هر منزله؛ **انجام:** بو رساله ده یازیلان شرح مقتضا سنجه کمسنه استعمال ایلسه لر، جمیع مراد لری بعون الله تعالی حاصل، و الله اعلم الصواب.

رساله‌ای است در منازل قمر و در خصوص تعداد و روزهای ماه به بررسی پرداخته است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با تعدادی از جداول حروف، افزودگی‌هایی در موضوع رساله با عناوین «فی بیان منازل قمر، در بیان اشرف ساعات بیان کواکب سبعه بر ترتیب افلاک و بیان نجم و سعد و نحس»همراه جداول مخصوص و اشکال هندسی؛ ۶گ (۳۱پ-۳۶ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۳۳-۲۲۲]

۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۹۸۹/۴

آغاز: حمدله اما بعد منجمون رساله هر ایل اون ایکی ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۹۷ق؛ ۶گ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۳-۱۶۱]

● منازل القمر = معرفة الساعات اللیلیة / هیئت / عربی

manāzil-ul qamar = ma‘rifat-us sā‘āt-il laylīya

رساله مختصری است درعلم نجوم و معرفت منازل قمر. باید از دانشمندی شیعی باشد که درآغاز روایتی از امام صادق (ع) آورده که صائم نیازمند به شناخت فجر است. مؤلف می‌گوید: «وضعنا هذه الرسالة لمعرفة ساعات اللیل تقریباً وهی مرتبة علی فصول»، فصل اول فی ضبطها که ۲۸ منزل ازمنازل قمر درهر شب را بیان می‌کند.

آغاز: بسمله الحمدلله القدیم الدیوم الحی القیوم جاعل الافلاک للعالم کالرقوم و ... بعد فقد بنیت فی هذه المقالة ملخص ما ذکره الاوایل فی معرفة المنازل ویستدل بها علی معرفة الساعات ... ورد به الاثر عن الصادق (ع)والصایم یفقر الی معرفة الفجر ... فوضعنا هذه الرسالة لمعرفة ساعات اللیل تقریباوهی مرتبة علی فصول الفصل الاول فی ضبطها

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۷۹۷/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ینتهی الی الخمیس المبتداة وقفت للمرام.

خط: نسخ، کا: معزالدین بن علی اکبر بن اسدالله بن محمد صالح بن محمد مسیح حسینی حسنی، تا: ۱۱۹۳ق، برای مولی محمد تقی بن حاج محمد علی اصطهباناتی؛ جلد: چرم، ۳گ (۴۶پ-۴۸ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۳سم [ف: ۴۱-۲۱۸]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۱۳۳/۲-۳۲/۴۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ساعة من اللیل الی لیلة الرابعة فاذا کان لیلة

الخامسة مثلا ضربت خمسة فی
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۰سم [ف: ۸–۴۵۵۲]

● **منازل القمر** / هیئت / عربی
manāzil-ul qamar

غیر همانند:
۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۳۲/۱۵
آغاز: الشرطین کوکبان نیران علی قرنی الجمل معترضان بین الشمال و الجنوب؛ **انجام:** و وضع بعضها عند بعض و ینقسم کل برج بمنزلین و ثلث منزل
رساله‌ای است در ذکر منازل قمر و معرفی کواکب مقارن آن؛
خط: نستعلیق، کا: درویش علی بن درویش محمود، تا: ۹۵۵ق؛ ۲گ(۱۵۵پ–۱۵۶ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [مؤید: ۳–۵۷۸]
۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۳۱/۹
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[ف: ۶–۴۱۳]

● **منازل قمر** / هیئت / فارسی
manāzel-e qamar

غیر همانند:
۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۷۷/۱۹
به نظم و نثر و سپس جدول اختیارات نجوم؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۰گ (۹۷ر–۱۰۶پ) [ف: ۱۵–۴۴]
۲. اراک؛ کتابخانه مدرسه سپهدار؛ شماره نسخه: ۴۱/۱۷۲/۴
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین، اما بعد بر ارباب حکمت و بصیرت پوشیده نماناد‌که سیما علمیست در غایت علو؛ **انجام:** و به ترتیب کلمه دیگر که او را فلیقطرات گویند و نوشته‌اند، اینست
مختصری است در رفتار قمر در منازل دوازده‌گانه که به شکل رمز و ایما ترسیم گردیده و هریک نشان دهنده یکی از حروف ابجد است، نویسنده در مقدمه رساله آورده که علم سیما هفده کلمه می‌باشد که یونانیان آن را «فلیقطرات» گویند؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۵گ (۴۶ر–۵۰ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۶۰سم [دو کتابخانه اراک: –۲۰۲]

● **منازل القمر (ارجوزة)= ارجوزة فی النجوم** / هیئت / عربی
manāzil-ul qamar (urjūza) = urjūzat-un fi-n nujūm
در بیان ۲۸ منزل از منازل قمر.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۲۶۲/۱۵
آغاز: بسمله
الحمد لله علی ما الهما ×× حمدا کثیرا و علی ما انعما؛ **انجام:** و الآل و الاصحاب و القرابه ×× ما همک من مزنها سحابه
خط: نسخ، کا: وقار شیرازی، احمد بن محمد شفیع، تا: ۱۲۹۷ق؛ ۱ص (۱۳۲پ)، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۲۷/۲–۳۹]

● **منازل قمر (در معرفت احکام)** / هیئت / فارسی
manāzel-e qamar (dar ma‘refat-e ahkām)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۰۵/۵
آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد این مختصریست در معرفت احکام منازل قمر شرطین از اول حمل تا دوازده درجه و پنجاه و یک دقیقه چون ماه بدین منز باشد؛ **انجام:** روز سی ام روز نیکست همه کارها و الله اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب
مختصریست از مؤلفی ناشناخته؛ کا: اسدالله منجم مازندرانی هزار جریبی، تا: ۱۲۹۹ق؛ ۶ص، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۰–۲۰۵]

● **منازل قمر (رساله در معرفت)** / هیئت / فارسی
manāzel-e qamar (r. dar ma‘refat)
رساله‌ای است بی‌سروته و مجهول المؤلف در معرفت منازل قمر و صور فلکی و بیان کائنات جو و آثار علوی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۳۳/۲
آغاز: اما بدان که چون آفتاب و ماه در یک درجه و دقیقه [به] برجی رسند آنرا اجتماع گویند؛ **انجام:** و چون در این رساله بعضی نکات مندرج است که ادراک آن موقوف بمعرفت افلاک جزئیه است واجب نمود که در این اثنا هیأت و کیفیت هر یک بیان کنیم بعون الله تعالی.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ در فهرست شماره بازیابی به اشتباه ۱۲۰۲۳ ثبت شده؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰–۱۹۲]

● **منازل المحققین** / اخلاق / عربی
manāzil-ul muḥaqqiqīn
این کتاب منازل محققین از اهل معرفة را بیان می‌کند و این منازل عبارتند از: زجر، انتباه، توبه، انابه، روية، مجاهده، صحبت، خلوة، عزلة، وعظ، تقوی، ورع، اشفاق، حزن، سرور، خوف، رجاء، خشوع، تواضع، طاعة، توکل، تسلیم، صبر، رضا، یقین، توفیق، مراعاة عبودية، حریت، فتوة، اراده، تفکر، صدق، حمد، و شکر، بلا، ثقه بخدا، ولایت، شوق، تأمل، انس، حیا، مواصلة، قربة، مشاهده، محادثه و مسامره، ذکر، تفرید و تجرید، قبض و بسط، فناء و بقاء، جمع و تفرقه، محو اثبات، فراسة، علم الیقین، عین القین، حق الیقین.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۲۸/۲

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر الانبیاء؛ **انجام:** و هو المقصود من کل باب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن، ۷ص (۱۲-۱۸)،۱۹سطر(۹/۵×۱۳/۵)،اندازه: ۱۶/۵×۲۰/۵سم [ف: ۶-۶۶۰]

● **منازل المسافرین** / عرفان و تصوف / فارسی

manāzel-ol mosāferīn

خباز کشمیری، محمد حسین

xabbāz-e kešmīrī, mohammad hoseyn

در شرایط هشت‌گانه طریق خواجگان: هوش دردم، نظر بر قدم، سفر در وطن، خلوت در انجمن، یادکرد، بازگشت، نگاهداشت، یادداشت، و سه کلمه وقوف: زمانی و عددی و قلبی.

آغاز: بسمله و الذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا ... بدانکه طریق خواجگان نقشبند ... بدین هشت شرط است.

انجام: هر روز زیاده کوشد و الله اعلم بالصواب.

[فهرستواره منزوی ۹۸۷/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۷۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل، تا: ۱۱۲۸ق؛ در گ ۳۲پ-۴۰پ بحثی است درباره تحقیقات عین الیقین و رؤیت (از خواجه محمد پارسا) و معیت روح با جسد و بعد و ظهور حق و تحقیقات درباره بقا (از همان پارسا)که نباید دنباله این رساله باشد؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مذهب، ۸ص (۲۵-۳۲)، ۱۱سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۹×۱۴سم [ف: ۱۴-۳۶۲۱]

● **المناسبات الجاریة بین المفهومات (رسالة فی مباحث یتعلق بـ)** / منطق / عربی

al-munāsibāt-ul jārīya bayn-al mafhūmāt (r.-un fī mabāḥiṯ-in yata‘allaq-u bi)

حنفی تبریزی، شمس الدین محمد، ق ۱۰ قمری

hanafī tabrīzī, šams-od-dīn mohammad(- 16c)

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۶۶۰/۲۴

خط: نسخ، کا: اسدالله بن ظهیرالدین علی دوانی، تا: قرن ۱۱[ف: -۳۵۸]

● **المناسبة بین اللفظ و المعنی** / اصول فقه / عربی

al-munāsiba bayn-al lafẓ wa-l ma‘nā

رشتی، کاظم بن قاسم، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۹ قمری

raštī, kāzem ebn-e qāsem (1798 - 1843)

تاریخ تألیف: ۲۹ شوال ۱۲۳۴ق

در «فهرست کتب مشایخ ۳۱۹» به نام «رسالة در اثبات مناسبت بین الفاظ و معانی» آمده است، و در «فهرست تصانیف سید ...» کار محیط طباطبائی به عنوان «الرسالة الثامنة و الثلاثون فی اثبات المناسبة الذاتیة بین اللفظ و المعنی» آورده شده است. در پاسخ کسی که از وی به «بعض اجلاء الاصحاب» یاد می‌کند. با روش «قال - اقول». (احمد منزوی)

آغاز: حمدله. صلاة. اما بعد، فیقول العبد الفانی ... الرشتی، ان بعض اجلاء الاصحاب بلغه الله اقصی مقاصده ... قد کتب فیما کتب فی الاصول فی المبادی اللغویة بعض کلمات رداً علی القول بالمناسبة الذاتیة ... قال سلمه الله تعالی المقام الثانی ...

انجام: مع أنه لو أخذه عن التحقیق لم یحصل هذا التدافع الکثیر فی کلامه و ما ابریء نفسی ان النفس لامارة بالسوء ...

[التراث العربی ۲۵۴/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۰۹/۴

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... أما بعد فیقول العبد الفقیر الحقیر الجانی ... ان بعض الاخوان أیده الله تعالی بالایمان و أوصله بمنه و کرمه؛ **انجام:** هذا آخر ما أردنا ایراده فی جواب هذه المسائل و الحمد وحده و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

خط: نسخ، کا: عباس فرزند عبدالنبی فرزند قاسم، تا: نیمه اول قرن۱۳؛ مصحح، محشی، با قلم خوردگی؛ ۳۲گ (۴۹-۸۰)، ۲۴سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۰-۵۵۱]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۸۳۴/۶

خط: نسخ، کا: سید کاظم رشتی، تا: ۱۲۳۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۳ص (۱۱۸-۱۳۰)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۱۰۶۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۸۷/۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست با عنوان «اصول فقه» آمده؛ خط: نسخ، کا: علی بن رحیم و یوسف بن علی اردبیلی، تا: ۱۲۵۶ق، جا: کاظمین؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۶گ (۱۰پ-۳۵ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۶-۹۸]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۲۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** وصلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد علی یزدی، تا: شعبان۱۲۵۶ق؛ ۲۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۶-۴۲]

۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۳۲۸/۱

آغاز: اعلم ان کل لفظ مستعمل کلفظ زید ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ ۸۴گ (۱-۸۴)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۸۱]

۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۳۲۸/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۰ق؛ ۲۹گ (۸۵-۱۱۳)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۸۱]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۰۰/۴۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ پخته، کا: محمد علی اصفهانی، تا: ۷۲–۱۲۷۳ق؛ مصحح [عکسی ف: ۱–۳۷۸]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۲۵/۳–۳/۴۵

آغاز: بسمله حمدله والصلوة ... اما بعد فیقول العبد الفقیر الحقیر الجانی کاظم بن قاسم الحسینی الرشتی ان بعض الاخو ان ایده الله تعالی بالایمان و اوصله بمنه ... سألنی عن مسائل عمیقة غامضة؛ **انجام:** وهذا هو الجسد الجدید هذا آخرما اردنا ایراده فی جواب هذه المسائل و الحمد وحده وصلی الله علی محمد وآله الطیبین الطاهرین

خط: نسخ، کا: علی اکبر بن علی مردان خلخالی، تا: ۲۷رمضان ۱۲۷۳ق؛ ۳۷گ، ۲۱سطر[ف: ۱–۳۹۸]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۰۵۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و السید الداماد علی ما حکی عنهم الی الثانی الی الی اثبات المناسبات الذاتیه و ...

جزئی اشعار و مطالب متفرقه در حواشی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: بینا؛ ۳گ (۱۳۷پ–۱۳۹پ)، ۱۹سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۷سم [رایانه]

۱۰. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۴۵۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالرحیم بن أبی الحسن علوی همدانی، بی‌تا، جا: کربلا؛ جلد: چرم زرد، ۲۲گ (۲۹پ–۵۰ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [مؤید: ۱–۳۶۷]

۱۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۲۱۴/۲

آغاز: بسمله. حمدله. اما بعد فیقول العبد الجانی و الاسیر الفانی کاظم ابن محمد قاسم الحسینی الرشتی ... تنبیء عن الحقائق الربانیة؛ **انجام:** و ایدک و رقاک و سددک انه علی کل شیء قدیر. و صلی الله علی محمد و آله.

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷گ (۲۷پ–۳۳پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳–۱۵۳]

۱۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۷۱۵/۳

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد حسینی، بی‌تا[ف: –۱۲۴]

● المناسبة بین النحو و المنطق / منطق / عربی

al-munāsiba bayn-an naḥw wa-l manṭiq

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ – ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ʻabd-ol-lāh (981 - 1038)

از کلمات شیخ الرئیس ابو علی سینا است و مشابه با عباراتی است که در پایان فصل ۳ مقاله یک فن ۱ منطق شفا آمده است.

۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۱۸۷/۴۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ با سر لوح؛ کاغذ: اصفهانی، ۱ص (۲۰۲پ)، ۲۴ سطر(۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان: ف: –۱۴۷۴]

۲. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۱۸۷/۲

آغاز: من کلام الشیخ الرئیس المناسبة بین النحو و المنطق ان نسبةصناعة النحو الی الالفاظ کنسبة صناعة المنطق الی المعانی؛ **انجام:** و ان کان غرضه تقویم المعانی فانه ایضا ینظر.

از این رساله پنج رساله پنج سطر اول آن نوشته شده و پس از آن سفید مانده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ یا ۱۱؛ با سر لوح‌های زرین؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۴ سطر(۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷سم [رشت و همدان: ف: –۱۴۶۶]

● مناسبت جان با تن / فلسفه / فارسی

monāsebat-e jān bā tan

بابا افضل کاشانی، محمد بن حسین، – ۶۶۷ ؟ قمری

bābā afzal-e kāšānī, mohammad ebn-e hoseyn(- 1269)

گفتاری بسیار کوتاه در باب اینکه تن و جان به هم تمام و کامل‌اند و از هم جدا نیستند.

آغاز: تن و جان بهم تمام و کاملند و از هم جدا نیستند: تن و جان بهم تنست، و جان و تن بهم جانست

انجام: و در جمله محسوسات و معقولات و متقابلات همچنین میدان

چاپ: مصنفات افضل الدین محمد مرقی کاشانی، به تصحیح مجتبی مینوی و یحیی مهدوی (تهران، خوارزمی: ۱۳۶۶ (چاپ دوم)) (ص ۶۶۲)

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۱۲/۴۳

بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ ۱ص (۱۴۳ر)[ف: ۵–۴۶۱]

● من استأجر عینا یجوز أن یوجره بأکثر أم لا؟ (رسالة من مسألة) / فقه / عربی

man ista'jar ʻayn-an yajūz-u an yūjir-hu bi-akṯar am lā? (r.-un min mas'alat-i)

حجت کوه کمری، محمد بن علی، ۱۳۱۰ – ۱۳۷۲ قمری

hojjat-e kūh-kamarī, mohammad ebn-e ʻalī (1893-1953)

قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه: ۵۲/۴

خط: نستعلیق نازیبا، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح[ف: –۵۲]

● المناسخات / فقه / عربی

al-munāsixāt

وفائی فرضی، محمد،

vafā'ī farzī,mohammad

وجوه مناسخات در ارث و استخراج طبقات وارثان را به روشی

که مؤلف آنرا «شباک» و «النهر الصغیر» نامیده و بر پایه جداول می‌باشد، در چند فصل گزارش کرده و برای مسائل مثال‌ها و جدول‌هایی تطبیقی تنظیم کرده است به‌گونه‌ای که مبتدیان بتوانند از آن استفاده نمایند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۸۰۱

آغاز: الحمدلله الذی أورث المعماء علم الوارثة و ثلث بهم فی کتابه العزیز ذکر الشهود و الثلاثة ففرضوا ما فرضوا بحکمته؛
انجام: و هذا آخر ما قیدناه و قصدناه و الحمدلله وحده
خط: رقعی، کا: محمد نجم الدین، تا: ۸ صفر۱۱۲۴ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۳۲گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲۵-۱۳۲]

● المناسخات / فقه / عربی

al-munāsixāt

بحثی مختصر است درذکر یک فرض از مسائل وراث وارث گرفتن هرکدام از آنان.
آغاز: الاولی. المراد بالمناسخات ان یموت انسان قبل ویبقی ترکته بین الوراث ثم یموت احد الوراث فیتعلق الفرض بقسمة الفریضتین من اصل واحد فاقسامها اربعة
انجام: یأخذ الابوان سهمین وولد المیت اربعة اسهم وفریضة الثانی کذلک فهنا استحقاق واحد وهو بالنبوة لکن الوارث یختلفون لان وارث الاولی وهو المیت ووارث الثانی وهو ولد المیت هو غیر ابنیه.
چاپ: طهران، سنگی، ۱۳۱۵ق، وزیری، (کلمات المحققین: ج۲،صص۱۰۵-۱۰۶)

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۶۷/۲
آغاز: برابر
گویا از جواهر الفرائض طوسی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ ۱۳سطر، قطع: جیبی[چهار کتابخانه مشهد-ف: -۴۱۳]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۵۵۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۵۳ق؛ جلد: تیماج، ۲گ، اندازه: ۹×۱۹سم [ف مخ: ۵-۱۹۹۲]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۵۷۲/۲
آغاز و انجام: برابر
در پایان این اثر مطالبی در نیت نماز میت، مختصری در باب روزه روز عاشورا نوشته شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ ۶گ (۱۳۰پ-۱۳۵)، ۱۷ سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۱۹-۲۰۵]

● مناسخات ارث / فقه / عربی

monāsexāt-e ers

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۷۰۶/۱۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا[ف: ۶-۹۸]

● مناسخات ارث / فقه / فارسی

monāsexāt-e ers

شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ۳۳۷/۳
آغاز: بسمله، این چند کلمه در باب مناسخات بطریق اختصار ...
کا: حبیب الله بن علی اکبر حسینی، تا: ۱۰۳۹ق؛ ۲گ (۳۱۴و۳۱۵)، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱-۱۱۷]

←مناسخات الارث ＞ مناسخات المیراث

● مناسخات به طریق اختصار / فقه / فارسی

monāsexāt be tarīq-e extesār

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۳۰/۲
چند کلمه در این باب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ [ف: ۶-۴۱۲]

←المناسخات فی الارث ＞ الایجاز فی الفرائض

● المناسخة فی المیراث / فقه / عربی

al-munāsixa fi-l mīrāṯ

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۱۷/۲
آغاز: بسمله. بعد الحمد و الصلوة اعلم ان اشتقاق المناسخة من النسخ و هو فی اللغة النقل و التحویل؛ **انجام:** فتبین ان القسمة صحیحة.
خط: نستعلیق، کا: سمیع بن غلامعلی، تا: یک‌شنبه ۱ شوال۱۱۱۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۶گ (۱۵ر-۲۰ر)، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۱-۲۳۰۱]

● مناسخات المیراث = المسألة النافعة للمباحث الجامعة لأقسام الوارث = الارث = مناسخات الارث / فقه / عربی

munāsixāt-ul mīrāṯ = al-mas’alat-un nāfi‘a li-l-mabāḥiṯ-il jāmi‘a li-aqsām-il wāriṯ = al-irṯ = munāsixāt-ul irṯ

؟ اعرجی حلی، عبدالمطلب بن محمد، ۶۸۱ - ۷۴۵ قمری

a‘rajī hellī, ‘abd-ol-motalleb ebn-e mohammad (1283 - 1345)

وابسته به: الفرائض النصیریة علی مذهب اهل البیت = جواهر

الفرائض؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲ق)
تاریخ تألیف: ۷۲۱ق
مؤلف این کتاب به‌عنوان تکمله‌ای بر «مناسخات» تألیف خواجه نصیرالدین طوسی نگاشته است. مبحث مناسخات ارث خواجه نصیرالدین ضمن کتاب «الفرائض النصیریه» آمده است و چون این بحث کامل نبوده است، سید عمیدالدین رساله حاضر را ساخته است. در آخر این نسخه هم تقریظ استاد و دایی سید عمیدالدین یعنی علامه حلی (-۷۲۶ق) هست که علامه حلی در این تقریظ بسیار سید عمیدالدین را ستوده است و این خود نشانگر عظمت شأن و مقام علمی سید عمیدالدین می‌باشد. این تقریظ که روی نسخه اصل که به خط مصنف بوده است این چنین می‌باشد: تقریظ علامه حلی: «احسنت ایها الولد العزیز السعید الحسیب النسیب المعظم الفقیه المدقق، عمیدالدین، جعلت فداک فیما اودعته فی هذه الاوارق الدالة علی التمیز عن الاقران والتبریز علی اکثر اشخاص نوع الانسان فلقد اتیت فیها بالمعانی اللطیفة والمسائل الشریفة. احسن الله الیك و افاض نعمه علیك ولااستبعاد فی ذلك منك و انت من نسل شجرة النبوة وفقك الله لکل خیر و دفع عنك کل ضمیر بمنه و کرمه و جوده و کتب حسن بن مطهر حامدا مصلیا مستغفرا». اعرجی مؤلف رساله حاضر می‌گوید: مسأله جامعی که خواجه طرح فرمود هر چند مشتمل بر دقائق و غرائب و فروع فراوان است اما با این حال برخی از اقسام وارث مانند وارثان درجه ۳، مرتبه اخوان و اعمام در آن نیامده است بر آن شدم مسأله‌ای طرح کنم شامل تمام فروع و شاخه‌ها و موانع ارث.

آغاز: بسمله. الحمدلله علی ما اولانا من النعم و حیانا لجزیل القسم حمداً موجباًلمزید الکرم ... فانی لما وقفت علی المسألة التی أنشأها الامام ... محمد بن محمد بن الحسن الطوسی ... فی المناسخات التی قصد فیها جمع جمیع مراتب الارث واوصاف الوارث ... فوجد تها قد اشتملت علی المعانی الغریبة ... وهذه هی المسئلة المشار الیها رجل ما ت وخلف ابویه وبنیه واحد هما حروالاخر نصفه حر و خنثی مشکلا ...

انجام: وهی سته أیضاً لزوجها نصفها ثلثه ولمعنها النصف الاخر ثلثه وترکة زوجها وهی الثلثه لضامن الجریرة والله اعلم والحمدلله رب العالمین وصلی الله علی سیدنا محمد وآله الطاهرین

چاپ: به سال ۱۳۱۵ در مجموعه کلمات المحققین و در سال ۱۳۱۹ همراه حاشیة الرسائل الخراسانیه به چاپ رسیده
[الذریعه ۲۵۲/۲۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۲۵۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: خواجه شیر احمد تونی، جلد: تیماج، ۲ص، ۴۶سطر، اندازه: ۲۳×۳۳سم [ف: ۲۱-۱۴۶۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۵۴۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل نیمه دوم قرن۱۰؛ در جمادی الاول ۹۵۷تصحیح و مقابله شده؛ جلد: تیماج مذهب، ۷ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۲۱-۱۳۱۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۱۹/۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یدفع الی الثالث نصیبا من الثلث و یستثنی منه سدس الباقی و هو نصف تسع مال الاسدس نصیب فاذا جمعت.

خط: نستعلیق شکسته، کا: خانیساری، ابراهیم بن علی، تا: ۹۲۴ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۴ص (۱۲۸-۱۳۱)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۹-۴۲]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۷۰/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: آملی، عطاء الله بن مسیح، تا: ذیقعده۹۴۴ق؛ ۲گ (۱۶۷پ- ۱۶۸ر)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۳۲-۹۱]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۹۵/۳

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف و کتاب به قرینه آغاز نسخه تغییر یافت در فهرست با عنوان «حاشیه در مناسخات الارث طوسی» آمده و محتملا از مجدالدین اصفهانی؛ کا: اصفهانی، مجدالدین بن شرف الدین، تا: ۹۶۵ق، جا: اصفهان (احتمالا)؛ کاغذ: اصفهانی، ۶ص (۳۷-۴۲)، ۱۷ سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲-۳۲۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۱/۴۰-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شیخ محمد علی بن محمود تبریز، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲گ (۱۲۵پ-۱۲۶پ)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲۳-۸۲۹]

۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۰۹/1

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۳ص، ۲۶ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳-۱۵۳۱]

۸. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۰۹

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر: مهر دوازده ضلعی که در اطراف آن نام چهارده معصوم (ع) و در وسط: عبد: علی بن عبدالعالی بدرالدین آمده، «الواثق بالملك المتعالی علی بن عبدالعالی بدرالدین» (دایره)، «الهی بحق ابن عم المصطفی والزهرا وسبطیه والتسعة، اقل عبدهم علی بن عبدالعال بدرالدین فی الجنه موقفه» (دایره)، حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳-۱۵۳۱]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۲۷۹/۲-۲۶/۱۵۹

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تغییر یافت. در فهرست به فقیرالدین سالم نسبت داده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۵گ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶-۳۰۱۹]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۶۶/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد صالح حاج سرور، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «مما وقعه راجیاً لشفاعة سید المرسلین ابوالعرفان محمد بن الحسین النونی «التونی» نبی الدین» (دایره‌ای)؛ ۴گ (۱۴۴-۱۴۷)، ۱۷سطر، اندازه: ۷/۵×۱۲سم [ف: ۳۸-۱۶۰]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۸۶۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: میرزا عبدالله افندی، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ مصحح، محشی؛ ۲گ (۵پ-۶پ)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۸-۵۰]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۳۶۲/۵
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: کلب علی، تا: سلخ شوال۱۱۱۷ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۶۰پ-۱۶۲پ)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۶-۳۴۵]

۱۳. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۴۳/۳
خط: نستعلیق، کا: علی نقی بن محمد حسین بن سید محمد بن حسین تبریزی، تا: ۱۱۴۱ق؛ اندازه: ۱۲×۱۶/۵سم [ف: ۱-۲۰۹]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۷۸۲/۳
خط: نستعلیق، کا: محمد مهدی بن میرزا احمد، تا: ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۳گ (۲۳ر-۲۵پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۵-۱۱۹]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۶۲/۵-۱/۱۶۲
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ، ۱۵سطر[ف: ۸-۴۲۹۰]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۷۰۶/۱۲
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴گ (۶۶پ-۶۹ر)، ۱۴و ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۶سم [ف: ۶-۹۸]

←المناسک < مناسک الحج و العمرة

● **مناسک** / فقه / عربی

manāsik

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā'ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۶۷۲
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی براء الانام و عرفهم ما یلزمهم من ... اما بعد فهذه نبدة مختصرة وضعتها؛ **انجام:** الرجل و العمل علی الاولی و الاحتیاط لایخفی
خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: وزیری کوچک[رایانه]

←مناسک الحج < اقل مایجب معرفته من احکام الحج و العمرة
←مناسک الحج < العجالة الموجزة فی فروض المناسک
←مناسک الحج < خلاصة المنهاج فی مناسک الحاج
←مناسک الحج < مناسک حج
←مناسک الحج < واجبات الحج و العمرة
←مناسک الحج < وجیزة فی واجبات الحج
←مناسک حج < احیاء العلوم (منتخب)
←مناسک حج < حج
←مناسک حج < حج و صوم
←مناسک حج < رساله عملیه

● **مناسک حج = آداب حج = ارکان حج** / فقه / فارسی
manāsek-e haj = ādāb-e haj = arkān haj

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷ - ۸۹۸ قمری
jāmī, 'abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415 - 1493)

تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۲۲ شعبان ۸۷۷ق؛ محل تألیف: بغداد
چند فصل کوتاه است در مناسک حج واعمال مدینه منوره مطابق با فتوای ائمه مذاهب اربعه که در بغداد هنگام سفر حج نگاشته شده است. (سید احمد اشکوری)
آغاز: بسمله. الحمدلله الذی جعل الکعبة البیت الحرام ... اما بعد این ورقی چندست در بیان مناسک حج و عمره و آداب زیارت روضه حضرت رسالت ...

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۶/۱۱-ف
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۲ شعبان۸۷۷ق؛ ۱۱گ (۳۶۴-۳۷۴)، ۳۰سطر[فیلمها ف: ۱-۱۶۱]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۷۹۵/۱۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** السلام علی الدعاة الی حکم الله ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۹۵ق؛ افتادگی: انجام؛ محشی به نشانی «منه سلمه الله»؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۰گ (۳۵۳پ-۳۶۲پ)، ۳۱سطر، اندازه: ۲۵/۲×۳۴سم [ف: ۸-۹۵]

۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۱۶/۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰، کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج، ۲۵سطر، اندازه: ۲۴×۳۶/۵سم [ف: ۳-۲۴۴]

۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۱۴/۱۳
خط: نستعلیق، کا: ظهوری، تا: ۹۰۲ق؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج، اندازه: ۲۶×۳۶سم [ف: ۳-۲۴۹]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۷۴۴/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلی الله علی محمد و آله و اصحابه الطیبین الطاهرین و سلم تسلیما کثیرا کثیرا
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با لوحه‌ای مختصر؛ جلد: مقوا، ۱۱گ (۱۱پ-۲۱ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۷-۲۹۴]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۰/۴-ف
نسخه اصل: ایا صوفیا ش ۴۲۰۷؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۱گ

(۷۰۴-۷۲۴)، ۲۷سطر[فیلمها ف: ۱-۱۶۱]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۵۹/۱۸-ف

نسخه اصل: دهلی نوش ۵۰۴؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۱-۱۶۴]

● **مناسک الحج** / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj

محقق کرکی، علی بن حسین، ۸۹۰ - ۹۴۰ قمری

mohaqqeq-e karakī, ʻalī ebn-e hoseyn (1486 - 1534)

دراحکام حج که به صورت فتوایی دریک «مقدمه» و دو «فصل» و یک «تتمه» تنظیم و تحریر شده است: المقدمة فی معنی الحج وانواعه وارکانه؛ فصل ۱. افعال عمرة التمتع (چهار مبحث)؛ فصل ۲. افعال الحج(شش مبحث)؛ التتمة فی اعمال المدینة المنورة (دو مبحث). در الذریعه (۲۲/۲۶۳ رقم ۶۹۸۵) اشتباهاً به شهید ثانی نسبت داده شده است،در فهرست مرعشی (۸۷/۹، ش ۳۳۰۷) اشتباهاً در آن به شهید ثانی نسبت داده شده است.

آغاز: بسمله. الحمدلله علی سوابق نعمه الغزار و الصلاة و السلام ... و بعد فهذه جملة تشتمل علی مالا بد منه من بیان مناسک حج بیت الله الحرام و زیارة رسوله و آله علیه و علیهم السلام وضعتها

انجام: کانت ائمتهم شفعاؤهم یوم القیامة، و لیکن هذا آخر الرسالة

چاپ: این رساله به سال ۱۴۲۳ ق در حیاة المحقق الکرکی با تحقیق شیخ محمد الحسون به چاپ رسیده است

[الذریعة۲۶۹/۲۲؛ رسایل المحقق الکرکی۱۴۷/۲؛ معجم المطبوعات العربیة فی ایران ۵۰۴؛ مقدمه‌ای بر فقه شیعه ۱۹۸]

۱. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۷۱۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** الخاتمة فی التوابع و اللواحق و فیها مسایل الأولی فی أن الخراج لیس من جملة مواضع الشبهات ... بعد الشرط حلال لکن روی عن علی الأزرق قال.

در فهرست به شهید ثانی نسبت داده شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ ۲۰گ (۳۸۲پ-۴۰۱پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲-۶۲۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۳۳۹/۹

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به استناد آغاز و انجام ذکر شد؛ خط: نسخ، کا: محمد بن ابراهیم اوالی بحرانی، تا: قرن ۱۰؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲گ (۲۲۶پ-۲۲۷پ)، ۱۱سطر(۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۲-۴۱]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۵۷/۷

آغاز و انجام: برابر

کا: شاه ولی بن محمد امین سمنانی، تا: قرن ۱۰، جا: هندوستان؛ کاغذ: اصفهانی، ۷ص(۱۵۱-۱۵۷)، ۱۸سطر (۹/۸×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۴-۴۳۰]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و أفضله المسجد و اخلاصه المقام او تحت المیزاب و لو تعذر احرم حیث امکن.

موجودی تا اوایل افعال حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ واقف: خواجه شیراحمد؛ ۷گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۴۶۵]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۲۶۵/۲ و ۲۱۶۹/۲ عکسی

آغاز و انجام: برابر

در فهرست به شهید ثانی نسبت داده شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ ۷گ (۳۴پ-۴۰)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۳] و [عکسی ف: ۶-۲۱۰]

۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۹۲۲/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: خضربن شیخ خان همدانی، تا: قرن ۱۰، جا: تبریز؛ ۱۰گ (۱۳۲-۱۴۱)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۲-۴۰۰]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۷۵/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و محل الذبح والنحر والصدقة مکة ان کانت الجنایة فی احرام العمرة و ان کانت متعة و من ان کانت فی احرام الحج.

خط: نستعلیق، کا: محمد، مسموم(مشموم) حسینی، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، محشی با نشان «ع، ع ل»؛ جلد: تیماج مذهب، ۸گ (۱۵۷-۱۶۴)، ۱۷سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۸-۱۸۸]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۳۰۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الصدقة مکة ان کانت الجنایة فی احرام العمرة و ان کانت متعة و منی فی احرام الحج

تذکر: این رساله در فهرست به اشتباه به نام شهید ثانی ثبت شده؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسن بن احمد بن فرج بن احمد بن حسن بن مبارک اوالی سهلاولی، تا: ۹۴۷ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۱۹گ (۹پ-۲۷پ)، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۹-۸۷]

۹. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۰۵۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** وان من تمام الوفاء بالعهد وحسن الاداء الزیارة قبورهم فمن زارهم رغبة فی زیارتهم وتصدیقاً بما رغبوا فیه کانت منهم یوم القیامة. تمت

خط: نستعلیق کهن، کا: لطف الله بن انوشروان، تا: آخر رجب ۹۵۱ق؛مصحح؛۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۵-۲۱۱۸]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۳۳/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالرحیم رستمداری، تا: ۹۶۴ق؛ ۱۱گ (۱۳۳پ-۱۴۳پ)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۳-۱۳۲]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۷۸۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مذیل است به تتمه مناسک الحج از همین مؤلف، آغاز ذیل: «من تتمة المصنف ... البحث الثانی فی

بیان شئ من کفارات الإحرام»، انجام: «و منی ان کانت فی احرام الحج و الحمدلله ... و اهل بیته الطاهرین»؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۱-۱۴۶۶]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۰۷۹/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** احرام العمرة و ان کانت متعة فلا یقال ان عمرة التمتع جزء من الحج مما وقع فیها من الجنایة ففی منی ان کان من احرام الحج و لیکن هذا آخر الرسالة.

خط: نسخ، کا: احسائی، محمد بن منصور، تا: اواخر جمادی الاول۱۰۲۴ق، جا: اصفهان قریب جامع کبیر؛ جلد: تیماج، ۸گ (۹۶پ-۱۰۳ر)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۲۵-۹۰]

۱۳. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۲۹۲/۶

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: ۱۰۲۵ق؛ ۱۰ص (۶۸-۷۶) [ف: -۱۲۳]

۱۴. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۱۸۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۲۸ق؛ مصحح؛ مهر: «الراجی الی الله عبدالله بن محمدطاهر» (مربع)؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف مخ: -۱۶۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۵/۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۱-۱۷۵]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۹۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره جمادی الاول۱۰۳۲ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱-۶ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۴۴-۱۸۳]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۰/۲

آغاز: بسمله، رب یسر بالخیر بعد حمد الله علی الائه و صلوته علی افضل انبیائه محمد المصطفی؛ **انجام:** بحمدالله و حسن توفیقه ... و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین.

خط: نسخ، کا: نعمت الله بن محمد الحسینی شهیر به رمال، تا: ۱۱۹۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۷ص (۱۱۹-۱۲۵)، ۲۰سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۹-۱۷۵]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۳۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۱۴گ (۶۷-۸۰)، ۱۲سطر، اندازه: ۶/۵×۱۰/۵سم [ف: ۳۰-۵۸۷]

۱۸. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۴۲۴/۶

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز تعیین شد؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن مقصود علی طالقانی، بی‌تا[نشریه: ۷-۲۷۹]

۱۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۶۷۰

آغاز: برابر

تذکر: این رساله در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۶۸گ، ۱۶سطر (۱۳/۵×۸/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۱۷۴۴]

۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۰/۲-۷/۱۹۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** وعن الامام الرضا (ع) ان لکل امام عهد فی عنق اولیائه وشیعته وان من تمام الوفاء بالعهد ... ولیکن هذا آخر الرسالة والحمدلله رب العالمین ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوا، ۱۰گ، ۱۴-۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۵۵۴]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۶۳/۲

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف با تطبیق اغاز به دست آمد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹گ (۶۵پ-۷۳پ) [ف: ۶-۲۲۰۴]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۵۲۲/۶

آغاز و انجام: برابر

در فهرست به شهید ثانی نسبت داده شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۳گ (۷۵پ-۸۷)، ۱۳سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۶-۴۷]

۲۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بعضه عشیة و کذا اللبس و الطیب و اکل ما لا یحل و فی روایة

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان «ع ل، س، زی، مرتضی، مجمع الفوائد، منسک»؛ ۱۷گ (۱۳۸پ-۱۵۴پ)، ۱۱سطر(۹×۱۱)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: -۲۴۶]

● مناسک الحج / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ʻalī (1506 - 1558)

تاریخ تألیف: ۹۵۲ق

در این رساله مختصر، واجبات، مستحبات و چگونگی نیت در هر یک از آنها بیان شده است. شهید در این زمینه حداقل شش رساله دارد که بعضا با یکدیگر خلط شده است.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۷۸۱

آغاز: بسمله. نیست نزع محیط انزع المخیط و اکشف راسی و اقلع خدای للاحرا لوجوب ذلک قربه؛ **انجام:** عن فلان او عمن استوجرت عنه و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و اله اجمعین یا رب العالمین

خط: نسخ جلی، کا: محمد شریف بن نجم الدین، تا: ۹۹۹ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۷۵۴۴؛ جلد: تیماج، قطع: رقعی[رایانه]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۹۹/۱۰

خط: نستعلیق، کا: حسینی کاشانی، مرتضی بن ابوطالب، تا: ۱۱۰۱ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۹گ (۱۰۷ر-۱۱۵ر)، اندازه: ۱۱×۲۵سم [ف: ۸-۷۲۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۷۱۳

آغاز: بسمله، حمدله اما و بعد فهذه جمله تشمل بیان واجبات عمره التمتع و حج التمتع و محرماتهما و بعض المستحبات؛ **انجام:** لقرتب الثواب و لیس هذا محصوصا بالواجب و کتب هذه الکلمات اجابه لالتماس بعض الاصحاب الفقیر الی الله تعالی.

خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: ۱۱۲۰ق؛ قطع: رقعی[رایانه]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۰۰۹

آغاز: بسمله، الحمدلله حمداً کثیرا علی عظیم نواله و جزیل افضاله حمداً یلیق بعظمة جلاله؛ **انجام:** و ورود المساجد المشرفة بمکة و المدینة کمسجد قبا ... و صلوة التحیة بها و الدعاء.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدوداً قرن۱۲؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۱۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۱۴] و [ف: ۲۱-۱۴۷۳]

۵. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۴۴/۲

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم الحمدلله حمدا کثیرا علی عظیم نواله و جزیل افضاله حمدآ یلیق بعظمة جلاله و الصلاة ...

تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «افوض امری الی الله عبده اسمعیل» (مربع)؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱-۲۱۱]

۶. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۳۱۸/۱

بی‌کا، بی‌تا[تراثنا: س۶ش۴-۹۸]

● **مناسک الحج** / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj

ابن حجر هیثمی، احمد بن محمد، ۹۰۹ - ۹۷۳ ؟ قمری

ebn-e hajar-e haysamī, ahmad ebn-e mohammad (1504 - 1566)

تاریخ تألیف: شوال ۹۴۰ق

مناسک حج طبق فقه اهل سنت شرح داده شده است.

چاپ: مکرر در مکه و مصر چاپ شده؛ المیمنیة ۱۳۲۳ق ۲۴۰ص.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۳۸۸/۲

خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن علی بن یوسف طباطبائی، تا: ۱۲۴۵ق، برای سلیمان پاشا بیک پسر میر سران عبدالرحمن پاشا؛ جلد: میشن، ۲۱سطر[ف: ۵-۲۶۲]

۲. تهران؛ وزارت امور خارجه؛ شماره نسخه: ۲/۲-۴۹

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۳گ [ف: -۵۳]

● **مناسک الحج** / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj

خطیب شربینی، محمد بن احمد، - ۹۷۷ قمری

xatīb-e šerbīnī ,mohammad ebn-e ahmad(- 1570)

تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۱۵ ذیقعده ۹۵۴ق

رساله‌ای است درمناسک حج مطابق با فقه شافعی شامل «مقدمه» وده «فصل» و «خاتمه».

آغاز: بسمله الحمدلله الذی جعل البیت مثابة للناس وامنا وامر المستطیع الیه سبیلا حجة وجعله للاسلام رکنا ... وبعد فیقول فقیر عفو ربه المجیب محمد الشربینی الخطیب انی استخرت الله تعالی فی جمع ما یحتاج الیه الناسک فی المناسک ... ورتبته علی مقدمة وعشرة فصول وخاتمة ...

چاپ: مطبوع، انظر المعجم ص ۱۱۰۹/؛ مصر، ۱۳۱۱ق.

[معجم المؤلفین ۲۶۹/۸؛ هدیة العارفین ۲۵۰/۲؛ الاوقاف العامة بغداد ۶۰۵/۱ و ۶۴۱/۱]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۶/۱۰۸-۷۱۰۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** وان یتوفا نا علی الاسلام وهذا آخرما سبقت الارادة بایراده ومن التوفیق الیه والافراد علیه انه الملك الوهاب ... ونفع به من تلقاه بقلب سلیم قالالمؤلف رحمه الله وکان الفراغ ...

خط: نسخ، کا: محمد بن موسی سبزه چی ساوجبلاغی، تا: ذیحجه۱۲۳۷ق، به جهت ملا احمد بیلنکی؛ جلد: تیماج، ۲۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۵۳]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

جرجانی، ضیاءالدین بن سدیدالدین، ق ۱۰ قمری

jorjānī, zīyā-od-dīn ebn-e sadīd-od-dīn(- 16c)

در یازده «باب».

آغاز: بسمله. هذه رسالة وجیزة فی مناسک الحج کتبته تذکرة لاخوانی المومنین مشتملة علی بیان مفروضاته و بعض مندوباته و قدر من الادعیة و النیة (؟) و فی آخرها المزار مبوبا و بالله التوفیق و التمست منهم ان لا ینسونی فی مشاعر الحرام نفعنا الله بها بمحمد و آله علیه السلام. باب اول در تعریف حج و مقدمات آن حج در لغت بمعنی قصد است

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۹۰/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهم صل علی محمد و آل محمد. بعد از آن نماز زیارت بگذارد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۳گ (۱۴۴پ-۱۶۶پ)، ۲۶ سطر(۶/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۱۱-۲۱۴۹]

● **مناسک الحج** / فقه / ترکی

manāsik-ul ḥajj

سیماوی، سنان الدین یوسف، - ۱۰۰۶ قمری

sīmāvī, sanān-od-dīn yūsof(- 1598)

قطعه‌ای است از مناسک الحج نامبرده که توسط محمد بن

حسین، نقل و کتابت شده است. مذیل است به «مناسک الحج» ترکی از مؤلفی نامعلوم در آداب و اعمال حج.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۶۰۲

آغاز: و قاسفین تراش اتسه و یاخرد ابدست الورکن؛ **انجام:** و سائر حضرتک اولادنه و اتباعنه زیارت ایدوب فاتحه او قویه و السلام.

خط: نسخ و نستعلیق (ترکی اسلامبولی)، کا: محمد بن حسین، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی اداره کل فرهنگی افریقا و کشورهای عربی ایران دردی ۱۳۶۸؛ جلد: مقوا، ۳۶گ، ۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۱–۱۴۷۱]

● مناسک الحج = تلخیص المرام فی فقه حج بیت الله الحرام / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj = talxīṣ-ul marām fī fiqh-i ḥajj-i bayt-il-lāh-il ḥarām

عاملی، حسن بن زین الدین، ۹۵۹ – ۱۰۱۱ قمری

ʻāmelī, hasan ebn-e zayn-od-dīn (1552 - 1603)

دراین رساله فضیلت وثواب و آداب سفر حج وهمچنین فضیلت زیارت نبی اکرم و سایر اعمالی که درمدینه طیبه وارد شده باعباراتی استوار بیان گردیده است. نامبرده دربیان هریک ازموارد استناد به روایات ازطریق اهل البیت می‌نماید. (براتعلی غلامی مقدم)

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی فرض حج البیت علی من استطاع الیه سبیلاً و اعد لمن اطاع امره و حمل مشاق هذا العمل نفسه اجراً عظیماً و ثواباً جزیلاً؛

انجام: فقال لابد ان ترجعوا الیه و علی هذا القدر نقطع الکلام حامداً لله تعالی ...

۱. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۱

آغاز: برابر

تذکر: نام مؤلف در فهرست نیامده و به قرینه آغاز نسخه معین شد؛ کاتب = مؤلف، تا: ۲۲ ذیحجه۱۰۴۲ق[تراثنا: س۲ش۴–۴۵]

۲. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: قرن ۱۱[تراثنا: س۱۸ش۱و۲–۲۴۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۳۵۷/۳

آغاز: بالبیت خرج من ذنوبه فاذا سعی بین الصفا و المروة خرج من ذنوبه

کا: محمود بن محمد صابر واعظ فهنانجی، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۰گ (۶۹ر–۱۰۸ر)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶–۳۱۹]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۷۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن خلیل تبریزی، تا: ربیع الثانی۱۰۱۴ق؛ مصحح، مقابله شده؛ تملک: مرحوم سید مصطفی حسینی، سید مصطفی سجادی؛ با خط شیخ بهایی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۷۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۳–۷۱۳] و [ف: ۲۱–۱۴۶۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۸۹۹/۷

بی‌کا، تا: ۱۰۲۷ق؛ مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۵۶گ (۲۷۸پ–۳۳۳ر)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۵–۱۹۴]

۶. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۱۸۵/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** السلام علیکم بما صبرتم فنعم عقبی الدار و لیکن فیما یقول عند مسجد الفتح یا صریخ المکروهین و یا مجیب المضطرین ... کشفت فی هذا المکان

بی‌کا، تا: ۱۲ جمادی الاول۱۰۲۹ق؛ مصحح؛ مهر: «عبدالله بن محمدطاهر ۱۰۱۸» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۶۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف مخ: –۳۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۵/۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱–۱۷۷]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: سلخ صفر۱۰۵۴ق؛ محشی؛ تملک: سید هدایت الله مهدوی؛ جلد: تیماج، ۹۴گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۵–۵۵]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۲۵۰

خط: نسخ، کا: احمد بن حاجی سالم بن شیخ عبدالله، تا: ۱۲ محرم۱۱۱۹ق[مختصر ف: –۶۵۷]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۹۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین علی بن محمد حسین، تا: دهه سوم شعبان۱۳۵۹ق؛ جلد: مقوایی، ۴۹گ (۱پ–۴۹پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۵–۸۵]

● مناسک الحج = افعال الحج / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj = afʻāl-ul ḥajj

شوشتری، عبدالله بن حسین، – ۱۰۲۱ قمری

šūštarī, ʻabd-ol-lāh ebn-e hoseyn(- 1613)

تاریخ تألیف: پیش از ۲۵ محرم ۱۰۲۰ق

رساله‌ای در اعمال و آداب حج

آغاز: بسمله. بعد حمدالله ... یقول ... عبدالله بن حسین الشوشتری ان هذه رسالة وجیزة قد رتبتها فی سیاقه افعال الحج علی الاجمالمضربا عن ذکر اکثر الفروع التی ربما یتجدد بالاهمال تسهیلا للضبط و تقلیلا للانتشار

انجام: والفرق بین الافراد و القران یسیاق الهدی فی القران و عدمه فی الافراد

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۸۰۴/۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** والفرق بین الافراد و القران یسیاق الهدی فی القران و عدمه فی الافراد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۷سطر[ف: ۵-۱۸۴]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۱۸/۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** بل کان حراما علی المحل فی الحرم ایضا و لم یکن عده من محرمات الاحرام کما فعله بعضهم وجها (قد وقع الفراغ من نقله علی ید احقر عبادالله الباری محمد امین القاری ضحوة یوم السبت الخامس و عشرین من شهر محرم الحرام سنة الف و عشرین).

خط: نستعلیق، کا: محمد امین قاری، تا: شنبه ۲۵ محرم۱۰۲۰ق[ف: ۵-۱۷۷۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۹۷/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یحرم لحج التمتع من مکة ... مع الإختیار و الفرق بین الإفراد و القران بسیاق الهدی فی القران و عدمه فی الإفراد قد وقع الفراغ من نقله ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه ۱۰۲۰ق؛ ۴گ (۷۴پ-۷۷پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۵×۱۳/۵سم [ف: ۳۹-۵۴۲]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

شیخ بهائی، محمد بن حسین، ۹۵۳ - ۱۰۳۰ قمری

šeyx-e bahā'ī, mohammad ebn-e hoseyn (1547 - 1621)

مشتمل است بر «مقدمه» و هفت «مطلب»: ۱. بیان بعضی از آداب حج؛ ۲. شرایط وجوب حج؛ ۳. انواع حج و ذکر مواقیت؛ ۴. افعال حج تمتع بر سبیل اجمال؛ ۵. افعال حج تمتع برسبیل تفصیل؛ ۶. احکام حج قران و حج افراد؛ ۷. احکام حج به نیابت.این رساله از جامع عباسی شیخ بهایی نگاشته شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۹۵

آغاز: بسمله، در بیان حج و شروط آن و در آن مقدمه و هفت مطلبی است؛ **انجام:** و در این وقت کل مبلغی که وجه اجاره اوست به وارث او می‌رسد.

خط: نستعلیق تحریری، کا: ابراهیم، تا: ۲۴شعبان۱۳۴۱ق؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: مقوا، ۳۶گ، ۱۵و۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۱-۱۴۷۸]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

میرداماد، محمد باقر بن محمد، - ۱۰۴۱ ؟ قمری

mīrdāmād, mohammad bāqer ebn-e mohammad(-1632)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۴۹۹/۵

آغاز: اما بعد برای اهل ایمان و اصحاب درایت و ایقان پوشیده نیست؛ **انجام:** چنانچه فقهاء ... بیان کرده اند و الله تعالی اعلم بالصواب.

خط: نستعلیق، کا: خادم مشهدی، محمد جعفر بن نجم الدین محمود، تا: شعبان۱۰۸۸ق؛ گفته‌های او را در شعبان ۱۰۸۸ گرد آورده و این رساله را ساخته است؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴گ (۸۰-۹۳)، ۱۵سطر(۷×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۶-۵۹۴]

● **مناسک الحج** / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj

ابن صبح، علی

ebn-e sobh, 'alī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۰۰/۱۸

آغاز: بسمله ... و بعد فهذه جملة مختصرة یحتاج الی معرفتها کل من کان حاجا و معتمرا و هی وافیة بالمقصود لمن کان علیه مقتصرا جعلتها و انا اقل عبادالله العلی ابن صبح علی؛ **انجام:** انک علی کل شیء قدیر و صلی الله علی محمد و اله

خط: نسخ، کا: فضل الله بن مسعود، تا: ۱۰۴۷ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۸۷پ-۹۲پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۰-۱۷۳]

● **مناسک الحج** / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj

عمادی، عبدالرحمن بن محمد، ۹۷۴ - ۱۰۵۱ قمری

'emādī, 'abd-or-rahmān ebn-e mohammad (1567 - 1642)

رساله‌ای است در مناسک حج، درپایان رساله آمده: «هذا جمیع ادعیة مناسک عبدالرحمان العمادی رحمه الله تعالی».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۰۵/۲

آغاز: اذا هم الحاج او المسافر بالخروج من داره یصلی رکعتین و یقرا فیها المعوذتین؛ **انجام:** ثم یعود الی منی و یصلی بها الظهر ثم یاتی الی زمزم فیتضلع و یتراوی و یصب علی رأسه ... و لا قوة الا بالله العلی العظیم. هذا جمیع ادعیة مناسک عبدالرحمان العمادی، رحمه الله تعالی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۵گ (۴۵ر-۴۹ر)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۱۴-۱۳۱]

● **مناسک حج = افعال حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj = ef'āl-e haj

سلطان العلماء، حسین بن محمد، ۱۰۰۱ - ۱۰۶۴ قمری

soltān-ol-'olamā', hoseyn ebn-e mohammad (1593 - 1654)

آغاز: الحمدلله الذی هدانا لاقوم سبله والصلاة والسلام علی اکرم رسله و آله سیما مخزن سرابیه و نزله. و بعد این مختصری است در بیان افعال حج و عمرهت و مقدمات و توابع که بنده کثیر العصیان خلیفه سلطان غفرله الرحیم الرحمن به نظر فاتر و فهم قاصر. مقتضای ادله و متقضی برائت ذمه دانست. قربة الی الله تعالی به فارسی تحریر نموده

۱. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه: ۴۰/۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳۹گ (حاشیه ۲پ-۴۰پ)، ۱۷سطر[سه کتابخانه اصفهان: ف: -۴۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۵۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** دیگر سزاوار آنست که در وقت بیرون آمدن از مکه قصد ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۵ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۷۵ص (۳-۷۷)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۷۳۴]

● مناسک حج / فقه / فارسی

manāsek-e haj

مجلسی، محمد تقی بن مقصود علی، ۱۰۰۳؟ - ۱۰۷۰ قمری

majlesī, mohammad taqī ebn-e maqsūd ʻalī (1595-1660)

مناسک مختصری است متضمن واجبات و مستحبات اعمال حج و زیارت‌های مدینه منوره.

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۵۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵

آغاز: قرن المنازل که میقات اهل طایف است؛ **انجام:** اللهم انی أعوذ بک من الکفر و الفقر و مواقف الخزی فی الدنیا و الاخرة و چون از این ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوایی، ۶۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۱-۲۷]

● مناسک حج / فقه / فارسی

manāsek-e haj

قزوینی، خلیل بن غازی، ۱۰۰۱ - ۱۰۸۹ قمری

qazvīnī, xalīl ebn-e qāzī (1593 - 1678)

مشتمل است بر افعال حج و عمره: افعال عمره: احرام، افعال بعد از حرام، رکن و غیره؛ افعال حج: شامل ۱۵فعل.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۵۸۰

آغاز: بسمله، الحمدلله و سلامه علی المصطفین الاخیار الذین هم خازنوا علمه؛ **انجام:** و احشرنا فی فرقة الشهداء و الصالحین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۴۶گ،۱۲سطر،اندازه:۹×۱۴سم[اهدائی رهبر:۳-۷۱۶] و [ف: ۲۰-۴۹۵]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۶۷

همان نسخه بالا[اهدائی ف: -۲۳۴]

● مناسک حج = رساله حج / فقه / فارسی

manāsek-e haj = r.-ye haj

محقق سبزواری، محمد باقر بن محمد مؤمن، ۱۰۱۷ - ۱۰۹۰ قمری

mohaqqeq-e sabzevārī, mohammad bāqer ebn-e mohammad mo’men (1609 - 1679)

تاریخ تألیف: ۱۰۹۰ق

شامل مناسک و شرح اعمال و خواندن ادعیه‌ای است که در بیت الله الحرام انجام داده می‌شود و این اعمال بعضی واجب و بعضی مندوب است، علاوه بر آن ادعیه مأثور از ائمه هدی و نیز اعمال حج عمره در یک «مقدمه» و چند «باب».

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۴۱۷

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بدان ایدک الله تعالی که این کلمه چندی است در بیان مناسک حج مشتمل بر یک مقدمه و چهار فصل و یک خاتمه.؛ **انجام:** سنت ست به ادنای حل رفته احرام عمره مفرده با شرط و شروط و طواف نساء به جا آورد که مقابل یک حج است خصوص رحبی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۴۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴سم [ف: ۲۸-۲۳]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۸

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و اله الطاهرین و العاقبه للمتقین. اما بعد این رساله؛ **انجام:** و الاساءة علی نفس فانه لاجحة لی و لا عذرة ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، ۹سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۲۰سم [ف: ۵-۲۸۳]

● مناسک حج / فقه / فارسی

manāsek-e haj

گلپایگانی، ابوالقاسم بن محمد، - ۱۰۹۲ قمری

golpāygānī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad(- 1681)

رساله مختصری است دراحکام حج که به درخواست جمعی از مؤمنین نگاشته دریک «مقدمه» وده «فصل» ویک «خاتمه».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۶۰۵/۱-۳۸/۲۲۵

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین والصلوة ... چنین گوید محرر این رساله ... ابوالقاسم بن محمد جرپادقانی که بعضی ازاعزه از این کمینه ... که مختصری مشتمل بر واجبات وضروریات حج وبعضی از مندوبات ... مشتمل است بر مقدمه وده فصل وخاتمه مقدمهدربیان تعریف حج؛ **انجام:** خاتمه در طواف وداع خانه کعبه ... جناب مقدس نبوی صلی الله علیه وآله فرموده هرکه زیارت بیت الله الحرام درمکه بجا آرد ودر مدینه به زیارت من

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۸-۴۵۵۶]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

قمی، محمد طاهر بن محمد حسین، - ۱۰۹۸ قمری

qomī, mohammad tāher ebn-e mohammad hoseyn(-1687)

در این رساله بسیار مختصر واجبات حج و آنچه از اعمال احتیاطی است، به روش فتوایی با نقل بعضی از اقوال علما بیان شده.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۰۹۸/۱

آغاز: بدان ای سالك راه یقین و ای جوینده طریق دین که این رساله ایست مختصر در بیان واجبهای حج؛ **انجام:** یازدهم احرام در احرامی چرکین بستن.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۶ق؛ جلد: تیماج، ۷گ (۱ر-۷پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۱-۱۱۴]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

خادم حسینی، محمد جعفر بن نجم الدین، ق۱۱ قمری

xādem hoseynī,mohammad ja‘far ebn-e najm-od-dīn(-17c)

مؤلف از شاگردان میرداماد (-۱۰۴۰ق) بوده و در نزد وی رساله مناسک حج ملا احمد مقدس اردبیلی را خوانده و آنچه مطابق رأی میرداماد و یا موافق اجماع بوده ثبت نموده و آنچه مخالف اجماع و یا نادرست می‌نمود، تصحیح کرده و در رساله حاضر آورده است. در واقع رساله حاضر، تحریر جدیدی است مناسک حج مقدس اردبیلی که با آراء میرداماد و آراء اجماعی فقهای شیعه منطبق گردیده است. (ابوالفضل حافظیان)

آغاز: بسمله. اما بعد بر رأی اهل ایمان و اصحاب ایقان پوشیده نیست که اعمال مکلف مقبول درگاه الهی ... بدانکه چون کسی خواهد متوجه که معظمه شود بقصد گذاردن حج واجب باید که در حین بیرون رفتن از منزل خود نیت چنین کند

انجام: و برین معنی اجزا ینیت را بتمامی دانند و در وقت نیت قصد آنها کنند چنانچه فقها رضوان الله علیهم بیانکرده اند و الله اعلم بالصواب.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۷۱

آغاز: ... در اعمال و اقوال خود حساب کرد ... و بعد بدان ایدك الله تعالی فی الدارین که چون کسی خواهد که متوجه مکه معظمه شود بقصد گذاردن حج واجب؛ **انجام:** و ازاله موی خود بتراشیدن و خواه بکندن مگر موی در چشم روییده باشد و اذیت تمام رساند و دندان کندن است ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مشمعی، ۳۰گ، ۸سطر (۷×۹/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۳سم [ف: ۳۲-۶۵۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۵/۳

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان، رم، ایتالیا، شماره ۱۷۶۰؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶ص (۱۰-۲۵)، ۱۷سطر[عکسی ف: ۳-۶۴۰]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

واعظ اصفهانی، محمد بن ابی القاسم، ق۱۱ قمری

vā‘ez-e esfahānī, mohammad ebn-e ab-el-qāsem(- 17c)

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۲۳۰/۳

آغاز: حمد و سپاس بیقیاس مر معبودی که فرض ساخت مر عباد را زیارت بیت الله الحرام و لازم گردانید بر ایشان طواف میانه رکن و مقام؛ **انجام:** چون در برابر یکدیگر افتادند قوت تجلی از روح مزور برین روح زایر تافت و از پرتو او اثری یافت و از روشنی روح زایر بروح مزور اثری رسید و سبب رفعت و منزلت درجات شد پس فواید در ضمن زیارت مندرج باشد

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۲۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲-۷۵۶]

● **مناسک حج = آداب حج (رساله صغیره)** / فقه / فارسی

manāsek-e haj = ādāb-e haj (r.-ye saqīre)

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۰ قمری

majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

رساله‌ای است مختصر در بیان واجبات حج و عمره و برخی از مستحبات هر دو در یک «مقدمه» و سه «فصل»: مقدمه در بیان شرایط حج و عمره است و افعال این هر دو بر سبیل اجمال؛ فصل ۱. آداب حج؛ ۲. افعال عمره تمتع؛ ۳. احکام حج تمتع؛ خاتمه در بیان زیارت نبی و ائمه صلوات الله علیهم اجمعین. در

این رساله فقط متعرض اعمال عمره تمتع و حج تمتع است و به نحو مبسوط احکام آنها را در بخش‌هایی متعرض می‌گردد.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این رساله ایست مختصر در بیان واجبات حج و عمره و برخی از مستحبات هر دومشتمل است بر مقدمه و سه فصل خاتمه
انجام: و سایر فروع و احکام نادره در رساله کبیر والد فقیر مذکور است هر که خواهد باید که بآن رجوع نماید. و الحمد لله اولا و آخرا و صلی الله علی محمد و اهل بیته الطاهرین
چاپ: ایران، قم، کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی، ۱۴۱۲ق، سید مهدی رجائی، ۱، ضمن بیست و پنج رساله از علامه محمد باقر مجلسی
[کتابشناسی مجلسی ص۳۰۴؛ الذریعة ۲۵۶/۲۲]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۱۱/۳
آغاز و انجام: برابر
در فهرست با عنوان «آداب و احکام حج» و ناشناس آمده؛ کا: اینجو، جلال الدین محمد، تا: با تاریخ۱۰۹۵ق، به دستور سلطان محمد کاتب سپاهانی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۱۸ص (۱۲۱-۱۳۸) [ف: ۱۰-۱۵۸۸]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۰۳/۱۶
آغاز: واجب است قربة الی الله. و در همه نیتها کسی که حج به نیابت دیگری کند نیت کند که این فعل را بجا میآورم درعمره اسلام عمره تمتع یا حج اسلام حج تمتع از برای آنکه واجبست بر فلانی؛ **انجام:** برابر
در فهرست شناخته نشده و به نام مناسک حج بدون نام مؤلف معرفی شده(فهرست رایانه‌ای ۵۰۶)؛ خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن علینقی باکی، تا: قرن ۱۲، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴گ (۱۶۱ر-۱۶۴پ)، ۴۸سطر(۹×۲۳)، اندازه: ۱۴/۵×۳۰سم [ف: ۱۴-۱۲۴]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۴۵/۲
خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن حمد الله گیلانی دیلمی تنکابنی (شاگرد علامه مجلسی)، تا: رجب۱۱۰۲ق؛ جلد: تیماج، ۲۷گ (۲۲پ-۴۸ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۲۷-۲۶۲]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۷/۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۱۱۲۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۴گ (۳۴۹پ-۳۶۲پ)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۱۷]
۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۲۹۸
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد، مقصر درگاه رب العالمین و خادم آثار الائمه الطاهرین محمد باقر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با سرلوح مذهب، مجدول، مصحح؛ ۴۱گ، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۹]
۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۹۹۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج سوسنی، ۱۰۶گ، اندازه: ۱۲×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۱۸]
۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۲۹۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** اما اگر بر روی نرسد جایز است.
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام (اندکی از خاتمه را نیز کم دارد)؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ ۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۸/۵×۱۶/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۱۹]
۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۲۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد حسن بن علی اکبر شریف، تا: ۱۲۲۳ق؛ دارای سرلوح، مجدول؛ ۲۲گ (۳۲۱پ-۳۴۲پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۳۷-۴۲]
۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۸۹۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** ورساله صغیری واصغری نیز نوشتم ازجهت انتفاع اصناف اهل ایمان وارجو من الله العفو والرحمة.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۳۳ق؛ مصحح؛ مهر: کتابخانه «ضیاء الدین نوری» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۴]
۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۰۵۹
آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی اشرف المطهرین محمد و عترته المعصومین و بعد بدان ایدک الله تبارک و تعالی که این رساله ای است در بیان واجبات حج و عمره؛ **انجام:** و بهترین زیارات زیارت جامع کبیر است اگر ممکن باشد او را نیز بخواند فصل چهارم ... غایتش آنکه می‌باید که با کمال تدبر و تفکر در این کلمات او و منتفع شوند و الله اعلم بالصواب و الله المرجع و المآب.
دیباچه را فاقد است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۳ جمادی الاول۱۲۵۷ق، جا: بندر جده؛ جلد: تیماج، ۱۶۸گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۳۸-۸۳]
۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۲۰۵۸۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: سید مصطفی حسینی خوانساری، تا: ۲۸ربیع الاول۱۳۹۱ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۰-۵۰۲]
۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۷۳۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** اما اگر بر روی نرسد جایز است.
خط: نسخ تحریری، کا: مصطفی بن احمد صفائی خوانساری، تا: ۲۸ ربیع الاول۱۳۹۱ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۱۹]
۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۵۳۰
آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ضمیمه نسخه ش ۲۷۵۲۸ [رایانه]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۵۲۹

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی جعل الذی من فضایل الانعام علی الانامان فرض علیهم حج بیته الحرام لیشهدوا منافع لهم؛ **انجام:** تصدق کند بر خدام و محتاجان آن بقعه مشرفه و بهترین زیارات زیارت جامعة کبیره است باید که تا ممکن باشد آنرا نیز بخواند ... تسلما

خط: نسخ خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ ضمیمه نسخه ش ۲۷۵۵۸[رایانه]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

مازندرانی، محمد هادی بن محمد صالح، -۱۱۲۰ قمری

māzandarānī, mohammad hādī ebn-e mohammad sāleh(- 1709)

مختصری است در آداب و مناسک حج، تألیف شده به اشاره عزیزی، در یک «مقدمه» و پنج «باب» و «خاتمه»: مقدمه در بیان فضیلت حج و عمره؛ باب ۱. وجوب حج و عمره و شرایط وجوب آنها؛ ۲. تحقیق میقات؛ ۳. بیان چیزی چند که بر محرم حرام و ترک آنها واجب است و ذکر کفاره هر یک؛ ۴. بیان مناسک و افعال حج تمتع و افراد و اقران؛ ۵. بیان احکام حصر و صد؛ خاتمه: در فضیلت دخول کعبه و طواف وداع و زیارت پیامبر صلی الله علیه و آله و فاطمه زهراء و ائمه بقیع علیهم السلام، در پنج فصل.

اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۴۷۹

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید ذره بی مقدار ... که این رساله ای است در بیان مناسک و آداب حج که حسب الاشاره عزیزی؛ **انجام:** و شیخ علی این قول را اصح نامیده و شیخ طوسی علیه الرحمه در تهذیب و علامه حلی قدس سره هم در منتهی المطلب قائل به حرمت شده اند و احوط ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۸۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲-۳۴۳]

● **مناسک الحج** / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj

بحرانی، سلیمان بن عبدالله، ۱۰۷۵؟ - ۱۱۲۱ قمری

bahrānī, soleymān ebn-e ‘abd-ol-lāh (1665 - 1710)

تاریخ تألیف: رجب ۱۱۰۷ق

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۷۲/۱

آغاز: الحمدلله و کفی و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد فهذه رسالة وجیزة وضعتها؛ **انجام:** توفیق الاتمام و الفوز بسعادة الاختتام ومصلین علی افضل الانام محمد و آله البررة الکرام و کتب بمحروسة البحرین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۶۲گ (۲پ-۱۶۳ر)، ۱۹ سطر (۶/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: -۷۲۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۲۱۰

خط: نسخ خوش، کا: نوح بن احمد بن صالح بحرانی درازی، تا: ۱۱۱۷ق؛ مصحح، محشی با امضای منه دام ظله [میراث شهاب: س۸ش۴-۶۳]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

تنکابنی، محمد بن عبدالفتاح، ۱۰۴۰ - ۱۱۲۴ ؟ قمری

tonekābonī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-fattāh (1631 - 1712)

رساله مختصری است در بیان فضیلت حج و احکام آن شامل چهار «مقدمه» و چند «مقصد» در واجبات و مستحبات حج و عمره: مقدمه ۱. فضیلت حج و مذمت ترک آن؛ مقدمه ۲. بیان استطاعت؛ مقدمه ۳. سفر حج باید محض اطاعت خداباشد؛ مقدمه ۴. بیان انواع حج؛ مقصد اول: در عمره تمتع ...

آغاز: بسمله حمدله والصلوة علی سیدنا ونبینا وحبیب الهنا محمد خاتم النبیین وآله الطیبین الطاهرین می‌گوید اقل خلق الله الغنی محمد بن عبدالفتاح تنکابنی غفر الله ذنوبهما که جمعی از برادران ایمانی حصل الله آمالهم الدنیویة والاخرویة ... مشتمل است بر مقاصد ومقدمات درفضیلت حج

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۱۹۰/۲-۳۶/۱۹۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** همه وغمه وکفیته هود عدوه فی هذا المکان تمت بعون الله

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۱۶ق، جا: مهلبه اعمان؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۸گ، سطور چلیپایی، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۸-۴۵۶۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۷۶۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** همه و غمه و کیفیة هول عدوه فی هذا المکان.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: گالینگور، ۳۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۲۰] و [ف: ۲۰-۴۹۶]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین، - ۱۱۲۵ قمری

āqā jamāl-e xānsārī, mohammad ebn-e hoseyn(- 1713)

مشتمل بر یک «مقدمه» و چند «مبحث» و یک «خاتمه» در بیان فضیلت حج و عمره و عقاب تارک حج و عمره و جز این.

[ریحانة الادب ۵۴/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۸۷/۱

آغاز: در حج و ان شرعا عبارتست از افعالی که می‌آید چنانچه عمره نیز چنین است؛ **انجام:** اگر در یک مجلس باشد متعدد نمی‌شود و اگر در دو مجلس باشد متعدد می‌شود و آن ضعیف است

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۹۳گ (۱-۹۳)، ۱۴سطر، اندازه: ۶×۱۱سم [ف: ۲۸-۱۳۵]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

گیلانی اصفهانی، حسین بن حسن، - ۱۱۲۹ قمری

gīlānī esfahānī, hoseyn ebn-e hasan(- 1717)

به اشاره: سلیمان قلی بیک امیلاخور

رساله‌ای است در مناسک حج.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۲۵۶/۱۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد چون برادر دینی و دوست ایمانی حاجی الحرمین ... اشاره نمودند که مختصری مقصور بر بیان واجبات حج تمتع اسلام؛ **انجام:** چون شخصی از اعمال منی در ایام تشریق فارغ، دیگر بر او واجبی از اعمال عمره و حج تمتع باقی نخواهد بود و به هر طرف که خواهد می‌تواند رفت انشاءالله.

خط: نسخ، کا: سید محمدعلی بن علی نقی موسوی، تا: یک‌شنبه ۲۱ ربیع الاول۱۲۵۵ق؛ مجدول، مصحح؛ ۱۱گ (۴۷ر-۵۷ر)، ۲۰ سطر(۹/۵×۱۷/۵)[ف: ۴۱-۲۸۹]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

هزار جریبی، محمد قاسم بن محمد رضا، ۱۰۹۴ - ۱۱۳۲ قمری

hezār-jarībī, mohammad qāsem ebn-e mohammad rezā (1683 - 1720)

تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۴ شعبان ۱۱۱۳ق؛ محل تالیف: شیراز

رسالهمختصری است فتوایی در واجبات و مستحبات حج و عمره و دارای یک «مقدمه» در فضل مکه و ثواب و اقسام حج و یک «باب» در بیان عمره و حج تمتع و احکام و آداب و ادعیه آنها، و «خاتمه» در آداب مدینه منوره و زیارت مشاهد متبرکه آنجا.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۰۵۳

آغاز: زادها الله تعالی کرامة التماس جمع آداب و احکام مناسک حج و عمره نمود؛ **انجام:** امید از مؤمنانی که از این رساله منتفع شوند آنکه این فقیر خطا کار را بطلب مغفرت یاد نمایند، و الله غفور رحیم

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۴۸گ، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۸-۲۷۲]

● **مناسک الحج** / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj

بحرانی، یوسف بن احمد، ۱۱۰۷ - ۱۱۸۶ قمری

bahrānī, yūsef ebn-e ahmad (1696 - 1773)

مناسک مختصری است با مستحبات اعمال مکه که تا احکام وداع بیت نوشته شده و ناتمام مانده و مشتمل بر یک «مقدمه» و سه «باب» دارای مقاصد: المقدمة: فی آداب السفر؛ باب ۱. الاحرام و ما یتعلق به؛۲. محرمات الاحرام؛ ۳. افعال الحج.

آغاز: بعد حمدالله تعالی علی مزید افضاله ... قد التمس منی بعض الأخلاء الأجلاء الخلان النبلاء تحریر مختصر یشتمل علی ضروریات مسائل الحج

[الذریعة ۲۷۵/۲۲ رقم ۷۰۸۰]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۱۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** کما ورد فی جملة من الاخبار، هذا ما خرج من السواد و اما الثالث قد عنونه المصنف بانه مشتملة علی جملة من الاحکام المتعلقة بالمقام و لم یخرج الی السواد.

خط: نسخ، کا: محمد حسن خراسانی، تا: یک‌شنبه۷ صفر۱۲۳۷ق؛ مصحح؛ مهر: کتابخانه ضیاءالدین نوری (بیضوی)؛ جلد: تمیاج، ۴۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۲۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** من حک او قملة سقطت و نحو ذلک کما ورد فی جملة من الأخبار

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم حسینی لواسانی، تا: پنج‌شنبه۶ صفر۱۳۲۰ق؛ مصحح، محشی با نشان «ع مد ظله العالی»، مقابله شده به تاریخ ۱۰ شعبان ۱۳۲۴؛ ۴۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۲۱-۲۱۴]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

کشمیری، عابد بن داوود، ق۱۲ قمری

kešmīrī, ʻābed ebn-e dāvūd(- 18c)

رساله‌ای است دربیان مناسک واحکام حج شامل دوازده «فصل»: ۱. احرام؛ ۲. مستحبات دخول حرم؛ ۳. طواف و واجبات یازده‌گانه آن؛ ۴. سعی و واجبات شش‌گانه آن؛ ۵- تقصیر ازعمره؛ ۶. احرام حجة الاسلام؛ ۷. وقوف عرفات؛ ۸. وقوف مشعر الحرام؛ ۹. افعال منی؛ ۱۰. ذبح قربانی؛ ۱۱. سرتراشیدن مرد وتقصیر کردن زن؛ ۱۲. افعال بعد ازمنی؛ ۱۳. عود به منی وبیتوته درآن. ازهمین مؤلف «مقالة فی الامامة» درالذریعة (۳۹۷/۲۱ رقم ۵۶۵۱) معرفی شده است.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۶۵۵/۳

آغاز: بسمله الحمدلله الذی هدانا الی سواء السبیل وسقانا من رحیق المختوم السلسبیل وفرض علینا السعی الی الحج من استطاع الیه السبیل ... چون از برادران دینی وطالبان حق یقینی درسفر خیر اثر عظیم الخطر؛ **انجام:** آویختم امیدوارم ازکرم تو که ازتقصیر بنده محتاج فقیر مسکین ذلیل خوار

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ ۱۵گ (۴۱ر–۵۵پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف مخ: ۲–۵۲۷]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

مدرس قمی، محمد نصیر بن کمال الدین، ق۱۲ قمری

modarres-e qomī, mohammad nasīr ebn-e kamāl-od-dīn(- 18c)

تاریخ تألیف: ۲۰ شعبان ۱۱۱۳ق؛ محل تألیف: اصفهان

رساله‌ای است دربیان مناسک حج دریک «مقدمه» و دوازده «فصل» و «خاتمه»: مقدمه دربیان شروط وجوب حج و عمره و فضل و ثواب هر یک و عذاب و عقاب تارک آنها. مؤلف درآغاز از شاه سلطان حسین صفوی یاد می‌کند.

آغاز: بسمله حمد وستایش وعبادت وپرستایش محمود ومعبود بحقی را سزاست که برهر بالغ مستطیع به عقل سلیم واجب ولازم است که بقصد طوف کعبه معرفت اواز وطن مألوف که مرتبه طبیعت وماده است کوچ نموده

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۶۴–۲/۱۸۴

آغاز: علمیه وعملیه می‌کردند پس سالک طریق عرفان بعداز وصول به مقام فنا ... اما بعد چنین گوید فقیر حقیر ابن کمال الدین محمد نصیر قمی مدرس سرکار؛ **انجام:** کما اوجبت لاولیائک العارفین بحقهم الموجبین طاعتهم الراغبین فی زیارتهم المقربین إلیک

از اوایل کتاب تا اواخر فصل دوازدهم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ مجدول مذهب، مصحح؛ ۸۱گ، ۱۲–۱۳سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۸–۴۵۵۸]

۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۴۹۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** وچوبی که بجهت آب کشیدن از چاه می‌باید که قطع آنرا تجویز نموده‌اند وچون این رساله باتفرقه خاطر وامراض جسمانی وکدورات روحانی نوشته گردید ... نه برسبیل اعتراض وخشونت وفراغ از تألیف درروز بیستم شعبان ...

خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۷۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف مخ: ۲–۵۲۸]

● **مناسک الحج** / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj

میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱ – ۱۲۳۱ قمری

mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739 - 1816)

بخش حج کتاب غنایم الایام تألیف نشده است، ولی در نسخه حاضر بالای این بخش نوشته شده: «کتاب الحج من غنایم الایام» و با توجه به این‌که مطالب در بخش‌های مختلف ناتمام مانده به نظر می‌رسد که نسخه از روی مسودات مؤلف که بنای تنظیم آن را داشته و موفق نشده، تحریر شده و به همین دلیل بین فصول و مطالب این بخش در نسخه حاضر اوراق سفیدی قرار گرفته است. از این رو به نظر می‌رسد که این نسخه تحریر مسودات «کتاب حج غنایم الایام» است که تاکنون منتشر نشده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲ /۷۷۶۶–۵۲/۱۰۶

آغاز: فی مناسک منی و هو کالی اسم مذکر منصرف و قد یؤنث و روی فی العلل ... بسمله فی السعی و فیه مطالب ... بسمله حمد له؛ اما بعد و هی مرتبة علی مقدمات و ابواب. المقدمة الاولی فی ماهیته و وجوبه، اما الاول فهو مجموع المناسک ... بسلمه فی الوقوف بعرفات و فیه مطالب ... المطلب الرابع فی الاحکام و فیه مسائل ... بسمله، حمد له کتاب الحج و هو مرتب علی مقدمات ... الثالث فی تروک الاحرام؛ **انجام:** و العمل بها مع ضعفها و ارسالها مشکل. هذا آخر ما جری به قلمه الشریف

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸–۴۵۵۵]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی، ۱۱۶۱ – ۱۲۳۱ قمری

tabātabā’ī karbalā’ī, ‘alī ebn-e mohammad ‘alī (1748 - 1816)

رساله‌ای است درآداب ومناسک حج برگرفته از «شرح صغیر» سید علی طباطبایی مشهور به صاحب ریاض که یکی از اطرافیان وی جمع‌آوری وترجمه نموده وآنرا به رؤیت سید علی رسانده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۷–۶/۱۸۷

آغاز: به بهبهانی محول فرمودند وبعد از ترجمه به نظر کیمیا اثر آنجناب رسانیده ... از این حقیر صادر شده باشد ... بدان اسعدک الله که هرگاه شخصی استطاعت حج بهمرساند ... واجبات عمره تمتع شش است؛ **انجام:** مسئلة الثالثه اگر محرم بخورد یا بپوشد چیزی را که بر او حراماشد ومقداری ... وتصدق به جمیع اجزاء وآن گوشت لازم است ومؤلف این رساله با مترجم از دعای خیر

فراموش نفرمایند ونسخه این رساله ... به نظر ... میرسید علی رسیده وتمام مطابق بوده است با آنچه درکتاب شرح صغیری که تألیف فرموده است

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۲ جمادی الاول۱۲۲۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۳۱گ، ۱۱-۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۸-۴۵۶۲]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱ – ۱۲۳۱ قمری

mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739 - 1816)

محل تألیف: نجف اشرف

رساله‌ای مختصر در مسائل حج تمتع شامل در یک «مقدمه» و چند «باب» نگاشته است، باب‌ها: ۱. احرام؛ ۲. احکام طواف؛ ۳. سعی میان صفا و مروه؛ ۴. احرام حج تمتع؛ ۵. وقوف عرفات؛ ۶. اعمال منی؛ ۷. برگشت از منی؛ ۸. برگشت از مکه. آن را در نجف هنگامی که عزم زیارة بیت الله الحرام نموده بود تألیف کرده و آن را جزئی از رساله مفصل خود به نام «مرشد العوام» قرار داده است.

آغاز: بسمله حمدله اما بعد این چند کلمه ایست در مسایل مهمه حج بیت الله الحرام نظر بخواهش بعضی از برادران دینی در کمال استعجال در ایام روانه شدن در نجف اشرف علی مشرفه افضل السلام به جانب مقصد مرقوم احقر عباد ... ساکن دار الایمان قم می‌گردد ... در مسائل حج تمتع ... مرتب شده بر ذکر مقدمه و چند باب و خاتمه ...

انجام: در وقت بیرون آمدن از مکه یک درهم خرما بخرد وتصدق کند تا کفاره اموری باشد که از روی نادانی از او سرزده وعزم کند بر عود

چاپ: در گنجینه بهارستان، بخش فقه و اصول، دفتر اول، به کوشش حسنعلی علی اکبریان، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۱ش، با تصحیح سید خلیل عابدینی.

[الذریعة ۲۵۴/۲۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۱۸/۲-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۹۲ص (۱۹۸-۲۸۹) ۳۰سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۳-۲۷]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۸۰۵/۳-۲۴/۱۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** پا از زمین بردارد یا برزمین گذارد مثل آن ثوابهاست که خدای تعالی از برای آن شخص مینویسد

خط: نستعلیق، کا: غلامعلی نجف آبادی، تا: قرن ۱۳؛ ۵۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۵۵]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۲۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲ ذیحجه۱۲۱۴ق؛ جلد: مقوا، ۱۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۰-۵۰۱]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۴۴۲/۹-۲۲/۱۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره ذیحجه۱۲۲۰ق؛ جلد: تیماج، ۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۵۵۵]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۴۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: صفر۱۲۲۳ق؛ ۱۰گ (۱۳۷پ-۱۴۶ر)[ف: ۲-۸۶]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۶۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هرگاه طواف سنت باشد بنا را بر اقل می‌گذارد بلا خلاف.

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۲۷ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۱گ (۲۱۲پ-۲۲۲پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۶-۲۵۲]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۸۴۶/۸

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۲۷ق؛ جلد: میشن، ۱۲گ (۲۱۰ر-۲۲۱پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۳۸۳]

۸. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۴۷/۷

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق؛ جلد: مقوا، ۱۷ سطر (۸×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱-۴۶۶]

۹. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۵۹۶

بی‌کا، بی تا؛ افتادگی: انجام[ف: -۲۹]

۱۰. اراک؛ کتابخانه مدرسه حاج محمد ابراهیم؛ شماره نسخه: ۷۰/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۰گ (۱۷۱پ-۱۸۹)، اندازه: ۱۳/۸۰×۲۰سم [دو کتابخانه اراک: -۹۷]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۷۱۰/۸

بخشی از مناسک؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۱گ (۲۲۷ر – پ)[ف: ۶-۹۹]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳/۱ خوئی

آغاز: برابر**انجام:** نماز طواف و در عمره تمتع تقصیر نیز و در عمره افراد طواف نساء با نماز آنست.

بی‌کا، بی‌تا؛ پس از رساله مناسک سه خطبه آمده است که در خطبه دوم و سوم آن خطبه عید فطر است سپس ۱۲ صفحه در اعمال و اذکار نگارش یافته و از آن بر بیاید که اواسط کتابی است[ف: ۷-۳۷۱]

● **مناسک الحج** / فقه / فارسی

manāsek-ol hajj

محلاتی، ملا محمد علی بن ملا احمد، - ۱۲۳۸ قمری

mahallātī, mollā mohammad ʻalī ebn-e mollā ahmad(-1823)

تاریخ تألیف: ۷ رمضان ۱۲۸۳ق

مناسک حجی است که مؤلف آنرا برای مؤمنینی که عازم حج بوده‌اند تالیف کرده است. کتاب در دو «مقصد» و یک «خاتمه» تدوین یافته: اول در عمره و واجبات آن پنج امر است ... فصل اول در احرام و در آن چند مبحث است.

آغاز: الحمد لله ... چنین گوید اقل خلق الله محمد علی بن احمد محلاتی عفی الله عنهما، که این انموزجی است در افعال حج و عمره تمتع، و در ان دو مقصد است و یک خاتمه

انجام: حق سبحانه وتعالی سعادت ادراک این فیوض را روزی فرماید ... مجال زیاده نیست که بحاج این سنه برسد، و الحمد لله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا و الصلوة علی محمد و اله، التماس دعا هست.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۷عکسی

آغاز و انجام: برابر

نسخه اصل: کتابخانه شخصی فرزندان مؤلف؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۸ رمضان۱۲۸۳ق؛ مصحح؛ بعد از کتاب، شرحی کوتاه درباره مؤلف و فرزندانش دیده می‌شود؛ ۱۷۰گ، ۱۰سطر[عکسی ف: ۱-۶۸]

۲. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۶۶۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه احتمالاً مسوده اصلی و به خط مؤلف است؛ مصحح؛ با یادداشتی از واقف نسخه مبنی بر مفقود شدن در سفر حج ۱۳۹۳ توسط خلف مؤلف، صدرالدین محلاتی؛ در اوراق ذیل نسخه شرح حال مؤلف به قلم واقف آمده؛ ۱۲۰گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: -۶۵۸]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

طباطبائی، محمد بن علی، ۱۱۸۰؟ - ۱۲۴۲ قمری

tabātabāʼī, mohammad ebn-e ʻalī (1767 - 1827)

رساله فتوایی شامل شش «فصل» در بیان اعمال و مناسک حج: ۱. احرام عمره؛ ۲. کیفیت طواف؛ ۳. سعی بین صفا و مروه؛ ۴. احرام حج؛ ۵. اعمال شب عید در مشعرالحرام و اعمال روز عید در منی و نیز در اعمال حجی که مطابق با فتوای سید محمد مجاهد و ادعیه وارده در این باب در اصول کافی است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۷۳۴

آغاز: بدان که صورت حج تمتع که فرض اهل بلاد بعید است این است که از میقات محرم شود؛ **انجام:** و در هر یک از آن سه، این عمل را بجا بیاورد که عمل تام است.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۲۲]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

نراقی، احمد بن محمد مهدی، ۱۱۸۵؟ - ۱۲۴۵ ؟ قمری

narāqī, ahmad ebn-e mohammad mahdī (1772 - 1830)

رساله‌ای است در مناسک حج دارای «مقدمه» و دو «مقصد» و یک «خاتمه»: مقدمه: در ذکر اقسام حج؛ مقصد ۱. بیان افعال عمره؛ مقصد ۲. بیان افعال حج تمتع.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید بنده کمتر و ذره احقر احمد بن محمد مهدی بن ابی ذر که چون حسب الخواهش

[اعیان الشیعة ۱۸۳/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۵۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فصل دویم در وداع خانه کعبه و آداب بیرون آمدن ... دست چپ را بر حجرالاسود گذارد و شکم خود را بدیوار خانه بچسباند ... من المغفرة و البرکة و الرحمة.

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۲۴گ، ۲۲ سطر(۱۱/۵×۲۲)، اندازه: ۱۹/۵×۲۸/۵سم [ف: ۵۱-۴۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۴۵/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** اما هرگاه تأخیر اندازد تا پیش از غروبروز دوازدهم یا روز سیزدهم بمکه رود بجهت اعمال مکه دیگر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ ۲۷گ (۱۹۶-۲۲۲)، ۲۲سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۳۱-۶۱۱]

۳. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه: ب-۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** لبیک لبیک تستغنی و یفتقر الیک لبیک لبیک

خط: نستعلیق بد، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۶۷ص، ۱۷سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۵۰]

۴. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۱۵۰

انجام: اول جمره روز پیش را بزند و بعد جمره آن روز را

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: حاج علومی نجار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۶۲گ، ۱۹سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۴-۱۱۸۱]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۱۰۶/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تصدق کند و الله تعالی لعلیم

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۴۳گ، ۱۸سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۳-۸۵۷]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

رضوی، محمد بن معصوم، - ۱۲۵۵ قمری

razavī, mohammad ebn-e ma'sūm(- 1839)

تاریخ تألیف: ۱۲۴۰ق

رساله‌ای در دو «مقدمه» و دو «مطلب» و حاوی فروع: مقدمه در بیان فضیلت حج؛ مطلب ۱. اقسام حج؛ مطلب ۲. اقسام حج تمتع. این رساله بنا به درخواست مؤمنان نگاشته شده است.

آغاز: الحمدلله الذی بریء النسم و خلق اللوح و القلم و جعل الشعر (کذا) و الحرم و الصلوة علی محمد و اله سادات العرب و العجم و مصابیح الظلم

انجام: هرگاه عمدا ترک نموده باشد

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۷۱۷۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج، ۲۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۴۹۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۰۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: غلامحسین طبسی، تا: ۲۰ جمادی الاول۱۲۵۲ق؛ جلد: مقوا، ۴۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۵-۶۵۰]

● **مناسک حج = آداب و اعمال حج = مراسم حج = آداب عمره تمتع = مناسک الحج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj = ādāb va a'māl-e haj = marāsem-e haj = ādāb-e 'omre-ye tamatto' = manāsek-ol haj

شفتی بیدآبادی، محمد باقر بن محمد نقی، ۱۱۷۵؟ - ۱۲۶۰ قمری

šaftī bīd-ābādī, mohammad bāqer ebn-e mohammad naqī (1762 - 1844)

به درخواست: میرزا علی وزیر

تاریخ تألیف: جمادی الثانی ۱۲۵۲ق

گفتاری در واجبات و مستحبات حج است که مؤلف هنگام سفر به مکه مکرمه نگاشته و در یک «مقدمه» و سه «مقصد» و یک «خاتمه»: مقدمه در آداب و فضیلت و اقسام حج؛ مقصد ۱. مواقیت حج؛ مقصد ۲. اعمال عمره تمتع؛ مقصد ۳. افعال حج؛ خاتمه: در آداب مدینه مشرفه. این رساله را حاج میرزا فتح الله مرعشی معروف به کیمیایی تستری به دستور حاج سید احمد تستری پدر حاج سید عبدالصمد تستری خلاصه کرده و در روز سه‌شنبه ۴ شوال ۱۲۵۸ق از آن فارغ شده است.

آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد مقصر درگاه رب العالمین و خادم آثار الائمة الطاهرین محمد باقر بن محمد نقی الموسوی به عرض برادران دینی می‌رساند که این رساله‌ای است دربیان آداب و اعمال حج ...

انجام: و هکذا این دو قسم محل خلاف است مابین فقهاء و مختار در مساله آن است که طواف باطل و استیناف آن لازم است

[الذریعة ۲۲/۲۵۷]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۱۴۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و سلم تسلیماً کثیراً، و حسبنا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۰سطر(۷×۱۳)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴-۲۸۵]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۲۸۵

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن محمدمؤمن اصفهانی، تا: ۱۱۱۵ق [این تاریخ با سال تألیف و زمان مؤلف ناسازگار است و رساله در فهرست نیز فاقد آغاز و انجام است تا بتوان تشخیص فهرست‌نگار را ارزیابی کرد البته کاتب نسخه‌ای از من لایحضره الفقیه را در تاریخ ۱۱۲۴ کتابت کرده که با حدود کتابت این نسخه سازگار است لذا محتمل است این نسخه رساله بیدآبادی نباشد]؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۱]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۰۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** وصلی الله علی محمد سیدنا وآله وسلم تسلیماً کثیراً وحسبنا الله ونعم الوکیل

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «شعاع» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۰۱گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۷۱۹۹

آغاز: بدان که حج برسه قسم است اول حج تمتع است و این تکلیف اشخاصی است که مسافت ما بین آنها و مکه معظمه به قدر شانزده فرسخ یا زیاده تر (کذا) بوده باشد؛ **انجام:** و صدع (کذا) بأمرک و أوذی فی جنبک و عبدک.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۰ص، ۱۷و۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲۱-۱۴۷۰]

۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۷۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۸گ، ۱۶ سطر، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۱-۱۶۰]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۹۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** وصلی الله علی سیدنا محمد و آله وسلم تسلیماً کثیراً وحسبنا الله ونعم الوکیل

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول، دارای سرلوح زیبا، ؛ جلد: تیماج، ۲۴گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۵-۳۶۹]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۵۷/۱

آغاز: مناسب است بدانکه علمای مسلمین در وقت تولد آنجناب اختلاف کرده اند؛ **انجام:** برابر

در فهرست با عنوان «مناسک الحج» و ناشناس آمده و در فهرست مختصر مجلس به احتمال از شفتی بیدآبادی دانسته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۳۷گ (۱ر– ۳۷ ر)، ۱۰–۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۴۱–۴۸]

۸. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۳۷

آغاز: عالم و مراد به خاتمه عمل می‌تواند این بوده باشد که خاتمه عمل خود را به تو سپردم که محافظت فرمائی از شیطان که در آخر عمر اذیتی از ان ملعون به من نرسد؛ **انجام:** سئوال آنکه درحال احرام می‌تواند محاسن شانه نماید ومویی کند شود چه حال دارد جواب اگر مطمئن باشد که موکنده نمی‌شود حکم به عدم جواز نمی‌توان نمود. قد تمت الرسالة الشریفة

در چند برگ پایانی آداب احرام عمره تمتع از منولف آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۱–۴۰]

۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۶۳

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[ف: ۳–۱۵]

۱۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۰۹۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** ستر وجه واجتناب از زیور طلا آلات نیز ازخواص زنست چه حرمت آن نسبت برحال اختصاص بحالت احرام ندارد.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ ۹۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۹×۱۹سم [ف مخ: ۵–۲۱۱۸]

۱۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۳۷۴۶

آغاز: برابر

از آغاز تا مقداری از وقوف در عرفات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۳۲گ، ۱۴ سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۳–۱۰۰۳]

۱۲. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۷۸۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: سید علی نجف آبادی؛ ۶۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳–۵۸۸]

۱۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۷۶۵

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: لطف علیدر ۱۲۹۸؛ ۱۰سطر، قطع: جیبی[چهار کتابخانه مشهد–ف: –۱۰۷]

۱۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۰۸–عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۸۴ص، ۱۳سطر(۸/۵×۱۶)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [عکسی ف: ۱–۱]

۱۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۸۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** حق رأس نماید در صورتیکه باین ترتیب بعمل نیاورد مثل آنکه اول ذبح نماید

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۲۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲–۴۹۶]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۷۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** اختصاص به حالت احرام ندارد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ ۶۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳–۷۱۷]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۰۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «اس د دام ظله» و «اسدالله حجة الاسلام» که فرزند مؤلف و خود از عالمان بزرگ می‌باشد؛ ۷۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۵×۱۰سم [ف: ۳۵–۵۱۲]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۷۶۹

آغاز: بسمله. بدانکه حج برسه قسم است اول حج تمتع است و این تکلیف اشخاصی است که مسافت؛ **انجام:** و صدع بامرک و اوذی فی جنبک و عبدک ...

خط: نستعلیق جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ضمیمه نسخه ش ۱۷۱۹۹ [رایانه]

۱۹. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

کا: محمد رضا، تا: شنبه سلخ جمادی الاول۱۲۱۸ق، به درخواست ابوالحسن بن ابی الفتح حسینی اصبهانی[تراثنا: س۱۸ش۱و۲–۲۴۳]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۶۲/۱

خط: نسخ، کا: دارابی شیرازی، احمد بن محمد تقی، تا: ۱۲۲۳ق؛ ۱۲ سطر(۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۶–۱۱۲]

۲۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۰۲۳

آغاز: آخرت این باشد و در جاییکه از لطف و مرحمت خود بجهت توفیق؛ **انجام:** جواب: اگر مطمئن باشد موکنده نمیشود حکم به عدم جواز نمیتوان نمود

مناسک حج و عمره و آداب تشرف به اماکن متبرکه واقعه در مکه و مدینه و اطراف آنها رادربردارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۳ق؛ انجام نسخه قبل از قسمت اخیر با نسخه مجلس شماره ۱۴۳۶۸ تطبیق دارد؛ جلد: گالینگور، ۷۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲–۲۵۱]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۲۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تاخیر جایز است و الاتاخیر جایز نیست

کا: حسین مشهور بدرویش، تا: ۱۲۳۷ق؛ افتادگی: انجام؛ ۳۵ص (۲۰–۵۴)، ۲۳سطر(۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۶–۸۰۷]

۲۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۳۳–عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ با سرلوح زیبا، مجدول، پس از پایان کتاب سربند کتاب حج هست و نقشه‌هایی از کعبه و نقاط متبرکه (ص ۲۶۶–۲۷۳)؛ ۲۷۳ص، ۱۱سطر(۹/۵×۱۶)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱–۱]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۳۶۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ابلغ ارواحهم و اجسادهم منی السلم و السلام علیه و علیهم و رحمة الله و برکاته و صلی الله علی محمد سیدنا و

آله و سلم تسليما كثيرا و حسبنا الله و نعم الوكيل.
خط: نسخ، کا: محمد کاظم، تا: ۱۲۴۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۱۱گ (۱پ-۱۱۱ر)، ۹-۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۸-۴۹۴]

۲۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۲۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** اگر مطمئن باشد که موکنده نمیشود حکم بعدم جواز نمیتوان نمود. تمت الكتاب فی يوم الجمعة (پاک شده) في دار السلطنه اصفهان
خط: نستعلیق، کا: علینقی موسوی، تا: ۱۲۴۴ق؛ ۷۸گ (۱۴۳پ-۲۲۰پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۹/۸×۱۴/۷سم [ف: ۹-۱۸۵]

۲۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۶۶۳-۹/۲۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** سئوال آنكه درحال احرام می‌تواند محاسن شانه نماید وموبی كند شود چه حال دارد جواب اگر مطمئن باشد كه موكنده نمی‌شود حكم به عدم جواز نمی‌توان نمود. قد تمت الرسالة الشريفة
از اول تاآخر؛ خط: نسخ عبارات عربی معرب، بی‌کا، تا: ۱۲۴۹ق؛ مصحح؛ ۱۱۸گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۸-۴۵۵۹]

۲۷. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۴۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** واحشرنا فی تحت لوائهم وفي زمرة شيعتهم ومجيبهم واجعلنا مبغضی اعدائهم آمین آمین یا رب العالمین
خط: نسخ معرب، کا: محمدبن عبدالمجید لنکر کنانی ساکن اردبیل، تا: غره ربیع الاول۱۲۵۱ق، جا: حاجی ترخان، برای آقای محمد زمان تاجر اردبیلی؛ جلد: پارچه، ۷۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف مخ: ۲-۵۲۹]

۲۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۳۷

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، کا: سیدکاظم تفرشی، تا: ۱۲۵۲ق؛ جلد: میشن، ۴۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۹×۲۰/۶سم [ف: ۴-۷۸۱]

۲۹. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۳۰۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و رحمة الله و بركاته و صلی الله علی سیدنا و آله و سلم تسليماً كثيراً و حسبنا الله و نعم الوكيل
بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ جلد: گالینگور آبی، ۶۳گ (۱پ-۶۳ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۲۶۹]

۳۰. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۳۰۱/۲

آغاز: بسمله این چند کلمه در بیان آداب عمره تمتع در چند منزلی و ادی عقیق؛ **انجام:** چه فصل ما بین فراغ از عمره و احرام بحج علاوه برشهر بوده باشد لکن کسی اگر از راه جهل بمسئله حلق نماید کفاره لازم نیست تمام شد
بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ جلد: گالینگور آبی، ۱۲گ (۶۳ر-۷۴پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۲۶۹]

۳۱. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۱۹۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** اعمال حج - اگر مطمئن باشد که موکنده نمیشود عیب ندارد و حکم بعدم جواز نمیتوان کرد. تمت بالخیر و الصواب - بتاریخ شوال ۱۲۵۵ ... الاحقر محمد حسین قزوینی.
مشخصات مکه - باب ابراهیم یکصد و چهل و شش کنگره است همه آنها از حجرهای شمسی است فقط نه غیر از آن؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسین قزوینی، تا: ۱۲۵۵ق، جا: مکه مکرمه؛ محشی؛ ۸۳گ، ۱۳سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲-۱۲]

۳۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۸۳۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق؛ مجدول، با سرلوح؛ تملک: سید احمد صفایی؛ جلد: تیماج، ۶۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف مخ: ۵-۲۱۱۸]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۵۹۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ابلغ ارواحهم و اجسادهم منی السلام ... و حسبنا الله و نعم الوكيل.
خط: نسخ، کا: محمد صادق بن قاسم، تا: ۱۲۵۶ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۱۰۹گ، ۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۱۶] و [ف: ۲۰-۴۹۶]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۵۰

همان نسخه بالا[اهدائی ف: -۲۳۴]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۰۰۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و أسألك أن تصلی علی محمد و اهل بيته و أن ترد علی نعمتك.
از ابتدای کتاب تا انتهای زیارت حضرت فاطمه علیها السلام است؛ خط: نستعلیق، کا: علی پناه زنجانی، تا: پنج‌شنبه۱۷ شعبان۱۲۵۶ق؛ ۸۵گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۱-۱۴۶۹]

۳۵. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

انجام: و مختار در مسأله آن که طواف باطل و استیناف آن لازم است.
در فهرست با عنوان «منهج الرشاد» آمده؛ بی‌کا، تا: ۱۲۷۰ق؛ تملک: محمد علی بن اسماعیل القاضی[تراثنا: س۱۳ش۴-۱۳۴]

۳۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۲۶۷

خط: نسخ، کا: زین العابدین محلاتی، تا: رجب۱۲۷۹ق، جا: تهران مدرسه مروی؛ جلد: میشن، ۱۱۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰/۶×۱۷/۱سم [ف: ۲-۲۰۷]

۳۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۸۱

آغاز: برابر**انجام:** کفاره لازم نیست.
نیمه دوم نسخه زیارات است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۸۶گ، ۱۵سطر(۷×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱۲-۲۷۶۹]

۳۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۹۱۸

آغاز: .برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲-۱۰۴]

۳۹. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۴۵۴/۱

خط: نسخ معرب، کا: رضا علی خوانساری، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ ۳۸گ (۱پ-۳۸ر)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۲۸۶]

۴۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۳-۷/۱۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** سئوال حکم شک درطواف را بیان نمایند جواب شک درطواف یا درنفس طواف است ... بلافصل شک نمود که این شوط هفتم بوده پس طواف او تمام بوده یا شوط هشتم بوده پس

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با علامات بلاغ؛ جلد: تیماج، ۷۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۵سم [ف: ۸-۴۵۵۹]

۴۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۴۱۹-۸/۱۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** درچنین صورت مستطیع خواهد بود لازم اختیار مسافرت به جهت اعمال حج نماید خواه موجب فروش مواشی وصرف مال التجاره بوده باشد یا نه. تمت بعون الله تعالی

از اول تاآخر؛ خط: نسخ عبارات عربی معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۹۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۴/۵سم [ف: ۸-۴۵۵۸]

۴۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۴۰۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** وبرکاته وصلی الله علی سیدنا محمدوآله وسلم تسلیماً کثیراً وحسبنا الله ونعم الوکیل آخر سؤال وجواب راجع به حج: وعمره مفرده مثل عمره متمتع بهاست باضافه طواف نساء ودورکعت نماز طواف نساء

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ دراول نسخه تاریخ وفات ملاعلی نوری درماه رجب ۱۲۴۶ و وفات حاجی محمد جعفر آباده‌ای در ۱۹ رمضان ۱۲۸۰ و وفات حاجی سید محمد باقر روز یک‌شنبه دوم ربیع الثانی ۱۲۶۰ و وفات سید حسن درشب اول جمادی الثانی ۱۲۷۳ و تاریخ بنای مسجدسید در ۱۲۴۴؛ ۷۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۲-۵۲۸]

۴۳. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۹۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: تیماج مشکی، ۱۰۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۲-۲۵۴]

۴۴. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۱۱۴

از اول و آخر افتاده و مطالب آن از مبحث سوم: در سعی و مقصد سوم و چهارم در آداب مدینه مشرفه را داراست؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶۰گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۱۲۶]

● مناسک الحج / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj

کرباسی، محمد ابراهیم بن محمد حسن، ۱۱۸۰؟ - ۱۲۶۲ ؟ قمری

karbāsī, mohammad ebrāhīm ebn-e mohammad hasan (1767 - 1846)

فقه فتوایی است دربیان احکام ومناسک حج شامل «مقدمه» وچند «بحث» ویک «خاتمه».

[الذریعة ۲۵۳/۲۲]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۲۳۶-۳۱/۱۱۶

آغاز: بسمله در حج وآن شرعاً عبارتست از افعالی که می‌باید چنانچه عمره نیز چنیناست ودرآن یک مقدمه وچند بحث ویک خاتمه است مقدمه ودرآن سه مطلب است اول دربیان فضیلت حج وعقاب تارک ان؛ **انجام:** تعدد پوشیدن رخت را که اگر دریک مجلس باشد متعدد نمی‌شود واگر دردو مجلس باشد متعدد میشود وآن ضعیف است والسلام تم

خط: نسخ، کا: محمد عظیم خویی، تا: جمعه ۱۲۶۰ق؛ دراول نسخه به عنوان مناسک حج قدوة المجتهدین حاجی میرزا ابراهیم سلمه الله معرفی شده؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۵۶]

● مناسک حج = حج / فقه / فارسی

manāsek-e haj = haj

استرآبادی، محمد جعفر بن سیف الدین، ۱۱۹۸ - ۱۲۶۳ قمری

estarābādī, mohammad ja'far ebn-e sayf-od-dīn (1784 - 1847)

رساله کوتاهی است در مناسک حج مشتمل بر یک «مقدمه» و چند «مقصد» و یک «خاتمه».

[الذریعة ۲۵۹: ۲۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۳۳-طباطبائی

آغاز: بسمله الحمدلله علی نواله ... اما بعد پس می‌گوید خادم باغبابان بساتین مذهب جعفری ... که این رساله ایست در بیان مسائل ضروریه حج بر وجه اختصار؛ **انجام:** و سنت است که در منی نمازها را در مسجد خیف بجای آورد و صد رکعت نماز و صد مرتبه سبحان الله بگوید و صد مرتبه لا اله اله الله

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با عنوان «منه دام ظله»؛ جلد: تیماج، ۴۵گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۴-۲۸۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۳۳ ط

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[مختصر ف: -۸۵۸]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۵۴۴/۲

آغاز: الحمدلله علی نواله ... اما بعد، پس می‌گوید ... محمدجعفر استرآبادی که این رساله ای است مجمل درحج وعمره وحج تمتع ومرتب ساختم بر دو باب؛ **انجام:** واجب قربة الی الله

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۳ق؛ جلد: تیماج سرخ، ۷گ (۳۳ر-۳۹پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۴-۲۸۶]

۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۱۵۹/۴

آغاز: در بیان مسائل حج است و این باب مشتمل است بر یک مقدمه و چند مقصد و یک خاتمه؛ **انجام:** والله العالم بالاحکام و له الحمد و علی نبیه و آله الصلاة و السلام من اول ایجاد العالم الی یوم القیام

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن محمد، تا: جمادی الاول۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج، ۳۸گ (۸۶ر-۱۲۳پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [مؤید: ۳-۱۳۷]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲ /۸۰۰۷-۵۴/۹۷

آغاز: بسمله، حمد له؛ اما بعد چنین می‌گوید خادم بساتین مذهب جعفری از مذهب شرع محمدی صلی الله علیه و آله محمد جعفر استرآبادی که این رساله در بیان مناسک

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۹ جمادی الثانی۱۲۶۲ق؛ ۱۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۶۱]

۶. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۴۳۶

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۷۴ق، نویسانده علی اکبر بن شیخ محمد هزار جریبی که خط او مورخ ۴ شعبان ۱۲۷۴ در آغاز هست؛ مجدول، محشی از ملاعلی کنی و همان استرابادی؛ تملک: محمد تقی در ۲۹ رمضان ۱۳۰۶؛ جلد: تیماج سرخ لایی، قطع: ربعی [نشریه: ۷-۱۴۵]

● مناسک حج / فقه / فارسی

manāsek-e haj

مجتهد تبریزی، احمد بن لطفعلی، - ۱۲۶۵ قمری

mojtahed-e tabrīzī, ahmad ebn-e lotf-‘alī(- 1849)

رساله‌ای است در بیان مناسک حج و عمره شامل «مقدمه» و دو «مطلب» و «خاتمه»: مقدمه: در آداب سفر؛ مطلب ۱. دارای سه فصل در بیان افعال عمره تمتع؛ مطلب ۲. با سه فصل در بیان افعال حج.

آغاز: بسمله الحمدرب الحرم والبیت العتیق وجاعله مطافاً للناس یأتون الله من کل فج عمیق ... بعد این مختصریست دربیان مهمات مناسک عمره وحج تمتع ... احمدبن لطفعلی تبریزی

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۶۷۱-۹/۲۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** درآن بود از طلوع صبح روز عید بعد ازآن می‌کوچد بسوی منی پس رمی جمره

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۳۱گ، ۱۴-۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۸-۴۵۵۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** اگر سهوی یا خطائی اتفاق افتاده باشد معذور است ... او را به دعای خیر یاد نماید.

خط: نسخ، کا: احمد بن زین العابدین قراباغی، تا: ۱۲۳۶ق؛ واقف: تاج ماه بیگم، ۱۲۶۲؛ جلد: مقوا، ۱۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۴۹۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۲۱۶

خط: نسخ، کا: محمدبن احمد مرندی، تا: رجب۱۲۶۱ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۵۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۲۴-۱۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۳۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قاعده کلیه اینست که پیش از کفاره دادن عدد ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۴۴گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۱۲۱]

● مناسک الحج / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj

صاحب جواهر، محمد حسن بن باقر، ۱۲۰۰؟ - ۱۲۶۶ قمری

sāheb javāher, mohammad hasan ebn-e bāqer (1786 - 1850)

رساله فتوایی است که به کتاب «نجاة العباد» خود مؤلف الحاق شده است.

شرح و حواشی:

۱- مناسک الحج (مختصر)؛ قفطان، ابراهیم بن حسن (۱۱۹۹-۱۲۷۹)

۲- مناسک حج(۴عنوان)

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۶۱۶-۱۸/۱۳۶

آغاز: بسمله حمدله ... وبعد فیقول العبد المقصر العاثر محمدحسن بن المرحوم الشیخ باقر قدس سره انه قد التمسنی جماعة من الاخیار ... کتاب الحج والعمرة ینبغی أن یعلم اولا انه یستحب؛ **انجام:** والاولی ان تکون کثیاب المحرم وتهیأ وأتی المسجد ولایزال فی الدعاء حتی تغرب الشمس والله العالم والهادی والحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ابوالقاسم بن حسن علی قزوینی نجفی به تاریخ آخرربیع الثانی ۱۲۶۲ رساله را مقابله نموده ومؤلف تأیید صحت این مقابله را درپایان به خط خود نوشته؛ مهر: «یا محمد ۱۲۶۳» (مربع)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد حسن» (مربع)، «محمد حسن ۱۲۲۴» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۷۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۵۴]

● مناسک الحج (مختصر) / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj (mx.)

قفطان، ابراهیم بن حسن، ۱۱۹۹ - ۱۲۷۹ ؟ قمری

qaftān, ebrāhīm ebn-e hasan (1785 - 1863)

وابسته به: مناسک الحج؛ صاحب جواهر، محمد حسن بن باقر (۱۲۰۰-۱۲۶۶)

به دستور: صاحب جواهر

تاریخ تألیف: ۱۲۶۴ق

ابراهیم بن حسن قفطان به دستور صاحب جواهر، مناسک حج ایشان را در رساله حاضر مختصر نموده تا عموم مقلدین به راحتی بتوانند از احکام حلال و حرام آن بهره ببرند. پس از

عرضه این رساله به صاحب جواهر ایشان رساله را طبق فتاوی و نظرات خود یافتند.
آغاز: بسمله و الحمد لله رب العالمین و بعد فهذه الرسالة اقل الواجبات فی حج التمتع اختصرتها من منسک ... فنقول و الاستعانة بالله اعلم ان بیان حج التمتع ...
انجام: فان ذلک یقوم مقام الحج فی کل سنة و الله العالم من الخطا و الحظل.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۳۸/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۱۶-۲۸پ)، ابعاد متن: ۶×۱۰، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۱۲-۴۳۰]

● **مناسک الحج** / فقه / عربی
manāsik-ul ḥajj
مدرس، حسن بن علی، ۱۲۱۰ - ۱۲۷۳ قمری
modarres, hasan ebn-e ʻalī (1796 - 1857)
مشتمل است بر دو «مقدمه» و پنج «فصل»: مقدمه ۱.فضل الحج؛ مقدمه۲. فی من یجب علیه الحج؛ فصل ۱. فی ما ینبغی لمن اراد الحج الی بیت الله ان یفعله؛ فصل ۲. فی صیغة الحج و مناسکه؛ فصل ۳. فی مایجب علی الحاج اذا ترک نسکاً من المناسک؛ فصل ۴. فی نهی المحرم عن فعله و مایجب علیه اذا فعل ما نهی عنه؛ فصل ۵. فی مایجب علی من منعه مانع عن اتمام ما أحرم له.
آغاز: بسمله، الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی اما بعد حمدالله و الثناء علیه.
[مکتبة امیرالمؤمنین ۳۸۸/۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۰۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ان لم یزل فعل ما قدمناه و قضا عمرته اذا تمکن.
خط: نسخ، کا: عبدالرحمان بن احمد، تا: ۲۰ شوال۱۲۹۶ق؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: تیماج، ۶۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۴۹۹]

● **مناسک الحج** / فقه / عربی
manāsik-ul ḥajj
زغیب عاملی، حسین بن محمد،- ۱۲۸۰ ؟ قمری
zoqayb ʻāmelī, hoseyn ebn-e mohammad(- 1864)
مشتمل است بر «مقدمه» و هفت «مقصد» و «خاتمه»: المقدمة: فی آداب السفر؛ مقصد ۱. احرام العمرة؛ مقصد ۲. طواف العمرة؛ مقصد ۳. افعال الحج؛ مقصد ۴. احرام الحج؛ مقصد ۵. مناسک منی و طواف الحج؛ مقصد ۶. کفارات الاحرام؛ مقصد ۷. العمرة؛ خاتمه: فی زیارة رسول الله و فاطمة و الائمة فی البقیع ... .

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی من علینا بدین الاسلام

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۰۶۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۵ذیحجه۱۲۹۱ق؛ واقف: حسین اعلمی، ۱۳۷۰؛ ۱۰۰گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۲۰-۴۹۷]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی
manāsek-e haj
آباده‌ای، محمد جعفر بن محمد صفی،- ۱۲۸۰ قمری
ābāde'ī, mohammad jaʻfar ebn-e mohammad safī(- 1864)
رساله کوتاهی است دربیان آداب واحکام حج که مؤلف به درخواست دوستانش نگاشته است. از همین مؤلف است کتاب‌های«الفقه الجعفری» و «فهرس الکافی» و «نقود المسائل الجعفریة» و «هدایة الاخبار» و «الوجیزة» که در الذریعة معرفی شده است.
آغاز: بسمله اتطرست للعمرة اجعل نهج ××اتووارقح طرس طربرلحج. الحمد لمحج حج حج ذی الحجة حجة الاسلام الحاجین والصلوة علی من حاج المتجین ... اما بعد این مختصریست درمسائل متعلقه به زیارت بیت الله که پاره از برادران ایمانی ازاین قلیل البضاعة محمد جعفر بن محمد صفی الفارسی سؤال نمودند ... ازاینکه حج بر سه نوعست؛
انجام: بیستم لزوم رمی حجرات ثلث است ... فلک الحمد من مقتدر لایغلب وذی اناه لایعجل صل علی محمد وآله واجعلنی لا نعمک من الشاکرین ولالائک من الذاکرین

۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۴۰۴/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی محمد بن ملاحسن نجف آبادی، تا: ۲۲ شوال ۱۲۷۷ق؛ ۱۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۲-۵۲۷]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۷۲۴ ض
بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۰۰۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **مناسک حج = اعمال حج** / فقه / فارسی
manāsek-e haj = aʻmāl-e haj
انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ قمری
ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800 - 1865)
رساله عملیه مؤلف برای استفاده مقلدین فارسی‌زبان که درآن بر مشی احتیاط بنا گذاشته شده ونیز توسط برخی فضلا به عربی

ترجمه شده است.مشتمل است بر دو «باب» و یک «خاتمه»: باب ۱. با پنج فصل در اعمال عمره؛ باب ۲. شامل هفت فصل در افعال حج و خاتمه در طواف وداع و سایر مستحبات حج.به تصریح مؤلف چون مسائل این رساله غالباً مطابق احتیاط نگاشته شده عمل به آن اختصاص به حیات او ندارد. فقیهانی چون میرزا محمدحسین شیرازی و میرزا عبدالحسین طهرانی و سید محمد کاظم یزدی بر این کتاب حاشیه نگاشته‌اند.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... وبعد پس می‌گوید احقر العباد الی عفو ربه الباری ... این مختصریست دربیان واجبات واکثر مستحبات حج بیت الله الحرام بزبان فارسی بجهة اجابت بعض مومنین واعانت سایر حجاج ...

انجام: که ترک زیارت آن حضرت بعد از حج جفا است برآن حضرت صلی الله علیه واله وسلم وفقنا الله وجمیع المومنین لزیارته والانقیاد لماجاء به ورزقنا شفاعته بجاهه وآله.

چاپ: ایران، ۱۳۱۶ق، سنگی، جیبی، ۷۸ ص؛ایران، تهران، چاپخانه اسلامیه، ۱۳۷۲ق، سنگی، جیبی، ۸۵ ص (۱-۸۵ص)؛ایران، تهران، ۱۳۳۱ق، سنگی، جیبی، ۲۸۰+۲ص؛ایران، دارالطباعه مشهدی تقی، سنگی، جیبی، در زمان شاهزاده علی قلی میرزا،بدون تاریخ (چاپ عصر ناصری بین سالهای ۱۲۸۰-۱۳۱۳)؛هند، حیدرآباد، عزیز دکن، ۱۳۱۴ قمری، جیبی، به اهتمام: محمد یوسف علی خان، به حسب توصیه و فرمایش مولوی سید علی نقی صاحب قبله

[الذریعة ۲۷۳/۲۲؛ فهرست فارسی مشار ۴۹۵۴/۴؛ میراث مشترک ایران و هند: ۱-۹۰]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۸۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا این که حج کرد در سال آینده بامعرفت و یقین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۳؛ واقف: قطب المحدثین، بهمن ۱۳۳۸؛ ۷۹گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲۱-۱۴۷۶]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۷۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۱۱۹]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۸۹۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، دو مرتبه مقابله شده با نسخ معتبره که درپایان دو امضای بلاغ بدون نام آمده؛ جلد: تیماج، ۵۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۳]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۰۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۷۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۱۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۸۰۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لعنه الله علی اعدائهم اجمعین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج [رایانه]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۶۲/۲

خط: نسخ، کا: دارابی شیرازی، احمد بن محمد تقی، تا: ۱۲۲۳ق؛ مقابله شده با اصل؛ جلد: تیماج، ۱۲ سطر(۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۶-۱۱۲]

۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۴۳۴

آغاز: ابن محمد بن الانصاری این مختصریست ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: علی مهدوی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۵۲گ، ۶سطر (۶/۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۴-۱۲۹۲]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۵-طباطبائی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ آمیخته به نستعلیق، کا: عبدالجلیل بن دوست علی، تا: ۱۲۶۹ق؛ محشی از شیخ عبدالحسین طهرانی شیخ العراقین (-۱۲۶۸) با علامت «ع»؛ بر پشت برگ آغاز این عبارت از او دیده می‌شود: «بسم الله تمام رساله ملاحظه شده و عمل آن حواشی که بر آن نوشته شده انشاءالله مبرء ذمه می‌باشد. حرره الاقل عبدالحسین الطهرانی»؛ جلد: تیماج، ۴۶گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴-۲۱۳]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۴۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۱ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۳۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۱۷]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۳۳۴

همان نسخه بالا[مؤید: ۳-۲۷۵]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۳۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوطالب بن جعفر واعظ، تا: جمادی الثانی۱۲۷۳ق؛ توسط ابوالقاسم بن حسین علی شریف، تصحیح و مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: میشن، ۸۴گ، ۱۱سطر، اندازه: ۸/۲×۱۳/۸سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۱۸] و [ف: ۲۱-۱۴۷۷]

۱۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۸/1

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد حسن حسینی، تا: ۱۷ذیحجه۱۲۷۷ق؛ محشی؛ ۲۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۱-۱۲۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۵۴/۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۵-۹۹]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۸۴

خط: نسخ، کا: شعبان بن عبدالرحیم بهبهانی، تا: قرن ۱۴؛ جلد: میشن، ۷۷گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۳×۱۴/۷سم [ف: ۴-۷۸۱]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۳۵۴-۱۷/۱۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: جمعه ۱۵ جمادی الاول۱۳۰۶ق، جا: زنجان؛ ۱۵۶گ، ۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۵۶۱]

۱۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۳۰/۱

خط: نستعلیق، کا: شیرازی، عبدالحسین بن مفید، تا: ۱۳۰۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۵گ (۱پ-۲۵ر)، ۲۱ تا ۲۳سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: -۲۴۳]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۴ معزی

آغاز: برابر؛ **انجام:** که آن مکانیست که حضرت رسول بامر خداوند عالم در آنجا حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام را خلیفه و جانشین خود گردانید و فرمود: من کنت مولاه فهذا علی مولاه و ثبتنا بولایته فی الدنیا و الآخرة برحمتک یا ارحم علی محمد و آله الطیبین الطاهرین.

خط: نسخ، کا: حاج محمد جواد دزفولی سرکمری، تا: ۲۱ جمادی الثانی۱۳۴۱ق؛ محشی از شیخ محمدرضا معزی با امضای «ضا» و حواشی سیدیزدی با امضای «ظم طبا» و حواشی میرزای شیرازی با امضای «میرزا» درج شده، این نسخه از روی نسخه چاپ ۱۳۲۵ق کتابت شده که تنها حواشی میرزا را دارا بوده؛ ۱۴۱گ، ۱۳سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۹-۱۱۰]

۱۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۴۸۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [مؤید: ۳-۳۹۱]

۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۱۷۶-۶۰/۱۱۶

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۶۷گ، ۱۵و۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۵۶۱]

۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۰۶۹-۶۰/۹

آغاز: برابر

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۷گ، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۶۱]

۱۹. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۱۲۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلی الله علی محمد و آله محمد پس دعا کن آنچه خواهی و چون وداع کنی بخوان آنچه ذکر شد.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: مقوا، ۸۴گ، ۱۲ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲-۱۲]

۲۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۷۲۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۶گ، ۱۵سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۷/۷×۲۲سم [رایانه]

۲۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۴۰۳

آغاز: بسم الله، الحمد لله رب العالمین و الصلوة؛ **انجام:** و ظاهراً و باطناً اللهم اغفر لکاتب.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰۲گ، اندازه: ۱۱×۱۶سم [نشریه: ۱۳-۳۹۷]

● مناسک الحج / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj

انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴ - ۱۲۸۱ قمری

ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800 - 1865)

ترجمه عربی همان رساله قبل.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۵ط

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالجلیل بن دوست علی، تا: ۱۲۶۹ق[مختصر ف: -۸۵۸]

۲. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ۲۳۴

خط: نسخ، کا: حسینعلی بن ملا غلامعلی، تا: سه‌شنبه ۱۵ جمادی الاول۱۲۷۸ق؛ ۵۶گ، ۱۴سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱-۱۳۹]

۳. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ۵۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱۱۷گ، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۱۳۹]

۴. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ۲۸۵

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۲۰گ، ۹سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۱-۱۴۰]

۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۰۰۲۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۰×۱۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۶۱۷]

● مناسک حج /فقه

manāsek-e haj

برادکاهی لنکرانی، محمد صادق بن محمد، - ۱۲۸۵ قمری

barādkāhī lankarānī, mohammad sādeq ebn-e mohammad(- 1869)

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۵۳۰/۱

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳گ (۱-۱۳)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳-۹۸]

● مناسک حج / فقه / فارسی

manāsek-e haj

حسینی شهشهانی، محمد بن عبدالصمد، - ۱۲۸۷ قمری

hoseynī šahšahānī, mohammad ebn-e ‘abd-os-samad(- 1870)

رسالهمختصری است در احکام حج تمتع و بعضی از آداب آن،

نگاشته شده پس از مناسک مفصل عربی به درخواست بعضی از مؤمنین و هنگامی که موسم حج نزدیک و فرصت تفصیل نبود، در یک «مقدمه» و چند «فصل» و یک «خاتمه».

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۴۹

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد چنین گوید خادم سالکان ایمانی ... چون حج بیت الله الحرام از اعظم وظایف اسلام می‌باشد؛ **انجام:** و کیفیت رمی جمرات بنحوی است که در جمره عقبه گذشت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، گویا از عصر مؤلف؛ جلد: تیماج، ۷۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵-۵۷]

۲. قم؛ مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: در عصر مؤلف[تراثنا: س۱۸ش۱و۲-۲۴۳]

● **مناسک حج = رساله در احکام حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj = r. dar ahkām-e haj

؟ کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ - ۱۲۸۸ قمری

kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810-1871)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۱۰۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[مختصر ف: -۷۹۹]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۴۶۰/۲

آغاز: بسمله، حمد له، و بعد بدانکه حج بر سه قسم است

کاتب: حسین بن علیرضا شریف یزدی، تا: رمضان۱۲۹۷ق؛ اهدایی: محمود شیخی زاده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۲گ (۲۵-۴۶)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۴-۱۳۰۲]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

موسوی شفتی، اسدالله بن محمد باقر، ۱۲۲۷؟ - ۱۲۹۰ ؟ قمری

mūsavī šaftī, asad-ol-lāh ebn-e mohammad bāqer (1812 - 1873)

گزیده‌ای است در واجبات حج در یک «مقدمه» و دو «مقصد» و یک «خاتمه».مؤلف،فرزند و جانشین«مرحوم آیت الله سید محمد باقر شفتی اصفهانی» معروف می‌باشد.

آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلوة علی محمد وآله الطاهرین اما بعد چنین گوید بنده خاطی راجی اسد ... مختصری است درواجبات حج تمتع وحج تمتع مرکب است از عمره وحج

انجام: هنوز پاک نشده می‌رود به عرفات واعمال حج را به عمل می‌آورد وچون از اعمال حج فارغ شد عمره مفرد به عمل می‌آورد. تمت المناسک بعون الله فی ... ولله الحمد والشکر والمنه

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۵۳۳/۲-۱۳/۲۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۴ جمادی الاول۱۲۸۵ق؛ مؤلف درحاشیه صفحه اول رساله شجره سیادت خود را تحریر نموده؛ ۱۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۸-۴۵۵۹]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۶۶۳-۲۳/۱۸۳

آغاز: نموده که ذمه خود را به قدر مقدور از حقوق الهیه جلت عظمته وحقوق ناس در جمیع احوال بری نموده خصوصا در اوان مسافرت سیما درحین عزم به سفر بیت الله الحرام؛ **انجام:** وما سؤال اخیر اگر منظور کیفیت شاذروان است جواب آن به تفصیل دربحث طواف مذکور شد واگر چیز دیگر است اعلام شود

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۷۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۵۵۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۰۲/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در پایان نسخه آمده: «از روی نسخه نوشته شده نسخه اصل بود و اعتماده بر او بود و تا همین جا نوشته شده بود. کتبته ثم قابلته»؛ ۱۹گ (۴۶-۶۴)، ۱۳سطر، اندازه: ۷×۱۱/۵سم [ف: ۳۶-۱۳۶]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۲۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، در عصر مؤلف؛ مجدول، مصحح، با نشان تصحیح سید جعفر فرزند حجة الاسلام شفتی به تاریخ ۱۳ جمادی الاول ۱۲۸۶؛ تملک: سید مصلح الدین مهدوی موسوی اصفهانی؛ مهر: «عبده محمد جعفر بن محمد باقر الموسوی» (بیضوی)؛ ۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۳۰]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

موسوی زنجانی، ابوالقاسم بن محمد کاظم، ۱۲۲۴ - ۱۲۹۲ قمری

mūsavī zanjānī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad kāzem (1809 - 1875)

رساله کوتاهی است در مناسک حج که مؤلف آن را در دو «مقدمه» و پنج «مشکات» و یک «خاتمه» تنظیم نموده است.

[الذریعة ۲۵۴/۲۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۳۵۸

آغاز: الحمدلله الذی اذن فی الناس بحج بیته الحرام لیشهدوا منافع لهم ... چنین گوید بنده آثم ... که چون جمعی از برادران ایمانی

و اخلاء روحانی؛ **انجام:** در بیان اعمال منی است و آن مشتمل بر دو نور است ... و در آن روز بر حج کننده یازده چیز واجب است.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۸-۴۸۸]

● **مناسک الحج** / فقه / فارسی

manāsik-ul ḥajj

نراقی، عبدالصاحب محمد بن احمد، ۱۲۱۵؟ - ۱۲۹۷ قمری

narāqī, ʻabd-os-sāheb mohammad ebn-e ahmad (1801 - 1880)

رساله‌ای فتوایی و مختصر در اعمال و مناسک حج برای مقلدین فارسی‌زبان؛ مشتمل است بر «مقدمه» و «خاتمه: و دو «باب»: مقدمه: با دو مقام در فضیلت حج و آداب سفر؛ باب ۱. بیان تفضیل اعمال عمره تمتع؛ باب ۲. بیان اعمال حج تمتع؛ خاتمه: با دو مقام مشتمل بر برخی از مستحبات مؤکده.
آغاز: نحمدک یا من بابه مطلب للسالکین. وجنانه مقصد للناسکین بساحتک نحط الرجال و بحرمتک ثقف مطای الامال اسالک بناسبل الوصول الیک. وسیرنا فی اقرب الطرق للوفود ...
[الذریعة۳/۳۲۵]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۵۹۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** پس بر سر عم پیغمبر (ص) آید و او را زیارت کند.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۳۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۲۱] و [ف: ۲۰-۴۹۸]
۲. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه: ۲۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** پس برو بمسجد دیگر که دومکان و سعیی واقع است درپهلوی راست کوه نسبت بکسیکه داخل احد میشود و درآنجا نماز گذارد پس آید نزد قبور شهدا و نماز گذارد پس عود نماید و بمسجد فتح آید ودرآنجا نماز گذارد
خط: نسخ، کا: محمدهاشم بن ملامحمد کاشانی، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸۲گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ]

● **مناسک الحج** / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj

حسینی، محمد طاهر بن ابی طالب، ق۱۳ قمری

hoseynī, mohammad tāher ebn-e abī tāleb(- 19c)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۲ رجب ۱۲۵۲ق
آداب و مناسک حج را فتوائی و گاهی با اشاره به بعضی از ادله، هنگامی که قصد حج را داشته در سه «مطلب» نگاشته که برای وی راهنمائی باشد: ۱. فی انواعه؛ ۲. افعال العمرة المطلقة؛ ۳. افعال الحج.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۰۳۰
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... کتاب الحج و فیه مطالب المطلب الاول فی انواعه و هو واجب ومندوب؛ **انجام:** و سلکت سبیل الایجاز نفعنی الله بها و سائر الطالبین و جعلها ذخراً لی فی یوم الدین.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۵۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۶-۳۳]

● **مناسک الحج** / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj

رکینی عاملی، علی بن حسین، ق۱۳ قمری

rokīnī ʻāmelī, ʻalī ebn-e hoseyn(- 19c)

مختصری است از مناسک حج سید کاظم رشتی با اضافه بعضی از مستحبات و دعاها، که مؤلف هنگام سفر حج تلخیص نموده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۰۰۰/۶
آغاز: الحمد لله الواحد الاحد الذی قصرت الافهام و حارث الاوهام عن نعمت ذاته بل عجزت ألسن کینونات جمیع الخلق؛ **انجام:** فکم یکون الفاصل بین العمرتین قیل شهر و قیل عشرة أیام
خط: نسخ، کا: احمد بن اسماعیل خراسانی نامقی ترشیزی، تا: ۱۲۶۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۳۰۰پ-۳۰۹ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۳-۱۹۶]

● **مناسک الحج** / فقه / فارسی

manāsik-ul ḥajj

محمد جعفر بن عبدالله، ق۱۳ قمری

mohammad jaʻfar ebn-e ʻabd-ol-lāh(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۲۸ق
مؤلف ابتدا رساله‌ای عربی به طریقه خاصه در مناسک حج نگاشته است، سپس جماعتی از او خواسته‌اند که مثل آن کتاب را به فارسی بنگارد، پس مؤلف درخواست آنها را اجابت کرده و این کتاب را نگاشته است، شامل یک مقدمه و الواح و ریاض و خاتمه. در آن اعمال را به طریقی خاص در جداولی تقسیم کرده است. در سفر حج در سال ۱۲۲۸ق آن را آغاز کرده است و بعد از بازگشت از سفر آن را به اتمام رسانده است.

کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره
آغاز: الحمدلله کما هو أهله و السلام علی من هو مستحقه و محله
کاتب = مؤلف، بی‌تا[تراثنا: س۲ش۴-۶۶]

● **مناسک حج = حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj = haj

برغانی، محمد حسن بن محمد صالح، ق۱۳ قمری

baraqānī, mohammad hasan ebn-e mohammad sāleh(-19c)

تاریخ تألیف: سلخ جمادی الاول ۱۲۷۸ق

در احکام حج از واجب و غیر واجب فتوایی و بسیار مختصر در یک «مقدمه» و پنج «مقصد» و یک «خاتمه»: مقدمه: در آداب سفر حج؛ مقصد ۱. اقسام حج؛ ۲. شرایط وجوب حج؛ ۳. عمره تمتع؛ ۴. واجبات حج؛ ۵. باقی منازل؛ خاتمه: در وداع بیت و جمله از سنن شرعیه.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این رساله مختصری است در بیان واجبات حج و آن مشتمل است بر یک مقدمه و دو مقصد

انجام: و در حال طواف و غیره رجوع نماید برساله فارسیه مبسوطه دیگر ...

۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۳۰/۲

آغاز: الحمدلله ... اما بعد بدانکه این مختصری است در بیان واجبات حج و سایر احکام آن که مکلفین را لازم است دانستن آنها تا آنکه در اداء تکلیف بابصیرت باشند و تسهیلا لامر کمال اختصار را مرعی دانسته؛ **انجام:** و متمنی از نظر کننده و عمل کننده بر آن است که این احقر و والدین مرا از دعای خیر ... و سوال بنده بی بضاعت و کثیر التقصیر و الاضاعة از پرورد گار مهربان آن است که توفیق عمل بآن و سایر احکام خود کرامت فرمایند

کامل؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الاول۱۲۷۸ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۴۱گ، ۱۸سطر[ف: ۱-۴۱۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۴۰۴/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۰۷پ-۱۰۹پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۹-۱۸۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۴۰۴/۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بدانکه این مختصری است در بیان واجبات حج و سایر احکام آن؛ **انجام:** توفیق عمل بآن و سایر احکام خود کرامت فرمایند بحق من حبهم خیر العمل محمد و آل محمد الذین بهم ینال بکل امل

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۰گ (۱۱۰ر-۱۲۹ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۹-۱۸۸]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

بهبهانی، محمد علی بن محمد شریف، ق۱۳ قمری

behbahānī,mohammad ʻalī ebn-e mohammad šarīf (-19c)

وابسته به: حدیقة المؤمنین = شرح صغیر؛ طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی (۱۱۶۱-۱۲۳۱ق)

به دستور: سید علی بن محمد علی طباطبایی

وی از شاگردان برجسته سید علی بن محمد علی طباطبایی می‌باشد که به دستور استاد، مطالب مهم مناسک حج را از «حدیقة المؤمنین» ایشان انتخاب و به فارسی روان ترجمه کرده و پس از اتمام به عرض استاد رسانده است.

آغاز: بسمله الحمد لرب البیت الحرام و صاحب الرکن و المقام و الشرف ...

۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۵۹۷

آغاز: ... واین آب نطلق که یک قسم از سه قسم سابق بود نیز بر سه قسم است؛ **انجام:** و این محل تأمل است لکن احوط است و همچنین پوشیدن رخت دوخته ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۵۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۸۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۸۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و تصدق بجمیع اجزاء آن با گوشت لازم است

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ جلد: مقوا، ۳۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۹×۱۴سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۲۲]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۴۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** آنچه را که مورده است و تصدق بجمیع اجزای باگذشت لازم نیست

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۳ق؛ جلد: تیماج، ۲۳گ، ۱۵سطر (۶/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۵-۶۴۵]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

تبریزی، محمد زمان بن محمد طاهر، ق۱۳ قمری

tabrīzī, mohammad zamān ebn-e mohammad tāher(-19c)

تاریخ تألیف: ۱۲ ربیع الاول ۱۲۲۳ق؛ محل تألیف: بندر حدیده یمن

رساله‌ای است کوتاه در مناسک حج که در مسیر زیارت بیت الله الحرام به انجام رسیده است. وی از علمای بزرگ و صاحب چند تألیف است. این نسخه مناسک حج در حاشیه فلاح المؤمنین کتابت شده است. نامی از مناسک حج وی در منابع موجود یافت نگردید.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۹۴/۲

آغاز: بدانکه حج و عمره از جمله ارکان ایمان و موجب مثوبات بسیار است؛ **انجام:** ختم شد کلام در مناسک حج و عمره جناب احدیت همگی را توفیق مراسم عبادات و دوری از رسوم عادات و دل آگاهی روزی فرماید بمحمد و آله الطاهرین ... »

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۲۳ق، جا: بندر حدیده یمن؛ ۱۳گ (۱۱۷–۱۲۹)، سطور مورب[ف: ۳۴-۶۰۷]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

تهرانی، علی بن ابراهیم، ق۱۳ قمری

tehrānī,ʻalī ebn-e ebrāhīm(- 19c)

وابسته به: حدیقة المؤمنین = شرح صغیر؛ طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی (۱۱۶۱–۱۲۳۱ق)

ترجمه روان مبحث مناسک حج از کتاب «شرح صغیر» میر سید علی طباطبائی، صاحب «ریاض المسائل» است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۳۱۵

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی جعل بیتهمطافا للانام؛ **انجام:** و تصدق بجمیع اجزای آن با گوشت لازم است.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، تیر ۱۳۸۱؛ ۴۹گ، ۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [اهدائی رهبر: ۳–۷۲۱]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

نامی، علی، ق۱۳ قمری

nāmī,ʻalī (- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۴۱ق

رساله مختصری است درمناسک حج که برای عامه مردم نگاشته شده وادعیه آن را از «حصن حصین» ذکر کرده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴/۱۳۴-۶۶۴/۲

آغاز: بسمله اما بعد حمد وصلوة می‌گوید بنده هیچ مدان عامی خادم الطلبة تراب علی متخلص به نامی که چون درسنه یکهزار و دویست وچهل ویک هجری؛ **انجام:** محاسن وخیرات جهد بلیغ نماید چه گفته‌اند علامة الحج المبرور أن یعود خیراً مما کان فی الامور وذلک دلیل حسن الخاتمة والحمدلله رب العالمین

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱گ، ۱۳سطر[ف: ۸–۴۵۵۷]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

قره جه داغی، محمد باقر بن محمد سلیم،– ۱۳۰۱ قمری

qara je dāqī, mohammad bāqer ebn-e mohammad salīm(- 1884)

در واجبات حج تمتع، به‌گونه‌ای مختصر، در دو مقصد: در افعال عمره، در افعال حج.

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... و بعد این مختصریست در واجبات حج تمتع و حج تمتع مرکب است از عرمه حج پس در اینجا دو مقصد است ...

چاپ: [تبریز]، سنگی، ۱۲۸۵، جیبی

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۴۲۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** در خواب به بیند و جای خود را در بهشت باو بنماید.

در فهرست مختصر نام مؤلف محمد باقر بن محمد سلیم قرجه داغی آمده و در فهرست تفصیلی فقط شیخ محمد باقر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۳، در عصر مؤلف؛ با امضای «مقابله شد»؛ در جایگاه عنوان چنین نگاشته: «مناسک حج از فرموده سرکار شریعت مدار مقتدی الانام آقای حاجی شیخ محمد باقر مد ظله»؛ جلد: تیماج، ۳۲گ، اندازه: ۱۱/۷×۱۸/۲سم [ف: ۴۳–۸۶]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

حائری مازندرانی، زین العابدین بن مسلم، ۱۲۲۷ – ۱۳۰۹ قمری

hā’erī māzandarānī, zayn-ol-ʻābedīn ebn-e moslem (1812 - 1892)

رساله کوتاهی است در احکام حج عمره و تمتع؛ مشتمل است بر دو «باب» و «خاتمه»: باب ۱. با پنج فصل در اعمال عمره؛ باب ۲. با چهار فصل در بیان حج تمتع؛ خاتمه: در بیان کفارات احرام.

آغاز: بسمله، حمدله ... و بعد این چند کلمه بر سبیل اختصار در مسائل حج و عمره بحسب التماس جمعی از احقر عباد زین العابدین مازندرانی قلمی می‌شود در ضمن دو باب و چند فصل و یک خاتمه ...

چاپ: حیدرآباد دکن، سنگی، ۱۳۱۴ق، وزیری، ۲۹ص (صص۸۰–۱۰۸)؛عظیم اباد، مطبع الصبح الصادق، ۱۳۰۰ق، سنگی، جیبی، ۸ ص، به درخواست و نفقه حاج سید مهدی یزدی نجفی و دیگران؛هند، حیدرآباد، عزیز دکن، ۱۳۱۴ق، جیبی، ۸ ص، به اهتمام: محمد یوسف علی خان، به حسب توصیه و فرمایش مولوی سید علی نقی صاحب قبله

[میراث مشترک ایران و هند: ۱–۹۰]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۸۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** در کشتن هر شپشی یا انداختن از بدن و ثوب و نحو آن کفی است از گندم علی الاحوط

نسخه چاپ سنگی؛ خط: نستعلیق خوش، کا: میرزا مصطفی شیرازی، تا: ۱۲۹۹ق؛ دارای یک سرلوح، مذهب، مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹گ، ۱۱سطر (۷×۱۲/۲)، اندازه: ۱۲/۳×۱۸سم [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۰۲۳

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین، باب اول: در عمره است و افعال آن پنج است؛ **انجام:** یا انداختن از بدن و ثوب و نحو آن کفی است از گندم علی الأحوط والله العالم و انا الاقل الجانی زین العابدین ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۵ذیقعده۱۳۴۳ق؛ جلد: مقوا، ۲۸گ، ۱۵و۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۰-۴۹۳]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

قراچه داغی، محمد علی بن احمد،- ۱۳۱۰ قمری

qarāče-dāqī, mohammad ʻalī ebn-e ahmad(- 1893)

تاریخ تألیف: ۳ شعبان ۱۲۸۱ق

ترجمه مناسک الحج عربی خود مؤلف است که به هنگام سفر حج نگاشته بود. این رساله فتوایی و مشتمل بر واجبات و مستحبات و ادعیه می‌باشد در چند فصل.

آغاز: الحمدلله الذی الملک المنان المتطول علی اهل الاسلام بالایمان المتفضل علیهم من بین اهل الادیان ...

انجام: و الا مبحث کفارات ابحاث بسیاری دارد که مناسب این مختصر نیست.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۸۹۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶۳گ (۹پ-۷۱پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۳-۷۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۷۱۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴ص(۲۲۶-۲۶۹)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱/۳۳-۱۸۷]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

حسینی شیرازی، محمد حسن،- ۱۳۱۲ قمری

hoseynī šīrāzī, mohammad hasan(- 1895)

رساله مختصری است دربیان احکام حج شامل مقاصد وفصول، که به چاپ رسیده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۸۶۴/۲-۳۹/۲۴۴

آغاز: واگر اتفاق افتد بیش از این احتیاط است آن طایفه ذبیحه را ببرند بطریق دزدی یا تهب؛ **انجام:** از برای ادراک زیارت حضرت فخر کاینات ص وائمه بقیع صلوات الله علیهم اجمعین ودرحدیث وارد شده که ترک زیارت ... والحمدلله کما هو اهله علی الاتمام وصلی الله علی رسوله محمد ...

خط: نسخ، کا: علی بن محمد خوانساری، تا: قرن ۱۴، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ چاپ سنگی است؛ جلد: مقوا، ۱۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۵۶۲]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ - ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad ebn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۲۰ رجب ۱۳۰۳ق

ترجمه و تلخیصی است از مناسک حج عربی خود کرمانی که به جهت عجله و رسیدن موسم حج به تفصیل نپرداخته است، مشتمل بر یک «مقدمه» و چند «منسک» و یک «خاتمه» دارای فصول و با عناوین «مسئله- مسئله».

آغاز: الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی ... چند سال قبل رساله وجیزة الأحکام را بزبان عربی و فارسی در احکام عبادات نگاشته بودم

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۵۰/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و التماس دعا از عاملین در مکه معظمه و مدینه طیبه و اماکن مشرفه دارم ...

خط: نستعلیق، کا: محمد بن جواد قزوینی طهرانی، تا: ۱۳۰۷ق؛ ۴۵گ (۶۸پ-۱۱۲پ)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۳-۶۲]

● **مناسک الحج** / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj

بحرالعلوم، محمد بن محمد تقی، ۱۲۶۱ - ۱۳۲۶ قمری

bahr-ol-ʻolūm, mohammad ebn-e mohammad taqī (1845 - 1908)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۵۸۳

آغاز: بسمله، و به نستعین، الحمد لله علی افضاله و الصلوة و السلام علی محمد وآله اما بعد فهذه رسالة مختصرة فی بیان جملة من افعال الحج و العمرة و فیها مقاصد الاول فی افعال العمرة و المتمتع بها؛ **انجام:** فانه لایصدق علیه الا ظل واحد و الله اعلم بحقایق الاحکام و الحمد لله علی التمام و صلی الله علی محمد و آله الکرام.تمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با خطی غیر از خط متن کتاب آمده: «اخبرنی من یوثق بخبره بتصحیحه له فلا باس بالتعویل علیه حرره محمد حسن ... (کلمه ای مانند الرئیس)»؛ جلد: تیماج، ۳۶گ، ۱۰ سطر (۷×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۵۱-۴۲]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

صدر اصفهانی، اسماعیل بن صدرالدین، ۱۲۵۶؟ - ۱۳۳۷ قمری

sadr-e esfahānī, esmā'īl ebn-e sadr-od-dīn (1840-1919)

مشتمل است بر سی و نه سؤال و جواب که برخی از مسایل آن عبارت است از: سؤال: در نماز طواف جهر و اخفاف خواندن و در قنوت دست بلند ننمودن از جهة تقیه یا عدم آن لازم که نیست، ج: بلی لازم نیست؛ س: علم بمواقیت از جاهای معروفه که همه مردم محرم می‌شوند آیا کفایت می‌کند، ج: بلی؛ س: تعدد کفاره، پوشیدن سر در حال احرام چه نحو است و آیا برای برداشتن عمامه از سر برای وضوء و خواب، کفاره متعدد می‌شود یا نه، ج: برداشتن از برای خواب و وضوء و غیره متعدد نمی‌شود بلی هرگاه یک روز سر را پوشانید فردا عذر بر طرف شد مثل اینکه هوا ابر شد و سر را نپوشانید باز فردا که آفتاب است هرگاه سر را بپوشاند کفاره متعدد می‌شود.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۲۱

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... بدانکه این فی الجمله سؤال و جوابی است در مناسک حج؛ **انجام:** هرگاه سر را بپوشاند، کفاره متعدد می‌شود. تمت بالخیر.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: جواد شجیعی، فروردین ۱۳۱۵؛ جلد: مقوا، ۵گ، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲۰-۴۹۱]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

افضل، محمد رضا، ۱۲۸۷ - ۱۳۷۲قمری

afzal, mohammad rezā (1871 - 1953)

مشتمل است بر دو «باب» و چند «مقصد»: باب ۱. با چهار مقصد در اقسام حج؛ باب ۲. با هفت مقصد در مناسک و اعمال حج تمتع.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۶۲

آغاز: بسمله، حمدله ... و بعد باید دانست که دعامة چهارم از پنج دعامة اسلام که عبارت بود از ولایت ائمه هدی (ع)؛ **انجام:** به تفصیل دانسته شد، مثل بقیه فرائض که چهار است ... زنسا باشد طواف اندر جهان و الحمدلله ...

خط: نسخ، کا: حبیب الله مجلل ملک آشتیانی، تا: ۱۰ شعبان۱۳۴۰ق؛ واقف: سید محمد صراف، اردیبهشت ۱۳۶۱؛ جلد: تیماج، ۶۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۰-۵۰۰]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

علامه حائری مازندرانی، محمد صالح بن فضل الله، ۱۲۹۷ - ۱۳۹۱ قمری

'allāme hā'erī māzandarānī, mohammad sāleh ebn-e fazl-ol-lāh (1880 - 1971)

منتخب از سیمای ایمان.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۸۲/۷

بی‌کا، تا: ۱۳۳۷ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۶-۴۰۱]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

شریعتمدار، محمد علی بن اسدالله، ق۱۴ قمری

šarī'atmadār, mohammad 'alī ebn-e asad-ol-lāh(- 20c)

در احکام حج و عمره و بعضی از مستحبات آن با اشاره به اسرار پاره‌ای از اعمال و مناسک که حاجیان در مکه معظمه و مدینه منوره انجام می‌دهند، در یک «مقدمه» و چند «فصل» و یک «خاتمه».

آغاز: الحمدلله الذی جعلنا من حجاج بیت الله الحرام ... و بعد چنین گوید مسکین مستکین خادم الملة والدین فقیرترین ناس

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۳۹

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمعه ۵ جمادی الاول۱۳۳۴ق؛ ۱۸۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۱-۵۹]

کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۳۹مشهد

همان نسخه بالا[ف: ۱۷۱]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

کلباسی، محمود بن محمد مهدی، ق۱۴ قمری

kalbāsī, mahmūd ebn-e mohammad mahdī(- 20c)

احکام حج و عمره را با تفصیل و اشاره به بعضی روایات و ادله، در یک «مقدمه» و چهار «مقصد» دارای مطالب و یک «خاتمه» نگاشته است. این نسخه مشتمل بر برگ‌هایی از کتاب می‌باشد درهم و نامرتب.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۶۴۴/۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد این مختصری است در بیان آداب و اعمال حج

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۲۶گ (۳ر-۲۸پ)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۵-۴۲]

● **مناسک الحج** / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj

کلباسی، محمود بن محمد مهدی، ق۱۴ قمری

kalbāsī, mahmūd ebn-e mohammad mahdī(- 20c)

واجبات و مناسک حج عمره را با تفصیل و استدلال پس از بازگشت از سفر حج، در چند «باب» دارای فصول نگاشته که این عناوین در این نسخه نامرتب آمده است: باب ۱. المقدمات؛ باب ۲. فیما یتعلق بالسفر؛ باب ۳.وجوب الحج و العمرة.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۶۴۴/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذه مقالة فی الحج و العمرة من العبد الذلیل الجانی

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۲۱گ (۲۹ر-۴۹پ)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۵-۴۳]

● **مناسک الحج** / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj

مزیدی، طاهر بن حسین، ق۱۴ قمری

mazyadī, tāher ebn-e hoseyn(- 20c)

به خواهش: منصور بن مرحوم حاج کاظم

تاریخ تألیف: ۲۹ شعبان ۱۳۰۸ق

به هنگامی که آهنگ حجاز را داشت.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۹۲-عکسی

آغاز: نحمدک اللهم یا من احکمت شرایع التکلیف بوضع اسبا التعریف ... و بعد، فان [...] و الاخ فی الله ... منصور بن المرحوم الحاج کاظم؛ **انجام:** و قد اوردت ... ما اردت ایراده علی سبیل العجالة فی هذه الرسالة فی الساعة السادسة من اللیلة التاسعة و العشرین ... (۱۳۰۸ق) ... و انا الاقل طاهر بن حسین بن محمد المزیدی ...

خط: نسخ تحریری، کا: عبد [...]، تا: پنج‌شنبه ۱۵ شعبان ۱۳۴۰ق؛ ۴۲ص، ۱۶سطر(۱۵/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۷۸]

● **مناسک الحج** / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj

موحدی قمی، محمد بن عبدالله، ق۱۴ قمری

movahhedī qomī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 20c)

واجبات و مستحبات اعمال حج و عمره را با رعایت احتیاط آورده و پس از اعمال حج و قبل از احکام صد و حصر و محظورات احرام زیارت‌های حضرت پیامبر اکرم و ائمه بقیع و ائمه دیگر علیهم السلام را افزوده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۱۰۸

آغاز: فی بیان من یجب علیه الحج و شرائط وجوبه، هو فرض علی المستطیع من الرجال و الخناثی و النساء باصل الشرع؛ **انجام:** و فی الثلاث معه شاة و کذا فی المرة کذبا شاة و فی المرتین بقرة و فی الثلاث بدنة.

خط: نسخ معرب و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۷۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲۳-۲۵۳]

● **مناسک حج** / فقه / ترکی

manāsek-e haj

رومی واعظ، سنان

rūmī vā‘ez,sanān

محل تألیف: مکه مکرمه

مناسک واحکام حج است به زبان ترکی دربیست «باب»: ۱.بیان ترک حج وفعلش؛ ۲. مناسک حج؛ ۳. میقات؛ ۴. احرام؛ ۵. محرمات برمحرم؛ ۶. آنچه برمحرم حلال می‌شود؛ ... ۱۰. کفارات؛ ۱۱. قربانی؛ ۱۲. دخول درمکه؛ ۱۳. طواف؛ ۱۴. سعی صفا ومره؛ ۱۵. عرفات؛ ۱۶. مزدلفه؛ ۱۷. منا؛ ۱۸. عمره؛ ۱۹.طواف وداع؛ ۲۰. مدینه منوره وزیارت پیامبر اکرم (ص).

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۸۵۱-۱۰/۱۶۱

آغاز: بسمله الحمدلله الذی جعل البیت الحرام قیاما للناس وهدی للعالمین ... اما بعد وقتالکم الله تعالی بوضعیف مقصر قولته محضا فضل واحساننذن بیت شریفتک زیارت؛ **انجام:** مرتبه دن محروم اید و یده عذاب الیمه گرفتار اتمیه لر العصمة لله تعالی. تم الرسالة العبد الضعیف ... شیخ سنان الرومی الشهیر بالواعظ فی مکة الشریف المشرفة.

خط: نسخ، کا: نفاجی ثروی، بی‌تا؛ تمامی مجدول، با سرلوح مزدوج مذهب؛ جلد: گالینگور، ۶۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۵۶۰]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

صدر تبریزی، محمد شفیع

sadr-e tabrīzī, mohammad šafī‘

رساله‌ای است دربیان مناسک حج و عمره که از رساله عربی جناب میرزا محمدشفیع صدرتبریزی انتخاب و ترجمه شده

است، شامل «مقدمه» و دو «باب» و «خاتمه». در پایان بحثی درباره آداب سفر و معاشرت با همراهان آورده است.
چاپ: ایران، سنگی، بدون تاریخ، جیبی، ۸۲+۲صص

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۹۸۴/۲-۳۵/۱۶۴
آغاز: بسمله حمدله والصلوة ... اما بعد این مختصریست دربیان مناسک حج وعمره که از رساله عماد الملة والدین ثقة الاسلام والمسلمین جناب حاجی میرزا محمد شفیع صدر تبریزی اطال الله بقاه ... منتخب وترجمه شده؛ **انجام:** وسؤال می‌کنم از خدا از برای خود واز برای شما نیکی اختتام امر را واینکه بیامرزد خدا مرا وشما را ووالدین ما را و جمیع مؤمنین ومؤمنات را والحمدلله رب العالمین.
بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۵۶۰]

● **مناسک الحج** / فقه / ترکی
manāsik-ul ḥajj
درآداب و اعمال حج.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۶۰۲/۱
آغاز: ذیل: فی ذکر المواضع المتبرکه بمکة الشریف جمله اماکن شریفه بوندور که علماء متقدمین؛ **انجام:** موجود: اول بر مو ضعدر که رسول علیه السلام انده ابن مسعود.
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد بن حسین، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۱-۱۴۷۱]

● **مناسک حج = مزارات مکه** / فقه / ترکی
manāsek-e haj = mazārāt-e makke

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۷۹۲
آغاز: آندن بر ذراع مقداری صاغ جانبه؛ **انجام:** رسول علیه السلام آنده ابن مسعود ...
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ضمیمه نسخه ش ۱۷۶۰۲؛ قطع: رقعی[رایانه]

● **مناسک حج** / کلام و اعتقادات / عربی
manāsek-e haj

ناشناخته:
۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۲۰۳
آغاز: هو الباقی الظاهرو لمن اراد ان یتوجه؛ **انجام:** و ان علیه فلیتوکل المقربون
خط: نسخ مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[رایانه]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۵۷۳
آغاز: لا یجوز الاحرام قبل المیقات الابالنذر و لافی غیر اشهر الحج الافی حمرظ مفردة
اعمال و آداب حج را در آغاز به طور فتوایی نگارش داده (چند برگی از این بخش فارسی است) پس از آن روایات مربوط به حج و عمره را با حذف اساتید و رمز برای نام کتاب‌های حدیثی، از آداب سفر تا اعمال مدینه گرد آورده و اگر توضیحی لازم باشد در حاشیه توضیح داده شده است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۷ ذیقعده ۱۳۷۲؛ جلد: مقوایی، ۳۱۲گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۷-۱۵۲]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۶۹/۹
انجام: و نیته و هو علی الصفا أسعی ...
خط: نسخ، کا: عیسی بن درویش، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ ۲گ (۹۶پ-۹۷پ)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۲۶-۱۲۵]
۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۱۴۷/۲۲
آغاز: و یناتها و هی اربعة، الاول الاحرام و معناه توطین النفس علی اجتناب ما ذکرناه؛ **انجام:** و الاحادیث فی ذلک کثیرة جدا و هذا آخر ما اردنا ایراده و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۹ جمادی الاول۹۰۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۲گ (۱۸۰ر-۱۸۱پ)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۵-۴۳۷]
۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۵۷۰/۳
آغاز: الحمدلله الکریم الوهاب و صلی الله علی خیرته النبی؛ **انجام:** و فاطمة بنت اسد علیهم السلام و غیر ذلک.
مرتب بر یک مقدمه دو فصل و یک خاتمه: مقدمه: در افعال حج تمتع، فصل ۱. افعال عمره، فصل ۲. افعال حج، خاتمه: در کیفیت نیابت؛ خط: نسخ، کا: سید ناصر الدین مرتضی بن علی بن ماجد حسینی، تا: ۹۴۳ق؛ ۳۸گ، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۵۱-۳۶]
۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۳۰۷/۶
آغاز: الحمد لله علی آلائه و جزیل نواله و صلی الله علی محمد و آله، و بعد فهذه رسالة فی واجبات الحج و العمرة؛ **انجام:** و صلی الله علی أشرف انبیائه محمد و آله الطاهرین و سلم تسلیماً کثیراً برحمتک یا أرحم الراحمین
خط: نسخ، کا: محمد بن حسن بن احمد بن فرج بن احمد بن حسن بن مبارک اوالی سهلاولی، تا: ۹۴۷ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۲۰گ (۸۴ر-۱۰۳ر)، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۹-۸۹]
۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۷۹۶ ض
بی‌کا، تا: ۹۶۲ق[د.ث. مجلس]
۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۵۰۲/۱
آغاز: ... علی بعض الوجوه و التعرض للجهاد کذلک مع اشتماله علی انواع المشاق و الاحوال؛ **انجام:** استبشروا بالحاج و صافحوهم و عظموهم فان ذلک علیکم تشارکوهم فی الاجر
بعضی از عناوین: فی افعال عمرة التمتع و فیها فصول، تذنیب: الحیض لا یمنع من الاحرام، فی افعال الحج و فیها فصول، المقالة الرابعة، جملة موجزة فی وظایف الحج؛ خط: نستعلیق، کا: محمد

بن حسن بن حسین، تا: پنج‌شنبه ۱۴ محرم۹۷۷ق؛ در پایان انهای علی بن حسین به تاریخ دوشنبه ۱۲ شوال ۹۷۷؛ جلد: چرم، ۱۸گ (۱ر-۱۸ر)، ۱۳ - ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۴۳-۱۲۹]

۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۶۷/۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۱[ف: ۳-۴۲]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۲۳/۴۸

آغاز: افعال العمرة المتمتع بها الی الحج اربعة، الاحرام و الطواف و السعی و التقصیر، اما الاحرام فواجباته اربع، الاحرام من المیقات و هو العقیق و اوله مسلح و اوسطه غمره و آخره ذا عرق و لا یجوز تأخیره عن ذات عرق؛ **انجام:** و یستحب له بعد ذلک ان یعتمر عمرة بعد الفراغ من الحج یأتی بها من خارج الحرم و یرحم من هناک و یأتی الی مکة یطوف و یسعی و یقصر و هذه من المندوبات و لیست من الواجبات و الحمد لله وحده ... تمت.

رساله موجزی در افعال حج است که از افعال عمره تمتع تا پایان افعال حج را دربر می‌گیرد و به‌طور اختصار آنها را بیان نموده است. در نسخه حاضر احتمال داده شده که از املاء سید مرتضی باشد، لیکن در منابع موجود یافت نشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۲۴۹پ-۲۵۱پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۲-۷۷۹]

۱۱. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۹۵/۶

آغاز: الحمدلله علی عظیم آلائه والشکر له علی جزیل عطائه والصلاة والسلام علی خیر انبیائه محمد وآله صلاة دائمة

مناسک مختصری است فتوائی با ذکر بعضی از مستحبات اعمال حج؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۴گ(۱۷۵پ-۱۷۸پ)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: -۶۳]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۵۷

آغاز: یوم الترویة یغتسل الاحرام الحج و یلبس ثوبی الاحرام و یدخل المسجد حافیاً؛ **انجام:** کان له ذلک بعد ان یکون بین العمرتین عشرة ایام.

از مؤلفی نامعلوم در آداب حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: امیر جبرئیل، ۱۰۳۷؛ جلد: مقوا، ۳۲گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۰-۴۹۵]

۱۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۸۸۷۱

آغاز: الثالث امن الطریق منا لایقاً بالسفر و ان کان وحده و لو ظناً؛ **انجام:** کما صلیت علی ابراهیم و علی آل ابراهیم فی العالمین انک حمید مجید تم الکتاب بحمدالله ...

دستورات حج اهل سنت به طور مختصر در هفت باب و یک تتمه آمده است که در مواردی به استدلال پرداخته است: باب ۲. الاحرام، باب ۳. دخول مکه، باب ۴. العمرة، باب ۵. المقام بمکه، باب ۶. زیارة قبر سیدنا و شفیعنا سید الخلق رسول الله (ص)، باب ۷. فیما یجب عن من ترک مأثورا ارتکب محرماً، تتمة ذکر الماوردی ان الولایة علی الحجیج ...؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۷ ذیقعده۱۰۹۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ در ذیحجه ۱۱۰۹ق قرائت شده، محشی با امضاء «شرحه عبدالرؤف»و منقول از تحفه؛ جلد: تیماج، ۹۷ص، ۱۵ سطر (۵/۵×۹)، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۲-۲۸۰]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۲۸/۸

آغاز: افعال العمرة المتمتع بها الی الحج اربعة الاحرام و الطواف و السعی و التقصیر اما الاحرام فواجباته اربع الاحرام من المیقات و هو العتیق؛ **انجام:** و یاتی الی مکة یطوف و یسعی و یقصر و هذه من المندوبات و لیست من الواجبات و الحمدلله وحده ... الاخیار الابرار الاطهار.

خط: نسخ، کا: غلامرضا عطار ابن آقا محمدحسین حناساب اصفهانی، تا: ذیقعده ۱۲۵۵ق؛ ۱گ (۳۲ر-۳۲پ)، ۲۴ سطر (۹×۱۵)[ف: ۴۱-۴۴۵]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۰۴۷/۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... فهذا مختصر فی مسائل الحج حررت معظمها عند ارادة التشرف ببیت الله رزقنا الله التشرف بها مرة أخری؛ **انجام:** فلا تحل له النساء الا بطوافهن، و الله العالم

خط: نسخ، کا: عبدالوهاب بن ملا محمد طاهر جوشقائی میمه‌ای، تا: دوشنبه ۷ شوال۱۲۷۸ق، جا: اصفهان مدرسه جدة؛ جلد: تیماج، ۴۱گ (۱پ-۴۱ر)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۸-۲۶۲]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۸۹۳/۵-۵۹/۱۱۳

آغاز: السلام علیک یا سیدنا یا رسول الله صلی الله علیه وسلم جینا الیک زایرین بک ان

رساله کوتاه و متفرقه‌ای است در مناسک حج و دعاهای مراسم حج از قبیل دعای عرفه ودعای روضه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹گ (۶۹-۷۷)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۸-۴۵۶۴]

● مناسک الحج = الحج و العمرة ۱ / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj = al-ḥajj wa-l ʻumra

در دو «فصل»: ۱. افعال عمره؛۲. افعال حج، در پنج قسم.

آغاز: بعد بسمله و حمد. هذه رسالة الحج و العمرة موجزة مستوفاة و ضعتها تقربا الی الله تعالی و هی فصلان الاول فی الفعال الحج و هی اربعة فاولها الاحرام ...

انجام: و ان کان ناسیاً عن غیره اضاف الی جمیع ما ذکرناه نیابة عن فلان لوجوب ذلک علیه اصالة و علی نیابته قربة الی الله تعالی و کذا ما فی الافعال تم النسک و الحج المبارک ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۲۹/۱۴

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ،کا:افضل اصفهانی،تا:سه‌شنبه۱۸شعبان۹۷۲ق، جا: کاشان مدرسه معینه؛ جلد: تیماج، ۹ص (۱۱۹-۱۲۷) [سنا: ف: ۲-۱۷۴]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۱۲/۲۰

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ (۱۱۹پ-۱۲۴ر)، اندازه: ۱۳/۸×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۷۷]

● **مناسک حج** / فقه / فارسی

manāsek-e haj

ناشناخته:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۴

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بدان ایدک الله که چون مستطیعی که دوری وطنش از مکه معظمه؛ **انجام:** پس از آن وارد مدینه منوره شود بجهت زیارت حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله

رساله فتوایی مختصری است در احکام حج تمتع در دو فصل: ۱. در افعال عمره تمتع، ۲. در افعال حج تمتع، در این رساله از مرحوم آقا (؟) و آقا سید محمد باقر سلمه الله (ظاهرا حجةالاسلام شفتی) نقل‌هایی دارد؛ خط: نستعلیق نازیبا، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با اصلاحات و افزودگی‌ها در حاشیه؛ جلد: مقوایی، ۲۳گ، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۵-۳۳۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۸۵/۲

آغاز: ... تارک حج وارد گشته که: من مات و لم یحج فلیمت إنشاء یهودیاً أو نصرانیاً یعنی آنکس که مرد و حج نکرد باید که بمیرد؛ **انجام:** و اگر نداند اول آنست که بیاموزد و تقلید آن که در آنجا باشند، نکند و الله الموفق

آداب و مناسک حج است، بر پایه فقه حنفی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز؛ در پایان نسخه آمده: «اللهم إجل سعی مستخرج هذا المناسک محمد بن مسعود بن عبد العزیز مشکوراً و دنبه مغفوراً ...»؛ جلد: مقوایی، ۴۱گ (۳-۴۳)، ۱۵سطر (۸×۱۰/۵)، اندازه: ۱۲×۱۵سم [ف: ۳۶-۳۱۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۳۱

آغاز: حاصل شود چنان که دشمنی که امر خوف مال وجان باشد به راه نباشد؛ **انجام:** و به آسانی بر صراط گذر تواند کرد ان شاء الله تعالی و ما ذلک علی الله بعزیز ...

رساله‌ای است فتوایی در واجبات و مستحبات حج، مؤلف پنج شرط در وجوب حج و پنج چیز به عنوان رکن حج ذکر نموده است: ۱. مسلمانی، ۲. بلاغت (بلوغ)، ۳. عقل، ۴. آزادی، ۵. در آمدن وقت حج، ارکان حج: ۱. حرام، ۲. طواف خانه، ۳. سعی بین صفا و مروه نزد امام شافعی، ۴. وقوف در عرفات، ۵. به قولی موی سر ستردن یا قصرکردن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۶ذیحجه۸۷۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ مؤلف اهل تسنن و نامعلوم؛ واقف: علامه حایری سمنانی، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: مقوا، ۳۴گ، ۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۲۱-۱۴۶۹]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۵۶

آغاز: باب یاد کردن حج. بدانکه حج واجب بود اندر همه عمر یکبار بر هر که استطاعت دارد؛ **انجام:** صادق (ع) گفت: هر که بمیرد حج واجب نکرده بود و هیچ مانع نبود از سلطان و مال بیماری، خواه جهود و خواه ترسا والله اعلم.

خط: نستعلیق، کا: التمیمی، احمد بن فتح الله، تا: ۹۹۴ق، جا: مکه مکرمه؛ واقف: امیر جبرئیل، ۱۰۳۷ق؛ جلد: مقوا، ۱۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۰-۴۹۳]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۴۴/۲

آغاز: بسملة. بدانکه حج و عمره یکبار واجبست (گ۹پ) ... و چون حج منقسم است به حج صوری و معنوی، ظاهری و باطنی، بنابراین وظائف آن در ضمن دو تنبیه به سمع آگاهان می‌رسد، مسبوق به مقدمه؛ مقدمه: چون مکلف اراده حج کند تنقیح محاسبه با ارباب معامله (گ۱۰پ) ... در بیان افعال عمره و حج افعال عمره تمتع هفت است: احرام بستن (گ۱۲)؛ **انجام:** و به اندرون خانه در آید خصوصاً نوحجی را و باید که غسل کند ... و چشم دل را نگاه دارد از ملاحظه غیر. و الله اعلم بالصواب. تمت کتاب م.م.م. سنة الف

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: ۱۰۰۰ق؛ کاغذ: اصفهانی ترمه، جلد: تیماج، ۱۵گ (۹پ-۲۳پ)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۱-۱۵۵]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۴۴۳/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد جناب مستطاب معارف نصاب ماهر الفضل و الادب طاهر الاصل و النسب طایف مقامات هدایت ...

حاج سید کاظم عده‌ای از مؤلف تقاضای رساله‌ای در مسائل حج نموده‌اند و او نیز در پاسخ آنها رساله اثنا عشریه حجیه شیخ بهایی را به فارسی ترجمه نموده است؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول مذهب ؛ جلد: گالینگور، ۱۱ص (۳۸-۴۸)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۳۶-۳۷۷]

۷. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۴/۱ ـ د

آغاز: بسمله.یا من بابه مقصد للسالکین ... و بعد این چند کلمه ایست در بیان واجبات عمره تمتع و حج تمتع و اندکی از سنت‌های ایشان مرتب بر مقدمه ودو باب

رساله‌ای است در یک مقدمه و دو باب نسخه در نیمه باب یکم افتاده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۳۵۷گ، ۱۳سطر (۵/۵×۱۱)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱-۲۰۳]

۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۸۷۳

آغاز: الحمدلله الملك المعبود الحی القیوم العلیم العلام والصلوات والسلام علی ا شرف الانام وخیر خلقه من حج البیت الحرام ... اما بعد این رساله ایست دربیان توجه واقسام حج وحالات احرام وافعال و ...؛ **انجام:** وازجاهل وازفراموش کار واز[...] وازدیوانه مگر درصید که کفاره واجب می‌شود باجهل ونسیان وعمد وهرمحرم که نخورد چیزی که براو حلال نیست بپوشد همچنین براو یک گوسفند واجب شود والله الموفق والمعین

رساله‌ای متوسط در احکام، اقسام، افعال وحالات احرام ومناسک عمره که بدون پرداختن به ادله وآراء فقها وبه صورت فتوایی نگاشته شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۱ رمضان۱۰۴۳ق؛ مهر: «عبده محمد علی ۱۱۰۶» (مربع)، «یا ابا عبدالله ۱۲۳۰ق» (مربع بزرگ)؛ جلد: تیماج، ۴۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ:

۵-۲۱۲۰]

۹. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۶۷۷

آغاز: بسمله فصل اول درشرافت ومزیت مکه معظمه زادها الله شرفاً وتعظیماً وبیت الله الحرام وفضیلت حاجیان وتوجه ایشان واقسام حج وحالات احرام؛ **انجام:** همین زیارت نامه رابمن تعلیم فرمودند وبعد ازچندگاه مومنی ازمن زیارت نامه طلبید ... فرمودند که بهمان زیارت نامه که شیخ تعلیم تو کرده ما را زیارت کن.

رساله‌ای است دربیان احکام وآداب حج وزیارات شامل پنج فصل وخاتمه: فصل ۱. شرافت ومزیت مکه، ۲. اقسام حج وحالات احرام وافعال ومناسک عمره تمتع، ۳. ...، ۴. احرام، ۵. کفارات، خاتمه درمزار شامل ۱۴ مطلب به عدد چهارده معصوم (ع)آغاز تا مطلب دوازدهم ازخاتمه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۸۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف مخ: ۲-۵۲۹]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۵۹۷/۳

آغاز: اما بعد در بیان حج و آن از اعظم ارکان اسلام است و از دو نوع خالی نیست واجب یا مندوب؛ **انجام:** و لازم است در او طواف و دو رکعت نماز آن و سعی و تقصیر

رساله‌ای است مختصر در بیان مناسک و اعمال حج؛ خط: نستعلیق،بی‌کا،تا:۷رمضان۱۱۰۵ق؛ مصحح؛ ۹گ (۱۰۸ر-۱۱۶پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۲]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۸۳/۳۲

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد پس بدانکه آنچه بر مرد واجب است از افعال حج و چیزهایی که در حج ترک باید نمود

در انتهای این رساله آمده است: «من افادات حضرت علامی فهامی مقتدی الزمانی مولانا محمد قاسما دام ظله العالی تم سنه ۱۱۱۱» گویا محمد قاسم بن محمد رضا هزارجریبی باشد؛ بی‌کا، تا: ۱۱۱۱ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۷ص (۳۷۴-۳۸۰)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۲-۲۲۰]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۵۲۲

آغاز: آداب بیرون رفتن از منزل خود - در بیان آداب سفر؛ بدانکه چون شخص اراده حج یا اراده یکی از مشاهد مقدسه؛ **انجام:** و فی رسولک صلی الله علیه و آله اجمعین الطیبین الطاهرین المعصومین.

مجموعه ای از احکام شرعی و فرعی اعمال حج بر مذهب شیعیان و به روش فتوایی و غیر استدلالی است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۱۱۲ق؛ ۶۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۱۶۵]

۱۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۶۱۳

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. هرگاه شخصی احرام عمره تمتع ببندد و او را مانعی از اتهام بهم رسد باتفاق علما عدول می‌نماید؛ **انجام:** این رساله بتاریخ شهر ربیع الثانی من شهور سنه ۱۱۳۴ مرقوم قلم شکسته رقم ... علاء الدین محمد الحسینی گردید و رساله مذکور را پیش کش بندگان نواب ... نمود. نام پادشاه ذکر نشده است

درباره اعمال و مناسک حج عمره تمتع است که به فارسی نوشته شده وکاتب این رساله را به رسم پیشکش تقدیم به پادشاه وقت نموده است؛ خط: نسخ خوش، کا: علاءالدین محمد الحسینی، تا: ربیع الثانی۱۱۳۴ق؛ مجدول، باسرلوحی ناتمام؛ مهر: «مشیرالسلطنه - حسین بن هدایت الله و رضا الحسینی»، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: مجدول مذهب؛ ۱۴۲ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۱-۳۱۹]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۸۳۱/۳

آغاز: افعال حج و عمره ... که از رساله مناسک حج عالیجناب ... بدانکه هرگاه مستطیع و موفق بحج و زیارت بیت الله الحرام گردی؛ **انجام:** و در جمیع اماکن مخصوصه بدعای خیر و طلب آمرزش یاد فرموده فراموش نفرمایند

مختصری است در احکام حج و عمره و مستحبات این دو، اقتباس شده از مناسک عربی شیخ حسین بلادی بحرانی؛ خط: نستعلیق، کا: باقر بن محمد علی تبریزی، تا: ۱۱۸۵ق؛ مجدول، دارای سرلوح رنگین؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۱۳۶پ-۱۴۶ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۲۵-۱۵۶]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۵۲۲-۱۳/۲۰۲

آغاز: بسمله [] وآن عبارت است از افعالی که میآید چنانچه عمره نیز چنین است. ودرآن یک مقدمه وچند مبحث ویک خاتمه است ودرآن سه مطلب است دربیان فضیلت حج وعقاب تارک آن؛ **انجام:** پیغمبر (ص) چون نزد قبور شهدا می‌آمد می‌گفت السلام علیکم بما صبرتم فنعم عقبی الدار وباید که درمسجد فتح این دعابخوانی یا صریخ المکروبین ویا مجیب ... وکفیته هول عدوه فی هذا المکان

بخشی از کتاب فقهی است این بخش مشتمل بر مناسک حج است ودارای یک مقدمه وچند مبحث ویک خاتمه است؛ خط: نسخ، کا: محمد ربیع اصفهانی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۲۱گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۸-۴۵۶۳]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۵۳۳/۱-۱۳/۲۱۳

آغاز: بسمله درآن دو ... حج وشرایط آن ... است مقدمه: بدانکه حج گذاردن از اهم ارکان دین است وچون واجب شود تأخیر کردن آن گناه عظیم است وحدیث؛ **انجام:** وأقرأ علیکم السلام امنا بالله وبالرسول وبما جئتم به ودللتم علیه اللهم فاکتبنا مع الشاهدین ثم ادع الله واسأله ان لایجعله آخرالعهد من زیارتهم تمت

رساله متوسطی است درآداب ومناسک حج شامل دومقدمه وچند مطلب؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۴گ، ۱۱-۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۸-۴۵۶۳]

۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۳۰۶/۱-۲۶/۱۸۶

آغاز: بسمله حمدله اما بعد الحمد والصلاة این مختصریست در

خصوص مناسک حج وشرائط آن ودرآن مقدمه وچند مطلبست؛ **انجام:** حائض دربعض افعال قبول نائب کند ومحتاج بطهارت نباشد وحکم کرده‌اند اکثر مجتهدین بعدول از نوعی بنوع دیگر هرگاه متعرض باشد اکمال نوع اول از جهت حیض

رساله مفصلی است و واجبات وسنن حج که به صورت فتوایی برای عمل مقلدین تألیف شده است؛ خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۵۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۸-۴۵۶۴]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۵۲۲

آغاز: بسمله.که حاج وقتی که شروع کرد به تهیه اسباب سفر خود؛ **انجام:** و هر چند دلیلش قوی است لکن محمول است به عمره تمتع.

شامل «مقدمه» و «خاتمه» و سه «باب»: مقدمه: در آداب سفر و اعمال مدینه مشرفه، باب ۱. بیان اعمال حج در شش فصل، باب ۲. مشاهده نشد، باب ۳. بیان احکام حج در ده فصل، خاتمه: در بیان برخی از احکام شرعیه در سه فصل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۷۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۲۰] و [ف: ۲۰-۴۹۹]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۶۹

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... اما بعد، این چند کلمه مختصری است از مسائل مهمه حج بیت الله الحرام، نظر بخواهش جمعی از برادران دینی در کمال استعجال قلمی گردید؛ **انجام:** مستحب است که شخصی در مکه سی صد و شصت طواف بکند بعدد ایام سال، اللهم ارزقنا زیارة حج بیت الحرام بحق محمد و آله آمین یا رب العالمین.

خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۲۲گ، ۹سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۳۳-۳۳۰]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۰۵۲/۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... بدانکه واجبات حج پنج است احرام و وقوف و عرفات و طواف رکن سعی میان صفا و مروه؛ **انجام:** باز برابر تربة رسول صلی الله علیه و سلم رود و بایستد و صلوات بسیار فرستد و حاجت بخواهد که روا باشد انشاء الله تعالی و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله و صحبه اجمعین ... کثیراً دایماً.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ نسخه در کتابخانه مرحوم فرهاد میرزا معتمدالدوله بوده؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۵۵پ-۱۵۷پ)، ۱۹سطر(۷×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۳۵-۵۳۴]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۲۰۷۲۳

آغاز: بسمله، بدان که صورت حج تمتع که فرض اهل بلاد بعید است، این است که از میقات محرم شود به احرام عمره و تمتع؛ **انجام:** و در هر یک از آن سه، این عمل را بجا بیاورد که عمل تمام است.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۱ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۲۰-۵۰۳]

۲۲. تهران؛ ذکاء، یحیی؛ شماره نسخه: ۱۱

آغاز: بسمله. حمدله. صلوة ... و بعد اقل السادات علی اصغر الحسینی که در هذه السنه قوی ئیل خیریت دلیل مطابق سنه ۱۲۵۱ هجری روانه مکه ... بود در طی منازل و قطع مراحل بتحریر این مختصر رساله مشغول بود؛ **انجام:** جهت نسخه استکتاب شده و ملاحظه خط و قاعده نگشت.

علی اصغر حسینی، ساخته ۱۲۵۱ق؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۴گ، ۱۸سطر(۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [نشریه: ۳-۱۳۹]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۸۷

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد، سنت مؤکد است حاجیان و غیر ایشان را زیارت حضرت رسول صلی الله علیه و آله کردن و احادیث در فضیلت آن بیرون از حد و شمار است؛ **انجام:** که اگر در حال احرام تقصیری از واقع شده باشد مثل انداختن موی یا بیش و او غافل شده باشد از تصدق کفاره آن می‌شود واین بود مناسک حج بر وجه اختصار.

رساله‌ای است در مناسک حج از آرای عالمان، این رساله احتمالاً گزیده کتابی باشد زیرا در برگ دوم می‌نویسد: «و در حین غسل دعا بخواند چنانکه در مقدمه ذکر شد» در برگ ۹: «و بیان اعتکاف و طریق آن مذکور شد در خاتمه فصل بیان ماه رمضان»، در برگ ۱۰: «فصل چهارم از باب چهارم در بیان زیارت ائمه بقیع»، لازم به یاد آوری است که جز این عناوینی که در بالا بیان شد عنوان دیگری در این نسخه وجود ندارد، تاریخ ۱۲۶۱ق که در «ترقیمه» آورده شده، به احتمال، تاریخ تألیف این رساله باشد، در آغاز این نیز این عبارت به خط اصلی آمده است: «هذا مناسک حج من قول العلماء»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره شعبان ۱۲۶۱ق؛ بیت مشهور بهاءالدین عاملی در خلاصه اعمال حج و عمره در پایان، آمده: «اطرست للعمرة اجعل نهجاوو از نحط طرمر لحج»؛ جلد: مقوا، ۵۵گ، ۹-۱۰سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳۸-۲۴۵]

۲۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۲۴۹

آغاز: اما بعد این مختصر بیان در خصوص مناسک عمره تمتع و حج تمتع است ... از عربیه استدلالیه به زبان فارسی نقل شده؛ **انجام:** ببین قبر و منبر که روضه است از ریاض بهشت ... فراغ از ترجمه در ۲۷ ماه مبارک رمضان از شهور ۱۲۶۶ واقع شده

ترجمه از عربی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۶ق؛ جلد: میشن، ۳۲گ، ۱۷سطر[ف: ۴-۷۸۱]

۲۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۲۹۹

آغاز: بسم الله و الحمدلله و الصلاة علی اشرف البریة ... این مناسک از سرکار شریعت مدار فخر الحاج و المجتهدین حاج شیخ محمد مهدی سلمه الله تعالی می‌باشد. اما بعد، پس این مختصر در بیان خصوص مناسک ...

روی برگ اول آمده: شیخ مهدی کجوری، که شاید نام مؤلف باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۵ ذیقعده۱۲۶۷ق؛ ۴۷گ، اندازه: ۱۰×۱۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۹]

۲۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۹۲۷

آغاز: بعد حمد تعالی والصلوة علی اشرف بریته وعترته الطاهرین این مختصریست از مسائل ضروریه عمره وحج تمتع که بواسطه خواهش بعضی از رفقا از مناسک حج شیخ استاد شیخ محمد حسن سلمه الله تعالی؛ **انجام:** مستحب است هفت شوط طواف کردن ازجانب پدرومادر و[...] وآشنایان وجمیع اهل بلد خود وعزم کردن به برگشتن به حج درسال آینده به جهت آنکه این قصد وعزم موجب زیادتی عمر می‌شود

رساله‌ای متوسط دراحکام وفروعات عمره وحج تمتع که برای استفاده مقلدین فارسی زبان وخواهش آنان از مناسک حج مؤلف استخراج وبه فارسی برگردانده شده است، ترجمه دیگری از این کتاب به نام «ترجمه هدایة الناسکین» از مولی علی بن میرزا خلیل تهرانی (۱۲۹۶ق) دردست است که غیراز این ترجمه است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر۱۲۶۸ق؛ جلد: تیماج، ۷۷گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف مخ: ۵-۲۱۱۹]

۲۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۲۹۸

بی‌کا، تا: ۱۲۸۸ق؛ خریداری از منصور گلستانی[رایانه]

۲۸. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه: ۱۵۹/۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... مقصود بیان و تحریر آداب و اعمال حج است علی سبیل الاختصار

در بیان اعمال و مناسک حج مطابق با فتاوای حاجی آقا محمد؛ کا: سید اسماعیل خراسانی بیرجندی، تا: ۱۲۹۲ق؛ ۱۳گ (۶۹پ-۸۱ر)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: -۱۲۱]

۲۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۳۰/۴

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مطابق فتوای میرزا، گویا میرزای شیرازی یا قمی؛ جلد: میشن، ۸گ (۶۵ر-۷۲پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۶-۳۴]

۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۳۴۳

آغاز: فائده حرم خداوند تبارک و تعالی چهار فرسخ در چهار فرسخ است که شانزده فرسخ می‌شود؛ **انجام:** یعنی اگر کسی بعد حج ما را زیارت نکند حج او ابتر خواهد بود، اللهم ارزقنا زیارة نبیک ...

در اعمال مکه و مدینه و اعمال حج و عمره و بیشتر احادیث با الفاظ عربی آنها ذکر شده، و گویا نسخه پیش‌نویس مناسک حج یکی از فقها باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۵۵گ، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۴-۱۲۹]

۳۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۳/۱

آغاز: بسمله، جزئی از واجبات و مستحبات از اعمال حج؛ **انجام:** باهم در زیر سایه جناب أجل اکرم شاید آن مکانهای شریف مشرف شویم انشاء الله

درین رساله مسأله واجبات و مستحبات حج از روی مناسک حج تالیف «جناب میرزا ؟» فراهم آمده، در ابتداء واجبات حج می‌آید و پس از آن مستحبات که از بین این مستحبات پاره‌ای مستحبات مؤکده است و جمعاً شانزده فصل می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۴ق؛ جلد: تیماج، ۳۱ص، ۱۲سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۵-۲۷۸]

۳۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۳/۲

آغاز: بسمله، قل یا ایها الکافرون لا اعبد ما تعبدون؛ **انجام:** بجهت پیش کش سر کار علیه عالیه خواهر مکرمه سرور خودم دامت شوکتها عرضه شد ... انشاء الله چشم از بدی خط خواهند پوشید بتاریخ سه‌شنبه ۲ شهر ذی الحجه ۱۳۰۴ از راه مرحمت قبول خواهد نمود

این رساله در مناسک حج از روی مناسک مرحوم سید (؟) جمع‌آوری شده و حاوی واجبات عمل حج و قلیلی از مستحبات آن است، در این رساله واجبات حج به‌طور مختصر آمده و در آخر رساله نیز قصیده معروف حاجیان آمدند ... ناصر خسرو علوی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۷ص، ۱۲سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۵-۲۷۹]

۳۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۲۵

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین ... و بعد این مختصریست در بیان اعمال حج بطریق اختصار و اقتصار بر اعمال واجبه؛ **انجام:** اول قضای رمی سابق میکند بعد از آن واجب آن روز را بجا میاورد تمام شد ... ۱۳۲۸ کتبه عطا ... الموسوی

رساله مختصری است است در بیان اعمال حج به خواهش بعضی مؤمنین در یک مقدمه و دو باب، مقدمه در بیان حقیقت حج تمتع به طریق اجمال، باب اول در بیان عمره به طریق تفصیل، باب ثانی در افعال حج (تمتع) در هفت فصل، نسخه در سال ۱۳۲۹ تصحیح و مقابله شده است؛ خط: نسخ، کا: عطا موسوی، تا: ۱۳۲۸ق؛ ۷۸گ، ۸-۱۱سطر (۵/۵×۹/۵-۱۱)، اندازه: ۷/۵×۱۳/۵سم [رایانه]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۵۰۷۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۶۹ق[الفبائی: -۶۷۴]

۳۵. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۲۶۳/۱

آغاز: ... فصل چهارم درسعی میان صفا و مروه که عمل چهارم است از اعمال واجبه عمره متمتع بدانکه بعد از فارغ شدن از دو رکعت نماز طواف واجب است که بصفا و مروه رود ودرآنجا سعی کند و ...؛ **انجام:** و بعضی از اهل تواریخ نیز چنین نقل کرده اند پس باید او را درآنجا زیارت کرد و سنت است که هر گاه ممکن شود بمساجد مدینه منوره رود و درآنها نماز کند مثل مسجد فضیح ومسجد احزاب که آنرا مسجد فتح نیز گویند ...

رساله‌ای کوتاه و فتوایی دراحکام وفروعات شرعی مناسک حج که مطابق نظرات مؤلف برای استفاده مقلدین فارسی زبان نگاشته شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: گالینگور، ۲۸گ، ۱۱ و۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۱۶۴]

۳۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۱۵۲/۱-۱۲/۴۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلوة علی محمد وآله اجمعین وبعد این مختصری است دربیان آداب واعمال حج وآن مرتب است به یک مقدمه وچهار مقصد وخاتمه امامقدمه درآن چند مطلب است؛ **انجام:** فصل سیم درذبح است ودرآن دومطلب است مطلب اول در واجبات: بدانکه واجب است قربانی نمودن بر کسی کهحج تمتع می کند بدون خلاف ...

مختصری است دربیان آداب واعمال حج مرتب شده دریک مقدمه وچهار مقصد ویک خاتمه؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ بعد ازتحریر، توسط مؤلف یا دیگری تغییرات اساسی درکتاب داده شده ویادداشت‌هایی در لابه‌لای سطور وحاشیه نوشته شده که گویا مؤلف می‌خواسته آن را بافتوای خود تطبیق دهد؛ جلد: گالینگور سبز، ۲۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۸-۴۵۶۳]

۳۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۵۰/۱-۲/۱۷۰

آغاز: فصل اول درشرافت ومعنویت مکه معظمه زادها الله شرفاً وتعظیماً وبیت الله الحرام. وفضیلت حاجیان وتوجه ایشان واقسام حج وحالات احرام وافعال ومناسک عمره تمتع؛ **انجام:** وبگوید نزد مسجد فتح که یاصریح المکروبین یا مجیب دعوة المضطرین اکشف غمی وهمی وکربی وکما کشفت عن نبیک همه وغمه وکربه وکیفیة هول عدوه فی هذا المکان. تمت الرسالة

رساله‌ای است درآداب حج مطابق با فقه شیعه شامل فصول وخاتمه: ۱. درشرافت ومعنویت مکه، ۲. درتوجه واقسام حج وحالات احرام وافعال ومناسک عمره، ۳. چیزهایی دیگر که برمحرم حرام است (۲۳ چیز)، ۴. احرام و وقوف به عرفه و مشعر، ۵. کفارات در دوقسم خاتمه دربیان مزار؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱ و۱۲؛ مصحح؛ ۴۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۵۶۴]

۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۷۳۲-۵۸/۱۸۲

آغاز: دویم آنکه عمره تمتع با حجآن باید در ماههای حج که شوال و ذی القعده و ذی الحجه است در یک سال باشند

بخشی از رساله مفصل فارسی که برای عمل مقلدان نوشته شده، این بخش شامل مناسک حج است؛ خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۴۰گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۸-۴۵۶۵]

۳۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۴۷۰/۴

آغاز: در بیان حج و عمره و در همه عمر یکبار واجب است بر مکلف و مستطیع آنست که قادر باشد بر زاد و راحله؛ **انجام:** و جمره وسطی روی بجانب قبله کند چنانکه گذشت.

فتوایی و مختصر و مخصوصاً نیت‌های مناسک را با ترجمه فارسی آنها آورده است؛ بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۷۹پ-۸۸پ)، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: ۲۲-۶۰]

۴۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۴۹۱

آغاز: منهج پنجم: در حج و آن شرعاً عبارتست از افعالی که می‌آید چنانچه عمره نیز چنین است و در آن یک مقدمه و چند مبحث و یک مقدمه و چند مبحث و یک خاتمه است مقدمه در بیان فضیلت حج و عمره؛ **انجام:** بحث چهارم در زیارت فاطمه و ائمه طاهرین است صلوات الله علیهم اجمعین، سنت است زیارت هر یک و اخبار در فضل زیارت برایشان بسیار است

منهج پنجم از یک کتاب فقهی است، این منهج که شامل یک مقدمه و چند مبحث و خاتمه می‌باشد مشتمل است بر احکام حج و آداب و سنن آن به نحو موجز و مختصر؛ خط: نسخ، بی کا، بی‌تا؛ با نسخه اصل مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۸۲گ، ۱۵ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۲-۱۰۲]

۴۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۸۰۳/۱

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم بدانکه هر که خواهد حج کند سنت است که در اول ذیقعده ترک سر تراشیدن نماید و در میقات احرام ببندد و منعقد نمی‌شود احرام قبل از میقات و هر گاه عمدا احرام را بعد از؛ **انجام:** و طواف نساء را بجا آورد تا از هر چه که بر وی حرام بود در حال احرام محل گردد و بدانکه هرگاه کسی خواهد عمره نافله دیگر بکند باید ما بین عمرتین ده روز فاصله باشد و السلام.

خط: نسخ عالی، بی کا، بی‌تا؛ قطع: ربعی[رشت و همدان: ف: - ۱۵۶۰]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۶۸۴/۱

آغاز: نحمد لله علی ما شرفنا به من فرائض الدین و شرائع الاسلام ... اما بعد این رساله ای است در بیان حج و کیفیت آن مشتمل بر مقدمه و دو باب و خاتمه اما مقدمه، بدانکه حج در لغت قصد است و در شرع عبارت است از قصد کردن خانه کعبه برای اداکردن عبادتی چند مخصوص در زمان مخصوص و حج واجبست به نص و اجماع چون شرائط آن حاصل باشد و جوبش علی الفور باشد و تأخیر با وجود قدرت از کبائر و کسی که ترک حج را حلال داندکافر باشد؛ **انجام:** و برکسی که نداند یا فراموش کرده باشد کفارت نباشد مگر درصید و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب و الحمدلله للاتمام والصلوة علی رسوله محمدو آله

مختصری است درمناسک حج در یک مقدمه و دو باب و خاتمه ای وهر باب در چند فصل بدین ترتیب: مقدمه: در معنی حج واقسام آن، باب ۱. در افعال عمره متمع بها، شامل چهارفصل، باب ۲. در افعال حج، شامل شش فصل، خاتمه: در بیان صید و حصر؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ محشی؛ ۲۲گ (۱پ-۲۲ر)[ف: ۳۷-۲۰۹]

۴۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۸۷

بی کا، بی تا؛ خریداری از منصور گلستانی [رایانه]

۴۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۸۹

بی کا، بی تا؛ خریداری از منصور گلستانی [رایانه]

۴۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۹۰

بی کا، بی تا؛ خریداری از منصور گلستانی [رایانه]

۴۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۰۳۸/۲

آغاز: نمودند و از این خاکسار بیمقدار طلب رساله که مشتمل باشد بر واجبات و مندوبات؛ **انجام:** دهم از افعال حج تمتع سعی است و آن چنانست.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوایی، ۱۲ص (۶۶-۷۷)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۵-۱۵۱۳]

۴۷. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۷۵۰/۶الف

آغاز: بسمله ... اما بعد این مختصری است از مناسک حج که نظر به التماس بعضی از مومنین اخلاء در سلک تحریر آمد؛ **انجام:** در کتب فرار علماء مفصلا مذکور است و در این مختصر به آنچه مذکور شده اکتفا شد و الله هو الاول و الآخر و الحمد لله.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۱ص(۱۳۱)[رشت و همدان: ف: -۱۲۲۷]

۴۸. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۶۰۳

آغاز: بسمله - اما بعد حمدالله تعالی و الصلوة علی اشرف بریته و عترته الطاهره. پس این مختصری از مسائل ضروریه در عمره تمتع و حج تمتع است که از مناسک حج شیخ استاد جناب شیخ محمد حسن سلمه الله تعالی انتخاب شده و بزبان فارسی در آورده شده است؛ **انجام:** موجب زیادتی عمر میشود. تمام شد آنچه مقصود ترجمه آن بود از کتاب مناسک جناب شیخ استاد حرسه الله تع و متوقع ... بعد از دعای بجناب شیخ، این حقیر را بدعای خیر ... یاد نماید ...

شیخ محمد حسن (که شناخته نشد) کتابی به زبان عربی در مناسک حج نوشته است، شخصی که نامش ذکر نشده مختصری از مسائل عمره و حج تمتع آن را انتخاب و به فارسی ترجمه کرده است که همین رساله می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹۷ص، ۱۴سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۶۰]

۴۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۶۵

آغاز: سپاس که قدسیان ملأ اعلی و آراستگان گلشن ارم ... بدانکه حج بر سه قسم است حج تمتع و حج افراد و حج قران؛ **انجام:** مثل اینکه بتراشیدن بعضی سر را در صبح و بعضی دیگر را در شام مکرر می‌شود کفاره آن

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در صفحه آخر صورت خط ملا علی رازی طهرانی و گواهی وی به اعتبار نسخه و تأیید این گفتار از صاحب جواهر آمده؛ جلد: تیماج، ۱۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۲۶-۳۰۶]

۵۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۲۴۵/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۱ص (۷۴-۹۴)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۵-۱۵۸۵]

۵۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۴۴۰

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی؛ ۶۱گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [رایانه]

۵۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۱۲/۲۱

آغاز: بسمله. و به نستعین فی کل الامور، و منه العصمة عن الخطاء و الزلل بذاتک. حج واجب است یکبار علی الفور، بشرط بلوغ و عقل و استطاعت، که آن زاد و راحله است؛ **انجام:** و مجنون ساقط است الا در صید، که کفاره بجهل و نسیان ساقط نمی‌شود.

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰گ (۱۲۵پ-۱۳۴ر)، اندازه: ۱۳/۸×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۷۷]

۵۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۷۷۲/۱۰

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این رساله‌ای است در بیان واجبات حج و کیفیت حج به ترتیبی که به جای می‌آورد و قبل از شروع در بیان کیفیت حج بباید دانست؛ **انجام:** بدین نوع بگوید متعت موکلتی هذه من هذا الوقت الی طلوع الشمس مثلاً بخمس شاهیات فی الحال همین مرد بگوید قبلت.

بسیار مختصر در واجبات حج؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱۲۰ر-۱۲۳ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۸-۲۵۴]

۵۴. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ف۳۲۹/۲

آغاز: بسمله - بعد حمدالله و الصلواه علی اشرف برتبته و عترته الطاهرین مختصر یست از مسائل ضرور یه عمره و حج تمتع؛ **انجام:** و صلوات میفرستد و میگوید اللهم صل علی محمد و آل محمد عبدک و رسولک و امینک و حبیبک و نجیبک و خیرتک من خلقک

انتخاب ترجمه‌ای است از کتاب مناسک حج تالیف شیخ محمد حسن و شامل دو باب است انتخاب کننده و مترجم آن ذکر نشده است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۰ص، ۱۵سطر[ف: ۱-۳۰۹]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۰۵۶

آغاز: بسمله، حمدله اما بعد بر حاجیان کوی وفا و ساعیان مروه مروت و صفا و طائفان خانه حقیق حضرت کبریا و شاربان زمزم؛ **انجام:** از صبح روز عرفه تا غروب آفتاب در آن مسجد ... دعا و ذکر ... بیرون میاید (کذا) که انشاء الله ثواب یکحج برای نوشته میشود الحمدلله اولا و الاخرا تمت

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری کوچک[رایانه]

● مناسک حج (مختصر) / فقه / فارسی

manāsek-e haj (mx.)

مؤلف بعد از آن‌که رساله مبسوطی در احکام و آداب حج نوشته است چون ضبط و حفظ آن نسبت به بعضی از مردم مشکل بود لذا رساله حاضر را به طور مختصر پرداخته است و در آن واجبات حج و قسمتی از مستحبات آنرا بیان نموده است. این رساله غیر از«مناسک حج صغیر» ملا محمد باقر مجلسی می‌باشد.

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۶۳۴

آغاز: الحمد لله ... اما بعد چون رساله ای که قبل از این در بیان آداب و شرائط حج و عمره نوشته شده بود قیاس به بعضی مردم؛

انجام: این است از آنچه غرض متعلق به ذکر آن بود از افعال واجب عمره و حج تمتع و الله اعلم بالصواب.
خط: ثلث، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «سید محمد حسین بن محمد الموسوی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۳گ، ۱۴ سطر (۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۲۶۶]

● مناسک الحج الصغیر / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj-iṣṣaġīr

شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ – ۹۶۵ قمری

šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ʻalī (1506 - 1558)

مختصری است در اعمال و واجبات حج که به درخواست بعضی از دوستان در یک «مقدمه» و دو «فصل» و یک «خاتمه» تألیف شده: المقدمة: فیتعریف الحج و انواعه؛ فصل ۱. افعال عمرةالتمتع، دارای چهارمبحث؛ فصل ۲. افعال الحج، دارای شش مبحث؛ الخاتمة: فی مستحبات الحج و الکفارات، دارای دو مبحث.
آغاز: بسمله. رب یسر کما هو من شأنک، و لم اعرف خیراً قط الامنک، الحمدلله علی سوابغ نعمه الغزار، و الصلاة و السلام علی نبیه محمد و آله الاطهار. و بعد فهذه جملة تشتمل علی ما لابد منه من بیان مناسک الحج بیت الله ...
انجام: ان کانت الجنابة فی احرام العمرة و ان کانت متعة، و متی ان کانت فی احرام الحج. ولیکن هذه آخر الرسالة. و ختم بالسعادة. و الحمدلله رب العالمین
[الذریعه ۲۶۳/۲۲شماره ۶۹۸۵؛ مقدمه‌ای بر فقه شیعه ۱۹۸؛ کشف الحجب ۵۵۲]

۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۶۲۶/۳
انجام: و عن أبی عبدالله علیه السلام من زار اماما مفترض الطاعة کان له ثواب حجة ...
خط: نسخ، کا: فقیه شیبانی بحرانی، داود بن شمس، تا: ۹۸۱ق؛ افتادگی: انجام؛ ۲۰گ (۶۳پ-۸۲پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲-۴۵۷]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۶۱۳/۷
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن علی بن یوسف جیلانی، تا: ۲۲ شوال ۹۸۷ق، جا: کاشان؛ مصحح، محشی؛ ۹گ (۱۳۵پ-۱۴۳پ)، ۱۵ و ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۷×۱۹/۳سم [ف: ۴۳-۱۹۰]
۳. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۷۳/۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: -۵۸]
۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۱۲/۱۸
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱گ (۱۰۶پ-۱۱۶ر)، اندازه: ۱۳/۸×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۷۷]

←مناسک الحج الکبیر ⟵ المنسک الکبیر

● مناسک حج و آداب سفر = تحفة الحجاج / فقه / فارسی

manāsek-e haj va ādāb-e safar = tohfat-ol hajjāj

موسوی، محمد باقر، ق۱۲ قمری

mūsavī, mohammad bāqer(- 18c)

در مناسک حج و عمره و احکام واجب و مستحب آن و بعضی از آداب سفر، در یک مقدمه و چند مقصد و یک خاتمه، در پایان چند صفحه الحاقی است در واجبات اعتقادی.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید امیدوار عفو پروردگار مقصر درگاه باری

۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۴۵۳/۱
آغاز: بسمله، حمدله ... و بعد مقصر درگاه رب العالمین ... محمد باقر الموسوی بعرض برادران ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: چرمی، ۶۰گ (۱-۶۰)، ۱۳سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳-۹۶۳]
۲. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۹۲
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید امیدوار عفو پروردگار مقصر درگاه باری
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۶۲ص، اندازه: ۱۰×۱۴/۵سم [ف: -۷۰]

● مناسک الحج و الادعیة / فقه / عربی

manāsik-ul ḥajj wa-l adʻīya

جزائری، احمد بن اسماعیل، – ۱۱۵۱ ؟ قمری

jazā’erī, ahmad ebn-e esmāʻīl(- 1739)

به درخواست عده‌ای از دوستان.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۷۴/۱
آغاز: بسمله، حمدله، و بعد فیقول فقیر رحمة ربه احمد الجزائری هفده سالة کتب فیها اهم ما یحتاج الیه من مناسک الحج و الادعیة؛ **انجام:** و ما تحتهن و رب العرش العظیم و سلام علی المرسلین و الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله
خط: نسخ، کا: حسین بن علی زجاج حلی، تا: ۱۱۷۶ق؛ ۱۳۳گ (۲پ-۱۳۴ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۶-۵۴]

● **مناسک الحج و العمرة = المناسک** / فقه / عربی
manāsik-ul ḥajj wa-l ‘umra = al-manāsik
کاشف الغطاء، جعفر بن خضر، ۱۱۵۴ – ۱۲۲۸ قمری
kāšef-ol-qetā’, ja‘far ebn-e xezr (1742 - 1813)
رساله کوتاهی است در بیان احکام حج تمتع و عمره کسانیکه خارج از مکه هستند شامل شش «باب».
آغاز: هذه رسالة الشیخ فی الحج بسمله و به نستعین و هو حسبی و کفی. الحمدالله الذی برأالانام و عرفهم ما یلزمهم من مهمات الاحکام و میزلهم الحلال من الحرام ... اما بعد فهذه مختصرة وضعتها لبیان الحج و العمرة اجابة لاحب الناس و اعز الخلق علی ... و حیث کان العزم علی تألیفها فی طریق الحج متوجهین الی طیبة علی واضح المنهج قصرنا البحث علی الحج المتمتع للخارج من المدینة و عمرته ... و ینحصر البحث فی ستة ابواب؛
انجام: و روایة المعانی عن الص ع انه قول الرجل لا والله و بلی و الله و سباب الرجل و العمل علی الاول و الاحتیاط لایخفی (تم بالخیر و السعادة. تم)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۶۵/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: تبریزی، محمد، تا: ۱۲۳۳ق؛ ۱۹گ (۹پ–۲۷)، ۲۰سطر(۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۶–۲۲۰۲]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۱۱۷/۳
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام مؤلف از آغاز و انجام معلوم گردید؛ خط: نسخ، کا: ابراهیم بن ذیب المظلوم بیطار، تا: حدود قرن۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۹گ (۱۰۲ر– ۱۴۰پ)، ۱۲ سطر(۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۴۱–۳۶]
۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۲۲۶/۵–۵۶/۷۶
آغاز: برابر
از اول تا آخر رساله؛ خط: نسخ، کا: محمد، بی‌تا؛ ۲۰گ (۷۱–۹۰)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸–۴۵۶۶]

● **مناسک الحج و العمرة** / فقه / فارسی
manāsek-ol hajj va-l ‘omra
اصفهانی، محمد بن محمد ابراهیم، ق۱۳ قمری
esfahānī, mohammad ebn-e mohammad ebrāhīm(-19c)
تاریخ تألیف: ۸ جمادی الاول ۱۲۶۱ق
مقارن با وفات والد ماجدش در ۸ جمادی الاول ۱۲۶۱ق تصمیم به سفر حج و کتابت این نسخه گرفته است. در یک «مقدمه» و دو «باب» و یک «خاتمه».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۳۴/۲
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... چون در سنه هزار و دویست و شصت و یک هجری جناب والد معظم در یک ساعت و نیم تقریبا گذشته.؛ **انجام:** شرط رابع حایض می‌شود. یا حایض می‌شود بیشتر از اتمام شوط رابع.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ پس از پایان کتاب برگی است در طهارت که اضافات و اصلاحات آن احتمالا به خط مؤلف است؛ جلد: چرم، ۴۲ص (۹پ–۵۰پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [مختصر ف: –۷۹۹]

● **مناسک حج و عمره** / فقه / فارسی
manāsek-e haj va ‘omre
باب هفتم از کتاب مفصلی است در فقه. این باب در احکام حج و عمره و شامل دوازده «فصل» است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۰۰۱/۱۵
آغاز: باب هفتم در مناسک حج و عمره کردن بدانکه حق تعالی جل جلاله در کلام مجید فرموده و لله علی الناس حج البیت ... پس این حکم موقوف است بر استطاعت؛ **انجام:** گفت ای نفس همان گیر که امشب شب گور است حالی غنیمت دان و طاعتی بی ریا کن. بیت: جوانی ره طاعت امروز گیر ×× که فردا جوانی نیاید اسیر / فراغ دلت هست و نیروی تن ×× چو میدان فراخست گویی بزن
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲گ (۱۸۵پ–۲۰۶پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۸–۱۳]

● **مناسک الحج و العمرة الکبیر** / فقه / عربی
manāsik-ul ḥajj wa-l ‘umrat-il kabīr
شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ – ۹۶۵ قمری
šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ‘alī (1506 - 1558)
تاریخ تألیف: ۱۷ رمضان ۹۵۰ق یا ۲۰ شوال ۹۵۳ق
رساله‌ای کوتاه در احکام فقهی حج، دریک «مقدمه» و دو «مقاله» و یک «خاتمه»: المقدمه: فی تعریف الحج و فضله؛ مقاله ۱. افعال عمرة التمتع؛ دارای چهار فصل؛ مقاله ۲. افعال الحج، دارای شش فصل؛ الخاتمه: فی وظایف الحج القلبیه.در دیباچه چنین توصیف نموده: «فهذه جملة کافلة ببیان واجبات الحج و العمرة و نبذة من سننهما الفعلیة و اذکارهما اللفظیة و وظایفهما القلبیة حاولت فیها بسط اللفظ و سهولة المعنی». همان که به مقدس اردبیلی نیز نسبت داده شده است.
آغاز: بسملة، نحمدک اللهم یا من شرع لنا مسالک الأحکام و شرح لنا مناسک حج بیته الحرام و نشکرک علی ما فضلنا به من فضائل الإکرام وعمرتنا به من حلائل الانعام ... و بعد، فهذه جملة کاملة ببیان واجبات الحج و العمرة و نبذة من سننها ...
انجام: و تقبل منا و منکم بفضله و کرمه.
چاپ: این رساله در ضمن رسائل الشهید الثانی ۱/۳۵۵–۴۰۳ به

چاپ رسیده است.
[الذریعة۲۶۳/۲۲؛ دنا ۲۳/۱۰-۲۴؛ مقدمه ای بر فقه شیعه ص۱۹۸]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۲۵۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و ایاکم علی طاعاته مصنف هذه الرساله رحمه الله
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۵۲ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۳۸۳/۵
خط: نسخ، کا: زاهر بن علی بن یوسف بن زاهر بن فرج بن احمد نعیمی بحرانی اوالی، تا: جمعه ۷ رمضان۹۵۰ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۹گ (۷۳پ-۱۰۱ر)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۴-۱۷۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۶۵۷/۸
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: ۹۶۰ق؛ تملک: معصومعلی بن علی عسکر به تاریخ شعبان ۱۱۸۷؛ جلد: مقوایی، ۱۴گ (۱۵۶پ-۱۶۹ر)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۵-۵۵]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۵۱۹
آغاز: ... و العارض الحذف و التباعد قدم الحذف؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲ صفر۹۶۱ق؛ افتادگی: آغاز (مقداری از اوراق ابتدا ساقط)؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۲۴] و [ف: ۲۱-۱۴۸۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۴/۱۱عکسی
آغاز و انجام: برابر
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، دبلین ایرلند جنوبی، ش ۳۷۴۲؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی جبائی (جبائی؟)، تا: سه‌شنبه ۱۸رمضان۹۶۵ق؛ از روی خط مصنف که در چهارشنبه ۲۳ شوال ۹۵۳ کتابت شده بود؛ ۱۸ص (۸۲-۹۹)، ۱۷سطر[عکسی ف: ۴-۱۰۸]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۳۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: مقصود علی اصفهانی (پدر مجلسی اول)، تا: ۱۴ صفر۹۷۲ق؛ مصحح؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۱۴گ، ۲۱و۲۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲۱-۱۴۸۲]

۷. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۶۲۶/۱
خط: نسخ، کا: فقیه شیبانی بحرانی، داود بن شمس، تا: ۲۴ ربیع الاول۹۸۱ق؛ ۵۴گ (۱پ-۵۴پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲-۴۵۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۶۱۳/۶
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن علی بن یوسف جیلانی، تا: ۲۲ شوال۹۸۷ق، جا: کاشان؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد صادق بن مولانا محمد امین با مهر «عبده رسول الخالق محمد صادق ۱۴۴» (هشت گوش)؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۱۱۵پ - ۱۳۵ر)، ۱۵ و ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۷×۱۹/۳سم [ف: ۴۳-۱۹۰]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۷۱۸۱
آغاز و انجام: برابر
مذیل است به وصیت نامه علامه حلی برای فرزندش فخرالمحققین؛ خط: نستعلیق، کا: جلال بن نورالدین احمد حسنی، تا: رجب۹۹۳ق، جا: شیراز؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۱-۱۴۸۱]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۴۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد شریف بن نجم الدین بن محمد، تا: ۱۸ شوال۹۹۹ق؛ مصحح، محشی با رموز مختلف از جمله «ع ل سلمه الله»، مقابله شده؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۵گ، ۱۱سطر، اندازه: ۹/۳×۱۷/۳سم [ف: ۲۱-۱۴۸۱]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۸۶/۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و عن الصادق علیه السلام فی الفقیر من عانق حاجاً بغباره کان کانما إستسلم الحجر الأسود، رواه الصدوق فی الفقیه و لنقتصر علی ما أفردناه سائلین ممن إنتفع به أن یشکرنا فی دعائه ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی با نشان «منه رحمه الله»؛ ۳۱گ (۱۵۳پ-۱۸۳ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۵×۱۱/۵سم [ف: ۳۹-۵۲۶]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۳۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: خواجه شیر احمد تونی؛ جلد: مقوا، ۱۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۲۱-۱۴۸۳]

۱۳. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۷۳/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۴۲گ (۳۱پ-۷۲ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: -۵۸]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۳۶/۳۳
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۲۴گ (۲۲۵پ-۲۴۸پ)، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [ف: ۱۸-۲۰۳]

۱۵. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۱۸۵/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج سیاه، ۳۵گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف مخ: -۱۶۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۵۵/۴
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۱۷۶]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۹۰۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: ابوالفتح بن خسروانی، تا: پنج‌شنبه ۲۹ربیع الاول۱۰۰۲ق، جا: نجف اشرف؛ محشی، کاتب آن را نزد قاضی

ابوالحسن تصحیح و مقابله نموده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۳سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۲۳] و [ف: ۲۱-۱۴۷۹]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۵۹۴/۵

خط: نسخ، کا: علی بن محمد اسدآبادی، تا: یک‌شنبه۴ جمادی الاول ۱۰۱۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۲گ (۷۲پ-۹۳ر)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۴-۳۶۰]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۰۶۵/۱

خط: نسخ تحریری، کا: بفرویی، محمد مؤمن، تا: چهارشنبه ۱۶ رجب۱۰۲۱ق؛ مقابله شده با اصل منقول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۲۳گ (۱پ-۲۳پ)، ۱۵سطر(۷×۱۱)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۴۳]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۰۸/۱۷

آغاز: ... و صرف النفس و الطبع عن محل أنسه المعین علی الفعل و اذا إقتضت؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: محمد جعفر بن محمود سبزواری، تا: ۱۰۲۱ق، جا: کربلا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی، ۲گ(۱۵۲-۱۵۳)، ۱۵سطر (۶/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۳۶-۳۶۳]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۹۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد تقی بن حسین حسینی کاشانی، تا: ۱۶ شوال۱۰۲۷ق، جا: قمصر کاشان؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۳۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۲۴]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۷۴۱۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۲۸ق؛ مصحح؛ ۲۸ص (۳۰-۵۷) [الفبائی: -۲۱۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۴۵/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۳۱۱]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۰۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد صادق، تا: غره ربیع الثانی ۱۰۴۰ق؛ جلد: میشن، ۲۸گ (۵۷پ-۸۴پ)، ۱۹سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۹/۶×۱۶/۹سم [ف: ۲۹/۱-۲۶۷]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۸۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محسن بن محمد حسین سلیمی مازندرانی، تا: شنبه ۲۴ جمادی الاول۱۰۴۹ق؛ مصحح، محشی با نشان «فقیه»؛ ۲۵گ (۱ر-۲۵پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۵×۱۰سم [ف: ۳۵-۲۵۴]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۱۷/۷

آغاز: برابر

در فهرست از میرزای قمی دانسته شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰شعبان۱۰۶۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۴ص (۲۸۰-۳۸۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۲۵۰]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۸۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری؛ جلد: مقوا، ۱۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۲۱-۱۴۸۱]

۲۶. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۶۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۷۰گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۹]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۴۱۱

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۴۳-۷۷]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۸۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۱۸ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: مقوا، ۱۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۲۴] و [ف: ۲۱-۱۴۸۲]

۲۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۷۶۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ ۲۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۲۵]

۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۹۶/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یطل سجوده والدعاء ولیکن آخر کلامه و هو قائم مستقبل الکعبة، اللهم إنی انقلب علی لا اله الا الله.

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم حسینی فرزند میرزا عزیز، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ ۷گ (۵۸ر-۶۴پ)، ۳۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۳۳-۱۷۳]

۳۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۱۱/۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری شکسته، کا: احمد بن جمال مراغی، تا: رجب۱۲۳۴ق؛ کاتب «اجازه»گسترده‌ای از شیخ احسایی دارد، در پایان نویسنده می‌گوید از جناب احسایی شنید که این رساله از شهید است و مورد تأیید و عمل ایشان[عکسی ف: ۱-۳۷۸]

۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۹۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالمجید بن محمد مهدی، تا: ۱۹ رجب۱۲۴۳ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۲۵] و [ف: ۲۱-۱۴۸۰]

۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۵۳/۱

آغاز و انجام: برابر

تذکر: درفهرست نام کتاب «حج رساله ... » و بدون نام مؤلف آمده است که به قرینه آغاز و انجام نسخه تصحیح شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا[ف: ۵-۱۸۷۱]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۷۹۶/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: مقوایی، ۱۸گ (۱۲۵پ–۱۴۲ر)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۷–۳۶۳]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۳۵/۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱–۲۶۷]

۳۵. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۰۳/۲

خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۴×۱۸/۵سم [ف: ۱–۱۵۲]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۰۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ واقف: نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: مقوا، ۴گ، اندازه: ۲۶×۴۲سم [ف: ۵–۶۴۹]

۳۷. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۷۸/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵گ (۳۵پ–۴۹پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲–۱۰۹]

۳۸. زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه: ۱۴۰/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱گ (۱۳۷پ–۱۴۷ر)، اندازه: ۱۲×۲۸سم [ف: -۱۰۹]

۳۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۱۲/۱۳

آغاز: ... و نحوها من السنة المطهرة قوله (ص) من وجب علیه الحج و لم یحج فلیمت ان شاء یهودیاً و ان شاء نصرانیاً. و یکفیک فی فصله من جهة الاعتبار؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ محشی با نشان کنزاللغة و یکی در پایان با نشان ابن فهد؛ ۲۷گ (۷۱ر–۹۷ر)، اندازه: ۱۳/۸×۲۰/۵سم [ف: ۸–۴۷۶]

● **المناسک الخلیلیه** / فقه / فارسی

al-manāsek-ol xalīlīya

قزوینی، ابراهیم بن محمد باقر، ۱۲۱۴ – ۱۲۶۲ ؟ قمری

qazvīnī, ebrāhīm ebn-e mohammad bāqer (1800- 1846)

این رساله مسائل مهم حج و احکام مناسک مکه مکرمه، در سه «باب» دارای فصول و یک «خاتمه» تنظیم شده: باب ۱. در شرایط استطاعت؛ ۲.افعال عمره تمتع؛ ۳. اعمال حج؛ خاتمه: در کفارات احرام.

مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۴۳۶

آغاز: الحمدلله الذی هدانا سواء السبیل و ارشدنا الی طواف بیته الذی رفع قواعده حضرة الخلیل؛ **انجام:** و هر حیوان موذی که بخواهد دفع اذیت او از خود کند، و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: از عصر مؤلف؛ ۸۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۲–۱۱۸]

● **مناسک الصبیان** / فقه / فارسی

manāsek-os sebyān

سجاسی قزوینی، محمود بن محمد، ق۱۴ قمری

sajāsī qazvīnī, mahmūd ebn-e mohammad(- 20c)

تاریخ تألیف: رمضان ۱۳۴۰ق

با جدول و شجره.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۹۴/۲

آغاز: بسمله. واجبات عمره تمتع و حج تمتع در بیست امر و یک مقدمه ذکر آید؛ **انجام:** فی شهر رمضان.

کا: سجاسی قزوینی، محمود بن محمد، تا: قرن ۱۴؛ ۲گ (۱۰۸ر–۱۰۹ر)، ۱۹سطر(۸×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۱–۲۳۹۵]

● **مناسک العاشقین** / عرفان و تصوف، شعر / فارسی

manāsek-ol ʻāšeqīn

؟میرزا بابا شیرازی، ابوالقاسم بن عبدالنبی، ۱۲۱۲؟ – ۱۲۸۶ قمری

mīrzā bābā šīrāzī, ab-ol-qāsem ebn-e ʻabd-on-nabī (1798 - 1870)

رساله‌ای است دارای یک «مقدمه» و هشت «باب» و یک «خاتمه» و منظوم و منثور می‌باشد. نخست حدیث یا مطلب عرفانی عنوان شده و سپس به نظم شرح گردیده است: باب ۱.طلب الحق و سبیله؛ ۲.الارادة القلبیة بالولایة الالهیة، خاتمة فی عزة اهل اسرار الولایة و قلة اصحاب الهدایة؛ ۳.الریاضات الجسمانیة؛ ۴.العشق الالهی؛ ۵.امتحان العاشق؛ ۶.فناء العاشق؛ ۷.بقاء العارف؛ ۸.اجتناء شجرة الطوبی.

آغاز: بسمله. هذه جذوات من نار حلال العشق الربانی ... بنام آن ذات او علی شد ×× جهان از فیض مهرش منجلی شد / خداوندی که ذاتش بی نشانست ×× جهانداری که کویش لا مکان است

انجام: بدنیا نیست دائم چونکه دیدار ×× میاسا هرگز از رفتار و گفتار / که میری جان بجانان واصل آید ××بحق وصل مدامت حاصل آید

چاپ: دارالسلطنه تبریز، سنگی، بی ناشر، ۱۳۲۰ق، وزیری کوچک، ۱۱۳ص؛ شیراز، ۱۳۳۶ش، سنگی، ۱۲۰ص

[اعلام الشیعه ۶۸/۱۳؛ الذریعة ۳۴۶/۹؛ نسخه‌های منزوی ۳۲۳۳/۴؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۶۷۶/۲؛ فهرستواره منزوی ۹۸۷/۸]

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۹۹۲/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۹ق؛ مجدول، مصحح؛ اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [نسخه پژوهی: ۳–۱۲۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹/۶–فیروز

خط: نستعلیق، کا: لطف الله بن محمود، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج،

۱۶ص (۱۰۴-۱۶۴)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۲۲۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۱-فیروز

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ تملک: علی اصغر بن ابراهیم (اتابک)؛ ۵۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۳۲۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵/۲-فیروز

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: میر حسین ذهبی پسر حاج میر هاشم افشار، تا: ۱۳۰۱ق؛ در ذیل مناسک العاشقین چند غزل است که ظاهراً در مدیح سید جلال الدین مجد الاشراف و از مجموعه جلالیه است (ص ۳۰۹-۳۱۱ دفتر)؛ جلد: تیماج، ۱۰۳ص (۲۰۶-۳۰۸)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۱-۲۲۰]

۵. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۶۰۲/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میرزا حسین ذهبی شیرازی، تا: ۴ ربیع الثانی ۱۳۰۲ق؛ جلد: تیماج، ۴۵۸ص، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲-۲۴۶]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۶۲۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالفتح افشار، تا: ۱۳۰۴ق؛ ۱۱۲ص (۲-۱۱۳)، ۱۵سطر، اندازه: ۲۰/۱×۲۶سم [ف: ۸-۴۴۷]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۹۷/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۵رمضان۱۳۰۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۹گ (۴۲پ-۷۰پ) [ف: ۱۰-۱۵۸۰]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۴/۱-فیروز

خط: نسخ، کا: محمد نیریزی، تا: ۱۳۱۰ق؛ جلد: تیماج، ۹۷ص (۲-۹۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۲۵۲]

۹. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۶۵۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدرضا، تا: ۱۳۱۹ق؛ جلد: تیماج، ۹۲ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۲-۳۳۱]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۱۹۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط:نسخ و نستعلیق، کا: زین العابدین بن حاجی ملا حسین روضه خوان ارومی، تا: شنبه ۱۸ جمادی الاول ۱۳۴۰ق؛ مجدول مذهب؛ ۵۴گ (۱پ-۵۴ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۱سم [ف: ۸-۲۴۱]

● المناسک الغرویة / فقه / فارسی

al-manāsek-ol qaravīye

چاپلقی، علی اصغر بن محمد شفیع، - ۱۳۱۳ قمری

Čāpalaqī, ʻalī asqar ebn-e mohammad šafī'(- 1896)

محل تألیف: نجف اشرف

رساله فتوایی مختصری است با ذکر احتیاطات در مسائل، که به هنگام رفتن مؤلف به حج در نجف اشرف تألیف شده و مشتمل بر یک «مقدمه» و دو «باب» و یک «خاتمه» می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۳۶۹/۲

آغاز: الحمدلله الذی من علینا بمحمد نبیه دون الامم الماضیة و القرون السالفة بقدرته الکاملة؛ **انجام:** پس از هرجا ابتدا کند عیبی ندارد لازم نیست ابتدا از جزء اول از حجر ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۸گ (۲۲۰ر-۲۲۷ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۱۱-۳۶۹]

←مناسک المزار ← المزار

● مناسک مکیه / فقه / فارسی

manāsek-e makkīye

نراقی، مهدی بن ابی ذر، ۱۱۲۸ - ۱۲۰۹ قمری

narāqī, mahdī ebn-e abī-zar (1716 - 1795)

محل تألیف: مکه مکرمه

رساله مختصری است در اعمال واجبه حج تمتع و قران و افراد که پس از رساله مفصل خود در مناسک به التماس برخی از برادران نگاشته و آن را در دو «باب»، و «خاتمه»ای در زیارات بقیع ترتیب داده است.این رساله چون در مکه مکرمه تألیف شده بدین نام خوانده شده است.

کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه: ۱۰۹

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... چون این بی بضاعت قبل از این رساله مبسوط در اعمال و مناسک حج نوشته بود؛ **انجام:** و همچنین در مسجد حضرت امیر که در طرف قبله رکن مغربی مسجد قیاست نماز کند و در مسجد فاطمه که در قبله مسجد حضرت امیر است ... .

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۳۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: -۹۷]

● المناسک و آداب الزیارة / فقه / عربی

al-manāsik wa ādāb-uz zīyāra

شیخ الاسلام بارزی، ق ۱۰ قمری

šayx-ol-eslām bārezī(- 16c)

در یک «مقدمه» و دو «باب» در آداب و مناسک حج، و قول داده که باب سوم را در وقایع سفر بنگارد که آن باب در نسخه حاضر نیامده است و شاید تألیف نشده باشد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۱۱

آغاز: ... و الرحلة علی سنن طلبة العلم الشریف لایخلو ذلک من نصیحة و بیان حکمة لا مجرد حکایات؛ **انجام:** و به قد کمل ما قصدنا کتابته و جمعه من ذکر المناسک و آداب الزیارة للرسول

علیه الصلاة و السلام.
خط: نسخ کهن، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ در پایان تفریظی است بر کتاب به خط ابوبکر بن اسماعیل وفائی شنوانی (۹۵۹-۱۰۱۹ق؛ الاعلام زرکلی ۶۲/۲) که در عصر مؤلف نگاشته شده و دعای شنوانی «بارك الله فی حیاته و نفع المسلمین ببرکاته» در حق اوست با تمجید فراوان از نگارشش، سپس سه برگ اجازه طرق صوفیه ذکر شده به خط یکی از شاگردان شیخ محمد علمی، و از شیخ نور الدین سجاده نشین بعلبک و شیخ احمد بن شیخ محمود حمصی مشهور به ابن کفر طایی و شیخ قاسم بن حاج صلاح الدین نیز نام برده؛ ۳۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵/۶×۲۱/۴سم [ف: ۴۳-۱۲]

● **مناسکیه (رساله)** / فقه / فارسی
manāsekīye (r.)
حسینی استرآبادی، نصرالله بن حسن، ق۱۳ قمری
hoseynī estarābādī, nasr-ol-lāh ebn-e hasan(- 19c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۹۹۱
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[مختصر ف: -۴۱۷]

● **المناص فی احوال الغوص = صید مروارید** / متفرقه / فارسی
al-manās fī ahvāl-el qaws = seyd-e morvārīd
سدید السلطنه، محمد علی بن احمد،۱۲۹۱-۱۳۶۲قمری
sadīd-os-sāltane, mohammad ʻalī ebn-e ahmad (1874 - 1943)

تاریخ تألیف: جمادی الثانی ۱۳۴۴ق؛ محل تألیف: بوشهر
در پاسخ پرسش سید عبدالله خان معاضد السلطان نماینده دو وزارت خارجه و فوائد عامه در بنادر جنوب نزدیک به ۱۳۰۲ش نگاشته است. آن را در ۱۱۲ص با چند نقشه در ماه جمادی الثانی۱۳۴۴ق دوباره نوشته و آماده چاپ کرده بود.
چاپ: به نام رضاشاه پهلوی در۱۹ مرداد ۱۳۰۸ش (ربیع الاول ۱۳۴۸ق) در تهران به چاپ رسیده و این چاپ با نسخه حاضر جدایی‌ها دارد
[راهنمای کتاب ۱۸: ۵۵ و ۵۵۳؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۶۷۷/۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۳۹۷/۱ و ۴۹۸۰/۱-ف
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۲۰سطر (۱۱/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۶۳] و [فیلمها ف: ۳-۱۱۹]

● **مناضلة النساج و الحلاج** / اخلاق / عربی
munāḍilat-un nassāj wa-l ḥallāj
سعید
saʻīd
رساله مختصری است در مباحثه بین بافنده و لحاف‌دوز در موضوع: «برتری فقر و تنگدستی یا ثروت و بی نیازی». هریک دلیل خود را از روایات و آیات می‌آورد و دیگری پاسخ می‌گوید.مؤلف در پایان میانه را برمی‌گزیند که خیر الاموراوسطها.

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۹۲/۱
آغاز: باسمک ابتدا یا فیاض؛ قال سعید: تناضل النساج و الحلاج فی الفقر و الغنی و ایهما افضل للمرء و احری؛ **انجام:** لکیلا یضیق بالمعدم صبره و لایتبیغ بالفقیر فقره، و هو احکم الحاکمین، و اعدل العادلین و الحمدلله رب العالمین.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱پ-۶ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱-۱۱۲]

● **مناط الاحکام** / اصول فقه / عربی
manāṭ-ul aḥkām
طالقانی، نظر علی بن سلطان محمد، ۱۲۴۰-۱۳۰۶ قمری
tāleqānī, nazar ʻalī ebn-e soltān mohammad (1825-1889)

تاریخ تألیف: اواسط ۱۳۰۳ق
در قواعد اصول فقهی استدلالی و نسبتاً مفصل، با نقل بسیاری از گفته‌های استادش شیخ مرتضی انصاری؛ این کتاب مشتمل بر دو «فن» است و هر کدام دارای چند بحر منقسم بر نهرها: فن ۱. در فروع و ظواهر؛ فن ۲. در اسرار و بواطن.
آغاز: الحمدلله الذی فضلنا علی کثیر من العباد و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله أولی الامر و الرشاد ... البحر الاولی فی بیان مایتناهی و فیه انهار ...
انجام: هذا ما وصل الیه فهمی الکلیل و ادراکی القلیل و فکری المتهم و ذهنی المبهم و هو حسبی و نعم الوکیل فی الدارین ...
چاپ: مشار عربی، ص ۹۱۰، دارالخلافه طهران، سنگی، بی ناشر، ۱۳۰۴ق، خشتی (وزیری کوچک)، ۴۸۸+۲صص

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۱۰۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** او یواجر نفسه فی صنعة ذلك الشی او حفظه او یواجر نفسه فی هدم المساجد ضراراً او قتل ... نانوشته.
نسخه تنها تا نیمه بحر عاشر را دارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ جلد: مشمع، ۸۱گ، ۲۰سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۵-۶۴۲]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۰۶۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: کلبعلی شرندی قزوینی (شاگرد مؤلف)، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۳۲۶گ، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۱۱-۷۵]

۳. یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه: بدون شماره/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ما ذکروه من البرهان و الدلیل فالحمدلله الواحد الجمیل.

خط: نسخ تحریری، کا: میرزا سید احمد مدرس، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴گ (۱۲۸-۱۳۱)، ۲۵ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۰×۱۷سم

[میراث اسلامی: ۸-۴۶۶]

● مناط النجاء فی أحکام الاستنجاء / فقه / عربی

manāṭ-un najā’ fī aḥkām-il istinjā’

فقهی عینی، محمد بن عبدالله، - ۱۱۴۷ قمری

feqhī ‘eynī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 1735)

تاریخ تألیف: ۱۱۲۳ق

رساله‌ای فقهی است در احکام استنجاء از مسائل طهارت، شامل هفت «باب».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۳/۱عکسی

آغاز: بسمله. الحمد لله الذی جعلنا بالطهارة أهلاً للعبادة و أدخلنا بها دار السلامة ... و بعد فیقول ... ابوالفیض محمد فقهی العینی نزیل قسطنطنیة لما کانت صحة صلوتنا التی هی عماد دیننا؛ **انجام:** و الصلوة و السلام علی سید البشر و شفیع المحشر و علی آله و أصحابه الطیبین الطاهرین و سلم تسلیماً کثیراً الی یوم الدین.

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، دبلین ایرلند جنوبی، ش ۴۴۰۰؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با امضای «منه»؛ ۲۳سطر

[عکسی ف: ۴-۱۶۸]

● المناطق / منطق / عربی

al-manāṭiq

موسوی زنجانی، محمد بن ابی القاسم، ۱۲۵۷؟ - ۱۳۲۹ قمری

mūsavī zanjānī, mohammad ebn-e abe-l-qāsem (1841 - 1911)

تاریخ تألیف: ۱۲۸۴ق؛ محل تألیف: سبزوار

رساله نیکویی است در علم منطق مشتمل بر یک «مقدمه» و شش «منطق» و «خاتمه»: مقدمه در تعریف علم؛ منطق ۱. الالفاظ؛۲. ایساغوجی؛ ۳. المعرف؛ ۴. بیان باری ارمنیاس؛ ۵. اثولوطیقا؛ ۶. صناعات الخمس؛ خاتمه در اجزاء علوم. مؤلف در پایان چندین بیت از منظومه منطقیه استادش حاج ملا هادی حکیم سبزواری را آورده و در رساله‌های دیگر نیز از وی به استاد تعبیر نموده، لیکن زنده یاد مرحوم استاد فرزانه سید جلال الدین آشتیانی در مقدمه رسائل حکیم سبزواری نام وی را جزو شاگردان حاجی نیاورده است.

آغاز: الحمدلله ذی المجد و البهاء و الکبریاء و الآلاء و الصلوة و السلم علی رسوله محمد ... و بعد فیقول ... هذه کلمات مؤلفة فی صناعة المیزان اذکر فیها ما صح عندی من هذه الصناعة و لعمری انّها نعم العون علی ادراک الفنون ...

انجام: فی علم آخر یسمیان بالاصول الموضوعة و اما المبادی الموضوعة مع تشکیک و انکار یسمی مصادرات قد فرغ الحقیر مصنفه من تحریر هذا الکتاب ... سنة اربع و ثمانین و مأتین بعد الالف من الهجرة النبویة حامداً مصلیاً مسلماً مستغفراً.

[الذریعة ۲۷۸/۲۲؛ نقباء البشر ۵۰/۱؛ موسوعة طبقات الفقهاء ۳۸/۱۴؛ اعیان الشیعة ۳۷۸/۲؛ تاریخ زنجان (علما و دانشمندان) ۴۰۶؛ شرح زندگانی دانشمندان و روات-رجال لشگری استان زنجان ۲۵۳؛ تاریخ عرفا و حکمای استان زنجان ۲۶۹؛ مکارم الآثار ۱۶۶۱/۵؛ معجم رجال الفکر و الادب فی النجف ۶۳۰/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۹۱/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۶ شعبان ۱۲۸۶ق؛ نام مؤلف در تمام رساله‌های این مجموعه به عمد محو گردیده است، در بسیاری از منابع از جمله اعیان الشیعة (۳۷۸/۲)، نقباء البشر (۵۰/۱)، معجم المؤلفین (۱۰۴/۶)، مکارم الآثار (۱۶۶۱/۵)، نام وی سید ابوعبدالله بیان شده است لیکن در منابع خاص استان زنجان همچون الفهرست لمشاهیر علماء زنجان(ص۱۱۰)، تاریخ زنجان سید ابراهیم زنجانی(ص ۴۰۶) و شرح زندگانی دانشمندان و روات-رجال لشگری استان زنجان(ص ۲۵۳)، سید ابوعبدالله شمس الدین محمد آمده است، در تاریخ زنجان(ص۴۰۶)، سید عبدالله شمس الدین محمد بن ابوالقاسم و در تاریخ عرفا و حکمای استان زنجان (بخش دوم صفحه: ۲۶۹) سید عبدالله الموسوی الزنجانی درج شده که گویا سهو القلم بوده باشد؛ مصحح، محشی با نشان «منه»، با نشان «بلغ» و «بلغ قبالاً» مقابله گردیده، در بخشی از نسخه «من تألیفات الوالد قدس الله نفسه الزکیة» آمده است هرچند به طور قطع نمی توان تأیید نمود، لیکن بعید نیست، یادداشت‌ها و تصحیحات موجود در حاشیه رساله‌ها به خط مؤلف باشد؛ ۳۸گ(۱پ-۳۸پ)، ۲۵ سطر(۹/۵×۲۲) [ف: ۴۱-۵۴۲]

● المناظر / ریاضیات / عربی

al-manāẓir

اقلیدس، ۳۰۶ - ۲۸۳ قبل میلاد

oqlīdos (-306 - -283)

این نام در پایانه آمده است و نامی از تحریرکننده نیامده است. نسخه در دست هندسه است و بخش‌بندی نشده.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۳۸/۵-عکسی

آغاز: بسمله. و ما توفیقی الا بالله. المناظر من العین هی ان الشعاع یخرج من العین علی خطوط مستقیمة مختلفة الابعاد و المقادیر [...] سموت مستقیمة لانهایة لکبریائها. و الشکل التی یحیط به

الشعاع مخروط رأسه یلی العینین و قاعدته یلی نهایة البصر؛ **انجام:** و علی مثل ذلک یکون الزوایا فاب یری مساویا. و کذالک الاضلاع الباقیة. و ذلک ما اردنا ان نتبین. تم کتاب المناظر لاقلیدوس الصوری. و لله الحمد و المنة. کتبه ابن ...

اصل نسخه: لیدن ش ۱۳۳ و فیلم آن دانشگاه، ش ۹۵۸ و عکس آن نیز همان جا ش ۲۵۸۳ (فیلمها ۵۵۵/۱–۵۵۶) [فیلم دانشگاه در فنخا پیشتر با عنوان «تحریر المناظر لاقلیدس» از خواجه نصیر آمده است]؛ خط: نسخ کهن، کا: ابن غلام قونوی، تا: ۶۹۲ق؛ ۱۳گ(۴۴–۵۶)[عکسی ف: ۲–۲۶۵]

● **المناظر** = **مناظر ابن هیثم** / طبیعیات / عربی

al-manāẓir = manāẓir-u ibn-i heyṯam

ابن هیثم، حسن بن حسن، ۳۵۴ – ۴۳۰ قمری

ebn-e heysam, hasan ebn-e hasan (966 - 1039)

ابن هیثم که از بزرگان علوم طبیعی عالم اسلام است در این کتاب باب مناظر و مرایا را مورد بحث قرار داده است. کار او در اینجا ادامه کاری است که دانشوران یونانی و اسکندرانی کرده‌اند. او ابتداء از خواص نور صحبت می‌کند و انعکاس و انکسار را می‌آورد و سپس وارد مباحثشعاع بصری می‌شود و بعد دیدگانی را شرح می‌دهد و به خاصیت کره و خواص آن می‌پردازد.

شروح و حواشی:

۱– تنقیح المناظر لاولی (لذوی) الابصار و البصائر؛ فارسی، حسن بن علی (۶۶۸–۷۱۸)

۲– البصائر فی اختصار تنقیح المناظر؛ فارسی، حسن بن علی (۶۶۸–۷۱۸)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۲۷

آغاز: ثم ... خلقا اخر نشاه ذات اطوار و مستودعا الغرایب؛ **انجام:** فلنختم الکتاب حامدین لله تعالی اولا و آخرا و باطنا و ظاهرا ... و شیعته الابرار و مسلمین تسلیما کثیرا.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۶۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب؛ ۲۵۵گ، ۱۷ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۷–۲۹۷]

● **المناظر** / طبیعیات / عربی

al-manāẓir

یزدی، محمد باقر بن زین العابدین، ق۱۱ قمری

yazdī, mohammad bāqer ebn-e zayn-ol-‘ābedīn (- 17c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۶۷۷/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۵گ (۹۳ر– ۹۷ر)[مختصر ف: ۸۰۰]

● **المناظر** / طبیعیات / عربی

al-manāẓir

یزدی، محمد حسین بن محمد باقر، ق۱۱ قمری

yazdī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad bāqer (- 17c)

گزارش کوتاهی است از چگونگی دیدچشم وانعکاس نور وجسم درآئینه وآب وجز اینها دریک «مقدمه» وچهار «مسئله».

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۵۲۰/۸–۱۸/۴۰

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... وبعد فهذه رسالة وجیزة فی المناظر مشتملة علی شرذمة من المسائل اللطیفة حررها ... ابن محمد باقر الیزدی محمد حسین؛ **انجام:** مثلا یری فی ۵ شمال العینک وسله شماله فی یمینه وکذلک الفوق والتحت وهو المراد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۳۲ق؛ کاتب درانتهای رساله چنین نوشته: «قوبل مع نسخة مصححة»؛ جلد: تیماج مشکی، ۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۸–۴۵۶۶]

←مناظر ابن هیثم > المناظر
←مناظرات > انوار سلیمانی
←المناظرات > جمع الفرائد
←المناظرات > آداب البحث و المناظرة
←مناظرات > احتجاج دیبلی با یکی از سنیان

● **المناظرات** / کلام و اعتقادات / عربی

al-munāẓirāt

فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ – ۶۰۶ قمری

faxr-e rāzī,mohammad-e-bn-e ‘omar (1150 - 1210)

چاپ: بیروت، المطبعة الکاثولیکیة، محقق فتح الله خلیف، چاپ اول، ۱۳۸۶ق، ۳۰۰ص.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۰/۱–ف

نسخه اصل: بغداد لی وهبی ش ۸۳۷؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۶۳۳ق[فیلمها ف: ۱–۴۹۲]

● **المناظرات** / کلام و اعتقادات / عربی

al-munāẓirāt

غیر همانند:

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۱۹/۴

در این جا مناظرات و مباحثات زیر آمده است: ۱. مناظره خضر و ابوبکر، عطاء المکی از ابن عباس نقل می‌کند که شبی در منزل بودم و خلافت به دست ابوبکر پس ابوبکر به نزد من فرستاد به نزدش رفتم در نزد او بزرگان و شجاعان عرب چون ابوعبیده جراح و سعید بن بشر و دیگران بود یا ورود من همه برخاستند

احترام به جای آوردند و نشستیم و شب از نیمه گذشت و همه بحث و صحبت درباره روزگار جاهلیت و احادیث عرب بود ابوبکر به دربان امر کرد که احدی داخل نشود و مجلس از همه جهت خلوت بود نیمه‌های شب از در عرفه (باب العرفه) مردی حسن و جمیل داخل شد و خلیفه را پرسید پس خود را ازاهل نجد معرفی کرد و در این ضمن سؤالی درباره میراث مردی از ابوبکر کرد و جواب شنید بعد اعتراض کرد و ابوبکر را ملزم نمود این کس را بعدها دانستم که خضر بود، ۲. مناظرتی بین امام محمد باقر علیه السلام و جروی درباره ابی بکر، جروی امام را گفت ابوبکر را چهار خصال است که با داشتن آن باید امامت و خلافت را برد بعد امام جواب می‌گوید و سخن به مناظره می‌کشد و جروی ملزم می‌گردد، ۳. مناظرتی بین ملك رکن الدوله و شیخ صدوق بن بابویه، شاه از او می‌پرسد ای شیخ عالم چه می‌گوئی درباره این رأی عام که بعضی می‌گویند باید مخالفان شیعه را طعن نمود بعضی می‌گویند واجب نیست طعن، ابن بابویه در سه جواب پاسخ می‌گوید: واجب نیست طعن، ۴. سؤالی(مناظرت‌گونه) ابواسحاق تمیمی از امام محمد باقر علیه السلام می‌کند (راوی این سوال در کتاب آمده) درباره آنکه شما اهل معرفت را کسی می‌دانید که مرتکب گناهان به شرحی که در کتاب آمده است می‌شود در حالی از نواصب کسانی هستند که مرتکب هیچیك از این گناهان نمی‌شوند ولی مورد طعن شما هستند جواب چیست، حضرت جواب مفصلی در این باره می‌دهد؛ خط: نسخ، کا: علی بن محمد عاملی، تا: ۹۷۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۹ص (۱۱۹پ-۱۳۷پ)، ۱۷ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۵۸۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۰۵/۴

آغاز: بسمله. الحمد الله علی ولایة الائمة (ع) و السلام علی محمد خیر الانام و قال قال سیدنا و مولانا الفقیه الصالح داود رحمة الله تعالی حدثنا ابو عبدالله زکریا بن دینار عن العلا و عن جبیر بن الاسود عن محمد بن عبدالله بن الشایع یرفعه الی سلمان الفارسی رضی الله عنه قال حدثنا احمد بن حنبل عن ابی اسحق التمیمی قال قلت للامام محمد الباقر (ع) یابن رسول الله اخبرنی عن المومن العارف من شیعتکم اذا بلغ و کمل فی المعرفة هل یذنب ؟ قال نعم؛ **انجام:** و خاب من انکر فضلك وجحد حقك صلی الله علیك و آلك و سلم.

نخست پرسشی است از ابراهیم نامی از امام محمد باقر درباره مومن عارف و پاسخ او به نام خبر السرور، سپس روایتی است از عطاء مکی از ابن عباس و گفتگوی او با ابوبکر در شبی و پرسش مرد ناشناسی نجدی از آنها که خلیفه کیست و آن خضر بوده است چنانکه علی در بامداد آن بابن عباس گفته بود؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۵گ (۲۲۵-۲۳۹)، ۲۴سطر(۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۱۱-۲۱۶۲]

● مناظرات / کلام و اعتقادات / فارسی

monāzerāt

۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۶

آغاز: مجلس دوم، بعد از انقضاء چند روز از مجلس اول بنده از تفلیس به خدمت عالیجاه شاهنظر خان که در ییلاق لیلاد من محال کاخت تشرف داشتند ...

نویسنده سفری به گرجستان داشته، در مدت اقامتش با عده ای از دانشمندان مسیحی مناظراتی داشته که در این کتاب آورده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ۳۴گ، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۱۹۵]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۸۸۳/۱

آغاز: ... ومرا دراین رساله مقصودی نیست که بگویم فلان کلام را درارشاد العوام برخلاف ظاهر شرع گفته یا فلان بیان را درهدایة الصبیان مخالف شرع؛ **انجام:** وجناب سید سند آقا سید کاظم رشتی است ولی این رأی را آن دوبزرگوار نداشتند مدة العمر عمل برؤیت مینمودند این اعتقاد مخصوص اجتهاد ابن عم بزرگوار است

مجموعه مناظرات ومباحثات علما، دانشمندان وفضلای عصر قاجار با محمد کریم خان کرمانی وپسرش محمد رحیم خان کرمانی است که درمجالس مختلف(که نام‌هایشان مذکور است) درباره آراء وعقاید ونظرات آنها درکتاب‌هایشان صورت گرفته، مناظره‌کنندگان عبارتند از: اعتضاد السلطنه، آقا علی مدرس زنوزی، نواب ایلخانی، نایب الایاله، فرهاد میرزا، درتمام این مناظرات سران شیخیه دراثر قدرت واستحکام برهان مخالفین محکوم شده‌اند، مؤلف از محمد کریم به ابن عم تعبیر کرده ومعلوم می‌شود مؤلف نیز از خاندان قاجار بوده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوا، ۳۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۱۲۲]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۴۴۹/۴

آغاز: ... گفت درپنج شتر یك گوسفند است وچون به بیست وشش رسید یك شتر ماده؛ **انجام:** وکنیزك را باو سپردند وازجمله خواص خود گردانید وخواجه وکنیز باهم درکمال مسرت وعشرت عمر می‌گذراندند.

رساله‌ای شامل چند داستان متوسط که درباره موضوعات مختلف همانند فقه، طب، نجوم وحکمت مناظره وگفتگو شده است داستان سلامان وابسال نیز آخرین آن داستانهاست؛ خط: نستعلیق نازیبا، کا: محمد حسین بن حاجی محمد مسکتانی، تا: ۱۲۵۴ق، جا: کجان؛ افتادگی: آغاز؛ ۳۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۱۲۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۶۳/۲

رساله مناظرات ارکان دولت با جناب حاج محمد کریم خان کرمانی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۱۲۷۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۵

سطر(۸/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۶–۶۲۹]

۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲

آغاز: فصل شانزدهم در ذکر مناظره مفید رحمه الله با قاضی ابوبکر بن سیاه و شیخ معتزلی و مکالمه علی بن میثم؛ **انجام:** و آنچه ما در اینجا ایراد نمودیم در فهمیدن مقصود کافی است لهذا به این قدر اختصار شد.

مجموعه مناظراتی است که بین ائمه علیهم السلام و اصحاب ایشان و یا علمای امامیه با برخی از گروههای مختلف در مباحث اعتقادی شیعه صورت گرفته است، تدوین شده در ۶۰ فصل، نسخه حاضر ازفصل ۱۶ تا پایان کتاب را داراست؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ ذیقعده۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۵۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱–۳۰]

● مناظرات خمس = مناظره عقل و عشق = گلشن /

عرفان و تصوف / فارسی

monāzerāt-e xams = monāzere-ye ‘aql va ‘ešq = golšan

ترکه اصفهانی، علی بن محمد، – ۸۳۶ ؟ قمری

torke-ye esfahānī, ‘alī ebn-e mohammad(- 1433)

تاریخ تألیف: پایان محرم ۸۰۸ق؛ محل تألیف: هرات

رساله ادبی فلسفی شیرین و شاعرانه‌ای است که به مذاق اهل تصوف به شیوه مقامات و مناظره میان عقل و عشق، وهم و عقل، وهم و خیال، سمع و بصر، عاشق و معشوق نوشته شده است. مؤلف می‌گوید: «قضیه مناظره ومقابله اصحاب شیخ قدسی شعار «عقل» با اعوان سلطنت آثار قهرمان «عشق» وظهور سلطان او به مقدمات حقایق مؤدی بر لوح حافظه تحریر وتصویر می‌کرد ...». مؤلف از «قصیده نظم الدرر» اسم می‌برد.در پنج مناظره: ۱. عقل و عشق؛ ۲. وهم و عقل؛ ۳. وهم و خیال؛ ۴. سمع و بصر؛ ۵. عاشق و معشوق.چنین است فهرست آن: ۱. آغاز مناظرات اصحاب شیخ عقل با اعوان سلطان عشق؛ ۲. برکشیدن عشق نغمه را و فرستادن به رسالت به سوی شهرستان عقل؛ ۳. به سوی شهرستان عقل؛ ۴. رسیدن نغمه به سرحد صماخ و پیغام رسانیدن او؛ ۵. جواب گفتن خیال نغمه را؛ ۶. خواندن معشوق رسول کلام را و فرستادن در ملابس کتابی به طرف شیخ عقل؛ ۷. جواب گفتن وزیر خیال رسول کلام را؛ ۸. مراجعت نمودن رسول کلام وادی پیغام کردن؛ ۹. توجه نمودن سلطان عشق و فرستادن برید الهام؛ ۱۰. مشورت کردن شیخ با اصحاب؛ ۱۱. فرستادن عقل قوت نظری را به صوب سلطان عشق؛ ۱۲. تفصیل نمودن قوت نظری اوضاع مملکت انسانی را به اشارت سلطان عشق؛ ۱۳. تجهیز سلطان عشق لشکر معشوق را و فرستادن به استفتاح و یار عقل؛ ۱۴. مشورت کردن عقل با اصحاب خویش؛ ۱۵. اسیر شدن و هم و در آمدن و جد و درد در مملکت عقل؛ ۱۶. رفتن عقل به استقبال سلطان عشق و جاه یافتن او و بعد از عزل؛ ۱۷. مقدمه مناظرات و مقابلات ابهالی (؟) مملکت انسانی در ایام دولت و جهانبانی حضرت سلطان پناه معشوق؛ ۱۸. آغاز مناظره و هم با عقل و اصحابش؛ ۱۹. مقدمه مناظره وهم و خیال؛ ۲۰. آغاز مناظره سمع و بصر؛ ۲۱. جواب گفتن باصره؛ ۲۲. خط کردن سامعه بصر را؛ ۲۳. دلیل گفتن باصره به تعظیم زمان خوش و تحقیرسمع؛ ۲۴. جواب گفتن سامعه وی را؛ ۲۵. اجوبه نظر ادله سمع را؛ ۲۶. مناظره و مقابله عاشق و معشوق و مقابلات ایشان؛ ۲۷. کیفیت استیلای جنود عزت بر مملکت عاشق و خرابی ایشان؛ ۲۸. مبدأ ظهور معنی عشق از حقیقت عاشق؛ ۲۹. کیفیت انتشار ملامت و عزت بر احوال عاشق و مبدأ آن؛ ۳۰. ترقی کردن عاشق از درکات بعد و غیبت به درجات مقاربت و مخاطبت؛ ۳۱. استیلای نشوات سکر بر حقیقت عاشق و شطحیدن او؛ ۳۲. منجر شدن سلسله خطاب معشوق به عقده عتاب و رجعت نمودن کوکب عاشق از اوج عزت بحضیض مذلت؛ ۳۳. جواب گفتن عاشق عتاب معشوق را؛ ۳۴. دور کردن حجاب عزت معشوقی عاشق را به تیغ صد و اعتراض؛ ۳۵. بنیاد سرکش کردن اعیان مملکت عاشق در غیبت حضرت سلطنت پناهی معشوقی؛ ۳۶. منقطع شدن ماده [و] منقشع گشتن غیم فساد از مملکت حقیقت عاشق؛ ۳۷. منطوی شدن احکام عاشقی و معشوقی و ظاهر شدن سلطان عشق باطلاقه. (دانش پژوه)

در نسخه‌های مختلف به نام‌ها و کیفیات گوناگون آمده است.

آغاز: الحمدلله الذی رتب نظام برية العالم بخلافة آدم ... دوش هنگام آنکه مبشر فالق الاصباح آوازه

انجام: واسطه این عقد است طلب کننده و الصلوة علی من انتظم باقتفاء آثاره سلسلة الاستکمال و التکمیل کل النظام محمد علیه و علی آله الصلوة و السلام. تمت.

چاپ: تهران، نشر میراث مکتوب، ۱۳۷۵ش، تصحیح اکرم جودی نعمتی.

[نسخه‌های منزوی ۱۴۲۱/۲و ۱۷۹۸/۲؛ الذریعة ۲۲۲/۱۸؛ کشف الظنون ۱۸۳۴/۲؛ مشترک پاکستان، ۲۶۸۱/۴؛ فهرستواره منزوی ۹۸۷/۸–۹۸۸]

شرح و حواشی:

۱– فرهنگ واژه‌های مناظرات خمس = شرح لغات مشکله مناظرات خمس(۲عنوان)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۲۷–ف

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ جمادی الثانی۸۵۱ق، جا: ابرقوه؛ ۱۰گ (۴۳۰–۴۳۹)، ۱۹سطر [فیلمها ف: ۱–۴۷۹]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۴۴/۲۸–ف

ساخته نزدیک به پایان محرم ۸۰۸ در فهرست با عنوان مناظره اصحاب شیخ عقل با اعوان سلطان عشق و بدون نام مؤلف آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۶ جمادی الثانی۸۵۱ق، جا: ابرقوه؛ ۴۹گ (۴۴۰–۴۸۸)، ۱۹سطر [فیلمها ف: ۱–۴۷۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۷/۳–ف

نسخه اصل: روان کوشکو ش ۲۰۴۲؛ کا: عبدالرحمن بن علی بن

موید، تا: ربیع الاول و الثانی۸۸۸ق، جا: شیراز[فیلمها ف: ۱-۴۳۶]

۳. تهران؛ باقر رقت (ترقی)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۲

عقل با عشق، عقل با وهم، وهم با خیال، سمع با بصر، عاشق با معشوق؛ کا: عبدالقادر بن محمد بن افضل خراسانی، تا: ۱۶ جمادی الثانی ۹۰۱ق[میراث اسلامی: ۵-۶۲۴]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۰۳/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و در رشته مناظرات منتظم، همین تواند بود ... تم ذلك ... فی سنه ثمان و ثمانمائة

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ ذیقعده۹۰۳ق، جا: مسعودیه تبریز؛ با یادداشتی از سید محمد جزائری به تاریخ ۴۲/۹/۱۵ در معرفی این مجموعه؛ جلد: مقوایی، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۳۲-۱۲]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۶۷/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۲۰ شوال۱۰۱۱ق؛ ۳۹گ (۱۲۵پ-۱۶۳پ) [ف: ۱-۲۴۵]

۶. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: ۲۰/۲۱

آغاز و انجام: برابر

کا: حسینی، محمد قاسم بن تاج الدین محمود، تا: پنج‌شنبه ۲۴ شوال ۱۰۳۹ق؛ ۵۳گ (۲۳۷پ-۲۸۹ر)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: -۴۶]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۵۸/۱

خط: نستعلیق، کا: حسینی، مرتضی بن محمد، تا: ۱۰۴۸ق؛ ۸۷ص (۱-۸۷)، ۱۷ سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۱۶-۱۰۹]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۱۴/۱-ف

نسخه اصل: کتابخانه سعید نفیسی، ش ۳۶۰؛ خط: نستعلیق، کا: مرتضی بن محمد حسینی، تا: ۱۰۴۸ق[فیلمها ف: ۱-۷۳۴]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۲۶۳/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۰۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۶۴گ (۱پ-۶۴ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۹/۵×۱۸سم [ف: ۲۴-۵۶]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۲/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد مدعو به تقی الدین ابی الحسن، تا: ۱۰۶۳ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۸۲ص(۱-۸۲)، ۱۷سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۴-۴۳۹]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۲/۸۷

آغاز: برابر

نسخه اصل: فرهنگستان علوم آذربایجان باکو، شM140(۸۲۰۱)؛ بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۸ صفر۱۰۶۳ق؛ ۱۱ص (۲۷۶-۲۸۶) [عکسی ف: ۳-۴۳۲]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۱۲۰

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۰۷۳ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن، ۱۰ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۶-۹۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۸۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۷۶]

۱۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۲۶/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق؛ در پایان تاریخ ۱۸ ذیحجه ۹۹۶ آمده که باید تاریخ نسخه‌ای باشد که از روی آن این نسخه نوشته شده است [ف: ۳-۵۱]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۱۴/۳

آغاز: تواند نفسی سایه بدان صحرا شد. لاتری فی شمسها ظل السوی ××و هی شمس و هل ظل و هی فیءو اما قضیت صرف اوقات در استیفای ماضی و استقبال حال آنست که آن فعل ناقصان معتل العین است که دیده بصیرت را بر تطلع احوال از منه معدومه دارند؛ **انجام:** برابر

کا: محمد محسن بن محمد صادق بروجردی، تا: محرم ۱۰۹۷ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، ۵ص (۲۳-۲۷)، سطور چلیپا (۱۲×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱۲-۲۵۲۳]

۱۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۳۵/۳-۶/۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ملا مقصود بن مشهدی سیف الدین شقاقی، تا: ۷ربیع الاول۱۱۳۳ق؛ ۲۷گ، ۲۰-۲۱سطر[ف: ۸-۴۵۶۸]

۱۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۴۹/۶

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۲ شعبان۱۳۰۴ق؛ جلد: میشن، ۴۰گ (۲۵پ-۶۴پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۶-۴۱]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۸۲۹/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۰گ (۱۲پ-۶۱پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۰-۲۰۸]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۱۸/۱۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در انجام افتاده است: «و فضیلت مسالك از غیر مقاصد»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۶ص (۶۱-۸۶)، ۲۳سطر (۱۱/۵×۲۲)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۹-۱۴۸۴]

۱۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۳۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ در برگ ۱ر چند سطری به خط و امضای مجلسی درباره صاع؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۸۱گ، ۱۴سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳-۴۸۴]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۲۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** علیه و علی آله الصلوات و السلام

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن [الفبائی: -۵۵۳]

● **مناظرات فی الامامة** / کلام و اعتقادات / عربی
munāẓirāt-un fi-l imāma

محمد بن احمد، ق۱۲ قمری
mohammad-e-bn-e ahmad (- 18c)

تاریخ تألیف: ۲۵ شوال ۱۳۰۹ق؛ محل تألیف: سامراء
مؤلف در راه بازگشت از مشهد رضوی علیه السلام به نجف اشرف، با شخص گمراهی در مباحث امامت به مناظره برخاسته است و به‌درخواست سیدی جلیل و عالمی نبیل شرح گفتگوهایش را نگاشته ولی همچنان در مسوده باقی مانده بود تا آن‌که در ۲۵ شوال ۱۳۰۹ در سر من رأی (سامراء) و در زمان زعامت میرزا محمد حسن شیرازی آن را پاک‌نویس نموده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۸۵/۲
آغاز: الحمدلله الذی ألهمنا حجته البالغة و أکرمنا بنعمه السابغة ملأ السموات و الارضین من آیاته و جعل کل ذرة من ذراتها شاهداً علی وحدانیة ذاته
نسخه اصل: کتابخانه مینوی - تهران ۳۸؛ خط: نسخ، کا: عیسی بن محمد حسن بن محمد جعفر شریعتمدار استرآبادی تهرانی (پدر مجتبی مینوی)، تا: چهارشنبه ۱۲ ذیحجه۱۳۱۹ق، جا: تهران؛ ۷۷ص (۲۰-۹۶) [عکسی ف: ۷-۳۷۷]

● **مناظرات قاضی ماوراء النهر و اصفهان** /-
monāzerāt-e qāzī-ye māvarā'-on-nahr va esfahān

تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق[میراث اسلامی: ۵-۶۰۱]

● **مناظرات مع ابن الآلوسی** / کلام و اعتقادات / عربی
munāẓirāt-un ma'a ibn-il ālūsī

شریعت اصفهانی، فتح الله بن محمد جواد، ۱۲۶۶ - ۱۳۳۹ قمری
šarī'at-e esfahānī,fath-ol-lāh ebn-e mohammad javād (1850 - 1921)

تاریخ تألیف: ۱۳۲۶ق
پرسش و پاسخ‌هایی است درباره غیبت امام زمان علیه السلام و اثبات وجود و امامت آن حضرت، که سید محمود شکری آلوسی از بغداد در سه نوبت تقدیم داشته و شیخ با تفصیل و استدلال از آنها پاسخ گفته است.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فقد رفع الی سؤال فی هذه الأیام عن بغداد وجهه الی بعض اخواننا فی الایمان
انجام: مصلین مسلمین علی محمد أفضل رسله الکرام و آله الاطهار الابرار العظام ما أقبل یوم و ادبر الظلام.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۵۳۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد حسن هشترودی، تا: چهارشنبه ۲۶ ذیحجه۱۳۳۴ق، به جهت میرزا محمد امین صدر الاسلام خوئی؛ نسخه را حسنعلی همدانی به تاریخ ۱۳۳۵ با نسخه مؤلف مقابله کرده؛ مهر: کتابخانه خوئی؛ جلد: تیماج، ۷۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۲-۱۱۱]

۲. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه: ۱۰۵
خط: نستعلیق، کا: سید موسی شبیری زنجانی، تا: ۲۲ جمادی الاول۱۳۶۴ق، جا: قم؛ افتادگی: وسط (از میان فصل نهم تا چند سطر به پایان فصل دوازدهم افتاده)؛ از روی نسخه حاج سید مرتضی ایروانی؛ ۱۲گ (۵۹-۷۰)، ۱۸سطر، قطع: ربعی[چند نسخه-ف: -۲۳۶]

۳. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه: ۱۰۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۵۷گ، ۱۸سطر، قطع: ربعی[چند نسخه-ف: -۲۳۶]

↩المناظرات مع العامة ↞ مناظره غنا و فقر
↩المناظرات مع العامة ↞ احتجاج دیبلی با یکی از سنیان
↩مناظرات (منتخب) ↞ انوار سلیمانی

● **مناظرات منیر** / ادبیات / فارسی
monāzerāt-e monīr

منیر لاهوری، منیر بن عبدالمجید، ۱۰۱۹ - ۱۰۵۴ قمری
monīr-e lāhūrī,monīr ebn-e 'abd-ol-majīd (1611- 1645)

سه مقامه ادبی است که به صورت مناظره ترتیب یافته شامل: مناظره عناصر اربعه، خاک و آب و آتش و باد، مناظره تیغ و قلم و مناظره روز و شب.
[نسخه‌های منزوی ۳۶۳۴/۵؛ گنج بخش ۱۳۰۳/۳]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۰۹/۱۹۱
آغاز: آغاز سخن به نام جهان آفرینی که عالم کون و فساد را از چهار عنصر انتظام بخشیده و هر عنصری را پایه و منزلی ارزانی داشت؛ **انجام:** که برابری ایشان تا ابد خواهد ماند هیچ یکی بیشی و افزونی نخواهد یافت.
نسخه حاضر مناظره عناصر اربعه و مناظره تیغ و قلم را شامل است و آغاز آن با نسخه بعدی برابر است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ جلد: پارچه‌ای، ۱۹ص (۴۹۴-۵۱۲)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۳۸-۳۰۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۱۶۹/۳
آغاز: آغاز سخن به نام جهان آفرینی که عالم کون و فساد را از چهار عنصر انتظام بخشیده و هر عنصری را پایه و منزلی ارزانی داشت؛ **انجام:** که برابری ایشان تا ابد خواهد ماند هیچ یکی بیشی

و افزونی نخواهد یافت.
خط: نستعلیق، کا: اودطی یول، تا: ۱۰ ماه حیت۱۲۹۱ق؛ جلد: گالینگور مذهب، ۱۹گ (۵۹ر-۷۷پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۳۸-۲۱۰]

● **المناظر الالهية** / عرفان و تصوف / عربی
al-manāẓir-ul ilāhīya

جیلانی، عبدالکریم بن ابراهیم، ۷۶۷ - ۸۳۲ قمری
jīlānī, ‘abd-ol-karīm ebn-e ebrāhīm (1366 - 1429)

در چند «منظر» است در مراحل تصوف و آنچه باید صوفی آن را انجام دهد، در هر یک از منظرها در مرحله‌ای بحث کرده پس از آن آفت ان را می‌آورد. (سید احمد اشکوری)
آغاز: الحمدلله ذی المناظر العلية و المحاضر السنية و المشاهد القيومية و المحامد الديمومية الاحد فی أحدية ذاته
انجام: قلو قابلها بذات الله تعالی لما قال بالفجر لان الله تعالی لایلحق به عجز فهو الکمال المطلق.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۸۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۵ جمادی الثانی ۱۰۱۱ق، جا: یمن؛ ۶۴ص (۷۴-۱۳۷)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۰-۱۷۶۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۳۲/۴
آغاز و انجامک برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۴۰گ (۶۲پ-۱۰۱پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۶-۳۹]

● **مناظر الانسان = ترجمه وفيات الاعيان** / تراجم / فارسی
manāzer-ol ensān = t.-ye vafayāt-ol a‘yān

یوسف بن محمود بن محمد
yūsof ebn-e mahmūd ben mohammad

وابسته به: وفيات الاعيان و انباء ابناء الزمان؛ ابن خلکان، احمد بن محمد (۶۰۸-۶۸۱ق)
به درخواست: ناصرالدین ابوالفتح المظفر شاه بن محمد شاه بن احمد شاه بن محمد شاه
ترجمه‌ای است از وفيات الاعيان ابن خلکان.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۷۴۳/۲
آغاز: اللهم یامالک الملک تؤتی الملک من تشاء و تنزع الملک ممن تشاء؛ **انجام:** ابو واثلة ایاس بن معاوية بن قرة بن ایاس بن هلال بن رباب بن عبيد ... وعمر پدر من هفتاد و شش سال بود ومرا نیز امروز هفتاد و شش است
از اول کتاب تا شرح حال ابو واثله ایاس بن معاویه موجود است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: مقوایی مذهب، ۲۸گ (۱۷۵ر-۲۰۲پ) [ف: ۳۷-۲۸۰]

● **مناظر الانشاء = مناظرة الانشاء** / انشاء / فارسی
manāzer-ol enšā’ = monāzerat-ol enšā’

خواجه جهان، محمود بن محمد، ۸۰۸ - ۸۸۶ قمری
xāje jahān, mahmūd ebn-e mohammad (1406 - 1482)

در آیین ترسل و مباحث مربوط به بلاغت. متن این کتاب انشائی عالمانه مقرون به ترجمه دارد و حال آن‌که مقدمه آن با شیوه‌ای عالی نثر منشیانه ترتیب یافته است و دارای یک «مقدمه» و دو «مقاله» و یک «خاتمه» است: مقدمه در هشت «فصل»: ۱) ماهیت علم انشاء و موضوع و غایت آن، ۲) کلام و تقسیم آن، ۳) بلاغت و فصاحت، ۴) حقیقت و مجاز، ۵) تشبیه و ارکان آن، ۶) استعاره و اقسام آن، ۷) کتابت، ۸) تعریض و تلویح و ایما و اشاره؛ مقاله ۱. در تقسیم کلام بنابر طریقه و روش منشیان، درچهار «منظر»: ۱) تقسیم کلام، ۲) شرایط کلمه مستعمل در انشا، ۳) شرایط کلام مستحسن منثور و یا منظوم، ۴) ماهیت منشی و اقسام او؛ مقاله ۲. بیان اقسام ارکان وشرایط آنچه مردم به یکدیگر می‌نویسند، در پنج «منظر»: ۱) بیان اقسام منشآت، ۲) ارکان هر یک از آن اقسام، ۳) شرایط مناشیر و فرمان‌ها و فتح‌نامه‌ها، تهنیت و تعزیت‌نامه‌ها و عریضه و رقعه‌نویسی، ۴) شرایط مکاتیب، ادنی به اعلا و دو تن متساوی و اعلا به ادنی، ۵) جواز حذف و تأخیر در ارکان مکتوب، در این مقاله مخصوصاً بمراسلات دیوانی بیشتر توجه شده است؛ خاتمه در ماهیت خط و ضوابط آن، در هشت «قاعده».تقسیمات داخل مناظر این کتاب متضمن اجزاء متعدد و حاوی اطلاعات دقیق و مشروح درباره مباحث بلاغت و فصاحت و قواعد ترسل و نظائر این مطالب است.

برای مزید فایده به آوردن نمونه نثر و شیوه نگارش و نحوه تعلیم او می‌پردازیم: «فتح‌نامه: مشتمل بر پانجده رکن است اگر چه فتح نامها به‌طریق مختلف نوشته‌اند اما از تتبع مساطیر بلغای سابق و لاحق معلوم گشته است که احسن اسالیب مرغوبه آن است که به این ارکان و اسلوب مکتوب گردد.رکن اول تمجید و تحمید حضرت واجب الوجود جل جلاله و عم نواله؛ رکن ثانی صلوات و تسلیم حضرة رسول الله صلی الله علیه و سلم مع آل کرام و اصحاب عظام؛ رکن ثالث بیان وجوب تنظیم امور تام بر ذمه سلاطین ایام و دفع ظلم اشرار و قمع کفر کفار؛ رکن رابع سبب عزیمت بر قلع و قمع آن قوم ظلم شیمت؛ رکن خامس ذکر عزیمت پادشاه؛ رکن سادس صفت کثرة و قدرة لشکر سلطان؛ رکن سابع صفة گروه خصم؛ رکن ثامن صفت جرأت و جسارت خصم؛ رکن تاسع صفت قتال و جدال؛ رکن عاشر ذکر نصرة سلطان و هزیمة دشمنان؛ رکن حادی عشر حمد و شکر منعم بی عوض و غرض؛ رکن ثانی عشر ذکر ضبط و ربط ولایت خصم؛ رکن ثالث عشر اخبار فتح و ظفر بر مقیمان نواحی

بحر و بر؛ رکن رابع عشر ذکر اسم آنکس که فتح نامه باو صادر است و امرا و لشکر و شکر و سپاس خالق اناس؛ رکن خامس عشر ذکر وثوق رجا و کمال التجا بترتیب تواتر فتح و ظفر بر غرامات متواله پادشاه جهاد اثر».

آغاز: بسمله یا مبدء الانشاء ببسط نور الوجود ... اما بعد چنین گوید فقیر جانی محمود بن شیخ محمد گیلانی که بر خاطر پاک وضمیر دراک صدر نشینان محافل ادراک ظاهر وهویدا است که علم انشاء رسائل وخطب از جلائل اقسام اثنی عشر علم ادب است الخ.

انجام: و لفظ قفص که درپارسی به سین می‌نویسند وبه صاد نیز جائز است و در عربی به حرف صاد می‌نویسند و به سین قد تم.

چاپ: این کتاب بدون تاریخ در اسلامبول چاپ شده است.

[الذریعه ۲۷۸/۲۲؛ حاجی خلیفه ۱۸۳۳/۲؛ نسخه‌های منزوی ۲۱۱۹/۲ (۱۹ نسخه)؛ مشترک پاکستان ۱۵/۵ (۱۰ نسخه) و ۷۳۲]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۵۸/۳-عکسی

آغاز و انجام: برابر

اصل نسخه: گنج بخش، ۳۳۸۹ (گنج ۱۲۰۸/۳)؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۹محرم۸۹۱ق؛ ۱۴۴گ(۴۹-۱۹۲)[عکسی ف: ۲-۲۶۶]

۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۲۳۳

خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز وانجام[نشریه: ۲-۱۳۱]

۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۷۹۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محمد کاظم بروجردی به عربی نوشته: یکی از دوستان در سال ۱۲۴۰ این کتاب را به من بخشید؛ سال ۱۲۷۰ داخل کتابخانه اعتضادیه شده؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: چرمی، ۱۳۳ص، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۲-۱۰۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۱۲-ف و ۶۰۹۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۳-۱۲۲ و ۱۹۸]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۹۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و مغناطیسی در عربی بغین و در فارسی بقاف می‌نویسند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۰؛ کاغذ: بخارائی، جلد: میشن، ۱۳۵گ، ۱۵سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۶-۷۵۳]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۵۹۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ تملک: فرهاد میرزا در ۱۳۰۴؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۱۰۹گ، ۱۳سطر (۴/۵×۹)، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۱۷-۱۶۸]

۶. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ض۵۹

خط: نستعلیق، کا: محمود بن نظام، تا: ۲۱ رجب۹۲۰ق؛ ۵۰گ (۸۴-۱۳۳)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱-۱۴۰]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۴۷۶/۲-ف

نسخه اصل: دانشگاه توبینگن647 MaIII؛ خط: نستعلیق، کا: مصطفا، تا: ۱۵ شعبان۹۳۹ق؛ تملک: سید علی نجم الدین پسر رضا مولوی خلفای رکبوبی صدر عالی علی خواجگان در ۳ رمضان ۶۶[۱۰]؛ مهر: عبدالرحمن با تاریخ ۱۵ رمضان ۹۴۷[فیلمها ف: ۳-۱۵۶]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۲۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الاول۹۷۴ق، جا: مکه مکرمه؛ با سرلوح نامرغوب، مجدول؛ جلد: میشن مذهب، ۱۵۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۹-۳۴۴]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۷۵

انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۰ق؛ مجدول، با سرلوح زیبا؛ تملک: محمد معروف، عبدالباقی موزع الفتوی ابن الفضل، محمد جواد شهشهانی مورخ ۲ جمادی الثانی ۱۲۱۷؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۵۰گ، ۱۵سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۸-۶۶]

۱۰. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۶۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد، تا: ۹۹۸ق، جا: قسطنطنیه؛ مجدول و مذهب، با سرلوحی زیبا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۱۳۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۳-۱۳۲۴]

۱۱. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۶

خط: نستعلیق، کا: ولی قره حصاری، تا: قرن ۱۱[نشریه: ۲-۴۵]

۱۲. اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه: ۵۰

آغاز: کتاب و افواه و افاضل بلیغ خطاب بر بعضی مناقب ترکیب و معایب ترتیب مطلع گشته باشد؛ **انجام:** و تحریر آن بنسیم عنایت حضرت باری سفاین آمال جناب بخدمت شعار

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، پشت جلد شرح حال مفصل و دقیق مؤلف به قلم نگارنده است؛ جلد: میشن مذهب، ۱۲۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۳سم [نشریه: ۶-۹۲]

۱۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۳۰۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و در فارسی بزا می‌نویسند مثل و یز و ویس و پاپاز و پاپاس نیز جایز است

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل جمادی الثانی ۱۰۰۷ق؛ تملک: جمال الدین احمد در ۱۲۵۶؛ مهر: «محمد بن عبدالرزاق» (مربع)؛ ۱۵۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [مؤید: ۳-۲۵۱]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۱۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد بن ارسلان معدنی (؟)، تا: محرم۱۰۳۳ق، جا: قسطنطنیه؛ افتادگی: وسط؛ نسخه پردازی عثمانی، مصحح، محشی، پایان نسخه دو برگ اشعار عربی و ترکی و فارسی از

شیخ محیی الدین العربی و ابن حجاج و حمیدی و نوعی افندی و مسدس واعظی بر دو شعر سعدی؛ یادداشت‌های معاملاتی ملا عبدالعزیز بن محمد کوسیجاقی واعظی مقیم سردشت در ۱۳۵۱ و ۱۳۵۲ق؛ تملک: حسن بن حسین؛ با مهر کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ اهدایی: جعفر سلطان القرایی، آذر ۱۳۴۸ش؛ ۸۳گ، ۲۱سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۲/۸×۲۰/۱سم [ف: ۲/۲۹-۸۵۴]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۱۴/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۰۴ یا ۱۰۴۰ [ف: ۳-۳۶۱]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۲۹۴

خط: نستعلیق، کا: دانیال، تا: ۲۱ صفر ۱۰۵۰ق[مختصر ف: -۸۰۰]

۱۷. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۳۰۰

آغاز: فص خاتم فضایل و ینبوع زلال مقال کامل زیرا که عنان ظهور افضلیت آدم و زمام نظام تمام عالم بدست شهسوار کلام؛

انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد معصوم بن رشید اشتری، تا: ۱۱۱۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۰۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲-۳۵]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۰۲ و ۷۱۱۴-عکس

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۱۹۸ق؛ شعر نظام استرآبادی مورخ ۹۱۲ در صفحه عنوان و نامه پادشاه هند به بایزید خان پادشاه روم به فارسی در پایان هست؛ تملک: محمد مسلم قدیمی ایروانی در ۱۲۰۱؛ کاغذ: بغدادی، جلد: تیماج، ۹۹گ، ۱۴سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۱-۲۰۵۴] و [فیلمها ف: ۳-۲۷۸]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۱۳۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[مختصر ف: -۸۰۰]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۵۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول مذهب؛ جلد: تیماج، ۲۵۲ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۵۴۳]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۶۹۵/۱

خط: نستعلیق ترک، کا: محمد سعید، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: استانبولی، جلد: تیماج مذهب، ۶۸گ (۱پ-۶۸پ)، ۲۹سطر (۷/۵×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۱۷-۴۵۳]

۲۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۳۴

خط: نستعلیق شکسته، کا: حیدر، تا: ۲۱ شعبان۱۲۰۹ق؛ کاغذ: ترمه، ۱۳۵گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۴سم [ف: ۴-۷۸۲]

۲۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۴۰

خط: نسخ، کا: محمد صادق بن حاجی ملا محمد تقی، تا: ۱۸ صفر۱۲۵۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۴۲گ، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۱۴۳]

۲۴. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: ۱۳۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: اصفهانی، آقا بن محمد مهدی، تا: ۴ جمادی الثانی۱۲۶۸ق؛ ۱۴۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: -۲۰۱]

۲۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۸۶۸-۱۵/۱۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین، تا: یک‌شنبه ۱۰شوال۱۲۷۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۶۷]

۲۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۵۶ ـ ج

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: همدانی، محمد، تا: ۱۲۷۹ق؛ با یادداشت قزوینی؛ تملک: اقبال در پاریس ۲۸/۱۰/۲۷؛ جلد: تیماج، ۹۲گ، ۱۸سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱-۳۴]

۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۶۲/۳

آغاز: برابر

فقط دو ورق از آن نوشته شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۱ق؛ جلد: میشن [ف: ۵-۸۴]

۲۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۷۸۷

خط: نستعلیق شکسته، کا: حاج حسین آقاملک، تا: ۲۸ شوال۱۳۴۴ق؛ ۱۴۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۱سم [ف: ۴-۷۸۲]

۲۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۷۸۶

خط: نسخ، کا: عبرت نائینی، محمد علی، تا: دوشنبه ۱۷ ربیع الثانی ۱۳۴۵ق؛ جلد: میشن، ۱۱۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۸×۲۰/۳سم [ف: ۴-۷۸۲]

۳۰. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۱/۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴سطر[ف: ۱-۳۴۹]

● مناظر الانوار و مظاهر الاسرار / تفسیر / عربی

manāẓir-ul anwār wa maẓāher-ul asrār

حسینی قزوینی، محمد تقی بن امیرمؤمن، -۱۲۷۰ قمری

hoseynī qazvīnī, mohammad taqī ebn-e amīr mo’men (- 1854)

تفسیری است بر قرآن کریم به ترتیب سوره‌ها. مؤلف در مقدمه عنوان نموده که بنا دارد تفسیری به صورت مختصر مشتمل بر «بحث الفوائد و صرف الفرائد مع اشارات الی اصول القرآنیة و بشارات بانوار عرفانیة مع تلویحات الی تأویلات آل الرسول و تعریضات الی المحکمات من قوانین المعقول» تألیف نماید و پس از مقدمه بحثی طرح نموده درباره «حروف» و پس از آن توضیح کوتاهی درباره لفظ «سوره» پس از آن شروع به تفسیر فاتحة الکتاب نموده است.این تفسیر اغلب به ذوق عرفانی برگزار شده و مفسر برای تأیید نظرات خود به روایاتی از اهل بیت و ادعیه استشهاد کرده است. (صدرائی و دیگران)

آغاز: بسمله الله احمد بمنه علی بسط فنون فواضله و ایاه اشکر بعونه علی نشر نوامی نوائله ... اما بعد فهذه خلاصة تفسیر کلام الله الکریم و کتاب الله الحکیم علی ما استخصه الله بمنه لعبده

المفتاق المفتقر اليه محمد تقی بن اميرا مؤمن الحسينی
[الذريعه ۲۷۹/۲۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ذلک ذريعة الی تعليل خلق العالم الاصلح و الاليق

ج ۱، اين جلد تا آيه ۲۹ از سوره بقره: «هو الذی خلق لکم ما فی الارض جميعا ثم استوی الخ» را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر۱۲۴۱ق؛ واقف: مير سيد عليخان طبيب، ۱۲۷۳؛ ۱۳۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۴۵۶]

۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اما الذين امنوا فزادتهم ايمانا و هم يستبشرون و وجه المراد من المثل ظهر مما مر فتبصر ... لما طبع الله علی مشاعرهم

تفسير سوره حمد و هيجده آيه اول سوره بقره را شامل است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی به امضاء «علی ثقفی عفی عنه» که واقف نسخه است و به امضاء «منه ابقاه الله تعالی»؛ مهر: واقف«علی بن محمد» (بيضی)در ۱۲۵۰ق؛ واقف: علی بن محمد ثقفی، ۱۲۵۰ق؛ ۵۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱-۶۴]

● **المناظر الحکمية** / منطق، فلسفه / عربی

al-manāẓir-ul ḥikamīyya

اقرجنلو، محمد حسين بن محمد صالح

aqarjanlū,mohammad hoseyn ebn-e mohammad sāleh

در سه «باب»: جسم طبيعی و تعليمی، معقولات (منطق)، الهی؛ و اندکی از منطق و الهی را آورده و با بحث‌های کلامی آميخته.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۳

آغاز: بسمله الحمدلله الذی خلقنا و هدانا سواء الطريق بحکمته؛ **انجام:** فکلها عندنا ثابت الهم ثبت اقدامنا فی الدين ... و اقض حاجتنا برحمتک يا ارحم الراحمين.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تيماج، ۶۲گ، ۱۶سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳-۳۷۹]

● **مناظر قديمی از بنا و خيابان و اشخاص** / اسناد /فارسی

manāzer-e qadīmī az banā va xīyābān va ašxās

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۱۳-ف

بی‌کا، بی‌تا؛ از روی اصل[فيلمها ف: ۲-۲۵۲]

● **مناظر المحاضر للمناظر الحاظر** / عرفان و تصوف / عربی

manāẓir-ul maḥāḍir li-l-manāẓir-il ḥāẓir

علاء الدوله سمنانی، احمد بن محمد، ۶۵۹-۷۳۶؟ قمری

ʻalāʻ-od dowle-ye semnānī, ahmad ebn-e mohammad (1262 - 1336)

تاريخ تأليف: سه شنبه ۲۹ شعبان ۷۱۳ق؛ محل تأليف: صوفی آباد

چاپ: دمشق، مجلة المعهد الفرنسی للدراسات العربية، عدد۱۶، ۳۹ص، ۱۹۵۸-۱۹۶۰م.

[سرگذشت سمنانی ص ۸۰۳؛ تاريخ نظم و نثر نفيسی ص ۷۳۳]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۹۷۳/۱

آغاز: بسمله الحمدلله الذی هدانا الی الطريقة النقية الرضية؛ **انجام:** ... لازالت معبد العباد و الزادمن الابدال و الاوتاد.

نيمی از کتاب است؛ خط: نستعليق، کا: محمد حسن بن حاجی اويس، تا: با تاريخ۱۰۴۷ق؛ مقابله شده در ۱۰۴۷ با اصل؛ کاغذ: ترمه، جلد: ميشن، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۷-۱۲۴]

● **مناظر و مرايا** / رياضيات / عربی

manāẓir wa marāyā

اقليدس، ۳۰۶ - ۲۸۳ قبل ميلاد

oqlīdos (-306 - -283)

رساله کوتاه و معروفی در بيان علمی نحوه اشيا توسط چشم و بيان آينه‌ها و حکم هر کدام.

چاپ: هند، آرمی پريس، به اهتمام: مولوی عبدالحکيم رشيد طلعت

[ميراث مشترک ايران و هند: ۱-۱۲۱]

شروح و حواشی:

۱- تقويم الخطأ فی المناظر ؛ کندی، يعقوب بن اسحاق (۱۸۵-۲۵۲)

۲- تحرير المناظر لاقليدس؛ نصيرالدين طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲)

۳- مشرق الشمسين؛ دهلوی، محمد زمان بن محمد صادق (-۱۲)

۴- شرح تحرير المناظر = تحرير تحرير المناظر

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۳/۱

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمين و الصلوة علی محمد و اله اجمعين و بعد؛ **انجام:** و لا يحضر فی الان حجة عليه اقوی منه و لااری جواباله و لو بتبدل التعسف و احتمال التکلف.

خط: نستعليق، کا: طبيب رشتی، محمد صالح بن محمد رفيع، تا: قرن ۱۳، جا: تهران؛ مجدول؛ جلد: تيماج، ۵۴گ، ۱۷ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳-۲۳۶]

● **مناظر و مرایا** / ریاضیات / فارسی

manāzer va marāyā

قاینی، قاسمعلی، ق۱۱ قمری

qāyenī, qāsem-'alī(- 17c)

در ۱۶ «مطلب».

آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد المحتاج الی قاسم الارزاق قاسم علی قاینی سطری چند تحریر نمود در علم مناظر منظور ناظرین.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۳۰/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** یا بنسبت شخص و ظل او تا ظاهر باشد (باتمام رسید این رساله در مدرسه چهار باغ مشهد مقدس در ۱۷ شهر صفر ... ۱۰۹۷ کتبه ... ابن محمد جعفر محمد کاظم).

خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محمد جعفر، تا: ۱۷ صفر۱۰۹۷ق، جا: مشهد رضوی مدرسه چهارباغ؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۸۶ص (۱۴۹-۲۳۴)، ۱۴سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱۲-۲۵۵۱]

● **مناظر و مرایا** / هندسه / فارسی

manāzer va marāyā

جونپوری، غلامحسین بن فتح محمد، ۱۲۰۵ - ۱۲۷۹ قمری

jonpūrī,qolām-hoseyn ebn-e fath mohammad (1791 - 1863)

از قاضی حسین جینوزی هندی است.

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۳

آغاز: می خواهیم که مثلث مفروض را به اجزای متساویه تقسیم کنیم بخطوطی که موازی یک ضلع باشد؛ **انجام:** و نیز برهان شش شکل من جمله اشکال قدماء. تمت الکتاب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۶ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۵-۶۵۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۲۴/۵

آغاز: آن در خزینه دوم در علم ابصار است متضمن بر سه حرز؛ **انجام:** وجیزه بنی موسی تمام شد جدول فهرست اشکال ... سنه ۱۳۰۸

خط: نستعلیق خفی، کا: منجم اسدالله بن حیدر، تا: ۱۳۰۸ق، جا: تهران؛ قطع: وزیری کوچک[رایانه]

● **مناظر و مرایا** / ریاضیات / عربی

manāẓir wa marāyā

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۳۹۶

آغاز: و نرجو ان یکون الاصول المخترعة و المسائل المودعة فی الکتاب قواعد یبنی علیها من یهش لها

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ با اشکال هندسی؛ ۱۷سطر، قطع: خشتی [نشریه: ۵-۵۱]

● **مناظر و مرایا** / ریاضیات / فارسی

manāzer va marāyā

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۲۴/۶

آغاز: آن از خزینه دوم در علم ابصار است و از کتاب چاپی جامع بهادرخانی که در هند رسیده استنساخ شده است

خط: نسخ، کا: اسدالله بن منجم دو دانگه مازندرانی، تا: ۱۳۰۸ق، جا: تهران؛ با اشکال نجومی؛ جلد: تیماج، ۱۷ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۳سم [ف: ۱۰-۱۵۵]

←المناظرة ◄ المدخل فی اصول الفقه
←المناظرة ◄ حل شبهة جذر الاصم (مکاتبات دوانی و دشتکی درباره)
←مناظره ◄ المناظرة المأمونیة (ترجمه)
←مناظره ◄ مناظرة مع بعض علماء الحلب

● **مناظره (رساله در)** / کلام و اعتقادات / فارسی

monāzere (r. dar)

شوشتری، نورالله بن شرف الدین، ۹۵۶ - ۱۰۱۹ قمری

šūštarī, nūr-ol-lāh ebn-e šaraf-od-dīn (1549 - 1610)

مناظره فیما بین امیر یوسف علی حسینی استرآبادی و مرحوم قاضی نورالله شوشتری مرعشی شهید به سال ۱۰۱۹ق در هند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۰۰۲

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۸۳ق، ظاهراً در هند کتابت شده؛ قطع: رقعی کوچک[میراث شهاب: س۸ش۲-۱۸]

● **المناظرة** / اصول فقه / عربی

al-munāẓira

مدرس یزدی، محمد بن مرتضی، - ۱۳۲۳ قمری

modarres-e yazdī, mohammad ebn-e mortazā (- 1905)

این مناظره بین مرحوم میرزا سید محمد مدرس و آقا سید محمد باقر درجی که از مدرسان خارج فقه و اصول در شهر اصفهان بوده واقع شده است. طرف مقابل در آن به برخی آراء وی در منظومه فیروزة الرضویه خرده گرفته و مؤلف در مقام پاسخگویی بر آمده است.

آغاز: بسمله.الحمد لله الحکیم العلیم و صلی الله علی محمد و آله ... اعلم انی قلت فی منظومتی فی الأصول المسماة بفیروزة الرضویة هذه الأشعار

انجام: جاءت فی کلامکم و الکلام یجر الکلام فتعرضت له فی الجملة بلا اتمام و علیکم السلام.

یزد؛ مدرسی؛ شماره نسخه: بدون شماره/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا، جلد: تیماج، ۱۵گ (۸۶-۱۰۰)، ۱۴ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [میراث اسلامی: ۸-۴۵۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۷۲/۲ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا[میراث شهاب: س۱۷ش۳و۴-۳۱۲]

● **مناظره (منظومه)** / منطق، شعر

monāzere (mnz.)

کاشانی، حبیب الله بن علی مدد، ۱۲۶۲ - ۱۳۴۰ قمری
kāšānī, habīb-ol-lāh ebn-e ʻalī madad (1846 - 1922)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۹۱۰ ض
کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴[د.ث. مجلس]

● **مناظره** / منطق

monāzere

تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی‌کا، تا: قرن ۱۱[میراث اسلامی: ۵-۶۰۲]

● **المناظرة** / کلام و اعتقادات / عربی

al-munāẓira

غیر همانند:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۵۸/۶
آغاز: الحمدلله الجواد العظیم المتعال عن التفهیم لم یدرکه من دونه الساکن فی النور لاتصل الیه أبصار العقول المخلوقة؛ **انجام:** ماذا ینفع الانسان اذا ربح العالم کله و خسر نفسه و ماذا یعط الانسان فداء عن روحه و الحمدلله أولاً و آخراً؛ تم.
مناظره ای بین یک مسلمان و فردی مسیحی است و ظاهراً مؤلف رساله نیز مسیحی بوده است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ متن نسخه به صورت مورب (چلیپا)؛ ۱۱گ (۱۲۱-۱۳۱)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۰-۴۴۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۳۲/۴
آغاز: روی انه حضر فی مجلس الخلیفة المنصور المستنصر جماعة من المخالفین و قالوا للخلیفة نحب أن یجیب لنا احد من الفقهاء و نسأله عن خیر الصحابه و کان فی العراق شیخ فاضل عالم بالاخبار و الاحادیث؛ **انجام:** فمن انکر هذه الأخبار مع صحة طرقها و قوة أسانیدها فلینکر جمیع الشرایع و معجزات الرسل و جمیع أمور الدین فانها إنما صحت بمثل هذه الأسانید و وجه الطرق و الحمدلله رب العالمین
رساله‌ای درمناظره عالم شیعی است که به دعوت مخالفان در حضور منصور بن محمد (المستنصر بالله) خلیفه عباسی انجام گرفته است که ولایت امیر المؤمنین را با دلایل مختلف به اثبات می‌رساند؛ خط: نسخ، کا: ابوالحسن بن زین العابدین، تا: ۱۲۴۴ق؛ ۹گ (۸۵-۹۳)، ۱۳سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۳۱-۶۱]

۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۶۵۵/۷
آغاز: یا من یجیب داعیه فی بابه و لاتخیب سائله عن جنابه صل علی من اول فصل الخطاب؛ **انجام:** واسکنه فی اعلی جنانه و الله سأل ان ینفع الطلاب من معاشر الاحباب
لطیفه‌ای مختصر در فن مناظره مرتب در یک مقدمه و مقصد و خاتمه، خاتمه متضمن یازده امر است، آن را از پدرش گرفته است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: چرم، ۳گ (۱۲۵پ-۱۲۷ر)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [مؤید: ۲-۱۶۰]

۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۶۵۵/۸
آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلاة و السلام علی حبیبه محمد علیه السلام و آله اجمعین؛ **انجام:** لکن لابد من شاهد و قس علی هذا الی ان ینتهی الی عجز احدها
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: چرم، ۱گ (۱۲۷ر-۱۲۷پ)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [مؤید: ۲-۱۶۰]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۱۴/۳
آغاز: اعلم ان المناظرة الموضوعة لقصد الغلبة و اظهار الفضل و التشرف عندالناس و قصد المباهاة وللماراة و استمالة وجوه الناس هی منبع الاخلاق المذمومة
گفتاری است در آثار بد مناظره. در آخر این مقال نوشته شده: «نقل هذا من خط نقل من خط ملک العلمآء عمادالدین میان (کذ) سعدالله»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [ف: ۶-۳۹۵]

● **مناظره** / کلام و اعتقادات / فارسی

monāzere

گفتگوی دو دوست است یکی مسلمان و دیگری هندو و پرهیزکننده از خوردن گوشت جانوران و آزار آنها.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۵۲
آغاز: بسمله. الحمد الله الواحد الاحد ... سبب از ترقیم این چند کلمه آنست؛ **انجام:** بپای خودشان زدند چون در اوایل این کتبها ... متروک گردیده و اعتنایی بآن نداشتند.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوا، ۸گ، ۲۰ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۱۳-۳۴۹۴]

←مناظره ابلیس ﹥ تفلیس ابلیس
←مناظرة ابن ابی جمهور ﹥ مناظرة مع الفاضل الهروی

● **مناظرة ابن ابی جمهور (ترجمه)** / کلام و اعتقادات / فارسی

monāzerat-o ebn-e abī jomhūr (t.)

شریف حسینی، محمد اشرف بن علی نقی اقدس، ق۱۱ قمری

šarīf hoseynī ‹mohammad ašraf ebn-e ‘alī naqī aqdas (-17c)

وابسته به: مناظرة مع الفاضل الهروی = مناظرة ابن ابی جمهور؛ ابن ابی جمهور، محمد بن علی (۸۳۸-۹۰۶ق)

اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷- ۱۱۰۵ق)

تاریخ تألیف: ۱۰۹۰ق

آغاز: بهترین مقالی که مترجمان صحایف فرقان حق گویی بآن رطب اللسان شوند.

[فهرستواره منزوی ۲۱۶/۹؛ الذریعه ۲۸۵/۲۲ و ۲۸۶]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۶۱۰/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ذیقعده ۱۰۹۰ق[نشریه: ۷-۲۴۸]

● **مناظرة ابن ابی جمهور (ترجمه)** / کلام و اعتقادات / فارسی

monāzerat-o ebn-e abī jomhūr (t.)

کاشانی، محمد بن محمد، ق۱۱ قمری

kāšānī, mohammad ebn-e mohammad(- 17c)

وابسته به: مناظرة مع الفاضل الهروی = مناظرة ابن ابی جمهور؛ ابن ابی جمهور، محمد بن علی (۸۳۸-۹۰۶ق)

به دستور: یکی از اخوان الصفا و خلان الوفاء

تاریخ تألیف: ۱۹ شعبان ۱۰۰۱ق؛ محل تألیف: هند

ترجمه مناظره محمد بن علی ... بن ابی جمهور احسایی از دانشمندان شیعی قرن دهم هجری است با فاضل هروی عامی درمشهد رضوی. ازاین مناظره چند ترجمه سراغ داریم نسخه حاضر گویا ترجمه جلال الدین محمد بن محمد کاشانی از مناظره مذکور است. از سنجش این ترجمه با متن عربی روشن می‌شود که مترجم همه این رساله را ترجمه نکرده است بلکه به ترجمه زبده آن پرداخته است. چند ترجمه فارسی از این رساله می‌شناسیم که عبارت است از ترجمه محمد اشرف بن علی نقی اقدس شریف حسینی مشهدی که به نام شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷- ۱۱۰۵ق) به سال ۱۰۹۰ق انجام شده است. ترجمه‌ای که در نامه دانشوران (۳۷۹/۳-۴۱۶) آمده که برخلاف تصور برخی از آن جلال الدین محمد کاشانی نیست. ترجمه‌ای که الذریعه از آن نوروز علی بسطامی دانسته که در کتاب خود «فردوس التواریخ» درج کرده استریال که با مقایسه و تطبیق با آنچه در نامه دانشوران ناصری چاپ شده معلوم می‌شود که این ترجمه عیناً همان است که در نامه دانشوران ناصری بوده و بسطامی عیناً آن را در کتاب خود گنجانیده است.ترجمه جعفر بن حسین موسوی اصفهانی (۱۰۹۰- ۱۱۵۸ق) که نسخه‌ای در مجموعه محدث ارموی دارد. یکی هم همین ترجمه جلال الدین کاشانی است که در آغاز آن می‌گوید: «... با وجود قلت بضاعت و عدم استطاعت در ترجمه زبده آن شروع کرده به فاتحه و سه مبحث مرتب نمود».

آغاز: ثنا و محمدتی که زبان بحکم انت کما اثنیت علی نفسک بعجز و قصور معترف باشد شایسته ذات مقدس قادری است که به قدرت کامله و حکمت بالغه ذرات ... و تارک مبارک در یتیم سلسله نبوت را یعنی خاتم انبیا و رسل باعث ایجاد جزو و کل ... بدان که اقل الخلیقه با لا شیئی فی الحقیقه المحتاج الی فیوضات وهاب الامانی محمد بن محمد الشهیر به جلال الدین کاشانی در سنه احدی و الف در بعضی بلاد هند ... از بعضی اعزه معتمد الاقوال و مستقیم الاحوال مروی است که در سنه ثمان و سبعین و ثمان مائه در مشهد مقدس امام ثامن ضامن علی بن موسی بن جعفر الملقب بالرضا ... در منزل خلف اولاد نبی و ولی سید محسن بن سید محمد رضوی قمی ...

انجام: شیخ محمد فرمودند که بعد از این معلوم نیست که مولوی را توانیم که ملازمت کنیم ... بعد از آن حقیقت احوال او معلوم نشده الحمد لله علی ظهور الحق و بطلان الباطل و نستغفر الله علی الزیادة و النقصان. تمت بالخیر فی لیلة الجمعة تسعة عشر شهر شعبان من شهور سنة احدی و الف علی ید الفقیر الی الملک المعین جلال الدین.

چاپ: در مجموعه رسائل فارسی، دفتر نهم، مشهد، بنیاد پژوهش‌های آستان قدس رضوی، ۱۳۸۸ش، به کوشش ابراهیم عرب پور

[فهرستواره منزوی ۲۱۶/۹ و ۵۵۳/۹]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شاه محمد همدانی، تا: رجب۱۰۴۲ق؛ واقف: فهرستی؛ ۱۹گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۴-۴۶]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۰/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت بالخیر فی لیلة الجمعه تسعه عشر شهر شعبان من شهور سنه احدی و الف علی یدالفقیر الی الملک المعین ابن محمد جلال الدین. این صورت خط مصنف است و بیک واسطه نقل شد بتاریخ روز شنبکه ۲۴ شهر صفر ختم بالخیر و الظفر سنه ۱۰۴۳ با تمام رسید حرره الال محمد شفیع ابن المرحوم محمود الجنابذی عفی عنهما.

خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع بن مرحوم محمود جنابذی، تا: ۱۰۴۳ق؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج، ، ۱۵ سطر (۷×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۳-۴۰۳]

۳. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۲۷۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: اسماعیل، تا: ۲۷ صفر۱۰۴۴ق؛ به دو واسطه آن را از روی خط مترجم استنساخ نموده، محشی؛ مهر: گویا میرزا جان باغنوی «میرزا جان بن حبیب الله بن محمد تقی» (بیضوی)؛ ۶۴ص(۲–۶۵)، ۱۴ سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۲–۲۴]

۴. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۳۵۶/۹

آغاز: بسمله صورت مجلس آنست که گفته روزی سید محسن نقیب حسیب رضوی قمی جمعی از سادات وطلبه را ضیافت می‌کرد و ملای هروی نیز حاضر بود در آن اثنا متوجه جانب من گردیده؛ **انجام:** و همچنین نگفت که من لم یعرف مکان امامه بلکه گفت من لم یعرف امام زمانه و الحمدلله ... فاضل هروی عاجز شد گفت من نیز در طلب معرفت امامم ... حاضران مجلس از خوردن طعام فارغ شده وهریک به منزل خود مراجعت نمودند ... با ایشان بیرون رفت

گرچه در فهرست این ترجمه از جلال الدین کاشانی دانسته شده ولی سرآغاز و انجام آن با چند نسخه که می‌شناسیم و با آنچه چاپ شده است ناهماهنگ است و ممکن است که ترجمه‌ای ناشناس باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۷ربیع الاول۱۳۱۶ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۵گ (۲۰۴ر–۲۰۸ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۱–۱۲۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۴۹۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** بعضی از قبایح افعال ایشان بر شما ظاهر سازم چه میگوئی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۱۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱۱–۶۶]

● مناظرة ابن ابی جمهور (ترجمه) / کلام و اعتقادات / فارسی

monāzerat-o ebn-e abī jomhūr (t.)

موسوی اصفهانی، جعفر بن حسین، ۱۰۹۰ – ۱۱۵۸ قمری

mūsavī esfahānī,ja‘far ebn-e hoseyn (1679 - 1745)

وابسته به: مناظرة مع الفاضل الهروی = مناظرة ابن ابی جمهور؛ ابن ابی جمهور، محمد بن علی (۸۳۸–۹۰۶ق)

ابن ابی جمهور احسائی به سال ۸۷۸ق به مشهد رضوی مسافرت نموده و در آنجا با یکی از علمای اهل سنت هرات سه مجلس مناظره داشته که در برخی از کتب به عربی آمده است.مترجم یکی از آن مجالس را در رساله حاضر ترجمه نموده و در مقدمه آورده است که در پایان وجوب عینی نماز جمعه را که رأی وی می‌باشد را متذکر خواهد شد که نسخه حاضر فاقد آن می‌باشد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۲۵۹/۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد پس بر الواح ضمائر صافیه برادران دین و طالبان یقین می‌نگارد اقل عبادالله العزیز القوی ابوالقاسم جعفر؛ **انجام:** و هر یک به منزل خود مراجعت نمودند و فاضل هروی نیز با ایشان بیرون رفت تمام شد آنچه در آن کتاب مذکور بود.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۰۰پ–۱۰۵پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۱–۳۷۷]

● مناظره ابن خطیب و مهستی / ادبیات / فارسی

monāzere-ye ebn-e xatīb va mahastī

جوهری تبریزی، عبدالله، ق۷ قمری

jowharī tabrīzī, ‘abd-ol-lāh(- 13c)

داستان مناظران و معاشقات مهستی گنجوی (قرن ۶) و تاج الدین امیر احمد ابن خطیب گنجه است. بیشتر به افسانه‌ای می‌ماند بدون مستند تاریخ منسوب به جوهری زرگر بخارایی یا بخاری شاگرد ادیب صابر ترمذی (–۵۴۲ق). در روایت دیگری این کتاب با تردید به نظامی گنجوی منسوب شده است. در این حکایت مهستی دختر فقیهی است از ماوراء النهر، صاحب جمال و کمال و آواز خوش و آشنا به موسیقی و دارای طبع شعری روان. پس از فوت پدرش با مادر و دو کنیزك و غلامی از خجند بیرون می‌آید و در کوی خرابات شهر گنجه ساکن می‌شود. با بزرگان و شاهان نشست و برخاست داشته است. سراسر کتاب داستان ارتباط و پیوند و مشاعره وی با امیر احمد است در نهایت با مرکب امیر احمد و نابینایی و مرگ مهستی حکایت به پایان می‌یابد. از سرنوشت واقعی مهستی اطلاع چندانی در دست نیست. وی شاعره رباعی‌سرای قرن شش بوده است. بعضی او را هم‌طراز خیام و بعضی پس از خیام برجسته‌ترین رباعی‌سرای ایران می‌دانند. دیوان وی بر جای نمانده است. در این حکایت بعضی از اشعار او گنجانده است. چندین نسخه با عناوینی مشابه در کتابخانه‌های دنیا موجود است: ۱. رباعیات مهستی گنجه‌ای و امیر احمد (فرهنگستان علوم جمهوری آذربایجان مورخ ۹۰۰ق)؛ ۲. داستان امیر احمد و مهستی(انستیتو نظام باکو، بی‌تا)؛ ۳. داستان امیر احمد و مهستی (کتابخانه ملت استانبول، بی‌تا)؛ ۴. رباعیات مهستی و امیر احمد و خطیب (میکروفیلم دانشگاه تهران مورخ قرن ۱۱ق، ش ۳۶۱۴)؛ ۵. امیر احمد امیر احمد و مهستی(قرن ۱۰، ش ۳۵۷۲، ص ۲۴۳–۲۵۷)

[الذریعة ۲۱/۹ و ۱۶۵ و ۱۱۳۷؛ فرهنگ سخنوران ۱۰۵ و ۵۷۴؛ دانشمندان آذربایجان ۷۶؛ تاریخ گزیده ۷۱۸ و ۷۵۷؛ فهرستواره منزوی ۳۳۶/۱؛ نسخه‌های منزوی۳۶۸۷/۵؛ تاریخ نظم و نثر در ایران ۸۵/۱ و ۷۳۹/۲؛ دانشنامه ادب فارسی در قفقاز ص ۵۴۱–۵۴۵]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۶۱-ف

نسخه اصل: آکادمی علوم شوروی مسکو ش a۱۱۶۹۳/۱۹۷/۱۱۶؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۱ شوال ۹۰۰ق؛ افتادگی: آغاز[فیلمها ف: ۱-۲۰۴]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۱۵۹

آغاز: چنین آورده اند راویان اخبار و گذارندگان اسرار و ناقلان شیرین گفتار که در شهر ماورالنهر فقیهی بود علم بسیار خوانده بو چنانکه در چهار حد ماوراءالنهر هیچکس بعلم او نبود زهدی و علمی تمام داشت؛ **انجام:** چنان در فراق امیر احمد بگریست که نابینا شد و آن نیز از دنیا برفت و هیچ کس از دست اجل جان نبرده است. ایشان رفتند و ما نیز خواهیم رفت همه برگ رائیم برنا و پیر برفتن خرد بادمان دستگیر تمام شد قصه امیر احمد و مهستی ...

خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق، کا: میرزا محمود کاشانی، تا: ۱۲۴۱ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۸۷گ، ۱۵سطر (۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۷سم [رایانه]

● مناظره ابو اسحاق شاعر با هارون الرشید /-

monāzere-ye abū eshāq-e šā‘er bā hārūn-or rašīd

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۴۱/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۳۷پ-۳۸پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۳۰-۲۰۷]

● مناظرة أبی العلاء المعری مع الشریف المرتضی /

کلام و اعتقادات / عربی

munāẓirat-u ’abi-l ‘alā’ al-ma‘arrī ma‘a-š šarīf-il murtaḍā

صهرشتی، سلیمان بن حسن، قرن ۵ قمری

sahraštī, soleymān ebn-e hasan(- 11c)

«نظام الدین صهرشتی» که یکی از شاگردان برجسته «سید مرتضی» بوده، مناظره رمزگونه و کوتاهی را از یکی از مجالس «مرتضی»، بین «أبوالعلاء» و «سید» و توضیحات اجمالی‌درباره این مناظره که از خود «سید» می‌باشد، گزارش نموده است.این رساله از لحاظ چند موضوع، بسیار مهم است: ۱. شناخت مذهب اعتقادی «ابوالعلاء معری»؛ ۲. تسلط وتبجر«سید مرتضی» برملل و نحل و مبانی اعتقادی آنان.

[الذریعة: ۲۸۶/۲۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۲۵۴/۵

آغاز: قال الشیخ سلمان الصهرشتی - رحمه الله - دخل أبولاعلاء المعری علی سیدنا المرتضی علم الهدی - قدس الله روحه و نور ضریحه - فقال السید: ما قولک فی الجزء، فقال أبوالعلا: ما قولک فی الشعری؛ **انجام:** یاذا ظلم فعلم أبوالعلاء ذلک و أخبر و شرحه و الحمدلله رب العالمین.

بی‌کا،تا:قرن۱۳؛۱گ(۲۲)،۲۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۶-۷۰]

● مناظرة أبی العلاء المعری مع الشریف المرتضی /

کلام و اعتقادات / عربی

munāẓirat-u ’abi-l ‘alā’ al-ma‘arrī ma‘a-š šarīf-il murtaḍā

مناظره‌ای است در یک صفحه در باب کل و جزء و شعر و تدویر و عدم انتهاء و تخیر و ناعور.

سبزوار؛ صد و بیست و پنج نسخه؛ شماره نسخه: ۶۸/۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۳۴۴)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [اوراق عتیق: ۲-۳۸۸]

● مناظرة ابی الهذیل / کلام و اعتقادات / عربی

munāẓirat-u abi-l huḏayl

علاف، محمد بن هذیل، ۱۳۱؟ - ۲۳۵ قمری

‘allāf, mohammad ebn-e hozayl (750 - 850)

در یکی از سفرهای مأمون که تعدادی از علما و از جمله ابوهذیل همراه او بوده به منطقه عراق می‌رسند، ابوالهذیل می‌گوید شنیده‌ام اینجا دیری استبه نام «دیرالرقة»، و در آن مرد مجنون مسیحی به سر می‌برد و خود به تنهایی برای ملاقات او می‌رود.در این ملاقات آن شخص خلافت و امامت علی علیه السلام را برای ابو الهذیل اثبات می‌کند.(سید محمود مرعشی)

آغاز: روی انه صحب المأمون معه فی سفره من اعیان مملکته ینف وثلثون رجلا من ارباب الاحتجاج والجدال وعلماء الکلام وروات الاخبار وکان لهم علیه الارزاق الهنیه والجوایز ...

انجام: قال ابوالهذیل فوالله ما رایت عاقلاً فی حال جنونه غیره ولامجنونا فی حال عقله غیری وکرهت ان اذکره للمأمون خوفا ان یدینه ویقصینی.

۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۵۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: حسین بن محمد حسینی، تا: رجب۱۰۶۳ق، جا: حیدرآباد؛ مصحح؛ تملک: حسین بن محمد بن یحیی؛ جلد: تیماج، ۱۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۱۲۲]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۶۰/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۲۵پ-۱۳۱پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۷سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۵۶/۲

آغاز: ... الله اکبر تشهدون علی نبیکم و هو سید اولی العزم انه ترک فرضا ... قلت لم یفرضها علیه بل علی غیره؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ ۶گ(۷ر-۱۲پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۵-۲۰۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۱۹/۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد نصیر فرزند ملا حسن بالانکابی جیلانی، تا: ۱۱۱۹ق؛ مصحح؛ ۹گ (۱۲۶-۱۳۴)، ۲۲سطر، اندازه: ۶×۱۵سم [ف: ۲۹-۳۸۱]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۴۰۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد جواد بن محمد حسین طهرانی متطبب، تا: ۱۹ ربیع الاول۱۳۱۳ق، جا: باغ پزشک ناصرالدین شاه در جنب شمیران صاحبقرانیه؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۴گ (۴ر-۷ر)، ۳۳سطر، اندازه: ۱۵/۴×۲۴/۵سم [ف: ۹-۳۶۹]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۴۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد خان کاشانی خواهرزاده میرزا محمد خان کاشانی خواهرزاده میرزا محمد علی خان مجیرالدوله کاشانی، منشی مخصوص وزارت تألیفات، تا: ۱۳۲۰ق؛ جلد: مقوایی، ۱۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۳۲-۲۷۵]

● مناظرة ابی الهذیل مع علوی / کلام و اعتقادات / عربی
munāẓirat-u abi-l huḏayl ma‘a ‘alawī

علاف، محمد بن هذیل، ۱۳۱؟ - ۲۳۵ قمری
‘allāf, mohammad ebn-e hozayl (750 - 850)

صورت مناظره‌ای است که ابو الهذیل علاف محمد بن هذیل بن عبدالله بن مکحول بصری با یکی از علویین از اولاد ادریس حسنی در مجلس الواثق بالله عباسی نموده است.
آغاز: قال ابوالهذیل العلاف: وجد علی الواثق فامر بحسبی فبیا انا فی مجلسی فی لیلة اذا انا بمنادی ینادی یا اباالهذیل العلاف اجب داعی امیر المؤمنین قال: فخرجت من السجن ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸/۴ خوئی
آغاز: برابر؛ **انجام:** قال ابوالهذیل قلت یا امیر المؤمنین ما رأیت للشاب نظیراً ... من ولد علی بن ابیطالب علیه السلام ...
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۷ص (۲۲-۲۸) [ف: ۷-۳۷۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۵۵/۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** فقلت من الغلام یا امیر المؤمنین، قال من ولد ادریس بن ادریس من ولد علی بن ابی طالب علیه السلام.
خط: نسخ، کا: عبدالحمید بن محمد مقیم خطیب عبدالعظیمی، تا: ۱۷ ربیع الثانی۱۰۵۶ق؛ جلد: مقوایی، ۵گ (۷۴پ-۷۸ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۵/۵سم [ف: ۱-۲۸۳]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۶۱۱/۶
آغاز: برابر
نسخه اصل: کتابخانه مرتضوی - مشهد مقدس؛ خط: نسخ، کا: عزیزالله بن عبدالعلی فراهانی، تا: ۱۰۷۴ق؛ ۷ص (۳۶-۴۲) [عکسی ف: ۷-۲۰۳]

● مناظرة الأتراب فی فضل أبی تراب / فضایل و مناقب / عربی
munāẓirat-ul atrāb fī faḍl-i abi turāb

جغمان، اسماعیل بن حسین، ۱۲۱۲ - ۱۲۵۶ قمری
jaqmān, esmā‘īl ebn-e hoseyn (1798 - 1840)

مناظره‌ای شعری درباره فضایل امیرالمؤمنین امام علی (ع) که در قالب لغزی منظوم و پاسخ و جواب لغز، میان سراینده لغز و پاسخ‌دهنده (که در نسخه فقیهی معرفی شده) انجام گرفته است. در مصادر التراث الیمنی فی المتحف البریطانی (ص ۱۲۲) چنین معرفی شده است: «مناظرة شعریة حول فضل الامام علی بن ابی طالب کتبها جغمان فی رد علی سؤال وصله من معاصره السید عبداله بن علی الجلال قاضی صنعاء و تلمیذ الامام الشکانی و المتوفی قبل جغمان (۱۲۴۲ق)».
[اعلام المؤلفین الزیدیة ۲۳۱-۲۳۳؛ مصادر التراث الیمنی فی المتحف البریطانی ۱۲۲؛ مصادر الفکر الاسلامی فی الیمن ۵۳۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۸/۱
آغاز: بسمله. و به نستعین نحمدالله علی ما أنعم و نصلی علی نبیه الأکرم و علی عترته نجوم الظلم صلی الله علیهم کل أوان و سلم أما بعد فانه وصل لغز من بعض السادة الی بعض الفقهاء، لفظه: ضیاء الدین هاک بدیع لغز ×× فللألغاز أصبحت المبینا ... فلما اطلع ذلک الفقیه علی هذی (کذا) اللغز و رءافیه من الغیوب ازدحم فی ذهنه فلم یجد منه شیئاً ورءان اول ما یطلب من قائله تفکیک لفظه ثم یعدل الی تفکیک المعنی ثانیاً فأجاب علی قائله بهذی الجواب:
هیا علم الانام و من أتانا ×× بنظم کله دراً ثمینا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸ص (۳-۱۰) [عکسی ف: ۳-۵۷۶]

● مناظره احسایی و هروی / کلام و اعتقادات
monāzere-ye ahsāyī va heravī

گفتگویی است مذهبی میان ابن ابی جمهور شمس الدین محمد احسایی شیعی با دانشمندی سنی.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۲۶۱/۳
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۷گ (۷۳پ-۸۹پ)، ۲۳ سطر (۸/۵×۱۴/۵) [ف: ۵-۶۵۳]

● **مناظرة الاخباری** / کلام و اعتقادات / عربی
munāẓirat-ul axbārī

اخباری، محمد بن عبدالنبی، ۱۱۷۸ – ۱۲۳۲ ؟ قمری
axbārī, mohammad ebn-e ʻabd-on-nabī (1765 - 1817)
گفتگویی است که میان او و یکی از دانشمندان اشعری در شهر سورت درباره امامت شده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۲۲/۱۴
آغاز: بسمله. و الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی. اما بعد فهذه مناظرة لطیفة قد جری بینی و بین علماء العامة و متکلمی الاشاعرة کلام فی الامامة فامرنی من کنت الزم نفسی ائتماره من اوثق الاخوان ... ان احرر صورة المحاورة فاسرعت الی المبادرة و ذلك انی کنت وردت بلدة سورت من بلاد الجورزات فی خدمة والدی ... عازمین الی سفر الحجاز و العراق فسمعت ان فی البلد فاضلا نحریرا یقال له المولی خیر الدین من اعاظم علماء الاشاعرة فحضرت مجلسه و هو جالس فی حلقته یدرس فی المشکوة؛ **انجام:** حتی یقال انه صار مخطئا فی اصابته فقطع دابر القوم الذین ظلموا و الحمدلله رب العالمین.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱۴۵پ-۱۴۹پ)، ۱۷سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۵-۱۶۹۱]

←مناظرة الاسئلة الیوسفیه ‹ مناظره میرزا یوسف علی

● **مناظرة الاصمعی مع الشاعر البدوی من اولاد «زید بن علی بن حسین»** /- عربی
munāẓirat-ul aṣmaʻī maʻa-š šāʻir-il badawī min awlād-i «zayd ibn-i ʻalī ibn-i ḥusayn»

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۸/۱۱
خط: نستعلیق، کا: محمدحسن موسوی، تا: قرن ۱۳؛ ۲ص (۳۸۱-۳۸۲)، ۱۷سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [سنا: ف: ۱-۶۲]

● **مناظرة الامام الباقر (ع) مع الجروی** / حدیث / عربی
munāẓirat-ul imām-il bāqir maʻa-l jarawī

محمد بن علی (ع)، امام پنجم، ۵۷ – ۱۱۴ قمری
mohammad ebn-e ʻalī, emām-e panjom (778 - 833)
جروی هروی در این مناظره چهار خصلت از جمله یارغار بودن را برای ابوبکر از صفات برجسته او برشمرده و او را تنها فرد شایسته برای جانشینی پیامبر صلی الله علیه و آله معرفی کرده است. امام محمد باقر علیه السلام با دلایل و براهین کوبنده این مناقب و فضائل مورد ادعا را به عنوان مثالب و معایب اثبات کرده و آنها را برای وی رذیلت و نه فضیلت دانسته است.
آغاز: قال الجروی ان فی ابی بکر اربع خصال استحق بها الامامة
انجام: و انتم رویتم ان الانبیاء لا تورث و انقطع الجروی و غلب

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۰۵/۵
خط: نسخ، کا: جیلی جبل عاملی، عبدالرضی بن حسن، تا: ۱۰۱۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۵گ (۲۳۹-۲۴۳)، ۲۴سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۱۱-۲۱۶۲]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۰۶/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: طبرستانی آملی، محمد قاسم بن احمد، تا: ۱۰۷۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴گ (۷۳ر-۷۶ر)، ۱۷سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۱-۲۰۵۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۵۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۳؛ ۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۱۷]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۴/۲
آغاز و انجام: برابر
در امامت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱-۲۰۱]

● **مناظره امام رضا (ع) با سران ادیان** / حدیث / عربی
monāzere-ye emām rezā bā sarān-e adyān

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۵۴۰/۱
چنین مناظره‌ای در باب ۱۲، عیون اخبارالرضا (ص ۸۷-۱۰۰، چاپ تهران ۱۳۱۸ تهران) دیده می‌شود، در نسخه ما از باب ۶۴ دانسته شده و ندارد از چه کتابی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۱پ-۲۱ر)، ۱۷ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۵-۶۵۳]

● **مناظره امام رضا (ع) با مخالفین** / حدیث / فارسی
monāzere-ye emām rezā bā moxālefīn
مناظراتی که امام رضا (ع) درمجلس مأمون با مخالفان داشته در این رساله به فارسی ترجمه شده است.گویا ترجمه بخشی از عیون اخبار الرضا (ع) است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۳۳۷/۲-۱۷/۱۱۷
آغاز: بسمله در بیان وسایل انگیختن مامون به مجادله مخالفین با مولای ما علی بن موسی الرضا علیه الصلوة وعلیه الثناء ودرباب امامت وتفضیل از اسحاق بن حماد است که مأمون؛ **انجام:** من شفاعت کنم گمراهی دارنده ذریه من وضامن وقاضی حوائج ایشان وساعی امور ایشان در اضطرار ومحبت ایشان به دل وزبان. فی حدیث کمیل ... ارید ان تعرفنی نفسی ... ارجعی الی ربك

راضية مرضية
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: کرمانشاه؛ جلد: مقوا، ۳۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۵۶۸]

● مناظره امام صادق (ع) با زندیق / حدیث / فارسی

monāzere-ye emām sādeq bā zendīq

هزارجریبی، محمدکاظم بن محمدشفیع، -۱۲۳۴؟قمری

hezār-jarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafī'(- 1819)

ترجمه مناظره امام صادق (ع) است با زندیق که طبرسی نقل نموده است.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۴۷۱/۴

آغاز: بسمله حمدله وصلی الله علی خیر خلقه محمدوآله الطاهرین شیخ طبرسی رحمه الله بسند معتبر روایت کرده است که زندیقی بخدمت حضرت امام جعفر صادق علیه السلام رسید واز آن حضرت سؤالهای بسیار کرد وازجمله سؤالها این بود که چگونه خلق عبادت می‌کنند خدارا وبا آنکه اورا ندیده‌اند؛ **انجام:** و کرسی بزرگتر است ازهرچیزی پس خلق کرد عرش را وآنرا بزرگتر ازکرسی گردانیده است.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، باعلامت بلاغ؛ جلد: تیماج، ۳۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف مخ: ۲-۵۲۹]

● مناظره امام محمد باقر با حجاج / حدیث / عربی

monāzere-ye emām mohammad-e bāqer bā hajjāj

محمد بن علی (ع)، امام پنجم، ۵۷ - ۱۱۴ قمری

mohammad ebn-e 'alī, emām-e panjom (678 - 733)

شامل صورت مجلس امام باقر علیه السلام با حجاج بن یوسف ثقفیدر مسائل امامت و تعلقات آن.
آغاز: حدثنا الکرخی قال حضرت مجلس الحجاج بن یوسف الثقفی فی الکوفه و الناس من حوله ... و اذا قد دخل علیه صبی صغیر حسن الثیاب

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۴۴۵/۵۶

آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد شاه قاضی، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ ۷گ (۱۲۴ر-۱۲۴پ و ۱۲۷ر-۱۳۲پ)، اندازه: ۱۴/۸×۲۶/۱سم [ف: ۸-۳۸۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۲۱/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** فقال الحجاج احسنت احسنت یا صبی و کل شی فعلته حسن قال الصبی و انت یا حجاج لم تزل مسیئا خائبا فهند ذلک فقال الحجاج
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۰ص (۳۳۲-۳۵۱)، ۱۸-۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۹-۵۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰/۱۸-طباطبائی

آغاز: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۹گ (۱۹۲-۲۰۰)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۲-۱۹]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۴۵۷۷

خط: نسخ، کا: عبدالجواد، تا: ۱۲۶۸ق[الفبائی: -۵۵۰]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۷۵

آغاز: بسمله، الحمدلله الکریم المنان؛ **انجام:** و الحمدلله رب العالمین
حدیث مناظره حضرت باقر(ع) با حجاج؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا[الفبائی: -۲۱۹]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۵۰۶/۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** کما هو صلی الله علیه وآله احب اولیاء الله کذا اعدائه من الصحابه اشقی اعداء الله وکذلک جعلنا لکل شی عدوا لکن اعلان الطعن ... الی قیام القائم عجل الله فرجه وسهل مخرجه ... هذا ما وجدته فی بعض الکتب مکتوباً فی الحاشیة
وچند حدیث به نقل از جامع الاخبار وامالی شیخ طوسی وبحار الانوار مجلسی آورده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۲گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۲-۶۰۴]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۴۱۱/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۶گ (۴۴-۵۹)، ۱۸سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۶-۵۴۹]

● مناظره امیر احمد با پدر خود خطیب گنجه / ادبیات / فارسی

monāzere-ye amīr ahmad bā pedar-e xod xatīb-e ganje

مناظره ادبی است بین امیر احمد باپدرش خطیب گنجه که با هم حالت خصمی داشتند وپسر را درنزد پدرآورده وآن دو درقالب شعر با هم گفتگو داشتند ودراین بین مهستی وامیر احمد که عاشق ومعشوق بودند نیز گفتگوهای منظومی دارند.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۹/۱۶۸-۷۷۸۸/۳

آغاز: مناظره امیر احمد با پدر خود خطیب گنجه چون مریدان او را نزد پدر خواستند آورد درراه این رباعی بگفتگاهم زسجاده بر خرابات آری ×× گاهم زپیاله درمناجات آری / افتاده میان کفر واسلام منم ×× تا عاقبتم کجا شبهات آری؛ **انجام:** مهستی چون این رباعی بگفت تمامی اهل مجلس براوتحسین کردند وآفرین خواندند امیر احمد درزندان این رباعیها انشا کرده ... تا گر من دلداده نبینم رویش ××اوکشته خویش را به بیند باری
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۸-۴۵۷۲]

↩مناظره انسان و حیوان < طرب المجالس
↩مناظره انسان و حیوان < اصول الفقه سجاوندی

● مناظره انسان و حیوان = مرافعه حیوان و انسان /

فلسفه / فارسی

monāzere-ye ensān va heyvān = morāfe‘e-ye heyvān va ensān

ترجمه و تألیفی است از رساله بیست و دوم مجموعه رسائل اخوان الصفا که در موضوع مناظره انسان و حیوان و غلبه نهایی انسان بر حیوان است و در سبک نگارش، به ابیات و نیز آیات استشهاد می کند.عبارات عربی اخوان الصفا را بعضاً می‌آورد وبه ترجمه می‌پردازد ولی همیشه چنین نیست. از ویژگی‌های این ترجمه اقتباسی دسته‌بندی خود رساله - که یکدست است و فصل‌بندی خاصی ندارد- به هفت مجلس است که در آغاز هر مجلس با یک آیه شروع می‌شود. نام ملک جنیان که در رسائل اخوان الصفا و نیز بیشتر ترجمه‌های آن «بیراسب الحکیم» است در این اثر «زردشت» است. نویسندگان این رسائل، رساله بیست و دوم را بر خلاف باقی قسمت‌ها که شامل موارد نظری صرف است، در قالب داستانی ریخته‌اند که در آن حیوانات، در جزیره‌ای که در آنجا بیراسب حکیم، پادشاهی جنیان را بر عهده دارد از ظلم و بیداد گروهی تاجر از ملل مختلف که طوفان ایشان را به جزیره انداخته شکایت به بیراسب می‌برند. در حضور بیراسب حکیم که مسلمان است و دین پیامبر آخرالزمان، حضرت محمد (ص) را پذیرفته، مجالس مناظره‌ای شکل می‌گیرد بین حیوانات مختلف و انسان‌ها با قومیت‌های گوناگون. این قسمت، هم در چاپ‌های گوناگون مجموعه رسائل اخوان الصفا چاپ شده و هم به صورت مجزا مانند چاپ: - الحیوان و الانسان، رسائل اخوان الصفا، مصر، ۱۳۱۸ق، ۱۶۸ص.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۱۲۳/۱

آغاز: بسمله و به نستعین. المجلس الاول، در ذکر مرافعه حیوانات با بنی نوع انسان. سورة النساء «فلا و ربک لا یؤمنون حتی یحکموک فیما شجر بینهم لا یجدون فی انفسهم حرجا مما قضیت و یسلموا تسلیما. در میان مخلوقات بجهت ارتباط و اختلاف طبایع، خصومات و منازعات و مرافعجات بسیار بهم می‌رسد لیکن هیچ نزاع و مرافعه شیرین تر و خوش ... از مرافعه حیوان و انسان نبود که در زمان سابق اتفاق افتاد. شعر: در اینجا بگویم من آن سرگذشت ×× که سستی بود زین سخن در گذشت / از اخبار آورده ام بس عجب ×× حدیثی که شیرین تر است از رطبو تفصیل این اجمال آنست که حیوانات بعد از قتل هابیل که برادرش قابیل او را کشت از بنی آدم متنفر و متفری شدند و بسر بصحراها و بیابانها؛ **انجام:** [پایان المجلس السابع «در بقیه مرافعه حیوانات و اثبات شرافت انسان بدلیل و برهان»]: ... آن حضرت بعد از شنیدن این سخن بالای منبر می‌رود و بند نعلین خون آلودی بیرون می‌آورد. می‌فرماید این از جدم حسین است. اگر همه خلق را بکشم فدای این بند نعلین خون آلود نخواهد بود. آن خون گاو و گوسفند و شتر نیست. خونیست که خدا می‌فرماید انا ذنبه. و ما ختم المجلس بما شئت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با مسطر برجسته؛ جلد: تیماج، ۱۴۶ص (۱-۱۴۶)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۲سم [ف: ۲۷/۱-۲۳۱]

● مناظره انسان و حیوانات / فلسفه / فارسی

monāzere-ye ensān va heyvānāt

مؤلف با اقتباس از محاکمه انسان به‌وسیله حیوانات که رساله‌ای از رسائل طبیعی اخوان الصفاست این کتاب را ساخته است اما به نوعی دیگر (همچنان‌که خود او در دیباچه یادآور شده). در صدر نسخه و نیز در پشت نخستین برگ و در ورقه دفتر این رساله با عنوان ترجمه اخوان الصفا یاد شده است. این کتاب ۱۴ «فصل» دارد و از فصل سوم تا آخر در هر فصل مناظره یکی از حیوانات است با حکمی از دیاری بدین‌گونه: فصل ۶. مناظره شعر با حکیم حجاز؛ فصل ۹. مناظره کردن مور با حکیم شام؛ فصل ۱۰. مناظره روباه با حکیم ترک؛ فصل ۱۱. مناظره عنکبوت با حکیم روم؛ فصل ۱۲. در مناظره کشف با حکیم عراق؛ فصل ۱۳. مناظره طاوس با حکیم هند؛ فصل ۱۴. مناظره همای با حکیم خراسان.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۵۱/۱

آغاز: (بسمله) در فضیلت و شرف انسان بر جمیع حیوانات بر چهارده فصل این قسم مشتمل خواهد بود تا ارباب عقل هویم و اصحاب قلب سلیم ... معلوم انسان شود که فضیلت ایشان ... نه ار خلف ظاهر است ... در این معنی چند فصل بر نهج رسالت (گویا در اینجا چند کلمه افتاده) از رسائل اخوان الصفا که اهل حکمت صحیح کرده اند در قلم آمد و بحث و مناظره ... بنوعی دیگر ترتیب یافت ... فصل اول در آغاز مناظره که چون آدم صفی؛ **انجام:** حکیم خراسان چون باین حرف رسید جماعت حیوانات سر برقدم او نهادند و بعذر و استغفار در پایگاه ... در این مرتبه هیچ فاضل نبود ×× چه حسان چه سحبان وائل نبود

قد تم هذا الکتاب علی یداقل العباد ... ابن عالیجناب ... آخوند ملا محمد اسماعیل علی النوری الطبرسی الانکر و دمولدا و فی الدار الخلافه ... ساکنا فی عهد السلطان ... ناصرالدین شاه ... فی سنه اثنا و ثلثمائة بعد الالف ... فی عشر الاول من الربیع الاول مطابق ایچی ایل ترکی و موافق مردادماه قدیم ... در نهم ربیع الاول و یازدهم مردادماه فارسی ... سنه ۱۳۰۲ هجری.

خط: نستعلیق، کا: نوری، علی بن جمشید، تا: ۱۳۰۲ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۵ص (۱-۱۰۵)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۹-۵۲۵]

←مناظرة الانشاء ← مناظر الانشاء

● **مناظره باده و بنگ** / شعر / فارسی

monāzere-ye bāde va bang

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۲/۱۶–ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۵۵۲ فارسی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷ و ۸؛ ۲۵سطر [فیلمها ف: ۱–۴۴۴]

←مناظره با سید محمد علی باب ← مباحثه
←مناظره بافرق ← احتجاج دیبلی با یکی از سنیان
←مناظره با کشیشان ← اناجیل اربعه (ترجمه)

● **مناظرة بحرالعلوم السید محمد مهدی البروجردی مع الیهود فی ذی الکفل** /کلام و اعتقادات

munāẓirat-u baḥr-il-ʻulūm as-sayyid muḥammad mahdī al-burūjirdī maʻa-l yahūd fī ḏi-l kafl

متن آن آن‌چنان که سید محمد جواد عاملی شاگرد او آورده است در رجال بحرالعلوم.

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۳/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۴ق [نشریه: ۱۱–۹۳۵]

● **مناظره بزم و رزم** / عرفان و تصوف / فارسی

monāzere-ye bazm va razm

ترکه اصفهانی، علی بن محمد، – ۸۳۶ ؟ قمری

torke-ye esfahānī, ʻalī ebn-e mohammad(- 1433)

گفتگو و مناظره‌ای است وهمی بین بزم و رزم، درباره اموری عرفانی عمیق به نثر شیوا آمیخته به شعر.این مناظره برای یکی از پادشاهان نوشته شده بدون تصریح به نام وی. چنین است عنوان‌های آن: ۱. آغاز مبارزه بزم و رزم؛ ۲. مناظره رزم با بزم؛ ۳. جواب گفتن بزم رزم را؛ ۴. جواب گفتن رزم دلایل بزم را (در ایجا حکایتی است درباره نظام الملک)؛ ۵. جواب گفتن بزم دلایل رزم را؛ ۶. آگاه شده سلطان عشق از مناظره؛ ۷. سؤال کردن عقل از حضرت عشق؛ ۸ اختصاص بزم و رزم؛ ۹. سبب درج کردن این تحقیق.

آغاز: حمد بیحد پادشاهی را که پرتو تیغ قهرمان جلالش که برکشیده سلطان عزتست در رزمگاه فطرت

انجام: و از این رو واجب دید که یک نکته از این معنی در طی رساله معروض افتد تا آثار خواص آن بسر وقت ایشان واصل گردد

[مکتبة امیرالمؤمنین ۶۲۹/۲ و ۶۸/۱؛فهرستواره منزوی ۹۸۸/۸؛ الذریعه ۲۹۳/۲۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۹۶/۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۲۸–۸۴۱ق؛ تملک: محمد حسین حسینی در تبریز در ۱۰۱۶ق؛ جلد: تیماج، ۴ص (۱۶۲–۱۶۵)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۳۲–۲۳۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۶۰۹

آغاز: ... و رزم واقع شده بوذ ... و گفتار رزم: و تفصیل این قصه آنکه اولاً رزم که سرهنگ بارگاه جلال است از سرجد تمام زبان تیر کرده فحوای فرموده جاهدوا فی الله حق جهاده بر منابر اعیان و اعلان مؤدی می‌گردانید؛ **انجام:** هر کس رهی دارد ولی چه سود کر خوان گرم ×× توشه به خسرو می‌رسد تیشه زدن فرهاد را

خط: نستعلیق، کا: ابوبکر ابن اسماعیل صاینی، تا: ۸۵۰ق؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج، ۷۰گ، ۱۷سطر (۵×۱۲)، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: ۳۹–۵۵۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۴۲/۲۶–ف

نسخه اصل: بایزید ولی الدین ش ۱۸۲۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۸۵۱ق، جا: ابرقوه؛ ۱۳گ (۴۱۷–۴۲۹)، ۱۹سطر [فیلمها ف: ۱–۴۷۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۰۴/۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۰۳ و ۹۰۴ق، جا: مسعودیه یزد؛ ۱۲ص (۲۱۱–۲۲۲)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: ۳۲–۱۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۰۳۵/۱

آغازو انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد صالح اصفهانی، تا: یک‌شنبه ۱۷جمادی الثانی۱۰۸۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۱پ–۱۰ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۸–۲۲۷]

۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۲۶/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۸۸ق [ف: ۳–۱۲]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۳۵۴

خط: نستعلیق، کا: مهدی، تا: ۱۳۱۲ق؛ جلد: تیماج، ۵۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۲/۵سم [ف: ۱۱–۳۵۳]

● **مناظرة البطارقة و الجاثلیق مع ابی بکر و رجوعهم الی امیرالمؤمنین علی (ع)** / حدیث / عربی

munāẓirat-ul baṭāriqa wa-l jāṯlīq maʻa abī bakr wa rujūʻ-u-hum ilā amīr-il-muʼminīn ʻalī

روایتی است که علامه مجلسی در جلد هشتم بحارالانوار از ارشاد القلوب دیلمی نقل کرده به نقل از سلمان، و مضمون آن این است که قیصر روم پس از آگاه شدن از رحلت پیامبر اسلام (ص) و ایجاد اختلاف بین مسلمین، صد نفر از عالمان و بزرگان [جاثلیق و بطارقه] آن دیار را برای مناظره با اهل اسلام به مدینه

رهسپار نمود و پس از ایشان با آنها مناظره و آنان را محکوم فرمودند و آنان پس از اعتراف به حقانیت آن حضرت به روم باز گشتند. جامع این کتاب شاید همان کاتب نسخه باشد.
[بحارالانوار ۵۳/۳۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۰۶/۲

آغاز: هذه منقبة عظیمة لامیرالمؤمنین و هی مناظرة البطارقة و الجاثلیق مع الخلفاء الثلث. بسم الله ... اخبرنا الحسن بن جمهور، قال اخبرنا محمد بن حسنویه، قال اخبرنا الحریر بن طاهر عن عبدالاعلاء ابن زادان عن سلمان الفارسی و عبدالله بن العباس قالا کان من البلاء العظیم الذی ابتلت به قریش بعد نبیها؛ **انجام:** فلما کان الیوم الحادی عشر اقبلوا الی امیرالمؤمنین و ودعوه و قالوا نرجع الی صاحبنا فنخبره بما وجدنا

خط: نسخ، کا: علی بن عباس بن علی کرزکانی بحرانی، تا: ۱۲۷۱ق؛ مصحح، محشی؛ ۱۰گ(۳۱-۴۰)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴۰-۱۸۹]

● **مناظره بغداد و اصفهان** / تاریخ / فارسی

monāzere-ye baqdād va esfahān

کمال اصفهانی، عبدالسلام بن الماجد، قرن ۱۱ قمری

kamāl esfahānī,ʻabd-os-salām ebn-el-mājed (17)

مناظره بغداد و اصفهان به شعر و نثر، قرن یازدهم.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۱۶-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 7720؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۴گ، ۹سطر [فیلمها ف: ۱-۲۰۵]

● **مناظرة البهایی و میرداماد** / کلام و اعتقادات / عربی

munāẓirat-ul bahāyī wa mīrdāmād

این مناظره و گفتگو میان شیخ بهایی و میرداماد (معلم ثالث) شده و میرداماد نام بردن مهدی موعود را ناروا دانسته ولی بهائی آن را روا دانسته است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۵۱۸/۱۱

بی‌کا، تا: ۱۳۰۸ق؛ ۳گ (۷۶-۷۸) [ف: ۵-۶۵۳]

● **مناظرة بهلول مع هارون** / کلام و اعتقادات / عربی

munāẓirat-u buhlūl maʻa hārūn

بهلول مجنون، بهلول بن عمر، - ۱۹۰ ؟ قمری

bohlūl-e majnūn, bohlūl ebn-e ʻomar(- 807)

بهلول صیرفی کوفی باکنیت ابو وهیب، پدرش عمر و صیرفی از مردم کوفه و خود وی از عاقلان مجنون‌نما و اندرزگویان شاعر و صریح سخن بود و افسانه‌ها برای او ساخته شد. گویند: هارون رشید برای شنیدن سخنان تند او، وی را احضار کرد. نجاشی (- ۴۵۰) آورده: فارس بن سلیمان ارجانی کتابی به نام مسند ابونراس و جحی و اشعب و بهلول و روایات و داستان‌های ایشان بساخت (مجمع الرجال قهپائی ج ۱۵ص ۱۲؛الذریعه ج۸ص ۶۱ش ۲۰۶،الذریعه ج ۲۱ص ۲۵ش ۳۷۷۴) ؛ قاضی نورالله شهید شوشتری در مجالس المؤمنین (ص ۲۵۲) و به نقل از وی در الذریعه (ج ۸ص ۶۱ش ۲۰۶) و معجم المطبوعات سرکیس (ص ۵۹۷) یاد کرده‌اند که کتابی به نام «الدر الاصفی فی مدح محمد المصطفی» منسوب به او در بمبئی به سال ۱۳۱۱ در ۹۸ صفحه چاپ شده است. (علینقی منزوی)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۸۹/۲۰

آغاز: بسملة، قیل للرشید یا امیر المؤمنین ان البهلول یقول بامامة علی بن ابیطالب دون غیره من الاولین من اصحابه و الاخرین من بنی العباس فعظم ذلک علی الرشید و ... لانه لم یدخل جدک العباس فی الشوری؛ **انجام:** قالوا نعم یا امیر المؤمنین روی ذلک، قال اذن علیکم لعنة الله و نزل عن سریره و هو یقول اغربتمونا فیه به حتی کدنا لنسطوا علیه بغیر حق و معنی و هو مغضب علیه. تمت مناظرة البهلول رحمه الله

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۲ص (۱۱۴-۱۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۴۷۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰/۱۷-طباطبائی

آغاز: قیل للرشید ... ان البهلول قائل بامامة ابی طالب دون غیره من الاولین من الصحابه و الاخرین من بنی العباس فعظم ذلک علی الرشید و امر باحضاره ... فقال یا بهلول بلغنی عنک انک تطعن ... علی عمر فقال البهلول ... لست علیه طاعنا لکنیعلیه غضبان فقال الرشید فلم ذاک قال ... لانه لم یدخل جدک العباس فی الشوری؛

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۹۱-۱۹۲)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۲-۱۹]

● **مناظره بهلول و ابوحنیفه و حکایت دیگر** / داستان / فارسی

monāzere-ye bohlūl va abū-hanīfe va hekāyat-e dīgar

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۹/۱۲۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۱گ (۳۰۸)[مختصر ف: - ۸۰۰]

● **مناظرة البهلول و الهارون الرشید** / کلام و اعتقادات / عربی

munāẓirat-ul buhlūl wa-l hārūn-ur rašīd

ابن بسطام، عبدالله، ق۴ قمری

ebn-e bastām,ʻabd-ol-lāh (- 10c)

مناظره ای است میان بهلول و هارون الرشید در فضایل حضرت امیر المؤمنین که بهلول با استدلال به آیات و روایات گوناگون، فضایل آن حضرت را بیان نموده است.
آغاز: روی عن عبدالله بن احمد بن بسطام انه قال: کنت یوماً فی مجلس هارون الرشید، فجاء من اهل الکوفة فقال یا امیر المؤمنین انی سمعت البهلول ...
انجام: فخلع علی البهلول خلعة حسنة و اعطاه الف دینار ثم ان الرشید یدخل الی منزله و هو مغضب علی جمیع العلماء ثم أمر بقتلهم جمیعاً، تم.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۰۵۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۵۳ق؛ جلد: مقوا [رایانه]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۰۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالرشید بن نور الدین شوشتری، تا: ۱۰۵۹ق، جا: شوشتر؛ مجدول، محشی؛ ۱گ (۱۳پ)، سطور مورب، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۳۳-۵۳۷]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۹۰۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج [رایانه]
۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۸۸۱/۷
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۲۰۴-۲۰۷) [ف: ۵-۶۵۳]

←مناظره بیمار و طبیب ⟵ بیمار و طبیب
←مناظره بیمار و طبیب ⟵ دیوان قطب

● **مناظره بین جبری و سنی** / کلام و اعتقادات / عربی
monāzere-ye beyn-e jabrī va sonnī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۵/۳
آغاز: بعد عنوان. قال الجبری القول بالجبر لازم لصحة التوحید؛
انجام: و الله یهدی من یشآء الی صراط مستقیم.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن دارچینی، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۲۰۷]

● **المناظرة بین الحرم الشریف و یثرب المنیف = مناظرة الحرمین و مناضلة المحلین** / ادبیات / عربی
al-munāẓira bayn-al ḥaram-iš šarīf wa yaṯrib-il munīf = munāẓirat-ul ḥaramayn wa munāḍilat-ul maḥallayn
زرندی، علی بن یوسف، - ۷۷۲ قمری
zarandī,ʻalī ebn-e yūsof(- 1371)

گفتگویی است فرضی، بین «مکه» و «مدینه» به شکل ادبی و مناظره که با دخالت شریف فرضی مکه معظمه، به رفع کدورت می‌انجامد.
[کشف الظنون: ۱۸۳۴/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۶۲/۱۳
آغاز: من ظریف المناظرة و ظریف ... الحمدلله الذی فضلنی علی سایر البلاد؛ **انجام:** فلما طالت الکلام خرج الشریف لهما بالخلعات و الإکرام و سیصلح لهما بقول خیر الأنام و زال ما کان بینهما من الخصام
خط: نستعلیق، کا: علاءالدین قاضی (صاحب مجموعه)، تا: قرن ۱۱؛ ۳گ (۵۶-۵۸)، ۱۷سطر، اندازه: ۵×۸سم [ف: ۳۶-۲۶۹]

● **مناظره بین قدری و سنی** / کلام و اعتقادات / عربی
monāzere-ye beyn-e qadarī va sonnī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۵/۴
آغاز: قال القدری قد اضاف الله سبحانه الاعمال؛ **انجام:** المحمود، فی افعال الرب تعالی لاغلت عنها عقدها و بالله التوفیق.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن دارچینی، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۲۰۷]

● **مناظره پیامبر با یهود** / کلام و اعتقادات / ترکی
monāzere-ye payāmbar bā yahūd

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۰۶/۲
آغاز: اول جهود لربو آیتی اشیدوب بعضی ایمان گلدیلر وبعضیلر ایتدلر یا محمد بیزیم کتابلیر نمیزده مساله لر واردور؛ **انجام:** پس عیسی ع قبله صحرا ده نماز قیله مناجات ایدر کن جاننی حقه تسلیم ایلیه مسلمان لر جمع اولوب عیسی پیغمبری ییوب ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج، ۵۰گ [ف: ۱-۳۷۳]

● **مناظره پیر مطیع و شاه جوان** / کلام و اعتقادات / فارسی
monāzere-ye pīr-e motīʻ va šāh-e javān
مناظره‌ای است خیالی بین شاه جوانی که در خرم آباد حکمرانی می‌کند و در پی اصلاح اجتماع و ترقی مردم می‌باشد اما اعتقادی به خداپرستی ندارد و پیر مطیع که از شهر دور شده و به غاری پناه برده مشغول طاعت و عبادت است. در این مناظره شاه شصت و نه سؤال از پیر، پیرامون مسائل اعتقادی، توحید، معاد و نبوت می‌کند وپیر به آنها پاسخ می‌گوید و سر انجام شاه ایمان آورده و داخل موحدان می‌شود.
آغاز: سپاس خدای را تبارک و تعالی که هر دو جهان را بیافرید

و در آفرینش هر دو جهان ترتیب پیدا کرد و از آفریده این جهان آدمی اختیار کرد و از اهل خطاب خویش گردانید ...
انجام: و هشت ساعت تن را به آسایش مشغول کنی، ملک چون این سختها از پیر مطیع شنید علم او یقین شد و پادشاه بگرفت و عالم او را مسلم گشت.
[فهرستواره منزوی ۵۵۴/۹]

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۴۶۷

آغاز: سپاس خدای را تبارک و تعالی که هر دو جهان را بیافرید و در آفرینش هر دو جهان ترتیب پیدا کرد و از آفریده این جهان آدمی اختیار کرد و از اهل خطاب خویش گردانید؛ **انجام:** و هشت ساعت تن را به آسایش مشغول کنی، ملک چون این سختها از پیر مطیع شنید علم او یقین شد و پادشاه بگرفت و عالم او را مسلم گشت.
خط: نستعلیق، کا: مهکی ملک شاهی فیلی، سبز علی بن حسن، تا: ۳ ربیع الثانی۱۲۳۱ق؛ جلد: تیماج، ۵۹گ، ۱۴ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۲-۷۴]

←مناظره تیر و آهو ⪢ قصه و مناظره تیر و آهو (مثنوی)

● مناظره تیغ (شمشیر) و قلم / ادبیات / فارسی

monāzere-ye tīq (šamšīr) va qalam

منیر لاهوری، منیر بن عبدالمجید، ۱۰۱۹ - ۱۰۵۴ قمری

monīr-e lāhūrī, monīr ebn-e ʻabd-ol-majīd (1611-1645)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۱۵/۲۷

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: گالینگور، ۳گ (۷۹ر-۸۱پ)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۸-۳۱۷]

←مناظره تیغ و قلم ⪢ مخزن معنی

● مناظره تیغ و قلم / ادبیات / فارسی

monāzere-ye tīq va qalam

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۲/۱۰-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۵۵۲ فارسی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷ و ۸؛ ۲۵سطر [فیلمها ف: ۱-۴۴۳]

● مناظرة الجواهر لمسرة الخواطر / شعر / فارسی

monāzerat-ol javāher le-maserrat-el xavāter

بصیری بغدادی، - ۹۴۱ قمری

basīrī baqdādī (- 1535)

اهدا به: امیر محمد بن سلطان بایزید بن سلطان ابوالفتح محمد خان عثمانی متخلص به «قورقود»
تاریخ تألیف: ۹۰۸ق
مثنوی است نزدیک هفتصد بیت در مناظره جواهرات با یکدیگر و اظهار برتری هر کدام بر دیگری، که به سال ۹۰۸ هنگامی که ناظم از بغداد به سوی روم رفته بود به نظم کشیده است. شاعر در آغاز منظومه شرح حال خود را آورده است: «چون بغربت فتادم از بغداد ×× گذر من بسوی روم افتاد ...».
آغاز: ای برون از جوهر و اعراض ×× جوهر روح را توئی فیاض / عرض از جوهر آوری بوجود ×× جوهر از نیست میکنی موجود؛
انجام: شد چو عاجز ز مدحتش خامه ×× ختم کردم بنام شه نامه

۱. اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه: ۲۹

آغاز و انجام: برابر
در حدود هشتصد بیت؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ دارای سرلوح؛ کاغذ: ختایی، ۳۷گ، ۱۱سطر، قطع: رقعی[نشریه: ۶-۸۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۴۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: نزدیک عصر ناظم؛ مجدول، دارای سرلوح؛ ۳۶گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۶-۱۰۴]

● مناظره حجاج / کلام و اعتقادات / عربی و فارسی

monāzere-ye hajjāj

داستان مناظره‌ای است که بین حجاج بن یوسف ثقفی با جوانی ازمدینه در شهر کوفه رخ داده است. جوان مذکور از اولاد پیامبراکرم (ص) ونسل امام علی علیه السلام بوده است. ترجمه فارسی این روایت دربین سطور زیر نویس شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۶۷/۳-۶/۵۷

آغاز: روی عن عبدالله الکرخی قال بینما نحن جلوس عند الحجاج ابن یوسف الثقفی بالکوفة وقد غص المجلس بالناس از دخل علیه شاب ... روایت شده از عبدالله کرخی گفت بین آنچه ما نشسته بودیم؛ **انجام:** والباب الاخر باب السلامة وهذا ما انتهی الینا من حدیث الحجاج مع هذا الصبی وهو من أولاد فاطمة من نسل علی بن ابی طالب علیه السلام.
خط: نسخ و فارسی نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۲گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۷۳]

←مناظرة الحرمین و مناضلة المحلین ⪢ المناظرة بین الحرم الشریف و یثرب المنیف

● **مناظرة حليمة السعدية مع حجاج بن يوسف** / داستان / عربی
munāẕirat-u ḥalīmat-is sa‘dīya ma‘a ḥajjāj ibn-i yūsuf
داستان گفتگوی حجاج ابن یوسف ملعون با حلیمه سعدیه در موضوع امامت و برتری امیرالمؤمنین علی علیه السلام است.
آغاز: بسمله حمدله والصلوة علی محمد وآله الطاهرین اما بعد فان الله تبارک وتعالی خلق الخلق بقدرته ... اعلم ان الحجاج ابن یوسف لما طغی وتجبر ... وکان فی تلک الزمان امراءة یقال لها حلیمة السعدیة
انجام: فعند ذلک بهت الحجاج من فصاحتها وحسن جوابها وامرلها بالف دینار من الغضة وخلعة قیمتها الف دینار وجعل لها فی کل سنة الف دینار وقال لها قولی بعلی مهما شیتی ولکی الجایزة تمت والحمدلله

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۵/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۵ جمادی الاول۱۰۲۷ق؛ رکابه‌دار؛ ۸گ (۲۱۸–۲۲۵)، ۱۲سطر [میراث شهاب: س۱۸ش۱–۵۱]
۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۳۲۸/۲–۳۲/۲۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ عکسی است؛ جلد: مقوای سفید، ۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۸–۴۵۷۳]

● **مناظرة الحيوان = ترجمه رساله اخوان الصفا** / فلسفه / فارسی
monāzerat-ol hayvān = t.-ye r.-ye exvān-os safā
لال جی پرستیل برشاد، ق۱۳ قمری
lāl jī prestīl boršād(- 19c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۷۱۰
آغاز: حمد وافر و ثنای متکاثر سزاوار ایزد بی همتایی که موجودات عالم را به لفظ کن از کتم عدم برعصه شهود آورد؛
انجام: کرد ثروت بهر تاریخش چونک ×× گفت دل بحر لطیف حکمت است
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۱۱گ، ۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱/۳۳–۱۸۶]

←مناظرة الخصوم و کیفیة الاستدلال علیهم ← طریق الاستدلال علی فروع الامامیة
←مناظره دانشمندان با کریمخان کرمانی ← احوال محمد کریم خان کرمانی

● **مناظره دانشمندان با کریم خان کرمانی** /- فارسی
monāzere-ye dānešmandān bā karīm xān-e kermānī
کرمانی، محمد کریم بن ابراهیم، ۱۲۲۵ – ۱۲۸۸ قمری
kermānī, mohammad karīm ebn-e ebrāhīm (1810 - 1871)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۰۹۹–ف
نسخه اصل: دانشگاه ۳۳۲۵ (۲۳۱/۱)؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۳–۱۹۸]

● **مناظره دل غمخوار و چشم عیار** / داستان / فارسی
monāzere-ye del-e qamxār va češm-e ‘ayyār
زنگی بخاری، محمد بن محمود، ق۸ قمری
zangī boxārī, mohammad ebn-e mahmūd(- 14c)
مؤلف بنا به در خواست یکی از دوستان که گوهر معنی بوده این تألیف را نگاشته و دیباجه آنرا به نام «امیر شمس الدین محمد ترخانی»آراسته است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۳۳/۶
آغاز: حمد و ثنامر خدای را جل جلاله که چشمه‌های حکمت از دل اصحاب معرفت دل جویبار بیان روان کرد که ظهرت ینابیع الحکمة من قلبه علی لسانه
نسخه اصل: کتابخانه توبینگن ـآلمان ۱۶۷۵؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: اواخر رمضان ۷۰۳ق، جا: بغداد مدرسه مغیثیه؛ ۲۷ص (۳۳۷–۳۶۳) [عکسی ف: ۳–۲۹۴]
تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۵۱/۶بخش۲
نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: –۷۷]

● **مناظره رستم و اسفندیار** / داستان / فارسی
monāzere-ye rostam va esfandīyār

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۱۳۷/۵۷
خط: نستعلیق، کا: محمد شریف، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۱ص (۹۳ ر) [ف: ۷–۲۱۷]

● **مناظرة رکن الدولة مع الشيخ الصدوق** / کلام و اعتقادات / عربی
munāẓirat-u rukn-ud-dawla ma‘a-š šayx-iṣ ṣadūq
دیلمی، رکن الدوله، – ۳۶۶ قمری
deylamī, rokn-od-dowle(- 977)
گفت و گوی رکن الدوله دیلمی با شیخ صدوق صدوق ابن بابویه (– ۳۸۱ق). هنگامی که رکن الدوله دریافت که شیخ صدوق پیشوای شیعه است، خواست در مسائل اعتقادی شیعه با وی گفت و گو کند. پس از آن گفت و گوی مناظره‌گونه، شیخ

جعفر درویستی آن را گرد آورده است. گزارش و ترجمه فارسی این گفت و گوها در مجالس المؤمنین آمده است (شوشتری ۴۵۶/۱-۴۶۳). (احمد منزوی)
آغاز: بسمله. مناظرة الملك ركن الدولة للصدوق ابن بابويه. قال الملك ايها الشيخ اختلف الحاضرون من القوم الذين يطعن عليهم الشيعه. قال بعضهم يجب الطعن عليهم، و قال آخرون لا يجب و لا يجوز، فما عندك ؟ ...
انجام: فقد انتقضت روايتكم. تمت ...
[الذريعة ۲۹۳/۲۲ رقم ۷۱۵۱؛ مكتبة اميرالمومنين ۲۲۵/۴ و ۳۹۸/۴]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۰۵/۶
خط: نسخ، کا: جیلی جبل عاملی، عبدالرضی بن حسن، تا: ۱۰۱۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۸گ (۲۴۳-۲۵۰)، ۲۴سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۱۱-۲۱۶۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۰۶/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** فلاباس فی ذلک.
خط: نسخ، کا: طبرستانی آملی، محمد قاسم بن احمد، تا: ۱۰۷۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۴گ (۷۶ر-۸۹پ)، ۱۷ سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۱-۲۰۵۹]

۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: ۱۴ رجب۱۰۹۳ق؛ ۵گ (۶۰پ-۶۴پ) [ف: ۱-۲۴۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۴۴/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، کا: محمد شریف بن ابوتراب داود، تا: آغاز شعبان۱۰۹۳ق؛ ۶گ (۶۶ر-۷۱پ) [ف: ۳-۶۲۸]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۹۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد عرض لوط نبی الله بناته علی قومه و هم کفار.
خط: نسخ ریز، کا: ابوطالب ابن ابی تراب، تا: ۱۰۹۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۷سم [ف: ۴-۱۳۲]

۶. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه: ۴۰/۳
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: خشتی[چهار کتابخانه مشهد-ف: -۱۸]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۸۴۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا باس فی ذلک تمت مناظره الشیخ رحمه الله کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۳؛ ۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲۶-۵۷۶]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۶۰/۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا ما كان بيني وبينه من المجادلة وما في هذه المجالس الثلاثة من المحاورة على الاقتصار.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۸گ (۵۹پ-۸۶ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۷سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۵]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۹۵۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد عرض لوط بناته علی قومه و هم کفار فلاباس فی ذلک
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۳؛ ۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲۶-۵۷۵]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۵۵/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۹۶ق؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۷۷ر-۱۸۴ر)، ۱۶سطر (۵×۱۰)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۳-۳۲۲۵]

۱۱. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۳۱۳/۱ج
آغاز: بسم الله ... رکن الدوله ابو علی حسن بن بویه صیت کمالات شیخ صدوق را شنیده طالب ملاقات او شد؛ **انجام:** معجزات انبیاء را هم باید منکر شود زیرا همه بر این و تیره است.
گویا مناظره ابن بابویه با رکن الدوله؛ کا: ابوالقاسم گیلانی، تا: ۱۳۱۵ق؛ قطع: بیاض رقعی[رشت و همدان: ف: -۱۲۱۷]

۱۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۴۳/۱۱-ف
نسخه اصل: کتابخانه عمومی حکیم در نجف؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۲-۱۲۷]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۴/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** بنصوص مشهورة، نقلها الجمهور فی کتبهم.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱-۲۰۱]

● مناظره روزه و عید / ادبیات / فارسی

monāzere-ye rūze va ʻīd

بدلیسی، ادریس بن حسام الدین علی، - ۹۳۰ ؟ قمری

bedlīsī, edrīs ebn-e hosām-od-dīn ʻalī (- 1524)

این مناظره جالب به نثر و نظم مسجع و مقفا دارای تشبیهات لطیف نگاشته شده، و در آن تاریخ ۹۰۰ که ایام صوم مسیحیان با مسلمانان موافق بود یاد شده است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۷۴/۳
آغاز: ای روح تو عید و روبروی تو نماز ×× پرهیز ز جز تو روزه وین لفظ مجاز؛ **انجام:** لیکن ای رمضان که در راه حق تو مارا رفیق طرقی وای عید فطر که ما را بجای ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۴۵پ-۵۶پ)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۹-۳۸۰]

۲. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: بدون شماره/۳
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۳۸]

● **مناظره زلف و ابرو** / ادبیات / فارسی
monāzere-ye zolf va abrū

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۶۵/۱۲
آغاز: بعد از حمد مسلسل و ثنای مطول سخن آفرینی که مصرعه بحر طویل زلف خوبان موزون بسته است و بیت بلند ابرو؛ **انجام:** واگر نتواند دست طعن و تعرض در گریبان و قت او ندارد. حسبی الله و کفی
از فضل الله به گفته کاتب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: هندی، ۵گ (۱۷۵ر-۱۷۹پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲/۸×۳۰/۹سم [ف: ۹-۳۳]

● **مناظره زلف و ابرو** / ادبیات / فارسی
monāzere-ye zolf va abrū

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۷۶۵/۱۳
آغاز: لله الحمد که این مایه ناز ×× حلیه آراست به پیرایه ناز ... / دوش در جلوه گاه مهرویان ×× یاسمین بوی و عنبرین مویان؛ **انجام:** سخن من که گوهر کانی است ×× لایق گوش شخص روحانیست
مثنوی در مناظره زلف و ابرو؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: هندی، ۱۳سطر[ف: ۹-۳۳]

● **مناظره زمین و آسمان** / ادبیات / فارسی
monāzere-ye zamīn va āsemān
بخش پایان مناظره‌ای است میان زمین و آسمان.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۵۰
آغاز: می آرند مرا یک یوسف بود که چون قحط سال بود نقال بگشاد ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۸ ذیحجه ۷۲۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱ص (۲۴۱)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۸۱]

● **مناظره سرو و آب** / شعر / عربی و فارسی
monāzere-ye sarv va āb
نظام اصفهانی، محمود، ق۷ قمری
nezām-e esfahānī, mahmūd (- 13c)
در هیچ یک از مآخذ و فهارس منظومه‌ای در مناظره سرو و آب از نظام یاد نشده اما قصیده ملمع (به فارسی و عربی) در مدح صاحب دیوان از او یاد آمده و همین اشعار فارسی مناظره نیز به صورت قسمتی از منظومه مدیحیه او نقل شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۴۶
آغاز: نعم طابت عشیات الصحاری ×× فقم نشرب علی صوت الهزار
خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۱ شوال ۷۲۲ق؛ جلد: تیماج، ۱ص (۲۳۹)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۸۰]

←مناظره سمع و بصر ‹ مناظرة السمع و البصر

● **مناظرة السمع و البصر** / ادبیات / فارسی
monāzerat-os sam‘ va-l basar
ملکان تبریزی، محمد بن مسعود، ق۸ قمری
malekān-e tabrīzī, mohammad ebn-e mas‘ūd(- 14c)
تاریخ تألیف: ۷۱۷ق
گفتگویی است میان گوش و چشم که در محضر دل انجام یافته است و در پایان از زبان دل و زبان نیز سخنی می‌آورد. مؤلف آن را به دستوراستادش «دستور مکرم شرف الدین مهذب الاسلام و المسلمین» پرداخته است.
آغاز: بعد از وظایف حمد فراوان و مراتب شکر بی پایان ذات بیچون ...
چاپ: در مجموعه رسائل فارسی، دفتر هفتم، مشهد، بنیاد پژوهشهای آستان قدس رضوی، ۱۳۸۵ش، به کوشش محسن ناجی نصرآبادی

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۵۲
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۰ ذیحجه ۷۲۲ق؛ جلد: تیماج، ۵ص (۲۴۱-۲۴۵)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۸۱]

● **مناظرة السيف و القلم = شمشیر و قلم (رساله در معنی)** / هیئت / فارسی
monāzerat-os sayf va-l qalam = šamšīr va qalam (r. dar ma‘nī-ye)
یعقوبی طوسی، محمد بن ابی الفتوح
ya‘qūbī tūsī,mohammad ebn-e ab-el-fotūh
از ابوصاعد محمد بن بی الفتوح یعقوبی طوسی.
چاپ: به اهتمام ایرج افشار، یادگارنامه حبیب یغمائی، تهران، ۱۳۵۶: ص ۱۵-۵۴.
[راهنمای کتاب ۵۱۳/۱۶ و ۱۴۱/۱۷؛ یادگار نامه یغمایی ۲۷-۵۴]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۱۷/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: میانه‌های ذیقعده ۷۶۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۷ص (۲۵۸-۲۷۴)، ۱۹سطر [سنا: ف: ۲-۲۵۱]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۳۱/۴-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۳۴]

● **مناظره سيف و قلم** / ادبیات / فارسی
monāzere-ye sayf va qalam
جلال الدين شاه خوافی، ق۹ قمری
jalāl-od-dīn šāh xāfī (- 15c)
از انشاء جلال الدين شاه خوافی.

تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۲/۱۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ [نشریه: ۲-۴۴]

● **مناظرة الشاری و الشاعی** / کلام و اعتقادات / عربی
munāẓirat-uš šārī wa-š šā'ī
مناظره‌ای است بین یکی از شیعیان به نام حسن بن احمد از فرزندان حذیفه یمانی با فردی از سنی‌ها به نام ابراهیم بن حجاج خراسانی که از رؤسای قوم خود وادیب وفصیح وآشنای به کلام بوده است، درطریق عراق این مناظره پیرامون امامت ومسأله خلافت شیخین واقع شده ودرآخر فرد سنی مستبصر گشته است.
آغاز: بسمله قیل خرج رجل من اهل خراسان اسمه ابراهیم بن الحجاج کان یذهب مذهب الشرار وکان رئیساً فی قومه ... فی طریق العراق رجلاً من ولد حذیفة الیمانی یسمی الحسن بن احمد ... فتهیأ الشاعی الصلوة ...
انجام: وهو ظالم تارک لامر الله وامر رسوله صلی الله علیه وآله فقام التاری مسلما علی الشاعی وعانقه وقبل مابین عینیه ورأسه ورجع من التشری وما کان یعتقد قدیماً وتاب واناب واستغفر الله مما کان علیه من الاول والحمدلله رب العالمین ...
[الذریعة ۲۹۴/۲۲ رقم ۷۱۵۶]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۶۰/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۸۶پ-۹۸پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۷سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۵]
۲. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۲۴۴/۱
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام کتاب به استناد الذریعة ۲۹۴/۲۲ تغییر یافت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۰ص (۱-۲۰)، ۱۵سطر[ف: -۲۴۳]
۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴/۱۳۲-۶۶۲/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ ۸گ، ۲۶سطر[ف: ۸-۴۵۶۹]

● **مناظره شب و روز** / عرفان و تصوف / فارسی
monāzere-ye šab va rūz
انصاری، عبدالله بن محمد، ۳۹۶ - ۴۸۱ قمری
ansārī, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1006 - 1089)
رساله‌ای است عرفانی.
چاپ: ارکان عرفان: مجموعه چهار رساله مشهور (تهران، نور فاطمه: ۱۳۶۱)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۵۰/۵
آغاز: کانوا قلیلا من اللیل ما یهجعون؛ **انجام:** تا توانی از بدان پرهیز کن ×× یاد گیر از پیر انصاری سخن
خط: نسخ خوش، کا: محمد تبریزی، تا: ۹۹۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۴سم [ف: ۹-۳۳۱]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷/۳ سرود
کا: عبدالباقی بن حاج قنبر علی مودی قاینی، تا: ۱۰۶۲ق؛ قطع: رقعی [نشریه: ۱۳-۴۱۰]
۳. مشهد؛ صحت، رضا (دکتر)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۸
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ قطع: خشتی [نشریه: ۷-۵۶۰]

● **مناظره شراب و حشیش** = **بنگ و باده** / شعر / فارسی
monāzere-ye šarāb va hašīš = bang va bāde
سعد بها، سعدالدين بن بهاء الدين، ق۸ قمری
sa'd bahā,sa'd-od-dīn ebn-e bahā'-od-dīn (- 14c)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۴۷
آغاز: دی خضر را با دم عیسی ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۲۲ق؛ جلد: تیماج، ۱ص (۲۴۰)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۸۰]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۴۸
آغاز: دی در میان باده صافی مزاح بنگ ...
در نسخه حاضر تنها ده بیت نخست آن منظومه دیده می‌شود؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۵ ذیحجه۷۲۲ق؛ ۱ص (۲۴۰)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۸۰]

● **مناظره شمشیر و قلم** / شعر / فارسی
monāzere-ye šamšīr va qalam

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۴۹
آغاز: ... روز بر وی خامه شمسی؛ **انجام:** از کلک بساختی کلک
گوینده این مناظره شناخته نشده، در پایان این مناظره، مثنوی دیگری است در صفت زر که آن نیز ــ همچون مناظره شمشیر و قلم ــ ناتمام است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۱ص (۲۴۰)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۸۱]

● **مناظره شیخ عبدالوهاب با ملا برخوردار مدرس دهلی** / کلام و اعتقادات / فارسی
monāzere-ye šeyx ʻabd-ol-vahhāb bā mollā barxūrdār modarres-e dehlī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۹۵۵
آغاز: بسمله، مناظره چند که اقل العباد عبدالوهاب؛ **انجام:** قلوبنا رحیق محبه خاتم النبیین و سید المرسلین
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۱۳۲ق [رایانه]

● **مناظره شیخ محمد تقی با میرزا خلیل** /- فارسی
monāzere-ye šeyx mohammad taqī bā mīrzā xalīl

تهران؛ مؤسسه مطالعات اسلامی؛ شماره نسخه: ۶۹/۲
آغاز: ملامحمد تقی شیخ شریعه در مدرسه کنار حوض نشسته میرزا خلیل طلبه وارد شده می‌گوید سلام علیکم؛ **انجام:** این بود تفصیل حکایت جزئی از کلی و قالیات و حالات جناب میرزا
خط: شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوایی، ۷۱گ (۱۰۱-۱۷۱)، ۱۱سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: -۵۹]

● **مناظرة شیعة علی بن ابی طالب(ع) مع ابی بکر** / کلام و اعتقادات / عربی
munāẓirat-u šīʻa ʻalī ibn-i abī ṭālib maʻa abī bakr
مناظره جالبی است مربوط به صدر اسلام و عدم بیعت برخی از اصحاب و شیعیان امیرالمومنین علی بن ابی طالب (ع) با خلیفه نخستین و بیان دلایل و احتجاجات آنها با ابوبکر و عمر، که در این نسخه از طریق امام صادق (ع)روایت گردیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ذیل ۶۷
آغاز: بسملة، روی أن سائلا أتی أبا عبدالله جعفر بن محمد الصادق (ع)، فقال: یا ابن رسول الله، هل کان من أصحاب رسول الله (ص)أحد أنکر علی أبی بکر بن أبی قحافة، فعله و جلوسه مجلس رسول الله (ص)؟فقال: نعم، و هو خالد بن سعید و أبوالعاص و سلمان الفارسی و المقداد بن الأسود و أبوذر الغفاری و عمار بن یاسر و بریدة السلمی و قیس بن عبادة الأنصاری و أبو أیوب الأنصاری و أبی بن کعب و خزیمة بن سهل و قیس الخزرجی وزید السلمی -رحمة الله علیهم أجمعین -فکان انتقال رسول الله (ص) إلی دار کرامته فی یوم الاثنین و بقی القوم مختلفین إلی یوم الجمعة، أجمعوا علی بیعة أبی بکر؛ **انجام:** فوثب أمیرالمؤمنین علی (ع) و أخذ بجامع أثواب عمر بن الخطاب و قال: یا ابن اللخناء لو لا کتاب من الله سبق و عهد من رسول الله (ص) لقتلتک و لکن أنت أضعف ناصراً و أقل عدداً، ففحم عمر و الذی جامعه و لم یطیقوا جواباً و لا استطاعوا کلاماً ... تمت المناظرة و الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: شرقی (سمرقندی)، جلد: تیماج، ۵گ (۲۱۰پ-۲۱۴ر)، ۲۳ سطر (۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [میراث شهاب: س۱۴ش۳و۴-۱۴۸]

● **مناظره شیعی و سنی** / کلام و اعتقادات / فارسی
monāzere-ye šīʻī va sonnī
اهداء به: وکیل السلطنه
رساله‌ای است مختصر درمناظره‌ای که بین بعض شیعه با اشاعره اهل سنت اتفاق افتاده بود وچون به زبان عربی بوده شخصی آنرا به فارسی ترجمه نموده و دریک «مقدمه» وپنج «مبحث» - به ترتیب مباحث اصول خمسه- ترتیب نموده است.
[الذریعة ۲۹۶/۲۲ رقم ۷۱۶۲]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۲۸۲/۳
آغاز: حمد وثناء غیر محدود لایق واجب الوجودیست که از محض جود نفس ناطقه انسانی را به نور ادراک وعقل ادراک؛ **انجام:** پس مجنون روی گردانید از ایشان وبرفت وایشان را متحیر گذاشت از الزامات ورد وابطال مذهب وعقاید ایشان
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۳گ (۹۲پ-۱۲۴پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۷]

● **مناظرة الشیعی و الشاری** / کلام و اعتقادات / عربی
munāẓirat-uš šīʻī wa-š šārī
گفتمانی است میان شخصی با عنوان «قال الشیعی» و شخص دیگر مخالف و مجادله‌کننده با عنوان «قال الشاری» در مسائل اعتقادی و خلافت. با «مناظرة الشاری و الشاعی» سنجیده شود ظاهراً یکی است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۶۶/۳
آغاز: ... او غیره قال الشاری قوله تعالی لا یستوی منکم من انفق من قبل الفتح الآیة قال الشیعی لقولک هذا اجوبة کثیرة؛ **انجام:** و ناز عهم فیما غضبوا علیه و اورد علیهم ما حسبوا ان یقبله القوم عن رسول الله.
خط: نستعلیق، کا: محمد مؤمن بن علی نقی متخلص به مضیء، تا: اوایل قرن۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح؛ ۲گ (۱۵۸-۱۵۹)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۲-۱۷۷]

● **مناظره صبوری** / شعر / فارسی
monāzere-ye sabūrī
صبوری، محمد کاظم بن محمد باقر، ۱۲۵۹ - ۱۳۲۲ قمری
sabūrī, mohammad kāzem ebn-e mohammad bāqer

(1843 - 1904)

اشعاری است که برای میرزا سرائی شاعر ساخته و به مجلس رکن الدوله فرستاده است.

مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۴۰/۱۶ فرخ

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا روغنی مذهب، ۳ص (۳۴۹–۳۵۱)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: -۲۰۷]

● مناظره صوفی و متفقه / عرفان و تصوف / فارسی

monāzere-ye sūfī va motafaqqeh

مناظره‌ای است که در سال ۱۰۸۳ق بین صوفیان و متفقهان واقع شده در باب حلقه ذکر و اعمال ایشان و عزلت و خلوت و شال پوشی و ذکر و صوم دوام و اربعین و غیر آن.

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۹۹۳

آغاز: بسمله، حمد له، اما بعد باعث بر تقریر این کلمات ذکر مناظره ایست که واقع شد بعضی از محبان اهل ذکر و طبقه علیه جلیه صوفیه الخ؛ **انجام:** آن ذکر مستجمع الشرایط عبادت و مرغوب خواهد بود.

خط: نسخ، کا: محمد تقی حسینی، تا: غره ربیع الاول۱۰۸۹ق؛ اهدایی: شیخ محمد جواد؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۹۳گ، ۱۵سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۲–۸۱۱]

● مناظره طرماح بن عدی با معاویه = مکالمه طرماح / تاریخ اسلام / عربی

monāzere-ye teremmāh ebn-e ‘adī bā mo‘āvīye = mokāleme-ye teremmāh

حاوی مناظره‌ای بین طرماح بن عدی بن حاتم طائی و معاویة بن ابی سفیان در فضایل و مناقب امیرالمؤمنین است که در شام به هنگام رساندن یکی از نامه‌های حضرت به معاویه صورت گرفته. متن نامه حضرت (ع) و معاویه نیز در رساله گنجانده شده است. نامه حضرت در پاسخ نامه معاویه می‌باشد که پس از جنگ جمل، به خاطر قتل طلحه و زبیر و حوادثی که بر عایشه گذشت بر حضرت خرده گرفته بود.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۹۶۰

آغاز: بسمله. حمدله. قال الشیخ الادیب ابوبکر بن عبدالله بن عبدالعزیز البهشتی أنار الله براهینهم ... إن امیرالمؤمنین و امام ... لما رجع من واقعة جمل کتب؛ **انجام:** لکلامک اشد علی من کلام الاعرابی و لقد ضاقت علی الدنیا بحذا فیرها

خط: نسخ مورب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲–۷۱۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۴۲۴

آغاز: بسمله. روی انه لما رجع امیرالمؤمنین (ع) من وقعة الجمل؛ **انجام:** فکتب الیه یزید ... و ان کان لغیرنا فابوک اول من سن هذا و استأثر بالحق علی اهله

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲–۷۱۸]

● مناظره طرماح بن عدی با معاویه (ترجمه) = مکالمه طرماح / تاریخ اسلام / فارسی

monāzere-ye teremmāh ebn-e ‘adī bā mo‘āvīye = mokāleme-ye teremmāh

ترجمه فارسی مناظره طرماح است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۹۵۱

آغاز: چون حضرت امیرالمؤمنین از حرب جمل مراجعت فرمود معاویه به آن حضرت نامه نوشت؛ **انجام:** و نزول الرقة من دیار مصر خمسة آلاف سنة و مائة سنة و خمسون سنة و الله اعلم بالصواب

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ ۷گ، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲–۷۱۹]

● مناظره عقل و بخت / ادبیات / فارسی

monāzere-ye ‘aql va baxt

همای مروزی، محمد صادق، ق۱۳ قمری

homā-ye marvazī, mohammad sādeq(- 19c)

مناظره عقل و بخت به شیوه سعدی است که برای ذکر فضایل و اوصاف و تاریخ زندگی فتحعلی شاه قاجار و وصف دیهیم و کمر و تخت و سپر و شمشیر و اورنگ هاقان نوشته شده است؛ چنان که در پایان می‌گوید: «و ازین منازعه تشبیب داستان ثنا گستری طالب بهانه وقایع نگاری بودم و وسیله جوی وسیله محامد آرایی»؛ در پایان هم اشعاری دربردارنده تاریخ نگارش کتاب آمده است: «کنون هفت سال است تا خامه‌ام ×× به نام تو آراسته نامه ام / نه غیر از مدیح تو ام بوره کار ×× نه جز مدح کاریم در روزگار / چو روزم ز بخت سیه شد سیاه ×× پی شکوه او ره درگاه شاه / به خون دل این نامه پرداختم ×× برو زیور از نام شه ساختم / دو ماهست تا دیده ام شب تخفت ×× به الماس فکرت در مدح سفت ... / ز سلخ رجب تا به سلخ صیام ×× مرین نامه نامور شد تمام».

آغاز: رب الشرح لی صدری و یسر لی امری و احلل عقدة من لسانی. پس از ستایش آفریدگار و نیایش رسول مختار و نعت ائمه اطهار و ثنای خسرو عدالت شعار ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۲۱/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** لا زالت قلاید الاعناق و مرامیه مضمار السیاق و لا انفکت عین الله حامیه له و کافلة به بمحمد و آله الطیبین الطاهرین المعصومین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشین، ۹۰ص (۸۰– ۱۶۹)، ۱۷سطر (۹/۲×۱۵)، اندازه: ۱۴/۶×۲۲سم [ف: ۱/۲۹–۴۸]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۰۳/۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶۱ص، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲–۱۰۲]

● **مناظره عقل و جنون** / ادبیات / فارسی

monāzere-ye ‘aql va jonūn

حسینی، محمد علی

hoseynī, mohammad ‘alī

اهداء به: ابوالمنصور حسن خانامیرالامرای خراسان

رساله‌ای کوتاه و آهنگین در بیان مناظره و گفتگوی پندآموز میان عقل و جنون همراه با حکایات پندآموز.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۲۸۶/۳

آغاز: بادیه پیمای جنون را چه یارا که دم از یکتایی و فرزانگی زده قدم در شاهراهی که عقلا نموده؛ **انجام:** حرکاتش بگاه پویه بود×× هم بیننده چون شمایل دوست

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۱ص (۴۳۶–۴۶۶)، ۱۷سطر چلیپایی، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۲/۳۳–۶۲]

←مناظره عقل و عشق ← مناظرات خمس

● **مناظره عقل و عشق = مناظره شب و روز** / ادبیات /فارسی

monāzere-ye ‘aql va ‘ešq = monāzere-ye šab va rūz

مناظره بین عقل و عشق و مناظره شب و روز است که به صورت نثری مسجع نگاشته شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۰۹/۳

آغاز: در مناظره عقل و عشق به هر منزل که عشق رخت اندازد و عقل آن خانه، خانه بپردازد هر جا که عقل اثاث خانه برچیند، عشق همه را برچیند، عشق آمد و عقل کرد غارت؛ **انجام:** قدر روز خود بداند هر که شد رنجور شب، به هر انصاری فقیرم اگر ندانی کیستم، عاشقم چون نور روز، نور دیده ام در نور شب

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ ۴گ (۱۲۷پ–۱۳۰ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۶/۵سم [ف: ۳۹–۳۷۷]

● **مناظره عقل و علم و حلم و دولت** / عرفان و تصوف / فارسی

monāzere-ye ‘aql va ‘elm va helm va dowlat

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۷۶/۲–ف

نسخه اصل: بادلیان Ms. ED. Clark Or. 34؛ بی‌کا، تا: ۸۵۰ق؛ ۲۳سطر [فیلمها ف: ۱–۵۴۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۴۶/۱۴

آغاز: حمد و سپاس بی قیاس مر حضرت سبحان و تعالی را که پیکر انسانی را به زیور زینت صفات عقلات (عقلانیت) مزین گردانید ... و اما بعد این رساله ای است مختصر و مقاله ای معتبر در مناظره عقل و حلم و دولت و تحفه مجلس عالی جناب ... خواجه جمال الدین و الدوله حسن ... که درین مدت مدید که در ممالک عراق عرب از روی استقلال و استحقاق متصدی امور وزارت و متکفل احوال و اعمال سپاهی و رعیت می‌باشند ... و آغاز مناظره افتاده و مجادله روی آورد و هر یک از آثار فضیلت خود لاف می‌زدند و گزافی می‌نمودند؛ **انجام:** این که دولت گفت جایی که من باشم خرد ناچار باشد خداوندان نعمت نیک دانند که بی دولت بی خرد بسیار باشد و الله اعلم بالصواب.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۵ص (۲۵۰–۲۵۴)، اندازه: ۱۸/۲×۲۹/۱سم [ف: ۲۹/۱–۴۳۳]

● **مناظره علامه حلی و عالم سنی در محضر خدا بنده** / کلام و اعتقادات / فارسی

monāzere-ye ‘allāme-ye hellī va ‘ālem-e sonnī dar mahzar-e xodā bande

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۹/۶۵

به نقل از مجالس المؤمنین قاضی نورالله شوشتری؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱گ (۷۰ هامش)[مختصر ف: –۸۰۱]

● **مناظرة علی بن بابویه** / کلام و اعتقادات / عربی

munāẓirat-u ‘alī ibn-i bābawayh

ابن بابویه، علی بن حسین، – ۳۲۹ قمری

ebn-e bābavay,‘alī ebn-e hoseyn(- 942)

مناظره‌ای است بین ابی الحسن علی بن بابویه قمی ومحمد بن مقاتل رازی درموضوع امامت ومسائل مورد اختلاف بین شیعیان واهل سنت که در پایان ابن مقاتل تائب گشته واقرار به امامت حضرت علی بن ابی طالب (ع) نموده است.

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین وصلی الله علی سیدنا محمد النبی وعترته الاطهرین. حدثنا ابوالحسن الطبری قال حدثنا ابوغیاث بن بسطام قال کنت بالری دخول ابی الحسن علی بن بابویه القمی ومحمد بن مقاتل الرازی قدقدم من اصفهان وذکرله

قدوم ابی الحسن بن بابویه القمی فأرسل الیه فأتاه فلما دخل علیه وکان بن بابویه رجلاً من اهل العلم ... فلما جلس قال له ابن مقاتل یا ابالحسن بلغنی ان الناحیة التی انت فیها
انجام: قال ابن مقاتل اما الکافر فبهت واما انا فمقر لعلی بن ابی طالب علیه السلام وانه امیرالمؤمنین ... وقد عرفته وروی علمائنا دون علمائهم والحمدلله رب العالمین
[الذریعة ۲۹۷/۲۲؛ طبقات اعلام الشیعة ۳۰۸/۴؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۹۵/۴]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۶۲/۳-۴/۱۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ، ۲۶سطر [ف: ۸-۴۵۷۰]
۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۶۰/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۹۹پ-۱۱۳پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۷سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۷]

● **مناظره غنا و فقر** / عرفان و تصوف / عربی
monāzere-ye qanā va faqr

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۱۸۳۸
بی‌کا، بی‌تا[الفبائی: -۵۵۴]

● **مناظرة فقیه مع بعض المجانین** / کلام و اعتقادات / عربی
munāẓirat-u faqīh maʻa baʻḍ-il majānīn
درباره خداشناسی و امامت است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۰۶/۵
آغاز: بسمله. قیل ان بعض المجانین کان یلم ببعض مجالس الجمهور الحضروية فی مجالسهم و یطعمونه من فضلات طعامهم؛
انجام: و خلی کل واحد منهم متحیز او السلام و الاکرام.
خط: نسخ، کا: طبرستانی آملی، محمد قاسم بن احمد، تا: ۱۰۷۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۶گ (۹۰پ-۹۵ر)، ۱۷ سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۱-۲۰۵۹]

● **مناظرة فی فضائل آل محمد (ص)** / کلام و اعتقادات / عربی
munāẓirat-un fī faḍā'il-i āl-i muḥammad
رساله کوتاهی است در یک صفحه که در آن گزارش مناظره شیعی با این جماعه شافعی مذهب آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۸/۹
آغاز: بسمله. و به استعین و الحمدلله رب العالمین وقعت مناظرة بین بعض الشیعة الکرام رضوان الله علیهم و بین جماعة الشافعی فی بعض فضایل آل محمد (ص) ظهر فیها نصب بن جماعة و بغضه لآل محمد علیهم الصلاة و السلام فقال له الشیعی لا الومک علی بغض ال محمد فانت بن جماعة؛ **انجام:** اشارة الی انه شیطان یستحق الرمی بالشهاب و الله اعلم، تمت من خط المؤلف.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۲۱۱) [عکسی ف: ۳-۵۸۰]

←مناظرة فی المعراج بین حنبلی و شافعی ← المعراج

● **مناظره قزوینی و مازندرانی** / کلام و اعتقادات / فارسی
monāzere-ye qazvīnī va māzandarānī
قزوینی، خلیل بن غازی، ۱۰۰۱ - ۱۰۸۹ قمری
qazvīnī, xalīl ebn-e qāzī (1593 - 1678)
مازندرانی، محمد صالح بن احمد، - ۱۰۸۱ قمری
māzandarānī, mohammad sāleh ebn-e ahmad (- 1670)
گفتگوی ملاخلیل قزوینی و ملا صالح مازندرانی است، از شاگرد ملا خلیل که هر جا نظر استادش می‌آید، می‌نویسد: مذهب استاد در این مسئله این است. گفتگو در باب شجره ممنوعه بهشت و آدم و حوا می‌باشد.
آغاز: بسمله. مباحثه ای که ما بین علامی مولانا خلیل الله القزوینی و مولانا محمد صالح قزوینی در باب نهی حضرت آدم ع و حوا از اکل شجره ای که در کلام مجید واقع شده اینست که مذکور میشود و هر جا عبارت استادی است مراد از ان مولانا خلیل است بیان مذهب استاد درین مسئله استاد درین مسئله اینست که حق تعالی آدم ... را از درخت خاص نهی کرد.
[فهرستواره منزوی ۵۵۴/۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۱۱/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** داخل جنت شوی ای رو سیاه (و قد تم).
بی‌کا، تا: ۱۰۹۱ق، جا: آستارا؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۷ص (۱-۱۷)، ۲۱سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۱۲-۲۵۱۶]

● **مناظره گل و مل** / ادبیات / فارسی
monāzere-ye gol va mol
ترمذی، ابوسعید، ق۶ قمری
termezī, abū-saʻīd(- 12c)
اهداء به: قتلغ بلکا بیغوا سفهسلار ابوالمحامد محمد بن علی
تاریخ تألیف: ۵۸۵ق
رساله ادبی محتوی «مقدمه» و چهار «مناظره» مابین گل و مل.
آغاز: شکر و سپاس آفریدگاری را که بر شاخ گل میکون تاج خروس و دواج طاوس از اکرام شامل اوست
چاپ: نشریه نبیذ کهن، به اهتمام حسن عاطفی، تهران، ۱۳۴۶ش، صص ۶۸-۱۰۲؛ در ساغر سخن در ۱۳۴۷
[الذریعه ۲۲۳/۱۸]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۴۵

آغاز: برابر

دارای چهار مناظره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۱ جمادی الاول۷۲۱ق؛ جلد: تیماج، ۹۶ص (۲۳۹-۳۳۴)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۸۰]

۲. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۱۰۷/۳

خط: نسخ، کا: شیخ محمود، تا: ۸۶۴ق، جا: شیراز؛ برای ابوالفتح پسر بوداق بهادر خان پسر جهانشاه پسر قره یوسف ترکمان قرقوینلو نقل شده است، گردآورنده حسام محمد رشید خوارزمی است از قرن ۸ و ۹، از روی نسخه ش ۱۳۴ چستر بیتی (۶۴/۲) [نشریه: ۶-۶۸۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۹۵/۲

انجام: بد روزی دشمنان و به روزی تو.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۱سطر (۸×۱۰)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۱۵۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۶

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۲-۱۷۹]

۵. کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره/۲

قسمت مقامه ابوسعد و جهان نامه؛ بی‌کا، بی‌تا؛ اندازه: ۱۱×۲۱سم [نشریه: ۷-۷۵۷]

● **مناظره گل و مل** / ادبیات / فارسی

monāzere-ye gol va mol

ابن اسماعیل، ق۸ قمری

ebn-e esmā'īl (- 14c)

مؤلف به دستور استادش محمد زنگی مناظره گل و مل را از کتا ب«کلیله و دمنه»انتخاب و در اینجا جمع‌آوری نموده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۳۳/۳

آغاز: حمد وثنا پادشاهی را که شکفتگی گل دل عارفان از نسیم الطاف بی نهایت اوست و سپاس و ستایش خداوندی را که شیفتگی مستان شراب یحبهم و یحبونه از کرم بی غایت او

نسخه اصل: کتابخانه توبینگن ـآلمان ۱۶۷۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۷۱۳ق؛ ۲۰ص (۲۹۳-۳۱۲) [عکسی ف: ۳-۲۹۳]

● **مناظره گل و مل** / داستان / فارسی

monāzere-ye gol va mol

زنگی بخاری، محمد بن محمود، ق۸ قمری

zangī boxārī, mohammad ebn-e mahmūd (- 14c)

همان اثر و نسخه بالاست.

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۵۱/۳بخش۲

نسخه اصل: توبینگن مجموعهOr. quart 1675؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۷۱۳ق؛ ۱۱گ (۱۴۵پ-۱۵۵ر) [ف: -۷۷]

● **مناظره گل و مل** / ادبیات / فارسی

monāzere-ye gol va mol

قمری آملی، سراج الدین، ق۹ قمری

qamarī āmolī, serāj-od-dīn(- 15c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۱۹۹

آغاز: وقتی در میان بوستان بگاه اجتماع دوستان؛ **انجام:** گفتیم بابرو و شنیدیم بچشم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۱۹ صفر۷۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۳ص (۷۱۹-۷۲۱)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۱۰۹]

● **مناظره گل و مل** / ادبیات / فارسی

monāzere-ye gol va mol

بندی است کوتاه و مختصر در گفتگوی گل و مل.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۲/۱۲-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۵۵۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷ و ۸؛ ۲۵ سطر [فیلمها ف: ۱-۴۴۳]

● **مناظره گوهرها** / ادبیات / فارسی

monāzere-ye gowhar-hā

گفتگویی است از زبان گوهرها در مدح خویش و ذم دیگری. عنوان سخن هر یک از گوهرها مصراعی است و هر دو مصراع با یک قافیه و همه در یک وزن است. اینک بیتی چند که از عنوان‌ها فراهم می‌آید: «مدح خود چون می‌کند بلور بین ×× مدح یشم و ذم بلور است این / ذم یشم اینجاست و مدح عقیق ×× ذم این با مدح فیروزه قرین / ذم فیروزه است و مدح عین هر ×× ذم عین الهر و مدح لعل بین / ذم لعلست و زمرد را ثنا ×× ذم آن و مدح نیلم را بنا». در گفت و گوی گوهرها نیز اشعاری از مؤلف مندرج است. مؤلف در اواخر دیباچه (که نام گوهرها و گل‌ها در آن تضمین شده) می‌گوید: «با خود گفتم ساعتی با این پاک گوهران بنشین و از نزهت و از نزاهت و طراوتشان گل فرح بر چین که مفرح یاقوتی و معجون لولوی اینجا به دست آید. چشم را به کحل الجواهر اینجا بینائی ... چنگ در دامن یکی از ایشان زن یا چون رشته در پیراهن یکی از ایشان جای کن وله: سلک صاحب جوهران جوی و به تاب دهر ساز.رشته تا تابیده شده پیراهن از گوه کند.به این قصیده دیده گشادم و چشم را به آب جواهر آب دادم. مدح خود چون می‌کند بلور بین. نخست سینه صاف بلور به گشاده رویی پیش آمد».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۶/۵-فیروز
بی‌کا، تا: تازه‌تر از قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج، ۲۰ص (۱۴۱-۱۶۰)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۲۱-۱۹۹]

● **مناظره اللبد و البادی** / شعر / فارسی
monāzerat-ol labad va-l bādī

خواجوی کرمانی، محمود بن علی، ۶۸۹ - ۷۵۳ قمری
xājū-ye kermānī, mahmūd ebn-e ʻalī (1291 - 1353)

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۳۵/۸
خط: تعلیق خوب، بی‌کا، تا: ۸۲۴ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۳-۴۷۱]

↩مناظره مأمون ⩤ المناظرة المأمونية
↩مناظره مأمون ⩤ المناظرة المأمونية (ترجمه)

● **مناظره مأمون با عامه** / کلام و اعتقادات / فارسی
monāzere-ye ma'mūn bā ʻāmme

در امامت
[فهرستواره منزوی ۵۵۴/۹]

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۸۴۰/۱
آغاز: بسمله فایده در بیان مناظره مأمون با مخالفین و علماء اهل سنت در مسئله امامت؛ **انجام:** مدت خلافتش هشت سال و هشت ماه بود و قبرش در سر من رآی است
بی‌کا، تا: ۱۲۲۴ق؛ جلد: تیماج، ۴۷ص(۱-۴۷)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۱۰۷۱]

● **مناظرة المأمون مع الامام علی بن موسی الرضا علیهما السلام = محاورة المأمون و الامام الرضا علیه السلام = المناظرة المأمونية = سؤال المأمون عن الرضا و جواباته علیه السلام** / کلام و اعتقادات / عربی
munāẓirat-ul ma'mūn maʻa-l imām ʻalī ibn-i mūsa-r riḍā ʻalayhima-s-salām = muḥāwirat-ul ma'mūn wa-l imām-ir riḍā ʻalayh-is-salām = al-munāẓirat-ul ma'mūnīya = su'āl-ul ma'mūn ʻan-ir riḍā wa jawābāt-u-h ʻalayh-is-salām

شیخ صدوق، محمد بن علی، ۳۱۱؟ - ۳۸۱ قمری
šeyx-e sadūq, mohammad ebn-e ʻalī (924 - 992)

رساله‌ای مشهور در بیان گفتگوهای بین حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام و مأمون عباسی و آن در واقع سؤالاتی از سوی مأمون است که بیشتر درباره عصمت انبیاء علیهم السلام از حضرت امام رضا علیه السلام نموده است و آن از سوی شیخ صدوق در کتاب عیون أخبار الرضا علیه السلام و به روایت تمیم بن عبدالله قرشی از پدرش احمد بن سلیمان نیشابوری از علی بن جهم نقل شده است.البته تردیدی نیست که بین حضرت و مأمون گفتگوهای متنوعی در موضوعات گوناگون در مقاطع و مناسبت‌های مختلف صورت گرفته است و در این زمینه منابع و فهارس با عنوان «مناظرات المأمون مع الامام الرضا علیه السلام» به عربی و فارسی آثار متنوع چندی گزارش گردیده است که ممکن است برخی از آنها نیز در مواردی با نسخه مورد بحث مرتبط بوده باشد که به هر تقدیر نیاز به بررسی بیشتر دارد. به نظر می‌رسد گفتگوهای مورد بحث، همان مناظره‌ای بوده باشد که از سوی بزرگانی همچون مرحوم علامه مجلسی (- ۱۱۱۰ق) و مولی محمد اسماعیل خواجویی (- ۱۱۷۳ق) نیز شرح گردیده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۷۰/۳ کر
آغاز: بسملة، روی الصدوق علیه الرحمة فی کتاب عیون أخبار الرضا علیه السلام عن تمیم بن عبدالله القرشی عن أبیه عن أحمد بن سلیمان النیشابوری عن علی بن جهم قال حضرت مجلس المأمون لعنة الله علیه و عنده الرضا علیه السلام [قال] له المأمون: یابن رسول الله ألیس من قولك أن النبی معصومون؟ قال: بلی؛ قال: فما معنی قول الله عزوجل: عصی آدم؛ **انجام:** علی سبیل الانقطاع إلی الله و الرجوع إلیه و یکون وجه حسنها فی هذا الموضع استحقاق الثواب بها أو کونها لطفاً کما یحسن أن یقع ممن یقطع علی أنه غیر مستحق ...
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد حسین خوانساری بروجردی، تا: ۱۳۱۵ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۱۰گ(۵۹پ-۶۸پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۲/۴۰-۲۴۸]

↩مناظرة المأمون مع العلماء ⩤ المناظرة المأمونية

● **المناظرة المأمونية = مناظره مأمون = مناظرة المأمون مع العلماء = رسالة المأمون فی الاحتجاج** / کلام و اعتقادات / عربی
al-munāẓirat-ul ma'mūnīya = monāzere-ye ma'mūn = munāẓirat-ul ma'mūn maʻa-l ʻulamā' = r.-ul ma'mūn fi-l iḥtijāj

مأمون، خلیفه عباسی، ۱۷۰ - ۲۱۸ قمری
ma'mūn, xalīfe ʻabbāsī (787 - 834)

مأمون عباسی، امام رضا (ع) (۱۴۸-۲۰۳ق) را ازمدینه به مرو برد و در روز پنج‌شنبه ۵ رمضان ۲۰۱ق ولایت عهدی به او سپرد و برای دلجویی از او انجمن مناظره بر پا می‌کرد و در آن گاهی امام در مسأله‌های کلامی و گاهی خود او درباره خلافت علی (ع) با مخالفان گفتگو می‌کردند و آنان را ملزم می‌ساختند. این

بابویه در عیون اخبار الرضا (ص ۳۱۲ و ۱۰۶) می‌گوید که مأمون می‌خواست تا امام در برابر دانشمندان درماند و خود هم اگر گاهی درباره امامت سخن می‌گفت برای این بود که او را بفریبد ولی امام به یاران می‌فرمود که فریب مخورید، همو است که مرا خواهد کشت.در یکی از این انجمن‌ها بود که دانشمند یحیی بن اکثم قاضی مروزی (- ۲۴۲ق) به دستور مأمون نزدیک به چهل تن از دانشمندان محدث و متکلم را گرد آورد و مأمون خود با آنان درباره امامت علی (ع) سخن گفت و روشن ساخت که نخستین خلیفه اوست. آنها خاموش ماندند و پاسخی نتوانستند بگویند. او در پایان به فضل پسر سهل سرخسی (کشته در ۲ شعبان ۲۰۲ق) وزیر و فرمانده خویش گفت که اینان همین اندازه می‌دانستند و بس. کسی مپنداردکه شکوهمن آنانرا از پاسخ دادن به من بازداشت. این گفتگو در ص ۳۱۲-۳۲۳ عیون آمده است و تاریخ آن باید ۲۰۱ تا ۲۰۲ق باشد. شوشتری در مجالس المؤمنین در سرگذشت مأمون نوشته که چنین مناظره‌ای در طرائف ابن طاوس نیز آمده است. (دانش پژوه)

آغاز: ۱-قیل ان المأمون امر وزیره باحضار جماعة من اهل الاحادیث و جماعة من اهل علم الکلام و الفقه و اهل الصرف و النحو قال فجمعت له سایر العلماء و حتی اجتمع عنده اکثر من اربعین رجلا ...

۲-حدثنا ابوالحسن الرازی عن اسحق بن خاتم ... قال جمعنا یحیی بن اکثم فقال امرنی المأمون باحضار جماعة من اهل الحدیث و جماعة من اهل الکلام ...

[نسخه‌های منزوی ۹۹۵/۲؛ الذریعة ۳۰۱/۲۲ و۲۹۲/۲۲: «مناظره دانشمند دیوانه نما مع ابی الهذیل المتکلم فی عهد المامون العباسی لسپهر الثانی الکاشانی»]

شرح و حواشی:

۱- المناظرة المأمونية (ترجمه) = ترجمة المناظرة؛ خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین (-۱۱۷۳)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۳۵

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** اللهم انی اتقرب الیک بتقدیم علی بن ابی طالب و قد فضلته علی جمیع الخلق بعد نبیک صلی الله علیه و آله

خط: نسخ، کا: حسن بن علی فتال حسینی، تا: یک‌شنبه ۱۱شوال۱۰۱۷ق؛ واقف: موسی؛ جلد: مقوا، ۱۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۹/۶سم [ف: ۱۴-۵۳۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۲۰

آغاز: روی عن شیخ من اهل البصرة انه قال؛ **انجام:** هذا آخر ما وجدنا من حکایة المجلس و المناظرة.

نسخه دیگری است از صورت مباحثه مأمون عباسی با علماء عامه و با آن‌که ناقل مناظره همان یحیی بن اکثم است، نسخه ضمن مجموعه ۱۲۹۵ با این نسخه فرق بسیار با یکدیگر دارند و این نسخه کامل‌تر از نسخه سابق است؛ کا: حمزه بن احمد گیلانی، تا: ۱۰۱۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۲سطر، اندازه: ۱۱×۲۲سم [ف: ۴-۱۳۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۹۷/۲

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** ثم نظر المأمون ... فقال هذا اقصی ما عند القوم فلا یظن ظان ان جلالتی منعهم من النقض علی

خط: نسخ ریز، کا: میسی شامی، یوسف بن محمد، تا: ۱۰۸۵ق؛ جلد: تیماج، ۹ص، ۲۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۴سم [ف: ۵-۳۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۹۵

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** ثم افترقوا و لم یجتمعوا بعد ذلک حتی قبض المأمون و الحمدلله رب العالمین و قد ظهر الحق علی لسان عدو امیرالمؤمنین و الفضل ما یشهد به الاعداء.

خط: نسخ ریز، کا: ابوطالب ابن ابی تراب، تا: ۱۰۹۸ق؛ جلد: تیماج سبز، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۷سم [ف: ۴-۱۳۱]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۵۶/۷

آغاز: برابر۲؛ **انجام:** ثم افترقنا فلم نجتمع بعد ذلک حتی قبض المأمون.

از ناشناخته؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۸گ(۲۶ر-۳۳ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۵-۲۰۷]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۶۰/۷

آغاز: روی عن شیخ من اهل البصرة انه قال حدثنی اسماعیل بن ابی العباس عن اسماعیل بن عبدالله النجمی؛ **انجام:** وکل من ادخل طرید رسول الله فقد أخطا هذا آخرما وجدناه من حکایة المجلس

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ (۱۱۳پ-۱۲۵ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۷سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۵]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۳۰۶

آغاز: قال الشیخ الجلیل ابوجعفر محمد بن علی ... فی کتاب عیون اخبار الرضا باب ذکرما کان یتقرب به المامون الی الرضا (ع)؛ **انجام:** فقال هذا اقصی ما عند القوم ... من النقص علی.

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ابتدا و انتهای این نسخه اندکی بیش از نسخه ۹۳۵می باشد؛ جلد: مقوا، ۱۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۲سم [ف: ۱۴-۵۳۴]

۸. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۲۶۰/۲

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن میر عبدالباقی حسینی، تا: ۱۳ جمادی الاول۱۲۵۸ق، جا: اصفهان؛ کاغذ: ترمه [نشریه: ۲-۹۹]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۶۲/۴-۴/۱۳۲

آغاز: روی انه صحب الخلیفة المامون فی سفره من اعیان مملکته نیف و ثلثون رجلا من ارباب الاحتجاج و الجدال و علماء الکلام و رواة الاخبار و کان لهم علیه الارزاق الهنیئة و الجوائز السنیة و کان فیهم ابو الهذیل البصری؛ **انجام:** وقد عرض لوط بنی امته بناته علی قومه وهم کفار فلا بأس بذلک و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷ص، ۲۶سطر[ف: ۸-۴۵۶۹]

۱۰. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۸۰/۹

آغاز: برابر۱؛ **انجام:** همه زبان ازدهان بیرون آوردند که به دهان

خود برسانند عمر وعاص می‌خواست به معاویه نشان بدهد دید که معاویه خودش هم سر به زیر افکنده زبان بیرون آورده است ومی خواهد به دماغ خود برساند عمروعاص گفت ای معاویه خریت مردم وتو ظاهر شد

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سیاه، ۶گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۱۲۳]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۸۰/۱۰

آغاز: باب ذکر ما یتقرب بها لمامون الی الرضاع من مجادلةالمخالفین فی الامامةو التفضیل. حدثنا ابن عبدالله بن تمیم القرشی؛ **انجام:** قال فخرجنامتحیرین خجلین، ثم نظر المأمون الی الفضل بن سهل فقال هذا اقصی ما عند القوم فلایظن ظان ان جلالتی منعتهم من النقض عل و الله اعلم.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۰گ (۲۰۱پ-۲۱۰پ) [ف: ۳-۶۲۹]

● المناظرة المأمونیة (ترجمه) = ترجمة المناظرة / کلام و اعتقادات / فارسی

al-monāzerat-ol ma'mūnīya (t.) = t.-ol monāzera

خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین، - ۱۱۷۳ قمری

xājū'ī, mohammad esmā'īl ebn-e hoseyn(- 1760)

وابسته به: المناظرة المأمونیة؛ مأمون، خلیفه عباسی (۱۷۰-۲۱۸ق) ترجمه و شرح بسیار مفیدی است بر گفتگویی که مأمون درباره امامت و فضایل حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام، با علماء مذاهب و ادیان داشته و مرحوم شیخ صدوق در کتاب «عیون اخبار الرضا» آنرا نقل نموده است. مؤلف قطعه‌ای از روایت را نقل کرده و آنرا ترجمه نموده پس از آن با عناوین «مترجم گوید» شرح می‌کند و در شرح بسیاری از مطالب کلامی و اعتقادی را توضیح می‌دهد. (سید احمد اشکوری)

آغاز: تحفه ثنا لایق ذی الجلالی است جل جلاله که قلوب صافیه امامیه را مخازن اسرار غیبیه و معادن انوار جلیه لا ریبیه قرار داده

انجام: مگر صاحبدلی روزی برحمت ××کند در حق درویشان دعائی

چاپ: همراه با دو اثر دیگر مؤلف چاپ شده است.

[فهرستواره منزوی ۲۱۷/۹ و ۵۵۲/۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۱۱۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم بن علی محمد تبریزی، تا: ۱۸ذیقعده۱۱۹۸ق؛ جلد: تیماج، ۷۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۳۴۵]

۲. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۲۶۲/۱

آغاز: الشافعی و لیس یدری - علی ربه ام ربه الله. صلی الله علیه ... ارسال کاروان ثنا و اهدای قوافل دعا؛ **انجام:** بپایان آمد این رساله کثیر الفایده نوشته شد از روی نسخه که بخط مؤلف بود ...

خط: نسخ، کا: ملک محمد بن محمد حسن، تا: ۱۲۷۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۶۳ص، ۱۸سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۳۹]

۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** یا رب بفضل خویش بکن حاجتم روا×× فاغفر لنا بفضلک یاسامع الدعا

کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳۱گ، ۱۷سطر[ف: ۱-۵۸]

● مناظره مادی و الهی = رفیق و شفیق / کلام و اعتقادات / فارسی

monāzere-ye māddī va elāhī = rafīq va šafīq

از جمله تألیفات اواخر قرن سیزدهم و اوایل قرن چهاردهم هجری قمری می‌باشد که مؤلف در آن به اثبات صانع و توحید و آیات خلقت پرداخته و به شبهات مادیین پاسخ گفته است، آن گاه به خرافاتی که در تورات و انجیل است اشاره می‌کند و بطلان دین مسیحیت را اثبات می‌کند و سپس به حقانیت دین مبین اسلام می‌پردازد و در آخر ثابت می‌کند که اسلام با علوم جدیده‌ای که تدریس آنها در مدارس جدیده‌ای که متعارف است مخالفتی ندارد و علم، با دین با یکدیگر منافاتی ندارند. مطالب این کتاب تحت عنوان «رفیق، شفیق» آمده است، و از کتاب‌های توحید مفضل، علل الشرایع، تفسیر علی بن ابراهیم قمی، خصال صدوق، بصائر الدرجات، نهج البلاغه، احتجاج طبرسی، کافی، بحار الانوار، مصباح الشریعه، تهذیب، اعتقادات صدوق، انوار نعمانیه، رحله مدرسیه، سیف الامه نراقی، مرآت العالم و ... استفاده کرده است. کتاب قابل اعتنایی است و به همین صورت با کمی اصلاحات قابل افست است.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۴۴۰

آغاز: بسمله به نام آنکه هستی نام از او یافت ... اما بعد در عنفوان جوانی روزی در حجره خلوت نشسته بودم و در بر بسته بودم و در عجائب عالم تدبر و تفکر می‌نمودم؛ **انجام:** یک نمره علوم طبیعیه فیزیک و شیمی است که در خواص و آثار اجسام گفتگو می‌کند چنانکه اشاره اجمالیه.

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۴؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۱۲ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۴-۲۰۱۵]

● مناظرة المجنون مع الفقیه المخالف / کلام و اعتقادات / عربی

munāẓirat-ul majnūn ma'a-l faqīh-il muxālif

مناظره‌ای است کوتاه بین یک فقیه سنی و شخصی مجنون در توحید نبوت امامت و مسئله جبر و اختیار که عالم سنی از پاسخ مجنون در مانده شده است.

آغاز: حکی عن بعض المجانین انه کان یقیم ببعض مدارس

الجمهور فیجلس فی مجالسهم و یطعمونه من فاضل طعامهم فقال له بعض فقهائهم ذات یوم ...
[الذریعة ۳۰۱/۲۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۵۶/۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** فبال علیهم فقالوا قبحک الله قال لا بل قبح الله قوماً نهاهم الله عن فعل القبیح و قالوا اراده و امرهم بالایمان فقالوا منعه عنا ثم خرج.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ ۴گ (۱۲پ–۱۵ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۵-۲۰۴]

۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۶۹/۲
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: میرزا محمد حاجی بن ملا محمد صالح، تا: ۱۰۹۸ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۱- ۲۵۲]

● **مناظره مسافر با مجاور** / عرفان و تصوف / فارسی
monāzere-ye mosāfer bā mojāver
از محمد بن محمد بن حاج حسن که در دیباچه از سلطان بایزید خان بن محمد خان یاد می‌کند و خود را مدرس مدرسه محمود پاشای وزیر می‌گوید.
آغاز: یامدور دوایر السموات بالقدرة الکاملة ...
[فهرستواره منزوی ۹۸۹/۸]

قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۷۱۹/۱۶
آغاز: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [ف: -۱۲۶]

● **مناظره مسیحی با غیر مسیحی** / کلام و اعتقادات / فارسی و عربی
monāzere-ye masīhī bā qeyr-e masīhī
مناظره‌ای بین فرد مسیحی و غیر مسیحی با عناوین «یا صاحب» و «آخوند».این مناظره بصورت علمی و فلسفی است و از افلاطون و ارسطو نیز نام برده شده است.گویا اصل این مناظره به زبان ارمنی بوده (البته اصل متن ارمنی نیز در مقابل متن فارسی در این نسخه صفحه به صفحه آمده است) و به فارسی ترجمه شده یا بالعکس.این نسخه چون از آغاز و انجام افتادگی دارد متأسفانه شناخته نشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۳۰
آغاز: ... که می‌گفتند این کیست که می‌آید از زمین برخت سرخی از قرمز حسن با پیرامون عظیم قوت جواب داد؛ **انجام:** دلالت می‌کند چنانکه عیسی خودش گفت هر کس که ... روحانی بیند و زنده ماند ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج، ۴۵گ، ۱۶سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳۲-۵۸]

←مناظرة مع بعض العامة ← مناظرة مع بعض علماء الحلب

● **مناظرة مع بعض علماء الحلب = مناظره = مناظرة مع بعض العامة** / کلام و اعتقادات / عربی
munāẓirat-un ma‘a ba‘ḍ-i ‘ulamā’-il ḥalab = munāẓira = munāẓirat-un ma‘a ba‘ḍ-il ‘āmma
عاملی، حسین بن عبدالصمد، ۹۱۸ – ۹۸۴ قمری
‘āmelī, hoseyn ebn-e ‘abd-os-samad (1513 - 1577)
تاریخ تألیف: ۹۵۱ق؛ محل تألیف: حلب
در این رساله، بحث درباره دلایل عقلی و نقلی تعین شیعه اثنی عشریه به عنوان فرقه ناجیه است، که در منزل یکی از دوستان مؤلف در شهر حلب به صورت محاوره و مناظره، انجام گرفته است و پس از آن مؤلف مباحث این مناظره را به صورت رساله‌ای تدوین کرده است. شیخ حسین عاملی می‌گوید: «در ۹۵۱ در خانه یکی از فضلاء حلب که اهل بحث بود و با من دوستی قدیم داشت میهمان بودم. به او گفتم از آنجا که من و تو هر دو در تحصیل علوم اسلامی عمری صرف کرده‌ایم و تقلید در مسائل مذهبی از ما شایسته نیست. دوست من آمادگی خویش را برای بحث اعلام داشت. نخستین سؤالی که از او کردم درباره ابوحنیفه بود؛ پرسیدم: به چه دلیل از قرآن و سنت از ابوحنیفه پیروی می‌کنید پاسخ داد که او مجتهد است و من مقلد او»؛ شیخ حسین عاملی مسائل مختلف که در اصول و فروع مورد بحث او با دوستش قرار گرفت بیان می‌دارد و در پایان چنین می‌آورد: «ثم باحثته فی مسائل کلامیه کالرؤیة و القضاء و القدر و فی مسائل فرعیه کالمسح و المتعه و ذلک بعد ان اذعن ... و سب اعداء اهل البیت عموما و سب الثلاثه خصوصاً ... و اتضحت له حقیقة الحال و صار من خواص الشیعه».
آغاز: بسمله الحمدلله علی ما انعم به فکفی و صلوته و سلامه علی عباده الذین اصطفی محمد النبی الامی و اهل بیته ذوی الکرم و الوفا و بعد فهذه صورة بحث وقع لهذا الفقیر ... حسین بن عبدالصمد الجباعی فی حلب سنة احدی و خمسین و تسعمائه اضافنی بعض فضلائها
انجام: لما تبین لهم احوالهم و ما وقع منهم و اتضحت له حقیقة الحال و صار من خواص الشیعة و الحمدلله اولا و آخراً و ظاهراً و باطناً و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین
[الذریعة ۲۹۱/۲۲؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۳۹۹/۴]

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۲۳۰
آغاز و انجام: برابر
تذکر: نام کتاب به قرینه آغاز نسخه تصحیح شد؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۲۴گ، ۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲-۷۴۰]

۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۱۸۲/۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و خلص اصحابه و سلم تسلیما کثیرا الی یوم الدین
بی‌کا، تا: ۹۶۸ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۱۸-۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲-۷۱۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۳۱/۱۴-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: شیخ محمد علی بن محمود تبریز، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ در حاشیه چنین آمده: «و قد رایت کتابا ... عند واحد من علمائهم فی بغداد و کان جمیع ذلک الکتاب فی هذا الحدیث و طرقه و سنده»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۵گ (۵۵پ-۵۹ر)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۲۳-۸۱۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۴۶/۴
آغاز و انجام: برابر
کا: فراهی، محمد جعفر بن سلیمان، تا: قرن ۱۱؛ در ذیل آخرین رساله مجموعه (مناظره عزالدین حسین حارثی با اعیان زاده حلبی) نوشته‌ای است (شاید از محمد جعفر فراهی کاتب دفتر) درباره سجده بر تربت حسینی و انتظار قائم موعود و نقل خرده‌گیری برخی از علماء عامه بر اینها این نوشته بدین گونه آغاز می‌گردد: «قد وقفت علی کتاب لیوسف الواسطی فی الرد علی الفرقة الناجیه و ذکر فیه کلاما من جملته قد عملت الشیعه المسبحه و العبل من الطین الذی ینسبونه الی تربة الحسین (ع) و یسجدون علیهما، اذا سجدوا وضعوه و اذا قاموا احدوها بایدیهم ... و هل هذا الامن اکبر البدع»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۳ص (۱۸۶-۱۹۸)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۰-۸۲۶]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۳۶/۴۰
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۴گ (۲۸۲پ-۲۸۵پ)، اندازه: ۱۸/۵×۳۰ سم [ف: ۱۸-۲۰۵]

۶. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۲۲۳/۱۴
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۳رجب۱۰۰۸ق؛ توسط سید حسین بن سید میرزا حاجی حسینی با نسخه مؤلف مقابله شده؛ ۱۴ص (۲۷۸-۲۹۱) [ف: -۲۴۲]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۴/۴ط
آغاز و انجام: برابر
کا: نورالهدی، تا: ۱۰۲۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۶ص (۸۳-۹۸)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۳/۲۴-۴۴]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۱۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۰۳۰ق؛ جلد: مقوا [رایانه]

۹. شیراز؛ مدرسه حکیم؛ شماره نسخه: بدون شماره
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۵شوال۱۰۵۷ق؛ ۸گ (۱۴۸-۱۵۵)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [نسخه پژوهی: ۱-۴۸]

۱۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۳۰/۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۷ ربیع الثانی ۱۰۵۸ق؛ ۱۳گ (۱۱۷پ-۱۲۹ر) [ف: ۱-۲۴۵]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۷۳/۳
تذکر: در فهرست با عنوان«بحث با یکی ازدانشمندان» آمده؛ خط: نستعلیق، کا: فسایی شیرازی، محمد حسین بن کمال الدین علی، تا: ۱۳ رجب۱۰۵۸ق، جا: بند مچلی پتن؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۴گ (۴۳۳-۴۴۶)، ۱۲سطر (۵×۱۱)، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۱۶-۱۱۷]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۰۱۳/۴
خط: نستعلیق، کا: عزیز الله بن محمد تقی مجلسی، تا: با تاریخ۱۰۷۱ق؛ ۷گ [ف: ۵-۲۲۳]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۴۰۳/۴
خط: نسخ، کا: حسین تربتی، تا: ۱۰۷۵ق؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۴۰پ-۱۴۷ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۷-۵]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۲۱/۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: جیلانی، محمد بن احمد، تا: ۱۰۷۷ق، جا: لاهور؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مذهب، ۷گ (۲۰۲پ-۲۰۸پ)، ۱۹سطر (۷/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۸-۶۴۰]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۹۵
آغاز: برابر
خط: نسخ ریز، کا: ابوطالب ابن ابی تراب، تا: ۱۰۹۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۷سم [ف: ۴-۱۳۳]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۰۲۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: نوربخش، عبدالله بن محمد امین، تا: ۱۰۹۸ق [رایانه]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۶۱۳/۵
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ در ص ۱۱۱پ اجازه شیخ عبدالنبی قزوینی به تاریخ ۱۱۹۰ به خط مجیز؛ ۹گ (۱۰۳ر-۱۱۱ر)، ۱۵ و ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۷×۱۹/۳سم [ف: ۴۳-۱۹۰]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۷۰/۱۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: تویسرکانی، محمد کاظم بن محمد حسین، تا: قرن ۱۲؛ در برگ انجام مجادله ای بین «فضائل بن نصر البجلی و

ابو حنیفه» آمده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۹گ (۱۵۳-۱۶۱)، ۱۵سطر(۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۸-۱۰۷]

۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۶۰/۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۷۰پ-۱۷۵پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۷سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۶]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۸۳/۲۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۱۰۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۹ص (۱۷۰-۱۷۸)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۲-۲۱۹]

۲۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۹۳/۱۸

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: حدود۱۱۲۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۴ص (۵۰۲-۵۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۸سم [ف: ۵-۹۷]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۱/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن ابی الحسن بن کتاب الله، تا: ۱۱۵۴ق؛ ۳گ (۷پ-۹پ)، اندازه: ۱۹×۲۷/۵سم [ف: ۳-۳۳۴]

۲۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۱۴۲/۳۶

خط: شکسته نستعلیق، کا: نور محمد بن محمد تبریزی، تا: ۱۱۶۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳گ (۳۴۴ر-۳۴۶ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۵-۲۴۰]

۲۴. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۱۷۶ق[ف: -۳۴]

۲۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۹۶/۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوالقاسم حسینی فرزند میرزا عزیز، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ ۳گ (۱۷۸پ-۱۸۰پ)، ۳۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۳۳-۱۹۰]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۵۲/۴

تذکر: نسخه حاضر دراین فهرست بانام«صورة بحث»آمده؛ کا: نسخ، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج آلبالویی [سنا: ف: ۲-۵]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۷/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم باحثه فی مسائل کلامیه کالرؤیة و القضاء و القدر و مسائل فرعیة کالحج و المتعه و ذلک ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۵ق؛ واقف: عضدالملک، قرن۱۳ق؛ کاغذ: استانبولی، جلد: پارچه‌ای، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱-۵۵۶]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم باحثه فی مسائل کلامیه کالروية و القضاء و القدر و مسائل فرعیه کالحج و المتعة و ذلک

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۵ق؛ کاغذ: استانبولی [الفبائی: -۵۵۳]

۲۹. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۲۴/۷

بی‌کا، تا: ۱۲۱۱ق، این کتاب در حاشیه کشف الیقین نگاشته شده؛ جلد: تیماج مذهب، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۷۷]

۳۰. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۵۵۲/۱۰

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: موسوی، بشیر، تا: ۱۵ جمادی الثانی۱۲۳۸ق؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۰-۲۴ سطر چلیپایی (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۶۶۰]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۷۲/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن کاظم علوی موسوی، تا: ۲ رجب ۱۲۵۲ق؛ از روی نسخه ای که از روی نسخه خط مؤلف، کتابت شده بوده، استنساخ گردیده است، آن نسخه از کتاب‌های کتابخانه مؤلف کتاب وممهور به مهر وی و فرزندش شیخ بهاءالدین عاملی بوده؛ مصحح؛ ۸گ (۶۷-۷۴)، ۱۸سطر، اندازه: ۸/۵×۱۳سم [ف: ۳۸-۵۲۱]

۳۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۸۰/۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۴ق؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱۴۳ر-۱۴۷ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۱۲۳]

۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۰۰/۱

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین، تا: یک‌شنبه ۵ شوال۱۲۵۹ق؛ ۹گ (۱پ-۹پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۳-۷۶]

۳۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۸۰۳/۲-۳۴/۱۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محسن بن حسیب حسینی گلپایگانی، تا: ۱۲۸۷ق؛ ۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۵۷۱]

۳۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۱۲۱/۴

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام کتاب و مؤلف به قرینه آغاز نسخه تغییر یافت؛ خط: نستعلیق، کا: محمد اسماعیل بن کربلایی فرجی تبریزی، تا: ۲۵ ربیع الثانی۱۲۸۸ق؛ جلد: گالینگور، ۷گ (۱۱۹پ-۱۲۵ر)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۳-۹۸۴]

۳۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۱۰۶/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۲ق؛ مصحح، محشی بعضاً به سال ۱۳۰۳؛ جلد: تیماج، ۲۴گ (۱پ-۲۴)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۶]

۳۷. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۷۷/۴

آغاز و انجام: برابر

کا: مرتضی بن حسن حسنی حسینی، تا: ۱۷ ربیع الاول۱۳۰۳ق؛ جلد: تیماج، ۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۱۷۸]

۳۸. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۱۵۲/۲

خط: نسخ، کا: سید ابوالقاسم موسوی اصفهانی، تا: ذیحجه

۱۳۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱-۱۱۲]
۳۹. کرمانشاه؛ میبدی (خاندان)؛ شماره نسخه: ۱۳۷/۶
کا: محمد بن جواد بن علی حسینی میبدی، تا: ۱۳۵۳ق؛ ۵گ (۱۹۷پ-۲۰۱پ)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: -۱۰۰]
۴۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۴۷/۸-۱/۱۴۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، جا: اصفهان مدرسه حکیمیه؛ مصحح؛ ۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۸-۴۵۷۱]
۴۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۷۲۸/۴
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۹سطر، اندازه: ۹×۱۸سم [ف: -۳۹۲]
۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۳۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۴گ، اندازه: ۲۶×۴۳سم [ف: ۴-۲۵۸]
۴۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۷۹۹/۸-۲۴/۹۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** وضربت الباقی فی احدی عشر فحاصل الضرب یساوی عدد اسم مولانا علی بن ابی طالب علیه الصلوة والسلام الی یوم القیام
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۴گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۷۱]
۴۴. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه: ۱مجموعه بدون شماره
کا: جواد بن اسماعیل حسینی نجومی، بی‌تا[دلیل المخطوطات: ۱-۲۵۴]
۴۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۹۴/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۳۱پ-۳۷پ) [ف: ۳-۶۲۷]
۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۱۴۸۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، قطع: وزیری[الفبائی: -۵۵۳]
۴۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۸۲۲/۴
آغاز: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۶-۱۲۰]
مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۳۰۹۵/۳ عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [ف: ۳-۱۳۲۷]
۴۸. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: بدون شماره/۷
بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۳۹]

● **مناظرة مع بعض علماء الیهود** / کلام و اعتقادات / عربی
munāẓirat-un ma‘a ba‘ḍ-i ‘ulamā’-il yahūd
دینوری، محمد سعید، ق۱۳ قمری
dīnvarī,mohammad sa‘īd(- 19c)
تاریخ تألیف: ۱۲۱۱ق
در سفری که سید مهدی بن مرتضی بن محمد حسنی حسینی طباطبائی (بحر العلوم) از نجف به کربلا در سال ۱۲۱۱ق داشتند، مناظره‌ای با علماء یهود واقع شده که آن مناظره را دینوری ثبت کرده است.
[الذریعه ۳۰۳/۲۲]

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۱۲/۲
آغاز: بسم الله الرحیم الرحیم الحمدلله رب العالمین الذی بحث محمدا سید المرسلین خاتما لرسله اجمعین؛ **انجام:** و نأتیك اخبارا فیما یحصل لدینا مما هنالك و علی ذلك انطوی المجلس و انقطع الکلام.
خط: نسخ، کا: محمد علی امامی خوانساری نجفی، تا: ۱۶ ذیحجه۱۲۹۹ق، جا: نجف اشرف؛ ۱۲گ (۲۵۰-۲۶۱)؛ جلد: تیماج، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۳]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۱۴/۲
نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۲-۱۰۵]

←مناظرة مع التفتازانی ⪢ شرح لفظ الجلالة

● **المناظرة مع العامة** / کلام و اعتقادات / عربی
al-munāẓira ma‘a-l ‘āmma

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۹۷۹/۴
متن عربی داستان حسنیه و رشید است که در اینجا جنیه خوانده شده با چند خبر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۸۸ق [ف: ۵-۴۰۲]

● **المناظرة مع علماء الهند** / کلام و اعتقادات / عربی
al-munāẓira ma‘a ‘ulamā’-il hind
کیاء گیلانی، احمد بن محمد، ق۱۰ قمری
kīyā’ gīlānī, ahmad ebn-e mohammad(- 16c)
تاریخ تألیف: ۱۰۴۰ق؛ محل تألیف: دهلو
این گفتگو در نزد مهابت خان در دهلو در ۱۰۴۰ رخ داده است.

۴۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۱۴۲/۹
بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۱۶۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲گ (۲۰ر-۲۱ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۵-۲۳۸]

● **مناظرة مع علماء الیهود = ابطال مذهب الیهود و المباحثة معهم** / کلام و اعتقادات، ادیان و مذاهب / عربی
munāẓirat-un ma‘a ‘ulamā’-il yahūd = ibṭāl-u maḏhab-il yahūd wa-l mubāḥiṯa ma‘a-hum

بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی، ۱۱۵۵ - ۱۲۱۲ قمری

bahr-ol-‘olūm, mohammad mahdī ebn-e morteza (1742 - 1798)

تاریخ تألیف: ذیحجه ۱۲۱۱ق

گفتگویی کوتاه مذهبی است که سید هنگام سفر ازنجف اشرف به کربلا در ماه ذیحجه ۱۲۱۱ق با گروهی از شاگردانش در «ذی الکفل» یکی از شهرک‌های بین حله و نجف با دو نفر از دانشمندان و علماء یهود به نامهای داود و عزرا و در حضور جمعی از یهودیان به درخواست خود یهودیان داشته و در آن بطلان و نسخ دین یهود اثبات شده و دعوت بدین مقدس اسلام می‌شوند. این رساله به تحریر بعضی از حاضرین در جلسه‌ها می‌باشد و دیباچه آن در نسخه‌ها مختلف است.(احمد حسینی اشکوری)

[الذریعة ۳۰۳/۲۲]

شرح و حواشی:

۱- مناظرة مع علماء الیهود (ترجمه)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۸۴۲/۱۰۱

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم وفا، تا: قرن ۱۳؛ در هامش[ف: ۶-۱۳۷]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۰۵/۲

آغاز: مما اتفق مباحثة علماء الیهود مع السید السند ... و ذلک حین سفره من المشهد الغروی قاصدا لزیارة سید الشهداء؛ **انجام:** و علی ذلک انطوی المجلس و انقطع الکلام و الحمد لله اهل الفضل و الانعام و الصلاة و السلام علی محمد سید الانام ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور، ۱۰گ (۶۵ر-۷۴پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۲-۹]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۶۱۹/۲

آغاز: بسمله. هذه رسالة عن مولینا السید محمد مهدی النجفی فی معارضة مع علماء الیهود لما وصل الی الرباط الذی امره ببنائه للزوار و المترددین فوردوا ائمة الیهود ساحة جلاله ... فابتدء داود بالکلام؛ **انجام:** سیما جناب المرحوم المبرور ... السید محمد مهدی ابن السیدمرتضی بن السید محمد الحسنی الحسینی الطباطبائی قدس الله روحه و نور ضریحه ... آمین اللهم آمین یا رب العالمین.

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹/۵سم [ف: ۵-۲۹]

۴. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۲۴/۱۱

خط: نستعلیق، کا: ملا زین العابدین گلپایگانی، تا: ۱۲۴۱ق، توسط فرزند کاتب در ۱۲۹۵ تکمیل شده؛ ۶گ (۲۴۹ر-۲۵۴ر)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۱۰۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۶۶۳/۱

آغاز: هذه رسالة ... فی معارضته مح علماء الیهود لما وصل الی الرباط الذی امر ببنائه للزوار و المترددین؛ **انجام:** و علی ذلک انطوی المجلس و انقطع الکلام ...

خط: نسخ، کا: محمود طباطبائی، تا: محرم۱۲۴۸ق، جا: اصفهان؛ ۵گ (۱پ-۵پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۵-۶۳]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۴۰/۵

بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۴ جمادی الثانی۱۲۶۱ق؛ جلد: مقوایی، ۷گ (۱۳۳ر-۱۳۹ر)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۶-۲۸۴]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۷۳/۳

آغاز: بسمله. هذه رسالة السید ... المشهور ببحر العلوم ... فی معارضة مع جمع من علماء الیهود، حین ورودهم الی خدمته و جلوسهم بین یدی حضرته یمیناً و شمالاً؛ **انجام:** انطوی المجلس و انقطع الکلام. و الحمدلله اهل الفضل ...

خط: نسخ پخته، کا: محمد صادق خراسانی، تا: ۱۲۶۷ق، جا: بروجرد؛ ۳گ (۲۷ر-۲۹پ)، ۲۷سطر (۱۲×۱۸) [ف: ۱-۲۴۵]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۸۵۵-عکسی

آغاز: رسالة فی کیفیة مباحثة سید الاجل الذکی السید مهدی طباطبایی (رح) مع علماء الیهود. بسمله. قد اتفق فی بعض الدهر و الازمان و عند برهة من الاحیان مرور فرید الدهر و وحید العصر ... السید محمد مهدی الطاطبائی دام ظله ... علی طریق ذی الکفل و قد کان یؤمئذ هناک جماعة من الیهود؛ **انجام:** و اودعهم الادلة و البراهین و الحجج علی جمیع الملیین فمن الله علینا ببقائهم بمحمد و آله و اصحابه اجمعین. آمین رب العالمین.

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳-۱۴؛ ۵۹ص، ۹سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۴۰]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۵۲۳/۶

آغاز: بسمله ... اما بعد فما اتفق فی ایام علامة العلماء ... السید محمد مهدی ... حسین سفره من المشهد الغری الی زیارة سید الشهداء؛ **انجام:** و علی اهل بیته الائمة البررة الکرام

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۵گ (۱۰۳پ-۱۰۷ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵/۴×۲۱/۴سم [ف: ۶-۴۶۴]

۱۰. گلپایگان؛ امام جمعه، محمد حسن؛ شماره نسخه: ۲۰/۲

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین، بی‌تا؛ ۳گ (۹۴پ-۹۶پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۱۳۱]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۲۵۵/۳

آغاز: قد اتفق مباحثة علماء الیهود مع العالم الربانی السید مهدی الطباطبائی ... و کان ذلک حین انه سافر من المشهد الغروی قاصد الی زیارة سید الشهداء ... فی ذی الحجة الحرام من سنه ۱۲۱۱ و کان معه یومئذ جماعة ... فعبر بهم الطریق علی محل ذی الکفل؛ **انجام:** و علی ذلک انطوی المجلس و انقطع الکلام. و الحمدلله اهل الفضل و الانعام علی محمد سید الانام و علی اهل بیته الائمة البررة الکرام

بی‌کا، بی‌تا؛ ۹گ (۷۸پ-۸۶ر)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۱-۲۷۱]

● **مناظرة مع علماء اليهود (ترجمه)** / کلام و اعتقادات، ادیان و مذاهب / فارسی

monāzera ma‘a ‘olamā’-el yahūd (t.)

وابسته به: مناظرة مع علماء اليهود؛ بحرالعلوم، محمد مهدی بن مرتضی (۱۱۵۵-۱۲۱۲ق)

ترجمه تحت اللفظی است از مناظره‌ای که سید محمد مهدی بحرالعلوم با دانشمندان یهودی در ذی الکفل داشته است. در این ترجمه مؤلف به نام سید محمد طباطبائی نامیده شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۵۸/۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... این رساله ایست که جناب فضایل مآب قدسی انتساب کروبی انتیاب؛ **انجام:** و ما در این تأمل می‌کنیم و آنچه بما معلوم شود بتو خبر می‌دهیم پس باینجا ختم شد آن مجلس

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۶۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۴گ (۱۲۵پ-۱۳۸پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲۶-۳۰۰]

● **مناظرة مع الفاضل الهروی = مناظرة ابن ابی جمهور** / کلام و اعتقادات / عربی

munāẓirat-u ma‘a-l fāḍil-il hirawī = munāẓirat-u ibn-i abī jumhūr

ابن ابی جمهور، محمد بن علی، ۸۳۸؟ - ۹۰۶ ؟ قمری

ebn-e abī-jomhūr, mohammad ebn-e ‘alī (1435 - 1501)

تاریخ تألیف: ۸۷۸ق؛ محل تألیف: مشهد رضوی

ابن ابی جمهور احسائی با دانشمندی سنی به نام هروی در خانه سید میر محسن بن محمد رضوی قمی که میزبان هر دو بود به درخواست او در شهر طوس به سال ۸۷۸ قمری در سه مجلس مناظره نمود و درباره امامت علی (ع)و ابوبکر با او گفتگو کرد. در این گفتگو نکته‌های تاریخی فراوانی دیده می‌شود و سرانجام احسائی دانشمند هروی را مجاب کرد و قاضی شوشتری برخی از این گفتگو را در مجالس المومنین در شرح حال احسائی به فارسی ترجمه کرده است.مؤلف در دیباچه رساله شرح مقدمات و خصوصیات ملاقات خویش را ذکر کرده و به درخواست بعضی به تدوین این مجالس پرداخته است. نام این رساله در الذریعه به نام «مناظرة ابن ابی جمهور» آمده است.

آغاز: بسمله الحمدلله حق حمده و الصلوة علی سیدنا محمد وآله سالتنی اطال الله بقاک عما کان بینی و بین الهروی ثمان وسبعین و ثمانمائة مجاوراً بمشهد الرضا علیه السلام وکان منزلی بمنزل السید ... محسن بن محمد الرضوی القمی

انجام: وهذا ما کان بینی وبینه من المجادلة حالة المحاورة علی الاستقصار والحمدلله رب العالمین علی اظهار الحق وابطال الباطل ... وصلی الله علی محمد واهل بیته الطاهرین.

[امل الآمل بتصحیح و تحقیق سید احمد حسنی ۲؛ کنی القاب قمی ۱۸۷؛ الذریعة ۲۸۵/۲۲؛ ریحانة الأدب ۳۳۱/۷؛ مکتبة امیر المومنین ۲۲۵/۴ و ۳۹۷/۴]

شرح و حواشی:

۱- مناظرة ابن ابی جمهور (ترجمه)؛ کاشانی، محمد بن محمد (-۱۱)

۲- مناظرة ابن ابی جمهور (ترجمه)؛ شریف حسینی، محمد اشرف بن علی نقی اقدس (-۱۱)

۳- مناظرة ابن ابی جمهور (ترجمه)؛ موسوی اصفهانی، جعفر بن حسین (۱۰۹۰-۱۱۵۸)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۱۹/۳

آغاز: بسمله، هذه مناظره الشیخ السعید المرحوم المغفور محمد بن جمهور الاحساوی والملاء الهروی؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: علی بن محمد عاملی، تا: ۹۷۹ق؛ ۲۶گ (۹۴پ-۱۱۹)، ۱۷ سطر(۹×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۵۷۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۸۹۶/۲

خط: نسخ، کا: صالح بن محمد بن عبد الاله سلامی، تا: ۹۹۵ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج، ۳۵گ (۵۶پ-۹۰پ)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۸-۸۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۰۵/۷

خط: نسخ، کا: جیلی جبل عاملی، عبدالرضی بن حسن، تا: شنبه ۱۵ جمادی الثانی۱۰۱۶ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۴۹گ (۲۶۵-۳۱۳)، ۲۴ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۱۱-۲۱۶۳]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۰۰/۲۴

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی ارسل رسوله بالهدی علی کافة الوری ... اما بعد فهذه مجموعة مشتملة علی ما وقع من المباحثات و المجادلات بین الشیخ الفاضل الکامل المشهور بالشیخ محمد الجمهور قدس سره وبین العلامة المدقق الفهامة جامع سنن النبوی المشهور بالملا الهروی فی ذهب الامامیة فاعلم ایها المقتدی ...

خط: نسخ، کا: فضل الله بن مسعود، تا: ۱۰۴۷ق؛ ۲۴گ (۱۰۶پ-۱۲۹پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۳۰-۱۷۳]

۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۴/۱۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۳ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۲۷]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۰۶/۱

خط: نسخ، کا: طبرستانی آملی، محمد قاسم بن احمد، تا: ۱۰۷۸ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴۹گ (۲۱ر-۶۹ر)، ۱۷سطر (۵×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۱-۲۰۵۸]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۴۴/۲

آغاز: هذه مناظرة الشیخ ... محمد بن جمهور الحساوی و الملاء الهروی ... الحمداله حق حمده

خط: تعلیق، کا: محمد شریف بن ابوتراب داود، تا: جمادی الثانی۱۰۹۳ق؛ از روی نسخه نادرستی نوشته است؛ ۲۷ گ (۴۰پ-۶۶ر) [ف: ۳-۶۲۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ ریز، کا: ابوطالب ابن ابی تراب، تا: ۱۰۹۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۷سم [ف: ۴-۱۳۲]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۸۴/۱

خط: نستعلیق، کا: یزدی، محمد تقی بن محمد مجید، تا: قرن ۱۲، جا: اصفهان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۲گ (۱پ-۱۲ر)، ۲۲سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف: ۸-۷۰۷]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۵۴

آغاز: مناظرة الشیخ السعید المغفور محمد بن جمهور و الهروی قال الشیخ حصل بینی و بین الهروی ملاقات فجادلت معه فی ثلثة مجالس؛ **انجام:** و هذا ما کان بینی و بینه من المجادلة و ما هذه المجالس الثلثة من المحاورة و الحمدلله علی اظهار الحق و ابطال الباطل و نستغفرالله عن الزیادة و النقصان و السهو و الغلط و النسیان و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۳؛ ۳۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۲۶-۵۷۳]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۶۷۵/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن قهوه‌ای، ۱۱سطر [ف: ۵-۳۳۲]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۴۶/۳

آغاز و انجام: برابر؛ کاتب افزوده: قد تمت الرساله الموسومه بالمباحثة بین المحق و المبطل من کلام شیخنا الافضل الاکمل اعلم العلماء و ابلغ البلغا و افصح الفصحاء الشبح الدین و کنت بنمیاء الا محمد جعفر فراهی عفی عنه غفر الله.

کا: فراهی، محمد جعفر بن سلیمان، تا: ربیع الاول۱۱۱۱ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۴۸ص (۱۳۷-۱۸۴)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۰-۸۲۴]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۹۳/۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۲۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۵۶ص (۴۴۶-۵۰۱)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۸سم [ف: ۵-۹۶]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۳۲/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابو الحسن بن زین العابدین، تا: ۱۲۴۴ق؛ مصحح، محشی؛ ۱۷گ (۴۲-۵۸)، ۱۳سطر، اندازه: ۷×۱۲سم [ف: ۳۱-۶۰]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۰۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** معتصماً بأذیال الوثاق بآل العبا و بعدهم التسعة المقتدون المحبق علی طریقتهم اموت و احیی

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین، تا: یک‌شنبه۵ شوال۱۲۵۹ق؛ ۳۲گ (۹پ-۴۰ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱۳-۷۶]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۸۰۳/۱-۳۴/۱۷۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محسن بن حسیب حسینی، تا: جمعه ۲۰ محرم۱۲۸۷ق؛ ۳۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۵۷۰]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۴۸/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد باقر بن محمد گلپایگانی، تا: ذیحجه۱۲۹۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: مشمع، ۲۶گ (۳پ-۲۸ر)، ۱۵سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۳۷-۱۰۷]

۱۸. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۱۵۲/۳

خط: نسخ، کا: سید ابوالقاسم موسوی اصفهانی، تا: ذیحجه ۱۳۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱-۱۱۲]

۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۹۰۹-۵۹/۱۲۹

آغاز: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، کا: روح الله بن سید ابوالحسن حسینی محلاتی، تا: ۱۳۲۵ق؛ ۴۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸-۴۵۷۱]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۴/۵

آغاز: قال الشیخ فصل بینی و بین الهروی ملاقاة فجادلت معه فی ثلاثة مجالس؛ **انجام:** و ما فی هذه المجالس الثلثه من المحاوره علی الاقضا و الحمدلله علی اظهار الحق و ابطال الباطل و نستغفرالله من الزیاده و النقصان و الحمدلله وحده و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطیبین الطاهرین.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱-۲۰۲]

۲۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۴۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: فهرستی؛ ۴۹گ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴-۲۵۸]

۲۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۴۷۸/۲

آغاز: برابر**انجام:** معتصما بأذیال الوثاق بآل العبا و بعدهم التسعة المقتدون المحبق علی طریقتهم اموت و احیی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۵گ [ف: ۱-۳۸۸]

۲۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۳۱۷

آغاز: بسمله. بسمله و به نستعین، الحمد لله الذی ارسل رسوله بالهدی علی کافة الوری

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۵۶گ، ۱۳سطر (۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴-۱۲۴۷]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۴۰۸ ض

بی‌کا، بی‌تا [د.ث. مجلس]

۲۵. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: بدون شماره/۳

بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۳۹]

۲۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۷۸/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ گ ۷۸ب-۱۰ب (۷×۱۳س ۱۹)[ف: ۳-۶۲۵]

۲۷. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۷۶۵

خط: نسخ، کا: حیدر بن مظفر اصفهانی، بی‌تا؛ قطع: ربعی[رشت و همدان: ف: -۱۳۵۳]

● **المناظرة مع قاضی البهشمی قاضی القضاة** / کلام و اعتقادات / عربی
al-munāẓira ma‘a qāḍī al-bahšamī qāḍi-l quḍāt
مفید، محمد بن محمد، ۳۳۶ - ۴۱۳ قمری
mofīd, mohammad ebn-e mohammad (948 - 1023)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۶۲
آغاز: بسمله قال الشیخ المفید رضی الله عنه انکر رجل من البشمیه؛
انجام: و هذا ما لا تتوهم احد و بالله نستعین و صلی ... کثیرا
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[رایانه]

● **مناظرة المفید مع الباقلانی** / کلام و اعتقادات / عربی
munāẓirat-ul mufīd ma‘a-l bāqalānī
مفید، محمد بن محمد، ۳۳۶ - ۴۱۳ قمری
mofīd, mohammad ebn-e mohammad (948 - 1023)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۵۰۱
آغاز: بسمله، قیل قدحکی فی وجه اشتهار؛ **انجام:** مستمدا من الله المتسعان
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۱۴ق [رایانه]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۴۳/۸-ف
نسخه اصل: کتابخانه عمومی حکیم در نجف؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۲-۱۲۷]

● **مناظره ملاصادق شیرازی با سید** / کلام و اعتقادات / فارسی
monāzere-ye mollā-sādeq-e šīrāzī bā seyyed
کرمانی، زین العابدین بن محمد کریم، ۱۲۷۶ - ۱۳۶۰ قمری
kermānī, zayn-ol-‘ābedīn ebn-e mohammad karīm (1860 - 1941)
تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۲۳ صفر ۱۲۶۱ق
ملاصادق شیرازی که از مریدان علی محمد باب است درمجلس سید به تاریخ ۲۳ صفر ۱۲۶۱ق حاضر شده و مکالماتی دراین مجلس بین این دو رد و بدل شده و سید شاگردانش را امر به کتابت آن نموده است که رساله حاضر متن مکالمات این دو است.
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... وبعد چنین گوید ... ملا صادق نامی وارد شد درمجلس بهشت آئین سید و مولای ما روحنا فداه ...
انجام: و رقیمه جات هم در باب خسران مآب به هر طرف نوشتند. الحمدلله که خدا آنها را رسوا و فنا کرد الحمدلله که خدا اینها را بر انداخت و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین ...

[فهرستواره منزوی ۹/ ۵۱۰]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۴۸۰/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۹۹-۱۲۹۵ق؛ ۱۴گ(۸۱ر-۹۳ر)[ف: ۳-۲۹۲]
۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۵۷۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسین بن محمد کرمانی متخلص به آشفته، تا: جمادی الاول۱۲۹۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱پ-۸ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۶]

↩المناظرة المنامیة ← شرح منام الشیخ

● **مناظره منظوم** / کلام و اعتقادات، شعر / فارسی
monāzere-ye manzūm
مازندرانی، علی بن محمد، - ۱۲۸۴ قمری
māzandarānī,‘alī ebn-e mohammad (- 1868)
مناظره منظوم امام صادق با یکی از شاگردان در بیان آنچه آن شاگرد از امام آموخته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۰۴۸/۳
بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۳؛ کاتب به احتمال قوی اکثر به خط خود مؤلف ملا سلیم علی متخلص به ساقی است به‌ویژه که در بسیاری از مواضع نسخه را ویرایش هم نموده؛ جلد: چرم مشکی، ۳گ (۱۱پ-۱۳ر)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱/۴۷-۱۸۹]

● **مناظره میرزا یوسف علی = مناظرة الاسئلة الیوسفیه =یوسفیه** / کلام و اعتقادات / فارسی
monāzere-ye mīrzā yūsof ‘alī = monāzerat-ol as’elat-el yūsofīya = yūsofīye
حسینی بغدادی، عبدالرحیم، ق۱۲ قمری
hoseynī baqdādī, ‘abd-or-rahīm (- 18c)
مناظرات مکتوب قاضی نورالله شوشتری و امیر یوسف علی حسینی اخباری است در این‌که آیا پیامبران و امامان از هر چیزی آگاه بوده‌اند به گفته حسینی یا این‌که تنها به امور دینی آگاهی داشته‌اند به گفته شوشتری؟ کار ایندو در گفتگوها گاهی به هتک و دشنام هم می‌کشد. در آن نکات تاریخی فراوان دیده می‌شود. در آن شوشتری «خطبة البیان» را از حضرت علی (ع) نمی‌داند. در این مکاتبات ــ که میر یوسف آغازکنندهو خاتمه‌دهنده آن بوده ــ ۱۳ نامه از میر یوسف است و ۱۲ نامه از قاضی نور الله که در پاسخ به اظهارات میر یوسف نگاشته است. مجموع این نامه‌ها را شخصی به نام «عبدالرحیم حسینی جعفری

بغدادی» گرد آورده است. این کتاب در الذریعة یکبار با عنوان «الاسئلة الیوسفیة»و بار دیگر با عنوان‌های «مناظرة»و «یوسفیة»معرفی شده است.

آغاز: الحمد لله رب العالمین و الصلوة علی محمد و الحسینی الجعفری البغدادی، آنکه این مناظره هست که میان میر یوسف علی الحسینی الاسترآبادی و قاضی نور الله الحسینی الشوشتری در باب اطلاع حضرت پیغمبر بر ضمائر جمیع مردمان در جمیع احوال واقع شده ...

انجام: و این سیر انداختن ایشان مثل بار انداختن آن گوساله است و معذور دارند که امثال این گستاخیها از روی همان بیت استاد گرامی شیخ نظامی است. درین گنبد به نیکی بر کش آواز ×× که گنبد هر چه گویی گویدت باز. ایام افادات مخلد باد بالنبی و آله الامجاد بتاریخ سیزدهم شهر محرم الحرام ۱۰۶۴ روز پنج شنبه چهار کدی روز مانده تحریر یافت.

چاپ: این کتاب با تصحیح دانشمند محترم جناب حجت الاسلام و المسلمین آقای دکتر رسول جعفریان، از سوی کتابخانه مجلس شورای اسلامی چاپ و منتشر شده است.

[الذریعة: ۹۴/۲، ۲۱۳/۵، ۲۸۵/۲۲؛ طبقات اعلام الشیعة (ق ۱۱) ۶۲۲؛ فهرستواره منزوی ۸۶/۹ (۱ نسخه) و ۵۵۵/۹]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۵۸۹/۱۰

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... اما بعد، نمود بنده اثیم؛

انجام: برابر

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۴۰۶گ، اندازه: ۲۳/۵×۳۳سم [ف: ۵۱-۴۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۱۳

آغاز: سوال و جواب امیر یوسف و قاضی نور الله. بسمله: رقعه امیر یوسف علی الحسینی مرتبه چهارم. الله اکبر سیادت و نقابت پناها افادت و افاضت دستگاها بعد از مراسم اخلاص تصویر ضمیر انور می‌گرداند که غرض بنده از تصدیقات تحقیق است لاغیر و چون قلمی نموده بودند که اگر تصرفی بخاطر رسد بنویسد نموده می‌آید آنکه نوشته اند در اصول عقاید فرقه ناجیه امامیه دعوی اطلاع انبیا و اولیا بر جمیع اسرار و ضمایر خلق نکرده اند بلکه بخلاف آن تصریح کرده اند بالضرورة آن کلمات که دلالت بر عموم اصلاع ایشان بر ضمایر دارد تخصیص باحکام الهیه و حوادث قضایای شرعیه باید نمود؛ **انجام:** برابر

از نامه چهارم یوسف علی حسینی است و پاسخ آن تا نامه دوازدهم و پاسخ آن. تذکر: نام مؤلف به استناد فهرست مرعشی ۲۶/۳۲ ذکر شد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳ محرم۱۰۶۴ق؛ مجدول؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۹۶گ، ۱۵سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۳-۳۴۶۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۸عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۴۰۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۵۳۳/۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... رقعه میر یوسف علی نورالله: سیادت و نقابت پناها فضایل و کمالات؛ **انجام:** و آن که نوشتند ازین روایت معلوم می‌شود که حضرت بعد از نزول آیه بر چیزها مطلع شد ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۸گ (۱۱۱پ-۱۱۸پ)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۳۳/۱-۸۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۳ق؛ مصحح؛ جلد: چرم، ۱۴۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۷×۱۱سم [ف: ۳۲-۲۶]

←مناظره نار و تراب ﴿ مناظرة النار و التراب

● مناظرة النار و التراب = آتش و خاک / ادبیات / فارسی

monāzerat-on nār va-t torāb = ātaš va xāk

حاج بله تبریزی، امین الدین، – ۷۲۰ قمری

hāj bale tabrīzī, amīn-od-dīn(- 1321)

تاریخ تألیف: ۷۱۶ق

یادداشت‌های ابوالمجد تبریزی (کاتب نسخه)است که از منابر امین الدین گردآوری و مرتب کرده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۵۱

آغاز: حق سبحانهو تعالی کنج محبت را کسی یحبهم و یحبونهمی‌خواست در زاویه خانه وجود آدم تعبیه کند ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۸ ذیحجه۷۲۲ق؛ جلد: تیماج، ۱ص (۲۴۱)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۸۱]

● مناظره نظم و نثر = دیباچه دیوان تبریزی / شعر / فارسی

monāzere-ye nazm va nasr = dībāče-ye d.-e tabrīzī

ملکان تبریزی، محمد بن مسعود، ق۸ قمری

malekān-e tabrīzī, mohammad ebn-e mas‘ūd(- 14c)

دیباچه دیوان شعر اوست در گفتگوی نظم و نثر که هر یک در برتری خویش سخن گفته است.ابوالمجد در اینجا از دیوان خویش بخشی نیاورده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۵۳

آغاز: بعد از حمد و مدح حضرت خداتعالی و درود بی منتها بر خاتم انبیا محمد مصطفی ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۰ ذیحجه۷۲۲ق؛ ۱ص (۲۴۵)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۸۱]

● **مناظره نفس و عقل** = **رساله حکیم** / عرفان و تصوف / فارسی

monāzere-ye nafs va ‘aql = r.-ye hakīm

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۹/۵۵-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۷۹۵. در چهار گفتار پس از چند فصل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده۸۵۴ق؛ ۱۴گ (۴۵۵-۴۶۸)، ۱۴سطر [فیلمها ف: ۱-۴۱۵]

● **مناظره و گفتگوی شطرنج و نرد** / متفرقه / فارسی

monāzere va goftogū-ye šatranj va nard

مناظره و گفتگوی شطرنج و نرد به نام فرمانروای شوشتر خوزستان میر مبارکشاه.

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۱۰۷/۴

خط: نسخ، کا: شیخ محمود، تا: ۸۶۴ق، جا: شیراز؛ برای ابوالفتح پسر بوداق بهادر خان پسر جهانشاه پسر قره یوسف ترکمان قرقوینلو نقل شده، گردآورنده حسام محمد رشید خوارزمی است از قرن ۸ و ۹ [نشریه: ۶-۶۸۲]

● **مناظرة الهارون مع جارية فی حقيقة المذهب الامامية** / کلام و اعتقادات / عربی

munāẓirat-ul hārūn ma‘a jārīya fī ḥaqīqat-il maḏahab-il imāmīya

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۱۸۲/۸

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۲گ (۳۱پ-۵۲پ)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۵-۴۴۳]

● **مناظره‌های مذهبی** / کلام و اعتقادات / فارسی

monāzere-hā-ye mazhabī

در عطف نسخه آمده: مباحثه شیخ محمد حسن خوسفی با ملای سنی گرتکی (شاید تکریتی). بخش‌بندی نشده، با سربندهای: گفتم، آخوند گفت، آخوند ملاابراهیم گفت. گفتگوهای مذهبی است. در دو بخش جدا، یکم، میان شیعی و سنی، قرآن و دستبردگی در آن. در پایان آمده است: «تمام شد مباحثه میان بنده و مرحوم آخوند ملا ابراهیم، حشر مع من احبه». سپس مناظره دیگری است در همان زمینه‌ها، این سرآغاز: «در سنه یکهزار و سیصد و چهار در سامره، بر روی آب سوار بودیم، بر کلک، و می‌رفتیم به کربلای معلی. حقیر تنها بودم، یکنفر کاظمی شیعه با ما بود، و سی نفر عسکریه رومی سوار کلک بودند. سیدی بود میان ایشان، که او را قاضی کاظمین می‌گفتند. بنده گفتم: جناب قاضی ... افعال عباد مخلوق خداست یا فعل عبد ...»و بدینگونه وارد گفتگوهای مذهبی می‌شود.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۰۵۴

آغاز: نه متواتره، شونزده (شانزده) عیب ذکر شد، شاید نقا بصیری، زیاده از این عیب؛ **انجام:** باید برای همه ائمه تجدید می‌کردیم. تمام شد آنچه ارادت داشتم بنویسم ... مقابله شده.
خط: نسخ پخته، کا: محمد حسن خوسفی(یا به دستور او)، تا: ۲۶ جمادی الثانی۱۳۳۴ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۹۰گ، ۱۳سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲-۲۴۲]

● **مناظره هشام بن حکم** / کلام و اعتقادات / عربی

monāzere-ye hešām ebn-e hakam

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۵۸۶/۷

آغاز: بسمله روی الفضل بن الربيع عن ابيه قال اجتمع اصحاب الحديث و الفقهاء و جماعة من الاعيان و القضاة بحضرت الرشيد
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا، ۱۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۷۰۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۳۲۱۹

آغاز: بسمله. خبر هشام ابن حکم و ما جری له مع الرشيد ... قال اجتمعت الفقها و جماعة من شهور الثقات و القضاة بحضرة هرون الرشيد؛ **انجام:** ورده الی الکوفه مکرماً ... حليه اتمام پوشيد
بی‌کا، بی‌تا؛ ضمیمه: مذیل است به داستان طرماح بن علوی و مناظره وی با معاویه در شام و خطبه بدون الف امیرالمؤمنین، آغاز ضمیمه: «بسمله. قال الشيخ الاديب ابوبکر بن عبدالعزيز البستی ... ان اميرالمؤمنين»، انجام: «و لقد ضاقت الدنيا بحذافيرها»؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: مقوا، ۸۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۱۹]

● **مناظرة هشام بن سالم مع عمرو بن عبيد بصری** / کلام و اعتقادات / عربی

munāẓirat-u hišām ibn-i sālim ma‘a ‘amr ibn-i ‘ubayd-i baṣrī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۶۶/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۱۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۵ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۱۶-۶۳۱]

● **مناظم المقامع** / فقه / فارسی

manāzem-ol maqāme‘

ایروانی، عبدالغفار بن فتحعلی، ق۱۳ قمری

īravānī,‘abd-ol-qaffār ebn-e fath-‘alī (- 19c)

وابسته به: مقامع الفضل؛ آقامحمد علی کرمانشاهی (۱۱۴۴-

۱۲۱۶ق)

«مقامع الفضل» نگاشته محمد علی بن محمد باقر بهبهانی رساله‌ای درحل مشکلات ومسائل فقهی وغیرآن است که درحدود ۱۲۰۰مسأله به صورت «سؤال وجواب» طرح وپاسخ داده شده است. ایروانی دررساله حاضر گفته چون مسائل ومباحث آن کتاب از جهت علم وفن مربوط به خود پراکنده ومتفرق بودند همه را ازجهت موضوع ومسائل مربوطه تنظیم ودریک سیاق آورده وآن را «مناظم المقامع» نام نهاده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۲۴۵/۱

آغاز: نفایس سپاس وستایش بیحد و رغایب ثنا ونیایش بیحصر وعد سزاوار دربار وشایسته درگاه حضرت آفریدگاریست جل شأنه که مفاتیح ابواب مسایل ومقالید اجوبه غوامض علوم و ...؛ **انجام:** وآنرا تحدید کرده‌اند بعرض دوازده انگشت که عرض هرانگشتی عرض شش جوباشد که پشت بعضی ازآنها را برشکم دیگری گذاشته باشند وهر عرض جوی مقابل عرض هفت موازیال یا بو باشد والله اعلم.

تنها بخشی از مسائل را دربردارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۱۲۳]

● من افادات حکیم ابوالفتح /-

min ifādāt-i ḥakīm ab-ul-fatḥ

تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۲۷۲/۳

بی‌کا، تا: ۱۰۸۲ق [نشریه: ۲-۱۰۱]

● من افادات خواجه محمد دهدار / عرفان و تصوف / فارسی

men efādāt-e xāje mohammad-e dehdār

فانی شیرازی دهدار، محمد بن محمود، ۹۴۷ – ۱۰۱۶ قمری

fānī šīrāzī dehdār, mohammad ebn-e mahmūd (1541 - 1608)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۹۲/۱۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۳؛ قطع: رقعی بزرگ[میراث شهاب: س۸ش۴-۶۱]

● من افادات شیخنا و مولانا حسن طی / تجوید / عربی

min ifādāt-i šiyx-i-na wa mawlā-nā ḥasan ṭay

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۱۵۵/۲

در تجوید؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴ص، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۵-۱۵۵]

● من افادات صدرالدین الشیرازی / فلسفه / عربی

min ifādāt-i ṣadr-id-dīn aš-šīrāzī

در رد شبهه ابن کمونه.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۸۳/۱۵

آغاز: لنا بتأیید الله و ملکوته و برهان عرشی علی توحید واجب یتکفل لدفع الاحتمال المشهور مما نسب الی ابن کمونه یستدعی بیانه تمهید مقدمة هی ان حقیقة الواجب؛ **انجام:** یجب ان یکون مستند جمیع الکمالات و منبع کل الخیرات.

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۱۱۱ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳ص (۱۰۰-۱۰۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۲-۲۱۸]

● من افادات صدر العرفاء / فلسفه / عربی

min ifādāt-i ṣadar-il ‘urafā’

بخش کوتاهی در ۸سطر در تفسیر آیه امانت. باید برگزیده از کتابی باشد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۶۸۱/۱۰

آغاز: من افادات رئیس المحققین و قدوة الموحدین صدر العرفاء و المتألهین انار الله برهانه المبین و حشر فی زمرة المقربین المراد بالامانة فی قوله تعالی انا عرضنا الامانة الآیة الوجود. فان کل موجود سوی الانسان فله وجود ثابت من لدن حدوثه؛ **انجام:** و هو یوم لقاء الله و کان هذا المعنی ما قاله العارف الشرازی. این جان عاریت که به حافظ سپرده دوست ×× روزی رخش ببینم و تسلیم وی کنم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱ص (۱۶۸پ)، ۲۱سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۰-۱۸۰]

● من افادات ملا احمد مقدس اردبیلی / کلام و اعتقادات / عربی

min ifādāt-i mullā aḥmad muqaddas-i ardabīlī

مقدس اردبیلی، احمد بن محمد، – ۹۹۳ قمری

moqaddas-e ardabīlī, ahmad ebn-e mohammad(- 1585)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۲۲/۳ عکسی

آغاز: بسمله، و به ثقتی قوله قلت لأنهم کانوا یعبدون الخ لا یخفی ما فیه فانه بظاهره یدل علی انه (ص) ما یعبد الرب قبل البعثة مدة اربعین سنة و هو ظاهر البطلان

خط: نستعلیق، کا: محمد علی گلپایگانی، تا: رمضان۱۱۱۷ق؛ ۲ص (۳۶۷-۳۶۸) [میراث شهاب: س۱۷ ش۱و۲-۱۱۵]

● **المنافع** / کیمیا / عربی

al-manāfi‘

جابر بن حیان، ۱۲۰ – ۱۹۸ ؟ قمری

jāber ebn-e hayyān (739 - 814)

آغاز: الحمدلله رب العالمين و صلى ... و العاقبة للمتقين و سلم. قد سبق لنا قبل كتابنا هذا ستة و ثلثون كتاباً ... و كتابنا هذا ايضاً فى الاحجار و قد سميته كتاب النافع و انا اذكر فيه عطاردو ما عليه و ما ابتدء به اولا لان يكون و وجوه تدابيره

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۶۷/۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** فضة قايمة خالصة. ان شاء الله تعالى

مقاله سی و هفتم آن است؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن قرمز، ۲گ (۶۰پ-۶۱پ)، اندازه: ۱۵/۶×۲۳/۲سم [ف: ۶-۴۴۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱۱/۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم ارفعه فى اى وقت اردت عمله فاسبک بالزجاج فانه ينسبک فضة بيضاء احسن من كل فضة ان شاء الله.

خط: تایپی، بی‌کا، تا: صفر۱۲۸۸ق؛ ۳گ (۹۲پ-۹۴پ)، ۱۹سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۷×۲۲/۳سم [ف: ۲/۲۹-۶۱۶]

● **منافع آية الكرسى** / علوم قرآن / عربی

manāfi‘-u āyat-il kursī

خواص آية الكرسى و دستور چندگونه ختم آن به نقل از بعضى کتب، دارای هفت «فصل». در این بخش از ابوالعباس بونی یاد شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۲۵/۳

در صدر نسخه با قلم قرمز نوشته شده: «منقول فى بعض الكتب فى منافع آية الكرسى نفعنا الله بها ما لفظه فصل فى عدد آية الكرسى»؛

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴گ (۳۸پ-۴۱ر)، ۱۴سطر[ف: ۳۶-۴۸]

● **منافع الابدان = الادوية النافعة** / طب / عربی

manāfi‘-ul abdān = al-adwīyat-un nāfi‘a

کتاب مختصر و مفیدی است در درمان انواع بیماری‌ها و قروح و جروح عارضه بر جسم انسانی (ظاهراً) مشتمل بر دو «قسم»: قسم ۱. شامل نود باب (برخی دارای چند باب دیگر) اجمالاً به این شرح: ۱) باب نفث الدم و ضروبه، ۲) الادوية المدرة للبول، ۳) علاج بول الدم، ۴) ورم الحالبين، ۵) دواء البول فى الفراش، ... ۱۰) علاج الفتق، ... ۲۰) الادوية المفرخة للقلب، ... ۳۰) الادوية المسرعة لنبات الشعر و اللحية، ... ۴۰) ادوية القروح التى فى روؤ الصبيان، ... ۵۰) علاج الزجير، ... ۶۰) علاج الغريق و المخنوق، ... ۷۰) علاج يحلل الاورام و الالآم المتعقدة فى المفاصل، ... ۸۰) علاج قيلة الصبيان، ... ۸۹) علاج الكلف و وجع الاذن و نورالعين و احتباس البول و خواص مطبوخ الثوم، ۹۰) باب شربة مسهل مجرب. قسم ۲. که در فهرست مطالب و متن بلافاصله بعد از «تم الكتاب» آمده ظاهراً الحاقی و یا رساله مستقلی است که شامل نسخه‌های متعدد برای حدود ۱۴۷ بیماری (بدون شماره) است که اجمالاً چنین است: ۱) للزيادة فى الباه و تهييج الشهوة و المسوحات الباهية، ۲تا ۵) علاج الصداع و الدوار و الزكام و امراض العين، ... ۱۴۰) علاج البرص، ۱۴۶) استعمال السكنجبين، ۱۴۷) صفة شراب الليمون. ابواب ۱۴۴ تا ۱۴۶ به فارسی است. مؤلف (تقریباً) هیچ نامی از اطبای مشهور و غیرمشهور نبرده است. علی رغم جستجوی زیاد، نام دقیق کتاب و مؤلف پیدا نشد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۰۷۸

آغاز: بسمله. الحمدالله فكفى و صلى الله على محمد المصطفى و آله ... فاما بعد فهذا كتاب فيه منافع للابدان و مصالح نافعة للانسان و الله الموفق و هو المستعان باب نفث الدم و هو محدث اما عن ضربة او وثبة؛ **انجام:** انجام قسم اول و آغاز قسم دوم (برگ ۸۰پ): باب شربة مسهل مجرب ... سويدا مثقال نينيا مثقال كشمش احمر وقية تمت الادوية النافعة و تم الكتاب هذه لبانة ما مثلها للزيادة فى ... كان يستعملها ابوطبدان احد ملوک المصر صفته يؤخذ من قشر البلادر

انجام: و ثلث اوراق من ماء اليمون و يغلا حتى يقوم و يعود الى قوام العسل ثم يصفى و يستعمل

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۳؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: میشن، ۹۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۲۲]

● **منافع الاحباء فى الطاعون و الوباء** / طب / عربی

manāfi‘-ul aḥibbā’ fi-ṭ ṭā‘ūn wa-l wabā’

مرعشی شوشتری، فتح الله بن محمدرضا، - ۱۲۹۳ ؟ قمری

mar‘ašī šūštarī,fath-ol-lāh ebn-e mohammad-rezā(-1876)

تاریخ تألیف: یک‌شنبه ۲۶ ذیقعده ۱۲۶۵ق

در چگونگی پیدایش وبا و طاعون و کیفیت بر طرف ساختن آن با داروها و دعاها، و ضمناً بحث‌هایی درباره مرگ و مردن حیوانات، در یک «مقدمه» و چهار «باب» و یک «خاتمه»: المقدمة: فى الفاظ لابد من شرحها؛ باب ۱. أسباب الطاعون و الوباء؛ باب ۲. حكم الفرار من الطاعون و الوباء؛ باب ۳. تحقيق الأجل و معناه؛ باب ۴. معالجات الوباء و الطاعون؛ الخاتمة: فى الادعية المأثورة لدفع البلاء.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۰۸۸

آغاز: الحمد لله دافع البلاء و رافع فساد الهواء و خالق الأرض و السماء و الصلاة و السلام علی حاکم الحکماء؛ **انجام:** و هذا ما انتهی الیه من أمر هذه المنظومة المبارکة و الحمد لله رب العالمین و له الشکر علی هذه النعمة العظمی

خط: نسخ، کا: حسن بن عبدالهدی مراغه‌ای، تا: ۱۸ ربیع الاول۱۲۶۵ق؛ از روی نسخه اصل، مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۸۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۱۳–۲۸۳]

● **منافع الاحجار** / طبیعات / عربی

manāfi‘-ul aḥjār

بابلی، عطارد بن محمد، – ۲۰۶ قمری

bābelī,‘atārod ebn-e mohammad (- 822)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۷۰۰

عکس است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷[مختصر ف: –۸۰۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۷۵۲/۳

آغاز: نقل کرده است عطار بن محمد الحاسب که نظر می‌کردم در کتاب برانی و احجار الهرمس و در مصحفی که مشهور است به اجالیقی که جامع است برای این معانی؛ **انجام:** و الفواد بین العین و الاجفان من قحفه الی الدماغ فان الدم و انتقل الغلام.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، باسجع «عمل حسین علینقی صحاف خراسانی» و «خاموشیم از سر سخن کرد خبردار شد جلد کتابم ورق دفتر اسرار»، ۱۰گ (۸۰ر–۸۹ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۲۰–۲۳۷]

● **منافع الادویة المرکبة** / طب / عربی

manāfi‘-ul adwīyat-il murakkaba

خجندی، محمد بن عبداللطیف، – ۵۵۲ قمری

xojandī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-latīf (- 1158)

منافع بعضی از ادویه مرکبه از کمادات و ضمادات و غیر آنها.

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۶۰/۵۸

خط: نستعلیق، کا: طبیب حموی، تا: ج ۱۱۰۱۲ق [سنا: ف: ۱–۱۹۱]

● **منافع الادویة المفردة** / طب / عربی

manāfi‘-ul adwīya-tul mufrada

جالینوس، ۱۲۹ – ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

مترجم: حنین بن اسحاق ۱۹۴ – ۲۶۰ قمری

شرح و حواشی:

۱– تعالیق علی کتاب الادویة المفردة؛ ابن باجه، محمد بن یحیی (–۵۳۳)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۶۰/۹

خط: نستعلیق، کا: طبیب حموی، تا: ۱۰۰۷ق [سنا: ف: ۱–۱۸۶]

● **منافع الاستشارة و الاستخاره** / استخاره / فارسی

manāfe‘-ol estešāra va-l estexāra

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۷۸۳/۱

آغاز: بعد الحمد و الصلوة بدانکه استشاره و استخاره قریب بیکدیگرند زیرا که مراد از هر دو طلب خیر و صلاح و راهنمائیست؛ **انجام:** نوع چهارم استخاره به قرآن مجید است ... و در تفسیر عیاشی از حضرت امام محمد باقر علیه السلام روایت شده که تاویل این آیت آنست ... زیرا که این گروه بیت المال را صرف مردمان می‌نمودند تا منافقین سرگرم حرب امیر المومنین و اذیت حسنین علیهم السلام شودند چنانچه شدند علیهم لعنة الله و الملائکةو الناس اجمعین

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۷ص (۱–۲۷)، قطع: ربعی[رشت و همدان: ف: –۱۴۴۵]

● **منافع الاسرار فی صنایع الابرار** / کیمیا / فارسی

manāfe‘-ol asrār fī sanāye‘-el abrār

با عنوان‌های: باب، نکته.

آغاز: منافع الاسرار فی ... بدان ایدک الله تعالی که حکماء اسرار این صنعت را مرموزی داشتند و با کسی نمی گفتند ... من این کتاب را تصنیف نمودم ...

[نسخه‌های منزوی ۶۴۴؛ فهرستواره منزوی ۳۹۸۷/۵]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۶۷/۵

آغاز: برابر**انجام:** شمسی بیرون آید، هذا آخر ما وجد فی هذا الکتاب، قد فرغ من کتابته فی غایة الاستعجال

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۲۴سطر، اندازه: ۱۱/۴×۱۸/۴سم [ف: ۶–۳۴۳]

● **منافع الاعضاء** / طب / عربی

manāfi‘-ul a‘ḍā’

جالینوس، ۱۲۹ – ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

مترجم: حنین بن اسحاق ۱۹۴ – ۲۶۰ قمری

جالینوس این کتاب را در هفده«مقاله» تدوین کرده است: مقاله ۱ و ۲. حکمت باری تعالی در اتقان آفرینش دست؛۳. حکمت وی در اتقان آفرینش پا؛۴. و ۵. حکمت خداوند در خلق دستگاه‌های مربوط به غذا؛ ۶ و ۷. کار دستگاه‌های تنفسی؛ ۸ و

۹. آنچه که به سر مربوط می‌شود؛ ۱۰. مسائل مربوط به چشمان؛ ۱۱. مسائل مربوط به دیگر اعضای چهره؛ ۱۲. اندام‌های سینه و کتفین؛ ۱۳ و ۱۴.حکمت اندام‌های تولید مثل؛ ۱۵. احتجاج مناسبی برای آنچه در آنها و بخش‌های بعدی وجود دارد بیان کرده است؛ ۱۶.اندام‌هایی که در سراسر بدن وجود دارند، یعنی سرخرگ‌ها و سیاهرگ‌ها و اعصاب؛ ۱۷. وضع همه اندام‌ها و اندازه‌های آنها و فواید سراپای کتاب.

[تاریخ نگارش‌های عربی (سزگین) ج۴: ۱۵۶]

شرح و حواشی:

۱- تفسیر منافع الاعضاء لجالینوس؛ نیشابوری، عبدالرحمن بن علی (-۴۷۰)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۱۴/۶

در هفده مقاله؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۵۴گ (۶۸پ-۱۲۱ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۵سم [ف: ۱۴-۴۰۱۷]

۲. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۳۰۰

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم مبد المقالة الاولی بن منافع الاعضاء قال جالینوس کما ان کل واحد من الحیوان یقال؛ **انجام:** تمت المقاله السابعه عشره من کتاب جالینوس فی منافع الاعضاء نقل حنین بن اسحق و بتمامها تم الکتاب ... علی ید ... فی یوم الاول من شهر شعبان ۱۰۸۵ و الحمدلله رب العالمین و صلوته علی سیدنا محمد النبی و آله و سلم تمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱ شعبان۱۰۸۵ق؛ ۴۶۱ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [نشریه: ۳-۳۸۴]

● **منافع الاعضاء** / طب / عربی

manāfi‘-ul a‘ḍā’

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

رساله مختصری است در بیان ترکیب اعضاء بسیط و مرکب انسان.

آغاز: بسمله. رب وفق و اعن. لما اقتضت حکم الخالق تعالی ایجاد شخص الانسان بالجمع بین العناصر المتفاوتة الطبائع المناسبة المنافع جعل اختلاف امتزاجها سببا لوجود اخلاطه المختلفة؛

انجام: و اظهرت فیه القوی الحسیة و اعدته للاتصال (با) النور العقلی بقواه النفسانیة و التصرف فیما یقتضی شروط الانسانیة. تبارک الله احسن الخالقین و صلی اللهعلی محمد و آله اجمعین.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۴۹/۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: تعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۹۶۲ق؛ تملک: مصطفی بن عبدالله در ۹۶۲، خلیفه سلطاندر ۱۰۴۱، محمد طاهر پزشک تفرشی در ۱۱۳۵، محمد ابراهیم قزوینی در ۲ ذیقعده ۱۲۴۵؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج ، ۴گ (۳۱۱پ-۳۱۴ر)، ۳۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۶-۲۴۱۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۰ص (۲۷-۳۶)، ۲۰سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۰۸/۹

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه دانشگاه تهران ش ۱۱۴۹/۴۵ ذکر شد؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوا، ۲گ، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱۹-۲۳۸]

● **منافع الاغذیة و دفع مضارها** / طب / عربی

manāfi‘-ul aġḏīya wa daf‘-u maḍārr-i-hā

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱ - ۳۱۳ قمری

rāzī, mohammad ebn-e zakarīyā (866 - 926)

چاپ: مطبوعات الخیریه، درحاشیه دفع المضار الکلیه لابن سینا، ۶۷ص، ۱۳۰۵ق.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۸۷/۱

خط: نستعلیق، کا: طبیب، محمد حسین بن محمد باقر، تا: ۱۰۷۵ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۶۰گ (۱پ-۶۰ر)، ۲۳سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۸-۵۹۵]

● **منافع افضلیه** = **خلاصة المفید الافضلیة** / طب / فارسی

manāfe‘-e afzalīye = xolāsat-ol mofīd-el afzalīya

قزوینی، علی افضل بن محمد امین، ق۱۱ قمری

qazvīnī,‘alī afzal ebn-e mohammad amīn(- 17c)

اهدا به: غیاث الدین علی (برادر مؤلف)

تاریخ تألیف: ۱۰۵۱ق (= غنا)

مؤلف می‌گوید: این رساله‌ای است مشتمل بر بعضی امور نافعه درصناعات طب منتخب از کتب معتمده مثل قانون و کامل الصناعة که به جهت برادر خود غیاث الدین نوشته می‌شود، شامل «فاتحه» و سی «منفعت» و «خاتمه»: فاتحهدر آنچه قبل از معالجه واجب است، در پانزده امر؛ منفعت ۱. در کیفیتمعالجه(در بیان امور عشره که دلالت دارد بر وجوب استفراغ و امور خمسه)؛ ۲. اسباب تولد خون و علامات استیلای آن و طرق اخراجآن؛ ۳. در آنچه دانستن و رعایت آن در صفت مسهلات و ترتیب ادویه مسهله واجب است؛ ۴. اسباب تولد صفرا و علامات غلبه آن و نضج و استفراغ آن و تبدیل مزاج بعد از استفراغ و در این منفعت نضجات و مسهلات صفرا از مفرده و مرکبه از انواع مطبوخات و نقوعات و حقن‌ها مذکور می‌گردد؛ ۵. اسباب تولد

بلغم و علامات غلبه آن و نضج و استفراغ و تبدیل مزاج و نسخه ایارج فیقرا و حتی که قائم مقام ایارجات کبار است؛ ۶. اسباب تولد سودا و علامات کثیره آن الخ؛ ۷. منضجات و مسهلاتی که زیاده بر یک خلط استفراغ می‌کنند از مفرده و مرکبه؛ ۸. قتل و اخراج انواع دیدان؛ ۹. بیان بعضی عوارضی که بعضی از شاربان مسهل را عارض می‌شود؛ ۱۰. کیفیت اختیار و استعمال ماء الجبن و انواع آن و استعمال پادزهر و کیفیت استعمال حد دارو به تریاق فاروق و شمه از امتحان تریاق و ایارجات کبار و ترتیب خوردن حب سیماب؛ ۱۱. اسباب تولد ریاح و علامات غلبه آن و کسر و تحلیل آن؛ ۱۲. اسباب تولد سده و علامات حدوث و بیان مفتحات آن از مفرده و مرکبه؛ ۱۳. کیفیت مداوای اسهال و تفرقه میان اسهال کبدی و معدی و بیان ادویه حابسه از مفرده و مرکبه؛ ۱۴. ادرار بول و حیض و نفاس و بخورات مدرة؛ ۱۵. حوابس بول و حیض از مفرده و مرکبه؛ ۱۶. مسکنات اوجاع عموما و خصوصا از فرق تا قدم از مفرده و مرکبه؛ ۱۷. ادویه قلبیه و دماغیه از مفرده و مرکبه؛ ۱۸. ادویه کبدیه؛ ۱۹. ادویه معدیه؛ ۲۰. ادویه صدر و آلات تنفس از مفرده و مرکبه؛ ۲۱. مقویات و منقصات؛ ۲۲. در آنچه متعلق به معالجه حمیات یومیه و عفنه است از مفرده و مرکبه؛ ۲۳. ذکر اعراضی که عروض آنها در حمیات خصوصاً حاره صعب می‌باشد و تدارک آنها(بیست و سه عرض است: قشعریره، صداع، عرق، رعاف، قی، اسهال، تشنگی مفرط الخ)؛ ۲۴. تدبیر یا مهین (کذا) و بیان قرض مشتهی؛ ۲۵. در آنچه متعلق است به معالجه اورام و بثور و جراحت؛ ۲۶. بیان کیفیت و مضرت و اصلاح بعضی از ادویه و اغذیه به ترتیب حروف تهجی؛ ۲۷. معرفت بعضی ادویه شریفه و تفرقه میان نیک و بد آن و بیان بدل آنها وقتی که موجود نباشد و بیان کیفیت ترک افیون بعد از اعتیاد؛ ۲۸. مداوای بعضی از سموم مشروبه و گزیدن جانوران زهردار؛ ۲۹. بیان بعضی از اوزان مشهوره که در کتب طبیه بیشتر مذکور می‌گردد؛ ۳۰. بیان بعضی فواید نجومیه که معرفت آن مر طبیعت را از مستحبات قریبة الوجوب است؛ خاتمه در بیان بعضی از فوائد متفرقه مشتمل بر دوازده «مطلب»: -در بیان بعضی از خطایای ممرضه و تدارک آنها، -در بیان تغییرات بعضی از امور و احوال طبیعیه و تدارک آنها، -در ذکر اعراض و امراضی که مقدمات امراض اصعبند و مداوای آنها، -در بیان مقدمات سفریه، -در لوازم سفر و آنچه معرفت آن مسافر را ضروریست، -در تدابیر اوقات حاره و تدبیر سموم، -در تدابیر اوقات بارده، -در متعلقات سفر بحر، -در ادعیه متعلقه به سفر، -در کیفیت محافظت مرکوب و مداوای بعضی از امراض کثیرة الوقوع آن (منتخب از کتاب بیطره که والد صاحب بعربی تألیف نموده)، -در بیان بعضی از ادویه منقوله از حضرات ائمه صلوات الله علیهم اجمعین، -در ذکر بعضی از ادعیه مأثوره منقوله از ائمه در ازاله امراض مستعینا بالکرم الفیاض. (غلامعلی عرفانیان)

مؤلف شیعی است و متوسل به اخبار امامان و طب الائمه و در آن از کتاب «جوارش افضلی» و «مفید» خود یاد کرده است.مؤلف جز کمال الدین افضل محمد حسین بن ضیاء الدین یحیی گرگانی گیلانی است که جوامع الجوامع را برای شاه عباس در یک مقدمه در ۱۴ فائده و چهار مقاله ساخته است.

آغاز: بسمله. و به نستعین: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید ... علی افضل الطبیب ابن محمد امین قزوینی مشتهر بقاطع که این رساله مشتمل است بر بعضی از امور نافعه در صناعت طب منتخب از کتب معتمدة علیها مثل قانون و کامل الصناعه ... که جهت برادر خود غیاث الدین علی ... نوشته میشود ... و این رساله بمنافع افضلیه موسوم گردید ... تاریخ تألیف آنرا از لفظ «غنا» (=۱۰۵۱) استخراج ... و آن مشتمل است بر فاتحه و سی منفعت و خاتمه.

انجام: و ادعیه و احادیث جهت شفای امراض مذکور و مزبور لایعد و لا یحصی است، اللهم احفظ جمیع المؤمنین ...

[نسخه‌های منزوی ۶۰۳/۱؛ مشترک پاکستان ۴۴۷/۱؛ الذریعه ۳۲۵/۱۶ و ۳۰۹/۲۲ «فواید افضلیه» که نام نگارنده نادرست علی آمده، همانجا ۳۰۹/۲۲ «منافع افضلیه»؛ اعلام ۱۵۰۰/۲؛ استوری، پزشکی ۲۵۹؛ فهرستواره منزوی ۳۷۳۱/۵-۳۷۳۲و ۳۴۳۹/۵ با عنوان «خلاصة المفید الافضلیة» که سال تألیف و سرآغاز منقوله یا این رساله یکی است و فقط آورده در ۳ قسمت]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۶۴۳/۳-عکسی

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۹ ربیع الثانی۱۰۸۰ق؛ افتادگی: وسط [عکسی ف: ۱-۳۷۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: طبیب کاشانی، یحیی، تا: ۴ ذیقعده۱۰۹۴ق؛ مصحح؛ ۱۶۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۴-۲۲۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۵۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بناشتا بنوش سه روز متوالی که نافع و مجربست (تا اواخر کیفیت محافظت مرکوب [مطلب دهم از خاتمه] را بیشتر ندارد.

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۵۰گ، ۲۸-۳۰سطر، اندازه: ۱۹×۲۸سم [ف: ۱۹-۵۶۵]

۴. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۸۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۴۲ص (۱-۲۴۲)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [نشریه: ۳-۳۵۹]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۱۲/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴۵۲ص (۴۲-۴۹۳)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۱۰۰]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۴۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بهترین تریاقات افیون است و همچنین است (منفعت بیست و هشتم)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۶۶گ (۱پ-۶۶پ)، ۲۰سطر (۱۰/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۱۷×۲۹سم [ف: ۹-۱۳۴۱]

۷. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۹۹

آغاز و انجام: برابر

خط: تحریری، کا: نورالدین محمد، تا: ۷ جمادی الثانی۱۱۰۹ق؛ ۲۴۱ص، ۱۵-۲۶ سطر (۸/۵×۹/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [نشریه: ۳-۳۶۴]

۸. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۱۳/۲ - د

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: گنابادی، خلیل الله بن حسن بیک، تا: آخرشعبان ۱۱۱۲ق، جا: هرات؛ ۱۲۸گ (۱۹۳پ-۳۲۰ر) [ف: -۲۰۴]

۹. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۴۹

خط: نستعلیق، کا: امین بن محمد طاهر سبط حکیم افضلا، تا: ۲ ذیحجه۱۱۴۹ق؛ ۵۷۷گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: -۳۲]

۱۰. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۴۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۰۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۲-۵۳۱]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۲۰۰۱

آغاز: هر رطوبتی که در آن باشد سیلان کند اینها را در جلاب بریزند؛ **انجام:** صفت اطریفل مقلی افتیمون ... فاضل ضمدی نافع است ... و غسل سروزن ادویه

از اواسط فاتحه تا اواسط منفعت پنجم است؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۲۶]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۰۹۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** (برگ ۱۲۴): در محل احتیاج تازه باید ساخت ... سنه ۱۲۳۶ در بیان اوزان مشهوره در کتب طبیه ... (برگ ۱۷۸) و روغن سبز ... اورام را نرم می‌کند و اعانت ... ماده می‌کند

نسخه که به نام «منافع امینی» در ۱۶ منفعت جعل شده شامل همان ۱۶ منفعت اول در ۱۲۴ برگ است، سپس منفعت ۲۹ در اوزان طبیه و دیگر منافع به طور خلاصه و بدون ذکر شماره ان «منفعت» کتابت شده؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: قمی، محمد ابراهیم بن محمد سعید، تا: ذیحجه۱۲۳۶ق؛ مهر: «العبد المذنب محمد صادق»، «محمد باقر»؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۱۶۴گ (۱۵-۱۷۸)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۲۴]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۴۶۰

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۳۷۲]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۲۷۱/۲۰

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد طاهر، تا: ۱۲۹۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۱ص (۳۳۰-۳۵۰)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۲۴۸]

۱۴. تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۴۵/۲

آغاز: تعدیل سوء المزاجی که بعد از اخراج باقی می‌ماند و مسهلاتی که در امراض دمویه مناسب و نافع می‌باشد [منفعت سیم] در آنچه دانستن و رعایت آن در صفت مسهلات و تربیت ادویه مسهله واجب است ... [خاتمه] در بیان بعضی فواید متفرقه مشتمل بر دوازده مطلب (فهرست مطلبها بی عنوان و سفید است)؛ **انجام:** مصطکی عمود قماری از هر کدام

خط: تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ در این نسخه نخست عنوان [فاتحه] در آنچه از معالجه واجب و آن پانزده امر است، پس از فهرست هست؛ ۳۶ص (۴۴۲-۴۷۷)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [نشریه: ۳-۳۳۶]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۴۲۹

بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

۱۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۶ و ۲۳۱۳ عکسی

آغاز: افتاده: ذلک بعون الله تعالی محفوظ می‌دارد حاصل گردد؛ **انجام:** اللهم احفظ جمیع المومنین و المومنات من الالام و الاسقام بالنبی العربی و آله العظام الکرام.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ ۱۹۵گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱-۱۰۹] و [عکسی ف: ۶-۳۶۸]

● المنافع التی تستفاد من اعضاء الحیوان = منافع الحیوان / طب / عربی

al-manāfi‘-ul latī tustafādu min a‘ḍā’-il ḥayawān = manāfi‘-ul ḥayawān

متطبب بغدادی، عیسی بن علی، - ۳۵۸ قمری

motatabbe baqdādī, ‘īsā ebn-e ‘alī(- 970)

کتابی است در طب از تصانیف بسیار قدیم در این موضوع، در این کتاب اعضای حیوانات که در طب و تداوی به کار می‌رود به ترتیب تنظیم گردیده است. مؤلف این کتاب که شخصیتی فاضل و متبحر در حکمت و در علم طب بود، طبیب مخصوص المتوکل علی الله و المعتمد علی الله (۲۵۶-۲۷۹ق) نیز بوده، وی این علم را نزد حنین بن اسحاق فرا گرفت. عنوان کتاب بنابر منابع موجود، همان است که نوشته شد؛ ولی در آغاز کتاب و داخل متن به ترتیب با عناوین کتاب فیه خواص و منافع و کتاب من منافع الحیوان یاد شده است. در تاریخ الأدب العربی تألیف بروکلمان با نام منافع الحیوان ضبط گردیده است. بروکلمان اضافه نموده که بین «علی بن عیسی بن علی» و «عیسی بن علی» که چشم پزشک بوده، اکثر تاریخ‌نگاران و فهرست‌نگاران، اشتباه کرده‌اند.

[تاریخ الأدب العربی، بروکلمان، چاپ: دارالمعارف قاهره، ۲۷۰/۴؛ الفهرست لابن الندیم، چاپ: دانشگاه تهران ۱۳۵۰ش، ص ۳۵۵؛ معجم علماء العرب، بیروت ۱۹۸۶ م، ۱۵۵/۱؛ هدیة العارفین ۸۰۶/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۴۱/۲

آغاز: کتاب فیه خواص و منافع ... الحمدلله ملهم السداد و خلق العباد و الهادی الی سبیل الرشاد؛ **انجام:** فان البراغیث تجتمع الیه ان شاء الله تعالی؛ تم الکتاب بعون الله و حسن توفیقه و الحمدلله أولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۳۵ق؛ مصحح، با عبارت: «بلغ صحة هذا الکراس» مقابله شده، محشی؛ ۱۶گ (۱۶-۳۱)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۶/۵سم [ف: ۳۰-۸۸]

● **منافع امینی** / طب / فارسی

manāfe‘-e amīnī

قسیمی، محمد امین بن محمد حسین، ق۱۳ قمری

qasīmī, mohammad amīn ebn-e mohammad hoseyn(-19c)

اهدا به: محمد حسین بن محمد ابراهیم همدانی

تاریخ تألیف: ۲۷ رجب ۱۲۴۳ق

در یک «مقدمه» و شانزده «منفعت» و «خاتمه» تألیف کرده و فاتحه(که مقدمه کتاب است)دارای پانزده «امر» است. باید با منافع افضلیه علی افضل قزوینی سنجیده شود. نسخه‌ای از آن در آستان قدس معرفی شده که فهرست‌نگار معتقد است جعل صورت گرفته و این کتاب همان کار علی افضل است که فقط شانزده منفعت آن آورده شده با تغییراتی در مقدمه.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... چنین گوید اقل العباد محمد امین بن محمد حسین قسیمی طبیب که این رساله ایست مشتمل بر بعضی از امور نافعه در صناعت طب از کتب معتمد علیها مثل قانون و کامل الصناعه ... که از جهت اخ الاعز ... مولانا محمد حسین همدانی ولد اعز محمد ابراهیم نفعهماالله فی تحصیل العلوم با عبارتی که تعلیم آن بر مبتدیان متعسر نباشد ... مشتمل است بر فاتحه و شانزده منفعت و خاتمه اما فاتحه در آنچه قبل از معالجه واجب است و آن ده امر است.

انجام: در محل احتیاج تازه باید ساخت ... که استخراج ما یحتاج بحسب قانونی که مذکور شد بکند و الله علم بالصواب و الیه المرجع و المآب

[فهرستواره منزوی ۳۵۳۵/۵]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۰۲/۴

آغاز و انجام: برابر؛ فی یوم ۲۷ رجب ۱۲۴۳ در حالت پریشانی احوال و سوختگی دماغ از دست ظلم حکام جابر حسب الفرموده جناب علامی فهامی ... میرزا محمد حسین در سلطان آباد سمت تحریر پذیرفت استدعا آنست ... که این حقیر را عفو فرمایند که چندان تقصیری به خود راهبر نیستم کتبه اقل العباد محمد یوسف بن المرحوم علی نقی ... سلطان آبادی المسکن و المتوقف.

در فهرست با عنوان «رساله طبی» آمده؛ کا: محمد یوسف بن علینقی سلطان آبادی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۷۷ص (۱۹۳-۲۶۹)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۹-۲۸۴]

● **منافع الانسان** / طب / فارسی

manāfe‘-ol ensān

در این کتاب نویسنده پس از آنکه از خلقت آدمی سخن می‌گوید آدمیان را به سه گروه تقسیم می‌کند: مردان، زنان، کودکان، و بعد از این قسمت در سه مبحث منافع زنان و منافع کودکان را بیان می‌دارد و از خصوصیت خاص هر یک سخن می‌گوید.

آغاز: بسمله، بدانکه خدای تعالی آدم را بیافرید از آب منی

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۹۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** اگر ناف کودک که چون بیفتد خداوند قولنج با خود دارد به شود و اگر کمیز کودک بر چشم کسی مالند که آب آید به شود البته

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً اواخر قرن۱۱؛ ۳ص(۱۹۷پ-۱۹۹پ)، ۱۷سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: ۶-۵۸۵]

● **منافع انسان** / طب / فارسی

manāfe‘-e ensān

عنوان در آن «فصل» است مانند: فصل در منافع کودک (دومین) و فصل چهارم در منافع بهائم.در پایان صفات نباتات است.

آغاز: بعد بسمله و حمد. منافع انسان بدانکه خدای تعالی دل آدم را از جهت سردی در جانب چپ آفرید تا اعتدال پذیرد زیرا که در جانب چپ باشد و چشم کودک چون متولد شد کبود باشد

انجام: بادنجان طبع بادنجان به غایت سوادییست و صفراء انگیز و اگر او را به روغن زیتون بریان کند بهتر باشد و اگر کسی سه روز پیوسته بخورد بیم دیوانگی باشد و الله اعلم بالصواب.

[فهرستواره منزوی ۳۹۲۴/۵]

۱. **تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۱۱۴/۳**

آغاز: برابر؛ **انجام:** قولنج او نه بهتر شود ... (یک سطر پاره شده)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۶۳ص (۶۴-۱۲۶)، ۱۵سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴/۵سم [نشریه: ۳-۳۲۵]

۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۹۱/۴**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۴۹ص (۵۶-۲۰۴)، ۱۲سطر [سنا: ف: ۲-۲۹۸]

● **منافع بقول** / طب / فارسی

manāfe‘-e boqūl

منتخب است. ۲۳ «باب» مختصر دارد در خواص برخی از گیاهان.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۹۶۳/۶

آغاز: این منتخب نسخه ای است که بعضی از حکما در منافع بقول جمع کرده اند مشتمل بر بیست و سه باب در منافع سداب هر که یک شاخ سداب را بخاید درد معده را دفع کند؛ **انجام:** و بلغمی مزاج را مفید بود و مالیدن او بعد از خاییدن بر جایی که کژدم گزیده درد ساکن کند

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲گ (۱۱۶ر–۱۱۷پ)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲۰–۳۷۰]

● **منافع التریاق** / طب / عربی

manāfi‘-ut tiryāq

ابن سینا، حسین بن عبدالله، **۳۷۰؟ – ۴۲۸ قمری**

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

بخشی است از کتاب قانون.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۹۸/۴

آغاز: قال الشیخ رحمة الله اعلم ان التریاق الفاروق اجل الادویه المرکبه و افضلها لکثرة منافعه و خصوصا السموم؛ **انجام:** و مقداره بحسب القوة و المزاج و قوة المرض و ضعفه یزاد و ینقص کما یوجبه و الله الموفق و المستعان.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۸۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۵ص (۷۷–۸۱)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۹–۸۱]

● **منافع تریاق** / طب / عربی

manāfe‘-e teryāq

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۱۸/۴

آغاز: هذه رسالة فی منافع تریاق المعروف ببرشعثا من املاء حکیم الفاضل اوحد الزمان ابی البرکات البغدادی احد فیه ان یودع العواد؛ **انجام:** و دستور ... لطبیب الحاذق و ... و یبرء المریض باذن الله تعالی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۴۶ق؛ کاغذ: ترمه و دولت آبادی، جلد: میشن، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۳×۱۶/۹سم [ف: ۷–۲۸۴]

● **منافع تریاق فاروق** / طب / عربی

manāfe‘-e teryāq-e fārūq

نحوی اسکندرانی، یحیی، **۴۹۰؟ – ۵۷۰؟ میلادی**

nahvī eskandarānī, yahyā (490-570)

مقاله منافع تریاق فاروق است مستخرج از کتب جالینوس و اندروماخس و ایراقلیدس و فوثاغورس و مغنس و افلاغورس و مارانوس در بیان نود و یک نوع منفعت از منافع تریاق فاروق از تألیفات یحیی نحوی اسکندرانی (یحیی غرماطیقوس / Joannes Grammaticus) عالم معروف اواخر قرن پنجم و نیمه اول قرن ششم میلادی مشهور به یوحنا فیلوپونوس (Joannes Philoponos) (محب التعب، محب الاجتهاد) که صاحب تألیفات عدیده در موضوعات مختلف علوم و از مشاهیر مفسرین مصنفات ارسطو در منطق و جالینوس در طب است و ابن ابی اصیبعه و ابن ندیم و قفطی و دیگران فهرست اسامی اکثر آنها را ذیل ترجمه احوال او و نیز در سایر مواضع کتب خود به دست داده‌اند، و از جمله آنها کتابی است در رد دیدوخس افلاطونی (برقلس) که قفطی در ترجمه مختصری که در خصوص او منعقد نموده می‌گوید که من نسخه‌ای از آن را دارم، و دیگر شرحی در ده مجلد بزرگ بر سماع طبیعی که باز همو در ترجمه احوال عیسی بن علی بن عیسی بن داود الجراح می‌گوید که من یک نسخه از آن را با حواشی عیسی دیده‌ام، و دیگر شرح مجموعه طبی بسیار معروف جالینوس موسوم به ستة عشر.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۱۱۲/۲

آغاز: منافع التریاق الفاروق و مقادیر شرباته؛ **انجام:** فهذه منافع التریاق الفاروق و مقادیر شرباته المستخرج من الکتب المذکورة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ جلد: مقوا، ۲گ، قطع: بیاض رقعی [ف: ۱۹–۲۴۷]

● **منافع جذوار** / طب / فارسی

manāfe‘-e jezvār

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۴۷۱/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ [ف: ۶–۲۱]

● **منافع چوب چینی = چوب چینی** / طب / فارسی

manāfe‘-e čūb-e čīnī = čūb-e čīnī

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۳۱۶۷

خط: نسخ، کا: حکیمی، تا: ۱۰۳۱ق[الفبائی: -۵۵۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۰/۳۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۳۲۷) [مختصر ف: -۸۰۲]

←منافع حجامت ﴿ احکام فصد و حجامت

● **منافع حجر (رساله)** / کیمیا، علوم غریبه / فارسی

manāfe‘-e hajar (r.)

این نامه گویا از جلدکی باشد و ترجمه گفتار او.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۸۷/۱۸

آغاز: این کتاب گمان آنستکه از جلدکی باشد و بنای آن در خواص و منافع حجر است. بسمله و به نستعین. صلوة. اما بعد. این رساله مبارکی است در منافع حجر و خواص او. بدان بدرستیکه در حجر قوتی است و منافعی است و مضاری؛ **انجام:** و نرم میکند جمیع اجسام را خواه مفرد باشد و خواه مرکب باشد.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۸۹ق؛ ۲گ (۵۱پ-۵۲پ) [ف: ۴-۱۰۱۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰۵/۵-طباطبائی

آغاز: گفتار جلدکی در خواص بسمله الحمد لله رب العالمین ... اما بعد این رساله ایست در منافع حجر و خواص او و بدان بدرستی که قوتی است و منافعی و مضاری؛ **انجام:** و همچنین گفته که علم دارد به علم صابون.

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۸گ (۴۱ر-۴۸ر)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: ۲۲-۱۹۱]

● **منافع حروف و خواص اعداد (رساله)** / علوم غریبه / فارسی

manāfe‘-e horūf va xavass-e a‘dād (r.)

از: سید احمد (؟)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۱۲۸/۵

آغاز: بسمله بدان ارشدك الله فی الدارین که این رساله است در بیان منافع حروف و خواصاعداد ترسیم کرده اند آن را بحروف طبیعت؛ **انجام:** و قیاس کن آنچه ذکر کرده شده تا راه نماید ترا در جمیع اعمال و الله اعلم و هذا آخر المقال و الحمد لله وحده تم تم تم دستخط سید احمد.

خط: نستعلیق تحریری، کا: سید احمد بن سید رحیم، تا: ۱۳۲۳ق؛ ۳ص (۱۳۷-۱۳۹)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۵۰-۲۶]

←منافع حسینیه ﴿ نهر الفصاحة

←منافع الحیوان ﴿ المنافع التی تستفاد من اعضاء الحیوان

● **منافع الحیوان** / حیوان شناسی / عربی

manāfi‘-ul ḥayawān

؟ ارسطو، ۳۸۴ - ۳۲۲ ؟ قبل میلاد

arastū (-384 - -322)

منسوب به ارسطو، در سه بخش است: ۱. در بیست و هشت باب؛ ۲. ذکر الحیوانات من الطیر در بیست و دو باب؛ ۳. الحیوانات الترابی و المائی در دوازده باب.

[مخطوطات ارسطو فی العربیة از بدوی ص ۲۱؛ فهرست فیلمها ص ۳۱۷ و ۶۹۴]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۱۹۵

آغاز: پس از فهرست: الباب الاول نی منافع الرجل و المرءة ... قال الفیلسوف و یؤخذ ضرس رجل میت و یعلق علی من به وجع الضرس فانه یزول بادن الله تعالی؛ **انجام:** الباب الحادی عشر فی منافع النمل ... قال الفیلسوف فی ترکیب النمل ... فانتثر علیهم بیض النمل فانهم یتفرقون. تم کتاب جمعه الحکیم ارسطاطالیس والحمدلله رب العالمین ... و زاد و اتم و انعم.

خط: نسخ، کا: داود بن صدیق بن علی بن عمر نهروالی، تا: شنبه ۲۵ صفر۸۲۸ق؛ کاغذ: ترمه بخارایی، جلد: میشن، ۳۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۴×۲۴/۵سم [ف: ۱-۵۳۷]

● **منافع حیوان** / حیوان شناسی / فارسی

manāfe‘-e heyvān

موصلی حنفی، محمد بن حسین

mūselī hanafī,mohammad ebn-e hoseyn

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: عکسی بدون شماره

نسخه اصل: کتابخانه ملی وین ش 56-633 (NF 156). فقط مقاله اول آن است؛ بی‌کا، تا: ظاهراً قرن۱۱؛ ۳۳-۶۳۳-۵۶؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳۰گ [نشریه: ۳-۱۰۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷-۳۵۰۶-ع

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۲۰۵]

● **منافع حیوان** / حیوان شناسی / فارسی

manāfe‘-e heyvān

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۱-عکسی

نسخه اصل: از نسخه پیرپونت مورگان توسط آرشیو عکسی و صنعتی و تاریخی پاریس با مقدمه محمد قزوینی؛ بی‌کا، تا: ۶۹۰ق[نشریه: ۲-۲۸۰]

● **منافع الحیوان** / طب / فارسی

manāfi‘-ul ḥayawān

رساله مهمی است درمنافع انسان وحیوان.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۸۲۸/۳-۲۴/۱۲۸

آغاز: منقول است از خواجه حکیم ثنایی قدس سره که این رساله حیوانات مجرب است که بارها امتحان ... دربیان منفعت آدمی

گویند که آدمی شریف ترین همه جانواران است؛ **انجام:** شناختن رگها وچون انگشت بر مزاج رگ نهی هر چهار انگشت را باید نهاد ... به گرمابه باید شدن وچیزهای نرم به کار داشتن طبیب استاد نیک تامل کند اندر این کار والله اعلم
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوای زرد، ۱۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۸-۴۵۷۴]

● **منافع حیوانات** / حیوان شناسی / فارسی

manāfe'-e heyvānāt

جالینوس، ۱۲۹ - ۱۹۹ میلادی

jālīnūs (129 - 199)

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۴/۲

آغاز: سپاس و ستایش مرخدای را که عالم بیافرید از چند گونه حیوانات ... و بعد، این مختصری است در منافع حیوانات از جالینوس حکیم و این عربی بود امیر خراسان نصر بن احمد بفرمود تا به فارسی کردند در سال ۳۲۴ بعد از هجرت ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال۱۲۴۸ق، جا: شیراز؛ ۶گ (۷پ-۱۲)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۵۱]

● **منافع حیوانات** / حیوان شناسی/ فارسی

manāfe'-e heyvānāt

ناشناخته:

۱. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۱۷۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰ ربیع الثانی ۱۰۶۳ق؛ ۹۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: -۸۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۸۹۵/۳

آغاز: اسد را به فارسی شیر گویند و به ترکی ارسلان و اصلان نیز گویند؛ **انجام:** چندانکه آوازش رسد ماران در آن زمین بمیرند از این جهت در مصر آن را معزز دارند و در اکثر بلاد او را خوب نمی دانند حرام است به همه مذاهب
نام حیوانات را به عربی و فارسی- و بعضا به ترکی و هندی- به ترتیب حروف الفبا آورده و به برخی از خصوصیات و منافع آنها اشاره نموده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ ۶گ (۲۷پ-۳۲پ)، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۲۰-۳۲۸]

۳. تهران؛ دانش‌سرای عالی-کتابخانه میرزا عبدالعظیم خان قریب گرکانی؛ شماره نسخه: ۱۳۷/۵

منافع حیوانات و اجزای ایشان؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵-۶۴۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۲۰۴/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۱۵ سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۶-۵۰۸]

۵. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۷۸/۶

آغاز: بدانکه این رساله ایست در باب منافع حیوانات بموجبی که نوشته است و حکیم افلاطون قدس الله تعالی سره گوید؛ **انجام:** که چون جغد را بکشند یک چشمش باز ماند و یکی فراز باشد آن چشم که باز ماند هرکه در زیر رنگین انگشتری و در انگشت
کتاب در منافع استفاده از اعضا و منافع حیوانات خصوصاً اسب می‌باشد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۳۱ر-۱۳۶پ)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: -۷۱]

● **منافع حیوانات و پرندگان (منتخب)** / حیوان شناسی/ فارسی

manāfe'-e heyvānāt va parandegān (mn.)

چند باب از کتابی در بیان منافع حیوانات و پرندگان.

نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: ۴۵/۱۰

بی‌کا، بی‌تا؛ ۴گ (۱۴۳ر-۱۴۶پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: -۸۰]

● **منافع الحیوان و النبات = طبایع الحیوان و خواصها و منافع اعضائها** / حیوان شناسی / عربی

manāfi'-ul ḥayawān wa-n nabāt = ṭabāyi'-ul ḥayawān wa xawāṣṣ-u-hā wa manāfi'-u a'ḍā'-i-hā

عبیدالله بن بختیشوع، - ۴۵۱ قمری

'obeyd-ol-lāh ebn-e boxtīšū'(- 1060)

در چند بخش درباره منافع چهارپایان و مرغان و حشرات و گیاهان. با عنوان‌های: «الانسان، الکلام علی الحیوان الاهلی، الکلام علی الماعز و ما فیه من الخواص، الکلام علی البقر ما فیها من الخواص، الجاموس، الفرس، البغل، الحمار، الخنازیر، الارنب، الاروی و هو الضال، الاهلی، التراح و ما عز الجبل، الغزال ... الکلام علی الحیوان المفترس، القول علی الطیور و خواصها، القول علی الطیور و الجوارح، ... القول علی النمل و ما فیه من الخواص، العنکبوت، الدود ... المنافع». در آن یاد شده است از: اصحاب طبایع الحیوان، اصحاب الحیوان، اصحاب الخواص، الحکماء السریانیون. همچنین «قال ارسطاطالیس» دارد.
آغاز: بسمله هلا الحمدلله علی نعمائه و جیزل آلائه و اساله المزید من فضله و عطائه ... اما بعد قال الشیخ الامام عبدالله بن جبرئیل بن بختیشوع رحمه الله قد ذکر فی هذا الکتاب ما تفرق فی کتب الحکماء من منافع الحیوان و خواصه و ما اختیر بالتجارب و النقل ما عدا ذلک و قدرتبه بحسب الاقتراح و قدمت امام ذلک ما خص لله تعالی به الانسان من الطبایع العجیبه و الخواص الظریفه و المنافع العمیه.
انجام: و ینفع الطحال و یدر البول. و هذا مختار ما ذکر فی کتاب الحیوان، و الله اعلم و مختار من کتاب الخواص مجرب المنافع. ثم الکتاب و لله الحمد و المنه سابع ربیع الاخر من سنه سبع مائه و الحمدلله وحده و صلوته علی انبیاء و رسله و سلامه.
[الذریعه ۳۱۰/۲۲]

شرح و حواشی:
۱- منافع الحیوان (ترجمه)؛ مراغی، عبدالهادی بن محمد (-۸)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۸۵/۱
آغاز: الحمدلله القدیم الدیان الحکیم الدایم السلطان خالق الانسان و مظهر الحکم و البرهان و مانح الخیر و الاحسان ... اما بعد ایها الاخ فاسمع فانک احق بما سألته من ... صنعه الید و التجربت فی صنعة علم جابر و نکته و هو علم عزیز عند اهله و سر الله المکتوم عن کل جاهل ظلوم و انا اعهدک بالله الذی لا اله الا هو انک ان نلت منه شیئاً من خواص جلاله ان یتقی الله تعالی فی نفسک و دینک و لا تلتفت به الی غیر وجه الله تعالی؛ **انجام:** نسخه: و ان اخذت منه عشرین مثقال عبد لجراج و لغمت به عشرة مثاقیل برادة ابریز و عسلتهما بالملح و الماء الی ان یلتغموا غایة و جففتهما و اضفت لها ...
در نسخه بخش‌های نخستین این رساله موجود است، در اثنای این بخش‌ها مؤلف قصیده عجب ذوالنون مصری را که در علم کیمیاست شرح نموده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج زرد، ۱۷سطر[ف: ۳۶-۱۳۴]

● **منافع الحیوان (ترجمه)** / حیوان شناسی / فارسی
manāfe‘-ol hayvān (t.)

مراغی، عبدالهادی بن محمد، ق۸ قمری
marāqī,‘abd-ol-hādī ebn-e mohammad(- 14c)
وابسته به: منافع الحیوان و النبات = طبایع الحیوان و خواصها و منافع اعضائها؛ عبیدالله بن بختیشوع (-۴۵۱ق)
برای: غازان خان (۶۹۴-۷۰۳ق)
گزیده از منافع الحیوان عبیدالله پسر بختیشوع از عبدالهادی پسر محمد پسر محمود پسر ابراهیم مراغی.
[نسخه‌های منزوی ۴۵۷؛ نشریه ۲۸۰/۲؛ المخطوطات العربیة فی دور الکتب الامیرکیة از کورکیس عواد ۸؛ جولة فی دور الکتب الامیرکیة از همو ۹۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۵۰-ف و ۵۰۸۷-ف
خط: نسخ، بی‌کا، تا: یازدهم ماهی از سال ۶۹۰؛ در ترنج آن آمده: به رسم شمس الدین رستم بن ضیاء الدین الزوشکی[فیلمها ف: ۳-۳۷]

● **منافع حیوان و نبات** / حیوان شناسی / فارسی
manāfe‘-e heyvān va nabāt

اهداء به: غازان خان (۶۹۴-۷۰۳ق)
مانند ترجمه از منافع الحیوان عربی است که آنهم گزیده است از منافع الحیوان ابوسعید عبید الله بن بختیشوع. از این گزیده عربی نسخه‌ای به شماره Or. 2784در لندن(ریو ص ۵۳۲)و نسخه‌ای مصور و مورخ ۷ربیع الثانی ۷۰۰به شماره ۲۷۸۲درپاریس (رسلان ص ۵۰۱)هست.نسخه اصل فارسی که مصور و مورخ ۶۹۰و اندی استو در مراغه نوشته شده است در کتابخانه خصوصی یک امریکایی بود و از اوراق مصور آن عکس گرفته و به شرکت فرانسوی وثائق علمی صنعت و تاریخ داده و آن شرکت عکس‌ها را می‌فروخت.قزوینی این برگ‌ها را خریده برای دولت ایران فرستاده بود.او می‌خواست که عکس برگ‌های بی‌تصویر را هم به دست بیاورد و نسخه‌ای کامل سازد که امریکایی‌ها نداده‌اند.بنابراین نسخه عکسی ناقص ماند.چنان‌که دکتر بهرامی به قزوینی گفته بود محمد آقا اوغلی چاپ‌کننده اسلامیکا در دانشگاه میشیگان به چاپ آن می‌پرداخته است واین نکته‌ها را خود قزوینی در تاریخ ۴فوریه ۱۹۳۷م در همین نسخه ما نوشته است ولی تا کنون از این چاپ نشانی نداده‌اند و خود اغلی هم گویا درگذشته است.باری این کتاب فارسی ارزنده گرانبها که اکنون در دست بیگانگان است در چهار مقاله است: ۱. مردم؛ ۲. چهار پایان و دو دام؛ ۳. مرغان بزرگ و کوچک؛ ۴. هوام و حشرات زمین و آبی. [احتمالاً همان اثر و نسخه بالاست]
[یادگار س ۲ش ۱ص۳۸-۵۳؛ گفتار قزوینی درباره همین نسخه عکسی]

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۶عکسی
بی‌کا، بی‌تا؛ ۹۷گ [ف: ۱-۵۳۴]

● **منافع دهن** / طب / فارسی
manāfe‘-e dohn
رساله‌ای است دربیان فواید ومنافع نوع خاصی ازروغن که بدان دهن شریف یا کبریت گویند. از شیخ محمد قروی وابوالقاسممیرفندرسکی نقل می‌کند.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۴۹۶-۳۸/۱۱۶
آغاز: الحمدلله الذی انزل علی عبده القرآن هدی للمتقین وشفاء ورحمة للمؤمنین ... اما بعد شیخ کبار قطب ابرار اعنی شیخ محمد قروی رحمه الله فرمود که دربدن انسان دوهزار مرض؛ **انجام:** سعی درنبات وحیوان برند تا مراد ایشان حاصل گردد بعون الله تعالی وتقدس تمت کلام سید جلیل میرابوالقاسم فندرسکی بسم الله الرحمن الرحیم وبه نستعین
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۱گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۸-۴۵۷۴]

● **منافع راه آهن ایران و اهمیت پلتیکی آن** / حکومت و سیاست / فارسی
manāfe‘-e rāh āhan-e īrān va ahammīyat-e poletīkī-ye ān

اعتماد السلطنه، محمدحسن بن علی، ۱۲۵۹-۱۳۱۳قمری
e‘temād-os-saltane, mohammad hasan ebn-e ‘alī (1843 - 1896)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۵۲/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و۱۴؛ ۱۴ص (۱۴۲۰-۱۴۳۳)
[مختصر ف: -۸۰۲]

←منافع السکنجبین ﹥ السکنجبین

● **منافع السکنجبین** / طب / عربی

manāfi‘-us sakanjabīn

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱ – ۳۱۳ قمری

rāzī, mohammad ebn-e zakarīyā (866 - 926)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۸/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰و ۱۱؛ جلد: تیماج، ۷ص (۵۱–۵۷)، ۲۲سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۸سم [سنا: ف: ۱–۱۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۸۶۰/۱۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ناتمام است؛ جلد: تیماج، ۷ص (۱۹۵–۲۰۱)، ۲۱سطر[ف: ۱۰–۱۸۹۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۸۲۱/۵

بی‌کا، تا: ۱۰۰۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۰–۱۸۵۰]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۵۷۳/۲۷

آغاز: بسمله. قال محمد بن زکریا الرازی. سأت یا ابا سعید اسعدک الله فی جمیع امورک؛ **انجام:** کما هو اهله و مستحقه.تمت مقالة الرازی فی السکنجبین، و الحمدلله رب العالمین

بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲گ (۱۸۶پ–۱۸۷پ)، اندازه: ۲۳×۳۹/۵سم [ف: ۷–۴۲۹]

● **منافع السکنجبین** / طب / عربی

manāfi‘-us sakanjabīn

نیشابوری، عبدالرحمن بن علی، – ۴۷۰ ؟ قمری

neyšābūrī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ‘alī (- 1078)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۶۰/۵۳

خط: نستعلیق، کا: طبیب حموی، تا: یک‌شنبه ۲۹ رمضان۱۰۰۷ق [سنا: ف: ۱–۱۹۰]

● **منافع السور** / علوم قرآن / فارسی

manāfe‘-os sovar

شربتدار، نجفقلی، قمری

Šarbatdār, najafqolī

ابتدای رساله درفضیلت بسمله وخواص آن است سپس دربابی خواص سور وآیات یا برکات را بیان کرده ودرخاتمه بعضی از منافع حکمت درامور غریبه را ذکر می‌کند وازروایات اهل بیت عصمت وطهارت علیهم السلام استفاده می‌کند.

[الذریعة ۳۱۰/۲۲]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۷۴۹/۲

آغاز: هردم ازاین صخره کلیم زبان کرده به آن چشمه معنی بیان تعالی چه خجسته نامی که گفتار بینوا گذارش هر مدعائی را به برکت آغاز آن انجام داده است؛ **انجام:** وبدان که این آیاتی که می‌آید چون کسی را خیالات فاسده ازاودهد یا وهم وترس براوغلبه کند این آیات را بسیار بخواند یا براو خوانند ازخیالات وترس ووهم زایل شود واگر برصوف کبود یا برپوست آهو نویسند وبربازوی کسی بندند

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول و مذهب؛ جلد: تیماج، ۲۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف مخ: ۵–۲۱۲۴]

● **منافع سور القرآن** / علوم قرآن / عربی

manāfi‘-u suwar-il qur’ān

فاضل التمیمی

fāzel-at-tamīmī

از روی کتابی در منافع سور قرآن به روایت صادقین و آرائی از هندویان تألیف شده است.محتملاً همان «جواهر القرآن» محمد بن احمد تمیمی (قرن ۴) است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۰۷/۱

خط: نسخ، کا: محمد رضا، تا: ۱۱۲۹ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۷×۱۹سم [ف: ۵–۱۶]

● **منافع سور القرآن** / علوم قرآن/ عربی

manāfi‘-u suwar-il qur’ān

منافع سوره‌های قرآن را به نقل از امام صادق در این مجموعه به ترتیب آورده است.

گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۱۹/۷

آغاز: هذا ذکر منافع سور القرآن الذی لایأتیه الباطل من بین یدیه

کا: احمد بن علی مازندرانی، تا: ۹۷۴ق؛ ۳۶گ (۷۵پ–۱۱۰پ)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: –۹۹]

● **منافع سور القرآن** / علوم قرآن / فارسی

manāfe‘-o sovar-el qor’ān

تألیف حکیم تمیمی. ظاهراً اصل کتاب به زبان عربی بوده و مترجمی که نام او معلوم نیست در هندوستان آنرا به فارسی نقل کرده است. کاتب در صدر نسخه نوشته«خواص الآیات قرآن که حکیم تمیمی تتبع نموده» ولی در مقدمه نام کتاب «منافع سور القرآن المجید» آمده و پیداست که باید منافع سور باشد. در سراسر کتاب جمله «حکیم می‌فرماید» تکرار می‌شود که مراد از آن همان حکیم تمیمی مؤلف اصل عربی کتاب است. شاید همان که اصل عربی آن با همین نام با عنوان فاضل تمیمی در

کتابخانه ملک معرفی شده است و محتملاً مراد محمد بن احمد تمیمی (قرن۴) است که کتابی به نام جواهر القرآن دارد که در برخی منابع با نام «منافع القرآن» و یا «خواص القرآن» نیز آمده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۱۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد آله الطاهرین؛ **انجام:** ارزانی فرمایند و هر که درین شک آورد کافر گردد.

خط: نسخ تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: وسط؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۴۹ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۶-۱۰]

● منافع سور قرآن / علوم قرآن / فارسی

manāfe‘-e sovar-e qor’ān

مطلوبات، گویا اقتباسی است از کتاب خواص و منافع قرآن محمد بن احمد تمیمی و نام کتاب در آغاز نسخه «مطلوبات» و نام مؤلف احمد تمیمی یاد شده است.عنوان مطالب «مطلب» «نفع» «نافع» و مانند اینها است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۸/۱۵-طباطبائی

آغاز: مطلوبات. چون کسی در کشتی نشسته و این آیت هفده بار بخواند و باد بر خود دمد و اگر نداند بدهد تا بنویسند بر بازوی راست بندد از غرق شدن و از خطر آب در امان حق تعالی باشد «فاذا استویت ...»؛ **انجام:** این آیات را بر قطعه حلوا بخواند و بخورد و برخورد دشمن دهد زبان وی بسته گردد و زبون وی شود «و اذا خذنا میثاقکم و رفعنا فوقکم الطور ... ان کنتم مومنین.

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ در اواخر نسخه (صفحه ۱۴۱ مجموعه) چنین آمده: «مؤلف کتاب احمد تمیمی گوید که در وقت (کذا) مسافر بودم در این ورطه افتادم بقرب هفده کس از قطاع الطریق شمشیرها کشیده روی بمن نهادند»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴گ (۶۸ر-۷۱پ)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۲۲-۱۳۴]

←منافع الشراب المسمی سکنجبین ‹ السکنجبین
←منافع القرآن ‹ جواهر القرآن

● منافع القرآن / علوم قرآن، حدیث / عربی

manāfi‘-ul qur’ān

جعفر بن محمد (ع)، امام ششم، ۸۰ - ۱۴۸ قمری
ja‘far ebn-e mohammad, emām-e šešom (700 - 766)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۹۴۱/۳

آغاز: قال من قرء سورة البقرة و علقها علی مریض زال عند جمیع اوجاعه؛ **انجام:** سورة الفاتحة من قرأها کل یوم خمس مرات ختم الله له بخیر ... مسلما موحدا مغفورا له

خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۸۰۸ق؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۱۵گ (۱۲۸پ-۱۴۲ر)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۵-۲۱۸]

۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۴۶۵/۳۲

آغاز: سورة البقرة من کتبها و علقها علیه زالت عنه جمیع الاوجاع و ان علقت علی المصروع لم یقربه شیطان

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ از موقوفات رمضانیه مرحوم ابراهیم بن فتح الله شریف حسینی ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج، ۶ص (۱۹۳-۱۹۸)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۲۴۰]

● منافع القرآن / علوم قرآن / عربی

manāfi‘-ul qur’ān

مؤلف در این کتاب خواص سور قرآن را به طور مختصر به ترتیب سوره‌ها بیان نموده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۰۰۷/۲

آغاز: فی منافع القرآن الکریم سوره الحمد من قرأها فی کفه اذا عطس و مسح بها وجهه امن من الرمد و الصراع و البیاض فی العین و الکلف و الرعاف سورة البقرة؛ **انجام:** القرآن شفاء جسیم وردت به الاخبار و نطق بصحة ذلک القرآن المجید تم.

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۳۲۹ق؛ جلد: تیماج، ۶ص (۱۸۳-۱۸۸)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۵-۲۴]

● منافع القرآن (ترجمه) / تفسیر / فارسی

manāfe‘-ol qor’ān (t.)

وابسته به: جواهر القرآن = منافع القرآن؛ تمیمی، محمد بن احمد (-۴)

مترجم شناخته نشد. رساله در بیان پاره‌ای از خواص سوره و آیات قرآنی است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۴۲

آغاز: حمد و سپاس کریمی را که قرآن عظیم و فرقان حکیم را شفای دل مؤمنان گردانید؛ **انجام:** که بسیاری از محتویات آن معتبرات ارقام از دیگر دیده می‌شود.

خط: نسخ، کا: شیخ محمد صالح علامه حایری، تا: شوال۱۳۶۹ق، جا: سمنان؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حایری؛ جلد: تیماج، ۶۵گ، اندازه: ۱۴/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۱-۶۸۸]

● منافع القرآن (خواص السور) / علوم قرآن / فارسی

manāfe‘-ol qor’ān (xavāss-os sovar)

منافع خواندن یا نوشتن سوره‌های قرآن را به ترتیب از سوره فاتحه تا سوره اخلاص با فارسی کهن، گرد آورده است بدون نسبت به روایتی و حدیثی. نام کتاب در آخر نسخه آمده و شاید از کاتب باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۹۲

آغاز: سورة فاتحة الکتاب، هرک مداومت کند بر خواندن فاتحه در هر ساعتی گناهانش آمرزیده شود؛ **انجام:** و سورة الاخلاص در یک روز همچنان باشد کی جمله قرآن را در یک رکعت گزارده و ثواب هر ک پیوسته خواند و این مرتبه عظیمست.

خط: نسخ نازیبا، کا: طوسی، یحیی بن محمود، تا: ۲۸ شعبان۷۰۰ق؛ تملک: جمال الدین احمد بتاریخ دهم صفر ۱۲۵۷ و مصطفی بن یوسف آفندی؛ جلد: مقوایی، ۴۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۴-۱۶۶]

● منافع القرآن و طب الائمة (ع) / علوم قرآن / عربی

manāfi‘-ul qur’ān wa ṭibb-ul a’imma

خواص سور منقول از مجموع الرائق که از سوره فاتحه آغاز و به ناس ختم می گردد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۹/۳ط

خط: نسخ و نستعلیق، کا: یار محمد علیابادی، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۶ص (۹۴-۱۰۹)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۲۴/۳-۲۰]

● المنافع لرنطاح و العلاجات من السموم و غير ذلک / طب / عربی

al-manāfi‘ li-rinṭāḥ wa-l ‘alājāt min-as sumūm wa ġayr-i ḏālik

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۷۷۳/۵

آغاز: الحمد العلی الکبیر الذی دل الخلیفة علی علم ما یحتاجون إلیه من مضارهم و منافعهم ... و بعد فإنما یسعی فی طلب الحکمة و تفصیل المنافع و المضار؛ **انجام:** تم الکتاب السمائم و الحمدلله رب العالمین و لاقوة إلا بالله العلی العظیم.

خط: نسخ، بی کا، تا: ۲۳رجب۵۸۰ق؛ ۶گ (۱۵۹ر-۱۶۴ر)، اندازه: ۱۶×۲۴سم [نسخه پژوهی: ۱-۳۵]

←منافع المسلمین ⟵ وقایة الروایة فی مسائل الهدایة (ترجمه)

● منافع المسلمین = النقایة مختصر الوقایة (ترجمه) / فقه / فارسی

manāfe‘-ol moslemīn = an-neqāya moxtasar-ol veqāya (t.)

گرگانی، محمد صلاح بن بدرالدین محمد، ق۱۰ قمری

gorgānī, mohammad salāh ebn-e badr-od-dīn mohammad (- 16c)

وابسته به: النقایة فی مختصر الوقایة؛ صدرالشریعة الثانی، عبیدالله بن مسعود (-۷۵۰ق)

ترجمه و شرحی است از کتاب «النقایة مختصر الوقایة» عبیدالله بن مسعود بن تاج الشریعه. شارح عبارت‌های متن را به فارسی ترجمه نموده و در مواردی از خود شرح و اضافاتی می‌آورد.

[گنج بخش، منزوی ۲۳۱۸/۴ با عنوان «منافع المسلمین» و «شرح مختصر الوقایه»؛ فهرستواره فقه هزار و چهارصد ساله اسلامی ص ۵۰]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۲۸/۱

آغاز: نسخه: به متن ممزوج ساخته شد اگر چه این نوع فعل حد این کمینه بنمود ... قال المصنف رحمه الله تعالی بسم الله یعنی ابتدا می‌کنم به نام خدای؛ **انجام:** فصل مسایل شتی یعنی مسئله‌های پراکنده - کتاب الاخرس ... و این از جهت آن است که از قبیل حذر نمی توان کرد و متعذر است باز ایستادن از ... علیه و علیهم الصلوة و السلام من الله رب العالمین اللهم اغفرلنا و ... و لمن دعانا بالخیر و لمن قال آمین.

این کتاب درفهرست آستانقدس ۶۵۱/۵ به عبدالجمیل بن محمودبن صافی نسبت داده شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور، ۲۰۲گ (۱ر-۲۰۲ر)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۳۸-۳۳۷]

● منافع المسلمین / فقه / فارسی

manāfe‘-ol moslemīn

عبدالجمیل بن محمود بن صافی

‘abd-oj-jamīl ebn-e mahmūd ebn-e sāfī

وابسته به: النقایة فی مختصر الوقایة؛ صدرالشریعة الثانی، عبیدالله بن مسعود (-۷۵۰ق)

به دستور: برهان الدین محمد، سبط معین الدین محمود

از ملا عبدالجمیل بن محمود بن صافی. ترجمه‌اش به نظر نرسید. کتاب، ترجمه و توضیح متن «النقایة»، صدرالشریعه عبیدالله بن مسعود بن تاج الشریعه بخارائی حنفیاست. همان که در نسخه مجلس از محمد صالح گرگانی دانسته شده است و محتمل است دو ترجمه داشته باشد.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۶۱

آغاز: بسمله. حمد له ... اما بعد چنین گوید ... عبدالحمید؛ **انجام:** اللهم اغفرلنا و لجمیع المومنین و المومنات

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۴۷گ، ۲۳ سطر (۸/۵×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۶-۸۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۱۶۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی نبینا محمد خیر الانبیاء و المرسلین و علی آله و اصحابه اجمعین اللهم لاتحرمنا شفاعتهم یوم الدین اشهد ان لا اله الا الله وحده لاشریک له و ان محمداً عبده و رسوله چنین گوید بنهان کمینه درویشان

پایمال نفس شیطان چنانچه بیک صغیره رهنمای شیطان بود بصد کبیره کنون رهنمای شیطانم؛ **انجام:** چونکه قلیل از عفو میکند عفی الله عنا بحرمة نبینا اشرف الانبیاء و المرسلین علیه و علیهم الصلوة و السلام من رب العالمین

خط: متن نسخ و شرح نستعلیق، کا: خدا بردی بن حواجم بردی، تا: ذیحجه۱۲۰۲ق؛ جلد: مقوا، ۱۹۶گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۳۴سم [ف: ۵-۶۵۱]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۱۹۵

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از رضا میدانی [رایانه]

● **منافع موت** / فلسفه / فارسی

manāfe‘-e mowt

نظام الدین گیلانی، احمد بن علی، ق۱۱ قمری

nezām-od dīn-e gīlānī, ahmad ebn-e ‘alī(- 17c)

اهدا به: سلطان عبدالله قطبشاه (۱۰۳۵-۱۰۸۷ق)

در این‌که مرگ برای انسان‌ها لازم و ترس از آن ضروری و بدیهی است، ولی دارای منافعی است دینی و اجتماعی که پاره‌ای از آن در این رساله شمرده شده است.این رساله برای سلطان عبدالله قطبشاه نوشته شده که در مجلس وی رساله ابن سینا و ترجمه فصلی از اخلاق ناصری مربوط به موضوع مرگ را برای وی خواندند و عبارت‌های آن دو کتاب مشکل می‌نمود.

آغاز: ربنا اتمم لنا نورنا و اغفر لنا ذنوبنا ... روزی در مجلس بهشت آیین و محفل فردوس تزیین حضرت پادشاه دانش پناه.

[فهرستواره منزوی ۶۳۳/۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۸۱/۹

آغاز: برابر**انجام:** و قضیه آنکه لذت خیر است یا شر پس می‌تواند بود که ترسیدن از مرگ از آن قضایا باشد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ جلد: تیماج، ۵گ (۷۳پ-۷۷پ)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۳-۲۰۴]

● **منافع الناس** = **باه نامه** / طب / فارسی

manāfe‘-on nās = bāh-nāme

طبیب، یحیی بن سعد

tabīb, yahyā ebn-e sa‘d

اهدا به: جلال الدین امیر زاده اسکندر

در«۱۲فصل»

[فهرستواره منزوی ۳۳۰۴/۵]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۳/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ جلد: مقوایی، ۲۵ص (۱۸-۴۲)، ۱۹سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۰×۱۶سم [سنا: ف: ۱-۱۱]

● **منافع الناس** / طب / ترکی

manāfe‘-on nās

مؤلف در مقدمه می‌گوید که جون استفاده از کتاب‌های طبی عربی و فارسی برای ترک‌زبانان میسر نبود لذا این رساله را به لغت ترکی ترتیب دادم و نام آن را منافع الناس نهادم کتاب به۶۰ «باب» تنظیم شده که در این نسخه تا باب ۵۹ مشخص گردیده و باب شصتم معلوم نشد که آیا عنوان آن افتاده یا اصلاً نیامده است: باب ۱. ترکیب وجود انسان؛۲. فصول اربعه؛ ۳. اعضاء و جوارح؛ ۴. مراتب اخلاط؛ ۵. خلقت وجود انسان الی آخره.در خلال مباحث، برخی روایات نبوی در داستان‌هایی که از بیماران اتفاق افتاده ذکر می‌کند. نام مؤلف معلوم نشد، ولی اسماعیل پاشا در ذیل کشف الظنون از کتاب منافع الانسان و کتاب منافع الاعضاء و کتاب حفظ الصحة به لغت ترکی نام می‌برد و مؤلف آنها را مصطفی حامی پاشا (-۱۲۹۵ق) معرفی می‌نماید، احتمالاً این کتاب نیز از نامبرده باشد گرچه خط و کاغذ نسخه مختصری قدیمی‌تر می‌نماید.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۵۶۲/۱

آغاز: اما بعد حق سبحانه و تعالی یه حمد و ثنا و روسولنه اقتدا و حضرت پادشاهه دعا؛ **انجام:** باذن الله تعالی بوتریاق ایله زایل اولور جمله درت لرک درمانی در

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ نسخه توسط وثوق الاسلام حاج سید جوادی در ۱۳۲۴ شمسی خریداری و توسط همسر آن مرحوم به کتابخانه مدرسه التفاتیه قزوین تقدیم شده؛ جلد: تیماج، ۱۹۰ص (۲-۱۹۱)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۴۷]

● **منافع و خاصیت اشیاء** / طبیعیات / فارسی

manāfe‘ va xāsīyat-e ašyā’

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۷۰؟ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh (981 - 1038)

این رساله تا اندازه‌ای مانند فرخ‌نامه جمالی است از ابوبکر مطهر بن محمد بن ابوالقاسم بن ابی سعد جمالی یزدی مالخی ازغنی اصطخری که به پیروی از نزهت‌نامه علائی در هشت باب ساخته است. این کتاب در پنج «باب» است: منافع آدمی، حیوانات، وحشیان، نباتات و رستنیها و میوه ها، معدنیات. (دانش پژوه)

آغاز: بسمله.حمد له ... اما بعد آنکه این رساله ایست در بیان دانستن منافع و خاصیت اشیاء از قول رئیس الحکماء ابوعلی سینا یادگار باشد در جهان. باب اول در منافع آدمی

انجام: سودمند خواهد بود و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب

[فهرستواره منزوی ۳۹۲۶/۵؛ مصنفات ابن سینا، مهدوی، ۲۹۸ «منافع الاعضاء»]

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۸۰/۱

آغاز: بسمله.حمد له ... اما بعد آنکه این رساله ایست در بیان دانستن منافع و خاصیت اشیاء از قول رئیس الحکماء ابوعلی سینا یادگار باشد در جهان. باب اول در منافع آدمی؛ **انجام:** سودمند خواهد بود و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۵۶ص (۱-۵۶)، ۱۴سطر، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [نشریه: ۳-۳۵۶]

● منافع و خواص اشیاء / طبیعیات / فارسی

manāfe‘ va xavass-e ašyā’

در هشت «فصل» است درمنافع وخواص اشیاء انسان وحیوانات: ۱. منافع انسان وبهایم؛ ۲. منافع طیور وهوام وحشرات؛ ۳. منافع اشجار وبقول وحبوب وغلات؛ ۴. منافع حشایش واوراق؛ ۵. منافع صمغ؛ ۶. منافع اجساد و احجار؛ ۷. معرفت داروها؛ ۸. خاصیت روغن‌ها.

[نسخه‌های منزوی ۴۵۷/۱]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۳/۲-۹/۶۳

آغاز: بسمله مقاله چهارم در منافع حشایش واوراق مقالت پنجم... مقالت اول دربیان منافع انسان وبهایم در دوفصل فصل اول درمنافع انسان از مرد وزن وکودکان بدانکه ایزدتعالی آدمی را بیافرید از نطفه؛ **انجام:** فصل پنجم از مقاله پنجم دربقول نوزده جنس است فهرست بادروج ... درصفت سداب اگر یکدرم سنگ آب سداب ویکدرم روغن جوزبهم آمیخته بخورند درد زانو را نافع ... هر که برگ او را درروغن تازه جوشیده در خود مالد جنبده از تن برود

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۸-۴۵۷۴]

۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۶۶۷/۱۰

آغاز: بسمله الحمدلله الذی دل علی وجوب وجوده افتقار الممکنات وعلی قدرته وعلمه احکام المصنوعات وصلی الله علی محمد اشرف الموجودات وآله البرکات اما بعد این مختصری است دربیان خواص اشیاء موجودات ومشتمل بر هشت فصل فصل اول درمنافع انسان وبهایم فصل دویم درمنافع طیور وحشرات؛ **انجام:** فصل هشتم دربیان غلات ومنافع ومضار ایشان گندم و جو و باقلا ... ماش خشک است اما خون را از حدت بینداز ودرد چشم را نفع کلی داده ومزاج او سرد وخشک است

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۷گ (۱۲۹پ-۱۴۵)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۲-۵۳۱]

● منافع و خواص بعض الاشیاء / طب / فارسی

manāfe‘ va xavass-e ba‘z-el ašyā’

رازی، محمد بن زکریا، ۲۵۱ - ۳۱۳ قمری

rāzī, mohammad ebn-e zakarīyā (866 - 926)

رساله‌ای است دربیان خواص طبی ومنافع حیوانات ومیوه‌ها و سبزی‌جات ودرآخر ۱۵ باب درهرباب مرضی را توضیح می‌دهد ومداوای آنرا می‌گوید: باب ۱. دفع فالج ولقوه؛ ... ۱۵. درموی زیادتی چشم.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۶۹۹

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین والعاقبة للمتقین والصلوة ... اما بعد بدانکه معبود جل علا هیچ موجودی را بی خاصیتی ومنفعتی خلق نفرموده نظم: هرآن نقشی که درصحرا نهادیم×× توزیبا بین که زیبایش نهادیم اقل خلق الله محمد بن زکریا خواست تا منافعوخواص بعضی از اشیاء را از آنچه دانسته وامتحان کرده؛ **انجام:** اگر چشم در مغاک افتد وزشت نماید لاکن راحت باید

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۳۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۱۷سم [ف مخ: ۲-۵۳۲]

● منافع هدهد / حیوان شناسی / عربی

manāfe‘-e hodhod

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۴۳/۸

منقول از بقراط؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۶۱ق؛ جلد: تیماج عنابی، ۱ص، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۱-۴۹۸]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۴۴۳/۶

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۶۰]

● منافیات الصلاة و مبطلاتها / فقه / عربی

munāfīyāt-uṣṣalāt wa mubṭilāt-u-hā

بخشی است از یک کتاب فقهی که از باب ۳ آن آغاز شده و در منافیات نماز، مبطلات، مکروهات و احکام خلل واقع در نماز به صورت گسترده و مستدل همراه با روایات نگاشته شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۹۹/۵

آغاز: الباب الثالث فی منافیات الصلاة و مبطلاتها و مکروهاتها و أحکام الخلل الواقع فیها؛ **انجام:** و لو کان لفظاً فیبطل التکلم للفظة ف و ب و ت و نحوها لکونها موضوعة للباء و الفاء و التاء ...

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ ۱۰گ (۶۷-۷۶)، ۲۷سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۲۹-۱۳۴]

←مناقب ⟵ ملتقطات من رسالة التوحید لسید حیدر الآملی
←مناقب ⟵ دوازده امام
←مناقب ⟵ دوازده باب
←المناقب ⟵ العمدة فی عیون صحاح الاخبار فی مناقب امام الابرار

←مناقب ← مواعظ (منتخب)
←مناقب ← ادعیه
←المناقب ← الروضة فی فضائل علی (ع)

● **المناقب** = **الفضائل** / فضایل و مناقب / عربی
al-manāqib = al-faḍā'il

؟ علوی حسینی، محمد بن علی، – ۴۴۵ قمری
'alavī hoseynī, mohammad ebn-e 'alī (- 1054)

مجموعه‌ای از روایات وارده در مناقب و فضائل حضرت امیر المؤمنین است. در منابع موجود، نامی از مؤلف به دست نیامد، مگر این‌که او را همان «ابو عبدالله، محمد بن علی بن حسن بن علی علوی» صاحب التعازی و فضل زیارة الحسین بدانیم که نام او در منابع موجود آمده است؛ لیکن محتوای این کتاب و روش مؤلف آن با کیفیت و روش صاحب تعازی و فضل زیارة الحسین هیچ‌گونه همخوانی ندارد. به چند مورد از اسناد مؤلف اشاره می‌کنیم، تا مشایخ روایتی او و همچنین زمان زندگی وی را آشکار سازیم: ۱. «عن جعفر بن محمد البزاز قال حدثنی محمد بن علی، عن محمد بن سنان، عن جده عبدالله بن سنان، قال دخلت علی الامام، جعفر بن محمد الصادق»؛ ۲. «حدثنی الاجل العالم الزاهد الخطیب ابوالحسین، علی بن محمد بن المرزبان – رض – عن الحسین بن یزداد بن سنان دنیار الهمدانی»؛ ۳. «حدثنی الشیخ العالم، ابو عبدالله، جعفربن محمد بن احمد الدوریستی – رض – قال حدثنی سعید بن عبدالله، قال حدثنی الحسین بن احمد مسلمة اللؤلؤی»؛ ۴. «حدثنی الاستاد الاجل العالم الزاهد الخطیب، ابو الحسن بن علی بن محمد بن علی بن محمد بن الحسن بن مرزبان – رضی الله عنه – یوم الخمیس، السادس من شهر شعبان، سنة ثمان و سبعین و اربعمأة هجریة قال حدثنی ابو الفتح، احمد بن علی بن هرون الصوفی، باصفهان، سنة خمس و خمیس و اربعمأة هجریة»؛ ۵. «حدثنی احمد بن عبدالله، قال حدثنا سلیمان بن احمد، قال حدثنا محمد بن جعفر، قال حدثنا ابراهیم بن محمد الموصلی، قال اخبرنی ابی، عن خالدالقمی، عن جابربن یزید الجعفی قال حدثنا ابو سلیمان، احمد، قال حدثنا محمد بن سنان عن جابربن یزید الجعفی (کذا)». (سید محمود مرعشی)
علامه مجلسی در بحار از آن به عنوان «کتاب عتیق» نقل می‌کند و اخیرا در سلسله مصادر بحارالانوار به چاپ رسیده است.
[الذریعة ۳۱۷/۲۲؛ اعیان الشیعة المستدرکات ۲۴۱/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۷۵ عکسی
آغاز: بک و بما جاء من عندک و بکل انبیائک و رسلک و کل کتاب انزلته و انی مصدقه کلام جدی ابراهیم خلیلک یا رب؛
انجام: بظهر الغیب فی اولاده.
نسخه اصل: کتابخانه مجلس سنا شماره ۱۱۱۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: گویا قرن ۸؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح؛ ۱۶۴ص، ۱۳سطر
[میراث شهاب: س۱۷ش۳و۴-۳۱۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۸۹/۲
آغاز: الا یسرت ولادتی قال العباس رضی الله عنه فلما تکلمت فاطمة و دعت ربها بهذا الدعا رأینا البیت قد انفتح من ظهره و دخلت فاطمة؛ **انجام:** و قال یا علی تطلب الاعرابی الذی باعک الناقة فانه جبرئیل و الذی اشتراها میکائیل و الناقة من نوق الجنة و الدراهم من عند رب العالمین فانقها فی خیر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ در برگ ۱۱۷ درباره مؤلف مطلبی نگاشته شده که چندان اهمیتی ندارد و گویا او را با شخص دیگری را از قرن دوم هجری به علت مشابهت اسمی با مؤلف اشتباه کرده؛ کاغذ: شرقی، ۴۹گ (۶۸–۱۱۶)، ۱۶سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۱-۳۲۱]

۳. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۶۶۵/۲
آغاز: بسمله حدیثنی الشیخ العالم ابومحمد الحسن بن محمد الدوریستی فی شوال سنه ثمان و سبعین و اربعمأة بالحیرة؛ **انجام:** یقول محمد بن علی بن الحسین العلوی مؤلف هذا الکتاب اعانه الله تعالی
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۲ق، جا: قزوین؛ ۱۶سطر[ف: ۲-۱۳۵]

● **المناقب** / فضایل و مناقب / عربی
al-manāqib

حسین بن عبدالوهاب، ق۵ قمری
hoseyn ebn-e 'abd-ol-vahhāb(- 11c)

روایاتی است در فضایل و مناقب پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و سلم و مثالب دشمنان آنان.نام کتاب و مؤلف در آغاز کتاب به نام «نوادر المعجزات» ثبت شده ولی مرحوم شیخ آقا بزرگ تهرانی وی را بنامی که نگاشتیم خوانده است.
[الذریعة ۳۱۵/۲۲ رقم ۷۲۴۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۹۰۲
آغاز: ... نظام الوجود علی غیر مثال ... و تفضل علی عبیده بارسال الانبیاء ... و أخر عنهم عقابهم الی الیوم ... الاوصیاء ورثة الانبیاء بالنص؛ **انجام:** سیدا شباب اهل الجنة لا شک فیکما ثم قال للحسین علیه السلام قم یا ابا عبدالله و علیک و علی ابی محمد السلام.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: کتابخانه «ضیاءالدین نوری» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۹۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم
[محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۸]

● **المناقب = مناقب خوارزمی = مناقب علی بن ابی طالب (ع)** / فضایل و مناقب / عربی

al-manāqeb = manāqib-i xārazmī = manāqib-i ʻalā-yi bn-i abī ṭālib

اخطب خوارزم، موفق بن احمد، ۴۸۴؟ - ۵۶۸ ؟ قمری

axtab-e xārazm, movaffaq ebn-e ahmad (1092 - 1173)

بیست و هفت فصل است در مناقب و فضایل و تاریخ زندگانی حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام.روایت‌های این کتاب بااسانید ذکر شده است. چنین است اسناد روایت‌های خوارزمی در این مناقب: ۱. شیخ امام زاهد زین الائمه ابوالحسن علی بن احمد عاصمی خوارزمی از شیخ القضاة اسمعیل بن احمد واعظ از پدرش شیخ السنه ابوبکر احمد بن الحسین بیهقی از ابوبکر بن بابویه و ابوالحسن محمد بن الحسین بن داود العلوی؛ ۲. سید القراء و صدر الحفاظ ابو العلاء حسن بن احمد بن ابی الحسین بن احمد بن محمد عطار همدانی (- ۵۶۹ق) (فهرست قمی ص ۶) و امام اجل نجم الدین ابو منصور محمد بن حسین بن محمد بغدادی (با اجازه) از مهذب الائمهو امام اجل نورالهدی ابوطالب محمد بن علی زینبی؛ ۳. علامه فخر خوارزم ابوالقاسم محمود بن عمر زمخشری خوارزمی (- ۵۳۸ق) از استاد امین ابوالحسن علی بن الحسین بن مردک رازی؛ ۴- سید الحفاظ زین الدین ابومنصور شهردار بن امام اجل حافظ ابو شجاع شیرویه بن شهردار دیلمی همدانی (- ۵۵۸ق) در نامه‌ای که از همدان به او نوشته است از محمود بن اسماعیل از احمد بن فاذشاه از طبرانی؛ ۵. شهاب الدین افضل الحافظ ابوالنجیب سعد بن عبدالله بن الحسین (الحسن) همدانی مروزی که از همدان به او نوشته بود؛ ۶. شیخ امام عین الائمة استاد ابوالحسن علی بن احمد کرباسی خوارزمی در خوارزم؛ ۷. استاد عمادالدین ابو عبدالله محمد بن ابراهیم و بری خوارزمی؛ ۸ امام اجل اخی سراج الدین رکن الاسلام امام الحرمین ابوالفرج محمد بن احمد مکی ادام الله سموه (در مقتل درباره او «رحمة الله علیه» می‌گوید)؛ ۹. مهذب الائمه ابو المظفر عبدالملک بن علی بن محمد همدانی بغدادی؛ ۱۰. شیخ امام زاهد ابوطاهر محمد بن محمد السنجی (الشیحی) در مرو و ادیب ابوبکر محمد بن حسن بن ابی جعفر بن ابی سهل زوزنی که از مرو به او نوشته بود؛ ۱۱. ابوالفتح عبدالملک بن ابی القاسم بن ابی سهل کروخی هروی (- ۵۴۸ق) که در برگشت از حج به سال ۵۴۴ از او حدیث فرا گرفته است؛ ۱۲. صمصمام الائمة ابو عفان عثمان بن احمد صرام خوارزمی؛ ۱۳. ابوبکر محمد بن عبیدالله بن نصر بن حسین چاچی (شاشی)؛ ۱۴. صفی الائمه ثقة الحفاظ ابو داود محمود (محمد) بن سلیمان بن محمد خیام همدانی که از همدان به او نوشته بود؛ ۱۵. شیخ امام ابومحمد عثمان بن ابی منصور عصاری طوسی که از نیشابور به او نوشت؛ ۱۶- شیخ امام برهان الدین ابوالحسن علی بن الحسین غزنوی (- ۵۵۱ق) که در بغداد در خانه اش پایان ربیع اول ۵۴۴ به او گفته است؛ ۱۷. کمال الدین ابوذر احمد بن قاضی القضاة شهاب الدین ابو عبدالله محمد بن امام احمد بن علی بن بندار؛ ۱۸. شیخ امام تاج الدین شمس الادبا افضل الحفاظ محمد بن بنمان (ندیمان - سمان) بن یوسف همدانی که از همدان بدو نوشته بود از ابو سعید شجاع بن المظفر بن شجاع العدل در ذیحجه ۴۹۴ق؛ ۱۹. شیخ ثقه عدل حافظ ابوبکر محمد بن عبد (عبید) الله بن نصر بن زاغونی (- ۵۵۲) که در برگشت از حجاز در بغداد از او حدیث فرا گرفت؛ ۲۰. فقیه ابو سعد فضل بن محمد استرابادی که به چند واسطه می‌رسد به ابوالفضل بن ابی طاهر یار ابی عثمان جاحظ که «مائة کلمة» را برای او گرد آورد. همین «مائة کلمه» در اینجا آورده شده است. از سندهای ۸ و ۱۱ و ۱۶ برمی‌آید که خوارزمی از سال ۵۴۴ و پیش از مرگ برادر خود به نگارش این مناقب می‌پرداخته است و مقتل را پس از مرگ او و ناگزیر پس از این مناقب نگاشته است (در آغاز چاپی سندهایی هم دیده می‌شود).خبرهای مرسلی هم در آن آمده مانند مراسیل معجم طبرانی و مراسیل الناصر للحق و مراسیل دیگر و نیز از تاریخ ابو علی بیهقی سلامی و المحبر الکبیر ابوجعفر محمد بن حبیب بغدادی و المعارف ابن قتیبه؛ شعرهایی در ستایش از خاندان پیامبر از بدیع الزمان همدانی و صاحب عباد و حسان و سید حمیری در آن آمده است. در پایان آن دو قصیده بائیه و یک نونیه است از خود او و در ستایش از امیر مؤمنان پس از «قال» یا «قال رضی الله عنه» و دومین آنها در الغدیر یاد شده و پاره‌ای از آغاز هر سه در دیباچه مقتل دیده می‌شود. در خود مقتل نثر و نظمی از او است در سوگواری امام حسین (ع) و بسیار شیوا است.پس آنچه که ذهبی می‌گوید که دروغ‌های خوارزمی در مناقب از روایت‌هایی است که از «محمد بن احمد بن علی بن الحسن بن شاذان» می‌کرده است سخنی است بی‌پایه و مانند دیگر سخنان او درباره آیین شیعی.

فهرست فصل‌ها: ۱. اسامیه و کناه و القابه و صفاته؛ ۲. نسبه من قبل ابیه و امه؛ ۳. بیعته؛ ۴. اسلامه و سبقه الیه و سنه حین اسلم؛ ۵. انه من اهل البیت؛ ۶. محبة الرسول اياه و تحریصه علی محبته و نهیه عن بغضه ۷.غزارة علمه و انه اقضی الاصحاب؛ ۸ الحق معه و هو مع الحق؛ ۹. انه افضل الاصحاب؛ ۱۰. زهده و قناعته؛ ۱۱. صعوده ظهر النبی لکسر الاصنام؛ ۱۲. تورطه المهالک و شری نفسه ابتغاء مرضات الله؛ ۱۳. رسوخ الایمان فی قلبه؛ ۱۴. انه اقرب الناس من الرسول و مولی کل من هو مولاه؛ ۱۵. امر الرسول اياه تبلیغ سورة البراءة؛ ۱۶. محاربته الکفار و المشرکین و الناکثین و القاسطین و المارقین و ماجاء عن النبی فی جهاده و هو فصول اربعة؛ ۱۷. الآیات المنزلة فی شأنه؛ ۱۸. انه الاذن الواعیة؛ ۱۹. فضائله؛ ۲۰. تزویج الرسول اياه فاطمة؛ ۲۱. انه من اهل الجنة و هی مشتاقة الیه و هو معفو الذنب؛ ۲۲. انه حامل لواء الرسول یوم القیمة؛ ۲۳. النظر الیه و ذکره عبادة؛ ۲۴. جوامع کلمه و بوالغ حکمه؛ ۲۵. من غیر الله خلقهم و اهلکم بسبه اياه؛ ۲۶. مقتله؛ ۲۷.

مدة خلافته و مبلغ سنه.(دانش پژوه)
آغاز: بسمله و به استعین و الحمد لله وحده و صلوته علی سیدنا محمد و آله قال الامام الاجل الصدر ضیاء الدین شمس الاسلام ناصح الخلفاء مفتی الامة مقتدی الفریقین ... ابو المويد موفق بن احمد المکی البکری الخوارزمی-ذکر فضائل امیر المومنین ابی الحسن علی بن ابیطالب ع الخ.
چاپ: مشار عربی، ص۹۱۲؛ تبریز، ۱۳۱۳ق، سنگی، با مقدمه شیخ محمد باقر بهاری همدانی؛ خشتی، ۲۶۲ص(۱۸-۲۸۰)
[کشف الظنون ۱۸۴۴/۲؛ الذریعة ۳۱۵/۲۲-۳۱۶؛ زرکلی ۳۳۳/۷؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۴۰۲/۴؛ اهل البیت فی المکتبة العربیة ۵۸۴-۵۹۱]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۴۲
آغاز: الفصل الاول فی بیان اسامیه و کناه؛ **انجام:** بجداتهم فی صلوتهم و دعواتهم
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز وانجام[الفبائی: -۵۵۴]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۶۸۱/۱
آغاز: برابر
خط: نسخ، کا: عمران بن احمد بن ابی منصور جیلانی، تا: رجب۷۸۷ق، برای خزانه عمرانی؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: تیماج، ۲۰سطر (۱۳×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲-۵۸۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۶۶۵/۲
خط: نسخ، کا: صدرالاسلام بن ابوالمعالی، تا: شنبه ۶ محرم۹۸۶ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۴ سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۶-۳۲۹]

۴. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۶۱۵/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** بعفوک خرق ذنوبنا رفوا رفوا انک اکرم الاکرمین و غفار ذنوب الآثمین.
خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن۱۱؛ تملک: محمد مفید شیرازی در ۱۱۸۹ق؛ مهر: واقف«الموثق یلطف الله العبد لطف الله ۱۰۱۵»؛ جلد: میشن، ۱۰۱گ (۱-۱۰۱)، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۳/۵سم [ف: -۶۵۹]

۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۳۳۴
فصل ۱ تا نیمه فصل ۱۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۲۱گ، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۵-۶۵۴]

۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۸۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** هم یلاقونه فی قعر نارهم ×× مع الشیاطین مقرونون فی قرن
خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: ریحان الله موسوی در رجب ۱۳۱۷ با مهر «العبد الجانی ریحان الله الموسوی» (بیضی)؛ ۱۷۴گ، ۱۹سطر (۸×۱۲)، اندازه: ۱۵/۵×۱۱سم [ف: ۱-۲۴۵]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۳۷۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** ابومنصور شهردار بن شیرویه بن شهردار الدیلمی
تا اواسط فصل شانزدهم است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۸۱؛ جلد: تیماج، ۶۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۲۴]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۰۰۰۴
آغاز: من الفضایل ما جاء لعلی بن ابیطالب رضی الله عنه و فضائله تشتمل علی سبعه عشرین فصلا الفصل الاول فی بیان؛ **انجام:** و الطفئوا نیران الکفر بلجج طبائهم و طردوا لذیز رقادهم لسجداتهم فی صلواتهم و دعواتهم.
خط: نستعلیق جلی، کا: محمد اسماعیل بن محمد ابراهیم، تا: ۱۲۶۹ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۳۳۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** هم یلاقونه فی قعرنارهم×× مع الشیاطین مقرونون فی قرن
خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه اول رمضان۱۲۷۰ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۳۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۹]

۱۰. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۴۰
خط: نسخ، کا: بیگدلی، محمد کریم، تا: شنبه ۲۶ ربیع الاول۱۲۷۴ق؛ تملک: فرهاد بن ولی عهد با تاریخ ۱۲۹۰، ضیاء الدین دری با تاریخ ۱۳۴۰؛ جلد: تیماج، ۱۳۶گ، ۲۲ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: -۶۷۵]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۵۶۵
خط: نسخ، کا: محمد کریم بن محمد خان بیگدلی، تا: ۱۴ ربیع الثانی ۱۲۷۵ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۳۱گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [ف: ۲۸-۱۲۶]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۳۰۳۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** فارق بعفوک خرق ذنوباً رفواً رفواً انه اکرم الاکرمین الآثمین
خط: نسخ، کا: محمد خلیل بن محمد هاشم شیرازی، تا: ۱۳۰۸ق؛ مصحح، مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ ۱۱۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۲۴]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۲۹/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** فارق بعفوک خرق ذنوبنا رقواً رقواً انک اکرم الاکرمین و غفار ذنوب الآثمین
خط: نسخ و شکسته نستعلیق خوش، کا: محمد باقر فرزند محمد جعفر فرزند محمد کافی بهاری همدانی (متوفی ۱۳۳۳)، تا: ۲۰ صفر۱۳۰۹ق، جا: کربلا؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۱۳گ (۱۱-۱۲۳)، ۱۹سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۱-۲۱۲]

۱۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۲۸
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: عبدالوهاب بن محمد مهدی موسوی؛ ۱۳۵گ، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱-۵۷۹]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۶۲۸
همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۱۰۰]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۱

آغاز: بسمله. من الفضائل ما جاء لعلی بن ابی طالب. و فضائله تشتمل علی سبعة و عشرین فصلا ... (فهرست فصول) الفصل الاول فی بیان اسامیه و کناه و القابه و صفاته. الاسامی: اسمه الذی اشتهر به علی. و جاء فیه یوم بدر حین احسن البلاء: «لا سیف الا ذوالفقار و لا فتی الا علی»؛ **انجام:** الفصل السابع و العشرون فی مبلغ سن امیرالمؤمنین ... اکثر روایات المحدثین و اصحاب التواریخ انه استشهدو هو ابن ثلث و ستین سنة ... (گ ۹۰ر) الحسن و الحسین و زینب الکبری و ام کلثوم الکبری و سائرهم من امهات شتی. قال: هل ابصرت عیناک فی المحراب ×× کابی تراب من فتی محراب / لله در ابی تراب انه ×× اسد الحرب و زینة المحراب××همو بلا توبة فی قعر نارهم ×× مع الشیاطین مقرونون فی قرن

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مذهب، با سرلوح بسیار زیبا، مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۹۲گ، ۲۳سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۵-۱۵۶۲]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۲۵-ف

میانه کتاب دارای عنوان «الفصل التاسع عشر فی فضائل له شتی»؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۲-۲۵۴]

● **مناقب** / عرفان و تصوف / فارسی

manāqeb

؟ اوحدالدین کرمانی، حامد بن ابی الفخر، ۵۶۱ - ۶۳۵ قمری

awhad-od-dīn-e kermānī, hāmed ebn-e abe-l-faxr (1166 - 1238)

چاپ: تهران، ۱۳۴۷ق

[الذریعة ۲۲۸/۹؛ فرهنگ سخنوران ۷۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۴-ف

نسخه اصل: نافذ پاشا ش ۱۱۹۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ ۱۷۳گ، ۱۷سطر [فیلمها ف: ۱-۲۰۵]

● **مناقب** / عرفان و تصوف / فارسی

manāqeb

حاتمی، ضیاء الدین ابوبکر

hātamī, zīyā’-od-dīn ābūbakr

در شش «باب»: ۱. دیده نشده چه آغاز نسخه افتاده است؛ ۲. در بیان مقامات و کرامات و روایات و حکایات و فضایل ذات و صفات با برکات شیخ ما؛ ۳. در وظایف طاعات و اوراد و دعوات و اوقات و کلماتی که از ایشان روایت کرده‌اند؛ ۴. در کلمات منظوم و منثور شیخ؛ ۵. دیده نشده در نسخه؛ ۶. در مرض و وصایا و وفات و دفن شیخ و کرامات پس از او.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۸-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۸۰۰ فارسی؛ خط: نسخ، کا: محمد بخاری پنجهیری، تا: ربیع الاول۷۲۵ق؛ ۱۹۲گ، ۱۵سطر [فیلمها ف: ۱-۲۰۵]

● **المناقب** / فضایل و مناقب / عربی

al-manāqib

حسینی حائری، حسین بن مساعد، - ۸۹۳ ؟ قمری

hoseynī hā’erī, hoseyn ebn-e mosā‘ed(- 1488)

تاریخ تألیف: ۸۹۳۰ق

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۵۹

آغاز: کتاب سبط بن الجوزی مرآة الزمان قال و حکی بن جریر عن سیف بن عمرو قال خرج شاب من بنی سعد فقال یا طلحه یا زبیراری معکما امکما؛ **انجام:** قال فلم اجد جوابا الی اخر الحکایة و حیث وصل هذا الکلام هذا المقام و انتهی جریان القلم بما حفظه من مناقبة الایمة الکرام فلنختم ذلک بالحمدلله رب العالمین و الصلوة علی سیدنا محمد و آله الطاهرین و صحبه التابعین له بالاحسان الی یوم الدین و نرجو من الله ان یشملنا ببرکتهم و یدخلنا فی زمرتهم و یجعلنا من التابعین لسنتهم القا[ء]بلین بامامتهم

خط: نسخ خوب، کا: محمد سعید سبزواری، تا: سلخ محرم۱۰۹۱ق، جا: اصفهان؛ افتادگی: آغاز؛ در آخر نسخه ضمن دو صفحه، فهرست اسامی کتابها و مدارکی است که مؤلف از آنها نقل کرده و چنین عنوان داشته: «اسماء الکتب التی نقل منها کتابی هذا من کتب المعتبرة اهل السنة و الجماعة کتاب مناقب اخطب خوارزم» الخ، با سرلوح، مذهب؛ مجدول؛ واقف: نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ ۲۰۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۵-۳۰۵]

● **مناقب** / فضایل و مناقب / فارسی

manāqeb

فارسی، کمال بن غیاث، ق۹ قمری

fārsī, kamāl ebn-e qīyās (- 15c)

اهداء به: شاه تهماسب

در مناقب علی (ع)، و در جای جای مناجات دارد، با شعرهای فارسی، شعرهای ابن غیاث و کمال فارسی در آن آمده که باید از خود مؤلف باشد. در سه «فصل» و یک «خاتمه»: ۱. در مناجات؛ ۲. در سبب نزول آیات کلام الله که به واسطه آل علی و لی الله نازل شده؛ ۳. در آیات کلام وهاب که با دشمنان اهل بیت است عتاب و خطاب و عقاب، در چهارده فقره؛ خاتمه کتاب، مبنی بر دو حرف: ۱) عقوبات خداوند قهار امروز در این دار دنیا برای جمعی از کافر مقرر فرموده ... .

[الذریعه ۹۲۰/۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۶۴۴

آغاز: که به واسطه آل عظام کرام نزول یافته فصل آیات کلام ملک وهاب که با دشمنان آل خاندان است عقاب و خطاب؛ **انجام:** و از مستی هستی هشیار گردی و در طاعت خدا و رسول و ائمه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز در دیباچه و انجام در خاتمه افتاده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: کالینگور، ۱۴۳گ، ۲۶سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۱۶-۵۳]

● **المناقب** / حدیث / عربی

al-manāqib

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری

soyūṭī, ʻabd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۸۵۴

آغاز: کتاب المناقب ابن عساکر اخبرنا ابو عبدالله محمد بن ابراهیم؛ **انجام:** اورده فی اللسان و قال هذا موضوع ... مملو بالغلطا لصریح

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا [رایانه]

● **مناقب** / حدیث / فارسی

manāqeb

جلالی یزدی، علی بن اکبر

jalālī yazdī,ʻalī ebn-e akbar

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۴۰۸/۴

کاتب = مؤلف، بی‌تا [نشریه: ۱۳-۳۹۸]

● **المناقب** / فضایل و مناقب / عربی

al-manāqib

مؤلف از فضلای امامیه پیش از قرن ۱۰ است که شناخته نشد. رساله، مختصری است در مناقب و فضایل حضرت امیرالمؤمنین و خاندان عصمت، و امامت یازده فرزند معصوم آن حضرت - علیهم السلام- به اخبار وارده در صحاح معتبره اهل سنت و جماعت.

آغاز: الحمدلله العلی شانه الجلی برهانه و الصلوة علی مدینة العلم و بابه و عترته و احبابه ... فتلک حروف عالیات یشم منها السعید شمه من علو درجات امیرالمؤمنین و امام الغر المحجلین علیه زاکیات الصلوات و نامیات التحیات نظمتها تبصرة لمن یستبصر و تذکرة لمن یتذکر ولی فیها مآرب اخری منها ما صح عندالموالف و المخالف علی ما سینجلی لک ان ذکر فضله من فضائله علیه الصلوات و کذا الکتابة و النظر ما حی السیئات و انا احوج الخلیفه الی ذلک و منها ان ما افاض الله تع علی کان من باطنه العلی علی ما ظهرلی فی رؤیای و شکر المنعم مما یستجلب به المزید و یرتبط به العتید ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۶۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلاغر و ان یرتاب و الصبح مسفر اللهم ارنا الحق حقا و ارزقنا اتباعه و ارنا الباطل باطلا و ارزقنا اجتنابه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۰۱ق؛ واقف: شیر احمد تونی، قرن ۱۰؛ جلد: مقوا، ۸گ، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [ف: ۵-۳۰۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۳۳۸ض

آغاز: برابر

بی‌کا، تا: ۹۷۰-۹۸۵ق؛ واقف: محمد باقر مدرس، ۱۱۷۶؛ اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶-۲۷۶]

● **المناقب** / فضایل و مناقب / عربی

al-manāqib

ناشناخته:

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۵۸۲/۴

آغاز: فصل فی بیان محبت الرسول لعلی بن ابی طالب و الحص علی محبته و موالاته و نهیه عن بغضه؛ **انجام:** هذا ما اتفق لی جمع من هذا الکتاب و قد حذفت منه اسانید ... للاختصار ...

در بیان فضائل حضرت علی (ع) از طرق عامه که در آن از احمد بن حسین بیهقی زیاد نقل می‌کند، از متون کهن است و قابل اعتنا، مطالب تحت عنوان فصل آمده است و ظاهراً پانزده فصل دارد: ۱. نهیه عن بغضه، ۲. الحص علی محبته و موالاته، ۳. فصل فی بیان محبت الرسول لعلی بن ابی طالب (ع)، ۴. فصل فی بیان ان الحق معه و انه مع الحق، ۵. فصل فی بیان علمه و انه اقضی الاصحاب، ۶. فصل فی بیان رسوخ الایمان فی قلبه، ۷. فی بیان انه اقرب الناس برسول الله (ص)، ۸. فصل فی بیان امر رسول الله (ص) بتبلیغ، ۹. فصل فی محاربه، ۱۰. فی قتال اهل الشام و هم القاسطون اخبرنا الشیخ شهاب الدین ابو النجیب سعد بن عبدالله بن حسن همدانی معروف بمروزی، ۱۱. فی بیان قتال الخوارج، ۱۲. فی تزویجه بالزهراء، ۱۳. انه من اهل الجنه، ۱۴. بیان انه حامل لوائه یوم القیمه، ۱۵. بیان شییء من جوامع کله ... اخ الشیخ الامام الزاهد ابوالحسن علی بن احمدً عاصمی قاضی اخبرنا العلامه فخر خوارزم محمود بن عمر زمخشری خوارزمی، حافظ صدرالحافظ ابو العلا حسن بن احمد عطار همدانی؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد بن محمد علی، تا: قرن ۱۰؛ تملک: محمد تقی بن محمد باقر؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۲۲گ (۷۹-۱۰۰)، ۳۳ سطر (۱۳/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۹۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۵۸

آغاز: پس از سه سطری که در عنوان ابواب کتاب گذشت: فمن ذلک ما اثبته ابوبکر بن مؤمن حدثنا ابو عمرو بن عثمان بن احمد بن عبدالله الدقاق المعروف بابن السماک قال عبدالله بن ثابت

المقری قال حدثنی ابی عن الهدیل عن مقاتل عن محمد بن الحنفیة رضوان الله علیه عن امیرالمؤمنین علیه السلم قال تلا رسول الله صلی الله علیه و آله قوله تعالی فی سورة آل عمران یا مریم ان الله اصطفاک و طهرک و اصطفاک علی نساء العالمین فقال لی یاعلی خیر نساء العالمین مریم بنت عمران و خدیجه بنت خویلد و فاطمة بنت محمد و آسیه بنت مزاحم؛ **انجام:** مالی احن و لا یجدی الحنین و کم ابکی فراقهم لو کان ینفعنی، ری الاثار بعدهم فی الدار قرطه فیر الشوق یقتلنی (کذا)

مؤلف شناخته نشد، مضامین کتاب می‌رساند که مؤلف از أعلام امامیه اواخر قرن ششم به بعد است و در شعر دارای طبع بوده است [برای نمونه برخی از اشعار مؤلف آورده می‌شود، در فصل دوم از باب چهارم گفته: «فاطم قرة لعین حبیب ×× مجتبا نبی رسول / امها خیر خلة لابیها ×× صدقته و ارتضت خلیل» الخ، در فصل سوم از باب چهارم نیز گفته: «کیف یرجو العفو من ربه ×× من یضمر الاصرار فی قلبه»، «و انما ذاک لئیم غدا ×× یحتال فی غدر علی ذنبه» الخ، در فصل دوم از باب پنجم گفته: «یابن الرسول لقد بلغت لو سمعوا ×× و قد نصحت فما تابوا و لارجعوا / یا خذلة خامرت قوما بها عرفوا ×× و شوم غدر به قدما قد ادرعوا» الخ، و در فصل سوم از آن باب نیز گفته: «مکارم اخلاق الزکی بن فاطم ×× مناسبه فیه الاصول الزواکیا» الخ و در فصل سوم از باب ششم گفته: «اتامره بالصفح غیر القبول ×× و کنت تحرمه فیما مضا» الخ]. در پشت صفحه اول به خط مغایر با نسخه نوشته شده: «مناقب ابن جوزی»، و این درست نیست چه آنکه مؤلف در فصل سوم از باب ششم، از کتاب «تبصره» ابوالفرج ابن جوزی (- ۵۹۷ق) روایت کرده است، کتاب، در مناقب و مصائب خاندان عصمت - علیهم السلام- است با اخبار مرویه از طرق امامیه و اهل سنت، و از کتاب «ارشاد» شیخ مفید زیاد نقل نموده است، کتاب، مرتب بر هفده«باب» و هر بابی حاوی سه «فصل» است، نسخه، از باب چهارم را دارد، عناوین ابواب، به شرح ذیل است و برای روشن شدن و نشان دادن اسلوب آن، عناوین فصول برخی از ابواب ذکر می‌شود: باب ۴. فضائل خدیجة الغرا و فاطمة الزهراء صلوات الله علیهما، در سه فصل: ۱) ذکر فضائل خدیجة علیها السلم و ذکر سابقتها و مواساتها لنبی صلی الله علیه و آله و قد جعلته قسمین قسم من الکتاب و قسم من السنة، ۲) ذکر فضائل فاطمة الزهراء آبنت محمد صلوات الله علیها و علی ابیها و بعلها و الایمة من ولدها صلوة دائمة الی یوم الدین و ذکر زهادتها و صبرها و حسن سریرتها، ۳) فیما ورد من عبادتها علیها السلام، باب ۵. یشتمل علی ذکر فضائل ابی محمد الحسن بن علی علیه الصلوة و السلم، در سه فصل: ۱) فیما ورد فی حقه عن رسول الله صلی الله علیه و آله، ۲) فیما ورد من عبادته و حسن خطابه، ۳) فیما ورد من زهادته و مکارم اخلاقه صلوات الله علیه و سلامه، باب ۶. ذکر ابی عبدالله الحسین بن علی صلوات الله علیهما و سلامه، در سه فصل: ۱) ذکر فضائله علیه السلم، ۲) فیما ورد من خطابه و مواعظه و حسن عبادته صلوات الله علیه و سلامه، ۳) یشتمل علی ذکر مصابه و بعض قصته و ما یحوی ذلک من زهده و ایثاره فی ذات الله نفسه، باب ۷. ذکر ابی الحسن (کذا) علی بن الحسین زین العابدین صلوات الله علیه و سلامه، در سه فصل [فصل دوم و سوم این باب را کاتب متداخل در فصول باب هشتم نوشته است]، باب ۸. ذکر ابی جعفر محمد بن علی الباقر صلوات الله علیه و سلامه؛ باب ۹. ذکر ابی عبدالله جعفر بن محمد الصادق صلوات الله علیه و سلامه علیه [کاتب باب نهم را مقدم بر باب هشتم نوشته است]، باب ۱۰. ذکر ابی الحسن موسی بن جعفر الکاظم صلوات الله علیه و سلامه، باب ۱۱. ذکر ابی الحسن علی بن موسی الرضا صلوات الله علیه و سلامه، در سه فصل: ۱) مما اثبته الشیخ المفید ایضا فیما ورد من فضایله الخ، ۲) یشتمل علی مختصر من حکمه علیه الصلوة و السلام، ۳) یشتمل علی مختصر فروعه و مکارم اخلاقه علیه السلم، باب ۱۲. ذکر ابی جعفر محمد بن علی الجواد صلوات الله علیه و سلامهم (کذا)، باب ۱۳. ذکر ابی الحسن علی بن محمد الهادی صلوات الله علیه، سه فصل: ۱) یشتمل علی ذکر فضایله (ع)، ۲) یشتمل علی رسایل من کلامه علیه الصلوة و السلم، ۳) یشتمل علا (کذا) ذکر مختصر من زهادته و روعه ع (کذا)، باب ۱۴. ذکر ابی محمد الحسن ابن علی العسکری ص و سلامه، سه فصل: ۱) فی قضاه (کذا) علیه السلم، ۲) هو یشتمل علی حسن من عبادته ورقه مکاتباته صلوات الله علیه، ۳) فیما ورد من مکارم اخلاقه صلوات الله علیه، باب ۱۵. ذکر القائم محمد بن الحسین (کذا) صاحب الزمان المنتظر المهدی صلوات الله (کذا) و علی آبائه الطاهرین، در سه فصل: ۱) فیما یشتمل علیه الکتاب و السنه من فرایضه ع و ما اتت به الاثار و قد جعلته ثلاثة اقسام الخ، ۲) سبب غیبته و تواریه صلوات الله علیه، ۳) یشتمل علی (کذا) دلایل ظهوره، باب ۱۶. مشترک من الفضائل فیما بین الایمة المعصومین من عترة الرسول الاثنا عشر صلوات الله علیهم اجمعین، در سه فصل: ۱) من الکتاب العزیز، ۲) یشتمل علی الاخبار النبویه، ۳) یذکر فیه مدایح الشعراء و نظم البلغاء فی فضایلهم [شعرایی که از آنان نقل شعر کرده اینان اند: حاج احمد جزری، ابو فراس حمدانی محمد بن علی نیلی - نقاش - ابو فضیل یحیی بن سلامة الحفصکی]، باب ۱۷. یشتمل علی فضایل و ایادی و مثالب و مساوی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تملک: محمد امین بن رحمة الله خوانساری در ۳ ذیحجه ۱۱۴۰؛ واقف: نائینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: میشن، ۲۴۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۳۰۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۴۵۴/۲

آغاز: بسمله الحمد الله ... و القدرة الازلیة و العزة الابدیة ... و بعد فهذه رسالة مشتملة علی ذکر مناقب امیر المومنین ... جمعتها من الکتب المعتبرة المصنفة و رتبتها علی مقدمة و ثلثة ابواب و خاتمة اما المقدمة ففی مناقبه الثابته له قبل و لادته و وجوده ... الباب الاول فی تفسیر الآیات التی نزلت فی مناقب امیر المومنینی ... و هو مشتمل علی فصلین: الفصل الاول فیما ورد من طریق الجمهور

و قد اختصرنا فی هذا الفصل علی تفسیر عشرین آیة ... الفصل الثانی فیما ورد من طرق الامامیة و هو ایضا اکثر من ان یحصی الا انه اختصرنا علی تفسیر عشرین آیة ... الباب الثانی فی الاحادیث التی رواها الجهور فی مناقب علی (چهل حدیث) ... الباب الثالث فی الاحادیث التی رواها الامامیة فی مناقبه (بیست حدیث) ... الخاتمة فی فضل الشیعة؛ **انجام:** و فی روایة اخری حسبی.

در آن از کلینی و ابن بابویه و خوارزمی نقل شده است؛ کا: شریف، نورالدین محمد بن عزیز الله، تا: قرن ۱۱؛ ۳۰گ (۲۸پ-۵۷ر)، ۱۷سطر (۱۱×۲۶)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۳-۳۴۱۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۵۰۸

آغاز: موسی فی مناجاته والی ادریس فی تمامه و کماله و جماله فلینظر الی هذا وروی انه کان رسول؛ **انجام:** و طیور و ثبات کثیر فبقینا متحرین متعجبین فاذا اوصایف ...

خط: نسخ جلی خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج، قطع: رقعی[رایانه]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۳۲۴۲

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی خرت له الجباه و حدته الشفاه مالك الملك و مجری الفلك موضح الحق؛ **انجام:** ان علیا باب فتحه الله من دخله کان مؤمناً و من خرج منه کان کافراً

مختصری در بیان فضائل ائمه هدی (ع) و مثالب دشمنان ایشان و قسمتی از خطبه امیرالمؤمنین (ع) در مورد اصحاب جمل و بیان مناقب دیگر با استناد به روایات معتبر است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ ۴۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۲۰]

۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۰۴۹/۲

قسمت‌هایی از جزء ششم و سوم و ... کتاب المناقب در معجزات امام حسن (ع) است، بندی منقول از کتاب المناقب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۱۴۳۵]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۱۹۰

آغاز: بسمله. حمدله. صلات، اما بعد اعلم أن القلوب تمرض کما تمرض الابدان و لکن امراض القلوب اعظم و أدهی و معاشرها اضر و أبلی؛ **انجام:** نصب الصراط علی جهنم لم یجز علیه الا من معه جواز فیه ولایة علی بن ابی طالب (ع) و ذلك قوله تعالی و قفوهم إنهم مسئولون هذا القدر وجدنا من هذا الکتاب

مؤلف شناخته نشد، مختصری روایی است که در یک مقدمه و چند فصل مرتب شده؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد بن علی اصغر جرفادقانی گلپایگانی، تا: ۱۲۵۶ق؛ اهدایی: رهبری، شهریور۱۳۸۷؛ ۵گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۳/۸سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۲۱]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۶۸/۶

آغاز: السید الحصور والامام الصبور والعلم والمنشور والدر المنثور

گزیده‌ای است از روایات و اخبار درباره مناقب دو امام حسن و حسین (ع) و در آن خطبه‌ای نیست؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ (۶۰پ-۶۵پ) [ف: ۱۵-۳۰۷]

● **مناقب** / فضایل و مناقب / فارسی

manāqeb

ناشناخته:

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۸۶/۲-ف

آغاز: غلام شاه مردان شو چو مردی ×× به شرط آنکه از وی بر نگردی /کمینه چاکر اولاد حیدر ×× که نزد عقل چون چشند بر سر/ بر مومن گرامی تر ز جان اند×× که پیش اهل جان اند /کسی با خاندان ظلمی اگر کرد ×× سزد مهر وی از خاطر بدر کرد /اگر نبود کسی با خاندان دوست ×× به معنی دوستی با او نه نیکوست / مرا این نکته گفتن فرض عین است ×× که دوزخ جای اعدای حسین است.تمت النسخة المبارکه الموسومة بتاریخ الاولاد للحضرة المصطفوی علیه من الصلوات افضلها و من التحیات اکملها باشارة للحضرة المختومی الاعظمی افتخار الامراء و الحکام بین الانام جلال الحق و الدنیا و الدین سلطان بایزید خلدالله تعالی ایام معدلته و شوکته، حرره بنده درگاه بی اشتباه توران شاه بن احمد بن توران شاه الشامی تحریرا فی عشرین ذی القعدة سنة تسع عشرة و ثمان مائة بمقام دارالسلطنة هرات.پس این بخش باید دنباله منظومه ای باشد بنام تاریخ الاولاد للحضرة المصطفوی که نسخه آن را به دستور سلطان بایزید، توران شاه شامی نوشته استنسخه اصل: ملی تبریز ش ۳۶۲۶؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۰ ذیقعده۸۱۹ق، جا: هرات [فیلمها ف: ۲-۷۱]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۳۹۲

آغاز: ثم جعلنا عن یمین العرش. ثم خلق الملائکة ... و از ابن عباس از رسول الله رب العالمین منقولست که می‌فرمود یا علی مولانا ما خلق الله رضا و لاسماء و لا عرشا؛ **انجام:** و صبر و سکون را جامه شکیبائی ... و غانیان ماتم سرا ...

در مناقب و اثبات امامت علی (ع) است از روایت‌های شیعی، عنوان‌های: بحث و بحث ششم در مجلس پنجم و بحث دوم در مجلس سوم و خلسه روحانی و رفتن به کاظمین و رفتن به نجف و رفتن به مکه دارد، و شعرهای فارسی در آن آمده است: از تحفة الابرار حسن بن علی بن محمد بن حسن طبری در آن نقل شده است و از غایة المطلوب و از کتابی که به «لهجه عجمیه» تألیف شده و از زکریا بن محمد بن محمود کمونی قزوینی است و از بابا افضل کاشی در آن یاد گردیده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۵۲گ، ۱۹ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۴×۲۵سم [ف: ۵-۶۵۴]

۳. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۳۲۳

کتاب ناشناخته، در تاریخ زندگی و مناقب اهل بیت (ع)؛ بی‌کا، تا: قرن۱۱ و ۱۲؛ نسخه ناقص[اوراق عتیق: ۱-۲۴۹]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۷۷

آغاز: بسمله، در زمان خلافت عمر جوانی آمد نزد او و گفت

حکم کن میان من و مادرم عمر گفت از مادرت چه شکوه داری؛ **انجام:** حق تعالی او را از آتش جهنم آزاد می‌گرداند و داخل بهشت می کند

در مناقب و فضایل و معجزات ائمه طاهرین است، مؤلف بدون دیباچه کتاب را آغاز کرده و از خود نام نبرده است و بدین جهت مؤلف و عنوان این اثر شناخته نشد، نسخه ناقص و موجودی تا مناقب امام رضا علیه السلام است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: استاد محمود شهابی، آبان ۱۳۶۶؛ ۱۸۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۱/۳سم [ف: ۲۶-۵۷۸]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۸۹

آغاز: حکایت کرده اند که حجاج بن یوسف؛ **انجام:** کلینی سند معتبر از جعفر بن محمد الصادق (ع)

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ [رایانه]

۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۸۰۱

آغاز: اسب و مجموع سواران و بعضی پیادگان رده داشتند و هر روز یکی از بزرگان قوم سپاه را طعام می‌دادند؛ **انجام:** و در اصل خلقت هیچکدام بر هم رجحان ندارند پس اکرم ایشان ان کسی است که پرهیزکارتر باشد.

مؤلف شناخته نشد، مشتمل بر نبردها و فداکاری‌های امیر مؤمنان (ع) در عصر رسالت و پس از آن، از جمله نبرد صفین با معاویه بن ابی سفیان و دیگر فضائل و مناقب آن حضرت می‌باشد، مؤلف از کتاب‌های روضة الصفا، حیات القلوب و دیگر مآخذ استفاده نموده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ جلد: تیماج، ۲۰۸گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۵-۲۱۹]

۷. گلپایگان؛ مسجد جامع گلپایگان؛ شماره نسخه: ۱

آغاز: حقتعالی از نور پاک محمدی بیست دریا از نور آفرید و در هر دریا علمی چند بود؛ **انجام:** تمام شب تعب کشیدم و چون عاجز شدم دست بر آسمان برداشتم و گفتم ای پروردگار من تو محبت

درتاریخ زندگانی حضرت رسول اکرم و حضرت زهرا و امیر مؤمنان علی و مناقب و فضائل آنان و مثالب دشمنانشان، با استفاده از کتب خاصه و عامه و بیان اشعاری به عربیوفارسی مناسب با مطالب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۳ یا ۱۴؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۹۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۴/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۱۸۵]

● **مناقب آل ابی طالب** / فضایل و مناقب،تاریخ معصومین/ عربی
manāqib-u āl-i abī ṭālib

ابن شهرآشوب، محمد بن علی، ۴۸۸ - ۵۸۸ قمری
ebn-e šahrāšūb, mohammad ebn-e ʻalī (1096 - 1193)

در فضایل ومناقب معصومین علیهم السلام با اشعار بسیاری درمدح ورثاء آن حضرات وادله امامت ایشان، گرفته شده از احادیث وکتب تاریخ واز برای هریک از ایشان بابی است مشتمل بر چند «فصل».در نسخه‌های کتاب، باب مربوط به حضرت حجت علیه السلام نیامده است، ولیکن چون مؤلف به این باب حوالت می‌دهد، حتماً در تألیف نقصی نبوده است. (سید احمد اشکوری)

آغاز: الحمدلله الذی خلقنی وهو یهدین والذی هو یطعمنی ویسقین ... قال محمد بن علی بن شهر آشوب... فصل فی اقربائه وخدامه (ع) کان لعبد المطلب عشرة بنین ...

چاپ: مشار عربی، ص۹۱۱؛بمبئی، سنگی، ۱۳۰۳ق، وزیری بزرگ، ۱۳۲+۲۲۰+۱۶۸+۱۳۲+۱۳۶+۱۲ص؛ تهران، ۱۳۱۶ق، وزیری، ۶۳۸ص؛ ایران، ۱۳۱۷ق، ۳+۴۷۲+۴صص

[معجم المطبوعات ۱۶۰۷؛ الذریعه ۳۱۸/۲۲و۳۱۹شماره ۷۲۶۴]

شرح و حواشی:

۱- نخب المناقب لآل ابی طالب؛ حسین بن جبیر(-۷)

۱. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۳۱۰۸

جزء اول و دوم است؛ کا: جعفر بن احمد بن الحسین بن قمرویه حائری، تا: شنبه ۱۶ رجب۵۸۷ق؛ حائز اهمیت خاصی است: الف- جزء نخستین آنرا جعفر بن احمد بن حسین بن قمرویه حائری در شنبه ۱۶ رجب ۵۸۷ق(در حیات مؤلف) نوشته و در سوم شعبان ۵۸۷ق در حله در مسجد امیر زاهد نجم الدین عیسی بن نصر بن مداهر مقابله شده، متأسفانه در تاریخ تحریر دست برده شده و کلمه سبع را به تسع تبدیل نموده‌اند و مؤید بر تصریف ناروا این است که تاریخ مقابله نیز شعبان ۵۸۷ ضبط شده بدیهی است که باید کتاب قبلاً نوشته شده باشد تا بشود آنرا در شعبان ۵۸۷ مقابله نمود، ب- جزء دوم کتاب تا ص ۴۳۸ توسط کاتب جزء اول نوشته شده ولی از صفحه ۴۳۹ به بعد بقلم ابوالقاسم بن اسمعیل بن عنان الکتبی وراق حلی در اواخر رجب ۶۵۸ تحریر گشته، ج- ده نفر از دانشمندان بزرگ و رجال معظم شیعه کتاب مزبور را مطالعه و هر یک به خط خود در اول و یا در آخر کتاب چیزی نوشته‌اند که اسامی آنان بترتیب تاریخ مطالعه بدینقرار می‌باشد: ۱) موسی بن محمد بن ابی الرجار سالم بن ابی الرجار فتیان بن ابراهیم الفوعی مولداً و الحلبی اصلاً، پنجم ربیع الثانی ۷۲۸ق، ۲) محمد بن موسی بن محمد ابن الزعفران فوعی، در شب جمعه ۱۹ رجب۷۳۶ق، ۳) علی بن یوسف بن علی فوعی، در شنبه ۵ محرم ۷۵۳ق، ۴) حسن بن محمد بن موسی بن محمد بن ابی الرجار بن سالم یعرف بابن زعفران سلخ ربیع الاول۷۵۵ق، ۵) علی بن محمد بن موحی بن زعفران فوعی در ۷۵۹ق، ۶) دیگری [که نام آن خوانا نیست در پشت صفحه آخر نوشته]: ۱۲ شوال ۸۶۸ق، ۷) خضر بن محمد بن خضر در محرم ۸۸۶ق، ۸) تاج الدین بن محی الدین بن تاج الدین ابن محمد ابن زهره حسینی حلبی (پشت صفحه آخر کتاب) غره رمضان ۹۸۶، ۹) اسمعیل بن علی البغدادی (بدون تاریخ)، ۱۰) یوسف بن یعقوب بن محمد ...

الهاشمی (تاریخ لایقرء) ص اول، د- علاوه بر نوشته‌های فوق تاج الدین بن حمزة بن زهره حسینی فوعی اشعار دو جزء را برشمرده و به خط ریحان نوشته: که دو هزار بیت است مگر هفتاد بیت؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ، اندازه: ۲۵×۳۵سم [ف: ۱-۳۱۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۴۷ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [میراث شهاب: س۱۷ش۱و۲-۱۳۶]

۲. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: بدون شماره

مجلد دوم است از جزء پنجم تا پایان کتاب؛ علی بن موسی بن محمد شفیع، تا: دوشنبه ۲۴ ذیقعده ۷۷۷ق [نشریه: ۷-۵۴۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۳۷-عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۳-۲۴۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۸۲۳

آغاز: باب ما یتعلق بالاخرة من مناقبه علیه السلام، فصل فی محبته «ع» قوله تعالی و لا یتخذوا من دون؛ **انجام:** و نعلم أن لو لم ندن بولائکم ×× لما قبلت أعمالنا أبداً منا

از «باب ما یتعلق بالاخرة من مناقبه علیه السلام» تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ دوشنبه ۲۴ ذیقعده ۷۷۷ق؛ مصحح، با یادداشتی مربوط به چگونگی خرید کتاب از مکه نوشته محمد تقی الماسی (نوه علامه مجلسی) و اینکه ایروانی کتاب را از آخوند ملا سلطان به تاریخ ۱۲۷۷ به عاریت گرفته است؛ جلد: مقوایی، ۲۵۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۰-۲۰۰]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۸

آغاز: باب النکت و اللطائف، فصل فی اخافت الله تعالی؛ **انجام:** جعفر بن محمد بن علی بن حسین بن علی ابیطالب الصلوة علیهم و سلم ...

از شرح حال ابوطالب می‌کند و سپس حال یکایک امامهای بعد را شرح می‌دهد و با شرح حال حضرت باقر علیه السلام کلام را ختم می‌کند؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۶۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۳۵گ، ۱۵سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۹-۲۰]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۵۱۹

قطعه‌ای از مناقب حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام است؛ خط: نسخ، کا: عباسی جزایری، ابراهیم بن فرج الله، بی‌تا، پنج‌شنبه ۱۰ جمادی الثانی ۱۰۷۴ق، و زین العابدین بن امیر جمشید صفوی در ۱۰۷۴ق؛ ۹۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۰×۲۷سم [ف: ۱۴-۲۹۰]

۶. مشهد؛ مدرسه سلیمانیه؛ شماره نسخه: ۶۵

کامل؛ خط: نسخ، کا: محمد اشرف بن زین الدین اصفهانی، تا: ۱۰۹۵ق؛ در ص ع وقف نامه ای به خط مجلسی دیده می‌شود که این نسخه از بابت نما و سود گرمابه نقش جهان اصفهان وقف شاه سلیمان صفوی خریداری و وقف شده؛ قطع: وزیری[چهار کتابخانه مشهد-ف: -۲۳]

۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۰۰۳

آغاز: یسئلونک عن الزکوه و عن المضطر الرابعه عن الصیام؛ **انجام:** الجنة مثواه ... بحمد الله و عونه و حسن توفیقه یوم الاربعاء.

جزء ششم، این جلد تا شرح حال امام محمد باقر آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: میشن، ۲۸۴گ، ۱۸سطر (۷/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۹-۲]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۱۹۹

آغاز: بشواهد الاشعار وتوجتها بالآیات فرحم الله امرءاً اعتبر و احسن لنفسه النظر فالرجوع الی الحق خیر من التمادی فی الباطل؛ **انجام:** نعم و صراط الله ینجو ولیه ×× ویهلك من زلت علیه به الرجل

جزء اول و دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول، مصحح، با علامت بلاغ، با یادداشتی که برروی نسخه اصلی که کتاب از آن کتابت شده آمده که کتاب راابوالقاسم بن اسماعیل بن عنان کبتی وراق حلی دراواخر رجب ۶۵۸کتابت نموده؛ جلد: تیماج، ۲۱۷گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۸/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۳۹]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۳۴۵

خط: نسخ، کا: تبریزی، عبدالله بن ابراهیم، تا: ۳ ربیع الاول ۱۲۸۸ق، برای میرزا محمد کاظم وکیل پسر میرزا پاشا؛ جلد: میشن، ۶۰۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰/۹×۳۴/۵سم [ف: ۱-۵۳۷]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۰۵۷

خط: نسخ، کا: احمد بن اسدالله تبریزی، تا: ۱۵ صفر۱۲۹۱ق؛ از روی نسخه ۳ رمضان ۱۰۹۵؛ جلد: میشن، ۳۰۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰/۱×۳۰/۵سم [ف: ۱-۵۳۷]

۱۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۰۷۲/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** وسئل الباقر علیه السلام کیف کانت الصلواة علی النبی (صلی الله علیه وآله) فقال لما غسله امیرالمؤمنین (علیه السلام) وکفنه سجاه وادخل علیه عشرة ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۲۷گ (۱۲۵پ-۱۵۱پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۱۲۴]

● **مناقب آل ابی طالب (بندی منقول از)** / حدیث / عربی

manāqeb-e āl-e abī tāleb (bandī manqūl az)

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۰۴۹/۴

قسمت دیگری است که در روی برگ ۱۵ و تمام برگ ۱۶ و پشت برگ ۱۷ روایاتی در فضایل امامان شیعه آمده است؛ خط: نستعلیق، کا: محمدکاظم بن محمدصادق بن محمدرضا بن محمدصادق، تا: ۱۲۲۸ق؛ ۳گ (۱۵-۱۷)، ابعاد متن: ۷×۱۲/۵، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳-۱۴۳۵]

←مناقب آن حضرت ← نتایج الحرمین
←مناقب ائمه ← مناقب و سیر ائمه
←مناقب الائمه (ع) ← دیوان حسان عجم

● **مناقب الائمة** / فضایل و مناقب، شعر / فارسی
manāqeb-ol a’emma
ابن حسام، محمد بن حسام الدین، - ۸۷۵ ؟ قمری
ebn-e hosām, mohammad ebn-e hosām-od-dīn (- 1471)
دیوان شعر اوست و درآن آمده: «ابن حسام خسته دل از رهگذر چشم ×× اشکی چو نار دانه بهر دم زدن بیار».
[بهارستان ص ۲۵۱؛ رجال القاین ص ۱؛ الذریعة ۳۲۰/۲۲؛ نسخه‌های منزوی ۲۲۱۱]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۳۱۵
آغاز: بسمله. هذا کتاب مناقب الائمة: سوی طور آمد یک روز کلیم ×× خفته در ره بود مسکین سقیم / چون کلیم الله را در راه دید ×× ناله جان سوز از دل بر کشید؛ **انجام:** بی قیمت است صید رسن آن به که چون تویی ×× رنگین به خون من بکند آشکار دست
خط: نستعلیق، کا: شعبان، تا: ۱۲۷۰ق؛ مهر: هادی؛ جلد: میشن، ۳۲۳گ، ۲سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۴/۸سم [ف: ۴-۷۸۲]

● **مناقب ائمه** / شعر / فارسی
manāqeb-e a’emme
زلالی خوانساری، محمد حسن، - ۱۰۳۱ ؟ قمری
zolālī xānsārī, mohammad hasan (- 1622)
نسخه از منقبت توحید اول تا منقبت امام هشتم جعفر صادق (ع).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰۸۱/۲
آغاز: ساغر دل میکشد آه سینه مست ما ×× تا سر خشت خم میکده کبریاء (؟)؛ **انجام:** اگر شفاعتش آرایش گناه کند ×× شود عروس قیامت خطای شیطانی
خط: نسخ زیبا، کا: محمود ایاز، تا: ۱۰۸۰ق؛ ۲۴ص (۷۸-۱۰۱)، ۱۷سطر (۸×۱۹)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: ۱۱-۸۰]

● **مناقب الائمة الاطهار علیهم السلام** / حدیث / عربی
manāqib-ul a’immat-il aṭhār ‘alay-him-as-salām
ابن حیدره، حسن بن حیدره، - ۱۲۲۱ قمری
ebn-e heydare, hasan ebn-e heydare (- 1806)
احادیثی درفضایل ومناقب ائمه اطهار علیه السلام وبعضی از سخنان وخطبه‌های ایشان را از این کتابهانقل کرده است: مناقب ابن شهر آشوب، تفسیر صافی، تفسیرقمی، کشف الغمه، معراج النبوة ملا معین، بحارالانوار.
آغاز: هوالذی خلق من الماء بشرا فجعله نسبا وصهرا وکان ویک قدیرا. عن المجمع عن ابن مسیرین نزلت فی النبی صلی الله علیه وآله وعلی بن ابیطالب علیه السلام زوج فاطمه علیا فهو ابن عمه وزوج ابنته فکان نسبا وصهرا

انجام: فجاء الحسین حتی وقف علیه وصاح وقال قتل الله قوما قتلوک وانهملت عیناه بالدموع وقال علی الدنیا بعدک العفا قال حمید فکانی انظر الی امرأة خرجت مسرعة تقول یاحبیباه یا نورعیناه فسألت فقیل هی زینب وجاءت وانکبت علیه فجاء الحسین فاخذ بیدها فردها الی الفسطاط

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۹۳۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسن بن حیدر، تا: رجب۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۰۰گ، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۵-۲۱۲۵]

● **مناقب الائمة (ع)** / فضایل و مناقب / عربی
manāqib-ul a’imma
اصفهانی، محمد کاظم بن محمد صادق، ۱۲۰۵ - ۱۲۷۳ قمری
esfahānī, mohammad kāzem ebn-e mohammad sādeq (1791 - 1857)
رساله‌ای است در مفاخر نبی و ائمه اطهار (ع).

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۴۳/۱۹
آغاز: بسمله الحمد و الشکر الکثیر الدائم لله و الصلوة و السلم علی محمد رسول الله ... اما بعد فیقول؛ **انجام:** و الاول و الفسوق و البغی و الفسق لیطعموا ضریعاً ... تمت بعون الله ۱۲۶۴ محمد مؤمن بن محمد مهدی الاصفهانی الهرندی
کا: محمد مؤمن بن محمد مهدی اصفهانی هرندی، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۱۱گ (۳۴۶ر-۳۵۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۶۲]

● **مناقب الائمة** / شعر / فارسی
manāqeb-ol a’emma
قاجار، امیر سلیمان خان، ق۱۴ قمری
qājār, amīr soleymān xān (- 20c)
به نظم فارسی.

تهران؛ محتشمی، مسعود؛ شماره نسخه: ۸
خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ قطع: رحلی [نشریه: ۵-۶۷۳]

● **مناقب الائمة** / فضایل و مناقب / عربی
manāqib-ul a’imma
غیر همانند:
۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۷۷۶
آغاز: من الصلات والکساء والحبا و القطایع ویفیضه فی العرب منهم والموالی فکثر ذلک فی کل مصر وتنافسوا فی المنازل ... انتهی کلام ابن ابی الحدید الباب الاول فی ذکر فضائل سید

المرسلین وامیرالمؤمنین علی بن ابی طالب صلوات الله علیه وآله وفیه فصول الفصل الاول فی خلق امیر المؤمنین صلوات الله علیه؛ **انجام:** فکان الرشید لایصبر عنه واسکنه فی قصره انتهی وانما ذکرنا قلیلاً من کثیر لشهرتها ومن اراد الوقوف علیها طلبها من مظانها نمقه الخاطی محمدطاهر بن محمد شفیع الاسترآبادی وقد وقع الفراغ منه ...

کتابی است درفضایل ومناقب ائمه اطهار ومطاعن خلفای ثلاث شامل چهارده«باب» وبرخی ابواب دارای فصول، مؤلف از کتب اهل سنت وخصوصاً شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید بسیار نقل می‌کند: باب ۱. فضایل امیرالمؤمنین شامل هفده فصل، فصل اول درخلقت آنحضرت وفصل هفدهم در پاره‌ای از معجزات آن حضرت، ۲. فضایل فاطمه زهرا(س)، ۳. فضایل امام حسن (ع) وامام حسین (ع)، ۴. فضایل سید الساجدین، ۵. فضایل امام باقر(ع)، ۶. فضایل امام صادق (ع)، ۷. فضایل موسی بن جعفر (ع)، ۸. فضایل امام رضا (ع)، ۹. فضایل امام جواد (ع)، ۱۰. فضایل امام هادی (ع)، ۱۱. فضایل امام حسن عسکری (ع)، ۱۲. فضایل امام زمان (ع)، ۱۳. اخبار منصوصه بر جمیع ائمه وعدد ایشان، ۱۴. پاره‌ای از سیره ابوبکر وعمر وعثمان ومعاویه وعایشه وحفصه و احوال واخلاق وصفات آنان شامل فصول: ۱) ابوبکر، ۲) عمر، ... ۶)جماعتی ازملوک بنی امیه وبنی عباس به جهت افتادگی آغاز نسخه نام کتاب ومؤلف آن به دست نیامد؛ خط: تحریری، کا: محمد طاهر بن محمد شفیع استرآبادی، تا: سه‌شنبه ۷ ذیقعده۱۰۱۶ق، جا: نجف اشرف؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی با امضای «منه عفی عنه»، با علامت بلاغ؛ مهر: «ابن ابوالمعالی یحیی الحسینی الرضوی» (مربع)؛ جلد: مقوا، ۸۹گ، ۳۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف مخ: ۲-۵۳۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۴۵/۱۹

آغاز: غرة ف اعلم ان ما ذکرناه فی کتبنا من طریقنا فهو حجة علینا؛ **انجام:** و لا یحتاج الی ما اجاب به بعض المحققین من ان المراد به حسنا تهم التقدیریة لا ستفاضة ببطلان اعمالهم و هو کماتری

اخبار و احادیث در فضائل ائمه اثنی عشر؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۲ص (۵۸۳-۵۹۴)، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: ۹-۱۰۸]

● **مناقب ائمه علیه السلام** / فضایل و مناقب / فارسی

manāqeb-e a’emme ‘alayhe-s-salām

غیر همانند:

۱. کرمانشاه؛ مدرسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۳۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۳۲۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: -۳۲]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۹۸۴

از سراینده‌ای با تخلص «حسن» که تخلص خود را در پایان بیشتر قصیده‌ها آورده است: «امروز «حسن» رو به درش بهر شفاعت ×× کن عجز شفیعت، آن روز قیامت»، در دیباچه بدان نام صریحی نداده، ولی از آن به قصاید «مناقب الائمه» یاد کرده است، بایستی در دو مجلد باشد، ولی سراینده هر یک بخش از پانزده بخش را یک مجلد خوانده است، سراینده از متأخران است و قصیده هایی در جواب حکیم قاآنی (- ۱۲۷۰ق) دارد و یکی از «عالم فاضل کامل آقا میرزا مسیح کازرونی» نام می‌برد، قصیده هاست و چند ترکیب‌بند، غزل، مسمط، در آنها از خود به مداح آل محمد یاد می‌کند و از جور و ناداری می‌نالد، مجلد (چنین) چهارم. در مناقب حضرت زهرا.آغاز: «سلام علی الصدیقة الطاهرة و النقیه ... اما بعد، چون جلد اول (چنین) از قصاید «مناقب الائمة» که در ذکر مجملی از توحید ... و مناقب حضرت خاتم الانبیاء و امیرالمؤمنین ... از طبع وقاد حسان العجم سمت اتمام یافت، شروع می‌رود در جلد دویم در ... سیدة النساء و سایر ائمه»، (آغاز نخستین قصیده): «یک نور شد از رحمت خلاق هویدا ××کز پرتو او روی جهان گشته درخشا»، مجلد پنجم در ستایش امام حسن (ع). سلام سلیم یخجل البدر بهجة ... دیباچه صحیفه جود و کرم، فهرست ابواب بذل (آغاز نخستین قصیده): «سوزد جگر شیر در این مه شه خاور ×× برخیز مها آتش سوزنده بیاور»، مجلد ششم حضرت حسین (ع).آغاز: «سلام من الرحمان نحو جنابکم ... من کجا و وصف این شاه از کجا»، مجلد هفتم حضرت زین العابدین (ع).آغاز: «سلام، سلیم، کالنیسم لطافة ... آراینده چهره عروس تنزیل فرقانی»، مجلد هشتم حضرت باقر (ع)، آغاز: «سلام علی المولی الذی بیت مجده ... ای باد ظفر طره زدای علمت»، هر مجلد برای یک امام تا مجلد پانزدهم حضرت حجت (ع)؛ خط: نستعلیق تحریری خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳-۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۳۹گ، ۲۱سطر در متن و مختلف السطر در هامش (۱۱×۱۸)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۲-۲۴۲]

● **مناقب الائمة از بهشتی** / فضایل و مناقب / فارسی

manāqeb-ol a’emma az beheštī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۷۸/۱۷

آغاز: حدیث و حکایات از کتاب معتبر در شان حضرات ائمه معصومین بجهت محبان خاندان انتخاب و نوشته شد. بسمله. روایت است از سید رسل و نسیم روضه سبل؛ **انجام:** بهشتی نصرت آل پیمبر ××بدین معنی نه از اهل بهشتی(تم الکتاب بعون الملک الوهاب).

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۴۶گ (۶۵-۱۰۵)، ۱۸سطر (۷/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۰×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۱۸۸۵]

● **مناقب الائمة الاطهار (ع)** / فضایل و مناقب / عربی
manāqib-ul a’immat-il aṭhār
کتاب تاریخ مختصر زندگانی دوازده امام (ع) همراه فضائل و مناقب ایشان، که به صورت نقل روایت (حدثنی، روی) ترتیب یافته و طی آن از کتاب‌های الانوار، بصائر الدرجات و الوصایا بهره برده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۷۹/۱۰
آغاز: ... نقیة صلی، ثم غربت و قال فی ذلک السید الحمیری، رضی الله عنه فی قصیدته المعروفة بال مذهبة شعرا: خیر البریة بعد احمد من له ×× من الولا و الی نبیه تطربی؛ **انجام:** قال: خرج فی احمد بن عبدالعزیز توقیع، انه قد ارتد، فتبین ارتداده بعد التوقیع باحد عشر یوما، تم الکتاب ...
خط: نستعلیق، کا: سید کاظم طباطبائی «آقا میرزا»، تا: یکشنبه ۱۵ ذیحجه ۱۲۷۲ق، جا: مشهد رضوی؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۶گ (۱۱۶ر-۱۸۱پ)، ۱۶سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۷-۱۷۶]

● **مناقب الائمه علیهم السلام** / شعر / فارسی
manāqeb-ol a’emme ‘alayhem-os-salām
مشتمل بر اشعار و قصایدی در مدح پیامبر گرامی اسلام و امیرالمؤمنین و دیگر ائمه علیهم السلام از شعرایی چون: نشاط، شرح هفت بند ملا حسن کاشی از شیخ آذری، واصف، مداح، فرزانه، افکنجی، بیدل، سعدی، نظام، نصیری، طوفان، سنائی، حسین خوارزمی، جوهری، محب، فدائی، صراف، ابن حسام، قاآنی، محتشم، شهاب، رفیعای واعظ و دیگر شعرا.

یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۳۴۵
آغاز: سوی طور آمد یک روزی کلیم ×× خفته در ره بود مسکینی سقیم
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۲-۵۷]

● **مناقب ائمه معصومین** / ادبیات / فارسی
manāqeb-e a’emme-ye ma‘sūmīn
قمی، غلامحسین بن محمد طاهر، ق۱۴ قمری
qomī,qolām-hoseyn ebn-e mohammad tāher (- 20c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۳۱۵
آغاز: بسمله، حمد و سپاس بیحد مرخالقی را سزد که سپاسش در مقیاس ... زهی پرودگاریکه در صورت آفرینش؛ **انجام:** از زره پروری، چون آفتاب ساز او را اشتهار ... سنه ۱۳۲۶ق
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: قم، غلامحسین بن محمد طاهر، تا: ۱۳۲۶ق؛ قطع: وزیری کوچک[رایانه]

● **مناقب الائمة و نقض المطاعن عن سلف الامة** / کلام و اعتقادات / عربی
manāqib-ul a’imma wa naqḍ-ul maṭā‘in ‘an salaf-il umma
باقلانی، محمد بن طیب، ۳۳۸ - ۴۰۳ قمری
bāqellānī,mohammad ebn-e tayyeb (950 - 1013)
کتاب مفصلی است در دو مجلد، در اثبات امامت خلفاء اربعه و فضیلت صحابه ورد اشکالاتی که بر چند نفر از آنان وارد شده است. حاجی خلیفه نام مؤلف را «محمد بن الطیب بن محمد بن جعفر الباقلانی» ثبت نموده است لکن یوسف العش به‌طور قطع کتاب را از آن «احمد بن علی الباقلانی» دانسته است(عش، فهرس التاریخ و ملحقاته /۸۴).
[کشف الظنون ۱۸۴۱/۲؛ هدیه العارفین ۵۹/۲؛ معجم المؤلفین ۱۱۰/۱۰؛ زرکلی الاعلام ۴۶/۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۴۶عکسی
آغاز: ... قصة طلحة و الزبیر واهل البصرة الذین لیسوا من اهل الفتنة؛ **انجام:** قد قلنا فی عدة الابواب فی الامامة قولا واضحا و سنقول فی بسطها فی شرح هذا الکتاب و تقصی ما فیها من بعد ان شاء الله قولا بلیغا و بالله التوفیق تم کتاب مناقب الائمة و نقض المطاعن عن سلف الامة
نسخه اصل: ظاهریه - دمشق ش ۳۴۳۱/تاریخ /۶۶.مجلد دوم؛ خط: تعلیق، کا: عبد الرحمن ابن عبد الکریم ابن عبد السلام الدالی مراکشی، تا: شعبان۵۹۸ق، جا: دمشق (حومه)؛ روی صفحه عنوان وقف‌نامه کتاب از طریق محفوظ بن معتوق بن بزوری بغدادی در ۶۹۴ نوشته شده؛ ۲۳۵گ، ۲۷سطر [عکسی ف: ۱-۲۲۳]
قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۱۰۶۷-عکسی
همان نسخه بالا [ف: ۲-۳۰۸]

● **مناقب الابرار و محاسن الاخیار** / تراجم / عربی
manāqib-ul abrār wa maḥāsin-ul axyār
ابن خمیس، حسین بن نصر، ۴۶۶ - ۵۵۱ ؟ قمری
ebn-e xamīs,hoseyn ebn-e nasr (1074 - 1157)
تاریخ تألیف: ۴۳۷ق
در شرح احوال مشایخ صوفیه، به سبک رساله قشیریة.این کتاب، خلاصه‌ای است از: طبقات الصوفیه سلمی، حلیة الاولیاء ابونعیم اصفهانی، بهجة الأسرار و لوامع الأنوار ابوالحسن همدانی، تهذیب الأسرار واعظ ابوسعید نیشابوری و رساله قشیریه عبدالکریم بن هوازن قشیری.مؤلف، آنچه در این مؤلفات بوده با حذف اسانید در این کتاب جمع نموده و مسموعات خود را از مشایخ به آن افزوده است. در پایان بعد از فراغت از اصل کتاب،

جمله‌ای از نوادر مسموعات خود را در اخبار جماعتی از عرفا که نام آنان به‌طور مستقل در کتاب نیامده به آن اضافه نموده است.نام علما و عرفا: ۱. ابوعلی الفضیل بن عیاض بن مسعود ابن بشر التمیمی ثم الیربوعی خراسانی؛ ۲. ابوالحسن السری بن المغلس السقطی هو خال الجنید و استاده؛ ۳. ابو عبدالله الحرث ابن اسد المحاسبی؛ ۴. محفوظ ابن محمود من اصحاب ابی حفص النیشابوری؛ ۵. بایزید بسطامی؛ ۶. منصور حلاج ... و غیره.

آغاز: الحمدلله علی ما انعم ... اما بعد فاننی تتبعت مسوعاتی مما جمعة السادة العلماء و المشایخ القدما من اخبار الصالحین و احوال الاولیاء الصادین و اودعوه فی کتبهم من کتاب الطبقات الذی صنفه شیخ العارف الامام ابوعبدالرحمن محمد بن الحسین السلمی و کتاب حلیة – اولیاء الذی صنفه الشیخ الحافظ ابو نعیم احمد بن عبدالله بن اسحق اصفهانی ... فان المقصود من هذا الکتاب الاتعاظ و الانتفاع دون مجرد الروایه و السماع و رسمته بمناقب الابرار و محاسن الاخیار ...

[کشف الظنون ۱۸۳۵/۲؛ بغدادی، هدیه ۳۱۳/۱ ابن خمیس موصلی و این کارش]

شرح و حواشی:

۱– المختار فی مناقب الابرار؛ ابن اثیر، مبارک بن محمد (۵۴۴–۶۰۶)

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۲۲عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** انتهی آخر الملحق بکتاب مناقب الابرار ... انه علی کل شی قدیر.

نسخه اصل: سلطان احمد ثالث – استانبول، ش ۲۹۰۴ A(فهرست عربی طوپ قاپی ۴۹۹/۳)؛ خط: نسخ، کا: محمد بن موسی بن حسن معروف بابن دبوقا، تا: ۲۴ رمضان۷۲۵ق؛ مصحح؛ ۲۶۰گ، ۲۱سطر[عکسی ف: ۲–۱۰۶]

۴. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۸۲۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قال ابویعقوب طبری کنت فی البادیه ماتی علی ایام لم آکل فیها شیئا و جعت جوعا شدیدا فرفعت همی الی الله تعالی فی ذکر الخیر ... منظرا الی و قد یتممت فضحکا منی فما منی فلما فرغا من صلواتهما بحث احمدهما الارض بیده فاذا بالما قد ظهر و طعام موضوع ...

خط: نسخ و ثلث، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۰؛ افتادگی: انجام؛ این نسخه از ورثه مرحوم طهماسب میرزا موید الدوله به سال ۱۲۹۷ هجری قمری خریداری و داخل کتابخانه موزه سرکاری حضرت شهریاری شده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۵۱۵ص، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰/۲×۳۰/۸سم [ف: ۷–۷۱۵]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۵۰۰/۲–ف و ۵۴۸۳/۲–ف

آغاز: بسمله. و ما توفیقی الا بالله. و منهم ابوبکر بن احمد بن نصر الدقاق الکبیر رضی الله عنه و ارضاه. و کان من اقران الجنید و اکابر مشایخ مصر. قال الکتانی؛ **انجام:** و حملنا هم فی البر و البحر اذا کان هو الحامل، حمل بلا آله. و الله اعلم بغیبه. تم الکتاب. هذا ما انتهی الینا من مناقب الابرار و قد ذکرت فیه جمیع ما نقل من کلمات المشایخ المشار الیهم و حکایتهم و احوالهم من سایر الکتب و التی هی مسموعاتی عن مشایخی. و نسأل الله تعالی ان یوفقنا السلوک طرایقهم و التخلق باخلاقهم. و یحشرنا فی زمرتهم و یمیتنا علی محبتهم و یعدنا من بعضهم ...

نسخه اصل: کتابخانه توبینگنMaVI 17؛ کا: عتیق بن ناصر بن غزی بن یونس شافعی محلی سدری، تا: با تاریخ قرآات ۹۴۳ و دیگری۹۴۶ق؛ ۲۹۴ص، ۱۹ سطر[فیلمها ف: ۳–۱۶۲ و ۱۵۹]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۳۶–عکسی و ۱۳۷–عکسی و ۱۳۹–عکسی و ۵۱۸–عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲–۲۶۶]

● مناقب ابراهیم ادهم = سرگذشت ابراهیم ادهم = داستان ابراهیم ادهم = داستان سلطان ابراهیم / داستان / فارسی

manāqeb-e ebrāhīm-e adham = sargozašt-e ebrāhīm-e adham = dāstān-e ebrāhīm-e adham = dāstān-e soltān-e ebrāhīm

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۳/۴–ف

نسخه اصل: عزت بک قویون ش ۲–۹. گویا از تذکرة الاولیاء عطار با عنوان‌های «نقل»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۶۳ق؛ ۲۰گ (۳۵–۵۴)، ۱۳سطر [فیلمها ف: ۱–۴۵۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۳۶/۲۶–ف و ۱۳۳۸/۲۶–ف

نسخه اصل: بادلیانAdd. 69 اوزلی (ش ۱۲۴۱). چند حکایت در اخلاق که گویا از سراج منیر گرفته شده است؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۰۰ق[فیلمها ف: ۱–۵۸۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۳۹/۸

آغاز: قصه ادهم درویش با وزیر ادهم پادشاه و دختر پادشاه که اسم دختر مهرافروز است.بسمله.حمدله اما بعد راویان اخبار و ناقلان آثار آورده اند که در بلاد خراسان وزیری بود که او را ادهم وزیر میگفتند؛ **انجام:** الحال پادشاهی ابراهیم ادهم در اینجا مشهور است

همان داستان ابراهیم ادهم؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن محمد علی، تا: ۱۶محرم۱۲۲۱ق؛ ۸گ (۱۰۷–۱۱۴ر) [ف: ۱۰–۱۶۸۲]

● مناقب ابوحنیفه / تراجم / فارسی

manāqeb-e abū-hanīfe

محمد

mohammad

از: محمد، درگذشته: اواخر قرن ۸ یا اوایل قرن ۹. رساله‌ای است مشتمل بر نقل‌هایی از اصحاب و پیروان ابوحنیفه در مناقب وی و

بخشی نیز به بیان اصحاب و شاگردان و پیروان مذهب ابوحنیفه اختصاص یافته و سپس با مناجاتی از وی به پایان رسیده است. در پایان مناجات چنین آمده: «و شارك العبد الذليل ... المحمد الجامع لمناقب هولاء الائمة الاعلام و العلماء القمقام ...» که اشاره به نام مؤلف دارد و در ذکر طبقات حنیفه آخرین تاریخی که آمده سال ۷۷۱ق می‌باشد با توجه به تاریخ کتابت نسخه می‌توان گفت این کتاب در قرن هشتم یا نهم هجری تألیف گردیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۸۲/۲

آغاز: ... که از معمر شنیدم که گفت نشناختم مردی را که سخن در فقه ببگوید و او را رسد که قیاس کند نیکو معرفت تر از ابوحنیفه؛ **انجام:** ختم مناقب بمناجات امام اعظم ابوحنیفه رضی الله عنه کرده ... من برکات انفاس الصالحین و میامن دعوات المقربین بجودك و کرمك ... یا رب یا رب یا رب آمین آمین آمین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹، احتمالاً در عصر مؤلف؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۵۷گ(۷ر-۶۳پ)، ابعاد متن: ۹×۱۱، اندازه: ۱۲×۱۵سم [ف: ۳۵-۲۵۸]

● مناقب ابی الحسن الشاذلی و عبدالقادر الجیلانی / رجال / عربی

manāqib-u abi-l ḥasan aš-šāḏilī wa ‘abd-ul-qādir al-jīlānī

قرشی شاذلی، احمد بن ابی بکر، قرن ۷ قمری

qorašī šāzelī, ahmad ebn-e abī bakr (- 13c)

در فضایل و مناقب عبدالقادر جیلانی و ابوالحسن شاذلی و برخی از گفته‌های آنان است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۴۷۷

آغاز: بسمله، الحمدلله الولی المتعال المتصف بالجلال و الجمال و العزة و الكمال؛ **انجام:** و نالوا الاخص الاتم و انواع السعادة قال رضی الله عنه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۵۹ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: ابن خاتون عاملی، ۱۰۶۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳/۲×۱۸/۳سم [ف: ۲۷-۲۴۷]

● مناقب اخیار و مصائب ابرار / تاریخ معصومین / فارسی

manāqeb-e axyār va masā’eb-e abrār

رحیم بن کریم بن ابراهیم، ق۱۴ قمری

rahīm ebn-e karīm ebn-e ebrāhīm (- 20c)

اشعاری است در مراثی چهارده معصوم، به خصوص حضرت سید الشهداء علیه السلام که مؤلف سروده است. شاعر در اشعارش «رحیم» تخلص می‌کند و در اواخر کتاب، اشعاری در پند و اندرز و سایر موضوعات آورده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲ /۷۸۸۲-۵۳/۹۲

آغاز: بسمله؛ آغاز و انجام دفاتر کون و وجود و عنوان و پایان صحایف غیب و شهود در الواح نگارش امکان

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۳۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۷۵]

● مناقب افلاکی دده مولوی /- فارسی

manāqeb-e aflākī dada mowlavī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۷/۶-ف

نسخه اصل: عاطف افندی ش ۲۲۰۷؛ خط: نستعلیق، کا: علی محمدی آمدی، تا: پایان جمادی الاول۹۲۸ق، جا: مسجد اصیل؛ ۶۴گ (۱۴۶-۲۰۹) [فیلمها ف: ۱-۴۵۹]

←مناقب امام الابرار ← العمدة فی عیون صحاح الاخبار فی مناقب امام الابرار

● مناقب الامام احمد بن حنبل / تراجم / عربی

manāqib-ul imām aḥmad ibn-i ḥanbal

ابن جوزی، عبدالرحمن بن علی، ۵۰۸؟ - ۵۹۷ قمری

ebn-e jawzī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ‘alī (1115 - 1201)

کتابی است در فضایلو مناقبو شرح حال احمد بن محمد بن حنبل، امام و مؤسس مذهب حنبلی در صد باب. ابن جوزی، باب صدم را به ذکر اعیان اصحابو اتباع ابن حنبل، از زمان او تا زمان خودش، اختصاص داده و آنان را به ترتیب طبقات ذکر نموده است.

چاپ: قاهره، کطبعة السعادة، ۵۴۴ص، ۱۹۳۰م؛ بیروت، منشورات دار الآفاق الجدیده، ۵۶۶ص، ۱۳۹۳ق.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۱۲عکسی

آغاز: الحمدلله الذی انشأ فاحسن الانشاء؛ **انجام:** لکنا اقتصرنا الی اعیان الاعیان من کل طبقة واشرنا الی احوالهم، و الله المشکور.

نسخه اصل: چستربیتی -دبلین، ش ۳۲۷۴(اربری، فهرست خطی عربی ۹/۲)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۳ ذیحجه ۵۹۹ق؛ مصحح، با نسخه خط مصنف مقابله شد؛ ۲۴۳گ، ۱۷سطر[عکسی ف: ۲-۱۲]

● **مناقب امام حسین (ع)** / فضایل و مناقب / عربی
manāqib-u imām ḥusayn

در این بخش مقدمه رساله‌ای درج شده که به دلیل موجود نبودن اصل رساله، نام کتاب و مؤلف و موضوع آن معلوم نیست. در این مقدمه شمه‌ای از مناقب حضرت سیدالشهداء امام حسین (ع) با استفاده از کتب حدیث از جمله کتاب‌های: الکامل، المنتخب، کتاب الدلائل لعبدالله بن جعفر الحمیری، عیون المجالس، امالی صدوق و مناقب ابن شهر آشوب در چند فصل ذکر شده است. عنوان فصول آن چنین است: و من مناقبه: فی سبب شهادته، فی علمه، فی علمه و عبادته، فی انفاقه للفقراء، فی سخائه، فی نسبه و مفاخرته، فی جرأته علی الأعداء، فی مناجاته.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۶۶/۶

آغاز: اما المقدمة ففی بعض مناقبه (ع) قال الله تعالی ان المتقین فی جنات و نهر فی مقعد صدق عند ملیک مقتدر. فی الکامل مسنداً عن الرضا (ع) من زار الحسین عارفاً بحقه؛ **انجام:** قد جائتنا بسحر بنی عبدالمطلب فما کان باسرع ان جاء بهم الخبر بقتل الحسین بن علی (ع)

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم خوانساری، تا: رمضان ۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۶گ (۴۸ر-۶۳پ)، ۱۴سطر[ف: ۳۶-۱۰۲]

● **مناقب الامام الشافعی** / تراجم / عربی
manāqib-ul imām aš-šāfi'ī

فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ – ۶۰۶ قمری
faxr-e rāzī, mohammad ebn-e 'omar (1150 - 1210)

تاریخ تألیف: ۵۹۷ق

در فضایلو مناقب محمد بن ادریس شافعیو ترجیح مذهب او بر سایر مذاهب اهل سنت. فخر رازی این کتاب را به درخواست جماعتی از شاگردانش نوشته و آنرا در چهار «قسم» و هر قسمی مشتمل بر چند «باب»، و هر باب دارای چند «فصل»، مرتب نموده است: قسم ۱. فی شرح حاله علی سبیل التاریخ ...؛ قسم ۲. فی شرح علوم الشافعی رضی الله عنه و شرح فضائله و مناقبه ... ؛ قسم ۳. فی ذکر ما یدل علی کونه راجحا علی سائر المجتهدین ... ؛ قسم ۴. فی حکایة الوجوه التی بها یطعنون فی مذهب الشافعی ... .

آغاز: قال مولانا الصدر الامام العالم العلامة فخر الملة ... ابو عبد الله محمد بن عمر ابن الحسین الرازی ... الحمد لله الذی لاخالق للاشیاء الا هو ...

چاپ: مصر، چاپ سنگی، ۴۵۳ص، ۱۲۷۹ق.

[وفیات الاعیان ۲۴۹/۴؛ کشف الظنون ۱۸۴۰/۲؛ هدیة العارفین ۱۰۸/۲؛ بروکلمان ۵۰۶/۱؛ اهدائی رهبر۲ اخبار/۲ ۷۲۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۹۹عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و سلم تسلیما کثیرا و حسبنا الله و نعم الوکیل

نسخه اصل: چستر بیتی - دبلین ش ۳۷۵۰(اربری فهرست چستر بیتی ۱۰۶/۳)؛ خط: نسخ، کا: محمد الدیباج ابن ابی المنصور هبة الله بن عامر ... عثمانی دیباجی محمدی، تا: ۶۷۹ق، جا: قاهره؛ مصحح، مقابله شده؛ ۲۹۰گ، ۱۳سطر [عکسی ف: ۱-۱۸۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۲۸۵

آغاز: برابر**انجام:** ... الثالث ان هذا اللحم مستطاب منتفع به.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۸۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲/۲۷-۵۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۰۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و انه لفسق وجه الاستدلال ان ...، انجام نونویس: «و تعدیدها مما لا یلیق بهذا المختصر ... »

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با رمز «ص»؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ جلد: تیماج، ۱۴۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰/۹×۱۸/۴سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۲۲]

● **مناقب امام علی** / فضایل و مناقب / فارسی
manāqeb-e emām 'alī

غیر همانند:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۴۱/۲

آغاز: و امام المتقین اسدالله الغالب و مظهر العجائب، علی بن ابی طالب صلوات الله علیه، از حین ولادت تا هنگام رحلت و بقول اکثر اشاعره و جمعی از متأخرین شیعه معجزه امری است خارق عادت؛ **انجام:** رسول خدا در حق علی فرمود تا سی سال بعد از من که با ناکثین و قاسطین و مارقین جهاد کرده باشی در امان خواهی بود.

کتابی است در مناقب و فضایل حضرت امیر المؤمنین علی، مؤلف مطالب و روایاتی را از کتاب‌های گوناگون چون مناقب ابن شهر آشوب، کشف الغمة و روضة الواعظین نقل نموده است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ یادداشتی به تاریخ ۱۰ ذیحجة الحرام ۱۳۲۵ از غلامرضا ملا یعقوب[ف: ۳۳-۹۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۵۴۷

آغاز: و یکی از آنها را بشنود و می‌آمرزد؛ **انجام:** فرمود اسم این را می‌دانی گفتم فیروزه فرمود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز وانجام [رایانه]

● **مناقب امیرالمؤمنین (ع)** / تاریخ / عربی
manāqeb-e amīr-al-mo'menīn

خوارزمی، محمد بن محمود، ۵۹۳ – ۶۵۵ قمری
xārazmī, mohammad ebn-e mahmūd (1198 - 1258)

بیست و هفت «فصل» است در مناقب و فضایل و تاریخ زندگانی حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام. روایت‌های این کتاب با اسانید ذکر شده است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۱۱/۱

آغاز: من الفضائل ما جاء لعلی ابن ابیطالب رضی الله عنه و فضائله تشتمل علی سبعة و عشرین فصلاً، الفصل الأول: فی بیان اسامیه و کناه و القابه و صفاته؛ **انجام:** و سکنوا اضطراب الأیام بحرکاتهم وهزموا ثبات المشرکین بثباتهم و اطفئوا نیران الکفر بلجج ظباتهم و طردوا لذیذ رقادهم بسجداتهم فی صلواتهم و دعواتهم ...

خط: نسخ ممتاز، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۷۷ق؛ ۱۳۳گ (۱پ-۱۳۳پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۹-۳۸۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۱۸۸

خط: نسخ، کا: احمد بن اسدالله تبریزی، تا: چهارشنبه ۲۰ محرم۱۲۸۸ق؛ تملک: میرزا علی آقا ثقة الاسلام تبریزی به تاریخ ۹ ربیع الثانی ۱۳۲۹؛ جلد: تیماج، ۱۲۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۳-۳۹۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۹۹۷/۴

آغاز: قال الامام الاجل ... ذکر فضائل امیرالمؤمنین ابی الحسن علی بن ابی طالب علیه السلام بل ذکر شیء منها؛ **انجام:** فارأف بعفو کرمک کحرف ذنوبنا رفواً رفواً انک اکرم الاکرمین و أجود الاجودین و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، کا: یحیی بن حسین بن اسماعیل، تا: جمعه ۱۳ شعبان۱۳۸۱ق؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۵۲گ (۲۲۱ر-۲۷۲ر)، ۳۷سطر، اندازه: ۲۴×۳۸سم [ف: ۸-۱۷۱]

● مناقب امیرالمومنین (ع) / کلام و اعتقادات / عربی

manāqeb-e amīr-al-mo’menīn

بحرانی، هاشم بن سلیمان، - ۱۱۰۷ ؟ قمری

bahrānī, hāšem ebn-e soleymān (- 1696)

مؤلف احادیث و روایاتی در منقبت و فضیلت علی بن ابی طالب (ع) به نقل از کتب اهل سنت را جمع‌آوری نموده و در بعض مواضع به شرح و توضیح آن اشارت کرده است.

آغاز: الحمد لله الذی انعم علینا من النعم ما لایحصی و جعلنا منامه نبیه المصطفی و من شیعه ولیه المرتضی ... اما بعد فیقول العبد الاثم ... هذه نبذه من مناقب امیر المومنین

انجام: و لنقطع هنا الکلام حامدا لله عز و جل علی الاختتام شاکرا له علی انعام الاتمام مصلیا علی خاتم الرسل و سید الانام و آله المعصومین النجباء و الکرام. لقد تمت هذه الرساله ...

[الذریعه ۳۲۲/۲۲]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۰۸۰/۵

آغاز و انجام: برابر

در فهرست نام مؤلف محمد هاشم آمده؛ خط: نسخ، کا: حسین بن حسن موسوی، تا: ۱۲۶۵ق، جا: مشهد رضوی مدرسه دودر؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۵گ (۸۰پ-۱۱۴پ)، ۱۸سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۴۱۵]

● مناقب امیرالمؤمنین (ع) / حدیث / فارسی

manāqeb-e amīr-al-mo’menīn

محمد مهدی بن محمد حسن

mohammad mahdī ebn-e mohammad hasan

مناقب و فضایل حضرت امیرالمؤمنین علی (ع) را از کتاب‌های «المناقب» ابن شهر آشوب، «کشف الغمه»، «اثبات الهداة بالنصوص و المعجزات» و «بحار الانوار» به‌طور مختصر به زبان عربی جمع‌آوری کرده، و منتخبی از آنرا که غرابتش بیشتر بوده به دستور استادش آخوند ملا مراد شیرازی به فارسی برگردانده و کتاب حاضر را تألیف کرده است.

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۴۷

آغاز: بسمله ... الحمدلله الذی جعلنا من محبی علی بن ابی طالب امیرالمؤمنین و ذاکری مناقبه و فضایله و تفضیله علی کل المخلوقین سوی محمد ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، در چند برگ آخر و دو مجلس از مواعظ «شیخ عباسعلی قوینی ملقب به منصور علی» چاپ سنگی در بمبئی ضمیمه شده است؛ جلد: گالینگور، ۵۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱-۲۱۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۲۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۱۱۶]

● مناقب امیرالمؤمنین (ع) / فضایل و مناقب

manāqeb-e amīr-al-mo’menīn

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۳۹۳

در ۱۲ باب؛ بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۰ یا قرن۱۱[د.ث. مجلس]

● مناقب امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب (ع) / فضایل و مناقب، حدیث / عربی

manāqeb-e amīr-al-mo’menīn ‘alī ebn-e abī tāleb

ناشناخته:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ذیل ۶۷

آغاز: من المناقب، عن موسی بن جعفر، عن آبائه (ع)، عن رسول الله(ص)، انه قال: لما خلق الله جنة عدن، فقال لها: تزینی فتزنت، ثم ماست.فقال لها: قری فو عزتی و جلالی ما خلقت ... الا للمومنین، فطوبی لک و اسکانک یا علی، انت أمیرالمؤمنین و شیعتک المؤمنین و الذی بعثنی بالحق نبیا یا علی، ما خلقت جنة عدن الا لک و لشیعتک؛ **انجام:** فقال لی رسول الله(ص): یا علی، أما ترضی أن تکون فی منزلک مثل مریم بنت عمران (ع): (کلما دخل علیها زکریا المحراب وجد عندها رزقا قال [یا مریم] انی لک هذا قالت هو من عندالله أن الله یرزق من یشاء بغیر حساب)،

تم الخبر بحمدالله وعونه و حسن توفيقه.
روایات چندی (۲۷روایت) در مناقب مولی الموحدین حضرت امیر المؤمنین علی بن ابی طالب (ع) است که از رسول الله (ص)، امام موسی بن جعفر(ع)، امام رضا(ع)، امام صادق (ع)، امام سجاد(ع)، ابن عباس، بلال، سلمان فارسی، زید بن ارقم، عبدالله بن عمر، ابن مسعود، عایشه، ایوب سجستانی، عمر بن خطاب، مالك، زید بن ثابت، ابو هريرة، زيد بن محمد غسانی، ابو سعید خدری و ... نقل و روایت گردیده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ ۵گ (۲۱۴ر-۲۱۸ر)، ۲۴ سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [میراث شهاب: س۱۴ ش۳و۴-۱۴۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۳۵ معزی

آغاز: فقال السلام علیك الله يقرتك عليك السلام و يجيئك بهذا التحيه و يامرك ان تحى عليا و ولديه فلما صار الجام فى كف رسول الله؛ **انجام:** فاشار بيده قبل السماء فسأل الغيث حتى بقيت الكوفة ... فقال يا اميرالمؤمنين كفانا فتكلم بكلام فطلعت الشمس فلعن الله الشاك فى فضل على بن ابى طالب.

کتاب در مناقب و فضایل امیرالمؤمنین (ع) است و با عناوین «جوهرة»، در نسخه بخشی از جوهره سادسه شروع و تا جوهره ثانیه عشر ادامه دارد، مؤلف از شیخ بهایی نقل می‌کند و در جایی از کتاب می‌گوید: «يقول مؤلف هذا الكتاب ايده الله ذكرت فى موضع من مؤلفاتى انه جرت مناظرة بينى و بين بعض علماء الجمهور ...»؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج، ۷۲گ، ۲۱ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۹-۱۴۵]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۹۰/۹

آغاز: الحمدلله الذى عم خلقه امتناناً وشملهم احساناً وصلاته على سيدنا محمد رسوله اوضح الانبياء بياناً؛ **انجام:** واتممت الحجة على من ناصب فانكرو اوضحت الحجة لمن سعى فقصر، فان افتخر حرسه الله صدق وان جازلى فقد سبق

در فضائل و مناقب امیرالمؤمنین علی علیه السلام با استشهاد به آیات و روایات، مؤلف این کتاب را برای «سید جلیل شریف نقیب الطالبین» که ظاهراً مراد شریف مرتضی است نگاشته است؛ خط: نستعلیق، کا: بهاءالدین علی بن یونس حسینی اقطسی تفرشی غروی، تا: شنبه ۴ صفر۱۰۲۶ق، جا: نجف اشرف؛ مصحح، با علامت بلاغی از کاتب با نسخه اصل؛ جلد: تیماج، ۱۹گ (۱۴۲پ-۱۶۰ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۹سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۴۰]

۴. قائن؛ حسینی قهستانی؛ شماره نسخه: ۲۱/۱

مشتمل بر ۳۶ فصل در مناقب امیرالمومنین علی با استفاده از کتب اهل سنت و در آغاز مفصلاً به اسانید خود پرداخته است؛ خط: نسخ زیبا، کا: خطی، ابراهیم بن محمد، تا: سه‌شنبه سلخ جمادی الاول۱۰۵۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۸۱گ (۱پ-۱۸۱ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: -۱۳۲]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۳/۲

آغاز: و من مناقب اميرالمؤمنين على بن ابى طالب (ع) رواه بن عباس قال سمعت رسول الله (ص) يقول ليلة اسرى به الى السماء دخلت الجنة فرأيت نوراً ... و اخرى من مناقبه (ع)

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان در رم ایتالیا. اخبار و قضایایی است همگی در مناقب امام علی (ع)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ ۱۴ص (۴۹-۶۲)، ۱۹سطر [عکسی ف: ۳-۶۵۴]

۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۵۷/۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [ف: ۳-۵۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۱۵/۲

آغاز: بسملة، هذه حديث محمد بن أبى بكر و عبدالله بن عمر صاحب كتاب سير الصحابة و أما شرح أحوال محمد بن أبى بكر و عبدالله بن عمر فانهما كانا يتحابان فى الله و كان عبدالله بن عمر فقيهاً عارفاً بالشرح من لفظ رسول الله فلما ساعد أبابكر و عمر اكثر الناس على ما فعلاريال تأخرا عن أبويهما؛ **انجام:** و فى الرسالتين ايضاً تفضيل بنى هاشم على غيرهم و هاتان الرسالتان أوردهما الشيخ الفاضل الثقة الورع الشيخ على ...

رساله‌ای است کوتاه، در مناقب حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام که از عامه و خاصه نقل شده، عناوین ابواب چنین می‌باشد: ۱. باب فى معرفة نسب أميرالمؤمنين من طريق العامة، ۲. باب فى ان لولا الخمسة ما خلق الله آدم ...، ۳. باب فى ان على عليه السلام أميرالمؤمنين ... من طريق العامة، ۴. باب فى أن النبى صل الله عليه و آله و سلم و الائمة الإثنى عشر حجج الله، من طريق العامة، ۵. بابا فى النص على أميرالمؤمنين عليه السلام بعد رسول الله صل الله عليه و آله و سلم فى الغدير؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۹گ (۵ر-۱۳پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۳۹-۱۸۶]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۴/۴

آغاز: بسمله. فهذه قصة الخلاف فانظر اليها نظر الانصاف و انج عن التقليد للأسلاف و اسمع الى حقيقة الاوصاف اذ بقوله فهذه قصة الخلاف ماجرا فى حق مولانا اميرالمؤمنين على ابن ابى طالب عليه افضل الصلوة و السلام ... قال الامام (ع).ألم يكن أولهم اسلاماً×× و لم يكن الكفر له اماماً؛ **انجام:** و نحن المرابطون بك و لك فما اطول هذه المدة و نحن نسأل الله التوفيق للأمر الرشيد و السلام عليك و رحمة الله و بركاته. قال ثم ركبوا خيولهم و انصرفوا و صلى الله على سيدنا محمد و على آله و سلم تسليما. تمت القصة بحمدالله و منه و له الحمد كثيراً بخط الفقير الى الله الزيدى مذهباً و الشيعى نسباً و العدلى اعتقاداً عبدالله سعد مولد غفرالله له و لوالديه ...

نسخه اصل: کتابخانه واتیکان، شماره ۱۱۱۱. اخبار، اشعار و حکایات برگرفته از منابع زیدیه در مناقب و فضایل امیرالمؤمنین امام علی (ع) است، در حاشیه برگ نخست رساله نوشته اند: «هذا اظن محاسن الازهار، الابيات للامام المنصور بالله عبدالله بن حمزه (ع) و الشرح لحميد الشهيد ...»، محاسن الأزهار فى مناقب امام

الأبرار تألیف ابی عبدالله حمید بن احمد محلی (۶۵۲ق) با تحقیق مرحوم علامه شیخ محمد باقر محمودی بوسیله مجمع احیاء الثقافة الاسلامیة در سال ۱۴۲۲ق در قم به چاپ رسیده است، متن حاضر با محاسن الازهار چاپی تفاوت‌های بسیاری دارد بلکه به احتمال قوی، کتاب دیگری است، در کتاب حاضر از منابع ذیل نقل قول شده است: اصول الدیانات ابو جعفر هوشمی، کتاب الامة الناصر للحق، البیان و التبیین جاحظ، التهذیب فی تفسیر القرآن الحکیم، تاریخ طبری، تفسیر ثعلبی، الجمع بین الصحاح الستة، کتاب الحیوة، صحیح بخاری، الکامل المنیر، مناقب ابن مغازلی، مسند احمد بن حنبل، نهج البلاغه و ... همچنین از ابن عقده، حاکم و ابن ابی الحدید نقل قول‌هایی شده است، خطبه شقشقیه، خطبه فدکیه حضرت زهرا سلام الله علیها به روایت حضرت زینب سلام الله علیها، دعای صنمی قریش، حدیث جاثلیق و ... از جمله مطالب مندرج در این کتاب است، این نوشتار در برگ ۸۷ با ترقیمه کاتب رساله، عبدالله سعد مولد (مؤلف کتاب حیات القلوب، نک: ردیف اول همین مجموعه) به پایان می‌رسد؛ خط: نسخ، کا: عبدالله سعد مولد زیدی عدلی، تا: ۱۲۱۹ق، ۵۷ص (۳۱-۸۷) [عکسی ف: ۳-۲۳۷]

● **مناقب امیرالمؤمنین (ع)** / فضایل و مناقب / عربی و فارسی

manāqeb-e amīr-al-mo’menīn

رساله‌ای است دربیان فضائل امام علی علیه السلام که از کتب معتبره انتخاب شده است.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۷۴۹/۳

آغاز: بسمله الحمدلله ... والصلوة والسلام علی اشرف الانبیاء والمرسلین محمد وآله الطاهرین سیما وصیه ووزیره وابن عمه والمخلوق من طینتهامیرالمؤمنین ... اما بعد فهذه نبذة من مناقب امیرالمؤمنین کتبت وجمعت من الکتب المعتبرة لکل مؤمن یطالع به ویستغفر لکاتبه قال رسول الله صلی الله علیه وآله ان الله تعالی اصطفانی علی الانبیاء؛ **انجام:** کما بایع غیرک بالعوا ورضوا بهذا الشیخ انک امین هذه الامة یکون ایاماً من داره فصل درمحبت جناب رسالت مآب بآنجناب هر چند درمضامین احادیث سابقه خصوصاً ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۳گ، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف مخ: ۲-۵۳۳]

←مناقب أمیر المومنین علی بن ابی طالب (ع) ← البراهین الصریحة و المناقب الفصیحة

● **مناقب امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب (ع)** / فضایل و مناقب، حدیث / فارسی

manāqeb-e amīr-al-mo’menīn ‘alī ebn-e abī tāleb

ناشناخته:

۱. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: ۶۲

آغاز: بقوم فهو منهم بخاطر فاتر رسید که رساله ای جداگانه در اثبات امامت امام به حق و پیشوای مطلق ساقی حوض کوثر؛ **انجام:** از پسر ابی قحافه که مبادانشان دهد او را به کفار و بگوید محمد به کجا رفته همراهش برد و متوجه غار ... .

مؤلف تصمیم گرفته با استفاده از آیات و روایات داله بر افضلیت علی علیه السلام که فریقین بر آن اجماع دارند، کتابی در مناقب امام علی علیه السلام جمع‌آوری نماید و آنرا در یک مقدمه (مشتمل بر ۱۲ فصل) و چند باب و خاتمه گردآوری نموده و آنرا به عبدالله قطب شاه اهداء نموده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۲۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف مخ: -۲۲۷]

۲. تبریز؛ نخجوانی، حسین؛ شماره نسخه: ۱۷

جلد دوم؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۰ و ۱۱ [نشریه: ۴-۳۳۹]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۹۷

آغاز: اتفاق کردند چون بخدمت حضرت رسول برسند این را بحضرت عرض کنند و قاعده چنان بود؛ **انجام:** من گفتم تو سید عرب نیستی

در این رساله که ابتدا و انتهای آن افتاده است شرح حال و درجات حضرت علی امیر المومنین آمده و از شجاعت‌ها و دلاوری‌های او سخن رفته و نویسندهباستناد اخبار صحیحه آنحضرت را ستوده است و امامت او را نشان داده و او را پیشوای بر حق پیغمبر دانسته است؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۱۴۶گ، ۱۷سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۱۹/۵سم [ف: ۶-۴۱۵]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۵۴

آغاز: بیست و هفتم از آن هفتاد منقبتی که ابن بابویه علیه الرحمة ... مؤلف گوید که اخبار و آثاری که در فضیلت جناب حمزه وارد شده است؛ **انجام:** و گفت خداوندا تو شاهد و گواهی که کشتند شبیه ترین خلق را به پیغمبر تو و حبیب و رسول تو، ألا لعنة الله علی الظالمین ...

کتاب حاضر در فضائل و مناقب حضرت امیرالمؤمنین علی (ع) است، این کتاب مناقب در کتاب خصال شیخ صدوق باب سبعین با شرح و تفصیل آمده است، از منقبت بیست و هفتم تا پایان پنجاهیمن منقبت می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۳۲۵گ، ۱۳و۱۴سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۳۰-۶۳۸]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۶۵/۴ کر

آغاز: ... و ۳. أخری من مناقبه ما رواه جابر بن عبدالله الأنصاری قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله إن الله سبحانه تعالی لما خلق السموات و الأرض دعاهن فأجبته فعرض علیهن نبوتی و إمامة علی بن أبی طالب علیه السلام فقبلتها ثم خلق الله الخلق و فوض

إلینا أمر الدین فالسعید من سعد بنا و الشقی من شقی بنا نحن المحللون لحلاله و المحرمون لحرامه تمت الحدیث و أخری من مناقبه؛ **انجام:** و أخری من مناقبه ما رواه أنس ابن مالك قال صلی [الله علیه و آله و سلم] بنا رسول الله فی بعض الأیام صلوة الفجر ثم أقبل بوجهه الکریم فقلت یا رسول الله إن رأیت ...قال والله یا علی أنت الحجة البالغة لمن آمن بالله تعالی؛ تمت الحدیث ...
کتابی در مناقب و فضائل مولیالموحدین حضرت امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام است که در آن بیش از یکصد حدیث مسند با عنوان «أخری من مناقبه» اکثر به صورت عربی و به ندرت نیز به زبان فارسی آمده است، البته این نسخه با افتادگی‌های محسوسی در میانه و پراکندگی و جابجایی برگ ها، از حدیث سوم تا حدیث یکصد و هشتم را داراست؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۲۲گ (۲۳۳پ، ۲۴۲ر–۲۴۳ر، ۲۶۵پ–۲۸۳پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۴۰/۲–۲۳۵]

۶. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: ۹۳

مناقب حضرت علی (ع) را از کتب معتبره شیعه و سنی استخراج کرده و در ابتدا آیات نازله در شأن آن حضرت را ذکر و بعد از آن احادیث را می‌آورد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ نسخه از اول و آخر افتادگی دارد بدین جهت تشخیص عنوان و مؤلف آن مقدور نشد؛ ۷۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: –۷۰]

←مناقب أمیرالمؤمنین و ولدیه الحسن و الحسین علیهم السلام ← کفایة الطالب (منتخب)

● **مناقب الاولیاء** / عرفان و تصوف / ترکی

manāqeb-ol owlīyā’

امیر علیشیر نوائی، علیشیر بن کیچکنه، ۸۴۴ – ۹۰۶ ؟ قمری

amīr ‘alī-šīr-e navā’ī, ‘alī-šīr ebn-e kīčakne (1441-1501)

تاریخ تألیف: ۹۰۶ق

آداب و رسوم تصوف را در ۱۰ «باب» و هر باب در چند «فصل» با عبارات ادیبانه و مسجع بیان کرده است و در اثناء ابیات و رباعیات و قطعاتی از خود و دیگران به ترکی و فارسی و عربی می‌آورند. مؤلف از تألیف آن در سال ۹۰۶ مطابق لفظ «خوش» فارغ شده و ظاهراً آخرین تألیف وی می‌باشد.

خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۵۳۷

آغاز: حمد انکاکیم ذا تیغه آنجا کیم سزاوار دور آتیا بولماس و ثنا انکاکیم و ثنا انکاکیم احسانی عز آنجا کیم بیری بارتیا؛ **انجام:** تاریخی چو خوش لفظی دین اولدی حاصل ×× هر کیم اوقوسا الاهی بولغای خوش دل

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط؛ در آخر نسخه نامه‌ای در یک صفحه از مؤلف خطاب به سلطان حسین بایقرا که از برای رخصت گرفتن برای زیارت کعبه نوشته؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: –۲۷۶]

● **مناقب الاولیاء** / داستان / فارسی

manāqeb-ol owlīyā’

کاشفی، حسین بن علی، – ۹۱۰ قمری

kāšefī, hoseyn ebn-e ‘alī (- 1505)

در بیست «باب» هر یک چند حکایت: ۱. اندر حلال خوردن و نگاه داشتن قوت خویش از شبهت‌ها؛ ۲. اندر ریاضت نفس و قهر کردن مرنفس خود را؛ ۳. اندر رنج بردن و جهد کردن اندر عبادت حق تعالی؛ ۴. اندر ترسیدن از حق تعالی و گریستن بر گناه خویش؛ ۵. اندر نگاه داشتن زبان و مسلمانان را نیازردن و توبه ایشان؛ ۶. اندر حکایات تائبان و توبه ایشان؛ ۷. اندر کرامات اولیاء؛ ۸. اندر دعای‌ها که کرده اند و وقت اجابت آمده است؛ ۹. اندر فرق (؟) کرامات و خبردادن از ضمیر یکدیگر؛ ۱۰. اندر توکل کردن بر خداوند و از دون می‌ترسیدن؛ ۱۱. اندر حکایات جوانمردان و سخاوت‌های ایشان؛ ۱۲. اندر زهد امیران و ریاء ایشان؛ ۱۳. اندر حکایت زنان و زهد ایشان؛ ۱۴. اندر حکایت‌های کودکان و کرامات ایشان؛ ۱۵. اندر حکایت‌های بندگان و کرامات ایشان؛ ۱۶. اندر حکایات (کرامات) درویشان؛ ۱۷. اندر حمایت درماندگان و فریاد رسیدن حق تعالی؛ ۱۸. اندر وفات اولیاء و کرامت‌های ایشان به وقت مرگ؛ ۱۹. اندر خواب‌ها که دیده اند بزرگان را از پس مرگ؛ ۲۰. اندر حکایات پراکنده از هر نوعی.

[فهرست طاهر جانف ص ۱۰۲ و ۲۵۴؛ بلوشه ۹۶/۱ ش ۱۴۲؛ فهرستواره منزوی ۹۸۹/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۹۸/۱۴–ف

خط: نستعلیق، کا: عبدالله بن حاجی مراد، تا: یک‌شنبه ۱ صفر ۱۱۳۱ق [فیلمها ف: ۱–۷۷۹]

● **مناقب الاولیاء** / تراجم / فارسی

manāqeb-ol owlīyā’

شیخ جیون، احمد بن ابی سعید، ۱۰۴۷ – ۱۱۳۰ قمری

šayx jīyūn, ahmad ebn-e abī sa‘īd (1638 - 1718)

شیخ احمد امیتهوری معروف به ملاجیون دانشمند حنفی صوفی، نویسنده و شاعر فارسی‌گوی شبه قاره در این کتاب شرح احوال خاندان خود را که از مشایخ صوفیه بوده‌اند، آورده است و به شرح حال خود نیز اشاره کرده و حوادث زندگی خود را تا هفتاد سالگی آورده و پس از او یکی از مریدانش شرح حال وی را تا پایان عمر (۸۳سالگی‌اش) آورده و اسامی فرزندان وی را

نیز درج کرده است.در دیباچه مناقب الاولیاء آمده است: «مؤلف این مطالب و مصنف این مناقب و ناقل این معاملات و راوی این روایات، فقیر حقیر خاکپای صغیر و کبیر جیون بن ابی سعید بن عبیدالله بن عبدالرزاق بن خاصه خدا الحنفی الملکی الصالحی می‌گوید که آنچه بعضی احوال و اعمال و برخی اقوال و افعال بزرگان کرام اهل دین و دانشمندان صاحب یقین ابی و اجداد وجدات کرام خود که زبان صادق بیان مردمان دهر و کاملان شهر شنیدم یا نیک‌تر معاینه نمودم و در این رساله شریف و کتاب لطیف به انواع شرمساری از بهر یادگاری در تحریر قلم درآوردم و انتظام آن بر چند ذکر مرتب ساختم ...».

ترتیب «ذکر»های کتاب از این قرار است: ذکر ۱. بیان احوال حضرت مخدوم شیخ خاصه خدا از وقت خوردگی تا وقت ارتحال (وفات شیخ خاصه خدا در ۲۷ ذیحجه ۹۲۲ رخ داد)؛ ۲. بیان احوال بی بی خودیجابدنبنت شیخ خاصه خدا؛ ۳. بیان احوال بی بی مخدومه جهان بنت شیخ خاصه خدا؛ ۴. در بیان احوال شیخ عبدالرزاق صاحب سجاده شیخ خاصه خدا (متوفی ۲۸ ذیقعده ۱۰۰۰)؛ ۵. بیان مناقب و احوال شیخ علیم الله بن شیخ عبدالرزاق بن خاصه خدا (متوفی ۱۵ جمادی الاول ۱۰۲۲)؛ ۶. بیان احوال و مقال میان شیخ ابوتراب بن عبدالرزاق (متوفی ۱۰۱۵ق)؛ ۷. بیان احوال حضرت میان شیخ عبیدالله سجاده نشین حضرت شیخ عبدالرزاق بن شیخ خاصه خدا (متوفی ۹ شعبان ۱۰۳۷ق)؛ ۸. بیان احوال حضرت شیخ ابوسعید بن عبیدالله (متوفی ۸ محرم ۱۰۶۱ق).ملا جیون در سال ۱۱۱۶ق نگارش شرح احوال خاندان خود را به پایان رسانده و در خاتمه شرح حال خود و برادر بزرگش را آورده است. وی در این بخش شرح حال و آثار خود تا هفتاد سالگی‌اش را آورده و پس از وفات به تحریر آورده و اسامی و شرح حال فرزندانش (ملا شیخ محمد، ملا شیخ عبدالصمد و ملا شیخ عبدالباسط) و فرزندان آنها را افزوده است.در دانشنامه ادب فارسی (ج۴ص۱۰۴) ادعا شده که تکمیل مناقب الاولیاء به دست عبدالقادر در فرزند مؤلف انجام گرفته است.نگارنده تکلمه مناقب الاولیاء، شرح احوال خاندان خود به خصوص جدش منشی خدابخش خان بهادر را به تفصیل در تکمله ذکر کرده است.تکلمه مناقب باید از نعمت علی باشد. چنان‌که در سه صفحه آخر نسخه حاضر تکلمه جدیدی افزوده شده با این سرآغاز: «بنده راقم الحروف خاکپای شان حکیم محمود احمد علی خلف الصدق حکیم نعمت علی خان مرحوم محرر کتاب هذا، از حالات خود آنچه که بر من گذشته است را می‌نویسد ...».

[دانشنامه ادب فارسی ۱۰۳/۴-۱۰۴؛ فهرستواره کتابهای فارسی ۲۲۹۹/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۴

آغاز: بسمله. الحمدالله الذی جعل اوفی معجزة النبی محمد صلی الله علیه و سلم ان جمع اولیاء العالم من جملة الامم و الهم فی دینه بعضهم کالشمس مشتهرا فی الخواص و العوام؛ **انجام:** فرصت وقت می‌گذارند و بهمین حال ارتحال فرمودند. الحمدالله علی ذلک.

نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره ۱۱۸ (ردیف ۱۱۴)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تکلمه‌ای در سه صفحه آخر نسخه به خط ناخوانا از محمود احمد علی خلف نعمت علی خان دیده می‌شود؛ ۱۰۳ص، ۱۳سطر [عکسی ف: ۵-۲۰۰]

● مناقب الاولیاء /تراجم

manāqeb-ol owlīyā’

کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره

مناقب الاولیا در وسط مجلس سیم تا اواسط مجلس هفتم باقی است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جزو مجموعه ای است[میراث اسلامی: ۵-۶۱۷]

● مناقب الاولیاء / عرفان و تصوف / عربی

manāqib-ul awlīyā’

ناشناخته:

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۵۱

آغاز: نفسک قال وهب بن منبه زهدت فی الدنیا بحرفین قراتهما فی التوریة ... فصل قال ذوالنون صفة الزاهدان لا یطلبالمفقود حتی یفقد الموجود؛ **انجام:** فصل فی شطحیات القوم سئل ابو عبدالله بن الخفیف رحمة الله علیه الشطح فقال هو ما فاض بوجده ... فاذا هو هو اصاب.

رساله‌ای است عرفانی مانند اللمع و الرسالة القشیریة و التعرف و باید از قدماء باشد شاید مناقب الابرار تاج الاسلام ابوعبدالله حسین بن نصر بن احمد بن ابن الخمیس موصلی شافعی (- ۵۵۲ق) که گزیده‌ای است از طبقات سلمی و حلیة الاولیاء و بهجة الاسرار و تهذیب الاسرار با حذف سند، در این رساله هم سندی دیده نشده است و قوت القلوب (ش ۵۸۷۰) نیست و رساله عرفانی ش ۳۰۵۸ مجلس هم نیست، تهذیب الاسرار فی طبقات الاخیاراز ابو سعید عبدالملک بن ابی عثمان نیشابوری خرگوشی واعظ (- ۴۰۸ق) است، این نسخه بهجة الاسرار و معدن الانوار فی مناقب السادة الاخیار من المشایخ الابرار نورالدین ابی الحسن علی بن یوسف لخمی ابن جهضم همدانی شافعی مکی که در حدود ۶۰۰ ساخته است (چلبی) نخواهد بود، یکی از باب‌های آن در سرگذشت و شمارش بزرگان عرفان است و بسیار لطیف، چنین است فهرست باب‌ها: باب صفة المبتدی، باب ادب لبس المرقعة و قصر الثصوب، باب ما قیل فی البلاد و رجولیة اهله، باب سبیل المکاسب و اصول سنتهم فیه، باب السوال و شرایطه، باب ذکر القوت و ایقان المزروق بالرزاق، باب الفقر و شرف الفقراء، باب ما قیل فی الوقت و حفظه، باب الجوع و فضل الجایع و فوایده، باب قولهم فی الاکل و عادتهم فیه، باب ذکر العبد و معنی العبودیة،

باب اثبات اسم التصوف، باب مائیة التصوف و صفاء اهله، باب التوحید و غیبة الموحد، باب قولهم فی المعرفة و حقیقة العارف، باب الایمان و فضله المؤمن، باب الادب و خطر اهله، باب ذکر الصحبة و موجباته، باب آفة حب الریاسة و فساد طلابها، باب معرفة النفس و عیوب افعالها، باب الکشف عن الدعوی و قلة خطر اهله عند اهل الحق، باب رفق الشیوخ بالاصحاب و الشفقة علیهم، باب ذکر المجالسة و الصداقة، باب ذکر الفتوة و سخاء اهله، باب الوصایا، باب اصول مذهبهم، باب ذکر الاشعار الذی اشار به القوم علی اظهار حال او جواب سوال، باب النظر و تنبیه الناظر، باب اجازة السفر و فواید رجاله، باب معرفة تاریخ المشایخ، باب اثبات علم الباطن، باب التقوی و حال المتقی، باب الصبر و اجزاء الصابرین، باب الخوف و الرجاء، باب التفکر و جولان المتفکر، باب الاستقامة و حلم المستقیم، باب التوکل و حسب المتوکل، باب التفویض و التسلیم، باب اثبات الاحوال و المقامات، باب المراقبة و حذر الموقن، باب الصدق و مرتبة الصادق، باب الاخلاص و طهارة المخلص، باب الشکر و علم الشاکر بالنعم، باب الذکر و فناء الذاکر، باب المرید و المراد، باب الرضی و درجة الراضی، باب ذکر المحبة و فخر المحب، باب حسن الخلق و موافقه اهله، باب المشاهدة، باب اثبات الکرامات، باب المکر و غلط اهله، باب اثبات السماع و الرد علی من ینکره، باب حسن الصوت، باب ادب السماع و ماهیته، باب تفاوت المستمعین، باب فی اوصاف السامعین من المنخرمین، باب ذکر من مات فی السماع و نحوه، باب الوجد و صفات الواجدین، باب الجمیع و التفرقة، باب الغناء و البقاء، باب الفراسة و الالهام، باب الغیب، باب المسائل، باب فی ذکر القراء، فصل فی الشیخ، مسئلة الفقر و التصوف، فصل فی شطحیات القوم.عنوان بیشتر باب‌های این نسخه با عنوان باب‌هایی که در فهرست عربی ایوانف (۵۳۹/۱ ش ۱۰۶) آمده است یکی است اگرچه در ترتیب هم جدایی دارند و گویا این دو یک کتاب است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۱۱۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۱×۲۴/۳سم [ف: ۱-۵۴۱]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۵۸-ف

نسخه اصل: مجلس. در چند باب بی شماره و با شماره هر یک در چند فصل، در بیشتر جاها در آغاز باب از اصحاب اللان نقل شده همچنین از اهل الاشارة (باب الوفاء) و از قدماء مانند انطاکی و شاه کرمانی، اصول تصوف در آن مانند اللمع و التصرف و عوارف المعارف آمده و آن هیچ یک از اینها نیست و ادب الملوک که در مقاله مایر در اربنس و نشریه (۲۱۹/۵) و فهرست فیلمها (ص ۲۴۱) شناسانده شده است هم نیست، جز آداب المریدین سهروردی (در نسخه ش ۲۷۴ کتابخانه پزشکی، فیلم ش ۳۲۶۷، نیز فهرست فیلمها ص ۴۳۵) و جز قوت القلوب (ش ۵۸۷۰ ملک ص ۴۲۲ فهرست عربی) و جز مناقب الاولیاء (ش ۴۲۵۱ ملک ص ۵۳۷) است. آغازش اندکی پیش از «باب فی لبس الصوف و المرقعات قال اصحاب اللسان ان لاصحاب الاصواف و المرقعات فی لبسها مقامات شتی» است و پیش از این باب عبارتی فارسی است بدین‌گونه: «قال نوح بالفارسیة، جوان مردی شش چیز است جیم از جود است و واو از وفا است و الف از امانت است و میم از مروت است و را از رحمت است و دال از دیانت است. هر کس که این چیزها در صحبت ندارد او را از جوان مردی نصیب نیست»، در پایان می‌رسد به «الباب السابع فی کیفی، الریاضیات قال و نفس و ما سواها الایة. الوصول الی المقامات لاتحصل الا بتزکیة النفس و تصفیة» و سپس «الباب الخامس فی الشوق هو نتیجة المحبة لانه اذا استقرب ظهر الشوق ...» و افتاده، چنین است فهرست آن: باب فی لیس الصوف و المرقعات، باب فی القرب، باب فی الفراق، در آن آمده: «وانشدنی فی هذا المعنی الحسن بن علی الفقیه ... و انشدت له ایضا» نیز «وانشدنا سعید بن عبدالعزیز ابوعثمان سعید بن عبدالعزیز حلبی در ۳۸۱ درگذشته است (سلمی)، باب فی الانس باب فی النیة، باب فی الاخلاص، باب فی صفة الاولیاء، باب فی الاستقامه، باب فی المشاهدة، باب فی الاشارات، باب فی الانابة، باب فی الصدق، باب فی الحکمة، باب فی الاعتصام، باب فی الیقین، باب فی التقوی، باب فی معرفة النفس، باب فی ذکر القلوب، باب فی الخوف، باب فی الزهد، باب فی الفرق بین الزاهد و العارف، باب فی المراقبة، باب فی الحیاء، باب فی التوکل، باب فی التفکر، باب فی التواضع، باب فی الورع، باب فی المروة، باب فی ادب النفس، باب فی حسن الخلق، باب فی الحلم، باب فی المداراة، باب فی القناعة، باب فی ذکر الجوع، باب فی ذکر الفقراء، باب فی العافیة، باب فی البلاء للکافرین، باب فی الصبر، باب فی الشکر، باب فی العبودیة، فصل فی بیان المکاشفات، فصل فی بیان التجلی، فصل فی بیان الوصول، باب فی الشوق، باب فی الصوف، در آن آمده است: «فمنها ما سمعت عبدالله بن محمد بن عبدالعزیز المعدل یقول سمعت القناد» گویا همان ابن بنت منیع ابوالقاسم عبدالله بن محمد بن عبدالعزیز المرزبان بن سابور بن شاهنشاه بغوی بغدادی محدث (۴-۲۱۳-۳۱۷)، (معجم المؤلفین ۱۲۶/۶)، [باب فی العبودیة]، باب فی التوحید، الباب السابع فی کیفیة الریاضیات، فصل فی تزکیه النفس، فصل فی تصفیة القلب، فصل قال الله تعالی و قد جعلکم اطوار للقلب سبعة اطوار، فصل فی تجلیة الروح، باب فی القبض و البسط، باب فی الجمع و التفرقه، باب فی الفناء و البقاء، باب فی ذکر اسماع، باب فی الوجد و اما الاداب اولها تقلیل الطعام ... و رابعها ملازمة الخلوة درهامش آمده است: «قال السهروردی رحمه الله اشهرحال جدنا محمد بن عبدالله انه کن یطوی اربعین یوما»، و این بند گویا از خود متن نیست، فصل فی کیفیة الذکر، الباب التاسع فی صفة المرید مؤلف یکی از شرایط مرید را بیزاری از رفض و اعتزال و جبر و تعصب می‌داند و بر اعتقاد سلف بودن فصل فی الواقعات، الباب الخامس فی الشوق؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک۹۰۰ق؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ آشفته و پس و پیش

شده؛ قطع: ربعی[فیلمها ف: ۲-۴۸]

● **مناقب اولیاء** / عرفان و تصوف / فارسی

manāqeb-e owlīyā’

آن چه موجود است نخست دنباله مناقب و سیرت و سخنان جنید و پس از آن عمر و عثمان مکی، ابوسعید خراز، ابوالحسین نوری، ابوعثمان حیری، احمد عاصم انطاکی، عبدالله جیق، جنید، ابراهیم داود رقی، یوسف اسباط، ابو یعقوب اسحاق نهرجوری، سمنون محب، ابو محمد مرتعش، ابو محمد بن فضل، ابو الحسین بوشنجی، شیخ محمد علی حکیم ترمذی، ابوبکر وراق، عبدالله منازل، علی سهل اصفهانی، خیر نساج، ابوالخیر اقطع، بوحمزه خراسانی، احمد مسروق، بوعبدالله روعذی، عبدالله احمد مغربی، بو علی گرگانی، ابوبکر کتانی، ابو عبدالله خفیف، ابومحمد جریدی، بهلول دانا، حسین منصور حلاج. در آخر نسخه چنین آمده: «تا بدانی که دعوی منی کردن نیک نبود و منی از خود دور کردن نیکو شود و السلام تمام شد کتاب مناقب اولیاء قدس الله اسرارهم ... با بعضی زیادات که از عربی ترجمه شد، و در اصل ناموجود بوده با اعتراف خود به قصور اما چه از آن خوبتر و فضیلت تر بود که عند ذکرهم تنزل الرحمه و لقد کان فی قصصهم عبرة لاولی الالباب توقع از کرم خوانندگان که کاتب را از دعای خیر فراموش نکنند ... و صلواته علی اشرف خلیقته ... و الحمد لله رب العالمین».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۰/۴-طباطبائی

آغاز: (پس از یک سطر): نقل است که او را هشت مریدی بود که از خاصان خود بودند که هر اندیشه که کردی ایشان کفایت کردندی. ایشان را در خاطر آمد که ما را بجهاد باید رفتن دگر روز جنید خادم را فرمود که ساز غزا کن پس شیخ با آن هشت مرید به جهاد رفتند چون صفی در کشیدند مبارزی از جند کافران به میدان بر آمد و هر هشت را شهید کرد و جنید نگاه کرد گفت در هوانه هودج ایستاده دیدم روح هر یکی که شهید افتاد در هودجی می‌نهادند و همی بردند پس یک هودج تهی بماند من گفتم که شاید که از آن من بود در صف کارزار شدم آن مبارز که اصحاب را کشته بود در آمد و گفت ای ابو القاسم آن هودج نهم از آن من است تو به بغداد باز رو و پیر طائفه باش و ایمانبر من عرضه کن پس مسلمان شد و بهمان تیغ که یاران را کشته بود ۸ کافر بکشت پس شهادت یافت

تاریخ تحریر روز ۵ شنبه دوم ربیع الاخر ۱۰۴۱ به قلم حقیر نامراد و فقیر شکسته بال محمد حکیم زاده؛ خط: نسخ، کا: محمد حکیم زاده، تا: پنج‌شنبه ۲ ربیع الثانی ۱۰۴۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۵۵گ (۶۵-۱۱۹)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۱۲۹]

←مناقب اهل البیت ← المناقب و المثالب

● **مناقب اهل البیت** / فضایل و مناقب / فارسی

manāqeb-e ahl-ol beyt

گلپایگانی، محمد جواد بن محمد رضا، ق۱۴ قمری

golpāygānī, mohammad javād ebn-e mohammad rezā (- 20c)

درمناقب و فضایل اهل بیت و بیان مثالب دشمنانشان با استفاده از کتب عامه و خاصه.

۱. گلپایگان؛ مسجد جامع گلپایگان؛ شماره نسخه: ۱۴

آغاز: علت اختلاف الوان انوار انسیه حوراء فاطمه زهراء سلام الله علیها دو وجه دارد اول آن انوار با آن الوان ثلاثه در آن سه وقت؛ **انجام:** تواصل وجود آمدی از نخست ×× دگر هر چه باشد همه فرع تست

مشتمل بر حالات حضرت زهرا و امیر مؤمنان و امام حسین؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ در برگ اول تاریخ تولد یکی از فرزندان مؤلف به سال ۱۳۳۳ آمده؛ ۲۸۸گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۱۹۵]

۲. گلپایگان؛ مسجد جامع گلپایگان؛ شماره نسخه: ۲۱

آغاز: قال الله تعالی یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله ... ای کسانی که ایمان آورده اید فرمان برید خدا را در امر او و فرمان برید و اطاعت کنید

در تاریخ زندگانی و فضایل و مناقب امام حسین و بیان واقعه کربلا و شهادت فرزندان و اصحابش؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۳۰۹گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۲۰۱]

۳. گلپایگان؛ مسجد جامع گلپایگان؛ شماره نسخه: ۳

آغاز: الحمدلله خالق اللوح و القلم و الشکر لله جاعل و النور و الظلم و الصلاة و السلام علی خیر خلیقته سید العرب و العجم؛ **انجام:** شفاعت نمی کنند مگر از برای کسی که پسندیده باشد و شفیعان از خشیت الهی ترسانند

از حالات امام حسن مجتبی تا امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف را دارا و در حالات هر یک از ائمه جهات مختلف زندگانی آنان را مورد بحث قرار داده است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۵۹۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۱۸۶]

۴. گلپایگان؛ مسجد جامع گلپایگان؛ شماره نسخه: ۲۲

آغاز: از قرار بعضی اخبار معتبره فصل بین عقد آسمانی و زمینی چهل روز بوده و فصل بین عقد و زفاف یکماه؛ **انجام:** و هی الکاملة العاقلة المؤمنة المطیعة لله و لرسوله فی الأقوال و الافعال و الاحوال

در فضایل و مناقب و تاریخ زندگانی حضرت زهرا سلام الله علیها که در آن خلاصه‌ای از کتاب «خصائص فاطمیه» میرزا باقر تهرانی را نیز آورده است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: شعبان۱۳۲۳

ق؛ ۲۷۹گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: –۲۰۱]

۵. گلپایگان؛ مسجد جامع گلپایگان؛ شماره نسخه: ۶

آغاز: الحمدلله الذی جعل الطیبات للطیبین و الصلاة و السلام علی نبیه خیر الأطیاب و المرسلین محمد و آله أجمعین؛ **انجام:** از ارض کوفه محشور می‌شوند و بی حساب داخل بهشت می‌گردند خواستم این جمله از ملک من محشور شوند

مشتمل بر زندگانی حضرت خدیجه و فاطمه زهرا و علی و بیان مناقب و فضایل آنان، از آغاز زندگانی تا وفات و شهادت آنان، با استفاده از اقوال بزرگان و اشعار و حکایات مناسب؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن۱۳ و ۱۴؛ ۳۳۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: –۱۹۰]

۶. گلپایگان؛ مسجد جامع گلپایگان؛ شماره نسخه: ۷

آغاز: همین عبدالله آقای مظلومان حضرت ابی عبدالله وقتی که در برابر آن فرقه بدتر از یهود ایستاده بود و می‌فرمود؛ **انجام:** و عبدالله بن عمر و سعید بن زید بن عمر و صهیب بن سنان به قبر او در آمدند و او را به خاک سپردند و لعنة الله علیه و علی اتباعه

مشتمل بر تاریخ زندگانی نبی اکرم و غزوات وی و برخی از حیات فاطمه زهرا سلام الله علیها و مثالب خلفا و ...؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن۱۳ و ۱۴؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۰۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: –۱۹۱]

۷. گلپایگان؛ مسجد جامع گلپایگان؛ شماره نسخه: ۱۵

آغاز: قال الله تبارک و تعالی و لله الاسماء الحسنی فادعوه بها حق سبحانه و تعالی می‌فرماید که حضرت ما را نامهای نیکو است؛ **انجام:** چندین سال در گوشه زندان بغداد درغل و زنجیر بود و خداوند را عبادت می‌نمود

در فضایل و مناقب و تاریخ زندگانی امام حسن و امام حسین، و درباره شهدای کربلا و کیفیت شهادت هر یک از اصحاب به طور مفصل بحث نموده است؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن۱۳ و ۱۴؛ ۱۸۸گ، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: –۱۹۶]

۸. گلپایگان؛ مسجد جامع گلپایگان؛ شماره نسخه: ۱۳

آغاز: ارباب سیر و اصحاب خبر نقل کرده اند که در غزوه احد کسی که از همه بیشتر ثبات قدم ورزید و مواسات را به حد کمال رسانید؛ **انجام:** اما اویس جلالت قدر و نبالت شأنش بسیار است و در مجمع البحرین است اویس بن عامر بن ال قرنی من سادات التابعین

در مناقب و فضائل و تاریخ زندگانی حضرت امیر مؤمنان علی و مثالب دشمنان وی و بررسی برخی مسائل تاریخی؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن۱۳ یا ۱۴؛ ۳۴۴گ، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: –۱۹۵]

←مناقب جلال الدین رومی ← زندگینامه جلال الدین ولد

● **مناقب چهار یار گزین** / متفرقه / ترکی

manāqeb-e čahār yār gozīn

سیواسی زیلی، احمد بن محمد، – ۱۰۰۹ ؟ قمری

sīvāsī zeylī, ahmad ebn-e mohammad(- 1601)

در مناقب خلفاء اربعهدر ۱۲ «باب» که باب ششم آن اختصاص به مناقب حضرت خلفاء امیرالمؤمنین دارد که از ولادت آن حضرت در کعبه معظمه آغاز می‌گردد و با یک مثنوی طولانی ۲۴۸ بیتی که منقب یکصد و یکم است، پایان می‌پذیرد. طبق گفته برسوی این کتاب به چاپ رسیده است.

[عثمانلی مرلفلری ۹۵/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۴۹

آغاز: حمد پر اجلال و ثنای بی اخلال اول قارد لا یزال سزاوار و لایقدر که چهار ارکان و متین دین؛ **انجام:** ربنا و آتنا ما وعدتنا علی رسلک و لا تخزنا یوم القیامة انک لا تخلف المیعاد

خط: رقاع، بی‌کا، تا: شعبان۱۲۴۱ق؛ مجدول؛ جلد: مشمعی، ۲۹۶گ، ۱۹سطر (۱۰/۵×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲۸–۵۸۷]

←مناقب الحسین بن علی (ع) ← مقتل الحسین (ع)
←مناقب الحضرات ← نتایج الحرمین

● **مناقب حضرت ختمی مرتبت** / فضایل و مناقب / عربی

manāqeb-e hazrat-e xatmī martabat

نویسنده پس از حمد خدا در ضمن بیان مناقب و نعوت حضرت ختمی سعادت دنیا و آخره از حق جل جلاله تقاضا می‌کند و از او می‌خواهد که او را در دو عالم سر افراز گرداند. بیان این خواست نویسنده با استرحام از صاحب الزمان و ائمه اطهار شیعه به پایان می‌رود و این می‌رساند که نویسنده شیعی مذهب بوده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹۹/۲

آغاز: بسمله و به نستعین الحمد لله رب العالمین و الصلوه علی محمد و اله الطاهرین اللهم لک الحمد علی ما جری؛ **انجام:** و اسقنا من حوضهم شربا رویا و هینا و مریا یا امین آمین لا ارضی بواحده حتی اضیف ایها الف امینا

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: بخارائی، ۱۰ص (۴۸۷–۴۹۶)، ۱۲ سطر (۵/۵×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۷–۹۰]

● **مناقب حضرت علی بن ابیطالب (ع)** / فضایل و مناقب / فارسی

manāqeb-e hazrat-e ‘alī ebn-e abī-tāleb

کتابی مفصل است در مناقب و اثبات افضلیت حضرت امیر المؤمنین علی بن ابیطالب (ع) در دوازده«باب» و هر باب در چند

حجت و منقبت: ۱. ثبوت افضلیت مرتضی به نص احادیث که در فضل آن حضرت وارد شده است؛ ۲. ثبوت افضلیت مرتضی به جهت شرف محل ولادت و استحقاق خلافت به نص حدیث و آیت؛ ۳. ثبوت افضلیت مرتضی به جهت سبق اسلام و کمال علم و زهد و نصرت دین ...؛ ۴. ثبوت افضلیت مرتضی به سبب افتراض و وجوبموالات ومودت وی؛ ۵. ثبوت افضلیت مرتضی به جهت تلقب و نعت حضرت مصطفی ایشانرا به صدیق و فاروق و به کنیه ابوتراب و ابوالامة و غیره؛ ۷. ثبوت افضلیت مرتضی به سبب تلقب ونعت حضرت مصطفی ایشانرا به امیرالمؤمنین و غیره؛ ۸. ثبوت افضلیت مرتضی به حکم اخوت و مواخاة حضرت مصطفی با ایشان؛ ۹. ثبوت افضلیت مرتضی به مفهوم بودن وی با حق و حق با وی و بستن درهای بیوت صحابه که در مسجد بوده به غیر در خانه وی؛ ۱۰. ثبوت افضلیت مرتضی به نص آیت و احادیثی که در شأن نزول این آیات وارد شده ...؛ ۱۱. ثبوت افضلیت مرتضی به سبب کفویت و تزویج وی به فاطمه زهراء؛ ۱۲. در بعضی احادیث که مستلزم افضلیت مرتضی است.از کتاب‌های نزل السائرین، وسیلة المعتبدین، فردوس الاخبار، مناقب مردویه، حلیة الاولیاء، مناقب خوارزمی، کفایة الطالب، معالم التنزیل، خصایص، خصایص طبری، سنن ترمذی، صحیح بهاری، فضائل الصحابه بیهقی، خلاف ابن اثیر و کتاب‌های دیگر، نقل کرده است و در مواردی به شبهات قاضی عضدالدین عبدالرحمن بن احمد ایجی (-۷۵۶ق) پاسخ گفته است. در الذریعة ظاهراً از این کتاب یاد شده و می‌گوید: «المناقب الفارسی مرتب علی مقدمة واثنا باباً و فی کل باب عدة من الحجج و المناقب بعنوان حجة و منقبة، نسخة عتیقة عند السید هاشم بحرالعلوم». یادآوری می‌شود نسخه معرفی شده در الذریعة دارای مقدمه نیز می‌باشد، لیکن نسخه موجود گویا فاقد مقدمه است. این کتاب دارای فهرست مفصلی است و تا بخشی از باب دهم را دارد و اندکی از آغاز و بخشی از انجام افتادگی دارد، البته احتمالاً آغاز و انجامی ساختگی برای نسخه تهیه شده تا وانمود شود که نسخه، کاملاست.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۴۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مهر: «یا امام حسین ...» (مربع)، «عبده علیمراد؟» (بیضی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۴گ، ۱۱سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [ف: ۳۸-۱۱۹]

● **مناقب الحیدریة** / فضایل و مناقب / عربی

manāqib-ul ḥaydarīya

شروانی، احمد بن محمد، ۱۲۰۰ - ۱۲۵۰ ؟ قمری

Šarvānī, ahmad ebn-e mohammad (1786 - 1835)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۳۶۹

آغاز: بسملة ... الحمدلله الذی جل شأنه و عظم سلطانه و شمل الخواص العوام جوده و إحسانه ... و بعد، فیقول ... لما تواترت البشایر من الجملات الاودیة المحروسة الی الأکابر و الأصاغر الساکنین؛ **انجام:** و قد قال بعض الأمجاد إن الفضلاء مع کمالاتهم الجلیلة و حالاتهم الجمیلة لایخلون عن ذلة و سقطة و لایصانون عن لهوة و غلطة و ذلک لایجری مجری العصیان و لاتعد فی الشرف المصان. انتهی ...

خط: نسخ، کا: غلام علی، تا: شعبان۱۲۵۲ق، جا: هند؛ جلد: تیماج، ۴۸گ، ۲۵سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۳۹-۹۳]

● **مناقب حیدریه و تحفه باقریه** / فضایل و مناقب / فارسی

manāqeb-e heydarīye va tohfe-ye bāqerīye

خوشنویس، حسین علی بن محمد بخش خان، ق۱۳ قمری

xošnevīs ‹hoseyn ‘alī ebn-e mohammad baxš xān(-19c)

تاریخ تألیف: ۱۹ صفر ۱۲۷۷ق

کتابی است در فضایل و مناقب حضرت علی (ع) در دوازده فصل: ۱. ذکر نور شریف و نسب لطیف و احوال والدین آن امام؛ ۲. بیان ولادت با سعادت آن حضرت؛ ۳. بیان حلیه مبارک آن حضرت؛ ... ۱۱. بیان غسل و نماز و دفن آن حضرت؛ ۱۲. بیان احوال قاتل آن حضرت.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۳۲۱۰

آغاز: بسمله. حمدله. اما بعد تراب اقدام مؤمنین الراجی ... بر مرآت ضمائر اولی الابصار و البصائر روشن و ظاهر؛ **انجام:** نظر می‌کنند بسوی آنصورت و اثر آن ضربت را مشاهده می‌کنند و لعنت می‌کنند بر قاتل آن حضرت

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۴؛ جلد: مقوا، ۱۰۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۲۱]

←مناقب خوارزمی ← المناقب
←مناقب دوازده امام ← تاریخ دوازده امام

● **مناقب رزاقیه** / تراجم / فارسی

manāqeb-e razzāqīye

سهالوی، محمد بن قطب الدین، - ۱۱۶۱ قمری

sahālavī ‹mohammad ebn-e qotb-od-dīn(- 1748)

زندگی‌نامه و احوال سید شاه عبدالرزاق هانسوی قادری (۱۱۳۶ق) است، در پنج «وصل»: ۱. بیان نسبت و حلیه مبارک و وطن و احوال وفات و سلسله انتساب در طریقه صافیه؛ ۲. بندی از احوال و اخلاق و اراده کشف معارف و اقوال؛ ۳. بندی از آن

که تهتف هاتف غیب لسان بر وی تجلی یافت؛ ۴.بندی از واگرادات منام و الهامات؛ ۵. بندی از کرامات و خرق عادات که متضمن بر بعض تأثیرات بر اصحاب است.
[فهرستواره منزوی ۲۳۰۲/۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۹۲۹

آغاز: الحمد لله الصمد الرزاق للارواح و الاشباح الخلاق للموجودات جمیعا بالحکمة البالغة؛ **انجام:** آنها در تجسس وی شدند و احصاء کرامات خالی از کلفت نیست این قدر مر مبتدی را کفایت دارد.

خط: نستعلیق، کا: محمد وزیر الدین ساکن مراد آباد به حکم مولانا ازهار الحق، تا: قرن۱۴، جا: مراد آباد؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ ۵۱گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۸–۳۲۲]

● **مناقب السادات = چهل حدیث = شرف السادات /** کلام و اعتقادات / فارسی

manāqeb-os sādāt = čehel hadīs = šaraf-os sādāt

دولت آبادی، احمد بن شمس الدین، – ۸۴۹ ؟ قمری

dowlat ābādī, ahmad ebn-e šams-od-dīn (- 1446)

رساله کوتاهی است در فضایل سادات، مشتمل بر ده «باب»: ۱. مودت اولاد رسول (ع)؛ ۲. بشارت محبان اولاد رسول (ع)؛ ۳. رعایت اولاد رسول (ع)؛ ۴. فضیلت اولاد رسول (ع)؛ ۵. ثبوت نسبت علوی رضی الله عنه؛ ۶. وسیلت ساختن اولاد حضرت رسالت (ع)؛ ۷. اسماء و القاب سادات (ع)؛ ۸. بیان آنکه سادات به اصرار کفر کافر نمیرد؛ ۹. ذکر منشور سادات رضی الله عنهم؛ ۱۰. لعن کردن بر یزید و تابعان و اعوان او

آغاز: حمدله. صلات. اما بعد عرض می‌دارد بنده درگاه نبوی و خادم ... شهاب شمس دولت آبادی که چون مودت اولاد رسول **انجام:** الهی هم برین بمیران و برانگیزان و برکات آن درین بیچاره ارزانی گردان و با آبا و اجداد و احبا و احفاد و اولاد نجات فرمای بمنه و کمال کرمه آمین ...

[آصفیه ۲۶۸/۴؛ الذریعة ۳۲۷/۲۲؛ فهرستواره منزوی ۵۵۶/۹؛ مشترک پاکستان ۱۱۹۱/۲ (۱۰ نسخه)؛ نسخه‌های منزوی۴۵۵۳/۶ و ۴۵۰۸/۶ (۳ نسخه) ناشناخته مانده]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۱۳۴

آغاز: موروث شود آمین رب العالمین اللهم اهد قوما لا یعلمون فهرست ابواب ... باب اول در مودة اولاد رسول صلی الله علیه و سلم قال الله تعالی ذلک الذی یبشر الله عباده الذین آمنوا؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: عالم رضوی حسینی، تا: شنبه ۲۱ محرم۱۰۶۱ق، جا: لاهور؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: مقوایی، ۵۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۳۸–۱۶۸]

←مناقب سبط الجوزی ﴿ تذکرة الخواص من الامة فی خصائص الائمة

● **مناقب شاه نعمة الله ولی /** عرفان و تصوف / فارسی

manāqeb-e šāh ne‘mat-ol-lāh-e valī

رساله نسبتاً مفصلی است درباره سیرت و مناقب و احوال شاه نعمة الله ولی. نعمة الله بن عبدالله بن محمد بن عبدالله حلبی کوهبنانی کرمانی (متوفی ۸۴۳ق) که گویا فصلی از کتاب «جامع مفیدی» تألیف محمد مستوفی ابن نجم الدین محمود بافقی یزدی (زنده به سال ۱۰۹۰ق) باشد که آن را از مؤلفی به نام صنع الله نعمة اللهی نقل می‌کند. چنان‌که در برگ پنجم همین رساله آمده: «و سیر و سلوک سفر و حضر در عرض یکصد و چهار سال که حضرت ولایت منقبت کاشف اسرار ازلی سید شاه نورالدین نعمت الله ولی ... در صفحات کتب مسطور گردانیدند خصوصا مولینا صنع الله نعمة اللهی به عبارتی روشن رساله ترتیب داده مسود اوراق نسخه شریفه را منظور نظر داشته مجملی از آن مفصل را با اندک تغییر عبارتی در این صحایف مرقوم می‌سازد». در سه برگ به آخر مانده از سال ۱۰۸۰ق و فرزندان امیر غیاث الدین محمد میرمیران یاد می‌کند.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۰۸

آغاز: و صلوات زاکیات و سامیات بر رسول لولاک ... و بیان احوال سادات و وزراء و کلانتران و مستوفیان و مباشرین اوقات و عمال جزء سرکار و آن مشتمل است بر هفت مجلس ... بر ضمایر ارباب باطن و ابناء ظاهر آشکار که چون خطه دارالعباده یزد منزل اهل یقین و ارباب عرفان است از زمره سادات عظیم الشأن و این طایفه عالی مکان ... و ملاذ و ملجاء این طبقه جلیل ... حضرت شاه نورالدین سید نعمة الله ولی و اولاد و امجاد آنحضرتند؛ **انجام:** برشحات سحاب اهتمام و اجتهاد آنجناب ناظر.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: هندی، ۱۳ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳–۱۵۲۰]

←مناقب شیخ ﴿ السیرة

● **مناقب الشیخ ذیال /** تراجم / عربی

manāqib-uš šayx ḏīyāl

مقدسی، محمد بن عبدالواحد، ۵۶۹ – ۶۴۳ قمری

moqaddasī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-vāhed (1174-1246)

بعضی از خصوصیات فردی شیخ ذیال، با استفاده از کلام دیگران در این مختصر جمع‌آوری شده که کاتب آنرا از روی خط مؤلف نقل کرده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۷۵/۳

آغاز: قال سمعت أبا زکریا یحیی بن أبی علی بن علی یقول سمعت الشیخ ذیال یقول کانت لی بقرة و کانت تمر بالزرع فلا تأکل منه شیئاً

نسخه اصل: کتابخانه دارالکتب الظاهریه (مدرسه عمریه) - دمشق ۳۷۴۶؛ بی‌کا، تا: ۱۵ ذیقعده۸۷۱ق؛ ۱ص (۲۴۰) [عکسی ف: ۳-۳۴۲]

● **مناقب شیخ عبدالقادر گیلانی** / عرفان و تصوف / عربی

manāqeb-e šeyx ʻabd-ol-qāder-e gīlānī

رساله متوسطی است در مناقب و کرامات شیخ عبدالقادر گیلانی به نقل از کتاب‌ها و دراویش این سلسله مانند تلخیص من جواهر القلائد، بهجه الاسرار، کنز العرفان الخلاصه فی مناقب عبدالقادر.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲ /۸۰۵۷-۵۵۲۷

آغاز: بحر المعاین سمعت عن ابی العباس الخضر علیه السلام کلاما فی مقامات الشاهدین الازلی فقال: والله ماجاء و لم یجی تحت السماء الخضراء

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۸-۴۵۷۶]

● **مناقب الصوفیه** / عرفان و تصوف / فارسی

manāqeb-os sūfīye

عبادی، مظفر بن اردشیر، ۴۹۱؟ - ۵۴۷ قمری

ʻebādī, mozaffar ebn-e ardešīr (1099 - 1153)

[دیباچه التصفیه فی احوال المتصوفة ص ۲۴ و ۴۲؛ نسخه‌های منزوی ۱۰۹۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۶۸-ف

نسخه اصل: دکتر اصغر مهدوی؛ خط: نسخ، کا: ریحانی علی بن ترکان شاه بن علی، تا: شوال۷۸۸ق؛ ۱۵۲گ، ۱۵سطر [فیلمها ف: ۲-۱۳۱]

● **مناقب الطاهرین و دلایل المؤمنین فی فضائل اهل البیت المعصومین** / تاریخ معصومین / فارسی

manāqeb-ot tāherīn va dalāyel-ol mo'menīn fī fazā'el-e ahl-el beyt-el maʻsūmīn

طبری، حسن بن علی، ق۷ قمری

tabarī, hasan ebn-e ʻalī(- 13c)

اهدا به: بهاءالدین محمد بن شمس الدین محمد جوینی

تاریخ تألیف: ۶۷۳ق؛ محل تألیف: اصفهان

تاریخ و قصص و معجزات و مناقب معصومین علیهم السلام را از حضرت پیغمبر اکرم تا حضرت حجت علیهم الصلاة و السلام در سه مجلد به ترتیب گرد آورده است. سال تألیف در خود کتاب ۶۷۱ تعیین شده ولی گویا مقدمه کتاب بعد از تألیف تنظیم شده که تاریخ ۶۷۳ را دارد. در چند باب: یکم توحید و عدل، سوم نبوت، باب الطاهرة الوقفة - فاطمة الزهراء، باب فی ذکر مولانا امیرالمؤمنین، باب ذکر مناقب امام حسن ...،باب در احوال مهدی در چند قواعد. طبری خود در سبب و کیفیت تألیف این کتاب می‌گوید: «ششصد سال خلفاء بنی امیه و بنی عباس اخفاء مناقب اهل بیت می‌کردند و راویان را می‌کشتند و دفترها و احادیث اهل بیت می‌سوختند. وزراء و امواء شیعه که ناصر شریعه ... بودند در ایام سلف در کتاب مثالب النواصب مسطور است اما آنک در دور ماست ناصر دین الله بهاء الحق والدین - محمد بن المولی الصاحب الاعظم محمد صاحب الدیوان - که به فر دولت او امروز تقیه‌ای که بر این طایفه محقه واجب بود حرام شد دولت اهل البیت (ع) بر اقاصی عالم بر کشیدند و در سایه این دولت فرقه یزیدیه و مروانیه و جبریه و مجسمه و ناصبه منکوب و مخذول شد - چون داعی این دولت قاهره دید که شعفی خاص و اهتمامی به اقصی غایه فائض است از این بساط جهان پناه صلاح در آن دید کتابی جمع کند در تواریخ و قصص و معجزات و مناقب ائمه معصومین (ع) ابتدا از رسول - کرده پس ذکر فاطمه پس ذکر علی و از وی به ائمه دیگر ... بنابر اوباب و فصول نهاده به هر بابی دلائل امامت به قدر حاجت گفته شود زاد بر آنچه در تعریف کلامی و خلاص و نجات و اربعین بهائی هم به عربیت وهم به فارسی که داعی جمع کرده بود و همجنین کفایه در امامت از بهر این دولت قاهره در شهر اصفهان در سنه ثلاث و سبعین و ستمائه که ملازم بارگاه عتبه آن دولت ایده الله بوده است و بسیاری از علماء و طلبه علوم در آن دیار از طرائف از آن مستفید شدند و قسمت گرفتند - و در وضع اول این کتاب ذکر سقیفه و احوال ظلمی که بر خاندان رفت و حل شبهات ایشان و جواب احادیث مفترات و ذکر ملوک بنی امیه و کیفیت وضع بدعت‌ها در اسلام در اثناء کلام وارد بود ثانیاً دیده بر آن نفاذ یافت که آن باب کتابی بود مفرد. آن باب را از کتاب بیرون کرد که یک مجلد تمام بر آمد و در صدر کتاب جواب اقاویل و مذاهب هر طایفه و ازعقب آن دلائل امامت به اقصی غایت رسانید و دلائل غریبه در آنجا درج کرد». در جای دیگر از این کتاب می‌گوید: «فصل بدانک از تصنیف این تاب مناقب الطاهرین تا هجرت رسول (ص) ششصد و هفتاد و یک سال است که گذشته». از جمله مآخذ طبری کتاب ثاقب در مناقب از عماد الدین ابوجعفر محمد بن علی بن محمد طوسی مشهدی است.

آغاز: بسمله وبه نستعین. الحمدلله الذی خلق الانسان من طین وجعل نسله من سلالة من ماءمعین واصطفی محمد او اهل بیته علی العالمین. اما بعد مؤلف این کتاب المولی المعظم الشیخ الفاضل البارع الکامل کاشف الحقایق مبین الدقایق قدوة العلماء والمدرسین نجم الحق والملة والدین شمس الاسلام معین

المسلمین الحسن بن علی بن محمد بن الحسن طبری دام فضله و برکته علی العالمین این کتاب مناقب الطاهرین و دلائل المومنین نام نهاده جمع کرد در توابع و قصص و معجزات و مناقب ائمه معصومین صلوات الله علیه وعلیهم اجمعین، ابتداء از خاتم انبیاء ... کرده پس ذکر فاطمه زهراء ... پس ذکر امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام و از وی به ائمه معصومین تا قایم آل محمد ... بر ابواب یکی پادشاهی که بساطی عظمت او در اوهام انس و جان نگنجد

انجام: که ظاهر و باطن بندگان بشناسد، که و الله یعلم المفسد من المصلح از اینجاست که فرمود ما کان لهم الخیرة. و الحمدلله رب العالمین

چاپ: تهران، با تحقیق حسین درگاهی، نشر رایزن، ۱۳۷۹ش.

[نسخه‌های منزوی ۹۰۶و۹۸۰و۹۹۱؛ فرهنگ ایران زمین ۶۸/۱۳؛ وحید ۳۸۴/۵۲؛ الذریعة ۳۲۹/۲۲؛ فهرستواره منزوی ۱۷۹۴/۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۴۶۲

خط: نسخ، کا: جلال الدین بن علاء الدین بن جلال الدین بن سعد حسینی مولیانی، تا: جمعه ۱ شوال۸۷۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۶۶گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۴-۲۴۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۰۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ دوازده برگ از آغاز و دو برگ از انجام به خط اسدالله بن محمد کاظم موسوی در ۱۳۶۰ نونویس شده؛ سرگذشت نگارنده در پنج صفحه به خط حاج ملا علی تبریزی خیابانی به این کتاب افزوده شده؛ کاغذ: سمرقندی، ۳۲۲گ، ۱۹سطر (۱۷×۲۶)، اندازه: ۲۴×۳۴سم [ف: ۱۴-۱۱۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۹۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ اوراق آن مشوش و جابجاست؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۷۵ص، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۰-۲۱۹۴]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۸۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدتقی بن مسعود بیک طالقانی، تا: ۱۰۱۸ق؛ کاغذ: ترمه، ۲۱۱گ، ۲۴سطر، اندازه: ۶/۲×۲۴/۷سم [ف: ۴-۷۸۳]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۴۴۲/۱

آغاز: ... و اما اهل البدعة فالمخالفون لامرالله و کتابه و سنة رسول العاملون بآرائهم و اهوائهم و ان کثروا؛ **انجام:** این مرد به یک ساعت بخانه خود رسیده بود این بشارت را بقوم خود و قرابات خود داد و آن قبیله بدان سبب شیعی شدند و تشیع اختیار کردند و السلام علی من اتبع الهدی.

خط: نستعلیق، کا: محمدمعصوم بن محمود حسینی رضوی دلیجانی، تا: ۲ صفر ۱۰۵۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ تملک: علامه فیض[فیضی] کاشانی؛ ۹۱گ(۱ر-۹۱پ)، ۲۴ سطر(۱۲×۱۹/۵) [ف: ۴۱-۶۰۹]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۲

خط: نستعلیق، کا: ابراهیم بن ولد بیک قزوینی، تا: دوشنبه ۱۲ جمادی الاول۱۰۵۷ق، جا: مشهد رضوی؛ تملک: محمد صادق بن حسین سیم کش به تاریخ ۲۹ محرم ۱۲۵۸، ریحان الله بن جعفر موسوی به تاریخ ۱۸ جمادی الاول ۱۳۲۶ با مهر «العبد ریحان الله الموسوی» (بیضی)، جلال الدین به تاریخ ۱۲۷۴ با مهر «عبده جلال الدین» (بیضی)؛ جلد: مقوایی، ۲۱۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۴-۳۸۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۰۹/۲

آغاز: الم أحسب الناس أن یترکوا ان یقولوا آمنا و هم لا یفتنون، معبود مطلق واجب الوجود میفرماید؛ **انجام:** و این بشارت را بقوم خود و قرابات خود داد و آن قبیله بدان سبب شیعی شدند و تشیع اختیار کردند

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۵ شعبان۱۰۶۷ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۰۵گ (۲۲۱پ-۴۲۵پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۲۵سم [ف: ۳-۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۶۰/۲

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۱۸۲]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵ ذیحجه ۱۰۸۷ق و پنج‌شنبه دهه اول صفر ۱۰۸۸ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۰۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۶سم [ف: ۴-۷۸۴]

● **مناقب العارفین و مراتب الکاشفین** / عرفان و تصوف، تراجم / فارسی

manāqeb-ol ʻārefīn va marāteb-ol kāšefīn

افلاکی، احمد بن اخی ناطور، ۶۴۹ - ۷۴۵ قمری

aflākī, ahmad ebn-e axī nātūr (1252 - 1345)

تاریخ تألیف: آغاز۷۱۸ق

زندگانی نامه مولوی بلخی و شرح حال برخی از معاصرین او است در ده «فصل»: ۱. ذکر مناقب بهاء الدین ولد؛ ۲. ذکر مناقب برهان الدین ترمذی؛ ۳. ذکر مناقب سرالله الاعظم؛ ۴. ذکر مناقب شمس الدین تبریزی؛ ۵. ذکر مناقب صلاح الدین زرکوب؛ ۶. ذکر مناقب حسام الدین ابن اخی ترک؛ ۷. ذکر مناقب ابن بهاء الدین ولد؛ ۸. ذکر مناقب جلال الدین چلبی امیر عارف؛ ۹. ذکر مناقب شمس الدین چلبی امیر عابد؛ ۱۰. ذکر اسماء اولاد و اخلاف آنان.

آغاز: الحمدلله الذی نور قلوب اولیائه بانوار المعانی و البیان و اجری من فیض فضله علی لسان الانسان ... حمد بی حد و سپاس بی قیاس حضرت الوهیت ...

انجام: از فضل حقم چو بیحد انعام رسید ×× آغاز حکایتم بانجام رسید / این درج که درج درج شاهانست ×× المنة لله که باتمام

رسید
چاپ: به وسیله انجمن تاریخ ترک (آنقره – ۱۸۵۹– ۱۹۶۱) با تصحیح و حواشی تحسین یازیجی چاپ شده است
[کشف الظنون ج ۵۳۲-۲ و تعلیقات تحسین بازیجی بر نسخه چاپی؛ دیباچه مناقب العارفین افلاکی چاپ ۱۹۵۹ آنکارا؛ فهرستواره منزوی ۲۳۰۶/۳ و ۹۹۰/۸]

شرح و حواشی:
۱- خلاصة المناقب ملازاده؛ هروی، احمد بن محمود (-۸)
۲- ثواقب المناقب؛ همدانی، عبدالوهاب بن محمد (-۱۰)
۳- ثواقب المناقب (ترجمه)؛ مثنوی خوان، درویش محمود (-۱۰)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۵-ف
نسخه اصل: بروسه گنل ش ۱۲۰۳؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: غیاث الدین کاتب، تا: صفر۸۳۶ق؛ افتادگی: انجام؛ ۲۵۹گ، ۲۲سطر [فیلمها ف: ۱-۲۰۶]

۲. تبریز؛ نخجوانی، حسین؛ شماره نسخه: ۵۱
کا: درویش احمد بن ابی بکر اصفهانی، تا: ۷ محرم۸۶۷ق [نشریه: ۴-۳۴۱]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۵۵۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: روز چهارشنبه ۲۴ جمادی الثانی۸۶۹ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۵۲گ، ۲۵سطر (۱۰×۲۷)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۷-۱۶۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۰۷-ف
نسخه اصل: Serez 1799؛ خط: نسخ، کا: یوسف بن سلیمان، تا: ۸۸۲ق؛ ۲۹۰گ، ۲۱سطر [فیلمها ف: ۱-۲۰۵]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۵۳۱/۱
خط: نسخ، کا: صوفی مرغابی، محمود بن محمد، تا: شنبه ۲۵ شوال۸۸۷ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴۳۹ص (۲-۴۴۲)، ۲۰سطر (۱۲×۱۸)، قطع: وزیری [ف: ۱۷-۱۵۵]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۷۲۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: علی وافی بحرابادی، تا: ربیع الثانی۸۹۴ق؛ جلد: مقوایی، ۳۷۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۵-۱۱۲]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۶۱۱
انجام در حکایت فخرالامراء ظهیرالدین ولد تاج قزل حاکم شهر قونیه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۳۵گ، ۲۳سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۷-۴۳۴]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۹۶۱
آغاز: ان احق ما یفتح به الکلام ... حمد صانعی که بقلم قدرت بر لوح فطرت نسخه وجود نقوش موجودات بنگاشت؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۰۳ق؛ صفحه اول نونویس است؛ جلد: گالینگور، ۵۷۸ص، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۷-۳۴۵]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱۷۴-ع
نسخه اصل: حالت افندی ش ۳۲۱؛ خط: نستعلیق، کا: ابوبکر بن فرخ چلبی نواده مولوی، تا: آغاز ربیع الثانی۱۰۱۶ق؛ افتادگی: انجام؛ ۲۳۴گ [فیلمها ف: ۱-۲۰۵]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۸۸
آغاز: بسمله. بدان اسعدک الله و ایدک بروح؛ **انجام:** از ذوقیات الایمان کلمه شوق و ذوق ...
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: حنایی هندی [رایانه]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۵۱۸
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از میردادخان [رایانه]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۹۶۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و همچنان حضرت سلطان ... بود یکی پسر و یکی دختر فرزند بزرگتر احمد سلجوق نام و دختر جهان ملک و همچنان.
خط: نسخ شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴۶۵ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱۰-۴۰۵]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱۱۴-عکس و ۵۱۱۵-عکس
نسخه اصل: حالت افندی ۳۲۱، در فهرست (۲۰۵/۱) شماره عکس به اشتباه آمده؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۳-۲۳۳]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۷۰-عکس
در ده فصل؛ خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳ص [فیلمها ف: ۳-۲۷۰]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۲/۲-ف
نسخه اصل: بورسه حسین چلبی ش ۷۶۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۲گ (۴۹-۱۰۰)، ۱۵سطر [فیلمها ف: ۱-۴۵۷]

←مناقب عبدالقادر جیلانی ← غوثیه

● **مناقب عبدالقادر گیلانی** / فضایل و مناقب / فارسی
manāqeb-e ʻabd-ol-qāder-e gīlānī
صوفی، ابوالمعالی محمد
sūfī,ab-ol-maʻālī mohammad

مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۲۳۶/۲
بی‌کا، بی‌تا[اوراق عتیق: ۱-۲۵۶]

● **مناقب العشرة** / فضایل و مناقب / عربی
manāqib-ul ʻašara
نقشبندی، اسماعیل بن عبدالله، – ۱۱۸۲ قمری
naqšbandī, esmāʻīl ebn-e ʻabd-ol-lāh (- 1769)
در فضایل صحابه و آل پیامبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلم خصوصاً ده نفر از اصحاب، که اهل سنت آنها را عشره مبشره می‌نامند.
[هدیة العارفین ۲۲۱/۱؛ معجم المؤلفین ۲۷۷/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۶۴عکسی

آغاز: ... الباب الرابع: فی مناقب امیر المؤمنین علی بن ابی طالب بن عبد المطلب رضی الله عنه و کرم وجهه؛ **انجام:** الباب الخامس فی مناقب ابی محمد طلحة بن عبید الله ... و قد تبعه ابن ابی قحافة.

نسخه اصل: ظاهریه – دمشق، ش عام ۳۴۵۸/تاریخ ۲۷۰(یوسف العش، فهرس التاریخ و ملحقاته /۱۸۰). تصویر قسمتی از کتاب است که بترجمه و مناقب سید المظلومین امیر المؤمنین علی علیه السلام اختصاص دارد؛ خط: نسخ مشکول، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۸۰ق، مصحح؛ ۵۰گ[عکسی ف: ۲–۴۴۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۷۱–عکس

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳–۲۴۸]

● **مناقب العشرة و عمی رسول الله (ص)** / تاریخ / عربی

manāqib-ul ‘ašara wa ‘ammay-i rasūl-il lāh

ابن ابی خصال، محمد بن مسعود، ۴۶۵ – ۵۴۰ قمری

ebn-e abī-xesāl, mohammad ebn-e mas‘ūd (1073-1146)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۵/۲عکسی

آغاز: بسمله ... قال ذوالوزارتین الفقیه الکاتب الأجل ... الحمد لله الذی هدانا لفضیلة حمده و ارانا بالأبصار و عظمة ملکوته و مجده

نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال در اسپانیا، شماره ۱۷۴۵؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول؛ ۱۹ص (۳۵–۵۳)، ۲۵سطر [عکسی ف: ۴–۱۷۳]

● **مناقب علوی (ع)** / فضایل و مناقب / فارسی

manāqeb-e ‘alavī

کتاب مفصلی است در فضایل و مناقب امیر مومنان علی (ع) در هفت «باب»: ۱.اثبات امامت آن حضرت؛ ۲. معجزات آن حضرت؛ ۳. قضایای آن حضرت؛ ۴. جوابات مسائل یهود؛ ۵. فضل شیعه و قرابت آن حضرت؛ ۶. در آن پنج فصل است: فصل اول در مطاعن است که روایت کرده‌اند آن را عامه در باب ...؛۷. ذکر فهرست کتبی است که از آنجا احادیث روایت کرده‌ایم در این رساله.مطالب و مندرجات کتاب به ضبط باب هفتم از کتب عامه و خاصه مانند امالی شیخ مفید، تفسیر عیاشی، بصائر الدرجات، جامع الاخبار، کمال الدین، بحار الانوار، بشارة المصطفی و غیره نقل شده است.نام کتاب و مؤلف به دلیل افتادگی حدود ده برگ اول نسخه به دست نیامد، لذا کتاب به جنبه موضوعی تسمیه گردید.

سبزوار؛ صد و بیست و پنج نسخه؛ شماره نسخه: ۹۰

آغاز: که ترا به خدا قسم می‌دهم که تویی آن کس که پیغمبر صلی الله علیه و آله او را بر کتف خود بالا کرد؛ **انجام:** کتاب ارشاد المفید، کتاب نهج الحق، کتاب عقد الدرر، کتاب صراط المستقیم، کتاب مثالب الکلبی، کتاب مطالع الانوار، تمت النسخة الشریفة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۱۵۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ مهر: «العبد المذنب العاصی عباس» (مستطیل)، «عباس ۱۳۱۱(؟)» (بیضوی)،«الراجی عباس»(بیضوی)، «محمد تقی ۱۲۹۹» (بیضوی)؛ ۱۲۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [اوراق عتیق: ۲–۳۹۷]

● **مناقب علوی (مثنوی)** / ادبیات / فارسی

manāqeb-e ‘alavī (masnavī)

نحوی قزوینی، عبدالکریم بن علیمحمد، ق۱۴ قمری

nahvī qazvīnī, ‘abd-ol-karīm ebn-e ‘alī-mohammad (-20c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۲۸۵

آغاز: در حدیث است که روزی علی احرانی آنشفیع همه حلقان جهان رهبانی؛ **انجام:** شبها شقایق همی مدح تو می‌گوید می‌خوانند تو هستی مرشد جبرئیل شاه غضنفر ...

خط: نستعلیق خوش جلی، بی‌کا، تا: ۱۳۱۴ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۵۵۶۹؛ قطع: وزیری[رایانه]

←مناقب علی ＜ مناقب مرتضوی

←مناقب علی بن ابی طالب ＜ المناقب فی فضائل علی بن ابی طالب علیه السلام

←مناقب علی بن ابی طالب (ع) ＜ المناقب

● **مناقب علی بن ابی طالب (ع)** / حدیث / عربی

manāqeb-e ‘alī ebn-e abī tāleb

ابن جوزی، عبدالرحمن بن علی، ۵۰۸؟ – ۵۹۷ قمری

ebn-e jawzī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ‘alī (1115 - 1201)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۶

آغاز: اما نسبه فهو علی بن ابی طالب؛ **انجام:** ففرغت الی الصلوه

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [الفبائی: –۵۵۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۸۴

آغاز: الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** فقال من طرحها فقالوا اما

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام [الفبائی: –۵۵۴]

● **مناقب علی بن ابی طالب (ع)** / حدیث / فارسی

manāqeb-e ‘alī ebn-e abī tāleb

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۶۶۴

آغاز: خون ریختن ایشان؛ **انجام:** سبحانه و تعالی رو انداشت که یک ذره ظلم بر کسی شود مولانا

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **مناقب عمر بن الخطاب (مختصر)** / تاریخ / عربی

manāqeb-e ʻomar ebn-el xattāb (mx.)

ابن منقذ، اسامة بن مرشد، ۴۸۸ – ۵۸۴ قمری

ebn-e monqez, osāme ebn-e moršed (1096 - 1189)

اسامة بن منقذ، بنا بر آنچه در مقدمه این نسخه آمده کتاب ابن جوزی را دیده و آنرا مختصر نموده یعنی اسانید آنرا حذف کرده است.

[معجم المؤلفین ۲۲۵/۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۴۷عکسی

آغاز: یقول اسامة بن مرشد ... انني وقفت ... علی کتاب مناقب ... فرأيت و بالله التوفيق ان جردتها عن الأسانيد؛ **انجام:** فقال هاهنا قوم يشتمون ابا بكر و عمر ... فمن شتمهما فقد شتمني.

نسخه اصل: چستربیتی، ش ۳۸۸۸(اربری، فهرست خطی عربی ۴۹/۴)؛ خط: نسخ، کا: ابوبکر بن عمر، تا: شنبه ۲۳ جمادی الثانی۷۱۴ق؛ لازم به تذکر است که این نسخه با همین مقدمه عیناً برابر است با کتاب مناقب عمر ابن جوزی که در قاهره تحت عنوان «سيرة عمر بن الخطاب» با تحقیق طاهر النعسان الحموی، و احمد قدری کیلانی در المطبعة المصريه در الازهر چاپ شده است، تنها اختلافی که این نسخه خطی با آن دارد این‌که بعد از مقدمه ابن جوزی، فهرست ابواب هشتادگانه کتاب آمده است، بنا بر این به نظر می‌رسد آنچه در قاهره چاپ شده است همین «مختصر مناقب عمر» ابن منقذ باشد؛ مصحح؛ تملك: ابوبکر بن عمر بن شیخ محمد بن برکات؛ ۱۷۹گ، ۱۵سطر[عکسی ف: ۲-۲۳۳]

● **مناقب غوث اعظم** / عرفان و تصوف / فارسی

manāqeb-e qaws-e aʻzam

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۵۳۹ ض

بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

● **مناقب غوثیه** / تراجم / فارسی

manāqeb-e qawsīye

قنوجی، حبیب الله، – ۱۱۴۰ قمری

qanūjī, habīb-ol lāh (- 1728)

رساله‌ای است در شرح حال و مناقب و کرامات شیخ عبدالقادر گیلانی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۷۲۸

آغاز: بسمله. سپاس مر یکی را که از قیدها و از دوئی معراست؛ **انجام:** انما امره اذا اراد شيئاً ان يقول له كن فيكون ...

خط: نستعلیق تحریری، کا: شاه عارف درویش، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۲۳گ، ۲۰ و ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۸×۲۳/۸سم [اهدائی رهبر: ۵-۲۰۲]

● **مناقب غوثیه** / تاریخ / فارسی

manāqeb-e qawsīye

قادری شهابی سعدی، محمد صادق

qāderī šahābī saʻdī, mohammad sādeq

به درخواست: عبدالقادر فرزند عبدالجلیل حسنی حسینی (مرشد مؤلف)

رساله مفصلی است در مناقب و حالات شیخ عبدالقادر گیلانی در یک «مقدمه» و نود و یک «منقبت» تألیف نموده است: ۱. فی وضع محمد قدمه علی رقبته فی لیلة المعراج؛ ۲. زایش او در ۴۷۰ق؛ ۳. بدایت احوال او؛ ۴. رتبت حبیبه و محبوبیه به او؛ ۵.استعداد او؛ ... ۱۵. تخلیص ارواح من ملك الموت؛ ... ۲۰. وجود شیخ شهاب الدین؛ ... ۳۰. فی مرتبته؛ ... ۴۰. فی ابداع الحسن العسکری سجادته؛ ... ۵۰. صلاته علی وجه الماء؛ ... ۶۰. فی خلقه؛ ... ۸۰ فی وضع مشایخه الاربعه؛ ... ۸۹ وفاته؛ خاتمه در کیفین صلاة اسرار.

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی جعل کرامات الولی تتمه لخوارف النبی و معجز الله فان کان ولی علی قدم النبی صلی الله عله و سلم **انجام:** حضرت سید مجدالدین که صاحب مقامات علیه بوده ... رضی الله تعالی عنهم اللهم انفعنا ببرکاتهم ... و علی آل محمد اجمعین و الحمدلله رب العالمین.

[مشترك پاکستان ۸۶۷/۱۱؛ نسخه‌های منزوی ۱۴۲۳/۲؛ گنج بخش ۲۱۴۷/۴؛ فهرستواره منزوی ۱۳۰۷/۳]

۱. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۲۳۶/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳[اوراق عتیق: ۱-۲۵۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۴۷۴/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اشهد ان محمداً صلی الله علیه ... یا ارحم الراحمین.

خط: نستعلیق، کا: محمد بن ابراهیم، تا: ۱۲۶۸ق؛ کاغذ: استانبولی، ۴۹گ (۲۰پ-۶۸ر)، ۱۹سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۹/۵×۱۲/۵سم [ف: ۱۷-۳۷۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۳۱۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۳گ (۱۴پ-۴۶ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۸-۴۴۶]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: برابر؛ **انجام:** و پیش از هفت روز معلوم آن حضرت شده بود که فرمان رسیده بود که به عالم علوی بخر امید و با محبوب خود عم آغوش شوید آنگاه ...

خط: نستعلیق بد، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ نسخه در حاشیه

تصحیح شده؛ خریداری از بهزاد زارع؛ جلد: مقوایی، ۵۵گ (۲۲پ-۷۶)، ۱۵سطر (۱۱/۵×۱۷)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [رایانه]

● **مناقب فاطمة الزهرا** / فضایل و مناقب / عربی

manāqib-u fāṭimat-iz zahrā

میر غنی سودانی، ابراهیم، ق۱۴ قمری

mīr qanī-ye sūdānī,ebrāhīm (- 20c)

رساله مختصری است در بیان فضایل و مناقب حضرت زهرا سلام الله علیها که مؤلف آنرا به دستور سید محمد عثمان و سید احمد فرزندان استادش سید محمد حسن نگاشته است.شامل پنج «فصل» و «خاتمه»: فصل ۱. فی نسبها؛ ۲. فیولادتها؛ ۳. فی زواجها و ماوردفیه؛ ۴. فیما صح من فضلهامن الأحاديث و بعض الكرامات؛ ۵. فی وفاتها و عمرها و ما خلفت من الاولاد و ما نسل منهم من الذرية و ما قاله أكابر الاولياء فيما ادركته بعد وفاته صلى الله عليه و سلم من المقام الاعلى و محل قبرها على الراجح؛ الخاتمه: الدعوات المرجية.در ابتدای این تصویر درباره مؤلف رساله آمده است: «مؤلف این کتاب ابراهیم میرغنی از مشایخ طریقه ختمیه در سودان است که به ائمه اطهار علیهم السلام عشق می‌ورزیده ...».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۶۰

آغاز: ولاتسعنى مخالفتهما سيدى محمد عثمان و سيدى أحمد نجلى استاذى السيد محمد الحسن سمير المشاهد الا حسانية ان أجمع مناقبا على جدتهما فاطمة الزهراء سيدة نساء العالمين و خزانة المدد المحمدى و مأواه؛ **انجام:** مادارت الأفلاك و سبحت الأملاك و قام الوجود بالله سبحان ربك رب العزة عما يصفون و سلام على المرسلين و الحمدلله رب العالمين.

نسخه اصل: در سودان نگهداری می‌شود؛ خط: نسخ، کا: عبدالرحمن بن احمد، تا: جمعه ۱۵ رمضان۱۳۴۷ق؛ افتادگی: آغاز ووسط؛ ۱۰ص، ۱۴سطر [عکسی ف: ۵-۲۷۶]

←مناقب فاطمة الزهراء ◄ الثغور الباسمة فی مناقب السيدة فاطمة

● **مناقب الفضلاء** / تاریخ، اجازات / عربی

manāqib-ul fuḍalā’

خاتون آبادی، محمد حسین بن صالح، - ۱۱۵۱ قمری

xātūn ābādī,mohammad hoseyn ebn-e sāleh(- 1739)

تاریخ تألیف: جمادی الثانی ۱۱۳۸ق؛ محل تألیف: خاتون آباد

اجازهنامه روایتی است که محمد حسین بن محمد صالح خاتون آبادی به ملازین الدین خوانساری درسال ۱۱۳۶ق نگاشته است. او در دیباچهمی گوید سرگذشت استادان خود را که در ایران و عراق عرب دیده‌ام در این کتاب می‌آورم و می‌گوید من دچار حبس و ضرب و غصب اموال شدم. در پایان کتاب او مجلسی را نیای خویش شمرده و کتاب را «مناقب الفضلاء» نامیده و درحاشیه می‌گوید نام کتاب با حساب جمل تاریخ تقریبی تألیف است که ۱۱۳۶ باشد.استادان او اینها هستند: ۱. ملا زین الدین خوانساری، ۲. محمد باقر مجلسی نیای او، ۳. ملا محمد تنکابنی، ۴. شاه محمد شیرازی، ۵. سلیمان بن عبدالله فحرانی، ۶. پدرش محمد صالح حسینی.

آغاز: الحمد لله الذى جعل فى الارض خلفاء من الانبياء و الاوصياء و جعل العلماء لهم امناء فجعل فى كل خلف منهم عدولا ينفون عن الدين تحريف الغالين و انتحال المبطلين و تاويل الجاهلين و لو كره المخالفون من الاشقياء ...

چاپ: میراث حدیث شیعه، دفتر چهارم، قم، مؤسسه فرهنگی دارالحدیث، ۱۳۷۸ش، با تحقیق جویا جهانبخش

[الذریعه ۳۳۳/۲۲]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۵۲۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان شاء الله تعالى انه خبر موفق و معين و الحمدلله ... و آله اجمعين.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۰گ (۲پ-۲۱ر)، ۱۹ سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۶۵۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۷۷۷/۴

آغاز: برابر

در فهرست با عنوان «اجازه میر محمد حسین بن محمد صالح خاتون آبادی برای زین العابدین خوانساری» آمده ولی به نظر می‌رسد فرد مزبور همان زین الدین خوانساری و کتاب همان مناقب الفضلاء است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۷گ (۲۰۵پ-۲۳۱پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۵-۱۶۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۳۴۹

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۶-۴۵۳]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۳۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** خصهما الله بالرحمة يوم لاينفع مال و لا بنون و جعلهما من الذين لا خوف عليهم و لا هم يحزنون

در فهرست «اجازة الحديث» آمده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ از روی نسخه خاتون آبادی، مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۶-۲۸۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۵۰۱/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اولاد جميعهم موجودون بفضل الله و رحمته فى اصل البلد الى أن استولت الافاغنة على اصفهان فتفرق الاكثر و منهم المؤلف فانى بعد ما عانيت من الكد و العنا و ابتليت با المشقة و البلاء ما لا يصفه الواصفون ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۰گ (۲۷۳پ-۲۹۲پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۴۰۴]

۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۵۶۹/۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** وقد استجزت رواية الصحيفة السجادية صلوات

الله علیهم علی من الهمها من جدی العلامه المجلسی طیب الله مضجعه فی اوان الصبا قبل اوان الحلم فاجازی رحمه الله تعالی ولکین هذا آخرما اوردنا ایراده فی هذه الرساله مع تراکم افواج الهموم ... اجمعین

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۱۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۱-۳۹]

● **مناقب الفقیه شجاع الدین عمر بن عبدالرحمن /**

تراجم، تاریخ / عربی

manāqib-ul faqīh šujā‘-ud-dīn ‘umar ibn-i ‘abd-ur-raḥmān

رساله‌ای است در شرح حال «الفقیه شجاع الدین عمر بن الفقیه عبدالرحمن حی الفقیه علی النظاری» که به گفته مؤلف: «جمع بین الریاستین و حاز السیاستین». شخص مذکور در نیمه دوم قرن دهم هجری در ارتباط با حکام یمن بوده و بدین جهت، در این رساله گوشه‌ای از حوادث یمن در بین سال‌های ۹۵۰ تا ۹۸۵ق ذکر شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۳/۱

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی أقام قسطاس العدل بالأنبیاء و المرسلین ... اما بعد فان تاریخ العلماء سیر ملوکهم لم یزل طریقة لهم مسنونة ... و قد سنح لی ان اذکر افراداً من مناقب الفقیه شجاع الدین؛ **انجام:** و ثبت له الامر و النهی فی الأقطار الیمانیة و سلک مسلک الباشات السابقین و وقف فی امره و نهیه برهة من الزمان. و ما توفیقی الا بالله علیه توکلت و هو رب العرش العظیم و صلی الله علی سیدنا محمد و آله ...

بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۰ص (۱-۳۰)، ۱۳ سطر[عکسی ف: ۳-۵۴۲]

● **المناقب فی فضائل علی بن ابی طالب علیه السلام**
= مناقب علی بن ابی طالب / فضایل و مناقب / عربی

al-manāqib fī faḍā’il-i ‘alī ibn-i abī ṭālib ‘alayh-is-salām = manāqib-u ‘alī ibn-i abī ṭālib

ابن مغازلی، علی بن محمد، - ۴۸۳ قمری

ebn-e maqāzelī, ‘alī ebn-e mohammad (- 1091)

کتابی است درفضایل امیرالمؤمنین دارای ابواب متعدد، گویا مؤلف از زیدیان بوده واز ائمه ایشان بسیار نقل می‌کند. داستانی دراین کتاب آمده: «قال علی بن محمد بن الشرفیه حضر عندی فی دکانی بالوراقین بواسط یوم الجمعة خامس ذی القعدة سنة ثمانین وخمس مایة القاضی العدل جمال الدین نعمة الله بن علی ...».این داستان درپایان مناقب ابن مغازلی آمده است. از کتاب المناقب، وکتاب السفینة للحاکم الامام واز تاج الدین احمد بن حسن بیهقی و ... نقل می‌کند. از جمله ابواب کتاب: ذکر فضائل امیرالمؤمنین، بیان اسامیه، باب ذکرانه اقضی الاصحاب، بیان ما نزل من الایات فی شانه، بیان رسوخ الایمان فی قلبه، بیان محاربته مردة الکفار، فصل فی ماورد فی فضل امیرالمؤمنین گویا این کتاب ارتباطی دارد با «مناقب امیرالمومنین (ع)» نگاشته ابن مغازلی واسطی (۴۸۳ ق)(نک: اهل البیت فی المکتبة العربیة ص ۵۷۸؛ تراثنا ۵/۵۷).

چاپ: در ۱۳۹۴ق به انضمام رساله «المیزان القاسط فی ترجمة مورخ واسط» از حضرت اية الله العظمی مرعشی در تهران چاپ شده

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۲۵

آغاز: اخبرنا الشیخ الرئیس ابونصر احمد بن محمد بن صاعد فراه علیه فی الرابع عشر من صفر سنة ثمانین و اربعمائة؛ **انجام:** قال من دعا رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم اللهم انی أسألک الهدی و التقی و العفة و الغنی

خط: نستعلیق، کا: حسین بن عبدالهادی بن احمد بن صلاح، تا: ۱۰۳۷ق؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ جلد: مقوا، ۱۲۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۲۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۰۶/۱-ف و ۴۲۰۷/۱-ف

نسخه اصل: خزانه ائمه یمن، منتقله به کتابخانه اسلامی - تهران؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۶ ذیحجه۱۰۴۵ق؛ مقابله شده با نسخه نوشته دوشنبه ۱۸ محرم ۶۱۲، ابوالحسن علی بن محمد بن الشرفیة آن را در مسجد جامع واسط ساخته حجاج در روز یک‌شنبه ۴ تا ۱۰ صفر ۵۸۳ خوانده، مصحح، با نشانه بلاغ، محشی؛ تملک: یحیی بن صالح سحولی؛ ۱۶۷گ[فیلمها ف: ۳-۳۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۷عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۱-۱۷۰]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۱۳۶/۱-۳۲/۴۶

آغاز: باب فی بیان من اهلکه الله وغیر خلقه ... فمن ذلک ما روی بالاسناد الی الاعمش قال بعث الی ابوجعفر المنصور فقلت للرسول مایرید فقال لا اعلم فقلت ابلغه؛ **انجام:** ان اباطالب اسلم ومات مسلما ربما ادعی بعضهم الاجماع علی ذلک من اهل البیت ... التمس بذلک قرة عینک وقال صلی الله علیه وآله وسلم صدقت صدقت.

نسخه عکسی است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۱۲۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۸-۴۵۷۵]

● **المناقب فی معرفة النجوم الثواقب /** کلام و اعتقادات / عربی

al-manāqib fī ma‘rifat-in nujūm-iṯṯawāqib

در فضایل و مناقب معصومین علیهم السلام، گویا برای هر یک از آنها جزئی. در این کتاب روایت‌های فضائل از صحاح و مسانید مهم اهل سنت نقل شده و پس از نقل بیشتر و روایت‌ها مطالب سودمندی می‌آورد در چگونگی استدلال به آن روایت‌ها

و اجمال آنچه درباره آنها گفته شده است. باید تألیف کتاب در قرن هشتم یا پس از آن باشد که داستان فتح بغداد را به دست هلاکو نقل می‌کند. فصولی که در نسخه حاضر آمده چنین است: فصل ۲۲. فی تفسیر «یا أیها الذین آمنوا اذا ناجیتم الرسول»؛۲۱. فی ذکر المؤاخاة له علیه السلام؛ ۲۳. فی قوله تعالی «فقل تعالوا ندع ابنائنا»؛۲۶. فی قوله «ان فیک مثلا من عیسی»؛۲۵. فی قوله «علی منی و أنا منه»؛۲۴. فی قوله تعالی «أجعلتم سقایة الحاج»؛ ۲۹. فی قوله «لاعطین الرایة غداً»؛۲۰. فی ذکر أخذه سورة براءة؛۲۷. فی قوله «لا یحبک الا مؤمن»؛۲۸. فی قوله «الصدیقون ثلاثة»؛ ۲۹. فی قوله «خاصف النعل»؛ ۳۰. فی قوله «انک وارثی»؛۳۱. فی قوله تعالی «و من الناس من یشری»؛۳۲. ذکر خبر الطائر؛۳۳. فی بعض قضایاه فی زمن الرسول (ص)؛ ۳۴. فی قوله «سلونی قبل أن تفقدونی»؛ ۳۵. فی أمر النبی بحب علی؛ ۳۶. فی فنون شتی من مناقبه؛۳۷. فی فنون شتی من مناقبه.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۷۸۵

آغاز: منها هذا الاسناد اختصاراً، و من صحیح البخاری من الجزء الخامس فی الکراس السادسة منه و هی نصف الجزء؛ **انجام:** و اطلب منه الهدایة و التوفیق و أن یسلک بی أهدی سبیل و طریق بمحمد و آله الطاهرین

خط: نسخ معرب زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ تملک: امیر بن شیخ محمد بلخی به تاریخ ۱۰۲۵، ابراهیم بن تاج الدین محمود بن شمس الدین محمد؛ مهر: «عبدالکریم الحسنی الحسینی الطباطبائی» (بیضوی)، «عابد بن علی الطباطبائی» (بیضوی)؛ ۲۲۷گ، ۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۳/۵سم [ف: ۱۰–۱۷۰]

● **المناقب فی وصف علی بن ابی طالب (ع)** / تاریخ معصومین / عربی

al-manāqib fī waṣf-i ʻalī ibn-i abi ṭālib

مؤلف می‌گوید: بنا به‌درخواست بعض دوستان که مطلب نوشتن فضائل امیرالمؤمنین علیه السلام را داشتند این کتاب را نگاشتم و از کتب تاریخ شیعه و روایات آنان کثیرا نقل می‌کند.

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۱۲۱

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم الحمد ... و بعد فقال سألنی بعض الاخلاء و الاصحاب الذین لا یسعنی الا اجابتهم؛ **انجام:** و خطوا جمیعا منقبا اثر منقبلما خط من تلک المناقب واحد تم کتاب المناقب فی ...

خط: نسخ، کا: عبدالله بن مساعد، تا: ۱۷ ذیحجه۱۰۹۴ق؛ مصحح؛ تملک: سلیمان بن عبدالله بن صالح البحرانی در ذیحجه ۱۱۵۶؛ جلد: مقوایی، ۱۵۹گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۱–۸۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱–۳۴]

←مناقب قطبشاهی ≻ کاشف الحق
←المناقب المائة ≻ ایضاح دفائن النواصب

● **مناقب المحبوبین** / تراجم / فارسی

manāqeb-ol mahbūbīn

چشتی، حمیدالدین

češtī,hamīd-od-dīn

تذکره رجال عرفان و ادب.

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه: ۱۴۸عکسی

بی‌کا، تا: ۱۲۲۲ق[جنگ: ۱–۴۶۸]

←مناقب المرتضوی ≻ مناقب مرتضوی

● **مناقب مرتضوی = مناقب نامه مرتضوی** / کلام و اعتقادات، فضایل و مناقب / فارسی

manāqeb-e mortazavī = manāqeb-nāme-ye mortazavī

کشفی ترمذی، محمد صالح بن عبدالله، – ۱۰۱۶ قمری

kašfī tarmazī, mohammad sāleh ebn-e ʻabd-ol-lāh(-1608)

تاریخ تألیف: آغاز ۱۰۳۰ق و انجام ۱۰۳۷ق

مؤلف از صوفیان ماوراء النهر و از شاگردان امیرعبدالله ترمذی مشکین قلم متخلص به «واصفی» بوده است. در جلسه‌ای که عرفا و صوفیان اهل سنتدر آن اجتماع داشتند و به توصیف فضائل امیرالمؤمنین مشغول بودند، درآن حین یکی از شیعیان وارد شد و از موضوع بحث آنان متعجب گردید ومؤلف به جهت اثبات این مطلب که اهل سنت نیز امیرالمومنین را قبول دارند این رساله را در دوازده «باب» به نگارش درآورد: ۱.بیان نصوص قرآنی در شأن امیرالمؤمنین (ع)؛ ۲. بیان احادیث نبوی (ص)؛ ۳. بیان مناقب و فضایل مرتضوی؛ ۴. ازدواج علی با فاطمه (ع)؛ ۵. علم و کشف؛ ۶. خوارق و ظهور کرامات؛ ۷. زهد و ورع؛ ۸ سخاوت؛ ۹. قوت و شجاعت؛ ۱۰. فراست و کیاست؛ ۱۱. خلافت آن حضرت؛ ۱۲. شهادت آن حضرت. تاریخ شروع کتاب ۱۰۳۰ق)موافق جمله «مهدی آخرالزمان» وپایان آن ۱۰۳۷ق موافق جمله «راهنمای خلق» می‌باشد.

آغاز: بسمله. خداوندا عطا کن نشأی ذوق ×× که آغازم بنامت نامه شوق / چنان ماه ضمیرم کن منور ×× که خواهد نور از خورشید انور

انجام: شود مقبول طبع خاص و عام ×× للنبی منا تحیت و السلام

چاپ: مشار فارسی، ج۴، ص۴۹۶۹؛ هند، بمبئی، مطبع محمدی، ۱۲۶۹ق، سنگی، رقعی، ۲+۵۰۴ص؛ ایران، تهران، ۱۲۷۳ق، سنگی، خشتی، تهران، (وزیری کوچک)؛ هند، بمبئی، ۱۳۲۱ق، سنگی، وزیری بزرگ، ۲۸۰ص، به سعی واهتمام اقا میرزا محمد

ملک الکتاب مشهور به خان صاحب
[الذریعة ۳۳۴/۲۲؛ مل الآمل۲۷۷/۲؛ نسخه‌های منزوی ۴۵۵۳/۶؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۶۸۸/۲؛ فهرستواره منزوی ۱۷۹۵/۳؛ میراث مشترک ایران و هند: ۲-۴۶۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۷۰۴
خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: جمعه ۲۲ صفر۹۹۷ق(این تاریخ اضافه شده و درست نیست) جا: اورنک آباد؛ تملک: رجبعلی هراتی به تاریخ شنبه ۲۰ رجب ۱۲۷۱؛ جلد: تیماج، ۴۱۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۷/۵سم [ف: ۲۰-۸۳]

تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: ۱۴۶
همان نسخه بالا [ف: -۹۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۴۳-طباطبائی
آغاز: مومن و مومنه بوده است اقتدا کنند زهی سعادت ... لیکن اقتداء زبانی چندان نتیجه بخش نیست؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ ۳۶۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۲۴-۱۷۰]

۳. اصفهان؛ علامه فانی (ضیاء الدین)؛ شماره نسخه: ۳۸
آغاز: اکنون در فهرست ابواب دوازده گانه شروع کنیم والله اعلم. باب اول در ثبوت افضلیت مرتضی به نص احادیثی که در فضل آن حضرت وارد شده و این باب محتوی بر ۲۹ حجت و منقبت است؛ **انجام:** یعنی برخیز تا سوی فاطمه رویم و عذر خواهیم که وی را به قهر آورده ایم.
تذکر: در فهرست بدون نام مؤلف است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۳۳گ، ۱۷سطر [سه کتابخانه اصفهان: ف: -۱۲۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۴۹۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** نیک باید یکنظر از حق تعال ×× تا شود مقبول طبع خاص و عام
خط: نستعلیق، کا: نور محمد قوم شیخ زاده، تا: یک‌شنبه ۲۵ جمادی الثانی۱۰۱۱ق؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ ۳۰۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۲۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۰۰۸/۲۶ حاشیه و ۱۲۷۹/۳
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم ×× سبحان الله العلی العظیم / خداوندا عطا کن نشئه ذوق ×× که آغازم بنامت نامه شوق؛ **انجام:** هر کس که جواب این سه مسئله بگوید وصی پیغمبر اوست مال تسلیم وی نمائید و اگر.
خط: نستعلیق، کا: ابوالحسن بهاری، تا: ۱۰۴۹ق؛ ۱۰۴گ (۴۴۰پ-۵۴۳پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۲۲×۳۴سم [ف: ۸-۱۹۷] و [عکسی ف: ۳-۶۲۷]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۱۸۵
آغاز: بخش خارو گل است بنسائم شمال قادری که کار فرمای کواکب است به قدرت صانعی؛ **انجام:** برابر
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۰۷۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ مهر: «افوض امری الی الله محمد بن عبدالله» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۴۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۹×۳۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۴۰]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۴۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** امید که اختتام مهام بخیر بوده شفیع روز محشر جزای خیردهاد ...
خط: نستعلیق خوش، کا: جهانشاه بن باباگنجلو، تا: ۱۰۷۸ق؛ واقف: فاضلخان، ۱۳۶۳؛ جلد: تیماج، ۱۵۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۳۰/۵سم [ف: ۱۴-۵۳۵]

۸. شیراز؛ وصال (دکتر)؛ شماره نسخه: ۴۳
کا: عبداللطیف بن میرحسین بن میر ابراهیم حسینی، تا: ۱۰۹۸ق، جا: شاه جهان آباد [نشریه: ۵-۲۹۴]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۰۷۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج، ۳۶۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۲۶]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۳۷۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الثانی۱۱۰۱ق؛ توسط سید فیض الله طالب علم بن سید عبدالنبی به تاریخ ۲۷ جمادی الثانی ۱۱۰۱ تصحیح گردیده، مجدول؛ جلد: مشمع، ۲۷۹گ، ۱۹سطر (۱۰/۵×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۳۹-۱۰۵]

۱۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۲۰۲
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: غره رمضان۱۱۵۸ق؛ در عمل محمد معین خان عرف جعفر علیخان دام اقباله در قصبه سیکاکای؛ تملک: سید میرزا اصفهانی مورخ رمضان ۱۲۴۱ق در حیدر آباد؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۱۷ سطر (۱۴×۲۴)، اندازه: ۱۹/۵×۳۱سم [ف: ۴-۱۸۴۷]

۱۲. قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۲۱۷
آغاز: صفت ذات خاص او است و در طلب مشاهد شاهد وحدتش موجودات از دم ایجاد گم بادیه ... صمدیتش لم یلد و لم یولد است و صمدی که شاهد احدیتش؛ **انجام:** آورده اند که آیه مذکوره در شأن امیرالمؤمنین علیه السلام نازل شد و سبب نزول آن بود که چون رسول صلی الله علیه و آله شب غار بحکم پروردگار هجرت نمود امیرالمؤمنین علیه السلام
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج، ۱۲۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۱۳۱]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن خواجه محمد طاهر بن خواجه شمس الدین بن محمد زمان بن محمد حسین بن نظام الدین محمد

میمندی، تا: پنج‌شنبه ۲۳ ربیع الاول۱۲۰۵ق؛ مجدول، مصحح، با سرلوح؛ ۲۱۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۴-۱۰۳]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۷۰۵-۱۰/۱۵

آغاز: زهی ذات صدیق آفاق اکبر ×× خوشا جامع مصحف و شاه صفدر ... فقیر حقیر کثیر التقصیر خادم الفقراء محمد صالح الحسینی الترمذی متخلص بکشفی ... بر زبان نیاز و بلسان ایجاز عرضه می‌دارد؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، کا: محمدحسن مازندرانی، تا: ۱۲۶۱ق، جا: تهران؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۱۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۸-۴۵۷۷]

۱۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۸۰

آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد بی حد و ثنای بی عد مر خداوندی را سزا؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: عبدالغفار بروجردی، تا: ۲۲ جمادی الاول۱۲۶۵ق؛ ۲۱ سطر (۱۱×۲۲)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۵-۶۵۵]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۹۷۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد حسن بن خواجه محمد طاهر بن حوزجه شمس الدین سمیزی، تا: صفر۱۲۷۶ق؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج، ۳۶۲ص، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۲۶]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۴۲۶

همان نسخه بالا [مؤید: ۳-۳۴۱]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۵۷ معزی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ده عشره است که موسی وعده کرده است سی روز در کوه طور ساکن باشد انرا بده روز دیگر تمام کردم که چهل روز باشد و وعدنا موسی ثلاثین ... و عقول عشره نیز توان گفت و انچه یازده است برادران یوسف اند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ تملک: محمدطاهر معزی؛ جلد: تیماج، ۱۶۸گ، ۱۶ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳۹-۱۶۱]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۴۷۵

بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

۱۹. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۱۴۳

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۷سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [نشریه: ۳-۲۴۴]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۴۳ ط

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا[مختصر ف: -۸۰۳]

۲۱. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** مناقب اصحاب مستطاب رضی الله عنه بر صفحه ظهور جلوه گر خواهد گردانید مالیا بر این مقدار اختصار می‌نماید. یک نکته ازین مبحث گفتیم همین باشد ننگر آرایم زفیض.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مهر: «عبده ابوالوفاء بن علی» (دایره‌ای)؛ جلد: تیماج، ۳۰۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف مخ: -۱۶۵]

۲۲. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۱۵۸

آغاز: لمؤلفه: فلک سرگشته خورشید ذاتش ×× ملک پروانه شمع صفاتش / جناب بارگاهش عرش اعظم ×× حباب بحر ذاتش هر دو عالم؛ **انجام:** چو او برکشد ذوالفقار از غلاف ×× ز هیبت فتد لرزه بر کوه قاف، قطامه گفت ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: -۱۵۱]

۲۳. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: ۲۷۴

از میان باب سوم تا میان باب نهم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا[چند نسخه-ف: -۳۶۷]

۲۴. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۵۱۹

آغاز: باب هشتم در بیان سخاوت امیرالمؤمنین علی (ع) بن ابی طالب علیه السلام و ما یتعلق بها ...

از اول باب دوم تا اواخر باب یازدهم را دارد؛ خط: نستعلیق، کا: مرتضی قلی، تا: ربیع الاول ۱۲۸۷ تا محرم ۱۲۹۳ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: تیماج، ۱۸۵گ، ۱۷ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۲۴]

● مناقب المرتضوی / فضایل و مناقب

manāqeb-ol mortazavī

حسینی مشکین قلم، عبدالله

hoseynī meškīn-qalam, ‘abd-ol-lāh

در مناقب علی علیه السلام.

کاشان؛ عاطفی، حسن؛ شماره نسخه: بدون شماره

خط: نستعلیق خوش، کا: محمد تقی بن حاجی محمد منصف، تا: شوال۱۰۶۹ق، مجدول مذهب [نشریه: ۷-۷۴۶]

● مناقب مرتضوی / فضایل و مناقب / فارسی

manāqeb-e mortazavī

تاریخ تألیف: ۱۰۵۸ق

در فضایل و مناقب ائمه اطهار (ع)، به فارسی، که یکی از علمای عصر صفوی نگاشته است. این کتاب غیر از کتاب مناقب مرتضوی ترمذی است که فقط در خصوص امیرالمؤمنین(ع) نگاشته شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۰۴۰

خط: نستعلیق، کا: علی بن حسین خوانساری، تا: پنج‌شنبه غره شوال۱۲۵۹ق؛ قطع: رحلی[میراث شهاب: س۸ش۲-۱۵]

● **مناقب مرتضوی = مناقب علی** / کلام و اعتقادات / فارسی
manāqeb-e mortazavī = manāqeb-e ʻalī

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۷۷/۴

خط: نستعلیق، کا: جهانی سبزواری، محمد حسین بن علی میر، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۷ص (۶۰-۸۶)، ۲۳سطر (۱۳/۵×۲۱)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۹-۱۲۴۵]

● **المناقب المزیدیة فی اخبار الملوک الاسدیة** / تاریخ / عربی
al-manāqib-ul mazīdīya fī axbār-il mulūk-il asadīya
هبة الله بن ناصر بن حسین بن نصر، ق۵ قمری
hebat-ol-lāh ebn-e nāser ebn-e hoseyn ebn-e nasr (-11c)

در تاریخ دیرینه پادشاهان عرب و ایران مانند اردشیر تا سیف الدوله، در آن از سال ۴۸۰ و اندی یاد شده است. (دانش پژوه)
[اعلام الشیعة ۲۰۴/۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۰۶۵-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیاAdd. 23296. در دو جزء؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام[فیلمها ف: ۳-۱۹۵]

←مناقب المعصومین ⪢ امامت

● **مناقب المعصومین** / فضایل و مناقب / فارسی
manāqeb-ol maʻsūmīn
یزدی، عبدالخالق بن عبدالرحیم، ۱۲۰۶ - ۱۲۶۸ قمری
yazdī, ʻabd-ol-xāleq ebn-e ʻabd-or-rahīm (1792 - 1852)

در مناقب و مصائب و معجزات چهارده معصوم علیهم السلام که در یک «مقدمه» و «خاتمه» و چهارده «باب» و هر کدام دارای چندین مجلس تنظیم گردیده است. مؤلف آن را پس از دو کتاب «مصائب المعصومین» و «بیت الاحزان» خویش تالیف نموده است.
[فهرستواره منزوی ۱۷۹۶/۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۴۵

آغاز: بسمله، حمدله و بعد چنین گوید بنده عاصی امیدوار به رحمت خداوند کریم عبدالخالق ... که بعد از جمع و تصنیف کتاب مصائب المعصومین که عربی است و کتاب بیت الاحزان که فارسی است؛ **انجام:** و العاقل یکفیه الاشارة و من الله الهدایة و البشارة مجلس دوم

موجودی تا ابتدای مجلس دوم از باب سوم می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام[ف: ۲۶-۵۷۶]

● **مناقب معصومین (ع)** / تاریخ معصومین / فارسی
manāqeb-e maʻsūmīn

تاریخ بزرگ و مبسوط چهارده معصوم (ع) که از زندگی پیامبر اکرم شروع و با نگارش معجزات هفتادگانه حضرت به زندگی امامان می‌رسد. ترتیب کتاب همانند «مناقب الطاهرین» طبری است ولی آن نیست، عناوین با عبارت عربی همانند «فصل فی ذکر طرف من معجزات النبی (ص) وهی السبعون» آمده است.

آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۱۶۰

آغاز: ... فصل فی ذکر طرف من آیاته ولادته روایتست از آمنه که گفت چون بوطالب درنبوت نخستین که از شام بازآمد پیش هبل ولات و عزی نمیرفت تا میان وی و قریش درآن معنی سخن؛ **انجام:** گفت دیگر مال میارید ودیگر جعفر قصد کرد و خلیفه را بر آن داشت که مهدی علیه السلام مرا بگیرد مهدی علیه السلام بامر الهی غایب شد وحی وموجود است که باشاره وفرمان الهی ظهور کند انشاءالله تعالی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: غره صفر۱۰۸۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۰۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۲۸سم [ف مخ: -۱۶۶]

←مناقب میران میر ⪢ روضة الریاحین فی حکایات الصالحین
←مناقب نامه مرتضوی ⪢ مقتل منظوم
←مناقب نامه مرتضوی ⪢ مناقب مرتضوی

● **مناقب النبی و اهل البیت (ع)** / فضایل و مناقب / عربی
manāqib-un nabī wa ahl-il bayt
شهید ثانی، زین الدین بن علی، ۹۱۱ - ۹۶۵ قمری
šahīd-e sānī, zayn-od-dīn ebn-e ʻalī (1506 - 1558)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۶/۹۲

بخشی از یکی از تصانیف شهید ثانی است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۹ص (۱۹۶- ۲۰۴) [مختصر ف: -۸۰۳]

● **مناقب النساء** / اخلاق / فارسی
manāqeb-on nesā’
کرمانی، محمد حسین بن محمد صادق، ق۱۳ قمری
kermānī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad sādeq(-19c)

نام کتاب و نگارنده در دیباچه آمده است، در ۱ «مقدمه» و چند «فصل»: مقدمه در اختلاف صفات از جهت خلقت ... فصل «زن مثل ضلع اعوج می‌نماید» ...

آغاز: حمدله. صلاة. و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین. بعد، چنین گوید عاصی آبق حسین بن محمد صادق ... مختصری که مستنبط از اخبار ... باشد به جهت تمرین و تشویق و اختبار نفس

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۹۸۷/۲-عکسی

آغاز: حمدله. صلاة. و لعنة الله علی اعدائهم اجمعین. بعد، چنین گوید عاصی آبق حسین بن محمد صادق ... مختصری که مستبط از اخبار ... باشد به جهت تمرین و تشویق و اختبار نفس؛ **انجام:** البته ناجور.

خط: شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۹۷ق؛ افتادگی: انجام؛ ۲۸ص (۷۳-۱۰۰) [عکسی ف: ۱-۳۷۹]

● **مناقب و حکایات** / متفرقه / عربی

manāqeb va hekāyāt

مناقب و حکایاتی است متفرقه به نقل از عده‌ای عرفا که معاصر یا نزدیک عصر مؤلف بوده‌اند، با بیان شرح حال مختصری از آنها در طی چند فصل و حکایت. نام بعضی از آنها عبارت است از: رضی الدین ابوبکر بن ابراهیم بن محمد بن عمر، ضیاءالدین ابراهیم بن محمد بن عمر بن حسیر، حسن بن محمد بن عمر بن حسیر، عمادالدین عیسی بن محمد بن عمر بن حسیر، جمال الدین محمد بن حسن بن محمد بن عمر بن حسیر، رضی الدین ابوبکر بن ابراهیم ذهل، علی بن احمد بن احمد بن عمر بن حسیر.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۱۹/۱

آغاز: ... آبائی من لدن الفقیه عمر الی آدم ابی البشر رضی الله عنه و نفعنا به فی الدارین آمین، الحکایة الثالثة

نسخه اصل: کتابخانه آکادمی لینچی-رم ۳۳۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ ۳۹گ (۱-۳۹) [عکسی ف: ۲-۲۳۴]

● **مناقب و سیر ائمه = مناقب ائمه = مناقب و مراثی** / فضایل و مناقب / فارسی

manāqeb va seyar-e a’emme = manāqeb-e a’emme = manāqeb va marāsī

چندین داستان است درباره فضیلت‌های امیرالمؤمنین و سایر ائمه (ع) درباره شهر مدینه و جز آنها.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۹۳۰/۹

آغاز: در بیان فضیلت امیر المؤمنین ... فضائل لاتحصی احد عدد من ذکر فضیله؛ **انجام:** اگر تو پیش خدای تعالی را گرامی نبودی فرزند خود بتو ننمودی.

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۲۴ص (۲۴۲-۳۶۵)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۱۰-۳۳۹]

● **مناقب و سیر ائمه = مناقب ائمه = مناقب و مراثی** / تاریخ معصومین / فارسی

manāqeb va seyar-e a’emme = manāqeb-e a’emme = manāqeb va marāsī

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۵۸۸

انجام: یکنفر دیگر ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «جمال الدین طباطبائی»؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۴۸گ، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۴-۱۳۵۵]

● **مناقب و سیر علی (ع)** / تاریخ معصومین / عربی

manāqeb va seyar-e ‘alī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۹۵۳/۱

آغاز: الحمدلله الذی لایبلغ مدحته القائلون و لایحصی نعمائه العادون و لایؤدی حقه المجتهدون، الذی لایدرکه بعد الهمم، و لا یناله غوص الفطن؛ **انجام:** و هلکت الانام و ما نفدت ذکر فضائلهم ... الکلام لکن بحمدالله و منه جمعت فی هذا الکتاب مقدار ما یستانس بمدارسته العاقل النبیه و یستوحش من مذاکرته الجاهل السفیه و الحمدلله رب العالمین.

نام مؤلف در نسخه یاد نشده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: کربلا؛ ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۳۳۸]

● **مناقب و فضائل اهل بیت علیهم السلام** / فضایل و مناقب / عربی

manāqeb va fazā’el-e ahl-e beyt ‘alayhem-os-salām

مقداری از فضایل ومناقب ومعجزات ائمه اطهار علیهم السلام به خصوص حضرت علی علیه السلام را آورده ودرآخر حدیثی از امام علی علیه السلام نقل می‌کند که فرمودند برای من هفتاد منقبت است که احدی درآنها شریک نیست وآن هفتاد فضیلت را ذکر نموده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۴۵/۴

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. مولد امیرالمؤمنین علیه السلام عن عبدالله بن عباس قال حدثنی والدی العباس بن عبدالمطلب قال کنا جلوساً بازاء بیت الحرام اذ أتت فاطمة بنت اسد اُم علی بن ابی طالب علیه السلام وهی حاملة؛ **انجام:** معلون من خالفه، مغضوب علی من رد قولی هذا ولم یوافقه الا ان جبرئیل علیه السلام اخبرنی عن الله عزوجل بذالک.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف مخ: ۵-۲۱۲۵]

● **مناقب و فضائل اهل بیت علیهم السلام** / فضایل و مناقب / فارسی

manāqeb va fazā’el-e ahl-e beyt ‘alayhem-os-salām

مجموعه‌ای از فضایل و مناقب حضرت رسول اکرم (ص) و حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام و ذکر بعضی از سیره و حالات آن بزرگواران است. فهرست عناوین کتاب که به صورت یک برگ، جدا از متن آمده است، نشان می‌دهد که نسخه اصلی کتاب با عنوان توحید و اثبات واجب الوجود آغاز شده و با بیان خلقت حضرت نبی اکرم (ص) تا ولادت آن بزرگوار و ذکر معجزات، طی ۱۴ عنوان، پی گیری شده؛ سپس احوال، سیره، مناقب و فضائل حضرت امیر المؤمنین علیه السلام طی ۹۷عنوان، بیان می‌شود.در این کتاب از آثار قدما و متأخرین، تا قرن ۱۳ق نقل می‌شود و گاهی از کتبی که نام آن را در جایی نیافته‌ایم (مانند: شیخ ابن بابویه در مجمع الروایات گوید) نام برده شده است؛ همچنین رد پایی از آثار «حافظ رجب برسی»، «سید ولی الله حسنی» صاحب کنز المطالب و عرفا و شیخیه معاصر مؤلف، مشهود است؛ و همچنین اشعار فارسی بسیاری از شاعران متعدد و گاهی نیز اشعار عربی، در مدح اهل بیت علیهم السلام دیده می‌شود.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۲۶/۲

آغاز: ... روحانیان اعلام نمودند و جمیع ملائکها بخدمت آن سرور عالمیان رسیدند و بر او سلام می‌کردند و بذکرهای جلی مشغول شدند؛ **انجام:** چگونه علی بن ابی طالب [علیه السلام] بآفتاب گفتگو خواهد نمود و آفتاب چگونه جواب خواهد چون آفتاب عالمیان از مشرق طالع و لامع گردید ...

مجموعه‌ای از فضایل و مناقب حضرت رسول اکرم (ص) و حضرت امیر المؤمنین علیه السلام و ذکر بعضی از سیره و حالات آن بزرگواران است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: مشمعی، ۹۷گ، ۲۶سطر (۱۲/۵×۲۴)، اندازه: ۲۱/۵×۳۳سم [ف: ۲۹-۳۵]

● **مناقب و کرامات** / عرفان و تصوف، داستان / فارسی

manāqeb va kerāmāt

در مناقب و کرامت‌های حضرت رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله و امامان شیعه و دیگر اولیاء و عرافان با عبارات «از آن جمله آن است که ...» احتمالاً از کتب مشهوره است. باید مراجعه شود. از جمله عناوین آن: در مناقب علی بن موسی بن جعفر رضی الله تعالی[عنه] وی امام نهم است ...؛ در مناقب محمد بن حسن بن علی بن محمد بن علی رضی الله عنه، وی امام دوازدهم است و کنیت وی ابوالقاسم و لقبه الامامیة بالحجة و القایم و المهدی و المنتظر و صاحب و صاحب الزمان و هو عند هم خاتم الاثنی عشر اماما.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۴۷۲

آغاز: ... که آنرا از تن خود نکشم تا شما را از شام بیرون نکنم من گفتم والله که اینجا که نشسته خواهم گرفت و ملک ملک بزرگ را نیز انشاء الله تعالی ما را پیغمبر ما صلی الله علیه و سلم باین خبر کرده است؛ **انجام:** که از سنت نبوی و شریعت مصطفوی تجاوز گرداند می‌گردد مشاهد خواص

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: چرم، ۱۸۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۶/۷سم [ف: ۴۳-۱۱۲]

● **المناقب و المثالب** / فضایل و مناقب / عربی

al-manāqib wa-l maṯālib

ابن حیون، نعمان بن محمد، - ۳۶۳ قمری

ebn-e hayyūn, no‘mān ebn-e mohammad (- 974)

در فضایل و مناقب اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام، و مثالب و مطاعن بنی امیه.مؤلف، بعد از بیان شرف آباء رسول اکرم (ص)، به ذکر اسباب و علل عداوت بنی امیه با بنی هاشم قبل از مبعث پیامبر اسلام (ص) و بعد از مبعث، و در زمان حیات آنحضرت، و بعد از وفات او وعداوت نسبت به آل و فرزندان آنحضرت پرداخته است.وی به موازات ذکر مناقب هر کدام از آباء و ابناء رسول الله (ص) و امیر المؤمنین علی علیه السلام مثالب همان طبقه از بنی امیه را بیان نموده، و در آخر به روش اسماعیلیان، بعد حضرت صادق علیه السلام، به ذکر مناقب خلفای فاطمی و مثالب بنی امیه اندلس پرداخته است.مجدوع، نام کتاب را «کتاب المناقب لاهل بیت رسول الله النجباء و المثالب لبنی امیة اللعناء» ثبت نموده است.

آغاز: الحمدلله الاول الازلی بغیر غایة و الآخر الابدی ... الذی عنت الوجوه لعظیم قدرته.

انجام: و قد ذکرت ما جری من ذلک فی سیر المعزلدین الله (ص) و لواعدته فی هذا الکتاب لکان تکراراً و تطویلاً ... و هو حسبنا و نعم الوکیل.

[بروکلمان، ذیل ۳۲۵/۱؛ فهرسة الکتب و الرسائل /۶۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۵۳عکسی

آغاز: الحمدلله الاول الازلی بغیر غایة و الآخر الابدی ... الذی عنت الوجوه لعظیم قدرته؛ **انجام:** و قد ذکرت ما جری من ذلک فی سیر المعزلدین الله (ص) و لواعدته فی هذا الکتاب لکان تکراراً و تطویلاً ... و هو حسبنا و نعم الوکیل.

نسخه اصل: کتابخانه انستیتوی اسماعیلیان در لندن؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۳۹۷گ[عکسی ف: ۲-۱۳۴]

● **المناقب و المثالب = فضائل اهل البیت = مناقب اهل البیت** / فضایل و مناقب / عربی
al-manāqib wa-l maṯālib = faḍā'il-u ahl-il bayt = manāqib-u ahl-il bayt

شیروانی، حیدر علی بن محمد، ق۱۲ قمری
Šīrvānī, heydar 'alī ebn-e mohammad (- 18c)

مشتمل برفضائل و مناقب اهل بیت عصمت و طهارت و همچنین مثالب و معایب دشمنان آن بزرگواران است. مؤلف همه احادیث و دلایل آنرا از کتب معتبر محدثان و مفسران اهل سنت و جماعت همچون صحیحین مسلم و بخاری، جامع الاصول ابن اثیر، مصابیح بغوی، استیعاب ابن عبدالبر، کامل ابن اثیر، معالم التنزیل بغوی، کشاف زمخشری، تفسیر سیوطی و دیگر آثار آنان نقل و آنرا دریک «مقدمه» و چهارده «باب» تنظیم نموده است: مقدمه گفتاری است از ابن ابی الحدید درباره تبلیغات معاویه علیه امیرمؤمنان علی (ع) واهل بیت آن بزرگوار؛ باب ۱. بیان فضائل نبی اکرم و علی علیهما الصلوة، طی هجده فصل؛ ۲. فضائل حضرت فاطمه (ع)؛ ۳. فضائل و مناقب حسنین (ع)؛۴تا۱۲. فضائل سایرائمه اطهار (ع)؛ ۱۳. تصریح به تعداد آن بزرگواران؛ ۱۴. روش خلفای سه‌گانه، معاویه، عایشه، حفصه و احوال و اخلاق و صفات آنان در ۷فصل. (براتعلی غلامی مقدم)
آغاز: بسمله. الحمد لله علی ما منح من الهدایة و وهب من الدلالة و صلاته علی من ابتعثه رحمة للانام ... هذا مختصر یحتوی علی شی ء من الاخبار المرویة فی فضائل اهل البیت ... و مثالب اعدائهم مما روته العامة و محدثوهم.
انجام: و انما ذکرنا قلیلا من کثیر لشهرتها و من اراد الوقوف علیها طلبها من مظانها ...

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۶۴۲
آغاز: ان دعی الی ذلک داع من ذلک انهم عن اخرهم یخصون النبی صلی الله علیه و آله بالصلاة من غیر ذکر لآله صلی الله علیهم حتی فی نفس الخبر المتفق علیه بینهم؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: سید سعید طباطبائی، ۱۳۳۲؛ جلد: میشن، ۲۶۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۵-۵۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۵۶۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ ۸۰گ، اندازه: ۱۸×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۵۴۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۰۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ به وسیله سیدرضا امیرشهیدی در بهمن ۱۳۴۸به کتابخانه تحویل گردیده؛ جلد: تیماج، ۱۵۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۵/۱سم [ف: ۱۴-۵۳۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۹۹-طباطبائی
آغاز: و الثناء و لا لتزامی عدم تغییر الفاظهم انقلها بعینها الا فی ذکر الآل فی الصلوة و اسقاط الترضیه؛ **انجام:** و نحن احق بهذا الامر منکم اما کان فینا القاری کتاب الله الفقیه فی دین الله
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ یادداشتی از سید محمد سنگلجی در فضائل امیرالمؤمنین علیه السلام؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۵۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۲۴-۴۳۱]

۵. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: بدون شماره
آغاز: برابر
کا: احمد بن علی حسین، تا: ۲ جمادی الثانی۱۱۲۰ق[دلیل المخطوطات: ۱-۱۶۵]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۹۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن محمد هادی مازندرانی، تا: دهه اول رمضان۱۱۳۳ق، جا: بندر بهو کلی از بنادر هند؛ محشی از مؤلف با عنوان «منه سلمه الله»؛ جلد: تیماج، ۷۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲-۱۸۵]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۲۸۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد محسن بن بهاءالدین محمد تونی، تا: جمعه اواسط صفر۱۱۳۳ق، جا: اصفهان؛ مصحح، محشی باعناوین «منه مدظله»؛ جلد: تیماج، ۱۹۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [محدث ارموی مخ: ۲-۱۰۵۹]

● **مناقب و مثالب** / کلام و اعتقادات / فارسی
manāqeb va masāleb

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۹۶۷
آغاز: حسنا بحق النبی الموتمن و الوصی ذی المنن بحق الحسین و الحسن مقدمه در بیان این است که هر چه در آن امت ها شده در این امت نیز شده طابق النعل بالنعل؛ **انجام:** بر این ضعیف منت گذارند و بر خدا اجر طلب فرمایند.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۱۷گ، ۲۰سطر (۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲-۷۹۵]

←مناقب و مراثی ﴿ مناقب و سیر ائمه

● **المناقب و المصائب** / فضایل و مناقب، تاریخ معصومین / عربی
al-manāqib wa-l maṣā'ib

محمد بن احمد بن ابراهیم
mohammad ebn-e ahmad ebn-e ebrāhīm

مشتمل است برآیات و روایات اهل تشیع و تسنن و همچنین قصاید مختلف درباره فضایل و مناقب حضرت علی (ع) و نیز

مصایبی که از دشمنان ناصبی به آنان بزرگوار رسیده است. مؤلف آنرا در پنج مجلس به مناسبت ایام ولیالی قدر که مصادف باشهادت آن حضرت است تنظیم نموده است که سه مجلس متعلق به شبها و دو مجلس منحصر به دو روز آن است. اما درخصوص روز سوم ساکت و تنها به خاتمه اکتفا نموده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۸۵۵

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی ارسل محمداً صلی الله علیه و آله الی کافةالبریة؛ **انجام:** و ماغربت شمس و ضاء سنا البدر ... اجرنا من سوء الفتن یاولی الدنیا ...

نسخه حاضر فقط چهارمجلس دارد؛ خط: نسخ، کا: درازی بحرانی، علی بن ابراهیم، تا: ۱۹شعبان۱۲۰۸ق؛ ۱۱۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۴-۵۳۶]

● **مناقب و مصائب حضرت علی علیه السلام** / حدیث، تاریخ معصومین / فارسی

manāqeb va masā’eb-e hazrat-e ‘alī ‘alayh-es-salām

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۱۳

آغاز: بسمله الحمدلله الذی اتانال من رحمه کفلین؛ **انجام:** یک نفر از دشمنان تو را زنده نگذارم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[رایانه]

● **مناقب الهداة** / فضایل و مناقب، شعر / عربی

manāqib-ul hudāt

اصفهانی، محمد کاظم بن محمد صادق، ۱۲۰۵ - ۱۲۷۳ قمری

esfahānī, mohammad kāzem ebn-e mohammad sādeq (1791 - 1857)

اهداء به: محمد شاه قاجار

تاریخ تألیف: ۲۱ رمضان ۱۲۵۰ق

چهارده قصیده است کلاً در ۲۷۱ بیت در مدح چهارده معصوم.شاعر در مقدمه می‌گوید پس از آنکه قصاید «عقد الثریا» و «السبع المثانی» و «قلائد النحور» و قصائد دیگری را به رشته نظم درآوردم به سرودن این اشعار همت گماشتم و آن را در دوازده مطلب در نعت نبی و حضرت فاطمه و ائمه هدی پرداختم. قصاید با قوافی مختلف است.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی جعل عقدالثریا للسبع المثانی ...

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۰

آغاز: بسمله، هذه الرساله الشریفه مسماه بمناقب الهداه، بسمله، الحمد لله الذی جعل عقد الثریا؛ **انجام:** محمد کاظم لعن المخالف لهم بالسب و الشتم الکریه ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۵۶ق، جا: تهران (شاید)؛ مجدول؛ مهر: ناصر الدین شاه؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹گ، ۹ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۷-۱۱۴]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۲/۷

انجام: محمد کاظم لعن المخالف لهم بالسب و الشتم الکریه ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۲ص (۱۲۵-۱۶۶)، ۸سطر (۷×۱۰/۵)، اندازه: ۱۵×۱۶سم [ف: ۷-۲۳]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۲۲/۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** لهم بالسب والشتم الکریه

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الاول ۱۲۲۵ تا شنبه ۱۰ ربیع الثانی ۱۲۵۵ق، جا: اصفهان؛ مصحح، با توضیحاتی به خط مؤلف؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۱۳۷-۱۴۸)، ۱۰سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۳-۱۵۵۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۵۷۹/۷

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۴۲پ- ۵۴پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۸-۱۳۴]

۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۵۳۰/۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۵ سطر (۱۰×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۳۵]

۶. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۴۳/۱۱

کا: محمد مؤمن بن محمد مهدی اصفهانی هرندی، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۲۳گ (۲۳۵پ-۲۵۷ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۶۱]

● **المناقشات الفقهیة** / فقه / عربی

al-munāqišāt-ul fiqhīya

حسینی استرآبادی، محمد تقی بن حسن، ق۱۱ قمری

hoseynī estarābādī, mohammad taqī ebn-e hasan(- 17c)

ایشان در این رساله با استادان خود میرداماد، شیخ بهایی و دیگران در برخی از مسائل فقهی مناقشه و مباحثه نموده و ایراداتی بر آراء آنان نموده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۴۷

آغاز: بسمله و من جناب فضلک امر الاستفاضة یا علیم یا حکیم؛ **انجام:** فلنختم الکلام حامدین لله و مصلین علی نبیه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: نیمه اول قرن۱۱؛ محشی به لفظ «منه»؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۶۷؛ جلد: مقوا، ۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۱-۱۴۸۴]

● **مناقشة حول عین زواره** / متفرقه / عربی

munāqiša ḥawl-a ‘ayn-i zawwāra

زواره ای اصفهانی، حسین بن مرتضی، ق۱۳ قمری

zavvāre’ī esfahānī, hoseyn ebn-e morteza(- 19c)

تاریخ تألیف: جمادی الثانی ۱۲۸۰ق
در وقف‌نامه قنات زواره که به امضای علامه مجلسی و دیگران موشح بوده نام «فاضل آباد کچوبه» برای یکی از مجاری آن آمده و مؤلف اثبات می‌کند که این مجری یکی از مجاری دوازده‌گانه قنات می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۸۵۵/۱۲

آغاز: الحمد لله الواقف علی ضمائر العباد و الصلاة و السلام علی محمد الذی ارسل علی لسان قومه افضل السیاد؛ **انجام:** و غیر ذلک من اجزاء الزواره ذلک و لا یذکرونه فی احد منها ابدا
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۴گ (۱۰۵ر–۱۰۸پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: ۲۷–۲۷۴]

● **مناقشة رأی المجبرة و المشبهة** / کلام و اعتقادات / عربی
munāqišat-u ra’y-il mujabbara wa-l mušabbaha

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ – ۴۳۶ قمری
‘alam-ol-hodā, ‘alī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

پاسخ مسأله‌ای است از قول قاضی عبدالجبار همدانی معتزلی مؤلف کتاب المغنی که«مجبره و مشبه نمی‌توانند بر اثبات نبوت استدلال نمایند».سید مرتضی در این خصوص به مناقشه رأی آنان پرداخته است.
آغاز: مسألة: من کلام قاضی القضاة عبد الجبار بن احمد فی أن المجبرة و المشبهة لا یمکنهم الاستدلال علی النبوة، ذکرت ان المجبرة قد اجترأت فی وقتنا هذا علی الزام اشیاء کان سلفهم یمنعون من التزامها.
انجام: و لیس لذکر الاجماع ی هذا مدخل و لا یتعلق به من یفهم شیئاً لان الإجماع انما یعلم سمعاً لقول الرسول لولا ذلک لم یکن اجماع المسلمین اولی بالصحة مما اجمع علیه غیرهم م طریق الرأی و دخول الشبهة، تمت.
[مسائل المرتضی، بیروت، ۱۴۲۲ ه، ۱۶۲–۱۸۳]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۲۳/۲۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ ۷گ (۷۰ر–۷۶ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۲–۷۶۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۱۰۶/۱۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷ص (۵۲–۶۸)، ۱۷سطر [میراث شهاب: س۱۸ش۱–۴۳]

● **مناقضات الملخص** / منطق، فلسفه / عربی
munāqiḍāt-ul mulaxxas

فخر رازی، محمد بن عمر، ۵۴۴؟ – ۶۰۶ قمری
faxr-e rāzī, mohammad ebn-e ‘omar (1150 - 1210)

چلبی و بروکلمان (۵۷/۱ و ذیل ۹۲۳/۲۴) از این کتاب یاد ننموده‌اند.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۸

آغاز: رب تمم بلطفک یا مفتح ابواب الملکوت و مشرق الانوار من قدس الجبروت افض علینا انوار رحمتک ... اما بعد فقد سبق منا فی ابتداء تاملنا فی کتاب الملخص شکوک ارتجالیة اوردنا ها علیه علی ما یقتضی ما سمحت به القریحة فی تلک الحالة و الان و قد سنح للفکر شکوک قویة لا یکاد یاتی حلها فاضفتها الی بعض ما سبقت مع زیادات نفیسة و ابحاث غریبة و جمعت الکل فی هذا الکتاب ... و سمیته بمناقضات الملخص؛ **انجام:** و هی قوة مجردة عن المادة لما مرولیکن هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذه الرسالة و لواهب العقل الحمد بلا نهایة و الصلاة علی محمد بغیر عدد و غایة.
خط: نسخ، کا: احمد بن فضل الله بن علی بن احمد، تا: ۱۹ شوال۶۹۶ق؛ ۶۶گ، ۴۰سطر، اندازه: ۷/۷×۲۰/۵سم [ف: ۱–۵۴۲]

● **مناقل الدرر و منابت الزهر** / تاریخ / عربی
manāqil-ud durar wa manābit-uz zuhar

شقندی، اسماعیل بن محمد، – ۶۹۲ قمری
šaqandī, esmā‘īl ebn-e mohammad(- 1294)

مؤلف از ادبا و شعرای اندلس بود و در «شقنده» به دنیا آمد و در سال ۶۲۹ق در «اشبیلیة» درگذشت. وی تألیفاتی داشت،از جمله: فضل اندلس در وصف شهرهای اسپانیا که با ترجمه به زبان اسپانیایی چاپ شده است؛ معجم در تراجم که صاحب الغصون الیانعة از آن بسیار نقل می‌کند؛ و کتاب حاضر موسوم به مناقل الدرر و و مناب الزهر که نسخه منحصر به فرد آن در کتابخانه «چستربیتی» نگهداری می‌شود و درباره چاپ آن اطلاعی به دست نیامد.مؤلف در کتاب حاضر، حکایات تاریخی و ادبی از صدر اسلام تا سال ۶۲۱ق را آورده و از منابع ذیل استفاده کرده است: ۱. عیون الاخبار، ۲. مروج الذهب، ۳. الکامل، ۴. زهر الادب، ۵. البیان و التبیین،۶. الفصوص، ۷. الموطأ، ۸ سبل الخیرات، ۹. المعارف، ابن قتیبه، ۱۰. انس الوحید، ۱۱. ادب الکتاب، ۱۲. تاریخ یعقوبی، ۱۳. تاریخ ابن خیاط، ۱۴. العروس، ۱۵. تاریخ الخلفاء، ۱۶. الواضحة، ۱۷. الامامة، ۱۸. بخاری، ۱۹. مسلم، ۲۰. ترمذی، ۲۱. مسند ابن ابی شیبه، ۲۲. کتاب ابی نعیم، ۲۳. دار قطنی، ۲۴. سیره ابن اسحاق، ۲۵. تاریخ ابن ابی غنیمة، ۲۶. مغازی ابن قتیبه و ... .
مؤلف در این کتاب، به مناسبت‌های گوناگون، احادیث، خطبات و اشعار بسیاری آورده و در ضمن روایات کتاب، احادیثی در فضایل حضرت علی علیه السلام و اهل بیت علیهم السلام به چشم می‌خورند.اشبیلی به تفصیل به تاریخ امرای بنی

امیه پرداخته و به تاریخ عباسیان نیز اشاره کرده و مباحث کتاب را تا زمان حکومت «الناصر لدین الله ابوالعباس احمد بن حسن» در سال ۶۲۱ق رسانده است. کتاب فصل‌بندی خاصی ندارد و مباحث مرتب به ترتیب تاریخی است.

[زرکلی، الاعلام، ج۱، ص ۳۲۳؛ آربری، قائمة المخطوطات العربية فی مکتبة تشستربيتی، ج۵، ص ۷۸؛ همو، فهرس المخطوطات العربية فی مکتبة تشستربيتی، ترجمه محمود شاکر سعید، ج۲، ص ۶۹۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۱عکسی

آغاز: بسمله و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الحمدلله المتطول بآلائه المتفضل بنعمائه المنفرد بملکوته فوق سمائه العادل بین جمیع الخلق فی حکمه و قضائه احمده علی ما فضلنا به من الاسلام و جعلنا من امة محمد علیه السلام؛ **انجام:** الناصر لدین الله و اسمه احمد و یکنی ابالعباس بویع له یوم الاحد ثانی ذی القعدة قال ابوالفرج الجوزی بایعته یومئذ هکذا هو الوالی الیوم ببغداد فیما بلغنا و هو عام احدی و عشرین و ستمائة و الحمدلله و صلی الله علی خیر خلقه انتهی الدیوان المبارک بحمدالله و حسن عونه ...

نسخه اصل: کتابخانه «چستربیتی». دوبلین ایرلند جنوبی، ش ۴۲۵۴؛ خط: مغربی معرب، کا: حاج ابن ابی عیاض، تا: جمعه ۱۹ ربیع الثانی۱۱۹۳ق؛ در آخر نسخه ۱۷ بیت عربی در وصف کتاب آمده؛ ۲۶۵ص، ۲۵سطر[عکسی ف: ۳-۷۲]

←منال الطالب فی مناقب علی بن ابی طالب ﴿ مطالب السؤول فی مناقب آل الرسول

● **المنامات** = **جوابات السلار** / کلام و اعتقادات / عربی

al-manāmāt = jawābāt-us salār

علم الهدی، علی بن حسین، ۳۵۵ - ۴۳۶ قمری

ʻalam-ol-hodā, ʻalī ebn-e hoseyn (967 - 1045)

سلار دیلمی سؤالاتی از سید مرتضی داشته که این مسأله مورد ششم آنهاست و در خصوص خواب و اتفاقاتی است که برای شخص در عالم خواب پیش می‌آید سید در ضمن پاسخ خود خواب را بر سه «قسم» تقسیم نموده است با این ترتیب: ۱. منها ما یکون من غیر سبب یقتضیه؛ ۲. منها مایکون من وساوس الشیطان؛ ۳. منها مایکون سببه و الداعی الیه خاطرا یفعله الله او یأمر بعض الملائکة بفعله.

آغاز: مسألة فی المنامات، ما القول فی المنامات أصحیحة هی ام باطلة و من فعل من هی و من ای جنس هی و ما وجه صحتها فی الاکثر و ما وجه الانزال عند رؤیة المباشرة فی المنام.

انجام: و انما سبب الانزال ان الله تعالی اجری العادة باخراج الماء من ظهر الرجل عند هذه الحرکة المخصوصة و لیس یمتنع أن یجری الله تعالی العادة بان یخرج هذا الماء من الظهر عند اعتقاد النائم انه یجامع و ان کان هذا الاعتقاد باطلاً، تمت.

چاپ: ضمن الرسائل الشریف المرتضی، قم، دار القرآن الکریم، ۱۴۰۵ق، تحقیق سید مهدی رجائی، الجزء الثانية؛ همراه مسائل المر تضی در بیروت

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۲۳/۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ ۲گ (۴۴پ-۴۵پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۲-۷۴۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۹۷/۲۱عکسی

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه آستانقدس رضوی، ش ض ۲۱۵۰۹؛ خط: نسخ، کا: سید احمد بن محمد رضا حسینی صفایی خوانساری، تا: ۱۳۲۹ق؛ مصحح، محشی؛ ۲ص (۱۱۴-۱۱۵)، ۲۲سطر [عکسی ف: ۴-۳۸۹]

● **منام الاحسائی** / متفرقه / عربی

manām-ul aḥsā’ī

احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری

ahsā’ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۸۵۰/۸

آغاز: بسم الله تعالی و الحمدلله و الصلاة علی؛ **انجام:** و قوله تعالی فنسوا الله فنسیهم و السلام علیکم

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: چرم، ۱ص (۸۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [مؤید: ۲-۲۸۷]

● **من املاء شیخ شطاح فارس** / عرفان و تصوف / فارسی

men emlā’-e šeyx šattāh-e fārs

روزبهان بقلی، روزبهان بن ابی نصر، ۵۲۲؟ - ۶۰۶ ؟ قمری

rūzbahān-e baqlī, rūzbahān ebn-e abī-nasr (1129-1210)

دیباچه رساله قدس است سپس خود آن که ساله عرفانی فارسی است در ده «فصل».

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۴/۵-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۴۹۶؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۸۰ق؛ ۴۰گ (۱۱۴-۱۵۳)، ۱۸سطر [فیلمها ف: ۱-۴۴۱]

←منامیه ﴿ تعبیر الرؤیا

● **منامیه = خیالیه = مثال و خیال مطلق و مقید = رساله خیالیه** / عرفان و تصوف / فارسی

manāmīye = xīyālīye = mesāl va xīyāl-e motlaq va moqayyad = r.-ye xīyālīye

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ – ۷۸۶ قمری

hamadānī, ʻalī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

گویا از سید علی همدانی عارف. بحث کوتاهی است در بیان حقیقتو خیال مطلق و مقید و کیفیت مراتب منام و رؤیا و درجات خلق در ادراک علوم و معالی و اطوار خیال و مثال و ارواح و اعیان که به درخواست عزیزی تألیف شده است.رساله در دیباچه چنین توصیف شده: «در بیان حقیقت مثال و خیال مطلق و کیفیت مراتب منامات و رؤیا و درجات خلق در ادراک علوم و معانی از عوالم علوی الخ».همان رساله که به شاه نعمت الله نسبت داده شده و به نامهای «خیالیه» و «منامیه» در فهارس آمده است. در نسخه از نگارنده نام برده نشده است، جز در پایان به خامه کاتب آمده: «تمت الرسالة المناسیه الامیریه» که بایستی میر سید علی همدانی باشد.با سربندهای «ای عزیز» در آن، وجود (نور) را دارای سه مرتبه دانسته است: ۱. مرتبه نور حقیقی مطلق (عالم جبروت و ملکوت)؛ ۲. مرتبه ظلمت (عدم محض)؛ ۳. مرتبه ضیاء (عالم مثال، برزخ میان اجسام و ارواح) و سخن را به منامات و کسانی که خواب آنها قابل تعبیر است می‌رساند، و اینکه روح انسان در پی ترقی در خواب، اسرار بر او کشف می‌گردد.

آغاز: بسمله. الحمدلله حق حمده، و الصلاة علی خیر خلقهمحمد و آله. اما بعد این عجاله ایست بموجب التماس عزیزی از اخوان ... در بیان حقیقت مثال و حقیقت و خیال مطلق و مقید و کیفیت مراتب منامات.

انجام: و آثار شوایب موانع شهود و در پناه عصمت محفوظ و مصون داراد. بمنه و کرمه، انه قریب مجیب، و الحمدلله وحده، و السلام علی من اتبع الهدی.

چاپ: به کوشش محمد ریاض، دانش، ش۱۶ (زمستان ۱۳۶۷)

[الذریعه ۷۶/۱۹؛ نسخه‌های منزوی ۱۴۲۴/۲؛ احوال میر سید علی همدانی ص ۱۳۷–۱۳۸؛ مشترک پاکستان ۲۰۴۱/۳؛ فهرستواره منزوی ۲۲۶/۶]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۳۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** لاجرم به حسب قرب آن امر مدرک ظهور اثر و نتیجه رویا در تاخیر نیفتد، ایزد تعالی خطوات انفاس سالکان مسالک منازل اعلی و ... مصون دارد بمنه و کرمه، انه مجیب قریب ...

خط: نستعلیق زیبا، کا: درویش بیرام، تا: اواخر قرن۹؛ نسخه‌ای است نفیس و هنری که کاتب آن را جهت خزانه سلطان بایزید عثمانی، بدین عبارت تقدیم داشته: (برگ نخست) «خدم رسم تحفة السلطان الاعظم، السلطان بن السلطان بن السلطان، بایزید خان خلد الله ملکه و سلطانه» که داخل شمسه‌ای زیبا با زمینه طلا و لاجورد آرایش داده، دارای سرلوح بسیار زیبا، در برگ آغازین با زمینه طلا ولاجورد با گلهای رنگارنگ، که نام کاتب و یک رباعی در حاشیه آبی آن بدین عبارات و با حروف بسیار ریز آمده که بایستی با چشم مسلح آن را قرائت نمود: «تا دهر بود ترا بقا باد ×× دشمن همه سال در بلا باد / خاک قدم بزرگوارت ×× در چشم زمانه توتیا باد»«العبد الفقیر: درویش بیرام»، مجدول؛ با یادداشتی در برگ آغازین چنین آمده: «این نسخه ... در زمان سلطنت سلطان بایزید خان ثانی ابن سطان محمد خان ثانی فاتح اسلامبول که پادشاه هشتم از سلاطین آل عثمان است، نوشته شده سنه ۸۸۹هـ»؛ جلد: تیماج مذهب، ساخته صحافان عصر عثمانی، ۱۹گ، ۹سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۱/۵سم [ف: ۳۷–۸۳]

۲. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه: الف–۲۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** انه قریب مجیب و السلام علی من اتبع الهدی تمت المنامیه

تذکر: در فهرست نام مؤلف نیامده است؛ خط: نستعلیق، کا: احمد بن علی بن فخر الدین بیهقی سبزواری، تا: ۸۵۱ق؛ اهدایی: آقایان محمد و حسینعلی الهی؛ جلد: مقوای ساغری، ۳۲ص، ۱۷سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۰/۵×۱۸سم [ف: –۳۳]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۳۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** انه قریب مجیب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۶۵ق؛ ۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۴–۱۴۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۶۵۰/۱۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمود متطبب تولمی گیلانی، تا: ۸۶۴–۸۶۶ق؛ جلد: مخمل، ۵گ (۱۳۴پ–۱۳۸پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۱۲–۲۲۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷/۱۰–فیروز

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: سلطان علی، تا: ۸۸۶ق؛ ناقص است (چند سطر آخر رساله را ندارد)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۶ص (۱۸۲–۱۹۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۶سم [ف: ۲۱–۱۸۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۹۷/۱۸

آغاز: برابر**انجام:** و قاصدان مقاصد اقصی را از آفات عوارض ... مصون داراد بمنه و کرمه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۱۱ص (۱۹۹–۲۰۹)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳۲–۲۴۶]

۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۵۰/۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: ابوذر بن عبدالله سبزواری، تا: ۹۰۷ق، جا: مشهد رضوی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن سیاه، ۶گ (۳۹۱پ–۳۹۶پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۴/۸سم [ف: ۷–۳۰۱]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۵۶/۱۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۴۰ق؛ جلد: رویه میشن، ۶گ (۲۵۵پ-۲۶۰پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۷-۱۷۸]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۷۴/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن سرخ، ۴گ (۲۷ر-۳۰ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۷×۲۵/۵سم [ف: ۷-۳۱۵]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۰۱/۳۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: کشمیری، رضا بن موسی، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۵ص (۳۲۷-۳۳۱)، ۲۸سطر (۱۳/۵×۱۹/۵)، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۹-۱۰۱۹]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۵۲۵/۱۹
خط: نستعلیق، کا: محمد تبریزی معروف به برهان المنجمین، تا: ۱۰۴۲ق؛ ۴گ (۱۳۰ر-۱۳۳ر)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۷-۱۱۱]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۴۱۰/۱۹
خط: نستعلیق، کا: حسینی، تا: ۱۰۴۴ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج، ۵گ (۸۶پ-۹۰ر)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۹-۲۲۳]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۴۴۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت الرساله المنامیه امیر سید علی همدانی قدس سره
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۲ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹۱۳/۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۵۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۲ص (۵-۱۶)، ۱۹سطر (۹×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۱۶-۱۴۹]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۵۹/۸-طباطبائی
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبد الباقی، تا: ۱۰۶۴ق؛ ۱۰گ (۳۲۶-۳۳۵) [ف: ۲۳-۶۳۵]

۱۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۱۰/۱۲-عکسی
آغاز و انجام: برابر
اصل نسخه: گنج بخش ۵۴۱۷ (گنج ۶۶۱/۲)؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۸ص(۳۴۴-۳۶۱)[عکسی ف: ۲-۲۶۷]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۵۸/۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۶گ (۵۴-۵۹ر)، ۱۹ سطر (۷/۵×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۱-۲۲۱۷]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۹۵۲/۱۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** این چنین کس بر هیچ معانی دال نبود و صورت بی روح باشد که آنرا هیچ اثر نبود
تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسن حسینی خویی زنوزی، تا: غره شوال۱۲۰۶ق، جا: تهران؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۶۴پ-۱۶۶پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [ف: ۵-۳۲۴]

۱۹. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۴۶/۶ حکمت
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: قزوینی، محمد هاشم بن سلیمان، تا: ۱۲۷=۱۲۰۷ق؛ قطع: جیبی [ف: ۲-۶۱]

۲۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۷۷۷/۱۹
خط: نستعلیق، کا: عبدالعظیم بن عبدالمحسن رشتی، تا: ۱۲۱۳ق؛ مجدول، با دو سرلوح رنگارنگ؛ جلد: میشن، ۶گ (۱۸۷پ-۱۹۲ر)، ۱۶سطر[ف: ۵-۱۷۵]

۲۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۱۲/۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۸گ [ف: ۱-۳۱۳]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۷۲۴/۱۸
کا: مهدی، تا: ۱۲۸۶ق؛ جلد: تیماج، ۴گ (۲۲۲ر-۲۲۵پ)، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۲۰-۱۱۶]

۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۴۲۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: آقا سلماسی، تا: ۱۲۹۸ق [الفبائی: -۵۵۴]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۲۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مشمع [رایانه]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۴/۱۵-ف
نسخه اصل: پاریس P. 39 (بلوشه ۱۵۶)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۳سطر [فیلمها ف: ۱-۵۳۸]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۱۴۹/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ با یک سرلوح، مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴گ (۲۱ر-۲۴)، ۲۳سطر (۷/۵×۲۱)، اندازه: ۱۳×۲۴/۵سم [ف: ۱۱-۱۴۸]

۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۷/۸-ف
نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۲۸۷۳؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۳۴۹-۳۵۵)، ۱۷سطر [فیلمها ف: ۱-۴۶۴]

۲۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۶۴/۲۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸ص (۵۲۳-۵۳۰) [عکسی ف: ۳-۱۹۹]

● **منامیه = خیالیه = مثال و خیال مطلق و مقید** / عرفان و تصوف / فارسی

manāmīye = xīyālīye = mesāl va xīyāl-e motlaq va moqayyad

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ - ۸۳۴ قمری

ne‘mat-ol-lāh-e valī, ne‘mat-ol-lāh ebn-e ‘abd-ol-lāh

(1330 - 1431)

گفتاری است عرفانی در بیان مراتب و مقامات رؤیا و حقیقت مثال و خیال و درجات خلق در ادراک علوم و معانی، با عنوان: «ای عزیز ...».در فهارس با عناوین گوناگون و نام‌های متفاوت آمده و اکثراً از سید علی همدانی دانسته‌اند.

آغاز: بسمله. الحمدلله حق حمده، و الصلاة علی خیر خلقه ... اما بعد این عجاله ایست که بموجب التماس عزیز از اخوان صفا ... در بیان حقیقت مثال و خیال مقیده و کیفیت مراتب و مقامات رؤیا ...

انجام: موانع تجلی شهود در پناه عصمت مصون و محفوظ دارد، بمنه و کرمه، انه قریب مجیب.

چاپ: مشرق، ش۵ (مرداد ۱۳۷۴): ۴۴-۴۹.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۲۹۸/۲۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: شیخ السلام بن حسین بن علی کاتب، تا: غره ذیحجه ۸۶۰ق؛ درهامش؛ کاغذ: ترمه، ۷گ (۱۵۴پ-۱۶۰ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۳/۶سم [ف: ۸-۲۷۳]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۲/۶۲

خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، تا: ۱۰۸۴ق؛ ۳۳سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [سنا: ف: ۱-۲۱۱]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۲۶۲/۹۷

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن محمد مؤمن، تا: ۱۱۱۰ق؛ ۶گ (۵۰۹پ-۵۱۴ر)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۴-۶۷۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۲۴/۲۳

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۲۱ق؛ ۵ص (۱۸۷-۱۹۱)، قطع: بیاضی، اندازه: ۱۱/۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۱۵۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۶۰۷/۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد ابن فاضل سبزواری، تا: ۱۲۲۲ق، حسب فرموده محمد حسن خان خلف مرحوم فتحعلی خان بختیاری؛ ۲۲۱گ، ۲۳ سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۵۱-۶۳]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۳۰۳/۲۱

خط: نستعلیق تحریری، کا: خدارحم بن خداکرم بروجردی، تا: ۱۶ ربیع الثانی۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج، ۵ص (۸۰-۸۴)، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۲-۳۱۰]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۵۳۰

خط: نسخ، کا: عباس بن محمد شیرازی همدانی، تا: ۱۲۶۴ق[الفبائی: -۲۴۲]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۱۹/۶۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: عباس بن حاجی محمد شیرازی الاصل همدانی المسکن، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۴ص (۳۱۱ -۳۱۴)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۳۲-۱۴۹]

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۰/۶۴ عکسی

همان نسخه بالا [ف: ۳-۱۳۱۲]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۶۷/۶۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ مجدول؛ ۵ص (۲۰۹-۲۱۴)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۶۰۲]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۱۸/۱۷

خط: نسخ، کا: گلپایگانی، محمد باقر، تا: ۱۲۹۸ق؛ جلد: مقوا، ۸ص (۱۱۴-۱۲۱)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶/۷×۲۱/۶سم [ف: ۵-۵۳]

۱۱. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۶/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ ۶گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۵۷]

● مناميه (رساله) / عرفان و تصوف / فارسی

manāmīye (r.)

میرزا بابا شیرازی، ابوالقاسم بن عبدالنبی، ۱۲۱۲؟ - ۱۲۸۶ قمری

mīrzā bābā šīrāzī, ab-ol-qāsem ebn-e ʻabd-on-nabī (1798 - 1870)

درباره خوابی که شیخ زین العابدین مجتهد دزفولی شاگرد شیخ مرتضی در شب ۲۲ رمضان ۱۲۸۴ق دیده که پیامبر دستور داده بود که امامان شمشیری به کمر ناصرالدین شاه ببندند و بر اسبی سوارش کنند و امین الدوله میرزامهدی لشکرنویس شیرازی را فرستاده بود به کربلا تا این خواب را تعبیر کنند و به شاه برسانند. میرزا بابا پس از شش مقدمه عرفانی ذهبی آنرا تعبیر کرده است و سپس پسرش مجد الاشراف برای آن دیباچه‌ای نوشته است.

آغاز: بسمله - الحمدلله و السلام علی عباده الذین اصطفی محمد المصطفی ... و بعد عرضه میدارد ... ابوالقاسم الحسینی الشریفی الذهبی.

انجام: پس عسکری لقب این دو بزرگوار است و بس

[فهرستواره منزوی ۹۹۱/۸]

شرح و حواشی:

۱- حاشیه رساله منامیه؛ مجدالاشراف، محمد بن ابوالقاسم (۱۲۴۶-۱۳۳۱)

۲- شرح منامیه؛ مجدالاشراف، محمد بن ابوالقاسم (۱۲۴۶-۱۳۳۱)

۱. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۷۸۱/۳

کامل؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: میرزا ابوالقاسم راز شیرازی، تا: قرن ۱۳؛ واقف: وحیدالاولیاء، ۲۷ رجب ۱۳۷۹؛ ۶گ (۱۳۷-۱۴۲)، ۲۶ سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: -۶۶۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۷۶/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: موسوی اصفهانی، محسن، تا: ۱۳۰۳-۱۳۰۵ق، جا: تبریز؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۴پ-۲۴پ)، ۱۴سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۵۹۲]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۲۷/۳
خط: نستعلیق، کا: طباطبایی اصفهانی ذهبی، موسی، تا: جمادی الاول۱۳۰۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۶گ (۳۱پ-۴۶ر)، ۱۵سطر (۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: -۲۹۷]

۴. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۲۰۵۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۰۵ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۳۸ص، ۱۴سطر (۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۳۴۷]

۵. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۶۹۰/۳
کامل؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: لطف الله بن محمود، تا: یک‌شنبه ۲ ربیع الاول۱۳۰۷ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۷گ (۵۳-۶۹)، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: -۶۶۰]

۶. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۶۵۳/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمدرضا ویشلقی، تا: ۱۳۱۹ق؛ جلد: تیماج، ۹ص، ۱۷سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲-۳۳۳]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۳۳۳
آغاز: بسمله، فسیکفیکم الله و هو السمیع العلیم بر کل اصحاب دانش و جل ارباب بینش؛ **انجام:** ضبط ولی هنوز ناتمام است لعنه الله علی اعدائهم اجمعین
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۳۶ق، جا: تبریز [الفبائی: -۵۵۵]

۸. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۸۰۰/۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: وحیدالاولیاء، ۲۷ رجب ۱۳۷۹؛ جلد: میشن، ۷گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: -۶۶۰]

۹. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۶۱۷/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۳ص، ابعاد متن: ۹×۱۶، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲-۳۱۰]

● من انشاء ابی منصور عبدالملک بن محمد بن اسمعیل الثعالبی / ادبیات / عربی

min inšā'-i abī manṣūr 'abd-ul-malik ibn-i muḥammad ibn-i ismā'īl aṯ-ṯa'ālibī

ثعالبی، عبدالملک بن محمد، ۳۵۰ - ۴۲۹ قمری

sa'ālebī, 'abd-ol-malek ebn-e mohammad (962 - 1038)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۵۷/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳ص (۱۸-۲۰)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۸سم [ف: ۷-۸۱۶]

● المناهج / عرفان و تصوف / عربی

al-manāhij

ترکه اصفهانی، علی بن محمد، - ۸۳۶ ؟ قمری

torke-ye esfahānī, 'alī ebn-e mohammad (- 1433)

تاریخ تألیف: ۱۰ رجب۸۳۳ق؛ محل تألیف: نطنز
این رساله دارای یک «مقدمه» و چهار «منهج» است: ۱. قول شارح در دو باب؛ ۲. حجت در دو باب؛ ۳. طریق الکسب درچهار مبحث؛ ۴. کواسب تعلیمیه در دو باب.
آغاز: بسمله الحمدلله الذی انزل الاقوال الشارحة عدة لمن رجع و اناب ... اما بعد فانی مجیب لما سئل ولدی ... محمداً ... من تحریر مختصر فی النظر و میزانه
انجام: و ذکر الذاکرون بالصواب و ذلک فی العاشر ... بمحمد و آله
چاپ: به تصحیح دکتر ابراهیم دیباجی، ۱۳۷۶ش
[دیباچه تبصره ساوی ص ۳۹]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۹۶/۵۰
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۲۸-۸۴۱ق؛ تملک: محمد حسین حسینی در تبریز در ۱۰۱۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۳ص(۳۸۲-۴۰۴)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۳۲-۲۴۳]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۳۰/۱۲
آغازانجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸ جمادی الاول۸۴۵ق، جا: ابرقوه؛ ۷۵گ (۳۸۶پ-۴۶۰ر) [ف: ۵-۶۵۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۴۹-ف و ۱۰۹۷-ف و ۱۱۱۱-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۳۸۷]

● مناهج = تقریرات الاصول / اصول فقه / عربی

manāhij = taqrīrāt-ul uṣūl

حسینی مراغی، عبدالفتاح بن علی، - ۱۲۵۰ قمری

hoseynī marāqī, 'abd-ol-fattāh ebn-e 'alī (- 1835)

دارای چند بحث اصولی: ۱. اجتماع امر و نهی؛ ۲. نهی در عبادات؛ ۳. منطوق و مفهوم؛ ۴. امر به شیء با انتفاء شرط؛ ۵. مفاهیم و مناطیق ؛ ۶. عام و خاص و عموم و خصوص نیز؛ ۷. مطلق و مفید؛ ۸. مجمل و مبین؛ ۹. اجماع و شهرة؛ ۱۰. سنة و حجیت خبر واحد؛ ۱۱. ظن و مباحث آن.
آغاز: فی بیان جواز الاجتماع الامر و النهی و عدمه. اختلفوا فی جواز اجتماع الامر و النهی علی قولین الجواز و عدمه و الاخیر

هو المشهور و تحقيق الكلام فی هذا المقام يقتضی رسم مقدمات عديده المقدمة الاولی فی تحرير محل النزاع فاعلم ان فی محل النزاع يحتاج الی تحرير جهات الاولی ان متعلق الامر و النهی اما متحدان ذهنا و خارجا و اما متحدان خارجاً و متعددان ذهناً و اما متعددان ذهنا و خارجاً اما القسم الاول ...
(صفحه ۶۶): المنهج الثالث فی العام و الخاص و الكلام اولاً فی العام و هو بقح فی مقامين ... المنهج السابع فی حجية الكتاب و لنا هنا مقامات خمسه. الاول فی تحقيق ان مدلول الحقيقی للفظ القرآن و الكتاب ...
انجام: و ثالثاً سلمنا الجميع الا ان الاقتصار خرق للاجماع و التعدی بالاجماع معارض بالاجماع فتدبر تمت الادلة الشرعيه و نتلوها الادلة العقليه.
[الذريعه ج۴ ص ۳۷۸]

۱. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۳۰۴۲
آغاز و انجام: برابر
در فهرست با احتمال به عبدالفتاح مراغی منسوب شده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تيماج، ۲۷۰ص، ۳۳ سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۳۱۵]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۴۳/۵
آغاز: ... المقدمة الثانية فی أن المجتهد العامل بالظن له مراتب ثلاثة، الأول: تحصيله الظن؛ **انجام:** برابر
در فهرست با عنوان «الاجتهاد» و بدون نام مؤلف آمده؛ خط: نستعليق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۹ صفر۱۲۵۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ ۱۰۴گ (۱۱۹-۲۲۲)، ۲۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵/۵سم [ف: ۳۰-۹۶]
۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۶۱۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم ان هيهنا تتميما و هو انه بعد ما قلنا بحجية الاحاد الجامعة للشرايط ... فلا ريب فی حجيتها باجماع العلماء و ان ناقش ... ..الا ترى انه لو قال السيد لعبده ... لقد تمت المسالة بالخير علی يد اقل الطلاب ... هداية الله ابن محمد رضا القمی ... فی يوم الثلثا من شهر شعبان المعظم سنة ماتين و خمس و ستين بعد الالف ... التحية و الثناء سنة ۱۲۶۵
در فهرست با عنوان «تقريرات» و بدون نام مقرر آمده؛ خط: شكسته نستعليق، كا: هداية الله قمی، تا: شعبان۱۲۶۵ق؛ قطع: خشتی[رشت و همدان: ف: -۱۲۹۸]

● **المناهج** / اصول فقه / عربی

al-manāhij

تويسركانی، امين بن محمد خليل، ق۱۳ قمری

toyserkānī, amīn ebn-e mohammad xalīl (- 19c)

تاريخ تأليف: ۲ صفر ۱۲۵۶ق
در چهار منهج: ۱.ادله شرعيه؛ ۲. ادله عقليه؛ ۳. اجتهاد و تقليد؛ ۴. تعادل و تراجيح و تعارض.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۴۱۲
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمين و الصلوة و السلام علی اشرف الاولين ... اما بعد فيقول العبد الذليل الاثم المفتقر ... و رتبتها علی مناهج المنهج الاول فی الادلة الشرعية و فيه فصول الفصل الاول فی تحقيق ان الحجة فی معرفه؛ **انجام:** فان كان اصل الاستصحاب ثابتا بخبر الواحد فالظاهر تقديم الخبر و الا فمحل تأمل الخ قد فرغت ...
خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: ۲ صفر۱۲۵۶ق؛ مهر: مؤلف «عبده الراجی محمد امين» (بيضی)؛ با اجازه مؤلف از عبدالرحيم با مهر «عبده عبدالرحيم» (چهارگوش)و اجازه علی اصغر يزدی با مهر «عبده علی اصغر» (بيضی)و اجازه مؤلف از محمد ابراهيم بن محمد هادی قزوينی در سوم ربيع الاول ۱۲۵۶ق با مهر «تلك حجتنا ابراهيم آتيناها» (چهارگوش) و اجازه مؤلف از سيد ابوطالب حسينی همدانی؛ جلد: تيماج، ۲۱ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴-۱۹۹۳]

● **المناهج** / فقه / عربی

al-manāhij

ظاهراً غير همانند:
۱. قم؛ مركز احياء؛ شماره نسخه: ۴۲۷۴/۳
آغاز: منهاج قال الاستاد اعلی الله مقامه فی الرياض القضاء فی اللغة لمعان كثيرة الخلق و منه قوله سبحانه فقضهن سبع سموات ای خلقهن؛ **انجام:** و كذلك الحال فی صورة علم أحدهما و جهل الآخر ولو علما بالصدق أو أحدهما مع جهل الآخر لم يصح الحلف علی عدم العلم ولو علی القول بكفايته ...
شرحی است مفصل بر كتاب القضاء رياض المسائل سيد علی طباطبائی با عناوين «منهاج-منهاج» كه شارح از شاگردان صاحب رياض بوده است؛ خط: نسخ، كاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با خط خوردگی و اضافات در حاشيه؛ جلد: تيماج، ۴۰گ (۹۹-۱۳۸پ)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۴۱]
۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۲۸۶/۱
آغاز: بسمله المنهج الثانی فی المبادی اللغويه اعلم من اعاظم النعم الالهية ...
نسخه‌ای است بدون آغاز و انجام از منهج دوم در مبادی لغويه كه دارای چند فصل است، آخرين عنوان موجود: فصل و لمتكلم يدخل فی عموم متعلق خطابه؛ خط: نستعليق، بی‌كا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۱ سطر (۱۰×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۴-۱۸۹۷]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۷۴
آغاز: بسمله، و فيه مقدمه و فصول الطهاره؛ **انجام:** هذه المسئله غايه البلوی
خط: نسخ، بی‌كا، بی‌تا؛ جلد: تيماج [الفبائی: -۵۵۵]

←مناهج الاحکام ⟵ شرح القواعد و المختصر النافع

● **مناهج الاحکام = منهاج الاحکام** / فقه / عربی
manāhij-ul aḥkām = minhāj-ul aḥkām

میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱ – ۱۲۳۱ قمری

mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739 - 1816)

تاریخ تألیف: ۱۲ ربیع الثانی ۱۲۵۶ق

در کتاب حاضر مباحث فقهی به صورت استدلالی و نسبتاً مفصل مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.هر کتاب در چند منهج و هر منهج در چند هدایه با ذکر بعضی از اقوال علمای سلف. ظاهرا دوره کامل مباحث فقهی از این کتاب به رشته تحریر در نیامده و از بخش عبادات مباحث کتاب طهارت و کتاب صلات و زکات و بیشتر مباحث معاملات از کتاب مناهج الاحکام نگاشته شده و در دسترس است.به تصریح صاحب روضات مشتمل بر تمام ابواب فقه جز قسمتی از کتاب حدود وکتاب قصاص و در دو مجلد می‌باشد وتألیف آن بیست سال طول کشیده ومشتمل بر فروع زیاد ودارای سیاقی نیکو واختصار درعبارات است و نظیر قواعد وتحریر علامه دراتقان وکثرت مسائل می‌باشد و در حدود ۳۰۰۰۰ بیت کتابت دارد.

[الذریعة ۳۴۰/۲۲ و ۱۷۹/۲۳؛ ریحانة الأدب ۷۱/۶؛ کشف الحجب ۵۶۷؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۴۳۲/۴]

شروح و حواشی:

۱- حاشیة مناهج الاحکام(۲عنوان)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۳۸/۱

آغاز: الاول ثبوت الولایة مطلقاً و الثانی عدمها مطلقاً، الثالث ثبوتها اذا نص الموصی علی الانکاح و عدمه بدونه، الرابع ثبوتها فیما ذا بلغ فاسد العقل؛ **انجام:** لان استعقاب اعم من الترتب بلامهل و النیة غیر واجب امکان صحتها حینئذ علی وجه.

شامل کتاب نکاح و از مبحث ولایت در نکاح آغاز و تا فصل پنجم در استبراء پایان می‌گیرد؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ ۱۳۵گ (۱ر-۱۳۵ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۳۳-۴۵۰]

۲. دامغان؛ قمر بنی هاشم؛ شماره نسخه: ۹۶

آغاز: الحمدلله ... کتاب مناهج الکسب و الاقتناء و فیه فصول الاول فی وجوههما و هما؛ **انجام:** و ذکر کثیر منها الشهید فی الدروس رب انی مسنیالضر و أنت ارحم الراحمین لا اله الا انت سبحانک انی کنت من الظالمین .

کتاب البیع، نکاح، طلاق، صید و ذباحه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی، با علامت مقابله‌ای با نسخه اصل در شعبان ۱۲۴۳؛ جلد: تیماج، ۳۸۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف مخ: -۲۲۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۴۵۰

آغاز: بسمله. والحمدلله ... کتاب مناهج الطهارة و فیه مقدمة و فصول اما المقدمة فالطهارة فی اللغة النظافة؛ **انجام:** سواء یمکن من معرفتها بالتوفیق ام لا و سواء کان البایع ایضا جاهلا به او عالما.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۳۴۴گ، ۳۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۲۵]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۲۸۹

آغاز: بسمله. حمدله ... کتاب القضاء و فیه مقدمة و مطالب؛ **انجام:** و اما أصالة عدم الانتقال فقد عرفت الحال فیها و من ذلک ظهر ضعف قول الدروس ایضا.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۴۸گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۲۶]

۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۲۵۵/۲

کتاب القضاء؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، در حیات مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ ۴۶گ (۲۳۵پ-۲۸۰پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۸۱]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۱۵

آغاز: الحمدالله رب العالمین ... کتاب مناهج الطهارة و فیه مقدمة و فصول، اما المقدمة فاطهارة فی اللغة النظافة و النزاهة و فی اصطلاح اسم للوضوء و الغسل و التیمم، و اختلف الفقهاء فی انها حقیقة فی ای شیء عندهم؛ **انجام:** [الفصل الاول] فی الحیوانات، [منهاج]، لایجوز اکل شیء من حیوان البحر الا السمک الذی له فلس ... من جملة السمک الذی لافلس لها لاختلاف ...

از کتاب طهارت تا بخشی از اوایل کتاب مطاعم و مشارب؛ خط: نسخ، کا: علی بن احمد بحرانی (بخشی از آن)، تا: اوایل قرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «منه سلمه الله، منه مد عزه، منه مد ظله العالی، ۱۲» و جز آن، مقابله شده با نشان «بلغ»؛ در برگ ۱۰۵ آمده: بخشی از نسخه به خط علی بن احمد بحرانی و بخش دیگر به دستور وی کتابتگردیده، یادداشت وی در آغاز نسخه، چنین آمده: «بسم الله خیر الاسماء. هذا من جملة المؤلفات الشریفة المنسوبة الی استادی العلامة و معتمدی الفهامة المدقق المحقق الکامل میرزا ابوالقاسم سلمه الله [تعالی] استکتبت بعضه و کتبت بعضه لنفسی و لمن بعدی من اخوانی الحصلین ... علی بن احمد البحرانی» با مهر «وصی احمد، علی [.] ۱۱۹» (بیضی)، کاتب نسخه گویا همان شیخ علی بن احمد بن حسین آل عبدالجبار قطیفی بحرانی باشد که از عالمان دینی و صاحب چند تألیف بوده و به سال ۱۲۸۷ق درگذشته است؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۰گ، ۱۹-۲۴سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۴۰-۲۲۱]

۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۲۰۲/۵

بیع است و ظاهرا از میرزای قمی؟؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: -۲۷۷]

۸. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: بدون شماره
کتاب الطهارة و المکاسب و الصید و الذباحة و النکاح. تذکر: نام مؤلف در فهرست به صورت المیرزا آمده است که به احتمال قوی میرزای قمی است؛ بی‌کا، بی‌تا [دلیل المخطوطات: ۱-۱۶۵]

● مناهج الاحکام / فقه / عربی

manāhij-ul aḥkām

بهبهانی، احمد بن محمد علی، ۱۱۹۱ - ۱۲۳۵ ؟ قمری

behbahānī, ahmad ebn-e mohammad ʻalī (1777 - 1820)

فقه استدلالی مفصلی است با نقل اقوال بزرگان فقهاء قدیم و متأخرین و گفتگو در آنها.از ظاهر گفتار مؤلف در سرآغاز این نسخه «کتاب القضاء و الشهادات من مناهج الاحکام» معلوم می‌شود که تمام فقه نوشته شده یا بنا به نوشتن تمام آن بوده، ولی در الذریعه (۳۴۰/۲۲) گمان کرده است فقط کتاب قضا تدوین خواهد شد. (سید احمد اشکوری)

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۱۲/۲
طهارت تا ارضی خراجیه؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشانه «منه سلمه الله»؛ جلد: تیماج، ۲۰ سطر (۹×۱۶) [ف: -۸۰۴]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۱۲/۱
طهارت تا ارضی خراجیه؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «منه سلمه الله»؛ جلد: تیماج، ۲۰ سطر (۹×۱۶) [ف: -۸۰۴]

۳. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۱۲/۴
از کتاب قضاء تا منافیات مروت آغاز بحث عدالت؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ذیقعده۱۲۳۳ق، جا: سامراء؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: تیماج سرخ، ۱۳ سطر (۹×۱۴/۵) [ف: -۸۰۴]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۸۲/۱
آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی محمد و آله اجمعین ... فی العدالة ... اجمع الاصحاب کما فی صریح المسالک و مجمع الفائدة و کشف اللثام والریاض و ظاهرا المدارک و الکفایة علی اشتراط العدالة فی الشاهد؛ **انجام:** و لما یعلم بذلک البیع او علم وجهد و تعذر علی زید الرجوع علی المشتری والاخیر فی غایة القوة. تم الجزو والثانی من کتاب القضاء والشهدادات من کتاب مناهج الاحکام سلخ شهر ربیع الثانی سنة ۱۲۳۴ ... ان یجعله ذخیرة لیوم معادی بمحمد و آله الطاهرین صلوات الله علیهم اجمعین یا رب العالمین.
جلد دوم کتاب ودربرگیرنده بخش پایانی قضاء و شهادات است که به سال ۱۲۳۴ق در مشهد کاظمین به انجام رسیده و در پایان همین جلد آورده است: «ویتلوه الجزء الثالث فی احکام الدعاوی»؛ خط: نسخ، کا: احمد، تا: قرن ۱۳، در حیات مؤلف؛ محشی که در یک مورد با نشان «منه مد ظله العالی» آمده؛ مهر: «الواثق بالله الملک المعبود احمد بن هادی بن محمود» (بیضی)؛ تملک: حاج احمد آقا طهرانی بهبهانی(شاید کاتب باشد)؛ ۱۲۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۹/۵×۱۴/۵سم [ف: ۳۸-۵۳۹]

۵. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۱۲/۳
تا پایان مطاعم ومشارب؛ خط: نسخ، کا: بهبهانی، احمد بن محمد علی، تا: قرن ۱۳؛ ۲۷ سطر (۸/۵×۱۵) [ف: -۸۰۴]

۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۱۳
قضاء و شهادات تا بحث عدالت؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر، تا: پنج‌شنبه ۲۶ محرم۱۲۳۴ق؛ ۱۴ سطر (۷/۵×۱۴) [ف: -۸۰۴]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۰۲۰
آغاز: أحمد الله علی ما أنعم و أصلی علی سید العرب و العجم ... أما بعد فهذا کتاب القضاء و الشهادات من مناهج الاحکام
جزء اول از کتاب القضاء است که در سلخ ذیقعده ۱۲۳۳ در کاظمین به پایان رسیده؛ خط: نسخ، کا: احمد بن ابوالفتح بن ابوجعفر بن نصر الله بن ابراهیم کربلائی فلوجی کرمانشاهی، تا: شنبه سلخ صفر۱۲۳۵ق؛ مهر: آقا احمد کرمانشاهی بهبهانی «الواثق با الله الملک المعبود احمد بن ... بن محمود»؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۳-۲۲۳]

۸. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۱۸۴
جزء اول و دوم کتاب قضاء و شهادات است؛ خط: نسخ، کا: شریف حائری، احمد بن ابوالفتح، تا: ۱۵ ربیع الاول ۱۲۳۵ق؛ ۲۴۹گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۴۶]

۹. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۲۰۰
جزء اول و دوم کتاب القضاء و الشهادات می‌باشد، و در این نسخه بخط کاتب «لب اللباب لذوی الالباب» نامیده شده؛ خط: نسخ، کا: احمد بن ابی الفتح بن ابی جعفر شریف کربلائی فلوجی اصفهانی، تا: ۵ صفر۱۲۳۵ق؛ ۲۲۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۵۷]

۱۰. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۱۵۸
خط: نسخ، بی‌کا، تا: از عصر مؤلف؛ تاریخ وقف: ۱۵ جمادی الآخر ۱۲۳۵؛ ۱۲۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۲۹]

● مناهج الاحکام = مناهج الوصول الی علم الاصول

/ اصول فقه / عربی

manāhij-ul aḥkām = manāhij-ul wuṣūl ilā ʻilm-il uṣūl

نراقی، احمد بن محمد مهدی، ۱۱۸۵؟ - ۱۲۴۵ ؟ قمری

narāqī, ahmad ebn-e mohammad mahdī (1772 - 1830)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۱۵ جمادی الاول ۱۲۲۴ق

مؤلف که درمقام تألیف کتابی در دقایق علم اصول بود، بعد از تألیف شرح «تجرید الاصول» درهفت جزء ورساله‌های دیگر، به تألیف این کتاب پرداخت، شامل «مقدمه» و پنج «مقصد» هر مقصد شامل فصول و مناهج و یک «خاتمه»: المقدمة: فی بیان حده و موضوعه و مرتبته و ثمرته (در دو فصل)؛ مقصد ۱. فیما

یتعلق باحوال الالفاظ (در یک مقدمه و سیزده فصل)؛ ۲. نبذ مما یتعلق بالحکم (در سه منهاج)؛۳. الادلة الشرعیه (در پنج فصل)؛ ۴.النسخ (در سه منهاج)؛۵. الاجتهاد و التقلید (در دو فصل)؛خاتمه فی التعادل و التراجیح (در چهار منهاج). فصول کتاب عموماً ضمن چندین «منهاج» نگاشته شده است.

آغاز: الحمدلله بجمیع محامده و اشکره علی وافر عطائه و رافده و اصلی علی رسوله رافع اعلام الاسلام ...

انجام: بل یمکن ان یکون لخصوصیة المورد خصنا الله بالطافه الخفیة والجلیة و ... محتویاً علی امهات المسائل و مهماتها مع تحقیقات لائقة و تدقیقات فائقة ... تم

چاپ: [تهران]، سنگی، [۱۲۶۹]، رحلی

[الذریعة ۳۵۰/۲۲ و ۳۴۰ شماره۷۳۵۳؛ کشف الحجب ۵۵۶؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۴۰۳/۴]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۶۶۷/۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۱سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۶-۶۶۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۷۰۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۹۹گ، ۲۵سطر (۱۲×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۱۷-۲۰۲]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۴۲۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فالحمد له حمداً یلیق بحضرته و الصلاة علی سید خلیقته و خلیفته فی أمته و علی الأطیبین من أهل بیته و ذریته

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۱۸گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۴۲]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۰۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اوردنا موارد اکرامه و احسانه بمحمد و آل سادات البریة و وفقنا لسلوک السبیل الاقوم و صرف وجوهنا الی ما هو الاخری و الاهم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، در حیات مؤلف؛ محشی؛ واقف: شیخ مرتضی امامی تلارمی، تیر ۱۳۴۱؛ جلد: مقوا، ۲۷۸گ، ۲۲-۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱۶-۴۷۵]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و أجری الکلام مجری ما هو الغالب علی أن العالم یخصص بالمخصص و قد مر؛ تم تحریر الجلد الأول من الکتاب المستطاب المسمی بالمناهج الأحکام.

ج ۱؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی فرزند گنجعلی، ولائی، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ جلد: ساغری مذهب، ۲۳۰گ، ۱۹سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۱۴سم [ف: ۳۰-۶۷]

۶. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۶۳۵/۲

بخش اندکی از کتاب است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۱گ (۹۶ر-۱۰۶پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۶۲۶]

۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۳۴۷

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۴ق؛ اهدایی: حسین تراب یزدی؛ ۴۶۶گ، ۲۳سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۴-۱۲۵۹]

۸. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: رمضانعلی بن دوست محمد (نزیل کاشان)، تا: ۹ جمادی الاول۱۲۲۴ق، جا: کاشان؛ استکتاب از نسخه اصل صورت گرفته است، محشی با امضای «منه ادام الله ظله» و «منه دام ظله العالی» و «محمدعلی عفی عنه»؛ مهر: «محمدعلی بن محمدباقر» (بیضوی)، «عبده محمدعلی بن محمدباقر ۱۲۲۶»؛ جلد: تیماج، ۲۸۵گ، ۳۲سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف مخ]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۴۰۱-۳۸/۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فالحمد له حمداً یلیق بحضرته والصلوة علی سید خلیقته وخلیفته فی امته وعلی الاطیبین من اهل بیته

خط: نسخ، کا: موسی بن محمد علی کاشانی، تا: پنج‌شنبه ۱۶ جمادی الاول۱۲۲۶ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله العالی»؛ ۱۹۶گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۸-۴۵۷۸]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۷۸۳

خط: نسخ، کا: احمد بن علی مختار گلپایگانی، تا: جمعه ۸ رجب۱۲۲۷ق؛ مصحح؛ تملک: محمد جعفر (شریعتمدار) استرابادی با مهر «کل شیء عبده محمد جعفر»؛ جلد: تیماج روغنی، ۲۴۳گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۷-۲۰۲]

۱۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۲۸۰

بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق؛ در تاریخ ۱۲۳۲ تصحیح شده است؛ قطع: رحلی [ف: -۲۴۴]

۱۲. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فقنا الله لسلوک السبیل الأقوم و صرف و جوهنا الی ما هو الأحری و الأهم و قد اتفق الفراغ من تألیفه ...

خط: نستعلیق، کا: حسینی، محمد ابراهیم بن محمد، تا: ۱۲۳۱ق، حسب الامر ملا عبدالمجید؛ محشی با امضای: «منه دام ظله»؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی، ۱۳۳۸؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۲گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲-۶۲۵]

۱۳. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۱۹۰/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: (احتمالاً) محمد بن محمدعلی طبیب کاشانی، تا: ۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۶گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف مخ]

۱۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و وفقنا لسلوک السبیل الاقوم و اصرف وجوهنا الی ما هو الاحری و الاهم، و قد اتفق الفراغ من تالیفه ...

جلد دوم؛ خط: نستعلیق، کا: علی بن گنجعلی جاسبی وارانی، تا: شعبان۱۲۳۴ق؛ مصحح؛ ۱۸۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم

[ف: ۱-۳۷۹]

۱۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۰۱۸۲

جلد ۱، قضاء و شهادات؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن علی اکبر، تا: ۱۲۳۴ق؛ قطع: خشتی[رشت و همدان: ف: -۱۶۱۷]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۲۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صرف وجوهنا الی ما هو الاحری و الاهم و قد اتفق الفراغ من تالیفه ... و علی الاطیبین من اهل بیته و ذریته

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۵ رمضان۱۲۳۶ق؛ از روی نسخه اصل به امر مؤلف، مصحح، مقابله شده، محشی با نشان «منه دام ظله»؛ تملک: محمد یوسف بن محمد باقر طباطبایی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹۶گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳۰-۳۴]

۱۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹۳۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** استنباط الاحکام علی نحو خاص لم یصل الیه ایدی الاقوام و ما هو الا بتوفیق الله خالق الانام

خط: نسخ، کا: محمد بن علی اکبر، تا: ۱۲۳۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۳۰گ، ۳۱سطر (۱۲/۵×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸-۴۳۳]

۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۵۱-۶/۴۱

آغاز: بسمله المقصد الثالث فی الادلة الشرعیة والمراد بها ما یثبت حجیتها شرعاً أو ما یثبت وینفی به الاحکام؛ **انجام:** برابر

المقصد الثالث تاآخر کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق؛ جلد: روغنی، ۱۷۱گ، ۲۱-۲۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۸-۴۵۷۹]

۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۱۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فالحمد له حمداً یلیق بحضرته و الصلاة علی سید خلیقته و خلیفته فی أمته و علی الأطیبین من أهل بیته و ذریته

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد رضا بن محمد امین بیدگلی، تا: رجب۱۲۳۹ق، جا: کاشان مدرسه سلطانیه؛ مصحح، محشی ازمؤلف بانشانی «منه دام ظله»، با یادداشتی ازمحمد علی که کتاب امانت آخوند ملاعلی اکبر بن اسماعیل بیگ آرانی است و نزدوی امانت می‌باشد؛ جلد: تیماج، ۲۵۳گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۴۲]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۴۲۶

آغاز: برابر**انجام:** حضنا الله سبحانه بالطافه الخفیة ... صرف وجوهنا الی ما هو الاخری و الاهم.

خط: نسخ، کا: علیمحمد بن حاج غلامعلی، تا: ۱۲۳۹ق، به امر محمد جواد فرزند مؤلف؛ مصحح، محشی از مؤلف به نشان «منه دام ظله» و «محمد جواد نراقی» به خط خود او؛ جلد: تیماج، ۷۷۲ص، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱/۵×۲۹/۵سم [ف: ۵۰-۱۹۲]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۶۴۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** والاخبار فی جانب المخالف اکثر واضح یتقوی جانب المشهور و یضعف الطرق الاخر و الله المستعان.

خط: نسخ، کا: کردمحله‌ای استرآبادی، مرتضی، تا: ۸ رمضان۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۴گ، ۲۲سطر (۱۲×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۶-۶۶۲]

۲۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۲۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** لخصوصیة المورد خصنا الله سبحانه بالطافه ... من اهل بیته و ذریته.

خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن علی اکبر دستگردی کزازی، تا: پنج‌شنبه ۱ رجب۱۲۴۱ق؛ ۲۵۳گ، ۳۱ سطر (۱۲/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۵-۶۵۵]

۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۱۲۶-۲۶/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اوردنا موارد اکرامه واحسانه بمحمدوآله سادات البریة و وفقنا لسلوک السبیل الاقوم وصرف وجوهنا الی ما هو الاحری والاهم. فراغ

خط: نسخ، کا: رمضانعلی، تا: ۱۹ شوال۱۲۴۲ق؛ تملک: محمدنقی بن احمد بن محمدمهدی، تقریظی از محمداسماعیل بن محمد قاسم درمدح مؤلف وکتاب؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۳گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۸-۴۵۷۸]

۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۱۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فالحمد له حمداً یلیق بحضرته و الصلاة علی سید خلیقته و خلیفته فی أمته و علی الاطیبین من اهل بیته و ذریته.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالعظیم بن علی اردکانی یزدی (بخش‌هایی از آن)، تا: ۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج، ۳۸۰گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۱۳۲]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۳۰۶

آغاز: المقصد الثالث فی نبذ مما یتعلق بالحکم و لنقدم مقدمة عی انهم قسموا الحکم الی شرعی و وضعی؛ **انجام:** و صرف وجوهنا الی ما هو الاولی و اهم و قد اتفق الفراغ ...

ج۲، شامل مقصد سوم تا آخر کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: محمد سعید، تا: ۱۲۴۳ق، جا: کربلا، مدرسه حسین خان؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: مقوا، ۱۸۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۴۹۹]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۲۷۶

همان نسخه بالا [مؤید: ۱-۲۴۶]

۲۶. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۳۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صرف وجوهنا الی ما هو الاخری و الاهم و قد اتفق الفراغ من تألیفه ... سنة اربع و عشرین بعد الالف و مائتین ... بقلم الاقل الحقیر حسین بن شیخ احمد ... سنة السادس و الاربعین بعد الالف و المائتین ...

خط: نسخ، کا: حسن ابن شیخ احمد، تا: ۱۲۴۶ق؛ محشی؛ ۳۳۵گ، ۲۷سطر (۱۲×۲۱/۵)، اندازه: ۲۱×۳۱ سم [ف: ۲-۱۴۳]

۲۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۲۸۸

خط: نسخ، کا: علی محمد بن غلامعلی، تا: ۱۲۴۷ق، برای فرزند مؤلف هاشم بن احمد؛ ۲۷۵گ، ۳۲سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۲۷۱]

۲۸. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۸۴/۲-۵۹۰۶

خط: نسخ، کا: محمد طاهر بن محمد رفیح عطار نطنزی، تا:

دوشنبه ۲۸ محرم۱۲۴۹ق، جا: تهران مدرسه فخریه؛ تملک: محمد مهدی بن میرزا محمد حسین؛ جلد: تیماج، ۲۹۵گ، ۲۷سطر، قطع: رحلی[آستانه قم: -۱۷۶]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۶۴-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد جائنا بحمد الله سبحانه محتویاً علی امهات المسائل و مهماتها ... فالحمد له حمداً یلیق بحضرته و الصلوة علی سید خلیقته و خلیفته فی امته و علی آله الطیبین من اهل بیته و ذریته

خط: نسخ، کا: مهدی به حاج محمد حسین کاشانی آرانی، تا: ۱۲۴۹ق؛ محشی با علامت «منه قدس سره»؛ جلد: تیماج، ۲۰۴گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۲۴-۱۸۷]

۳۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۳۲۴

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی بن محمد بک نراقی، تا: سه‌شنبه ۱۴ ربیع الاول ۱۲۵۰ق؛ قطع: رحلی[رشت و همدان: ف: -۱۳۶۵]

۳۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۹۸۹

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد جعفر بیدگلی، تا: ۵ ربیع الاول ۱۲۵۰ق؛ ۳۱۱گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۵-۲۵۴]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۵۰

خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن عبدالرحیم ارانی کاشانی، تا: جمعه دهه سوم ربیع الاول۱۲۵۱ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ جلد: روغنی، ۲۱۷گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۸-۲۲۱]

۳۳. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۶۶۳

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد حسن کاشانی آرانی، تا: ۱۲۵۳ق، جا: آران؛ ۲۳۱گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲-۴۸۹]

۳۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۹۳۴-۳۰/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** قواعد استنباط الاحکام علی نحوخاص لم یصل الیه ایدی الاقوام وما هو الا بتوفیق الله خالق الانام فالحمدلله حمدا یلیق بحضرته والصلوة علی سید خلیقته فی امته وعلی الاطیبین من اهل بیته وذریته تمت

از اول تا آخر؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: قربانعلی رکاوندی اشرفی مازندرانی، تا: دوشنبه ۱۴ رمضان ۱۲۵۴ق؛ مصحح؛ ۲۴۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۸-۴۵۷۸]

۳۵. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۶۹۵

جلد ۱؛ خط: نسخ، کا: عبد الحسین بن ابی طالب، تا: ۱۷ رمضان۱۲۵۴ق، جا: قزوین مدرسه حاج ملا صالح؛ قطع: خشتی[رشت و همدان: ف: -۱۳۶۶]

۳۶. شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ۳۱۳

خط: نسخ، کا: نجم الدین بن احمد محلاتی، تا: ۳ شوال۱۲۵۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۶۹گ، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۱-۱۴۰]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۴۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد اتفق الفراغ من تسویده فی یوم الاحد من شهر ربیع الثانی لست و خمسین و مأیتان بعد الالف من الهجرة النبویه ... محمد تقی هزار جریبی ...

خط: نستعلیق، کا: هزار جریبی، محمد تقی بن محمد فاضل، تا: ۱۲۵۶ق؛ جلد: تیماج، ۳۷۰ص، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۶ سم [ف: ۱۰-۱۲۷۸]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۰۹۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۳ جمادی الاول۱۲۵۶ق؛ تملک: محمد نعیما به تاریخ ۱۲۵۸، محمد علی بن محمد شفیع؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده محمد» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۲۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۱-۹۹]

۳۹. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۶۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدجعفر بن عبدالرحیم، تا: ۳ ربیع الاول۱۲۵۶ق؛ مهر: علی اصغر بن حاجی علی آرانی «عبده الراجی علی اصغر» (بیضوی)؛ واقف: علی اصغر بن حاجی علی آرانی، شعبان ۱۲۷۰؛ جلد: تیماج، ۱۶۳گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ: -۱۶۷]

۴۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اسس فیه اساس قواعد استنباط الاحکام علی نحو خاص لم یصل الیه ایدی الاقوام و ما هو الا بتوفیق الله خالق الانام.

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن قاسم اصفهانی، تا: ۱۲۵۷ق؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۴۷گ، ۲۶سطر (۱۲×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۱ سم [ف: ۱۴-۱۷]

۴۱. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۲۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** جلد اول: و الاخبار فی جانب المخالف اکثر و اصح یتقوی جانب المشهور و یضعف الطرف الاخر.تم؛ انجام جلد دوم: بل یمکن ان یکون بخصوصیة المورد خصنا الله سبحانه بالطافه ... الی ما هو الاخری و الدوام.

خط: نسخ، کا: محمد صالح بن محمدرضا ساکن ساوج بلا، تا: چهارشنبه ۷ صفر۱۲۵۷ق؛ واقف: علی مردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ جلد: تیماج، ۲۸۰گ، ۳۱سطر (۱۳/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: -۲۱۵]

۴۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۲۶

آغاز و انجام: برابر

جلدهای اول و دوم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۲۵۸ق؛ واقف: شهر بانو و شرف نساء دختران اسماعیل ناطری، ۱۲۶۳ق؛ ۲۲۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: -۱۵۶]

۴۳. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۲۷

کا: ملا شیخعلی، تا: ۱۲۵۸ق؛ واقف: شهر بانو و شرف نساء دختران اسماعیل ناطری، ۱۲۶۳ق؛ ۲۲۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: -۱۵۶]

۴۴. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه: ۹۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صرف وجوهنا الی ما هو الاحری و ادوم و

قد اتفق الفراغ.
خط: نسخ و نستعلیق شکسته، کا: محمد صالح بن محمد رضا ساوجبلاقی، تا: چهارشنبه ۷ صفر۱۲۵۸ق؛ واقف: علیمردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ جلد: تیماج، ۲۸۰گ، اندازه: ۲۱×۳۱سم [رشت و همدان: ف: -۱۷۶۸]

۴۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۹۴

آغاز: برابر
کامل؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسن هزار جریبی، تا: ۱۲۶۰ق؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۲۰۷ص، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱-۶۱۸]

۴۶. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه: ۵۵

آغاز: المقصد الرابع فی الادلة الشرعیة والمراد منها ما ثبت حجیتها او ما یثبت و ینفی به الاحکام الشرعیة فیشتمل الادلة العقیلة ایضا وصرحوا بانها منحصرة فی اربعة الکتاب والسنة والاجماع؛ **انجام:** واسس فیه اساس قواعد استنباط الاحکام علی نحو خاص لم یصل الیه ایدی الاقوام وماهو الا بتوفیق الله خالق الانام. فالحمدله حمداً یلیق بحضرته والصلوة علی سید خلیفته و خلیفته فی امة وعلی الاطیبین من اهل بیته وذریته
جلد دوم و کامل است (این نسخه ادامه جلد اول مندرج در شماره ۵۴ می‌باشد)؛ خط: نسخ، کا: محمدعلی بن محمدحسن کاشانیبیدگلی، تا: ۱۶ رمضان۱۲۶۱ق، جا: کاشان مدرسه سلطانیه؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۶۲-فیروز

خط: نسخ، کا: زین العابدین بن محمد تقی خوانساری، تا: ۱۲۶۵ق؛ ۶۲۸ص، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۲۱-۳۲۸]

۴۸. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۶۹۷

خط: نسخ، کا: عبد الحسین بن ابی طالب، تا: جمعه ۱ رجب۱۲۶۶ق، جا: همدان؛ قطع: خشتی[رشت و همدان: ف: -۱۳۶۶]

۴۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۰۴/۲

خط: نسخ، کا: نجف آبادی اصفهانی، حسین بن عبدالقادر، تا: پنج‌شنبه ۲۴ رمضان۱۲۷۱ق؛ جلد: تیماج مذهب، ابعاد متن: ۱۲×۲۱/۵، اندازه: ۲۱/۵×۳۳سم [ف: ۱۶-۶۷۸]

۵۰. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۱۷۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ولا یعلم من الاخبار ان تقدیم الشارع ما اتفق انه ظ فی بعض المواضع لاجل انه ظ بل یمکن ان یکون لخصوصیة المورد خضنا الله سبحانه ... و وفقنا لسلوک السبیل الاقوم وصرف وجوهنا الی ماهو الاهری والا هم وقد اتفق الفراق ... وعلی الاطیبین من اهل بیته و ذریته
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملک: ابراهیم بن محمد کوزکنانی با مهر «یامحمد» (بیضی) به تاریخ جمادی الثانی ۱۲۸۰ق؛ جلد: گالینگور، ۳۰۸گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف مخ]

۵۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۱۰

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تملکی در قم مورخ جمادی الاول ۱۲۸۹ با مهر «محمود بن محمد ابراهیم» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۸۲گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف مخ: ۵-۲۱۲۶]

۵۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۳/۵

مقداری ازکتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۹۸؛ ۱۶گ (۲۳۵پ-۲۵۰پ)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲-۴۴۰]

۵۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۲۵۸

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: -۲۴۴]

۵۴. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۲۷۸

بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: -۲۴۴]

۵۵. مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه: ۱۳۰

از منهج دهم در ادله شرعیه که در آن مقدمه است و چند مطلب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ قطع: خشتی [نشریه: ۵-۶۰۹]

۵۶. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۶۰

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با امضاء رضا الدامغانی، علی الطهرانی، محمد علی عفی عنه؛ ۲۲۵گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [ف: ۱-۲۷۱]

۵۷. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۸۷۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی بعض المواضع لاجل انه ظاهر بک یمکن ان یکون لخصوصیة المورد خصنا الله سبحانه بالطافه ...
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، محشی از مؤلف به امضاء «منه دام ظله العالی»؛ جلد: ساغر، ۲۳۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [میراث اسلامی: دفتر دهم-۷۶۱]

۵۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۷۳/۵

از مناهج نراقی، الامر یدل علی الماهیة او الفرد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [سنا: ف: ۱-۳۶۳]

۵۹. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۱۳۴

آغاز: ... فهو حقیقة لیس من مسائله وانما ادرج فیها لمشابهة ایاها فی استنباط احکام الفقه عنه و بالشرعیه العقیلة و بالفرعیة الاصلیة و بالاخیر التقلید؛ **انجام:** بل یمکن ان یکون لخصوصیة المورد و خصنا الله سبحانه بالطافه الخفیه والجلیة و اوردنا موارد اکرامه واحسانه بمحمد وآله السادات ...
تا اواخر تعادل و تراجیح؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ محشی با امضای «منه دام ظله»؛ جلد: گالینگور، ۴۰۴گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۶۰. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۱۳۵

آغاز: بسم الله خیر الاسماء وله الحمد علی کل حال المنهج العاشر فی الادلة الشرعیة وفیه مطالب مقدمة تشتمل علی امور الدلیل لغة فعیل بمعنی الفاعل؛ **انجام:** ولابد وان یشعر النفس بهاتین المقدمتین حتی یحصل له العلم وان لم یتشکل فی النفس هذه

المقدمات بلفظ منظوم فقد شعر.
از ابتدای «المنهج العاشر فی الادلة اللفظیة» تا اواسط «المطلب الثالث فی السنة»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ محشی با امضای «منه دام ظله»؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۹۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف مخ]

۶۱. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۱۳۸

آغاز: المنهج الثانی فی الادلة الشرعیة وفیه مقاصد و خاتمة المقصد الاول هی تشتمل علی امور لاریب ولااشکال فی ان المقصود بالذات من خلقة العباد؛ **انجام:** المقام الخامس فی الظن من حیث الکیفیة من انه فیما ثبت اعتباره مما ثبت ... ولکن الحق لزوم الفحص حتی یثبت الدلیل علی العدم وذلک للاصل.
از «المنهج الثانی فی الادلة الشرعیة» تا آخر جزء سوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف مخ]

۶۲. کاشان؛ جعفری؛ شماره نسخه: ۵۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** یقال ان الغالب لما کان انه لایمکن معرفة الرضا والسخط من الله سبحانه بالعقول ولاسبیل لها الیهاالا فی موارد قلیلة فالمتکلم لم یلتفت الیها واجری الکلام مجری ماهو الغالب علی ان العام یخصص بالمخصص وقدمر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۶۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۷۵۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** کما بینا وجهه فی شرح تجرید الاصول ودلیله انه لواتی بالفعل ثانیة وثالثه لقد ممتثلا واتیان بالمامور به عرفا ولاجل ان الامتثال لایخلو عن الثواب
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۶۴گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۱۲۶]

۶۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۶۰۶

آغاز: البصیره حیث یعلم منه المناسبة بین المنقول والمنقول الیه جرت العادة بذکرهما فتقول اما تعریفه باعتبار العلمیة فهو العلم بالقواعد المقرره لاستنباط الاحکام الشرعیه الفرعیة عن ادلتها التفصیلیة؛ **انجام:** ثم الدلیل لایوصل الی المطلوب الا باستدلال والنظر وهو علی قسمین اجمالی وتفصیلی والمراد بالاجمال هوالحکم
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۷۲گ، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف مخ: ۵-۲۱۲۶]

۶۵. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۳۶۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی تا [ف: -۹۰]

۶۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۷۶۹-۱۵/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** منهاج اذا کان لاحد المتعارضین الترجیح فیجب تقدیمه والعمل به اجماعا ... وفیه ان الاعتبار بعض فی الشهادات لیس لاجل زیادة الظن بل الدلیل من الخارج واعتبار الصحابة

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۳۱۳گ، ۲۱-۲۲سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸-۴۵۷۸]

۶۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۸۵

آغاز: بها فقیها مع ان الحاصل من الادلة لیس التصور و مدخلیتها فیه احیانا؛ **انجام:** فیقال کیف یکون حال الناس الذین یاتون بعد ذلک بل وقع کما فی قوله سیاتی زمان علی امتی و ما ورد من نداء ابراهیم بعد بناء.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۷۰گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۰۴]

۶۸. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۱۴/۱

انجام: مناف لاعتبار قید الوحدة فی الموضوع له و منها ان الواضع ان لم یضع اللفظ للمجموع لم یجز
فقط مقداری از آغاز کتاب؛ کا: زین العابدین گلپایگانی، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۹گ (۲پ-۱۰پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۹۱]

● مناهج الاحکام / فقه / عربی

manāhij-ul aḥkām

مشهد؛ مدیر شانه چی؛ شماره نسخه: ۱۳۱

در چند کتاب هر یک چند منهج هر یک چند هدایه، متنی است بی استدلال در فقه، جز نسخه ای است که در فهرست آستان قدس (۵) یاد شده است. طهارت تا امر به معروف و نهی از منکر و قضاء؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ قطع: ربعی [نشریه: ۵-۶۰۹]

● مناهج الاحکام / فقه / عربی

manāhij-ul aḥkām

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۹۰

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از زهرا ملکی[رایانه]

● مناهج الاخبار فی شرح کتاب الاستبصار / شرح حدیث / عربی

manāhij-ul axbār fī š.-i k.-il istibṣār

علوی عاملی، احمد بن زین العابدین، - ۱۰۵۴ قمری

ʻalavī ʻāmelī, ahmad ebn-e zayn-ol-ʻābedīn (- 1645)

وابسته به: الاستبصار فیما اختلف من الاخبار؛ شیخ طوسی، محمد بن حسن (۳۸۵-۴۶۰ق)
تاریخ تألیف: ۱۰۳۹ق
شرحی است مفصل بر کتاب «استبصار»، که به جهات سندی و هم متنی و نقل اقوال پرداخته است. کتاب جهاد آن به سال ۱۰۳۹ق پایان یافته است.او این شرح را در رد یکی از معاصران

خود او که گویا محمد امین استرابادی باشد نگاشته است. وی می‌گوید که او استدلال به آیت‌های قرآن را در احکام شرعی روا ندانسته و اخبار تهذیب و استبصار و مانند آنها را صحیح و درست پنداشته است. در آن آمده: «سید احمد که جاودان بادا ××کرد تصنیف شرح استبصار / سال تاریخ خواست ذوقی ×× سید احمد مناهج اخیار».
آغاز: بسمله، الحمد الله الذی احلنا دارالمقامة من فضله لا یمسنافیها نصب و لا یمسنا فیها لغوب ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۳۶۸
آغاز: الحمدلله عالم السر و الخفیات و واهب المنح و العطیات و الصلاة علی محمد المبعوث الی الکاینات
کتاب صلاة؛ خط: نستعلیق نازیبا، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مهر: محمد حسین بن علی اصغر حسنی حسینی مشهور به شیخ الاسلام تبریزی بتاریخ یک‌شنبه غره ذیقعده ۱۲۵۳ «الواثق بالله الغنی محمد حسین الحسنی الحسینی» (مربع)، «محمد باقرالعلوم» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۹۶گ، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۴-۱۵۱]
۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۵۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** اذهوا الحفیظ العلیم الکریم و القدیر الرؤف الرحیم.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ در برگ عنوان چنین آمده: «من مصنفاتی و متملکاتی حرره اقل المفتاقین الی رحمة رب الغنی احمد بن زین العابدین العلوی مصلیا مستغفرا»؛ مهر: «من تملکات العبد زین العابدین العلوی»؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۹۱گ، ۲۵سطر (۱۴×۲۳)، اندازه: ۲۲/۵×۳۰سم [ف: ۱-۳۲۸]
یزد؛ جامع کبیر؛ شماره نسخه: ۲۰۵
همان نسخه بالا [نشریه: ۴-۴۱۴]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۵۰-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۳۸۷]
۳. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۸۳
آغاز: بسمله الحمدلله من حمده ... قوله رحمة الله ابواب تطهیر الثیاب و البدن من النجاسات باب بول الصبی اخبرنی الحسین بن عبیدالله؛ **انجام:** اللهم اجعل قلبی و رزقی دارا یمشی قاراً و اجعل لی عند قبر رسول الله صل الله علیه و آله قراراً و مستقراً هذا آخر الجزء الثانی علی شرح کتاب الاستبصار و الله ولی الفضل و الکمال و کان ذلک فی اوائل شهر ربیع الثانی سنه اربع و ثلثین بعد الالف
خط: نسخ مخلوط به نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ واقف: عبدالاحد بن عبدالجلیل، ۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۴۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: -۱۵۱]
۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۶۱
آغاز: احمد الله علی جزیل آلائه و جمیل نعمائه و الصلوة علی اشرف انبیائه و اولیائه محمد ص و آله؛ **انجام:** و یعرضوا علینا نصرهم
ج ۳، تنها کتاب حج؛ خط: نسخ مخلوط با ریحان، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۰۶۵ق؛ دارای یک سرلوح، مجدول؛ واقف: فاضلخان، ۱۰۶۵؛ ۱۸۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۵-۳۰۸]
تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۰۹-ف
نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۹۹]
۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۵۶
جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۰۸۴ق؛ ۲۹۵گ، ۲۲ سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۱-۴۰]
۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۵۲۸
آغاز: بسمله وبه نستعین، الحمد الله علی آلائه المتکاثرةو نعمائه المتواترةو الصلوة علی محمد و عترته الطاهرة، اما بعد فیقول افقر عباد الله الملک الغنی؛ **انجام:** قال انما امر الناس ان یأتو هذه الاحجار فیطر فوا بها ثم یاتو نا فیخبرونابولایتهم ویعرضو علینا نصرهم تم الجلد الثالث من کتاب مناهج الاخیار فی ...
جلد دوم وسوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۲؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوایی، ۲۸۶گ، ۲۱ سطر (۱۲/۵×۲۰)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۲-۴۶۰]

● **مناهج الاسرار فی شرح نتایج الافکار** / اصول فقه / عربی
manāhij-ul asrār fī š.-i natāyij-il afkār

یزدی، عبدالسمیع بن محمد علی، ق۱۳ قمری
yazdī, ʻabd-os-samīʻ ebn-e mohammad ʻalī(- 19c)
وابسته به: نتایج الافکار؛ قزوینی، ابراهیم بن محمد باقر (۱۲۱۴-۱۲۶۲ق)
به دستور: ابراهیم بن محمد باقر قزوینی
شرح استدلالی مفصلی است بر «نتایج الافکار» سید ابراهیم قزوینی حائری. این شرح که با عناوین «قوله، قوله» به دستور ماتن که استاد شارح بوده نگاشته شده در دو جلد بزرگ و هر کدام شامل چهار جزء می‌باشد و بنابه گفته الذریعه (۳۴۲/۲۲) تألیف کتاب نزدیک هفت سال به طول انجامید و به تاریخ ۲ ربیع الاول ۱۲۵۶ به پایان رسیده است.
آغاز: الحمدلله الذی عجزت عن معرفة حقیقته الظنون و الافکار و برزت فی مقام عبودیته خاضعة له القلوب و الابصار ... مسمیا بمناهج الاسرار فی شرح ... بسمله. الحمدالله الاحد الصمد علی آلائه و السلام علی محمد المرسل ... قال السید الاستاد و من علیه فی الامور اعتماد العباد ... اما المقدمة هی بالفتح او بالکسر بمعنی المتقدمة مجازا و المراد هنا منها مقدمة العلم

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۹۹۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله فلا بد ملاحظة الموارد فان علم بالنقل ... و شك فی المنقول الیه هل هو الحرفة او الملكة فمقتضی القاعدة التوقف، القول فی الاوامر و النواهی

جلد اول، تا مبحث مشتق؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۵۴ق؛ مصحح، محشی با رموز «منه عفی عنه والدیه، صح»؛ تملک: محمد موسوی جزائری، محمد حسین کلباسی؛ مصدر است به یک برگ حاوی اجازه سید ابراهیم قزوینی صاحب ضوابط به شاگرد خود و شارح نتائج الافکار عبدالسمیع یزدی در غره رجب ۱۲۵۴، آغاز اجازه: «... اجازة استادی دام ظله بخلطه المؤلف بسمله. حمدا كثیرا لمن شرع الاسلام و سهل و جعله فهما لمن عقل و ثقة لمن توكل ... و بعد فقد استجاز منی عبدالسمیع بن ... الرازی»؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۱/۳سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۰۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۹۹۳

آغاز: بسمله. القول فی الاوامر و النواهی اصل مقتضی القاعدة ان يتعرض لمثل هذه المباحث علماء العربية الا اهل الاصول لانها متعلقة بكيفية الاوضاع؛ **انجام:** قوله قلنا ان الكافر لما بلغ الخ اشارة الی الجواب عن النقض المذكور و هو واضح لا حاجة الی توضیحه بعد تصریحه تم الربع الاول من شرح نتائج الافكار بید مؤلفه القاصر الفانی عبدالسمیع بن محمد علی بن احمد یزدی فی اواخر ذی الحجة الحرام من شهور سنة خمس و خمسین بعد الالف و المأتین و یتلوه الربع الثانی فی بقیة مباحث النهی غفر الله لمن استغفر لمؤلفه والدیه

جلد ۱، جزء دوم از جلد اول و شامل مبحث «اوامر» تا آخر مبحث «اجتماع امر و نهی» است که تألیف آن در اواخر ذیحجه ۱۲۵۵ به پایان رسیده، این نسخه به همراه نسخه قبلی (۳۸۹۹۱) ربع اول کتاب را تشکیل می‌دهند؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ذیحجه۱۲۵۵ق؛ مصحح، محشی با رموز «منه عفی و عن والدیه، صح»؛ تملک: محمد حسین کلباسی با مهر «سلام علی ابرهیم» (بیضی)، محمد موسوی جزائری نجفی؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ ۱۳۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۱/۳سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۰۱]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۲۶۳

آغاز: بسمله. الحمدالله الاحد الصمد علی آلائه و السلام علی محمد ... قال السيد الاستاد و من علیه فی الامور اعتماد العباد قدوة ... هل النهی یدل علی الفساد اقول لما كانت هذه المسئلة مرتبطة بمسئلة اخری كثیر الفائدة؛ **انجام:** و یظهر حال غیره من انواع التخصیص و غیره بملاحظة ما ذكرناه بأدنی إلتفات و تأمل تمت

جزء سوم از جلد اول و شامل مبحث «دلالة النهی علی الفساد» تا مباحث «التخصیص و الاستثناء» است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: حدود ۱۲۵۶ق؛ محشی با رموز «صح، متن، منه عفی و عن والدیه»؛ مهر: «یا سمیع الدعاء ...» (بیضی)؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۷×۲۱/۳سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۰۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۲۳۵

آغاز: برابر

جلد اول کتاب و تا بحث مشتق؛ خط: نسخ، کا: حائری، محمد حسین بن محمد صالح، بی‌تا؛ مهر: کتابخانه میرزا ابوالفضل تهرانی (م قرنص)؛ جلد: تیماج، ۱۲۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۴-۳۲]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۲۳۶

جزء دوم کتاب و مباحث اوامر تا اجتماع امر و نهی را دارد؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد صالح حائری، تا: با تاریخ ۱۲۶۲ق؛ مقابله کتاب از روی نسخه مصنف به تاریخ جمادی الاول ۱۲۶۲ به پایان رسیده؛ جلد: تیماج، ۹۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۴-۳۳]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۲۳۷

جزء سوم کتاب و شامل مباحث نواهی و عام و خاص می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن محمد صالح حائری، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۶۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۴-۳۳]

←مناهج الاصول ‹ مناهج الاحکام

● مناهج الاصول = المنهج = المنهج الاصولية / اصول فقه / عربی

manāhij-ul uṣūl = al-manhaj = al-manhaj-ul uṣūlīya

كاظمی، اسدالله بن اسماعیل، ۱۱۸۶ - ۱۲۳۷ ؟ قمری

kāzemī, asad-ol-lāh ebn-e esmā'īl (1773 - 1822)

مباحث استدلالی مفصلی است درباره حجیت ظن خاص و حجیت کتاب و ادله عقلیه و حقیقت شرعیه و تکلیف کفار بفروع، با فوائدی در آغاز کتاب مشتمل بر احادیث فضل علم و علما و شیعه و مانند اینها.

[مکتبة امیرالمؤمنین ۴۰۴/۴]

۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۷۰۷

آغاز: بعد بناء الكعبة من فی اصلاب الرجال و ارحامالنساء الی یوم القیمة؛ **انجام:** یعطی كون الظاهر مما اعتنی به الشارع وجعله اصلاً مردود بان الاخبار المقدمة للاصل اكثر بمراتب شتی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۱۹۴گ، ۲۶ سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۴۹]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۵۴۴

آغاز: تقربت عن الاوطان و تبعدت عن الاهل و الاقران؛ **انجام:** الاشاره سابقا حیث له بینا علی ان المفهوم الی اخره تمت

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز[رایانه]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۲۶۲

آغاز: بسم الله الهادی الی توحیده و تمجیده و له الحمد علی توفیقه لطلب الحق و تمهیده ... أما المقدمات فقیها فوائد؛ **انجام:** و هذا کله ظاهر لکل متدبر منصف لا یغلبه الهوی و لا یستولی علیه من ال مذهب بحیث لا یسمع و لا یری

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ یادداشتی در معرفی کتاب که محمد بن محمود به تاریخ جمادی الثانی ۱۲۸۵ نوشته؛ جلد: تیماج، ۳۱۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۴-۵۵]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۰۵۳

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان[رایانه]

● **مناهج الاصول** / اصول فقه / عربی

manāhij-ul uṣūl

شوشتری، محمد جعفر بن آقابزرگ، - ۱۲۶۱ قمری

šūštarī,mohammad ja‘far ebn-e āqābozorg(- 1845)

محل تألیف: کربلا

قواعد اصول فقه را با استدلالی و رد و ایراد، هنگامی که در کربلا بوده واز درس شریف العلماء بهره می‌برده، از افادات وی و گفته‌های علماء بزرگ این فن و آنچه خود استنباط کرده، در یک «مقدمه» و چند «باب» و یک «خاتمه» با عناوین «منهاج، منهاج» نگاشته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۹۱۷

آغاز: الحمد لله الذی هدانا بمصابیح اصول کرمه الی مناهج مبادیء احکامه و عمنا فی متابعة خواص أولیائه ببدائع نعمه؛ **انجام:** و قد مر أیضاً تمام الکلام فی وضع المشتقات ... عند المحققین من العلماء الأعلام فلا نحتاج الی بسط الکلام فی تحقیقها ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ قبل از کتاب معرفی سودمندی از مؤلف به خط سید محمد موسوی جزائری دیده می‌شود؛ ۱۵۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۲۰-۲۴۵]

● **مناهج الاصول** / اصول فقه / عربی

manāhij-ul uṣūl

ناشناخته:

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۲۴۷

آغاز: مسالة فی الاوامر اعمل ان العلماء اختلفوا فیما یکون للامر علی اقوال و لنا فی المسالة مقامان المقام الاول فی تحقیق معنی مادة الامر

نسخه اصل: کتابخانه شیخ علی کاشف الغطاء - نجف اشرف.
مباحث استدلالی مفصلی است در اصول فقه با نقل گفتار بسیاری از علمای این فن و رد و ایراد در آنها با عناوین «منهج - منهج» و از استادش با عنوان «استادنا الشریف» که ظاهراً همان شریف العلماء مازندرانی است نام برده است، نسخه مشتمل بر مباحث امر و نهی و الفاظ می‌باشد و ظاهراً جلد دوم «المناهج الحائریة» شیخ علی اصغر بن محمد حسین بفروئی یزدی می‌باشد؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: علی بن کربلائی رمضان، تا: قرن ۱۳؛ تملک: محمد رضا بن محمد حسین به سال ۱۳۰۸؛ ۱۸۷ص [عکسی ف: ۶-۲۹۵]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۵۵۱

آغاز: بسمله المنهج العاشر فی الادلة الشرعیة و فیه مطالب مقدمة تشتمل علی امور الاول الدلیل لغة فعیل ...

ناشناخته. تألیف اواخر قرن ۱۲ یا اوائل قرن ۱۳. مناهج الاحکام نراقی در اختیار نبود تا با آن مقایسه شود بخشی از کتابی دراصول فقه است و موجودی از این کتاب شامل: منهج ۱۰. در ادله شرعیه منهج، ۱۱. در تعارض و تعادل و ترجیح منهج، ۱۲. در اجتهاد و تقلید، مؤلف در باب جرح و تعدیل در اواخر منهج دهم تکمله‌ای آورده است که در آن نام عده‌ای از علما که به وی اجازه داده‌اند ذکر کرده است، چنانکه می‌گوید: «تکملة قد اجازنی جماعة من الفضلاء المتجرین ... فمنهم الفاضل العالم العامل الکامل الامام المحقق ... میرزا ابوالقاسم القمی فاجازنی ان اروی عنه کلما یصح له اجازته و یحق علیه روایته من الزبر الدینیه و الکتب الاسلامیه من الاحادیث و الادعیة و الکتب الفقهیة و الکلامیة و العربیة و الاصولیة سیما الصحیفة السجادیه و الکتب المشهورة عن الکافی و ... فمنها ما عن شیخه و استاده بل استاد الکل ... آقا محمد باقر البهبهانی عن والده مولانا محمد اکمل ... و منها ما عن شیخه ... و منهم شیخنا الاعظم ... الشیخ جعفر النجفی مسکنا و مدفنا اجازنی ان اروی عنه ... و منهم استادنا ... المیر السید علی ... فقد اجازنی ان اروی ما سمعته منه ... و منهم الفاضل الوحید ... الشیخ احمد بن زین الدین الاحسائی فقد اجازنی ان اروی عنه جمیع مقرواته و مسموعاته ...»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۴۱گ، ۲۵ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۷۴۰]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۳۲۱

آغاز: یؤید ذلک انهم قسموا الاختصاص الی الملکی کالمال لزید و غیره کالجل للفرس؛ **انجام:** فلا یجوز التمسک بها اذا کان من غیرها من الادلة اللفظیة اذلا دلیل علی ...

قواعد و مباحث اصول فقه به طور تحقیق و استدلال و رد و ایراد در یک مقدمه و خاتمه و پانزده منهج و هرکدام شامل چند مصباح نگاشته شده است: منهج ۱. المبادی اللغویة، ۲.المبادی الاحکامیة، ۳. الاوامر و النواهی، ۴. المنطوق و المفهوم، ۵. العموم و الخصوص، ۶. المطلق و المقید، ۷. المجمل و المبین، ۸. الظاهر و المبین، ۹. الکتاب العزیز، ۱۰. السنة، ۱۱. الاجماع، ۱۲. الادلة العقلیة، ۱۳. الاستصحاب، ۱۴. القیاس، ۱۵. النسخ، الخاتمة فی الاجتهاد و التقلید؛ ؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ واقف: سیده فقیهی، ۱۳۶۴ش؛ جلد: گالینگور، ۳۲۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۵-۶۸۰]

● **مناهج الاکتاب** /-

manāhij-ul aktāb

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۸۵۴

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه ولی عصر کرمان [رایانه]

● **مناهج انوار المعرفة فی شرح مصباح الشريعة و مفتاح الحقيقة** / شرح حدیث / عربی

manāhij-u anwār-il ma‘rifa fī š.-i miṣbāḥ-iš šarī‘a wa miftāḥ-il ḥaqīqa

میرزا بابا شیرازی، ابوالقاسم بن عبدالنبی، ۱۲۱۲؟-۱۲۸۶ قمری

mīrzā bābā šīrāzī, ab-ol-qāsem ebn-e ‘abd-on-nabī (1798 - 1870)

وابسته به: مصباح الشريعة و مفتاح الحقيقة؛ جعفر بن محمد (ع)، امام ششم (۸۰-۱۴۸ق)

تاریخ تألیف: چهارشنبه آخر ربیع الاول ۱۲۶۳ق

کتاب شرحی است عرفانی و ذوقی بر کتاب مصباح الشریعه و مفتاح الحقیقه، جعفر بن محمد الصادق علیهماالسلام. شارح نخست صحت انتساب کتاب را به امام (ع) مورد تحقیق قرار داده و سپس ضمن سه «منهج» به شرح ابواب کتاب پرداخته: منهج ۱. شرح ابواب الطريق الى الله، در سی و پنج باب: ۱) البيان، ۲) الاحكام ...، ۳۵) بر الوالدين؛ منهج ۲. شرح ابواب العلم و العقل و الاخلاق، در سی و چهار باب: ۱) باب العلم، ۲) آفت العلماء، ۳) العقل و الهوى ...، ۳۴) الاقتداء؛ منهج ۳. شرح ابواب العقايد و الاعمال القلبيه و المعارف، در سی و یک باب: ۱) التوبة، ۲) السلامة، ۳) العزلة، ۴) الفكرة ...، ۳۱) حقيقة العبودية».

چاپ: دارالعلم شیراز، سنگی، ۱۳۵۳ق، وزیری، ۲+۱۷۰+۱۵۹ص

[فهرستواره منزوی ۹۹۲/۸]

۱. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۲۴

انجام: و عصمت از حقتع از برای خود و مسلمین خواهد. اللهم وفقنا للطاعات و احفظنا من المعاصی بجاه محمد و آله الطاهرين تم المنهج الاول.

تا آخر منهج اول کتاب؛ خط: نسخ، کا: احمد علی بن محمدعلی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۲۴۴گ، ۱۸ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: -۶۶۲]

۲. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۶۵۱

انجام: و ترک تکبر که ان الله لا يحب كل مختال فخور، و دیگر عفو کردن از ایشان است.

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ واقف: علی اکبر نوری زاده، اسفند ۱۳۵۴؛ جلد: گالینگور، ۲۰۰گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: -۶۶۲]

۳. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۶۵۰

آغاز: الحمدلله الذى ابدع ارواح العارفين بنور قدسه؛ **انجام:** و در جوار حضرت سبحان مجاور شوند الحمدلله الذى هدانا لهذا ... قد فرغت من تحرير هذا المنهج الثانى فى شرح ابواب العلم و العقل و الاخلاق من كتاب مصباح الشريعة.

تا آخر منهج دوم؛ خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوا، ۲۷۵گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: -۶۶۱]

● **المناهج بشاهد السنة و نهج المتصوفة** / عرفان و تصوف / عربی

al-manāhij bi-šāhid-is sunna wa nahaj-il mutiṣawwifa

اصفهانی، معمر بن احمد، - ۴۱۸ ؟ قمری

esfahānī,ma‘mar ebn-e ahmad(- 1028)

چاپ: به تصحیح نصرالله پورجوادی، معارف، ۶ (۱۳۶۸): ۲۳۵-۲۸۳

شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۶۷۲/۱۱

آغاز: بسمله، الحمدلله الواحد السميع الصمد البديع ... و بعد فقد اقترب الزمان و فسد. الاوان و حقق البرهان و مات اكثر العلماء و الاولياء ... قال ابومنصور ... و لما رايت عزته السنة و كثرة الحوادث و اتباع الهواء احببت ان اوصى اصحابى؛ **انجام:** و اهل الاثر اثمتنا فاحيانا الله عليها و اماتنا عليها برحمته انه قريب مجيب.

خط: نسخ خوانا، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ مصحح، مقابله شده؛ واقف: سید علی غیاثی، ۲۷ رجب ۱۳۷۹؛ جلد: مقوا، ۵گ (۹۵-۹۹)، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: -۳۶۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۱۹/۱۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۴۲]

● **مناهج التلاوه** / تجوید / فارسی

manāhej-ot telāva

ابن خلیفه، محمد بن احمد

ebn-e xalīfe,mohammad ebn-e ahmad

اهداء به: شمس الدین امیر محمد بن امیر علی بن امیر برندق برلاس

در یک «مقدمه» و هیجده «فصل» و «خاتمه» برای در قراءت تألیف شده است.فهرست رساله چنین است: مقدمه: درتقسیم دندانها؛ فصل ۱. مخارج حروف؛ ۲. صفات حروف؛ ۳. اجتماع صفات درهرحرفی؛ ۴. تبیین حروف؛ ۵. ادغام؛ ۶. حکم میم ساکن؛۷. حکم نون ساکن؛ ۸ تفخیم و ترقیق لام و را؛ ۹. مدات؛ ۱۰. بیان معایب قرائت؛ ۱۱. محافظت حرفی نزد حرفی؛ ۱۲. بیان وقف به اسکان وروم و اشمام؛ ۱۳. رسم الخط ضروری؛ ۱۴. یاآت اضافه؛ ۱۵. یاآت زوائد؛ ۱۶. استعاذه؛ ۱۷. تسمیه؛ ۱۸.

فرش روایتین عاصم؛ خاتمه: در بیان معانقات.
آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد می‌گوید مسود این صحیفه محمد بن احمد بن خلیفه که بر ضمایر اصحاب تحقیق
انجام: سورة الکافرون ولی دین بکسره سورة الفلق حسد مفتوح الاخر.

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۵/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه بخارائی، جلد: میشن، ۱۵سطر، اندازه: ۲۳/۳×۳۱/۴سم [ف: ۵-۱۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۵۷۰/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد علی بن احمد حسینی، تا: ۱۰۶۱ق؛ ۴۷گ (۱۴۵پ-۱۹۱ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۹-۳۵۶]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۸۴۳/۱-۱۹/۱۷۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۷۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۸-۴۵۷۹]

● مناهج التوسل فی مباهج الترسل = منهاج التوسل فی مباهج الترسل / عرفان و تصوف / عربی

manāhij-ut tawassul fī mabāhij-it tarassul = minhāj-ut tawassul fī mabāhij-it tarassul

بسطامی، عبدالرحمن بن محمد، - ۸۵۸ قمری
bastāmī,ʻabd-or-rahmān ebn-e mohammad(- 1454)

لطایف و اسرار تصوف را درچهل و شش لطیفه با عناوین «لطیفه - لطیفه» بیان کرده است، در هر لطیفه ابتدا شعری آورده و بعداً با عنوان «و بعد» سری را بیان کرده و به دنبال آن نکته‌ای آورده و عقیب آن حکایتی را مناسب مقام ذکر نموده است.این کتاب خیلی مختصر و موجز و به‌طور رمزی برگزار شده است.
آغاز: ربنا افتح بیننا و بین قومنا بالحق و انت خیر الفاتحین ... و بعد فالعبد الملهوف الراجی عفو ربه ... ان اولی ما یرسخ فی الجنان و یرشح به اللسان حمد من عواطفه شامله.
انجام: و انظر لمن ملک الدنیا باجمعها ×× هل راح منها بغیر القطن و الکفن و الحمد بلاغایة وله الشکر بلا نهایة و صلی الله علی من جوامع اخباره ربانیة و لوامع انواره رحمانیة سیدنا محمد و علی آله و صحبه و سلم.
چاپ: مطبوعات الجوائب، باکتاب جنان الجناس ازصلاح الدین صفدی، ۱۶۰ص، ۱۲۹۹ق چاپ شده؛ استانبول، ۱۲۹۹
[کشف الظنون ۱۸۴۵/۲ و ۱۸۴۶، الاعلام ۳۳۱/۳، معجم المطبوعات ۵۶۴۲/۱]
شرح و حواشی:
۱- مناهج التوسل فی مباهج الترسل (مختصر)

۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۶۹۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰ق؛ مجدول؛ واقف: ابراهیم شریف حسینی، ۱۲۳۰؛ جلد: تیماج، ۱۹۵ص، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۳۷۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۰۳
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۱۳عکسی
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۱۹۵]

۲. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه: بدون شماره
آغاز: برابر
لطائف الست الاولی فقط؛ بی‌کا، بی‌تا [ف: -۲۶]

● مناهج التوسل فی مباهج الترسل (مختصر) / عرفان و تصوف / عربی

manāhij-ut tawassul fī mabāhij-it tarassul (mx.)

وابسته به: مناهج التوسل فی مباهج الترسل = منهاج التوسل فی مباهج الترسل؛ بسطامی، عبدالرحمن بن محمد (-۸۵۸ق)
[کشف الظنون ۱۸۴۵/۲]

شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۲۳۹۲/۵
برگ اول از مختصر کتاب مباهج الترسل تألیف محمد بسطامی (- ۸۵۸ق) که ۴۶ لطیف را انتخاب کرده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ ۱ص (۱۰۹پ)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۲۲]

● المناهج الحائریة / اصول فقه / عربی

al-manāhij-ul ḥā’irīyya

بفروئی یزدی، علی اصغر بن محمد حسین، ق۱۳ قمری
bafrū’ī yazdī, ʻalī asqar ebn-e mohammad hoseyn (-19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۵۰ق؛ محل تألیف: کربلا
کتاب مفصلی است مشتمل بر ۳ جلد در مباحث این فن؛ مبحث تعارض را در کربلا در شب چهار شنبه ۱۰ ذیقعده ۱۲۵۰ به پایان رسانده است.
[مکتبة امیرالمؤمنین ۴۰۵/۴]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۳۵
آغاز: پس از خطبه مختصر و نام مؤلف: هذا هو المجلد الثالث من الکتاب المسمی بالمناهج الحایریة تذکر فیه الکلام فی الادلة العقلیة؛ **انجام:** فکذلک الترجیح حیث قال الترجیح فی اللغة هو جعل
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، در حیات مؤلف؛ محشی از مؤلف؛ جلد: مقوا، ۲۷۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۴×۳۲سم [ف: ۱۶-۴۷۶]

۲. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۱۸/۲ - ب
آغاز: خاتمه فی التعارض و التعادل و التراجیح و قبل الخوض فی المطلب لابد من تمهید مقدستین؛ **انجام:** و ارشد الی جادة النجاة عند الشکوک و الشبهات بحق محمد ... و عترته قد فرغ من تالیف هذا المجلد من الکتاب المسمی بالمناهج الحائریة مؤلفها ... علی اصغر بن محمد حسین البقروئی الیزدی الاصل و الکربلائی المسکن ... فی ... الاول لیلة الاربعاء و هی لیلة العاشر من شهر ذی القعدة من شهور ۱۲۵۰ خمسین بعد الالف و المأتین فی بلدة کربلا علی مجاوریها الف تحیة و ثناء
خاتمه است در تعارض و تعادل و تراجیح، یک منهج در پایان افزوده شده و به نوشته مؤلف باید پس از منهج دوم گذارده شود، حواشی دارد؛ خط: نستعلیق، کا: خراسانی جنابدی، یوسف بن محمد حسن، تا: محرم۱۲۵۱ق، جا: کربلا؛ ۳۵گ (۱۸۳ر-۲۱۷پ) [ف: -۴۸۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۸۷
ج۳؛ کا: جعفر بن زین العابدین اصفهانی، تا: ۱۲۵۱ق، جا: کربلا؛ از روی نسخه اصل به خط مؤلف که در سال ۱۲۵۰ق تألیف کرده بود، کتابت کرده، در حیات مؤلف، مصحح، مقابله شده، دستخط فرزند مؤلف در پشت جلد، احتمالاً این نسخه از نظر مؤلف گذشته است [میراث شهاب: س۱۰ش۱-۲-۲۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۰۳۱
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فیقول العبد المحتاج ... هذا هو المجلد الثالث من الکتاب المسمی بالمناهج الحائریة نذکر فیها الکلام فی الادلة العقلیة؛ **انجام:** و ارجح حسناتنا علی السیئة عند المحاسبه و جمعنا مع ساداتنا و موالینا فی المقام المحمود ... بحق محمد و آله السادات و عترته الامجاد قد فرغ من تالیفات ... شهور سنة ۱۲۵۰ خمسین بعد الالف و ماتین فی بلدة علی مجاوریها الف تحیة و ثنا.
جلد سوم کتاب؛ خط: نسخ، کا: جعفر بن زین العابدین اصفهانی، تا: ذیحجه ۱۲۵۱ق، جا: کربلا؛ مصحح، محشی؛ تملک: زین العابدین بن حسین طباطبایی؛ جلد: تیماج، ۳۲۸گ، ۲۹سطر (۱۳/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۳۵-۵۰۰]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۲۱۱
هر سه جلد کتاب و جلد دوم و سوم از پایان افتاده دارد؛ خط: نسخ، کا: عبد الرزاق بن محمد حسن قزوینی مشهور به پنجعلی، تا: ۴ ربیع الثانی۱۲۶۴ق، جا: کربلا خانه کربلائی کاظم نجار؛ جلد: تیماج، ۴۰۲گ، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱۶-۲۰۷]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۹۹
آغاز: بسمله - الحمدلله الذی شرح صدورنا بالاصول المشیدة للدین و نور قلوبنا بمتابعة کتابه المبین ... اما بعد فیقول العبد الفقیر المحتاج الی عفو ربه الغنی علی اصغر بن محمد حسین البفروئی الیزدی الاصل الحایری المسکن عفی الله عن جرائمها و تجاوز عن سیئاتهما ان علم اصول الفقه لما کان شرافته و عظم قدره و جلالة شأنه؛ **انجام:** و عن بعض الحاق اسم مفعول باسم الفاعل فی الدلالة علی الحدوث و ضعف ما صاروا الیه ظاهر ... اسم الفاعل یدل احیانا علی التجدد لکن لیس دلالیة للصیغة بل اما للمادة کالمتحرک او لامر خارجی کشهادة العادة و ایضا صفة المشبهة فدل علی الاستمرار باعتبار و العادة کما عن نجم الائمة.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ مصحح، محشی با امضای «منه عفی عنه» دیده می‌شود که در نظر اول، به خط مؤلف می‌نماید، اما بر اساس قرائن زیر، از روی نسخه‌ای که حواشی مؤلف را در حاشیه داشته کتابت شده است: یکی اینکه دردو موضع، یعنی برگ‌های ۹ر و ۸۳ر آمده «قال ره فی الحاشیه» و «ثم قال ره» که این ره (= رحمه الله) نشانگر درگذشته بودن مؤلف است و با «منه عفی عنه» - که نشانگر زنده بودن و به خط مؤلف بودن است- منافات دارد، نیز در حاشیه برگ ۱۹۴پ نوشته شده: «این یکسطر و نیم که علامت گذاشته‌ام از حواشی بود. سهوا بخیال متن در متن نوشته شد. بعد از نوشته فهمیدم که از حاشیه بود» که این قرینه نشان می‌دهد کاتب از روی نسخه ای که حاشیه داشته رونویسی کرده و سعی در نقل تمامی متن و حواشی کرده است؛ ۲۰۷گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۲سم [ف: ۲۷/۱-۱۸۰]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۷۳۵
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... هذا هو المجلد الثالث من الکتاب المسمی بالمناهج الحائریة نذکر فیه الکلام فی الادلة العقلیة
جلد سوم کتاب و شامل مباحث ادله عقلیه و اجتهاد و تقلید می‌باشد، روی برگ اول بعضی نسخه‌ها، این کتاب تقریرات شریف العلما مازندارانی دانسته شده است؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن رجبعلی قاری کاشانی، بی‌تا؛ تملک: مهدی موسوی طهرانی؛ ۳۲۸گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۱۵-۱۳۰]

● مناهج الحق / فقه / فارسی

manāhej-ol haqq

نبوی دزفولی، اسدالله بن عبدالحسین، - ۱۴۰۳ قمری

nabavī dezfūlī,asad-ol-lāh ebn-e ʻabd-ol-hoseyn (-1983)

رساله فتوایی مختصری است برای عمل مقلدین. شامل مقدمه در احکام تقلید بعد طهارت تا خمس.

۱. دزفول؛ نبوی، سید محمد؛ شماره نسخه: بدون شماره
آغاز: الحمد لله المتفضل بالنعم المنعم علی العباد بالفضل و الکرم الاکرم الذی علم الانسان نا لم یعلم ... وبعد چنین گوید اقل عباد الله
بی‌کا، تا: قرن ۱۴[ف: -۲۳]

۲. تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه: بدون شماره
و رساله‌ای از فیض کاشانی؛ بی‌کا، بی‌تا[میراث اسلامی: ۵-۶۰۶]

● **مناهج الراشدین فی شرح نهج المسترشدین** / کلام و اعتقادات / عربی

manāhij-ur rāšidīn fī š.-i nahaj-il mustaršidīn

حسینی عسکری، علی بن ابوالقاسم، ق۱۲ قمری

hoseynī-ye ʻaskarī,ʻalī-ye bn-e ab-ol-qāsem(- 18c)

وابسته به: نهج المسترشدین فی اصول الدین؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶ق)

شرح مختصر توضیحی است بر متن «نهج المسترشدین فی اصول الدین» علامه حلی با چگونگی استدلال در مسائل مهم فلسفی و کلامی و به دور از گفتگوهای مفصل که در فهم مطالب کمک نمی‌باشد، و احیاناً اگر مسائلی احتیاج به تفصیل داشته باشد در حواشی شرح و بسط داده شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۸۶۱

آغاز: الحمدلله الذی نور سرائر العلماء بالحجج الواضحات و بهی ظواهر هم بایثار الطاعات و ایدهم بإماطة شبهات الحاسدین؛
انجام: و الصلاة و السلام علی افضل من دعا الی الملک الحق المبین محمد سید المرسلین و آله شفعاء المذنبین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر ربیع الاول۱۱۳۳ق؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ ۱۳۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۳-۷۵]

● **مناهج السالکین فی اخلاق المؤمنین** / اخلاق / فارسی

manāhej-os sālekīn fī axlāq-el mo'menīn

درباره اخلاقی عملی و آداب اسلامی با استفاده از آیات کریمه و احادیث اهل بیت علیهم السلام و نقل بعضی از اقوال فلاسفه و بزرگان عرفان، در یک «مقدمه» و سه «مقاله» و یک «خاتمه» و هر کدام دارای چند «منهج»: مقدمه: در تقسیم علم؛ مقاله ۱. تهذیب اخلاق؛ مقاله ۲. تدبیر منزل؛ مقاله ۳. سیاست مدنیه؛ خاتمه: در احادیث و روایات متفرقه.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۵۵۹

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد غرض از این کتاب منحصر در سه قسم است که هر قسمی در مقاله مبین گردد؛ **انجام:** اللهم اختم خواتیم امورنا بالخیر و السعادة بحرمة أفضل اهل الدلالة و الهدایة و الزهادة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۰ ربیع الاول۱۱۲۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۴گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۷-۱۴۲]

● **مناهج السالکین فی طریق سلوک اهل الیقین** / اخلاق / فارسی

manāhej-os sālekīn fī tarīq-e solūk-e ahl-el yaqīn

کرمانشاهی، محمد بن عبدالجلیل

kermānšāhī, mohammad ebn-e ʻabd-ol-jalīl

تاریخ تألیف: ۳ جمادی الثانی ۱۲۶۷ق

رساله‌ای در آداب و اخلاق اسلامی است که از آیات و روایات بهره می‌برد در یک «مقدمه» و سی «منهج» و یک «خاتمه».مؤلف آن را برای خطیبان ترتیب داده و در هر منهج برای آن خطبه‌ای و آغازی با یک آیه قرآن دارد و سپس به شرح و تفسیر آن می‌پردازد: مقدمه: ی خطب عشر عربیة انشاها المؤلف؛ ۱. مدح العبادة فی المساجد؛ ۲. فضل الصلاة و عقاب تارکیها؛ ۳. فضل الصوم و الصائم؛ ۴. زکاة و الصدقات؛ ۵. العبادة و العبودیة؛ ۶. الامر بالمعروف و النهی عن المنکر؛ ۷. ذم الدنیا و الترغیب فی الزهد فیها؛ ۸. التوکل و الاجمال فی طلب الرزق؛ ۹. الدعاء و آدابه؛ ۱۰. ذم الریاء؛ ۱۱. صلة الرحم؛ ۱۲. حسن الصبر؛ ۱۳. شکر النعم و سجدة الشکر؛ ۱۴. کظم الغیظ و حسن الخلق؛ ۱۵. حسن الصمت؛ ۱۶. الکبائر من الذنوب؛ ۱۷. ذم الزنا و عقوباته؛ ۱۸. عقوبة اللواط و النظر بشهوة؛ ۱۹. ذم الخمر و شاربها؛ ۲۰. ذم الغیبة؛ ۲۱. مدح الصدق و ذم الکذب؛ ۲۲. بخش الموازین و الغش؛ ۲۳. العدل و الانصاف؛ ۲۴. ذم اکل الحرام؛ ۲۵. ذم الکبر و مدح التواضع؛ ۲۶. التوبة و الامر بها؛ ۲۷. الاعمال الصالحة و حسن النیة و طلب العلم؛ ۲۸. الفرق بین التوبة و الانابة؛ ۲۹.علائم الایمان الحقیق و الظاهری؛ ۳۰. نوادر الاخبار و الاحادیث القدسیة؛ خاتمه: فی فضائل علی علیه السلام.

آغاز: نحمدک یا من شرح صدور العارفین بادراک مناهج الشرع القویم ... چون انوار هدایت ازلی و آثار فضل و فیض لم یزلی
انجام: فتفل فی وجهه و قال اخسا یا خنزیر فوالله ما اصبح الا و وجهه و راسه کخنزیر، هذا آخر ما اوردته فی هذا الکتاب المستطاب ...

[فهرستواره منزوی ۶۳۴/۶]

۱. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز و انجام: برابر

کاتب = مؤلف، بی‌تا[دلیل المخطوطات: ۱-۲۸۹]

۲. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۲۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد رضا، تا: اوایل قرن۱۴؛ افتادگی: انجام؛ ۱۸۸گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۱۶۱]

● **مناهج السرور و الرشاد فی الرمی و السباق و الصید و الجهاد** / متفرقه / عربی

manāhij-us surūr wa-r rašād fi-r ramy wa-s sibāq wa-ṣ ṣayd wa-l jihād

فاکهی، عبدالقادر بن احمد، ۹۲۰ – ۹۸۹ قمری

fākehī,ʻabd-ol-qāder ebn-e ahmad (1515 - 1582)

اهداء به: نجم الدین محمد بن برکات بن محمد بن برکات بن حسن بن عجلان شریف حسنی مشهور به ابونمی حاکم وقت

مکه (– ۹۹۲ق)
در ذیقعده سال ۹۴۷ق کفار به سرزمین حجاز یورش برده و به مجاهدت نجم الدین محمد بن برکات بن محمد بن برکات بن حسن بن عجلان شریف حسنی مشهور به ابونمی حاکم وقت مکه شر آنان دفع گردیده است. مؤلف کتاب حاضر را به پاس قدردانی از حاکم مذکور نگاشته و تألیف آن را به وی اهدا نموده است.این کتاب در پنج «مقصد» و یک «خاتمه» تنظیم شده: مقصد ۱. الجهاد و فضله؛ ۲. الغزوات النبوية و السرايا المحمدية؛ ۳. فضل المسابقة على الخيل كالابل و نحوهما و خواص الجميع و أسراره و لطايف الوقايع المسوقة فی حين مغارها؛ ۴. فضائل الرمی و من ولع به و ما سيق فی مجاله و الاشعار الرقيقة المنوهه بنحو نضاله؛ ۵. الصيد و الصايد و المصاد و ما يتعلق بذلك من الخواص و الفوائد و اللطايف و العجايب و الفرايد؛ الخاتمة: فی فضل الاثنی عشر من آل البيت و ذكر نزر من تراجمهم.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۷۳۳
آغاز: أحمدالله الذی أسس قواعد الشرف علی اساس الكمال و اطلع نجم الدين و شهابه فی سماء النصر و الجمال و رفع مناره علی عمد الجهاد»
نسخه اصل: کتابخانه ای در نجف اشرف یا ترکیه؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: ۲۷ ربیع الاول۱۰۰۹ق؛ مجدول، مصحح؛ تملک: عبدالوهاب شویح جوهری، ذوالفقار کاشف به سال۱۰۶۴؛ با صورت تقریظ ابن حجر هیثمی بر این کتاب به خط عبدالله دنوزی (دنوثری)؛ ۲۲۷ص [عکسی ف: ۷-۳۳۰]

● مناهج السعادة / کلام و اعتقادات / فارسی
manāhej-os sa'āda

شریف کاشانی، فضل الله بن محمد، ق۱۱ قمری
šarīf kāšānī, fazl-ol-lāh ebn-e mohammad (- 17c)

تاریخ تألیف: ۱۶ محرم ۱۰۹۸ق
کتابی است در بیان اصول عقاید شیعه و در اسرار عبادات و سنن و نیز در بیان صفات حمیده، مشتمل بر پنج «منهج» و یک «خاتمه»، هر منهجی مشتمل است بر مراحلی و هر مرحله مشتمل است بر چند قدم که در مجموع صد و هفت قدم است: منهج ۱. اصول اعتقادات؛ ۲. اسرار عبادات؛ ۳. عادات و معاشرت؛ ۴. اخلاق خبیثه شیطانی؛ ۵. صفات حمیده.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۰۶۸
آغاز: الحمدلله الذی هدانا مناهج دینه و ما كنا لنهتدی لولا ان هدانا الله؛ **انجام:** پس شوهر وی آن چنان کرد و پادشاه و خلائق به محل خود بازگشتند
خط: نسخ، کا: باقر بن محمد علی کاشانی، تا: ۶ ذیقعده۱۲۶۲ق؛ ۴۴۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [مؤید: ۳-۷۳]

● مناهج السلوک / عرفان و تصوف / فارسی
manāhej-os solūk

اهدا به: سلطان محمد عثمانی
از: شیخ الهی عبد مجتنب عن المناهی. سه رساله است متصل به هم به نام‌های «مناهج السلوک»در سه منهج، «سر السلطنه» و «سرالوجود»که مؤلف برای سلطان محمد عثمانی در عرفان نگاشته است. در این سه رساله مؤلف طریقه سیر و سلوکی فریدالدین عطار نیشابوری را شرح و توضیح داده است
آغاز: شکر و سپاس و حمد بی قیاس ... اما بعد این عبد مجتنب المناهی شیخ الهی از برای تحفه ... سه رساله مسلسل و متصل با یکدیگر بر بساط خدمت ... اول مسمی به مناهج السلوک
[فهرستواره منزوی ۹۹۳/۸ و۴۸۱/۷ با نام سر السلطنه]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۸۸۶/۴۷
آغاز: برابر
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: مقوا، ۸گ (۱۲۸ر-۱۳۵ر) [ف: ۳۷-۴۷۶]

● مناهج السلوک للسلاطین و الملوک / اخلاق / فارسی
manāhej-os solūk le-s-salātīn va-l molūk

محمد حسن بن ابوطالب، ق۱۳ قمری
mohammad hasan ebn-e abo-tāleb(- 19c)

اهدا به: حسین علی فرمانفرما
تاریخ تألیف: ۲۲ ذیحجه ۱۲۳۳ق؛ محل تألیف: شیراز (احتمالا)
در سیاست مدن، مشتمل بر یک «مقدمه» و سه «منهج» و دو «خاتمه»: مقدمه در بیان وجه احتیاج رعیت به سلطان و برعکس آن؛ منهج ۱. بیان اموری که در حفظ ملک وسلطنت ضرور و درکار و در سیاست و بزرگی از آنها ناچار است؛ منهج ۲. کیفیت سلوک رعایا نسبت به سلاطین؛ خاتمه اولی در ذکر بعضی از وصایای افلاطن شاگرد خود ارسطو را ...؛ خاتمه ثانیه در ذکر بعضی از وصایا ارسطو اسکندر را که فوائد آنها نیز عموم دارد خصوصا سلاطین را.
آغاز: بسمله حمد بیحد وثنای بیعد مرمالک الملوکی را سزد که ممکناترا از ظلمت آباد عدم بدار الملک وجود در آورده
انجام: دیگر استغنانیست این است آنچه از وصایا شریفه ارسطو که منظور حقیر عرض نمود ... تفرق حواس این کلمات سمت تحریر یافت والسلام
[فهرستواره منزوی ۶۳۴/۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۵۴۵
آغاز و انجام: برابر؛ و قد وقع الفراغ من تسويدها فی ليلة الثانی و العشرين من شهر ذی حجة الحرام سنة ثلث و ثلثين و مائتين بعد

الالف من الجهرة النبوية تمت علی ید المؤلف عفی عنه و الحمد لله اولا و اخرا.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۳۳ق؛ مجدول؛ مهر: «الراجی سنجر بن ایرج» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۷۹گ، ۸ سطر (۶×۱۰)، اندازه: ۱۰×۱۵/۵سم [ف: ۵۱-۲۶]

۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۱۷/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۲ ذیحجه۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۱/۵) [ف: ۱-۲۵۸]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۵۱۷/۱

همان نسخه بالا [نشریه: ۵-۷۶]

● المناهج السویة فی شرح الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة / فقه / عربی

manāhij-us sawīya fī š.-ir rawḍat-il bahīya fī š.-il lum'at-id dimašqīya

فاضل هندی، محمد بن حسن، ۱۰۶۲ - ۱۱۳۷ قمری

fāzel-e hendī,mohammad ebn-e hasan (1652 - 1725)

وابسته به: الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱-۹۶۵ق)

تاریخ تألیف: ۱۰۸۸- ۱۰۹۱ق

شرح مفصل و مستدلی بر کتاب «الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیه» تألیف شهید ثانی است که کتاب صلاة در ۱۷ ربیع الاول ۱۰۸۸ق و کتاب اعتکاف ۲۲ شعبان ۱۰۹۵ق پایان یافته است.کتاب طهارت به صورت مزجی است و باقی که تا کتاب اعتکاف ادامه یافته به صورت «قوله، قوله» شرح شده است.این کتاب را مؤلف «المناهج السویه فی شرح الروضة البهیه» نام نهاده است.

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی صدر بحمده مفخر کتبه المعجز لعباده من الجن و الانس تصدیراً ...

[الذریعة ۳۴۵/۲۲ و ۲۹۵/۱۳]

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۶۵

مشتمل بر کتاب الزکاة و الخمس و الصوم می‌باشد و در شعبان ۱۰۹۵ تألیف آن به پایان رسیده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح، با خط خوردگی؛ در برگ اول نام کتاب با تصریح به اینکه کتاب به خط مؤلف است؛ یادداشتی از «ابوالقاسم بن حسین» که کتاب را از «ملا عبدالعظیم بن آقا محمد حسین» به امانت گرفته؛ تملک: محمد جعفر بن محسن الحسینی در کاشان مدرسه سلطانیه به سال ۱۲۶۷ با مهر «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمدجعفر الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۶۸گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۴۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۲۷

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۱۴۶]

۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۶۲

کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخ گویا اصل؛ با یادداشتهای تاریخ تولد فرزندی عطیه سلطان بیگم در روز پنج‌شنبه ۸ جمادی الاول ۱۱۲۳ و صدرالدین محمد در ۹ محرم ۱۱۲۷ و فرزندی ابوجعفر فخرالدین محمد در شب چهارشنبه ۶ رجب ۱۱۲۴؛ واقف: محمد حسن قزوینی، جمادی الاول ۱۲۳۸؛ قطع: رحلی [نشریه: ۷-۲۹۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۱۶/۷

آغاز: اعلم ان فی سقوط وجوب القرائة او استحبابها او جوازها بین الاصحاب اختلافا عظیما و قد نقل بعضهم کالشیخ فی الخلاف و الفاضلین فی المعتبر؛ **انجام:** ظاهر الاکثر تخصیص التفصیل بالجهریة و هو الظاهر من الاخبار و لا یتعلق بنا غرض فی ذلک لانا حرمنا القرائة فیها فمع السماع یکون اولی ...

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۲؛ ۶گ (۳۹ر-۴۴پ)، سطور چلیپایی (۱۰×۱۹)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸سم [ف: ۳۷-۳۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۲۲ خوئی

آغاز: برابر؛ **انجام:** من هذه الصلوة کما لا یمنع منه فی آخر الوقت لانا نقول لانسلم.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶۵۲ص، ۳۰-۳۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۷-۳۷۳]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۴۱۷

آغاز: بسمله، کتاب الزکاة و هی اسم علی فعله کالصدقة و قال المصنف فی الشرح و الدروس و البیان انه مصدر زکا یزکو؛ **انجام:** لیس علیه الاکفارة واحدة ... ما سبحت الأملاک و سبحت الأنجم فی الأفلاک.

شامل کتب زکات، خمس و اعتکاف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۲؛ مصحح، مقابله شده، خط ملا عبد افندی مزبور در پایان نسخه مبنی بر صحت مقابله و معارضه آن با نسخه اصل؛ تملک: میرزا عبدالله افندی، محمد حسین بن محمد شاه مرعشی شوشتری؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۱۹۸گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۹سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۲۸] و [ف: ۲۱-۱۴۸۸]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۲۸

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۵]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۴۰۳

آغاز: بسمله، کتاب الزکاة و هی اسم علی فعله کالصدقة و قال المصنف فی الشرح و الدروس و البیان انه مصدر زکا یزکو؛ **انجام:** مایشمت به علیک انتهی و فی شرح الارشاد لفجر الاسلام بالشین المعجمة.

از ابتدای طهارت تا اواخر آن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۱۵۱گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۰ سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۲۹] و [ف: ۲۱-۱۴۸۸]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۵
همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۵]

۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۲۴۸-۳۱/۱۲۸
آغاز: بسمله کتاب الزکوة وهو اسم علی فعلة کالصدقة وقال المصنف فی شرح وس و ن انه مصدر زکی یزکو ومعناها فی الاصل النمو والطهارة؛ **انجام:** ولو کان الجماع بالاکراه لیلا فکفارتان علیه کلتاهما للاعتکاف عنه وعنها ... صلوات الله علیهم اجمعین.
زکات، خمس وصوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۰۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۸۰]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۹۶۷
از کتاب زکاة تا پایان اعتکاف؛ خط: نسخ، کا: صادق بن اسماعیل حسینی خوراسکانی اصفهانی، تا: سه‌شنبه دهه اول ربیع الاول۱۱۲۶ق؛ ۲۲۹گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۸-۱۴۹]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۰۴۰
کتاب صلاة؛ خط: نسخ، کا: محمد اشرف اصفهانی، تا: ۲۵ رجب۱۱۸۲ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۲۰گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱۱-۴۲]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۷۳۲
صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ساخته روز پنج‌شنبه ۱۷ ربیع الاول ۱۰۸۸؛ جلد: میشن، ۲۳۰گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰/۷×۳۰/۵سم [ف: ۱-۵۴۲]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۵۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** فان قیل قد تعارض هنا اصلان استصحاب الطهارة و الحدث فتساقطا.
از ابتدای طهارت تا اواخر آن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: کاظم مدیر شانه‌چی، آبان ۱۳۶۲؛ جلد: تیماج، ۲۹۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۱۴۸۷]

۱۲. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۱۲۲
کتاب الزکاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۳۶گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [ف: ۱-۸۴]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۶۵
صلوة است تا اعتکاف؛ خط: نسخ، کا: خبوشانی، احمد بن لطف الله، تا: ۱۲۰۵ق؛ جلد: تیماج، ۳۹۲گ، ۳۰سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۹-۹۶۶]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۷۹
آغاز: بسمله، کتاب الصلاة قیل هی من الصلاة بمعنی الدعاء لاشتمالها علیه غالباً و قیل منها بمعنی الاتباع لان المصلی بجماعة تابع لامامه و هو تابع للنبی (ص)؛ **انجام:** نعم ربما امکن القول بقدح البرص او الجذام فی ترجیح بعض المرجحات کالسن و الصباحة و کونه راتباً او صاحب المنزل ... افقر المسجونین فی دار الفانیة محمد بن الحسن الاصفهانی المدعو ببهاء الدین ... ما کانت جبهة و جبین.
حاوی مبحث صلات؛ خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن سعید، تا: جمعه ۱۰ رمضان۱۲۲۴ق، جا: خوانسار؛ محشی؛ تملک: ابوالقاسم موسوی، حیدرقلی کابلی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۴گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۲۹] و [ف: ۲۰-۵۰۵]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۸
همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۵]

۱۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۳۲۳
طهارت؛ خط: نسخ، کا: محمد لنجانی اصفهانی، تا: ۶ ربیع الاول ۱۲۲۵ق؛ ۳۲۴گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱/۴×۳۰/۱سم [ف: ۱-۵۴۲]

۱۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۵۶۲
آغاز: کتاب الصلاة قیل و هی من الصلاة بمعنی الدعاء لاشتمالها علیه غالباً و قیل منها بمعنی الاتباع؛ **انجام:** أقاله العثرات یوم الدین و شفیع فیه حبیبه خیر النبیین و آله الغرر الاطهار الأنجبین
کتاب الصلاة؛ خط: نستعلیق، کا: اسماعیلی بن عسکر کسمائی رشتی، تا: پنج‌شنبه غره جمادی الثانی ۱۲۲۸ق؛ مصحح؛ مهر: «یا رفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۳۵۸گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۴۳]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۷۸۵
کتاب صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه غره محرم۱۲۳۳ق؛ ۲۳۹گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۱۷-۳۲۵]

۱۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۸۶
خط: نسخ، کا: حسین بن محمد طاهر، تا: ربیع الثانی۱۲۳۶ق؛ ۳۱۳گ، ۲۴سطر (۱۸×۲۸)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۷-۲۷۹۹]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۲۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اوقفت علی نجوم اللیالی و شموس الایام ... کان الله له یوم الدین و زوجه فی جنانه بحور ها العین.
خط: نسخ ریز، کا: نجفعلی سمنانی بن حاج رجبعلی، تا: ۱۲۳۷ق؛ جلد: تیماج، ۵۹۲ص، ۳۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۱سم [ف: ۴-۹۷]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۷۴
آغاز: کتاب الصلاة: قیل هی من الصلاة بمعنی الدعاء لاشتمالها علیه غالباً و قیل منها بمعنی الاتباع لان المصلی بجماعة تابع الامامة؛ **انجام:** و اقررت عیون الفقه و فقهاء الاسلام بتوفیق الله الملک العلام المفضل المنعام.
خط: نسخ، کا: محمد هادی بن محمد تقی قمشه‌ای، تا: جمادی الاول۱۲۳۸ق؛ مصحح؛ تملک: محمد ابراهیم قزوینی؛ ۲۱۷گ، ۲۹سطر (۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۳۳-۴۹۲]

۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۲۵۰
آغاز: والصیام فی الاصل الکف والامساک عن العمل ولذا قال للفرس الممسک عن السیر اوالعلف صایم. قال النابغة الذبیانی؛ **انجام:** ولصدور الصدور بجواهر التحقیق والتدقیق محلیه واتفق الوصول الی الغایة والانتهاء فی کشف العمایة فیه الی النهایة.
صوم؛ خط: نسخ، کا: خود مؤلف، تا: ۲۲ شعبان۱۲۴۰ق؛ مهر:

«محمد عبدکاظم» (مربع)، «یا ابا عبدالله الحسین ۱۲۴۰» (بیضوی)؛ جلد: مقوا، ۱۵۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۱۲۷]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۱۴۸

آغاز: بسمله، کتاب الصلاة قیل هی من الصلاة بمعنی الدعاء لاشتمالها علیه غالباً و قیل منها بمعنی الاتباع لان المصلی بجماعة تابع لامامه و هو تابع للنبی (ص)؛ **انجام:** ما سبحت الاملاک و سبحت الانجم فی الافلاک.

کتب صلاة، زکاة، خمس، صوم و اعتکاف؛ خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن عبدالغفور، تا: ۱۲۴۱ق؛ مصحح، مقابله شده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۳۶۷گ، ۳۲سطر، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۳۰] و [ف: ۲۰-۵۰۵]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۴

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۵]

۲۳. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۱۲

کتاب صلاة؛ خط: نسخ، کا: جعفر بن علی رضا بن محمد یوسف، تا: آخر جمادی الاول۱۲۴۲ق؛ ۲۳۵گ، ۳۰ سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۱-۱۲۹]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۳۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فهو قول الشیخ فی یب بعینه و المستند فیه ما عرفت ... و زوجه فی جنابه بحورها العین و الحمدلله رب العالمین

طهارت و صلات؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن زین العابدین موسوی، تا: یک‌شنبه ۶ ذیقعده۱۲۴۴ق؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب و چهار بازوبندی با رقم «محمد مهدی»، ۲۱۲گ، ۳۶سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۲۷] و [ف: ۲۰-۵۰۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۰

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۵]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۴۵۷

آغاز: بسمله، کتاب الصلاة قیل هی من الصلاة بمعنی الدعاء لاشتمالها علیه غالباً و قیل منها بمعنی الاتباع لان المصلی بجماعة تابع لامامه و هو تابع للنبی (ص)؛ **انجام:** و یتعاقب علیها الشهور و الاعوام فی کتاب الصلوة من المناهج السویة ...

ج۲؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن یوسف جنابی، تا: ۵ رمضان۱۲۴۵ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۲۰۳گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰/۳×۲۹/۸سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۳۰]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۵۰۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلا منع له من هذه الصلوة کما لا یمنع منه فی آخر الوقت.

ج۱، ؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن یوسف جنابی، تا: چهارشنبه ۱۱ صفر۱۲۴۶ق، جا: نجف اشرف؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ ۲۶۰گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۲×۳۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۲۸]

۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۰۰۵

آغاز: بسمله، کتاب الزکاة و هی اسم علی فعله کالصدقة و قال المصنف فی الشرح و الدروس و البیان انه مصدر زکایزکو؛ **انجام:** لیس علیه الاکفارة واحدة ... ما سبحت الأملاک و سبحت الأنجم فی الأفلاک.

حاوی زکات، خمس، صوم و اعتکاف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۰گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۷/۵سم [ف: ۲۱-۱۴۸۷]

۲۸. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۵

آغاز: التفات الی العدد او تنبیها علی ان العلم لایکون منقبة یعتدبها الا اذا قرن بالسعادة فکانهما معا منقبة واحدة وان الشهادة لیست امرا خارجا عن العمل؛ **انجام:** ولکن قد ارتفعت ما نعیته ارتفاعا معنی بغایة معلومه هی الامرین تجدد الحدث والتمکن من الماء فلامنع له من هذه الصلوة کما لا یمنع منه فی اخر الوقت لانا نقول لانسلم.

تا بحث تیمم؛ خط: نسخ، کا: عبدالعظیم بن علی اردکانی، تا: ۱۴ صفر۱۲۴۶ق، جا: نجف اشرف؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۲۶۲گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف مخ: ۵-۲۱۲۷]

۲۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۹۶۶

کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، کا: محمد باقر بن زین العابدین موسوی، تا: ۱۲۴۷ق؛ مهر: «الراجی عبدالمجید الموسوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۷۶گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸-۱۴۹]

۳۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۲۵۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** والحمدلله علی نعمه العظام ومنحه الحسام وعلی مصطفیه من بریته افاضل الصلاة واتاحف السلام و وافق الفراغ ...

کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن حاج محمد خوانساری، تا: دهه دوم جمادی الاول۱۲۵۷ق؛ مهر: «یارفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۲۰۷گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۴۳]

۳۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۲۳۳

از زکات شتر تا کفارات روزه؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر۱۲۶۲ق؛ ۱۸۵گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۲۹/۹سم [ف: ۱-۵۴۲]

۳۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۴۳۲-۳۲/۱۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** ویطهرها من اخباث الاوصام ویرفع عنها احداث الاوهام ... مؤلفه المستمسک ... محمد بن الحسن الاصفهانی ... وزوجه فی جنانه بحورها العین.

کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹ رجب۱۲۶۹ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۶گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۸-۴۵۸۰]

۳۳. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۴۲

صلاة؛ کا: محمد حسین اصفهانی، تا: ۱۲۷۳-۱۲۷۴ق؛ قطع: رحلی [ف: -۲۴۴]

۳۴. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۱۳۵

جلد اول، کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: سلخ ذیحجه ۱۲۷۹ق؛ تملک: یحیی بن محمد شفیع اصفهانی به تاریخ ۱۲۹۹ق؛ ۲۳۷گ، ۳۳ سطر، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [ف: ۱-۹۰]

۳۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۵/۲

طهارة و صلاة و قدری از زکوة؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: -۲۷۱]

۳۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۱۰۳

طهارت و مقداری از زکاة؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی [ف: -۲۴۴]

۳۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۵۰ معزی

آغاز: برابر؛ **انجام:** هذا آخر ما اسقیه الافهام من شراب طهور بغسل عنها الاسقام ... و وافق الفراغ اصیل الست الحادی و العشرین من مفصل الاسنة سابع الالف و احدی و تسعین سنة و کتب بیمناه الدائرة المتمسک بحبل الله المتین محمد بن الحسن الاصفهانی المدعو ببهاء الدین کان الله له یوم الدین و زوجه فی جنانه بحورها العین و الحمدالله رب العالمین.

کتاب الطهاره؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: محمدرضا معزی در ذیحجه ۱۳۲۲ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۸گ، ۲۹ سطر (۱۲×۱۹/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۲۹/۵سم [ف: ۳۹-۲۲۰]

۳۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۹۶۵

کتاب صلاة؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین بن حاجی شفیع خونساری، بی‌تا؛ یادداشت‌های عبدالله الموسوی به تاریخ‌های ۱۲۹۵-۱۳۰۳؛ ۲۴۴گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰ سم [ف: ۸-۱۴۸]

۳۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** اقول و مما یؤید وجوب التأخیر بقاء الحدث ... کما لایمنع منه فی اخر الوقت لانا نقول لانسلم

خط: نستعلیق و متن کتاب نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ با تاریخ ربیع اول ۱۳۳۸ با مهر «عبده محمود بن القاسم الموسوی»؛ جلد: تیماج، ۳۱۱گ، ۳۱سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۲×۳۰سم [ف: ۵-۲۰۶۸]

۴۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۳۳۵

آغاز: کتاب الصلوة قیل هی من الصلوة بمعنی الدعاء لاشتمالها علیه غالبا؛ **انجام:** و کونه راتبا او صاحب المنزل، هذا آخر ما به از عفت خیاشیم الاقلام.

شرح کتاب الصلوة با عنوان «قوله» بوده و مباحث آن در ۱۱ فصل مرتب شده فصل اول در نمازهای واجب و مستحب و فصل یازدهم در نماز جماعت است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با نشان «مرتضی الحسینی»؛ مهر: «مرتضی روح الامین المختاری الحسینی»؛ جلد: تیماج، ۲۸۰گ، ۲۹ سطر (۱۲/۵×۲۳)، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۱۲-۷۶]

۴۱. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۳۴۷

آغاز: او لزوم انقطاعه الیه و استسلامه و استعانته به فی اموره و اضمحلت انشاء احد ما ذکر و انشاء طلب الحمد من نفسه و ان کانت؛ **انجام:** کما لو تیمم لعبادة عند ضیق وقتها و لو بنذر رکعتین فی وقت معین ... فلا یعتبر فیه الضیق اما فی نفسه فظاهر اذا الضیق انما اعتبر ... لا یقال ان المانع الذی هو الاثر المسمی با الحدث فی احد اطلاقاته و ان لم یرتفع و لکن قدار تفعت ما نعیة ارتفاعا معنی بغاية معلومة هی احد الامر فی تجدد الحدث التمکن من الماء فلا منع له من هذه الصلوة کما لا یمنع منه فی آخر الوقت لا نا تقول لا نسلم.

طهارت تا تیمم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: رحلی[رشت و همدان: ف: -۱۳۶۶]

۴۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فان حصل هنا اجماع علی وجوب التغیر کان هو العمدة وکانت هذه الماده مستثناه مما عفی ان کان هنا الدم مما یشمله العفو واما الاخبار.

طهارت تا حیض؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط وانجام؛ جلد: تیماج، ۱۴۲گ، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف مخ: ۵-۲۱۲۷]

۴۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۵۶۰

آغاز: بسمله کتاب الصلوة قیل هی من الصلوة بمعنی الدعاء لاشتمالها علیه غالباً الخ؛

کتاب صلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، مقابله شده، محشی به امضاء «منه مدظله»؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: چرمی، ۳۵۵ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف: ۱-۴۴۹]

۴۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۸۹۳

آغاز: کتاب الزکاة وهی اسم علی فعله کالصدقه وقال المصنف فی الشرح والدروس والبیان انه مصدر یزکوا ومعناها فی الاصل النمو والطهارت والصلاح؛ **انجام:** فانها مختصه بمالکها ان قلنا بانها یملک بالاحیاء فی الغیبه وان کانت من الانفال ومقام تحقیقه فی کتاب احیاء الموات ولنقتصر من خمس المناهج علی مانولناه ونقلناه فقد اوفینا الکتاب حقه وکملناه وفصلنا القول فیه

خط: نسخ، کا: محمد بن حسن اصبهانی، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۱۳۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۵-۲۱۲۷]

۴۵. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۱۴۶

آغاز: قوله و لو اتم مع الحمد فی رکعة سورة و بعض فی الاخری جاز لعموم مادل علی جواز التبعیض وعدم وجوب توافق الرکعتین فی الهئیه بل لواتم السورة فی بعض الرکوعات ای قبله؛ **انجام:** قوله و تقدم الکلام فی الاولیین وانما اعاده المصنف هنا لیکون استثنا عن الائمة الذین جعلهم ... فان کراهة امامتهم عامة وفی الجمیع بین العمومین بهذا الوجه ... وکونه راتباً وصاحب المنزل.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: گالینگور، ۱۶۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: -۱۶۷]

۴۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۷۱۱-۱۰/۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** هی احد الامرین مجدد الحدث والتمکن من الماء فلا منع له من هذه الصلوة کما لا یمنع منه فی آخر الوقت.

طهارت تا تیمم. انجام ناتمام؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۳۸۳گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۸-۴۵۸۰]

● **المناهج السوية فی شرح المطلب الاول من الاثنی عشریة** / فقه / عربی
al-manāhij-us sawīya fī š.-il maṭlab-il awwal min-al iṯnā ʻašarīya

ماردنرانی، مهدی بن هادی، ق۱۴ قمری
mārandarānī, mahdī ebn-e hādī (- 20c)

وابسته به: الاثنی عشریة فی الطهارة؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳–۱۰۳۰ق)
تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۱۴ ربیع الثانی ۱۳۳۲ق
شرح مزجی مفصلی است با رد و ایراد بسیار بر مطلب اول دوازده مطلب رساله «الاثنا عشریة طهارتیه» شیخ بهاء الدین عاملی که درباره معنی و حقیقت طهارت بحث می‌کند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۱۰۰/۱
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... انی لما رأیت کلام الاصحاب فی تعریف الطهارة و ما یتعلق بذلک مختلفة؛ **انجام:** له الحمد و له الشکر فی کل حال و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطاهرین ...
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۴۱گ (۱پ–۱۴۱پ)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲۱–۱۰۳]

● **مناهج سیفی** / عرفان و تصوف / فارسی
manāhej-e sayfī

[فهرستواره منزوی ۹۹۳/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۲/۵–ف
آغاز: سبحانک لا علم لنا الا ما علمتنا انک انت العلیم الحکیم سزاوار ثنا جناب مقدس الوهیت راست ...
نسخه اصل: حسین چلبی ش ۱۱۸۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۵۶ق[فیلمها ف: ۱–۴۲۰]

● **مناهج سیفیه** / عرفان و تصوف / فارسی
manāhej-e seyfīye

نصیرالدین خوئی، محمد بن احمد
nasīr-od-dīn-e xū'ī,mohammad ebn-e ahmad

اهدا به: منشی محمد وراوجی
در یک «مقدمه» و پنج «منهج».
[فهرستواره منزوی ۹۹۳/۸؛ الذریعه ۳۴۵/۲۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۵۷/۱–ف
خط: نستعلیق، کا: علی بن سلیمان بن یونس قونوی معلم، تا: ۱۰ رجب ۶۶۰ق؛ ۳۲گ (۱پ–۳۲ر) [فیلمها ف: ۱–۴۹۷]

● **مناهج الشارعین** / چند دانشی / فارسی
manāhej-oš šāre'īn

حسینی علوی، محمد بن احمد، ق۱۱ قمری
hoseynī ʻalavī, mohammad ebn-e ahmad (- 17c)

اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷–۱۱۰۵ق)
تاریخ تألیف: صفر ۱۰۶۸ق
کتابی است در معارف اسلامی شامل اصول عقاید، فروع دین و مطالب اخلاقی شامل چهارده«منهج» و هر منهج در چند «شارع»: منهج ۱.درسه «شارع»: ۱) معرفت واجب الوجود، ۲) توحید احدیت، ۳) عدل؛ منهج ۲. در چهارده «شارع»: ۱) فضایل پیامبر (ص)، ۲) فضایل فاتح اوصیا علیه السلام، ۳) فضائل ائمه علیهم السلام، ۴) فضیلت شیعه، ۵) فضیلت اصلاب رسول الله (ص)، ۶)اکرام اولاد پیامبر (ص)، ۷) زیارت رسول الله(ص)، ۸) زیارت علی بن ابیطالب علیه السلام، ۹) زیارت حسن بن علی علیه السلام، ۱۰) زیارت حسین بن علی علیه السلام، ۱۱) زیارت علی بن الحسین و محمد بن علی علیهما السلام، ۱۲) زیارت جعفربن محمد و موسی بن جعفر علیهما السلام، ۱۳) زیارت محمد بن موسی الرضا و ابوالحسن علیهما السلام، ۱۴) زیارت علی بن محمد بن موسی الرضا و ابوالحسن و ابی محمد علیهم السلام؛ منهج ۳. مشتمل بر هفت «شارع»: ۱) معرفت ایمان، ۲) معرفت اسلام، ۳) معرفت مؤمن و علامت ایشان، ۴) حق مؤمن برمؤمن، ۵) حال مؤمن، ۶) احوال برادران مؤمن و زیارت یکدیگر، ۷) حب و بغض فی الله؛ منهج ۴. مشتمل بر نه «شارع»: ۱) ذکر وضو و حقیقت آن، ۲) ذکر سبب وجوب نماز پنج‌گانه دراین پنج وقت، ۳) ثواب اذان و آنچه درجواب اذان گفته می‌شود، ۴)فضیلت مسواک، ۵) ثواب اداء نماز پنج‌گانه، ۶) عقوبت تارک نماز، ۷) فضیلت نماز شب، ۸) فضیلت نماز جماعت و عقوبت تارک آن، ۹) احکام مسجد؛ منهج ۵. مشتمل بر سه «شارع»: ۱)فضیلت تهلیل و تسبیح و تحمید و تکبیر و تمجید، ۲) فضیلت استغفار، ۳) فضیلت صلوات بر پیامبر (ص)؛ منهج ۶. مشتمل بر چهار «شارع»: ۱) فضیلت اداء زکات، ۲) فضیلت اداء روزه، ۳) فضیلت جهاد، ۴) ذکر فائده‌ای چند که خدا فرض فرموده از ایمان و نماز و زکات وغیره؛ منهج ۷. مشتمل بر هفت «شارع»: ۱) فضیلت عدل، ۲) معاونت مؤمن، ۳)خوشحالی به مؤمن رسانیدن، ۴) ایذاء واهانت مؤمن، ۵) ظلم نمودن به مؤمن و احوال قضات وامرا واهل ظلم، ۶) رشوه، ۷) ثواب رد مظالم به صاحبان؛ منهج ۸ مشتمل برنه «شارع»: ۱) فضیلت تزویج، ۲) آنچه سنت است دروقت دخول به خانه عروس بردن و دربیان اوقات نیکو و مکروه درجماع، ۳) حق شوهر برزن و زن برشوهر، ۴) ثواب خدمت عیال، ۵) آنچه ازبرای فرزند بجای آوردن سزاوار است، ۶) ثواب ازجهت فرزند، ۷) رضای زینت زن وازخانه بیرون رفتن، ۸) عقوبت دشنام دادن زنان، ۹) نظربه نامحرم نمودن؛ منهج ۹. مشتمل برهشت «شارع»: ۱) فضیلت زهد دردنیا و رغبت درعقبی، ۲) وصف بهشت وخوف وامید ازباری

تعالی، ۳) اخلاص وعمل، ۴) فضیلت ایثار طاعت الهی به طاعت نفس، ۵) توکل، ۶) بلا، ۷) فضیلت صبر، ۸) فضیلت شکر؛ منهج ۱۰. مشتمل برسه «شارع»: ۱) فضیلت دعا و ادعیه معدوده، ۲) اوقات دعا، ۳) سبب اجابت و تأخیر دعا؛ منهج ۱۱. مشتمل برپنج «شارع»: ۱) صفت فقر و فقراء، ۲) خصالی که موجب فقرباشد، ۳) فضیلت سخا، ۴) آنچه مسائل مستحق سؤال می‌شود، ۵) آنچه رد سائل باید نمود؛ منهج ۱۲. مشتمل برده «شارع»: ۱) قتل مؤمن، ۲) رباخوردن، ۳) زنا کردن، ۴) لواط، ۵) غیبت، ۶) بهتان، ۷) کذب، ۸) شرب خمر، ۹) شطرنج، ۱۰) غنا و طنبور؛ منهج ۱۳. مشتمل برهفت «شارع»: ۱) عیادت بیمار وغسل میت، ۲) ثواب مؤمن به سبب درهرروز هفته، ۳) ثواب تشییع جنازه ونماز برمیت، ۴) عقوبت وصی که به وصیت وفا ننماید، ۵) ثواب حفرقبر و سؤال در قبر و صفت موت، ۶) حال میت و وقت انتقال روح در آن نشأة و حال نفس مجرده درحال بیماری و خواب وبعد از مردن، ۷) صفت احوال قیامت و بهشت و دوزخ و حقیقت آنها؛ منهج ۱۴. مشتمل برسی و سه «شارع»: ۱) مدح توبه و حقیقت آن، ۲) فضل اسلام، ۳) فضیلت روز جمعه، ۴) اسامی روزها، ۵) احوال مردانی که در صباح باشند، ۶) جوانی و پیری، ۷) مدح بازداشتن زبان از گفتگوی لغو، ۸) مذمت دشنام به زنده و مرده، ۹) آنچه دررغبت تعقیه وارد شده، ۱۰) درفرو بردن غضب، ۱۱) ثواب مؤمن به سبب زیادتی عمرو در فضیلت رسیدن عمر به چهل الی نود سال، ۱۲) روزی که ناخن گرفتن خوبست وروزی که بداست، ۱۳) ذکر زینت دربلا و حسب و کلام و ایمان وغیرآن، ۱۴) ذکر آنچه که موجب منزلت ورفعت وکرامت و غیرآن، ۱۵) درابتداء خلقت دنیا و لواحق آن، ۱۶) حقیقت خلقت کوه قاف، ۱۷) ذکر بدی زمان و خوف نبی (ص) برامتان ازآن زمان، ۱۸) موعظه، ۱۹) فضیلت خاتم عقیق، ۲۰) فضیلت کسب حلال، ۲۱) مذمت اصحاب ده و قری، ۲۲) مذمت حسد، ۲۳) مذمت غضب، ۲۴) مدح صله رحم، ۲۵) مدح خلق خوب، ۲۶) مقدر شدن رزق، ۲۷) فضل علم و عالم، ۲۸) فضیلت قرآن خواندن، ۲۹) فضیلت بسم الله، ۳۰) مدح قاری و ذم قاری وثواب تعلیم قرآن، ۳۱) فضیلت خوبی کردن به والدین، ۳۲) اخبار متفرقه، ۳۳) شکایت اززمان وحسن سلوک.نام نگارنده و کتاب و شاه در دیباچه آمده است.

آغاز: بسمله، حمدله، حمد و سپاس بی نهایت تحفه بارگاه احدیت حکیمی است جل اعظمه که این دنیا و زندان این عاریت سرا را

انجام: و این قصه نیز طولانی بود و از اعاظم امور و شداید عظام باشد. تمت الکتاب بعون الملک الوهاب.

[الذریعة ۳۴۶/۲۲؛ نسخه‌های منزوی ۹۹۵/۲؛ فهرستواره منزوی ۶۳۴/۶ و ۵۵۷/۹]

شرح و حواشی:

۱- منتخب المناهج = مناهج الشارعین (منتخب)؛ سلماسی، عبدالمناف بن محمود (-۱۳)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۱۷ و ۳۰۷۶-ف

آغاز: لهم الارض المیتة ... فمنه یأکلون و چهره و عذار صحاری و باغ را از گلگونه و خال لاله و داغ برفاه و فراغ ایاغ رعونت و ساغر رطوبت چشانیده ... چون همگی خاطر ابن کمینه ... محمد بن سید احمد العلوی العاملی الشهیر بعبد الحسیب الحسینی الفاطمی؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ خوش، کاتب = مؤلف، تا: صفر۱۰۶۸ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳۳۴گ، ۲۳سطر (۶/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۴سم [ف: ۵-۱۵۷۲] و [فیلمها ف: ۲-۶۱]

۲. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۲۲۴

آغاز: و الجبال اوتادا قوافل حضور و محامل ظهور گشوده قادری که مشاطه قدرتش دیده نهار را به سواد کحل لیالی چون پر طاوس مکحل ساخته؛ **انجام:** و صاحبش را وصف و ذکر نموده حق ربوبی خطاب فرماید مدح من و مدح نبی الله کرده ای ساکن شو آن مرغ به ترنم

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: گالینگور، ۷۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۹×۲۳سم [ف: ۱-۱۹۳]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۶۹۹

آغاز: لمستقرلها ذلک تقدیر العزیز العلیم ازاراکبان عوالم همتش شخصی است باذل شهدالله انه لااله الا هو؛ **انجام:** شیاد شوند و ظلم به بندگان و کنیزان نمایند و پیرو هواو هوس باشند و حکم به حد کنند ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۲۱۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۴۵]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۷۸۴-۳۴/۱۵۴

آغاز: حقیقت بر وجه اختصار و ایجاز برشته انتظام و حیطه التیام ... مسمی به کتاب مناهج الشارعین گشت امید که بصفحه اختتام ... منهج اول مشتمل بسه شارع است؛ **انجام:** منقولست از حضرت یعسوب الدین امیر المؤمنین علیه السلام که از حضرت فخر اولاد بنی آدم صلی الله علیه وآله وسلم نقل فرموده که صبر بر ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: مقوا، ۱۹۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۸-۴۵۸۰]

۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۵۹۹/۴-۳۸/۲۱۹

آغاز: درصفت میزان بدانکه میزان اعمال را عادل حقیقی برسول نبی صلی الله (ع) خبر داد که ونضع الموازین القسط؛ **انجام:** شارع هفتم درصفت بهشت ونعیم جنت است بدانکه بهشت بوصف درنیاید وبنوشتن نگنجد وحق تعالی فرموده

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: مقوا، ۱۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۸-۴۵۸۱]

۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۱۴

آغاز: مقدری نه به آلت به قدرت مطلق ... و ظهور آیه کریمه الم

نجعل الارض مهادا و الجبال اوتادا قوافل حضور و محامل ظهور گشوده قادری که مشاطه قدرتش دیده نهاد را به سواد کحل لیالی چون پر طاووس از ضیا؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۹۸گ، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف مخ: ۵–۲۱۲۸]

۷. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۲۱۳

آغاز: ... آن ذات واجب باشد لازم آید که یک شیء هم قابل وهم فاعل ... فصل دوم دربیان عدل بر آینه خاطر روشن ضمیر ان حق طلب مخفی نماند که ارتکاب ظلم فی نفسه قبیح است؛ **انجام:** و بعد او حسن عسکری و بعد او صاحب الزمان هر یک بعددیگری وصی و جانشین اوست بر جمیع عالمیان ... اصلح واتقای اصحاب واقارب او را به هفت خیک آب غسل داده در کفن گذارد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج سیاه، ۲۴۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف مخ]

۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۷۸۲–۵۹/۲

آغاز: برابر

از آغاز تا نیمه منهج پنجم کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط وانجام؛ ۷۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۸–۴۵۸۱]

←مناهج الشارعین (منتخب) ⧼ منتخب المناهج

● مناهج الصواب فی علم الاعراب / نحو / عربی

manāhij-uṣṣawāb fī ʻilm-il iʻrāb

حویزی، عبد علی بن ناصر، – ۱۰۵۳ ؟ قمری

hovayzī, ʻabd-ol-ʻalī ebn-e nāser (- 1644)

[الذریعه ۳۴۶/۲۲ش۷۳۷۸؛ نیزنک: ۲۶۱/۱۳؛ ۱۱۴/۲۰؛ ۲۴۵/۲۶]

اصفهان؛ علامه روضاتی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: أعلی نحو صرف فی معانیه بدیع البیان، و أحلی منطق یعرب عن رفع شأن أرباب اللسان للاتخفا فی العبودیة ...

کا: ناصر بن سعید بن ناصر مشهور به ابن رحمه حویزی، تا: ۱۰۶۳ق؛ نسخه نزد سید محمدعلی روضاتی در اصفهان، تاریخ فراغت از آن در ایام عاشورای سال ۱۰۵۹؟[نسخه پژوهی: ۱–۱۶۰]

● مناهج الطالبین = تعلیقة علی مختصر ابن هشام / نحو / عربی

manāhij-uṭ ṭālibīn = taʻlīqat-un ʻalā muxtaṣar-i ibn-i hišām

بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر، ۱۲۷۷ – ۱۳۳۳ قمری

bahārī hamadānī, mohammad bāqer ebn-e mohammad jaʻfar (1861 - 1915)

حاشیه‌ای است مزجی و متوسط بر کتاب«مختصر» در علم نحو، تألیف به ابن هشام.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۱۰

آغاز: الحمدلله الذی اسری بعبده لیلاً من المسجد الحرام و شرح صدره و علمه کلمات لم یبق بعدها الکلام؛ **انجام:** مع ان ارادة المسمی فیما کان المراد مسمی نفس اللفظ الدال علیه لالفظ آخر کما فیما نحن فیه فتامل

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: اوایل قرن ۱۴؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۲گ، ۱۷–۲۲سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۳۱–۱۸۲]

● مناهج الطالبین فی معارف الصادقین / تاریخ جهان / فارسی

manāhej-ot tālebīn fī maʻāref-es sādeqīn

علاء قزوینی هلالی، علی بن حسین، ق۸ قمری

ʻalāʻ-e qazvīnī helālī,ʻalī ebn-e hoseyn(- 14c)

اهدا به: شاه شجاع بهادر

تاریخ تألیف: آغاز ذیحجه ۷۷۸، انجام شعبان ۷۷۹ق

تاریخ عمومی است و می‌رسد به سال ۷۷۷ زمان شاه شجاع مظفری؛ در سه «قسم»: ۱. ابتدای آفرینش عالم و کیفیت آن در چهار باب؛ ۲. احوال انبیا و اولیا و خلفا و سیرت و طریقت ایشان و امثال و حکایات در بیست و دو باب؛ ۳.ذکر ملوک و سلاطین و صفات و احوال و رسوم و آیین ایشان در چهار باب

آغاز: شکر و سپاس باخلاص و حمد و ثنا باختصاص پادشاهی را تقدست اسماء الست بربکم تعظمت الآلاء که مقربان درگاه جلال و مقدسان بارگاه ...

[الذریعه ۳۴۶/۲۲؛ فهرستواره فارسی ۶۵۸/۱ و ۹۹۳/۸؛ نسخه‌های منزوی ۴۲۰۳/۶]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۳۷–ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۳۴۶۷؛ خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن حسین بن علی هلالی برادرزاده مؤلف، تا: محرم۷۸۱ق؛ ۳۵۹گ، ۲۵سطر [فیلمها ف: ۱–۲۰۶]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۴۷–عکسی

همان نسخه بالا [نشریه: ۲–۲۸۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۶۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** باب بیستم در اسامی خلفای بنی امیه و بنی مروان و بنی عباس وحدت خلافت ایشان علی سبیل الایجاز و الاختصار ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: انجام؛ با سرلوح، مجدول؛ ۳۸۶گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱/۳۳–۱۲۷]

● **مناهج الطالبين و مسالك الصادقين** / عرفان و تصوف / فارسی

manāhej-ot tālebīn va masālek-os sādeqīn

اصفهانی، محمود بن سعدالله، ق۸ قمری

esfahānī, mahmūd ebn-e sa'd-ol-lāh (- 14c)

تاریخ تألیف: ۷۲۸ق

در یک «مقدمه» و ده «باب» به نظم و نثر: باب ۱. اعتقاد صحیح؛ ۲. ظاهر تقوی؛ ۳. باطن تقوی، اخلاق و آداب؛ ۴. تنبیه و تحذیر؛ ۵. آداب صحبت با مردم؛ ۶. شرایط ذکر؛ ۷. معرفت و مشیخت و علامت آنها؛ ۸. اثبات رؤیت و مشاهد به قلب؛ ۹. هدایت و ضلالت، امر به معروف؛ ۱۰. علم و عمل. (احمد منزوی)

[یادگار نامه یغمایی ۲۳۹؛ فهرستواره منزوی ۹۹۴/۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۱-ف

نسخه اصل: قونیه ش ۱۷۳۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر رمضان۷۲۸ق؛ وقف تربت سلطان العاشقین، پس از این «فصل فی بیان کلمة التوحید است» (۱۹۳-۱۹۴) و در پایان آن آمده «تم الحصن الشریف من شرح التجرید فی کلمة التوحید للغرانی لبعض الافاضل»؛ واقف: درویش محمد علی؛ ۱۹۴گ، ۲۰سطر [فیلمها ف: ۱-۲۰۶]

● **مناهج الطريقة فی احكام الشريعة** / فقه / عربی

manāhij-uṭ ṭarīqa fī aḥkām-iš šarī'a

قزوینی، فتح الله بن رجبعلی، ق۱۳ قمری

qazvīnī, fath-ol-lāh ebn-e rajab-'alī (- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۳ق؛ محل تألیف: قزوین

فقه استدلالی مفصلی است با ذکر بسیاری از اقوال فقهاء بزرگ. در بعضی از مجلدات «مناهج الاحکام» نامیده شده و احکام نماز جمعه آن هفدهم ذیحجه ۱۲۶۳ در قزوین به پایان رسیده است.

[معجم رجال الفکر و الادب فی النجف خلال الف عام ۹۹۸/۳]

شرح و حواشی:

۱- مناهج الطريقة (مختصر) = مختصر المناهج؛ قزوینی، فتح الله بن رجبعلی(-۱۳)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۹۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... کتاب الصلاة و فیه مقدمة و مناهج أما المقدمة فهی مشتملة علی معنی الصلاة و فضیلتها؛ **انجام:** الا أن الاحوط حینئذ أیضاً هو الصبر حتی یحصل الیقین بالوقت.

جلد اول از کتاب صلاة و مشتمل بر مقدمات نماز می‌باشد و بتاریخ دوشنبه صفر ۱۲۵۱ به پایان رسیده، کتاب در پایان نسخه «مناهج الاحکام» نامیده شده؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: صفر۱۲۵۱ق؛ با خط خورده و افزودگی دارد؛ مهر: فرزند مؤلف «عبده عیسی بن فتح الله» (بیضوی)، «عیسی» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی، ۲۰۲گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۶-۱۱۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۹۴۰

جلد دوم از کتاب صلاة است که شب چهارشنبه ۱۵ ذیقعده ۱۲۵۷ در نجف اشرف به پایان رسیده؛ خط: نستعلیق نازیبا، کاتب = مؤلف، تا: ۱۵ذیقعده۱۲۵۷ق، با خط خوردگی و افزودگی؛ مهر: فرزند مؤلف «عیسی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۲۹گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۸-۱۳۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۳

آغاز: الجزء الثالث من کتاب الطهارة فی بیان احکام الاموات و ما یتبعها من اللواحق، و فیه منهجان الاول فی احکام الاموات؛ **انجام:** و منها انه یکره أن یؤم المتیمم للمتوضئین و لا یکره أن یأتم بهم و لا أن یؤم المتیممین. و الله العالم ...

جلد سوم کتاب طهارت است که مشتمل بر احکام اموات و تیمم می‌باشد و در نجف اشرف به تاریخ جمادی الثانی ۱۲۵۸ بپایان رسیده؛ خط: نستعلیق نازیبا، کاتب = مؤلف، تا: جمادی الثانی۱۲۵۷ق، جا: نجف اشرف؛ مصحح؛ مهر: «الراجی عفو ربه محسن» (بیضی)؛ تملک: عیسی بن فتح الله (فرزند مؤلف) با مهر «عیسی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۲۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۳۰۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۹

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذا هو الجزء الثالث من صلاة کتاب مناهج الطریقة فی احکام الشریعة ألفه الفقیر الی رحمة ربه الغنی؛ **انجام:** و ان کان لا یخلو اعتبار مثل ذلک فی مثل ما نحن فیه عن بحث او منع فالاحتیاط هنا ایضاً لا ینبغی ترکه.

جلد سوم از کتاب صلاة است و مشتمل بر احکام خلل تا احکام شک و سهو می‌باشد، و به تاریخ سه‌شنبه ۲۵ جمادی الاول ۱۲۵۷ به پایان رسیده؛ خط: نستعلیق نازیبا، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ با اجازه اجتهادی در دو صفحه از شیخ محمد حسن نجفی صاحب جواهر به جهت مؤلف؛ مهر: «عیسی» (بیضوی)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد حسن» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۴۴گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۴-۳۳۱]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۳۸۰

جلد اول از کتاب متاجر تا احکام خیارات؛ خط: نستعلیق نازیبا، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ مهر: فرزند مؤلف (بیضی)؛ ۲۱۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۹-۱۵۷]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۸۲۳

جلد سوم کتاب صلاة مشتمل بر نماز جماعت و مسافر می‌باشد و روز جمعه ۱۸ ذیحجه ۱۲۶۳ در قزوین به پایان رسیده؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ تملک: فرزند مؤلف با مهر «عیسی» (بیضی)؛ ۲۴۲گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۱۷۶]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۶۰

آغاز: الجزء الثانی من کتاب الطهارة فی بیان أحکام الطهارة المائیة و ما یتبعها من اللواحق و فیه مناهج

جزء دوم از کتاب طهارت است که از احکام وضو تا احکام اموات را دارد و دهه آخر ذیقعده ۱۲۵۶ به پایان رسیده؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مهر: فرزند مؤلف «عیسی» (بیضوی)؛ ۲۷۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۶-۷۱]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۸۹۸

جزء اول از کتاب طهارت می‌باشد که ۲۰ ذیحجه ۱۲۵۵ در نجف اشرف به پایان رسیده؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: فرزند مؤلف «عیسی» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی، ۱۵۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۲۷۹]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۱۴۴

مشتمل بر کتاب شفعه تا غصب؛ خط: نستعلیق نازیبا، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مهر: فرزند مؤلف «عیسی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۱-۱۶۱]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۰۷۵

کتاب المتاجر تا پایان کتاب الغصب است؛ خط: نسخ، کا: سید احمد، تا: جمادی الاول۱۲۹۶ق؛ جلد: تیماج، ۳۲۹گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۲×۳۴/۵سم [ف: ۱۳-۲۶۶]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۸۳۳

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین ... کتاب الصوم و فیه مقدمة و مناهج، اما المقدمة، ففی بیان معنی الصوم و شرح لفظه فهو فی اللغة الامساک کما عن صریح ابن درید؛ **انجام:** الاولی فی خصوص السرقة و اما فی غیره فلاوجه لعدم القبول مع ان الاصل هو قبول شهادة العدل. تم ...

شامل کتاب الصوم، شهادات و قضاء می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: احمد حسینی، تا: شوال۱۲۹۷ق؛ مصحح، محشی، با دستخط فرزند مؤلف؛ جلد: تیماج، ۲۱۰گ، ۳۵سطر (۱۴/۵×۲۶)، اندازه: ۲۲/۵×۳۵سم [ف: ۳۷-۴۴۳]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۵۳۸

قسمتی از آغاز کتاب صلاة و قسمتی از طهارت و کتاب زکاة و خمس است؛ خط: نسخ، کا: سید احمد (بن مرتضی حسینی برغانی)، تا: ۱۳۰۱-۱۳۰۶ق؛ با تقریظی از شیخ محسن خنفر نجفی؛ تملک: عیسی فرزند مؤلف به تاریخ ۲۴ ذیحجه ۱۳۵۶؛ جلد: تیماج، ۲۵۱گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۲×۳۵/۵سم [ف: ۱۷-۱۲۰]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۵۳۹

جلد دوم و سوم از کتاب صلاة؛ خط: نسخ، کا: سید احمد (بن مرتضی حسینی برغانی)، تا: ۱۳۰۱-۱۳۰۶ق؛ با تقریظی از شیخ محسن خنفر نجفی؛ تملک: عیسی فرزند مؤلف به تاریخ ۲۴ ذیحجه ۱۳۵۶؛ جلد: تیماج، ۳۵۸گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۲×۳۵/۵سم [ف: ۱۷-۱۲۰]

۱۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۵۴۰

کتاب الخمس و الغضب و الشفعة و الحجر می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: سید احمد (بن مرتضی حسینی برغانی)، تا: ۱۳۰۶-۱۳۰۱ق؛ با تقریظی از شیخ محسن خنفر نجفی؛ تملک: عیسی فرزند مؤلف به تاریخ ۲۴ ذیحجه ۱۳۵۶؛ جلد: تیماج، ۳۱۲گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۲×۳۵/۵سم [ف: ۱۷-۱۲۱]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۵۴۱

کتاب القضاء و الشهادات؛ خط: نسخ، کا: سید احمد (بن مرتضی حسینی برغانی)، تا: ۱۳۰۱-۱۳۰۶ق؛ با تقریظی از شیخ محسن خنفر نجفی؛ تملک: عیسی فرزند مؤلف به تاریخ ۲۴ ذیحجه ۱۳۵۶؛ ۱۴۸گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۲×۳۵/۵سم [ف: ۱۷-۱۲۱]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۸۵۷

کتاب الطهارة؛ بی کا، بی تا[د.ث. مجلس]

● مناهج الطریقة (مختصر) = مختصر المناهج / فقه / فارسی

manāhej-ot tarīqa (mx.) = moxtasar-ol manāhej

قزوینی، فتح الله بن رجبعلی، ق۱۳ قمری

qazvīnī, fath-ol-lāh ebn-e rajab-‘alī(- 19c)

وابسته به: مناهج الطریقة فی احکام الشریعة؛ قزوینی، فتح الله بن رجبعلی(- قرن ۱۳)

احکام فقه فتوائی رابه طور مفصل از کتاب «مناهج الطریقة فی احکام الشریعة» خود مؤلف که در چهارده مجلد می‌باشد، انتخاب و تلخیص نموده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۶۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد این کلمات چندی است نافع در بیان مهمات از احکام شرعیه فرعیه؛ **انجام:** در حدیث است که یک نماز فریضه بهتر است از بیست حج و هر حجه بهتر است از صدقه دادن بیگانه

متضمن کتاب طهارت و یک صفحه از کتاب صلاة می‌باشد؛ خط: نستعلیق نازیبا، کاتب = مؤلف (شاید)، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، یادداشتی از فرزند مؤلف حاج شیخ عیسی؛ جلد: تیماج، ۱۳۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۲-۲۵۸]

● مناهج العارف = مناهج المعارف / کلام و اعتقادات / فارسی

manāhej-ol ‘āref = manāhej-ol ma‘āref

موسوی اصفهانی، جعفر بن حسین، ۱۰۹۰-۱۱۵۸ قمری

mūsavī esfahānī,ja‘far ebn-e hoseyn (1679 - 1745)

تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۵ جمادی الثانی ۱۱۴۱ق

در یک «مقدمه» و پنج «فصل» و یک «خاتمه»در اصول دین شیعی است با استدلال. نام و نسب او و نام کتاب در آغاز و انجام هست.

آغاز: بسمله. حمدله ... و بعد چون درین اوان بتقدیر خالق منان ... ابوالقاسم بن الحسین الحسینی الموسوی ... را ورود ببعضی از محال بر ورود اتفاق افتاد و ادراک صحبت جمعی از اعزه آن

حدود ... روی داد.
انجام: و مسلما تسلیما کثیرا کثیرا.
چاپ: تهران، ۱۳۵۱ش، ۸۹۶ص
[فهرستواره منزوی ۵۵۸/۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۳۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: موسوی، حسین بن ابی القاسم، تا: یک‌شنبه ۸ جمادی الثانی ۱۱۴۱ق؛ از روی مسوده مؤلف، در روز سه‌شنبه ۲۵ ذیحجه ۱۲۴۲ مقابله شده؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۳۶گ، ۱۹سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۷۲۶]

● **مناهج العارفین و معارج السالکین** / عرفان و تصوف / فارسی

manāhej-ol ‘ārefīn va ma‘ārej-os sālekīn

حسینی یزدی، عبدالرحیم بن ابراهیم، - ۱۳۱۵ ؟ قمری
hoseynī yazdī, ‘abd-or-rahīm ebn-e ebrāhīm(- 1898)

تاریخ تألیف: ۱۰ ربیع الاول ۱۳۰۰ق

شرحی است بر رساله «اسنی العطایا» محمد بن محمود دهدار، شرح شده جهت برخی از دوستان که به دنبال رساله ای در سیر و سلوک از مؤلف بودند.در سه «مقدمه» و پنجاه «وصیت نامه» و یک «خاتمه» تنظیم شده است.

کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه: ۹۹/۱

آغاز: الحمدلله الذی أبان من مستسرات سره حقائق الاشیاء بایجاد حقیقة الانسان و اعطاه من منابع القرآن و مخازن الفرقان موازین البرهان
کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۳۱گ (۱پ-۱۳۱ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: -۸۳]

● **مناهج العباد** / عرفان و تصوف / فارسی

manāhej-ol ‘ebād

نویسنده در این کتاب مباحث عرفانی چندی را به رشته تحریر کشیده و مفصل آنها را شرح می‌دهد و با آراء اهل مذهب نیز تطبیقاتی به عمل می‌آورد. سبک نگارش او در نهایت اغلاق می‌باشد و در بیان مطالب هم غالباً به شعر شاعران عرب استشهاد می‌جوید و چون صفحه‌ای از صفحات اول کتاب افتاده است نام نویسنده آن معین نشد. در کشف الظنون (۲: ۱۸۴۷) از «مناهج العباد الی المعاد» منسوب به محمد بن احمد مدعو به سعید فرغانی مستوفی به سال ۶۹۱ق یاد می‌شود که ظاهراً با تطبیق آغاز دو کتاب به هم آن مناهج العباد با این مناهج فرق دارد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۶۹

آغاز: حمد و سپاس و ستایش بی قیاس ملکی را که ملکش بی انباز است و دائم در رحمتش؛ **انجام:** وقضیت او طاری و ذاتی ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۸۸گ، ۲۲سطر (۹×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۶-۲۳۹]

● **مناهج العباد الی معرفة المعاد = منهاج العباد الی المیعاد** / عرفان و تصوف / فارسی

manāhej-ol ‘ebād elā ma‘refat-el ma‘ād = menhāj-ol ‘ebād ela-l mī‘ād

فرغانی کاشغری، سعید بن محمد، - ۶۹۱ قمری
farqānī kāšqarī, sa‘īd ebn-e mohammad (- 1293)

تاریخ تألیف: گویا در ۶۸۶ق

در سه «قاعده» هر یک در چند «رکن» و «باب» و «فصل»: قاعده ۱. بیان اعتقاد سلیم، که شعبه صراط مستقیم است، در چهار «باب» و چند فصل: باب ۱) وجود و اسماء و صفات حق، ۲) ملائکه، ۳) نبوت، ۴) رستاخیز؛ قاعده ۲. ارکان مسلمانی، در پنجرکن: ۱) نمازها، ۲) شرایط و فضائل و مستحبات، چند فصل، ۳) زکات، در چهار باب و چند فصل، ۴) صوم در چند باب و چند فصل، ۵) حج، در چهار باب و چند فصل؛ قاعده ۳. سلوک مقامات، در چند باب: ۱) معامله با حق و آداب باطن و ذکر و کیفیت سلوک، ۲) معامله با خلق و آدای ظاهر، ۳) معاملت با اصناف خلق، ۴) آدای سفر، ۵) آداب لباس، ۶) طعام، ۷) تزویج، ۸) تشبث و تضرع، ۹) سماع، ۱۰) (؟). (احمد منزوی)

آغاز: ۱: بسمله. رب اعنا علی ذکرک و شکرک و حسن عبادتک ...
۲: حمد و سپاس بی قیاس ملکی را که ملکش بی انباز است ...

[فهرستواره منزوی ۹۹۴/۸؛ الذریعه ۳۴۷/۲۲ «منهاج العباد الی المعاد»؛ مشترک پاکستان ۸۳۵/۱ (۲ نسخه) و ۲۰۴۲/۳؛ نسخه‌های منزوی ۱۴۲۵/۲ «مناهج العباد الی المعاد» (۲ نسخه) و «منهاج المعاد الی المیعاد»؛ حاجی خلیفه ۱۸۴۶/۲ «منهاج المعاد الی المیعاد»؛ نفیسی ۱۵۳/۱ و ۷۶۳/۲ که نام او را سعید بن محمد آورده؛ کحاله ۳۰۷/۸ که مرگ او را پیرامون ۱۷۰۰ق/ آورده]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۰۴/۴-عکسی

آغاز: ان نشهد ان لا اله الا الله و ان محمد رسول الله؛ **انجام:** و به وی انتفاع گرفتن نشان قبول این وصیتهاست. و هذا آخر الکتاب و انه یوفق بالخیر و الصواب و یحقق الاجر و الثواب و الحمدلله اولاً و آخراً و الصلاة و السلام علی رسوله باطناً و ظاهراً و علی جمیع الصحابه و التابعین الی یوم الدین ...
اصل نسخه: گنج بخش، ش ۸۷۶۷ (مشترک ۲۰۴۲/۳)؛ خط: نسخ پخته، کا: عزیزالله بن حبیب الله غوریانی، تا: ۱۰۹۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۹۸گ(۱۸۲-۳۷۹)[عکسی ف: ۲-۲۷۰]

۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۶۲۱
آغاز: برابر۱؛ **انجام:** تمت الرسالة الشریفه فی یوم الاربعاء الثامن و العشرین من شهر صفر ختم بالخیر و الظفر حجه اجدی و تسعین و تسعمائه هجریه تم
خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح؛ مهر: «مشیرالسلطنه - حسین بن هدایت الله - محمد رضا الحسینی»، ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج؛ ۲۵۴ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱-۱۰۳۰]
۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۶۰-ف
نسخه اصل: نسخه دکتر اصغر مهدوی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز[فیلمها ف: ۲-۲۷۱]

● **مناهج العقول فی شرح منهاج الوصول** / اصول فقه / عربی

manāhij-ul ‘uqūl fī š.-i minhāj-il wuṣūl

ابن جماعه، محمد بن ابی بکر، ۷۴۹ - ۸۱۹ قمری

ebn-e jamā‘a,mohammad ebn-e abī bakr (1349 - 1417)

وابسته به: منهاج الوصول الی علم الاصول؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵ق)

شرح استدلالی مزجی متوسطی است بر کتاب «منهاج الوصول» ناصرالدین قاضی بیضاوی، با در نظر گرفتن گفته‌های شارحین دیگر این کتاب ورد و ایراد در آنها. گویااین شرح از ابن جماعه باشد.چلبی از أسنوی نقل کند که: بدانکه مصنف بیضاوی مطالب این کتابرا از «حاصل» تألیف ارموی گرفته و مؤلف «حاصل» مطالب را از «محصول» تألیف فخر رازی (۵۴۴-۶۰۶ق) گرفته و او مطالب را از «مستصفی» غزالی (۴۵۰-۵۰۵ق) و «معتمد» ابو حسن بصری (۲۱-۱۱۰ق) گرفته است. چلبی در کشف الظنون پس از معرفی منهاج بیضاوی بسیاری از شرح‌های آنرا برمی‌شمرد که نخستین آنها جاربردی (-۷۴۶ق) احمد بن حسن تبریزی است و آنرا «السراج الوهاج» می‌نامد، سپس شرح اسنوی (۷۰۴-۷۷۲ق) عبدالرحیم بن حسن صاحب المهمات را یاد می‌کند که «نهایة السؤل» نام دارد و سپس شرح عبری فرغانی (-۷۴۳ق) و شرح اسنوی (-۸۷۴ق) محمد بن حسن را یاد کرده، می‌گوید: ابن جماعه (-۸۱۹) حاشیه‌ای بر شرح اسنوی و شرح عبری و شرح جاربردی نگاشته است. چون در نسخه جای گفتگو از این سه تن شارح یا محشی(اسنوی، عبری، جاربردی) بسیار نقل می‌کند، پس حدس زده شده که میان نسخه جای گفتگو و ابن جماعه پیوندی وجود داشته باشد. (علینقی منزوی)
آغاز: بسملة، الحمدلله الذی افاض انوار هدایته و انار منار دلالته ... أما بعد فقد حاق علی ذوی التصانیف ... ان کتاب منهاج الاصول للمولی الوالی و الصدر العالی ... ناصر الملة و الدین عبدالله بن ابی القاسم علی بن عمر البیضاوی اعلی الله درجته ... کتاب حاو لمنتخب کل ... کان محتاجاً الی شرح یحل عویصاته ... فانه مع کثرة شارحیه

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۳۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و لیکن هذا آخر مایسر لی من تحریر مناهج العقول فی شرح منهاج الصول حامداً لله تعالی ...
تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه ش ۲۲۲۷ ملی ذکر شد؛ خط: نستعلیق، کا: نعمة الله بن عبد عبدالصمد بن عبدالرحمن ملقب به نظام بن روح الواعظ، تا: سه‌شنبه ۵ ذیحجه ۸۵۰ق، (بنظر می‌آید که نسخه از قرن یازدهم باشد و شاید تاریخ نقل شده تاریخ تالیف کتاب باشد)؛ تملک: حسین هاشمی حسینی، حیدر بن سید عبدالرحمن حسینی الجزری در قسطنطنیه؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۱۲-۲۷]
تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۲۲۶
در فهرست بدون نام مؤلف؛ کا: موسی بن هارون، تا: ۸۹۳ق؛ خریداری از علیرضا طاهری یزدی [رایانه]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۰۶۱
آغاز: نقود الحقائق الفاظه معادن حوانة مطالب الشریعة و حروفه اکمام ... مترجما ایاه بمناهج العقول فی شرح؛ **انجام:** و لنا فیه نظر ... یجوز للمجتهد التقلید فی الاصول بل یجب علیه معرفتها بالادلة الجمیلة و الا لم یشترط الاقتداء
از اواسط مقدمه شارح تا اواخر شرح کتاب هفتم است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام (از وسط نسخه (صفحه ۷۲۰) نیز چند برگ شامل اواخر کتاب پنجم تا اوایل هفتم نیز افتاده است)؛ محشی با رموز «هـ م»، و «هـ سیف»؛ اهدایی: رهبری، شهریور ۱۳۸۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۶۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۲سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۰۳]
۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۲۲۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** موجود: الکتاب الرابع فی القیاس (گ۲۱۰پ) ... و الثانی هو السیر الغیر الحاصر حجته فی الشرعیات فقط اولا ... قوله لاعلة لها ای لحرمة الربا و العلة غیر هما ای المذکور قلنا جوابا (گ۲۳۳پ)
شامل مقدمه و چهار کتاب از هفت کتاب است: کتاب اول، کتاب دوم، کتاب سوم: اجماع و کتاب چهارم: قیاس؛ خط: نستعلیق ترک، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط وانجام؛ محشی با امضای «منه»؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۳۳گ، ۲۵سطر (۸/۵-۹/۵×۱۶/۵-۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵/۵سم [ف: ۱۱-۶۰۸]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۰۱۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** أسعدنا الله و ایاکم فی الدارین و صرف عنا شر المنزلین، و هذا ...
تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه ش ۲۲۲۷ ملی ذکر شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه قدیم؛ محشی از مؤلف؛ تملک: داود بن محمد استرابادی؛ جلد: تیماج، ۲۶۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۱-۱۱]

● **مناهج العقول فی شرح منهاج الوصول** / اصول فقه / عربی

manāhij-ul ‘uqūl fī š.-i minhāj-il wuṣūl

وابسته به: منهاج الوصول الی علم الاصول؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

شرح مزجی منهاج الوصول الی علم الاصول بیضاوی است وشارح در این کتاب از ابن حاجب و تفازانی و کشاف زمخشری یاد کرده است. محتملاً همان کار منسوب به ابن جماعه است.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۰۳

آغاز: الشرعیة کاف فی تشبیه مبانی القواعد الفرعیة مشتمل علی زبدة مطالب (پس از یک صفحه بعد از بسمله شارح گوید): ابتدء به لانه کلام خطیر لولم یبدء به کان البتر للحدیث والله اسم ذات الحق الواجب بالذات الذی کل ما خلاه باطل؛ **انجام:** والمکروه ما یمدح تارکه فاخرج الواجب والمندوب و المباح بقوله و ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ محشی با نشانه «هـ م، م»؛ جلد: تیماج، ۴۱۶گ، ۱۹ سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف: -۶۷۶]

● **مناهج علیه در بیان مذهب ائمه اثنی عشریه** / کلام و اعتقادات / فارسی

manāhej-e ‘ellīye dar bayān-e mazhab-e a’emme-ye esnā ‘ašarīye

گلپایگانی، ابوالقاسم بن محمد، - ۱۰۹۲ قمری

golpāygānī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad (- 1681)

اهداء به: شاه سلیمان صفوی

کتاب در مباحث اصول دین به روش امامیه برگرفته از کتب کلامیه متقدمان مانند تجرید خواجه نصیرالدین طوسی، نهج المسترشدین و باب حادی عشر علامه حلی که به نام شیخ علی خان و شاه سلیمان صفوی نگاشته است و در واقع حاصل مجالس مناظراتی است که در مجمع علمای اهل سنت مانند عبدالحکیم سیالکوتی و شیخ عبدالرحیم جانپوری و ملا عبدالواسع و علمای شیعه مانند عبدالملک تونی داشته است و آن مشتمل است بر پنج«فصل» (مانند تقسیم‌بندی کتاب براهین بهیه امام فخر رازی که رد بر مذهب حقه امامیه نگاشته است): مقدمه در بیان معانی الفاظ و عبادات؛ فصل ۱. اثبات واجب الوجود و صفات ثبوتیه و سلبیه؛ ۲. مباحث عدل؛ ۳. نبوت؛ ۴. امامت؛۵.معاد.

[الذریعه ۳۴۸/۲۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۴۸۳

آغاز: ... اما بعد چنین می‌گوید مسود این اوراق ... که چون واجب و لازم است بر هر شخصی از اشخاص انسانی که اصول دین؛ **انجام:** چهارم: آنگه در حدیث متواتر باسناد صحیح از طریق عامه یعنیت سنیان و طریق خاصه یعنی شیعیان وارد گشته ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۱۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱/۳۳-۵۰]

۲. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۷۰

آغاز: سپاس و ستایش پروردگاریرا سزد و شاید که بقدرت کامله خود ممکنات؛ **انجام:** و چون سخن ... شد فبهت الذی کفر و قاضی زاده ملزم گشت الحمدلله رب العالمین تمام شد این رساله در غره شهر رجب المرجب ۱۰۸۷.

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۱۱ سطر، اندازه: ۹×۱۶سم [ف: -۶۶۲]

● **المناهج العملیة و العلمیة** / عرفان و تصوف / فارسی

al-manāhej-ol ‘amalīya va-l ‘elmīya

شیرازی، نصرالله بن محمد باقر، - ۱۲۹۰ قمری

Šīrāzī,nasr-ol-lāh ebn-e mohammad bāqer (- 1873)

در «مقدمه» و «مناهج» و خاتمه در سیر و سلوک.

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۳۵۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳و ۱۴؛ جلد: تیماج، ۹۶گ، ۱۶سطر (۵/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: -۴۱۰]

● **المناهج الغرویة فی اصول اجتهاد الامامیة** / اصول فقه / عربی

manāhij-ul ġarawīyya fī usūl-i ijtihād-il imāmīya

در یک «مقدمه» و پنج «منهج» و «خاتمه» شامل دیباچه آن است که شامل چهار فایده می‌باشد.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۷۳/۱

آغاز: بسم الله الهادی الی توحیده وتمجیده وله الحمد علی توفیقه بطلب الحق ... اما المقدمة ففیها فواید مهمه الاولی من جملة وافیة ممارووینا

تذکر: آغاز نسخه با مناهج الاصول کاظمی، اسدالله بن اسماعیل منطبق است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۹-۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۳۹۹]

● **مناهج الفروع** / فقه / فارسی

manāhej-ol forū‘

طباطبائی بروجردی، محمد حسین، ۱۲۹۱-۱۳۸۰ قمری

tabātabā’ī borūjerdī, mohammad hoseyn (1874 - 1961)

رساله فتوایی است که موحدی قمی آن را طبق فتاوای آیت الله حاج آقا حسین طباطبایی بروجردی در سه «منهج» تنظیم نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۴۱۹-۵۷/۸۹

آغاز: بسمله الحمدلله الذی لاتحویه الفکر والاوهام ولاتدرک کنه ذاته العقول والافهام

از اول تا باب چهارم در مهمات احکام معاملات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۸۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۸-۴۵۸۱]

● **مناهج الفکر** / فلسفه / عربی

manāhij-ul fikr

؟ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم، ۹۷۹ - ۱۰۵۰ قمری

sadr-od-dīn-e šīrāzī, mohammad ebn-e ebrāhīm (1572 - 1641)

در فلسفه، دارای عنوان «منهج» و از شمساء گیلانی یاد کرده است. بر پشت نخستین برگ نسخه حاضر یکی از دارندگان نسخه که اهل دانش بوده و با کمال تأسف نام او را سیاه کرده‌اند نام مناهج یا منهج را برای این کتاب مناسب دانسته و نیز احتمال داده که از تألیفات ملاصدراست. (عبدالحسین حائری)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۹۷۷

آغاز: المنهج الاول فی تحصیل الفلسفه و اثبات موضوعها و انه کیف تنزل بالعلوم الجزئیه فلا بدان تعلم ان شرح الاسم الذی هو یقال فی جواب ماء الشارحه مقدم علی الوجود؛ **انجام:** و لکن فی شییء من المراتب لم یکن بعض اصحاب العرفان خالیا من الریاضات لانه قد یستولی طول (کلمه اخیر را ده ص بعد است)

شامل ۲۶ منهج است و منهج ۲۶ ناتمام مانده و پیداست که از نسخه افتاده زیرا در گوشه پایین آخرین صفحه را ده ص بعد گذارده شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی از مؤلف با نشان «منه»، بر پشت نخستین برگ چند نوشته دیده می‌شود که در تمام آنها نام کتاب «مناهج الفکر فی الحکمه» قید شده، بالای ص ۲ بخطی جز خط نسخه و یادداشتهای پشت آن چنین نوشته شده «کتاب مناهج ملاصدرا در حکمة»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۵-۴۷۵]

● **مناهج الفکر و مباهج العبر** / ادبیات / عربی

manāhij-ul fikar wa mabāhij-ul ‘ibar

وطواط، محمد بن ابراهیم، ۶۳۲ - ۷۱۸ قمری

vatvāt, mohammad ebn-e ebrāhīm (1235 - 1319)

در ادب و تاریخ و جغرافیاست. شامل: فن ۱. یشتمل علی خلق السماء و الأرض و ماهیتها، و الکواکب و الآثار العلویة، و اللیالی و الأیام و الشهور و الأعوام؛ فن ۲. یشتمل علی خلق الأرض و أقالیمها و بلدانها و ملک أهلها، و عجائب المبانی و البحار و الجزائر؛ فن ۳. یشتمل علی خصائص نوع الإنسان، و طبائع الحیوان و الحشرات و الهوام ...؛ فن ۴. یشتمل علی النباتات و خلقها ... و خواصها و منافعها، و کیفیة زراعتها، و ما یوافق ذلک من الأراضی ... و قد أودع کل فن من الفنون الأربعة فی جزء من الأجزاء الأربعة.

[معجم المؤلفین ۲۲۲/۸؛ مجمع العلمی۲۳۸/۳ و ۲۴۰ و ۲۴۱ و ۲۴۳]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۵۴۹

آغاز: بسمله و صلی الله علی سیدنا المحمد ... بقول ... محمد بن ابراهیم بن یحی الوراق ... الحمدلله الذی حل من ذی البیان عقدة اللسان؛ **انجام:** در شعر فقیه عماره یمنی و در وصف خانه ای که فارس المسلمین در قاهره ساخته است: کمحیا الحبیب حرفا بحرف.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: میشن، ۳۶۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۹×۲۱/۵سم [ف: ۱-۵۴۲]

● **مناهج الفلاح** / کلام و اعتقادات، شعر / عربی

manāhij-ul falāḥ

طبسی خراسانی، محمد علی، - ۱۳۲۰ قمری

tabasī xorāsānī, mohammad ‘alī(- 1902)

منظومه‌ای است درامامت که عقاید عامه را درچگونگی انتخاب امام نقد می‌کند. ناظم درسفری که به سنندج داشته این منظومه را سروده وتعداد ابیات آن حدود ۸۰۰ بیت است.

[الذریعة ۳۴۹/۲۲]

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۱۳۷/۱

آغاز: بسمله ابتداء المقال بسم الله وأستعین ما انتهی بالله؛ واحمد الله مصلیاً علی / محمد وأهل بیته العلی ... وبعد ذا مناهج الفلاح / دلائل الرشاد والنجاح / فی سید الاختیار فی الامامة / من غیر نص وبلاعلامة؛ **انجام:** وارجوا الدعاء ممن طالعه / ومذبدی له الهدا یتبعه، تاریخ تلک الدرر الملاح / نظم دعا مناهج الفلاح / نظمت هذا فی قری سننذج خیربلاد النزه والتفرج ... نظمت فی قروة شطرا اولا لکلما کان یسیرا بمحمدالحمدلله علی اتمامه واشکر الله علی اختتامه

خط: نسخ، کا: حائری سنقری، تا: ۱۳۱۴ق؛ جلد: تیماج، ۲۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف مخ: ۲-۵۳۳]

● **المناهج فی اصول الفقه** / اصول فقه / عربی

al-manāhij fī usūl-il fiqh

شیرازی، عبدالنبی بن محمد مفید، - ۱۱۹۲ قمری

šīrāzī, ‘abd-on-nabī ebn-e mohammad mofīd (- 1778)

مرتب بر ۷ «منهاج». نام کتاب به خط شیخ عبدالنبی امامی که از نوادگان مؤلف است روی برگ اول آمده است.

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۲
آغاز: ... و تنبیهاً علی سبعة مناهج و هی فی الأصل خمسة ألحق بها منهاج، المنهج الأول فی المقدمات و فیه مطالب، المطلب الأول فی الکلام علی بنذ من أحواله و مبادیه المنطقیة مع الإشارة إلی المختار منها و غیره، و فیه تنبیهات، الاول: قال الشیخ طاب ثراه، تبعاً لغیره من الأصولیین ...
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ با خط خوردگی و تصحیحات زیاد؛ ۴۰گ، اندازه: ۱۷×۲۳سم [نسخه پژوهی: ۱-۳۸]

● المناهج فی الفقه / فقه / عربی

al-manāhij fi-l fiqh

کرمانشاهی، محمد محسن بن محمد سمیع، - ۱۲۲۳ قمری

kermānšāhī, mohammad mohsen ebn-e mohammad samī'(- 1808)

رساله‌ای فتوایی که در آن به اختصار به بعضی از ادله اشاره می‌شود، مشتمل بر چند «منهج»، که هر یک دارای چند «فصل» است.در آن از حدائق و ریاض یاد می‌شود.
آغاز: الحمدلله الذی لایحصی ثناؤه و لاتحصر نعماؤه و شکراً علی بعضها و الشکر من آلائه
شرح و حواشی:
۱- ینابیع الدرر فی شرح الارجوزة الفقهیة المستطرفه؛ قزوینی زنجانی، حسن بن علی (-۱۳)

۱. کرمانشاه؛ فیض مهدوی (کتابخانه)؛ شماره نسخه: بدون شماره
آغاز: برابر
ازاول کتاب الطهارة تااحکام الحیض؛ کاتب = مؤلف، بی‌تا[تراثنا: س۲ش۴-۶۶]
۲. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۰۵/۱
آغاز: برابر
طهارت، تذکر: مؤلف در فهرست شناسائی نشده است که به قرینه آغاز نسخه و همخوانی با نسخه معرفی شده در تراثنا (س۲ ش۴ ص ۶۶)تعیین گردید؛ کاتب = مؤلف (گویا)، بی‌تا؛ ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۳-۳]

● المناهج الکافیة فی شرح الشافیة / صرف / عربی

al-manāhij-ul kāfīya fī š.-iš šāfīya

انصاری، زکریا بن محمد، ۸۲۶؟ - ۹۲۶ ؟ قمری

ansārī, zakarīyā ebn-e mohammad (1423 - 1520)

وابسته به: الشافیة فی الصرف؛ ابن حاجب، عثمان بن عمر (۵۷۰-۶۴۶)
شرح مفصل مزجی است بر شافیه ابن حاجب.

آغاز: الحمدلله الذی تفضل و تکرم، و الصلاة و السلام ... و بعد، و هذا شرح وضعته علی الشافیة فی علم التصریف ... و سمیته المناهج الکافیة فی شرح الشافیة ...
انجام: و اما الحروف و لم یکتب منها بالیاء غیر بلی لامالة الفه، و الی و علی لانقلاب الفهما یاء مع الضمیر فی الیک و علیک، و حتی حملا علی الی لانها بمعناها. و الله اعلم. تمت.
[کشف الظنون ۱۰۲۱/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۹۸۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۹۰۰ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: عمر حنفی؛ یادداشتی که محمد بن نصوح به تاریخ جمعه دوازدهم محرم ۱۰۳۹ در جامع الازهر نوشته (شاید این شخص کاتب نسخه و این تاریخ برای کتابت باشد)، با صورت اجازه‌ای که محمد بن عبدالرحمن حموی شافعی برای محمد الروقی نوشته است؛ جلد: مقوایی، ۱۴۸گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۸-۱۶۲]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۷۶۸/۱
آغاز: برابر.؛ **انجام:** یجوز الضم فی شیء من ذلک للاستثقال.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۴۷گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۵۱-۱۳۸]
۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۵۱۸/۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: نیمه‌های قرن۱۳؛ محشی؛ ۱۱۵گ(۲۳پ-۱۳۷ر)[ف: ۳-۳۱۴]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۸۱۷
خط: رقعی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲۳-۱۳]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۰۹۲
آغاز: فهذا شرح وضعته علی الشافیة فی علمی التصریف و الخط تألیف الامام و الحبر الهمام جمال ابن عثمان بن عمر ... یحل الفاظها ویبرز دقائقها و یحقق مسائلها و یحرر دلائلها علی وجه لطیف و منهج منیف خال عن الحشو و التطویل حاو للدلیل و التعلیل و سمیته المناهج الکافیة فی شرح الشافیة ... بسمله. ای اؤلف والاسم مشتق من السمو و هو العلو او من الوسم و هو العلاقة؛ **انجام:** غایته السؤال من الخضوع والذلة ان ینفع بهما کما نفع باختهما و هی مقدمة الاعراب و الله الموفق ای خالق قدرة الطاعة فی العبد.
فقط شرح دیباچه کتاب؛ خط: نسخ، کا: محمدتقی بن محمد موسوی، تا: ۶ شوال ۱۲۴۵ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ(۲پ-۳ر)، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۳۲۶]
۶. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۲۹۳
آغاز: برابر
بی‌کا، تا: ۱۲۴۹ق[اوراق عتیق: ۱-۲۵۸]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۰۰۵/۲
آغاز و انجام: برابر
کا: سید موسی بن فضل الله حسینی کلانتری همدانی، تا: رجب۱۲۶۱ق؛ محشی به خط کاتب و همچنین با نشان نیشابوری و جز آن، مصحح؛ مهر: «اهدایی سید کاظم کمالی الحسینی همدانی» (بیضی)، «عبده احمد» (بیضی)؛ اهدایی: سید کاظم کمالی حسینی همدانی؛ جلد: چرم مذهب، ۱۳۵گ(۵۲-۱۸۶)، ۱۷-۲۰سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۴۰-۵۲۴]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۸۶۱
بی‌کا، تا: ۱۳۱۴ق[د.ث. مجلس]

۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۲۰۹/۲-۵۶/۵۹
آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵۵گ (۱۲-۱۶۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۸۲]

● **مناهج الکلام فی شرح شرائع الاسلام** / فقه / عربی
manāhij-ul kalām fī š.-i šarā'i'-il islām
رشتی، عبدالعلی، ق۱۳ قمری
raštī,'abd-ol-'alī(- 19c)
وابسته به: شرایع الاسلام فی مسائل الحلال و الحرام؛ محقق حلی، جعفر بن حسن (۶۰۲-۶۷۶ق)
تاریخ تألیف: ۱۲۲۵ق؛ محل تألیف: نجف اشرف
شرح استدلالی مفصلی است بر کتاب «شرائع الاسلام» با نقل اقوال بسیاری از فقیهان. کتاب طهارت در نجف اشرف به سال ۱۲۲۵ق پایان یافته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۰۸
آغاز: الحمدلله الذی شرح معارف نفوسنا بمعرفة شرائع الاسلام و نور قلوبنا حتی عرفنا الحلال و الحرام؛ **انجام:** نسخه: و تطهیر القلوب عن شبهها و اوهامها و غسل الصدور بطهور النفس عن ظلامها و أسقامها ...
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ در نسخه تجدید نظر شده و اضافه و خط خوردگی دارد؛ مهر: مؤلف «المذنب عبدالعلی» (بیضوی)؛ ۱۸۶گ، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۶-۱۱]

● **مناهج المسائل** /-
manāhej-ol masā'el
مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷-۱۱۱۰ قمری
majlesī, mohammad bāqer ebn-e mohammad taqī (1628 - 1699)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۸۷۹/۱۲
بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷سطر (۹×۲۰)، قطع: بیاضی [ف: ۱۷-۲۴۱]

←مناهج المعارف ← مناهج العارف
←مناهج المنهج ← یوحنائیه

● **مناهج الموحدین** / کلام و اعتقادات / فارسی
manāhej-ol movahhedīn
کاشف دزفولی، صدرالدین بن محمد باقر، ۱۱۷۴ - ۱۲۵۸ قمری
kāšef-e dezfūlī, sadr-od-dīn ebn-e mohammad bāqer (1761 - 1842)
در اصول دین پنج‌گانه، بیشتر از دید عرفانی و با اشعاری از بزرگانی عرفا یا خود مؤلف و شواهدی از آیات و احادیث اهل بیت علیهم السلام، در یک «مقدمه» و پنج «باب»و یک «خاتمه». این کتاب ملمع و به فارسی و عربی نوشته شده است.
آغاز: الحمدلله الواحد الاحد الفرد المتعال المنزه فی الوهیتة عن الشبه و الامثال المقدس عن الوصول الی کنه ذاته افکار العقول ... اما بعد فیقول ... صدرالدین بن محمد باقر الموسوی الدزفولی ...
انجام: در پناه حفظ خود نگاه دارد وما را بدام این جماعت زراق و سالوس میندازد
[فهرستواره منزوی ۹۹۵/۸ و ۵۵۸/۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۶۵۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۰ صفر۱۲۲۵ق؛ جلد: تیماج، ۳۳۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۲۱۸]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۵۸۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: رمضان علی بن عبدالرحیم نمارستاقی نوری، تا: پنج‌شنبه ۲۴ ربیع الثانی۱۲۳۲ق؛ از روی نسخه مؤلف، برخی از برگها را سید محمد علی نوشته است، در ۲۳ جمادی الاول گویا همین سال مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۱۶۷گ، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۵-۶۵۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۸۲
خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ جلد: مقوایی، ۲۶۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۷-۳۹۴]

←مناهج الوصول الی علم الاصول ← مناهج الاحکام

● **مناهج الوصول الی علم الاصول (منظومة فی)** / اصول فقه / عربی
manāhij-ul wuṣūl ilā 'ilm-il uṣūl (mnẓ.-un fi)
سماوی، محمد بن محمد طاهر، ۱۲۹۲ - ۱۳۷۰ قمری
samāvī, mohammad ebn-e mohammad tāher (1875 - 1951)
ارجوزه‌ای است در ۱۵۰ بیت در اصول فقه شامل «مقدمه» و ۱۶ «منهج» و مختمه و انتهاء.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۷۵/۹

آغاز: احمدک اللهم اهل الحمد ×× و استعین فیک عند القصد؛

انجام: فالمرء کل المرء من یحمی الفتی ×× فی وجهه و غیبه حیث أتی

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۲۵ شعبان۱۳۱۹ق، جا: سماوه؛ ۵گ (۶۹ر- ۷۳ر)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۴۴-۵۹]

● مناهج الوصول الی مطالع لوامع الاصول / اصول فقه / عربی

manāhij-ul wuṣūl ilā maṭāli'-i lawāmi'-il uṣūl

شرحی است بر متن منظوم با عنوان‌های «منهج».

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۸۷۱

آغاز: الحمدلله علی جلاله ×× و الشکر لله علی نواله / نظم بالجملة فی الاصول ×× الفقه ما قد هف بالقبول / ابوابه مناهج الوصول ×× سمیته لوامع الاصول. چنین است شرح: ...؛ **انجام:** فی الصحة التبادر المستند ×× خدای اکبر و ذاک فاسد ... فضلا عن اقتضائه القول بعموم المنع و لو فی غیر تلک اللفظة مع.

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: میشن، ۸۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۱-۵۴۳]

● مناهج الهدی / شعر، منطق / عربی

manāhij-ul hudā

نیریزی، قطب الدین محمد، ۱۱۰۰ - ۱۱۷۳ قمری

neyrīzī, qotb-od-dīn mohammad (1689 - 1760)

منظومه مفصلی است در منطق و مسایل آن که مؤلف از روی تجرید المنطق خواجه نصیر طوسی به نظم کشیده است. این منظومه دارای چند باب است و گویا از قطب الدین محمد نیریزی است.

آغاز: بسمله احمده علی فیوضات قضی ×× بفیضها الفائض من عین الرضی / حمدا محصلا لما قد حصلا ×× من فضله و دوره تسلسلا

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۳۴/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام [ف: ۳-۳۷]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۲۷۸/۱۲

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام [ف: ۵-۲۵۶]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۵۳۱/۱-۵۷/۲۰۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۴۲گ (۱-۴۲)، ۱۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۸-۴۵۸۲]

● مناهج الیقین / کلام و اعتقادات / فارسی

manāhej-ol yaqīn

مازندرانی، محمد بن محمد صادق

māzandarānī, mohammad ebn-e mohammad sādeq

این رساله مشتمل بر یک «مقدمه» و چندین «فصل»: مقدمه: در بیان اشیاء چندی؛ فصل ۱. بیان اینکه عبادت کردن موقوف است به شناختن معبود حقیقی؛ ۲. بیان صفات واجب الوجود؛ ۳. چون که ثابت شد آنکه جناب اقدس او واجب الوجوب است؛ ۴. بیان کنم که مطلق افعال خالی از دو قسم نمی باشد؛ ۵. بیان عدل و مراد به عدل وجوب اتصاف واجب الوجود است؛ ۶. نفی شرور و قبائح از واجب الوجود؛ ۷. بیان حکمت خدایتعالی؛ ۸. بیان حسن تکلیف؛ ۹. بیان وجوب اصلح بر خدایتعالی؛ ۱۰. بیان نبوت؛ ۱۱. بیان حسن بعثت انبیاء و وجوب آن؛ ۱۲. طریق معرفت صدق در دعوات نبوت؛ ۱۳. بیان نبوت پیغمبر ما محمد بن عبدالله؛ ۱۴. بیان فضائل انبیاء؛ ۱۵. بیان وجوب عصمت؛ ۱۶. بیان معنی امامت و وجوب نصب امام؛ ۱۷. وجوب عصمت و افضلیت امام؛ ۱۸. بیان تعیین امام بعد از وفات خاتم الانبیاء؛ ۱۹. بیان طریق معرفت سائر ائمه اثنی عشر؛ ۲۰. بیان غیبت صاحب الزمان صلوات الله علیه؛ ۲۱. بعثت معاد؛ ۲۲. بیان معاد و صحت اعاده؛ ۲۳. بیان وعد و وعید؛ ۲۴. بیان ایمان و اسلام و کفر؛ ۲۵. وجوب توبه و امر به معروف و نهی از منکر.

آغاز: الحمدلله الذی روح عقول العارفین مظاهر کماله لیلاً و نهاراً و فرح قلوب السالکین بزواهر جلاله سراً أو جهاراً.

انجام: هذا آخر ما أوردنا ایراده فی هذه الرسالة الموسومة بمناهج الیقین و الحمدلله أولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً علی جمیع نعمائه.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۹۸/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ ۵۵گ (۱-۵۵)، ۱۶سطر، اندازه: ۷×۱۳سم [ف: ۳۰-۳۳۳]

● مناهج الیقین / عرفان و تصوف / فارسی

manāhej-ol yaqīn

حسینی شوشتری، محمد طاهر

hoseynī šoštarī, mohammad tāher

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۹۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۶ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۴۵گ، ۱۴سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: -۴۱۰]

● **مناهج اليقين الی کنوز معالم الدین = شرح معالم الاصول** / اصول فقه / عربی

manāhij-ul yaqīn ilā kunūz-i ma'ālim-id dīn = š.-u ma'ālim-il uṣūl

وابسته به: معالم الاصول = معالم الدین و ملاذ المجتهدین؛ عاملی، حسن بن زین الدین (۹۵۹-۱۰۱۱ق)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۲۹۶/۲

آغاز: الحمدلله المتعال فی عز جلاله عن مطارح الافهام فلا یحیط بکنهه العارفون الحمدلله مبتدا و خبر و الحمد الثناء علی ارادی الجمیل نعمة او غیرها؛ **انجام:** المتحاکمین لیلة المعراج الی النبی صلی الله علیه و اله و الذی سلم علیه امیرالمومنین علیه السلام

مؤلف از قرن ۱۱، مشتمل بر مقدمه کتاب است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۱گ (۸۴ر-۹۴ر)، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۳۰-۶۲]

● **مناهج اليقين فی اصول الدین = منهاج اليقين** / کلام و اعتقادات / عربی

manāhij-ul yaqīn fī usūl-id dīn = minhāj-ul yaqīn

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری

'allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

وابسته به: معارج الدین و مناهج اليقين؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶)

تاریخ تألیف: ۹ ربیع الاول ۶۸۰ق

کتابی کلامی و مشتمل بر «مقدمه» و دوازده«منهج» و هریک مشتمل بر چند «بحث»: المقدمة: فی معنی التصور و التصدیق؛ منهج ۱. تقسیم المعلومات؛ ۲. تقسیم الموجودات؛ ۳. احکام الموجودات؛ ۴. اثبات واجب الوجود تعالی و بیان صفاته؛ ۵. فیما یستحیل علیه تعالی؛ ۶. العدل؛ ۷. النبوة؛ ۸. الامامة؛ ۹. المعاد؛ ۱۰. الوعد و الوعید؛ ۱۱. الاسماء و الاحکام؛ ۱۲. الامر بالمعروف و النهی عن المنکر.به قول محمد علی مدرس «کتابی لطیف و متوسط است»، «در کتب کلامیه امتیاز کلی دارد» و مؤلف «در هر مسأله اقوال متکلمین را با دلائل آنها نقلنموده و مختار خود را با براهین کافیه ذکر فرموده».

آغاز: بسمله و به نتوکل. الحمدلله منشیء الفطر و خالق البشر و ممیزهم بقوی العمل و النظر ... و بعد فان للعلوم منار او قدر افاعظمهم بها شرفا و فخرا ... و لا شک ان اشرف الاشیاء واجب الوجود ... فالعلم به یکون اعلی و انفس و العلم المتکفل به هو علم الکلام ... فدعانا ذلک الی انشاء مجموعة تحتوی علی مباحثه الشریفة و دقایقه اللطیفة مع تلخیص المذاهب المنقولة عن القوم الذین سبقونا من المتکلمین و الاوایل من الحکماء المدققین و الاشارة الی قواعد الفریقین و حجج القبیلین ... و قد وسمناه بمناهج اليقين فی اصول الدین

انجام: لانه لا فرق بین حدوث الدعاء و حدوث زید فی ذلک. و اذقد وفقنا الله تعالی لاتمام ما اردناه و انهاء ما قصدناه فلنحمدالله ... و نسئل اخواننا الصالحین القارین لهذا الکتاب ان لا یخلونا من دعاء مستجاب و ان یصلحوا ما فیه من خلل و نقصان و خطاء و نسیان و ان یترحموا علینا عقیب صلواتهم و یذکرونا فی خلواتهم و الحمدلله رب العالمین. و صلی الله علی سیدنا محمد و عترته الاطهرین آمین

چاپ: توسط انتشارات اسوه چاپ مصحح و منقح شده است

[الذریعة ۳۵۲/۲۲ رقم ۷۴۰۲؛ مکتبة العلامة الحلی ص ۱۹۱؛ کشف الحجب ۵۵۷]

شرح و حواشی:

۱- شرح مناهج اليقين فی أصول الدین؛ ابن ابی جمهور، محمد بن علی (۸۳۸-۹۰۶ق)

۲- حاشیة مناهج اليقين فی اصول الدین

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۴۶۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ محشی، مصحح، از ابتدا تا انتها با نسخه اصل مؤلف مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۱۷۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱/۳۳-۳۸]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۳۵ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا[میراث شهاب: س۱۷ ش۱و۲-۱۲۶]

۲. اصفهان؛ کتابخانه‌های اصفهان؛ شماره نسخه: ۲۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ سپس کاتب در همان چنین نوشته است: «سورة ما کتبه المصنف فی نسخة الأصل: فرغت من تسویده ... ربیع الآخر من سنة ثمانین و تسمائة، و کتب حسن ابن یوسف بن المطهر، حامداً لله مصلیاً»، و نیز در ذیل صفحه است: «هذه النسخة نسخت و قوبلت بنسخة الاصل المبیضة و الحمدلله وحده»، ایضاً: «بلغت مقابلته بنسخة الاصل علی ید العبد الفقیر الی الله تعالی صاحبه غفرالله له و لوالدیه و لجمیع المؤمنین، و ذلک فی العشر الوسط من شعبان المبارک ...»، از روی نسخه مبیضه خط مؤلف استنساخ و با آن مقابله شده، محشی ابن العتایقیوی بعداً در سال ۷۸۷ این حواشی را بصورت شرحی بر کتاب در آورده و به «الایضاح و التبیین فی شرح مناهج اليقين» نامیده؛ تملک: شیخ عبدالرحمن بن محمد ابن العتایقی، مفلح بن حسن که ظاهراً شیخ مفلح صیمری صاحب «جواهر الکلمات فی العقود و الایقاعات» و «مختصر الصحاح» و «منتخب الخلاف» باشد که شاگرد شیخ احمد بن فهد حلی بوده؛ ابن العتایقی در پایان یکی از حواشی خود در اوائل کتاب نوشته است: «و کتب فی سواد جمادی الاول (کذا)، و فیه سمعنا بنعی السلطان اویس - طاب ثراه - سنة ست و سبعین و سبع مائة» و در پایان یکی از حواشی آخر کتاب گوید:

«علقه عبدالرحمن بن محمد بن العتایقی فی غرة ربیع الآخرة (کذا) سنة ست و ثمانین و سبع مائة، و الحمدلله وحده. فی هذا الیوم سمعت أن محمداً قدم بغداد»، وی درین حواشی از کتابهای «ملل و نحل» شهرستانی و «مطارحات» شیخ سهروردی و «نهایة الوصول» علامه حلی و نهایة المرام» همو و کتب بسیار دیگر مکرر نقل کرده؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۱۶۸گ، ۲۱سطر در متن (۸×۱۶)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [فهرست روضاتی: -۹۵]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۰۳۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۰ ربیع الاول ۷۲۰ق؛ مصحح، محشی، با علامات بلاغ؛ یادداشتی از حسین بن احمد حسینی کوپائی عاملی عیناثی؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۴۶]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۷۳۶

خط: نسخ نزدیک به تعلیق، بی‌کا، تا: ۲۹ محرم ۷۲۲ق؛ مصحح؛ از روی خط مؤلف نقل شده؛ کاغذ: ترمه، ۱۴۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۱/۷×۲۱سم [ف: ۱-۵۴۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۳۶ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا[میراث شهاب: س۱۷ ش۱و۲-۱۲۶]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ تحریری، کا: علی بن حسن طبری، تا: ۷۲۴ق؛ واقف: ابن خاتون، ۱۰۹۷؛ ۱۵۳گ، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۲۳۸]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۳۴ عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا[میراث شهاب: س۱۷ ش۱و۲-۱۲۶]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: رضا بن میر محمد حسینی آریانی، تا: قرن ۱۱؛ از روی نسخه‌ای نوشته شده که در عصر علامه تحریر شده بود و در آن علامه برای شمس الدین محمد بن فخر الدین علی بن الحسین منجم اجازه‌ای نوشته بود ولی نسخه خالی از غلط و تحریف نبوده و مصحح نسخه حاضر تا توانسته کتاب را تنقیح کرده است، با صورت اجازه علامه؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین ابوالقاسم بن محمد حسین تمامی» (مربع)؛ جلد: مقوایی، ۲۲۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۹×۲۵سم [ف: ۳-۱۳۶]

۷. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۱۴۶/۱ - ج

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۳۰گ (۲پ-۱۳۱پ)، ۱۹سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: -۴۸۰]

۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۷۲۲/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۲۷ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۲۳گ (۱پ-۱۲۳ر)، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف: ۵-۱۲۵]

۹. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۴۱۷

خط: نسخ، کا: محمود بن حاجی محمد سمامی کردکوهی، تا: ۱۰۴۱ق؛ ۲۵۵گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲-۲۶۴]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۵۹۹/۱

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، تا: جمعه ۱۸ رجب ۱۰۷۷ق؛ مهر: «العبد المذنب میرزا محمد» (بیضوی)؛ ۳۰۱ص (۲-۳۰۲)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱/۳۳-۱۲۴]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۶۷/۱۰

مطلبی به نقل از منهاج الیقین علامه حلی؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن جمشید مراغی، تا: قرن ۱۳؛ ۲گ (۱۸پ- ۱۹ر)[مختصر ف: -۷۶۷]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۷۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمد حسن بن عبدالله هشترودی، تا: قرن ۱۴؛ از روی نسخه به خط نعمت بن الشیخ عطیة الاسدی مورخ شعبان ۹۴۱ کتابت شده؛ جلد: تیماج، ۱۷۶گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۳۲-۲۰۳]

۱۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** لان الفرض منهما وقوع المعروف و ارتفاع المنکر فمتی حصلا بفعل واحد کان توجه الامر بهما علی غیره

خط: نسخ تحریری نزدیک به نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: ملا موسی؛ ۱۴۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱-۲۴۰]

۱۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۶۵۶/۳

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور سبز، ۱۸۲گ، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف مخ: ۵-۲۱۲۸]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۴۶۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** فجاز ان یکون الدعاء الحادث علة معدة لوجود المدعو به و هذا ضعیف لانه لا فرق بین حدوث الدعاء و حدوث زید فی ذلک.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «محمد حسن بن محمد ابراهیم ۱۲۰۵ق» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۵۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱/۳۳-۴۲]

۱۶. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۵۴۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۰۸گ، ابعاد متن: ۸/۵×۱۳، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۲-۱۴۴]

● **مناهل الانظار** / طب / فارسی

manāhel-ol anzār

لاری، محمد بن عبدالله، ق۱۰ قمری

lārī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 16c)

اهدا به: محمود شاه بایقرا بن محمد شاه (۸۶۳–۹۱۷ق)

تاریخ تألیف: ۸۹۳ق

در یک «مقدمه» دارای سه «فصل» و دو «مقاله» و «خاتمه»: مقدمه، مشتمل بر سه فصل: ۱) بیان شناختن ادویه مفرده در سه قسم، ۲) بیان افعال ادویه، ۳) فاقد است.

[فهرستواره منزوی ۳۷۳۲/۵]

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۳۰۱

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم اعذب مشارب نعم و اخصب مراتع حکم و اوجب جوامع کلم؛ **انجام:** تمت الکتاب «فی یوم الاحد ... سنه ۱۰۱۴ صاحبه عطاء الله بن قاضی رضی الدین و الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا و السلام

خط: تحریری، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲ جمادی الثانی۱۰۱۴ق؛ افتادگی: انجام؛ مقداری از حرف نون و تمام حرف واو و یاء مقاله اول و تمام مقاله دوم و خاتمه را؛ ۳۳۵ص، ۲۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۴سم [نشریه: ۳-۳۶۴]

● **مناهل البکاء** / تاریخ معصومین / عربی

manāhil-ul bukā’

تبریزی، علی بن محمد رضا، ق۱۳ قمری

tabrīzī, ‘alī ebn-e mohammad rezā (- 19c)

تاریخ تألیف: ۸ جمادی الثانی ۱۲۶۵ق؛ محل تألیف: تبریز

در حالات و فضایل و مصائب حضرات معصومین علیهم السلام، استفاده شده از احادیث معتبره، و دارای یک «مقدمه» و چهارده «منهل» و یک «خاتمه» و هر منهل مشتمل بر احوال یکی از معصومین، و هر منهل منقسم بر چند مشرب و هر مشربی بصورت یک مجلس برای اهل منبر نوشته شده دارای خطبه مخصوص و آیتی از قران کریم و فضائل و مناقب آن معصوم و اشاره به مصائب وی.منهل پنج را در تألیف مقدم داشته و نمی‌دانیم باقی کتاب را تألیف نموده یا نه. بیشتر این جزء را مؤلف در سفر زیارت امام رضا علیه السلام تألیف نموده و در تبریز به تاریخ ۸ جمادی الثانی ۱۲۶۵ق به پایان برده است

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۴۵۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی أشرف الاولین و الاخرین محمد الذی جعله الله نذیراً للعالمین

نسخه حاضر منهل پنجم در حالات حضرت سیدالشهداء علیه السلام می‌باشد؛ خط: نستعلیق، کا: جواد بن احمد بن علی بن محمد رضا (نوه مؤلف)، تا: ۲۴ ذیحجه۱۳۱۵ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۳۷۳گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۹-۲۵۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۸۹۳

جلد پنجم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ مهر: مؤلف «یا علی» (بیضی)؛ ۱۹۷گ، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۲۵-۱۸۹]

● **مناهل التحقیق = تفسیر آیه «الی الله تصیر الامور»** / عرفان و تصوف، تفسیر / فارسی

manāhel-ot tahqīq = tafsīr-e āye-ye «ela-l-lāh tasīr-ol omūr»

درویش شیرازی، محمد هاشم بن اسماعیل، ۱۱۱۰؟ – ۱۱۹۹ قمری

darvīš-e šīrāzī, mohammad hāšem ebn-e esmā‘īl (1699 - 1785)

این رساله‌ای است به زبان فارسی که پرسنده‌ای معنی آیه «الا الی الله یصیر الامور» را از عارفی پرسیده و او این رساله را به نثر و نظم با استفاده از آیات قرآن و احادیث در جواب پرسنده نوشته است. نام مؤلف (جواب دهنده) ذکر نشده ولی احتمال دارد که از رسالات سید محمد قطب الدین باشد.در آن سروده‌های شبستری و مولوی و حافظ و خود او گواه آمده است.

آغاز: الحمد لله المتجلی لخلقه ... اما بعد سوال پرسید پرسنده از اخلاء و اخوان فی الله که حقیقت معنی آیه شریفه «الا الی الله تصیر الامور» چیست؟ الجواب علی طریق الصواب و بالله التوفیق، بدان ای برادر شفیق که حقیقت معنی آیه شریفه راجع به بیان مبدء و معاد است به این طریق که الا حرف تنبیه است و تنبیه به معنی آگاهانیدن هر کسی را که از امری و چیزی غافل باشد ...

انجام: و از برای عالم و عالمیان بعد از رحلت حضرت صاحب الزمان علیه السلام این مقام وصول و ایقان روی خواهد داد و ان زمان از روی شهود و یقین بعضی خواهند گفت هذا ما وعد الرحمن و صدق المرسلون و برخی را دعویهم فیها سبحانک اللهم و تحیتهم فیها سلام و آخر دعویهم ان الحمد لله رب العالمین و او خواهد بود اللهم اجعلنا من الذین آخر دعویهم ان الحمد الله رب العالمین آمین آمین آمین.

چاپ: تهران، ۱۳۲۳ق، سنگی، همراه سیر و سلوک ابوالقاسم ذهبی؛ شیراز، ۱۳۸۲ شمسی، با شرح و تصحیح محمد یوسف نیری

[الذریعه ۳۵۴/۲۲؛ ایضاح المکنون ۵۶۴/۲؛ نسخه‌های منزوی ۱۴۲۶/۲؛ فهرستواره منزوی ۲۲۶/۷ با عنوان «تفسیر آیه الی اله تصیر الامور» و به احتمال از سید محمد قطب الدین نی ریزی ذهبی و ۹۹۵/۸ با عنوان «مناهل التحقیق» از سید محمد هاشم شیرازی ذهبی با آغاز یکسان]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۹۳۰/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن، ۲۲گ (۱۶۲پ–۱۸۳ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۲۱۷]

۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۷۴/۱**

آغاز و انجام: برابر

در فهرست آن را از عبدالرزاق بن داود کاشانی (قرن ۱۳) دانسته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۲-۱۰۳]

۳. **اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۹/۱**

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۸گ (۱پ-۴۸پ)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۲-۳۸۹]

۴. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۲۶۹/۱**

آغاز: برابر؛ **انجام:** چونکه این نسخه رفیع کلام ×× مرتسم شد بکلک این گمنام ... بدل آمد ز ملهم التوفیق ×× که بخوانش مناهل التحقیق.

خط: نستعلیق، کا: محمدشریف بن جهانگیر فراشبندی، تا: ۲۹ رمضان۱۲۰۷ق؛ مهر: محمدشریف بن جهانگیر فراشبندی «عبده محمدشریف ۱۲۲۵» (مربع)؛ ۴۳گ(۱پ-۴۳پ)، ۱۴ سطر(۸×۱۶/۵) [ف: ۴۱-۳۱۵]

۵. **شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۳۷۹/۸**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق؛ واقف: وحیدالاولیاء، ۲۷ رجب ۱۳۷۹؛ ۱۷گ (برگ‌های آخر نسخه)، ۲۰ سطر [ف: -۶۶۳]

۶. **شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۴۴/۶**

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۰ص، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۵سم [ف: ۲-۲۹۲]

۷. **تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۵۷/۱۱-ف**

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۲-۲۷۱]

۸. **مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه: ب-۳۸**

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: آقایان محمد و حسینعلی الهی؛ ۵۲ص، ۱۶سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: -۲۳]

۹. **همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۲۳۶/۱**

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: مجذوبعلی شاه، محمد جعفر بن صفر، بی‌تا؛ از صفحه ۱ تا ۲۶و از ۴۹ تا آخر کتاب، قطع: بیاض رقعی[رشت و همدان: ف: -۱۴۰۱]

● مناهل الشوارد فی تلخیص المقاصد / اصول فقه / عربی

manāhil-uš šawārid fī talxīṣ-il maqāṣid

آرانی کاشانی، محمد علی بن محمد حسن، ۱۱۷۷ - ۱۲۴۴ قمری

ārānī kāšānī, mohammad ʻalī ebn-e mohammad hasan (1764 - 1829)

وابسته به: المقاصد المهمة فی اصول احکام الله و الرسول و الأئمة؛ آرانی کاشانی، محمد علی بن محمد حسن (۱۱۷۷-۱۲۴۴)

تاریخ تألیف: جلد اول جمادی الاول ۱۲۲۴ق

رساله‌ای مفصل درتلخیص کتاب مفصلی از مؤلف دراصول فقه به نام «المقاصد المهمة» که به خواهش عده‌ای ازدوستداران نگاشته و در یک «مقدمه» و دو «قسم» و یک «خاتمه» تنظیم نموده است.

آغاز: الحمدلله الذی اوردنا مناهل ربوبیته وارشدنا الی مقاصد عبودیته واروانا من ینابیع حکمته وافاض علینا فوائد ... فانی بعد ما فرغت من تصنیف القسم الاول من کتابی فی اصول الفقه المسمی بالمقاصد المهمة ...

[الذریعة ۳۸۵/۲۱و۳۵۴/۲۲؛ اعیان الشعیة: ۴۱۴/۹]

شروح و حواشی:

۱- حاشیة مناهل الشوارد؛ آرانی کاشانی، محمد علی بن محمد حسن (۱۱۷۷-۱۲۴۴)

۱۰. **قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۵۴۳**

آغاز: برابر؛ **انجام:** لقد تم القسم الاول من قسمی مناهل الشوارد فی تلخیص المقاصد المتعلق بالالفاظ علی ید مصنفه الغریق فی بحار الخطایا والمحن الاثم الجانی ... ویتلوه القسم الثانی المتعلق بالاجتهاد والتقلید والادلة الشرعیه

قسم اول کتاب را دربرداشته وکامل است؛ خط: نستعلیق، کا: مؤلف، تا: پنج‌شنبه ۱ جمادی الاول۱۲۲۴ق؛ محشی ازمؤلف با امضای «منه دام توفیقه»؛ جلد: تیماج، ۱۱۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۱۲۹]

۱۱. **قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۶۴**

آغاز: برابر ؛ **انجام:** و یتلوه القسم الثانی المتعلق بالاجتهاد و التقلید و الادلة الشرعیة یسر الله لنا اتمامه بمحمد و آله خیر البریة.

بخش نخست کتاب است و شامل مباحث الفاظ، اوامر، نواهی، خاص و عام، نسخ، مطلق، مقید، مفهوم و منطوق می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: حسین بن محمد علی حسینی، تا: محرم۱۲۲۵ق؛ مصحح، محشی، نسخه به دستور مؤلف کتابت شده و دستخط وی با مهر «محمد علی بن محمد حسن» (بیضی)، در آغاز نسخه چنین آمده: «بسم الله اشرف الأسماء، قد استکتبته لنفسی الخاسرة و أنا مؤلفه الجانی و مضیفه الفانی، محمد علی بن محمد حسن الشهیر بعلی الآرانی، ثم قد کتبت هذا بیدی الداثرة فی شهر رجب المرجب من شهور سنة ست و عشرین و مأتین بعد الألف من الهجرة المطهرة الطاهرة عی هاجرها الف سلام و تحیة»؛ ۲۴۰گ، ۱۴سطر (۷×۱۱/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۳۳-۳۱۸]

● مناهل الصرف / صرف / عربی

manāhil-uṣ ṣarf

شریعتمدار، رضاقلی بن حسن، ق۱۴ قمری

šarī'atmadār, rezāqolī ebn-e hasan (- 20c)
رساله مختصری است در صرف تألیف رضا قلی بن حسن نوری تهرانی مشهور به شریعتمدار که در آن هر موضوع تحت عنوان منهل مورد بحث قرار گرفته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۳۹

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذه رسالة مشتملة علی مطالب الصرف حررتها اجابة لمسئول بعض الاخلاء الکرام؛ **انجام:** من الالوك و هی الرسالة.

خط: نسخ و نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، تا: ۲۶ جمادی الثانی۱۳۳۶ق؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ ۲۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۱۲–۴۶۸]

● **مناهل العرفان** / پاسخ پرسشها، عربی

manāhil-ul 'irfān

طرینی، عبدالجواد بن ابراهیم، – ۱۰۷۳ قمری

tarīnī, 'abd-ol-javād ebn-e ebrāhīm(- 1663)

تاریخ تألیف: ۱۰۶۱ق

در روز دوم شعبان ۱۰۶۱ق مجلس قرائت قرآن در حضور علی شبر املسی برگزار شده و به آیه ۱۵ از سوره لقمان (و وصینا الانسان بوالدیه حسناً) رسیده‌اند و این سؤال مطرح شده که انسان چیست؟مؤلف در رساله حاضر پاسخ را مختصراً آورده و به برخی عجائب خلقت انسان اشاره کرده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۹۷۸

آغاز: حمداً لمن ابدع و اودع السحر الحلال فیمن احسن تقویمه من نوع الانسان و کمله و جمله ببیان البیان و تبیان التبیان

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء–نجف اشرف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، در عصر مؤلف؛ ۹ص [عکسی ف: ۵–۴۳۱]

● **المناهل فی الفقه = مصابیح الفقه** / فقه / عربی

al-manāhil fi-l fiqh = maṣābīḥ-ul fiqh

طباطبائی، محمد بن علی، ۱۱۸۰؟ – ۱۲۴۲ قمری

tabātabā'ī, mohammad ebn-e 'alī (1767 - 1827)

کتاب مناهل یکی از کتب مفصل درفقه امامیه و تقریباً استدلالی است. مؤلف، در این دفتر با عنوان‌های «منهل» از مسأله‌های فقهی تا اندازه‌ای با استدلال گفتگو نمود و توانست بیشتر کتاب‌های فقه را به نگارش درآورد. او در زمان پدر خود سید علی طباطبائی (– ۱۲۳۱ق) بدان می‌پرداخته است و تا سال ۱۲۳۸ق به تألیف آن مشغول بوده است. مؤلف نام کتابش را ابتدا «المصابیح فی الفقه» و عنوان فصول آن را «مصباح» انتخاب نمود ولی بعداً نام کتاب را به «مناهل» و ابواب را به «منهل» تغییر داد.لذا نسخه‌هایی از کتاب با همان اسم و عنوان ابتدایی وجود دارد. ابن یوسف شیرازی در فهرست سپهسالار می‌نویسد، مؤلف سه بار کتاب طهارت مناهل را تألیف نموده و در شماره ۶۵۳ جلد اول فهرستمزبور توضیحات زیادی در این باره داده است و اظهار می‌نماید که جلد طهارت آنرا در جای دیگر سراغ ندارم.این نسخ با وجود این‌که با عنوان «مصباح، مصباح» تحریر یافته از قرائن موجود معلوم می‌گردد که کتاب همان مناهل و تألیف سید محمد مجاهد می‌باشد زیرا همان‌گونه که در نسخ چاپی مشاهده می‌شود و ابن یوسف نیز تصریح کرده: مؤلف کتب فقهی مناهل را به «بسمله و الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد. آله الطاهرین» آغاز می‌نماید.

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین کتاب الطهاره مقدمة الطهارة لغة النزاهة و النظافة کما صرح به فی المعتبر و نهایة الاحکام ...

چاپ: مشار عربی، ص۹۱۲؛طهران، سنگی، ۱۲۷۴ق، رحلی، مشتمل بر کتب ذیل است: قرض ودین، مفلس، حجر، ضمان وحواله وکفاله، شرکة، قسمت، مضاربه مزارعه ومساقاة، ودیعه، احکام متفرقه، وجوب اتباع قرائت قرآن وحرمت غناء

[الذریعة ۸۰/۲۱و۳۵۲/۲۲ و ۳۵۳؛ کشف الحجب ۵۵۸؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۴۰۶/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۵۹۵

کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳ [د.ث. مجلس]

۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۸۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... مناهل الزکواة، الزکواة لغة: علی ما صرح به جماعة – الطهارة و الزیادة و النمو؛ **انجام:** و منها ان الدخول لو لم یکن جائزاً لاشتهر بل تواتر بل ورد التوقیع و التالی باطل، و بالجملة الشواهد علی الاباحة کثیرة.

زکات و خمس می‌باشد و در اواسط روز چهارشنبه به سال ۱۲۳۸ به پایان رسیده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مذهب، ۲۴۰گ، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۱–۲۰۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۹۸

کتاب الصوم تا احکام خمس را دارد و به سال ۱۲۲۷ به پایان رسیده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۴۹گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۳–۱۹۲]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۹۵۱

بیع است تا خیارات؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ تملک: محمد مهدی بن سید محمد رضوی؛ ۱۳۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲/۴سم [ف: ۱–۵۴۴]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۵۱/۲

آغاز: بسمله و به ثقتی، الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و اله الطاهرین کتاب مناهل البیع؛ **انجام:** اما الثانی فهو الاقرب قال المنصف دام ظله العالی

مبحث «بیع»؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف (ظاهراً)، بی‌تا، جا: کربلا؛

جلد: تیماج، ۲۹۱ص (۲۷۱-۵۶۱)، ۲۸سطر (۱۳×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۸-۲۰۸]

۶. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۳۲۵ - ج

آغاز: بسمله. و به ثقتی. حمدله ... مناهل الخمس و الانفال. القول فی الخمس صرح فی الدروس بان الخمس حق ثبت فی الغنایم لبنی هاشم بالاصالة عوضا عن الزکوة؛ **انجام:** و بالجمله الشواهد علی الاباحة کثیرة. قد فرغ من تسوید هذه الاسطر ... فی یوم الاربعاء فی اواسط شهر رمضان المبارک مؤلفه ... محمد بن علی الطباطبائی نسئل الله تعالی ان یجعله خالصا لوجهه و ان ینفغی به یوم الدین سنة ۱۲۳۸

از آغاز خمس تا پایان انفال؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه»؛ جلد: مقوا، ۱۶۹گ، ۲۳سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶×۲۳/۵سم [ف: -۴۸۲]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۸۲

آغاز: القول فیما یتحقق به الجنابة. منهل یتحقق الجنابة الموجبة للغسل بخروج المنی من قبل الذکر و الانثی و الحجة فیه امران؛ **انجام:** فلا ینبغی فیها ترک الاحتیاط و هو انما یحصل بمراعات القول بل هو لا یخ عن قوة.

از جنابت است تا صلوة با نسیان تطهیر مخرج و استنجاء؛ خط: نسخ، کا: = مؤلف، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه» که باید نسخه اصل و از خود مجاهد باشد؛ جلد: تیماج، ۲۲۸گ، ۲۱سطر (۱۰/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۵-۲۰۶۹]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۸۴

آغاز: فی احکام الاوانی. یحرم الاکل و الشرب فی کل من آنیة الذهب و الفضة کما فی النافع و الشرائع و المعتبر و المنتهی؛ **انجام:** الا اذا اراد من التخفیف ازالة الغسالة النجسة. قد وقع الفراغ من کتابة هذه الاسطر فی اواسط شهر رمضان المبارک نسأل الله عزوجل ان یجعله خالصا لوجهه الکریم و ذخر الیوم الدین. کتب مؤلفه بیمناه الفانیة و هو محمد بن علی الطبائی.

در احکام اوانی است؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف (گویا)، بی‌تا؛ در ۱ الف دارد «بتاریخ شنبه ششم شهر ربیع المولود شروع شده است سنه ۱۲۹۳» و این گویا از خواننده‌ای باشد؛ جلد: تیماج، ۷۰گ، ۲۱سطر (۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۹/۵سم [ف: ۵-۲۰۷۰]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۱۹

زکات است و خمس و صوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۹ صفر۱۲۰۵ق؛ واقف: سید صدرالدین رشتی، رجب ۱۲۰۵؛ ۲۷۱گ، ۲۱ سطر(۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۶-۶۸۳]

۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۷۵۹

کتاب زکاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۱۶ق؛ با مهر: «محمد رضا بن علی بن محمد جعفر» (بیضوی)؛ تاریخ وقف: جمادی الثانی ۱۲۱۶؛ ۱۰۴گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۵-۱۰۳]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۵-طباطبائی

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... کتاب مصابیح الطهارة القول فیما یجب؛ **انجام:** و مع هذا فهو احوط فلا ینبغی العدول عنه

مشتمل بر طهارت مصابیح؛ خط: نسخ، کا: محمد شفیع بن محمد، تا: ۱۲۲۲ق، کاتب شاگرد مصنف بوده و از اصل نسخه نقل کرده؛ محشی از مؤلف با نشان «منه دام ظله العالی»؛ واقف: حاج عبدالغنی، حاج علی محمد و آقا قنبر علی همدانی، ۱۲۲۹ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۱۸۶گ، ۲۱سطر، قطع: خشتی [ف: ۲۴-۵۳]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۰۴۲-۵۵/۱۲

آغاز: بسمله، الحمد لله ... کتاب الطهارة و هو یجب للصلوة الواجبة و اجرائها النسبة بالوجوبین، ای الشرعی بمعنی یوجد الذم علی ترکه

از کتاب الطهارة تا آخر؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد خان خوانساری، تا: پنج‌شنبه ۱۲ ربیع الاول۱۲۲۲ق؛ ۱۶۸گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸-۴۵۸۳]

۱۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۶۸۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... التجارة مصدرثان لتجرمن التجر یقال تجرفلان فی البر یتجر تجراً وتجارة نحو کتب یکتب کتبا و کتابة؛ **انجام:** و بالجملة فالقول بالنصف لیس ببعید وان کان الربع هو الأقرب.

از کتاب التجارة؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد حسن، تا: ربیع الاول۱۲۳۳ق؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج، ۲۳۳گ، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۵۳]

۱۴. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۳۲

کتاب الصلاة و الزکاة و الحج؛ خط: نسخ، کا: عبد الله بن شیخ خلف، تا: شنبه ۲۴ رمضان۱۲۳۴ق؛ با مقابله و تصحیح احمد بن شیخ علی بن کتان در همان سال، با بلاغ، محشی با نشان«منه قدس سره»؛ قطع: خشتی باریک[رشت و همدان: ف: -۱۳۵۹]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۰۴/۱۸

آغاز: ... و لا إشکال و لاشبهة فی انه یجب فی التیمم وضع الیدین علی ما یصح التیمم به من التراب و غیره یمسح بهما ما یجب مسحه فیه؛ **انجام:** الأحوط فی صورة عدم الإستبراء و فی صورة الظن بانه منی نفسها الإعادة و لا إشکال و لاشبهة فی أنه یجب فی الغسل واجباً کان او مندوباً النیة

شامل مباحث تیمم و غسل از کتاب الطهارة؛ خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد حسین، ساروی مازندرانی، تا: ۱۲۳۴ق، جا: کربلا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۳گ (۱۰۵ر-۱۱۷ر)، ۲۵سطر(۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۹-۳۴۸]

۱۶. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۲۴۶

آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلوة ... والقول فیما یجب الوضوء له ویستحب [...] الوضوء شرط لکل صلوة واجبة کانت او مندوبة و واجب للصلوة الواجبة علا صلاة الجنازة؛ **انجام:** الخامس مااشار الیه والدی دام ظله من الجمع بین مادل علی نفی الاعادة ترک الاستنجاء ... ومع هذا فهو احوط فلاینبغی العدول عنه. تم کتاب الطهارة ...

کتاب طهارت را کاملاً دربردارد؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمدعلی طبیب کاشانی، تا: ۷ شوال۱۲۳۵ق، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۱۶گ، ۳۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۱۷. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۲۰۹

آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلوة ... مناهل الصوم الصوم لغة علی ما صرح به فی النهایة والسرائر والمعتبر والمنتهی وعد والتحریر والبیان ولجمع الفائدة؛ **انجام:** ولو امکن الرجوع بالبعض فهو کبیع المحاباة یتوقف مایفوت علی الثلث هذا کله مع عدم اجازة الورثة والا نفذ من الاصل والحمدلله.

از ابتدای کتاب الصوم تا پایان الضمان؛ خط: نسخ، کا: محمدبن محمدعلی طبیب کاشانی، تا: غره جمادی الاول۱۲۳۶ق، جا: کربلا؛ از روی نسخه اصل کتابت شده، کاتب که خود از فقهای معروف عصر و شاگرد مؤلف بوده نسخه حاضر را درمحضر مؤلف به پایان برده، محشی با امضای «منه دام ظله»؛ مهر: «عبده الراجی ابن الرضا احمد» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۲۵۶گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف مخ]

۱۸. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۲۳۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه ... کتاب مصابیح الصلوة مصباح: لاشک فی مطلوبیة الصلوة وکونها من افضل العبادات ووجوبها فی الجملة؛ **انجام:** صرح فی الدروس والذکری والبیان والجعفریة بانه یجب فی التسلیم الواجب الجلوس بقدره و الطمأنینة ... ولانصراف الاطلاقات الامرة به والدالة علی کونه مخرجا الی ما کان مشتمل علی الامرین المذکورین فیجبان.

کتاب الصلوة؛ خط: نسخ، کا: محمدبن محمدعلی طبیب کاشانی، تا: سلخ صفر۱۲۳۶ق؛ مصحح؛ مهر: «عبده الراجی ابن الرضا احمد» (بیضوی)؛ جلد: مقوا، ۳۰۹گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

۱۹. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۶۲۴

کتاب التجارة تا پایان کتاب القضاء و الشهادات؛ خط: نسخ، کا: احمد بن شیخ علی کتان، تا: پنج‌شنبه ۲۵ صفر۱۲۳۷ق، برای خودش نوشته؛ خریداری میرزا علی نقی بن حاج محمد جعفر همدانی در نجف؛ قطع: خشتی باریک[رشت و همدان: ف: -۱۳۵۹]

۲۰. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۲۱

کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، کا: شیخ احمد بن شیخ علی بن کتان، تا: شنبه ۱۲ صفر۱۲۳۹ق، برای خودش نوشته؛ کاتب می‌گوید که در مساله عصیر زبیبی و عنبی از فرزند مؤلف (رضا) مطلبی گرفتم و در اینجا آوردم، محشی با نشان«هـ لمحرره علی نقی المسکین عفی عنه، منه قدس سره»؛ قطع: خشتی باریک[رشت و همدان: ف: -۱۳۵۹]

۲۱. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: ۳۸

کتاب طهارت و صلوة و عناوین ابواب تا تنبیهات باب قرائت از کتاب «صلوة منهل» و بعد از آن «مصباح» نوشته شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: دهه اول شعبان۱۲۴۱ق؛ از روی نسخه اصل، محشی از مؤلف در بعضی موارد؛ جلد: تیماج، ۴۱۷گ، ۳۰۲سطر، اندازه: ۲۲×۳۱سم [ف: -۳۷]

۲۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۴۲

آغاز: بسمله. وارکانه ثلثه الصیغة والمتعاقدان والعوضان والبحث عن ذلک یقتضی بسطه فی مقامات بل المش کاد ان یکون اجماعا هواشتراط الصیغه الخاصه فی عقد البیع سواء کان فی الخطر؛ **انجام:** وثانیهماما صرح به فی لک قائلا وانما قدمت النجزه مط لانها تفید الملک تاخرا والمؤخر لم یحصل الملک بها الابعد الموت فکانت لذلک متقدمة علیها حکما وان تاخرت لفظا ولافرق کما صرح به فی س ولک وفابه وهوض ...

بیع و وکالت تا وصایا؛ خط: نسخ، کا: ابوجعفر غلامعلی، تا: ۱۲۴۲ق؛ مهر: «عبده الراجی غلامعلی ۱۲۴۱» (بیضوی)؛ جلد: پارچه، ۳۰۱گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۱۳۰]

۲۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۸۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ویمکن الاکتفاء به فی غسل الاطراف بمرتین لکن السافل یغسل صرح بالثانی فی والبیان وربما یظهر الاول فی المقنعة وهو ضعیف الا اذا اراد من التجفیف ازالة الغسالة النجسة.

طهارت؛ خط: نسخ، کا: عبدالحسین بن حاجی عباس، تا: ۷ ربیع الاول۱۲۴۲ق؛ جلد: تیماج، ۲۴۸گ، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف مخ: ۵-۲۱۲۹]

۲۴. قم؛ استادی، رضا؛ شماره نسخه: نامعلوم

طهارت؛ خط: نسخ، کا: محمد هادی استرابادی، تا: ۱۲۴۲ق، برای ملا عبدالله اشرفی؛ ۲۳۹گ، ۳۲سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [صد و شصت نسخه: -۳۸]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۶۶۰

آغاز: پس از خطبه: کتاب مناهل الجهاد و ما یتبعه مقدمة الجهاد علی ما صرح به جماعة لغة فعال من الجهد و هو المشقة و شرعا بذل النفس و المال فی اعلاء کلمة الاسلام و اقامة شعایر الایمان؛ **انجام:** کتاب اجاره: و کیف کان فلا اشکال فی جواز دخول الحمام علی نحو المتعارف و لزوم دفع الاجرة الی الحمامی و استحقاقه لها

زکوة، خمس، جهاد، امر به معروف و نهی از منکر، بیع و خیارات، دین، رهن، ضمان، حواله، کفالت، صلح، عاریه و اجاره است؛ خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن محمد مشهدی، تا: یک‌شنبه ۱۲ شوال۱۲۴۳ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۶گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۵-۶۵۵]

۲۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۶۵۹

آغاز: و یمکن الجمع بینه و بین الاخبار السابقة بعدا لاعراض عن سنده؛ **انجام:** و ان صرح فی س بان اطلاق الشیخ محمول علی ما ذکره

قطعه ای از آخر باب خمس و چند صفحه از آخر مبحث خیارات و باب جعاله، عتق، اقرار، اطعمه و اشربه، نکاح، شفعه، احیاء موات، ارث، شهادات، قضاء و قطعه ای از باب دین؛ خط: نسخ،

کا: محمد بن ابوالقاسم مشهدی، تا: ۱۲۴۳ق؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۹ ورق اول به خط محمد بن ابوالقاسم مشهدی است و تاریخ آن ۱۲۴۳قو بقیه به خط کاتب دیگری است؛ جلد: تیماج، ۲۵۶گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۵-۶۵۶]

۲۷. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۶۱۴

آغاز: خصوص صحیحة داود بن فرقد عن ابیعبدالله قال کانوا بنی اسرائیل الخ؛ **انجام:** وخالف فیه المحقق فمنع من وجوب الغسل به علی ماحکی

مشتمل بر سه کتاب طهارت است؛ کا: قربانعلی خراسانی، تا: ۱۲۴۳ق؛ اولی آن قسمتی از ابتداء آن افتاده وکتاب دوم اول و آخر آن ناقص است وابتداء آن درنجاست آب به واسطه تغییر به ملاقات نجس است و آخر آن دراکتفاء به غسل جنابت وعدم لزوم وضوء برای نماز است وکتاب سوم از ابتداء کتاب طهارت است تا احکام غسل میت، این سه نسخه هیچ یک با دیگری مطابق نیست، اگر چه عنوان مطالب همه آنها منهل منهل می‌باشد.از کیفیت خط چنین ظاهر است که کاتب هر سه نسخه همین نویسنده مذکور می‌باشد؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۲۳۱ص، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۱-۵۳۷]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۳۵۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ما ینبت منها مراعیا للاقرب ثم اعادتها ساجدا علی الأرص او ما ینبت منها ... فی الأذان و الاقامة.

از ابتدای طهارت تا ابتدای اذان و اقامه؛ خط: نسخ، کا: محمد بن احمد بن محمد علی بهبهانی، تا: ۱۲ رجب۱۲۴۳ق، جا: کربلا؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۴۱گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۳۰] و [ف: ۲۱-۱۴۹۰]

۲۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹-طباطبائی

آغاز: بسمله الحمد ... کتاب مناهل القرض والدین منهل؛ **انجام:** یذکر فیما وردت به النصوص مع ضعف کثیر منها و الحمدلله رب العالمین

شامل بخش‌های قرض، رهن، مفلس، حجر، ضمان، حواله و کفاله می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: محسن بن شیخ محمد حسین شراره عاملی، تا: ۱۲۴۳ق؛ با اصل مقابله شده، مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۳۱گ، ۲۹سطر، قطع: رحلی [ف: ۲۴-۵۵]

۳۰. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۹۰

صوم، اعتکاف، بیع، جهاد، امر به معروف و نهی از منکر؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن، تا: ۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵۵گ، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۱-۲۰۶]

۳۱. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: ۵۵

کتاب طهارة؛ خط: نسخ، کا: محمد هادی بن محمد بن حسین شیرازی الاصل، تا: ۲۸ شعبان۱۲۴۴ق؛ عناوین ابواب «منهل، منهل» می‌باشد، مصحح؛ ۲۲۷گ، ۳۲سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: -۴۷]

۳۲. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۴۸۷

آغاز: بسمله حمدله. کتاب مناهل الزکوة مقدمة الزکوة لغة علی ما صرح به جماعة الطهارة و الزیادة و النمو و اما شرعا فقد اختلف العبارات فی تعریفه فصرح فی المعتبر بانه فی الشرع اسم؛ **انجام:** بل ورد التوقیع به والتالی باطل و بالجمله الشواهد علی الاباحة کثیرة تمت ...

بخش زکوة تا آخر انفال؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین ابن الرضا حسینی، تا: پنج‌شنبه ۱۷ ذیقعده۱۲۴۴ق؛ مصحح، در رمضان ۱۲۴۵ق با نسخه اصل مقابله شده؛ تملک: مسیح بن احمد رضوی با مهر «العبد المذنب مسیح بن احمد الرضوی»؛ جلد: مقوا، ۲۳ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۶۸۹]

۳۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۷۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین کتاب مناهل البیع.مقدمة؛ **انجام:** علی النحو المتعارف و لزوم دفع الاجرة الی الحمامی و استحقاقه لها.

کتاب البیع؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۴ق؛ امانت نزد محمد علی ... موسوی شهرستانی که آن را از سید حسین گرفته بود؛ مهر: سید محمد باقر بروجردی؛ تملک: حاج میرزا محمد؛ جلد: چرم، ۲۲۲گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [مؤید: ۱-۹۸]

۳۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۸۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** وهل یجب غسل الاناء من النجاسة علی الوجه المعتبر شرعا بتجفیفه اولا صرح بالثانی فی التحریر والبیان وربما یظهر الاول من المقنعة وهو ضعیف الا اذا اراد من التجفیف ازالة الغسالة النجسة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۲۴۵ق؛ محشی با امضای «منه ره»؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۷۲گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف مخ: ۵-۲۱۳۰]

۳۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۲۵۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... کتاب مناهل البیع مقدمة اختلف عبارات الاصحاب فی تعریف البیع؛ **انجام:** والفتاوی الدالة علی ثبوت الحکم بالنسبة الی الکبیر لامطلقاً فیبقی الاصل سلیماً عن المعارض.

کتاب البیع تاجملة من الاحکام المتفرقة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال۱۲۴۵ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر: «یارفیع الدرجات» (مربع)؛ تملک: ملارفیع رشتی به خط ربیع بن نصرالله حسینی تنکابنی به سال ۱۲۴۶؛ جلد: تیماج، ۴۹۹گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۴۷]

۳۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۱۹۴

طهارت؛ خط: نسخ، کا: محمد بن ابوطالب شوشتری، تا: ذیقعده۱۲۴۵ق؛ محشی به لفظ «منه ره»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۲۲۸گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۳۶] و [ف: ۲۱-۱۴۹۵]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۷

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۶]

۳۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۷۱۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... الفقه لغة الفهم و اصطلاحاً العلم بالاحکام الشرعیه عن ادلتها والمراد بالشرعیة ما له تعلق بالشرع؛ **انجام:** فان لم یتفق فالربع و فیهما بعدد بالجملة فالقول بالنصف لیس ببعید وان کان الربع هو الاقرب.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ مهر: «علی اکبر بن زین العابدین» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۱۵گ، ۴۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۴/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۴۵۳]

۳۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۱۰۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و رد التوقیع به والتالی باطل و بالجملة الشواهد علی الباحة کثیرة
کتاب الطهارة تا پایان کتاب الخمس؛ خط: نسخ، کا: ربیع بن نصرالله حسینی تنکابنی کربلایی، تا: شنبه ۲۹ ربیع الاول۱۲۴۶ق؛ مصحح؛ مهر: «یا رفیع الدرجات» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۵۳۹گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۴۷]

۳۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۴۸

آغاز: برابر
از آغاز کتاب طهارت تا پایان وضو؛ خط: نسخ، کا: محمد بن نعمت الله موسوی سنگسری، تا: شعبان۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۷۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۳۴۵]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۶۶۱

آغاز: پس از نیم سطر خطبه: کتاب مناهل الزکوة مقدمة الزکوة لغة علی ما صرح به جماعة الطهارة و الزیادة و النمو و اما شرعا فقد اختلف العبارات فی تعریفه؛ **انجام:** و لزوم دفع الاجرة الی الحمامی و استحقاقه لها
ابواب: زکوة، خمس، جهاد، امر به معروف و نهی از منکر، بیع و خیارات، دین، رهن، ضمان، حواله، کفالت، صلح، عاریه و اجاره؛ خط: نسخ، کا: محمد قاسم بن حسنقلی سرجامی، تا: صفر۱۲۴۹ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: میشن، ۵۱۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۵-۶۵۴]

۴۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۳۵۲

نکاح؛ خط: نسخ، کا: آقا بابا شهمیرزادی، تا: ۱۲۵۲ق، به فرموده حاج سید محمد؛ تألیف جمعه ۲۷ صفر ۱۱۹۲ق؛ جلد: میشن، ۲۶۴گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱/۵سم [ف: ۱-۵۴۴]

۴۲. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۴

آغاز: برابر**انجام:** اذا اراد من التخفیف ازالة الغسالة النجسة.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۲۵۳ق؛ مهر: «عبده الراجی محمدحسن» (بیضوی درشت)؛ جلد: مقوا، ۴۹۱گ، ۲۵ سطر (۱۴×۲۶)، اندازه: ۲۲/۵×۳۵سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۱۷]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۱۸۸

آغاز: بسمله، حمدله ... کتاب المناهل البیع منهل اختلف عبارات الأصحاب فی تعریف البیع؛ **انجام:** کما صرح به فی الدروس و المسالک و الکفایة و هو ظاهر اطلاق غیرها.
مشتمل است بر کتب: بیع، قرض و دین، رهن، حجر، ضمان، حواله، صلح، ودیعه، شرکت، قسمت، عاریه، مضاربه، اجاره، مزارعه و مساقات، صدقه و وصیت؛ خط: نسخ، کا: حسن بن عبدالقادر نجف آبادی اصفهانی، تا: ۱ شعبان۱۲۵۶ق، به دستور شیخ جعفر؛ اهدایی: رهبری؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۹۶گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۳۵] و [ف: ۲۱-۱۴۹۷]

۴۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۲۱۳-۳۱/۹۳

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین ... منهل لاشک فی مطلوبیة الصلوة وکونها من افضل العبادات و وجوبها فی الجملة؛ **انجام:** وبین وجوب الستر فی الصلوة وان کانت ممنوعة کما اشار الیه فی المدارک لعدم الدلیل علیها
صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۲۵۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۸۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۸۳]

۴۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۳۹۴

شامل مباحث صلح تا کفالت؛ خط: نسخ، کا: طریحی نجفی، یحیی بن جعفر، تا: ۱۲۶۰ق؛ تملک: حاج میرزا محمد علی ابن حاج میرزا اسماعیل سبزواری؛ جلد: تیماج، ۲۲ و۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۴۱]

۴۶. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

طهارت؛ کا: محمد هاشم بن محمد قاسم افشاری، تا: سه‌شنبه۱ صفر ۱۲۶۰ق [ف: -۳۸]

۴۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۰۰۵-۵۴/۹۵

آغاز: بسمله؛ المقصد الثانی فی البیع و ارکانه ثلاثة: الصیغة و المتعاقدان و العوضان
از المقصد الثانی فی البیع تا آخر بیع؛ خط: نسخ، کا: علی رضا بن زهیر القمی الاصل، تا: ۴ صفر۱۲۶۳ق؛ ۱۲۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۸۴]

۴۸. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۲۲۳

آغاز: فله الاجرة بفساد المعاملة و الغرس لما کان باذن المالک و ان لم یکن بحصة فغرسه لیس بظالم
کتاب الوکالة تا مواریث؛ خط: نسخ، کا: علوان بن حسن بن محمد نجفی ملقب به ویسین، تا: سه‌شنبه ۲۴ ربیع الثانی۱۲۶۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۰۱گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۳۴]

۴۹. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۷۹۵

از کتاب القضاء تا ارث؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۴ق؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: تیماج، ۱۵۵گ، ۲۸سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۱۰۵۶]

۵۰. سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه: ۵۴

آغاز: بسمله الحمدلله ... کتاب مناهل البیع مقدمه اختلف عبارات الاصحاب فی تعریف البیع فعرفه فی؛ **انجام:** بین ان یکون المنجزة مؤخرة فی الذکر أو مقدمة کما صرح به فی «س» و«لک» وقایه وهو ظ اطلاق غیرها والحمدلله.
کتاب البیع تا آخر کتاب الوصیة؛ خط: نستعلیق، کا: خداداد نوری، تا: چهارشنبه جمادی الثانی ۱۲۶۴ق؛ مصحح؛ جلد:

گالینگور، ۴۳۳گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۳سم [ف مخ]

۵۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۵۳۱-۳۳/۸۱

آغاز: بسمله القول فی الخلل الواقع فی الصلوة وفی الشک والسهو وما یترتب علیها منهل قد صرح فی النافع والشرایع والمعتبر واللمعة؛ **انجام:** وابن یقطین فی مذهب الاکثر وکیف کان فالاحتیاط لایترک وامکان ماصار الیه الصدوق لایخلوا عن قوة

کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۴ ذیحجه۱۲۶۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۸۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۸۳]

۵۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۵۳۰-۳۳/۸۰

آغاز: قال فی الاول والثانی اما الصوم فی المکان المغصوب فقطع العلامة بجوازه فیه لعدم کونه فعلاً فلامدخل للکون فیه؛ **انجام:** السادس صرح بعض الاصحاب بانه یکره التسمیت اذا تکرار العطاس ... فیقول یغفر الله لک وشبهه ... والتحیة یشتمل الطرفین تمت بعون الله

صلاة؛ خط: نسخ، کا: محمدعلی بن ابراهیم تفرشی، تا: ۱۲۶۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۳۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۸۴]

۵۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۳۹۲

آغاز: کتاب المصابیح مصابیح الجهاد مقدمة قد اختلف کلمات الاصحاب و اهل اللغة فی بیان؛ **انجام:** بل یختص الحکم بالامام یظهر الاول من الریاض و ... من الکتب المتقدمة مقصور علی الامام و لله الحمد اولاً و آخراً ظاهراً و باطناً ارجوا منه جل جلاله و عظم شأنه ان یجعله خالصاً لوجهه الکریم و ذخراً لی ...

کتاب الجهاد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: حسین بن محمد علی شفتی به تاریخ ۱۲۶۶؛ جلد: تیماج، ۱۹۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۲۵-۳۷۶]

۵۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** الا اذا اراد من التجفیف ازالة الغسالة النجسة

مشتمل بر بخشهای مفلس، حجره، ضمان، حواله، کفاله و صلح؛ خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن محمد حسین چشمه آخوندی، تا: ۱۲۶۶ق؛ تملک: مهدی موسوی طهرانی؛ جلد: تیماج، ۲۴۴گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۱/۵سم [ف: ۲۴-۳۵]

۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸-طباطبائی

کتاب الصلوة؛ خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن آخوند ملاحسین چشمه آخوندی حایری، تا: ۱۴شوال۱۲۶۶ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۰گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۲۴-۴۱]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۹-طباطبائی

کتاب صلوة؛ خط: نسخ، کا: میرزا محمد چشمه آخوندی ملا حسین، تا: ۱۴شوال۱۲۶۶ق؛ مصحح؛ تملک: مهدی موسوی طهرانی؛ جلد: تیماج، ۲۱۶گ، ۳۵سطر، قطع: رحلی [ف: ۲۴-۴۱]

۵۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰-طباطبائی

کتاب الصلوة؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن محمد حسین خوانساری، تا: ۱۲۶۷ق؛ مصحح؛ تملک: سید مهدی موسوی طهرانی؛ جلد: تیماج، ۲۷۶گ، ۳۵سطر، قطع: رحلی [ف: ۲۴-۴۱]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۴۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ما ینبت منها مراعیا للاقرب ثم اعادتها ساجدا علی الأرص او ما ینبت منها ... فی الأذان و الاقامة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه۷ شوال۱۲۶۷ق؛ محشی با جمله دعایی «منه رحمه الله تعالی»؛ تملک: سید اسدالله بن حجةالاسلام شفتی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۲۸۵گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۳۱] و [ف: ۲۱-۱۴۹۴]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۲

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۶]

۵۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۳۸۰

آغاز: بسمله، حمدله، کتاب مناهل الزکاة مقدمة الزکاة لغة علی ما صرح به جماعة الطهارة و الزیادة و النمو؛ **انجام:** و بالجملة الشواهد علی الاباحة کثیرة ... و ان ینفعنی به یوم الدین سنة ۱۲۳۸.

از ابتدای زکات تا انتهای خمس؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد حسین بن محمد قاسم کاشانی، تا: چهارشنبه اواسط رجب۱۲۶۷ق، جا: کربلا؛ محشی با رمز «منه»، توسط احمد و جعفر تصحیح و مقابله گردیده؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب با رقم «من المذنب المهدی»، ۲۹گ، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۳۲] و [ف: ۲۱-۱۴۹۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۳

همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۶]

۶۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۰۰۸

آغاز: بسمله، حمدله، مناهل النذر و العهد [منهل] فی النذر صرح فی لک بان النذر بفتح الذال فی الماضی؛ **انجام:** و فیها بابعد الأجلین من وضعه و من الأشهر الأربعة و العشرة ایام.

حاوی کتب نذر و عهد، جعاله، اطعمه و اشربه و نکاح؛ خط: نسخ، کا: موسی بن قاسم، تا: جمعه ۲۱صفر۱۲۶۹ق؛ مصحح؛ تملک: جعفر بن محمد آل بحرالعلوم طباطبایی در ۱۳۲۷؛ جلد: میشن مذهب، ۱۹۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۱-۱۴۹۶]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۴۴۰

آغاز: بسمله، حمدله، کتاب مناهل الزکاة مقدمة الزکاة لغة علی ما صرح به جماعة الطهارة و الزیادة و النمو؛ **انجام:** بل بمعنی استحقاقه التصرف فیها ما دام قائما بعمارتها.

کتب زکات، خمس و جهاد؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: عباس بن محمد طباطبائی، تا: آخر شوال۱۲۷۰ق؛ تملک: علی بن عباس طباطبایی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۴۴۸گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۳۳] و [ف: ۲۱-۱۴۹۱]

۶۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۸۷۳

کتاب وقف تا طلاق می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ تملکی به تاریخ شوال ۱۲۷۶ در نجف اشرف؛ جلد: تیماج، ۲۶۵گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۷سم [ف: ۲۳-۶۱]

۶۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۹۷۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** باعتبار کونه رافعا للمانع من کمال الصلاة فتأمل القول فیما یتحقق به الجنابة.
از ابتدای طهارت تا «القول فیما یتحقق به الجنابة»؛ خط: نسخ، کا: میرزا علی اصفهانی، تا: ۲۰ ذیحجه۱۲۹۲ق؛ از نسخه اصل استنساخ و با آن مقابله شده، محشی با جمله دعایی «منه قدس سره»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۱۶۳گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۷/۲×۱۷سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۳۲] و [ف: ۲۱-۱۴۹۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۰۵
همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۶]

۶۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۳۴۵/۲
نکاح تا مبحث ارث زوجه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۳۳ سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۲×۳۱سم [ف: ۱۶-۵۱۶]

۶۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۱۶/۲
صلاة، زکات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۷سطر(۱۱×۲۱)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۱۶-۶۸۳]

۶۶. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۱۵۳
آغاز: بسمله. القول فی تحیة المصلی و غیره بالتسلیم و غیره کالتسمیت. منهل: اذا سلم علیه المؤمن؛ **انجام:** و ان کان ما صار الیه الصدوق لا یخلو عن قوة.
از تحیة المصلی تا اتمام صلاة المسافر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «منه دام ظله»، عنوان‌ها مصباح بوده به شنگرف و با مشکی منهل نوشته‌اند؛ جلد: تیماج، ۲۹۰گ، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۵-۶۵۷]

۶۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۷۴۱
زکات است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۲۳۴گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۵/۴×۲۱/۵سم [ف: ۱-۵۴۴]

۶۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۵۶۴
آغاز: بسمله، الحمدلله رب ... مناهل الصوم لغة علی ما صرح به فی النهایة و السرائر ... هو الامساک مطلقا؛ **انجام:** موجود: و منها جمیع المستحبات التی لایتمکن من الاتیان بها فی محل الاعتکاف و یتوقف علی الخروج.
از ابتدای صوم تا اواخر اعتکاف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۵۴گ، ۳۲سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۳۴] و [ف: ۲۱-۱۴۹۴]

۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۱۶۷
آغاز: مناهل القضاء منهل صرح فی التنقیح بأن القضاء لغة الحکم و فی الکشف بانه فصل الأمر قولا؛ **انجام:** فالظاهر انه لا یورث لانقطاعه بالموت و عدم بقائه لا یصدق ان المیت ترک حقا فتأمل.
شامل کتب قضا، شهادات و تجارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ تملک: ریحان الله موسوی در جمادی الثانی ۱۳۲۱؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۲گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۳۵] و [ف: ۲۱-۱۴۹۵]

۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۴۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** کما صرح به فی س و لک و الکفایة و هو ظاهر اطلاق غیرها.
مشتمل است بر طهارت، بیع، شرکت، قسمت، مضاربه، مزارعه، مساقات، رهن، اجاره و وصیت؛ خط: نسخ، کا: ابن صفر الفخار، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مشکی، ۵۲۴گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰/۳×۳۰سم [ف: ۲۱-۱۴۹۶]

۷۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۳۰۰
آغاز: فی صلوة الجمعة الجماعه لاریب فیه و لا شک و لا اشکال؛ **انجام:** و بالجمله الشواهد علی الاباحه ... من مناهل الاحکام
خمس، صلوة، جماعة و ...؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[رایانه]

۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۸۰
آغاز: للمضطر کمن عرض له مرض او فقد سلاحه ان ینصرف مطلقا؛ **انجام:** و یجوز اطالة الجلوس و الکون فیه و ان خرجا عن العادة مالم یضر بالمارة الثالث عشر الاقرب جواز احداث الدکاکین.
حاوی کتب جهاد، امر به معروف و نهی از منکر، بیع، رهن، ضمان، حواله و کفالت و شش ورق درباره حق الماره است؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین حسینی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مصحح؛ اهدایی: کاظم مدیر شانه چی، آبان ۱۳۶۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۴۹۷]

۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۰۰۷
آغاز: بسمله، حمدله ... مناهل الوکالة صرح فی النافع عبارة عن الایجاب و القبول؛ **انجام:** کما صرح به فی الدروس و لک و الکفایة و هو ظاهر اطلاق غیرها.
حاوی کتب وکالت، وقف و وصیت است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مقابله شده، محشی به لفظ «منه»؛ جلد: میشن مذهب، ۲۲۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰/۸×۳۱ سم [ف: ۲۱-۱۴۹۸]

۷۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۴۶
آغاز: مناهل القضاء منهل صرح فی التنقیح بأن القضاء لغة الحکم و فی الکشف بانه فصل الأمر قولا. آغاز قسمت دوم: بسمله، حمدله، کتاب الطهارة مقدمة الطهارة لغة النزاهة و النظافة؛ **انجام:** انجام قسمت اول: اذا حکم حاکم یصح منه الحکم شرعا بشیء و تحقق بطلانه عند حاکم آخر و علم بفساده و انه اخطأ فی المسألة جازله نقض ذلک الحکم.انجام قسمت دوم: و لعل اطلاق الطهور علیه باعتبار کونه رافعاً للمانع عن کمال الصلاة فتأمل.
به ترتیب از ابتدای کتاب قضاء تا اواسط آن و از آغاز طهارت تا اول مبحث «فیما یتحقق به الجنابة» است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۲گ، ۲۳-۲۴سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۱/۲سم [ف: ۲۱-۱۴۹۸]

۷۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۲۶۸/۸
آغاز: مصباح اختلف الاصحاب فی وجوب البداءة بالاعلی فی

غسل الوجه والیدین فأوجبه الشیخان و القدیمان و الصدوقان؛ **انجام:** فان الظاهر کون الامرهنا علی الفور بل علی معنی انها تفعل بنیة الأداء و ان اخل بالفوریة لعذر و غیره.
فقط چندین مصباح آخر کتاب الطهارة و آغاز کتاب الصلاة را داراست؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۷گ (۱۴۶پ-۱۶۲پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۴۷]

۷۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۰۰۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو ضعیف الا اذا أراد من التخفیف ازالة الغسالة النجسة.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: جعفر بن محمد آل بحرالعلوم درسال ۱۳۲۷؛ جلد: تیماج، ۳۰۰گ، اندازه: ۲۰/۳×۲۹/۸سم [ف: ۲۱-۱۴۸۹]

۷۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۲۰۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ما ینبت منها مراعیا للاقرب ثم اعادتها ساجدا علی الأرص او ما ینبت منها ... فی الأذان و الاقامة.
از اول صلات تا ابتدای اذان و اقامه را شامل و در وسط آن قبل از لباس مصلی کتاب خمس و انفال می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۱۶۲گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۰/۵×۲۹سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۳۱] و [ف: ۲۱-۱۴۹۰]

۷۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۴۲

آغاز: بسمله، حمدله [کتاب مناهل الصلاة منهل] لاشک فی مطلوبیة الصلاة و کونها من افضل العبادات؛ **انجام:** موجود: لاتدل علیها و هل التی دلت علی وجوب الفائتة عند التذکر.
مبحث صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: میشن، ۳۵۸گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱سم [ف: ۲۱-۱۴۹۲]

۷۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۳۷۱

آغاز: بسمله، حمدله، کتاب مناهل الزکاة مقدمة الزکاة لغة علی ما صرح به جماعة الطهارة و الزیادة و النمو؛ **انجام:** و فیه نظر بل الحکم بالاختصاص فی غایة القوة مع انه احوط.
شامل مبحث زکات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۱۵۲گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۳۳] و [ف: ۲۱-۱۴۹۳]

۸۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۷۲۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال نعم یاکل و یشرب و یقرؤ بذکر الله
از اول کتاب طهارت تا قسمتی از مبحث احکام جنب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی از مؤلف و هم از دیگری با امضای «م. هـ العلوی»، مقابله شده؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۲گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۵-۶۵۲]

۸۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۳۳۷

آغاز: بسمله حمدله والصلاة والسلام علی خیر خلقه محمد وآله الطاهرین کتاب مناهل البیع مقدمه اختلفت عبارات الاصحاب فی تعریف البیع؛ **انجام:** وعلیه دین مستغرق لانا تقول هی معاوضة لعموم مادل علی نفی الضرر لعارض العمومین منوجه ومن الظاهر ان هذا اولی بالترجیح الرابع لومات
کتاب البیع؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان«منه دام ظله»؛ ۸۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲-۵۳۴]

۸۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۵۶۰-۲۳/۸۰

آغاز: مأوله بالحمل علی اضطرار او متروکة بمخالفتها الاجماع والاخبار الدالة علی اشتراط الاستقرار ... تنبیه؛ **انجام:** فتنزیل الاخبار الدالة علی ان مقدار قعود النفساء ثمانیة عشر یوما علی الاطلاق علی خصوص المبتداة والمضطربة من دون اشعار بذلک فی السؤال ولافی الجواب
طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۵۵گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۸۴]

۸۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۲۴۶-۳۱/۱۲۶

آغاز: کتاب البیع مقدمة مناهل البیع ... اختلف عبارات الاصحاب فی تعریف البیع ... منهل لااشکال فی اشتراط صحة البیع بالایجاب من البائع؛ **انجام:** التی ذکر فیها المثلة ... به النصوص مع ضعف کثیر منها والحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمد وآله الطیبین الطاهرین
بیع؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۳۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۵۸۴]

۸۴. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۲۹۵

آغاز: کتاب طهارت: ... کتاب مصابیح الطهارة القول فیما یجب الوضوء له و یستحب. مصباح الوضوء شرط لکل صلوة ... ؛ **انجام:** و مع هذا فهو احوط فلا ینبغی العدول عنه.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۳، زمان مؤلف؛ ۱۷۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۲۴۸]

۸۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۶۰

از بیع تا وقف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۲۳۰گ، ۲۶سطر (۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۵-۴۰۶۸]

۸۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۵۰۸

آغاز: برابر
تنها کتاب الطهاره؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴۱۵ص، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۰-۱۴۵۹]

۸۷. بیرجند؛ دیانی؛ شماره نسخه: ۹

آغاز: علی التحریم کما علیه جماعة لانا نقول هذا باطل و الحق دلالة علی التحریم فیها؛ **انجام:** الاول هل یشترط ان یکون مستند الشاهدین الاعتبار او یکفی ما یفید العلم مطلقا ولو کان ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۳۴۰گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: -۱۵]

۸۸. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۱۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با تاریخ ۱۲۸۳ [ف: ۳-۱۰۷]

۸۹. **تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۸۸**
آغاز: بسمله و به ثقتی، الحمد لله رب العالمین و الصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد و آله الطیبین؛ **انجام:** القول فی الا ذان و الاقامة.
بحث صلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۱۶گ، ۲۹ سطر(۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱۰-۲۷۰]

۹۰. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲-طباطبائی**
آغاز: بسمله الحمدلله ... مناهل الصلوة منهل الشک فی مطلوبیة الصلوة؛ **انجام:** و تعمد ذلک الالتفات فالاحوط الاتمام ثم الاعادة
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۶گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۱/۵سم [ف: ۲۴-۳۸]

۹۱. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳-طباطبائی**
آغاز: انما قید الصلوة بالواجبه لعدم وجوب الوضوء؛ **انجام:** المشهور البینه علی المدعی و الیمین علی من انکر
کتاب طهارة تا مبحث وضو، بیع، صلح تا و دیعه از کتاب المناهل؛ خط: نسخ، کا: مهدی دامغانی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ تملک: مهدی موسوی طهرانی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹۸گ، قطع: رحلی [ف: ۲۴-۳۹]

۹۲. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴-طباطبائی**
آغاز: بسمله الحمدلله ... کتاب مناهل المفلس منهل صرح فی الشرایع؛ **انجام:** او بحلف الثانی علی الاستحقاق فیثبت له فیه اشکال ولکن الاحتمال فی غایة القوة
بخشهای مفلس، حجر، ضمان، حواله، کفاله، و صلح می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی از مؤلف با نشان «منه دام ظله العالی»؛ «من موقوفات سید عباس»؛ جلد: تیماج، ۲۶۲گ، ۲۱سطر [ف: ۲۴-۳۹]

۹۳. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷-طباطبائی**
آغاز: بسمله حمدله مناهل الزکوة لغة علی ما صرح به؛ **انجام:** و لا یبعد ترجیح القول الاول
کتاب‌های زکوة، خمس، قرض و دین؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: مهدی موسوی طهران؛ جلد: تیماج، ۲۷۲گ، ۲۵سطر، قطع: رحلی [ف: ۲۴-۴۰]

۹۴. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴-طباطبائی**
آغاز: بسمله کتاب مصابیح الصلوة مصباح لاشک فی مطلوبیة الصلوة؛ **انجام:** صرح فی النهایه ... بأنه یحصل بالتسبیحات المذکور خبر المقصوره
بخش صلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: محمد شفیع؛ جلد: تیماج، ۳۰۸گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴-۳۵]

۹۵. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۶-طباطبائی**
آغاز: الحمدلله ... مصابیح الصوم الصوم لغة علی ما صرح به فی النهایة؛ **انجام:** یظهر الاول من الریاض و ماعداه من الکتب المتقدمه مقصوره علی الامام
شامل کتابهای صوم خمس و جهاد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۴۹گ، ۲۳سطر، قطع: وزیری کوچک [ف: ۲۴-۸۶]

۹۶. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۶-طباطبائی**
آغاز: بالاخیر فی لک ایضا ثم اعمل ان للشکرکة بهذا المعنی؛ **انجام:** و بخلو الأخبار و کلمات معظم الاصحاب بل کلهم عن الحکم بفساد ما ذکر
شامل بخش‌های شرکة، مزارعة، مساقاة، وکالة و وقف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۷۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲۴-۵۴]

۹۷. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۶-طباطبائی**
آغاز: مصابیح الامر بالمعروف و النهی المنکر اعلم ان الامر بالمعروف؛ **انجام:** التأمل فی المسئله و صرح فی الاول بان الدلیل علی ذلک غیر واضح و هو کک
بخشی از امر به معروف و نهی از منکر و صلوة الجماعة تا پایان قصر و اتمام؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۱۳گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴-۵۸]

۹۸. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹-طباطبائی**
آغاز: بسمله الحمد ... کتاب مناهل الوکاله مقدمه صرح فی المنافع بان الوکالة عبارة عن الایجاب والقبول؛ **انجام:** کما صرح به فی الدروس و لک الکافیه و هو ظاهر اطلاق غیرها
مشتمل بر کتابهای وکالة، وقف و وصیت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ با این یادداشت به خط فرزند مؤلف با مهر او: «بسمه تبارک و تعالی این جلد مناهل که عبارت از کتاب ... بوده از ثلث مرحمت و غفران پناه اعلم العلماء و المجتهدین فی سبیل الله آقا سیدمحمد اعلی الله درجته و رفع الله قدره و انا الجانی حسن بن محمد الطباطبایی»؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵۳گ، ۲۶سطر، قطع: رحلی، اندازه: ۲۱×۳۱/۵سم [ف: ۲۴-۵۹]

۹۹. **تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹-طباطبائی**
آغاز: القول مناهل النکاح منهل من تافت نفسه الی النکاح؛ **انجام:** یظهر من والدی دام ظله العالی دعوی الاتفاق علی استحقاق الولد المتحذ و لم یظهر الی و جهها
مشتمل بر بخش‌های نکاح، قضا، اطعمه و اشربه؛ خط: نسخ، کا: میرزا محمد بن محمد حسین چشمه آخوندی، تا: قرن ۱۳؛ محشی با نشان «منه»؛ تملک: محمد صادق حسینی طباطبایی، مهدی موسوی طهرانی؛ جلد: تیماج، ۱۹۸گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱/۵سم [ف: ۲۴-۳۶]

۱۰۰. **قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۰۸۸-۳۶/۸۸**
آغاز: برابر؛ **انجام:** صرح بالثانی بعض الاصحاب مدعیاً علیه الشهرة والاقرب عندی هو احتمال الاول وهومع ذلک احوط واختلف عبارات الاصحاب فی کیفیة تطهیرا الاناء المتنجس بالولوغ
تذکر: در فهرست با عنوان «الطهارت» و با مؤلف ناشناس آمده که با توجه به تطبیق آغاز نسخه نام کتاب و مؤلف تعیین شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با خط

خوردگی، محشی با نشان«منه عفی عنه»؛ ۷۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۲۸۵۹]

۱۰۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۶۳۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** و عدم بقائه بعده فلان یصدق ان المیت ترک حقا تم الکتاب المعاملات.

از ابتدای «کتاب الطهارة» تا انتهای «کتاب المعاملات»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۲۴۳گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۳۲]

۱۰۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۳۹۲

آغاز: بسمله. حمدله. کتاب مناهل البیع مقدمه اختلفت عبارات الاصحاب فی تعریف البیع؛ **انجام:** جواز دخول الحمام علی النحو المتعارف و لزوم دفع الاجرة الی الحمامی و استحقاقه لها.

شامل کتب بیع، قرض، دین و رهن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۲گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۳سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۳۴]

۱۰۳. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۵۴۵/۱

آغاز: بسمله: فی الصدقة. عرف الصدقة فی النافع بانها التطوع بتملیک العین بغیر عوض؛ **انجام:** کما صرح به فی الدروس و المسالک و الکفایة و هو ظاهر اطلاق غیرها.

از صدقه تا احکام بیماری که خوف مرگ در آن است از کتاب وصیت؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ وقفی مدرسه خیراتخان؛ جلد: تیماج، ۲۱سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: -۴۴۷]

۱۰۴. مشهد؛ حیدری؛ شماره نسخه: ۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۳[اندیشه حوزه: س۲، ش ۷-۲۱۰]

۱۰۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۵۹۴/۱

آغاز: الحمد لله ... من مناهل القرض و الدین: لا اشکال و لاشبهة فی مشروعیة القرض؛ **انجام:** بمراعات القول السادس و لکنه شاذ فی الغایة و لایبعد ترجیح القول الاول

از قرض تا رهن؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن۱۳؛ جلد: مقوا، ۱۴۰ص (۲-۱۴۱)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۸۵]

۱۰۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۱۹۶

کتاب بیع؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشیازمصنف با لفظ «منه مدظله»؛ واقف: ترکه حاجی کلبرضا، ۱۲۴۶؛ ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۳/۵سم [ف: -۱۰۲]

۱۰۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۶-۹/۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** یجب علیه شاتان اجماعاً ویعضده ما ذکراه اولاً ما نبه علیه فی الریاض قائلاً بعد الاشارة انی

شامل طهارت وصوم وزکاة (صوم از آخرناتمام وزکاة از زکاة انعام شروع می‌شود)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی با نشان«منه دام ظله»؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۰۱گ، ۲۹-۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۸-۴۵۸۴]

۱۰۸. رشت؛ جمعیت نشر فرهنگ؛ شماره نسخه: ۱۲۴م

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ اندازه: ۲۱×۳۰سم [رشت و همدان: ف: -۱۱۷۷]

۱۰۹. ساری؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۸۴

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و اله طاهرین کتاب مناهل الخمس و الانفال القول فی الخمس. مقدمه صرح فی؛ **انجام:** و قد یجاب عنه اولاً بانه لایدل علی تحلیل حقه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج تریاکی، ۲۰ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [عمومی ساری و تنکابن: ف: -۶۷]

۱۱۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۲۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی خیر خلقه ... کتاب مصابیح الطهارة، القول؛ **انجام:** و عندی أن القول الأول لا یخ عن قوة و عندی أن القول الأول و مع هذا فهو أحوط فلا ینبغی العدول عنه.

کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، مصحح، باقلم خوردگی، محشی با امضاء «منه دام ظله»، از روی خط مؤلف و در زمان مؤلف کتابت و مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۱۳۵گ، ۲۹سطر (۱۲/۵×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۲۹-۵۰۹]

۱۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۱۲/۶

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... لا اشکال و لا خلاف و لا شبهة فی ان الغناء یحرم اذا اشتمل علی محرم کاللعب بالات اللهو؛ **انجام:** و لیس منه تحسین الصوت الذی لم یشتمل علی الترجیع و لا المطرب و لم یسم فی العرف غناء القطع بخروجه عن ذلک

کا: بفروئی حائری، محمد حسین بن محمد باقر، تا: قرن ۱۳؛ ۵گ (۷۴-۷۸)، ۱۸سطر، اندازه: ۷×۱۴/۵سم [ف: ۲۸-۱۷۳]

۱۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۶۹

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، در عصر مؤلف؛ افتادگی: انجام؛ ملا محمد تقی هروی اصفهانی صاحب «لوامع الاصول» می‌نویسد که کتاب را سعید العلماء برای وی فرستاده؛ جلد: مقوایی، ۳۶۰گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۲۹/۵سم [ف: ۳-۱۸۸]

۱۱۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۴۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لایقال اطلاق الطهور علی ... یدل علی ذلک لان الطهارة اسم ... القول فیما یتعلق بالجنابة

از اول «طهارت» تا اول «القول فیما یتعلق بالجنابة»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «عبده الراجی ...» (بیضوی)؛ ۳۱۰گ، ۲۰ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲-۹]

۱۱۴. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۰/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... الفقه لغة الفهم و اصطلاحاً العلم بالأحکام الشرعیة الفرعیة عن ادلتها التفصیلیة؛ **انجام:** انه قوی عدم وجوب الغسل و اکتفی فی الجواز بانقطاع الدم لعدم التسمیة

خط: نسخ، کا: علی اصغر بن ابراهیم گوگدی، تا: قرن ۱۳؛ ۷۵گ (۱۷۰پ-۲۴۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۲۹]

۱۱۵. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۷۴۴

آغاز: الحمدلله الذی خلق السموات.

بی‌کا، بی‌تا؛ بابا سرلوح، مجدول؛ ۲۰۰گ، قطع: خشتی [ف: -۲۲۶]

۱۱۶. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۶۹۲/۴

بحث این که آیا پدر می‌تواند بقیه متعه فرزندش صغیرش را ببخشد، که از مناهل انتخاب شده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: -۲۹۶]

۱۱۷. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۶۹۲/۸

بحث مواسعه و مضایقه؛ بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی [ف: -۲۹۶]

۱۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۶۰

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین؛ **انجام:** لایکون مندرجه تمت مادل علی

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۵۲۱]

۱۱۹. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۹۶۰/۲

آغاز: مناهل القضاء- مقدمه صرح فی التنقیح بان القضاء لغة الحکم و فی الکشف؛ **انجام:** ثبوت المال دون اصل الخلع حیث یکون المدعی هو الزوج فی غایة القوة

کتاب القضاء و الشهادات؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در پایان کتاب قضا آمده: «قال الاستاد ادام الله ایام حیاته و افاداته فرغت من تسوید هذه الاحرف فی قریة سهرین و انا الخاطی محمد بن علی الطباطبائی، وقد فرغت من تحریرها فی دارالسلطنة تبریز فی عام الجهاد فی شهر صفر المظفر من شهور ۱۲۴۲ الهجریة»، در این نسخه در کتاب قضا یک صفحه مقدمه وجود دارد که در نسخه چاپی دیده نمی‌شود؛ ۲۰۱ص (۱۲۴-۳۲۴)، اندازه: ۱۲×۱۶سم [ف: ۲-۴۰۵]

۱۲۰. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۵۷۴

آغاز: و الصلاة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله الطیبین الطاهرین کتاب الطهارة؛ **انجام:** احوط فلا ینبغی العدول عنه و قد تم کتاب الطهارة الحمدلله اولا و آخرا

مبحث وجوب وضوء و استحباب آن تا آخر کتاب طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده مسیح» (بیضی)؛ واقف: محمد رحیم و محمد کریم، ۱۲۸۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۴۹۲]

۱۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۶۴۴

جلد سوم، کتاب صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: حسن طباطبائی؛ مهر: کتابخانه محمد امین نجفی خوئی؛ جلد: تیماج، ۲۱۴گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲۲-۲۰۵]

۱۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۶۴۵

جلد هفتم، از کتاب صوم تا امر به معروف، کتاب آخر به سال ۱۲۳۵ پایان یافته؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی از مؤلف که به خط وی دانسته شده و درست نیست؛ جلد: تیماج، ۱۳۲گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲۲-۲۰۶]

۱۲۳. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

طهارت؛ کا: ... بن نصرالله حسینی تنکابنی، تا: اواسط رمضان [ف: -۳۸]

۱۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۳۵۹/۳

آغاز: بسمله؛ مناهل الزکوه-الزکوه لغه علی ما صرح به جماعه الطهاره و الزیاده و النمو و اما شرعا فقد اختلفت العبارات فی تعریفه؛ **انجام:** ولا فیه اشکال من صدق الاسم و من امکان دعوی انصراف الاطلاق الی غیر المفروض فالاقرب هو الاحتمال الثانی.

از کتاب الزکوه تا پایان کتاب الوقف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با امضای صدر حسینی؛ جلد: تیماج، ۳۲۶ص (۲۲۹-۵۵۴)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲/۳۳-۹۵]

۱۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۷۹۶

آغاز: بسمله حمدله ... کتاب مناهل القضاء صرح فی؛ **انجام:** الاحوط الاول و ان کان الاقرب العدم

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا[رایانه]

۱۲۶. تبریز؛ قاضی طباطبائی؛ شماره نسخه: بدون شماره

دوره در چند جلد؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۷-۵۲۳]

۱۲۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۳۷۰

آغاز: بسمله الزکوة لغة علی ما صرح به جماعة الطهارة؛ **انجام:** قائلا احتجوا بما رده ... (کذا)

زکات، خمس و صوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام[رایانه]

۱۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۲۷۱

آغاز: بسمله حمد له ... کتاب الحج و هو یطلق فی اللغة؛ **انجام:** موجود: فی صحة البیع لبطل اشتراط النفع ...

حج و بیع؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام[رایانه]

۱۲۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۹۶۵

قضاء؛ بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از حوزه علمیه عصر کرمان [رایانه]

۱۳۰. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

کتاب الطهارة، الصلاة، البیع، القرض، و الدین، الرهن، الحجر، الضمان، العاریة، الاجارة، الجعالة، الوکالة؛ بی‌کا، بی‌تا[تراثنا: س۱۳ش۴-۱۲۳]

۱۳۱. مشهد؛ مدرسه باقریه؛ شماره نسخه: ۳۰۲/۱

القضاء و بخشی از الطهارة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا[تراثنا: س۶ش۳-۱۲۶]

۱۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۰۹

کتاب زکاة و خمس و صوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف، مصحح؛ مهر: «محمد الطباطبائی» (مربع)، «محمد رحیم» (بیضوی)؛ ۲۳۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۱۸۰]

۱۳۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۱۰

کتاب نکاح تا احیاء موات؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف، مصحح؛ نشانی امانت محمد رضا حسنی حسینی طباطبائی؛ مهر: «محمد الطباطبائی» (مربع)، «محمد رحیم» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۱۵۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۱۸۱]

۱۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۱۱

کتاب وکالت تا وصیت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ مصحح؛ مهر: «محمد الطباطبائی» (مربع)، «محمد رحیم» (بیضوی)؛ ۱۹۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۱۸۱]

۱۳۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۱۲

کتاب قضاء تا مکاسب محرمه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ مصحح؛ مهر: «محمد الطباطبائی» (مربع)، «محمد رحیم» (بیضوی)؛ ۱۵۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۱۸۱]

۱۳۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۱۳

از کتاب بیع تا وکالت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر مؤلف؛ مصحح؛ مهر: «محمد الطباطبائی» (مربع)، «محمد رحیم» (بیضوی)؛ ۲۴۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۸-۱۸۲]

۱۳۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۵۳۵

آغاز: بسمله. الحمدلله ... کتاب الطهارة القول فیها یجب الوضوء له و یستحب مصباح الوضوء؛ **انجام:** لعموم الخبر من زاد فی صلواته فعلیه الاعادة.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۸۰گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲۰-۴۵۱]

۱۳۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۶۱۸-۵۱/۷۸

آغاز: قال الله تعالی: واقیموا الصلوة و لا تکونوا من المشرکین

از کتاب صلوة تا آخر حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۲۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۸۴]

۱۳۹. بابل؛ خاتم الانبیاء؛ شماره نسخه: ۳۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** مثلاً بحیث لایبقی بین الاصابع خصوصاً بین السبابة و الابهام

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: -۳۵]

۱۴۰. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۱۰۳

آغاز: کتاب مصابیح الخمس، اختلفت عبارات الاصحاب فی تفسیر الخمس ففی الدروس ...

شامل کتاب‌های خمس، صوم، بیع، اجاره، وکالت، هبه، هدیه، ابراء، وقف، وصیت و قضاء؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۱۰گ، ۲۷سطر، قطع: رحلی [ف: -۸۵]

۱۴۱. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۳۹۶

آغاز: و کان وضع الالفاظ؛ **انجام:** او لان الذی حلف

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ اهدایی: نجفی مرعشی؛ جلد: مقوایی، ۳۶۹گ، ۳۴سطر (۱۲/۵×۲۲)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۵-۱۶۳۸]

۱۴۲. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۱۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فهل یکره للجنب مطلقا مسن المصحف ماعدا الکتابة ... فلا یبلغ حجة فی اثبات التحریم والمصیر الیها اولی وان ضعف سندها ...

جلد اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۳۰۱گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف مخ]

۱۴۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۸۴

آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلوة علی سیدنا ونبینا محمدوآله الطیبین الطاهرین کتاب التجارة مصدر ثان لتجیر من التجییر فقال تجر فلان فی البریتجر تجرا اوتجارة؛ **انجام:** فان التقدیر ثبوت بعض الحق بشهادة الرجل الواحد فلابد من التوزیع وقد یحتمل ثبوت الربع بکل منهما ومجموع النصف الباقی بالمجموع والنصف بالواحد مراعی بضم الاخر فان یتفق فالربع وفیهما بعد وبالجمله فالقول بالنصف لیس ببعید وان کان الربع هو اقرب

تجارت تا ارث؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۱۳۱]

۱۴۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۱۳

آغاز: بسمله. حمدله کتاب مصابیح الطهارة القول فیما یجب الوضوء ویستحب. مصباح الوضوء شرط لکل صلوة واجبة کانت اومندوبة عدا صلوة الجنازة؛ **انجام:** ومن الشهرة المعتضدة بدعوی الاجماع وظهور صحیحی حماد وابن یقطین فی مذهب الاکثر وکیف کان فالاحتیاط لایترک وان کان ما صار الیه الصدوق لایختلف قوة.

طهارت وصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: گالینگور، ۴۴۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف مخ: ۵-۲۱۳۰]

۱۴۵. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۴۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی اشرف الانبیاء والمرسلین محمد واله الطاهرین کتاب مناهل البیع منهل اختلف عبارات الاصحاب فی تعریف البیع فعرفه فی ط وئر وعدو کرة؛ **انجام:** من المغارسة الباطله ان یعامله علی الفرس فی الارض یحضه من الثمرة وماجری مجریها کورق [...] وفیما ذکره نظر بل احتمال الصحة هنا فی غایة القوة بل هو الاقرب الثانیعشر اذا اتی بالمغارسة التی امربعشرها بطریق الصلح فهل یصلح اولا الاقرب بناء علی المختار من ان الصلح من العقود المستاهل

بیع تا مزارعه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: پارچه، ۲۵۶گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۱۳۰]

۱۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۵۳۵

آغاز: پس از نیم سطر خطبه: کتاب الطهارة القول فیها (کذا) یجب الوضوء له و یستحب مصباح الوضوء شرط لکل صلوة واجبة کانت او مندوبة و واجب للصلوة الواجبة عدا صلوة الجنازة و الحجة فی الحکم بالاشتراط و الوجوب بمعنی استحقاق الذم علی الترک امور الاول؛ **انجام:** و اما لو قرائها (کذا) فی النافله او استمع الیها فلم اجد دلیلا علی المنع من الاتیان بالسجود و لکن الاولی بحال الصلوة ترک ذلک لعموم الخبر من زاد فی صلوته فعلیه الاعادة

کتاب طهارت و صلوة (تا چند سطر از مسأله قرائت سوره‌های دارای سجده مستحبی است)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۸۰گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۵-۶۳۲]

۱۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۲۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** الثانی لفظ المضاف قد شاع استعماله فی عبارة الاصحاب و عرف المتشرعة معلقا علیه

تا اوائل مبحث «ماء مضاف» را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: ملکزاده کوثر، آبان ۱۳۲۶؛ ۱۲۶گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵–۶۵۳]

۱۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۶۶۲

آغاز: ... فی سجود الصلوة و الشکر و العزائم ... یجب تمکین الاعضاء و الاعتماد علیها بحیث یکون نقلها (کذا) علی المساجد؛ **انجام:** لایجوز للمأموم مفارقة الامام

کتاب صلوة و موجودی: از مبحث «سجده نماز شکر» تا مبحث صلوة جماعت اواسط مسأله «انفراد مأموم از امام»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۸۳گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۵–۶۵۴]

۱۴۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۶۱۶

آغاز: هذا کتاب مناهل من تألیفات رحمت وغفران پناه خلد آشیان مولانا سید محمد غفرله؛ **انجام:** بل الحکم بالاختصاص فی غایة القوه مع انه احوط القول فی جمله

کتاب زکوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: میشن، ۳۶۶ص، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱–۵۳۷]

۱۵۰. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۶۱۵

شامل خمس، جهاد وامربه معروف ونهی از منکر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۲۲۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱–۵۳۸]

۱۵۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۶۱۷

شامل بیع ودین ونکاح؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: سپهسالار؛ ۱۸۹ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱–۵۳۸]

۱۵۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۶۱۸

کتاب وصیت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۱۳۸ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱–۵۳۸]

۱۵۳. همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۶۷۷

از کتاب جهاد تا آخر کتاب الضمان؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: خشتی باریک[رشت و همدان: ف: -۱۳۶۶]

۱۵۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۸۳

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین ... کتاب مناهل الزکوة. مقدمة الزکوة لغة علی ما صرح به جماعة الطهارة و الزیادة و النمو؛ **انجام:** و علی هذا فلا یتوجه کلامه هنا. القول فی زکوة الغلاة.

از آغاز زکوة است تا «القول فی زکوة الغلاة» و در ۸۲ منهل هر یک با شماره؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی با نشانه «منه قدس سره» یا «منه رحمه الله»؛ جلد: تیماج، ۱۲۰گ، ۲۹سطر (۱۰/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۵–۲۰۷۰]

۱۵۵. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه: ۱۹/۲

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین ... کتاب مصابیح، الطهارة. القول فیما یجب الوضوء له و مستحب؛ **انجام:** مصباح، المملوک نفقته واجبة علی مولاه ... الاول لا فرق فی الممکلوک

کتاب طهارت است و حج و قسمتی از نکاح، در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۲۳ سطر (۱۰×۱۵/۵)، قطع: خشتی[رشت و همدان: ف: -۱۷۷۸]

۱۵۶. مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه: ۲۱/۱

آغاز: فی الصدقه عرفت الصدقة فی النافع بانها التطوع بتملیک العین بغیر؛ **انجام:** الثانی عشر اذا جمع بین عطیة منجزة و موخره ... و لک و الکنایه و هو ظاهر اطلاق غیره.

صدقه و وصیت؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۴۰۰گ (۱–۴۰۰)، ۲۰ سطر (۹×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [رشت و همدان: ف: -۱۷۷۹]

● المناهل (مختصر) / فقه / عربی

al-manāhil (mx.)

طباطبائی، محمد بن علی، ۱۱۸۰؟ – ۱۲۴۲ قمری

tabātabā’ī, mohammad ebn-e ‘alī (1767 - 1827)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۴۵۲

آغاز: بسمله و به نستعین رب یسر و لا تعسر صرح جماع؛ **انجام:** یجوز اطلاق علیه ... تم فی شهر رمضان سنه ۱۲۶۸ ق

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق[رایانه]

● مناهی النبی / حدیث / عربی

manāhi-n nabī

رساله‌ای است مختصر با عناوین «ونهی» «وقال».

اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۲۱۵/۷

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذه جمل من مناهی النبی قال روی عن الصادق عن آبائه؛ **انجام:** انه جمع هذا الحدیث من الکتاب الذی هو املا رسول الله و خط علی ابن ابی طالب

کا: حسین بن محمد نقی موسوی خوانساری، تا: ۱۲۸۱ق؛ ۱۲گ (۷۳ر–۸۴پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲–۲۸۸]

● منبر المحبة (جدول) / علوم غریبه / فارسی

manbar-ol mohebba (jadval)

قاعده برای شناختن دوستان و دشمنان.جدول‌هایی از هرمس حکیم وحکمای دیگر ذکر شده وتصریح کرده که این جدول از اسرار حکیم هرمس بوده است.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۹۹/۱۵

آغاز: این جدول منبر المحبه از اسرار هرمس حکیم و ابوقراطیس. (=بقراط) است

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۶۶)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۱۹–۵۱۷]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۳۲۲/۶

آغاز: این جدول منبر المحبة از اسرار هرمز حکیم است وابوفراطیس (؟) وحکمای یونان این جدول را استنباط کرده اند؛
انجام: بیعت وجلوس سلطنت
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ازموقوفات حاج محمد رمضانی به کتابخانه است ودارای ۱۹ جدول؛ جلد: تیماج، ۷گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۲-۵۴۴]

● **منبرهای میرزا محمد هاشم چهارسوقی** / مواعظ / فارسی

manbar-hā-ye mīrzā mohammad hāšem-e čahārsūqī

بناء، میرزا علی، ق۱۴ قمری

bannā', mīrzā 'alī (- 20c)

خلاصه‌ای از مطالبی است که آیة الله العظمی محمد هاشم چهارسوقی (برادر صاحب روضات) در چند ماه رمضان و محرم بیان کرده است.

اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه: ۱۷۰

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۱سم [ف: -۱۱۵]

● **منبع الآمال** / کلام و اعتقادات / فارسی

manba'-ol āmāl

تبریزی، عبدالغفار بن علی، ق۱۳ قمری

tabrīzī, 'abd-ol-qaffār ebn-e 'alī(- 19c)

تاریخ تألیف: شعبان ۱۲۷۲ق

کتاب مفصلی است مشتمل بر تفسیر آیات، روایات، تاریخ و عقاید و از کتاب‌های علامه مجلسی، کافی کلینی، مجالس المومنین برغانی و ... نقل شده است. این کتاب در متن و حاشیه نسخه کتابت شده و هیچ‌گونه تنظیم مطالب در آن دیده نمی شود.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۲۵۸

آغاز: ... و انواع وحوش و سباع در خبایاء ... و تصویب و ضروب سوام و هوام در اجزاء خاک ... اما بعد چنین گوید بنده فانی ... که این گلدسته ایست از گلشن علمای سلف بسته شده و تحفه ایست از ریاض فقهای خلف اخذ نموده؛ **انجام:** فالنبی هو البیت و الولی بالولایة المطلقه هو الباب فمن شاء فلیومن و من شاء فلیکفر و الحمدلله رب العالمین اولاً و آخراً و ... و آله الطاهرین.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ احتمالاً نسخه اصل به خط مؤلف؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۶۲گ، ۱۴ سطر(۹×۱۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۴۱-۳۰۰]

● **منبع الاجوبة** / کیمیا / فارسی

manba'-ol ajvīya

سید قاسم مجتهد

seyyed qāsem-e mojtahed

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۸۹/۱۴

خط: نستعلیق هندی، کا: حاجی میان، ابوالشرف سید عیسی، تا: ۲۵ ذیقعده۱۳۴۳ق، جا: حیدرآباد دکن؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ۲۱سطر (۱۶×۲۶)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۱۶-۶۹۹]

● **منبع الاحزان** / تاریخ معصومین / فارسی

manba'-ol ahzān

اصطهباناتی، محمد علی، ق۱۳ قمری

estahbānātī, mohammad 'alī (- 19c)

مجالسی است تنظیم شده از برای واعظان و اهل منبر در مصائب حضرت امام حسین علیه السلام و واقعه کربلاو شهادت آن حضرت در آغاز هر مجلس خطبه‌ای به عربی آمده پس از ان مصائب به نثر و نظم گزارش شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۵۳۱/۱

آغاز: مجلس اول الحمد لله الذی اعظم مصیبتنا بمصیبة اول قتیل من نسل خیر سلیل من سلالة ابراهیم الخلیل؛ **انجام:** آنگاه خطبه‌ای انشاء نمود مشتمل بر حمد و ثنای الهی پس فرمود ای امت من از میان ...
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۹۹گ (۱پ-۹۹پ)، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۲۷-۲۲]

● **منبع الاحکام** / شعر، درایه / عربی

manba'-ul aḥkām

تنکابنی، محمد بن سلیمان، ۱۲۳۴ - ۱۳۰۲ قمری

tonekābonī, mohammad ebn-e soleymān (1819 - 1885)

تاریخ تألیف: صفر ۱۲۶۵ق

ارجوزه‌ای است در ۷۸ بیت در قواعد علم درایه و شناخت حدیث که در آن اصول و قواعد علم درایه بیان شده است.
آغاز: احمد من یحمد بالمحامد ×× و کنهه المجهول فی العقائد / صل علی من اشرف البریة ×× و آله السلسلة العلیة
انجام: فی صفر من هجرة الرسول ×× مهاجراً مع زمرة الفحول
چاپ: ضمن میراث حدیث شیعه، دفتر هیجدهم، قم، مؤسسه فرهنگی دار الحدیث، ۱۳۸۷ش، چاپ شده

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۰۵/۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: حسن بن مشهدی حسین کلان محله‌ای، تا: ۱۲۷۱ق، جا: مدرسه آقا میرزا محمد؛ جلد: تیماج، ۴گ (۸۴پ-۸۷ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۲-۸۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۱۰۹/۱
خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: سید هاشم بن سید احمد؛ ۳گ (۲ر-۴پ)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۶-۱۱۲]

۳. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۴۵۳/۴
آغاز: «برابر
تنها دو برگ از رساله؛ بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: -۲۵۱]

● **منبع الاسرار** / علوم غریبه / فارسی
manba‘-ol asrār

مغربی، ابوالدینار
maqrebī, ab-od-dīnār

رساله‌ای است در علوم غریبه و لعم حروف و اعداد و نام «ابو الدینارمغربی» به نظر نمی‌رسد که نام حقیقی مؤلف باشد، احتمالاً نامی مستعار است و نیاز به بررسی بیشتر دارد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۲۱/۵
آغاز: لک الحمد یا رب الاسرار و علیک الصلواة یا سید الابرار و علیکم السلام یا خلفاء النبی الاربعة الاربعة الاخیار؛ **انجام:** بدستور عمل نمایند واز چهار طرف نظیره ابجدی نوشته تکیه کنند و السلام
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۸گ (۴۰ -۴۷)، ۲۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶سم [ف: ۲۸-۱۸۹]

● **منبع الانوار** / تفسیر / عربی
manba‘-ul anwār

کاشانی، سلطان محمد بن حسن، ۱۱
kāšānī, soltān mohammad ebn-e hasan (11c -)

این تفسیر بیشتر جنبه حدیثی دارد و از برای کتاب‌های روایتی اشاراتی وضع کرده است، و گاهی الفاظی را به‌طور بسیار مختصر معنی میکند و کمتر به‌گفته‌های دیگران استناد می‌نماید. در برگ ۷۸ نسخه شماره ۱۵۷۸ کتابخانه مرعشی حاشیه‌ای وجود دارد با نشان «منه ایده الله» و این خود قرینه‌ای است که این حاشیه در حیات مؤلف کتابت شده و چون تاریخ کتابت آن نسخه، اواخر قرن ۱۱ هجری است، لذا درگذشت مؤلف می‌بایست اواخر قرن ۱۱ یا اوایل قرن ۱۲ باشد. لازم به یادآوری است که هر دو نسخه، به یک خط کتابت شده است. نام مؤلف نیز ظاهراً بر اساس قرائن و نسخه‌هایی که همراه نسخه ۱۵۷۸ بوده، مشخص گردیده است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۸
آغاز: الحیوان من بحر تحت العرش فمن ثم کان رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم یستمطر اول مطر؛ **انجام:** مع عنه علیه السلام قال اذا قرأت قل أعوذ برب الفلق فقل فی نفسک اعوذ برب الفلق و اذا قرأت قل اعوذ برب الناس فقل فی نفسک أعوذ برب الناس.
از سوره واقعه تا پایان کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۲۰۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴سم [ف: ۴-۳۸۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۵۱
آغاز: سورة یونس ... و هی مکیة و عدد ایاتها مائة و تسع ایات، مع، عن النبی (ص) قال من قرأها اعطی من الاجر عشر حسنات؛ **انجام:** قل ادعوا الله او ادعو الرحمن حتی تختم ثم قل توکلت علی الحی الذی لایموت ثلث مرات
از سوره یونس آغاز و تا پایان سوره اسراء؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن ۱۱ یا اوایل قرن ۱۲، در حیات مؤلف، مصحح، محشی با نشان «منه»؛ واقف: امام ویردی میرزا بن شاقلیچی، ۱۲۳۵؛ ۲۴۷گ، ۱۷سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۴-۳۶۷]

● **منبع الانهار** = **گلزار ابراهیم** / شعر / فارسی
manba‘-ol anhār = golzār-e ebrāhīm

ملک قمی، ملک محمد، – ۱۰۲۵ قمری
malek qomī, malek mohammad(- 1616)

به دستور: ابراهیم عادلشاه ثانی بیجاپوری (۹۸۸-۱۰۳۷ق)
مثنویست در تتبع مخزن الاسرار که بدستور ابراهیم عادلشاه ثانی بیجاپوری در دو هزار بیت سروده شده است.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۶۹۷/۲
آغاز: موجود: بسم الله الرحمن الرحیم ×× خط نجاتست و ره مستقیم؛ **انجام:** خفته بجنبد چو بجنبانیش ×× مرده نهگر مغز بسنبانیش
جزئی است از کتاب گلزار ابراهیم. نسخه ما بی سروته و فقط شامل ۸۵۵ بیت است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۴۶ص (۲۱-۶۶)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۸×۲۲/۶سم [ف: ۷-۷۳۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۰۵/۲
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم ×× اهدنا الصراط المستقیم / سرخط اسماست به مشق صفات ×× حجت افعال بر آثار ذات / دیو رجیم است ازو بیم زد ×× کوثر و تسنیم ازو نیم مد؛ **انجام:** در طرف صبح و در اقصای شام×× ورد زبان چیست همین و السلام / فاتحه کار تو از خیر زاد ×× خاتمه حال تو بر خیر باد / منبع انهار به پایان رسید ×× در به صدف قطره به عمان رسید.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۵۱گ (۵پ-۵۵پ)، ۱۸سطر (۸/۳×۱۷/۶)، اندازه: ۱۴/۹×۲۵/۷سم [ف: ۲۹/۱-۲۸۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۴۰۸
آغاز: بسمله. خط نجات است درد مستقیم؛ **انجام:** مرده (کذا)
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، بی‌تا؛ قطع: وزیری کوچک[رایانه]

● **منبع البحرین** / عروض و قافیه / فارسی
manba'-ol bahrayn
بهجت، تاج الدین، ق۱۳ قمری
behjat, tāj-od-dīn (- 19c)
تاریخ تألیف: جمعه ۶ محرم ۱۲۴۷ق
در قواعد کلی فن عروض و قافیه، استخراج شده از چند کتاب در این فن برای آسانی کار مراجعه‌کنندگان، در دو بحر (عروض و قافیه) و هر کدام دارای مقدمه و چند نهر. این کتاب روز جمعه ۶ محرم ۱۲۴۷ق پایان یافته و چهارشنبه ۸ ربیع الاول همان سال از سواد به بیاض منتقل شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۶۲۰
آغاز: سنجیدگی جناس حمد کامل و ثنای وافر شایان بارگاه سخن آفرینی که زبان فصحای بلاغت عنوان؛ **انجام:** سال تألیف اوس رسالیکا میری دلنی کها ×× منبع البحرین بهجت جوش کیاهی اج هی
خط: نستعلیق، کا: غلام محمد نعمت الله، تا: ۴ جمادی الاول۱۲۵۳ق؛ با یادداشتی از محمد مهدی بن محمد موسوی اصفهانی کاظمی به تاریخ پنجم محرم ۱۳۴۱؛ تملک: آیة الله مرعشی به تاریخ ۱۳۳۸ در کاظمین با مهر «آقا نجفی الحسنی الحسینی» (مربع)؛ ۶۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۲۵-۱۸]

● **منبع البکاء فی مقتل سید الشهداء** / مقتل / فارسی
manba'-ol bokā' fī maqtal-e sayyed-oš šohadā'
برغانی، محمد صالح بن محمد، - ۱۲۷۱ ؟ قمری
baraqānī, mohammad sāleh ebn-e mohammad(- 1855)
چهارده مجلس در ذکر مبدأ خروج سید الشهداء علیه السلام از مدینه تا بازگشت اهل بیت علیهم السلام پس از واقعه جانسوز کربلاست که مؤلف پس از«معدن البکاء» که به عربی بوده به نگارش آن پرداخته و ترجمه‌گونه‌ای است از آن. این کتاب دارای مقدمه‌ای است درفضیلت عزاداری برآنحضرت و خاتمه‌ای دربعضی از مناقب و فضائل اهل بیت علیهم السلام؛ مجلس ۱. سبب خروج سید الشهداء از مدینه متبرکه و نزول به مکه؛ ۲. بیان فرستادن آن حضرت مسلم را به جانب کوفه و شهادت آن بزرگوار؛ ۳. بیان شهادت پسران مسلم بن عقیل؛ ۴. بیان توجه آن امام مظلوم به سوی عراق؛ ۵. بیان احوالی که بعد از نزول به کربلا تا شب عاشورا (بر آن حضرت حادث شده)؛ ۶. بیان شب عاشورا تا منجر شدن امر به قتال؛ ۷. بیان مبارزات اصحاب آن حضرت و جماعتی از اقرباء او که از آن جماعت قاسم بن الحسن باشد؛ ۸ بیان قتال حضرت عباس و علی اکبر و علی اصغر؛ ۹. بیان جهاد سید الشهداء روح العالمین فداه و قتل عبدالله فرزند آن حضرت و قتل عبد الله بن الحسن؛ ۱۰. بیان آنچه واقع شده بعد از داهیه عظمی تا زمان روانه شدن اسرا؛ ۱۱. خروج اهل بیت و بردن سرهای شهدا از کربلا و ورود ایشان به کوفه؛ ۱۲. در نامه نوشتن ابن زیاد به یزید و والی مدینه و اموراتی که در راه شام و غیره اتفاق افتاد؛ ۱۳. در ورود سرها و اسیران به شام و جمله از کرامات و اموری که در شام واقع شد؛ ۱۴. در رجوع اهل بیت است از شام و ورود ایشان است به مدینه؛ خاتمه: مشتمل است بر چهارده حدیث.
آغاز: بسمله، حمدله اما بعد چنین گوید اقل خلیفه محمد صالح ... که چون فارغ شدم از تالیف معدن البکاء و آن مشتمل است بر اخبار و اشعار و خطب کثیره در مصیبت سید الشهدا علیه السلام
انجام: قتلت ابن بنت نبیها.باتمام رسید کتاب منبع البکاء در نهم شهر شوال من سنة ۱۲۵۲ ... اولا و آخرا
[الذریعة ۳۵۸/۲۲ و ۲۲۴/۲۰؛ نسخه‌های منزوی ۴۵۵۴/۶؛ فهرستواره منزوی ۱۷۹۷/۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۳۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق؛ جلد: تیماج، ۲۴۹گ، ۱۵سطر (۹×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۵۰۶]
۲. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۵۸۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حسین بن عبدالمجید، تا: ۸ جمادی الاول ۱۲۵۳ق؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمود» (مربع)؛ اهدایی: حجة الاسلام و المسلمین شیخ غلامرضا قوچانی؛ جلد: تیماج، ۱۸۹گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱-۵۰۱]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۵۳
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق و عناوین نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ محشی؛ ۲۷۶گ، ۱۵سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۸-۲۲۴]
۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۵۴۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** این اول فتحی است که به برکت حضرت امام حسین علیه السلام صادر شد حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود به خواطر آوردم زمانی را که اوکشته می‌شود تشنه درصحرای کربلا حتی آن که اسب اورم می‌کند وهمهمه می‌کند ومی‌گوید الظلیمه الظلیمة
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۲۵۶ق؛ جلد: گالینگور، ۲۲۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۱۳۱]
۵. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۲
خط: نسخ، کا: میرزا ابرهیم، تا: ۲۳ ذیقعده۱۲۵۷ق؛ ۱۸۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۳۴۳]
۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۰۹۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: اسماعیل بن مشهدی محمد علی ایروانی، تا:

سلخ صفوی ۱۲۶۶ق، جا: دارالنشاط ارومی (ارومیه)، جهت میر احمد آقا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۰۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [محدث ارومی مخ: ۳–۱۵۴۸]

۷. همدان؛ بحرالفضائل؛ شماره نسخه: ۸/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: علی اصغر بن شیخ بابا، تا: ربیع الاول۱۲۸۱ق؛ با یادداشت وقف مؤلف؛ کاغذ: استانبولی، ۱۴۴گ، ۱۸ سطر (۱۲×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [رشت و همدان: ف: –۱۶۶۹]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۵۶۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، عبارات عربی نسخ، کا: علی اصغر، تا: صفر۱۲۸۸ق؛ واقف: محمد علی فرزند مؤلف، ۹ محرم ۱۲۹۲؛ جلد: تیماج، ۱۶۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۲–۱۴۷]

۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۶۷۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** که موجب غرامت تو گردد در هنگامی که نیایی مگر آنچه دستهای تو پیش فرستاده است و نیست خدا ستم کننده بر بندگان خود

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سید ضیاء الدین تقوی بهبهانی شیرازی، دیماه ۱۳۶۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۲۶–۵۷۹]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۵۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ با یادداشتی که قاسم زاده کتاب را به سید جلال الدین محدث ارموی اهداء نموده؛ جلد: تیماج، ۳۰۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [محدث ارموی مخ: ۳–۱۵۴۸]

۱۱. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۹۶۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: سید جعفر حسینی، تا: ۱۳۲۵ق؛ مهر: «عماد الاسلام» (بیضی)، سید جعفر حسینی «العبد المذنب جعفر الحسینی» (بیضوی)؛ واقف: فرزند مؤلف میرزا صدرالدین عماد الاسلام؛ ۲۷۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۲–۲۳۴]

● منبع التحقیق و ینبوع رحیق التدقیق / فلسفه / عربی

manba'-ut taḥqīq wa yanbū'-u raḥīq-it tadqīq

ایروانی، علی بن قربان، ق۱۳ قمری

īravānī, 'alī ebn-e qorbān (- 19c)

تاریخ تألیف: یکشنبه ۱۸ جمادی الاول ۱۲۷۲ق

درباره مقدمات فلسفی و جبر و تفویض و بداء از دیدگاه شیعه، با مباحثی بسیار مفصل و نقل اقوال بعضی از فلاسفه و بزرگان دانشمندان، در سه «فریده»: ۱. مطالب شریفة و مباحث لطیفة؛ ۲. الجبر و التفویض و الامر بین الامرین؛ ۳. تحقیق البداء.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۵۸۸

آغاز: الحمدلله الذی أوضح لنا محجة الشریعة و النجاة و هدانا سبل المرضاة و الخیرات هو اللطیف الذی ندب العباد الی الطاعات؛ **انجام:** واعف عنا فیما جری به القلم من الطغیان و الحمدلله أولا و آخراً و ظاهراً و باطناً.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با خط‌خوردگی و اضافه؛ تاریخ وقف: ۱۲شعبان ۱۳۷۳؛ جلد: مقوایی، ۲۲۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۷–۱۷۷]

● منبع الحیاة / طب / فارسی

manba'-ol hayāt

محمد مهدی بن شاه کرم

mohammad mahdī ebn-e šāh karam

اهدا به: جعفر قلی خان بن شادلو ایلخانی بیگلر بیگی

دارای یک «مقدمه» و شش «منبع» و «خاتمه» است و هر منبع خود دارای چند «چشمه»: مقدمه در بیان شرافت علم طب؛ منبع ۱. قواعد علم طب نظری، دارای دو چشمه؛ ۲. استدلالات و تدابیر اصحاء (بهداشت)، چهارده چشمه؛ ۳. درجات ادویه و صفات ادویه مفرد و مرکب، دارای دو چشمه؛ ۴. نخست ادویه مفرده (به ترتیب الفبائی از الف تا یاء)؛ ۵. ادویه مرکب؛ ۶. معالجه بیماری‌هاییکه بدون حضور پزشک درمان توان کرد، دارای چهارده چشمه و در چشمه سیزدهم بیست «مجری» است؛ خاتمه در درمان زهرها و گزیدن حشرات گزنده.

[فهرستواره منزوی ۳۷۳۳/۵]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۸۱۴

آغاز: برحمت و نسخه کامل الصناعه قدرت بموجب خلق لکل داء دواء؛ **انجام:** که دل آزرده شوی ورنه سخن بسیار است و الحمدلله رب العالمین.

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: زین الدین جعفر زاهدی، بهمن ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج، ۱۲۵گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۱۹–۵۶۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۸۷

آغاز: و اطاعت ایشان چون سته ضروریه موجب تندرستی ... اما بعد چنین گوید فقیر بی بضاعت ... ابن شاه کرم محمد مهدی که چون جمعی از یاران؛ **انجام:** اما سموم ملزوعه که بذکر چند فرد از آنها اکتفا میشود بدانکه در گزیدن هر یک از حشرات باید که بالاتر از آن موضع را محکم ببندند و دم نیش را شخصیکه ناشناباشد بروغن گل سرخ مضمضه (کلمه اخیر نشان سطر اول صفحه بعد است که در نسخه نیست).

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام(اندکی از دیباچه و خاتمه کتاب از نسخه افتاده)؛ جلد: تیماج، ۲۲۸ص، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۰–۱۲۴۴]

● **منبع الحیاة** /- عربی

manbaʻ-ul ḥayāt

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۳۴۲

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین (دنباله اش به اندازه دو ورق به علت چسبیدگی نسخه خراب شده است)؛ **انجام:** همان نسخه ۶۲۲۲۲ است.

نگاشته ۱۲ جمادی الاول ۱۰۱۴؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی، تا: یک‌شنبه ۲۹ ذیقعده۱۱۷۳ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۰۵گ، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۱/۵)، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۱۶-۲۵۵]

● **منبع الحیاة** / فقه / عربی

manbaʻ-ul ḥayāt

کتابی است استدلالی و تحقیقی با ذکر اقوال فقها در مباحث زکاة، خمس، صوم، اعتکاف، حج و قضا به شرح ذیل: کتاب الزکاة، در یک مقدمه و دو باب: المقدمة: فالزکاة فی اللغة الطهارة و الزیادة والنمو و فی الشرع اسم لحق یجب فی المال یعتبر فی وجوبه النصاب هکذا فی المعتبر و الکلام فی تصحیح عکسه و طرده غیر مهم ...، باب ۱) فی زکاة المال (جای عناوین سفید است)؛ کتاب الخمس؛ کتاب الصوم، دارای چند مقصد: ۱) فی ما ذکر فیه من الفضائل و فیه مباحث، ۲) فی مهیته و فیه مباحث،۳) فیما یمسک عنه الصایم و فیه مباحث، ۴) فی الصوم الحرام و فیه مباحث،۵) فی من یصح منه الصوم و فیه مباحث،۶) فی اقسام الصوم،۷) فی اللواحق و فیها مباحث؛ کتاب الاعتکاف: و فیه مباحث؛ کتاب الحج: و هو مرتب علی مقدمات و ابواب: المقدمة الاولی: فی مهیته و وجوبه المقدمة الثانیة: وجوب الحج مشروط بالبلوغ و العقل و الحریة و الاستطاعة بالاجماع و الاخبار و الآیة فی خصوص الاخیر، المقصد الاول: فیما یجب بالنذر و شبهه، المقصد الثانی: فی النیابة؛ کتاب القضاء: دارای مقدمه و چند مطلب: مطلب ۱) فی القاضی و فیه مسایل، ۲) فی الدعوی و الحکم و فیه مباحث، ۳) فی الاستحلاف و فیه مباحث، ۴) فیما یثبت بالشاهد و الیمین، ۵) فی التعارض و فیه مباحث، ۶) فی القسمة.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۷۱۳

آغاز: کتاب الزکاة و فیه مقدمة و بابان، اما المقدمة فالزکاة فی اللغة الطهارة؛ **انجام:** فقد عرفت الحال فیها و من ذلک ظهر ضعف قول الدروس ایضاً منهاج المقسوم اما مثلی او قیمی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت۱۳۴۶؛ جلد: تیماج عنابی، ۴۹۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۰-۵۰۶]

● **منبع الحیاة فی حجیة قول المجتهدین من الاموات** / اصول فقه / عربی

manbaʻ-ul ḥayāt fī ḥujjīyat-i qawl-il mujtahidīn min-al amwāt

جزایری، نعمة الله بن عبدالله، ۱۰۵۰ - ۱۱۱۲ قمری

jazāyerī, neʻmat-ol-lāh ebn-e ʻabd-ol-lāh (1641 - 1701)

تاریخ تألیف: دوشنبه ۱۶جمادی الثانی ۱۱۰۰ق؛ محل تألیف: شوشتر مدرسه پهلوی مسجد جامع

وی این رساله را در ابطال دو حکم مشهور و مورد اجماع بین علماء اصولی (یکی بطلان تقلید میت و دیگری بطلان عبادات تارک طریق تقلید و اجتهاد) نوشته است. در دیباچه رساله، از دو اصل مزبور و تألیف رساله یاد کرده است.وی از رساله شهید ثانی در «بطلان تقلید میت» یاد کرده و به گفته خود، تمام رساله مزبور را «بلفظها» با حذف برخی از آن در این رساله آورده است. مؤلف در این رساله دوازده دلیل برای اثبات بطلان تقلید میت (اصل اول) و دوازده وجه در نقض آن لزوم تقلید یا اجتهاد نقل کرده و پاسخ گفته است. در وجه ۱۲ اخیر، یازده مسأله اساسی مورد اختلاف بین علماء اصولی و اخباری را آورده و در هر یک نخست سخن مجتهدان و پس از آن عقیده اخباریان را یاد کرده است. فهرست موارد مزبور به طور اجمال این است: مسأله ۱. معنی فقه و بیان اختلاف در تفسیر آن؛ ۲. مجتهدان معتقدند در صورت فقدان دلیل قطعی در احکام می‌توان به دلیل ظنی تمسک و استنباط حکم کرد، ولی به عقیده اخبار در همه موارد دلیل قطعی وجود دارد و اگر در موردی دلیل قطعی نبود حکم نمی‌توان داد و توقف باید کرد؛ ۳. مجتهدان ادله احکام را پنج چیز بیان کرده‌اند: کتاب، سنت، اجماع، استصحاب دلیل عقل. اما اخباریان عقل و اجماع و کتاب (بدون تفسیر) و استصحاب را مستند احکام به شمار نمی‌آورند؛ ۴. مجتهدان قیاس اولویت و منصوص العله را حجت و مستند احکام فقه می‌شمارند، اما اخباریان منکر حجیت این دو هستند، سید نعمة الله در پایان این مسئله، از شرح خویش بر تهذیب طوسی یاد کرده؛ ۵. مجتهدان قرآن را مطلقاً حجة قاطع می‌دانند و روایات معارض آیات را طرد می‌کنند، اما به عقیده اخباریان همه آیات قرآن برای ما متشابه است و تنها با استناد به حدیث و تفسیر، به قرآن عمل می‌توان کرد، سید جزائری در ضمن این مسأله می‌گوید: من در مسجد جامع شیراز خود شاهد مناظره دو تن از استادانم یکی شیخ جعفر مجتهد بحرینی و دیگر محدث صاحب جوامع الکلم در مسئله حجیت قرآن بودم، بحرانی که از مجتهدان و طرفدار حجیت قرآن بود به محدث چنین می‌گفت: در مورد آیه قل هو الله احد ... چه میگوئی، آیا آنهم نیازمند به تفسیر است و بدون یاری حدیث معنی آنرا قابل فهم نمی‌دانی، استاد محدث پاسخ گفت آری حتی فهم این آیه نیز نیازمند به تفسیرحدیث است؛ ۶. مجتهدان و متکلمان معرفة الله را نخستین واجبات میشمارند. اما اخباریان آنرا مخلوق خداوند و غریزی و

طبیعی می‌دانند و بنابرین جزء افعال اختیاری نیست تا متصف به وجوب گردد، جزائری در این مسأله سخن مجتهدان را نیز صحیح دانسته و می‌گوید سخن بعضی از محققان اخباری که مسلک مجتهدان را در این مورد بر خلاف مقتضای احادیث شمرده‌اند نادرست است؛ ۷. اخباریان اجتهاد و تقلید را جائز نمی‌شمارند و ابطال آنرا از قدماء علماء شیعه مانند سید مرتضی و شیخ طوسی نقل کرده‌اند، اما مجتهدان می‌گویند قدماء اصول اربعماة را در دسترس داشته و بنابراین به اجتهاد نیازمند نبوده‌اند، و اساساً معنی اجتهاد باطل از نظر آنان، اجتهاد مبنی بر قیاس و استحسان است؛ ۸. از موارد اختلاف و نزاع بین این دو دسته، مسئله استصحاب و برائة است مجتهدان بدین دو اصل عمل میکنند و احکام بسیاری از موضوعات را بر اساس آن دو اصل بنیان می‌نهند بر خلاف اخباریان؛ ۹. مجتهدان معتقدند در اکثر موارد احکام فقهی از ادله ظنی به دست می‌آید مانند اخبار آحاد، اخباریان عمل به ظن را در فروع دین مانند اصول دین باطل می‌دانند و مدعی وجود اخبار متواتر به مقدار کافی هستند و اخبار کتب اربعه را متواتر می‌شمارند، سید جزائری خود در این مسئله حق را بامجتهدان دانسته و در پایان از شرح خود بر تهذیب و استبصار و توحید صدوق یاد کرده است؛ ۱۰. یکی از موارد اختلاف مسئله احتیاط در فروع و کیفیت آن است، در پایان این مسأله ۵ «بحث» ارزنده آورده و به تفصیل در اطراف عنوان مورد اختلاف سخن گفته است؛ ۱۱. در تفسیر حدیث معروف «علینا ان تلقی الاصول و علیکم التفریع و (یا) علیکم ان تفرعوا» بین علماء اصولی و اخباری اختلاف است.اخباریان می‌گویند مقصود تفریع بر اصول کلی مسموعه از ائمه (ع) است و مجتهدان تفریع را همان استنباط معمول بین مجتهدان می‌دانند.مرحوم سید نعمة الله جزایری در ذیل این مسأله حق را به وجهی با این و به دیگر وجه با آن دسته می‌داند و می‌گوید برخی از اخباریان زبان به تشنیع مجتهدان دراز کرده و ایشان را گمراه و گمراهگر خواندند و این تهمت بسی نابجا و نارواست و بر متتبع به خوبی روشن است که طرفین راه افراط و تفریط سپرده‌اند.

آغاز: الحمدلله الذی رفع قواعد الشریعة المصطفویة بعلماء اهل البیت علیهم السلام وفضل مدادهم علی دماء الشهداء البقاء منافع الخلق به علی مرور اللیالی و الایام ... لما وفقه الله لشرح کتابی التهذیب و الاستبصار ...

چاپ: بغداد، تقدم محمد علی الخطیب، مطبعة النجاح، ۱۳۴۸ق [الذریعة ۳۵۸/۲۲]

شرح و حواشی:

۱- حاشیة منبع الحیاة؛ بهاری همدانی، محمد باقر بن محمد جعفر (۱۳۳۳-۱۲۷۷)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و المسئول من الله عز شانه ان یتفضل علینا بتعجیل ظهور صاحب الدار علیه و علی آبائه صلوات الملک و لرفع هذا النزاع من البین و یوقع الصلح بین الفریقین.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۰۰ق؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ تملک: محمد بن عبدالرحیم قزوینی در ۲۳ جمادی الاول ۱۲۶۸ قدر اصفهان، حیدرعلی بن عزیزالله رضوی؛ کاغذ: دولت آبادی، ۳۶گ، ۲۱-۲۷ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [ف: ۱۴-۱]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۶۰۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: دوشنبه ۶ جمادی الثانی ۱۱۰۰ق، جا: ترشیز؛ کاغذ: ترمه، ۷۰گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲/۸×۱۸/۲سم [ف: ۱-۵۴۴]

۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۵۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... والظاهر مادل علی احد محتملاته دلالة راجحة فی مقابلة المأول واما السنة فثلاث قول وفعل وتقریر ... کقوله تعالی ان اضرب بعصاک، تمت.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۴۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف مخ: ۵-۲۱۳۲]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۲۵/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۷گ (۶۲ر-۷۸پ)، ۲۱ سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۶۸۴]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** لیرفع هذا النزاع من البین و یوقع الصلح بین الفریقین ...

خط: نسخ، کا: علی بن نظر علی تستری، تا: ترویه ۱۱۱۰ق، جا: شوشتر؛ مصحح؛ ۱۷گ (۱پ-۱۷ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۷-۲۷۷]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۱۳/۴

خط: نسخ، کا: محمد نصیر بن علی موسوی، تا: دهه دوم ذیقعده ۱۱۱۴ق؛ مصحح؛ اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۱۳-۹۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۶۱/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ویوقع الصلح بین الفریقین قال هذه الاحرف بلسانه و حرر هاببنانه مؤلفها المذنبالجانی قیل البضاعة و کثیر الاضاعة نعمة الله حسینی الجزایری و کان الفراغ ... سنة المایه بعد الالف فی دارالمومنین تسترفی مدرستنا الواقعه بجوار مسجدها الجامع حامدا مصلیا علی رسوله و اهل بیته الطاهرین ... و کتب محبه الوفی ... محمد بن بدوی الجزائری ... سنه ۱۱۱۶.

خط: نسخ، کا: محمد بن بدوی، تا: ۱۱۱۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۳۲ص (۱۴۷-۲۷۸)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۹-۱۵۲]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۰۷۰

آغاز: ککتاب الشرایع و النافع و المعتبر المحقق و الارشاد و المختلف و القواعد؛ **انجام:** لیرفع هذا النزاع من البین و یوقع الصلح بین الفریقین قال هذه الاحرف بلسانه و حررها ببیانه مؤلفها المذنب الجانی قلیل البضاعة کثیر الاضاعه نعمت الله الحسینی الجزائری و فقه الله تعالی لمراضیه و جعل مستقبل احواله خیرا من

ماضیه
خط: نسخ، کا: رضی بن نبی قزوینی، تا: چهارشنبه ۹ صفر۱۱۱۹ق، جا: اسدآباد همدان؛ افتادگی: آغاز؛ در شنبه ۱۲ صفر همانسال در همدان توسط کاتب تصحیح شده؛ جلد: تیماج، ۵۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۱/۸×۱۷/۳سم [ف: ۱۶-۴۷۹]

۹. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۷۰۴/۳
خط: نسخ، کا: عبدالعلی بن محمد هادی طالقانی نویزی، تا: محرم۱۱۳۰ق، جا: مدرسه جدیده سلطانیه؛ اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [نسخه‌پژوهی: ۳-۱۷۰]

۱۰. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۳۹۷
خط: نسخ، کا: ملک علی بن حاج بهزاد ایزد خواستی، تا: شنبه ۲۶ شعبان ۱۱۴۰ق؛ ۳۹گ (۱پ-۳۹پ)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۴۳]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۰۴۶
خط: نسخ، کا: عبدالکریم بن محمد جواد بن عبد الله بن نور الدین بن نعمت الله موسوی، تا: دوشنبه ۱۳ محرم۱۱۷۵ق، به جهت مولی محمد؛ محمد بن علی آن را با نسخه مؤلف مقابله کرده در سیزدهم محرم ۱۱۷۶؛ جلد: تیماج، ۵۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۱۶-۵۰]

۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۱۴۴/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** والناس فیما یعشقون مذاهب وهذا ما اردنا تحریره فی هذه الرسالة والمرجو ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: محرم۱۱۷۶ق؛ جلد: تیماج، ۳۵گ (۵۰پ-۸۴پ)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۴۹]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۹۷/۱۳ط
آغاز: برابر؛ **انجام:** و للناس فیما یعشقون مذاهب و هذا ما اردنا تحریره و الحمد لله رب العالمین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملک: علی نقی بن محمد علی موسوی زنجانی، محمد صادق موسوی؛ مهر: «عبده علی نقی محمد علی الموسوی»؛ جلد: تیماج، ۶۱ص (۲۹۸-۳۵۸)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳/۲۴-۶۲]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۲۲۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** من ماضیه و الحمدلله رب العالمین
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور [رایانه]

۱۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۳۹۷
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۷گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۲۹]

۱۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۵۷/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** والناس فیما یعشقون مذاهب وهذا ما اردنا تحریره فی هذه الرسالة والمرجو ...
خط: نستعلیق، کا: محمد بن محمد علی، تا: یک‌شنبه ۲۸ جمادی الاول۱۲۳۱ق؛ جلد: روغنی مذهب، ۲۸گ (۱۷پ-۴۴پ)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۴۹]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۶۵۸/۱
خط: نستعلیق، کا: احمد بن حسین بن عبد الاعلی بن عبد العال بن ابوتراب بن عبد العال بن اسماعیل بن عبد العال بن علی بنعبد العال کرکی، تا: دوشنبه ۱۱ ذیحجه۱۲۳۱ق؛ جلد: روغنی ، ۳۰گ (۱پ-۳۰ر)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۲۲۰]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۳۶/۴ معزی
آغاز: برابر؛ **انجام:** کانما اوتی کتابه بشماله خصوصا طلاب العلوم ... و حررها ببنانه مؤلفها المذنب الجانی ... سنه قلیل البضاعة و کثیر الاضاعة نعمت الله الحسینی الجزائری وفقه الله تعالی مراضیه و جعل مستقبل احواله اخیرا من ماضیه.
خط: نسخ، کا: حسن بن سید محمد بن سید امین، تا: ۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج، ۳۵گ(۱۲۳پ-۱۵۷پ)، ۲۰ سطر (۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۳سم [ف: ۳۹-۱۴۷]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۲۷۸/۲
خط: نسخ، کا: فتحعلی سبط محمد کریم خان زند، تا: جمعه ۲۰ ذیحجه۱۲۵۲ق، جا: شیراز؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۳۵گ (۱۳۴پ-۱۶۸ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۹-۶۴]

۲۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۲۱/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۸سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۹×۲۲سم [ف: ۱۶-۲۲۱]

۲۱. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه: بدون شماره
بی‌کا، بی‌تا [ف: -۳۱]

● منبع الحیاة فی عبارات الاحیاء و الاموات / اصول فقه / عربی

manba‘-ul ḥayāt fī ‘ibārāt-il aḥyā’ wa-l amwāt

کلباسی، ابوالمعالی بن محمد ابراهیم، ۱۲۴۷ - ۱۳۱۵ قمری

kalbāsī, ab-ol-ma‘ālī ebn-e mohammad ebrāhīm (1832 - 1898)

قواعد اصول فقه را که دانستن آنها برای مجتهدان لازم است به روشی بسیار مفصل و استدلالی در پانزده جلد بزرگ گرد آورده است.در هر موضوعی گفته‌های بزرگان اصول و فقه را با کیفیتی که نوشته‌اند و گاهی مسائل را در چند برگ طرح کرده‌اند را عیناً نقل می‌کند و رد و ایرادهای خود را دنباله سخنان آنان می‌آورد.
[الذریعه ۳۵۹/۲۲ شماره ۷۴۲۵]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۲۵۵
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذا هو المجلد الثالث من مجلدات منبع الحیاة فی المبادی اللغویة و فیه مقدمة و مباحث و خاتمة؛ **انجام:** و أن یذکروا خواصها کأن یقولوا هذا یجوز تسلبه

و هذا لایجوز و هذا هو البعض و ما بقی فنظر.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۳۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۴۹]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۲۶۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... الباب التاسع فی الادلة الشرعیة و الکلام فیها یجری فی فصول و تلویحه یستدعی تقدیم مقدمات؛ **انجام:** و کلام العلامة یدل علی الوقوف علیه فی عصرنا بطریق النقل لاابتداء، نعم الذی یرد علی صاحب المعالم هو ما ذکره العلامة القمی ...
الادلة الشرعیة؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با با خط خوردگی و اضافات در حاشیه؛ جلد: تیماج، ۱۶۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۴۹]

۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۷

آغاز: الباب الثانی فی خبر الواحد و فیه مقدمة و مسائل أما المقدمة ففی تعریفه قال فی النهایة الفصل الخامس فی خبر الواحد؛ **انجام:** مع کونهم من اکابر الفطحیة و اضرابهم من نحو علی بن ابی حمزة البطائنی و عثمان بن عیسی الرواسی قال فی العدة و اما العدالة ...
مشتمل بر خبر واحد است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ ۲۱۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱-۷۲]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۲۰۷

آغاز: الحمدلله الذی مهد لنا أدلة عقلیة و أصولا فقهیة هی لشوارع الهدایة و مناهج ریاض الاحکام و غایة المأمول وسیلة؛ **انجام:** هذا آخر ما أردنا ایراده من الادلة العقلیة و الاصول الکلیة المتشتتة فی الکتب الفقهیة و الاصولیة ...
جلد پانزدهم کتاب و مشتمل بر ادله عقلیه است و دارای پنجاه فصل است که هر کدام درباره قاعده‌ای بحث می‌کند؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «تلک حجتنا آتیناها ابراهیم» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۵۳۰گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۶-۱۹۹]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۵۴۷

آغاز: التخییر و سنحقق من دخول التخییر فی النهی و الفصل الذی یلی هذا الفصل الذی هذا بعون الله تع؛ **انجام:** و ترتب الثواب الجزیل و الاثار الجلیلة علیه کما مرفی قوله تع ان الصلوة تنهی عن الفحشاء و المنکر و علی الاعم منهما کما سیاتی فی بعض الاخبار و فی هذا الخبر منزل علی المعنی الثانی عند الاصحاب
جلد ششم، شامل مبحث نواهی؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن حسن محلاتی، بی‌تا[تذکر: تاریخ کتابت در فهرست به صورت «۱۲۴۲» ثبت شده است که قطعاً نادرست است]؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ جلد: تیماج، ۲۹۶گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۰×۲۶/۵سم [ف: ۱۶-۴۷۶]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۶۱۶

آغاز: پس از خطبه مختصر: فهذا هو المجلد العاشر من مجلدات منبع الحیاة فی القسم الاول من اقسام الادلة الشرعیة؛ **انجام:** موجود: فی بحث الاستثناء من الاستدلال الشافعیه علی عودها الی الجمیع و الجواب عنه فانتظر
جلد دهم و مشتمل بر مبحث «الکتاب» از اقسام «ادله شرعیه» و مرتب بر یک مقدمه و سه فصل و یک خاتمه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاتب، احتمالاً مانند جلد ششم؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ جلد: گالینگور، ۲۶۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۷۷]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۵۹۵

آغاز: اذا اختلف الامامیة علی قولین فما لحکم فیها؛ **انجام:** و ما ذکرتموه من تسویغ الاجتهاد معهم انما کان مع الاختلاف فلا یفیدکم
ظاهراً جلد ۱۲ و اکثر مطالب اجماع، قسم سوم از ادله شرعیه را در بیست و یک مسئله نگاشته است: «مسئلة اذا اختلف الامامیة علی قولین فما الحکم فیها، مسئلة اختلفوا فی ان الاجماع السکوتی حجة ام لا، مسئلة اختلفوا فی ان عدم ظهور الخلاف هل اجماع ام لا، مسئلة فی ان الشهرة هل هی حجة ام لا، مسئلة اذا اختلف الامامة علی قولین او اکثر، مسئلة اختلفوا فی انه هل یجوز الفصل بین المسئلتین ام لا، مسئلة فی ان اجماع المنقول حجة ام لا، مسئلة اختلفوا فی ان الاجماع هل یشترط فیه المستند ام لا، مسئلة هل یعتبر فی الاجماع اتفاق کل الامة من زمن النبی ص الی یوم القیمة ام لا، مسئلة اختلفوا فی ان قول الکفار هل یعتبر فی الاجماع ام لا، مسئلة اختلفوا فی ان قول العوام هل یتحقق فی الاجماع ام لا، مسئلة اختلفوا فی انه هل یشترط فی اجماع اهل کل فن باهله ام لا، مسئلة فی ان عدد التواتر هل هو شرط فی تحقق الاجماع ام لا، ... مسئلة اختلفوا فی ان الاجماع العترة هل هو حجة ام لا، مسئلة فی ان اجماع الخلفاء الاربعة حجة ام لا»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ کاتب و تاریخ تحریر: ظاهرا مانند جلد ششم؛ جلد: میشن، ۲۵۲گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۷۸]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۱۷۸

جلد دوازدهم کتاب و در مباحث اجماع است؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۳-۳۸۴]

● **منبع الدموع** / تاریخ معصومین / فارسی
manba'-od domū'

مجد دامغانی، عباس بن علی اکبر، ق۱۳ قمری
majd-e dāmqānī,'abbās ebn-e 'alī akbar(- 19c)

اهدا به: ناصر الدین شاه قاجار (۱۲۶۴-۱۳۱۳ق)
تاریخ تألیف: جلد دوم ۱۲۶۰ق
مقتل فارسی درچند جلد که در ۱۶ مجلس از خروج امام حسین علیه السلام از مدینه تا حال تنهایی و به میدان رفتن آن حضرت نگاشته شده است.
[الذریعة ۳۵۹/۲۲؛ فهرستواره منزوی ۱۷۹۷/۳؛ فهرستواره منزوی ۶۳۴/۶]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۰۷۷

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این جلد دویم است از کتاب منبع الدموع؛ **انجام:** و سیعلم الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون قد فرغ مؤلفه ...

ج۲؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ دارای سرلوح منقش، مجدول؛ جلد: مقوا، ۲۲۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۹/۷×۳۱/۲سم [ف: ۱۴-۵۳۷]

۲. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۱۸

آغاز: بسمله حمدله ... این جلد دویم است ازکتاب منبع الدموع تألیف احقر خاکسار و ذره بیمقدار شایق فیوضات جاودانی عباس بن علی اکبر مجدالدامغانی ... که درسنه هزار و دویست و شصت از هجرت؛ **انجام:** فلیبک الباکون و ایاهم فلیندب النادبون فلمثلهم تذرف الدموع من العیون فنقول إنا لله وإنا إلیه راجعون

جلد دوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۸ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۰۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف مخ: ۲-۵۳۴]

● **منبع العلم** / فقه / عربی

manba‘-ul ‘ilm

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۶۸۷

آغاز: و هی لغة الطهارة و النماء و شرعاً اسم لحق یجب فی المال مشتمل است بر کتاب زکوة، الخمس، احیاء الموات، الحج، الکفارات جلد سوم کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۶۲گ، ۲۱سطر (۹/۵×۱۶/۵) و ۱۹سطر (۹/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۱۷۴۹]

● **منبع العلوم فی کشف الغموم** / فقه / فارسی

manba‘-ol ‘olūm fī kašf-el qomūm

اصفهانی، محمد مؤمن بن محمد،

esfahānī, mohammad mo’men ebn-e mohammad

آن را در نه سال ساخته و یک «مقدمه» و چندین مطلب در آن گذارده است بدین گونه: تعریف فقه - از کتاب آداب عالم و متعلم از شیخ زین الدین، از کتاب حدود اصطلاح فقهاء منسوب به شیخ، از تنقیح شرح مختصر نافع شیخ مقداد، از رساله منسوب به شیخ، از رساله شیخ محمد طبینی که برای مؤلف نوشته است، از کتاب چهل حدیث شیخ بهایی (ترجمه قطب شاهی)، از تحریر علامه، از ذکری شهید؛ در بیان آن که هیچ عصری خالی از مجتهد نخواهد بود، در تکلیف زمان غیب، در امر به شیء مستلزم نهی از ضد از رساله مولانا احمد اردبیلی در دو مقصد؛ دراینکه به قول کدام یک از دو مجتهد عصر باید عمل نمود، و اگر مجتهد نباشد چه باید کرد، و آیا تقلید میت با وجود حی رواست یا نه؟ از اواخر رساله خمسیه شیخ حسین بن عبدالصمد و ازشارع النجاة میرداماد و از ذکری شهید و کاشف الحال فی بیان الاستدلال ابن ابی جمهور احسایی؛ در صنعت مستفتی و ثبوت اجتهاد و از آداب عالم و متعلم شهید و شارع النجاة میر داماد و ذکری و معالم، و علم محدود و مذموم از دیباچه شرح صحیفه محمدتقی بن مجلسی اصفهانی؛ در بیان اجتهاد و مقلد و واسط و وسایط از مسلک الجامعیة فی شرح الالفیة ابن ابی جمهور و حاشیة الالفیة عبدالله شوشتری و افادات شیخ علی بر حاشیه الفیه و اوائل جعفریه شیخ علی و حاشیه و شرح الفیه فارسی شیخ علی و شرح جعفریه و شارع النجاة و شرح الفیه شیخ عبدالصمد و شرح الفیه شیخ عبدالعلی بن محمود خادم و کسی دیگر گویا شیخ عبدالعالی و شیخ عبدالصمد و نفحات الصمد فی جواب سوال الاحمدیة از سید حسین مجتهد؛ در قضاء از دروس شهید، در قول المیت کالمیت از رساله شهید در همین باب ترجمه محمد صادق بن محمد علی سرکانی و از تخفیف العباد فی بیان احوال الاجتهاد به فارسی و از رساله شیخ عبداللطیف جامی در رد قول شیخ حسن پسر شهید و از رساله منسوب به امیر معزالدین محمد ترجمه همان سرکانی و رساله شیخ علی و رساله ابوالمعالی و دیباچه ذکری شهید و کاشف الحال ابن ابی جمهور وافاده جمال الدین مطهر حلی و افاده شیخ جعفر بن محمد عاملی؛ مطلب اول در تسمیه جنب برای ذبیح؛ ۲۵ رساله و افاده در باب امور و ائمه مجتهدین و علماء و اهل حدیث و اهل رجال و شرح اصطلاحات فقهی از معتبر و جای دیگر که بسیار سودمند است؛ در رد رای و قیاس و استحسان از اواخر تفسیر سید مرتضی و از فصول و از اصول میرابوالفتح که برای سام میرزا نوشته است؛ درعلومی که مجتهد بداند و اوصاف او از افاده شیخ علی و شهید و فتاوی حلی و کفایة الطالبین احمد بن عبدالله بحرانی و شرح قواعد شهید و اصول میرابوالفتح واثبات واجب فخرالدین محمد طی به نام سلیمانیه و آداب عالم و متعلم شهید و معالم الاصول و زبده بهایی و وعده شیخ و غنیة النزوع بن زهره و تهذیب علامه و اصول محقق وافاده سید حسین مجتهد ورساله دیگر.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۸۸۴

آغاز: بسمله. الحمدالله ذی العزة والجلال والقدرة والکمال؛ **انجام:** از ان تواتر و اشتهار (مقابله شد)

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، گویا اصل؛ مقابله شده با نسخه‌های عربی؛ تملک: محمدعلی تبریزی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳۶۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۲۰×۲۵سم [ف: ۴-۷۸۴]

● **منبع الغرر و مجمع الدرر فی فضائل اهل البیت** / فضایل و مناقب / عربی

manba‘-ul ġurar wa majma‘-ud durar fī faḍā’il-i ahl-il bayt

تمیمی، عبدالرحیم بن عبدالعظیم، ق۱۰ قمری

tamīmī, ‘abd-or-rahīm ebn-e ‘abd-ol-‘azīm (- 16c)

کتاب در فضایل و مناقب اهل بیت است و در تنظیم آن از اخبار رسیده از رسول اکرم و نیز آیات قرآن استفاده شده است.

آغاز: کتاب منبع الغرر و مجمع الدرر فی فضائل اهل البیت ... جمع ... ابی فراس عبدالرحیم بن ... عبدالعظیم بن ... محمد بن ... ابی محمد عبدالله بن ... ابی الرجا محمد بن ... علی بن ... جعفر الکوسنج بن ... احمد بن سلیمان بن حیان بن جعفر التمیمی العنبری ... و هو یقول من تمسک بموالاة المطهرین من اهل البیت کان من الضلال نحروسا و من الفتن محفوظا لان النبی جعل محبته محبة اهل بیته لان محبتهم تمام الایمان و ثباته. هذا مجموع من اخبار النبی وردت فی فضائل عترته من اهل بیته و آیات من القرآن العظیم ...

انجام: رب هب لی من المعیشة سؤلی ×× و اعف عنی بحق آل رسول / و اسقنی شربة بکف علی ×× سید الاوصیاء زوج بتول.تم الکتاب بحمد الله و منه و صلواته علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین.

چاپ: ضمن میراث حدیث شیعه، دفتر سیزدهم، قم، مؤسسه فرهنگی دار الحدیث، ۱۳۸۴ش، تحقیق علی رضا هراز

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۰۳/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** علی عزیز روحهم. تم الکتاب ... اجمعین

خط: نسخ، کا: حسنی حسینی، محمد بن زین العابدین، تا: دوشنبه۱ ربیع الثانی۹۱۴ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۸ص (۲-۹)، ۲۶سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۹-۱۴۵۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۹۹۱۷

آغاز: هذا مجموع من اخبار النبی صلی الله علیه و آله وردت فی فضائل عترته ...

کا: سید احمد صفائی خوانساری، تا: شنبه ۲۶ رمضان۱۳۲۸ق؛ تذکر: شماره بازیابی اصلاح شد؛ قطع: جیبی [اهدائی ف: -۳۱۰]

● **منبع الفیوض = شرح حدیث اهلیلجه** / شرح حدیث / فارسی

manba‘-ol foyūz = š.-e hadīs-e ehlīlaja

لاهیجی، عبدالله بن حکیم اسماعیل، ق۱۱ قمری

lāhījī, ‘abd-ol-lāh ebn-e hakīm esmā‘īl (- 17c)

وابسته به: الاهلیلجة فی التوحید = الاهلیجیة؛ جعفر بن محمد (ع)، امام ششم (۸۰-۱۴۸)

تاریخ تألیف: ۱۰۸۹ق - جمعه ۲۲ ربیع الثانی ۱۰۹۰ق

شرحی است بر حدیث «اهلیلجه». در دیباچه از مولانا حسن علی یاد شده که می‌گفت در حدیثی آمده که در سفرها باید حدیث اهلیجه و مفضل را همراه داشت. این رساله را او پس از شرح عربی که بر همین حدیث به نام «منبع الفیض» (=۱۰۸۳ق) نوشته است به درخواست دوستان به فارسی شیرینی ساخته است. او می‌گوید که حدیث اهلیجه چون منکر توحید را به راه راست می‌کشاند. بهتر است از توحید مفضل که مخاطب آن مفضل موحد است (دیباچه). در پایان هم از منبع الفیض یاد شده است. (دانش پژوه)

آغاز: بسمله و به نستعین سپاس و ستایش بی قیاس محمود بالاستحقاق و موجود علی الاطلاقی را سزا است که هر جزئی از اجزاء حدیقه رشیقه خوش عنوان عالم امکان بتنهایی شاهدیست بر یکتایی گوهر والای عظیم الآلای او که از کمال اعتماد و وثوق زیاده بر هزار شاهد عادل معادل تواند بود.

[نسخه‌های منزوی ۹۹۶؛ الذریعة ۳۶۰/۲۲]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** امید است که سبب دعاء خیر به جهت این گمنام دودمان ایجاد گردد، محمد وآله الاطهار والابرار. قد فرغت من تسوید الکتاب ... الطاهرین المعصومین

خط: نستعلیق شکسته، کاتب = مؤلف، بی‌تا، مجدول؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، ۹۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۱/۳×۲۰/۵سم [ف: ۴-۷۸۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۶۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و این مطلب عظیمی بود که حضرت استاد مولانا عبدالرزاق لاهیجی فیاض که افتخار زمین و زمان بوجود شریف عدیم البدل او بود و در زمان وجود عاقبت محمود که را یارای آن بود.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، با سرلوح؛ کاغذ: سپاهانی، ۸۳گ، ۱۵سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۰-۱۸۶۲]

● **منبع الکرامة** / تفسیر / فارسی

manba‘-ol kerāma

زنوزی، علی بن محمد حسن، ق۱۳ قمری

zonūzī, ‘alī ebn-e mohammad hasan(- 19c)

تفسیر سوره مبارکه «یوسف» است که به شیوه ادبی توأم با عبارت‌پردازی مغلق و پیچیده، همراه با اشعار فارسی، عربی و مطالب عرفانی پس از مرگ فرزند خود میرزا حسن ساخته است.

آغاز: بسمله. خداوندیرا ستایش میکنم که داننده نهان است و دارنده جهان گل از گل آورد و مهر از دل بی سرا بخشد و سزا هم او بخشد

[الذریعة ۳۶۰/۲۲؛ تاریخ خوی، آقاسی، ص ۴۶۷؛ طبقات اعلام الشیعة (قرن ۱۴) ۳۶/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۰۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** آنکه نور عالمی از نور اوست ×× نالها از ناله دلدور اوست

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: رمضان۱۲۶۵ق؛ حواشی نسخه ادامه متن بوده و مستقل نیست، در انتها، اشعاری در تعریف کتاب حاضر، از محمد فرزند سعید موسوی جر فادقانی «گلپایگانی»، متخلص به «طائر» آمده، قبل از انجام نسخه چند برگ افتادگی دارد؛ در پشت برگ آغاز این نسخه مرحوم میرزا علی اکبر شمس العلماء از نوادگان امی مؤلف، چنین نوشته: «این مجموعه شریفه به قلم مبارك آقا میرزا علی، جد امی والد ماجد حقیر نگارش یافتهاست، ملك طلق احقر است و انا الفانی، میرزا علی اکبر الملقب به شمس العلما ابن المرحوم میرزا عبد الرحیم کوچك آقا، ابن المیرزا محمد رضا، ابن المغفور الحاج میرزا محمد مهدی المتخلص به مهدی بن شیخ الاسلام، میرزا محمد حسن زنوزی، مؤلف دوائر العلوم، ریاض العلوم، شرح استبصار شیخ طوسی - اعلی الله مقاله - ریاض المصائب، روضة الامال، زبدة الاعمال، الوسیلة، رساله رجالیه و غیرها و انا الفانی مهجور شمس العلماء، حسنی نجفی زنوزی تبریزی مرندی خوئی، - عفی عنه _ تحریرا در طهران، خیابان الحق کوچه سیگاری، خانه ۲۸ به تاریخ چهارشنبه غره جمادی الاول سال ۱۳۸۹ برابر ۲۵ تیر ۱۳۴۸»؛ ۵۱ص(۱-۵۱)، ۲۰سطر، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۲۸-۱۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۰۴/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و مغویه و یزید و امثال ایشان از اکابر باطله ... گزیده آن است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۵گ (۵۲- ۶۶)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۲۸-۱۸]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۸۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** سمیت هذا الکتاب ... بمنبع الکرامة ... و بالاجابة جدیر.

خط: نسخ، کا: عبدالحسین، تا: ۱۲ ربیع الاول۱۳۸۰ق؛ جلد: تیماج، ۵۲۲گ (۱-۵۲۲)، ۲۰سطر (۹/۵×۱۷/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۵سم [ف: ۱۰-۱۸۹۴]

← منبه > مشیت

● **منبه** / عرفان و تصوف / فارسی

monabbeh

همدانی، علی بن محمد، ۷۱۴ - ۷۸۶ قمری

hamadānī, ʻalī ebn-e mohammad (1315 - 1385)

گفتاری است نغز و خوب در تنبه بر این‌که گفت و شنود مقالات ارباب دل و صفا سبب وصول به کمال نشود و اشارت به شرایط رسیدن به سعادت معنوی. در نسخه نام مؤلف ذکر نشده است. پنداشته می‌شود که از آثار خامه عارف معروف میر سید علی همدانی است.

آغاز: پی تبری ذره زانچه طلب میکنی تا نشوی ذره وارد غم او ناپدید

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۴۲۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** انه قریب مجیب

خط: نستعلیق، کا: آقا سلماسی، تا: ۱۲۹۸ق [الفبائی: -۵۵۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۲۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اردنا موارد ... انه قریب مجیب.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مشمع، قطع: رقعی[رایانه]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۲۲۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و حیات طیبه زنده ابد کردند رزقنا الله و ایاکم مآثر مقاصد اولیائه و اوردنا موارد مشارب اصفیائه قریب.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اوراق مجدول؛ واقف: میرسید شمس الدین پرویزی، مرداد ۱۳۳۲؛ ۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۶-۴۲۹]

← المنبهات > منبهات علی الاستعداد لیوم المعاد

● **منبه الجهال علی وصف رئیس اهل الضلال** / عرفان و تصوف / فارسی

monabbeh-ol johhāl ʻalā vasf-e ra'īs-e ahl-ez zalāl

هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد شفیع، - ۱۲۳۴ ؟ قمری

hezār-jarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafīʻ(- 1819)

رساله‌ای است در ذم و رد خواجه حافظ شیرازی و عرفای مانند او و تحذیر از دیوان اشعار حافظ و نقد برخی از ابیات حافظ که در دیدگاه مؤلف مطالب باطل دارد.

[الذریعه ۲۲/۳۶۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۷۳/۳

آغاز: بسمله. حمدله و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله الطاهرین ... چنین گوید بنده ... که بهترین اعمال بعد از معرفت رب العالمین و حجتهای او؛ **انجام:** و لا تکلنا الی أنفسنا طرفة عین ابداً و ارحمنا فی الدنیا و الآخرة بحق محمد و آله الطاهرین ...

خط: نستعلیق، کا: ملا محمد حسن حری، تا: ۱۲۳۲ق؛ ۱۵سطر [عکسی ف: ۳-۱۵۰]

● **منبهات علی الاستعداد لیوم المعاد = المنبهات /**
حدیث / عربی
munabbihāt-un ʻala-l istiʻdād li-yawm-il maʻād = al-munabbihāt

حجری، احمد بن محمد
hajarī, ahmad ebn-e mohammad

کتابی در احادیث به طرق عامه است که شامل روایاتی از حضرت محمد و گفتار برخی حکما در نصایح که در ۱۰ باب به صورت احادیث عددی «دوتایی، سه تایی، ... و ده تایی = مثنی، ثلاث، ... و عشار» مانند خصال مرحوم شیخ صدوق تنظیم گردیده است. در نام مؤلف کتاب اختلاف است؛ در نسخه حاضر و کشف الظنون به حجری نسبت داده شده، چنانکه اصح همان است ولی در برخی منابع و نسخه‌های چاپی آن مؤلف «ابن حجر عسقلانی» دانسته شده است. دکتر شاکر محمود عبدالنعیم در کتاب «ابن حجر العسقلانی و دراسة مصنفاته و منهجه» به سه دلیل انتساب این کتاب را به ابن حجر عسقلانی مردود می‌شمارد: الف) با اسلوب ابن حجر در ذکر احادیث که بعد از ذکر حدیث به بیان اسانید آن و سپس نقد و ذکر اختلاف می‌پردازد، منافات دارد؛ ب) در مصادری که معاصر با ابن حجر است نامی از این کتاب برده نشده است؛ ج) در غالب نسخی که از این کتاب موجود است در آنها نامی از ابن حجر دیده نمی‌شود. این کتاب با عنوان منبهات ابن حجر نخستین بار در استانبول و دیگر بار با ترجمه فارسی و پشتو (پختون) بین السطور در پیشاور پاکستان به چاپ رسیده است و نسخه چاپی با نسخه خطی در پاره ای از الفاظ مغایر است. کتاب منبهات به شماره «۹۰۲۷/۱۰» از مجموعه نسخه‌های خطی کتابخانه مرعشی، به احتمال قوی مختصر همین کتاب می‌باشد. نام کتاب در کشف الظنون و معجم المطبوعات العربیة و المعربة، با عنوان «المنبهات علی الاستعداد لیوم المیعاد»، در کشف الظنون و معجم المطبوعات العربیة و المعربة، با عنوان «المنبهات علی الاستعداد لیوم المیعاد للنصح و الوداد» و به جای «حجری» نام مؤلف «حجی» ثبت گردیده است. (سید محمود مرعشی)
آغاز: هذه منبهات واردة عن النبی و عن ابی بکر و عمر و عثمان و علی، فمنها ما یکون مثنی و منها ما یکون ثلاث الی تمام العشرة.
چاپ: دهلی، ۱۲۸۲ق.
[ابن حجر العسقلانی و دراسة مصنفاته و منهجه، ۶۸۱؛ کشف الظنون ۱۸۴۸/۲؛ معجم المطبوعات العربیة و المعربة ۷۴۳/۱؛ معجم المؤلفین ۲۰/۲ و ۳۶۴/۱۳؛ الاوقاف العامة موصل ۱۱۱/۲]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۶۳/۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** فعلیه بکثرة الاستغفار للمؤمنین و المؤمنات و المسلمین و المسلمات و صلی الله علی سیدنا محمد و آله أجمعین، تمت.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ مصحح، کاتب گویا چند نفر بوده چون خطها متفاوت می‌باشد، گاه برخی از الفاظ و کلمات بین سطور و حواشی با کلمه «أی» تفسیر شده است؛ ۳۰گ (۱۳۱–۱۶۰)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۳۰-۴۶۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۱۲/۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** و القبر صندوق العمل اصبر علی اهوالها لاموت الا بالاجل ...
خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۱–۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۱ص (۴۱۴–۴۲۴)، ۱۵–۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۳/۴۰-۷۲]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۰۲۷/۱۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و القناعة افضل غناء و التوفیق خیر عون و الموت خیر مودب.
در فهرست ناشناس آمده؛ کا: ابوبکر بن حمزه، تا: ۱۶رجب ۱۱۳۴ق؛ ۴گ (۱۴۰ر–۱۴۳ر)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۲۳-۱۸۴]

● **المنبهة فی شرح حدیث «الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا» = الرسالة المنبهة** / شرح حدیث / عربی
al-munabbiha fī š.-i ḥadīṯ-i «an-nās nīyām-un fa-iḏā mātū intabihū» = ar-r.-ul munabbiha

کیشی، شمس الدین محمد بن احمد، ۶۱۵؟ – ۶۹۵ ؟ قمری
kīšī, šams-od-dīn mohammad ebn-e ahmad (1219-1296)

شرح عرفانی صوفی است در چند فصل کوتاه بر حدیث معروف «الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا» که از حضرت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله روایت شده است.در این شرح درباره معنی تصور و حقیقت نوم و انتباه و حقیقت موت و مرگ، به عنوان مقدمه موضوع بحث را از دید اهل نظر و اهل عرفان و تصوف بررسی می‌کند.
آغاز: بسمله. الحمدلله المبدیء المعید و صلوته علی قائدی زمرة التوحید الی بحبوحة التمجید و ذروة التفرید خصوصا محمد المخصوص من بینهم ...
انجام: و الاختلاف انه المبدیء و المعید الحمید المجید و صلی الله علی نبیه و آله اجمعین

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۵۷/۴
آغاز و انجام: برابر
بی‌کا، تا: ۱۰۶۳ق؛ جلد: میشن، ۶گ (۳۳پ–۳۸ر)، اندازه: ۱۴/۸×۲۱سم [ف: ۷-۴۷۳]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۱۳۰/۶
آغاز و انجام: برابر
در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، کا: درویش مصطفی استنبولی، تا: با تاریخ۱۰۶۵ق؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، جلد: میشن، ۱۱گ (۱۲۵پ–۱۳۵پ)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۵-۴۲۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۵۹۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ینظربالکل الی الکل فی الکل ان تذکرته فکلی قلوب و ان تالمنه ...

در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، کا: عبد الکریم بن قرابیک، تا: ۱۰۸۶ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۱۳۴پ-۱۴۳پ)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۷-۱۷۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۷۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۱۰۲ق؛ منقول از نسخه‌ای با تاریخ ۷۱۷ق و خط حسن بن احمد بن احمد بن احمد زهری قرشی مالقی متطبب مغربی؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۲۸]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۸۵۷/۱۲

همان نسخه بالا؛ ۱۰گ (۷۳پ-۸۲پ) [مؤید: ۲-۲۹۷]

۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۷۹۲/۲۶-عکسی

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: حدود شوال۱۳۱۷ق؛ ۲۱ص (۴۳۸-۴۵۸) [عکسی ف: ۱-۳۸۰]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۹۹/۴

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز و انجام به دست آمد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۲ص (۴۲-۵۳)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۳۲-۲۴۷]

● منبه الملحدین فی رد الغالین / کلام و اعتقادات / فارسی

monabbeh-ol molhedīn fī radd-el qālīn

هزار جریبی، محمد کاظم بن محمد شفیع، - ۱۲۳۴ ؟ قمری

hezār-jarībī, mohammad kāzem ebn-e mohammad šafī'(- 1819)

اخباری را که درذم غالین وکسانی که ربوبیت را به مخلوقین نسبت می‌دهند وارد شده، دراین رساله جمع‌آوری نموده است وگاهی توضیحی را با عنوان «مؤلف گوید» برآن افزوده است. این رساله ردی است بر شیخ احمد احسایی.

آغاز: بسمله حمدله و صلی الله علی خیر خلقه ... اما بعد چنین گوید عبد خاطی ابن محمد شفیع محمد کاظم هزارجریبی ... که این رساله ایست درتنبیه غالین و ملحدین که از دین حق منحرف گردیدند ... و ربوبیت را درمخلوق او قائل شدند

انجام: دراخبار سابقه مانند این گذشت فلعنة الله علی الملحدین و الکاذبین من هذا الیوم الی یوم الدین

[الذریعة ۳۶۲/۲۲]

۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۳۰۷/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابن شیخ محمد ارومیه‌ای کربلایی، تا: شوال ۱۲۳۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲-۵۳۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۲۴۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** تمت فی عشر ثانی شهر شعبان المعظم سنه ۱۲۳۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ جلد: پارچه‌ای [رایانه]

۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۶۰۰/۱۲

آغاز و انجام: برابر

از اول تا آخر؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ با شعری به تاریخ شعبان ۱۲۳۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲-۵۳۵]

● المنبئ عن زهد النبی / تاریخ پیامبراکرم(ص) / عربی

al-munabbi' 'an zuhd-in nabī

ابن قولویه، جعفر بن محمد، - ۳۶۸ قمری

ebn-e qūlavayh, ja'far ebn-e mohammad(- 979)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۰۴/۶

بندی از آن؛ بی‌کا، تا: قرن ۹؛ ۱ص (۲۱) [ف: ۵-۱۰۶]

←منتخب > اوراد الاحباب (منتخب)

● المنتخب / فقه / عربی

al-muntaxab

کوفی، محمد بن سلیمان، ق۳ قمری

kūfī, mohammad ebn-e soleymān (- 9c)

کتابی است فقهی با عناوین «قلت، قال» مشتمل بر مسائل خلافیه، که ابوجعفر محمد بن سلیمان کوفی از استاد خود امام یحیی بن حسین بن قاسم الهادی الی الحق (- ۲۹۸ق) امام زیدیه و مؤسس دولت ائمه در یمن، سؤال نموده و او جواب گفته است، سپس ابو جعفر کوفی آنها را تحت عنوان «المنتخب فی الفقه» تألیف نموده است.

[بروکلمان، ذیل ۲۰۹/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۶۸عکسی

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... قال ابو جعفر محمد بن سلیمان الکوفی: انی لما رأیت الامة قد اختلف فی دینها و تضادت فی حلالها و حرامها؛ **انجام:** قال لا ینبغی للامام ان یلتفت الی قوله اذا کان ذلک کذلک، و یقیم علیه الامام ما اوجب الله علیه من الاحکام.

نسخه اصل: موزه بریتانیا، شOr. 3940(ریو، فهرست خطی عربی /۲۱۶)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۷، از برگ ۲ تا ۱۰ و ۱۸۶ تا ۱۸۹ به خط حسن بن مهدی المهلا است که در ۱۰۷۳ق نسخه را تکمیل نموده؛ مصحح؛ تملک: احمد بن اسماعیل بن مهدی بن عباس بن الامام منصور به تاریخ محرم ۱۲۳۰ق؛ ۱۸۹گ[عکسی ف: ۲-۲۴۷]

● **المنتخب** = **معجم الشیوخ** / رجال / عربی

al-mn. = mu‘jam-uš šuyūx

سمعانی، عبدالکریم بن محمد، ۵۰۶ – ۵۶۲ قمری

sam‘ānī,‘abd-ol-karīm ebn-e mohammad (1113 - 1167)

سمعانی همچنان‌که خود در مقدمه می‌گوید: در سال ۵۴۶ق در بلخ در کتابخانه شیخ ابوشجاع عمر بن ابی الحسین البسطامی کتاب «معجم الشیوخ» ابی محمد عبد العزیز بن محمد بن محمد تحشبی حافظ را دیده و کیفیت تدوین و تألیف آنرا پسندیده، لذا در صدد برآمده تا اسامی شیوخ خود را به ترتیب حروف اول نام آنان جمع نماید.سمعانی، بعد از ذکر نام هر کدام از مشایخ، نسب و شرح حال وی را بیان نموده، سپس کتبی را که بر وی سماع نموده و همچنین سند روایت خود را تا مصنف ذکر می‌کند و پس از آن یک یا دو و یا چند حدیث از او نقل می‌کند و در پایان محل ملاقات، و تاریخ ولادت و درگذشت هر کدام را آورده است.(محمد علی حائری)

[بروکلمان، ذیل ۵/۱ و ۵۶۴؛ فهرس المخطوطات المصورة التاریخ ش ۴۹۱؛ فهرست خطی عربی طوپ قاپی ۵۰۳/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۷۲عکسی

آغاز: اخبرنا الشیخ الامام ... قال ثنا الامام تاج الاسلام ابو سعد عبد الکریم بن محمد بن منصور السمعانی اجازة ان لم یکن سماعاً؛ **انجام:** حرف اللام الف، هی ام الضیاء لامعة بنت ابی علی الحسن ابن احمد بن الحسن الدقاق الاصبهانی من اهل اصبهان من اولاد المحدثین سمعت ابا الطیب محمد بن احمد بن سلیمان الاصبهانی المعروف بسله و ابا محمد التمیمی کتبت عنها شیاً یسیراً باصبهان.

نسخه اصل: سلطان احمد ثالث، استانبول، ش۲۹۵۳ A؛ خط: نسخ، کا: ابوبکر بن عبدالکافی بن عثمان مراغی، تا: ۲۲ ذیحجه ۶۴۷ق؛ مصحح؛ ۲۹۷گ، ۲۱سطر [عکسی ف: ۲-۲۵۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۹-ف

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [فیلمها ف: ۱-۳۸۳]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۳۳۳بخش۳

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [ف: -۱۴۳]

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه: ۳۸عکسی

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [جنگ: ۱-۴۶۷]

● **المنتخب** /- عربی

al-muntaxab

ابن جوزی، عبدالرحمن بن علی، ۵۰۸؟ – ۵۹۷ قمری

ebn-e jawzī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ‘alī (1115 - 1201)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۸۰/۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: ترمه، ۱۳سطر[ف: ۵-۸۹]

● **المنتخب** /- عربی

al-muntaxab

ابن قدامه، عبدالله بن احمد، ۵۴۱ – ۶۲۰ قمری

ebn-e qodāma, ‘abd-ol-lāh ebn-e ahmad (1147 - 1224)

چاپ: قاهره، محقق: ابی معاذ طارق بن عوض الله بن محمد، مکتبة التوعیة الاسلامیة؛ ریاض، دار الرایة، چاپ ۱، ۱۴۱۸ق.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۶۰۵/۶-ف

الجزء العاشر و الحادی عشر من المنتخب؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۳-۱۷۰]

● **منتخب** /-

montaxab

طبیب، محمد بن جلال، ق۱۱ قمری

tabīb, mohammad ebn-e jalāl(- 17c)

منتخب از عقلاء المجانین و کشاف و عجایب المخلوقات و کافی و جزاینها گویا از نورالدین محمد باشد.

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۸/۱۲ ـ ب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ محرم۱۰۴۳ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲۲سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۲/۲سم [ف: ۱-۱۶۴]

● **المنتخب** / هیئت / عربی

al-muntaxab

قرمانی، ابراهیم بن عبدالرحمن، ق۱۱ قمری

qaramānī,ebrāhīm ebn-e ‘abd-or-rahmān(- 17c)

در دیباچه می‌گوید: این کتاب را از کتاب هیئت سیوطی و چند کتاب معتبر دیگر که نام آنها را می‌برد برگزیده، در چند «باب» و هر باب در چند «فصل» و «خاتمه» ساختم. منابع خود را در دیباچه نام می‌برد: تفسیرهای ابولیث، سمرقندی، قرطبی، بغوی، ثعلبی، قشیری، ابن جوزی، دارامی، ابن ابوطالب مکی، ابن کثیر، و بستان العارفین ابولیث سمرقندی، کنزالاسرار الصهنانجی، شرح المشارف، شرح الصدر سیوطی، شرح العقاید، تفتازانی، الشفاء قاضی عیاض، فتاوی کبری، خلاصة الفتاوی و تعلیم المتعلم، جهانشناسی دینی است. فهرست باب‌ها در دیباچه آمده است: باب ۱. فیما یتعلق بالسماوات و الارضین،سه «فصل» ...؛۲. فیما

یتعلق بالعرش و الکرسی و اللوح و القلم،دو «فصل»؛ ۳. فیما یتعلق ببعض عجایب السماوات و الجنة و امکان الارواح، دو «فصل»؛۴. فیما یتعلق بالاشکال و بحبل قاف و عجایب الارض،پنج «فصل»؛ ۵. فیما یتعلق باحوال الشمس و القمر و الکواکب و کاینات الجو و الریاح و الامطار،سه «فصل»؛ ۶. فیما یتعلق بعلم النجوم، دو «فصل»؛الخاتمة فیما یتعلق بالمعراج السنیة.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۳۴۴/۱

آغاز: الحمدلله الذی خلق السماوات و الارض و جمع العالم و علمنا‌ا بفضله ما لم نکن نعلم ... و بعد، فیقول ... ابراهیم القرمانی الامدی، لما طالعت کتاب الهیئة علی اهل السنة و الجماعة، للمولی؛ **انجام:** اصدقه بخبر الاسماء فی غدوة اوروحة فلذالک سمی ابوبکر الصدیق صدق رسول الله (ص) و صدق حبیب الله و نحن علی ذلک من الشاهدین. و لیکن هذا آخر کلام الفقیر ابراهیم القرمانی.

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: ۱۰۹۹ق؛ ۲۴گ(۱پ-۲۴ر)[ف: ۳-۳۱۴]

● منتخب = خلاصة الحساب (ترجمه و منتخب) /

ریاضیات / فارسی

montaxab = xolāsat-ol hesāb (t. va montaxab)

لاهوری، لطف الله بن احمد، ق۱۱ قمری

lāhūrī, lotf-ol-lāh ebn-e ahmad (- 17c)

وابسته به: خلاصة الحساب؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰ق)

به اشاره: میر محمد سعید فرزند میر محمد یحیی

تاریخ تألیف: ۱۰۹۲ق

ترجمه‌ای است به روش اصل، از کتاب «خلاصة الحساب» شیخ بهاء الدین عاملی، در ده «باب» و هر باب در چند «فصل» نگاشته است: ۱. حساب صحاح؛ ۲. حساب کسور؛ ۳. اخراج مجهولات با اربعه متناسبه؛ ۴. استخراج مجهولات به عکس؛ ۶. مساحت؛ ۷. ملحقات و تحقیقات مساحت؛ ۸ استخراج مجهولات به طریق جبر و مقابله؛ ۹. قواعد شریفه و فواید لطیفه، پانزده «قاعده»؛ ۱۰. در مسائل متفرقه.

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... کتاب حساب را که تصنیف استاد محقق و تحریر مدقق شیخ بهاء الدین محمد بن حسین آملی است به اشارت میر محمد سعید ترجمه کرد و منتخب نام نهاد ... **انجام:** و دو درهم باقی را اعنی ۴ جذر است که ۲ باشد.

[فهرستواره منزوی ۲۷۴۶/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۲۰۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الله أعام بالصواب ... به پایان رسید این کتاب تمام شد ترجمه خلاصة الحساب ...

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۸۸ق؛ دارای اشکال ریاضی، مصحح؛ جلد: مقوایی، ۳۶گ، ۱۷سطر (۸/۵×۱۸)، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [ف: ۳۶-۱۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۴۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۴-۳۵۲]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۹۵۹

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۲۷گ، اندازه: ۱۰×۱۶سم [رایانه]

● المنتخب / متفرقه / عربی - فارسی

al-muntaxab

مشهدی، محمد سعید، ق۱۱ قمری

mašhadī, mohammad sa‘īd (- 17c)

متخباتی است بدون ترتیب و تنظیم مخصوص در فقه و حدیث و جز اینها انتخاب شده از چند کتاب با عناوین «قال، قال». بیشتر این انتخاب‌ها از کتاب طهارت میر معز الدین محمد و اربعین شیخ بهائی و شرح مجلی ابی ابی جمهور احسائی می‌باشد و گاهی مطالب به فارسی آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۷۳۸

آغاز: فی مباحث الماء ... فی نجاسة الماء القلیل بملاقاة النجاسة قولان و الاکثر علی أنه متنجس و ابن ابی عقیل علی انه لا یتنجس

خط: نستعلیق، کا: مشهدی، محمد سعید، تا: قرن ۱۱؛ مهر: «عبده محمد هادی» (بیضوی)؛ ۲۰۳گ، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۵-۸۹]

● المنتخب / گوناگون / عربی

al-muntaxab

افندی، عبدالحلیم، ق۱۲ قمری

afandī, ‘abd-ol-halīm (- 18c)

دو ثلث اول این مجموعه انتخابی است از کتاب «الفتوحات المکیة» ابن العربی، و بقیه منتخباتی است از کتاب‌های: صید الخاطر ابن الجوزی، الحوض المورود عبد الغنی نابلسی، صدح الحمامه نابلسی، قصد السبیل محبی، شرح الجوهرة، الریحانة خفاجی و متفرقات دیگر. در یک جای این مجموعه تاریخ هشتم صفر ۱۱۹۰ دیده می‌شود که مؤلف آن را نوشته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۵

آغاز: هذه المقولة لابن کمال باشافی حق الشیخ الاکبر قدست اسراره ... الحمد لمن جعل عباده من العلماء المخلصین؛ **انجام:** و هو صاحب دعوة الحاکم المذکور و معنی الدرزی الخیاط انتهی بمعناه من الریحانة فی ترجمة درویش محمد الطالوی رابع من

ترجم فیها.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۸ صفر۱۱۹۰ق؛ جلد: تیماج، ۳۷۸گ، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۴-۳۱۶]

● **منتخب** / طب / فارسی
montaxab
حکیم رشدی
hakīm rašdī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۱۵۳
آغاز: تصحیح ادویه قرا با دین شفائی؛ **انجام:** حبه الخضرا و مغزون
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲[الفبائی: -۵۵۷]

● **المنتخب** / دعا / عربی
al-muntaxab
کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ – ۱۳۲۴ قمری
kermānī, mohammad ebn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

تاریخ تألیف: چهارشنبه ۲۸ ذیحجه ۱۲۹۲ق
در بیان دعاهای معتبر مأثور از ائمه طاهرین علیهم السلام، مشتمل بر هشت(یا هفت) باب و هر کدام دارای چند فصل است: ۱. مقدمات الصلاة؛ ۲. ذکر تعقیبات الصلوات الواجبة و المسنونة؛ ... ۸ مایورث الاجابة و سرعتها من الدعوات. به فارسی نیز ترجمه شده که ترجمه آن چندین مرتبه چاپ شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۵۶۴
آغاز: بسمله. و سلام علی آل ابراهیم و بعد یقول العبد الاثیم محمد بن محمد کریم؛ **انجام:** و اری ان اختم الرساله الی هنا فان التفصیل فیها خلاف مرادی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و اوایل قرن۱۴، جا: کرمان؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، مهر۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۴۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰/۷×۱۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۶-۴۰۸]
مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۵۰۴/۲
همان نسخه بالا [مؤید: ۲-۷]

● **المنتخب** / زیارات
al-muntaxab

مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۲۶۱/۲
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ نسخه ارزنده و نادری است[اوراق عتیق: ۱-۲۵۶]

● **منتخب** / گوناگون /عربی
montaxab

غیر همانند:
۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۸/۳ـ ج
از کشکول و اربعین و مفتاح الفلاح شیخ بهائی با عنوان‌های تنبیهات، ایقاظات، افاظات، ایماضات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷محرم؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج ، ۲۲سطر(۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۱-۱۶۲]
۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۸/۷ ـ ج
منتخب ابوعامر صیداوی و سلمان فارسی و سعد بن عباده خزرجی و انس بن مالک و مقداد و علی و عمر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ محرم۱۰۴۳ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳گ (۱۳۴ر–۱۳۶ر)، ۲۲سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۲/۵سم [ف: ۱-۱۶۳]
۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۸۰
آغاز: الحمدلله الذی ربط بالمعاقدات؛ **انجام:** شکرت یسرته رعیته×× و الامتان البدو و الحضر
مجموعه‌ای است شامل پاره‌ای منشآت و منتخبات اشعار و صنایع و بدایع شعری، و جامع آن نامعلوم است؛ خط: نسخ، کا: محمد جعفر طباطبائی، تا: ۲۳جمادی الاول۱۲۷۷ق، به دستور عباسقلی خان نوری؛ مجدول؛ واقف: نایینی؛ جلد: تیماج، ۵۹گ، ۲۳سطر (۹/۲×۱۸/۵)، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف: ۷-۸۴۹]
۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۸۱/۲
آغاز: قال بطلمیوس اکثر ما یکون خطاء النجم اذا کان السابع و صاحبه منحوسین. الش طوالع اعداء الدولة هی بروج السواقط من طالعها؛ **انجام:** سه المستولی علی اوتاد طالع السنة و ارباعها من الکواکب المتحیرة هی اکثرهم نصیبا و ان کان مع هذا سریع السیر تناهی فی غلاثه و ان کان بعلی و السیر توسط فی سیره انتهی ما اردنا ایراده فی هذه الاوراق من الکلمات الملیة المرورة لبطلیموس و شرحها.
ما انتخب من الکلمات المایة المرموزة لبطلمیوس فی اسرار النجوم تفسیر احمد بن یوسف المصری الهمندس با عنوان «الش – ب، الش ... »؛ بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۱گ (۵۵–۶۵)، ۲۳ سطر(۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱۶-۶۴۰]
۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۷۷۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: قائم مقام، بهمن ۱۳۱۶[الفبائی: -۵۵۷]
۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۷۰۰/۹
آغاز: هو و اعلم ان الوجود ما لیس فی نفس مفهومه و حقیقته نفی و شیء اصله کالبصر و الضوء؛ **انجام:** و علامت انصاف به صفت عدالت آن است که هر چه ازو واقع شود آن چنان باشد که باید و ظلم بر خلاف آن است ...
گزیده‌ای از کتب غزالی، التکلمة فی شرح تذکرة خفری، شجره الهیه شهرزوری، و مطالبی درباره ماهیت و افعال عباد و غیره؛

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۶گ (۱۴۸–۱۶۳)، ۱۷ سطر، اندازه: ۹×۱۷/۵سم [ف: ۱۹-۳۷۲]

● **منتخب** / گوناگون / عربی و فارسی

montaxab

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۴۳/۸

منتخبات از کشکول بهایی از رساله صفی الدین عبدالرحمن و ربیع الابرار و المدهش و روضة الواعظین و بستان الاداب الجلیس و الانیس ابوالفرج المعافی و بسیاری از کتاب‌های دیگر که همه باید ازکشکول شیخ باشد و به عربی و فارسی است و پاره‌ای از یادداشت‌های تاریخی از خود او است؛ کا: هندی، عبدالله بن عنایت الله، تا: قرن ۱۲؛ ۱۳۰ص (۸۳–۲۱۲)، سطور چلیپا (۸×۱۵)، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۴–۳۵۷۸]

۲. همدان؛ جواهری، حبیب؛ شماره نسخه: ۵۴

از سوره و آیات و ادعیه و اذکار؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ قطع: بیاض رقعی[رشت و همدان: ف: -۱۶۸۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۵۵

آغاز: منتخبات نقل من الکشکول ... من الدیوان المنسوب الی امیرالمؤمنین اغتنم رکعتین زلفی الی الله

منتخباتی است به نظم و نثر فارسی و عربی از کشکول شیخ بهائی و کشکول شیخ یوسف بحرانی و خزائن ملا احمد نراقی و المستطرف ابشیهی و زنبیل فرهاد میرزا و التحفة الناصریه میرزا ابوالقاسم رشتی و اشعار سعدی شیرازی و طغرائی و فردوسی و قوام العلماء همدانی و متفرقات دیگر؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۳۴۱گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲۶-۱۱۴]

● **منتخب** / گوناگون/ فارسی

montaxab

غیر همانند:

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۹۱/۳

آغاز: هوالله نقلت من تاریخ الیافعی منتخبات حدثنی رجل شهد جمیلا لما حضرته الوفاة بمصرانه دعابه فقال هل لک ان اعیتک؛ **انجام:** الذی فی فمه الرغیف نعم لعن الله هذا الرغیف و لعن من یترکه قبل ان بجد ما هو خیر منه.

حاوی قسمتی از تاریخ تصوف یافعی وداستان‌های زیبای صوفیانه می‌باشد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۳ص، ۱۳سطر (۵×۱۰/۵)، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۲-۱۹۵]

۲. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ف۱۲/۵

آغاز: بسمله -روی فی الکافی باسناده عن ابی عبدالله علیه السلام. قال ان الدعاء قبل طلوع الشمس و قبل غروبها؛ **انجام:** کهن حرف مجموعه بیراکندگی بهائی لاهیجی بذریعه فرمان تحریر نکات دل پذیر سرافتخار بعرش سوده کالای بی قیمت خود را بهائی یافت - بهائیم من و باشد بهای من بسیار - اتمام ... کل اینحرف روز پنج‌شنبه ۱۴ شهر رجب سنه ۱۰۶۰ رخ داد.

این قسمت شامل منتخباتی است از کتب و نوشته‌های اشخاص (مانند از کافی از امیرالمومنین، از علامه دوانی، از سیر الملوک، از کشکول، از شرح دیوان میبدی از حکمة اشراق، از لطائف، از تفسیر نیشابوری و غیره) و به زبان عربی و در حدیث و حکمت و اخلاق است؛ بی‌کا، تا: ۱۰۶۰ق؛ نویسنده بهائی لاهیجی؛ ۱۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۶×۱۴/۵سم [ف: ۱-۱۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۷۲/۲

آغاز: أما بعد: این نسخه انتخابیست براختیارات و قرابادین و ذخیره از آنچه در کار است و دانستن طبع و مزاج نباتات و حیوانات و آنچه لازم است؛ **انجام:** شیاف ابیض سبده قلعی شش صمغ عربی نشاسته کتیرا از هر یک دو درم افیون یکدرم و الله اعلم بالصواب.

گزیده‌ای از سه کتاب مهم طبی قدیم (اختیارات بدیعی، تألیف حاج زین العابدین عطار (-۸۰۶ق)، قرابادین و ذخیره خوارزمشاهی) است از: مطبب سبزواریدر پنج باب به ترتیب زیر نگاشته شده است: ۱. حبوب، ۲. لحم و نمک و لبن و بیضه، ۳. فواکه، ۴. بقول، ۵. مفردات از هر جنس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۲۰۹ق؛ محشی؛ ۵۱گ (۳۶پ-۸۶ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۶×۱۱/۵سم [ف: ۳۳-۶۴۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۵۹

آغاز: بسم الله تعالی این ورقه بر سبیل یادداشت از مطالب منبری و مجالس موعظه بقلم تحریر در آمد؛ **انجام:** و اقوام میت در موقع ورود و خروج از کلیسا شیون و زاری و فریاد زیادی می‌نمایند.

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، مقابله شده، محشی؛ جلد: مشمع، ۵۲گ، ۱۷سطر (۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۳۰-۱۱۷]

۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۸۸/۲۰

آغاز: بمی سجاده رنگین کن گرت پیرمغان گوید؛ **انجام:** هر دو مفید است

منتخباتی از حافظ و ختوم و ادعیه و مطالبی مختلف در اخلاق؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ، اندازه: ۱۰×۲۱سم [ف: ۱-۵۱۳]

● **منتخب الآثار فی ذکر الابرار** / ادبیات / فارسی

montaxab-ol āsār fī zekr-el abrār

کتابی است در محسنات و محرمات و حسن و قبح اعمال با ذکر اخبار و روایات مربوطه.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۲۲۳

آغاز: بسمله، حمدله و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله فصل ابو قریش فقیه گفت؛ **انجام:** تا در هر دو

جهان عزیز و با حرمت باشند و اینمقدار ثواب و فضیلت که گفته شد ایشانرا باشد آمین رب العالمین.
خط: نسخ خوب، کا: میرزا خان بن تاعم(؟) خوراسکانی، تا: دوشنبه ۱۵ شعبان۱۰۹۹ق؛ جلد: چرم، ۳۲۰ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۴۵-۹۳]

● **منتخب الآیات** / کلام و اعتقادات، تفسیر / فارسی و عربی
mn.-ol āyāt

اصفهانی، احمد بن محمد شفیع، ق۱۲ قمری
esfahānī, ahmad ebn-e mohammad šafī‘ (- 18c)

اهدا به: آقا سید حسن بیک
دارای «مقدمه» و سه «مقصد» و «خاتمه». آیات مربوط به اهل بیت (ع) را جمع‌آوری کرده است.کتاب دیگری به نام «فوائد السور» دارد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۷۴۳
آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم محیی قلب کل عارف فیاض مواهب المعارف؛ **انجام:** هرگاه بر خطائی واقف شوند بقلم عفو اصلاح آن نمایند
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۷۱
همان نسخه بالا [اهدائی ف: -۲۳۷]

● **منتخب الآیات** / دعا / فارسی

mn.-ol āyāt

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۸۰۲
آغاز: بسمله سوره البقره یا ایها الذین آمنوا؛ **انجام:** بگو اللهم البسنی التقوی و جنبنی الردی
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● **منتخب الآیات و الاخبار فی افضلیة علی علیه السلام** / کلام و اعتقادات / عربی
mn.-ul āyāt wa-l axbār fī afḍalīyat-i ‘alī ‘alayh-is-salām

کرهرودی، محمدعلی بن محمدابراهیم، ق۱۴ قمری
karahrūdī, mohammad-‘alī ebn-e mohammad-ebrāhīm(- 20c)

مختصری در آیات و اخبار و ادله روشن دال بر افضلیت علی علیه السلام از کتب اهل سنت. نویسنده ابتدا به ذکر آیات با عنوان «منها» و ذکر تفسیر و مصادیق آیات با استناد روایات اهل تسنن پرداخته است، لیکن در چهارمین آیه مطلب را نیمه تمام رها کرده و پس از دو برگ نانویس شروع به ذکر احادیث کرده است. پس از نقل دو حدیث به روایت احمد بن مردویه در کتاب مناقب با ذکر سلسله سند، مطلب را ادامه نداده و سه صفحه نانویس باقی گذاشته است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۲۳۶
آغاز: الحمدلله تفضل علینا بولایة علی امیرالمومنین الذی فضله علی البریة اجمعین بعد سید المرسلین ص ... و بعد فهذه نبذة من الادلة الواضحة؛ **انجام:** کنتم تقولون فی حیوة رسول الله صلی الله علیه و اله فقال عمر امرنا بذلک اقول یعنی امرنا رسول ص بذلک ...
خط: نسخ و تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۵ص (۱۴۷-۱۵۱)، ۱۱-۱۵سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸/۳سم [رایانه]

● **منتخب آینه عباسی** / کلام و اعتقادات / فارسی
montaxab-e āyene-ye ‘abbāsī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۴۲۸/۳
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱ص (۱۹۳)، ۱۷-۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۲سم [ف: ۴۵-۲۲۸]

● **منتخب الابواب فی قواعد قراءة الکتاب** / قرائت /عربی
mn.-ul abwāb fī qawā‘id-i qirā’at-il kitāb

موسوی خوانساری، محمد حسین بن محمد، - ۱۳۲۸ قمری
mūsavī xānsārī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad (- 1910)

رساله‌ای است درقرائت شامل ۳۰ «باب»: درنسخه حاضر که از اول ناقص است فقط باب ۲۹ و ۳۰ آن موجود است. اسناد قرائت «نافع، عبدالله بن کثیر المکی، عبدالله بن عام یحصبی شامی، ابن عمرو بن العلاء، عاصم، حمزة، کسائی، یعقوب واسناد اختیار «ابی عبید القاسم بن سلام البغدادی، خلف، ابی حاتم» ذکر شده ودرپایان کتاب تحت عنوان «الباب الثلاثون» که همان خاتمه کتاب است به سبب اجتماع مردم بر قرائت قراء معروف واقتدای به ایشان درامصار مسلمین پرداخته است.
[کشاف الفهارس ۴۳۰/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۱۴۸
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... فهذا کتاب فی ثلاثین باب اصطفیته من کتاب کبیر فی القراءة لبعض العامة فی مجلدین؛ **انجام:** و قد رووا ما قدموه و ما لم یقدموا فلذلک اختلفت الحروف و الطرق الی انتهائها الینا – انتهی کلامه فی هذا الباب
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: شعبان۱۲۸۳ق؛ مصحح؛ جلد:

مقوایی، ۱۱۸گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۳۷۹]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۱۳/۱-۵/۱۰۳

آغاز: العمری وهو ابو عبدالرحمن الرنتر بن محمد بن عبدالله بن محمد بن سالم بن عبدالله ... طریق اسماعیل عن ابی وردان؛ **انجام:** وقد رووا ما قدموه وما لم یقدموا فلذلک اختلف الحروف والطرق الی انتهائها إلینا. انتهی کلامه فی هذا الباب

خط: نسخ، کا: اسماعیل بن عبدالله خوانساری، تا: ۱۲۹۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۸۶]

● **منتخبات** / ادبیات / فارسی و عربی

montaxabāt

نامی اصفهانی، محمد صادق، - ۱۲۰۴ قمری

nāmī esfahānī, mohammad sādeq(- 1790)

نسخه شامل: ۱. منتخب اشعار حکیم سوری؛ آغاز موجود: «شیرین پلو معاینه گویی که خسرویست ×× ورنه چیست بر سر او این نثارها»؛ انجام: «فرسودهکنم کفش ز بس در طلب سور ×× سور است زمن قاطبه کفشگر انرا»؛ ۲. منتخب دیوان صفی الدین ابوالمحاسن عبدالعزیز حلی تاریخ تحریر: ۱۷جمادیالثانی ۱۳۲۱ق؛ ۳. منتخب کتاب مدارج القرائه، تألیف جرجس همام در بیروت، تاریخ تحریر: ۲۲جمادی الثانی ۱۳۲۱ق؛ ۴. منتخب از کتاب شرح مقامات بدیع الزمان: تألیف مصری ؛ ۵. منتخب از دیوان محمود بن حسین کاتب معروف به کشاجم متوفی ۳۶۰ق؛ ۶. منتخب از کتاب جمهرة الامثال ابی هلال عسکری؛ ۷. منتخب از کتاب مجمع الامثال ابوالفضل احمد میدانی نیشابوری متوفی ۵۱۸ق؛ ۸. منتخب از کتاب غیث المسجم فی شرح الامیة العجم، تألیف خلیل بن ابیک صفدی متوفی ۷۶۴ق؛ ۹. اشعار متفرقه فارسی.

کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۲۷۱

انجام: ز تیغ تو بفصل و قطع کار دشمن ×× هر کجا که برفت سرخ رو باز آمد

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۰۰گ، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: -۲۹۴]

● **منتخبات** / حدیث / عربی

montaxabāt

دهلوی، میرزا محمد، ق۱۳ قمری

dehlavī, mīrzā mohammad (- 19c)

گزیده و منتخباتی از احادیث کتب اهل تسنن از قبیل«صحیح بخاری، مرآة الجنان یافعی، فتح الباری، سنن ترمذی و ...» می‌باشد که در این مجموعه گردآوری شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۲۹۳

آغاز: در باب بضاق و المخاط و نحوه فی الثوب و قال عروة عن المسورة و مروان خرج النبی صلی الله علیه [و آله] و سلم زمن الحدیبیة؛ **انجام:** حکم یقولها القرار عند الارادة

خط: تحریری، کا: میرزا محمد صاحب دهلوی، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۸۱؛ جلد: تیماج، ۴۶گ، اندازه: ۲۱/۵×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۲۹]

● **منتخبات** / حدیث / عربی

montaxabāt

کنتوری، حامد حسین بن محمد قلی، ۱۲۴۶ - ۱۳۰۶ قمری

kantūrī, hāmed hoseyn ebn-e mohammad qolī (1831 - 1889)

گزیده و منتخباتی از کتب مختلف از قبیل «فتح الباری، مسکن الفؤاد، ثواب الاعمال، بحار الانوار، الوافی، روضة الاخیار، رساله رجعت و ...» می‌باشد که در این مجموعه گرد آوری شده‌اند.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۵۵۸

آغاز: بسمله. فی کتاب تکملة الرجال للشیخ عبدالنبی الکاظمی؛ **انجام:** من السید الشریف زین الملة و الدین علی الجرجانی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ ۱۲۹گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۳۱]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۹۲۳

آغاز: جز بتتبع تحقیقات وی و فهم آن کما ینبغی میسر نمی‌شود؛ **انجام:** له المعرفة بالقراءة و لا درایة بالاداء انتهی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۷؛ ۳۰۵گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۳۱]

● **منتخبات** / حدیث / فارسی

montaxabāt

محمودی خلخالی، حسن بن مسعود، ق۱۴ قمری

mahmūdī xalxālī, hasan ebn-e mas‘ūd(- 20c)

تاریخ تألیف: اردیبهشت ۱۳۲۶ش؛ محل تالیف: مشهد رضوی حاوی اخبار وارده در ابواب متفرقه (رجعت، مناقب، خطب، و کلمات علوی (ع) و غیرها) است که به عین عبارت از کتب مختلفه التقاط و انتخاب نموده و بر پنج باب ترتیب یافته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۰۷۳

آغاز: بیادگار خاطرات مهاجرت؛ **انجام:** تا اجل با اوست

خط: شکسته نستعلیق و نسخ، کاتب = مؤلف، تا: اردیبهشت ۱۳۲۶ق، جا: مشهد رضوی؛ مجدول؛ واقف: محمودی خلخالی، حسن بن مسعود، تیر ۱۳۲۷؛ جلد: مقوا، ۱۰۳گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۵-۳۰۹]

● **منتخبات** / حدیث / عربی

montaxabāt

مشتمل است بر احادیث منقولی از کتاب جامع الاخبار محمد بن محمد شعیری و احادیثی با حذف اسانید از ثواب الاعمال و عقاب الاعمال محمد بن علی بن بابویه و دیگران.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۱۴۶

آغاز: بسمله. فی العلم عن جابر قال رسول الله صلی الله علیه و آل ساعة من عالم یتکیء علی فراشها؛ **انجام:** و لقد ضاقت الدنیا علی بحذافیرها

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۸۹ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ ۱۳۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۲۸]

● **منتخبات = حلیة الاولیاء (منتخب)** / تراجم / عربی

muntaxabāt = ḥilyat-ul awlīyā’ (mn.)

وابسته به: حلیة الاولیاء و طبقة الاصفیاء؛ ابونعیم، احمد بن عبدالله (۳۳۶-۴۳۰ق)

حاوی منتخبات و یادداشت‌های مورد نیاز تألیف کتب عبقات الانوار، سبائک الذهبان و دیگر مصنفات علامه میر حامد حسین کنتوری است که توسط میر معصوم علی شاگرد علامه از جلد دوم حلیة الاولیاء ابونعیم احمد اصفهانی (۴۳۰ق) در ترجمه و شرح حال عبدالله بن عباس و احمد بن حنبل و دیگران استخراج نموده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۲۰۱

آغاز: قال الحافظ ابونعیم احمد بن عبدالله الاصفهانی فی حلیة الاولیاء حدثنا احمد بن محمد بن سنان؛ **انجام:** بعض هذا الحدیث من حدیث الضحاک عن ابن عباس رضی الله عنه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۱۳۹گ، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۲۹]

● **منتخبات** / گوناگون / عربی

montaxabāt

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۰۴۹

آغاز: بسمله ... بعد رسول الله (ص) یوم الاثنین و صلی علی یوم الثلثاء

متن حاضر، منتخب و گزیده هایی به صورت پراکنده و مختصر از کتب جامع الاصول ابن اثیر و الاستیعاب ابن عبدالبر، فیض القدیر مناوی، فتح الباری ابن حجر عسقلانی و معالم التنزیل بغوی و برخی دیگر از کتب عامه می‌باشد؛ خط: نستعلیق تحریری، کا: میرزا محمد بن عنایت احمد خان دهلوی، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ جلد: تیماج، ۷۷گ، اندازه: ۲۰×۳۰سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۳۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۷۹۵

آغاز: نوع منه فی بیان سنة الوضوء و آدابه فنقول السنة سنتان؛ **انجام:** حتی مات قال رجل برأیه ما شاء

گزیده و منتخباتی از کتب معتبر اهل سنت و جماعت، مانند صحیح بخاری و صحیح مسلم و سنن ترمذی و غیره می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ ۱۶۱گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۳۰]

● **منتخبات آثار نویسندگان و شعرای معاصر** / ادبیات / فارسی

montaxabāt-e āsār-e nevīsandegān va šo‘arā-ye mo‘āser

هشترودی، محمد رضا

haštrūdī,mohammad rezā

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۱۴۵-عکس

چاپ بروخیم در ۱۳۴۲؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۳-۲۷۹]

● **منتخبات (احادیث)** / حدیث / فارسی

montaxabāt (ahādīs)

تقوی گیلانی، مرتضی، ق۱۴ قمری

taqavī gīlānī,morteza(- 20c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۲۲

آغاز: بسمله، و بعد بنده عاصی عندالله؛ **انجام:** دوری از هر مسکری غفرالله له

کاتب = مؤلف، بی‌تا[رایانه]

● **منتخبات الاحکام** / هیئت / فارسی

montaxabāt-ol ahkām

اصفهانی، کاظم بن محمد، ق۱۲ قمری

esfahānī,kāzem ebn-e mohammad(- 18c)

اهدا به: میرزا محمد اسماعیل (شاگرد مؤلف)

تاریخ تألیف: ۱۱۸۶ق

در احکام سائل ومسؤول عنه با عنوان «عزیزا» در آغاز هر بخش از سؤال و جواب‌ها، که آنرا به سال ۱۱۸۶ق در عهد سلطنت نواب محمد کریم خان تألیف کرده، و مشتمل است بر مقدمه (در هفت فصل) و دوازده «باب» (هر باب منسوب به یکی از بیوت دوازده‌گانه) و «خاتمه».

آغاز: حمد بیحد و ثنای بیعد پادشاهی را سزاست که احوال این عالم کون و فساد را بحرکت افلاک و نیر انجم بسته گردانید.

انجام: که سهامات نیز از آنها معلوم شد و بطریق دو جدول ایراد

شد که بر طالبان آسان باشد تمت.
[فهرستواره منزوی ۳۰۶۸/۴

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۹۱/۲
آغاز و انجام: برابر؛ تمام شد بتاریخ ۱۸ شهر رمضان المبارک سنه ۱۲۱۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۸ رمضان ۱۲۱۱ق؛ ۱۵۳ص (۶۸-۲۲۰)، ۲۶سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲-۴۲۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۸۰/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** وهمت بر اصلاح او گمارند که سهوو نیسان از لوامز ایشان است قد فرغ
خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۱ رمضان۱۲۴۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۱۰-۱۵۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۰۲۵
آغاز: بسمله، غرض آن رفیق موافق و آن دوست صادق اکثر اوقات تشویق و تحریض این بی بضاعت مینمود؛ **انجام:** بتحریک سودا در ام البلاد نیشابور بتقاضای طبیعت هرزه پوی این رساله تحریر شد
خط: شکسته، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۴۹ق، جا: نیشابور؛ جلد: چرمی، ۵۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۰-۲۷۹]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۸/۱
در مقدمه و ۱۲ باب؛ خط: نسخ، کا: محمد مهدی بن اسماعیل منجم، تا: جمعه ۳۰ محرم۱۳۳۷ق؛ جلد: تیماج، ۸۱گ (۳۹پ-۱۱۹پ)، ۱۷سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: -۲۱۶]

● **منتخبات اخلاقی** / اخلاق / عربی
montaxabāt-e axlāqī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۷۸
آغاز: باب المحبه المحبه ایثار الحق علی ماسواه؛ **انجام:** و لولو و مرجان حسن و حسین و برزخ نبی صلی الله علیه
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا[الفبائی: -۵۵۷]

● **منتخبات از حلیة الاولیاء و غیره** / تاریخ / عربی
montaxabāt az helyat-ol owlīyā' va qeyre

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۴۸۳
آغاز: سیدنا محمد هو ابن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم؛ **انجام:** تحصیل علوم روزگار گذرانید ...
خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام[رایانه]

←منتخبات اشعار ← اشعار (گردآوری)

● **منتخبات اشعار** / شعر / فارسی
montaxabāt-e aš'ār
امیرخیزی، اسماعیل بن محمد تقی، ۱۲۵۵ - ۱۳۴۴ شمسی
amīr-xīzī, esmā'īl ebn-e mohammad taqī (1876 - 1965)
گزیده‌ای از اشعار شعرائی چون: حکیم رافعی، عسجدی، منثوری، عمادی غزنوی، کافی ظفر همدانی، لامعی گرگانی، نصیرالدین طوسی، انوری، شمس طبسی، سنایی، مهستی، دبیر، منوچهری، فخرالدین منوچهر.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۸۶۲
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۱۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱سم [ف: ۳۱-۱۱۵]

● **منتخبات دواوین سته** / شعر / فارسی
montaxabāt-e davāvīn-e sette
امیر معزی، اثیرالدین اخسیکتی، ادیب صابر، نظامالدین محمود قمر اصفهانی، شمس طبسی، ناصر خسرو.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۴تا۳۵-عکسی
نسخه اصل: دیوان هند شماره۲۱۳ با مقدمه محمد قزوینی؛ بی‌کا، بی‌تا [نشریه: ۲-۲۸۰]

● **منتخبات عبید زاکانی** / ادبیات / فارسی
montaxabāt-e 'obayd-e zākānī
عبید زاکانی، عبیدالله، - ۷۷۲ قمری
'obeyd-e zākānī, 'obeyd-ol-lāh(- 1371)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۶۸/۵۷
آغاز: منتخاب عبیدزاکانی که از قریه زاکان قزوین است. ای خواجه مکن تا بتوانی طلب علم ×× کاندر طلب راتب هر روزه بمانی
بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۴؛ جلد: چرم منقش، ۲ص (۴۳۷-۴۳۸)، اندازه: ۱۲/۶×۲۱/۸سم [ف: ۱/۲۹-۴۹۸]

● **منتخبات علامی** / نامه‌نگاری / فارسی
montaxabāt-e 'allāmī
مطلبی است با عنوان «منتخبات علامی». در آغاز نامه‌ای است خطاب به شاه که در آن به‌واسطت از شاهرخ میرزا می‌پردازد و گزارش سفری است از کابل و هندوستان و نیز خبر از حادثه مرگ مولانا حسینی در اثنای سفر هند می‌دهد.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۱۹۳/۲

آغاز: سپاس قدس اساس مبدعی را سزد که عالم گوناگون را یا چندین شیون؛ **انجام:** حدیقه باطن را طراوت و نضارت بخشد الله پس باقی هوس

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۳گ(۱۸-۳۰)، ۱۷سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۹-۲۳۶]

● **منتخبات فی النساء و الجواری** / متفرقه / عربی

muntaxabāt-un fi-n nisā’ wa-l jiwārī

گلپایگانی، محمد تقی، - ۱۲۹۲ قمری

golpāygānī, mohammad taqī (- 1875)

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۲۲/۱۵

خط: شکسته، نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱-۱۷۴]

←منتخبات محمدی ← کشف الصناعه و مخزن البضاعه

● **منتخبات من حاشیة الوحید البهبهانی علی دیباجة المفاتیح** / اصول فقه / عربی

muntaxabāt-un min ḥāšīyat-il waḥīd-il bihbahānī ‘alā dībājat-il mafātīḥ

وابسته به: حاشیة مفاتیح الشرایع = الرد علی صاحب المفاتیح؛ وحید بهبهانی، محمد باقر بن محمد اکمل (۱۱۱۸-۱۲۰۵ق)

مرحوم ملا محسن فیض کاشانی (- ۱۰۹۱ق) کتابی به نام «مفاتیح الشرائع» تألیف نموده که حواشی و شروح بسیاری بر آن نگاشته‌اند، از جمله آنها حاشیه آقا محمدباقر وحید بهبهانی است. وی دیباچه مفاتیح را نیز شرح کرده که رساله موجود، گزیده‌ای از همان حاشیه می‌باشد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۰۴/۸

آغاز: بسملة، ان الأصول المتداولة عند الفقهاء، منها أصل البرائة و هو ثابت بالعقل و الکتاب و السنة التواترة و الإجماع و الإستصحاب و منها الإستصحاب و هو ایضاً ثابت بالأخبار المستفیضة و الإستقراء المفید للظن المتآخم للعلم و منها أصالة العدم؛ **انجام:** و هو المسمی بالمفهوم کمفهوم الشرط و الغایة و الحصر و نحو ذلک، السادس: ما قیل ان الأصل فی المنافع الإباحة و فی المضار الحرمة

خط: نستعلیق، کا: محمدعلی بن محمد حسین، ساروی مازندرانی، تا: ۱۲۳۴ق، جا: کربلا؛ محشی؛ ۱ص (۳۴پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۹-۳۴۰]

● **منتخبات من الفوائد الغیاثیة** / فلسفه / عربی

muntaxabāt-un min-al fawā’id-il ġīyāṯīya

دو اثر با نام «الفوائد الغیاثیة» سراغ داریم، یکی از قاضی عضدالدین عبدالرحمن بن احمد ایجی (- ۷۵۶ق)، در موضوع معانی و بیان و دیگری از فخرالدین ابوعبدالله محمد بن عمر قرشی طبرستانی (- ۶۰۶ق) در موضوع کلام و عقاید که نسخه‌ای از آن در کتابخانه رضا رامپور هند موجود است.ممکن است غیاث الدین دشتکی نیز چنین کتابی با این عنوان داشته باشد. به هر حال دانسته نشد عبارات منقوله از کدام یک انتخاب گردیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۸۶/۲۳

آغاز: آغاز (۱) (۶۳پ): قال الشیخ الرئیس فی آخر إلهیات الشفاء: إن المعاد قسمان جسمانی و روحانی، أما المعاد الجسمانی فلا سبیل إلی معرفته إلا القبول من الشریعة الحقة ... و إما المعاد الروحانی فللعقل إلی معرفته سبل ...؛ آغاز (۲) (۱۲۴ر): اعلم أن الحدوث بطلق فی عرفهم علی معنیین أحدهما هو وجود الشیء بعد عدمه فی زمان مضی ... ؛ **انجام:** انجام (۱): ... و إن کانت مقدرة بغلایق المادة بقید معذبة حتی تزول تلک العلایق فتصیر إلی النعیم المذکور من فوائد غیاثیة؛ انجام (۲): ... و القدیم المقابل له هو کون الشیء بحیث لایحتاج فی وجوده إلی غیره و لا قدیم بهذا المعنی إلا الواجب لذاته و ما عداه کله حادث بالمعنی الثانی؛ من فوائد غیاثیة.

خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقد علی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۲گ (۶۳پ و ۱۲۴ر)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲-۱۲۴]

● **منتخبات و فوائد** / کلام و اعتقادات / عربی

muntaxabāt wa fawā’id

لاهیجانی، محمد بن محمد علی، - ۱۳۵۴ قمری

lāhījānī, mohammad ebn-e mohammad ‘alī (- 1935)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۳۲۷۹

آغاز: فایده کل ما یو هم نقصا فلا یجوز اطلاقه؛ **انجام:** الجانی الفانی محمد بن محمد علی لاهیجانی غفرالله له و الوالدیه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۴۲ق، جا: مشهد رضوی[رایانه]

● **منتخبات و مجربات محمدی** / صنعت / فارسی

montaxabāt va mojarrabāt-e mohammadī

ملک الکتاب، محمد بن محمد رفیع، ق۱۴ قمری

malek-ol-kottab, mohammad ebn-e mohammad rafī‘ (-20c)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۸۰۵

آغاز: این نسخه جات منتخب است از روی کتاب کشف الصناعه و مخزن البضاعه المسمی به منتجات محمدی من تالیف المفتقر الی الکریم الوهاب میرزا محمد الملقب به ملک الکتاب؛ **انجام:** ۶۱ اونس برابر است با یک پوند که یک رطل باشد و آن یک مثقال است ... به موجب قانون بیست و پنجم ... ثبت است کتاب میرزا محمد شیرازی ملک الکتاب تمام شد ...

خط: نستعلیق، کا: سید حسن بن محمد حسینی، تا: ۱۳۲۳ق؛ ۱۱۵ص (۱۱۶-۲۳۰پ)، ۱۰سطر (۶×۹/۵)، اندازه: ۹/۲×۱۱/۴سم [رایانه]

● **منتخبات و منشآت** / ادبیات / فارسی

montaxabāt va monša’āt

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۶۰۶

آغاز: الیوح و تحلیاته به حرمت کمال النبی؛ **انجام:** بیرون از این عالم ... چون نسبت.

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز[رایانه]

● **منتخباتی از احادیث و روایات و حکایات** / حدیث / فارسی / عربی

montaxabātī az ahādīs va revāyāt va hekāyāt

بعضی کلمات قصار و مکتوبی که حضرت امام حسن عسکری علیه السلام به شیخ ابن بابویه قمی نوشته، و من مقامات حمیدالدین حموی، حدیثی به روایت ابن عبا، فی الحث بترک السؤال.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۵۹۶/۴

آغاز: هو. روی ان جبرئیل کان جالساً عندالنبی صلی الله علیه و آله؛ **انجام:** شیخ علی الفور خواند که و یقول الکافر یا لیتنی کنت تراباً

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ ۳ص (۴۵-۴۷)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۹-۲۶۷]

● **منتخباتی از شرح تجرید** / کلام و اعتقادات / عربی

montaxabātī az š.-e tajrīd

گلپایگانی، محمد تقی، - ۱۲۹۲ قمری

golpāygānī, mohammad taqī (- 1875)

وابسته به: شرح تجرید الاعتقاد؛ قوشچی، علی بن محمد (-۸۷۹)

۱. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۲۲/۲

خط: شکسته، نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱-۱۷۳]

۲. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۲۲/۷

خط: شکسته، نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱-۱۷۳]

● **منتخباتی درباره امیرالمؤمنین علی (ع) و واقعه غدیر** /کلام و اعتقادات / عربی

montaxabātī darbāre-ye amīr-al-mo’menīn ‘alī va vāqe‘e-ye qadīr

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۳۷۳/۲۹

خط: نسخ، کا: سید محمد بن عبدالحسن نخعی جزائری نجفی، تا: ۱۰۸۴ق؛ جلد: چرم، ۲۸ص(۲۷۴-۳۰۱)، ۲۰سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۴۵-۱۹۶]

● **منتخب الاحادیث** / شرح حدیث / عربی

mn.-ul aḥādīṯ

رضوی کاشانی، عبدالحی بن عبدالرزاق، ق۱۲ قمری

razavī kāšānī, ‘abdolhay ebn-e ‘abd-or-razzāq(- 18c)

تاریخ تألیف: صفر ۱۱۴۲ق

مؤلف بعد از تحصیل و مطالعه کتب حکمت به مطالعه کتاب‌های حدیثی پرداخته به‌خصوص کتب اربعه و کتاب‌های شیخ صدوق پس احادیثی را ازآنها برگزیده و به شرح آن همت ورزیده و لابه‌لای آن، کلماتی از عارفان نقل کرده است. این کتاب در ۱۰ «فصل» و ۱ «خاتمه» برگزار شده است.

آغاز: الحمدلله الذی هدانا مناهج العلی و انقذنا من مدارج الردی و الصلوة و السلام علی محمد المصطفی و علی آله المعصومین ... انی لما کثرت نظری فی کتب الحکماء و زاد بالعلوم الاستدلالیة

انجام: و کان مذهبنا و مذهبکم واحداً فی ان الواجب تعالی واحد لیس اثنین فتعجب ذلک الصالح و الحاضرون وکل ما ذکرنا ببرکة ذکر الله تعالی و لنختم بالحمد و الشکر

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۷۶۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۴۲ق؛ جلد: تیماج، ۷۶گ، ۹سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۱۳۲]

● **منتخب الاحادیث** / حدیث / فارسی

mn.-ol ahādīs

محمد بن محمد تقی، ق۱۳ قمری

mohammad ebn-e mohammad taqī(- 19c)

تاریخ تألیف: سه شنبه ۲۵ شعبان ۱۲۳۶ق

گزیده‌ای است از احادیث و از کتاب‌های جلاء العیون، حیوة

القلوب علامه محمد باقر مجلسی، تفسیر صافی فیض کاشانی، علل الشرایع شیخ صدوق، شرایع محقق حلی، کتاب‌های شیخ بهاء الدین عاملی و ... انتخاب و ترجمه شده و بر یک «مقدمه»، بیست و یک «باب» و «خاتمه» تنظیم شده: مقدمه: در اصول دین؛ باب ۱. بیان نسب شریف و اسم منیف و لقب اشرف کاینات ...؛ ۲. بیان نور سید المرسلین حبیب رب العالمین؛ ۳. بیان ولادت با سعادت آن جناب؛ ۴. فضایل حضرت خدیجه؛ ۵. قصه اصحاب فیل؛ ۶. حفر چاه زمزم ...؛ ۷. معراج پیامبر (ص)؛ ... ۱۵. بیان تزویج حضرت امیرالمؤمنین (ع) حضرت فاطمه (ع) را؛ ... ۲۱. بیان احوال مختار ...؛خاتمه: در فروع دین. نامی از این مؤلف و کتاب وی در الذریعة و منابع موجود یافت نگردید.
آغاز: حمد لایعد و لایحد و لایحصی مرخالقی را سزاست که عموم مخلوقات و جمله مکنونات را بمقتضای الوجود اشرف من العدم از کتم نیستی بعرصه هستی آورده ... فضل خدای را که تواند شمار کرد ×× یا کیست آنکه شر یکی از هزار کرد

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۶۸
آغاز: برابر؛ **انجام:** الا المودة فی القربی لاریب فیها اوصیکم بها ایها الاحباء و الاخلاء
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ممکن است به خط مؤلف باشد: «قدتم الکتاب علی ید مؤلفه فی خمس و عشرین شهر شعبان ...»؛ مصحح، محشی، با چند بیت شعر از لطفعلی؛ مهر: «عبده آقا»(شلجمی)، «عبده سلیمان ۱۲۴۴» (بیضوی)، «علی اشرف محمد رحیمیان ۱۳۴۲» (بیضوی)، «عبدالرحیم» (بیضوی)، «عبده محمد آل تقی» (بیضوی)، «محمد تقی» (بیضوی)، «یا امام حسن ادرکنی» (مستطیل)، «یا علی» (مستطیل)؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۶گ، ۲۰سطر (۱۱×۲۲)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [ف: ۳۴-۵۶۶]

● **منتخب الاحادیث** / حدیث / فارسی
mn.-ol ahādīs
اثنی عشری، ابراهیم بن علی
esnā ʻašarī,ebrāhīm ebn-e ʻalī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۰۰۰
آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد این مختصریست که این حقیر؛
انجام: و باقی پندها فرعند و الله اعلم.
خط: نسخ خفی، کاتب = مؤلف، بی‌تا[رایانه]

● **منتخب الاحادیث و الاخبار** / مواعظ، حدیث / فارسی
mn.-ol ahādīs va-l axbār
عرب، محمد صادق بن محمد علی
ʻarab, mohammad sādeq ebn-e mohammad ʻalī

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۰۰۷
بی‌کا، تا: ۱۳۳۰ق[نشریه: ۱۳-۳۵۴]

● **منتخب الاخبار** / حدیث / عربی
mn.-ul axbār
شمرانی، ابراهیم بن ابوالقاسم
Šemrānī, ebrāhīm ebn-e ab-ol-qāsem

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۵۶۶
بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

● **منتخب الاخبار** / حدیث / عربی
mn.-ul axbār
طبیب، محمد باقر بن محمد علی
tabīb, mohammad bāqer ebn-e mohammad ʻalī
دارای مقدمه‌ای است درفضیلت دعا وآداب واوقات آن، سپس شش «منهج»: ۱. فضیلت نماز شب؛ ۲. ادعیه بر خواستن از خواب وبعد آن؛ ۳. آداب رکعات هشت‌گانه؛ ۴. آداب شفع و وتر؛ ۵. آداب نافله صبح؛ ۶.فضیلت شب جمعه وآداب آن.
[الذریعة ۲۳۴/۲۱]

تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: ۱۸۷
بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۵۰گ، قطع: وزیری[چند نسخه-ف: -۳۴۰]

● **منتخب الاخبار** / حدیث / فارسی
mn.-ol axbār
تألیف ابولیث، مشتمل برفضایل برخی از سور و آیات قرآن کریم و ماه‌ها و روزها و همچنین مواعظ و نصایح و آداب شرعیه است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۱۴۹
آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و لاخسران الاعلی الظالمین؛ **انجام:** و همچنین از شرائط نماز هفت یقین واجب است چونکه قدری افتاده بود (کذا).
خط: نسخ، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۲ ذیحجه۱۲۴۶ق؛ اهدایی: کاظم مدیرشانه چی، تیر ۱۳۶۲؛ جلد: میشن، ۱۰۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۴-۵۳۸]

● **منتخب الاخبار و انیس الابرار** / گوناگون / عربی و فارسی
mn.-ol axbār va anīs-ol abrār
حسینی گنجوی، محمد باقر بن محمد مهدی، ق۱۴ قمری
hoseynī ganjavī, mohammad bāqer ebn-e mohammad mahdī(- 20c)
فصولی است در اخبار مختلف و احادیث گوناگون و بعضی از فضایل ائمه علیهم السلام (تا حضرت امام حسین علیه السلام که در نسخه آمده) و پاره‌ای از مطالب اعتقادی که از کتاب و سنت گرفته شده، تا در حضر و سفر انیس و مصاحب باشد. منقولات

عربی به عربی و فارسی به فارسی در این نسخهآمده و آنها را ترجمه نمی‌کند.عناوین فصولی که در نسخه مرعشی دیده می‌شودچنین است: فصل ۱. فضیلت علم؛ ۲. معرفت حضرت احدیت؛ ۳. مراتب عبادت کنندگان؛ ۴. عدل حضرت سبحان و پروردگار عالمیان؛ ۵. بعضی از حالات حضرت خاتم الانبیاء (ص)؛ ۶. معجزات حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام؛ ۷. بعضی از مطاعن دشمنان اهل بیت؛ ۸.بعضی از اخبار و آثار آخر الزمان؛ ۹.پاره‌ای از مصائب سید الشهداء (ع)؛ ۱۰. اخبار و حکایات لطیفه.(سید احمد اشکوری)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۸۵

آغاز: اعوذ بالله من الشیطان الرجیم. بسمله و منه التوفیق و به نستعین الحمدلله رب العالمین ... و بعد این رساله ایست مختصر و مجموعهایست محقر که این بنده ... محمد باقر بن محمد مهدی ابن حسین الحسینی العلوی القرشی گنجوی الاصل تبریزی المسکن ... بجهت یادگاری بعض اخوان الصفا مرقوم کلك بیان گردید و موسوم گشت به منتخب الاخبار؛ **انجام:** مجرب است و نافع و مؤثر است.

خط: نستعلیق ریز، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷۹گ، ۱۸سطر(۹×۱۶)، اندازه: ۱۱×۱۴سم [ف: ۱۲-۲۸۷۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۱۴۶/۱

آغاز: الحمدلله المحمود الکریم المتعال سمیع بصیرنا قادر ذوالجلال الخالق الصانع المعبود فی کل حال؛ **انجام:** حکی أنه قیل لأعرابی من أحب الخلق الیک فقال من یشبع بطنی فقال له ...

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ شاید به خط مؤلف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۱۰گ (۱پ-۲۱۰پ)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۶-۱۴۴]

←منتخب اخلاق ناصری ⟵ نفس

● منتخب الادعیه / دعا / فارسی

mn.-ol ad'īya

طبسی، حیدر بن حسینعلی، ق۱۰ قمری

tabasī, heydar ebn-e hoseyn-'alī(- 16c)

تاریخ تألیف: ۶ ربیع الاول ۹۷۹ق

اعمال شبانه‌روز و بعضی از صلوات واجبه و مستحبه و پاره‌ای اعمال که در روزهای متبرک انجام می‌شود، از کتابهای معتبر چون «مصباح» و «عمل السنه» و جز اینها، در پنج «باب» انتخاب شده: ۱. اعمال یومیه؛ ۲. اعمال ایام و لیالی هفته؛ ۳. اعمال شهور دوازده‌گانه؛ ۴. اعمال غیرمختصه به اوقات معینه؛ ۵. بعض ادعیه متفرقه.

آغاز: الحمدلله الذی احب علی الصالحین و قبل صلوة المؤمنین ... اما بعد، باعث بی ترتیب این منتخب و تحریر این مرتب آنکه چون در غالب اوقات و احوال ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** تم تحریر المنتخب علی ید المنتخب المذنب المکثر للخطیئة و الجریمة المقر بآثامه العظیمة ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ مهر: «محمد حسن بیدل» (مربع)؛ جلد: مقوایی، ۸۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۶-۹۵]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۳۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** اسئلک بحق حبیبك محمد صلی الله علیه و آله الا بدلت سیاتی حسنات و حاسبنی حساباً یسیراً ...

فقط تا بخشهایی از باب نخست را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان «۱۲»و غیر آن؛ ۱۷گ (۱-۱۷)، ۱۷سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۳۸-۶۸۴]

● منتخب ادعیه / دعا / عربی

montaxab-e ad'īye

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۲۶۹

آغاز: تنزیل العزیز الرحیم لتنذر قوما ما انذر اباوهم فهم غافلون؛ **انجام:** ایمن باشد از شر شیطان مردود و سلطان ...

خط: نسخ جلی خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج [رایانه]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۲۶۵

آغاز: ولاء اهل بیت نبیک محتجرا من کل قاصد؛ **انجام:** نماز جعفر رابکن و ایندعا را بخوان و حوائج خود را از خدا طلب کن که بر آورده می‌شود. انشاءالله تعالی سنه ۱۲۴۵

خط: نسخ جلی خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ قطع: جانمازی[رایانه]

● منتخب از ادویه مفرده / طب / فارسی

montaxab az advīye-ye mofrade

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۲۰۵

آغاز: از ادویه مفرده بدانکه ادویه را در مکان نمناک و جای بسیار گرم و در آفتاب نباید نمود؛ **انجام:** و جهة درد و ورم چاره او در افعال ضعیف تر از خشخاش در جمیع افعال

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج[رایانه]

←منتخب از کتابی در زایجه ⟵ گزیده ای از طالع نامه

● منتخب از گلزار ایران / شعر / فارسی

montaxab az golzār-e īrān

جنگی است از شعرهای فارسی با آوردن نام سرایندگان در گوشه سطرها در دنبال هر بیت «که بیتش روکش ابروی محبان

است» و از سعدی آغاز می‌شود.چنین است عنوان‌ها: فصل در ذکر نامه و پیغام: فصل اشعاری شوقیه در بیان شوق و تمنا اشعار فراقیه؛ اشعار ذکر وداع؛ اشعار از مسافر به مقیم اشعار از مقیم به مسافر؛ اشعار انتظار؛ اشعار متعلق به قدوم مسافر وعده و عهد و پیمان اشعار مناسب شان بزرگان که کوچکان و متوسلان نویسند؛ اشعاری که بزرگان و عمدگان به فرزندان و نوکران نویسند؛ در بیان نصایح و تأسف و غیرت؛ جواب نصایح در شکر عطیات و حسن طلب و عرض مطلب در محل عذر و اظهار بیگناهی و صلح و جنگ در بیان عزلت و قناعت در بیان بی‌وفائی و بی دردی و نا انصافی و ناز و زودرنجی و تندخویی معشوقان در اشعاری که لفظ یا معنی یاد و فراموشی در آن باشد؛ اشعاری که متضمن ذکر شکوه و شکایت و گله باشد؛ در اظهار دستی غائبانه و محبت تازه نهانی و دعوای صدق و آشنایی اشعار شوقیه شکایت‌انگیز اشعار ذکر عید نوروز و سیر باغ و صحرا مناسب فراق و وصال در واسوخت طعنه و کنایات معشوق اشعار شک مناسب بعضی حالات حسن و تقریبات عشق در ذکر آه و ناله و فریاد و غم و درد و گریه در وصف حسن و جمال معشوق و کوتاهی شب وصال؛ در بیان قرب معنوی و اتحاد ظهوری و لطف نهانی دوست؛ در ذکر سراغ و جستجوی گم گشته خود؛ در بیان خواب دیدن معشوق در بیان بی قراری و ترغیب صبر به دل و تسلی در ذکر حسرت و محرمی و حیرت و سر گشتگی در بیان بهار و ساقی و می‌و مطرب و ابرو باران و سیر باغ در بیان صفات عیبهای اجزای جسمی در اشعار دل و دیده و آه و درد و عشق در عیادت و تقریب فصد و ذکر طبیب و بیمار اشعار مکتب و ادیب؛ اشعار متفرقان شعراء متقدمین و متأخرین به مضامین گوناگون.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۱۲۵

آغاز: انتخاب اشعار مکتوبی از شعرای متقدمین که منشیان را ضروری است از گلزار ایران نموده شده

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۷ ربیع الاول۱۲۶۸ق؛ کاغذ: هندی، ۲۴گ، ۱۱سطر(۹/۵×۱۵/۹)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۷–۳۶]

● منتخب الاسانید فی وصل المصنفات و الاجزاء و المسانید / علوم حدیث / عربی

mn.-ul asānīd fī waṣl-il muṣannafāt wa-l ajzā’ wa-l masānīd

جعفری، عیسی بن محمد، ۱۰۲۰ – ۱۰۸۰ قمری

ja‘farī,‘īsā ebn-e mohammad (1612 - 1670)

تاریخ تألیف: عصر چهارشنبه ۱۶ محرم ۱۰۷۱ق

ثبت و اسانید استادش ابوعبدالله محمد بن علاء الدین بابلی قاهری (۱۰۰۰–۱۰۷۷ق) است چنان‌که در آغاز آن آمده است: «و قد من الله تعالی علی عبده بالاجتماع بشیخ الاسلام ... ابوعبدالله محمد بن علاءالدین البابلی القاهری الشافعی ... و ذلک بالمسجد الحرام ... سنة سبعین و الف. فتشرفت بمجلسه بمنزله بباب حزورة و قرأت علیه عدة متون و کدعت من زلالها فی انهار و عیون ... و انعم الشیخ امتع الله به بالاجازة للعبد و لسائر الاخوان معمما فی ما قری و فی سائر مرویاته فاردت ان اذکر فی هذه الورقات اسانید ما عنه رویت و فی بدائع مطارفه نشرت و طویت مقتصرآ من طرق الاسناد علی امتنها و اقربها و اعرفها و اعزبها لینتفع بذلک الاخوان و الاصحاب».

[الاعلام۱۰۸/۵؛ فهرس الفهارس و الاثبات ۲۱۰/۱و۵۸۹/۲؛ نفحات الازهار ۴۰/۱۳–۴۱؛ التاریخ و المورخون بمکة ص ۳۴۹ (در آن جا مفتاح کنز درایه یا مقالید الاسانید را با این کتاب یکی دانسته اند که صحیح نیست)؛ فهرست مصطلح الحدیث، ص۳۰۵؛ معجم المعاجم و المشیخات و الفهارس ۲۷/۲، فهرست خدابخش ۱۴۰/۳]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۹۹۴

آغاز: نحمدک اللهم یا من وصل من انقطع الیه فاتصل سنده بالعروة الوثقی و رفع من وقف مطیة آماله علیه؛ **انجام:** فلم لا اکون ضنیناً بهاواجعلها فی صلاح و طاعة. و هنا انتهی ما من الله تعالی به علی العبد من منتخبات الاسانید ... نسأله سبحانه ان یکتبه فی منشور العمل الصالح و یجعله من السعی الناجح ... و اشرف الاوصیاء سیدنا و مولانا محمد صلی الله علیه و سلم و علی آله و اصحابه و من تبعهم باحسان یوم الدین.

خط: نسخ، کا: یحیی بن علامه ایوب فخر الدین، تا: قرن۱۳، جا: مکه مکرمه قبة الکتب؛ از روی نسخه‌ای به خط احمد بن محمد بن احمد نخلی مکی که بعد از نماز عصر یک‌شنبه ۲۸ شوال ۱۰۸۷ق، نسخه را احمد ابی الخیر عطار مکی احمدی مطالعه و تصحیح کرده است چنان که در ابتدای نسخه در ۱۲ ربیع الاول ۱۳۰۲ق به این مطلب تصریح شده است، با بلاغ مقابله و تصحیح، ظهر ورق اول آن نسخه اسانید صالح بن محمد عمری به مؤلف به این صورت نوشته شده بود: تمامی کتاب از اول تا آخر آن از شیخ محمد سعید سفر مدنی، از شیخ محمد ابی طاهر کردی، از شیخ احمد نخلی (کاتب نسخه مستنسخ منه) از مؤلف شیخ عیسی جعفری، همچنین وی کتاب را به اجازه از شیخ محمد بن سنته عمری و محمد بن عبدالله مدنی و عبدالله بن سالم بصری و همچنین از شریف سلیمان بن محمد از مؤلف روایت می‌کند، در آخر همه طرق روایت کتاب را به علی بن عبدالفتاح قبانی اجازه می‌دهد؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۸–۵۳۲]

←منتخب اساس الایمان ← اساس الایمان (منتخب)

● **منتخب الاسرار** / کلام و اعتقادات / فارسی

mn.-ol asrār

علوی قزوینی، محسن بن مؤمن، ق۱۴ قمری

ʻalavī qazvīnī, mohsen ebn-e mo'men(- 20c)

کتاب مفصل در بیان اعتقادات شیعه که به گفته مولف در مقدمه کتاب در دو جلد نگاشته شده است: جلد ۱. در اثبات توحید وعدل خدایتعالی؛ جلد ۲. در اثبات نبوت عامه و خاصه.کتاب تاریخ تألیف ندارد ولی از ذکر نام شیخ جواد بلاغی وحاج آقا محمد رضا همدانی «واعظ شهیر دار الخلافه طهران» برمی‌آید که مؤلف در قرن ۱۴ می‌زیسته است.مؤلف درباره این واعظ از کتاب انوار قدسیه او نام برده می‌نویسد: «از مرحوم حاج محمد رضا همدانی قدس سره النورانی مأثور است که فرمود والله اگر من بخواهم یک بار شتر تفسیر بر این سوره (سوره توحید) می‌توانم نوشت ودیده‌اند که وی یک سال و شش ماه در منبر در تکلم از توحید بدون تکرار از تفسیر این سوره فارغ نشده».مؤلف درباره این تألیف خود می‌نویسد: «شبی در خواب دیدم که تألیف کتابی می‌کنم ومطالب حقه می‌نویسمودور قلم حقیر را نور احاطه کرده وکسی از همراهان است که او معاون حقیر است که قلم را می‌گیرد واز قلم او مثل ستاره‌های روشن از نور بیرون می‌آید». کتاب مشحون از نقد ورد عقاید فلاسفه است ونام آن در الذریعه نیامده است.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۹۶

آغاز: بسمله حمد فزون از حد سزاوار ذاتی که دلیل است بروجود خودش، حاجت جمله ممکنات وستایش وثنای خارج از حد ...

جلد اول؛ خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن امیر قوام الدین قافله باشی، تا: ۱۳۴۹ق؛ فهرست بسیار مفصل ودقیقی بالغ بر سی صفحه در ابتدای رساله آمده که مطالب کتاب رابه طور دقیق معرفی نموده است، در ابتدای نسخه حدود ۴۰ صفحه در وقایع سال بر طبق سال قمری که در ماه رمضان شروع ووقایع هرروز را آورده است، به نظر می‌رسد این خود کتابی مستقل بوده چنان‌که در فهرست همین قسمت آورده وبر دوازده امر مبتنی بوده ولی مؤلف تنها به نگارش امر دوازدهم موفق شده است که در معرفت ایام سی گانه واختیارات آنها واختیارات ایام ماه است؛ جلد: تیماج، ۱۹۱گ[ف: ۱-۲۶۹]

● **منتخب اسرار النجوم = احکام موالید الفلاسفه و ...** / فلسفه / عربی

mn.-u asrār-in nujūm = aḥkām-u mawālīd-il falāsifa wa ...

ارسطو، ۳۸۴ - ۳۲۲ ؟ قبل میلاد

arastū (-384 - -322)

وابسته به: اسرار النجوم؛ ارسطو (۳۸۴-۳۲۲ ق.م.)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۸۶/۷۷

آغاز: قال المعلم الأول فی کتاب أسرار النجوم: الفلاسفة العظماء و أصحاب النوامیس و الشرایع و ... یکون موالیدهم فی سنی القرآن الأعظم، أعنی الحملی و القرآن الأوسط و لإنتقالی؛ **انجام:** یوجد من حال النیرین و الطالعین و الأمر الأظهر فی القوة من الکواکب المتحابة و المساغصة و دلالة الموضع و الصورة

مترجم و منتخب ناشناخته؛ خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقدعلی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۱گ (۳۵۲ر-۳۵۲پ)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲-۱۵۱]

● **منتخب اسرار النجوم = منتخب مقالة فی أحکام النجوم** / فلسفه / عربی

mn.-u asrār-in nujūm = mn.-u mq.-in fī aḥkām-in nujūm

ارسطو، ۳۸۴ - ۳۲۲ ؟ قبل میلاد

arastū (-384 - -322)

وابسته به: اسرار النجوم؛ ارسطو (۳۸۴-۳۲۲ق.م.)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۸۶/۸۰

آغاز: قال أرسطو فی کتاب أسرار النجوم: الفلك مطبوع و أفعاله اتفاقیة و الإنسان مختار و أفعاله اختیاریة؛ **انجام:** و لذا سمیت طبیعة خامسة مفردة و أجرا[ما] مستدیرة متوحدة و ابتداء کل کون من حرکاتها فلامتحذرة و لامتصعدة ... (ناتمام)

بخش بسیار مختصری از فصل نخست کتاب است، نسخه کاملی از آن در ادامه همین مجموعه موجود است، مترجم و منتخب ناشناخته؛ خط: نستعلیق، کا: شاه مراد بن نقدعلی فراهانی ورامینی، تا: ۱۰۷۲ق؛ جلد: تیماج، ۱ص (۳۶۲پ)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۸×۲۷/۵سم [میراث شهاب: ۴۲-۱۵۲]

←منتخب الاشعار ← تذکره شعرا
←منتخب الاشعار ← دیوان هروی

● **منتخب الاشعار** / شعر / فارسی

mn.-ol aš'ār

مشهدی، محمد علی بن محمد، ق۱۲ قمری

mašhadī, mohammad ʻalī ebn-e mohammad(- 18c)

تاریخ تألیف: ۱۱۶۱ق (= نظم معانی)

زندگی‌نامه ۷۱۱ تن سراینده کهن و نو است به ترتیب الفبائی، از اهلی شیرازی تا یکتای هندی. (احمد منزوی)

[فهرستواره منزوی ۱۹۵۸/۳؛ تاریخ تذکره ۳۰۳/۲-۳۰۶؛ الذریعه ۹۵۷/۹ و ۲۳۰/۲۴؛ فرهنگ‌نویسی ۴۹؛ تذکره روز روشن ۶۰۲؛ استوری، تذکره ۸۸۹]

۱. تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه: ۱۱۶عکسی
بی‌کا، تا: ۱۱۶۶ق؛ ۱۶۲گ [جنگ: ۱-۴۶۹]
۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۰۷/۱-ف
نسخه اصل: بادلیان ۲۴۷ الیوت؛ خط: نستعلیق، کا: محمد حسین کاتب، بی‌تا[فیلمها ف: ۱-۵۴۷]

● منتخب اشعار /شعر / فارسی

montaxab-e aš‘ār

مجموعه تک بیتهایی است که جامع و کاتب مجموعه، صابر شیرازی، انتخاب کرده است. از سروده‌های این کسان در آن یاد شده است: سعدی، عاشق اصفهانی، مشتاق، درویش مجید، فردوسی، آذر، عبدالله خان، حافظ، صباحی، میلی، ترک، کلیم، امیر صالح، حضوری قمی، حاجت شیرازی، جامی، محتشم، غیرت اصفهانی، نادم، شاهی، امیر همایون، ظهوری، میرزا احمد قزوینی، طوفی تبریزی، دانش طوسی، وحشی بافقی، نظیری نیشابوری، اسیر اصفهانی، قاضی سلیم رومی، ملک قمی، هاشمی بخارایی، اسیری اصفهانی، غالب، اهلی، رفیق اصفهانی، مولوی رومی، تأثیر، بابا فغانی شیرازی، طوفان، میرزا شرف جهان، اختری یزدی، علائی، هاشمی قمی، میر حضوری، مسعود ترک، حالتی ترکمان، حکیم شفایی، ذوقی، صافی، مصلح اصفهانی، قسمتی، ولی، صباحی، عرفی، صفی، نظام.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۶۱/۶
آغاز: افراد متفرقه، شیخ مصلح الدین سعدی: اگر تو فارغی از حال دوستان یارا ×× فراغت از تو میسر نمی‌شود ما را / تو آن درخت گلی کاعتدال قامت تو ×× ببرد رونق سرو بلند بالا را؛ **انجام:** گفته بودم چو بیایی غم دل با تو بگویم ×× چه بگویم که غم از دل برود چون تو بیایی
خط: نستعلیق، کا: مهدی بن محمد شیرازی متخلص به صابر، تا: باتاریخ۱۲۵۷ق، برای مهرعلی خان نوری؛ ۶گ (۱۷۴پ-۱۷۹پ)، ۲۱ سطر (۱۵/۹×۷/۳)، اندازه: ۲۰/۷×۱۱/۹سم [ف: ۶۸۷-۲۹/۲]

● منتخب اشعار عربی / شعر / عربی

montaxab-e aš‘ār-e ‘arabī

نحوی، هادی بن احمد، قرن ۱۳ قمری

nahvī, hādī ebn-e ahmad(19c)

تاریخ تألیف: صفر ۱۲۱۱ق
نام شعرا با اشعارشان ذکر شده، اشعاری نیز از سوی کاتب آن در میان اشعار دیده می‌شود.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۹۴/۲ معزی
آغاز: بسمله. و مما الحق بهذه الروضة مما اجتمع فیها من الدر البدیعة و الأقوال الصیغة ... و قد قال فیه صاحب هذه الترجمة: طمعت الهوی فزداد شوقالی الهواء/ و عفت الکری و الأقربون اولولارم؛ **انجام:** علیک من صلوات الله اشرفها/ یا اشرف الشرفا یانخبة النجب.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، جلد: تیماج، ۳۳گ (۱۱۶پ-۱۴۸پ)، ۱۹و۱۸ سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۳۹-۱۸۸]

● منتخب اشعار و حکایات / ادبیات / فارسی

montaxab-e aš‘ār va hekāyāt

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۸۱
آغاز: گرفت دست از مطاوعت رسل باز کشید لاجرم مستوجب عذاب الیم شدند؛ **انجام:** یکیست لیک در کسوتها بیگانه و آشنا نو و کهنه نمود
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

● منتخب الاصول / اصول فقه / عربی

mn.-ul uṣūl

بهبهانی، محمد جعفر بن محمد علی، ۱۱۷۸ - ۱۲۵۹ قمری

behbahānī, mohammad ja‘far ebn-e mohammad ‘alī (1765 - 1843)

در اصول فقه در چند «باب» دارای قواعد و «خاتمه».

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۵۶
آغاز: بسمله. احمده علی نواله و اشکره بجزیل احسانه مصلیا علی احمدهو آله اما بعد ... ان علم الاصول مما لایخفی؛ **انجام:** فلاجرم تعین القول بالتفصیل فی المسائل الشرعیة و الله العالم بحقایق الاحکام
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۲ سطر (۱۴×۷/۵)[ف: -۸۰۴]

● منتخب الاصول / اصول فقه / عربی

mn.-ul uṣūl

تنکابنی، محمد بن حسین، ق۱۳ قمری

tonekābonī, mohammad ebn-e hoseyn(- 19c)

مؤلف در ابتدای کتاب چنین بیان داشته است: از آنجا که علم اصول فقه وسیله و مقدمه‌ای است برای معرفت احکام و این علم بعد از علم احکام افضل علوم می‌باشد تصمیم گرفتم کتابی متوسط در این علم تألیف نموده که غیر از تصنیفات مختصر و مبسوط خود در این علم باشد. سپس مؤلف چنین ادامه داده: میرزای قمی (- ۱۲۳۱ق) کتاب القوانین المحکمه را در این علم پرداخته و حسن آن بر همه آشکار است، اگر چه برخی از معاصرین ایشان یعنی شیخ محمد حسین اصفهانی صاحب فصول

(-۱۲۵۰ق) در کتاب فصول الغرویه خود ایرادات زیادی بر کتاب قوانین وارد نموده به‌نحوی که برخی از عبارات و مطالب میرزای قمی را ترک نموده و در موارد متعددی صاحب فصول قبل از نظر و تحقیق و بررسی عبارات میرزای قمی بر آن مطالب ایراد و اشکال وارد نموده‌اند. مؤلف کتاب متوسط اصولی خود را به‌درخواست جمعی از برادران و دوستان در بیان و رد ایرادات غیرمنصفانه صاحب فصول بر صاحب قوانین در یک مقدمه و چند باب و خاتمه پرداخته است. مباحث کتاب با عنوان «نخبه» نوشته شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۳۳

آغاز: الحمد لله رب العالمین بعد انشاءهم و ایجادهم لمعرفة ربهم بالعلم و الیقین لا الظن و التخمین ... اما بعد لما کان علم اصول الفقه مقدمة؛ **انجام:** و لو کان ذلک التقیید من الظهور فی اللفظ کما فی مسئلة الکرو قد مر الیه الاشارة و الله العالم و له الحمد الدائم.

جزء اول کتاب و مشتمل بر مباحث الفاظ در چهار«باب» است: ۱. در مبادی لغت، ۲. اوامر و نواهی، ۳. عموم و خصوص و مطلق و مقید، ۴. مجمل و مبین؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۷گ، ۱۱-۲۱ سطر(۹×۱۰-۱۵×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۲-۴۲۱]

● منتخب الاصول / اصول فقه / عربی

mn.-ul uṣūl

نراقی، علی اکبر بن حسن بن مهدی، ق۱۳

narāqī, ʻalī akbar ebn-e hasan ebn-e mahdī(- 13c)

تاریخ تألیف: سه‌شنبه ۱۰ رمضان ۱۲۷۷ق

مؤلف که این اثر را در چهل سالگی تألیف نموده صاحب اثر دیگری نیز هست به نام «تحفة المجامع».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۹۲۱

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی وفقنا لتقریر مدارک الاحکام و ... بعد ... هذا کتاب فی علم الاصول قد جمعت فیه فی مسائل الاصول علی اهمها و فی الدلائل علیب اتمها؛ **انجام:** و لایلتفت الی الاصل و تاره یخرج فی المسئله خلاف تم ذکر طاب ثراه لکل فی الصور امثله.انجامه: و قد اتفق الفراق من تألیف هذا الکتاب المستطاب یوم الثلثا عاشر بشهر رمضان المبارک من شهور سنه سبع و سبعین بعد الالف و مأتین، فی قصبه نراق صانها الله عن النفاق و قد مضی من عمری اربعین سنه.

خط: تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۷۷ق، جا: نراق؛ محشی از مؤلف که مطالبی را افزوده و در متن اصلاحات فراوان صورت داده که بر اساس یکسان بودن خط متن و حاشیه می‌توان با اطمینان گفت که نسخه به خط مؤلف است؛ جلد: چرمی، ۱۸۲ص، ۱۹ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۴۷/۱-۳۲]

● منتخب الاصول = التقریرات / اصول فقه / عربی

mn.-ul uṣūl = at-taqrīrāt

شریف رازی، عباسقلی بن قنبرعلی، ۱۲۹۱-۱۳۷۴قمری

šarīf-e rāzī, ʻabbās-qolī ebn-e qanbar ʻalī (1874 - 1955)

وابسته به: كفاية الاصول؛ آخوند خراسانی، محمد کاظم بن حسین (۱۲۵۵-۱۳۲۹ق)

تاریخ تألیف: ۱۳۲۳ق

کتاب خلاصه محرری است از اول علم اصول تا اوایل مبحث نواهی و هم مبحث تعادل و تراجیح که تمام نکرده است.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۵۳۶

آغاز: قاعده اعلم ان موضوع کل علم عبارة عن الجامع بین موضوعات مسائله و مسئله؛ **انجام:** غایة الامر ان یکون لبیع الوقف شرط آخر ایضاً من کون الموقوفة فی معرض الخراب مثلاً.

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ واقف: مؤلف، مرداد ۱۳۳۶ش؛ ۲۳۶گ، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۶-۱۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۵۵۴

آغاز: آغاز پس از خطبه: و بعد فهذه مالخصناه فی الاصول و سمیناه بمنتخب الاصول موضوع کل علم عبارة عن الجامع لموضوعات مسائله؛ **انجام:** و مخالفتهم مقیاسا و هی علی ما تصفحناها.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: مؤلف؛ ۱۳گ، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۶-۸۷]

● منتخب الاصول / چند دانشی / فارسی

mn.-ol osūl

مستوفی، مهدی بن علی اکبر، ق۱۴ قمری

mostawfī, mahdī ebn-e ʻalī akbar(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۰۴ق

نویسنده که از شاگردان دارالفنون در دوره وزیر علومی علیقلی خان مخبرالدوله و ریاست نیرالملک بر دارالفنون بوده است. پس از تعریف و تمجید از استادان خویش به ویژه مسیو پروسکی خان سرتیپ، معلم فرانسه و جغرافی، می‌گوید. بعد از اتمام تحصیل تصمیم گرفتم که کتابی در علوم مختلف از زبان فرانسه به فارسی برگردانم لذا این کتاب را که در علوم مختلفه نوشته شده و حاوی شش «باب» است پرداختم: ۱. تاریخ عمومی؛ ۲. جغرافیا؛ ۳. تاریخ طبیعی؛ ۴. علم فیزیک؛ ۵. هیئت و نجوم؛ ۶. باب اطلاعات مختلفه (از قبیل مسائل هندسه و تقسیم ازمنه و مسکوکات و معرفت پارچه‌ها و تلگراف و ناخوشی حیوانات).

آغاز: بعد البسمله حمد موفور حضرت مالک الملکی را سزاست

عز شانه که درجات ارتفاع آفتاب عزت و کبریایش بعلاقه اسطرلاب فکر و مقیاس حواس بی شبهه و التباس معلوم نشود **انجام:** لیکن هر چه قدر ممکن باشد باید آنرا در شیشه مسدودی که بهیچ وجه هوا داخل آن نشود نگاه دارند

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۳۰۴ق؛ با نقاشی بالن، مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۲گ، ۱۰ سطر (۱۳/۵×۷/۵)، اندازه: ۲۲/۵×۱۵/۵سم [ف: ۱-۳۰۱]

● **منتخب الاصول فی علم الاصول** / اصول فقه / عربی

mn.-ul uṣūl fī ‘ilm-il uṣūl

بهبهانی، محمد جعفر بن محمد علی، ۱۱۷۸ - ۱۲۵۹ قمری

behbahānī, mohammad ja‘far ebn-e mohammad ‘alī (1765 - 1843)

مؤلف این رساله یکی از نوادگان وحید بهبهانی می‌باشد. در برگ ۱۲۰ از همین مجموعه سطر ۸ تصریح کرده «ماحکاه جدی قدس سره فی فوائده». این رساله همان‌گونه که از نامش آشکار است در ادله عقلیه و به صورت نسبتاً تفصیلی بحث می‌کند. نام دیگر کتاب «الادلة العقلیة القواعد و الاصول الشرعیة» می‌باشد.

[أعیان الشیعة ۲۰۲/۹؛ وحید بهبهانی، تهران: انتشارات امیر کبیر، ۱۳۶۲ش، ص۳۳۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۸۹/۲

آغاز: فی الأدلة العقلیة و قواعد و الأصول الشرعیة؛ لا شک و لا شبهة فی أن معظم الأحکام الشرعیة الفرعیة؛ **انجام:** إنه حجة و هو المحکی عن بعض و إلیه ذهب بعض العقلاء و للقول الأول وجوه، الاول ... ناتمام

خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ ۲۳گ (۱۰۲-۱۲۴)، ۲۵سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۲۹-۵۹۷]

● **منتخب اصول الکافی = منتخب الکافی** / حدیث / عربی

mn.-u usūl-il kāfī = mn.-ul kāfī

آملی مازندرانی، محمد کاظم بن محمد، ق۱۳ قمری

āmolī māzandarānī,mohammad kāzem ebn-e mohammad (- 19c)

وابسته به: الکافی؛ کلینی، محمد بن یعقوب (-۳۲۹ق)

گزیده‌ای است از ابواب مختلف کتاب شریف اصول کافی

[الذریعة ۲۴۵/۱۷؛ الکرام البرره ۲۷۱/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۹۸۸/۵

آغاز: من اصول الکافی کتاب العقل و الجهل عدة من اصحابنا ... قال کنت عند ابی عبدالله علیه السلام و عنده جماعة من موالید ... اعرفوا العقل و جنده و الجهل و جنده؛ **انجام:** هو قول الله تعالی ان ربک لبالمرصاد و الناس علی الصراط ... اللهم اعتق محمدکاظم و والدیه ... آمین رب العالمین بحق محمد و آله الطاهرین فی ۱۵ ربیع الثانی نمقه الخاطی المذکور.

خط: نستعلیق، کا: آملی مازندرانی، محمد کاظم بن محمد، تا: ۱۲۴۷-۱۲۴۹ق، جا: اصفهان؛ محشی با نشان «ام ن ره»، «ع ره»، «هـ»، «ق»، «مـ هـ»؛ جلد: تیماج، ۲۱گ (۲۱۸ر-۲۳۸پ)، ابعاد متن: ۱۶×۲۶، اندازه: ۲۲×۳۱سم [ف: ۳۵-۴۴۶]

● **منتخب الاطباء** / طب / فارسی

mn.-ol atebbā’

الله آبادی، محب الله، - ۱۰۵۸ قمری

allāh-ābādī, moheb-ol-lāh(- 1648)

رساله‌ای است در درمان بیماری‌ها، مشتمل بر مجربات مؤلف و مجربات کتب معتبر در بیست و نه باب: ۱. شناختن نبض؛ ۲. قاروره و الوان آن؛ ۳. معالجات تب؛ ۴. معالجه دردسر؛ ۵. کهانسی یا سرفه؛ ۶. چشم؛ ۷. دندان و گوش؛ ۸. بواسیر؛ ۹. آتشک؛ ۱۰. جذام؛ ۱۵. لذت مباشرت؛ ۲۰. پرسوت؛ ۲۱. حمل عورت؛ ۲۵. زهر مار و کژدم؛ ۲۹. معالجات جانوران.

آغاز: بسمله. سپاس بیقیاس مر حکیمی که وجود بشر را از کتم عدم برآورد و کسوت حیات پوشانید

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۹۸۲۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** سراب (سداب) نام بوتی است اگر او را در خانه کبوتر اندازد گربه [هرگز] در آنجا نرود فقط تمام شد کتاب

خط: نستعلیق، کا: موهن لعل، تا: ۱۲۴۷ق، جا: مرادآباد؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۸۱؛ جلد: مقوا، ۲۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۲۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۰۲۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** اگر رنگ اسب سرخه یا سبزه باشد ابلق گردد در آزمایش درآمد. تمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ شعبان۱۲۶۴ق؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: میشن مذهب، ۴۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۲۶]

● **منتخب الاعمال** / فقه / فارسی

mn.-ol a‘māl

محمد مقیم بن عبدالهادی، ق۱۲ قمری

mohammad moqīm ebn-e ‘abd-ol-hādī(- 18c)

به درخواست: التفات علی خان

تاریخ تألیف: اواخر جمادی الثانی ۱۱۳۷ق

در یک «مقدمه» و دوازده «باب» و «خاتمه»: مقدمه در بیان اصول خمسه؛ باب ۱. بیان مسائل طهارت؛ ۲. مسائل نماز؛ ۳. روزه؛ ۴. زکات؛ ۵. خمس؛ ۶. کفارات؛ ۷. آداب و احکام نکاح؛ ۸ در بیان اسامی و کنی و القاب و ایام ولادت و وفات حضرت رسول اکرم (ص) و امامان شیعه و بعضی از روایاتشان؛ ۹. احکام شکار؛ ۱۰. حلال و حرام حیوانات و احکام ذبح؛ ۱۱. اعمال ماه و روز نوروز و نیسان ماه رومی؛ ۱۲. احکام اموات؛ خاتمه در فوائد متفرقه.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۶۱۶

آغاز: بسمله جواهر زواهر سپاس بی قیاس و لآلی متلالی ستایش
خط: نستعلیق شیرین، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: ابوالقاسم حسینی میر بلوک شرق؛ مهر: حاج سید سعید؛ کاغذ: هندی، ۱۱۷گ، ۱۳ سطر (۱۵×۷/۵)، اندازه: ۱۲×۲۰/۵سم [ف: ۲-۷۳۱]

● **منتخب الاعمال** / دعا / فارسی

mn.-ol a‘māl

رساله مفصلی است در دعا و اعمال روزها و ماهها و سال، حاوی دوازده «باب» و هر باب در چند بخش با عنوان‌های متفاوت.عنوان باب‌های این کتاب چنین است: مقدمه در بیان فضیلت و شرایط دعا و ذکر و ادعیه خلا و وضو و غسل شامل پنج سبب؛ باب ۱. ادعیه خروج از منزل و دخول آن و دخول مساجد و خروج آن شامل دو تفتن؛ ۲. تعقیبات مشترکه نماز و سجده شکر شامل سه عطیه؛ ۳. ادعیه صباح و مساء و ادعیه متعلق به هر روز شامل دو فیض؛ ۴. ادعیه متعلق به قرائت قرآن؛ ۵. آداب ادعیه وقت خواب و بیدار شدن؛ ۶. نماز شب و ادعیه رؤیت هلال و نماز اول ماه و نمازها و دعاهایی که مخصوص به وقتی نیست، سه رحمت؛ ۷. ادعیه و اعمال هر ماه شامل دوازده مغفرت؛ ۸ زیارات حضرت رسول و فاطمه و اولاد ائمه و انبیای سابق شامل دوازده سعادت؛ ۹. استخارات و صلوات و دعوات جهت حصول حوائج؛ ۱۰. ادعیه و اعمال سفر؛ ۱۱. ادعیه و اعمال طلب زرق و ادای دین و ... شامل هفت فرج؛ ۱۲. اعمال و ادعیه دفع علتها و مرضها و ... شامل سه نجات؛خاتمه: در اعمال روز نوروز و تزویج و نو پوشیدن شامل سه زینت.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۹۶۹/۲-۵۹/۱۸۹

آغاز: و ضلالت و وصول بمغفرة باعمال و اذکار پردازند بنابر آن از کتب معتبره مثل صحیفه کامله و تحفة الزایر و کافی
از آغاز کتاب تا مغفرت هفتم از باب هفتم در ادعیه و اعمال هر ماه؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ چند برگ از مقدمه کتاب و بخش عمده‌ای از پایان کتاب افتادگی دارد؛ ۱۱۵گ (۴۶-۱۶۰)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۵۸۸]

● **منتخب الامامی** / دعا / فارسی

mn.-ol emāmī

امامی طباطبائی، محمد کاظم بن یوسف، ق۱۴ قمری

emāmī tabātabā’ī, mohammad kāzem ebn-e yūsof(- 20c)

وی در معرفی کتاب آورده است: «و بعد چون برای زائرین کتابیکه جامع کلیه زیارات حضرت رسول (ص) و ائمه اطهار (ع) و سایر امامزادگان و غیرامامزادگان باشد تألیف نشده و کتب زیاراتیکه فعلاً موجود است به‌واسطه شرح روات مفصل و پیدا نمودن مورد زیارات مطلقه و مختصه وقفات خالی از اشکال نبود حقیر این مجموعه شریفه را از کتب معتبره انتخاب و انرا منتخب الامامی نامیدم ابتدا زیارات مطلقه بعد زیارات وقفات و امامزادگان و غیر آن در خاتمه اعمال ماه مبارک رمضان و ادعیه لازمه را قید نمودم». در آخر نسخه سلسله نسب مؤلف تا ائمه اطهار علیهم السلام نوشته شده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۷۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد ص خاتم النبیین و علی وصیه؛ **انجام:** الحمدلله الذی فی جهنم سلطانه الحمدلله الذی لاملجاء و لامنجی منه الا الیه برحمتک یا ارحم الراحمین.
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ از برگ دوم نسخه حدود ۶ برگ ناقص؛ احتمالا مسوده اصلی است؛ جلد: میشن، ۹۷گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۵-۵۰۲]

● **منتخب انوار سهیلی** / ادبیات / فارسی

mn.-o anvār-e soheylī

وابسته به: انوار سهیلی؛ کاشفی، حسین بن علی (-۹۱۰ق)

گزیده‌ای است از برخی قطعات و ابیات نغز و زیبای کتاب انوار سهیلی اثر کمال الدین حسین بن علی کاشفی بیهقی، که به صورتی پراکنده در قالب نظم و نثر (شاید از روی کاتب نسخه) در این مجموعه گرد آمده است با توجه به زمان کتابت نسخه(قرن ۱۱)این گزیده نیز بایستی از همان زمان بوده باشد. انوار سهیلی تحریری است روان با آشنایی آسان از کلیله و دمنه با ابیاتی نغز از ادبیات فارسی کهن که کاشفی آن را در نیمه دوم قرن ۹به درخواست امیر احمد سهیلی و به نام سلطان حسین بایقرا نگاشته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۰۳/۳

آغاز: حکما گفته اند از شش چیز ثبات و بقا توقع نتوان کرد: اول سایه ابر ... دوم دوستی بغرض ... سیم عشق زنان ... چهارم جمال خوب رویان ... پنجم ستایش دروغ ... ششم مال دنیا؛ **انجام:** هر بنده که او گشت مشرف بسلامت ×× البته شود خاص بتشریف سلامت / لطفی کن و بنواز دلم را بسلامی ×× زیرا که سلامت همه لطفست و کرامت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن ۱۱؛ ۱۰گ (۱۰۶پ– ۱۱۵ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۶×۱۰سم [ف: ۳۵-۱۷]

● **منتخب الانوار المضیئة فی الحکمة الشرعیة** / حدیث / عربی

mn.-ul anwār-il muḍī'a fi-l ḥikmat-iš šar'īya

نسابه، علی بن عبدالکریم، – ۸۰۰ ؟ قمری

nassābe, 'alī ebn-e 'abd-ol-karīm(- 1398)

مختصری است از کتاب «الانوار المضیئة» سید علم الدین مرتضی علی بن جلال الدین عبدالحمید نسابه از دانشمندان قرن هشتم، که در غیبت حضرت صاحب الزمان علیه السلام نوشته است. این منتخب دارای دوازده «فصل» است: ۱. اثبات امامته و وجوده و عصمته بالادلة العقلیة؛ ۲. اثبات ذلک من الکتاب العزیز؛ ۳. اثبات ذلک بالاخبار من جهة الخاصة؛ ۴. اثبات ذلک من جهة العامة؛ ۵. ذکر والدته و ولادته؛ ۶. ذکر غیبته و السبب الموجب لتواریه عن شیعته؛ ۷. ذکر طول تعمیره؛ ۸ ذکر رواته و وکلائه؛ ۹. ذکر توقیعاته؛ ۱۰. ذکر من شاهده و حظی برؤیته؛ ۱۱. ذکر علامات ظهوره علیه السلام؛ ۱۲. ذکر ما یکون فی أیامه علیه السلام.(سید احمد اشکوری)

آغاز: بسمله و به نستعین. اخبار منقولة من خط السید السعید الکامل علی بن عبدالحمید من کتاب الغیبة اول لفظه رحمه الله فمن ذالک ما صح لی روایته عن الشیخ السیعد ابی عبدالله محمد المفید ...

چاپ: قم، مطبعه خیام، ۱۴۰۱ق، تحقیق سید عبداللطیف کوهکمری خوئی.

[الذریعة ۷۷/۱۶ و ۱۷۳/۱۲ و ۲۱۷ و ۴۴۲/۲-۴۴۴؛ ریحانة الادب ۱۹۰/۱؛ مصفی المقال ۲۸۵]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۲۶۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** لعدم الحاجة الیها. هذا آخر ما وجد منقولا من خط السید علی بن عبدالحمید تغمده الله برحمة ... اجمعین.

در فهرست با عنوان «الغیبة» آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، ۴۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۸/۶سم [ف: ۱-۳۸۹]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۴۸/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۲۸۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۱/۵

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۳-۲۷۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۹۲۳/۱۲

در فهرست با عنوان «الغیبة» و ناشناس آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۵۶ص (۳۶۲-۵۱۷)، ۱۷ سطر(۶×۱۸)، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۱۶-۱۵۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۰۱

آغاز: بسمله الحمدلله واجب الوجود العالم بکل موجود القادر علی ما یشاء من الافعال؛ **انجام:** فاهل الایمان مساکنهم الجنان فی رضوان الرحمن مع.

جلد اول در مباحث کلامی و اعتقادی است، منتخبی از این کتاب درباره حضرت صاحب (عج) چاپ شده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، با نشان بلاغ؛ جلد: تیماج، ۱۹۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳۲-۲۵۱]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۶۳۳

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین و الصلاة علی خیر خلقه ... و بهد فهذه نبذة فی ذکر القایم؛ **انجام:** فلم تبلغ شیئا ضربه اخبری فقطعه

در رایانه بدون نام مؤلف؛ خط: نسخ خفی خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۴[رایانه]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۸۳۲/۲

انجام: حتی تمشی المرأة بین العراق و الشام لا تضع قدماً الا علی النبات و علی رأسها کلتها ...

در فهرست ناشناس؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۷۳گ (۵۰پ-۱۲۲پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۸-۳۷]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۹۰/۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... و بعد فهذه نبذة فی ذکر القائم الحجة علیه السلام و ذکر امامته و وجوده؛ **انجام:** لا سیما اذا ترتب علیه صدق القرآن و یکون الدین کله لله، و الحمدلله وحده و صلی الله علی من لا نبی بعده ...

مختصری است از کتاب «الانوار المضیئة»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۷۳گ (۱پ-۷۳پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: ۳-۱۸۲]

● **منتخب الانوار فی تاریخ الائمة الاطهار** / رجال، تاریخ معصومین / عربی

mn.-ul anwār fī tārīx-il a'immat-il aṭhār

ابن همام، محمد بن همام، – ۳۳۶ قمری

ebn-e hammām, mohammad ebn-e hammām(- 948)

مختصری است در تاریخ ائمه علیهم السلام و نسب آنها و اسماء و کنیه‌شان و نام پدران و مادران آنها و محل قبور ایشان و غیره. این کتاب احتمالاً «منتخب الأنوار» می‌باشد که مرحوم مجلسی نیز از آن نقل می‌کند و اصل کتاب الانوار در دست نیست.

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و لاحول و لاقوة الا بالله العلی العظیم ... اما بعد فانی قد رأیت المتقدمین و المتأخرین من شیوخنا قد عملوا فی کل فن من علوم سادتنا علیهم السلام کتبا و انی رأیتهم مع ذلک اغفلو ان یجردو تاریخا یذکر فیه مبلغ سنی الأئمة الصادقین علیهم السلام و انسابهم و کناتهم و اعمارهم و اسماء آبائهم الطاهرین و امهاتهم ... و مواضع قبورهم و من استشهد منهم او قتل و من کان من الملوک ...
انجام: و امه یقال لها سوسن و یقال لها نرجس و الاول اصح و اثبت و هو المهدی القائم المنتظر صاحب الزمان علیه السلام.
[الذریعه ۴۱۲/۲و ۴۱۳ و ۳۷۵/۲۲ و ۳۷۶]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۹۰/۵
آغاز: برابر
نسخه اصلی: کتابخانه مسجد چهل ستون -زنجان؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: با تاریخ۷۷۹ق؛ بعضی از مطالب در حواشی نوشته شده است؛ ۱۲ص (۱۷۶-۱۸۷) [عکسی ف: ۱-۳۴۳]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۰۳۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، واقف: آیة الله سید محمد تقی خاتمی زنجانی، ۱۳۸۲ش؛ جلد: تیماج مذهب، ۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۴/۵سم [ف: ۲۷-۷۷]

● منتخب الاوراد / حدیث / عربی
mn.-ul awrād

فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶ - ۱۰۹۱ قمری
feyz-e kāšānī, mohammad ebn-e šāh morteza (1598 - 1680)

وابسته به: خلاصة الاذکار و اطمینان القلوب؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱ق)
به درخواست: علم الهدی محمد (پسر مؤلف)
تاریخ تألیف: ۱۰۶۶ق؛ محل تألیف: اصفهان
گزیده‌ای است از خلاصة الاذکار او.
آغاز: بسمله.نحمدک اللهم علی ما مننت به علینا من اجابة دعائنا ... فیقول ... محمد بن مرتضی المدعو بمحسن ... نقد سالنی ولدی ... محمد الملقب بعلم الهدی ... ان انتخب له ما یعمل به ویواظب علیه مما یتکرر فی الایام و اللیالی ... وسمیته بمنتخب الاوراد و رتبته علی ثلثة ابواب
[محجه۱۵/۲و۳۱و۴۰]

شرح و حواشی:
۱- زاد العقبی؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱ق)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۴۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** وذلک فی ایام اقامتنا باصفهان صینت عن الجور و الطغیان ـ و کتب الفقیر الی ربه ... محمد یدعی علم الهدی ابن محمد المحسن ... انه لما یشاء فعال
خط: نستعلیق، کا: علم الهدی، محمد بن محسن، تا: ۱۰۷۲ق؛ از روی نسخه اصل در ۱۱۰۶؛ مهر: «محمد علیم الهدی علم الهدی محمد ۱۰۷۲»، ابراهیم بن محمد رضای حسینی مورخ ۱۲۳۱، محمد رضا بن محمد صفی حسینی، محمد علی بن محمد باقر مورخ ۱۲۱۳، محمد رضا طباطبایی؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۶۴گ، ۱۷سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۶۹۱]

۲. کاشان؛ علامه فیض؛ شماره نسخه: بدون شماره
کا: علم الهدی، بی‌تا [میراث اسلامی: ۵-۶۲۰]

←منتخب البحار (ترجمه) ← ادعیه و اذکار رفع امراض
←منتخب بحار الانوار ← مستدرک الوافی

● منتخب بحار الانوار (احتجاجات) / حدیث / عربی
mn.-u biḥār-il anwār (iḥtijājāt)

وابسته به: بحار الانوار الجامعة لدرر الاخبار الائمة الاطهار؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۰ق)
انتخاب بخشی از احتجاجات کتاب می‌باشد ودرپایان ابواب البقول نیز آمده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۱۰۵/۲
آغاز: مما انتخب من کتاب احتجاج البحار من احتجاج النبی (ص): قال فی حدیث طویل نقله عن جده الحسین بن علی صلوات الله علیهم واما قاله الیهود فهو ای الیهود؛ **انجام:** واما ما اورده مبتداً وعاقبة خبره وعلی الاخیر یمکن ان یقرء علی بناء المجهول علی الحذف و الایصال
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام، مصحح؛ ۲۱۸گ، ۳۵-۴۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف مخ: ۱-۲۵۱]

● منتخب بدیعیات بدیع الزمان /- عربی
mn.-e badī'īyāt-e badī'-oz-zamān

بدیع الزمان همدانی، احمد بن حسین، ۳۵۸-۳۹۸ قمری
badī'-oz-zamān-e hamedānī, ahmad ebn-e hoseyn (970 - 1008)

تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۸۱۹/۵
بی‌کا، بی‌تا، ۲۰گ، قطع: رقعی[ف: -۳۱۱]

←منتخب البرهان ﴿ برهان قاطع (منتخب)

● **منتخب برهان الکفایة** / طالع بینی / فارسی
mn.-e borhān-ol kefāya
گزیده و منتخبی است از کتاب برهان الکفایة.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۲۲/۱۲
آغاز: در احکام طالع مسئله که از کتاب برهان الکفایة نوشته شده در دانستن احوال عمر مردم به نیکی و بدی چون پرسند از عمر خویش؛ **انجام:** آنگاه دلالت وی قوی باشد و چو اندروتد بود پا بجایگاه نیک و بدی دلیل باشد و اگر خداوند رج شمس ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۲۲گ(۲۱۵-۲۳۶)، ابعاد متن: ۷×۱۲، اندازه: ۱۰/۵×۱۶سم [ف: ۳۶-۱۹۲]

● **منتخب بستان العارفین** = **المواعظ** / اخلاق / عربی
mn.-u bustān-il ‘ārifīn = al-mawā‘iẓ
سمرقندی، نصر بن محمد، - ۳۷۵ ؟ قمری
samarqandī, nasr ebn-e mohammad(- 986)
وابسته به: بستان العارفین؛ سمرقندی، نصر بن محمد (-۳۷۵ق)
مجموعه‌ای از مواعظ اخلاقی با عناوین «قال الفقیه رحمه الله» به طرق روایی اوست؛ این نسخه در واقع بخشی از بستان العارفین، سمرقندی بوده باشد که از سوی کسی تلخیص گردیده است. باید افزود که اثری با عنوان «الآداب و السنن» (نسخه کتابخانه آیت الله العظمی مرعشی به شماره ۱۰۴۴۷) با مؤلفی ناشناخته و نیز اثری با عنوان «الوعظ الثمین فی تعمیر اعصار رمضان الثلاثین» (نسخه همان کتابخانه به شماره ۱۱۱۴۹/۲) تألیف میرغنی، محمد عثمان بن سید محمد ابابکر (- ۱۲۶۸ق) با ابوابی شبیه ابواب این اثر قابل مطالعه و بررسی است؛ لیکن ساختار کلی آن دو اثر اندکی متفاوت است! به هر تقدیر ابواب موجود این اثر عبارتند از: باب الاخلاص و ترک الریا؛ باب هول الموت و شدته؛ باب عذاب القبر؛ باب أهوال یوم القیامة.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۷/۳ کر
آغاز: بسملة، باب الاخلاص و ترک الریا؛ تمم بالخیر قال الفقیه ابواللیث نصر بن محمد بن ابراهیم السمرقندی رحمه؛ أخ ابوالعباس محمد بن الفضل بن أنیف قال ح ابراهیم بن یوسف قال ح اسماعیل بن جعفر عن عمرو مولی المطلب المدنی عن عاصم عن محمود بن لبید رضی الله عنهم أجمعین إن النبی صلی الله علیه و سلم قال إن أخوف ما أخاف علیکم الشرک الأصغر؛ قالوا و ما الشرک الأصغر یا رسول الله قال الریاء؛ **انجام:** قالوا فالواجب علی کل سلام أن یستعیذ بالله من عذاب القبر و أن یستعد للقبر بالأعمال الصالحة قبل أن یدخله فیه فإنه قد سهل ...
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ ۳۹گ (۳۷پ-۷۵پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۵سم [ف: ۲/۴۰-۳۰۶]

● **منتخب البصائر** = **مجموعه منتخبه** /- عربی
mn.-ul baṣā’ir = majmū‘e-ye montaxabe
بحرانی، حسن بن سلیمان، ق۸ قمری
bahrānī, hasan ebn-e soleymān(- 14c)

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۴۷۹۵/۲
خط: نسخ، کا: محمد اسمعیل همدانی، تا: ۵ جمادی الاول۱۳۰۳ق؛ قطع: ربعی[رشت و همدان: ف: -۱۵۵۹]

←منتخب بصائر الدرجات ﴿ بصائر الدرجات (مختصر)
←منتخب البیان ﴿ منتخب اللباب

● **منتخب بیست و دو کلمه از تورات** / حدیث / فارسی
mn.-e bīst va do kalame az towrāt
گزیده ۲۲ کلمه از کتاب تورات است که به حضرت محمد مصطفی (ص) نسبت داده شده است.نکته بسیار مهم در این گزیده گویش و ادبیات به کار رفته در آن است که به نظر می‌رسدبرگرفته از آثار فارسی مربوط به قرن ۶ یا ۷ است.همچنین در این گزیده نوع نگارش آن دوره رعایت شده که قابل توجه و بررسی است. به نظر می‌رسد این اثر بخشی از کتابی باشد که در قرن‌های یاد شده تألیف گردیده و یا ترجمه شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۳۰/۳
آغاز: قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم: انتخاب کردم بیست و دو کلمه از توریة نباشد هیچ گنجی سودمند تر از علم و نباشد هیچ مالی باسودتر از حلم؛ **انجام:** و اگر توانگری بودی و درویشی نبودی هرگز کسی بدرگاه من نیامدی و مرا نخواندی و اگر بهشت بودی و دوزخ نبودی هرگز کسی از من نترسیدی.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵گ (۳۲۷پ-۳۳۱پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۵-۱۱۴]

● **منتخب التاجی** / تاریخ / عربی
mn.-ut tājī
صابی، ابراهیم بن هلال، ۳۱۳؟ - ۳۸۴ قمری
sābī, ebrāhīm ebn-e helāl (926 - 995)
یا منتزع از جزء اول از «التاجی فی اخبار الدولة الدیلمیة»ازتألیفات ابی اسحاق ابراهیم بن هلال الکاتب.

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۳۰۱/۳بخش۳
بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه‌ای است یمنی و به خط دیگر تا برگ ۱۶ر سپس گزیده است از کتاب‌های دیگر تا برگ ۱۹ [ف: -۱۳۹]

● **منتخب التجارب عباسی** / طب / فارسی

mn.-ot tajārob-e ʻabbāsī

نوری اسفندیاری، عباسقلی، ۱۲۷۰- قرن ۱۴ شمسی

nūrī esfandyārī, ʻabbās-qolī (1891 - 20c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۴۱

آغاز: آینه حق نما شفیع روز جزاء؛ **انجام:** تفسیر ما نیا دیوانگی است

خط: نستعلیق شکسته، کا: نوری، عباس علی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز[الفبائی: -۵۵۶]

● **منتخب التجرید فی معرفة التجوید = تجوید قرآن** / تجوید / فارسی

mn.-ot tajrīd fī maʻrefat-et tajvīd = tajvīd-e qor'ān

قزوینی، محمد طاهر بن محمد مؤمن، ق۱۲ قمری

qazvīnī, mohammad tāher ebn-e mohammad mo'men(-18c)

اهدا به: میرزا گرگین

قواعد علم تجوید را از چند کتاب مشهور در یک «مقدمه» و چهارده «فصل» و یک «خاتمه» گردآورده است. در الذریعه (۳۸۱/۲۲) کتاب حاضر را مختصر کتاب «التجرید فی معرفة التجوید» خود مؤلف می‌داند.

آغاز: بسمله، حمدی که قاریان خوش الحان و حاملان کلام ملک علام در هر صبح و شام بگذارش آن قیام و به لوازم ستایش آن اقدام ورزند .

انجام: و این فقیر بتوفیق علیم خبیر این تألیف را بمقوله ختامه مشک بکلام میمنت انجام آن پیشوای خاص و عام ختم و اتمام نمود که اللهم اشرح بالقرآن صدری ... ختم الله بالسعادة احوالنا و صیر بالائمة مصیرنا و مآلنا قد تم.

۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۹۷۹/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: سلخ رجب۱۲۲۳ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۵گ (۱پ-۴۵پ)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲-۲۴۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۷۲۶ ض

بی‌کا، تا: ۱۲۷۱ق[د.ث. مجلس]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۳/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمد طاهر، تا: ۱۲۲۶-۱۲۳۲ق؛ جلد: تیماج، ۶گ (۱۵۵ر-۱۶۰پ)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۲۲۰]

۴. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... باید که در میان تکبیر و تهلیل وقف نکند هر چند که نقضی بوجوه سبعه ندارد اما متابعت روایت اولاست

خط: نسخ تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۴۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱-۱۹۱]

←منتخب التجوید ← تجوید القرآن

● **منتخب التجوید** / تجوید / فارسی

mn.-ot tajvīd

زعفرانی، محمد بن مرتضی، ق۱۴ قمری

zaʻferānī, mohammad ebn-e morteẓā(- 20c)

رساله مختصر مفیدی است غیرمبوب درعمده مباحث تجوید که عناوین مندرجات در صدر اوراق به شرح زیر کتابت شده است: «معنی تجوید، رموز وقوف، استعاذه، بسمله، مخارج حروف، صفات حروف، احکام راء، ادغام، حروف مد و سبب آن، در همزه وصل و قطع، اسامی قراء، کلمات مشکله به ترتیب سوره شریفه و احکام مد».

آغاز: بسمله، حمدله، بدانکه تجوید بمعنی نیکو خواندن و نیکو ادا نمودن حروف و جید خواندن موقوف است

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۲۷۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** یک اشباع دیگر هم در کلمه موجود میشود که ضمیمه

خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ نسخه مسوده اصلی است؛ جلد: مقوا، ۳۴گ، اندازه: ۱۰/۵×۱۶/۷سم [ف: ۲۳-۱۸۳]

۲. مشهد؛ مدرسه میرزا جعفر؛ شماره نسخه: ۱۹۷

آغاز: برابر

در فهرست ناشناس آمده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ قطع: جیبی[چهار کتابخانه مشهد-ف: -۲۷]

● **منتخب التجوید** / تجوید / فارسی

mn.-ot tajvīd

مشتمل بر «مقدمه» ای و چهارده «فصل» و یک «خاتمه»

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۴۷۰/۱

آغاز: ... از بیابان عدم به شهرستان وجود ثابت قدم گردانیده ... مقدمه در بیان ترغیب تجوید قرآن مجید؛ **انجام:** مخرج قاف بیخ زبان است و آنچه بالای اوست از کام واو

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۰گ (۱ر-۱۰پ)، ۱۲۱سطر، اندازه: ۱۱/۸×۱۶/۷سم [ف: ۴۳-۱۱۱]

←منتخب التحفة ← تحفة الاخوان

● **منتخب التحفة السعدیة** / طب / عربی
mn.-ut tuḥfat-is sa'dīya
عماد الدین شیرازی، محمود بن مسعود، - ۹۸۴ ؟ قمری
'emād-od-dīn-e šīrāzī, mahmūd ebn-e mas'ūd(- 1577)
وابسته به: تحفه سعدیه = شرح کلیات القانون؛ قطب الدین شیرازی، محمود بن مسعود (۶۳۴-۷۱۰ق)
تاریخ تألیف: ۲۸ جمادی الثانی ۹۷۰ق
بنابر تصریح مؤلف این رساله گزیده‌ای از شرح کلیات علامه قطب الدین شیرازی است. آنچه از فصول در این نسخه آمده چنین اند: [فصل] فی القوة؛ الفصل الخامس فی القوی النفسانیة المدرکة؛الفن الثانی: بیان انحصار الامور الخارجة عن الطبع؛احوال بدن الانسان عند جالینوس ثلث؛[فصل] فی اقسام الحالة الثالثة؛[فصل] فی اقسام المرض. متأسفانه مشخص نگشت آنچه که به عنوان پایان در برگ ۲۳۵پ آمده حقیقتاً در پایان رساله بوده و برگ‌های نسخه دچار پراکندگی گشته یا چون دیگر آثار مؤلف چند آغاز و پایان جداگانه داشته است؟
[دانشنامه ادب فارسی ۱۸۳۳/۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۱۵۱/۵
آغاز: فی القوة. ان لفظ {القوة} وضعت فی العرف العام بازاء المعنی الذی به یصدر عن الحیوان افعال شاقة لیست بکمیتها و لابکیفیتها ... الوجود عن الحیوان و ضده یسمی الضعف؛ **انجام:** بل المدرک فی الحقیقة القوة الحالة فی الروح ... لکنها متی لاقت الشیخ ... قسم حصل منه هناک ادراک ...
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: اواخر قرن۱۰؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرم مذهب، ۴۰گ (۱۹۹ر- ۲۳۸پ)، ۲۵ سطر(۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۱۸/۵سم [ف: ۴۱-۹۸]

● **منتخبة الشواهد الشعریة فی الاشعار العربیة** / ادبیات / فارسی
montaxabat-oš šavāhed-eš še'rīya fe-l aš'ār-el 'arabīya
مدرس شیرازی، عبدالله بن علی اشرف، ق۱۴ قمری
modarres-e šīrāzī, 'abd-ol-lāh ebn-e 'alī ašraf(- 20c)
بعضی از شواهد شعری که در مغنی و سیوطی و مطول و کتاب‌های دیگر به کار رفته و از حیث ترکیب یا معنی احتیاج به بیان و توضیح داشته در این کتاب به ترتیب حروف آغاز آنها به عربی شرح شده پس از آن به فارسی با عناوین «یعنی» توضیح داده می‌شود. این رساله به جهت فرزند ارجمند آقا خلیل و دیگر فرزندان تألیف شده و مجموعاً ۱۷۹ شاهد را شرح کرده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۵۹۵/۱
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... چون چند روزی از زمان بعارضه بروز دردها و مفاصل گرفتار؛ **انجام:** و گفته است که این کتاب البهجة المرضیة در شرح ألفیه است و اسیوط کفلوس بدرة بصعید مصر
کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶۶گ (۳پ-۶۸پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۶/۵سم [ف: ۲۷-۶۹]

● **منتخب التصانیف** / فهرست / عربی
mn.-ut taṣānīf
کاشانی، محمد بن مرتضی، - ۱۱۱۵ ؟ قمری
kāšānī, mohammad ebn-e morteza(- 1704)
تاریخ تألیف: جمادی الاول ۱۱۱۱ق
نورالدین کاشانی در این نامه کتاب‌هایی را که برگزیده و خوانده بود برشمرد و در دیباچه آشکار داشت که علم دین برتری دارد و باید کتاب‌ها رانگاهداری نمودو مطلب‌های علمی را نوشت. آن‌گاه گفت که من چندین سال به فراهم آوردن کتاب‌ها پرداختم و راز کتاب و سنت را بشناختم. خواستم نغز حکمت را بیاموزم و از گفتگوی‌ها دور باشم پس از هر هنری به یکی دو سه کتاب بس کردم. این بود که قرآن را برگزیدم و از تفسیرهای ظاهری آن «صافی» استاد و عم خود محمد محسن بن مرتضی که آن هم دراز بود خواستم کوتاهش کنم. تفسیر باطن قرآن و احکام آنرا در نوشته‌های دانشمندان پراکنده دیدم. از کتاب‌های اعمال دینی «اهم مایعمل» عم و استادم را یافتم و خود هم «روح الارواح و حیاة الاشباح» در دعاها نوشتم. او باز از صحیفه کامله سجاد یا زبور آل محمد و «ذریعة الضراعة» استاد (طاب ثراه) و «مفاتیح الاحکام» استاد که برگزیده است یاد می‌کند و می‌گوید که «کتاب التفکر» یا «مصفاة الاشباح و مجلاة الارواح» در توحید و اخلاق و نیز «مبدأ و معاد» یا «الحقائق القدسیه و الرقائق الانسیة» در فلسفه و عرفان که در آننوشته‌های پیشینیان گزیده شده است نوشتم سپس «الکلمات النوریهو الایات السریة» که در آن رازهایی نو گنجاندم. آنگاه به «الواردات القلبیه فی معرفة الربوبیه» استاد استادم (شیرازی) که بسیار شیوا و روشن و راز خدایی در آن است، برخوردم و آنرا با دو کتاب پیش در یکجلد کردم تا به آسانی بتوان نگاهداشت. از ترانه‌های عشقی و عرفانی گزین‌ها کردم و در جنگ «منتخب الاشعار» نوشتم. او باز از «نخبه» خود در فقه و کلمات طریفه در منشأء اختلاف آراء امت مرحومه و «بشارة الشیعه» در چهل مژده برای شیعه از روی یک آیه قرآن و «تنویر القلوب» در برتری حکمت پیامبران و پیشوایان و «رسالة الانصاف» نام می‌برد و می‌گوید که همه یا بیشتر اینها به روش خاندان پیامبر است چه هر چه جز آن باشد بیهوده خواهد بود. (دانش پژوه)
آغاز: بسمله، الحمدلله الواحد الاحد الفرد الصمد الذی لم یلد و لم یولد و لم یکن له کفوا احد ... و بعد، فیقول: ... ان الله سبحانه کما انه وحدانی الذات، وحدانی الصفات، وحدانی الافعال، کذلک یجب لخلیقته و هو الانسان السالک سبیل ربه ان یکون

من الموحدین
انجام: لاتفرق بيننا و بینهم طرفة عین ابدا برحمتک یا ارحم الراحمین و بکرمک یا اکرم الاکرمین.
[دلیل المخطوطات ۲۶۳/۱؛ تفسیر المعین، از انتشارات کتابخانه آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره)، قم: ۱۸/۱ – ۳۱؛ طبقات اعلام الشیعه قرن ۱۲: ۷۹۲؛ معادن الحکمة فی مکاتیب الائمة با مقدمه آیت الله العظمی مرعشی۳۳]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۲/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۱۴ق؛ آنرا از روی اصل نوشته و مقابله نمود[ف: ۳–۵۰۰]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۷۹۷/۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۲؛ محشی؛ ۴گ (۳۳۴پ–۳۳۷ر)، ۲۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: ۳۷–۳۹۹]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۸/۹
آغاز و انجام: برابر
خط: تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸گ (۱۶۳پ–۱۷۰ر) [ف: ۳–۵۰۰]

۴. کرمانشاه؛ نجومی؛ شماره نسخه: ۱مجموعه بدون شماره
آغاز: برابر
کا: محمد بن محمد بوانی شولستانی، بی‌تا [دلیل المخطوطات: ۱–۲۶۳]

←منتخب التعزیه ← منتخب الروضة

● منتخب التفاسیر / تفسیر / عربی

mn.-ut tafāsīr

شوشتری، محمد بن علی، ق۱۲ قمری

šūštarī, mohammad ebn-e ʻalī(- 18c)

تاریخ تألیف: ۲۲ رمضان ۱۱۲۶ق؛ محل تألیف: شوشتر مسجد حسین قصاب
برگرفته شده از تفاسیر مجمع، کشاف، نیشابوری، بیضاوی و از کتاب‌های کافی، عیون، مناقب شهر آشوب، اکمال، احتجاج و ...

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۳۸
آغاز: سورة السبا. المجمع عن ابی عبدالله علیه السلام قال من قراء الحمدین جمیعا سبا و فاطر فی لیلة لم یزل لیلته فی حفظ الله و کلاءته فان قراهما فی نهاره لم یصبه فی نهاره مکروه و اعطی من خیر الدنیا و خیر الآخرة ما لم یحظر علی قلبه و لم یبلغ مناه. بسم الله الرحمن الرحیم الحمدلله الذی معناه قولوا الحمدلله و هو تعریف لوجوب الشکر علی نعم الله سبحانه و تعلیم لکیفیته الشکر
جزء دیگری است از آن، از سوره سبا تا آخر قرآن؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۲؛ با قلم خوردگی، مصحح؛ واقف: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا، ۱۴۷گ، ۲۳–۳۱ سطر (۱۴×۲۱/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۲۷/۵سم [ف: ۱–۱۱۵]

۲. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۲۶
آغاز: بسمله عن ابی الحسن الرضا (ع) قال نزلت الانعام جملة شیعها سبعون الف ملک لهم زجل بالتسبیح ... بسمله الحمدلله خلق السموات و الارض البیضاوی اخبر بانه تعالی حقیق بالحمد ...
از اول سوره انعام تا اسراء؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۲۲ رمضان۱۱۲۶ق، جا: شوشتر مسجد حسین قصاب؛ با قلم‌خوردگی؛ واقف: حاج سید سعید؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۴۱گ، ۲۹ سطر (۱۴/۵×۲۳/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۲۸/۵سم [ف: ۱–۱۰۶]

● منتخب التفاسیر / تفسیر / فارسی

mn.-ot tafāsīr

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۱۵۲
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ خریداری از رضا شیخان [رایانه]

● منتخب التماثیل / داستان / فارسی

mn.-ot tamāsīl

کرمانی، علی اکبر بن عبدالعالی، ق۱۳ قمری

kermānī, ʻalī akbar ebn-e ʻabd-ol-ʻālī(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۹ق
داستان‌ها و افسانه‌های مذهبی و تاریخی در آن گرد آمده است. در دیباچه آن می‌گوید: «من علی اکبر پسر عبد علی کرمانی که از میهن خود به شهر کرمانشاه افتاده، گرفتار زن و فرزندم بودم در هنگام بیکاری به گردآوری و نگارش کتاب منتخب نور العیون و این کتاب منتخب التماثیل که از پند و موعظه خالی نیست پرداختم».از دانشمندان کرمان در قرن سیزدهم چند تن نام علی اکبر دارند: ۱. علی اکبر زرندی کرمانی که در تاریخ ۱۶ ربیع الاول ۱۳۲۲ق فهرستی بر مجالس المؤمنین چاپ تهران ۱۲۹۹ق در ۱۰صفحه نگاشته و گزارش زندگی قاضی نور الله را از روضات در آغاز آن نهاده (نسخه نزد آقای سید محمد هاشمی کرمانی در تهرانست)؛ ۲. ملا علی اکبر کرمانی پیشنماز مسجد جامع کرمان (–۱۳۲۱ق)؛ ۳. علی اکبر کرمانی، که در تاریخ کرمان احمد علی خان از دانشمندان آغاز قرن سیزدهم شناخته شده؛ ۴. علی اکبر زمانی دانشمندی که در ۱۲۵۴ق از کرمان به یزد تبعید شد و از آنجا به تهران و مشهد رفت و در اینجا در ۱۲۷۵ق درگذشت، و گویند دولت او را مسموم کرد؛ ۵. علی اکبر کرمانی که به حاج واعظ نامبردار بوده، و پسرش محمد حسین در پایان قرن سیزدهم در سامراء شاگرد میرزا حسن شیرازی بوده است. نگارنده منتخب التمائیل که شاید پسین ایشان باشد، در این کتاب که به خامه خود اوست غلط

املائی بسیار دارد. در پایان کتاب نامه امیر معصوم جان بیگی ــ این مرد همان امیر معصوم ملقب به شاه مردان و مشهور به جان بیگی است که سرجان ملکم در پایان باب بیستم تاریخ خود (چ بمبئی -۱۳۲۳ق ج۲ص۱۳۲) گزارش زندگی او را آورده است ــ فرمانفرمای ماوراء النهر را که در تاریخ شعبان هزار و دویست و دو هجری برای مجتهدان و خانهای خراسان نگاشته، آورده است و سپس پاسخی را که آقا محمد رفیع پسر عبدالوهاب، به دستور امیر محمد خان به او فرستاده، آورده است، ولی پاسخ را به پایان نرسانیده است. نامه آن سنی و پاسخ این شیعی پر است از ناسزاگوییهای مذهبی، و تهدید به کشتارهای دسته جمعی، و ویران کردن شهر ها و جز آن. (علینقی منزوی)

آغاز: سپاس بی حد و ستایش بی عدد، بی مثلی را سزاست ...
[فهرستواره منزوی ۴۷۹/۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۹۸/۳

آغاز: برابر

کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ محشی، در پایان نسخه بخامه همین علی اکبر چند مجلس روضه‌خوانی و چندین بیت نوحه‌سرایی نوشته شده است. و نیز از انشای اینکتاب پیداست که نگارنده‌اش روضه‌خوان و واعظ بوده؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۲گ (۱۱۴-۱۷۶)، ۳۱سطر ریز (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۶۵]

←منتخبة من اللؤلوية فی بیان احوال المشایخ و ضبط کتبهم ⟵ لؤلؤة البحرین (منتخب)

● **منتخب تاریخ الاسلام** / تاریخ اسلام / عربی

mn.-u tārīx-il islām

وابسته به: تاریخ الاسلام و طبقات مشاهیر الأعلام = تاریخ الاسلام للذهبی؛ ذهبی، محمد بن احمد (۶۷۳-۷۴۸ق)

منتخبی از طبقات پنج و ششم و هفتم تاریخ الاسلام ذهبی است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۴۲

آغاز: من تاریخ الاسلام للذهبی. الطبقة الخامسة ثم دخلت سنة ۴۱ ویسمی عام الجماعة لاجتماع الامة فیه علی خلیفة واحد؛ **انجام:** صعصعة بن صوحان بن حجر العبدی الکوفی ... خطیبا مفوها واجه عثمان بشئ فابعده الی الشام

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۴؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۸گ (۱پ-۴۸ر)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۸-۴۶۶]

● **منتخب تاریخ الخلفاء** / تاریخ / عربی

mn.-u tārīx-il xulafā’

وابسته به: تاریخ الخلفاء؛ سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر (۸۴۹-۹۱۱)

گزیده کوتاهی از تاریخ الخلفاء سیوطی است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۰۰۹

آغاز: اولیات الخلفاء. قال بعض العلماء اول من ولی الخلافة و الوحی؛ **انجام:** مات المستنجد یوم السبت رابع عشر المحرم سنة اربع و ثمانین و ثمان مائة

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج مذهب، ۱۰گ (۱ر-۱۰پ)، اندازه: ۱۹×۲۹سم [اهدائی رهبر: ۸-۴۶۷]

←منتخب تأویل الآیات الظاهرة فی العترة الطاهرة ⟵ کنز جامع الفوائد و دافع المعاند

● **منتخب تبصرة المؤمنین** / کلام و اعتقادات / فارسی

mn.-e tabserat-ol mo’menīn

وابسته به: تبصرة المؤمنین؛ حکیم مؤمن، محمد مؤمن بن محمد زمان (- قرن ۱۱)

گزیده‌ای است از کتاب تبصرة المؤمنین حکیم محمد مؤمن بن محمد زمان حسینی تنکابنی در کلام و اصول دین در ۱۲ «فصل». اصل تذکرة المؤمنین نیز در ۱۲ فصل و خاتمه است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۶۳/۱

آغاز: این منتخبیست از رساله تبصرة المؤمنین من تألیف محمد مؤمن الحسینی الطبیب التنکابنی که در باب حقیقت طریقه مشایخ صوفیه نوشته. فصل اول در اثبات طریقت؛ **انجام:** و بوحدت وجود اکثر علمای حقه قایلند اما نه بمعنی که حضرت آخوندی فهمیده اند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، کاتب نسخه از شاگردان محمد بن حسن حر عاملی صاحب وسائل الشیعة (-۱۱۰۴ق) بوده و برخی از مطالب این مجموعه را در حیات استادش کتابت کرده؛ ۲۴گ (۱-۲۴)، ۱۵سطر، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۳۸-۱۵۰]

● **منتخب تجارب** / طب / فارسی

mn.-e tajārob

دهلوی، هاشم علی

dehlavī, hāšem ‘alī

داروها است به ترتیب تهجی.

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۳۰۱

آغاز: حمدله ... و بعد بر ارباب ذکاء و فطنت محقق یاد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ناتمام، قطع: ربعی[نشریه: ۷-۲۹۹]

● **منتخب تجوید** / تجوید / فارسی

mn.-e tajvīd

قندهاری، محمد بن عبدالحسین

qandehārī,mohammad ebn-e ‘abd-ol-hoseyn

مختصری از قواعد تجوید است: «پس ... اصل ضروریات و مطالبات و صحیحات قرائت را به توفیقات خداوندی و اعانت اهل بیت رسالت پناهی ... این احقر ... از قلت فهم و کثرت جهل خود این نسخه شریف را منتخب نموده که افاده فیض آن بر کافه مکلفین حاصل گردد ... پس بناء علی هذا این نسخه شریفه لب لب است در دانستن مخارج حروفات بیست و نه گانه و مجملی است از مفصل و مختصری است از مطول در بیان دانستن مخارج حروفات و تحقیقات و تقریبات و صفات ذاتی و عرضی و صفات شرط کمالی که به جهت هر یکی می‌باشند و آن چه ضرور است بر جمیع مکلفین از خواص و عوام». شامل پنج«فصل»: ۱. تحقیقات مخارجات حروفات است و آن چه ضرور است دانستن آن و رشته میزان و صحت تکلیفات قرائت می‌باشند؛ ۲. بیان دانستن تنوین و نون ساکنه؛ ۳. بیان ام ادغام؛ ۴. بیان دانستن ام مدات؛ ۵. بیان دانستن محسنات و معایبات قرائت.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۶۹۷/۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة ... اما بعد بدان عرفک الله حقایق التعبیر و التأویل که بعد از معرفت و تصدیق توحید حضرت واجب الوجود بالذات؛ **انجام:** که مکلفین از رشته این نسخه شریفه تخلف ننمایند و در حین مطالعه این خاطی مجرم را به طلب مغفرت سرافراز نمایند الحمدلله رب العالمین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۱۲ شوال ۱۳۴۰ق؛ محشی؛ ۲۲گ (۱پ-۲۲پ)، ابعاد متن: ۸×۱۴، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲۰-۲۰۵]

● **منتخب تحریر اصول الهندسة و الحساب = تلخیص تحریر اصول الهندسة و الحساب = منتخب تحریر اقلیدس = تلخیص تحریر اقلیدس** / هندسه، حساب / عربی

mn.-u taḥrīr-i usūl-il hindisa wa-l ḥisāb = talxīṣ-u taḥrīr-i usūl-il hindisa wa-l ḥisāb-il = mn.-u taḥrīr-i uqlīdis = talxīṣ-u taḥrīr-i uqlīdis

محقق قندهاری، حبیب الله بن فیض الله، - ۱۲۶۵ قمری

mohaqqeq-e qandehārī, habīb-ol-lāh ebn-e feyz-ol-lāh(- 1849)

وابسته به: تحریر اصول اقلیدس = تحریر اصول الهندسة و الحساب؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲ق)

گزیده‌ای است از کتاب «تحریر اصول الهندسة» یا «تحریر القلیدس» خواجه نصیرالدین طوسی. قندهاری، از عالمان بزرگ افغانستانو صاحب تألیفات بسیاری است.

[دانشنامه ادب فارسی۳/۳۱۹]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۱۴/۱

آغاز: سبحان من تقدست سرادقات جلاله عن احاطة حدود الصور و الاشکال ... و بعد، فیقول العبد ... لما کان اقلیدس الصوری المحتوی علی اصول الهندسة و الحساب؛ **انجام:** ثم انه یمکن وقوع الکرة فی المجسمات الخمسة بان یماس محیطها کلا من قواعدها علی نقطة، و الحمدالله علی الانعام و علی تمام ما اسبغ علینا من الانعام ... الی قیام الساعة و ساعة القیام

در آغاز، و ۲ برگ، شامل بخشی از مقاله نخست کتابی در هندسه و حساب و یک برگ مطالب پراکنده در پایان نسخه آمده؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: سه‌شنبه غره رجب ۱۲۵۸ق؛ مصحح، محشی؛ ۷۲گ (۱-۷۲)، ۳۰-۳۱سطر، اندازه: ۱۱×۲۵سم [ف: ۴۰-۳۸۲]

←منتخب تحریر اقلیدس ﴾ منتخب تحریر اصول الهندسة و الحساب

←منتخب تحفة الزائر ﴾ تحفة الاخوان

● **منتخب تحفة الزائر** / دعا / فارسی

mn.-e tohfat-oz zā’er

وابسته به: تحفة الزائر؛ مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی (۱۰۳۷-۱۱۱۰ق)

گزیده‌ای است از کتاب تحفة الزائر علمه مولی محمد باقر مجلسی که بخشی زیارات حضرت امیر المؤمنین علی علیه السلام را همراه زیارت جامعه کبیره دربر دارد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۶۲

آغاز: بسملة، الحمدلله رب العالمین ... اما بعد، در بیان زیارات متعلقه به حضرت امیر المؤمنین و سید الموحدین سلام الله علیه و علی أولاده الطاهرین ... آنچه غواص بحار علوم ائمه أطهار مرحوم مجلسی ... در تحفة الزائر جمع فرموده و آن زیارات بر دو قسم است، اول: در زیارات مطلقه آن حضرت است؛ **انجام:** و انصره و انه وصیه و وارث علمه و موضع سره و أحب الخلق الیه فالبغه عنا السلام و رد علینا منه السلام یا أرحم الراحیمن

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، این نسخه را مرحوم آیت الله حاج سید فخرالدین حسین بن سید محمد بن میرزا محمود طباطبائی حسنی حسینی بروجردی برای خودش استنساخ نموده؛ مهر: «فخر الدین حسین بن محمد الطباطبائی» (بیضوی)، «فخر الدین حسین بن محمد الحسنی الحسینی الطباطبائی ۱۳۲۳» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۹۵گ، ۱۲سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۳۶-۵۸۲]

● **منتخب تحفة السالکین = منتخب تحقیقات خواجه محمد پارسا** / عرفان و تصوف / فارسی

mn.-e tohfat-os sālekīn = mn.-e tahqīqāt-e xāje mohammad-e pārsā

وابسته به: تحقیقات؛ پارسا، محمد بن محمد (۷۳۹-۸۲۲ق)

گزیده تحقیقات یا گزیده تحفة السالکین خواجه محمد بن محمد پارسا است که از سوی شخصی ناشناس انجام شده است.کتاب مفصل عرفانی است به نثر ملمع فارسی و عربی، از عارف شهیر خواجه محمد پارسا. این کتاب بدون باب و فصل بوده و در آن مطالب مهم عرفانی به صورت پراکنده مورد بحث قرار گرفته، که عنوان برخی مطالب آن چنین است: مقدمه الکتاب، شرح اسماء الحسنی، در بیان شرح اسم اعظم، در بیان مظهر نور محمدی، در بیان مظهر اسم مضل، در بیان انقسام اسماء، در بیان حقیقت محمدی، در بیان حقیقت قرآن، در بیان نوشیدن خون حجامت مبارک، در بیان کلمات مقطعات، در بیان علم الیقین، در بیان مراتب ثلاثه توحید، اوصاف ازل را نهایت نیست، در بیان شرح سوره کوثر و اخلاص، در بیان قرائت قرآن و افضلیت آن، در بیان ذکر کلمه طیبه و خواندن قرآن، در بیان طریقه خواجگان نقشبند و بیان اذکار و مداومت برآن و اذکار لا اله الا الله، در بیان اذکار که کلمه مدد انفاس و بیان اذکار و درجات آن، در بیان ذکر حالی و جمالی و جلالی، در بیان مراقبه و حضور قلب، در بیان مرد حقیقی و بیان ذکر به اخلاص، در بیان سالک باید همیشه ذاکر باشد، در بیان درجات توحید هر سه قسم و بیان آنکه یکصد و چهارده کتاب قدیم است، در بیان فناء الفناء، علامات صدق، در بیان فعل اختیار در کسب، در بیان بیداری ملکوت، در بیان امر بالمعروف و نهی ار منکر و ضعف ایمان، در شرک خفی، در بیان آنکه بنده هر چند قرب حاصل کند اوامر از او ساقط نمی‌شود، در بیان واردات و خاطرات، در بیان قدم راسخ در علم، در بیان زهد و تقوی، در بیان صبر، در بیان شکر، در بیان علم و لذت آن، در بیان یقین و توکل، در بیان سبب و علاج از مرض و بیداری، در بیان خوف و ثمرات آن، در بیان عفت و رع و تقوی، در بیان خوف و رجا، در بیان حجت در محبت، در بیان تفاوت دیدار به حسب درجات، در بیان معراج نبی، در بیان خلوت و ذکر سالک، در بیان حیرت و سکر، در بیان مقام قلبی و روحی، در بیان مکاشفات روحانی، در بیان کشف ذاتی و صفت آن، در بیان تجلی حق بر سالک، در بیان اهل تناسخ و بطلان آن، در بیان خاتمه الکتاب، در بیان ملامتیه و مقام تفرقه، در بیان سعادت و شقاوت نفس.

چاپ: هند، دهلی، ناشر افغانی دارالکتب، ۱۹۷۰ میلادی، به اهتمام حاج سید علی احمد شاه هروی ملقب به احمدی تاجر کتب در بلده هرات افغانستان.

[میراث مشترک ایران و هند: ۲-۱۷۲]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۹۳/۱۳

آغاز: نفس ناطقه چون با همگی قوای روحانی و جسمانی متوجه حضرت الهیت شود که آنرا سفر گویند و ملازم عتبه عبودیت گردد؛ **انجام:** و هر کسی را بقدر مرتبه او دیدار باشد در آخرت او زا. انتهی الکلام فی هذا المقام و الله ولی التوفیق

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ مهر: «یا ابوالحسن ادرکنی» (مستطیل)؛ جلد: چرم مذهب، ۲۴گ(۱۴۶-۱۶۹)، ۲۳سطر (۸×۱۹)، اندازه: ۱۶×۳۰سم [ف: ۴۰-۳۴۲]

←منتخب تحفه سامی ⟵ تذکره شعرا

←منتخب تحفة الصلوات ⟵ فضل الصلوات

←منتخب تحفه قطب شاهی ⟵ تحفه قطب شاهی

● **منتخب تحفة المجالس و منتهی الامال** / تاریخ معصومین / فارسی

mn.-e tohfat-ol majāles va montaha-l āmāl

مطالبی است که مؤلف از تحفة المجالس و منتهی الامال و برخی کتاب‌های دیگر انتخاب نموده و بیشتر مطالب درمعجزات و حالات خاندان عصمت و طهارت می‌باشد.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۲۱۱

آغاز: بسمله دربیان معجزات حضرت سیدة النساء فاطمه زهرا سلام الله تعالی؛ **انجام:** که اسامی مارا در دفتر عزادارانش ثبت و ضبط نماید یا رب العالمین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن اخیر، مجدول؛ جلد: مقوا، ۸۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۲-۳۳]

● **منتخب تحقیق الزوراء = منتخب شرح الزوراء** / فلسفه / عربی

mn.-u taḥqīq-iz zawrā’ = mn.-u š.-iz zawrā’

وابسته به: شرح الزوراء = شرح زوراء الکاشفة = تحقیق الزوراء؛ لاری، کمال بن محمد (- قرن ۱۰)

گزیده‌ای است از شرح کمال الدین محمد بن فخر بن علی لاری بر رساله زوراء محقق دوانی و نیز بر شرح دوانی بر رساله زوراء. نام اصلی شرح الزوراء لاری، تحقیق الزوراء می‌باشد.

[الذریعة ۱۳/۳۰۳و۱۲/۶۳؛ کشف الظنون ۲/۹۵۷؛ احیاء الداثر۲۳۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۱۰/۲

آغاز: الحمد لذاته لثلیه بذاته، الضمیر الاول راجع الی الحمد و کذا الثانی و ضمیر بذاته راجع الی [الولی] ... و الصلوة منه علی المرتبة الجامعة لجمیع صفاته، و الرحمة عبارة عن افاضة الخیر و الکمال ... اعلم ان المحققین من اهل الکشف تتبعون الحیوة و العلم و القدرة و الکلام و غیرها؛ **انجام:** با مدعی نگوئید اسرار

عشق و مستیتا بی خبر بمیرد از درد خودپرستی. قد اخذت هذه الفراید المتفرقه من شرح کمال بن محمد بن فخر بن علی اللاری علی الرسالة الموسومة بالزوراء للمحقق العارف جلال الدین محمد الدوانی رحمهما الله [تعالی].
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۵گ (۲۶-۳۰)، ۲۲سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۴۰-۱۹۹]

● **منتخب تحقیق الزوراء = شرح رساله الحوراء والزوراء** / کلام و اعتقادات / عربی و فارسی

mn.-e tahqīq-oz zawrā’ = š.-e r.-ye al-hawrā’ va-z zawrā’

وابسته به: شرح الزوراء = شرح زوراء الکاشفة = تحقیق الزوراء؛ لاری، کمال بن محمد (- قرن ۱۰)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۰۱۸/۴

آغاز: حین ان المتکلمین قالو العلم قدیم و التعلیق ذلک العلم القدیم بالمعلومات الحادثه حادث؛ **انجام:** آنجا محض هستی و کمال است. غبار عدم را هیچ وجه راه به طرق به آن ساحت مقدسه نیست، مضی و استقبال نخواهد بود. انتهی کلامه.
خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: ۹۱۸ق؛ جلد: چرم، ۴ص (۱۳۶-۱۳۹)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱/۴۷-۱۴۸]

←منتخب تذکرة الائمة > گزیده تذکرة الائمه

● **منتخب ترجمه مفتاح الفلاح** / دعا / فارسی

mn.-e t.-ye meftāh-ol falāh

حسینی استرآبادی، محمد صادق بن محمد رضا، ق۱۳ قمری

hoseynī estarābādī, mohammad sādeq ebn-e mohammad rezā(- 19c)

وابسته به: مفتاح الفلاح (ترجمه)؛ آقا جمال خوانساری، محمد بن حسین (-۱۱۲۵ق)
تاریخ تألیف: ۱۲۲۸ق؛ محل تألیف: مشهد رضوی
گزیده‌ای است از ترجمه آقا جمال الدین محمد بن حسین خوانساری بر کتاب مفتاح الفلاح شیخ بهاء الدین عاملی.وی کتابتحفة الزائر علامه مجلسی را نیز گزیده ساخته و آن را «تحفة الاخوان» نامیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۳۸/۲

آغاز: ... بر آنچه ناچار است مر اهل دیانت را زاتیان بآن در هر روز و شب از واجبات عبادات ومندوبات آنها ... پس اجابت کردم مسئول ایشان و نامیدم آن را به مفتاح الفلاح؛ **انجام:** بی آنکه داند معانی آنچه می‌گوید مثل حال ساهی یا مصروع هر گاه بگوید چیزی که بگذرد آن بخاطر او. تمام شد این نسخه معتبره معقوله مسمی بمفتاح الفلاح الفارشی که فارسی کرده است او را جمال الدین محمد بن حسین خوانساری و منتخب کرده است او را ... بجهت منتفع شدن عوام.
خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۲۸ق، جا: مشهد رضوی؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۶گ (۴۲-۷۷)، ۱۵-۱۶سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۸-۴۲۸]

● **منتخب تفاسیر** / فقه / فارسی

mn.-e tafāsīr

رساله‌ای است فتوایی مشتمل بر مسائل مبتلا به که در عین اختصار بسیار جامع و شامل و مذیل به مسائل مشکله.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۵۳

آغاز: بسمله، حمدله اما بعد این کتابی است منتخب از تفسیرات و در مذهب ائمه اثنا عشریه علیهم السلام؛ **انجام:** جواب به اعتبار قول علما، وزن و مسافت آن سه شبر و نیم است و از طول و عرض و عمق و الله اعلم بالصواب ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۱۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۷گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵/۳×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۵۰۰]

←منتخب تفسیر الاسطقس الثالث > الکمال
←منتخب تفسیر النیشابوری > تفسیر القرآن الکریم

● **منتخب تقویم اللسان** / قرائت، تجوید / فارسی

mn.-e taqvīm-ol lesān

نوری نائینی، محمد شریف بن محمد باقر، ق۱۲ قمری

nūrī nā’īnī,mohammad šarīf ebn-e mohammad bāqer (-18c)

اهدا به: شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ق)
محل تألیف: اصفهان
محمد شریف بن محمد باقر نوری نائینی از قاریان و حافظان اواخر قرن ۱۱و اوایل قرن ۱۳ است. وی به ضبط مقدمه، نخست به ترغیب برخی دوستان کتابی در قرائت سبعه با عنوان «تقویم اللسان» در بلده طیبه قم می‌نگارد و بعد از سفر به دارالنشاط اصفهان مسافری از شهر قم مسوده کتاب را با خویش به اصفهان نزد وی آورده و مؤلف مسوده را به قرائت استادش شیخ محمد قاری کاظمی رسانده و تقاضای ارشاد نموده و استاد می‌فرماید خوب است بعد از اختصار مطالب، فرش حروف را به آن اضافه نماید. بنابراین حاصل امعان نظر و بررسی مجدد مؤلف، کتابی در تجوید و قرائت عاصم مصدر به نام شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷-۱۱۰۵ ق)به دست می‌آید.کتاب مرتب بر یک «مقدمه»در بیان معنی ترتیل و ثواب تلاوت و معایب و محاسن

تالی و طریق قرائت آن» و چهارده «باب» و یک «خاتمه»: ۱. بیان استعاذه و بسمله و وجوه وقف و وصل سور قرآن؛ ۲. بیان مخارج و اختلاف حروف و مکان خروج و امتیاز هر یک از متجانسین به سبب صفات؛ ۳. بیان کیفیت صفات لازمی مشهور و غیر مشهور و تعدد صفات؛ ۴. بیان احکام تنوین و نون و میم ساکنین؛ ۵. بیان ادغام کبیر و صغیراز مثلین و متجانسین و متقاربین؛ ۶. بیان قصر و مد و اقوی سببین و چند فائده؛ ۷. بیان‌های کنایه؛ ۸. بیان تفخیم و ترقیق را و لام جلاله؛ ۹. بیان همزات و نقل و سکت و اماله؛ ۱۰. بیان رعایت نمودن هر یک از حروف تهجی در موضع دشواری آن؛ ۱۱. بیان کیفیت وقف و متعلق آن و تعدد وقف حروف حرام و لازم و غفران؛ ۱۲. موصول و مقطوع و تای تأنیث وهای منقلب از تا مشتمل بر دو فصل؛۱۳. مجملی از قواعد رسم و هجا؛ ۱۴. قراأت عاصم بیان فرش کلام؛ خاتمه دربیان گفتن تکبیر بقرائت ابن کثیر و عمل الحال المرتحل و دعاء افتتاح و اختتام.

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی انزل علی عبده الفرقان ... اما بعد چون این بی بضاعت ... که در ... قم بتلاوت کلام ملک علام مشغول بودم بترغیب و تکلیف جمعی از برادران دینی ... رساله تجویدی بقرائت سبعه موسوم بتقویم اللسان مرقوم قلم شکسته زبان نمودم و بعد از مدتی از ان بلده ... وارد ... صفاهان شدم ... بتحریر این مختصر پرداخته منتخب تقویم اللسان موسوم ساختم

[نسخه‌های منزوی ۱۰۳/۱]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۳۲۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** محمد سید الاخیار صلوتک و سلامه علیه و اله الاطهار تمت هذه الرساله الشریفه من مجودات قران المجید

خط: نستعلیق خوب، کا: قاسم بن حسن، تا: قرن۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۲۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۲۳-۱۸۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۳۸

آغاز: مصباح صباح اهنگ عالم معالم معارف و حقایق مبدع نکات؛ **انجام:** چنانکه گذشت اما اخفا نزد باقی حروف هجاست چنانکه شاطبی فرموده

از اول تا اواسط باب پنجم برگ اول افتاده و کاتب در ترتیب ابواب دچار سهوالقلم گردیده است؛ خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ واقف: مکتبة الامام امیر المومنین، ۱۳۶۵ش؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج، ۲۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۲سم [ف: ۲۳-۱۸۵]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۵۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** اللهم اشرح بالقرآن صدری و (در خاتمه و اندکی افتاده).

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۰۸گ (۲پ-۱۰۹پ)، ۱۵سطر(۷×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱۲-۲۸۳۰]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۱۴۸/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و این احوط است بجهت آنکه صمت و ذلق را چندان دخلی در تجوید نیست و قلقله را بعضی ...

خط: نسخ، کا: محمد کاظم بن محمد جعفر، تا: حدود قرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ محشی؛ مهر: محمدجعفر صحاف به سال ۱۳۱۸ق «محمدجعفر ۱۳۱۵» (بیضوی)؛ ۳۳گ(۱پ-۳۳پ)، ۱۴ سطر(۷×۱۳)[ف: ۴۱-۸۷]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۲۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اجعله لنا اماماً و نوراً و هدی و رحمة اللهم ذکرما منه ما نسینا و ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول؛ جلد: تیماج، مذهب، ۱۲۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۳۵-۲۰۱]

● **منتخب تکمله تحریر مجسطی** / ریاضیات / عربی

mn.-e takmele-ye tahrīr-e majastī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۳۶

آغاز: هذه مقدمة حررها الشیخ افضل المهندسین؛ **انجام:** کنسبة خط ن ح ای خط ح ح و ذلک و اردناه (کذا)

خط: نسخ خفی، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ گفتاری از امیة بن ابی صلت ضمیمه می‌باشد؛ قطع: وزیری[رایانه]

←منتخب تنقیح الاخبار ← تنقیح الاخبار

● **منتخب التواریخ** / تاریخ / عربی

mn.-ut tawārīx

ذهبی، محمد بن احمد، ۶۷۳ - ۷۴۸ قمری

zahabī, mohammad ebn-e ahmad (1275 - 1348)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۹۴۲

آغاز: بسمله، من تاریخ الاسلام للذهبی، الطبقه الخامسه ثم دخلت سنه ۴۱ و یسمی عام الجماله؛ **انجام:** اورد بابن فارس فی المضاعف و تقدم فی الهمزه وقال فی الهمزه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲[رایانه]

● **منتخب التواریخ** / تاریخ / فارسی

mn.-ot tavārīx

بدوانی، عبدالقادر بن ملوکشاه، ۹۴۷ - ۱۰۰۴ قمری

badvānī ،‘abd-ol-qāder ebn-e molūkšāh (1541 - 1596)

تاریخ تألیف: ۱۰۰۴ق

تاریخ شبه قاره هند از سبکتکین غزنوی (-۳۶۷ق) تا چهلمین سال پادشاهی اکبر شاه (۹۶۳-۱۰۱۴ق) است که بین سال‌های ۹۹۹ق تا ۲۳ جمادی الثانی ۱۰۰۴ق به تألیف آن مشغول بوده است.در چهار طبقه: ۱. از سبکتکین تا خسرو ملک؛ ۲. از شهاب

الدین غوری تا ابراهیم لودی؛ ۳. از بابر تا همایون؛ ۴. اکبر شاه؛ خاتمه: در ناموران هم‌روزگارش.
چاپ: مشار فارسی، ۴۹۷۸/۴ (۳ چاپ)؛ کلکته، کالج پریس، به تصحیح و اهتمام کپتان ولیم ناسولیس صاحب و منشی احمد علی صاحب، ۱۸۶۵م
[فهرستواره منزوی ۶۵۹/۱ و ۴۷۰۲/۶ و ۱۳۴۹/۲]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۸۷۸
آغاز: آب به جهنم رفته اند و هر سال در آن جا مجمعی عظیم می‌شود و اهل هند درآن معبد طلا و نقره و جواهر؛ **انجام:** شیخ فیضی فیاض ... اگر چه رفت زین دیوان بیداد ×× سلیمان سخن را تخت برباد
شامل خاتمه کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول، مصحح؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۱؛ کاغذ: کشمیری، جلد: تیماج، ۲۹۹گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۶/۶سم [اهدائی رهبر: ۸-۴۶۷]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۶۵۰
آغاز: بسمله پیش وجود همه آیندگان؛ **انجام:** انشاء یافت که گویا یکی از عبدها
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا [رایانه]

● **منتخب التواریخ = احسن التواریخ** / تاریخ جهان/ فارسی
mn.-ot tavārīx = ahsan-ot tavārīx

خاکی شیرازی، حسن بیک بن محمد بیک، - ۱۰۲۲ قمری

xākī šīrāzī, hasan beyk ebn-e mohammad beyk(- 1614)

تاریخ تألیف: ۲۰ رجب ۱۰۱۹ق

مجملی است در احوال انبیا و اولیا و سلاطین و مشایخ و فضلا و علما و شعرا و وزراء و دانشمندان در هر تاریخی که درگذشته‌اند، ذیل نام پادشاه و زمامدار آن عصر نگاشته شده و تاریخ ولادت و وفات آنها نیز آمده است.این کتاب در عصر جلال الدین محمد اکبر شاه، شروع شده و ۲۰ رجب ۱۰۱۹ق پنجسال از سلطنت ابو المظفر نورالدین محمد جهانگیر گذشته، پایان یافته است.منابع کار مؤلف در سرآغاز وی آمده و مختصر مطالب کتاب چنین است: انبیا، ملوک فرس، ملوک بابل، ملوک سریانیین، ملوک بنی سلیمان، سلاطین یونان، ملوک بنی حمیر، ملوک حبشه، عجمان، ملوک بنی حنیفه، ملوک بنی لخم، ملوک ترک، حضرت رسالت پناه، خلفای راشدین و ائمه معصومین، خلفای بنی امیه، خلفای بنی العباس، ملوک طاهریه، ملوک بنی تغلب، ملوک طولونیه، ملوک اخشیدیه، ملوک آل حمدان، ملوک صفاریه، ملوک آل سامان، سلاطین غزنویه، سلاطین گیلان، سلاطین سلاجقه، ملوک شبانکاره، سادات والی، ملوک خوارزمشاهیه، ملوک غور، ملوک بامیان، ملوک مصر و شام، سلاطین یمن، سلاطین مغرب، حکام ترکستان، سلاطین چنگیزیه، حکام متفرقه ایران، حکام متفرقه هندوستان، سلاطین آل عثمان، سلاطین کورکانیه، سلاطین صفویه.
آغاز: زبان قلم و قلم زبان را قدرت و قوت آن کجاست که وصف بیچونی ذات بی همتا و قادر توانا که عقل کل از کمال حیرت در بحر تفکر ...
انجام: و اسماعیل مرزا پسر سلطان حمزه مرزا را کند در قلعه الموت محبوس ساخت
[فهرستواره منزوی ۶۶۰/۱ با نسبت به خاکی شیرازی]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۶۰۵
آغاز و انجام: برابر
در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی و بیشتر انتقاد بر مؤلف؛ جلد: تیماج، ۴۷۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱۶-۲۰۳]

● **منتخب التواریخ** / تاریخ جهان / فارسی
mn.-ot tavārīx

اتکی، محمد یوسف بن رحمت الله، ق۱۱ قمری

ettakī, mohammad yūsof ebn-e rahmat-ol-lāh(- 17c)

تاریخ تألیف: ۱۵ ذیحجه ۱۰۵۶ق

تاریخ فارسی عمومی است از آغاز تا سلطنت شاهجهان تیموری هندی که مؤلف آنرا در یک «مقدمه» و پنج «قسم» و یک «خاتمه» تنظیم نموده است: مقدمه: در فوائد علم تاریخ؛ قسم ۱.بیان انبیای مرسل و اولوا العزم و انبیای غیر مرسل و حکمای ما تقدم، مشتمل بر ابواب و مقالات و فصول؛ ۲. بیان احوال پادشاهان عظیم الشأن و ملوک و سلاطین که پیش از حضرت رسالت پناهی بوده‌اند، مشتمل بر دو باب؛ ۳. بیان شمه‌ای از سیره پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و خلفای بعد از حضرت؛ ۴. بیان پادشاهی که بعد از پیامبر (ص) خلافت کرده‌اند و خلفای بنی العباس؛ ۵. ذکر ائمه و مشایخ و علمای دین، مشتمل بر ابواب و فصولی؛ خاتمه: در بیان معرفت سالها و تواریخ و شرح کیفیت احوال ربع مسکون و ... مشتمل بر ابواب و فصول.
آغاز: ۱: جمیع محامد و ستایش که از مبدأ فیاض من الازل الی الابد بر ساحت خواطر حامدان و نیایش گران پرتو اندازد.
۲: بعد از حمد و سپاس حضرت باری سبحانه و تعالی و درود حضرت رسالت پناه ...
[الذریعه ۳۹۱/۲۲ شماره ۷۵۷۸؛ نسخه‌های منزوی ۴۲۰۴/۶؛ فهرستواره منزوی ۶۵۹/۱]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۲۹
آغاز: برابر۱
نسخه اصل:کتابخانه بریتانیا-لندن۱۶۶۹۵؛خط:نستعلیق،کا: مرتضی قلی علیخان، تا: ۱۲ صفر۱۱۳۸ق؛ ۵۴۶ص [عکسی ف: ۵-۲۸۹]

● **منتخب التواریخ** / تاریخ معصومین / فارسی

mn.-ot tavārīx

خراسانی، محمد هاشم بن محمد علی، – ۱۳۵۲ قمری

xorāsānī, mohammad hāšem ebn-e mohammad ‘alī(-1934)

کتابی است درتاریخ چهارده معصوم علیهم السلام که طبق بیان مؤلف درمقدمه دارای یک «مقدمه» وچهارده «باب» است ولی درنسخه حاضر مقدمه وچهار باب اول موجود می‌باشد: مقدمه در اسماء شریفه آباء واجداد حضرت خاتم النبیین تا جناب عدنان؛ باب ۱. اسم ولقب وکنیه ونسب وتاریخ ولادت و وفات حضرت خاتم النبیین وتعیین زوجات و اولاد و حواریین؛ ۲. اسم ولقب وکنیه ونسب وتاریخ ولادت و وفات حضرت امیر المؤمنین علیه السلام؛ ۳. اسم ولقب وکنیه ونسب و تاریخ ولادت و وفات حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیه؛ ۴. اسم ولقب وکنیه ونسب وتاریخ ولادت و وفات حضرت مجتبی سلام الله علیه.

آغاز: بسمله حمدله و صلاة و لعنة الله علی أعدائهم الی یوم الدین و بعد این مختصری است درتاریخ ولادت و وفیات و بعضی ازتواریخ متعلقه به چهارده معصوم صلوات الله علیهم اجمعین

چاپ: مشار فارسی، ۴۹۷۷/۴ (۸ چاپ، نخستین آن سنگی، ۱۳۵۰ق)

[فهرستواره منزوی ۱۷۹۸/۳و ۶۶۱/۱؛ الذریعة ۳۹۰/۲۲]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۷-۷/۹۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** بدانکه جناب عبدالعظیم وجناب قاسم بن موسی الکاظم وحضرت معصومه و حضرت عباس وحضرت علی اکبر ... استعجاب رفتن به زیارتشان منصوص است ولکن ... سه بزرگوارا خیر زیارت مخصوص وارد شده

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ توسط مؤلف خط خورده واصلاح واضافاتی شده؛ جلد: مقوا، ۵۷گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۸-۴۵۹۰]

● **منتخب التواریخ** / تاریخ جهان / فارسی

mn.-ot tavārīx

شیندلر، جان، ق۱۴ قمری

Šīndler, jān(- 20c)

نویسنده می‌گوید: در چند سال پیش تاریخی درباره دول اروپا به رشته تحریر درآوردم که حاوی خصوصیات کشورهای اروپایی بود و مورد قبول افتاد. فعلاً قصد دارم تاریخ دول آسیا را به همین شیوه بنگارم. او پس از این گفتار به تحریر تاریخ دول آسیا می‌پردازد و کتاب خود را چنین فصل‌بندی می‌کند: ۱. ایران از ابتداء تاریخ آن تا سال ۱۳۱۳ق؛ ۲. افغانستان از بدو تشکیل تا امارت ایمر عبدالرحمن خان؛ ۳. بحرین؛ ۴. بخارا؛ ۵. بلوچستان؛ ۶. چین؛ ۷. خیوه؛ ۸. ژاپن؛ ۹. سراواک؛ ۱۰. سیام؛ ۱۱. عمان؛ ۱۲. زنگبار؛ ۱۳. کوریا؛ ۱۴. متصرفات اسپانیول؛ ۱۵. متصرفات انگلیس؛ ۱۶. پرتقال؛ ۱۷. متصرفات روس؛ ۱۸. متصرفات عثمانی: ۱۹. متصرفات فرانسه؛ ۲۰. متصرفات هلند.(عبدالله انوار)

آغاز: بسمله، این مختصریست در تاریخ ممالک و سلاطین اروپ که تقریباً از اوان هجرت تا زماننا هذا ...

انجام: پول آنجا درهم است قدری کمتر از فرانک وزن مثل عثمانیست پایتخت سلطنه با ۸۵ هزار نفر جمعیت، تألیف کمترین چاکر شیندلر سرتیپ مهندس.

[الذریعه ۳۸۹/۲۲؛ نسخه‌های منزوی ۴۲۰۲؛ فهرستواره منزوی ۶۶۱/۱]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۳۴۰

آغاز: بسمله و بعد این مختصریست در تاریخ ممالک و سلاطین اورپ ... در شرح مملکت آلمانی خاکی که فعلا به آلمانی موسوم است؛ **انجام:** پول آنجا درهم است قدری کمتر از فرانک ... پایتخت آطنه با ۸۵ هزار نفر جمعیت.

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ۱۳۰۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۵۶ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۵۰-۱۲۹]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۵۹۹

آغاز: بسمله، این مختصریست در تاریخ ممالک و سلاطین اروپ که تقریباً از اوان هجرت تا زماننا هذا؛ **انجام:** پول آنجا درهم است قدری کمتر از فرانک وزن مثل عثمانیست پایتخت سلطنه با ۸۵ هزار نفر جمعیت، تألیف کمترین چاکر شیندلر سرتیپ مهندس.

خط: نستعلیق خوش، کا: ارسطو بن میرزا امان الله تویسرکانی، تا: ۱۰ ذیحجه۱۳۰۷ق، جا: تهران؛ با سرلوح مذهب، مجدول؛ ۱۱۷گ، ۱۳ سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۲-۱۰۶]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۳۱۲

آغاز: منتخب التواریخ ممالک وسلاطین آسیا تألیف کمترین چاکر شیندلر. چون چند سال قبل تاریخی از دول اروپ به نحو اختصار مسطور نموده نیز لازم دید که تفصیلی از تواریخ کامل آسیا مختصرا مرقوم نماید لهذا در سنه ۱۳۱۳ تمام وقایع ... ایران؛ **انجام:** درسال گذشته سی کرور پاکت و امانت حمل و ارسال و مرسول کرده بودند

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن جعفر خان قاجار، تا: ۱۳۱۳ق؛ جلد: میشن مذهب، ۲۷۴گ، اندازه: ۱۴×۲۱/۳سم [ف: ۴-۷۸۷]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۵۸۱

آغاز: بسمله، چون چند سال قبل تاریخی از دول اروپ بنحو اختصار مسطور نموده نیز لازم دید که تفصیلی از ... مرقوم نمایم؛ **انجام:** سیصد پست خانه موجود و برقرار که در سال گذشته سی کرور پاکت و امانات حمل و ارسال و مرسول کرده بود.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۱۳۱۴ق، جا: تهران؛ ۱۰۵گ، ۱۱ سطر (۱۴×۱۹)، اندازه: ۶×۲۲سم [ف: ۲-۷۸]

● **منتخب التواریخ** / تاریخ / عربی

mn.-ut tawārīx

مختصری است که به درخواست عده‌ای در سیره پیامبر و خلفای راشدین و ائمه اطهار(ع)وحالات پادشاهان گذشته تا ابتدای سلطنت شاه اسماعیل صفوی از کتاب‌های تاریخی معتبر گردآوری شده و نامی از مؤلف برده نشده اما در مقدمه از خسروخان بن احمد خان که گویا از احکام کردستان در دوره قاجاری بوده تمجید شده است.(نک: رجال بامداد ۴۷۸/۱).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۳۰۰

آغاز: بسمله الحمد لله الذی هدانا علی دین الاسلام و انعم علینا بالافضال و الاکرام و وفقنا علی سلوک سیرة حبیبه ... و بعد لما کثر التماس الاصحاب ان اجمع لهم من کتب التواریخ؛ **انجام:** و قتل محمد الشیبانی و فاق علی اکثر بلاد اقالیم السبعة ... و ارتحل من الدنیا عمره ثلث و عشرون سنه.

این نسخه ظاهراً از پایان ناقص و نانوشته مانده؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۰۴ص، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۵۰-۱۱۰]

● **منتخب التواریخ** / تاریخ جهان / فارسی

mn.-ot tavārīx

غیر همانند:

۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۷۵۵

آغاز: مکشوف باد که کتاب تاریخ قم که حسن بن محمد بن محمد بن حسن قمی در سال ۳۷۸ بعربی آنرا تألیف نموده ... که اکثر آنها مربوط بابواب این کتاب منتخب التواریخ می‌باشد ...

مطالبی را درباره تاریخ و انساب طالبین از کتب گوناگون جمع‌آوری و نقل نموده است در آغاز کتاب چند فصل از کتاب «ترجمه تاریخ قم» حسن بن علی بن حسن بن عبدالملک قمی استنساخ نموده تا در مقام حاجت در دسترس باشد، بعد از آن درباره اولاد و اعقاب ائمه مفصالاً از کتب انساب مطالبی را نقل نموده است، سپس شروع به نقل مطالب تاریخی کرده و تا چند سال بعد از حضرت پیامبر حوادث آن سال‌ها را ذکر کرده و ظاهراً مؤلف بعد از آن موفق به ادامه کتاب نگردیده است، مؤلف در بعضی موارد از معاصرین خود نیز مطالبی را نقل می‌کند و شجره نامه و سال وفات بعضی از آنها را ذکر می‌کند، کتاب فاقد فصل‌بندی و باب‌بندی می‌باشد؛ خط: تحریری بدخط، بی‌کا، بی‌تا؛ ۸۳گ، ۵۲ سطر (۱۹×۳۱)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۲-۳۸۳]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۷۶۸/۲

آغاز: منتخب التواریخ. وقایع چند است که بعد از هجرت نبوی تا این زمان ۱۳۰۵ به طریق اختصار نوشته می‌شود. و الله اعلم عمر دنیا صد هزار سال است؛ **انجام:** رفتن حاجی میرزا حسن آقا بن مرحوم میرزا محمد آقا بن خراسان فی ۲۲ شهر رجب ۱۳۲۰.

از ناشناس، که می‌خواسته رویدادها را از هجرت تا ۱۳۰۵ق بنگارد، که رویدادها را تا رجب ۱۳۲۰ق دنبال کرده است، ارزش آن در رویدادهای نیمه دوم قرن ۱۳ و آغاز قرن ۱۴ می‌باشد؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۳۰۵-۱۳۲۰ق؛ ۵گ (۱۶۳ر-۱۶۷پ) [ف: ۲-۲۴۳]

● **منتخب تواریخ سلاجقه** / تاریخ / ترکی

mn.-e tavārīx-e salājeqe

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۳۵۷بخش۳

بی‌کا، بی‌تا؛ در فهرست فیلمها (۳/۳) و فهرست ترکی قرطای از نسخه‌های تاریخ سلجوق به ترکی یاد شده است؛ ۵۲گ (۲۰پ-۷۲پ) [ف: -۱۵۲]

● **منتخب التواریخ مظفری = منتخب التواریخ ناصری** / تاریخ ایران / فارسی

mn.-ot tavārīx-e mozaffarī = mn.-ot tavārīx-e nāserī

صدیق الممالک، ابراهیم بن اسدالله،۱۲۵۷-۱۳۲۷ قمری

seddīq-ol-mamālek, ebrāhīm ebn-e asadollāh (1841 - 1909)

اهداء به: مظفرالدین شاه

یک دوره تاریخ عمومی است مشتمل بر پنج «قسم» و هر قسم شامل چند «فصل» بدین ترتیب: قسم ۱. بیان احوال حضرت رسول دو فصل؛ ۲. پادشاهان قبل از اسلام، چهار فصل؛ ۳. ذکر جمعی که بعد از اسلام حکومت داشتند، سه مقاله و دو باب؛ ۴. ذکر ملوک و طوایفی که بعد از مغول در ایران حکومت کردند، پنج فصل و دو باب؛ ۵. ذکر سلطنت صفویه و غیره، چهار فصل. این کتاب سه بار تدوین و تکمیل شده و در سال ۱۳۱۵ق که برای چاپ آماده شده، مؤلف آن را به نام مظفرالدین شاه نموده است. برگرفته از لب التواریخ و تاریخ شاه اسماعیل دوم و منتظم ناصری از آغاز تا شاه طهماسب.

آغاز: حمد و سپاس آن خدایرا سزاست که سلاطین جهان بر آستانه عظمتش کمینه بندگانند و خواقین زمان بر درگاه جلالش مأمور امر ... اما بعد چنین گوید بنده بی مقدار الحاج میرزا ابراهیم ...

چاپ: تهران، ۱۳۲۶ق، به نام «منتخب التثاریخ مظفری»، سنگی.

[فارسی مشار ۱۵۰۳؛ رجال ایران ۱۸/۱؛ الذریعة ۳۹۱/۲۲؛ نسخه‌های منزوی ۴۳۹۱؛ فهرستواره منزوی ۱۰۸۷/۲]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۹۴۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ تا وقایع سال ۱۲۹۹ در سلطنت ناصرالدین شاه برابر با ص ۴۱۴ چاپی؛ جلد: میشن، ۳۶۸گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷/۳×۲۷/۸سم [ف: ۴-۷۸۷]

۲. اصفهان؛ صارم الدوله (کتابخانه فرهنگ اصفهان)؛ شماره نسخه: ۹۲۲

آغاز: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۶۱۲ص، ۱۷ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: -۵۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۰۷۴/۱
آغاز: کتاب منتخب التواریخ ناصری نسب شریف جناب پیغمبر از این قرار است: محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد مناف؛ **انجام:** تاریخ تولد بنات سلطنت کبری، فخرالملوک تولد ۱۲۶۳، ایران الملوک تولد ۱۲۹۸، اخترالدوله ۱۲۹۸
از آغاز دو قسم اول و سه مقاله اول قسم سوم را ندارد؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۳۰۷ق؛ جلد: گالینگور، ۷۳ص (۱-۷۳)، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۲۵-۸۳]

←منتخب التواریخ ناصری ← منتخب التواریخ مظفری
←منتخب جامع الدرر ← مفتاح الغرر لفتح الباب الحادی عشر
←منتخب جلاء العیون ← جلاء العیون (منتخب)

● **منتخب جمع السؤول و بلاغ المأمول** / کیمیا / عربی
mn.-u jam‘-us su’ūl wa bilāġ-ul ma’mūl
کتاب کوتاهی در شرح و توضیح اقسام سه‌گانه علم کیمیاست: ۱. علم حجر و تدبیر؛ ۲. علم موازین؛ ۳. علم خواص.«جمع السئول [المسئول] و بلاغ المأمول فی اظهار ما خفی من السر المجهول» از ابن مهذب (؟) است که چند نسخه از آن در ایران موجود است. در رساله از این افراد یاد شده: ابن امیل، محیی الدین عربی، مرقوس بن بنت ملک الحبش، مریانس راهب، ذومقراط، سیدنا هرمس، جابر، شذوری، ماریة الحکمیة، جالینوس، ذوالنون، ماریة القبطیة، الحکیم خالد.
آغاز: الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین. اما بعد فهذا منتخب من جمع السئول و بلاغ المأمول ما ترکت من مطلبه شیئاً الا و قد ذکرته. اعلم ان هذا العلم الشریف و ان تعددت طرقه فانه ینقسم الی ثلاثة اقسام. الاول علم الحجر و التدبیر. الثانی علم الموازین. الثالث علم الخواص. اما الاول فنقول اعلم ان الله تعالی اراد بحکمته ان یخلق جمیع المعادن لان تکون ذهباً فقط و هو مرتبة الکمال ...
انجام: و اما وصولهم الی الاکسیریة فانهم اذا وصلوا الی المرتبة الذهبیة فانک تلطخهم دائماً بالصبغ الاحمر و الحمی و الدمس اللطیف فانه یری فیهم و یغلب علیهم اللون الفیروزی الاکسیری و ینقلبوا اکاسیر باذن الله تبارک و تعالی. و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۶۳۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: حسینعلی محفوظ، مهر ۱۳۷۰؛ ۵گ (۱پ-۵پ)، ۲۰-۲۷سطر (۷×۱۴/۵)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۲۰-۹۵]

● **منتخب الجواهر** / حدیث / عربی
mn.-ul jawāhir
اخبار و روایاتی از پیامبر (ص) و ائمه معصومین (ع) در موضوعات مختلف جمع‌آوری و در ابواب کتاب با عنوان «جوهرة» نگاشته شده است.برخی از ابواب کتاب چنین است: جوهرة فی ترک الزنا، جوهرة کلام الله، جوهره صیام شهر رمضان، جوهرة صله رحم، جوهرة فضائل امیرالمومنین. به نظر می‌رسد مبحث فضائل امیرالمومنین علی (ع) که با تفصیل بیشتری بیان شده از کتاب «جواهر المطالب» منسوب به علامه حلی (- ۷۲۶ق) نقل شده باشد. همچنین در باب فضائل کتاب، صد فضیلت امام علی (ع) از کتاب شیخ ابو عبدالله مروزی ذکر شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۲۸/۱
آغاز: بسمله، من کتاب الجواهر فی ترک الزنا قال رسول الله صلی الله علیه و آله: من عرضت له امرة جاریة فقدر علیها و ترکها من مخافة الله تعالی حرم الله علیه النار؛ **انجام:** و علامة خروج الاموات و قیام الساعة للحسنات. و الله اعلم بما یکون و هو ولی التوفیق و الصواب و ایاه نسال العصمه من الضلال ...
خط: نسخ، کا: تاج الدین امیر بن رضی الدین مازندرانی، تا: ۱۰۸۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: میشن مذهب، ۱۸۵گ (۲پ-۱۸۶پ)، ۱۵سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۴سم [ف: ۱۳-۳۳۰]

● **منتخب جواهر الذات** / ادبیات / فارسی
mn.-e javāher-oz zāt

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۳۷۸
آغاز: بنام آنکه نور جسم و جان است؛ **انجام:** تویی بی جان و نورت در همه جای
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹[رایانه]

● **منتخب الجواهر العلیة فی الکلمات العلویة** / حدیث / عربی
mn.-ul jawāhir-il ‘illīya fi-l kalamāt-il ‘alawīya
بغدادی، علی، قرن ۱۰ قمری
baqdādī, ‘alī(16c)
اهداء به: شاه طهماسب بهادرخان (۹۳۰-۹۸۴ق)
کتاب، حاوی ۲۲۰۰ کلام از کلمات قصار حضرت امیرالمؤنمین (ع) است. این کتاب منتخبی از سخنان حضرت امیر است و از کتاب غرر الحکم آمدی جمع‌آوری کرده و نام آن را «منتخب الجواهر العلیة فی الکلمات العلویة» نهاده است و این کتاب

منتخبی از آن است نه تکمله آن و تمام روایات این کتاب به جز هفت مورد، درکتاب غرر الحکم هست. این‌که برخی با برداشت از نام کتاب تصور کرده‌اند که مؤلف نخست کتابی به نام «الجواهر العلية» تألیف کرده و بعد منتخبی از آن فراهم نموده، ناصحیح است و مفهوم عنوان کتاب آن است که مؤلف جواهر کلمات حضرت را در این کتاب گردآورده است.نگارنده در دیباچه خود را علی بغدادی شناسانده، و از کتاب‌های: مأة کلمة، کشف الغمة اربلی، نهج البلاغة، الفصول المهمة ابن صباغ، المفردات راغب، الصحاح جوهری، غرر الحکم آمدی، نثر اللئالی، مقائیس اللغة و الواحدة و الفصاح نام می‌برد که به جز دو کتاب الفصاح و الواحدة که ندانستیم چیست متأخرترین آن به قرن نهم باز می‌گردد و این احتمال را تقویت می‌کند که مؤلف بعد از قرن نهم بوده است.در این کتاب سخنان را به ترتیب حرف آغاز آنها سنجیده و برای هر یک از ۲۸ حرف بابی ساخته، و ترتیب درونی هر باب حرف دوم نمی‌باشد بلکه واژه‌های این باب را همان طور که در غرر الحکم هست دسته‌بندی کرده است. برخی از لغات را توضیح داده و در حاشیه نوشته است.

برای نشان دادن ترتیب کتاب، برخی از عناوین عامه آن آورده می‌شود: «و مما ورد من حکمه صلوات الله علیه و آله فی حرف الالف باختلاف موارد استعماله السبعة عشرة المسطورة فیه تعد بخمسمائة و سبعة کلمات منها بالهمزة و هی مائة کلمة و هی المورد الاول من موارد الالف؛ - و مما ورد من حکمه صلواة (کذا) الله علیه فی حرف الباء باختلاف موارد استعمالها اربعة و ستون کلمة منها بالباء الزائدة و هی سبعة و عشرون کلمة و هو المورد الاول منه؛ - و مما ورد من حکمه صلوات الله علیه و آله فی حرف التاء ستة و عشرون کلمة فی مورد واحد؛ - و من کلامه (ع) صلوات الله علیه و اله فی حرف الثاء باختلاف موارد استعماله ستة و اربعون کلمة منها بلفظ ثمرة و هی ستة عشر کلمة و هو المورد الاول منه؛ - و مما ورد من حکمه صلوات الله علیه و آله فی حرف الجیم سبع عشرة کلمة فی مورد واحد؛ - و مما ورد من حکمه صلوات الله علیه و اله فی حرف الحاء و هی سبعة و ثلثون کلمه منها بلفظ حسن و هی ثلث عشرة کلمة و هو المورد الاول منه؛ - و مما ورد من حکمه صلوات الله علیه و آله فی حرف الخاء ستة و ثلثون کلمة منها بلفظ خیر احدی و عشرون کلمة و هو المورد الاول منه»؛ و بدین ترتیب است تا آنجا: «و مما ورد من حکمه ص فی حرف الواو یعد بثلثین کلمة فی مورد واحد؛ - و مما ورد من حکمه ص فی حرف الهاء و تعد عشرون کلمة فی مورد واحد؛ - و مما ورد من حکمه ص فی حرف لا و تعد بمائة و تسعة و تسعین کلمه منها بالنهی و یعد باحدی و تسعین کلمة؛ - و مما ورد من حکمه ص فی حرف الیاء و تعد باحدی و ستین کلمة فی استعمالاتها الخمسه منها بلفظة ینبغی».

آغاز: الحمدلله الذی انطق لسان خاتم النبوة و مظهرها بقوله کنت انا و علی نور بین یدی الله یسبح الله ذلک النور و یقدسه قبل ان یخلق آدم باربعة عشر الف عام ... و بعد فیقول ... الشهیر بعلی البغدادی لما وفقنی الله تعالی و فطرنی علی محبة الائمة المعصومین ...

انجام: یطلبک رزقک اشد من طلبک له فاجمل فی الطلب.

چاپ: ضمن میراث حدیث شیعه، دفتر هفتم، قم، مؤسسه فرهنگی دار الحدیث، ۱۳۸۰ش، با تحقیق هادی ربانی

[الذریعه ۲۷۳/۵، ۳۹۴/۲۲؛ فهرستواره منزوی ۶۳۵/۶]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۹ و ۸۹۰ عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** یمشون الخفاء و یدبون الضراء قولهم الدواء ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: وسط و انجام؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۶۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۱-۱۹۳] و [عکسی ف: ۳-۸۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۸۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: پیش از ۱۱۲۱ق؛ حواشی و توضیح مؤلف؛ واقف: ملکزاده کوثر، آبان ۱۳۲۶؛ جلد: تیماج، ۱۶۹گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۵-۳۰۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۹۷

آغاز: آغاز تقدیم نامه: «چون انتظام این جواهر اعجاز مآثر و التیام چنین درر کثیرة المفاخر در قرون و اعصار سابقه و دهور و ازمنه سالفه برین گونه ترتیب و تنسیق نیافته بود». آغاز: «حمد و ثنای بی منتهای واجب الوجودی را عمت آلاؤه و تواترت نعماؤ که زبان فصیح البیان حضرت خاتم نبوت و متمم دایره فتوت و مروت ... الشکر علی النعمة جزاء لماضیها ... شکر سپاس و ستایش منعم است به ازاء نعمتی که از منجم به شاکر رسیده باشد و نغمه (کذا؛ نعمه) اسمی است بر وزن فعله مشتق از نعمه به فتح نون و نعمه افراد و فروع بسیار دارد»؛ **انجام:** و مقتضی آن است که جزای این خیر و نیکی به او رساند و عطوفت و رأفت الهی شامل آن کس گردد بی حد و قیاس و الله رؤوف بالعباد و عطوف علی الناس

منتخبی است از الجواهر العلیه از خود علی بغدادی؛ خط: نستعلیق خوش، کا: محمد هادی شیرازی، تا: ۱۰۹۷ق؛ با سرلوح مذهب، مجدول، مذهب؛ مهر: کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ ۸۵گ، ۱۴سطر (۷/۱×۱۲/۹)، اندازه: ۱۲×۱۹/۸سم [ف: ۲۹/۲-۷۵۵]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۲۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۲۶-۹۰]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۸۴۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: فداعلی موسوی نیشابوری، تا: شنبه ۲

ربیع الاول۱۲۳۶ق؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ جلد: مقوا، ۸۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۱-۲۶۶]

۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۵۷۵/۱

آغاز و انجام: برابر

در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، کا: حسینعلی بن حاج محمد اسمعیل، تا: ۱۲۸۴ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴۸ص (۱-۴۸)، ۱۸سطر(۱۴/۵×۱۸)، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۵-۱۷۰۶]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۴۴۸/۹

آغاز و انجام: برابر

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۳۸گ (۲۲۴پ-۲۶۱پ) [ف: ۳۸-۵۹۲]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۱۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: سیف الدین محمود، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۰۹گ، ۱۴سطر(۷×۱۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۲۶۷]

←منتخب جواهر القرآن ← تحفة الغرائب فی ترتیب جواهر القرآن

● منتخب حجة السلام حاجی سید محمد باقر / فقه / فارسی

mn.-e hojjat-os salām hājī sayyed mohammad bāqer

رساله‌ای است در بیان احکام شک و سهو که نویسنده آنرا منتخب حجة الاسلام حاجی سید محمد باقر معرفی کرده است.

شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳/۳

آغاز: بسمله و بدانکه این فصلی است در بیان احکام شک و سهو که نویسنده آنرا منتخب حجة السلام حاجی سید محمد باقر معرفی کرده است؛ **انجام:** قد فرغ من تسوید هذه الرسالة المدعوة بمنتخب جناب حجة السلام فی یوم سه شنبه دوازدم شهر صفر المظفر سنه ۱۲۵۹

بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۱۲ صفر۱۲۵۹ق؛ ۲۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۴×۶سم [ف: ۱-۴]

←منتخب حدائق السحر ← فوائد الحدائق

● منتخب الحدیقه / تاریخ ایران / فارسی

mn.-ol hadīqa

صفا لواسانی، علی محمد، - ۱۲۹۹ قمری

safā lavāsānī, ʻalī mohammad(- 1882)

اهدا به: عزیز خان سردار کل و فرمانروای آذربایجان

تاریخ تألیف: دوشنبه شوال ۱۲۸۷ق؛ محل تألیف: تهران

از روی تاریخ گیتی گشای میرزا محمد صادق موسوی نامی سپاهانی شیرازی منشی (- ۱۲۰۴ق) نوشته است. نام مؤلف و کتاب در دیباچه آمده است و تا حوادث ۵ ربیع الثانی ۱۲۰۹ق را دارد.

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۳۵۷ - ج

آغاز: ستایش بی آلایش کریمی را سزد که زند قدرتش از قلم صنع رقم هستی بر لوح امکان زد و از کتاب مرجع تکوین و وجود نسخه ملمع انسان را بانتخاب تعیین فرمود؛ **انجام:** آنچه بینی هم نماند برقرار. استبدل الله یوما بیوم ... و انا العبد مؤلفه و ملتقطه و منتخبه و متصرفه علی محمد اللواسانی النظامی قد فرغت من تسویده و اتمامه یوم الاثنین من شهر شوال ... فی دار الخلافة الناصریه سنة ۱۲۸۷

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: شوال۱۲۸۷ق، جا: تهران؛ مجدول، با سرلوح زر و رنگارنگ؛ جلد: تیماج، ۹۹گ، ۱۵سطر(۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۴سم [ف: -۲۰۵]

←منتخب حدیقة الحقیقة ← الهی نامه

● منتخب حدیقة الشیعة / کلام و اعتقادات / فارسی

mn.-e hadīqat-oš šīʻa

سبزواری، محمد مقیم بن یحیی، ق۱۱ قمری

sabzevārī, mohammad moqīm ebn-e yahyā(- 17c)

وابسته به: حدیقة الشیعة؛ مقدس اردبیلی، احمد بن محمد (- ۹۹۳)

منتخب باب آخر حدیقة الشیعة مقدس اردبیلی است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۴۵/۱۶

آغاز: این بابیست در بیان مذاهب و عقاید صوفیه مختار و منتخب از کتاب حدیقة الشیعة از تصنیف علامه اردبیلی قدس سره العزیز. بسمله و به نستعین. حمد و سپاس خداوندی را که از جمله الطاف اوست اعانت محقین و اهانت مبطلین ... اما بعد چون این کمترین موفق گردید به نوتن پنج مجلد از کتاب حدیقة الشیعة که از جمله مصنفات علامه اردبیلی است بعضی از دوستان التماس نمودند که بابی ه در بیان عقاید و مذاهب صوفیه است از آن کتاب منتخب ساخته آن را رساله مفرده سازد ایجابا لملتمسهم این رساله از آن کتاب مستخرج گت. پس باید دانست که علامه زمانه و متبحر یگانه یعنی مولانا احمد اردبیلی ادام الله افادته در آن کتاب در ضمن ذکر حالات حضرت امام جعفر علیه السلام به تقریبی می‌فرماید که بنا به وعده که در اوایل جزء اول این مختصر نموده چند کلمه در بیان مذاهب و عقاید صوفیه در بابی جداگانه درین مقام مسطور می‌گرداند؛ **انجام:** صوفیه بیشمار است و اخبار احادیث در مذمت ایان بسیار لیکن چون این مختصر را گنجای بیش ازین نبود به همین اقتصار نمود.

انجامه: «بتاریخ جمعه بیستم هر ربیع الثانی سنه ۱۰۹۷ صورت تحریر پذیرفت. ذره بیمقدار صاحب سفینه».
خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: جمعه ۲۰ ربیع الثانی۱۰۹۷ق؛ جلد: گالینگور؛ ۲۵ص (۹۵-۱۱۹)، اندازه: ۱۵/۶×۲۷/۸سم [ف: ۲۹/۱-۴۲۴]

منتخب حدیقه سنائی ← نورالحدیقه لاهل الحقیقه
منتخب الحساب ← خلاصة الحساب (منتخب)

● **منتخب الحساب** / ریاضیات / فارسی
mn.-ol hesāb

رساله کوتاهی در علم حساب است که به صورت سؤال و جواب می‌باشد. به نظر می‌رسد بخشی از یک کتابی در حساب باشد. در آغاز نام این رساله منتخب الحساب نامیده شده و ما نیز به پیروی از آن، آن نام را برگزیدیم.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۸۸/۲
آغاز: ... سؤال، قلعه ای است چهار برج دارد در هر برجی چند کس مختلف العدداند ناگاه جنگ واقع شد اشخاص قلیل العدد که در یک برج بودند از اشخاص بروج باقیه مدد خواستند؛
انجام: معادل ۱۲۹۳ دینار پس ۱۲۹۳ را مخرج گردانیدم ۷۰۸۶۷۳مقدار یک دینار گشت.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ گویا نسخه مدتی در هند بوده است؛ جلد: مقوایی، ۴گ (۲۲ر-۲۵ر)، ۱۷سطر (۸/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۳۲-۹۵۱]

● **منتخب الحکایات** / داستان / فارسی
mn.-ol hekāyāt

رضوی همدانی، حسین بن عبدالصمد، ق۱۴ قمری
razavī hamedānī, hoseyn ebn-e ‘abd-os-samad(- 20c)

مجموع ۲۵ حکایت است در عجایب و غرایب که گویا از آثار پیشینیان گزیده ساخته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۴۹/۴
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... أما بعد، هذا الکتاب الشریف مشتمل علی خمس و عشرین حکایة و سمیته بمنتخب الحکایات، حکایتی آورده‌اند در مصر پادشاهی بغایت متکبر؛ **انجام:** و چون تاجر ثابت کرد که برادرزاده پیر است، هفتصد دینار را نیز بوی داد
خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن عبدالصمد همدانی، تا: ۱۳۰۸ق؛ جلد: مقوایی، ۳۱گ (۴۸-۷۸)، ۱۱سطر (۶/۵×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸/۵سم [ف: ۳۶-۲۴۶]

همدان؛ برنا، قاسم؛ شماره نسخه: ۴۴/۲
همان نسخه بالا[نشریه: ۵-۳۷۸]

● **منتخب الحکمة** / اخلاق / فارسی
mn.-ol hekma

احمدی کرمانی، عبدالعلی، ق۱۴ قمری
ahmadī kermānī, ‘abd-ol-‘alī(- 20c)

اهدا به: آقا میرزا افشار والی کرمان و بلوچستان
تاریخ تألیف: رمضان ۱۳۰۵ق
پاره‌ای از نصایح و حکم و تمثیلات نهج البلاغه را مؤلف به فارسی در آورده و آنرا «منتخب الحکمه» نامیده است و عناوین آن حکمت و پند و علامت است. (محمد باقر حجتی)
آغاز: هو الله تعالی شأنه، بسمله، بعد الحمد و الصلوة آنکه یکی از بزرگان کبار و علمای بیهمتای ...
انجام: چو شکست از تو رسد چونکه خدا خواست ظفر. تمت الکتاب
[فهرستواره منزوی ۶/۶۳۵]

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۹۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق خوش، کاتب = مؤلف، تا: رمضان۱۳۰۵ق؛ مجدول؛ ۴۳گ، ۵سطر(۸×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: -۴۲۱]

منتخب حل التقویم ← انتخاب حل التقویم

● **منتخب حیوة الحیوان = سر الحیات** / طب / عربی
mn.-u ḥayāt-ul ḥayawān = sirr-ul ḥayāt

دمیری، محمد بن موسی، ۷۴۲ - ۸۰۸ قمری
damyarī, mohammad ebn-e mūsā (1342 - 1406)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۸۹۴
آغاز: بسمله یسر و اتمم یا کریم الحمدلله رب العالمین ... و بعد فقد وقفت؛ **انجام:** و سلم تسلیما کثیرا الی یوم الدین آمین
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[رایانه]

● **منتخب الخاقان در کشف حقائق ایمان و عرفان** / فلسفه / فارسی
mn.-ol xāqān dar kašf-e haqā’eq-e īmān va ‘erfān

زنوزی، عبدالله بن بیرمقلی بابا خان، - ۱۲۵۷ قمری
zonūzī, ‘abd-ol-lāh ebn-e bayramqolī bābā xān(- 1841)

وابسته به: لمعات الهیه در معارف ربوبیه = شریفیه خاقانیه؛ زنوزی، عبدالله بن بیرمقلی بابا خان (-۱۲۵۷ق)
به دستور: فتحعلی شاه (۱۲۱۱-۱۲۵۰ق)
تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۲ جمادی الاول ۱۲۴۰ق

کتاب در اثبات وجود و توحید و صفات واجب است و خلاصه «رساله خاقانیه و وجیزه سلطانیه» است. مؤلف آن کتاب را به فرمان فتحعلیشاه تألیف نموده بوده و چون مفصل بوده مأمور به تلخیص و اختصار آن گشته است. کتاب مرتب است بر بیست«فصل» و «خاتمه»: ۱. اثبات واجب الوجود بالذات؛ ۲. اثبات عینیت وجود در واجب الوجود بالذات؛ ۳. اثبات عینیت تشخص و تعیین در واجب الوجود بالذات؛ ۴. در اثبات این‌که کنه ذات اقدس خداوند یگانه از برای غیر ذات خود مدرک و معلوم نمی‌تواند شد؛ ۵. اثبات احدیت صرفه؛ ۶. اثبات توحید؛ ۷. بیان توحید به معنی سوم؛ ۸. بیان توحید به معنی چهارم؛ ۹. اثبات توحید به معنی پنجم؛ ۱۰. اثبات توحید به معنی ششم؛ ۱۱. اثبات توحید به معنی هفتم؛ ۱۲. اثبات علم واجب الوجود؛ ۱۳. اثبات قدرت؛ ۱۴. اثبات اراده؛ ۱۵. اثبات حیات؛ ۱۶. اثبات سمع و بصر؛ ۱۷. اثبات کلام؛ ۱۸. اثبات تفضل محض و جوادیت مطلقه واجب الوجود؛ ۱۹. حکمت علی الاطلاق؛ ۲۰. اثبات عدل؛ خاتمه در معرفة الله. (مهدی ولایی).

آغاز: حمد و ثنای نامحدود واجب الوجودیرا سزا است که دامن کبریای جلالش از لوث تغیر و زوال منزه

انجام: از طبع سلیم چون بپایان آمد ×× تاریخش گفتم تحف خاقانست ... در سال سی ام از جلوس السلطان صاحبقران باتمام رسید الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین

[فهرستواره منزوی ۲۴۱/۶ و ۵۵۹/۹]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۹۰۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: پنج‌شنبه ۲ جمادی الاول۱۲۴۰ق، جا: تبریز (احتمالا)؛ با سرلوحه مذهب، مجدول؛ ۹۷گ، ۱۴ سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۲–۴۴۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۳۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۶ جمادی الثانی ۱۲۴۰ق؛ مصحح و از نظر مؤلف گذشته، دارای سرلوح، مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۱۰۷گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۴–۲۵۹]

● منتخب الختوم / علوم غریبه / فارسی

mn.-ol xotūm

لواسانی، شکر الله بن لطف الله، – ۱۳۱۹ قمری

lavāsānī, šokr-ol-lāh ebn-e lotf-ol-lāh(- 1902)

چاپ: مشار فارسی، ج۴، ص۴۹۸۰؛ایران، تهران، ۱۳۲۳ قمری، سنگی، رحلی، ۸۱ص؛ایران، تهران، ۱۳۶۵ق، ۱۸۴ص؛ ۱۲۸۱ق، ۲۱۵ص؛ ایران، ۱۲۹۹ق، سنگی، خشتی، ۱۸۰ص

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۹۲۰/۱–۵۹/۱۴۰

آغاز: بسمله الحمدلله الذی لایکشف السوء من سواه و لایفرج الهم و الغم من عداها و من استجاره اواه و من استعانه کفاه

خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمدرضا حسینی قزوینی، تا: قرن ۱۳؛ ۶۲گ (۸–۶۹)، ۱۴–۱۵–۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۸–۴۵۹۰]

● منتخب الختوم / دعا / فارسی

mn.-ol xotūm

کاشانی، ابراهیم بن محسن، – ۱۳۴۵ قمری

kāšānī, ebrāhīm ebn-e mohsen(- 1927)

مختصری است درذکر ادعیه و ختوم برای توسعه رزق ورفع ودفع فقر وسحر و بلیات وشفای مریض وجزآن. الذریعة مؤلف را معاصر دانسته است.

چاپ: دارالخلافه تهران، سنگی، ۱۳۱۷، جیبی، ۲۲۰ص(ص۶–۲۲۶)

[الذریعة ۳۹۹/۲۲؛ فهرست‌های خودنوشت فیض کاشانی ۳۱۵]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۹۵۲/۵

آغاز: بدان که این رساله مشتمل است برختومی چند ازبرای توسعه رزق وتوانگری ودفع فقر ودفع اعداء ودفع سحر واداء دین وشفای بیمار ومحفوظ بودن ازبلیاتوخلاصی ازحبس؛ **انجام:** وبعد ازآن این دعا را بخوانند یا من اذا تضایقت الامور تفتح له بابا لاتصل الیه الاوهام ضاقت علی اموری فافتح لی بابا لایصل الیه وهمی انک علی کل شیء قدیر وبالاجابة جدیر وصلی الله علی خیر خلقه محمد وآله اجمعین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۶ق، کاتب این نسخه را به «فیض» نسبت داده است؛ جلد: تیماج، ۴گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف مخ: ۵–۲۱۳۶]

● منتخب خیر الاصیل / حدیث / عربی

mn.-u xayr-il aṣīl

مجموعه احادیث مرویه از پیامبر اکرم (ص) که در چهل «باب» تنظیم گردیده است.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۸۵۰/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و لا عدوان الا علی الظالمین؛ **انجام:** و جعل قلوب العارفین منورة بانوار المعارف و الاسرار

خط: نسخ، کا: قنبر کشمیری، تا: ۱۱۰۲ق، جا: قندهار؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ جلد: تیماج، ۱۴۳ص (۸۳–۲۲۵)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲–۴۹۵]

● **منتخب درر المنثور فی شرح الشذوذ** / کیمیا / عربی

mn.-u durar-il manṯūr fī š.-iš šuḏūḏ

سیماوی، ابوالقاسم محمد

sīmāvī,ab-ol-qāsem mohammad

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۷۶۸

آغاز: بسمله، هذه الدرر فوائد جلیلة انتخبت من شرح الشذور هو احسن الشروح قال الشیخ علی بن موسی الاندلسی؛ **انجام:** هو الحجر الموجود عندک فانتبه لما قال فی تعریفه لک ناصح تمت هذه الدرر بعون الله تعل سنه ۱۲۴۵

خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۱۰۳۰؛ قطع: رقعی[رایانه]

● **منتخب در عمل صنایع** / کیمیا / فارسی

mn. dar ‘amal-e sanāye‘

ایروانی، ابوالقاسم، ۱۱۵۱ - ۱۲۳۷ شمسی

Īravānī, ab-ol-qāsem (1772 - 1858)

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۷۴/۱۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۰ص، ۲۱ سطر (۱۰/۵×۲۱/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۱-۵۲۲]

←منتخب الدروع الواقیه ⟵ اختیارات الایام

● **منتخب الدعاء** / دعا / عربی

mn.-ud du‘ā’

سعادت، عبدالکریم، قرن ۱۴ قمری

sa‘ādat,‘abd-ol-karīm (20c)

به درخواست: میرزا عباسعلی قاضی مشهدی

وی دعاها و زیارات زیر را از کتب ادعیه به شرح ذیل گردآوری نموده است: زیارت عاشورا و دعای علقمه، زیارت حضرت امیر، دعای صباح، دعای سمات، دعای فرج، دعای علقمه.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۳۹۱/۱

آغاز: اللهم یا من دلع لسان الصباح بنطق تبلجه؛ **انجام:** و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: رجب و شعبان۱۳۴۰ق، به درخواست میرزا عباسعلی قاضی؛ با سرلوح مزدوج مذهب، مجدول؛ واقف: محمد علی ممکن، ۱۳۷۱ش؛ جلد: تیماج، ۹سطر، اندازه: ۹×۱۲سم [ف: ۵-۷۲۷]

● **منتخب الدعوات** / دعا / عربی

mn.-ud da‘awāt

حسنی، فخر الدین بن مرتضی، ق۱۱ قمری

hasanī, faxr-od-dīn ebn-e mortezā(- 17c)

درباره تألیف کتاب می‌گوید: «لما کثرت النصوص و الاحادیث فی التعقیب و الادعیة لازالت محزونة بالبال ان تالف من التعقیبات و الادعیة الماثورة زبدة جامعة مما لابد منه من ادعیة الیومیة دبر کل صلاة مخصوصة و فی کل الصباح و المساء عموما و مما یختص بالشهور انفردا و بالنسة اجتماعا بین الایجاز و الاطناب یفی بدعوة الداعی و یکون مفتاحالفلاح المومنین و منهاجا قویما لمطالب المسلمین ...».

شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۶۸۱/۳

خط: نسخ زیبا، کا: حافظ نورالدین محمد ولد ملاجیون ابن شیخ محمد، تا: رمضان۱۰۵۶ق؛ اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۱۴]

● **منتخب الدعوات** / دعا / فارسی و عربی

mn.-ud da‘awāt

رضوی، محمد بن محمد طالب، ق۱۲ قمری

razavī,mohammad ebn-e mohammad tāleb(- 18c)

شرح حال مؤلف به دست نیامد شاید «امیر معز الدین محمد بن ابوالحسن موسوی مشهدی» (زنده در ۱۰۴۴ق) باشد. مشتمل بر بعضی سور قرآنی و ادعیه از صحیفه سجادیه (مناجات خمسة عشر)، اعمال و ایام و شهور، زیارت ائمه علیهم السلام، احتجاب و عوذه و ختوم، ادعیه دفع علت و امراض و غیره.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۸۶۷

آغاز: ایهاالذین آمنوا صلوا علیه و سلموا تسلیماً مجرمان گنه کار را سبب نجات از نار جحیم؛ **انجام:** ی دلیل است بر درازی عمر و زندگای والله اعلم بالصواب

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۱۳۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۳سم [اهدائی رهبر: ۶-۴۰۸]

● **منتخب الدعوات** / دعا / عربی

mn.-ud da‘awāt

چهاردهی، محمد تقی، ق۱۳ قمری

Čahārdehī, mohammad taqī(- 19c)

دفتری مفصل و مبسوط از مجموعه ادعیه‌های مختلف که دریک «مقدمه»و۱۴ «فصل» و یک «خاتمه» تنظیم شده است.

آغاز: الحمدلله الذی دلنا علی الطرق الواضحة الزاهرة وهدانا لاقتفاء الشریعة الطاهرة الباهرة والصلوة والسلم علی اشرف البریات وافضل اهل الارض والسموات محمدوآله ...

آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۲۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** وتدعو فیها بهذا الدعاء تغفر ذنوب خمسین سنة تقول اللهم صل علی محمد وآل محمد الاوصیاء المرضیین وعلی جمیع انبیائک و رسلک بافضل صلواتک و بارک علیهم ...
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مهر: «بنده آل محمدرضا» (بیضوی)؛ واقف: محمدحسین بن ملامهدی آرانی؛ جلد: گالینگور، ۱۷۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۱۶۸]

● **منتخب الدعوات** / دعا / فارسی

mn.-od da'avāt

کرمانی، محمد بن محمد کریم، ۱۲۶۳ – ۱۳۲۴ قمری

kermānī, mohammad ebn-e mohammad karīm (1847 - 1906)

رساله‌ای دراعمال وادعیه وآداب که درهفت «باب» تنظیم شده است.

[فهرست کتب مشایخ ۳۴۷/۲]

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۹۴۳

آغاز: بعد ازستایش یزدان پاک ودرود بر خواجه لولاک وآل اطهارش که ناسوتیان را نجوم افلاکند ولاهوتیان رابرتر ازوهم وادراک بنگارش مراد میپردازد که؛ **انجام:** وترحم علی محمد وآل محمد کافضلماصلیت وبارکت وترحمت علی ابراهیم وآل ابراهیم انک حمید مجید فعال لما ترید وانت علی کل شیء قدیر
خط: نستعلیق، کا: سید حسین بن سید مرتضی برغاتی، تا: ۱۳۶۴ق؛ چاپ سنگی منطبعه درمطبعه سعادت کرمان است؛ ۱۱۸گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف مخ: ۵-۲۱۳۷]

● **منتخب الدعوات** / دعا / فارسی

mn.-od da'avāt

طبیب خلخالی، مهدی قلی بن محمد حسن خان، ۱۲۳۹ قمری

tabīb-e xalxālī, mahdī qolī ebn-e mohammad hasan xān (1824 -)

دعاهای مختلفی است که مؤلف از مآخذ مختلف کتاب‌های دعای شیعه جمع‌آوری و در نسخه حاضر تحریرنموده است.مؤلف در آغاز نسخه متذکر می‌شود که از میرزا احمد مجتهد تبریزی در سال ۱۲۹۵ اجازه استخاره گرفته است. فهرست دعاها و مطالب مندرج در این کتاب چنین است: مقدمه در بیان فضیلت دعا و تمجید؛ ادعیه پیش از دعا؛ تعقیبات مشترکه فرایض پنج‌گانه؛ تعقیبات مخصوص هر نماز؛ سجده شکر؛ دعاهای ایام هفته؛ دعای کمیل با ترجمه زیرنویس فارسی، دعای عشرات با ترجمه زیرنویس فارسی، دعای سمات، اعمال شب رغایب (شب جمعه اول ماه رجب)، اعمال شب پانزدهم شعبان، اعمال ماه رمضان و عید فطر، اعمال و اذکار روز نوروز، عرفه، عید قربان، عید غدیر، عاشورا، اربعین، دعای صنمی قریش، دعای قرض از صحیفه، دعای توسل، دوازده امام خواجه نصیر، دعای صباح علی، دعاهایی از صحیفه سجادیه، آیات قرآنی، توسل صغیر، دعای صباح و مساء، دعای عدیله، احتجاب کبیر، و در آخر ادعیه و اورادی در دفع اعداء و دفع شر ظلمه.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۵۹۴-۵۸/۴۴

آغاز: بسمله، حمدله، دربیان فضیلت دعا و تمجید.در کتاب مکارم الاخلاق از حضرت رسول(ص)مرویست که فرمودند هیچ چیز گرامی تر و بهتر نیست نزد حقتعالی از دعا
خط: نسخ معرب، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۵ق؛ همچنین او در آغاز نسخه تاریخ تولد خود و فرزندان و تعدادی از خاندان خود را درج نموده و نسخه را وقف و ثواب آن را به روح برادرش اسدالله خان اهداء نموده است؛ ۳۴۰گ، ۱۵-۱۶سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۸-۴۵۹۱]

● **منتخب الدعوات** / دعا / فارسی

mn.-od da'avāt

شیرازی، محمد باقر بن ابوالقاسم

Šīrāzī, mohammad bāqer ebn-e ab-ol-qāsem

دعاها و طلسم‌ها و بعضی از داروهایی را که بنا به گفته مؤلف به تجربه رسیده در این کتاب در یک «مقدمه» و نه «باب» و یک «خاتمه» گرد آورده است. بدین تفصیل: مقدمه: در مداواة علل و امراض و اوجاع؛ باب ۱. بیان ساعات اختیارات؛ ۲. علل مشوهه و مستکرهه؛ ۳. رفع بلیات؛ ۴. رفع اقسام تب‌ها؛ ۵. رفع دردهای اعضا؛ ۶. رفع ضرر و ترس‌ها؛ ۷. رفع هموم و غموم؛ ۸. رفع ضرر دواب؛ ۹. رفع امراض اطفال؛ خاتمه: در ذکر بعضی تجارب حکما.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۰۹۱

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... این نسخه غریب و مجیب در ادعیه مجربه از کتب معتبره و ادویه مجربه مرکبه؛ **انجام:** یا مبدیء البدائع یا من بیده ...
خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۱۹۴گ، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۶-۱۰۷]

● **منتخب الدعوات** / دعا / عربی

mn.-ud da'awāt

غیر همانند:

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۲۴۳

خط: نسخ ممتاز، کا: اصفهانی، هاشم، تا: ربیع الاول ۱۱۲۵ق[مختصر ف: -۸۱۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۳۱۴

آغاز: بسمله یس و القرآن الحکیم انک لمن المرسلین علی صراط المستقیم؛ **انجام:** من الحج و العمرة بفضلك یا ارحم الراحمین

همراه با سوره یس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ [رایانه]

۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۸

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم - سوره یاسین ثلاث و ثمانون آیه مکیه؛ **انجام:** حرره العبد الاقل الاثم الجانی محمد ابن علی اصغر السمنانی فی شهر جمیدی الاولی سنه ۱۲۶۹

منتخبی است از اعمال ماه رمضان، دعای ابوحمزه ثمالی، دعای روزانه، نمازهای شب، دعای کمیل، دعای جوشن کبیر، دعای توبه، دعای والدین، دعای ایام هفته و چند دعای دیگر به اضافه سوره مبارکه یاسین، سوره عم، سورة الواقعه، سورة الملك، سوره حشر و چند سوره دیگر از کلام الله مجید؛ خط: نسخ خوب، کا: محمد ابن علی اصغر سمنانی، تا: جمادی الاول۱۲۶۹ق، در زمان سلطنت ناصرالدین شاه به دستور میرزا محمد خان سرکشیك حاکم وقت سمنان و دامغان به سرپرستی امامقلیخان؛ مجدول، با یک سرلوح مذهب؛ مهر: مشیرالسلطنه، علی اکبر بن حسین حسینی؛ کاغذ: ترمه، جلد: چرم مذهب، ۴۱۰ص، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۰۳۴]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۳۵

آغاز: یوم القرار بحرمة النبی و اله الاطهار اما بعد فیقول الفقیر الراجی الی شفاعة نبی الامی القرشی و آله؛ **انجام:** برحمتك یا ارحم الراحمین.

این کتاب متضمن جمله از تعقیبات نماز و ادعیه روز و شب و اعمال ماه‌ها و سال است که از کتب معتبره نقل کرده و گاهی به ذکر نکات فقهی پرداخته است، مطالب را بیشتر در عنوان «فصل» ذکر نموده، در چند مورد (از آن جمله فضل دعاء عدیله) عبارت فارسی آورده است، دعاءهای منقول از کتاب «مهج الدعوات» را باعین عناوین و عبارات ابن طاوس نقل کرده است [ترجمه مؤلف در الذریعه (ج ۲ ص ۲۴۹) و اعیان الشیعة (ج ۴۲ ص ۲۷۰) مختصر و مشابه ذکر شده است و این کتاب به نام «منتخب الدعاء» ضبط گشته و هم برای او کتابی دیگر به نام «اغاثة الداعی» ضبط کرده‌اند و این کتاب دوم را از مدارك شیخ کفعمی در تألیف «جنة الواقیه» دانسته‌اند، از اینرو مؤلف را از دانایان امامیه قرن نهم به پیش شناخته‌اند، گویا منشأ این اشتباه این باشد که در این کتاب جمله: «قد ذکر نافی اغاثة الداعی» مذکور است و پنداشته‌اند که آن کتابی است از او و غیر از «اغاثة الداعی» ابن طاووس است و غفلت از اینکه جمله: «اغاثة الداعی» مذکور در این کتاب از مؤلف این کتاب نیست و عین عبارت منقول از کتاب «مهج الدعوات» است]، ترتیب مطالب و به تبویب کتاب چنین است: مقدمه در ترغیب به تعقیب، ذکر برخی از تعقیبات فرائض و نوافل، ادعیه مخصوص ایام هفته، ادعیه عامه (متضمن جمله از ادعیه صحیفه سجادیه و منتخبی از ادعیه مذکوره در کتاب مهج الدعوات)، آداب و ادعیه سفر، استخارات و صلوة استغفار و استرزاق (و غیر هما از نمازهای وارد توسلات و حاجات)، اعمال جمعه، اعمال و ادعیه ماه‌ها (ابتداء به ماه رمضان نموده و اختتام به ماه شعبان)، صلوات و تحیات (دوازده امام)، خواجه نصیرالدین طوسی، مؤلف به سال ۱۰۵۱ در شهرستان برهانپور شروع به تألیف این کتاب نموده است، برای شناسانیدن کتاب سطری چند از دیباچه کتاب نقل می‌گردد: «لما کثرت النصوص و الاحادیث فی التعقیب و الادعیة لازالت مخزونة بالبال ان تالف منالتعقیبات و الادعیة المأثورة زبدة جامعة مما لابد منه من ادعیة الیومیة دبر کل صلوة مخصوصة و فی کل الصباح و المسآء عموما و بما یختص بالشهور انفراد او بالسنة اجتماعا بین الایجاز و الاطناب یفی بدعوة الداعی» تا آنجا که گفته: «و سمیته بمنتخب الدعوات اسما موابقا (کذ) لحقیقته و عریا عن المجازات و الاستعارات و صدرت التألیف بخلاصة من الترغیبات فی التعقیبات لیکون المؤمن الموفق مشغولا بنشاط القلب و لم یقعد عن الاستمرار ببطوء حصول المطلب»؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و وسط؛ واقف: حاج ملامحمد حسین تاجر، اسفند ۱۳۰۹؛ ۳۲۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۶-۲۹۷]

● منتخب الدعوات / دعا / عربی و فارسی

mn.-ud daʻawāt

غیر همانند:

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۲۷۸

آغاز: سلطانه خاطر فیض مقاطر اعلی حضرت فلك رتبت خورشید طلعت بهرام صولت؛ **انجام:** انا توجهنا و استشفعنا و توسلنا بك الی الله و قدمناك بین یدی.

برگ اول نسخه ناقص، در صدر برگ اول موجود به خط مغایر نوشته شده: «کتاب ادعیه و اعمال به فارسی تألیف امیرعلی بن اسدالله الحسینی که بجهت سلطان ابراهیم میرزا ولدشاه طهماسب نوشته است» [کتاب به نام ابوالفتح سلطان ابراهیم میرزا معنون شده است: نام این شخص در زمره احفاد شاه طهماسب (۹۱۹-۹۸۴ق) ذکر نشده اما در تاریخ عالم آرای عباسی (ج۱) ابراهیم میرزا خلف بهرام میرزا و پسر برادر و داماد شاه طهماسب ذکر شده است]و در پایان خطبه نوشته شده است: «و مرتب است این منتخب بر مقدمه و پنج مطلب»، تألیف کتاب حدود اواخر قرن ۱۰ در زمان مجاورت وی در مشهد رضوی بوده است و کتاب مشتمل است بر: «مقدمه [مؤلف در خلال مقدمه (برگ ۸ نسخه) از شرح مصباح المتهجد شیخ محمد مفید (؟) و شرح زین الدین علی بن حمید حسینی نجفی مطالبی را نقل نموده است] در بیان معنی دعاء و فضیلت آن و بعضی از نصوص و اخبار مرغبه در آن و شطری از شرایط اجابت و برخی از اسباب تاخیر و تراخی استجابت، مطلب اول در ادعیه اجابت فرجام که مکرر می‌شود بتکرار لیالی، دویم در دعوات موقته در هر روزی، سیوم در

دعاهای ماثوره که مکرر میشود بتکرار شهود، چهارم در ادعیه و اعمال که مکرر میشود بتکرار سال و در آن دو مقصد است مقصد اول در روز نوروز که اختصاص ندارد بمعنی از ماه و روز مقصد دویم در ایام سنه که مختص اند بشهور معینه، پنجم در دعوات متعلقه بامور متفرقه، ختم این رساله بر دعای رسایل که از اشرف ادعیه ست می‌نماید»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود اوایل قرن۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: خواجه شیراحمد تونی، ۱۰۱۴ق؛ ۱۷۴گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱۵-۵۰۵]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۵۹

آغاز: بسمله. یس و القرآن الحکیم؛ **انجام:** توکلت و هو رب العرش العظیم از حضرت امیر المؤمنین(ع) نقل است ... بنویسد هر روز یکی را

کتابی است مشتمل بر برخی سور مبارکه و ادعیه و شرح حزب البحر، احتجاب، صباح، دوازده امام صغیر، مناجات امیر المؤمنین (ع)، اعتصام، ادعیه منقول از امام جعفر صادق(ع)، شرح چهل اسم اعظم، دعای صنمی قریش، ادعیة السر و غیره؛ خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، محشی؛ اهدایی: رهبری، شهریور۱۳۸۰؛ جلد: تیماج، ۱۴۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۱۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۶-۴۰۹]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۳۹۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... دعا بجهت دفع کل بلیات، این دعا را بجهت دفع کل بلیات هر روز پنج نوبت بخواند

چند دعاست برای رفع گرفتاری‌ها و قضای حاجت‌ها، انتخاب شده از کتاب «مصباح الناسکین» و بدون ترتیب و تنظیم؛ خط: نسخ معرب، کا: محمد کریم بن ملا احمد میاندهی رانگوئی، تا: ۱۲۳۶ق؛ مجدول؛ ۶۳گ، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۶-۳۲۷]

۴. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۱۶۰/۳

آغاز: بسمله فصل دربیان دانستن بیماری صحت ویا مرگ وچگونگی احوال ایشان اول نام بیمار ومادرش را بحساب ابجد پر کند چون جمع کند بپرسد که چه روزی ناخوش شده است؛ **انجام:** والف بین قلوبهم لو انفقت ما فی الارض

منتخبی است از ادعیه وختومات ومطالبی از علوم غریبه، ازجمله دعای نور، دعای صباح وتعقیبات نمازهای پنج گانه، ودعای عقد المحبت و ...؛ خط: ادعیه نسخ معرب، نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد تقی تاجر تبریزی، تا: ۱۳۰۲ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۴۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف مخ: ۲-۵۳۷]

● منتخب الدعوات و السور / دعا / عربی و فارسی

mn.-od da‘avāt va-s sovar

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۰۵۹

آغاز: هذا الکتاب المنتخبات الدعوات بسمله، یس و القرآن الحکیم انک لمن المرسلین علی صراط مستقیم؛ **انجام:** علیه توکلت و هو رب العرش العظیم ... این دعا را بر چهل پاره کاغذ بنویسد و هر روز یکی را

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج [رایانه]

● منتخب دلائل الامامة / حدیث / عربی

mn.-u dalā’il-il imāma

وابسته به: الامامة = دلائل الامامة = نوادر المعجزات فی مناقب الائمة الهداة؛ طبری آملی، محمد بن جریر (- قرن ۵)

گزیده‌ای است از جلد دوم کتاب «دلائل الامامة» محمد بن جریر طبری.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۰۶/۴

آغاز: هذه صورة عهد کتبة عمر بن الخطاب العدوی الی معویة بن ابی سفیان الاموی و کان عامله بالشام و هو من الجزء الثانی من کتاب دلائل الامامة. حدثنا ابوالحسین محمد بن هرون بن موسی ... قال لما قتل الحسین بن علی صلوات الله علیهما ورد نعیه الی المدینة و ورد الأخبار بنحر رأسه و حمله الی یزید بن معویة؛ **انجام:** فیقول النبی ص من الفرح ابلغة منی عشرا و قل له حللتک شفاعتی ثم یصعد الملک حتی ینتهی الی العرش ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر ۱۱ق؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: چرم، ۱۰گ(۲۶۴-۲۷۳)، ۲۰-۲۱سطر (۱۱×۲۰)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۴۰-۳۶۱]

● منتخب دمیة القصر و عصرة اهل العصر /تراجم / عربی

mn.-u dumyat-il qaṣr wa ‘uṣrat-i ahl-il ‘aṣr

کنتوری، ناصر حسین بن حامد حسین، ۱۲۸۴ – ۱۳۶۱ قمری

kantūrī, nāser hoseyn ebn-e hāmed hoseyn (1868-1942)

وابسته به: دمیة القصر و عصرة اهل العصر؛ باخرزی، علی بن حسن (-۴۶۷)

انتخاب «دمیة القصر و عصرة اهل العصر» علی بن حسن باخرزی برای تألیف«سبائک الذهبان» است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۹۲۶

آغاز: محمد بن الحسن المروزی من قدماء المروانة فی اوائل هذا العصر انشدنی القاضی ابو جعفر البحاث؛ **انجام:** و قلت هذا یوم مجموع له الناس و اتفاق حسن یحصل بمثله الاستیناس

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ در ابتدای نوشته‌اند: «منتخب دمیه، به خط پسر مولوی مرزا محمد علی صاحب»؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۷؛ جلد: گالینگور، ۹۲گ، اندازه: ۱۵/۶×۲۰/۳سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۲۳]

● **منتخب دواوین** / شعر / فارسی

mn.-e davāvīn

مشتمل بر منتخبی از دیوان عنصری، ظهیرالدین فاریابی، مختاری، ادیب صابر، رودکی.

اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۲ق، جا: انزلی و اصفهان مدرسه چهار باغ؛ ۱۴۶گ، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲-۳۷۰]

←منتخب دیوان ابن نباته ⩤ دیوان ابن نباته
←منتخب دیوان صائب تبریزی ⩤ مرآت الجمال

● **منتخب دیوان قاسم انوار تبریزی** / شعر / فارسی

mn.-e d. qāsem-e anvār-e tabrīzī

وابسته به: دیوان قاسم انوار = دیوان قاسمی؛ قاسم انوار، علی بن نصیر (۷۵۷-۸۳۷ق)

نسخه این بخش‌ها را شامل است: الف.منتخب مثنوی مولوی در چاپی نیامده و نسخه دیگری از آن یافت نشد؛ ب. انیس العارفین؛ ج.غزلیات همراه با دیباچه‌ای به نثر که در چاپی نیامده است، آغاز دیباچه: «بسمله چون فیاض وجود کسوت وجود در کارخانه فطره الله به مقراض نفی و به محیط اثبات بر مقتضی ... انجام: ... بر قضیه یرزق من یشاءبغیر حساب ... و الحمد لله الملك العلام آغاز ابیات: فی نعت التی ... ای کوس کبریای تو در لا مکان زده ...»،انجام: «... اگر در خطه این ... دو صد برهان نمایم»؛ د.مقامات السالکین =صد مقام مثنوی عرفانی است در صد «مقام» از قسم بدایات تا قسم نهایات، آغاز: «حمد بر حضرت غنی ابد الذی لم یلد ولم یولد ...»،انجام: «صلوات خدای بر احمد پس بر اولاد اشرف امجد؛ هـ.مقطعات و رباعیات نیست پوشیده ز من خلق چه داند ما را»، انجام: «هزار جان به وفای و قاسمی بر باد بداد درد تو او را به صد جفا بوزه».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۰۹/۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ محشی از رضاقلی هدایت؛ یادداشتی در تاریخ ولادت و وفات عرفایی چون شاه داعی شیرازی، فخرالدین عراقی، شرف الدین علی یزدی، صفی الدین اردبیلی و دیگران؛ یادداشت دیگری مبنی بر آنکه حاشیه منتخبی است از مثنوی مولوی و غزلیات و مثنویات شاه قاسم الانوار تبریزی که در زمان حیات آن جناب مرقوم شده؛ تملک: رضا قلی هدایت قرن ۱۳؛ ۱۷سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۶/۵سم [ف: ۳۲-۲۳]

←منتخب دیوان محمود میرزا قاجار ⩤ مهر خاوری

● **منتخب دیوان نشاط** / ادبیات / فارسی

mn.-e d.-e nešāt

مدرس تبریزی، محمد علی، قرن ۱۳ قمری

modarres-e tabrīzī,mohammad ʻalī (- 19c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۴۴۲/۲

آغاز: بسمله، منت و سپاس بیقیاس خدای را که بنی نوع بشر به فصاحت و بلاغت از موجودات ... ای خوشا آغاز غم پرداز عشق ×× ای خوشا انجام به ز آغاز عشق؛ **انجام:** پیاله میکشم و این عجب که گیرد دست ×× باین گنه که یکی تکیه ای کرد بر کرمش

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی بن محمد صالح مدرس تبریزی متخلص به ایاز، تا: جمادی الاول۱۲۵۴ق؛ ۴۴ص(۹۲-۱۳۵)، ۱۲ و ۱۶ و ۲۰سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۴۵-۲۴۰]

● **منتخب الذخائر** / فقه / فارسی

mn.-oz zaxā’er

رشتی، علی بن محمد، ق۱۳ قمری

raštī, ʻalī ebn-e mohammad(- 19c)

وابسته به: ذخائر النشأتین؛ رشتی، علی بن محمد (قرن ۱۳)

رساله‌ای متوسط درگزیده وانتخاب کتاب دیگر مؤلف به نام «ذخایر النشأتین» که به جهت بسط وگستردگی دراین رساله تلخیص وبه صورت سؤال وجواب دراختیار مراجعه‌کنندگان قرارداده شده است.در دو «باب»: ۱. طهارت؛ ۲. صلوة؛ باب اول شامل پنج سؤال و سؤال سوم آن دارای ۱۲ فصل و فصل ۱۲ در چهار مطلب است؛ در باب دوم به بعضی از مهمات مسائل زکات و خمس و صوم و زکات فطره نیز اشاره می‌کند. مطالب به صورت سؤال و جواب است. نویسنده در دیباچه می‌گوید: «... سابق بر این به مقتضیات تقدیرات الهیه کتابی مبسوط مدلل به دلایل که مرجع عامی و موئل متوسط و منظور منتهی از اولی الفضائل می‌توانست بود از کتاب بیع تا آخر وصایا بلکه بسیاری از مسائل نکاح که محتاج الیها و دانش آن ضرور و در کار بود در یک مجلد به فارسی نوشته شد و چون کتاب مذکور موافق مذاق ارباب استدلال بود و عامله تجار از آن منتفع نمی‌شدند مسایل علمیه ارباب معاملات را از مسائل تجارت جدا از مسائل فصل دعاوی و رفع نزاع نموده مسایل اولی را که محتاج البهای تجار بود در چند سؤال و جواب بر وجه ایجاز و اختصار منظور نظر اخیار نمود ... لازم دید که در عبادات نیز بر همان نسق درر احکام را به رشته انتظام کشد تا اسم کتابکه مسمی به ذخار النشأتین است بی‌مسمی نباشد و بحمدالله تعالی کتاب مذکور در یک جلد جامع مسائل طهارت و صلوة به نوعی شد ... بجهة اشتمال بر استدلال که به این ترتیب حجم کتاب نیز ضخامتی به همرسانیده بود اولی دانست که لب مسایل محتاج الیهای غالب برادران را که شامل مسایل و طالب اقصر الرسایل و الوسائلند

مانند لباب مسایل تجارت به‌عنوان سؤال و جواب چند در رساله وجیز الحجم قلیل الالفاظی ایراد نماید که حمل و تحویل و ضبط و مراجعه از برای کل سهولت داشته باشد و هر سؤال را چنان مذکور کند که با سؤال سابق مربوط باشد و جمیع سؤال‌ها با یکدیگر مناسب باشند در طهارت و صلوة که در دو باب مذکور می‌شود لهذا شروع نمود در نوشتن این رساله وجیزه در عبادات که مانند رساله وجیزه در عبادات ... موسوم است به: منتخب الذخائر ...».در کتابخانه آیه الله مرعشی در قم کتابی تحت عنوان «متاجر» از همین مؤلف است که گویا همان «ذخائر النشأتین» باشد. تاریخ تحریر این رساله ۱۲۲۲قمی‌باشد.مؤلف در این کتاب «منتخب الذخایر» از صاحب مدارک (متوفی ۱۰۰۹ق)و فقه رضوی مجلسی اول و صاحب ذخیره یاد می‌کند گذشته از کتب متقدمین همچون طوسی، حلی، ابن ادریس و ... .

آغاز: بسمله الحمدلله ... اما بعد پس چنین گوید اکمل العباد فی النقصان وانقصهم فی کمال الایمان واکثرهم فی التوسط فی اوی الحرمان واقلتهم قبولاً ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۲۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لاینجی من عقابک الا رحمتک و لاینجی منک الا التضرع الیک فهب لی ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۷۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۳/۵×۱۹سم [ف: ۶-۲۶۲]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۲۴۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ازامام محمد باقر (ع) روایت کرده است که آن حضرت فرمود پیغمبر(ص) بر اسودین افطار می‌کرد عرض کردم رحمک الله وما الاسودان فرمود خرما وآب وبه زبیب یعنی مویز وآب سحر می‌کردند

شامل طهارت وصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان۱۲۳۸ق؛ مجدول؛ مهر: «عبده علی اصغر» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۱۳۸]

۳. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۹۳۰۲

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: باقر بن محمد نصیر گیلانی، تا: ۹ ذیحجه۱۲۳۸ق؛ مجدول، مذهب، در صفحه عنوان آمده: «رساله فارسی آخوند ملا علی امام جمعه»؛ جلد: تیماج، ۱۴ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۲-۳۶۹]

۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۹۲۶۳/۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۹۰گ، ۱۰ سطر (۸/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۳۲۰]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۱۱۱

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از پوراندخت اربابی[رایانه]

● **منتخب رباعیات** / شعر / فارسی

mn.-e robāʿīyyāt

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۴۹۰/۴

آغاز: شب خیز که عاشقان به شب راز کنند ×× گرد در و بام دوست پرواز کنند؛ **انجام:** مستغنیم از هر دو جهان کن ز کرم ×× جز یاد تو هر چه هست از دل بربای

خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم بن حاجی رجبعلی سبزواری، تا: ۱۳۱۴ق؛ جلد: تیماج، ۸ص(۲۰۰-۲۰۷)، ۱۳ و ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۴۵-۲۶۶]

● **منتخب رجال شیخ عبدالنبی = منتخب حاوی الأقوال فی معرفة الرجال** / رجال / عربی

mn.-u rijāl-i šayx ʿabd-un-nabī = mn.-u ḥāwi-l aʾqwāl fī maʿrifat-ir rijāl

وابسته به: حاوی الاقول فی معرفت الرجال؛ جزایری، عبدالنبی بن سعد (-۱۰۲۱ق)

گزیده‌ای است از کتاب«حاوی الأقوال فی معرفة الرجال»تألیف شیخ عبدالنبی بن سعد جزایری و شامل فوائدی است که از آن رجال گزیده شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۴۷/۳

آغاز: فواید منتخبة من کتاب الرجال للشیخ عبدالنبی رحمه الله اما المقدمة ففیه فواید مهمة الأولی فی تعریفه و بیانه فی ذلک و موضوعه أسماء الرجال من تلک الحیثیة و غایته معرفته؛ **انجام:** و کتاب فهرست المصنفین له و کتاب إختیار الرجال من کتاب الکشی أبی محمد عمرو بن عبدالعزیز له و کتاب أبی الحسین احمد بن الحسین بن عبیدالله الغضائری فی ذکر الضعفا خاصة، تأمل.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۳ق؛ تملک: شیخ حر عاملی صاحب وسائل الشیعة با مهر «العبد، محمد الحر» (بیضی)، ولی الله بن محمد شفیع با مهر «أفوض أمری الی الله عبده ولی الله» (مربع)؛ ۶گ (۲۵۴پ-۲۵۹ر)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳۹-۲۵۱]

● **منتخب الرجال لابن داود** / رجال / عربی

mn.-ur rijāl li-ibn-i dāwūd

شریف بغدادی، محمد بن علی، ق ۱۰ قمری

šarīf baqdādī, mohammad ebn-e ʿalī(- 16c)

وابسته به: رجال ابن داود؛ ابن داود حلی، حسن بن علی (۶۴۷-۷۴۰ق)

بغدادی پس از اتمام ترتیب خلاصة الاقوال، رجال ابن داود را دید و گزیده‌اش را به آخر آن الحاق نمود.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۶۷/۳۱

آغاز: بسمله، بعد حمدالله ربالعالمین و الصلوة علی محمد و آله المعصومین. فلما تم رسالة الرواة رأیت کتاب ابی داود فکلمتها بهذه الملحقات من الذین عدهم من المقبولین. الهمزة خمسة عشر اسما. آدم.متوکل ابوالحسین؛ **انجام:** و هو ابو عبدالله احمد بن داود البغدادی. مغیره کسایمة. میمونة عن الرسول. نصرة الازدیة عن امیرالمؤمنین.

کاتب = مؤلف، تا: ۱۰ ذیحجه۹۵۹ق، جا: مشهد رضوی؛ این رساله در برگهای ۱۱۸پ-۱۲۷پ مجموعه تکرار شده؛ با خط خوردگی و اضافات، محشی از مؤلف، نسخه پیش نویس است؛ جلد: گالینکور، ۱۰گ (۱۰۸پ-۱۱۷پ)، اندازه: ۱۲/۴×۱۸/۸سم [ف: ۱/۲۹-۱۷۷]

● منتخب الرسائل / فقه / فارسی

mn.-or rasā’el

موسوی نجفی، ابوالقاسم، ق۱۴ قمری

mūsavī najafī, ab-ol-qāsem(- 20c)

مسائل فقهی است که مؤلف برای عمل مقلدین از رساله سید محمد رضا یزدی انتخاب وبرای عمل مقلدین دراین رساله جمع نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۷۹۸-۲۹/۱۳۸

آغاز: بسمله الحمدلله والصلاة والسلام علی رسوله وعترته الطیبین امناء الله اما بعد چنین گوید مذنب اثم جانی سید ابوالقاسم الموسوی النجفی؛ **انجام:** فصل دوم شک د رعدد رکعات نمازهای واجبی دربین نماز بعد از آنکه شک قرار گرفت ... اول شک میان دو وسه بعد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ مسوده چاپ سنگی، تمامی برگ‌ها یک رو؛ جلد: مقوا، ۴۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۸-۴۵۹۱]

←منتخب رسالة تجهیز الجنائز ⟵ الفرائض
←منتخب رسالة تجهیز الجنائز ⟵ درهم الکیس
←منتخب رساله جهانشاهی ⟵ اثبات وجود صاحب الزمان

● منتخب رساله قادری / عرفان و تصوف / ترکی

mn.-e r.-ye qāderī

منتخبی از رساله قادری در موضوع تصوف است و آن در پاسخ این سؤال است که چرا انسان پس از مدتی ریاضت و مبارزه با نفس و سلوک، باز می‌بینیم گاه به عللی از مقامات معنوی و ترقی بازمانده و به جایگاه نخست خویش تنزل می‌نماید؟ باید افزود که به آگاهی‌های بیشتری درباره اصل این اثر (رساله قادری) و منتخب آن، در منابع و فهارس (موجود) دسترسی نیافتیم.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۰/۴۲ کر

آغاز: اگر بر کشی بر زمان صفات ذمیمه دن بر صفتک تبدیلنده مجاهده قلسه وقتا که الی تمام ایدوب بر صفته ... اقدام ایلسه اولکی حالت ... چکدوکی امک ضایع اولور پس اولی وجه بودر که توحید له قلبه صفا ویره سین ریاضتیله نفسی؛ **انجام:** سن صافی ایلیه توحیدک سری اکا جمالین کوستره و هم توحیدک نوری شیطان وسوسه سینی و نفسک دغدغه سینی کوکله قویمز پس ذکرک نوری کوگل جوهرینه ایریشوب طوقنور کلولده ظاهر اولور

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در ذیل این رساله ترجمه برخی عبارات عرفانی شیخ ابوسعید ابوالخیر با آغاز: «شیخ ابوالمسلم بر کمسه کلوب سلطانم بر کمسنه صوده یورردیر لریدی ...»، ابیاتی به عربی از «عاشق عصیان» با مطلع: «إذا عاش أمره ستین عاماً ×× فنصف العمر یمحوه اللیالی» و چند مطلب صوفیانه دیگر با امضای «لمحرره» دیده می‌شود؛ ۱ص (۱۶۰پ)، ۱۱سطر، اندازه: ۷×۹/۵سم [ف: ۴۰/۲-۳۷۲]

● منتخب الرضا / حدیث

mn.-or rezā

مشهد؛ اصغر زاده؛ شماره نسخه: ۵۸

بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۷-۷۷۱]

● منتخب الرضا / حدیث / فارسی

mn.-or rezā

به مجموعه‌ای میماند که به‌وسیله روضه‌خوان کم‌سوادی گرد آمده است که دارای احادیث سست و حکایات عامیانه و عبارات مشوش است.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۸۸۷۹/۱

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین اما بعد بدانکه این منتخب از علوم دینیه و احادیث نبویه و ائمه اثنا عشریه نوشته شده است و این کتاب را منتخب الرضا نامیده اند ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال۱۲۵۴ق؛ مهر: «حسین بن میر محمد موسوی» (بیضوی)؛ ۱۸ و ۲۰ سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)[ف: ۲-۲۸۹]

● منتخب الرضا / حدیث / فارسی

mn.-or rezā

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۸۸۳
بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی – مجموعه نوازی؛ اندازه: ۱۴/۶×۲۰سم [رایانه]

● **منتخب الرضا (با ترجمه)** / حدیث / عربی و فارسی
mn.-or rezā (bā t.)
روایاتی است به نقل از اهل بیت علیهم السلام باترجمه فارسی و گزارش مختصر آنها بدون ذکر اسناد و منابع احادیث، و در چند برگ ناتمام این نسخه احادیث مربوط به فضل علم گرد آورده شده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۰۴۳/۳
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بدانکه این منتخب از علوم دینیه و احادیث نبویه و ائمه اثنا عشریه نوشته است؛ **انجام:** گفتند یا رسول الله چه باشد از آن نجات ماها را فرمودند نشستن در ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۳گ (۹۸ر–۱۰۰پ)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۳–۲۷۳]

● **منتخب الروضة** = **منتخب التعزیه** / تاریخ معصومین / فارسی
mn.-or rawza = mn.-ot tā'zīye
؟ مرشد گیلانی، عبدالکریم بن محمد، ق۱۳ قمری
moršed-e gīlānī, 'abd-ol-karīm ebn-e mohammad(-19c)
رساله‌ای مفصل درفضایل ومناقب وبیان مصایب حضرت معصومین (ع) از پیامبر اکرم (ص) تا امام رضا (ع) و به‌ویژه وقایع شهادت امام حسین (ع) درکربلا که دریک «مقدمه» وبیست ودو «فصل» ویک «خاتمه» تنظیم شده است.در مقدمه ذکرکرده که بزرگان به جهت بزرگداشت قضیه کربلا کتاب‌های متعددی در مقتل نوشته‌اند ولی هیچکدام به نظر «وافی بمقصودکما هو حقه» نبوده است پس وی این کتاب رابرای جبران آن نقیصه تألیف نموده است.نام رساله در الذریعه نیامده است.فصول کتاب: ۱. ذکر مناقب و فضایل و نوائب و مصایب حضرت محمد (ص)؛۲. ذکر مصائب بتول عذرا بنت رسول خدا الله حضرت فاطمه (س)؛۳. قدر منزلت امام علی بن ابیطالب (ع) و احادیث درباره این امام همام؛ ۴ و ۵. بیان مجملی از علم، شجاعت، سخاوت، تواضع، عبادت و زهد حضرت علی (ع)؛ ۶. بیان شهادت حضرت امیرالمومنین؛ ۷. منقبت و شهادت دو طفلان مسلم؛ ... ۱۰. رفتن حضرت امام حسین به جانب کربلای معلا؛۱۱. شهادت حر بن یزیدی ریاحی و بعضی از اصحابش؛ ۱۲. شهادت ذهب بن عبدالله کلبی و مسلم بن عوسجه و هاشم بن عتبه و حبیب بن مظاهر؛۱۳. بیان شهادت قاسم بن حسین (ع)؛۱۴. بیان شهادت عباس (ع)؛ ۱۵. شهادت علی اصغر و علی اکبر (ع)؛۱۶. بیان شهادت امام حسین (ع)؛ ۱۷. بعضی از وقایع کربلا بعد از شهادت امام حسین (ع)؛ ۱۸. بیان وقایع رفتن اهل بیت از کربلا به کوفه و از کوفه به شام؛ ۱۹. دخول اهل بیت به شام و آنچه در انجا به ایشان رسید از یزید پلید؛۲۰. مراجعت اهل بیت از شام؛۲۱. بیان شهادت اما موسی کاظم (ع)؛۲۲. فضائل مناقب علی بن موسی الرضا علیهما السلام.
آغاز: بسمله حمد بیحد حکیمی را سزاست جلت عظمته که خاک این عالم فانی را باب محنت و غم سرشته ... اما بعد پس چنین گوید بنده گنه کار جانی عبدالکریم بن مرشد الجیلانی ... آنرامسمی بمنتخب الروضة ساختم ...
انجام: پس حضرت آنقدر گریه کرد که محاسن مبارکش غرق اشک شد. الحمدلله علی الاتمام والصلوة علی محمد وآله ... وصلی الله علی محمد وآله امناء الرحمن
[نسخه‌های منزوی ۴۵۵۵/۶؛ فهرستواره منزوی ۱۷۹۸/۳ و ۶۳۶/۶]

۱. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۲۸۶
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۸۷گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۳سم [ف: ۲–۱۱]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۲۴۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و در آن زمین غربت اورا دفن خواهند کرد پس کسی که زیارت کند اورا در حالتی که ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، دارای سرلوح؛ جلد: تیماج، ۹۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸/۵×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۳–۱۵۵۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۴۷۲
انجام: اما برادر تو علی پس جزای او در نزد ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تاریخ وقف: ۱۲۴۱؛ جلد: تیماج، ۱۳۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲۶–۳۸۷]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۱۱۳
آغاز: عاملهم الله بالفضل و الانعام بمحمد (ص) و آله الکریم که اقرب قربات و افضل طاعات بعد از معرفت الله؛ **انجام:** مروی است که از حضرت صادق علیه السلام که هر که در روز عرفه زیارت
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ واقف: استاد جعفر زاهدی، دی ۱۳۷۷؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۲۶–۵۸۱]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۱۵
آغاز: ان علینا بالاصلاح فان السهو و النسیان کالطبیعه الثانیه؛ **انجام:** للانسان و صلی الله علی محمد و آله
خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن محمد تقی، تا: ۱۲۲۴ق؛ جلد: تیماج [الفبائی: –۶۷۵]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۱۵
آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم بن محمد تقی، تا: ربیع الاول۱۲۲۴ق؛ برخی از اوراق ساقط است؛ واقف: موسوی گرمارودی، ۱۳۶۵ش؛ ۱۰۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۱سم [ف: ۲۶-۵۸۰]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۹۶

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: نصرالله بن تقی خلخالی، تا: شنبه ۲ ربیع الثانی۱۲۳۱ق؛ واقف: موسوی گرمارودی، ۱۳۶۵ش؛ جلد: تیماج، ۱۰۲گ، ۱۸سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۲۶-۵۸۱]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۹۶

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۲۳۱ق[الفبائی: -۶۷۵]

۹. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۶۷

کا: ابراهیم بن علی اکبر، تا: ۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۷]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۴۷۸-۳۸/۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: اسدالله بن ملاحسین اور زودی روز کلانی، تا: دوشنبه ۲۵ رجب۱۲۳۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۰۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۵۹۲]

۱۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۹۷

کا: حسینعلی بن حیدر، تا: ۱۲۳۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: -۱۵۷]

۱۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: کاظم بن محمد علی، تا: سلخ ربیع الاول۱۲۴۶ق؛ واقف: علی نقی بن محمد حسین تنکابنی، جمادی الاول ۱۲۶۱ ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۱۰گ، ۱۸سطر[ف: ۱-۲۷۰]

۱۳. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۶۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۷]

۱۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۳۲۴

آغاز: عنوان «... فصل دوم درشهادت حضرت فاطمه زهراء (س)، در ذکر مناقب ومصائب بتول عذراء بنت رسول الله سیدة النساء ... اما مناقب آنحضرت پس از ابن عباس مرویست که ...»؛ **انجام:** برابر

ازاواسط فصل اول تا انتها؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۷۵گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف مخ: ۵-۲۱۳۹]

۱۵. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۷۵

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن کربلائی رستمعلی سوله هی، تا: ربیع الاول۱۲۴۹ق؛ ۱۳۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۵۷]

۱۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۷۰

کا: مفید بن محمد حسین، تا: ۱۲۵۲ق؛ واقف: مفید کلارستاقی، ۱۲۵۴ق؛ ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: -۱۵۷]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۲۱۶

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد بن محمدی حاجی کلائی، تا: دوشنبه ۱۶ محرم۱۲۵۴ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۰۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۴ سم [ف: ۲۱-۱۸۴]

۱۸. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۷۵

آغاز و انجام: برابر

خط: شکسته نستعلیق خوب، کا: محمد جعفر مشهدی احمد کلیامی؟، تا: ۱۲۵۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۰۴گ، ۱۵سطر(۱۱×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۰/۵سم [ف: -۶۷]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۶۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** آیا نمیدانی که جدم حسین دراین ایام در زمین کربلا به شهادت رسید ...

خط: نستعلیق، کا: محمد قاسم، تا: ۱۲۵۴ق؛ واقف: عبدالکریم، فروردین ۱۳۶۹؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۹۷گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۸سم [ف: ۱۴-۵۳۸]

۲۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۶۶

بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: اسماعیل بن عبدالعظیم، ۱۲۵۶ق؛ ۱۳۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: -۱۵۷]

۲۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۸۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۵ محرم ۱۲۵۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۸گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۱۳۸]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۳۸۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: عبد الهادی بن محمد باقر جریزدی، تا: ۲۱ جمادی الثانی۱۲۶۰ق؛ مهر: «فتاح الحسینی»(مربع)؛ جلد: مقوایی، ۱۱۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۳۴۳]

۲۳. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۰۲۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** اینجا چنینت کنند مکافات تا دگر ×× احوال ظالمان بصف حشر چون شود

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ مهر: «محمد علی» (بیضوی)؛ واقف: ملا محمد کاظم هادی، ۲۷ ذیقعده ۱۲۶۲؛ ۱۹۰گ، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [مؤید: ۳-۳۸]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۵۰۵

کا: شعیب الحسینی، تا: ۱۲۶۳ق؛ قطع: وزیری[د.ث. مجلس]

۲۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۰۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فرمود به حضرت امام حسین ع که ای فرزند کسی که مرا زیارت کند در حال حیات بعد از ممات یا زیارت کند پدر تو را یا زیارت کند برادر تورا یا زیارت کند تو را سزاوار است که بر من زیارت کنم او را روز قیامت وخلاص کنم اورا از گناهانش.ختم شد.

تذکر: درفهرست به نام منتخب الطوفان آمده که با تطبیق آغاز نام کتاب و مؤلف تعیین شد؛ خط: نستعلیق، کا: ... بن عبد الله، تا:

ربیع الثانی ۱۲۶۷ق؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۶سطر[ف: ۱-۳۷۷]
۲۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۴۳۴
خط: نستعلیق، کا: شعبانعلی، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ تاریخ وقف: سلخ ذیحجه ۱۲۶۷؛ جلد: تیماج، ۱۸۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۹-۲۴۳]
۲۷. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۶۹
کا: عبدالحمد بن فرج الله طالقانی کثی المسکن، تا: ۱۲۷۳ق؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۷]
۲۸. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۲۳۲
آغاز: برابر
تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز به دست آمد؛ خط: نستعلیق، کا: ابن میر محمدعلی، تا: جمعه ۱۶ ذیحجه۱۲۷۶ق؛ ۱۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۲-۱۰۴]
۲۹. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۷۱
کا: محمود بن عباس سلطانی، تا: ۱۳۵۲ق؛ ۱۳۵گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: -۱۵۷]
۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۳۰۳
آغاز: خلفا عن سلف ابن بطریق اینقدر مرعی داشته و در این باب تصنیفات بسیار نموده اند جز اللهم الله عنهم؛ **انجام:** امام زین العابدین در آن مجلس حاضر می‌شوند و اشک از چشم گریه کننده گان پاک میکنند ... از جمله مصائب جگرسوز و ماتم غم افروز ... کیفت شهادت ان مظلوم ...
در فهرست بدون نام مؤلف؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۰۶گ، ۱۶سطر (۹×۱۴/۳ + علائم راه)، اندازه: ۱۳/۵×۱۹/۳سم [رایانه]
۳۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۶۵
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۷]
۳۲. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۶۵
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۷]
۳۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۴۴۹
بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]
۳۴. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۶۸
بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [ف: -۱۵۷]

● منتخب الروضة / اخلاق / فارسی

mn.-or rawza

رساله‌ای اخلاقی که در چهار«فصل» تنظیم شده است، نام این رساله در الذریعه نیامده است: فصل اول: در اجتناب از گناهان کبیره.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۰۱/۱
آغاز: بسمله، فصل اول در اجتناب از گناهان کبیره ودر تعداد آن خلافست، بعضی هفت گفته اند وبرخی هفده ذکر کرده‌اند؛ **انجام:** مطیع و منقاد او شدند وآثار معدلت و مرحمت او نسبت به لشکر ورعیت یوما فیوما ... کتاب تمام شد.
خط: نستعلیق، کا: ... بن عبد الله، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶۱گ، ۱۶سطر[ف: ۱-۳۷۶]

● منتخب زاج / کیمیا / فارسی

mn.-e zāj

از حاج عبدالله درباره اکسیر اعظم که از ترکیب هر یک از اسماء پنج تن آل عبا با حروف «عبا» حاصل آید.

قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۹۱۱/۱۳
آغاز: هر آن که علم او را فرا گیرد و از جمیع اسرار الهی و فواید اسم اعظم جناب اقدس الهی و اسماء حسنی حضرت باری که محمد؛ **انجام:** و جسد او قمر خالص باشد که با زیبق ... بیضا بشکافد و السلام علی عارفین البیان.
نسخه خاتمه کتابرا که بخش مستقلی از اصل می‌باشد شامل است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۰گ (۹۴ر-۱۱۳پ)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۱۷۸]

● منتخب زاد المسافرین / طب / فارسی

mn.-e zād-ol mosāferīn

وابسته به: زاد المسافرین = تدبیر مسافر؛ شریف، محمد مهدی بن علی نقی (- قرن ۱۲)
گزیده‌ای است از کتاب زاد المسافرین محمد مهدی بن علینقی شریف طبیب.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۱۶/۳
آغاز: رکر امراض و علامات و معالجات چندی که از کتاب زاد المسافرین کمترین خلق اله منتخب نموده که در سفرها لازم می‌باشد؛ **انجام:** باقی را بکتابهای مبسوط رجوع باید کرد، اللهم ارشد بطریق الرشد و الصلاح.
خط: نستعلیق، کا: عبدالصمد بن حاجی علی شروانی، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۸گ (۳۷-۴۴)، ۲۰-۲۲سطر، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۳۸-۴۸]

←منتخب زاد المعاد ← آب نیسان

● منتخب الزمان / فنون نظامی / فارسی

mn.-oz zamān

چراغ بیک، محمد زمان، ق۱۲ قمری

čerāq beyk, mohammad zamān(- 18c)

نویسنده می‌گوید در خردسالی پدرم کامران بیک قراناج مرافن تیر آموخت و آنچه لازم این فن بود به من نشان داد گر چه

تیراندازان دیگری در تعلیم من دست داشتند ولی آنچه در واقع آموختم از پدر آموختم. چون در علم تیراندازی سرآمد همگنان شدم بر آن شدم که این کتاب را در دوازده فصل به شرح زیر فراهم آورم: ۱. بیان شصت و کباده و لیس انداختن؛ ۲.تیر خاکی انداختن؛ ۳.تیر پرتاب انداختن؛ ۴.اقسام تیرهما که هر تیربجایی باید زد؛ ۵. سازتیر و کمان؛ ۶.چله بستن از برای لیس اندازی؛ ۷. پای بوته تیر انداختن؛ ۸. قد و طرز تیرها؛ ۹. آماج ساختن؛ ۱۰. دور و سوار کردن کمان؛ ۱۱. آوخ کسمل انداختن؛ ۱۲. قباق انداختن.(عبدالله انوار)

آغاز: بسمله، الحمد لله رب العالمین و الصلوة علی رسوله محمد و اله اجمعین اما بعد این رساله ایست

انجام: اگر موافق تیر بلنگر سنگ کشیده شود یک تانک است و الله اعلم بالصواب.

چاپ: به کوشش ایرج افشار. یادنامه اق اولی. تهران، ۱۳۵۶، ص ۱۲۱-۱۴۴.

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲۴۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۹۱ق [در فهرست ادعای خط مؤلف شده ولی نسخه‌ای در مجلس دارد که تاریخ کتابت آن را ۱۱۲۲ ثبت کرده است و لذا جایی از کار ایراد دارد]؛ ۱۳گ، ۱۵ سطر (۷×۱۲/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳-۲۹۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۳۸/۴-ف و ۴۷۱۲-ف و ۴۹۶۶/۱-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۳-۳۵ و ۹۰ و ۱۱۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۷۲۸/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۲ شوال۱۱۲۲ق؛ مصحح، با امضای بلاغ؛ جلد: تیماج سرمه‌ای، ۱۰گ (۱۴۱پ-۱۵۰پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۲۰-۲۲۳]

● منتخب الزیارات / زیارات / عربی

mn.-oz zīyārāt

طباطبائی بروجردی، محمد بن عبدالکریم، ق۱۲ قمری

tabātabā’ī borūjerdī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-karīm(-18c)

تاریخ تألیف: اواخر رمضان ۱۱۴۰ق؛ محل تألیف: کربلا

مجموعه زیارتها و آداب زیارت حضرات معصومین علیهم السلام که در احادیث و اخبار اهل بیت نقل شده است. در یک «مقدمه» و شش «مقصد» دارای فصول و «تتمة المقاصد»: المقدمة: فیها فوائد و آداب الزیارة؛ مقصد ۱. زیارة النبی و سائر المشاهد بالمدینة؛ ۲. زیارة امیر المومنین علیه السلام؛ ۳. زیارة سید الشهداء علیه السلام؛ ۴. زیارة الامامین الکاظمین علیهما السلام؛ ۵. زیارة الامام الرضا علیه السلام؛ ۶. زیارة العسکریین و الامام المنتظر علیهم السلام؛ تتمة المقاصد: فی الزیارات الجامعة. (سید احمد اشکوری)

آغاز: الحمد الله الذی حبب الینا مشاهد اولیائه و احبائه الذین بزیارتهم یصعد الی اعلی مدارج العز و الکرامة الصلاة و السلام علی اکرم امنائه

انجام: هذا آخر ما اردنا ایرده فی هذه المجموعة من انواع الطاعات و العبادات و الحمد الله الذی وفقنی لا تمامه ...

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۰۷۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: رضا بن یعقوب بن ابو تراب بن علینقی بن جواد بن محمد، تا: سه‌شنبه ۲۲ رجب۱۳۱۹ق؛ ترجمه فارسی زیرنویس؛ ۲۰۶گ (۲پ-۲۰۷ر)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۶-۷۱]

۲. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۹۹/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: احمد بن علی اکبر بروجردی (حاج احمد خادمی)، تا: ۱۳۵۱ق، به دستور آیة الله حاج آقا حسین طباطبائی بروجردی؛ ۹۶گ (۱۱۰پ-۲۰۵ر)، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱-۶۷]

● منتخب زینة العباد / فقه / فارسی

mn.-e zīnat-ol ‘ebād

وابسته به: زینة العباد؛ حائری مازندرانی، زین العابدین بن مسلم (۱۲۲۷-۱۳۰۹ق)

رساله علمیه فتوایی است و در بعضی موارد اشاره به دلیل حکم نیز می‌نماید.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۹۹۳/۱

آغاز: و بعد این منتخبی است از رساله زینت العباد جناب افضل الفضلاء و اعلم؛ **انجام:** علم مجتهدش از جهت اخبار عدلین و حکم مجتهد و نحو آن را ادله شرعیه

فقط مسائل تقلید و مقلد و بقاء بر تقلید و امور تقلید را دربردارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در برگهای آغازین این رساله چند صفحه مطالب از اصول فقه آمده است که ظاهرا به خط مصنف می‌باشد؛ ۲۹ص (۱۴-۴۲)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲-۲۴۱]

● منتخب سرمایه ایمان / کلام و اعتقادات / فارسی

mn.-e sarmāye-ye īmān

وابسته به: سرمایه ایمان؛ لاهیجی، عبدالرزاق بن علی (-۱۰۷۱ق)

گزیده‌ای است از کتاب سرمایه ایمان ملا عبدالرزاق بن علی فیاض لاهیجی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۰۶۳/۴

آغاز: این رساله ای است منتخب از سرمایه ایمان ... در توحید، مراد از توحید اثبات ذات واجب الوجود متصف بصفات کمال منزه از شریک و صفات نقص و زوالست؛ **انجام:** که عدم اجتماع امت برخطا بنا بر آن باشد که واجبست در هر زمان وجود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ یا اوایل قرن۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، کاتب نسخه، از شاگردان شیخ محمد بن حسن حر عاملی بوده و برخی ازمطالب این مجموعه را در حیات استادش کتابت کرده؛ جلد: تیماج، ۵۵گ (۱۷۶-۲۳۰)، ۱۵سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۳۸-۱۵۳]

● **منتخب سلم السماوات** / رجال / فارسی

montaxab-e sollam-os samāvāt

نیریزی شیرازی، محمد ابراهیم، ق۱۳ قمری

neyrīzī šīrāzī, mohammad ebrāhīm(- 19c)

وابسته به: سلم السماوات؛ کازرونی، ابوالقاسم بن ابی حامد (قرن ۱۱)

گلچینی از کتاب سلم السماوات که دنبال نسخه أمل الآمل شیخ حر که آمده است. دست‌چین‌کننده محمد ابراهیم نیریزی است. او نخست أمل الآمل را کوتاه کرده و سپس سلم السماوات را نیز در دنبال آن کوتاه کرده است.

[ذریعه ۲۲۱/۲۱؛ یک نسخه دیگر از این اثر پیشتر در فنخا با عنوان «سلم السماوات (منتخب)» در جلد ۱۸: ۳۵۸ معرفی شده است]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۸۹

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا [ف: ۲-۵۹۳]

←منتخب سوانح الافکار > منشآت

←منتخب شاهنامه > تاریخ شمشیرخانی

● **منتخب شرح اصول الکافی** / شرح حدیث / عربی

mn.-ul š.-i usūl-il kāfī

تبریزی، محمد زمان بن کلبعلی، ق۱۲ قمری

tabrīzī, mohammad zamān ebn-e kalb'alī(- 18c)

وابسته به: الکافی؛ کلینی، محمد بن یعقوب (-۳۲۹ق)

منتخبی است از شرحی لطیف و دقیق باعناوین «قوله» براصول کافی بخش «العقل والعلم». شارح ابتدا اقوال وآراء علما رادرباره متن بررسیکرده و سپس به عنوان «اقول یاقلت» نظر و توضیحات خود را بیان می‌دارد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۲۶۲

آغاز: بسمله، فی شرح مولانا محمدزمان ... قوله و یودی ما وصل الینا من سوابغ النعماء؛ **انجام:** فراراً عن انتقاض طرده بالقرآن العزیز.

خط: نستعلیق شکسته، کا: ابن حاجی محمود، تا: ذیحجه۱۱۲۳ق؛ جلد: مقوا، ۲۹گ، اندازه: ۱۲/۲×۱۸/۶سم [ف: ۱۴-۵۳۹]

● **منتخب شرح اصول الکافی** / شرح حدیث/ عربی

mn.-ul š.-i usūl-il kāfī

وابسته به: شرح الکافی = شرح اصول الکافی؛ صدرالدین شیرازی، محمد بن ابراهیم (۹۷۹-۱۰۵۰ق)

گزینه‌ای است از شرح کتاب العقل و العلم و کتاب التوحید تا باب حدوث الاسماء از کتاب کافی تألیف صدرالدین شیرازی.

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۵۹۶/۴

آغاز: بسمله الحمد. قال الشیخ الرضی قیل هوالوصف بالجمیل علی وجه التبجیل؛ **انجام:** باب حدوث الاسماء قوله ان الله تبارک و تعالی خلق اسماء الخ فی کتاب الاقبال للسید علی بن طاووس قدس سره ذکر محمد بن بابویه رضوان الله علیه فی الجزء الرابع من کتاب النبوة ان الحمل لسیدنا رسول الله (ص) کان لیلة الجمعه لاثنی عشرة لیلة بقیت من شهر جمادی الاخر انتهی ما تعلق الغرض بنقله.

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ واقف: محمد؛ جلد: تیماج سبز، ۲۱سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: -۴۸۳]

←منتخب شرح الزوراء > منتخب تحقیق الزوراء

←منتخب شرح خمریه ابن فارض > منتخب لوامع جامی

←منتخب شرح نهج البلاغه حدیدی > شرح نهج البلاغة

● **منتخب الصحاح** / فضایل و مناقب، حدیث / عربی

mn.-uṣṣiḥāḥ

موسوی شفتی، اسدالله بن محمد باقر، ۱۲۲۷؟ - ۱۲۹۰ ؟ قمری

mūsavī šaftī, asad-ol-lāh ebn-e mohammad bāqer (1812 - 1873)

احادیث و روایات و فرازهایی است در فضایل و مناقب حضرت امیر المومنین علیه السلام و اثبات خلافت بلافصل آن حضرت و رد اهل سنت، گزیده شده از طوایف ابن طاوس، صحیح بخاری و مسلم، صواعق ابن حجر و شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید. در چهار «باب» ۱.المستخرجات من الطرائف، دارای بیست و هشت عنوان؛ ۲. المستخرجات من انصحیحین، دارای چهل و شش عنوان؛ ۳. المستخرجات من الوصاعق، دارای هفتاد و پنج عنوان؛ ۴. المستخرجات من شرح ابنابی الحدید، دارای پنجاه و شش عنوان.

آغاز: الحمد الله الذی خلق الافلاک و الابراج و قدر فیه الشمس و القمر مثل السراج و تنزه بجلال قدسه عن الاولاد و الازواج

۱. اصفهان؛ شفتی، مهدی؛ شماره نسخه: ۱۸

آغاز: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۲۸۶گ، ۲۰سطر[سه کتابخانه اصفهان: ف: -۱۷۰]

۲. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان هاتین مشیرا بها الی عائشة و حفصة لفتانتان یحل لی سبهما و انا باصلهما عالم.

تذکر: نام کتاب به استناد نسخه کتابخانه مهدی شفتی ش ۱۸تعیین شد. در فهرست به نام مجموعه آمده؛ خط: نسخ خوب، کا: حسین بن محمد علی طباطبائی، تا: رجب۱۲۹۵ق؛ ۱۸۴گ، ۲۴ سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۱-۳۰]

● منتخب الصحاح / حدیث / عربی

mn.-uṣṣiḥāḥ

گزیده احادیث و ابوابی از کتاب صحاح است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۴۱/۸

آغاز: باب العقیقة من الصحاح. عن سلیمان بن عامر الضلبی قال سمعت رسول الله صلی الله علیه بن عامر الضبی قال سمعت رسول الله صلی الله علیه و سلم مع الغلام عقیقة فاهر یقوا عنه دماً وامیطوا عنه الاذی؛ **انجام:** فقال السلام علیکم یا اهل القبور یغفر الله لنا و لکم انتم سلفنا و نحن بالاثر. مصابیح من عینه

کا: جمال الدین محمد حسنی، تا: جمادی الثانی۱۱۱۸ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: میشین، ۴ص (۱۱۷-۱۲۰)، اندازه: ۲۲/۳×۳۴/۹سم [ف: ۲۹/۱-۸۷]

● منتخب الصنایع / کیمیا / عربی

mn.-uṣṣanāyi‘

قمری، محمد، ق۵ قمری

qomrī, mohammad(- 11c)

تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۸۷/۵

آغاز: قال الشیخ الکرام شیخ محمد القمری فی تألیفه مسمی به منتخب الصنایع: یوخذ من الزیبق ما یراد و یجعل الکبریت فوقه و تحته و حوالیه فی بوطقة؛ **انجام:** مثل الشنجرف و یلقی منه درهما ... ×× علی سبعین فضة فافهم و اعلم

خط: نستعلیق، کا: عبدالخالق بن محمد، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۳گ (۱۲۷پ-۱۲۹ر)، ۱۹سطر(۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: -۱۶۷]

● منتخب الصنایع (ترجمه) / کیمیا / فارسی

mn.-os sanāye‘ (t.)

اصفهانی، محمد

esfahānī, mohammad

در مقدمه می‌گوید: «از عنفوان شباب الی الان که قریب سی مرحله از مراحل زندگی را طی نموده، منکر طریقه صوفیان صفا مشرب می‌بود و این طریقه را از بابت کیمیا اسم بی مسما می‌دانست تا آنکه در این اوان به رهنمایی قاید توفیق به مطالعه کتب این صنعت و این طایفه که سراسر رموز و مستور بود سرافراز گردید و بعد از تکرار مطالعه در نسخه منتخب که از تصنیفات فاضل مصری شیخ محمد قمری است و کتاب صافی امام جابر بن حیان صوفی ... و بعد از وصول به این علم شریف چون در کتب قوم بسیار سیاحت نموده بودم و اغلب آنها را مسطور و مرموز یافته سوای کتاب منتخب را که در آن رمز و کتمانی مشاهده نرفته بود سوای آنکه عبارات غیر مأنوس بسیار داشت به حدی که ذهن را از مطلب باز می‌داشت لهذا آن نسخه را ترجمه به لغت فارسی نمودم ...».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۳۷/۶

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین الذی جعلنا من امة محمد المنتخب و محباً لآله المنتخب صلی الله علیه و علی آله افضل التحیة و الثناء اما بعد بر سالکان مسالک حقیقت؛ **انجام:** و اعلم ان کتابنا الموسوم بسر ربانی احسن من الحکمه من کتب السبعه و کتابنا الموسوم بدقایق المیزان احسن فی الکلمه من کتب الجنان و کتابنا الموسوم بالبیان احسن من التبیان و کتابنا الموسوم ببدر المستنیر احسن فی الکلمه من شمس المنیر و کتابنا الموسوم بفتح الکنوز احسن من کشف الرموز و کتابنا الموسوم بحدیقة الصنایع احسن فی الایضاح من البدایع و کتابنا الموسوم بشرح الصحیفه احسن من کتاب الحدیقه و ذلک کتابنا الموسوم بالمنتخب احسن من المکتسب و هذه فی الحقیقة توضیح رموزات نهایة الطلب و انت اذا نظرت فی کتبی متوکلاً علی الله یظفر بالحکمة فی اقل من الزمان و الله الهادی و هو المستعان.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۷۹ق؛ جلد: مقوا، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۴۴-۱۴۱]

● منتخب الصنایع فی شرح مفاتیح الشرایع / فقه / عربی

mn.-uṣṣanāyi‘ fī š.-i mafātīḥ-iš šarāyi‘

مسکنانی، علی بن قاسم، ق۱۳ قمری

moskenānī, ‘alī ebn-e qāsem(- 19c)

وابسته به: مفاتیح الشرایع؛ فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی (۱۰۰۶-۱۰۹۱ق)

شرح استدلالی مفصلی است بر کتاب «مفاتیح الشرائع» فیض کاشانی، با عنایت بیشتر به اقوال فقهاء در هر مسأله.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۳۲۴

آغاز: کتاب مفاتیح الزکاة، و هی فی اللغة الطهارة و الزیادة و

النمو سمیت به الصدقة المخصوصة
جلد دوم کتاب و از زکاة تا پایان حج؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۸۴-۱۱۸۶ق؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۲۷۰گ، اندازه: ۲۰×۲۵سم [ف: ۱۱-۳۱۷]

● **منتخب الطب** / طب / عربی

mn.-uṭṭibb

نام مؤلف در این کتاب نیامده و نام رساله در نسخه «منتخب الطب» یاد شده است. همان‌گونه که در دیباچه یاد شده این رساله دارای یک «مقدمه» و ۱۰ «باب» و یک «خاتمه» است و هر باب خود دارای چند «فصل».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۶۷/۸

آغاز: بسمله، الحمد لله الذی جعل انواع الانسان اکمل الانواع و میزه بالنطق و الادراک و الاختراع و جعل صحه بدنه و عقله سببا لوجود الانتفاع و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد الذی اعتدل فی الجسم و الاخلاق و الطباع و بعد فهذا مؤلف لطیف لا یجهله الانسان و لا بحتاج فی معرفته الی اعوان قد جمع ... و خاتمه.المقدمه فی معرفة الطب و ما یتعلق به و هو علم یعرف به احوال الابدان و ضدها موضوعة؛ **انجام:** و یو جب سخط الرب و ینسی الشهادة عند الموت تم الکتاب بعون المکل الوهاب، بتاریخ شنبه چهارم رمضان سنه ۱۲۳۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ جلد: تیماج، ۳۴ص (۱۵۴-۱۸۷)، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۳سم [ف: ۹-۱۸۱]

● **منتخب الطب (در ترنج)** / طب / فارسی

mn.-ot tebb (dar toranj)

یا اختیارات در طب یا «فصلی چند اندر اختیارات طب» (در آغاز).

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۳۶/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۹ص (۱۳۷-۱۶۵)، ۲۹سطر (۱۵×۲۳)، اندازه: ۲۳×۳۰سم [سنا: ف: ۱-۱۱۸]

● **منتخب طبقات الشافعیة** / رجال / عربی

mn.-u ṭabaqāt-iš šāfi‘īya

کنتوری، ناصر حسین بن حامد حسین، ۱۲۸۴ - ۱۳۶۱ قمری

kantūrī, nāser hoseyn ebn-e hāmed hoseyn (1868-1942)

وابسته به: طبقات الشافعیة؛ ابن قاضی شهبه، ابوبکر بن احمد (۷۷۹-۸۵۱ق)

منتخباتی از طبقات الشافعیة ابن شهبه اسدیکه در آن بسیار مختصر نام فرد مترجم و طبقه و صفحه‌ای که شرح حال او در آن آمده را یاد کرده است. این انتخاب به منظور تألیف سبائک الذهبان صورت گرفته است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۹۰۴

آغاز: احمد بن الحسین ابو الحسین الرازی الغنائی هاء مفتوحة و نون مشددة و کاف مکسورة. ذکره ابوبکر الاسدی فی الطبقات فی طبقة العاشرة فی ورق ۳۳؛ **انجام:** احمد بن محمد بن محمد بن غالب ... اخذ عنه ذکره ابوبکر الاسدی فی الطبقات فی الطبقة التاسعة

نسخه در فهرست (ج۲۷: ۱۹۰) به نام «سبائک الذهبان» آمده؛ خط: نستعلیق، کا: میرزا حسین علی، تا: قرن ۱۳؛ مطالب بر یک روی صفحه نوشته شده، در برگ اول نسخه نوشته‌اند: «منتخبات طبقات اسدی صرف اسامی و القاب» در عطف نسخه نام کتاب «سبائک الذهبان از رویم بن احمد تا ظاهر جزری» نوشته شده؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ جلد: مقوا، ۲۱۹گ، اندازه: ۸/۵×۱۴سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۲۴]

● **منتخب الطرائف** / کلام و اعتقادات / عربی

mn.-uṭṭarā’if

وابسته به: الطرائف فی معرفة مذاهب الطوائف؛ ابن طاوس، علی بن موسی (۵۸۹-۶۶۴ق)

تاریخ تألیف: جمعه نیمه جمادی الثانی ۹۸۵ق؛ محل تألیف: قزوین

گزیده‌ای است از کتاب الطرائف ابن طاوس با افزودن مطالبی از اربعین رازی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۶۹۹/۶

آغاز: الحمدلله الذی جعلنا من امة افضل الانبیاء و خیر الاصفیاء ... و بعد لما رایت کثیرا من الانام و جما غفیرا من الخواص و العوام یترددون فی سلوک سبیل الحق و الکمال؛ **انجام:** لوجب ان یترکوا جمیع الشریعة ففی الجمیع خلاف یعرفه اهل البصائر و الانصاف و الحمدلله اولا و آخرا و ظاهرا و باطنا

خط: نستعلیق، کا: محمد شفیع بن ملاعلی استرآبادی، تا: چهارشنبه ۳شعبان۱۱۰۷ق، جا: اصفهان مدرسه مبارکیه؛ ۶۷گ (۱۰۳پ-۱۷۹ر)، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲۰-۲۱۰]

←منتخب طریحی > المنتخب فی جمع المراثی و الخطب

● **منتخب الطماطم** / فقه / عربی

mn.-uṭṭamāṭam

حسینی قائنی، علیرضا بن محمد حسین، ق۱۴ قمری

hoseynī qā'enī, 'alī-rezā ebn-e mohammad hoseyn(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۱۱ق

مؤلف چون کتاب قوامع الفضل بهبهانی را مطالعه کرده، فتاوای مشکله آن را مختصر نموده و کتاب حاضر به تاریخ ۱۳۱۰ موافق با نام خود «ابن حسین علی رضا» شروع نموده و آن را موافق با نام کتاب به سال ۱۳۱۱ق به پایان برده است و در آغاز فهرست مسائل را آورده است.

زهان؛ مدرسه جعفریه زهان؛ شماره نسخه: ۱۱/۱

آغاز: الحمدلله الذی لاتحصی تذکار آلائه و لاتنتهی تکرار نعماء عطائه فی دائرة الحصر و لو کانت میاه الانهار و البحور مداد؛ **انجام:** و صار القول بالتملیک کرماد اشتدت به الریح و قطع دابر الاوهام فی هذا المرام فالحمد علی التمام و الصلاة و السلام ...

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۸۴گ (۱ر-۸۴ر)، اندازه: ۱۸×۲۲/۵سم [ف: -۱۴]

● **منتخب عجائب المخلوقات = معجزات النبی (ص)**

/ تاریخ پیامبراکرم(ص) / ترکی

mn.-e 'ajāyeb-ol maxlūqāt = mo'jezāt-on nabī

وابسته به: عجایب المخلوقات و غرایب الموجودات (ترجمه)؛ یازیجی اوغلی، احمد بی جان (- قرن ۹)

برگزیده‌ای از معجزات حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله است که از کتاب عجائب المخلوقات، تألیف احمد بن صالح گلیپوللی صوفی مشهور به «یازیچی اوغلی»، «یازیچی زاده» و «احمد بیجان» انتخاب گردیده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۴۷/۴ کر

آغاز: بسملة، محمد مصطفانک والده سی کبه اولدی مشرقدن مغربه وارنجه مخلوقات و دکزلرده اولان لر و قوشلر و حیواناتلر شیطان دگل بر برینه شتلدیلر رسول اکرم دنیایه گلدی برنور چقدی اناسی؛ **انجام:** جبرائیل گوکدن اینرکن رسول گوروب یشل طونلی اوقوددی بلمم دیجک اق سورسن اقوددی

خط: نسخ، کا: حاجی سید مصطفی بن سید حسن دده بن سید محمد بن حسن صوفی، تا: ۱۱۵۲ق؛ ۲گ (۱۳۰پ-۱۳۱ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۸×۱۷/۵سم [ف: ۲/۴۰-۱۸۹]

←منتخب العقاید ← اعتقادات سمرقندی

● **منتخب العقاید** / کلام و اعتقادات، شعر / فارسی

mn.-ol 'aqāyed

بدخشی، محمد جمیل بن ابوتراب، - ۱۰۱۶ قمری

badaxšī, mohammad jamīl ebn-e abū-torāb(- 1608)

تاریخ تألیف: ۱۰۱۶ق؛ محل تألیف: کشمیر

در اعتقادات اهل سنت طبق مذهب ماتریدیه و رد منکرین این عقائد خصوصاً شیعه، و به تاریخ ۱۰۱۶ در کشمیر به نظم کشیده شده است. این کتاب به نظم مثنوی نظم شده و بعضی مطالب در متن یا حاشیه به نثر گزارش داده شده است.

آغاز: بعد از حمد و سپاس و ستایش ملک علام و درود نامعدود بر سید انام علیه الصلاة و السلام ... آغاز منظوم: ای راهرو طریق اسلام ×× دانسته در اینطریق نه گام / کین بادیه ایست بس خطرناک ×× عاجز شده کاروان ادراک

انجام: آندم که رساندمش باتمام ×× شد منتخب العقایدش نام

[فهرستواره منزوی ۵۵۹/۹]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۰۵۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد عبدالودود، تا: ۱ ذیحجه ۱۳۲۵ق، جا: حیدرآباد، به دستور حاجی محمد عبدالرحیم صاحب؛ از روی نسخه مورخ ۲ ربیع الاول ۱۰۹۲؛ کاغذ: هندی، جلد: گالینگور، ۱۱۰گ، ۱۳سطر(۱۰/۵×۲۳)، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۱۷-۱۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۹۱۴

بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۸۹۷

بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۷۷۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، دارای سرلوح مختصر؛ جلد: مقوایی، ۱۱۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۷-۳۳۴]

● **منتخب العقاید** / کلام و اعتقادات / فارسی

mn.-ol 'aqāyed

مراغی، محمد علی بن حسین، ق۱۳ قمری

marāqī, mohammad 'alī ebn-e hoseyn(- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۳۶ق

بیان پاره‌ای از عقاید اسلامی در اصول و فروع دین بر پایه مذهب جعفری، و بعضی از مسائل اعتقادی که بنا به گفته مؤلف دیگران در آنها بدین گونه سخن نگفته‌اند، مشتمل بر یک «مقدمه» و هشت «مقصد» و یک «خاتمه»: مقدمه: در فرق بین ضروری دین اسلام و ایمان؛ مقصد ۱. اصول دین؛ ۲. صفات ثبوتیه و سلبیه الهی؛ ۳. مقالات شیعه اثنا عشریه؛ ۴. اقسام فروع دین و توابع آن؛ ۵. اقسام کفر و علامت آن؛ ۶. اختیاری بودن کفر و ایمان؛ ۷. دو قسم بودن ایمان و اسلام؛ ۸. بیان انواع گناهان؛ خاتمه: در بیان توبه و شرایط آن.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۲۸

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد این رساله ای است که مسمی شده به منتخب العقاید که تألیف کرده در رواج مذهب جعفری؛ **انجام:** زیرا که باقی نخواهد ماند از آدمیان این زمان نه از موالیان و نه از معادیان

خط: نسخ، کا: پنبه فروش، ابراهیم بن حسن، تا: ۱۲۴۱ق؛ مهر: «انا الله المحمود»(مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۶۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۰/۵سم [ف: ۵–۲۴۵]

←منتخب عقیدة الامام أبی القاسم السمرقندی ← اعتقادات سمرقندی (منتخب)

● **منتخب العلاج** / طب / فارسی

mn.-ol ʻalāj

قاجار، امیر حسن خان بن جان محمد خان

qājār, amīr hasan xān ebn-e jān mohammad xān

در یک «مقدمه» و چند «فصل» و قسم و «باب».

[فهرستواره منزوی ۳۷۳۵/۵]

تهران؛ علوم پزشکی؛ شماره نسخه: ۲۸۸/۱

آغاز: رب یسر بسم الله الرحمن الرحیم و لاتعسر عنوان منتخب ذخیره ستایش سزاوار حکیمی است که؛ **انجام:** بادویه که مذکور شد

خط: تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۶۸ص (۱–۱۶۸)، ۲۶سطر، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [نشریه: ۳–۳۶۱]

● **منتخب العلل** / گوناگون / فارسی

mn.-ol ʻelal

قمی تهرانی، حسنعلی بن محمد، ق۱۴ قمری

qomī tehrānī, hasan-ʻalī ebn-e mohammad(- 20c)

تاریخ تألیف: شب ۸ رمضان ۱۳۲۲ق

در علت بعضی از مطالب دینی و اخلاقی و تاریخی و سبب زشتی و زیبایی آنها، چنانچه از آیات کریمه و احادیث اهل بیت علیهم السلام برمی‌آید،به‌طور غیر مرتب.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۵۱۷

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... چون بعد از مدتی از عمر را که موفق شدم بفحص و نظر کردن در اخبار و نشر و نقل احادیث آل اطهار؛ **انجام:** و بعلاوه بچه نتواند ببام رود که خطر افتادن و هلاکت دارد

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۷۷گ، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۹–۳۱۴]

● **منتخب العلم فی المنطق** / منطق . عربی

mn.-ul ʻilm fi-l manṭiq

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۸۱۷

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از مصطفی حسینی[رایانه]

● **منتخب العلوم** / صرف / عربی

mn.-ul ʻulūm

طارمی، جواد بن محرم علی، ۱۲۶۳ – ۱۳۲۵ قمری

tāramī, javād ebn-e moharram ʻalī (1847 - 1907)

اوزان جمع‌ها و مصادر مسائل مهم علم صرف را که در کتاب‌ها به روشی نیکو تنظیم نشده و برای طالبان این فن یافتن آنها مشکل بود، در این کتاب ضمن پنج «باب» گزارش داده و برای آنها جدول‌هایی ساخته و بیشتر باب پنجم به فارسی است. عناوین ابواب: ۱. الجمع؛ ۲. ابنیة المصادر؛ ۳. الصفات؛ ۴. معانی المفردات علی وجه الاجمال؛ ۵. الالغاز و الاحاجی، که به طریق سؤال و جواب است.

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی جمع الاسطقسات و کسر سورة کل واحد منها بالامتزاجات و صحح ابدان الانسان بالاعتدالات

چاپ: تبریز، سنگی، ۱۳۲۳، خشتی، ۲۳ص

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۱۹۰/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تعالیم تواریخ تعاریف تراکیب تفاریق تراجیح.

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۸۸ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱۰ص(۱۱۴–۲۲۳)، اندازه: ۱۷/۸×۲۳سم [ف: ۴۵–۷۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۱۴۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** مراد از عینهای اولی چشمه است و مراد از نونها ماهی است و از عینان اخری چشم است.

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۴۰گ (۱۲ر–۵۱ر)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱۶–۱۴۸]

● **منتخب العهدین** / کلام و اعتقادات / عربی

mn.-ul ʻahdayn

حسنی قادری، جواد بن ابراهیم، – ۱۲۵۰ ؟ قمری

hasanī qāderī, javād ebn-e ebrāhīm(- 1835)

تاریخ تألیف: ۱۲۴۰–۱۲۴۱ق؛ محل تألیف: مرشدآباد

موضوعات مختلفی که راجع به پیغمبران و دین آنها بود از تورات و انجیل انتخاب شده است به ترتیب کتاب‌ها و فصول خود تورات و انجیل. نسخه تورات که از روی آن انتخاب شده است در سال ۱۸۱۱م چاپ شده؛ و نسخه انجیل در سال ۱۷۲۷م چاپ شده است، قسمت اول که انتخاب از تورات است در سه شنبه ۲۰ جمادی الاول ۱۲۴۰ در مرشد آباد هنگامی که مؤلف به عظیم آباد می‌رفت به پایان رسیده، و قسمت دوم که انتخاب

از انجیل است در روز دوشنبه ۲۶ جمادی الاول ۱۲۴۱ق در مرشد آباد به پایان رسیده است.
چاپ: در سال ۱۸۱۱ م چاپ شده

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۹۶

آغاز: هذا ما انتخبته و التقطته من معرب العهد العتیق ... الفصل الاول من السفر الاول و هو سفر الخلیقة اول ما خلق الله السماء و الارض؛ **انجام:** و هذا الفصل تتمة الفصل السابق ...

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: دوشنبه ۲۶ جمادی الاول ۱۲۴۱ق، جا: مرشد آباد؛ ۱۱۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱-۴۱۲]

←منتخب عیار دانش ← نگار دانش
←منتخب غرائب القرآن و رغائب الفرقان ← تأویلات القرآن
←منتخب غرائب القرآن و رغائب الفرقان لنظام الدین حسن بن محمد النیشابوری القمی الاعرج ← تأویلات القرآن

● منتخب غرر و درر امیرالمؤمنین / حدیث / عربی و فارسی

mn.-e qorar va dorar-e amīr-al-mo’menīn

وابسته به: غرر الحکم و درر الکلم = کشاف العقول و الادیان؛ آمدی، عبدالواحد بن محمد (-۵۱۰ق)

منتخبی از غرر امام علی علیه السلام است همراه با ترجمه فارسی بین سطرها. عنوان‌ها بدین‌گونه است: فی واردات الباء ... فی واردات التاء ... .

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۸۴۰

آغاز: هو بسم الله الرحمن الرحیم، بنام خدای بخشاینده مهربان، الدین یعصم الدنیا یسلم.دین نگاه میدارد آدمی را دنیا هلاکت می‌دهد؛ **انجام:** یطلب زرقک اشد من طلبک له فاجمل فی طلبه.می‌جوید ترا رزق تو سخت تر از جستن تو او را پس کمتر کوش در طلبش.صدق علی ابن ابی طالب علیه السلام.

خط: نستعلیق زیبا، کا: صادق شیرازی، تا: سه‌شنبه۲۵ شعبان۱۲۸۶ق، برای میرزا ابوالحسن خان مشیرالملک؛ مهر: «احمد الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۶۳گ، ۱۲ سطر (۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۵۱-۱۷۳]

● منتخب فتاوای شاه عبدالعزیز دهلوی / فقه / عربی و فارسی

mn.-e fatāvā-ye šāh ‘abd-ol-‘azīz-e dehlavī

کنتوری، حامد حسین بن محمدقلی،۱۲۴۶-۱۳۰۶قمری

kantūrī, hāmed hoseyn ebn-e mohammad qolī (1831 - 1889)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۸۹۵

آغاز: د فتاوای شاه عبدالعزیز مذکور است؛ **انجام:** در کتب فقیهه وارد است الله اعلم

بی‌کا، بی‌تا[رایانه]

● منتخب فتاوی / فقه / عربی

mn.-e fatāvī

شهرانی، ابراهیم، ق۱۳ قمری

Šahrānī, ebrāhīm(- 19c)

منتخب فتاوی شیخ ابراهیم شهرانی مدنی است در خصوص فرق شیعه.

آغاز: هذه نبذة منتخبة من مبسوط فتوی عالم المدینة الشیخ ابراهیم الشهرانی رح. بسمله. الحمدلله وحده و الصلاة و السلام علی من لا نبی بعده ... سئلنی بعض من وثق بی ان اجمع لهم دلائل قویة ... علی کفر ... الرافضیة ...

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۷۲/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لو کان له اعمال الثقلین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۲ق؛ جلد: مقوا، ۳گ، اندازه: ۱۶/۷×۲۱سم [ف: ۱۲-۳۳۴]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۳۹۷/۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** اعمال الثقلین. و الحمدلله وحده. تمت ...

خط: نسخ تحریری، کا: محمد بن سید عبدالرحیم کزازی، تا: ۱۳۱۰ق؛ ۴گ (۸۲پ-۸۵ر)[ف: ۳-۳۱۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۹۸۰ ض

بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

● منتخب فتاوی قاضی خان / فقه / عربی

mn.-e fatāvī-ye qāzī xān

مصطفی بن مصطفی

mostafā ebn-e mostafā

وابسته به: الفتاوی = فتاوی قاضی خان؛ قاضیخان، حسن بن منصور (-۵۹۲ق)

قاضی خان فخرالدین حسن بن منصور اوزجندی فرغانی حنفی از معاریف علماء حنفی مذهب بوده و کتاب فتاویش متداول درمیان علماء و فقهاء و نصب العین قضاة بوده چرا که مسائل آن از آنهایی است که عموماً مبتلی به عموم و مورد احتیاج آنها می‌باشد و ترتیب آن چون سائر کتب فقهیه عامه است و مسائلی که اقوال متعدده در آنها باشد به نقل یک یا دو قول ازآنها قناعت نموده و آن را که اظهر است بر دیگری مقدم داشته‌اند.چند نفر فتاوی قاضی خان را تلخیص نموده: یکی اشرف بن یوسف اینال طرازی است که از علماء قرن هشتم بوده و درسال ۷۶۱ به اختصار این کتاب پرداخته و نام آن را «محکمة

السلطان» گذارده است و دیگری یوسف بن حسن مشهور به «اخی چلبی» توقانی است و آن را هدیه سلطان بایزید خان نموده و سومی همین منتخب است که منتخب و مختصرکننده خود را «مصطفی بن مصطفی» معرفی نموده و بدبختانه در علماء حنفی مذهب چنین شخصی را نیافتیم و شرح حال و دوره زندگانی او را به دست نیاوردیم.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی جعل الشریعة المطهرة طریقة سویة الخ.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۳۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فمنعه صاحب الارض قالوا ینظر ان کانت المزارعة بینهما علی ان یزرع

مشتمل بر کتب فقهیه: طهارت، صلات، صوم، اعتکاف، زکات، حج، نکاح، رضاع، طلاق، عتاق، ایمان، بیع، اجاره، دعوی، بینات، قضا وشهادات، وکالت، صلح، اقرار، قسمت، مضاربهومزارعه؛

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ درسال ۱۲۷۵ داخل کتابخانه اعتضاد السلطنه شده؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۱۰۰ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱-۵۴۳]

● منتخب الفتوح / تاریخ / عربی

mn.-ul futūḥ

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۳۲/۴۰

آغاز: من کتاب الفتوح لابن اعثم الکوفی من جزء الخامس منه. کتب یزید الی محمد بن الحنفیة علیه السلم اما بعد فانا اسئل الله لنا ولک عملاً صالحاً

خط: نسخ تحریری، کا: محمد بن علی بن حسن جباعی، تا: شنبه ۱۸ شوال۸۵۲ق؛ جلد: میشن، ۴ص (۱۰۰-۱۰۳)، اندازه: ۱۸/۲×۲۸سم [ف: ۲۹/۱-۳۸۷]

● منتخب الفتوحات المکیة / عرفان و تصوف / ترکی و عربی

mn.-ul futūḥāt-il makkīyya

مدرس بروسوی، مصطفی، ق۱۳ قمری

modarres-e borūsavī,mostafā (- 19c)

وابسته به: الفتوحات المکیة فی معرفة اسرار المالکیة و الملکیة؛ ابن عربی، محمد بن علی (۵۶۰-۶۳۸ق)

محل تألیف: بورسا، مدرسه ینی هر

رساله مختصری در تعریف واژگان عرفانی«الأقطاب، الغوث، الإمامان، الأوتاد، الأوراد، الأفراد، الأبدال، البدلاء، الرقباء، النقباء، النجباء، الأمناء، الصلحاء، الأخیار، الرجبیون، الحواریون، الهیون، المسلمون، المصطفیون، الرجال الغیب، الرجال القوة، الرجال الفتح، الرجال المعارج العلی، الرجال تحت الثری، الرجال الغنی بالله، الرجال العین، الرجال الجنان، الرجال الأیام الستة، الخاتم» است که از الفتوحات المکیة محیی الدین محمد بن علی اشبیلی اندلسی نقل و به زبان ترکی در سال‌های میانی قرن ۱۳ در مدرسه ینی هر - بورسا، گزارش گردیده است. باید افزود با این‌که در کتب تراجم، و فهرست‌های موجود تفحص نسبتاً گسترده‌ای از سوی راقم، نسبت به احوال مؤلف صورت گرفت، لیکن با این حال به آگاهی‌های بیشتری در این باره دسترسی نیافتیم،جز اینکه دانشمندی با عنوان مصطفی بن محمد بروسوی رومی متخلص به «جنانی» (- ۱۰۰۴ق) مدرس مدرسه عوض پاشا، دارای آثاری عرفانی و صوفیانه هست، لیکن این نسخه به احتمال قریب به یقین از قرن ۱۳ و خط مؤلف است؛ اما اگر کسی در خط مؤلف بودن آن تردیداتی ایجاد نماید، بعید نیست که این اثر، نسخه استنساخی و از همو بوده باشد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۰/۴۴ کر

آغاز: الأقطاب: قطب اولان جمیع زمانده کلیاً احواله و مقاماته جامع اولور یا اصالت اوزره یا غیر اوزره اصالت اولان اسمی عبدالله حقیقت محمدیه کبی دور؛ الغوث: هر زمانده بر اولور؛ **انجام:** هذه المذکورات کلها منقولة من کتاب فتوحات مکیه للشیخ محیی الدین العربی ... اگر مراتب اسفلده ایسه اعلایه ایریشه مقبول اوله و مرگ مفاجاندن امین اوله خلقی خوی غایت گوزل و شیرین اوله باذنه تعالی

خط: نستعلیق تحریری، کا: = مؤلف، تا: قرن ۱۳، جا: بورسا مدرسه یکی شهر؛ ۲گ (۱۶۳ر-۱۶۴پ)، ۲۱ سطر سه ستونی، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۲/۴۰-۳۷۴]

● منتخب الفضائل / فضایل و مناقب / فارسی

mn.-ol fazā’el

نصرالله بن اسدالله، ق۱۳ قمری

nasr-ol-lāh ebn-e asad-ol-lāh (- 19c)

تاریخ تألیف: ۱۲۹۸ق

مؤلف به جهت علاقه به فضایل ومناقب امیرالمؤمنین (ع) مقداری روایات واحادیث از کتاب‌هایی چون کافی، جواهر الایقان دربندی، شرح زیارة الجامعه احسایی ومجلس، محن وفتن بحارالانوار، تحفة الملوک دارابی وتفسیر امام عسکری وبحر المعارف همدانی، مشارق الانوار، کتاب فضایل سید قریش قزوینی و ... جمع‌آوری کرده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۳۱۹

آغاز: بسمله، من کتب فضیلة من فضایل علی علیه السلام لم تنزل الملائکه تستغفر له مادام تلک الکتابة اثر ومن ذکر فضیلة من فضائله غفرالله له ما تقدم من دنبه وما تأخرولایتم ایمان؛ **انجام:** اللهم احینا حیوة محمد واله وامتنامماتهم وتوفنی علی متهمواحسرنا فی زمرتهم وارزقنا زیارتهم فی الدنیا وشفاعتهم فی

الاخرة بحق محمد وآله الطیبین الطاهرین
خط: نستعلیق، کا: مؤلف، تا: ۸۰ رمضان۱۲۹۸ق؛ مهر: «اذا جاء نصرالله»(مربع)؛ جلد: تیماج زرشکی، ۲۱۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۱۳۹]

● منتخب الفوائد فی حل مسائل القواعد / فقه / فارسی

mn.-ol favā’ed fī hall-e masā’el-el qavā‘ed

سلامه، ابراهیم بن احمد، ق۱۲ قمری

salāme, ebrāhīm ebn-e ahmad(- 18c)

وابسته به: قواعد الاحکام فی معرفة (مسائل) الحلال و الحرام؛ علامه حلی، حسن بن یوسف (۶۴۸-۷۲۶ق)
تاریخ تألیف: ۱۲۲۳ق
در یک «مقدمه» و سه «باب» در مسایل دوری ریاضی در اقرار و وصایا و منجزات مریض: باب ۱. مسائل دوری که علامه ره در کتاب اقرار قواعد الاحکام ذکر کرده (سه فصل)؛ ۲. مسائل دوری که در کتاب وصایا ذکر کرده از کتاب مذکور (در دو فصل)؛ ۳. بیان مسائل دوری که نیز در کتاب وصایا است و لیکن از منجزات مریض است (در چند نوع).

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۹۴

آغاز: بسمله. حمد له ... اما بعد چون کتاب قواعد علامة العلمائی ... مشتمل بود بر مسائل دوری که موقوف بود استخراجش به وقاعد حسابیه مثل جبر و مقابله و خطائین و امثال اینها و عبارت قواعد نهایت مرتبه ایجازو اختصار داشت ... به خاطر ... ابراهیم بن احمد سلامه رسید که اگر آن را به عبارت فارسی وضوح دهد و به قواعد دیگر ... استخراج نماید باعث فهم مبتدیان شود به آسانی؛ **انجام:** پس حصه هر یک به نحوی است که سابقا مذکور شد و هذا آخر ما اردنا ایراده و الحمد الله رب العالمین ... الطاهرین و سمیته منتخب الفوائد فی حل مسائل القواعد و تاریخ اتمامه المنتخب سنة ۱۲۲۳ علی ید مصنفه ... ابراهیم بن احمد السلامة النجفی غفر الله له و لوالدیه و احسن الیهما و الیه بمحمد و آله.
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ با خط خوردگی؛ ۸۸گ، ۱۵سطر(۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۶-۹۲]

● منتخب الفوائد و المقدمات الخمس الرجالیة من کتاب منتهی المقال فی احوال الرجال / رجال / عربی

mn.-ul fawā’id wa-l muqaddamāt-il xams-ir rijālīya min k.-i muntaha-l maqāl fī aḥwāl-ir rijāl

وابسته به: منتهی المقال فی احوال الرجال؛ مازندرانی حائری، محمد بن اسماعیل (۱۱۵۹ - ۱۲۱۶ق)
گزیده ای است از فوائد و مقدمات پنجگانه رجالی که شیخ ابوعلی محمد بن اسماعیل مازندرانی در مقدمه کتاب منتهی المقال فی احوال الرجال خود آورده است. مقدمه نخست و پنجم را گزیده ساخته، مقدمه دوم و چهارم را عیناً آورده، و مقدمه سوم را اصلاً نیاورده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۵۸/۳

آغاز: هذه جملة من الفوائد التی ذکرها الشیخ ابو علی فی مقدمة رجاله و لها مدخلیة تامة فی استنباط قوانین المتعلقة لفن الرجال، قال و لنذکر خمس مقدمات لها مدخل تام فی المقام. المقدمه الاولی فی تاریخ موالید الائمة؛ **انجام:** فان الکل متفقون علی ثبوتها بما هی معتبرة فیه، فتدبر. انتهی ما هو المأخوذ فی رجال الشیخ ابو علی الذی اخذه من کلام المحقق البهبهانی (ره).
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق؛ ۱۶گ (۱۱۰-۱۲۵)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۳۸-۴۶۹]

● المنتخب فی اصول المذهب = مختصر حسامی = منتخب مجمع النخب / اصول فقه / عربی

al-mn. fī usūl-il maḏahab = muxtaṣar-u ḥusāmī = mn.-u majma‘-in nuxab

اخسیکثی، محمد بن محمد، - ۶۴۴ قمری

axsīkasī, mohammad ebn-e mohammad (- 1247)

کتابی است مختصر، بسیار دقیق و استوار در قواعد اصول فقه حنفی مشتمل بر چندین «باب» و «فصل» که اجمالاً برخی ابواب آن عبارتند از: باب معرفة الاحکام؛ باب الامر؛ موجب الامر؛ صفة الحسن؛ تقسیم المأمورية؛ معرفة احکام الامور؛ العام؛ الفاظ العموم؛ الحقیقة و المجاز و الصریح و الکنایة؛ باب حروف المعانی؛ باب حتی؛ حروف الجر؛ حروف الاستثناء؛ الصریح و الکنایة؛ وجوه الوقوف علی احکام النظم؛ العزیمة و الرخصة؛ حکم الامر و النهی فی اضدادهما؛ اسباب الشرایع؛ اقسام السنة؛ المتواتر؛ المشهور من الاخبار؛ خبرالواحد؛ تقسیم الراوی؛ تفسیر هذه الشروط؛ قسم الانقطاع؛ باب محل الخبر و هو الذی جعل الخبر فیه حجة؛ الکتابة و الخط؛ شرط نقل المتون؛ التبدیل و هو النسخ؛ بیان الشرط و هو التمکن من عقد القلب؛ تقسیم الناسخ و تفصیل المنسوخ؛ افعال النبی؛ الاجماع و شروطه و حکمه؛ القیاس و شروطه؛ باب الرکن؛ بیان المقالة الثانیة و تقسیم وجوهه و هو الطرد؛ حکم العلة؛ القیاسالاستحسان؛ معرفة احوال المجتهدین؛ فساد تخصیص العلة؛ وحوه رفع العلل؛ المسانعة؛ العارضة؛ وجوه دفع المناقضة؛ باب الترجیح؛ الفصل الثانی و هو الممانعة؛ وجوه الانتقال؛ اقسام الاسباب و العلل و الشروط؛ بیان العقل؛ اهلیة الاداء؛ باب العوارض المکتسبة من الجهل و الکسر و الهزل و السفه و الخطاء و السفر و الاکراه و غیره ... . این کتاب طبق نسخه‌های موجود ظاهراً شامل دو جلد است که جلد اول آن تا باب حروف المعانی است. این متن غیر از «اصول حسام الدین» عمر بن عبدالعزیز خراسانی (-۵۳۶ق)-مذکور در کشف

الظنون (۱۱۳/۱) -است و شروح و حواشی متعددی بر متن حاضر نوشته شده است.
آغاز: الحمدلله علی نواله و الصلاة علی رسوله محمد و آله فان اصول الشرع ثلثة الکتاب و السنة و اجماع الامة و الاصل الرابع القیاس ...
[فهرست المخطوطات المصورة ۲۵۲/۱]

شروح و حواشی:
۱- شرح المنتخب فی اصول ال مذهب = شرح حافظیه؛ نسفی، عبدالله بن احمد (-۷۱۰)
۲- التحقیق = شرح المنتخب فی اصول ال مذهب؛ بخاری، عبدالعزیز بن احمد (-۷۳۰)
۳- شرح المنتخب فی اصول ال مذهب
۴- المنتخب فی شرح المنتخب فی اصول ال مذهب

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۷۶۳/۱ و ۲۴۸۳/۱-ف
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷ و ۸؛ محشی؛ کاغذ: سمرقندی، ۵۴گ (۱پ-۵۴پ)، ۱۵سطر(۸×۱۳)، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱۶-۳۵۵] و [فیلمها ف: ۱-۷۰۱]

یزد؛ علومی، شیخ علی؛ شماره نسخه: ۷۲
همان نسخه بالا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر۷۲۷ق، خوانده و مقابله شده در روز سه شنبه ۴ صفر ۷۱۲[نشریه: ۴-۴۵۰]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۶۳۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** و معنی الافراد أن یعتبر کل مسمی بانفراده کان لیس معه غیره
ج۱؛ خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ محشی؛ مهر: «خادم شرع رسول الرحمن احمد یارخان قاضی خاندان ... سرکار نو فرخ آباد ۱۲۳۸» (دایره)؛ تملک: احمدیارخان، قاضی حسین خان صدر الصدور در ۱۲۷۹ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۱۵۴گ، ۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۷/۵سم [اهدائی رهبر: ۱۱-۵۰۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۳۴۶
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: گالینگور، ۱۹۰گ، ۷سطر، اندازه: ۲۳×۳۰سم [ف: ۳۳/۲-۹۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۷۲۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و اذا قال جمیع من دخل لولا فدخلت عشرة معا کان النقل الواجد بینهم بالتسویة.
خط: نسخ، کا: محمدنور افیون زاد، تا: قرن ۱۳، جا: مسجد شاولی خان؛ محشی؛ جلد: گالینگور، ۹۲گ، ۷ سطر (۱۰×۱۸/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۷سم [ف: ۵۱-۱۲۰]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۱۹۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هی یوجب الاحاطةعلی سبیل الافراد ان تغیر کل مسمی بانفراده کان لیس معه غیره و الله بالصواب و هو الملک الموهب.
خط: نسخ، کا: ملا محمد اشراف بن ملا یوسف، تا: ۲۷ رمضان ۱۲۳۹ق؛ مجدول؛ جلد: گالینکور، ۱۵۴ص، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۵سم [ف: ۵۰-۵۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۲۲۲
آغاز: بسمله الحمد لله الذی انزل القرآن کلاما مؤلفا منظما و نزله بحسب المصالح منجما ... اما بعد حمد الله علی نواله ... فان اصول الشرع ثلثة الکتاب؛ **انجام:** ان یعبر کل یسمی بانفراده کان لیس معه غیره.
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: گالینگور، ۱۴۳ص، ۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۳سم [ف: ۵۰-۶۸]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۳۴۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** ومعنی الافراد ان یعتبر کل مسمی بانفراده کان لیس معه غیره.تمت
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: گالینگور، ۱۵۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۳۳/۲-۹۰]

● منتخب فی البکاء / تاریخ معصومین / عربی

mn.-un fi-l bukā’

رساله کوتاهی است که در آن روایاتی، درباره حضرت سید الشهداء علیه السلام و واقعه کربلا با حذف سند و بدون ذکر مآخذ، جمع‌آوری شده است.

قم؛ دارالحدیث؛ شماره نسخه: ۷۷/۱
آغاز: بسمله. قال الباقر علیه السلام ایما مؤمن مسه اذی فینا صرف الله عن وجهه الاذی یوم القیامة و آمنه من سخط النار؛ **انجام:** سررت بهم آنسوک و ساءنی ×× محاریب منهم اوحشت و مساجد / بذا قضیت الایام ما بین اهلها ×× مصائب قوم عند قوم فوائد
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۴گ (۱ر-۲۴ر)، ۱۸سطر[ف: -۱۳۱]

● المنتخب فی تعبیر المنامات / خوابگزاری / عربی

al-mn. fī ta‘bīr-il manāmāt

خلیلی الدازی، حسین بن حسن

xalīlī al-dāzī, hoseyn ebn-e hasan

گزیده کتاب‌های خوابگزاری پیش از مؤلف است. او در آغاز می‌نویسد: «احببت ان اجمع فیه کتاباً صحیح المبانی کثیر المعانی و لم اجد ما بقی بهذا الغرض الا ان اعتمد ما اضمنه ایاه علی کتب العلیاء الراسخین فی هذا العلم و کال من احذقهم فیه و اعلمهم به ابراهیم بن عبدالله الکرمانی و ابوالحسم علی بن ابی طالب القیرونی و ابو محمد عبدالله بن مسلم القتیبی و من متأخریهم مؤلف کتاب القدری و ابو سعد الواعظ فلخصت هذا الکتاب من کتب هؤلاء ثم اجتهدت فی الجمع بین اقاویلهم و کان غرضی فی جمعه مراجعتی ایاه عند حاجتی الیه و لم اقصد بجمعه ان ادخل فی جملة المصنفین بل قصدت به ان اتناول منه

ما تفرق فی تلک الکتب المذکورة و ما استحسنه منها فما اجتمعوا علیه و اختلفوا فیه». پیش از شروع مطالب کتاب، فهرست ابواب آن، مقدمه‌ای از مؤلف درمعرفی منابع تألیف و گزیده‌ای از اقوال ابوسعد واعظ درمقدمه کتاب التعبیر آمده است. بیشتر اقوال به شیوه قدما با سلسله اسناد نقل شده اند. تنظیم شده در پنجاه و نه«باب»: ۱. رؤیة العبد نفسه بین یدی ربه عزوجل فی منامه؛ ۲. رویة فی رؤیة الانبیاء و المرسلین علیهم السلام عموماً و رؤیة الملایکة علیهم السلام فی المنام؛ ... ۴. رؤیة الصحابة و التابعین و الصالحین فی المنام؛ ۵. تأویل القرآن و سورة واحدة واحدة؛ ۶. رؤیا السلام و المصافحة؛ ... ۸. رؤیا الطاهرة و ما یشبهها من الختان و السواک؛ ۹. تأویل رؤیا الاذان و الاقامة؛ ۱۰. تأویل رویا الصلاة وارکانها؛ ۱۱. رؤیة الصدقة و الزکوة و الاطعام و زکوة الفطر؛ ۱۲. رؤیا الصوم و الفطر؛ ... ۱۴. رؤیا الحج و العمرة و الکمبة و الحجر الاسود و المقام و زمزم و ما یتصل به و رؤیا الاضاحی و القربانات؛ ۱۵. رؤیا الجهاد؛ ۱۶. رؤیا الموت و الاموات و المقابر و الا فان و ما یبصل به من الحنود و الجنازة و الصلاة علی المیت و الدفن و البکا و النوح و غیره؛ ۱۷. رؤیة القیامة و الحساب و المیزان و الصحایف و الصراط و ما یتصل بذلک؛ ۱۸. رؤیا جهنم نعوذ بالله منها؛ ۱۹. تأویل رؤیا الجن و الشیاطین؛ ۲۰. تأویل رؤیا الجنة و خزنتها و حورها و انهارها و فصورها و ثمارها؛ ۲۱. تأویل رویا الناس الشیخ منهم و الشاب و العتاة و العجوز و الاطفال والمعروف و المجهول؛ ۲۲. اختلاف الانسان و اعضائه واحداً واحداً علی الترتیب؛ ۲۳. الاشیاء الخارجة من الانسان و سایر ذوات الارواح من الحیاة و الالبان والدما وما یتصل بها من الاصواب و الصفات؛ ۲۴. تأویل رؤیا اصوات الحیوان و کلامها؛ ۲۵. رؤیا الامراض والاوحلاع والعاهات التی تبدلوا علی اعضاء الانسان؛ ۲۶. رؤیا المعالجات و الادویة والاشربة و الحجامة و الفصدو الکلی وما اشبهه؛ ۲۷. الاطعمة و الحلوا و اللحمان و ما یتصل بها من القدر و المایدة و السفرة و الفصاع و المعرفة و الاثفیة؛ ۲۸. رویا الضیافات و ما یکون فی بعضها من المعارف و الخمر و اوعیتها والعطر و الملاهی کالدفو والطبول و الشطرنج والنرد؛ ۲۹. الکسوة و النعال و الوانها و اختلافها؛ ۳۰. رؤیا السلاطین و الملوک و اعوانهم و من یتسم بخدمتهم و بتصل بهم و یتحلی بصحبتهم؛ ۳۱. رؤیا الاسلحة و الجیش و الحرب و آلاتها و رویا القتل والصلب و الاسر والجیش و ما یتصل بذلک؛ ۳۲. رؤیا البهایم و النعام و الدواب؛ ... ۳۴. رؤیا الوحش والباع؛ ۳۵. رؤیا الطیور الوحشیة و الاهلیة و الماییة و سایر ذوات الجنحة و صید البحر و دوابه؛ ۳۶. رؤیا الصید وادات من الشباک و الفخاخ و الشصوص وقوس البندق والمصاید؛ ۳۷. رؤیا الهوام و الحشرات و دواب الارض؛ ۳۸. تأویل السماء والهوا و اللیل و النهار و الشمس و القمر والکواکب و الریاح والمطار والخسف والزلازل و الرعد و البرق وقوس قزح و لاسیول و البرد و الثلج و الجمد و الوحل والسحاب؛ ۳۹. رؤیا الارض و جبالها ترابها و بلادها و قراها و دورها و قصورها و حصونها و ابنیتها و مرافقها ومفاوزها و سرابها و حماماتها و وارحیتها و اسواقها و حوانیتها و سقوفها و ابوابها و طرقها و سجونها و بیعها و کنایسها و بیوت نیرانها و نواویسها؛ ۴۰. رؤیا الذهب و الفضة و الوان الحلی و الجواهر و سایر ما یستخرج من المعادن مثل الرصاص والصفر و النحاس و الزجاج والکحل و النفط و القار وما اشبهه؛ ۴۱. رؤیا البحر واحواله والسفینة و الغرق و الانهار و الابار والمیاه و ظروفها من الدلاء و الخوانی و الجرار والکیزان؛ ۴۲. النار وادواتها من الزناد والحطب و الفحم والتنوز و اکانون و السراج المسرجة و القندیل و الشمع و ما یتصل بهذه الاشیاء؛ ۴۳. الاشجار المثمرة و ثمارها ولاشجار التی لا تثمر و تأویل البستان و الکرم و الربیع؛ ۴۴. رؤیا الحبوب و الزرع و الریاحین و النبات و البقلة و الروضة و الصموغ؛ ۴۵. القلم والدواة و النقش و المداد و الکاغذ و الکتابة و الشعر و ما یشبهه؛ ۴۶. رؤیا الصنم و اهل الملل الزایغة و الردة و ما یشبهه؛ ۴۷. رؤیا البسط والفرش والاسرة و السرادقات والفسطاط والخیام و الشراع و الستور و اللواء و الوانها وما یتصل بذلک؛ ۴۸. ادوات الرکبان والفرسان مثل الاکاف و السرج و اللجام و المرکب و الثفر و اللبب و المقود و السوط و الصلجان و الکرة و الرحالة و و الخرام و لازمام و ما یتصل به والغاشیة و الهودج ما اشبهه؛ ۴۹. اثاث البیت وادواته و امتعته وادوات الصناع و المحترفین سوی ما تضمنت ذکره الابواب المتقدمة و الاقفال والمفاتیح؛ ۵۰. رؤیا النوم والاستلقاء علی القفاء النتباه و العجوز والمراة و الجاریة؛ ۵۱. رؤیا العطش واشر والری و الجوع و الاکل و اکل الانسان و لحم نفسه لحم غیره و الطبخ و مضغ العلک؛ ۵۲. تأویل انواع من البلایا مثل الیاس و الیتم و الوجع والکد و الفزع و العبوس والشعور و العری و العزل و الطرد و السرقة و السفة و الذلة و الخسران و الخیانة و الحبس والحمل الثقیل و البوس و الطغیان والضلالة؛ ۵۳. رؤیا بعض الاضداد کالهبوط والصعود والبخل و الانفاق و اللجاجة و المصالحة و الکبر و التواضع و الکذب و الصدق والفقر و الغنی والخوف و الامن و الغم و الفرح و الجحود و الاقرار و الاحسان و الذنوب والتوبة؛ ۵۴. رؤیا النکاح و ما یتصل به من المباشرة و الطلاق و الغیرة و السمن و شرا الجاریة و الزنا و اللواط و الجمع بین الناس بالفساد و تشبیه المرأة بالرجل و النظر الی الفرج والتخنیث؛ ۵۵. رؤیا الحرکات من السفر و القفز والوثوب والمشی والهرولة و القصد فی المشی والفیبة فی الارض و الطیران والرکوب والرجوع من السفر؛ ۵۶. انواع من المعاملات الجاریة بین الناس کالبیع والرهن و الاجارة و الشرکة و الودیعة بین الناس کالبیع و الرهن و الاجارة و الشرکة و الودیعة و العاریة والقرض و الضمان و الکفالة قضا الدین واداء الحق و الامهال؛ ۵۷. رؤیا المخاصمات و المنازعات و ما یتصل بها من البغی و البغض و تهدد و الجور و الحسد والحقد و الخداع و الخصومة و النقب والرفس و الضرب و الخدش و الرضخ و

الرجم و السب و السخرية و الصفع والعدواة و الغيبة و الغيظ و الغلبة و اللطم والمقارعة و المصارعة والذبح؛ ۵۸. رؤيا النواذر و انواع شتى لايشاكل بعضها بعضاً و مما فات ذكره من الابواب المتقدمة و ما لايصلح فى الابواب؛ ۵۹. ذكر حكايات رؤيا بعض الصالحين لبعض رحمهم الله.(حكيم)

[قازی حسرو بک، ج۱۲، ص۴۴۲]

۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۶۹/۱ مکرر

آغاز: بسمله. و ما توفيق الا بالله ... اعلم ان الرؤياعلى ضربين حق و باطل، فاما الحق فما يراه الانسان؛ **انجام:** فان كان لها لهب و دخان كان فى سلطانه ذلك حرب و هول و الله اعلم بالصواب نجزالكتاب (پس از این نام کاتب و کتاب است).

خط: نسخ نزدیک به ثلث، کا: عبدالله بن احمد بن محمد لخمی اندلسی اشبیلی، تا: دوشنبه ۲۳ رجب۵۹۴ق؛ در صفحه عنوان نسخه ما در ترنجی زرین چنین آمده: «تأليف شرف الدين ابى عبدالله الحسين بن حسن بن ابراهيم الخللى الدارى» ولی در دیباچه نامی از مؤلف دیده نمی‌شود؛ برای خزانه امیر اسفهسالار الكبير بهاءالدين اميرالحاج و الحرمين زعيم الجيوش سيف اميرالمؤمن ابى بكر امير اجل اسفهسلار الكبير بهاءالدين محمود؛ با مهر و امضای شیخ بهائی؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۸۸گ (۱-۸۸)، ۲۰ سطر (۱۲×۱۸)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۵-۶۶۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۱۹/۱

آغاز: آغاز نوشته ابوسعد واعظ: «قال الشيخ ابو على الحسين بن حسن بن ابرهيم الخليلى الدازى و فقه الله: اما بعد فان علم تعبير الرؤيا من الجل العلوم نفعاًاعظمها و قعاً لعموم الحاجة اليها و تعويل اكثر الناس عليها ... (بعد از مقدمه و فهرست ابواب) الحمدلله رب العالمين و صلواته على سيد المرسلين و على آله الطيبين الطاهرين و على اصحابه الكرام المنتخبين. اعلم و فقك الله ان اول ما يحتاج اليه المبتدى ان يعلم ان جميع مايرى فى المنام على قمسين»؛ آغاز نوشته ابوسعد واعظ: «الحمدلله الذى جعل الليل لباساً و النوم سباتاً و جعل النهار نشوراً و الحمدلله البدى السابق القوى الخالق الملى الرازق الوفى ... قال الاستاد ابوسعد الواعظ رحمه الله امابعد فانه لما كانت الرويا الصحيحة فى الاصل»(۱۱پ)؛ **انجام:** رأى بيده شعلة نار فانه يصيب شعبة من سلطان فان كان لها لهب او دخان كان لها لهب او دخان كان فى سلطانه ذلك هول وحزن و الله اعلم بالصواب

کامل؛ خط: نسخ، کا: علی بن ابی بکر بن محمد، تا: ۷۴۹ق؛ مصحح، با علامت بلاغ مقابله؛ ۱۸۳گ (۱پ-۱۸۳ر)، ۲۷سطر (۱۲×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶/۲×۲۳/۶سم [ف: ۲۹/۱-۳۸]

● **المنتخب فی جمع المراثی و الخطب = منتخب المصائب = منتخب طريحى = مجالس طريحى** / مراثی، تاریخ معصومین / عربی

al-mn. fī jam‘-il marāṯi wa-l xuṭab = mn.-ul maṣā’ib = mn.-e torayhī = majāles-e torayhī

طریحی، فخرالدين بن محمد، ۹۷۹ - ۱۰۸۷ ؟ قمری

torayhī, faxr-od-dīn ebn-e mohammad (1572 - 1677)

کتابی است در فضایل و مصایبو مراثی اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام.مؤلف، کتاب را در بیست «مجلس»، و هر مجلسی را در چند «باب»، مرتب نموده و در هر بابی مقداری از فضایل و مصایبو مراثی اهل بیت (ع) را با ذکر پاره‌ای از اشعار، آورده است.

آغاز: الحمد لمن جعل الدنيا جنةً لاعدائه وسجناً ومحنةً لاوليائه وأحبائه ... و بعد، فيقول الفقير الى الله المعين فخرالدين، انى مورد فى هذا الكتاب ما استطرفته من فضائل اهل البيت ... و سميته بالكتاب المنتخب فى جمع المراثى و الخطب ...

چاپ: مشارعربی، ص۹۱۴؛بمبئی، سنگی، مطبع النادری، به سعی و اهتمام میرزا محمد خان صاحب ملک الکتاب و شیخ سلمان بن حاج احمد بن عباس بحرانی،به خط میرزا داوود شیرازی؛ ۱۳۳۱ق،رحلی کوچک،۲۸۲ص؛ بمبئی، سنگی، ۱۳۰۸ق، وزیری، ۲۹۱ص، ۱۲۸+۱۶۳؛ ۱۳۰۵ق، وزیری، ۲۰۰ص؛ ایران، ۱۳۰۲ق، خشتی، [۴۲۵ص]؛ بمبئی، سنگی، ۱۳۱۱، وزیری بزرگ، ۲۵۵ص؛ بمبئی، سنگی، ۱۳۳۱، رحلی، ۲۸۲ص

[الذريعة ۴۲۰/۲۲؛ کشف الحجب ص ۵۵۸؛ مكتبة اميرالمؤمنين ۴۰۷/۴؛ دنا ۱۰: ۱۱۰-۱۰۸ (۴۴ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- المنتخب فى جمع المراثى و الخطب (منتخب)؛ حائری، یوسف

۲- المنتخب فى جمع المراثى و الخطب (منتخب)(۲ عنوان)

۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۵

خط: نسخ، کا: عتابی، حسین بن علی، تا: قرن ۱۱؛ یک مجلس و ثلث در نسخه نیامده؛ جلد: تیماج، ۱۶۱گ، ۲۸ سطر (۱۵/۵×۲۵)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: -۶۷۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۲۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و صل الله و الاملاك طراً ×× على الهادين من اهل الهداء ×× نجز الجزء الاول من المراثى و الخطب و يتلوه المجلس الاول من الجزء الثانى فى الليلة السادسة.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۱؛ مصحح، محشی با نشان «ق»، «سعید» و «۱۲»؛ جلد: تیماج، ۲۰۴گ، ۱۵ سطر(۹×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۴۱-۴۳۷]

۳. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۵۴۱/۱

آغاز: النفثة الخامسة من نفثات المصدور فى الحسين المنحور عليه السلام رأى بعض الصالحين من اهل البحرين مولاتنا الزهراء عليهاالسلام رافع الخضراء وباسط الغبراء فى المنام؛ **انجام:** وكيف لايبكى لبكاء الزهراء وكيف لاتنوح على المندوبين بالعراء لعلنا نفوز بثواب هذا المناب و نحوز بدخول

از اول «النفثة الخامسة من نفثات المصدور فی الحسین المنحور علیه السلام» تا «المجلس العاشر فی الیوم الخامس من عشر المحرم وفیه ابواب ثلاثه»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملک: میرزا محمد تقی شیرازی؛ جلد: تیماج، مذهب، ۱۲۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ: ۲-۵۳۹]

۴. اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه: ۴۵

مجلس پنجم از جلد دوم تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، کا: محمود بن عزالدین طریحی نجفی مسلمی عزیزی، تا: ۵شعبان۱۰۸۸ق؛ از روی نسخه مؤلف نوشته شده است؛ جلد: تیماج، ۱۱۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [اوراق عتیق: ۲-۳۴۷]

۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۹۰۹

خط: نسخ، کا: کلبعلی بن حاجی لطف الله، تا: ۲۷ ربیع الثانی ۱۰۸۸ق؛ ۲۷۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۳-۶۷۹]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۵۹۳

خط: نسخ، کا: ناصر بن جماز حسینی، تا: یک‌شنبه ۱۷ ذیحجه ۱۰۹۲ق؛ ۲۴۷گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶/۷×۲۶/۸سم [ف: ۱-۵۴۴]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۳۳۵

آغاز: ... رؤیا عجیبة و ارید ان اقصاها علی رسول الله و ذلک قبل الاسلام؛ **انجام:** هذا کله حتی سمعت دعاءک لزواره فقال یابن وهب ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ ۱۴۵گ، ۲۱سطر (۸×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۲۸-۵۴۴]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۷۵۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: میشن، ۱۲۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰/۸×۳۰/۸سم [ف: ۱-۵۴۴]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۷۶۴

آغاز: و دخلوا علی الامام موسی بن جعفر و الرشید ینظر الیهم من طاقة حجرته و یبصر ما یفعلون؛ **انجام:** و یبدلون شریعتی و یترکون سنتی و یقتلون ولدی الحسن و الحسین کما قتل اسلاف هؤلاء الیهود زکریا و یحیی علیهم السلام الا و ان الله یلعنهم

خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ مجدول؛ ۸۰گ، ۱۴سطر (۱۳×۲۱)، اندازه: ۱۸/۵×۲۶سم [ف: ۲۰-۲۹۹]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۵۲۶۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** صلاة ربی علیکم و السلام منیناح الحمام و ام النحل یعسوب

خط: نسخ جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۴۴۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۳۲]

۱۱. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۹۲

آغاز: بسمله المجلس الاول من الجزء الثانی فی اللیلة السادسة من عشر المحرم وفیه ابواب ثلاثه الباب الاول اعلموا ایها الاخوان انه لاخیر والله فی رمع یصان علی سادات الزمان؛ **انجام:** کثواب من حج واعتمر وغزامع رسول الله صلی الله علیه وآله والائمة الراشدین وفقنا الله وایاکم لاداء الطاعات والمفروضات واجتناب المعاصی ولاشتمال علی استعمال المندوبات والمستحبات انه حمید مجید فعال لما یرید وحمدله وصلاة

جزء دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۹۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۵سم [ف مخ: ۲-۵۳۹]

۱۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۵۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** آمین یا رب العالمین سبحان ربک رب العزه عما یصفون و سلام علی سید المرسلین و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: محتملاً قرن۱۲؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۸گ، ۱۸سطر (۹/۵×۱۸/۵)، اندازه: ۷/۵×۲۷سم [ف: ۸-۱]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۴-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اجتناب المحرمات و الاشتمال علی الکمالات انه حمید مجید فعال لما یرید

خط: نسخ، کا: رجبعلی بن محمد، تا: ۱۱۰۴ق؛ تملک: عبدالغنی بن حسن حسینی مورخ ۱۱۷۵؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۱۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۲۴-۹۶]

۱۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۴۰۴

آغاز: و اعطانی شعره فانتهیت الیها و الموضع الذی کان دلنی علیه؛ **انجام:** وفقنا الله و ایاکم لاداء المفروضات و اجتناب المحرمات و الاشتمال علی الکرامات ... و الحمد لله رب العالمین

هر دو جلد را در بر دارد و دارای قصائدی از خلیعی، ابن حماد، نیلی، محمد بن السمین، راشد بن سلمان الحریزی، علی بن عبدالحمید، مفلح الصیمری، عبدالله الدرمکی، سیف بن عمیره، حسن النحی می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: حسن علی بن درویش محمد، تا: ۱۱۰۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۱۸۸گ، ۲۵ سطر(۹×۱۸/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱۵-۲۱۰]

۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۷۶

آغاز: برابر**انجام:** و اقسمونی اذ اقسمتم نعیماً ×× و جحیما الی ثواب جزیل

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد شریف خاتون آبادی، تا: محرم۱۱۱۶ق، جا: کربلا؛ مصحح، محشی؛ تملک: فرزند کاتب «محمد کاظم» با مهر «کاظم الغیظ ۱۱۱۷» (مربع)؛ مهر: «قربانی کعبه و فا اسماعیل» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۳۷۱گ، ۱۴سطر (۷/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۳-۶۵۱]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۵۲۸

جزو دوم؛ خط: نستعلیق، کا: حسینی، محمد بن میرابوالفتح، تا: سه‌شنبه ۲۷ جمادی الثانی۱۱۱۸ق؛ محشی؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۵۰گ، ۲۱سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۲/۵×۲۳/۵سم [ف: ۸-۱۵۹]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۷۱۰

خط: نسخ، کا: مؤذن حلی، حسین بن علی، تا: پنج‌شنبه ۱۷ جمادی الثانی۱۱۲۷ق؛ در پایان چند مرثیه است به عربی از شیخ خلیعی و محمد بن علی نیلی و مفلح صمیری و محمد سبعی و

درمکی و محمد بن حمشاد و محمد بن حماد و محمود طریحی و محمد بن السمیر و شیخ حسین النحی؛ جلد: تیماج، ۲۳۳گ، ۱۹سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۲۵۶]

۱۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۲۹۹

آغاز: برابر

ج۱؛ خط: نسخ، کا: محمد بن یونس نجفی، تا: چهارشنبه ۱۵ جمادی الاول۱۱۷۴ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: علیمحمد آزادی مورخ ۱۳۳۲؛ اهدایی: وزیری؛ جلد: مقوایی، ۱۳۳گ، ۲۰سطر (۱۰×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۹۲۱]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۶۶۲۷

آغاز: المجلس الاول من الجزو الثانی فی اللیلة السادسة من عشر المحرم و فیه ابواب ثلاثه الباب الاول اعلموا ایها الاخوان انه لاخیر؛ **انجام:** لم یزل حزینا طول یومه ذلک و انا معه ابکی لبکائه و احزن لحزنه و الحمد لله رب العالمین

جزء ثانی؛ خط: نسخ، کا: عیسی بن محمد حسینی ساری بحرانی، تا: سه‌شنبه ۲۱ رمضان۱۱۷۶ق، برای شیخ محمد بن حسین بن حیدر؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: گالینگور، ۲۲۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [اهدائی رهبر: ۸-۳۲۴]

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۷۲۵

همان نسخه بالا[مؤید: ۲-۲۱۱]

۲۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۰۲۶-عکسی

آغاز: برابر؛ ج ۲: بسمله. المجل سالاول من الجزء فی اللیلة السادسة من عشر المحرم و فیه ابواب الثلاثة. الباب الاول. اعلموا ایها الاخوان انه لاخیر و الله فی دمع؛ **انجام:** و الاشتمال علی الکلمات. انه حمید مجید، فعال لما یرید.

خط: نسخ پخته، کا: محمد بن محمد جعفر بیرجندی قاینی خراسانی، تا: شنبه ۱۸ ذیحجه۱۱۷۸ق، جا: بیرجند؛ ۵۴۲ص، ۲۱-۲۲سطر(۹×۱۷)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۸۰]

۲۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۵۵۸۳

آغاز: بسمله. المجلس الاول من الجزء الثانی من المنتخب فی اللیلة السادسة من عشر المحرم و فیه ابواب ثلاثة. الباب الاول اعلمو ایها الاخوان انه لا خیر والله فی دمع یصان عن سادات الزمان؛ **انجام:** و الاشتمال علی الکمالات انه حمید مجید فعال لما یرید.

نیمه دوم است و مطابق چاپ شده، در انجام کمی اختلاف دارد؛ خط: نسخ، کا: علی بن لطف الله جد حفصی بحرانی، تا: ۱۴ جمادی الاول۱۱۹۰ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۶۲گ، ۲۱ سطر (۱۳/۵×۲۴)، اندازه: ۳۱×۳۰/۵سم [ف: ۵-۶۶۲]

۲۲. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه: ۶۰

جلد دوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۲۳۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: -۴۶]

۲۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۷۹۱

آغاز: المجلس و حدیث عن الصادق لما خرج امیر المومنین الی حرب صفین؛ **انجام:** عین علاها الکحل فیه تفرقعت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: بیاضی[چهار کتابخانه مشهد-ف: -۴۱۵]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۵۱۶

انجام: و رضینا بهم شیعة بصیبهم مصابنا و ... اوصانا

موجودی آن تا اواخر مجلس ۱۲ می‌باشد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ ۱۳۳گ، ۱۸سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۳۲]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۷۶۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و عونی فی الشداء و الرخاء ... بکم یوقد نار قلبیو یغرینی علی کثر البکاء ...

از ابتدا تا اواخر مجلس دهم از جزء اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۹۸گ، ۲۰سطر (۱۵×۲۴/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۱/۵سم [ف: ۲۰-۲۹۹]

۲۶. تبریز؛ خادم حسینی؛ شماره نسخه: ۱۷

آغاز: وتنادید یا اخی یا مالی ×× ومال الرجاء والامالی؛ **انجام:** ابوک الذی ساد بالمکرمات ×× ففصر عن سبقه السبق / بکم فتح الله باب الرشاد ×× و ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ ۶۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [اوراق عتیق: ۱-۸۹]

۲۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۶۵۳

آغاز: المجلس الاول من الجزء الثانی فی اللیلة السادسة من عشر المحرم و فیه ابواب ثلاثة. الباب الاول اعلموا ایها الاخوان انه لا خیر و الله فی رمع یصان علی سادات الزمان؛ **انجام:** لاداء المفروضات و اجتناب المحرمات و الاشتمال علی الکمالات انه حمید مجید فعال لما یرید

جزء دوم؛ خط: نسخ معرب، کا: علی بن حسین بن یوسف بن علی بن احمد بوری بحرانی، تا: ۳ ذیحجه۱۲۱۸ق؛ ۱۲۷گ، ۲۰سطر (۱۵/۵×۲۴/۵)، اندازه: ۲۲/۵×۳۱سم [ف: ۲۰-۱۳۶]

۲۸. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و من کان یوم عاشورا یوم مصیبته و حزنه و بکائه جعله الله تعالی یوم القیمة یوم فرحه و سروره.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۰ق؛ اهدایی: یحیی سعیدی؛ ۲۱۳گ، ۲۱سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱-۳۹۰]

۲۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۴۳۸

جزو نخستین است؛ خط: نسخ، کا: محمد بن داود بن حبیب الله، تا: چهارشنبه ۲۸ ربیع الثانی۱۲۲۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۱گ، ۱۴ سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۵-۶۶۳]

۳۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۳۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** والصلاهم الی اسفل درک من النار کذافی عیون اخبارالرضا علیه السلام.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۳۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۸۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۲]

۳۱. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۴۳۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** و حشر یوم القیمه مع یزید و عبید الله بن زیاد و عمر بن سعد لعنهم الله و اصلاحهم الی اسفل الدرک من النار کذا روی فی عیون اخبار الرضا

خط: نسخ، کا: محمد جاوجانی (الگاوگانی)، تا: سه‌شنبه ۱۲ جمادی الاول۱۲۳۷ق؛ به ضمیمه قصیده‌ای مختوم به الف به عربی از محمد بن حماد رحمه الله در ۴۵ بیت(۱۵۶پ-۱۵۷پ)، مطلع قصیده: «مصاب شهید الطف جسمی انحلا ×× و کدر من دهری و عیشی ما حلا / فما هل هل شهر الا تجددت ×× بقلبی احزان توسد فی البلا»، مقطع قصیده: «عبیدکم العبد الحقیر محمد ×× کئیب و قد امسی علیکم معولا / علیکم سلام الله یا آل احمد ×× سلاما علی مر الزمان مطولا»؛ جلد: تیماج، ۱۵۷گ، ۱۸ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۲-۵۱]

۳۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۷۱۸

آغاز: برابر

خط: نسخ، کا: حسن بن امام وردی، تا: جمادی الاول۱۲۴۰ق؛ مهر: «عبدالله» (شلجمی)؛ ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۳۸۸]

۳۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۳۴۹-۳۲/۴۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** نشکو الی الله مما نالنا فلقد ×× سقی العدو بتألم کتن / ثم الصلاة علی المختار سیدنا ×× ما سار رکب من الایام والزمن تم الکتاب ...

خط: نسخ، کا: حسین بن محمدبن احمد اسوینی، تا: پنج‌شنبه ۲۴رجب۱۲۵۴ق؛ نسخه عکسی است؛ جلد: گالینگور، ۱۸۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۸-۴۶۰۴]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۴عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** ثم الصلاة علی المختار سیدنا - ما سار رکب من الأیام و الزمن.

نسخه اصل: واتیکان، ش ۱۷۷۱. در ده مجلس پایان یافته، و با نسخه چاپی در بعضی از کلمات، اختلاف دارد، و ظاهراً نیمی از کتاب است؛ خط: نسخ بدخط، کا: حسین السویف ابن محمد ابن احمد السویف، تا: پنج‌شنبه۶ رجب۱۲۵۴ق؛ ۱۸۷گ، ۱۶سطر[عکسی ف: ۲-۱۸۸]

۳۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۰۵۰-۳۶/۵۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** الی اسفل درک من النار کذا روی فی عیون اخبار الرضا علیه وعلی آبائه واولاده السلام

خط: نسخ، کا: محمد علی بن فرج الله تبریزی، تا: یک‌شنبه ۲۵شعبان۱۲۶۹ق؛ درپایان قصیده محمد بن حماد آمده بامطلع: «مصاب شهید الطف جسمی انحلا ×× وکدر من دهری وعیشی ما حلا»؛ ۱۸۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۸-۴۶۰۴]

۳۶. مشهد؛ مرتضوی؛ شماره نسخه: بدون شماره

آغاز: برابر

کا: اسماعیل بن محمد علی بروجردی، تا: چهارشنبه ۱۵ رجب۱۲۷۶ق؛ مجدول، مصحح؛ ۳۳۴ص[ف: -۴۲]

۳۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۶۰۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۷-۱۸۹]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۴۰۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و من یبکی بحزن لامراء ×× و صلی الله و الا ملاک طراعلی الهادین من اهل الهداء

خط: نسخ، کا: میرزا علی، تا: دوشنبه ۱۱ربیع الاول۱۲۷۹ق؛ واقف: یار محمد خان افشار، خرداد ۱۳۴۲؛ جلد: تیماج، ۸۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۴-۵۴۰]

۳۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۷۰۴-۱۰/۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ولم یزل حزیناً طول یومه ذلک وانامعه ابکی لبکائه واحزن لحزنه والحمدلله رب العالمین ... علیکم سلام الله ما ذکر اسمکم ×× وذاک مد الایام لیس یزول تمت القصیدة

خط: نسخ، کا: عبدالجلیل، تا: ۱۴ربیع الاول۱۲۸۱ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۶۵گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۲سم [ف: ۸-۴۶۰۴]

۴۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۹۱

مجلس ۱ جزو ۲؛ خط: نسخ، کا: حسینی بحرانی، محسن بن علی، تا: دوشنبه ۲۶ ذیحجه۱۲۹۹ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۱۹۸گ، ۱۵ سطر(۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۶-۲۳۶]

۴۱. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸-د/۳۸۹

آغاز: بسمله - المجلس الاول من الجز و الثانی فی اللیله السادمه من عشر المحرم - فیه ابواب ثلثه - الباب الاول؛ **انجام:** فجعلت اطلب یزید و هو قد دخل الی بیت مظلم و قد دار وجهه

جزو دوم کتاب و شامل ده مجلس است و هر مجلسی چند باب دارد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۸۹گ، ۱۷سطر (۸×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۱۸/۵سم [ف: ۱-۳۶۶]

۴۲. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۲۷۵

بی‌کا، بی‌تا[ف: -۹۱]

۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** صلی الاله علی من حبهم سکن ×× و مدحهم فی جمیع الکتب مسطور

خط: نسخ ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۷۷ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۴-۴۰۳]

۴۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۰۸/۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶۷گ (۱پ-۶۷ر)، ۲۰سطر(۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۲-۲۵۱۵]

۴۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۹۶۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فحملوه من مصرعه فجاؤا به حتی وضعوه عند الفسطاط الذی کانوا یقاتلون أمامه

جلد اول؛ خط: نسخ، کا: محمد علی اصفهانی متخلص به مهجور، بی‌تا؛ ۲۳۶گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۳-۱۶۴]

۴۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۷۲۲

آغاز: لا و لا هانی فراق حبیب بان عنی مقوصا للخیام؛ **انجام:** قال من روی فلما رای الحسین (ع) ان القاسم یرید البراز قال له یا

ولدی اتمشی برجلك الی الموت قال و كیف ...
تنها مجالس ششم تا نهم از جزء دوم را در بردارد که اوراق اوایل و اواخر آن هم پس و پیش صحافی شده و ما بین آنها نیز افتادگی دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح؛ ۱۰۸گ، ۱۹سطر (۸/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۲سم [رایانه]

۴۷. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۸۴۰

آغاز: الجزو الثانی من جزو الکتاب یشتمل علی عشرة مجالس: المجلس الاول: و هو المجلس الحادی عشر فی اللیلة السادسة من عشر المحرم الحرام و فیه ابواب ثلاثة الباب الاول: اعلموا ایها الاخوان انه لا خیر و الله فی دمع یصان عن سادات الزمان؛ **انجام:** هو البحر فانهل من رحیق شرابه ×× و عینان فاکمل من عبارتک

جزء دوم کتاب؛ خط: نسخ معرب، کا: محمد بن حاج سعید بن حاجی حسن قلاوی بن حاجی درویش بن حاج حسین کاظمینی، بی‌تا؛ ۱۹۸گ، اندازه: ۱۹/۵×۲۰/۵سم [میراث اسلامی: دفتر نهم-۹۳]

۴۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۹۸۲-۲۵/۷۲

آغاز: القصیدة للشیخ الخلیعی رحمه الله تعالیلم ابک ربعاً دارس العرصات ×× اضحت معارفه من النکرات؛ **انجام:** من الجوع والعطش والاسقام فجعلنا نبکی علیه ویبکی علینا ولاحول ولاقوة الا بالله العلی العظیم تمت

خط: نسخ، کا: شیخ محمدحسن بن حاجی زین العابدین، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ ۱۳۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۶۰۴]

۴۹. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۱۶۸

آغاز: برابر**انجام:** ثم الصلاة علی المختار سیدنا ماسا رکب من الایام والزمن

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۹۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: ۲-۵۳۹]

۵۰. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۲۳۰

کا: حاج سید علی معلم، بی‌تا، جا: زنجان؛ با مهر غلام آل علی محسن بن عبدالله؛ قطع: رحلی[ف: -۲۴۵]

● المنتخب فی جمع المراثی و الخطب (منتخب) /

مراثی،فضایل و مناقب / عربی

al-mn. fī jam‘-il marāṯi wa-l xuṭab (mn.)

حائری، یوسف

hā’erī, yūsof

وابسته به: المنتخب فی جمع المراثی و الخطب = منتخب المصائب؛ طریحی، فخرالدین بن محمد (۹۷۹-۱۰۸۷ق)

گزیده‌ای است از «المنتخب» طریحی شامل فضایل واحادیث و قصاید درمدح ائمه اطهار علیهم السلام در ابواب ومجالس متعدد.

قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۳۲۶

آغاز: بسمله الحمد لمن جعل الدنیا جنة لاعدائه وسجناً ومحنة لاولیائه ... فیقول ... شیخ فخر الدین فی منتخب المراثی من فضائل اهل البیت ... فاقول ... انا اقل الطلاب والذاکرین یوسف بن خیرالحاج والعمار حاجی علی الحایری انتخبت من منتخب جناب الشیخ انتخابا موجزاً مفیداً من الفضایل والاحادیث والعبارات والقصاید ودرجنه فی هذا القرطاس ... المجلس الاول وفیهابواب ثلثه الباب الاول ایها المؤمنون؛ **انجام:** فقالت هو کما قلتم الا انه رجل شحیح والعاص جواد ینفق علی بناتی وابوسفیان لاینفق علیهن وکان لها بنات تمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۱۴گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۲-۵۴۱]

● المنتخب فی جمع المراثی و الخطب (منتخب) /

مراثی / عربی

al-mn. fī jam‘-il marāṯi wa-l xuṭab (mn.)

وابسته به: المنتخب فی جمع المراثی و الخطب = منتخب المصائب؛ طریحی، فخرالدین بن محمد (۹۷۹-۱۰۸۷ق)

غیر همانند:

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۹۵

آغاز: الحمدلله الذی اصطفی من الانبیاء محمد ... اما بعد، فانی لما رأیت الکتاب المسمی بکتاب المنتخب فی جمع المراثی و الخطب ... متن: بسمله، الحمد لمن جعل الدنیا جنة لاعدائه و سجناً و محنة لاولیائه؛ **انجام:** و انا معه ابکی لبکائه و احزن لحزنه ...

در الذریعه (۴۲۰/۲۲) از این گزیده یاد شده، ولی از مؤلف نام برده نشده است، گزیده‌ای است از المنتخب فی جمع المراثی و الخطب شیخ فخرالدین بن محمد بن علی طریحی، در ذکر فضایل و در سوگواری اهل بیت (ع)، گزیننده در دیباچه آن را منتخب المنتخب نامیده است و می‌گوید حدیث‌ها را برگزیدم و قصیده و دیگر سروده‌ها را رها کردم، نسخه در ۲۰ «مجلس» است و هر مجلس در ۳ باب؛ خط: نسخ تحریری، کا: عبدالباقی بن محمد تقی طباطبائی بیدگلی، تا: جمعه ۲۱ صفر۱۲۸۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۳۴گ، ۲۱سطر(۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۲۴۷]

۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۷۵۵

آغاز: الحمدلن جعل الدنیا جنة لاعدائه و مجنة و سجنا لاولیائه واحبائه لیبلوهم فیها بالاکتساب؛ **انجام:** قال والله ما رایت مثل هذا الزلزلة الایوم مات فیه ابی امیرالمومنین (ع).

مؤلف در این کتاب از منتخب طریحی مواردی را به عین الفاظ و بدون دخل و تصرفی و زیادتی انتخاب و نقل کرده است، قصاید را به‌تمامه و خطبه کتاب را به‌عینه آورده و عناوین مجالس و ابواب را اسقاط کرده است، در صفحه اول نسخه نوشته شده «هذا کتاب روضة الخواص من مؤلفات احقر العباد عبدالحسین بن مهدی بیک خوئی رحمه الله»؛ خط: ثلث، بی‌کا، بی‌تا؛ تملک: عباسفانی دهم شوال ۱۲۴۱ با مهر«عباس بن علی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۴۰۶]

● **المنتخب فی علم الحدیث** / علوم حدیث / عربی
al-mn. fī ʻilm-il ḥadīṯ
طبری، ابراهیم بن محمد، ۶۳۶ - ۷۲۲ قمری
tabarī, ebrāhīm ebn-e mohammad (1239 - 1323)
وابسته به: معرفة انواع علم الحدیث = مقدمة ابن صلاح؛ ابن صلاح، عثمان بن عبدالرحمن (۵۷۷-۶۴۳ق)
گزیده‌ای است از کتاب علوم الحدیث (= مقدمة ابن صلاح) ابن صلاح شهرزوری.
[الاعلام، زرکلی ۶۳/۱؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط، الحدیث النبوی ۱۵۸۸/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۹/۱
آغاز: بسمله. صلی الله علی محمد و آله و صحبه و سلم تسلیماً قال الشیخ الأجل الفقیه ... رضی الدین ابو اسحق ابراهیم بن محمد بن ابراهیم بن ابی بکر الطبری المکی رضی الله عنه: الحمدلله علی عموم نعمه و خصوص افضاله و أفضل صلواته و سلامه علی سیدنا محمد و علی آله، و بعد فهذا منتخب یشتمل علی عیون من علم الحدیث نبذ من مصطلحات أهله فی القدیم و الحدیث ... حاویاً لأکثر الفروع و الاصول مرتباً علی مقدمة و مؤخرة و فصول، أما المقدمة فأذکر فیها بعض ما یرغب فی طلب العلم؛ **انجام:** فی ذی الحجة سنة ثلاث و ستین و أربعمائة. کمل الکتاب بحمدالله و عونه
نسخه اصل: کتابخانه اسکوریال، اسپانیا، ش ۱۶۱۵؛ خط: مغربی، کا: محمد بن محمد، تا: دهه آخر رجب۷۳۱ق؛ با بلاغ مقابله و قرائت و عرض، یادداشت قرائت کتاب بر ابی علی عمر بن علی در ۶۹۴ق، یادداشت دیگر مبنی بر قرائت مالک نسخه (الفقیه الاجل الوزیر ابوالعلا ابن ابی عبدالله بن سماک العاملی) بر احمد بن عبدالکریم بن محمد بن علی بن جابر انصاری؛ ۳۲ص (۱-۳۲)، ۱۶ سطر[عکسی ف: ۳-۳۱۳]

● **المنتخب فی النوب** / تفسیر / عربی
al-mn. fi-n nawb
ابن جوزی، عبدالرحمن بن علی، ۵۰۸؟ - ۵۹۷ قمری
ebn-e jawzī, ʻabd-or-rahmān ebn-e ʻalī (1115 - 1201)
یکصد فصل است مشتمل بر یکصد آیه قرآنی که هر کدام را در یک نوبت می‌توان خواند، آیات را تفسیر می‌نماید و مواعظ و اندرزهایی که از آنها استفاده می‌شود یادآوری می‌کند.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۲۴/۲
آغاز: الحمدلله علی حمده و صلواته علی رسوله و عبده محمد و آله و جنده، أما بعد فانی لما رسمت کتابی هذا؛ **انجام:** و عنون خطاب الاشارة الی رحلته کتاباً فسبح بحمد ربک و استغفره انه کان تواباً.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۹ رجب۷۰۹ق؛ تکمیل از احمد بن حسین بن علی النبراوی الحنفی؛ مصحح؛ تملک: عبد الرحمن بن تاج الدین حنفی؛ جلد: تیماج، ۱۲۰گ (۱۱۵ر-۲۳۴ر)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۴-۲۰۸]

● **منتخب القاموس** / لغت / عربی
mn.-ul qāmūs
وابسته به: قاموس المحیط = قاموس اللغة = قاموس المحیط و القابوس الوسیط؛ فیروزآبادی، محمد بن یعقوب (۷۲۹-۸۱۷ق)
تاریخ تألیف: چهارشنبه منتصف ذیقعده ۱۲۴۵ق
گزیده‌ای است مشتمل بر چهار «باب»: ۱.المهملات؛ ۲. المعجمات؛ ۳. الاضداد؛ ۴. المتفقات الجیاد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۱۳۲/۱
آغاز: الحمدلله علی افضا له و الشکر علی جزیل نواله و الصلوة و السلام بتمامه و کماله علی النبی الذی ملأ قلبه من جماله ... و بعد فیقول العبد الاثیم ... لما حدانی الشوق الی لغة العرب و حددنی الوجد الی اخذ الادب و رایت القاموس لا یغادر صغیرة و لا کبیرة؛ **انجام:** اللهم اجعل عاقبة امورنا اصلاحاً و عصمة و اخرجنا قبل المنایا الی النور من الظلمة ... و احفظنا یا مولانا عن الزلل فی اقوالنا و افعالنا و صل علی سیدنا و مولانا محمد ... و علی آله و اصحابه التابعین اجمعین آمین و الحمدلله رب العالمین.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ مصحح، محشی با نشان «ق»؛ مهر: «شمس الدین ۱۲۴۵» (بیضی)؛ ۳۰گ (۱پ-۳۰ ر)، ۱۳ سطر(۵/۵×۱۱)[ف: ۴۱-۶۲]

● **منتخب قاموس المحیط** / لغت / عربی
mn.-u qāmūs-il muḥīṭ
وابسته به: قاموس المحیط = قاموس اللغة = قاموس المحیط و القابوس الوسیط؛ فیروزآبادی، محمد بن یعقوب (۷۲۹-۸۱۷ق)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۱۷۷
آغاز: الابل و الماج الذی یطن به فارسی معرب معرج ماج؛ **انجام:** متی ظرف غیر متمکن و هو سوال عن زمان و یحازی به و یکون
خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج [رایانه]

←منتخب القرابادین للسمرقندی ﴾ ادویة العین

● **منتخب قواعد علم طبیعی** / علوم غریبه / فارسی
mn.-e qavāʻed-e ʻelm-e tabīʻī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۵۱۷
آغاز: بسمله، حمدله بدان اسعدک الله که علم رمل و معرفت این شریفست چرا که معجز انبیاست؛ **انجام:** و بیشتر کارها در سفر دست دهد و بمراد و مقصود برسد انشاءالله تعالی تمت.
شیخ نظام الدین؛ خط: نستعلیق جلی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی[رایانه]

● **منتخب قوسنامه** / متفرقه / فارسی
mn.-e qows-nāme

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۶۴
آغاز: بسمله. این چند کلمه ای است منتخب از رساله؛ **انجام:** این اسامی را بر کاه بر کمان نویسند تیر او خطا نشود ... یا سفهما حج احب یا سریا (کذا)
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴[رایانه]

←منتخب الکافی ⟵ منتخب اصول الکافی

● **منتخب الکافی فی الرمل = المختار من کتاب الکافی فی علم الرمل** / علوم غریبه / عربی
mn.-ul kāfī fi-r raml = al-muxtār min k.-il kāfī fī ʻilm-ir raml

رساله کوتاهی است در احکام رمل که گزیده‌ای از کتاب الکافی فی علم الرمل می‌باشد. این رساله ضمن بیان شرایط رمل، در فصل‌های گوناگون به توضیح مطالب پرداخته است. نام مؤلف را در منابع موجود نیافتیم.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۸۳/۳
آغاز: بسملة، اذا خرجت هذه شکل ... فی اول الضرب، فاعلم أنه یسأل عن أمر سلطان او خادم سلطان او شریف الحال کالقاضی و الفقیه و أکابر الناس و یدل علی قدوم غایب أو تجدید سفر و هو مبارک لکل شیٔ؛ **انجام:** رجعت بعد مدة و إن کثر القبض الخارج ما ترجع السرقة أبداً. و الله أعلم بالغیب و أعلم بالصواب
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ محشی؛ ۱۴گ (۳۲پ-۴۵پ)، ۱۶سطر، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۳۹-۵۱۳]

←منتخب کتاب اقلیدس ⟵ الاصول (منتخب)
←منتخب کتاب السبعیات ⟵ السبعیات

● **منتخب کتاب النجم فی کلام رسول الله** / حدیث / عربی
mn.-u k.-in najm fī kalām-i rasūl-il lāh

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۳۲/۲۹
آغاز: من کتاب النجم فی کلام سیدنا رسول الله صلی الله علیه و آله للشیخ ابی العباس احمد بن معد بن عیسی بن وکیل التجیبی الاقلیشی و هو ایضا صاحب کتاب الکوکب الدری من کلامه علیه السلم مما لیس فی کتاب الشهاب: من صلی صلاة لم یقرافیها بفاتحة الکتاب؛ **انجام:** انما اهل عرضه ظل فیهم امرء خایفاً فقد برئت منه ذمة الله.

خط: نسخ تحریری، کا: محمد بن علی بن حسن جباعی، تا: شنبه ۱۸ شوال۸۵۲ق؛ جلد: میشن، ۳ص (۷۴-۷۶)، اندازه: ۱۸/۲×۲۸سم [ف: ۲۹/۱-۳۸۵]

● **منتخب کتب رمل و هیأت** / علوم غریبه / فارسی
mn.-e kotob-e raml va hey'at

محمد قلی خان صاحب
mohammad qolī xān-e sāheb

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۷۱۳
آغاز: منجمان ... زیر ناف عقرب ... در بیان اثر مسکرات؛ **انجام:** دلیل بود که بخت بسیار بود ... ده هزار درم
خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴[رایانه]

● **منتخب الکفایة (ارجوزه)** / نحو، شعر / عربی
mn.-ul kifāya (urjūza)

مجدالدین بن لطفعلی صدرالافاضل، قرن ۱۴ قمری
majd-od-dīn ebn-e lotf-ʻalī-ye sadr-ol-afāzel(- 20c)

وابسته به: کفایة المعانی فی نظم حرف المعانی = معانی حروف؛ بیتوشی کردی، عبدالله بن محمد (۱۱۶۱-۱۲۲۱)
ارجوزه کفایة المعانی از ابو محمد عبدالله بن محمد بیتوشی شافعی در ۶۷۲ بیت مشتمل بر حروف معانی و کیفیت عمل آنها در پنج باب بوده که به سال ۱۱۹۱ق پایان یافته است. نسخه حاضر منتخبی است از آن ارجوزه که توسط مجد الدین رازی برگزیده شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۵۰۴
آغاز: احمد ربی حالة الضراء×× حمدی له فی حالة السراء؛ **انجام:** و حین من الله بالاتمام ×× ارختها باحسن الختام
خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ جلد: چرم، ۱۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱/۲×۱۸سم [ف: ۴۳-۱۳۱]

● **منتخب الکلام** / شعر / فارسی
mn.-ol kalām

مجموعه‌ای است مرکب از انواع اشعار شعرای قدیم وجدید با دیباچه‌ای منثور در تسمیه کتاب، ولی جامع آن ازخود نام نبرده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۸۹
آغاز: الحمدلله الخالق البرایا و الشکر لواهب العطایا؛ **انجام:** تخت تو تاج آسمان تاج تو فر ایزدی ×× حکم تو طوق گردنان طوق تو زلف سروری
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ درمتن و هامش؛ واقف: نایینی؛ جلد: پارچه‌ای، ۱۶۶گ، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۷-۸۴۷]

● **منتخب اللباب** = **منتخب البیان** / تاریخ هند / فارسی
mn.-ol lobāb = mn.-ol bayān

نظام الملک، هاشم علی خان، ۱۰۷۴ - ۱۱۴۴ قمری
nezām-ol-molk ،hāšem ʻalī xān (1664 - 1732)

تاریخ عمومی شبه قاره است از چیرگی اعراب برسند تا روزگار نگارنده به ویژه تیموریان هند، در سه جلد: ۱. از گشودن هند تا لودی خان؛ ۲. از آغاز تیموریان تا محمد شاه؛ ۳. دیگر پادشاهان شبع قاره به ویژه دکن. (احمد منزوی)

آغاز: جلد دوم: جهان جهان شکر و سپاس افزون از قیاس پادشاهی را سزاست ...

جلد سوم: حمد بی حد و ثنای لا تعد پادشاهی را سزاوار ...

چاپ: مشار ۴۹۹۰/۴؛ به کوشش محمود احمد فاروقی به اردو ترجمه و چاپ شده است.

[آربری ۲۲۰؛ استوری ۴۶۷/۱ و ۱۳۱۰؛ فهرستواره منزوی ۱۳۵۱/۲]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۱۵/۱۰

آغاز: برابر جلد ۲

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴ص (۴۱-۴۴)[ف: ۳۷-۳۱۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۳۱۷

جلد دوم است؛ خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱و۱۲؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مذهب، ۵۹۷گ، ۲۱سطر (۱۱×۲۱)، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۱۵-۴۲۰۲]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۳۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۷ ربیع الثانی۱۱۷۷ق؛ کاغذ: هندی، ۳۳۸گ، ۲۵ سطر(۱۱×۲۷)، اندازه: ۱۹×۳۵سم [ف: ۱۶-۷۹]

۴. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲و ۱۳؛ تملک: محمد حسن تهرانی ۱۳۳۵؛ جلد: تیماج، ۳۴۱گ، ۱۶سطر(۱۵/۵×۲۶)، اندازه: ۲۴×۳۴/۵سم [ف: -۴۲۲]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۵

آغاز: برابر جلد ۲

خط: شکسته تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۳۶۲گ، اندازه: ۱۴×۲۷سم [ف: ۲-۱۵۵]

● **منتخب اللطائف** / داستان / فارسی
mn.-ol latā’ef

مجموعه‌ای از داستانهای لطیف و حکم و امثال است که با نثری ادیبانه و زیبا، مشهون با اشعار و روایات، از کتب و آثار پیشینیان، نقل شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۲۴۴/۴

آغاز: لطاسف تحمیلات و اثنیه متکاثره، مرخالی را شاید که مکونات علویه و محدثات سفلیه امور؛ **انجام:** و عنان مهدی بگرفت و گفت صداقت بما قلت و إن کانت الرابعة و الخامسة فرود آی که ترا دویها (دهم). تمت

خط: نستعلیق ترکستانی خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ ۶۴گ (۲۲۸-۲۹۱)، ۱۷سطر، اندازه: ۸×۱۷سم [ف: ۳۶-۵۳]

←منتخب اللغات ← فرهنگ رشیدی

● **منتخب لغات** / لغت / فارسی و عربی
mn.-e loqāt

منتخبی است از واژگان اغلب عربی که برخی از آنها منتخب (گویا منتخب اللغات) و لوامع استخراج و به فارسی ترجمه و معنا شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۱۱۱/۶

آغاز: عالج بکسر اللام موضع ریگست بادیه منتخب الاثر بالکسر خلاصة السمن و الاثر بفتحتین مابقی من رسم الشیء ... هنا بالفتح عطا دادن و گوارا شدن طعام و بالکسر عطاه منتخب ... ؛ **انجام:** ... کب بالفتح و تشدید بابرو افکندن منتخب بالفتح بسر افتادن منتخب.

در این نسخه از ص۲۸۷ تا ۴۰۶ این واژگان در حواشی تحریر شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۳۰ص (۲۷۷-۴۰۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۵۰-۱۶]

● **منتخب لغات ابوالفضل** / لغت / عربی و فارسی
mn.-e loqāt-e ab-ol-fazl

از: ابوالفضل (؟). فرهنگ واژگان عربی به فارسی است به ترتیب حروف الفبا.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۱۱۱/۲

آغاز: بسمله، باب الالف ابتلا گرفتار شده امتلا گرانی شکم، انتما افزایش نسبت، احبا دوستان، اخلا دوستان، اتکا تکیه زدن، اطلا بلند کردن، اجتنا چیدن؛ **انجام:** یسری آسانی، ید طولی دست درازی، یومی روزینه، یاوری قوت دادن، یهدی راه راست نمودن، یطافی چوکیدار.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۸۳ص (۳۹-۱۲۱)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۵۰-۱۶]

● **منتخب اللغات شاهجهانی** / لغت / عربی - فارسی
mn.-ul luġāt-i šāhjahānī

رشیدی، عبدالرشید بن عبدالغفور، - ۱۰۷۷ قمری
rashidi, ʻabd-or-rašīd ebn-e ʻabd-ol-qafūr(- 1667)

اهدا به: شهاب الدین محمد شاه جهان (۱۰۳۷-۱۰۶۸ق)

تاریخ تألیف: ۱۰۴۶ق

فرهنگ عربی به فارسی معروف ورایجی است درلغت وتفسیر واژه‌های عربی به فارسی به ترتیب حرف اول واژه‌ها ودر هر حرفی به ترتیب حرف آخر واژه‌ها.این کتاب غیر از کنز اللغات است. در مقدمه آن می‌گوید: «این کتابی است در تحقیق بیان لغات ضروریه کثیرة الاستعمال منتخب از کتب معتبره چون قاموس و صحاح و صراح به عبارت فارسی عام فهم خاص پسند و تحقیق الفاظ و تنقیح معانی و اعتبار حرف ملفوظ نه مکتوب درعنوان باب و فصل با رعایة حرف اول و دوم و آخر چنان که حرف اول باب و حرف آخر فصل باشد بی رعایة مأخذ اشتقاق و اسقاط حروف زواید تا هر قاصی و دانی از آن بهره‌ور شود الخ». در آخر کتاب تاریخ اتمام تألیف را که به سال ۱۰۴۶ق بوده با ذکر مآخذ آورده و آن این است: «نسخه جامع زلغات عرب ×× از نسخ معتبره، منتخب / نسخه قاموس ومهذب صحاح ×× کنز و اسامی و مصادر صحاح / یافته اتمام بعهد شهی ×× از حق و از خلق جهان آگهی / سلطنت آرای ممالک ستان ×× شاه جهان، ثانی صاحبقران / از پی تاریخ اش بی قال وقیل ×× گفت خرد «منتخب بی بدیل»».

آغاز: بسمله. ستایش و سپاس مالک الملکی که تذکار آلای بی احصای و نعمای بی منتهایش و تعداد سوابق فیض و لواحق عطایش در دایره حصر نکنجد ... بسمله. ابتدا آغاز کردن. ابتغاء خواستن. ابتلاء آزمون و در بلا و رنج افکندن ...

انجام: معالهاء یاه یاه کلمه است که برای راندن شتران گویند مع الیایوی بضم یاء و فتح و او و تشدید یاء آخر نام مردی است تمت تمام شد منتخب اللغات ... یافته اتمام بعهد شهی×× از حق و از خلق جهان آگهی / سلطنت آرای و ممالک ستان ×× شاه جهان ثانی صاحب قران / از پی تاریخش بی قال و قیل ×× گفت خرد منتخب بی بدیل.

چاپ: مشار فارسی، ج۴، ص۴۹۹۳؛ کلکته، ۱۲۲۳ق و ۱۸۰۸م، با حروف سربی نستعلیق؛ لکهنو، سنگی، ۱۹۰۴م، رحلی، ۷۷۰ص، ۱۱ص+ (صص۱-۷۵۹)؛ هند، بمبئی، فتح الکریم، به اهتمام: قاضی عبدالکریم و جناب قاضی رحمة الله بن قاضی فتح محمد

[مشترک پاکستان ۲۵۸/۱۴؛ الذریعة ۴۲۸/۲۲ و ۴۳۸/۲۲؛ نسخه‌های منزوی ۱۹۳۶/۳؛ مشار فارسی ۳۷۱۱/۳؛ لغتنامه دهخدا ۳۳۹/۴۰؛ فرهنگ‌نامه‌ها ۲۲۳؛ کشف الحجب و الاستار ص ۵۵۹؛ میراث مشترک ایران و هند: ۱: ۷۸ و ۲: ۱۱۴؛ دنا ۱۰: ۱۱۲-۱۱۱ (۴۶ نسخه)]

۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۰۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: میر عبدالله، تا: صفر۱۰۵۶ق؛ کاغذ: هندی، جلد: چرمی، ۴۶۸گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [ف: ۳-۱۳۲۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۰۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق هندی، کا: محمدعارف عباسی، تا: ۱۰ رجب۱۰۸۰ق، برای میرزا محمد مراد؛ کاغذ: کشمیری، جلد: چرمی، ۳۴۵گ، ۲۳سطر (۸/۷×۱۷/۲)، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: ۱۳-۱۳۸]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۴۴۹۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲ شعبان۱۰۸۵ق؛ مصحح؛ اهدایی: رهبری، اسفند ۱۳۷۶؛ جلد: مقوا، رویه مشمع، ۴۳۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۹۱]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۲۱۱-ف

نسخه اصل: کتابخانه گنج بخش ۴۶۳؛ خط: نستعلیق خوش، کا: داود بن محمد اسحاق، تا: رجب۱۰۹۲ق[فیلمها ف: ۳-۲۰۹]

۵. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۱۵۷

مقدمه را ندارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج سرخ [نشریه: ۳-۴۸]

۶. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۱۸۳

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: رحلی [نشریه: ۳-۴۸]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۳۴۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: هندی، ۳۸۳گ، ۱۹سطر(۱۲×۲۲)، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۷-۴۷۱]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۶۵۳

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی، مجدول؛ مهر: «عبده الراجی محمد» (بیضوی)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمد» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۳۸۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۲۸-۱۸۷]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۴۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ افتادگی: انجام (آغاز در دیباچه و انجام افتاده و می‌رسد به«هدن بالضم آشتی»)؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج عنابی، ۲۵۳گ، ۲۴ سطر(۱۰×۲۱)، اندازه: ۱۵×۲۵سم [ف: ۱۳-۳۴۹۱]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۸۸۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** غلبه صفرا یا سودا در روی بدن آدمی ظاهر شود و اول

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲[رایانه]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۸۸۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** مع النون. یرقان بفتحتین زردی که در کشت افتد وزردی یا سیاهی که از غلبه صفرا یا سودا در روی بدن آدمی ظاهر شود و اول.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۲؛ جلد: میشن، ۲۷۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۲/۵×۳۸سم [اهدائی رهبر: ۱۰-۹۲]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۸۸۰

آغاز: و همواری قدم گستردن برافکندن و جام؛ **انجام:** اندیشه

فکاهست فتح فا و فتح حا خویشی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۰۳-فیروز

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ دارای سر لوح، مجدول؛ مهر: «داخل کتابخانه حاجی محتشم السلطنه شد» (بیضی)؛ تملک: عبدالله بن محمد؛ جلد: تیماج مذهب، ۵۱۷گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۲۱-۳۲۹]

۱۴. اصفهان؛ روضاتی؛ شماره نسخه: ۲۷

خط: نسخ، کا: محمد ظهیر عرف محمد حافظ بن شیخ عبدالواسع صوفی حنفی قادری چشتی، تا: چهارشنبه ۲۴ رجب۱۱۰۴ق؛ مجدول؛ تملک: سید محمد امام جمعه چهارمحال در ۲۴ جمادی الاول ۱۳۲۸؛ ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: -۳۱]

۱۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۶۱۷/۱

آغاز: شنع، بالضم زشت شمردن، شنوع، بالضم زشتی و قباحت؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: ابراهیم نجفی، تا: سه‌شنبه ۲۸ جمادی الثانی ۱۱۰۵ق، جا: مکه؛ اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [نسخه پژوهی: ۳-۱۱۰]

۱۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۴۰۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمادی الثانی ۱۱۱۲ق؛ فاقد خطبه و دیباچه ندارد؛ واقف: سردار کل یار محمد خان افشار، ۲۵خرداد ۱۳۳۲؛ جلد: چرمی، ۴۴۲گ، ۱۷-۱۸سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۱۳-۱۳۸]

۱۷. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۱۶ - ج

خط: نسخ، کا: حسینی طبیب، مرتضی بن محمد مهدی، تا: یک‌شنبه ۲۰ رجب۱۱۴۱ق؛ مجدول، مقابله شده؛ کاغذ: سپاهانی، ۳۰۶گ، ۲۲سطر(۹×۲۰)، اندازه: ۱۳/۵×۲۴سم [ف: -۲۰۶]

۱۸. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه: ۱۰۶

خط: نستعلیق، کا: محمد غفور ولد قاضی محمد جعفر، تا: سه‌شنبه ۱۶ ربیع الثانی ۱۱۴۷ق؛ ۳۱۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: -۸۶]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۸۸

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۵۰ق؛ دارای یک سر لوح؛ ۴۹۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۸سم [ف: ۲-۲۸۵]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۴۱۷

انجام: یئوس بالفتح ناامیدی ییس بضم و بضمتین خشک شدن یا بس ...

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ یا ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ دارای سرلوح، مجدول؛ جلد: چرم، ۳۵۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۳/۵×۳۸/۵سم [ف: ۴۳-۸۱]

۲۱. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۱۹۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ جلد: تیماج، قطع: رحلی [نشریه: ۳-۴۸]

۲۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۳۷۴-۱۳/۵۴

آغاز: بسمله ابداء آغاز کردن وابتغاء خواستن ابتلاء آزمودن و دربلا ورنج افکندن ابتناء بنا کردن ابداء بالکسر آشکار کردن وآفریدن؛ **انجام:** برابر

فاقد خطبه کتاب؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۴۰گ، ۱۷-۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۸-۴۵۹۳]

۲۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۲۲۷-۱۷/۷

آغاز: بسمله اما بعد چنین بنده افقر وذره احقر عبدالرشید حسینی المدنی اصلاً والتتوی مولدا که این کتابی است درتحقیق بیان لغات ضروریه کثیرة الاستعمال منتخب از کتب معتبره؛ **انجام:** برابر

خط: تحریری، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۲۰۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۵۴گ، ۲۲سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸-۴۵۹۳]

۲۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۹۳

آغاز: بسمله. بنده افقر و زمره احقر عبدالرشید؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: عباس بن محمد ازغدی مشهدی، تا: ۱۲۰۶ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۲۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۵۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، کا: سید محمد حسینی بن شاه عزالدین حسینی چشتی مشهدی، تا: دوشنبه ۱۰ صفر۱۲۰۷ق؛ تملک: عبدالباقی بن جلال الدین حسینی، محرم ۱۲۸۳ق با مهر «ابن جلال الدین عبدالباقی الحسینی» (بیضی)، خلیل بن عبدالباقی الحسینی؛ جلد: تیماج منقش، ۲۱۵گ، ۲۳سطر (۱۴×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۲۹سم [ف: ۳-۳۱۴]

۲۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۴۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۸ق؛ جلد: تیماج، ۶۴۲ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۱۰-۱۲۹۸]

۲۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۹۷۲

خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم بن محمد منشی باشی، تا: ۱۲۱۷ق؛ کاغذ: ترمه، ۳۸۶گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۴/۸سم [ف: ۴-۷۸۸]

۲۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۵۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد بن عبدالله، تا: ۱۲۲۳ق، به نام سید لطف الله صاحب؛ جلد: تیماج [رایانه]

۲۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۲۹

خط: نسخ، کا: محمد باقر بن حسنعلی حسینی طبیب اصفهانی، تا: ۱۵ رجب۱۲۲۴ق، جا: مشهد رضوی، کاغذ اصفهانی؛ ۲۱۴گ، ۲۶ سطر (۱۱/۵×۲۰)، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [ف: ۱-۵۸۰]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۶۲۹

همان نسخه بالا[نشریه: ۵-۱۰۰]

۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: مشهدی، ابراهیم بن محمد، تا: ۱۲۲۸ق؛ جلد: تیماج، ۲۳۳گ، ۲۲سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۴۱۵]
۳۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۰۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد علی بن سیف الدین محمد نیشابوری، تا: ۱۲۳۳ق؛ جلد: مقوا [رایانه]
۳۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۹۰۱
آغاز: بسمله. اما بعد چنین گوید بنده حقیر عبدالرشید الحسینی؛ **انجام:** برابر.
خط: نسخ، کا: ابراهیم جرجانی، تا: ۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج [رایانه]
۳۳. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۱
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ مجدول؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۶۵ص، اندازه: ۲۱/۵×۳۰/۵سم [ف: ۲-۲۹۴]
۳۴. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۹۳/۱
آغاز: برابر
خط: نسخ جلی، کا: عبد الرحیم بن کربلائی محمد هریسی الاصل، تا: ۱۲۳۵ق، جا: خوی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴۴گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: -۵۶]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۶۱/۱
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۵۷]
۳۵. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۷۶
خط: نستعلیق، کا: باقر بن مرحوم میرزا محمد علی ترشیزی، تا: ۱۵ محرم۱۲۳۶ق؛ تملک: باقر بن مرحوم محمد هاشم حسینی اصفهانی با مهر «باقر الحسینی» در رجب ۱۲۶۷؛ ۳۱۷گ، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: ۳-۸۳]
۳۶. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۳۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۹ شوال۱۲۳۹ق؛ کاغذ هندی؛ ۵۶۷گ، ۱۵ سطرهندی (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۶/۵×۲۸/۵سم [ف: ۱-۵۸۰]
مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۶۳۰
همان نسخه بالا[نشریه: ۵-۱۰۱]
۳۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۴۱۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: سید بخش علی میر چهجو، تا: ۸ رجب۱۲۳۹ق، جا: لکهنو هند؛ دارای یک سرلوح مرصع، مجدول، مصحح، محشی با نشان «۱۲» و «ه»؛ جلد: مشمع، ۲۷۱گ، ۲۳ سطر(۱۵×۲۹)، اندازه: ۲۴/۵×۳۵/۵سم [ف: ۴۱-۵۸۴]
۳۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۷۶/۱
آغاز و انجام: برابر
کا: حیدر علی بن علی مردان ایجی زنجانی، تا: یک‌شنبه ۲۲ شعبان۱۲۴۰ق، جلد: تیماج مذهب، ۱۷۸گ (۱پ-۱۷۸پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۳۰-۲۳۲]
۳۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۴۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: تنکابنی، محمد علی بن محمد باقر، تا: جمعه ۱۵ ربیع الثانی ۱۲۴۰ق، جا: زنجان؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۲۰۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳-۱۷۴]
۴۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۶۶۴
آغاز: بسمله، اما بعد چنین گوید بنده احقر ... عبد الرشید الحسینی المدنی.که این کتابیست در تحقیق تبیان لغت ضروریه کثیر الاستعمال
خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن کربلائی زین العابدین، تا: شوال۱۲۴۰ق؛ مهر: «محمد الشریف»؛ اهدایی: حسین تراب یزدی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۱۷گ، ۲۵سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۴-۱۳۸۲]
۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۲۵۵۵
آغاز: برابر؛ **انجام:** کتاب نسخه جامع لغات عربی در یوم جمعه ... ۱۲۴۲
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۲ق[رایانه]
۴۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۷۴۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۴۱ق؛ مهر: «عبده رضا قلی» (بیضوی)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده رضا قلی» (مربع)؛ ۱۶۸گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱۵-۱۳۶]
۴۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۶۴
خط: نستعلیق، کا: عبدالعلی بن معصوم، تا: ۱۲۴۹ق؛ تملک: صدیق الملک در ۱۳۰۹؛ جلد: میشن، ۳۱۳گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹/۸×۲۹/۵سم [ف: ۴-۷۸۸]
۴۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۲
خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن حسنقلی، تا: ۱۲۴۹ق؛ قسمتی از مقدمه کتاب (از ابتداء تا اما بعد) را نویسنده ننوشته و از اما بعد شروع کرده؛ مصحح، مقابله شده، یادداشتی از محمد حسین بن فضل الله حسینی می‌باشد که در همان سال نگارش نسخه نوشته شده و از قرینه عبارت آخر نسخه که مقدمه برای نوشتن نام کسی است که نسخه را نویسنده برای وی نوشته و ناتمام مانده معلوم می‌شود که برای سید نام برده بالا که از علماء آن عصر بوده نگارش یافته؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۱۹۱ص، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۲-۲۹۴]
۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۷۶۶
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، کا: عبدالعلی، تا: اواسط ذیقعده۱۲۵۰ق، واقف: رضا نایینی، مرداد ۱۳۱۱؛ جلد: چرمی، ۲۴۰گ، ۲۳سطر (۱۳×۲۴/۴)، اندازه: ۲۱/۵×۳۳/۹سم [ف: ۱۳-۱۳۷]
۴۶. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۱۷

خط: نسخ، کا: حیدر علی بن محمد حسینی حسینی، تا: ۲۰ شعبان۱۲۵۰ق؛ مصحح، محشی؛ ۲۲۳گ، اندازه: ۱۹/۵×۳۰سم [ف: ۳-۸۳]

۴۷. مشهد؛ امام هادی؛ شماره نسخه: ۸

خط: نسخ، کا: صادق بن محمد رضا جلائی بلغوری، تا: سه‌شنبه ۱۹ ذیقعده۱۲۵۱ق؛ واقف: محمد رضا، ذیحجه ۱۲۹۷؛ ۱۹۱گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۶سم [ف: -۸]

۴۸. قم؛ طبسی؛ شماره نسخه: ۱۰۰

آغاز: بسمله اما بعد چنین گوید بنده افقر وذره احقر عبدالرشید الحسینی ... که این کتاب درتحقیق بیان لغات ضروریه کثیرة الاستعمال منتخب از کتب معتبره؛ **انجام:** برابر

فاقد خطبه؛ خط: تحریری، کا: حسن ابن حسین خراسانی، تا: ۱۲۵۱ق، جا: مشهد رضوی؛ جلد: تیماج، ۱۸۲گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف مخ: ۲-۵۴۰]

۴۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۷۸

خط: نستعلیق شکسته، کا: علی بن مهدی بیارجمندی، تا: ۲۵ شوال۱۲۵۳ق، جا: مشهد رضوی مدرسه جعفریه؛ جلد: میشن، ۱۷۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۴-۷۸۸]

۵۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۳۱۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان۱۲۵۳ق؛ مهر: نظر علی؛ ۲۰۲گ، ۲۸ سطر(۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۱۶-۲۴۱]

۵۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۲۸۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۷ق[رایانه]

۵۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۴۲۵

خط: نستعلیق، کا: ابوالفیض بن عبدالحسین همدانی، تا: ۱۲۵۷ق، جا: قزوین مدرسه حاج ملا صالح؛ تملک: عبدالله بن محمد نبی قزوینی در ۱۳۰۷، محمد کاظم بن احمد در ۱۲۷۱؛ جلد: میشن، ۲۰۸گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۵سم [ف: ۴-۷۸۸]

۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۴۷

آغاز: بسمله. باب الالف مع الاف ابتداء؛ **انجام:** الحمدلله الذی وفقنا للاتمام ... ابن آدینه محمد، محمد الخبوشانی

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد آینه خبوشانی، تا: ۱۲۵۹ق [رایانه]

۵۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۸۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۲۰۷گ، ۳۲سطر(۱۳/۵×۲۱)، اندازه: ۲۱/۵×۳۰/۵سم [ف: ۹-۱۲۵۵]

۵۵. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۶۳۳

آغاز: بسمله اما بعد چنین گوید بنده افقر و ذره احقر عبدالرشید الحسینی المدنی اصلا و التتوی مولدا که این کتابی است در تحقیق بیان لغات ضروریة کثیرة الاستعمال منتخب؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، کا: علی اکبر بن حسن روینی اسفراینی، تا: ۱۲۶۲ق، جا: مشهد رضوی مدرسه نواب؛ واقف: علی مردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ جلد: تیماج، ۲۴۰گ، ۲۹سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۶×۲۷/۵سم [ف: -۵۰۹]

مشهد؛ مدرسه خیرات خان؛ شماره نسخه: ۴۸

همان نسخه بالا[رشت و همدان: ف: -۱۷۶۹]

۵۶. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۹۸

آغاز: باب الالف بالالف ابتداء آغاز کردن، بتغاء خواستن، ابتلاء آزمودن و در بلاء و رنج افکندن ابتناء بنا کردن، ابداء بالکسر آشکار کردن و آفریدن، ابراء بیزار کردن؛ **انجام:** برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۲۶۲ق، به حسب فرمایش جناب معلی القاب علیرضا بن ملا معصومعلی ساکن قریه پردنکون من قراء کلارستاق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوا، ۲۹۵گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: -۱۵۸]

۵۷. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۱۸۰

آغاز: ابتدا آغاز کردن؛ **انجام:** و توانایی

خط: نستعلیق، کا: عبدالرزاق بن محمد بن حسینی لواسانی، تا: جمعه۱۳ ربیع الاول۱۳۰۱ق؛ قطع: رحلی [نشریه: ۳-۴۸]

۵۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۵۳

خط: نستعلیق، کا: عباس کابلی، تا: ۱۲۹۷ق؛ جلد: میشن، ۲۲۵گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۹/۸×۳۰/۸سم [ف: ۴-۷۸۸]

۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۵۶/۱

آغاز: سرم راندن سگ و بضم دهان روده که مخرج ثقل است ... باب السین مع النون سبحان بالضم پاکی کردن و خدا را بپاکی خواندن؛ **انجام:** باب المیم مع الالف، مأوی جای برگشتن، و الباقی فی مجلده ثانیه.

کا: عبدالرحمان، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ رکابه‌دار؛ ۲۶۰ص (۱۹-۲۷۸)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۴۴-۴۶]

۶۰. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۰۱

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۵۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: -۱۵۸]

۶۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۶۷۶

آغاز: یا مالک چه نسبت آلوده لوث امکان را آن مقدس؛ **انجام:** یعمور بالفتح بزغاله و بره ... و یفعل من الجنس ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام [رایانه]

۶۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۰۰۴

آغاز: بسمله حمد له ... اما بعد چنین گوید بنده افقر؛ **انجام:** ولایت است و سلام و الاکرام.

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام[رایانه]

۶۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۶۲۹

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، ۲۶۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۸سم [ف: ۲-۱۰۴]

←منتخب اللغة ← فرهنگ عربی بفارسی

● **منتخب اللغة** / لغت / فارسی

mn.-ol loqa

خاکسار، عبدالله، ق۱۲ قمری

xāksār, ‘abd-ol-lāh(- 18c)

تاریخ تألیف: ۱۱۶۳ق

از فرهنگ سروری آنچه دبیران و نویسندگان را می‌باید گزین کرده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۲۰/۲

آغاز: بسمله. حمدله ... اما بعد غرض اصلی و مطلب کلی از ترتیب و تحریر اینسخه آنکه اکثر اوقات منشیان ذیشان و نگارندگان ارقام و احکام در حین تحریر مراسلات ... محتاج بلغات فارسی می‌شوند؛ **انجام:** الیاء یاری آشنایی و دوستی.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۴گ (۶۰پ-۷۳ر)، ابعاد متن: ۷×۱۴، اندازه: ۱۱×۲۰سم [ف: ۸-۵۳۳]

● **منتخب اللغة** / لغت / عربی به فارسی

mn.-ul luġa

محمد تقی، ق۱۳ قمری

mohammad taqī(- 19c)

فرهنگ عربی به فارسی است و از کنز اللغة گرفته شده و برای دو پسر او محمد و علی ساخته شده است. عنوان‌ها «باب» است به‌حسب حروف تهجی آخر کلمه.در «فرهنگ نویسی در هند» (ص ۲۸۵) از منتخب اللغه محمد باقر بن کربلایی ساخته ۱۲۹۱ق یاد شده است.

[لغت نامه دهخدا ۴۸/۳؛ فرهنگنامه ها ص ۲۴۳ و ۲۹۴]

تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۶۳

آغاز: بسمهل. و الصلوة و السلام علی محمد ... اما بعد این چند کلمه ایست در بیان معانی الفاظ بحسب اللغة خواستم این مجموعه شود از جهت ولدان محمد و علی؛ **انجام:** و البدو و الظهور

خط: نسخ ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ قطع: ربعی [نشریه: ۳-۴۸]

● **منتخب اللغة** / لغت / عربی - فارسی

mn.-ul luġa

همدانی، محمد بن محمد حسین، ق۱۳ قمری

hamadānī,mohammad ebn-e mohammad hoseyn (-19c)

به درخواست: محمد علی خان

در ۲۸ «باب» و لغات به ترتیب حرف اخر مرتب شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵ سرود

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۸۶ق؛ جلد: تیماج، قطع: رقعی[نشریه: ۱۳-۴۰۹]

● **منتخب اللغة ناصری** / لغت / فرانسه - فارسی

mn.-ol loqat-e nāserī

این نسخه، که فرهنگ فرانسه به فارسی است، ظاهراً باید آن فرهنگ فرانسه به فارسی‌ای باشد که ناصرالدین شاه تدوین کرده است.این نسخه از حرف «M» شروع می‌شود و در «Oy» ختم می‌گردد. علاوه بر لغت و معنی، پاره‌ای جملات و اصطلاحات فرانسوی نیز در آن وجود دارد. در حاشیه صفحه اول به خط ناصرالدین شاه آمده است: «صنیع الدوله تصحیح کرده است». غیر از این در متن نیز به خط ناصرالدین شاه عباراتی چند وجود دارد ولی باید متوجه بود که کاتب نسخه کسی دیگر جز ناصرالدین شاه است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۹۱

آغاز: منتخب اللغة ناصری. N برنج نارنجی Nacarat؛ **انجام:** سامع - حاضر Oyant

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، جا: تهران؛ با سرلوح، مجدول؛ ۴۶گ، ۱۲ سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲سم [ف: ۱-۴۷۱]

● **منتخب لوامع جامی = منتخب شرح خمریه ابن فارض** / عرفان و تصوف / عربی - فارسی

mn.-e lavāme‘-e jāmī = mn.-e š.-e xamrīye-ye ebn-e fārez

وابسته به: لوامع انوار الکشف و الشهود علی قلوب ارباب الذوق و الجود = شرح خمریه ابن فارض = شرح قصیده میمیه فارضیه؛ جامی، عبدالرحمن بن احمد (۸۱۷-۸۹۸ق)

شرحی به نظم و نثر بر قصیده میمیه ابن فارض که به خمریه نیز مشهور است نگاشته و آن را «لوامع انوار الکشف و الشهود علی قلوب ارباب الذوق و الجود» نامیده و این رساله گزیده‌ای از آن شرح است و تنها رباعیات مربوط به هر بیت را آورده است. به احتمال بسیار گزیده همان کاتب نسخه باشد.

[فهرستواره منزوی ۸۰۹/۷]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۲۴۴/۳۳

آغاز: شربنا علی ذکر الحبیب مدامة ×× سکرنا بها من قبل ان یخلق الکرم / مائیم ز جام عشق تو جرعه کشان ×× به جرعه کشان خود گذر جرعه فشان؛ **انجام:** علی نفسه فلیبک من ضاع عمره ×× و لیس له فیها نصیب و لا سهم ... هرکس که زمی بعمر خود بهره نخورد ×× گو خون بگری که عمر ضایع کرد

کا: سید محمد حسینی همدانی، تا: حدود قرن۱۳؛ بر فراز برگ آغازین عبارت «هذه قصیدة میمیة فی تعریف الخمر للعالم العامل شرف الدین ... المعروف بابن الفارض که نوشته می‌شود و یکی از

عرفا شرحی بمذاق خود بر آن نوشته بود می‌نویسم» آمده؛ ۲گ (۱۶۴ر-۱۶۵پ)، ۲۶ سطر(۷/۵×۱۵)[ف: ۴۱-۲۵۱]

←منتخب مثنوی ⩤ هداية المضلين
←منتخب مثنوی ⩤ سراج السالکين
←منتخب مثنوی ⩤ مفتاح التوحيد

● **منتخب مثنوی مولوی** / شعر / فارسی

mn.-e masnavī-ye mowlavī

وابسته به: مثنوی معنوی = مثنوی مولوی؛ مولوی، جلال الدین محمد بن محمد (۶۰۴-۶۷۲ق)

گزیننده شناخته نشد. اشعار به حسب موضوع تنظیم گردیده است، مثلاً در برگ دوم زیر عنوان«باب در مرگ مجاز» این گونه انتخاب شده است: ۱. مرگ هر یک ای پسر همرنگ اوست ... از دفتر سوم بیت ۳۴۳۹ نیکلسن؛ ۲. آن که می‌ترسی ز مرگ اندر فرار ... از دفتر ۳ بیت ۳۴۴۱ نیکلسن؛ ۳. خلق در بازار یکسان می‌روند ... از دفتر ۳ بیت ۳۵۱۵ نیکلسن؛ ۴. همچنان در مرگ یکسان می‌رویم ... از دفتر ۳ بیت ۳۵۱۶ نیکلسن؛ ۵. عاقبت آید صباحی خشم دار ... از دفتر ۳ بیت ۳۹۸۹ نیکلسن؛ ۶. عذر خود از شه بخواه ... از دفتر ۳ بیت ۳۹۹۰ نیکلسن؛ ۷. هین بده ای زاغ این جان ... از دفتر ۵ بیت ۸۰۸ نیکلسن؛ ۸. کشتن و مردن که ... از دفتر ۱ بیت ۷۰۷ نیکلسن؛ ۹. آنچه بامعنیست ... از دفتر ۱ بیت ۷۰۸ نیکلسن؛ ۱۰. گوید اندر نزع ... از دفتر ۱ بیت ۷۰۹ نیکلسن؛ ۱۱. در دقایق خویش را ... از دفتر ۶ بیت ۷۷۶ نیکلسن؛ ۱۲. دردها از مرگ ... از دفتر ۱ بیت ۲۳۰۱نیکلسن.

عناوین موجود به این شرح است: ۱. باب در مرگ مجاز؛ ۲. باب در مرگ ابرار؛ ۳. حکایت: استن حنانه از هجر رسول ...؛ ۴. باب در مذمت اهل دنیا؛ ۵. حکایت آن یکی می‌گفت در عهد شعیب ...؛ ۶. باب در مذمت اهل نفاق؛ ۷. الحکایت آن یکی با شمع برمی‌گشت زود؛ ۸. حکایت به طریق تمثیل؛ ۹. باب در عقل؛ ۱۰. باب در صدق؛ ۱۱. باب در عشق؛ ۱۲. باب در اخلاص؛ ۱۳. باب در توبه؛ ۱۴. باب در زهد؛ ۱۵. باب در فقر؛ ۱۶. باب در جهاد؛ ۱۷. باب در مراقب؛ ۱۸. باب در تقوا؛ ۱۹. باب در ذکر؛ ۲۰. باب در استغفار؛ ۲۱. باب در خلوت؛ ۲۲. باب در خوف؛ ۲۳. تتمه خوف؛ ۲۴. باب در رجا؛ ۲۵. حکایت؛ ۲۶. باب در صبر؛ ۲۷. باب در شکر؛ ۲۸. باب در عقل؛ ۲۹. باب در توکل؛ ۳۰. باب در نفس؛ ۳۱. حکایت؛ ۳۲. باب در شهوت؛ ۳۳. باب در حرص؛ ۳۴. باب در قناعت؛ ۳۵. باب در طمع؛ ۳۶. باب در حسد؛ ۳۷. باب در عداوت شیطان؛ ۳۸. باب در عقبه؛ ۳۹. باب در عدل و ظلم؛ ۴۰. باب در حسن خلق؛ ۴۱. باب در جوان مردی؛ ۴۲. باب در ادب؛ ۴۳. باب در کبر و عجب؛ ۴۴. باب در ریاست؛ ۴۵. باب در رحم و شفقت؛ ۴۶. باب در مکاشفه و مشاهده؛ ۴۷. باب در وجد و شوق؛ ۴۸. باب در فنا و بقا؛ ۴۹. باب در طلب؛ ۵۰. باب در صحبت؛ ۵۱. باب در وصف اولیا روح الله؛ ۵۲. باب در روح.

مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۶۷۳

آغاز: مرغ را اندر قفس (قفص) بی سبزه زار؛ **انجام:** سیف و خنجر چون علی ریحان اونرگس و نسرین عدو جان او

خط: نستعلیق، کا: ملا حسین طلاکوب، تا: ۱۸جمادی الثانی۱۱۲۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ واقف: علی مردان خان تیموری (نصرت الملک)؛ جلد: تیماج مشکی، ۶۱گ، ۱۸سطر (۷/۵×۱۷)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: -۵۳۲]

←منتخب مجربات ⩤ ادوية العين

● **منتخب مجربات** / کیمیا / ترکی و عربی

montaxab-e mojarrabāt

افندی، حکیم،

afandī,hakīm

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۶۸

آغاز: هذا کتاب علم حکت من مجربات حکیم افندی. اذا صعدة العلم عن برادة النحاس یصعد؛ **انجام:** بوندن اعلایسی او لماز کتم ایده س(کذا)

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ضمیمه دارد [رایانه]

←منتخب مجمع النخب ⩤ المنتخب فی اصول المذهب

● **منتخب محمد سعید** / اخلاق / فارسی

mn.-e mohammad sa‘īd

کهو کر کلیهلکی، محمد سعید بن کرم الله، ق۱۲ قمری

kahū kar kolīholakī, mohammad sa‘īd ebn-e karam-o-llāh(- 18c)

تاریخ تألیف: ۱۱۱۲ق (= منتخبی)

انتخابی است نیکو از گفته‌های بزرگان دین و حکمای صواب نمای و اولیای مشکل‌گشای با ابیاتی مناسب مطالب، که به سال ۱۱۱۲ موافق لفظ «منتخبی» و سی و چهارمین سال جلوس ابوالمظفر محمد اورنگ زیب(۱۰۶۹-۱۱۱۸ق)، انتخاب شده است.این کتاب مشتمل بر یک «مقدمه» و پنج «باب» و یک «خاتمه» است: مقدمه: در شمه‌ای از حقیقت و کیفیة آدمی زاد؛ باب ۱. اجناس فضایل انسان؛ ۲. تهدید اهل جرم و خطا؛ ۳. بیان دوست و دشمن؛ ۴. تدبیرات امور و مواعظ حکما و عقلا؛ ۵. کلمات و نکات و لطایف متفرقه؛ خاتمه: در گفتارهای ختم خلافت مرتضی علی رضی الله عنه.

آغاز: حمدی که حضرت آفریدگار را بسزد جل جلاله کجا از زبان این حیران هیچمدان که زبون نفس دون است
انجام: انک مجیب الدعوات و قاضی الحاجات و رافع الدرجات یا ارحم الراحمین
[فهرستواره منزوی ۴۶۷/۶]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۶۳۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: احمد علیخان، تا: ۵ ذیحجه ۱۲۸۰ق؛ جلد: گالینگور، ۱۹۴گ، ۱۰سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۷–۲۰۰]

● **منتخب المحمود** / شرح حدیث / فارسی
mn.-ol mahmūd

محمود میرزا قاجار، ۱۲۱۴ – ۱۲۷۱ ؟ قمری
mahmūd mīrzā qājār (1800 - 1855)

به دستور: فتحعلی شاه قاجار
تاریخ تألیف: محرم ۱۲۳۸ق
به فرمان پدر خود فتح علی شاه در شرح و ترجمه فارسی کلمات قصار پیامبر ساخته است.او مؤلف گلشن محمود است در شمارش فرزندان پادشاه که در دیباچه از آن یاد می‌کند.
آغاز: بسمله. حمد بی حد و سپاس بی قیاس مرخدایی را که واجب که افهام و عقول دانشوران سخندان و نکته سنجان رطب اللسان فصاحت بیان در درک شریفش سرگردان
انجام: ورنه ما را گفتگو بسیار بود. تمام شد کتاب منتخب المحمود ... طلب آمرزش نمایند.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۵۹۹
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: صفر۱۲۳۸ق؛ با سرلوح، مجدول؛ ۷۷گ، ۱۰سطر(۷×۱۴)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۶–۴۳]
۲. شیراز؛ خانقاه احمدیه؛ شماره نسخه: ۵۸۹
آغاز: بست سبحان الله این چه جلالست که خود دوربین اینای {کذ} مرسل و عقل خرده بین؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۲۶۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۶۳گ، ۱۰ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: -۶۶۷]

● **منتخب مرآة الاسرار** / تاریخ / فارسی
mn.-e mer’āt-ol asrār

وابسته به: مرآة الاسرار؛ منجم، علی بن اسماعیل (–۱۳)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۷۲۷
آغاز: ذکر طبقه هفدهم در بیان مجملی از احوال خواجه معین الدین ... و غیره آن امام ارباب طریقت؛ **انجام:** در زمان سلطنت طلسان فیروز شاه واقع شد مرقد پاک وی در دهلی ... خلق است رحمة الله علیه
بی‌کا، بی‌تا[رایانه]

● **منتخب المراثی** / مراثی / عربی
mn.-ul marāṯi

طریح نجفی، عبدالوهاب بن محمد علی، ق۱۱ قمری
torayh-e najafī, ‘abd-ol-vahhāb ebn-e mohammad ‘alī(-17c)

مجموع ۱۲۰ قصیده است در رثای حسین بن علی علیه السلام و واقعه عاشورا و برخی نیز درباره رسول اکرم علیه السلام و فاطمه زهرا علیه السلام است از شاعران: شیخ علی بن عبدالعزیز خلیعی، شیخ محمد بن سمین، علی بن حماد، محمد بن حماد، سید مرتضی، شیخ صالح بن عرندس، سید علی بن جعفر، فضل العمید، شیخ ناصرالدین بن علی بن مسلم فقیه، علی بن خلوس، شیخ محمد ابن عبدالوهاب، شیخ علی بن محمد شهفینی، شیخ احمد، دعبل خزاعی، سلمان ملقب به ینار، شیخ علی بن حسین سبعی، شیخ نعاس، شیخ منصور، امیر علی بن مقرب، شیخ نعمان، شیخ سیف بن عمیره، شیخ عبدالمهدی بن صالح، حسن بن راشد حلی، ابوالحسین بن ابی سعید فقیه، شیخ محمد درمکی، عبدالوهاب بن محمد علی نجفی، شیخ احمد نیلی، شیخ راشد بن سلیمان جزیری، علی بن عبدالحمید، شیخ مفلح بحرانی، شیخ احمد بن متوج، شمس الدین محمد بن شفیع، داود بن محمد بحرانی، شیخ محمد بن فیاض در مکی، شیخ صالح بن عبدالوهاب العرندی، شیخ مغامس بن داغر البحرانی، شیخ عبدالحمید، شیخ محمدعلی بن احمد طریح نجفی، شیخ حسن النجی، شیخ عبدالله درمکی، شیخ عبدالعلی بن حماد، نعمان اعرج حسینی، محمود بن موسی، شیخ یحیی زیدی، محمد بن شفیع، ابوالحسن بن عبدالعزیز خلیعی موصلی. در حواشی قصاید یاد شده یادداشت‌هایی است که نشان می‌دهد آن قصاید در عزاداری شیعیان عراق خوانده می‌شده است. (طباطبائی بهبهانی)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۲–طباطبائی
آغاز: بسمله قال الشیخ علی الخلیعی ... یحکی ظلم فاطمة: لم ابک ربعاً للاحبة قد خلا ×× و عفی و غیره الجدید و امحلا؛ **انجام:** و سنوته الاطهار و اسری حواسر ×× بغیر بطاء تهدی بهن العراس
جزء اول کتاب بر ۱۶ کراس مرتب گردیده و در صفحه ۲۹۱ پایان می‌یابد، باقی کتاب بر ۱۶ کراس مرتب گردیده؛ خط: تعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۴رجب۱۰۷۳ق؛ در حاشیه قصاید اشاره شده است به اینکه هر کدام از قصاید باید در چه مراسمی قرائت شود؛ کاغذ: بغدادی، جلد: تیماج عسلی، ۱۵۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: ۲۲–۴۵ و ۲۴–۱۰۰]

● **منتخب المراثی** / مراثی / فارسی

mn.-ol marāsī

تهرانی، حسن، ۱۳۷۳ قمری

tehrānī,hasan (1954 -)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۷۳۳

آغاز: بسمله. چون تألیفات اغلب علمای ما کثر الله امثالهم؛ **انجام:** رو به نجف نمود و سری شکوه باز کرد (کذا)

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ضمیمه نسخه ش ۲۵۷۳۱ [رایانه]

● **منتخب المراثی** / مراثی / عربی

mn.-ul marāṯi

در مراثی و مصایب حسین بن علی (ع) به عربی بیشتر به شعر و مانند منتخب طریحی با «المنتخب فی جمع المراثی و الخطب» (الذریعه ۴۲۰: ۲۲) و با آن پیوستگی دارد، در آغاز هر باب آن مقدمه‌مانندی است با حمد و خطاب «یا ایها المومنون» مانند آن یکی، جلد دوم منتخب طریحی مجلس مجلس است هر یک سه باب مانند این یکی، در آن آمده است: «الفصل الثامن و فیه خمسة ابواب الباب الاول اما بعد حمدالله مبدع الموجودات و الصلاة علی نبیه المختار». فصل ۴و۵ و ۹ آن هر یک در ۵ باب است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۸۶۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۲۳۶گ، ۱۸سطر(۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۱۷-۲۳۸]

● **منتخب المراثی** / مراثی / فارسی

mn.-ol marāsī

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۲۹۲/۲

ناشناخته؛ بی‌کا، تا: ۱۲۴۸ق، جا: بسطام شاهرود؛ مصحح، محشی؛ قطع: وزیری[میراث شهاب: س۸ش۴-۶۹]

● **منتخب المسائل** / فقه / فارسی

mn.-ol masā’el

میرزای شیرازی

mīrzā-ye šīrāzī

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۴۳۸/۳

آغاز: بسمله حمد له اما بعد چنین گوید ... سید غلامحسین بن سید فتح الله

خط: نسخ، کا: رضا بن حاج عباس، تا: ۱۲۸۰ق؛ اهدایی: سید علی خرمی بنادکی؛۱۱گ(۱۴۴-۱۵۴)،اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۴-۱۲۹۴]

←منتخب مسائل العویص ← العویص فی الفقه (منتخب)

● **منتخب المسائل من الرسائل** / فقه / فارسی

mn.-ol masā’el men-ar rasā’el

تبریزی خیابانی، علی بن عبدالعظیم، ۱۲۸۱ - ۱۳۶۶ قمری

tabrīzī xīyābānī, ‘alī ebn-e ‘abd-ol-‘azīm (1865 - 1947)

مسائل فقهی را از رساله عملیه مراجع تقلید با عبارت‌های آنها انتخاب کرده است. در این نسخه مقدمه‌ای در اصول دین و احکام طهارت و مقداری از احکام صلات آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۰۰/۲

آغاز: فصل اول، منهج الرشاد حکمت خلقت انسان، قال الله أفحسبتم انما خلقناکم عبثاً و انکم لا ترجعون

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ پس از آن مجالس دیگری با عناوین «مجالس مختصره» و «نوادر المقاصد» یا بدون هیچ عنوان خاصی تدوین شده است؛ جلد: تیماج، ۴۹گ (۵۳پ-۱۰۱پ)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۲-۷۶]

←منتخب المصائب ← المنتخب فی جمع المراثی و الخطب

● **منتخب المصائب** / تاریخ معصومین / فارسی

mn.-ol masā’eb

قمی تهرانی، حسنعلی بن محمد، ق۱۴ قمری

qomī tehrānī, hasan-‘alī ebn-e mohammad(- 20c)

فرازهایی از تاریخ زندگانی و منتخباتی از مصائب حضرات معصومین علیهم السلام با عناوین «مصیبة، واقعة» و شبیه به یادداشت‌هایی است که اهل منبر برای خود گرد می‌آورند

[فهرستواره منزوی ۱۷۹۹/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۵۱۸

آغاز: در مصائبیکه در دوره زندگانی حضرت رسول بوجود مقدسش وارد شده، قال رسول الله ما اوذی نبی مثل ما اوذیت؛

انجام: در این مقام مناسب است تذکر دادن شهادت و دفن این امام را با شهادت و دفن امام حسین علیه السلام

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ در حاشیه افزودگی دارد؛ جلد: مقوایی، ۶۶گ، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۹-۳۱۴]

● **منتخب المصائب و ملخص النوائب** / تاریخ معصومین / فارسی

mn.-ol masā’eb va molaxxas-en navā’eb

عبافروش، علی بن جواد، ق۱۴ قمری

‘abāforūš, ‘alī ebn-e javād(- 20c)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: بدون شماره

کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۲۰ق[میراث شهاب: س۵ش۳و۴-۱۵۲]

● **منتخب المطلب** / فقه / فارسی
mn.-ol matlab
رکن مازندرانی، اسحق بن علینقی
rokn-e māzandarānī,eshāq ebn-e ʻalī-naqī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۸۸۳/۲
آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید اسحق ... که درینوقت بخاطر فاتر این حقیر فقیر قلیل البضاعة؛ **انجام:** اطناب ننموده بمراتب دیگر می‌پردازد امید که فقیر را از دعای خیر یادآوری نمایند که هر یک از مطالب و مسایل را در کتب فقها مستخرج و استکتاب نمود.
خط: نسخ، کا: اسماعیل بن حبیب تولیمی ساکن بجارنبه رشت، تا: یک‌شنبه ۲۷ محرم۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۰گ، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۵۱-۱۹۳]

● **منتخب المطول** / معانی بیان / عربی
mn.-ul muṭawwal
وابسته به: المطول فی شرح تلخیص المفتاح = مطول؛ تفتازانی، مسعود بن عمر (۷۲۲-۷۹۲ق)
سعدالدین تفتازانی کتاب تلخیص المفتاح خطیب قزوینی را دو بار شرح نموده که یکی شرح المختصر و دیگری را شرح المطول نام نهاده است. نسخه موجود، تلخیص مطول است که برخی از عبارات آن را گزینش نموده و در ضمن اصل عبارات تلخیص المفتاح آورده است.به نام نویسنده این منتخب دست نیافتیم.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۳۴/۷
آغاز: بسملة، أی نبذ من علم الفصاحة و البلاغة و توابعها الفصاحة و هی فی الأصل تنبیء عن الإبانة و الظهور یوصف به المفرد یقال کلمة فصیحة و الکلام یقال یوصف بها الأخیر؛ **انجام:** و جمیع فواتح السور و خواتمها واردة علی أحسن الوجوه و أکملها، اللهم بلغنا منتهی البلاغة و أطلق لساننا علی الفصاحة بحق النبی و آله.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۱ جمادی الاول۱۲۸۲ق؛ مصحح، محشی با نشان «منه و ۱۲»؛ ۲۰گ (۱۲۶پ-۱۴۵پ)، ۲۲سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۹-۲۲۳]

←منتخب مفاتیح الغیب ﹤ المحجب العزیز المنتخب من تفسیر الکبیر
←منتخب مفتاح الاسرار ﹤ جواهر الاسرار
←منتخب مفتاح النبوة ﹤ ارشاد المضلین فی نبوة خاتم النبیین

● **منتخب المقاصد فی اصول العقاید** / کلام و اعتقادات / فارسی
mn.-ol maqāsed fī osūl-el ʻaqāyed
اصول دین مکتب تشیع را درپنج «اصل» به اختصار برگزار کرده است.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۴۰۲۹
آغاز: بدان که اصول دین بر مذهب شیعه اثناعشریه پنج است توحید عدل نبوت امامت معاد توحید ونبوت ومعاد را ازاصول دین دانند؛ **انجام:** واین مدارک واعضاء تمام آلات وادوات ومظاهر صفات وافعال وآثار نفس انسان منافات با وحدت ذاتیه اوندارند وبقاء تمامی اعضاء واجزاء بسته به بقای نفس انسان است.
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف مخ: ۵-۲۱۴۰]

● **منتخب المقاصد و منتجب الفوائد** / گوناگون / فارسی
mn.-ol maqāsed va montajab-ol favā'ed
تبریزی خیابانی، علی بن عبدالعظیم، ۱۲۸۱-۱۳۶۶ قمری
tabrīzī xīyābānī, ʻalī ebn-e ʻabd-ol-ʻazīm (1865 - 1947)
مؤلف، پس از این‌که جلد اول کتاب «وقایع الایام» خود را به پایان برد، بر آن شد که مطالب متفرقه مستحسنه را که ضمن خواندن کتاب‌های مختلف به دست می‌آورد و مناسب با منبر و تألیفاتش می‌باشد، در جنگی گردآورده برای خود نگاه دارد. این جنگ محتوی مطالب اعتقادی و تاریخی و اخلاقی و تفسیری و حدیثی است و همچنین قصایدی انتخاب شده در فضایل و مناقب و مصائب حضرات ائمه معصومین علیه السلام و پند و اندرز، با نقل مصادر آنچه نقل می‌کند.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۷۲
آغاز: الحمد لله رب العالمین ... چون بفضل ملک علام از جمع و طبع مجلد اول از کتاب وقایع الایام فراغت حاصل شد
جلد اول کتاب؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۵۸گ، اندازه: ۱۷/۵×۲۲سم [ف: ۱۲-۶۱]
۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۷۳
جلد اول؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ این نسخه جلد اول کتاب نامیده شده با سر آغاز جلد اول که ذکرش رفت ولیکن آن نسخه نیست، در حاشیه مطالب مناسب اضافه شده؛ جلد: تیماج، ۲۴۴گ، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۲-۶۱]
۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۷۴
جلد دوم کتاب و روز چهارشنبه ۸ جمادی الاول ۱۳۳۶ بپایان رسیده؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۶۲گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۲-۶۲]
۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۷۵
جلد سوم کتاب و شب ۲۸ جمادی الثانی ۱۳۴۱ به پایان رسیده؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مشکی، ۳۱۰گ،

اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۲-۶۲]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۷۶

آغاز: الحمد لله رب العالمین ... چون بفضل ملك علام از جمع و طبع مجلد اول از کتاب وقایع الایام فراغت حاصل شد

جلد چهارم کتاب و به روز ۲۵ جمادی الاول ۱۳۴۵ پایان یافته؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۷۶گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۲-۶۳]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۷۷

جلد پنجم کتاب و در ۱۵ ذیحجه ۱۳۴۹ به پایان رسیده؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۷۷گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۲-۶۳]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۷۸

جلد ششم کتاب و انتخاب شده از دو اوین شعراء می‌باشد و ۱۶ ذیحجه ۱۳۴۹ به پایان رسیده؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۸۶گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۲-۶۳]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۷۹

جلد هفتم کتاب؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۰۰گ، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۲-۶۴]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۸۰

جلد هشتم؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۲۶گ، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۱۲-۶۴]

←منتخب مقالة فی أحکام النجوم > منتخب اسرار النجوم

←منتخب مقطع تکمیل الصناعه > تکمیل الصناعة (منتخب)

● **منتخب المقعد المقیم = مختصر المقعد المقیم** / علوم قرآن / عربی

mn.-ul maq‘ad-il muqīm = muxtaṣar-ul maq‘ad-il muqīm

گزیده‌ای است از کتاب «المقعد المقیم»تألیف ابوالفرج عبدالرحمن بن جوزی (۵۰۸-۵۹۷ق) در علوم قرآنی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۶۴۸/۱

آغاز: بسملة، هذه الکراسة نقلتها من کتاب المقعد المقیم للشیخ أبی الفرج عبدالرحمن بن علی الجوزی رحمه الله فی علوم القرآن مما کانت العربیة تنقسم قسمین أحدهما الظاهر الذی لایخفی علی سامعیه و لایحتمل غیر ظاهرة؛ **انجام:** «فصل، إثنان أحدهما مکی و الثانی مصری یحیی بن معاد ثلاثة أحدهم نیسابوری و الثانی رازی و الثالث سیری یوسف بن اسباط ثلاثة أحدهم کوفی و الثانی حمصی و الثالث سلمی

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ تملك: حسین بن حسن شامی عاملی مشغری و دستخط وی در مشهد مقدس مبنی بر این که این نسخه را برای خودش کتابت نموده؛ مهر: کتابخانه محمد جعفر فیض مهدوی؛ کاغذ: شرقی، ۳۲گ (۱پ-۳۲ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۷×۱۲/۵سم [ف: ۳۹-۶۰۲]

←منتخب مکاتیب قطبیه > مکاتیب (منتخب)

● **منتخب من الآیات لدفع البلیات** / دعا / فارسی

mn.-on men-al āyāt le-daf‘-el balīyyāt

طباطبائی بروجردی، اسد الله، ق۱۳ قمری

tabātabā’ī borūjerdī, asad-ol-lāh(- 19c)

اهدا به: ناصرالدین شاه قاجار

تاریخ تألیف: دهه دوم رجب ۱۲۷۳ق

مختصری است شامل جمله از آیات استکفاء و بعضی از ادعیه مأثوره در حفظ.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۳۶

آغاز: آغاز پس از خطبه و نام مؤلف (که چون قبل از قدوم میمنت ملزوم ماه مبارك رجب المرجب)؛ **انجام:** العلی العظیم.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، محتملاً به خط مؤلف؛ دارای یک سرلوح، مجدول؛ واقف: نائینی؛ ۱۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۶-۲۹۶]

● **المنتخب من الادوات** / لغت / عربی به فارسی

al-mn. men-al adavāt

در سه «باب» اسماء و افعال و حروف و هر یک در چند «فصل». لغتی است عربی به فارسی و گاهی ترکی دارد.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۵/۲

آغاز: بسمله حمدله اما بعد حمدالله القدیر علی عطائه العزیز ... فانی لما اقترح علی بعض من وجب علی و البروات؛ **انجام:** لاباس ای لاشدة هیچ سختی نیست

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه ختائی، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۳/۵سم [ف: ۵-۲۰]

● **منتخب المناقب** / حدیث / فارسی

mn.-ol manāqeb

طبیب کاشانی، احمد بن محسن، ق۱۴ قمری

tabīb-e kāšānī, ahmad-e bn-e mohsen(- 20c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۶۶۵۴

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی فضل ... و المعمم بالراعة؛ **انجام:** و لا یفرق بینی و بینهم طرفة عین ابدا.

خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۳۰ق؛ افتادگی: انجام [رایانه]

● **منتخب المناهج = مناهج الشارعين (منتخب)** / کلام و اعتقادات / فارسی

mn.-ol manāhej = manāhej-oš šāre‘īn (mn.)

سلماسی، عبدالمناف بن محمود، ق۱۳ قمری

Salmāsī, ‘abd-ol-manāf ebn-e mahmūd(- 19c)

وابسته به: مناهج الشارعین؛ حسینی علوی، محمد بن احمد (– ۱۱)

اهدا به: عباس میرزا

گزیده‌ای از «منهج الشارعین» است که همانند اصل آن، در۱۴ «منهج» و هر منهج دارای چند «شارع» است.

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی جعل الارض مهاد او الجبال او تادا ... و بعد چنین گوید ... عبدالمناف بن محمود السلماسی که چون کتاب المسمی بمناهج الشارعین المنسوب الی ... السید محمد بن السید احمد العلوی العاملی الشهیر بعبد الحسیب الفاطمی ... کتابی بود مرغوب ... از گلزارش گلچینی نموده با علاوه چیزهائی که مناسب بوده مختصری از آن انتخاب نماید

انجام: که از وقت خروج او تا ظهور قایم آل محمد ص هشت ماه باشد بی کم و زیاد و قد اتفق الفراغ من تسوید هذه النسخة الشریفة المسماة بمنتخب المناهج فی شهر شعبان المعظم من شهور سنة اربع و اربعین و مأتین بعد الالف من هجرة النبویة ص سنة ۱۲۴۴

[فهرستواره منزوی ۵۶۱/۹]

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۸۸ – ب

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: شعبان۱۲۴۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۲۴گ، ۲۲سطر(۱۰/۵×۲۰)، اندازه: ۱۹×۲۹/۵سم [ف: -۲۰۶]

←المنتخب من تفسیر القرآن و النکت المستخرجة من کتاب التبیان ‹ التبیان فی تفسیر القرآن (منتخب)

● **المنتخب من تمهید القواعد** / اصول فقه / عربی

al-mn. min tamhīd-il qawā‘id

وابسته به: تمهید القواعد الاصولیة و العربیة لتفریع الاحکام الشرعیة؛ شهید ثانی، زین الدین بن علی (۹۱۱–۹۶۵ق)

مؤلف در ابتدا «تمهید القواعد» را به مرحوم علامه حلینسبت داده و اظهار نموده که از صد قاعده‌ای که در تحقیق قوعد اصولیه و صد قاعده‌ای که در تحقیق قواعد عربیت در آن کتاب است برخی را انتخاب نموده است. شایان ذکر است۱۰۰قاعده اصولی و ۱۰۰ قاعده عربیت مربوط به تمهید القواعد مرحوم شهید ثانی است و به علامه حلی ارتباط ندارد و در این نسخه یا از ناحیه مؤلف و یا از ناحیه ناسخ اغلاط فراوان ادبی وجود دارد.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۸۰۴/۱

آغاز: و قد شرعت فی یوم الثلثا فی استخراج بعض من الاحکام(...) کتاب تمهید؛ **انجام:** ففی حمل الامر علی الاستحباب اوالاباحة الوجهان تم

خط: نسخ و نستعلیق، کا: مرحوم شعبان، تا: ۱۲۹۱ق؛ جلد: مقوا، ۱۴ص (۶–۱۹)، ۱۸سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲–۳۵۸]

←المنتخب من خواص الحیوان ‹ حیاة الحیوان (منتخب)

● **منتخب من رسالة الشیخ یحیی الباخرزی** / گوناگون / فارسی

mn.-on men r.-oš šeyx yahyā al-bāxarzī

باخرزی، یحیی بن احمد، – ۷۳۶ قمری

bāxarzī, yahyā ebn-e ahmad(- 1336)

مؤلف با استفاده از چند کتاب و رساله معتبر (به قول خودش) این رساله را به روش علمای متقدم جمع‌آوری نموده است. اسامی کتب و رسائل عبارتند از: ۱. قوت القلوب ابوطالب مکی؛ ۲. آداب المریدین ابونجیب سهروردی؛ ۳. عوارف المعارف شهاب الدین سهروردی؛ ۴. رسالة الخلوة و دو رساله دیگر از نجم الدین کبری؛ ۵. وصیة السفر سیف الدین باخرزی؛ ۶. حلیة الابدال؛ ۷. رسالة الامر المربوط؛ ۸. کنه الابد شیخ محیی الدین عربی؛ ۹. منازل السائرین ابوعبدالله مرجانی.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۲۰۶/۷

آغاز: باب السماع قال الله تعالی فبشر عبادی الذین یستمعون القول فیتبعون احسنه الی قوله ... پیغامبر (ص) چون این آیه پیش او بخواندند

نسخه اصل: کتابخانه ایاصوفیا، استانبول – ترکیه ۴۷۹۲؛ خط: نسخ، کا: اسعد بن علی بن محمد کاتب، تا: ۸۱۳ق؛ ۱۴ص (۱۲۴–۱۳۷)[عکسی ف: ۴–۱۷]

● **المنتخب من سنن العرب** / آداب و سنن / عربی

al-mn. min sunan-il ‘arab

ثعالبی، عبدالملک بن محمد، ۳۵۰ – ۴۲۹ قمری

sa‘ālebī, ‘abd-ol-malek ebn-e mohammad (962 - 1038)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۸۰/۲–ف

نسخه اصل: ملت فیض الله ش ۲۱۳۳؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک به پایان شعبان۱۰۲۸ق؛ از روی نسخه مورخ ده روز گذشته از جمادی الثانی ۶۵۲ و مقابله شده با خط مؤلف در ۸۸۸؛ ۳۴گ (۶۹–۱۰۲)[فیلمها ف: ۱–۴۹۰]

● **المنتخب من شرح نهج البلاغة لابن ابی الحدید** /
حدیث / عربی
al-mn. min š.-i nahaj-ul balāġa li-ibn-i abi-l ḥadīd
محمد علی بن محمد ابراهیم
mohammad ʻalī ebn-e mohammad ebrāhīm
وابسته به: شرح نهج البلاغة؛ ابن ابی الحدید، عبدالحمید بن هبة الله (۵۸۶-۶۵۵ق)
گزیده‌ای است از شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید معتزلی.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۷۴۴/۲
آغاز: قال محمدعلی بن محمد ابراهیم: الحمدالله حق حمده ... و بعد، فهذه نبذة مما اتخرجت و کتبت بنفسی من قول ابن ابی الحدید فی شرح نهج البلاغه؛ **انجام:** و السعید من انصف من نفسه و رفض الهوی و تزود التقویبالله التوفیق
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۶۹گ (۷۶-۱۴۴)، ۲۸-۳۱سطر، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۴۰-۷۱]

←منتخب منطق الطیر ← اختیارات امیریه

● **المنتخب من الفقه** / فقه / عربی
al-mn. min-al fiqh
رسی یمنی، یحیی بن حسین، - ۲۹۸ قمری
rasī yamanī, yahyā ebn-e hoseyn(- 911)
مطالب فقهی است به‌طور مبوب در ده جرء که شاگرد وی، ابوجعفر محمد بن سلیمان کوفی جمع آوری نموده، با عناوین «سالته، قال، قلت».این کتاب مورد اعتماد هادویان زیدی در فقه می‌باشد.
[مؤلفات الزیدیة ۶۱/۳، فهرست نسخه‌های عربی واتیکان ۱۳۴/۱، اعلام المؤلفین الزیدیة ص ۷۱۷]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۲۲۸
آغاز: قال ابو جعفر محمد بن سلیمان الکوفی انی لما رایت الامة قد اختلفت فی دینها و تضادت فی حلالها و حرامها
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان - رم ۱۰۷۱؛ خط: کوفی یمنی، کا: ابراهیم بن عبدالله بن سالم، تا: آخرین پنج‌شنبه شوال۵۳۷ق؛ مصحح؛ ۳۹۸ص[عکسی ف: ۴-۵۳]

● **المنتخب من الکافی و العیون و الامالی و الاحتجاج** / حدیث / عربی
al-mn. min-al kāfī wa-l ʻuyūn wa-l amālī wa-l iḥtijāj
اخبار این کتاب از کتب کافی وعیون وامالی صدوق واحتجاج طبرسی وسائر کتب معتبره درحدیث انتخاب شده، مؤلف مقدمه‌ای قبل از شروع به نقل روایات پس از حمد وثنا مبنی بر این‌که این کتاب از اخبار کتب مذکوره در فوق جمع‌آوری شده انشاء نموده ولی از خود نامی نبرده است. کلیه این منتخب در حدود ۷۱۸۰ بیت است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۸۷۰
آغاز: بسمله الحمدلله الذی فضلنا علی سائر الامم والادیان؛ **انجام:** ومن اعان اخاه المؤمن علی سلطان جابر اعانه الله علی اجازة الصراط عند رخص الاقدام تمت
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، ۱۲۳ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۹/۵سم [ف: ۱-۳۱۵]

←المنتخب من کتاب الامثال ← الامثال الصادرة عن بیوت الشعر

● **المنتخب من کتاب الثقات** / رجال / عربی
al-mn. min k.-iṯṯiqāt
مشهدی، محمد علی بن محمد، ق۱۲ قمری
mašhadī, mohammad ʻalī ebn-e mohammad(- 18c)
نسخه کهن که ابو غروبه عبدالهادی بن محمد بن عبدالله از حافظ ابو محمد عبدالقادر رهاوی از ابو ازهر صریقنی از نویسنده روایت کرده است. به ضمیمه «المعجم فی مشتبه اسامی المحدثین» که در این فهرست معرفی شده است.

تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه: ۲۱عکسی
خط: نسخ، بی‌کا، تا: احتمالا قرن۶؛ ۴۰گ [جنگ: ۱-۴۶۹]

● **منتخب من کتاب الطب النفسانی** / اخلاق / عربی
mn.-un min k.-iṭṭibb-in nafsānī
در بیان امراض روحی و اخلاقی و درمان آنها.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۰۳/۱۹
آغاز: الفصل الثانی فی الامراض الروحانیة و ادویتها اعلم ان القلب فی الحقیقة بمنزلة القالب فی الشریعة و لا معول الاعلی القلب؛ **انجام:** ... و قد قال تعالی قل ان کنتم تحبون الله ... قد وقفت علی اتمام هذه المنتخبات فی شهر رمضان ... اللهم و فقنی فی مطالعتها.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۳ص (۶۶-۷۸)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۲-۱۲۸]

● **المنتخب من کلام علی (ع)** / حدیث / عربی
al-mn. min kalām-i ʻalī
احادیثی را از کلمات امیر المؤمنین علی از کتاب‌های «نهج البلاغه» و «غرر الحکم و درر الکلم» و «دیوان» منسوب به آن حضرت، انتخاب و در سه قسمت درج نموده است. قسم اول منتخبات از نهج البلاغه فقط از باب خطب، قسم دوم منتخبات از

غرر الحکم به ترتیب حروف تهجی، قسم سوم منتخبات از دیوان. در نسخه حاضر احادیث در لابه‌لای سطور به فارسی ترجمه شده و در قسم اشعار نیز هر بیت شعر با یک بیت شعر فارسی ترجمه شده است.در نسخه حاضر احادیث در لابه‌لای سطور به فارسی ترجمه شده و در قسم اشعار نیز هر بیت شعر با یک بیت شعر فارسی ترجمه شده است.

قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۴۴۱/۱

آغاز: الحمد لله الذی خلق الانسان علمه البیان و اکرمه نبور العقل و ضیاء العرفان و خصه بحمل الامانة و فضل الوجدان و الصلوة و السلام علی اکرمهم اقدم الاصفیاء و خاتم الانبیاء؛ **انجام:** قال صحو المعلوم و محو الموهوم فقال زدنی یا مولای قال اطف السراج فاطلع الصبح.

خط: ثلث، کا: محمد مقیم بن نظام، تا: جمعه ۲۰ شعبان۱۱۲۱ق؛ جلد: مقوا، ۴۵گ (۱ر-۴۵ر)، ۱۲-۲۴ سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف: ۲-۵۳]

● المنتخب من مختصر المصباح المتهجد / دعا / عربی

al-mn. min muxtaṣar-il miṣbāḥ-ul mutahajjid

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۳۵/۵

آغاز: فصل فی ذکر عبادات الشرع عبادات الشرع خمس الصلوة و الزکوة و الصوم و الحج و الجهاد؛ **انجام:** و نسئله من رحمته ما یجوز به خیرالدارین و الله ولی ذلک و هو حسبی و نعم الوکیل.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۶۲۱ص(۶۴-۶۸۴)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۱۹/۵سم [ف: ۴۴-۳۴]

←المنتخب من مسائل الخلاف ⟵ مسائل الخلاف (منتخب)

● المنتخب من مسند عبد بن حمید / حدیث / عربی

al-mn. min musnad-i ʻabd ibn-i ḥamīd

کشی، عبد بن حمید، - ۲۴۹ قمری

kašī, ʻabd ebn-e hamīd(- 864)

کتابی است حدیثی مشتمل بر مسانید خلفا و بسیاری از مشاهیر صحابه.ظاهراً عبد بن حمید دو مسند نوشته است کبیرو صغیر. از مسند کبیر تا کنون اطلاعی در دست نیست. اما مسند صغیر که از آن به «المنتخب من المسند» نام برده شده مشتمل است بر مقداریکه «ابراهیم بن خزیم الشاشیم از مصنف شنیده است.

چاپ: بیروت، عالم الکتب، ۱۴۰۸ق.

[کشف الظنون ۱۶۷۹/۲؛ هدیة العارفین ۴۳۷/۱؛ معجم المؤلفین ۶۶/۵؛ سزگین ۱۷۰/۱ و ۷۰/۱-۱۶۹]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۸۹عکسی

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم. اللهم صلی علی محمد و علی آل محمد، اخبرنا الشیخ الامین تقی الدین ابو الخطاب محفوظ بن عمر بن ابی بکر بن الحامض الحنبلی البغدادی ... قال ثنا ابراهیم بن خزیم الشاشی قال ثنا ابو محمد عبد بن حمید بن نصر؛ **انجام:** قال: کان الموصی بهذه الوصیة ثوبان. آخر المنتخب و الحمدلله رب العالمین ...

نسخه اصل: فیض الله افندی، استانبول ش ۵۴۸؛ خط: تعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ مصحح، در پایان صورت سماعی است که در اصل منقول منه بوده به تاریخ ۵۲۲ق، همچنین چند سماع است که یکی از آنها را علی بن احمد بن عبد المحسن ... الغرافی به تاریخ رجب ۶۷۷ق نوشته؛ ۲۰۷گ، ۲۰سطر[عکسی ف: ۲-۴۷۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۱۴عکسی

آغاز: اخبرنا الشیخ الامین تقی الدین ابو الخطاب محفوظ بن عمر بن ابی بکر بن الحامض الحنبلی البغدادی ... قال ثنا أبو محمد عبد بن حمید بن نصر؛ **انجام:** ان الزهری قال: کان الموصی بهذه الوصیة ثوبان، آخر المنتخب ...

نسخه اصل: ایا صوفیا - استانبول، ش ۸۹۴ این نسخه احتمالاً قطعه‌ای ازاین مسند، یا منتخبی از آن است، در پایان نسخه، چنین آمده: آخر المنتخب، و تم هذا المنتخب المنیف؛ خط: نسخ، کا: حسین بن ابراهیم، تا: نیمه محرم۱۰۰۹ق، جا: قسطنطنیه، برای مصطفی بیک ابن محمد وزیر؛ مصحح؛ قبل از کتاب وقف‌نامه آن به خط احمد شیخ زاده مفتش حرمین شرفین؛ ۲۰۴گ، ۱۹سطر[عکسی ف: ۲-۱۴]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۸۴عکسی

آغاز: بسم الله الرحمن الرحیم، اللهم صلی علی محمد و علی آل محمد. اخبرنا الشیخ الامین تقی الدین ابو الخطاب محفوظ بن عمر بن ابی بکر بن الحامض الحنبلی البغدادی ... قال انا ابراهیم بن خزیم الشاشی قال ثنا ابو محمد عبد بن حمید بن نصر؛ **انجام:** قال کان الموصی بهذه الوصیة ثوبان. آخر المنتخب و الحمد لله رب العالمین ...

نسخه اصل: ایاصوفیا، ش ۸۹۴؛ خط: نسخ، کا: حسین بن ابراهیم، تا: ۱۵ محرم۱۰۹۰ق، برای مصطفی بیک فرزند محمد پاشا وزیر عثمانی؛ مصحح؛ ۴۹گ، ۱۹سطر[عکسی ف: ۲-۳۶۳]

● المنتخب من میلاد / طالع بینی / فارسی

al-mn. men mīlād

نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد، ۵۹۷ - ۶۷۲ قمری

nasīr-od-dīn-e tūsī, mohammad ebn-e mohammad (1201 - 1274)

خواجه نصیرالدین طوسی آن را برای پسر یکی از اکابر قریه زوزن استخراج کرده که ولادتش در روز چهارشنبه ۲۸ رمضان ۶۰۷ق واقع شده است (نخست یک صفحه‌ای به عربی سپس به فارسی است و باز عربی).

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۳۶۰/۳

خط: نستعلیق، کا: شریف آملی، بهاء الدین، تا: ۹۹۲ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲گ (۷۳-۷۴پ)، ۲۷ سطر(۱۳×۱۶)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۱۶-۲۵۱]

←منتخب مواعظ نهج البلاغة ← تذکرة الطالبین

←منتخب نشتر عشق←نشتر عشق (منتخب)

● منتخب النصایح / اخلاق / فارسی

mn.-on nasāyeh

ابوالقاسم بن حسن، ق۱۳ قمری

ab-ol-qāsem ebn-e hasan(- 19c)

اهدا به: فتحعلی شاه قاجار

تاریخ تألیف: ۱۲۴۶ق

در این رساله نویسنده نصایحی که شاهانرا در ملکداری به کار آید و منطبق بر شعائر اسلامی است بیان کرده و می‌گوید اگر حکومت شاهی بر این قواعد متکی شود بی‌شک سعادت دو جهانی و جهانبانی کامل این جهان را به دست می‌آورد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۲۸۸/۶

آغاز: بسمله، الحمدلله الذی خضع رقاب الامراء لهیبته و تواضع؛ **انجام:** پایان کتاب: در قضای حوائج آنها سعی نماید و مشقت بیشتر بکشد.

پایان نسخه: تمات شد این رساله شریفته که مسمی است به منتخب النصایح روز یک‌شنبه فی شهر رمضان المبارک ۱۲۴۶ ...

کا: علی اکبر بن شیخ محمد هزار جریبی + مازندرانی، تا: قرن ۱۳؛ ۱۰۳گ، ۱۵ سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: ۳-۳۵۳]

● منتخب النفیس / ادبیات / عربی

mn.-un nafīs

شیخ الرئیس قاجار، ابوالحسن بن محمد تقی، ۱۲۶۴ - ۱۳۳۶ قمری

šeyx-or-ra'īs-e qājār, ab-ol-hasan ebn-e mohammad taqī (1848 - 1918)

چاپ: مشار فارسی، ج۴، ص۴۹۹۸، بمبئی، ۱۳۱۲ق، رقعی، ۲۱۸ص؛ تهران، سنگی، ۱۳۱۲، رقعی، ۲۱۸ص

[الذریعه ۴۴۱/۲۲]

شیراز؛ امام عصر؛ شماره نسخه: ۲۵۴

خط: نستعلیق، کا: میرزا حسام الدین، تا: ۱۳۱۷ق؛ ۱۵۳گ، ۱۴سطر (۱۴×۱۶)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱-۱۴۰]

←منتخب نهج البلاغة ← وصایا الامام علی بن ابی طالب (ع)

● منتخب الوزراء / اخلاق / فارسی

mn.-ol vozarā'

ابراهیمی قمی، احمد بن شرف الدین حسین، ۹۵۳ - ۱۰۱۵ ؟ قمری

ebrāhīmī-ye qomī, ahmad ebn-e šaraf-od-dīn hoseyn (1547 - 1607)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: عکسی بدون شماره

نسخه اصل: توبینگن شماره ۳۷۸۴؛ بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ از این کتاب چاپ شده چون فوق العاده کمیاب است عکس تهیه شده؛ افتادگی: انجام؛ ۵۱گ (۲پ-۵۲ر)[نشریه: ۳-۱۰۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۷۵۲/۱-عکس و ۳۷۵۳/۱-عکس

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا [فیلمها ف: ۳-۲۲۷]

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۳۵/۱بخش۲

نسخه اصل: همان نسخه اصل بالا[ف: -۶۹]

←منتخب وفیات الاعیان←وفیات الاعیان (منتخب)

● منتخب و فیه الاسلاف و تحیة الاخلاف / تاریخ / عربی

mn.-un wa fī-h-il aslāf wa taḥiyyat-ul axlāf

غزانی، هارون بن بهاءالدین، - ۱۳۰۶ قمری

qazānī, hārūn ebn-e bahā-od-dīn(- 1889)

رساله‌ای است در ذکر ولادت، هجرت و وفات حضرت رسول الله علیه السلام و ذکر ارباب ریاسة العامة (خلفاء راشدین) تا سال ۱۲۹۸ق که در آن شش طایفه را معرفی نموده است: ۱. خلفاء الأصحاب عیون أرباب النهی؛ ۲. ملوک سفیانیة؛ ۳. أمراء مروانیة؛ ۴. خلفاء عباسی فرقه اول (عراقیون)؛ ۵. خلفاء عباسی (فرقه ثانیه) المصریون منهم؛ ۶. قیصرهای اسلامی و سلاطین عثمانی تا بهاء الدین القزانی.

[إیضاح المکنون ۷۱۴/۲؛ هدیة العارفین ۴۱۸/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۶۱۶/۵

آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلاة و السلام علی رسوله محمد و آله أجمعین، أما بعد فیقول العبد الفاقر إلی العون الربانی؛ **انجام:** و هذا آخر ما أوردناه فی هذا المنتخب بعون الله و حسن توفیقه.

خط: نستعلیق، کا: محمد شاکر فرزند علی الله فرزند محمد رحیم، قزانی شروانی، تا: ۷ شعبان۱۲۹۶ق؛ ۲۰گ (۶۶-۸۵)، ۱۷سطر، اندازه: ۷/۵×۱۴سم [ف: ۲۹-۳۵۵]

● **منتخب الهدایة فی ادلة البدایة** / فقه / عربی
mn.-ul hidāya fī adillat-il bidāya
قاری هروی، محمد طاهر بن عبدالله، ق۱۲ قمری
qārī-ye heravī, mohammad tāher ebn-e ‘abd-ol-lāh(-18c)
وابسته به: بدایة الهدایة؛ حر عاملی، محمد بن حسن (۱۰۳۳–۱۱۰۴ق)
تاریخ تألیف: ۱۱۰۶ق
کتاب شرحی است استدلالی و مزجی بر کتاب «بدایة الهدایة» تألیفی شیخ حر عاملی و آن را مصدر داشته به مقدمه‌ای شامل ۸۶ «باب» مختصر، در مباحث مقدماتی و اصولی و مذیل داشته است به «خاتمه» در رد اعتراضات بر اخباریان: باب اول مقدمه: «وجوب العمل بالادلة العقلیة فی اثبات حجیة الادلة السمعیة»، باب آخر: «ان کل ما لیس بواجب جاز ترکه».
آغاز: نحمدک اللهم علی ما الهمتنا دلایل ربوبیتک الجلیة (کذا) الجزیلة و ملکة المعرفة بالحجج و الآیات و نشکرک علی ما اکملت لنا من عظیم آلائک الجلیة و الخفیة و قوة حفظ الدرایات و الروایات فعرفتنا وجوب وجودک قبل الخلق و الایجاد صونا و حفظا لنا من الغوایة و هدیتنا صراطک المستقیم نصرة و عونا فی بدایة الهدایة
انجام: و کان الرضا (ع) فی السفر یقولها بعد کل صلوة یقصرها ثلثین مرة و یقول هذا تمام الصلوة [پایان جلد اول]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۶۲
آغاز و انجام: برابر
ج ۱؛ خط: نسخ، کا: محمد مؤمن بن حاج محمد علی اسحق آبادی، تا: ۱۱۰۶ق؛ مصحح؛ واقف: شاهزاده خانم مشهدی، ۹شوال ۱۱۱۵؛ ۲۷۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵–۶۵۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۴۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد مؤمن بن حاج محمد علی اسحق آبادی، تا: ذیحجه۱۱۰۶ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۰۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۵–۶۵۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۶۸۸
آغاز: ربنا و تسبیحه و تهلیله و تقدیسه الی قال ثم إن الله تبارک و تعالی خلق آدم و أودعنا صلبه؛ **انجام:** برابر
ج۱، حاوی مبحث طهارت و صلات؛ خط: نسخ، کا: محمد تقی بن جلال الدین تربتی، تا: صفر۱۱۰۶ق، جا: مشهد رضوی؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ ۱۶۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [اهدائی رهبر: ۳–۷۳۹] و [ف: ۲۱–۱۵۰۱]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۲۲
همان نسخه بالا[اهدائی ف: –۲۳۷]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۴۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محمد مؤمن بن محمد علی اسحاق آبادی، تا: ۶ ذیحجه ۱۱۰۶ق؛ ۲۷۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۲۰–۵۰۸]

● **منتخب الهدیة من المدایح المؤیدیة = الدیوان الصغیر** / شعر / عربی
mn.-ul hidya min madāyiḥ-il mu’ayyidīya = ad-d.-uṣṣaġīr
ابن نباته، محمد بن محمد، ۶۸۶ – ۷۶۸ قمری
ebn-e nobāte, mohammad ebn-e mohammad (1288 - 1367)
دیوان کوچک اشعار ابن نباته است که در آن بخشی از مدایح مؤیدیه ــ قصائد و ابیاتی در مدح ملک موید، مالک و حاکم قریه «حما» در شام ــ جمع‌آوری شده است.
[اکتفاء القنوع: ص۳۹۲؛کشف الظنون ۱۸۵۰/۲]

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۵۵۴/۱
آغاز: بسمله، اما بعد حمدالله موید من یشاء من عباده ... فانی لما نسبت بالمدائح الشریفه السلطانیه الملکیه المویدیه ... خلد الله ملکه و سلطانه: نفس عن الحب ما حالت و لا غفلت ×× بای ذنب و قال الله قد قتلت؛ **انجام:** کلما عجت فی حماه علی خیر موطن ×× اجد الاکل و الندی فحماتی تحبنی
خط: نسخ، کا: صواف، کاظم بن یاسین، تا: ۹۸۸ق؛ محشی با امضای «ا ح م»؛ جلد: تیماج، ۲۵گ (۱پ–۲۵پ)، ۱۷سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۶–۹۵]

● **منتخبی از کلام بزرگان** / گوناگون
montaxabī az kalām-e bozorgān
علم الهدی، محمد، ق۱۱ قمری
‘alam-ol-hodā, mohammad(- 17c)
تاریخ تألیف: ۱۰۶۹ق
علم الهدی قسمت اول منتخبات خود را اختصاص به کلمات بزرگان فلسفه و دین و تاریخ داده و از زبان شیخ بهائی و سید مرتضی و صدر المتالهین و بو علی سینا کلماتی نقل کرده است.در این منتخبات نام کتب مهم چندی است که به‌وسیله بزرگان فرهنگ اسلامی تدوین شده و سپس باز التقاطاتی از گفتار بزرگان است؛ به نقل از کتاب سدید الدین ابوالفضل شاذان بن جبرئیل اسماعیل قمی داستانی از سلمان آمده و سپس گفتار مفصل و پند آمیزی او ذکر می‌شود؛ باز کلماتی چند از بزرگان دین آمده است؛ خطبه‌ای از خطبه‌های علی علیه السلام ذکر می‌شود؛ مباحثی چند از کتب بزرگان دین در مباحث فلسفی و دینی نقل می‌شود، صورت اجازه سید سند می‌آید؛

صورت اجازه جمع‌آوری‌کننده این منتخبات در سال ۱۰۶۹ق قرار دارد و در آخر آن مطالبی از کتاب مهیج الدعوات و منهج العنایات ابن طاووس علوی نقل می‌شود، البته در این منتخبات چند رباعی نیز وجود دارد.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۷/۲

کا: محتملاً علم الهدی، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۸۱ص، ۱۹ سطر(۸/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۳-۳۶۹]

● **منتزع الاخبار و مختصر الآثار فی ذکر الائمة الاطهار و سیرة الدعاة الابرار** / کلام و اعتقادات / عربی

muntaza‘-ul axbār wa muxtaṣar-ul āṯār fī ḏikr-il a’immat-il aṭhār wa sīrat-id du‘āt-il abrār

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۳۷-ف و ۳۱۳۶-ف

خط: نسخ، کا: ابراهیم بن موسی بهائی دونجی بن شیخ طیب بن ابراهیم جی، تا: ۱۲۷۳ق، برای عبدالقادر نجم الدین[فیلمها ف: ۲-۸۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۳۵-ف

نسخه اصل: کتابخانه انجمن اسماعیلی بمبئی. ج ۱؛ خط: نسخ، کا: حمود بن یحیی عرب خراشی، تا: ۷ شعبان۱۳۳۱ق؛ جا: بمبئی مدرسه آدم جی ابن فیربهاء[فیلمها ف: ۲-۸۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۳۸-ف و ۳۱۳۹-ف و ۳۱۴۰-ف و ۳۱۴۱-ف

نسخه اصل: شیخ قطب الدین بهائی ابن سلیمان جی برهانپوری درگذشته ۲۴ شوال پس از ۱۲۴۰، در دو مجلد؛ خط: نسخ، کا: طاهر بن حمد میان صاحب عبدعلی، تا: یک‌شنبه ۲۷ ربیع الاول۱۳۵۲ق، جا: برهانپور[فیلمها ف: ۲-۸۳]

● **المنتزع الاول من اقوال الائمة** / کلام و اعتقادات / عربی

al-muntaza‘-ul awwal min aqwāl-il a’imma

قاسمی، حمیدان بن یحیی، ق۶ قمری

qāsemī, hamīdān ebn-e yahyā(- 12c)

گفته‌های امامان زیدیه را درباره نص و حصر امامت و اوصاف امام و حکم مخالفین آنها از فرق دیگر اسلامی، از امیرالمؤمنین علیه السلام تاامام منصور بالله عبدالله بن حمزة بن سلیمان، به ترتیب امامان گرد آورده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۴۰۴/۶

آغاز: اما بعد حمدالله تعالی علی سوابغ نعمه و ما أوضحه لجمیع المتعبدین من بوالغ حکمه و الصلاة علی من اختاره لختم ارساله؛ **انجام:** و فتی یقول حکی لنا أشیاخنا ×× ما ذلک الاسناد من اسنادی

خط: نسخ، کا: حسین بن قاسم بن حسین الداعی، تا: ۱۳۳۶ق؛ ۱۲گ (۱۱۳پ-۱۲۴پ)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۹-۲۰۵]

● **المنتزع الثانی من اقوال الائمة** / کلام و اعتقادات / عربی

al-muntaza‘-uṯṯānī min aqwāl-il a’imma

قاسمی، حمیدان بن یحیی، ق۶ قمری

qāsemī, hamīdān ebn-e yahyā(- 12c)

در این رساله گفته‌های امامان زیدیه را درباره ذات و صفات الهی و بعضی مسائل توحید، از گفته‌های حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام تا امام منصور بالله گردآورده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۴۰۴/۷

آغاز: أما بعد حمد ذی الجلال و الاکرام و الصلاة علی محمد و آله المختارین علی علم علی الأنام؛ **انجام:** و لکنه من لم یحط اصل دینهعن الرفض لم یشعر بلبس المعارض.

خط: نسخ، کا: حسین بن قاسم بن حسین الداعی، تا: ۱۳۳۶ق؛ ۱۰گ (۱۲۴پ-۱۳۳ر)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۹-۲۰۵]

● **المنتزع المختار من الغیث المدرار المفتح لکمائم الازهار فی فقه الائمة الاطهار** / فقه / عربی

al-muntaza‘-ul muxtār min-al ġayṯ-il midrār-il mufattiḥ li-kamā’im-il azhār fī fiqh-il a’immat-il aṭhār

نجری، عبدالله بن محمد، ۸۲۵ - ۸۷۷ قمری

najārī, ‘abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1422 - 1473)

وابسته به: الازهار فی فقه الائمة الاطهار ؛یمنی، احمد بن یحیی(۷۷۵-۸۴۰ق)

«الازهار فی فقه الائمة الاطهار» به روش فقه زیدی نوشته شده و از المهدی لدین الله احمد بن یحیی بن مرتضی یمنی امام شیعی زیدی است و خود بر آن به نام «الغیث المدار» شرح دارد. کتاب ما شرحی است مفصل بر همین ازهار از فخر الدین ابوالحسن عبدالله بن ابی القاسم محمد بن مفتاح نجری زیدی. این شرح مزجی گزیده‌ای است ازشرح خود ابن مرتضی و از بهترین کتاب‌های فقهی زیدی است و در آن نقل اقوال علماء بزرگ سنیان بسیار آمده و به روایات نیز استدلال می کند.

چاپ: مصر، مطبوعات شرکة التمدن، ۴جزء، ۱۳۳۲ق.

[معجم المطبوعات ص ۲۴۷؛ بروکلمان ۱۸۷/۲ و ذیل ۲۴۴/۲؛ فهرست برلین ش ۴۹۲۲؛ فهرست موزه بریتانیا ش ۳۷۷-۳۸۱؛ الذریعه ۵۳۲/۱]

۱. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۷۰ - ب

آغاز: بسمله. (مقدمة لا یسع المقلد جهلها) بمعنی انه لا یجوز له الاخلال بمعرفتها. فصل ذکر فیه مولانا ... من یجوز له التقلید و من یحرم علیه و ما یجوز فیه التقلید من الاحکام و ما لا یجوز فقال (التقلید) هو قبول قول الغیر من ان یطالبه بحجة؛ **انجام:**

(فللمشتری) ای فالقول فی ذلک کله للمشتری ... و ان کان فی المقدار فقولان الاول مع الهادی و الثانی التحالف و الموادة
نسخه ما مبحث تقلید است و طهارة تا بیع و فتاوای سنیان و زیدیان در آن آمده است، در صفحه عنوان نسخه آمده: «کتاب شرح الازهار المنتزع المختار من الغیث المدرار المفتح لکمام الازهار فی فقه الائمة الاطهار تألیف سیدنا الفقیه العلامة الحبر الصمصام عبدالله ابن مفتاح نفع الله به»؛ خط: نسخ، کا: مساوی ینبعی زیدی، عبدالعزیز بن محمد، تا: ۱۱ شوال۱۰۵۷ق؛ جلد: مقوا، ۲۸۴گ، ۳۵سطر(۱۴×۲۲/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: -۴۸۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۹۵

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲[مختصر ف: -۸۱۷]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۴۶۶/۱

آغاز: مقدمة لایسع المقلد جهلها بمعنی انه لایجوز له الاخلال بمعرفتها فصل ذکر فیه مولانا علیه السلام؛ **انجام:** و یجب علیها أن تمنع نفسها و علی الحاکم اخبارها قبل و لا یقبله هنا لایعلم بالرضاع بخلاف الطلاق.

جلد اول و دوم کتاب و تا احکام رضاع می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: علی بن سعد بن سعید بن صالح، تا: یک‌شنبه ۱۵ ربیع الاول۱۳۴۱ق؛ محشی؛ تملک: محمد بن ابراهیم بن حسین به تاریخ رجب ۱۳۴۳، قاسم بن یحیی المدانی به تاریخ ۲۴ ربیع الاول ۱۳۷۴، شهادت مطهر بن احمد بن یحیی به تاریخ ۲۴ ربیع الاول ۱۳۷۴، یحیی بن صالح بن حسین سراجی به تاریخ ۱۳۷۵/۲/۲۷؛ ۴۱۰گ (۱پ-۴۱۰ر)، ۲۰سطر، اندازه: ۲۳×۳۲سم [ف: ۷-۵۸]

● المنتزع من التاجی فی اخبار الدولة الدیلمیة لأبی اسحاق الصابی / تاریخ / عربی

al-muntaza‘ min-at tājī fī axbār-id dawlat-id diylamīyya li-’abī isḥāq aṣ-ṣābī

الکتاب التاجی فی أخبار (= آثار) الدولة الدیلمیة که به اختصار الکتاب التاجی خوانده می‌شود از ابو اسحاق ابراهیم بن هلال حرانی صابی (ح ۳۸۰ق) است که به فرمان تاج الملة عضدالدوله احتمالاً در بین سال‌های ۳۶۹ تا ۳۷۱ ق تألیف شده و با این‌که اصل کتاب مفقود است ولی از محتویات آن اطلاعاتی در دست است. ابن حسول در قرن پنجم هجری به قصد رد الکتاب التاجی، «رسالة فی تفضیل الاتراک علی سائر الدخبار» را نگاشت و مفصل‌ترین گزارش درباره محتویات کتاب تاجی را به جای گذاشت. این تلخیص کار یک شیعه زیدی است که در درجه نخست به امامان علوی دیلم و گیلان و طبرستان توجه داشته و قسمت‌های مربوط به تاریخ این امامان را از کتاب تاجی به تفصیل آورده است. زبان و انشای این تلخیص با شیوه ادبی صابی سازگار نیست و تلخیص‌کننده اشاره می‌کند که عبارات را به تمامی نقل نکرده، و متعهد به حفظ صورت اصلی نوشته تاجی نبوده است.در آغاز تلخیص حاضر سخن از زادگاه دیلمیان و جیلیان آمده و پس از ان فهرست اسامی نیاکان عضدالدوله می‌آید و آنان را از اعقاب شیر زیل می‌داند. شجره نسب عضدالدوله را به بهرام گور پسر یزدجرد ساسانی رسانیده و جیلیان را اخلاف شیرزاد و شاهنشاه باوند نوشته است. سپس گزارشی از مسلمان شدن ایشان به دست داعیان علوی، خصوصاًحسن بن زید بن اسماعیل بن حسن ملقب به داعی الحق در سال ۲۵۰ق داده است. گزارش جنگ‌هایی که میان دیلمیان و رقیبان ایشان، سامانیان خراسان، پیش از آنکه دیالمه به سال ۳۱۵ق بر صحنه سیاست ظاهر شوند صورت گرفته، در این کتاب آمده است.شرح مختصری درباره ابوالحسن علی بن بویه، که بعدها عمادالدوله لقب یافت، در ضمن بیان حوادثی که به سال ۳۳۷ق در زمان فرمانروایی رکن الدوله در ری پیش آمد، ذکر شده است. سپس از مبارزات رکن الدوله با امام علوی ابوالفضل لاطائر، و وشمگیر و رانده شدن مهاجمان خراسانی توسط رکن الدوله سخن گفته و به لشکرکشی معزالدوله به موصل بر ضد نصیرالدوله نیز به صورت ضمنی اشاره کرده است.آخرین تاریخی که بر برگ ۱۶ نسخه دیده می‌شود سال ۳۶۰ق است. برگ‌های آخر این تلخیص با گزارش تفصیلی شجاعت فوق العاده لیلی بن النعمان که در ۳۰۹ق به دست سامانیان به قتل رسید و با قصیده‌ای دراز در مدح وی پایان می‌پذیرد. اینها نوع حوادثی است که قاعدتاً باید در بخش اول کتاب تاجی آمده و عنوان مقدمه‌ای را داشته باشد تا پس از آن تاریخ طلوع آل بویه و رسیدن ایاشن به فرمانروایی نوشته شود. ویلفرد مادلونگ متن موجود را در «أخبار أئمة الزیدیة فی طبرستان و جیلان» به چاپ رسانده است.

[راهنمای کتاب، س ۱۱، خرداد ۱۳۴۷، مقاله تلخیص کتاب التاجی تألیف صابی، ترجمه احمد آرام، صص ۸-۲۸؛ طاوس یمانی ۱۲۲؛ فرهنگ آثار ایرانی اسلامی ۱۴۹/۱؛ فهرس المخطوطات المصورة (معهد المخطوطات العربیة) الجزء الثانی التاریخ ۳۰۰/۳؛ لغت نامه دهخدا، ماده «صابی»؛ معجم المؤلفین ۱۲۴/۱]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۰/۱

آغاز: الحمدلله حمد الشاکرین وصلواته علی سید الاولین و الآخرین محمد و علی اهل بیته ... هذا ما انتزع من الکتاب المعروف بالتاجی فی أخبار الدولة الدیلمیة الذی ألفه أبو اسحق ابراهیم بن هلال الکاتب الصابی و بین فیه فضیلة أهل الدیلم علی م ن سواهم من أهل البلاد و حسن سیرتهم و دخولهم فی الاسلام طوعاً و انقیادهم لمن دعاهم من أهل البیت (ع)؛ **انجام:** تمت القصیدة قال فی الأصل و هذا آخر ما انتها الیه ذکر من خرج من أهل البیت علیهم السلام فی هذه الجهة فی هذا الکتاب و الحمدلله وحده و صلواته علی سیدنا محمد و آله و سلامه، قال فی الام و یلتو ذلک نبذة فی ذکر من دعا بعدها ولاء الائمة علیهم السلام قال

فیها بسم الله الرحمن الرحیم.
نسخه اصل: کتابخانه متوکلیه یمن، شماره ۱۴۵ (شمارهنسخه در جامع کبیر صنعا ۱۰۹۰)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶گ (۱-۱۶)، ۲۳سطر[عکسی ف: ۳-۳۲]

● **المنتزع من کتب الامام المنصور** / کلام و اعتقادات / عربی

al-muntaza‘ min kutub-il imām-il manṣūr

قاسمی، حمیدان بن یحیی، ق۶ قمری

qāsemī, hamīdān ebn-e yahyā(- 12c)

بعضی از زیدیان که خود را از شیعیان امامنصور می‌دانند به مذهب اعتزال گرویده‌اند.مؤلف در این کتاب طی چهار «فصل» این پندار را رد کرده و اعتزال را درست نمی‌داند. عناوین چهار فصل چنین است: ۱. فیما استدل به من الاخبار الموافقة للکتاب و العترة؛ ۲. فی شبه حکاها عن المخالفین و أجاب عنها؛ ۳. فی اقوال فی مدح العترة و ذم مخالفیهم؛ ۴. فی نقل اقوال فضلاء العترة فی معنی ذلک.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۴۰۴/۲

آغاز: أما بعد حمدالله من نعم لاتحصی و محامد لاتستقصی و الصلاة علی خیر مبعوث الی الوری و أول مبعوث من الثری؛ **انجام:** قال الامام علیه السلام و هذا معنی قوی عندنا و به نقول و الله أعلم به.

خط: نسخ، کا: حسین بن قاسم بن حسین الداعی، تا: ۱۳۳۶ق؛ جلد: تیماج، ۱۵گ (۷پ-۲۱ر)، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۱۹-۲۰۱]

● **المنتظم فی تاریخ الملوک و الامم** / تاریخ / عربی

al-muntaẓam fī tārīx-il mulūk wa-l umam

ابن جوزی، عبدالرحمن بن علی، ۵۰۸؟ - ۵۹۷ قمری

ebn-e jawzī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ‘alī (1115 - 1201)

کتاب معروفی است در تاریخ و سرگذشت دانشمندان و محدثان. مؤلف کتابش را به ترتیب سال‌ها تنظیم نموده و در اول هر سال وقایع مهم آن سال را ذکر نموده و بعد از آن اعیان وفات یافته در آن سال را به ترتیب حروف اسامی ذکر کرده است. او در ذکر شخصیت‌ها نوعاً به جایگاه حدیثی و مشایخ و طرق نقل احادیث آنها پرداخته است.(علی صدرائی خوئی)

چاپ: هند، حیدرآباد، دائرة المعارف عثمانی، ۱۳۵۷ قمری، سربی، به اتهمام دائرة المعارف عثمانی؛ حیدرآباد، مطبعة دائرة المعارف العثمانیة، ۱۳۵۷و۱۳۵۹ق.

[کشف الظنون ۱۸۵۰/۲ و ۱۸۵۱؛ میراث مشترک ایران و هند: ۲: ۳۲۴ و ۲: ۳۹۳]

شرح و حواشی:

۱- مختصر المنتظم و ملتقط الملتزم؛ مصنفک، علی بن محمد (۸۰۳-۸۷۵)

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۳۱ حکمت

نسخه از تاریخ سال ۳۰۱ است تا سال ۳۳۳ برابر با ص ۱۲۱ - ۳۳۹ ج ۶ چاپ ۱۳۵۷ دکن و نسخه ما گزیده‌ای است از این کتاب و پاره ای از مطالب المنتظم در آن نیست؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸ و ۹؛ قطع: رحلی[ف: ۲-۸۴]

۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۹۷۰

آغاز: و اما نسبته فهو علی بن ابی طالب بن عبدالمطلب بن هاشم بن عبد مناف بن قصی بن کلاب بن مرة؛ **انجام:** و اسحاق و علی و محمد و فاطمة تزوجها محمد بن ابراهیم بن محمد بن علی بن عبدالله بن عباس

در شرح حال امیر مؤمنان علی علیه السلام تا امام صادق علیه السلام؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی؛ تملک: «شاهزاده علی قلی میرزا» به سال ۱۲۷۰ با مهر «الواثق بالله العلی عبده علی قلی» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۲۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۵]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۲۸۰

آغاز: محمد بن الصباح قال [حد] ثنا ابوالثناء؛ **انجام:** انه علی ما یشاء قدیر.

مشتملست بر ذکر وفیات اکابر سنه ۳۶۷ تا ۵۷۴ق که با ابراهیم بن محمد نصر آبادی نیشابوری آغاز و به عمار بن سلامه پایان می‌پذیرد، و برابر با چهار جلد آخر نسخه مطبوع و قدری کمترست، یعنی از صفحه ۸۸ جلد هفتم تاپان جلد دهم؛ خط: نسخ، کا: محمد بن سلطان محمد شریف، تا: ۸ رجب۱۰۹۲ق، مجدول؛ واقف: نایینی؛ جلد: ساغری، ۲۹۸گ، ۲۳سطر(۱۲×۲۱)، اندازه: ۱۹/۸×۲۹/۵سم [ف: ۷-۱۷۴]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۱۵۴۶

از سال ۳۶۸ است تا ۵۷۰(جلد ۵ تا ۱۰)؛ خط: نسخ، کا: شهمیرزادی، آقا بابا بن محمد مهدی، تا: سه‌شنبه ۱۵ محرم ۱۲۸۵ق؛ تملک: اعتضاد السلطنه در ۱۲۸۵؛ واقف: سپهسالار، ۱۲۹۷ق؛ جلد: تیماج، ۲۱۲گ، ۳۰ سطر (۱۴×۲۶)، اندازه: ۲۲/۵×۳۷سم [ف: ۵-۶۶۴]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۶۱

آغاز: الحمدلله الذی سبق الازمان و ابتدعها و الأکوان و اخترعها و الجواهر و جمعها و الاجسام و صنعها.آغاز: ... تلوح ثم فعل بالثانی مثل ذلک فلما رأی صبرهم علی ما فعل بهم و حفظهم لدینهم

نسخه اصل: کتابخانه بین المللی پاریس-فرانسه ۵۹۰۳. از حوادث سال ۱۷۵تا ۲۰۲؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه قدیمی؛ ۳۰۷ص [عکسی ف: ۲-۱۵۰]

۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۰۹

نسخه اصل: کتابخانه احمد ثالث - ترکیه ۳۰۷۵ م. جلد چهارم از باب خلافت یزید بن عبد الملک تا حوادث سال ۱۹۷؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخ قدیمی، مصحح، دارای لوح زیبا؛ از موقوفات سلطان محمود خان خادم حرمین شریفین؛ ۵۲۶ص [عکسی ف: ۴-۱۳۲]

● **منتقلة الطالبية = المنتقلة فی علم النسب** / تاریخ، انساب / عربی

muntaqilat-uṭṭālibīya = al-muntaqila fī ʻilm-in nasab

طباطبائی، ابراهیم بن ناصر، ق۵ قمری

tabātabā'ī, ebrāhīm ebn-e nāser(- 11c)

انساب آل طالبیان است که در پی کشورگشایی‌ها، به اکناف جهان پراکنده شده‌اند، بر حسب الفبایی در نام شهرها، هر حرف در یک «باب» و سربندهای کوچکتر «ذکر». برای نشانی: «باب الجیم، هذه اسماء البلدان و المواطن التی انتقل الیها الطالبیون. فی هذا الباب، حرف جده، جذوع، جحفه، جنبلا، جزیره ... جندیسابور ... جیلان. جرجان، جرمغان، جوزجان. حرف جده. ذکر من ورد جده من ولد الحسن بن علی بن ابیطالب».

در این کتاب آمده است: «و رد الری امام السیدة ام فخرالدولة و صار نقیب الغرباء من جهة مانکدیم النقیب نقیبیه من منحمد بن ابی عبدالله و حده و من المرتضی و حده و منه فی رجلین القاسم و امیر کارایتها بالری فی سنة تسع و خمسین و اربعمائة» و «القاسم بن المرتضی هذا هو صدیقی ادام الله تمکینه ... قال شیخی الکیا الاجل السید الامام النسابة المرشد زین الشرف ابوالحسسین یحیی بن الحسین ادام الله نعمته» و «وجدت بخط الکیا الاجل السید النسابة المرشد بالله زین الشرف ادام الله علوه» و «قال الشیخ الکیا الاجل السید الامام النسابة المرشد بالله زین الشرف ابوالحسین یحیی بن الحسین ادام الله نعمته» و «و عن السید الامام الاجل النسابة شیخ الشرف ابی حرب محمد بن المحسن: ابوالعباس احمد بن الحسن الا عور هذا کان بالکوفة و مات بطبرستان سنة احدی و ستین و ستمائة و انقرض نسبه». در عمدة الطالب جلالی (ص ۱۵۳ چاپ سنگی ۱۳۱۸ بمبئی) از این کتاب و مؤلف آن با عنوان «مصنف کتاب المنتقلة» یاد گشته است.

مؤلف شاگرد کیا زین الشرف المرشد بالله ابوالحسن یحیی بن حسین بن اسمعیل حسینی نسابه بوده و گویا کتاب را در بود او آغاز کرده و پس از مرگ او هم بدان می‌پرداخته است.در آن نقل شده از ابن ابی جعفر شریف شیخ الشرف ابوالحسن محمد بن ابی جعفر محمد حسینی عبیدلی نسابه (-۴۳۵ق) نگارنده تهذیب الانساب و نهایة الاعقاب (الذریعة ۴: ۵۰۸) و الانتصار لبنی فاطمة الابرار (عمدة الطالب تیموری)، ابن الدینوری حسینی نسابه، شیخ الشرف سید ابوحرب محمد بن محسن حسینی نسابه، شریف نسابه ابوعبدالله حسین بن طباطبای بغدادی صاحب کتاب النسب المبسوط استاد ابوالحسن عمری (عمدة الطالب تیموری)، شریف ابوالحسن علی بن محمد العمری ابن الصوفی، سید ابوالغنائم عبدالله بن حسین حسینی دمشقی زیدی نسابه نگارنده کتاب آل الرسول، سید ابی جعفر محمد بن قاسم بن جعفر بن محمد صوفی طالقانی نسابه، ابوالحسین محمد بن قاسم تمیمی نسابه، ابونصر سهل بن عبدالله بن داود بخاری نسابه، شبل تکین نسابه، نیز از کتاب المعقبیین ساخته ابن خداع ابی القاسم حسین بن جعفر احوال بن حسین بن جعفر بن احمد بن محمد بن اسمعیل نسابه مصری.در این رساله روشن شده که چگونه سادات و خاندان هاشم به شهرهای اسلامی رفته و در آنجاها مانده‌اند. این اثربه ترتیب حروف تهجی شهرها مرتب است.در آن از «النسب المبسوط» یاد گردیده است.در برگ پایان نام «منتقلة الطالبیة» افزوده است. در الذریعه(۲۳/۴) کتابی بدان نام نشان داده شده که با نشانی‌های نسخه جور است و همانجا نام نگارنده به نقل از «جنة النعیم» سید ابو اسماعیل ابراهیم بن عبدالله بن حسن بن علی الشاعر یاد شده است.

آغاز: بسمله. الحمدلله الذی انطق خلقه بالحجج و هداهم الی اوضح المنهج ... ثم انی لما رأیت بنی اعمام ارباب الطالبیة ... تفرقوا فی البلاد ... و ککل من تورد منهم اصفهان و ادعی انه من الطالبیة و سالته عن نسبه اورد نسبته صحیحة.

انجام: بالیمامة محمد بن الحسن ... بن علی بن ابی طالب ع و السلام علی من اتبع الهدی: ما رایت فی ذکر المعقبین من الطالبیین.

[الذریعه ۲۳: ۴-۵؛ عمدة الطالب جنة النعیم ۲۱۳و ۴۹۸؛ جامع الانساب روضاتی ص ۷۱ چاپ ۱۳۷۶ق؛ عمدة الطالب جلالی چاپ ۱۳۱۸ بمبئی ص ۱۵۳؛جنة النعیم محمد باقر بن آخوند ملا محمد اسماعیل کجوری چاپ سنگی ۱۲۹۳ ق تهران –ص ۲۱۲ و ۴۹۸؛ حواشی النقض ص ۴۰۷ و ۴۶۱؛ یادداشتهای قزوینی ۱۹۲: ۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۲۵/۲–طباطبائی

آغاز: الارض فیه مبهما لحقت الشام بباب الشین ... باب الالف هذه اسماء البلدان و المواطن ... فی هذا الکتاب و قد انتقل الیه الطالبیون. اندلس؛ **انجام:** برابر

کاتب: محمود بن صدر الدین بن سیفال داروغه، تا: ۹۴۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی [ف: ۲۳-۵۷۲]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۷۵/۳–عکسی

نسخه اصل: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۲-۲۶۷]

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۲/۲ عکسی حکمت

نسخه اصل: همان نسخه بالا[ف: ۲-۳۶]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۷۱۵–ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۱-۳۹۰]

۲. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۷۰۰/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: شریف، ابوالقاسم، تا: ۱۲۵۸ق؛ درهامش صفحه‌ای که در آن از «فرزاد» یاد شده، اعتضاد السلطنه می‌نویسد که این روستا همان «فرح زاد» تهرانست که اکنون از آن من است؛ ۱۵۵ص (۲-۱۵۶) [ف: ۵-۶۶۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۸۲/۳

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۲-۱۷۲]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۵۳۴/۲

خط: نسخ، کا: قزوینی آشوری، محمد بن محمد قلی، تا: ۱۳۰۳ق[ف: ۶-۴۷۶]

۴. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۱۹۸

این عکس از «آمل» است تا «یمامه» (ص ۷۰-۲۰۲) و بخش نخستین نسخه را ندارد؛ بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز[نشریه: ۳-۵۸]

←المنتقلة فی علم النسب ← منتقلة الطالبیة

● **المنتقیات السنیة السنیة** / پاسخ پرسشها / عربی

al-muntaqīyāt-us sunnīyat-is sanīya

طرینی، عبدالجواد بن ابراهیم، - **۱۰۷۳** قمری

tarīnī, ʻabd-ol-javād ebn-e ebrāhīm(- 1663)

پاسخ سؤالی است در درایة الحدیث که اگر حدیثی موضوع باشد و حفاظ حدیث به آن وضع اشاره کرده باشند آیا روایت آن برای کسی که علم یا ظن بدان وضع دارد حرام است یا خیر؟ و همچنین پاسخ به برخی سؤالات دیگر در همین موضوع.

[هدیة العارفین ۵۰۱/۱؛ ایضاح المکنون ۵۶۹/۱؛ معجم المؤلفین ۸۴/۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۹۶۵

آغاز: الحمدلله الذی جعل الحمدله فلا ینبغی الا له الحمد له و أشهد أن لا اله الا الله وحده لا شریک له شهادة مخلص ما غیر الحق و لا بدله

نسخه اصل: کتابخانه کاشف الغطاء-نجف اشرف؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱، در عصر مؤلف؛ ۳۵ص [عکسی ف: ۵-۴۲۳]

● **منتقی الآمال فی قواعد علم الرجال** / درایه / عربی

muntaqa-l āmāl fī qawāʻid-i ʻilm-ir rijāl

استرآبادی، علی بن محمد جعفر، **۱۲۴۲ - ۱۳۱۵** قمری

estarābādī, ʻalī ebn-e mohammad jaʻfar (1827 - 1898)

کسانی که به کتاب‌های رجال مراجعه می‌کنند، با اصطلاحات و مشکلاتی مواجه می‌شوند که فهم و حل آنها ضروری است تا بتوانند کاملاً استفاده کنند. این کتاب برای رفع نیازهای مذکور در سه بخش تنظیم شده که به‌عنوان سه کتاب در رجال و حدیث و درایه تألیف شده و هر کدام دارای چند باب می‌باشد. در نسخه حاضر چهار باب از کتاب اول آمده و ناتمام است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۰۹۰/۲

آغاز: أحمدک اللهم علی آلائک و صل علی اولیائک و امنائک و تابع اللهم بیننا و بینهم فی یوم لقائک؛ **انجام:** أو کانت مسطورة فی کتاب المشترکات و علیه أوله التکلان

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۷گ (۳۳پ-۶۹پ)، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۸-۳۱۴]

● **منتقی الجمان فی الاحادیث الصحاح و الحسان** /

حدیث / عربی

muntaqa-l jumān fi-l aḥādīṯ-iṣṣiḥāḥ wa-l ḥisān

عاملی، حسن بن زین الدین، **۹۵۹ - ۱۰۱۱** قمری

ʻāmelī, hasan ebn-e zayn-od-dīn (1552 - 1603)

تاریخ تألیف: کتاب حج در جمعه ۲۶شعبان ۱۰۰۶ق؛ محل تألیف: دمشق

مؤلف، از اعاظم و ارکان علمی امامیه است که بنابه نوشته برخی او تنها حدیث صحیح و حسن را حجت دانسته و سایر احادیث را قابل عمل ندانسته و به همین منظور این کتاب را تألیف نموده است. دانشمندان و محدثان اسلامی براین باورند که نامبرده درباره احادیث روش بسیارسخت و محتاطانه‌ای را برگزیده که فساد و زیان آن خیلی بیشتر از مصلحت آن است زیرا لازمه آن عمل به برخی ازاحکام شرعیه و معطل بودن غالب احکام خواهد بود (امل الآمل ۵۷/۱؛ریحانةالادب ۳۹۱/۳؛اعیان الشیعه ۹۲/۵؛ الذریعه ۶/۲۳). یادآوری می‌شود وی در این تألیف ازدو رمز «بصحی» و «بصحر» که اولی نشانه «ما یرویه العدل المنصوص علیه بالتوثیق بشهادة ثقتین عدلین» و دومی علامت «الصحیح علی المشهور» است استفاده کرده است. کتاب مشتمل برمقدمه است که حاوی دوازده فایده رجالی و نیز شامل کتب: طهارت، صلات، زکات وخمس، صیام و حج می‌باشد و سایر کتب آنگونه‌ای که از شواهد پیداست تدوین نگردیده برخی از فوائد دوازده‌گانه آن بدین شرح است: ۱. فی معنی الاقسام الاربعة للحدیث؛ ۲. فی عدم الاکتفاء بتزکیة العدل الواحد؛ ۳. فی اختلاف مسلک المشایخ الثلاثة فی ذکر السند؛ ۴. فی ذکر مشایخه بالاجازة؛ ۵. بیان طریق الشیخ فی کتابه الی اکثر من روی عنهم معلقا؛ ۶. بیان کلیة للتمیز بین المشترکات؛ ۱۱. فی اصحاب عدة الکلینی؛ ۱۲. محمد بن اسماعیل المصدر به فی بعض اسانید الکافی. (براتعلی غلامی مقدم)

آغاز: الحمد لله الذی نطقت بحدیث وجوب وجوده و أزلیته ... اما بعد، فهذا ... أجمعنا علی أن نوردفیه بتوفیق الله تعالی ما تبین لنا انتظامه فی سلک الاتصاف باحد الوصفین فی الجملة من الاخبار ...

چاپ: قم، ۱۳۶۲ش، انتشارات جامعه مدرسین، تحقیق علی اکبر غفاری؛ اصفهان، جاوید، تحقیق یدالله رحیمیان دستجردی، ۱۳۸۳ق.

[الذریعة ۵/۲۳ -۸؛ معجم المطبوعات، رفاعی ص ۳۱۸؛ ریحانة الأدب ۳۹۳/۳؛ روضات الجنات ص ۱۸۰؛ دنا ۱۰: ۱۲۰-۱۱۸ (۶۳ نسخه)]

شرح و حواشی:

۱- الفوائد الاثنی عشر الرجالیة = الفوائد الرجالیة؛ عاملی، حسن بن زین الدین (۹۵۹-۱۰۱۱)

۲- هدایة المحدثین الی طریقة المحمدیین = مشترکات الرجال = شرح جامع المقال؛ کاظمی، محمد امین بن محمد علی (-۱۰۸۸)

۳- حاشیة هدایة المحدثین الی طریق المحمدین؛ کاظمی، محمد امین بن محمد علی (-۱۰۸۸)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۸۸/۱-طباطبائی

آغاز: برابر؛ کتاب الصلوة: بسمله کتاب الصلوة باب تفصیل فرائض الیوم و اللیلة و الترغیب فی اقامتها بحدودها والمحافظة علیها و ترهیب المضیع لها و المتسخف بها؛ **انجام:** کتاب الطهارة: کیف غفل عن اتحاد الوقت فی الصورتین مع وضوحه فی الخبر حتی احتمل فیه ما ذکر ؛ کتاب صلوة: یا خیر المسؤلین و یا خیر المعطین ارزقنی و ارزق عیالی من فضلك فإنك ذولفضل العظیم. تم کتاب الصلوة من کتاب ... و فرغ منه مؤلفه ... سحر لیلة الثلثا الثانیه من شهر ربیع الثانی سنه اربع بحمد الالف من الهجرة النبویة حامداً لله سبحانه ... فنعم المولی و نعم المعین

مشتمل بر کتاب طهارة و صلوة؛ خط: نسخ تحریری، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ دارای خط خوردگی بسیار و ظاهراً به دست مؤلف صورت پذیرفته، نسخه شماره ۶۲۳ همین مجموعه طباطبایی مجلد دوم این کتاب و تتمه نسخه حاضر است؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۰۳گ، ۲۶-۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۶سم [ف: ۲۴-۳۲۱]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۰۵۰/۲

آغاز: برابر**انجام:** یا خیر المسئولین و یا المعطین ارزقنی و ارزق عیالی من فضلك فانك ذوالفضل العظیم، تم کتاب الصلوة من کتاب منتقی الجمان فی الاحادیث الصحاح و الحسان و الحمد لله وحده.

نسخه‌ای بسیار نفیس که به فاصله چهارده روز بعد از تألیف کتاب از روی نسخه اصل، به خط مؤلف کتابت شده؛ خط: نسخ، کا: نجیب الدین علی بن محمد بن مکی، تا: ۱۶ ربیع الاول۱۰۰۴ق؛ مصحح، با عبارت «انتهت بمن الله و حمده مقابلته من اصله المکتوب منه علی یدی کاتبه» و «ثم سماعاًایده الله تعالی» و «ثم بلغ قرائة ایده الله و منه زید مجده»، دارای سر لوح؛ تملك: نجیب الدین علی بن محمد، محمد صالح» با مهر«محمد صالح العباد» (بیضی) به تاریخ چهارم جمادی الاول ۹۹۹ق؛ مهر: «عبده محمد، و الله ... من خلقه و عصمتی» (بیضی)، «یا ارفع من کل رفیع ۱۱۰۷ هـ» (مربع)؛ کاغذ: شرقی، جلد: تیماج مذهب، ۲۳۵گ (۲ر-۲۳۶ر)، ۲۵سطر (۹/۵×۱۹)، اندازه: ۱۵/۵×۲۶سم [ف: ۳۳-۱۰۵] و [میراث شهاب: س۹ش۲-۲۵]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۴۸۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** انما امر الناس ان یا تواهذه الاحجار فیطوفوابها ... و یعرضوا علینا نصرهم. الحمد الله رب العالمین.

خط: نسخ، کا: محمد صالح ابن جمال الدین، تا: ۴ ربیع الاول۱۰۰۵ق، جا: شیراز؛ دارای سرلوح، مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۶۶گ، ۲۶ سطر(۹×۲۸)، اندازه: ۱۶/۵×۳۸سم [ف: ۱۲-۱۶۶]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۱

فقط کتاب طهارت؛ خط: نسخ، کا: موسی بن علی بن محمد بن علی اللحام، تا: سه‌شنبه ۲۰ رجب۱۰۰۷ق؛ تملك: محمد الحر (شیخ حر عاملی) با مهر «العبد محمد بن الحسن الحر» (بیضی)، علی بن عباس بن محمد رضا قمی محدث زاده به تاریخ شوال ۱۳۹۰؛ ۲۱۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۴-۵۴]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۴۸

آغاز: بسمله کتاب الصلوة باب فرائض الیوم و اللیله و الترغیب فی اقامتها؛ **انجام:** یا خیر المسئولین و یاخیر المعطین ... فانك ذوالفضل العظیم.

تمام کتاب صلوة؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسن (فرزند فاضل مؤلف)، تا: چهارشنبه ۱۲ربیع الثانی۱۰۱۰ق؛ ارسالی دانشگاه علوم اسلامی رضوی درمهر ۱۳۶۸؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۶×۲۷سم [ف: ۱۴-۵۴۴]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** تم کتاب الصلاة ... حامداً لله سبحانه مصلیاً علی النبی و آله متوسلا بهم الیه جل جلاله ...

خط: نستعلیق، کا: نجیب الدین بن محمد بن مکی عاملی (کتاب طهارت) و ابوطالب بن کنعان تبریزی انصاری (کتاب صلاة)، تا: رمضان۱۰۱۱ق، جا: بغداد؛ کتاب طهارت از روی خط مؤلف، کتاب صلاة از روی نسخه ای که از نسخه مصنف نوشته شده و مصنف آنرا مقابله کرده، مصحح، با علامت بلاغ، اجازه‌ای که نجیب الدین علی بن محمد بن مکی بن عیسی بن حسن عیسی الشامی العاملی الجبیلی (کاتب قسمت اول کتاب) به جهت ابوطالب بن کنعان تبریزی (کاتب قسمت دوم کتاب) به تاریخ شنبه دوم شوال ۱۰۱۱ نوشته؛ جلد: تیماج، ۲۳۱گ، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۳-۳۵۲]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۲۲۸

آغاز: برابر**انجام:** و ارزق من فضلك فانك ذوالفضل العظیم. تم کتاب الصلوة من کتاب ... و الحمدلله ... ارحم الراحمین.

خط: نسخ، کا: زین الدین بن علاء الدین دزفولی مشهور به عباس مطلبی، تا: ۱۰۱۲ق، برای شیخ تقی نقی مؤتمن شیخ صالح بن حسن؛ مصحح، محشی با نشان «منه دام ظله»، با امضای قرائت به این عبارت: «بلغ قراءة ایده الله تعالی»، از روی نسخه مؤلف کتابت شده؛ تملك: عیسی بن محمد جزائری ساکن نجف اشرف با مهر «بنده آل محمد عیسی بن محمد» (بیضی)، محمدرضا بن محمد صفی حسین کاشانی که کتاب را سید کامل امیرابوالقاسم به او بخشیده با مهر «المتوکل علی الله الغنی محمدرضا الحسینی» (مستطیل)؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۲۴ص، ۱۷سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۴۵-۹۵]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۲۷۷

آغاز: أخبارنا المرویة فی کتبنا معلومة مقطوع علی صحتها اما بالتواتر من طرق الاشاعة ...

خط: نسخ، کا: بدرالدین بن احمد بن ادریس حسینی عاملی

انصاری، تا: ۲۵رمضان۱۰۱۷ق، جا: مکه مکرمه؛ افتادگی: آغاز؛ از روی خط فرزند مصنف (پایان کتاب الطهارة)، مصحح، با علامت بلاغ، مقابله کتاب طهارت از روی نسخه تصحیح شده مؤلف در ماه ذیقعده ۱۱۴۷ پایان یافته، و نیز مقابله کتاب را حسین بن محمد ابراهیم حسینی (میر حسینا قزوینی) با نسخه خط مؤلف روز یک‌شنبه اواسط جمادی الاول ۱۱۵۵ به پایان برده؛ جلد: تیماج، ۲۰۳گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱۴-۶۳]

۹. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۴۰

انجام: قال النبی ثم سلموا علی و سألونی عن اخی فقلت هو فی الارض اتعرفونه قالوا و کیف لانعرفه و قد یحج البیت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۵ رمضان۱۰۱۷ق، جا: مکه مکرمه؛ افتادگی: انجام؛ واقف: محمد سمیع بیک خان بن ملک حسین بن محمد بن محمد تقی اردکانی، ۱۱۴۶؛ ۳۳۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف: ۲-۷۵]

۱۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۲۳۸

آغاز: من عدد شعر معزی کلب و یقول الله عزوجل ملیکته الی السماء الدنیا و الی الارض بمکة؛ **انجام:** فیطوفوا بماثم یأتونا فیحیرونا بولایتهم و یعرضوا علینا نصرهم.

کتاب الاعتکاف تا پایان کتاب الحج؛ خط: نسخ، کا: حاجی بن محمد توبلی کتکانی اوالی بحرانی از روی نسخه بدرالدین بن احمد ادریس عاملی انصاری حسینی، تا: جمعه ۷ شوال۱۰۱۸ق، جا: مکه مکرمه؛ افتادگی: آغاز؛ درخدمت فرزند مؤلف ابی جعفر محمد بن حسن و از روی نسخه اصل، مصحح، محشی ظاهراً به خط فرزند مؤلف؛ جلد: تیماج، ۸۵گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۴]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۴۹۰۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ارزقنی و ارزق عیالی من فضلک فانک ذوالفضل العظیم تم کتاب الصلوة ... فرغ منه مؤلفه ... سنة اربع بعد الالف و الحمدلله رب العالمین

از ابتدا تا پایان کتاب صلات؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن ثابت، تا: ۷ رجب۱۰۲۱ق؛ منقول از نسخه‌ای که بر مؤلف قرائت شده و صورت انهاء قرائت آن نسخه (به تاریخ ۲۳ ربیع الثانی۱۰۰۷)؛ مهر: محمد بن الحسن بهاءالدین اصفهانی «لک البهاء کله»، محمدجواد حسینی حسنی «یا جواداً لا یبخل علی عبده ابی محمد» (بیضوی)؛ اهدایی: رهبری، اردیبهشت ۱۳۸۶؛ کاغذ: ، جلد: میشن، ۲۴۷گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۳۳]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۷۵۹

آغاز: برابر**انجام:** تم کتاب الصلوة من کتاب منتقی الجمان ... بلطفه و رأفته و اوزعه شکر نعمته سحر لیلة الثلثا الثانیة ... فنعم المولی و نعم المعین.

طهارت و صلات؛ خط: نسخ، کا: ناصر ابن جماز حسینی نجفی، تا: دوشنبه ۷شوال۱۰۲۶ق، جا: اصفهان؛ مهر: «محمود بن علینقی الحسنی الحسینی الطباطبائی ۱۲۲۵» (بیضی)، «المجتبی الطباطبائی» (بیضی)، «ضیاء الدین محمد الحسینی ۱۱۸۴» (چهارگوش)، «احمد بن محمد الحسینی» (چهارگوش)؛ جلد: تیماج، ۲۶۴گ، ۲۵ سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۵۱-۱۳۵]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۷۷۶

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسن خوراسکانی، تا: ۲۶ رمضان۱۰۲۷ق؛ تملک: سید حسین بن حیدر حسینی کرکی عاملی که نسخه را به تاریخ اواخر ذیقعده ۱۰۳۶ به مولانا نظام الدین تستری بخشیده؛ جلد: تیماج، ۳۱۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۱۰-۱۶۲]

۱۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۰۷۳

آغاز: اطلاق الصحة علی طریق الشیخ الی ابن ابی عمیر نظیر اطلاقها فی الخلاصة علی الطریق الی الجماعة المجهولین؛ **انجام:** فیطوفوا بها ثم یأتونا فیخبرونا بولایتهم ویعرضوا علینا نصرهم ...

خط: نسخ، کا: عبدالله بن ربیع حویزاوی، تا: سلخ شعبان۱۰۳۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۴۱۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۴]

۱۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** فانک ذوالفضل العظیم. تم کتاب الصلوة من کتاب منتقی الجمان فی الاحادیث الصحاح و الحسان ... و فرغ منه مؤلفه ... حسن بن زین الدین بن علی العاملی ... سحر لیلة الثلثا الثانیة من شهر ربیع الثانی سنة اربع بعد الالف ... مصلیا علی النبی و آله متوسلا بهم الیه ... فی الامداد بالتوفیق لا کمال هذا الکتاب و العانة علی الامور الصعاب فنعم المولی و نعم المعین (هذه صورة خطه مؤلفه قدس الله روحه و نور ضریحه علی ید اقل عباد الله ... صقر بن فضل السهلانی الجوازری و کان ذلک ضحوة یوم السبت سلخ شهر جمادی الاول سنة ثلثة و ثلثین و الف و قد کتبته لاستادی و نور بصری الشیخ الفاضل ... الشیخ بهاءالدین العاملی عامله الله بلطفه الخفی بمحمد و علی).

دارای دیباچه و طهارة و صلوة؛ خط: نسخ خوش، کا: سهلانی جوازری، صقر بن فضل، تا: شنبه پایان جمادی الاول۱۰۳۳ق، برای شیخ بهائی؛ محشی با نشان «منه رحمه الله» و «منه قدس سره»؛ مهر: «تفتیش شد سنه ۱۳۱۱»، «محمد ناطق»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج مذهب، ۲۵۱گ، ۲۱سطر (۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۹×۲۶سم [ف: ۵-۱۵۷۹]

۱۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۹۶۸

از کتاب زکاة تا حج؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حاجی نظری، تا: جمعه ۹ ربیع الثانی ۱۰۴۰ق؛ مصحح، مقابله شده توسط محمد معصوم بن معزالدین محمد اردستانی؛ تملک: محمد تقی بن محمد بن حسین شریف به تاریخ ۱۲۸۸ با مهر «محمد تقی» (بیضی)، محمد شریف بن محمد قائمی مازندرانی به تاریخ ۱۰۵۵ در اصفهان؛ ۱۶۷گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۱۵-۳۴۷]

۱۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۰۱/2

آغاز: أما بعد فهذا کتاب منتقی الجمان فی الأحادیث الصحاح و الحسان أجمعنا علی أن نورد فیه بتوفیق الله تعالی؛ **انجام:** حامداً لله سبحانه مصلیاً علی النبی و آله متوسلاً بهم الیه جل جلاله فی الامداد بالتوفیق لاکمال هذا الکتاب و الاعانة علی الأمور الصعاب فنعم المولی و نعم المعین.
شامل کتاب طهارت و صلاة و فاقد خطبه است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد فرزند حاجی سطری، تا: دوشنبه ۳ صفر۱۰۴۰ق؛ مصحح، با عبارت «بلغ مقابلة» مقابله شده، محشی با نشان «منه رحمه الله»؛ مهر: «حیدر بنده آل علی»؛ ۲۱۷گ (۱۱۲-۳۲۸)، ۲۳سطر (۱۲×۱۸/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۳۰-۱۸۲]

۱۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۳۵۳

آغاز: بسمله، محمد بن یعقوب الکلینی رضی الله عنه عن محمد بن یحیی؛ **انجام:** فیخبرونا بولایتهم و یعرضوا علینا نصرهم ... وعترته الطیبین الطاهرین.
از صلوة تا پایان حج ختم، لکن از ابتدای حج دوسوم آن ساقط و مصدر به ۱۰ورق از استبصار شیخ طوسی و مذیل به مختلف الشیعه تألیف علامه حلی می‌باشد و نیز کاتب صورت خط مؤلف را اشتباهاً سنه ۱۰۴۰نوشته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۴۰ق؛ واقف: علی اصغر احمدئی، ۱۳۶۵؛ جلد: تیماج، ۳۱۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۶سم [ف: ۱۴-۵۴۳]

۱۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۰۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** فیخبرونا بولایتهم و یعرضوا علینا نصرهم ... وعترته الطیبین الطاهرین.
خط: نسخ خوش، کا: محمد امیر بن علی طبسی، تا: ۱ جمادی الثانی۱۰۴۵ق؛ محشی غالباً بارمز «منه»؛ جلد: تیماج، ۱۹۶گ، ۳۲سطر، اندازه: ۲۶×۳۹سم [ف: ۱۴-۵۴۲]

۲۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۵۷۱-عکسی

آغاز: الاتصاف باحد الصفتین فی جملة من الاخبار و المتضمنة للاحکام الشرعیة؛ **انجام:** فیطوفوا بها ثم یأتونا فیخبرونا بولایتهم و یعرضوا علینا نصرهم.
خط: نسخ خوش، کا: ابن عبدالغالب علی، تا: جمادی الثانی۱۰۴۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۸۹۹ص، ۱۹سطر(۱۱×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۸۰]

۲۱. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** محمد بن یعقوب عن علی بن ابراهیم عن ابیه عن ابن ابی عمیر ... ثم یأتونا فیخبرونا بولایتهم و یعرضوا علینا نصرهم. تم کتاب الحج
از «کتاب الطهارة» تا «کتاب الحج» و در پایان نسخه تاریخ اتمام کتاب حج، روز جمعه ۲۶ شعبان ۱۰۰۶ در دمشق، ذکر شده؛ خط: نسخ زیبا، کا: محمد بن محمد الجزایری، تا: ۱۰۴۸ق؛ مصحح، مقابله شده، در آخر نسخه دستخط مؤلف آمده و ظاهراً مقابله و تصحیح توسط مؤلف انجام شده؛ خرید این نسخه توسط محمد علی الطبیب از آقا علی کتاب فروش در ۱۱۳۸؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد علی ۱۱۳۰» (مربع)، محمد مسیح بن محمد امین «عبده محمد مسیح بن محمد امین الحسنی الحسینی ۱۰۳۳» (مدور)، «لا اله الا الله الملک الحق المبین محمد جعفر الحسینی» (مربع)، «عبده محمد جعفر بن محمد حسین» (بیضوی)، «غیاث الدین جعفر بن محمد حسینی ۱۲۳۰» (مربع)، «یا ابراهیم ۱۲۳۷»(مربع)؛ جلد: تیماج، ۳۵۷گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱-۱۹]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۶۹۷

آغاز: پس از خطبه: کتاب الزکوة و الخمس و فعل المعروف باب فرض الزکوة صحی محمد بن یعقوب الکلینی؛ **انجام:** قال قال عشر ذی الحجة و ایام
قطعه‌ای از کتاب است، صفحاتی بی ترتیب، از باب زکوة و خمس و حج را دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: وسط وانجام؛ یادداشتی از شیخ حسین بن عبدالصمد عاملی (برادرزاده شیخ بهایی) مورخ دهم جمادی الثانی ۱۰۴۸؛ واقف: شیخ بهایی؛ جلد: مقوا، ۲۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۵-۳۱۳]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۱۵۶

جلد دوم؛ خط: نسخ، کا: حسین بن شریف تبریزی متخلص به صانع، تا: شنبه ۲۱ جمادی الثانی۱۰۵۱ق، جا: عباس آباد اصفهان؛ مصحح، با اصل مقابله شده به تاریخ اواخر محرم ۱۰۵۶؛ تملک: جمال الدین محمد بن حسین خونساری، محمد مؤمن بن جمال الدین؛ ۲۶۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۵سم [ف: ۶-۱۶۲]

۲۴. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۸۳

جزء اول کتاب و تا پایان کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، کا: محمد حسین بن شریفا تبریزی متخلص به صانع، تا: سه‌شنبه ۱۰ صفر۱۰۵۱ق، جا: عباس آباد اصفهان؛ ۳۱۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [ف: ۱-۱۸۴]

۲۵. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۶۶۳

آغاز: او بامارة وعلامة دلت علی صحتها وصدق روایتها فهی موجبة للعلم
از ابتداء کتاب تا آخر کتاب حج؛ خط: نسخ، کا: علی بن ابراهیم بن عبدالحسین، تا: ۱۰۶۰ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی از مؤلف؛ واقف: سپهسالار؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: چرمی، ۳۰۳ص، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۱-۳۲۳]

۲۶. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۳۳۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** عن زراره عن ابی جعفر (ع) قال انما امرالناس أن یأتوا هذه الاحجار فیطوفوا بهایم یأتونا فتخیدوثا بولایتهم فیعرضوا علینا نصرهم ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۶۰-۱۰۳۳ق؛ مجدول و مذهب؛ ۴۳۳ص (۲۲+۴۱۱)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۳-۱۳۲۶]

۲۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۵۴

خط: نسخ، کا: حسین بن عبدالسید بن خلیفة بن منصور بن احمد الجزایری، تا: ۱۶ ربیع الاول۱۰۶۷ق؛ محشی با نشان «منه دام ظله»

و «سید نورالدین دام ظله»، در پایان آمده که وی نسخه را خوانده و تحقیق نموده، جز او با انهاء قراءت نورالدین ابن ابی الحسن حسینی موسوی عاملی در مکه در پایان روز پنج‌شنبه آغاز جمادی الاول گویا برای کاتب، مقابله شده؛ تملک: سید نعمت الله حسینی جزایری، حسین بن عبدالله بن خلیفه احمد بن منصور جزایری؛ ۱۳۷گ، ۲۰سطر (۱۲×۱۷)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲-۱۸۷]

۲۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۲۲۸

کتاب طهارت و صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: صفر۱۰۷۱ق؛ مصحح، محشی از مؤلف، مقابله کتاب ار حیدر علی بن میرزا محمد شیروانی از روی نسخه مؤلف؛ تملک: ملا محمد باقر علامه مجلسی، حسین بن عباس بلاغی، احمد بن لطفعلی تبریزی با مهر «و مبشراً برسول یأتی من بعدی اسمه احمد» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۸۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۹-۳۳]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۷۲۴/۱

خط: نسخ، کا: حسینی نجفی نیشابوری، کمال الدین حسن، تا: پنج شنبه ۲۶ ربیع الثانی۱۰۷۲ق، با بلاغ سماع؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۹ سطر(۱۲×۱۷)، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۱۶-۳۴۵]

۳۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۷۲۰

آغاز: بسمله. کتاب الصلوة باب تفصیل فرایض الیوم و اللیلة و الترغیب فی اقامتها؛ **انجام:** فقال لا یأتی امرأته لیلاً و لا نهاراً ... تم کتاب الصیام و الاعتکاف

شامل کتاب صلات و زکات و صوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۷۳ق؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج، ۲۶۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۶سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۳۴]

۳۱. قم؛ موقوفه میرزا ابوطالب قمی؛ شماره نسخه: ۲۹

آغاز: باسناده عن احمد بن محمد بن عیسی ... سالته عما فرض الله من الصلاة فقال: خمس صلوات

از اوایل کتاب صلاة تا آخر حج؛ خط: نسخ، کا: طالقانی، ابراهیم بن محمد قاسم، تا: سه‌شنبه ۱۸ محرم۱۰۷۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۴۰۳گ، ۲۱سطر[جنگ: ۱-۵۰۰]

۳۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۹۱۲

خط: نسخ، کا: علی رضا بن محمد نصیر، تا: اواخر ذیقعده۱۰۷۸ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ تملک: عبدالمطلب بن محمد، عبداللطیف امامی به تاریخ ۱۱۵۱، محمد ابراهیم المرزی؟ در شیراز؛ ۴۱۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷×۳۰سم [ف: ۵-۲۸۴]

۳۳. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۰۷۸ق[نشریه: ۷-۵۴۲]

۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۵۷۰

از آغاز کتاب تا پایان کتاب الحج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شنبه ۲۲ ربیع الثانی۱۰۷۹ق؛ مصحح؛ تملک: سید محمد اردبیلی به سال ۱۳۴۹ق، محمد تقی و محمد و عبدالوهاب فرزندان محمدعلی مشهور به ملاصفیه؛ یادداشت رجالی مفصلی در تعیین محمد بن اسماعیل به نقل از فوائد سید عبدالله بن نورالدین بن نعمت الله جزائری؛ جلد: تیماج، ۳۴۶گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۸×۲۸/۵سم [ف: ۲۸-۱۳۰]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۳۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و یعرضوا علینا نصرهم تم الکتاب الحج ... الف الف تحیه

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۸۴ق[الفبائی: -۵۵۷]

۳۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۴۷/۱

آغاز: بسملة، الحمدلله رب العالمین، کتاب الزکاة والخمس الصدقة و المعروف، باب فرض الزکاة صحی محمد بن یعقوب الکلینی رضی الله عنه عن عدة من أصحابنا عن احمد بن محمد عن الحسین بن سعید ... عن أبی عبدالله علیه السلام قال: إن الله عزوجلفرض الزکاة کما فرض الصلاة؛ **انجام:** عن أبی جعفر علیه السلام قال: إنما أمر الناس أن یأتوا هذه الأحجار فیطوفوا ثم یأتونا فیخبرونا بولایتهم و یعرضوا علینا نصرهم

از کتاب الزکاة تا کتاب الحج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۰۹۳ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: شیخ حر عاملی صاحب کتاب وسائل الشیعة، ولی الله بن محمد شفیع حسینی به سال ۱۱۰۷، محمد باقر بن زین العابدین موسوی به تاریخ رجب ۱۲۹۲؛ مهر: «محمد باقر بن محمد نقی (تقی) الموسوی» (بیضوی)، شیخ حر عاملی «العبد محمد الحر» (بیضوی)، ولی الله بن محمد شفیع به تاریخ ۱۱۰۷ «أفوض أمری الی الله عبده ولی الله» (مربع)؛ ۲۵۱گ (۱ر-۲۵۱ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۳۹-۲۵۰]

۳۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۱۸

تا حج است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: شوال۱۰۹۷ق؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۲۳۶گ، ۲۳سطر(۱۱×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۵سم [ف: ۹-۹۴۷]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۳۵۰

انجام: قال فالتفت الیه رسول الله صلی الله علیه و آله فقال له انظر الی ابی قبیس.

از کتاب الصلوة تا پنجمین سطراز کتاب الحج؛ خط: نسخ، کا: ظاهر بن ناصر بحرانی، تا: دوشنبه ۷صفر۱۰۹۸ق؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سیدرضا موسوی زنجانی، آبان۱۳۴۵؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۴×۲۱/۵سم [ف: ۱۴-۵۴۴]

۳۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۷۷۲

از طهارت تا حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۵۲۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۲×۳۳/۵سم [ف: ۱-۵۴۶]

۴۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۰۳۳/۲

فقط چند برگ آغاز کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۲گ (۲۴پ-۳۵پ)، ۲۸سطر، اندازه: ۲۰×۲۸/۵سم [ف: ۱۱-۳۸]

۴۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۸۶۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغ؛ یادداشتی در استعاره کتاب از «زین العابدین بن محمد رضا» و

«نصرالله حسینی»؛ وقفنامه کتاب از «مولی مهدی بن ابی ذر نراقی»؛ تملک: ابو علی، بدیع الزمان در کربلا؛ جلد: مقوایی، ۱۹۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۴]

۴۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۳۹۳/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۶سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۶-۶]

۴۳. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۴۲

خط: نسخ، کا: مسیب بن شمس الدین کاتب، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۱۸]

۴۴. شیراز؛ ثامنی، محمد رضا؛ شماره نسخه: ۶۱

کتاب الصلوة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری بزرگ[اوراق عتیق: ۱-۲۷۴]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۹۴۶

انجام: ن محمد بن یعقوب عن علی بن ابراهیم عن ابیه عن ابن ابی عمیر عن حماد عن الحلبی عن ابی عبدالله (ع) قال

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۱۲۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸/۴×۲۳/۳سم [ف: ۱۴-۵۴۴]

۴۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۶۸۳

جزء اول کتاب و مشتمل بر کتاب طهارت و صلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح؛ وقف‌نامه کتاب به تاریخ ۱۱۲۵ با تصدیق فاضل هندی، مهر: محمد بن الحسن الحر (صاحب وسائل) «العبد محمد الحر» (بیضوی)، ولی الله بن محمد شفیع حسینی «افوض امری الی الله عبده ولی الله» (مربع)، فاضل هندی «البهاء کله لله» (بیضوی)؛ جلد: مقوایی، ۳۲۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۵-۸۲]

۴۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۷۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ارزق عیالی من فضلک فانک ذوالفضل العظیم. تم کتاب الصلوة ... و الاعانة علی الامور الصعاب فنعم المولی و نعم النصیر.

تا پایان کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: ناصر بن احمد بن عبدالصمد موسوی بحرانی، علی بن حاتم بن محمد بن عبدالله بن عمران خطی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۰گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۳۱-۷۰]

۴۸. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۱/۲

از آغاز تا پایان حکم متیمم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ محشی با نشانه «منه رحمه الله»؛ جلد: تیماج، ۸۱گ (۹۴پ-۱۷۴پ)، ۲۷ سطر (۱۳×۲۲)، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: -۷۱۲]

۴۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۸۴۷

آغاز: المصنفات و توسعوا فی طریق الروایات و اوردوا فی کتبهم ما اقتضی رأیهم ایراده من غیر التفات الی تشتمل علی فوائد اثنی عشره الاولی اصطلح المتاخرون من اصحابنا؛ **انجام:** و رواه الشیخ باسناده عن محمد بن یعقوب بنفسه السند محمد علی بن الحسین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ کاغذ: اصفهانی، ۴۳۸ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۳۲سم [ف: ۱۷-۲۵۵]

۵۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۳۰۹/۲

فقط مقدمه کتاب؛ خط: نسخ، کا: محمدصادق بن نظام الدین حیدرنائینی، تا: ۱۱۰۲ق، جا: مشهد رضوی؛ مصحح، محشی؛ ۴۴گ (۴۰پ-۸۳)، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۵/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۴]

۵۱. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۶۱۵۴

خط: نسخ، کا: محمد شریف بن محمد رضای لاهیجانی گیلانی، تا: سه‌شنبه ۸ ذیقعده۱۱۰۹ق؛ خود کاتب آن را با نسخه اصل در دوشنبه ۲۳ جمادی الثانی ۱۱۱۱ مقابله کرده، محشی با نشان «بخطه قدس سره، منه بخطه»؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۳۴۹گ، ۱۹ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷×۲۷/۵سم [ف: ۵-۶۶۵]

۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۱۰۸

آغاز: حاصله مع السلف الاولین علی طرف النقیض مما هو فیه مع الخلف الآخرین فاکثروا لذلک فیه؛ **انجام:** فیخبرونا بولایتهم و یعرضوا علینا نصرهم تم کتاب الحج من کتاب منتقی الجمان ... تألیف الشیخ الفاضل المدقق الشیخ حسن بن الشیخ زین الدین بن علی بن احمد بن جمال الدین بن تقی الدین صالح بن مشرف العاملی ... المعصومین ...

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد مؤمن جهرمی، تا: ۱۱۲۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۹۵۴ص، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۲/۴۷-۱۶]

۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۶۳۱۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** یقوی فی ادخال الحدیث المشتمل علیه فی قسم الحسن

مشتمل بر مقدمه و ۱۲ فائده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: گالینگور، ۲۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۳۴]

۵۴. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۱۴۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۰۱گ، ۲۵ سطر، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۱-۹۸]

۵۵. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۳۱۴/۱

از کتاب الطهارة تا پایان کتاب الحج؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ واقف: بنت حاجی ابوطالب مازندرانی و زوجه آقا محمد نقی، ۱۲۵۱؛ ۲۲۱گ (۱پ-۲۲۱ر)، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۱-۲۲۳]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۲۳-طباطبائی

آغاز: بسمله الحمدلله ... کتاب الزکوة و الخمس و الصدقة ... قال ان الله عزوجل فرض الزکوة کما فرض الصلوة؛ **انجام:** انما امر الناس ان یأتوا هذه الاحجار فیطوفوا بها ثم یاتونا فخبرونا بولایتهم و بعرضوا علینا نصرهم

جلد دوم، از کتاب الزکوة تا پایان کتاب الحج؛ خط: نسخ، کا: احمد بن شیخ حسن قفطان، تا: ۱۲۷۸ق، با یک واسطه از نسخه اصل رونویس شده، مصحح، مقابله شده؛ مهر: «اسمه احمد» مورخ

۱۲۷۸؛ ۲۵۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۹سم [ف: ۲۴-۳۸۵]

۵۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۰۸/۸

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ در پایان ننوشته مانده: «عن النفساء و کم» (مبحث نفاس)؛ ۹۷گ (۸۲پ-۱۷۸پ)، ۱۹ سطر(۹×۱۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۰۶۳]

۵۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۰۹۹-۳۶/۹۹

آغاز: بسمله کتاب الصلوة باب تفصیل فرائض الیوم واللیلة والترغیب ... محمد بن یعقوب عن محمد بن یحیی ... قال سئلت ابا جعفر علیه السلام عما فرض الله عز وجل من الصلوة فقال خمس؛ **انجام:** تم کتاب الصلوة من منتقی الجمان فی الاحادیث الصحاح والحسان والحمدلله وحده ...

صلاة؛ کا: ابوالحسن علی بن ابی طالب قمی نجفی، تا: رجب۱۳۱۸؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۳۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۸-۴۶۰۶]

۵۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۷۸۰۰-۵۳/۱۰

آغاز: اما بعد، فهذا کتاب الانتقاء منتقی الجمان فی الاحادیث الصحاح و الحسان اجمعنا علی ان نورد فیه بتوفیق الله ما تبین لنا انتظامه

از اول تا صلاة مسافر بدون خطبه کتاب؛ خط: نسخ، کا: هادی بن میرزا ملایری، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۰۳گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۸-۴۶۰۶]

۶۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۸۱/۲-۶/۷۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** ادخال الحدیث المشتمل علیه فی القسم الحسن کتاب الطهارة الی آخره

فقط مقدمه کتاب را شامل است که مشتمل بر مسائل درایه است؛ خط: نسخ، کا: ناجی بن علی، بی‌تا؛ مصحح، باعلامات بلاغ؛ درآخر رساله انهایی است از جمالی که برای کاتب (ناجی بن علی) نگاشته؛ ۱۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۶۰۶]

۶۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۲۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** عن عبدالله علیه السلام قال تقعد النفساء اذا لم ینقطع عنها الدم ... عن الحسن بن علی بن یقطین قال سالت اباالحسن الباقر علیه السلام عن النفساء.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۹۶گ، ۲۰سطر (۹/۵×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۴-۳۲]

۶۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۰۸۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** جواب المختلف عن حجه الشیخین و رده بان لفظ الروازه یبنی علی ما بقی من صلاته

باب طهارت همراه با مقدمه کتاب؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی با نشان«منه رحمه الله»؛ تملک: رضا موسوی زنجانی در شهر مشهد به سال ۱۳۵۰ق، محمد تقی، محمد باقر بن محمد تقی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۱۵۴گ، ۲۰سطر (۷×۱۷)، اندازه: ۱۳/۵×۲۵سم [ف: ۱۷-۴۲۵]

۶۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۲۳ خوئی

آغاز: و ستأتی حکایته و لوالدی رحمه الله کلام فی بیان اوصاف الراوی نیة علی المقتضی؛ **انجام:** فیط فوابها ثم یأتونا فیخبرونا بولایتهم. تم.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۸۲۶ص، ۲۲سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۷-۳۷۳]

۶۴. اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۹/۲

بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۵-۳۰۴]

۶۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۱۵۵

جلد دوم و مشتمل بر کتاب زکاة تا کتاب نکاح؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ جلد: مقوایی، ۲۰۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۶-۱۶۱]

● المنتقی فی سیرة المصطفی = سیرة النبی = مولد النبی = سیرة الرسول / تاریخ پیامبراکرم(ص) / عربی

al-muntaqā fī sīrat-il muṣṭafā = sīrat-un nabī = mūlid-un nabī = sīrat-ur rasūl

کازرونی، محمد بن مسعود، - ۷۵۸ قمری

kāzerūnī, mohammad ebn-e mas'ūd(- 1358)

در سیره رسول الله (ص) مشتمل بر چهار «قسم» و یک «خاتمه»: قسم ۱. فیما کان من اول خلق نوره الی زمان ولادته صلی الله علیه و سلم و فیه ثمانیة ابواب؛ ۲. فیما کان من اول ولادته الی اوان نبوته صلی الله علیه و سلم و فیه تسعةابواب؛ ۳. فیما کان من زمان نبوته صلی الله علیه و سلم مدة اقامته بمکة و فیه تسعة ابواب؛ ۴. فیما کان سنة ست و سنة سبع من نبوته صلی الله علیه و سلم و ذکر اسلام حمزه و عمر رضی الله عنه؛ خاتمه: فی انواع شتی یعود الکل الی تعظیم النبی علیه السلام و فیه سبعة فصول.

آغاز: الحمدلله الذی خلق نور محمد قبل الاشیاء ثم خلق من نوره العرش و الکرسی و اللوح و أرواح جمیع الانبیاء والاولیاء

انجام: اللهم نور باحادیث نبیک صلی الله علیه و سلم و علی آله و سلم ابصارنا و اطلق بها السنتنا و فرح بها عن قلوبنا و اشرح بها صدورنا و استعمل بها ابداننا انک رؤف رحیم و صلی الله علی رسوله محمد و آله اجمعین

شرح و حواشی:

۱- مولود النبی (ترجمه) = ترجمه مولود المصطفی = سیره عفیفی = ترجمه المنتقی فی سیرة المصطفی؛ کازرونی، عفیف بن سعید (-۸)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۳۱ ط

آغاز: اما بعد فانه یقول خادم الاحادیث النبویه سعید محمد بن مسعود ... لکل عمل رجال بایدیهم یرتفع اعلامه ... قال شارح مشارق الانوار ... فی کتاب له فی مولود النبی ... و فیه عن الاوزاعی؛ **انجام:** برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ فاقد دیباچه است؛ محشی؛ چند برگ الحاقی حاوی اشعار متفرقه عربی و فارسی است از امیر

علیشیر و امام شافعی و میرزا قوام الدین و نیز دو صلوات نامه به قلم فرهاد میرزا معتمدالدوله مورخ ۱۲۸۵ق در سنندج و نیز در باغ تپه؛ تملک: محمد حسین و فرهاد میرزا مورخ ۱۲۸۵ق؛ جلد: تیماج، ۲۲۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۶سم [ف: ۲۴/۲-۷۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۱۶۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کتابته ضحی یوم است یوم اربع و عشرین من شهر ذی القعده الحرام سنه ست و ثلاثین بعد الالف

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۳۶ق[رایانه]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۵۳۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: امام، تا: ۱۸ شعبان۱۱۹۵ق، برای ملا یوسف، مصحح؛ ۱۹۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۹-۳۳۳]

۴. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۱۹۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، ظاهراً توسط اشخاصی متعدد نوشته شده؛ ۱۶۸گ، ۳۳سطر، اندازه: ۱۴×۲۶سم [ف: ۲-۸۳۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۱۰۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۲-۷۶]

● منتقی اللآلی و مرتقی التعالی / قرائت، تجوید / عربی

muntaqa-l la’āli wa murtaqa-t ta‘ālī

صغناقی، حسین بن علی، – ۷۱۱ قمری

saqnāqī, hoseyn ebn-e ‘alī(- 1312)

وابسته به: اللآلی الفریدة فی شرح القصیدة الشاطبیة؛ فاسی، محمد بن حسن (۵۸۰-۶۷۲ق)

شیخ ابومحمد قاسم بن فیرة بن خلف شاطبی اندلسی شافعی (-۵۹۰ق)، منظومه‌ای لامیه در قرائت هفت‌گانه در ۱۱۷۳ بیت سروده است که به نام «حرز الامانی و وجه التهانی» یا «قصیده شاطبیه» موسوم گردیده است و بر این قصیده شروحی نگاشته شده است که از آنجمله است شرح شیخ ابی عبدالله محمد بن حسن فاسی مقری (-۶۷۲ق)به نام «اللالی الفریده» که شرح متوسطی است.حسین بن علی بن حجاج بن علی سغناقی حنفی حلبی، بر این شرح مقری، فوائدی افزوده است و به نام«منقی اللالی و مرتقی التعالی» نامیده است که کتاب حاضر باشد.

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۹۳۱۸

آغاز: بسمله و کوفیهم تساءلون مخففا و حمزه و الاحام بالخفض جملا اخبر ان الکوفیین و هم عاصم و حمزه و ... و قصر قیاما یصلون ضم کم صغا نافع بالرفع و احلة جلا ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین شمس الدین» (بادامی)؛ جلد: میشن، ۶۲گ، ۲۵ سطر (۱۲/۵×۲۰)، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲-۳۸۱]

● المنتقی من احادیث الاحکام عن خیر الانام / حدیث / عربی

al-muntaqā min aḥādīṯ-il aḥkām ‘an xayr-il anām

ابن تیمیه، عبدالسلام بن عبدالله، ۵۹۰ – ۶۵۲ قمری

ebn-e taymīye, ‘abd-os-salām ebn-e ‘abd-ol-lāh (1195 - 1255)

کتابی است در احادیث عامه برگرفته از صحیح بخاری، صحیح مسلم، مسند احمد بن حنبل، سنن ترمذی، سنن نسائی، سنن ابی داود و سنن ابن ماجه، با علائم اختصاری به ترتیب فقهای عصر مؤلف تنظیم شده است. مؤلف جد ابن تیمیه معروف و از فقهای بزرگ حنبلی می‌باشد. این کتاب توسط سراج الدین عمر بن علی بن ملقن شافعی شرح شده است. نام کتاب در نسخه چاپی المنتقی من أخبار المصطفی آمده است. این مجلد از کتاب الطهارة آغاز و تا آخر کتاب الأقضیة و الأحکام ادامه می‌یابد.

چاپ: هند، ۱۲۹۲ق.

[کشف الظنون ۱۸۵۱/۲؛ معجم المؤلفین ۲۳۶/۵]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۴۱۰

آغاز: الحمدلله الذی لم یتخذ ولداً و لم یکن له شریک فی الملک و خلق کل شیء فقدره تقدیراً ... ، هذا کتاب یشتمل علی جملة من الأحادیث؛ **انجام:** من سرته حسنته و سائته سیئته فذلک المؤمن، رواه أحمد و الترمذی

خط: نسخ کهن، کا: عثمان فرزند شیخ حسین فرزند شیخ محمد، مفعلی سلیمی حنبلی، تا: پنج‌شنبه ۱۹ ربیع الثانی۷۳۶ق، جا: دمشق؛ نسخ قدیم، مصحح، مقابله شده با عبارت: «بلغ مقابلة و تصحیحاً»؛ تملک: عیسی بن سعید بن سلیمان، ملا محمد افغانی؛ مهر: «سالک راه محمد باشد» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۵۴گ، ۲۷سطر(۱۴×۲۰)، اندازه: ۲۰×۲۶سم [ف: ۲۹-۱۷]

● المنتقی من تاریخ ابن الفرات / تاریخ / عربی

al-muntaqā min tārīx-i ibn-il furāt

ابن قاضی شهبه، ابوبکر بن احمد، ۷۷۹ – ۸۵۱ قمری

ebn-e qāzī-ye šahba, ābūbakr ebn-e ahmad (1378-1448)

وابسته به: تاریخ ابن الفرات؛ ابن الفرات، محمد بن عبدالرحیم (۷۳۵-۸۰۷ق)

منتخبی است از تاریخ ابن الفرات موسوم به تاریخ الدول و الملوک. ابن فرات ناصرالدین محمد بن عبدالرحیم مصری حنفی شیفته تاریخ بود و همواره به نوشتن مطالب تاریخی اشتغال داشت. یادداشت‌های خود را در دفترهایی که شمار آن را صد جلد گفته‌اند، گرد آورد، آن‌گاه چکیده این مطالعات را در کتابی در حدود ۲۰ جلد، موسوم به«تاریخ الدول و الملوک»، معروف به تاریخ ابن الفرات نگاشت. این تاریخ مشتمل بر

حوادث قرن ششم تا زمان مؤلف است که به ترتیب معکوس از قرن هشتم آغاز کرده، سپس به ذکر وقایع قرن هفتم و بعد قرن ششم پرداخته است.
[دائرة المعارف بزرگ اسلامی ۳۹۳/۴-۳۹۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۱/۱

آغاز: نسخه: سنة ثلاث و سبعین و سبعمائة فیها ولی عزالدین ایدمر ... و فی هذه السنة زاد نیل مصر زیادة عظیمة و ثبت ثباتاً عظیما
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، دبلین ایرلند جنوبی، ش ۴۱۲۵؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۹؛ ۲۰۲ص (۲-۲۰۳)، ۲۵ سطر[عکسی ف: ۳-۲۳۱]

● **المنتقی من تاریخ ابن دقماق** / تاریخ / عربی
al-muntaqā min tārīx-i ibn-i daqmāq
ابن قاضی شهبه، ابوبکر بن احمد، ۷۷۹ - ۸۵۱ قمری
ebn-o qāzī-ye šahba, ābūbakr ebn-e ahmad (1378 - 1448)

وابسته به: نزهة الانام فی تاریخ الاسلام؛ ابن دقماق، ابراهیم بن محمد (۷۵۰-۸۰۹ق)

منتخبی است از تاریخ ابن دقماق به نام «نزهة الأنام فی تاریخ الاسلام».ابن دقماق صارم الدین ابراهیم بن محمد بن ایدمر العلائی، مورخ حنفی مذهب مصری، در تاریخ مهارت داشته و آثار بسیاری در این زمینه تألیف کرد. مقریزی مجموعه تألیفات و نوشته‌های او را بیش از ۲۰۰ می‌داند. از معروف ترین آثار اوست: «نزهة الأنام فی تاریخ الاسلام» در تاریخ عمومی اسلام شامل ۱۲ جلد که رویدادهای تا ۷۷۹ق را بر حسب ترتیب سنوات آورده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۱/۲

آغاز: من تاریخ خادم الدین ابراهیم بن محمد بن ایدمر العلائی، تواریخ المصر بین ذکر هذه الحادثة مبسوطاً و ملخصه ان
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، دبلین ایرلند جنوبی، ش ۴۱۲۵؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۹؛ ۳ص (۲۰۴-۲۰۶)، ۲۵ سطر[عکسی ف: ۳-۲۳۲]

● **المنتقی من کتاب ابتلاء الاخیار بالنساء الاشرار** / مواعظ / عربی
al-muntaqā min k.-i ibtilā’-il axyār bi-n-nisā’-il ašrār
بلبیسی، محمد بن ابراهیم، - ۹۳۷ قمری
belbīsī, mohammad ebn-e ebrāhīm(- 1531)

متن کتاب از اسماعیل بن نصر شافعی است. بلبیسی در آغاز این منتخب می‌گوید: «فصل جامع لأحادیث نبویة و آثار مرویة و فواید و فراید و تحف و حکایات عنیت بجمعها من کتاب ابتلاء الأخیار بالنساء الأشرار للشیخ شمس الدین اسمعیل بن نصر بن محمد بن عبدالواحد بن نصر بن عبدالمحسن الشافعی المعروف بابن القطعة عفا الله عنه بمنه و کرمه ...».

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۵/۵

آغاز: فصل جامع لأحادیث ... قال رحمه الله بسنده فی کتابه المشار الیه اعلاه عن أبی موسی الدشعری ... قال ثلاثة یدعون الله فلا یستجیب لهم رجل کانت تحته امرأة سیئة الخلق فلم یطلقها؛ **انجام:** اما سمعته یدعو المدبرین عنه فکیف لایقبل المقبلین الیه.
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۴۰۰؛ خط: نسخ، کا: محمد بن ابراهیم بلبیسی مقدسی وفایی شافعی خطیب، تا: با تاریخ۹۰۷ق؛ ۱۰ص (۱۸۱-۱۹۰)، ۲۷ سطر[عکسی ف: ۳-۲۴۴]

● **المنتقی من کتاب حادی القلوب الی علام الغیوب** / عرفان و تصوف / عربی
al-muntaqā min k.-i ḥādi-l qulūb ilā ‘allām-il ġuyūb
بلبیسی، محمد بن ابراهیم، - ۹۳۷ قمری
belbīsī, mohammad ebn-e ebrāhīm(- 1531)

منتخباتی از کتاب «حادی القلوب ...» بونی است که در چند مجلس تنظیم شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۵/۱

آغاز: بسمله. رب یسر و اعن استمد العون من ممد الکون هو المستعان ... المجلس الاول الحمدلله الذی أضحک ثغور العقول بمشاهدة؛ **انجام:** علی من لیس له ملجأ سواک یا أرحم الراحمین و أکرم الأکرمین امین ... هذا آخر ما وقع علینا الاختیار من منتقی حادی القلوب الی علام الغیوب للشیخ أبی العباس احمد البونی القرشی رحمة الله علیه انتقاه لنفسه ثم لمن شاءالله من بعده العبد الفقیر الی رحمة ربه سبحانه و تعالی ابوالفتح محمد بن ابراهیم بن محمد ابن مقبل البلبیسی المولد المقدسی المنشأ الدمشقی الوطن الشافعی ال مذهب الوفائی الخرقة الخطیب و الوعظ الحرفة ... حسبنا الله و نعم الوکیل.
نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، ش ۳۴۰۰؛ خط: نسخ، کا: محمد بن ابراهیم بلبیسی مقدسی وفایی شافعی خطیب، تا: پنج‌شنبه ۱۶ ذیقعده۹۰۷ق، جا: دمشق جامع توبه؛ ۵۷گ (۱-۵۷)، ۲۷ سطر[عکسی ف: ۳-۲۴۳]

● **المنتقی من کتاب منهل العذب** / عرفان و تصوف / عربی
al-muntaqā min k.-i manhal-il ‘aḏb
بلبیسی، محمد بن ابراهیم، - ۹۳۷ قمری
belbīsī, mohammad ebn-e ebrāhīm(- 1531)

مطالب صوفیانه‌ای است در قالب خطبه‌ها، ادعیه، مواعظ و اشعار که در مجالس متعدد خوانده می‌شد. شماره چند مجلس در این نسخه آمده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۵/۲

آغاز: بسمله. المجلس السادس عشر من المنتقی الثانی و هو المجلس الأول: الحمدلله الذی قهر الوجود بالفنا و تفرد فی دوامه بالبقا و أعجز العقول؛ **انجام:** و اجزه عنا أفضل ما جزیت نبیاً عن امته خیراً امین یا ارحم الراحمین ... آخر دعوا هم ان الحمدلله رب العالمین.

نسخه اصل: کتابخانه چستربیتی، شماره ۳۴۰۰؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: پنج‌شنبه ۱۶ ذیقعده۹۰۷ق، جا: دمشق جامع توبه؛ ۶۷ص (۵۸–۱۲۴)، ۲۷سطر[عکسی ف: ۳–۲۴۴]

● المنتقی من معجم الطبرانی و مسند المقلین / حدیث / عربی

al-muntaqā min mu‘jam-iṭṭabarānī wa musnad-il muqillīn

گزیده‌ای است از احادیث معجم الاوسط و الکبیر طبرانی (۳۶۰ق)، و مقداری از مسند دعلج بن احمد بن دعلج سجستانی بغدادی.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۱۲/۶

آغاز: أخبرنا الحافظ أبو الحجاج یوسف بن خلیل بن عبدالله الدمشقی أخبرنا أبو سعید خلیل بن أبی الرجا ابن أبی الفتح الرازانی قراءة علی و أنا أسمع باصفهان

نسخه اصل: کتابخانه دارالکتب الظاهریة (مدرسه عمریه)، دمشق ۳۷۷۱،بی‌کا، تا: احتمالاً قرن ۶ و ۷؛ ۴۶گ (۲۰۰–۲۴۵) [عکسی ف: ۲–۲۲۲]

● من تکلم فیه الدارقطنی / رجال / عربی

man takallam-a fī-h ad-dārquṭnī

ابن زریق، محمد بن عبدالرحمن، – ۸۰۳ قمری

ebn-e zorayq, mohammad ebn-e ‘abd-or-rahmān(-1401)

وابسته به: سنن الدارقطنی؛ دارقطنی، علی بن عمر (۳۰۶–۳۸۵)

رجالی که علی بن عمر دارقطنی در «السنن» تضعیف کرده یا آنها را از متروکین یا مجهولین شمرده، در این کتاب جمع‌آوری کرده است.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۰۸/۳

آغاز: احمد بن الحسن المضری روی عن ابی عاصم روی عنه عبدالباقی بن قانع قال الدارقطنی کذاب متروک

کتابخانه دارالکتب الظاهریة (مدرسه عمریه)–دمشق ۳۷۷۰؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۴۸گ (۸۷–۱۳۴) [عکسی ف: ۲–۲۰۵]

● من تمام رسالة سیف الدین الباخرزی / عرفان و تصوف / فارسی

men tamām-e r.-e sayf-od-dīn al-bāxarzī

سیف الدین باخرزی، سعید بن مطهر،۵۸۶–۶۵۹؟ قمری

sayf-od-dīn bāxarzī, sa‘īd ebn-e motahhar (1191- 1262)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۴۳/۳۲–ف

نسخه اصل: بغداد لی وهبی ش ۲۰۲۳؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا، ۱ص (۱۷۹ر) [فیلمها ف: ۱–۵۱۹]

● من توفی عنها زوجها / متفرقه / عربی

man tawaffā ‘an-hā zawj-u-hā

بسام، محمد بن خلف، – ۳۰۹ قمری

bassām, mohammad ebn-e xalaf(- 922)

رساله‌ای است درباره زنانیکه شوهرانشان درگذشته‌اند و آنان پاره‌ای مطالب ناگفته را افشاء نموده‌اند. نام کامل کتاب، روی برگ عنوان نسخه، چنین آمده: «کتاب من توفی عنها زوجها فاظهرت العموم و باحت بالمکتوم». در مصادر مهم نامی از این رساله برده نشده است، لکن به قرینه این‌که «ابو عمر محمد بن العباس بن محمد بن زکریا بن حیویه» آنرا از مؤلف، روایت نموده، و ذهبی در سیر اعلام النبلاء (۲۶۴/۱۴) «ابو عمر بن حبویه» را در عداد روایت‌کنندگان از مؤلف، آورده، باید مؤلف، همان «محمد بن خلف بن المرزبان ... الأجری» باشد.

چاپ: ریاض، محقق: عبدالعزیز بن ناصر المانع، جامعة الملک سعود، مجلة کلیة الآداب، مجلد۸، ۱۹۸۱م.

[سیر اعلام النبلاء ۲۶۴/۱۴؛ الوافی بالوفیات ۴۴/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۸۳عکسی

آغاز: اخبرنا الشیخ الصالح الزاهد المسند ... ثنا ابو عمر محمد بن العباس بن محمد بن زکریا بن حیویه الخزاز قرائة علیه، ثنا ابو عبدالله محمد (احمد) بن خلف بن المرزبان؛ **انجام:** فلما فرغت من الشعر شهقت فماتت. اخره ولله الحمد و المنة.

نسخه اصل: چستربیتی، ش ۳۴۹۳(اربری، فهرست خطی عربی ۱۰۷/۲)؛ خط: نسخ معرب، کا: احمد بن عبدالله بن ابی الغنایم المسلم بن حماد بن میسرة أزدی، تا: ۱۲ ربیع الثانی ۶۳۴ق؛ در پایان صورت سماعی که در اصل منقول منه چنین است: ابومنصور موهوب بن احمد بن الخضر الجوالیقی در محرم ۴۹۳ هـ آنرا بر ابی الحسن المبارک بن عبد الجبار الصیرفی سماع نموده است؛ ۶گ، ۱۷سطر[عکسی ف: ۲–۴۶۴]

● **منتهی الادراک بتحریر سیر الکواکب و الافلاک /**
هیئت / عربی
muntaha-l idrāk bi-taḥrīr-i siyar-il kawākib wa-l aflāk
تاریخ تألیف: دوشنبه ۱۶ جمادی الاول ۱۱۷۲ق
تألیف مخلاطی در یک «مقدمه» و بیست و یک «باب» و «خاتمه».

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۳۳۷
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۷۲ق؛ مجدول؛ تملک: محمد سعید کاتب حکیم دار شام در ۱۲۵۶، سید احمد مخلاطی فرضی پسر مؤلف؛ ۳۲۸گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۶/۲×۲۲/۲سم [ف: ۱-۵۴۶]

● **منتهی الادراک فی تقاسیم الافلاک** / هیئت / عربی
muntaha-l idrāk fī taqāsīm-il aflāk
خرقی، محمد بن احمد، - ۵۳۳ قمری
xaraqī, mohammad ebn-e ahmad(- 1139)
در کیفیت ترکیب افلاک و تقسیم آنها و تألیف شده پس از دیدن کتاب ابوجعفر خازن و ابوعلی بن هیثم در سه «مقاله» هر یک در چندین «باب»: مقاله ۱. بیان ترکیب الافلاک و نعوت حرکاتها و ما یتعلق به من المقدمات الموصلة الیه و ما یعرض فی الافلاک من احوال الکواکب در بیست باب؛ مقاله ۲. بیان هیئة الارض و انقسامها الی العامر و غیر العامر و ما یعرض فیها من اختلاف المطالع و الطوالع لاختلاف اوضاع المساکن، در هفده باب؛ مقاله۳. ذکر التواریخ و مقادیر الازمنة و ما یتعلق بهما من ذکر الغرابات و الادوار، در ۱۱ باب.
آغاز: الحمدلله المتفرد بالخلق و الابداع المتوحد بالجود و الاصطناع الذی عجز عن وصف ذاته کل واصف و سعد بعرفانه کل عارف ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۱۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** فهذا ما اردناه من بیان امر الکسوفین و حین انتمینا الی ههنا فلنختم المقالة بهذا الباب و الباب بهذا التفصیل.
جلد اول و فقط مقاله اول؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶، در حیات مؤلف؛ مصحح، مجدول با اشکال هندسی، روی برگ اول نام کتاب و مؤلف با دعای بقای وی؛ تملک: صالح بن عبدالکریم (بحرانی) به سال ۱۰۶۴ق، صالح بن جارالله صیمری در ۱۲ شوال ۱۱۱۸ق هنگام انتقال از نیریز به شیراز، یوسف بن محمود بن حسن کشاد (؟)، محمد بن عبدالله به سال ۸۰۰ق، ابوعلی حسین بن علی بیداری به سال ۷۰۳ق، علی بن فضل الله؛ جلد: تیماج مذهب، ۹۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۱۹/۵سم [ف: ۲۰-۱۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۴۱۴
انجام: فعلمت انها هی عید السنابل هو الیوم الاول من حزیران یحیون بالسنابل من زرع الحنطة فیقرؤن علیها و یدعون بالبرکة و یتوسلون الی الله تعالی.
جلد دوم و مقاله دوم و سوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۶؛ دنباله نسخه قبل (شماره ۶۴۱۳ مجلس) است با تمامی خصوصیات آن که در دو جلد صحافی شده‌اند؛ جلد: تیماج مذهب، ۹۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۱۹/۵سم [ف: ۲۰-۱۱]

● **منتهی الادراک فی مدرک الافلاک** / هیئت / عربی
muntaha-l idrāk fī mudrik-il aflāk
خفری، محمد بن احمد، - ۹۵۷ ؟ قمری
xafrī, mohammad ebn-e ahmad(- 1550)
وابسته به: التحفة الشاهیة = تحفه شاهیه؛ قطب الدین شیرازی، محمود بن مسعود (۶۳۴-۷۱۰ق)
به نام: امین الدین محمد کاشانی وزین الدین علی بن جلال الدین هبة الله کاشانی
تاریخ تألیف: ۹۱۱ق (= «صراط علی حق نمسکه»)
مانند شرحی است بر تحفه شاهی و در چهار «مطلب»: ۱. فیما یحتاج تقدیمه (در سه مقصد)؛ ۲.هیئة الاجرام العلویة (در هفده مقصد)؛ ۳. هیئة الارض (در سیزده مقصد)؛ ۴. معرفة مقادیر الابعاد و الاجرام (در بیست فصل).خفری در دیباچه چنین می‌گوید: «واردت ان اتتبع فیه الفاظ التحفة الشاهیه التی لم یسبقها ما قبلها و ادرجا فی اثناء الکلام لیکون کشرح لها فسمیته بمنتهی الادراک فی مدرک الافلاک و جعلتها علی اربع مآرب احدیها حکایة الارصاد مجملا و ثانیها بیان کیفیة استخراجات الحرکات مفصلا و ثالثتها ذکر الاجرام علی الوجه الذی انتهی الیه انظار العلمائ و رابعتها ذکرالمنائح التی فاضت علی بعنایة رب العالمین و رتبته علی اربعة مطالب».
آغاز: تبارک الله و سبحانه ما اعظم شانه ... اما بعد فیقول الفقیر ... محمد بن احمد الخفری ... و کان اجل العلوم بیانا ... هو علم الهیئه ... فی تضاعیف کتاب مشتمل علی زبدة المبسوطات المؤلفه و لباب المجموعات المصنفه فی ترکیب الافلاک و محتو علی محصل ما انتهی عنده نهایة الادراک
انجام: ثم الزهره ثم عطارد و هذه اصغر الکواکب قدراً و ... اعلم بحقایق الامور.
[فهرستواره منزوی ۳۰۶۹/۴]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا آخر الکلام علی القمر و أحواله و الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی محمد المصطفی الامین و آله الطیبین الطاهرین.
خط: نسخ زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، دارای سرلوح؛ جلد: تیماج، ۱۵۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۴-۶۵]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۵۲
آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ نسخه در دست میرزا عبدالرحیم بغایری بوده با حاشیه‌های او؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۳۸۶ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۹-۳۹۴]

۳. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: قرن ۱۱[نشریه: ۷-۵۴۲]

۴. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۳۱۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۰۱گ، ۲۱ سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۵-۶۶۵]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۲۸ ط

خط: نسخ، کا: احمد بن شیخ حسین قفطان، تا: ۱۲۷۸ق[مختصر ف: -۸۱۷]

۶. تبریز؛ ثقة الاسلام؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه موزه ای به خط بسیار خوش، مجدول؛ بر پشت برگ نخستین طغرای گرد است که نام آن شاهی که این نسخه به نام او فراهم شده با طلا نوشته شده: «... امین الدولة و الدین محمد» [نشریه: ۷-۵۴۲]

● منتهی الادیب فی خلاصة مغنی اللبیب / نحو / عربی

muntaha-l adīb fī xulāṣat-i muġn-il labīb

صوفی، تهور علیشاه

sūfī, tahavvor ʻalīšāh

وابسته به: مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب؛ ابن هشام، عبدالله بن یوسف (۷۰۸-۷۶۱ق)

این کتاب در دو بخش است، در متن «مغنی اللبیب» ابن هشام مختصر شده و در حاشیه مطالبی که احتیاج به توضیح داشت، با عناوین «قوله، قوله» توضیح و شرح شده است.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۲۰۶

جلد اول و مشتمل بر سه باب می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ابواب کتاب در این تحریر تغییر داده شده و باب اول را به جای باب هشتم نهاده‌اند و گویا کتاب در چهار جلد باشد، گویا به خط مؤلف، مجدول؛ ۱۲۶گ، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۶-۲۰۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۲۰۷

جلد چهارم کتاب و دارای باب هشتم در مفردات می‌باشد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، گویا به خط مؤلف؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۱۳۸گ، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۶-۲۰۵]

● منتهی الارادات فی جمع المقنع مع التنقیح و زیادات / فقه / عربی

muntaha-l irādāt fī jamʻ-il muqniʻ maʻa-t tanqīḥ wa zīyādāt

ابن نجار، محمد بن احمد، ۸۹۸ - ۹۷۲ قمری

ebn-e najjār, mohammad ebn-e ahmad (1493 - 1565)

وابسته به: المقنع؛ ابن قدامه، عبدالله بن احمد (۵۴۱-۶۲۰ق)

«المقنع» در فقه حنبلی تألیف موفق الدین عبدالله بن قدامه حنبلی را قاضی علاء الدین علی بن محمود مرداوی معروف به ابن مغلی حنبلی (-۸۲۸ق) شرحی نموده به نام «التنقیح المشبع فی تحریر احکام المقنع».فتوحی مسائل این متن و شرح را در کتاب حاضر جمع کرده و فوائد و مسائلی که لازم بود افزوده و آنچه که سست بود انداخته است.

چاپ: القاهرة، مکتبة دار العروبة، نشره عبدالغنی عبدالخالق، الطبعة الاولی، ۱۹۶۲م، جزأن، ۸۰۲ص

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۰۵۳

آغاز: أحمد الله و حق لی أن احمد و أصلی و أسلم علی خیر خلقه احمد و علی آله و صحبه و تابیعهم علی المنهج الأحمد؛ **انجام:** افتاده: و أنکر الاخر لزم المقصر نصفها الا أن یکون عدلا و یشهد

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ تملک : معتوق ابن عبدالله به تاریخ ۹۸۷ق؛ ۱۷۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱۸-۲۲۲]

● منتهی الاغراض فی علم شفاء الامراض = نهایة الاغراض فی علم الامراض / طب / عربی

muntaha-l aġrāḍ fī ʻilm-i šifā'-il amrāḍ = nihāyat-ul aġrāḍ fī ʻilm-il amrāḍ

عنحوری، یوحنا (حنین)، ق۱۳ قمری

ʻanhūrī, yūhannā (honayn)(- 19c)

مشتمل است بر دو مجلد و اصل آن چنان که محمد الهراوی در مقدمه کتاب مسطور داشته،تألیف معلمین روسیه و سانسون است و بعد از افتتاح مدرسه طب در بیمارستان ابی زعبل در مصر یکی از مدرسین مدرسه مذکور موسوم به خواجه دفینیو آن را با برخی اضافات و تقدیم و تأخیر بعضی ابواب و حذف پاره‌ای عبارات به زبان لیتوانی ترجمه نمود و پس از او یوحنا عنحوری (حنین عنحوری) از مترجمین همان مدرسه در عصر محمد علی ترجمه او را به زبان عربی نقل کرد و بعد محمد الهراوی مذکور و علی افندی هیبه آن را به اتفاق با اصل مطبوع فرانسوی مطابقت نمودند.

آغاز: سبحانک مبرئ الأکمه و الأبرص و محیی الموتی مبدئ أطوار الکائنات فی جمیع اللحظات ... اما بعد فیقول ... ان الطب الیوم قد اخضل روضه و اعتل رائق النسیم حوضه

چاپ: مصر، بولاق، ۱۲۵۰ق

[فهرستواره منزوی ۳۷۳۶/۵]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۹۵۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان شفائها أنما یتم بشفاء المرض الأصلی أعنی الالتهاب المعدی أو البواسیر و الله أعلم بالصواب و الیه المرجع و

المآب.
جلد اول؛ خط: نسخ خوش و شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۳؛ مصحح، محشی؛ ۱۲۸گ، ۲۸سطر (۱۰/۵×۲۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۴ سم [ف: ۳۰-۲۵۴]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۲۲۹

آغاز: الحمدلله و الصلاة و السلام علی رسولة محمد صلی الله علیه و آله و سلم، هذا هو المجلد الثانی منکتاب ... الباب الثامن فی تهیجات المجموع؛ **انجام:** بمقدار لطیف معتدل لطیف معتدل خصوصا مع الشوق فی تدابیر المرضی هذا

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۴۸گ، ۲۲سطر (۹×۱۹/۵)، اندازه: ۲۲×۳۴ سم [ف: ۲۸-۳۳۶]

۳. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: ۱۶۶

خط: نسخ خوب، بی‌کا، تا: ۱۲۵۹ق، جا: تبریز؛ در دیباچه مترجم نام سلطان عصر را که یکی از خدیوهای مصر بوده است نوشته بوده یک بی‌بصیرتی نام همان سلطان را محو کرده و نام ناصرالدین شاه قاجار را نوشته در صورتی که در تاریخ کتابت کتاب ناصرالدین شاه هنوز جالس سریر سلطنت نبود[ف: -۲۱۴]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۷۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** خصوصا مع التنوع فی تدبیر المرضی هذا آخر کتاب نهایة الاغراض فی علم الامراض رابع کتاب طبع من الکتب الجدیدة المترجمة بالمدرسة المفیدة التی انشأها صاحب السعادة بمارستان العسکریة بابی زعبل لتکون محل الطب الخ.

خط: نستعلیق خوش، کا: زین العابدین بن محمد بن الزین (کذا) العابدین بن محمد بن حاجی مهدی قوچانی، تا: ۱۳۰۴ق، جا: تهران؛ واقف: خان بابامشار، ۱۳۳۸؛ جلد: تیماج، ۲۸۳گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۱۹-۵۷۱]

۵. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: ۱۶۷

جلد دوم از منتهی الاغراض است؛ بی‌کا، بی‌تا، این نسخه از روی نسخه چاپی که در مصر در مطبعه بولاق به طبع رسیده نوشته شده[ف: -۲۱۵]

● منتهی الافکار فی ابانة الاسرار / منطق، فلسفه / عربی

muntaha-l afkār fī ibānat-il asrār

اثیرالدین ابهری، مفضل بن عمر، - ۶۶۰ ؟ قمری

asīr-od-dīn-e abharī, mofazzal ebn-e ‘omar(- 1262)

مؤلف در آغاز می‌گوید از این پیش برای دوستان گزیده‌هایی در منطق و فلسفه نگاشتم و پس از آن به خاطرم سخنانی تازه رسید که آنها را نیز بر کتاب افزودم و به نام «منتهی الافکار فی ابانة الاسرار» نامیدم. کتاب در سه بخش منطق و الهیات و طبیعیات ترتیب یافته است: بخش ۱. منطق، در یک مقدمه و دو قسم ساخته شده، و با عنوانهای «المقصد، اللامع، البحث» ترتیب یافته است،انجام: «فجاز ان یلزمه صدق کل واحد من الجزئین مع کذب احدهما فان المحال لایبعد ان یلزمه محال و الله اعلم. تم المنطق بحمد الله و منه»؛ بخش ۲. الهیات، در شش «مقصد»، با عنوان‌های «مقصد» و هر مقصد در «لامع و بحث»، آغاز: «(بسمله) القول فی العلم الالهی و فیه مقاصد. المقصد الاول فی الامور العامه و فیه لوامع، اللامع الاول فی الوجود و فیه مباحث البحث الاول المشهور ان الوجود مشترک ...»، انجام: «علی ما نطق به الکتاب الالهی قال: «کلما نضجت جلودهم بدلناهم جلودا غیرها لیذوقوا العذاب ان الله کان عزیزا حکیما» و الله اعلم و الحکم ... و نعم الوکیل»؛ بخش ۳. در هفت «مقصد» ترتیب یافته و عنوان‌ها مانند دو بخش پیش است،آغاز: «القول فی العلم الطبیعی و فیه مقاصد المقصد الاول فیما یعم الاجسام و فیه لوامع ...». (عبد الحسین حائری)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۵۲/۲

آغاز: الحمد لله مخترع انواع الحقایق و مصطنع اصناف الحقایق ... و بعد فقد سبق منی فی العلوم الحکمیة اختصارات و رسائل صورتها؛ **انجام:** و ان ادرکت المعقولات کلها و تطالعها بالفعل و تعقل انها تعقلها یسمی عقلا مستفادا و الله اعلم لاصواب ... و الله اجمعین

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، نام مؤلف در فهرست نیامده(فهرست رایانه‌ای ۹۹۸)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۵۵ص (۲۱۳-۳۵۸)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۹-۱۳۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۱۰/۲-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۱-۶۷۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۵۲/۳

آغاز: اما بعد الثناء علیه و الصلوة علی رسوله محمد و آله فلما فرغت من تحریر العلوم الثلاثه الموسومة بمنتهی الافکار سنح للفکر زیادات فی قواعد المنطق؛ **انجام:** فهذه الطرایق هی اصول الجدل فمن احکمها و اطلع علی حقیقتها سهل علیه انواع التراکیب الجدلیة و حلها تم المنطق من کتاب منتهی الافکار و یتلوه القسم الالهی

تحریر دومی است از بخش منطق کتاب در پنج مقاله، دو بخش دیگر (الهی و طبیعی) آن یکی نیز بر این یکی باید افزوده شود (دیباچه)؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نام مؤلف در فهرست نیامده(فهرست رایانه ای ۹۹۸)؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۴۹ص (۳۵۹-۴۰۷)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۹-۱۳۵]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۱۰/۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۶۷۱]

● منتهی امل الادیب من الکلام علی مغنی اللبیب / نحو / عربی

muntahā amal-il adīb min-al kalām ‘alā muġn-il labīb

ابن ملا، احمد بن محمد، ۹۳۷ - ۱۰۰۳ قمری

ebn-o mollā, ahmad ebn-e mohammad (1531 - 1595)

وابسته به: مغنی اللبیب عن کتب الاعاریب؛ ابن هشام، عبدالله بن یوسف (۷۰۸-۷۶۱ق)
تاریخ تألیف: ۹۹۷ق
مؤلف که از علماء و ادباء قرن دهم هجری بوده و شاگردی رضی الدین ابوالبقا محمد بن ابراهیم بن یوسف بن عبدالرحمن بن حسن حلبی حنفی (-۹۷۱ق) را نموده وازاین شرح او معلوم می‌شود که در علم ادب دستی قوی داشته و به کتب سابقین آشنا بوده و دراین شرح خویش مطالب مهمه‌ای از دانشمندان پیشین گرد آورده و مخصوصاً مطالب دمامینی و شمنی درشرح مغنی و شرح شواهد سیوطی را برآن کتاب ذکر نموده و تحقیقاتی ازخود دارد و گذشته از شرح مطالب مغنی اللبیب به مناسبت نام اشخاص، شرح حال و مؤلفات ایشان را نیز بیان نموده و صاحب روضات می گوید که شرح ابن ملا بزرگ است و من بر مجلد اول آن که به خط مؤلف بود دست یافتم. درمقدمه آن را «منتهی امل الادیب من الکلام علی مغنی اللبیب» نامیده است.

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۳۲۲۹
آغاز: بسمله حمداً لمن شرح صدورنا لفهم اسرار العربیه الخ؛
انجام: و اما الباء ففی متعلقه نظر لایکون حالاً من الشرای بتقدیر کائناً لانه مبتداء و المبتداء
شامل شرح از ابتداء مغنی تا اواخر مبحث امای مفتوحه می‌باشد؛
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: سپهسالار؛ جلد: تیماج، ۱۷۰ص، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸/۵سم [ف: ۲-۳۸۰]

● منتهی السئول فی شرح معرب الفصول / کلام و اعتقادات / عربی

muntaha-s su’ūl fī š.-i mu‘arrab-il fuṣūl

نیلی، علی بن یوسف، ق۸ قمری

nīlī, ‘alī ebn-e yūsof(- 14c)

وابسته به: الفصول النصیریة فی الاصول الدینیة = فصول اعتقادی؛ نصیرالدین طوسی، محمد بن محمد (۵۹۷-۶۷۲ق)
خواجه نصیرالدین طوسی، کتاب موجزی به فارسی در کلام نگاشته است که به نام «فصول نصیریه» موسوم است. این کتاب را رکن الدین محمدبن علی فارسی گرگانی (زنده به سال ۷۲۸ق) شاگرد علامه حلیبه عربی ترجمه کرده است. این ترجمه، یا به عبارت دیگر تعریب فصول نصیریه، رامتکلم و فقه بزرگ شیعی، ظهیرالدین علی بن یوسف بن عبدالجلیل نیلی شاگرد فخرالمحققین و استاد احمد بن فهد حلی شرح نموده است. شرحی مزجی تحت عنوان «قوله، قوله، ص، شرح - ص، ش» است.
آغاز: الحمدلله مبدع نظام الاصول و مخترع ترتیب الفصول بحکمته تبهر العقول ساطع الانوار الباهرة و خالق النفوس الطاهرة و صلی الله علی سیدنا محمد المؤید بالمعجزات القاهرة و اله الانجم الزاهرة ... وبعد فهذا کتاب منتهی السئول فی شرح الفصول صنفها المول ...
انجام: و اکمل التحیة و الاکرام و المسئول من الله العظیم شانه العزیز سلطانه الواضح برهانه ان یجعلنا ممن شکر عمله و غفر زللـه و جعل الی الجنة منقلبه انه لایخیب من سأله و لایخسر من أمله و الحمدلله وحده
چاپ: در لکهنو چاپ شده است
[آثار و احوال خواجه ۲۵۱؛ الذریعة ۳۸۵/۱۳ و ۲۴۹/۱۷ و ۱۰/۲۳؛ کشف الحجب ۵۶۱ و ۵۶۰]

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۴۴/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: جعفر بن حسن استرآبادی، تا: ۸۴۵ق، جا: لامبلنگی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۶۰گ (۷۳پ-۱۳۲)، ۱۷سطر(۸×۱۱/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۱۶/۵سم [ف: ۱۴-۱۶۱]
تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۳۵/۴
همان نسخه بالا[نشریه: ۷-۲۳۰]
۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۲۱/۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۴۸ق، جا: سبزوار؛ ۳۹گ (۹۲پ-۱۳۰ر)، ۲۴سطر (۵×۱۳/۵)، اندازه: ۹×۱۷/۸سم [ف: ۲۹/۲-۶۳۵]
۳. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۰۸۷/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: احمد بن عبدالحسین حلی، تا: سلخ شوال۹۵۵ق؛ مصحح؛ مهر: «الواثق بالله الغنی عبده محمد علی» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۱۶گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف مخ: ۵-۲۱۴۱]
۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۰۰۱/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ملک علی بن محمد تبریزی، تا: ۱ شعبان۹۶۱ق؛ مصحح، رکابه‌دار؛ مهر: «خادم شرع نبی فتح علی ۱۲۸۲» (بیضی)؛ اهدایی: شیخ عبدالله نورانی، ۱۳۸۰/۳/۱۶ش؛ جلد: تیماج، ۴۲گ (۱پ-۴۲پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۴۴-۱۸۷]
۵. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۹۱۵/۲
خط: نستعلیق، کا: بدیع الزمان بن مرتضی الانصاری، تا: گویا جمعه ۲۴جمادی الاول۱۰۴۸ق؛ ۴۱گ (۹۳-۱۳۳)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳-۳۷]
۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۲۸۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رمضان۱۰۶۲ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: ابراهیم بن محمد، محمد جعفر بن محمد سعید غیرت، علی بن ابراهیم به تاریخ ۱۳۴۶قبا مهر «الراجی علی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۷۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [مختصر ف: -۸۱۷]

۷. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۹۳/۲
خط: نستعلیق، کا: نظام بن صادق تویسرکانی، تا: ۱۰۷۴ق؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۳۸]
اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۴۲/۲
همان نسخه بالا[نشریه: ۵-۳۰۵]
۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۳۰۶/۱
خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن غیاث الدین علی حسینی، تا: دهه آخر ربیع الثانی ۱۰۸۱ق، جهت برادرش محمدشفیع؛ مصحح؛ تملک: حیدرعلی کرشکی؛ ۵۵گ (۱پ-۵۵)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۴/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۵]
۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۶۳۷
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۶۸ص، ۱۸سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۷-۹۴]
۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۲۳۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** فیکون ملزومه اعنی سکونه منتفیا و عن الثالث ان مراده ع انکم تعرفون ربکم.
خط: نسخ و تحریری، کا: محمد علی بن محمد ابراهیم کرهرودی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ ۱۷گ (۱۰۵پ-۱۲۱پ)، ۱۵و۱۶سطر (۵/۶-۷×۱۲/۲-۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [رایانه]
۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۶۳۳/۱
خط: نستعلیق، کا: محمد رضا بن استاد باقر صفار خونساری، تا: ۱۲۲۶ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۸۲گ (۱پ-۸۲ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۱۲-۱۹۸]
۱۲. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۵۵۱/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۱۲۳۱ق؛ جلد: مقوا، ۱۸سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: -۴۵۲]
۱۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۴۷/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، کا: حسین بن حاجی محمد، تا: ۱۲۳۴ق؛ مهر: کتابخانه مجدالدین؛ جلد: مقوا، ۱۸ سطر (۶/۵×۱۳)، اندازه: ۱۰×۱۷سم [ف: ۳-۱۵۹۰]
۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۹۶۵/۲-۱۵/۲۰۵
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: مراد علی جانی واعظ، تا: ۱۲۴۸ق؛ جلد: گالینگور، ۴۳گ، ۱۲-۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۶۰۶]
۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۸۵۸
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خفی خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ دو یادداشت تملک: یکی مربوط به سال ۱۲۷۱ق و دیگری ۱۲۵۸ق؛ جلد: مذهب، ۶۱گ (۲پ-۶۲پ)، ۲۲ سطر(۹×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [رایانه]
۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۶۱۴/۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** بمعنی انه مسموع فلقوله حتی یسمع کلام الله و أما
خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۲۷۳ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۶ص (۲۰۳-۲۱۸)، اندازه: ۱۱/۴×۱۸/۲سم [ف: ۴۳-۱۹۲]
۱۷. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۴۲/۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** حیث انه لیس بمتحیز استحال حلول الاعراض فیه ... من جملة الصفات
خط: نسخ، کا: محمد علی بن محمد حسن خوانساری امامی، تا: ۱۲۷۶ و۱۲۷۷ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۳ص (۲۲۶-۲۳۸)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱-۲۰۷]
قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۸۳۱/۷
نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۵-۲۹۴]
۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۲۸۴-۲۶/۱۶۴
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۰رمضان۱۲۹۹ق؛ جلد: تیماج، ۷۹گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۸-۴۶۰۷]
۱۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۸۷۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالغفار، تا: پنج‌شنبه۵ شعبان۱۲۹۹ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۹۰گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۵]
۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۶۷۵/۲
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، کا: محمد صادق بن ملاعلی اشرف، تا: ۱۳۰۱ق، جا: اردبیل؛ جلد: تیماج، ۵۲گ (۸۱پ-۱۳۲پ)، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳۱-۴۶]
۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۲۳۳/۱
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ زیبا، کا: سردار کابلی، حیدر قلی، تا: ۲۱ رمضان۱۳۴۴ق، جا: کرمانشاه؛ مصحح، با عبارت «بلغ قبالا، بلغ قبالا و تصحیحا علی ید الاقل حیدر قلی ۲۱ ذی القعده ۱۳۴۴ هـ» دوبار مقابله شده، محشی؛ ۳۹گ (۱پ-۳۹پ)، ۱۹سطر، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۳۳-۴۳۹]
۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۹۸/۲
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه ناقص؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۱-۳۶۴]
۲۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۵۱۰
آغاز و انجام: برابر
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴-۲۶۰]
۲۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۲۵۲/۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۵۰گ (۱پ–۵۰ر)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۶–۲۳۷]

● **منتهی الشرف فی فضائل الکوفة و النجف** / شعر / عربی
muntaha-š šaraf fī faḍā'il-il kūfa wa-n najaf
محفوظ، حسین بن علی، – ۱۴۳۰ قمری
mahfūz, hoseyn ebn-e 'alī(- 2009)
دکتر حسین علی محفوظ کاظمینی از خاندان معروف و اصیل آل محفوظ در عراق، دارای آثار و تألیفات بسیار و استاد برجسته دانشگاه‌های کشورهای مختلف است که دوره دکترای زبان و ادبیات فارسی را در دانشگاه تهران گذراند و مقالات فراوانی از وی در مجلات مختلف به چاپ رسیده است. ارجوزه در بیان فضائل نجف و کوفه است، به نام‌های: ۱. درة الصدف فی فضائل النجف، در ۱۰۳ بیت؛ ۲. الجواهر المصفوفة فی فضائل الکوفة.هر یک از آنها مقدمه‌ای کوتاه به نثر دارد. ارجوزه اول را در تاریخ ۱۹۹۳/۶/۲۵ میلادی سرودهاست.منتهی الشرف اخیراً همراه با چند رساله و منظومه دیگر از آثار دکتر محفوظ در شماره ۲۳ مجله «الکوثر» به چاپ رسیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۸۹۰
آغاز: آغاز درة الصدف: بسمله. النجف الأشرف مدینة العلم العظمی و مدرسة الفقه الکبری و جامعة الاسلام العلیا ... ، النجف حضرة علی علیه السلام حظیرة القدسهنا تسجد الشمس عندالصباح ×× و یرکع عندالمساء القمر ... / النجف الأشرف فی البلاد ×× أکرم مشهد و خیر وادی؛ آغاز الجواهر المصفوفة: الکوفة فی المأثور: الکوفة جمجمة العرب و رمح الله و کنز الایمان ... الکوفة الروحاء ما أدراکا ×× ما هی، قد طاولت الأفلاکا؛ **انجام:** والسبح و التقدیس و التمجید ×× زنة عرشه کما یریدانجام: والحمدالله علی النعماء ×× عدد ما فی الارض و السماء / سبحانه ما هبت الریاح ×× و ما طوی سدل الدجی صباح
نسخه اصل: در کتابخانه مؤلف در کاظمین؛ خط: نسخ، کا: عبدالکریم آل حاج غانم دباغ کاظمی، تا: غره رجب۱۴۱۹ق، به دستور مؤلف؛ ۱۳ص، ۲۸سطر[عکسی ف: ۵–۳۲۳]

● **منتهی الطلب من اشعار العرب** / ادبیات / عربی
muntaha-ṭṭalab min aš'ār-il 'arab
ابن میمون، محمد بن مبارک، ق۶ قمری
ebn-e maymūn ،mohammad ebn-e mobārak(- 12c)
تاریخ تألیف: ۵۷۹– ۵۸۸ق
در شصت سالگی در ۵۸۸–۵۷۹ گردآورده آنهم پس از این‌که بسیاری از آنها را بر ابومحمد عبدالله بن احمد بن احمد بن احمد بن الخشاب و ابوالفضل بن ناصر خوانده است. در شش جزو دارای شعرهای ۲۶۴ شاعر عرب و ۱۰۵۱ قصیده و ۲۹ مقطوعه و سی و نه هزار و نهصد و نود بیت شعر با فهرست شعرها و شاعران (ص ع). به گفته او باید در دو جزو باشد در هر یکی صد قصیده با شرح غرایب آنها. با قصاید مفضلیات و قصاید اصمعی و نقایض جریر و فرزدق و ابن درید در شوارد و بهترین قصاید هذیل و آنچه که در الطبقات ابن سلام حمجی آمده است.
چاپ: مجله المورد البغدادیة، محقق: حاتم صالح الضامن و یحیی الجبوری، قسم اول، جلد۸، عدد۳، ص ۵۲۱–۳۱۰، ۱۳۹۶ق.
[فهرس المخطوطات المصورة ۵۳۶/۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۳–ف
نسخه اصل: لاله لی ش ۱۹۴۱. نسخه تا پایان جزو یکم است از کعب بن زهیر و می‌رسد به ها شمیات کمیت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۱۰ جمادی الاول۹۹۵ق[فیلمها ف: ۱–۳۹۰]

←منتهی العقول ﴿ مشتهی العقول و منتهی النقول

● **منتهی الغایات فی فضائل السور و الآیات** / علوم قرآن / عربی
muntaha-l ġāyāt fī faḍā'il-is suwar wa-l āyāt
قزوینی، محسن بن محمد طاهر، – ۱۱۵۰ قمری
qazvīnī, mohsen ebn-e mohammad tāher(- 1738)
در فضایل سور وآیات قرآنی بنا بر آنچه در روایات آمده مشتمل بر یک «مقدمه» وده «فصل»: المقدمة: فیما یستحب للقاری من تحسین اللفظ وتزیین الصوت بقراءة القرآن بالحان العرب؛ فصل ۱. ذکر ما یجب رعایته لیحسن به اللفظ من الادغام والاظهار والاخفاء والقلب والاشمام وغیر ذلک؛ ۲. ذکر القراء واصنافهم؛ ۳. اقسام القرآن؛ ۴. ذکراول ما نزل من القرآن وکم سنین نزل القرآن؛۵.جواز کتابة علامة آیات القرآن وعشره وخمسه و اسماء سوره وتزیینه بالذهب؛۶.بیع القران والفرق بینه والفرقان؛۷. ذکر اسامی القراء المشهورین فی الامصار و رواتهم؛۸. فضل حامل القرآن؛۹. فضل القرآن وثوابه علی الاجمال؛۱۰. ذکر ثواب السور القرآنیة علی التفصیل.
آغاز: الحمدلله الذی انزل القرآن فی شهر رمضان هدی للناس و بینات من الهدی و الفرقان فجعله نوراً یتوقد مبانیه
انجام: و هی هکذا اسم المروی عنه و رمزه بالحمرة و الراوی و رمزه بالسواد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۸۶۳/۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۳۴ق؛ مصحح، محشی، با استکتاب «محمد معین بن محمد یوسف»؛ با مهر: «یا معین الضعفاء» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۹۵گ(۶۲پ–۱۵۶ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲×۱۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳–۱۵۵۶]

● **منتهی الکلام = تنبیه اهل الخوض** / کلام و اعتقادات / فارسی

montaha-l kalām = tanbīh-o ahl-el xawz

فیض آبادی، حیدر علی بن محمد حسن، ق۱۳ قمری

feyz ābādī, heydar ʻalī ebn-e mohammad hasan(- 19c)

تألیف مولوی حیدر علی فیض آبادی از علمای اهل سنت که میر حامد حسین «الاستقصاء الافحام» را در رد آن نوشته است. همچنین سید علی اظهر بن سید حسن رساله کتاب «سیف الله الاکبر ملقب بذوالفقار حیدر» معروف به «اسکات اللئام بقض منتهی الکلام» را به اردو در رد آن نوشته است.

چاپ: لکهنو، نولکشور؛ ناشر ناصر علی، سنگی، ۱۲۸۲ق

شرح و حواشی:

۱- استقصاء الافحام و استیفاء الانتقام فی نقض منتهی الکلام؛ کنتوری، حامد حسین بن محمد قلی (۱۲۴۶-۱۳۰۶ق)

۲- رجال استقصاء الافحام؛ کنتوری، حامد حسین بن محمد قلی (۱۲۴۶-۱۳۰۶ق)

۳- حاشیه استقصاء الافحام

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۵۹۱

آغاز: بسمله، اما بعد برخواطر صافیه اخوان روحانی و ضمائر زاکید خلان ایمانی که از سمعان و استناره اش؛ **انجام:** فضائل مرتضوی راکما هو فی نفس الامر بطفیل حضرت مصطفوی میرانه یتم.

کامل؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۷ق؛ تملک: حامد حسین؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷ سطر(۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۸سم [رایانه]

● **منتهی المرام فی صلاة القصر و الإتمام = صلاة المسافر** / فقه / عربی

muntaha-l marām fī ṣalāt-il al-qaṣr wa-l itmām = ṣalāt-ul musāfir

رضوی قمی، محمد بن محمد باقر، ۱۱۰۰-۱۱۶۰؟قمری

razavī qomī, mohammad ebn-e mohammad bāqer (1689 - 1747)

تاریخ تألیف: ۱۱۴۹ق

رساله‌ای است مختصر در بیان احکام نماز مسافر و شرایط آن به صورت مستدل همراه با نقل اقوال علما.عناوین کتاب به صورت «مسئله» می‌باشد: مسئله ۱. تحقیق المسافة؛۲. فیما یفهم من ظاهر قول ابن ابی عقیل؛ ۳. ذکر وجه جمع بین الاخبار لبعض الفضلاء؛ ۴. بقاء حکم السفر؛ ۵. مساواة البحر للبر؛۶. ان التقصیر یجب مع العلم ببلوغ المسافة؛ ۷. لزوم استمرار القصد؛۸. فی ما لو قصد التردد فی اقل من اربعه فراسخ ... .

آغاز: پس از خطبه و نام مؤلف: هذه مسآئل تعم بها البلوی و تدعوا الیها الحاجة بسطنا القول فیها بعض البسط و لم نخف الاطالة فی نقل العبارات لان فی تحقیق بعض الاقوال و نسبته الی القائل تشویشا و اضطرابا

انجام: فالمتجه علی ما اخترناه من عذر الجاهل و فاقا للمحقق الورع و غیره هو الصحة لایتانه بالواجب علیه فی الواقع و باعتقاده تقربا الی الله تعالی

[أعیان الشیعة ۳۸۶/۷ و ۴۰۶/۹؛ الذریعة ۱۱/۲۳؛ معجم المؤلفین ۸۷/۹ و ۱۹۶/۱۱]

۱. کاشان؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۰

القصر و الاتمام و نیة الاقامة؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ محشی با نشان «منه عفی عنه، منه مدام ظله»؛ ۳۶گ، ۱۶ سطر، قطع: ربعی[نشریه: ۷-۳۷]

۲. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۳۱۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه ظاهراً مسوده اصلی است؛ جلد: تیماج، ۸۶ص (۱-۸۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: -۲۹۸]

۳. اردکان یزد؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۲۱۲/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هذا التخییر فی ایجاد سبب الصوم و عدمه فیتبعه المسبب والا فالصوم قبل الوصول الی محل الترخص ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱۰۰گ (۶پ-۱۰۵پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۱-۲۰۴]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۷۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۴۸ق؛ ضمن دو صفحه تقریظ منظوم عربی در ۲۰ بیت و تاریخ ختم تألیف کتاب، اثر طبع محمد بن حسین حسینی خادم، با اجازه‌ای به خط و مهر مولانا رضی الدین بن محمد بن محمد حیدر حسینی، مقیم مکه، به ملازین العابدین بن ملا محمد علی مقیم مشهد رضوی، تاریخ آن ۲۰ ذیحجه ۱۱۵۰؛ واقف: رضوی قمی، محمد بن محمد باقر؛ جلد: تیماج، ۶۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۵-۶۵۸]

۵. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۷۲/۱

آغاز: برابر

کا: میر حسین بن شاه رضا سنکچاره پشتی، تا: ۱۱۵۲ق؛ جلد: تیماج، ۳۲گ (۱ر-۳۲ر)، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: -۴۵]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۳۸۰/۱

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۴-۲۲۵]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۴۲۴/۱

آغاز: بسمله، حمد المبدی النعم و نصلی علی نبیه عنصر الکرام و آله سادات الامم ... فهذه مسئلة حررتها علی ما وصل الیه ذهنی الفاتر اجابة لالتماس بعض الخلان و هی انه هل یشترط فی نیة الاقامه؛ **انجام:** عند الاختلاف و الله دلیل المتحیرین و قابل عذر المضطرین و الله المعین تمت بعون الله تعالی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی با امضای عفی عنه؛ واقف:

حاجی آقا حسن سلیمانی؛ جلد: گالینگور، ۱۴گ (۱ر-۱۴ر)، ۱۶سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۱۹-۵۷۰]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۷۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: رضوی قمی، محمد بن محمد باقر، شهریور ۱۳۱۷؛ جلد: میشن، ۶۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۰-۵۰۸]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۹۱/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** أقول قد عرفت مما سبق سورة أخرى أيضاً كما يظهر بتذكره فتذكر.

خط: شکسته نستعلیق، کا: فتح الله، تا: سه‌شنبه ۵ محرم۱۲۵۶ق، جا: نجف اشرف؛ مصحح، محشی با نشان «منه رحمه الله»؛ مهر: «عبده عیسی بن فتح الله» (بیضی)، «عیسی» (بیضی)؛ ۳۲گ (۹۱-۱۲۲)، ۲۷و۲۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۲۹-۶۰۳]

● **منتهی المسائل** / فقه / عربی

muntaha-l masā'il

موحدی قمی، محمد بن عبدالله، ق۱۴ قمری

movahhedī qomī, mohammad ebn-e 'abd-ol-lāh(- 20c)

تاریخ تألیف: ۱۳۸۰ق

فروع فقهی را مطابق فتوای آیة الله بروجردی تنظیم کرده است و پس از درگذشتش با فتوای آیة الله مرعشی تطبیق نموده است. این جلد از احکام اعیان نجسه تا احکام دیات و تحریر دوم کتاب می‌باشد.

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۱۱۴

آغاز: الحمدلله الذی فقهنا بشرائع دین الاسلام و فهمنا الاوامر و النواهی من الحلال و الحرام من الاوائل الی الختام

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۶۰گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۳-۲۵۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۱۱۵

مشتمل بر احکام روزه و زکات و خمس؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۶۶گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۸×۲۱/۵سم [ف: ۲۳-۲۵۸]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۱۱۶

احکام خمس و زکات؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۳۰گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۸×۲۱/۵سم [ف: ۲۳-۲۵۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۱۱۷

زکاة المال و البدن و بتحریر دیگری است جز دو تحریر سابق؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ ۲۲گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۲۳-۲۵۸]

۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۱۱۸

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: مقوایی، ۱۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۲۳-۲۵۹]

● **منتهی المطلب فی تحقیق المذهب** / فقه / عربی

muntaha-l maṭlab fī taḥqīq-il maḏahab

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ - ۷۲۶ قمری

'allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

تاریخ تألیف: ربیع الاول ۶۹۳ق

ضمن آن در هر مسأله‌ای موارد اختلاف میان مذاهب فقهی اهل سنت را بیان می‌دارد، با ذکر ادله آنان، سپس با ادله قاطعه آنها را رد و نظریه خویش را اثبات می‌کند. این کتاب از متون فقهی استدلالی معروفی است که اختصاراً به او «منتهی» گویند و مشتمل بر نه مقدمه در غرض از علم فقه و علت نیاز به آن و رتبه علم فقه در میان علوم و موضوع و مبادی و مسائل و تعریف آن و بیان وجوب تحصیل فقه، و بقیه کتاب شامل چهار قاعده است: قاعده اول در عبادات از طهارت تا امر به معروف و نهی از منکر، قاعده دوم در عقود که تا معاملات را نگاشته و به تألیف بقیه آن موفق نگردیده است.آنچه حضرت علامه از این کتاب نوشته است در هفت جلد تنظیم یافته و جلد ششم آن تا آخر کتاب تجارت به پایان می‌رسد. مؤلف در مقدمه، کتاب را چنین توصیف فرموده است: «احببنا ان نکتب دستورا فی هذا الفن یحتوی علی مقاصده یشمل علی فوایده علی وجه الایجاز و الاختصار مجتنبین الاطالة و الاکثار مع ذکر الخلاف الواقع بین اصحابنا و الاشارة الی مذهب المخالفین المشهور مع ذکر ما یمکن ان یکون حجة لکل فریق» و در کتابش «خلاصة الاقوال» نیز چنین توصیف نموده است: «کتاب منتهی المطلب فی تحقیق المذهب لم یعمل مثله ذکرنا فیه جمیع مذاهب المسلمین فی الفقه و رجحنا ما نعتقده بعد ابطال حجج من خالفنا فیه یتم انش تع عملنا منه الی هذا التاریخ و هو شهر ربیع الاخر سنه ثلث و تسعین و ستمائة سبع مجلدات».

مأثور خامه مؤلف، هفت جزء از این کتاب بوده و در اجازه‌ای که مؤلف برای سید نجم الدین مهنا بن سنان، در محرم ۷۲۰ق نگاشته، تنصیص فرموده که هفت جلد از این کتاب را تألیف نموده است. موجودی از این کتاب شش جزء است که چاپ هم شده. جزء هفتم دیده نشد. تاریخ پایان نگارش کتاب طهارت ۱۶ ربیع الثانی ۶۸۲قو پایان جزء ششم ۱۱ جمادی الثانی ۶۸۸ق و جزء هفتم ربیع الاول ۶۹۳ق.

آغاز: الحمد لله المتفضل فلا یبلغ مدحته الحامدون المنعم فلایحصی نعمه العادون الکریم فلا یحصر مدی کرمه الحاصرون

چاپ: چاپ محقق شده

[الذریعة۲۳/۱۱ و۱۲؛ معجم المطبوعات العربیة فی ایران ۵۴۸؛ کشف الحجب: ۵۶۱؛ ایضاح المکنون ۵۷۴/۲؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۴۱۵/۴؛ دنا ۱۰: ۱۲۳-۱۲۶ (۹۵ نسخه)]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۵۵۴

آغاز: بسمله المبحث الخامس فی بقية اقسام الصوم ... اقسام الاول فی الجواب منه. مسئلة؛ **انجام:** فی الحرم الا مذبوحا قد ذبح فی اكل ثم ادخل الحرم.

از اواخر صوم و تمام اعتکاف تا اواخر حج؛ خط: نسخ، کا: = مؤلف، بی‌تا؛ افتادگی: انجام (تا صنف سوم در محرمات صید را داراست)؛ مصحح، دارای بلاغ؛ تملک: محمد رسول بن عبدالعزیز مورخ پنج‌شنبه بیستم ربیع الثانی ۱۲۳۶ق؛ مهر: «محمد رسول الله»(چهارگوش)، حاج سید سعید؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۶۳گ، ۱۷-۲۲سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲-۶۶۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۶

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۱۳۸]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۵۲۳

آغاز: بسمله، الكتاب السادس فی الجهاد وسيرة الامام والامر بالمعروف والنهی عن المنكر وفيه مقاصد؛ **انجام:** وكتبه حسن بن مطهر يوسف بن مطهر مصنف الكتاب ...

خط: نسخ، کا: علامه حلی، حسن بن یوسف، تا: قرن ۷، بنا به نظریه آقای گلچین معانی خط مؤلف است؛ محشی؛ اهدایی: احمد شریعت عقدائی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج آلبالویی، ۱۴۸گ، اندازه: ۱۴×۲۳/۵سم [ف: ۲-۴۵۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۴۳۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ با نشانی بلاغ؛ جلد: تیماج قرمز، ۳۸۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۱۹-۲۴۰]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۴۶۱

آغاز: برابر

جلد اول کتاب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، محشی، با علامت بلاغ و مقابله آن روز سه‌شنبه ۱۵ رجب ۹۸۴ پایان یافته؛ تملک: محمد علی به تاریخ ۱۱۹۷ با مهر «المتوکل علی الله الغنی عبده محمد علی» (مربع) و «عبده محمد علی»(بیضی)، محمد علی بن زین العابدین اصفهانی به تاریخ ۱۱۱۳ با مهر«محمد علی بنده علی ولی الله» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۲۹۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۴سم [ف: ۱۲-۴۸]

۵. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: ۸۹

کتاب الصلاة؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح، با امضای بلاغ، یادداشتی از حیدر حسینی که کتاب از شیخ محمد درویش نزد وی امانت بوده و مهر «المتوکل علی الله ...» (بیضی) و یادداشتی از عبدالنبی بن علی کاظمی که کتاب را از شیخ محمد علی بن حاج میرزا امانت گرفته و یادداشت اعارة کتاب توسط عبدالنبی بن علی فتال از حاج میرزا رشتی معروف به صراف و یادداشتی از محمد بن سید محسن در برگرداندن کتاب به ورثه حاج میرزا؛ تملک: محمد علی بن حاجی میرزا صراف رشتی با مهر «رب نجنی بمحمد و علی» (مربع)؛ مهر: «محمد بن قاسم الحسینی» (مربع)، مهر دایری وقف کتاب بر خزانه مجتهدیه؛ جلد: تیماج، ۲۰۵گ، ۲۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [اوراق عتیق: ۱-۱۶۶]

۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۵

بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی كل مايمكن الانتفاع به من الاجارة و العارية و غيرهما.

ج۱؛ خط: نسخ، کا: محمد بن محمد علی بن محمود بن احمد، تا: یک‌شنبه ۹ ذیحجه۹۲۶ق، جا: حله سیفیه؛ واقف: حاج فاضل، اسفند ۱۳۶۵؛ ۱۶۲گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۲۱-۱۵۰۴]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۷۱۹

جلد چهارم کتاب؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی بن حسن بن ابی الحسن شیبانی، تا: ۲ جمادی الثانی۹۷۲ق؛ از روی نسخه مؤلف، مصحح، کار مقابله از روی خط مؤلف توسط علی بن ادریس انجام گرفته؛ جلد: مقوایی، ۲۰۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۵ سم [ف: ۲۰-۹۴]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۳۸

آغاز: هنا و لو ملك القابض كما فی غيره من الفرض لم يكن للمالك استفاذة العين؛ **انجام:** و يمضی إلى الموقف و يفيض مع الإمام و الضابط ما ذكرناه نحن

جلد سوم و از مسائل زکات تا پایان مسائل حج؛ خط: نسخ، کا: علی بن یوسف بن علی بن شفیعا حنبلی، تا: جمعه ۱۲ شوال۹۷۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، مقابله شده؛ جلد: تیماج، ۲۵۲گ، ۲۳سطر (۱۲×۱۹)، اندازه: ۱۸×۲۷سم [ف: ۳۱-۶۰۲]

۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۵۹۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال كتب من أفطر يوما من شهر رمضان متعمدا فعليه عتق رقبة مؤمنة و صوم يوم ابدل يوم و هو عام فی الرجل و المرأة.

ج۱-۳، از مقدمه تا اواسط صوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب اکثر اوراق: محمدبن شاه منصور تبریزی، تا: ۲۷شعبان۹۷۳ق؛ افتادگی: انجام؛ از نسخه اصل استنساخ و با آن نیز مقابله شده، نیمی از طهارت به خامه یوسف بن یعقوب طالقانی که با یک واسطه از نسخه اصل استنساخ و با آن مقابله کرده [ف: ۲۱-۱۵۰۳]

۱۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۷۷۷

بخشی از کتاب حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۲۲ شوال۹۷۴ق؛ تملک: شمس الدین محمد بن کمال الدین حسین قهپایی؛ ۱۳۰گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۴سم [ف: ۱-۲۷۲]

۱۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۸۴۱

آغاز: بسمله، حمدله، الكتاب السادس فی الجهاد و سيرة الامام و الأمر بالمعروف و النهی عن المنكر؛ **انجام:** جعلوا عليهم السلام شيعتهم فی حل ما لهم و ذلك علی عمومه.

ج۴-۶، جهاد، حج و صوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: میسی عاملی، عبدالکریم بن ابراهیم، تا: جمعه ۵ رمضان۹۷۵ق؛ نسخه نامرتب و برخی از اوراق ساقط شده، با یک واسطه با نسخه اصل

توسط ابوالقاسم بن فتح الله حسینی در سال ۹۷۸ق، تصحیح و مقابله شده و دستخط او در پایان ج۴و۵ دیده می‌شود؛ جلد: مقوا، ۱۹۶گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۳سم [ف: ۲۱-۱۵۰۷]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۰۱۲

صلاة و زکات و خمس و مقداری از صوم است که پایان جزو سوم می‌شود؛ خط: نسخ، کا: محمد بن شمس بن علی بن حسن بن ابی الحسن بن جعفر غسانی شیبانی خطی غروی، تا: دوشنبه ۶ ربیع الاول۹۸۱ق، جا: قزوین، برای خزانه نقیب شاه اسدالله حسینی؛ با خط بهاء الدین محمد عاملی در پایان جزو نخستین، مقابله شده در ۲۵ جمادی الاول ۹۸۱، در پایان جزو دوم تاریخ تألیف ۲۸ ربیع الاول ۶۸۳، نقل شده؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۵۷۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸/۷×۲۴/۷سم [ف: ۱-۵۴۶]

۱۴. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۷۳

آغاز: الفصل السابع فی بقیة افعال الحج و فیه مباحث الاول فی زیارةالبیت ...

جزء پنجم؛ و از ابتدای زیارة البیت کتاب حج تا انتهای کتاب المزار می‌باشد و در روز شنبه ۱۰ جمادی الاول شنه ۶۸۷ به پایان رسیده؛ خط: نسخ نازیبا، کا: علی بن یوسف بن علی بن محمد شهیر به ابن ... العاملی، تا: سه‌شنبه ۸ ربیع الثانی ۹۸۲ق، جا: نجف اشرف؛ در برگ اول نام کتاب و مؤلف آن به خط صاحب معالم آمده که مرحوم «محمد بن محمد خوانساری» آنرا تأیید کرده با مهر«معتصم بمحمد و الآل عبدهم حسن بن زین الدین» (هشت گوش)، مصحح، با علامت بلاغ، محشی از صاحب معالم و یک حاشیه از «محمد اسماعیل الفدائی»، علامت بلاغ از روی خط مؤلف توسط صاحب معالم؛ تملک: محمد اسمعیل بن محمد هادی با مهر «افوض امری الی الله عبده محمد اسمعیل» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۱۸۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۱-۵۶]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۴

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۱۱۶]

۱۵. گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۳

آغاز: صل الظهر و من المعلوم انه کان یبادر الی اداء الفریضة؛ **انجام:** قلت أی شیء سنبلة قال لو کان کل من یمر یأخذ منه سنبلة کان

خط: نسخ، کا: جانعلی کاتب عتبه عالیه رضویه، تا: چهارشنبه ۲۰ جمادی الثانی۹۸۲ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۳۱۳گ، اندازه: ۱۸×۲۳/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۴۴]

۱۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۲۱

آغاز: فرع، لو خاف الغاسل علی نفسه من البرد زالت الکراهیة بلا خلاف، مسئله؛ **انجام:** کان فی نفس طلابها قلقلة ... لایتعذر الابانة عصمنا الله من الزلل وامنامن وقوع الخطل.

جلد سوم و کامل است؛ خط: نسخ، کا: زین العابدین بن محی الدین بن علی بن کرامة بعلبکی، تا: ۲۶ ربیع الاول۹۸۲ق؛ مصحح، مقابله شده، با علامت بلاغ؛ ۲۲۵گ، ۲۱سطر[ف: ۱-۲۷۱]

۱۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۵۰

آغاز: فی بقیة اقسام الصوم و ینظمه اقسام؛ **انجام:** و لاقطعنی صلة حتی مات

از مبحث دوم از کتاب صوم تا آخر کتاب تجارت (آخر جزء ششم)؛ خط: نسخ، کا: علی بن حاج قوام الدین بن محمود بن قوام الدین (عاقولی) لیثی نجفی حلی، تا: غره ذیقعده۹۸۲ق؛ مصحح؛ واقف: فاطمه خانم دختر ملا ابوالبقاء رشتی، جمادی الثانی ۱۱۲۸؛ جلد: تیماج، ۱۴۲گ، ۴۱سطر، اندازه: ۲۳×۳۶سم [ف: ۵-۶۵۹]

۱۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۶۴۴

آغاز: الکتاب السادس فی الجهاد. و سیرة الامام و الامر بالمعروف و النهی عن المنکر. و فیه مقاصد. الاول فیمن یجب علیه و فیه مباحث. الاول و پایان می‌یابد به «خاتمة هذا المقصد. و هی تشتمل علی فصول. فصل ینبغی ترک الحرص ... تم الجزء السادس من کتاب منتهی ... و یتلوه الجزء السابع، المقصد الثانی فی عقد البیع و شروطه. و الحمدالله وحده و صل الله علی سیدنا محمد و آله. فرغت من تسویده (۱۱ جمادی الثانی ۶۸۸ ق) ...

خط: نسخ پخته، کا: صالح بن محمد بن عبدالله (؟) بن محمود الزبیدی، المعروف ببیتی سلامة، تا: جمعه ۱۱ ربیع الثانی۹۸۲ق، جا: نجف اشرف؛ مقابله شده، با نسخه‌ای که به خامه نگارنده، در شهر نجف، در جمعه ۳ محرم ۹۸۳ق، یادداشت به امضای «حسن بن زین العابدین علی بن احمد الشامی العاملی» بدون ذکر واژه «شهید، برای پدر»؛ تملک: حسن بن زین الدین با مهر «معتصم بمحمد و الآل، عبده حسن بن زین الدین» (هشت گوش)؛ واقف: محمد بن میرزا حسین طباطبائی، ۱۲۲۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۶۵گ، ۲۱سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۴۳]

۱۹. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۸۷۵

جزء سوم کتاب؛ خط: نسخ، کا: صالح بن محمد بن عبدالاله بن محمود زبیدی معروف به بنی سلامه، تا: پنج‌شنبه ۲۲ رمضان ۹۸۲ق؛ واقف: محمد بن محمد حسین طباطبائی، ۱۲۲۵؛ ۲۸۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۳-۶۵۵]

۲۰. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۷۴۶

آغاز: الکتاب الثانی فی الصلاة و فیه مقدمةو مقاصد اما المقدمة ففیها فصول؛ **انجام:** السادس: قال الشیخ اذا تمکن من الخروج و الصلاة علی الارض کان افضل

کتاب دوم: از ابتدای کتاب صلاة تا صلاة قصر؛ خط: نسخ، کا: علی بن ابراهیم مذحجی حساوی نجفی، تا: ۲۱ ربیع الثانی۹۸۲ق؛ مهر: «محمد جعفر الحسینی الرضوی» (مربع)، «الراضی بقضاء الغنی محمد جعفر الحسینی الرضوی» (بیضوی)؛ جلد: گالینگور، ۳۵۱گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۲-۳۲۹]

۲۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۵۳۰

آغاز: المقصد الثامن فی أخل بواجب عمداً بطلت صلاته، سواء کان جزاءاً منها او شرطاً کالطهارة و ستر العورة؛ **انجام:** و قال لاتود خراجاً مادام لی عملی ثم سألنی عن عیالی فاخبرته بمبلغهم

... فما أدیت فی عمله خراجاً مادام حیاً و الا قطعنی صلته حتی مات
کا: سلطان احمد بن شمس الدین (بخش نخست) و علی بن زین العابدین حسینی (بخش دوم)، تا: ۹ ربیع الاول۹۸۵ق؛ مصحح؛ مهر: «محمد باقر بن محمد تقی موسوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، مذهب، ۴۴۹گ، ۳۰سطر (۱۲×۲۰)، اندازه: ۲۰×۳۲ سم [ف: ۳۶-۵۳۴]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۲۰عکسی

آغاز: برابر؛ **انجام:** جازالانتفاع به فی کل ما یمکن الانتفاع به من الاجازة و العاریة و غیرهما. آخر الجزء الأول من کتاب منتهی المطلب.
نسخه اصل: کتابخانه شخصی حجت الاسلام میر دامادی اصفهانی؛ خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن هلال، تا: شنبه آخر صفر۹۸۵ق؛ از روی نسخه اصل مقابله و تصحیح شده؛ مهر: «عبده الراجی محمد جواد الموسوی»(بیضوی)؛ واقف: میر سید حسین؛ ۵۹۵ص، ۲۱سطر[عکسی ف: ۴-۲۳۴]

۲۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۸۱/۱-۵۹۹۰

ج ۱ و ۲؛ خط: نسخ، کا: علی بن زین العابدین حسینی کاشانی، تا: ذیحجه۹۹۰ق، جا: کاشان؛ جلد: تازه، ۵۳۲گ، ۲۳سطر، قطع: ربعی[آستانه قم: -۱۷۷]

۲۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۳۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** فما أدیت فی علمه خراجاً مادام حیاً ولا قطعنی صلته حتی مات
از آغاز کتاب تا پایان جزء ششم؛ خط: نسخ، کا: جلال الدین بن محمد بن عمادالدین زواری، تا: پنج‌شنبه ۱۳ شعبان ۹۹۱ق؛ مصحح توسط فضل الله بن محمد، با نسخه‌ای که علی بن منصور بن حسین مزیدی از روی نسخه مؤلف نگاشته مقابله کرده؛ مهر: «المتوکل علی الله الغنی محمد رضا الحسینی» (مربع)؛ تملک: محمد رضا بن محمد صفی حسینی کاشانی به سال ۱۱۷۸؛ جلد: تیماج، ۴۶۸گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۳/۵×۳۴/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۷]

۲۵. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۶۱۱

جزء چهارم و پنجم و ششم کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: ابوطالب بن کنعان انصاری تبریزی، تا: ۹۹۳ق؛ افتادگی: انجام؛ از روی نسخه‌ای که از نسخه مؤلف نوشته شده بود، مصحح، محشی از مؤلف؛ ۳۳۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۲۰×۲۵سم [ف: ۲-۳۸۲]

۲۶. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: ۸۷

از کتاب الصوم تا پایان جزء چهارم؛ خط: نسخ مایل به نستعلیق، بی‌کا، تا: اوائل شنبه ۲۴ شعبان۹۹۷ق؛ مصحح، محشی و در یک مورد با عنوان «محمد حسن»، یادداشت امانت کتاب از حاجی بن حاجی معصوم برادر حاجی زین العابدین قزوینی؛ تملک: حسین بن محمد طباطبایی به سال ۱۲۴۴ق، ملا علی خویی؛ مهر: «عبده محمد الحسنی الحسینی» (بیضی)؛ «محمد بن قاسم الحسینی» (مربع)؛ مهر دایری وقف کتاب بر خزانه مجتهدیه؛ جلد: تیماج، ۱۵۴گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [اوراق عتیق: ۱-۱۶۵]

۲۷. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: ۷۳

از خلل واقعه در نماز تا پایان جزء سوم؛ خط: نسخ، کا: خمیس بن زید، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، با نشانی بلاغ، یادداشتی در شروع به قرائت آن در جمادی الثانی ۱۰۰۷ق؛ تملک: حسین بن محمد طباطبایی، ملا علی خویی، حاج حسن قزوینی، زین العابدین تاجری قزوینی؛ مهر: «عبده محمد الحسنی الحسینی» (بیضی)، «محمد بن قاسم الحسینی» (مربع)؛ دایری وقف کتاب بر خزانه مجتهدیه ؛ جلد: تیماج، ۱۵۷گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [اوراق عتیق: ۱-۱۶۳]

۲۸. تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۲۰۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الصلوة علی الأرض کان أفضل و هو جید لأن استیفاء الأفعال.
جزء اول و دوم؛ خط: نسخ، کا: سید عبدالقادر بن ابی الحسن احمد رفاعی حسینی، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ استنساخ از روی نسخه صحیحه مقابله شده، مصحح؛ واقف: شهاب الدین مرعشی نجفی؛ جلد: گالینگور، ۳۴۸گ، ۳۱سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۲-۶۳۰]

۲۹. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۱۷۰

جزء اول تا ششم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۶۷۰گ، ۲۷ سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۱-۱۱۰]

۳۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی کل ما یمکن الانتفاع به من الاجاده ... و غیر هما.
طهارت؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، ۲۵۱گ، ۲۷ سطر (۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۷-۳۲۳]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۷۵۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** یتم یومه ذلک و لیس علیه شییء و للشیخ قول آخر هذا اجود. تم الجزء الثالث من کتاب منتهی المطلب فی تحقیق ال مذهب. و الحمدلله وحده و یتلوه فی الجزء الرابع البحث الثامن فی بقیة اقسام الصوم.
از آغاز تا پایان جزء سوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ تاریخ وقف: ۱۰۶۷؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳۵۵گ، ۲۷سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۱۳-۱۴۱]

۳۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۳۹

آغاز: ... الرحیم و به نستعین، انسان عن غیره من انواع الحیوان؛ **انجام:** ثم ذکر وصف صلاة الخوف مع الایام فقال وصفه صلاة الخوف ان یفرق الامام.
خط: نسخ شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز؛ محشی؛ تملک: حاج محمد صالح مورخ ۱۲۸۱؛ اهدایی: مهدی سیگاری؛ ۱۴۲گ، ۲۴سطر(۱۱×۱۸)، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف: ۱-۴۷]

۳۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۴۷۳

آغاز: بسمله، المبحث الثامن فی بقیة اقسام الصوم و ینظمه اقسام الأول فی الواحب منه؛ **انجام:** فما ادیت فی عمله خراجا مادام حیا و لا قطعنی صلته حتی مات.
ج۴-۶، از «المبحث الثامن فی بقیة اقسام الصوم» تا ابتدای «المقصد الثانی فی عقد البیع»؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مصحح، مزین؛ واقف: سید ابوالحسن ملکی، محرم ۱۴۱۵؛ جلد: میشن، ۱۶۹گ، ۴۱سطر، اندازه: ۳۵/۳×۲۴سم [ف: ۲۱-۱۵۰۴]

۳۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۶۷۸

آغاز: بسمله، المقصد الثامن فی الخلل الواقع فی الصلاة و فیه مباحث؛ **انجام:** و زاد فی آخرها مقدار ما فاته من الوقت.
ج۳-۴، از «المقصد الثامن فی الخلل الواقع فی الصلاة» تا انتهای صوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ با یک واسطه با نسخه اصل در هشتم شعبان ۱۰۵۱تصحیحو مقابله شده؛ واقف: سید علی اصغر اصغرزاده، اردیبهشت ۱۳۳۸؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۱۶گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۸×۲۶سم [ف: ۲۱-۱۵۰۸]

۳۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۹۸

آغاز: بسمله، المقصد الثامن فی الخلل الواقع فی الصلاة و فیه مباحث؛ **انجام:** فایقاع العبادة فیه علی وجهها اولی فی غیرها.
ج۳-۴؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ واقف: حاج احمد فاضل، اسفند ۱۳۶۵؛ جلد: میشن، ۲۳۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۲۱-۱۵۰۹]

۳۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۲۲۸

تا پایان جزو سوم است؛ خط: نسخ، کا: عرب شیرازی، محمد هادی، تا: قرن۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴۴۷گ، ۳۰سطر، اندازه: ۱۹×۳۰/۵سم [ف: ۱-۵۴۷]

۳۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۳۷۰

از طهارت تا پایان جزو دوم؛ خط: نسخ، کا: عابدین بن اسماعیل حسینی، تا: قرن ۱۱؛ با سرلوح، مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۲۳۳گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۵/۵×۳۸/۳سم [ف: ۱-۵۴۷]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۴۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** لأن ایام رمضان اشرف من غیرها فایقاع العبادة فیه علی وجهها اولی من غیره.
ج۱-۳، از ابتدای مقدمه تا اواسط صوم؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ نسخه ناتمام؛ مصحح؛ واقف: ابوالحسن، محرم ۱۴۱۵؛ ۲۴۵گ، ۴۱سطر، اندازه: ۲۴×۳۵/۳سم [ف: ۲۱-۱۵۰۵]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۱۵۱

آغاز: قدر لا یدر ایهما هو و لیس یقدر علی ماء غیره؛ **انجام:** و قولهم ان وقت القضا بین الرمضانین ممنوع و وجوب القضا فیه.
ج۱-۳، از اوایل طهارت تا اواسط صوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز ووسط وانجام؛ ۴۷۴گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۴/۵سم [ف: ۲۱-۱۵۰۶]

۴۰. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۴۱۲

آغاز: طریق الخاصه ما رواه الشیخ عن عبدالرحمن بن ابی عبدالله؛ **انجام:** لوجود المعنی فیه و الوجه عندی المنع من ذلک عملاً
از اوایل کتاب صوم تا اواخر مکاسب (بیع)؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۸۲گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: -۲۹۹]

۴۱. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۱

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی [نشریه: ۱۱-۹۱۸]

اصفهان؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۱

همان نسخه بالا[نشریه: ۴-۴۷۹]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۸۴۱

آغاز: فان شاء صام ثلاثا و صوم المتعة ... و اما صوم الحرام فصوم یوم الفطر و یوم الاضحی و ثلاثة ایام من ایام التشریق وصوم السئک؛ **انجام:** فما ادیت فی عمله خراجاً مادام حیاً و لا قطعنی صلته حتی مات.
بخشی از کتاب الصوم تا پایان جزء که در تجارت است؛ خط: نسخ، کا: عبدالرضی پسر حسن بن محمد بن احمد، تا: چهارشنبه ۲۳ ربیع الاول۱۰۱۶ق، جا: اصفهان؛ تملک: آقا سید عبدالله بهبهانی در ۱۲۸۵ با مهر«عبده الراجی عبدالله الموسوی» (بیضی)؛ وی در پایان کتاب تاریخ تولد پنج تن از اولاد خود را نوشته که به ترتیب عبارتند از: ۱. تولد سید احمد دوشنبه ۱جمادی الثانی ۱۲۹۳ در طهران ، ۲. تولد سید محمد در طهران شب نیمه جمادی الاول ۱۲۹۱، ۳. تولد سید محمد حسن شب دهم ذیقعده ۱۲۸۵ در نجف اشرف، ۴. تولد سید محمد مهدی در طهران ۱۵شعبان ۱۲۸۹، ۵. تولد سید مصطفی در طهران ظهر سوم صفر ۱۳۰۳؛ ۷۸۸ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۹×۲۵/۵سم [ف: ۱۰-۱۶۶]

۴۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۶۶۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال علیه السلام اذا مات المؤمن بکت علیه بقاع الارض التی کان یعبد الله عز و جل فیها و الباب الذی کان یصعد فیه و موضع سجوده.تم و الحمدلله رب العالمین.
کامل؛ خط: نسخ، کا: موسی بن علی بن محمد بن معتوق نباطی عاملی، تا: پنج شنبه۲۱ ربیع الثانی۱۰۲۱ق؛ مصحح، با علامت بلوغ و مقابله، محشی با نشان احمد؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۳۰گ، ۲۵ سطر (۱۴×۲۲)، اندازه: ۲۰/۵×۲۹/۵سم [ف: ۵۱-۹۴]

۴۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۸-طباطبائی

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال یتم ذلک و لیس علیه شیء و للشیخ قول آخر و هذا اجود
از جزء اول تا پایان جزء سوم کتاب را که در شرایط قضاء صوم است؛ خط: نستعلیق، کا: عنایة الله فیروز آبادی، تا: ۱۰۲۲ق، جا: فیروزآباد فارس؛ تملک: محمد مسیح بن نجیب الدین محمد الشریف و محمد بن علی احسائی، حسین بن محمد احسائی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴۴۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲۴-۱۱۵]

۴۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۷۳۴

آغاز: برابر

کتاب طهارت تا نیم صفحه از کتاب زکات؛ خط: نسخ، کا: محمد صادق بن محمد و ناصر الدین محمد بن احمد خراسانی تونی بیدستانی، تا: ۱۰۲۷ق، جا: مشهد رضوی؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۳۰۷گ، اندازه: ۲۵×۳۵سم [ف: ۵-۱۳۶]

۴۶. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۴۳۸

آغاز: بسمله رب یسر ولاتعسر، الفصل السابع فی بقیة افعال الحج وفیه مباحث، المبحث الاول اذا قضی مناسکه بمنی من الرمی والذبح والحلق والتقصیر رجع الی مکة وطاف طواف الزیارة ویسمی طواف الزیارة؛ **انجام:** فلا یجوز التصرف فیها الا باذنه ولو ان احدا یدخلها لم یکن ماثوما خصوصا اذا ناول فی ذلک ما روی عنهم علیهم السلام من انهم جعلوا شیعتهم فی حل مما لهم ذلک علی عمومه تم الجزء الخامس من منتهی المطلب والحمدلله.

جلد پنجم؛ خط: نسخ جلی، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح؛ واقف: فتح الله واعظ تبریزی، ۱۰۳۹ ق؛ ۲۲۰گ، ۱۹سطر[ف: ۱-۲۷۲]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۵۴۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** فی کل ما یمکن الانتفاع به من الاجارة و العاریة و غیر هما.

ج۱، حاوی همه مباحث طهارت؛ خط: نسخ، کا: محمدبن محمد جزایری، تا: صفر۱۰۴۷ق، جا: بغداد؛ واقف: خان بابا مشار، خرداد ۱۳۴۵؛ ۱۵۵گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۲۱-۱۵۰۳]

۴۸. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۵۵۸

کتاب حج تا جهاد؛ خط: نسخ، کا: رمضان بن علی بن مسعود عزی احسائی، تا: ۲۴ محرم۱۰۵۱ق؛ ۴۰۸گ، ۲۱ سطر، اندازه: ۱۸×۲۱/۵سم [ف: ۲-۳۵۰]

۴۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۳۷۱

جزو چهارم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ربیع الثانی۱۰۵۶ق؛ مجدول؛ ۲۲۵گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۵/۴×۳۷/۶سم [ف: ۱-۵۴۷]

۵۰. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: ۷۵/1

از خلل واقعه در نماز تا پایان جزء سوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: اواخر ذیقعده۱۰۶۴ق، جا: هیدج از توابع ابهر؛ مصحح؛ تملک: محمود حسینی؛ جلد: تیماج، ۱۵۱گ (۲پ-۱۵۲پ)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [اوراق عتیق: ۱-۱۶۳]

۵۱. کرمانشاه؛ جلیلی؛ شماره نسخه: ۴۱۱

آغاز: بسمله از فصل السابع فی بقیه افعال الحج و فیه و مباحث ... اذا قضی مناسکه؛ **انجام:** و لا قطعنی صلته حتی مات تم الجزء السادس من کتاب منتهی المطلب

از بقیه اعمال حج تا اول عقد بیع (جزء ۷از مقصد ثانی)؛ خط: نسخ، کا: سمنانی، عزیز الله بن فتح الله، تا: ۱۰۶۴ق؛ مصحح، مقابله شده؛ ۲۶۷گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۱سم [ف: -۲۹۹]

۵۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فما ادیت فی عمله خراجا مادام حیا و لا قطعنی صلته حتی مات.

ج۱-۶؛ خط: نستعلیق شکسته خوش، کا: محمد حسین رویدشتی اصفهانی، تا: دوشنبه ۱۲ ربیع الاول۱۰۶۶ق؛ دارای سرلوح، مجدول، مصحح، مقابله شده با نسخه اصل؛ با خط فرهاد میرزا؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ جلد: ساغری مذهب، ۴۲۴گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۲/۵×۳۶ سم [ف: ۲۱-۱۵۰۱]

۵۳. زنجان؛ امام جمعه؛ شماره نسخه: ۱۵۶

از فصل هفتم در بقیه افعال حج تا پایان جزء ششم؛ خط: نسخ، کا: خلف بن یوسف بن نجم نجفی، تا: شنبه ۱۰ ربیع الثانی۱۰۸۴ق؛ مصحح، محشی؛ تملک: محمد حسن بن محمد معصوم قزوینی، محمد بن علی طباطبایی با مهر «عبده محمد الحسنی الحسینی» (بیضی)، حسین بن محمد طباطبایی، ملا علی خویی به سال ۱۲۴۹؛ مهر: «محمد بن قاسم الحسینی» (مربع)؛ مهر دایری وقف کتاب بر خزانه مجتهدیه؛ جلد: تیماج، ۲۵۶گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [اوراق عتیق: ۱-۱۸۱]

۵۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۹۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** لیس علیه شی و الشیخ قول اخر هذا اجود.

شامل کتاب اول در طهارت، دوم در صلوة و سوم در خلل صلوة تا آخر کتاب صوم؛ خط: نسخ، کا: ابن کمال الدین محمد یوسف حسینی، تا: ۱۰۹۴ ق - ۱۰۹۲ق؛ مصحح، یادداشت مقابله مبنی بر این‌که این نسخه با نسخه عبدالله تستری که از نسخه اصل اخذ شده و نسخه‌های متعدد دیگر که ماخوذ از نسخه ی اصل اخذ شده مقابله شده است؛ مهر: «العبد المذنب محمد ...» (چهارگوش)، «قد اتاک یا محسن المنشی» (بیضی)، «عبده حسن ابن سلیمان الطباطبایی» (بیضی)؛ انتقالی از سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی؛ جلد: مقوا، ۵۳۴گ، ۳۰سطر (۱۱×۲۳)، اندازه: ۱۵×۲۸/۳سم [رایانه]

۵۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۸۷۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هو جید لأن استیفاء الافعال حینئذ یکون اتم.

ج۱-۲، از مقدمه تا ابتدای «المقصد الثانی فی الخلل الواقع فی الصلاة»؛ خط: نسخ، کا: محمد بن سعید بن محمد بن عبدالله، تا: ۱۷ صفر۱۰۹۹ق؛ محشی با رمز «خ ع ن»؛ جلد: تیماج با رقم «بالله المحمود فی کل فعاله عمل حسین ۱۱۸۵» ، ۳۸۷گ، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹سم [ف: ۲۱-۱۵۰۸]

۵۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۱۳۹-۲۶/۱۹

آغاز: بسمله المقصد الثامن فی الخلل الواقع فی الصلوة وفیه مباحث الاول ما یجب منه الاعادة مسئلة من اخل بواجب؛ **انجام:** مسئله وفیه فسقط به فعل الرمی وههنا فرض الرمی بان فلم یحصل الخلل بوفیه هذا آخر الجزء الرابع ... والحمدلله.

از المقصد الثامن فی الخلل الواقع فی الصلاة تا نیمه افعال حج؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا، ۴۱۲گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۷سم [ف: ۸-۴۶۰۷]

۵۷. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۳۲۶

آغاز: اولین عنوان در سطر ۱۵ از صفحه اول: فروع، الاول الارکان قد ذکرنا انها خمسة القیام؛ **انجام:** و عن ابی بصیر قال

قلت لابی عبدالله (ع) رجلاً صام یوماً نافلة فأکل و شرب ناسیاً؟ قال یتم یومه ذلک و لیس علیه شیئی و للشیخ قول آخر، هذا اجود، تم الجزء الثالث من کتاب منتهی المطلب فی تحقیق ال مذهب و الحمدلله وحده.

جلد سوم و چهارم که از اوایل مبحث ارکان نماز تا آخر کتاب صوم را دارد، یعنی بخشی از صلاة که کتاب دوم میشود و کتاب سوم در زکات و کتاب کتاب چهارم در صوم؛ خط: نسخ خوش، بیکا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: محمد مکی بن محمد بن شمس الدین بن حسن بن زین الدین ابن علی بن خیرالدین من سلالة ابی عبدالله الشریف الشهید ابن مکی بن احمد بن حامد مطلبی حارثی همدانی خزرجی عاملی با مهر «محمد بن ابی عبدالله الشریف من ولد الشهید المکی العاملی» (چهارگوش)و توسط همو قراءت و مقابله شده؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۹ سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۸/۵×۲۵/۵سم [ف: ۴-۱۹۲۵]

۵۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۲۹/۱

تنها کتاب الحج از فصل ۷؛ خط: نستعلیق، کا: حسینی، مرتضی بن عزیز الله، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۲۸گ (۱پ-۲۸پ)، ۲۴سطر(۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۵۴۴]

۵۹. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۱۰۸

از احکام خلل صلاة تا آخر صوم؛ خط: نسخ، کا: نعمت الله بن پیر محمود جندقی، تا: قرن ۱۲؛ ۲۳۰گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۵سم [ف: ۱-۷۳]

۶۰. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۱۶۸

انجام: فلا یلزمه الصیام کما لو شک فی دخول وقت الصلاة فانه لا یلزمه الصلاة و فرقوا بین الشک هنا و الشک فی القبلة ...

از خلل نماز تا کتاب الصوم؛ خط: نسخ، بیکا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۲۱۹گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۸×۲۴/۵سم [ف: ۱-۱۲۰]

۶۱. اصفهان؛ مدرسه صدر بازار؛ شماره نسخه: ۵۶۳

از آغاز کتاب الصلاة تا پایان مقصد هفتم؛ خط: نسخ، بیکا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۱۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۷/۵سم [ف: ۲-۴۱۱]

۶۲. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۱۶

انجام: و یقف و یدعو بعد الحصاة السابعة ثم یمضی الی الثالثة و هی جمرة العقبة یختم بها الرمی فیرمیها کما ...

خط: نسخ، کا: محمد بن یعقوب نجفی، تا: با تاریخ ۱۱۴۳ق، جا: کربلا؛ افتادگی: انجام؛ ۳۸۶گ، ۳۳سطر، اندازه: ۱۸×۳۰سم [ف: ۲-۴۷۶]

۶۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۹۵۸-۳۰/۲۸/۳۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** السادس ان قلنا بجواز البیع جاز الانتفاع به فی کل ما یمکن الانتفاع به من الاجارة والعاریة وغیر هما.

کتاب الطهارة؛ خط: نسخ، بیکا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۸۸گ، ۲۶سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۸-۴۶۰۷]

۶۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۱۷۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فأکل و شرب ناسیاً قال یتم یومه ذلک ولیس علیه شیء و للشیخ قول آخر و هذا أجود.

از آغاز کتاب الطهارة تا پایان جزء سوم و اواسط کتاب الصوم؛ خط: نسخ، بیکا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، با امضای بلاغ؛ جلد: تیماج، ۴۵۶گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۷]

۶۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۲۶۳

آغاز: البحث الثامن فی بقیة اقسام الصوم وینظمه اقسام الاول فی الواجب منه مسألة صوم کفارة قتل الخطا واجب؛ **انجام:** فما أدیت فی علمه خراجاً مادام حیاً ولا قطعنی صلته حتی مات تم الجزء السادس ...

از بحث هشتم کتاب الصوم تا پایان جزء ششم؛ خط: نسخ، بیکا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۳۱۱گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۷]

۶۶. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۵۹۲

کتاب ثالث در زکات و خمس؛ خط: نسخ نازیبا، کا: محمد علی، تا: ۱۹ رجب۱۲۰۷ق؛ محشی؛ اهدایی: احمد شریعت عقدائی؛ ۲۳۲گ، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۰، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۳-۹۹۶]

۶۷. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۷۹۸

آغاز: کتاب الخامس فی الحج و العمرة ...

خط: نسخ، کا: محمد علی بن شیخ عباس، تا: ۳ محرم۱۲۰۷ق؛ افتادگی: آغاز؛ اهدایی: احمد شریعت عقدایی؛ جلد: تیماج، ۱۱۵گ، ۲۳سطر (۱۱×۱۷)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۳-۱۰۵۷]

۶۸. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۳۳۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قال (ع) اذا ماتت المرئة فی نفاسها لم ینشرلها دیوان یوم القیامة و قال (ع) موت الغریب شهادة و قال (ع) اذا مات المؤمن بکت علیه بقاع الارض التی کان یعبدالله عزوجل فیها و الباب الذی کان یصعد فیه و موضع سجوده تم ...

خط: نسخ، کا: محمد، تا: ۱۲۲۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: چرمی، ۳۲۹گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵ سم [ف: ۳-۱۳۲۷]

۶۹. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۸۴۳۹

جزو یکم است؛ خط: نسخ، کا: سمنانی، بابا بن رجب علی، تا: پنجشنبه ۲ شوال۱۲۳۵ق، جا: اصفهان (سپاهان)؛ جلد: تیماج، ۱۹۰گ، ۲۴ سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۷/۵×۲۷سم [ف: ۵-۶۶۶]

۷۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۴۰۱

آغاز: بسمله، الکتاب الثانی فی الصلاة و فیه مقدمة و مقاصد اما المقدمة ففیها فصول؛ **انجام:** قال یتم یومه ذلک و لیس علیه شیء و للشیخ قول آخر هذا اجود.

ج۲-۳، از صلات تا ابتدای «المبحث الثامن فی بقیة اقسام الصوم»؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسن کدکنی، تا: ۱۱ جمادی الثانی۱۲۳۶ق، به امر علامه سید محمد رضوی خراسانی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۳۲۱گ، ۲۶و۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۴۰] و [ف: ۲۱-۱۵۰۵]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۰
همان نسخه بالا[اهدائی ف: -۲۳۸]

۷۱. قم؛ مؤسسه آية الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۱۳۱
جزء اول و دوم کتاب؛ خط: نسخ، کا: قومشه ای، محمد علی بن محمد قاسم، تا: دوشنبه ۸ ربیع الثانی ۱۲۳۸ق؛ ۲۳۴گ، ۳۱ سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۸۸]

۷۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۳۶۰۳/۲
آغاز: نجاسة المتغير بعين ما ذكرتم من الوجهين ولايمكن للمستدل هنا المعارضه اما على تقدير عدم الموجبية فظاهر لان السائل تمسك بعين ما تمسك بهالمستدل على ذلك التقدير؛ **انجام:** وان كان موسر الم يجز له ان ينفق مالهم شيئاً الا على سبيل القرض وله ان يقرض من مال ولده الصغير لان الولى عليه ومنه ابن ادريس من ذلك مسئله
طهارت - حج تا بیع؛ خط: نسخ، کا: محمد علی بن ابوالحسن نائینی، تا: شوال۱۲۴۱ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۲۷۷گ، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف مخ: ۵-۲۱۴۲]

۷۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۱۰
آغاز: الكتاب الثالث فى الزكوة و الخمس و فيه مقدمه و مقاصد اما المقدمه ففيها فصول الفصل الاول فى ماهيتها الزكاة فى اللغة يقال بمعنيين الزيادة و النمو و الثانى التطهير؛ **انجام:** و الحمدلله وحدها و صلى الله على سيد المرسلين ... قد وقع الفراغ من كتابة العبد ... بحق محمد و آله (ص) يا ارحم الراحمين.
کتاب زکات وحج؛ خط: نسخ، کا: صفر علی نجف آبادی، تا: ۱۲۴۸ق؛ ۴۷۵ص، ۲۷سطر، اندازه: ۱۹×۳۰سم [ف: ۱۰-۹۶۱]

۷۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۸۵۹
از خلل صلوة تا اول عقد بیع؛ خط: نسخ، کا: غلامرضا عطار بن آقا محمد حسین اصفهانی، تا: سلخ رجب۱۲۵۵ق؛ ۳۵۰گ، ۲۶-۳۳ سطر (۱۲×۲۱/۵)، اندازه: ۲۱/۵×۳۰سم [ف: ۳-۹۶۲]

۷۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۰۳۹۲
آغاز: برابر؛ **انجام:** قال الشيخ اذا تمكن من الخروج و الصلاة على الارض كان افضل و هو جيد لأن الاستيفاء الافعال حينئذ يكون اتم ... من سنة ثلث و ثمانين و ستمائة و الحمدلله وحده.
ج۳-۱، از ابتدای مقدمه تا انتهای «المقصد السابع فی صلاة الخوف»؛ خط: نسخ، کا: حسین بن محمد علی قاضی سعید خوانساری، تا: شنبه ۲۴ربیع الثانی۱۲۵۸ق؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج، ۲۰۶گ، ۳۴سطر، اندازه: ۲۲×۳۲/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۴۰] و [ف: ۲۱-۱۵۰۶]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۱۵
همان نسخه بالا[اهدائی ف: -۲۳۸]

۷۶. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه: بدون شماره
کتاب الحج؛ کا: محمد هاشم بن محمد قاسم افشاری، تا: صفر۱۲۶۱ق، جا: قزوین[ف: -۳۹]

۷۷. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه: بدون شماره
صلات؛ کا: محمد هاشم بن محمد قاسم افشاری، تا: ۱۲۶۲ق؛ رضی[الدین] بن علی اکبر موسوی قزوینی با نسخه مؤلف مقابله کرده [ف: -۳۸]

۷۸. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه: بدون شماره
جزء اول؛ کا: محمد هادی بن عبدالرحیم قزوینی، تا: ۱۲۶۳ق؛ رضی [الدین] بن علی اکبر موسوی قزوینی با نسخه مؤلف مقابله کرده[ف: -۳۹]

۷۹. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۲۷۸
جلد اول و دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد بن غلامعلی، تا: ۱۲۶۵ق؛ ۳۰۸گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۲×۳۲ سم [ف: ۲-۲۴]

۸۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۵۶ معزی
آغاز: برابر؛ **انجام:** السادس، ان قلنا بجواز البيع جاز الانتفاع به فى كل ما يمكن الانتفاع به من الاجازة و العرية و غيرهما ...
ج۱؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: با تاریخ ۱۲۶۹ق؛ مصحح؛ تملک: سیدعلی کلبایکانی در ۱۲۹۶ق؛ مهر: «الواثق بالله الغنی موسی ابن محمدعلی» (بیضی)؛ ۲۵۶گ، ۲۲ سطر (۱۲/۵×۲۰/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۳۹-۲۲۳]

۸۱. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۲۳۵
صوم تا تجارت؛ کا: محمد بن مهدی حسینی اصفهانی، تا: ۱۲۷۸ق؛ قطع: رحلی[ف: -۲۴۵]

۸۲. تهران؛ مروی؛ شماره نسخه: ۲۳۴
طهارت و صلاة؛ بی کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ قطع: رحلی[ف: -۲۴۵]

۸۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۲۰۶
جزء اول و دوم؛ خط: نسخ، کا: محمد حسن بن عبدالله کاتب، تا: ۱۲۸۲ق؛ ۲۴۰گ، ۳۲سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۲۷۲]

۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۶۸۱
آغاز: بسمله، المقصد الثامن فى الخلل الواقع فى الصلاة و فيه مباحث؛ **انجام:** فما اديت فى عمله خراجا مادام حيا و لا قطعنى صلته حتى مات.
ج۳-۴، از «المقصد الثامن فی الخلل الواقع فی الصلاة» تا ابتدای «عقد البيع و شروطه»؛ خط: نسخ خفی، کا: محمدحسن بن عبدالله کاتب، تا: سه‌شنبه۲۰ شوال۱۲۸۳ق؛ با دستخط مرحوم سید مصطفی خوانساری و مهر سید اسدالله بن سید محمد باقر شفتی؛ اهدایی: رهبری، خرداد ۱۳۷۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۲۵گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [اهدائی رهبر: ۳-۷۴۱] و [ف: ۲۱-۱۵۰۹]

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۵
همان نسخه بالا[اهدائی ف: -۲۳۸]

۸۵. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۹
آغاز: الحمدلله المتفضل فلا يبلغ مدحته الخامدون ... اما بعد فان الله تعالى لما أوجد الاشياء؛ **انجام:** ... السادس ان قلنا بجواز البيع جاز الانتقاع به فى كل مايمكن الانتفاع به فيه من الاجازة والعارية وغيرها

تمام کتاب طهارت؛ خط: نسخ زیبا، کا: محمدباقر، تا: چهارشنبه ۴ شوال ۱۲۹۰ق؛ جلد: مقوانارنجی، ۹۹گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۳×۳۶سم [ف مخ]

۸۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۰۱۲-عکسی

آغاز: بسمله. البحث الثامن فی کیفیة اقسام الصوم و ینظهر اقسام. الاول فی الواجب منه؛ **انجام:** مسئلة. قال المفید رح ... ما روی عنهم (ع) من انهم جعلوا شیعتهم فی حل ممالهم و ذالك علی العموم. تم الجزء الخامس من کتاب منتهی المطلب فی تحقیق ال مذهب و یتلوه فی الجزء السادس ... الکتاب السادس فی الجهاد و سیرة الامام و حکم الرباط و الامر بالمعروف و النهی عن المنکر. فرغت من تسوید هذا الجزء فی یوم السبت عاشر جمادی الاول سنة سبع و ثمانین و ستمأئه (۶۸۷ق) و کتب العبد الفقیر الی الله حسن بن یوسف بن مطهر مصنف الکتاب ...

از «احکام صیام» تا پایان «کتاب مزار»؛ خط: نسخ خوش، کا: احمد بن محمد علی بن ابوالقاسم کرمانی، تا: ۱۹ رجب۱۳۱۸ق؛ ۳۱۷ص (۱۶۷+۱۵۰)، ۳۴سطر(۱۳/۵×۲۶)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۸۱]

۸۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۹۹/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان کتابنا هذا لا یخلو عن مطالب دقیقة و مباحث عمیقة لم یوجد فی شیء من صحف الاولین و لم یسطر فی دفاتر الاقدمین ... و ان یجعل ذالك خالصاً لوجهه علیه توکلت و الیه انیب

دیباجه منتهی؛ خط: نسخ، کا: عبرت نائینی، محمد علی، تا: چهارشنبه ۲۸ جمادی الاول۱۳۵۴ق؛ ۴گ (۲۵ر-۲۸پ)، ۱۷سطر(۷×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۴-۲۹۱]

۸۸. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۱۱۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** فصل و روی ابن بابویه عن الصادق و قال اذا مات المؤمن بکت علیه بقاع الارض التی کان یعبد الله عزوجل فیها و الباب الذی کان یصعد فیه عمله و موضع سجوده

از آغاز کتاب تا آخر جزء سوم؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح، مصحح؛ تملك: مسعود بن شمس المحمود لاهیجی در کربلا؛ مهر: «یا ولی الله» (بیضی)؛ واقف: غلامرضا بن حسینعلی عصار، ۱۲۸۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۷۸گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۱-۹۶]

۸۹. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۷۳۰۵

آغاز: بسمله الکتاب الثانی فی الصلوة و فیه مقدمه و مقصد؛ **انجام:** من الاجارة و العاریة و غیر هما و هذا آجر الجزء الاول من منتهی المطلب.

کتاب الصلوة تا آخر جزء اول؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ ۲۱ سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۲-۵۲]

۹۰. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۴۰۷۱

بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۱۳-۳۶۲]

۹۱. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

جزء سوم؛ بی‌کا، بی‌تا[ف: -۳۹]

۹۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۰۴۰

آغاز: احببنا ان نکت دستورا فی هذا الفن یحتوی علی مقاصده و یشتمل علی فوائده علی وجه الایجاز و الاختصار؛ **انجام:** فقد ذهب بعضهم الی عدم الطهارة ذکره ابن جنید و بعض الجمهور لأنها طهارة.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی که از فخرالمحققین دانسته‌اند، رکابه‌دار؛ یادداشت ابوالقاسم بن حسن که نسخه را از آقا سید حسین عاریه گرفته؛ جلد: مقوا، ۱۵۷گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۲۹سم [ف: ۴۴-۲۱۱]

۹۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۱۵۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الصلوة عن الارض کان افضل ... و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا[رایانه]

۹۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۷۷۵۹

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۴۳۹گ، اندازه: ۲۰×۲۵/۵سم [رایانه]

● منتهی المقاصد فی النحو / نحو / عربی

muntaha-l maqāsed fi-n naḥw

طباطبائی تبریزی، محمود بن علی اصغر، - ۱۳۱۰ قمری

tabātabā'ī tabrīzī, mahmūd ebn-e 'alī asqar(- 1893)

کتاب مفصلی در علم نحو است برای آن که در آموزش آن علم بنیان جدیدی بگذارد: «فاردت تألیف کتاب لتجدید ابنیته المنهدمة و ترتیب مقاصد لرفعة اعلامه المنخفضة». تحریر اولیه کتاب در ۱۸ سالگی مؤلف نوشته شده است.

[الذریعه، ج۲۳، ص۱۳]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۱۶۶

آغاز: نحمدك اللهم یا من جعل فی مقاصدنا نوراً من انوار وجوده و دوام بقائه و جعله مصباحاً یدل به علیه ... و بعد یقول العبد الفقیر الی المولی الغنی محمود بن علی اصغر المشتهر بشیخ الاسلام ابن محمد تقی القاضی الحسنی الحسینی الطباطبائی التبریزی ... ان العلم کما نطق به الکتاب و السنة و اتفق علیه عظمآء الائمة ... مقدمة. النحو فی اللغة علی معان منها الطریق و القصد ورد البصر الی شیئی و الاعتماد علی شیئی؛ **انجام:** ان اللام متعلقة بیاء بل قالا فی یا عبدالله ان النصب بیاء. هذا کلامه یقول المؤلف الحقیر ان هذا القدر هو الذی تیسر لی تحریره من مقاصد و مسائله ... علی دماء الشهداء و الصلوة و السلام علی نبینا محمد و آله المعصومین الاتقیاء. انجامه: «کتب هذه الاوراق المشتملة علی الخطوط المختلفة مصنفه الفقیر محمود بن علی اصغر بن محمد تقی بن محمد الحسنی الحسینی الطباطبائی التبریزی جعل الله مستقبل ایامه خیراً بالنبی و الولی سنه ۱۲۶۰».

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۶۰ق؛ مصحح، با خط خوردگی و اضافات؛ با دستخط برادر مؤلف عبدالجواد حسنی حسینی طباطبایی در ۱۲۶۶ق، با تقریظی بر کتاب از عباس بن شیخ حسن بن شیخ جعفر نجفی که بر روی آن خط کشیده‌اند (مربوط به زمان حیات مؤلف)؛ مهر: مؤلف«ابن محمود علی اصغر الحسنی الحسینی» (بیضی)، کتابخانه جعفر سلطان القرایی؛ ۳۷۷گ، اندازه: ۱۵/۳×۲۵/۵سم [ف: ۲/۲۹-۸۲۵]

● منتهی المقال فی احوال الرجال = رجال أبی علی الحائری / رجال / عربی

muntaha-l maqāl fī aḥwāl-ir rijāl = rijāl-u abi ʻalī al-ḥā’irī

مازندرانی حائری، محمد بن اسماعیل، ۱۱۵۹-۱۲۱۶قمری

māzandarānī hā’erī, mohammad ebn-e esmāʻīl (1746 - 1802)

تاریخ تألیف: ۱۱۹۴ق

شرح حال روات حدیث که در «منهج المقال» میرزا محمد استرآبادی آمده با حواشی وحید بهبهانی بر همین کتاب را یکجا گزارش کرده است با اضافات سودمندی از منابع رجالی دیگر و تحقیقات کوتاهی که به نظر مؤلف رسیده است. مؤلف از ذکر روات مجهول الحال خودداری کرده و احوال آنها را متعرض نمی‌گردد.درآغاز کتاب پنج «مقدمه» در احوال ائمه علیهم السلام و در پایان دوازده «فایده» رجالی افزوده شده است.نام رجال به ترتیب حروف آغاز آنها پس از آن کنی و القاب و نام زنان ذکر می‌شود، و برای مصادر و منابعی که از آنها نقل می‌کند رموز اختصاری قرار داده است.در آن مجاهیل را یاد ننموده ولی شاگرد او مولی درویش علی در رساله‌ای جدا گانه و همچنین شیخ محمد علی آل کشکول در اکمال منتهی المقال آندسته راویان را برشمردند.

آغاز: نحمدک یا من رفع منازل الرواة بقدرما یحسنون من الروایة عن الائمة الهداة ونشکرک یا من عرفنا مراتبهم و درجاتهم علی نحوه

انجام: فی اول کتابه و روی هو عن ابی القاسم حسین بن روحرضی الله عنه.

چاپ: مشار عربی، ص۹۱۹؛ چاپ تحقیقی این کتاب توسط مؤسسه آل البیت (ع) قم انجام شده است؛ تهران، سنگی، ۱۳۰۲ق، رحلی، ۳۷۶ص؛ [تهران]، سنگی، ۱۲۶۷، رحلی

[الذریعة ۱۳/۲۳؛ مصفی المقال ص ۳۹۴؛ ریحانة الادب ۱۳۷/۵؛ مستدرک ۴۰۲/۳؛ هدیة الاحباب ص ۳۶؛ فوائد رضویه ۲۹۴؛ کنی و الالقاب ۱۱۹/۱؛ روضات ص ۴۰۱؛ مقباس الهدایة ۱۲۰؛ تنقیح المقال ۸۱/۲]

شروح و حواشی:

۱- تلخیص المقال فیما له دخل فی علم الدرایة و الرجال؛ حسینی، فتاح بن اسماعیل (-۱۴)

۲- حاشیة منتهی المقال

۳- منتهی المقال (منتخب)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۸۵

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۱۹۴ق، تاریخ ندارد، و لیکن کهنه ترین تاریخ که بر پشت نسخه دیده می‌شود۱۱۹۴ق است و گویا در همان تاریخ نوشته شده است؛ با دست‌خوردگی‌های بسیار از خود نگارنده، پیداست که وی نخست کتاب را نگاشته و نام استاد خویش آقا باقر را در آغاز آورده، و سپس سید محسن اعرجی به او دستور داده تا مشترکات را نیز بر آن بیفزاید، پس نگارنده این این کار کرده و نام سید محسن و دستور او را در حاشیه لای سطر ۱۲ و ۱۳ و در کرانه چپ صفحه یادداشت کرده، در برگ ۱ر نیز به خامه خود نوشته که من مشترکات را پس از پایان یافتن کتاب در حاشیه ها افزوده‌ام، در برگ ۳پ سید مهدی نامی که این نسخه را پس از مرگ نگارنده اش خرید، بر او اعتراض کنان می‌نویسد: من از او خواستم تا مشترکات را بیفزاید نه اعرجی، عبارت سید مهدی چنین است: «ورد مؤلف هذا الکتاب المشهد الرضوی و ارانی هذا الکتاب الذی بخطه و ما کان فیه ذکر المشترک، قلت له کتابک جامع لکن فیه نقص من جهة ترک المشترک، و بعد مدة مدیدة ارانی هذا و فیه ما کتبه من الحواشی، و اسند ان السید المحسن الکاظماوی امره بالالحاق و لم یذکرنی، اما لما بین العرب و العجم من المنافرة کما یشهد منهم، او لعدم معرفته ره بحالی، و بعد الملاقات الثانیة فی عراق العرب کان بظهر الاخلاص الخاص و صاربنی و بینه محبة کاملة، و استنبطت الحق له فی عدم ذکر اسمی فی کتابه عند ذکر سمیی، و عذره من غیر الجهة المذکورة اوضح حرره محمد مهدی الحسینی الموسوی المشتری لهذا الکتاب من ورثه بواسطة الحاج محمد کاظم الکاظماوی ...»؛ جلد: تیماج، ۲۳۹گ، ۲۳سطر(۱۲×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲-۶۶۴]

۲. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۲۱۴ - ج

تا نیمه سرگذشت «حسن بن زیاد الصقیل» است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج حنایی، ۱۲۱گ، ۲۲سطر(۸/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: -۴۸۴]

۳. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۵۴۰

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مهر: حاج سید سعید؛ ۴۲۹گ، ۲۲-۲۴ سطر (۱۰×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲-۶۴۵]

۴. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۱۷۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ قطع: رحلی [نشریه: ۳-۵۹]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۷۴۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۳۲۸گ، ۲۵سطر(۹×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۶۸۷]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۱۵۳۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: علی، تا: قرن۱۳؛ محشی به امضای «منه عفی عنه»؛ اهدایی: رهبری، بهمن ۱۳۸۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۶۶گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۱ سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۱۸]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۵۰۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: زینی بن شیخ باقر بن شیخ زینی نجفی مسکنا و مدفنا ان شاء الله، تا: قرن۱۳؛ مصحح؛ مهر: «موسی الکاظمی» (بیضی)، علی سید عباس ولد حلی«علی مع الحق ۱۲۸۷» (بیضی)؛ تملک: محمود موسوی اصفهانی ده سرخی در مرحم ۱۳۷۹ق؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۷۶گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [اهدائی رهبر: ۸-۱۱۹]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۴۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی به لفظ «منه ره»؛ واقف: شیخ محمد صالح علامه حائری، مرداد ۱۳۵۱؛ جلد: تیماج، ۳۴۱گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۲۷-۲۴۹]

۹. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۲۵۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ با یادداشت محمد هاشم موسوی خراسانی در ۱۳۰۳[نشریه: ۷-۲۹۹]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۶۰۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۳۲۲گ، ۲۸سطر، اندازه: ۱۷/۱×۲۷/۷سم [ف: ۱-۵۴۷]

۱۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۰۶

انجام: روی عن ابی عبدالله فی الرجال ضعیف جداً لایلتفت الیه ولا اعتمد علی شیء مما یرویه وفی ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ تملک: عباس النجفی؛ مهر: «عبده سلیمان الحسینی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۳۰۰گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۹]

۱۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۸۸۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۱۳، در عصر مؤلف؛ مصحح، با علامت بلاغ، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۴۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۸]

۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۲۹۸-۲۲/۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** ابراهیم بن عبدالحمید حسن کما فی صه بابراهیم هاشم و یؤیده الطریق الاخر وهو کالحسن ایضا اذیبعدان کتابه معدود فی الاصول وقد روی عنه اکابر العلماء

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ درپایان سه برگ فایده رجالی به نقل ازکتاب حاجی جعفر استرآبادی؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۹گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۸-۴۶۰۸]

۱۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۱۲۲/۱-۲۶/۲

آغاز: وان الراوی احمد مع ظهور صحبته معه ومرفی الفوائد الشهید فی امثال ذلک اقول غیر خفی علی المتتبع ان غلو القمیین لیس الغلو المعروف المستلزم للکفر؛ **انجام:** سلام بن ابی عمرة الخراسانی ... وفی مشکا ابن ابی عمرة الخراسانی عنه عبدالله بن جیله الحناط ذکر فی ابن ابی عمرة تعق مرفیه

ازاحمد تا سلام بن حمزه؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۷۰گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸-۴۶۰۸]

۱۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۴۱۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، محشی با عناوین «منه عفی عنه» و «علی رازی»؛ جلد: تیماج، ۲۵۸گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۸]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۳۰۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** اقول فی مشکان بن حمدون ... ابراهیم الاحمری تمت باب الظاء

جلد اول و تا انتهای باب الظاء؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حبیب موسوی کربلائی صمیری، تا: ۵ شعبان۱۲۲۱ق؛ مصحح، با نشان بلغ؛ توسط آقای حائری زاده به کتابخانه مجلس اهدا شده؛ جلد: تیماج، ۲۸۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲/۲۷-۵۷]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۳۰۵

آغاز: فی زهده و ورعه و اطاعته لعلی تعق عاصم بن عمر بن؛ **انجام:** برابر

مجلد دوم و از باب العین آغاز می‌شود؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حبیب موسوی کربلائی صمیری، تا: ۲۲ جمادی الثانی۱۲۲۲ق؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، با نشان بلغ دید؛ جلد: تیماج، ۲۸۴گ، ۱۹-۲۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲/۵سم [ف: ۲۷/۲-۵۸]

۱۸. تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۷۳۵۹

خط: نسخ، کا: احمد بن مصفی خوینی، تا: ۱۲۲۸ق؛ از روی خط مؤلف، با اصل مقابله شده است؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۳۲۶گ، ۲۴ سطر (۱۰/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۵-۶۶۶]

۱۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** محمد بن محمد و الحسین بن عبدالله - فالطریق صحیح.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق؛ جلد: تیماج، ۳۶۷گ، ۲۳ سطر (۱۱×۱۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۱۰-۱۶]

۲۰. قم؛ مؤسسه آیة الله بروجردی؛ شماره نسخه: ۷۰

خط: نسخ، کا: شیر علی بن نجف علی هندی کربلائی، تا: ۱۲۳۰ق؛ ۳۵۰گ، ۲۶ سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۱-۴۸]

۲۱. قزوین؛ فحول قزوینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

کا: عبدالله بن محمد خوئی، تا: دوشنبه ۲۳ ربیع الاول ۱۲۳۰ق[ف: -۳۴]

۲۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۰۸۸

خط: نسخ، کا: محمد بن محمد نصیر مازندرانی، تا: شوال ۱۲۳۱ق؛ مصحح، محشی از ملا محمد جعفر شریعتمدار استرآبادی؛

۴۰۲گ، ۲۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۳۱۱]

۲۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۵۶

آغاز: برابر**انجام:** و منهم المفید محمد بن محمد و الحسین بن عبیدالله الغضائری فالطریق صحیح.

خط: نسخ، کا: صفر علی بن اسماعیل صباغ نجف آبادی، تا: اول صفر۱۲۳۴ق؛ مهر: «عبده محمد ابراهیم» (بیضوی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۸۳گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۱۷۶]

۲۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: نجفعلی بن شعیب، تا: ۲۶ جمادی الثانی ۱۲۳۵ق، جا: قزوین مدرسه ملا ویردی خان؛ مصحح، با علامت بلاغ؛ واقف: حاجی آقا خان بربری؛ ۲۵۵گ، ۲۲سطر[ف: ۱-۲۷۲]

۲۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۹۲۸

خط: نسخ، کا: دامغانی، محمد تقی بن ابوطالب، تا: یک‌شنبه ۱۶ جمادی الاول۱۲۳۸ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۳۸۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۸]

۲۶. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۳۳۱

خط: نسخ، کا: ربیع بن نصرالله حسینی تنکابنی، تا: محرم۱۲۳۹ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۳۰۸گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۷/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۹]

۲۷. سمنان؛ مدرسه صادقیه؛ شماره نسخه: ۵۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۲۳ ذیحجه۱۲۴۲ق؛ محشی با نشان «منه عفی عنه»؛ واقف: سید محمد حسن حسنی سمنانی؛ جلد: گالینگور، ۲۹۲گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۲۸/۵سم [ف مخ]

۲۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۰۰

خط: نسخ، کا: ابن سید عبدالغفور طباطبائی، تا: ۱۵ ذیقعده۱۲۴۳ق، مصحح، محشی؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، ۲۵۶گ، اندازه: ۲۱×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۸]

۲۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۰۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالله بن قاسمعلی یزدی، تا: ۲ جمادی الاول۱۲۴۳ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۲۶۳گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۸]

۳۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۰۰۶-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، کا: محمد باقر بن حیدر نجفی کرمانی، تا: ۱۲ شعبان۱۲۴۴ق، جا: کربلا؛ یادداشت استکتاب برای خود از سید کاظم رشتی؛ ۵۳۸ص، ۲۸سطر(۱۳×۲۲/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [عکسی ف: ۱-۳۸۱]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: محمدبن احمد بن محمد دهدشتی بهبهانی، تا: جمعه ۷ رمضان۱۲۴۴ق؛ از روی خط مؤلف؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۵۴۸ص، ۳۰سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۵سم [ف: ۴۰/۳-۲۳۱]

۳۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۸۰۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد علی بن محمد حسن بن ابوطالب کاشانی آرانی، تا: جمادی الثانی ۱۲۴۴ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۷۵گ، ۲۷سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۳۵۷]

۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۱۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد طاهر بن ابوالقاسم نوری رازی طهرانی، تا: جمعه ۱۶ رمضان۱۲۴۵ق؛ محشی با نشانه‌های منه و صح؛ یادداشت وقف محمد طاهر نوری در روز مجمعه ۱۶ رمضان ۱۲۴۵ق؛ مهر وقف ملا محمد جعفر طهرانی؛ اهدایی: ناصر کاتوزیان؛ جلد: تیماج، ۳۶۵گ، ۲۳سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۹-۱۳۸]

۳۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: عبدالعظیم بن علی اردکانی یزدی، تا: ۱۴ رجب۱۲۴۵ق، جا: نجف اشرف؛ مصحح؛ تملک: محمد موسوی جزائری به تاریخ ۹ جمادی الثانی ۱۳۷۶ ؛ جلد: تیماج، ۲۴۵گ، ۳۳سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳-۲۶۸]

۳۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۲۷۴

خط: نسخ، کا: علی بن ابو علی (فرزند مؤلف)، تا: ۲ ذیقعده۱۲۴۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۹۰گ، ۲۸سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۱۴-۶۲]

۳۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۵۰۳

خط: نسخ، کا: محمد بن ملا ابوطالب شوشتری، تا: ۱۳ محرم۱۲۴۶ق؛ محشی با نشانی «لمحرره مهدی» یا از مؤلف؛ جلد: تیماج، ۲۱۶گ، ۳۲سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۱۴-۲۷۹]

۳۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۰۴۸-۵۵/۱۸

آغاز: و المعراج شرحه رحمه الله علی الفهرست و لم یشرح منه الا قلیلاً و لم اعثر علی هذین الاخیرین الی الإن؛ **انجام:** برابر

از «المقدمة الاولی فی تاریخ موالید الائمه علیهم السلام و وفاتهم» تا آخر کتاب؛ خط: نسخ، کا: درویش بن المرحوم کاظم السباح، تا: ۱۷ شعبان۱۲۴۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ از روی نسخه پسر مصنف که او، آن را از روی نسخه مؤلف استنساخ کرده؛ ۲۳۶گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۸-۴۶۰۸]

۳۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۰۲/۱

خط: نسخ، کا: حاج محسن بن حبیب بن دخیل حمیری کربلائی، تا: سه‌شنبه ۲۳ ربیع الثانی ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۹۳گ (۱پ-۲۹۳پ)، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۹]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۶۴۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابوالقاسم بن محمد مشهدی، تا: جمعه ۱۲ رمضان۱۲۴۶ق؛ واقف: نائینی؛ ۲۴۵گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۶-۶۲۵]

۴۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۵۸/1

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: محسن بن حبیب بن دخیل حمیری، تا: ۱۲۴۶ق؛ ۲۰۹گ (۱پ-۲۰۹)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۱۳-۷۷]

۴۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۵۶ ـ ب

خط: نسخ، کا: حمیری کربلایی، محسن بن حبیب، تا: ۲ رمضان۱۲۴۶ق؛ محشی با نشانه «منه» و «عفی عنه»؛ جلد: تیماج، ۲۴۵گ، ۳۲سطر (۱۲×۲۱/۵)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۱-۴۴۳]

۴۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۸۳

آغاز: فضال علی و لشیخنا الشیخ یوسف البحرانی ره الآتی ذکره ... و المجمع هو مجمع الرجال تألیف مولانا عنایة الله ره و الحاوی هو حاوی الاقوال فی؛ **انجام:** برابر
خط: نسخ، کا: فخار، محمد بن صفر، تا: غره رمضان ۱۲۴۶ق؛ افتادگی: آغاز؛ ۲۷۰گ، ۳۴سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۹سم [ف: ۳۸-۴۰۸]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۷۸۰

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: سه‌شنبه۱ جمادی الثانی۱۲۴۶ق؛ واقف: محمد ایرانی مجرد، بهمن ۱۳۵۰؛ جلد: میشن مذهب، ۲۰۸گ، ۳۲سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: ۲۷-۲۴۸]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۵۳

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ محشی به لفظ «منه ره» و «منه عفی عنه»؛ واقف: حسن فرید محسنی، شهریور ۱۳۵۴؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰۲گ، ۳۴سطر، اندازه: ۲۱×۳۰ سم [ف: ۲۷-۲۴۹]

۴۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۷۸۰

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق[الفبائی: -۵۵۸]

۴۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۵۳

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق[الفبائی: -۵۵۸]

۴۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۴۹

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه۱۲ ربیع الاول۱۲۴۸ق؛ محشی به لفظ «منه ره»، نسخه توسط محمد کاظم همدانی در پنج‌شنبه، ششم رمضان ۱۲۴۹ تصحیح و مقابله شده؛ جلد: تیماج مذهب بازوبندی مزین به کریمه «تنزیل من رب العالمین»، ۳۰۲گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۲۹/۷سم [ف: ۲۷-۲۴۸]

۴۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۷۱۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ملا ابوالقاسم، ابراهیم آبادی (تا باب میم) و ادامه به خط نسخ ملا علی قارپوزآبادی قزوینی زنجانی، تا: جمعه ۱۵ محرم ۱۲۴۸ق؛ محشی از آخوند ملا علی بن گل محمد، قارپوزآبادی زنجانی قزوینی (-۱۲۹۰ق)، از عالمان برجسته زنجان که تألیفات بسیاری داشته و مدرسه و مسجد چهل ستون زنجان از آثار این دانشمند است، در سال ۱۲۷۷ ق، مصحح؛ مهر: «یا علی الأعلی» (مربع)، «محمد جواد»(بیضی)، «حسینعلی» (بیضی)؛ تاریخ وقف: ۲۲ جمادی الثانی سال ۱۲۴۷؛ جلد: تیماج مذهب بر فراز ترنج عبارت: «تنزیل من رب العالمین»، ۳۱۷گ، ۲۷سطر(۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۱/۵ سم [ف: ۲۹-۴۹۴]

۴۹. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۰۵

خط: نسخ، کا: علینقی بن حسین بن علینقی همدانی، تا: ۱۲۴۹ق، به دستور آخوند ملا محمد حسین؛ جلد: تیماج، ۲۱۱گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۱/۵×۳۰/۵ سم [ف: ۳-۳۴۴]

۵۰. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۱۳۵

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۹ق؛ جلد: چرمی، ۳۸۱گ، ۲۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵ سم [ف: ۳-۱۳۲۷]

۵۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۵۸-فیروز

خط: نسخ، کا: محمد علی بن حاج ملا محمد حسن کاشانی ارانی، تا: ۱۲۵۱ق؛ جلد: روغنی مذهب، ۵۶۶ص، ۲۶سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۱-۳۳۰]

۵۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۰۹۹/1

خط: نسخ، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۲۳ محرم۱۲۵۳ق؛ جلد: تیماج، ۳۳۰گ (۳پ-۳۳۲پ)، ۲۶سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۹]

۵۳. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۳۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** قد ظهر من کلام الشیخ ره انه ...
خط: نسخ، کا: محمود بن علی نقی طباطبائی، تا: دوشنبه ۲۰ربیع الثانی۱۲۵۳ق؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: ترمه اصفهانی، ۲۳۱گ، ۳۵سطر(۱۲/۵×۲۱)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱-۱۷۶]

۵۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۰۳۹

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: ابن محمد حسن خوانساری، تا: ۱۲۵۵ق؛ مصحح، مقابله شده، با بلاغ مقابله، محشی دار با نشان «منه عفی عنه» و «منه ره» و «محمود عفی عنه»؛ جلد: تیماج، ۱۹۲گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۴۴-۲۱۰]

۵۵. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۱۳۱

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۵۶ق؛ جلد: تیماج، ۳۰۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲-۳۵۷]

۵۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۴۳۷/1

آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: عبدالصمد بن محمد باقر انصاری، تا: صفر۱۲۵۹ق؛

از روی نسخه علی بن شیخ ابی علی «فرزند مؤلف» کتابت شده، محشی با امضای الوحیدی؛ تملک: محمد بن محمد مهدی خویی با مهر «عبده الراجی محمد مهدی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۳۴۵گ، ۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳۳/۲-۱۲۸]

۵۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۳۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: میرزا حسن قزوینی، تا: ۱۲۵۹ق؛ واقف: سید جلال الدین تهرانی، مرداد ۱۳۶۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۹۹گ، ۲۳-۲۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۰/۵سم [ف: ۲۷-۲۴۹]

۵۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۶۴۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رجب۱۲۶۲ق؛ واقف: حاج وزیر وظائف، اسفند ۱۳۰۹؛ ۴۲۳گ، ۲۴سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۶-۶۲۶]

۵۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۶۴۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: رمضان۱۲۶۴ق، برای میرزا محمد حسن مجتهد؛ ۲۲۷گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۱/۸سم [ف: ۱-۵۴۷]

۶۰. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۰۱

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن حاج ملا احمد انصاری، تا: پنج‌شنبه ۱۸ جمادی الاول۱۲۶۵ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۸۵گ، ۳۱سطر، اندازه: ۲۰/۵×۳۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۹]

۶۱. مشهد؛ نواب؛ شماره نسخه: ۱۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلذا لم یذکر الا خمسة منها جزاه الله عن محمد و آله خیر الجزاء. تم.

خط: نسخ، کا: محمد بنه حسن بیلندی گنابادی خراسانی، تا: ۲۹جمادی الثانی۱۲۶۵ق، به خواهش ملا شیخ جعفر؛ جلد: تیماج، ۲۲۷گ، ۳۰سطر (۱۴×۲۲)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: -۱۲۶]

۶۲. اصفهان؛ مکتبة الزهراء؛ شماره نسخه: ۱۵۱

خط: نسخ عالی، کا: حیدر علی، تا: ۱۲۵۰ق؛ ۴۴۹گ، اندازه: ۱۹/۵×۲۰/۵سم [ف: -۹۳]

۶۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۲۰۱-عکسی

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش، بی‌کا، بی‌تا [عکسی ف: ۱-۳۸۱]

۶۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۸۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: موسوی، ابراهیم بن اسماعیل، تا: شنبه ۲۹ شوال؛ مصحح، محشی ازمؤلف با یک حاشیه «لراقمه حسن بن علی»؛ جلد: مقوایی، ۲۲۸گ، ۳۰سطر، اندازه: ۱۹×۲۷سم [ف: ۱-۳۹۵]

۶۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۳۹۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: نجفی، زینی بن باقر، تا: شنبه محرم؛ مصحح؛ تملک: سید عباس ... حلی، محمود موسوی الده سرخی الاصفهانی در محرم ۱۳۷۹، موسی نجل الشیخ محمد ...، شیخ علی العاملی؛ جلد: چرم، ۲۷۹گ، ۳۰سطر، اندازه: ۲۱×۲۹سم [مؤید: ۱-۳۲۳]

۶۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۴۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا[الفبائی: -۵۵۸]

۶۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۰۵۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ مصحح، دارای سرلوح؛ تملک: احمد بن لطفعلی تبریزی، حسن بن باقر بن احمد با مهر «المتوکل علی الله محمد باقر بن محمد علی» (مربع)، محمد بن موسی به تاریخ ذیحجه ۱۳۴۷؛ جلد: تیماج، ۳۴۲گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۲۶-۴۴]

۶۸. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۶/۲

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۷گ (۱۸۵ر-۲۴۱پ)، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: -۸]

۶۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۷۳۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قد روی عنه اکابر العلماء.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: نائینی؛ ۲۵۳گ، ۲۹و ۳۰سطر، اندازه: ۲۶×۳۶سم [ف: ۶-۶۲۶]

۷۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۷۷۶/۴

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ناتمام؛ گزیده منهج المقال و حاشیه آن از بهبهانی است؛ جلد: میشن، ۸گ (۱۱۴پ-۱۲۱پ)، ۳۰و ۲۰سطر، اندازه: ۱۹×۲۹سم [ف: ۶-۱۰۵]

۷۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۱۴۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی با امضای منه؛ مطالبی در احوال خالد بن عبدالله ازهری (۸۳۸-۹۰۵ق) به امضای محمد موسوی خوانساری و به تاریخ ۱۳۲۰ق نوشته شده؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴۱گ، ۲۷سطر (۱۰/۳×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۱۸-۵۸]

● منتهی المقال (منتخب) / رجال / عربی

muntaha-l maqāl (mn.)

وابسته به: منتهی المقال فی احوال الرجال = رجال أبی علی الحائری؛ مازندرانی حائری، محمد بن اسماعیل (۱۱۵۹-۱۲۱۶ق)

انتخابی از کتاب «منتهی المقال» معروف به «رجال ابو علی» است. برخی ابواب آن چنین است: مقدمه ۱. فی تاریخ موالید الائمه علیهم السلام و وفاتهم؛ مقدمه۲. ذکر جماعة راو القائم علیه السلام؛ مقدمه۳. فی کنی الائمه و القابهم علیهم السلام؛ مقدمه۴. بیان اسامی الرجال یحصل فیهم الاشتباه عند الاطلاق؛ مقدمه۵. فی فوائد تتعلق بالرجال التقطتها من فوائد الاستاد.

[الذریعة ۱۳/۲۳ رقم ۷۸۴۵]

بشرویه؛ امیرالمؤمنین؛ شماره نسخه: ۴۵/۴

آغاز: بسمله و صلی الله علی محمد وآله ... و بعد هذا ما وضعته لما فقلته من کتاب الشیخ ابو علی الله مقامه فی قرب الولی العلی صلی الله علیه وآله؛ **انجام:** و تحصیل امارات تورث لهم الوثوق المعتدبه کما انه عند المتاخرین ایضاً کذلک

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶گ (۷۲پ–۷۷پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف مخ]

● منتهی المنی فی شرح اسماء الله /اسماء الله / عربی

muntaha-l munā fī š.-i asmā'-il-lāh

بیضاوی، عبدالله بن عمر، – ۶۸۵ ؟ قمری

beyzāvī, 'abd-ol-lāh ebn-e 'omar(- 1287)

اهداء به: محمد قزوینی مؤمنی

در شرح نود و نه اسم حسنای الهی مرتب بر دو «قسم»: مقدمات شامل هفت «مقدمه»وغایات شامل دو «قطب» مؤلف در مورد این کتاب تعبیر«منتهی امانی اولی الالباب فی شرح اسماء الله» را به کار برده است. نسخه‌ای از این کتاب در منابع یافت نشد.

[کشف الظنون ۱۸۵۸/۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۳۳/۲

آغاز: العظمی و اسمائه الحسنی علی قدر ما یفی به القوة البشریة؛ **انجام:** المعنی انه المتولی لامور العباد و المتصرف فیها

فاقد بخشی از دیباچه است؛ خط: نسخ، کا: علی بن محمد بن علی واعظ حنفی، تا: ذیقعده۸۸۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: ریحان الله موسوی، شرف الدین محمد مکی بن محمد ضیاءالدین بن شمس الدین بنحسن بن زین الدین من ذریة الشریف ابی عبدالله الشهید شمس الدین محمد بنمکی مطلبی عاملی جزینی عاملی به تاریخ ۱۱۷۵ق؛ ۳۶ص (۹–۴۴)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۳۲–۴۷]

● منتهی الوصول الی علمی الکلام و الاصول / کلام و اعتقادات / عربی

muntaha-l wuṣūl ilā 'ilmay-il kalām wa-l uṣūl

علامه حلی، حسن بن یوسف، ۶۴۸ – ۷۲۶ قمری

'allāme-ye hellī, hasan ebn-e yūsof (1251 - 1326)

تاریخ تألیف: جمعه ۱۶جمادی الاول ۶۸۷ق

کتابی است مشتمل بر دو «قسم»: ۱. علم کلام؛ ۲. علم اصول فقه؛و هر یک مشتمل بر فصولیوابوابی، که درپایان قسم اول تاریخ فراغ مؤلف از تألیف را روز جمعه ۱۶ جمادی الاول ۶۸۷ق نوشته‌اند.

[الذریعه ۱۵/۲۳ شماره ۷۸۴۸؛ مکتبة العلامة الحلی ص ۱۹۷]

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۵۸

آغاز: فی تقسیم الموجودات و فیه نوعان الاول الوجودات وهو ... الوجود او المحدث وهو الذی ... و ههنا فصول

نسخه اصلی: کتابخانه موزه بریتانیا ـ لندن ۸۳۲۶؛ خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، محشی؛ مهر: «شفیع یحیی ممد و العترة الطاهرة فی الآخرة» (بیضوی)؛ ۲۴۶ص [عکسی ف: ۳–۴۴۳]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۸۰۷

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ با نسخه اصل مقابله شده؛ مهر: «ابن حبیب الله الترکه افضل»؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۹۷گ، ۳۹سطر (۷/۵×۱۸)، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۸–۳۹۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۵۶۷/۱

آغاز: و اذا وفقنا الله تعالی اتمام الفن الاول من هذا الکتاب فنشرع فی الفن الثانی منه وهو المتعلق باصول الفقه ... علی مقدمة وقواعد اما المقدمة ففیها مباحث اصول الفقه علم بقوانین کلیة یعرف بها طرف الاحکام الشرعیة اجمالاً؛ **انجام:** او کان الوصف حقیقیاً او باعثا او مضبطا او ظاهراً او متحدا او اعم بعد یا او مطرداًمنعکسا او مناسبا او اشتمل عل یاحد الضروریات الخمسة او کان الفرع مشارکاً فی غیر الحکم ... و ارشادنا فیما اوردناه و نسأله ان یجعل ذلک لوجهه خالصا انه سمیع الدعا قریب مجیب

فن دوم (اصول فقه)؛ خط: نسخ، کا: نظام الدین محمد بن حسن، بی‌تا؛ ۷۶گ (۱پ–۷۶ر)، اندازه: ۱۲×۲۲/۵سم [ف: ۳۷–۶۱]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۶۷۷

بی‌کا، بی‌تا؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی –مجموعه نوازی؛ ۵۲گ، اندازه: ۱۴/۷×۲۱/۵سم [رایانه]

● منتهی الوصول فی شرح زبدة الاصول / اصول فقه / عربی

muntaha-l wuṣūl fī š.-i zubdat-il uṣūl

حویزی، لطف الله بن عطاء الله، ق۱۲ قمری

hovayzī, lotf-ol-lāh ebn-e 'atā'-o-llāh(- 18c)

وابسته به: زبدة الاصول؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳–۱۰۳۰ق)

شرح مزجی متوسطی است بر کتاب «زبدة الاصول» شیخ بهاء الدین عاملی. مؤلف دراین شرح می‌خواهد مشکلات کتاب را حل نموده و به مباحث دیگر کمتر می‌پردازد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۸/۵

آغاز: نحمدک یا من هدانا لسلوک طریق الشرع المبین و نشکرک یا من وفقنا لمعرفة أصول السنة التی نزل بها الروح الامین؛ **انجام:** و ان یجعله خالصاً لوجهه الکریم و موجباً لثوابه الجسیم و ان یجعل قدم صدق لیوم الدین

خط: نسخ، کا: حسن بن خمیس، تا: چهارشنبه ۶ جمادی الاول۱۰۹۴ق؛ مصحح، محشی؛ جلد: تیماج، ۱۳۷گ (۱۳۹ر–۲۷۵پ)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [ف: ۳–۲۹۰]

● **منتهی الوصول فی شرح زبدة الاصول** / اصول فقه / عربی

muntaha-l wuṣūl fī š.-i zubdat-il uṣūl

طبری، محمد کاظم بن رضا، ق۱۳ قمری

tabarī, mohammad kāzem ebn-e rezā(- 19c)

وابسته به: زبدة الاصول؛ شیخ بهائی، محمد بن حسین (۹۵۳-۱۰۳۰ق)

شرح زبدة الاصول از محمد بن رضا طبری کاظمی نگارنده «طریقة الرشاد فی شرح الارشاد»و «شرح تجرید».

قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۳۹۰

آغاز: الحمد لله الذی هدانا لهذا و ما کنا لنهتدی لولا؛ **انجام:** هذا ما تیسر لنا من شرح هذه الرسالة الوجیزة مع قصر الباع فی الصناعة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ ۲۴۱گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۱-۲۷۳]

● **من تیقن الطهارة و الحدث و شک فی المتأخر (رسالة فی حکم)** / فقه / عربی

man tayaqqana-ṭṭahāra wa-l ḥadaṯ wa šakka fi-l muta'axxir (r.-un fī ḥukm-i)

موسوی شهرستانی، محمد جعفر بن محمد حسین، - ۱۲۶۰ قمری

mūsavī šahrestānī, mohammad ja'far ebn-e mohammad hoseyn(- 1844)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۱۱۱/۵

آغاز: بسمله. الحمدلله رب العالمین ... فیقول ... ابن محمد حسین محمد جعفر الموسوی الشهرستانی ... ان هذه رسالة فی حکم من تیقن الطهارة و الحدث و شک فی المتأخر من وجوب الطهارة او العدم؛ **انجام:** لتحقق الرفع فی احدیهما المصحح للصلوة. تمت بالخیر و العافیة ... علی ید ... ابن محمد حسین محمد جعفر الموسوی الشهرستانی فی تاسع عشر من شهر صفر سنة ستین بعد المأتین و الالف ۱۲۶۰ فی دارالسلطنة اصبهان.

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: صفر ۱۲۶۰ق، جا: اصفهان؛ ۸گ (۵۶پ-۶۳ر)، ۱۵سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۵-۱۸۹۷]

● **منثور الخطاب فی مشهور الابواب** / عرفان و تصوف / عربی

manṯūr-ul xiṭāb fī mūšhūr-il abwāb

قشیری، عبدالکریم بن هوازن، ۳۸۶ - ۴۶۵ قمری

qošayrī, 'abd-ol-karīm ebn-e havāzan (997 - 1073)

نام کتاب در سرآغاز و پایانه به‌گونه بالا آمده است. با سربندهای «باب» بی‌شماره: التوبة، الانابة، القناعة، الورع، الزهد، التوکل، الشکر، الذکر، الفکر، العبودیة، المجاهدة، البکاء، الدعاء، التواضع، الجوع، الصمت، الاستقامة، الحزن، الارادة ... و می‌رسد به: المشاهدة، الفراق، الوصال.

چاپ: مجلة المجمع العلمی العراقی، محقق: قاسم السامرائی، نشز ضمن: اربع رسائل فی التصوف، مجلد۱۸، ۱۳۸۹ق.

[کحاله۶/۶؛ زرکلی ۵۷/۴؛ بغدادی، هدیه ۶۰۷/۱ «منثور الخطاب فی شهود الالباب»]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۰/۳-ف

آغاز: بسمله. لا اله الا الله عدة للقائة. هذه منثور الخطاب فی مشهور الابواب. قال الاستاد ... القشیری (ق). الحمدلله علی نعمة و الصلاة علی محمد و زمرته. هذه الفاظ تخبر عن اوصاف اهل الصفوة و بالله الحول؛ **انجام:** باب الوصال. الوصل لیس فوقه موهوم لکنه ... عن اوهام الاغیار بلفظ الجنة. بالله الحول و المنه و منه الطول و المنه. انتهی منثور الخطاب فی مشهور الابواب ...

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۱۲۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، ۷گ (۱۴۳-۱۴۹)، ۱۹سطر[فیلمها ف: ۱-۴۶۶]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۱۵/۳-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۲-۲۶۷]

● **المنثور العودی علی المنظوم السودی** / ادبیات / عربی

al-manṯūr-ul 'ūdī 'ala-l manẓūm-us sūdī

ابن حلبی، محمد بن ابراهیم، - ۹۷۱ قمری

ebn-e halabī, mohammad ebn-e ebrāhīm(- 1564)

تاریخ تألیف: اوایل شعبان ۹۵۹ق

شرح قصیده ابوالسعود محمد بن محمد مصطفی عمادی (۸۹۸-۹۸۲ق)است.

[معجم التاریخ التراث الاسلامی، ج ۴، ص ۲۴۴۰؛ پرینستون، ماخ، ص ۳۵۸]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۳۱/۳۳

آغاز: الحمد لله و کفی و سلام علی عباده الذین اصطفی. اما بعد فیقول الفقیر الراجی لمن هو الیه لاجی ذوالقصور المنجلی محمد بن الحنبلی ... هذه بقیة لا ترد غلیلاً و نهبة لا تعد الاشیاء قلیلاً حملنی علی رقم رقیمها و رسم سقیمها سید لا یسعنی رده ... علی الدرة القسیمة و العروس الوسیهة میمیة شیخ مشایخ الاسلام و علم العلماء الحکماء الاعلام مفتی الدیار الرومیة ... و لعمرک ان هذا التعلیق بها لا یلیق و هل یلایم خالص الخلاص التعلیق او یناسب معیناً غیر دلوها او یوافق عروساً غیر کفوها ... لسرحت فی مروض روضها الرومیة و لشرحت شرحاً و سیطاً ... مسمی بالمنثور العودی علی المنظوم المسعودی (کذا)».آغاز قصیده: ابعد سلیمی مطلب و مرام ×× و غیر هواها لوعة و غرام؛ **انجام:** فلم ابدل من الحد المبداء و عطف علیه الختام قلت لان ما له طرفان اذا اعتبر ختامه

مبدأ کان مبدأوه ختاماً منتهی. و ههنا انتهی الکلام علی هذه الدرة المکنونة والقصیدة المیمونة علی ید مبدیه و مسدیه الفقیر الحقیر محمد بن الحنبلی فی اوایل شعبان سنة تسع و خمسین و تسعمائة تمت بحمد الله و حسن ختامه.
کامل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن مذهب، ۱۱گ (۴۴پ-۵۴ر)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۳، اندازه: ۱۳×۲۷/۷سم [ف: ۲۹/۱-۳۶۶]

● **المنثور و المنظوم = بلاغات النساء** / ادبیات / عربی
al-manṯūr wa-l manẓūm = bilāġāt-un nisā'

ابن ابی طاهر، احمد بن ابی طاهر، ۲۰۴ - ۲۸۰ قمری
ebn-e abī tāher, ahmad ebn-e abī tāher (820 - 894)

کتاب در ۱۴ جزء مرتب شده است. زرکلی در الاعلام می‌گوید که تنها دو جزء یازده و دوازده را یافته است، حال آن‌که نسخه دانشگاه سه جزء آن (یازده و دوازده و سیزده) را در بردارد.
چاپ: بیروت، دار عویدات، محقق: محسن غیاض، چاپ اول، ۱۵۹ص، قسمتی از کتاب: القصائد المفردات التی لا مثل لها.
[معجم المطبوعات سر کیس، ج۱، ص۳۷۰-۳۷۱؛ تاریخ نگارشهای عربی، ج۱، ص۴۹۶؛ الذریعه، ج۳، ص۱۴۲، ج۲۶، ص ۱۲۶؛ الاعلام، زرکلی، ج ۱، ص۱۴۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۵-ف
سه جزء ۱۱و ۱۲و ۱۳ از کتاب المنثور و المنظوم با نام بلاغات النساء شناخته می‌شود؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۰۹۲ق؛ ۱۶۳گ، ۲۵سطر[فیلمها ف: ۱-۳۹۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۲۵/۱۱
آغاز: بسمله. قال ابوالفضل احمد ین ابی طاهر هذا کتاب بلاغات النساء و جواباتهن و ظریف کلامهن و ملح نوادر هن و اخبار ذوات الرای منهن علی حسب ما بلغته الطاقة و اقتظته الروایة و اقتصرت علیه النهایة مع ما جمعناه من اشعارهن فی کل فن مما وجدناه یتجاوز کثیراً من بلاغات الرجال المحسنین و الشعراء المختارین و بالله تقتنا و علیه تولنا و هذه نبذة اخترناه من هذا الکتاب و اثبتناه فی هذه المجموعة؛ **انجام:** رخیص یا محمد للصدیق فلم تقبل فخبتت ابا المعلی کخیبة طالب الطرف العتیق. انتهی
قسمت کوتاهی از آغاز کتاب؛ خط: نستعلیق، کا: سید محمد طباطبایی طبیب یزدی، تا: با تاریخ۱۲۸۶ق، جا: تهران؛ جلد: میشین، ۲گ (۵۸ر-۵۹ر)، اندازه: ۲۲×۳۵/۳سم [ف: ۲۹/۱-۵۷]

● **المنجاة فی مناقب سفن النجاة** / حدیث / عربی
al-manjāt fī manāqib-i sufun-in najāt

رودسری، محمد کاظم، ق۱۲ قمری
rūdsarī, mohammad kāzem(- 18c)

تاریخ تألیف: شنبه ۹ صفر ۱۱۱۰ق
چهل حدیث است در فضایل حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام، بیست و چهار حدیث اول از کتاب محمد بن شاذان انتخاب شده و بقیه از مجموع الرائق.
آغاز: الحمدلله الذی من علینا بمحمد و آله و لم یجعلنا من سائر الامم المبتدعین و الصلاة ارضاها علی محمد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۷۸۲/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** نجز بحمد الله جل جلاله و أشکره علی توفیقه لتصنیفه ...
خط: نستعلیق و دعاها نسخ، بی‌کا، تا: صفر۱۱۱۲ق؛ مصحح؛ ۲۶گ (۱پ-۲۶ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۷-۳۴۲]

● **المنجح** / طب / عربی
al-munajjiḥ

مغربی، ابوسعید بن ابراهیم، ق۴ قمری
maqrebī, abū-sa'īd ebn-e ebrāhīm(- 10c)

کتاب «المنجح» مانند کتب تقویم الادویة به صورت جداولی است که در عرض، شانزده قسمت می‌شود و در بخش‌های طولی نام ادویه مفرده به ترتیب حروف الفبا ضبط شده؛ عناوین قسمت‌های عرضی عبارتند از: قسم ۱. اسماء ادویه مفرده؛ ۲. ماهیت دواء؛ ۳. نوع؛ ۴. اختیار دارو؛ ۵. مزاج دارو؛ ۶. قوه دارو؛ ۷. منفعت اعضاء رأس؛ ۸. منفعت اعضاء صورت؛ ۹. منفعت معده و کبد؛ ۱۰. منفعت جمیع بدن؛ ۱۱. کیفیت استعمال؛ ۱۲. کمیت؛ ۱۳. مضرت‌ها؛ ۱۴. اصلاح دارو؛ ۱۵. بدل دارو؛ ۱۶. علامت دارو.
[کشف الظنون: ۱۸۵۹؛ مجله معهد المخطوطات العربیه: ۳۱۲/۵]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۲۸
آغاز: لما کانت الادویة و الاغذیة لحفظ صحة الانسان و هیولی للمداواة لاستقامة الابدان کان من الواجب علی الطبیب
در فهرست ناشناس؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه نفیس و قدیمی، در اصل نسخه تاریخ تألیف و تحریر معین نیست و در ورقه ملصق به آخر کتاب سطور ذیل ملحوظ می‌شود: «کتبه لنفسه اضعف خلق الله تعالی الغارق فی بحر الذنوب الراجی العفو والغفران من علام الغیوب ابوطاهر المتطبب حامداً له تعالی و مصلیا علی محمد و آله و صحبه و ذلک فی العشر الاخر من ذی الحجة سنة خمسة عشرة و سبعمائة للهجرة النبویة علیها افضل السلام»، اگر چه خط این چند سطر به خط کتاب چندان بی مشابهت نیست اما کاغذ از حیث جنس و رنگ با کاغذ نسخه تفاوت کلی دارد و پیداست که خود نسخه مدتی پیش از تاریخ ۷۱۵ نوشته شده است؛ ۱۴۳گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴سم [ف: ۲-۳۱۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۹۸/۳

آغاز: الفصل فی تعریف الافعال الکلیة للادویة المفرده الدواء اللطیف. هو الذی من شأنه اذا نفعل عن الحار الغریزی ان ینقسم فی ابداننا الی اجزاء صغیره جداًکانه الزعفران؛ **انجام:** الشکل بیض لا رمزانة فیه و نباته مثل لسان الحمل احمر اللون تنبت فی الاماکن الجبلیه، تم و الحمدلله رب العالمین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۹۸۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۶ص (۶۲-۷۷)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۱۸سم [ف: ۱۹-۸۰]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۳۸۱۰۵

آغاز: هذه حاشیة نکتب من کتاب المنجح فی التداوی من صنوف الامراض و الکاوی حرف الألف اجاص مضر بالمعدة لارخانه بدله تمرهندی؛ **انجام:** مضر بالروح النفسانی یصلحه العسل الدارچینی بدله لفاح و بذر النحج

منتخب، فاقد جداول است، اما اسامی ادویه به ترتیب حروق الفبا آمده سپس منفعت یا مضرت دارو، کیفیت استعمال، اصلاح دارو و بدل آن ضبط شده؛ خط: نسخ، کا: محمد علی، تا: ۱۲۵۰ق، مجدول؛ اهدایی: رهبری، مهر ۱۳۸۶؛ جلد: میشن، ۱۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۸/۸×۱۵سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۲۸]

● منجح الافراد و مورد الارتیاد / لغت / عربی به فارسی

monajjeh-ol afrād va mowred-ol ertīyād

تاریخ تألیف: ۸۲۵ق

در چهار فصل: ۱. معرفت جمع و افراد الفاظ؛ ۲. ابنیه افعال؛ ۳. تکرار الفاظ؛ ۴. بی‌عنوان با ترجمه لغت‌ها به فارسی.

آغاز: الحمد الله الذی انزل کلامه بالعربیة و امر الناس کلهم بقرائته علی وجه الصحة ... من بعد الفاظ چندی املا خواهد شد در تاریخ سنة خمس و عغشرین و ثمانة مشتمل بر چهار فصل ... المسماة بمنجح الافراد و مورد الارتیاد

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۵۳/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** ترمص آفتاب، تشاوه غفلت.

بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: سپاهانی، ۴۷گ (۲۳۹-۲۸۵)، ۱۶ سطر(۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱۶-۶۲۶]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۸۴۷/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و آن چهارده زبان که برو آمده است. والسلام

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه [ف: ۵-۳۸۳]

● المنجح فی التداوی من صنوف الامراض و الشکاوی / طب / عربی

al-munajjiḥ fi-t tadāwī min ṣunūf-il amrāḍ wa-š šakāwī

کتابی مختصر که در آن اسامی ادویه به ترتیب حروف هجا آمده است. نسخه حاضر بخشی از کتاب است.

مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۶۰۶/۲

آغاز: هذه حاشیة تکتب من کتاب المنجح فی التداوی من صنوف الامراض والشکاوی. حرف الالف؛ **انجام:** مضر بالروح النفسانی، یصلحه الدارچینی بدله لفاح و بذر البنح

خط: نسخ، کا: محمد علی، تا: ۱۲۵۰ق، برای محمد تقی؛ ۱۸گ (۶۸پ-۸۵پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [مؤید: ۲-۱۱۴]

● منجد اللهفان الی تحریر الاوزان / کیمیا / عربی

munjid-ul lahfān ilā taḥrīr-il awzān

جلدکی، علی بن ایدمر، - ۷۶۲ قمری

jeldakī, ‘alī ebn-e aydamor(- 1361)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۸۶/۶

آغاز: بسمله، الحمدلله المفید المبدی المعید و الصلوة و السلام علی سیدنا محمد اشرف ... و بعد فقد الفت هذه المقدمة فی الوزن الذی تاه الناس فیه من اقوال الحکماء و ما تلقیته من افواه العلماء؛ **انجام:** لمن یفشا علمها لغیر اهلها، و الحمدلله علی التمام و صلی الله علی سیدنا مصباح الظلام

خط: نستعلیق، کا: محمد علی طهرانی، تا: شوال۱۳۰۳ق؛ ۷گ (۱۰۴پ-۱۱۱پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۳/۲×۲۰/۷سم [ف: ۶-۲۷۳]

● منجد المقرئین و مرشد الطالبین / قرائت / عربی

munjid-ul muqri’īn wa muršid-uṭṭālibīn

ابن جزری، محمد بن محمد، ۷۵۱ - ۸۳۳ ؟ قمری

ebn-e jazarī, mohammad ebn-e mohammad (1351 - 1430)

در هفت «باب» است: ۱. القراءة و القاری؛۲. قراءت به تواتر رسیده؛۳. قرائت‌های ده‌گانه؛۴. در شمارش قاریان بزرگ که شانزده تن را یاد می‌کند؛۵. داستان‌ها که درباره ایشان شنیده‌ام؛۶. نسبت قاریان هفت و ده‌گانه؛ ۷. نظر کسانی که به هفت قراءت بسنده کرده‌اند. در باب چهارم از طبقات القراء شمس الدین ذهبی محمد (۶۷۳-۷۴۸ق) نقل می‌کند، و به «طبقات القراء» تألیف خود که شاید همان «النهایة یا غایة النهایة» باشد حوالت می‌دهد. پس از این، داستانی در شش سطر است که با «قال المؤلف» شروع می‌شود. او می‌گوید پس از آن‌که این تألیف را به پایان رسانیدم در میان خواب و بیداری به من الهام شد: این‌که تو تواتر برخی قرائت‌های قرآن را نفی کردی درباره منطقه خودت می‌باشد و ممکن است همان قرائت در هند یا ختا و شرق دور به تواتر رسیده باشد و به من دستور داده شد که این را به پایان کتاب بیفزایم و این شگفت‌آور است. (علینقی منزوی)

آغاز: قال الشیخ الامام المجتهد ... اما بعد حمدالله الذی خلقنا علی السنته نعتقد العشرة والصلوة علی خیر الخلق محمد وآله وصحبه الکرام البررة فهذا منجد المقرئین ومرشد الطالبین قال ابو

القاسم الهذلی
چاپ: قاهره، مکتبة القدسی، ۸۳ص، ۱۳۵۰ق؛ قاهره، محقق: عبدالحی الفرماوی، مکتبة جمهوریة مصر، ۲۹۶ص، ۱۹۷۷م.

۱. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۴۹۳/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** انی الحق ذلک فی هذا الکتاب وهذا عجب والله اعلم والحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمد واله اجمعین تمت

کا: محمود بن عمر بن حسین بن ابی بکر بن ابی الحسن بلیانی، تا: سه‌شنبه ۱۹ رمضان۸۴۳ق؛ مصحح، مقابله شده، مهر: «لا اله الا الله الملک الحق المبین»؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج تریاکی، ۴۲گ، ۱۷ و ۲۱ سطر (۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱–۴۶۵]

مشهد؛ مولوی؛ شماره نسخه: ۴۹۳/۳

همان نسخه بالا[نشریه: ۵–۷۲]

۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۳۲۸–۱۷/۱۰۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** فقال الامام ابو حامد الغزالی فی تلاوة القرآن حق تلاوته ان یشترک فیه اللسان والعقل والقلب فحظ اللسان تصحیح.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ ۲۶گ، ۲۳–۲۴سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۸–۴۶۰۹]

۳. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۲۱۹/۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** النسبة المؤلفة المنزلة بل فیها متسع فالی یوم القیامة. انتهی کلام الامام الرازی و هو کما تری فی غایة الانصاف فهذا معاشر الاخوان ... جعلنا و ایاکم من اهل القرآن (گ۱۵۵) ... یا ارحم الراحمین. قال المصنف: فرغت من تألیفه آخر نهار الاحد ۱۵ رجب ثلاث و سبعین و سبعماءة بمنزلی بدرب هبیرة داخل دمشق ... و کتبه محمد بن محمد ابن محمد الجزری الشافعی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن۹ یا ۱۰؛ کاغذ: ترمه، ۲۶ص (۱۳۰–۱۵۵)، ابعاد متن: ۹/۲×۱۶/۳، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۱۱–۵۷۰]

● **منجزات المریض** / فقه / عربی

munajjazāt-ul marīḍ

خواجوئی، محمد اسماعیل بن حسین، – ۱۱۷۳ قمری

xājū'ī, mohammad esmā'īl ebn-e hoseyn(- 1760)

آغاز: بسمله، بعد الحمد و الصلاة یقول ... اسماعیل المازندرانی اختلف اصحابنا فی منجزات المریض اذا کانت تبرعا و مات فی ذلک المرض فقیل انها کالمؤخرات من الثلث فاذن لا فرق بینهما و قیل انها من اصل المال و هو الا قوی

انجام: بل یعمل بما تقتضیه قواعد الأصحاب و الله اعلم بالصواب

چاپ: در مجموعه ثانیه از رسائل فقهیه مؤلف چاپ شده است.قم، درالکتاب الاسلامی.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۹۸/۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: ۱/۲۱–۶۸۸]

● **منجزات المریض** / فقه / عربی

munajjazāt-ul marīḍ

طباطبائی کربلائی، علی بن محمد علی، ۱۱۶۱ – ۱۲۳۱ قمری

tabātabā'ī karbalā'ī, 'alī ebn-e mohammad 'alī (1748 - 1816)

اگر مریض معامله محاباتی انجام دهد یعنی مبیع را به کمتر از ثمن المثل بفروشد یا بیشتر از قیمت آن بخرد و همچنین اعمال تبرعی مانند هبه، وقف، صدقه، عتق و به‌طور کلی هر آنچه موجب تضییع مال است انجام دهد آیا از مثلث اموال او خارج می‌گردد یا از اصل؟ مؤلف می‌گوید: اگر از این بیماری بهبودی یابد بی هیچ خلافی تمامی موارد مذکور صحیح و همه آنها از اصل مال خارج می‌شود و اگر از دنیا برود مسأله مورد اختلاف است برخی از فقها قائل به ثلث و عده‌ای معتقد به اصل اند مؤلف قول اول رابرگزیده و برای اثبات آن دلایل زیادی آورده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۴۸۷۶

آغاز: بسمله، اختلف الأصحاب (ره) فی منجزات المریض و المراد بها المعجلة حال الحیاة؛ **انجام:** و بالجملة الاستدلال بامثال هذه الأخبار لتشیید هذا القول مما لا یرتکبه محصل سیما فی مقابلة ماقد مناه من الأخبار الواضحة المنار و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین ...

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ ۱۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱–۱۵۱۰]

● **منجزات المریض** / فقه / عربی

munajjazāt-ul marīḍ

میرزای قمی، ابوالقاسم بن محمد حسن، ۱۱۵۱ – ۱۲۳۱ قمری

mīrzā-ye qomī, ab-ol-qāsem ebn-e mohammad hasan (1739 - 1816)

تاریخ تألیف: شوال ۱۱۹۸ق

در این رساله استدلالی احکام متعلق به تصرفات مریض مورد بحث قرار گرفته و این موارد عنوان شده است: ۱. وصیت مریض در ثلث اموال خویش جایز و نافذ است و هیچ اختلافی بین فقها دیده نمی‌شود؛ ۲. آیا تصرفات مریض در بیش از ثلث نافذ است یا نه؟ فقها معتقدند اگر این تصرف موجب تضییع مال نباشد مثلاً مبیع را بفروشد و ثمن المثل آن را دریافت کند یا مالی را به

قیمت واقعی خود بخرد جایز و نافذ است. ولی در مورد تفویت مثل هبه، عتق، ابراء، معامله محاباتی اگر اجازه وراث نباشد آراء علما مختلف است. مرحوم میرزا قائل به جواز شده و دلایل ذیل را آورده است: ۱. الأصل؛ ۲. الاستصحاب؛ ۳. الاجماع؛ ۴. قوله علیه السلام، الناس مسلطون علی اموالهم؛ ۵. العمومات؛ ۶. الأخبار الکثیرة.

آغاز: بسمله الحمدلله وحده الذی انجز وعده ... فهذه رسالة فی مسئلة منجزات المریض و بینها و عجالة فی توضیح حکم برعات المشارف بالموت و فتویها

انجام: ثم ان لهذه المسألة و متمماتها فروعاً و شعباً و غصوناً کثیرة مذکورة فی کتب اصحابنا و لماکان وضع الرسالة لبیان اصل المسألة فلنقتصر علی ما ذکرنا و الحمدلله اولاً و آخرا

چاپ: دارالخلافه طهران،سنگی،۱۳۱۹ق،رحلی،۸ص(جوامع الرسائل: صص۷۵۰۷۵۷)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۹۰/۵

آغاز: بسمله، اتفق الاصحاب، بل العلماء ظاهرا، کما ادعاه غیر واحد، علی ان الوصیة انما یجوز فی الثلث، الا ان یجیز الوارث وانما نسب الخلاف الی علی بن بابویه؛ **انجام:** برابر

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: سه‌شنبه ۱۵ ربیع الثانی۱۱۹۵ق، جا: قم؛ با نشان «بلغ قبالا» مقابله شده، محشی از مؤلف؛ ۴گ (۳۶پ-۳۹پ)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹/۵سم [ف: ۳۷-۱۹۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۲۹۰/۶

خط: نسخ، کا: محمد حسن پودئی سمیری، تا: قرن ۱۳، از عصر مؤلف؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۹۷ر-۱۰۶پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۴-۷۶]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۶۶۷/۱۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد علی رضوی، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۶ص، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱/۲۱-۶۶۵]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۴۷۸۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: حسین بن ابراهیم، تا: ۱۲۱۷ق؛ واقف: محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: گالینگور، ۸گ، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۵۱۱]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۲۰/۱۴

آغاز و انجام: برابر

کا: محمد حسین بن محمد مهدی همدانی، تا: ۱۲۲۶ق؛ ۱۱گ (۱۵۰ر-۱۶۰ر)[ف: ۵-۱۸۰۵]

۶. آران کاشان؛ محمد هلال؛ شماره نسخه: ۳۷/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابوطالب بن محمدحسن کاشانی آرانی، تا: با تاریخ ۱۲۲۸ق؛ جلد: گالینگور، ۹گ، ۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ: -۷۴]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۶۲/۹

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۳۰۴]

۷. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۲۵۳۹/۲

آغاز: برابر

تذکر: نام مؤلف با تطبیق آغاز به دست آمد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۵ق؛ جلد: تیماج، ۱۷ سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳-۷۳۲]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۲۴۸/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و تصادم الاهوال فرج عنا الکریم المتعال بمحمد و آله و اصحابه.

خط: نسخ، کا: عبدالوهاب تربتی، تا: ۱۲۵۳ق؛ جلد: تیماج، ۱۹ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲۰-۲۱۰]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۵۹/۱۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و لایؤاخذنی فیما قصرت فیه من الکد و الاجتهاد فانه ولی العفو و المغفرة و ملهم الرشد و السداد.

خط: نسخ، کا: غلام رضا بن محمد حسین اصفهانی، تا: ۱۲۵۵ق؛ ۸گ (۱۲۷پ-۱۳۴ر)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۶۴]

۱۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۷۴۵/۱۰-۳۴/۱۱۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳صفر۱۲۶۱ق؛ جلد: تیماج، ۱۰گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۶۰۹]

۱۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۱۱/۹

آغاز: بسمله. حمدله ... اعلم ان تصرفات المالک فی ماله یتصور علی وجوه؛ **انجام:** و حال اقرار المریض تمت الرسالة بید ... سید حسن بن ابی طالب الحسنی الحسینی فی لیلة التاسوعا سنة ۱۲۹۹ (در آخر جدولی است درباره همین مسئله)

کا: حسنی حسینی، حسن بن ابوطالب، تا: ۱۲۹۸ق؛ ۱۱ص (۲۵۲-۲۶۲)، ۱۹سطر(۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۹-۱۴۷۱]

۱۲. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۶۹۳/۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** من التبرعات من الاصل ولا یلحق بالمرض خلافا لابن الجنید حیث الحقها بها ومع ما بینا من اصل المسئلة فلا اشکال ... والحمدلله اولا واخرا

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۸ص (۳۴۸-۳۷۵)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲-۱۵۳]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۳۰۵/۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: از عصر مؤلف؛ جلد: تیماج، ۱۰گ (۹۱ر-۱۰۰ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۴-۱۰۰]

۱۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۵۰۴/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** من التبرعات من الاصل ولا یلحق بالمرض خلافا لابن الجنید حیث الحقها بها ومع ما بینا من اصل المسئلة فلا اشکال ... والحمدلله اولا واخرا

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب ، ۸گ[ف: ۱-۳۹۹]

● **منجزات المریض** / فقه / عربی

munajjazāt-ul marīḍ

نراقی، احمد بن محمد مهدی، ۱۱۸۵؟ – ۱۲۴۵ ؟ قمری

narāqī, ahmad ebn-e mohammad mahdī (1772 - 1830)

تاریخ تألیف: ۲۹ ربیع الاول ۱۲۱۰ق

رساله‌ای مختصر در مباحث منجزات مریض که در سه «فائده» تنظیم شده است، در مقدمه سه بحث درباره معنی موثق و اصحاب اجماع و عدم حجیت شهرت مطرح شده است.

آغاز: بعد الحمد الواجب الوجود و تمجیده و الشکر له علی توفیقه و تسدیده ... اقول و انا العبد ... انه قد امرنی من یجب علی طاعته

انجام: ان لاینسوا مضمون المامور معذور و اغمضوا عما عثروا علیه فانی معروف بالقصور و بالسهو و الخطاء مشهور قدتم

[الذریعة ۱۶/۲۳]

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۴۹۱۹/۲-۲۵/۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، در پایان تألیف رساله شب سه‌شنبه ۲۹ربیع الاول ۱۲۱۵ ذکر شده که با توجه به نسخه مورخ ۱۲۱۰ صحیح نیست؛ ۹گ، ۲۳سطر، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۸-۴۶۱۰]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۹۵/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۵گ (۱۰۴پ-۱۲۸ر)، ۱۷ سطر (۸×۱۶/۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۷۳۱]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۰۳/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ ربیع الثانی ۱۲۱۰ق؛ مصحح، یادداشت صدرالدین محمد بن ابی تراب، و یادداشت محمد جعفر بن محمد ابراهیم کاشانی مشهور به علامه فیضی، به سال ۱۳۶۹ ق؛ مهر: «صدرالدین محمد بن محمد الفیضی» (بیضوی)؛ ۲۵گ (۱-۲۵)، ۱۶سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۳۴-۲۷۲]

۴. کاشان؛ مدرسه سلطانی؛ شماره نسخه: ۱۳۱/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: ثلث، کا: رضوی، ابراهیم بن علی اکبر، تا: دهه سوم صفر ۱۳۱۹ق؛ جلد: تیماج، ۲۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف مخ]

● **منجزات المریض** / فقه / عربی

munajjazāt-ul marīḍ

مشکور حولاوی، مشکور بن محمد، – ۱۲۷۳ قمری

maškūr-e hūlāvī, maškūr ebn-e mohammad(- 1857)

مشکور بن محمد حولاوی (اطراف بصره) نجفی از فقهای معروف امامیه در زمان خویش بوده است که در سال ۱۲۷۳ق در حمام هندی نجف غرق و از دنیا رفت در حالیکه بیش از هفتاد سال از عمر او گذشته بود. منجزات مریض را به طور مفصل و استدلالی در این رساله بحث نموده است که شرحی است بر یکی از عبارات کتاب شرایع الاسلام در خصوص تصرفات مالی مریض.

آغاز: بسمله و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و رحم الله علمائنا و مشایخنا اجمعین و الحمدلله رب العالمین قال قدس سره، اما منجزات المریض الواقعة فی وقت مرضه الذی لم یتخلل بینه و بین موته ...

انجام: لمکان کونه سخاء بالمال فی زمان أمل الحیاة قد یمنع منه الحرص و الشیخ إن لم یکن هو الغالب بخلاف الوصیة لکونها سخاء بالمال بعد الموت فتأمل جیداً ...

چاپ: در سال ۱۳۲۳ق چاپ شده

[الذریعة ۱۹/۲۳]

۱. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۶۹۳/۲

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: اصفهانی، ۱۹گ (۵۱-۶۹)، ۲۱ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲-۸۰۲]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۳۰/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۳۲گ (۳ر-۳۴پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۷/۵×۱۳/۵سم [ف: ۳۹-۴۰۲]

۳. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۹۴۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح؛ مهر: کتابخانه فضل الله نوری (مربع بزرگ)؛ ۱۸گ (۱پ-۱۸ر)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۵۹]

● **منجزات المریض** / فقه / عربی

munajjazāt-ul marīḍ

انصاری، مرتضی بن محمد امین، ۱۲۱۴ – ۱۲۸۱ قمری

ansārī, morteza ebn-e mohammad amīn (1800 - 1865)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۹۵۶/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۹×۱۵، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۱۱]

● **منجزات المریض** / فقه / عربی

munajjazāt-ul marīḍ

کنی تهرانی، علی بن قربان، ۱۲۲۰ – ۱۳۰۶ قمری

kanī tehrānī, ‘alī ben qorbān (1806 - 1889)

همدان؛ مدرسه غرب؛ شماره نسخه: ۱۱۰۳/۲

آغاز: اذا تصرف المریض فی مرضه المخوف الذی مات فیه و کان؛ **انجام:** فالمرجع الاصول الفقاهیة من الاستصحاب و البرائة هذا غایة ما سنح لی بعدا التامل التام و الله عالم بحقائق الاحکام.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا، قطع: خشتی[رشت و همدان: ف: -۱۴۶۰]

● منجزات المریض / فقه / عربی

munajjazāt-ul marīḍ

حسینی طهرانی، محمد، - ۱۳۱۷ قمری

hoseynī tehrānī, mohammad(- 1900)

رساله‌ای است متوسط در فروعات و مسائل منجزات مریض که به صورت استدلالی و همراه با نقل قول اقوال و رد یا تأیید آنها نوشته شده است.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۵۳۹/۱

آغاز: بسمله ... اعلم ان التصرف قسمان: منجز و معلق فههنا مقامان المقام الاول فی ...؛ **انجام:** و غاب الوکیل بحیث لاینفع الرجوع عن الوکالة لعدم امکان اخباره بالرجوع

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۱۲ق؛ مظنون به خط مؤلف است؛ واقف: سید محمد پروین چی؛ جلد: تیماج، ۱۱۰ص (۱-۱۱۰)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲-۵۲]

● منجزات المریض / فقه / عربی

munajjazāt-ul marīḍ

طباطبائی حائری، جعفر بن علی نقی، - ۱۳۲۱ قمری

tabātabā'ī hā'erī, ja'far ebn-e 'alī naqī(- 1903)

تاریخ تألیف: پنج‌شنبه ۱ ربیع الثانی ۱۲۹۶ق

رساله فقهی واستدلالی است درباره«منجزات مریض» که به درخواست یکی از دوستانش نگاشته است.

[الذریعة ۲۵۱/۱۰]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۹۳۱/۴-۳۵/۱۱۱

آغاز: بسمله الحمدلله وحده والصلوة علی افضل من وحده واکمل من عبده محمد وآله الناهظین باثقال الامامة بعده؛ **انجام:** وفی المنجزات لاخلاف فی تقدیم الاسبق ولو کان فیهما عتق لما عرفت والله العالم والحمدلله علی کل حال وفی جمیع الاحوال

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ محشی با نشان«منه عفی عنه»؛ جلد: تیماج، ۱۳گ، ۲۰سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۸-۴۶۱۰]

● منجزات المریض / فقه / عربی

munajjazāt-ul marīḍ

نجفی قوچانی، محمد حسن بن محمد، ۱۲۵۶ - ۱۳۲۲ شمسی

najafī qūčānī, mohammad hasan ebn-e mohammad (1877 - 1943)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۸۰۲/۱

آغاز: بعد از خطبه مختصر: ثم ان الکلام فی منجزات المریض و تارة یقع الکلام فی المضاف؛ **انجام:** و هو قوله اذا ابان به فهو جائز و ان اوصی به فهو من الثلث.

خط: نستعلیق تحریری، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ نسخه ناتمام مانده؛ مصحح، مقابله شده، محشی از مؤلف؛ واقف: محمد مهدی ابراهیمی نژاد، خرداد ۱۳۶۳؛ ۱۴گ، ۱۸-۲۱سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: ۱۶-۲۲]

● منجزات المریض = تصرفات مریض / فقه / عربی

munajjazāt-ul marīḍ = tasarrofāt-e marīz

بهبهانی، عبدالله بن اسماعیل، ۱۲۶۲ - ۱۳۲۸ قمری

behbahānī, 'abd-ol-lāh ebn-e esmā'īl (1846 - 1910)

تاریخ تألیف: اواسط ذیحجه ۱۲۹۹ق

بحث استدلالی است در منجزات مریض و مشتمل بر دو «مقام»: ۱. تفصیل الحال فی حکم منجزاته و تبرعاته؛ ۲. شأن اقاریره و اعترافاته.

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... و لیعلم ان مما اضطربت فیه الافهام و زلت فیه اقدام کثیر ... حکم تصرفات المریض ...

انجام: فان المقام من مزال الاقدام و کلمات الاصحاب علی غایة من التشویش و الاضطراب و الحمدلله ... عبدالله الموسوی ... فی اواسط ذی الحجة الحرام سنة ۱۲۹۹.

[الاعلام زرکلی ۱۹۹/۴؛ معجم المؤلفین ۳۵/۶]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۹۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: نیمه‌های ذیحجه ۱۲۹۹ق؛ جلد: میشن، ۷۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۴×۲۱/۶سم [ف: ۱-۵۴۸]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۲۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۹ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۵۸۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۹ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۱۵۵۶]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۳۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۴؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۷۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۵۱۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۴۰۵/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۳۰۱ق؛ جلد: تیماج، ۵۸گ (۵۱پ-۱۰۸پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲۸-۱۱]

● **منجزات المریض** / فقه / عربی

munajjazāt-ul marīḍ

موسوی خوانساری، محمد حسین بن محمد، - ۱۳۲۸ قمری

mūsavī xānsārī, mohammad hoseyn ebn-e mohammad(- 1910)

در این رساله چند مقدمه از مقدمات منجزات مریض و بعضی از مسائل آن بحث شده، و گویا قطعه‌ای از کتابی باشد در این موضوع که به طور مفصل و استدلالی نوشته شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۰۴۱/۴

آغاز: المقدمة الثالثة من مقدمات مسألة منجزات المريض فی تحقيق معنی العطية و التبرع فنقول قال العلامة فی القواعد؛ **انجام:** بل العتق يكشف عن حصول الملكية قبله فما لا يعتق يكشف عن عدم حصول الملكية فيه

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۵گ (۵۳پ-۷۷پ)، ۲۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۲۴۲]

● **منجزات المریض** / فقه / عربی

munajjazāt-ul marīḍ

اشرفی مازندرانی، خضر بن اسماعیل، - ۱۳۳۶ ؟ قمری

ašrafī māzandarānī, xezr ebn-e esmā'īl(- 1918)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۹۶۰/۳

آغاز: بسمله، الاصل الاولی فی المعاملات كالعبادات

خط: نسخ تحریری، بی‌کا، تا: محرم۱۳۱۰ق؛ جلد: مقوا، ۱۴گ، اندازه: ۱۱×۱۷/۷سم [ف: ۱۶-۶۰]

● **منجزات المریض** / فقه / عربی

munajjazāt-ul marīḍ

یزدی، محمدکاظم بن عبدالعظیم،۱۲۴۷؟-۱۳۳۸؟قمری

yazdī, mohammad kāzem ebn-e 'abd-ol-'azīm (1832 - 1920)

رساله‌ای است استدلالی و مبسوط درباره احکام متعلق به تصرفات مریض است که آیا تصرفات او مانند هبه، وقف، ابراء، بیع و شراء، از اصل مال وی خارج می‌شود یا از ثلث، در دو «مقام» بحث شده: ۱. التصرفات المعلقة علی الموت؛ ۲. التصرفات الغير المعلقة علی الموت.

آغاز: بسمله، الحمدلله و الصلاة علی محمد و آله ... هذا ماجری به قلمی حين البحث عن تصرفات المريض

انجام: و كذا لو و كله و غاب الوكيل بحيث لاينفع الرجوع عن الوكالة لعدم امكان اخباره الرجوع.

چاپ: تهران، سنگی، ۱۳۱۶، رحلی، ۳۹ص

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض۱۳۰۲۶

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مصحح، مقابله شده؛ واقف: شیخ عبدالله مجتهد پور، مرداد ۱۳۶۲؛ جلد: میشن، ۶۶گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۲۱-۱۵۱۲]

● **منجزات المریض** / فقه / عربی

munajjazāt-ul marīḍ

حجت کوه کمری، محمد بن علی،۱۳۱۰-۱۳۷۲ قمری

hojjat-e kūh-kamarī, mohammad ebn-e 'alī (1893 - 1953)

تألیف سید محمدحجت با اجازه اجتهاد آقا ضیاء عراقی که در حدود سال‌های ۱۳۳۱ تا ۱۳۳۳ نوشته شده است.

قم؛ حجت کوهکمری؛ شماره نسخه: ۵۱/۱۵

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ مصحح[ف: -۵۱]

● **منجزات المریض** / فقه / عربی

munajjazāt-ul marīḍ

صافی گلپایگانی، محمد جواد بن عباس، -۱۳۷۸ قمری

sāfī golpāygānī, mohammad javād ebn-e 'abbās(- 1959)

به دستور: شیخ محمدعلی تویسرکانی(استاد مؤلف)

تاریخ تألیف: جمعه از ماه صفر ۱۳۱۱ق

مسأله مشکل و مشهور بین علماء درباره منجزات مریض و تحقیق قول حق در این مسأله را در چهار «مقدمه»و با استفاده از اخبار و روایات.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۹۴۹/۶

آغاز: فی المسأله الغامضة المشهورة بينهم لمنجزات المريض و تحقيق الحق فی تلك المسألة يتوقف علی مقدمات

نسخه اصلی: کتابخانه شیخ لطف الله صافی ـقم؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۱۰-۱۳۱۲ق؛ ۲۳ص (۲۵۱-۲۷۳) [عکسی ف: ۳-۱۷۳]

● **منجزات المریض** / فقه / عربی

munajjazāt-ul marīḍ

طباطبائی تبریزی، محمد رضا بن محمد یوسف، ۱۲۹۶ – ۱۳۷۸ قمری

tabātabā'ī tabrīzī, mohammad rezā ebn-e mohammad yūsof (1879 - 1959)

رساله در مرحله اول تألیف باقی مانده است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۴۸۵/۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فهذه تحقیقات انیقه و مطالب شریفه و تقریرات حصینه للاستاد الکامل العلاقه السید الاجل السید محمد رضا تبریزی الاصل حین ما جری به بحثه الشریف ... الکلام فی تصرفات المریض فنقول التصرف الصادر من المریض الجامع؛ **انجام:** فلا یترتب الاثار التی موضوعاتها ذالک و هذا واضح جداً.

خط: نسخ و نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۹گ (۱۶–۲۴)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶–۴۱۴]

● **منجزات المریض** / فقه / عربی

munajjazāt-ul marīḍ

ناشناخته:

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۹۳/۹

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: رقعی[میراث شهاب: س۹ش۲–۳۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۲۷۱/۲

آغاز: بسمله الحمدلله الملک العلام و ملهم الاحکام الی الرسل و الحکام ... اما بعد فقد التمس منی بعض اخوان الصفا و خلان الوفاء؛ **انجام:** هذا آخر ما اوردناه فی تحقیق المسئلة و تنقیحها مع تلاطم امواج العوائق و تهاجم افواج العلائق الحمدلله اولا و آخرا ... الاخیار الانجین.

رساله‌ای است درباره نافذ بودن تصرفات مریض از دیدگاه فقهی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۴۷ق، جلد: تیماج، ۲۴ص(۷۵–۹۸)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۲/۴۷–۱۰۶]

۳. اصفهان؛ هادی نجفی؛ شماره نسخه: ۱۶۷

آغاز: الکلام فی تصرفات المریض الذی کان فی زمن موته و هی تارة تکون منجزة و اخری تکون معلقة علی الموت

تقریر بحثهای شیخ ضیاء الدین عراقی است به صورت استدلالی با ملحقی در عدالت و فائده‌ای در حمل؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: در عصر استاد نوشته شده؛ ۱۴گ، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [اوراق عتیق: ۲–۳۴۷]

● **المنجز فی مسأله الارث** / فقه / عربی

al-munajjiz fī mas'alat-il irṯ

از یکی از شاگردان حاجی اشرفی بارفروشی حاجی ملا محمد بن ملامحمد مهدی (– ۱۳۱۵ق) (ریحانة الادب۱: ۵۷) به عربی و عبارت‌های فارسی او با عنوان«امامنا حجة الاسلام دام علوه» در آن آمده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۶۹

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف (گویا)، تا: جمعه ۲۶ صفر ۱۳۱۱ق؛ ۵۸گ، ۲۱سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [سنا: ف: ۱–۲۷۰]

● **من الجواهر المضیئة فی شرح الدرة البهیة** / منطق / عربی

min-al jawāhir-il muḍī'a fī šarh-id durrat-il bahīyya

عبدالحق دهلوی، عبدالحق بن سیف الدین، ۹۵۸ – ۱۰۵۲ قمری

'abd-ol-haqq-e dehlavī, 'abd-ol-haqq ebn-e sayf-od-dīn (1551 - 1643)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۴۷/۱۵

فی شرط الشکل الرابع؛ کا: محمد پادشاه صاحب، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: هندی، ۴گ (۹۹پ–۱۰۲ر)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۱۷–۴۷۵]

● **منجم العلوم فی علم احکام النجوم** / هیئت / عربی

munajjim-ul 'ulūm fī 'ilm-i aḥkām-in nujūm

شریفی حسینی، میرزا مخدوم بن سید شریف، – ۹۹۵ ؟ قمری

šarīfī hoseynī, mīrzā maxdūm ebn-e seyyed šarīf(-1587)

تاریخ تألیف: ۹۷۴ق

رساله‌ای است در اخترشناسی، شامل مقدمه، فواید، قواعد، ضوابط، روابط، طلایع، صنایع و خاتمه که به شخصیتی که نامش در نسخه نیامده پیشکش گردیده است.

آغاز: الحمدلله کلما وقب لیل و عسق و لاح نجم و خفق و الصلوة علی شمس شق القمر محمد و آله النجب الغرر، اما بعد، فلما توجهت بالصوصول الی رواق الشوکة و مستقر الاقبال ... فاحببت ان اهدی الیه ما کان لایقا بشأنه و مناسبا لمکانه و الالهام قد اشار باتحاف مؤلف مشتمل علی جملة المسائل العلمیة ... فلما کان علن احکام النجوم و متعلقاتها من علم الطلسمات و غیرها فی هذا الزمان اقل ... و ها أنا العبد الضعیف ... ابن السید شریف اشرف الشریفی الحسنی الحسینی اشرع فی المقصود ...

[روضات الجنات۵/۳۰۴؛ ریحانة الادب۳/۲۴۶؛ معجم المؤلفین۱۲/۳۱۲؛ الذریعة۹/۷۷؛ مقدمه ترجمه مصائب النواصب، چاپ تهران[۱۳۶۹ه.ق]؛ هدیة العارفین۲/۲۵۸؛ فرهنگ سخنوران۵۲۹؛ قاموس الاعلام۶/۴۵۱۰]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۰۹۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** العنق: یهنیه علی المال، علی الحرمة یساره علی ولد حسن الخلق و زیادة العز علی الخوف، الکتفان الیمنی ...
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ مصحح، محشی؛ جلد: مشمع، ۴۸گ، ۲۰سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۴۰-۶۹۹]

←من جوامع الحکایات ⟵ جوامع الحکایات

● منجیة العباد عن بلایا البلاد / طب، اخلاق / فارسی

monjīyat-ol ‘ebād ‘an balāya-l belād

استرآبادی، علی بن محمد جعفر، ۱۲۴۲ – ۱۳۱۵ قمری

estarābādī, ‘alī ebn-e mohammad ja‘far (1827 - 1898)

تاریخ تألیف: ۱۲۶۹ق

رساله‌ای است در بیان احکام، ادعیه و ادویه وباء و طاعون مشتمل بر یک «مقدمه» و سه «باب»: مقدمه: در بعضی اخلاق که مناسب حال ناس در ابتلای به امتحان است؛ باب ۱. بیان حکم فرار است؛۲. بیان ادعیه وباء و طاعون؛۳. ادویه آنها. این رساله بعد از شیوع وبا در تهران نگاشته شده است.

آغاز: الحمدلله الذی نجی المومنین عن الهلکات و اغناهم بایمانهم ... اما بعد پس می‌گوید ... در سنه ۱۲۶۹ هزار و دویست و شصت و نه در ماه رجب آثار تنبیه و امتحان در شهر طهران بروز نموده ...

[الذریعة ۱۹/۲۳؛ نقباء البشر ۱۳۶۱/۴؛ ریحانة الادب ۲۱۰/۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۱۶۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فصل بجهت درد سر نمک نرم در کرباس آب ندیده کرده گرم کند و بر ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۳؛ افتادگی: انجام؛ احتمال دارد نسخه اصل به خط مؤلف باشد، مصحح؛ ۵۴گ(۱۱۰پ–۱۶۳پ)، ۱۳ سطر(۶×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [ف: ۴۱-۱۱۸]

● المنجی للعباد من اهوال یوم المعاد / کلام و اعتقادات / عربی

al-munjī li-l-‘ibād min ahwāl-i yawm-il ma‘ād

رساله موجزی است شامل پنج«فصل» و «خاتمه»: ۱. توحید؛ ۲. عدل؛ ۳. نبوت؛ ۴. معاد؛ ۵. اعتقادات حقه؛ خاتمه ایمان.

مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۱۱۵۴/۸

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین الرحمن الرحیم ... و بعد فهذه وجیزة فی العقائد الاسلامیه والاصول الامامیة الاثنی عشریه؛ **انجام:** جعلنا الله و ایاکم من المهتدین والحمدلله رب العالمین.
بی‌کا، تا: جمعه ۲ شعبان۱۲۰۰ق؛ مهر: حاج سید سعید؛ جلد: مقوا، ۶ص، اندازه: ۱۱/۵×۱۷سم [ف: ۳-۱۶۰۶]

←منحة الابرار ⟵ تحفة الابرار
←منحة الأبرار ⟵ تحفة التجار

● منحة الاحباب فی شرح تحریر تنقیح اللباب / فقه / عربی

minḥat-ul aḥbāb fī š.-i taḥrīr-i tanqīḥ-il lubāb

اجموری، عبدالبر بن عبدالله، – ۱۱۶۶ قمری

ajmūrī, ‘abd-ol-berr ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 1753)

وابسته به: تحفة الطلاب بشرح تحریر تنقیح اللباب؛ انصاری، زکریا بن محمد (۸۲۶–۹۲۶ق)

شرح مفصلی است بر «تحریر تنقیح اللباب» شیخ الاسلام ابویحیی زکریا بن محمد انصاری.

آغاز: الحمدلله الذی فقه فی دینه من اصطفاه وهدی لفهم شریعة من ارضاه وجعل العلماء ... وبعد فیقول الفقیر الی الله تعالی عبدالبر بن الشیخ عبدالله ... الاجموری الشافعی

[معجم المطبوعات ۴۸۵/۱؛ الاوقاف العامة بغداد ۶۴۲/۱]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۰۲۱-۱۱/۱۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** قوله بنت مخاص وفی تقییده فی غیر هذا الکتاب بنت المخاص بالانثی وابن اللبون
گویا از آخر نوشته نشده؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۲۶گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۶۱۱]

● منحة السلوک فی شرح تحفة الملوک / فقه / عربی

minḥat-us sulūk fī š.-i tuḥfat-il mulūk

بدرالعینی، محمود بن احمد، ۷۶۲ – ۸۵۵ قمری

badr-ol-‘eynī, mahmūd ebn-e ahmad (1361 - 1452)

وابسته به: تحفة الملوک فی الفروع؛ زین الدین الرازی، محمد بن ابی بکر (–۶۶۶ق)

«تحفة الملوک» فقه حنفی بسیار مختصری است در ده «کتاب» از زین الدین محمد بن ابی بکر حسن رازی حنفی، و عینی در شرح مزجی خود بیشتر اشاره به ادله مسائل می‌نماید و اقوال علما را کمتر می‌آورد.

[الاوقاف العامة بغداد ۵۵۹/۱ و ۵۶۰/۱]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۳۳

آغاز: ان أحری ما یملی فی تباشیر الخطب و الدیابیج و أحسن ما یتلی فی بحابیح الذخائر و الدیابیج؛ **انجام:** و لیکن هذا آخر ما کتبنا من شرح الکتاب بعون الله الملک الوهاب و صلی الله علی سیدنا محمد و آله ...
خط: نسخ، کا: شریف درویش بن عثمان، تا: ۱۱۲۹ق، جا: بغداد؛

مجدول؛ واقف: اوزیر حسن پاشا، ۲۷ربیع الاول ۱۱۳۰؛ جلد: تیماج، ۱۸۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۲۳سم [ف: ۲-۳۲۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۷

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ نسخه قدیم، مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۴۸گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۸×۲۵سم [ف: ۴-۱۳]

● منحة الشفاء = مجربات حکیم الملک اردستانی /

طب / عربی

minḥat-uš šifā’ = mojarrabāt-e hakīm-ol-molk ardestānī

رساله‌ای است در بیان انواع بیماری‌ها و مجربات مؤلف با استناد بر اقوال اطبایی چون ابوعلی سینا، جالینوس، عمادالدین محمود و غیره. این کتاب از امراض سر و چشم شروع می‌شود و به نهش الحیات و العقارب، نزف السم، افیون و فالج و علاج زحیر خاتمه می‌یابد.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۸۱۸

آغاز: بسمله هذا نسخة شریفة من مجربات السید میرمحمدمهدی المخاطب بحکیم الملک اردستانی و سمیتها بمنحة الشفاء فی کتاب الرحمة لیس للطبیب ان یبرء المریض علیه لکن؛ **انجام:** یدق و یتحلل و ... المحص بماء فراح و یسلخ و یشرب علیه ماء قاترا (کذا) مرة بعد اخری تمت

کا: محمد اکبر مخاطب بن حکیم علیخان، تا: قرن ۱۲؛ اهدایی: رهبری، دی ۱۳۸۰؛ جلد: تیماج، ۱۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۳۲سم [اهدائی رهبر: ۹-۴۲۹]

● المنحة العارضیة علی الغاز الفارضیة = شرح الغاز ابن الفارض

/ ادبیات / عربی

al-minḥat-ul ‘āriḍīya ‘alā alġāz-il fārḍīya = š.-u alġāz-i ibn-il fāriḍ

حلبی، حسین بن عبدالله، - ۱۰۳۴ قمری

halabī, hoseyn ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 1625)

تاریخ تألیف: ۱۰۱۸ق

شرح بیست معمای شعری است که شاعر معروف عمر بن الفارض سروده است و مؤلف شرحی نموده بود ولی چون در راه حج از وی دزدیده شد، بار دیگر آنها را شرح نموده است. (سید احمد اشکوری)

آغاز: بسمله و به نستعین فی کل الامور نحمدک یا من شرح صدور الصدور لحل عقد معانی المعمیات و الالغاز ... اما بعد فان الالغاز المنسوبة الی ... عمر بن الفارض ... رایت مذاهب المتحلین فیها غیر مهذبه

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۶۴/۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** ارخ و مافیه رین الف و ثامن عشر

خط: نسخ عربی، کا: محمد بن احمد، تا: ۹صفر۱۰۴۲ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۰گ (۱۳۷ر-۱۵۶پ) [ف: ۱۰-۱۷۰۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۶/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** سیدنا و مولانا محمد و علی آله و صحبه و وارثیه و حزبه و سلم تسلیماً و عظم تعظیماً آمین آمین یا رب العالمین.

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ مصحح، محشی؛ جلد: مقوایی، ۲۶گ (۱پ-۲۶ر)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۴-۲۳۳]

● المنحة العطائیة و الزائرچة الخطائیة

/ علوم غریبه / عربی

al-minḥat-ul ‘aṭā’īya wa-z zā’irčat-ul xaṭā’īya

خطائی، عمر بن احمد

xatā’ī, ‘omar ebn-e ahmad

منظومه‌ای است در سی و نه بیت به جهت یافتن مضمرات و پیدا کردن مکنونات، که در جدول‌هایی توضیح داده شده است. این «زایرچه» مربوط به علم حروف می‌باشد، و در پایان هر جدولی را در دوازده بیت به نظم کشیده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۶۵۰/۴

آغاز: أما بعد حمد الله کما یلیق ... فاعلم أیها الباحث عن نتائج الزائرچه السبتیة و موضوعها فی الدائرة الکریة

خط: نستعلیق، کا: احمد بن محمود متطبب اولمی گیلانی، تا: ۸۶۶ق؛ ۳۴گ (۲۱پ-۵۴ر)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۱۲-۲۲۲]

● منحة الکرام بشرح بلوغ المرام

/ حدیث / عربی

minḥat-ul kirām bi-š.-i bulūġ-il marām

ابن شاهین، یوسف بن شاهین، ۸۲۸ - ۸۹۹ قمری

ebn-e šāhīn, yūsof ebn-e šāhīn (1425 - 1494)

وابسته به: بلوغ المرام من ادلة الأحکام؛ ابن حجر عسقلانی، احمد بن علی (۷۳۳-۸۵۲ق)

تاریخ تألیف: یک‌شنبه دوم ذیقعده۸۶۵ق

ابن شاهین که نوه دختری ابن حجر است کتاب جد خود را شرح نموده و آنرا «منحة الکرام بشرح بلوغ المرام نامیده است».

چاپ: در لکنهو و لاهور و مصر چاپ شده است

[ایضاح المکنون ۵۷۹/۲؛ هدیة العارفین ۵۶۳/۲؛ معجم المؤلفین ۳۰۴/۱۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۲عکسی

آغاز: قوله: و عن ابی امامة الباهلی ... قال: قال رسول الله (صلی الله علیه و آله): ان الماء لا ینجسه شی الاماغلب علی ریحه و طعمه و لونه؛ **انجام:** اخر الجزء الخامس من منحة الکرام بشرح بلوغ المرام لفقیر رحمة ربه تعالی یوسف بن شاهین الکرکی سبط احمد بن حجر العسقلانی الشافعی ... فرغ منه تبییضا فی یوم الاحد ثانی ذی

القعدة الحرام سنة خمس و ستين و ثمانی مائة الحمد لله رب العالمين ...
نسخه اصل: مدرسه احمدیه حلب. قطعه‌ای از کتاب و مشتمل است بر مباحثی از کتاب طهارت؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: یک‌شنبه ۲ ذیقعده۸۶۵ق؛ مصحح؛ ۴۴گ، ۱۵سطر [عکسی ف: ۱-۲۱]

● المنحة فی فضائل السبحة /آداب و سنن / عربی

al-minḥat fī faḍā'il-il subḥa

سیوطی، عبدالرحمن بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ قمری
soyūtī, 'abd-or-rahmān ebn-e abī-bakr (1446 - 1506)

رساله موجزی در بیان فضایل تسبیح (سبحه) است که مؤلف با آوردن روایاتی نبوی (ص) به آن پرداخته است و کسانی از صحابه و بزرگان فقه و حدیث و تصوف که ملتزم با آن بوده‌اند را بر می‌شمارد و نکته و فضیلتی را برای تسبیح بیان می‌دارد؛ برخی از این افراد عبارتند از: ابوهریرة، ابوالدرداء، ابومسلم الخولانی، عمر البزار، عبدالقادر الکیلانی، الجنید، السدی السقطی، المعروف الکرخی و ... . باید افزود که بر اساس روایات متواتر شیعی، سنت بدست گرفتن تسبیح و انجام ذکر مخصوص (۳۴ الله اکبر، ۳۳ الحمدلله و ۳۳ سبحان الله) پس از ادای هر فریضه، یادگار حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها می‌باشد که پیامبر عظیم الشأن اسلام آن را به وی آموخته است؛ لیکن در این رساله به این موضوع مسلم بین فرق، کوچکترین اشاره ای نشده است. (حسین متقی)
آغاز: بسملة، الحمدلله و کفی و سلام علی عباده الذین اصطفی و بعد فقد طال السئوال عن السبحة فهل لها أصل فی السنة الشریعة علی صاحبها أفضل الصلوة و السلام فجمعت ذلک هذا الجزء ... أخرج الدیلمی فی مسند الفردوس بسند ینتهی إلی علی بن ابی طالب رضی الله عنه أنه قال قال رسول الله صلی الله علیه و سلم نعم المذکر السبحة ...
انجام: قال الشیخ عمادالدین رحمه الله ملغزاً فی سبحة و منظومة الشمل یخلو بها اللبیت فتجمع من همته إذا ذکر الله جل اسمه علیها تفرق من هیبته و الحمدلله رب العالمین و الصلاة و السلام علی نبیه محمد سید الأنبیاء و المرسلین صلاة و أئمة إلی یوم الدین قد تم و کمل
چاپ: قاهره، مطبعة المنیریة، ۵ص، ۱۳۵۳ق، در جزء دوم الحاوی للفتاوی چاپ شده.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۸۲۲
آغاز و انجام: برابر
خط: نسخ، کا: غلام محیی الدین، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ اهدایی: رهبری، فروردین ۱۳۷۲؛ جلد: مقوا، ۲گ، ۲۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۵/۵سم [اهدائی رهبر: ۲ اخبار۲-۷۳۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۱۰/۳۳ کر
آغاز و انجام: برابر
خط: نستعلیق تحریری، کا: حاج صالح قرطبی، تا: ۱۱۲۱ق؛ مجدول، مصحح؛ ۲گ(۶۳ر-۶۴پ)، ۲۷سطر، اندازه: ۹/۵×۱۶/۵سم [ف: ۴۰/۲-۳۶۳]

● منح الروض الازهر فی شرح الفقه الاکبر / کلام و اعتقادات / عربی

minaḥ-ur rawḍ-il azhar fī š.-il fiqh-il akbar

قاری هروی، علی بن سلطان محمد، - ۱۰۱۴ قمری
qārī heravī, 'alī ebn-e soltān mohammad(- 1606)

وابسته به: الفقه الاکبر؛ ابوحنیفه، نعمان بن ثابت (۸۰-۱۵۰ق)
شرحی است مزجی و مفصلبر کتاب «الفقه الاکبر» امام ابوحنیفه نعمان بن ثابت با استناد به آیات و روایات و اقوال جمهور علمای اهل سنت. شارح، در ابتدای شرح، علم توحید را اشرف علوم دانسته به شرط آن‌که از مدلول کتاب و سنت و اجماع خارج نگردد و ادله صرفاً عقلانی در آن وارد نشود. سپس، کراهت علمای متقدم و برخی از علمای متأخر از علم کلام و دلایل این کراهت را ذکر کرده است.
آغاز: بسمله الحمدلله الواجب الموجود ذی الکرم والفضل والجود الاول القدیم بلا ابتداء والاخر الکریم بلا انتهاء ... فیقول افقر العباد ... علی بن سلطان محمد قاری ... اعلم ان التوحید الذی هو اساس بناء التایید
چاپ: بهامش الدقائق المحکمه فی شرح المقدمة لشیخ الاسلام ذکریا الانصاری، مصر، جزء۱، ۱۳۰۲ق؛ قازان، ۱۸۸۷م؛ وباشرح از طاش کبری زاده، مکه، ۱۱۹ص، ۱۳۰۳ق؛ وباشرح از ابن مصنف در مصر، ۹۶ص، ۱۳۰۸ق چاپ شده.
[اعلام زرکلی ۱۶۷/۵؛ کشف الظنون ۱۲۸۷/۲؛ معجم المطبوعات العربیة ۱۷۹۴/۲؛ معجم المؤلفین ۱۰۰/۷]
شروح و حواشی:
۱- الروض الازهر فی شرح الفقه الاکبر (ترجمه)

۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۷۵۳-۱۰/۶۳
آغاز: برابر؛ **انجام:** و بحسن الخاتمة وینبغی ان یعود المسلم من الکفر ویذکر هذا الدعاء صبا حامساء فانه مسبب النجاة من الکفر اللهم انی اعوذبک من ان اشرک بک شیئاً وانا اعلم واستغفرک لما لا اعلم ... وهذا خاتمة ماقصدناه وتتمةما اردناه ونسأل الله العافیة فی الدنیا والاخرة وان یختم لنا بالحسنی ویبلغنا المقام الاسنی ... والحمدلله اولا وآخرا
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳ جمادی الاول۱۲۶۸ق؛ مصحح؛ جلد: گالینگور، ۱۵۱گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۸-۴۶۱۱]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۶۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** و سایر علامات یوم القیامة ... لان حد اصول

الدین، علم یبحث فیه عما یجب به الاعتقاد و هو قسمان، قسم یقدح الجهل

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مجدول، مصحح، محشی؛ تملک: محمد بن عبدالقادر؛ جلد: مقوایی، ۹۰گ، ۲۵سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۳-۲۴۳]

● منح السمیع بشرح تملیح البدیع بمدح الشفیع /

ادبیات / عربی

minaḥ-us samī‘ bi-š.-i tamlīḥ-il badī‘ bi-madḥ-iš šafī‘

حمیدی، عبدالرحمن بن احمد، - ۱۰۰۵ قمری

hamīdī, ‘abd-or-rahmān ebn-e ahmad(- 1597)

گزیده کتاب فتح البدیع است که آن، شرح قصیده تملیح البدیع بمدح الشفیع می‌باشد که ناظم و شارح و تلخیص کننده، یک نفر است.

[الاوقاف العامة ۱۴۳/۳؛ کشف الظنون: ۴۸۳/۱؛ هدیة العارفین: ۵۴۷/۱؛ الاوقاف العامة موصل۱۱۳/۴]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۲۲

آغاز: ... الالفاظ الرقیقة الرائقة السنیة فحر دوهو حیروه و قد دوه احسن تقدیر و قر روده؛ **انجام:** کنی الکنانقیض التصریح باسما جمع اسم او اسما العم المشهود علی امرأة «عمادام» ما یصح ان تکون ...

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح و در مواردی با امضای «عبد الله»؛ جلد: مقوایی، ۱۹سطر (۱۰×۱۳)، اندازه: ۱۳/۵×۱۸سم [ف: ۳۲-۴۹]

● منح الغفار فی شرح تنویر الابصار = شرح تنویر الابصار / فقه / عربی

minaḥ-ul ġaffār fī š.-i tanwīr-il abṣār = š.-u tanwīr-il abṣār

تمرتاشی، محمد بن عبدالله، ۹۳۹ - ۱۰۰۴ قمری

tamortāšī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh (1533 - 1596)

وابسته به: تنویر الابصار و جامع البحار؛ تمرتاشی، محمد بن عبدالله (۹۳۹-۱۰۰۴ق)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۶۴۰

آغاز: بسمله. کتاب فی بیان احکام البیوع وجه المناسبة بینه و بین ما قبله ان ما قبله ازالة الملک لا الی مالک و فیه الیه؛ **انجام:** ذلک بالاراضی المقدسة و اشتهر و کان ذلک فی یوم الاحد من شهر جمادی الاولی سنة تسع مایة و سبع و تسعین و الحمدلله رب العالمین ...

جلد دوم کتاب؛ خط: نسخ، کا: علی بن ... احمدی محلی، تا: سه‌شنبه ۷ جمادی الاول۱۰۹۹ق؛ مصحح، رکابه‌دار؛ جلد: تیماج مشکی، ۲۸۴گ، ۳۵سطر، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۳۱-۲۷]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۳۳۸

آغاز: کتاب فی بیان احکام البیوع وجه المناسبه بینه و بین ما قبله ازالة الملک لا ابی مالک و فیه کان ما قبله بمنزلة البسیط و هو کالمرکب و هو؛ **انجام:** و نفع به و باصلة و فتح لنا و لهم سلوک الطریقة المحمدیة و الملة القومة الحنفیة انه علی ذلک قدیر و بالاجابة سبحانه و تعالی ... و صلی الله علی سیدنا محمد و آله.

جلد دوم منح الغفار از کتاب البیوع تا کتاب الفرائض؛ خط: نسخ تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ با سرلوح و کتیبه مذهب، مجدول، با سرلوح؛ تملک: مهدی بن الحسین الخواجه [میری] ۱۴۲۴ق؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج مذهب، ۱۶۳گ، ۳۳ سطر(۱۱/۹×۲۲/۵)، اندازه: ۱۹/۵×۳۰/۲سم [رایانه]

● من حکایات الصوفیة = اخبار العارفین / عرفان و تصوف / عربی

min ḥikāyāt-iṣṣūfīya = axbār-ul ‘ārifīn

بابا کوهی، محمد بن عبدالله، - ۴۴۲ قمری

bābā kūhī, mohammad ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 1051)

در کارهایش از «کتاب الحکایات» (دبا) و «اخبار العارفین» (حاجی خلیفه) یاد شده است که دایرة المعارف می‌افزاید: اما نسخه‌ای از آن در دست نیست. در آغاز نسخه در دست، نام نگارنده محمد و نام کتاب حکایات الصوفیه آمده است. حکایت‌هایی است پند آموز از پیران صوفیان، بخش‌بندی نشده و بی سربندی ویژه.(احمد منزوی)

آغاز: من جمع ابی عبدالله محمد بن عبدالله بن عبیدالله بن باکویه الشیرازی.قال سری السقطی لما مات بشر بن الحارث وجد له صحیفة مکتوب فیها بسمله. کانوا یتعلمون العلم فاذا علموا

[زرکلی ۲۲۷/۶ «اخبار العارفین»؛ دبا ۹۱/۳ واژه ابن باکویه؛ الذریعه ۱۱۷/۹ «دیوان بابا کوهی»؛ اعلام ۲۵۱/۱ بابا طاهر]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۰/۵-ف

آغاز: برابر؛ **انجام:** و قال المقلوب ثلاثة قلب ...

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۱۲۸؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷گ (۱۵۲-۱۶۸)، ۱۹سطر[فیلمها ف: ۱-۴۶۶]

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۱۵/۵-عکسی

اصل نسخه: همان نسخه بالا[عکسی ف: ۲-۱۰۴]

● المنح المکیة فی شرح الهمزیة = افضل القری فی شرح ام القری / ادبیات / عربی

al-minaḥ-ul makkīya fī š.-il hamzīya = afḍal-ul qurā fī š.-i umm-ul qurā

ابن حجر هیثمی، احمد بن محمد، ۹۰۹ - ۹۷۳ ؟ قمری

ebn-e hajar-e haysamī, ahmad ebn-e mohammad (1504

- 1566)

وابسته به: القصيدة الهمزية فی المدایح النبویة = ام القری فی مدح خیر الوری؛ بوصیری، محمد بن سعید (۶۰۸-۶۹۶ق)

تاریخ تألیف: ۹۶۶ق

شرحی مزجی مفصلی است بر «القصیدة الهمزیة فی المدائح النبویة» مسمی به «ام القری» سروده شیخ شرف الدین ابی عبد الله محمد بن سعید دولاصی بوصیری. شارح بعد از آن‌که فهمید که ناظم نام قصیده خود را «ام القری» نهاده، او هم نام شرحش را «افضل القری فی شرح ام القری» نامیده است. بوصیری (صاحب قصیده برده) این قصیده را در مدح حضرت پیامبر (ص) و اوصاف شریف آن حضرت سروده است و قوافی آن مختوم به همزه می‌باشد.(صدرائی خوئی)

آغاز: بسمله الحمدلله الذی اختص نبینا محمداً صلی الله علیه و سلم بکتاب اخرص الفصحا و اعجز البلقا عن التفوه بمثل اقصر سورة من سوره بل آیة من آیات ... هذا و ان من ابلغ ما مدح به النبی (ص) ... و احسن ما کشف عن کثیر من شمایله من الوزن ... قصیدة من ماثر و خصائصه و معجزاته و افصح ما اشارت الیه منظومة من بدایع کمالاته ... و نظمة نظم الدرر و الجوهر از شیخ الامام العارف الکامل ... بوصیری ...

انجام: ای الموجودات فی الدنیا و الاخرة و امدها بالاول مع انقطاعه بفنا هذه الدار المامر و للتبرک بذکر المتعبدین آخر کلامه و بالثانی الذی لاینقطع لدوام نعیم الجنه و عذاب النار ... متفضلا بکل ما تتمناه انه الجواد الکریم الروف الرحیم سبحان ربک رب العزة عما یصفون و سلام علی المرسلین و الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و علی اله و صحبه و سلم تم و لله الحمد.

چاپ: بولاق ۱۲۹۲ق، المطبوعات الخیریة ۱۳۰۷ق ۲۷۸ص؛ السعودیة، دار المنهاج، تحقیق احمد المحمد، الطبعة الثانیة، ۱۴۳۰ق، ۷۱۲ص

[کشف الظنون ۱۳۴۷/۲؛ قاهره، فؤاد سید ۱۲۱/۳؛ الاوقاف العامة موصل ۵۵/۲ و ۱۱۴/۴]

شرح و حواشی:

۱- أنفس نفائس الدرر؛ حفنی، محمد بن سالم (۱۱۰۱-۱۱۸۱ق)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۰۲۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بما مر أن الخارق لایسمی کرامة الا أن ظهر علی ید من مر یعلم أن الکرامة لا تشتبه بالسحر اصلاً لانا ننظر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، مذهب، ۱۲۴گ، ۲۹سطر، اندازه: ۲۱×۳۱سم [ف: ۲۵-۳۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۱۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کلما غفل عن ذکرک و ذکره الغافلون. آمین. آمین.(وقع الفراغ من قرب نصف لیلة الجمعة سابع عشر رجب المرجب سنة اربع و ثلاثین و الف ... فی مصر القاهرة بالجامع الازهر فنسال الله الموت علی دین الاسلام)

خط: نسخ، بی‌کا، تا: جمعه ۱۷ رجب۱۰۳۴ق؛ تملک: محمود طباطبایی در ۱۲۷۴؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج زرد، ۹۷گ، ۲۵سطر (۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۸-۵۲۹]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۴۱۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و الحمدلله رب العالمین ... و لجمیع المسلمین آمین

خط: نسخ، کا: عبدالقادر، تا: ۱۰۳۵ق[الفبائی: -۵۵۸]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۳

خط: نسخ، کا: حجازی، ابراهیم بن صالح، تا: ۱۰۳۹ق، جا: حلب؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۲۴گ، ۱۹ سطر (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۷-۲۶۲]

۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** ... و کلما غفل عن ذکرک و ذکره الغافلون امین یا رب العالمین.

خط: نسخ، کا: الحاج حسن بن عبد الله، تا: ۱۱۰۰ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۲۲۹گ، ۲۵ سطر (۸/۵×۱۶)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱/۵سم [ف: ۷-۲۱۶]

۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۰۳۶

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ قطع: وزیری[میراث شهاب: س۹ش۲-۲۵]

۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۶۰۵/1

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: یونس، تا: پنج‌شنبه ۲ ربیع الاول۱۱۷۸ق؛ جلد: تیماج، ۱۷۶گ (۱پ-۱۷۶ر)، ۱۹ سطر (۱۳×۱۷)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۲۳۵]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۶۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ادام النفع ببقاء ذاته ...

خط: نسخ، کا: یوسف بن رمضان، تا: ۱۶ رمضان۱۱۸۴ق؛ جلد: میشن سیاه، ۲۳سطر، اندازه: ۱۶/۷×۲۲/۲سم [ف: ۹-۲۰۵]

۹. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۱۰۷

خط: نسخ، کا: موسی المفتقر، تا: غره ذیحجه۱۱۹۱ق؛ ۱۱۶گ، ۲۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [ف: ۱-۹۹]

۱۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۱۶۵/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** من مسالمتها و اغتنام السلامة.

خط: نسخ پخته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۴۹گ(۷۵ر-۱۲۳ر)[ف: ۳-۳۱۶]

۱۱. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۶۳۱

خط: نسخ، کا: فاوجی، محمد بن محمود، تا: شنبه ۲ جمادی الاول۱۲۶۹ق؛ محشی با نشان «ق، نهایه، شرح الصدر»؛ مهر: لطف الله؛ ۲۰۰گ، ۱۹ سطر (۹×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: -۶۷۷]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۰۴۴

نسخه پاکیزه؛ بی‌کا، تا: ۱۲۷۵ق[د.ث. مجلس]

۱۳. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۸۵۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ کهن، بی‌کا، بی‌تا، نسخ به شیوه بغدادی قدیمی، با یادداشتی بدین شرح «اندشته فی مکة المکرمه شرفا الله سبحانه لسنه اربع و اربعین مائه و الف (۱۱۴۴) اسئله تعالی ان یحشرنی تحت لواء حبیبه و رزقنی شفاعته امین. انت للعرش یا جلیل سمائه عند عیناک من له العلیا لکاتبه احمد بن محمد میرزا من الله تعالی علیه بشفاعته حبیبه محمد سید الوری صلی الله علیه و سلم صلوة و سلاما فی الیوم الثامن عشر من رمضان المبارک لنه ست و اربعین و مائه الف ۱۱۴۶»، مجدول؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: بغدادی، جلد: چرم مذهب، ۴۷۴ص، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵/۲×۲۰/۶سم [ف: ۷–۱۰۱]

۱۴. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۱۱/۳

آغاز: برابر

خط: نسخ معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۱ سطر (۱۱×۱۴/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۲–۱۰۸]

● المنح الوفیة بشرح الریاض الخلیفیة / کلام و اعتقادات / عربی

al-minaḥ-ul wafiya bi-š.-ir rīyāḍ-il xalīfīya

دمنهوری، احمد بن عبدالمنعم، ۱۱۱۱؟ – ۱۱۹۲ قمری

damanhūrī, ahmad ebn-e ʻabd-ol-monaʻem (1700-1778)

در اصول دین.«الریاض» منظومه‌ای است از علی بن خلیفة حسینی مساکنی مالکی در هشت «باب» چنانکه خود گفته: «فهی الریاض اما تی ابوابها ×× کعداد ابوب الجنان ثمان»؛ تاریخ اتمام منظومه: ۱۱۳۰. شیخ الاسداد احمد بن عبدالمنعم دمنهوری مصری این منظومه را شرح کرده و «المنح الوفیة» نامیده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۰

آغاز: حمدا لمن اقام بدایعه آیة علی وجود وجوده

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۱۳۰ق، مجدول؛ ۳۲۰گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱×۱۵/۵سم [ف: ۲–۲۳]

● من خط شمس الدین فخار /- عربی

min xaṭṭ-i šams-id-dīn faxxār

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۳۲/۴۲

آغاز: من خط السید شمس الدین فخار رحمه الله حدثنی شیخنا عمید الرؤسا ابن ایوب اللغوی اطال الله بقاءه فی بعض شهور سنة ثلاث و تسعین و خمس مائة قال هو الصاحب بن عباد رحمه الله فی بعض اسفاره ببلد خوزستان فکتب الی الشیخ ابی هلال العسکری؛ **انجام:** بلدة تمطر التراب علی الناس ×× کما تمطر السماء الرذاذا / خربت عاجلا و اخرب ذو ×× العرش باعمال اهلها لکو اذا

خط: نسخ تحریری، کا: محمد بن علی بن حسن جباعی، تا: شنبه ۱۸ شوال۸۵۲ق؛ با بلاغ مقابله؛ جلد: میشن، ۲ص (۱۰۳–۱۰۴)، اندازه: ۱۸/۲×۲۸سم [ف: ۲۹/۱–۳۸۶]

● المنخل / منطق / عربی

al-munxal

ابن مغربی، حسین بن علی، ۳۷۰ – ۴۱۸ قمری

ebn-e maqrebī, hoseyn ebn-e ʻalī (981 - 1028)

صرف اصلاح المنطق است با جمیع فوائدش بدون تکرارها و شواهدش.

[معجم المؤلفین ۳۰/۴؛ فهرس المخطوطات المصورة ۳۷۱/۱]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۹۷۰

آغاز: الحمدلله تعد نعمته و حسبنا الله موفقا لطاعة

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: میشن، ۱۱۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱–۵۴۸]

● المنخول فی علم الاصول = المنخول من تعلیق الاصول / اصول فقه / عربی

al-manxūl fī ʻilm-il uṣūl = al-manxūl min taʻlīq-il uṣūl

غزالی، محمد بن محمد، ۴۵۰ – ۵۰۵ قمری

qazālī, mohammad ebn-e mohammad (1059 - 1112)

کتاب شامل دوره کامل و متوسط مباحث علم اصول است که در عناوین «کتاب، باب، مسئله» نگاشته است: «باب القول فی الاحکام الشرعیه، القول فی حقایق العلوم، الباب الثانی فی ماخذ العلوم و مصادرها، کتاب البیان و فیه ثلثة فصول، القول فی اللغات و فیه سبع مسایل، القول فی مقدار من النحو و معانی الحروف، کتاب الاوامر، القول فی النواهی، کتاب العموم و الخصوص، القول فی الاستثناء و فیه اربعة فصول، کتاب التاویل، کتاب المفهوم، القول فی افعال رسول الله صلی الله علیه و سلم، القول فی شرایع من قبلنا، کتاب الاخبار و الکلام فی هذا الکتاب یقع فی قسمین القسم الاول فی اخبار التواتر و فیه اربعة ابواب ... القسم الثانی فی اخبار الاحاد و فیه خمسة ابواب، کتاب النسخ و فیه اربعة ابواب ... القسم الثانی فی اخبار الاحاد و فیه خمسة ابواب، کتاب النسخ و فیه اربعة ابواب، کتاب الاجماع و فیه خمسة ابواب، کتاب القیاس و فیه عشره ابواب الباب الاول فی حده و اثباته ... الثانی فی مراتب القیاس ... الرابع فی الاستدلال المرسل و قیاس المعنی ... الخامس فی الاستصحاب، السادس فی الاستحسان، کتاب الترجیح، کتاب الاجتهاد و الکلام فیه فی اربعة فصول، کتاب الفتوی و فیه بابان احدهما فی الاجتهاد و احکامه و الثانی احکام التقلید». تاریخ تألیف: مرحوم استاد

همایی (غزالی نامه، ص ۲۶۱) می‌نگارد: «این کتاب را غزالی در جوانی زمان حیات استادش امام الحرمین – متوفی ۴۷۸ق نوشت و همین کتاب بود که یکی از دستاویزهای دشمنان غزالی گردید که گفتند بر امام ابوحنفیه طعن کرده است». (وفادار مرادی)

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین و صلی الله علی محمد خیر خلقه ... قدتقرر عندی ذوی الالباب ان الفقه اشرف العلوم و اعلاها قدرا و اعظمها خطرا اذ به تعرف الاحکام و یتمیز الحلال عن الحرام و هو علی علو قدره و تفاقم امره فی خکم الفرع المتشعب عن علم الاصول

انجام: و ما اعتنی به الشارع فی تفاصیل احواله هذا تمام القول فی الباب و هو تمام المنخول من تعلیق الاصول بعد حذف الفصول و تحقیق کل مسئلة بماهیة العقول مع الاقلاع عن التطویل و التزام ما فیه شفاء الغلیل و الاقتصار علی ما ذکره امام الحرمین رحمه الله فی تعالیقه من غیر تبدیل و تزید فی المعنی و تقلیل سوی تکلف فی تهذیب کل کتاب بتقسیم فصول و تبویب ابواب روما لتسهیل المطالعة عند مسیس الحاجة الی المراجعة و الله اعلم بالصواب.

چاپ: دمشق، محقق: محمد حسن هیتو، دار الفکر، چاپ دوم، ۱۴۰۰و۱۴۰۲ق.

[فهرس المخطوطات المصورة ۳۵۳/۱ و ۲۵۲/۱؛ نسخه مورخ ۵۹۱ دارالکتب ۱۸۸ اصول مخطوطات مکتبة السید عباس الحسینی الکاشانی فی کربلاء (القسم الاول من حمید مجید هدو، ص ۲۸۰ ش ۱۵۲)؛ فهرست بدوی ش ۲]

شرح و حواشی:

۱- الرد علی کتاب المنخول للغزالی فی التکلم علی مذهب ابی حنیفة

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۵۴

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ واقف: ملا موسی؛ جلد: تیماج، ۱۳۴گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱۶-۴۸۰]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۴۲۴-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۲-۷]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۸۷۶

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ از روی نسخه ش ۹۰ آستان قدس برای ابوطالب موسوی به دستور امیر رکن الدوله؛ جلد: میشن، ۱۲۵گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۲/۷×۲۲/۹سم [ف: ۱-۵۴۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۴۵۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: ابن اسعد صفر علی، تا: ۱۲۳۶ق؛ جلد: تیماج قرمز، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۱۶-۳۶۰]

۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۴۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [الفبائی: -۵۵۸]

←المنخول من تعلیق الاصول ⟵ المنخول فی علم الاصول

● من الدر النفیس فی اجناس التجنیس / ادبیات / عربی

min-ad durr-un nafīs fī ajnās-it tajnīs

صفی الدین حلی، عبدالعزیز بن سرایا، ۶۷۷-۷۵۰ قمری

safī-yod-dīn-e hellī, ‘abd-ol-‘azīz ebn-e sarāyā (1279 - 1350)

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۶۱/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[ف: ۳-۵۹]

● مندوب الصیام / فقه / عربی

mandūb-uṣṣīyām

صمیری، عبدالله بن علی، ق۵ قمری

samīrī, ‘abd-ol-lāh ebn-e ‘alī(- 11c)

در فهرست دفتر که به خط صاحب روضات است مؤلف رساله شیخ عبد الله صمیری یاد شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۶۱/۹

آغاز: بسمله، و به ثقتی. الحمد لله الذی ندب عباده الی الصیام وزین بلاده بحکماء الاسلام و من علیهم و بنعمه الجسام التی من جملتها التکلیف المودی الی دار السلام و الصلوة و السلم علی اشرف الانام و مصباح ... وبعد فلما من الله سبحانه و هو اهل علی مملو که الاقل بالوصول الی ارض الدکن و حط مرحلة ساحة ذی المجد؛ **انجام:** الترویه قال الشاعر.و صوم یوم الترویه کفارة ستین لایحصرها العبارة تمت الرسالة الشریفه و هی من تصانیف الشیخ الفاضل ... شیخ عبد الله بن الشیخ علی بن سیف الصیمری.

خط: نسخ، کا: محمد بن بدوی، تا: ۱۱۱۷ق؛ کاغذ: اصفهانی، ۸ص (۳۶۳-۳۷۰)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۹-۱۶۰]

● من الدولة الماردانیة الی مملکة دیار بکر و اعیانها / نامه‌نگاری / عربی

min-ad dawlat-il mārdānīya ilā mamlikat-i dīyār bakr wa a‘yān-i-hā

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۶۱۲/۳۳-ف

نسخه اصل: نسخه ش ۲۱۶ کتابخانه تقوی که اکنون در کتابخانه مجلس شورای ملی است ۶۴۶۱۴-۴۵۵۹؛ کا: عبدالحی، تا: ۸۲۲ق، جا: ماردین در شمال عراق[فیلمها ف: ۱-۶۱۹]

● **من دون قائم الزمان و الهادی الی طاعة الرحمن** /
کلام و اعتقادات / عربی
min dūn-i qā’im-iz zamān wa-l hādī ilā ṭā‘at-ir raḥmān
سموقی، علی بن احمد، ق۵ قمری
sammūqī, ‘alī ebn-e ahmad(- 11c)
پاره‌ای از اعتقادات درزیان را بیان نموده و به رد دیگر ادیان می‌پردازد، با سرآغازی در بحث‌های شبه فلسفی.مؤلف در آغاز می‌گوید: هر چه در معانی و الفاظ این رساله صواب باشد به برکات قائم الزمان، و هر چه خطاء و لغزش است از عجز و تقصیر وی می‌باشد.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۷۸۲/۱۲
آغاز: ان الاشخاص الروحانية انما مع العالم منها اسماء يتوهموها ولايت حققوها [كذا]
نسخه اصل: کتابخانه واتیکان-رم ۹۱۲؛ خط: نسخ معرب، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱۷۶گ (۱۷-۱۹۲) [عکسی ف: ۲-۴۶۸]

● **منذرات الموت** / متفرقه / عربی
munḏirāt-ul mawt
با این عنوان: «من منذرات الموت عما نقل عن ابقراط فی الثبور، قیل وجدت فی قبر ابقراط فی الانذار بالموت و هی خمسة و عشرون قضية فی الموت».

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۲۵۳/۸
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱[ف: ۳-۴۰]

● **من رسالة المفاخرة بين السيف و القلم** / ادبیات / عربی
min r.-il mufāxira bayn-as siyf wa-l qalam
ابن نباته، محمد بن محمد، ۶۸۶ - ۷۶۸ قمری
ebn-e nobāte, mohammad ebn-e mohammad (1288 - 1367)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۵۷/۳
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۰ص (۹-۱۸)، اندازه: ۱۷/۵×۲۱/۸سم [ف: ۷-۸۱۶]

● **منزل المنازل** / عرفان و تصوف / عربی
manzil-ul manāzil
نوزده منزل از منازلی که عقول می‌توانند مدارج آنها را طی کرده تا به بالاترین مرتبه عروج کنند، با بیانی مرموز صوفیانه به نثر و گاهی اشعاری از خود مؤلف. این رساله به صورت سؤال و جواب نگاشته شده و از بزرگان واصلین به منزل اول را در عصر خود محمد الأوانی را می‌شمرد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۴۰۷/۲
آغاز: الحمدلله الذی نفخ العقول بعلوم الرياضات و هذبها ثم وضع لها المنازل على مدارجها و رتبها فعرفت عند معارجها فی السماوات العلى؛ **انجام:** و بشراه للنبيين بالمغفرة اعلام بالستر من غير مشاهدة، انقضى الكتاب و الحمدلله رب العالمين.
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۳۱گ (۴۰ر-۷۰پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۵سم [ف: ۲۲-۸]

● **المنزلة بين المنزلتين** / کلام و اعتقادات / عربی
al-manzila bayn-al manzilatayn
احسائی، احمد بن زین الدین، ۱۱۶۶ - ۱۲۴۱ ؟ قمری
ahsā’ī, ahmad ebn-e zayn-od-dīn (1753 - 1826)

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۳/۱۱
خط: نسخ نازیبا، بی‌کا، تا: ۱۲ جمادی الثانی ۱۲۸۰ق؛ ۳ص (۲۲۱-۲۲۳)، ۲۵سطر(۱۰×۱۵)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۳۹]

● **منزلة زيد بن علی عند علماء الامامية = عبارات جمع من علماء الامامية فی زيد بن علی** / کلام و اعتقادات / عربی
manzilat-u ziyd ibn-i ‘alī ‘ind-a ‘ulamā’-il imāmīya = ‘ibārāt-u jam‘-in min ‘ulamā’-il imāmīya fī ziyd ibn-i ‘alī
حسینی سبزواری، جعفر بن محمد، ق۱۱ قمری
hoseynī sabzevārī, ja‘far ebn-e mohammad(- 17c)
زید بن علی بن الحسین که در زمان هشام بن عبدالملک خلیفه وقت اموی می‌زیست، بر علیه حکومت قیام نمود و به دست یوسف بن عمر امیر کوفه به سال ۱۲۱ق به شهادت رسید. نظریات گوناگونی در مورد ایشان ابراز شده و گروهی معتقد به امامت زید هستند که فرقه زیدیه از آن جمله اند. لیکن علمایامامیة این نظریه را رد می‌کنند و مقام و منزلتی در خور فرزند امام معصوم که مورد تأییدائمه اطهار بوده است برای ایشان قائل هستند. این رساله دربرگیرنده عبارات و روایات برخی از بزرگان علمای امامیه است که در شأن و منزلت زید بن علی با ذکر اسناد و روایات به بین مطلب پرداخته‌اند. از آنجا که رساله قبلی با این رساله در یک مجموعه و با یک خط کتابت شده و نام رساله در پایان فهرست رساله قبلی آمده از این رو به احتمال زیاد این رساله نیز از جعفر بن محمد سبزواری می‌باشد.
آغاز: الله أحمد حمداً واصلی علی محمد و آله المحمود مجداً صلاة تزيد زيداً و تكسر كل منكر حجداً اما بعد: فهذه عبارات جمع من علماءالإمامية رضوان الله عليهم و رواياتهم فی زيد بن علی بن الحسين جمعتها ليعلم الناظر فيها

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۵۸/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** قال قاضی القضاة ابن السکی سألت شیخنا ابا عبدالله الدهنی الحافظ ایهما احفظ، مسلم بن الحجاج صاحب الصحیح او النسائی، فقال: النسائی، ثم ذکرت ذلک للشیخ الوالد فوافق علیه و کان ابن الحداد أحد ائمة الشافعیة کثیر الحدیث و الحفظ و لم یحدث عن غیر النسائی و قال رضیت و حجة بینی و بین الله تعالی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: نیمه دوم قرن۱۲؛ مصحح، محشی؛ در انجام نسب نامه ای که شاید از مؤلف باشد بدین عبارات آمده: «کتب ... انه ینتهی نسب مشعباً الی جد السید الفاضل السید محمد صاحب المدارک أعنی السید الجلیل القدر الوب الحسن الموسوی ... وجدت بخط جدی المرحوم میرزا فضل الله الموسوی، حرره العبد المذنب علی اکبر بن فتح الله بن محمد علی بن فتح الله بن فضل الله بن فتح الله بن عبدالله بن فضل الله بن عبدالله بن فضل الله بن ابو الحسن بن محمد بن عبدالله بن احمد بن حمزة بن سعد بن حمزة بن محمد بن عبدالله بن محمد بن علی بن عبدالله بن محمد بن طاهر بن حسین بن ابراهیم نب الامام موسی الکاظم، و کان المرحوم المغفور محمد بن علی الموسوی من اعاظم الروضة المقدسة فی جناب القبلة من سمت الرأس الامام فی ثلاث عشر و ستمائة (۶۱۳)، هکذا مرقوم فی جدران الحرم «بسم الله الرحمن الرحیم قد اتفق تجدید الازار السینی القاسانی فی دولة السید ...»؛ جلد: مشمعی، ۴گ (۷۶–۷۹)، ۲۱سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۲–۸۴۹]

● **المنزلة علی الحضرة الختمیة ...** / عرفان و تصوف / عربی

al-manzila ‘ala-l ḥaḍrat-il xatmīya ...

ترکه اصفهانی، علی بن محمد، – ۸۳۶ ؟ قمری

torke-ye esfahānī, ‘alī ebn-e mohammad(- 1433)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۹۶/۸

آغاز: المنزلة علی الحضرةالختمیةالکمالیة الآتیة بجوامع الکلم علیه الصلوة و من ذلک ما؛ **انجام:** لکان اکمل و اتم تم فی ۳ من ذی الحجه حجه ۸۲۷ و السلام.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۸۲۸–۸۴۱ق؛ تملک: محمد حسین حسینی در تبریز در ۱۰۱۶ق؛ مهر: «عبده علی نوری ۱۱۹۶ هـ» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۱۲۰ص، ۲۳سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۳۲–۲۳۶]

←منزل ششم اهل وحدت ⟵ مقام وحدت

● **منزل نهم و دهم** / عرفان و تصوف / فارسی

manzel-e nohom va dahom

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ قمری

nasafī, ‘azīz-od-dīn ebn-e mohammad(- 13c)

منزل نهم و دهم منازل السائرین اوست. در دیباچه می‌گوید: چون منازل پیشین را به پایان رسانیدم، خواستم از سخنان اهل منزل نهم و دهم چیزی ننویسم، چون مقام ایشان نداشتم و درویشان چیزی که ندارند، از آن سخن نمی‌گویند و درویشان خواستند که کتاب [منازل السائرین] تمام باید کرد، درخواست ایشان اجابت کردم ... با سربندهای فصل بی شماره: فصل، بدان اهل منزل نهم و دهم می‌گویند که مطلوب طالبان از مجاهدات ... ؛ فصل، بدان که اهل منزل نهم و دهم می‌گویند که بیشتر مردم از حقیقت راه بی خبرند؛ فصل، روزی جماعتی درویشان از منزل نهم و دهم که این بیچاره در خدمتشان بودم ...

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۳۳/۱۵

آغاز: بسمله، حمدله، عاقبه، صلات. اما بعد، چنین گوید اضعف ... که چون این منازل را که گذشت تمام کردم، در خاطر داشتم که از سخنان اهل منزل نهم و اهل منزل دهم چیزی ننویسم؛ **انجام:** کار خود می‌کند. تمام شد منزل نهم و دهم و تمام شد منازل السائرین ...

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۶گ (۸۹ر–۹۴پ) [ف: ۱–۲۴۷]

● **منزلها و فرسخهای میان هرات و مسجد کوفه** / شعر، جغرافیا / فارسی

manzel-hā va farsax-hā-ye mīyān-e harāt va masjed-e kūfe

گوهری هروی، محمد ابراهیم بن آقابابا، ق۱۴ قمری

gowharī heravī, mohammad ebrāhīm ebn-e āqā-bābā(- 20c)

منظومه از گوهری به گفته چهل زوار آگاه از هرات.

[فهرستواره منزوی ۲۵۶/۱]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۴۴۹/۳

آغاز: بترتیب ازهری تا شهر کوفه ××باسمه گوهری بهرت برد نام؛ **انجام:** بهشتاد و سه فرسخ بعد سیصد ×× بشصت و هشت منزل ختم آمد

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴[ف: ۹–۳۹۶]

● **منزل هشتم** / عرفان و تصوف / فارسی

manzel-e haštom

نسفی، عزیزالدین بن محمد، ق۷ قمری

nasafī, ‘azīz-od-dīn ebn-e mohammad(- 13c)

منزل هشتم از منازل السائرین اوست. مؤلف نامی بدان نداده است. با سربندهای فصل، بی شماره: فصل، بدان که اهل معرفت مدتها میان علما ...؛ فصل، بدان که اهل معرفت می‌گویند آدمیان

علم محسوسات دارند و ...؛ فصل، بدان که اهل معرفت می‌گویند که مصلحت سالکان آن است که ...

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۵۳۳/۱۴

آغاز: بسمله، حمدله، عاقبه، صلات. اما بعد، چنین گوید ... که اهل منزل هشتم را اهل معرفت می‌گویند، و اهل معرفت قومی به غایت بزرگند، چنانکه صفت بزرگی ایشان آنچنانکه هست، نتوانم کردن؛ **انجام:** و آخرت رستگار بود. تمام شد منزل هشتم. و الحمدلله ...

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۳گ (۸۷ر-۸۹پ) [ف: ۱-۲۴۷]

↩منزل هفتم ⩾ سخن اهل وحدت

↩منزوحات البئر ⩾ انفعال ماء البئر و عدمه

● **منزوحات البئر (ارجوزة)** / فقه، شعر / عربی

manzūḥāt-ul bi'r (urjūza)

حر عاملی، محمد بن حسن، ۱۰۳۳ - ۱۱۰۴ قمری

horr-e 'āmelī, mohammad ebn-e hasan (1624 - 1693)

ارجوزه‌ای است در ۱۶بیت در احکام منزوحات بئر.

آغاز: ینزج ماء البئر للبعید ×× و الثور والفقاع والعصیر

انجام: و الق دلوا حسب للعصفور ×× وبول ذی رضاعة صغیر

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۳۸۴/۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱گ (۱۰۲ر-۱۰۲پ)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۰۸]

۲. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۲۲/۴

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی [نشریه: ۳-۳۴]

۳. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۲۲/۵

خط: نسخ، کا: شیرازی، تا: ۲۰ شوال۱۰۹۴ق؛ جلد: تیماج، قطع: ربعی [نشریه: ۳-۳۴]

۴. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۲۶۸/۳

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱گ (۸۳پ-۸۳پ)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۰۸]

۵. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۱۴۲/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱گ (۹۳ر-۹۳پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [محدث ارموی مخ: ۱-۱۰۸]

● **المنزه عن الشکوک فی استخلاص خصیصة الملوک** /- عربی

al-munazzah 'an-iš šukūk fī istixlāṣ-i xaṣīṣat-il mulūk

در یک «مقدمه» و یک «اصل» و دو «فرع» و یک «ثمره».

رشت؛ شاد قزوینی؛ شماره نسخه: ۱۱/۸

بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۵-۳۹۵]

● **منسک الحج** / فقه / عربی

mansik-ul ḥajj

ابن عبدالوهاب، محمد بن عبدالوهاب، ۱۱۱۵ - ۱۲۰۶ قمری

ebn-e 'abd-ol-vahhāb, mohammad ebn-e 'abd-ol-vahhāb (1704 - 1792)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۲۹/۶

آغاز: بسمله. اعلم رحمک الله ان الله سبحانه امر بامری و هما الحج و العمرة؛ **انجام:** و غفل عن ذکره الغافلون.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ کاغذ: بغدادی، ۱۱گ (۱۲۸-۱۳۸)، ۱۶ سطر(۷×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۳-۳۲۰۴]

↩المنسک الصغیر ⩾ خلاصة الاعتبار فی الحج و الاعتمار

● **المنسک الکبیر** / فقه / عربی

al-mansik-ul kabīr

شهید اول، محمد بن مکی، ۷۳۴ - ۷۸۶ قمری

šahīd-e avval, mohammad ebn-e makkī (1334 - 1385)

تاریخ تألیف: شوال ۷۶۵ق؛ محل تألیف: حله

شهید دارای دو رساله درباره مناسک حج است یکی که با عنوان «خلاصة الاعتبار فی الحج و الاعتمار» و یا «المنسک الصغیر» نام دارد. دارای دو فصل است در اعمال عمره و حج، و اعمال عمره را چهار دانسته که عبارت از احرام، طواف، سعی و تقصیر است و اعمال حج را در پنج باب احرام، وقوف عرفه، اتیان منی، اتیان مکه برای طواف و سعی و طواف نساء و بازگشت به منی است. رساله‌ای است بسیار مختصر و فتوایی. از این رساله خود شهید در غایة المراد (ج۱، ص ۲۸۱) نام برده و در اجازه خود به به ابن نجده در سال ۷۷۰ق نیز آورده: «فمما سمعه علی من مصنفاتی ... و خلاصة الاعتبار فی الحج و الاعتمار». رساله دیگری از شهید با عنوان «المنسک الکبیر» است که آن هم مختصر و عاری از استدلال است که شهید بعد از «خلاصة الاعتبار»تألیف کرده که شامل «مقدمه» و دو «مقاله» و «تکمیل» است: المقدمة فی حده و غایته و نبذ من الترغیب؛ مقاله ۱. افعال عمرة التمتع و الافراد؛ مقاله۲. افعال الحج؛ التکمیل فی زیارة البشیر النذیر و اهل بیته المخصوصین بالتطهیر. شهید ثانی در روضة البهیة از منسک الکبیر نقل کرده است و در آخر رساله دارد که: «کتب بالحلة

فی شهر شوال سنة خمس و ستین و سبعمأة»، یعنی بعد از تألیف غایة المراد در سال ۷۵۷ق و آنچه در غایة المراد اشاره کرده منسک الصغیر است که پیش از غایة المراد تألیف شده است. این هر دو رساله در فهارس مغشوش و بعضاً ناشناس آمده و با توجه به آنچه در آغاز و بعضاً انجام آنها آمده اکثراً «المنسک الکبیر» است گرچه بعضی آغاز آن با منسک الکبیر و انجام آن با منهج الصغیر سازگار است که نشان از اختلاط دارد.

آغاز: بسمله. الله احمد علی جمیع فرائضه و سننه و ایاه اشکر علی حسن توفیقه و منته و اسئله المزید من فضله فی سره و علنه و الاعانة علی الابانة لمناسک حج بیته الحرام و انجاز خلاصة محتومها بامجز الکلام ... فهذه الرسالة فی فرض الحج و العمرة مجردة عن دلیل و هی مبنیة علی مقدمة و مقالتین و تکمیل.

انجام: لوجوب الجمیع علیه بالاصالة و علی بالنیابة قربة الی الله. و اما التکمیل فاعلم انه قد ثبت فی العلوم الحقیقیة ... و الاحادیث بتعین ثواب زیارتهم اجمالاً و تفصیلا مذکور فی کتب الاصحاب و الاحادیث و هی کثیرة. و هذا آخر الرسالة و الحمد لله علی کل حالة و الصلاة علی المبعوث الی خیر امة و آله خیر ائمة. کتب بالحلة فی شهر شوال سنة خمس و ستسن و سبعمأة

چاپ: اول بار در ۱۴۱۶قدر مجلة میقات الحج، العدد الرابع؛ ضمن رسائل الشهید الاول، سال ۱۴۲۳ق، تحقیق و چاپ شده؛ ضمن موسوعة الشید الاول، قم، ۱۴۳۰ق، جلد ۱۸، صص ۲۳۸-۲۵۵

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۴۰۸/۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مصحح؛ ۳گ (۱۱۸-۱۲۰)، ۲۵سطر، اندازه: ۹×۱۲سم [ف: ۳۶-۳۵۶]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۱۴۷/۱۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** لوجوب ذلک علیه و علی قربة الی الله ... فی الافعال و الحمدلله رب العالمین

خط: نسخ، کا: بحرانی، یحیی بن حسین، تا: ۲۷ جمادی الثانی۹۰۸ق؛ ۱۱گ (۶۵پ-۷۶ر)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۵-۴۳۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۳۰۷/۳

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام کتاب ومؤلف به استناد جلد ۷۰۳/۳۴ تعیین گردید؛ خط: نسخ، کا: محمد بن حسن بن احمد بن فرج بن احمد بن حسن بن مبارک اوالی سهلاولی، تا: ۹۴۷ق؛ با اجازه‌ای که ابراهیم بن اسماعیل بن عبدالله حسینی اوالی به جهت کاتب نوشته، و اجازه دیگری که همین شخص به جهت کاتب بتاریخ ۲۱ شوال ۹۴۳ نوشته؛ ۸گ (۲۸ر-۳۵پ)، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۹-۸۸]

۴. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۳۲/۱۶

آغاز و انجام: برابر

تذکر: در فهرست به نام «خلاصة الاعتبار فی الحج و الاعتمار» آمده که به قرینه آغاز تصحیح شد؛ خط: نسخ، کا: اوالی بحرانی، محمد بن ابراهیم، تا: ربیع الثانی ۹۵۸ق، جا: اردبیل؛ مصحح، محشی با نشان «هـ ۱۲» و غیر آن؛ مهر: «محمد نبی الله علی ولی الله الفقیر شیخ محمد» (دایره)؛ طی یادداشتی از کاتب نسخه، مؤلف را فخرالدین بن علامه حلی دانسته؛ ۷گ (۲۲۹-۲۳۵)، ۱۹سطر، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۳۴-۷۰۳]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۳۹۶/۱۲

آغاز و انجام: برابر

تذکر: نام مؤلف به استناد نسخه ش ۱۳۷۳۲/۱۶ مرعشی ذکر شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۹گ (۳۵۶پ-۳۶۴پ)، ۱۸سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۵-۴۲۳۹]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۱۷/۶

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۶ص (۲۷۰-۲۷۵)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۲۵۰]

۷. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۵۹۸/۱۱

آغاز: برابر

نسخه اصل: کتابخانه شهرداری-گرگان.تذکر: نام مؤلف به استناد آغاز ذکر شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۷گ (۷۱۷-۷۳۳) [عکسی ف: ۲-۱۹۱]

● منسوبات (جداول) / هیئت

mansūbāt (jadāvel)

دو جدول است یکی باعنوان: جدول منسوبات بروج دوازده گانه و حالات و دیگری باعنوان دیگر و در حاشیه افقی جدول اخیر اسامی ملل مذاهب نقش شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۶۷/۱۸

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۹۵ق؛ ۴ص (۴۰۲-۴۰۵)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱۹-۴۴۶]

● منسوبات (جدول) /هیئت / فارسی

mansūbāt (jadval)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۵۶/۹

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰[ف: ۶-۴۳۲]

● منسوبات اشکال /ریاضیات

mansūbāt-e aškāl

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۷/۲۷

از کشف الاسرار؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: رجب۱۲۷۷ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱۵ص (۶۲۰-۶۳۴)، ابعاد متن: ۱۰×۱۴، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۳۹۵]

● **منسوبات بروج (جدول)** / هیئت / فارسی
mansūbāt-e borūj (jadval)
احکام و منسوبات دوازده برج است، دارای یک خانه برای منسوبات و ۶ خانه برای ادلاء اعضاء بدن و شهرها.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۲۱/۹
بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱ص (۱۲۴)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [ف: ۱۹-۳۱۶]

● **منسوبات بروج و کواکب (جدول)** / هیئت / فارسی
mansūbāt-e borūj va kavākeb (jadval)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۹۴۹/۵
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲ص، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱۸-۱۴۲]

● **منسوبات بلاد** / هیئت
mansūbāt-e belād
بلاد منسوب به شمس، زهره و عطارد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۶۰/۶
خط: نسخ، کا: محمد رضا پسر محمد باقر خراسانی، تا: ۱۲۲۳ق؛ ۲ص (۴۵۵-۴۵۶)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۱۹-۴۰۷]

● **منسوبات بیوت (جدول)** / طالع بینی
mansūbāt-e boyūt (jadval)
یزدی، ابوالقاسم بن احمد، ق۱۳ قمری
yazdī, ab-ol-qāsem ebn-e ahmad(- 19c)
جداولی روشن برای منسوبات دوازده خانه طالع «از موالید و مسائل و سال عالم واختیارات».این جداول از ابوالقاسم یزدی است که از نزدیکان محمد ولی میرزا بود و پاره‌ای از آثار وی در این دفتر هست اما در اینجا نام نویسنده نیامده است. در توضیحات بالای صفحات جداول می‌گوید: «جمیع مطالب و مقاصد متعلق به این بیوت می‌باشند، آنچه قلمی شده است عشری از اشعار آنها نمی‌باشد لیکن اصول آن ضبط شد».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۹۹/۳۴
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴ص (۸۸-۹۱)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۱۹-۵۲۱]

● **منسوبات بیوت (جدول)** / جغرافیا
mansūbāt-e boyūt (jadval)
تتمه جداول شماره ۳۴ [نسخه بالا] است و در جداول خاص منسوبات بلدان توصیف کامل هر یک از بلاد شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۹۹/۳۶
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۲ص (۹۹-۱۲۰)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۱۹-۵۲۱]

● **منسوبات بیوت رمل** / رمل / فارسی
mansūbāt-e boyūt-e raml

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۷/۳۳
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵رجب۱۲۷۷ق، جا: ارض اقدس؛ ابعاد متن: ۱۰×۱۴، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۳۹۵]

● **منسوبات بیوت شانزده گانه (جدول)** /-
mansūbāt-e boyūt-e šānzdah-gāne (jadval)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۸۱/۴
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۵ص (۳۹۶-۴۰۰)، ۱۹سطر [سنا: ف: ۲-۱۶۱]

● **منسوبات الکواکب (جدول)** / هیأت / عربی
mansūbāt-ul kawākib (jadwal)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۴۳۱/۴
خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[ف: ۶-۴۱۲]

● **منسوبات کواکب سبعه (جدول)** / هیئت
mansūbāt-e kavākeb-e sab‘e (jadval)
یزدی، ابوالقاسم بن احمد، ق۱۳ قمری
yazdī, ab-ol-qāsem ebn-e ahmad(- 19c)
این جداول نیز از همان یزدی است و مانند دیگر جدول‌های منسوبات دارای توضیح مفصل در هر خانه‌ای است. نام نویسنده در اینجا نیز نیامده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۹۹/۳۵
بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶ص (۹۲-۹۷)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۱۹-۵۲۱]

● **منسوبات کواکب سبعه سیاره (جداول)** / طب / فارسی
mansūbāt-e kavākeb-e sab‘e-ye sayyāre (jadāvel)
منسوبات متعلق به طب است به ترتیب طبایع و کیفیات گیاهان و دانه ها و درختان اندام بدنانسان، بیماری‌ها و داروها. برای هر یک جدولی خاص رسم شده و جداول داروها به ترتیب الفبا

است و برای هر یک از هفت ستاره، این ترتیب الفبایی تکرار شده است. این جداول ادویه در نوع خود جالب است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۹۹/1

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۴ص (۲-۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۱۹-۵۱۴]

● منسوبات الکواکب و البروج و الحروف و اسماء الملائک / هیئت / فارسی

mansūbāt-ol kavākeb va-l borūj va-l horūf va asmā'-el malā'ek

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۹۳۱/۴۶

آغاز: بسمله. در آنکه این جمله که درین فصلها یاد کرده می‌شود تا ندانند و استحضار نکنند در عمل تکسیر ماهر و قادر نگردند در آن دایره‌های نجومی و حروفی و رمالی دیده می‌شود؛ بی‌کا، بی‌تا[ف: ۵-۶۶۶]

● منسوبات و مدلولات بیوت (جدول) / علوم غریبه

mansūbāt va madlūlāt-e boyūt (jadval)

نخست جدول منسوبات بیوت دوازده‌گانه به اعتبار ارباب ثلاثه مثلثه و سپس جدول مدلولات.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۹۹/۳۰

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱ص (۸۴)، اندازه: ۱۴/۵×۱۹سم [ف: ۱۹-۵۲۰]

● منسوجات و اختیارات نجومی / هیئت / فارسی

mansūjāt va extīyārāt-e nojūmī

حصیبی، حسام

hasībī, hesām

در پنج «باب». جز شرح سی فصل حسام بن شمس الدین خطیب لاهیجانی به نام موضع الرسوم فی علم النجوم.
[نسخه‌های منزوی ۳۵۸]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۱۱۷/۸

آغاز: بسمله، و به نستعین، بعد از حمد حق سبحانه و تعالی و نعت رسول الله صلی ... این مختصری است مفید در بعضی از منسوبات و اختیارات نجومی از منشأت فقیر حسام الحصیبی المشتهر به خانی؛ **انجام:** حوت است و صاحب طالع مشتری است، و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب

بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۳ رمضان۱۲۷۷ق، جا: تهران؛ جلد: میشن، ۱۱گ (۶۱پ-۷۱ر)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۶-۲۲۹]

←منشآت > آتشکده
←منشآت > تحفه بهائی
←منشآت > ترسل
←منشآت > جریده منشآت
←منشآت > خوان خلیل ؟
←منشآت > دیباچه سخن
←منشآت > رقعات
←منشآت > شرفنامه
←منشآت > مکاتیب
←منشآت > نامه سلاطین
←منشآت > نامه نگاری
←منشآت > همایون نامه
←منشئآت > سرمشق جنون
←منشئات > مکاتبات
←منشئات > مکاتبات

● منشآت / نامه‌نگاری / عربی

monša'āt

ابن عمید، محمد بن حسین، ۲۹۸؟ - ۳۶۰ قمری

ebn-e 'amīd, mohammad ebn-e hoseyn (911 - 972)

از ابوالفضل محمد بن العمیدوزیر رکن الدوله ابوعلی حسن بن بویه دیلمی است.

آغاز: من انشاء الاستاذ ابی الفضل ابن العمید
انجام: هذا خیر قدر.

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۲۳۰

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوش و معرب، بی‌کا، تا: قرن ۷؛ دو ورق از آغاز و یک سطر از آخر نونویس؛ جلد: پارچه‌ای، ۴۶گ، ۷سطر (۸/۵×۱۰/۵)، اندازه: ۱۲/۸×۱۶/۳سم [ف: ۷-۸۵۶]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۹۸

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۴؛ واقف: نایینی؛ جلد: پارچه‌ای، ۲۳گ، ۱۴سطر (۱۰/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۶/۸×۲۲سم [ف: ۷-۸۵۵]

● منشآت / نامه‌نگاری / عربی

munša'āt

قابوس بن وشمگیر، - ۴۰۳ قمری

qābūs ebn-e vošmgīr(- 1013)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵/۲-طباطبائی

آغاز: للامیر قابوس بن وشمگیر الی الوزیر العتبی بخراسان فی تأخیر الجواب؛ **انجام:** الواجع فی سیبه کالواجع فی قبته

نامه‌هایی است از قابوس وشمگیر (به کسانی مانند عبدالله بن اسماعیل بن میکال، عبدالله بن محمد بن وندویه کاتب و اسپهبد خالوی قابوس، ابوالفتح بن العمید و صاحب بن عباد و ابوسحاق صابی)، و از بدیع الزمان همدانی، صاحب بن عباد (بیشتر نامه‌های صاحب به قابوس است)، ابو اسحاق ابراهیم بن هلال صابی ابوحفص وراق، ابوبکر خوارزمی (به ابوسعید رستمی وعدنان رئیس هراة)، محمد بن عبدالجبار عتبی، احمد بن ابراهیم ظبی؛ خط: نسخ، کا: علی سمونی یا سموتی، تا: ۱۲۶۰ق؛ جلد: تیماج، ۱۸گ (۱۰۵-۱۲۲)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۲۲-۱]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۷۹۶/۷

آغاز: بسمله. فصل فی سرد جملة من رسائل الامیر شمس المعالی قابوس بن وشمگیر فقد قیل انها قلیلة النظیر فی البلاغة و الفصاحة و الصناعة ... فمنها ما کتبه الی الوزیر العتبی بخراسان فی تاخر الجواب؛ **انجام:** واحلی الله اهل الفضل من فواضله و ارواهم بدر مخالفه

خط: نسخ، کا: عبدالله بن محمد حسن هشترودی، تا: رجب تا جمادی الثانی ۱۳۳۷ق؛ جلد: گالینگور، ۷گ (۳۹پ-۴۵ر)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۳۱-۹۳]

● **منشآت** / عرفان و تصوف / فارسی

monšaʼāt

عین القضاة، عبدالله بن محمد، ۴۹۲ - ۵۲۵ قمری

ʻayn-ol-qozāt, ʻabd-ol-lāh ebn-e mohammad (1100 - 1132)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۴۱۲/۱۶

آغاز: بسمله، انظر الی ناقتی فی ساحة الوادی ضعیفه للسری تحت ابن میاد؛ **انجام:** و تفسیر کل شیی ء در آخر سورت یوسف چه گویی اندک سریست اندیشه کن که طرفه اشارتیست و الله ینبهک علیه

در این قطعه شکایت از رنج هستی می‌کند و می‌گوید بند هستی مزاحم آدمی است تا در وادی قدس بپرواز آید، او می‌گوید حدیث عشق با همه نتوان گفت مگر آنکه خود عشق زبان گشاید و آنچه ناگفتنی است باز گوید و من از فاش گفتاری خود باک ندارم؛ خط: نسخ، کا: محمد بن علی الدامغانی الجابرمی‌المولد، تا: ۶۵۹ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴ص (۲۸۱-۲۸۵)، ۱۹سطر (۶×۱۵/۵)، اندازه: ۹/۵×۱۹سم [ف: ۵-۵۵۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۵۹/۱۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲-۵۱]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monšaʼāt

رشید وطواط، محمد بن محمد، - ۵۷۳ قمری

rašīd-e vatvāt, mohammad ebn-e mohammad(- 1178)

۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۵-عکسی

نسخه اصل: از ترکیه نسخه فاتح ۴۰۷۴؛ بی‌کا، تا: ۵۵۰ق[نشریه: ۲-۲۷۷]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۲/۴-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش۵۵۲ فارسی. نامه‌ای از او؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷ و۸؛ ۲۵سطر[فیلمها ف: ۱-۴۴۳]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۲۱/۲-ف

نسخه اصل: موزه بریتانیا Or. 6316. چهار نامه اوست به سدید الدین مجد الافاضل سدید بن نصر حاتمی و افضل الوزراء اسعد بن منصور حاکمی هر یکی دو تا؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۷۵۱ق؛ ۴گ (۵۲پ-۵۶پ)، ۱۷سطر [فیلمها ف: ۱-۵۲۸]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۴۱/۶-ف

نسخه اصل: نور عثمانیه ۴۳۱۲؛ کا: توفیق نامراد، تا: پایان محرم۹۹۱ق[فیلمها ف: ۳-۱۸۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۶۸/۳۸

آغاز: الی کاتب یزاحمه و یبرم علی اداته و دواته. عذلتنی ادام الله بجهتک و حرس مهجتک علی اعتکافی فی الزاویة؛ **انجام:** قد افسدت دوائی و قلمی ×× واطالت غنائی و المسی

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۳گ (۹۷پ-۹۹پ)، اندازه: ۱۱×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۱۸۲]

۶. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۳۰۷

آغاز: لرشید الدین محمد العمری المعروف بالوطواط؛ **انجام:** و لسانه وافده و فقره قایده.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ تحریر چلیپا؛ واقف: نایینی؛ جلد: مقوایی، ۱۵گ، اندازه: ۱۷/۷×۲۲/۵سم [ف: ۷-۸۵۵]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۷۷/۱-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۰۱۵.چهار نامه اوست به سدید الدین مجد الافاضل سدید بن نصر حاتمی و افضل الوزراء اسعد بن منصور حاکمی هر یکی دو تا؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۴گ (۱-۳۴)، ۲۲سطر[فیلمها ف: ۱-۵۲۳]

۸. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۱۰۶/۵

کا: مینوی، مجتبی، بی‌تا؛ از روی نسخه ش Or. 8316موزه بریتانیا مورخ روز سه شنبه آغاز ربیع الاول ۷۰۱[نشریه: ۶-۶۸۱]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۱/۱-عکسی

بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۲-۲۸۰]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monšaʼāt

خاقانی، بدیل بن علی، ۵۲۰ - ۵۹۵ ؟ قمری

xāqānī, badīl ebn-e ʻalī (1127 - 1199)

[فرهنگ ایران زمین ۱/۱۱ و ۳۲۹/۱۲؛ مشترک پاکستان ۷۳۹/۵؛ معجم التاریخ التراث الاسلامی ۴۱/۱]

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۶۹-ف

نسخه اصل: لالا اسماعیل ش ۶۰۰؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: با تاریخ ۸۲۰ق؛ با یادداشت درویش منصور قاطع در ۸۲۰ در شهر بلدیس؛ ۶۲گ، ۲۵سطر[فیلمها ف: ۱-۲۵۷]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۸۲/۴

آغاز: من منشات حکیم خاقانی. منشات خاقانی علیه الرحمه قسماً بنعمة الله که هم تشویر خوردمی و عرق خجلت برچهره آوردمی و همانا که بر رای شریف مجلس سامی؛ **انجام:** به لئیم واضع ماند به هنگام مستی که به خرمی و بیخبری ندهد و به درمش دهد گهری باز ستاند

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج، ۱۷گ (۲۳پ-۴۸پ)، اندازه: ۱۳×۲۲/۲سم [ف: ۲۹/۱-۵۴۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۶۷۷

خط: تایپی، کا: حروچینی، تا: ۱۳۳۷ق؛ پایان‌نامه به راهنمائی حسین خطیبی[مختصر ف: -۸۲۴]

● **منشآت** / شعر / فارسی

monša’āt

کمال اصفهانی، اسماعیل بن محمد، ۵۶۸؟-۶۳۵ قمری

kamāl-e esfahānī, esmā‘īl ebn-e mohammad (1173 - 1238)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۵/۳۴-ف

نسخه اصل: حمیدیه ش ۱۴۴۷. شعر فارسی با شعرهای فارسی سلمان در پاسخ او؛ بی‌کا، تا: با تاریخ۷۵۵ق[فیلمها ف: ۱-۴۲۴]

● **منشآت** / نامه نگاری / عربی - فارسی

monša’āt

خونجی، محمد بن ناماور، ۵۹۰ - ۶۴۶ قمری

xūnajī, mohammad ebn-e nāmāvar (1195 - 1249)

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۱۵۴/۲۰بخش۳

آغاز: سالت العقل ارشادی بنصح مسلم فی المعاد و فی المعانی فقال تحاش هذا الناس طرا ممالا فی السلامة کالتحاشی (۱۷ب) وله: یا رب مالی غیر بابك ملتجا ... در آن منفعتی اندیشه کرد ... و امداد سعادت متواصل بمحمد و عترته

نسخه اصل: مجموعه طبیب ظل السلطان؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: ذیحجه۶۶۳ق؛ ۲گ (۱۷پ-۱۸ر) [ف: -۱۱۷]

۱. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۱۵۴/۱۹بخش۳

آغاز: لعل انا سایسمعون ب مذهبی ؛ **انجام:** دواعی کرامت هر دو منزل در نما بالمصطفی و عترته الاکرمین

نسخه اصل: مجموعه طبیب ظل السلطان؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: ذیحجه۶۶۳ق؛ ۱گ (۱۶پ-۱۷پ) [ف: -۱۱۷]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša’āt

صدرالدین قونیوی، محمد بن اسحاق، ۶۰۷-۶۷۳ قمری

sadr-od-dīn qūnīyavī, mohammad ebn-e eshāq (1211 - 1275)

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۷-عکسی

نسخه اصل: از ترکیه - نسخه انقره ۶۶۴؛ کاتب = مؤلف، تا: ۶۷۷ق[نشریه: ۲-۲۸۰]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša’āt

جوینی، محمد بن محمد، - ۶۸۳ قمری

joveynī, mohammad ebn-e mohammad(- 1285)

درباره بسیاری از موضوعات مانند تدریس در دو مدرسه نخجوان و فتح دربند به خواجه هرون و جمال الدین و آزادی بنده یی بنام جوهر و جز اینها.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۴۲/۱-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۵۵۲ فارسی؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷ و ۸؛ ۲۵سطر[فیلمها ف: ۱-۴۴۳]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša’āt

صاحب دیوان، محمد، - ۶۸۳ قمری

sāheb dīvavn, mohammad(- 1285)

در این بخش، هشت فقره از انشاهای شمس الدین جوینی صاحب دیوان آورده شده و در یکی از آنها صاحب دیوان اشاره به تاریخ ۶۷۷ دارد. موضوع منشآت، وقف‌نامه، عتق‌نامه، وصیت‌نامه و غیره است و نخستین آنها نامه و دستوری است خطاب به قاضی شهاب الدین مرندی در مورد بحث و تدریس در مدرسه نخجوان جوین و مدرسین و طلاب آن مدرسه، انشاء هفتم، وصیت نامه است که از نظر تاریخی مهم است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۹۰/۱۰۱

بی‌کا، تا: سه‌شنبه ۲۱ ربیع الاول۷۲۳ق؛ جلد: تیماج، ۳ص (۴۱۲-۴۱۴)، ۴۱سطر، اندازه: ۱۹×۳۲سم [ف: ۴۱-۹۰]

● **منشآت** / نامه نگاری / عربی

monša’āt

نیریزی، علی بن محمد، ق۷ قمری

neyrīzī, ‘alī ebn-e mohammad(- 13c)

از انشاآت ارشد الدین علی بن محمد النیریزی.

تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۱۵۴/۱۸بخش۳

آغاز: الحمدلله الذی اذهب عنک الحزن؛ **انجام:** کتبه الداعی ... علی بن محمد النیریزی

نسخه اصل: مجموعه طبیب ظل السلطان؛ خط: نسخ کهن، بی‌کا، تا: ذیحجه۶۶۳ق[ف: -۱۱۷]

● **منشآت = منتخب سوانح الافکار = مکاتبات رشیدی** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt = mn.-e savāneh-ol afkār = mokātebāt-e rashidi

رشید الدینفضل الله همدانی، ۶۴۸؟ - ۷۱۸ قمری

rašīd-od-dīn fazl-ol-lāh-e hamadānī (1251 - 1319)

مجموعه‌ای است از نامه‌ها و تعدادی رسائل مختصر خواجه رشید الدین فضل الله با انشائی ادبی و زیبا با اشعار؛ عناوین برخی از نامه‌ها چنین است: به مولانا مجد الدین اسماعیل قانی نوشته، در مذمت مردمان بصره، به فرزند امیر علی حاکم عراق، به فرزند امیر محمود حاکم کرمان ، به سنقر باورجی حاکم بصره، خواجه معروف خوار زاده خود ... به شیخ صفی الیدن اردبیلی، به مولانا شرف الدین طبسی. در پایان نسخه مرعشی منتخب سوانح الافکار رشیدی نامیده شده است. (سید محمود مرعشی)

آغاز: حمدی که بیان خوانندگان کون و مکان و ان من شیء الا یسبح بحمده در تقریر شطری از آن قاصی آید و ثنایی که بنان نویسندگان و هم و امکان

انجام: و ذات مبارک آنجناب بعد از این تجرع اقدایح مصایب و کأسات نوایب مصون و مأمون دارد.

چاپ: لاهور، ۱۳۶۴ق

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۷۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۱؛ مصحح؛ در یادداشت آغاز نسخه اشتباهاً به رشید الدین وطواط نسبت داده شده؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۲گ (۱۶۵-۲۰۶)، ۲۱سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۳۲-۴۵۵]

۲. تهران؛ ذکاء، یحیی؛ شماره نسخه: ۲۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ ۱۱سطر(۸/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱سم [نشریه: ۳-۱۳۹]

۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۲۵

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد علی تبریزی، تا: ۱۳۰۳ق؛ جلد: مقوا، ۹۳ص (۲+۹۱)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۲۱/۵سم [ف: ۳-۱۳۱۶]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۰-ف

نسخه اصل: اونیورسیته ش ۸۸۴ فارسی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۴۸گ، ۱۲سطر[فیلمها ف: ۱-۲۰۳]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša'āt

ابن یمین، محمود بن یمین الدین، ۶۸۵؟ - ۷۶۹ ؟ قمری

ebn-e yamīn, mahmūd ebn-e yamīn-od-dīn (1287-1368)

مشتمل بر مرآت الفتوح، کنز المعانی، تحقیقات، تجلیات، مشابهات، فردوسیه، تاج المدایح، نوادر، مجمع الغرایب، مرتفعات، تذکرة الاحباء، عریضه به شاهزاده شجاع معیار الادراک، معذرت نامه و غیرها.

یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۴۰۵/۱

آغاز: بسمله، در نزد محبت همه جا خصل حکست ×× صد مهره داغ هر طرف سبز تکست

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: وزیری؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۰۱گ (۱-۱۰۱)، ۱۶سطر (۱۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۴-۱۲۸۲]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša'āt

عبید زاکانی، عبیدالله، - ۷۷۲ قمری

'obeyd-e zākānī, 'obeyd-ol-lāh(- 1371)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۶۳۴/۷-ف

نسخه اصل: مجلس ۲۸۰۷؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۳-۱۷۲]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša'āt

چلبی، فریدالدین

Čalabī, farīd-od-dīn

مکاتیب فریدالدین چلبی است به بهاء الدین و در پاسخ حاجی پاشا و محمود چلبی با رقعه میر عبدالجبار به فریدالدین چلبی (همه به فارسی) با شعرهای نجومی فریدالدین چلبی و چند نامه عربی و فارسی دیگر.

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۹۴/۳ حکمت

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۷ و ۸؛ قطع: ربعی[ف: ۲-۵۱]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša'āt

ابراهیم سلطان بن شاهرخ بن امیر تیمور، ق۸ قمری

ebrāhīm soltān ebn-e šāhrox ebn-e amīr teymūr(- 14c)

تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۴/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۰۵ق[نشریه: ۲-۴۵]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt

جلال عکاشه، ق۸ قمری

jalāl-e 'okāše(- 14c)

جلال الدین فریدون بن عکاشه از منشیان زبردست قرن هشتم بوده و در دربار ابواسحاق اینجو در شیراز می‌زیسته و در سفینه‌هایی که در قرن هشتم گرد آمده نظم و نثر او را بسیار نقل کرده‌اند.

۱. تهران؛ مجلس شورا؛ شماره نسخه: ۲۲۶۳

آغاز: الحمدلله العلی الاسماء محیی نبات الارض بماء السماء؛ **انجام:** صحاح فی حسان.

فهرست آثاری که از وی در این مجلد آمده بدینقرار است: رساله رحیقیه- به مدح جلال الدین مسعود شاه، الرسالة الربیعیه مدح غیاث الدین کیخسرو و طاب ثراه، الرسالة الربیعیه مدح شیخ ابواسحاق، الرسالة الرحیقیه مدح شیخ ابواسحاق، مکتوبی چند در مصطلحات فنون و علوم نوشته، این مکتوب به یکی از حجاج نوشته، وله فی الدعوة بالافطار، وله فی تهنیة العید، وله فی الدعوة بمجلس اللهو و الهزل، الرسالة المیمیه، این مکتوب بملک سار(!) نوشته و استعفا از رفتن به هندوستان نموده، الرسالة الحدیدیه، نامه‌ای به جمال الدین شیخ ابواسحاق، در تهنیة قدوم از سفر و استعفاء از استقبال، این مکتوب از فرموده سلطان مرحوم شیخ ابواسحاق علیه الرحمه به هراوه نوشته، در جواب مکتوب ملک هراوه نویسد از زبان ملک مرحوم شیخ ابواسحاق علیه الرحمه، نسخه فتح نامه از زبان امیر مرحوم جلال الدین مسعود شاه علیه الرحمه نوشته، رسالة النخلیه، مکتوب در تعزیه ملک مرحوم شرف الدین محمود شاه، مکتوب در جواب تعزیه نامه شیخ الاسلام المرحوم امین الملة و الدین علیه المغفرة در عزاء امیر مرحوم محمود شاه علیه الرحمه، مکتوب به اتابک الاعظم المرحوم مظفر الدنیا و الدین، رقعه در استدعا صهباء؛ خط: رقاع، کا: حاجی محمد الحافظ، تا: شعبان۷۸۶ق؛ در میان صحایف ۳۳- ۳۴ و ۹۵ و ۹۶ نسخه افتادگی دارد، این نسخه در همان زمان مولف در ۷۸۶ فراهم شده؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۲۲۶ص، ۸ سطر، اندازه: ۸×۱۳سم [ف: ۶-۲۱۸]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۷۶۳-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۳-۱۰۳]

۲. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۲/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹[نشریه: ۲-۴۴]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۹/۲

آغاز: اللهم انا نستوهبک تمام ما اولیتنا ... اما بعد بزرگترین موهبتی ... دوستی باشد که ... شاهزاده جهان، ملکه زمین و زمان ... خدیجه عصمتی که دین محمدی ... (من منشآته): ازال الله عنکم کل آفة ... چنین مینماید که این کتابچه را بنام شاهزاده یی خدیجه نام نگاشته است؛ **انجام:** که حریم ملک و ملت را شادروان است، بر ذروه کیوان باد. تمت منتخبات المنسوبة الی المولی المغفور جلال الدین عکاشة

این کتابچه سی و اند قطعه نثر و نظم است که به برخی از آنها نام ویژه داده است مانند: رساله منطقیه رساله طبیه، رساله نجومیه، اصطلاحات حکماء، اصطلاحات محاسبین، نامه‌ای از زبان ملک الاسلام کیخسرو برای شیخ الاسلام امین الدین، فتحنامه برای مسعود شاه، چکامه‌ای میمی به قافیه نون در کرم در ۱۸ بیت، آغاز: «زهی بذات کریم تو زنده جان کرم ×× زهی زمان تو دیباچه زمان کرم»، چکامه دالی (به قافیه راء) در سی بیت، که آغازش چنین می‌باشد: «لاله را از ژاله درج در گوهر کرده اند ×× حقه یاقوت گل پر زر احمر کرده‌اند»، چکامه میمی (به قافیه یاء) در ۱۳ بیت است، آغاز: «مدتی اسباب عیش و کامرانی داشتیم ×× ساغر لذت پر آب زندگانی داشتیم»، دیگر چکامه‌ای به قافیه قاف است در ۱۵ بیت، آغاز: «مرا ز عالم علوی خبر رسید که خوش ×× فرشته ز مطبقان طاق سبع طباق»، چکامه‌ای به قافیه ها در ۱۹ بیت، آغاز: «ای حریم ملک و ملت را پناه ×× آسمان را آستانت سجده گاه»، و چنین نماید که این کتابچه گلچینی از منشآت عکاشه است نه همه آن.؛ خط: نسخ، کا: محمد بن یوسف، تا: ۸۸۴ق؛ جلد: تیماج حنایی، ۲۳گ (۲۱-۴۳)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۲۷۷]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۳۰/۴

آغاز: در این رسایل که مسطور می‌گردد اصطلاحات هر فن را بطریق ابهام درج کرد تا مترسل را دستور باشد؛ **انجام:** رانه گردانند سوابق الطاف ملحق گردد و سلام الله علی جنابه العالی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۱۱گ (۶۹-۷۹)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۳/۸سم [ف: ۴۳-۲۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۰سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۲×۳۲سم [سنا: ف: ۱-۲۱]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۹۵۸/۲۱

آغاز: بسم الله العلیم ازال الله عنکم کل آفة و سد علیکم سبل المخافة ...

شامل رساله های نحویه، صرفیه، منطقیه، طبیه، نجومیه و تعزیه؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز، ۴گ (۱۷۲پ-۱۷۵پ)، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: ۳۱-۱۵۱]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲/۲۶۷/۵-ف

نسخه اصل: کتابخانه پرفسور مکرمین بن خلیل بن الالبستانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۵گ (۴۸-۶۲) [فیلمها ف: ۱-۴۴۶]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۹۰/۲۶

آغاز: صفایح حمد و سپاس و صحایف شکر بی قیاس؛ **انجام:** باقی بدوامی که در اعداد سنینش ×× آحاد شمارند الوف دو ...

در برگ‌های ۱۱۱ تا ۱۲۹ نسخه کتابچه‌ای دیده میشود که آنرا

نصرالله بن عبدالمؤمن منشی سمرقندی برای فرماندار سمرقند گرد آورده و در آغاز نام وزیر او (خواجه ناصر الدین عمر) را یاد کرده است، و در دیباچه گوید: چون بجز سخن سرمایه نداشتم، دفتری از منشآت منشیان بنام فراهم آورده پیشکش ساختم؛ بی‌کا، بی‌تا[ف: ۲-۲۸۱]

● **منشآت** / ادبیات / عربی - فارسی

monša'āt

حسینی ناصری، حسین بن محمد، ق۸ قمری

hoseynī nāserī, hoseyn ebn-e mohammad(- 14c)

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۸۸/۴ ـ ج

آغاز: بسمله: من منشآت ابوالمعالی الحسین بن محمد بن محمد الحسینی الناصری الی القاضی لاصدرالامام العلامة نظامالامة تاح الملة والدین محمد بن اسحق الاصفهانی ذکر الله راحلین بخیر عرجو الیه صاتم مروالما تارجت ارض قاسان فیما تقدم من الزمان بمقدم مولانا ... نظام الملة والدین تاج الاسلام والمسلمین علامة العالم؛ **انجام:** فهذه عجالة الحال لانقاوة المقال وهو حسبنا ونعم الحسیب

نوشته‌ای از ابوالمعالی حسین ناصری بعربی و شعر فارسی هم دارد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸و۹؛ کاغذ: سمرقندی، ۲گ (۹۳پ-۹۴پ)، ۲۱سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱-۴۸۶]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۸۸/۵ ـ ج

آغاز: وله الی واحد منالاطباء موردا فیها مصطلحاتهم: مادام که فحول علمای طبیعت بل حذاق حکمای طب معرفت احمال بدن آن برادر تحدید فن خود جنس وفصل ذاتی نهند؛ **انجام:** لعل مسقمها یومایداویها والدعاء ضعف الاولی

نامه دیگری از او؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸و۹ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۳گ (۹۴پ-۹۶ر)، ۲۱سطر (۲×۱۲)، اندازه: ۷×۱۵سم [ف: ۱-۴۸۶]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۸۸/۶ ـ ج

آغاز: وله الی واحد من اهل التنجیم موردا فیها مصطلحاتهم: همیشه باواحد صمد که رب المشارق والمغارب است راکب اسد را که شاه کواکب است از افق السماء ذات البروج طلوع دهد؛ **انجام:** ماه و مهرو کیوان وکاتبه ×× والمشتری واناهید و بهرام

نامه دیگری از او؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸و۹ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۱گ (۹۶ر-۹۶پ)، ۲۱سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱-۴۸۷]]

۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۸۸/۸ ـ ج

آغاز: (وله من الرسایل العربیة)بسمله.اللهم یا باری اعیان البرایا بلطایف الابداع و المرایا؛ **انجام:** بقیت لتبقی جدة الملك مدرکا ×× من العمر والعلیاء ما یتوقع

وصل الله علی سیدالمرسلین محمد و آله وصحبه اجمعین والحمد لله رب العالمین

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۸و۹ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۵گ (۱۰۴ر-۱۰۸ر)، ۲۱سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۱-۴۸۷]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša'āt

دهلوی، ملك اختسان، ق۸ قمری

dehlavī,malek extesān(- 14c)

تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۲/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹[نشریه: ۲-۴۴]

● **منشآت** / عرفان و تصوف / فارسی

monša'āt

نعمة الله ولی، نعمة الله بن عبدالله، ۷۳۰؟ - ۸۳۴ قمری

ne'mat-ol-lāh-e valī, ne'mat-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-lāh (1330 - 1431)

چاپ: در ضمن رساله های حضرت سید نورالدین شاه نعمت الله ولی جلد اول صص ۳۶۸-۳۷۴ به سال ۱۳۵۵شتهران به چاپ رسیده

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۷۲/۴

خط: نستعلیق، کا: محمد مظفر بن محمد حکیم، تا: ۱۰۶۶ق؛ ۳۳سطر (۹×۲۰)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [سنا: ف: ۱-۲۰۸]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۴۸۴/۶

آغاز: الحمدلله الذی انشأنا اعیاناً ثابته فی علمه اولاً و انشأه ارواحنا بعد النشأ الروح الکلیة ثانیاً و انشأ اشباحنا فی عالم العناصر ... نشئه انسان اگر خواهی که دانی بی گمان ×× منشآت ما بخوان و نشئه انسان بدان؛ **انجام:** و بقاء البقاء بالله این قیامت حاصل شده، بیت: گر ز خود فانی شوی حالی تمام ×× این قیامت رو نماید والسلام.

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: حدود قرن۱۳؛ ۳گ (۱۱۸ر-۱۲۰ر)، ۱۴ سطر(۸×۱۴)[ف: ۴۱-۶۸۲]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۳۰/۶

خط: نسخ، کا: عباس بن محمد شیرازی همدانی، تا: ۱۲۶۴ق[الفبائی: -۵۶۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۱۹/۴

خط: نسخ ریز، کا: عباس بن حاجی محمد شیرازی الاصل همدانی المسکن، تا: ۱۲۶۴ق؛ ۲ص (۱۴۸-۱۴۹)، ۲۹سطر، اندازه: ۱۹/۵×۳۲سم [ف: ۳۲-۱۴۸]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۶۷/۴

آغاز: الحمدلله الذی انشاء اعیاننا؛ **انجام:** این قیامت رو نماید والسلام.

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ۱۲۶۵ق؛ مجدول؛ ۲ص (۳۸-۳۹)، ۲۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳/۵سم [ف: ۱۰-۵۸۶]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša'āt

ترکه اصفهانی، علی بن محمد، – ۸۳۶ ؟ قمری

torke-ye esfahānī, 'alī ebn-e mohammad(- 1433)

تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۴/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۰۵ق[نشریه: ۲-۴۵]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt

شرف الدین علی یزدی، – ۸۵۸ قمری

šaraf-od-dīn 'alī-ye yazdī(- 1454)

[راهنمای کتاب ۷۶۲/۱۴]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۶۸۵

منشآت فارسی و عربی شرف الدین علی یزدی است: ۱. الباب الاول فی مایتعلق بالمکاتبات وفیه مقصدان. چند فصل باید در آن باشد که در این نسخه شش فصل است، ۲. دیباچه مولود امیر اسدالله، ۳. دیباچه مولود شیخ محمود معروف بسیلت، ۴- دیباچه احکام تقویم، ۵. دیباچه برای امیرتر خان در پشت کتابچه، ۶. خاتمه کلیات شیخ سعدی، ۷. منشور میرزا ابراهیم سلطان برای خواجه نصیر مذهب، ۷. منشور واعظی که خواجه صاین الدین علی مجلسی او را مشرف ساخته است، ۹. اجازه‌گونه‌ای به التماس حاجی علی نجار و رفقا در هرات به عربی، ۱۰. صورت خط امیرزاده ابراهیم که بر پایان قرآنی که به کلین فرستاده‌اند، نوشته است به عربی، ۱۱. کتابه سقف عمارت باغ بهشت شیراز در ۸۳۶ به عربی، ۱۲. کتابه برج ابلق برابر میدان سعادت شیراز به عربی، ۱۳. کتابه قبر تیمور به عربی، ۱۴. کتابه قبر خواجه شاه علی بن فخر الدین ابی بکر کهچویی به عربی، ۱۵. کتابه قبر ضیاء الدین محمود قاری شیرازی در روز سه‌شنبه ۹ شوال ۷۶۰ق، ۱۶. منشئات و نامه‌ها وطالع نامه و زایجه وتعزیت نامه و منشور تیراندازی و کمانداری و دیباچه مولود باتاریخ ۸۴۹ق؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۸۱گ، ۲۳ سطر، اندازه: ۱۱/۷×۲۱سم [ف: ۴-۷۸۹]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۸۴-ف

نسخه اصل: روان کوشکو ش ۱۰۱۹. به نظم و نثر؛ بی‌کا، تا: ۸۶۷ق؛ ۲۳۷گ، ۱۵سطر[فیلمها ف: ۱-۲۵۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۱۶

این نسخه را شادروان بیانی در نشریه (۲: ۴۵) و راهنمای کتاب (۴: ۳ص ۲۳۹) شناسانده و علی مؤید ثابتی هم در دیباچه اسناد و نامه‌های تاریخی (ص ۱۲) از آن یاد کرده و دانش پژوه آنرا خوانده و در مجلد وحید (۴: ۱۱ص ۱۰۵۷) از آن سخن داشته است، این نکته ها نیز در اینجا آورده می‌شود: ۱. از منشآت صاین الدین ابومحمد علی ترکه خجندی (– ۸۳۵ق) در نسخه‌ای از رسائل او و در مجلس چند تائی هست (فرهنگ ایران زمین ۱۴: ۳۰۷) و در منشآت دانشکده ادبیات (۱: ۴۴۹) هم از او یاد شده است (نیز مجموعه یک گیل)، ۳. درباره دیباچه ترجمه شمسیه که در این نسخه هست باید دانست که مولی علاءالدین علی بن محمود بن محمد شاهرودی بسطامی هروی رازی فخری حنفی مصنفک (۸۰۳-۸۷۵ق) شرحی به فارسی بر شمسیه کاتبی دارد (چلبی) که در روز پنجشنبه ۱۰ ربیع الاول ۸۶۳ آنرا بپایان برده و نسخه اصل آن به خط خود او در قاهره هست(فهرست طرازی ۲: ۳۳۵ ش ۲ فلسفه و منطق فارسی طلعت)، این ترجمه که به نام علاءالدین ابوالمظفر سلطان محمد شده و او هم گویا همان سلطان محمد میران شاه پسر بایسنقر (۹۰۵-۸۵۵) است مانا جز شرح فارسی مصنفک است، ۴. در جامع مفیدی (۳: ۲۵۱) از خواجه کمال الدین محمد اشکذری و پسرش خواجه عبدالقادر مستوفی یزد نام برده شده است، دانسته نشد که او را با ابوالکریم بن علی اشکذری منشی چه نسبتی است، این یکی هم به گواهی نسخه ش۲۵۷۶ باید ابوبکر بن علی اشکذری باشد نه ابوالکریم که در آنجا آمده و نه اسکندری که در فهرست دانشگاه یاد شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۲ ربیع الاول۹۰۵ق؛ تملک: شهاب؛ مهر: اسدالله؛ جلد: تیماج سبز، ۲۷۴گ، ۲۹سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [سنا: ف: ۱-۱۵۷]

تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۴/۴

همان نسخه بالا[نشریه: ۲-۴۵]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۲۹-ف

نسخه اصل: برون (7) Or. H. 5(ص ۱۰۷ فهرست)؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۲-۲۸۳]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt

جمالی اردستانی، جمال الدین محمد، ۸۱۴ – ۸۸۳ ؟ قمری

jamālī ardestānī, jamāl-od-dīn mohammad (1412-1479)

[الذریعة ۱۶۱/۹]

تهران؛ سپهسالار؛ شماره نسخه: ۲۲۹/۱

آغاز: بسمله. من کلمات قدوة العشاق ... مولانا احمد الملقب بجمالی ... در بیان تأویل «اکثر اهل الجنة البله» ای عزیز اهل عافیت؛ **انجام:** بار دیگر صحبت اتفاق افتاد و السلام علی اتبع الهدی ... علی العجالة حقیر مسوده نمود ۲ شنبه ۴ شعبان ۱۲۴۴

دوازده رساله عرفانی است، در رساله دوم به وجدی که او را در آدینه ۱۷ ربیع الاول ۸۶۳ بعد از نماز پسین در مرقد روزبهان دست داده است اشارت می‌کند، او در رساله نهم به کتاب کنزالدقایق و شرح کنوز و روح القدس و میزان الحقایق حوالت می‌کند؛ خط:

نستعلیق، کا: مشهدی محمد امین عطار پسر کربلائی رجب علی رشتی از محله زاهدان رشت، تا: ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج، ۲۶گ (۱پ-۲۶پ)، ۱۷ سطر (۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۲۱سم [ف: ۵-۶۶۹]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt

کاتب، هاشم بن عبدالعزیز

kāteb, hāšem ebn-e 'abd-ol-'azīz

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۹/۶

از شرف الدین هاشم پسر کمال الدین عبدالعزیز پسر شهاب الدین فضل الله کاتب، وی در دیباچه این کتابچه خود را چنین شناسانده است، ولی یکی از نامه‌های امضای محمد منشی خالدی دارد (گ ۲۶۳پ) عنوان‌های این کتابچه: بیع نامه، سلم نامه، آزاد نامه، اجاره نامه و ... می‌باشد؛ خط: نسخ، کا: محمد بن یوسف، تا: ۸۸۴ق، جلد: تیماج حنایی، ۱۶گ (۲۵۱-۲۶۶)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۲۷۹]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt

کوبنانی، ابواسحاق، - ۸۸۶ قمری

kūbnānī, ābū-eshāq(- 1482)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۳۰/۱

آغاز: فتح ابواب کلام بنام ملک علام اقتدار برحمن الرحیم است وانشاء حمد و متضمن هدایت؛ **انجام:** فرخنده و مبارک و میمون و سعد بادنوروز و مهرگان و بهار و خزان تو

به دستور استادش قاضی میر حسین بن معین الدین میبدی یزدی، منشآت او را جمع‌آوری کرده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: آخر رجب۹۷۹ق؛ ۳۹گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۳/۸سم [ف: ۴۳-۲۶]

● **منشآت** = **مکاتیب** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt = makātīb

جامی، عبدالرحمن بن احمد، ۸۱۷ - ۸۹۸ قمری

jāmī, 'abd-or-rahmān ebn-e ahmad (1415 - 1493)

آغاز: بسمله.بعد از انشای صحائف ثنای و محمدت الله الذی انزل علی عبده الکتاب و پس از ادای وظائف درود و تحیت ... - رقعه هایی که به درویشان مخدومی ارشاد مابی خواجه عبیداله مد الهم سبحانه ظلال ارشاده نوشته شد ...

چاپ: هند، کانپور، نول کشور، ۱۸۷۳ میلادی؛ بارها به چاپ رسیده و نسخه‌های خطی آن فراوان است از جمله بیش از پنجاه نسخه دست نویس آن در شبه قاره شناسایی شده است.

[مشترک پاکستان ۱۸/۵؛ الذریعة ۲۶/۲۳؛ مکتبة امیرالمؤمنین ۷۰۱/۲]

شرح و حواشی:

۱- مشرب العطشان؛ قراباغی، محمد رفیع بن دوست محمد (-۱۱)

۱. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۱۳/۲ حکمت

آغاز: رساله منشآت: مدالله ظلال انفاقه و اشفاقه دولتما باشها با احمدا مخدوما را دعوات و تسلیمات مخلصانه ... میرود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: سمرقندی، قطع: وزیری کوچک[ف: ۲-۴۰]

۲. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۱۱۹۴/۷

آغاز: برابر**انجام:** که صد ماه شعبان دیگر نماید تم الانشاء جامی بعون الرحمان المغفرة العامی.

خط: نستعلیق ترک، کا: ایوب بن صائلمش، تا: قرن ۹؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج، ۵۸گ (۱۰۲-۱۵۹)، ابعاد متن: ۸/۵×۱۴، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳-۸۹۰]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۷۹۵/۲۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** رقعه مشعر بوصول آنچه سلطان جهانشاه فرستاده بود: از جمله عوارف و عواطف حضرت ... و یک عدد برگ چون کلیم ...

نامههایی است به نظم و نثر به نام اشخاص و برخی بی نام، با عنوان‌های رقعه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸۹۵ق؛ افتادگی: انجام؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۷گ (۴۰۲پ-۴۱۸پ)، ۳۱سطر، اندازه: ۲۵/۲×۳۴سم [ف: ۸-۹۸]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۰۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: مقوا، ۴۴گ، ۱۹سطر(۶×۱۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۱۶-۷۲]

۵. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۱۵/۱۳

به نثر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مذهب، مجدول، با سرلوح مذهب مرصع عالی، شرحی است به این مضمون که به موجب دستور فتحعلیشاه قاجار میرزا محمد شفیع صدر اعظم مربی و معلم شاهزاده محمود میرزا کتاب حاضر را به جهت شاهزاده مزبور در تاریخ ذیحجه ۱۲۳۰ ضبط نموده است با مهر محمود میرزا ... «چون طالع خسروی است مسعود / محمود آمد صفات محمود ۱۲۱۷»؛ مهر: مشیرالسلطنه ۱۳۲۲، ناصرالدین شاه قاجار ۱۲۷۴؛ کاغذ: بخارائی، جلد: میشن مذهب، ۲۵ و ۲۷سطر، اندازه: ۲۵×۳۵/۵سم [ف: ۳-۲۴۰]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۹۹۷/۱۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن پشت معرق، ۲۷سطر [ف: ۳-۶۳۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۵۹۲

خط: نستعلیق، کا: توفیق نامراد گیلانی، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، دارای سرلوح مرصع مذهب جدید، با یادداشتی از حمید کاظم زاده در خطاب به نورالله خان که چیزی از کتاب درک نکرده، یادداشت دیگری از عبدالحسین راجی در تأیید گفتار کاظم زاده

به سال ۱۳۲۸ق؛ تملك: حاج محمدرضا به سال ۱۳۳۹ق، فیض الله بن عبدالقادر با مهر «گشت مهر فؤاد فیض الله» (بیضی)، عبدالعلیم بن احمد افندی، سلمان الحسینی به سال ۱۳۱۰ق؛ مهر: «شرف دارد محمد انبیاء» (بیضی)، «محمد اسمعیل» (بیضی)، «عبده الراجی محمد علی» (بیضی)؛ جلد: تیماج مذهب، ۵۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۲۸-۱۴۳]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۳۰/۷

آغاز: رقعه آخری [دو بیت عربی که کاتب درست نخوانده و غلط نویسی کرده ... ایام کنت من اللغوب مراحا]یاد آن روزی که در میخانه منزل داشتم ×× جام می‌بر دست و جانان در مقابل داشتم؛ **انجام:** از استخوان کشته درین کوی کاتبی ×× هر جا قدم نهی قلم دست و پا بود.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ افتادگی: آغاز؛ تملک: لطفعلی بن محمد کاظم صدر الافاضل در ۱۳۰۹؛ مهر: «آتش گل ستان شد بر ابراهیم» (هشت ضلعی)؛ جلد: تیماج، ۹۴گ (۲۴۵-۳۳۸)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۳/۸سم [ف: ۴۳-۲۷]

۹. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۳۱۴/۲۵

خط: نستعلیق، کا: ظهوری، تا: ۹۰۲ق؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج مذهب، اندازه: ۲۶×۳۶سم [ف: ۳-۲۴۹]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۲۵۳/۴

خط: نسخ، کا: هروی، محمد بن حسن، تا: شوال۹۰۹ق؛ کاغذ: سمرقندی، ۲۷سطر(۲/۵×۱۵)، اندازه: ۲۳/۵×۳۳/۵سم [ف: ۱۷-۹۰]

۱۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۹۵۰

بی‌کا، تا: ۹۳۲ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۹۸گ، اندازه: ۱۷/۱×۲۳/۲سم [رایانه]

۱۲. مشهد؛ میبدی؛ شماره نسخه: ۴۴۵/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** به آن سان که خواهی نصیب تو بادا ×× بقای مصون ز احتمال تباهی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، دارای سرلوح؛ ۱گ (۵۹پ- ؟)، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۹سم [ف: ۲-۱۲۵]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۸۸۶/۳۳

مکتوب؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱ص (۹۳پ)[ف: ۳۷-۴۷۳؛ فهرست رایانه‌ای: ج۴-۹۸۵]

۱۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۳۵۱۹

آغاز: اما چون بضرورت حکم وقت و اقتضای حال رقعه چند در مخاطبه ارباب جاه و جلال و مجاوبه فضل و کمال اتفاق افتاده بود؛ **انجام:** مقلوب شده روزی بدخواه تو باد تمت الرساله حکایت خواجه جهان علیه الرحمه و الرضوان ... خوش دمی باشد که ما را کشته ازین میدان برند تمت الحکایة اعادة الغدر ... اطیب الکلام.

عناوین بعضی از نامه‌ها عبارتند از: جواب مکتوب سلطنت شعاری حسن بک، جواب مکتوب ملك التجار به جانب هند، به بعضی از مشایخ مهنه، جواب مکتوب شیخ معین الدین محمد ولد شیخ صفی الدین ایجی، به سلطان محمد رومی نوشته شد؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ فاقد خطبه است؛ جلد: مقوایی، ۱۱۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۷-۵۲۲]

۱۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۷۵۲

آغاز: اما چون بضرورت حکم وقت و اقتضای حال؛ **انجام:** خوش آنکه ره وصال تو پیمودم (ناقص).

خط: نستعلیق، کا: احمد بن خلیل، تا: ۱۰۱۷ق؛ افتادگی: آغاز و انجام (فاقد خطبه است)؛ واقف: خان بابا مشار، شهریور ۱۳۳۸؛ جلد: چرمی، ۱۱۳گ، ۱۱سطر (۶/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۳×۲۰/۵سم [ف: ۷-۸۵۷]

۱۶. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۶۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** رقعه که مخادیم که کتاب مثنوی این فقیر برده بودند نوشته شده بود؛ طیب الله وقتك ای ذی کرمکرده آب بقازرشح قلم ... آثار اثامه بتسوید این شرح توفیق یافت مقر بذلات اقلامه و اذ قال اتممته قدبدا بما قال اتمامه تمت الرسالة ...

خط: نستعلیق، کا: حسن ولد مولانا محمدی، تا: ۱۰۸۰ق، جا: قره آغاج؛ ۸۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۳۳۴]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۴۵۰/۵

شامل: شرح دو بیت مثنوی از جامی با سر آغاز: «عشق جز نایی و ما جزنی نه ایم»، رقعه‌ای به خان خانان؛ خط: نستعلیق، کا: محمد صادق جامی، تا: دوشنبه غره صفر۱۰۸۰ق، جلد: تیماج، ۷گ(۸۹پ-۹۵ر)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵/۵سم [ف: ۲۸-۴۹]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۳۱۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اذ قال اتممته قد بدا بما قال اتمامه

خط: نستعلیق، کا: امیر محمد بن احمد مقصود لو قراغاجی، تا: جمعه ربیع الثانی۱۰۸۰ق، در نزد میر محمد رفیع؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۱۸۱گ، ۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [مختصر ف: -۸۲۳]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۵۳۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** متعقلات فی ذری اعلی القلل، و کاه از بساط دیو و انبساط جمال ...

منشئات و رقعه‌هایی است ادبی با ابیاتی از شعر (و بعضی از نامه‌ها به عربی) که بدون ترتیب مخصوص در این مجموعه گرد آورده شده، بیشتر این رقعه‌ها دوستانه و پاره‌ای به بزرگان دولتی نوشته شده و چند معما نیز دارد، کسانی‌که بدانها نامه نگاشته شده و نامشان در این مجموعه آمده چنین است: سلطان حسین میرزا، خواجه امیر حسین یزدی، میر علی شیر، امیر عبدالوهاب، سید احمد لاله، قاضی زاده رومی، سلطان جهان شاه، سلطان محمد رومی، حسن بیک، قاضی عیسی، شیخ نجم، شروانشاه؛ تذکر: نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: وسط وانجام؛ جلد: تیماج، ۸۲گ، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۲-۱۱۴]

۲۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۶۵۷۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** ان الذین کفرو اسواء.

نام مؤلف به قرینه آغاز نسخه تعیین شد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۲۱۶گ، اندازه: ۱۵/۵×۲۶/۸سم [ف: ۷-۸۵۳]

۲۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۴۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** گفتند چو قصه سفر بر سفرت ×× داغی دگرم بر سر آن داغ فزود ... ادعوا لک الا له فی هذا لدعا لیست اعانتک اطاق نیتی تمت تمام شد.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۲ق؛ جلد: چرمی، ۹۷ص (۲+۹۵)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۳×۲۳/۵سم [ف: ۳-۱۳۳۵]

۲۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۰۴۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** هر کس دلیل عشق چیزی گفتند آن نکته که وصل بود ناگفته بماند

خط: نستعلیق، کا: ثامی ؟ اصفهانی، تا: احتمالاً قرن۱۳؛ در پشت اولین برگ نام کتاب به غلط جهانگشای خاقانی نوشته شده بدین مضمون «هذا الکتاب جهانگشای خاقانی» و دراوست انشاءات و رقعه جات و معروف و مشتمل است بر هفت داستان و یادداشت دیگری نیز دین مضمون: «بسمه الله تعالی من عواری الدهرلدی الجانی عبدالرزاق بن علیرضا اصفهانی الحایری»؛ ۶۰گ (۱۰۶پ-۱۶۵پ)، ۱۴سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۳/۶×۲۰سم [رایانه]

۲۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۸۶۶/۳

آغاز: بارگاه دولت روز افزون مشاع امید محرومان ... بیت: منت ایزد را که از ... لطف و جمال؛ **انجام:** به تحریر این شرح توفیق یافت مقرب ذلات اقل مه، و اذ قال التممه بما قال تاریخ اتمامه،

مجموعه نامه‌های جامی به نام «نامه ها؛ منشآت جامی» به کوشش و پیشگفتار ارزشمند عصام الدین اورون بایف، و اسرار رحمانوف، از سوی «مرکز نشر میراث مکتوب، اکبر ایرانی؛ خط: نستعلیق پخته، کا: حسین علی بن لطف علی، تا: ۱۲۰۱ق؛ افتادگی: آغاز و انجام (دیباچه را ندارد)؛ اهدایی: دکتر صادق کیا؛ ۶۳گ (۷۲ر-۱۳۴پ)، ۱۴سطر (۷×۱۲)، اندازه: ۱۱/۵×۱۶/۵سم [ف: ۳-۱۶۱]

۲۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۰۴۵

خط: نستعلیق، کا: محمد امین، تا: جمعه جمادی الاول۱۲۰۵ق، جا: مدینه منوره مدرسه شفاء، در خدمت استاد خود عبدالجلیل افندی داغستانی؛ با قرائت حاجی علی افندی داغستانی، در پایان نسخه آمده: «به آثام خودم هست جامی اسیر ×× محی الله آثار آثامه / به تسوید این شرح توفیق یافت ×× مقرا بزلات اقلامه / واذ قال اتممته قد بلدا ×× بما قال تاریخ اتمامه»، این قطعه پایان اشعة اللمعات است و تاریخ ۸۸۶ را می‌رساند که تاریخ انجام آن است نه منشئات؛ ۵۶گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴-۷۸۹]

۲۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۴۸۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** گفت ترا اگر چه پسته پاک آمد ×× گمان مبرکه رسد در صفات بسینه من

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمدعلی ابن میرزا معصوم نجم ثانی، تا: ۱۲۲۹ق، جا: خوی؛ اشعاری به عربی از سروده‌های مرحوم میرزا علی آقا مجتهد تبریزی که به خط خود درباره فاجعه بتوپ بستن حرم حضرت رضا توسط روس‌ها سروده شده و «شلغ» به حساب جمل ۱۳۳۰ق است، بیشتر سروده‌های وی از بین رفته است؛ مهر: الواثق الراجی محمد علی» (بیضی)؛ اهدایی: دکتر مهدی آذر، آذر ۱۳۶۹؛ جلد: تیماج، ۴۵گ، ۱۱سطر (۷/۵×۱۲)، اندازه: ۱۳/۵×۲۰سم [ف: ۱۹-۶۶۵]

۲۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۶۴۹-۹/۱۹۹

آغاز: منشئات مولانای جامی علیه الرحمه ... هو الله سبحانه شوق وغرام شیوه اهل ناموس وشیمه ارباب نامست لاجرم خاطر فاتر دراقدام برین مرام رخصت نداد؛ **انجام:** ادعوالک الاله فی هذه الدعا ×× لیست سوی اعانتک الخلق امنیتی / نبایی ثنایی بنادر بیانی ×× که درشعر کس ثانی وی نیایی / رساند ونبایی بیانی که به زآن ×× زشعر نبایی بیایی بیابی

خط: نستعلیق، کا: احمد درکاشیخانی ارمانی، تا: غره ذیحجه۱۲۵۷ق، حسب الامر ملا محمد سنندجی؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۹۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵سم [ف: ۸-۴۶۳۱]

۲۷. خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۳۳۸

آغاز: سلام علی عاکفی منزل ×× به حل من فاق کل الانام / سلام علی طائفی کعبة ×× بطور افها تم حج الکرام؛ **انجام:** رساند نیابی بیانی که به زان ×× ز شعر بنائی بیابی بیابی

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۲۳ رمضان۱۲۷۷ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۷۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۲-۴۳]

۲۸. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۳۲۹

آغاز: برابر؛ **انجام:** فتحی که نصیب نیک خوان توشر×× مقلوب شده نصیب بدخواه تو باد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ شعبان سال پنجم جلوس محمد عالم گیر پادشاه غازی؛ محشی؛ مهر: سید محمد حسینی خراسانی «العبد محمد الحسینی» (مربع)؛ جلد: تیماج، ۷۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۶سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۶۲]

۲۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۲۰۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۵۲گ، ۱۶سطر(۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱۳-۳۱۸۰]

۳۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۰/۲۵-ف

نسخه اصل: ایاصوفیا ش ۴۲۰۹؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۷سطر[فیلمها ف: ۱-۱۶۲]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۹۲۱/۱۳

سه مکتوب است از عبدالرحمان جامی و دو مکتوب نخست صوفیه‌ای است خطاب به فقراء واهل طریقت درباره مرتضی اعظم(= همان سیدحسین طائفی) و بقیه خطاب به «نواب کامیابحضرت خلافت پناهی سلطنت شعاری» است یادیگری و در بیشتر آنها از خواجه شمس الدین محمد یاد شده، در کنار این صفحه صورت توقیع عبدالرحمان جامی چندبار نفش شده؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۴۰ص، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۱۰-۱۹۷۵]

۳۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۷۳۵/۳
آغاز: برابر
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در اولش «از کتب داداش حاجی موسی اعلی الله مقامه است حرره احمد بن محمد حسن»؛ واقف: امین پناهنده؛ جلد: تیماج، ۱۸سطر، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: -۳۹۵]
۳۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۶۱/۹
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱۴گ (۱۵۵-۱۶۸)، ۱۷سطر(۶×۱۳)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۶-۱۱۲]
۳۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۴۶/۱۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** قطعه: بنای ثنای بنادر بیانی ×× که در شعر کس ثانی وی نیابی / رساند نیابی بیانی که به زان×× ز شعر ثنائی پیاپی بیابی
خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۴گ (۱۶۸-۲۰۱)، ۲۲ سطر(۹/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۱۱-۲۳۴۳]
۳۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۷۲۹
آغاز: برابر؛ **انجام:** آن که افزاید جمال آن زخط ×× داده توقیع خداوندی جمال و پیکرش
نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره ۱۰ (ردیف ۱۸۷)؛ خط: نستعلیق درشت خط، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶۴ص، ۷سطر[عکسی ف: ۵-۱۶۷]
۳۶. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۷۴۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** اقبال و کامرانی در ساخت آمال و امانی آماده باد.
نسخه اصل: کتابخانه ندوة العلماء، لکهنو، هند، شماره ۳ (ردیف ۱۵۹)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۸ص، ۱۵سطر[عکسی ف: ۵-۱۸۹]
۳۷. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۶۶۹/۱
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ نسخه ترکی است، با ترجمه لغات به ترکی زیر سطور؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۵۲]
۳۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۵۷۷
بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امان الله [رایانه]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša'āt

ارزنجانی، طیب بن شرف الدین، ق۹ قمری

arzanjānī, tayyeb ebn-e šaraf-od-dīn(- 15c)

تاریخ‌تألیف: شب دوشنبه ۱۰ محرم ۸۲۰ق
کتابی است در آداب نامه‌نگاری و منشی‌گری به نثر و نظم. دارای ابوابمتعدد با عناوین: فی القاب سلاطین، جواب القاب سلاطین عظام، مرثیه امراء عظام و نویان کرام، جواب امراء عظام و نویان، مرتبه خواتین، مرتبه وزرا و نواب و اهل قلم، جواب نواب و وزرا و اهل قلم، مرتبه قضات، جواب قضات وعلما، مرتبه مفتیان و علما، مرتبه واعظان، مرتبه سادات عظام، مرتبه مشایخ عظام، مرتبه خطبا، مرتبه محتسبان، مرتبه اطبا و حکما، مرتبه منجمان، مرتبه شعرا، مرتبه حافظان و خوش خونان، مرتبه برادران و دوستان، تهنیت‌نامه، تهنیت فرزند، عیادت‌نامه، جواب عیادت نامه، عزانامه، جواب عزانامه، مکتوبات امراء نصاری و افرنج، صورت احکام اول میرداماد، حکم قضات، نامه شکر، نامه شکایت، آزادنامه عبد، سوگندنامه.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۴۹۷
آغاز: بسمله. شکر و سپاس و حمد بی قیاس خداوندی را که انسان را بحکم و لقد کرمنا بنی ادم خلعت اجتناپوشانید؛ **انجام:** خشنودی تو غایت خشنودی منست ×× دارمنگاه پی تو تا روح درمنست
خط: نستعلیق تعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۷ رجب۸۲۱ق، مجدول؛ جلد: مقوا، ۸۲گ، ۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۳۰-۱۷۰]

● **منشآت** / انشاء / فارسی

monša'āt

بسطامی، عبدالواسع، ق۹ قمری

bastāmī,'abd-ol-vāse'(- 15c)

در سال ۸۶۱ق زمان والی زمان معز السلطنه ابوالقاسم بابر بهادر خان نگاشته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۳۰/۳
آغاز: بعد از گشایش کلام ستایش خجسته فرجام ذی الجلال و الاکرام پادشاهی؛ **انجام:** دولت از آفت ذبول و انقلاب مصون و محروس باد بالنبی و آله الامجاد
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۵۷-۶۹)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۳/۸سم [ف: ۴۳-۲۶]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt

سمرقندی، نصرالله بن عبدالمؤمن، ق۹ قمری

samarqandī, nasr-ol-lāh ebn-e 'abd-ol-mo'men(- 15c)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۱۸
منشآت و مکاتیب؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: نیمه نخست قرن۹؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ مهر: محمد مهدی؛ ۹۱گ، ۲۳سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [سنا: ف: ۱-۱۰۱]
۲. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۲/۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹[نشریه: ۲-۴۴]
۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۱۸/۱۳
جواب مکتوب فریدون عکاشه؛ خط: نستعلیق، کا: سمرقندی،

نصرالله بن عبدالمؤمن، تا: قرن ۹؛ ۳ص (۱۰۷-۱۰۹)، ۲۳سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۲×۲۳سم [سنا: ف: ۱-۱۰۲]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۸۸-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۲-۱۳۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۵۶۷/۲

در سمرقند برای خواجه نصرالدین عمر وزیر ساخته است، شامل است بر: منشآت جلال الدین فریدون عکاشه مانند ربیعیه و جز آن، نامه تاج الدین ملك اخستان به عماد الدین فقیه کرمانی شاعر و منشات دیگر او، نامه سید مطهر شیرازی به خواجه تاج الدین سلمانی و نامه او از زبان پادشاه فارس به ملك معز الدین حسین، نامه ملك سنجری به سلطان قطب امیر تیمور گورکان، نامه خواجه معین الدین خوافی، نامه خواجه نعمان الدین شیرازی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۴۰ص (۲۹۳-۳۳۲)، ۲۳سطر(۹×۱۷)، اندازه: ۱۵×۲۴سم [ف: ۱۶-۳۶]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monšaʼāt

قوام الدین یزدی، محمد بن ابوبکر، ق۹ قمری

qavām-od-dīn yazdī, mohammad ebn-e ābūbakr(- 15c)

تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۴/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۰۵ق[نشریه: ۲-۴۵]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monšaʼāt

خواجه نعمان الدین شیرازی

xāje noʻmān-od-dīn šīrāzī

تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۲/۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹[نشریه: ۲-۴۴]

● **منشـآت** / ادبیات / فارسی

monšaʼāt

معین الدین جامی

moʻīn-od-dīn-e jāmī

تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۲/۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹[نشریه: ۲-۴۴]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / ترکی

monšaʼāt

امیر علیشیر نوائی، علیشیر بن کیچکنه، ۸۴۴ - ۹۰۶ ؟ قمری

amīr ʻalī-šīr-e navāʼī, ʻalī-šīr ebn-e kīčakne (1441 - 1501)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۵۲۴/۵

آغاز: حمد موفور اول صانعه کیم علمی منشی سی صنعی قیل بیله کلام مجید

خط: نستعلیق، کا: امیر محمد بن صفی شاه ساکن موضع سماشی من اعمالاردبیل، تا: ۹۷۱ق؛ جلد: تیماج، ۴۴گ (۶۴پ-۱۰۷ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۴/۵سم [ف: ۳۷-۲۷]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۳۴۱/۳۹

خط: نستعلیق، کا: میر علی اکبر ولد میر محمد محسن زکی حسینی، تا: قرن ۱۳، جا: محمد آباد بیدر؛ جدول و کمند بندی شده، محشی؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن آلبالویی، ۲گ (۲۴۳ر-۲۴۴رهامش)، ۱۳سطر، اندازه: ۲۲/۳×۳۴سم [ف: ۷-۳۶۳]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monšaʼāt

دوانی، محمد بن اسعد، ۸۳۰ - ۹۰۸ ؟ قمری

davvānī, mohammad ebn-e asʻad (1427 - 1503)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۶۰/۶

شامل این بخشها: ۱. نامه دوانی به فارسی سره، آغاز: «درین نامه چیزی به جز فارسی نیست. آرزومندی به دیدار آن برگزیده آفریدگار و یگانه روزگار روشنی چشم مردمی زور بازوی جوانمردی»، ۲. وقف نامه دیوان حافظ، آغاز: «وقف نامه دیوان حافظ که حضرت پادشاه مغفور سلطان بر مرقد خواجه حافظ وقف کرده بود و بر ظهر آن دیوان نوشته شده و هو هذا: رئدان خرابات تجرید را رموزیست که عقلا خرده دان در نیابند»، ۳. تهنیت نامه و دو رقعه کوتاه؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: تیماج عنابی، ۲ص (۴۰-۴۱)، اندازه: ۱۱/۳×۲۱/۷سم [ف: ۲۹/۱-۴۷۲]

● **منشآت** /انشاء /فارسی

monšaʼāt

کاشفی، حسین بن علی، - ۹۱۰ قمری

kāšefī, hoseyn ebn-e ʻalī(- 1505)

اصفهان؛ روضاتی، سید محمد علی؛ شماره نسخه: ۲/۳۳

آغاز: من جمله منشآت مولانا حسین واعظ بسلاطین نویسند آفتاب عالمتاب دولت قاهره؛ **انجام:** و ادامت انعقاد جماعتش از آفت زوال و آسیب عین الکمال دور

خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، تا: با تاریخ۹۵۵ق؛ ۱۸گ (۲۷۵پ-۲۹۲پ)، اندازه: ۱۲×۱۷سم [نشریه: ۵-۱۴۳]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša’āt

میبدی، حسین بن معین الدین، - ۹۱۱ ؟ قمری

meybodī, hoseyn ebn-e mo‘īn-od-dīn(- 1506)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۳۰/۵

آغاز: آغاز (ص۷۹)ای کبوتر گر پری روزی به برج آن پری ××نامه من میکنم در گردنت آنجا بری؛ **انجام:** انجام (ص۸۶)وانا الحسین بن المعین المیبدی ××لازال محفوظا بحظ الاجزلانجام (ص ۲۴۴) ... کتابه محراب مزار شیخ علی ... تحریراً فی عشرة ذوالقعده سنه ثلثین و تسعمایه الهجریه النبویه

احتمال می‌رود بخشی از همان منشآت شرف الدین (شاگرد میبدی) باشد که در آغاز همین جنگ گذشت، عنوان آن در مجموعه حاضر (ص۷۹) «تتمه من منشآت قاضی میر حسین یزدی علیه الرحمه» ثبت شده، بخشی دیگر ظاهرا از صفحه ۱۳۵ شروعمی‌شود: «فواید الهام فراید نعمة ...»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ جلد: تیماج، ۱۲۲گ (۷۹–۶۸ و ۱۳۵–۲۴۴)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۳/۸سم [ف: ۴۳–۲۶]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۹۸۲–ف

نسخه اصل: نسخه آقای نصرت الله سیفی امینی. چنین است فهرست آن: نامه درویش مسعود و امیر نودالدین احمد و شرف الدین احمد بن محمود و زین الدین علی فرمدی (بعربی) و عبدالرحمن جامی و امیر عبدالوهاب، صحیفه‌ای در شأن مولانا محمد بن مولانا علی شاه طبیب درباره تریاق فاروق، نامه خواجه عبیدالله سمرقندی و خواجه یحیی بن خواجه عبیدالله سمرقندی و الهی بیک، پاسخ نامه خواجه نظام الدین احمد و نامه او، نامه امیر سراج الدین عبدالوهاب، پاسخ نامه شیخ شمس الدین لاهیجی و نامه او، نامه شاه نورالدین نعمة الله و خواجه حسام الدین ابراهیم و سید نصرالله و عمادالدین، تسکین محبان که از تکفیر حقیر ملول بودند، سجل وقفیه خانقاه خبیص از خواجه اختیار الدین عبدالقادر کرمانی، رقمی که بر محضر توبه خواجه اختیار الدین عبدالقادر کرمانی ثبت یافت، سجل مورخ ۸۹۵. نامه‌های: سلطان مسعود، مولانا محمد تالشی، قاضی صفی الدین عیسی، شرف الدین علی، کارنامه سید محمد ریسمان باز، منشور محمد قواس از زبان نقیب نجف، کارنامه جلال الدین تیرانداز، پاسخ نامه شیخ کمال الدین مسعود، پاسخ نامه‌های صوفی خلیل بیک و عبدالرحمن جامی و امیر علی شیر نظام الدین و افضل الدین محمد، نامه امام الدین شیخ علی و کمال الدین مسعود و شرف الدین محمود و امیر سراج الدین عبدالوهاب و غیاث الدین شیخ ابواسحق تبریزی و ادریس منشی و سلطان ابراهیم بن سلطان جهانگیر و پیر علی بیک، خطبه حواشی شرح مطالع مسعود رومی به عربی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹ و ۱۰؛ مجدول، ۱۸۱گ، ۷سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [فیلمها ف: ۱–۲۵۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۱۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵رمضان۹۸۵ق؛ تملک: عبدالحسین اندریانی از عبدالرضا (؟) بیک پسر محسن بیک، مهر: مقصود بن محمود دزماری، محسن بن محمود سلطان دزماری، رضا خان پسر کاظم خان اندریانی درمانی قراچه داغی؛ خریداری از محمد جعفر بیک پسر سعدالله بیک یوزباشی در۲۰ محرم ۱۱۲۰؛ ۱۵۸گ، ۱۲سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [سنا: ف: ۱–۱۵۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۰۹–ف و ۳۵۲۴–ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۲–۱۳۶ و ۱۶۰]

۴. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۵

مشتمل بر مکاتبات با علمای عصر، مانند: جلال الدین دوانی، محمد طالشی، قاضی صفی الدین عیشی، قاضی امام الدین شیخ علی، شاه شرف الدین دیلمی، ابواسحق تبریزی، خواجه نظام الدین احمد، امیر سراج الدین عبدالوهاب، و بسیاری مکاتیب مختلف و اخوانیات و غیره؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۸۵ق[نشریه: ۲–۴۵]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۰۰/۲

شصت و دو نامه است بدین‌گونه: ۱. جواب نامه مولانا جلال دوانی، ۲و ۳ و ۴. سه نامه دیگر به همو، ۵. نامه دیکر به همو به وسیله مولانا زین الدین علی الشامی فرستاده، ۶. جواب نامه سلطان ابراهیم، ۷. نامه به سلطان منداد محمد شاه که به وسیله خواجه اختیار الدین فریدون فرستاده و حاوی مطالب مهمی است، ۸ نامه به شمس الدین محمد تالشی و ارسال شرح بر شمسیه منطق و بیان آنکه از جانب سلطان دعوت و احضار بدربار شده، ۹و ۱۰. جواب نامه قاضی عیسی وشرحی از حالات خود، ۱۱ و ۱۲ و ۱۳. سه نامه به هجو و بیان قرار داروغه به فیروز کوه و وقایع دیگر، ۱۴و۱۵. نامه به قاضی شیخ علی و بافتن فرشی که برای دار الحدیث خواسته، ۱۶ و ۱۷. نامه به شاه شرف الدین محمود دیلمی وزیر و بیان عسرت رعایای یزد، ۱۸ و ۱۹. دو نامه به مولانا غیاث الدین ابواسحق قاضی تبریزی، ۲۰ و ۲۱. دو نامه به شیخ شرف الدین ابواسحق کوبنانی، ۲۲. دیباچه منشآت ابو اسحق کوبنانی، ۲۳و ۲۴. جواب نامه خواجه نظام الدین احمد، ۲۵. نامه به قاضی میر عبدالوهاب، ۲۶ و ۲۷. دو نامه به شیخ محمد لاهیجی شارح گلشن راز، ۲۸ و ۲۹. دو نامه به شاه نعمة الله، ۳۰. نامه به خواجه حسام الدین ابراهیم، ۳۱. نامه به جمال الدین سید نصرالله، ۳۲. نامه به مولانا عماد الدین محمود، ۳۳. شکوه از فاضلی که در اثناء وعظ حدیثی را به غلط تفسیر کرده، ۳۴. نامه و منشور در تعریف هنرنمایی سید محمد ریسمان باز، ۳۵. منشور در تعریف جلال الدین تیر انداز، ۳۶. منشور محمد قواس که با صغر سن هزار تیر در ده هشت ساعت متوالی به طبله انداخته، ۳۷. نامه به قاضی عیسی و اشاره به اینکه سلسله نوربخشیه واسطه اتحاد فیمابین است، ۳۸. نامه به سلطان ابراهیم، ۳۹. نامه به مولانا محمد تالشی، ۴۰. نامه به زین الدین پیر علی بیک، ۴۱. به قاضی عیسی و شرح

اوضاع یزد و هجوم ملخ به زراعت‌ها و اهتمامی که پیر علی بیک در دفع آفت نموده موثر نشده، ۴۲. خطبه حواشی شرح مطالع که برای مولانا مسعود رومی نوشته، ۴۳. به قاضی عیسی و اشاره به تکفیر خود، ۴۴. به قاضی شرف الدین نوشته، ۴۵. به درویش مسعود، ۴۶. به امیر نورالدین احمد، ۴۷. به قاضی عیسی، ۴۸. به زین الدین علی فریدی، ۴۹. به مولانا جامی، ۵۰. به قاضی شیخ علی نوشته، ۵۱. نامه به قاضی عیسی که منحصرا الفاظ قرآن مجید در آن بکار برده، ۵۲. به قاضی میر عبدالوهاب و ارسال نسخه‌ای از شرح دیوان، ۵۳. در شان شمس الدین محمد طبیب واجازه میبدی درباره تریاک فاروق که افعی در اجزاء آن داخل بود، ۵۴. به خواجه عبیدالله سمرقندی، ۵۵. به خواجه یحیی بن خواجه عبید الله سمرقندی، ۵۶. به الهی بیک والی یزد و پند واندرز و غیره، ۵۷. به قاضی شیخ علی و شکایت از بی رواجی علوم، ۵۸. به میر عبدالوهاب و شرح مطلبی که وسیله تکفیر او شده و نقل عقاید علماء و رد مدعای آنها، ۵۹. به خواجه یحیی بن خواجه عبیدالله سمرقندی، ۶۰. به الهی بیک و بیان آنکه مایل است ترک قضاوت کند، ۶۱. نامه و رساله یا عنوان (تسکین محبان که از تکفیر فقیر ملول شده اند) و در این نامه تمام بزرگانی که از آغاز اسلام تا آن زمان مورد اتهام و حبس و زجر و قتل قرار گرفته اند با قضایای مورد اتهام و تکفیر آنان ذکر می‌نماید، ۶۲. کتابه بنای میرزا شیخ علی بنیمان که در عهد سلطان یعقوب آق قونیلو انجام شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: گالینگور مذهب، ۶۲گ (۴-۶۵)، ابعاد متن: ۸/۵×۲۷/۵، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۱۶-۵۹۴]

۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۶ ـ د

چنین است عنوان نامه‌ها: ۱. پاسخ نامه سلطان، ۲. نامه مولانا محمد طالشی، ۳. نامه مولانا عمادالدین، ۴. در شکوه از فاضلی، ۵. کارنامه سید محمد ریسمانباز، ۶. منشور محد قاس از زبان نقیب نجیب، ۷. کارنامه جلال الدین تیرانداز، ۸. نامه قاضی صفی الدین عیسی، ۹. پاسخ نامه شیخ نجم الدین مسعود، ۱۰. نامه قاضی صفی الدین عیسی، ۱۱. نامه خواجه یحیی بن خواجه عبدالله سمرقندی، ۱۲. نامه الهی بیک، ۱۳. تسکین محبان که ازتفکیر فقیر ملول اند، ۱۴. سجل خانقاه فیض از خواجه عبدالقادر، ۱۵. رقم محضر خواجه اختیار الدین عبدالقادر کرمانی، ۱۶. سجل اجارت‌نامه خواجه علاء الدین عبدالقادر کرمانی، ۱۷. سجل قباله مزارع خریداری قاضی امام الدین شیخ علی، ۱۸. سجل اجارت زمین موات، ۱۹. کتاب برای در حمام فقیران، ۲۰.پاسخ بنامه جامی و علیشیر نوایی و افضل الدین محمد، ۲۱.نامه قاضی شیخ علی، ۲۲. نامه شیخ نجم الدین محمود، ۲۳. نامه مشرف الدین محمود، ۲۴. نامه امیر عبدالوهاب، ۲۵. نامه غیاث الدین ابوالحسن تبریزی، ۲۶. نامه ادریس منشی، ۲۷. نامه سلطان ابراهیم پسر سلطان جهانگیر، ۲۸. نامه محمد تایشی، ۲۹. نامه پیر علی بیک جمشید، ۳۰.خطبه برای مسعود رومی، ۳۱. نامه نور الدین نعمت الله ثانی، ۳۲. نامه حسام الدین ابراهیم، ۳۳. نامه سید نصرالله، ۳۴. نامه درویش مسعود، ۳۵. نامه امیر نورالدین احمد، ۳۶. نامه مولانا زین العابدین علی، ۳۷. نامه جامی، ۳۸. نامه امام الدین شیخ علی، ۳۹. پاسخ به نامه امام شیخ علی، ۴۰. صحیفه‌ای درشآن مولانا محمد مولانا علیشاه طبیب برای تریاق، ۴۱. نامه خواجه عبدالله سمرقندی، ۴۲. نامه خواجه یحیی بن عبید الله؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۷۱گ، ۱۷سطر (۷/۵×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۱-۴۹۱]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۸۲/۵

آغاز: من کلام قاضی میر حسین میبدی، بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین. مثل کلمة طیبة اصلها ثابت و فرعها فی السماء این نصیحتی چند که هر صباح مطالعه باید کرد ... لمحه در تعلم سعی نمای؛ **انجام:** و کار خود به خدا باز گذارد و توکل ترک ملحظه اسباب است آورده ند

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۸گ (۴۸ر-۵۵پ)، اندازه: ۱۳×۲۲/۲سم [ف: ۲۹/۱-۵۴۸]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۶۵

آغاز: بسمله و علیك الاعتماد یا کریم. سپاس یکی را که دست قدرت او اوراق اطباق فلك را رقم زده خامه انشا ساخت و خطاب مستطابش صدای فاتوا بسورة من مثله در کردن کردون انداخت؛ **انجام:** ملا زمان آن عتبه علی الشان صدرنشین مجالس قدس و خدام آنحضرت شمع طراز محفل انس باشد.

مجموعه‌ای است از مکاتیب قاضی میر حسین میبدی (-۹۰۹ق) که با نثر زیبایی نگاشته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۱؛ واقف: حسین کی استوان، آبان ۱۳۴۸؛ جلد: مقوا، ۸۳گ، ۱۶سطر، اندازه: ۹/۳×۱۶/۵سم [ف: ۱۷-۵۱۸]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۰سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۲×۳۲سم [سنا: ف: ۱-۲۱]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۷۴۲/۶

خط: نستعلیق، کا: ساقی خراسانی، محمد زمان بن کلبعلی خان۱۲۳۲، تا: ۱۲۳۲ق؛ در ۲ر-۵ر فهرست رساله ها استو سخنی درباره نفحات لاهوتیه است نوشته محمد علی بن اسماعیل تفرشی خسروی با شمارش بیت‌های آنها با نامه ملا اسماعیل ارغدی مشهدی خراسانی به آقا محمد حسین؛ جلد: میشن، ۳گ (۱۶۱ر-۱۶۳پ)، ۲۱و۲۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: ۵-۳۵۵]

۱۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۴۰۵

آغاز: بسمله سپاس یکی را که دست قدرت او ادراك؛ **انجام:** بحق القلم و مایسطرون

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۰گ[الفبائی: -۵۵۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۴۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۲۵۸]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša'āt

بیانی کرمانی، عبدالله بن محمد، ۸۶۵ – ۹۲۲ قمری

bayānī kermānī, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad (1461 - 1517)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۴۴/۸

گزیده‌ای است از منشآت خواجه عبدالله مروارید: تعریف کشمیر، تعریف عمارت، تعریف پشه، تعریف سرما، وصف بیابان، تعریف دریا؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳گ (۶۰پ–۶۲ر)، اندازه: ۱۳/۳×۲۳/۵سم [ف: ۷–۸۵]

۲. تهران؛ مرکز فرهنگی خراسان؛ شماره نسخه: ۱۲۲عکسی

بی‌کا، بی‌تا؛ نویسنده از منشیان دربار تیموریان هرات بود و در این شهر می‌زیست؛ ۱۱۳گ [جنگ: ۱–۴۶۹]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša'āt

سلطان علی مشهدی، ۸۴۱؟ – ۹۲۶ ؟ قمری

soltān 'alī-ye mašhadī (1438 - 1520)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۱۳۷/۱۴

خط: نستعلیق، کا: محمد شریف، تا: قرن ۱۱ و۱۲[ف: ۷–۲۱۳]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša'āt

هاتفی، عبدالله بن محمد، – ۹۲۷ ؟ قمری

hātefī, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad(- 1521)

چند نامه است از حاجی خبوشانی

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۱۳/۳ حکمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۹؛ کاغذ: سمرقندی، قطع: وزیری کوچک[ف: ۲–۴۰]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša'āt

حسینی هروی، حسین بن غیاث الدین، – ۹۲۸ قمری

hoseynī heravī, hoseyn ebn-e qīyās-od-dīn(- 1522)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۶۲–ف

نسخه اصل: نسخه آقای حاجی باقر رقت؛ خط: تعلیق، بی‌کا، تا: ۹۶۱ق؛ ۳۳ص [فیلمها ف: ۲–۱۳۰]

● **منشآت = ترسل** / ادبیات / فارسی

monša'āt = tarassol

حسینی هروی، حسین بن غیاث الدین، – ۹۲۸ قمری

hoseynī heravī, hoseyn ebn-e qīyās-od-dīn(- 1522)

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۹۹

آغاز: سپاس بیقیاس و ستای بی آلایش پادشاهی را زیبد که به ترتیب قدرت کامله و برتبت خلعت شامله خاک غمناک سرای عدم را بازهار کلهر بهارستان وجود نگارستان ساخت ... الی آخر؛
انجام: ایلدرم بایزید بمطلوب خود نوشته بودند بر سینه پر سوز عاشقان مشتاق و بحق شعله آتش شوق سرگشتگان بادیه بیجای فراق که این مخلص از ملامت دور و محب مهجور چنان آرزومند است بوصال آن مطلع الانوار فضل و کمال که شمه ای از آن بزبان قلم تحریر و برقم این نظم اختصار می‌نمود. عمریست که در آرزوی خدمت تو جان میدهم توزین سخن بیخبری.
عناوین مطالبی که در رساله مورد بحث نگاشته شده است چنین می‌باشد: حمد و ثنای یزدان، در باب امارت قوشخانه، نامه به خواجه عطاءالله، نامه پادشاه مرحوم سلطان حسن میرزا به جناب حسن بیک نوشته بودند، مولانا جامی تعریف بهارستان نوشته بودند، به مولانا عبدالحی منشی نوشته بودند، ایلدرم بایزید به مطاوب خود نوشته بودند، عناوین مذکور با انشائی مقید و مصنوع و مختصر مرقوم است؛ خط: شکسته ممتاز، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول، مذهب، با سرلوح؛ تملک: محمد صادق به سال ۱۱۵۲، محمد حسین شاملو در سال ۱۲۹۲، نظام الملک در سال ۱۲۷۳؛ مهر: محمد صادق؛ کاغذ: خانبالغ، جلد: تیماج مذهب، ۳۸ص، ۵ سطر چلیپایی، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: ۷–۲۹۳]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša'āt

حقیری هروی، احمد بن نظام الدین، – ۹۴۲ قمری

haqīrī heravī, ahmad ebn-e nezām-od-dīn(- 1536)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۳۳/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۰؛ مجدول، با دو سرلوح زرین؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۷–۸۱]

● **منشآت** / انشاء / فارسی

monša'āt

خواند میر، غیاث الدین بن همام الدین، ۸۸۰–۹۴۲قمری

xānd mīr, qīyās-od-dīn ebn-e hammām-od-dīn (1476 - 1536)

صورت نامه‌هایی است که به اشخاص و شخصیت‌های علمی وسیاسی ودر مناسبت‌های متفاوت نگاشته شده وسبک آن به صورت ادبی قدیم ومسجع تنظیم شده است.

قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۳۱/۱

آغاز: ای حمد تو دیباچه منشور کمال ×× شکر تو طراز صفحه حسن جمال؛ **انجام:** در رشک زصحن جان ... افلاک×× شد مضجع پیک شاه اهل ادراک. تمام شده هذه المنشآت بتوفیق الملک العلام.

خط: نسخ زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۴سطر[ف: ۱-۳۴۸]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monšaʼāt

یوسفی هروی، یوسف بن محمد، - ۹۶۶ قمری

yūsofī heravī, yūsof ebn-e mohammad(- 1559)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۶۴/۳

آغاز: از منشات محمد یوسف هروی، مفرده از دفاتر مدحات و مجملی از روزنامجه دعوات که سمتوفیان تخیل و محاسبان تأمل تا روز حساب تنقیح

می باید از نوشته‌های یوسف بن محمد یوسفی هروی طبیباشد؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ جلد: میشن، ۱ص (۵پ)، ابعاد متن: ۸/۶×۱۷/۳، اندازه: ۱۵/۶×۲۷/۹سم [ف: ۲۹/۱-۱۶۸]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monšaʼāt

فراقی اصفهانی، غیاث الدین محمد

ferāqī esfahānī, qīyās-od-dīn mohammad

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۳۳۳

آغاز: بسمله تیمنا بذکر من جری بامره القلم و بحکمه کل الامور قد انتظم چون محرر این وثیقه و مسطرین نمیقه اوتی کتابه بمیینه و زید یقینه فی دینه بارقام این صحیفه مامور بود؛ **انجام:** و ز تفرقه خاطرم به اکرام رسید ××این نامه به سعی ناتمام چون من / المنة لله که به اتمام رسید ×× تمام شد منشآت حضرت ... غیاث / الملة والدین محمد اصفهانی بتاریخنهصد و هشتادو دو، قطعه: زمان صفر بود روزی نکوکه این نامه فرخنده چون همای باخر رسیده ز فضل خدای. کند کار منشی ز بهر عوام ×× نشانده بنفشه ثمن را تمامتمت تم تم انشای اصفهانی

در آن از تاریخ ذیقعده ۹۵۲و رجب ۹۲۱ و محرم ۹۸۱ یاد شده است، در الذریعه (۸۱۶: ۹) ازاویادی نیست، انشای او در نشریه (۱۷۳: ۲ ش ۸۷۳ مهدوی) و فهرست فیلمها (۱۷: ۱) شناسانده شده و جز این یکی است، در فهرست ایوانف (۱۲۳: ۲ ش ۱۳۸ مورخ ۲۶ شعبان ۱۰۶۳) از منشآت محمد اصفهانی دارای تاریخ ۹۷۱ و ۱۰۰۰ یاد شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر۹۸۲ق؛ مجدول؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج مذهب، ۱۳۱گ، ۱۰سطر(۶×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۱۷-۱۱۰]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monšaʼāt

ابوالفتح گیلانی، - ۹۹۷ ؟ قمری

ab-ol-fath-e gīlānī(- 1589)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۱۲۵/۶

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد حسینی قاینی، تا: ۱۰۹۶ق[ف: ۵-۴۲۵]

● **المنشآت = علم الشروط و السجلات** / نامه‌نگاری، اسناد/ عربی

al-munšaʼāt = ʻilm-uš šurūṭ wa-s sijillāt

درویش محمد بن افلاطون

darvīš mohammad ebn-e aflātūn

مجموعه‌ای از نامه‌ها و مکتوبات نگاشته شده به دوستان و بزرگان و غیره به زبان ادبی و با استفاده از نثر متکلفانه و نظم است که به جهت آموزش و تمرین منشیان تدوین و تنظیم شده است.

آغاز: الحمدلله الذی زین سماء الشریعة بنجوم العلماء الابرار و جعلها ذریعة لیوم تشخص فیه الابصار ... و بعده فان العبد العلیل ... قد حرره هذه المجلد الجمیلة محتویة علی ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۷۱۵/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** فالمامول من کرمهم العمیم و لطفهم الجسیم الانعام و بالقبول و العمل بالمدلول نیلا به الثواب من الملک الوهاب.

تذکر: نام کتاب در فهرست «الصکوک الصحیحة الشریعة» آمده است؛ بی‌کا، تا: ذیحجه۹۹۸ق؛ مجدول، نسخه توسط محمد بن اسماعیل المولی در شهر قسطنطنیه وقف عمومی شده است؛ مهر: «المحفوف بعنایت الله شاهین عبدالله» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۵۱گ (۶۷پ-۱۱۷پ)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱/۳۳-۱۸۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۶۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** من جمیع مالی علی ال مذهب المختار تقبل الله الملک الغفار.

صورت قبالجات و سندهای شرعی که در هر موضوع می‌نوشته، در این مجموعه به طور نامرتب گرد آورده شده است؛ خط: نسخ ثلث، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: سید احمد فرزند مرحوم شیخموس افندی حاج زین زاده؛ مهر: «الحق یعلور و لا یعلی نگین خاتم اهل صفانیست الا بنام مصطفی»(بادامی)؛ ۳۷گ (۱-۳۷)، ۲۱سطر، اندازه: ۸×۱۴سم [ف: ۲۹-۲۵۶]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۳۶۳/۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و العمل بالمدلول نیلا به الثواب من الملک الوهاب.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوایی، ۵۸گ (۸۹پ-۱۴۶ر)، اندازه: ۱۱×۱۵سم [ف: ۱۱-۳۶۳]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša'āt

گنابادی، قاضی اختیار بن علی، ق ۱۰ قمری

gonābādī, qāzī extīyār ebn-e 'alī(- 16c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۹۵-ف

نسخه اصل: نسخه مجلس؛ بی‌کا، بی‌تا [فیلمها ف: ۲-۱۵۳]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt

محمد بن شمس الدین، ق ۱۰ قمری

mohammad ebn-e šams-od-dīn(- 16c)

به نام: میرزا علی خان

تاریخ تألیف: جمادی الثانی ۹۹۷ق

رساله‌ای است در اصول انشاء، شامل یک «مقدمه» و چهار «مطلب» بدین قرار: در بیان احکام دینیه، مطالبات سلطانیه، عرایض، خاتمه در مرقعات تهنیت عید، و در قسمت عرایض برای هر صنفی عریضه به‌خصوص دارد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۶۶۵/۱۴

آغاز: عنوان نامه سعادت ابدی و دیباچه منشور دولت سرمدی حمد و سپاس؛ **انجام:** مرا حضور تو در دیده میفزاید نور ×× خوشا دمی که مشرف شوم بنور حضور

بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۰۶۰ق؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: میشن، ۴۹گ (۴۷۰-۵۱۸)، ابعاد متن: ۱۱×۲۲، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۸-۴۲۳]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša'āt

فیضی، ابوالفیض بن مبارک، ۹۵۴ - ۱۰۰۴ قمری

feyzī, ab-ol-feyz ebn-e mobārak (1548 - 1596)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۸۷/۱۱

خط: نسخ کهن معرب، بی‌کا، تا: باتاریخ قرن۱۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۲۲ر-۲۳ر)، اندازه: ۱۵/۱×۲۸/۴سم [ف: ۲۹/۲-۷۳۰]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt

خان احمد گیلانی، ۹۴۲ - ۱۰۰۵ ؟ قمری

xān ahmad-e gīlānī (1536 - 1597)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۵۹۶/۱۸

آغاز: اقتباس انوار هدایت از مصابیح علوم بی انتهای حضرت افادت مرتبت افاضت منقبت؛ **انجام:** سفارش نامه ملا محمد حافظ: چون عمدة الحفاظ فضا یلماب خصایل آیاب افادت و افاضت دستگاه شمساً لمشارق البلاغه و الفصاحه مولانا محمد حافظ هر سال در مجلس خاص روضة الشهدا با حسن وجوده خوانده و میخواند و تجدید اسماع واقعات و حالات واجب الاستماع حضرات رفیع الدرجات شهدای کربلا علیهم من التحیه و التسلیمات اتمها و ازکیها مینماید امداد و اسعاد او بر همه ازاکابر و اصاغر و وضیع و شریف و خواص و عوام من الانام فی دارالاسلام لازم و متحم میشود مقرر فرمودیم که متعنان مجلس و غیر ذلک در مساعدت و اکرام جهد و اتمام کنند تا مورد مثوبات و مهبط برکات شوند. تحریراً فی شهر محرم الحرام سنه اربع تسعین و تسعمائه.

از خان احمد اشعار و نامه‌های فراوان در کتاب‌ها و مجموعه‌های ادبی زمان باقی مانده، که همگی دلیل کمال دانش و آگاهی وی از فنون شاعری و نویسندگی است.فهرست نامه‌های او در مجموعه: ۱. رقعه که به کمال الدین حسین نوشته، ۲. رقعه که به ملاجلال منجم نوشته، ۳. جواب کتاب میر عطاء الله مفتی، ۴. عریضه که ملا عزیز به خان احمد نوشته، ۵. جواب عریضه ملا عزیز منشی، ۶. رقعه که میر مجنون به خان احمد نوشته، ۷. جواب کتابت میر مجنون، ۸. به ملاحسین سالوکده نوشته، ۹. کتابی که میر عبدالجلیل کوکه به خان نوشته، ۱۰. جواب کتابت او، ۱۱. جواب عریضه زیدیه، ۱۲. رقعه که خان احمد مرحوم به محمد امین خان ولد جمشید خان نوشته، ۱۳. کتابتی که به کامران میرزای کوهدمی نوشته، ۱۴. کتابتی که ملک سلطان محمد رستمداری به مغفرت دستگاه خان احمد نوشته، ۱۵. کتابتی که به امر حمزه خان نوشته، ۱۶. جواب کتابت ملک سلطان‌محمد، ۱۷. رقعه که به حسن خان نوشته نقل از خط خان، ۱۸. کتابتی که به شیخ نعمت الله باهو نوشته، ۱۹. ایضاً به شیخ نعمت ا ... نوشته، ۲۰. به حکیم نورالدین محمد گیلانی نوشته، ۲۱. به حاشیه دستور العلم وزارت مسیح نوشته، ۲۲. جواب کتابت خواجه مسیح که از الکاء روم نوشته، ۲۳. کتابتی که میرجلیل کوکه نوشته، ۲۴. جواب کتابت او، ۲۵. کتابتی که به شاهزاده نوشته، ۲۶. عریضه که به شاه جنت مکان علیین آشیان شاه عباس نوشته، ۲۷. جواب که شاه جنت مکان نورالله مضجعه نوشته، ۲۸. کتابتی که به حسن خان نوشته، ۲۹. کتابتی که به حسن خان نوشته، ۳۰. کتابتی که به خواجه ملا جلال نوشته، ۳۱. کتابتی که به عبدالرزاق نوشته، ۳۲. کتابتی که به یکی از بزرگان نوشته، ۳۳. کتابتی که به یکی از بزرگان نوشته، ۳۴. کتابتی که به یکی از فضلا نوشته، ۳۵. کتابتی که به شاهزاده بیکم نوشته، ۳۶. کتابتی که به میرزا هدایت الله نوشته، ۳۷. ایضاً من مکتوباته، ۳۸. کتابتی که به ملا شمس الدین محمد حکیم نوشته، ۳۹. کتابتی که به میرزا خان نوشته، ۴۰.

کتابتی که به میر روح الله نوشته، ۴۱. کتابتی که به میر ابوالفتح و حکیم همام در هند نوشته، ۴۲. کتابتی که به میر همایون نوشته، ۴۳. کتابتی که به میر ابوالفتح نوشته، ۴۴. کتابتی که به میر جلیل نوشته، ۴۵. ایضاً کتابتی که به میر مشارالیه نوشته، ۴۶. کتابتی که به پیر ملا شمس لنگرودی نوشته، ۴۷. کتابتی که به ملک جهانگیر پادشاه مازندران نوشته، ۴۸. کتابتی که به امیر غیب سلطان نوشته، ۴۹. کتابتی که به یکی از مقربان پادشاه جنت مکان نوشته، ۵۰. کتابتی که به امیر غیب سلطان نوشته، ۵۱. کتابتی که به میر عباس نوشته، ۵۲. کتابتی که به میرزا سلمان اعتمادالدوله نوشته، ۵۳. کتابتی که به عمه خود که زوجه یکی از ملکان مازندران است نوشته، ۵۴. رقعه که به سلطان مراد حاکم مازندران نوشته، ۵۵. رقعه که به الوندديو یکی از امرای مازندران است نوشته، ۵۶. رقعه که به مسیب خان حاکم ری نوشته، ۵۷. رقعه که به شاه نعمت الله نوشته، ۵۸. رقعه که به یکی از بزرگان نوشته، ۵۹. رقعه که به قلی بیک عودی نوشته، ۶۰. رقعه که به شاهلک سپهسالار نوشته، ۶۱. رقعه که به شاه قاسم نوشته، ۶۲. رقعه که به یکی از سادات رفیع الدرجات صفویه نوشته، ۶۳. رقعه که به میر میران موسوی نوشته، ۶۴.کتابتی که به میر افضل صدر نوشته، ۶۵. کتابتی که به خلیل بیک نوشته، ۶۶. عریضه که شیر علی فراش نوشته، ۶۷. جواب، ۶۸. کتابتی که به مرشد قلیخان اعتمادالدوله نوشته، ۶۹. رقعه که به محمد شریف نوشته، ۷۰. رقعه که به عمه خود نوشته، ۷۱. رقعه که به مرادخان نوشته، ۷۲. به مرشید قلیخان نوشته، ۷۳. رقعه که به امیر حمزه خان نوشته، ۷۴. کتابتی که به امر سیاوش نوشته، ۷۵. کتابتی که به شاهرخ بیک نوشته، ۷۶. کتابتی که به میر سلطان مرادخان ثانی والی مازندران نوشته، ۷۷. به خاتم المجتهدین شیخ بهاءالدین محمد علیه الرحمه نوشته، ۷۸. کتابتی که به امیر غیب سلطان نوشته، ۷۹. کتابتی که به مرحوم مرشد قلیخان نوشته در حین که نواب علیه عالیه زینب بگم به دیلمان تشریف آورده بودند، ۸۰. حکم شاه جنت مکان شاه طهماسب علیه الرحمه که به خان احمد فرستاده سنه ۹۷۵، ۸۱ عریضه که خان احمد به پایه سریر اعلی نوشته، ۸۲ صورت حکم شاه جهانمطاع جنت آرامگاه شاه طهماسب که در باب گرفتن خان مرحوم به اسم معصوم بیک صفوی عز ورود و شرف صدور یافته، ۸۳ عریضه که به پایه سریر اعلی شاه جنت مکان در باب مقدمه جمشید خان نوشته، ۸۴ عریضه که به نواب غفران پناه جنت آرامگاه نوشته، ۸۵ عریضه که به شاهزاده جنت مکان حمزه میرزا نوشته، ۸۶ عریضه که به شاهزاده جنت مکان حمزه میرزا در باب فتح ترکمان تکلو نوشته، ۸۷. کتابتی که شاه جنت مکان شاه اسماعیل ثانی به خان احمد نوشته، ۸۸. سواد منشوری که غفران پناه جنت آرامگاه شاه سلطان محمد به خان احمد نوشته مستمال ساخته طلب فرموده‌اند، ۸۹. عریضه که به پایه سریر اعلی نوشته بوده، ۹۰. عریضه که به پادشاه غفران پناه جنت آرامگاه شاه عباس نوشته، ۹۱. سواد منشوریکه پادشاه گیتی ستان علیین آشیان شاه عباس نور مرقده در سنه الف که گیلان را از خان احمد گرفته بود و خان مرحوم در کشتی نشسته بود نوشته، ۹۲. سواد حکم جهانمطاع که به اهل گیلان به طریق استمالت وقتی که خان احمد بکشتی نشسته بود نوشته، ۹۳. سواد مکتوبی که میرزا ابوطالب میرزا به خان احمد نوشته، ۹۴. به حسین خان کوهدم نوشته، ۹۵. جواب کتابت کامران کوهدمی که خان احمد نوشته، ۹۶. ازارنامه استاد بهار، ۹۷. ملا جلال طبیب به نواب غفران پناه نوشته، ۹۸. جواب، ۹۹. عریضه میر عبدالملک مانعجانی، ۱۰۰. جواب عریضه او، ۱۰۱. عریضه که ملا آقا جان رمال نوشته، ۱۰۲. جواب عریضه او، ۱۰۳. جوابی که ملا آقا نوشته، ۱۰۴. حکم سرکاری سازندها که به محمد مؤمن عودی نوشته، ۱۰۵. حکم معافی استاد خضرشاه صرنائی، ۱۰۶. جواب عریضه استاد شاه بنیاد خراط، ۱۰۷. حکم بیک محمود میرشکار، ۱۰۸. جواب عریضه قوالان رودسر که به خواجه کمال رودسری نوشته، ۱۰۹. جواب عریضه مردم تیجان، ۱۱۰. عریضه میر علی کاردگر که به خان نوشته، ۱۱۱. جواب عریضه او، ۱۱۲. دستورالعمل وزارت ملا میر حسین، ۱۱۳. در حاشیه همین دستورالعمل، ۱۱۴. دستورالعملی که به‌جهت استاد محمد کحال یزدی نوشته، ۱۱۵. جواب عریضه میر عبدالغنی مشهدی، ۱۱۶. جواب عریضه پسر ملا توفیق که بعد از بریدن بینی مواجب او را قطع نموده بوده، ۱۱۷. جواب عریضه شخصی که نوشته بود که میر اشرف را به خواب دیده‌ام، بعضی چیزها بتو پیغام کرده، ۱۱۸. جواب، ۱۱۹. عریضه ملا عبدالوامع منشی، ۱۲۰. جواب عریضه او، ۱۲۱. سواد حکم مهرداری ملا میر حسین، ۱۲۲. در حاشیه حکم او نوشته، ۱۲۳. حکمی که بعد از استخلاص از حبس که ثانی الحال گیلانرا به او مرحمت نموده بودند و به گیلان فرستاده بود، ۱۲۴. حکم وزارت خواجه مرتضی، ۱۲۵. جواب کتابت ملا میر حسین، ۱۲۶. خواجه ملا جان، ۱۲۷. حکم وزیر انور رائی، ۱۲۸. در حاشیه همین حکم نوشته، ۱۲۹. عریضه که شخصی در باب صاحب مرشد نوشته، ۱۳۰. جواب عریضه او، ۱۳۱. جوابی که مولوی نوشته، ۱۳۲. جوابی که خان مرحوم نوشته، ۱۳۳. حکم امیر الامرائی میر جهانگیر، ۱۳۴. حکم ترخانی میر جهانگیر، ۱۳۵. حکمی که در باب همراهی یهودی که مسلمان شده بود نوشته، ۱۳۶. سواد عریضه شخصی که به خان نوشته، ۱۳۷. جواب فقره که نوشته که از خاطر عاطر محو و منسی شده، ۱۳۸. ایضاً در جواب فقره که حبس بول موجب المرض است اگر ادار کند ممکن که آب یافت نشود، ۱۳۹. جواب فقره که از بنده عشر طلب نکرده از عشور و زکوة خود حساب کند، ۱۴۰. کتابتی که به الک سکندرخان حاکم گرجستان نوشته، ۱۴۱. عرضه میر عبدالجلیل کوکه، ۱۴۲. جواب عرضه میر عبدالجلیل، ۱۴۳. رقعه که به میر عبدالجلیل نوشته، ۱۴۴. عدالت نامه برای معافی معافان نوشته، ۱۴۵. رقعه دیگر هو الموصل الی المقصد، ۱۴۶. جواب او، ۱۴۷. حکم سرکاری سازندها که به جهت استاد زیتون نوشته، ۱۴۸. حکم سپهسالاری تولم که به استاد زیتون داده، ۱۴۹. حکم

شیخ الاسلامی ملا عبدالله، ۱۵۰. حکم که در باب همراهی ملا محمد روضه خوان نوشته، ۱۵۱. حکم مهرداری لاجین غلام، ۱۵۲. حکمی که در باب استمرار موقوفات ملا عبدالوهاب نوشته، ۱۵۳. حکم شیخ الاسلامی شیخ کرم الله که املا فرموده، ۱۵۴. حکم پیشوایی میر حیدر نامی در سلسله حیدریه، ۱۵۵. حکم رخصت خواجه علی بیک که به کعبه معظمه روانه شود، ۱۵۶. حکم درستری کیا جلال الدین محمد، ۱۵۷. حکم سپهسالاری کوکه به میر حسین داده، ۱۵۸. شجره به‌جهت سیدی نوشته، ۱۵۹. سفارش نامه شمس الدین ملا محمد مداح، ۱۶۰. حکم املاک میر افضل صدر، ۱۶۱. سفارش نامه ملا محمد حافظ.این نامه‌ها مجموعه خوبی از منشآت دوره صفویه است و به خصوص از نظر سبک انشای زیبا و عبارات استوار آن دوره حائز کمال اهمیت است و به‌ویژه نویسنده سعی کرده است که با درآمیختن نثر و نظم و استشهاد به آیات و احادیث بر لطافت سخن بیفزاید و از یکنواختی آن بکاهد و به‌علت کثرت آن، فواید زیادی از نظر ادبی و هم از جهت تاریخی و سیاسی و اوضاع اجتماعی و ... می‌توان برد و مخصوصاً که جامع سعی داشته است هم نامه‌های صادره از طرف خان احمد و هم نامه‌های رسیده به او را جمع‌آوری کند، یکی دیگر از مزایای این بخش دربرداشتن احکام و فرامین سلاطین و امرا و خان احمد در مورد واگذاری مناصب و مشاغل درباری به اشخاص می‌باشد که گوشه‌های زیادی از طرز معیشت و زندگی پرتجمل آنها را بر ما آشکار می‌سازد. و همچنین اغلب نامه‌ها مختوم به تاریخ نگارش می‌باشند و این خود یکی دیگر از امتیازات محسوب می‌گردد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ واقف: خان بابا مشار، اردیبهشت ۱۳۴۶؛ ۷۸ص (۲۳۲-۳۰۹)، اندازه: ۲۱×۳۰سم [ف: ۹-۲۷۸]

۲. اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه: ۶۱

آغاز: فی الجمله در دلم از ماده دیگر نست و الا کار طول بقاء یک شخص با غضب پادشاه عالمیان پناه معلوم؛ **انجام:** برای پادشاه زاده عالمیان حاشا لیاقت دارد، خوش آمد گویان بعضی بواسطه.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۹۲گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۵/۷سم [نشریه: ۶-۹۷]

۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۳۰۱

چنین است فهرست نامه‌ها: ۱. جواب شاه به خان احمد، ۲. نامه به میر همایون، ۳. نامه به میر ابوالفتح، ۴. نامه به میر جلیل، ۵. نامه به ملک جهانگیر پادشاه مازندران، ۶. نامه به میر غیب سلطان، ۷. نامه به یکی از مقربان پادشاه، ۸. نامه به امیر غیب سلطان، ۹. نامه میرزا سلمان اعتماد الدوله، ۱۰. نامه به عمه خود زن یکی از ملکان مازندران، ۱۱. نامه به سلطان مراد دوم فرمانروای مازندران، ۱۲. نامه به الوند دیو فرمانروای مازندران، ۱۳. نامه به مسیب خان فرمانروای ری، ۱۴. نامه به شاه نعمة الله، ۱۵. نامه به قلی بیک عودی، ۱۶. نامه به شاه ملک سپهسالار، ۱۷. نامه به شاه قاسم، ۱۸. نامه به سیدی صفوی، ۱۹. نامه به میر میران یزدی، ۲۰. نامه به خلیل بیک، ۲۱. نامه شیر علی فراش، ۲۲. نامه به مرشد قلیخان اعتماد الدوله، ۲۳. نامه به عمه خود، ۲۴. نامه به شاهرخ بیک، ۲۵. نامه به میر سلطان مراد ثانی فرمانروای مازندران، ۲۶. نامه به شیخ بهاء الدین محمد، ۲۷. نامه به امیر غیب سلطان، ۲۸. نامه خان به مرشد قلی خان هنگامی‌که زینب بگم در دیلمان آمده بود، ۲۹. حکم شاه تهماسب به خان احمد، ۳۰. حکم شاه تهماسب درباره گرفتن خان به معصوم بیک صفوی، ۳۱. نامه به شاه درباره جمشید خان، ۳۲. نامه به شاه، ۳۳. نامه به شاهزاده سلطان حمزه میرزا، ۳۴. نامه به شاهزاده سلطان حمزه میرزا، ۳۵. نامه به شاهزاده حمزه میرزا درباره فتح ترکمان بکلو، ۳۶. نامه شاه اسماعیل دوم به خان احمد، ۳۷. منشور شاه سلطان محمد به خان احمد و دلجویی از او، ۳۸. نامه خان احمد به شاه، ۳۹. منشور شاه عباس در رجب هزار به خان احمد هنگامی که آنجا را از او گرفته و او در کشتی نشسته بود، ۴۰. حکم شاه به مردم گیلان و استمالت آنها در رجب هزار هنگامی‌که خان در کشتی نشسته بود، ۴۱. منشور شاه سلطان محمد به خان احمد و خواستن او را نزد خود، ۴۲. نامه میرزا ابوطالب میرزا به خان احمد، ۴۳. پاسخ خان احمد به نامه کامران کوهدمی، ۴۴. آزادنامه استاد بهار، ۴۵. نامه میر عبدالملک مالفجانی، ۴۶. نامه ملا آقا جان رمال، ۴۷. پاسخ خان به نامه او، ۴۸. پاسخ ملا آقا خان، ۴۹. حکم سرکاری محمد مومن عودی برای سازنده ها، ۵۰. حکم معافی استاد خضر شاه ناصر ثانی، ۵۱. نامه استاد شاه قباد خراط، ۵۲. حکم سگ میر محمود و میر شکار، ۵۳. پاسخ نامه قوالان رودسر به خواجه کمال رودسری، ۵۴. پاسخ نامه مردم تیمجان، ۵۵. نامه میر علی کارگر به خان، ۵۶. پاسخ این نامه، ۵۷. دستور العمل وزارت ملا میر حسین یزدی، ۵۸. دستور العمل برای استاد محمد کحال یزدی، ۵۹. پاسخ خان به نامه ملا توفیق که پس از بریدن بینی مواجب او را قطع کرده بود، ۶۰. نامه کسی که سید اشرف را در خواب دیدم و به تو پیغامهایی فرستاد، ۶۱. پاسخ این نامه، ۶۲. حکم مهرداری ملا میر حسین، ۶۳. حکمی که پس از رهائی از حبس و دادن گیلان به او به آنجا فرستاد، ۶۴. حکم وزارت خواجه مرتضی، ۶۵. پاسخ نامه ملا میر حسین از خان، ۶۶. حکم وزیر الوزرائی خواجه ملا جان، ۶۷. نامه کسی درباره صاحب مرشد، ۶۸. پاسخ آن، ۶۹. پاسخ مولوی، ۷۰. پاسخ خان، ۷۱. حکم امیر الامرائی میر جهانگیر، ۷۲. حکم ترخانی [و معافی از تکلفات رسمی و تعظیمات عادتی] میر جهانگیر، ۷۳. حکم همراهی بیهودی که مسلمان شده بود، ۷۴. نامه کسی به خان، ۷۵. نامه بالک اسکندرخان فرمانروای گرجستان، ۷۶. نامه میر عبدالجلیل کوکه، ۷۷. پاسخ نامه میر عبدالجلیل، ۷۸. نامه‌ای به نظم، ۷۹. حکم سرکاری [و کلانتری] سازنده‌ها [و نوازنده‌ها] برای زیتون، ۸۰. حکم سپهسالاری تولم برای استاد زیتون، ۸۱. حکم شیخ الاسلامی ملا عبدالله، ۸۲. حکم همراهی ملا محمد [حافظ] روضة [الشهدا] خوان، ۸۳. حکم

مهرداری لاچین غلام، ۸۴. حکم استمرار موقوفات ملا عبدالوهاب، ۸۵. حکم شیخ الاسلامی شیخ کرم الله، ۸۶. حکم پیشوایی میر حیدر از سلسله حیدری، ۸۷. حکم رخصت خواجه بیک به رفتن کعبه، ۸۸. حکم خدام و رستری کیا جلال الدین محمد، ۸۹. حکم سپهسالار کوکه که به میر حسین داده، ۹۰. شجره برای سیدی، ۹۱. سفارش‌نامه ملا شمس الدین محمد مداح، ۹۲. حکم املاک میر فضل صدر، ۹۳. سفارش نامه ملا محمد حافظ مورخ ۹۹۴؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۱ ربیع الثانی۱۱۸۳ق؛ افتادگی: آغاز؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۵گ، سطور چلیپایی(۷×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۶سم [ف: ۱۱-۲۲۸۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۸۹۰-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۳-۱۰۷]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / ترکی - فارسی

monšaʼāt

صادقی افشار، صادق، ۹۴۰ - ۱۰۲۲ ؟ قمری

sādeqī afšār, sādeq (1534 - 1614)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۳۲۵/۸

آغاز: منشآت ترکی که به ملمعات مشهور است. دراظهار ضعف بیماری نوشته شد. خسته دل دیباچه شرح هو الله الشافی رقمی یبرلد مرقوم قیلسا؛ **انجام:** یا رب دعای خسته دلان مستجاب کن. قدتم الکتاب

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه سمرقندی، ۱۵گ (۶۳پ-۷۷ر)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۴-۶۶۰]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۳۹۵/۱۰

در نسخه ما گزیده‌ای است که تنها همان عنوان‌ها است با یکی دو سطر از آغاز هر بندی، چنین است عنوانها: در اظهار بیماری نوشته شد هر خسته دل شکسته کیم دیباچه شرح حالین هو الله الشافی ...، در اظهار کوفت عارضی نوشته شد، در عذر چوب چینی خوردن نوشته شد، به یکی از خواتین نوشته شد، به خدمت ملا زمان نواب همان اشرف اعلی نوشته شد به نظم و نثر ترکی با نام صادقی کتابدار، به یکی از خوانین، به یکی از خانان، در طلب به یکی از شاهزاده‌ها، به نواب مشیرخان تکلو، به برادر طریقت دده ابوالقاسم سر مست، رقعة اخری با نام صادقی کتابدار، به یکی از ملا زمان دفتر خانه، به خدمت محمد قلی میرزا مخدوم زاده جانم خان نوشته شد، به خدمت نواب کامران میرزا، به یکی از یاران موفق، خدمت پیره محمد استاجلو نوشته شد، به خدمت یکی از یاران، به یکی از وزراء شاعر صنعت، به یکی از یاران موافق و نویسنده‌های مشق، به یکی از وزراء عالی جاه، به اسم قاضی همسایه در عذر کوفت پای یکی از مطلوبان که به فارسی است و چنین می‌انجامد: «یا رب دعای خسته دلان مستجاب بار برب العباد، قد تم المنشات»؛ خط: نستعلیق، کا: باستانی راد، حسین علی، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۸گ (۹۰ر-۹۷پ)، ابعاد متن: ۷/۵×۱۶، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۱۶-۵۴۴]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monšaʼāt

ظهوری ترشیزی، نورالدین محمد، - ۱۰۲۶ ؟ قمری

zohūrī toršīzī, nūr-od-dīn mohammad(- 1617)

۱. اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه: ۱/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹۹۳ق، کاغذ و خط و تصویر کار کشمیر؛ جلد: چرمی، قطع: رقعی[نشریه: ۶-۶۵]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۷۱۰/۵۵

نامه به شیخ فیضی و خطبه خوان خلیل و دیباچه گلزار ابراهیم و نامه ای به همان شیخ ابوالفضل فیضی از او؛ خط: نستعلیق ریز، کا: رضوی، نصیر الدین محمد، تا: قرن ۱۱؛ ۶گ (۱۳۵پ-۱۴۰ر)، ۴۲ سطر(۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۴۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۵۲/۴

آغاز: فقره‌ای چند که در بیرونقی بازار سخن از گفتار مولانا ظهوری علیه الرحمه به نظر رسید قلمی شد. روزگاری است که کلک دفتر سخن سنجان معنی پرور در ماتم کریمان سخاگستر پلاس سوگواری در گردن؛ **انجام:** و دیگری به درگاه نیاز با زبان دمساز نبوده گل سر سبد چمن سخن بود لب به دندان تاسف می‌گزد که چرا.

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: ۹ ذیقعده۱۰۹۴ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: میشن [ف: ۲۹/۱-۱۲۲]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۱۲۵/۱۴

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۶ق[ف: ۵-۴۲۶]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۲۱۳/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۲؛ چلیپا، مجدول؛ ۴۲ص(۴-۴۵)، ۱۴-۲۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۴۵-۸۳]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۳۴۱/۳۸

خط: نستعلیق، کا: میر علی اکبر ولد میر محمد محسن زکی حسینی، تا: قرن ۱۳؛ ۳گ (۲۴۱ر - ۲۴۳ر در هامش)[ف: ۷-۳۶۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۶۸

خط: نستعلیق، کا: غلام حسین، تا: ۸ شوال۱۲۵۷ق، به دستور محمد حسین خان صاحب قبله جمع دار بهادر متدوری؛ محشی؛ ۱۰۵گ، ۱۲سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [سنا: ف: ۲-۵۵]

۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۸۳

دیباچه‌های نورس و گلزار ابراهیم و خوان خلیل، تعویذ به آشنا، دیباچه، رقعه؛ خط: نستعلیق، کا: احمد حسین بن محمد حمید، تا: جمعه ۲۲ جمادی الاول۱۲۶۱ق؛ محشی؛ کاغذ: هندی، ۸۵گ، ۱۱سطر(۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: ۱۷-۴۸۲]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۰۰۳

خط: نستعلیق خوش، کا: علی قلی، تا: ۱۳۹ (؟)؛ مجدول؛ تملک: محمد شفیع و محمد تقی میرزا، خانلر خان نصر الله میرزا پسر محمد شاه قاجار، عالم گیر میرزا آن را تعارف نموده و همین خانلر آن را به مریم سلطان بخشیده بود، نواب عالیه آن را به علی قلی داده با خط او مورخ ۲۹ محرم ۱۲۹۴؛ جلد: تیماج، ۲۹گ، ۶سطر (۱۵×۲۱)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۱۰-۱۹۳۱]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۳۱۶/۳

آغاز: از زبان بیان عندلیب خوش الحان خامه دوستان طراز تواند برداشت؛ **انجام:** که شاید خود بزبانی در بزم حضور گزارش دهد. بالنبی و آله الامجاد

نامه‌ها و پاسخها به سران روزگار و دوستان و دیباچه هایی بر کتاب‌هایی چند؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: ترمه کشمیری، ۹۸گ (۱۶ر-۱۱۳ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۲۰/۳×۲۹سم [ف: ۹-۳۲۳]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monšaʼāt

نصیرای همدانی، نصیرالدین بن مسعود، - ۱۰۳۰ قمری

nasīrā-ye hamadānī, nasīr-od-dīn ebn-e mas‘ūd(- 1621)

۱. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۳۸۵/۴

آغاز: کنون کز نشاط هوا در چمن ...

من منشئات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۷ق، جا: بندر مبارکه؛ ۵گ، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۳-۸۸]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۴۹۰/۲

آغاز: مبدعی که سبعه معلقات هفت آسمان نمونه از بدایع انشاء لطایف ابداع اوست؛ **انجام:** از دیوان رحمت پادشاهی صادر گشته آب رفته می‌بجوی شیشه و پیاله باز آید.

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: انجام؛ ۳۵ص (۸۸-۱۲۲)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹/۵سم [ف: ۵۰-۲۲۷]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۸۷/۳۳

آغاز: به قطبشاه والی گلکنده، بر بیاض موسوم به نورس، در بیاض ... نظام، به میر معین خراسانی جهت طلب آب باغ محمدرضا زابلی (؟) که در اصفهان واقع است

خط: نسخ کهن معرب، بی‌کا، تا: باتاریخ قرن۱۱؛ ۳گ (۷۰ پ-۷۲پ)، اندازه: ۱۵/۱×۲۸/۴سم [ف: ۲/۲۹-۷۳۳]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۷۱۰/۳۵

خط: نستعلیق ریز، کا: رضوی، نصیر الدین محمد، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماح، ۵گ (۹۹ر-۱۰۳پ)، ۴۲ سطر(۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۴۰]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۹۱/۴۹

مکتوب نصیرای همدانی به میرزا محمد هادی و تعریف باغی که سلطان در اصفهان برای سکونت به وی داده؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۵گ (۱۶۲-۱۶۶) [ف: ۹-۱۳۹۹]

۶. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۰۷۰/۲۲

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: دکتر علینقی منزوی؛ ۱ص (۵۲ر)[ف: ۲-۲۴۵]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۰۹/۱۴۷

خط: نستعلیق، کا: محمد حکیم هندی، تا: قرن ۱۱؛ جلد: پارچه‌ای، ۱ص (۳۹۵)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۳۸-۲۹۹]

۸. اراک؛ بیات، عبدالحسین؛ شماره نسخه: ۳۷/۲

آغاز: مبدعی که سبعه معلقات هفت آسمان نمونه ای از بدایع انشا و لطایف ابداع اوست؛ **انجام:** هرگز بعرض مطلبی و مدعایی و التماسی و استدعایی تصدیق نداده و توجه معنوی التفات باطنی قناعت نموده.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: دولت آبادی، جلد: تیماج، ۵۹گ، ۱۰-۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [نشریه: ۶-۸۴]

۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۴۴/۱۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۷گ (۶۴پ-۷۰ر)، اندازه: ۱۳/۳×۲۳/۵سم [ف: ۷-۸۶]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۳۶۶

از منشآت او؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد طاهر بن حسن (بابا حسن بیک) اراسنجی قزوینی، تا: ۱۰۷۹ق؛ ۱ص (۷ر)[ف: ۴۳-۵۵]

۱۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۴۰۳/۱۴

آغاز: مبدعی که سبعه معلقات عفت آسمان نمونه ای از بدایع انشاء و لطایف ابداع اوست ...

چندین نامه و انشاء است به نظم و نثر؛ خط: شکسته نستعلیق چلیپا، کا: جنونی، تا: ۱۵ ربیع الثانی۱۱۰۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۷گ (۴۲ر-۴۸ر)، اندازه: ۱۲/۳×۲۲/۸سم [ف: ۸-۳۳۷]

۱۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۰۱/۱۱

آغاز: چگویم از صفای اصفهان و نزهت این جنت بنیان که اگر ... این نگارخانه چینی را دیدی؛ **انجام:** که تعجیل او باعث کوتاهی سخن شد حق تعالی ناصر و نصیر باد

منشآتی است از نصیرا همدانی، شامل انشائی در تعریف اصفهان، بیاض نورس موسوم به رشیدا، دیباجه‌ای که بر مکاتیب قطب السالکین جهرمی نگاشته با این آغاز: «مبدعی که سبعه معلقات ...»، دیباجه بیاض، مکتوبی که به میر معین وزیر اصفهان نوشته است، مکتوبی که به مظفر حسینی کاشی نوشته، مکتوبی که در طلب اسطرلاب نوشته، ۲ مکتوب به محمد حسین حلبی، دیباجه کلیات، مکتوبی که به میرزا محمد هادی بن آقا رضا زابلی نوشته و چند انشای کوتاه دیگر؛ خط: نستعلیق، کا: مسیحا فدشکوئی، محمد مسیح بن اسماعیل، تا: اواخر قرن ۱۱ یا اوایل قرن ۱۲ ق؛ مصحح؛ ۶گ (۱۰۸-۱۱۳)، ۲۶سطرمورب، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۳۴-۴۵۱]

۱۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۷۴/1

آغاز: ... فهم رمز و ایما و خلف الصدق خانواده خرد و آلایم

روابط قرابت معنوی پذیرای نصیحت؛ **انجام:** جام آبی بیاد حسین، حق تعالی بظاهر و باطن ممد و معین باد. میر معین در جواب نوشته که بچشم آب دهیم، والسلام علی من اتبع الهدی.
مشتمل است بر: دیباجه لعل قطبی خودش، دیباجه مرقع، رقعه به مظفر حسین کاشی یا مظفر حسینی کاشی، دیباجه شرح دیوان انوری. به میر محمد مؤمن پیشوا نوشته، به میرزا نورالله نوشته، به میرزا محمد هادی بن آقا رضا زابلی «دابلی» نوشته، دیباجه حلل مطرز. به ملا محمود گیلانی نوشته، دیباجه بر بیاض میرزا نظام. به مظفر حسین کاشی نوشته، دیباجه که بر مکاتیب شیخ محمد جرجانی نوشته، به یکی از اطبا نوشته، دیباجه بیاضی دیگر، دیباجه که بر مکاتیب شیخ محمد جرجانی نوشته، به یکی از اطبا نوشته، دیباجه بیاضی دیگر، دیباجه که بر بیاض نورس رشیدا نوشته، دیباجه که بر بیاض میرزا نظام دستغیب نوشته، در صفت دارالسلطنه اصفهان نوشته، دیباجه که از زبان میر ابوالحسن فراهانی بر دیوان انوری نوشته، در طلب مرکب به شمسا بن حکیم سیفا نوشته، انشایی دیگر، دیباجه که خدام فضیلت پناه آخوند مولانا محمد کاظم نائینی دام افاداته بر بیاض عزیزی نوشته‌اند.(این دیباجه در لابلای منشآت نصیرا آمده و گویا نبایستی از و باشد)، به عزیزی نوشته، به اعزه شیراز نوشته، در وقایع سال ۱۰۱۴ق در مان شاه عباس صفوی، دیباجه بر منشآت خودش، دیباجه بیاض دیگر، به یکی از شعراء نوشته، به یکی از احباب نوشته. به میرزا محمد امین در طلب اسطرلاب نوشته، در طلب عینك نوشته، به یکیاز اعزه صفاهان نوشته، رقعه که در طلب آب به میرزا معین وزیر نوشته؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح، محشی؛ ۳۴گ (۱-۳۴)، ۱۹سطر، اندازه: ۱۰×۱۷/۵سم [ف: ۳۸-۷۷۶]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۱۵/۶۳
بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: گالینگور، ۹گ (حاشیه ۲۲۶پ-۲۳۴پ)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۸-۳۲۱]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۷۷۷/۲۶
کا: محمد کاظم، تا: ۲۰ربیع الثانی۱۱۱۴ق؛ خط چلیپایی؛ مجدول؛ جلد: گالینگور، ۲ص (۲۳۳-۲۳۴)[ف: ۳۷-۳۱۷]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۱۴۵/۲
دو رقعه: رقعه‌ای که در باغ به عزیزی به جهت طبع نوشته و رقعه به میر معین وزیر همدان و جواب وی؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: با تاریخ۱۱۴۸ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱گ (۲ر-۲پ)، اندازه: ۱۲×۲۰سم [ف: ۳۸-۱۷۶]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰/۱ سرود
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، قطع: وزیری کوچك[نشریه: ۱۳-۴۲۴]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۶/۲
خط: شکسته نستعلیق، کا: شاملو، مرتضی بن حسن، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح زرین؛ جلد: تیماج، ۴ص (۲۶-۲۹)، ۲۱سطر (۳×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۹۱]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۸۰/۴
آغاز: رقعه که نصیرای همدانی به یاران شیراز نوشته؛ **انجام:** بنشینیم و از پاکشم این خار شکسته فیض عالی ابدی باد
بی‌کا، بی‌تا؛ ۳۱ص (۱۹-۴۹)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۳۲-۲۱۱]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۴۶۷/۱
آغاز: جواهر محامد بی قیاس الهی نه اندازه ایست که تنگنای فضای گنجینه جنگ لوح محفوظ
منشآت و مکاتباتی است که مؤلف به مناسبت‌های مختلف نگاشته است با این عناوین: دیباچه شجره مبارکه، دیباچه منشآت موسوم به خطبة الخطب، دیباچه دیوان، دیباچه بیاض، در وصف دارالسلطنه اصفهان، نامه ای که به قاضی نورالله شوشتری نوشته است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در برگ ۳۱ شعری توسط مصطفی الحسینی الاصفهانی به تاریخ سه‌شنبه ۱۰ شعبان ۱۲۹۹ در عراق نوشته شده؛ جلد: تیماج، ۳۲گ (۱پ-۳۲ر)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۶-۴۱۸]

۲۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۰۹۷/۶
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ کاغذ: ترمه، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۴×۲۱/۷سم [ف: ۷-۲۱۱]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۶/۴
خط: شکسته نستعلیق، کا: شاملو، مرتضی بن حسن، بی‌تا؛ مجدول، با سرلوح زرین؛ جلد: تیماج، ۲ص (۴۸-۴۹)، ۲۱سطر (۳×۱۲)، اندازه: ۱۰×۱۸سم [سنا: ف: ۱-۹۱]

● **منشآت = فواید المعانی** / ادبیات / فارسی
monšaʾāt = favāyed-ol maʿānī

حسینی، امان الله خان بن مهابت خان، - ۱۰۴۶ قمری
hoseynī, amān-ol-lāh xān ebn-e mehābet xān(- 1637)

امان الله خان حسینی ملقب به خان زمان بهادر خان زاد فیروز جنگ، از امیران جهانگیر پادشاه (۱۰۱۴-۱۰۳۷ق) و شاه جهان (۱۰۳۷-۱۰۶۸ق) و نگارنده چندین اثر در پزشکی مانند دستور الهنود، ام العلاج و گنج بادآورد، صاحب مجموعه‌هایی از رقعات و انشاءهای دیوانی است. مشهورترین و پرنسخه‌ترین آنها کتابی است موسوم به رقعات امان الله که چندین بار چاپ شده و نسخه‌های خطی فراوانی دارد. اما آنچه در اختیار ماست باوجود آن‌که در دیباچه نام امان الله را داراست از نظر مشخصات آن با کتاب دیگری از او که چارلز ریو در فهرست موزه بریتانیا (ج ۸۷۷/۲ به نقل از فهرست مشترك منزوی) فصول آن را به دست داده کاملاً مطابق است. بر این اساس نام «فواید المعانی» که استاد منزوی برای مجموعه ثانی ثبت کرده با آنکه در دیباچه نسخه حاضر نیامده، به عنوان نام دوم در نظر گرفته شد. مؤلف، این مجموعه را که در دیباچه، «منشآت» خوانده گویا به نیت استفاده مبتدیان در چهار فصل تدوین کرده است: ۱.عرایض و

مکاتبات؛ ۲. رقعات؛ ۳. حواشی؛ ۴. متفرقات. از آنجا که در قطعه شعری درانتهای کتاب، امانی با نام «جهانگیر» بازی ادبی کرده، به نظر می‌رسد این اثر در عصر جهانگیر نگاشته شده باشد.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۱۲۲/۱

آغاز: بسمله – سرنوشت خامه عنبرین شمامه که در جویبار چشمه حیوان نشو و نما یافته نیایش یگانه ایست که نقوش کاینات رشحه قلم اختراع اوست و خط و خال روی نامه که صفحه زرینش از گل خورشید رنگ افروزش پذیرفته حروف ستایش فرزانه ایست که طراز نگارستان هستی طوطیه ابداع اوست؛ **انجام:** و اولاد امجادش یعنی آینه اسرار ارض و سما که هر یک آفتاب عالمتاب سروری و ماه فلک نیکو اختری هذا صلوات الله علیهم اجمعین. اما بعد، قلیل البضاعت و عدیم الاستطاعت امان الله مخاطب بخانزادخان فیروز جنگ ... دولت محرومیت خاص و اعلی مراتب اختصاص یافته پادشاه جهان پناه کیوان جاه ملایک سپاه صاحب تخت صاحبقرانی رفعت افزای تخت گورکانی، از آن دادش جهانگیری جهاندار ×× که بر اهل جهانش دید غمخوار / نسب داری که از شاهان عالم ×× رساند پادشاهی تا بآدم / شهنشاها شهنشاهی عطا کن ×× سپه داری سپه با او وفا کن بالخیر. [رقم:] تمت الکتاب مستطاب خانزاد خان بعنایت ملک الوهاب بفرمایش عالیحضرت معالی منقبت سلالة النجباء الکرام عضادة الاصفیاء العظام سمو المکان خانصاحب فیض بخش و فیضرسان فیاض زمان میر علی خان. الهی در جهان باشد باقبال ×× جوان بخت و جوان دولت جوان سالسیزدهم ماه جمیدالاول سنه ۱۲۱۸ بروز مبارک پنج‌شنبه از دست بنده درگاه بخیر و سعادت شد. الهی شمع مقصودم بیفروز ×× منور کن شبم چون صبح نوروز

خط: شکسته نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۳ جمادی الاول ۱۲۱۸ق، به دستور میر علی خان؛ دارای رکابه، مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۳سم [ف: ۱/۲۷–۲۲۹]

● **منشآت** / ادبیات/ فارسی

monša’āt

فوقی یزدی، احمد، – ۱۰۵۰ قمری

fawqī yazdī, ahmad(- 1641)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۱۹/۲

آغاز: بسمله. فقراتی چند که دارالسلطنه لاهور انتظار یافته در وقتی که عازم دارالخلافه شاهجهان آباد بود. شبی در عزلت گه تنهایی با شاهد خود سرگرم شراب صحبت بودم؛ **انجام:** از شر دیو نفس در امان بدار ادبالنون و الصاد (تمت بالخیر)

چنین است عنوانهای آن: ۱. قصه شوزلیه، ۲. مقدمه عاشق شدن میرزا خان فرزند ملک بیک تبریزی با بچه ریسمان باز، ۳. نامه بچه ریسمان باز به میرزاخان، ۴. ابیاتی که به آن بچه نوشته‌اند، ۵. پاسخ آن بچه به میرزا، ۶. شرح رقعه مولا محمد حسین کاشی، ۷. رقعه‌ای که در بندر سورت به میرزا خافی نوشته شد، ۸. لغزی عجیب، ۹. نصیحت به فرزند خود، ۱۰. نغمات اوطوز گنج در چهل نغمه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸ جمادی الاول ۱۱۴۰ق، جا: دولت خانه میرزا عیسی خان؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۴۲گ (۲۵۷پ–۲۹۸)، ۲۰سطر(۷×۱۷)، اندازه: ۱۳×۲۴سم [ف: ۹–۱۴۸۶]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۱۰۴/۴

خط: شکسته نستعلیق، کا: توپچی، ابراهیم، تا: ۱۲۱۶ق؛ ۱۲گ (۱۱۰پ–۱۲۱ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴–۶۶۴]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša’āt

قدسی منجم

qodsī-ye monajjem

۱. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه: ۳۷/۳

آغاز: علی الله فی کل الامور توکلی و بالخمس اصحاب العباء توسلی؛ **انجام:** هرگز سخن اهل غرض گوش نکردم ×× وز جانب احباب فراموش نکردم. چون غرض عرض اخلاص بود بر دعا اختصار نمود ظلال دولت و اقبال و جاه و عز و شرف بعون حضرت حق تا ابد مخلد باد بمحمد و آله الامجاد

به ترتیب حروف الفبا و به تعداد حروف الفبای عربی، بیست و هشت مکتوب و جواب آن است که به ترتیب از هر کدام از مکتوب ها یکی از حروف الفبا حذف شده است، مؤلف درباره کتابش می‌گوید: «بعد از تعلیق ترسل حمد و ثنای خالق ارض و سما و تنمیق توسل صلوات زاکیات به شفاعت سید رسل و انبیا و آله و اولاده مصابیح الدجا خصوصا ایمه هدی پوشیده نماند که قسم املا و انشا طوری شریف و طرزی لطیف است و مقیمان سه مقام را از خاص و عام دانستن و به کار بستن و به قول و فعل در آوردن لازم و متحتم است علی الخصوص درین دور که طور تقاضای آن می‌کند و کلام و انام امام مصنوع و مطبوع در رشته تقریر تحریر انتظام یابد الحق آنچه استادان این فن لطیف شریف تصنیف و تالیف نموده به مسامع مجامع طالیان این صنایع و بدایع رسانیده در داد فصاحت و بلاغت دقیقه نامرعی نگذاشته اند اکنون که به حکم المامور معذور این قلیل البضاعت آثم قدسی منجم قدم قلم بر بساط انبساط این وثیق نهاده رقعه چند که یاران به یاران و دوستان به دوستداران نویسند ترتیب و ترکیب نموده و هر یک از مرکبات مراسلات آن رعایت یکی از حروف مفردات نموده و جواب به همان نوع نوشته اگر اصحاب دانش و ارباب بینش این قاعده و روش داخل صنایع در مکاتبات رسمی و بدایع در مفاوضات عرفی دانند یا ندانند حاکمند. مکتوب محذوف الالف ...»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۵۹ق، جلد: تیماج مذهب،

۱۹گ (۷۰پ-۸۸ر)، اندازه: ۱۳/۵×۲۳سم [ف: -۵۹]

۲. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۵۴۳

آغاز: بعد از تعلیق ترسل حمد و ثنای خالق الارض و السماء و تلیق توسل صلوات زاکیات به شفاعت رسل و غنچه گل توکل؛ چندین نامه متفرقه است که هر یک از آنها را با حذف یکی از حروف الفبا در تمامی نامه تنظیم و از حرف الف تا یاء را داراست؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۳ یا۱۴؛ ۲۴گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۲۲۵]

● **منشآت** / نامەنگاری

monša'āt

لاهیجی، عبدالرزاق بن علی، - ۱۰۷۱ ؟ قمری

lāhījī, 'abd-or-razzāq ebn-e 'alī(- 1661)

نامه او به نظام الدین احمد است و به برادر خود حکیم همام (دو تا) و به نواب خان خانان (دو تا) و به شاه جمال الدین حسینی انجو و به نواب میرزا کوکه و به برادر خود در هنگام مرگ.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۷۱۰/۵۳

خط: نستعلیق ریز، کا: رضوی، نصیر الدین محمد، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۲گ (۱۳۴پ-۱۳۵)، ۴۲ سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۴۱]

● **منشآت** / نامەنگاری / فارسی

monša'āt

برهمن لاهوری، چندربهان، - ۱۰۷۳ ؟ قمری

berahman-e lāhūrī, čandarbahān(- 1663)

شامل: رقعه به میر عبدالکریم، رقعه به خواجه بهاگ مل و رقعه‌ای به حاجی محمد جان قدسی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۰۹/۱۴۲

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ جلد: پارچه‌ای، ۳ص (۳۸۲-۳۸۴)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۳۸-۲۹۸]

● **منشآت** / نامەنگاری / فارسی

monša'āt

نصرآبادی، محمد طاهر، ۱۰۲۷ - ۱۰۸۳ قمری

nasr-ābādī, mohammad tāher (1618 - 1673)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۴۵/۹

آغاز: من کلام میرزا طاهر نصر آبادی. بعد از حمد قادر مختار و نعت سید ابرار و منقبت ائمه اخیار معروض می‌دارد که شبی از شبها؛ **انجام:** لبم بوسید و گفت این انگبین است ×× نشان دادم که جای بوسه این است

بی‌کا، تا: ۱۱۱۳ق؛ ۲ص (۴۸-۴۹)، اندازه: ۱۵/۶×۲۷/۷سم [ف: ۲۹/۱-۴۲۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۱۱

که در آغاز آنها القاب شاه اسمعیل و شاه طهماسب و محمد خدابنده و حمزه میرزا و عباس میرزای ماضی و صفی و عباس دوم و شاه سلیمان است، سپس نامه شاه عباس دوم است به خواندگار روم مصحوب کلب علی سلطان تا میرسد به دیباچه در علم عروض و قوافی و رساله خیال و خواب وحید. سپس تاریخ نوشتن نسخه و نام نویسنده آن و در آمده «خیال میرزا محمد طاهر نصرآبادی در قم تهماسب به خوندگار روم و چند رقعه دیگر»؛ خط: نستعلیق، کا: محمود بن محمد کاظم اصفهانی، تا: ۱۲۴۷ق، برای میرزا شکرالله؛ مهر: فتاح، بهرام علی، بیانی، محمد حسین؛ جلد: تیماج مذهب باسجع صادق بن محمد باقر، ۱۵۸گ، ۱۲سطر(۹×۱۳)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۱-۱۵۵]

۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۹۴۵

آغاز: جهان مطاع و مناشیر لازم الاتباع باسم بیکلر بیکیان و عساکر نصرت نشان؛ **انجام:** که بگوش هوش و سامعه معنی نیوش رسیده نسبت به بنی نوع ...

نامه‌های دوستانه و سیاسی و سرآغاز چند کتاب که از منشئات نصرآبادی است با ابیاتی چند از نظم او یا دیگران، در این مجموعه گرد آورده شده، نام وی روی برگ ۹۰ آمده و باید از منشئات قرن یازدهم باشد و تاریخ غره رجب ۱۰۷۷ روی برگ ۹۲ دیده می‌شود. عناوین پاره‌ای از این نوشته ها در نسخه سفید مانده و عناوین نوشته شده چنین است: ۱. نامه‌ای که به پادشاه دکن مصحوب میرزا مقیم کتابدار نوشته، ۲. جواب یکی از خواقین عظام، ۳. رقم وزارت محمد بیک اعتماد الدوله، ۴. در شرح اختراعی که محمد بیک به جای اسطرلاب نموده، ۵. رقمی که به جهت بوداق سلطان چوله نوشته، ۶. کتابتی که به ملا محمد مهدی نوشته شده، ۷. به یکی از دوستان نوشته، ۸. جواب مکتوبی که به یکی از امراء سرحد نوشته، ۹. کتابتی که به نذر علی بیک نوشته شده، ۱۰. رقمی که در طلب ملا محسن کاشی نوشته، ۱۱. کتابتی که به یاران قزوین نوشته شده است، ۱۲. ایضاً به یاران قزوین نوشته، ۱۳. در جواب کتابت حسن بیک، ۱۴. عذر غفلت و طلب مغفرت از بخشنده بیمنت، ۱۵. به میرزا فصیح نوشته، ۱۶. کتابتی که به میرزا باقر وزیر قورچی نوشته، ۱۷. مکتوبی که به عبدالعزیز خان نوشته، ۱۸. کتابتی که به میرزا نصیر حنابطه نویس خویش خود نوشته، ۱۹. کتابتی که به میرزا فصیح برادر خود نوشته، ۲۰. به پادشاه اروس نوشته، ۲۱. به آقا رضی قزوینی نوشته، ۲۲. ایضاً به مشار الیه نوشته، ۲۳. رقعه‌ای که در جواب منشی الممالک نوشته، ۲۴. به یاران قزوین نوشته، ۲۵. سرآغاز وقف‌نامه‌ای، ۲۶. در باب اجرای آب و سیور غال محمد بیک، ۲۷. دیباچه رساله امارت پناه، ۲۸. صلح‌نامه مصحوب مهدی خان نزد عبدالعزیز خان والی ترکستان، ۲۹. رقم سیور غال ده نیم

معادن که به محمد بیک نوشته، ۳۰. رقمی که به میر جمله دکتر نوشته، ۳۱. دیباچه رقم شخصی، ۳۲. به میرزا یوسف برادر خود نوشته، ۳۳. دیباچه رقم القاب محمد بیک اعتماد الدوله، ۳۴. رقعه‌ای که به حسن بیک منشی نوشته، ۳۵. به یکی از دوستان نوشته، ۳۶. به حسن بیک منشی نوشته، ۳۷. به ابوالغازی خان نوشته، ۳۸. کتابتی که در جواب عزیزی نوشته، ۳۹. به یکی از دوستان نوشته، ۴۰. دیباچه رقم شخصی، ۴۱. صورت مکتوب میرزا علی خان به آخوند مسیحا، ۴۲. جواب آقا رضی به میرزا علی خان، ۴۳. نامه آقا حسین بمیرزا ابوالفتح، ۴۴. به ملا زمان معصوم میرزا نوشته، ۴۵. رقعه عبدالعزیز خان پادشاه بخارا به میرزا محمد حسین حکیم باشی، ۴۶. جواب محمد طاهر نصیر آبادی، ۴۷. به شیخ محمد نواده شیخ لطف الله نوشته، ۴۸. از زبان کو کنار به فضل علی سلطان حاکم سبزوار، ۴۹. نصیرای همدانی به خدام محمد حسین چلبی نوشته، ۵۰. نصیرای همدانی به خدام مظفر حسین کاشی، ۵۱. رقعه صادق بیک افشار به یکی از مغنیان، ۵۲. قورق فواحش که میرزا علی خان نوشته، ۵۳. نامه‌ای که به مصحوب کلبعلی سلطان سیل سپر نوشته، ۵۴. به جهت خلعت محمد بیک اعتماد الدوله نوشته، ۵۵. به جهت خلعت میرزا محمد شفیع منجم نوشته، ۵۶. فتح‌نامه بعد از استیصال جغتای نوشته شده، ۵۷. دیباچه اشعار سلاطین، ۵۸. دیباچه رساله در علم عروض، ۵۹. رقعه‌ای که بحسین بیک منشی به طلب اسب نوشته، ۶۰. جواب رقعه حسین بیک؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۳۰گ، ۱۹سطر چلیپا، اندازه: ۱۰×۱۹سم [ف: ۱۰-۳۲۵]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monšaʼāt

وقاری یزدی، محمد امین بن عبدالفتاح، -۱۰۸۳؟ قمری

vaqārī yazdī, mohammad amīn ebn-e ʻabd-ol-fattāh(-1673)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۷۶۶

آغاز: حضرت فیاض، ودود وجود، فایض الجود، آن یگانه گوهر دریای فضل و حکمت؛ **انجام:** ترقب آنکه پیوسته بتفقدات خسروانه مفتخر و مبتهج می‌فرموده باشند.

سه مکتوب تاریخی است از ملا محمد امین خلف ملا عبدالفتاح طبسی متخلص به وقاری زنده به سال ۱۰۸۳ هجری، و مشتمل است بر: ۱. دیباچه در ستایش خداوند و نعت رسول اکرم، ۲. مکتوب به مولانا عبدالکریم طبیب، ۳. مکتوب به مولانا محمد صادق یزدی، ۴. ایضاً مکتوب به مولانا محمد صادق یزدی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: جمادی الاول۱۲۲۷ق؛ واقف: خان بابا مشار؛ جلد: تیماج، ۴گ، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۹-۷۴]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ض ۱۲۱۱۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۹ق[الفبائی: -۵۶۰]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monšaʼāt

صائب تبریزی، محمد علی بن عبدالرحیم، ۱۰۱۶؟ - ۱۰۸۶ ؟ قمری

sāʼeb-e tabrīzī, mohammad ʻalī ebn-e ʻabd-or-rahīm (1608 - 1676)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۸۴۴/۱۲

یکی در قورق شراب، و یکی در توبه از شراب و تعریف تنباکو؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲گ (۷۰پ - ۷۱ر) [ف: ۷-۸۶]

۲. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۰۷۰/۲۳

آغاز: حمد بیحد و سپاس بیحد مر حضرت واهب

چند نامه و منشئه از او: ۱. نامه در طلب نرگسدان آغاز: «همیشه نرگس بیدار»، ۲. در «تعریف تنباکور» آغاز: «شستم لب ز آب شراب تلخ»، ۳. زبان شکسته تر از قلم نمی‌دانم، ۴. در تعریف بیاضی دلپذیر «دیباچه بیاض»؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: دکتر علینقی منزوی؛ ۴گ (۷۹پ-۸۲پ) [ف: ۲-۲۴۴]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monšaʼāt

واعظ قزوینی، محمد رفیع بن فتح الله، ۱۰۲۷ - ۱۰۸۹ قمری

vāʻez-e qazvīnī, mohammad rafīʻ ebn-e fath-ol-lāh (1618 - 1678)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۰۲/۲

آغاز: بسمله منشی ناطقه را دوات دل و قلم زبان از جهت تحریر حمد و ثنای متکلم نطق آفرینی است جل شانه؛ **انجام:** بسعادات دو جهانی فایز باشید و السلام.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۲۰۲ص (۴۴-۲۴۵)، سطور چلیپا (۶×۱۲)، اندازه: ۹×۱۸سم [ف: ۱۴-۳۵۳۱]

۲. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۱۱۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ قطع: رحلی[نشریه: ۷-۳۰۲]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۸۷ ـ د

آغاز: بسمله.منشی ناطقه را دوات دل و قلم زبان جهت تحریرحمد وثنای متکلم نطق آفرین است؛ **انجام:** بسعادت دو چهان فایض باشند والاسلام علی من اتبع الهدی (تمام شد نسخه مذکور در روز یکشنبه شهر شعبان المعظم ۱۱۰۰ امید که اگر سهوی یا غلطی شده باشد بقلم اصلاح فرمایند)

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۱و۱۲ق؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۳۵گ، ۱۱سطر (۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰×۱۵سم [ف: ۱-۴۹۹]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۵۲/۱

کا: فضل علی، تا: دوشنبه ۱۷ ربیع الثانی۱۱۲۷ق، در خانه حاجی علی نقی بیک تحویل دارنقاش خانه؛ جلد: تیماج، ۳۳ص (۱۲-۴۴)[سنا: ف: ۲-۱۴۳]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۵۲/۲

بی کا، تا: ۷ جمادی الاول۱۱۲۷ق، در خانه حاجی علی نقی بیک؛ جلد: تیماج، ۲۰ص (۴۵-۶۴) [سنا: ف: ۲-۱۴۳]

۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۴۰۵

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳[ف: ۳-۶۳]

۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۴۰۲/۲

آغاز: بسمله و به نستعین. حمد بی حد منعمی را شایسته و ثنای بی منتها مالک الملکی را زیبنده است ... که دست قدرت کامله اش اوراق افراد نوع انسان را برشته الفت مرد و زن شیرازه بسته؛ **انجام:** اما هر چه آن خسرو کند شیرین بود.

خط: نستعلیق، بی کا، تا: یک‌شنبه ۲۵ ربیع الثانی۱۲۷۴ق؛ ۸۸گ (۲۷۳-۳۶۰)، ۱۱سطر(۹×۱۶)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱۱-۲۴۰۹]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۴۶۷/۲

آغاز: صدر نشین محافل الفاظ و معانی و پیش خرام قوافل افعال قلبی

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، بی تا؛ جلد: تیماج، ۴۸گ (۳۳ر-۸۰پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۶-۴۱۹]

● **منشآت** / انشاء / فارسی

monša’āt

محقق خوانساری، حسین بن محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۹ قمری

mohaqqeq-e xānsārī, hoseyn ebn-e mohammad (1608 - 1688)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۸۰/۴

آغاز: انشای علامی فهامی علامة العلمایی اقایی حفظه الله تعالی وابقاه. تذرو خوشخرام خامه که آهنگ صریر دلپذیرش همداستان صفیر بلبلان کشمیر است؛ **انجام:** همواره بر استان صمد کارساز گذاشتن سر بلندی افسر کیانی می‌داند. فحمداله ثم حمدا له. تم بعون الله و حسن توفیقه.

شامل دو نامه از او، نخستین آنها در قدغن کردن شراب؛ خط: کا: محمد مهدی ابن محمد صالح رضوی، تا: ۱۰۹۶ق؛ جلد: میشن، ۱۸ص (۱۶-۳۳)، اندازه: ۱۳/۹×۲۳/۷سم [ف: ۲۹/۱-۲۱۶]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۳۲۴/۲۵

بی کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: گالینگور، ۱۱ص (۱۵۶-۱۶۶)، اندازه: ۱۸×۲۹سم [ف: ۱۹-۳۳۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۴۴۳/۱۹

آغاز: طوطی شکرافشان ناطقه که عندلیب هزاردستان چمن بیانست بر شاخچه زبان مترنم آمده

بی کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول مذهب؛ جلد: گالینگور، ۶ص (۲۲۷-۲۳۲)، اندازه: ۲۰×۳۲سم [ف: ۳۶-۳۸۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۷۱۰/۳۰

یک انشاء فارسی و یک دیباچه که حسب الامر الاعلی ساخته و دیباچه بیاض مطلع الانوار محمد باقر یزدی و انشائی درباره موقوفات میرزا رضی و وقف قرآن صفی قلی بیک و «عنوان کتابت سلطان هند من شاه عباس» و قباله خانه میرزا شفیع و قورق شراب و تعریف بهار و نامه به میرزا ابوالفتح و دو نامه به مرحوم میرزا ذوالفقار و دو نامه به حکیم داود و نامه به وزیر اعظم از زبان محمد بیگ اعتماد الدوله و نامه شاه عباس دوم به شریف مکه و نامه از زبان میرزا مهدی اعتماد الدوله به شریف زید و کتابه روضه مقدسه به نام شاه سلیمان مورخ ۱۰۸۵ و جهت اسطرلاب دیوان بیگی؛ خط: نستعلیق ریز، کا: رضوی، نصیر الدین محمد، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۷گ(۷۵ر-۸۲پ)، ۴۲ سطر(۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۳۹]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۱۵/۵۳

چند رقعه و منشآت از آقا حسین خوانساری که در موضوعات گوناگون انشاء نموده است بدین ترتیب: الف: وقف‌نامه، ب: دیباچه بیاض شاه عباس، ج: منشآت متفرقه؛ بی کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول؛ جلد: گالینگور، ۱۳گ (۱۸۷ر-۱۹۹پ)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۸-۳۱۹]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۳/۱۴۲۱۵/۳

آغاز: تعالی الله زهی ایزد بی همال و یگانه بی شبیه و مثال

بی کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول مرصع محرر؛ جلد: گالینگور، ۸گ (۱۹۳ر-۲۰۰ر)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۸-۳۲۰]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۷۵۳۵ ض

بی کا، بی تا[د.ث. مجلس]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی و عربی

monša’āt

محقق خوانساری، حسین بن محمد، ۱۰۱۶ - ۱۰۹۹ قمری

mohaqqeq-e xānsārī, hoseyn ebn-e mohammad (1608 - 1688)

صاحب کاشانی، محمد مسیح، قرن ۱۲ قمری

sāheb-e kāšānī, mohammad masīh (18c)

در دو بخش تنظیم شده است: ۱. منشآت آقا حسین خوانساری، ۲. منشآت مسیحای کاشی. بخش اول شامل: در تعریف سخن، در تعریف بهار، دیباچه بیاض، وقف‌نامه قرآن صفی قلی خان، وقف‌نامه میرزا رضی، دیباچه بیاض، وقف‌نامه قرآن صفی قلی

خان، وقف‌نامه میرزا رضی، دیباچه رساله مطلع الانوار، به جهت عنوان نامه پادشاه هند از جانب شاه عباس، در قورق شراب، قباله‌خانه مرحوم میرزا شفیع، از زبان آقا باقر حکیم، از زبان محمدخان به وزیر پادشاه روم، به مرحوم میرزا ابوالفتح به مرحوم میر ذوالفقار، از زبان میرزا صایبا به حکیم محمد سعید قمی، به مرحوم حکیم داود، در جواب مکتوب ملاعلیرضا تجلی، جهت کتاب روضه، مکتوب نواب خلد آشیان به شریف مکه، از زبان نواب میرزا مهدی به شریف زید، از جانب حکیم محمد حسین به شریف مکه، قصیده شکوفه، رباعیات. منشآت آقا حسین خوانساری در میراث حوزه اصفهان (دفتر چهارم) به چاپ رسیده است. بخش دوم منشآت عربی آخوند مسیحای کاشی: قباله وقف قرآن مجید، صورة ما کتب فی ظهر القرآن الذی استکتب بمطاع الامر السلیمان، صورة ما کتب فی ظهر القرآن الذی کتب للمرحوم حسین علیخان، صورة الاجازة المکتوبة للسید امیر عالم الکرمانی مدرس المدرسة الاکبریة، ایضا فی الاجازة، صورة الاجازة المتعلقة بالصحیفة الکاملة، قبالة النکاح، قبالة اخری، جواب مکتوب الشریف احمد غالب، جواب مکتوب الشریف سعد بن زید، ایضا الی الشریف سعد بن زید، جواب مکتوب ابنه سعید، جواب مکتوب الشیخ سعدان الاحسایی، جواب مکتوب الشیخ ناصر الاحسایی، ایضا فی جواب مکتوبة الاخر، جواب کتاب لبعض الاحباب، جواب کتاب السید فرج الله خان والی حویزه، جواب مکتوب السید عبدالمحسن المکی، جواب مکتوب آخرللشیخ ناصرالدین، جواب مکتوب الی جناب الفاضل مولانا محمد مسیح الفسایی، مکتوب الی اصحاب القهوه، جواب مکتوب الشیخ محمد جعفر، جواب مکتوب السید ماجد اقضی قضاء اصفهان، جواب مکتوب میرزا سید مرتضی. ایضا جواب مکتوبه الاخر. ایضا جواب مکتوب السید ماجی اقضی قضاء اصفهان، جواب مکتوب میرزا سید مرتضی، ایضا جواب مکتوب الشیخ علی العاملی، ایضا فی جواب مکتوب الشیخ ناصرالدین الاحسائی، جواب مکتوب بعض الاحباب، کتب الی بعض الاحباب لاعلامه بعدم وصول ما ارسله من الکتاب، جواب مکتوب ابن الشریف سعد بنزید المسمی بسعید، جواب کتاب سعد بن زید، ایضا جواب کتاب السید عبدالمحسن المکی، ایضا جواب مکتوب آخر من السید محمد المکی، ایضا جواب مکتوب آخر من السید محمد المکی، جواب کتاب بعض الافاضل، کتاب مرقوم الی بعض فضلاء الافاضل، ایضا کتاب الی الشیخ سعدان الاحسائی، جواب مکتوب آخر من جانب الشیخ یحیی المکی، من جملة المکاتب الی الشریف سعد بن زید، فی تهیة السید عبد بن هبة الله خان والی حویزه. کتب ایضا الی سعد بن زید، کتب الی ابنه سعید ایضا، کتب ایضا الی المولی الشریف المذکور، من اجویة المکاتیب المکیة، الداعی ایضا الی الشیخ یحیی المکی، ما کتب فی تبریک الایالة السید علیخان والی حویزه، مکتوب الی السید عبدالمحسن، مکتوب آخر الی الشریف سعد بن زید، قباله وقف قرآن الکریم، صورة ما کتب فی ظهر کتاب ترجمة مفتاح الفلاح، قباله وقف القرآن المجید، دیباچة الرسالة الداعیه، وقفیت الکتب المعروفة المکتوبة من نماء الحمام المزبورة، دیباچه کتاب وقایع الشهداء، صورة ما کتب ف ظهر تفسیر کنز الدقایق، دیباچه الرساله المرقومة لشرح حدیث البیضة، قباله وقف کتاب القاموس ... ،صورة الشهادات علی هوامش القبالات، صورة ما کتب فی ظهر کتاب الکافی، قبالة وقف المدرسة الباقریة. در آخر نسخه منشآتی از دیگران آمده از جمله: منشئات آقا جمال (خوانساری)، منشئات آقا رضیا و منشئات میرزا علیخان.

چاپ: با نام جعلی المکاتیب المکیة در میراث ماندگار ۲/۵۴۵–۶۲۳ به چاپ رسیده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۶۰۹

آغاز: بسمله. در تعریف سخن نوشته اند سبحان الله این چه گوهر گرانمایه و اختر بلند پایه است که

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ تملک: فضل الله در ۱۳۳۱؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۲۷گ، سطور مورب، اندازه: ۱۵/۵×۲۳سم [ف: ۳۱–۱۲]

● **منشآت** / ادبیات / عربی

monšaʼāt

استرآبادی، محمد شفیع بن محمد علی، ق۱۱ قمری

estarābādī, mohammad šafīʻ ebn-e mohammad ʻalī(-17c)

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۹۳/۱۲

آغاز: بسمله یحکی ان شابا نشأ فی النشب و الشروة وحداه الی اللهو و اللعب حادی العبوة؛ **انجام:** فکیف بمن یرع فی البهاء و کان غرة سیماء الجمال.

بی‌کا، تا: حدود۱۱۲۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۵ص (۴۰۱–۴۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۸سم [ف: ۵–۹۵]

۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۹۳/۱۱

آغاز: بسمله و به ثقتی لما اقتعدت قعدة الطعن و نحانی عن الوطن فرط الشجن؛ **انجام:** فکان الحق فی واد و هو فی واد، فمن یظل الله فما له من هاد.

بی‌کا، تا: با تاریخ۱۱۲۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۵ص (۳۹۶–۴۰۰)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۸سم [ف: ۵–۹۵]

۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۹۳/۱۵

آغاز: بسمله الحمدلله الذی احل الحلال فبذخ فی مصاء الصلاح ایوانه و شمخ فی معارج الفلاح بنیانه؛ **انجام:** فی الواوات بنهار لحجة الف و اربع و تسعین لهجرة النبی المختار صلی الله علیه و آله الاطیاب الاطهار ...

خط: نستعلیق معرب، بی‌کا، تا: حدود۱۱۲۵ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۴ص (۴۳۶-۴۳۹)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۸سم [ف: ۵-۹۶]

● **منشآت = نامه ها** / نامه‌نگاری / فارسی

monšaʼāt = nāme-hā

اعتماد الدوله الخاقانی اسلام خان، ق۱۱ قمری

eʻtemād-od-dole xāqānī eslām xān(- 17c)

از اعتماد الدوله الخاقانی اسلام خان، از روزگار شاهجهان پادشاه (۱۰۳۷-۱۰۶۸ق). دربردارنده: ۱. فتحنامه بلخ که در حیات شاهجهان پادشاه نوشته؛ ۲. نامه‌ای که از سوی علیا حضرت شهزاده بیگم صاحبه دختر شاهجهان به نواب که از سوی علیا حضرت شهزاده بیگم صاحبه دختر شاهجهان به نواب زینب بیگم دختر شاه تهماسب؛ ۳. نامه به شاه نعمت الله، که در کسوف درویشان دربنگاله می‌زیسته؛ ۴. منشئه‌ای به مناسبت تخت‌نشینی شاهجهان؛ ۵. نامه به نواب ظفرخان؛ ۶. درباره خبرداری ملک دکن، به میرزا راجه؛ ۷. نامه درباره میرزا صالح مشهدی، که ملازم نواب علیمردان خان بوده؛ ۸. درباره نزاع میان عادلخان و قطب الملک، که به دستور حکیم محمد حسین حاجب بیجاپور؛ ۹. درباره مرگ زاهد خان به حوری خانم؛ ۱۰. درباره نزاع میان زمین داران کرناتک (علیخان و قطب الملک) به دستور همان حکیم محمد حسین؛ ۱۱. درباره دعوی دو زن بر یک پسر.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۰۷۰/۲۰

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: دکتر علینقی منزوی؛ ۴گ (۵۳ر-۵۶پ) [ف: ۲-۲۴۴]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monšaʼāt

ایواغلی، حیدر بن ابوالقاسم، ق۱۱ قمری

īvāqlī, heydar ebn-e ab-ol-qāsem(- 17c)

نامه‌ها و فرمان‌های دیوانی و درباری است.در این نسخه از ترسل بهائی که منشی الب ارسلان در محرم ۵۲۸ق ساخته است (۸۵۸ در نسخه) یاد گشته و در آن آمده که در محرم ۱۰۰۹ق از این ترسل شش منشور برگزیده و نخستین از آنها منشوری است که «بجهت باز گذاشتن ولایت چند شاهزاده، ملک شاه نوشته‌اند». این نسخه هم باید مجمع الانشاء باشد و درست مانند نسخه شمارهPers D. 84 بادلیان (ش 2711 ج ۳ فهرست) (فیلم ۲۹۴۳) و نسخه شماره ۲۰۶۷ دیوان هند و نسخهAdd. 8688 موزه بریتانیا (ریو ۳۸۸/۱ و ۱۰۸۷/۳ و ذیل ۳۹۸ و ترکی ۸۶) و دو نسخه ادبیات تهران ش ۲۱ ب (ص ۴۴۶-۴۴۹ فهرست) و ش ۴۴ ج (ص ۴۶۳ فهرست) است و گردآورنده آنها [پسر] ابوالقاسم ایواغلی حیدر است (ریو) و نام کتاب باید «طهماسب نامه» باشد (فهرست دیوان هند) یا مجمع الانشاء و نسخه جامعه مراسلات الالباب (ریو) نسخه دیگری از همین کتاب حیدر بن ابی القاسم که مجمع الانشاء هم خوانده می‌شود در کتابخانه ملی هست به شماره ۱۱۷۹ (فهرست ۱۷۷/۱) (نیز غزالی نامه همائی ص ۲۳۵ چاپ دوم) و می‌رسد تا به نیمه فصل ۵ جزو دوم و فصلهای ۶ و ۷ این جزو و خاتمه را ندارد. گویا نسخه لیندسیانا در منچستر ش ۸۳۴ (ص ۱۰۹) به نام مراسلات پادشاهان از ابن ابی القاسم اصفهانی که در ۱۰۹۶ در همین شهر نوشته شده است همین مجمع الانشاء باشد (استوری ۱۲۸۲/۱). چنین است فهرست نامه‌ها: ۱. مکتوب شاه عباس صفوی به سعد الدین معلم خواندگار روم؛ ۲. کتابت سعدالدین معلم خوندگار به شاه عباس در پاسخ نامه او؛ ۳. کتابت اعتماد الدوله وزیر شاه عباس به ابراهیم پاشا وزیر اعظم روم؛ ۴. مکتوب شاه عباس به سلطان محمد قیصر روم؛ ۵. ایضا منشور شاه عباس به سلطان محمد قیصر روم و تهنیت جلوس مصحوب ذوالفقار خان در ۱۰۰۴ق؛ ۶. نامه سلطان حسین میرزای بایقرا در جواب شاه اسماعیل در ۹۱۰ق؛ ۷. نامه عبدالله خان اوزبک به سلطان مرادخان قیصر خوندگار روم؛ ۸. فتحنامه شاهرخ بهادر پیش ملک کیومرث رستمداری درباره گشودن تبریز و آذربایجان در ۸۲۴ق؛ ۹. مکتوب وای منک خان پادشاه ختابه شاهرخ میرزا در ۸۱۵؛ ۱۰. مکتوب شاهرخ میرزا به ناصر کیا و سادات و اعیان کوه و گیلان در ۸۴۹ق؛ ۱۱. عریضه خواجه نظام الملک به سلطان جلال الدین ملک شاهسلجوقی؛ ۱۲. جواب این عریضه از ملک شاه؛ ۱۳. مکتوب خواجه رشید به مولانا صدرالدین ترکه درباره کتابی که مولانا به نام خواجه ساخته است؛ ۱۴. مکتوب در جواب نظام الملک درباره تدریس مدرسه بغداد؛ ۱۵. مکتوب میر صدرالدین محمد بن میرزا شرف جهان حسینی به آقا عنایت ندیم به دستور شاه؛ ۱۶. مکتوب عبدالمؤمن خان اوزبک پسر عبدالله خان به شاه عباس صفوی در ۱۰۰۳ق؛ ۱۷. پاسخ شاه عباس به عبدالمؤمن خان؛ ۱۸. مکتوب عبدالمؤمن خان به شاه عباس به ترکی؛ ۱۹. پاسخ شاه عباس در جواب عبدالمومن خان در ۱۰۰۰ق؛ ۲۰. نامه عبدالمؤمن خان اوزبک به شاه عباس؛ ۲۱. پاسخ شاه عباس در جواب عبدالمومن خان؛ ۲۲. نامه عبدالمومن خان به شاه عباس؛ ۲۳. پاسخ شاه عباس در جواب عبدالمومن خان؛ ۲۴. نامه عبدالمومن خان به شاه عباس؛ ۲۵. مکتوب شاه عباس به سلطان مرادخان؛ ۲۶. مکتوب شاه عباس به خان احمد گیلانی در رجب ۱۰۰۰ق؛ ۲۷. مکتوب شاه عباس به خان احمد گیلانی روز شنبه ۲۷ صفر ۹۷۵ در آن از مردم خواری صوفیان یاد شده است؛ ۲۸. مکتوب خان احمد در جواب شاه عباس؛ ۲۹. مکتوب شاه طهماسب به سلطان سلیمان قیصر روم؛ ۳۰. پروانچه شاه طهماسب در تخفیف وجوهات تبریز؛ ۳۱. پروانچه شاه عباس در باب ایشیک آقاسی‌گری به مسوده نظام الدوله علی خان بیک اوحدی؛ ۳۲. صورت نشان امیر دیوانی شخصی؛ ۳۳.

صورت نشان استیفای میرزا شکرالله؛ ۳۴. سواد نشان وزارت یکی از وزرای عالی مقدار؛ ۳۵. منشور شاه اسماعیل به خواجه امیر بیک؛ ۳۶. صورت عرضه داشت امیر بیک در جواب حکم اشرف؛ ۳۷. منشور استیفای ممالک برای خواجه غیاث الدین شکرالله؛ ۳۸. پروانچه ملاحسن مذهب به مسوده قاضی عبدالله در ۹۲۳؛ ۳۹. نامه عبید اوزبک در جواب شاه اسماعیل؛ ۴۰. مکتوب شاه اسماعیل در جواب عبید ازبک؛ ۴۱. مکتوب شاه اسماعیل به سلطان مراخان قیصر روم به مسوده عبدی بیک؛ ۴۲. مکتوب شاه عباس در تعزیت سلطان روم؛ ۴۳. مکتوب شاه عباس به سلطان سلیم خان در تعزیت؛ ۴۴. مکتوب محمد همایون پادشاه هند به شاه طهماسب زمانی که از هند به قزوین می‌رفته است در ۹۵۱ق؛ ۴۵. نامه همو بدو؛ ۴۶. جواب این نامه؛ ۴۷. منشور میرزا شاهرخ گورکان به ملک ناصرالدین حاکم مصر درباره حاجیان و بازرگانانی که دزدان آنها را چپاول کرده بودند در ۱۱ شعبان ۸۴۳ق؛ ۴۸. عریضه اسکندر پادشاه به شاه عباس؛ ۴۹. مکتوب امیر تیمور گورکان به ملک ناصرالدین پادشاه مصر نوشته؛ ۵۰. مکتوب سلطان حسین میرزا بایقرا به سلطان یعقوب بیک؛ ۵۱. مکتوب امیر تیمور گورکان به سید علی کیا حاکم گیلان؛ ۵۲. مکتوب کارکیا ناصر به امیر خلیل شیروانی؛ ۵۳. مکتوب کارکیا ناصر به امیرزاده سلطان محمد؛ ۵۴. مکتوب کارکیا رضی به ملک مظفر؛ ۵۵. مکتوب امیر محمد رشتی نزد کارکیا ناصر در ۸۴۸؛ ۵۶. مکتوب کارکیا ناصر به ملک کیومرث؛ ۵۷. منشور الب ارسلان سلجوقی در بازگذاشتن ولایات چند به شاهزاده ملک شاه؛ ۵۸. مکتوب الب ارسلان جهت قاضی اسلام از انشای بهائی منشی الب ارسلان مورخ محرم ۸۵۷ (؟)؛ ۵۹. منشور الب ارسلان که ناحیه‌ای از طبقات خوارزم را به یکی از فرزندان خود بخشیده است؛ ۶۰. منشور الب ارسلان برای وزارت نظام الملک برای ملک شاه؛ ۶۱. فریادنامه اسیران روم به سلطان سنجر سلجوقی؛ ۶۲. مثال شاه سلطان سنجر به ملک روم از انشاءمعین اصم؛ ۶۳. نشانی که سلطان سلیم شاه غازی پسر جلال الدین اکبر پادشاه هند به نام کامران بیک نوشته؛ ۶۴. سواد مکتوب عزیزی در جواب یاری که به زیارت کعبه و روضه‌های رسول و ائمه رسیده؛ ۶۵. مکتوب اسکندر پاشاه در جواب کتاب ارکان دولت شاه طهماسب صفوی؛ ۶۶. مکتوب ملامیر باقری به یکی از وزراء؛ ۶۷. سواد مکتوب سید محمد نوربخش در نصیحت مریدان و اهل معرفت؛ ۶۸. سفارش‌نامچه سید محمد نوربخش درباره فرزند خود شاه قاسم هنگام سفر او به اصحاب عرفان؛ ۶۹. مکتوب سید محمد نوربخش به میرزا شاهرخ؛ ۷۰. سواد مکتوب مولانا عبدالخالق منشی در هجو نصرالله نام معاصر بابر چهارمین پادشاه گورکانی در رمضان ۸۵۵؛ ۷۱. مکتوب ملاحسین قصه خوان به محمد منصورا مسوده مولانا روح الله؛ ۷۲. عریضه معین الدین منصور شیرازی بنورالدهر حاکم لار بمسوده مولانا روح الله شیرازی؛ ۷۳. مولانا روح الله از جانب کسی به شیخ محمد نامی نوشته؛ ۷۴. مولانا روح الله شیرازی بجمالا حسینا نوشته؛ ۷۵. از همو از جانب کسی که به امیر عمادالدین شریف نوشته؛ ۷۶. از همو از جانب خواجه محمد کلیددار پیش بعضی نوشته؛ ۷۷. از همو که از جانب کسی به میرزا خان مستوفی نوشته؛ ۷۸. از همو که از کسی به محمد زمان بیک نوشته؛ ۷۹. در جواب طبقه علمای اعلام نویسند؛ ۸۰. به طبقه اوسط نویسند؛ ۸۱. در جواب ایشان نویسند؛ ۸۲. در جواب طبقه ادنی؛ ۸۳. در جواب طبقه اعلی از علماء؛ ۸۴. مکتوب شاه عباس به سعدالدین معلم خواندگار روم به مسوده میر محمد باقر داماد دران از نهایة العقول فخرالدین رازی یاد شده است؛ ۸۵. مکتوب علمای ماوراء النهر به علمای مشهد مقدس؛ ۸۶. مکتوب ملامحمد مشکک به علمای ماوراء النهر؛ ۸۷. مکتوب خان احمد گیلانی در جواب زیدیه؛ ۸۸. مکتوب علی خان اوحدی به یکی از علما؛ ۸۹. مکتوب خواجه علی بیک پسر جهانگیر گیلانی که به پسر عبدالرزاق نوشته به مسوده ملا عبدالواسع منشی؛ ۹۰. مکتوب پسران ملاعبدالرزاق به ملاعبدالواسع منشی؛ ۹۱. مکتوب خان احمد گیلانی به ملاعبدالله به مسوده ملاعبدالواسع منشی؛ ۹۲. مکتوب خواجه نصیر به اثیرالدین ابهری نوشته. بخش دوم صورت فتح‌نامجات: ۹۳. فتح‌نامه در دفع و تدبیر قرایوسف ترکمان آذربایجان؛ ۹۴. فتح‌نامه یکی از سلاطین ماوراء النهر در فتح بخارا؛ ۹۵. بشارت‌نامه فتح قلعه خجند مورخ اواخر صفر ۸۵۷ق؛ ۹۶. فتح‌نامه میرزا محمد سلطان نزد کارکیا سلطان فرمانروای لاهیجان مورخ ۲۰ ذیحجه ۸۵۳ق؛ ۹۷. مکتوب میرزا بابر نزد کارکیا سلطان محمد در فتح جرجان مورخ ۶ ربیع الاول ۸۵۴ق؛ ۹۸. فتح‌نامه امیر زاده جهان شاه بهادر پسر قرایوسف ترکمان نزد کارکیا سلطان محمد فرمانروای گیلان مورخ ۷ شعبان ۸۵۴ از ارزنجان؛ ۹۹. فتح نامه میرزا محمد سلطان نزد امیر محمد رشتی درباره فتح هرات مورخ ۲۰ ذیحجه ۸۵۳ق؛ ۱۰۰. فتح‌نامه هند؛ ۱۰۱. مقدمه فتح‌نامه؛ ۱۰۲. فتح‌نامه شاه طهماسب به ملک کیومرث حاکم رستمدار پس از به دست آوردن القاس میرزا که نزد سلطان سلیمان رفته و به اصفهان باز گشته پس از گشودن الکای آذربایجان و بخی از دیار بکر و ارزنجان و ممالک روم و پس از صلح با خواندگار روم و پایتخت ساختن قزوین مورخ محرم ۹۵۶؛ ۱۰۳. فتح‌نامه شاه اسماعیل به قانصو الغوری پس از کشتن شیبک خان اوزبک؛ ۱۰۴. منشور الب ارسلان در تفویض ولایت قهستان در وجه امیر عمید الملک؛ ۱۰۵. عنایت نامه الب ارسلان بخواجه نظام الملک و افزودن مرسوم او؛ ۱۰۶. جواب مکتوب وای خان پادشاه ختاکه ابراهیم سلطان بن شا ملک میرزا در خوارزم نوشته؛ ۱۰۷. منشور سلطان محمد به شاه فتح الله شیرازی؛ ۱۰۸. مکتوب شاه اسماعیل ثانی به محمد حکیم میرزای هندی برادر جلال الدین اکبر شاه هندی؛ ۱۰۹. مکتوب صدرالدین موسی الصفوی به سلطان محمد جلایر پسر سلطان اویس مورخ ۱۱ ربیع الاول ۷۸۱؛ ۱۱۰.

مکتوب شاه عباس در جواب مکتوب سعدالدین معلم خواندگار؛ ۱۱۱. مکتوب سلطان سلیمان به شاه طهماسب؛ ۱۱۲. مکتوب خان احمد گیلانی به شاه عباس؛ ۱۱۳. جواب این مکتوب از شاه عباس مورخ ۱۰۰۰ق؛ ۱۱۴. مکتوب شاه عباس به مفتی خواندگار روم؛ ۱۱۵. مکتوب شاه طهماسب به سلطان سلیمان خواندگار روم مورخ صفر ۱۰۰۹ق؛ ۱۱۶. عریضه القاس میرزا بسلطان سلیمان قیصر روم؛ ۱۱۷.مکتوب امیر تیمور گورکان باره نخستین بایلدرم بایزید قیصر روم؛ ۱۱۸. مکتوب امیر تیمور گورکان به پادشاه مصر؛ ۱۱۹. مکتوب همایون پادشاه به بهادرخان فرمانروای گجرات؛ ۱۲۰. جواب این مکتوب؛ ۱۲۱. مکتوب میرزا جهان شاه به کارکیا سلطان محمد؛ ۱۲۲. مکتوب میرزا بابر نزد کارکیا سلطان محمد مورخ ۶ ربیع الاول ۸۵۴؛ ۱۲۳. نشان امارت قوشخانه جهت امیر شجاع الدین محمد بهادر برلاس؛ ۱۲۴. مقالات شاه طهماسب با ایلچیان سلطان قیصر روم علی پاشا و حسن آقای قاپوچی باشی همین قیصر در پنج فصل: ۱) یاغی شدن اولامه تکلو، ۲) غازی خان، ۳) القاس، ۴) اسکندر پاشا، ۵) سلطان بایزید، در آن از آن خوابی که در ۹۵۹ و ۹۶۱ دیده است یاد شده است و از کاغذ فرنگی؛ ۱۲۵. مکتوب شاه اسماعیل به یکی از سلاطین؛ ۱۲۶. مکتوب شیبک خان به شاه اسماعیل؛ ۱۲۷. جواب مکتوب شاه عباس به عبدالمومن اوزبک؛ ۱۲۸. مکتوب عبدالمومن خان اوزبک به شاه عباس؛ ۱۲۹. جواب این مکتوب؛ ۱۳۰. مکتوب شاه عباس به عبدالله خان اوزبک؛ ۱۳۱. منشور شاه اسماعیل ثانی به خان احمد گیلانی.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۶۰۶

آغاز: صورت منشوری که بندگان نواب کامیاب سپهر رکاب همایون اشرف اقدس اعلی بمولانا سعدالدین معلم خوندکار روم نوشته اند حضرت افادت و افاضت پناه فضائل وکمالات اکتناه

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۴۹ق؛ ۱۷سطر ، اندازه: ۳۴×۲۰سم [شورا: ف: ۲-۳۶۱]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۳۲۴-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۲۴۹]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monšaʼāt

تفرشی، محمد علی، ق۱۱ قمری

tafrešī, mohammad ʻalī(- 17c)

من منشآت میرزا محمد علی تفریشی ملازم وزیر آذربایجان.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۵۲/۱۸

آغاز: خوشا حال هر فردی از افراد بشر که صاحب خیر و دافع شر تواند بود به تخصیص مندنشینان صفه عدالت

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: شعبان۱۰۹۷ق؛ جلد: میشن مذهب، ۳ص (۷۲-۷۴)، اندازه: ۱۶/۱×۲۷/۸سم [ف: ۱-۲۹/۱۲۵]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monšaʼāt

تونی، محمد قاسم بن عبدالقادر، ق۱۱ قمری

tūnī, mohammad qāsem ebn-e ʻabd-ol-qāder(- 17c)

بحشی ازنامه‌ها و مرسلاتی که مؤلف به معاصران خود درموضوعات متعدد نگاشته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۶۳۳/۲

آغاز: سبحان الله هر چه دیده قلم را زا مکحله دوات سرمه سلیمانی میکشم پریزادان معنی نقاب را چهره نمی گشایند؛ **انجام:** اگر بند بر زبان خامه گذارم دوری نه و بعقل انسب وبصواب اقرب خواهد بوداذا لم تستطع امراً فدعه ×× و جاوزه الی ما تستطعه

خط: شکسته نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول مذهب؛ ۱۹گ (۲۷پ-۴۵پ)، اندازه: ۱۸×۲۶/۵سم [ف: ۳۷-۱۵۹]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monšaʼāt

حسینی، محیی الدین بن عبدالحی، ق۱۱ قمری

hoseynī, mohī-od-dīn ebn-e ʻabdolhayy(- 17c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۶۶۷/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۲۳گ (۱۴۸ر- ۱۷۰ر)[مختصر ف: -۸۲۲]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monšaʼāt

حسینی تفریشی، ابوالمفاخر بن فضل الله، ق۱۱ قمری

hoseynī tafrīšī, ab-ol-mafāxer ebn-e fazl-ol-lāh(- 17c)

نسخه به دو قسمت تقسیم می‌شود: قسمت اول تاریخ کوتاه و ناتمامی است از سه سه سال نخست حکومت شاه صفی (۱۰۳۸-۱۰۴۱ق) که آن را به عنوان نمونه نوشته است؛ قسمت دوم که بیشترین صفحات کتاب را شامل می‌شود شامل ۵۵ مکتوب است. مکتوبات آن را می‌توان به چهار دسته اخوانی، دیوانی، عریضه به پادشاهو متفرقه تقسیم کرد که بیشترین آن مربوط به اخوانیات است که ۴۴ نامه را به خود اختصاص داده است.نام این اشخاص در مجموعه دیده می‌شود: میرزا طالبخان، میرزا عبدالحسین منشی الممالک، شیخ بهاءالدین محمد، میر عبدالغنی، میرزا حاتم بیگا، قوام الدین حسین بیگی، میرزا ابراهیم همدانی، شاه سلیم پادشاه هندوستان، جواب مکتوب اعتماد الدوله، میرزا شاهرخ بیگ، میرزا محمد حسین ابهری، صورت

وقفنامه املاک مؤلف، عیسی خان قورچی باشی، صفی قلیخان، و متفرقات دیگر.
چاپ: تهران، کتابخانه ومرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۰ ش، با تصحیح و تعلیق دکتر محسن بهرام نژاد، ۱۷۷ صفحه، + ۵۳ صفحه مقدمه.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۵۸۵/۲

آغاز: بنده قدیم محمد حسین الحسینی در تنگنای ویرانه خویش در بر روی آشنا و بیگانه بسته بود در این گوشه بی توشه تنهایی به یاد آوری سو الف ازمان
نسخه اصل: کتابخانه ملی وین - اتریش؛ خط: نستعلیق، کا: محمد نصیر بن محمد جعفر نصیری طوسی، تا: ذیقعده۱۰۸۷ق؛ مصحح؛ [عکسی ف: ۷-۱۷۵]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / عربی

monšaʼāt

حسینی مدنی، ضامن بن شدقم، ق۱۱ قمری

hoseynī madanī, zāmen ebn-e šadqam(- 17c)

دیباچه‌ها، نامه‌ها و مطالبی است که والد یا جد مؤلف نگاشته‌اند با بعضی از جواب‌های آن بدین تفصیل: الف- دیباچه‌ای از والد مؤلف به شریف حسن بن ابی نما بن محمد بن برکات حسینی؛ ب- صورة کتاب اقطاع الرخصة؛ ج- جواب بعض الاخوان؛ د- ترجمة السید طاهر العلوی الحسینی القزوینی؛ هـ- دیباجة کتبت لبعض الطالبین فی المدینة؛ و- رسالة إلی شیخ حرم المدینة؛ ز- دیباجة کتاب فی المدینة سنة ۹۸۶؛ ح- دیباجة کتاب جوابا لبعض المراسلین بالمدینة سنة ۹۸۶؛ ط- بعض کتابات اخری.

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۶۰۱/۷

نسخه اصل: کتابخانه سپهسالار-تهران؛ خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ ۱۶گ (۴۳۱-۴۴۶) [عکسی ف: ۲-۱۹۵]

● **منشآت = نامه‌ها** / نامه‌نگاری، ادبیات / فارسی

monšaʼāt = nāme-hā

طباطبائی زواره ای، جلال الدین محمد، ق۱۱ قمری

tabātabāʼī zavvāreʼī, jalāl-od-dīn mohammad(- 17c)

[مشترک پاکستان ۱۴۱/۵-۱۴۲ «رقعات جلال؛ منشآت جلال»، همانجا ۷۳۹ «منشآت»؛ استوری ۵۶۵/۱؛ صفا (۳)۱۴۹۱/۵، ۱۷۶۱؛ اعلام ۴۵۴/۱ جلال اردستانی]

۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۰۷۰/۱۸

در برگیرنده: ۱. در تعریف جشن نوروزی و تخت همایون، به نثر آمیخته به نظم، آغاز: «زهی جشن نوروزی پادشاه ×× کزو روی نو یافت خورشید ماه»، ۲. منشئه‌ای در ستایش از شاهجهان پادشاه، آغاز: «حمدی که میزان قیاس همچو سنگ مقدارش بر نسنجد»، ۳. نامه به ابوطالب کلیم کاشانی (د ۶۱ یا ۱۰۶۲ق) به نثر آمیخته به نظم، آغاز: «شاه صورت و معنی ملک الکلام شاه طالبا را هوای هوا خواهانه قلندر پسند»، ۴.نامه به ضیاء پسر ملاحالی تقدیری، به نثر آمیخته به نظم، آغاز: «شیرینی جان مزه زندگانی عیش نوش گوار»؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: دکتر علینقی منزوی؛ ۴گ (۴۷ر-۵۰پ)[ف: ۲-۲۴۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۳۴۹ض

چند نگاشته از جلالا اردستانی بدین ترتیب: ۱. در شکوه روزگار، آغاز: «آغاز: آنم که برم زبان عالم سودیست ×× بود دو جهان در نظرم نابودیست / ماییم کز آتشکده فطرت ما ×× خورشید شراره و گردون دودیست. عمرهاست که در عرصه گیتی به نیروی دردمندی رایت سربلندی میافرازم ...»، ۲. درباب گدایان مبرم، آغاز: «آزرده دلیم از دلا آزاری چند ×× دلبسته نقش زردرم واری چند / چون کیسه زر به بند دیناری چند ×× مانند سربسته و سیاری چند. خدا از این گروه ...»، ۳. رقعه از جلالاء به دوستی نوشته: «روزگاریست چشم انتظار این امیدوار در راه عنایت»، ۴. رقعه‌ای از جلالاء اردستانی که به افضل خان نوشته؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۴ص (۲۱۳-۲۱۶)[ف: ۱۰-۱۱۵۱]

۳. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۸۹۵/۵

بندی از منشات میرزا جلالا؛ خط: نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: قرن ۱۱و ۱۲ق، مجدول، بیاضی رحلی[نشریه: ۷-۱۳۵]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monšaʼāt

طغرای مشهدی، - ۱۱۰۰ قمری

toqrā-ye mašhadī(- 1689)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۰۹/۱۴۴

شامل: رقعه به میرزا بزمی، رقعه ای به کاظم، جواب رقعه ایلچی شاه صفی، معذرت نامه به میرزا حمزه و عبرت نامه به رحیمی؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ جلد: پارچه‌ایسرخ، ۵ص (۳۸۷-۳۹۱)، ۲۱سطر، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: ۳۸-۲۹۸]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۷۵/۵ حکمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ قطع: ربعی[ف: ۲-۴۹]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۱۷۱/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۳۹ق؛ ۲۵ص (۲۵۱-۲۷۵)، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۳۲-۲۰۵]

۴. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۴۲۷/۶

آغاز: ثنای بهار پیرائی که انگشت سبزه ره به دانه‌های شبنم غلطان؛ **انجام:** دارم ز خدا امید کاین شوخ مقال - در بزم سخن ساز ملامت نشود
نظم و نثر فارسی در نصایح عرفانی است و شامل چند رساله است

که اول آنها «فردوسیه» است؛ خط: نستعلیق، کا: رفیع الدین محمد متخلص به رافع، تا: ۱۰۷۸ و۱۰۷۹ق؛ جلد: تیماج، ۱۳گ (۲۵ر-۳۷پ)، اندازه: ۱۵×۲۹/۵سم [مؤید: ۳-۳۴۳]

۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۴۲۷/۸

سه انشاء از ملاطغرا با عناوین: تجلیات، کنز المعانی، مجمع الغرائب است؛ خط: نستعلیق، کا: رفیع الدین محمد متخلص به رافع، تا: ۱۰۷۸ و ۱۰۷۹ق، جا: اصفهان؛ از برگ ۸۴ تا ۱۰۱ پ تذکره شعرای مختلف است که از مجموعه میر سید حمید ایلچی پادشاه یمن که به اصفهان آمده بود نقل شده است؛ جلد: تیماج، ۶گ (۷۸ر-۸۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۹/۵سم [مؤید: ۳-۳۴۳]

۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۹۲۰/۴

بی‌کا، تا: ۱۰۸۰ق، جا: اصفهان؛ جلد: میشن، ۱۰گ (۷۱پ-۸۰ر)، ۱۸سطر، اندازه: ۱۶×۲۴سم [ف: ۵-۳۹۷]

۷. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۳۸۵/۳

آغاز: قلندر شدن درملک پنجاب و تعریف مسجد و باغ نمودن ... خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۰۹۷ق، جا: بندر مبارکه؛ ۲۶گ، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۳-۸۸]

۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۴۰۳/۲۱

آغاز: بسمله. ثنای بهار پیرایی که انگشت سبزه را بدانه‌های شبنم غلطان ...

خط: شکسته نستعلیق چلیپا، کا: جنونی، تا: ۱۵ ربیع الثانی ۱۱۰۰ق؛ ۲۵گ (۵۷ر-۸۱پ)، اندازه: ۱۲/۳×۲۲/۸سم [ف: ۸-۳۳۸]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۱۱۴/۱۲

آغاز: رقعه دیگر، خضر سرچشمه معاش عقده گشای بی سعی و تلاش موجه فیضان عزت و کمال نشاء صدور شرف العلم بالمال؛ **انجام:** از نقش تماشا خالی نخواهد بود زیاده زیاده است و الدعاء. خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح، محشی؛ ۲۹گ (۹۵-۱۲۳)، ۱۲سطر، اندازه: ۶×۱۲سم [ف: ۳۸-۳۲۶]

۱۰. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۰۰/۲-عکسی

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۲۰۸۶ (گنج ۱۳۰۴/۲)؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۴۱ص(۹-۴۹)[عکسی ف: ۲-۲۶۸]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۲۷۴/۱۴

آغاز: رخنه دارد از دست نشینی آلات کلماتش ... از تازگی هوای سخن مجموعها ... در ریشه دواتی و از آیاتی؛ **انجام:** که از مردم نادان شنود بحث بیجان شود از غالیشاناز گل فریاد صد فصل از آن قالب بیجان شود ... العاقبة بالخیر، والسلام علی سید الانام.

شامل نامه‌هایی است به میر محمد مقیم، قاضی نظاما، میر حسین، روشن قلم، شمسای خوشنویس، مسیح الزمان، قاضی زاده، طالب کلیم، میرزا ابوالفتح و دیگران. رقعه التماس نامه یا بخشی از آن در حاشیه برگ پایانی این نسخه، و گویا بخشی از «شرف نامه»وی در پایان، آمده است؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۱۲گ (۷۴-۸۵)، ۱۹سطر (۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۱۶×۲۵سم [ف: ۳۸-۷۸۸]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲/۲۳۶۱/۳

فردوسیه، تاج المدایح مجمع الغرایب، مرتفعات، کنز المعانی، مشابهات، تعداد النوادر، تحقیقات، آشوب نامه، مرآت الفتوح، تذکرة الاتقیاء، وجدیه، ثمره طبیعی، مشارق الانوار؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن یشمی [ف: ۵-۴۸۸]

۱۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۱۵/۴۳

بی‌کا، تا: ۱۱۱۰ق؛ مجدول مرصع محرر؛ جلد: گالینگور، ۹گ (حاشیه ۱۳۴ر-۱۴۲ر)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۸-۳۱۸]

۱۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۶۶۷

فردوسیه، تاج المدایح مجمع الغرایب، مرتفعات، کنز المعانی، مشابهات، تعداد النوادر، تحقیقات، آشوب نامه، مرآت الفتوح، تذکرة الاتقیاء، وجدیه، ثمره طبیعی، مشارق الانوار؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۳-۱۱۲۴ق؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۹۴گ، ۱۵سطر(۷×۱۴)، اندازه: ۱۴×۱۵سم [ف: ۱۶-۶۲]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۶۳۹

آغاز: طغرا تا کی تیغ زبان تیز کنی ×× در وصف شهان سخن جلو ریزکنی؛ **انجام:** هر دو به مقابله آن پرداخته از بس غلط برآمد نتوانستن صحت داد معلوم شد که در تصنیف کاتب را زیاده از نصف دخل است.

مشتمل برنامه‌های وی به ایلچی شاه صفی، ملامحمد مقیم، محمد شفیع، میرزا جوهری، میرزا حمزه، شاهزاده شجاع، قاضی نظاما، میر حسین، روشن قلم، شمشای خوش نویس، مسیح الزمان قاضی زاده، خواجه لاله، میرزا صانعی، تیمورخان، طالب کلیم، شاه صاحب، میرزا بزمی، میرزا ابوالفتح.اشعاری مختلف در منقبت امیرمؤمنان علی (ع) فردوسیه ملا طفرا، طوطیه، تاج المدایح، الهامیه، مرآت الفتوح، آهنگ بلبل، کنز المعانی، تجلیات، مرقعات تعداد النوادر، مجمع البحرین (مجمع الغرائب)، تحقیقات، بهاریات؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۷ ذیحجه۱۱۸۹ق، مصحح، محشی؛ مهر: کتابخانه مجدالدین (مستطیل)؛ جلد: تیماج مذهب، ۷۴گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۲۸-۱۷۶]

۱۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۲۳۶/۳۴-ف و ۱۳۳۸/۳۴-ف

نسخه اصل: بادلیان Add. 69 اوزلی (ش ۱۲۴۱). بهاریه یا مشابهات ربیعی و مجمع الغرایب و دیباچه معیار الادراک یا جوش بلبل و عبرت نامه یا عنبرنامه و هجویات یا رقعات؛ بی‌کا، تا: با تاریخ ۱۲۰۰ق[فیلمها ف: ۱-۵۸۴]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۰۴۰/۱

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ کاغذ: هندی، جلد: تیماج، ۱۵سطر (۹×۱۹)، اندازه: ۱۵×۲۷سم [ف: ۱۵-۴۰۹۴]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۴۷۰/۲

آغاز: ثنای بهار پیرائی که انگشت سبزه را به دانه‌های شبنم غلطان سبحه گردان تهلیل خویش نمود و حمد نیسان آرائی که پنجه بنفشه را از نم وضوی باران به بستن پیمان؛ **انجام:** خیال تند و فکر تیز باید ×× سمند طبع را مهمیز باید / سخنور با سخن دارد سر و

کار ×× زمین فکر چه گلخن چه گلزار
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۱گ (۱۷پ-۵۷پ)، ۱۷سطر[ف: ۳۶-۴۲۳]

۱۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۸۸۴

آغاز: آغاز رساله فردوسیه طغرا عبارت است از این بوستان معنی پروری که چون در موسم اردی بهشت؛ **انجام:** وجود ایشان از رهگذر و رواجل محصون و مأمون باد

مجموعه‌ای از منشآتی است که به نثر و نظم در مناسبت‌های مختلف انشا شده و پاره‌ای از اینها چون نام خاصی داشته به‌عنوان رساله‌های جداگانه در فهرست‌ها معرفی شده است. منشآتی که عناوین خاصی دارد و در این مجموعه آمده چنین است: فردوسیه، بکر المعانی، الهامیه، مرآة الفتوح، کثیر المعانی، نوادر النوادر، تحقیقات، تذکرة الاتقیا، خمسه ناقصه، کاشف الغیوب، اشارات خطاب، عبرت نامه؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ جلد: مقوایی، ۱۱۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۶سم [ف: ۸-۸۸]

۲۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۹۹۹

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: نزدیک عصر مؤلف؛ مجدول، دارای سر لوح رنگین؛ جلد: تیماج، ۲۸۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۹×۱۵سم [ف: ۲۰-۳۱۰]

۲۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۸۰۹۷/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: هندی، جلد: مقوا، ابعاد متن: ۱۰/۵×۲۰، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۷-۳۰]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša'āt

علوی، میر محمد باقر، ق۱۱ قمری

'alavī, mīr mohammad bāqer(- 17c)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۱۵/۴۶

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول مرصع محرر؛ ۷گ (حاشیه اول برگهای ۱۴۳ر-۱۴۹ر)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۸-۳۱۸]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt

قزوینی، محمد نصیر بن حاجی خلف، ق۱۱ قمری

qazvīnī, mohammad nasīr ebn-e hājī xalaf(- 17c)

نامه‌هایی است دوستانه از محمد نصیر بن حاجی خلف قزوینی،شامل: نامه‌ای در مرگ میرزا نظام الدین احمد شیرازی، نامه با شرف، نامه به میرزا محمد حسن و در طلب باز، نامه به میرزا محمد هاد، نامه آقا حسین خوانساری به آخوند ملا خلیل قزوینی، اجازه آقا حسین خوانساری به عربی، وصیت‌نامه و آزادنامه و نامه سید قطب شیرازی به داعی محمد نصیر به شعر فارسی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۸۷/۷

خط: نستعلیق، کا: محمد نصیر، بی‌تا؛ کاغذ: سپاهانی، ۴۹گ (۱۳۹-۱۸۷)،سطور چلیپا(۱۰×۲۳)،اندازه:۱۲×۲۵سم[ف:۱۳-۳۳۵۰]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša'āt

میر قاری لاهیجی، ق۱۱ قمری

mīr qārī lāhījī (- 17c)

به نظم و نثر.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۹۷۵/۶۵

آغاز: رسید از عوالی دیار معالی ×× مثالی به توقیع عالی موشح
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۳گ (۲۰پ-۲۲ر)، ۲۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۴/۴سم [ف: ۷-۱۰۰]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša'āt

نظامی، عبدالواسع بن مطهر، ق۱۱ قمری

nezāmī, 'abd-ol-vāse' ebn-e motahhar(- 17c)

دارای: ۱. نشان از همان سلطان حسین میرزا بایقرا به شیخ سید حسین، درباره تفویض نسق مهمات شرعی خراسان (مشترک ۹۰۵/۵ «نشان» بایقرا)؛ ۲. نشان از همو به قاضی شمس الدین امامی به شرکت قاضی میرک درباره قضای شهر هرات؛ ۳. نشان از همو به قاضی نظام الدین محمد مشهور به قاضی میرک، نیز درباره قضای هرات؛ ۴. نشان از همو به مولانا حسین واعظ و منجم، درباره قضای سبزوار؛ ۵. نشان درباره مهم احتساب هرات و موقوفات به مولانا نورالدین؛ ۶. نشان احتساب هرات به نجم الدین محمود و جلال الدین محمد قاینی بر سبیل مشارکت نظام الدین احمد خوافی؛ ۷. نشان تدریس مدرسه سلطانی به امیر سیدابراهیم مشهدی؛ ۸. نشان تدریس به شمس الدین بحرآبادی از نواحی اسفراین در مدرسه نعمت نعمت آباد؛ ۹. نشان تدریس در «قدمگاه» حضرت علی به رشیدالدولة و الدین حیدر محمد؛ ۱۰. نشان تدریس حدیث و مهر کردن فتاوی در مشهد خراسان به امیر سید افضل؛ ۱۱. به خواجه عبدالله انصاری مهنه‌ای برای [سرپرستی] مزار خواجه عبدالله هروی؛ ۱۲. نشان از همان سلطان حسین میرزا برای «رخصت راه حجاز» اجازه نواختن و سرودن به «کجوک» میرزا؛ ۱۳. دیباچه کتابی از پزشکان آن روزه، درباره حفظ صحت؛ ۱۴. دیباچه کتاب علم تشریح از مولانا عبدالرزاق و منشآت دیگری که گویا از هموست.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۰۷۰/۲۱

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ اهدایی: دکتر علینقی منزوی؛ ۸گ (۵۷ر-۶۴ر) [ف: ۲-۲۴۴]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monšaʾāt

نظامی هروی، کمال الدین عبدالواسع، ق۱۱ قمری

nezāmī heravī, kamāl-od-dīn ʻabd-ol-vāseʻ(- 17c)

منشآت و نامه‌های چندی است مناسب اشخاص و مقام‌های گوناگون، که نظامی برای آموزش دو فرزند یکی از وزرای وقت (رشید الدین و کمال الدین) انشا نموده و هنگام سفر نگاشته است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۹۳۶/۴

آغاز: سپاس بیقیاس متکلمی را که منشی مناشی دیوان دانش و کاتب مناشیر اسرار آفرینش قلم تقدیر و رقم تصویر اوست؛ **انجام:** و امیدواری در کسب کمالات دارین و ادراک سعادت منزلین ندانست و من التأیید انه حمید مجید.

کا: غیاث الدین محمود، تا: ۱۰۱۵ق؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱۴۱ر-۱۴۵ر)، اندازه: ۲۰×۳۱/۵سم [ف: ۲۰-۲۶۸]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monšaʾāt

قاضی زاده کرهرودی، محمد قاسم

qāzī zāde karahrūdī, mohammad qāsem

نثر آمیخته به نظم.

تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۰۷۰/۲۴

آغاز: از منشآت و دستورالعمل ارباب سخن قاضی محمد قاسم الشهیر به قاضی زاده کرهرودی. صانعی که صحن سرابستان افلاک را به گلهای شب گشای کواکب بیاراست

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ هنری؛ اهدایی: دکتر علینقی منزوی؛ ۱۱گ (۸۲پ-۸۳پ)[ف: ۲-۲۴۵]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monšaʾāt

لاهیجانی، محمد باقر بن عبدالملک

lāhījānī, mohammad bāqer ben ʻabd-ol-malek

منشآت نظم و نثر اوست.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۴۱/۵۳

آغاز: فواید چند از انشات حاجی محمد باقر لاهجانی، سلامت اسالیب نظم وجودت تراکیب نثر دیباچه نویسان سفینه فصاحت منوط به افتتاح نام خجسته فرجام متکلم بی آلتی است ... اما بعد این کلمات چند است معرا از شایبه انتحال مقالات موزونان و مبرا از ننگ انتهاب نتایج خیالات منشیان فراهم آورده کد یمین طبیعت و حاصل عرق جنین فکرت راقم حروف؛ **انجام:** در جواب رقعه شیخ الاسالم قزوین که در تعریف سرمای زمستان به عالی حضرت وزیر لاهجان نوشته بود نوشته ... بر ذات تو ای مرجع ارباب امید ×× یا رب بادا مبارک این عید جدید / هر روز تو ماه هر ماه تو سال ×× هر شام تو صبح باد و هر صبح تو عید

کا: جمال الدین محمد حسنی، تا: پنج‌شنبه ۱۶ رمضان۱۱۰۷ق، جا: قندهار (چهار دیواری)؛ جلد: میشن، ۶ص (۳۰۷-۳۱۱)، اندازه: ۲۲/۳×۳۴/۹سم [ف: ۲۹/۱-۹۵]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monšaʾāt

وحید قزوینی، محمد طاهر بن حسین، ۱۰۱۵ - ۱۱۱۲ ؟ قمری

vahīd-e qazvīnī, mohammad tāher ebn-e hoseyn (1607 - 1701)

۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۱۱۶

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: ربعی[نشریه: ۷-۳۰۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۱/۳۴-طباطبائی

خط: نستعلیق خوب، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: اصفهانی، ۵ص (۲۳۷-۲۴۱)، اندازه: ۱۵/۵×۲۵سم [ف: ۲۳-۲۱۳]

۳. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۶۲۳

آغاز: انامل تقدیم محمدت قدیمی مفتاح گنجینه مقال تواند بود که مانند انفاس جدیده؛ **انجام:** اعلام آنرا لازم دانند اشاره خواهند نمود.

مؤلف که منشی دربار شاه سلیمان صفوی و شاه عباس صفوی بوده، مکاتبات و مراسلات خود را به امرا و حکام وقت و فرمان‌های صادره از دربار را که خود اوانشاء نموده، جمع‌آوری نموده است، همچنین دیباچه هایی را که بر بعضی از کتاب‌های خود و معاصرینش نوشته و نامه‌های شخصی را که نگاشته در این مجموعه درج نموده است، فهرست مکاتبات و فرامین موجود: - نامه به [جای عنو ان خالی مانده است]، -سواد مکتوبی که سلطان دارشکوه در حینی که اراده ایمان داشته مسوده شد، که در جواب نامه او نوشته شود، -جواب مکتوب سلطان مراد، - مکتوبی که بوالی بیجاربور نوشته شد، - مکتوبی که بوالی دکن نوشته شد، - جواب مکتوب سلطان مراد، - نامه‌ای که مصحوب شاهقلی بیک در باب طلب قندهار به پادشاه هندوستان نوشته شده، - نامه‌ای که از فتح قندهار به پادشاه مزبور نوشته شده، - نامه‌ای که به عبدالعزیز نوشته شده، - نامه‌ای که از جانب اعلیحضرت شاهنشاهی به عبدالعزیز خان نوشته شده است، - صلح‌نامه مسوده شده مصحوب مهدیخان سلطان عرب نزد عبد العزیز خان والی ترکستان فرستاده شود، - نامه دار قرار قندهار در زمان اعلیحضرت نوشته شده، - نامه‌ای که به عبدالعزیز خان والی بر

شش قصبه والد او نوشته است، - مکتوب اعلیحضرت به عبدالعزیز خان، - رقعه به عبد العزیز خان، - نامه‌ای که به سلطان مراد نوشته شده است، - نامه‌ای که به ابوالفارس خان والی اوزکنج نوشته است، - نامه به عبدالعزیز خان، - ایضاً نامه به عبدالعزیز خان، - نامه‌ای که در جواب نامه پادشاه دکن نوشته شده، - نامه‌ای که مصحوب میرزا مقیم کتابدار پادشاه و الاجاه فرستاده شد، - نامه ابوالغازی خان، - جواب نامه حاکم ملتان که به ذوالفقار خان نوشته است، - سواد فتح نامه که بعد از استیصال جماعت دار الشکوه ولیعهد والی ولایت هندوستان به ممالک محروسه نوشته است، - سواد فتح‌نامه دارالقرار که در زمان نوشته شد، - رقمی که در حین محاصره قندهار به دولت خان نوشتاه شده، - رقمی که در باب تقی سلطان به حاکم و ان که از جمله حکام ولایت روم است نوشته شده، - رقمی که به میرزا مقیم گلابدار نوشته شده است، - رقم اعتمادالدوله که در باب سیورغال ده نیم معادن نوشته شده است، - رقمی که در باب طلب مولا محمد محسن کاشی نوشته شده است، -رقمی که به جهت خلعت اعتماد الدوله نوشته شده است، - رقمی که به جهت خلعت میرزا شفیع منجم نوشته شده است، - دیباچه رسم سیور غال شخصی نوشته است، - رقمی که به جهت اجرای آب و سیور غال اعتماد الدوله نوشته شده، - دیباچه رقمی به شخصی (۲ نامه با این عنوان)، - دیباچه رقم و القاب محمد بیک اعتماد الدوله، - دیباچه رقم و القاب محمد بیک اعتماد الدوله، - دیباچه رقم میر آبی اصفهان، - دیباچه رقم شخصی، - دیباچه رقم شخصی، - یک نامه به ترکی، - آزاد نامه (چند نامه با این عنوان)، - در بیان معنی شعر خواجه حافظ: پیر ما گفت خطا بر قلم صنع نرفت ×× آفرین بر نظر پاک خطا پوشش باد، - در بیان معنی شعر حافظ: ماجر اکم کن و باز آکه مرا مردم چشم ×× خرقه از سر بدر آورده و بشکرانه بسوخت، - عریضه‌ای که به شاه نجف نوشته شده ، -به جهت ترکیب خط نستعلیق نوشته شد، - دو کلمه که در خاتون دیوان خود انتخاب نموده و تصحیح آن نوشته شد، - در باب تصحیح شرح فارسی بر خلاصه الحساب نوشته بوده است، - معنی که به جهت شعر خواجه حسین خان نوشته بوده است، - وقف‌نامچه به جهت قرآن مجید، - در بیان معنی شعر مولوی، - بیان معنی اشعار سیف اسفرنگ، - معنی شعر مولا عرفی، - به مرحوم علیخان، - جواب و سؤال دانشمندان، - به رستم محمد خان حاکم حازر و ساوه نوشته است، - دیباچه که به جهت امامت که میر روح الامین فرموده اند نوشته است، این دیباچه بر «رساله امامت» میر روح الامین حسینی نگاشته شده است، در همین دیباچه تصریح شد که این کتاب به شاه سلیمان صفوی تقدیم شده و به زبان فارسی می‌باشد و در آن احادیثی در امامت که مورد قبول عامه نیز می‌باشد جمع‌آوری شده است. در این جنگ از این کتاب فقط همین دیباچه آمده است، - دیباچه رساله ادعیه، - در نکوهش آزار حکماء، - شرح رقم تیول میرزا هدایت طبیب نوشته است، - جواب کتابت کلهر والی اورگنج، - مسوده نامه‌ای که از عبدالرحیم خان به توکل خان والی نوشته شده است، - جواب نامه توکل خان از جانب ولی نعمت عالمیان، - جواب کتابت توکل خان از جانب خود نوشته است، - جواب کتابت توکل خان از جانب قبل سلطان اکبر پادشاه، - به یکی از سلاطین عظیم الشأن نوشته شده است، - دیباچه رقم تی تی فال (نام شخصی که برای جائی حاکم تعیین نموده‌اند)، - دیباچه رقم رقم وزارت اصفهان است، - دیباچه رقم وزارت اصفهان است، - دیباچه رقم وزارت اصفهان است، - دیباچه رقم شخصی، - رقمیدر باب وزارت میرزا مهدی اعتمادالدوله نوشته شده است، - دیباچه رقم تفنگچی باشی بوداق سلطان، - دیباچه رقم بیگربیگی صفی قلی خان ولد رستم خان، - دیباچه رقم صدرات میرزا محمد مهدی، - دیباچه رقم صدرات میرزا ابوصالح صدر ممالک، - رقم وزارت دیوان اعلی شیخعلی زنگنه، - شرح حاشیه به خط مبارک نواب اشرف، - رقم میرزا محمد حسین طبیب حرم علیه الرحمه، - رقم نجف قلی بیک توشمال باشی، - رقم توشمال باشی گری مصطفی بیگ، - رقم توپچی گری نجف قلی بیگ، -دیباچه رقم دویان بیگی گری بیلگربیگی ایوان رستم بیگ، - رقم قضای درالسلطنه اصفهان به اسم سید ماجد، - رقم قورچی باشی گری صفی قلی خان، - دیباچه رقم وزارت خراسان میرزا سعد الدین، - رقم تولیت منصور بیک ناظر بیتوتات، - به میرزا محمد امین برادر خود نوشته است، - مهدیقلی بیگ نواده قرجقای خان نوشته است، - رقمی که میرزا صالح ولد مرحوم میرزا نواب نوشته است، - در منقبت ائمه (ع)، - نامه‌ای به یکی از بزرگان، - القابی که به جهت پادشاهان صفویه حسب الامر الاعلی نوشته شده در توحید خانه ذاکرین در اثنای ذکر هر روز ذکر می‌نمود، - کتابت به شاه زاده مذکور بود، - بوزیر اعظم خواندکار، - سواد نامه همایون که به شاه زاده سلطان اکبر نوشته، - ایضاً به شازاده مشار الیه، - مکتوب که به وزیر اعظم خواندگار جم اقتدار روم نوشته شد، - سواد نامه همایون به خواندگار، - مکتوب به سلطان اکبر نوشته است ، - مکتوب به والی ترکستان بوده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۴۴گ، ۱۶ سطر (۷×۱۶)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۲-۲۵۲]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۳۶۱

آغاز: مکتوبی که در زمان شاه غفران پناه ... گیتی سنان صاحبقرانی انارالله برهانه به والی بیجابور نوشته اند: سلاطین بلند اقبال و خسروان میمون فال را در ارض مقدسه نوع انسان حال کواکب درخشان؛ **انجام:** معلم مکتب اسرار سبحانی عالم خبایای او امر ربانی بالغ مدارج ... اسرار الهی دن واقف و آگاه خضر ترویج شریعت غرایز له همه جا همراه بنده لرینه لطف حضرت اله سلطان علی شاه

بخش نخست: در سه بخش فارس و عربی و ترکی از دوران صفوی از شاه عباس دوم وشاه سلیمان، آغاز و انجام (فهرست

فیلمها ۲۰/۱) افتاده و عنوان‌ها بدین‌گونه است: ۱. نامه محمد شاه به والی بیجارپور، ۲. نامه شاه عباس دوم به والی دکن، ۳. پاسخ نامه سلطان مرادبخش در زمان شاه عباس دوم، ۴. نامه شاه عباس دوم به والی هندوستان اورنگ زیب، ۵. پاسخ نامه عبدالعزیز خان والی ترکستان در زمان شاه عباس ثانی، ۶. صلح نامه که در زمان شاه عباس مسوده نموده همراه مهدیخان سلطان عرب نزد عبدالعزیز خان والی ترکستان فرستاده، ۷. فتح نامه قندهار، ۸. نامه شاه عباس دوم به عبدالعزیز خان والی ترکستان، ۹. نامه شاه عباس دوم به پادشاه اروس، ۱۰. نامه شاه عباس دوم به عبدالعزیز خان والی ترکستان در پرسش قضیه ندر محمدخان پدر او، ۱۱. نامه شاه عباس دوم هنگامی که بر سر قندهار رفته بود همراه شاهقلی بیک در باب طلب آنجا والی هندوستان، ۱۲. نامه شاه عباس دوم پس از فتح قلعه قندهار به پادشاه و فرمانروای هندوستان، ۱۳. نامه شاه عباس دوم در پاسخ نامه عبدالعزیز والی ترکستان، ۱۴. فتح نامه شاه عباس دوم پس از استیصال جماعت دارا شکوه و ولی عهد والی هندوستان به ممالک محروسه، ۱۵. رقم شاه عباس دوم به تقی سلطان کرد از حکام روم، ۱۶. رقم شاه عباس دوم برای امتیاز الویه سپاه، ۱۷. رقم شاه عباس دوم به میرزا مقیم کتابدار که به ایلچی گری نزد والی ولایت دکن رفته بود، ۱۸. رقم شاه عباس دوم به سیور غال محمد بیک اعتمادالدوله در باب ده نیم معادن، ۱۹. رقم شاه عباس دوم در طلب مولانا محمد کاشی، ۲۰. رقم شاه عباس دوم برای خلعت محمدبیک اعتماد الدوله، ۲۱. رقم شاه عباس ثانی برای خلعت میرزا شفیع منجم، ۲۲. دیباچه رقم سیورغال برای کسی درزمان شاه عباس دوم، ۲۳. دیباچه رقم کسی درزمان شاه عباس ثانی، ۲۴. دیباچه رقم شاه عباس دوم برای القاب محمد بیک اعتمادالدوله، ۲۵. نامه شاه عباس دوم به عبدالعزیز خان والی ترکستان، ۲۶. نامه شاه عباس دوم به عبدالعزیز خان والی ترکستان، ۲۷. نامه شاه عباس دوم به سلطان مراد بخش گورکانی، ۲۸. دیباچه رقم شاه عباس ثانی (با افتادگی)، ۲۹. نامه شاه عباس دوم در پاسخ نامه عبدالعزیز خان والی ترکستان، ۳۰. نامه شاه عباس دوم به ابوالغازی خان والی اورگنج، ۳۱. نامه شاه عباس دوم همراه بوداق سلطان تفنگچی آقاسی به پادشاه اورنگ زیب، ۳۲. نامه شاه عباس دوم به عبدالعزیز خان والی ترکستان، ۳۳. نامه شاه عباس دوم به عبدالعزیز خان والی ترکستان، ۳۴. نامه شاه عباس دوم به ابوالغازی خان، ۳۵. نامه شاه عباس دوم همراه میرزا مقیم کتابدار به پادشاه دکن، ۳۶. نامه شاه عباس دوم به پادشاه دکن، ۳۷. دیباچه وزرات رقم کسی در زمان شاه عباس دوم، ۳۸. دیباچه رقم طبابت زمان شاه عباس دوم برای کسی، ۳۹. دیباچه رقم کسی در زمان شاه عباس نوشته، ۴۰. دیباچه رقم میرابی، ۴۱. دیباچه رقم شاه عباس دوم، ۴۲. دیباچه رقم شاه عباس دوم برای کسی، ۴۳. رقم زمان شاه عباس دوم برای اجرای قنات آباد که شهر نوی بسازند و آب آن قنات را به سیورغال محمد بیک اعتمادالدوله داده بودند، ۴۴. رقم زمان شاه عباس دوم به میرزا مهدی اعتمادالدوله، ۴۵. رقم زمان شاه عباس دوم به نام میرجمله، ۴۶. رقم زمان شاه عباس دوم هنگامی که بوداق سلطان چوله به ایلچی گری روانه بلاد هندوستان شد، ۴۷. دیباچه رقم وزارت کسی در زمان شاه عباس دوم، ۴۸. دیباچه رقم سوم زمان شاه عباس دوم برای خود او، ۴۹. دیباچه رقم تنفگچی آقاسی گری بوداق سلطان چوله در زمان شاه عباس دوم، ۵۰. دیباچه رقم دیوان بیگی گری صفی قلی بیک پسر رستم خان در زمان شاه عباس دوم، ۵۱. پاسخ نامه حاکم (لارستان؟) به ذوالفقار خان در زمان شاه عباس دوم، ۵۲. نامه یکی از حکام سرحد در زمان شاه عباس دوم، ۵۳. نامه زمان شاه عباس دوم که قرار مرتضی قلیخان قاجار قورچی باشی و بیگلر بیگی آذربایجان را با وزیر اعظم بگذارد، ۵۴. نامه زمان شاه عباس دوم از میرزا محمد تقی اعتمادالدوله به صفدرخان، ۵۵. نامه زمان شاه عباس دوم از میرزا محمدتقی اعتمادالدوله در پاسخ نامه صفدرخان، ۵۶. دیباچه رقم میرزا محمدمهدی پسر میرزا حبیب الله شاه عباس دوم، ۵۷. دیباچه رقم زمان شاه عباس دوم برای عزیزی، ۵۸. دیباچ رقم دیگر، ۵۹. تعلیقچه شاه عباس دوم برای نوشتن فرمان به نام میرزا محمد مقیم کتابدار، ۶۰. دیباچه رقم برای سرداری علی بیک غلام خاصه سراجه، ۶۱. نامه به ابوالغازی خان والی اورگنج، ۶۲. دیباچه رقم برای دوستی، ۶۳. دیباچه رقم استیفای ممالک برای دوستی، ۶۴. دیباچه رقم نظارت بقاع برای دوستی، ۶۵. دیباچه رقم برای قوللر آقا سیگری، ۶۶. دیباچه رقم ایشیک آقاسی باشیگری ایوان اعلی برای اغورخان، ۶۷. دیباچه رقم برای رباعی و خرازی اصفهانی، ۶۸. دیباچه رقم وزارت، ۶۹. دیباچه رقم وزارت، ۷۰. دیباچه رقم حکومت بحرین در زمان سلطان پسر فراق خان، ۷۱. دیباچه رقم برای کسی، ۷۲. دیباچه رقم برای کسی، ۷۳. دیباچه رقم بیگلر بیگی گری، ۷۴. دیباچه رقمی برای ولد سلطان بداغی در پاسخ او، ۷۵. دیباچه رقم استیفاء، ۷۶. دیباچه رقم میرآخوری، ۷۷. دیباچه رقم شفقت، ۷۸ و ۷۹. دو دیباچه رقم برای عزیزی، ۸۰. دیباچه رقم جمشیدخان در باب کسی، ۸۱. دیباچه رقم برای عزیزی، ۸۲. سه دیباچه رقم عزیزی، ۸۳. دیباچه رقم بیگلر بیگی گری، ۸۴. رقم درباره درویشان، ۸۵. دیباچه رقم بیگلر بیگی گری قندهار، ۸۶. رقم نظارت نفقه، ۸۷. دیباچه رقم قضای مشهد، ۸۸. رقم عوض سیورغال میرزا سید علیا و ولد خلیفه سلطان، ۸۹.دیباچه رقم قوللر آقاسی گری، ۹۰. نامه به میرزا محمدامین برادر خود، ۹۱. نامه به عزیزی، ۹۲. نامه به بیگلر بیگی آذربایجان، ۹۳. رقعه دیگر، ۹۴. گزارش شعر: گه آدینه بازار رسیدم وقتک چاشت ×× دیدم که خر خواجه حسن شاخ نداشت / دادم تبری به پینه دوزی که بدوز ×× حلاجی کرد از او کلاهی برداشت، تا اینجا نامه‌های زمان شاه عباس دوم بوده و از این پس نامه‌های زمان شاه سلیمان صفوی است: ۹۵. رقم صدرات میرزا ابوصالح در زمان شاه سلیمان، ۹۶. دیباچه رقم زمان شاه سلیمان برای

خدمت نظارت بیوتات نجف قلی بیک، ۹۷. دیباچه رقم توشمال باشیگری لطف علی بیک در زمان شاه سلیمان، ۹۸. دیباچه رقم توپچی باشیگری نجف قلیخان در زمان شاه سلیمان، ۹۹. رقم زمان شاه سلیمان برای وزرات شیخ علی خان زنگنه، ۱۰۰. رقم زمان فرمانروائی شاه سلیمان برای میرزا محمد طبیب حرم، ۱۰۱. رقم زمان شاه سلیمان برای دیوان بیگی گری ابوالقاسم خان، ۱۰۲. رقم سید ماجد قاضی اصفهان در زمان شاه سلیمان، ۱۰۳. رقم قورچی گری رکاب صفی قلی بیک نواده عباس قلی خان بیگلر بیگی هرات، ۱۰۴. شرح حاشیه رقم که پادشاه خود نوشته‌اند، ۱۰۵. رقم وزارت مشهد مقدس برای میرزا سعدالدین محمد، ۱۰۶. رقم تولیت مزار مقصود بیک، ۱۰۷.دیباچه رقم جلوس دوم پادشاه، ۱۰۸. گزارش بیت «شکستگی است زبان سوال را پروبال ...»، ۱۰۹.گزارش دیگر از یکی از بزرگان، ۱۱۰. عنوان نامه‌ای که در نسخه نیامده، ۱۱۱. گزارش شعر سیف اسفرنگ: کند اگر بتکلم نظر بقدرت عددت ×× قیاس جوهر فرد ارچه خصم تست عدیم، ۱۱۲. گزارش شعر خواجه حسین ثنائی: در مسلخی که خنجر قصاب ره نیافت ×× ساز و قناره از جگر خنجر آدینه، ۱۱۳. خاتمه شرخ خلاصة الحساب فارسی که خود نوشته‌اند، ۱۱۴. خاتمه دیوان خود او، ۱۱۵. گزارش بیت حافظ: ماجرا کم کن و باز که مرا مردم چشم ×× خرقه از سر بدر آورد و بشکرانه بسوخت، ۱۱۶. در اعتراف به جز خود در حمد خدا، ۱۱۷. پاسخ نامه دوستی، ۱۱۸. نامه‌ای از زبان خود و فرزند خود به شاه مردان علی عمران، ۱۱۹. پاسخ نامه به بیگلر بیگی تبریز و سرلشکر علی خان زنگنه، ۱۲۰. نامه به میرزا محمد معصوم وزیر رشت، ۱۲۱. نامه شاهوردی خان درباره سفارش ملامحمد ابراهیم که در عتبات است، ۱۲۲. پاسخ نامه علی خان، ۱۲۳. پاسخ نامه میرزا سعدالدین محمد وزیر خراسان، ۱۲۴. پاسخ نوشته علی خان زنگنه، ۱۲۵. گزارش بیت حافظ: پیر ما گفت خطا بر قلم صنع نرفت×× آفرین بر نظر پاک خطا پوشش باد، ۱۲۶. گزارش بیت حافظ: ماجرا کم کن و بازا که مرا مردم چشم ××خرقه از سربدر آورد و بشکرانه بسوخته، ۱۲۷. نامه ابوالقاسم خان، ۱۲۸. آزادنامه یکی از کنیزان، ۱۲۹. در تعریف کمال ظهوری و شعوری ودوری و رسمی و تمام و ناقص و زاید، ۱۳۰. نامه به دوستی، ۱۳۱. نامه به دوستی، ۱۳۲. نامه به دوستی در سفارش دوستی، ۱۳۳. پاسخ به نامه مسیحای فسائی، ۱۳۴. پاسخ به نامه میرزا سعدالدین محمد وزیر خراسان، ۱۳۵.پاسخ به نامه قلی خان زنگنه، ۱۳۶. پاسخ به نامه آخوند ملامحمدمهدی قزوینی، ۱۳۷. پاسخ به نامه علی قلی خان لر حاکم لرستان، ۱۳۸. پاسخ به نامه آقا رضی قزوینی، نیمی عربی و نیمی فارسی، ۱۳۹. پاسخ نامه آخوند مولانا محمد خلیل الله قزوینی، نیمی عربی و نیمی پارسی، ۱۴۰.پاسخ نامه میرزا ضیاء الدین، ۱۴۱. فتح نامه شاه عباس دوم پس از استیصال جماعت چغتای ممالک ایران، ۱۴۲. رقم شاه عباس دوم به دولت خان، ۱۴۳. پاسخ نامه ندر علی بیک، ۱۴۴. پاسخ نامه یکی از بزرگان، ۱۴۵. پاسخ نامه آشنایی، ۱۴۶. نامه به میرزا محمد فصیح برادر خود، ۱۴۷. نامه به یاران قزوین به پارسی سره، ۱۴۸. پاسخ نامه میرزا حسین بیک منشی، ۱۴۹. نامه به میرزا محمد فصیح برادر خود درباره مرگ میرزا محمد هادی، ۱۵۰. نامه به میزا محمد باقر وزیر قورچیان سرکار خاصه شریفه، ۱۵۱. نامه به میرزا نصیر صابطه نویس، ۱۵۲. نامه به آقا رضی قزوینی، ۱۵۳. نامه به آقا رضی قزوینی، ۱۵۴. پاسخ نامه منشی الممالکی میرزا زین العابدین منشی الممالک، ۱۵۵. نامه به میرشاهمیر قزوینی، ۱۵۶. نامه به یکی از آشنایان، ۱۵۷. نامه به منوچهر خان، ۱۵۸. نامه به آقارضی و میرشاهمیر مرعشی، ۱۵۹. نامه به میرزا حسین بیک منشی درخواست، ۱۶۰. نامه به خلیل خان بختیاری، ۱۶۱. نامه به برادر خود میرزا محمد یوسف درباره حرکاتی که نه به شیوه ایشان بوده است، ۱۶۲. نامه به آخوندی مولانا محمد مهدی درباره آنکه بی خود رنجیده، چند روزی از رفت و آمد کناره جسته، ۱۶۳. پاسخ نامه میرزا حسین بیک، ۱۶۴. پاسخ نامه دوستی، ۱۶۵.نامه به دوستی در گله‌گزاری، ۱۶۶. نامه به آخوند مولانا محمد باقر طالقانی، ۱۶۷. نامه در مرگ پسر دوستی، ۱۶۸. پاسخ به نامه صفی قلی خان، ۱۶۹. پاسخ نامه ابوالقاسم خان، ۱۷۰. نامه‌ای درباره قضیه محمد نعیم پسر میرزا محمد یوسف برادر خود، ۱۷۱. پاسخ به نامه میرزا محمد امین برادر خود، ۱۷۲. پاسخ به نامه میرزا سعدالدین محمد وزیر مشهد مقدس معطی، ۱۷۳. پاسخ نوشته میرزا محمد امین برادر خود، ۱۷۴. نامه به میرزا صادق پسر خود درباره مرگ پسرش محمد صالح، ۱۷۵. نامه به سید ماجد فاضل، ۱۷۶. نامه به میرزا یوسف برادر خود، ۱۷۷. آزاد نامه برای غلام خود اغلور لولو، ۱۷۸. نامه به آقا رضی قزوینی و دیگران، ۱۷۹. نامه به صایبا، ۱۸۰. پاسخ به نامه آقا رضی ملامحمد رفیع واعظ قزوینی، ۱۸۱. نامه به آقا رضیا گیلانی، ۱۸۲. نامه به میرزا محمد سعید همشیره زاده خود درباره مرگ مادرش، ۱۸۳. نامه به میرزا سعدالدین محمد وزیر خراسان، ۱۸۴. در پاسخ آقا رضی، ۱۸۵. کتابتی که به وزارت و رفعت پناه نامه به میرزا سعدالدین محمد وزیر مشهد مقد، ۱۸۶. پاسخ نامه میرزا سعدالدین محمد وزیر مشهد، ۱۸۷. پاسخ نامه صفی قلی خان بیگلر بیگی هرات، ۱۸۸. لغز به نام سیاوش، ۱۸۹. نامه به میر نجات، ۱۹۰. پاسخ نامه علی خان زنگنه، ۱۹۱. تحقیق درباره حروف عدد، ۱۹۲. آزاد نامه غلام خود، ۱۹۳. نامه به میرزا سعدالدین محمد وزیر خراسان، ۱۹۴. نامه به حسین بیک منشی، ۱۹۵. نامه به علی خان زنگنه حاکم تبریز، ۱۹۶. نامه به صایبا، ۱۹۷. نامه به سعید، ۱۹۸. تولیت نامه، ۱۹۹. نامه به برادر خود میرزا محمد امین، ۲۰۰. پاسخ نامه علی خان زنگنه، ۲۰۱. نامه میرزا سعدالدین وزیر خراسان، ۲۰۲. پاسخ نامه مهدی قلی بیک نواده قرچقای خان، ۲۰۳. آزاد نامه، ۲۰۴. ایضا آزادنامه خواجه محبت، ۲۰۵. آزاد نامه غلام خود او، ۲۰۶. سخنی درباره چشم زاغ، ۲۰۷. نامه به حکیم محمد صالح(تا اینجا منشأت فارسی بود). پس از آن **منشآت عربی** است و آغاز آن چنین است: «یا معشر

الفضلاء ادام الله ظلالکم و اصلح بالکم و حصل مآلکم ... یقول عبدالملک المجید اللطیف محمد المدعو بالطاهر الوحید الشریف هذه بادرة منی بدرت ولامعة شرقت ... و هی لما کنت مولعا بتجوال نظری فی بساتین الدساتیر و ملاحظة الاساطیر ...»، ۲۰۸. هذاالمکتوب مکتوب ممن هو وحید و فرید دهره و کفی هذا من التصریح الی السید العلی المغربی، ۲۰۹. منه مدظله العالی فی جواب مکتوب هذا السید الذی سبق ذکره، ۲۱۰. منه دام ظله العالی، ۲۱۱. منه مدظله السامی الی الشیخ بهاء الدین الاصفهانی و ابیه، ۲۱۲. رقعة منه مدظله العالی الی بعض الخلان، ۲۱۳. منه ایضا الی بعض الخلان، ۲۱۴. منه ادام الله عمره الشریف الی السید السند المحمد البحرانی، ۲۱۵. منه ایضا الیه، ۲۱۶. منه ایضا دام ظله، ۲۱۷. و منه دام ظله، ۲۱۸. منه ادام الله ایام افاداته الی یوم الدین فی دیباجة رسالة النحو، ۲۱۹. منه ادام الله ایام افاداته الی یوم الدین فی دیباچة جواب حجة الشیخ فی «ان الواحد لایصدر عنه الاالواحد»، ۲۲۰. رقعة منه الی بعض الخلان، ۲۲۱. منه دام ظله فی جواب مکتوب الشیخ بهاء الدین محمد اصفهانی و ابیه، ۲۲۲. منه مدظله فی جواب مکتوب اقضی النضاة السید الماجد، ۲۲۳. منه مدظله الی المسیح الفسوی، ۲۲۴. کتبه دام ظله لدیباجة رسالة میرزا محمد حسین الطبیب، ۲۲۵. دیباجة منه فی جواب شبهة الاستلزام، ۲۲۶. منه مدظله فی دیباجة بعض تعلیقاته، ۲۲۷. منه ایضا ادام الله اقباله الی بعض الخلان، ۲۲۸. منه مدظله، ۲۲۹. منه مدظله السامی لدیباجة بعض مصنفاته، ۲۳۰. منه مدظله السامی فی دیباجة اثبات الواجب، ۲۳۱. من مدظله فی جواب مکتوب آقارضی القزوینی، ۲۳۲. منه مدظله الی بعض الخلان، ۲۳۳. منه مدظله السامی فی جواب مکتوب بعض الخلان، ۲۳۴. منه مدظله السامی فی خاتمه الکلام الحمید المجید، ۲۳۵. رقمی از شاه عباس دوم در پاسخ شریف درباره رخصت حاجیان، ۲۳۶. منه مدظله السامی، ۲۳۷. تا منشأت ترکی شش نامه عربی به همان عنوان منه مدظله السامی و ۱۲ نامه دیگر عربی است بی عنوان، **بخش ترکی**: ۲۳۸. رقم ترکی که در زمان شاه عباس دوم از بزرگان چرکس نوشته‌اند، ۲۳۹. نامه ترکی که در زمان شاه عباس دوم در پاسخ نامه خواندگار روم که اسمعیل آقا متفرقه آقاسی ایلچی آورده بود و با همین ایلچی فرستاده شده است، ۲۴۰. القاب ترکی که به همت صوفیان صاف اعتقاد شده که بعد از ذکری که کرده میشود و اسامی شریف هر یک از پادشاهان و الاتبار صفه صفویه را که بر زبان آوردند بعد ازین القاب اسم شریف مبارک برده شود، ۲۴۱. القاب شاه گیتی ستان شاه اسمعیل، ۲۴۲. القاب شاه طهماسب، ۲۴۳. القاب شاه سلطان محمد، ۲۴۴. القاب شاهزاده سلطان حمزه میرزا، ۲۴۵. القاب شاه عباس ماضی بهادرخان، ۲۴۶. القاب شاه صفی، ۲۴۷. القاب شاه عباس دوم، ۲۴۸. القاب پادشاه زمان و فرمانروای دوران شاه سلیمان بهادر خان، ۲۴۹. دیباچه بر لغات ترکی که خود نوشته قلمی فرموده‌اند، ۲۵۰. دوازده رقمی که قلمی نموده اند که در توحید خانه خوانده شود(تا اینجا به زبان ترکی)و نیز بخش دیگری است **فارسی** بقرار زیر: ۲۵۱. درباره پرسشی که حکمای هند از فضلاء خراسان نموده‌اند، ۲۵۲. تحقیقی در اعتقاد متصوفه، ۲۵۳. فی شأن امیرالمومنین به عربی، ۲۵۴. دیباچه عزیزی که فارسی نموده‌اند، ۲۵۵. دیباچه عزیزی بر رسم الخط کلام مجید نوشته بودند، ۲۵۶. دیباچه علم صرف، ۲۵۷. در شرح اختراع آلتی که محمد بیک نموده بود نوشته‌اند، ۲۵۸. دیباچه رساله زمان سلطان در آداب تعلیم جوارح، ۲۵۹.دیباچه تاریخ شاه عباس دوم، ۲۶۰. دیباچه علم معانی و بیان خود او، ۲۶۱. دیباچه رساله علم اصول، ۲۶۲. خاتم کلام مجید ربانی که به فرمان شاه عباس دوم نوشته و آن را به نام او ساخته است، ۲۶۳. در عذر غفلت و طلب مغفرت از بخشنده بی منت، ۲۶۴. دیباچه‌ای که به فرمان شاه عباس دوم بر اشعار سلاطین نوشته‌اند، ۲۶۵. دیباچه رساله علم عروض، ۲۶۶. دیباچه دیوان میر نجات، ۲۶۷. دیباچه بیاض ابوالقاسم بیک آبدار باشی، ۲۶۸. دیباچه بر کتاب «لب الاشارات» که فارسی نموده‌اند، ۲۶۹. دیباچه بیاض عزیزی، ۲۷۰. در متن سخافت اقوال شیخ رئیس درباره «مهیة من حیث همی لیست الاهی»، آغاز بخش فارسی (افتاده): «مکتوبی که در زمان شاه غفران پناه ... گیتی سنان صاحبقرانی انارالله برهانه به والی بیجابور نوشته اند: سلاطین بلند اقبال و خسروان میمون فال را در ارض مقدسه نوع انسان حال کواکب درخشان ...»، انجام بخش فارسی: «رقعه که به حکمت و افادت و افاضت پناه حقایق و معارف آگاه حکیم محمد صالح قلمی فرموده‌اند: یکتن ازبوبردگان خوان فضلت بوعلیست ×× پر غلط نبود اگر گویم دگر یک بوقراط پیوسته نجوم سبعه طبیعه در آسمان بدن آن نتیجه ادوار و ارکان ... دیگر آنچه در طبله فضلت و دکانچه حکمت آن مسیحای وقت و عیسی (عیسای) زمان اشارت خواهد فرمود» (پاره‌ای از این بخش فارسی در پایان نسخه آمده است)، آغاز بخش عربی: «بسم اله یا معشر الفضلاء ادام الله ظلالکم و اصلح بالکم و حصل آمالکم و حول ... یقول عبدالملک المجید اللطیف محمد المدعد بالطاهر الوحید الشریف هذه بادرة منی بدرت لامعة و شرقت ...»، انجام بخش عربی: «ولم اغادر منه لفظا و لاحرفا و لامظروفا و لاظرفا فالمرجو منه ان ینظر الیه بعین العنایة و الاذعان حله التوفیق من الله الملک المنان و علیه التکلان»، آغاز بخش ترکی: «رقم ترکی که در زمان نواب خاقان خلد آشتیان گیتی ستان صاحبقرانی شاه عباس ثانی انار الله برهانه بیکی از اعاظم بلاد چرکس نوشته‌اند: جرات شعار جلادت اطوار یکیت لق قلچی ننگ کسری مکن لق سنانک اثری واش می‌لق ...»، انجام بخش ترکی (گویا ناتمام): «معلم مکتب اسرار سبحانی عالم خبایای او امر ربانی بالغ مدارج ... اسرار الهی دن واقف و آگاه خضر ترویج شریعت غرایز له همه جا همراه بنده لرینه لطف حضرت اله سلطان علی شاه»؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن ، ۲۰۴گ (۱-۲۰۴)، ۱۵ و ۱۷ و ۱۹سطر، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۵-۴۷۳]

۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۳۶۱/۲/۴

آغاز: بسمله. دو کلمه که در پشت منشأت خود نوشته: در وقتی که موکب همایون از کشمیر دلپذیر بدار السلطنه لاهور تمام سرور مراجعت مینمودند قدردان صورتخانه معنی ... فردوسیة: ثنای بهار پیرائی که انگشت سبزه را بدانه‌های شبنم غلطان سبحه گردان؛ **انجام:** و از این نعما بهره مند نگردیبر سفره طغرا مطلب آش و هریسه ×× کاینجا طبق کاغذ مطبوع معانی است / از قاشق کلکش اگر آواز بر آید ×× قوت دل عشاق چو گفتار فغانی است

شامل: ۱. عرضه داشتی به شاهزاده شجاع، ۲. پاسخ نامه ایلچی شاه صفی، ۳. نامه به میرمحمد مستقیم، ۴. عبرت نامه به مقیما، ۵. معذرت نامه به حمزه خان، ۶. نامه به نظامی، ۷. نامه به میرحسین، ۸. نامه به شمسای خوش نویس، ۹. نامه به مسیح الزمان در طلب سرکه، ۱۰. نامه به قاضی زاده در باب سرمای راه کشمیر، ۱۱. نامه به خواجه لاله، ۱۲. واقعه درباره پادشاه دکن، ۱۳. نامه به تیمور خان، ۱۴. سوادنامه به طالبا، ۱۵. نامه به شاه ابوالحسن، ۱۶. نامه به میرزا بزمی، ۱۷. نامه به میرزا کاظم در پاسخ کاغذ سفید، ۱۸. نامه به یکی از دوستان، ۱۹. نامه به میرزا رحیم، ۲۰. نامه به محمد شفیع، ۲۱. نامه به یکی از دوستان، ۲۲. نامه به ملامقیم؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ کاغذ: ترمه، جلد: میشن، ۱۱۸گ (۲۸۳پ-۴۰۰ر)، اندازه: ۱۲×۲۲سم [ف: ۵-۴۸۹]

۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۶۰۵

عنوان‌های بابت ۲۲ و ۲۳ و فصل چهارم و بابت دویم و بابت سیم و فصل پانزدهم را دارد و می‌رسد به بابت پنجم و نسخه آشفته ایست و ناقص. نخستین عنوان: بابت دویم در جواب معذرت سیر و شکار قندهار که سوادش قبل ازین در کتاب سیم قسم سیم بابت سیم فصل دوازده این باب در سلک تحریر در آمده. آخرین عنوان: بابت پنجم از میرزا خان بیک سهای تخلص وزیر کاشان که سه رقعه است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ نسخه آشفته ایست و ناقص؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: مقوا، ۱۵گ، ۱۵سطر(۹×۱۴)، اندازه: ۱۰×۱۴سم [ف: ۱۶-۴۵]

۷. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۱۱

مشتمل است بر مکاتبات سلاطین صفوی و بیشتر شاه عباس ثانی با سلاطین و رؤسای ممالک خارجی و دیگر مکاتیب دیوانی و اخوانیات و دیباچه ها و غیره؛ خط: نسخ خفی عالی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲[نشریه: ۲-۴۸]

۸. یزد؛ مدرسه خان؛ شماره نسخه: ۷۰

آغاز: انامل محبت قدیمی مفتاح گنجینه مقال تواند بود

صورت منشئاتی است برای آموزش نامه نگاری با عبارت‌پردازی مسجع به روش منشیان قدیم؛ خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۹ ذیحجه ۱۱۲۱ق؛ تملک: میرزا نصرالله؛ مهر: «یا ابا عبدالله» (بیضوی)؛ ۸۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۷/۵×۱۱/۵سم [ف: -۵۰]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۲۶۰

آغاز: مکتوبی که مصحوب امارت پناه کلبعلی؛ **انجام:** وسیلة الی ادخار الثواب.

شامل منشأت او بزبان فارسی و عربی و دیباچه هایی است که بر تألیفات خود یا مؤلفات دیگر نوشته؛ خط: نسخ تعلیق، کا: محمد حسن، تا: ۱۱۲۵ق؛ جلد: میشن، ۶۵۴ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۶/۵سم [ف: ۶-۲۱۷]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۲۵۰-ف

خط: نستعلیق، کا: محمد بن الشریف، تا: ربیع الثانی۱۱۶۶ق[فیلمها ف: ۲-۱۰۷]

۱۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۳۴/۶

آغاز: حمد بیحد و ثنای بیعدد حکیمی را سزد و قادری را شاید که بحکمت بالغه و قدرت شامله؛ **انجام:** و این کلمات بر سبیل حجت قلمی گردید فی شهر ... سنة ... در صورت حساب سیاق از مرثیه آحاد.

منشآتی است برای مقامات مملکتی و طبقات و اصناف مختلف که به صورت عریضه طرح و الگو قرار داده شده است و کسی که آنها را جمع آوری نموده غیر از پدید آورنده منشات است، زیرا در مقدمه کتاب آنها را به محمد طاهر نسبت داده، سپس از فوت او در سال (۱۱۲۶ق) و مدفن او در حضرت عبد العظیم (ری) خبر داده است: «و حبذا چنین بیان زیبا که نتایج افکار منشآتش خاصه خلاصه مقاله‌های زمان وافصح دوران، رأس و رئیس منشیان مرشد محمد طاهر، بردالله مضجعه و جعل الجنةمسکنه، از جمله فصحای زمان و ارباب عرفان و وحید زمان خود بود، عمر شریفش هفتاد و پنج ارتحالش از دار فانی، در یوم جمعه شهر شعبان المعظم سنه (۱۱۲۶) از دار فانی بسرای ... مدفن شریفش در آستان امام واجب التعظیم شاه عبدالعظیم». بنا بر قراین یاد شده، گمان می‌رود که او «محمد طاهر» معروف به «وحید قزوینی» باشد. و الله تعالی اعلم؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مطالب نسخه بدون نقطه کتابت شده؛ ۲۴گ (۱۱۴-۱۳۷)، ۸سطر، اندازه: ۶/۵×۱۰/۵سم [ف: ۲۹-۲۰۰]

۱۲. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۱۴

در خاتمه نسخه، رساله «خیال خواب» محمد طاهر نصرآبادی نیز نوشته شده؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمود بن محمد کاظم اصفهانی، تا: ۱۲۴۷ق[نشریه: ۲-۴۸]

۱۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۳۳

خط: نستعلیق، کا: جواهر علی، تا: ۲۹ جمادی الاول۱۲۷۰ق؛ محشی؛ کاغذ: هندی، ۲۱۲ص، ۱۷سطر(۱۳×۱۷)، اندازه: ۲۱×۳۳سم [ف: ۱۷-۴۶۹]

۱۴. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۴۷-عکسی

اصل نسخه: گنج بخش، ش ۳۱۶(ف۱۲۱۳/۳). نامه‌های آن دو شاه است به بزرگان روزگار و دیباچه‌ها، از آن میان: «دیباچه رساله که در علم عروض نوشته» و «دیباچه لب الاشارات» که خود تألیف کرده، با سربندهای: مکتوبی که مصحوب کلب علی سلطان به خواندگار روم ارسال شد، جواب نامه خواندگار روم،

جواب مکتوب سلطان مراد بخش، مکتوبی که به والی بیجاپور نوشته شد، مسوده مکتوبی به فرمانروای دکن سمت ابلاغ یافت، در جواب سلطان مراد بخش، نامه به اورنگ زیب، در جواب عبدالعزیز خان، به عبدالعزیز خان در واقعه محمد خان ... رقم به میرجمله، دیباچه رقم سردار علی بیگ، دیباچه علم معانی بیان، دیباچه جهت میرزا حسین (حسن) طبیب خاصه که بر «مرآت الاعجاز» نوشته (مورخ ۱۰۶۶) دیباچه دیوان مهریخان، دیباچه بر بیاض عزیزی، تعریف میرزا معزالدین، جواب نامه حاکم ملتان، به آخوند میر مهدی، به قاضی فروسی خاتمه جامع عباسی، و جز آنها ...؛ خط: نستعلیق شکسته، کا: سسهو یانهو، تا: ۷ ذیحجه ۱۲۴۱ق، جا: هانسی؛ ۲۰۷گ [عکسی ف: ۲-۲۶۸]

۱۵. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۱۳۴

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری[رایانه]

۱۶. اهواز؛ شوشتری، محمد؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۷-۷۹۵]

۱۷. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۱۲

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۲-۴۸]

۱۸. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۳۴

آغاز: نیایش خالقی را سزاست که زبان محمدت سکال را در کلمات رنگین کسوت طاوسی در بر کرده که در فضای حقایق سخن سرائی بال فصاحت گشاید؛ **انجام:** بخت و حکمرانی در مسند ایالت متمکن و برقرار و پیوسته در او رنگ فرماندهی پرورااد - همواره نهال برومند وجودشان از حوادث روزگار بوقلمون مصون و محروس باد - تمت الکتاب بعون الملک الوهاب.

این کتاب به زبان فارسی است - نام گردآورنده آن ذکر نشده ولی در مقدمه نام «محمد طاهر وحید» نوشته شده است، این کتاب مشتمل است بر نامه‌هایی که شاه عباس صفوی بهادرخان (شاه عباس کبیر) به اشخاص و امراء نوشته است و همچنین منتخباتی است از کتب و نوشته اشخاص مخصوصا کتاب «اکبر نامه» بعد از برگ چهارم چند برگی از آن افتاده است؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ دارای یک سر لوح مذهب، مجدول مذهب؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۲۵۲گ، ۱۷سطر (۷×۱۷/۵)، اندازه: ۱۳×۲۳سم [ف: ۲-۲۲۱]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša’āt

عالی شیرازی، محمد، - ۱۱۲۱ قمری

‘ālī šīrāzī, mohammad(- 1710)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۶۴/۳

آغاز: بسملة، امشب که سفیر گردون به تسیر مدبر منیر به مؤدای نص و القمر قدرناه منازل حتی عاد کالعرجون القدیم، چهارده منزل را از مراحل ایام طی نموده؛ **انجام:** واقعه را ظاهراً و باطناً به عرض دوحه باغ سلطنت رسانیده نوعی کنند که زمین مذکوره به دستور فدک به قاضی وقت گذاشته شود چون فضیلت مآب اضطراب نمود زیاده نرفت

رساله‌ای است در نامه نگاری شامل چند انشاء ادبی با عبارات نغز با نثر آمیخته به نظم، با قراینی که به دست آمد به نظر می‌رسد که از نعمت خان عالی باشد، لیکن منبعی نیافتیم که ما را بیشتر رهنمون سازد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۵گ (۸۶ر-۱۰۰پ)، ۱۳سطر، اندازه: ۶×۱۱سم [ف: ۳۹-۴۷۶]

۲. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۴۴/۲ حکمت

حمزه میرزا میخواست آنرا چاپ کند؛ خط: نستعلیق، کا: حمزوی، میرزا بزرگ بن علی اکبر، تا: سه‌شنبه ۲۰ جمادی الثانی ۱۳۰۲ق؛ جلد: تیماج، قطع: ربعی[ف: ۲-۴۲]

● **منشآت** / ادبیات / ترکی

monša’āt

نابی رهاوی، یوسف بن عبدالله، - ۱۱۲۴ قمری

nābī rahāvī, yūsof ebn-e ‘abd-ol-lāh(- 1712)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۵۳۵

آغاز: ضمائر ارباب فضل و عرفانه پوشیده دکلدر که اشعار بلاغت شعار سلاست آثار ده نادره گفتار و ادای نژاد انشاده و سیی نامداری متنبی دوران منشی اولان؛ **انجام:** او چکزدن بردن خلاص اولمش اولور نعم المطلوب و نعم المأمول و نعم المسؤول باقی برکون مقدم سرنگوندر که نیران باد برب العباد.

مجموعه مکاتبات و اشعار و مواد التواریخ مؤلف است با تخلص «نابی» وی از نویسندگان دربار عثمانی است که اغلب مکاتبات بین پادشاه عثمانی و سلاطین صفویه انشاء اوست، نام این اشخاص در مجموعه حاضر آمده است: محمد پاشا، احمد خان، ابراهیم پاشا، سید بستان افندی، شیخ صادق افندی، علی پاشا، قلایلی پاشا، رامی افندی، سید فیض الله افندی، اسماعیل افندی، مصاحب پاشا، عارف افندی، سلطان عیسی، سلطان محمد، محمود آغاتیماریتی، حسین آغا، سلیمان پاشا، عبدالباقی پاشا، امرالله افندی، حسین پاشا، مصطفی پاشا، مصطفی افندی، فتحی افندی، فایق افندی، خلیل پاشا، صدرالدین چلبی، ابوبکر افندی، باقی پاشا و ...؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ با یادداشتی از باستانی راد درباره کتاب حاضر و مؤلف؛ جلد: تیماج، ۱۷۰گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۲۸-۸۸]

۲. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۷۹۲

آغاز: ضمائر ارباب فضل و عرفانه پوشیده دکلار که اشعار بلاغت شعار و سلامت ده ناوده گفتار ... نابی افندی؛ **انجام:** ومجادله لریمی (در اظهار حزن نابی در افتراق باقی پاشاه)

از نابی افندی و به ترکی و به نثر و نظم با دیباچه‌ای در سرگذشت

او از حبشی زاده پس از مرگ او؛ خط: نسخ ترکی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، مجدول؛ جلد: تیماج، ۵۷گ، ۲۱سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱۰-۱۶۴۲]

۳. قم؛ فیضیه؛ شماره نسخه: ۱۲۳۱

آغاز: ضمائر ارباب فضل و عرفانه پوشیده دکلدر؛ **انجام:** تمت منشآت نابی الفقیر بعون الله الغدیر سنة ۱۱۴۷

بی‌کا، بی‌تا؛ ۲۰۰گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲-۴]

● **منشآت** / ادبیات / عربی و فارسی

monša'āt

مسیحا فدشکوئی، محمد مسیح بن اسماعیل، ۱۰۳۷؟ - ۱۱۲۷ قمری

masīhā fedeškū'ī, mohammad masīh ebn-e esmā'īl (1628 - 1715)

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۶۰۱/۱۴

آغاز: و من مکاتیب العبد المحرر محمد مسیح الی بعض الاحباب ... خطرات ذکرک تستتیر مودتی ... من فرایض العرایض الی جناب عزیز مصر؛ **انجام:** همگی را بآب صبر و تحمل فرو نشاند انه علی کل شئ قدیر و بالاجابة جدیر و السلم علی من اتبع الهدی

منشآتی است از محمد مسیح فسوی با عناوین: و من مکاتیب العبد المحرر محمد مسیح الی بعض الاحباب، مما کتبه المحرر من لسان بعض احبائه لبعض اصدقائه، مما کتب فی جواب مکتوب بعض الاحباء، من مزخرفات المحرر فی حاشیة مکتوب بعض احبائه دام ایام دولته و بقائه، و له ایضاً فی حاشیة مکتوب، بعد از فوت مرحوم میرزا محمد علی ... میرزای جالینوس آل آقا محمد شریف دام ظله نوشته شد، و چند انشای کوتاه دیگر. این محمد مسیح بایستی همان محمد مسیح بن اسماعیل فسوی شیرازی باشد که از شاگردان آقا حسین خوانساری (- ۱۰۹۸ق) و از علمای بزرگ و صاحب چند اثر علمی بوده و بخشی از منشآت آقا حسین را در حیات وی کتابت کرده؛ خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: اواخر قرن ۱۱ یا اوایل قرن ۱۲؛ مصحح، محشی با نشان «۱۲»؛ ۳گ (۱۲۹-۱۳۱)، ۲۰-۲۲سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۳۴-۴۵۴]

۲. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۵۱۱/۵

از منشآت مسیحای کاشی ... به این شرح ... «همواره فرمانفرمای قلمرو دولت و اقبال و رونق افرادی گلزار همیشه بهار عظمت و اجلال بوده ...»؛ کا: شاملو، مرتضی بن حسن، تا: ۱۱۰۲ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج مذهب، اندازه: ۱۷/۹×۲۸سم [ف: ۴-۱۱۸۱]

● **منشآت = ترسل = دستور نامه نگاری** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt = tarassol = dastūr-e nāme-negārī

بیدل دهلوی، عبدالقادر بن عبدالخالق، ۱۰۵۴ - ۱۱۳۳ قمری

bīdel-e dehlavī, 'abd-ol-qāder ebn-e 'abd-ol-xāleq (1645 - 1721)

آغاز: بسمله عجز مراتب حمد وثنا تسلیم بارگاه صمدی که خامه را درمعرکه آغاز ثنایش از نقطه سپر انداختن است وسخن را درجولانگاه اندازش از خط ...

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۱۵/۱۳

آغاز: ... هستی نقد انفاسیست که بی توقف از گنج خانه

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول مرصع محرر؛ جلد: گالینگور، ۱۱گ (متن ۴۷ر-۵۷پ)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۸-۳۱۶]

۲. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۱۴۵

خط: نستعلیق، کا: محمد کاظم بن محمد زمان خطیب، تا: سلخ رمضان ۱۱۶۰ق؛ ۱۰۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۲×۲۱سم [ف: ۱-۱۳۵]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۶۰۱-۱۴/۵۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** رقعه: نصرت وفتح قرین احوال باد ... خیر اندیشان را امان بخشد از آشوب ملال این یکی درکنف فضل ازل راحت اندوزد وآن درزدبال. تمت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۹۳گ، ۱۵-۱۷سطر، اندازه: ۱۳×۱۴سم [ف: ۸-۴۶۳۰]

۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۷۹۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و عاقبتکم محمود.

خط: نستعلیق، کا: کهرک رای، بی‌تا، کهرک رای پسر جسونت رای پسر کاسی رام کانستهه شری باست کری از جکله کوره جهان آباد به فرمایش غوث صاحب دراودگیر نیلور صوبه کرنانک در سه بهر روز چهارشنبه ۱۵ ربیع الاول ۱۲۲۲؛ کاغذ: هندی، ۱۶۶گ، ۱۵سطر(۹×۱۶/۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۷-۴۸۵]

۵. یزد؛ وزیری؛ شماره نسخه: ۲۴۰۵/۲

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ اهدایی: وزیری؛ ۴۳گ (۱۰۲-۱۴۴)، ۱۶سطر (۱۵×۱۷/۵)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۴-۱۲۸۲]

۶. همدان؛ آرامگاه بوعلی؛ شماره نسخه: بدون شماره/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** بسعی اندیشه تهیه این اقبال ... (پس از این چهار صفحه است که گویا مربوط به این رساله نباشد و نثری است از حضوری، با تاریخ ۱۲۹۹؛ بی‌کا، بی‌تا[نشریه: ۵-۳۳۵]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša'āt

حسینی مازندرانی، محمد صادق بن محمد طاهر، - ۱۱۳۵ قمری

hoseynī māzandarānī, mohammad sādeq ebn-e

mohammad tāher(- 1723)

مجموعه دیباچه‌ها و نامه‌هایی که مؤلف نوشته بوده، به خواهش دوستان در این کتاب جمع نموده است.برای آقا محمد رفیع ابن جمال الدین محمد خوانساری (الکواکب المنتشرة: ۲۸۲) نوشته است.یک متن ادبی مغلق و سنگین است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۸۸۲۰/۱

آغاز: بسمله، شکرین مقالی که طوطی ناطقه در شاخسار بوستان سخن طرازی بزمزمه آن سراید ...

خط: نستعلیق شکسته زیبا، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ به صورت چلیپا؛ جلد: تیماج، ۸۹گ، اندازه: ۹/۵×۱۷سم [ف: ۵۱-۱۶۱]

● **منشآت** / ادبیات / عربی – فارسی

monša’āt

حسنی طباطبائی، محمد بن محمد نصیر، – ۱۱۵۴ قمری

hasanī tabātabā’ī, mohammad ebn-e mohammad nasīr(- 1742)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۷۰۸

آغاز: بسمله حمدا لمعبود وقف علی سرائر عباده فلم یسلب عنهم نعمت الله الوجود و حذر من تخطا عن؛ **انجام:** و حرائم و سائر مایتبعها و ما یتعلق بها مقرر ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۰۹ق؛ افتادگی: انجام؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۸۰۳؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **منشآت** / نامه نگاری / ترکی، عربی وفارسی

monša’āt

راغب، محمد راغب بن محمد، ۱۱۱۰ – ۱۱۷۶ قمری

rāqeb, mohammad rāqeb ebn-e mohammad (1699 - 1763)

نامه‌های دیوانی و درباری است به ترکی و عربی و فارسی از راغب محمد پاشا و گردآورده احمد نزهت با سرگذشت راغب پاشا.نامه و فرمان صفی میرزا در زمان نادرشاه و گفتگوی نمایندگان ایران و عثمانی برای صلح و گزارش گفتگوی حسین علی خان زنگنه معیرالممالک و احمدپاشا والی بغداد درباره مذهب جعفری به دستور نادرشاه و پاسخ خلیفه در همین باره و پاسخ صدراعظم عثمانی به نادرشاه و پاسخ نامه زکیخان نماینده نادرشاه هنگام محاصره بغداد در آن هست.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۴۵

آغاز: الله حسبی و هو. بسمله.بنام خدا میکنم ابتدا ×× چه نامست الله نام خدا. نام نامی ایزد بی علت و اسم سامی منعم بی منت شاهی است منظومه آثار و مطلع قصیده گفتار اولمدقچه پذیرفته حسن اختتام و شایسته قبول خاص و عام اولمپوب؛ **انجام:** کتبه ... محمد المدعو ... بالراغب لست خلون من الشهرالثانی من العشر السابع عشر الاثنتین من الالف الثانی من هجرة من لیس له من الرسل الکرام المدانی.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول، با سرلوح زرین آراسته؛ کاغذ: استنبولی، جلد: تیماج، ۶۹گ، ۲۷سطر(۶×۱۶)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: ۱۲-۲۹۳۴]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / ترکی، عربی وفارسی

monša’āt

استرآبادی، محمد مهدی بن محمد نصیر، ۱۱۰۰ – ۱۱۸۰ ؟ قمری

estarābādī, mohammad mahdī ebn-e mohammad nasīr (1689 - 1767)

چاپ: مشار فارسی، ج۱، ص۵۴۶، ؛ هند، بمبئی، ۱۳۴۶ قمری، سنگی، وزیری، ۳۶ص ص

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۰۴/۵

آغاز: در ناامیدی بسی امید است ×× پایان شب سیه سپید استالله بعد عسر یسرا، إن مع العسر یسرا، الحمدلله که جذبه محبت آن دوست؛ **انجام:** اگر دانستمی نایره فراق چنین جانسوز است من دامن وصلت از کف داد می‌میترسم آرزوی جمالت بخاک برم

خط: شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۹گ (۱۰۷-۱۱۵)، ۱۴سطر، اندازه: ۶/۵×۱۱/۵سم [ف: ۳۶-۱۴۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۹۰/۱۳

شامل: دیباچه بیاض نصر الله میرزا، دیباچه نکاحی که باری شاه زاده رضاقلی میرزا دیباچه وقفنامه که برای املاک جعفر آباد و عید آباد خود نوشته، جواب مکتوبی که به حاجی یوسف بیگ در مازندران نوشته شد، جوابی که ثانی آن حال نگارش یافته، شخص از اهل استر آباد اسب خود را گم کرده حاکم وعده نموده بود است او را پیدا نماید عوض بدهد در اثنای استشهاد این جانب شهادت توشتم رقعه که در باب تحصیل خواجه سرا تبریزی نوشته شده، از جانب عزیزی به میرزا رحیم حکیم باشی نوشته شده، به عزیزی از اطباء که کیف ازو طلب شده و او کم فرستاده نوشته شد؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مخملی بنفش، ۲۶ص (۴۸-۷۳)، سطور چلیپایی(۱۱/۵×۱۹)، اندازه: ۱۳/۹×۲۱/۵سم [ف: ۲۹/۱-۵۷۱]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۹۰/۱۸

قریب این عناوین: مراسله منشی که به درویش محسن قلمی نموده، جواب مراسله سید مفید که شفاعت عصاران نموده، جواب مراسله سید مفید که شفاعت عصاران نموده بود، مراسله‌ای که به یک از وزرا و دوستانقلمی شده، مراسله ای که به خوندکار روم منشی از جانب خود قلمی نموده، مراسله‌ای که به مرزا

عبدالباقی به جهت اشعار قلمی شده، مراسله‌ای که در خصوص ازهار و لیمو قلمی شده، رقعه‌ای که به تبریزی نوشته شده؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مخملی بنفش، ۴۱ص (۸۳-۱۲۳)، سطور چلیپا (۱۱/۵×۱۹)، اندازه: ۱۳/۹×۲۱/۵سم [ف: ۲۹/۱-۵۷۱]

۴. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۵-م/۱/۶۷۵

آغاز: بسمله. حبذا ابن بیاض دلا را که تذرو رنگین پر و بالی است از جلد نگارین شهپر پر نقش و نگار گشوده؛ **انجام:** تمت الکتاب بعون الله الملک الوهاب من المنشآت من الفارسیه و العربیه و الترکیه من مولفات ... میرزا مهدی خان منشی الممالک فی یوم الاثنین ثمان عشرین شهر محرم الحرام سنه ما ئتان و عشرین بعد الالف من الهجرة ... فی یداقل عباد محمد محسن ابی لطفعلی داد وی سواد کوهی.

این کتاب به زبان فارسی و عربی و ترکی و عبارت است از نامه‌هایی که میرزا مهدی خان استرآبادی منشی دیوان نادرشاه افشار به اشخاص مختلف نوشته است؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد محسن فرزند لطفعلی دادوی سوادکوهی، تا: محرم۱۲۲۰ق؛ جلد: تیماج، ۹۶گ، ۱۵سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۶۰]

۵. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۳۰۵/۲

آغاز: بسم الله خیر الاسماء ×× اول دفتر به نام صانع و فرد قدیم؛ **انجام:** نقیری هشت قطمیر است و انکه ×× ده دو ذره باشد و آن قطمیر.

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی گرگانی، تا: محرم۱۲۳۴ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۰/۵×۲۱/۵سم [ف: ۵-۲۶۶۴]

۶. مشهد؛ گوهرشاد؛ شماره نسخه: ۲۳۰۵/۱

آغاز: چگویم خواهی گفت شتر خون دیده است ... بعرض می‌رساند که نمیداند از دست بی لطفیهای ملازمان بچه زبان شکایت نماید؛ **انجام:** که قربان پای جواهر آسای مبارکت شوم.

وقایع دوران سلطنت او را نگاشته، وی از منشیان زیردست بوده لکن نوشته هایشان آمیخته به تصنع و تکلف و پر از لغت‌های مشکل است؛ خط: نستعلیق، کا: محمد تقی گرگانی، تا: ذیحجه۱۲۳۹ق؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۰/۵×۲۱/۵سم [ف: ۵-۲۶۶۳]

● **منشآت** = **انشاء الدرر** = **مکاتیب** / نامه‌نگاری / فارسی

monšaʾāt = enšāʾ-od dorar = makātīb

استرآبادی، محمد مهدی بن محمد نصیر، ۱۱۰۰ – ۱۱۸۰ ؟ قمری

estarābādī, mohammad mahdī ebn-e mohammad nasīr (1689 - 1767)

آغاز: بسمله، حبذا این بیاض دل آرا که تذور رنگین پر و بالی است از خلد نگارین شهپر پر نقش و نگار گشود و طاووس پر خط و خالی که ...

چاپ: مشار فارسی، ج۱، ص۵۴۶ و ۵۵۱؛ طهران، ۱۳۲۷ق، همراه منشآت قائم مقام؛تبریز ۱۲۸۱ق؛ چاپی به نام ترسل در ۱۲۷۹ق؛ بمبئی، سنگی، ۱۳۴۶ق، وزیری، ۳۶ص؛ ایران، ۱۳۲۰ق، خشتی، ۱۲۸ص؛تهران، ۱۲۹۴ق، ۱۰۹ص؛ ۱۳۴۴ق؛ ۱۲۹۷ق، خشتی، ۱۱۸ص؛ ایران، ۱۳۲۴ قمری، سنگی، خشتی، ۱۳۱ص، به درخواست حاجی علی آقا تاجر کتابفروش، فارسی و عربی و ترکی آذری

۱. اصفهان؛ ابوالبرکات، رضا؛ شماره نسخه: ۳۹

آغاز: برابر

حاوی تعدادی زیادی از مراسلات و قبالجات و مکتوبات متفرقه است از جمله مراسله ای به میرزا عبدالباقی ولد مرحوم میرزا رحیم حکیم باشی در اوانی که کلانتر بوده و مراسله به میرزا حکیم باشی و مراسله‌ای در سال ۱۱۵۱؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۶۸گ، ۱۱سطر[سه کتابخانه اصفهان: ف: -۴۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۸۵۹

آغاز: به آسمان می‌شود قلب دل از دست داده و مقدم و مؤخر از هجوم تماشائیان مقدم و مؤخر ایستاده؛ **انجام:** لتجلب منا لطفاً موفورا و لا تقم بالمخالفة فتقعد ملوما محذورا.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۷۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۸×۱۴/۵سم [ف: ۴۴-۱۰۲]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵۳۱/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲، جلد: تیماج مذهب، ۱۸گ (۱۱۲پ-۱۲۹ر)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸سم [ف: ۳۰-۲۰۰]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۳۰۳

آغاز: که در آغوش جان دراز کشیده؛ **انجام:** جا و مقام آشنا و ... جهت و سبب آمدن و

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۲؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۱۳۶ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۲۷/۲-۵۷]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۴۲۶

آغاز: صورت نکاحنامه مرحوم میرزا باقر منجم بانشای مهدیخان؛ **انجام:** تجلیل تبدیل یافت فکان ذلک فی شهر فلان

خط: نسخ شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: مقوا [رایانه]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۵۵۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و مترد دین مشار الیه را مباشر این امور دانسته از قول و فعل او تخلف جایز روا ندارند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۱۱۰گ، اندازه: ۱۵×۱۸سم [ف: ۳۳/۲-۱۷۸]

۷. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۴۰۸

آغاز: افراق نوشته بجهت بعضی احبار ودوستان ایراد کرده میشود؛ **انجام:** و لو کان فاحشاً بل افحش بمال المصالحه مبلغ یکهزار دینار.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۲؛ افتادگی: آغاز و

انجام؛ قسمتی بی سرو ته از منشآت؛ واقف: سردار کل یار محمد خان افشار؛ جلد: تیماج، ۶۷گ، ۶سطر (۹×۱۳)، اندازه: ۲۱/۵×۱۷سم [ف: ۷-۸۵۲]

۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۰۰۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا به بینیم که با نجفقلی خان کارما بکجا منتهی خواهد شد، باقی ایام شوکت و کامرانی بکام باد.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۲؛ قسمتی از منشآت؛ واقف: نایینی؛ ۳۸گ، اندازه: ۲۱/۵×۱۴سم [ف: ۷-۸۵۳]

۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۲۱۴۴/۱۳

آغاز: تعالی الله زهی بلندی پایه سخن که بیان را در رفعت شأنش زبان در دهان افکند؛ **انجام:** و پیرایه افسر صاحب کلاهی و زمانی در مرتبه شوخ چشمی آویزه گوش و گردن.

خط: شکسته نستعلیق و نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ ۱گ (۱۱۷)، ۲۴سطر، اندازه: ۱۷×۱۰سم [ف: ۳۰-۶۱۳]

۱۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۸۰/۳ط

آغاز: گریزگاهی ندارم و یقین می‌دانم که ایشان نیز با وجود اطلاع؛ **انجام:** لاجرم بغیر از اعتراف بعجز پناهی ... قایل شدن بقصور.

برخی از این نامه عبارتند از: از زبان میرزا صایبا به میرزا سعید حکیم، وقف نامه میرزا راضی، وقف نامه قرآن صفی قلی خان، مکتوب به میرزا ابوالفتح، مکتوب به میرزا ذوالفقار و غیره؛ خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۲۲ق، جا: مشهد رضوی؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مصحح، مجدول؛ جلد: تیماج، ۵۸ص (۱۰۴-۱۰۶)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۸/۵×۱۳سم [ف: ۲۴/۳-۵۰]

۱۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۵۶۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱۵۲ق، به سفارش آقا اسفندیار بن حاجی علی اکبر دستجه‌ای؛ خطوط چلیپا؛ جلد: گالینگور، ۱۹۰گ، قطع: بیاضی[ف: ۳۳/۲-۱۷۹]

۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۵۳۰-۵۷/۲۰۰

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۱۹ رمضان۱۱۷۱ق؛ ۹۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۶×۱۰سم [ف: ۸-۴۶۲۸]

۱۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۸۲۰

در برگیرنده دیباچه‌ها و رقم عریضه فرمان‌ها. آنچه سربند داشت بدین‌گونه است: ۱. دیباچه بیاض شاهزاده امام قلی میرزا، آغاز: «حبذا این بیاض دل آرا را که تذرو رنگین پر و بالی است خلد نگارین»، ۲. دیباچه [دیگر] برای همان شاهزاده. آغاز: «گلگونه حمدی که عذرا، عذرا روی ورق به زیباترین وجهی گلگون نماید»، ۳. داستان دختر پادشاه ختن و شهزاده خوارزم، آغاز: «گفت وقتی در این سپنج سرا/دختری داشت پادشاه خطا. کرده نام آن، پریچهرش/زده بر سینه آتش مهرش»، ۴. وقف‌نامه «صورت وقفنامه که برای مؤمن آباد، جعفر آباد املاک خود نوشته اند». آغاز: «سپاس فزون از مکایله [چنین] ... آلای و لالای جناب رب الا ربانی است که دهکده عالم جبروت را»، ۵. دیباچه، وقف‌نامه «که متجاوز از سیصد اسم کتاب در آن مندرج است». آغاز: «... شکر بیقیاس که سبحه»، ۶. نامه. که به امر همایون در حین محاصره بغداد از جانب ملک محمد باقر مدرس که در اردوی معلمی بود به علمای بغداد نوشته، آغاز: «راقم نمیقه و اقل خلیفه محمد باقر [مدرس] دارالسلطنه اصفهان»، ۷. نامه به امر اقدس از جانب تیمورخان و له شاهزاده نصرالله میرزا به محمد شاه پادشاه هند نوشته، ۸ رقعه که به محسنای قلندر نوشته، ۹. نامه که در مبادی حال در تهنیت تسخیر اصفهان به خدمت اقدس اعلا نوشته، ۱۰. عریضه بر تهنیت والیگری خراسان به خدمت اقدس اعلا نوشته، ۱۱. رقم وزارت که به دیوان اعلا که در ایام خاقان شهید شاه سلطان حسین به جهت مرحوم محمد قلی شاملو نوشته، ۱۲. رقم علاوه القاب که در ایام شاه تهماسب به جهت صفی قلی بیگ قاپوجی نوشته، ۱۳. رقم ضابطه نویسی دیوان اعلا به نام میرزا محمد علی نوشته شده، ۱۴. رقم نظارت سرکار خاصه شریف که ایام سلطنت طهماسب میرزا به نام محمد علی خان ولد اصلان خان نوشته شد، ۱۵. رقم صدارت ممالک محروم به اسم میرزا ابراهیم. آغاز: «چون به یمن تأیید ایزدی و الطاف سرمدی صدر ایوان»، ۱۶. رقم حکومت دشتستان و بنادر به نام لطیف خان، ۱۷. رقم ارسال خلعت نوروزی به پیر محمد خان بیگلربیگی، ۱۸. رقم علاوه القاب که در ایام شاه تهماسب به جهت طهماسب میرزا حسن وزیر گیلان، ۱۹. رقم اضافه مواجب میرزا محمد صندوقدار، ۲۰. رقم اضافه مواجب به نام صاحب جمع قبچاقخانه، ۲۱. رقم مهرداری مهر همایون به نام کرم علی بیگ افشار، ۲۲. فرمان به الله یار خان ابدالی در باب ابراهیم خان، ۲۳. رقم درباره جلوس عباس میرزا نایب تبریز نوشته شد، ۲۴. رقم در پاسخ عریضه ملا محسن مدرس هزار جریبی، ۲۵. رقم به ممالک محرومه در باب اتحاد مذهب که از داغستان نوشته، ۲۶. رقم به محراب بیگ وزیر هرات نوشته، ۲۷. رقم مبارک که پیش از شاهی به نام میرزا محمدخان نوشته، ۲۸. نامه به حسین خان افغان قندهاری، در کناره این منشآت، از همان روزگاران ۱۲۵۴ق، به خامه‌ای پخته تر سروده‌هایی است پراکنده، از آن میان داستان دختر پادشاه چین و شهزاده خوارزم (ش ۳ بالا). ۲۹. مثنوی عشقی، در ۱۲۲ بیت، آغاز: «خانه بلبل، صفحه از نو دیگر ×× سرگذشتی می‌کند از عشق سر / طرفه نقلی از اسرار بیداد عشق ×× قصه شیرین از فرهاد عشق»، انجام: «طاقت این راه نداری ای جان من ×× بشنو از شیخ بهایی این سخن / غیر ناکامی در این باره کام نیست ×× راه عشق است این ره حمام (؟) نیست»، ۳۰. مناجات و خطاب به «خدا» گله و اظهار آرزو، حدود ۲۰۰ بیت، آغاز: «ای خدا، عمری است زاری می‌کنم / ابتهال خاک ساری می‌کنم. روزگاری صرف محنت کرده ام / با تو دعوی محبت کرده‌ام»؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: ۱۱۸۶ق؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۴۵گ[ف: ۳-۳۱۶]

۱۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۴۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و مترددین مشار الیه را مباشر این امور دانسته از قول و فعل او تخلف جایز روا ندارند.

از دیباچه بیاض میرزا مهدی استرآبادی آغاز می‌شود ومنشآت واعظ قزوینی هم در آن است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[ف: ۳-۶۳]

۱۵. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۱۱۱۵

خط: نستعلیق شکسته زیبا، کا: محمود نوری، تا: قرن ۱۳، برای میرزا محمد حسینخان؛ ۳۴گ، اندازه: ۱۶×۲۰/۵سم [نسخه پژوهی: ۲-۲۳۰]

۱۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۴۷۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** که مهر مبارك را حرز انگشت و حسن اعتقاد ساخته بلوازم امر مزبور قیام نماید

خط: شکسته نستعلیق، کا: شاید مهر علی، تا: محتملاً قرن۱۳، جا: مسجد مرحوم حاجی کاظم بیك؛ جلد: تیماج مذهب، ۶۱ص (۱۶۵-۲۲۵)، ۲۱سطر (۱۴×۲۵)، اندازه: ۲۱×۳۲سم [ف: ۵-۶۵۳]

۱۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۴۱۵-۵۷/۸۵

آغاز: ای کرده بکلك صنع گیتی یکسر ×× ز انشاد تونقش بسته اجسام صور / هر حرف که از خامه حکمت سرزد ×× طغرای قضا گشته و عنوان قدرانشاء نامه حمدی که مترسلان صحایف صنایع ابداع املاء نمایند و صحیفه نیاز ... افتقار عجز را رسد چه کلام فصاحت آثار بلاغت شعار لا احصی ثناء علیك انت کما اثنیت علی نفسك از قلم معجز رسیم سحرکاهی

خط: شکسته نستعلیق دیوانی و سیاق، ناخوانا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۹۰گ، ۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۸-۴۶۲۸]

۱۸. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۶۶۷/۵-۱۴/۱۱۷

آغاز: برابر؛ **انجام:** وبه وجه احسن میسر باوجه باو ساده افاده واستفادهودرصدر انجمن افاضه وبر معراج یگانگی مما رج ومصدر وبرقرار باشند

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج مذهب، ۷۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۶۲۸]

۱۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۳۰۰-۱۷/۸۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** ومشار الیه را مباشر این امر داشتم از خون وفعل او تخلف وتجاوز جایز و روا ندارند تمام شد

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۴۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۸-۴۶۲۷]

۲۰. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۶۳۳-۲۸/۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** زبان اخلاص نشان بالحمد لله الذی هدانا لهذا وما کنا لنهتدی لولا ان هدانا الله گویان نموده به این موهبت عظمی ونعمت کبری شاکر وراضی شده سجدات شکر به جا آورده جری ذلك فی شهرفلان تم بالخیر الحمدلله

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۱۱۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۸-۴۶۲۸]

۲۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۱۷۰-۳۱/۵۰

آغاز: سرود سرایان دلکش رقص افکن دلهای ... وقف نامه که را قم الحروف درخصوص وقف کردن کتابهای خود نوشته فراید طریفه حمد وسپاس وطرایف فریده شکر بیقیاس که نتیجه الاصداق غروبها؛ **انجام:** عقاید اقل دعات علمای قبه الاسلام بلخ وبخارا اینکه عقاید صحیحه اسلامیه اهالی بنحویست که علمای فوق بیان نموده این فرقه ...

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۱۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۶۲۹]

۲۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۴۱/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** تکمیل امر سفارت و تشئید اساس مصالحه مستلزم خیر و البشارت، سعی مشکور بظهور خواهد آورد باقی ظل دولت و اقبال مخلد و لا یزال باد.

با نامه «دیباچه بر بیاض نواب شاهزاده امام قلی میرزا» شروع می‌شود و با نامه «مکتوبی که در ایام سفارت از بغداد در جواب مکتوب ... وزیر و عظیم روم نوشته» خاتمه می‌یابد؛ خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح، مذهب؛ ۲۶گ (۱پ-۲۶پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹/۴×۳۰/۹سم [ف: ۲۷/۱-۷۶]

۲۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۶۰۸/۴

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۴سطر(۹×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۴۶]

۲۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۰۵۲/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۷۰ص (۷۷-۲۴۶)[ف: ۲-۲۷۳]

۲۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۳۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** که جواب مطابق سؤال عرض نشده بوده است درینخصوص این اخلاص مخصوص را تقصیری ...

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ تملك: ریحان الله موسوی در ۲۹ ذیحجه ۱۳۰۹، موسی موسوی در ۲ جمادی الثانی ۱۳۱۱؛ جلد: تیماج، ۷۹گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰/۵×۱۵/۲سم [ف: ۴۱-۳۷]

۲۶. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۵۲۵/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در متن و هامش [نشریه: ۷-۲۴۶]

۲۷. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۵۸۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲و ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۸۴گ، ۱۲سطر(۸/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۱سم [ف: -۴۲۳]

۲۸. نجف آباد؛ حججی؛ شماره نسخه: ۱۳۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** وقفنامه رضاقلی میرزا در خصوص وقف کردن کتابهای خویش فراید طریفه حمد و سپاس ... و کامکاری خسرو ملك پرور مالك خدم خدیو فلك قدر نجم چشم.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ تملك: الله بخش ولد محب علی خان در ربیع الاول ۱۲۳۱؛ جلد: تیماج، ۸۳گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: -۲۰۲]

۲۹. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۵۷۱
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۳؛ قطع: ربعی[نشریه: ۷-۳۰۱]
۳۰. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۲۲۱
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲ و ۱۳ق؛ قطع: بیاضی ربعی[نشریه: ۷-۳۰۱]
۳۱. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۴۵۱
خط: نستعلیق تحریری، کا: حسین، تا: قرن ۱۳؛ ۱۰۳گ، ۱۵سطر(۹×۱۶)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱-۲۴۹]
۳۲. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۳۸۲۳
آغاز: گلگونه حمدی که عذار عذرای ورق را به زیباترین وجهی گلگون نماید و غازه شکری که رخسار عروس دل آرای صفحه را به نیکوترین صورتی آراید؛ **انجام:** و متوطنین و مترددین مشارالیه را مباشر این امر دانسته از قول و فعل حسابی او تخلف روا ندارند.
خط: نستعلیق، کا: علی عسکر بن حاجی محمد اردوبادی، تا: چهارشنبه ۲۴ شوال۱۲۰۶ق، جهت آخوند ملا علی روضه خوان؛ مهر: «لا اله الا الله الملك الحق المبین عبده مسلم» (مربع)، «یا علی ادرکنی» (مربع)، «طالب الحسینی» (بیضوی)، «محمد صادق» (بیضوی)، «سلام علی ابراهیم» (بیضوی)، «الله محمد علی» (بیضوی)؛ جلد: تیماج، ۷۶گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [محدث ارموی مخ: ۳-۱۵۶۱]
۳۳. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۴۷
آغاز: بسمله این نسخه کز آراستگی چون چمن است ×× چون صحن چمن پر از گل یاسمن است؛ **انجام:** و آب شمشیر آشتبار هواخواهان از لوث وجود پردازد سنه ۱۲۱۰
خط: شکسته نستعلیق خوب، کا: عباس ابن رضاقلی، تا: رجب ۱۲۱۰ق، جا: ورتوان؛ مصحح، محشی؛ مهر: «عبده علی» (چهارگوش)؛ جلد: تیماج، ۱۲۰گ، ۱۲سطر(۹×۱۴و ۸/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۱۹سم [ف: -۴۵]
۳۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۸۳۲/۱
خط: نستعلیق، کا: عبدالرحیم رانکوئی، تا: حدود۱۲۱۲ق؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج، ۴۰گ (۱ر-۴۰ر)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۴۴-۸۹]
۳۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۹۲
خط: نستعلیق تحریری، کا: محمد صالح بن عبدالله شاملو اوجی مشهدی، تا: ۱۲۲۰ق، به خواهش آقا حسین علی در ارومی [ارومیه]؛ جلد: تیماج، ۸۸گ، ۱۳سطر(۸×۱۵)، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۱-۲۴۹]
۳۶. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۵۷۷/۱
خط: نستعلیق، کا: عبدالکریم بن میرزا احمد، تا: ۱۴ ربیع الاول۱۲۲۱ق؛ افتادگی: آغاز؛ مهر: «المتوکل علی الله عبده غفار» (بیضوی)؛ ۱۸سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۳۰۴]
۳۷. قم؛ مرکز مطالعات؛ شماره نسخه: ۳۶۴
آغاز: برابر؛ **انجام:** شبی داخل سراپرده گشته پادشاه را مقتول سری که در سریر جهان نمی گنجید در میدان اردوی کوی لعب طفلان ساختند تمام شد
خط: نستعلیق، کا: خسرو بن محمد نبی نوری باکوکرنجی، تا: صفر۱۲۲۲ق؛ اهدایی: جواد کمالیان، ۱۳۵۴ش؛ ۶۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱-۳۱۷]
۳۸. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۴۹/۱
آغاز: برابر؛ **انجام:** و متوطنین و مترددین مشار الیه را مباشر این امر دانسته و از قول و فعلا و تخلف جایز روا ندارند، تم بعون الملك المنان
کامل؛ خط: نسخ و نستعلیق، کا: عوضعلی بن د رویشعلی، تا: ۱۴ ذیقعده۱۲۲۲ق؛ ۱۱۲گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: -۱۶۸]
۳۹. شیراز؛ شاهچراغ؛ شماره نسخه: ۲۳۷
آغاز: زیباترین عروسی که شایسته تخت نشینی حجله ...
خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد باقر حسینی، تا: ۲۶ رجب۱۲۲۳ق؛ ۶گ، اندازه: ۹/۵×۱۴سم [ف: ۳-۸۴]
۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۷۶۶
آغاز: برابر؛ **انجام:** متوطنین و مترددین مشارالیه را مباشرین این امر دانسته و از قول و فعل او تخلف جایز روا ندارند
خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ جمادی الاول ۱۲۲۳ق؛ واقف: خان بابا مشار؛ جلد: تیماج، ۸۴گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۹-۶۶]
۴۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۷۳
آغاز: ... خون در عروق لعل بدخشان افسرده؛ **انجام:** گلدسته روضه مناعت و اجلال. گوهر معدن شاهنشاهی نگین خاتم ظل اللهی فروغ دودمان کورکانی چراغ خان صاحبقرانی غره ناصیه صبح دولت قره باصره آفتاب عظمت مزین افسرجها نبانی مربع نشین اورنگ کشورستانی میگردد ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۶ق؛ جلد: چرمی، ۸۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۱۹/۵سم [ف: ۳-۱۳۴۶]
۴۲. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۲۳۱/۱
خط: نستعلیق، کا: علیقلی بن رضا، تا: ۱۲۲۷ق، جا: لورجان؛ جلد: تیماج، ۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۵×۲۸سم [ف: -۱۱۷]
۴۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۳۷۰-۱۳/۵۰
آغاز: برابر؛ **انجام:** چراغ خان صاحب قرائی غره ناحیه صبح دولت قره باصره آفتاب عظمت مزین افسر جهانبانی مربع نشین اورنگ کشور ستائی می‌گردد تمت
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۲۹ق، جلد: تیماج، ۶۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۸-۴۶۲۷]
۴۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۳۸
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان۱۲۲۹ق؛ جلد: تیماج، ۵۸گ، ۱۵سطر(۷×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۹سم [ف: ۱۳-۳۴۸۵]
۴۵. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۷۸۹/۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: یک‌شنبه ۵ رجب۱۲۲۹ق؛ قطع: ربعی [نشریه: ۷-۲۵۷]

۴۶. تبریز؛ موزه آذربایجان؛ شماره نسخه: ۳

بی‌کا، تا: ۱۲۳۲ق[نشریه: ۴-۳۲۴]

۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۲۰/۱

آغاز: این مختصری است از منشئات مرحوم مبرور رضوان آشیان فردوس مکان ... که از جهت سالکان مسالک بیان

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمد آشتیانی، تا: ۱۲۳۴ق؛ جلد: تیماج، ۳۰۹ص، ۱۴سطر(۷×۱۶)، اندازه: ۱۰×۲۰سم [ف: ۵-۱۶۶]

۴۸. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۴۳۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۳۴ق؛ جلد: تیماج، ۱۴سطر، اندازه: ۱۶×۲۱سم [ف: -۲۲۱]

۴۹. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۴۱۸۵

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی بن حاج محمد خان، تا: ۲۷ رجب۱۲۳۵ق؛ باشش لوحه رنگین؛ مهر: «محمد تقی بن محمد خان» (بیضوی)، «عبده الراجی محمد تقی»؛ جلد: تیماج، ۷۴گ، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۱-۱۹۴]

۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۱۵۸/۲

آغاز: چندانکه در چمن خضرای سپهر نسترن بیضای صبح عنبر افشان و غنچه حمرای مهر گل ...

بخشی از منشآت مؤلف؛ خط: شکسته نستعلیق چلیپا، کا: محمد ولی، تا: ۱۲۳۵ق؛ مجدول مذهب مرصع محرر؛ جلد: تیماج، ۲۷گ (۸پ-۳۴ر) [ف: ۳۶-۲۳۷]

۵۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۱۲۳۰

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمد تقی بن حاجی محمد خان، تا: ۷ رجب۱۲۳۵ق؛ با سه مجلس تصویر؛ قطع: ربعی[نشریه: ۷-۳۰۱]

۵۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۸۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** که از سریر جهان نمی گنجید در میدان اردوی کوی لعب طفلان ساختند

خط: نستعلیق، کا: دورنایی نوری، زین العابدین بن محمد طاهر، تا: ۱ رجب۱۲۳۶ق، جا: گزنه از توابع نور؛ ۴۲گ (۲۱۵پ-۲۵۶پ)، ۲۰سطر(۱۳×۲۱/۵)، اندازه: ۲۰/۵×۳۰/۵سم [ف: -۱۲۹]

۵۳. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۱۵۸۵/۲

دارای: ۱. دیباچه بیاض امامقلی میرزا، آغاز: «حبذا این بیاض دلآرا»، ۲. عروسنامه رضا قلی میرزا، آغاز: «گلگونه حمدی که عذار»، ۳. وقف‌نامه کتابهای خودش، ۴. وقف‌نامه مزریعه، ۵. وقف‌نامه آسا، ۶. رقمی که به طریق استشهاد در خصوص گمشدن مادیان نوشته، ۷. نامه به خواندگار، در مطالبه خمسه، ۸. فرمان (فتحنامه هرات)، ۹. نامه به خواندگار پس از رد کردن بعضی از مطالب خمسه و نظر علما، ۱۰. نامه در پاسخ میرزا محمد یوسف وزیر مازندران، ۱۱. نامه به همان وزیر، ۱۲. نامه مشعر بر تحصیل خواجه سرا، ۱۳. نامه به طبیب که وعده خلافی نوشته، ۱۴. در خصوص فرستادن ادویه، ۱۵. به ملا خلیل که از زیارت مشهد برگشته، ۱۶. ملا محمد باقر استرآبادی بهعلمای بغداد، ۱۷. از زبان نواده محمد شاه (هند) به محمد شاه، ۱۸. در پاسخ میرزا محمد امین حکیم، ۱۹. به کسی که ساعت فرستاده، ۲۰. به میرزا عبدالباقی، ۲۱. به محسنای قلندر، ۲۲. به وزیری، ۲۳. در پاسخ احمد پاشا والی بغداد، ۲۴. رقم وزارت محمد قلیخان، ۲۵. رقم القاب صفی قلی بیگ قاپوچی باشی مازندران، ۲۶. رقم ضابط نویسی به نام میرزا محمد علی، ۲۷. رقم نظارت سرکار خاصه به نام محمد علیخان به روزگار شاه تهماسب نوشته، ۲۸. رقم چرخچی باشی محمد علیخان، ۲۹. رقم باغبان باشی گری میرزا مهدی ملقب به کوکب، ۳۰. رقم صدارت میرزا ابراهیم، ۳۱. رقم ایالت فتحعلیخان افشار، ۳۲. رقم ایالت دشتستان دنیاور به نام لطیف خان، ۳۳. رقم خلعت به پیر محمد خان، ۳۴. رقم اضافه مواجب، ۳۵. رقم مهرداری کرمعلی بک، ۳۶. رقم به مولانا محمد زکی شیخ الاسلام، ۳۷. رقم به ملا محسن، ۳۸. فرمان به وزیر هرات، ۳۹. رقم درباره آزاد کردن غلامی، ۴۰. نامه به خواندگار درباره رسیدن ساعت، ۴۱. نامه به وزیر اعظم، ۴۲. نامه به پادشاه روس (سه نامه)، ۴۳. نامه به پادشاه هند، ۴۴. به محمد پادشاه هند، ۴۵. نامه درباره فتح هند به خواندگار روم، و بسیار نامه‌ها که سربند آنها نانویس مانده؛ خط: نستعلیق پخته، کا: علی اکبر بن سلطان، تا: پنج‌شنبه ۲۷ جمادی الاول۱۲۳۶ق؛ ۳۸گ(۱۲۱پ-۱۵۸ر)[ف: ۳-۳۱۶]

۵۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۴۸/۱ ـ ب

نامه‌های تاریخی است از میرزا مهدیخان استرابادی منشی نادرشاه وسه نامه نخستین نسخه شماره ۷۹ج را دارد سپس: مراسله درخصوص مطالب خمسه به خواند گارروم، فرمان عفو ظیهرالدوله ابراهیم خان به الله یارخان، مراسله بعداز رد بعضی از مطالب خمسه مع اظهار عقاید علمای ایران جواب مکتوب میرزا محمد یوسف، برخی از شماره‌های دیگر همان نسخه تا می‌رسد به فرمان «میرشبی هرات»که بدینجا می‌رسد«تخلف جایز دارند»؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شنبه ۱۴جمادی الثانی۱۲۳۹ق؛ مهر: حسینقلی بن فتحعلی؛ جلد: تیماج، ۱۴۲گ، ۲۳سطر (۱۳/۵×۲۲)، اندازه: ۲۰/۵×۳۱سم [ف: ۱-۴۵۸]

۵۵. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۱۹۹/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کامکاری باشند بعد از ترویح شمایم بهارستان دعا بر لوح مدعا می‌نگارد

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده ۱۲۳۹ق؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۶۰گ(۳۸پ-۹۷ر)، ۱۳سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [مؤید: ۳-۱۷۲]

۵۶. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۲۴۱/۳

خط: نستعلیق، کا: محمد علی بن عبدالله حسینی کازرونی، تا: یک‌شنبه ۲۷ ذیقعده۱۲۳۹ق؛ ۱۰گ(۱۵۱پ-۱۶۰ر)، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۵سم [مؤید: ۳-۲۰۴]

۵۷. مراغه؛ عمومی؛ شماره نسخه: ۱۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بر وفق مرام مخلصان بی ریا از اثمار حصول مرادات و میوه‌های نیل سعادات برخوردار و کامروا باشند. تم
کامل؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: محرم۱۲۳۹ق، جا: مشهد رضوی، جهت فرزندش آقا جان نوشته؛ جلد: مقوا، ۶۸گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [ف: -۱۵۳]

۵۸. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۶۶/۲

خط: شکسته نستعلیق، کا: علی نقی رازی، تا: ۲۰ ذیحجه ۱۲۴۰ق؛ افتادگی: انجام [نشریه: ۳-۴۰]

۵۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۶۰۵/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و ما برحت آیات دولته و شوکته مکشوفة الی الافلاک قربان صداقت ترجمان باستدعا و التماس گشاده عرضه می‌دارد که قربان خاک پای جواهر آسای مبارکت شوم.
خط: نسخ، بی کا، تا: ذیقعده۱۲۴۱ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۹۵گ (۱پ-۹۵پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۶-۱۰۵]

۶۰. قم؛ حجتیه؛ شماره نسخه: ۷۰۳/۵

آغاز: برابر
بی کا، تا: ۱۲۳۹ و۱۲۴۳ق؛ ۱۷گ [ف: -۱۲۱]

۶۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۷۹۹/۱

خط: نستعلیق، بی کا، تا: یک‌شنبه ۲۶ صفر۱۲۴۴ق؛ جلد: میشن سیاه، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۷×۲۳/۴سم [ف: ۷-۴۹]

۶۲. تبریز؛ تربیت؛ شماره نسخه: ۶

بی کا، تا: ۱۲۴۶ق[ف: -۱۸۵]

۶۳. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۴۵۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** عمال دیوانی و مباشرین اعمال و اشغال مملکت و کلانتر و اصناف عامه سکنه و متوطنین مشارالیه را مباشر این امر دانسته از قول و فعل تخلف جایز ندارند.
دارای مراسلات و وقفنامه ها و فرمانها و استشهاد از قرن ۱۱: ۱. مکتوب میرزا محمد یوسف وزیر مازندران و پاسخ به او، ۲. مراسله ملا خلیل که از زیارت مشهد برمی‌گشت، ۳. نامه ملا محمد باقر مدرس به علماء بغداد هنگام محاصره به امر همایون، ۴. عریضه تیمور خان پسر شاهزاده نصرالله میرزا به پادشاه هند به امر اقدس، ۵. نامه میرزا امین حکیم، ۶. نامه میرزا عبدالباقی، ۷. نامه به محسنای قلندر، ۸ عریضه به شاه هنگام تسخیر اصفهان، ۹. نامه به طوفان شاعر، ۱۰. نامه به احمد پاشا والی بغداد، ۱۱. نامه به والی خراسان به شاه، ۱۲. رقم وزارت محمد علی خان که در ایام شاه سلطان حسین نوشته، ۱۳. رقم در خصوص القاب صفی قلی قلیخان قاپوچی باشی که در زمان شاه طهماسب نوشته شده، ۱۴. رقم ضابطه‌نویسی به اسم میرزا محمد علی، ۱۵. رقم نظارت سرکار خاصه به اسم محمد علی خان پسر اصلان خان، ۱۶. رقم علاوه القاب جهت میرزا حسن در ایام شاه طهماسب، ۱۷. رقم در خصوص سرکردگی، ۱۸. رقم در خصوص باغبان باشی میرزا مهدی ملقب به کوکب، ۱۹. رقم صدارت ممالک به اسم میرزا ابراهیم، ۲۰. رقم ایالت به اسم فتح علی خان افشار، ۲۱. رقم ایالت دشتستان و بنادر به اسم لطیف خان نوشته شده بود، ۲۲. رقم که به پیر محمد خان در خصوص خلعت نوشته‌اند، ۲۳. رقم اضافه مواجب میرزا محمد، ۲۴. رقم اضافه مواجب به اسم صاحب جمع قیچاقخانه، ۲۵. رقم که در خصوص کرم علی بک نوشته، ۲۶. رقعی که به ملا محمد زکی شیخ الاسلام نوشته شده، ۲۷. رقم مبارک که قبل از سلطنت نوشته، ۲۸. رقم ایضا به مشار الیه فرمان گشته، ۲۹. فرمان همایون، ۳۰. رقمی که در جواب عریضه ملا محسن نوشته شده، ۳۱. فرمانی که به حسین خان غلجایی نوشته شده است، ۳۲. فرمانی که به وزیر هرات نوشته‌اند، ۳۳. مراسله که در خصوص رسیدن وجه مع ساعت به خوندگار نوشته شده‌اند، ۳۴. فرمان همایون شد، ۳۵. عریضه که به اشرف اقدس نوشته شده، ۳۶. مراسله که به وزیر اعظم نوشته شده، ۳۷. مراسله که راقم حروف به وزیر اعظم نوشته، ۳۸. مراسله که به پادشاه روس قلمی گردیده است، ۳۹. مراسله که به وزیر پادشاه روس نوشته، ۴۰. از طرف نصرالله میرزا پادشاه هند نوشته شده، ۴۱. مراسله به خوندگار نوشته شده، ۴۲. مراسله که به وزیر اعظم نوشته شده، ۴۳. مراسله که از طرف نصرالله میرزا به وزیر اعظم خوندگار نوشته شده، ۴۴. مراسله که در جواب مکتوب وزیر اعظم از طرف نصرالله میرزا نوشته شده، ۴۵. و له ایضا، ۴۶. فرمانی که در خصوص میر شبی هرات نوشته؛ خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۴۶ق؛ جلد: تیماج، ۷گ، ۱۶سطر(۸×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۶-۱۲]

۶۴. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۴۲۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** چون قطره بود جرمم وعفو تومحیط، چون عرض غرض بود بعجز وتظلم ختم نمود دیگر حکم حکم محکم است
کا: محمدحنیفه بن محمد جعفر ارموی، تا: ربیع الاول۱۲۵۰ق؛ جلد: تیماج، ۷۲گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف مخ]

۶۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۷۲۶

خط: نستعلیق، کا: نوری نمارستاقی، محمد قاسم، تا: جمعه ۱۸ صفر۱۲۵۲ق، نویسانده میرزا آقا خان وزیر عساکر هنگام تحصیل او؛ جلد: تیماج مذهب، ۸۱گ، ۱۴سطر(۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۸سم [ف: ۱۶-۷۷]

۶۶. تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۱۵

خط: نستعلیق تحریری، بی کا، تا: ۱۲۵۵ق[نشریه: ۲-۴۸]

۶۷. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۱۲

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: صفر ۱۲۵۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۵۰گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱-۱۳۷]

۶۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۶۴/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** از قول و فعل او تخلف و تجاوز جایز روا ندارد والسلام.
خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۲۵۸ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۰۹ص (۱-۱۰۹)، ۱۳سطر (۹/۵×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۶-۲۳۴]

۶۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱ /۷۸۲۴-۵۳/۳۴

آغاز: برابر

خط: تحریری، کا: محمد باقر بن ملا علی مرحوم کولقی، تا: جمادی الاول ۱۲۵۹ق؛ ۵۹گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۷×۲۷سم [ف: ۸-۴۶۲۸]

۷۰. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۹ ـ ج

آغاز: برابر؛ **انجام:** و اضاف تمامت سکنه مترودین و متوطنین و غیره

از میرزا مهدیخان است: ۱. دیباچه بیاض اماقلی میرزا، ۲. عروسی نامه رضا قلی میرزا، ۳. وقف‌نامه‌ها، ۴. به میرزا یوسف وزیر مازندران، ۵. استشهاد یک استرآبادی درباره گم کردن اسب، ۶. تحصیل خواجه سرا، ۷. نامه به میرزا رحیم حکیم، ۸ طلب کیف، ۹. از بیگلر بیگی استرابادی به میرزا صادق برادر حکیم باشی، ۱۰. به مرحوم ملا خلیل که اززیارت برگشت، ۱۱. از ملا محمد باقر مدرس به علمای بغداد هنگام محاصره بغداد، ۱۲. از تیمورخان پسر شاهزاده نصرالله میرزا به محمد شاه پادشاه هند، ۱۳. به کسی که ساعتی فرستاده، ۱۴. در پاسخ میرزا عبدالباقی طبیب، ۱۵. به سید مفید ، ۱۶. تهنیت تسخیر اصفهان، ۱۷. به میرزا طوفان شاعر، ۱۸. پاسخ احمد پاشا والی بغداد، ۱۹. تهنیت ولایت خراسان، ۲۰. رقم وزارت محمد قلیخان در زمان شاه سلطان حسین، ۲۱. رقم ضابط نویسی به نام میرزا محمد علی، ۲۲. رقم نظارت سرکار خاصه به نام محمد علی پسر اصلان خان درزمان شاه طهماسب، ۲۳. رقم سرکردگی محمد علیخان، ۲۴. رقم باعبانباشیگری میرزا مهدی کوکب، ۲۵. رقم صدارت میرزا محمد ابراهیم ، ۲۶. رقم ایالت فتحعلیخان کوس احمد لوی افشار، ۲۷. رقم ایالت عبداللطیف خان در دشتستان و بنادر، ۲۸.رقم خلعت نوروزی برای پیرمحمد خان، ۲۹. رقم اضافه مواجب به نام میرزا محمد خان، نیز به نام صاحب جمع قباچاقخانه، ۳۰. رقم مهرداری کرمعلی خان، ۳۱. نامه به جناب ملا زکی، ۳۲. فرمان شاهی، ۳۴. نامه ملا محسن مدرس، ۳۵. فرمان برای میرزا حسین خان غلجائی، ۳۶. فرمان برای وزیر هرات امیر محراب بیک، ۳۷. نامه دررسیدن تنخواه باساعت به خوند گارروم، ۳۸. فرمان فتح قلعه هرات، ۳۹. نامه به خوندگارروم، ۴۰. دونامه به وزیر اعظم، ۴۱. نامه به وزیر پادشاه روس، ۴۲. ازمیرزا نصرالله به پادشاه هندوستان، ۴۳. نامه شاهزاده نصرالله به وزیر اعظم، ۴۴. صلحنامه در خصوص مطالب خمسه به خوند گارروم، ۴۵. نامه به محمد شاه پادشاه هندوستان، ۴۶. نامه درباره فتح هند به خوندگارروم؛ خط: نستعلیق، کا: گرگانی، حسن، تا: جمعه ۲۵صفر ۱۲۶۰ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۵۹گ، ۱۶سطر(۸×۱۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱-۴۶۹]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۴۳۸-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا[فیلمها ف: ۱-۲۰۹]

۷۱. همدان؛ دانشگاه بوعلی؛ شماره نسخه: ۲۳۲

خط: نستعلیق، کا: عباس ولد ملا کاظم، تا: ۱۵ محرم۱۲۶۱ق؛ ۵۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۰سم [ف: -۱۲۳]

۷۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۰۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** در صدر انجمن افاضه و بر معارج یگانگی و یکرنگی مخارج و مصدر و برقرار باشند.

خط: نستعلیق پست، بی‌کا، تا: رجب ۱۲۶۲ق؛ واقف: سید محمد باقر مولوی عربشاهی سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۱۱۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱سم [ف: ۱۷-۵۲۰]

۷۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۹۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و بر معارج یگانگی و یکرنگی مخارج و مصدر و برقرار باشند.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شعبان ۱۲۶۳ق؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: تیماج، ۱۱۵گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۷-۵۲۰]

۷۴. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۱۷/۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** و هم سد راه نجات فراریان آن طایفه خذلان نمود باد، برب العباد.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: ملا حسینعلی آشتیانی، شکیکی، تا: شنبه ۱۹شعبان ۱۲۶۴ق؛ جلد: تیماج، ۵۴گ (۲۱پ-۷۴ر)، اندازه: ۱۷×۲۱/۵سم [ف: ۱-۳۱]

۷۵. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۹۱۴۱-۶۰/۸۱

آغاز: برابر

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸ ذیقعده۱۲۶۴ق؛ ۶۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۶۲۸]

۷۶. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۶

چنین است فهرست عنوان‌های این نسخه: دیباچه بیاض شاهزاده امامقلی میرزا از میرزا محمد مهدی [منشی استرآبادی]، دیباچه وقف نامه بر جعفر آباد و عید آباد املاک خود شاهزاده و نامبرده نوشته، دیباچه وقف نامه بر کتب که متجاوز از سیصد اسم کتاب در آن مندرج است، جواب مکتوبی که به حاجی یوسف بیک وزیر مازندران [نوشته است] (در پاسخ است)، شخصی از اهل استرآباد که اسب خود را گم کرده حاکم وعده نمود که اسب او را پیدا نماید یا عوض بدهد در آن باره استشهاد نموده معظم الیه مذکور نیز شهادت نوشته، رقعه‌ای که درباره تحصیل خواجه سرا به عزیزی نوشته است و پنجاه اسم خواجه در آن مندرج است، از جانب عزیزی به میرزا رحیم حکیم باشی نوشته است، به عزیزی از اطبا که کیف ازو طلب شده بود و او که فرستاده نوشته است در عهد خان سعید شهید شاه سلطان حسین که سفاین رودسر در دره غرق شده بود نوشته است، مکتوبی که به میرزا صادق برادر حکیم باشی نوشته است، شرحی که در حاشیه مکتوب نوشته است، به مرحوم ملا خلیل که از زیارت مشهد برگشته بود نوشته است، به موجب امر همایون در حین محاصره بغداد از جانب ملا محمد باقر مدرس که از اردوی معلی می‌بود به علمای بغداد نوشته است، عریضه‌ای که به موجب امر اقدس از جانب تیمور

خان والا شاهزاده نصرالله میرزا که در بطن مخدره گورکانیه متولد شده بود به خدمت محمد شاه پادشاه هند نوشته است، به مرحوم سید مفید استرآبادی که از اشخاص جماعت عصار بوده نوشته است، رقمی که به پیر محمد خان بیکر بیکی هرات (و برای) ارسال خلعت نوروزی (روی این عبارت خط سرخ کشیده شده و زیر آن نوشته است:) رقم حکومت (ناخوانا) به بنادر عمان به اسم لطیف خان نوشته است، رقمی که علاوه القاب در ایام سلطنت طهماسب میرزا به جهت میرزا حسن وزیر [نوشته است]، رقمی که به پیر محمد بیکلر بیگی هرات (ناخوانا) در ارسال خلعت نوروزی نوشته است، رقم علاوه القاب که در ایام سلطنت طهماسب میرزا به جهت میرزا حسن وزیر گیلان نوشته است، رقم چرخچی باشی به اسم لایسمی فاعله، رقم اضافه مواجب باسم صاحب جمع قبچاچخانه (؟)، رقم مهر داری همایون باسم کرمعلی افشار نوشته است، رقم که به ملا محمد زکی شیخ الاسلام اصفهان نوشته است، رقم مبارک که قبل از سلطنت به اسم میرزا محمد رضای متولی عز صدور یافته (دو نامه است)، فرمانی که به حسین علیجه نوشته است، نه مکتوب، دیباچه وصیت نامه، دیباچه نکاح نامه، دو جواب مکتوب، پنج مکتوب، نامه به جهت خوانین، جواب مکتوب و مکتوبی دیگر، پنج عریضه، در جواب مکتوب عزیزی که در اعاده بناء و افاده تحریر نوشته میشود، دو مکتوب، عریضه‌ای که عالیجاه احمد خان تفنگچی سابق به عالیجاه طهماسب خان والی خراسان بعد از گرفتن هرات نوشته بود، دو مکتوب، دو نامه به عالیجاه خلد آرامگاه آقا اشرف طبیب نوشته شد با شش پاسخ آن، دو نامه از جانب نواب غفران مآب میرزا ابوصالح صدر بعد از نجات از ورطه معزولی به یکی از امراء عظام نوشت، در جواب مکتوب عزیزی، در جواب مکتوب عزیزی، سه مکتوب، سه نامه بوزیر کان شاه، در جواب مسائله که در ماه محرم الحرام از عزیز نقاش که در علم موسیقی نیز مهارتی (؟) ورود یافته بود نوشته شده است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۴ شعبان۱۲۶۵ق؛ تملک: عبدالحسین؛ جلد: تیماج، ۸۴گ، ۱۵سطر(۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱/۵سم [ف: -۴۲۲]

۷۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۵/۲ سرود

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۰ق[نشریه: ۱۳-۴۳۳]

۷۸. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۳۰۷/۱

خط: نستعلیق نازیبا، بی‌کا، تا: چهارشنبه ۲۳ رجب۱۲۷۱ق؛ ۲۰گ (۲پ-۲۱ر)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۸]

۷۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۳۳/۱

بی‌کا، تا: ۱۲۷۳ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۶۲ص (۱-۶۲)، ابعاد متن: ۷×۱۴، اندازه: ۱۳×۲۱سم [سنا: ف: ۲-۷۲]

۸۰. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۸۳۷/۱

آغاز: ای کرده ز کلک صنع ترکیب بشر ابداع نامه شکری کهمنشیان رسایل ابداع رقم کنند

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۱ ربیع الثانی۱۲۷۳ق؛ قطع: ربعی[نشریه: ۷-۲۵۹]

۸۱. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۹۴۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** فلک را غیرازاینش نیست کاری ×× که یاری را جدا سازد زیاری / چنان دور افکند کز بعد یکچند ×× نیام نامه گردید خورسند

خط: نستعلیق، کا: محمد رضی بن میرزا خلیل، تا: شعبان۱۲۷۵ق؛ مهر: «الواثق بالله الجلیل محمد رضی بن محمد خلیل»(مربع)؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۸گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۶×۲۹سم [ف مخ: ۵-۲۱۴۳]

۸۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۵۶۰/۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و مترددین مشار الیه را مباشر این امور دانسته از قول و فعل او تخلف جایز روا ندارند.

خط: نستعلیق، کا: حاجی سید رضی بن امیر حسینی، تا: ۱۲۷۶ق؛ از روی نسخه‌ای چاپی استنساخ شده؛ جلد: مقوایی، ۵۵گ (۱پ-۵۵پ)، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۴-۳۶۶]

۸۳. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه: ۲۸

خط: نستعلیق خوب، کا: میرزا محمود، تا: دهه دوم ربیع الثانی۱۲۷۷ق، برای جلال الدین میرزا حکمران بروجرد؛ ۶۰گ، اندازه: ۱۱/۵×۱۹سم [ف: -۲۱]

۸۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۲۷۷۸

آغاز: بسمله کتاب ترسل ... ای کرده بکلک صنع ترکیب بشر؛ **انجام:** سیه گشته این طارم نیلفام

خط: شکسته، کا: میرزا حسین، تا: ۱۲۷۸ق[الفبائی: -۵۵۹]

۸۵. شیراز؛ بغایری، عبدالرزاق؛ شماره نسخه: بدون شماره/۱

بی‌کا، تا: ۱۲۸۸ق[میراث اسلامی: ۵-۵۷۵]

۸۶. شیراز؛ بنیاد فارس‌شناسی؛ شماره نسخه: ۵۱

آغاز: برابر

در فهرست با عنوان «ترسل» و بدون نام مؤلف. بعضی از عنوان‌ها عبارتند از: دیباچه وقف‌نامچه میرزا مهدی خان از برای قرآء جعفرآباد نوشته، از برای مولود، نوسینده در تهنیت عروسی نویسند، تعزیه نامچه، رقم نظارت بیوتات که در ایام شاه طهماسب به جهت محمد قلیخان ولد اصلان خان نوشته شده، رقم داروغگی به جهت اصفهان، رقم حکومت قم، رقمی که احمد شاه به جهت نصیرخان شد، در محاصره بغداد از جانب فضایل مآب ملامحمد باقر مجلسی به علمای بغداد نوشته و ...؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۸۹ق؛ جلد: گالینگور، ۱۱۰گ، مختلف السطر (۱۱/۵×۱۶/۵)، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: -۷۱]

۸۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۸۲۲۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** آنکه پیوسته بکلید خامه دلگشا ابواب مسرت بر چهره دوستان باز و مهمات را نگاشته ... خلت طراز سازد

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۲۹۶ق؛ مجدول؛ جلد: مقوا، ۱۶گ، ۹سطر (۷/۵×۱۴/۵)، اندازه: ۱۴×۲۱/۵سم [رایانه]

۸۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۶۸/۱۱

آغاز: آن که امیر مهراب بیگ وزیر هرات بداند در این وقت به عرض همیون رسید که آن وزارت پناه در قلعه هرات طرح عمارات عالیه

میرزا مهدی خان استرآبادی به وزیر هرات نوشته؛ بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۴؛ ۱ص (۷۵)، اندازه: ۱۲/۶×۲۱/۸سم [ف: ۲۹/۱-۴۹۳]

۸۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۶۸/۳۵

آغاز: من کتاب انشای میرزا مهدی خان. بهین فرزند نادر خاک مهین سلاله دودمان افلاک دراری اربعه فلک حلالیت؛ **انجام:** در طریق فدویت ثابت قدم و با درستکاری توام باشد

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۴؛ جلد: چرم، ۱۶ص (۳۳۵-۳۵۰)، اندازه: ۱۲/۶×۲۱/۸سم [ف: ۲۹/۱-۴۹۶]

۹۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۴۳۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ ۷۴گ، سطور چلیپا (۷×۱۳)، اندازه: ۹×۱۷سم [ف: ۱۳-۳۳۹۳]

۹۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۰۲۹/۵

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۲۸ص (۱۲۳-۱۵۰)، اندازه: ۱۶/۵×۱۹/۵سم [ف: ۱۰-۴۷۸]

۹۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۲۲۵/۲

خط: نستعلیق، کا: حاج محمد حسین بن حاج محمد حسن امین الضرب سپاهانی، تا: ۱۳۰۲ق[نشریه: ۲-۹۷]

۹۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۴۹۷۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و از قول و فعل او تخلف جایز و روا ندارند تم بالخیر و العافیه ...

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: محمد علی، تا: ۱۳۰۹ق؛ واقف: سید محمد باقر سبزواری، محرم ۱۴۰۵؛ جلد: مقوایی، ۷۴گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۷-۵۲۱]

۹۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۷۵۰-۳۴/۱۲۰

آغاز: بسمله ای کرده زکلک صنع ترکیب بشر ×× زانشاء تونقش بسته اجسام صور ... انشاء نامه حمدی که مترسلان صحایف صنایع ابداع املایند صفحه ثنا؛ **انجام:** نکاح ملت اثنی عشری وعقد صحیح شرعی حرمان پذیرفت اللهم الف بینهما وطلب نسلها وارزقها اولاً وصالحاً بمحمد وآله الطاهرین

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: غره شعبان۱۳۰۹ق؛ مجدول؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۸-۴۶۲۸]

۹۵. تهران؛ چهل ستون؛ شماره نسخه: ۲۷۵

آغاز: ای کرده زکلک صنع ترکیب بشر ...

خط: نستعلیق، کا: میرزا فضل الله خان بن جناب اعتماد الحضرة، تا: ۲۰ شوال۱۳۱۸ق؛ با سرلوح زرین؛ ۸۱گ، ۱۱سطر، قطع: رحلی[چند نسخه-ف: -۳۶۷]

۹۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۹۵۲

کا: محمد حسین، تا: ۱۳۵۹ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۱۲۵گ، اندازه: ۱۴×۲۰/۶سم [رایانه]

۹۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۶۹۲۸

آغاز: برابر؛ **انجام:** و سری را که از سر بزرگی در عرصه جهان نمی گنجید در میدان گوی لعب طفلان ساختند.

خط: نستعلیق متوسط، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۳۲گ (۱پ-۳۲)، ۱۵سطر (۸×۱۶)، اندازه: ۱۳/۳×۲۰/۶ سم [رایانه]

۹۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۸۵/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۵۸گ (۲۶پ-۸۳ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴/۵سم [ف: ۴۴-۱۷۹]

۹۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۸۳۳۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** و به آواز رشته بر پای بلبل می‌بندند و بر رخسار بد شکفتگی.

خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج [رایانه]

۱۰۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۳۲۱

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از بانو سهیلا چاره دار [رایانه]

۱۰۱. چالوس؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۶۶۳/۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** چون قطره بود جرمم و عفو تو محیط، چون غرض عرض بود بعجز و تظلم ختم نمود دیگر حکم حکم محکم است

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۲گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: -۱۷۴]

۱۰۲. آشتیان؛ حوزه علمیه؛ شماره نسخه: ۲۱بخش یکم

آغاز: برابر؛ **انجام:** در وصف کافش همین کافی که دلبر سرکشی است، خنجر بر کف و کاکل مشکین بر دوش انداخته

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ واقف: محمد مهدی ابن محمد نصیر؛ ۲۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۸×۱۶سم [ف: ۵۴]

۱۰۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۶/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ محشی؛ جلد: تیماج، ۳۱۴ص (۱-۳۱۴)، ابعاد متن: ۱۰×۱۹، اندازه: ۲۰×۲۹سم [سنا: ف: ۲-۵۷]

۱۰۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۱۸۱۹/۲

دیباجه قباله نکاح، رقم در باب مذهب؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن[ف: ۵-۳۷۴]

۱۰۵. قم؛ زنجانی (آیة الله)؛ شماره نسخه: ۷۵/۵

بی‌کا، بی‌تا؛ با دیباچه «نصرالله میرزا» بنابر آنچه در اینجا هست: «حبذ این بیاض دل آرا ...»؛ قطع: ربعی[چند نسخه-ف: -۲۱۹]

۱۰۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ در پایان دفتری جا دارد که در ۱۲۴۴ نوشته شده؛ ۳گ، ۱۴سطر(۶×۱۲/۵)، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۲۷۱]

۱۰۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۷۱۹/۲

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۲۸ص (۱۰۵-۱۳۲)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۲۶-۲۰۸]

۱۰۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۴۶۷/۷

آغاز: منشآت: سبحان الله طراز خامه عجزم نگارم که به حکم المجاز قنطرة الحقیقه در عالم ایجاد و دهر کون و فساد نمونه آثار وصف القلم بما هو کائن

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۶گ (۱۳۹پ-۱۶۴پ)، اندازه: ۱۴/۵×۲۱سم [ف: ۳۶-۴۲۱]

۱۰۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۵۵/۲

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۵۲گ (۱۰۹-۱۶۰)، ۱۸ سطر(۷×۱۶)، اندازه: ۹×۲۰سم [ف: ۱۳-۳۳۱۲]

۱۱۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۴۷۵/۳

آغاز: حبذا این بیاض دلا را که تذور رنگین پر و بالیست؛ **انجام:** اساس مصالحه متلزم خیر و اکتساب سعی مشکور بظهور خواهد آورد.

فهرست بعضی از نامه ها و مکاتیبی که در این نسخه آمده و در منشآت امامقلی میرزا نیامده، به این قرار است: ۱. دیباچه وقف‌نامه‌ای که برای جعفرآباد و عبیدآباد نوشته، ۲. دیباچه‌ای که بر کتب خود نوشته، ۳. صورت رقم وزارت دیوان اعلی که در ایام سلطان حسین جهت مرحوم محمد قلیخان شاملو ولد محمد مؤمن خان نوشته، ۴. رقم نظارت باغات و عمارات شاهی در اصفهان باسم میرزا مهدی کوکب، ۵. رقم صدارت محروسه باسم میرزا ابراهیم، ۶. رقمی که به پیر محمد خان بیگربیگی هرات در باب ارسال خلعت نوروزی نوشته، ۷. رقم چرخچی باشیگری، ۸ رقم اضافه مواجب میرزا محمد صندوقدار، ۹. رقم مهرداری مهر همایون باسم کرمعلی بیك افشار، ۱۰. رقم به ملا محمد زکی شیخ الاسلامی دارالسلطنه اصفهان؛ بی‌کا، بی‌تا؛ دارای سرلوح رنگین کتیبه دار، مجدول؛ واقف: خان بابا مشار؛ جلد: تیماج، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۹-۶۱]

۱۱۱. خوی؛ نمازی؛ شماره نسخه: ۵۷۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۱۹سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: -۳۰۵]

۱۱۲. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۹۳۶-۳۵/۱۱۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** از اقتباس نورمشکاة فیها مصباح منور دارد

بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۱۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۶۲۷]

۱۱۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۸۴۵-۱۰/۱۵۵

آغاز: برابر**انجام:** متوطنین ومترددین مشار الیه را مباشر این امر دانسته از قول وفعل او تخلف جائز و روا ندارند تمت

از اول تا آخر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ مصحح؛ ۸۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۸-۴۶۲۷]

۱۱۴. قزوین؛ امام صادق؛ شماره نسخه: ۱۴۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** چون قطره بود جرمم وعفو تو محیط، چون عرض غرض بود بعجز وتظلم ختم نمود دیگر حکم حکم محکم است.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۹۰گ، ۱۵سطر[ف: ۱-۲۷۴]

۱۱۵. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۷۷۶

آغاز: این مختصری است از منشئات مرحوم مبرور رضوان آشیان فردوس مکان ... که از جهت سالکان مسالك بیان

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۱گ، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۲-۳۰۹]

۱۱۶. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۲۲۴/۲

آغاز: برابر؛ آغاز عقد نامه: «گلگونه حمدی که عذارین ورق را به زیباترین وجهی گلگون نماید و غازه شکری که رخسار عروس دل آرای ...»

در این نسخه ابتدا مقدمه منشئات مهدی خان بن محمد نصیر منشی آمده و بعد از آن عقدنامه رضا قلی میرزا ابن نادرشاه افشار: ۱. در سلك نكاح مرتبط در سمط عقد دوام ...، ۲. غرض از تحریر این ورقه و تمهید این مقدمه آن است، چون امر کثیر الفواید ...، ۳. حمد و سپس بی قیاس زراق علی الاطلاق را سزاوار است، ۴. اقبال پناها زبدة الوزراء العظاما مخدوما، ۵. پیوسته دماغ شریف نشانه باب ... فیوضات نشاتین باد ...، ۶. راقم نمیقه و اقل محمد باقر استرآبادی مدرس در دارالسلطنه اصفهان ...، ۷. آنکه ایالت و شوکت و حشمت و جلالت امیر ... محمد خان بگربیگی در دارالسلطنه هرات ...، ۸. عالیجاه سلاله السادات العظام میرزا محمدرضا مستوفی ...، ۹. آنکه نایب السلطنه تبریز به عواطف فراوان ...، ۱۰. آن که محراب بیك وزیر هرات بداند ...، ۱۱. عالی جاه الله یارخان که ارباب اخوی ابراهیم خان ...، ۱۲. به بگلر بیگیان عظام و حکام گرام و سادات عالی مقام و فضلای و اهالی شرع مبین نوشته است، ۱۳. به وزارت باب ایالت و شوکت و جلالت دستگاه رکن رکین دولت روسیه نوشته است، ۱۴. ایضاً به وزارت ایالت شوکت و جلالت دستگاه رکن رکین دولت روسیه نوشته است، ۱۵. به وزیر تدبیر عالی موسس دولت عثمانی علی پاشا وزیر در مورد فراریان و خائنین عثمانی نوشته است، ۱۶. به پادشاه و تقاضای رفع خصومت نوشته، ۱۷. نامه‌ای است به محمد خان ابن سلطان مصطفی خان در مورد افاغنه قندهار ...، ۱۸. به محمد شاه گورکانی در مورد تنبیه افاغنه که توسط محمدعلی خان و قبل از آن علی مردان خان شاملو اداره شده بود، نوشته؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ جا: تبریز؛ جلد: مقوا، ۹۳گ (۲۲ر-۱۱۴پ)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲-۳۰۳]

۱۱۷. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۷۰

آغاز: برابر؛ **انجام:** مراسلات عبهر توأم مواد زمان مهجوری را دفع فرمایند باقی ایام عزت و سعادت بکام و مستدام باد برب العباد ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۶۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۵سم [ف: ۳-۱۳۴۶]

۱۱۸. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۵

آغاز: بسمله - منشات عالیجاه مقرب الخاقان میرزا مهدی خان که دیباچه بر بیاض شاهزاده مام قلی میرزا نوشته؛ **انجام:** صراط الذین انعمت علیهم غیر المغضوب علیهم و لا الضالین - فمن بدله بعدما سمعه فانما اثمه علی الذین یبدلونه

مقداری از منشآت استرآبادی می‌باشد؛ خط: شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۳۲گ، ۱۷سطر (۱۰/۵×۲۱)، اندازه: ۱۸/۵×۲۶/۵سم [ف: ۱-۴۴]

۱۱۹. شیراز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۵-م/۶۷۵/۲
آغاز: بسمله. رونق آموز سرکار فیض آثار گلشن سخنوری و نظم و نسق آستانه مقدسه چمن زبان آوری؛ **انجام:** ارجاع خدمات اتفاقیه ضیاء فزای بصابر خاطر ارادت آیات شد که بعون عنایت الله بی فیض برتر است.
خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸۱گ، ۱۵سطر (۹×۱۵/۵)، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲-۲۶۱]

۱۲۰. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۵۶
بی‌کا، بی‌تا[ف: ۳-۱۳۴۷]

۱۲۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۳۷
آغاز: برابر؛ **انجام:** بال و پر عاطفت باز و اقامت احوال اورا زیبنده خلاع فاخره نوازش و بتشریفات ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۱۰۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۵×۲۰/۵سم [ف: ۳-۱۳۴۶]

● **منشآت** / منطق / عربی

monša'āt

آدنوی، موسی بن مصطفی، ق۱۲ قمری

ādnavī, mūsa-bn-e mostafā(- 18c)

وابسته به: حاشیة الفوائد الفناریة= حاشیة شرح ایساغوجی = حاشیة قول احمد؛ عمری، احمد بن محمد (-۹۵۰ق)
تاریخ تألیف: ۱۱۴۲ق؛ محل تألیف: استانبول مدرسه هلی باشا العتیق
حواشی است با عناوین «قوله، قوله» بر حاشیه احمد بن محمد بن خضر مشهور به قول احمد بر شرح شمس الدین محمد بن حمزه فناری بر رساله معروف «الایساغوجی» اثیر الدین ابهری. این حاشیه مختصر بیشتر جنبه توضیحی دارد.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۶۱۶۳
آغاز: وضع المیزان من توحد جنابه لاقامة الجزاء و التسجیل و تقدس ذاته المتعالی عن القیاس و التمثیل؛ **انجام:** و خاتم ما سمیناه منشئات بالعنایة الالهیة و نهایته بأمر الله الذی لاتأخذه نوم و لاسنة.
خط: نسخ، کا: محمد بن محمد الچورمی، بی‌تا؛ مجدول، پس از کتاب حاشیه‌ای است در چند برگ بر مقدمه حاشیه حسام الدین کاتی از همین مؤلف؛ جلد: تیماج مشکی، ۸۳گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۶-۱۶۰]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt

حسینی نطنزی، محمد علی بن محمد، ۱۰۸۱ق۱۲ قمری

hoseynī natanzī, mohammad 'alī ebn-e mohammad (1671 - 18c)

دستور فرمان‌ها و نامه‌های دیوانی و درباری و به فارسی است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۶۰۲/۱
آغاز: مادام که قلم وقایع رقم در نظام مهام عالم بسر آمدی علم است و دوات بر جمیع ادوات ذوات النفع راجح و مقدم است؛
انجام: و کتمان الشهادة دال علی ان من الله العزیز لایخاف و انا من ذریة ارباب العصمة و العفاف.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، ۴۳ص (۱-۴۳)، سطور چلیپا (۶×۱۳)، اندازه: ۹×۱۸سم [ف: ۱۴-۳۵۳۰]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt

ذکای بلگرامی، میر اولاد محمد بن غلام، ق۱۲ قمری

zokā-ye belegrāmī, mīr owlād mohammad ebn-e qolām(- 18c)

نامه‌هایی است که مؤلف به ادبا و شعرای عصر خود نوشته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۴۹۲/۱
آغاز: یزدان همه دان را سپاس، نه بدین از رانش که دستگاه نامه طراز ینم داد؛ **انجام:** نقلی بردارند و به من فرستند و اصل نسخه به طور یادگار پیش نظر سامی باشد فقط.
خط: نستعلیق ناخوانا، بی‌کا، تا: ۱۵ رمضان۱۲۹۴ق؛ جلد: مقوایی، ۴۵گ (۱ر-۴۵ر)، ۱۱سطر[ف: ۳۶-۴۴۸]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / عربی

monša'āt

صاحب کاشانی، محمد مسیح، ق۱۲ قمری

sāheb-e kāšānī, mohammad masīh(- 18c)

نامه‌ها و منشآت متفرقه‌ای است که مؤلف به مناسبت‌های مختلف نگاشته است با این عناوین: قباله وقف قرآن، صورت برخی نوشتجات بر قرآن کریم، اجازه به سید امیر عالم کرمانی، اجازه به ملامجید طبیب، اجازه برای صحیفه سجادیه، قباله نکاح، جواب مکتوب شریف احمد بن غالب، جواب مکتوب شریف سعد بن زید، جواب نامه شیخ سعدان احسائی، جواب شیخ ناصر احسائی، جواب نامه فرج الله خان والی حویزه در بشارت به فتح بصره، جواب سید عبدالمحسن مکی، نامه به محمد مسیح فسائی، نامه ای به اصحاب قهوه، جواب نامه شیخ محمد جعفر، جواب نامه سید ماجد قاضی القضاة اصفهان، جواب میرزا سید مرتضی، جواب نامه شیخ علی عاملی، جواب شیخ یحیی مکی، نامه به سید عید بن هبة الله خان والی حویزه و ....

گلپایگان؛ کتابخانه حجة الاسلام گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۳
آغاز: قبالة وقف القرآن المجید فاتحة کتاب الکلام حمد متلکم حکیم وقف فرق الانام علی مواقف الفرقان و مفارقه؛ **انجام:** من موانع التخلید و دواعی الاطلاق الی التقیید و اما رابعاً فان لا یؤاجر ولا ...
خط: نسخ معرب زیبا، کاتب = مؤلف (ظاهراً)، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۱۹۳گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۲×۱۸/۵سم [کتابخانه‌های گلپایگان: ف: -۶۲]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša’āt

ظهیرا، ظهیرالدین بن مراد، ق۱۲ قمری
zahīrā, zahīr-od-dīn ebn-e morād(- 18c)

۱. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۴۲۷/۵
دو انشاء است، یکی وقفنامه و دیگر نکاح نامه؛ خط: نستعلیق، کا: رفیع الدین محمد متخلص به رافع، تا: ۱۰۷۸ و۱۰۷۹ق، جا: اصفهان؛ ۱گ (۲۳ر-۲۳پ)، اندازه: ۱۵×۲۹/۵سم [مؤید: ۳-۳۴۳]
۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۴۶/۲۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۱ و ۱۲؛ جلد: مقوا، اندازه: ۱۶/۵×۲۶/۵ سم [ف: ۱-۳۷۵]
۳. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۷۴۱
انشائهایی است از ظهیرا تفرشی و جز او از زمان صفویه، نام شاه عباس دوم و شاه سلیمان در برخی از آنها دیده می‌شود، اینک پاره‌ای از عناوین منشآت این دفتر: در تعریف و توصیف همایون نوشته شده (این انشاء در وصف شاه عباس ثانی است) و نام او را پس از القاب بسیار این گونه می‌آورد: «سریر افروز اورنگ کیانی ×× شه صاحب قران عباس ثانی»، دیباچه مرقع سلیمان قلی بیک که ظهیرای تفرشی نوشته، شخصی از ارباب کمال، به یکی از صاحبان شجاعت، به قوشچی باشی، در باب سوم ماه مبارک رمضان و قورق از ماکولات و مشروبات، در بیشتر این منشآت اشعاری مندرج است و در یکی از آنها که «در توصیف برف و باران بی وقت در نراق است» منظومه‌ای است که چند صفحه از نسخه را فرا گرفته و شاعر در آن به مدح ظهیر تفرشی نیز می‌پردازد؛ خط: شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۷۸گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۴×۱۹سم [نشریه: ۱۳-۱۲۸]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša’āt

فندرسکی اصفهانی، ابوطالب، ق۱۲ قمری
fendereskī esfahānī, abū-tāleb(- 18c)

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۹۱/۱۳۸
بی‌کا، تا: قرن ۱۱؛ ۱۰گ (۱۲۶-۱۳۵) [ف: ۹-۱۳۹۸]
۲. مشهد؛ شیخ علی حیدر؛ شماره نسخه: ۱۴۲۷/۴
انشائهای ادبی است در سه قسمت: صیدگاه، بهارستان اقبال، گلستان؛ خط: نستعلیق، کا: رفیع الدین محمد متخلص به رافع، تا: ۱۰۷۸ و ۱۰۷۹ق، جا: اصفهان؛ جلد: تیماج، ۵گ (۱۸پ-۲۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۹/۵سم [مؤید: ۳-۳۴۳]

● **منشآت = دستور نامه نگاری** / انشاء / فارسی

monša’āt = dastūr-e nāme-negārī

هروی، یوسف، قرن ۱۲ قمری
heravī,yūsof (- 18c)

دستور نامه‌نگاری است به نظم و نثر از میرزا یوسف هروی که در آن بیان نموده که در هر مطلبی چه شعرهایی شایسته است و چه اشعاری مناسب با موضوع نامه ذکر شود و پس از عنوان هر مطلبی اشعار مربوط به آن ذکر شده است.

۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۱۵
آغاز: من کلام میرزا یوسف هروی: سایر بطبقه اعلی از امرا نویسند: عتبه خدام ذوی الاحترام امراء جهان پناه؛ **انجام:** سرخ: بر سرخ جامه ای نظر از دور دوختم ×× پنداشتم تویی تو نبودی و سوختم
خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۱؛ در سه صفحه پس از اینهم پراکنده ها ایست ادبی و تاریخی که گویا از همین کتاب است. در دو صفحه آخر فهرست همین کتاب است؛ نسخه اصل چه بسیاری از جاها سفید گذارده شده؛ کاغذ: سپاهانی، ۱۴۶گ، سطور چلیپا (۹/۵×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۱۹سم [ف: ۹-۱۴۷۵]
۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۵۴۴۵
آغاز: و شارع مودت انحراف ندارد دعایی که نهال امانش بر جویبار اصلها ثابت و فرعها فی السماء نشو و نمای یافته باشد؛ **انجام:** هر آینه وجه مسارعت سعادت خدمت مستعد می‌گشت و بی شبه بطریق مبادرت بدولت ملازمت مستظهرمی ...
خط: نستعلیق کتابتی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مهر: «عبده عبدالوهاب حسینی ۲۷۷»؛ جلد: تیماج، ۱۱۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۰×۱۵/۷سم [ف: ۱۷-۵۲۱]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša’āt

ادیب هندی

adīb-e hendī

شامل بخش‌های: خطبه‌ای ادبی، مراسلات سیف خان کشمیری، چند دیباچه، مناظره شب و روز، چند متن در مدح بعض اشخاص، مناظره تیغ و قلم، تعریف بازار زنانه، تعریف دکان جوهری، تعریف دکان بزازی، تعریف دکان گلفروشی، تعریف

دکان حلوا فروش، تعریف دکان عطار، تعریف دکان میوه‌فروش، تعریف دکان تنباکوفروش، تعریف دکان تنبولی، تعریف دکان سبزی فروش، تعریف ایام و فصول سال.

خوانسار؛ فاضل؛ شماره نسخه: ۲۳۸

آغاز: گوناگون نیایش مر داوری را سزد که وجود بشر را از کارخانه عنایت کسوت حیات پوشانید

خط: نستعلیق هندی، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مصحح؛ مهر: «عبدالله الموسوی» (مربع)؛ جلد: مقوایی، ۷۹گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۱۹۸]

قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۲۱۰

نسخه اصل: همان نسخه بالا [عکسی ف: ۱-۲۳۵]

● **منشآت** /انشاء / فارسی

monša’āt

کامل، محمد طاهر، قرن ۱۲ قمری

Kāmel, mohammad tāher(18c)

تاریخ تألیف: ۱۱۲۵ق؛ محل تألیف: برهانپور

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۲۱۵/۳۸

آغاز: بسمله نحمده و علی رسول و آله التسلیم ... این سفینه محیط بحور معانی و دفینه گنجور آسمانیست

بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ مجدول مرصع محرر؛ جلد: گالینگور، ۲۲گ (۱۰۰پ-۱۲۱پ)، اندازه: ۲۱×۳۰/۵سم [ف: ۳۸-۳۱۷]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša’āt

کمره‌ای، محمد مسیح

kamare’ī, mohammad masīh

مجموعه‌ای از منشئات است که محمد مسیح کمره‌ای جمع‌آوری کرده است، وی از تلامذه آقا حسین خوانساری بوده است. درطبقات اعلام الشیعه (قرن ۱۲ ص ۷۲۳) شرح حال محمد مسیح بن اسماعیل فسائی متخلص به «معنی»(- ۱۱۲۷ ق) آمده است واز تألیفات وی «مراسلات مسیحا فسوی» درالذریعة (۲۹۷/۲۰) معرفی شده است. مطالب موجود دراین کتاب: وقف نامه آقا حسین خوانساری، مراسله از زبان جمشید بیک، عریضه میر محمد معصوم غارت زده افاغنه، نامه نواب اشرف به حاکم بندر عباس، رقم شاه طهاسب به حاکم خراسان درباره والی هندوستان، بحر طویل ولی قلی بیک ومیر نجات، رقعه به سید بدرالدین، نامه میرزا علیخان گلپایگانی به آقا جمال خوانساری، نامه آقا حسین خوانساری به میرذوالفقار، مقاله آقا جمال خوانساری، دیباچه قطع الانوار از آقا حسین خوانساری، نامه میر ذوالفقار گلپایگانی به آقا حسین خوانساری، نامه آقا حسین خوانساری از زبان محمد زمان اعتماد الدوله، دیباچه گلشن فیض در تعریف شیراز وامام ویردی بیک وزیر شیراز از محمد مسیح کمره‌ای (مؤلف) ومطالب دیگر.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۸۱۹-۳۴/۱۸۹

آغاز: بسمله اعظم اسماء علیم حکیم مطلع غزل هفت بند سبع المثانی حمد متکلمی است که مضمون قصیده‌های فرقانی تمام اوصاف جاه و جلال است؛ **انجام:** اگر به جانب کنعانیان وزد بویش مشامشان نکند میل بوی پیراهن بکر و جدول وحوضش بنفشه وسنبل

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ افتادگی: انجام؛ ۸۵گ، ۱۷سطر چلیپایی، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۶۱۲]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša’āt

حسینی، شاه طاهر

hoseynī, šāh tāher

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۰/۴

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن۱۲ و ۱۳؛ کاغذ: سفید، جلد: تیماج، ۲۰سطر (۱۲×۲۱)، اندازه: ۲۲×۳۲سم [سنا: ف: ۱-۲۱]

● **منشآت** / عرفان و تصوف / فارسی

monša’āt

مظفر علیشاه کرمانی، محمد تقی بن محمد کاظم، ۱۱۵۰ - ۱۲۱۵ قمری

mozaffar-‘alī-šāh-e kermānī, mohammad taqī ebn-e mohammad kāzem (1738 - 1801)

شش نامه است و یکی از آنها -که مفصل است- تذکرات و اشاراتی است عتاب‌آمیز به یکی از درویشان و مظفرعلیشاه به تکرار خطاب به او می‌گوید «جانم قربان» و در یکجا سه سطر پی در پی این کلمه را به کار می‌برد و در یک‌جا می‌گوید: «این نشأت که در باطن شما جله می‌کند ذره ای از ذرات ... این حقیر نمی شود که محمد تقی بقائی است و از لطف مولا مظفر علی به نام است که خود را ذره ای از ذرات نور او می‌داند». نامه نخست را کاتب از نیمه آورده است.

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۷۱۸/۵

آغاز: در ثانی عرض می‌شود کهاگر چه در ملاطفه گرامی بخصوص ناخوشی بدنی اشعاری فرمودند؛ **انجام:** که سرحقیقت را مجازی نگیریم و دم شیر به بازی نشماریم باقی بقاء رفقا یا علی والسلام علیکم

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۹گ (۱۶۷ر-۱۷۵پ)، ۲۱سطر، اندازه: ۱۲×۲۰سم [نشریه: ۱۳-۹۵]

● **منشآت** /انشاء /فارسی

monšaʼāt

ایروانی، محمد حسین

īravānī,mohammad hoseyn

تهران؛ شهشهانی ، حسین؛ شماره نسخه: بدون شماره

بی‌کا، تا: ۱۲۲۰ق؛ منشی حسینعلی خان ایروانی، از لحاظ مواد تاریخی اهمیت بسیار دارد[میراث اسلامی: ۵-۶۰۱]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monšaʼāt

اسکندری خوئی، مهدی

eskandarī xūʼī,mehdī

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۹۲۰۷

آغاز: بسمله حبذا این بیاض دل آرا که تذرو رنگین؛ **انجام:** ساکن خوی در مدرسه نمازیه فی غره ذیحجه الحرام ۱۲۳۳

خط: نستعلیق، کا: محمد حسن بن محمدرضا زنوزی، تا: ۱۲۳۳ق؛ جلد: تیماج [رایانه]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monšaʼāt

بهادر، محمد علی بن غلام حیدر، - ۱۲۳۵ قمری

bahādor, mohammad ʻalī ebn-e qolām heydar(- 1820)

نامه‌هایی که مؤلف درعهد حکومت نظام الملک میراکبر علیخان بهادر آصف جاه، تحریر نموده است. دراین رساله جمع‌آوری نموده است. اینرساله فاقد ابواب وفصول است و درآن ۱۳۹ نامه مندرج است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۷۹۰-۱۵/۳۰

آغاز: بسمله مسجع ترین عباراتی که منشیان فصاحت بیان به مددکاری فکر واندیشه بر صحایف دوران انشا نمایند ومقطع ترین فقراتی که دبیران بلاغت ترجمان به پیش دستی فهم وادراک؛ **انجام:** به عزیزی در سفارش نوکری سمت ترقیم یافت: نیرنگ طرازی زمانه طرفه ماجراییبر روی کاراوزد ... واجاری پندت را نایب مقرر نموده است ان شاء الله تعالی امروز فرداعنقریب می‌رسد فقط

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۷۳گ، ۹-۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۳سم [ف: ۸-۴۶۲۶]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monšaʼāt

نشاط اصفهانی، عبدالوهاب بن محمد رحیم، ۱۱۷۵ - ۱۲۴۴ قمری

nešāt-e esfahānī, ʻabd-ol-vahhāb ebn-e mohammad rahīm (1762 - 1829)

[الذریعة ۴۱/۲۳؛ مشار فارسی ۴۳۳۴/۴]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۶۶۱

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ دارای سرلوح مرصع، مذهب، مجدول، یادداشتی از عباسقلی مشیر افخم وزیر تألیفات سپهر کاشانی که کتاب را به خط مؤلف دانسته و آن را در ۱۳۴۰ق در تهران از حاج محمدرضا بن شیخ محمد حسن خوانساری نسخ نویس مشهور خریده؛ مهر «مشیر افخم عباسقلی سپهر» (بیضی)؛ جلد: روغنی مذهب، ۱۷گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۸/۵×۲۸سم [ف: ۲۸-۱۹۲]

۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۲۲

آغاز: گرد درگاه داور دار اهمال مهر کرم هلال علم ملک الملوک عالم؛ **انجام:** و تشریف عاطفت بی قیاس ما نسبت باو مصون از شوایب اندراس.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ واقف: نایینی؛ جلد: مقوایی، ۶۲گ، ۱۵سطر (۴/۴×۹/۵)، اندازه: ۸/۵×۱۵/۵سم [ف: ۷-۸۵۸]

۳. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۲۴۸-۱۲/۳۸

آغاز: این نه خوابست این نه بیداری ×× این نه مستی است این نه هشیاری؛ **انجام:** چون این نسخه کتاب مستطاب اعرف العرفا نشاط عزیز الوجود بود ... حضرت اجل اکرم ... نبوده باشم از آنجائی که تحفه مور نزد سلیمان به ران ملخی بود

منشآت ادبی که نشاط به دوستانش نگاشته ودرمجموعه حاضر جمع آوری نموده؛ خط: نستعلیق، کا: حسن علی، تا: پنج‌شنبه ۲۹ شوال۱۲۰۹ق؛ ۱۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۸-۴۶۳۲]

۴. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۰۶۵/۶

آغاز: بسمله، ناظم العوالم بدیع المناظر احتبس الهواء و احترس؛ **انجام:** که هم سطوتش زدوستان بجان پناهید رحمتش دشمنان به خدمت گرائید.

درج ثانی از منشآت نشاط؛ مطالب این درج چنانکه نویسنده آورده چنین است: «در مدح اعلیحضرت شاهنشاهی از خطب و قصائد و دیباچه و قبالجات و امثال و دیباچه دیوان همایون خاقان جهان خلد الله ملکه و سلطانه و افاض علی العالمین بره و احسانه من منشات نشاط»؛ خط: نستعلیق، کا: علینقی رازی، تا: ۱۲۲۵ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۷۲ص، ۱۵سطر (۸×۱۸)، اندازه: ۱۷×۲۹/۵سم [ف: ۵-۷۴]

۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۷۵۹/۲

قصاید و غزلیات و قسمتی از منشآت منظوم و منثور میرزا عبدالوهاب معتمدالدوله متخلص به نشاط؛ کا: عبدالحسین، تا: ۱۲۹۹ق؛ جلد: میشن، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۹-۳۳۴]

۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۶۸/۲۹

آغاز: از مرحوم نشاط اصفهانی علیه الرحمه است. در حالتی که ملا عبدالله مدرس را نایب الزیاره قرار داده اند از جانب پدر خاقان مغفور عمدة العلماء الاعلام ملا عبدالله قصی الله وصوله الی مقام الرضا

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: اوایل قرن۱۴؛ جلد: چرم منقش، ۹ص (۲۱۶-۲۲۴)، اندازه: ۱۲/۶×۲۱/۸سم [ف: ۲۹/۱-۴۹۵]

۷. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۵۶

بی‌کا، بی‌تا[ف: ۳-۱۳۴۷]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša’āt

عباس میرزا قاجار، ۱۲۰۳ - ۱۲۴۹ قمری

‘abbās mīrzā qājār (1789 - 1834)

نامه‌های عباس میرزا است به دربار شاه و صدر اعظم و امیران عثمانی درباره جنگ ایران و روس و درخواست کمک از عثمانی و نامه‌های دیگر به فارسی و عربی و در صفحه عنوان آمده «مراسلات دول خارجه ایران». فهرست نامه‌ها: ۱. نامه به یکی از پادشاهان عثمانی درباره جنگ ایران و عثمانی و فرانسه با روس؛ ۲. نامه به دربار عثمانی و فرستادن آقا ابراهیم برای اعلام اتحاد و دوستی؛ ۳. سه نامه به صدر اعظم عثمانی حاجی یوسف پاشا درباره جنگهای ایران و روس و درخواست کمک لشکری؛ ۴. پاسخ نامه یوسف ضیا پاشا و ابراهیم پاشا و درخواست کمک در برابر روس‌ها؛ ۵. نامه به یوسف ضیا پاشا و فرستاد عسکرخان افشار به نام سفیر در آن سامان؛ ۶. نامه به یوسف ضیا پاشا و فرستادن حاج آقا ابراهیم به سفارت دربار عثمانی؛ ۷. نامه به یوسف ضاء پاشا و ابلاغ رسیدن نامه و فرستاده وی؛ ۸. نامه به یکی از وزرای عثمانی و ابلاغ رسید نامه او که محمد رفیع افندی آورده بود و خبر تعیین عسکر خان سپهسالار افشار از طرف دربار ایران به سفارت در دربار عثمانی؛ ۹. نامه به صدر اعظم عثمانی و خبر دریافت نامه وی توسط سید محمد رفیع افندی و اطلاع دادن از اعزام عسکر خان افشار به سفارت (مانند نامه شماره ۸)؛ ۱۰. نامه به حلمی ابراهیم پاشا و اظهار شادی از انتصاب و حرکت نامبرده به بخارا و روسیه و گرجستان؛ ۱۱. نامه (گویا به ابراهیم پاشا) و اظهار شادمانی از فتوحات لشکر عثمانی در روسیه و اعلام حرکت منتخب لشکر ایرانی به مقدمة الجیش حسن خان و اعلان حرکت عما قریب نایب السلطنه به دار الضرب (حاجی ترخان) و خواهش از پاشای مزبور که تا وصول لشکر ایران کج‌دار و مریز با دشمنان بگذارند تا مبادا چشم زخمی به لشکر عثمانی برسد؛ ۱۲. نامه به پاشا (گویا ابراهیم پاشا) و اعلام و اطلاع از شکست جزئی او و دلگرمی دادن به پاشا که انشاالله بزودی بدوروی خواهد نمود؛ ۱۳. نامه به یوسف ضیاء پاشا صدر اعظم عثمانی و اعلام رسید نامه‌ای توسط سید نورالله و در باب احضار قرابیگ فاتن و گذشتن از جرائم او و روانه ساختن نزد صدر اعظم؛ ۱۴. نامه به یکی از وزرای عثمانی و اعلام اعزام فتحعلی خان ایشیک آقاسی به سفارت به دربار عثمانی؛ ۱۵. پاسخ نامه فیض افندی از طرف وزیر عباس میرزا نایب السلطنه؛ ۱۶. نامه به یکی از سرداران عثمانی درباره اعلام حرکت عباس میرزا با لشکریان از تبریز به میدان قفقازیه؛ ۱۷. نامه وزیر عباس میرزا به صدر اعظم عثمانی در باب جنگ‌های حدود شکی و شیروان و گزارش وقایع آن حدود؛ ۱۸. نامه به یکی از وزرای عثمانی و گله از عدم مکاتبه و اخبار اخبار غیرمعقول از ناحیه زعمای دولت عثمانی؛ ۱۹. نامه‌ای به صدر اعظم عثمانی و اظهار اخلاص و مروت و اعلام اعزام عسکر خان افشار به سفارت؛ ۲۰. نامه به صدر اعظم عثمانی و اظهار بهجت از اخبار اضمحلال دشمن و اعلام اعزام بابا بیک به عثمانی تا بعداً سفیری جهت تهنیت اعزام گردد؛ ۲۱. نامه و گزارش از جنگ‌های ایران و روس در عهد نیابت سلطنت عباس میرزا به دربار عثمانی و درخواست نوشتن بطلان ادعاهای روسیه راجع به گرجستان و گنجه برای استحضار دول فرنگ؛ ۲۲. نامه تهنیت به دربار عثمانی به جهت جلوس سلطان عثمانی توسط بابا بیک؛ ۲۳. نامه از دربار ایران به دربار فرانسه (گویا ناپلئون) و اظهار دوستی و صورت و ذکر پاره‌ای از دسایس انگلیس و روس؛ ۲۴. نامه به دربار فرانسه (ناپلئون) و اعلام استماع خبر و مژده هزیمت عساکر نمسا و سقو و اطلاع از آمدن بالیوز حلب و آوردن تمثال ناپلئون به دربار فتحعلی شاه؛ ۲۵. اطلاع به دربار فرانسه از آمدن غراف ایوان کودویچ سردار روسیه به فرمان استلپانوف سالار روس به دربار ایران و آوردن نامه‌ای پرفریب با ارمغان و گشودن در چاپلوسی و سازش و فرستادن این نامه از طریق اسلامبول و بغداد و حلب به دربار فرانسه؛ ۲۶. اعلام رسید نامه پادشاه فرانسه و امپراطور ایطالیا (ناپلئون) به دربار فتحعلی شاه؛ ۲۷. نامه به دربار فرانسه و اعلام وصول اخبار مسرت آثار که از جانب کارفرمایان دولت فرانسه به جنرال غاردان رسیده بود و اظهار مسرت طوایف انکریز (انگلیس)؛ ۲۸. نامه به صدر اعظم فرانسه و افتتاح طریق مکاتبه و مراسله؛ ۲۹. نامه به سردار روس و اعلان وصول نامه و هدیه دوستانه؛ ۳۰. نامه به یکی از سرداران و اعلام وصول نامه سردار مزبور. پس از این چنین است شش نامه و فرمان عربی: به نوح بیک و اسکندر بیک مورخ رجب ۱۲۲۰ و سرخای خان (۴نامه)، سپس چهار نامه خصوصی است، آنگاه: نامه به صدر اعظم عثمانی و اعلام وصول نامه توسط سید محمد رفیع روزنامچی و اعزام سفیر به نزد میرزا محمد شفیع به تهران و مطالبی راجع به اتحاد دول عثمانی و ایران و فرانسه و اظهار تعجب از عقد مصالحه روم و روس و فرانسه و درخواست این‌که دولت عثمانی در عقد مصالحه بین روس و عثمانی منافع ایران را نیز در نظر گرفته رفتار نمایند. پس از این نامه به دربار عثمانی است و اظهار اتحاد ویک جهتی در برابر اعداء کفره؛ سپس: یک نامه عربی؛

آن‌گاه: یک نامه خصوصی.

تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۸۸ - د

آغاز: بسمله، ثنا و ستایش فزون از تتابع قرون و ترادف انفاس بر خداوند نیکی ده نیکی شناس راست؛ **انجام:** و سایه چتر آفتاب پرور همایون را برمفارق آمال جمله بندگان گسترده دارد.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۲؛ جلد: تیماج، ۸۸گ، ۱۵سطر(۶×۱۱/۵)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷/۵سم [ف: -۲۰۸]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt

؟ قائم مقام، ابوالقاسم بن عیسی، ۱۱۹۳ - ۱۲۵۱ قمری
qā'em-maqām, ab-ol-qāsem ebn-e 'īsā (1779 - 1836)

چاپ: مکرر چاپ شده مشار، فارسی ۵۰۱۷/۴

[الذریعة ۳۹۳/۲ و۳۵/۲۳؛ ریحانة الأدب ۱۷۵/۶؛ شرح حال رجال ایران ۳۱۹/۲؛ مشترک پاکستان، ۷۴۵/۵و ۸۵۵؛ دنا ۱۵۳/۱۰-۱۵۶]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۵۱۲/۱۲

آغاز: فرزندی نائب السلطنه بداند قائم مقام را که بدربار همایون فرستاده بودی وارد و از مطالبی که داشت استحضاری حاصل گشت ...
کا: سید محمد رضوی قمی، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: تیماج، ۵۶ص (۷-۶۲)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱۰-۱۴۶۷]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۳۰/۱۲

آغاز: کتبت ولم یکن کتابی حاکیاً عن عذابی؛ **انجام:** که این بار دیدیم و رسیدیم و السلام.
دو مکتوب: مکتوب اول: نامه‌ای است که قائمقام میرزا ابوالقاسم فراهانی به میرزا محمد علی اشتیانی مستوفی ولیعهد عباس میرزا نایب السلطنه نوشته است، مکتوب دوم: فرمان فتحعلی شاه قاجار است به قلم میرزا ابوالقاسم فراهانی برای عباس میرزا ولیعهد که خود او حامل این ملفوفه بوده؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۵ص (۴۱۵-۴۱۹)، ۲۹سطر(۱۰×۱۷/۵)، اندازه: ۱۷/۵×۲۶سم [ف: ۹-۳۲۳]

۳. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۶۴ ـ ج

آغاز: بسمله. الله جارک فی انطلاقک تلقاء مصرک من عراقک؛ **انجام:** دستخط مبارک مرقوم و اعلام فرمایند
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ ۴۱گ، ۱۲سطر (۸/۵×۱۴)، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۱-۴۷۸]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۸۳

خط: شکسته نستعلیق، کا: فرهاد میرزا قاجار، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ اصل و مسوده؛ جلد: تیماج، ۷۸گ، ۱۸سطر (۱۰×۲۰)، اندازه: ۱۹×۲۸سم [سنا: ف: ۲-۲۹۶]

۵. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۵۶۳

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: شعاع السلطنه؛ قطع: ربعی[نشریه: ۷-۳۰۲]

۶. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: ۷۲

آغاز: بسمله - بعد الحمد و الصلوة علی سیدنا محمد و خاتم النبیین و علی اولاده ... اینکه حقیر سراپا تقصیر و رو سیاه بارگاه کبریا اعنی الرضا الحسینی تفرشی کاتب؛ **انجام:** و شمر با این طینت و نهاد گسیل ندارد که پیمانه احسان را و ارون و دیگ کرم را واژگون سازد العاقبة بالعافیه تمت.
خط: نستعلیق خوش، کا: رضا حسینی تفرشی، تا: قرن ۱۳؛ ۸۲ص، ۱۷ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: -۱۱۳]

۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۳۰۲

آغاز: باشند و نیکو یاری دهند و جانب تو را فرو نگذارند؛ **انجام:** و صاحب مهربان من هیچ می‌دانید که از تاریخی که دل ...
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: احتمالاً قرن۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۳۰۸ص، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۱سم [ف: ۲/۲۷-۵۷]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۱۴۰/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۳۴گ (۷ر- ۱۴۰پ)[مختصر ف: -۸۲۱]

۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۶۴۳/۲

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۲۱گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۳۱-۳۰]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۵۸۱۰

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۶۹گ، ۱۵سطر(۷×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۶-۹۶]

۱۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۸۷۵/۵

عریضه ابوالقاسم بن محمد عیسی حسینی فراهانی به پادشاه؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ قطع: ربعی[نشریه: ۷-۲۶۰]

۱۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۰۷/۳

بی‌کا، تا: قرن ۱۳[ف: ۳-۳۵۳]

۱۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۶۸۲/۱۱

چند عنوان نامه نانویس مانده؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، ۷گ (۳۵پ - ۴۱پ) [ف: ۷-۲۳]

۱۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۱۹

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلوة ... اما بعد جمال المرء کرایم الآداب و اقتناء العلوم و السبق عند المجازات ...
خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ به گواهی یادداشت ابتدای نسخه از نصرالله بن ابوالحسن مجموعه نامه‌ها و نوشته‌جات قائم مقام فراهانی به اهتمام فرهاد میرزا از جاهای مختلف در این دفتر گردآوری شده و صدرالافاضل (مالک نسخه) در ابتدای آن آورده که این نامه‌ها از روی نسخه اصل نقل شده و فرهاد میرزا آن را تصحیح کرده؛ جلد: تیماج، ۱۸۲گ، ۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۴۴-۱۳۳]

۱۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۹۱/۵

آغاز: مقرب الخاقان امیر نظام بداند که تحریرات مراسله آن

عالیجاه به نظر رسید به حمدلله تعالی از کار یزد آسوده شدیم. اخوی شجاع السلطنه از رفتار خود نادم شد نصرالله خان را دلجوئی کرد؛ **انجام:** در این باب هر نوع اعانتی که لازم است بردار کامکار ظل السلطان و ارجمندی صیف الدوله به آن عالیجاه خواهند کرد ان شاء الله تعالی.

بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: میشن، ۲ص (۳۶۱-۳۶۲)، ۱۵-۱۷سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲/۴سم [ف: ۲۹/۱-۲۴۸]

۱۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۹۰/۹

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۶ص (۳۰-۳۵)، سطور چلیپا (۱۱/۵×۱۹)، اندازه: ۱۳/۹×۲۱/۵سم [ف: ۲۹/۱-۵۷۱]

۱۷. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۶۸/۷

آغاز: به مرحوم میرزا فضل الله نصیرالملک نوشته اند. مخدوم من مکتوب مرغوب بعد از هزار یاس و حرمان دانی چه ذوق دارد؛ **انجام:** و یکی دنیای صرف حد وسط ندارد. ربنا آتنا فی الدنیا حسنة و فی الاخرة حسنة و قنا عذاب النار. والسلام.

گزیده‌ای از نامه‌های اوست؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۱۶گ (۴۵ر-۶۰پ)، اندازه: ۱۱×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۱۸۰]

۱۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۶۸/۱۱

آغاز: و هو. فرمان حکومت ایروان به خط مرحوم قایم مقام. آن که چون خداوند مجید بنده نکوکار سعیدی را که تخم طاعت در مزرع عمل کارد؛ **انجام:** و اگر به چمن بفرستی بی استخاره مفرست و عالیجاه ارجمندی مستحفظ بدهد والسلام.

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۴گ (۶۳پ-۶۶پ)، اندازه: ۱۱×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۱۸۰]

۱۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۶۸/۱۸

یکی به مرحوم آصف الدوله و مخاطب دیگری معلوم نیست؛ خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۱ص (۷۴پ)، اندازه: ۱۱×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۱۸۱]

۲۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۶۸/۲۳

خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۳گ (۸۰پ-۸۲ر)، اندازه: ۱۱×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۱۸۱]

۲۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۶۸/۳۲

نامه قایم مقام به شاه درباره ولیعهد شجاع السلطنه؛ خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: مقوا، ۱ص (۹۳ر)، اندازه: ۱۱×۲۱/۴سم [ف: ۲۹/۱-۱۸۲]

۲۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۱۱۷

آغاز: بسمله، حمدله ... اما بعد بر نفس روحانی و عقل آسمانی و فکر ثاقب و رای صائب آنانکه در کشف معضلات؛ **انجام:** جامع الخیرات مانع الشرور مشهور شد از رایت او آیت مهدی.

خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۱۸گ، ۹سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۷-۵۲۳]

۲۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۸۴۸/۱

آغاز: این نه بخواب است این نه بیداری این نه مستی و این نه هشیاری؛ **انجام:** اگر از طول سخن را تند شب هجرانست و اگر طول بعرض رسانند افسانه ما بیدلان.

مشتمل بر بخشی از درج پنجم از دیوان چاپ سنگی نشاط و همچنین منشآتی از قائم مقام فراهانی می‌باشد؛ خط: نستعلیق شکسته زیبا، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در انجام نسخه افزودگی‌هایی در ۶ برگ شامل منشآتی اندک درباره نشاط اصفهانی، فرمان عباسقلیخان، فرمان نواب شمعلی میرزا، عریضه میرزا تقی به نواب ولی عهد، آمده؛ ۱۰گ (۱-۱۰)، ۲۰سطر، اندازه: ۸×۱۵سم [ف: ۳۰-۱۰۴]

۲۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۶۷۴

خط: شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ جلد: میشن، ۱۰۹گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۲/۹×۱۹سم [ف: ۴-۷۹۱]

۲۵. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۴۹۹۵

آغاز: جاءالکتاب فجائنی روح و ریحان و راحة؛ **انجام:** امروز را بپویه و امسال را بتک ×× کمتر زلحظه یی برساند به دی و پار

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: اواخر قرن۱۳؛ واقف: نایینی؛ جلد: تیماج، ۱۳۰گ، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۷-۸۶۰]

۲۶. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۹۵ ـ ج

آغاز: ای بر سر کتاب ترا منصب شاهی ... ندانم نامه چاپار یا نافه تاتار

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۰۸ق؛ افتادگی: انجام؛ در گ ۱۵ر-۴۶پ از فصل ۲۲رساله‌ای است درعشق و عاشق و معشوق که باید در ۱۱۰فصل و یک خاتمه باشد، و مؤلفآن در پایان از خود به نام خازن الاشعار منشی باشی امیر محمد قاسم خان امیر نظام یاد می‌کند و مورخ ۱۸ربیع الاول ۱۲۰۸ است؛ ۴۷گ، ۱۴سطر (۷×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: ۱-۴۷۲]

۲۷. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۲۰۸

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سید الاولین و الآخرین ... اما بعد در نفس روحانی و عقل آسمانی و فکر ثاقب و رای صایب آنان که در کشف معضلات و حل مشکلات مقصود قاصدانند؛ **انجام:** برادر با جان برابر مهربانم، شروح مفصله که نوشته بودی همه رسید، برادر گرامی

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال۱۲۳۸ق؛ افتادگی: انجام؛ ۹۸گ، اندازه: ۱۷×۲۳سم [ف: ۲-۲۷۰]

۲۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۵۸۳-ف

نسخه اصل: انجمن آثار ملی؛ خط: نستعلیق، کا: رضای تفرشی، تا: ۱۲۴۰ق؛ ۴۲گ، ۱۵سطر (۱۵×۲۱)[فیلمها ف: ۲-۱۹۱]

۲۹. مشهد؛ مدرسه آیة الله خوئی؛ شماره نسخه: ۹۰

خط: نستعلیق، کا: میرزا محمد علی شرف مهرکانی، تا: رمضان۱۲۵۶ق؛ ۱۰۰گ، ۹ سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: -۵۹]

۳۰. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۷۱۵

آغاز: ثبت مراسلاتی که مرحوم قائم مقام بخط خودش ... نوشتجات آن برادر رسید اگر بیحال بودم بحال آمدم؛ **انجام:**

بردن بار زیره بر کرمانبر بهار است جلوه‌های خزان
در این نسخه، نامه‌ها، دیباجه رساله جهادیه، رساله شکوی، مفتاح النبوة، قصاید و غیر آن آمده است و از نظر ترتیب بانسخه‌های چاپی همخوانی ندارد؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۷۱ق، جا: مشهد رضوی؛ مصحح، محشی، مقابله شده با نشان «بلغ»؛ مهر: محمد علی «محمد علی ...» (مستطیل)؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۱۹گ، ۱۵سطر (۸×۱۴)، اندازه: ۱۷×۲۲/۵سم [ف: ۳۴-۶۵۴]

۳۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۵۷۲

آغاز: آغاز نامه اول چنین است: بسمله، الله جارک فی انطلاقک تلقاء مصرک حیث انصرفت مجدداً داء اشتیاقی و اشتیاقک ...؛ نامه دوم «سواد فرمان ولیعهدی سرکار اعلی حضرت قدر قدرت اقدس همایون شاهی روح العالمین فداه» که آغاز آن چنین است: از آنجا که تخلق به اخلاق الهی از مستحبات دین مبین و آیین ملک پیغمبران پاک دین ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۲۷۴ق؛ یادداشتی در آخر نسخه آمده: «هو الله تعالی، اگر خط مرحوم مبرور آقا میرزا محمد ابوی نباشد مسلماً و قطعاً این صفحات از آنجا که سواد فرامین است در خطوط مرحوم مبرور میرزا مهدی ملک الکتاب اطاب الله ثراه جد این بنده است» که به خط سید مهدی حطیم فراهانی است، در آخر چند شعر از جمله از ابوالفتح بستی آمده که به خطملک الکتاب است؛ جلد: تیماج، ۳۴ص، ۱۰ و ۲۱سطر، اندازه: ۱۲/۲×۲۰سم [ف: ۳-۴۰/۴۶]

۳۲. تهران؛ مهدوی؛ شماره نسخه: ۸۸۳

آغاز: از سواد نوشتجات مرحوم قائم مقام است انتخاب کرده مجلد در این صفحه بجهت ... مستوفی الممالک ... نوشتم ... بسمله. رشتی علی این رفتن رشت توز چست؛ **انجام:** هان ای پسر بکوش که روزی پدر شوی. و السلام.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: دوشنبه ۲۷ رجب ۱۲۷۶ق؛ جلد: تیماج، ۸گ، ۱۴سطر[نشریه: ۳-۴۸۵]

۳۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۷۸۵/۴

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: یکی به تاریخ ۱۸ ذیقعده۱۲۷۷ق؛ ۹گ (۵۱پ - ۵۹پ) [ف: ۷-۴۰]

۳۴. تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۳۷ ـ د

آغاز: بسمله. الله جارک فی انطلاقک تلقاء مصرک من عراقک حیث خرجت بدواً اداء آشتیانی و اشتیاقک؛ **انجام:** هردو را مکرم داشت والسلام علی من اتبع الهدی

خط: نستعلیق، کا: قاجار استرآبادی، حیدر قلی بن آقاخان، تا: ۱ربیع الثانی۱۲۷۸ق، به فرمایش بختیار؛ با سرلوح، مجدول؛ ۱۸۸گ، ۱۱سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۲/۵×۲۰سم [ف: ۱-۴۹۷]

۳۵. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۳۰۷/۲

آغاز: بسمله. از نوشتجات مرحوم قائم مقام انتخاب کرده، مجملاً در این صفحه سمت تحریر پذیرد؛ **انجام:** برای من فقیر مرقوم دارند. و السلام ...

۳۱ شماره نامه از جمله نامه ولیعهد به سلطان روم که حامل آن سرهنگ قاسمخان بوده است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۸ رمضان۱۲۷۸ق، برای آقا میرزا محمد مباشر مهام خارجه آذربایجان؛ ۱۱گ (۲۱ر-۳۱ر) [ف: ۱-۲۵۶]

۳۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۲۹۸

آغاز: بسمله. چون نوع انسان خاصه آنان که روز و شب بقدم ادب در حضرت سلطان جویای نام؛ **انجام:** میرزا ابوالحسن جندقی و سهراب خان با حاجی محمد نظری نکرده حاکم ده تیول در جا کند (؟) پادشاه است.

چند نامه از منشئات قائم مقام فراهانی؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: ابوطالب، تا: ذیقعده۱۲۷۹ق، جا: تهران؛ مجدول، دارای سرلوح مذهب؛ جلد: تیماج قهوه‌ای [ف: ۳۰-۶۳]

۳۷. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۶۹

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۸ رجب۱۲۷۹ق؛ ۷۶ص [نشریه: ۶-۶۸۸]

۳۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۳۱۱/۹

نامه‌ای از قائم مقام به میرزا محمد بروجردی؛ خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: محمد رضا افشار، تا: ۱۲۸۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی، ۲ص (۴۵-۴۶)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۷-۷۹۱]

۳۹. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۳۱۱/۱

رساله شکوائیه، در این رساله، با نثر مخصوص به خود، قائم مقام فراهانی از زمان و زمانه ناله سر می‌دهد و با سبک ترسل‌نویسی خاص خود ضمن هر چند سطر عبارتی از آیات قرآنی یا اشعار عربی یا کلمات بزرگان در گفتار خود تضمین می‌کند، در آخر قصیده‌ای به زبان فارسی و غزلی است، در ابتداء قصیده آمده «فرموده مرحوم آقاست»؛ کا: محمد رضا افشار، تا: ۱۲۸۰ق؛ کاغذ: ترمه، ۲۰ص (۲-۲۱)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۷-۷۹۱]

۴۰. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۳۱۱/۵

نامه قائم مقام به میرزا صادق وقایع نگارمروزی؛ خط: نستعلیق و شکسته نستعلیق خوش، کا: محمد رضا افشار، تا: ۱۲۸۰ق، ؛ کاغذ: ترمه، ۴ص (۳۵-۳۸)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۷-۷۹۱]

۴۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۳۱۱/۶

نامه قائم مقام در مقام ضرب باهالی تبریز از قول ولیعهد؛ کا: محمد رضا افشار، تا: ۱۲۸۰ق؛ کاغذ: ترمه، جلد: مقوایی، ۴ص (۳۸-۴۱)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۷-۷۹۱]

۴۲. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۳۱۱/۸

نامه‌ای از قائم مقام، مخاطب نامعلوم است و در منشآت چاپی هم نیست؛ کا: محمد رضا افشار، تا: ۱۲۸۰ق؛ ۱ص (۴۴)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۷-۷۹۱]

۴۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۳۱۱/۱۱

کا: محمد رضا افشار، تا: ۱۲۸۰ق؛ ۲ص (۴۷-۴۸)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۷-۷۹۱]

۴۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۳۱۱/۲۱

نامه قائم مقام به میرزا محمد علی آشتیانی مستوفی؛ کا: محمد رضا افشار، تا: ۱۲۸۰ق؛ ۲ص (۱۱۴-۱۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۵/۵سم [ف: ۷-۷۹۲]

۴۵. تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۳۹

خط رمز قائم مقام که خود او ساخته است در ص ع دیده می‌شود؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ جلد: تیماج، ابعاد متن: ۸×۱۴، اندازه: ۱۶×۲۲سم [نشریه: ۳-۲۴۴]

۴۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۷۹۲/۳

آغاز: صورت بیع شرط نامچه است. مبلغ دوازده تومان تبریزی نقد وجه روپیه جدید الضرب سلطانی از مال خالص سوخته و برشته شعله آتش و فراق گداخته؛ **انجام:** با نامه همایون از دنبال خواهم فرستاد ... کلاه دوز و خیاط هم در هر صورت از اینجا میفرستم تحریر فی شهر ذی قعده الحرام سنة ۱۲۸۱

نوشته‌هایی است که بیشتر آنها از قائم مقام است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۲۸۱ق؛ جلد: تیماج، ۵۲ص (۲۶۲-۳۱۳)، ۱۶سطر، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۰-۴۸]

۴۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۹۹۱/۵

آغاز: و به نستعین و الله خیر الحافظین بسمله، الله جارک فی انطلاقک تلقاء مصرک من عراقک حیث انصرفت مجدداً؛ **انجام:** فضل القوم من بعد و بعد سابو رعن ملکه فهلک الملک من بعده

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۱ق؛ جلد: تیماج، ۴۲ص(۲۰۳-۲۴۴)، ۱۳سطر (۶/۵×۱۲)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴-۴۹۰]

۴۸. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۶۳۵۸/۲

آغاز: تصدقت گردم درینوقت که محمد بیک روانه بود لازم آمد؛ **انجام:** فاضل آب میرفته است تفصیل را مشروحا عریضه نماید تا حکم آن بشود

خط: شکسته نستعلیق خوش، کا: محمد حسین بن عبدالغنی (احتمالاً)، تا: ۱۲۹۳ تا صفر ۱۲۹۴ق؛ در خاتمه در یک صفحه جواب «امیر نظام گروسی» مورخ جمادی الاول ۱۳۳۰؛ ۹ و ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۴سم [ف: ۱۷-۳۶۵]

۴۹. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۰۰۶-۱۱/۱۰۶

آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی سید الاولین والاخرین محمد وعلی وآلهما. برنفس روحانی وعقل آسمانی وفکر ثاقب درای صائب آنانکه درکشف معضلات؛ **انجام:** ودامن جان نثاری برکمر زده بهر خدمت که مقرر گردد چاکرانه معمول خواهد شد الامر الاشرف الاقدس الارفع الاعلی مطاع.

خط: شکسته، نستعلیق، کا: محمد رضا بن محمد کریم حلوا خاصچی آشتیانی قمی مشهور به میرزا رضا محرر آشتیانی، تا: ۱۲۸۲ق؛ با یادداشتی از محمد اسماعیل بن میرزا ابراهیم مستوفی آشتیانی که درسال ۱۲۹۹ نگاشته؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۴گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۸-۴۶۲۵]

۵۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۹۱۹/۳۴

کا: محمود بن جلال الدین محمد نصیر قلندرشاه خویی، تا: صفر۱۲۸۹ق؛ جلد: میشن مذهب، ۴گ (۲۴۰پ-۲۴۲رو ۲۴۴ر-۲۴۴پ)، اندازه: ۱۲/۸×۲۱/۵سم [ف: ۲۹/۱-۳۳۴]

۵۱. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۱۰۶۳

بی‌کا، تا: ۱۲۸۹ق؛ خریداری از عبدالله ناصری [رایانه]

۵۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۱/۱

در سه باب؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: ۱۲۸۹ق؛ افتادگی: انجام؛ ۱۸۹گ، ۱۵سطر (۱۰×۱۸)، اندازه: ۱۸×۲۶سم [سنا: ف: ۱-۳۸]

۵۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۵۶۷

آغاز: هو الله تعالی شانه انه العزیز تصدیق کردم در ینوقت که محمد بیک روانه بود لازم آیدبرینمختصر عریضه عبودیت؛ **انجام:** یک کس بزیر گلشن خلد برین که دید کز خون دیده عارض او لاله زاریست.

خط: نستعلیق، کا: محمد حسین بن عبدالغنی، تا: ۱۲۹۳ق؛ ضمیمه نسخه ش ۱۶۳۵۸؛ جلد: مقوا [رایانه]

۵۴. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۸۴۳۷

آغاز: بسمله، الحمدلله رب العالمین ... اما بعد برنفس روحانی و عقل و فکر؛ **انجام:** ناصح چو بکیش تو سزای سخط است ××بالله که غلط برتو گرفتن غلط است

خط: شکسته نستعلیق، کا: محمدحسین، تا: ۴ رجب۱۲۹۳ق؛ با دیباچه‌ای از محمود خان ملک الشعراء؛ واقف: محمد علی صفوت تبریزی، مرداد ۱۳۳۲؛ جلد: گالینگور، ۱۸۳گ، ۱۸سطر (۱۲×۲۳)، اندازه: ۱۹×۳۰/۴سم [ف: ۷-۸۶۱]

۵۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۴۸/۶

آغاز: فدایت شوم حامل عریضه شیخ کوفی است و دشمن صوفی با مندیل و رداء و تسبیح و عصا از کربلا و نجف آمده هدایا و تحف آورده عزم خدمت نواب کرده؛ **انجام:** بهترین از این اسبابی برای آنچه میخواهید گیر شما نمی آید، آسمان این جامه را بقد او دوخته است، ایام عزت مستدام و برقرار باد

۱۸ نامه است؛ خط: شکسته نستعلیق چلیپا، بی‌کا، تا: شوال۱۲۹۶ق؛ ۱۰گ (۳۸پ-۴۷ر)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۴-۲۰۵]

۵۶. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۸۳۳

نامه‌هایی دارد که در چاپی نیست؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: مقوا، ۱۹۶گ، ۱۲سطر (۱۰×۱۴)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۴-۳۸۵۵]

۵۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۶۹/۱

بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: مقوا، ۵۹گ (۱-۵۹)، ۱۵سطر(۸×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۶۷۷]

۵۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۵۱۶

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ جلد: تیماج، ۸۸گ، ۱۱سطر(۹×۱۲)، اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۱۳-۳۴۶۸]

۵۹. یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۱۱۹

آغاز: ... از دل تنگ ×× برون کردیم تا جای تو باشداغلب اهل عالم و نسل آدم ا زدو صنف نباشند؛ **انجام:** آفرین بر ذهن و قاد

شما که نابغه را بجا نوشته بودند هارون بابی نواس گفت: قاتلك الله کانك ههنا او مطلع

خط: نسخ معرب و نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ ۴۹گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱-۱۱۳]

۶۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۱۵/۵

آغاز: پس از بسمله ... ابتدای هر سخن و افتتاح هر کلام بنام پروردگاری شایسته و سزاوار است ... این عریضه ایست عاجزانه ... به خاك راه و غبار درگاه ... نامور خسرو خصم افکن عباس شه آنك ×× پای تا سر همه زیبنده تاج و کمر است؛ **انجام:** فصل رابع در بیان اینکه خبط و خطای وحید شهری در مسائل بدیعی و عروضی بسیار است ... چند فقره از خطاهای او را در این رساله ایراد کنم و الله اعلم بالصواب. اول آنکه.

نامه به شاه عباس؛ خط: نسخ، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: انجام؛ ۲۶ص (۱۳۶-۱۶۱)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [سنا: ف: ۲-۴۱]

۶۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۶۸۲

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: میشن، ۱۵۱گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۳×۲۰/۵سم [ف: ۴-۷۹۱]

۶۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۶۱۹/۱

آغاز: کاغذیست که قائم مقام بمیرزاصادق وقایع نگار ... فتح دولت ایران مخدوم مطاع مشفق مهربان؛ **انجام:** و لایبقی من سواد غیر البیاض من هم خدمت شما است اگر از مطالب بخواهید.

نامه به میرزا صادق وقایع نگار هنگام مأموریت بغداد، کاغذ به میرزا صادق مردی از تبریز، نامه به میرزا محمد علی آشتیانی مستوفی به عربی و فارسی، کاغذ به میرزا بزرگ نوری در مراجعت نواب رکن الدوله، و چند نامه دیگر؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۹گ (۱پ-۹ر)، ۱۲-۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۲×۲۱/۸سم [ف: ۴۱-۱۲۸]

۶۳. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۷۰۱/۳

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۷-۳۱]

۶۴. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۸۹۷/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ مجدول، با سرلوح رنگارنگ؛ جلد: مذهب، ۵۲۵ص (۱-۵۱۱ و ۶۳۸-۶۵۱)، ۱۵سطر(۸×۱۵)، اندازه: ۴×۲۲سم [ف: ۱۲-۲۸۸۵]

۶۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۳۶۸

آغاز: ... واسطة العقد نظام عالم و انتظام امور بنی آدم شادروان عز و جلالش از وصمت اشتراك و اندراس مصون؛ **انجام:** اگر زشت گوید بکشتن کشاند و گر نیك راند ز کشتن رهاند، تمام شد ترسلات.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ افتادگی: آغاز؛ جلد: چرم مذهب، ۱۴۰ص، ۱۰سطر، اندازه: ۱۵×۲۲/۸سم [ف: ۴۵-۱۸۹]

۶۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۳۴/۳

نامه قائم مقام به دوستی؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۲گ (۹پ- ۱۰پ)[ف: ۶-۳۷]

۶۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۳۴/۶

نامه قائم مقام به داماد خود؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۴گ (۲۲ر- ۲۵ر)[ف: ۶-۳۷]

۶۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۵۳۴/۲۲

عریضه میرزا بوالقاسم محمد علی فراهانی به ولی عهد پادشاه زمان و قصیده فارسی او؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۱۰گ (۱۱۱ر - ۱۲۰ر) [ف: ۶-۳۸]

۶۹. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۷۶۸

آغاز: بسمله. ای بر سر کتاب تو را منصب شاهی ...

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ رکابه‌دار؛ جلد: تیماج، ۱۸۹گ، ۹سطر، اندازه: ۱۲/۵×۱۹سم [ف: ۳۱-۸۳]

۷۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۶۶/۱۸

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۴ص (۶۱-۷۴)، ۲۰سطر(۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱۲-۲۹۶۳]

۷۱. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۹۶۶/۲۱

کا: محمد باقر، تا: چهارشنبه ۵ ذیقعده۱۳۰۱ق؛ ۱۸ص (۱۰۸-۱۲۵)، ۲۰سطر(۱۱×۱۶)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۱۲-۲۹۶۳]

۷۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۵۱

نامه‌های او است به وقایع نگار؛ خط: نستعلیق، کا: وقایع نگار، علیرضا بن داود، تا: ۱۸ رجب۱۳۰۲ق؛ مجدول؛ ۵۴گ، ۹سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [سنا: ف: ۲-۲۳۱]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۸۸۴

همان نسخه بالا[نشریه: ۷-۳۰۲]

۷۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۱۲۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بر نفس روحانی و عقل آسمانی و فکر ثاقب و رای صائب آنانکه در کشف معضلات و حل مشکلات؛ **انجام:** و کاغذ خاطر جمعی از او برای من بفرست که بدانم انشاء الله تعالی امرشان بقرض نگذرد

خط: نستعلیق، کا: محمد تقی گرگانی، تا: دوشنبه ۱۹ شوال۱۳۰۴ق؛ ۲۳۲گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۲۱-۱۱۹]

۷۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۸۷۹/۲

خط: شکسته نستعلیق، کا: عبدالغفور متخلص به محیط، تا: ۱۳۰۸ق؛ جلد: میشن، ۱۳۱گ (۴۱پ-۱۷۱ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۶-۱۵۰]

۷۵. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۳۱۰/۴

آغاز: بسمله. حمدله. و الصلاة و السلام علی سیدالاولین و الآخرین محمد ... اما بعد بر نفس روحانی و عقل آسمانی و فکرت ثاقب و رأی صایب ... مکتوم نیست ...

منشآت دیگران آمیخته است؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمود بن علی اکبر تفرشی، تا: ۱۳۱۱ق؛ ۱ص (۹۲ر)، ۱۵سطر، اندازه: ۲۱/۸×۳۵/۱سم [ف: ۷-۳۳۸]

۷۶. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۳۱۰/۱۵

نامه به میرزا صادق در باره ماموریت بعد از فتح ایروان؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: محمود بن علی اکبر تفرشی، تا: با تاریخ ۱۳۱۱ق[ف: ۷-۳۳۹]

۷۷. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۲۰

آغاز: بسمله کاغذیست که قایم مقام بمیرزا صادق وقایع نگار ... نوشته است ... مخدوم مطاع مشفق مهربان من. آمنت بمن نور بک الظلم و اوضع بک الیهم و جعلک آیة من آیات ملکه و علامة من علامات سلطانه. رقیمه کریمه رسید؛ **انجام:** فمنها: من واپس کاروان و پیش از من ×× رفتند برادران و خویشانم / یا رب تو بفضل خویشتن باری ×× زین ورطه هولناک برهانم ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۳۵۰ق؛ افتادگی: انجام؛ جلد: چرمی، ۹۲گ، ۲۲-۱۷سطر، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۱۳۱۷]

۷۸. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۳۴۳-ف

نسخه اصل: ۱- مجلس ۸۴۷۴ شماره ۱۰۶ صندوق (۴۷/۲ش ۷۴۵)، ۲- مینوی ۶۹ مورخ ۱۸ رجب ۱۲۷۹ (نشریه ۶۸۸/۶)؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۳-۴۸]

۷۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۲۰۲-ف

نسخه اصل: نسخه آقای دکتر حافظ فرمانفرمائیان؛ بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۱-۲۵۷]

۸۰. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۹۶

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام[ف: ۳-۱۳۴۴]

۸۱. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۵۶

بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام[ف: ۳-۱۳۴۴]

۸۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۵۹۵/۲

آغاز: الا یا صبا نجد متی ابحت من نجد ×× لقد زادنی سراک وجداً علی وجد / باد آمد و بوی عنبر آورد ××بادام شکوفه بر سر آورد. کتاب مستطاب که مجموعه فضایل و آداب بود مصحوب میر اسمعیل بیک

نامه‌ای از قائم مقام فراهانی به فاضل خان گروسی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵ص، ۱۵سطر، اندازه: ۹/۵×۱۵سم [ف: ۳۷-۱۱۰]

۸۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۴۸/۱۰

چهارده نامه است بدون نام و عنوان که گویا از منشآت قائم مقامو برخی از دیگران است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۴-۲۰۷]

۸۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۴۸/۱۳

۸۹ شماره نامه است که گویا همه از منشآت قائم مقام باشد و در عنوان چند نامه نام قائم مقام آمده است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مقوایی، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۴-۲۰۸]

۸۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۹۴۸/۱۷

خط: شکسته نستعلیق چلیپا، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۳۰گ (۱۵۴ر-۱۸۳ر)، ۱۴سطر(۹×۱۵)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۴-۲۰۹]

۸۶. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۳۸۱۷/۱

آغاز: الا یا صبا بخدمتی هجت من نجد ×× لقد زادنی مسراک وجداً علی وجد؛ **انجام:** این صداقتمند با کمال امیدواری واستظهار به خدمت پادشاه ذی جاه شتابد

خط: نستعلیق، کا: علی حسینی (پسرقائم مقام)، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۴گ (۱ر-۲۴پ)، ۱۵سطر[ف: ۳۷-۳۶۸]

۸۷. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۷۷۹/۲۳

آغاز: بسمله. نوشتجات متفرقه که منجمله منشات معتمد الدوله و قائم مقام و غیره است، انتخاب کرده در این اوراق مینگارد

نامه از قائم مقام به فتحعلی خان؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۲۵گ (۷۰ر-۹۴پ)، ۲۱-۲۵سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۶سم [ف: ۸-۸۸]

۸۸. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۷۷۹/۲۴

نامه قائم مقام به میرزا علی رشتی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشن، ۲۱-۲۵سطر، اندازه: ۱۹/۵×۲۹/۶سم [ف: ۸-۸۸]

۸۹. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۸۷۹/۳

آغاز: بسمله، حمدله، اما بعد بر نفس روحانی و عقل آسمانی و فکر ثاقب و رأی صائب آنان که در کشف معضلات و حل مشکلات مقصود، قاصد آنند؛ **انجام:** و باغ فضل را بری بدین شیرینی و کان علم را گوهری بدین رنگینی نشان نداده اند، اللهم اغفر لقائله و لقاریه و لمحرره و الجمیع المؤمنین و المؤمنات و المسلین و المسلمات

در ایام معزولیش؛ خط: شکسته نستعلیق معرب، کا: عبدالغفور متخلص به محیط، بی‌تا؛ در هامش؛ جلد: میشن، ۲۰گ (۱۴۵پ-۱۶۴پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۶-۱۵۰]

۹۰. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۸۲

آغاز: نوشتجات آن برادر رسید اگر بی حال بودم به حال آمدم اگر ناخوش بودم خوش شدم

خط: شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۳گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲-۴۹۰]

۹۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۸۷/۲

شامل نامه‌های او به میرزا صادق، وقایع نگار، میرزا فضل الله، در تعزیه پسر فاضل خان و میرزا محمد خان شیرازی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۹ر- ۱۰پ)، اندازه: ۱۵/۱×۲۸/۴سم [ف: ۲/۲۹-۷۳۰]

۹۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۷۵۸

بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

۹۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۷۶۵

با حواشی؛ بی‌کا، بی‌تا[د.ث. مجلس]

۹۴. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۶۲۱

خط: نستعلیق، کا: میرزا مهدی ملک الکتاب، بی‌تا؛ عنوان «سواد فرمان ولی عهدی اعلی حضرت» هم دارد؛ قطع: ربعی[نشریه: ۷-۳۰۲]

۹۵. مشهد؛ فرهنگ و هنر؛ شماره نسخه: ب-۹

آغاز: بسمله، قائم مقام بوقایع نگار نوشته ای بر سر کتاب ترا منصب شاهی؛ **انجام:** که آشنا را بیگانه انگاری و دوست را

دشمن پنداری از گنج شایگان ریاض حکایت.
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۳۶ص، ۱۶سطر (۸×۱۵/۵)، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: -۱۰۱]

۹۶. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۷۰۴۰

آغاز: بسمه تبارک و تعالی فدایت شوم امیدوارم نواب والا بی کسالت باشد نمی دانم چرا هیچ بهانه از کاخ و کاشانه؛ **انجام:** و بر عطار که از بوی او جامه معطر کند از بوی او دار جمله اهل علم و حکمت

مجموعه مکاتبات و مراسلات قائم مقام است که قسمتی از آن به چاپ رسیده است؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۳۱گ، ۱۸سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۲/۸×۲۰سم [رایانه]

۹۷. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۶۹۵

آغاز: بسمله. الحمدلله ... اما بعد بر نفس روحانی و عقل آسمانی و فکر ثاقب و رای صائب آنانکه در کشف؛ **انجام:** و ما راعنی الا سرعة تحولهم من حال الی حال و تشکهم بمختلفات

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ مجدول؛ جلد: مقوا، ۲۰گ (۲۳پ-۴۲)، ۱۶-۱۸سطر (۹/۷-۱۰×۱۶-۱۷/۵)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱/۵سم [رایانه]

۹۸. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۴۱۲

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از کیومرث محمودی [رایانه]

۹۹. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۲۲۴/۱

شامل: ۱. مخدوم مطاع مشفق مهربان من ...، ۲. عالیجاه مقرب الخاقان میرزا محمدرضا بداند، تاریخ شهر جمادی الثانی ۱۲۸ ...، ۳. جاء الکتاب فجائی روح و ریحان وراقه ... عریضه رکن الدوله در باب ترک رقیمه نگاری ... زبان بریده صم و بکم به کنجی نشسته ...، ۴. ... بابی و امی فاضل ... ذوالفقار علی در نیام و زبان سعدی در کام ...، ۵. مخدوم مهربان چیزی نخواستم که در آب و گل تو نیست ...، ۶. مهربان من دیشب که به خانه آمدم، خانه را صحن گلزار و کلبه را طلبه عطار دیدم ...، ۷. هر ملك وجودی به خود گرفتی ...، ۸. بحمدالله رفع کسالت شد ... چهاردهم ماه نو انشاءالله در دارالخلافه است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۲۲گ (۱ر-۲۲پ)، اندازه: ۱۵×۲۳سم [ف: ۲-۳۰۲]

۱۰۰. اراک؛ دهگان؛ شماره نسخه: ۳۱۹/۱

آغاز: بسمله، صدر مجلس هر کتابی مخصوص شکر حضرت رب الاربانی است تا شکوه اسم اعظمش در صدر کتب متمکن گردید؛ **انجام:** و عذب فرات سائغ شرابه و هذا ملح احاج هر دو سر دارند اما این کجا و آن کجا و السلام

بی‌کا، بی‌تا؛ متن و حاشیه است؛ جلد: تیماج، ۱۷۶گ (۱ر-۱۷۶پ)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۴۲۰]

۱۰۱. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۱۹۵/۱

آغاز: مخدوم مطاع مشفق مهربان من، آمنت بمن نور بک الظلم؛ **انجام:** قریب است و بجهة آنکه عساکر ظفر پناه

خط: شکسته نستعلیق عالی، بی‌کا، بی‌تا؛ در برگ ۴۵ر کاتب کتاب اول را میرزا عبدالله بن میرزا محمد خان گلپایگانی رضوی ذکر کرده و در برگ ۵۶ر نوشته شده خط میرزا حسین (ایروانی)؛ مهر: «اسدالله»، «معین الرعایا»؛ جلد: تیماج، ۵۵گ (۲پ-۵۶ر)، اندازه: ۲۱×۳۴سم [ف: -۱۷۶]

۱۰۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۹۳۱۷

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: آغاز؛ برگ‌ها درهم صحافی شده؛ مهر: «الراجی محمد بن نصر الله الموسوی» (بیضی)؛ جلد: تیماج، ۷۹گ، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۴-۱۱۰]

۱۰۳. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۱۶۳

انجام: و توجه بعالم قدس مقدور نگردد لاجرم باقتضای کسالت در التزام جهالت باقی مانند ...

خط: نسخ و نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۱۹۷گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۵/۵×۲۲سم [ف: ۲۶-۱۱۸]

۱۰۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۶۷۹۰/۲-۳۴/۱۶۰

آغاز: بمیرزا صادق وقایع نگار نوشته است بسمله رب اشرح لی صدری ویسرلی امری واحلل عقدة من لسانی یفقهوا قولی رقیمه رسید؛ **انجام:** غافل که معنی دوست مغز است نه پوست

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵۰گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۶۲۵]

۱۰۵. مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۲۳۷۰۱

خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ تاریخ نگارش جمله‌ای از منشآت ۱۲۲۲ هجری است؛ اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۲-۵۷]

۱۰۶. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۵۳۱

آغاز: پیرایه آرایش وزیور وزینت باشد. زه به کسر زاء عربی کلمه تحسین وآفرین باشد. کارگاه کن فیکون کنایه از دنیا وعالم باشد؛ **انجام:** وهرلمحه نوحه با زاری درسرهرکوچه وبازار می‌روم باگریه به جانب هرقریه می‌دویدم [...]

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ درابتدای کتاب فائده‌ای درمعنی چند لغت از پارسی ذکر شده؛ جلد: تیماج روغنی، ۱۴۲گ، اندازه: ۸×۱۶سم [ف مخ: ۵-۲۱۵۱]

۱۰۷. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۸۸۹-۱۰/۱۹۹

آغاز: از منشئات میرزا ابوالقاسم قایم مقام بیکی از امیر زادگان نوشته اند درباب فارسی که امر ومقرر شده بود همه مرقومات شما را بنظر ولیعهد روحی فداه رساندم فرمودند ما از خود هوا وهوسی نداریم؛ **انجام:** یاتیهم عذاب یوم عظیم اللهم اجعل عواقب امورنا خیراً

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ ۴۷گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۸-۴۶۲۵]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt

فاضل خان گروسی، محمد، ۱۱۹۸ - ۱۲۵۳ قمری

fāzel-xān-e garrūsī, mohammad (1784 - 1838)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۰۵۱۴

آغاز: صاحبا، امیدگاها، مدتیست که از اشفاق گوناگون عالی دورم؛ **انجام:** افسانه اش مخوان که بار درخت ×× فصاحت است و ثمر شجره بلاغت

نامه‌ها و منشآت محمد فاضلخان گروسی است که در شعر راوی تخلص می‌کرده و از نویسندگان و شاعران دوران قاجار و معاصر با فتحعلیشاه قاجار بوده است، شرح حال و اشعار وی در خاتمه انجمن خاقان بتفصیل آمده است؛ خط: نستعلیق تحریری، بی‌کا، تا: ۱۲۷۷ق؛ ۲۰۱گ، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۹-۳۵۳]

۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۶۹۶

آغاز: منشآت مرحوم قایم مقام اعلی الله مقامه. بسمله. رقیمه کریمه در اسعد اوقات رسید؛ **انجام:** و اگر انصاف امعان نظر شود قمی بسیار است و طالقانی در میاننیست.

شامل نامه‌هایی ۱. از: قایم مقام به میرزا صادق مروزی چهار فقره، به وقایع نگار دو فقره، به میرزا فضل الله سه فقره، به میرزا فضل الله سه فقره، به فاضلخان سه فقره، به شعاع السلطنة پنج فقره، در جواب ذوالریاستین، به میرزا محمد علی مستوفی، ۲. شرح حال مرحوم معتمد الدوله، ۳. از معتمدالدوله به فرمانفرما، دستور العمل از قبل خاقان مغفور بجهة وزارت ملک فارس به نام میرزا محمد باقر به ولیعهد مبرور از قبل خاقان مغفور، ۴. از فاضل خان به شاهزاده اردشیر میرزا شش فقره، کاغذی که فاضل خان به جای میرزا آقاسی هنگامی که در گروس بجهة انجام مهمی در خدمت شاهزاده اردشیر میرزا بود نگاشته، به آقاخان محلاتی، بجهة احوال‌پرسی مریضی، به آقا محمد سعید بن آقا مهد رضوی همدانی، به ملامیرزا محمد ملاباشی، ۵. از حکیم قاآنی، به خدمت شاهزادگان عظام، به خدمت اردشیر میرزا سه فقره، قصیده‌ایکه در عریضه نوشته، ۶. از میرزا نقی علی آبادی به قایم مقام، ۷. میرزا محمد بروجردی بجهة رسید بره به شخصی نوشته، از قول جناب اتابک اعظم بیکی از صاحب‌منصبان دولت روس که بجهة تعزیت و تهنیت برکاب همایون می‌آمد نوشته است، ۸. مرحوم مغفور نایب السلطنه یک قطعه نشان به سیف الدوله میرزا عطا فرموده‌اند، ۹. دوباره از قایم مقام به میرزا بزرگ، از جانب ولیعهد به خاقان مغفور، به میرزا ابوالقاسیم ذوالریاستین و ... دیباچه مرحوم قایم مقام به کتاب «اثبات نبوت» پدرش، دیباچه رساله جهادیه، ۱۰. شرح حال میرزا ابوالقاسم قایم مقام، بث الشکوی و دیباچه رساله عروضیه از قایم مقام؛ خط: نستعلیق زیبا، بی‌کا، بی‌تا؛ ظاهراً در عهد ناصرالدین شاه قاجار نوشته شده است؛ جلد: چرمی، ۱۶۱گ، ۱۱-۱۲سطر، اندازه: ۱۳×۲۰/۵سم [ف: ۳-۱۳۴۲]

۳. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۵۶

فقط یک نامه به آقاخان محلاتی؛ بی‌کا، بی‌تا[ف: ۳-۱۳۴۳]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša'āt

صاحب مازندرانی، محمد تقی بن محمد زکی، - ۱۲۵۶ قمری

sāheb-e māzandarānī, mohammad taqī ebn-e mohammad zakī(- 1840)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۶۷۵/۴

کا: محمد علی شیرازی، تا: قرن ۱۳؛ مجدول؛ ۲۰ص (۲۱-۲۸ و ۳۴-۴۵)، ابعاد متن: ۱۷×۲۹، اندازه: ۲۱/۵×۳۳/۵سم [ف: ۸-۴۳۸]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۴۳۱/۱۵

آغاز: بسمله. پاکا منزها ناپاک پاک را چگونه تنزیه کند؛ **انجام:** انشاء الله همیشه صحبت دوستانت میسر و گوارا باد و السلام

این منشآت که حاوی نامه‌ها و داستان‌هایی چند از علی آبادی است نمونه‌ای از سبک ترسل‌نویسی اوایل دوره قاجار است که در پاره‌ای از موارد معنی فدای لفظ شده و کاملاً آشکار است که نویسنده معنی را برای بکار بردن یک صنعت ادبی گردانده است؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳، آخر نسخه: فی سلخ شوال المکرم ۱۲۸۰؛ جلد: تیماج، ۴۹ص (۲۰۴-۲۵۲)، ۱۵ سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۶/۵×۲۱سم [ف: ۱-۴۱۹]

۳. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۳۱۷/۲

آغاز: لئالی ثنای مخزن دارا از مخزون دریا که از لجه دل؛ **انجام:** قافیه اندیشم و دلدار من گویدم مندیش جز.

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۲۴ص (۲۳-۴۶)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۲-۵۶]

۴. تهران؛ حقوق؛ شماره نسخه: ۸۹ - د

آغاز: بسمله هذا کتاب منشآت مرحوم میرزا تقی آقای علی آبادی صاحب دیوان. پاکامنزها ناپاک پاک را چگونه تنزیه کند و شبه ناچیز پدید آورنده همه چیز را بچه چیز تشبیه تواند کرد ... آغاز کتاب منشآت بعد از اعتراف بعجز و تقصیر؛ **انجام:** و آنچه می‌نویسم بتو میفرستم (بحمدالله و المنة که این کتاب منشآت که زاده طبع ... مرحوم مبرور میرزا تقی علی آبادی صاحب دیوان ... بید ... محمد صادق منشی ابن محمد علی منشی العلی آبادی سمت اتمام و صورت اختتام یافت برسم معمول همه ساله تقدیم کتابخانه ... شاهزاده ... سر کار احتشام الملک ... گردید ... شب یکشنبه بیست و نهم ذی القعده ۱۳۱۹ صورت اختتام یافت)

خط: نستعلیق، کا: علی آبادی، محمد صادق بن محمد علی، تا: یک‌شنبه ۲۹ ذیقعده۱۳۱۹ق، برای کتابخانه شاهزاده احتشام الملک؛ ۸۰گ، ۸سطر(۴/۵×۹/۵)، اندازه: ۹×۱۴/۵سم [ف: ۲۰۷]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt

فروغ نائینی، محمد علی، ۱۱۷۴ - ۱۲۶۲ قمری

forūq-e nā'īnī, mohammad 'alī (1761 - 1846)

۱. تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۸۲۶

آغاز: عریضه ای است بخاک پای کیمیا آثار - خاک رهگذار رخش باد سرعت را ابروی مردم دیده امید ساخته ... التفات شاهانه آرزو داشته ... و روز و شب در سفر وحضر حضرت آسمان مقر را مواظب خدمت بوده و دقیقه ای از دقایق اهتمام و اجتهاد را مهمل و متروک نگذاشته ... و این قصیده بهاریه که کاتب راست درین مقام مناسب افتاده تحریر رفت. القصیده بهاریه. باز شد فصل بهار و گشت گلشن چون نگار ××جندا کلکشت گلشن مرحبا فصل بهار / ظل حق فتحعلی شاه آنکه بر عالم بود ×× طاعت او فرض بعد از طاعت پروردگار؛ **انجام:** داد خود می‌خواستم از گردش گردون فروغ ×× راه اگر در بزم شاه دادگر می‌داشتم / جم نشان فتحعلی شه آنکه با جمشید چرخ ×× همسری می‌جستم ار در پاش سر می‌داشتم. رباعی: بر در گه دارای جهان خواهم شد ×× در داد ز بیدادگران خواهم شد / سر خط غلامی بسگش خواهم داد ×× و آزاد ز دست این و آن خواهم شد

میرزا محمد مهدی بن میرزا محمد باقر متخلص به بهجت و ملقب به فروغ الدین که در اشعار و تالیفات خویش به نام فروغ تخلص می‌کرده به سال ۱۲۴۹ق، در این نسخه مطالب و عناوینی منظوم و منثور به زبان فارسی و عربی در مدح و قدح فتحعلیشاه و بعضی از شاهزادگان قاجار و ذکر حسب و نسب آن قبیله سخن رفته است و شامل مکاتبات، مراسلات، منشات و عرایضی است که با انشائی مقید و مصنوع به رشته تحریر کشیده شده است، عناوین بدین صورت است: عریضه‌ای به خاکپای کیمیا آثار، - ذکر جلوس خسرو کامکار، - قصیده در مدح فتحعلیشاه، -ذکر نزول برف در فصل بهار در سال ۱۲۱۴ هجری قمری که بیست و پنج روز از نوروز گذشته بوده است، - در بیان حسب و نسب فتحعلیشاه، - ذکر تسخیر دامغان در عهد خاقان، -بند ترجیعی موشح به نام همایون، - قطعه‌ای خطاب به صدر اعظم دیوان همایون، - ذکر ورود ایلچی روس به دربار معدلت مانوس، - صورت نامه‌ای که از جانب بانوی حریم خلافت کبری والده نواب کیکاوس میرزا به والده امپراطور روس راجع به محبت و موالفت و یک جهتی دو دولت ایران و روس، - مراسله‌ایکه از جانب مهد علیا و ستر کبری همشیره نواب فتح الله میرزا به زوجه امپراطور روس نگارش یافته راجع به عهد دوستی و مودت دولتین، - مختصری از احوال همایون شاهنشاهی که بر صدر تذکرة الشعرا نگارش یافته، - ذکر شمه‌ای از اخلاق اعلیحضرت ظل اللهی و بعضی از مویدات اقبال همایونی، - نظم و نثر در وصف عمارت کاخ بلور شاهنشاهی، - شرحی که در بقعه شریفه امامزاده واقعه در ساوجبلاغ بر احجار منصوبه مثبت و منبت شده، - قباله نکاحی که هنگام سور میمون شاهزادگان کامکار نگارش یافته، - دیباچه قباله که در وقت بیع و نترای مزرعه موسومه به مبارکه تحویل شد، - خطبه بی نقطه، - خطبه که بر عنوان محضر سیادت سیدی نوشته شد، - شرحی که در آخر دعای جوشن کبیر به جهت قبله عالم روحنا فداه آقا زین العابدین خوشنویس نوشته نگارش یافته متجاوز از شصت اسم دعا بطریق ایهام در آن مندرج است، - صورت نامه همایون که در جواب نامه سلطان محمود خان خواندگار روم مصحوبی سید عبدالوهاب سفیران دولت بهیه نوشته شده راجع به عقد قرارداد مودت و دوستی دولتین، - صورت رقیمه همیون که در جواب ذریعه شاه زمان افغان نوشته شده راجع به تعیین حسنعلی میرزا والی مملکت خراسان به مهمانداری ایام مسافرت جهت شاه زمان و مترقب حصول ملاقات وی، - صورت رسیله همایون که به جناب سلطان العلما حاجی میر محمد حسین اصفهانی امام جمعه در باب انقاد عبا سمت نگارش یافته، - صورت رسیله همایون که به جناب آقا سید مجتهد محمد در فوت مرحمت پناه آقا سید علی به رسم تسلیت و تعزیت سمت ترقیم یافته است، -عنوان مراسله همایون که به شیخ المشایخ شیخ احمد احسائی سمت ترقیم یافته، -صورت رسیله همایون که به جناب شیخ محمد حسن سمت ترقیم یافته، - صورت فرمانی که به شاهزادگان منوچهر میرزا و کیومرث میرزا صادر شده، - فرمانی که به افتخار وزیر دولت انگلیس در باب انفاد نشان شرف اصدار یافته، - صورت فرمانی که در باب تفویض دارائی دار الملک تهران به نواب کامیاب والا شاهزاده اعظم علی خان شرف اصدار یافته، - صورت فرمانی که در باب انفاد خلعت نوروزی به برخی از خواص امرا صادر شده، - صورت فرمانی که در باب اعطای لقب سلطان العلمائی به جناب حاجی میر محمد حسن امام جمعه و جماعت دار السلطنه اصفهان شرف اصدار یافته است، - فرمان نیابت استیفای ممالک که به اسم مقرب الخاقان میرزا خانلر نوشته شده، - صورت فرمان خانی میرزا تقی خان جواهری باشی، - عنوان فرمان نیابت صدارت اصفهان به اسم میرزا محمد نوشته شده، - صورت فرمان امان نامه امان الله خان والی کردستان، - صورت عریضه‌ای که بر حسب امر همایون از جانب مقرب الخاقان حاجی محمد حسین خان به نواب نایب السلطنه عباس میرزا نوشته شده در خصوص ارسال یکصد باب چادر جهت نزول ملتزمین در جنگ، - مراسله‌ای که بر حسب تکلیف یکی از امنای دولت قاهره به رسم امتحان بالبدیهه در طلب کتاب وصاف در چادر دفتر خانه نگارش یافته، - قصایدی در شکر نعمت ادراک خدمت درگاه فلک جاه فتحعلی شاه قاجار؛ خط: نسخ و نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۴۹ق؛ مجدول، با سرلوح، مذهب؛ مهر: ناصرالدین شاه قاجار؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوا، ۶۷۶ص، ۱۰-۱۲سطر، اندازه: ۱۸×۲۸/۸سم [ف: ۷-۷۲۵]

۲. تهران؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۶

خط: نستعلیق، کا: نایینی، عبدالرحیم، تا: ۲۵ رجب۱۲۷۵ق؛ افتادگی: آغاز؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۱۰۴گ، ۱۵سطر(۱۲×۲۲/۵)، اندازه: ۱۲/۵×۳۵سم [ف: -۴۲۵]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monšaʼāt

وصال شیرازی، محمد شفیع بن محمد اسماعیل، ۱۱۹۷ - ۱۲۶۲ قمری

vesāl-e šīrāzī, mohammad šafī‘ ebn-e mohammad esmā‘īl (1783 - 1846)

نمونه‌هایی است از نکاح‌نامه‌ها، طلاق‌نامه، توبه‌نامه، آزادنامه، مصالحه‌نامه، وصیت‌نامه، هبه‌نامه، تملک‌نامه، حج‌نامه نیابت.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۹۸۵/۳

آغاز: من کلام میرزا کوچک شیرازی المتخلص بوصال، محبان عزیزان دوستداران شکایتی دارم

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۱۹گ (۸۳ر-۱۰۱پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۸/۵×۱۴/۵سم [ف: ۴۴-۱۷۹]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monšaʼāt

ریاض همدانی، محمد جعفر، - ۱۲۶۸ قمری

rīyāz-e hamadānī, mohammad ja‘far(- 1852)

دفتر جنگ‌مانندی است گویا از میرزا جعفر همدانی متخلص به ریاض، نگارنده «مقامات ریاض» که پس از این یاد خواهد شد. نامه‌هایی است دوستانه و نامه‌ای به ممیزین اصفهان، و دستورالعملهایی در عمل مساحت و ممیزی، و قصیده ستایش ملا محمد علی واعظ اصفهانی، مثنوی‌هایی که برای دوستان سروده، جواب عارف مصری در مسجد زکریا در شام.

[الذریعه ۳۲۵: ۹؛ مجمع الفصحاء ۱۴۷: ۲]

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۸۸۳

آغاز: مکتوب یا محمد حفظه الله تعالی من الآفات و البلیات مخدوما، مکرما حسب حالی ننوشتم و شدایا می‌چند، حاجی آمد که فرستم بتو پیغامی چند. ما که فحشی نتوانیم بعرض تو رساند، هم مگر لطف شما پیش نهد کامی چند ...

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳-۱۴؛ در صفحه عنوان آمده: مستوفی منصب، ممیزی شغل، ریاض تخلص، کلماتش دربادی نظر منشی و شاعر می‌نماید؛ جلد: تیماج، ۷۵گ، اندازه: ۱۷×۲۱سم [ف: ۱۴-۲۳]

● **منشآت** / ادبیات / عربی

monšaʼāt

قاآنی، حبیب الله بن محمد علی، ۱۲۲۳ - ۱۲۷۰؟ قمری

qāʼānī, habīb-ol-lāh ebn-e mohammad ‘alī (1808-1854)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۱۱۵/۱۴

کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۵۲ق؛ ۵ص (۷۸- ۸۲) [ف: ۱۰-۶۷۹]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۸۷/۳

بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۲گ (۱۰پ-۱۱ر)، اندازه: ۱۵/۱×۲۸/۴سم [ف: ۲۹/۲-۷۳۰]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monšaʼāt

قاآنی، حبیب الله بن محمد علی، ۱۲۲۳ - ۱۲۷۰؟ قمری

qāʼānī, habīb-ol-lāh ebn-e mohammad ‘alī (1808-1854)

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۹۰۸۷/۱۵

ادامه منشآت قاآنی؛ خط: نسخ کهن معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۳۰ر-۳۱پ)، اندازه: ۱۵/۱×۲۸/۴سم [ف: ۲/۲۹-۷۳۱]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monšaʼāt

یغما جندقی، ابوالحسن بن ابراهیم قلی، ۱۱۹۶ - ۱۲۷۶ قمری

yaqmā jandaqī, ab-ol-hasan ebn-e ebrāhīm qolī (1782 - 1860)

[الذریعه ۱۳۱۳؛ فرهنگ سخنوران ۶۵۸؛ نسخه‌های منزوی ۱۹۰۰ و ۲۶۱۴؛ مشترک ۷۵۰/۵ «منشآت» همانجا ۸۹۸ «نامه»؛ مشار مؤلفین ۱۶۹/۱ برای کارهای چاپ شده اش؛ دنا ۱۵۶/۱۰-۱۵۷]

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۸۹۱/۱

آغاز: روزت خجسته باد و اختر بخت بفرهی پیوسته گویا فرمان آبشخور دم باز امسال بدان در گشته رخت بازگشت کشد؛ **انجام:** کارگذاران را از در خشنودی نه سود خویش فرمای پذیرش خواهد رفت

با مقابله نسخه ش۱۶۴ فیروز مشخص شد منشآت یغماست؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مهر: «عبده الراجی رضا قلی» (بیضی)؛ ۱۳۳ص (۱-۱۳۳)، ۱۵-۱۷سطر (۹×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۲/۴سم [ف: ۲۹/۱-۲۴۷]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۳۰۴/۳

آغاز: روزت خجسته باد و اختر بخت بفرهی پیوسته گویا فرمان آبشخورم؛ **انجام:** از زنج پویائی درین سنگلاخ کام فرسای خار و سندان بازها پیغان دادی و نوید فرستادی

خط: نستعلیق شکسته، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ محشی؛ ۲۴گ(۷۶-۹۹)، ۱۷-۲۳سطر، اندازه: ۶/۵×۱۲سم [ف: ۳۶-۱۴۰]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۶۴-فیروز
خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ در صدر صفحه نخست این نوشته دیده می‌شود: «نوشتجات فارسی موبد آموزگار میرزا یغما آقا باقر کاشی که در فین کاشان کوی دارد»؛ جلد: تیماج، ۳۲گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۴/۵×۲۳سم [ف: ۲۱-۳۳۱]

۴. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۰۳-۱/۱۰۳
آغاز: بسمله سرکار قدرت از تندرستی وخر گوهر وبه افتاد کارت دهی را آگهی داد اختر ناساز روی در وروزناکامی درکوتهی آورد؛ **انجام:** سود بازار جوانی بی زیان باد وآب گلزار زندگانی بی خزان بود شتاب ری را سخن کرده وآهنگ ودرنگ ما زید را اسرا کنکاش به من آورده اگر چه دیده تاریک دید خرد را در پرده
بیش از هفتاد نامه است که برای فرزندان و دوستانش نگاشته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۸۷گ، ۱۶سطر، اندازه: ۱۱/۵×۲۱/۵سم [ف: ۸-۴۷۴۷]

۵. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۵۱۴
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ در متن وهامش؛ تملک: حاج محمد ابراهیم مشتری حسام الشعراءدر ربیع الاول ۱۳۰۱؛ ۸۰گ، ۱۵ سطر(۷×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۲سم [ف: ۱۶-۲۸۱]

۶. تهران؛ انجمن آثار و مفاخر فرهنگی؛ شماره نسخه: ۶۸
آغاز: هو الله تعالی شأنه، رب اشرح لی صدری و یسرلی امری و احلل عقدة من لسانی؛ **انجام:** چراغ دولت روز افزون افروخته و جان بدخواهان در شعله قهر سوخته باد الامر الاشرف الاعلی ...
مکتوباتی آمده که بنا بر حاشیه صفحه ۷۰ می‌بایست کاتب آنها میرزا ابوالحسن یغما باشد؛ خط: شکسته خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۰۶ص، ۱۵ سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: -۱۱۰]

۷. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۸۷/۲-عکسی
آغاز: صورت نامه ها از نوشته جات حضرت یغما، قربانت شوم. عجب پیمان و پیوندی کردم، و عجب ایمان و سوگندی خوردم، بر عقل من
اصل نسخه: آستان قدس ش ۴۶۶۰. چند نامه است؛ خط: نستعلیق پخته، بی‌کا، تا: ۱۲۶۱ق؛ در «کلیات» یغما؛ ۲۳گ(۹-۳۱)[عکسی ف: ۲-۲۷۸]

۸. تهران؛ دائرة المعارف؛ شماره نسخه: ۲۸۷/۱ عکسی
آغاز: صورت کاغذ ... فرشته ئیست بر این بام ...
نامه از آقا خان محلاتی و تحریر از یغما جندقی؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال۱۲۶۱ق؛ ۹گ (۱- ۹) [عکسی ف: ۲-۲۲۵]

۹. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۳۲۸
آغاز: قبله گاها میدانم حضرت را به حکم تجربت و مکانت نفس و نیروی توکل تحمل این زریبت و توسل مناعت چندان دشوار نیست
خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: ربیع الاول ۱۲۷۰ق؛ افتادگی: انجام؛ در پایان سه صفحه است باز منشآت یغما و قائم مقام، با یادداشت احمد شریف در رجب ۱۲۹۳؛ جلد: تیماج، ۱۰۰گ، ۱۵سطر(۷×۱۴)، اندازه: ۱۴×۲۰سم [ف: ۱۷-۳۴۸]

۱۰. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۴۶۶۰
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: شوال ۱۲۶۰ق و رجب ۱۲۶۱ق؛ جلد: میشن، ۲۲۲گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴/۹×۲۲/۲سم [ف: ۴-۷۹۳]

۱۱. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۵۹۳-۲۸/۱۳
آغاز: بسمله هنگامی که پرورش وپاس سرکار علی قلی میرزا با حکیم باشی بود ورشد آمد شماری دیگر داشت و دوره نزدیک را دربزم وی خاست ونشست کمتر می‌رفت؛ **انجام:** مردم بیچاره از شکمبارگی‌های دستار بندان مفت پسند چه می‌کشند امیدوارم پاک یزدان این دو برادر را که با هجده هزار کیهان برابرند.
مجموعه نامه‌های یغمای جندقی است به نثر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۶۱گ، ۲۰سطر، اندازه: ۲۲×۳۵سم [ف: ۸-۴۶۳۲]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša’āt

کنتوری، اعجاز حسین بن محمد قلی، ۱۲۴۰ - ۱۲۸۶ قمری

kantūrī, e‘jāz hoseyn ebn-e mohammad qolī (1825-1870)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۷۹۹۴
آغاز: خدمت و الدین و اخوات ... آداب و تسلیمات رسانند؛ **انجام:** ساخت فقط اعجاز حسین ... سنه ۱۲۷۹ق
خط: نستعلیق خفی، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ قطع: وزیری کوچک[رایانه]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša’āt

درزی، محمد

darzī, mohammad

مشهد؛ الهیات؛ شماره نسخه: ۱۴۸۶۰/۲
خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۸۶ق، جلد: مقوا، ۴۷گ، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۲-۱۶۵]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša’āt

هدایت، رضا قلی بن محمد هادی، ۱۲۱۵ - ۱۲۸۸ قمری

hedāyat, rezā qolī ebn-e mohammad hādī (1801 - 1871)

گویا از رضاقلی خان هدایت طبرستانی

[الذریعة ۴۵/۲۲و۴۳/۲۳]

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۱۳۲

آغاز: بسمله. به دشمن کس نکرد اینها که من کردم، من که در هجران دوست شکیبایی نتوانستمی به اختیار خود را دشمن کام نمودم، مگر خود را بارها زین پیش نیازموده بودم؛ **انجام:** و از کسادی بازار بر مجوش ... حرره محمدعلی بر حسب یادگار برای میرزا سلیان تحریر شد، ۸ شوال ۱۲۹۳

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمدعلی، تا: ۸ شوال۱۲۹۳ق، برای میرزا سلیمان؛ جلد: میشن، ۱۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱/۶×۱۸/۴سم [ف: ۴-۷۹۳]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monšaʼāt

نوری یوشی، علی

nūrī yūšī,ʻalī

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۳۸

خط: نستعلیق، کا: علی بن حاجی ملا میرزا محمد نوری یوشی، تا: ۱۶ محرم۱۲۹۴ق؛ در پایان فرهنگی است به فارسی به ترتیب تهجی در ۸گ نوشته ۱۲۹۴؛ جلد: تیماج، ۱۷۰گ، ۱۱سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۶×۲۱سم [سنا: ف: ۲-۷۳]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monšaʼāt

کوثر همدانی، علی نقی بن محمد رضا، - ۱۲۹۶ ؟ قمری

kowsar-e hamadānī, ʻalī naqī ebn-e mohammad rezā(-1879)

منشآت و مکاتبات خصوصی حاجی میرزا علینقی کوثر همدانی و فرزندش محمد حسین است.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷۰۵۳

آغاز: بنواب والا احتشام الدوله یا مرحوم مؤید الدوله؛ **انجام:** بی اجازه ونظارت مجتهد مرقوم مصارف فوق را بنماید قبول نخواهد بود محض یادداشت قلمی گردید.

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ۳ صفر۱۳۳۸ق، نیمی به خط محمد حسین الشهیر به آقا بزرگ بن ملا یونس و نیمی به خط محمد حسین بن حاجی میرزا علینقی به تاریخ‌های مختلف؛ واقف: درة السلطنة ملکزاده کوثر، آبان ۱۳۲۶؛ جلد: پارچه‌ای، ۱۴۳گ، اندازه: ۱۳/۳×۲۱/۱سم [ف: ۷-۸۵۴]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monšaʼāt

شمس الدین محمد

šams-od-dīn mohammad

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۶۸۳۳

بی‌کا، تا: ۱۲۹۸ق؛ انتقالی از کتابخانه پهلوی - مجموعه نوازی؛ ۵۶گ، اندازه: ۱۲×۱۷/۶سم [رایانه]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monšaʼāt

افشار، مهدی، ق۱۳ قمری

afšār, mahdī(- 19c)

نامه‌هایی است که مؤلف که خود از صاحب منصبان عصر قاجاریه بوده از منشات خود که به درباریان نوشته جمع‌آوری نموده است.

[الذریعة ۴۰/۲۳]

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۳۹۳۳/۳-۲۰/۵۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین والعاقبة للمتقین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمدوآله الطاهرین بعد الحمد والصلوة علی مستحقیها به عرض می‌رساند که با وصف وصف تحقیق اخلاص این عقیدت؛ **انجام:** تاج زرین برسرنهاده وجبار کبک ابروی بر کمر نشسته مینوی شفق سپهر از حسم سپهر می‌نایی تشنگان مجلس را آب می‌بخشید

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۶۸گ، ۱۳سطر، اندازه: ۱۶×۲۰سم [ف: ۸-۴۶۲۶]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monšaʼāt

بدایع نگار، ق۱۳ قمری

badāyeʻ negār(- 19c)

رساله‌ای است درمنشآت ونامه‌نگاری‌ها شامل چندفصل خاتمه که مسودات عرایض پادشاهان وحکام وصور مهرنامجات وقبالجات وسجلات شرعیه وعرفیه راگردآوری نموده است تاریخ برخی از نامه‌ها ۱۲۹۹ق است وازجمله مطالب رساله فتح‌نامه هرات است واز اشعار فارسی بسیار استفاده شده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۸۸۵/۲-۱۰/۱۹۵

آغاز: بسمله الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی خیر خلقه محمد وآله الطاهرین ... این رساله ای است از منشئات نو وکهن و درایراد مجاورات سخن که به مشیت قادر قائل بامر کن درخواطر جوانی از سلسله سادات عالی درجات تعلق گرفته که باتمام این رساله قیام نمایم؛ **انجام:** گویند که به صورت گاو بود. دانش موسی آن است که در وادی ایمن باشد

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، ۲۷گ، ۱۰-۱۱سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۸-۴۶۱۲]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša'āt

خسرو میرزا قاجار، ق۱۳ قمری

xosrow mīrzā qājār(- 19c)

مشتمل بر عریضه‌هایی که به پادشاه نوشته است و سایر مکاتیب دیوانی و اخوانی و غیره.

تهران؛ بیانی، مهدی (دکتر)؛ شماره نسخه: ۱۶

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳[نشریه: ۲-۴۹]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša'āt

خلخالی، محمود، ق۱۳ قمری

xalxālī, mahmūd(- 19c)

نامه‌هایی است که مؤلف انشاء نموده است. در آخر این کتاب وقف‌نامه مدرسه و مسجد شاهزاده واقع در جنب قیصیریه زنجان که در سال ۱۲۴۱ق توسط فتحعلی شاه وقف شده، آمده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۶۰۵/۴

آغاز: الحمد لخالق الخلایق و الشکر الهادی الطرایق حمدالله خارجا عن الحد شکرالله لا یحیط العد تحول عقول الخلق حول جنابه و لم یدرکوا من نوره؛ **انجام:** پادشاه جم جاه رعیت پرور، سلطان سلاطین، چاکر ملک دین و درایت، سالک رای ... المطاع بالفرض المسلم بالعدل و المجرد فی الافواه المؤید بفتح جلی فتحعلی شاه لازالت النجوم سایرة علی هواه.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۲۴۱ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۵گ (۱۳۳پ-۱۵۷ر)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۶-۱۰۷]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša'āt

خوئی، علی بن جعفر، ق۱۳ قمری

xū'ī, 'alī ebn-e ja'far(- 19c)

صورت چند نامه و منشآتی است که نوشته و یکی از آنها تاریخ ۱۲۴۲ را دارد. احتمالاً نگارنده همان میرزا علی خوئی مهجور است که منظومه «فراق‌نامه» را سروده و در نسخه‌های خطی فارسی (۳۰۲۰/۴) معرفی شده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۴۳۹/۴

آغاز: گلگونه حمدی که عذار عذرای صفایح صحایف را رنگین سازد سزاوار جمیل جمال ذی الجلال است؛ **انجام:** کلب علی نام نهادن مانند کومش خواندن سگهای شکاری است ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوایی، ۱۳گ (۷۴پ-۸۶پ)، اندازه: ۱۶/۵×۲۲سم [ف: ۱۴-۲۲۰]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša'āt

فایق آشتیانی، محمد تقی، ق۱۳ قمری

fāeq-e āštīyānī, mohammad taqī(- 19c)

نامه‌های دوستانه میرزا محمد تقی فایق آشتیانی است و شوخی هم دارد ونام او در دیباچه یاد شده است. عنوان ومخاطبان نامه‌ها: ۱. شجره‌نامه سیادت محمد مازندرانی؛ ۲. میرزا نصرالله خان مهندس باشی؛ ۳. یکی از زنان مطربه؛ ۴. میرزا علیجان کرمانشاهی؛ ۵. به خانلر بیک سنقری؛ ۶. از جانب مسعود میرزا؛ ۷. از جانب اسحق میرزا؛ ۸. از جانب ملا علی مجتهد متولی مشهد؛ ۹. از جانب امام جمعه تهران؛ ۱۰. از جانب حبیب الله به میرزا علی رضا لشکرنویس؛ ۱۱. به نواب یحیی میرزا در درخواست تنباکو؛ ۱۲. به ملا عبد الواحد قاضی سنقر؛ ۱۳. به مهدی قلی میرزا سهام الملک؛ ۱۴. از محمد باقر سیف الشریعه به حاجی ملا اسمعیل صدر العلماء خراسانی؛ ۱۵. به عطاخان فرشباژش؛ ۱۶. به ملا مسیح؛ ۱۷. ازوکیل الدوله به امام جمعه؛ ۱۸. به میرزا اسماعیل؛ ۱۹. از فرج الله خان بمستوفی الممالک؛ ۲۰.به حشمت السلطنه؛ ۲۱. به پاشاخان امین الملک؛ ۲۲. در هجو اسحاق میرزا پسر حشمت الدوله؛ ۲۳. به میرزا محب الله منشی گروسی؛ ۲۴. به آمیرزا علی اکبر.

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۷۸ ـ د

آغاز: نخستین حرفی که منشیان روزنامه نگار؛ **انجام:** نبینه جای تو

خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳و۱۴ق؛ جلد: تیماج، ۶۸گ، ۱۳سطر (۷×۱۴)، اندازه: ۱۰/۵×۱۷سم [ف: ۱-۴۹۸]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša'āt

قاضی اردلانی، محمد حسین، ق۱۳ قمری

qāzī ardalānī, mohammad hoseyn(- 19c)

نامه‌های مختلفی را مولف از انشاءات خود ودیگران در این مجموعه گرد آورده و بیشتر از منشآت بیاض و منشآت معتمدالدوله. میرزا عبدالکریم، میرزا صادق بدایع نگار، ملا محمدملاشیر (سبز) علی، میرزا صادق نامی، فاضل خان، میرزا ابوالحسن یغما مشهور به خندق استفاده کرده و در پایان اشعاری ظاهراً از مؤلف کتاب آمده است.

یزد؛ کاظمینی؛ شماره نسخه: ۲۴۳

آغاز: سبب از تالیف این حروف خجسته مبانی و باعث بر ترکیب این کلمات برجسته معانی آنکه سرگشته بادیه حیرانی محمد حسین قاضی اردلانی؛ آغاز اشعار این کتاب: کرا شاید ثنا زین بس که زیبد آل یس را ××جهان مجد و تمکین آسمان دانش دین

را؛ **انجام:** دعای دولت ایام نصرتت خواهد ×× زدرگهی که چه مسکین در و چه میر و چه شاه
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۲۶۳ق؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۴۵۷گ، اندازه: ۲۰/۵×۳۰سم [ف: ۱-۲۱۱]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt

قاضی زاده، میرزا محسن، ق۱۳ قمری

qāzī zāde, mīrzā mohsen(- 19c)

عرض لشکر شاه سلیمان و دیباچه رسالة السبق و الرمایة او است سپس یک انشاء فارسی.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۶۷۱۰/۳۱

خط: نستعلیق ریز، کا: رضوی، نصیر الدین محمد، تا: قرن ۱۱؛ کاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج، ۳گ (۸۳ر-۸۵پ)، ۴۲ سطر (۱۳×۲۳)، اندازه: ۲۰×۳۱سم [ف: ۱۶-۳۴۰]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša'āt

گل سناری، قاسم بن علی، ق۱۳ قمری

gol sonārī, qāsem ebn-e 'alī(- 19c)

گویا از قاسم گل سناری کاتب همین مجموعه است.

تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۵۵۶/۵

آغاز: به پادشاه نویسند. عرضه داشت کمترین بندگان به شرف عرض دور افتادگان؛ **انجام:** و سنت رسول الله ... و عقد دائمی.
کا: قاسم بن علی گل سناری، تا: ۱۲۹۶ق؛ جلد: مقوایی، ۵۶ص (۱۵۰-۲۰۵)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۲-۲۰۱]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša'āt

لواسانی، محمد بن فتحعلی، ق۱۳ قمری

lavāsānī, mohammad ebn-e fath-'alī(- 19c)

مؤلف در ص ۸۶ نام خود را «عبد فقیر محمد بن فتحعلی لواسانی» ضبط کرده و در ص ۸۵ نمونه‌ای از انشاء خود را درج کرده است.این کتاب شامل نمونه‌هایی از منشآت منشیان معروف: معتمد الدوله (نشاط)، قایم مقام، میرزا تقی علی آبادی (صاحب دیوان)، فاضل خان گروسی، آقا محمد علی مذهب اصفهانی (از کتاب یخچالیه)، میرزا ابوالقاسم همدانی، یغما، میرزا مهدیخان (استرآبادی)، میرزا رضی تبریزی (از جانب دولت علیه به دولت فرانسه نوشته ص ۱۸۷)، سیاقة الاعداد از صاحب معجم و سعدی (گلستان) است و در ضمن بعضی اشعار سنائی را دارد (ص ۲۲۵). از اینقرار مؤلف در قرن سیزدهم می‌زیسته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۲۵۹

آغاز: معتمد الدوله مرحوم سیدنا حبشی زاده بربستر؛ **انجام:** از پسر و دختر کسی نماند و از نسل او کسی باقی نماند.
خط: تحریری، کا: ساوجی، اسدالله، تا: نیمه دوم قرن۱۳؛ جلد: میشن، ۳۱۹ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۶-۲۱۶]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša'āt

محسن میرزا، ق۱۳ قمری

mohsen mīrzā(- 19c)

تعدادی از نامه‌های محسن میرزا که به رجال و خویشان نوشته جمع‌آوری شده است.

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۸۳۹/۳

آغاز: کاغذی که آن مرحوم بمرحوم سردار کل نوشته اند: فدایت شوم پارسال؛ **انجام:** و در زمین سخت مثل این بنده شل و لنگ خواهد شد.
خط: نستعلیق بسیار خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۹ص (۶۰-۸۸)، ۱۴سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۸×۲۲سم [ف: ۶-۴۸۶]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša'āt

محمد قاسم بن محمد مهدی، ق۱۳ قمری

mohammad qāsem ebn-e mohammad mahdī(- 19c)

منشآت ونامه‌هایی است که مؤلف به معاصران خود نوشته ودراین مجموعه جمع‌آوری نموده است. از جمله نامه‌هایی که وی به شخصیت‌ها نوشته این افراد هستند: عریضه‌ای که از جناب شاهزاده طرف نواب میرزا محمد مقیم درباب تهنیت جلوس به ابراهیم شاه نوشته، به صدرالممالک، ابوالقاسم کاشی در طلب حبه، آقا نظام وزیر کاشان، به شاه سلیمان، ملا علی اکبر ملا باشی نادرشاه میرزا زکی ندیم نادرشاه، میرزا مهدی خان منشی، قاضی عسکر، میرزا اسماعیل نایب الحکومه شیراز، محمد رضا خلف محمد تقی خان، نواب سید نصرالله ساکن نجف، میرزا محمد حیرت، میرزا محمد مقیم، مهدی قلی خان طلا کار گنبد وگلدسته مقدسه، ابوالحسن خان نسق چی باشی و ... .

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۲۴۲۹/۱-۱۳/۱۰۹

آغاز: دیباچه بیاض که حسب الخواهش بزرگی رقم زده خامه عنبر آمود فرموده اند: سایه گل تا بود خال رخ بستان ما ×× نقطه نام تو بادا مطلع دیوان ما؛ **انجام:** از اصفهان وعراق آهنگ بلاد مخالف فرمود شعله سوز مصیبت اخوی ام میرزا سید محمد مرغ

بی تاب دلها را کباب کرده وچون بحسب بازیچه‌های چرخ دو رنگ وکجروشهای
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: مقوا، ۲۸گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۵×۲۰سم [ف: ۸-۴۶۲۴]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša'āt

مشرف، محمد علی، ق۱۳ قمری

mošref, mohammad 'alī(- 19c)

۱. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۴۵۶

آغاز: این نسخه کز آراستگی چون چمن است؛ **انجام:** تمت الکتاب المنشأت.

در تذکره‌ها چند تن نام «مشرف» می‌باشند از جمله: ۱. مشرف اصفهانی، احمد بیک، ۲. مشرف اصفهانی، میرزا حسین، ۳. مشرف شهرکردی، اسفندیار ولیکن از میرزا محمد علی مشرف نشانی نیافتم، وی در پایان منشأت گوید: چون ... میرزا محمد علی مشرف ... از کلام عرفا و فصحا و بلغا معرفتی حاصل ساخته و از منشأت ... چیزی دریافته ... از آنها در این کتاب جمع نموده که هر کسی را به کار آید؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۰۶ق؛ ۱۹۲ص، ۱۹سطر، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۲-۱۴۳]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۷۵۷۲

آغاز: این نسخه کز آراستگی چون چمن است ×× چون صحن چمن پر از گل و یاسمن است / حرف است و لیک چون در خوشاب ×× بی ناطقه عندلیب شکر شکن است

صورت نامه‌های گوناگون و دیباچه کتاب است که مشرف برای آموختن مبتدیان در این مجموعه گرد آورده و در پایان مختصری از دستور کتابت سیاق را نیز آورده است؛ خط: نستعلیق شکسته زیبا، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۵۶ق؛ مجدول [ف: ۱۹-۳۷۷]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša'āt

موسوی جهدی، حسین بن لطف الله، ق۱۳ قمری

mūsavī jahdī, hoseyn ebn-e lotf-ol-lāh(- 19c)

نامه‌هایی است که مؤلف به دوستان خود در موضوعات مختلف نگاشته است وبرای یادگیری فرزند سیدرضا واعظ وسید علی نقی صدرالافاضل در حاشیه این نسخه تحریر نموده است.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۱۹۴۳/۳-۱۱/۴۳

آغاز: الحمدلله رب العالمین والصلوة علی محمد وآله اجمعین چنین گوید حسین ... که چون حواشی این ترسل بیاض بود؛ **انجام:** به دانه ریزی قطرات نیسانی صدف زمین را قابل سنبله حبوب [...] نموده

خط: نسخ، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۰ق؛ جلد: مقوا، ۵گ، اندازه: ۱۶×۲۶سم [ف: ۸-۴۶۲۶]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt

ندیم خلخالی، عبدالرحیم بن محمد رضا، ق۱۳ قمری

nadīm-e xalxālī, 'abd-or-rahīm ebn-e mohammad rezā(- 19c)

برخی از رسائل و منشآتی است که زنجانی خطاب به معاصرین خود درباره موضوعات مختلف نگاشته است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۷۶۰۵/۲

آغاز: عریضه ای است به نواب مستطاب نایب السلطنه نصره الله فی الدارین قلمی گردید حقیقت دوام دولت قاهره و مخلص واقعی غایبانه جلوه سلطنت غالبه؛ **انجام:** و از دیدار آب سرشار محروم به ضرب تیغ سنان چندان آبیاری نمودیم که الیوم اکملت لکم دینکم در همان روز واقع گردید الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی خیر المرسلین و علی آله الطیبین الطاهرین و علی اصحابه المؤمنین.

خط: نسخ، بی‌کا، تا: ذیقعده۱۲۴۱ق؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۱گ (۹۶ر-۱۰۶پ)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۶-۱۰۶]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša'āt

همای مروزی، محمد صادق، ق۱۳ قمری

homā-ye marvazī, mohammad sādeq(- 19c)

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۵۰۰۰

آغاز: کسانیکه به اندیشه‌های عبث و خیالات بیجا که از خیالی؛ **انجام:** قاطر من بنده را نیر از ره احسان به بین ×× کانهم استدعای پالانی و افساریش هست

بیاضی است بی سروته مشتمل بر منشآت و مکاتیب خصوصی و بدون عنوان به قلم میرزا محمد صادق همای مروزی وقایع نگار دربار فتحعلیشاه قاجار؛ خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ در آخر نسخه پنج صفحه اشعار متفرقه است در هجو و مدح اشخاص؛ واقف: نایینی؛ جلد: پارچه‌ای، ۷۰گ، اندازه: ۱۱×۲۰/۵سم [ف: ۷-۸۵۴]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۵/۲-فیروز

منشآت و نامه‌های محمد صادق مروزی، از جمله آنهاست: دیباچه و خاتمه دیوان فتحعلی شاه قاجار (برای قصائد و غزلیات و ترکیب بند و رباعیات دیباچه ای جدا انشاء کرده است)، دیباچه شاهنشاه نامه صبا، خطبه کتیبه مسجد جامع جدید تهران، عنوان وقف‌نامه عمارات جدید قم، قباله نکاح حسنعلی میرزا، حکمت

رخصت شراب در سور نایب السلطنه، قباله نکاح عبدالله میرزا و توصیف شهر شیراز؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ ۱۰۱ص(۹۲-۱۹۲)، ۱۲ سطر، اندازه: ۱۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۱-۲۳۳]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۶۹۴/۲

آغاز: سرکار پادشاهی حضرت حجت فطرت میرزا عبدالصمد که مرا صدیقی است معتمد اهل وسایل امید که حکایتی دو سه و روایتی سه چار بر ورقی به خط حقیر نگاشته اند ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ جلد: تیماج، ۲۵گ، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۲۸-۲۱۱]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۵۴۶

آغاز: کاغذیست که بفرزند کامکار نوشته، بسمله، فرزند نیکو سیر محمد جعفر ندانم در کسب چه هنر استدر تحصیل کدام گوهر؛ **انجام:** باقی، ایام عزت مستدام باد و السلام. تمام شد این کتاب مستطاب شرافت مآب بعون الملک الوهاب در یوم چهاردهم شهر رمضان المبارک ... علیرضا سنه ۱۳۵۴

این نامه‌ها را به فرزند خود و دیگران نوشته و مجموعاً در این دفتر ۳۵ مکتوب است؛ خط: نستعلیق زیبا، کا: علیرضا، تا: ۱۳۰۴ق؛ مجدول، دارای یک سرلوح؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۸۸ص، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۱۰-۱۵۰۷]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša’āt

وزیر لشکر، میرزا موسی، ق۱۳ قمری

vazīr-e laškar,mīrzā mūsā (- 19c)

تهران؛ فرهاد معتمد؛ شماره نسخه: ۵۵

خط: نستعلیق ریز، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ نسخه به سفارش شاهدخت مهرماه خانم عصمة السلطنه دختر فرهاد میرزای معتمدالدوله نوشته شده و در عروسی فرزندش میرزا عبدالحسین خان مشیر اکرم با نظام الملک میرزا کاظم خان بهمراه پندنامه‌ای به او ارمغان داده؛ جلد: تیماج، ۱۵سطر(۷×۱۵)، اندازه: ۱۵×۲۲سم [نشریه: ۳-۲۴۷]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša’āt

امام قلی بیگ

emām qolī beyg

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۲۵۵

خط: نستعلیق، کا: عبدالحفیظ کرمانی، تا: قرن ۱۳[مختصر ف: -۸۲۵]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša’āt

بهشتی کرمانشاهی، احمد

beheštī kermānšāhī, ahmad

به نثر و نظم از احمد بهشتی کرمانشاهی (ص۱۴و۲۳)عنوان «عریضه مطایبات»و «صورت گذارش حالی است»در میانه هست.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۸۵۲

آغاز: بسمله.درخشان گوهر حمد و سپاس فزون اوزهم و قیاس و ایثار پیشگاه لم یزل و لایزالی کهابدیست؛ **انجام:** که جام می‌بکف کافر مسلمان داد و العبد بهشتی یاهو

خط: نستعلیق خوش، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۳؛ با سرلوح زیبا، صفحات زرافشان، محشی لغوی؛ جلد: مقوا، ۱۲گ، ۱۱سطر (۷/۵×۱۵)، اندازه: ۱۴/۵×۲۲/۵سم [ف: ۱۰-۱۶۹۶]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša’āt

رئیس کرمانی، محمد علی

ra’īs kermānī, mohammad ‘alī

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۱۹۴

گردآوری محمد رضا ابن محمد صادق یزدی به خواهش آقا محمد جواد پسر حاج محمد تقی نراقی، نامه‌هایی است به میرزا محمد تقی تویسرکانی و محمد حسین خان یزدی و میرزا محمد شفیع وزیر و عبدالعلی فراشی باشی و ملا محمد علی و میرزا ابوالقاسم و حاجی نصرالله همدانی تا می‌رسد به نوشته «نواب حاجی محمد رحیم خان آقازاده» برای گزارش آمدن انگلیس به بندر بوشهر؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ جلد: تیماج، ۹۵گ، ۱۴سطر (۶×۱۱)، اندازه: ۱۱×۱۷سم [سنا: ف: ۲-۱۶۵]

تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۶۷۸

همان نسخه بالا[نشریه: ۷-۳۰۱]

۲. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۳۰۲۲

آغاز: بسمله. بجهة تعجیل ظهور دولت و بروز سطوت و صولت دست خدا و قایم ایمه هدی ... و ایضا خطبه که در ایام دولت و سلطنت ناصرالدین شاه ادام الله اقباله ساخته اند. بسمله جهة خلود دولت و اقبا لو ابود شوکت و اجلال دارای اسکندر دربان؛ **انجام:** عقول ازدرک اجلالش عقال هش دار و قدم در طریقی که در خور سیر اونه مگذار ... لئن لم تنتهوا عما تقولون لتلقون سیفا قاطعا و سهما فاتلا و ذلا شاملا ... حامداً مصلیا مستغفراً.

خط: نسخ و نستعلیق، کا: محمد رضا بن محمد صادق یزدی، تا: ۱۲۸۷ق، جا: همدان؛ ۹۲گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۳-۱۳۳۵]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša'āt

شوریده شیرازی، محمد تقی، ۱۲۳۶ - ۱۳۰۵ قمری

šūrīde šīrāzī, mohammad taqī (1821 - 1888)

منشآت: نوشته مرحوم شوریده فصیح الملک از شیراز به خانم نزهت السلطنه و قصیده‌ای از شوریده فصیح الملک برای شعاع السلطنه با این مطلع: «شد ز دود آه ما آئینه گردون سیاه ×× آری آری آینه گردد سیاه از دود آه»، ماده تاریخی که فصیح الزمان ساخته: «جهان پیر بود ای جوان سرای غرور ×× در این سرای غرور آنقدر مشو مغرور». و منشآت و حکایات و مطالب متفرقه.

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۱۸۰۴۲/۷

خط: نستعلیق مخلوط به شکسته، کا: میرزا مصطفی خان منشی باشی (مدیر الممالک)، تا: ۱۳۲۲-۱۳۳۰ق؛ جلد: مشمع، ۳۹ص (۱۰۴-۱۴۲)، اندازه: ۱۳×۲۱/۷سم [ف: ۱۷-۴۸۴]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt

فرهاد میرزا قاجار، ۱۲۳۳ - ۱۳۰۵ قمری

farhād mīrzā qājār (1818 - 1888)

آغاز: سپاس وستایش مرخدایی را سزا که از آب وخاک جان پاک آفریده واو را از همه آفریدگان برگزیده بر از جامه دانشش پوشانیده

چاپ: مشار فارسی، ج۴، ص۵۰۱۶؛ هند، بمبئی، ۱۳۱۸ق، ۱+۱۹۷ص؛ ایران، سنگی، رقعی، ۱۹۱ص؛ ایران، تهران، ۱۳۲۱ق، سنگی، رقعی، ۲۰۳ص، به سعی و اهتمام آقا محمد باقر تاجر کتابفروش

[مشار ۱۵۷۸و۴۸۴۳؛ الذریعة ۳۵/۲۳]

۱. تهران؛ لغت نامه دهخدا؛ شماره نسخه: ۳۷

خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ جلد: گالینگور، قطع: ربعی [نشریه: ۳-۴۹]

۲. قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۷۵۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** تفاوتی دربیان عربی وفارسی بگذارد که من ننویسم پارسی گو گرچه تازی خوشتر است، ان شاء الله تعالی کمال مراعات درحفظ شأن حالت آنها خواهد شد زیاده زحمت است.»

خط: نستعلیق زیبا، بی کا، تا: ۳ ذیحجه۱۲۸۷ق؛ به صورت چلیپا؛ جلد: تیماج مذهب، ۱۲۸گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۱۴۴]

۳. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه: ۴۹

خط: نستعلیق خوش، کا: علی رضا حسینی شیرازی (وصال)، تا: محرم۱۲۹۶ق؛ ۱۱۶گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۵×۲۳/۵سم [ف: -۳۷]

۴. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۷۰۵

خط: نستعلیق، کا: شیرازی، علی نقی، تا: ۱۲۹۶ق؛ با سرلوح، مجدول؛ تملک: فرهاد میرزا در ۲۲ محرم ۱۳۰۱ که آن را در آغاز نسخه به خط خود مهملات عبدالعاصی فرهاد بن ولی عهد خوانده؛ ۱۲۳گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴/۲×۲۱/۴سم [ف: ۴-۷۹۲]

۵. قم؛ فاضل قائینی؛ شماره نسخه: بدون شماره

انجام: که این نامه بپایان برسد و بطهران برسد زیاده چه مزاحمت نماید.

بی کا، تا: ۱۲۹۹ق؛ افتادگی: آغاز؛ محشی[تراثنا: س۱۳ش۴-۱۳۱]

۶. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۷

خط: شکسته نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۴ [نشریه: ۱۱-۹۱۸]

۷. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۳۱ فرخ

خط: نستعلیق خوش، کا: میرزا علی اکبر شیرازی خوشنویس، تا: ربیع الاول۱۳۰۰ق، حسب الامر ساعدالسلطنه امیرتومان و سردار کل قشون مملکت فارس؛ دارای یک سرلوح مرصع، مجدول، محشی؛ کاغذ: ترمه، جلد: تیماج، ۱۱۳گ، ۱۲ سطر (۶/۵×۱۳/۵)، اندازه: ۱۳/۵×۲۱سم [ف: -۲۳۶]

۸. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۴۵۰

آغاز: برابر

آخرین نامه ها مربوط به سال ۱۲۸۵ قمری است؛ خط: نستعلیق، بی کا، تا: قرن ۱۴؛ عنوان دو سه نامه اخیر و چند نامه در میان کتاب و اصل نامه پایانی مربوط به سال ۱۲۸۴ق به خط فرهاد میرزا مؤلف منشآت، مصحح، در آغاز نسخه نامه‌ای پندآمیز مورخ سال ۱۳۵۱ق به خط محمد باقر ابن غنی یادگاری نوشته شده؛ جلد: چرم، ۷۲گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۷سم [ف: ۴۳-۹۷]

۹. اصفهان؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۹۶

آغاز: برابر

خط: شکسته نستعلیق، کا: حسینقلی، تا: ۲۳ ذیحجه۱۳۰۴ق؛ محشی؛ مهر: «... محمد حسین» (بیضی)؛ تملک: عبدالحسین سپنتا؛ جلد: تیماج، ۱۳۲گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۱×۱۷/۵سم [ف: ۱-۷۷]

۱۰. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۷۵۲۵/۱۶

آغاز: ای کرده ز کلک صنع ترکیب بشر ×× ز انشاء تو نقش بسته اجسام و صور / هر حرف که ازخامه حکمت زدهسر ×× طغرای فضا کشته و عنوان قدر. انشاء نامه حمدی که مترسلان صحایف صنایع ابداع املاء نمایند؛ **انجام:** جهت عکس از مظاهر اجهل ناگزیریم.

۶ نامه است؛ خط: نستعلیق، کا: همدانی، عبدالغفار، تا: ۱۳۰۷ق؛ جلد: تیماج، ۱۲سطر(۱۲×۱۶)، اندازه: ۱۲/۵×۱۷سم [ف: ۱۶-۶۰۹]

۱۱. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۹۲۳

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر پسر میرزا عبدالله، تا: ۱۳۱۰ق، به فرمایش محمد صادق خان پسر میرزا عبدالله خان؛ مجدول [نشریه: ۷-۳۰۲]

۱۲. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۶۶۴

خط: نستعلیق شکسته، کا: سید محمود تفرشی، تا: رمضان۱۳۱۰ق، جا: شیراز، برای رکن الدوله؛ جلد: میشن، ۱۲۱گ، ۱۲سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف: ۴-۷۹۱]

۱۳. یزد؛ صدوقی یزدی؛ شماره نسخه: ۵۵

خط: نستعلیق خوش، کا: شمس الدین تفرشی، تا: ۱۰ شعبان۱۳۱۲ق؛ ۱۳۷گ، ۱۱سطر، اندازه: ۱۳×۲۲سم [ف: -۴۱]

۱۴. تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۷۷۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بمیرزا هدایت الله وزیر دفتر نوشته. جناب وزیر دفتر دام مجده و زاد وجده ... تاکی دماغی و فراغی باشد که این نامه بپایان برسد و بطهران برسد زیاده چه مزاحمت نماید ...

خط: نستعلیق پخته، کا: علی اکبر بن میرزا عبدالله بن میرزا کوچک شیرازی، تا: ۱۳۱۷ق؛ مجدول و مذهب؛ جلد: چرمی، ۱۴۴ص (۳۸+۱۰۶)، ۱۲سطر، اندازه: ۱۶×۲۲/۵سم [ف: ۳-۱۳۴۳]

۱۵. تهران؛ مینوی؛ شماره نسخه: ۸۷

خط: نستعلیق، کا: علی اکبر بن میرزا عبدالله شیرازی، تا: جمادی الثانی۱۳۱۷ق، برای ابوالقاسم نصیرالملک وزیر فارس؛ با سرلوح، مذهب، مجدول، محشی؛ نسخه را پسر نویسنده آن عبدالله قوامی در نوروز ۱۳۳۴ش به آقای مینوی بخشیده[نشریه: ۶-۶۸۸]

۱۶. قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۵۷۳۰-۲۹/۷۰

آغاز: سپاس وستایش مرخدایی را سزا که از آب وخاک جان پاک آفریده واو را از همه آفریدگان برگزیده بر از جامه دانشش پوشانیده؛ **انجام:** شام احباب تو روشن همچو صبح از آفتاب ×× روز اعدای تو مظلم چون شب تارای وزیر حسب الخواهش جناب آقا محمد باقر ولد خیر الحاج حاجی عبد الرحیم تاجر کتابفروشی ...

خط: نستعلیق، کا: عطاء الله خان کردستانی، تا: ۱۳۲۳ق؛ مهر: کتابخانه اقبال موسس باقر رحیم زاده ۱۳۲۸؛ ۲۰۹گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۹×۲۴سم [ف: ۸-۴۶۲۴]

۱۷. تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۴۹۱/۲

آغاز: برابر؛ **انجام:** شامل احباب تو رویش، همچو صبح از آفتاب ×× روز اعدای تو مظلم چون شب تار ای وزیر

خط: نسخ و شکسته نستعلیق خوش، کا: غلامرضا بن محمد گرگانی، تا: پنج‌شنبه۱۱ ربیع الاول۱۳۲۵ق، جا: تهران در دکان آقا سید محمد حسینی تبریزی؛ جلد: مقوا، ۸۳گ (۱۲پ-۹۴پ)، ۱۴سطر (۱۰×۱۶)، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۱۹-۶۷۰]

۱۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۴۵۳

آغاز: برابر؛ **انجام:** تا کی دماغی و فراغی باشد که این نامه بپایان برسد و بطهران برین زیاده حد مزاحمت دهد

نامه‌ها و منشآتی است که فرهاد میرزا به تاریخ‌های مختلف نگاشته و در آنها جنبه‌های ادبی پارسی را رعایت کرده است، مرحوم میرزا فرصت شیرازی بر این منشئات تعلیقاتی در حواشی نگاشته با سر آغازی ادیبانه، ولی متأسفانه این تعلیقات در نسخه فقط در صفحه اول آمده است، فهرست منشآت با تاریخ آنچه مورخ می‌باشد چنین است: ۱. داستان سرکوب نمودن یاغیان یزد و کرمان، ۲. از طالقان به فرمان فرما فریدون میرزا (۱۲۷۰)، ۳. به نواب نصرة الدوله فیروز میرزا، ۴. در پشت کتاب دعائی نوشته‌اند (۱۲۷۶)، ۵. به احمد خان از اصفهان (۱۲۷۹)، ۶. از قول سلیم سلیمان غلام مهد علیا به شاهنشاه، ۷. به نواب شعاع السلطنه (۱۲۸۱)، ۸. به نواب اعتضاد السلطنه، ۹. به میرزا سعید خان وزیر امور خارجه، ۱۰. به نواب اعتضاد السلطنه (۱۲۸۱)، ۱۱. به آخوند ملا محمد ترک ادیب ملا باشی، ۱۲. به نواب اعتضاد السلطنه از جانب مهد علیا (۱۲۸۲)، ۱۳. به معاون الملک(۱۲۸۲)، ۱۴. به اعلیحضرت شهریاری به شکارگاه جاجرود (۱۲۸۲)، ۱۵. به اعلیحضرت شهریاری به خراسان(۱۲۸۴)، ۱۶. در جواب میرزا ابوطالب وزیر لرستان (۱۲۸۴)، ۱۷. به نواب مؤید الدوله (۱۲۸۴)، ۱۸. به نواب حسام السلطنه (۱۲۸۴)، ۱۹. به حسنعلی خان وزیر مختار(۱۲۸۴)، ۲۰. در تعریف خاکشی نوشته شده، ۲۱. به نواب اعتضاد السلطنه (۱۲۸۴)، ۲۲.به علی اکبر خان مباشر جوان رود (۱۲۸۵)، ۲۳.به نواب اعتضاد السلطنه از کردستان (۱۲۸۵)، ۲۴.به مستوفی الممالک (۱۲۸۵)، ۲۵.به نواب اعتضاد السلطنه (۱۲۶۶)، ۲۶.به نواب اعتضاد السلطنه (۱۲۸۵)، ۲۷.به سر کار مهد علیا، ۲۸.به حسنعلی خان وزیر مختار، ۲۹.به میرزا رضا وکیل منشی باشی (۱۲۸۶)، ۳۰.به حسنعلی خان وزیر مختار (۱۲۸۶)، ۳۱.به میرزا سعید خان وزیر امور خارجه، ۳۲.به حسنعلی خان وزیر مختار (۱۲۸۳)، ۳۳.به حسنعلی خان وزیر مختار، ۳۴.به نواب اعتضاد السلطنه (۱۲۸۸)، ۳۵.به حسنعلی خان وزیر مختار(۱۲۸۷)، ۳۶.به یکی از اعیان در مقام نصیحت نوشته شده، ۳۷.به حسنعلی خان وزیر مختار(۱۲۸۷)، ۳۸.به میرزا عیسی وزیر دار الخلافه (۱۲۸۸)، ۳۹.به میرزا محمد حسین دبیر الملک، ۴۰.به نواب حشمت الدوله، ۴۱.به میرزا ابوالقاسم امام جمعه طهران، ۴۲.به شاهزاده حاجی نگار خانم به همدان (۱۲۹۱)، ۴۳.به معین الملک وزیر مختار از ینبع (۱۲۹۲)، ۴۴. به میرزا هدایت الله وزیر دفتر؛

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ذیحجه۱۳۲۵ق؛ در آغاز نسخه سر آغاز میرزا فرصت نیز آمده، و در پایان نامه‌ای از فرصت به فرهاد میرزا و دو قصیده از فرصت در مدح مظفر الدین شاه و علی اصغرخان صدر اعظم و چند نوشته دیگر؛ جلد: تیماج، ۱۰۱گ، ۱۴سطر، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۹-۲۵۰]

۱۹. تهران؛ نوربخش؛ شماره نسخه: ۳۶

آغاز: برابر؛ **انجام:** و فراغی باشد ... مزاحمت نماید تمت المنشات ... و السلام.

خط: نستعلیق، کا: لاهیجانی، یوسف بن مجتبی، تا: ۱۳۲۵ق؛ در آغاز نسخه دیباچه فرصت شیرازی است و آن این است: «منشآت عوالم امکان و مبدآت جواهر اعیان از عقلی روحانی و حسی جسمانی»، فرصت در این دیباچه می‌گوید: «دوستی عزیز الوجود از من خواست که تعلیقه ای بر منشات بنگارم»، تعلیقه او بر کنار صفحه‌ها با نشان فرصت آمده، در پایان نسخه نامه و قصیده‌ای از

فرصت در مدح مظفر الدین شاه؛ ۲۱۲ص، ۱۴سطر، اندازه: ۱۵×۲۲سم [ف: ۱-۴۶]

۲۰. تهران؛ مفتاح؛ شماره نسخه: ۸۰۵

آغاز: برابر؛ **انجام:** و به تهران برسد زیاده چه مزاحمت نماید
خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: ربیع الاول۱۳۲۹ق؛ با دیباچه و تعلیقات فرصت شیرازی که می‌نویسد که «در شیراز چند نسخه دیده شده همه مغلوط مگر نسخه میرزا مهدی خان پسر میرزا محمد علی خان وکیل الدولة شیرازی»؛ قطع: ربعی[نشریه: ۷-۳۰۱]

۲۱. تهران؛ فرمانفرمائیان، حافظ (دکتر)؛ شماره نسخه: بدون شماره/۲

میرسد به ستایش فرصت شیرازی از مظفرالدین شاه و نامه به وزیر مختار مورخ ۱۲۸۷ هم در آن هست؛ خط: نستعلیق، کا: غلام رضا پسر کربلایی محمد گرگانی تهرانی، تا: ۱۳۳۵ق، جا: تهران، نزد محمد حسینی تبریزی؛ جلد: مقوا، قطع: ربعی[نشریه: ۷-۵۵۰]

۲۲. قم؛ معصومیه؛ شماره نسخه: ۳۰۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** و کاغذ که به اینجا رسید شاطر برگشت، و کاغذ شما را رسانید، از آن عبارت که نوشته بودید؛ جف القلم و السلام.
نامه‌هایی است که در تاریخ‌های مختلف به شخصیات نوشته است، و در آنها جنبه‌های ادبی فارسی رعایت شده؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸۴گ، اندازه: ۱۵/۵×۱۷سم [ف: ۱-۳۰۲]

۲۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۲۶۱

آغاز: برابر؛ **انجام:** بتهران برسد زیاده چه مزاحمت نماید.
مقدمه فرصت را ندارد؛ خط: نسخ تعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج مذهب، ۲۶۸ص، ۱۲سطر، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۶-۲۱۷]

۲۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۴۵۸۴

آغاز: برابر؛ **انجام:** کاغذ که باینجا رسید خبر گرانی طهران و غلای آن سامان رسید خان مغفور عزیمت کرد. شرح این هجران و این خون جگر ××این زمان بگذار تا وقت دگر
خط: نستعلیق و شکسته، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۷۱گ، ۱۳ سطر(۸/۵×۱۳)، اندازه: ۱۴/۵×۲۰/۵سم [ف: ۱۲-۲۸۰]

● **منشآت** / انشاء / عربی و فارسی

monša’āt

قراچه داغی، محمد علی بن احمد، - ۱۳۱۰ قمری

qarāče-dāqī, mohammad ‘alī ebn-e ahmad(- 1893)

مجموعه‌ای از نامه‌ها و مکتوبات نگاشته شده به جهت دوستان و بزرگان و غیره به زبان ادبی و با استفاده از نثر متکلفانه و نظم است که به جهت آموزش و تمرین منشیان تدوین و تنظیم شده است.

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۷۱۲/۴

آغاز: حمدله، یا مونس وحشتی و یا غایة منیتی بروحی انت و نفسی کیف اصف آلام ایام البعد و النوی؛ **انجام:** و قل لها من لسانی العجمی الذی لا یحسن العربی: یا ریمة کریمة کریمة الکریم و الکریمة ×× ابیت کالتیلیم یا سلیمة من البعد فی حوی الیمة
خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج سیاه، ۱۱۸ص (۲۹۹-۴۱۶)، اندازه: ۱۷×۲۲سم [ف: ۱/۳۳-۱۸۸]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša’āt

امیر نظام گروسی، حسنعلی بن محمد صادق، ۱۲۳۶ - ۱۳۱۷ قمری

amīr nezām-e garrūsī, hoseyn-‘alī ebn-e mohammad sādeq (1821 - 1900)

چاپ: مشار فارسی، ج۴، صص۵۰۱۴-۵۰۱۵؛ تبریز، ۱۳۲۱، چاپ سنگی؛ ۱۳۲۸ق، ۲۲۸ص؛ ۱۳۲۸ق، وزیری کوچک، ۱+۱۵۲ص (۱۹-۱۷۰)؛ ۱۳۲۵ق، خشتی؛ ایران، تهران، ۱۳۳۱ق؛ ایران، ۱۳۲۶ق، سنگی، رقعی، ۲۲۸ص؛ ایران، تبریز، کارخانه کربلائی محمد بن عبدالله، ۱۳۳۴ق، سنگی، رقعی، ۲۲۸ص، به درخواست حاجی میرزا ابراهیم آقا، همراه تصویر مؤلف؛ اخیرا به این مشخصات چاپ شده: -منشآت امیر نظام گروسی، به کوشش علی محمدی برنجه، تهران، سیب سبز، ۲۹۲ص، وزیری.

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۱۱۵ و ۲۵۸۱ عکسی

آغاز: الحمد علی خالق السماوات و الارضین و الشکر لله رب العالمین ... اما بعد بر ارباب طبع سلیم که دانا و حکیمند
نامه‌ها و منشآت چندی است که امیرنظام حسنعلی خان فرزند محمد صادق خان کروسی به مناسبت‌های مختلف نگاشته و گردآورنده این مجموعه آنها را در این نسخه جمع کرده و در آغاز آن شرح حال گروسی را افزوده است با تجلیل فراوان از ناصر الدین شاه قاجار، این نسخه دارای شرح حال و سی و دو نامه می‌باشد؛ خط: نستعلیق خوش، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج، ۲۱گ، ۱۹سطر، اندازه: ۱۸×۲۳سم [ف: ۱-۱۶۰] و [عکسی ف: ۷-۱۷۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۶۱۹/۲

نامه تاریخی سیاسی به دوستان درباره حاجی بهاءالدوله سرتیپ اول رئیس قشون آذربایجان، نامه به جناب امیرحسینخان شجاع الدوله، نامه ای هنگام مراجعت از سفر پاریس (معلوم نیست به کی نوشته‌اند)، نامه به نواب عمیدالدوله، به شاهزاده نصرة السلطنه، به قائم مقام؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۷گ (۱۳پ-۱۹ر)، ۱۳-۱۵سطر، اندازه: ۱۷/۲×۲۱/۸سم [ف: ۴۱-۱۲۸]

۳. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۴۵۷۲

آغاز: الحمدلله رب العالمین ... اما بعد ارباب طبع و قاد و ذهن نقاد و رأی صائب و فکر ثاقب که همواره در کشف معضلات؛ **انجام:** هرات را طوعاً و کرهاً از شما میگرفتند باری اندکی با تو بگفتم

غم دل ترسیدم.
نامه‌ها و منشآت امیر نظام که به مناسبات مختلف نگاشته استریال نسخه باید با سایر منشآت گروسی از جمله شماره ۱۴۶۱۹/۲ همین فهرست تطبیق شود، اما آغاز آن با نسخه مرکز احیاء میراث اسلامی (ش۱۱۵) متفاوت است؛ خط: شکسته نستعلیق، کا: غلامعلی تبریزی، تا: قرن ۱۴؛ مهر: عبدالعزیز مولوی «عبدالعزیز»؛ جلد: مقوایی، ۷۲گ، ۱۵-۱۹سطر، اندازه: ۱۱/۲×۱۸/۳سم [ف: ۴۱-۵۵]

۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۱۸۲/۱

آغاز: بسمله - فدایت شوم. چند روز بود عارضه ای روی داده از حرکت و رفتن در خانه معذور بودم. رقیمه عطوفت شمیمه عالی که درین حالت رسید مزیل غمها شد و مفرح دلها گشت؛ **انجام:** و ممارست ارک بم را بمشار الیه و نوکر عرب جمعی او بسرکردگی بعالیجاه کریمخان برادش واگذار فرموده بمقرب الزمان ابراهیم خان سرتیب ضابط بم و زیاشیر و بلوچستان امر و مقرر می‌فرمائیم که حسب المرقوم معمول داشته در عهده شناسد.
در فهرست مختصر مجلس ص۸۲۱ مولف آن را «حیدر علی خان سلطان» دانسته‌!؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳ و ۱۴؛ یادداشت‌های برگ ۷پ-۸ر که مهم است اینهاست: -معنی بیت زیر: «برخی جانت [شوم] که شمع فلك را ×× پیش بمیرد چراغ دان کواکب فدائی جانت که چراغ آفتاب را چنانچه قبل از طلوع آفتاب ستاره‌ها محو بشوند» [اشتباه معنی کرده البته]؛ - یادداشت‌هایی به این صورت: «خدمت فیض آیت جناب مستطاب حقایق نصاب شریعت مآب، وحید الزمان فرید الدوران شیخ العلماء الاسلام آقا شیخ محمد باقر فشارکی متع الله المسلمین بطول بقائه، مشرف باد»، -«حضور ملاطفت ظهور سرکار بندگان جلالت توأمان شرکت ارکان عظمت بنیان ... آقای اجل امجد آقا میرزا محمد حسن خان دام اقباله العالی شرف اندوز باد»، -«از شرف خدمت و بمرحمت سرکار جلالت آثار عظمت اقتدار آقای محترم امین نظام مشرف آید»، -«جناب معارف نصاب عوارف انتساب قدوة العرفا مخدوم مکرم آقا سید محمد صالح متولی باشی آستانه منوره حضرت قطب الاولیاء شاه نعمت الله ولی قدس سره العالی ملاحظه فرمایند»، -«در محضر انور سرکار نواب مستطاب قطب الاقطاب و لب الالباب ... آقای محمد زمان ادام الله افاضاته و افاداته شرفیاب آید»، - قطعه ای در طریقه خوردن «فادزهر» در دوازده بیت به سر آغاز: «چو فادزهر کنی میل ای خلاصه عمر ×× طریق خوردن آن را عیان کنم به بیان»؛ جلد: تیماج مذهب، ۹۴گ (۸پ-۱۰۱ر)، ۱۱سطر، اندازه: ۱۴/۳×۲۱سم [ف: ۲۷/۱-۴۳۸]

۵. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۳۲۴-فیروز

خط: شکسته، کا: امیر نظام، تا: ۱۳۰۵ق؛ در آغاز آن گردآورنده مجید فیروز (ناصرالدوله) چنین نگاشته است: «این مرقع به خط مرحوم حسن علی خان گروسی امیر نظام است که دو مراسله اولیه به مرحوم مغفور عبدالحسین فیروزی فرمانفرما عموی این بنده مجید فیروز (ناصرالدوله) نوشته و مراسلات بعدی به مرحوم نظر آقا سفیر ایران در پاریس مرقوم فرموده اند و دو ورقه اخیر خط خود این بنده است که نزد مرحوم عماد الکتاب برای تعلیم فرستاده ام»، نامه نخست خطاب به نصرت خانم است و نامه دوم به عبدالحسین فیروزی، نامه ۳-۲۲ به نظر آقا؛ جلد: تیماج، ۶۶ص، اندازه: ۱۴×۲۱سم [ف: ۲۱-۳۳۰]

۶. همدان؛ جواهری، حبیب؛ شماره نسخه: ۵۶

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: پنج‌شنبه ۱۳ صفر۱۳۲۸ق؛ با شرح لغت مشکله متن؛ قطع: رحلی[رشت و همدان: ف: -۱۶۸۵]

۷. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۴۶۵۶

آغاز: قربان خاکپای جواهر آسای اقدس همایونت شوم، از زیارت دستخط مبارك اعلی و وصول خلعت آفتاب طلعت همایون که از روی مراحم شاهانه؛ **انجام:** چرا خط خودتان را با خط جناب امین لشکر مقابله و موازنه می‌کنید، خط ایشان را با رمل و اسطرلاب نمیتوان خواند، کاغذهای جنابعالی را دیدند و سلام می‌رسانند.
خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: ۱۵ ذیحجه ۱۳۳۲؛ ۱۳۰گ، ۱۶سطر (۹/۵×۱۷)، اندازه: ۱۲×۲۱/۵سم [ف: ۳۷-۱۲۱]

۸. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۸۷۷۲

آغاز: الحمد علی الخالق السماوت و الأرضین؟ ... اما بعد بر ارباب طبع سلیم که دانا و حکیمند و رأیی صائب و فکری ثاقب دارند نامه‌های مختلف گروسی را شخصی فراهم آورده و در آغاز آنها شرح حال وی را نگاشته است، در پاره‌ای از این نامه‌ها تاریخ‌های ۱۲۸۲-۱۳۰۹ دیده می‌شود؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن حسن طباطبائی، تا: سه‌شنبه۱۵ ربیع الثانی۱۳۳۳ق؛ جلد: تیماج، ۷۸گ، اندازه: ۱۳×۲۰سم [ف: ۲۲-۳۰۷]

۹. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۵۱۹۵

بی‌کا، بی‌تا؛ خریداری از امرالله صفری [رایانه]

۱۰. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۵۵۷۳

آغاز: بسمله و الحمدلله اما بعد بر ارباب طبع و قاد و ذهن نقاد و رای و فکر ثاقب که همواره در کشف معضلاتست؛ **انجام:** رو که بر آمد ترا بککم سخنگو آنچه علی را بذر الفقار بر آمد
مجموعه‌ای از چندین نامه از حسنعلیخان امیر نظام است که گرد آوری شده در ابتدای آن نیز شرح حالی از امر نظام را که میرزا احمد امین الصنایع ذکر کرده است را نوشته است؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ مجدول؛ ۱۸گ، ۱۸-۱۵سطر(۹/۸×۱۷ و۹/۶×۱۷/۵)، اندازه: ۱۳/۲×۲۰/۳سم [رایانه]

۱۱. مشهد؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۱۴۷ فرخ

شامل مکاتیب خصوصی او که یادداشتی به خط او نیز هست که چاپ شده؛ خط: شکسته، نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: مقوا، ۷۲گ، ۱۵ سطر (۷×۱۵)، اندازه: ۱۱×۱۹سم [ف: -۲۳۵]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša'āt

کشفی بروجردی، ریحان الله بن جعفر، – ۱۳۲۸ قمری

kašfī borūjerdī, rayhān-ol-lāh ebn-e ja'far(- 1910)

مؤلف می‌نویسد چون شیوه پسندیده علمای پیشین نامه‌نگاری به یکدیگر بوده وترک آن را خیانت شمرده‌اند پس به خواهش آقا سید روح الله رساله‌ای درمجموع منشات ومکاتیب جمع‌آوری ودریک مقدمه وهشت انشاء تنظیم نمودم: مقدمه‌درذکر احادیث وکلماتی درفضیلت مکاتبه ومراسله؛ انشاء ۱.درمکاتبات سادات وعلماء کرام به همدیگر؛ انشاء ۲. درتوقیعات سادات وعلما به سلاطین وخوانین؛ انشاء ۳. درتوقیعات سادات وعلما به طلاب وتلامذه خود؛۴. درتوقیعات سادات وعلما به رعایا؛۵. درمعروضات طلاب به سادات وعلما؛۶. درمعروضات طلاب به سلاطین وخوانین؛۷. درآنچه طلاب به هم نویسند؛۸. درآنچه طلاب به رعایا وتجار واهل مکاسب نویسند؛خاتمه: درآداب کتابت ومتعلقات او.

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۲۶۳۰/۳

آغاز: احلی تنمیقة صدر من مصدر الخلة والوداد واجلی تعلیقة شرق من مشرق الالفة والاتحاد حمد الملک الرئوف الذی رخصنا بتحمیده لنرقع فی روض اللذة والوجاد ... که چون شیوه مرضیه علما؛ **انجام:** حتی یا ذن الله له وهو خیر الحاکمین واما التفصیل فلما کنت تمنیت التشریف بتقبیل العتبات العالیات ...

تنها مقدمه وانشاء اول را دربردارد؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ افتادگی: انجام؛ ۸گ، ۱۸سطر، اندازه: ۱۱×۱۸سم [ف مخ: ۵-۲۱۴۲]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt

محلاتی، محمود بن محمد کاظم، ۱۲۴۶–۱۳۳۳ شمسی

mahallātī, mahmūd ebn-e mohammad kāzem (1867-1954)

نامه‌های دوستانه میرزا محمود خان «منشی جنرال قونسول گری»دولت ایران است درتفلیس که درهمین شهر به دوستان نوشته و یا از طرف میرزارضا خان «جنران قونسول» تفلیس در ربیع الثانی ۱۳۰۷ق به کارکنان دولت ایران و دوستان او نوشتهاست و گزیده‌ای ازنامه‌های دیگر.نام بسیاری از کارکنان و نمایندگان دولت قاجار در آن یاد شده و نامه‌های او مورخ ۱۳۰۹و ۱۳۱۰ است.

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۴ ـ د

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، بی‌تا؛ جلد: تیماج سبز، ۱۲۹گ، ۱۲سطر (۷×۱۳)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱-۴۹۰]

● **منشآت** / اجازات / فارسی و عربی

monša'āt

حسینی همدانی، محمد بن موسی، – ۱۳۴۹ قمری

hoseynī hamadānī, mohammad ebn-e mūsā(- 1931)

دو متن است یکی به فارسی و دیگری به عربی که ایشان به منظور اجازه برای عالمان، آماده نموده است.

[اعیان الشیعة۷۸/۱۰؛ معجم المؤلفین۹۳/۱۲؛ موسوعة طبقات الفقهاء۵۹۴/۱۴؛ العرفان (مجله)۲۹۹/۲۳]

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۶۰۲۴/۲

آغاز: الحمدالله الذی رفع قدر العلماء بان جعلهم ورثة الانبیاء ... و بعد، مخفی نماند جناب مستطاب سید العلماء؛ **انجام:** و المأمول من جنابه ان لاینسالی عن صالح الدعاء کما انی [انشاءالله] لا انساء

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: نیمه نخست قرن۱۴؛ ۳گ (۱۸–۲۰)، ۱۴–۱۵سطر (۸×۱۵)، اندازه: ۱۰×۱۶/۵سم [ف: ۴۰-۵۶۹]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monša'āt

دانش تبریزی، ارفع الدوله، ۱۲۷۰؟ – ۱۳۵۷ قمری

dāneš-e tabrīzī, arfa'-od-dowle (1854 - 1938)

مؤلف به صراحت از خود یاد نکرده اما چندین جا از کتاب دیگرش منتخاب ابونصر فتح الله بن محمد کاظم شیبانی نام برده است، همچنین از اقامتش در تفلیس و کارپردازی سفارت ایران در آن جا یاد کرده است. تاریخ نامه‌ها به حدود سال‌های ۱۳۱۰ تا ۱۳۱۲ق باز می‌گردد. شامل این بخش‌ها: کاغذجات عربی المضمون؛ کاغذجات و عریضه‌جات دوستانه و غیره است؛ کاغذجات تهنیت است؛ جواب کاغذجات تبریکات عید؛ سواد تلگرافات تبریک و تهنیت عید است؛ سواد کاغذجات تسلیت و سوگواری است؛ سواد کاغذجات متفرقه است از قبیل عریضه و کاغذجات دوستانه و غیره است؛ احکامات و غیره در خصوص مأمورین جزو و احکامات اصناف و غیره است. مطالب این رساله در چند نوبت نوشته شده و ظاهراً از انجام هم ناتمام مانده است.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۸۴۹/۴

آغاز: مدتی این مثنوی تأخیر شد ×× مهلتی بایست تا خون شیر شد / چون به معراج حقایق رفته بود ×× بی بهارش غنچه‌ها نشکفته بود. وقتی رقیمه کریمه زیارت گشت که در تهیه سفر ییلاق کجور بودم تا از شهر حرکت شود و اسباب فراغت در ییلاق جمع آید اسباب خجلت از عدم عرض جواب؛ **انجام:** جیره و مواجب به قدر کفایت ندارد. زندگانی طهران هم به همه کس معلوم است در مدت نوکری هم بهر خدمت یحیی مأمور شده

بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ جلد: تیماج، ۱۱۱گ (۸۳پ–۱۹۳پ)، اندازه: ۱۱×۱۸/۵سم [ف: ۲۰-۴۱۶]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša’āt

ادیب کاشانی، محمد جعفر بن محمد مهدی، - ۱۳۶۳ قمری

adīb kāšānī, mohammad ja‘far ebn-e mohammad mahdī(- 1944)

مجموعه نامه‌هایی است که مؤلف به اشخاص مختلف نگاشته است. اکثر نامه‌ها بین سال‌های ۱۳۲۶ تا ۱۳۲۹ق می‌باشد، و نیز برخی از منشآت دیگران را که مؤلف پسندیده در این مجموعه با ذکر نام آنان گرد آورده است.در آغاز چندین نامه از علی محمد بن میرزا محمود خرم منشی شیراز آمده است.

کاشان؛ عاطفی، افشین؛ شماره نسخه: ۶۸

آغاز: در حاشیه این منشئات آنچه نوشته شود از فقیر حقیر و پدرم مرحوم میرزا محمود خرم من سادات حمزوی شیراز است

خط: نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: قرن ۱۴؛ ۱۲۹گ، اندازه: ۱۱/۵×۱۸سم [ف: -۵۹]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša’āt

آصفی، ابوالقاسم بن محمد علی، ق۱۴ قمری

āsefī, ab-ol-qāsem(- 20c)

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۶۴۷

مشتمل بر این عناوین: دیباچه کتاب مدایح الحسینیه نظام الدوله صدراعظم، دیباچه جان بخشی میرزا رضای معبر کرمانی، فاتحه خلعت پادشاهی که نظام الدوله در شیراز نوشته، دیباچه زایچه طالع نواب فرمان فرمای فارس حسینعلی میرزا، دیباچه زایچه طالع یکی از شاهزادگان که در ایام ولادت نوشته شده، دیباچه زایچه طالع نظام الدوله که حسب الخواهش میرزا سید حسن تفرشی نوشته، دیباچه وقف قرآن خط مرحوم والد خود علیه الرحمه نوشته شده، دیباچه وقف قرآن مرحوم میرزا هادی فسایی طاب ثراه، دیباچه نکاح نوشته شده، دیباچه نکاح جهة عالیجاه میرزا محمد خلف الصدق مرحمت پناه میرزا هادی نوشته شده، قباله پیشکش کردن یک نفر از غلامان خود به مرحوم مهدیقلی خان قاجار، شرحی که در باب تفویض امر عقود و انکحه شیراز به اسم سید محمد کاظم از جانب یکی از بزرگان نوشته شده، عهدنامه موقوفی صادر مملکتی و مواجب محتسبی مملکت فارس نوشته شده، حسب الخواهش عزیزی بر صدر لوح چهل در چهل نوشته اند (از طرف محمد اسمعیل جابری متولی بقعه سید علاء الدین حسین)، حسب الخواهش عزیزی جهة آخر کتاب آتشکده نوشته شده، حسب الخواهش عزیزی جهة آخر کتاب انوار سهیلی به اسم چراغعلیخان، دیباچه که بر بیاض مغلوط نوشته شده، رقم تولیت بقعه سید علاء الدین حسین به اسم میرزا محمد اسمعیل جابری، رقم وظیفه جهة مرحوم آقا محمد درویش کازرانی، رقم قضاوت قصبه نیریز به اسم عالیجناب سید عفیفا، رقم قضاوت مملکت فارس، رقم مباشری بلوکات خیر و ابج و اصطهبانات نوشته شده، عرایضی که خدمت پادشاه عالم پناه نوشته از جانب یکی از فضلا خدمت اعلیحضرت نوشته‌اند، قباله مبایعه قریه شمس آباد اربابی خود را به محمد نبی خان وزیر سابق فارس، جهت علی محمد شیرازی در آخر کتاب، از جانب یک از فضلا، از جانب یکی از علما به دربار پادشاهی، از جانب شیخ محمد امین شیخ الاسلام فارس به دربار پادشاهی، از جانب جمعی از فضلا به دربار شاهی، از جانب یکی از فضلا به دربار شاهی، از جانب میرزا محمد باقر ملاباشی به دربار شاهی، از جانب فاضلی در طلب وظیفه، از جانب بندگان سکندر شانی شاهزاده حسنعلی میرزا فرمانفرمای فارس بدربار پادشاهی، از جانب فرمانفرما به دربار پادشاهی، از جانب فرمانفرما به دربار پادشاهی، از جانب نواب عالیه به دربار شاهی، از جانب جمعی از اهل شیراز به دربار شاهی، از جانب کاتبی بدربار پادشاهی، از جانب جعفر علی خان هندی خدمت حسینعلی میرزا، از جانب عزیزی خدمت فرمانفرما، ایضا خدمت نواب فرمانفرما، از جانب فاضلی خدمت نواب فرمانفرما، ایضا خدمت نواب فرمانفرما (چند نامه)، از جانب عزیزی به حسینقلی خان قاجار و چند نامه دیگر به او، از جوانب عزیزی خدمت نواب عالیه، از جانب عزیزی به مهدیقلی خان قاجار و چندنامه به او، از جانب امامقلی خان ولد مهدی قلی خان در ایام ولادت، از جانب عزیزی خدمت مرحوم مزبور، از جانب محمد ربیع خان مردوسی، عرایضی که به مرحوم مهدیقلی خان حاکم استرآباد نوشته‌اند، به مرحوم مهدیقلی خان (چند نامه)، خدمت یکی از امرا، به مرحوم مهدیقلی خان قاجار حاکم استرآباد، رقعه بی الف از جانب عزیزی به نظام الدوله، از جانب عزیزی به ربیع خان بیگلر بیگی فارس و نامه‌ای دیگر به او، شرح ملفوفه، از جانب عمال فارس به میرزا شفیع صدراعظم، به نظام الدوله، از جانب ضابط فارس به میرزا شفیع، از جانب میرزا صادق جواهری به مرحوم نظام الدوله، از جانب عزیزی به نظام الدوله (چند نامه)، به میرزا یوسف وزیر سابق فارس، به مرحوم نظام الدوله (چند نامه)، رقعه بی الف به نظام الدوله (دو نامه این‌گونه)، عریضه بی الف به مرحوم چراغعلیخان، از جانب عزیزی بمرحوم محمد ربیع خان مردوشی که در آن وقت بیگلر بیگی بود، از جانب عزیزی به مرحوم محمد ربیع خان، از جانب آقا بزرگ مدرس به یکی از امراء، از جانب یکی از فضلا به محمد زکی خان نوری، عریضه خدمت مرحوم میرزا هادی فسائی طاب ثراه (۲ نامه)، رقعه‌جاتی که از جانب بعضی از نوکران مرحوم میرزا هادی به مرحوم مزبور نوشته‌اند، به عزیزی نوشته‌اند (چند نامه)، عریضه خدمت عالی شأن میرزا محمد کاظم آصفی عم خود نوشته‌اند، به یکی از منسوبان / دوستان / آشنایان ...، از جانب

میرزا هادی فسائی به یکی از بزرگان، از جانب صدر فارس به سفیر هندوستان (۲ نامه)، مراسله‌جاتی که به دوستان نوشته‌اند، از جانب میرزا هادی به مرحوم نظام الدوله، مراسله به دوستی جلیل القدر (و چند نامه دوستانه دیگر)، به عالیجاه نظر علی خان قاجار، به مرحوم میرزا حسینعلی مباشر بلوک کرمان، به یکی از محبان، به مرحوم میرزا جعفر فسایی، از جانب میرزا هادی فسایی بایلچی فرنگی، جوابی که بمرحوم میرزا نقی / تقی نوشته‌اند، در حرمان صحبت دوستی نوشته‌اند (و چند نامه دوستانه)، مراسله از جانب بندگان فرمانفرما به نواب شاهزاده حسینعلی میرزا، از جانب فرمانفرما به حسینعلی میرزا (۲نامه)، از جانب یکی از حکام به حاکم دیگر، از جانب یکی از بزرگان فارس به یکی از بزرگان مسیحی، از جانب چراغعلی خان به فرمانفرمای بنگاله، از جانب بزرگی از فارس به یکی از بزرگان انگریز، از جانب میرزا رضا قلی به یکی از اعاظم انگریز، به یکی از بزرگان انگریز، به یکی از محبان / دوستان (چند نامه)، به عالیجاه محمد حسین خان تبریزی، از جانب عزیزی به یکی از تجار، از جانب میرزا یوسف وزیر به محمد حسین خان شمیلی (؟)، از جانب میرزا یوسف وزیر به محمد باقر خان، از جانب مرحوم میرزا هادی فسائی به مشار الیه، به یکی از منسوبان (دونامه)، رقعه به یکی از اطبا، در باب فرستادن غلیان به عزیزی، به یکی از دوستان مشتاق (دو نامه)، در طلب حضور عزیزی، در باب رسیدن مهر ثبتی به عزیزی، در باب دوربینی به مرحوم میرزا آقا میر حمدوی، به عالیجاه حاجی آقای ملا باشی که ... طبیب بوده، در باب ارسال قطعه خط خود به عزیزی، از جانب عزیزی به عزیزی، رقعه به ملا حسن مشهور به ملا حسن کاه، در باب مراسله مطایبه‌آمیز به یکی از دوستان، [صورت نگارش وقف‌نامه با عبارات «فلان»]؛ خط: شکسته نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ مصحح؛ یادداشتی از علی اکبر از ۱۲۸۹ق که کتاب را از میرزا محمود امانت گرفته؛ جلد: تیماج، ۹۴گ، ۲۱سطر، اندازه: ۱۹×۲۸/۵سم [ف: ۲۸-۱۸۲]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۸۰۴۱/۲

خط: شکسته نستعلیق خوش، بی‌کا، تا: قرن ۱۳؛ رکابه‌دار، کتابت شده با مسطر، برگ‌ها دارای چند نوع آب نقش که یکی نشانگر نقش بانویی نشسته بر تخت و عصا بر دست است؛ جلد: تیماج مذهب، ۹۶گ (۲۹پ-۱۲۴پ)، ۱۷سطر، اندازه: ۱۹/۴×۳۰/۹سم [ف: ۲۷/۱-۷۷]

۳. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۹۴۷۵/۴

آغاز: دیباچه دیوان سخن مدح و ستایش ممدوحی است جل جلاله؛ **انجام:** بقیه عمر در صومعه حسن نیت آرزوی خلوص عقیدت بدعای دولت ابد مدت قیام وافر نمایم.

دیباچه‌ای است از میرزا ابوالقاسم آصفی معاصر با حاجی محمد حسین خان صدر اصفهانی نظام الدوله (-۱۳۳۹ق)، که بر کتاب مدایح الحسنیه نظام الدوله نوشته است؛ بی‌کا، بی‌تا؛ دارای سرلوح، مجدول؛ واقف: خان بابا مشار؛ جلد: تیماج دارچینی، اندازه: ۲۰×۳۰سم [ف: ۹-۶۲]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monšaʼāt

حسینی مامقانی، محمد حسن بن محمد، ق۱۴ قمری

hoseynī māmaqānī, mohammad hasan ebn-e mohammad(- 20c)

منشآت ادبی است که مؤلف برای تعلیم و یادگیری نامه‌نگاری جمع‌آوری نموده و گویا اغلب آنها انشای خود اوست. او در آغاز چند بخش در مباحث کلی نامه‌نگاری آورده با این عناوین: عباراتیکه در اول نوشتجات نویسند، عنوان مراسله، صورت عنوان که در مکاتبات نویسند در القاب علما، نجبات، مجتهد، القاب اسامی، القاب بلاد.

قم؛ گلپایگانی؛ شماره نسخه: ۸۵۴۲-۵۷/۲۱۲

آغاز: بسملهمقدار نصاب زکوة بوزن امروزه که ۱۳۴۷ هجری است هشت وزنه و پنج حقه و نصف

خط: شکسته، کاتب = مؤلف، تا: ۱۳۴۹ق؛ ۹۸گ، اندازه: ۱۰×۱۶سم [ف: ۸-۴۶۲۳]

● **المنشآت** / ادبیات / عربی و فارسی

al-munšaʼāt

فرید نهاوندی، محمد بن علی اکبر، ق۱۴ قمری

farīd-e nahāvandī, mohammad ebn-e ʻalī akbar(- 20c)

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۵۵۴۸

آغاز: بسمله حمد له ... و العاقبة لاهل التقوی و الیقین؛ **انجام:** الا نظر فی غیر ثابت

خط: نستعلیق، بی‌کا، تا: قرن ۱۴[رایانه]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monšaʼāt

قزوینی، محمد بن زین العابدین، ق۱۴ قمری

qazvīnī, mohammad ebn-e zayn-ol-ʻābedīn(- 20c)

نامه‌هایی است انتخاب‌شده از نوشته های: میرزا مهدی خان وزیر، معتمد الدولة میرزا عبدالوهاب قریشی اصفهانی، میرزا ابوالقاسم حسینی فراهانی، میرزا جعفر همدانی متخلص به ریاض.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۳۷۶۲

آغاز: ای کرده ز کلك صنع ترکیب بشر ×× ز انشاء تو نقش بسته اجسام و صور / هر حرف که از خامه حکمت زده سر ×× طغرای قضا گشته و عنوان قدر؛ **انجام:** و بدیع ثانی میرزا جعفر همدانی

متخلص برياض عليه و عليهم رحمة من الله الفياض
خط: نستعلیق زیبا، کاتب = مؤلف، تا: جمعه ۱۴ جمادی الثانی ۱۳۰۶ق، جا: قزوین؛ مجدول؛ جلد: تیماج، ۶۱گ، ۹سطر، اندازه: ۱۴×۲۲/۵سم [ف: ۱۰-۱۵۲]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monšaʼāt

لشکرنویس، حبیب الله خان، ق۱۴ قمری

laškar-nevīs, habīb-ol-lāh xān(- 20c)

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۳۶۶۹/۲

با عریضه شکایت او به سپهسالار؛ بی‌کا، تا: قرن ۱۴؛ ۸گ (۶۰-۶۷)، ۱۵ سطر(۸×۱۵)، اندازه: ۱۳×۲۱سم [ف: ۱۲-۲۶۷۷]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monšaʼāt

همدانی، محمد صادق بن حاجی نظر، ق۱۴ قمری

hamadānī,mohammad sādeq ebn-e hājī nazar (- 20c)

نمونه چند نامه به دوستان است، که مؤلف گوید در سال ۱۲۹۸ به جهت امتحان قلمی گردید. از جمله نامه‌ای با عنوان: کتابت علامة العلما شمس فلك الشريعة آقا حبيبا به مولانا خلیل الله.

تهران؛ عبدالعظیم؛ شماره نسخه: ۳۶۷

آغاز: ای بر سر کتاب ترا منصب شاهی؛ **انجام:** خط سیاه به جهت امتحان اینکه چندی بود تحریر شده بود قلمی گردیده شد ال مذهب و المکتوب واحد.

خط: شکسته نستعلیق، کاتب = مؤلف، تا: ۱۲۹۸ق؛ بین سطور منقش به گل و بوته زرین؛ با یادداشتی از ابوالحسن بن علی اکبر همدانی در ۱۸ذیحجه ۱۳۳۸؛ جلد: مقوا، ۲۰گ، ۸سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۷/۵سم [ف: ۲-۶۳۱]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monšaʼāt

قمی، علی بن محمد

qomī, ʻalī ebn-e mohammad

مجموعه نامه‌ها وفرامین برای طبقات مختلف ازجمله علما، حکما، منجمین، سلاطین برای تعلیم نامه‌نگاری ترتیب داده شده است. پشت جلد کتاب یادداشتی به این مضمون آمده است: «انشاء علی بن محمد قمی شمس الدین علی شیرازی به امر شاهرخ وانشاء ناقص دیگر».

قم؛ مسجد اعظم؛ شماره نسخه: ۱۰۱۰/۲

آغاز: ... رهین منت گردانند سابع شهر صفر ختم الله بالخیر والظفر از ... حفظها الله برکاتها عن السلخ سمت انهاء یافت؛ **انجام:** نوع دیگر بعز مطالبه فلان رسانند نوع دیگر جناب دولتماب مطالعه نمایند جناب محبت.

خط: نستعلیق، کا: احمد بن کمال بنی اسرائیل، تا: ۷ صفر؛ افتادگی: آغاز وانجام؛ مجدول، محشی لغوی؛ از موقوفات حاج محمد رمضانی به کتابخانه مسجد اعظم؛ مهر: «جان علی بن لطف الله»(مربع)؛ جلد: تیماج مذهب، ۴۴گ، ۱۵سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۳/۵سم [ف مخ: ۵-۲۱۴۳]

● **منشآت** / نامه‌نگاری / فارسی

monšaʼāt

عرب، محمد بن محمد

ʻarab,mohammad ebn-e mohammad

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۹۳۱/۱۶

آغاز: حمد بی حد و قیاس و سپاس دایم الاساس نثار بارگاه والای کریمی جل شأنه که بی وساطت امیر و وزیر و بی شراکت دبیر و مشیر؛ **انجام:** و اعلام مجاری حالات و آخر السعادات به مضمون المکتوب نصف الملاقات مسرور می‌فرموده باشند. زیاده چه تصدیع دهد ایام به کام دوستان باد

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۸گ (۸۲ر-۸۹ر)، ابعاد متن: ۱۰/۵×۱۹/۵، اندازه: ۱۲/۵×۲۱/۵سم [ف: ۲۰-۵۱۴]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monšaʼāt

فالی، مجدالدین

fālī, majd-od-dīn

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲/۲۶۷/۷-ف

نسخه اصل: کتابخانه پرفسور مکرمین بن خلیل بن الالبستانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۵گ (۷۲-۷۶)[فیلمها ف: ۱-۴۴۶]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monšaʼāt

رضائی، محمد

rezāʼī, mohammad

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۴۰۹/۱۴-عکس

نسخه اصل: کیمبریج، برون (۱۱)؛ خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا[فیلمها ف: ۳-۲۲۲]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša'āt

شقاقی، ذوالفقار بن طهماسبقلی

Šaqāqī, zolfaqār ebn-e tahmāsbqolī

تبریز؛ ملی؛ شماره نسخه: ۲۹۰۶

آغاز: بسمله. حمد بیحد و سپاس بیعد شایسته ذات اقدس را جل شأنه سزاست که در بدأ خلقت از دوحه اقتدار کل عقل کل را بضیاء صنع صمدیت بکشفایند؛ **انجام:** ده هزار خروار. الحمدلله رب العالمین و الصلاه و السلام علی محمدو آله الطاهرین.

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: چرمی، ۵۳گ، ۱۴-۱۳سطر، اندازه: ۱۳/۵×۲۱/۵سم [ف: ۳-۱۳۳۶]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša'āt

اردوبادی، میرزا صادق

ordobādī, mīrzā sādeq

دستور نامه‌نگاری است.

تهران؛ ادبیات؛ شماره نسخه: ۶۳/۲ ـ ج

آغاز: منشآت میرزا صادق منشی اردوبادی سلمه الله تعلی، دیباچه دفتر املاء و عنوان نامه انشاء که بوساطت قلم سمت تحریر پذیرد رقم اسمی از اسمای حسنی او ست؛ **انجام:** و اعطب علیه البلاء من السماء بمنه وجوده هرکه ...

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ افتادگی: انجام؛ ۱۰گ (۱۴۶ر-۱۵۵پ)[ف: ۱-۴۶۹]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša'āt

تبریزی، برهان الدین

tabrīzī, borhān-od-dīn

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲/۲۶۷/۱-ف

نسخه اصل: کتابخانه پرفسور مکرمین بن خلیل بن الالبستانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۳گ (۱-۳)[فیلمها ف: ۱-۴۴۵]

● **منشآت** / نامه نگاری / ترکی

monša'āt

چلپی، عبدالکریم

Čalapī, 'abd-ol-karīm

نامه‌های مختلفی است که چلبی به وزرا و بزرگان به مناسبت‌های گوناگون نوشته و گویا یکی از شاگردانش آنها را در این مجموعه گرد آورده است. در این نسخه نامه‌ها و اشعار بسیار دیگری در متن و حاشیه افزوده شده که گویا کاتب آنها را از منشیان گرفته و در اینجا گرد آورده است.

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۵۸۵۵

آغاز: هزاران حمد بدیع و ثنای جمیل که عنوان طراز مصحف توحید و هم آغوش استجابت و قبول در است

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۱۶۹گ، اندازه: ۱۹/۵×۲۰سم [ف: ۱۵-۲۳۸]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša'āt

لاری، محمد شریف

lārī, mohammad šarīf

این منشات به این ترتیب آمده: ۱. صورت مستشهد بدسلوکی حاکم نوشته شده،آغاز: «استشهاد و استخبار و استعلام و استفسار میرود از جماعت متوطنین دار العبادة یزد»؛ ۲. در نوشتن به پادشاهان، این نوشته منظوم است، آغاز: «منکه و تعظیم و جلال از کجا ×× من ز کجا وین پر و بال از کجا»؛ ۳. به دوستی نوشته شده که در عام موسیقی مهارت تمام داشته، آغاز: «تشویق و بعشق و التاع بشرف ... فایض البرکات آن گلشن آدمیت»؛ ۴. صورت محضر پریشانی و حسن سلوک احداث، آغاز: «مضمون این صحیفه مخبر است از اینمعنی که حسن بیک احداث سابق دارالعبادة یزد»؛ ۵. صورت محضری که در حسن سلوک حاکم نوشته شده، آغاز: «استدعا از حضرات سنی المرتبات و علمای عظام عالیمقام و سادات کبار»؛ ۶. صورت نکاح‌نامه، آغاز: «الحمدلله الذی احل التزویج و النکاح و حرم الزنا»؛ ۷. صورت وقف‌نامه، آغاز: «الحمدلله الواقف علی ضمایر العباد ... اما بعد مضمون این سطور حقیقت مسطور»؛ ۸. به یکی از دوستان نوشته شده، آغاز: «طوطی منشان شکرستان فصاحت و عندلیب نوایان»؛ ۹. به دوستی نوشته در اظهار کدخدایی، آغاز: «بذریعه تحیاتی که نفحات آن نسایم باشند»؛ ۱۰. به عزیزی خوش نوا و دوستی خوش ادا مرقوم شد، آغاز: «تا رفت و فکند آن خوش ادا مرقوم شد»؛ ۱۱. به دوستی خوش‌نویس نوشته شده، آغاز: «ای خط تو اسرار نهان کرده عیان»؛ ۱۲. به یکی از فرزندان نوشته شده، آغاز: «ما را دو روزه دوری دیدار می‌کشد»؛ ۱۳. در جواب دوستی نوشته شده، آغاز: «بوی خوش تو هر که زباد صبا شنید»؛ ۱۴. در جواب حضرت ظهیر الانامی میرزا ابراهیم نوشته شده، آغاز: «مشیدار کان سومعه (کذا ... ؟) الفت و اتحاد»؛ ۱۵. در جواب یکی از دوستان صاحب تکیه که گل طلبید نوشته شده، آغاز: «نسیمی که از شمیمش گلستان مودت شکفتگی پذیرد»؛ ۱۶. در تهنیت وزیر اعظم نواب میرزا نوشته شد، آغاز: «منزوی زاویه خاکساری محمد شریف لاری بموقف عرض میرساند»؛ ۱۷. قطعه تاریخ وزارت، آغاز: «چه سر

سبزیست عالم را که نامید از پی عشرت»، ۱۸. در تهنیت فرزندی عنایت نام که به حضرت میرزا هاشم عنایت شده بود نوشته، آغاز: «چه مژده داد از آن شاخ گل نسیم بهار»؛ ۱۹. در تهنیت کدخدای میرزا همایون نوشته، آغاز: «رویت ز می‌نشاط گلگون بادا».

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۲۸۸۵/۱

خط: نستعلیق، بی‌کا، بی‌تا؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: تیماج، ۱۶ص (۳–۱۸)، اندازه: ۱۲/۵×۲۲سم [ف: ۱۰–۲۶۷]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša’āt

متویه، رکن الدین مسعود

metvīye, rokn-od-dīn mas‘ūd

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲/۲۶۷/۸–ف

نسخه اصل: کتابخانه پرفسور مکرمین بن خلیل بن الالبستانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۲گ (۷۳–۷۴)[فیلمها ف: ۱–۴۴۶]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša’āt

منشی یزدی، ضیاء الدین

monšī-ye yazdī,zīyā’-od-dīn

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲/۲۶۷/۲–ف

نسخه اصل: کتابخانه پرفسور مکرمین بن خلیل بن الالبستانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۷گ (۴–۱۰)[فیلمها ف: ۱–۴۴۶]

● **منشآت** / نامه نگاری / فارسی

monša’āt

نیریزی، میرزا اسحق

neyrīzī, mīrzā eshāq

چند نامه او است از روی خط آقا میرزا محمد صادق و رقم او از روی خط خود او.

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۰۴۸/۸

خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، ۲۳گ (۹۱–۱۱۳)، ۱۲سطر(۵×۱۲)، اندازه: ۱۲×۱۸سم [ف: ۱۳–۳۰۳۴]

● **منشآت** / ادبیات / فارسی

monša’āt

هروی، فخرالدین

heravī, faxr-od-dīn

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۶۷/۲/۴–ف

نسخه اصل: کتابخانه پرفسور مکرمین بن خلیل بن الالبستانی؛ خط: نسخ، بی‌کا، بی‌تا؛ ۱۶گ (۳۲–۴۷)[فیلمها ف: ۱–۴۴۶]

Union Catalogue of Iran Manuscripts

By
Mostafa Derayati

Maqāber - Monša'āt
Volume 31